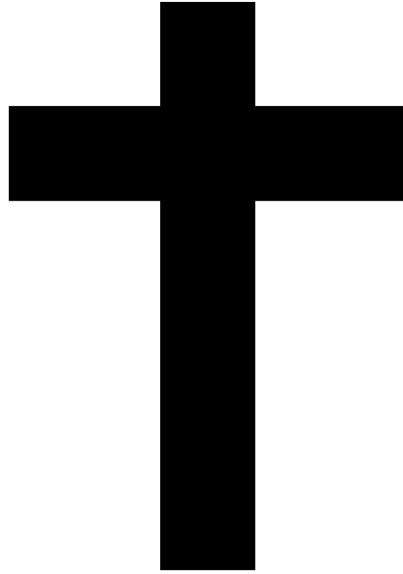

Bibiri Kuyie
Nnáàntì Pátírì

The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátíri
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 1 Jun 2022
5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16

Contents

Tenketé	1
Mudennimù	51
Ikuó Nìùbè	95
Mukétímù	129
Ikuó Kóntímù	175
Sosuwèe	218
Bèbaatíbè	241
Oduti	268
1 Sammuyèri	272
2 Sammuyèri	306
1 Bèkpààtìbè	338
2 Bèkpààtìbè	375
1 Bèkpààtìbè Tõmmú	412
2 Bèkpààtìbè Tõmmú	449
Èsitadasi	492
Nèemii	505
Èsitee	524
Isòbu	532
Yèsāā	585
Yèkotinò	720
Mèborimè Wèliti	747
Fècanyènfè	763
Esaii	773
Sedemii	875
Isáútii	965
Esekieri	976
Danniyèri	1032
Osee	1050
Sowèri	1067
Amōsi	1073
Abudiasi	1087
Sonāasi	1089
Misee	1092
Naummu	1102
Abakuku	1107
Sofonii	1112
Asee	1118
Sakarii	1121
Madasii	1135
Matie	1139
Mariki	1181
Duku	1208
Isāā	1251
Yesu Tōrè	1280
Odommu	1316
1 Kōdenti	1333
2 Kōdenti	1349
Kadasii	1359
Efēsi	1365
Fidipu	1371

Kəḏəssi	1376
1 Təsədoniki	1380
2 Təsədoniki	1384
1 Timəntee	1386
2 Timəntee	1391
Titi	1395
Fideməə	1398
Ebedeebε	1400
Isaku	1414
1 Pīeri	1419
2 Pīeri	1424
1 Isāā	1427
2 Isāā	1432
3 Isāā	1433
Sudi	1434
Mudāammu	1436

Tenketé

Di mpátíri to tìi náaàntì

Bè yu di mpátíri Tenketé ke yé dii nàámmè Kuyie ndòò mèè botí kutenkù. Kàa dó kébanté kutenkù ti fòu kùu miéke kù dòmme nè onìti kó mēfiè ntúmè dii pátíri miéke nke de kó tináaàntì bomè.

Dii pátíri múnke ti náa nKuyie ndómè kédeetè onìti ke tãātè benitibè mabè ke bè dònè metaummè, bè mabè kó yeyètè tu: Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu, kè dè mboní ke kùu dònè metaummè Isidayeribe.

Dii ti náa nKuyie mbenkemè kumàa benitibè nè ku yóó bè bekénèmè nè kù nimè bèè kù tũ nke bè teénne.

De kó difōnkùò ke né ti náa nti bo yiemme kù yē mmù ke nyé ke dò nkù nàké tì yóó dōò, ke nyíé nku tannò nè ku kuó. Dii múnke ti náa ndimōnni kòbe bèè do tũ nKuyie mbè do kù tũ mmèè botí.

Di mpátíri náaàntì duó ke dòmme

1. Kuyie ndòòmè kutenkù nè onìti 1:1-2:25
2. Onìti yetemè Kuyie nkè kù wètè koò dōunnè dinùu kù yóó ò deetémè 3
3. Kayēē nè Abēedi be kó tináaàntì 4
4. Adammu kó kufuku kétuōkenè Nōwee 5
5. Menie nkùòmè benitibè kè Nōwee yenté nè o kòbe 6-9
6. Nōwee kó kufuku 10
7. Benitibè maámè didēnni Babēedi kè Kuyie ncānné cānné be náaàntì 11
8. Abarahammu kó tináaàntì 12:1-25:18
9. Sakòbu kó tináaàntì 25:19-37:1
10. Sosefu kó tináaàntì 37:2-50:26

KUTENKÙ KETÈ MÈÈ BOTÍ

Kutenkù kó mudòrìmu

¹ Kuyie nyóó dōò kutenkù kédōò tiwetì nti nè ketenkè.

² Kè ketenkè í mmōke kè dòmme, dēmarè í mbo, kè do dò nkubinku nku ke dò mbì. Kè Kuyie nYáá nnónké ku ìnkè ke nampú. ³ Kè Kuyie mbéi nke dò: Kuwennikuu yēnní! Kè kùu yēnní. ⁴ Kè kùu pēnsirì kuwenniku kè kù cānné nè dibìnni, ⁵ kényú kuwenniku ke dò kuyie, nkényú dibìnni ke dò keyènkè. Kè kuyuokuu buoté kè dikūnweñni buoté. Diyiè ketirì ndi.

⁶ Kè Kuyie ndò: Tiwetì buoté kētoté menie kè mie nní rbo kēinkè kè metēmè bo ketenkè. ⁷ Kù bēi mmemme kè tiwetì buoté kētoté menie, mie nkēinkè metēmè ketenkè. ⁸ Kè kùu yú kēinkè ke dò tiwetì. Kè kuyuokuu buoté kè dikūnweñni buoté. Diyiè dēri ndi.

⁹ Kè Kuyie mbéi nke dò: Menie mmèè kpáa mèè tí ndēmarè mää, kè ketenkèe feitè. Kè dēe dōò kù yēmmè. ¹⁰ Kè kùu yú dēe wānni ke dò ketenkè, kényú menie nke dò dāmēèrì. ¹¹ Kè Kuyie ndò: Titietì nè timútì dēe yēnni dēbotí dēbotí kēmpēi yēbe. Kè dēe dōò kù yēmmè. ¹² Timútì nè titietì kè dēe yēnni kēmpēi de be, de be. Kè kùu dē pēnsirì. ¹³ Kè kuyuokuu buoté kè dikūnweñni buoté. Diyiè tǎānni ndi.

¹⁴ Kè Kuyie nyíé kēbēi nke dò: Kuwenniku rbo kēinkè kēmbaàti keyènkè nè kuyie nnè yēmòrè nè yewe nè yēbie, ¹⁵ kēmmí kēinkè nè ketenkè. Kè dēe dōò kù yēmmè. ¹⁶ Kè Kuyie ndò dēmarè dēdérè dēè bo mmí, kè dēdierè ntú diyiè dii bo mmí kuyie, kè dēsám̀pòrè ntú otànkù wèè bo mmí keyènkè, ke yíénè siwǎǎ.

¹⁷ Kè Kuyie ndè ānné kēinkè kè dē mmí ketenkè. ¹⁸ Kè dē mmí kuyie nnè keyènkè,

ke baàtì kuwenniku nè dibiinnì. Kè kùu dè pènsirì. ¹⁹ Kè kuyuokuu buoté kè dikũnwehnnì buoté. Diyiè naannì ndi.

²⁰ Kè Kuyie ndò: Desĩntékpere demou buoté menie mmieke, kè sinoo buoté kénheinté keĩnkè, kè dèe dɔɔ kù béimmè. ²¹ Kè kùu dɔɔ siyĩ diesi nè dèe kó dimàà fòu menie mmieke, debotí debotí nè sinoo sibotí sibotí. Kè kùu dè pènsirì, ²² kè dè pã mesàà nke dɔ dèe pié kəsũũ, nkè siyĩ sũũ mmenie mmieke, kè sinoo sũũ nketenkè ĩnkè. ²³ Kè kuyuokuu buoté kè dikũnwehnnì buoté. Diyiè nummuri ndi.

²⁴ Kè Kuyie ndò: Ketenkèe peitè iwũɔ imou botí. Icẽwũɔ diɛyì nè isám̀pòì nè ikpawũɔ ibotí ibotí nè debambaànnè debotí debotí. Kè dèe dɔɔ kù yẽmmè.

²⁵ Kè Kuyie ndò iwũɔ ibotí ibotí nè icẽwũɔ nè debambaànnè demou. Kè kùu dè pènsirì. ²⁶ Kè Kuyie ndò: Tí dɔ̀nnè onitì kòo nti dònne, kémbaké siyĩ nè sinoo sù pùtì keĩnkè, nè iwũɔ ì bo ketenkè nè debambaànnè demou.

²⁷ Kè Kuyie ndò onitì kòo nkù dònne.

Kù do dɔ̀ onitidɔ̀ nè onitipòkù nwe.

Kù bè dɔ̀ kè bè nkù dònne mu.

²⁸ Kè kùu bè pã mesàà nkè bè nàké ke dɔ: Piènnè kəsũũ nképíe nketenkè kemou, ké nkè baké, kémbaké siyĩ nè sinoo sù pùtì keĩnkè, nè iwũɔ imou ì bo ketenkè ĩnkè. ²⁹ Kè Kuyie ndò: N di duómmu timútì timou tì pei nè detie ndemou dèe pei, kè dè bo ntú di kó mudì. ³⁰ N duómmu timútì nè titieti kè tì bo ntú iwũɔ imou nè tinòtì timou, nè debambaànnè demou de kó mudì. Kè dèe dɔɔ kù yẽmmè.

³¹ Kè kùu yà kù dɔ̀ dè demou ké dè pènsirì. Kè kuyuokuu buoté, kè dikũnwehnnì buoté. Diyiè kuónnì ndi.

2

¹ Memme keĩnkè nè ketenkè dè dɔ̀mè nè dèe kó dimàà bo. ² Kuyie mpĩ nku tómmú mumou yewe yèkuò ndi, kéompè diyiè yíennì yìe. ³ Kù dì pãmu mesàà nke dì cǎnnè kè dì tu ku kperi, ke yé kù dèemè ku tómmú mumou ke òmpè dì yìe. ⁴ Mie mbotí nku Kuyie ndòmmè keĩnkè nè ketenkè, nè dèe kó dimàà bo.

Kuyie nkànnemè onitì kupúú sààkù Edenni

Tì Yìe nKuyie ndò dè mɔ̀nnì ketenkè nè keĩnkè, ⁵ titieti nè timútì dè do í bo, ti Yìe nKuyie mmu ndo í duónnì fetaafe, onitì mu ndo í bo ke bo nkuuti. ⁶ Mupãà mmamù muò do yìenì ke yóórì ketenkè.

⁷ Kè ti Yìe nKuyie ndò onitì nè mutáá, nkéfuute o ãnnì muyaá nkòo mɔ̀te mufòmmu. ⁸ Kè ti Yìe nKuyie mbuotí detie nkupúú sààkù Edenni, diyiè yìenì kèè bíékè, kékanne kù dɔ̀ wèè niti de mieke. ⁹ Kè ti Yìe nKuyie nduó nkè detesààrè debotí debotí yènnì, kémpéi yebe kè yè wenni ke naati. Kè kùu soó nkupúú cuokè mutie mùu duò mmufòmmu nè mùu yíékunko mesàà nnè meyei.

¹⁰ Kè kukó ndiekù nyienì Edenni ke yóórì de kó kupúú kétoté kuce mènàà.

¹¹ Kuketikù yètìrì tu Pisɔɔ kè kù fité diheì bè tu dì Afidaa. Kè mesoo mbo de kó diheì mieke, ¹² mesoo nkperimè nè tihúuntì fɔ̀tì nè yetásàayè yèè donku deu.

¹³ Kè kudéríkù yètìrì tu Kiyɔɔ kuù fité diheì bè tu dì Kuusi. ¹⁴ Kè kutáánkù kperi tú Tikidi, kuù pũ̀ ndiyiè yìenì kèè bíékè ke firì diheì bè tu dì Asidii, kè kunaankù kperi tú Efadati.

¹⁵ Kè ti Yìe nKuyie nkanne onitì de kó kupúú mieke kòò bo nkù kuuti ke kù bàà. ¹⁶ Kè ti Yìe nKuyie nhò nàké yetannò ke dɔ: A bo na kényo ndetie ndemou dèe bo kupúú de kó yebe. ¹⁷ A né báá di mùu yíékunko mesàà nnè meyei mmu be, kàa yè dì dè yìe a kumu.

¹⁸ Kè ti Yìe nKuyie mbéi nke dɔ: Dè í wenni onitì bo mbomè omáà, m bo ò dɔ̀ wèè yó nhò dònne koò teénnè. ¹⁹ Kè ti Yìe nKuyie ntúóté mutáá nkédɔ̀nnè iwũɔ

iməu, nè tinòtì timəu kéduó nkè dè nkərìní onìtì borè, kè kù bo yà ò yóó dè yu yèè yètè. Bá dè, dè do dò nkémməkemu diyètìrì. ²⁰ Kè Adammuu duó nyicēwũs i yètè kéduó nyikpakpeyi i yètè, kéduó nsinə si yètè. Ò me nyí mpètè wèè bo nhò dònne koò teénne. ²¹ Kè ti Yiè nKuyie nduó nkòo yè nkéduó, kè kùu dèite kucĩntóo kùmáà kéwēte kēpōnné tikōntì, ²² kētúóté dè kó kucĩntóo kédənnè onitipòkù kóo duó nhonitidù. ²³ Kòo ò yà kè dò:

èhèè! Nte wèè tu n kũè kó dikóũ,

n kōntì kó tikōntì.

Bè bo nhò yu kè tú onitipòkù

kè yé Kuyie nhò dōnnèmə onitidù kó dikóũ ndi.

²⁴ Dè te kòo nitidù bo yóu o cice nè o yā, kétaunnè o pokù kè bèe naá nhonitì omáà.

²⁵ Onitidù nè o pokù bè do bo yefòkperè nyè, ifei me nyí mbè bo.

3

Onitì yeténèmə Kuyie

¹ Fəwààfè fèè do cìnè tiwanwantì timəu ti Yiè nKuyie ndòò tì. Kè fèè beke onitipòkù kè dò: Mómumu nwe Kuyie nyèmmè di bá nyo nkupúú kó yetebe yeməuà?

² Kòo nitipòkùu fè tēñné kè dò: Ti yommu kupúú kó yetebe. ³ Mutie mùu nè bo kupúú cuokè, Kuyie ntú ti báa di mu kó yetebe, ti keté kè báa yè kàáké. Kè ti yè di ti bo kú.

⁴ Kè fəwààfè dò: Di í yóó kú bìtì. ⁵ Kuyie nyému kè tú kè di yè di dī yīè, di nuə r̄bo wénté, kè di kù naánnè kényĩtè mēsàà ñnè mēyēi.

⁶ Kòo nitipòkùu wénté kényà yetebe bo nnaatimè, kè wenni fənənfè, kè bo na kóo duó mmecìi, kētōte, kēdi kéduó nho dōu wèè ò bonè, kòo di. ⁷ Kè be nuə nwénté, kè bèe banté bè bomè yefòkperè, kéwaá ntifāàtì kényi.

⁸ Kuyyoku mōnni kè ti Yiè nKuyie nní nceñtì kupúú mièke kè náa nkè bè yo, kēsəri titietì mièke. ⁹ Kè ti Yiè nKuyie nyú onitidù kè dò: A borè?

¹⁰ Kòo kù tēñné kè dò: N kèè a tammè mme kupúú mièke kè kufōwaá nni mpī nkè n sòri, kè yé m bomè difòkperì. ¹¹ Kè ti Yiè nKuyie ndò: We nda nàké kè tú a bo difòkperì, yáa a di ditebii n yé nha báa di dī ndi?

¹² Kòo nitidù dò: Onitipòkù a me nni nduó nwè kè ti bo, wèè ñ duó ndé kó ditebii kè ñ di.

¹³ Kè ti Yiè nKuyie mbekè onitipòkù kè dò: Dè yīme kàa dōò mēmmè? Kòo dò: Fəwààfè fèè ñ souté kè ñ di ditebii.

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké fəwààfè kè dò:

Fōò me ntemè kè dè dōò miè
n da cōdmu tiwanwantì timəu mièke,
a bo nfūrì a pəutì,
kè yo mmutáá nsáà.

¹⁵ Nè a bo mbomè,
fō nnè onitipòkù di báa narikè,
o fuku nè a kəku dè báa narikè.
O fuku bo pənte a yuu,
kàa kəkuu dənté o nacēnkénni.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké onitipòkù kè dò:
A pēitímù bo yonke mediè.

A níi bo fēūtè mediè nke né na képēité,
a bo mbúú a dōu kòo da baké.

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie nnáké onitidòù ke dò:

A mè nyiemmmè a pokù kpeti
ke di ditebii n yě nha báá di dì.

M bo cõ ketenkè,
a níí bo kúútí kékéúte mediè
nke né na kékété kédi.

¹⁸ Ketenkè bo mpeí ipo nè tisāmpotì,
kàa nyo ndepaa nkperε.

¹⁹ A níí yóó káté meyóò mme
kéna kékété kédi,
ke yàa wētenè mutáá mmieke n da dòònè mù.

N da dòònè mutáá mmu
kàa yóó wēte kénaá mmutáá.

²⁰ Kè Adammuu yú o pokù ke dò Efu, dèè tu mufòmmu, ke yě weè tumè benitibè
bemou yō. ²¹ Kè ti Yiè nKuyie nnukú tikònti ké bè dàtinné, ²² kébèi nke dò:
Onitì naánnè tí mbe ke yě mesàà nnè meyei, ti báá yie nkòo tōte ditebii dii duò
mmufòmmu kédi kénfòu sáà. ²³ Kè kùu beti onitì kupúú Edenni mieke, kòo kote
kénkúútí ketenkè, kù ò dòònè kè. ²⁴ Mèmmè ti Yiè nKuyie mbetimè onitì kupúú
Edenni mieke, kécónné beínkèmbàribè diyie yìenì kèè bíékè kè bè mbaa mutie
mùù duò mmufòmmu, ke einko yese kè yè còú nke dò mmuháá.

4

Kayēē nè Abēedi

¹ Kè Adammuu duónè o pokù Efu, kòo púó nképeité denitidabire ké dè yu ke
dò Kayēē, ke dò: Ti Yiè nKuyie nkuu te kè m peité onitì. ² Kòo yíé kékéité o nantè
Abēedi.

Kè Abēedi ntú owūscēnti kè Kayēē tu otenkúti. ³ Kè tidiitì bi, kè Kayēē waá
nképā ti Yiè nKuyie. ⁴ Kè Abēedi yie tóni o pedakè yeketiye kó dīmari, dii ā mekùò
nképā ti Yiè nKuyie. Kè kùu ò pènsiri kécoute o pānni, ⁵ kéyetε Kayēē nè o pānni,
kòo mieke peike mediè n kòo ìkkè soute. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie nhò beke ke dò:
Kayēē dè dòmmè kàa mieke peike kàa ìkkè soute? ⁷ Kàa dòò mesàà nha yèmmè yóó
narikemu, kàa me ndòò dèè í wenni, meyei mbo a bòri ke da díí, yetoo ké mè na.

⁸ Mèmmè kè Kayēē náké o nantè Abēedi ke dò: Tí kōté.

Bè kōté dii mōnni kè Kayēē pī nho nantè Abēedi kékuo.

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbekε Kayēē ke dò: Yé a nantè Abēedi borè? Kè Kayēē dò:
N yí yě tè borè, n túmu n nantè kóo bàràà? ¹⁰ Kè Kuyie ndò: A dòò ba? A nantè
yī nkuò nketenkè ke tú m peite. ¹¹ Di mōnni n da cōmu kàa bo íté kédéténè
ketenkè kèè yà a nantè kó meyī nha kùò tè. ¹² A níí bo kúútí, a báá deite, a bo
nfiri tipitì timou ke tú ociènti. ¹³ Kè Kayēē náké ti Yiè nKuyie nke dò: A n tou
ndi tou cēmu, m báá na ké di tō. ¹⁴ A me nni mbetimè yie nketensààkè, kè n yóó
da détenè kénfiri tipitì timou ke tú ociènti, kòò mōu n yà ò yó n kuomu. ¹⁵ De
mōnni kè ti Yiè nKuyie ndò: Kòò mōu kùò Kayēē m bo peite kuce mèyiekè.

Kè ti Yiè nKuyie ncanne Kayēē mecannimè mamè mèè yó nte kè wèè ò yà ò báá
ò kùò. ¹⁶ Kè Kayēē íté ti Yiè nKuyie mborè, kékote kémbo bè tu dè Nòdi, kupúú
Edenni, diyie yìenì kèè bíékè.

Kayēē kó kufuku

¹⁷ Kè Kayēē duónè o pokù, kòo púó nképeité Enōki. Kòo maá diheì ké di yu
o bire yètiri ke dò Enōki. ¹⁸ Kè Enōkii peité Idadi, kè Idadi peité Meuyēedi. Kè
Meuyēedii peité Metusayēedi, kè Metusayēedii peité Demeki.

¹⁹ Kè Demekii puoke benitipòbè bèdébè, kòo ketiwè yètìrì ntú Ada, kòo déri kperi ntú Sida. ²⁰ Ada weè do peité Yabaadi bèè ã titouti, ke cẽmmù inààke be yààrì. ²¹ Yabaadi nantè do tú Yubaadi bèè bie ntikùtìdùùtì, ke eu itàrí be yààrì. ²² Kè Sida yie múnkee peité denitidabire, Tubaadi-Kayẽẽ, kòo mmáátí tinentì tibotí tibotí, menatimè kpeti nè mebiẽrimẽ nè timátì. Kòo tãũ yètìrì ntú Naama.

²³ Kè Demekii náké o pobè ke dò:

Ada nè Sida,
kénténè n kpeti!
Díndi Demeki pobè keènè n tú mù!
Onitì n kòùte kè nh ò kùò,
odapàà nni mpoté kè dè màtinnè kè nh ò kùò.

²⁴ Kè bè bo kuò benitibè bèyiekè
képeite Kayẽẽ bànnì,
bè bo kuò sipísìyiekè nè bèyiekè,
képeite m bànnì.

²⁵ Kè Adammu duónè o pokù kòo púó nképeité denitidabire, kòo dè yu ke dò Seti, dèè tu Kuyie nhò duó ndẽbire kè dè còmúmú Abẽedi fõtìrì Kayẽẽ do kùò wè.

²⁶ Kè Seti múnkee peité denitidabire, ké dè yu ke dò Enosi. Dè mònñi ndi benitibè ketémè bè bo mbáámmè Kuyie nke kù yu ke tú ti Yìè.

5

Adammu kó kufuku këtũkenè Nõwee

¹ Nte Adammu kó kufuku. Kuyie ndòò dìi mònñi onitì kóò dònñenè kumáà ndi. ² Kù dòò onitidòò nè onitipòkù nwe ké bè pã mesàà, ke pãnkẽe bè yu ke dò onitì.

³ Adammu mòke dìi mònñi yebie ntekòùtè nè sipísitàãti (130) képeité denitidabire kè dè nhò dònñè sósó. Kòo dè yu ke dò: Seti. ⁴ Adammu peité dìi mònñi Seti kédeè, kénfòù këtũke yebie nsikousini (800), képié initidabí nè initipobí. ⁵ Ò do mòke yebie nsikousiwei nè sipísitàãti (930) ndi kékú.

⁶ Seti mòke dìi mònñi yebie ntekòùtè nè yènùmmù (105) képeité denitidabire Enosi. ⁷ Ò peité dìi mònñi Enosi kédeè kèmmòke yebie nsikousini nè yèyiekè (807), képié initidabí nè initipobí péu. ⁸ Seti do mòke yebie nsikousiwei nè tepítè nè yèdéè (912) ndi kékú.

⁹ Enosi mòke dìi mònñi yebie nsipísìwei, képeité denitidabire Kenanni. ¹⁰ Dè kó difõnkúò kèmmòte yebie nsikousini nè tepítè nè yènùmmù (815) képié initidabí nè initipobí. ¹¹ Ò do mòke yebie nsikousiwei nè yènùmmù (905) ndi kékú.

¹² Kè Kenanni mmòke yebie nsipísìyiekè, képeité denitidabire Madadeyẽedi. ¹³ Dè kó difõnkúò kèmmòke yebie nsikousini nè sipísìnàà (840), képié initidabí nè initipobí. ¹⁴ Ò do mòke yebie nsikousiwei nè tepítè (910) nte kékú.

¹⁵ Madadeyẽedi do mòke yebie nsipísìkuò nè yènùmmù ndi, képeité denitidabire Yederi. ¹⁶ Ò peité Yederi kédeè, kèmmòke yebie nsikousini nè sipísitàãti (830), kèwẽte képié initidabí nè initipobí péu. ¹⁷ Ò do mòke yebie nsikousini nè sipísìwei nè yènùmmù (895) ndi kékú.

¹⁸ Kè Yederi mmòke yebie ntekòùtè nè sipísìkuò nè yèdéè (162), képeité denitidabire Enoki. ¹⁹ Ò peité Enoki kédeè kèyíé kèmmòte yebie nsikousini (800), ye miẽke nke ò piémè initidabí nè initipobí péu. ²⁰ Ò do mòke yebie nsikousiwei nè sipísìkuò nè yèdéè (962) ndi kékú.

²¹ Kè Enoki mmòke yebie nsipísìkuò nè yènùmmù képeité denitidabire Matusadẽmmu. ²² Ò peité Matusadẽmmu kédeè, kèmmòke yebie nsikousitàãti

(300), kéntaunè Kuyie, képié initidabí nè initipobí péu. ²³ Ò do mǎke yebie nsikǎusitǎāti nè sipísikuò nè yènnùmmù (365) ndi. ²⁴ Ò do taunè Kuyie nku, kè kùu ò tǔóté kékǒnnè ku cié kè bèè ò mǎntóo.

²⁵ Matusadǝmmu do mǎke yebie ntekǎutè nè sipísini nè yèyiekè (187) ndi képeité denitidabire Demeki. ²⁶ Ò peité Demeki kédeè kǝmmǎke yebie nsikǎusiyiekè nè sipísini nè yèdéè (782), képié initidabí nè initipobí péu. ²⁷ Ò do mǎke yebie nsikǎusìwei nè sipísikuò nè yèwei (969) ndi kékú.

²⁸ Kè Demeki mmǎke yebie ntekǎutè nè sipísini nè yèdéè (182), képeité denitidabire, ²⁹ ké dè yu kè dǎ Nǎwee, kǝnnǎá nke tú: Yie nweè yóó tí bántè nè mutǎmmú ti pí mmù yewe yemǎu, kè yé ti Yiè nKuyie ncǎǎmè ketenkè. ³⁰ Ò peité Nǎwee kédeè, kǝwǝte kǝmǎote yebie nsikǎusinnùmmù nè sipísìwei nè yènnùmmù (595), képié initidabí nè initipobí péu. ³¹ Ò do mǎke yebie nsikǎusiyiekè nè yèyiekè (777) ndi kékú.

³² Nǎwee do yóó mǎote initidabí itǎāti ì yètè tu Semmu nè Kammu nè Safeti kè mǎke yebie nsikǎusinnùmmù (500) ndi.

6

Kuyie ndèmmumè kù dǎmmè oniti

¹ Benitibè sũũ ndiì mǎnni ketenkè ìnkè képié besapǎmbè. ² Kè kǝĩnkè kó bekperibè yǎ dǎ kó besapǎmbè wennimè mǝsǎà, kǝtǎnké bè dǎ bè, képuoke. ³ Kè ti Yiè nKuyie ndǎ: M báá yóu kè benitibè bié nní nfòu kǝmǎnte, bè tu benitibè mbe, bè bo mmǎke yebie ntekǎutè nè sipísidé (120) kékú. ⁴ Tidadieti tiì do bo dǎ mǎnni kǝnsǎké kè bo. Kǝĩnkè kó bekperibè do kǝtení kǝduónè besapǎmbè kè bèè pié tinti, tiì do nǎ ndǝmǎu kè ti yètè fei.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyǎ benitibè borimè í wennimè kè bè baa dǎ kǝndǎori mǝyèi nsǎà. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie nyǝmmǝe caàrè kè kùu demmu kù dǎmmè oniti. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndǎ: M bo kuǎ benitibè n dǎdǎ bè, kékua iwũǎ diǝyì nè isǎmpǎsì nè sinǎo, n dèmmumu n dè dǎmmè. ⁸ Kè Nǎwee yie mǝ mpété mǝsǎà nti Yiè nKuyie mborè.

Nǎwee dǎmmè tǝdabǝcǝtǝtè

⁹ Nǎwee do tú onitisǎu nwe kè dǎori Kuyie ndǎmmè kè kù tũ, ¹⁰ képeité initidabí itǎāti: Semmu nè Kammu, nè Safeti.

¹¹ Dǎ kó dimǎnni benitibè do dǎrimu, kè mǝnke dǎri mǝdiè mbá dè í nnaati Kuyie. ¹² Kè kùu wénté kutenkù kǝnsǎ nkù caàrè, kè benitibè bǝmǎu dǎri bá bǝ borimè í wenni. ¹³ Kè Kuyie nnáké Nǎwee kè dǎ: M bo kuǎ dì mmǎnni benitibè bǝmǎu bè dǎnnemu, kè bǝ yonku dǝuke, m bo bè kùu. ¹⁴ Á dǎdǎ tǝdabǝcǝtǝtè nè idéi ì kpeñni, kǝciéké tidieti kè ti nsũ, kǝwǎá mmumǎmmu kǝfiétí mǝfiè nte mieke nè tǝ ìnkè. ¹⁵ Nte a yóó tǝ dǎdǎ mǝè botí: Tǝ okùmè mǎbo mǝtìrì tekǎutè nè sipísinnùmmù (150), mǝpǝkùmè mǝtìrì sipísidé nè bènnùmmù, mǝcǎmmè mǝtìrì tǝpiítè nè bènnùmmù. ¹⁶ Á tǝ dǎdǎ kǝpǝi ntipǝmpǝnti nè kumarí dǝ cuokè, kè mǝfiè nní nfei kè mǎnnè mǝtìrì kó dikéè. Kǎa keuté dibòrì tǝ píku, kǝǎnnè timùmmuntì tǝtǎati. ¹⁷ Dǎ mǎnni m bo duǎ nkè fǝtaafǝe ni kè mǝnie mpíe nkékua dǝ kó dimǎa fòu ketenkè ìnkè. ¹⁸ Dǎ mǎnni m bo dǎ dǎnnè mǝtaummè kǎa ta tǝdabǝcǝtǝtè mieke nè a pokù nè a bí nè i pobè. ¹⁹ Á tanné dǝ kó dimǎa fòu ketenkè ìnkè tǝdabǝcǝtǝtè mieke, dǝdaarè nè dǝniire kè dǝ yenté. ²⁰ Tiwanwantì timǎu botí nè iwũǎ dǝdaarè nè dǝniire, sinǎo diesi nè sisǎmpǎsì, nè dǝbambaannè dǝbotí dǝbotí, dǝ yóó kǝtenímu a borè kè bo yenté. ²¹ Á wǎá mmudii mubotí mubotí, a kǎmu nè tiwanwantì kǎmu kè dí nyo. ²² Kè Nǎwee yie nkédǎdǎ Kuyie nhò nǎké tì timǎu.

7

Nōwee tamè tɛdabɛɛɕĩtɛ̀

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Nōwee kɛ dò: Ta tɛdabɛɛɕĩtɛ̀ fɔ́ nnè a ɕĩtɛ̀ kɔbɛ. N sɔ́ nfɔ́ mǎa yie n kpeti a kɔbɛ cuokè. ² Á túóté iwũɔ ibotí ibotí bè n feu ì ìdèi ìdèi, fɛdaafè nè fɛnifɛ kuce mèyiekè kɛ́túóté bè í n feu ì ìdèi mǎa fɛdaafè nè fɛnifɛ, ³ kɛ́túóté sinɔ́ sibotí sibotí sìdési dési, tɛdaatè nè tɛniitɛ kuce mèyiekè, kè sìi sɔ́tɛ kubotí kɛtenkè ìnkè. ⁴ Yɛwe yèyiekè kó difɔ́nkúò n yóó cũũnko fɛtaafè nfe kè fè nniu kɛ dò yɛwe sipísìnàà nè dɛyènnè sipísìnàà, kékua n dɔ́ dè kó dimàa kɛtenkè ìnkè. ⁵ Kè Nōwee yie nkédɔ́ ti Yiè nKuyie nhò nàké ti timou.

Mɛniɛ mpíemmè kɛtenkè kɛ kùò dɛnɛnnè dɛmou

⁶ Mɛniɛ ndo yóó píe nkɛtenkè kɛ sɔ́ nNōwee mǎkɛ yɛbie nsikɔ́sikuò (600) ndi. ⁷ Wenwe nè o pokù kè bèe ta tɛdabɛɛɕĩtɛ̀ nè o bí nè i pobè kɛ bo yɛnténè mɛnɛdiɛmè, ⁸ nè iwũɔ bè feu ì Kuyie nnè bè í kù feu ì, nè sinɔ́ nè dè kó dimàa fòu kɛtenkè ìnkè. ⁹ Kè dè nkɔ́rini dɛdaarè nè dɛniirɛ, kɛ taà tɛdabɛɛɕĩtɛ̀ Nōwee borè Kuyie mbéi mmèè botí. ¹⁰ Yɛwe yèyiekè kó difɔ́nkúò kè fɛtaafè tuɔkɛní, kɛnniu kɛpíe nkɛtenkè.

¹¹ Nōwee do mǎkɛ yɛbie nsikɔ́sikuò (600) ndi, dibenni kóo tǎnkù dɛríwè diyìè tɛpíítè nè diyíènni, kè yɛbirɛ ntǎnni mɛniɛ nkè iwɛtiborii kpeté. ¹² Kè fɛtaafè nniu kɛ dò iyie nsipísìnàà dɛyènnè sipísìnàà. ¹³ Dɛ mǎnni Nōwee nè o pokù nè o bí Sɛmmu nè Kammu nè Safɛti nè bɛ pobè, kè bè ta tɛdabɛɛɕĩtɛ̀ ¹⁴ nè tiwanwanti tibotí tibotí, nè iwũɔ ibotí ibotí nè tinòti nè dɛbambaànnè nè tipumpùti. ¹⁵ Dè kó dimàa wɛi kè dè nkɔ́ri Nōwee borè dɛbotí dɛbotí, dɛdaarè nè dɛniirɛ. ¹⁶ Kè dè kɔ́toó bá dè kè dè nneínè dɛ pokù kɛta tɛdabɛɛɕĩtɛ̀ ti Yiè nKuyie ndo nàké Nōwee kɛ dò dè yóó ndòmmè. Kè Kuyie nkpetínnè dibòri.

¹⁷ Kè fɛtaafè nniu kɛ dò yɛwe sipísìnàà, kè mɛniɛ nsũũnko kè tɛdabɛɛɕĩtɛ̀ nònkè mɛ ìnkè. ¹⁸ Kè mɛniɛ mpíe mmedie nkè tɛdabɛɛɕĩtɛ̀ nnónké mɛ ìnkè. ¹⁹ Kè mɛniɛ ndɔ́kɛ píe nkédátínnè yɛtǎrè diɛyè, ²⁰ kédátínnè yɛtǎrè yè dɔ́kɛ dɛu mɛdiè, kɛsɛnté kè dè pɛɛtɛ mɛtìri bèyiekè. ²¹ Kè dè kó dimàa fòu kɛtenkè ìnkè, iwũɔ, nè tiwanwanti nè dɛsɛntékpɛrɛ dɛmou, dè bo kɛtenkè ìnkè kè dè kú dɛmou. ²² Dɛmou dè bo kɛtenkè ìnkè kɛ wɛi kè dè kú. ²³ Mɛmɛ dè kó dimàa wɛi: Benitibè nè iwũɔ nè tiwanwanti, dè kumè. Kè Nōwee wè mǎa nkpaá nè o ɕĩtɛ̀ kɔbɛ bèè do ò bonè tɛdabɛɛɕĩtɛ̀ miɛkɛ.

²⁴ Kè mɛniɛ nni mpíéké kɛtenkè kɛ dò yɛwe tɛkòùtè nè sipísìnùmmù (150).

8

Nōwee yèmè tɛdabɛɛɕĩtɛ̀

¹ Kuyie nyí nyè nNōwee kpéi nnè iwũɔ nè tiwanwanti dè do ò bonè tɛdabɛɛɕĩtɛ̀ miɛkɛ, kédúò nkè kuyaakù nfuu kɛtenkè kè mɛniɛ nni nkékú. ² Kè yɛbirɛ yóu yè bo ntǎmmè mɛniɛ, kè iwɛtiborii ìtínnè kè fɛtaafè còmmú. ³ Yɛwe tɛkòùtè nè sipísìnùmmù (150) kó difɔ́nkúò kè mɛniɛ nni nkékú sǎmpó sǎmpó. ⁴ Otǎnkù yiénwè diyìè tɛpíítè nè diyíènni kè tɛdabɛɛɕĩtɛ̀ còmmú ditǎri bè yu di kɛ tú Adadati di ìnkè. ⁵ Kè mɛniɛ nni nkpaá yaari kɛtuɔkɛ otǎnkù píínwè diyìè ketiri yiè, kè yɛtǎrè yómmè fɛitɛ.

⁶ Diyìè sipísìnàà yiè kè Nōwee kpeté tɛbòtè ò do ānné tɛ, ⁷ kédennɛ dikākāà kè dii kɔtɛ kɛwɛtɛní. Kòo nkpaá kɛmmú mɛniɛ mbo dɛmè. ⁸ Dɛ kó difɔ́nkúò kòo dennɛ tɛnónkpetɛ kɛ bo yà kè mɛniɛ ncòtɛ. ⁹ Tɛ mɛ nyí mpètɛ tɛ bo còmmú dè, kɛ yé mɛniɛ ndo kpaá píékémè kɛtenkè kɛmou, kè tɛ wɛtɛní o borè, kòo youtɛ o nòùtɛ kè tɛ pí nkétannè kudieku, ¹⁰ káyóu kè dè mmǎkɛ yɛwe yèyiekè kòo wɛtɛ kè

tè dènnè. ¹¹ Kè tè nwētini kuyuoku ke tóni kufāāsūūkù makù, kè Nōwee banté menie ncòòtemè, ¹² kényóu kè dè mmàke yewe yèyiekè kòo wētè ké tè dènnè, bá tè í nwēténí.

¹³ Dibenni pànni kó diyie ketiri yiè, ke sò nNōwee mòke yebie nsikousikuò nè òmáà (601) kè menie nkūū, kòo dáté tipĩmpĩnti kényà mè kūūmè. ¹⁴ Dibenni pànni kóo tánkù dériwè, diyie sipísidé nè diyiénni kè ketenkèe kpeí paíí.

¹⁵ Kè Kuyie nnáké Nōwee ke dò: ¹⁶ Yè nè a pokù nè a bí nè i pobè. ¹⁷ Dènnè iwūš ibotí ibotí tiwanwanti nè tinòti nè debambaànnè, kè dèe pēté késūū nketenkè ìnkè. ¹⁸ Kè Nōwee yè nè o pokù nè o bí nè i pobè, ¹⁹ kédènnè tiwanwanti nè iwūš debotí debotí nè sinò nè debambaànnè.

²⁰ Kè Nōwee maá diwūštānni ti Yiè nKuyie nkpeí, kétúóté iwūš nè sinò bè feu dè ti Yiè nKuyie ndèmarè marè, ké dè fié ti Yiè nKuyie ndiwūštānni ìnkè kétuò.

²¹ Kè ti Yiè nKuyie nkeè de kó kufōōku kè dèe kù narike kè kù dò: N ténke í yóó cāš ketenkè, ke yé onìti yèmmè í wennimè nè ò bomè. N ténke báá kuò dèè kó òmáà weí m me ndòò mèè botí.

²² Nè ketenkè bo mbomè,
mubòtimù nè mudidèi,
musée nnè kuyiinkù,
dipaà nè diyōš,
kuyie nnè keyènkè,
dè yó mbomu sàà.

9

Kutāmmeyāri kó mēbenkùmmè

¹ Kè Kuyie mpā Nōwee mēsàà wenwe nè o bí ke dò: Piénè késūū nképíe nketenkè. ² Tiwanwanti timòu: Iwūš nè sinò nè siyī, debambaànnè demòu dè bo ndi dé, kè dí ndè baké. ³ Dèè kó òmáà nampú ke weí n dè ndi duómmu kè dè bo ntú di kó mudii, n di duó mmèè botí titebiiti. ⁴ Di né báá cááké fēōfē yī, mmufōmmu bo mēè miēke. ⁵ Nyénè ke tú n yóó peitemu bèè kòu benitibè kēpeite iwūš nè tiwanwanti tii kòu benitibè.

⁶ Wèè kù onìti,
onìti wèè múnke yóó ò kù.

Ke yé n dōmmè onìti
ke dōnnè m máà ndi.

⁷ Di pié mēsàà nkésūū ketenkè ìnkè, ké nkè baké.

⁸ Kè Kuyie nyíé kénáké Nōwee nè o bí ke dò: ⁹ N di dōunnè dinùù ndi fš nnè a yaábí, ¹⁰ nè iwūš ì do di bonè tēdabēēcīētē miēke sinò nè iwūš nè tiwanwanti dèè yóó buoté. ¹¹ N di dōunnè dinùù ndi ke tú, n ténke báá duó nkè menie mpíe nketenkè kékuò dèè kó òmáà bo. ¹² Nte n yóó dōò mèè benkùmmè kè mè mbo sàà, ke benkú mí nnè dīndi nè dèè kó òmáà weí ti kó metaummè. ¹³ Nh ānnè kutāmmeyāri nku tiwetì kè kù bo mbenkú mí nnè dīndi ti kó metaummè, ¹⁴ kè fetaafè ní kpèri kùu yènni, ¹⁵ kè n dentenì metaummè mèè bo mí nnè dīndi nè dèè kó òmáà weí ketenkè ìnkè ti cuokè, menie nténke báá pié nketenkè ké di kuò. ¹⁶ Kutāmmeyāri níi bo yènni yewetè ìnkè, kè n kù yà, kédentenì metaummè mèè bo mí nnè dīndi nè dèè kó òmáà weí ketenkè ìnkè ti cuokè. ¹⁷ Kè Kuyie nnáké Nōwee ke dò: Kutāmmeyāri kuò yó mbenkú n taunèmmè ketenkè kòbe.

Nōwee muómmè mēnaà

¹⁸ Nōwee bí ì do yènnimè tēdabēēcīētē inyi: Semmu nè Kammu nè Safeti. Kammu wèè naá nKannahā kòbe kóo cice. ¹⁹ Nè Nōwee bí itāāti miēke nke ibotí sūummè ketenkè ìnkè.

²⁰ Nɔwee weè tu otenkúti ketiwè weè fiíkú detie mbè tu dè fínyĩ, ²¹ kényà de kó mɛnaà nkémuó nkédáté o yààti kénduó o dieku difòkperì. ²² Kè Kammu Kannahã kɔbe kóo cice yà o cice Nɔwee fũð feímè, kényè kénáké o tebii sidé ditowaà. ²³ Kè Semmu nè Safeti kè bèe buuté kuyààkù kénkérí be fñnkúò kétuòke kóò dàtínné, bá bè í nyà be cice fũð. ²⁴ Nɔwee naà nyè dii mònni kòo keè o bíyãtè dòò dè, ²⁵ kébéi nke dò:

A bo yà fñ nKannahã!

A bo ntú a tebii mieke kudaakù sɔnsɔnku,

²⁶ Kòo yíé kébéi nke dò:

Ti Yiè nKuyie ñdòò mɛsàà nSemmu

kè Kannahã ntú o kó kudaakù.

²⁷ Kuyie ñdòò mɛsàà nSafeti nè Semmu kè bè

ñwè nke bo,

kè Kannahã ntú be kó kudaakù.

²⁸ Mɛniè nkùò dii mònni benitibè kédeè, kè Nɔwee mmòke yebie nsikɔusitãti nè sipísìnùmmù (350) ndi, ²⁹ ké nyóó kú ke mòke yebie nsikɔusìwei nè sipísìnùmmù (950).

10

Nɔwee kó kufuku

¹ Nte Nɔwee bí, Semmu nè Kammu nè Safeti kó kufuku mɛniè ndo kùò benitibè kédeè, kè bèe piému ibí.

² Safeti kó ibí tú: Kɔmɛɛ nè Makoku nè Madaii nè Yafãà nè Tubaadi nè Mɛsɛki nè Tidaasi. ³ Kɔmɛɛ kó ibí tú: Asekenaasi nè Difati nè Tokadima. ⁴ Yafãà kó ibí tú: Edisaa nè Tadisisi nè Kitimmu nè Dodanimmu. ⁵ Bèè do sũ nkécíété kémaá dàméèrì také kécánné cánné ibotí be náànti dò ndòmmè.

⁶ Kammu kó ibí tú: Kuusi nè Misidaimmu nè Puti nè Kannahã. ⁷ Kuusi kó ibí tú: Sebaa nè Afidaa nè Sabitaa nè Dayemaa nè Sabitekaa. Dayemaa kó ibí tú: Sebaa nè Dedanni. ⁸ Kuusi weè do wète képeité Nɛmmudoti wèè do naá nhokpàrì ketiwè ketenkè ñnkè. ⁹ Nɛmmudoti do tú opaawaà ndièwè nwe kè ti Yiè nKuyie nwúò. Deè te kè bè ɔ̃ yĩ ti Yiè nKuyie nda teenne kàa ntú opaawaà ndièwè Nɛmmudoti do dòmmè. ¹⁰ Nte yehékè ketiyè ò do baké yè: Babɛedi nè Edesi nè Akadi nè Kadineɛ. De kó yehékè do bo Sindéaa mieke nke. ¹¹ Kè Nɛmmudotii ité de kó diheì kékote Asidii kémaá Ninifu nè Debotidii nè Kadaa. ¹² Kè Desãà eì dii mbo Ninifu nè Kadaa diheidiè de cuokè.

¹³ Misidaimmu yaàbí tú Dudimmu nè Ananimmu nè Deabimmu nè Nafutuyimmu ¹⁴ nè Patidoosi nè Kasiduimmu nè Kafutòò, bèè pié Fidisitèbe.

¹⁵ Kè Kannahã peité Sidonni o kóò Po nè Eti. ¹⁶ Kè Kannahã yaàbí ntú: Yebusiibe nè Aməriibe nè Kidikasiibe ¹⁷ nè Efiibe nè Adikiibe nè Siniibe ¹⁸ nè Adifadiibe nè Semadiibe nè Amatiibe. De kó difñnkúò kè Kannahã kɔbe cíté, ¹⁹ kékari Sidonni be tenké de nketé kécuó nKedaadi nè Kasaa, Sodammu nè Komòó bíékè, Adimaa nè Seboimmu kénkò kétuòke Desa. ²⁰ Kammu kó ibí nyi ò do yàte tinaàmuntì, kékari yehékè be náànti cáã ncáámmè nè be botí.

²¹ Kè Safeti kóo kóti Semmu múnke mɔote ibí, weè tu Ebe kóo yààrì. ²² Kè Semmu kó ibí ntú Edammu nè Asuu nè Adipakisadi nè Dudi nè Aramu. ²³ Kè Aramu kó ibí ntú: Uusi nè Udi nè Ketɛɛ nè Maasi. ²⁴ Kè Adipakisadi ntú Sedaa cice, kè Sedaa ntú Ebe cice. ²⁵ Kè Ebe mmòke ibí idéi, kè deketirè yètirì ntú Pedeki (dèè tu mɛyatimè). De kó dimònni ndi ibotí do yàtemè, kòo nantè yètirì ntú Yokitã. ²⁶ Kè Yokitã peité Adimòdadi nè Sedefu nè Asadimaleti nè Yedaki, ²⁷ nè Adodammu nè Usadi nè Dikida, ²⁸ nè Obaadi nè Abimmayɛedi nè Sebaa, ²⁹ nè Ofidi nè Afidaa nè Yobabu. Bɛmɔu mɛmmè bè tu Yokitã bí nyi. ³⁰ Bè do

bo Mesa èi ndi kénto kétuakenè Sefaadi tārì, diyie yìenì kèè bíékè. ³¹ Kè Semmu kabe múnkèe yè kécánnè yehékè, yehékè be náàntì dò mmèè botí.

³² Nəwee bí kó iwuo nyi memme, bè ì cāñnémè ibotí ibotí. Menie ndo kùò benitibè kédeè kè bèè pié ibotí imou ìì bo kutenkù mieke.

11

Didènni bè tu di Babēdi di kó mumarimù

¹ Benitibè bemou do náá ntínáàntì timáà ndi, onitì náàntì do í cáá. ² Kè bèè kate diyie yìenì kèè bíékè káyà kubiriku makù, dihei bè tu di Sindeaa ke bo maá, ³ kénáké betabè ke dò: Íténè kè ti pííkú yedombie, kè yè pūñné kè yèe kpenke kéndò nyetárè, kè tí waá nkùtinóò kénsĩèkù. ⁴ Kè tí maá dihei, kémaá didènni kè dii kááké tiwetì, kè ti yètìrìi feité, kè ti báá cíété ketenkè kemou.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie ncúténì ke bo yà benitibè maá dii èi nè didènni. ⁶ Ke dò: Bè mē ntúmè kubotí kumáà kabe ke náá ntínáàntì timáà, demarè í yóó bè dítinnè bè yóó namu kédòò bè dómè. ⁷ Ti cúténè kékáké be náàntì, kè bè nnáá nke í yo betabè tu mù. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbè cíe nketenkè kemou, bá bè í mmaá de kó dihei. ⁹ Deè te kè bè yu de kó didènni ke tú Babēdi. Ti Yiè nKuyie nde nkáké benitibè náàntì, kè bè cíe nketenkè kemou mieke.

Semmu kó kufuku kénto kétuakenè Abarammu kaku

¹⁰ Semmu kó kufuku tú kuu: Ò do mǎke yebie ntekòutè (100) nte képeité Adipakisadi ke sǎ ndè mǎke yebie nyèdéè nè menie nkùòmè benitibè. ¹¹ De kó difōnkúò, kémǎke yebie nsikousinummù (500) képié bedapàmbè nè besapàmbè.

¹² Kè Adipakisadi mmǎke yebie nsipísitāāti nè yènummù képeité Sedaasi. ¹³ De kó difōnkúò kémǎke yebie nsikousinàà nè yētāāti (403), képié bedapàmbè nè besapàmbè.

¹⁴ Kè Seda mmǎke yebie nsipísitāāti képeité Ebee. ¹⁵ De kó difōnkúò kè Ebee mmǎke yebie nsikousinàà nè yētāāti (403) képié bedapàmbè nè besapàmbè.

¹⁶ Kè Ebee peité Pedeki kédeè kémǎke yebie nsipísitāāti nè yènàà képeité Pedeki. ¹⁷ De kó difōnkúò kè Ebee mmǎke yebie nsikousinàà, nè sipísitāāti (430) képié bedapàmbè nè besapàmbè.

¹⁸ Kè Pedeki mmǎke yebie nsipísitāāti képeité Deyuu. ¹⁹ De kó difōnkúò kémǎke yebie nsikousidé nè yèwei (209), képié bedapàmbè nè besapàmbè.

²⁰ Kè Deyuu mmǎke yebie nsipísitāāti nè yèdéè képeité Seduki. ²¹ De kó difōnkúò kémǎke yebie nsikousidé nè yèyiekè (207) képié bedapàmbè nè besapàmbè.

²² Kè Seduki mmǎke yebie nsipísitāāti képeité Naoo. ²³ De kó difōnkúò kémǎke yebie nsikousidé (200) képié bedapàmbè nè besapàmbè.

²⁴ Kè Naoo mmǎke yebie nsipísidé nè yèwei képeité Tedaa. ²⁵ De kó difōnkúò kémǎke yebie ntekòutè nè tepíítè nè yèwei (119), képié bedapàmbè nè besapàmbè.

²⁶ Kè Tedaa mmǎke yebie nsipísiyiekè, képeité Abarammu nè Naoo nè Atāā.

²⁷ Tedaa kó kufuku nku, weè peité Abarammu nè Naoo nè Atāā. Kè Atāā peité denitidabire Dōti, ²⁸ kékú, bè ò peité dii èi Uudi Babidōnni kó ketenkè mieke, kòo cice Tedaa kpaá fòù. ²⁹ Kè Abarammu puoke Saraii kè Naoo puoke Midikaa Atāā kóo sapàà. Atāā weè múnke do peité Isikaa. ³⁰ Saraii do tú tēhāũnte nte kénkpa debire.

³¹ Kè Tedaa túóté o kóo dapàà nhAbarammu nè o yaàbire Dōti Atāā bire nè o còkù Saraii o kóo dapàà nhAbarammu pokù. Kè bèè íté Uudi èi Babidōnni tenké

kékote Kannahã tenkè, kétuoke Anaa èi ké nke mbo. ³² Kè Tedaa nyóó kú ke moke yebie nsikousidé nè yènùmmù (205).

ABARAMMU KÓ TINÁNTÌ

12

Kuyie nyëmmè Abarammuu íté o tenkè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Abarammu ke dò: Íté a tenkè, a kabe borè, a cice cîètè, kékote n yóó da benke kèè tenkè. ² M bo da dòò mesàà nkàa botíi sũũ, kàa yètìrìi feité mediè. Fòò yó nte kè ibotí imouu pété mesàà. ³ M bo dòò mesàà mbèè yóó da dòò mesàà, kédòò meyei mbèè bo nda dónè meyei. Fòò yó nte kè n dòò ibotí imouu mesàà.

⁴ De mònñi ke sò nhAbarammu moke yebie nsipísiyekè nè yènùmmù. Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dò: Íté Anaa èi. ⁵ Kòo yie nkéité kénneínè o pokù Saraii nè o nantè bire Dòti kéntò o kperè demou nè o daati ò do donté ti Anaa èi, kékété kécuó nKannahã bíékè, kétuoke Kannahã.

Abarammu bomè Kannahã kékote Esibiti

⁶ Mèmmè kè Abarammuu pèëté Sisemmu èi kétuoke dibòrì mari bè tu di Mòdee mutie mamù borè. De kó dimònñi Kannahã kabe bèè do dè bo.

⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbenke kumàà Abarammu kóò nàké ke dò: N yóó duó nke ntenkè nke a yaàbí. Kè Abarammuu maá ti Yiè nKuyiendiwũstònni de kó dibòrì. ⁸ Ò de nyítè kékote yetārè kó dihei Betèedi diyie yìèní kèè bíékè, kékari Betèedi nè Aii de cuokè ke tó maá ti Yiè nKuyie ndiwũstònni teri kébántè ti Yiè nKuyie nké kù yu ke dò o Yiè. ⁹ Kè Abarammu nkàti ke sòti ke wetí Nèkebu tempè mbíékè.

¹⁰ Kè dikònñi dièrì tanní dihei kè Abarammuu íté, kékote Esibiti tenkè kэмbo ke dò yemòrè mayè. ¹¹ Bè tũòke dii mònñi Esibiti kéntati dihei, kè Abarammuu náké o pokù Saraii ke dò: N yému a túmè oposáati, ¹² Esibiti kabe yóó yà a wennimè ke dò a tú m pokù nwe, ké n kuò ké da yóu. ¹³ Á bè nàké ke dò n tú a tũ nwe kè bè nni ndòori mesàà nha kpéí, kè nni nfòu.

¹⁴ Bè tũòkoo dii mònñi Esibiti mieke kè Esibiti kabee yà o pokù wennimè mediè. ¹⁵ Kè Esibiti kóo kpàati kó betòmbèe kote ké nhò sánti okpàati iikè, kóò tũóté kékotenè okpàati cîètè. ¹⁶ Nè o kpéí nkòo kpàati dòò mesàà nhAbarammu kóò pämmú ipe nè sibóò nè inààke nè tidaati benitipòbè nè benitidaabè nè sãmmarímúbè nè yòyóbè. ¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie mpoté okpàati nè o cîètè kabe mediè nhAbarammu pokù Saraii kpéí. ¹⁸ Kè Esibiti kóo kpàati yú Abarammu kóò beke ke dò: Dè yíme kàa n dòò mie? Dè dòmmè kàa í n nàké ke tú a pokù nwe? ¹⁹ Dè dòmmè kàa n nàké ke yè nha tũ nwe kè nh ò tũóté ke bo puoke? Nto a pokù képèëté.

²⁰ Kòo kpàati duó nkòo tómbèe beti Abarammu nè o kperè demou dihei.

13

¹ Mèmmè kè Abarammuu tũóté o pokù nè o kperè ò moke dè, kè Dòti nwe neínè kè bèè wète Nèkebu tempè mbíékè.

Abarammu nè Dòti bè yàtemè

² Abarammu do moke tikpàti nti mesàà, nnè timàti péiti nè mesò. ³ Kè Abarammuu íté Nèkebu tempè kétuoke Betèedi nè Aii de cuokè ò do keté kébáté dè. ⁴ Ò do maá dè diwũstònni kébántè ti Yiè nKuyie nké kù yu ke dò o Yiè.

⁵ Dòti wèè do neínè Abarammu ò múnke do məkemu ipe nè sibóò nè inààke. Ke moke tiyàati bè dòòrinè ti titouti. ⁶ Bá ketenkè í mbè sànnè ke yé bè do məkemè

iwũs mediè. ⁷ Kè Abarammu kó benaacẽmbe nè Dɔti kɔbe kè bèe kpa. Kannahãã kɔbe nè Pedisiibe do de mbo. ⁸ Kè Abarammuu náké Dɔti kɛ dò: Mí nnè f̃s̃ ti í dò nkékpa, ti naacẽmbe me nyí dò nkékpa, kɛ yé ti wẽrm̃mè tɛc̃f̃ɛt̃ɛ. ⁹ Á wénté kédeite a dɔ kùù píkù kè tí yate. Kàa kàte kubakù youú n kɔte kucãnkù. Kàa me nkàte kucãnkù n kɔte kuyóú.

¹⁰ Kè Dɔtii wénté kɛyà Sudit̃ɛ kó ketenkè kè kè boo bàmmùù kɛtuɔkenè Soaa èi. Ti Yiè nKuyie mu ndo í cɔú ndii m̃nñi Sodɔmmu èi nè Komɔɔ èi kè de kó ketenkè nè Soaa èi kè dè boomu, kɛ wenni kɛ dò nti Yiè nKuyie ndo d̃d̃ kùù púú, kɛ naati kɛ d̃onñè Esibiti kó ketenkè. ¹¹ Kè Dɔtii tãáté Sudit̃ɛ kó kubiriku bíékè, kè kɛ nkɔte. M̃m̃m̃e bè yàtem̃. ¹² Kè Abarammu m̃bo Kannahãã kó diheì, kè Dɔti m̃bo kubiriku kó yehékè, kɛ cónné tiyààti kó titouti kɛtuɔkenè Sodɔmmu. ¹³ Sodɔmmu kɔbe do tú benitiyonkubɛ mbɛ, kɛ d̃ɔri m̃eyei ndiem̃ kè dè yóú Kuyie.

¹⁴ Dɔti nè Abarammu bè yàte dii m̃nñi, kè ti Yiè nKuyie nnáké Abarammu kɛ dò: Wénté a cómmú dè, kéwénté diyie yìeñi kèè bíékè, kéwénté a bakù youú nè kucãnkù. ¹⁵ A m̃e nwùó nkèè tenkè n yóó kè nda duómmu f̃s̃ nnè a yaábíó s̃ãã. ¹⁶ M bo duó nkàa yaábíi sũũ m̃m̃esàa mmubirímú k̃m̃e. Wèè bo na kékaa mmubirímú, wèè bo na kékaa nha yaábí. ¹⁷ Íté kéce, nde kó ketenkè kem̃u kè duóm̃e n kè nda duómmu.

¹⁸ Kè Abarammuu íté d̃ebor̃é k̃es̃ɔ́ nkékari dibòrì marì bè tu di Mammudee kó mutie bor̃é Ebunɔ také, kémaá diwũt̃ɔnñi kébántè ti Yiè nKuyie.

14

Abarammu kpamm̃e kɛ f̃iete Dɔti

¹ De kó dim̃nñi kè Amudaf̃ɛdi Sindeaa èi kóo kpààti nè Adiỹɔki Edasaa èi kóo kpààti nè Ked̃ɔdaom̃ɛ Edamm̃u èi kóo kpààti nè Tideadi Koyimm̃u èi kóo kpààti. ² Kè bèe íté k̃endokùñè Bedaa Sodɔmmu kóo kpààti nè Bidisaa Komɔɔ kóo kpààti, nè Sineabu Adima kóo kpààti, nè Simm̃ɛb̃ɛ Seboimm̃u kóo kpààti nè Bedaa bè tu dii èi Soaa kóo kpààti. ³ Kè bèe tíi Sidimm̃u kó kubiriku, d̃è naá nyíe ndàm̃èrì wèè kó m̃eñie ndò mmukókúú. ⁴ Yebie ntɛp̃ít̃ɛ nè yèd̃é miékè kè Ked̃ɔdaom̃ɛ mbè baké. Yebie ntɛp̃ít̃ɛ nè dit̃ããnñi miékè kè bèe ò yete. ⁵ Yebie ntɛp̃ít̃ɛ nè dinaanñi miékè kè Ked̃ɔdaom̃ɛ nè bekpààtibè bèe ò wẽnñè kè bèe íté k̃ɛp̃ɔnte Defaiibe bèe bo Asitadoti-Kannaimm̃u èi, nè Susiibe bèe bo Ammu èi nè Emiibe bèe bo Kidiyataimm̃u èi ⁶ nè Oriibe bèe bo Seii kó yet̃ãr̃è miékè, kè bè bèti k̃etuɔkeñè Edi-Padanni kó diheì dii t̃òk̃éñ t̃ɛd̃ɔnt̃ɛ, ⁷ k̃énk̃ũnt̃iñi k̃ɛp̃ɔnte Ammisipati bè tu dii èi Kad̃ɛesi, k̃ɛp̃ɔnte Amadesiibe kó ketenkè kem̃u, nè Am̃riibe bèe bo Asas̃nñi-Tamaa. ⁸ M̃m̃m̃e kè Sodɔmmu kóo kpààti nè Komɔɔ kou nè Adima kou nè Seboimm̃u kóo kpààti nè Bedaa, nè Soaa kó bekpààtibè, kè bèe w̃enñé kék̃ɔte Sidimm̃u kó kubiriku, ⁹ k̃édok̃éñè Ked̃ɔdaom̃ɛ Edamm̃u kóo kpààti, nè Tedeadi Koyimm̃u èi kóo kpààti Amudaf̃ɛdi Sinñɛaa èi kóo kpààti nè Adiỹɔki Edasaa èi kóo kpààti. Kè bekpààtibè b̃enñumm̃u ndokùñè bekpààtibè b̃enñà. ¹⁰ Sidimm̃u kó kubiriku do m̃ake yef̃t̃ɛ nyɛ kè kùt̃iñóó piéké ye miékè. Kè Sodɔmmu kóo kpààti nè Komɔɔ kou kè bèe coké k̃éduó ye miékè, kè bes̃omb̃ɛe coké k̃édek̃e dit̃ãr̃i ñnk̃è. ¹¹ Kè bèe na Sodɔmmu nè Komɔɔ kɔbe k̃étúót̃ɛ be kpàti, nè be diiti k̃ék̃onñè. ¹² Kɛ múnk̃ɛe túót̃éñè Dɔti Abarammu nant̃ɛ bir̃ɛ nè o kpàti tim̃u k̃ék̃onñè.

¹³ Kòd̃ m̃òu coké kék̃ɔte k̃énáké Abarammu, Ebedeeb̃e botí kou, ò bor̃é Am̃riibe botí kou Mammudee kó d̃et̃ie m̃bor̃è. Mammudee teb̃ii do tú ɛsik̃ɔdi nè Añɛɛ. B̃et̃ãti m̃emm̃e bè do wẽnñè Abarammu nwe didoot̃if̃nñi. ¹⁴ Abarammu kèè dii m̃nñi bè k̃onñèm̃è Dɔti koò kpetí, k̃éduó nkòo t̃omb̃è bè pié bè o c̃f̃ɛt̃ɛ kè bèe báátí, sik̃ɔusit̃ãti nè t̃ɛp̃ít̃ɛ nè b̃eni (318), kè bèe t̃ũnñe

kétuəke Danni tenkè. ¹⁵ Kè Abarammu bè totí yetĩrè yetĩrè péu, kè bèe cētinne be dootitəbè ké bè na, ké bè bèti kétuəkenè Obaa, diheì dii bo Damaasi bakù youú bíékè, ¹⁶ kéfiète bè do tùóté dèè kó dimàà nè Dəti nè o kperè deməu nè benitipòbè nè benitidaabè.

¹⁷ Abarammu na dii mənni okpààti Kedəədaoməe nè bekpààtibè bèè ò wēhñé kénkūnti, kè Sodəmmu kóo kpààtii yənní kóò co Safee kó kubiriku miəke, bè tu kù okpààti biriku.

¹⁸ Kè Mesisedeki Sadəmmu kóo kpààti wèè tu Kuyie nkùù baké kéĩnkè nè ketenkè ku kuó nùtì, kòo kətenní pēē nè mənàà nkóò co, ¹⁹ kéməə Kuyie nkó mēsàà nhAbarammu kpéi nke dō: Kuyie nkùù baké kéĩnkè nè ketenkè kù da dəə mēsàà. ²⁰ Kuyie nkùù baké kéĩnkè nè ketenkè ke te kàa na a dootitəbè ku yètiri ndeu!

Kè Abarammu deite ò təní dè bá tèè píitè miəke, demáà demáà kóò duó.

²¹ Kè Sodəmmu kóo kpààtii náké Abarammu ke dō: N duó mbenitibè kénte tinenti a éi tì. ²² Kè Abarammu ò tēhñé ke dō: N youte n nùtè nte, ti Yiè nKuyie nkùù baké kéĩnkè nè ketenkè ku iikè, ²³ ke pàrikè ke tú n yí yóó tùóté a kperè marè bá fəpàakonyĩfè yoo kunə̀kù kó kuhə̀, a yàa bo yĩ fə̀ te mí nhAbarammu kè n naá nhokpààti. ²⁴ N yí yóó tùóté demarè, kè dè í tú n kó benitibè di dè. Bèè n cíe mbèè tu: Anəe nè Esikəədi nè Mammudee, bèè bo tùóté be kperè.

15

Kuyie ntaunnèmè kumáà Abarammu

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbenke kumáà Abarammu kóò nàké ke dō: Bá nyĩ̀kù! Mí tu a kó kudə̀pikù, m bo da cú dè bo ndeu mediè. ²⁻³ Kè Abarammu dō: Ti Yiè nKuyie nha bo n duó mba? N yí məke debire, kè n kóo tōnti Ediesəe Damaasi éi kou, wèè bo n cītè, weè yóó tùóté n kperè. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie nhò tēhñé ke dō: Weè í yóó tùóté a kperè. A yóó peitè dèè bire dèè yóó dè tùóté.

⁵ Kè Kuyie ndenne Abarammu ditowaà kóò nàké ke dō: Bóúté tiwetì kéyà siwāā, a bo na ké sì kàanaà? Kè kù yí ke dō: Siwāā dōmmè, a yaàbí yóó sũũ mmè boti.

⁶ Kè Abarammu yie nti Yiè nKuyie mbéi ntì, kè deè nte kè kù dō, ò dṑri kù dómè. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō: Mí da ínní Uudi éi, Babidənni kó ketenkè, ke bo da duó ke ntenkè a mè mbo kèè miəke. ⁸ Kè Abarammu dō: Ti Yiè nKuyie, m bo yĩme kébantè n yóó tiekemè de kó ketenkè? ⁹ Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dō: Waanní dinaaseri nè dibəseri nè dipedaà, dèè məke yebie nyètāāti nè tenónkpete nè dikpetinónkperi.

¹⁰ Kè Abarammu waanní iwũš inyi, kékéké i cuokè, ké ì dəú nkəcuó nyitəbè, ò me nyí nkèké sinónkpeé. ¹¹ Kè timancənti kətení, ke bo co de kó imaa, nkòo tì bèti.

¹² Diyiè tati dii mənni kè inuə mpĩ nhAbarammu kòo duó mediè, kè dibiinnì dieri marì ò sēnté, kè kufəwaà nhò pĩ mmediè. ¹³ Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dō: A nyé ke tú a yaàbí bo kəte diheì marì dii í tú i kperi, ké nkè bo ke dō yebie nsikəusinəà (400), ke tú tidaati kè bè ì fēũnko. ¹⁴ Kè n fēũ nde kó kubotì kùù ì fēũnko, kàa yaàbí nyeti ke tə tikpàti mediè. ¹⁵ Fə̀ nha yó mbonè diwèi ndi ke yàa kóté kékú, kè bè da kũnnè a yembè borè. ¹⁶ A yaàbí kó iyaàbí, ì wētini ke ntenkè. Kè yé Aməriibe yei mu nyí sũũmmè ke tū̀ke m bo bè bèti dè.

¹⁷ Diyiè ta dii mənni kè dèè biite sũ, kè Kuyie nkətení kéndò mmuhāā nnè kuyukú nè fəhāādēnfē, ke pēnkù iwũš bè kèké ì saku. ¹⁸ De yiè ndi ti Yiè nKuyie ntaunnèmè kumáà Abarammu ke dō: N yóó duó nde kó ketenkè a yaàbí nyi kè ì nkè te, kétúóté kukó kùù bo Esibiti mənku, kékáá kukó ndiekù Efadati.

¹⁹ Keniibe nè Kenisiibe nè Kadimōniibe, ²⁰ nè Itiibe nè Pedisiibe nè Defaiibe, ²¹ nè Amōriibe nè Kannahāã kōbe nè Kidikasiibe nè Yebusiibe, bɛɛ te de kó ketenkè.

16

Bɛ peitémè Isimayɛɛri

¹ Abarammu pokù Saraii do í peité debire. Ke né mmàke kunitipodaakù makù, Esibiti kòku, kè ku yètìrì tu Akaa. ² Kè Saraii náké o dɔ̀u ke dɔ̀: A wúómmu ti Yiè nKuyie nyí m pāmè ibí. Duónè n kó kudaakù, kè de yèmmè ò bo m peité debire.

Kè Abarammu yie nde kó tináàntì. ³ Kè Saraii túóté o kó kudaakù Esibiti tenké kòku Akaa képuó nɔ̀ dɔ̀u Abarammu. Dè do sɔ̀ nhò m̀ake yebie ntɛpíítè nte Kannahāã mieke. ⁴ Kè Abarammu duónè Akaa kòo púó. Ò banté dìi m̀onnì ò púómmè késenkèrì Saraii ò tu wèè kó kudaakù. ⁵ Kè Saraii náké Abarammu ke dɔ̀: Fɔ̀ te kè bè n sǎǎ. M̀i t̀óté n kó kudaakù ke da puó, nè kù bantémè ke dò nkù púó nkù ténke í n wúó. Ti Yiè nKuyie kuù bo ti púté fɔ̀ nnè mí. ⁶ Kè Abarammu náké Saraii ke dɔ̀: A kó kudaakù nku, kè fɔ̀ kù te, dɔ̀ ku a dómè.

M̀m̀m̀m̀ kè Saraii fɛ̀ũ nhAkaa m̀m̀diè, kòo coké kéta dikpáa cuokè. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie ntɔ̀nnì ò yà dikpáa cuokè tɛbintɛ matè také, Suudi kó kuce borè. ⁸ Kòò beke ke dɔ̀: Akaa a bonní de, a k̀rì ke? Kòò dɔ̀: N cokù Saraii nwe n tú wèè kó kudaakù. ⁹ Kè ti Yiè nKuyie ntɔ̀nnì ò náké ke dɔ̀: Wɛ̀te o borè kényíé nhò yɛ̀ mm̀. ¹⁰ Kè dìi yíé ke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbo duó nkàa yaàbí sũ̀ m̀m̀diè, bá òm̀u báa na kè ì kaa. ¹¹ A púó nke yóó peité denitidabire nde, á dè yu ke dɔ̀ Isimayɛɛri, ke yé ti Yiè nKuyie nkèèmmè a sáútì. ¹² De kó debire yó ndò ndikpáa kóo sǎmmarímú nwe, kénkpannè benitibè bɛm̀u, kè bè nde kpànnè, kè dè ncǎǎ nke ã demáa, ke d̀tirinè de kòbe.

¹³ Kè Akaa yú Kuyie nkùu o béinnè ke dɔ̀ Ata-Edii-Doyii (dèè tu: Ti Yiè nKuyie nkùu n wúó). Ke dɔ̀: M̀ m̀enke yàmu Kuyie nke kpaá fòuà? ¹⁴ Dè te kè bè yu tɛbintɛ tɛ̀ bo Kadɛesi, nè Bededi de cuokè ke tú: Daayii-Doyii (dèè tu: Kuyie kùu ò wúó nku kó tɛbintɛ). ¹⁵ Kè Akaa peité denitidabire, kè de cice Abarammu dè yu ke dɔ̀ Isimayɛɛri. ¹⁶ Akaa do yóó peité Abarammu debire ke sɔ̀ nhò m̀ake yebie nsipísini nè yekuò ndi.

17

Kuyie ntàunnèmè Abarammu koò cèètɛ diyètìrì

¹ Abarammu m̀ake dìi m̀onnì yebie nsipísìwɛi nè yèwɛi, kè ti Yiè nKuyie nhò benke kumáa, kòò náké ke dɔ̀: M̀i tu Kuyie mmuwɛ́rímú mum̀u yíè. A ndɔ̀rì n dómè sǎǎ. ² M bo da taunnè m mǎa, kéduó nkàa yaàbí sũ̀ m̀m̀diè.

³ Kè Abarammu nínkú késínné ketenkè, kè Kuyie nhò náké ke dɔ̀: ⁴ Nte n yóó da taunnè m̀è botí m mǎa, fɔ̀ yóó naá nyibotí péu cice. ⁵ A yètìrì ténke í yó ntú Abarammu, bè yó nda yu ke tú Abarammu nwe, ke yé fɔ̀ yóó naámmè ibotí péu cice. ⁶ M bo duó nkàa yaàbí sũ̀ m̀m̀diè mmómm̀m̀m̀, kè bekpàatibè ãnnè i mieke. ⁷ N yó nda taummu, a kó difɔ̀nkúò kéntaunè a yaàbí, itɔ̀ntì itɔ̀ntì, ké nda te fɔ̀ nnè a yaàbí sǎǎ. ⁸ Fɔ̀ nnè a yaàbí m bo di duó nkètenké a mè mbo kè kupò̀̀kù, di bo tieke Kannahāã om̀u sǎǎ, mí nKuyie nkè nní ndi te.

Kuyie ndóummè mucāmmù kó ikuó

⁹ Kè Kuyie nyíé kénáké Abarammu ke dɔ̀: Fɔ̀ nnè a yaàbí nè di bo mbomè, di mpí n kó metaummè. ¹⁰ Nte di dɔ̀ nkéndɔ̀rimè ti kó metaummè mieke: Di fuku mieke bèè kó dimáa tu benitidaabè bè ncāmmù. ¹¹ Di kó mucāmmù muu yó mbenkú mí nnè d́ndi ti taumè, ¹²⁻¹³ kénāmmù nè tidaatì bè pié tì di cɛ́i nè

di do ntì, nè bepòòbè bèè di bonè. Kè di ní peité denitidabire, dè mmàke yewe yèni ke dí dè cānté. Di yó mme nhō nkè dè ntú ti kó metaummè kó mecannimè mí nnè dīndi sǎǎ. ¹⁴ Kè wèè í cānté dí ò dènnè di cuokè, ò í tūnnè mēè kpéí n taummè kó ikuó.

¹⁵ Kè Kuyie nnáké Abarahammu ke dò: A ténke bá nyu a pokù ke tú Saraii, o yètiri yó ntú Saraa nwe. ¹⁶ M bo ò dǎò mesàà nkòò da peité denitidabire, ò bo naá nyibotí péu yǎ. O yaàbí mièke bekpààtibè bo buoté péu.

¹⁷ Kè Abarahammuu nínkú kēsīnné ketenkè, kédáá, kébéi nnè o yèmmè mièke ke dò: M bo yīme képeité debire mí nwèè mǎke yebie ntekòutè (100), kè Saraa mǎke yebie n sipísìwei, ò bo yīme képeité? ¹⁸ Kè Abarahammuu náké Kuyie nke dò: Kè Isimayēeri cénke fòu, kàa ò dǎò mesàà, m báá beke òmòu ténke! ¹⁹ Kè Kuyie nnáké Abarahammu ke dò: A pokù Saraa bo da peité denitidabire, kàa dè yu ke dǎ Isaki. M bo nhò taunè nè o yaàbí sǎǎ. ²⁰ A m beke tì Isimayēeri kpéí, n yiemmu ke yóó ò dǎò mesàà. Ò bo peité mesàà, nkòò botíi sūū, bekpààtibè tepíítè nè bèdébè bo yènni o botí mièke, kòò ntú kubotí dièkù yààrì. ²¹ N né yó n taunè Isaki nwe, dè yàa yó nkááké miè nkè Saraa peité wè.

²² Kuyie nnáké dii mǎnni Abarahammu kédeè, kéité kédeke kéīnkè. ²³ Kè Abarahammuu túóté o bire Isimayēeri nè tidaati tì pié o cǐtè nè ò do ntì kó dimàà ké tì cāmmú dè kó diyie Kuyie nhò nàké ke yē ndè ndòmmè. ²⁴⁻²⁵ Abarahammu do mǎke yebie nsipísìwei nè yèwei ndi, kòò bire Isimayēeri mǎke tepíítè nè yètāati, kè bèè ò cānté. ²⁶ Abarahammu nè o bire Isimayēeri bè ènnè kécānté diyie dimàà ndi, ²⁷ nè tidaati bè pié tì o cǐtè nè ò do ntì.

18

Abarahammu cǎutémè Kuyie ntǎrè

¹ Dè mǎnni kè ti Yiè nKuyie mbenke kumáa Abarahammu dibòrì bè tu di Mammudee kó detie mborè, ke sǎ ndiyie còmmú yeyo kè kuyiinkù bo, kòò kàri kutouku bǎrinnù, ² kéyà benitibè bètāati kè bè còmmú o také. Kòò ítóo ké bè co kéninkú kēsīnnǎo be iikè, ³ kénáké be kòò mǎu ke dǎ: Di báá pēēté mí nha kóo tǎnti n cǐtè. ⁴ Yóunè kè bèè waanní menie nkè dí sú di naàcèi, kéom̄pè mutie muu ntaké. ⁵ M bo waá mmudiì ké di duó nkè dí di, kèpété muwērimú, kénà kēsǎtè di cè, di báá pēētè n cǐtè mēmmè. Kè bè dǎ: Dǎò a bēi ntì.

⁶ Kè Abarahammuu coké mecāā nkétaroo kutouku Saraa borè, kòò nàké ke dǎ: Waá mmuyuo mmù yó nsànnēmè kéāntè kédǎò tipēmpēnti tītāati mecāā.

⁷ Dè kó difōnkúò kè Abarahammuu coké kēpīnni dinaadabii dii wenni, ke ā mekùò nkéduó nho kóo n tǎnti mǎu kòò di kùò kébénne mecāā. ⁸ Imaa mbi dii mǎnni kòò ò túóté kéwáa mmenāamiè mmèè kǎnté nè mēè ūmmú bāmbà nkè bè īnné, kè bè nyo nkòò còmmú be také, ke díri mutie. ⁹ Kè bèè beke Abarahammu ke dǎ: A pokù Saraa borè? Kòò dǎ: Ò bo kutouku mièke. ¹⁰ Kè Kuyie ntǎrè kó dimari dǎ: Dè yàa bo nkááké miè, kè nní nwētini a cǐtè ke sǎ nha pokù Saraa peité denitidabire nde.

Kè Saraa còmmú kutouku bǎrinnù Abarahammu fōnkúò ke yo. ¹¹ Abarahammu nè Saraa bè do kòté mēdiè mme, bá Saraa ténke í nyuo. ¹² Kè Saraa daá omáa borè ke dǎ: N kòtému n ténke í yuo, kè n dǎu múnke kòté. ¹³ Kè ti Yiè nKuyie mbeké Abarahammu ke dǎ: Dè yīme kè Saraa daá, ke tú ò kòté ke pēētè ò bo peitémè debire? ¹⁴ Dèmarè bo ti Yiè nKuyie nyīékú dèà? Dè yàa bo nkááké miè nkè nní nwētini a cǐtè ke sǎ nSaraa peitému denitidabire.

¹⁵ Kè Saraa kǎmbùòtì do, kòò nenni ke dǎ: N yí daá. Kè ti Yiè nKuyie ndò: A daámu.

¹⁶ Kè de kó benitibèe íté kécuó nSodammu bíékè, kè Abarahammuu bè cíe. ¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: M báá sɔnne Abarahammu n yóó dɔ̀ò tì. ¹⁸ O kó kubotí yóó deuke mediè mme kénkpénnì. Weè yó nte kè ibotí imɔuu pété mesàà. ¹⁹ N we ntãátè ke bo duó nkòo bí nè o yaabí kè bè nyié n kuó, kè i borime ñwenni kè ì dò̀̀rì n dómè, kè dèe yie nkè nh ò dò̀̀ mesàà n yé n yóó ò dò̀̀ mè.

²⁰ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Abarahammu ke dò: Benitibè kuònnè Sodammu nè Komɔ de kɔbe mediè mme, be caàrimè deumu. ²¹ M bo kɔte késíéké, kè bè mènke caarimu n yà.

²² Kè bèdébèe kété kénkɔri Sodammu bíékè kè ti Yiè nKuyie nní nkpaánè Abarahammu.

Abarahammu bàámmè Kuyie nSodammu kpéí

²³ Mémme kè Abarahammu tóonko ti Yiè nKuyie mborè ké kù beke ke dò: A bo yie nkéwenné onitisàù nè oyeiwe kékuà? ²⁴ Kè benitisààbè bo Sodammu sipísìnùmmù, a bo bè wènnénè kékuà? A báá bè cǐé nkéyóu dihéi be kpéínáà? ²⁵ Biti! A báá yie nké mè dò̀̀. A báá yie nkétúóté onitisàù kéwennénè oyeiwe kékuà, kòò sàùu cɔuté oyeiwe kó tiyɛ̀ti. F́ nwèè bekùnè kutenkù kumɔ, a báá yóu a bo dɔ̀̀mè dèè wenni. ²⁶ Kè ti Yiè nKuyie ndò: Kè ñ yà benitisààbè sipísìnùmmù Sodammu mieke m bo cǐé ndihèi dimɔu be kpéí. ²⁷ Kè Abarahammu dò: Yóu kè n yíe da béinnè n Yiè nKuyie mí nwèè tu mutáá nke tú mutápeí. ²⁸ Kè bè í tùòke sipísìnùmmù, ke bo sipísìnàà nè bènùmmù á pɔnte de kó dihéiàà? Kè ti Yiè nKuyie ndò: Kè n yà bèè wenni kè bè bo sipísìnàà nè bènùmmù, m báá pɔnte dihéi. ²⁹ Kè Abarahammu yíe kébéi nke dò: Kè bèè wenni kè nè bo sipísìnàà tá? Kè ti Yiè nKuyie ndò: Kè bè bo sipísìnàà m báá pɔnte dihéi. ³⁰ Kè Abarahammu dò: A mieke báá peike n da báámmu, kè bè bo sipísitãati tá? Kè ti Yiè nKuyie ndò: Kè bè bo sipísitãati m báá di pɔnte. ³¹ Kè Abarahammu dò: N da báámmu yóu kè n yíe kébéi, kè bè bo sipísidé tá? Kè ti Yiè nKuyie n dò: Kè bè bo sipísidé m báá pɔnte dihéi. ³² Kè Abarahammu yíe kébéi nke dò: N Yiè nKuyie nha báá nh ɔunè, n yóó béi mmesommme mme. Bèè wenni kè bè bo tepíitè tá? Kè ti Yiè nKuyie ndò: Kè bè bo tepíitè m báá pɔnte dihéi.

³³ Bè nàké memme kédeè, kè ti Yiè nKuyie nyíté, kè Abarahammuu kò nho cǐètè.

19

Ti Yiè nKuyie nkùmmè Sodammu nè Komɔ de ekè kɔbe

¹ Kè Kuyie ntɔ̀rè yèdèè tuakoo Sodammu kuyuoku ke ś nDɔti kàri dihéi kó dibò̀̀rì, ké yè yàní kéíté ké yè co, kénínkóo ketenkè. ² Ke dò: N di báámmu ke tú dí kɔte n cǐètè kéóú di naàcèi, kéyíe nkè dèe wenté kè dí pɛ̀tè. Kè yè dò: Áà, ti bo yíénko tikātītouti.

³ Kè Dɔtii yetoo kè bèe kò nho cǐètè, kòò dɔ̀̀ mudii nè pɛ̀è wèè í kɔɔrenè mutie mùù muuti kè bèe di.

⁴ Bè keté ke mu nyí nduó, kè Sodammu kó benitidaabè bemɔu, ibí nè bekótibè, kè bèe kɔtení kécɛ̀tè tɛcǐètè, ⁵ kébeke Dɔti ke dò: Yé benitibè bèè bàtè a cǐètè kuyuoku? Dennení be kè tí bè duónè.

⁶ Kè Dɔtii yènní kécómmú ditowàà kékpetínné dicàù, ⁷ ké bè nàké ke dò: N népobè, báá dɔ̀̀nè meyei. ⁸ M mɔke besapambè bèdébè bèè mu nyí yé onitidò̀̀, m bo bè dennení kè dí bè dɔ̀̀nè di dómè, kè bié, n kó bepò̀̀bè mbe, di báá bè dò̀̀ meyei mbè ta n cǐètè nte. ⁹ Kè bèe náké Dɔti ke dò: Íté dende! A tú opò̀̀ nwe die. F́ò̀̀ báá ti náké ti dò nkédɔ̀̀mè. Kàa í yé tí da dɔ̀̀ meyei nkè mèe pɛ̀tè ti na mbè dò̀̀ mè.

Bè yĩ memme kóò tèntoo kéndó kèpante dicàù. ¹⁰ Kè de kó benitibè bedébéè dète Dəti kètannə be borè, kékpetinné dicàù, ¹¹ ké bè bənté tiyũnti bəmou, ibí nē bekótibè, kè bè nhàrì ditowaà bá bè í nyà dibòrì bo kèè bíékè.

¹² Kè Kuyie ntərè yedèè náké Dəti ke dā: Kàa màke a kəbe dihei dii mmieke, a còbbè nè initidabí nè initipobí, a bè dènnè. ¹³ Ti Yiè nKuyie nkèè benitibè kuənnèmè mmè dihei dii nkəbe, ke ti tōnní kè ti yóó di pəntè.

¹⁴ Kè Dətii yè kénáké o còbbè bèè do pō o sapəmbè, ke dā: Yènnè dihei dii mmecā, ti Yiè nKuyie nyóó di pəntemu.

Kè be yèmmè ndò nhò nu nwántí.

¹⁵ Kukūnwentoo mōnni kè Kuyie ntərè náké Dəti ke dā: Mōnné mecā nkétúóté a pokù, nè a sapūmbí idé kè di yè dihei, kè dè í dō mmemme di bo kú meyei mbo tuəkení dii mōnni dihei.

¹⁶ Kè Dəti nhəotí kè ti Yiè nKuyie ntərè bè dète, wenwe nè o pokù nè o sapūmbí idé, kèyènnè dihei mənku, ke yé ti Yiè nKuyie ndómè kóò dèté.

¹⁷ Kuyie ntərè bè dènnè dii mōnni dihei mənku, kè dimari máà ò náké ke dā: Coké kédèté a fōmmu, a báá wēte a fōnkúò, a báá cómmú dèmarè kutempē nkuū mmieke. Á coké kəsəri ditāri dii mborè kédonté a ōnni. ¹⁸ Kè Dəti dā: Áà, m báá na! ¹⁹ A n dōdumu mesàà, ke n kuó mmesémmè ke n dèté. N yí yóó na kécoké kətuəke di ntāri kè meyei nkpaaní, n yó nkpaá cokù kè mē n nintemu ké n kuə. ²⁰ Nte teheitè sāmptè tē təkéní, n yóó na kécoké kətuəke tē. Tē mà sāmptè nde, yóu kè n coké ké de nsəri kédonté nh ōnni. ²¹ Kè Kuyie ntōnni dā: Ēē, n yiemmu ke bo wēte ké da dāò mesàà nkéyóu de kó teheitè a yē ntē. ²² Kəte mecā nkəsəri, kàa í tuòke n yí yóó dāò tīmatì. Kè bèe yú de kó dihei ke dā Soaa (dèè tu teheitè).

²³ Kè Dəti nyóó tuəke Soaa ke sś ndiyiè yènni. ²⁴ Memme kè ti Yiè nKuyie ncūūnni muhəpòpòu nSodəmmu èi nè Komə èi ĩnkè, kè mù ncóú. ²⁵ Kè de kó yehəkè yedé cóuté, nè ketenkè nè benitibè nè dètie. ²⁶ Kè Dəti pokūu wēte o fōnkúò kénáà ndikókétāri.

²⁷ Kè dèe wenté kè Abarahammu yè dikūnweñni sèi, kəkəte ti Yiè nKuyie nwee ò nàánnè dè, ²⁸ kéwénté Sodəmmu nè Komə nè yehəkè yèè dè təké kəyà kuyukú kè kù yiè ke dō nfehātofe kəku.

²⁹ Kuyie ndó kécóu ndi mōnni yehəkè Dəti do bo kèè tenkè kpəye, kécóo mmu Dəti kù yé mēè kpéi nhAbarahammu kpéi.

Dəti nè o sapəmbè

³⁰ De mōnni kè Dətii yəte ò bo mbomè Soaa èi, kéité nè o sapəmbè bedé kəkəte kénhā kutādènkù makù mieke. ³¹ Kè Nkə náké o nantè ke dā: Ti cice kòtému, òmou me nyí bo wèè bo ti puoke kéndōnnè ibotí imou dōðrimè. ³² Yóu kè tí ò duó mmənaà nkòo yā kémuó, kè tí kətoó keyènkè, kòo ti duónè kè tí peité ibí kè ìi səté o cīètè.

³³ De kó kuyuoku kè bèe duó mbə cice mēnaà nkòo muó, kè Nkə kəte bá o cice í yé ò taroo dii mōnni yoo ò yè dii mōnni. ³⁴ Kè dèe wenté kòo náké o nantè ke dā: Nè n cice ti duómu keyènkè. Tí wēte kóò duó mmənaà nkòo muó, nkàa me ntó kəte ke nyènkè kóò duónè, ti yóó me nyí képeité ibí kè ìi səté o cīètè.

³⁵ Kè bè tó ò duó mmənaà nkòo muó, kòo sāmptou me ntó kəte kóò duónè, be cice í nyé ò kətoó dii mōnni nè ò ité dii mōnni.

³⁶ Memme Dəti pōnnémè o sapəmbè bedé. ³⁷ Kè Nkə peité denitidabire ké dè yu ke dā: Məabu. Wèe yaàbí tú Məabiibe yíe nkó diyie. ³⁸ Kòo sāmptou peité denitidabire ké dè yu ke dā: Beni-Ami. Bè yu wèe kó iyaàbí ke tú Aməniibe.

20

Abarahammu nè Abimedeeki

¹ Kè Abarahammu ité Nekebu tempè kékari Kadεεsi nè Suudi eì de cuokè, ké dè ité kékari Kedaari eì, ² kénnaá nke tú o pokù Saraa tu o tāũ. Kè Abimedeeki Kedaari kóo kpààtìi túóté Saraa kékònnè. ³ Kè Kuyie nnáké Abimedeeki nè tidəuñtì keyènkè ke dò: A me ntùóté wèè nitipòkù a yóó kúmu, ò yemmu. ⁴ Ké sǝ nhAbimedeeki mu nyí ò duónè, kénáké Kuyie nke dò: N Yìè, n yí cààrè, a bo sǝnté ké n kuǝà? ⁵ Abarahammu n nàké ke tú o tāũ nwe, kòo nitipòkù múnke yǝ nho tāũ nwe. N yí ò tòu ke yǝkù, n yí cààrè. ⁶ Kè Kuyie nyíé kóò béinnè tidəuñtì ke dò: N yǝmu ke tú a ò tòu kè í yǝkù. N yí dǝ a n yeténèmu, deè te kè n yí yóu kàa ò duónè. ⁷ Tǝnné de kóo nitipòkù o dǝu. Ò dǝu tu m pǝánǝntì nǝantò nwe. Ò bo m bántè a kpéi kàa nfòu. Kàa me nyí ò tǝnné, á nyé ke tú a yóó kúmu nè a kǝbe beməu.

⁸ Kè Abimedeekii ente dikǝnweñnì sèi, kǝyú o kó betǝmbè, ké bè nàké dèè dǝd, kè kufǝwǝá mbè pǝ. ⁹ Kè Abimedeekii yú Abarahammu kóò beke ke dò: Dè yǝme kàa ti dǝd mie? N da cààrè ba, kàa dǝ mǝyei ndiemèe do mí nnè n kǝbe ti ñnkè? A n dǝd onitì í dǝorimè mǝe otǝu, ¹⁰ ba nte kàa dǝd mǝmmè? ¹¹ Kè Abarahammu dǝ: N yǝmmè do dǝ ndi nheì kǝbe í dému Kuyie nke yó n kuǝ m pokù kpéi. ¹² Ò tu n tāũ nwe bǝke yie, kè ti wǝ nti cice omǝà kè ti yǝbè né cǝǝ. Kè nh ò puoke. ¹³ Kuyie nduó ndi mǝnni kè n yitè n cice cǝtè, n nàké dii mǝnni m pokù ke dò: Kè ti kǝte kèè bíékè a dǝ a tú n tāũ.

¹⁴ Kè Abimedeekii túóté ipe nè sibǝo nè inǝàke nè tidaatì, benitidaabè nè benitipòbè, kéduó nhAbarahammu, kóò tǝnné o pokù Saraa. ¹⁵ Kóò nàké ke dò: Nte diheì diməu, wénté a dǝ kèè bíékè kémaá.

¹⁶ Kòo nàké Saraa ke dǝ: N duómmu a tāũ medítibii ntekəupíitè (1000), kè dè bo benke a kǝbe beməu a í dǝdmè mǝe timatì tinǝantì tii mmièke.

¹⁷ Kè Abarahammu bántè Kuyie, kè Abimedeeki nè o pokù nè o bí kè bǝe miété, képié ibí. ¹⁸ Ké yǝ ti Yìè nKuyie ndo duómmè kè Abimedeeki cǝtè kǝbe beməu tǝnke í mpeí, Abarahammu pokù Saraa kpéi.

21

Isaki kó mupeitímù

¹ Ti Yìè nKuyie nyí nyè nkù do yǝ nkù yóó dǝd tì Saraa, ké tì dǝd. ² Kè Saraa púo nképeité denitidabire Kuyie ndo yǝ nhò yóó dè peité dii mǝnni. Ké sǝ nhAbarahammu kǝtè. ³ Kè Abarahammu yú o pokù Saraa ò peité dèè bire ke dǝ Isaki. ⁴ Kè Abarahammu dè cǝnté diyie niínni yìè Kuyie ntì nhò nàkéme. ⁵ Bè do yóó peité Isaki ke sǝ nhAbarahammu mǝke yǝbie ntekǝtè (100) nte. ⁶ Kè Saraa bǝi nke dǝ: Kuyie nni n dǝd diwèi ndi. Bèè kó dimǝà bo keè Isaki kpéi diwèi bo bè pǝ n kpéi.

⁷ Kòo yíé kébéi nke dǝ: We ndo yǝ ke dǝ nSaraa bo pié Abarahammu ibí diyie marì! Nte mí nkoò peité denitidabire o kǝtì cuokè.

Abarahammu bètimè Akaa nè o bire Isimayɛeri

⁸ Kè debiree kǝtè, dè cǝtè dii yìè kè Abarahammu ǝnné dibanni.

⁹ Kè Esibiti kóo nitipòkù peité dèè bire Abarahammu, Isimayɛeri ndaú Isaki kè Saraa dè yǝ, ¹⁰ kénáké Abarahammu ke dǝ: Beti kudaakù kuù nnè ku bire. Dedaabire báá wǝnnénè n kperɛ Isaki kǝtieke a kperɛ a kǝũ nkó difǝnkúò.

¹¹ Kè de kó tinǝantì yonke Abarahammu mediè, ke yǝ Isimayɛeri múnke do tímè o bire nde. ¹² Kè Kuyie nnáké Abarahammu ke dǝ: Kudaakù nè ku bire

kó tináàntì báá da yonke, yie nSaraa da náá ntì. Isaki kó kufuku miéke nke a yóó pétéme iyaabí, kè dèe dɔɔ n da nàké tì. ¹³ N yóó duó nkè dɛdaabirɛ kó kuwu mmúnke pèkèmu, ke yé dè tumè a birɛ nde.

¹⁴ Dikũnweñnì sèi kè Abarahammu túóté pèè kécũš menie nkudɔukù miéke, kéduó nhAkaa, kòò duó nho birɛ, kòò bèti, kòò kɔte kénhàrì dikpàa cuokè bè tu dì Bɛrisebaa. ¹⁵ Menie ndèè dìi mɔnnì kudɔukù miéke kòò dɔú ndɛbirɛ tetietɛ matè také, ¹⁶ kékɔte kénkari mɛdétimè kè dè mǎnnè a bo tǎũmè kupie, ke kuò nke tú: N yí dó ñ yà m birɛ kɔ ndè! ¹⁷ Kè Kuyie nkeè dɛbirɛ kuòmmè, kè ku tɔnnì mboní kèĩnkè kényú Akaa ke dɔ: Dè dɔmmè? Bá nyĩèkù Kuyie nkèèmu dɛbirɛ kuòmmè. ¹⁸ Íté kèíi nha birɛ kè dè dète, dèe yóó naá nkuwu ndiekù cice.

¹⁹ Kè Kuyie nkpeté Akaa nuò nkòò yà tɛbintɛ matè, kékɔte kèpíe mmenie nho dɔukù miéke kéduó nho birɛ kè dèe yà.

²⁰ Kè Kuyie nní ntɔ dɛbirɛ, kè dèe kóté dikpàa cuokè kè naá nhohoditǎũtì dièwè. ²¹ Bè do bo dikpàa bè tu dì ndi Edi-Padanni, kòò yɔ ò puó nhEsibiti kóo nitipòkù.

Abarahammu taunnèmè Abimɛdeki

²² Dɛ kó dimɔnnì, kè Abimɛdekii kɔtení Abarahammu borè ke neínè behǎǎpòmbè kóo kótì Pikɔdi, kénáké Abarahammu ke dɔ: Kuyie nda bonèmu a tǎmmú mumɔu miéke, ²³ bèi nkényú Kuyie nyètìrì ke dɔ, a í yó n souté mí nnè m bí nè n yaabíó, ke yó nni n dɔɔrì mɛsàa nnè nh èi a bo dìi miéke, kéndònnè n da dòòmè mɛsàa. ²⁴ Kè Abarahammu dɔ: N yiemmu.

²⁵ Ke né béinnè Abimɛdeki tɛbintɛ matè kpéi, Abimɛdeki kó betòmbè do fiètɛ tɛ. ²⁶ Kè Abimɛdeki dɔ: N yí yé dɛ kó tináàntì, a í tì nni n nàké, yie nwe n tì kèèmmè.

²⁷ Kè Abarahammu duó nyipe nè inààke Abimɛdeki, kè bèe taunnè betòbè. ²⁸ Kè Abarahammu dɛite yepeserè yèyiekè kécánné. ²⁹ Kè Abimɛdeki dɔ: Ba nkpréi nte kàa cànné yepeserè yèyiekè? ³⁰ Kè Abarahammu dɔ: Cɔuté ye, kè dè mbenkú mǐi keúmè tɛbintɛ tie nke tɛ te.

³¹ Kè bèe yú dɛborè ke dɔ: Bɛrisebaa, ke yé bè dɛ nwènnémè dinuù.

³² Bè dɛ ntaunnè betòbè, kè Abimɛdekii íté kéwète Fidisitèèbe kó diheì, ke neínè Pikɔdi o ǎǎpòmbè kóo kótì.

³³ Kè Abarahammu fííkú Bɛrisebaa èi dɛtie mbè tu dè tamadii, kébántè ti Yiè nKuyie, kè kù yu ke dɔ o Yiè. ³⁴ Kè Abarahammu mbo Fidisitèèbe èi kémònte.

22

Abarahammu yiemme ke bo féuté Isaki Kuyie nkpréi

¹ Kè Kuyie nní nyóó yááké Abarahammu ke dɔ: Abarahammu! Kòò dɔ: Nte mí. ² Kè kù dɔ: Túóté a birɛ Isaki dèè bo dɛmáa, kàa dè dó, kékɔtenè Mɔdiyaa kó diheì, ditàri n yóó da benke dì ñnkè kè dè nni féuté kɛtuò.

³ Kè dèe wenté, dikũnweñnì sèi, kè Abarahammu íté kéyarí ideí, kéǎnné sǎmmarímú tinentì, kétúóté o tǔmbè bèdébè nè o birɛ Isaki, kè bèe kété kénkari Kuyie nhò benke dè. ⁴ Diyie tǎǎnnì yiè, kòò wénté mɛdétimè kényà ditàri bè kàrì dì, ⁵ kénáké o tǔmbè ke dɔ: Nkpaánè diè nnè sǎmmarímú, mí nnè odapàa nkè tí deke ditàri kébántè Kuyie nkéwètení di borè.

⁶ Kòò touú nho birɛ Isaki ideí kèntɔ muhǎá nnè disie, kè bè nkérì bedé. ⁷ Kè Isakii yú o cice ke dɔ: N cice! Kòò dɔ: Nte mí. Kè Isaki dɔ: Ti tɔ muhǎá nnè ideí, yé fɛpièfè ti yóó kuò fè? ⁸ Kè Abarahammu dɔ: M birɛ Kuyie nkuù yóó ti duó nfɛpièfè.

Mèmmè kè be nneí, ke kéri bedé. ⁹ Bè tùòke dìi mɔnnì Kuyie nhò benke dè, kè Abarahammu maá diwũtònnì, kéduó ideí kédaa nkéboú o birɛ Isaki kénóó, ¹⁰ kétúóté disie ke bo dè féuté. ¹¹ Kè ti Yiè nKuyie ntònnì yúnì Abarahammu

keĩnkè ke dò: Abarahammu! Abarahammu! Kòò dò: Nte mí. ¹² Kè di dò: Kuyie ntu, a báá dǎǎ debire meyei mmamè, kù bantému di mmònni a kù démè ke í kù yetenè a bire dèè bo demáà.

¹³ Kè Abarahammuu wénté káyà dipedaà, kè di còmú kè di yìè nsàke difāpèù, kòò di dète kékuo o bire Isaki kó difǎtìrì, ¹⁴ káyú de kó dibòrì ke dò Kuyie nduó. Dè te kè bè yu de kó ditāri nè yíenní ke tú: Ti Yiè nKuyie nduó.

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie ntōnni yúní Abarahammu keĩnkè kuce medérímè ¹⁶ ke dò: Kuyie ntu kuù bēi nke tú a í mè nkù yetenèmè a bire dèè bo demáà. ¹⁷ Kù bo da dǎǎ mesàà nkàa yaàbíi sũũ nsiwǎǎ kōme, kéndōnnè dāmèrì nùù kó mubirímú, kétiekè i dootitǎbè ekè, ¹⁸ nè ìì borè nde kù yóó dǎǎmè ibotí imou mesàà, nha yie mmèè kpéi nku kpèti.

¹⁹ Kè Abarahammuu wētení o tǎmbè borè, kè bèe kò mBεrisebaa Abarahammu cie kémbo.

²⁰ De kó difōnkúò, kè Abarahammuu keè o nantè Naǎǎ pokù Midikaa ò piémè ibí, ²¹⁻²² Uusi, weè do tú Mpo kénante Buusi, nè Kemmuyēdi Aramu cie nè Kesedi, nè Asoo nè Pididaasi nè Idudafu nè Betuyēdi. ²³ Kè Betuyēdi peité Debekaa, Midikaa bí nyi ò peiténè ì Naǎǎ Abarahammu nantè. ²⁴ Kòò pocēnni Deyumaa múnkēe ò pié ibí. Tebaa nè Kaammu nè Taasi nè Maaka.

23

Saraa kumè kè bèe ò kǔnné

¹ Saraa do mǎke yebie ntekǎutè nè sipísidé nè yèyiekè (127) ndi kékú. ² Ò ku Kidiyati-Adiba kó diheì ndi, bè tu di Ebunǎǎ Kannahǎǎ kó kutempē mmiekē, kè Abarahammuu dǎǎ ikuó kékammú o pokù kǔũ, ³ kédeè kéité kékote káyà Eti kó ibí Itiibe ke dò: ⁴ M bo die nke tú opǎǎ nwe, m pǎnè ketenkè kè n kǔnné ocǐ kóó díe. ⁵ Kè Eti kó ibí Itiibe ò tēnné ke dò: ⁶ Okóti a tú okpǎǎti nwe ti cuokè, kè Kuyie nkó mesàà nda bonè. Kǔnné a cǐ a dó kùù fǎti, òmǎù í yóó da yetenè.

⁷ Kè Abarahammuu nínkú diheì yembè Eti kǎbe ìikè, ⁸ ke dò: Kè di yie nkè m bo kǔnné ocǐ die, dí m bántè Efunǎǎ Soaa bire, ⁹ kòò n duó nho fǎti kùù bo Makpedaa o paku nùù, kè n yietí kudonku di ìikè kè kù ntú n kǎku kè nní nkūri becírìbè.

¹⁰ Kè Efunǎǎ kàri o kǎbe Itiibe borè, kéténné Abarahammu ditǐnni dii tǐ ndiheì kó dibòrì borè ke dò: ¹¹ Áà, n Yiè! N da pǎmu kupaku nè kufǎti n kǎbe ìikè. Kǔnné ocǐ.

¹² Kè Abarahammuu nínkú diheì yembè ìikè, ¹³ kénáké Efunǎǎ ke dò: N da báámmu benitibè ìikè ke tú á n fíténè ku kè n kǔnné ocǐ.

¹⁴ Kè Efunǎǎ tēnné Abarahammu ¹⁵ ke dò: Yie n yóó da náké tì, medítíbi nsikǎusìnǎǎ (400) kpèti tú ba fǎ nnè mí nti cuokè? Kǔnné o cǐ.

¹⁶ Kè Abarahammu banté Efunǎǎ yèmmè, kékaa nyidííí Itiibe ìikè, medítíbi nsikǎusìnǎǎ (400), de mōnni kó idííí, kóó duó. ¹⁷ Mēmme, Efunǎǎ paku kùù bo Makpedaa, kùù wetí Mammudee nè kufǎti kùù bo de miēke nè detie ndemou dèè dè bo, ¹⁸ kè dèe naá nhAbarahammu kperε, Itiibe bèe tǐ ndiheì kó dibòrì be ìikè.

¹⁹ Kè Abarahammuu kǔnné o pokù Saraa kufǎti kùù bo kupaku Makpedaa, ke wetí Mammudee bè yu dè Ebunǎǎ, Kannahǎǎ kó ketenkè miēke. ²⁰ De mōnni, kè Abarahammuu tieke kupaku nè kufǎti dèè do tú Itiibe kperε, kénkūri o círibè.

24

Isaki puokemè Debekaa

¹ Abarahammu do kòté mediè mme, kè ti Yiè nKuyie nhò dǎǎ mesàà ndemou miēke. ² Diyie mari kòò náké o kóo tǎnti kóti wèè bàà o cǐtè, ke baa o kpǎti ke

dò: Seu nha nòutè n kpèrì*. Bε kó dimònni bè do ã nkàa bo parikè a ãõ me ndòò kè dèe benke ke dò nha yóó dòò a béi ntì. ³ Béi nkéyú ti Yiè nKuyie Mpakεdaa yètìrì ke dò a í yóó waá m birε onitipòkù Kannahã kàbe m bo bèè cuokè, bε miεke. ⁴ Kàa kòrì n ciε nke, n naàmùnkù miεke ke yóó ke nwaá nhonitipòkù, képuó m birε Isaki. ⁵ Kòo tǎntì dò: Kè dè yèmmè onitipòkù báá yie nké n neínèní diε di nheì, a birε yó nni nneínèmu de bíékàà? ⁶ Kè Abarahammu dò: A báá díttinné a mää kénèinè m birε. ⁷ Ti Yiè nKuyie Mpakεdaa wèè n dènnenì n cice cǐtètè nè nh εi ke n nàké ke tú: M bo da duó di nheì kàa yaábí di tieke. Kù bo duónnì ku tǎnnì kè di nda ní kàa waannì onitipòkù képuó m birε. ⁸ Kòo nitipòkù yetε ò bo nda neínímè, a béi ndiì nùù í yóó da pǐ. A cénke bá nneínè m birε de bíékè.

⁹ Kòo tǎntì seu nho nòutè Abarahammu kpèrì kébéi nke dò: M bo dòò a béi ntì. ¹⁰ Kòo tǎntì túóté Abarahammu yòyóbè tepítè nè yepārè sààyè, kékote Mesopotamii, Naǎo ciε.

¹¹ Ò tùòke diì mònni tebinte diheì mànkù kéduó nkè yòyóbè nínkú. Dè do tú kuyuoku nku dikónnétarì mònni. ¹² Kòo bántè ti Yiè nKuyie nke dò: N Yiè nKuyie nhAbarahammu tǔ nkù n da báámmu yóu kè n yà n wanti dè yíε. Dòò n yiè nhAbarahammu mesàa. ¹³ M bo tebinte také nke kè diheì kó besapàmbè yó ntaànì mudúò. ¹⁴ M bo mǎo wèè sapàa nke dò: Bíi nha dúù kè n yà, kòo n ténne ke yǐ: Yà kè n duó nha yòyóbè kè bèε yà. M bo banté ke dò weñwe a tǎátémè a kóo tǎntì Isaki kpéi, ke dòò mesàa n yiè nhAbarahammu.

¹⁵ Ò kpaá me nnáa nkè Abarahammu nantè Naǎo pokù Midikaa birε Betuyεdi kóo sapàa Debekaa yènni ke tǎ didúù. ¹⁶ De kóo sapàa ndo wenni mediε mme, ke mu nyí yé onitidòù, kòo dó menie nképíε nho dúù kété nkénkūnti. ¹⁷ Kè Abarahammu kóo tǎntì coké kóò co kóò nàké ke dò: Yóu kè n yà a dúù kó menie nsámǎpó. ¹⁸ Kòo sapàa dò: Yà.

Ke bíi mmecǎa nho dúù kóò duó nkòo yà. ¹⁹ Ò dèè diì mònni kòò dò: M bo duó nha yòyóbè, kè bèε yà kénsànnè.

²⁰ Kòo uté menie mmecǎa nyiwũ yǎ ndè, kécoké kédónnì kéduó nyòyóbè bemou. ²¹ Kè dèε di Abarahammu kóo tǎntì kòò nhò wùó nke dò nyúóó, ke bo yà kè ti Yiè nKuyie nkuù dòòrì ò kù beke tì. ²² Kè yòyóbèε yà kédeε kòo túóté mumámáa mmesǎo nkǎmu bè tǔǎmù dihǎnni nè sinéi sìdésì mesǎo nkpesi, ²³ kóò beke ke dò: We nkóo sapàa nda tú? N da báámmu mǎfiε mbo mbo a cice cǐtètè nè n kàbe kè tí yiénáa? ²⁴ Kòò dò: N tú Midikaa nè Naǎo bε kóo dapàa Betuyεdi kóo sapàa nwe. ²⁵ Kòo yíε kébéi nke dò: Timúkpeti bomu nè tisũtì péu, kè di bo duó dè bo.

²⁶ Kòo tǎntì nínkú kébántè ti Yiè nKuyie, ²⁷ kébéi nke dò: Ti Yiè nKuyie, n yiè nhAbarahammu tǔ nkù yètìrì ndεu, kuù ò kuó mmesémme kòò dòò mesàa, ke n niitè kè n tùòkeni o kàbe borè.

²⁸ Kòo sapàa ncokóo tecǐtètè kénáké o yǎ de kó tináantì. ²⁹⁻³⁰ Debekaa do mǎke o tǎũ mǎu nwe kòo yètìrì tu Damaa kòo yà mumámáa nnè sinéi kékeè ò nàa ntì kéité mecǎa nkékote tebinte borè ké yà de kóo niti nè o yòyóbè. ³¹ Ke dò: Fǎ ntì Yiè nKuyie nkó mesàa mbonè wè, kateni kè tí kò. Dè yǐme kàa bo dikpàa? N tǔntemu tecǐtètè ke waá nyòyóbè yó mborè.

³² Kòo tuǎkoo tecǐtètè kè Damaa duó nkè bèε bouté yòyóbè tinenti, kòo bèε duó ntimúkpeti nè tisũtì, kéduó mmenie nhAbarahammu kóo tǎntì nè o neínè bè, kè bèε óú bε naàcèi. ³³ Kè bèε ò duó mmudii kòo yetε ke dò: Kè n yí nàké n tǎ tì m báa di. Kè Damaa dò: Béi! ³⁴ Kòò dò: N tú Abarahammu kóo tǎntì nwe. ³⁵ Ti

* **24:2** Seu nha nòutè n kpèrì:

Yiè nKuyie nkuù dòn n yiè nhAbarahammu mesàà, kòò kpenke ke mọke tikpàti mediè. Ke mọke iwũ n è idíítí n è mesàà nnè betōmbè benitidaabè n è benitipòbè n è yòyóbè n è sāmmarímúbè. ³⁶ Kè Saraa o pokù ò pèité denitidabire o kótì cuokè, kòò dè duó nhò mọke dèè kó dimàà. ³⁷ Kè n yiè nhAbarahammu duó nkè m bèi nke yu ti Yiè nKuyie nyètìrì ke yĩ n yí yóó túóté onitipòkù Kannahã kàbe ò bo bèè cuokè képuó nho bire. ³⁸ Kè n yóó kàte o naàmùnkù kàbe borè nde, o cice cǐtè kèwaa nhonitipòkù képuó nho bire. ³⁹ Kè nh ò nàké ke yĩ kè dè yèmmè onitipòkù báá yie nkè n neinè. ⁴⁰ Kòò n tēnné ke tú o Yiè nKuyie nhò tũ nkù yó n niitèmu kè m pété onitipòkù o kàbe cuokè, o cice cǐtè mièke, kékònnèko képuó nhò kòò dapàà. ⁴¹ Kè ò kàte o cǐtè kàbe borè, kè bè í yie, ò bèi ndii nùù bá m pĩ. ⁴² N tū̀̀kení tēbintē borè yie nke bántèmu Kuyie nke yĩ: Ti Yiè nKuyie nhAbarahammu tũ nkù yóu kè n yà n wanti dè, ⁴³ n yó mbo tēbintē také nke, osapàà nwèè bo tanní mudúò kè nh ò mọ́ menie nke yĩ: Yóu kè ò yà a dúù kó menie nsámpró. ⁴⁴ Kòò n tēnné ke dò: Yà kè n dó kàa yòyóbè yà, n yóó bantèmu a we ntāātémè kòò yóó yenke n yiè mbire. ⁴⁵ N kpaá me nnáá nkè Debekaa tū̀̀kení ke tò didúù ke dó tēbintē, kè ò yĩ: N da báámmu m pā menie nkè n yà. ⁴⁶ Kòò touté o dúù mecāā nke bèi nke yĩ: Yà, kàa yà ke dèè, n dó kéduó nha yòyóbè. Kè n yà kédeè kòò duó n yòyóbè. ⁴⁷ Kè nh ò beke ke yĩ: We nkóo sapàà nda tú? Kòò yē nNaōō n è Midikaa be bire Betuyēdi kóo sapàà nhò tu, kè n tōnné o ònni mumámáá koò ṹnné sineí. ⁴⁸ De mōnni ndi n nínkúmè ke dōunnè mutōmmú ti Yiè nKuyie nhAbarahammu tũ nkù, kù n niitèmu weti kè m bo túóté o tēbintē kóo sapàà nképuó nho bire. ⁴⁹ Kè di yie nke bo dòn n yiè mmesàà nweti weti dí n náké, kè di me nyete dí n náké kè n sóó. ⁵⁰ Damaa n è Betuyēdi kè bè dò: Ti Yiè nKuyie nkuù yē ndè mmè ndò! Ti báá na kébèi ntìmatì. ⁵¹ Nte Debekaa, túóté we kékònnè képuó nha yiè nkóo dapàà, kéndònnè ti Yiè nKuyie ntì nda nàkémè.

⁵² Abarahammu kóo tōnti kèè dìi mōnni de kó tináantì, kénínkú kēsāntē ti Yiè nKuyie nnè mutōmmú, ⁵³ kédeite timátì péitì n è mesàà nkó tinenti n è tiyàatì kéduó Debekaa, kēpā yēpārè sàayè o tǎũ n è o yǎ. ⁵⁴ Kè bèe di kényà, wenwe n è bèe ò cíe, kédeè kényié.

Kè dèe wenté dikūnwēñi kòò dò: Yóunè kè n kò n yiè mborè. ⁵⁵ Kòò sapàà ntǎũ n è o yǎ kè bè dò: Yóu kòò nti kpaánè ke dò yewe tēpítè kè di né kò. ⁵⁶ Kòò tōnti dò: Ti Yiè nKuyie nni nteennèmu kè ò yà n wanti dè, bá nni nhə́tínè, yóunè kè n kò n yiè mborè. ⁵⁷ Kè bè dò: Ti yúnè osapàà nkóò beke.

⁵⁸ Kè bèe yú Debekaa kóò beke ke dò: A dó kénèinè onitì yie nkè dí kònàà? Kòò dò: Èē, m bo ò neinè!

⁵⁹ Kè bèe yóu Debekaa n è kudaakù kùù ò yǎ, kè bè bo neinè Abarahammu kóo tōnti n è bèe ò cíenní kè bèe kò. ⁶⁰ Kè bèe mọ́ Kuyie nkó mesàà nDebekaa kpéi nke dò:

A bo pié kè dè nsū mesàà,

kàa yaàbíi tieke a nūmbè ekè.

⁶¹ Kè Debekaa íté n è o tōmbè kédeke yòyóbè, kētūnnè de kóo nìtì kè bèe kò.

⁶² De mōnni kè Isaki itè Daayii-Doyii ke konní ke bo Nekebu. ⁶³ Kuyuoku makù kè Isakii yè kéncentì dikpàà, kéwénté kényà yòyóbè kè bè kèríní. ⁶⁴ Kè Debekaa wénté kényà Isaki kécúténí yòyó ìnkè, ⁶⁵ kébeké Abarahammu kóo tōnti ke dò: Wenninwe wèè kèríní ti bíékè? Kòò dò: N yiè nwe.

Kè Debekaa kǎā nkuyàakù o ìkè. ⁶⁶ Kòò tōnti náké Isaki ò dòn dèè kó dimàà. ⁶⁷ De kó difōnkúò kè Isakii tanné Debekaa o yǎ Saraa kó kudieku képuoke, ké nhò dó kòò yèmmèe cǎté ke yē o yǎ kumè kòò yèmmèe cǎàrè.

25

Abarahammu bí tèi

¹ Kè Abarahammu puoke onitipòkù tǎu kè bè ò tu Ketudaa. ² Kòo o peité Simmudanni Yokisǎǎ nè Medanni nè Mandiyǎǎ nè Isibaki nè Suaa. ³ Kè Yokisǎǎ peité Sebaa nè Dedanni. Kè Dedannii pié Asudiibe, Detusiibe nè Deumiibe. ⁴ Kè Mandiyǎǎ peité Efaa nè Efee nè Enòki nè Abidaa nè Edidaa. Bemu memme bè tu Ketudaa yaabí nyi.

⁵ Kè Abarahammu duó nyIsaki o kperε demou, ⁶ kénkpaa fòu kápāmmú o pocēmbí yepārè, kéduó nkè ìi kǎte diyie yiení kèè bíékè. ⁷ Abarahammu do yóó kú ke mǎke yebie ntekǎutè nè sipísìyiekè nè yènnùmmù (175) ndi. ⁸ Ò do kǎtè mediè mme kēmbó diwèi mieke kékúnè. ⁹ Kòo bí Isaki nè Isimayēeri kè bèe o kǎnné Makpedaa kó kufōti, Efuno, Soaa bire, Itiibe eì kou paku mieke, kùu wetí Mammudee, ¹⁰ Abarahammu do donté kǎnku nè Itiibe. Dende bè múnke do kǎnnémè Abarahammu nè o pokù Saraa. ¹¹ Abarahammu ku dìi mǎnni kè Kuyie nkó mesàà nsǎtè o bire Isaki ìnkè kòo mbo Daayii-Doyii kó tēbinte také.

Isimayēeri kó ibí

¹² Nte Abarahammu pokù Saraa kó kudaakù, Esibiti eì kou Akaa kó debire Isimayēeri kó kufuku, bè bè peí kè bè tǔmmè betǎbè: ¹³ Nebayoti nè Kedaà nè Adiberi nè Mibisammu ¹⁴ nè Misemaa nè Dumaa nè Masa ¹⁵ nè Adadi nè Temaa nè Yetuu, nè Nafisi nè Kedimaa. ¹⁶ Isimayēeri kó ibí nyi tepíitè nè idéi. Bá wè kòo mbaké o botí kéduó nho yètiri o kari, o eitè. ¹⁷ Isimayēeri do mǎke yebie ntekǎutè nè sipísitǎati nè yēyiekè (137) ndi, kékú kè bèe ò kǎnné o yembè borè. ¹⁸ Kòo bí nkari Afidaa kétuǎkenè Suudi kǎntǎkénè Esibiti, ke wetí Asidii, ke cáǎ mbemáà ke kari.

SAKǎBU KÓ TINÁǎNTÌ

Esayuu nè Sakǎbu be kó tinǎantì

¹⁹ Nte Abarahammu bire Isaki kó tinǎantì, Abarahammu weè do peité Isaki. ²⁰ Isaki do mǎke yebie nsipísinàà ndi képuoke Debekaa, Betuyēedi Aramu botí kou kóo sapàà, Damaa tǎū. Bè do ã Mesopotamii nwe. ²¹ Isaki pokù Debekaa do tú tēhǎunte nte, kòo bǎntè ti Yiè nKuyie nkè kùu yie nkòo pùò nyitǎátébi. ²² Kè ibí mbokù itǎbè i yǎ pǎuti mieke, kòo dǎ: Kè dè dǎ mmiε mme, ba nte kè m pùó? Kòo kǎte kébeke ti Yiè nKuyie. ²³ Kè kù dǎ: A pùó nyibotí idéi nyi, kè ì bo yènni kénkáǎ, kè kǔmakù nkpeñninè kutekù. Osǎmpǎu bo mbaké okóti.

²⁴ Kòo peité yièe tuǎkení, kòo peité itǎátébi. ²⁵ Kòo ketiwèe yènni ke wūǎ nè o yùtòo, ke dáátí ticiti o kǎnti timou, kè bèe ò yu ke dǎ Esayuu. ²⁶ Kòo nantè nyetini ke pǐ nho nacènkénni, kè bèe ò yu ke dǎ Sakǎbu. Bè yóó bè peité ke sǎ nyIsaki mǎke yebie nsipísikuà ndi.

Esayuu fitémè wenwe Mpo ò na nte dè

²⁷ Kè bèe kǎtè kè Esayuu naà nhopaawaà ndiewè wèe nǎ nkupaawaá, nke ní ntǔū ndikpǎà, kè Sakǎbu ntú onitiyǎdnwè ke kari tēfētè. ²⁸ Kè Isaki ndó Esayuu o tǎū mēè kpéi nsiweí kòo cáǎ, kè Debekaa ndó Sakǎbu.

²⁹ Diyie mari kè Esayuu mboní kupaawaá nke òu mediè nkénsǎ nSakǎbu bèri itū. ³⁰ Kè Esayuu dǎ: N da báámmu nh òu mediè mme, yóu kè ñ cááké itū iwūǎi ii. Dè te kè bèe ò yu ke dǎ Edǎmmu. ³¹ Kè Sakǎbu dǎ: N fiténè Mpo ò nte dè yie. ³² Kè Esayuu dǎ: Dikònni yó n kuǎ kè Mpo ò nte dè ñ dǎ ba? ³³ Kè Sakǎbu dǎ: Béi nkéyú Kuyie nyètiri.

Kè Esayuu yú Kuyie nyètìrì kóò fiténè Mpo ò nte dè. ³⁴ Dè mǎnnì ndi Sakǎbu dúommè Esayuu pèè nè itũ kòò cááké, kényà menie. Mǎmmè ò sènkèrìmè Mpo ò nte dè.

26

Isaki nè Abimèdeki be kó tináaṛtì

¹ Kè dikǎnnì dierìi tanní kéndǎnnè dǐi do tanní Abarahammu kó dimǎnnì, kè Isakii kǎte Fidisitèèbe kóò kpààtì Abimèdeki borè Kedaari èi. ² Kè ti Yiè nKuyie mbenke kumàà Isaki, kóò nàké ke dǎ: A báá kǎte Esibiti, mbo n yóó da benke dǐi èi, ³ á ndi mbo, n yó nda bonèmu ke da dǎò mesàà, n yóó dú nfǎ nwe nè a yaábí dè kó yehékè, kédǎò n do yè n yóó dǎò ti a cice Abarahammu. ⁴ M bo dúò nkàa yaábíi sũũ nsiwǎa kǎme, kè n yì dúò nde kó yehékè yemǎu. Nè a yaábí borè nde n yóó dǎòmè ibotí imǎu mesàà. ⁵ Kè yè Abarahammu yíémmè n kuó imǎu nè n tannò yemǎu, nè n tié nnè nh ò nàké ti.

⁶ Kè Isaki mbo Kedaari èi. ⁷ Kè benitibè nhò bèkú o pokù kpéi, kòò dǎ: N tǎũ nwe. Ke yè ò do yǐèkùmmè dè kó diheì kǎbe bo ò kùòmè Debekaa wenniku kpéi.

⁸ Kè bè mbo deborè kémǎnte, kè Abimèdeki nsíéké diyie mari fenétì, kényà Isaki kòò kpèitinè o pokù Debekaa. ⁹ Kòò ò yu kóò nàké ke dǎ: A pokù nwe! Dè yǐme kàa yè nha tǎũ? Kòò dǎ: N yǐèkù bè bo n kuòmè mme o kpéi ke yè n tǎũ. ¹⁰ Kè Abimèdeki dǎ: A ti dǎò ba? Dè kpaá sámǎpǎrè nde òmǎu na nduónèmmè a pokù, kàa ti tanné meyei mmieke. ¹¹ Kè Abimèdekii nàké benitibè bemǎu ke dǎ: Wèè kááké onitì yie nyoo o pokù ti yóó ò kùòmè.

¹² Dè benni kè Isakii buotí tidiitì, kékǎũ kè dè mmǎnnè ò do buotí dè kuce tekǎutè (100). Ke yè ti Yiè Kuyie nhò dǎòmè mesàà. ¹³ Kòò kpàtìi deuke kòò mǎote o kperè mesàà, ¹⁴ kémǎote iwũò nè tidaatì. Kè Fidisitèèbe mieke nhò péi.

Isaki taunnèmmè Abimèdeki

¹⁵ Kè bèe ìtinné mutǎa sibiì o cice Abarahammu tǎmbè do keú sì. ¹⁶ Kè Abimèdekii nàké Isaki ke dǎ: Íté ti èi, a kpenke ke ti pèètému.

¹⁷ Kè Isakii íte deborè kékǎte kékari Kedaari kó kubiriku, ¹⁸ kèwète kèíté o cice Abarahammu do keú sìi bií, kè Fidisitèèbe sì ìtinné. Kòò wète kè sì dúò nsi yètè. ¹⁹ Kè Isaki tǎmbèe keú tebinte kubiriku kèpété menésààmè. ²⁰ Kè benaacèmbè bèè bo Kedaari kè bèe kpannè Isaki kǎbe ke dǎ: Tí te tebinte.

Kè Isakii yú dè kó tebinte ke dǎ Eteki (dèè tu dikpǎnnì). ²¹ Kòò tǎmbèe keú tebinte tetè kè bèe yíé kékpa nte kpéi nkè Isakii tè yu ke dǎ Sitinaa (dèè tu mebootimè). ²² Kòò sǎó nkékeú tebinte tetè bá bè í nkpa, kòò tè yu ke dǎ Deoboti (dèè tu meomǎpùmmè), kébéi nke dǎ: Ti Yiè nKuyie nti omǎpùmmè kè ti bo pété mesàà.

²³ Kòò íte deborè kékǎte Bèrisebaa. ²⁴ Kè Kuyie nhò benke kumàà keyènkè kóò béinnè ke dǎ: Míi tu Kuyie, a cice Abarahammu do tũ nkù, bá nyǐèkù n da bonèmu nè n kóò tǎntì Abarahammu kpéi m bo da dǎò mesàà, kàa botíi sũũ.

²⁵ Kòò mǎá diwũòtǎnnì, kébántè ti Yiè nKuyie, kécónnè o touku, kòò tǎmbèe keú tebinte.

²⁶ Kè Abimèdekii ítení Kedaari èi ke bo yà Isaki ke neínè o népo Ausati nè Pikǎdi wèè baké o ãǎpǎmbè. ²⁷ Kè Isaki dǎ: Di kǎtení ke yè mba? Díndi bèè í n dó ke m bèti di ciè? ²⁸ Kè bè dǎ: Ti yà a Yiè nKuyie nda bonèmmè mme ke dó ti tau ntínti nè fǎ. ²⁹ Béi nke yú a Yiè nKuyie nyètìrì ke dǎ a í yóó ti dǎò meyei mmamè. Ti mómmǎmbè ti í da dǎò meyei, ti da yóumu, kàa ité nè diwèi, kè Kuyie nda dǎò mesàà.

³⁰ Kè Isakii bè ãnné kupǎòkù kè bèe di kényà, ³¹ kèíté dikũnweínì sèi ke kannenè betǎbè yenò ke dǎ, bè báá dǎò betǎbè meyei, kè bèe cau nyIsaki kékǎnnè diwèi.

³² Diì yìè dimáà miéke nke Isaki tōmbè ò nàkémè ke dò: Ti nìnte menie nti keù tètè binte.

³³ Kè Isakii yú de kó tebinte ke dò Sibaa (dèè tu menucannimè). Kè de kó diheì kpáà tò de kó diyètìrì nè yíenní, kè bè dì tu Bèrisebaa.

Esayuu puokemè Itiibe botí kó benitipòbè

³⁴ Esayuu do mọke yebie nsipísìnàà ndi képuoke Itiibe, Suditi Bedii kóo sapàà nnè Basimati Edonni kóo sapàà. ³⁵ Kè dèe yonke Isaki nè Debekaa.

27

Sakabu còutémè o kóo kótì kó mesàà

¹ Kè Isakii kóté ke ténke í nwúó, kéyú o kóo Po Esayuu, kòò dò: Nte mí. ² Kè Isaki dò: N kòtému, n yí yé n kũũ nyiè. ³ Túóté a tām̀m̀m̀ nè a pie nkéta dikpáà ké n kuóni tehontè, ⁴ kébénné n dós mùù dii kékatenèni kè n di, ké da pã mesàà nke nè na kékú.

⁵ Kè Debekaa keè Isaki nàké ti Esayuu ke tú wèe ta dikpáà kóò kuóni tehontè, ⁶ kénáké Sakabu ke dò: N kèè a cice nàkémè a kóo kótì Esayuu ke tú ⁷ wèe ta dikpáà kóò kuóni tehontè kébénné mudii ò dós mù, kòò di, kóò pã ti Yiè nKuyie nkó mesàà nkéna kékú. ⁸ M biré kénté kékeè n yóó da nàké ti ké ti dòò. ⁹ Kòte kèpĩnni yebapàà nyèdèè kè m benné a cice dós mùù dii. ¹⁰ Kàa ò duós nkòò di, ké da pã mesàà nkéna kékú. ¹¹ Kè Sakabuu nàké o yò ke dò: N kóo kótì Esayuu mọke ticitì nti, mí m me nyí ti mọke. ¹² Kè dè yèmmè n cice n kááké kéyà n yí mọkemè ticitì kè n naa siyààbisi yiè, kòò n dòò meyei nkè m móté mesàà. ¹³ Kòò yò dò: Kòò da dòò meyei mmèe do n yĩnkè. Cénke yie n da nàké ti kèpĩnni yebapàà.

¹⁴ Kè Sakabuu kòte kèpĩnni yebapàà nkéduós nho yò, kòò benné o cice dós mùù dii. ¹⁵ Kè be yò Debekaa túóté o kóò Po Esayuu yaàsààtì tii bo teciètè kédátinné Sakabu o biyāātè, ¹⁶ kètúóté kubak̀nk̀ kédátinné o nou nè o f̀nini, ¹⁷ kóò duós mmudii ò bènné mù nè pèè. ¹⁸ Kè Sakabuu kòte o cice borè ke dò: N cice! Kòò dò: Nte mí! F́ nwenninwe? ¹⁹ Kè Sakabu dò: N cice mínwe a kóo Po Esayuu. N dòò a yè n dòò dè nde. N da báámmu, íté kékari kécááké iorimaa n kuóni i, ké m pã mesàà. ²⁰ Kè Isaki dò: A pánke pètému dende bamba ntehontàà? Kòò dò: A Yiè nKuyie nkuù tē katenèni n yìikè. ²¹ Kè Isaki dò: Tóónni kè n da kááké kéyà kè nsà kè f́ nwe m biré Esayuu.

²² Kè Sakabuu tóonko, kòò cice Isakii ò kááké ke dò: Metammè dōnnè Sakabu kōme kè debaà ndōnnè Esayuu kpere.

²³ Bá ò í nhò banté, ke yé o baà ndo āmè ticitì ke dōnnè o kóo kótì Esayuu kpere, kòò ò dòò mesàà. ²⁴ Kóò beke ke dò: F́ nwe m biré Esayuaà? Kòò dò: Èè mínwe.

²⁵ Kè Isaki dò: Nh ānné, kè n cááké iorimaa nké da pã mesàà. Kè Sakabuu ānné o cice, kòò cááké, kòò ò duós mmènaà nkòò yà. ²⁶ Ke dò: Tóónni m biré ké nh ərí.

²⁷ Kòò tóonko kóò ərí kòò keè o yààtì nóú, kóò pã mesàà nke dò: M biré kó kunóú dōnnè dikpáà ti Yiè nKuyie mpã di mesàà nkó kunóú nku.

²⁸ Kuyie nda pã kēĩnkè kó kbooku,

kàa paa nní mpéi mesàà,

kàa mmọke tidiiti nè menaà.

²⁹ Kàa mbaké ibotí imou,

kè titenti timou kobe nninku a iikè,

kàa mbaké a tebiì ke sì ninku a iikè.

Kè wèè da dòò meyei nwèe pété meyei,

kè wèè da dòò mesàà nwèe pété mesàà.

³⁰ Isaki pã dii mōnni Sakabu mesàà nke dèè kòò nyiti, kòò kóo kótì Esayuu konni kupaawaá, ³¹ kébénné mudii kètso kédúó nho cice ke dò: N cice íté kécááké

iorimaa n kùóní ì ké m pã mesàà. ³² Kè Isakii beke ke dò: Fǝ nwennìnwe? Kòò dò: Mìnwe Esayuu a kóo Po.

³³ Kè dèe di Isaki mediè nkòo kǝntii áá, kòò dò: Wenninwe wèè kùóní tēhontè ke n duó nkè n càáké ke dèè kàa kpaaní, kè nh ò pã mesàà nkòo yóó mè pèté?

³⁴ Kè Esayuu keè o cice béi ntì kòo yèmmèe caàrè, kòo kuónko mediè nke dò: N cice múnke m pã mesàà! ³⁵ Kè Isaki dò: A nantè tēè kàtení ke soute ke coute a kó mesàà. ³⁶ Kè Esayuu dò: Bè ò yu ke tú Sakabu osoùnti, dèè te kòò n soute kuce mèdémè ke coute Mpo ð nte dè ke wète ke coute n kó mesàà. Ke dò: Mesàà mmamè í kpaá n kpéínáà? ³⁷ Kè Isaki dò: M béimmu ke tú ò bo n da baké, kàa tebii simou ntú o kó betōmbè. M béimmu ke tú ò bo mmàke tidiiti nè menaà, n ténke bo na ké da dǝò ba m bire! ³⁸ Kè Esayuu dò: N cice a mǝke mèè sàà mmáà? Múnke n dǝò mesàà.

Dè mǝnni kékuó. ³⁹ Kè Isaki dò: A bo mbo kèè tenkè bá nnaati, kéǝnkè kó kbooku báá cúténí a tenkè.

⁴⁰ A níi yóó dokému képété kèdi, kéntú a nantè kóo tǝnti, kénháante tipiti timou, diyie mari ké né fiete amáà a nantè nou mieke.

Sakabu cokémè kékote o maànnikù

⁴¹ Kè Esayuu mieke peike mediè nSakabu o cice o pã mèè kpéi mmesàà, kòò nnáà nke tú: Dè í kpaá dǝtiri n cice bo kúmè, kè ñ kuò n nantè Sakabu. ⁴² Kè bèè náké Debekaa Esayuu náà ntì, kòò náké Sakabu ke dò: A kóo kóti Esayuu mieke da peikemu kòò dó ké da kuò. ⁴³ M bire kénté n yóó da náké tì, kécoké kékote n tǝũ Damaa cie Anaa èi, ⁴⁴ ké nke mbo kòò mieke yàa donè. ⁴⁵ Kòò yè nha ò dǝò dè, kè n da náké kàa wètení. N yí dó ndi paà didé diyie dimáà.

⁴⁶ Kè Debekaa náké Isaki ke dò: N demmu mufǝmmu nè n cǝòbè Itiibe kó mǝdǝrime kpéi, kè Sakabu puoke di nheì kóo nitipòkù kè n ku dè ntǝũ.

28

¹ Kè Isakii yú Sakabu kóò pã mesàà nke dò: A báá puoke Kannahǝ kǝbe kóo sapàà. ² Íté kékote Mesopotamii Betuyedi a yǝ tǝũ cǝtè, képuoke o kóo sapàà. ³ Kuyie mmuwǝrímú mumou yiè mbo da dǝò mesàà nkàa pié kǝsũũ, kǝnaà nyiboti péu cice. ⁴ Kuyie nda dǝò mesàà nfǝ nnè a yaàbí kù dǝòmè Abarahammu, kàa tieke diheì a mè mbo di kupǝòkù, kù duó ndi Abarahammu.

⁵ Kè Isakii duó nkè Sakabuu kǝte Mesopotamii, Betuyedi bire Damaa cie ò do tú Aramu boti kou nwe Debekaa tǝũ, Sakabu nè Esayuu be yǝ.

⁶ Kè Esayuu keè Isaki pǝmè mesàà nSakabu, ke duó nkòò kǝte Mesopotamii ke bo túóté onitipòkù, kékeè ò nǝkémè Sakabu ke tú: A báá túóté Kannahǝ kǝbe kóo nitipòkù. ⁷ Kè Sakabu yie nho cice nè o yǝ be kpeti, ke kǝte Mesopotamii. ⁸ Kè Esayuu banté o cice í dǝmè Kannahǝ kó benitipòbè, ⁹ kékote kǝtúóté onitipòkù Maadati, Abarahammu bire Isimayeri kó debire Nebayoti tǝũ.

Sakabu yàmè tidounti

¹⁰ Kè Sakabuu íté Bǝerisebaa kénkǝri Anaa èi, ¹¹ kǝmberínè dibòri mari ké diyie ta, kòò waá nditǝri kéceé nho yuu kǝnduó deborè, ¹² kéyà tidounti mati kè kudièti cómmú kǝtenkè ke káá ntiwèti, kè Kuyie ntǝrè dèkù ke cuuti. ¹³ Kè ti Yiè nKuyie ncómmú o také kòò náà nke tú: N tú a Yiè nKuyie nku a yaàri Abarahammu nè Isaki bè do tũ nkù. A duó kèè tenkè, n kè nda duómmu fǝ nnè a yaàbí. ¹⁴ A yaàbí bo sũũ mmubirímú kǝme képitè tipiti timou: Diyie yièni kè nè di taà kè, kubakù cǝnku nè kuyóú. Fǝ nnè a yaàbí dui yó nte kè ñ dǝò iboti

iməu mesàà. ¹⁵ N yó nda bonèmu ke da kánkè bá kèè bíékè, ké da wētenèní di nheì. N yí yóó da yóu, n yóó da də̀mu n da nàké tì.

¹⁶ Kè Sakəbuu entení ke dò: Ti Yiè nKuyie nkuù bo die mbá n do í yě.

¹⁷ Kè kufəwaa nhò pĩ nkòò dò: Dibòrì dii ndò nkéndému, Kuyie nc̣ĕtè nte, keĩnkè kó dibòrì dii kpeté die. ¹⁸ Kè Sakəbuu íté dikūnweñnì sèi kétúóté ditári ò do ceké dì o yuu kéfií, nkécóú mmekùò ndi ĩnkè ke bo ndenniní, ¹⁹ kényú de kó dibòrì ke dò Betēdi (dèè tu Kuyie nc̣ĕtè). Nè dimònnì bè do de yu ke tú Duusi nwe. ²⁰ Kè Sakəbuu cannèndè dinùu Kuyie nke dò: Kè Kuyie nni m bonè n cèmmu miēke, ke n kánkè ke n duò mmudiì nè tiyàdàtì, ²¹ kè n wēte ke kò n cice c̣ĕtè nè kukōñnaatí, ti Yiè nKuyie bo ntú n Yiè. ²² M me ncónné dii tári bo ntú Kuyie nc̣ĕtè, kè kù n duó ndè n deite demáà tepíítè miēke ké kù duó.

29

Sakəbu tū̀kəmə Damaa

¹ Kè Sakəbuu səté mucèmmu kénkəri diyie yìenì kèè bíékè, ² kətuəke dibòrì marì kényà tebinte matè. Kè ditári dierì pòke, kè tipecēnti tītāātì duó dəborè, bè do de ntì nìinko. ³ Tipecēnti do ɔ̃ de ntí, nkè bèe pootē ditári ké tì nì nkédeē kéwēte képoo. ⁴ Kè Sakəbuu beke bepecēmbē ke dò: Dì cie borè? Kè bè dò: Ti cie bo Anaa èi ndi. ⁵ Kòò dò: Di yě Naəo bire Damaa? Kè bè dò: Ti ò yēmu. ⁶ Kòò dò: Ò bo kè dè naataà? Kè bè dò: Ĕē, dè naatimu! Nte o kóo sapàa nDasēdi ke kérinì nè o pecēnku. ⁷ Kè Sakəbu dò: Diyie kpaá dēumu nè di bo tímmè ipe, niinnè i ké i kətenè kè ì di. ⁸ Kè bè dò: Kè ipe í tĩ nyiməu ti báa na, ì ɔ̃ tí nyiməu ndi kè tí pootē ditári ké ì nì.

⁹ Kè bè nkpaá ke me nnáa nkè Dasēdii tuəkení nè o cice pecēnku. Ò do tú opecēnti nwe. ¹⁰ Kè Sakəbuu ò yà nè o yā tāũ Damaa pecēnku, képootē tebinte kénii nyipe. Dasēdi do tú Sakəbu yā tāũ Damaa bire nde. ¹¹ Kè Sakəbuu ò ɔ̃rí ke dò ò bo pĩ nhomáa kényĩēke, kékuó. ¹² Kè Sakəbuu náké Dasēdi ke dò: N tú a cice tāũ Debekaa bire nde. Kè Dasēdii coké kékò nké tì nàké o cice. ¹³ Kè Damaa keè o tāũ bire Sakəbu kpéí, kécoké kóò ɔ̃rí, kè bèe kò ntēc̣ĕtè, kè Sakəbuu ò nàké dè dōmmè. ¹⁴ Kè Damaa dò: Ti c̣ĕtè temáa ndi.

Kè Sakəbu nhò bonè ke dò otānkù.

Sakəbu puokəmə Dea nè Dasēdi

¹⁵ Kè Damaa dò: A bo nni mpĩ mmutōmmú fààrè a tú mēè kpéí n c̣ĕtè kouà? Náké a dó n da yietí mù.

¹⁶ De mōnnì ke ṣṣ nDamaa mōke besapāmbè bèdébè. Kòo kótì tu Dea, kòo sām̀pòu tu Dasēdi. ¹⁷ Kè Dea nuə nyí nnaati mesàa nkè Dasēdi tu oposáatì ke sànnè onitipòkù. ¹⁸ Kè Sakəbu ndó Dasēdi ke dò: N dó Dasēdi nwe, a bíyāātè, ke bo da pĩ mmutōmmú yēbie nyèyiekè, kóò puoke.

¹⁹ Kè Damaa yie nke dò: Kè n we nda duó ndè wenninè m bo ò duómmè okpákpàrì. Á mbo n c̣ĕtè.

²⁰ Kè Sakəbu mbo kóò pĩ mmutōmmú ke dò yēbie nyèyiekè, kè de kó yēbie nnì ndò nyè í mōnte ò dó mēè kpéí nDasēdi. ²¹ Kè Sakəbuu náké Damaa ke dò: De mōnnì tū̀kəmu, n duó m pokù kè nh ò puoke.

²² Kè Damaa dò dibanni kényú diheì kəbe bəməu. ²³ Kuyuoku mōnnì kétúóté Dea kéduó nSakəbu kòo ò duónè keyènkè. ²⁴ Kè Damaa túóté Sidipaa o kóo nitipotōnti kéduó nDea. ²⁵ Kè dēe wenté kè Sakəbu nṣṣ nDea nwe, kòo beke Damaa ke dò: A n dòò ba! N da pĩ mmutōmmú yēbie nyèyiekè Dasēdi kpéí nke. Dè yĩme kàa n souté? ²⁶ Kè Damaa dò: Ti cie osām̀pòu ɔ̃ í nyenke kòo kótì

kpáá. ²⁷ Yóu kè dibanni kó yewe yèyiekè deè kè ti da duó nhosámpròu, kàa sòoté mutōmmú yebie nyèyiekè.

²⁸ Kè Sakābuu yie, kè dè mmāke yewe yèyiekè, kè Damaa ò duó nDasēdi, ²⁹ kētúóté o kóo nitipotōnti Bidaa kéduó nDasēdi. ³⁰ Kè Sakābuu duónè Dasēdi, ké nhò dós kè dè pēēté Dea. Kòo yíe pī Damaa mmutōmmú yebie nyèyiekè o kpéi.

Sakābu piémè ibí

³¹ Kè ti Yiè nKuyie nyà Sakābu í dómè Dea kéduó nkòo mpéi, kè Dasēdi yie ntú tehāünté. ³² Kè Dea púó nképeité denitidabire, ké dè yu ke dō Dubenni, dè tu: Ti Yiè nKuyie nyà n sémmè. Kè dō: N dōu bo n dake di mmōnni.

³³ Kòo wēte kēpúó nképeité denitidabire ke dō: Ti Yiè nKuyie mbanté bè í n dómè, ke n yíe debire terè.

Kòo yu de kó debire kè dō Simmēō. ³⁴ Kòo wēte kēpúó nképeité denitidabire ke dō: Di mmōnni n dōu yēmmè bo mbo m bíékè.

Kè Sakābuu dè yu kè dō Defii.

³⁵ Kè Dea yíe kēpúó nképeité denitidabire, ke dō: Di mmōnni m bo sante ti Yiè nKuyie, ké dè yú ke dō Sudaa.

Dè mōnni kécómmú kupeitoo.

30

¹ Dasēdi yà dii mōnni wè í peimè kè dè ò yonke, kòo náké Sakābu ke dō: Duó nkè m peité, kè mēè dake n kú.

² Kè Sakābu miēke peike Dasēdi, kòo ò náké ke dō: N tú Kuyie nkuàà? Kuyie nkuù da mōnte kupeitoo. ³ Kè Dasēdi dō: Duónè n kóo tōnti kòo m pié ibí.

⁴ Kòo duó mBidaa Sakābu kòo ò duónè. ⁵ Kè Bidaa púó nképeité denitidabire. ⁶ Kè Dasēdi dō: Kuyie nni n kōnné, ke kèè n sáutii, ke m pā denitidabire.

Ke yu de kó debire ke dō Danni. ⁷ Kè Bidaa yíe púó nképeité denitidabire. ⁸ Kè Dasēdi dō: M manè n kóo kótì ke na, ké dè yu ke dō Nefutadii.

⁹ Kè Dea yà ò ténke í peimè, kētúóté o kóo tōnti Sidipaa kéduó nSakābu kòo puoke. ¹⁰ Kè Sidipaa peité denitidabire. ¹¹ Kè Dea dō: N yuu dii naati!

Kòo dè yu ke dō Kadi. ¹² Kè Sidipaa yíe kēpeité denitidabire. ¹³ Kè Dea dō: Dè n narike, di mmōnni benitipòbè bo nni ntú diwèi yiè.

Kòo dè yu ke dō Asē.

¹⁴ Mudidèi mōnni kè Dubennii kōté kupaku, kētōñí yetebe bè tu yè mantidakōd, kētōní kéduó nho yō Dea, kè Dasēdii ò mō ke dō: M pā a bire tōní yèè tebe. ¹⁵ Kè Dea dō: A fiète n dōu kè dè í da sannè kàa wēte ke dós kécouté m bire tōní yèè tebeà? Kè Dasēdi dō: Kàa m pā yetebe ò bo ta a borè ke nyènkè.

¹⁶ Kè Sakābu nkūntiní kupaku kuyuoku, kè Dea ò co ke dō: A tati m borè nde yie, n da donténè m bire tōní yèè tebe nye.

Kè Sakābuu ta o borè de kó keyènkè. ¹⁷ Kè Kuyie nteennè Dea kòo púó nképeité denitidabire nummurè, ¹⁸ kēbéi nke dō: Kuyie nni nyietí n duó mmèè kpéi nke n kóo tōnti n dōu.

Kòo dè yu ke dō Isakaa. ¹⁹ Kòo wēte kēpúó nképeité denitidabire kuónnè. ²⁰ Kè Dea dō: Kuyie nni mpā dipānni sààrì, di mmōnni n dōu bo m pēnsìrì ke yé nh ò peitémè initidabí ikuò.

Kòo dè yu ke dō Sabunō. ²¹ Kòo yíe kēpeité denitipobire ké dè yu ke dō Dina.

²² Kuyie nyí nyè nDasēdi kpéi, kòò teennè kòo bo pié. ²³ Kòo peité denitidabire, kēbéi nke dō: Kuyie nni ndènnè ifei.

²⁴ Kòo dè yu ke dō Sosefu, ke dō: Ti Yiè nKuyie nha n yíe denitidabire.

30:14 +mantidakōd: Dè kó yetebe bè do yè nyè teennè benitipòbè mbe kè bè puo (wénté Fecanyènfè 7:14).

Sakabu kpàrikè

²⁵ Dasɛedi peité diì mǎnni Sosefu kédeè, kè Sakabuu náké Damaa ke dò: M pǎ kuce kè ñ kò n cie. ²⁶ N duó m pobè nè m bí n da pĩ mutǎmmú bèè kpéí. A yému m pĩ mmùù tǎmmú a cǐtètè. ²⁷ Kè Damaa dò: Kénté n dó ké da náké tì, m bantému fǔǔ temè kè ti Yiè nKuyie nni n dòò mɛsàà. ²⁸ Kè Damaa dò: Náké n yóó da yietí mù kè n da yietí. ²⁹ Kè Sakabu dò: A yému n da pĩ mmèè botí mutǎmmú kàa wũs sũ. ³⁰ N do yóó tuǎkení kàa wũs í sũ, kè ñ tuǎkení kè ñ sũ. Mĩ te kè ti Yiè nKuyie nda dòò mɛsàà. Yóu di mmǎnni kè m pĩ n kó mutǎmmú. ³¹ Kè Damaa beke Sakabu ke dò: N yóó da yietí ba? Kòò dò: A í yó n yietí mùmamù. Kàa yie n yóó da náké tì, n sǔtè kéncǎmmù a wũs. ³² Ò béi mɛmmɛ ke dò: M bo bate yie nha pe nè sibǔó kécǎnné, dèè ã sisuǔ, nè dèè dò nyàùyaù dèè yó ntú n kó tiyeti. ³³ A bo kǎtení diì mǎnni káyà m pecǎnku, a bo banté n náámmè timǎmmǎnti. Kàa sǔ nyipe nè sibǔó dèè í mǎke sisuǔ nè dèè í dò nyàùyaù kè dè bo n kpɛyi mieke, n dè yùúkúmu. ³⁴ Kè Damaa dò: N yiemmu a béi ntì.

³⁵ Dɛ kó diyie mǎmmǎnni, kè Damaa bate ipe nè sibǔó dèè ã sisuǔ nè dèè dò nyàùyaù, kéduó nho bí. ³⁶ Kè bèè íté kémǎke mucèmmu yewe yètǎati kédéténè Sakabu.

Kè Sakabu nkpaá cǎmmú Damaa kpɛyi ìì kpaá, ³⁷ kéwaá ndetie mmarè detǎati kó ibake, kè ñ cǐku yepíè, ³⁸ kébúú ndɛ kó idéí iwũs yè ndè, kè ñ nkǎrini muyaà ke ñ yaù ke dekù itabè, ³⁹ ke pèí sisuǔ kpɛyi nè ìì dò nyàùyaù. ⁴⁰ Kè Sakabu mbaàti ìì ã sisuǔ nè ìì dò nyàùyaù, ke cǎnninko.

Kè Sakabuu mǎtɛ o kó kupecǎnku kè kù ncǎánnè Damaa kǎku. ⁴¹ Iwũs ìì kpɛnni kè ñ dó kédeke diì mǎnni wèè méú ndɛ kó idéí ñ yè ndè kè ñ ndekù ke ñ wúó. ⁴² Kè icǐriyì dó kédeke ò báá méú ndɛ kó idéí. Mɛmmɛ kè icǐriyì ntú Damaa kpɛyi kè ikpéríyì tu Sakabu kpɛyi.

⁴³ Kè Sakabuu kparikè mɛdiè, kémǎtɛ ipe nè sibǔó péu, benitidatǎmbè nè benitipotǎmbè, yòyóbè nè sǎmmarímúbè.

31*Sakabu itémè Damaa cie kécoké*

¹ Kè Sakabuu keè Damaa bí náámmè ke tú: Sakabu fiètɛ ti cice kpàti nti, dèè te kòò kpenke miɛ. ² Kòò yà Damaa yèmmè ténke í ò naatinèmmè mè do ã ndòmmè nè dimǎnni. ³ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sakabu ke dò: Kò nha cice cie bè da peité dè. N yó nda bonèmu.

⁴ Kè Sakabuu yú Dasɛedi nè Dea dikpáà ò cǎmmú dè o wũs, ⁵ ké bè nàké ke dò: N yà di cice yèmmè ténke í n naatinèmmè mè do ã ndòmmè, Kuyie n cice tũ nkù mɛ nni m bonèmu. ⁶ Di yému m pĩrmè di cice mutǎmmú nè n wǎrímú mumǔ. ⁷ Kòò n ciitè, ke cèètɛ n yeti kuce tɛpítè, Kuyie mɛ nyí yóu kòò n dòò mɛyɛi mmamè. ⁸ Ò yĩ diì mǎnni ìì ã sisuǔ ñ bo ntú n kpɛyi kè ñ pié ìì ã sisuǔ, kòò dò ìì dò nyàùyaù ñ bo ntú n kpɛyi, kè ñ pié ìì dò nyàùyaù. ⁹ Kuyie nkuu cǔtè di cice wũs ke n duó. ¹⁰ Ipe nè sibǔó dè dekù diì mǎnni, kè n yà nè tidǔnti dèè ã sisuǔ nè dèè dò nyàùyaù dèè dèkùmmè. ¹¹ Kè Kuyie ntǎnni n yú ke dò: Sakabu! Kè n dò: Ntɛ mí. ¹² Kè di dò: Wénté káyà yebǎdakè nè ipe dèè dò nyàùyaù dèè dèkùmmè. N yàm Damaa da dǎòrimè. ¹³ Mĩ tu di Yiè nKuyie nha do yà kù Betɛedi, kǎfíí nditári, kécóú mmekùò nké n náké a dó tì. Di mmǎnni, íté kékò nha èi bè da peité di.

¹⁴ Kè Dasɛedi nè Dea kè bè dò: Ti cice í yóó kú kè ti túótè dèmarè o cǐtètè. ¹⁵ Ò ti wénté bepòbbè mɛ, ke tì fitè ke di ti díti, bá wè í ti duó nwe do dò nké ti duó

nyi. ¹⁶ Kuyie ncouté tii kpàtì ti cice borè ke da duó ntì tu ti kpeti nti, tìnti nè ti bí, dɔ̀dɔ̀ Kuyie nda nàké tì.

¹⁷ Kè Sakɔbuu báátí, kédee nho bí nè o pobè yòyóbè, ¹⁸ kètúóté o wũs nè o kpàtì timɔu ò pètè tì Mesopotamii, kékété kénkūnti o cice Isaki borè Kannahāā.

¹⁹ Ke sɔ́ nDamaa kòte ke kēi o pe citì, kè Daseedi yúúkú o bókè. ²⁰ Kè Sakɔbuu souté Damaa Aramu botí kou, kékété bá ò í ò cau, ²¹ kètúóté o kperɛ demɔu kécoké, késénté kukó ndiekù Efadati, kékété, kénwetí Kadaadi tārì.

²² Diyiè tāānnì yìè kè bèe nàké Damaa Sakɔbu cokémè. ²³ Kòo túóté o kɔbe, kētūnne Sakɔbu kēmmake yewe yèyiekè, kòo nìnte Kadaadi tārì. ²⁴ Kè Kuyie nnàké Damaa, Aramu botí kou nè tidɔ̀untì ke dɔ̀: A báá dɔ̀dɔ̀ Sakɔbu tìmatì.

²⁵ Wè ò nìnte memme ke sɔ́ nSakɔbu cònné o touku Kadaadi tārì ìnkè, kè Damaa múnkɛe cónné o kɔku, ²⁶ kébeke Sakɔbu ke dɔ̀: A n dɔ̀dɔ̀ ba, ke n souté? Kè túóté n kó besapàmbè ke dɔ̀ nha kpà nke bè éí. ²⁷ Dè dòmme kàa n souté, ke sòrì ke coké, bá a í n nàké? Tì na n da ciemmu kéndiè, ke bie nyebàrè nè tikùtidùùtì kè dè naati. ²⁸ A í yóu kè nh ɔ̀rì n kó besapàmbè nè n yaàbí. A dɔ̀dɔ̀ deyèinkperɛ nde. ²⁹ M məkemu muwērímú ke na nda dɔ̀dɔ̀ meyei, kè Kuyie nha cice tũ nkù né n nàké keyènkè kè pēēté ke tú m báá da dɔ̀dɔ̀ tìmatì. ³⁰ A dɔ́ mecāā mme ke bo kò nha cice cīētè, dè né yīme kàa yúúkú m bókè?

³¹ Kè Sakɔbu dɔ̀: N yīkù a bo fiete mèmme a kó besapàmbè. ³² Wénté n kó benitibè, kàa yà wèè borè a bókè bèe ò kùo.

Sakɔbu do í yé ke dɔ̀ nDaseedi weè yè túóté.

³³ Kè Damaa ta Sakɔbu kó kutouku, kéta Dea kɔku, kéta o kó benitipotōmbè bedé kpeti, ò í nyà mùmamù, kényè kéta Daseedi kɔku. ³⁴ Ke yé ba! Kè Daseedi weè yè túóté ke sònnɛ yesānkōnkè mieke ke kari ye ìnkè. Kè Damaa wammú titouti timɔu mieke kémónté. ³⁵ Kè Daseedi dɔ̀: N cice a mieke báá peike n yí mè nyitémè n kàrì, m bo n tǎnkù yeire nde.

Kè Damaa wammú kémónté. ³⁶ Kè dèe yonke Sakɔbu kòo nkpannè Damaa, ke tú: N càke ba? N dɔ̀dɔ̀ òmmɛ yei nkàa n tũ nnè kemieke? ³⁷ A fiému n nentì, a yà ba dèè tu a kperɛ? Benke de n kɔbe nè a kɔbe, kè bèe yà ké ti púté. ³⁸ M bo a cīētè ke mɔke yebie nsipísidé ndi, m me nyí càáké a pedaà marì. ³⁹ Musīmmù í pī nha òfè mafè, kè n fè tɔ̀nì ke da benke, nh òfè yietímu. Kàa m békú bè yúúkú ì kuyie nnè keyènkè, kè n da yietí. ⁴⁰ Kè fɛwentaafè m poté, kè muséé nni m poté keyènkè, kè n níi nyié nke wúó. ⁴¹ Yebie nsipísidé ndi m bomè a cīētè, ke pī mmutōmmù yebie ntépítè nè yènàa a kó besapàmbè kpéi, nke cēmmú a wũs yebie nyèkuð. Kàa cèètɛ n yeti kuce tēpítè. ⁴² Kè Kuyie, n yààrì Abarahammu do tũ nkù, n cice Isaki dé kù do í n teennè, a na nni m bèti n nɔu sinūmmù ndi. Kù me nyàmu n fēūtémè a cīētè, ke n teennè wenke keyènkè.

Sakɔbu nè Damaa bè taummè

⁴³ De mōnnì kè Damaa ò tēñné ke dɔ̀: N kó besapàmbè tu bie, be bí tú n kpeyi nyi, kè iwũs ii ntú n kpeyi, demɔu a mè nwùó ndè tu n kperɛ nde. M me nyí yóó na kédònnè mùmamù n kó besapàmbè nè be bí. ⁴⁴ Yóu kè ti tau mmí nnè fɔ́ nkédòdò mēbenkūmè mamè.

⁴⁵ Kè Sakɔbuu túóté ditārì kēfíí, ⁴⁶ kénáké o kɔbe ke dɔ̀: Waánnènní yetārè! Kè bèe yè waanní kécóu nditácòu, kè bèe kari bemɔu di ìnkè kédi. ⁴⁷ Kòo dì yu ke dɔ̀: Metaummè kó mēbenkūmè kó ditácòu. Nè Damaa kó tináaṇtì Yekaa-Saadutaa nè Sakɔbu kpeti Kadedi. ⁴⁸ Kè Damaa dɔ̀: Di ntácòu dii yó mbenkú mí nnè fɔ́ nti taummè.

Nè de kpéi nke bèe dì yu ke dɔ̀ Kadedi, ⁴⁹ kényíé ké dì yu ke dɔ̀ Misipaa. Kè Damaa dɔ̀: Tì Yiè nKuyie nní nti wúó nti dèténè dii mōnnì titòbè. ⁵⁰ Kàa fēũnko n kó

besapàmbè, ke tùóké betòbè, a nyé ke dò nhoniti weè í ti wúó, Kuyie nkuù ti wúó. ⁵¹ Kè Damaa dò: Nte ditácòu n còu ndi nè ditàri n fii ndi mí nnè fí nti cuokè. ⁵² Di ntácòu nè di ntàri dè ntú ti taummè kó dibenkèrì. M báá dè pèté kékòte a bíékè kédòò meyei, a me mbáá dè pèté kékòtení m bíékè kédòò meyei. ⁵³ Kuyie nhAbarahammu nè Naòò bè tũ nkù ni nti wúó!

Kè Sakòbuu parikè kényú Kuyie nho cice Isaki dé kù yètìrì, ⁵⁴ kéféúté fèòfè Kuyie, kényú o kòbe kè bèe cááké kényié nditàri ìnkè.

32

¹ Kè dèe wenté dikũnweñnì, kè Damaa ɔrí o kó besapàmbè nè be bí, ké ì pã mesàà nkékò.

Sakòbu bàrímúmè Esayuu nè yepārè

² Kè Sakòbuu sòtè o cèmmu, kè Kuyie ntòrèe ò co. ³ Kòò yè yà ke dò: Kuyie nkó dikàri ndi diè. Mèmmè ò dè yumè ke dò Maanaimmu (dèe tu yekàrè yèdèe).

⁴ Kòò tã mbenitibè Seii Edømmu kó kutempè mmièke o kóo kóti Esayuu borè, ⁵ ké bè nàké ke dò: Di nàké n yiè nhEsayuu ke dò: A kóo tǎnti Sakòbu kòte Damaa cie nke, ke ke mbo ke tũðkenèní yíe. ⁶ Ke mòke inààke nè sãmmarímúbè nè ipe nè sibòò nè benitidatòmbè nè benitipotòmbè, ke tú fí nho yiè nha ò còuté.

⁷ Kè Sakòbu do tã mbèe wètení kóò nàké ke dò: Ti kàtemu ke yà a kóo kóti Esayuu, kòò kèrínì nè behãpòmbè sikòusìnàà (400).

⁸ Kè kufòwáa nhauté Sakòbu mèdiè nkòò toté bèe ò neínè yetĩrè yèdèe nè iwũò ò do tã ì, ipe nè sibòò, inààke nè yòyóbè. ⁹ Ke náá nke tú: Kè Esayuu kùò ditĩnni marì, diterii coké. ¹⁰ Kè Sakòbuu bántè Kuyie nke dò: Kuyie n yààri Abarahammu nè n cice Isaki do tũ nkù, fíò n nàké ke tú: Wète a cie, a kòbe borè kè ñ da dòò mesàà. ¹¹ N yí mànnè mesàà nha do yè nha yó n dòò mè ke mè dòò, mí nha kóo tǎnti. N do senti kukó nSuditèè ke pikú m pààti máà ndi, di mmònni ke naá nyetĩrè yèdèe. ¹² N deeténè n kóo kóti Esayuu, n yĩèkù ò bo kàtenímè mme ké n kuò nè m pobè nè m bí. ¹³ A do béimmu ke dò a yó n dòò mesàà, nkè n yaàbíi sũũ nkéndò ndàmèèrì nùù kó mubirímú, bá bè báá na ké ì kàa.

¹⁴ Kè Sakòbuu báté deborè kényié, kédeite ò do mòke dè mièke ò yóo pã dè o kóo kóti Esayuu. ¹⁵ Sibòniisi sikòusidé (200) nè yebòdakè sipísidé nè ipeni sikòusidé (200) nè yepedakè sipísidé ¹⁶ nè yòyóbè beniibe bèe tã ibí sipísitãati nè bè bío nè inaani sipísìnàà nè yenaadakè tepíitè nè sãmmarímúbè niibe sipísidé nè isãmmarímíbì tepíitè. ¹⁷ Kòò dè toté de tǎnti de tǎnti, kéduó nho tǎmbè ké bè nàké ke dò: Niiténè kè mēfiè nní nsoké di cuokè.

¹⁸ Kòò nàké oketiwe ke dò: Kè n kóo kóti Esayuu da conè ke beke ke tú: We nda te? A kòri ke? We nte iwũò ì ni a ìlkè? ¹⁹ A dò: A kóo tǎnti Sakòbu weè dè te, ke dè nda pã ke tũnni.

²⁰ Kè Sakòbu me nnáké odèrì nè otãánwè nè besòmbè bèe tũ nke dò: Kè di yà n yiè nhEsayuu di me nhò nàké ke dò: ²¹ A kóo tǎnti Sakòbu tũnnimu.

Sakòbu do náánnè o yèmmè mme ke tú, yepārè yiè mbo bónkũnnè o mièke, kè tí máá kòò n còuté nè diwèi. ²² Kè bèe kéténnè yepārè kè wenwe nkpaá de kó keyènkè bè báté dè.

Sakòbu manèmè Kuyie

²³ Mèmmè kòò íté de kó keyènkè kètúóté o pobè bedé nè o nitipotòmbè bedé nè o bí tepíitè nè demáà ke bo sénté tipètì-yèrì, bè tu kùù kó nSabòki. ²⁴ Kòò bè sée nkukó nkéséennè o mòke dèe kó dimàà, ²⁵ ké ndè kpaá omáà kényié nke maùnè onitì mǎu nè kukũnwentóo. ²⁶ Kè de kóo niti nsó nwè í yóo na Sakòbu, képoté o kpeyuu kòò naá ndikpènni. ²⁷ Kè de kóo niti dò: N yóu kè m pèté! Kè Sakòbu dò: Kàa í m pã mesàà m báá da yóu. ²⁸ Kè de kóo niti beke Sakòbu ke dò: A yètìrì

tu ba? Kòò dò: Sakabu. ²⁹ Kòò dò: Bè ténke í yó nda yu ke tú Sakabu, bè yó nda tú Isidayeeri nwe, ke yé a manèmè ti Yiè nKuyie nnè benitibè ke na. ³⁰ Kè Sakabu dò: N da báámmu n náké a yètiri, kòò dò: Ba nte kàa m bèkú n yètiri?

Ò me nyí kòò dòò mesàà. ³¹ Kè Sakabu dò: N yà Kuyie nke kpáá fòù. Mèmmè kòò yú de kó dibòrì ke dò Penniyedi (dèè tu ti Yiè nKuyie nyìkè). ³² Kè dèè wenté kè Sakabu nsenti Penniyedi kó kukó nkè diyie yènni kòò cènti dikpènni. ³³ Dèè te nè yíenní kè Isidayeeri í yo nfeǝǝ kpeyuu kó kumaa nke yé ti Yiè nKuyie ndo de mpotémè Sakabu.

33

Sakabu conèmè Esayuu

¹ Sakabu yà dui mǝnni Esayuu duunnímè, ke neínè behāāpǝmbè sikǝusìnàà (400), kǝtotí ibí Dea nè Daseedi nè benitipotǝmbè bedé, ² kénii nhonitipotǝmbè nè be bí, Dea nè o kpèyi kè bè mpokoo, Daseedi nè Sosefu kè bè ntũ. ³ Kòò niité o mǝmmu mbe ìikè, kéyà o kóo kóti Esayuu, kénínkóo o ìikè kuce mǝyiekè ke yàa tóónnèko ò borè. ⁴ Kè Esayuu cokéní kóò ǝrí, kè diwèi bè auté, kè bèe kuó mbedé. ⁵ Kè Esayuu yà benitipòbè nè ibí, kébeke ke dò: ǝmbe mbe bie mbèè da neínè? Kè Sakabu dò: Ti Yiè nKuyie m pǝ bembè mí nha kóo tǝnti.

⁶ Kòò nitipotǝmbè tóónnì nè be bí kénínkóo o ìikè. ⁷ Kè Dea tóónnì kénínkóo o ìikè nè o bí. Kè Daseedi nè Sosefu kè bè múnke me nyí. ⁸ Kè Esayuu o beke ke dò: A dó kédǝnnè ba m mè n conè ìi wũǝ? Kòò dò: N dó fǝ n yiè nhá n cǝuté mesàa mme. ⁹ Kè Esayuu dò: M mǝke kè dè sũmu n nantè, nte a kpere. ¹⁰ Kè Sakabu dò: N da báámmu, kàa n cǝutému, cǝuté m pǝrè, n da yà kè dè dò n yà Kuyie nku, ke yé a n cǝutéme nè diwèi. ¹¹ N da báámmu cǝuté n da pǝ dè, ti Yiè nKuyie nni n dǝmmu mesàa, kè m mǝke demǝu.

Kè Sakabuu yetoo kè Esayuu cǝuté. ¹² Kè Esayuu dò: Íténè kè tí nei kékò. ¹³ Kè Sakabu dò: N yiè nha yému ke dò nyibí kpáá yǝò, kè ipe bo nè inààke nè tinaabiiti, kè ti ì kǝténè mǝcǝā ndiyie marì mǝá ì bo kú. ¹⁴ Fǝ n yiè nhá niité, mí nha kóo tǝnti kè nní ntũ mǝyǝmmè nè iwũǝ nè ibí kǝtuǝkoo a cie Seii. ¹⁵ Kè Esayuu dò: M bo da yóunè n kó benitibè mabè. Kè Sakabu dò: Kè bèe dǝò ba? Fǝ ncénke n cǝténè diwèi. ¹⁶ De kó diyie dimǝá miéke kè Esayuu kété kénwǝti Seii. ¹⁷ Kè Sakabuu kǝte Sukǝti kémaá tǝcǝtè, kédǝò o wũǝ titouti. Dèè te kè bè yu de kó dibòrì ke tú Sukǝti (dèè tu titouti).

Sakabu bàtémè Sisemmu

¹⁸ Sakabu de nyité Mesopotamii, kǝtuǝkenè kukǝnnatí Sisemmu Kannahā kó kǝtenkè, kékari diheì mǝnku, ¹⁹ kédonté kǝtenkè mǝditíbi ntekdǝtè (100) Amǝ bí borè, ìi te kǝtenkè Sisemmu, kécónné o touku, ²⁰ kémaá diwũǝtǝnni, ké di yu ke dò Edi-Edowee-Isidayeeri (dèè tu ti Yiè nKuyie nyIsidayeeri tũ nkù).

34

Bè pǝrímè Dina ke duónè

¹ Diyie marì kè Dina, Dea kóo sapàà nýè ke bo dǝu ndiheì kó besapǝmbè. ² Kè Efiibe kóo kpààti Amǝ kóo dapàa Sisemmuu ò yà, kóò pǝ nkéduónè, ³ kóò pǝnsirì mǝdiè, kéndó kéyũǝ nhosapàa nyèmmè. ⁴ Mèmmè Sisemmu nǝkémè o cice Amǝ ke dò: Kǝte kéyà osapàa nyie nyembè, n dó kóò puokemu.

⁵ Kè Sakabuu kè Sisemmu duónèmè Dina, ke sǝ nho kó bedapǝmbè bo kupaku ke cǝmmú iwũǝ. Kòò ndò nyúóó ke kǝmmú bè bo konnámè.

⁶ Kè Sisemmu cice Amǝ kǝte Sakabu borè ke bo ò nàké. ⁷ Kòò kó bedapǝmbè nkũntiní kupaku kékeè dèè dǝò, kè dèè bè yonke, kè bè miéke peike, ke yé

Sisemmu dðòmè dèè tu isòke Isidayεεribe mieke, ke duónè Sakɔbu kóo sapàà, dèè do ci Isidayεεribe cuokè. ⁸ Kè Amɔɔ dð: N kóo dapàà nSisemmu yèmmè mèè ta di kóo sapàà, di we nhò duó nkòo puoke. ⁹ Ti wènnénè kè tí mpuokú di kó besapàmbè kè di puokú ti kɔbe. ¹⁰ Kè tí nwě nke bo, kè diheì ntú di kperi, kè di ndɔɔri kupotaá nke mɔke sibaa.

¹¹ Kè Sisemmuu náké osapàà ncice nè o tábè ke dð: Kè di n dðò mesàà nke beke dèè kó dimàà n di duó. ¹² Kè di n yiennè di kóo sapàà nke beke tipocònti kè ti deu ke mamè nè yepārè n di duó.

¹³ Kè Sakɔbu kó bedapàmbèè náké Sisemmu nè o cice nè mecii nke yé ò pĩrmè be tãũ Dina nè muwērímú ke duónè. ¹⁴ Kè bè dð: Ti báá na kéduó nti tãũ wèè í cǎnté, dè tu meyei mme ti borè. ¹⁵ Ti í yóó yie ndi yé mmù, kè di í cǎmmú benitidaabè bemou. ¹⁶ De mǎnni ndi ti bo di duómmè ti kó besapàmbè, kétúóké di kɔbe, kè ti íwě nke bo, kénaá nkubotí kumáà. ¹⁷ Kè di me nyete ti yé mmù tí túóté ti tãũ kèpěťé.

¹⁸ Amɔɔ nè o bire Sisemmu kè bèè pènsiri de kó tináànti. ¹⁹ Bá odapàà nyí nhɔɔte ò bo dðòmè bè béi nti, ke yé ò dómè osapàà mmediè. Bè do we ntá okpààti cǐťéťé mieke kè dè pěťé betɔbè. ²⁰ Amɔɔ nè o bire Sisemmu, kè bèè kɔte diheì kó dibòrì, kénáké be kɔbe ke dð: ²¹ Benitibè bie ntu diwèi kɔbe mbe, yóunè kè bè mbo ti èi, ke dɔɔri kupotaá, diheì í kénni, kè ti mpuokú be kó besapàmbè, kè bè puokú ti kɔbe. ²² Bè tu, kè ti yie mbè yé mmù, ke cǎmmú benitidaabè bemou, bè bo ti wènnénè kè ti naá nkubotí kumáà. ²³ Kè ti yie mbè yé mmù, kè bè ti bonè, tũ yóó tieke be wũɔ nè be kperε demou bè mɔke dè.

²⁴ Bèè kó dimàà bo dεborè kè bèè yie nhAmɔɔ nè o bire Sisemmu bè náké ti, kè diheì dimou kó benitidaabèè cǎmmú. ²⁵ Diyie tǎánni yie, dè dðke yóu dii yie kè bè kàri ke í yé timati, Simmeɔɔ nè Defii Dina tábè kè bèè túóté be kpàrise kéta diheì kékuɔ benitidaabè bemou, ²⁶ kékuɔ Amɔɔ nè o bire Sisemmu, kédeite be tãũ Dina Sisemmu cǐťéťé kékònnè.

²⁷ Kè Sakɔbu bí teli íté kétúóté tikúnentì nè diheì kperε, ke yé bè pĩrmè be tãũ nè muwērímú ke duónè, ²⁸ kékpaake be pe nè be nàðke nè sǎmmarímúbè nè dèè kó dimàà bo diheì nè depaa, ²⁹ kéheì be kpàti timou, be bí nè be pobè nè dèè kó dimàà bo be cǐi mieke.

³⁰ Kè Sakɔbuu náké Simmeɔɔ nè Defii ke dð: Di n cǎkemu, kè ò naá nhoyeiwe Kannahǎa kɔbe nè Pedisiibe be ìkè. N kɔbe í sũ, bè yóó tíimmu ké n dokénè, ké n na, ké n kuɔ nè n cǐťéťé temou. ³¹ Kè bè dð: Ti na nyóu kè bèè wénté ti tãũ onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè benitidaabàà?

35

Sakɔbu itémè Sisemmu kékɔte Betεedi

¹ Diyie mari kè Kuyie nnáké Sakɔbu ke dð: Íté kékɔte Betεedi ké m maá diwũɔtònni, n do de nda benke m maá a do cokùnè dii mǎnni a kóo kóti Esayuu.

² Kè Sakɔbuu náké o cǐťéťé kɔbe nè bèè do ò bonè bemou ke dð: Bǎnténko yebókè kéwénkúnne dimáà, kéceete di yàati. ³ Báátinè kè tí kɔte Betεedi kémaá diwũɔtònni Kuyie nkpéi, ke yé kuú do n teennèmè n do áari dii mǎnni, ké nni mbonè n cèmmu mumou mieke.

⁴ Kè bèè duó mbe bókè yemou Sakɔbu nè be mǎmánnè bè do tũɔ dè be to, kòo dè kũnnè mutie diemù také Sisemmu, ⁵ kèpěťé. Kè Kuyie mbǎnté kufɔwáa nyehékè yéè dè tókè, bá bè í ndáati ké bè tũnnè.

⁶ Sakɔbu nè o kɔbe bemou kè bèè tuɔke Duusi bè tu dè Betεedi, Kannahǎa kó diheì, ⁷ kémaá diwũɔtònni ké di yu ke dð Kuyie-mbo-Betεedi, ke yé kù do de nhò benkemè kumáà ò cokùnè dii mǎnni o kóo kóti.

⁸ Kè Deboraa, Debekaa kóo yuàrri kú kè bèe ò kùnné Beteedi také, mutie diemù mamù yuu, bè tu mù yedabùò nkõmu.

⁹ Sakõbu kùntiní dìl mònñi Mesopotamii kè Kuyie nyíé kóò benke kumáà, kóò pã mesàà. ¹⁰ Kóò nàké ke dò: A yètiri tu Sakõbu nwe, di mmònñi ke yó ntú Isidayeri.

Mèmmè Kuyie nhò yúmè ke dò Isidayeri. ¹¹ Kè kùu ò nàké ke dò: Míi tu Kuyie nke kpeñni. A bo pié kàa botíi sũũ nkàa naá nyibotí péu cice, kè bekpaàtibèe yènni i mieke. ¹² N duó ndi eì Abarahammu nè Isaki, m bo di nda duó nké di duó nha yaàbí.

¹³ Kuyie nhò nàké memme kédeè kéité. ¹⁴ Kè Sakõbuu fíí nditári, kécóú mmekùò nnè menaà nke bo ndennini, ¹⁵ kéyú Kuyie ndo ò nànnè dìl bòri ke dò Beteedi (dèè tu Kuyie ncĩtè).

Dasèedi pèimè Bensamèe kékú

¹⁶ Sakõbu nè o kòbe kè bèe íté Beteedi, kénkpaá díetirinè sámpó Efadata, kè Dasèedi ndó képeité kè dèe yonke mediè. ¹⁷ Kè debire nyetini wèè ò peinko kòò nàké Dasèedi ke dò: Bá nyĩkù a wète ke peité denitidabire nde.

¹⁸ Kè Dasèedi rímaunè mukũũ nkéyú debire ke dò: Beni-Oni (dèè tu: Meyei mbire). Kè Sakõbuu dè yu ke dò Bensamèe (dèè tu kubakù youú).

¹⁹ Kè Dasèedii kú kè bèe ò kùnné Efadata kó kuce, bè yu dè yíe nke tú Betideemmu. ²⁰ Kè Sakõbuu cónné ditári Dasèedi fĩti ñnkè ké di yu ke dò Dasèedi fĩtitári, kè di kpaá bo nè yíenní.

²¹ Kè Sakõbuu íté deborè kékari Mikidaa-Edèe, ²² kémbo de kó dihéi kè Dubenni duónè Bidaa onitipotõnti o cice po wè. Kè Sakõbuu keè, kè dèe ò yonke.

Sakõbu do mæke ibi tepítè nè idéi nyi. ²³ Kè Dea kó ibi tú: Dubenni, Sakõbu kóò Po nè Simmèõõ nè Defii nè Sudaa nè Isakaa nè Sabunõ. ²⁴ Kè Dasèedi kpèyi tú Sosefu nè Bensamèe. ²⁵ Kè Bidaa Dasèedi nitipotõnti kpèyi tú Danni nè Nefutadii. ²⁶ Kè Sidipaa Dea kóò nitipotõnti kpèyi tú Kadi nè Asèe. Sakõbu nitidabí nyi ò pié i Mesopotamii.

Isaki kumè

²⁷ Kè Sakõbuu tuòke o cice Isaki borè Mammudee, dèè tòkénè Kidiya-Adiba. Bè tu dè yíe nhEburnõ. Abarahammu nè Isaki bè do borè. ²⁸ Isaki do mæke yebie ntekòutè nè sipísini (180) ndi, ²⁹ ò do yóó kú ke kòté mediè mme. Kòò bí Esayuu nè Sakõbu kè bèe ò kùnné.

36

Esayuu kàrimè Edõmmu

¹ Nte Esayuu bè tu wè Edõmmu o kó kufuku: ² Ò do puoke Kannahã kó benitipòbè mbe, Ada Edonni bire, Itiibe kó kubotí kou, nè Odibamaa Ana bire, wèè yààri tu Sibeõõ Efibe kó kubotí kou ³ nè Basimati Isimayeri bire Nebayoti tãũ. ⁴ Kè Ada peité Edifasi, kè Basimatii peité Deuyedi. ⁵ Kè Odibamaa peité Yeusi nè Yaedammu nè Kodaa Esayuu nitidabí nyi ò pié i Kannahã.

⁶ Kè Esayuu túóté o pobè nè o nitidabí, nè o nitipobí nè bèè kó dimàà bo o cĩtè nè o wũõ nè ò pètè dèè kó dimàà Kannahã, kékote dihéi teri kédéténè o nantè Sakõbu. ⁷ Bè do mæke tikpàti nti mediè, mbè báa na kénwè nke kari, bè bo kèè tenké í sànnè be wũõ. ⁸ Kè Esayuu bè tu wè Edõmmu kòò kote kémbo Seii tãri.

Esayuu kó kufuku

⁹ Nte Esayuu wèè tu Edõmiibe yààri wèè do bo Seii tãri o fuku: ¹⁰ Edifasi Ada bire nè Deuyedi Basimati bire.

¹¹ Edifasi bí tú: Temaa nè Omaadi nè Sefoo nè Katammu nè Kenasi. ¹² Timuna do tú Edifasi pocēnni ndi, kóò peité Amadeki. Ada Esayuu pokù yaàbí nyi.

¹³ Deuyeedi bí tú: Naati nè Sedaa nè Samaa nè Misaa. Basimati Esayuu pokù yaàbí nyi. ¹⁴ Nte Odibamaa Ana birɛ, Sibeɔ̃s yaàbire Esayuu pokù bí: Yeusi Yaedammu nè Kodaa.

¹⁵⁻¹⁶ Nte Esayuu yaàbí ì di tikpàtì: Temaa nè Omaa nè Sefoo nè Kenasi nè Kodaa nè Katammu nè Amadeki. Bèè do tú bekpààtìbè Edammu, Esayuu nè o pokù Adaa be kóò Po Edifasi bí nyi.

¹⁷ Naati nè Sedaa nè Samaa nè Misaa bè do tú bekpààtìbè mbɛ Edammu. Esayuu nè o pokù Basimati be birɛ Deuyeedi bí nyi.

¹⁸ Yeusi nè Yaedammu nè Kodaa bè do tú bèè baké bè mbɛ. Esayuu nè o pokù Odibamaa Ana birɛ be bí nyi.

¹⁹ Esayuu yaàbí nyi ì do tú Edamiibe kó bekpààtìbè.

²⁰⁻²¹ Seii botí kou bè tu wè Oditi o yaàbí, ì do keté kɛmbo Edammu. Oriibe kpààtìbè do tú: Dotãã nè Sobadi nè Sibeɔ̃s nè Ana nè Disɔ̃s nè Esɛɛ nè Disãã.

²² Kè Dotãã bí ntú: Ɔɔri nè Emammu kòo tãũ ntú Timuna. ²³ Kè Sobadi bí ntú: Adifanni Manaati nè Ebaadi nè Sefoo nè Onammu. ²⁴ Kè Sibeɔ̃s kpɛyi tú Aya nè Ana. Ana weè do pètɛ tɛbintɛ tonnètɛ dikpàa cuokè, kɛ cɛmmú o cice Sibeɔ̃s sãmmarímúbè. ²⁵ Ana bí tú Disɔ̃s nè denítipobire Odibamaa. ²⁶ Kè Disɔ̃s kó ibí ntú: Emmutãã nè Esibanni nè Itidanni nè Kedanni. ²⁷ Kè Esɛɛ kpɛyi ntú: Bideanni nè Safãã nè Akanni. ²⁸ Kè Disãã kpɛyi ntú Uusi nè Adanni.

²⁹⁻³⁰ Oriibe bèè do di tikpàtì Seii beɛ tu: Dotãã nè Sobadi nè Sibeɔ̃s nè Ana nè Disɔ̃s nè Esɛɛ nè Disãã.

³¹ Isidayɛɛribɛ mu ndo í mɔkɛ dìi mɔnni okpààtì kè bèè ntɔu tikpàtì Edammu tenkè kɛ feimmu betɔbè, nte be yètɛ: ³² Beɔ̃ birɛ Bedaa Dinabaa èi kou, weè do keté kɛtɔ tikpàtì Edammu, ³³ kékú kè Bosedaa èi kou Sedaa birɛ Yobabuu cɔutɛ tikpàtì. ³⁴⁻³⁹ O kó difɔ̀nkúò kè Temaa èi kou Usammuu cɔutɛ tikpàtì, kékú kè Afiti èi kou Bedadi birɛ Adadii cɔutɛ tikpàtì, kékú, weè do dokénɛ Mandiyããbe Mɔabu tenkè miɛkɛ kè bè na. O kó difɔ̀nkúò kè Masedekaa èi kou Sãmudaa cɔutɛ tikpàtì, kékú kè kukó ndiɛkú kó dihei Deobɔti èi kou Saudii cɔutɛ tikpàtì kékú, kè Akibɔ̃ birɛ Baadi-Ananni cɔutɛ tikpàtì kékú. Kè Pauu èi kou Adadii cɔutɛ tikpàtì, weè do puokɛ Matideti kóo sapàa Metabeyɛedi. O pokù yã kòtì yètìrì do tú Mɛsaabu.

⁴⁰⁻⁴³ Esayuu weè tu Edamiibe yààrì. Nte de kó bekpààtìbè yètɛ: Timuna nè Adifaa nè Yeteti nè Odibamaa nè Edaa nè Pinɔ̃ nè Kenasi nè Temaa nè Mibisaa nè Makidiyɛedi nè Idammu. Edamiibe kpààtìbè mbɛ bá wè nè o èi.

SOSEFU KÓ TINÁÀNTÌ

37

Sosefu yàmè tidɔ̀untì

¹ Kè Sakɔbu mbo Kannahãã o cice do borè. ² Nte Sakɔbu bí kó tináàntì. Sosefu do mɔkɛ yɛbie ntepiítɛ nè yèyiekè ndi, kénneitinè o kó bekótíbè Bidaa nè Sidipaa Sakɔbu pobè bí, kè bè cɛmmù iwũɔ̃, kè Sosefu kũũnni kɛ náá nho cice o kó bekótìbè náante tìlì náànyeiti. ³ Sakɔbu do dó Sosefu nwe kè dè pɛ̀tɛ o bí tɛi kɛ yé ò do ò peitémè o kòtì cuokè nke, kóò yá ndiyaàbòrì sààrì iníɛkɛ kperi. ⁴ Kòo kó bekótìbè yà o cice ò dómè mediè, kè be miɛkɛ nhò pɛi, bá bè í nhò dónè tináàntì.

⁵ Diiyè mari kè Sosefu duó tidɔ̀untì kénáké o kó bekótìbè. Kè be miɛkɛ dɔ̀kɛ ò peike. ⁶ Nte de kó tidɔ̀untì do tú mù: ⁷ Kòò dà: N duó kè ti bo kupaku nku kɛ boú yeyobuo, kè n kperi cómmú de cuokè, kè di kpɛye dì cɛ̀tɛ kɛ nínkú di ìkè, kè be miɛkɛ dɔ̀kɛ ò peike. ⁸ Kòo kó bekótìbè dà: A yèmmè dò nfɔ̃s yóó ti baatè, kénáá nti kóo kpààtàà?

Kè be miɛkɛ dɔ̀kɛ ò peike nè ò yàu tìlì dɔ̀untì kɛ bè náá nti kpéi.

⁹ Kòò yíé duó tidəuñtì tetì, ké bè nàké ke dò: N yà tidəuñtì tetì nti. Diyiè nè otànkù nè siwāā tepítè nè temāā kè dè nínkú n yìikè.

¹⁰ Kòò tì nàké o cice, kòò ò kpānnè ke dò: Ba nkó tidəuñtì nti? A yèmmè dò mmí nnè a yō nè a kó bekótíbè tì bo nínkú a ìikàà?

¹¹ Kòò kó bekótíbè miēke nhò pèi, kòò cice yie me ntoti o yèmmè de kó tidəuñtì ìnkè.

Sosefu kó bekótíbè ò fitémè

¹² Diyiè mari kè Sosefu kó bekótíbèe kəte Sisemmu kəncēm̄mú be cice wūš. ¹³ Kòò cice ò yu, ke dò: M bo da tō nkāa kəte Sisemmu kəyà a kó bekótíbè cēm̄mú dè iwūš. Kòò dò: È. ¹⁴ Kòò cice dò: Kəte Sisemmu kəyà be kōnnaatí, kəyànè iwūš, kəwētení kè n nàké dè dōmmè.

Kè Sosefuu íté Ebunəo kəkəte Sisemmu. ¹⁵ Kè òməu ò yà kòò àrì dikpāa miēke. Kè de yiè nhò beke ke dò: A wanti ba? ¹⁶ Kè Sosefu dò: N wanti n kó bekótíbè mbe, n nàké be cēm̄mú dè be wūš. ¹⁷ Kè de kóo nìtì ò nàké ke dò: Bè í kpāa die. N kèè kè bè tu bè kəri Dotāa.

Kè Sosefuu kəte Dotāa kè bè yà. ¹⁸ Kè bèe ò yàní mēdētīmè kédake ke bo ò kùo, ¹⁹ kēnnāa mbetəbè ke tú: Ntenè tidəuñtì yiè nke kéríní. ²⁰ Yóunè kè tí ò kùo kédootóo tēbintē miēke, ke dò musīmmù muu ò pī, nkéyà o dəuñtì yóó yīmè.

²¹ Kè Dubennii keè kəyetē ke dò: Tì báá ò kùo. ²² Ānnénè we tēbintē tie mmieke! Di báá ò kùo.

Ò do dó kóò dēetēmu kóò kpēnnè o cice borè.

²³ Sosefu tūəkoò dìi mōnnì o kó bekótíbè borè, kè bèe ò pī nkédáté o yaəbòrì sààrì iníēke kperi. ²⁴ Kóò dootóo tēbintē miēke, de kó tēbintē do í ā menie mbá sām̄pó. ²⁵ Be dèè mēm̄mē kēnkari ke yo nkéyàní Isimayēeribe kè bè boní Kadaadi ke deke yòyóbè ke tō tihúúntì nè mēkùò nnè dētie nke kəri Esibiti. ²⁶ Kè Sudaa dò: Tì yóó sori kékuə ti nantè kəyà ba? ²⁷ Tí ò fiténè Isimayēeribe ti báá ò kùo, ò tu ti cīētè kou nwe, ti nantè, kè ti wē m̄m̄yīl m̄m̄māa.

²⁸ Kè bèe yie nkóò dēnnení tēbintē kēfíténè Isimayēeribe mēdítībii nsipísidē kè bèe ò kōnnè Esibiti. ²⁹ Kè Dubenni wētení kēsíéké tēbintē kēns̄s̄ nSosefu í dè kpāa. ³⁰ Kòò yèmmēe caàrè kòò kētè o yaəbòrì, kəwēte o kəbe borè ke dò: Dēbire í dè kpāa, n yóó yīmè?

³¹ Kè bèe kuə dibədaa kētúóté Sosefu yaəbòrì kétéi m̄yīl, ³² kè di duónko be cice ke dò: Nte ti yà dìi yaəbòrì, wénté kəyà a bire kperi bá nni ndi. ³³ Kòò dì banté, ke dò: M bire yaəbòrì ndi. Musīmmù mamù muu ò pī nke cāáké.

³⁴ Kòò kētè o yaəbòrì kédáatí tifəətəntì, kəkari o bire kũũ nkè dēe m̄əntē. ³⁵ Kòò kó bedapəmbè nè o kó besapəmbè kè bèe ò bām̄mú kòò yete ke dò: N yó n kuəmmu m bire ke yàa dè s̄ənténko kudənkù, kénkuə.

³⁶ Kè Isimayēeribe kəte kēfíténè Sosefu Potifaa, behāəpəmbè bèè baà Esibiti kóo kpàatì be kóo kótì.

38

Sudaa nè o còkù Tamaa be kó tináan̄tì

¹ De mōnnì kè Sudaa íté o tēbīl borè kəkəte Adudammu Idaa borè, ² kəyà osapāa m̄m̄u, Kannahāa kou bè tu wē Suaa bire kóò tūóté képuoke. ³ Kòò púo nképeité denitidabire kòò dè yu ke dò È, ⁴ kəyíé kəpúo nképeité denitidabire kè dè yú ke dò Onaa, ⁵ kəyíé kəpúo nképeité denitidabire kè dè yu ke dò Sedaa. Ò do bo Kesibu nwe kóò peité.

⁶ Kè Sudaa tūóté onitipòkù bè tu wē Tamaa kóò puo nho kóò Po È. ⁷ Kè È ndəəri dèè í wenni ti Yiè nKuyie nkè kùu ò kùo. ⁸ Kè Sudaa nàké Onaa ke dò: Túóté a kóo kótì pokù, kòò pié ibí kè ìi s̄əoté a kóo kótì cīētè.

⁹ Kè Onaa nyé ke dò nweè í yó nte ibí, ke núì ò duónè kédeite kéyēnke ketenke, kòo báá peité ibí o kóo kótì. ¹⁰ Kè de kó mēdāðrīmē yonke ti Yiè nKuyie nkè kù múnke ò kù. ¹¹ Kè Sudaa náké o còkù Tamaa ke dà: Kò nha cice borè kēmbaà Sedaa bo kótémè. Ò do yīēkù Sedaa bo kúmè mmē o kó bekótíbè kōmē. Kè Tamaa kò nho cice cīētè.

¹² Kè dē mōnte kè Sudaa pokù Suaa birē kú, kòo kari mukūū nkédeē. Nè o népo Idaa Adudammu kè bēe kōte Timuna ke bo yà bē kēī dē o pe cītì. ¹³ Kè Tamaa keē o còkù kàrimè Timuna o pe cītì kēī, ¹⁴ kédeite tikúpoyààtì kédátinnē o ìikē kuyààkù, kékōte kénkari Enaimmu èi mǎnku, Timuna kó kuce ke yé ò do yāmè Sedaa kòtémè bá bē í wè nhò duó nkòò bo ò yenke. ¹⁵ Kè Sudaa ò yà kényé ke tú onitipòkù wèè dauti dautinè wènwē benitidaabè, ke yé ò dàátimè o ìikē kuyààkù. ¹⁶ Sudaa í nyé ke dò nho còkù nwe, kékétóo o borè ke dà: Yóu kè n da duónè. Kòò dà: Kàa ò duónè a bo n duó mba? ¹⁷ Kòò dà: M bo da duó ndibōbii. Kòò nitipòkù dà: Èē, á né dōú nha kperē marè, kàa duōnní dìi mōnní dibōbii á dē tūóté. ¹⁸ Kòò dà: N yóó da duó mba? Kòò dà: A cannimè nè a ñū nè a pààti.

Kòo dē nhò duó, kóò duónè, kòo púó, ¹⁹ kéité kékò nkédáté kuyààkù kédáátí tikúpoyààtì. ²⁰ Kè Sudaa tōnnēnní tēbuatè o népo Idaa Adudammu kou kòò bo cōutóo o nentì, bá wè í nhò yà, ²¹ kēbeke dēborè kōbe ke dà: Yé onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè, ke ñ nkarì diē? Kè bē dà: Onitipòkù mōu í buoté diē ndiyiè marì ke dauti dautinè benitidaabè.

²² Kòo wētē kénáké Sudaa ke dà: N yí ò yà, kè bēè dē bo kè bē tu onitipòkù mōu keté ke í dē buoté diyiè marì ke dauti dautinè benitidaabè. ²³ Kè Sudaa dà: Wèè kōtenè tinentì, ti báá yóu kè bē ti daá, n da duómmu tēbuatè kàa kōte kòò mōh̄tē.

²⁴ Kè dē mmōke betāābè bētāāti, kè bēè náké Sudaa ke dà: A còkù dauti dautinè benitidaabè mbē ke púó. Kòò dà: Dennēnní wē kóò cōu.

²⁵ Kè bēè ò dēnnēnní, kòò tō nkè bēè náké o còkù Sudaa ke dà: N da báámmu, banté wèè te mēcannimè miē nnē kuhōū nè ku mpààti, wèè m pōnné.

²⁶ Kè Sudaa banté tinentì, kēbēi nké dà: Ò tūnnēmu ikuó ke m pēēté, n do dò nkòò duómmu n kóò dapàà nSedaa kòo yenke, m mē nyí wè nhò duó.

Sudaa ténke í nhò duónè.

²⁷ Kòò nyóó peité, kēpeité itáátébí. ²⁸ Kè deketirēē dennēnní dē bakù, wèè peinko kòò dē ūnné mupààkonwūš nkē dà: Diē ndēē tu deketirē.

²⁹ Kè dē wētē kētēnnō dē bakù, kè dēterēē yēnní.

Kè Sudaa dē yu ke dà Pedesi (dēē tu Okpetiwè). ³⁰ Dē kó difōnkúò kè bē do ūnné dē mupààkonwūš nkè dēē yēnní, kè bēè dē yu ke dà Sedaa.

39

Sosefu bomè Esibiti Potifaa cīētè

¹ Kè Isimayēeribēē kōtenè Sosefu Esibiti, kóò fiténè Potifaa, Esibiti èi kou. Potifaa do tu tekpààtīcīētè kóo kótì nwe ke baké tihāāpòntì tìi Esibiti kóo kpààtì.

² Kè ti Yiè nKuyie nni mbonè Sosefu, kòò dōò dē, dēē yie, kòò mbo o yiè ncīētè.

³ Kòo yiè Potifaa yà ti Yiè nKuyie nhò bonēmè kòò dōòrì dē demōu yíé, ⁴ kóò pēnsirì kóò duó mmutōmmú o cīētè kóò bānnē o kperē demōu. ⁵ Nè Sosefu kpéi nkè ti Yiè nKuyie ndōò Potifaa mēsàà, kòò kperē demōu nè o paa nkè dē nyíé. ⁶ Kè Potifaa tūóté o kperē demōu ké dē bānnē Sosefu, ò ténke í ndōòrì mūmamū kè dē í tú ò bo dimè.

Potifaa pokù dómè Sosefuu ò duónè

⁷ Sosefu do tú fēdaduonfē nfē ke tú odasáátì, kè Potifaa pokūu ò pēnsirì kóò nàké diyiè marì ke dà: N duónè. ⁸ Kè Sosefuu yetē, kénáké onitipòkù ke dà: N

yìè nni nyárimu, ke n níí mmutōmmú mumou teciētè mieke. ⁹ Ò í deu ke m pēēté teciētè tie mmieke. Ò í n yetenè dèmarè kè dè í tú fǒ, ke yé a tùmè o poku. Dè bo yīme kè n dǒd meyei ndiemè mie nkéyeténè Kuyie?

¹⁰ Kòo nnáánnè Sosefu yewe yemou ke tú wèè ò duónè, kè Sosefu yetírí.

¹¹ Diyiè mari kè Sosefuu ta teciētè, ke bo pǐ mmutōmmú ke sǒ nhotōnti mǎu í bo teciētè mieke. ¹² Kè Potifaa pokuu pǐ nho yaàbòrì, ke dǒ: N duónè.

Kè Sosefuu yóu o yaàbòrì kécoké kéyè. ¹³ Kòo nitipòkúu yà ò yóumè o yaàbòrì, ke coké ke yè, ¹⁴ kéyú betōmbè ke dǒ: Wénténè n dǎu tǎní Ebedeebe botí kou wè kòò ti daú, ò kàtení ke bo n duónèmu, kè m me nkuónko, ¹⁵ kòò coké ke yè ke yóu o yaàbòrì.

¹⁶ Kòo nitipòkúu dǎu nde kó diyaàbòrì kémbaà o dǎu bo konnīmè. ¹⁷ Kòo konní kòò me nhò nàké ke dǒ: Ebedeebe botí kó kudaakú a tǎní kù, kuù kàtení m borè ke bo m pǐ nkéduónè. ¹⁸ Kè n kuónko kè kù yóu ku yaàbòrì ke coké ke yè.

Bè kpetínnémè Sosefu

¹⁹ Kòo dǎu ke de kó tináaǎnti, kè dèè ò yonke mediè. ²⁰ Kòò duó nkè bèè pǐ nSosefu kékpetínnè bè kpeti dè bekpààtibè kó tikpetínti. ²¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbonè Sosefu kóò dǒd mesàà, kè kuhāāpònkù kùu bè bàà kè kùu ò pènsìrì, ²² kéduó nkòo mbaké tikpetínti timou dikpetíntou mieke. Dèmarè do òò í ndǒd kè Sosefu í yé. ²³ Kuhāāpònkù kùu baa tikpetínti kè kùu ò yóu kòò ndǎori ò dómè, ke yé ti Yiè nKuyie ndo bonèmè Sosefu kòo tōmmú kéri.

40

Tikpetínti tidéti yàmè tidouǹti

¹ Wèè baké Esibiti kóo kpààti naàkòtibè nè wèè baké bèè dǎdri pēēbè, kè bèè caàrè okpààti. ² Kòo kpààti mieke peike tekpààticīētè kó bekótibè bembè bedé, ³ kòò bè kpetínnè, wèè ni bèè bàà tikpetínti o kó dikpetíntou, Sosefu kpeti dè. ⁴ Kè bèè bàà tikpetínti be kóo kótì bè duó nSosefu, kè bè mbo dikpetíntou yemòrè mayè mieke.

⁵ Keyènkè makè, kè wèè baké okpààti naàkòtibè nè wèè baké pēē dǎdribè, kè bèè yà tidouǹti, bá wè kòo kpeti ncǎǎ nti dōmmè. ⁶ Kè dèè wenté kè Sosefuu bè yà ke sǒ mbe ìikè sǎu. ⁷ Kòò bè beke ke dǒ: Dè dōmmè kè di ìikè sǎu yíe mmie mbotí? ⁸ Kè bè dǒ: Ti yà tidouǹti nti, òmǎu me nyí bo diè nwèè bo ti nàké ti tu mù. Kè Sosefu dǒ: Kuyie mbo na ké di nàké ti tu mù. Di né ti nni nnáké.

⁹ Wèè baké benaakòtibè kòò dǒ: N duó ke yà fínyí kó mutie mmu kè mù cómmú n yìikè. ¹⁰ Ke mǎke ibake itāāti, ke pòrí, ke peité yebe kè yè bi. ¹¹ Kè n tǎ okpààti bǒòfè ke tǎu yebe ke niu fe mieke koò duò. ¹² Kè Sosefu dǒ: Nte a kó tidouǹti tu mù: Ibake itāāti tú yewe yètāāti ndi. ¹³ Yewe yètāāti kó difōnkúò okpààti bo da kpeté kéwēte ké da cónnè a fǒtìrì, kàa nhò duò mmenaà nha sòò dǎdribè. ¹⁴ A né nyé n kpéi nha bo di dǐ mǎnni diwèi, n da báámmu á n dǎd mesàà nkénáké okpààti n kpéi, ké n denne dikpetíntou. ¹⁵ Bè n dèitení nè muwērímú mmu Ebedeebe tenké ke n tǎní diè. Bá bè me nni nkpetímè n yí caàrè mùmamù.

¹⁶ Wèè baké pēē dǎdribè kòò yà Sosefu nàkémè otǎu kó tidouǹti kè dè wenni, ke dǒ: N duónè tidouǹti ke tǎ titòtòòti tītāāti ndi, kè pēēbè ā de mieke. ¹⁷ Kutòtòkù kùu sǎké dēīnkè kè kù pìéké pēēbè beboti beboti okpààti nǎnnè bè, kè tinòti kǎrìní ke bè sēi n yuu īnkè. ¹⁸ Kè Sosefu dǒ: Nte a kó tidouǹti tu mù: Titòtòòti tītāāti tú yewe yètāāti ndi. ¹⁹ Yewe yètāāti kó difōnkúò okpààti bo da féúté, ké da saa mmutie kè tinòti da co.

²⁰ Diyiè tǎǎnni yiè kòo kpààtì ǎnné o peitéyiè kó dibanni kéyú o kó betũmbè, kékpété wèè baké bēnaakòtibè nè wèè baké pḗḗ dǎòribè, ²¹ kéwḗte kécónné wèè baké bēnaakòtibè o fǎtìrì, kòo nhò duò mmēnaà, ²² kḗféúté wèè baké pḗḗ dǎòribè kḗsaa mmutìe, kḗ dḗe dòò Sosefu nàkémè de kó tidəuñtì. ²³ Wèè baké bēnaakòtibè kòo yḗ nSosefu kpéí.

41

Okpààtì yàmè tidəuñtì

¹ Kḗ dḗ mmàke yēbie nyèdḗḗ, kòo kpààtì duò kéyà tidəuñtì ke bo kukó ndiekù Niidi také, ² ke yà inààke ìyiekè kḗ ì wēnni ke ǎ mēkùò, ke yēnni kukó nke diiti timútì. ³ Kḗ iteì ìyiekè ìì í wēnni fēnǎnfḗ ke kũṣ mmēdiè nkè ìì yēnni kḗsǎntóo iteì kukó mbènni. ⁴ Kḗ ìì í wēnni ke kũṣ nkè ìì cááké ìì wēnni ke ǎ mēkùò. Kòo ente. ⁵ Kòo kpààtì wḗte kḗduò kéyà kuyòùkù kùmáà kḗ kù òte tiyòùtì tiyiekè. ⁶ Kḗ kuyòùkù tekù òte tiyòùtì tiyiekè tìi pǎò, kḗ diyiè yìèní kḗè bíékè kó kuyaakù tì poté kḗ tì mǎté. ⁷ Kḗ tìi maánko tìteti tiyiekè tìi wēnni ke ǎ mēbii. Kòo entení kḗ nsǎ ntidəuñtì nti.

⁸ Kḗ dḗe ò di, kḗ dḗe wenté kòo yú Esibiti èi kó benitinòmbè nè mēciì nyembè, kḗ bḗ nàké o dəuñtì. Òmǎu mē nyí nna kóò nàké de kó tidəuñtì tu mù. ⁹ Kḗ bēnaakòtibè kóo kótìi bēi nke dǎ: Okpààtì n dèntení tì do da cààrēmè, ¹⁰ kàa miēke ti pēike mí nnè pḗḗ dǎòribè kóo kótìi, kàa ti kpetínné wèè baké tikpetintì o kó dikpetintou. ¹¹ Kḗ tì yà tidəuñtì keyènkè kēmáà bá wè kòo kpēti ncáá ntì benkú mù. ¹² Kḗ sǎ nhodapàà mmǎu dḗ bo, ke tú Ebedeebe botí kou, wèè baké behāpòmbè o kó kudaakù. Kḗ tì ò nàké de kó tidəuñtì, kòo nàké bá tì tì tu mù.

¹³ Kḗ dḗe dǎò kéndò nhò ti nàkémè kḗ bḗe wḗte kḗ n cónné n fǎtìrì, kḗkuo otǎu.

Sosefu nàkémè okpààtì dəuñtì tu mù

¹⁴ Mēmme, kḗ Esibiti kóo kpààtì duò nkè bḗe kḗte mēcǎá nkédenneni Sosefu dikpetintou, kóò kuó, kóò cèète tiyààtì, kóò kàtenè okpààtì borè. ¹⁵ Kòo kpààtì dǎ: N yà tidəuñtì matì nti, òmǎu mē nyí na ke n nàké tì tu mù. Kḗ n kḗè kḗ bḗ tu, kḗ bḗ da nàké tidəuñtì a ǎ nàkémù tì tu mù. ¹⁶ Kḗ Sosefu dǎ: Mí í yóó da nàké, Kuyie nkuù yóó da nàké a dəuñtì tu mù. ¹⁷ Kòo kpààtì dǎ: N yà tidəuñtì nti ke bo kukó ndiekù Niidi také, ¹⁸ ke yà inààke ìyiekè kḗ ì wēnni ke ǎ tikǎntì kḗ ì yēnni ke diiti timútì. ¹⁹ Kḗ iteì ìyiekè ìì í wēnni fēnǎnfḗ ke kũṣnni kḗ ì yēnni, m mu nyí yà de kó inààke botí Esibiti miēke. ²⁰ Kḗ ìì í wēnni fēnǎnfḗ ke kũṣ nkè ìì cááké iketi yì ìì wēnni ke ǎ mēkùò. ²¹ Kḗ baa ndò nyi do dòmmè ke kũṣnni, mēmme kḗ nh entení. ²² Kḗ n wḗte kéyà tidəuñtì tēti kḗ kuyòùkù kùmáà òte tiyòùtì tiyiekè, kḗ tì ǎ mēbii nke wēnni. ²³ Kḗ kutékùu yēnni kéote tiyòùtì tiyiekè tìi pǎò kḗ diyiè yìèní kḗè bíékè kó kuyaakù tì poté kḗ tì mǎté. ²⁴ Tìi mē mpǎò kḗ tìi maanko tìteti tiyiekè tìi wēnni ke ǎ mēbii. Kḗ n tì nàké benitinòmbè, òmǎu mē nyí na ke n nàké tì tu mù.

²⁵ Kḗ Sosefu nàké okpààtì ke dǎ: De kó tidəuñtì wḗ ntì tu mù mmu. Kuyie nkuù da benke kù yóó dǎòmè. ²⁶ Inààke ìyiekè ìì wēnni nè tiyòùtì tiyiekè tìi wēnni dḗ tu yēbie nyèyiekè ndi, tidəuñtì tìmáà ndi. ²⁷ Kḗ inààke ìyiekè ìì í wēnni fēnǎnfḗ ke kũṣnni, nè tiyòùtì tiyiekè tìi pǎò, kḗ diyiè yìèní kḗè bíékè kó kuyaakù tì poté kḗ tì mǎté, dḗ tu yēbie nyèyiekè nyē, dikǎnni kpēye. ²⁸ M mē nda nàké tì, Kuyie nkuù da benke kù yóó dǎò tì. ²⁹ Yēbie nyèyiekè yó ntú tidiiti kpēye nyē Esibiti kó ketenkè kemǎu. ³⁰ De kó difǎnkúò kḗ yēbie nyèyiekè, dikǎnni kpēyē tūnneni kḗfḗũ mbenitibè, kḗ bḗe yḗ nyèè do mǎke tidiiti yē kpéí. ³¹ De kó dikǎnni bo ndeu mēdiè, bḗ ténke bá nyḗ ke dò ntidiiti do bo. ³² A yà de kó tidəuñtì kuce mēdémè kḗ dḗ bo benke ke dò nKuyie nkuù dǎ kḗ dḗ dòò, kù mē nyí yóó ǎte kù

bo dè dǎòmè. ³³ Okpààti bàmbà mmie nhá yà onìti wèè ciì, kóò níi nhEsibiti tenké, ³⁴ kéwáá mbenìtibè dè kó yebie nyèyiekè tidiiti kpèye mieke, kè bè níi kǎũ tidiiti kè tiyòti bo tìnùmmù bèe deite kùmáà kécánné. ³⁵ Duó nkè bèe wáá ntidiiti tibotí tibotí dè kó yebie nsààyè mieke kéánné yebuò, kàa ndake dè kpéi nkè bè ntì bàa. ³⁶ Kè dè kó tidiiti mbo, kè yebie nyèyiekè dikònni kpèye tũàkení dì báá kuò benìtibè.

Sosefu naámmè okpààti kóo tũnti Esibiti

³⁷ Dè mǎnni okpààti nè o tũmbè kè bèe pènsìrì dè kó tináànti. ³⁸ Kòo kpààti dà: Tì báá pété onìti mǎu wèè dǎnnè yie, kè Kuyie nYáá nhò piéké.

³⁹ Mèmmè ò nàkémè Sosefu ke dà: Kuyie mmè nda benkemè demǎu, òmǎu í bo wèè mǎke meyèmmè ke ciì ke da dǎnnè. ⁴⁰ Fǎǎ yó mbaké nh èi dimǎu, kè benìtibè bemǎu nyíé nha kpèti, n kpààti yètìrì dii mǎa yó nte kè nni nda deunè. ⁴¹ N da duómmu muwèrímú, kàa bo mbaké Esibiti omǎu.

⁴² Kòo kpààti ùtè mukpààtimámáá nho nǎutè kéũnné Sosefu, kóò dàtínné tiyaàkpetì, kóò dùú mmesǎǎfimmè, ⁴³ kóò dèe ntekpàrisǎntè kè tè ntũ nho kpète, kè benìtibè pǐèkù ke tú: Ñninkunè. Mèmmè okpààti duómmè Sosefu muwèrímú kòo baatè diheì.

⁴⁴ Kòo kpààti náké Sosefu ke dà: Míi tu Esibiti kóo kpààti, òmǎu báá dǎò tìmatì Esibiti mieke kàa í duó ndinù.

⁴⁵⁻⁴⁶ Kòo kpààti yú Sosefu Esibiti kó diyètìrì ke dà Safidati-Pennea, kóò puó Asenati diheì kóo kóti Potifedaa, Onni èi kó ikuó nùti kóo sapàa.

Sosefu do yóó tũnnè okpààti ke mǎke yebie nsipísitǎati ndi, kéité kéce nhEsibiti kó diheì dimǎu. ⁴⁷ Yebie nyèyiekè tidiiti kpèye mieke kè tidiiti pié mediè. ⁴⁸ Kè Sosefuu cuó tidiiti depaa nkécũó yebuò yehékè dièyè mieke. ⁴⁹ Kè Sosefuu kóú kékou tidiiti kè dè nsũ kéndò ndáméèrì nùú kó mubirímú kè bèe yǐèke bè bo nkaámmè.

⁵⁰ Kè dikònni kó yebie nní nkpaaní kè Sosefu pokù Asenati, Potifeda birèe ò pèité initidabí idéi. ⁵¹ Kè Sosefuu yú deketirè ke dà: Manansee ke yé Kuyie nhò teemmè kòò yè mmefféütímè nè ò yàtenèmmè o kǎbe, ⁵² kéyú dǎdèrè ke dà Efadaimmu ke yé Kuyie nhò teemmè kòò pié ibí ò di dii èi mesémmè.

⁵³ Kè yebie nyèyiekè tidiiti kpèye pèété. ⁵⁴ Kè yebie nyèyiekè dikònni kpèye tũàkení kéndǎnné Sosefu tì nàkémè. Kè tidiiti baa mbo Esibiti mieke. ⁵⁵ Kè dikònni pǐ nhEsibiti èi kǎbe bemǎu kè bèe kǎte kéyà okpààti, kòò dà: Kǎtenè kéyà Sosefu, kòò di náké tì, di ti ndǎò. ⁵⁶ Kè dikònni ta diheì kè Sosefuu dennení tidiiti, kénfiitinè Esibiti kǎbe, kè dikònni dǎke déúkú. ⁵⁷ Kè yehékè yemǎu kǎbe ñkǎríní Esibiti Sosefu borè ke do ntidiiti, ke yé dikònni do tamè titenti timǎu ndi.

42

Sakǎbu tǎmmè o bí Esibiti kè ì bo donté tidiiti

¹ Mèmmè kè Sakǎbuu keè tidiiti bomè Esibiti kénáké o bí ke dà: Dè dǎmmè kè di kari ke wúó nditǎbè? ² N yo kè bè tu tidiiti bo Esibiti. Kǎtenè kédonténí, kè tí nyo nkénfòu, ke báá kú.

³ Kè Sosefu kó bekótibè tǎpítèe kǎte Esibiti ke bo donténí tidiiti. ⁴ Sakǎbu me nyí nyie nkè Bensamèe, Sosefu nantè nneí. Ò do yǐèkù meyei mmamè yàa bo ò tũàkenímè mme. ⁵ Kè Sakǎbu bíi íté, kénèinè bèe múnke kǎrì mudidommu Esibiti, ke yé dikònni do bomè Kannahǎa.

Sosefu mǎánèmmè o kó bekótibè

⁶ Sosefu wèè do baké diheì, kè wèè fiitinè bepǎǎbè tidiiti, kòo kó bekótibèe tũakoo kénínkóo o ìkè. ⁷ Kè Sosefuu yà o kó bekótibè ké bè banté, kédǎò kéndò

nwè í bè banté, ké bè béinnè mækperímè ké dò: Di yènní de? Kè bè dò: Ti yènní Kannahāā nwe, ké dó kédonté tidiiti.

⁸ Sosefu yie do bè bantému, bembé mē nyí nhò banté. ⁹ Kè Sosefuu dentení ò do yà tìl douǹtì, ké bè nàké ké dò: Di tú benitiyeibe mbe, ké kàtení ké bo yà diheì cĩnni kùù píkù. ¹⁰ Kè bè dò: Áà, ti yiè, ti kàtení ké bo donté tidiiti nti. ¹¹ Ti tú oǹtì omáà kó ibí nyi, ké tú benitisààbè, ti í tú benitiyeibe. ¹² Kè Sosefu dò: Bitì! Di kàtení ké bo yà diheì cĩnni kùù píkù nku. ¹³ Kè bè dò: Mèè dake. Ti do bo benitibè tepítè nè bèdébè ndi, ti cice ti peitémè Kannahāā. Kòo sàm̀pòù kpaá teciètè ti cice borè, kòo tòu feti. ¹⁴ Kè Sosefu dò: M baa di náammu ké tú di tú benitiyeibe mbe. ¹⁵ Di nantè sàm̀pótè bo tuakení di m̀nni m bo de m banté di náammè timómmonti. Míi bēi nnè okpààti kó diyètìrì. ¹⁶ Di yó nkpetímu diè nkòo m̀u m̀àà kò nkéyúni di nantè. Mèmmè ti bo bantémè di náammè timómmonti ké mèè dake m béimmu nè okpààti kó diyètìrì ké tú di kàtení ké bo paatè diheì ndi.

¹⁷ Mèmmè kòo bè kpetínnè yewe yètààti. ¹⁸ Diyiè tǎánni yiè kè Sosefu dò: Dònnè n yóó di nàké tì kénfòu ké yé n démè Kuyie nku. ¹⁹ Kè di m̀enke tú benitisààbè mbe di kóò m̀u nkpaá kpetí, ké besombé tò tidiiti kékò nkéduó ndi cēi kabe ké bèè di. ²⁰ Kè dí təní di nantè, ké m banté di náammè timómmonti, ké dí cooté.

Kè bèè yie nhò yí mù, ²¹ kénnaá mbemáà ké tú: Ti dòò mèè yei nti nantè mèè te ké bè ti kpetí, ò do kuàmmu ké ti békú meciém̀mè ké tí yete, deè ti tùàkení di m̀nni.

²² Kè Dubenni dò: N do di nàkému ké n dò, ti báá dòò meyei ndebire, ké dí yete. Mèè yei nkó tiyeti tìl tùàkení.

²³ Bè do í yé ké do nSosefu yo bè tu mù. Ké yé ò do ò mbè nàánnèmmè ké bè tùonkomu. ²⁴ Kè Sosefuu kenté kékuó, kéwētení képí nSimmeāā be ìkè kékpetínnè.

Sakabu bí kònnèmmè tidiiti Kannahāā

²⁵ Kè Sosefu dò: Bèè píe ntidiiti be yòtì, kéwēte ké bè tḗnnè be díítí be yòtì mieke, ké bè duó mmudi kuce kpéi. Kè bèè mè ndòò. ²⁶ Kè bèè bou be diiti sámmarímúbè ìnkè kékété.

²⁷ Bè yóó yié ndè kuce kòò m̀u be mieke bouté kuyòrikù ké bo duó nsámmarímú mudii kéyà idiítí kuyòrikù nù, ²⁸ kénáké o tebii ké dò: Bè n tḗnnè idiítí! Nte i kuyòrikù mieke.

Kè kufōwāá mbè pī nkè be kònti nhau. Kè bè dò: Kuyie nti dòò ba!

²⁹ Kè bèè tuoke be cice Sakabu borè Kannahāā, kóò nàké dèè kó dimàà dòò. ³⁰ Ké dò: Oǹtì wèè baké de kó diheì, wè ti kpannèmmu ké yē nti tú benitiyeibe, ké dó képaatè diheì ké di pònte. ³¹ Kè ti yí: Ti í kàtení ké bo paatè diheì, ti tú benitisààbè mbe. ³² Ti do bo benitibè tepítè nè bèdébè ndi ti cice ti peitémè, kòo sàm̀pòù kpaaní teciètè ti cice borè Kannahāā, kòo tòu feti. ³³ Kòò dò: Di bo yíme ké m banté di tùmè benitisààbè. Yóunè di kóò m̀u kòo nkpaá m borè, ké dí wāá ntidiiti kékò nkéduó ndi cēi kabe kətəní di nantè. ³⁴ De m̀nni ndi, m bo bantémè ké dò ndi í tú benitiyeibe ké tú benitisààbè, ké di tḗnnè di tebite ké di ce ndiheì dim̀u di dó mèè botí.

³⁵ Mèmmè ké bèè yóóté tidiiti, bá wè kòo yà o díítí o yòrikù mieke, ké kufōwāá mbè pī mbembé nè be cice Sakabu. ³⁶ Kè Sakabu dò: Di yóó deè m bí nyi. Sosefu í kpaá, ké bè pī nSimmeāā ké di wēte ké dó kétúóté Bensamē. De kó meyei m̀m̀m̀u duò míi yuu ìnkè.

³⁷ Kè Dubenni dò: Kè n yí wētenèni Bensamē, a kuə m bí idé. N duó nwe kè n yóó ò wētenènimu. ³⁸ Kè Sakəbu dò: M bire báá di neinè. Kè meyei mmamè dè tùòkení kuce dí dɔ̀ɔ ba? Di bá ntanné kudənkù mí nhodakóti nè tiyùpéiti.

43

Bè kàtenèmè Bensamē Esibiti

¹ Kè dikònni baa nsəké kè déúkú Kannahā. ² Sakəbu nè o bí kè bèe deè tidiiti bè sòò donténí ti Esibiti, kè Sakəbu dò: Wētenè kédonténí tidiiti. ³ Kè Sudaa dò: De kóo niti ti nàkəmu weti weti kè tú kè ti í neinko ti nantè ò báá ti cəuté. ⁴ Kàa yie nkè ti nantè bo ti neinè tí kəte ké da donténí tidiiti. ⁵ Kàa me nyí wè nti duó nti báá kəte, kè yé wè ti nàkəmə kè tú kè ti í tao ti nantè ò í yóó ti cəuté. ⁶ Kè Sakəbu dò: Ba nte kè di nàké de kóo niti kè yé ndi nantè bo? Di cààrəmu. ⁷ Kè bè dò: Weè ti biéké tináànti péu ti cīètè kpeti kè tú: Di cice kpaá boà? Di yǎfū̀ kəu mǎu boà? Kè ti tḗnné ò ti beke ti. Ti do yému kè dò nhò bo yí tí tóni ti nantàà? ⁸ Kè Sudaa nàké be cice kè dò: N duó ndəbire, kè tí kəte, kè báá kúnè dikònni, f́ nnè tínti nè ti bí. ⁹ Mí m bo ndake de kpéi nkè n yí dè wētenèni kè da duó, nni ntú ocaàrìwè a ìlkè sǎà. ¹⁰ Kè ti do í ɔ̀tí nè mie nti do kàtemu kè yí kuce mèdémè. ¹¹ Kè be cice dò: Kè dè dò mmemme waánnè məkəpəmpemmè nè məcəkùò nnè tihúúnti nè mutie nè yetebe bè càá nyè, kè bií pǎ de kóo niti. ¹² Dí waá nyidííti tɛi kè yiénè di yà ì di yòti mieke kəntə, kè dè yèmmè bè yetému. ¹³ Túóténè di nantè kéwēte de kóo niti borè. ¹⁴ Kuyie mmuwērímú muməu yie nyóó di teennèmu kè de kóo niti dí kuó mmesémmè, kè di duó ndi tebite tḕ kpaaní nè Bensamē kè dí konní. Kè m me ndò nké paà m bí nyi, n yì paà.

Sosefu cəutéme o kó bekótibè

¹⁵ Məmmə kè bèe túóté yepā̀rè nè idííti kuce mèdémè, nè Bensamē kékété kékəte Esibiti Sosefu borè. ¹⁶ Kòo yà bè neínèmmè Bensamē kénáké o tǎmbè kóo kóti kè dò: Kpənné be nnitibè n cīètè kékuə feǎ̀fè kébénné, bè yóó di n cīètè nte kuyie mǎnni.

¹⁷ Kè de kóo niti bè tǎ kè bo kpənné Sosefu cīètè. ¹⁸ Kè bè ntati Sosefu cīètè, kè bè nàá mbemáà kè tú: Bè sòò wēte kécū̀š ìi dííti tiyòti mieke ìi te kè bè ti tatinè die, kè bo ti fě́u nkéfeke ti sǎmmarímúbè, kè ti dǎ̀ɔ̀ tidaatì. ¹⁹ Bè tati dii mǎnni təcīètè kè bèe nàké Sosefu tǎmbè kóo kóti kè dò: ²⁰ Ti yie nti sòò kàtenímu die nkédonté tidiiti, ²¹ kénkūnti ké nyóó yie nkuce, kébouté ti yòti, bá wè kòo yà o dííti, kè ti ì tóni iməu. ²² Ti í yé wè sòò ì ànné ti yòti mieke. Ti tóni iməu ite kè bo wēte kédonté tidiiti. ²³ Kòò dò: Diwèi ndi bo, di bá nyī̀kù. Kuyie ndi cice tū nkù kuù ànné idííti di yòti mieke. N sòò cəutému di yietí ì.

De mǎnni kè Sosefu tǎmbè kóo kóti kpeténí Simmēšš, ²⁴ kéduó nkè bèe ta Sosefu cīètè kudieku, kè bèe bè duó mmenie nkè bèe sú be naàcèi, kè bèe duó mmudiì sǎmmarímúbè. ²⁵ Kè bè ntūnni be pā̀rè kè kémú Sosefu bo konnime kuyie mǎnni, kè yé bè bè nàkəmə kè tú bè yóó we nwēnnénè kédi. ²⁶ Sosefu tùòkení dii mǎnni təcīètè, kè bèe ò duó nyepā̀rè, kédo, kénínkú o ìlkè. ²⁷ Kè Sosefuu bè dəunnè diwèi kè dò: Di kənti naataà? Di cice odakóti di sòò nàá nwèè kpéi, ò kpaá fòu kòo kənti naataà? ²⁸ Kè bè dò: A kóo tǎnti ti cice fòumu kòo kənti naati.

Kè bèe wēte kédo kénínkú o ìlkè. ²⁹ Kè Sosefuu wénté keyà Bensamē o nantè nè wè bè wē mbe yǎ kè dò: Di sòò nàá ndi nantè tie nkpeí nkaà? Kòò béinnè kè dò: Kuyie nda dǎ̀ɔ̀ mēsàà m bire.

³⁰ Kòo kənti dò yúrùrùù, kòo ta kudieku mēcā́ nkékuó, ³¹ kédeè keyuuté o ìlkè, keyènni kémmi nke bè kàrinè, kè dò: Ànnénè mudii. ³² Kè bèe ànné Sosefu

kécánné, kéánné o tebií kécánné, kéánné Esibiti kabe kécánné. Esibiti kó ikuó do í yíé mbè bo wënnénèmmè Ebedeebe kédi. ³³ Kè bèe bè kànnè bè dò ndòmmè, kékété Mpo kédenté teyāātè, kè bè nkari koò wetí ke wéí betòbè kè dè bè di. ³⁴ Kè Sosefuu bè duó mmudiì, kè Bensamée kōmu nsū kuce mènùmmù kèpēēté betòbè kōmu, kè bèe yà menaà nkè bè yèmmèe cáté.

44

Sosefu yàákémè o kó bekótíbè

¹ De mōnni kè Sosefuu náké o tōmbè kóo kótì ke dò: Píe mbe yàti tidiiti bè yóo na kété mēè botí, kéánné bá wè o kó idííí o yàrikù nùù, ² kétúóté n sòòbòfè kéánné teyāātè kó kuyòrikù, kénós nho dííí kuyòrikù nùù.

Kòo tōnti mē ndò. ³ Kè dēe wenté dikūnweñni sèi kè bèe duó nkè bèe kété nè be sāmmarímúbè. Kè bè nkūnti, ⁴ ke mu nyí ndéténè dihei kè Sosefuu náké o kóo tōnti ke dò: Tūnne be. Kàa bè nìnte a dò: Dè yīme kè bè di dòò mesàà nkè di dòò meyei? ⁵ Dè dòmmè kè di tūóté n yie mbòòfè o yōnnè fè ke fè pāñnè, di cààrèmu.

⁶ Kòo tōnti bè nìnte kè ti mbè náké. ⁷ Kè bèe ò tēñné ke dò: Ti yie ndè yīme kàa nàá mmemme? Ti báá yie nkédòò memme kóò botí. ⁸ Ti tōnímu ti sòò kò nKannahāa káyà ìi dííí ke da duó, ti bo yīme kényúúkú idííí yoo mesòò nha yie ncīētè. ⁹ Kàa yà wèè borè de kó fèbòòfè á o kùò, tínti besòmbè kè tí naá ndi kó tidaatì. ¹⁰ Kè Sosefu tōnti dò: N yiemmu di yīmù n né bo yà wèè borè de kó fèbòòfè wèè yóó naá n kó kudaakù, dīndi besòmbè kè di kpeti bá mbo.

¹¹ Kè bèe cūñni be yàti kébouté mecāā. ¹² Kòo keté kēfié be kóo Po kaku kédenténè teyāātè Bensamée kaku, kè fè yà de mieke. ¹³ Kè be yèmmèe cààrè kè bèe kēri be yaàbòrè, kébou be nentì be sāmmarímúbè kēwēte dihei.

Sudaa bàámmè Sosefu kòò bo fī mBensamée

¹⁴ Sudaa nè o kabe kè bèe tuókoo kēsōnté Sosefu, kèdo kénínkóo o ìikè. ¹⁵ Kè Sosefu dò: Di dòò ba? Di í yé ke do nhoniti wèè dò m mē ndòmmè ò bo na kényé demòuà? ¹⁶ Kè Sudaa dò: Okóti, ti bo da náké ònti kàa banté ti í cààrèmmè? Kuyie mbenkemu ti yei, kè ti bo ntú a kó tidaatì, tínti nè bè yà wèè kó tinenti mieke fèbòòfè. ¹⁷ Kè Sosefu dò: Kuyie mbáá yie nkè n dōò dēnde. Bè yà wèè nentì mieke fèbòòfè wèè yó ntú n kó kudaakù, dīndi besòmbè di kpeti í bo, kōnnè di cice borè.

¹⁸ Kè Sudaa tóonko Sosefu borè ke dò: Okóti, n da báámmu, yóu kè m bēi, a mieke báá peike, ke yé a í cáánnèmmè okpàatì. ¹⁹ Okóti a sòò ti bekemu ke dò: Ti cice kpaá boà? Kè ti tebite matè kpaánáà? ²⁰ Kè tí da tēnné ke dò: Ti cice bomu ke kóté mediè nkè ti nantè bo, ti cice peité tē o kótì mieke, kè te kóo kótì nè wè bè wē mbe yā kòò ku, kòò kpaá omáà, kè ti cice ò tá mediè. ²¹ Kàa dò: Ti ò kàtenení kàa ò yà. ²² Okóti, kè ti da tēnné ke dò: Ò báá na kéité o cice borè, kòò ité o cice yóó kúmu. ²³ Kàa dò: Kè ti í neinéní ti nantè a báá ti cōuté. ²⁴ Kè tí wēte a kóo tōnti ti cice borè kóò náké a yē mmù. ²⁵ De kó difōnkúò kè ti cice dò: Kàtenè kédonté tidiiti. ²⁶ Kè tí ò náké ke dò: Kè ti í neínè ti nantè ti báá na kékate, Kè ti kàte wèè baké ò báá ti cōuté. ²⁷ Kàa kóo tōnti ti cice ti tēnné ke dò: Di yēmu ke tú m pokù m peiténnè ibí idéi nyi. ²⁸ Kè dēmarè maa yè kè dè yē nyúóó, kè n yèmmè dò mmusimmù muu bo ndè càáké. ²⁹ Kè di tūóté yie nkè meyei mmamè ò tūòkení di bo duó nkè dè n yonke mí nhodakóti kè n ta kudōnkù nè tiyupéiti.

³⁰ Okóti kè ti wēte ti cice borè ke í neínè debire die nhò dó dè mediè. ³¹ Kè ti wētoo ke í neínè debire dè yóó ò yonkemu wenwe odakóti, kòo ta kudōnkù nè tiyupéiti, dēnde bàmbà nkè dè ntú ti kó meyei. ³² N sòò ò nákému ke dò: Kè n yí wētenko debire m bo ntú ocaàrìwè sáà o ìikè. ³³ N da báámmu yóu kè mī cōuté

debire f̄t̄irì ké n tú a kó kudaaakù kè d̄e n̄einè bet̄abè kékò. ³⁴ M báá na kéw̄ete n cice borè ke í t̄o debire, n yí d̄o n yà o yeñcaàrimè.

45

Sosefu benkemè omáà o kó bekótibè

¹ De m̄onni Sosefu í nna ke bo p̄i nhomáà, kéduó nkè benit̄ibèe yè bem̄ou. Kòò nkpaá nè o tebiì, ké bè nàké ò tumè be kou nwe, ² kékuó m̄mediè nkè Esibiti k̄abe kèè, kè tináant̄i tuoke okpààti c̄iètè. ³ Kè Sosefuu náké o tebiì ke d̄o: M̄i tu Sosefu, n cice kpaá f̄òùà?

Kè d̄e bè di ké bè kpeí bá bè í nna kóò t̄ènnè t̄imatì. ⁴ Kòò d̄o: T̄ónn̄ennì.

Kè bèe t̄ónnì, kòò d̄o: M̄i tu Sosefu di nantè di fité t̄è kè bè t̄è k̄aten̄enì Esibiti. ⁵ Di yemmè né báá caàrè, kè d̄e di yonke di n fité m̄è kpeí, Kuyie nkuù n niinnì diè nkè m bo di d̄et̄é. ⁶ Yebie nyèd̄èè ndi dik̄onni bomè, d̄e kpaá yèn̄umm̄u, onit̄i í yóó buot̄i ò me nyí yóó k̄ũ. ⁷ Kuyie nkuù n niinnì kè m̄ bo di d̄et̄é, kè di kó kubot̄i báa kú. ⁸ D̄i í n duonni diè, Kuyie nkuù n duonni, kè n t̄i nhokpààti ke ni o c̄iètè nè Esibiti om̄ou. ⁹ Ít̄enè m̄ecāā nkékò nkénáké n cice ke d̄o: Kuyie nk̄anne a bire Sosefu Esibiti, kè d̄e baké, ke tú a íté m̄ecāā nkék̄otoo o borè. ¹⁰ Ke tú a k̄otoo nè á bí nè a yaàbí nè a pe nè a nààke nè a kper̄e dem̄ou, kékari Kosenni temp̄e ké nhò t̄àkénè. ¹¹ Kòò n da duó mmudiì f̄ó nnè a c̄iètè k̄abe k̄aa nf̄òù, ke yé yebie nkpaám̄e yèn̄umm̄u dik̄onni kpeye.

¹² Di bant̄emu weti weti ke d̄o m̄m̄i nSosefu m̄i di náánnè, f̄ó mBensam̄e n nantè k̄aa múnke bant̄é. ¹³ K̄on̄nè kénáké n cice n yo nt̄i kp̄ati Esibiti, kóò nàké di yà d̄è kó dimàà, kóò k̄aten̄enì diè m̄m̄ecāā.

¹⁴ Kè Sosefuu ɔ́rí Bensam̄e o nantè kè diw̄èi ò aut̄é kòo kuó, nkòò múnke kuó. ¹⁵ Kè Sosefu nh̄orì o kó bekótibè t̄abè ke kuó, nde m̄onni ndi bè dàátim̄e kóò béinnè.

Okpààti duóm̄m̄e kè Sak̄abu bo k̄onko

¹⁶ Kòò kp̄ààti kèè Sosefu tebiì k̄atenim̄e, kè d̄e ò narike wenwe nè o kó bet̄umbè. ¹⁷ Kòò kp̄ààti náké Sosefu ke d̄o: Náké a tebiì ke tú, n yé mb̄èe bou be nent̄i s̄ammarím̄ubè kékò nKannahā, ¹⁸ k̄étúót̄enì be cice nè be c̄éi k̄abe, kéw̄etenì kè m̄ bè benke dikari s̄ààrì Esibiti kè bè nkari ke yo ndesààrè. ¹⁹ Á bè nàké kè bèe túót̄e sinaas̄éi k̄et̄an̄enì be pobè nè be bí nè be cice. ²⁰ Bè bá mb̄oti bè yóó yóu d̄e kpeti, desààrè d̄è bo Esibiti d̄e tu be kper̄e nde.

²¹ Kè Sak̄abu bí d̄ò bè yemm̄e kè Sosefuu bè duó nsinaas̄éi okpààti yemm̄e, ké bè duónnè mudii bè bo nyo mm̄u kuce, ²² k̄ép̄a bá w̄e diyaàb̄orì p̄annì, k̄ép̄a Bensam̄e yie yèn̄umm̄u nè medit̄ibii nsik̄ousit̄āati (300), ²³ kéduó nho cice s̄ammarím̄ubè tep̄it̄e, kè bè nt̄o Esibiti kper̄e desààrè, bet̄abè tep̄it̄e kè bè nt̄o tidiit̄i nè p̄éè nè mudii t̄em̄u bè bo nkérì ke diiti mù kuce. ²⁴ Kè Sosefuu náké o tebiì ke d̄o: K̄on̄nè, di né báá kpa nkuce.

²⁵ Kè bèe íté Esibiti kékò nKannahā be cice Sak̄abu borè, ²⁶ ké ò nàké ke d̄o: Sosefu kpaá f̄òumu, kè weè ni Esibiti om̄ou.

D̄e me nyí n̄amp̄e be cice, ò í nyie nde kó tináant̄i. ²⁷ Kè bèe ò nàké Sosefu do bè nàké t̄i tim̄ou, kóò benke sinaas̄éi ò duonni s̄i kè s̄i bo ò t̄o, de m̄onni ndi o yemm̄e t̄ónnim̄e. ²⁸ Kòò d̄o: M bant̄emu m̄ bire Sosefu f̄òum̄e, m bo k̄ate kóò yà ke né na kékú.

46

Sak̄abu k̄arim̄e Sosefu borè

¹ Mem̄me kè Sak̄abuu túót̄e o kper̄e dem̄ou kékét̄e k̄emberínè Beerisebaa, k̄éf̄út̄e f̄èf̄è Kuyie nho cice Isaki do t̄i nkù. ² Kè Kuyie nhò yu keyènkè ke d̄o:

Sakɔbu! Sakɔbu! Kòò dò: Nte mí. ³ Kè kù dò: Mî tu Kuyie nha cice do tũ nkũ. Bá nyĩkũ a bo kɔtemè Esibiti. N yóó duó nkàa botíi nsũũmmu mediè. ⁴ N yó nda neínemu ke, kéwẽte ké da ténnéní. Sosefu weè yó mbo a kã ndè.

⁵ Kè Sakɔbuu íté Bɛrisebaa kòò bíi ò dèe nsinaasẽĩ wenwe nè benitipòbè nè ibí. ⁶ Kè bè nto be wũɔ nè be kperɛ demɔu bè do mòke dè Kannahãã kékɔtenè Esibiti. ⁷ Memme Sakɔbu kòmmè Esibiti nè o bí. Initidabí nè initipobí nè o yaabí initidabí nè initipobí.

Sakɔbu kó kufuku

⁸ Nte Sakɔbu bí ìl íté Kannahãã ke kò nhEsibiti i yètè: Dubenni be kóò Po. ⁹ Dubenni kó ibí initidaaì tu: Enòki nè Paduu nè Etisidonni nè Kadimii. ¹⁰ Simmẽɔ kó ibí initidaaì tu: Yemmuyeedi nè Yaminni nè Oadi nè Yakinni nè Soaa nè Sauri Kannahãã kóo nitipòkù kó debire. ¹¹ Defii kó ibí initidaaì tu: Kerisonni nè Keati nè Medadi. ¹² Sudaa kó ibí initidaaì tu: Kedaa nè Pedesi nè Sedaa. Sudaa kó ibí tɛi: Eɛ nè Onaa bè do kumu Kannahãã. Kè Pedesi kó ibí ntú Etisidonni nè Amudi. ¹³ Isakaa kó ibí initidaaì tu: Todaa nè Puwaa nè Yobu nè Simudonni. ¹⁴ Sabunɔ kó ibí initidaaì tu: Sedeti nè Edonni nè Yadeyeedi.

¹⁵ Sakɔbu pokù Dea ò pié bèè dapàmbè mbe nè be tãũ Dina Mesopotamii tenkè. Bembe nè be bí bè wẽnnè sipísitãati nè bètãati ndi. ¹⁶ Kadi kó ibí initidaaì tu Sefonni nè Akii nè Suni nè Esibonni nè Eɛdi nè Adodi nè Adedii. ¹⁷ Aseɛ kó ibí initidaaì tu Immuna nè Isifaa nè Isifi nè Bediya nè be tãũ Sedaa. Kè Bediya kó ibí ntú: Ebeɛ nè Madikiyeedi.

¹⁸ Sidipaa, Damaa do duó nwèè nitipotɔnti nwe o kóo sapàà nDea kó ibí nyi tepítè nè ìkuò.

¹⁹ Sakɔbu pokù Daseedi kó ibí tú: Sosefu nè Bensameɛ. ²⁰ Kè Sosefu pokù Potifeda, dihei Onni kóo kóti kóo sapàà nhAsenatii o peiténè initidabí idèi Esibiti: Manansee nè Efadaimmu. ²¹ Kè Bensameɛ peité initidabí tepítè: Bedaa nè Bekɛɛ nè Asebeedi nè Keda nè Naamaa nè Eii nè Odoki nè Upĩmmu nè Mupĩmmu nè Adidi. ²² Sakɔbu pokù Daseedi yaabí nyi tepítè nè ìnàà. ²³ Kè Danni kó debire ntú: Usimmu. ²⁴ Nefutadii kó ibí tú: Yasiyeedi nè Kunni nè Yesɛɛ nè Sidemmu.

²⁵ Bidaa, Damaa do duó nwèè nitipotɔnti Daseedi kó iyaabí nyi ìyiekè.

²⁶ Sakɔbu bí nè o yaabí ìl do kàte Esibiti ìl do bo sipísikuò nè ìkuò ndi. Bè í kàannè ibí nè benitipòbè, ²⁷ kéwẽnnè nSosefu nè o peité ìl bí idèi Esibiti, kè bè mbo bemɔu benitibè sipísìyiekè.

Sakɔbu kòmmè Esibiti

²⁸ Kè Sakɔbuu tɔ nSudaa kòò náké Sosefu ke tú bè tùàkení Kosenni, kòò katoò. ²⁹ Kè Sosefuu túóté o naasántè kékɔte kóò co, kóò yà kécokóo kóò ɔrí kè diwèi ò auté kòò ñkuò nkè dèe mɔnte. ³⁰ Kè Sakɔbu dò: Di mmònni n yí yete m bo kúme ke yé n da yàmè kàa kpaá fòu.

³¹ Kè Sosefuu náké o tebii nè o cice nè o kàbe ke dò: M bo kàte kénáké okpààti ke dò di íté Kannahãã ke kòtení m borè. ³² M bo ò náké ke dò: Di tú benaacẽmbe mbe, ke tɔ di pe nè di nàake nè di kperɛ demɔu. ³³ Kòò kpààti di yu ke di beke ke tú: Di tãmmú tú ɔmmu? ³⁴ Di dò, di tú benaacẽmbe mbe nè di bomè. Di yembè bèè do ì cẽmmù kè di múnke ì cẽmmù. Memme, di bo namè kẽmbo Kosenni ke yé Esibiti kàbe wúómmè munaacẽmmu meyei mme.

47

¹ Memme kè Sosefuu kàte kénáké okpààti ke dò: N tebii nè n cice bè iténí Kannahãã ke tùàkení ke tɔ be pe nè be nàake nè be kperɛ demɔu, ke baté Kosenni.

² Kè Sosefuu túóté o kó bekótibè bènũmmù kébenke okpààti. ³ Kòò bè beke ke dò: Di pĩ nhõmmu tãmmú botí? Kè bè dò: Okpààti, ti cẽmmù inàake nyi ti yembè

do ì cēmmùmè. ⁴ Kè bèe náké okpààti ke dò: Dikònni dii bo ti cie kè timúti deè Kannahã kè ti kàtení ke yē nha tí pã Kosenni kó kutempē, kè tí mbo.

⁵ Kòo kpààti náké Sosefu ke dò: A cice nè a tebií bè kàtení a borè nde. ⁶ Fṣṣ te Esibiti, kanne be dibòrì sààrì Kosenni, kè bèmabè bo be mieke ke bo na, á bè duó n kó iwũ kè bè ncēmmù.

⁷ Kè Sosefuu kàtenè o cice Sakabu, kòò benke okpààti kè Sakabuu ò dāu nke dò: Kuyie nda pã mesàà. ⁸ Kòo kpààti o beke ke dò: A bie mbo yède? ⁹ Kè Sakabu dò: M bie mbo tekòutè nè sipísitāati (130) ndi, kè n kàti ke sṣṣṣ tipíti timou, ke fṣṣṣ, m bie nyí tũ̀ke n yembè kpēye.

¹⁰ Kè Sakabuu cau nhokpààti kédeè kéité.

¹¹ Kè Sosefuu kanne o cice nè o tebií dibòrì sààrì Dammusesi, ké bè pã ketenkè, kéndònnè okpààti do béimmè. ¹² Kè Sosefuu pã tidiiti o cice nè o tebií nè be kabè, bè sũ ke māmè.

Sosefu dontémè Esibiti èi kabè ke wēnnénè be tenkè

¹³ Kè dikònni deuke mediè nhEsibiti nè Kannahã kè benitibè nkōnnè dikònni. ¹⁴ Kè Sosefuu tí nyidíí Esibiti kabè nè Kannahã kabè donnè ì tidiiti, kékàtenè okpààti cītè. ¹⁵ Kè idííti deè Esibiti nè Kannahã, kè Esibiti kabèe kate kényà Sosefu ke dò: Ti duó ntidiiti, báá yóu kè tí kú dikònni, idííti í kpaá. ¹⁶ Kè Sosefu dò: Kè idííti í kpaá n duónnè di wũ kè n di duó ntidiiti.

¹⁷ Kè bè ntouní be wũ, sisēi nè ipe nè inààke nè sāmmarímúbè, kè Sosefu bè duó ntidiiti de kó dibenni. ¹⁸ Kè de kó dibennii deè kè bèe kàtení Sosefu borè ke dò: Okóti, ti báá da sṣṣ, tidiiti í kpaá kè ti da duó nti wũ imou, tũ kpaá ti mómmámbe nè ti tenkè. ¹⁹ Báá yóu kè tí kú dikònni kè ti tenkèe yei, tí donté tínti nè ti tenkè kè tí ntú okpààti tāmbe ké ti duó ntidiiti nè tidiboti kè ti báá kú, kè ti tenkèe yei.

²⁰ Kè Sosefuu do nhEsibiti kó ketenkè kemou, kéduó nhokpààti. Dikònni dii do bo, bá wè kòo fítè o tenkè. Mēmme kè ketenkè kemou naá nhokpààti kake.

²¹ Kè Sosefuu do nhEsibiti kabè bemou kè bèe naá ntidaati. ²² Bè í ndo nyikuó niúbè kó ketenkè ke yé okpààti do ānnémè ikuó mai kè bè mbè duó nkè bè yo, de í ndò mbèe fítè be tenkè.

²³ Kè Sosefuu náké benitibè ke dò: N di dontému dindi nè di tenkè kè okpààti di tieke. Ntonè tidiboti di yóó buṣṣi tì. ²⁴ Kè di kṣṣ tidiiti, kè tiyòti bo tìnùmmù di deite kumáà kéduó nhokpààti, kè tìnàà ntú di kpēti, di yó nti nyonnè di bí nè di cṣṣ kabè. ²⁵ Kè bè dò: Okóti, a ti deetému kè ti cénke pètè mesàà, ti yiemmu ke bo ntú okpààti kó tidaati.

²⁶ Kè Sosefuu dāu nde kó dinùu kè di kpaá bo nè yíenní kè wèè deite tidiiti tiyòti tìnùmmù wèè duó nkuyòrikù kumáà okpààti. Ikuó niúbè beè maa kó ketenkè do í tú okpààti kake.

Sakabu dómè bèe ò kũnné Kannahã

²⁷ Kè Isidayēribe mbo Kosenni, Esibiti kó ketenkè, kémṣṣte be kpere képié kēsũ mmēdiè. ²⁸ Kè Sakabu mbo Esibiti ke dò yebie ntepiítè nè yēyiekè. Sakabu do yóo kú ke mṣṣ yebie ntekòutè nè sipísinàà nè yēyiekè (147) ndi.

²⁹ Kè Sakabu tónnè mukũ nkéyú o biré Sosefu ke dò: N da báámmu kaa n dṣṣ seu nha nòutè n kpèrè, kébéi nke dò: A í yó n kũnné diè nhEsibiti mieke. ³⁰ Kè ñ kú a n tṣṣ kényennè Esibiti ké n kũnnè n yembè kó kufṣṣ. Kè Sosefuu yie. ³¹ Kòo yíe ke dò: Béi nkéyú Kuyie nyètiri.

Kè Sosefuu yú Kuyie nyètiri kòo sīnnṣṣ o dṣṣ ñnkè.

48

Sakɔbu pāmè mɛsàà nSosefu

¹ Kè bèè náké Sosefu kɛ dɔ: A cice kɔ̀nti í naati. Kòo túóté o bí idé Manansee nè Efadaimmu. ² Kè Sakɔbuu kɛ o birɛ Sosefu kòroomè o borè kéyetoo kéité kékari o dɔ̀u ìnkè, ³ kénáké Sosefu kɛ dɔ: Kuyie nkpénìmu kɛ m bɛnkɛ kumáà Duusi, Kannahã kó ketenkè kɛ m pã mɛsàà, ⁴ kɛ bɛi nke yĩ kù bo duó nkè m pié kəsũũ, kənaá nyibotí péu yààrì, kè n yaábíi tiekɛ dɛ kó ketenkè sáà.

⁵ Ibí a pɛíté ì diɛ nhEsibiti Efadaimmu nè Manansee kɛ m mu nyí tù̀kɛní ì tu n kpɛyi nyi kɛ dònɛ Dubenni nè Simmɛɔ̃. ⁶ Kè n tù̀kɛní kàa pié ì tu a kpɛyi. Bɛ kó bekótíbè kó ketenkè miɛkɛ nke bè yóó pété̀mè bɛ kɔkɛ. ⁷ N dɔ̀ dɔ̀ mɛmɛ, n do dɔ̀ mɛ̀ kpéi nke a yɔ̀ Daseedi. N yiténí Mesopotamii nwe kɛmberínè Efadata, Kannahã kó diheì kòo kú n nà̀tè miɛkɛ, kè nh ò kũnnè Efadata kuce nù̀ bè tu dɛ yíe mBɛtideimmu.

⁸ Kè Sakɔbuu yà Sosefu bí idé kébeke Sosefu kɛ dɔ: Ɔmbɛ mbɛ biɛ? ⁹ Kè Sosefu dɔ: Kuyie nni m pã ì bí nyi diɛ nhEsibiti. Kè Sakɔbu dɔ: Duó nkè bè tónni kè m bè pã mɛsàà.

¹⁰ Sakɔbu do kòtému mɛsàà mbá o nuɔ nténkɛ í nnaati, kè Sosefuu duó nkòo bí tó̀nko Sakɔbu borè, kòo ì ɔ́rí, ¹¹ kénáké Sosefu kɛ dɔ: N do í yé kɛ dɔ̀ m bo wɛtɛ kɛ da yà, kè Kuyie nduó nkè n da yà nè a bí.

¹² Kè Sosefuu ínni o bí o cice kpèrè ìnkè, kénínkú o ì̀kè, ¹³ kétúóté ibí idé kétó̀nko o cice borè. Kè Efadaimmu mbo Sosefu bakù youú, Sakɔbu kó kucà̀nku, kè Manansee mbo Sosefu bakù cànku, Sakɔbu kó kuyóú. ¹⁴ Kè Sakɔbu petinne o baà nkénó̀o nho nà̀tè youtɛ Efadaimmu osám̀pò̀u, kénó̀o ntecànkutè Manansee okóti. ¹⁵ Kòo pã Sosefu Kuyie nkó mɛsàà nke dɔ:

Kuyie n yembè Abarahammu nè Isaki bè do tũ̀ nkù, kuù m bonè kɛ n tɔ̀ nè yíenní.

¹⁶ Kuyie nkù̀u n dɛɛrí nè mɛyɛi mmɛmɔ̀u,

kùu dɔ̀ ì mbí mɛsàà,

nè dɛ kpéi nkè n yètìrì ñsóké,

kédònnè n yààrì Abarahammu nè n cice Isaki bɛ kpɛyɛ.

¹⁷ Kè Sosefuu yà o cice nòómmè o nà̀tè youtɛ Efadaimmu ìnkè bá dɛ í nhò narikɛ, kòo tɛ nòóté kɛ bo nòó mManansee ìnkè. ¹⁸ Kɛ dɔ: N cice a yetému, yie nweè tu Mpo, nòó nha nà̀tè youtɛ o ìnkè.

¹⁹ Kòo ciceɛ yetɛ kɛ dɔ: M birɛ n yému. Manansee kó kubotí múnkɛ yó ndeumu kòo sàm̀pò̀u né ò pɛ̀tɛ mɛdiè, kənaá nyibotí péu yààrì.

²⁰ Kè Sakɔbuu bè pã Kuyie nkó mɛsàà nke dɔ: Kuyie ndi dɔ̀ mɛsàà ny-Isidayɛribɛ cuokè, kè bè ní yĩ Kuyie nda dɔ̀ mɛsàà nkù dɔ̀mè Efadaimmu nè Manansee.

Mɛmɛ ò nímmè Efadaimmu kɛtũnnɛ Manansee. ²¹ Kè Sakɔbuu náké Sosefu kɛ dɔ: N yóó kúmu kè Kuyie nní ndi bonè, kéduó nkè di wɛtɛ di yembè tenkè. ²² N da duómmu Sisemmu n dokénè Aməriibɛ kɛ cɔtɛ kèè tenkè kè kè pɛ̀tɛ a tebii kɔkɛ.

49

Sakɔbu pāmè mɛsàà nho bí tɛpítè nè idéi

¹ Mɛmɛ, kè Sakɔbuu yú o bí kɛ dɔ:

Tíinnènni kè n di náké tii yóó di tùkɛní diyìè marì.

² Tíinnènni kékeè,

mí ndi cice Sakɔbu n tú̀ mù,

mí nyIsidayɛri n yóó di náké tì.

³ Dubenni, fṣṣ tu n kóo Po,
m peité wè nè n dacēntì miēke,
kàa pēnkù besəmbə muwērímú kè bè da dé.

⁴ A dōnnè fənəwuonfə nfə.
A ténke né í yó ntú Mpo.
Ké yé a duónèmè m pokù,
ké sīnkùnnè n dóù.

⁵ Simmēṣṣ nè o nantè Defii,
dì tú bekparibè mbə ké kpannè muwērímú.

⁶ N yí kəkè di kpeti miēke,
n yí di wēínè,
dì kùə benitibè mbə nè kemieke,
ké kəkè yənaadakè duoti detetirè.

⁷ Di báá pété mesàà,
dì kùə benitibè mbə nè kemieke,
dì ténke í yó nwēínè Isidayeribə.
N yóó di cíemmu Isidayeribə èi diməu miēke.

⁸ Sudaa, a tebií yó nsántí fṣ nwe,
a bo nnə nha dootitəbè,
kàa tebií nninku a ìkè.

⁹ M bire Sudaa, a dōnnè diciricirì ndi,
dì kàte kupaawaá nke kùə ké duó də také.
We mbo dáátí ké dì íi.

¹⁰ Dikpàatikàrì nè fekparàtipàtìfè
də yó mbo Sudaa kó kufuku miēke nke,
ké tikpàti yìè mmómmuə nyàa tuəkenní,
ibotí yó nyíé nwèè kpeti.

¹¹ Sudaa, a bo mpiiti a sāmmarímú nè də bii
fínyí kó mutie.

A bo mməke menaà mpéu,
ké ní yà kényĩēke kéhóúnè a yààtì.

¹² A nuə mbo wūṣténè menaà,
nkàa nìi mpeikenè menaamiè.

¹³ Sabunə, a bo mbo dàméèrì také
bàtóòbè commu də,
kàa tenkè nkááké Sidonni.

¹⁴ Isakaa, a tú sāmmarímú nwe, wèè kpeínì,
ké né dó mēdéè.

¹⁵ Bè bo nda tounko yetuə diəyè
kàa yàa naánnè kudaakù.

¹⁶ Danni, a yó ntú obeéntì nwe
Isidayeribə təbè dòmmè,

¹⁷ kéndò nfəwààfè fèè duó kucə
ké dò ndidautiri, ké dōmmù sisēī kpèètè,
kè si dèèbè duò.

¹⁸ Ti Yiè nKuyie nfṣṣ yó n dəeté.

19 Kadi, a dootitabè yóó da pimu,
kàa kónté ké bè pi ké bè bèti.

20 Aseε, a paa mbo mpéi tidiiti sààti,
tìi dò mbekpààtibè kpéti.

21 Nεfutadii, a yó ndò nteyúótè nte
ke te a mǎà kàa náànti né nnaati.

22 Sosefu a dǎnnè mutie mmu
mùù cǎmmú menie ntaké,
kè mu bake yè ke pēēté iduotí.

23 Kàa dootitabè da cēēte ke da tāū ipie.

24 Kàa cǎmmú tei tei, ke tǎ a tǎmmù,
Kuyie mmí nSakǎbu n tū nkù kpeñnìmu ke da ni
ke da kǎnké ke tú a kó muwērímú.

25 Kuyie nha cice do tū nkù da teennè,
Kuyie mmuwērímú mumǎu yiè nda dǎò mesàà,
ké da duó nfetaafè kè menie nní mbo,
kàa pobè mpeí ke mǎke memiè,
kàa wūš mpeí.

26 A paa mbo pié nè yetārè ñnkòò,
kè yetārè dieyè da dǎò mesàà.
De kó mesàà mmemǎu tu
fǎ nSosefu wèè baké a tebií a kǎme mme.

27 Bensameε a tú kumuntūnkù nku,
ke kǎu dikūnweñni nè kuyuoku ke cáá.

28 Isidayεeri bí nyi tepíítè nè idéi. Be cice bè nǎké tinti ké bè pǎ Kuyie nkó mesàà
mbá wè ò dò nképété mè.

Sakǎbu kúmè

29 Kè Sakǎbuu nǎké o bí ke dò: Kè ñ ku dí n kūnné n yembè fǎti Makpedaa,
Efunǎ, Itiibe botí kou paku borè, 30 kéntókénè Mammudee Kannahǎa kó
ketenkè. Abarahammu wèè do donté de kó kupaku nè de kó kufǎti Efunǎ, Itiibe
tenkè. 31 Bè de nkūnné Abarahammu nè o pokù Saraa, ké de nkūnné Isaki nè o
pokù Debekaa, ke de nkūnné Dea. 32 De kó kupaku bè kù donténè Itiibe mbe.

33 Kè Sakǎbuu duó nho bí itié, nkédeè kéduó o dóù kékú, kékò nho yembè kūū
nkè.

50

Sakǎbu kumè kè bèè ò kǎuté

1 De mǎnni kè Sosefuu ò ǎrí kékuó, 2 kéduó nkè bedòòtórìbè bèè pǐ nho tǎmmú,
kè bèè ǎnné o cice Isidayεeri mutie kòò báá pǎake. 3 Kè bè nhò ǎǎ mutie ke dò
yewe sipísìnàà, kè Esibiti kǎbeε kari o kūū nke dò yewe sipísiyiekè.

4 Kè de kó yewee pēēté kè Sosefuu nǎké okpààti tǎmbè ke dò: N di báámmu kè
di bo yie ndi nǎké okpààti ke dò: 5 N cice yóó kú ke béimmu ke tú, kòò ku nh
ò kūnné kufǎti o donté kù Kannahǎa tenkè, kè n yie nke yu Kuyie nyètìrì. N dó
kékatε ke we nkūnné kéwētení.

6 Kòò kpààti dò: Kǎte kékūnné a cice, kéndǎnnè ò béimmmè, kàa yie. 7 Kè Sosefu
nkǎri ke bo kūnné o cice, kè Esibiti kó beheikènkótìbè nè okpààti tǎmbè diebè kè
bèè ò cíe. 8 Sosefu cǎtètè tǎmǎu nè o tebií nè si kǎbe, nè o cice kǎbe kè bèè íté bǎmǎu
késús nyibí mǎà ndi nè iwūš Kosenni. 9 Kè difñni ndeu mediè nkè sinaasēi nè
besǎndèèbè kè dè mbo.

¹⁰ Kè bèe sénté kukó nSuditēē kētuəke Ataadi kó kuwenniku, kékuó nyekúdabùò, kè Sosefu ndəori ikúkuó o cice ke dò yewe yèyiekè. ¹¹ Kannahāā kəbe bèe bo dəborè kè bèe yà ikúkuó bè dđò ì Ataadi kó kuyié ke dò: Ntənè Esibiti kəbe kó ikúkuó diəyì.

Dèè te kè bè yu dəborè ke tú Abədi-Misidaimmu. Kukó nSuditēē kó diyàà do ndi.

¹² Məmmə Sakəbu bí dđòmè ò do ì nàké tì, ¹³ kóò tə kékònnè Kannahāā, kóò kŭnné Makpedaa kupaku, kufəti Abarahammu do donté kù nè Efunəo Itiibe boti kou, Mammudee také.

¹⁴ Kè Sosefuu kŭnné o cice kédeè. O tebií nè bèe ò cíe nkè bèe wēte Esibiti.

Kufəwaə mpīhmè Sosefu kó bekótibè

¹⁵ Sakəbu ku məmmə, kè Sosefu tebií yà be cice kumè ke dò: Kè dè yèmmè Sosefu bo ti fóké məyeyi nti ò dđò mè. ¹⁶ Kè bèe duó nkè bèe nàké Sosefu ke dò: A cice yóó kú kəbéimmu ke dò: ¹⁷ Tí da nàké kàa ti cīé məyeyi nti da dđò mè. A ti cīé nti yeyi, ti tú Kuyie nha cice do tŭ nkù kó betəmbè mbə.

Kè Sosefuu keè də kó tináantì kékuó. ¹⁸ Kòo kó bekótibèe kətooo bəməmməmbə ke nínkú o ìikè ke dò: Ti tú a kó tidaati nti. ¹⁹ Kè Sosefu dò: Di bá nyīèkù, mŭi í tú Kuyie. ²⁰ Di do dó ké n dđò məyeyi məmə kè Kuyie məmə mmè pènte məsàà, ke bo dəeté kubotí péu, kéndònnè di wúómmè yíe. ²¹ Bá nyīèkùnè n yó ndi təmu díndi nè di bí.

Məmmə, ò bè bəntèmmè, kénárikŭnnə be yèmmè.

Sosefu kumè

²² Sosefu nè o kəbe kè bè mbo Esibiti, kè Sosefu dò yəbie ntekəùtè nè təpíítè (110), ²³ kéyà o birə Efadaimmu yaàbí kéyə o birə Manansee birə Makii bí.

²⁴ Kè Sosefuu nàké o kəbe ke dò: N yóó kúmu. Kuyie nyó nyému di kpéí, ke dí wētenè kù do yē nkù yóó duó ndìi èi Abarahammu nè Isaki nè Sakəbu. ²⁵ Kè də yíè tùəke, kè Kuyie ndi dènnə, kè di yeti dí ntə n kŭđ. Kə bèe yie nkéyú Kuyie nyètiri.

²⁶ Sosefu yóó kú ke məke yəbie ntekəùtè nè təpíítè (110) nte kékú kè bèe ò ānné mutie mùu bo nte kòò báá pāāke, kóò ānné dītəu Esibiti tenké miəke.

Mudennimù Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Dikònni dìi do tanní kè Sakɔbuu túóté o bí sɔnyi kètũnnɛ Sosefu ò bo dìi mɔnni Esibiti ke tú okpààtì kóo tũntì. Kè bèe pié késũũ kénáá nkuwuɔ ndiekù. Kè Esibiti kóo kpààtì tɔ̀u buoté wèè í yé Sosefu kénfěũnko Isidayeeribe kè bè dɔ̀ tidaatì. Kè Kuyie nyà bè fěũrìmè kětɔ̀ mMɔyiisi kòo bo bè niité kè bèe yè Esibiti. Okpààtì me nyí nyie nké bè fĩ. Kuyie nnè ku kó tikpetì kè kùu dɔ̀ tidiɛtì pèu kè dè nsànnè, kè Esibiti kɔ̀bɛ bè yóu kè bèe yè.

Mɔyiisi wèè do bè ni kè bè kòri Kuyie mbè nàké ke yè nkù yóó bè duó nkèè tenkè. Nè be kó itookperì kpéi nkè besũkùbè í nna ke ta ketenkè Kuyie mbè duó nkè, kékú dikpàà miɛke. Kè Kuyie nní mbè kánkè ke bè ni bè kèrí dìi mɔnni Sinaii kó dikpàà miɛke. Kè Kuyie mbè dɔ̀nnè metaummè kè bè nàké ku kuó. De kó dipátíri dèntenè Kuyie ncĩètè kó mumarimù kó tináàntì nti, tɛcĩètè Kuyie nyó mbenkú tèè miɛke ku wèrímú.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmme

1. Isidayeeribe fěũtémè Esibiti nè dimàù dìi ànné Esibiti kóo kpààtì nè Mɔyiisi be cuokè 1:1-15:21
2. Isidayeeribe yèmè Esibiti kénto kétuɔkenè Sinaii tãrì 15:22-18:27
3. Kuyie mbè dɔ̀nnè metaummè ke bè duó nyikuó 19:1-24:18
4. Kuyie nyè mbèe dɔ̀ mèè botí metaummè tou 25-31
5. Bè tɔ̀temè metaummè Kuyie mbè dɔ̀nnè mè 32-34
6. Bè dɔ̀mè Kuyie ntaummè tou 35-40

KUYIE NDÈNNÈMÈ ISIDAYEERIBE ESIBITI

Esibiti kɔ̀bɛ fěũmmè Isidayeeribe

¹ Nte Sakɔbu bí ìi do ò neínè kékò nhEsibiti i yètè, bá wè nè o cĩètè kɔ̀bɛ: ² Dubenni nè Simmẽṣṣ nè Defii nè Sudaá, ³ nè Isakaa nè Sabunɔ̀ nè Bensamɛɛ, ⁴ nè Danni nè Nefutadii nè Kadi nè Aseɛ. ⁵ Sakɔbu bí nè o yaábí bɛmɔu bè do bo sipísiyiekè ndi. Sosefu do diɛ nkémbomu Esibiti. ⁶ Kè Sosefuu kú kè dè mboní kòo tebii kú, be kó kutɔ̀nkù kumɔu. ⁷ Kè Isidayeeribe pié, késũũ nképíɛ ndihèi, kénkpénkú.

⁸ Kòo kpààtì pànwè mɔ̀u buoté wèè í yĩtè Sosefu, ⁹ kénáké o kɔ̀bɛ ke dɔ̀: Wénténè Isidayeeribe sũũnkomè ke kpénkú ke ti pènkù. ¹⁰ Tí yànnè dè yóó yĩmè kè bè bá nsũũnko. Dikpànni mari yàà bo ànné kè bèe wènnè nè ti dootitɔ̀bè kè ti dókénè kényè diheì.

¹¹ Mèmmè kè bèe wáá mbèè yó mbaa betɔ̀mbè kè bè mbè bàá, ke bè fěũnko. Mèmmè kè bèe maá Pitommu nè Dammusesi kó yehékè, kòo kpààtì bo nhãà tidiiti. ¹² Kè bè mbè fěũnko kè nè né dɔ̀ke sũũnko ke kpénkú, kè bè bè dé. ¹³ Kè Esibiti kɔ̀bɛ nfěũnko Isidayeeribe nè muwèrímú kè bè pĩ mmutɔ̀nkperímú. ¹⁴ Bè do bè fěũnko mɛdiè mme, kè nè nàù titátì ke piiku yedombie nke pĩ ndɛpaa nkó mutɔ̀mmú. Bè do bè dɔ̀ri memme nè kuyonku nku.

Bèe pèinko bè yetèmè okpààtì kpɛti

¹⁵ Kòo kpààtìi nàké Sifaa nè Puaa bèe pèinko Ebedeebe ke dɔ̀: ¹⁶ Kè di ní pèinko Ebedeebe ke yà kè denitidabire nde, dí dè kùu, kè denitipobire me nni nde, di yóu kè dè nfòu.

¹⁷ Benitipòbè bèè pèinko kè bèè depε Kuyie nkéyetε okpààti bè nàké tì, kε nìí yóu initidabí kè ì nfòu. ¹⁸ Kòo kpààtìi bè yu ké bè beke kε dà: Dè dòmmε kè di dàari mεmmε kε you initidabí kè ì fòu? ¹⁹ Kè bè dà: Ebedeebe kó benitipòbè í dònne Esibiti kàbe, bè kpeñnìmu kε ò nyóó pεité kè wèè pèinko kòò mu nyí tùòkoo.

²⁰ Mεmmε kè Isidayεeribεε sũũ nkékpenke kè Kuyie ndòò bèè pèinko mεsàà. ²¹ Kè bèè pié ibí be cǣi kε yé bè démε Kuyie. ²² Kòo kpààtìi duó ndinùu o kàbe kε dà bè mbuànkoo Ebedeebe pèi ì nitidabí kukó nNiidi miεke, kε you initipobí.

2

Bè pεitémε Mǎyiisi

¹ Kè Defii naàmùnkù kou mǎu puoke be naàmùnkù kóo sapàà mmǎu. ² Kòo púo nképεité denitidabire, káyà dè wennimε, kε dè sònne betǎǎbè bètǎǎti. ³ Ò ténke í nna kε bo ndè sǎrì, kéteí dikūmànni kùtìnòò, kε dè ànné di miεke, kéta kédaú nkukó nNiidi tipènti miεke. ⁴ Kè debire tǎũ nsǎri mεkentímε kε bo yà dèè yóo tuàkení debire.

⁵ Kòo kpààti kóo sapàà nta kukó mmuhàrimù kε nεínε o dúǎbè. Kòo dúǎbè ncenti kukó ntaké, kòo yà dikūmànni, kètǎ nho kóo tǎnti kòo di tùóténí. ⁶ Kòo pootε káyà denitidabire kè dè kuò, kè mεsémmεε ò pǐ nkòò dà: Ebedeebe kó debire ndε.

⁷ Kè debire tǎũũ ò beke kε dà: A dó kè n kǎte ké da waanní Ebedee kóo nitipòkù mǎu kòò ndè nda yǎǎnkoàà? ⁸ Kòò dà: Ɛǎ, kǎte!

Kòo kǎte káyúni debire yǎ. ⁹ Kòo kpààti kóo sapàà ndò: Túóté debire diε nké ndè nni nyǎǎnko kè n da yietí.

Kòo nitipòkùu dè tùóté kényǎǎnko. ¹⁰ Kè dèe kóté kòo dè duó nhokpààti sapàà, kè dèe naá nho bire, kòo dè yu kε dà: Mǎyiisi, dèè tu ò dè dèite mεniε mmiεke.

Mǎyiisi cokémε kε kǎte Mandiyǎǎ tenkε

¹¹ Kè Mǎyiisii kóté kékǎte o kàbe borè, káyà bè bè fǣũkonémε mutǎmmú, káyà Esibiti kou mǎu puotimε o kou Ebedee. ¹² Kòo wénté wénté, ò í nyà òmǎu, képoté Esibiti kou kékuò, kékūnné mubirímú miεke. ¹³ Kè dèe wenté kòò tó yé diyie tεrì káyà Ebedeebe mǎà kè bè kpà nkòo beke wèè í naati kε dà: Dè dòmmε kàa puotì a tebite? ¹⁴ Kòo ò tǣnné kε dà: We nda pǐ ntikpàti kàa bo nti bekùnè? A dó ké n kuò a wee kùmmε mme Esibiti koua?

Kè Mǎyiisi kǎmbùàtìi do, kòò dà: Benitibè kèemu ti nnáǎntàà? ¹⁵ Kòo kpààtìi keè dèè dàò, kéndó kékuò Mǎyiisi. Kòo coké kékǎte Mandiyǎǎ kó ketenkε kénkari tebinte bè keú tε borè.

¹⁶ Mandiyǎǎ tenkε kàbe do mǎke ikuó niùti mǎu nwe kòò mòke besapàmbè bèyieké, kè bèè tanní tebinte kε bo dó kénii mbε cice wũǎ. ¹⁷ Kè benaaccēmbεε bè bèti, kè Mǎyiisii yete kénii mbε wũǎ. ¹⁸ Kè bèè wǣte kékò mbε cice borè Deuyēdi, kòo bè beke kε dà: Dè dòmmε kè di konní mεcǎǎ nyie? ¹⁹ Kè bè dà: Esibiti kou mǎu wèè ti dεeténε benaaccēmbε, kε nni nti wũǎ. ²⁰ Kè bè cice dà: Ò borε? Dè dòmmε kè di kè nhò yóu? Kǎtenε kóò yuní kòò di.

²¹ Mεmmε kè Mǎyiisi mbo dε kóo niti borè, kòo ò duó nho kóo sapàà nSefodaa kòo puoke. ²² Kòo púo nképεité denitidabire, kòo dè yu kε dà Mbo-Kupàòkù.

Kuyie ntǎǎtémε Mǎyiisi kòò bo dεté Isidayεeribε

²³ Kè dèe mǎnte kè Esibiti kóo kpààtìi kú, kè Isidayεeribε baa nfǣũrìnε mutǎmmú kε kuò, kè be dabùò ntuoke Kuyie. ²⁴ Kè kùu keè be dabùò nkédentení metaummε kù do dànnémε Abarahammu nè Isaki nè Sakǎbu, ²⁵ kǣwénté káyà Isidayεeribε kébanté bè fǣũrìmε.

3

¹ Memme kè Məyiisi ícēmmú o còkù Mandiyāābe kuó nùtì Setidoo wũḏ, kékətenè dikpàà, kētuəke Odebu, Kuyie ntàri. ² Kè ti Yiè nKuyie nhò benke kumàà, kòo yà difāpèù mari kè di còú nfehāādeēnfè, bá ti fāàtì í còú. ³ Kè Məyiisii yà difāpèù còúmmè kédauté ke bo yà mùù dǎ̀rì, mùù te kè difāpèù còú mbá tifaàtì í còú. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie nyà ò dautémè ke bo yà, kóo yu ke dǎ̀: Məyiisi, Məyiisi! Kòò dǎ̀: Nte mí. ⁵ Kè Kuyie ndǎ̀: Báá tóónní die. Deite a neùtì, a cómmú dii bǎ̀rì cǎ́mmu, ⁶ ke yíé ke dǎ̀: N tú Kuyie nku, a yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakəbu, bè do tǔ nkù.

Kè Məyiisii sǎ̀nne o ìikè, ò í ndàátí ke bo nwúó nKuyie. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndǎ̀: N yàmu n kó benitibè yo mmèè sémmè Esibiti, n kèèmu bè bè fěũkomè kè bè kuò, n yàmu bè fěũrimè. ⁸ Dèè te kè n cùténí ke bo bè dǎ̀eténè Esibiti kəbe, kè bè kətenè kətenkè sǎ̀dkè kèè dǎ̀u, mēnaamiè nnè mēcekùò ndè pũḏ nkè. Kannahā kəbe nè Itiibe nè Aməriibe nè Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe bè bo kèè tenkè. ⁹ Isidayεeribe kuómmu kè n kèè bè dabùò, ke yà Esibiti kəbe bè fěũnko mēè botí. ¹⁰ N da tǎmmu Esibiti kóo kpààtì borè. Kəte kédennè n kó ibí Isidayεeribe Esibiti mieke.

Kuyie nnàkémè ku yètìrì Məyiisi

¹¹ Kè Məyiisii náké Kuyie nke dǎ̀: N tú we, kè mǔ bo kəte Esibiti kóo kpààtì borè kédennè Isidayεeribe? ¹² Kè Kuyie ndǎ̀: N yó nda bonèmu, nte dèè yóó benke mǔ da tǎmmè: Kàa bè dènnè dii mǎnni di mpí n tǎmmú di ntàri ìnkè. ¹³ Kè Məyiisi dǎ̀: M bo kəte kè bè náké ke dǎ̀ Kuyie ndi yembè do tǔ nkù, kuò n tǎnni di borè. Kè bè né yí: Ku yètìrì tu ba? N dǎ̀ ba?

¹⁴ Kè Kuyie nhò náké ke dǎ̀: N tú wèè bo wè nwe. Kè bè da beke a dǎ̀: Wèè yètìrì tu Mbo, wèè n tǎnni di borè. ¹⁵ Kè Kuyie nwēte kénáké Məyiisi ke dǎ̀: Mí ndi Yiè nKuyie di yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakəbu bè do tǔ nkù, mǔ da tǎ mbe borè, n yètìrì me ntú, di yó mme nni n yu sǎ́. ¹⁶ Kəte kətí nyIsidayεeribe kó bekótibè ke dǎ̀: Mí ndi Yiè nKuyie ndi yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakəbu bè do tǔ nkù mǔ tu n yàmu bè di fěũkomè Esibiti ke dó kè di dǎ̀eté. ¹⁷ N dó kè di dennemu Esibiti bè di fěũnko dè, n yóó di kətenè mēnaamiè nnè mēcekùò ndè pũḏ ndè nde, Kannahā kəbe nè Itiibe nè Aməriibe nè Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe bè bo kèè tenkè. ¹⁸ Kàa bè náké bè í yóó yete. Á nneínè Isidayεeribe kó bekótibè kè di kəte káyà Esibiti kóo kpààtì, kóò náké ke dǎ̀ mí ndi Yiè nKuyie dǎ̀ndi Ebedeebe di tǔ nkù, mǔ di benke m mǎà ke tú ò di yóu kè di ce nyewe yètāàtì kékəte dikpàà cuokè kè n fíé iwũḏ. ¹⁹ N yému ke tú okpààtì í yóó yie nkè dí yè kè n sàà í ò dǎ̀nnè muwērímú mmu. ²⁰ Dèè te kè n yóó benke n wērímú, kédǎ̀ tidiεti péu, kòo kpààtì di yóu kè di yè. ²¹ M bo duó nkè Esibiti kəbeε di dǎ̀ mēsàà, di í yóó yè di nǎu sitetìrì. ²² Bá wèè nitipòkù bo mǎo o pǎetitǎu yoo wèè bo o cǎ̀tè idíítí nè mēsǎo nnè tiyààtì, kè di toú ndi kó bǎdapàmbè nè bǎsapàmbè. Di yó nyeti ke tǎmu Esibiti kəbe kperε.

4

Kuyie mbenkemè ku wērímú Məyiisi

¹ Kè Məyiisi tǎnné ke dǎ̀: Bè í yóó yie, bè í yó n kénté. Bè yóó yǐmu ti Yiè nKuyie mmakù í m benke kumàà. ² Kè ti Yiè nKuyie ndǎ̀: A tǎ ba? Kòò dǎ̀: Kupààtì. ³ Kè kù dǎ̀: Dǎu nku kətenkè.

Kòo kù dǎu nkè kùu naá nfewààfè, kòo coké. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie ndǎ̀: Pí nfe yóú.

Kòo pĩ nfe yóú kè fèe wēte kénáá nkupààti. ⁵ Kè kù dò: A yóó me nyĩ kè bèe banté mí ndi Yìè nKuyie, nha yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakabu bè do tũ nkù mĩ da benkemè m máa. ⁶ Kè yíé kébéi nke dò: Baá a nòutè a pētēmpīēkù.

Kè Mōyiisii baá, ké nyóó deitení o nòutè ke sǝ ntikàntì tē pĩ nkè tē peike ke do ntipààkóntì. ⁷ Kè ti Yìè nKuyie ndò: Wēte kēbaá a pētēmpīēkù.

Kòo baá ké nyóó deitení o nòutè ke sǝ ntè naá ntè do dòmmè. ⁸ Kè kù dò: Kàa dòò tidietì ketitì kè bè yete, a yóó dàò dedéré kè bèe yiemmu. ⁹ Kàa dòò dedé memme, kè bè yete á yēnté kukó nNiidi kó menie nkécóú nketenkè mè yóó naá mmeyĩ mmè.

Kuyie ntāātēmè Anǝ kòò bo mpékénè Mōyiisi

¹⁰ Kè Mōyiisi dò: N da báámmu n Yìè nKuyie, n yí tú onáàntì. Dè í tú yíe nyoo wenke yoo sòke, nè m bomè mmè. ¹¹ Kè ti Yìè nKuyie ndò: We nhānnè onitì dinùù? We nhǝ nte kòo nitì nóndenfēe dari yoo wèe ǝ? Yoo wè nwúó? Yoo wèe yēĩ? Dè í tú mí nKuyie nnaà? ¹² Kote! Mĩ yó nda náá nha yó nnáá ntì, ke da benkú a yó nnáá ntì. ¹³ Kè Mōyiisi dò: Kuyie, n da báámmu, tǝ nhotǝ mǝu.

¹⁴ Kè ti Yìè nKuyie mmiekēe peike Mōyiisi mediè. Kè kù dò: Defii kó kuwuo nkou a kóo kótì Anǝ nǝmmu ke náá. Ò kèrínímu ke bo da co, ke da yà kòo yēmmè narike. ¹⁵ Á ò nàké n da nàké tì, kóò tũo n náàntì, mĩ yó ndi bonè, ke di náá ndi yó nnáá ntì, ke di benkú di yó nnáá ntì nè di yó ndǝri dè. ¹⁶ Anǝ weè yó ncómmú a fǝtìrì ke náánnè benitibè, kè nní nda duò ntínáàntì kàa ò náá. ¹⁷ A yó ntǝ ku mpààti nku ke dǝrinè tidietì.

Mōyiisi wētēmè Esibiti o kǝbe borè

¹⁸ Kè Mōyiisii kò nho cǝkù Setidoo borè, kóò nàké ke dò: N dó kékǝte n kǝbe borè nde Esibiti kǝyà bè bo nkpaá fòu. Kè Setidoo dò: Kǝte kè dè rǝnaati.

¹⁹ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mōyiisi Mandiyāá kó ketenkè miēke ke dò: Wēte Esibiti, bèè do dó ke da kuǝ bè kumu bemǝu.

²⁰ Kè Mōyiisii túóté o pokù nè o bí kédee nsāmmarímúbè, kétúóté Kuyie nkó kupààti kǝpikú kè bè nwēti Esibiti. ²¹ Kè ti Yìè nKuyie ndò: N da duómmu muwērímú kàa bo dàò tidietì tibotí tibotí okpààti ìikè, n né yóó kpénkùnnemu o to kòo yete di bo yēmè. ²² Á nàké okpààti ke dò: Ti Yìè nKuyie ntú: Isidayēeribe kó kuwuo ntú m bire nde, n kóo po, ²³ mĩ tu á yóu m bire kè dēe yè, ké n fié iwũǝ, kàa yete m bo kuǝ a kóo po.

²⁴ Kè Mōyiisi nkérí kéndó kǝyíe nkuce dibòrì marì, kè ti Yìè nKuyie nkǝtení kéndó kóò kù. ²⁵ Kòo pokù Sefodaa túóté ditàri dǝi ā menatimè kécānté o bire, kékááké kutakǝnkù Mōyiisi také ke dò: A tú n kpéi mmeyĩ nkóo dàu nwe. ²⁶ Kè ti Yìè nKuyie nyóu Mōyiisi kǝité. Memme Sefodaa yumè Mōyiisi ke dò: Meyĩ nkóo dàu, mucāmmu kpéi.

²⁷ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Anǝ ke dò: Kǝte kéco Mōyiisi dikpáa.

Kè Anǝ kǝte, kóò yà Kuyie ntāri kóò ǝrí. ²⁸ Kòo ò nàké ti Yìè nKuyie nhò nàké tìi kó dimàà kóò nàké kù yē nwèe dàò tìi dietì. ²⁹ Memme kè bèe nei kékǝte kǝtíi nyIsidayēeribe kó bekótibè. ³⁰ Kè Anǝ bè nàké ti Yìè nKuyie nnáké tìi kó dimàà Mōyiisi, kédàò tidietì kè bèe yà, ³¹ kǝyie. Kòo bè nàké ti Yìè nKuyie nyàmè bè fǝūrìmmè ke dó ké bè deeté, kè bèe do kénínkú Kuyie n yìikè ké kù bāntè.

5

Mōyiisi nè Anǝ bè kǝtēmè okpààti borè

¹ Mōyiisi nè Anǝ kè bèe kǝte kénáké okpààti ke dò: Ti Yìè nKuyie, tínti Isidayēeribe ti tũ nkù tu á ti yóu kè tí kǝte dikpáa kédàò dibanni, kédéúkùnnè ku yètìrì. ² Kè Esibiti kóo kpààti dò: We ntú di Yìè nKuyie nkè m bo yie nho

kpeti ké di yóu kè dí yè? N yí ò yé, m me nyí yóó di yóu kè dí yè. ³ M̄ȳiisi nè An̄o kè bè d̄o: Ti Yiè nKuyie ntinti Ebedeebe ti tũ nkù ti benkemu kumáà. Á ti p̄a kuce kè tí ce nyewe yètāti kékate dikp̄áà ké kù fié iwũ, kè m̄e d̄ake kù bo dūnní mum̄mmú kè ti kú, yoo ti dootit̄b̄e tí ku. ⁴ K̄o kp̄àt̄i d̄o: Dè d̄omme kè di sukíi Isidaȳeribe kè bè bo yóu mut̄mmú? K̄aten̄ di t̄mmú. ⁵ Di mm̄nn̄i ndi bè sũmm̄e kè di w̄ete ke d̄o k̄eduó nkè bèe yóu mut̄mmú.

Esibiti k̄o kp̄àt̄i ȳim̄e Isidaȳeribe mut̄mmú

⁶ De k̄o diȳie m̄omm̄nni k̄o kp̄àt̄i n̄aké bèe ni mut̄mmú nè bèe bè baà ke d̄o: ⁷ Di t̄enke bá nduò nyIsidaȳeribe timúkpeti kè bè piikun̄e yedombīe. Bè nk̄or̄i be m̄omm̄mb̄e ke tí waà. ⁸ Bè m̄e m̄baa yó mpiiku yedombīe nkè yè t̄ùkù yè s̄ò m̄am̄e m̄me, di báa yaate. Bet̄nn̄ék̄ótib̄e m̄be, dē te kè bè tu, tí bè yóu kè bèe k̄ate k̄efīe Kuyie nyiwũ. ⁹ Kè bè p̄i mm̄ut̄mmú medīe mb̄e í yóó p̄eté bem̄áà k̄endaken̄e tiȳààb̄isín̄aàt̄i.

¹⁰ Bèe baké mut̄mmú nè bèe mù paké, kè bèe k̄ate ké bè n̄aké ke d̄o: Okp̄àt̄i tu bè t̄enke bá ndi duò ntimúkpeti. ¹¹ K̄aten̄ k̄ewammú timúkpeti! D̄i yé di yóó tí p̄eté d̄e, ke baa né mpiiku yedombīe nkè yè mm̄ann̄e yè s̄ò ã mm̄am̄e, tí í yóó yaate.

¹² Kè Isidaȳeribe c̄íeté Esibiti om̄ou mīeke k̄enwaà ntimúkpeti. ¹³ Bèe bè bàa kè bè mb̄e kp̄ann̄e ke tú: Píikun̄e yedombīe nkè yèe tūke bè s̄ò di duò ntimút̄i kè yè m̄am̄e. ¹⁴ K̄o kp̄àt̄i k̄abe bèe baké, kè bè r̄puot̄i Isidaȳeribe bèe bàa bet̄mb̄e ke tú: Dè ȳime wenke nè ȳie nkè di í p̄ikú yedombīe nkè yè t̄ùke di s̄ò piiku kè yè m̄am̄e?

¹⁵ Kè Isidaȳeribe bèe bàa bet̄mb̄e, kè bèe k̄ate k̄eyà okp̄àt̄i ke d̄o: Dè d̄omme k̄a ti f̄ũnko m̄emme, t̄inti a k̄o bet̄mb̄e? ¹⁶ Bè t̄enke í ti duò ntimút̄i ke tú tí mpiiku yedombīe nkè yè t̄ùkù yè s̄ò m̄am̄e, ke ti puot̄i ke d̄o nti càar̄e? ¹⁷ K̄o kp̄àt̄i d̄o: Di tú bet̄nn̄éd̄iébe m̄be, bet̄nn̄ék̄ótib̄e. Dē te kè di tú di bo k̄ate k̄efīe di Yiè nKuyie nyiwũ. ¹⁸ K̄aten̄ k̄ep̄i ndi t̄mmú, bè í yó ndi duò ntimút̄i, di m̄baa né yó mpiiku yedombīe nkè yè t̄ùkù yè s̄ò ã mm̄am̄e m̄me.

¹⁹ Kè Isidaȳeribe bèe bàa bet̄mb̄e, kè bèe banté bè baa bè f̄ũnkom̄emu ke d̄o bè mpiiku yedombīe nkè yè t̄ùkù yè s̄ò ã mm̄am̄e, bè í yóó yaate. ²⁰ Kè bè nyet̄in̄i okp̄àt̄i bor̄e k̄eyà M̄ȳiisi nè An̄o, kè bè bè bàa. Kè bèe bè n̄aké ke d̄o: ²¹ Ti Yiè nKuyie ndi w̄ómmu ke yóó di bek̄en̄e, d̄i te k̄o kp̄àt̄i t̄enke í d̄o ti kpeti, d̄i ò duò ndisīe, k̄o yóó ti ku.

²² Kè M̄ȳiisii béinn̄e ti Yiè nKuyie nke d̄o: Dè ȳime k̄a f̄ũnko ku mbot̄i? Dè d̄omme k̄a n t̄nn̄i dīe? ²³ Nè n k̄atem̄e ke yà okp̄àt̄i k̄o béinn̄e a k̄o diȳet̄ir̄i, ò f̄ũnkomu ti k̄o kubot̄i, a m̄e nyí kù dēté.

6

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyí k̄enaké M̄ȳiisi ke d̄o: A bo yà di mm̄nn̄i n yóó d̄o d̄e okp̄àt̄i.

M bo ò d̄ònn̄e muw̄erímú k̄o di yóu kè dí yè. M bo ò ẽ̄t̄e k̄o di beti.

Kuyie nyáúk̄unn̄em̄e M̄ȳiisi k̄ent̄i

² Kè ti Yiè nKuyie nyí k̄o n̄aké ke d̄o: M̄i tu di Yiè nKuyie. ³ M benkemu m m̄aà Abarahammu nè Isaki nè Sak̄abu n t̄um̄e di Yiè nKuyie nkè kpēnn̄i. Bè né do í yé ke d̄o mm̄i tu be Yiè nKuyie. ⁴ N do bè taunn̄emu m m̄aà, ke d̄o n yóó bè duò nKannah̄a, ketenk̄e bè do bo kè kup̄òkù. ⁵ N k̄èemu Esibiti tenk̄e k̄abe di f̄ũnkom̄e kè di kuò nkè n d̄enten̄i ti k̄o metaumm̄e kp̄éi. ⁶ Dē te kè n tu a k̄ate k̄enaké Isidaȳeribe ke d̄o n tú: Mí ndi Yiè nKuyie n yóó di dēt̄en̄emu mudaat̄mmú Esibiti k̄abe di duò mm̄u, ké di om̄p̄unn̄e. N yóó benkemu Esibiti

kòbe n wērímú ké bè poté, ké di deeté. ⁷ Ké di ntú n kòbe kè n di te. Ké di n yé mî di dènnemè Esibiti kó mudaatōmmú. ⁸ Mí ndi Yìè nKuyie mmî bēi nke tú m bo di kòtenè n do yē n yóó duó nkèè tenkè Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu kè di kè tieke.

⁹ Kè Mòyiisii tì nàké Isidayeeribe. Kè bè í nyie, ke yé bè fēūrìnèmmè mutōmmú mediè.

¹⁰ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: ¹¹ Kòte kénáké okpààti ke dò, wèe yóu Isidayeeribe kè bèe yè o tenkè. ¹² Kè Mòyiisi dò: Isidayeeribe í yie n kpèti, kè m bo na kénákénè okpààti nwe, mí nwèè í nò nke náánnáà?

¹³ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mòyiisi nè Anò bè yóó náké tì Isidayeeribe nè Esibiti kóo kpààti, kè dèe yie nkè bèe denne Isidayeeribe Esibiti tenkè.

Mòyiisi nè Anò yààribè yètè

¹⁴ Nte Isidayeeribe bèè baké Isidayeeribe naàmùntì be yètè: Sakòbu kóo po Dubenni bí: Enòki nè Paduu nè Etisidonna nè Kadimii bèè do tú Dubenni naàmùnkù kó beyààribè.

¹⁵ Simmēōō bí tú: Yemmuyēdi nè Yaminni nè Oadi nè Yakinni nè Soa nè Saudi Kannahāā kóo nitipòkù bire bèè do tú Simmēōō naàmùnkù kó beyààribè.

¹⁶ Kè Defii pèitè initidabí itāāti: Kerisonni nè Keati nè Medadi kè bè múnke pié ibí. Defii do yóó kú ke màke yebie ntekòtè nè sipísitāāti nè yèyiekè (137) ndi.

¹⁷ Kerisonni bí tú: Dibinii nè Simēii. Bèè do tú be kó beyààribè. ¹⁸ Kè Keati bí ntú: Amudamu nè Isaadi nè Ebunò nè Usiyēdi. Keati yóó kú ke màke yebie ntekòtè nè sipísitāāti nè yètāāti (133) ndi. ¹⁹ Kè Medadi bí ntú: Madi nè Musi. Bèè do tú Defii naàmùnkù kó beyààribè.

²⁰ Kè Amudamuu puoke o cice tāū Yokebeti kòo ò pèitè initidabí idèl, Anò nè Mòyiisi. Amudamu do yóó kú ke màke yebie ntekòtè nè sipísitāāti nè yèyiekè (137) ndi.

²¹ Kè Isaadi bí ntú: Kodee nè Nefeki nè Sikidii. ²² Kè Usiyēdi kpèyi ntú: Mikayēdi nè Edisafāā nè Sitidi.

²³ Kè Anò puoke Edisebaa Amminadabu kóo sapàà, Nasōō tāū kòo ò pèitè initidabí inàà: Nadabu nè Abiu nè Edeasaa nè Itamaa.

²⁴ Kè Kodee bí ntú: Asii nè Edikanaa nè Abiyasafu, Kodee naàmùnkù kòbe kó beyààribè mbe.

²⁵ Kè Edeasaa, Anò birēe puoke Pusiyēdi kóo sapàà nkòo ò pèitè denitidabire ké dè yu ke dò Pinasi.

Defiibe yààribè kó yeyètè nye memme.

²⁶ Anò nè Mòyiisi nwe ti Yìè nKuyie nnákémè ke tú: Dènnènnè Isidayeeribe Esibiti be naú dò ndòmmè. ²⁷ Bèè do nàké Esibiti kóo kpààti ke dò wèe yóu kè Isidayeeribe yè Esibiti.

Kuyie ndèntemè Mòyiisi kù ò dōunnè dīi nūù

²⁸ Kè ti Yìè nKuyie mbéinnè Mòyiisi Esibiti tenkè ke dò: ²⁹ Mî tu di Yìè nKuyie, á náké Esibiti kóo kpààti n da nàké tì timòu. ³⁰ Kè Mòyiisi dò: N yí nò nke náá nhokpààti bo yie n kpetaà?

7

¹ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: N yóó da duómmu n kó muwērímú kàa kòte okpààti borè, nè n kó diyètìrì, kàa kóo kótì Anò nnáà nha ò nàà ntì.

² Fōō yó nnáà nha kóo kótì n da náà ntì, kòò tì cēinko okpààti, kòò di yóu kè di yè o tenkè. ³ N yóó kpénkùnnemu okpààti to, kédòò tidiētì nè mēbenkùmmè péu Esibiti miēke. ⁴ Okpààti yóó yetemu di kpèti, kè m benke n wērímú Esibiti miēke ké bè poté, kédènnè dīndi n nītìbè Isidayeeribe. ⁵ M bo benke dīi mōnni n wērímú

Esibiti tenkè kòbe ké di denne Esibiti tenkè. De mònñi bè bo banté n tùmè di Yiè nKuyie.

⁶ Mòyiisi nè Anò kè bèe dàò ti Yiè nKuyie mbè nàké tì weti weti. ⁷ Bè do yó nnáánnè okpààti kè Mòyiisi mòke yebie nsipísini ndi kè Anò mòke yebie nsipísini nè yètāāti.

Anò pààti naámmè fèwààfè

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi nè Anò ke dà: ⁹ Kòo kpààti di beke ke tú dí dàò tidietì matì, fí mMòyiisi á náké Anò kòo túóté o pààti kédóúnko okpààti ìkè, kè kùu naá nfewààfè.

¹⁰ Mòyiisi nè Anò kè bèe kòte okpààti borè kédòò ti Yiè nKuyie mbè nàké tì. Kè Anò dóúnko o pààti okpààti nè o tómbè be ìkè, kè kùu naá nfewààfè. ¹¹ Kòo kpààti yúni beheikènkótibè nè benitinòmbè nè betetiebe Esibiti kòbe. Kè bè múnkee dàò mebotí, ¹² kédóú ndóú mbe kó ipààti ke ìi naá nyiwààke. Kè Anò kó kupààti maá mmaánko be kpèyi. ¹³ Kòo kpààti kpénkùnnè o to, ò í nyie mMòyiisi nè Anò be kpèti kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì mbè nàkémè.

Mèniè nnaámmè meyiĩ

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dà: Okpààti to kpenkemu, kòò yete Isidayeeriibe bo yèmè. ¹⁵ Túóté kupààti kùu do naá nfewààfè kékote dikünweñni sèi okpààti taà dii mònñi kukó nNiidi, kè dí rímmà. ¹⁶ Kàa ò nàké ke dà: Ti Yiè nKuyie ntínti Ebedeebe ti tũ nkù kuñ n tónní, ke tú n da náké kàa ti yóu kè tí kòte dikpàà kè kù fié iwũ, a me nyí yie. ¹⁷ Dèe te kè kù bèi nke tú, nè me ndòòrímè mièke nke a yóó bantémè kù tumè ti Yiè nKuyie. M bo poté kupààti m me ntò kù menie nkè mèe naá mmeyĩ. ¹⁸ Kè siyĩ kú, kè menie nhänné kunóú, kè Esibiti kòbe yĩèke me muyàà.

¹⁹ Kè ti Yiè nKuyie nyí kénáké Mòyiisi ke dà: Náké Anò kòo youte o pààti Esibiti kó ikó ndieyi nè isámpói nè yebire nè sikondakesí de bíékè Esibiti omou mièke. Kè de kó menie nnaá mmeyĩ nkédátinné ketenkè kemou kétaunnè yedó nè yediè nde mièkoo.

²⁰ Mòyiisi nè Anò kè bèe dàò ti Yiè nKuyie mbè nàké tì, kè Anò youte kupààti képoté menie nhokpààti nè o tómbè be ìkè, kè kukó nkumou naá mmeyĩ. ²¹ Kè siyĩ kú, kè menie nhänné kunóú, kè Esibiti kòbe yĩèke muyàà.

²² Kè Esibiti kó benitinòmbè múnkee dàò mebotí. Kòo kpààti to baa ríkpeñni kòo yete Mòyiisi nè Anò be kpèti, kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo bè nàkémè. ²³ Kòo kpààti íté kékò nho cīētē, kékete ke í ndake be terè kpèti. ²⁴ Kè Esibiti tenkè kòbe dammú sibií kukó ntaké ke bo pété menésààmè, ke yé kukó nkōme do í dōmmè kényā.

²⁵ Menie ndo naá mmeyĩ nkè dè mmòke yewe yèyiekè ndi.

Yecedakè píemmè Esibiti tenkè

²⁶ Kè ti Yiè Kuyie nnáké Mòyiisi ke dà: Kòte kénáké okpààti ke dà: Ti Yiè nKuyie ntu, á yóu kè ku kó benitibèe kòte kè kù fié iwũ. ²⁷ Kàa yete kù bo duó nkè yecedakè píe nha tenkè kemou mièke. ²⁸ Yecedakè bo píe nkukó nkéyènni keta a kpààti cīētē, a dieku a dōu dè nè a dóu ñnkè nè a tómbè kó sicēi nè a kòbe kpesi, nè bè pũ dè pēè nè bè ò piiku dè. ²⁹ Yecedakè bo ndekù a ñnkè nè a tómbè ñnkè nè a kòbe ñnkè.

8

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dà: Náké Anò kòo youte o pààti ikó nnè sikondakesí nè yebire de bíékè, kè yecedakè píe nhEsibiti kó ketenkè.

² Kê Anɔ youte o nɔtɛ Esibiti kó ikó mbíékè, kè yɛɛɛɛɛ píe nhEsibiti tenkè. ³ Kè benitinòmbè múnkɛɛ dɔɔ mɛbotí, kédennɛní yɛɛɛɛɛ Esibiti. ⁴ Kòo kpààtì yú Mɔyíisi nè Anɔ ke dɔ: Bántɛnɛ di Yìè nKuyie nkè kù ti dennɛ yɛɛɛɛɛ mí nnè n kɔbɛ, kè n di yóu kè di kɔtɛ ké kù fié iwũɔ. ⁵ Kè Mɔyíisii náké okpààtì ke dɔ: N náké a dɔ m bántɛ di mɔnni Kuyie nfɔ nnè a tɔmbè nè a kɔbɛ di kpéí, kè yɛɛɛɛɛ yè diheì, kénkpáá kukó mmáa. ⁶ Kòo kpààtì dɔ: Nankɛ. Kè Mɔyíisi dɔ: N yiemmu ke bo kù bántɛ, kàa banté ke dɔ nhòmɔu í dɔnnè ti Yìè nKuyie. ⁷ Yɛɛɛɛɛ yóó yemu fɔ nnè a tɔmbè nè a kɔbɛ di cɛí, kénkpáá kukó mmáa. ⁸ Mɔyíisi nè Anɔ kè bèe ítɛ okpààtì borɛ kè Mɔyíisi bántɛ ti Yìè nKuyie nkɛ dɔ kuu deite yɛɛɛɛɛ kù do tanné yè diheì. ⁹ Kè ti Yìè nKuyie ndɔ Mɔyíisi kù beke ti kè yɛɛɛɛɛ kú sicɛí miɛke nè yetowaarɛ nè depaa. ¹⁰ Kè bèe yè tikú kécóu nyecúò yecúò, kè diheì dátínné kunóu. ¹¹ Kòo kpààtì yà yɛɛɛɛɛ dèèèè kòo toò kpenkɛ, kòo yete Mɔyíisi nè Anɔ be kpɛti, kéndɔnnè ti Yìè nKuyie ndo ti nhò nákémmè.

Inaméi píemmè Esibiti tenkè

¹² Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mɔ̀y̯iisi kɛ̀ d̀ò: Náké Anə̀ kòo youte o pà̀tì kèpoté mutáá nkè mùu naá nyinaméí Esibiti tenkè kemou.

¹³ Kè bèe yie nKuyie mbè nàké tì, kè Anṳṳ youté o pààti képoté mutáá nkè mùu naá nyinaméí kèpōnné benitibè nè iwũṳ, kè mutáá mmumṳu naá nyinaméí Esibiti tenké kemṳu mieke. ¹⁴ Kè benitinòmbè múnke ndó kédennení be kó inaméí kényĩke, kè inaméí mpũṳ benitibè nè iwũṳ. ¹⁵ Kè benitinòmbèe náké okpààti ke dò: Kuyie nkó tenḁùtè nte.

Kòò kpààtì báa kpénkùnnè o to káyete Mọ̀yíisì nẹ̀ Anọ́ọ bẹ̀ kpẹ̀tí.

Tidəndənti píemmə Esibiti tenkə

¹⁶ Kè tì Yìè nKuyie nnáké Mọ̀yiisi kẹ̀ dọ̀: A naa yẹ̀ dikũnwènnì sèlì kẹ̀sǫ̀nté okpààtì ò yẹ̀tì dìlì mǫ̀nnì kẹ̀ tati kukó, kàa ò nàkẹ̀ kẹ̀ dọ̀: Kuyie ntú a yóu ku kàbe kẹ̀ bẹ̀e kàtẹ̀ kẹ̀ kù fiẹ̀ iwũš. ¹⁷ Kàa mẹ̀ nyetẹ̀, kù bo dennení tidǫ̀ndǫ̀nti yeiti, kẹ̀ tì nda dǫ̀mmù nẹ̀ a tǫ̀mbẹ̀ nẹ̀ a nìtìbẹ̀, tì bo píe nhEsibiti kàbe kó sicěĩ, kédátínné ketenkẹ̀. ¹⁸ Kẹ̀ dẹ̀ kó tidǫ̀ndǫ̀nti yènnì, kù í yóó yie nkẹ̀ tì mbo Kosenni, ku kàbe eì, kàa banté kù bẹ̀ bonèmẹ̀. ¹⁹ Kù bo nkǎnkẹ̀ ku kàbe kẹ̀yóu a kàbe. Dẹ̀ naa yóó dǫ̀dumu.

²⁰ Kè ti Yiè nKuyie ndòò kù béli ntì, kè tidòndòntì yeitii tanní kénsũ képié nhokpààti cǐtè nè o tǒmbè kpesi nè Esibiti tenkè keməu miéke. ²¹ Kè dihéi cake kòo kpààtii yú Mǎyiisi nè Anǎo ke dǎ: Kǎtenè kéfié nyiwũs Kuyie ndi tenkè miéke. ²² Kè Mǎyiisii yete ke dǎ: Dè báá yie! Ti yóó fié ì wũs ti Yiè nKuyie nyi dò nhEsibiti kǎbe borè isǎke nyi, kè ti ì feu kè bè ti yà bè yóó ti búátí yetǎrè nye kékuo. ²³ Ti yó mmǎke kuce yewe yètǎati ndi dikpáa miéke, kéfié ti Yiè nKuyie nyiwũs kù yē dè ndommè. ²⁴ Kòo kpààti dǎ: N yiemmu ke bo di yóu kè di kǎte dikpáa kéfié iwũs di Yiè nKuyie, di né báá dǎté, dí kù bàntè n kpéi. ²⁵ Kè Mǎyiisi dǎ: N yóó íté a borè kébántèmu ti Yiè nKuyie nkè kù naa denne tidòndòntì a cǐtè nè a tǒmbè kpesi nè a nìtibè kpesi. A né báá ti souté kéyeté Isidayeeribe bo kǎtemè kéfié iwũs ti Yiè Kuyie.

²⁶ Kè M̃ayiisii íté okpààtì borè kébántè ti Yìè nKuyie. ²⁷ Kè ti Yìè nKuyie ndòò wè kù beke tì, kédennε tidòndòntì okpààtì nè o tǎmbè nè o nìtìbè be cǎi, kudòndònkù makù í nkpaá bá kumáà. ²⁸ Kòo kpààtì baa wēte kékpénkúnne o to kέyete Isidayεeribe bo yèmè.

9

Iwũs kumè

¹ Mèmmè kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: Kòtè okpààti cǐtè kóò nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie, tǐnti Ebedeebe ti tũ nkù tu á yóu tǐnti kù kó benitibè kè tí yè ké kù fié iwũs. ² Kàa yete bè bo yèmè, kàa baa kpáá yetírí, ³ kù bo duós nkè muwũðkũ ntanní mediè nkékuo a wũs: Sisǐ nè sǎmmarímúbè nè yòyóbè nè inààke nè ipe nè sibóó. ⁴ Ti Yiè nKuyie nyó nyému tǐnti Isidayeeribe ti kó iwũs kpéi mbá fèmafè báá kú.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Nanke nwe n yóó dǎòmè de kó tidièti Esibiti tenkè mièke.

⁶ Kè dèe wenté kè ti Yiè nKuyie mme ndòò kè Esibiti kòbe kó iwũs kú, bá Isidayeeribe kòfe mafè í nku bá fèmáà. ⁷ Kòò kpààtì tǒ nkè bèe síéké kénsó nyIsidayeeribe kó iwũs í ku bá fèmáà, kòò to baa nkpeñni, kòò yete Isidayeeribe bo yèmè.

Mekpàà mpǐmmè benitibè nè iwũs

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi nè Anò ke dò: Kouténè mutápeí, nkè Mòyiisii mù útóo keǐnkè okpààti ìkè. ⁹ Kè mùu naa nkutǎyukú kédátinné Esibiti tenkè kemou, kédari benitibè nè iwũs kénáá nyenúútè.

¹⁰ Mòyiisi nè Anò kè bèe kouté mutápeí nkékòtè okpààti borè kè Mòyiisii mù útóo keǐnkè okpààti ìkè kè mùu dátinné benitibè kénáá nyenúútè nè yemu.

¹¹ Esibiti kó benitinòmbè í nna ke kòtè Mòyiisi borè ke yé yenuútè múnke do bè pǐmmè, yè pǐ mmèè botí betòbè. ¹² Kè ti Yiè nKuyie nkpenkùnne okpààti to, kòò yete Mòyiisi nè Anò be kpeti kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémè Mòyiisi.

Yemátàrè kùòmè benitibè

¹³ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: Á yè dikũnweñni sèi kénáké okpààti ke dò: Ti Yiè nKuyie tǐnti Ebedeebe ti tũ nkù tu, á ti yóu, kè tí yè ké kù fié iwũs.

¹⁴ Kè dè í dò mmemme kù bo da poté, fǐ nnè a tǎmbè nè a nìtìbè, kàa banté òmòu í bomè ketenkè ke kù mànnè. ¹⁵ Kè kù do tú kù bo duonni mumammú kè mù da kuò fǐ nnè a kòbe nè miè ndi do í kpáá bo ketenkè ìnkè. ¹⁶ Kù né da yóu kàa kpáá fòu, ke bo yà ku wérímú mmu kè bèe déúkùnne ku yètìrì ketenkè ìnkè. ¹⁷ Kàa me mbaa dó kémpǐ nku nìtìbè ke yetírí bè bo yèmè. ¹⁸ Dè naa bo nkááké miè nkè kùu duonni fetaafè nè yemátàrè dièyè, di mu nyí dè yà nè Esibiti bomè. ¹⁹ Á tanné a kó iwũs tecǐtè nè dèe kó dimáà tu a kperè, iwũs ì bo mbo dikpàà nè benitibè ke í nta tecǐtè, yemátàrè yèe yóó dè bùótí kè dèe kú.

²⁰ Kòò kpààtì tǎmbè mabèe depe Kuyie nnáké tì, kètanné be wũs nè be tǎmbè de yiè. ²¹ Bèe sènkèrì de kó tináantì kè bembèe yóu be wũs nè bè kó betǎmbè dikpàà.

²² Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: Youte a nòutè keǐnkè, kè yemátàrèe duoní Esibiti tenkè kemou mièke, benitibè nè iwũs nè depaa ntidiiti ìnkè.

²³ Kè Mòyiisii youte o pààti tiwetì bíékè, kè ti Yiè nKuyie nduós nkè fetaafè mmí nke péú kè yemátàrè duoní Esibiti tenkè kemou mièke. ²⁴ Esibiti kòbe mu ndo í yà de kó fetaafè botí nè bè bomè, fèè mii nke péú kè yemátàrè duoní. ²⁵ Kè yemátàrèe bùótí benitibè nè iwũs kékuo, kécake tidiiti nè detie. ²⁶ Kè Kosenni Isidayeeribe kó dikarì dii máà nsoké. ²⁷ Kòò kpààtì yú Mòyiisi nè Anò ke dò: Di mmònni mí nnè n kòbe ti cààrèmu, di Yiè nKuyie nkuu wenni. ²⁸ Bántènè ku, kè yemátàrè nè itapíe kè dèe cómmú kè n di yóu kè dí yè.

²⁹ Kè Mɔ̀yɔ̀isi dɔ̀: N yóó yeroomu diheì kéyoute n nou kébántè ti Yiè nKuyie, kè itapíe nè yemátàrè kè dèe cómmú, kàa banté kuù temè ketenkè. ³⁰ N né yému ke tú fǝ́ nnè a tũmbè di mu nyí depe ti Yiè nKuyie.

³¹ Dè do sǝ́ ntidiiti òtemu, kè titònti pòrí, kè fetaafè mátàrè dè poté. ³² Tidiniiti tii máa do yenté ke yé ti mu ndo í òtemè.

³³ Kè Mɔ̀yɔ̀isii íté okpààti borè, kéta dikpàa, kébántè ti Yiè nKuyie nkè itapíe nè yemátàrè kè dèe cómmú, bá fetaafè ténke í nniu.

³⁴ Kòo kpààti yà fetaafè nè yemátàrè nè itapíe dè dèemè, kòo too wǝ́te kékpenke wenwe nè o tũmbè. ³⁵ Kòo baa n kpaá yetírí Isidayeeribe bo yèmè kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè Mɔ̀yɔ̀isi.

10

Fecofè tannímè Esibiti

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yɔ̀isi ke dɔ̀: Kote okpààti borè, mǝ́i kpénkǝ́nnè o to nè o tũmbè kpɛye ke bo dɔ̀ò tidièti be cuokè. ² Kàa ti nàké a bí nè a yaàbí n dɔ̀ò dè Esibiti kɔ̀be nè n dɔ̀ò tii dieti be cuokè. Kè di nyé n tùmè di Yiè nKuyie.

³ Mɔ̀yɔ̀isi nè Anɔ̀ kè bǝ́e kote okpààti borè kóo nàké ke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntínti Ebedeebe ti tũ nkù tu, a yóó kékǝ́nnè òmmònni amáa ku ìkè, kè ti yóu kè tí yè ke kù fié iwũǝ́? ⁴ Kàa yete ti bo yèmè, kù bo duònni fecofè nankè a tenkè. ⁵ Kè fǝ́e dátínné ketenkè bá kè ténke bá nfeí, fǝ́ bo cááké yemátàrè sùs ndè, kécááké detie ndemou kó tifààti dikpàa. ⁶ Fǝ́ bo píe nha cǝ́tè nè a tũmbè kpesi nè a nitibè kpesi. A cicebè nè a yaàribè bǝ́e mu nyí yà de kó kubotí nè bǝ́e bomè.

Mɔ̀yɔ̀isi bǝ́i mmǝ́mmǝ́ kǝ́ité okpààti cǝ́tè kéyè. ⁷ Kòo kpààti tũmbè ò nàké ke dɔ̀: Oniti yiè nyóó yóu òmmònni ò bo nti buòmmè meyei? Yóu be kè bǝ́e yè kǝ́fié be Yiè nKuyie nyiwũǝ́. A í wúó nhEsibiti kɔ̀be deumàa!

⁸ Kè bǝ́e yúni Mɔ̀yɔ̀isi nè Anɔ̀ okpààti borè kòo bǝ́e nàké ke dɔ̀: Katenè kǝ́fié iwũǝ́ di Yiè nKuyie. ǝ́mbe kǝ́ri? ⁹ Kè Mɔ̀yɔ̀isi dɔ̀: Ti kǝ́ri timou ndi. Ibí nè bekótibè benitidaabè nè benitipòbè nè ti nàake nè ti pe nè ti bǝ́ó. Ti Yiè nKuyie mbanni ndi. ¹⁰ Kòo kpààti dɔ̀: Di yèmmè dò m bo di yóumu kè di kote dimou, di pobè nè di bíàa? M báa dè dɔ̀ò! N yému ke dò ndi dó ti í wenni. ¹¹ Biti! M báa di yóu. Katenè dǝ́ndi benitidaabè máa kǝ́fié iwũǝ́ di Yiè nKuyie di do me nyé.

Kè bǝ́e bǝ́e bǝ́ti okpààti cǝ́tè.

¹² Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yɔ̀isi ke dɔ̀: Youte a nòutè Esibiti ìnkè, kè fecofèe kateni kécááké yemátàrè sùs ndè.

¹³ Kè Mɔ̀yɔ̀isii youte kupààti Esibiti tenkè ìnkè, kè diyè yèni kè bíékè kó kuyaakù ntũũ nke fuuti, kényiè nke fuuti kè dè nyóó wenté kè kù tǝ́ni fecofè diheì. ¹⁴ Kè fǝ́e tanní Esibiti tenkè kǝ́nsũ, kédátínné Esibiti tentáa mmumou mieke. Bè mu nyí yà fǝ́ kóo botí Esibiti, fǝ́ kóo botí me nyí kpaá bo buoté. ¹⁵ Kè fecofèe dátínné ketenkè kemou, kè dèe bitoo, kè fǝ́e cááké tidiiti nè yetebe yemátàrè do sùs ndè. Timúti nè tifààti dè ténke í nkpaá Esibiti tenkè kemou mieke.

¹⁶ Kòo kpààti yú Mɔ̀yɔ̀isi nè Anɔ̀ ke dɔ̀: N yeténè di Yiè nKuyie nku, ke di yeténè di mómmǝ́mbe. ¹⁷ Di wǝ́te kǝ́ n cǝ́ n yei nkébántè di Yiè nKuyie nkè kùu fũũ mmeyei nsǝ́mmè mie.

¹⁸ Kè Mɔ̀yɔ̀isii íté okpààti borè, kébántè ti Yiè nKuyie. ¹⁹ Kè kùu duó nkè diyè yèni kè bíékè kó kuyaakùu fuute kǝ́túóté fecofè kǝ́tanné tipènti kóo dàméèrì, bá fǝ́mafè í nkpaá Esibiti tempǝ́ nkumou mieke. ²⁰ Kè ti Yiè nKuyie nképénkǝ́nnè okpààti to, kòo yete Isidayeeribe bo yèmè.

Dibiinnì tannímè Esibiti

²¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dɔ: Youtɛ a nòutɛ kè dibiinnì tanní Esibiti tenkè kemɔu miɛkɛ kɛncɛɛ kɛ dɔ nhoniti bo na kɛ di kàáké.

²² Kè Mɔyiisii youtɛ o nòutɛ kè dibiinnì diɛrì tanní Esibiti tenkè kemɔu miɛkɛ kɛmmɔkɛ yɛwɛ yɛtãati. ²³ Òmɔu tɛnkɛ í nwúó nhotɔu, òmɔu í nyitɛ o kàrì, kɛ kuwenniku né mbo Isidayɛɛribɛ kó dikarì. ²⁴ Kòo kpààtì yú Mɔyiisi kóò náké ke dɔ: Di bo na kékɛtɛ dimɔu, di pobɛ nè di bí kɛfié iwũɔ di Yiè nKuyie. Di wũɔ ì maa yó nkpaá diɛ. ²⁵ Kè Mɔyiisi dɔ: Fãɔ yóó ti duó nti yóó fié ì wũɔ ti Yiè nKuyie nnè ti yóó kù pã ì kɛtuɔ. ²⁶ Ti yó ntɔmu ti wũɔ imɔu, fɛmafɛ í yó nkpaá, ì miɛkɛ nkɛ, ti yóó tãátɛmɛ kɛfié ti Yiè nKuyie. Ti mɛ nyí yé ti yóó tãátɛ ì, ti yóó kɛ ntɔkɛ kɛ ì yà.

²⁷ Kè ti Yiè nKuyie nkprɛnkunnɛ okpààtì to, kòo yetɛ bè bo yɛmɛ, ²⁸ kɛbéi nkɛ dɔ: Ítɛ m borɛ, kaa wɛtɛnì dī yīɛ a kumu. ²⁹ Kè Mɔyiisi dɔ: A bɛi nti tiñti, n tɛnkɛ í wɛtiní a borɛ.

11*Kuyie nnákémè bèè tu Mpo bè yóó kúmè*

¹ Dɛ mɔnni kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dɔ: M bo yí kɛpotɛ mɛsɔmmɛ okpààtì nè o kɔbɛ kè bè di yóu kè dí yɛ, bè yóó di betimu kè dí yɛ. ² Náké bá wɛɛ nitidòu, bá wɛɛ nitipòkù kòo mɔo o cɛpɛtitɔu yɛsɔɔbɔ nè timáti pɛiti kpɛyɛ.

³ Kè ti Yiè nKuyie nduó nkɛ Esibiti kɔbɛ dɔò Isidayɛɛribɛ mɛsàà. Okpààtì tũmbɛ nè bɛnitibɛ bɛmɔu Esibiti tenkè miɛkɛ kè bè ndé Mɔyiisi.

⁴ Kè Mɔyiisii náké okpààtì ke dɔ: Ti Yiè nKuyie ntu kù bo tanní Esibiti keyɛnkɛ cuokɛ, ⁵ kɛkuɔ bèè tu Mpo bɛmɔu Esibiti tenkè miɛkɛ, kɛkuɔnɛ a kóo Po, wɛɛ yóó da cɔutɛ tikpàti, kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ kunitipodaakù kùu te munammù ku kóo po nè iwũɔ idaaì imɔu ì tu iketiyl. ⁶ Yekúdabùò mbo dátinné Esibiti tenkè kemɔu miɛkɛ, yɛ kóo botí mu nyí ànné, yɛ mɛ nyí kpaá bo ànné. ⁷ Isidayɛɛribɛ kó dikarì náké bè báá kɛ tɛmɔtɛ oomɛ oniti yoo fɛɛfɛ. Kè di bantɛ ti Yiè nKuyie ncãnninkomɛ Esibiti kɔbɛ nè Isidayɛɛribɛ. ⁸ Dɛ mɔnni a tũmbɛ bo kɛtɛnì kɛnínkù n yìikɛ ke dɔ: Yɛ, fã nnè a kɔbɛ. Kè n yɛ.

Mɔyiisi bɛi mɛmmɛ kɛyɛnnɛ kemɛkɛ diɛkɛ okpààtì cɛtɛ.

⁹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dɔ: Kè n yí dɔò tidietì Esibiti tenkɛ, okpààtì í yóó di yóu kè dí yɛ.

¹⁰ Mɔyiisi nè Anɔo bè do dɔòmu tidietì pɛu okpààtì ìikɛ, kè ti Yiè nKuyie nnè kpɛnkunnɛ okpààtì to kòo yetɛ bè bo yɛmɛ.

12*Bè baámmè diyentébanni*

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi nè Anɔo Esibiti tenkɛ miɛkɛ ke dɔ: ² We ntãnkù wɛɛ yó ntú di borɛ dibenni kóo tãnkù ketiwɛ. ³ Á náké Isidayɛɛribɛ, we ntãnkù kó diyɛ pínni bá tɛɛ cɛtɛ tɛɛ tãátɛ fɛpiɛfɛ. ⁴ Kè tɛcɛtɛ matɛ kɛrni kɛ í yóó na kɛcáákɛ tɛ kó fɛpiɛfɛ kɛdeɛ, tɛɛ yà tɛcɛpɛtitɔbɛ kè bèɛ wɛnné kɛyà bè màmɛ ke bo na kɛ fɛ cãákɛ kɛdeɛ. ⁵ Dɛ kó fɛpiɛfɛ yó ntú fɛɛ kpa fɛnfɛ kuyɛnkù kɛntú fɛdaafɛ, kɛmmɔkɛ dibenni dimaa. Dɛ ntú fɛpiɛfɛ yoo tɛbuatɛ. ⁶ Dí nfɛ wɛi kɛ dɔ yɛwɛ tɛpítɛ nè yɛnàà. Dɛ yīɛ ndi bá tɛɛ cɛtɛ yóó kuòmɛ tɛ kɔfɛ dihúríkɛpãnni mɔnni. ⁷ Kè bèɛ níɛtɛ mɛyĩ ndibòrì tipùti tidɛ nè dibòrì ìnkɛ. ⁸ Kè bèɛ pũnnɛ dɛ kó imaa nkɛ ì cãákɛ keyɛnkɛ nè pɛɛbɛ bèɛ í kɔɔrɛnɛ mutie mùu muuti nè tikũnfãàti tiiti. ⁹ Ì bá nkpaá ke bɛ nkɛ dí ì cãákɛ, di mɛ mbáá ì bèhnné, dí ì pũhnné

imou, diyuu nè itààkè nè tinauti. ¹⁰ Dí báá cááké késúó ndèmarè. Kè dèè kpáá kè dè wenté dí dè cóu. ¹¹ Dí nfè càá nkè yi di naàkũò nkè níé di nèùti kè tó di pààti, kè nfè càá nkè dó mēcāā. Diyentébanni ndi.

¹² De kó keyènkè m bo fité ketenkè kemou kékuo bèè tu Mpo Esibiti mièkè nè iwũò idaa yi iketiyi. Míi tu di Yiè nKuyie. ¹³ Di niéké mēè yĩi ndi bōrè, mēè yó nte kè m pēēté di cēi kékuo Esibiti bèè tu Mpo kè di yóu.

¹⁴ Di yó mbaàmmu de kó diyie kè denniní n kpéi nsāā, ikuó nyi n di duó nyi kè i yó mbo.

Isidayeri yó mbaàmmè pēē wēè í kōrenè mutie mùu muuti pēē de kó dibanni

¹⁵ Yewe yèyiekè mièkè di bá nyo mpēē wēè kōrenè mutie mùu muuti pēē, diyie ketiri yiè dí mù dēnne di cēi, yewe yèyiekè yenyè mièkè. Kè wēè cááké pēē wēè kōrenè mutie mùu muuti pēē bēè ò dēnne Isidayeribè cuokè. ¹⁶ De kóo tǎnkù yiè ketiri nè diyienni di níi tíi nkébaá ndibanni, di báá pĩ mmutōmmú mamù de kó yewe kè dè í tú di bo bēnnémè mudii.

¹⁷ Di yó mbaà nde kó dibanni kè denniní n di dēnne dii yiè ndi Esibiti tenkè. De kó ikuó yó mbomu sǎā kè di nyi dōrri. ¹⁸ De kóo tǎnkù diyie tēpítè nè dinaanni yiè kuyuoku kētuakenè sipísidé nè òmáa yiè kuyuoku, di bo ncáa mpēēbè bèè í kōrenè mutie mùu muuti bēmbè. ¹⁹ De kó yewe yèyiekè mièkè mutie mùu ñ nte kè pēē múútí mù bá mbo di cēi. De kó yewe mièkè wēè bo cááké pēē wēè kōrenè mutie mùu muuti bēè ò dēnne Isidayeribè cuokè, bá kòò tu opòò yoo Isidayeri. ²⁰ Bá kè di bo kēè bíékè di bá ncáa mpēēbè bèè kōrenè mutie mùu muuti de kó yewe.

²¹ Kè Mōyiisi yú Isidayeribè kó bekótibè kè bè nàké kè dō: Kōnnè kēpĩmmú ipe yoo sibóó bá tēè cīētè, kēfié diyentébanni. ²² Dí wáá isópù kó tifaàti kēpōtè mēyĩ ndinaabuu mièkè kéníété dibòri tipítì tidé nè dibòri ìnkè. Òmòu báá yè ditowaà kè dè yàa wenténè. ²³ Di Yiè nKuyie ntatinímu keyènkè kè bo kuò Esibiti kòbè, kè kù yà mēyĩ ndibòri kù báa yóu kòò kòùti ta di cēi. ²⁴ Di yó ndōrimu de kó ikuó sǎā nè di yaàbíó. ²⁵ Kè di ta ketenkè di Yiè nKuyie nyè nkù yóó di duó nkè, dí ndōri de kó ikuó. ²⁶ Kè di bí di beke kè tú, ònyi kuó nyi di dōrimè? ²⁷ Di dō: Tí dōri diyentébanni kó ikuó nyi kè déúkunko tí Yiè nKuyie nyètiri, kù do pēētémè ti cēi kékuo Esibiti kòbè kè ti yóu.

De mōnni kè Isidayeribè sīnnóó kénínkú, ²⁸ kēíté kékũũ mbè cēi kédòò Kuyie ndo nàké tí Mōyiisi nè Anò.

Kuyie nkùòmè Esibiti bèè tu Mpo

²⁹ Keyènkè cuokè kè ti Yiè nKuyie nkōtení kékuo bèè tu Mpo Esibiti tenkè mièkè, kékuo okpààti kóo po, wēè do yóó ò cōuté tikpàti kēntò kētuakenè kudaakù kùu bo dikpetintou ku kóo po nè iwũò idaa iketiyi. ³⁰ Okpààti nè o tũmbè nè o nìtibè kè bēè ente keyènkè kénkuò nhEsibiti yekúdabùò, kè yé tēcīētè matè do í sokémè tēè kou í ku. ³¹ Kòò kpààti yú Mōyiisi nè Anò de kó keyènkè kè bè nàké kè dō: Díndi nè di kòbè yēnnè n kòbè cuokè, kōtenè kēfié iwũò di Yiè nKuyie kéndōnnè di béimmè. ³² Túóténè di wũò imou kényè kéndōnnè di béimmè. Di bántè Kuyie nkè kù n dōò mēsàà.

³³ Kè Esibiti kòbè íkuò nkè tú, ti yóó kú timou ndi, kēmpéinko Isidayeribè kè tú: Yēnnè mēcāā. ³⁴ Kè bēè túóté tipēēcootì tìi í mùútí nè yēbò kéditinne kētò.

³⁵ Kè bēè dōò Mōyiisi bè nàké tí kémúóké Esibiti kòbè yēsòbò nè timátì péitì kpèye nè tiyààti. ³⁶ Kè ti Yiè nKuyie ndòò Isidayeribè mēsàà, kè Esibiti kòbè mbè pāā mbè mōú dè. Mēmme kè Isidayeribè tó Esibiti kòbè kpèrè kényènnè.

Isidayεεribε yèmè Esibiti

³⁷ Kè Isidayεεribεε íté Dammusesi kékote Sukoti, bè do bo ntùòke benitibè sikoupiókòusikuò (600000). Bè í nkàa mbenitipòbè nè ibí. ³⁸ Kè sántíke kabe mabè mbè neínè nè iwũò péu nè ipe nè inààke. ³⁹ Kè bèε pũnné pèèbè bèè í kòorenè mutie mùu muuti, ké yé bè do bè bètimè Esibiti, kè bè nyetì mεcāā, mbè í nto tidiiti matì.

⁴⁰ Isidayεεribε do bo Esibiti ke dò yεbie sikousinàà nè sipísitàāti (430) ndi, ⁴¹ kényè be naàmuntì tũ ntũ mmèè botí titòbè. Bè do yè yεbie nsikousinàà nè sipísitàāti kperi kó diyie sɔnni ndi. ⁴² Dε kó diyie kó keyènkè bè yó nkè baammu sāā ke déúkunko ti Yiè nKuyie nyètìrì, kù bè dεetè kèè yènkè nke Esibiti tenkè.

Diyentébanni kó ikuó

⁴³ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi nè Anɔɔ ke dò: Nte diyentébanni kó ikuó: Opòò mɔu báá di dε kó mudii.

⁴⁴ Kè kudaakù bo bè donté kù, dí kù cānté kè kùu di dε kó mudii.

⁴⁵ Opòò nè otōntì bè báá mù dī.

⁴⁶ Dε kó imaa ndi yóó ì cāáké kudieku mieke nke, di báá ì yènnè ditowāā, di mε mbáá kéété dikóũ marì.

⁴⁷ Isidayεεribε bεmɔu bεé yó mbaā ndε kó dibanni.

⁴⁸ Kòo pòò mɔu dó kébaā ndε kó dibanni kédéúkunnε mí ndi Yiè nKuyie nyètìrì, wèe cāmmú o cīètè benitidaabè bεmɔu. Mεmme ò bo namè ké ndi kòkénè, kòò í cānté ò báá di dε kó mudii.

⁴⁹ Dε kó ikuó yó mbo dīndi Isidayεεribε di kpéi nke nè bεpòòbè bèè bo di cuokè.

⁵⁰ Kè Isidayεεribεε dàò Mɔyiisi nè Anɔɔ bè nàké ti weti weti. ⁵¹ Dε kó diyie ndi ti Yiè nKuyie mbè dènnemè, ké bè tũnnε be naú be naú, bè dò nkéndommè.

13

Kuyie nyemmè bèε cānné bèè tu Mpo ku kpéi

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dò: ² Dí nni nduò mbèè tu Mpo nè iwũò ketiyì, dè tu n kperε ndε.

³ Kè Mɔyiisii náké benitibè ke dò: Dí ndenniní diyie dii nkpéi, di yè di Esibiti. Di do kè tu tidaatì nti, kè ti Yiè nKuyie ndi dènnení nè ku kó muwérímú. Kè di baā ndε kó dibanni di bá nyo mpèèbè bèè kòorenè mutie mùu muuti. ⁴ Di yèmu nyie nhEsibiti mudidèi kóo tǎnkù. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie nti tanné kù do yè nkù yóó duó nkèè tenkè ti yembè, mēnaamiè nnè mεcekùò ndè pũò ndè, Kannahāā botí kabe borè, Itiibe nè Aməriibe nè Efibe nè Sebusiibe. Dí mbaā ndε kó dibanni bá dii benni dε kóo tǎnkù Kuyie nkpéi. ⁶ Yewe yèyiekè mieke dí ncáá mpèèbè bèè í kòorenè mutie mùu muuti diyiénni yie kébaā ndiyentébanni. ⁷ Dε kó yewe yèyiekè mieke di bá ncáá pèèbè bèè kòorenè mutie mùu muuti, dε kóo pèè mε mbá mbo di cēi mieke, dε kó mutie mε mbá mbo diheì dimɔu. ⁸ Dε kó diyie di nnáá ndi bí ke tú: Ti baā ndε kó dibanni ti Yiè nKuyie nti dàò dè kpéi nke ti yetì dii mōnni Esibiti. ⁹ Dε kó dibanni yó ídò ndibenkèrì ndi di kpéi, kè dí di dàò mεcannimè ké mmè ũ di nɔu ke mē írì di tīi, kè mē di denniní di Yiè nKuyie nkó ikuó kùu di dènnε Esibiti nè ku wérímú. ¹⁰ Bá dii benni di níi dàò dε kó ikuó dε kó dimōnni.

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nti tanné Kannahāā tenkè kù dò yè nkù yóó duó nkè ti yembè nè tinti. ¹² Tí nkù duò mbèè tu Mpo nè iwũò daaì ketiyì, kuù dè te.

¹³ Disāmmarímbii didaari ketirì di níi di cèète nè dipebii. Kāa mε nyí yóó di cèète, a pité di fōnii kékuo, ke níi kù donténè bèè tu Mpo. ¹⁴ Kè ti bí ti beke ke tú dε kó mēdòòrì mē tu ba? Ti dò: Kuyie nti dènnε dii yie ndi Esibiti nè ku wérímú

Isidayeeribe be cuokè, kéntú dibiinnì Esibiti kabe bíékè, ke tú kuwenniku Isidayeeribe bíékè. Bè í ntáónnè betabè keyènkè kemou.

²¹ Kè Məyiisii youte o nòutè dàmèèrì ìnkè, kè ti Yiè nKuyie nduənní diyie yìenì kèè bíékè kó kuyaakù, kè kù nyié nke fuuti, kékéété menie. ²² Kè mēe kpěnné tipítì tìdé kéndò nyiduotí, kè Isidayeeribe na dekperè késénté bá be naàcèi í mbùúté. ²³ Kè Esibiti kabee bè tūnne nè okpààtì nè o kpàrìsēi nè si dèèbè, kéta dàmèèrì cuokè. ²⁴ Kukūnwentóo mōnni kè ti Yiè nKuyie nwénténí dihāātīnni nè diwetiri mieke káyà Esibiti kabe kó fehāāpōnnafē, ké bè bōnté dikōnkōōnni. ²⁵ Kè be kpàrìsēi cake kè bēe yīēke mucēmmu, ke dō: Tí cokénè, be Yiè nKuyie nkuù bè kōmmú ke ti kpānnè.

²⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke dō: Youte a nòutè dàmèèrì ìnkè kè menie nwēte kédátinné Esibiti kabe nè be kpàrìsēi nè si dèèbè.

²⁷ Kè Məyiisii youte o nòutè dàmèèrì ìnkè kukūnwentóo mōnni kè menie nwēténí mē do dōmmè, kè Esibiti kabee mē yà kēncokù kè ti Yiè nKuyie nduó nkè mēe bè pōnténè. ²⁸ Kè menie dátinné sīkpàrìsēi nè si dèèbè nè okpààtì āāpōmbè bèè tū nyIsidayeeribe, bá òmou í nyenté bá omáà. ²⁹ Menie ndo kpěnné kéndò nyiduotí nyi, kubakù yóu nè kucānku, kè Isidayeeribe na dekperè késénté.

³⁰ De yie ndi ti Yiè nKuyie ndeeténè mē Isidayeeribe Esibiti kabe kè Isidayeeribe yà Esibiti kabe kumè dàmèèrì nùu, ³¹ káyà ti Yiè nKuyie nkpeñnime ke kùo Esibiti kabe ké kù yòte, káyie nku kpeti nè ku kóo tōnti Məyiisi kpeti.

15

Məyiisi kó feyènfè

¹ Məyiisi nè Isidayeeribe kè bēe dentè feyènfè fie nkésāntenè ti Yiè nKuyie nke dō:

M bo ndiè nke sánti ti Yiè nKuyie,
kù benkemè ku wērímu deumè,
ke diu ntesāntè nè te dèètì
kè dè pōnté dàmèèrì mieke.

² Ti Yiè nKuyie nkuù tu n wērímu
n yó ndiè nke ku nsánti,
kuù n deeté, kuù n te,
n yó nku ndonti, n cice do ku ntū,
n yó ndéúkunko kuù yètìrì.

³ Ti Yiè nKuyie ntú okpàrì nwe,
ke sànnè o yètìrì.

⁴ Kuù diu nhokpààtì kpàrìsēi nè o āāpōmbè dàmèèrì mieke
kuù duó nkè iwēi yembè pōnté tipènti kóo dàmèèrì mieke.

⁵ Kè dàmèèrì fūš kó menie mbè dátinné,
kè bè diu ke cùtúo ditàrì kōme.

⁶ Ti Yiè nKuyie nha kpeñnimu,
Ti Yiè nKuyie nfšš kèkí a dootitabè.

⁷ A kó tikpeti ti te kaa na a dootitabè,
kaa mieke kó muhāā mbè còuté timúkpeti kōme.

⁸ Kuyie fšš wei kè menie nkpeñné
kè yenéfinfirè naá nyiduotí,
ke cōmmú ke ténke í pūš.

9 Ti dootitabè do náámmu ke tú:
Ti bo bè tūnne ké bè ninte,
kéfeke be kperε, kédì kénsànnè.
Ti bo kpatε ti se ké bè kùo bemou.

10 Kuyie nkàa wei kè dàméèrì bè dàtínné,
ké bè diu ke cùtóo dibierimínni kōme
menékpérímè cuokè.

11 We mbo ke da dōnnè fǝ nti Yiè nKuyie?
Ke dò mpáíí, ke kpa meyei nke kpeñni,
ke dǝori tidiεti kè bè ò dé.
Fǝǝ nǝ nke dǝori tidiεti.

12 Kuyie nfǝǝ yòùte a nòùtè mèmáà
kè ketenkè bè maánko.

13 Nè a kó mesàà nke niité a nìtìbè
a donté bè nè a wērímu,
ke bè kòrinè a tenkè sààkè.

14 Kè benitìbè tì kèè kè bè kǎnti au,
kè Fidisitēεbe kǎmbùàtì duò.

15 Kè Edǝmmu kó bekpààtìbè yǐèkù,
kè kufǝwáá mpǐ Mǝabu kó bekpààtìbè,
kè Kannahǎa kǝbe kǎnti yǎrikε.

16 Kufǝwáá ndiekù nè kukǎmbòdorí kè dè bè auté.
A nòùtè kpeñnimu tēε te kè dè bè kpeí,
ke bè dò nkáré,
ke kémúnè a nìtìbè bo pēētémè,
a nìtìbè a donté bè.

17 Kàa bè kòrinè a tāri ñnkè,
ke bo bè kǎnne a ã dè.
Ti Yiè nKuyie nfǝǝ tūnte dikari a yó mborè,
nè a nòùtè nte a maámè a cǐētè.

18 Ti Yiè nKuyie nfǝǝ yó ntú okpààtì sǎà.

19 Okpààtì sǎi nè o kpàrisǎi nè si deèbè dè diu dii mōnni meniε, kè ti Yiè nKuyie
nduó nkè dēε pōnté, kè Isidayεribε bie sénté bá be naàcèi í bùúté.

20 Kè Midiyammu, Anǝ tāū Kuyie mpǎānǎāntì náāntò túóté dibàrì kè
Isidayεribε kó benitipòbè bemouu ò tūnne, kòo mbie nkè bè au.

21 Kòò diè nke tú:
Nsǎntínè ti Yiè nKuyie
kù benkemè ku wērímu deumè,
ke duó nkè tesǎntè diu nè tē deètì
kè dè pōnté dàméèrì miεke.

ISIDAYΕRIBΕ DO KÉRÍME DIKPÁÀ TEDONTΕ MIEKE

Isidayεribε yàmè menétiime

22 Kè Mǝyisii bè í ntipèntì kóo dàméèrì kè bèε kété kénwetí dikpáà diεrì
Suudi, kémmeke yeve yētāati bá bè í pèté meniε, 23 kētuoke Maara káyà meniε
mbè í nna ke mè yà, ke yé mè tiimè. Mε tiiku kpéi nte kè bè mè tu Maara. 24 Kè
benitìbè ñkpannè Mǝyisii ke tú: Ti yóó yà ba? 25 Kè Mǝyisii kuónnè ti Yiè nKuyie,
kè kùu ò benke kudǝu makù, kòo kù mèú nkè mèε narikε.

Kè ti Yiè nKuyie mbè duó nyikuó kébenke bè yó ndǝrimè. Dεñde Kuyie mbè
yàákémè, 26 ké bè nàké ke dò: Kè di kémú mí ndi Yiè nKuyie n kpeti, ke dǝori n

dómè, ke kèmmú n di náá ntì, ke dɔ̀rì n kuó yèmmè, m báá di bɔ̀nté muməmmú m bɔ̀nté mù Esibiti kɔ̀bɛ. Míi tu di Yiè nKuyie nkùù di miékùnkò.

²⁷ Kè bèe tuáke dibòrì marì bè tu di Edimmu kè sibií dè bo tɛpítè nè sɛ́dɛ́sì nè dɛpuonne sipísìyiekè kè bèe dè bàtè kɛ́ntókénè mɛniɛ.

16

Kuyie mbè dúmmè mánnì nè yɛpɛ́pɛ́rɛ

¹ Kè Isidayɛɛribɛ ité bɛmɔ̀u Edimmu kɛ́tuáke Sinni kó dikpáà, Edimmu nè Sinaii dɛ cuokè, otànkù dɛ́ríwè diyìè tɛpítè nè dinummurì nè bè yèmmè Esibiti.

² Kè Isidayɛɛribɛ nkpannè Mɔ̀yiisi nè Anɔ̀ ke tú: ³ Dè yíme kè ti Yiè nKuyie nyí ti kùò Esibiti tenkè, ti do ò nkari dè kè simankũmbóó ñkú kè ti yo nke sannè? Kè di ti tɔ̀nɪ dɛ ndikpáà dii mmieke kè ti bo kú timɔ̀u nè dikònni?

⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yiisi ke dɔ̀: M bo cũũko kɛ́nkè kó mudii, bá wè ò níi yè kékou ò yóó na kédimè dɛ kó diyìè. Mɛ̀mmɛ n yóó di yáákémè kɛ́yà kè di yie n náànti. ⁵ Diyìè kuónni yie, di níi yóó bɛ́nné kè dè mmànnè di òó bɛ́nné mɛmmɛ kuce mɛ́démè.

⁶ Mɔ̀yiisi nè Anɔ̀ kè bèe náké Isidayɛɛribɛ ke dɔ̀: Kuyuoku kuù ndi bo banté ti Yiè nKuyie nkuù di dɛ̀nnɛ́nɪmè Esibiti tenkè. ⁷ Nanke dikũnweñni kɛ́yà ti Yiè nKuyie nkó tikpeti, kù kèèmu di kù kpànnèmmè. Ti tú òmbɛ kè di ti kpànnè? ⁸ Kè Mɔ̀yiisi dɔ̀: Kuyuoku kuù nti Yiè nKuyie nyóó di dúmmu imaa nkè di cááké, nanke dikũnweñni kè kù di dúo mmudii kè di di kɛ́nsànnè. Kù kèèmu di kù kpànnèmmè. Ti tú òmbɛ kè di ti kpànnè? Di kpànnè Kuyie nku.

⁹ Kè Mɔ̀yiisii náké Anɔ̀ ke dɔ̀: Náké Isidayɛɛribɛ bɛmɔ̀u kè bèe tóónni Kuyie mborè, kù kèèmu bè kù kpànnèmmè.

¹⁰ Kè Anɔ̀ nkpaá náánnè Isidayɛɛribɛ, kè bèe wɛ́ɛtɛ dikpáà bíékè kɛ́yà ti Yiè nKuyie nkó tikpeti diwɛ́tirì miɛke. ¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yiisi ke dɔ̀: ¹² Náké Isidayɛɛribɛ ke tú: Di níi bo cááké imaa nkuyuoku, dikũnweñni kédì mudii kɛ́nsànnè, kɛ́banté míi tumè di Yiè nKuyie.

¹³ Kuyuoku mɔ̀nni kè yɛpɛ́pɛ́rɛ yènni kɛ́piɛ mbe kari. Dikũnweñni kè bèe yà dè màntèmmè ke bè fité. ¹⁴ Timaànti yòtɛ dii mɔ̀nni kè dɛmarè nkpaá nónké ketenkè ke dɔ̀ mɛ́dibii nke dɔ̀ mmupáà. ¹⁵ Kè Isidayɛɛribɛ dè yà kénwúó nke békú betɔ̀bè ke tú: Bá nni mmu? Kè Mɔ̀yiisii bè náké ke dɔ̀: Kuyie ndi dúo mmùù dii mmu. ¹⁶ Ntɛ ti Yiè nKuyie nyɛ ndè ndòmmè: Bá wè ò níi kou benitibè màmmè o cɛ̀tɛ. Dɛmómbirɛ dɛmáà onitì.

¹⁷ Kè Isidayɛɛribɛ kou, kè bɛmabè kperɛ ñsũ kè betɔ̀bè kperɛ kɛ́nni. ¹⁸ Kè bèe berinè dɛmómbirɛ, kè wèè do kou péu o kperɛ í mpɛ́ɛtɛ dɛmómbirɛ, wèè do kou sámɔ̀p o kperɛ í ndòntɛ dɛmómbirɛ. Bá wè kè dè nhò sànnè ò bo dimè.

Ti Yiè nKuyie nyɛ mbè ñwàà mmánni mɛ́ botí nè yèè wɛ

¹⁹ Kè Mɔ̀yiisii bè náké ke dɔ̀: Òmɔ̀u báá súo mmudii nanke dikũnweñni kpéi.

²⁰ Kè bɛmabèe yetɛ késúo nkè yebiè dè ta, kè dèe ànné kunú. Kè Mɔ̀yiisi miɛke bè peike. ²¹ Kè bè níi pike kou bè dɔ̀ nkédi kè dè mmamè, kè diyìè tònkè dèe yɛntɛ.

²² Diyìè kuónni yie kè bèe kou dɛmómbirɛ mɛ́démè dɛmè onitì. Kè bekótibèe kɔ̀tɛ kénáké Mɔ̀yiisi. ²³ Kè Mɔ̀yiisi dɔ̀: Kuyie nyɛ ndí ndɔ̀rì mɛmmɛ. Nanke tú tɛom̀pùtè ntɛ, diyìè sààrì Kuyie ntáátɛ di. Ciennè di dó kécie ndè, kɛ́bɛ́nné di dó kɛ́bɛ́nné dè. Kè di di kè dèe súo ndí dè ñnné kɛ́mbaà nanke dikũnweñni.

²⁴ Kè bèe súo nnanke kpéi, kɛ́ndònnè Mɔ̀yiisi bè nákémmè. Kè dèe wenté dè í nhánné kunú, yebiè mɛ nyí ndè ta. ²⁵ Kè Mɔ̀yiisi dɔ̀: Dinè tɛom̀pùtè nte yie, Kuyie nkó diyìè. Kè di yè di í yóó pɛ́tɛ. ²⁶ Di níi yóó kou yewe yèkuò ndi. Diyíennì yie mù í yó mbo. Tɛom̀pùtè ntɛ.

²⁷ Kè bèmabè ncíéké kényè diyè yíennì yìe ke bo kou kémónté. ²⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbeké Mòyiisi ke dò: Di yóó yie nhòmmònnì, n di nàké tì nè n kuó? ²⁹ N di duómmè teomputè, deè te kè nh ɔɔ di duó mmudiì diyè kuónnì yìe kuce mèdémè. Teomputè yìe bá wè ò ní nkari o cífètè ò báá yè.

³⁰ Mèmmè kè Isidayeeribe nhompu diyè yíennì.

³¹ Kè Isidayeeribe yú de kó mudii ke dò: Mánnì. Mù do dònnè medibii mme, ke weti ke dònnè mucekòyuo.

³² Kè Mòyiisi dò: Nte ti Yiè nKuyie ntu mù: Bennénè mánnì demómbire mèmáà kòo mbo kè di yaábí ní ò yà kébanté mí nKuyie n di dènnè Esibiti kè ndi duò mmùu diì dikpáa mieke.

³³ Kè Mòyiisii náké Anɔ ke dò: Benné mánnì demómbire mèmáà kéuté diconkuri kéínnè ti Yiè nKuyie ntaummè tou mieke kè di bí nhò yau.

³⁴ Kè Anɔ yie nti Yiè nKuyie nnàké ti Mòyiisi kéánnè mánnì diconkuri kéínnè metaummè tou mieke ikuó nentì ìikè.

³⁵ Isidayeeribe do yo mmánnì nwe ke dò yebie nsipísìnàà. Bè do yo mmánnì nwe ke yàa tuòkenè Kannahā.

³⁶ (Bè do bennénè dèè mómbire mánnì ke ínnè dè do mànnè dítìrì mènàà ndi.)

17

Isidayeeribe mòntémè menie

(Wénté Mukétimù 20:2-13)

¹ Kè Isidayeeribe yie nti Yiè nKuyie mbè nàké tì, kéíté Sinni kó dikpáa, kénkéri kébáté Defidimmu, bè í mpètè menie nke yà. ² Kè benitibèe íi ndikpànnì nè Mòyiisi, kéntú: Tí duónnè menie nkè tí yà. Kè Mòyiisi dò: Dè dòmmè kè di n kpànnè? Dè dòmmè kè di yáú ti Yiè nKuyie?

³ Kè sinéyɛi auté benitibè kè bè ò kpànnè ke tú: A ti dènnenì Esibiti kè sinéyɛi sù bo ti kuó tìnti nè ti bí nè ti wũɔà?

⁴ Kè Mòyiisi kuónnè ti Yiè nKuyie nke dò: N yóó dɔɔ ba benitibè bie? Dè kpaá sámpró nwe kè bè m búótí yetàré kékuɔ. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie nnàké Mòyiisi ke dò: Deite Isidayeeribe kó bekótibè mabè, kétúóté a pààti a do poténè kù kukó nkéniité de ìikè. ⁶ N yó mbomu ditāri Odebu kó dipèrì borè, kàa di poté, kè menie nyènnì kè benitibèe yà.

Kè Mòyiisii dɔɔ Kuyie nhò nàké ti Isidayeeribe kó bekótibè ìikè.

⁷ Kè bèe yú de kó dibòrì ke dò: Masa nè Mediba, dèè tu Dikpànnì nè meyáàmè. Bè do de nyíinnè dikpànnì Mòyiisi, kéyááké ti Yiè nKuyie, kémbékú bemáà ke tú: Kuyie nti bonàa kè kù í ti bonè?

Isidayeeribe namè Amadesiibe

⁸ Kè Amadesiibe dinté Isidayeeribe mudoò Defidimmu. ⁹ Kè Mòyiisi náké Sosuwee ke dò: Tāāté benitibè kékɔte kékpànnè Amadesiibe. N naa yó mbo ditāri ínkè nke, ke to Kuyie mpàati.

¹⁰ Kè Sosuwee dɔɔ Mòyiisi ò nàké tì, kékɔte kénkpànnè Amadesiibe, Mòyiisi nè Anɔ nè Uuri kè bè bo ditāri ínkè. ¹¹ Kè Mòyiisi yùo o bakù Isidayeeribe ínnò, kè kù cònnè Amadesiibe ínnò. ¹² Kè Mòyiisi baà nhɔu, Anɔ nè Uuri kè bèe wáá nditāri, kòo kari, kè yìe nni mpĩ nho bakù youú, kòo tòu pĩ nkucànkù. Kòo baà nni nyuo kè diyè yàa tannè. ¹³ Kè Sosuwee na Amadesiibe, ké bè kùɔ.

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Møyiisi ke dò: Wāri de kó tináaànti dipátiri miéke kè dí nti yé. N yóó kuamu Amadesiibe pái pái, bá òmòu ténke bá ndenniní be kpéi ketenkè ìnkè.

¹⁵ Kè Møyiisii maá diwũtònni ké di yu ke dò: Ti Yiè nKuyie ntú n kó mēcannimè. ¹⁶ Kè bēi nke dò: Amadesiibe mē ndàátimè ke kpānnè ti Yiè nKuyie, kuù yó mbè kpānnè sáà.

18

Møyiisi còkù Setidoo ò siékémè

¹ Kè Setidoo Mandiyāābe kuó niùti, Møyiisi còkùu keè ti Yiè nKuyie ndòò dè Møyiisi nè Isidayēeribe, kékeè kù bē dēnnemè Esibiti, ² kētúóté Møyiisi pokù Sefodaa ò do duó nkè wèe kònkò, wenwe nè o bí idé. ³ Deketirè yètiri do tú Kedisammu (dèè tu Mbo-Kupòòkù). ⁴ Kòò sàmpròu kpèri tú Kù-Nteennè (Nè bē kó tináaànti Ediesē). Kòò dò: Kuyie n cice do tũ nkù, kuù n teennè, kè n yenténè okpààti siè.

⁵ Kè Setidoo Møyiisi còkùu túóté Møyiisi pokù nè o bí idé, kékote Møyiisi borè, ke sò mbè baté Kuyie ntāri také. ⁶ Kòò náké Møyiisi ke dò: Mí nSetidoo a còkù, mfi tóni a pokù nè a bí idé, ke kàtenēni a borè. ⁷ Kè Møyiisi ò co, kóò ɔrí, kè bēe beke betòbè kōnnaatí, kēta Møyiisi tou. ⁸ Kòò náké ò còkù ti Yiè nKuyie ndòòmè Esibiti kóo kpààti nè o kòbe, Isidayēeribe kpéi nnè bē mǎánè mēè áárìmè, kè ti Yiè nKuyie mbè dēté. ⁹ Kè dēe narike Setidoo ti Yiè nKuyie ndòòmè mēsàa nyIsidayēeribe, ke bē dēténè Esibiti kòbe. Kòò dò: ¹⁰ Ti Yiè nKuyie nyètiri ndeu, kunku kùu di dēténè okpààti nè Esibiti kòbe be nɔu miéke. ¹¹ M bantému di mmònni ti Yiè nKuyie pēētémè yebòkè, kù benkemè ku wērimú Esibiti kòbe fēũnko dii mōnni Isidayēeribe.

¹² Kè Setidoo Møyiisi còkùu kuò Kuyie nfeðfè kētuò nké kù kùo fetefè kébénné. Anɔò nè Isidayēeribe kó bekótibè kè bēe ò wēnnénè, kè bēe di Kuyie nyìkè.

Møyiisi tǎnkémè bēmabè kè bē mbekù

¹³ Kè dēe wenté kè Møyiisii kari kémbekùnè benitibè dikũnweñni nè kuyuokoo, kè bē còmmú o ìkè. ¹⁴ Kòò còkùu yà dēè dòòri kóò beke ke dò: A dɔòri ba? Dè yīme kàa kàri amáà kè benitibè da murí, dikũnweñni nè kuyuokoo. ¹⁵ Kè Møyiisi dò: Bè kàtení m borè ke dó kékeè Kuyie mbo bē nàké ti nti. ¹⁶ Kè bē mòke timatì bē ɔ̃ kàtení m borè nde, kè n ti mbè tũnte, ké bē nàké Kuyie nkuó nè ku tié. ¹⁷ Kòò còkù dò: A dɔòri dè í wenni. ¹⁸ A bo ɔu, kè benitibè múnkee ɔu kényĩke. De kó mutòmmú da deunemu, a báa na ké mù pī nhamáà. ¹⁹ Yie n yóó da duó nyii tié nkè Kuyie nda teennè. Fɔ̃ yó ntɔu benitibè kpèti tii yóu ke kòrìnnè Kuyie mborè. ²⁰ Náké be Kuyie nkuó nè ku tié, ké bē benke kuce bē dò nkéntũ nkù. ²¹ Tǎáté benitibè móm̃m̃m̃be, bēè dé Kuyie nke náá ntimóm̃m̃nti, bēè í dó ticuuti kó mudii, kè bē mbaké yetĩrè. Yie mbenitibè tekɔupíítè (1000), otɔu tekòutè (100), otɔu sipísìnùmmù, otɔu tepíítè. ²² Bēè yó mbekùnè benitibè. Kè tii de u bēè ti nda náké, kè tii kēñni bēè ti beké bēmáà. Yaate a tɔu kè bēè di nda toténè. ²³ Kàa dòò mēmme ke tũ nKuyie nda náké ti a báa ɔu. Benitibè níi bo nkũnti kè diwèi bē bo.

²⁴ Kè Møyiisii yie nho còkù ò nàké ti, ké ti dòò timɔu. ²⁵ Mēmme ò tǎnkémè Isidayēeribe miéke benitibè móm̃m̃m̃be, kè bē mbaké benitibè. Yiè ntekɔupíítè (1000), otɔu tekòutè (100), otɔu sipísìnùmmù, otɔu tepíítè. ²⁶ Kè be mbekùnè benitibè sáà ke kòrìnnè Møyiisi borè tii de u, ke bekù tii kēñni bēmáà.

²⁷ Kòò còkùu ò cau nkékò nho cie.

KUYIE NDÒOMME METAUMME NE ISIDAYEERIBE

19

Kuyie nyēmmè kù bo taunnè Isidayεεribe

¹⁻² Kè Isidayεεribeε ité Defidimmu, kētuoke Sinaii tārì kpáà, otànkù tǎǎnwè kó diyie diketiri do ndi nè bè yēmè Esibiti, kè bèε báté ditāri také. ³ Kè Mōyiisii deke ditāri ñnkè, ke bo yà ti Yiè nKuyie.

Kè kùu ò yu ditāri ñnkè ke dò: Á náké Sakɔbu kɔbe, Isidayεεribe ke dò: ⁴ Di yàmu n dǎdè dè Esibiti kɔbe, ke di tɔ fetúúfè tɔu mēε botí fε bí, ke kǎtenéní diε. ⁵ Kè di yie n kpeti, ke pĩ n kó metaummè, di bo ntú n kɔbe ibotí imɔu mieke. Mĩ te ketenkè kemɔu. ⁶ Di botí bo ntú mí nKuyie n kuó niúbè, kubotí n cǎǎné kù, kè kù pĩ n tǎmmú.

⁷ Kè Mōyiisii cúténí kényú Isidayεεribe kó bekótibè ké bè náké ti Yiè nKuyie nhò náké ti timɔu. ⁸ Kè benitibèε yie mbemɔu ke dò: Ti yóó dǎdumu ti Yiè nKuyie mbéi ntì. Kè Mōyiisii kpénté ké ti náké ti Yiè nKuyie. ⁹ Kè ti Yiè nKuyie ndò: M bo kǎtení kɛmbo diwetiri mieke ke da náánnè, kè bè yo n tammè, kényié nha kpeti sǎǎ.

Kè Mōyiisi yíε ké kù náké benitibè ò náké ti.

Kuyie nkǎtenímè Sinaii tārì

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mōyiisi ke dò: Náké benitibè kè bèε dǎdè bemáà mɛwénkùmmè kó ikuó yíε nnanke kéhóú be yààti. ¹¹ Kè dí nni mbaa diyie tǎǎnni yie, n cutoomu Sinaii tārì ñnkè, kè benitibè bemɔu bo n yà. ¹² Á níété kumànkù, kéfii nditāri ké bè náké ke dò: Òmɔu báá deke ditāri yoo wèε di kǎáké, kè wèε di kǎáké bèε ò kù. ¹³ Kè fεǎfè nfe yoo onitì, di báá dè kǎáké, di dè bùstí yetāre yoo di dè tǎǎ ipie. Di báá yóu kè dè nfòu. Di bo keε dii mǎnni ditāteheù, bèε dò nkédekéní ditāri dε mǎnni ndi bè dèètínímè.

¹⁴ Kè Mōyiisii cúténí kénáké benitibè kè bèε dǎdè bemáà mɛwénkùmmè kó ikuó, kéhóú be yààti. ¹⁵ Kòo bè náké ke dò: Dí mbaati yewe yetǎǎti mieke, òmɔu báá duónè onitipòkù.

¹⁶ Diyie tǎǎnni yie dikūnweñni sèi, kè fetaafè mpéú, ke mĩ nkè kuyukú fĩ nditāri ñnkè kè ditāteheù kuò mmediè nkè Isidayεεribe bemɔu kǎnti au sicéi. ¹⁷ Kè Mōyiisii bè dènnε kè bèε bo kǎte kényà Kuyie nkè bèε tuakoo kéncommú ditāri pēri.

¹⁸ Kè Sinaii tārì fĩ nkuyukú, ti Yiè nKuyie nkuù do cúténí muhǎǎ mmieke, kè dε kó kuyukú ñyie ke dò nfepéépūnnétofe kaku, kè ditāri dimɔu sǎnti. ¹⁹ Kè ditāteheù tammè dǎke kpénkú, kè Mōyiisi nnàánnè Kuyie nkè kù ò ténnninko ke péú metammè.

²⁰ Kè ti Yiè nKuyie ncúténí Sinaii tārì kényú Mōyiisi kòo dekoo. ²¹ Kè ti Yiè nKuyie nhò náké ke dò: Cúte kénáké benitibè kè bèε báá cokéní ke bo n yà, kusǔkù yàà bo kú. ²² Bá ikuó niúbè bèε dò nké n tóónnè bèε dǎdè bemáà mɛwénkùmmè kó ikuó. ²³ Kè Mōyiisi dò: Benitibè í deètíní. A sòò ti nákému ke tú ti níété kumànkù kè benitibè mbo ditāri pēri. ²⁴ Kè ti Yiè nKuyie ndò: Cúte kénáké ikuó niúbè nè benitibè kè bèε báá dekéní bèε yàà bo kú, nè Anǎo kè dí dekéní.

²⁵ Kè Mōyiisii cúténí kénáké benitibè.

20

Kuyie ntannò tepítè

(Wénté Ikuó kòntímù 5:6-21)

¹ Mèmmε kè Kuyie nnáké Isidayεεribe ke dò: ² Mĩ tu di Yiè nKuyie, kè mĩ di dènnéní Esibiti di do tú kè tidaati. Onitì fǎ:

³ A bá ntũ ndeterè marè kè dè í tú mí nKuyie.

⁴ A báá dɔ̀ tɛtenkaanìtè kédonnènè dèè bo kɛ̀nkè, yoo kɛtenkè kpɛɛ, yoo mɛniɛ mmiekɛ kpɛɛ. ⁵ A báá nínkú dɛ ìikè kè dè bàn̄tè, mĩ máà tu a Yiè nKuyie! Kɛ yóó kpetínnè wèè yetɛ n kpeti nè o bí nè o yaàbí nè i kó ibí. ⁶ N yóó dɔ̀m̄ mɛsàà nwèè yie n kpeti nè o bí nè o yaàbí, kucɛ tɛkɔ̀upíitè (1000).

⁷ A báá yú mí nha Yiè nKuyie nyètìrì sɔ̀ntíke, kɛ yé n yí yóó yóu wèè bo yú n yètìrì dɛtètìrè.

⁸ A nyé tɛom̄pùtè yìè kpéí, kè dì ncáá nkéntú n kpɛri. ⁹ A níí pĩ nha tɔ̀mmú mum̄u yɛwɛ yèkuò. ¹⁰ Diyiénni yìè tu mí nha Yiè nKuyie n kpɛri ndi. A báá pĩ mm̄utɔ̀mmú mam̄u dɛ yìè. Bá a birɛ, bá a kóo tɔ̀nti onítidòu yoo onítipòkù, bá a ãfè, bá opòò wèè bo a c̄fètè. ¹¹ Kɛ yé n dɔ̀m̄ kɛ̀nkè nè kɛtenkè nè dèè kó dimàà bo yɛwɛ yèkuò ndi kɛ om̄pè diyiénni, dɛè kpéí nte kè n dì pã mɛsàà, kɛ tú dì ncáá nkɛ tú n kpɛri.

¹² A ndé a cice nè a yɔ̀, kè dèè yie nkàa fòm̄muu okè, mí nha Yiè nKuyie n yóó da duó nkèè tenkè miékɛ.

¹³ A báá kuɔ onítì.

¹⁴ A báá duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔ̀u.

¹⁵ A báá yúúkú.

¹⁶ A báá souté kécaàrè a kou tɔ̀u yètìrì.

¹⁷ A báá yaa nhotòu kpɛɛ marè, o c̄fètè, yoo o pokù, yoo o kóo tɔ̀nti, yoo o nààfè, yoo o sãmmarímú.

¹⁸ Kè benìtìbèè keè fɛtaafè pèúmè kè ditãtɛheù kuò, kɛyà fɛtaafè m̄l̄mmè kè ditãrì fĩ nkuyukú, kè kufɔ̀waa mbè pĩ nkè bè ncómmú mɛkɛntímè, ¹⁹ kénáké M̄oyiisi kɛ dɔ̀: Nti náánnè a móm̄muo nti yóó yiemmu, Kuyie mbá nti náánnè ti yàà bo kú. ²⁰ Kè M̄oyiisi dɔ̀: Di bá nyĩèkù, Kuyie ndi tɔ̀nnè kɛ bo di benkemu kè dì banté kù kpɛ́nnimè kè kù depe, kè bá ndɔ̀ri mɛyɛi.

²¹ Kè benìtìbè ncié, kè M̄oyiisii tɔ̀nnè diwɛtìrì Kuyie mborè.

Bè yó mmaà mèè botí yɛwũt̄t̄rè

²² Kè ti Yiè nKuyie nnáké M̄oyiisi kɛ dɔ̀: Náké Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ̀ n tú: Di yàmu n di béinnènnimè kɛ̀nkè. ²³ Dí n tũ mm̄i máà, di báá dɔ̀ timátì pèitì nè mɛsɔ̀ nkó sitenkaanìi. ²⁴ Di níí m maá diwũt̄t̄nni n tãátè dii bòrì, kè nni nfeuipe nè inààkɛ, kénkòu itèi kɛ tuò, kè n kàrìní kɛ di pã mɛsàà. ²⁵ Kè di yóó maá diwũt̄t̄nni nè yetãrè di báá yè ciéké, kè di yè ciéké di yè s̄inkunnemu. ²⁶ Di níí báá maá diwũt̄t̄nni kɛánnè yɛdɛt̄sákè, bè yàà bo yà wèè dèètì o fèi.

21

Ikuó ìi tukúnè tidaatì

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké M̄oyiisi kɛ dɔ̀: N tɛ ikuó a yóó duó nyi Isidayɛɛribɛ: ² Kè wèè donténè Ebedeebe kudaakù, kù mpĩ mm̄utɔ̀mmú yɛbie nyèkuò, kɛyè diyiénni bá kù báá yietí m̄mam̄u. ³ Kè wèè yóó donté kudaakù kè kù kòké, kùu yè kutetìrì, kè kù mè ndo po kùu yènnè ku pokù. ⁴ Kè ku yìè nweè mɛ nkù duó nhonitipòkù kòò pɛitè ibí, ku yìè nweè yó nyi te kè kùu yè kutetìrì. ⁵ Kè kudaakù mɛ nyĩ: N dóm̄u n yìè nkɛ dɔ̀ m pokù nè m bí, n yí dɔ̀ kɛyè. ⁶ Ku yìè nkù cònnè dibòrìnnùu kɛyú Kuyie nyètìrì kékeutè ku toò, kè kù ntú o kóo tɔ̀nti sã.

⁷ Kòò m̄u mɛ nfitè o kóo sapàà nkòò tu kudaakù, ò báá na kɛyè tidaatì yìè mèè botí. ⁸ Kòò mɛ nkù donté kɛ yóó puokemu, kɛ ténkɛ í kù dɔ̀, wèè wɛtɛ kè kù fiténè ku cice. Ò báá kù fiténè kubotí tɛkù. Kòò dɔ̀ m̄m̄m̄ wè kù yeténemu. ⁹ Kòò mɛ nkù donté kɛ bo duó nho birɛ ndɛ, wè nkù dɔ̀rì ò dɔ̀rì m̄ o kó besapàmbè.

¹⁰ Kè dè boní kè dɛ kó dɛbirɛ waa nhonitipòkù tɔ̀u, dè báá yaatɛ dè do pã mm̄u

diì okòtì nè tiyààtì nè mudammú. ¹¹ Kòò í ò dòòri denennè dètāāti dende, ò bo na káyè bá ò báá yietí idíítí.

Meyei mmèè mǎnnè mukũũ

¹² Kè wèè poté onitì kè kùò bèè ò kùò. ¹³ Kòò me nyí ó kùò kè dó, kòò nòùtè tɛɛ ò yeténè, wèè sɔri n yóó di benke diì èi. ¹⁴ Kòò me nhò kùò kè dómu, yoo wè ò kùò nè mecii, bá kòò coké kè sòri n wũstònni borè, dí ò dèite kékuò.

¹⁵ Wèè poté o cice yoo o yɔ, bèè ò kùò.

¹⁶ Wèè yùúkú onitì koò fité yoo ò bo o cɛ̀tɛ̀tɛ̀, bèè ò kùò.

¹⁷ Wèè sǎǎ nho cice yoo o yɔ bèè ò kùò.

A bo potémè onitì yoo a bo ò kùutémè

¹⁸ Kè benitibè kpà nkòò mǎu poté otǎu kòò do kè í ku. ¹⁹ Kòò na kè ité kè centinè kupààti, bè báá kuò wèè ò kùute, wèè ò kùute wèè ò yietí ò ò kùutémè, ké nhò taà nkòò miété.

²⁰ Kòò mǎu puotí o kó kudaakù, kunitidaakù yoo kunitipòrikù, kè kù ku bèè peite. ²¹ Kè kù me mmàke diyie yoo yewe yèdèè kè ku bè báá peite kè yé weè kù dontémè.

²² Kè benitibè kpà nke bòòtè onitipòkù wèè pùó nkòò pǎutì donní kòò í kùute, o dǎu bè yu bebeembè borè, kè bèè ò yietí ò kèété ìi díítí. ²³ Kè meyei mmamè me ntùòkení onitipòkù kòò ku, bèè kuò wèè ò kùò. ²⁴ Kè wèè kpèété otǎu nònfè, bèè kpèété o kǎfe, kè wèè feuté otǎu nìnni, bèè feuté o kperi, kè wèè kèété otǎu nòutè, bèè kèété o kpete, kè wèè kèété otǎu naàcètè bèè kèété o kpete. ²⁵ Kè wèè cóu nhotǎu, bèè ò cóu, kè wèè kùute otǎu, bèè ò kùute, kè wèè ãnné otǎu kuyènkù, bèè kù nhò ãnné.

²⁶ Kòò niti poté o daakù, kunitidaakù yoo kunitipòrikù, kè kpèété ku nònfè, wèè kù fĩ nkù ténke bá ntú kudaakù ò kpèété mèè kpéi nku nònfè. ²⁷ Kòò feuté ku nìnni wèè kù fĩ nhò feuté mèè kpéi nku nìnni.

²⁸ Kè fènaàfè kùò onitidòu yoo onitipòkù, dè í tú fè yiè nkó meyetímè, bèè fè bùótí yetàré kékuò, bè me mbáá fè càáké. ²⁹ Kè de kó fènaàfè me nkũmmumu, kè bè nàké fè yiè nkòò í fè pĩ nkè fè kùò onitì, bèè fè bùótí yetàré kékuò, kékuò nè fè yiè. ³⁰ Kè bè yé nfe yiè nyietí kécooté, wèè yietí bè ò beke dèè kó dimàà. ³¹ Kè fè kùò denitidabire yoo denitipobire, bèè dǎò mèè mǎà. ³² Kè fè me nkùò kudaakù kunitidaakù yoo kunitipòrikù, bèè yietí ku yiè mmedítibii nsipísitāāti, kè fè bùótí yetàré kékuò.

³³ Kòò mǎu kpeté tɛbintɛ yoo wè tɛ keú, kè í pòò nkè fènaàfè yoo sǎmmarímú do de miéke kè ku, ³⁴ wèè yietí de yiè nké dè tùóté.

³⁵ Kòò mǎu nààfè kùute otǎu kǎfe, kè fè ku bèè fè fité kètoté idíítí, kètoté fèè ku.

³⁶ Kè de kó fènaàfè me ndo kũmmu itei nyi, kè bè nàké fè yiè nkòò í fè pĩ nwèè yietí fè kùò wèè kǎfe fènaàfè, kètúóté fèè ku.

Ikuú ìi tukúnè iwũɔ kó muyóò

³⁷ Kòò mǎu yùúkú otǎu nààfè kè kùò yoo ò fité, wèè yietí fènaàfè yiè nyinààke ìnũmmu. Kè fèpièfè me nni nfe wèè yietí ipe ìnàà.

22

¹ Kòò yúókù yùúkú keyènkè, kè bè ò sǎ́nké koò kùò, dè í tú munitikòu. ² Kè diyie me nyènní kè bè ò kùò, munitikòu mmu. Kòò yúókù mǎu me nyí mǎke dèmarè kè bo yietí ò yùúkú dè bèè ò fité kèyietí.

³ Kòò yùúkú fènaàfè nfe yoo sǎmmarímú yoo fèpièfè, kè dè kpaá o cɛ̀tɛ̀tɛ̀ wèè dè tɛ́nné kénóò ndetèrè.

Kuyie nyèmmè Isidayɛɛribɛ ndake bɛ kǎbɛ kperɛ kpéi

⁴ Kòò mǎu yóu kòò wũã càáké otǎu diiti yoo o tebe, wèè te feǎfè wèè deite o kó kupaku tidiiti sààti yoo o tebe sààyè kéyietí o ǎfè di wèè diiti.

⁵ Kòò mǎu cǎu ndikpàà, kè dè cǎuté òmǎu diiti, tì cǎu dè yoo tì kpaá cómmú dè, wèè yietí tidiiti yiè.

⁶ Kòò mǎu sǎnnè o diiti yoo o kperè otǎu borè, kòò mǎu dè yùúkú kè bè ò yà, wèè yietí kuce mǎdémè. ⁷ Kè bè í yà wèè yùúkú, dè do duó wèè cǎtèè yú mí nKuyie nyètìrì kébèi nke dǎ: N yí tùóté n kou kperè. ⁸ Kè bèmabè nǎnni fǎnǎfè kpéi nyoo sǎmmarímú, yoo fǎpièfè, yoo kuyààkù, yoo dǎmarè kpéi, bèe kǎte m borè, kè n yí wèè í naati, wèè yietí kuce mǎdémè.

⁹ Kòò mǎu tannénè otǎu fǎnǎfè, yoo sǎmmarímú, yoo fǎpièfè, yoo feǎfè tǎfè mǎfè, kè fè ku yoo fè kǎtè, yoo bè fè yùúkú, bá bè í fè yà. ¹⁰ Feǎfè tǎa wèè borèè yú n yètìrì ke dǎ, ò í fè tùóté. Kòò ì mǎmmè wèè te feǎfè wèè yie nhò bǎi ntì bá ò báá yietí. ¹¹ Kòò mǎ nyóu kè bè fè yùúkú o cǎtè, wèè yietí feǎfè yiè. ¹² Kè musǎmmù muu mǎ nfè pǎ nwèè tǎnì mù càáké ke sùó ndè, kǎbenke fè yiè nhò báá yietí dǎmarè.

¹³ Kòò mǎu yǎūtè otǎu feǎfè, kè fè kǎtè, yoo fè ku, bá fè yiè nyí dè bo, wèè fè yǎūtè wèè yietí fè yiè. ¹⁴ Kè feǎfè yiè ndè bo, ò báá yietí mùmamù, kòò mǎ nfè yǎūtè ke yietímu, dè kó tiyeti nǎnnè.

Kuyie nduǎmmè ikuó ibotí ibotí Isidayeeribe

¹⁵ Kòò mǎu ciitè osapàà nwèè í yǎ onitidǎu, ò mǎ nyí mǎke didacǎnni, kòò duónè, wèè yietí tipocǎnti kóò tùóté kǎpuoke. ¹⁶ Kòò sapàà ncice mǎ nhò yetenè o kóo sapàà nwèè yietí idíití kè ì mmǎnnè osapàà nkó tipocǎnti kpeyi bǎke.

¹⁷ Dí kuǎ benitipòbè bèè tu benitinǎmbè di cuokè.

¹⁸ Kòò mǎu duónè feǎfè bèè ò kù.

¹⁹ Kòò mǎu feútè feǎfè dibǎ, ke yóu mí nKuyie, mbèè ò kù.

²⁰ Di bá nfǎũnko bepǎbè yoo dí mbè cií. Ke yǎ di do túmè bepǎbè mbe Esibiti tenkè. ²¹ Di bá nfǎũnko bekúpobè nè iciribí. ²² Kè di bè fǎũnko, kè bè saute ke n yu n yóo kǎmu. ²³ Kè m miǎke di pǎike, kè n duó nkè di dootitǎbè di kuǎ, kè di pobè naá mbekúpobè, kè di bí naá nyiciribí.

²⁴ Kè wèè pǎntè ocǎrì idíití o kó kubotí miǎke o bá ndó wèè ò yietí kǎnó mbetǎbè ǎmmè.

²⁵ Kè wèè kou yóo ò yǎūtè dǎmarè kòò tùóté o yààkù wèè kù nhò tǎnnè kè diyiè mu nyí ta. ²⁶ Ke yǎ ò ku mmǎkemè kumáà ke daati, kè kù í bo ò bo duónè ba, ò yóo sautemu kè n kǎ, ke yǎ m mǎkemè mǎsémè.

²⁷ Di báá sǎá mmí nKuyie, di mǎ mbáá sǎá ndi kóo kpààti.

²⁸ Di ní n duó ndi diiti ketiti nè di tebe ketiyè nè bèè tú Mpo.

²⁹ Kè wèè nǎàfè yoo o pièfè pǎitè fè birè mǎmǎke yewe yèyiekè, diniínni yiè kòò dè nni nféútè.

³⁰ Di tú n kó benitibè mbe, ndǎnnè pǎí! Di bá ncáá mmusǎmmù pǎ nfè ǎfè, di ní fè duó n simó.

23

Tì bo ndakemè becǎribè kpéi

¹ Òmǎu báá kǎ siyǎàbisí kǎ ntì sǎkénè. Òmǎu báá kǎnnè oyeyiwe. ² Òmǎu báá tǎnnè kusǎkù kédǎ mèyeyi. Òmǎu báá yie nkusǎkù kpèti kédǎ dǎ ò wenni.

³ Òmǎu báá kǎnnè òmǎu kòò í naati, bá kòò tu ocǎrì.

⁴ Kè wèè yà o dùòntòu nààfè, yoo o sãmmarímú kè dè feti, wèè dè nhò tóni.
⁵ Kè wèè dùòntòu sãmmarímú òunè ditòu ke do, wèè ò teennè kè bèè dè bouté tinenti.

⁶ Kòo cĩrì naati di báá yóu di bo ò kòónémè. ⁷ Di bá nyié nsiyáàbìsì, di báá kuò wèè í dòò mèyeyi. N yí kómmú wèè cààrè. ⁸ Di bá ncóú tìcuuti, tì yèĩkùnkòmu bèè nuò nwùó, ke sĩnkùnkò wèè naati.

⁹ Di bá nfěũnkò bẹpòòbè, di yěmu kupòòkù dòmme, Di do tú bẹpòòbè mbe Esibiti tenkè.

Ketenkè kó mēom̐p̐um̐ nè yēdidēibaa

¹⁰ Di yó nkuuti yēbie nyèkuò yèkuò ndi ke dèi di diiti. ¹¹ Dibenni diyiénni kéyóu ketenkè kè kèè om̐pè, kè diheì kó bēcĩrìbèè pété kédi, kè tikpasĩnti di desònnè.

¹² Di níi yóó pĩ ndi tómmú yewe yèkuò ndi, kéom̐pè ndiyiénni, kè di nààke nè di sãmmarímúbè kè dèè om̐pè. Kòo pòò nè kudaakù nè ku birè kè dèè wei.

¹³ Di m̐pĩ n di nàké tì timòu, di bá nyu yebòkè yètè, di bá nnáá nye kpeti.

Kuyie nyē nyIsidayēeribē m̐baà nyèè baa (Wénté 3:18-26, Ikuó kòntímù 16:1-17)

¹⁴ Bá dii benni dí ànné yebaa nyètāāti kédéúkùnnè n yètìrì. ¹⁵ Dibanni ketirì yó ntú pèèbè bèè í kòòrenè mutie bẹ kperi ndi. Kè di ndi baà nke dò yewe yèyiekè ke cáá mpèèbè bèè í kòòrenè mutie mùu muuti, kéndònnè n di nàkémè di yeti dii mònni Esibiti. Di n di baà ndididèi kóo tǎnkù. Kè di níi kòrini m borè di báá kàtení di nòu sitetisi. ¹⁶ Di m̐baà ntidipànti kó dibanni, ke baà ndididèi banni dibenni kũũ mmièke, di dèite dii mònni tiditi. ¹⁷ Kuce mètāāti dibenni mièke benitibè níi kàtení mí ndi Yiè nKuyie m borè.

¹⁸ Òmòu bá n féúté fěǎfè kéwěnnénè fẹ yĩ mpèè wèè kòòrenè mutie mùu muuti, fẹ kùò mme mbá nyĩkú keyènkè kè dèè wenténè. ¹⁹ Di ntòuní tidipànti mí ndi Yiè nKuyie ncĩètè nè yetebe ketiyè. Di níi báá bėnnénè dibòbii di yò miè.

Kuyie ntōnni do nimè Isidayēeribē

²⁰ N duónkomu n tōnni kè di bo ndi ni ke di kǎnké kè dí tuòkenè ketenkè n tũntè kè di kpéi. ²¹ Di ndake ke báá yete n tōnni kpeti, kè di tì yete di í yóó di cǎè ndi yetímè ke yé mĩ di tǎnkómè. ²² Kè di yíé ndi kpeti ke tũ n di nàá ntì, m bo nníi mbèè di níi, kè di dùòntòbè ntú n dùòntòbè.

²³ N tōnni yóó di niitému, Amòriibe nè Itiibe nè Pedisiibe nè Kannahāā kòbe nè Efiibe nè Sebusiibe borè kè m bè kùò. ²⁴ Di báá nínkú bẹ bókè ìkè, di báá yè fié iwũò, di mē mbáá teeté bẹ borimē. Dí bè kùò képuò mbe bókè. ²⁵ Dí ntũ mmí ndi Yiè nKuyie mmáà, kè n di dǎò mēsàà nké ndi duò ntidiiti nè menie, ké ndi pèirì mumòmmú. ²⁶ Di kó ketenkè mièke onitipòkù pòuti báá donní, tehāũnte bá mbo, kè n yíé di fòmму kè dí nfòu kémònte.

²⁷ M bo nni di ìkè ke āā benitibè kufōwāá, kè di tũòke kùu botí cie kùu coké, di dootitòbè bo ndi cokù. ²⁸ M bo níi nyecǎnkèndèèsùò di ìkè, kè yè mbeti Efiibe nè Kannahāā kòbe nè Itiibe. ²⁹ N yí yóó bẹ bèti dibenni dimáà mièke diheì yàà bo naà ndikpáà, kè depĩmpĩnnè sũ. ³⁰ N yó mbè bèti sámpó sámpó nwe, kè di yàà sũũnnè kètieke ketenkè. ³¹ Di tenkè yóó keté dāmèèrì wũòwè nwe kèntò kètuòkenè Fidisitēēbe kóo dāmèèrì, kètúóté dikpáà kèntò kètuòkenè kukò ndiekù Efadataa bèè dè bo, n yóó duò nkè di bè bètimu. ³² Di bá mbè mòkenè metaummè mamè di mē mbáá fié iwũò bẹ bókè. ³³ Bè bá nkpaà di tenkè mièke, bè yàà bo di tentè kè di dǎò mèyeyi nké n yeténè, kèfié iwũò bẹ bókè, kè dè di bọ.

24

Kuyie nyumè Mòyiisi nè o kàbè ditāri ñnkè

¹ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mòyiisi kè dò: Fǒ nnè Anǒo nè Nadabu nè Abiu nè Isidayeeribè kó bekótibè sipísìyiekè dí dekení ditāri. Kè di kpaá díétiríní di nínkú.

² Kè betabè nde nkpaá, kàa tǒnní m borè amáà, kubotí mē mbáá dekení.

³ Kè Mòyiisi kǎte ké ti nàké benitibè, kè bēè wēnné bemou kè dò: Ti yiemmu kè bo dǎò ti Yìè nKuyie nyē mmù.

⁴ Kè Mòyiisii wāri ti Yìè nKuyie nhò nàké ti timou, kéité dikūnweñnì sèi kémaá diwūǎtǎnnì ditāri pēri kéfií nyetārè tēpíitè nè yèdèè, Isidayeeribè wuǎ ntepiitè nè idéi kpēye, ⁵ kētāātè Isidayeeribè miēke bēdapāmbè, kè bēè fié ti Yìè nKuyie nyiwūǎ kētūǎ nkéfié yēnaadakè metaummè kpēye. ⁶ Kè Mòyiisii ceé mmeyīī ndibuu miēke, kētúóté mesomme kémíété diwūǎtǎnnì, ⁷ kētúóté metaummè kó dipátiri, kékaa mbenitibè bemou ñkè. Kè bēè wēnné bemou kè dò: Ti yiemmu kè bo dǎò ti Yìè nKuyie mbéi ntì.

⁸ Kè Mòyiisii túóté meyīī nkémíété benitibè kè dò: Mē nyīī mmēè benkú ti Yìè nKuyie ndi taunnēmè kumáà nè ku náañti miēke.

⁹ Dè kó difǎnkúò Mòyiisi nè Anǒo nè Nadabu nè Abiu nè Isidayeeribè kó bekótibè sipísìyiekè, kè bēè deke ditāri, ¹⁰ kéyà Kuyie nyIsidayeeribè tū nkù, kè ku naàcèi na dè dǎò nditāsààrì kè miēti, kè dǎò ntiweti kè wenni páíí. ¹¹ Kuyie mmē nyí ndǎò meyēi mmamè Isidayeeribè kó bekótibè, kè bēè kù yà, kédeè kédi kéyà.

Kuyie nyumè Mòyiisi ditāri ñnkè

¹² Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mòyiisi kè dò: Dekení m borè ditāri kè n da duó ntítápíètì n wāri tū ñnkè ikuó, kàa ì tié nyIsidayeeribè.

¹³ Kè Mòyiisii neinè Sosuwee o kóo tǎntì, kè bēè deke Kuyie ntāri. ¹⁴ Kè Mòyiisi náké Isidayeeribè kó bekótibè kè dò: Nkpaánè diē nkè ti wētení. Kòò mǎu mǎke timatì wèè yà Anǒo nè Uuri. ¹⁵ Kè Mòyiisi ñdeètì ditāri kè diwetirì di kǎǎnko. ¹⁶ Kè ti Yìè nKuyie nkó tikpetì mbo Sinaii tǎri ñnkè, kè diwetirì ndi dàátí ké dǎò yēwe yēkuǎ, diyiénnì yìè, kè ti Yìè nKuyie nyú Mòyiisi diwetirì miēke. ¹⁷ Kè Isidayeeribè nwúó nti Yìè nKuyie nkó tikpetì kè ti dǎò mmuhǎá mmùù cǎú. ¹⁸ Kè Mòyiisii ta diwetirì miēke, kédekoo ditāri ñnkè kè dǎò iyìè nsipísìnàà, dēyènnè sipísìnàà.

BE DÒ NKEDJO MEE BOTÍ METAUMME TOU

25

Bè dǎò nképāmmú yèè pǎrè metaummè tou dǎòrìmmù kpéí

¹ Mēmme kè ti Yìè nKuyie nnáké Mòyiisi kè dò: ² Náké Isidayeeribè kè bè n cuó yepǎrè, bèè dǎo ké m pǎ be kpere nè bè yèmmè memou dí cuó bèè kó yepǎrè. ³ Nte di yóó cuó yèè pǎrè: Mesǎo nnè timátì péitì nè disǎowūǎ, ⁴ nè mupààkómmú mùù dǎo mmēbèrìmmè nè mùù dǎo nfetǎnfè nè mùù dǎo mmeyīī nnè mupààkonkperìmmù nè tibǎciti, ⁵ nè tipekǎntì wūǎtì nè detekperè kó idéi, ⁶ nè mēfitíkùò nnè mēkǎutékùò mmēè kǎkénè tǎdǎàrí nè tihúúntì bè tǎò ntì, ⁷ nè yetārè yèè sǎu kè do ndimantǎnnì nè yetásàayè tēyè nè dikǎutēyaàbòrì sǎmpǎrì nè dicǎncǎnkǎnnì ikuó niùtì kpéí. ⁸ Kè dí n dǎò metaummè tou n yó mbo di di cuokè. ⁹ Di yóó di dǎò nè di nentì kè di ndǎnnè n yóó da benke mē mmē.

Metaummè tǎu

24:7 +dipátiri: Bè náà mēè taummè pátiri kpéí ndiè bè yē mMòyiisi wāri dindi. Wénté dináàhkèè 4.

¹⁰ Dí dɔ̀nè ditɔu nè detekperè kó idéí, kè di okùmè mbo métiri omáà nè sántimétiri sipísidé nè mènùmmù, kè di pěkùmè mbo sántimétiri sipísìyiekè nè mènùmmù, di cómmè sántimétiri sipísìyiekè nè mènùmmù. ¹¹ Kè dí dì dàri meso mmámme di mieke, nè di ñnkè ké mè kpè ndi nùù, ¹² kédòò desomámánnè dènáà bá kùù màнку mùmáà, ¹³ kédòò detekperè kó idéí kó ipààti idéí, ké ì dàri meso. ¹⁴ Kè dí ì tǝnné demámánnè dè càátí ditɔu, kè bè ndi tòúnè. ¹⁵ De kó ipààti yó nde ntũs̃ sãã, di baa ì dèite. ¹⁶ Di yóó de nhǎnné n tannò kó titápìètì n yóó da duós̃ ntì.

¹⁷ Kè dí dàò kupòkù nè mesò mmómommme, kè ku okùmè ríbo métìrì òmáà nè sántimétìrì sipísidè nè mènùmmù, ku pèkùmè sántimétìrì sipísiyiekè nè mènùmmù. ¹⁸ Kè dí má beĩnkembàribè bèdébè kó tífentì nè mesò mmáà, kécónné ditəu pòkù ìnkè, ¹⁹ kécónné kuu ku m̀píkù, kutèkù kupíkù təkù, kè tì ntaunè ditəu pòkù, ²⁰ kénco titəbè kè wetí ditəu pòkù, kè yuo tì fiètì kè dáátí ditəu. ²¹ Kè dí ànné n tannò kó titápìètì n yóó da duó ntì ditəu mièkè, kèpoo nkupòkù. ²² N ní yóó kətooo ditəu ìnkè nkè beĩnkembàribè bèdébè fèntì saku, tì còmmú n taummè təu ìnkè, kè da náké n dó á náké tì Isidayeyiribè.

Tábùrì bẹ̀ bo ndakù dẹ̀ pẹ́ẹ̀bẹ̀ bẹ̀ pǎǎ mbẹ̀ Kuyie

²³ Dí baaké tábùrì, nè detekperè kó idéí kòò okùmè mbo métìrì òmáá, mepèkùmè métìrì kó dikée, mēcóm̄m̄m̄ sântimétìrì sipísìyiekè nè mēnùmmù, ²⁴ kè dí ò dàrì mēsò mmóm̄mm̄mm̄, kè mē kpē nho nù. ²⁵ Kè dí ò ānné kuperí kēfii ntipiiti tìnàà kè mepèkùmè mbo sântimétìrì mēni, kè dí kù kpē mmēsò. ²⁶ Dí dǎò desòmmámánnè kécátinné tábùrì mǎnke inàà, o tààke berí ndè. ²⁷ De kó demámánnè yó ncáátí ke tókénè kuperí nku, kè bè níí tǎnnè ipààti kétúóté tábùrì, ²⁸ kédǎò detekperè kó idéí kó ipààti idéi kè ì dàrì mēsò, nyìi yó ntóúnè tábùrì. ²⁹ Dí dǎò tisǎǎnenti móm̄mm̄nti: Yēsékébo nè ibòòke nè yébo di yó ndǎori ndè ikuó. ³⁰ Weè tábùrì ìnkè nke di yó ndakùmè pèèbè di m pāā mbè, kè bè mbo sǎā n yìikè.

Kuyie nyẽmmè b'èe d'òò t'efitíkèkètè ibakè òyiekè kpete

³¹ Dí dǎǎ tesǎǎfitíkèkètè ké tè mǎnè mesǎǎ mmǎǎ, tè tàrì nè tè bǎkè nè tè tòkè nè dèè dǎ mmutepóó nnè tè kèkèè dè yó ntaumu. ³² Kè tè bǎkèè yate ìkuǎ, ku mpíkù itǎǎti, kutèkù itǎǎti nè dè cuokè kǎku. ³³ Kè dè kó ibǎkè ìkuǎ mmǎkè bá kù yetòkè yètǎǎti, kè yè ñdǎnnè yetebè bè tu yè amandì nè dèè dǎ mmutepóó. ³⁴ Kè dè cuokè kǎku mmǎkè yetòkè yènǎǎ, nè dèè dǎ mmutepóó nkè dǎnnè yetebè, bè tu yè amandì. ³⁵ Tè bǎkè itǎǎti tuuté ndè dè cuokè kó kudǎú kè dè mmǎkè yetòkè yètǎǎti. ³⁶ Yetòkè nè tè bǎkè kè dè ntú mesǎǎ mmǎmmǎmmè kè tau. ³⁷ Kè dí dǎǎ sikèkèè siyiekè kétoú ntóú nkè sì ncǎú nkè dè wenni dè ìkè. ³⁸ Dí dǎǎ ihaaké nè dèè yó nkounè mutǎpéi nkè dè ntú mesǎǎ mmǎmmǎmmè. ³⁹ Tefitíkèkètè nè tè nenti dè yóó dǎǎnnè mesǎǎ mmǎmmǎmmè mmè, cidóòbè sipísitǎǎti. ⁴⁰ Fǎ mMǎyiisi, á tǔnnè n da benkemè die nditǎrì ñnkè kè dí tè dǎǎ.

26

Kuyie ncẽsààtè

¹ Dì dɔ̀ò n taummɛ tou nè tiyaàýóntì tepíítè tìi dùòkɛnɛ mupààkonkperímù nè tipecìtì tìi dò mmebèrìmɛ, nè tìi dò mmeýŋ́ nnè tìi dò nfetònfɛ, dí kpɛ mbeŋ́nkèmbàribè kó tifèntì. ² Kɛ ti okùmɛ r̀bo métìrì tepíítè nè mènàà, ti pɛkùmɛ métìrì mèdémɛ. Timəu ti yó mme mmà. ³ Kɛ dí tì tau ntìnùmmù, tìnùmmù, ⁴ kécátínné tiketitì mànkù tipecìtì kó iwɛí ìi dò mmebèrìmɛ, ké mɛ ndɔ̀ò tisoǹtì. ⁵ Dɛ kó iwɛí yó mbo sipísìnùmmù ndi, ku mpíkù nè kutekù kɛ dò nyitə̀bɛ. ⁶ Dí

dòò desòomámánnè sipísìnùmmù dèè sèùnè, kè dèè tau nde kó tiyààti tidé, kè tì naá nkùmáà.

⁷ Kè dí duòkenè tibàcìti tiyaàýóntì tepíítè nè kùmáà. De kó tiyààti tìi yó nkānké n taummè tou. ⁸ De kó tiyaàýóntì okùmè yó mbo métìrì tepíítè nè mènùmmù ndi, kè ti pèkùmè mbo métìrì mède mède. ⁹ Kè dí tau ntìnùmmù, kétau ntìtètì tikuò, kukuónkù kunku kuù yó nkānké metaummè tou ìikè. ¹⁰ Kè dí cātínné kuyààkù ketikù mànkù kù tuuténè dè kudérìkù iwēī sipísìnùmmù, kécātínné kudérìkù mànkù iwēī sipísìnùmmù. ¹¹ Kè dí dòò dibierìmínni kó demámánnè sipísìnùmmù, késeunnè de kó iwēī, kè dèè naá nkuyààkù kùmáà, ¹² kè dí tì dàtínné kè ti okùmè nsúó nke beke metaummè tou fānkúò bíékè. ¹³ Kè ti pèkùmè nsúó nke beke tipíiti tidé, kénkānké n taummè tou mesàà. ¹⁴ Kè dí waá ntìpedakòntì wūṣṣì kétau, kéwaá nkukònkù kperìkù kénóó.

¹⁵ Kè dí waá n taummè tou kó tidabæti kó idéi, kè ì ntú detekperè kó idéi. ¹⁶ Bá kù, kè ku okùmè mbo métìrìbè bènùmmù kè kù pèkùmè mbo sántimétìrì sipísiyiekè nè mènùmmù. ¹⁷ Dí tì waá nkè tì mmàke meyàà mmédémè démmè mēè yóó sèunnè timátì péiti kó yēcaube. Dì tì dòò timòu kè tì mme ndò. ¹⁸ Dí tì waá nkè tì mbo sipísidè, kéncomú ke wetì kubakù cānkù. ¹⁹ Kè dí dòò timátì péiti kó yēcaube sipísìnàà, késeu mbá dìi sàà fūṣṣè yèdèè yèdèè. ²⁰ Kè tidabæti tètì múnke mbo sipísidè kubakù you bíékè. ²¹ Kè dí dòò timátì péiti kó yēcaube sipísìnàà késeu mbá dìi sàà fūṣṣè yèdèè yèdèè. ²² Kè dí waá ntìdabæti tikuò kécónné de ìikè bíékè, ²³ kéwaá ntìtètì tidéti metaummè tou kentímè de ìikè bíékè kpeti. ²⁴ Kè tì ntau tìdèti dèti tì fūṣṣè, kétau meyómme nè mumámáà, ke mme ndò tipíiti tidé. ²⁵ Kè dèè wēnné tidabæti tìni, timátì péiti kó yēcaube tepíítè nè yèkùò, bá kùù dabekù yèdèè yèdèè.

²⁶ Dí cíékè detekperè kó idéi kó ipānni ìnùmmù kápānné metaummè tou mièke kupíkù ketikù. ²⁷ Kè kupíkù dérìkù kpeyi mbo ìnùmmù, de ìikè kpeyi ìnùmmù. ²⁸ Kè de cuokè kó kupānni tōnné yesānkè cuokè ku mmānkù nè kutekù. ²⁹ Kè dí dari yesānkè nè ipānni mesò nkédòò desòomámánnè a yóó tōnné dèè mièke ipānni. ³⁰ Á tūnne n da benkemè diè nditāri ìnkè kè dí tè dòò.

³¹ Dí dòò kuyààkpenkpetínkù nè mupààkonkperímù nè tipecìti tìi dò mmebèrìmmè nè tìi dò mmeýī nne tìi dò nfetònfè, kékpè nkè dè ndò mbēīnkèmbàrìbè. ³² Kè dí kù nūnné detekperè kó idéi kó yesānkè yènnà kó ibaa ké ìi dàri mesò, késeunnè timátì péiti kó yēcaube yènnà, ³³ kénúnné kuyààkù ibaa ké, kètanne n taummè tou de mièke.

De kó kuyààkù kuù yó nyaàti ikuó dieku nè ikuó nentì kó kufáá. ³⁴ Kè dí poo nkupòkù n taummè tou kéīnné ikuó nentì kó kufáá mièke. ³⁵ Kàa ìnné tábùrì kudieku tekù, kubakù you bíékè, kéīnné tefitíkèkètè kubakù cānkù bíékè, kéwetínné tábùrì.

³⁶ Dí dòò dibòrì kó kuyààkù nè mupààkonkperímù mùù kākénè tipecìti, tìi dò mmebèrìmmè nè tìi dò nfetònfè nè tìi do mmeýī. ³⁷ Dí dòò kuyààkpenkpetínkù kó idéi detekperè kpeyi ìnùmmù, ké ì dàri mesò, kéānné yesòbàkè yènnùmmù nè dibierìmínni kó yēcaube yènnùmmù.

27

Diwūṣṣṣònni bē tūò ndi ìnkè iwūṣ

¹ Dí dòò diwūṣṣònni nè detekperè kó idéi, kè di okùmè mbo métìrì mède nè dikéè. Dì yó mmà dì pūti timòu ndi, kè di cōmmè mbo métìrì mēmáà nè dikéè.

² Kè dí ānné yebàkè di kentímè mēnnà de ìnkè, kè yè ntaunè diwūṣṣònni, kàa yè dàri disòwūṣ. ³ Dí dòò diwūṣṣònni kó tinenti nè disòwūṣ: Dèè kounè mutapéi

nnè yekā nè yebò bè yó mméínè yè meýĩ nnè sikũmboó, ⁴ kédòò disòowũ ò kó téditè nè de kó demámánnè dènáà kécátínnè di kentímè menàà. ⁵ Ké dí tè sàa nkè tè mberínè diwũstònni cuokè, ⁶ kédòò detekperè kó idéi kó ipààti idéi, ké ì dàri disòowũ, ⁷ ké ì tōnnè diwũstònni kó demámánnè tipĩti tidé kè dí ndi tounè. ⁸ Di yóò di dōò kè di nhorímu kéndò n da benkemè diè nditāri ñnkè.

Metaummè tou kó kuperí

⁹ Nte di yóò dōòmè kuperí nè mupààkonkperímù kécēēte n taummè tou: Kubakù cānku bíékè kó meokùmè mbo métiri sipísìnùmmù. ¹⁰ Kè yesānkè mbo sipísidé nè disòowũ ò kó yēcaube sipísidé nè timáti péiti kó ibaaké nè ti kó ipààti tiyààti yóò nūnnè ì. ¹¹ Kubakù yóú bíékè kó meokùmè mma, kéndò mmetēmè dōmmè. ¹² Kè de ìikè bíékè kó mēpēkùmè mbo métiri sipísidé nè mēnùmmù nè yesānkè tepíitè nè ye kó yēcaube. ¹³ Kè didonfũ ò bíékè kó mēpēkùmè mbo métiri sipísidé nè mēnùmmù. ¹⁴⁻¹⁵ Dibòri pĩti tidé bá kù, kù mmàke métiri mēyiekè nè dikée, nè yesānkè yētāati nè ye kó yēcaube yētāati. ¹⁶ Kuperí kó dibòri kó kuyàakù yó mbo métiri tepíitè nte, kéndò mmebèrìmè, ke dò nfetònfè, ke dò mmeyĩ, ke dùòkenè mupààkonkperímù, ke kpè. Kè yesānkè mbo yènáà nè ye kó yēcaube. ¹⁷ Yesānkè yemou yó ntaunè yetòbè timáti péiti kó iwēi nyi. Kè ibaaké ntú timáti péiti kè yēcaube ntú disòowũ. ¹⁸ Kuperí okùmè yó mbo métiri sipísìnùmmù ndi, kè mēpēkùmè mbo métiri sipísidé nè mēnùmmù, kè mecómmè mbo métiri mēdémè nè dikée. Kuperí yóò dōònè mupààkonkperímù mmu, kè yesānkè kó yēcaube ntú disòowũ. ¹⁹ Bè yó mpĩnnè tii nenti n cīètè tōmmù nè yesānkè tecīètè kpēye nè kuperí kpēye yó ntú disòowũ ndi.

Tefitíkèkètè kó mekùò

²⁰ Fǒ mMoyiisi á duó nkè Isidayēeribe da díi mekòsààmè odifìè kó yetebe kōme, kè dèe yie nkè fitirè ñcúú nsáà. ²¹ Anò nè o bí bèè níi yóò dè tūò nkéínnè kuyàakù kùù kānké mí ndi Yiè nKuyie ntou kupíkù tekù bíékè, kè dè ncóú nkuyuoku nè dikūnweñndò mí nKuyie nyiikè. Dè yó ntú Isidayēeribe kuó nyi sáà.

28

Bè dōòmè ikuó niùbè kó tiyààti

¹ Kè Kuyie mbéi nke dō: Fǒ mMoyiisi á yú a kóo kótì Anò nè o bí Nadabu nè Abiu nè Edeasaa nè Itamaa ké bè cānnè nè Isidayēeribe tòbè, kè bè ntú ikuó niùbè ke pĩ n tōmmù. ² Á dōò a kóo kótì Anò tiyàakpeti ikuó kpeti, tii yó mbenkú ò cānnèmmè betòbè. ³ Á náké beyaàdùòbè n duó mbè mecii nkè bèè dōò Anò tiyààti kòò ntì daati ke pĩnnè n tōmmù kè tì mbenkú ò cāammè. ⁴ De kó tiyààti yó ntú dicīncīnkōnni, nè tekoutéyaàbòtè, nè dikoutéyaàbòkūpuri nè dikoutéyaàbòhokùrì dii kpè, nè fèitòòdáfè nè fenaàkñfè. A kóo kótì Anò nè o bí bè níi yó nti ndáátì ke pĩnnè ikuó tōmmù. ⁵ Bè yóò tì kpè nnè tipeciti nti tii dō mmebèrìmè nè tii dò nfetònfè nè tii dò mmeyĩ nnè musòpààkómmù.

Tekoutéyaàbòtè

⁶ Á duó nkè bèè dōò tekoutéyaàbòtè nè mupààkonkperímù nè tipeciti tii dō mmebèrìmè, nè tii dò nfetònfè nè tii dò mmeyĩ nnè musòpààkómmù. ⁷ De kó tekoutéyaàbòtè yó mmàke ibaati nyi tipĩti tidé. ⁸ Kuyaàbomboúnkù múnke yóò dōò nè muù paàkómmù boti, kentaunè tekoutéyaàbòtè. ⁹ Á waá nyetārè yèdée yèè dò ndimantōnni kékeri Isidayēeribe bí yètè ye ñnkè. ¹⁰ Yeyètè yèkuò ditáketiri ñnkè, yeteyè yèkuò didèri ñnkè, kè yè ntū nyetòbè bè bè pié mēè boti. ¹¹ Otácièti

weè yóó kéri yeyètè yetárè yedé ìnkè ké yè dānne nè mesəə. ¹² Wèe yè càtíné tekəutéyaàbòtè baati idé, kè yè mbenkú Isidayeeribe botí tepíítè nè idéì, kè Anəə níí ntati n taummè tou kè dì ā, mí ndi Yiè nKuyie nkè m báá dì yè. ¹³ A yóó danne dèè ìnkè yetárè yó ntú mesəə mme. ¹⁴ Á dəə mesəəfĩmme móm̃m̃mme mēdémè kè mè ndò nyiwēĩ, kàa mè càtinné yetárè dāri dèè ìnkè.

Dicĩncĩnkõnni

¹⁵ Á duó nkè bēe dəə dicĩncĩnkõnni nè mupààkonkperímù mùù kəkénè tipecìtì, tìi dō mmēbèrìmè nè tìi dō nfetònfè nè tìi dō mmeyĩ nkèkpènnè musəəpààkómmù tekəutéyaàbòtè kāmē. ¹⁶ Di yóó poo mmēdémè mme, di okùmè nè di pēkùmè kè dē mbo sāntimétìrì sipísidè nè mēnùmmù. ¹⁷ Kè dí dì dāri itácuó ìnàà. Kucuó kuketikù kpēye, diketìrì ndò ntisēũmíétì, kè didéri ndò ntiyāpemíétì, kè ditāānni ndò mmēnònnúò. ¹⁸ Kè kucuó dēríkù kpēye, dii dō mmecūmmè, nè dii dō ntiwētì nè dii dō nsāncìrè. ¹⁹ Kucuó ntāānkù kpēye, dii dō ncòdòò, nè dii dō mpũtipũtì, nè dii dō mmetekāā. ²⁰ Kucuó nnaankù kpēye, dii dō ntinóbéntì nè dii dō ndimantõnni nè dii dō nditáwũð. Bá dii tári yóó danne mesəə nyĩnkè nke. ²¹ Otácíétìi kerí Isidayeerì bí tepíítè nè idéì bá dē dē yètìrì ditári ìnkè.

²² Kè dí ānné dicĩncĩnkõnni mesəəfĩmme móm̃m̃mme mēdémè kè mè ndò nyiwēĩ, ²³ nè desəəmámánnè dēdérè ké dē càtinné dicĩncĩnkõnni yómmè. ²⁴ Kè dí dē càtíné mesəəfĩmme kó iwēĩ idé nè dicĩncĩnkõnni kó demámánnè. ²⁵ Kè dí tuuté iwēĩ yómmè tēmè yebakóyo borè, dē ìikè bíékè. ²⁶ Dí dəə desəəmámánnè terè dēdérè kécátinné kè defũð bíékè nkáá ntekəutéyaàbòtè. ²⁷ Kè dí dəə desəəmámánnè terè dēdérè kécátinné tekəutéyaàbòtè fũð, fēnaàkõnfè yá nde kó diyuu. ²⁸ Kè dí dəə kuhõũ késeu ndicĩncĩnkõnni kó demámánnè nè tekəutéyaàbòtè kpere kè dē nwē nke tau, kè dicĩncĩnkõnni báá tote.

²⁹ Kè Anəə níí ntati n taummè tou ke dáátí dicĩncĩnkõnni, kè Isidayeerì bí yètè ñdāri o cĩncĩnni, mí ndi Yiè nKuyie nkè m báá dì yè. ³⁰ Fő mMəyiisi á ānné udimmu nè tumimmu Anəə cĩncĩnkõnni mieke, kè Anəə níí nkəri m borè kè dì dàátí, kè dēe yie nkòo banté n dónè tì Isidayeeribe.

Tikəutéyaàtì tēti

³¹ Dikəutéyaàbòkũpuri Anəə yó nhāā dì yóó duəkenè tipecìtì nti tìi dō mmēbèrìmè. ³² Kè diyuu yó nyiè dē borèe duəke yéké yéké ke báá kēté. ³³ Kè dí kpè ndiyaàbòrì fũð kēfité nè tipecìtì tìi dō mmēbèrìmè nè tìi dō nfetònfè nè tìi dō mmeyĩ nkè dē ndò nyetebe bè tu yè kedenátì kécátinné isəədede. ³⁴ Kè ì nsoké kedenátìbè cuokè. Diē nkedenátì, diē nfesəədedefè. ³⁵ Anəə yó ndáátí dii yaàbòrì ke pĩnnè n kuó tām̃mù. Ò tati dii mōnni nè ò yètì dii mōnni bè nyo idedeké kuðmmè kè dēe yie kòò báá kú.

³⁶ Dí dəə mesəə mmóm̃m̃mme kó temátipètè kékerí te ìnkè ke dō: Wèe cāā nti Yiè nKuyie nkpéí. ³⁷ Kè dí tē pĩnnénè kuhõũ kùù dō mmēbèrìmè kuyaàbomboúnkù ìnkè o tĩnni níí yó mberínè dē. ³⁸ Dē kó tesəəmátipètè níí yó mberínè o tĩnni ndi ò kəri dii mōnni m borè, tē yó mbenkú ke dō nhAnəə tō Isidayeeribe kó meyei mbè dòrì mè nè be pāre mieke tē yó nte kè ñ cəuté be pāre.

³⁹ Dí dəə Anəə dikəutéyaàbòhokùrì dii dùəkenè mupààkonkperímù, nè kuyaàbomboúnkù nè fēnaàkõnfè fēè kpè.

⁴⁰ Dí dɔɔ Anɔɔ bí yeyaàbòrè nè inaakũɔ nnè tiyaàbomboúnti kè dèe bè cǎnnè nè betòbè.

⁴¹ Á dátínné Anɔɔ nè o bí tiyààtì kécóú mmekùò mbè yɔ ìnkè, kè bè wénkùnne, kè bè ntú ikuó niùbè. ⁴² Dí bè dɔɔ yeyaàtààkékè kè bèe kǎá mbe fɔ. Yè yó mberínè be ka nye ke kǎá mbe kpèrè. ⁴³ Anɔɔ nè o bí kè bè níí ànné kètannè n taummè tou, yoo kèpínnè diwũɔtònni kó mutōmmú, kè bè báá yà be fei kè bèe kú. Dè yó ntú Anɔɔ nè o bí nè o yaàbíó be kó ikuó nyi sǎá.

29

Bè cǎnnémè Anɔɔ nè o bí ikuó tōmmú kpéi

¹ Nte a yóó yímè kécánné Anɔɔ nè o bí n tōmmú kpéi:

Tǎǎté dinaadaà nè yepedakè yèdèé yèè kpa kuyènkù. ² Á dɔɔ pèèbè bèè í kɔɔrenè mutie mùù muuti, kéwaá mmuyuo nké mù àntenè mekùò nképēmmú, kè tì waare mekùò, á dè dònnè demou muyuo mmùù í kɔɔrenè mutie mùù muuti pèè, ³ kè dè ànné dimámmù yáá kéwēnnénè dinaadaà nè yepedakè yèdèé kètanné n taummè tou.

⁴ Kàa dèe a kɔtenè Anɔɔ nè o bí n taummè tou borè kè bè wùò, ⁵ kédátínné Anɔɔ tikoutéyààtì: Diyaàbòrì okùrì, nè dikūpuri nè disámpòrì nè dicĩncĩnkònni, kéboú teyaàbòtè kó fenaàkònfè, ⁶ kéboú o yuu kuyaàbomboúnkù, kóò ìnné metǎátímè kó feyítòòdáfè. ⁷ Kàa dèe á túóté ikuó kó mekùò nkécóú nho yuu kóò cǎnnè n tōmmú kpéi. ⁸ Dè kó difōnkúò kàa duó nkè Anɔɔ bíi tóónnì kàa ì dátínné yekoutéyààbòhokùyè, ⁹ kè bè boú inaakũɔ, nkéboú be yɔ tiyaàbomboúnti kè bèe naá n tōmbè sǎá.

Nte a yóó dɔòmè Anɔɔ nè o bí kè bè né na kéketé be tōmmú.

¹⁰ Á túóté dinaadaà kékɔtenè n taummè tou bòrì, Anɔɔ nè o bí kè bèe nóó mbe nou di yuu ìnkè. ¹¹ Kàa dì fèútè n yìikè n taummè tou bòrì, ¹² kèpòtè a nómbii meyĩ nkéwaare diwũɔtònni bàkè, kécóú mmesomme diwũɔtònni fũò, ¹³ kétúóté tinautì kó mekùò nnè yeɔ, yeceumbè nè yè kó mekùò nké dè nni ntuo ndiwũɔtònni ìnkè, ¹⁴ kétúóté desonne, imaa nnè kukònkù nè tinautì kè dè tùò nditowaà ikuó niùbè yèi ncǐēmme kpéi.

¹⁵ Dè kó difōnkúò kétúóté dipedaà ketirì, Anɔɔ nè o bí kè bèe nóó mbe nou di yuu ìnkè. ¹⁶ Kàa dì fèúté kétúóté meyĩ nkémíété diwũɔtònni ìnkè di pùtì timou, ¹⁷ kékéké imaa, kéhóú tinautì nè itààke nè diyuu kéwēnnénè imaa nkédaa ndiwũɔtònni ìnkè, ¹⁸ kétuo nfeɔfè femou, dè yó ntú dipānni ndi, mí ndi Yìè nKuyie n dó dìi kó kufɔɔku.

¹⁹ Kàa dèe a túóté dipedaà terì. Anɔɔ nè o bí kè bèe nóó mbe nou di yuu ìnkè. ²⁰ Kàa dì fèúté kèpòtè meyĩ nkékááké Anɔɔ toòyouri kó meyómmè nè o bí kǎme, be nómbíðakè be nou nè be naàcèi kpèye, kémíété mesomme diwũɔtònni pùtì timou. ²¹ Kàa dèe á waá mmeyĩ nsámpó diwũɔtònni ìnkè, kéwaá nyikuó kó mekùò nsámpó kémíété Anɔɔ nè o yààtì nè o bí nè i kpeti, kè bèe wenke bembe nè bè yààtì. ²² A yóó kuò fèpièfè dérífè nfe kè bè tanné ikuó tōmmú. Kàa fè kùò á túóté kuyóú nè tinautì kó mekùò nnè yeɔ nè yeceumbè nè ye kó mekùò nnè dikpèrì youri, ²³ kédeite pèè òmáà nè dikàtìndàà nè kupémpēñkù, ²⁴ kè dè duó nhAnɔɔ nè o bí, kè bè nàké kè bèe dè nni mpā ikuó kó dipānni kè dè nni mbenke. ²⁵ Dè kó difōnkúò kàa dè còuté be nou mièke kéwēnnénè dipānni bè m pā dì kétuo ndiwũɔtònni ìnkè. Dipānni ndi dìi kó kufɔɔku n naati, ²⁶ kétúóté mecánnímè kó fèpièfè a cǎnnénè fè Anɔɔ nè o bí fè cĩncĩnni, kè m benke ikuó yēmme, kè di dèe á dì túóté a kó kumaa nku.

²⁷ A túóté dipedaà bè cànnénè di Anṓ di kó imaa mmiēke dicĩncĩnni nè dikpèrì, bè dè nni mpāmu, ké dè nni mbenke, á dè cànné. ²⁸ Isidayεeribe yó ndeimu de kó kumaa mbè feu ìi wũṣ metaummè kpéi nke kù duò nhAnṓ nè o yaàbíó sáà.

²⁹ Kè Anṓ ku bèe duò nyikuó yààtì o bí, kè ìi tì dàátí bè ì cànninko dìi yìè, kè ì bo ta ikuó tōmmú. ³⁰ Anṓ bí miēke bè tãáté wè kòò bo ntú ikuó nùtì ke taà mí nKuyie n kuó nenti bo kùù fáá, ke pĩ nyikuó tōmmú, ò ndáátí ikuó yààtì ke dè yewe yèyiekè.

³¹ Kàa túóté fepièfè fèè bè tanninko ikuó tōmmú fe maa, ké ì bènné dibòrì bè tãáté di de kpéi. ³² Anṓ nè o bí kè bèe ì càáké n taummè tou kó dibòrì nè pèèbè bèe ã demómbire miēke. ³³ Bèe maa yóó cááké bè dònè ìi maa nyikuó be yei ncĩēmmè kpéi, ké bè cànné kè bèe ta ikuó tōmmú. Otàù mǎu báá ì càáké, bè ì cànnému ke ì nni mpā. ³⁴ Kè dè wenté kè imaa nyoo pèè, kè dè sùó ndí dè tǔ, di báá dè càáké. Bè dè cànnému ke dè nni mpā.

³⁵ A dǎò Anṓ nè o bí kèntǔ nweti weti n da nàké tì, ké bè tanné ikuó tōmmú, a yóó bè dǎò ìi kuó yó mmǎke yewe yèyiekè ndi.

³⁶ Bá dìi yìè a níi kuó dinaadaà meyei ncĩēmmè kpéi, kéwénkúnne diwũṣtǎnni, ké di cóú mmekùò nké di cànné, kè di ntú n kpèri. ³⁷ Á yó mme ndǎori ke dè yewe yèyiekè, kè diwũṣtǎnni wenke mediè, kòò nìtì yoo dèmarè di kàáké dèe kú.

Bè yó nfeu ìi wũṣ Kuyie nyewe yemǎu ke tuò

³⁸ Bá dìi yìè a níi n féuté yepedakè yèdèè, yèè mǎke dibenni dimáà dimáà a yó mme nhṣ nsáà. ³⁹ Ke níi féuté dimari dikũnweñni diteri kuyuoku. ⁴⁰⁻⁴¹ Dipedaà a yóó féuté di dikũnweñni nè kuyuoku kpèri, a níi waá mmuyuo ncidóò bètǎati, kéāntenè mǎkṣàāmè dītìrì òmáà nè menaà mbè tu mè difèè, dītìrì òmáà. Dipānni ndi dìi kó kufṣǎku n naati. ⁴² Di yó nni nfeumu de kó iwũṣ sáà n taummè tou kó dibòrì borè kè n kòrìní ke da náánnè.

⁴³ N níi yóó de nkṣtení kémáánè Isidayεeribe kè n kó kuwennikuu wénkúnne de kó dibòrì. ⁴⁴ Mǐi mǎmmuǎ nyóó wénkúnne de kó dibòrì kéwénkúnne Anṓ nè o bí kè bè mpĩ nyikuó tōmmú. ⁴⁵ Mí nKuyie kè nní mbo Isidayεeribe cuokè. ⁴⁶ Kè bèe banté mǐi tumè be Yiè nKuyie nkè mǐi bè dènnení Esibiti, ke bo mbè bonè.

Mǐi tu be Yiè nKuyie.

30

Dihúúntǎnni

¹ A dǎònè detekperè kó idéi dihúúntǎnni di yó ntuò ndi ìnkè tihúúntì. ² Kè di mma di pǐtì timǎu, di pèkùmmè mbo métìrì kó dikéè, mǎokùmmè métìrì kó dikéè, mǎcómme métìrì omáà, ké di ānné yebàkè tipǐtì tinàà kè yè ntaunè diwũṣtǎnni. ³ Kàa di dǎri mǎsǎo ndi pǐtì timǎu nè di ìnkè kékpè mǎmǎsǎo nkéfité nè di bàkè, ⁴ ké di ānné dǎsǎmámánnè dèdérè bá kùù píkù, mǎsǎo nkpè nde kó difũṣ. Di yóó de ntǎnné ipààtì ké ndi tǎunè. ⁵ A cíéké detekperè kó idéi kó ipààtì idéi ké ì dǎri mǎsǎo. ⁶ Á di ìnné kudieku kùù bakéní kuyààkù kpetí kùù fáá metaummè tǎu ìkú kù. N níi yóó kṣtoo ikuó dieku nku kè ti mǎá. ⁷ Anṓ níi yóó cóú ndi wũṣtǎnni ìnkè tihúúntì bá dìi kũnweñni, ò dó kéūtè dìi mǎnni n taummè tou kó ifitì. ⁸ Kuyuoku kòò yóó cóú nfitì wèe tǎu ntihiúúntì. Di yó ntuǎmmu tihúúntì n kpéi nsáà. ⁹ Di bá ntuǎ bá tǐi úúntì de kó diwũṣtǎnni ìnkè, yoo iwũṣ di n feu ì ke tuò, yoo yepārè tidiiti kpèye di m pǎa nyè. Di bá m pǎ menaà nke cóú nde kó diwũṣtǎnni ìnkè. ¹⁰ Bá dìi benni Anṓ níi túóté fèṣfè bè féuté fè kè m bo bè cíé

mbε yei, fε kó mεyĩ, nkémíété diwũṣtònnì bàkè ké dì wénkùnnε kè dì ncáá nke túb n kpεri kε wenni páíí. Dε kó ikuó yó mbomu sáà bá dìì benni kucε mèmáà.

Bè do cuómè idíítí Isidayεeribε wũṣ nkpeí

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mɔyiisi kε dò: ¹² Kè mukàmmù níí bo dìì mǎnnì bá wèè nìtì yietí o ònnì kpéí, mumǎmmú mamù yàà bo di tuǎkení mukàmmù miεke. ¹³ Bá wè wèè tùðkε bè bo ò kàa ndè wèè yietí fεdífε, bè kèété kè fε mǎmè n taummè tou kpéí. Di yóó cuó dε kó idíítí n kpéí nke. ¹⁴ Bè kàa mbèè kó dimàà kétúóté yεbie nsipísìdε yεmbè kéndεètinko, bá wè wèè yietí dε kó fεdífε. ¹⁵ Okpààtì nè fεdawanfε bá wè wèè yietí fεdífε bè kèété kè fε mǎmè. Okpààtì kǎfε báá pēēté, fεdawanfε kǎfε mε mbáá dónté, bá wè wèè yietí o ònnì kpéí. ¹⁶ Kàa cǔuté dε kó idíítí imǎu Isidayεeribε borè, á nyì tǔnninè n taummè tou. Mεmme n yó nyémè Isidayεeribε kpéí kénkǎnké bε fǒmmu.

Bè dǎòmè disǎwũṣ kó kunankú

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mɔyiisi kε dò: ¹⁸ Dǎò disǎwũṣ kó kunankú, kè ku tàrì ntú disǎwũṣ, kàa kù ĩnné diwũṣtònnì nè n tou dε saku kéǎnné mεniε. ¹⁹ Anǎò nè o bí kè bè ĩniitì kε ɔu bε naàcèi. ²⁰ Kè dèε yie nkè bè báá kú bè tati dìì mǎnnì n taummè tou kε bo tuǎ nyεpārè diwũṣtònnì ĩnkè. ²¹ Bè ĩniitì kε ɔu bε naàcèi. Dè yó ntú bε kó ikuó nyì sáà.

Ikuó kó mεkùṣ

²² Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mɔyiisi kε dò: ²³ Waá ntihúúntì tìi kó kufṣṣku naati, tibotí tibotí mǐrì kpeti cìdóòbè bènnùmmù nè sinamónnì kpeti cìdóòbè bèdébè nè dikéè nè kanédì kpeti cìdóòbè bèdébè nè dikéè ²⁴ nè kaási kpeti cìdóòbè bènnùmmù. Ké dè benné n yē ndí dè benné mēè botí, nè odífíε kó mεkùṣ ndítiribè bèkuṣ. ²⁵ Wèè pī ndε kó mutǎmmú kòò mē kǎrε kè mē ntú mεcǎnnímè kó ikuó kǎmε. ²⁶ A yóó mε mmieté n tou nè n tau, ²⁷ nè tábùrì nè o kó tinentì, tefitíkèkètè nè tε kó tinentì diwũṣtònnì bè yó ntuò ndè tihúúntì, ²⁸ nè diwũṣtònnì bè yó ntuò ndè iwũṣ, nè di kó tinentì, nè disǎwũṣ kó dibuu nè di tàrì. ²⁹ Á dè cǎnné dìì mǎnnì dè ntú dèè wenni páíí. Dèè kó dimàà bo dè tǎónnè dè ntú dèè wenni páíí. ³⁰ A yóó mε mmíété Anǎò nè o bí kè bè cǎnné kè bè ntú ikuó niùbè kémpī n tǔmmú.

³¹ Á náké Isidayεeribε kε tú dε kó mεkùṣ ntú ikuó kǎmε mme, bè yó mmè pīrñè ikuó tǔmmú máà ndi sáà nè bè bo mbomè. ³² Di bá mmè pe, òmǎu mε mbáá kǎrε o kǎmε mε kóo botí. Mē tu n kǎmε mme. ³³ Kòò mǎu kǎrε o kǎmε mε kóo botí, kòò mǎu mē pe mbè í cǎnné wè n kuó tǔmmú kpéí, bèε ò dènnε o kǎbε tǐnnì miεke.

Bè bo ndǎarinè dè ikuó kóo tǔdǎarí

³⁴ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mɔyiisi kε dò: Waá ntihúúntì tìi kó kufṣṣku naati tibotí tibotí, sitodási kpeti, oníkìsì kpeti nè kadibanúmmù kpeti kéwaá nhǎnsási kpeti kè ti mmà. ³⁵ Wèè pī ndε kó mutǎmmú kòò tì kǎrεnè mukókúú kè tì ntú n kpeti kε wenni páíí. ³⁶ Kàa tì nàa mmuyuo mbè yó nyóórìmmù n tou, n tau ĩkú dè, n kǎrínì dè kè ti mau. Dε kó tihúúntì yó ntú n kpeti nti, kè di yé tì kpéí. ³⁷ Òmǎu báá kǎrε o kó tihúúntì mē botí. Tì yó ntú n kuó tǔmmú máà kpeti nti. ³⁸ Kòò mǎu dǎò tì botí kε bo nyo kufṣṣku, bèε ò dènnε o kǎbε tǐnnì.

31

Bè yóó dǎòmè mεtaummè tou nè di nenti

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mɔyiisi kε dò: ² Mǐi tǎāté Besadedi Uuri yaàbire, Urii kó dεbire, Sudaa naàmùnkù kou. ³ Kòò duó mmecìi kòò bo nyé dεmǎu kε nǎ

nke dè dòòri. ⁴ Kòò níí bo na kékeuté dèè mu nyí bo, ké dè dònè mebieirimé, nè mesòw nne disòwũð. ⁵ Kòò bo nno ké céú yetārè ké yè dàrì, ké nò nke sǝũ idéí ké nò ndemau. ⁶ Koò yíénè Odiyabu Ayisamaki biré Danni naàmùnkù kou nè betòbè n duó mbè mēciì. Bèè yó ndòari mutōmmú mumau n da duó mmù. ⁷ Mùù tu metaummè tou kōmu, n taummè t̄au, nè di yààkù nè di nentì ⁸ nè n tábùrì nè o nentì, nè tesòfitíkèkètè nè te nentì nè diwũòtōnni bē yó ntùò ndi tihúúntì, ⁹ nè bè yó tuò ndi iwũò nè di nentì nè disòwũð kó dibuu nè di tàrì. ¹⁰ Ikuó kó tiyààtì Anò nè o bí bè yó ndaati tì ké pǝ n kuó tōmmú. ¹¹ Mecánnimè kó mekùò nne metenié n taummè tou kpéí. Dende kó dimàà bè yó ntù n da benke mē mmē ké dè dòò.

Bè bo nyémè teomputè kó diyie kpéí

¹² Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mōyiisi ké dò: ¹³ Náké Isidayeeribé ké bè nhompu teomputè yìè. Dē kó diyie yó ndò ndibenkèrì ndi, mí nnè dǝndi ti cuokè, dii yó mbenkú mǝ di tǝātémè ké di bo ntú n kòbē. ¹⁴ Di nyé dē kó diyie kpéí nkè di ncǝǝ, di níí báá pǝ mmutōmmú dē kó diyie. Kè wèè pǝ mmutōmmú bèè ò dēnnē o kòbē cuokè kóò kùò. ¹⁵ Mutōmmú kó yewe bo yèkuò ndi seménni mieke. Diyiénni tu n kperi ndi. Wèè pǝ mmutōmmú dē kó diyie bèè ò kùò. ¹⁶ Isidayeeribé nyé teomputè kó diyie kpéí, ké di ntú ti kó metaummè sǝǝ. ¹⁷ Dē kó diyie yó ndò dibenkèrì ndi mí nnè Isidayeeribé ti cuokè ké benkú n dòòmè kéinkè nè ketenkè yewe yèkuò ndi ké om̄pè diyiénni.

¹⁸ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mōyiisi Sinaii tǝrì ìnkè kédeè kóò duó ntitǝpǝtì tǝdèti kumómm̄onku kù wǝrì tǝ ìnkè kù kuó.

**ISIDAYEERIBÉ TǝTÉMÉ METAUMME KUYIE MBÉ
DǝǝNÉMÉ**

32

Bè do maámè fēsòmat̄inààfē

¹ Mēmme ké Isidayeeribé nsǝ mMōyiisi í cǝrike ké bo cúténì ditǝrì, ké bèè tíí nhAnò borè kóò nǝké ké dò: Ti í yé tǝ tǝòkení Mōyiisi wèè ti dēnnēní Esibiti. Tí dǝò kuyie nkùù yó nti ní. ² Kè Anò dò: Tǝténè di pobè tootǝrē nè di bí initidabí nè initipobí kpeye ké n duó.

³ Kè Isidayeeribé bēmauu tǝtē bē tootǝrē kéduó nhAnò. ⁴ Kòò yè yìè nkéuté ké dèè naá nfēsòmat̄inààfē. Kè Isidayeeribé pǝéké ké dò: Ntēnè ti kó kuyie nkùù ti dēnnēní Esibiti!

⁵ Kè Anò maá diwũòtōnni fē ìkè kédeè ké dò: Nanke, ti ānné dibanni ti Yìè nKuyie nkpéí.

⁶ Kè dēè wenté dikūnweñni sèi ké bèè kuò iwũò kētuò ndiwũòtōnni ìnkè, kékuò itēi metaummè kpéí, ké bèè kari kédì kéyà mēnaà nkéité kénhau.

⁷ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mōyiisi ditǝrì ìnkè ké dò: Cúté mecǝǝ, benit̄ibè a dēnnēní bè Esibiti bè dǝò meyei ndiemè mmē. ⁸ Bè pǝnke bútin̄nému kuce m bè benke kù. Bè dǝò fēsòmat̄inààfē nfē ké ninku fē ìkè, ké fié iwũò, ké náá nke tú: Isidayeeribé, ntēnè ti kó kuyie nkùù ti dēnnēní Esibiti. ⁹ Dē kó benit̄ibè to yéè kpeñni. ¹⁰ Yóu ké m miekēè bè yé ké m bè kùò, ké da dǝò kubotí diékù.

¹¹ Kè Mōyiisii bántè ti Yìè nKuyie nke dò: N Yìè ba nkpéí mbo nte kǝa mieke yé a nit̄ibè a benke bè a wērímu nè a kpeti ké bè dēnnē Esibiti? ¹² Kǝa bè kùò Esibiti kòbē yóó yǝ a bè dēnnē nè kemieke nke ké bo bè kùò yetārè mieke ké bè dèè, n Yìè m̄bonkūnnē a mieke kéyóu a bo bè cǝàrēmē. ¹³ Dentenì a tōmbè Abarahammu nè

Isaki nè Sakəbu be kpéi nha do nàké bè ke dò: Mfi béi nke tú: M bo duó nkè di botii sũũ, kè n di duó nketenke n yè n yóó di duó nkè, kè dí nkè te sáà.

¹⁴ Mēmme kè ti Yiè nKuyie nyóu kù bo dādmè ku nìtìbè mēyeyi nkù na mbè dōò mè.

¹⁵ Kè Mōyiisi ncutiní ditāri ke to titāpiētì tìdētì kè ti wāri tipūtì tidé Kuyie ntannò. ¹⁶ Kuyie nkuu do dōò de kó titāpiētì kè ti wāri nè ku nōtè. ¹⁷ Kè Sosuwee ke kutoweku kénáké Mōyiisi ke dō: N yo dikpānni kó kutoweku Isidayeeribe karì. ¹⁸ Kè Mōyiisi dō: Dè í tú bè namè be dootitābè kó kutoweku, yoo bè dootitābè bè namè kaku, dibanni kó iyie nyi.

¹⁹ Bè tōnni diì mōnni Isidayeeribe karì, kè Mōyiisii yà fesōmátinādfè kè benitìbè au, kòo miēke peike mediè nkòo dootóo titāpiētì ditāri pēri kè tì pōnte pōnte. ²⁰ Kòo túóté fesōmátinādfè kécóu kè dè nsúo nkòo dè nàa kéānné mēniē mmieke kè bè duó nkè bèe yā. ²¹ Kòo beke Anō ke dō: Benitìbè da dōò ba kàa bè tanné mēyeyi ndiemè miē mmieke? ²² Kè Anō dō: N da báámmu a miēke báa peike, a yēmu a mómumu mbè nnitìbè nōnnēmè mēyeyi. ²³ Bè kōtení m borè nde ke yī: Ti í yé tìl tūòkení Mōyiisi wèè ti dēnnení Esibiti. A ti dōò dèè yó ntú ti kó kuyie nke ti ni. ²⁴ Kè m bè beke ke yī: Di we mmòke meso? Tōtēnēni di tootōre kè n duó. Kè bè n duó ke n yè ānné muhāā mmieke kè dè naā fesōmátinādfè.

Kuyie mpotémè Isidayeeribe

²⁵ Kè Mōyiisii banté Isidayeeribe dómè mēyeyi, kè Anō bè yóu kè bè dōòri bè dómè, ke yáúkūnne bemáa be dootitābè iikè. ²⁶ Kè Mōyiisii kōte kécómmú Isidayeeribe karì iikè kébéi nke dō: Bèè dō ti Yiè nKuyie mbèe kōtení m borè.

Kè Defii naāmunkù kōbe kōto. ²⁷ Kòo bè nàké ke dō: Nte ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù tu mù: Bá wè wèe túóté o siè kè dí ce ndi karì tipūtì timo, bá wè kòo ku o tebite, o népo, o cītè kou.

²⁸ Kè Defiibe yie mMōyiisi bè nàké ti, kéku Isidayeeribe sikōupísitāāti (3000). ²⁹ Kè Mōyiisii náké Defiibe ke dō: Di duó ndimāa ndi yie Kuyie ntōmmú kpéi, di í yete di bo kuòmè bá di bí mómmoni yoo di tebií. Ti Yiè nKuyie ndi dōò mesāa.

Mōyiisi bantémè Kuyie nyIsidayeeribe kpéi

³⁰ Kè dèe wenté kè Mōyiisii náké Isidayeeribe ke dō: Di cààrè kè dè deumu, n yóó wēte kédekemu ditāri īnkè ti Yiè nKuyie mborè, kè kù bantè kè kù bo yie nkù di cī.

³¹ Mēmme kè Mōyiisii wēte ti Yiè nKuyie mborè kè kù nàké ke dō: Áú! N Yiè, de kó benitìbè cààrēmu mediè, bè dōò fesōmátinādfè nfe. ³² N da báámmu cīē mbè, kè mēè dōke, á ūtè n yètìrì a pátìri miēke. ³³ Kè ti Yiè nKuyie ndò: Áá! N yóó ūtè bèè cààrè be kó yeyètè nye m pátìri miēke. ³⁴ Kōte kēniitè n nìtìbè n yē nhá bè kōtenè kè, n tōnni yó nda bonēmu kè m mōnni tūòke diì yie m bè potè be cààrēmè kpéi.

³⁵ Kè ti Yiè nKuyie mpoté Isidayeeribe bè duó nkè Anō bè dōò fèè sōmátinādfè kpéi.

33

Isidayeeribe wantimè Kuyie mbo bè cīēmme

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mōyiisi ke dō: Ítēnè dēborè fō nnè Isidayeeribe a dēnnení bè Esibiti, kè dí kōte ketenke n do yē n yóó duó nkè Abarahammu nè Isaki nè Sakəbu nè be yaābío. ² M bo duó n tōnni kè di ndi ni ke beti Kannahāa kōbe, nè Amōriibe, nè Itiibe, nè Efiibe nè Pedisiibe nè Sebusiibe. ³ Kè dí ta

ketenkè mēnaamiē nnè mēcekùò ndè pũṣ̀ nkè, n né í yó ndi neínè m mómumu, di to yèè kpeñnì, n yàà bo di kuò kuce kédeè.

⁴ Kè bèè keè de kó tináànti kè bè yèmmèe caàrè, òmòu ténke í ndàátí ke bo nsàri. ⁵ Ti Yiè nKuyie ndo nàkému Mòyiisi ke dò: Náké be ke dò, be to yèè kpeñnì, kè m bè neínè n yàà bo bè kùò kuce bəmou dimònni dimáà. Bèe deite be sàti ke n yà n dò nké bè dòòmè. ⁶ Kè bè nyiti Odebu bá Isidayeeri be ténke í ã be sàti.

Kuyie ntou

⁷ Kè bè bàtè dè Mòyiisii cónné ti Yiè nKuyie ntaummè tou kè di nciénnè bè bàtè dè mēsàà, kè bè ndi yu ke tú: Kuyie ntaummè tou. Wèè dó kébéinnè Kuyie nwèe yènni bè bàtè dè kékote Kuyie ntou borè. ⁸ Kè Mòyiisi ité ke bo ta Kuyie ntaummè tou, bá wè wèe ité kécómmú o tou bòrì kè bè nwúó mMòyiisi kòò yàa tannè Kuyie ntaummè tou. ⁹ Kòò ta, diwetirì kotení kékāā nti Yiè nKuyie ntaummè tou kó dibòrì kè Mòyiisi nnáánnè Kuyie. ¹⁰ Kè Isidayeeri yà dii mōnni diwetirì, bá wè wèe nínkú kēsīnnōo ketenkè o tou bòrì. ¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáánnè Mòyiisi onitì ã nnáánnèmè o népo. Kù dèè dii mōnni kè Mòyiisii wēte bè bàtè dè, kòò kóò tǎnti Sosuwee Nunnì birè nkpaá Kuyie ntou mieke.

Kuyie nnè Mòyiisi bè nàámmè

¹² Kè Mòyiisi náké ti Yiè nKuyie nke dò: N Yiè, fṣṣ̀ yē n niité be nnitibè, a me nyí m benke wèè bo n teennè. Fṣṣ̀ me mbéi nke tú: A yému kàa kó mēsàà nni mbonè. ¹³ Kàa kó mēsàà mēnke m bonèmu, m benke amáà kè n da yǐtétè weti weti, kēmmake a kó mēsàà. A nyé be nnitibè tumè a kabe mbe. ¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie ndò: N kəroomu m mómumu nha bá nyǐkù. ¹⁵ Kè Mòyiisi dò: Kàa í kəriní a mómumu nha báa yóu kè ti ité di. ¹⁶ Kàa í ti neínè bè bo yīme kébanté a sàà nti bonèmmè mí nnè a kó benitibè. A borime ti cuokè mēè yó nti yaàtì tinti nè ibotí tēi ketenkè ñnkè. ¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndò: N yóó dōòmu a bēi ntì, n sàà nda bonèmu ke yé mī da tāātémè. ¹⁸ Kè Mòyiisi dò: M benke a kpetì. ¹⁹ Kè ti Yiè nKuyie ndò: N yóó pēētēmu a borè nè n sàà, n yóó da nàkému n yètìrì. Nh ãṣ kuó mmesémmè n dó ké mè kuó nwènwe, kécīē n dó kécīē nwè. ²⁰ Á né í yóó yà n yìkè, ke yé onitì í yó n yàmè kénfòu. ²¹ Dipèrì marì bomu di n také, á ncómmú di ñnkè. ²² Kè m pēnké dii mōnni nè n kpetì n yóó da sōnne dipèrì fiè mmè ké n da kānké n nòutè ke yàa pēēténè. ²³ Kè m pēētè n deite n nòutè kàa yà n yīnkè ke yé onitì í yóó namè kéyà n yìkè kénfòu.

34

Mòyiisi wàrimè Kuyie nkuó titápiètì pàntì ñnkè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: Cíéké titápiètì tìdétì kè ti ndònnè tiketitì a pònte ti kè n wāri tináànti n do wāri ti tiketitì ñnkè. ² Báátí nanke dikūnweñnì kédekení Sinaii tārì ké nni mbaa. ³ Òmòu báa da neinèní, òmòu me mbáa deke ditārì kupikù makù. Inààke nè ipe me mbáa dekení.

⁴ Kè Mòyiisi cíéké titápiètì tìdétì kè ti ndònnè tiketitì. Kòò pike cute dikūnweñnì sèi kédeke ditārì Sinaii, ke tō titápiètì tidé. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie ncúténí diwetirì mieke kécómmú Mòyiisi také. Kè Mòyiisii yú ku yètìrì. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie mpēētè Mòyiisi borè ke bēi nke dò: Mī tu di Yiè nKuyie nke kuó mmesémmè ke cīenko, ke m mieke boo, kè n sàà ndeu, kè n dōòrì m bēi ntì. ⁷ Mī ãṣ dōò mēsàà nhonitì nè o yaábíó, tidapuntǎnti titǎnti tekupíítè (1000). Nh ãṣ cīēmmu onitì o yei nnè o caàrìmmè nè o yetímè, m me nhṣ́ í nwúónko oyeiwe ke dō nhò í cààrè dēmarè nh ãṣ potēmu oyeiwe nè o yaábíó tidapuntǎnti titāati yoo tìnàà.

⁸ De mònni kè Mòyiisii nínkóo kébántè Kuyie, ⁹ ke íténi kébéi nke dò: N Yiè nkàa sàà m mènke m bonèmu n da báámmu á nti neínè. N yému ke dò mbe nnitibè to kpeñni, a né ti cǐé nké nti wúo nha kàbe.

Kuyie nwète ke taunnèmè ku nìtìbè

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: N yóo di dònè metaummè mme. M bo dòò dè a nìtìbè cuokè, dè mu n yí buoté ketenkè ñnkè yoo kubotí makù mieke. Isidayeeribe yóo yàmu mutōmmú n yóo da pǐnné mù mù deumu.

¹¹ Ntūnne weti weti n di náá nti yíe, kè m beti Kannahāā kàbe nè Amōriibe nè Itiibe nè Pedisiibe nè Efibe nè Sebusiibe. ¹² Dí ndake ke báá taunnè dimáà de kó benitibè bè yàà bo naá ndidūntārì di kpéi. ¹³ Dí puo mbe wūstòrè kéu yetárè bè fiúkú yè kékéké be tewuó. ¹⁴ Di báá fié be bókè, mí ndi Yiè nKuyie n dó di ntū mmí nwe m máà. ¹⁵ Di báá bè mòòtenè metaummè mamè, kè di bè taunnè bè yóo fiému yebókè kè di yú kè dí wēnné kèdi, ¹⁶ Kè dí túókè be kó besapàmbè képuó ndi kó bedapàmbè kè bèe bè tanné mubōfèu mieke.

¹⁷ Di bá mmáátí yemátibókè.

¹⁸ Dí níi báá mpéè wèè í kōorenè mutie mùu muuti de kó dibanni ke dò yewe yèyiekè n di benné yèè we dididèi kóo tǎnkù mieke di ncáá mpéè wèè í kōorenè mutie mùu muuti, kéndò n di nàkémè weè tǎnkù mieke nke di yèmè Esibiti.

¹⁹ Di bí ìi tu Mpo i yó ntú n kàbe mbe nè di wūš ketiyi ìi tu idaaì, inààke nè ipe nè sibóó, dí ndè nni duò. ²⁰ Disāmmarimbii didaari ketiri di níi di cèetenè dipebii didaari, kàa mè nyí yóo di cèete a pité di fōnii kékuo, ke nni ndonnè di bí ìi tu Mpo.

Di níi bá nkōrini m borè di nou sitetisi.

²¹ Di níi pǐ mmutōmmú yewe yèkuò, diyiénni yiè kéompe bá mudòrimù mònni, bá mudidèi mònni.

²² Di níi ānné tidipanti kó dibanni kéānné dididèi banni dipaà.

²³ Di nìtìbè níi kōtení m borè dibenni mieke kuce mètāāti, mí ndi Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù. ²⁴ N yóo betimu ibotí kēpēkūnnè di tenkè, di kōtení dii mònni m borè dibenni mieke kuce mètāāti, de kó mēfiè mmieke òmou báá cōuté di tenkè.

²⁵ Di báá féútè fēōfē kēwēnnénè fē yīi mpéè wèè í kōorenè mutie. Diyentébanni òfē kó imaa mbá nkpaá kētuōkenè dikūnweñni. ²⁶ Di níi tōní tidipanti mí ndi Yiè nKuyie ncǐētè nè yetebe ketiyè. Di níi báá bēnnénè dibōbii di yō miè.

²⁷ Kè ti Yiè nKuyie náké Mòyiisi ke dò: Wāri de kó tináahti tiì tu mí nnè fō nnè Isidayeeribe ti kó metaummè kūnni.

²⁸ Kè Mòyiisi mbonè ti Yiè nKuyie nditārì ñnkè ke dò yewe sipísìnàà nè deyènnè sipísìnàà, ò í di, ò me nyí yà menie. Kè ti Yiè nKuyie nwāri titāpíètì tidétì ñnkè ku tannò tepíitè.

Mòyiisi cùténimè Sinaii tārì kuce mēdérímmè

²⁹ Kè Mòyiisi ncutiní Sinaii tārì ke tō Kuyie ntannò kó titāpíètì tidétì. Bá ò í yé ke dò nho ìikè mièti ò do náānnè mèè kpéi nKuyie. ³⁰ Anoo nè Isidayeeribe kè bèe yà o ìikè miètimè kēyote bè bo ò tōōnnèmè. ³¹ Kè Mòyiisii yú Anoo nè Isidayeeribe kó bekótibè kè bèe kōtení kòo mbè náānnè. ³² De kó difōnkúò kè Isidayeeribe bēmouu kōtení kòo mbè náá nti Yiè nKuyie nhò duó nti Sinaii tārì.

³³ Mòyiisi bè nàké dii mònni ke dèè kékāā nkuyàakù o ìikè. ³⁴ Kòò tati dii mònni ti Yiè nKuyie ncǐētè wèè deite kuyàakù. Kòò ta ke yènni wè mbè náá

nKuyie nhò duó ntì. ³⁵ Kè Isidayeeribe nwúó nho ìikè mìetimè. Kòò bè nàké ke dèè wèe káá nkuyààkù kémbaanè ò bo wète kètamè ti Yiè nKuyie mborè.

KUYIE NTAUMME TOU KÓ MUDƆƆRÌMÙ

35

Diyiè yíennì tumè teom̀pùtè

¹ Kè M̀yíisi tí nyIsidayeeribe bem̀ou ké bè nàké ke d̀ò: Ntenè ti Yiè nKuyie nni nduó ntì ke yè ntí ntí tũ: ² Yewe bo yèkuò ndi seménni mieke mutõmmú kpèye. Diyiènni tu teom̀pùtè nte, ke tú ti Yiè nKuyie nkperi. Wèè pĩ mmutõmmú de kó diyiè bèè ò kùò. ³ Bá kè di borè di báá t̀tinnè muháá nteom̀pùtè yiè.

Isidayeeribe pãmmú yèè pãrè Kuyie ntaummè tou kpéi

⁴ Kè M̀yíisi sòtè kénnaá nyIsidayeeribe ti Yiè nKuyie nhò duó ntì ke tú: ⁵ Wèè yèmmè dó wèè pã nyepãrè ti Yiè nKuyie nyebotí yebotí, mesò nyoo ntimátì péitì yoo disòwũð, ⁶ nè mupààkómmú mùù dò mmebèrìmè nè mùù dò nfetònfè nè mùù dò mmeɣĩ nnè mupààkonkperímù nè tibɔciti. ⁷ Tipedakònti wũðti nè tikònkpeti nè detekperè kó ideí. ⁸ Fitírè kó mekùò nnè tihúúnti kè bèè kòorenè ikuó kó mekùò nnè tihúúnti bè tũò ntì. ⁹ Yetárè yèè dò ndimantõnni nè yetàsàayè teyè nè dikoutéyaàbòrì sàm̀pòrì nè dicĩncĩnkõnni ikuó niùtì kpéi. ¹⁰ Kè mecii nyembèè kòtení bem̀ou kédòò mutõmmú ti Yiè nKuyie nyè ntí d̀ò mù. ¹¹ Mùù tu Kuyie ntou nè di yààkù nè di mamánnè nè di b̀òrè kó ideí nè ticádòòti nè yesànkè nè yecaubè. ¹² Kuyie ntou nè di pààti nè di pòkù nè kuyaàkpenkpetínkù. ¹³ Tábùrì nè o pààti nè o nentì nè pèèbè bè pã bè Kuyie. ¹⁴ Tefitíkèkètè nè te nentì nè te b̀ake nè mekùò mbè yó ntè tũònnè mè. ¹⁵ Diwũstõnni bè yó ntuò ndi tihúúnti nè di pààti nè ikuó kó mekùò nnè tihúúnti bè yó ntuò ntì, nè kuyaàkpenkpetínkù. ¹⁶ Diwũstõnni bè yó ntuò ndi iwũð nè disòwũð kó teditè nè di kó ipààti nè di nentì nè di buu nè di tàrì. ¹⁷ Kudànkù kó kuperí nè ku kó yesànkè nè yecaubè nè kudànkù kó dibòrì kó kuyaàkpenkpetínkù. ¹⁸ Kuyie ntaummè tou nè kuperí de kó yesànkè nè ye wèi, ¹⁹ nè ikuó yààti bè bo mpĩnnè ti Kuyie ncĩètè mutõmmú nè ikuó yààti Anòò nè o bí bè yó ndaati ti ke pĩnnè Kuyie ncĩètè mutõmmú.

²⁰ Kè Isidayeeribe bem̀ouu ité M̀yíisi borè. ²¹ De kó difònkúò bèè kó dimàà yèmmè dó bè bo pãmè kè bè ntouni be pãrè bè pã yè ti Yiè nKuyie, nke bo d̀ònnè ku taummè tou, nè tinenti bè yó mpĩnnè ti ku tõmmú nè tikoutéyààti. ²² Benitidaabè nè benitipòbè bèè yèmmè dó kè bè ntouni mesò nkó tisati tibotí tibotí: Yetootõre nè demámánnè nè sipapáheú nè mēfĩmme ke dè nkù pãã. ²³ Bèè mòke tipeciti tii dò mmebèrìmè nè tii dò nfetònfè nè tii dò mmeɣĩ nè mupààkonkperímù nè tibɔciti nè tikònkpeti kè bè ndè touni. ²⁴ Kè betòbè touni timátì péitì nè disòwũð ke pãã nti Yiè nKuyie. Bèè mòke detekperè kó tidabɛɛti kè bè ntì touni ke bo d̀ònnè Kuyie ntou. ²⁵ Benitipòbè bèè nò nke duòkù kè bè ntouni mupààkonkperímù bè dùòkù mù nè mùù dùòkenè tipeciti tii dò mmebèrìmè nè tii dò mmeɣĩ nnè tii dò nfetònfè. ²⁶ Kè benitipòbè tòbè bèè nò nke duòkù tibɔciti kè bè ntì dùòkù. ²⁷ Kè Isidayeeribe kó bekótibè ntouni yétàsàayè yebotí yebotí yèè yóó dari tekoutéyaàbòtè nè dicĩncĩnkõnni. ²⁸ Ke touni mekùò mmèè cóunkonè fitírè nè ikuó kó mekùò nnè tihúúnti tii tũò. ²⁹ Isidayeeribe bem̀ou benitidaabè nè benitipòbè bèè yèmmè dó, kè bè ntouni be pãrè ke pãã nti Yiè nKuyie, kè bè bo d̀ònnè ku tõmmú kù ti nàkémè M̀yíisi.

Betisadièdi nè Odiyabu bè pĩmmè mutõmmú

³⁰ De kó difōnkúò kè Mòyiisii náké Isidayeeribe bemou ke dò: Ti Yiè nKuyie nkuù tãáté Sudaa naàmùnkù miéke Uuri kó debire Besadedi. ³¹ Koò pié nku Yaá nkoò duó mmeciù nkòò yé mutōmmú mumou. ³² Ke ãã na kékeuté mecii, ke nò nke máátí mesò nnè timátí péítí nè disòwũð. ³³ Ke nò nke céú yetásàayè ke yè dàrì ò yè dónè dè, ke nò nke céú ideí. Ò do tú oyánti nwe. ³⁴ Kè múnke me ndòò Danni naàmùnkù kou Ayisamaki bire Odiyabu kè bè nnò nke benkú benitibè mutōmmú. ³⁵ Kuyie mbè duómmu mecii nkè bè nò nke céú yetásàayè, ke nò nke dōori tifènti, ke kpènti mupààkómmú mùù dò mmebèrimè, nè mùù dò mmeýĩ nnè mùù dò nfetònfè nè mupààkonkperimù, ke nò nke duòkù tiyààti. Bè do nōmmu ke yántí demou botí.

36

¹ Memme kè Betisadiedi nè Odiyabu nè beyántibè tóbè ti Yiè nKuyie nduó mbè mecii nkè bè nò nke yántí, ke bo na kédòò tikouténenti bè yó mpĩnnè ti ti Yiè nKuyie n tou miéke mutōmmú kèntū nKuyie ntì nàkémè Mòyiisi.

² Kè Mòyiisii yú Betisadiedi nè Odiyabu nè benitibè tóbè ti Yiè nKuyie nduó mbè mecii nkè bè nò nke yántí, ke duó mbemàà ke bo pĩ nde kó mutōmmú. ³ Kòò bè duó nyIsidayeeribe pã nyèè pãrè, kè bè bo dōònè Kuyie ntaummè tou. Bá dii kũnweñni kè benitibè baa ntouni be pãrè bè pã yè Kuyie. ⁴ De mōnni betōmbè bemou bèè duó mbemàà ke dōori Kuyie ntaummè tou kè bèè kũnnè be tōmmú, kékate Mòyiisi borè kóò náké ke dò: ⁵ Benitibè pāmmú yèè pãrè sànnèmu ke pēētē ketíke ti bo dōònè ti Yiè nKuyie ntaummè tou kù yēmmè. ⁶ Kè Mòyiisi pānkee duó nkè bèè pīéké Isidayeeribe kari ke dò: Onitidòò yoo onitipòkù, òmòu ténke báá pā dèmarè Kuyie ntou kpéí. De mōnni kè bèè yóu bè bo mpāāmmè. ⁷ Bè do pāmu kè dè nsānnè bè bo dōònè ti Yiè nKuyie ntaummè tou késúó.

Bè dōòmè Kuyie ntaummè tou

⁸ Memme kè beyántibè mómmbembe dōò Kuyie ntou, kéduakenè mupààkonkperimù tiyàáyónti tepíitè tii dò mmebèrimè nè tii dò mmeýĩ nnè tii dò nfetònfè, ké ti kpè nkè dè ndò mbeñkèmbàribè. ⁹ Kè ti okùmè mbo métiri tepíitè nè mènàà kè ti pēkùmè mbo métiri mèdémè, kè ti mmà timou tepíitè tente. ¹⁰ Kè bèè ti tau ntinùmmù tinùmmù, ¹¹ kécátinnè tiketiti tinùmmù mánku iwēĩ ìì dò mmebèrimè ké me nyĩ titeti tinùmmù. ¹² Kè de kó iwēĩ mbo sipísìnùmmù ku mpíkù nè kutekù ke dò nyitòbè. ¹³ Kè bèè dōò mesò nkó iyárí kè ì ndò nyifódinyárá ìì yó mpēñnè sipísìnùmmù kè bèè taunnè de kó tiyààti kè tii naá nkumáà.

¹⁴ De kó difōnkúò kéduakenè tibòciti tiyàáyónti tepíitè nè kumáà, de kó kuyaàdéríkù kuù yó nkānké Kuyie ntou. ¹⁵ Kè de kó tiyàáyónti okùmè mbo métiri tepíitè nè mènùmmù kè ti pēkùmè mbo métiri mèdé mèdé. ¹⁶ Kè bèè keté kétau ntinùmmù ké me nyĩ tisónti tikuò, ¹⁷ kécátinnè kuyààkù ketikù makù kù tuuténè dè kutekù iwēĩ sipísìnùmmù, ké me nyĩ kutekù, ¹⁸ kédòò disòwũð kó iyárá sipísìnùmmù késeunnè de kó iwēĩ kè dèè naá kuyààkù kumáà. ¹⁹ Kè bèè nukú tipekònti kè ti cēké kè tii wũóté kè bèè dátinnè Kuyie ntaummè tou ké nóó kukònkperikù.

²⁰ Kè bèè deè kédòò nKuyie ntou nè detekperè kó tidabēeti. ²¹ Bá kùù dabekù kè ku okùmè mbo métiri mènùmmù, mēpēkùmè sántimétiri sipísìyiekè nè mènùmmù. ²² Bá kùù dabekù kè kù mmòke meyàà mmédémè dēmè mèè yóó seunè timátí péítí kó yēcaube. Kuyie ntaummè tou kó tidabēeti timou do me ndò. ²³ Kè bèè dōò tidabēeti sipísidè tii yó mbo diyie yìèní kè kubakù cànkù bíékè. ²⁴ Kè bèè dōò yemáticaube sipísìnàà tidabēeti yó ncómmú yèè ñnkè, bá kùù dabekù

yεcaube yèdéè yetōre dò mmèè botí. ²⁵ Kè bèè dǎǎ tidabεεtì tetì sipísìdè tìi yó mbo kubakù you bíékè. ²⁶ Yemátìcaube péiyè sipísìnàà bá kùù dabekù yεcaube yèdéè, ²⁷ kédǎǎ tidabεεtì tikuǎ tìi yó mbo de kó ditou fitímè dè ìikè bíékè. ²⁸ Kè titetì ncǎǎ nke bo tìdétì tìi bo ditou kentímè mεfitímè de ìikè bíékè. ²⁹ Kè de kó tidabεεtì ndétirìnè titǎbè kè dè sǎnnè kédekoo kémáá de ìnkè kè bèè tì pǐnnénè mumámáá. Tì do mε ndò ntidé ditou kentímè. ³⁰ Kè ditou fǎnkúò bíékè mmǎke tidabεεtì tìni timátì péitì kó yεcaube tēpítè nè yēkuǎ bá kùù dabekù yεcaube yèdéè.

³¹ Kè bèè cíéké detekperè kó tidabεεtì ipǎati kè ì mbo ìnùmmù bá kùù píkù, kè ì bo mpǐ nKuyie ntaummè tou, ³² iteyì ìnùmmù kupíkù tekù. Itè ìnùmmù de ìikè bíékè. ³³ Kè de cuokè kó kupǎnní tǎnnè yesǎnkè cuokè ku mmǎnku nè kutekù. ³⁴ Kè bèè tì dǎri timǎu mesǎo ntidabεεtì nè ipǎnní kédǎǎ desǎomámánnè ipǎnní yó ntũǎ dèè miεke.

³⁵ Kè beyántibèè dǎǎ kuyaǎkpenkpetínkù nè mupǎǎkonkperímù nè tipeçitì tìi dò mmebèrímè nè tìi dò mmeýǐ nnè tìi dò nfetǎnfè. Kè bèè kù kpε ntifèntì kè dè ndò mbeǐnkèmbàribè. ³⁶ Kè bèè cíéké detekperè kó idéi yesǎnkè yènàà, ké yè dǎri mesǎo, nkéǎnnè yebàkè bè níi yóó saa nyè kuyǎǎkù, kédǎǎ yemátìcaube nè timátì péitì yesǎnkè yó ncómmù yèè ìnkè.

³⁷ Kè bèè dǎǎ kuyaǎkpenkpetínkù kùù yó nkpetí ikuǎ dieku ké kù kpε mmupǎǎkonkperímù nè tipeçitì tìi dò mmebèrímè, nè tìi dò mmeýǐ nnè tìi dò nfetǎnfè. ³⁸ De kó difǎnkúò kédǎǎ bá dìi sǎǎ dibàù nè mεyǎà nè idéi pámpǎnníyì, ké dè dǎri demǎu mesǎo, nkédǎǎnnè disǎowũǎ kó yεcaube yènùmmù, bá dìi sǎǎ di kó dicaubii.

37

Bè dǎǎmmè Kuyie ntaummè tou

¹ De kó difǎnkúò kè Bētisadiēdii dǎǎ Kuyie ntaummè tou ké dì dǎǎnnè detekperè kó tidabεεtì, kè dì okùmè mbo métirì òmáá nè sǎntimétirì sipísìdè nè mènùmmù, mepēkùmè sǎntimétirì sipísìyiekè nè mènùmmù, di cómmè sǎntimétirì sipísìyiekè nè mènùmmù. ² Kè bèè dì dǎri mesǎo ndi ìnkè nè dì miεke ké dì kpε mmesǎo ndi ìnkè kéfité, ³ kédǎǎ desǎomámánnè dènàà, bá kùù mǎnku mùmáá. ⁴ Kòo cíéké detekperè kó tidabεεtì ipǎati ké ì dǎri mesǎo, ⁵ ké ì tǎnnè dì pítì ke bo ndi tǎunè.

⁶ Ò dèè mεmmε kédǎǎ tē pòkù nè mesǎo mmáá kè ku okùmè mbo métirì òmáá nè sǎntimétirì sipísìdè nè mènùmmù, kè ku pēkùmè mbo sǎntimétirì sipísìyiekè nè mènùmmù, ⁷ ké kù dǎǎnnè mesǎo mmáá kédǎǎ tifèntì tìdétì ku ìnkè kè tì ndò mbeǐnkèmbàribè ke cómmù metaummè tou pítì tidé. ⁸ Kè ku nfènkù mbo ku mpíkù kutekù kupíkù tekù, kè tì nwε nke dì tǎunè, ⁹ ke cómmù ke wetì titǎbè, kè tì ìikè co ditǎu, kè tì fiètì dì diéké.

Bè dǎǎmmè tábùrì bè yó ndakù dè péèbè bè pǎǎ mbè Kuyie

¹⁰ De kó difǎnkúò kédǎǎ tábùrì nè detekperè kó tidabεεtì, kòo okùmè mbo métirì òmáá, mepēkùmè métirì kó dikéè, mεcómmè sǎntimétirì sipísìyiekè nè mènùmmù. ¹¹ Kòo ò dǎri mesǎo nsààmè, kòo mmǎke kukǎkù kéfité, kè bèè kù kpε mmesǎo, ¹² kédǎǎ kudabekù kè kù pēkùmè mmǎnnè tenǎùtè kǎmε kéfi nyi mǎnke ìnàà ké kù kpε mmesǎo nkéfité. ¹³ Kòo dǎǎ desǎomámánnè dènàà kètǎnnè ì mǎnke ìnàà tábùrì tuutè ndè o tààke. ¹⁴ Kè dè ntókénè kudǎù bè fiì nkù kè bèè tǎnnè ipǎati bè yó nhò tǎunè ì. ¹⁵ Kòo cíéké detekperè kó tidabεεtì ipǎati, ké ì dǎri mesǎo mbè yó ntǎunè ì tábùrì, ¹⁶ kédǎǎ yebǎ kéǐnnè tábùrì ìnkè nè ìbòòke nè icuutì nè sibúkúsi bè níi yóó mǐéténè dè. Kè bèè dè dǎǎnnè demǎu mesǎo nsààmè.

Bè dǎǎmmè tεsǎofitíkèkètè

¹⁷ De kó difǎnkúò kè bèè dǎǎ tεsǎofitíkèkètè nè mesǎo nsààmè, ké tē uté kè tē nwε ntimátì timáá, tē tǎrì nè tē bàkè nè tē tòkè nè tē kèkèè nè dèè dò mmutepóó. ¹⁸ Kè tē

cuokè kó kudǎú rǎbo kè ibakε bo ku mpíkù itāāti, kutεkù itāāti. ¹⁹ Bá kùù bàku kè kù mǎkε yetòkè yètāāti kè yè dǒnnè mutie bè tu mù amandìe kó mupóó. ²⁰ Kè dè cuokè kó kudǎú mǎkε yetòkè yènàà kù tuuténè dè ibakε, kè yè dǒnnè mutie bè tu mù amandìe mu kó mupóó. ²¹ Dε kó ibakε ku mpíkù itāāti kutεkù itāāti tuuténè dè, dε cuokè kó kudǎú kè dè mǎkε yetòkè. ²² Yetòkè nè ibakε kè dè wē nke tú mεsǎ nsààmè mǎa bè yìemmè kε uté. ²³ Kè bèe dǎò sikèkèe kè sì rǎbo sìyiekè nè tinenti teti: Ihaaké nè dèe yó nkounè mutapéi. Demǎu kè dè ntú mεsǎ nsààmè. ²⁴ Bè do dǎònnè mèe sǎò ntefitíkèkètè nè te nenti, mε cǛékù do bo cidóòbè sipísitāāti ndi, mεsǎ nsààmè mǎa.

Bè dǎònnè diwūstǎnni bè yó ntuò ndi ìnkè tihúúnti

²⁵ Dε kó difǎnkúò kòo dǎò diwūstǎnni bè yó ntuò ndè tihúúnti kè dè dǎònnè detekperè kó tidabεti, kè di okùmè rǎbo métiri kó dikée, mεpǝkùmè métiri kó dikée. Dè do mǎmu tipítì tinàà, mεcómme métiri òmǎa. Kè bèe dè ānnè yebàkè kè yè ndi taunè. ²⁶ Kè bèe dè dǎri mεsǎ nkéfité di pítì timǎu, di ìnkè nè di miεkε nè di biè nké di kpε mmesǎ nkéfité nè di bàkè. ²⁷ Kè bèe dǎò desǎmámánnè dèdéré kε dè tǎnnè di pítì, kukǎkù bè kpε nkù kó difūò kè dè tǎnnè idéi kε bo ndi taunè, ²⁸ kécíéké detekperè kó tidabεti ipàati idéi kè ì dǎri mεsǎ.

²⁹ Bèe dǎòri tihúúnti kè bèe dǎò ikuó kó mekùò nnè tihúúnti tii fǎǎku naati bè yó ntuò nti diwūstǎnni ìnkè.

38

Bè dǎònnè diwūstǎnni bè yó nfeu di ìnkè iwūò nè dε kó kunankú

¹ Dε kó difǎnkúò kè Betisadieii dǎò diwūstǎnni bè yó ntuò ndi ìnkè iwūò bè feu ì Kuyie, kè dè dǎònnè detekperè kó tidabεti, kè di okùmè rǎbo métiri mǎdémè nè dikée, kè di pǝkùmè mme mbo, dè do mǎmu di pítì tinàà. Kè di cómmè rǎbo métiri òmǎa nè dikée. ² Kè bèe dǎò bá kùù mǎnku dε ìnkè kǎku bá kù dibàù kè yè ntaunè diwūstǎnni kε wē ntimáti timǎa kè bèe yè dǎri disǎwūò. ³ Kòo dèe kédǎò dε kó titǎnnenti tibotí tibotí: Yebǎ nè tikǎpenti nè yebǎ diyè nè simátikūmpeé yenì nkpesi nè tikàdàabuuti. Demǎu kè bèe dè dǎònnè disǎwūò. ⁴ Kè bèe dǎò disǎwūò kó teditè kè tè pǎnnè diwūstǎnni cuokè, fεkpǝntifè fūò, ⁵ kédǎò demámánnè dènàà kécátinnè teditè mǎnke ìnàà bè yó ntūò dè ipàati. ⁶ Kè bèe cíéké idéi nè detekperè kó tidabεti kè ì dǎri disǎwūò, ⁷ bè níi yóò tǎnnè ì diwūstǎnni pítì kǎna kè dè tǔóté. Bè do dè dǎònnè tidabεti nti kè mǝfiè nni mbo di miεkε.

⁸ Kè bèe dǎò disǎwūò kó dibuu nè di kó ditàri kè dè ntú benitipòbè bèe do ò mbo Kuyie ntou bòri bε kó tǝwéitè.

Bè cǛétemè metaummè tou tiyààti

⁹ Dε kó difǎnkúò kòo dǎò kuyààkù nè mupààkonkperímù kǝfi nKuyie ntaummè tou difǎnkúò kubakù cǎnku bíékè. Kè ku okùmè rǎbo métiri sipísinnùmmù, ¹⁰ kè kù pítinnè ipàati sipísidé dε kó ipàati nè yεcaubε yèè ì tǎ, kè dè tu disǎwūò. Dε kó ipàati kó yebàkè nè ipàati ì pǎrmú kè dè tu timáti péiti. ¹¹ Kè kubakù cǎnku bíékè kpεε mε ndò. Kè dè okùmè mε mma, kε baa cáátí mǝè botí. ¹² Kè diyè taà kèe bíékè kpεε mε ndò, kè dε kó mεokùmè rǎbo métiri sipísidé nè mènùmmù, kè baa píítí mǝè botí, kè dε kó idéi bo tǝpítè nè yεcaubε tǝpítè. ¹³ Diyè yìenì kèe bíékè dibòri bo kùù píkù kè ku pǝkùmè múnke rǎbo métiri sipísidé nè mènùmmù. ¹⁴⁻¹⁵ Dibòri pítì tidé bá kùù píkù kè kuyààkù okùmè rǎbo métiri mǝyiekè nè dikée. Bá kùù píkù ipàati itāāti nè yεcaubε yètāāti.

¹⁶ Dε kó kuyààkù kumǎu bè fii nkù Kuyie ntaummè tou, kù do tú kùù dùòkenè kùnkù mupààkonkperímù. ¹⁷ Dε kó idéi kó yεcaubε do tú disǎwūò ndi, yebàkè

nè ideí ìì pàrmú kè dè tu timàtì péítì kè tuuténè ìì pàrmú. ¹⁸ Kè beyántibèe kpè nkuyaàkpenkpetínkù mupààkonkperímù mùù dò mmebèrìmè nè mùù dò meyiĩ nnè mùù dò nfetònfè. Kè ku okùmè ríbo métìrì tepítè, mécómmè métìrì mèdémè nè dikéè. Kè ku pèkùmè mánne kuyààkù kùù fité Kuyie ntaummè tou. ¹⁹ Kè kù mpíítì yesānkè yènáà kè yè còrmú yēcaubē yènáà ìnkè, demou kè dè tu disəwũḥ, kè yebàkè tu timàtì péítì, yē yatimè, nè ideí ìì pàrmú kè ì dāri timàtì péítì. ²⁰ Ideí bè fii nyì Kuyie ntou nè de kó kudànkù kè dè tu disəwũḥ.

Bè bàtemè tinenti bè dònè ti Kuyie ntaummè tou

²¹ Nte bè do dònè tì nenti Kuyie ntaummè tou tì māmè: Ikuó nenti do bo dii mièke. Məyiisi weè do duó nkè Kuyie nkuó nùtì Anə birē Itamaa nè Defiibe kè bèe kaa nde kó tinenti. ²² Sudaa naàmunkù kou Uu yaàbirē Uuri kó debirē Betisadiēdi, weè do pĩ mmutəmmú muməu kéndonnè ti Yiè nKuyie ndo mù duómmè Məyiisi. ²³ Kè Danni naàmunkù kou Ayisamaki birē Odiyabu nhò teénne, ò do tú oyánti nwe ke nə nke céú ideí, ke dəari tifenti, ke kpəntinè tipeciti tì dò mmebèrìmè nè tì dò mmeyiĩ nnè tì dò nfetònfè.

²⁴ Isidayēribē do pā mēè səə nkó dimàà kè bè bo dònè Kuyie ntaummè tou mè do bo cìdòòbè sikəu sìnì nè sipísìyiekè nè bèyiekè (877) nè kadámmù sikəu sītāāti (300) ndi. Bè do beúnè tèè biètè tinenti tì yóó dònè Kuyie ntaummè tou tè do cáámmu.

²⁵ Isidayēribē bè do kàa mbè kè bèe pā timàtì péítì kè tì mbo cìdòòbè sikəupísītāāti nè tepítè nè bèyiekè (3017) nè kadámmù sikəu sìyiekè nè sipísìnùmmù (750) de kó tēbiètè ìnkè. ²⁶ Benitibè bè do kàa mbè do bo sikəupíkəu sikuò, nè sikəupísītāāti nè sikəu sìnùmmù nè sipísìnùmmù (603550) bèè do məke yēbie nsipísidé kēndeētinko bèe do pā sām̀pó sām̀pó kè dēe wēnnè mēmmē. ²⁷ Kè bèe túóté cìdòòbè sikəupísītāāti (3000) timàtì péítì kédəə yēcaubē tekə̀utè (100) Kuyie ntaummè tou kó yesānkè kpéi, nnè kuyaàkpenkpetínkù, de mièke kəku, bá dii caubii kè di məke cìdòòbè sipísītāāti. ²⁸ Cìdòòbè tepítè nè bèyiekè nè dikéè bèe do kpaá, kè bèe tì túóté kédə̀onnè yesānkè kó yebàkè kədari yē yatimè timàtì, kè tì ndònè ipàati ìì yóó pānnè.

²⁹ Disəwũḥ bè do pā di kè dindi mbo cìdòòbè sikəupísidé nè tekə̀utè nè sipísidé nè bènàà (2124). ³⁰ Kè bèe di túóté kédə̀onnè Kuyie ntaummè tou bəri kó yēcaubē, kè di ntúóté kédə̀onnè diwũḥtənni, nè tēditè nè diwũḥtənni nenti sənti. ³¹ Kè bèe di ndə̀onnè yesānkè yèè fité Kuyie ntaummè tou kó yēcaubē nè dibəri kpəyē demou nè Kuyie ntaummè tou kó yesānkè nè yèè di fité.

39

Bè dònè ikuó nùbè kó tiyàati: Dikəutéyaàbəri

¹ Kè bèe túóté tipeciti tì dò mmebèrìmè nè tì dò mmeyiĩ nnè tì dò nfetònfè, kédə̀onnè ikuó nùtì Anə tiyàati ò yó mpĩnnè tì ti Yiè nKuyie ntaummè tou mièke mutəmmú, kè bèe tì dō kéndonnè Kuyie ndo tì nàkémè Məyiisi.

² Kè bèe dònè dikəutéyaàbəri nè mupààkonkperímù mùù kəkénè tipeciti tì dò mmebèrìmè nè tì dò mmeyiĩ nnè tì dò nfetònfè, kè di kpè mmesəə, ³ kè di deti mēəə nkó iwēĩ, kénkə̀onnè mupààkonkperímù mùù dò mmebèrìmè nè mùù dò mmeyiĩ nnè mùù dò nfetònfè. ⁴ Kè bèe dəə iyaàbòbaati idéi kətuuté diyaàbəri mənke bè ní bo di bàátínè ì. ⁵ Kè bèe dəə kuyaàbomboúnkù kè kù nwēnnè diyaàbəri ke tau ke dò nde təbè. Bè do di dō kè di ndə̀onnè ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémè mme Məyiisi, ⁶ kédəə yetāsààyè bè tu yè kədinadínni kēwēnnè kè yè dānnè nè mēəə yēbaayə, kēkeri yē ìnkè Sakəbu bí yètè. ⁷ Kè bèe yè cātínè

diyaàbòrì kó iwěĩ yebaayo ñnkè kòò bo nyé Isidayeeribe botí tepíítè nè ìdèi kōme. Bè tūnne ti Yìè nKuyie ndo ti nàkémè mme Mọyiisi ké dè dòò.

Bè dòòmè dicĩncĩnkõnni

⁸ Kè beyántibèe dọ̀ò dicĩncĩnkõnni nè mupààkonkperímù mùù kàkénè tipecìtì tii dò mmèbèrìmè nè tii dò mmeyĩ nnè tii dò nfetònfè. ⁹ Kè bèe tì pòo mmèdémè kè di okùmè nè di pèkùmè kè dè mmànnè sàntimétìrì sipísìdè nè mènùmmù. ¹⁰ Kè bèe dì dàri itácuó ìnàà. Kucuó ketikù kpèye, kè diketirì ndò ntisèũmíétì, kè didèrì ndò ntiyàpemiétì. Kè ditáánni ndò mmenóónnúò. ¹¹ Kucuó dérìkù kpèye kè dii nni ndò mmecũmmè kè diterì dò ñnùúsi kè diterì dò nsàncìrè. ¹² Kucuó tãánkù kpèye kè dii nní ndò ntiwetì kè diterì dò mpūtìpūtì kè diterì dò mmetekãã. ¹³ Kucuó naankù kpèye kè dii nní ndò tinóbènti kè diterì dò ntimantõnti kè diterì do nditáwũò kè bèe danne bá dii tãrì meso nyĩnkè. ¹⁴ Kè bèe kerí Isidayeeri bí tepíítè nè ìdèi yètè de kó yetárè ñnkè. Bá dii tãrì diyètìrì dìmàà, bè do yè kerì bè ɔ̀ò kerì mèe botí nku onitì cannimè tàmpɔ̀ò ñnkè.

¹⁵ Kè bèe ànnè dicĩncĩnkõnni mesoofimè mèdémè kè mè ndò nyiwěĩ, ¹⁶ kédòò isoowěĩ ìdèi nè desoamámánnè dèdérè ké dè càtínnè diyaàbòrì mánke deĩnkè kpèyi idé. ¹⁷ Kè bèe càtínè mesoofimè kó iwěĩ idé dicĩncĩnkõnni kó demámánnè. ¹⁸ Kè bèe tuutè iwěĩ yómmè tēmè yebakóyo borè, dè bo yiemme kè tekoutéyaàbòtè níí mbo o cĩncĩnni. ¹⁹ Kè bèe dọ̀ò desoamámánnè terè dèdérè kécátínnè de fũò tekoutéyaàbòtè de mieke bíékè. ²⁰ Kè bèe dọ̀ò desoamámánnè terè dèdérè kécátínnè tekoutéyaàbòtè baati fũò kuyaàbomboúkù yá ndè yuu. ²¹ Kè bèe dọ̀ò kuhõũ kùù dò mmèbèrìmè késeu ndicĩncĩnkõnni kó demámánnè nè tekoutéyaàbòtè kpere kè dè ñwè nke tau kè dicĩncĩnkõnni báá tote. Bè do dè dọ̀ò kè dè ndònnè ti Yìè nKuyie ntì nàkémè mme Mọyiisi.

Tikoutéyààtì tètì

²² Kè bèe duòkenè tipecìtì tii do mmèbèrìmè dikoutéyaàbòrì tekoutéyaàbòtè yó nnónké dii ñnkè, ²³ kèduòke diyuu yó nyiè dè, kè dè ndò nyékéyéké ke báá kètè, ²⁴ kékpè ndiyaàbòrì fũò kéfitè nè tipecìtì tii dò mmèbèrìmè nè tii dò mmeyĩ nnè tii dò nfetònfè nè mupààkonkperímù kè dè ndò nyetebe bè tu yè kèdènáti. ²⁵ Kè bèe dọ̀ònnè meso nsààmè isoòdede kécátínè diyaàbòrì fũò kéfitè, kénsokù diè nkèdènáti, diè nfèdedefè. ²⁶ Bè do càtínnè kèdènátibè nè idedeké késoó nsoó nde tóbè cuokè nke, kèndònnè ti Yìè nKuyie ndo ti nàkémè Mọyiisi.

²⁷ Kè bèe yíe kèduòke yeyaàbòrè nè mupààkonkperímù Anso nè o bí kpéi, ²⁸ kédòò feyítoodáfè nè mupààkonkperímù nè tiyaàbomboúnti nè ifietí. ²⁹ Kè bèe dọ̀ò kuyaàbomboúkù ké kù kpè nnè mmupààkonkperímù mùù kàkénè tipecìtì tii dò mmèbèrìmè nè tii do mmeyĩ nnè tii dò nfetònfè. Kè bèe dè dọ̀ò kè dè ndònnè ti Yìè nKuyie ndo ti nàkémè Mọyiisi.

³⁰ De kó difònkúò kè bèe dọ̀ò meso nsààmè kó temátìpètè, kékerí ikuó kó mecannimè ke dà: Wèè cãã nti Yìè nKuyie nkpéi. ³¹ Kè bèe tè pĩnnénè kuhõũ kùù dò mmèbèrìmè o tĩnni kuyaàbomboúkù ñnkè kèndònnè ti Yìè nKuyie ndo ti nàkémè Mọyiisi.

Bè dèèmè mutõmmú ke mù benke Mọyiisi

³² Isidayeeribe do tūnnemu nweti weti tì Yìè nKuyie nnàké tì Mọyiisi, kédòò Kuyie ntaummè tou.

³³ Bè dèè dii mōnni ké dè tóni demou keduó mMọyiisi Kuyie ntaummè tou nè di kó tinènti timou:

Yēsāñkè nè yebàkè nè idéi ipámpánníyì nè tidabesetì nè yemátìcaube.

³⁴ Kupekònkù kó kuyaàwũòkù nè kukòkperíkù, nè kuyààkù kùù kpetí de mieke.

³⁵ Kuyie ntaummè tou nè di nenti tii bo di mieke nè di pàati nè di pòkù
³⁶ nè tábùrì nè o nenti nè pèè bè yó mpāā mbè Kuyie nnè de kóo pèè.
³⁷ Tesəfitíkèkètè nè te kó sibúkúsi nè te nenti nè mekùò mbè yó ntè tùnnè mè.
³⁸ Diwūstònni nè ikuó kó mekùò nnè tihúúnti bè yó tuò ntì nè kuyaàkpenkpetínkù kùù yó nkpetí Kuyie ntaummè tou.
³⁹ Disəwūð kó diwūstònni nè di ditè, deməu disəwūð nè de kó ipàati nè di nenti, nè dinaabuu bè yó nniiti di nè di kó ditàri.
⁴⁰ Nè tiyàati bè fii ntì Kuyie ntaummè tou kó kudànkù nè de kó yesānkè, nè de kó yəcaube, nè kuyaàkpenkpetínkù kùù yó nkpetí dibòrì kudànkù kperi, nè ku kó iwēi nè yesānkè, nè tinenti timəu tii yó mpīnnè Kuyie ntaummè tou mieke mutōmmú.
⁴¹ Tikəutəyàati ikuó niùbè níi yó ndáátí tì ke pīnnè Kuyie ncīètè mieke mutōmmú.
 Nè ikuó niùti diəwè Anə nè o bí bè yó ndaati tì ke pīnnè be tōmmú.
⁴² Isidayəeribe do tūnnə ti Yìè nKuyie nnàké mè mmə Məyiisi kédəò de kó mutōmmú muməu. ⁴³ Kè Məyiisi yà bè dòòmè ti Yìè nKuyie nhò nàké ke yē ndè ndòmmè, ké bè pā Kuyie nkó mesàà.

40

Bè bo cónné mèè botí Kuyie ntaummè tou

¹ De mōnni kè ti Yìè nKuyie nnàké Məyiisi ke dà: ² Dibenni kóo tǎnkù ketiwè kó diyìe ketirì yìe á cónné metaummè tou, ³ kéīnnè metaummè tou, ikuó nenti bo dii mieke, a di ĩnné kufáá mbè í yó ndi wùó ndè. ⁴ A yóó de nyīnné tábùrì, kédáá mpéèbè di m pā bè, kətəní tefitíkèkètè kécəu nte fitiyi. ⁵ Kàa dè tanné disəhúúntònni di yó ntuò ndii ĩnkè tihúúnti, ké di ĩnné kè di nwetí metaummè tou. Kàa núnné kuyààkù kùù yó nkpetí ikuó tou kó dibòrì, ⁶ kécónné diwūstònni di yó ntuò ndii ĩnkè iwūð di n feu i, kè di mbo n taummè tou bòrì ìkè. ⁷ Kàa ĩnné dinaabuu di níi yó nniiti dii mieke ditou nè diwūstònni de saku, ké di píe mməniə. ⁸ A fii metaummè tou tiyàati kéānné dibòrì ké di kpetínné kuyààkù.
⁹ Kàa dèè mməmə á túóté mekùò nkéyərə metaummè tou ĩnkè nè tinenti tii kó dimàà bo di mieke ké tì cǎnné, kè tii wenke, kénwenni. ¹⁰ A múnkeə yərə mekùò ndiwūstònni ĩnkè, ké di cǎnné ké di wénkūnnə, kè di ntú dii wenni páíí.
¹¹ Nè mèè kùò mmàà ndi a yóó wénkūnnəmmə dinaabuu nè di kó ditàri.
¹² Kàa dèè mməmə á yú Anə nè o bí ké bè kətenə metaummè tou bòrì ké bè wùò, ¹³ kédátinné Anə ikuó yàati, kòò cǎnné kòò ntú ikuó niùti ke pī n tōmmú. ¹⁴ Kàa duó nkè Anə bíi tóónni kàa bè dátinné sikəutəyààbòò, ¹⁵ ké bè còu mmekùò nkè bè cǎnné a dòòmè be cice, kè bè ntú ikuó niùbè kémpī n tōmmú. A yóó bè còu mmèè kùò, mməè yó nte bəmbə nè be yaábíó kè bè ncáá ke tú ikuó niùbè sǎà.

Məyiisi cònnémè Kuyie ntaummè tou

¹⁶ Kè Məyiisi dəò ti Yìè nKuyie nhò nàké tì weti weti. ¹⁷ Kè bèè cónné Kuyie ntaummè tou dibenni dərì kóo tǎnkù ketiwè diyìe ketirì nè bè yèmè Esibiti.
¹⁸ Kè Məyiisi fíi nyəcaube nè tidabətì nè idéi pámpánniyi nè de kó yesānkè,
¹⁹ kè bèè di dátinné kuyààkù kénóó nkutəkù kéndònnè ti Yìè nKuyie ndo tì nhò nàkémè.
²⁰ Kè Məyiisi túóté Kuyie ntannò tepíitè wəri tii tǎpíètì ĩnkè kéānné ku taummè tou mieke kè bèè tōnné ipàati, ké di pòò ndi pòkù, ²¹ ké di tanné ti Yìè nKuyie ntaummè tou mieke, kékpetínné kuyààkù kè bənìtibè bá ndi yàu, Kuyie ndo tì nhò nàkémè.

²² Kòo tanné tábùrì de miéke, kóò Ìnné kubakù yóú bíékè képéénne kuyààkù kùù kpetí dibòrì, ²³ kédáá nde Ìnkè pèèbè bè pã bè ti Yìè nKuyie, kù do tì nhò nàkémè.

²⁴ Kòo tanné tefitíkèkètè Kuyie ntou miéke, kéínné kubakù cànku bíékè kéwetínné tábùrì, ²⁵ kétuò nte fitíyì ti Yìè nKuyie nyìkè, kéndònnè kù tì nhò nàkémè.

²⁶ Kòo Ìnné disòhúúntònnì de miéke kéwetínné kuyààkù kùù kpetí dibòrì, ²⁷ kécóu ntihúúntì de Ìnkè, Kuyie tì nhò nàkémè.

²⁸ Kòo núnné kuyààkù dibòrì kòku, ²⁹ kécónné diwũtònnì bè yó ntuo ndi Ìnkè ti Yìè nKuyie nyiwũ kè di ntókénè dibòrì, kè bè féúté Kuyie nfeðfè kétuò nké kù pānè yepārè teyè. Kù do tì nhò nàkémè.

³⁰ Kòo Ìnné dinaabuu diwũtònnì nè Kuyie ntaummè tou de saku, kè di píe mmenie nkè bè bo nhounè bemáà. ³¹ Mòyiisi nè Anò nè o bí bè do me nniitìnè kè me nhounè be naàcèi. ³² Bè do ã me nhóúnè bemáà bè tati dii mōnni ti Yìè nKuyie ntaummè tou, yoo bè dó kétéónnè dii mōnni diwũtònnì. Kuyie ndo me ntì nàké Mòyiisi.

³³ Kè Mòyiisii fíi nyideí Kuyie ntaummè tou nè dihúúntònnì kékpetínné kudànkù kó dibòrì kuyààkù. Ò do me ndèè o tōmmú.

Kuyie nkó tidietì do píemmè ku taummè tou

³⁴ De mōnni kè diwetirìi kōtení kédátínné ti Yìè nKuyie ntaummè tou kè ku dietì di píe. ³⁵ Mòyiisi í nna kè bo ta ti Yìè nKuyie ntaummè tou miéke.

³⁶ Kè diwetirì íté, bèe íté, bè do me nhō mbe cèmmu mumou miéke. ³⁷ Kè diwetirì í nampè bè báá íté bè mbaà di bo íté dii yìè.

³⁸ Kè di ní ndáátí ti Yìè nKuyie ntaummè tou kuyie mmōnni, keyènkè kéndò ndihāātīnni, be cèmmu mumou miéke. Bè do ã nkè bè baté dè, dè mme ndò.

Ikuó nìùbè tōmmú pátíri Di mpátíri tō tìi náàntì

Dináànkéè ketirì ikuó nìùbè pátíri miéke ti náá nKuyie ndo ãã yúmè mme Mòyiisi metaummè tou miéke ké nhò náánnè. De kó dipátíri dimòu miéke ti yóó yàmu Kuyie nnàkémè Mòyiisi ku kuó nè ku tannò péu Isidayeeribe kpéí. Nè kù bè dǎúnnèmè dinùù ké tú ké wèè tū nku tannò ké dǎori yè yěmmè deé yó nte ké wè nfòu (18:5, de kó tináàntì bomu Odommu mukàmmù 10:5). Kuyie nné nàké mu Isidayeeribe ké bè wénkùnnè bè bo deíte mēè botí yedúntàré yèè yó mbè dìití bembè nè ku bè kó metaummè nè bè dò nkéndommè, ké metaummè tou menke ntú metaummè tou. Bèè feu iwũs Kuyie nkè bè ntú nyikuó duó ké dōmmè ké ikuó nìùbè ndake de kó mutōmmú kpéí, ké ntú benitibè. Bá wèè niti Isidayeeribe miéke ké wèè yenténè omáà mēdǎòrīmè yeime kù yetemè ké bá ncaàri ikuó nè bè kó mēdǎòrīmè miéke. Kuyie nyí tú meyei nkaku, kù sàmu, ké dǎ benitibè. Kuù tu mufòmmu, deé te ké kù dǎ ku nìtibè nsà kù dōmmè, ké dēe yie nkè bè móm̃m̃ambe ké bēè mǎote mufòmmu, kēmǎote mēdókùmmè kù duó nyèè tannò Isidayeeribe.

Mēm̃me Yesu yè nti dēntemè ké ìkú ye ìnkè ké bēi nke tú: Dí ndó di kǎbe tǎbè di dǎ mēè botí di móm̃m̃ambe (Matie 22:39).

Di mpátíri náàntì duó ké dōmmè

1. Iwũs féù kó ikuó 1-7
2. Mòyiisi cǎnnémè ikuó nìùbè ketibè Kuyie ntōmmú kpéí 8-10
3. Dēè ci nè dēè í ci 11-16
4. Isidayeeribe cǎámmè ké tú Kuyie nkǎbe:
Mùu te ké bē í dò nkényo mmeýĩ 17
Kuyie ndonté bē bo ndó mēè botí betǎbè 18-20
Ikuó tōmmú nè yebaa nyèyiekè Sifube dò nke níí baá nyè bá dìi benni 21-23
Kuyie ntannò nè ku kuó nè kù bē dǎúnnè dìi nùù 24-27

IWŪS FÉU KÓ IKUO

Bè yó nfeu ìi wũs ké tuò

¹ Ti Yiè nKuyie ndo yúo Mòyiisi ku taummè tou borè nde kóò nàké ké dò: ² Á náké Isidayeeribe ké dǎ mí ndi Yiè nKuyie n tú:

Kè di kóò mǎu dǎ ké n féúté fēǎfē, fē bo na kéntú fediefē yoo fesám̃pófē.

³ Kè wèè dǎ ké n féúté fēǎfē kētuò, fē ntú fedaafe kénkpa kuyènkù, kòo fē kùò metaummè tou bǎrìnnùù ké n cǎuté o pǎnni. ⁴ Wèè daá nho nòutè fē yuu ké fē nni nféúté kētuò ké n cǎuté o pǎnni kóò cǎé nho yei. ⁵ De kó difǎnkúò kòo n féúté o òfē metaummè tou ìikè ké ikuó nìùbè Anǎo bíi mǎté meýĩ ndiwũǎtǎnni dìi bo metaummè tou bǎrìnnùù kéfité, ⁶ ké fē fēté kékéké fē tùòti. ⁷ Kè ikuó nìùbè Anǎo bíi tǎtinnè muhǎá ndiwũǎtǎnni kǎtií nyidei, ⁸ kǎtúóté itùòti nè diyuu nè mēkùò nkperè kédaá ndiwũǎtǎnni muhǎá ñyĩnkè, ⁹ kǎhóuté tinautì nè yekpáà nkè ikuó nìùtìi de tuò ndemǎu diwũǎtǎnni ìnkè. De kó fēǎfē yóó tuǎmmu kéntú dipǎnni dìi kó kufǎǎku n naati mí ndi Yiè nKuyie.

¹⁰ Kòò mǎu mē ndó kǎféúté fepièfē yoo tǎbuatè ké m pǎ kētuò ndè ntú dedaarè kénkpa kuyènkù. ¹¹ Kòò dē nni n féúté diwũǎtǎnni bakù cǎnku bíéké metaummè tou bǎrìnnùù, ké ikuó nìùbè Anǎo bíi mǎté meýĩ ndiwũǎtǎnni kéfité.

¹² Kòò kéké fē tùòti ké ikuó nìùtìi ì daá ndiwũǎtǎnni muhǎá ñyĩnkè nè diyuu nè mēkùò nkperè, ¹³ kǎsúté tinautì nè yekpáà nkè ikuó nìùtìi dē nni mbenke ké dí

dè tùò ndeməu diwũstənni ñnkè. De kó fě̀fě̀ yóó tuəmmu kěntú dipānni dii kó kufɔ̀ɔku n naati mí ndi Yiè nKuyie.

¹⁴ Kòò mǎu me ndó kékua tenòtè ké m pǎ kētuə, wèe tóni tenónkpete yoo dikpetinónkperi. ¹⁵ Kè ikuó nìùtì tē kàtenè diwũstənni borè kényĩtè te fɔ̀nɔ́ kětɔte te yuu ké di tùò ndiwũstənni ñnkè, kédèite te yĩ nkémíété diwũstənni píkù, ¹⁶ kédèite te bòtìrì nè te cìtì, ké dè ùtòo diwũstənni píkù diyie yìenì kèè bíékè bè uutoo dè mutápeí mmekùò nkōmu, ¹⁷ kényatè tenòtè te fièti saku, kényóu kè dè nkpaá cáátí kòo tē tùò ndiwũstənni ñnkè, tē yóó tuəmmu kěntú dipānni dii fɔ̀ɔku n naati mí ndi Yiè nKuyie.

2

Tidiiti kó yepārè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke dà: Kòò mǎu dó ké m pǎ tidiiti tì ntú tisààtì, kòò tì nàa nkéyɔ̀ɔre mekùò nkécɔ̀nné tihúúntì, ² kětóni de kó muyuo nkéduó nyikuó nìùbè Anəə bí, kè bèe yētè de kó muyuo mmùu me nkəkénè mekùò nkéyóóté tihúúntì timəu de ñnkè kētuə nkè dèe benke ke dò ndipānni diməu tú n kperi. De kó dipānni yóó tuəmmu kěntú dipānni dii fɔ̀ɔku n naati mí ndi Yiè nKuyie. ³ De kó muyuo mmùu sùó, mmù yó ntú Anəə nè o bí bè kōmu mmu ke yé bè mù nni mpāmè mu kè mù cǎǎ.

⁴ Kè wèe dó ké m pǎ tidiiti kó dipānni, kòò dó kěpũnnému de kó tidiiti wèe ǎntenè de kó muyuo nsààmù nè mekùò nke báá ǎnné mutie mùu muuti pě̀è, kěpũnné de kó mudii kéwaare mekùò.

⁵ Kè kupémpɛ́nkù me nni nku, wèe ǎntenè muyuo nsààmù nè mekùò mmáà, ke báá ǎnné mutie mùu muuti pě̀è, ⁶ kè kù wèrì kényɔ̀ɔre mekùò nku ñnkè. Tidiiti kó dipānni ndi.

⁷ Kè wèe dó ké m pǎ tidiiti kó dipānni, kòò dó ké tì ciemmu wèe ǎntenè mekùò nde kó muyuo.

⁸ Wèe me ndó ké m pǎ de kó dipānni, kòò di tũntè ke dèe wèe tóni kédúó nyikuó nìùtì kòò di kàtenè diwũstənni borè. ⁹ De kó dipānni mièke nke, ikuó nìùtì yóó yētémè kētuə, nkè dèe benke ke dò ndipānni diməu tú n kperi. De kó dipānni yó ntú dii tùò dindi dii kó kufɔ̀ɔku n naati mí ndi Yiè nKuyie. ¹⁰ De kó muyuo mmùu sùó mmù yó ntú Anəə nè o bí bemáà kōmu mmu, ke yé bè mù nni mpāmèmu.

¹¹ Di yóó m pǎ tì diiti kó dimáà tì níí bá nkəkénè mutie mùu muuti pě̀è, di báá tì kɔ̀ɔrenè mutie mùu muuti yoo mecekùò nkētuə. ¹² Di bo na ké m pǎ di paa nkó tidiketiti, tì né bá ntú tìi yóó tuə ntii kó kufɔ̀ɔku n naati.

¹³ Di níí ǎnné mukókúó nyepārè yeməu di yóó nní mpǎǎ nyè, di níí báá yóu di bo ǎnnémè mukókúó nyepārè yeməu yèè tu tidiiti. Mukókúó mbenkú metaummè n di dɔ̀ɔnè mè yó mbomè mme sǎǎ. Yepārè yeməu di m pǎǎ nyè níí nhā mukókúó.

¹⁴ Kè di yóó m pǎ di paa nkó tidiketiti dí tì pũnné kěũnté kěpuə mbá di báá fũtì, ¹⁵ kényɔ̀ɔre mekùò nkécɔ̀nné tihúúntì. Tidiiti kó dipānni ndi. ¹⁶ Kè ikuó nìùtì yētè de kó muyuo mmùu me nkəkénè mekùò nkéyóóté tihúúntì timəu de ñnkè kētuə, nkè dèe benke ke dò ndipānni diməu tú n kperi.

maa nyimou cénke, bèe ì tó kédennè bè karì, kékòtènè dibòrì dii cǎá, bè uutoo dè iwũó kó mekùò nkó mutápeí, kètátinnè muháá ndibòrì bè tǎáté dì ke uutoo iwũó kó mutápeí mbè yóó dè ndi tùò.

DEENNÍ: Isidayeeribe bemou kó meyei ncíémmè kpéí

¹³ Kè dè dò ndè kpeténè Isidayeeribe bemou ndi, kè bè dǎò n yē mbè báá dǎò dè kó dèmarè bá bè í yé. ¹⁴ Kè bè banté dii mǎnni dè kó meyei mbèe waá ndinaadaa dii kpa kuyènkù ké dì kàtènèní metaummè tou iikè. ¹⁵ Dèndè Isidayeeribe kó bekótíbè yóó nómme bè nou dinaadaa yuu ìnkè metaummè tou iikè ké dì nni nféuté kè n di cǐé ndi yei. ¹⁶ Kè ikuó nìùtì dièwèe waá mmeyí nkétannè metaummè tou mieke, ¹⁷ képǎtè o nómmbii meyí nkémíété kuce mèyiekè kuyàakù kùù kpetí metaummè tou bòrì dè mieke kperi. ¹⁸ Kòò dèè wèe cǎnnè dè kó meyí nhò miétémè dihuúntǎnni dii bo metaummè tou mieke di kó yebakè, kòò dèè wèe cóú mmeyí nsomme diwũótǎnni dii bo metaummè tou bòrì di fũ. ¹⁹ Kòò deite dè kó dinaadaa kó mekùò mmemou ké mè tùò ndiwũótǎnni ìnkè. ²⁰ Ò baa do dǎòmè o kó dinaadaa meyei ncíémmè kperi ò yóó me ndǎò bè kperi, ké bè dǎò meyei ncíémmè kó ikuó, kè m bè cǐé. ²¹ Wèe dennè dè kó dinaadaa Isidayeeribe karì ké dì tùò nhò do tùò mmèè botí o kperi. Isidayeeribe bemou yei ncíémmè kperi ndi.

TǎǎTI: Wèè baké o kó meyei ncíémmè kpéí

²² Kè dè dò ndè kpeténè wèè baké, kòò dǎò mí ndi Yiè nKuyie nyí dǎ dè kó dèmarè. ²³ Kè bè ò nàké o yei nhò dǎò mè, wèe tǎní dibǎdaa dii kpa kuyènkù, ²⁴ kénósò nho nǎutè di yuu ìnkè ké dì nni nféuté bè feu dè iwũó bè tùò nyí. O yei ncíémmè kó fèǎfè nfe. ²⁵ Kè ikuó nìùtì dièwèe pǎtè meyí nho nómmbii kémíété diwũótǎnni bakè, kécóú mmeyí nsomme dè kó diwũótǎnni fũ, ²⁶ kétuo nfe kùò mmemou dè kó diwũótǎnni ìnkè bè ǎ dǎòmè metaummè kǎfe kǎme, kóò dǎò meyei ncíémmè kó ikuó kóò dèeténè o yei nkè nh ò cǐé.

NÁÀ: Benitibè sǎmbè, bá wè o kó meyei ncíémmè kpéí

²⁷ Kè dè dò ndè kpeténè benitibè mieke nke òmǎù, kòò dǎò n yē mbè báá dǎò dè kó dèmarè. ²⁸ Kè bè ò nàké ò dǎò mèè yei nwèe waá tǎbǎniite tèè kpa kuyènkù, ²⁹ kénósò nho nǎutè tē yuu ké tē nni nféuté bè feu dè iwũó bè tùò nyí. ³⁰ Kè ikuó nìùtì dièwèe pǎtè meyí nho nómmbii kémíété diwũótǎnni bakè, kécóú nko meyí nsomme dè kó diwũótǎnni fũ, ³¹ kédei dèè kó dimàà tu mekùò mbè ǎ dei mèè botí fèǎfè bè kùò fè metaummè kpéí nfe kǎme, ké mè tùò ndiwũótǎnni ìnkè mè tu dipǎnni ndi dii fǎǎku n naati, kóò dǎò meyei ncíémmè kó ikuó kè nh ò cǐé.

³² Kè dè yìè mme ndó kéféuté fepièfè nfe ké m pǎ, wèe tǎní feniife fèè kpa kuyènkù, ³³ kénósò nho nǎutè fē yuu ké fē nni nféuté bè feu dè iwũó bè tùò nyí. ³⁴ Kè ikuó nìùtì pǎtè o nómmbii fē yí nkémíété diwũótǎnni, bè tùò ndi ìnkè iwũó di bakè, kécóú nko mesomme di fũ, ³⁵ kédei mekùò mmemou bè ǎ deime metaummè kó fèǎfè kǎme ké mè wènnénè dèè ǎ tuo nkétuo ndiwũótǎnni ìnkè n kpéí, kédaò dè yìè mmeyi ncíémmè kó ikuó kè nh ò cǐé.

5

NŪMMŪ: Medonnimè mamè meyei ncíémmè kó ikuó ìnkè

¹ Kè dè dò ndèmarè dǎò kè bè waá mbèè yà, ke náá nke tú dè yìè mbo yà, kàa yé ke cǐéké ke yete a bo béimmè, fǎò te meyei.

² Kòò mǎù weè me nkááké dèmarè ikuś yē ndèè sī, kè kuwanwankù makù nku yoo fèḍfè yoo dèbambaànnè, kòò dè kááké bá ò í yé, ke sīnkùnnè omáà ke tǒ dè kó mēyèi.

³ Kòò me nkááké onìtì mǎù nwe ikuś yē nwèè sī mbá ò í dake, kè dè boní kòò banté ò tǎmè dè kó mēyèi.

⁴ Kòò mǎù weè nùù me nhò fíténè kòò pàrikènnè mí nKuyie n yètìrì, bá ò í totí o yèmmè, kè dè boní kòò banté ò tǎmè dè kó mēyèi.

⁵ Kòò tǒ dè kó mēyèi nkó mēmamè ò dò nké mè dáammu. ⁶ Wèè tǎnì fēpenifè yoo tēbōniite kéüté dè kó mēyèi, kè ikuś nìùtì o dòò mēyèi ncíěmmè kó ikuś, kòò dèeténè dè kó mēyèi.

KUJ: Bècīrìbè bo nfeu ù wũs mēyèi ncíěmmè kpéi

⁷ Kè dè dò nhòmǎù í mǎke fēpièfè yoo tēbuǎtè ke bo n féúté ò dòò mèè yèi nképí kè nh ò cīě, wèè tǎnì sinónkperipíé sǐdési yoo yekpetinónkperè yèdéè, kè n féúté tēmáà kétuǎ nkénféúté tètètè ò dòò mèè yèi nképí kè nh ò cīě. ⁸ Wèè dè tǎnì kéduś nyikuś nìùtì kòò keté kéféúté mēyèi ncíěmmè kpete. Wèè ìüté te fǎnìí ò me mbáá tǎte te yuu, ⁹ kédeite te yī nkémíété diwũǎtǎnnì píkù kécóúngo mēsomme diwũǎtǎnnì fũǎ, mēyèi ncíěmmè kpete nte, ¹⁰ kékuǎ tédété kétuǎ nyikuś yèmmè. Kè ikuś nìùtì ò dòò mēyèi ncíěmmè kó ikuś, kè nhò cīě nho yèi.

¹¹ Kè dè me ndò nhòmǎù í mǎke sinónkpeé yoo yekpetinónkperè, wèè tǎnì muyuo ncídóòbè bènàà, ò báá mù yǎre mēkùò nhò me mbáá cǎnnè tihúúntì mu ìnkè, ke yé mēyèi ncíěmmè kǎmu mmumè. ¹² Wèè mù tǎnì kéduś nyikuś nìùtì, kòò mù yété dinacekutiri, kéwēnnénè dèè yóó tuǎ nkétuǎ, kè dèè benke mumǎu mù tumè n kǎmu mmu, mù yóó ntu mēyèi ncíěmmè kǎmu mmu. ¹³ Kè ikuś nìùtì ò dòò mēyèi ncíěmmè kó ikuś kè nhò cīě nho yèi.

Kè ikuś nìùtì nte musomme ò ǎ nte mèè botí tidiitì kó yepǎrè kǎmu.

Bè bo nfeumè iwũs mēyèi nhūtímù kpéi

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dò:

¹⁵ Kè dè dò ndè kpeténè òmǎù kòò kááké yepǎrè bè m pǎǎ nyè, wèè tǎnì dipedaà dii kpa kuyènkù dii donku mǎnnè bè kèété ìi díítí n taummè tou kpéi, mmēyèi nhūtímù kó fèḍfè nfe. ¹⁶ Wèè yietí ò yùúké dè n taummè tou kénós nkè dè mmǎnnè ò bo totémè ò yùúké dè yewétiyè yènnùmmù kó dimáà kòò dè duś nyikuś nìùtì. Kè ikuś nìùtì féúté dii pedaà kóò dòò mēyèi nhūtímù kó ikuś kè nh ò cīě nho yèi. Dè kó ikuś nyi mēmmè.

¹⁷ Kòò mǎù yeté ke dòò n yē n yí dǎ dè, ke í yé, dè kó mēyèi mbaa bo o yuu ìnkè nke. ¹⁸ Kè dè boní kòò banté wèè deite o wũs miēke dipedaà dii kpa kuyènkù kè di donku mǎnnè bè kèété ìi díítí mēyèi nhūtímù kpéi nkè ikuś nìùtì ò dòò mēyèi nhò dòò mè ke í yé me kó ikuś kè nh ò cīě. ¹⁹ Dè kó dipedaà tu mēyèi nhūtímù kperi ndi. Ke yé dè yiè nni nyeténèmu.

²⁰ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nke dò:

²¹ Kè dè me ndò nhòmǎù weè ciitè o kou ke n yeténè, kòò kou ò dǎúnnè dèmarè yoo ò dè nhò bànnè, kòò ò ciitè ke di o kperè, ²² kòò me mpeté dèmarè nde ke nēnni, ke parikè ke bo sǎnnè, nè dè kó mēdǎǎrìmmè yeime botí. ²³ Kòò dòò dè kó mēyèi mbotí ò dò nké dè fǎǎmmu, ò yùúké dè yoo ò fietè dè yoo bè ò dǎúnnè dè, yoo ò pèté dè, ²⁴ yoo ò sou nke pariku. Nè dè kpéi nwèè yietí kénós nkè dè mmǎnnè kòò do dè toté kuce mēnnùmmù dēmáà na mmāmè. Bè ò yà dii yiè dimǎmmǎnni ndi ò dòmmè kéyietí wèè te dēnēnnè. ²⁵ Kòò dèè mēmmè ò né dēitení dipedaà o wũs miēke dii kpa kuyènkù, dii mǎnnè ikuś nìùtì kèété ìi díítí

meyei nhūtímù kpéí. ²⁶ Kè ikuó nìùtì ò dòn meyei nhūtímù kó ikuó kè nhò cǐé mbá kòò do dòn mèè yei mbotí.

6

Ikuó ì tukúnè muwũǎféù nè tidiiti kó yepārè

DÈENNÍ: Iwũǎ ì feu ke tuò

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Məyiisi ke dò: ² Náké Anəə nè o bí ke tú:

N yē nkè bè n fèúté fèǎfè ke tuò ndiwũǎtònni ìnkè bè báá yie nkè de kó muhǎǎ nkú. Mù nyié nke cóú nkè dèe wenténè. ³ Kè ikuó nìùtì dáátí dikəutéyaàbòrì, dìi dùòkenè mupaàkonkperímù, kéyi defetire dèe dùòkenè mupaàkonkperímù, kédeè ke né kouté mutápeí mməkùò nkōmu bè n tùə nfèè ǎfè kōmu ké mù ìnnè diwũǎtònni píkù, ⁴ kédeite o yààtì kéǎnnè títetì ké mù tə kédennè bè kari, kékətenè dibòrì bè tǎáté dì de kpéí. ⁵ Diwũǎtònni kó muhǎǎ mbáá kú. Bá dìi kũnweñni ikuó nìùtì níi mù tíi nkénós nfèǎfè fèè ǎǎ tuə nke né na kətuə mməkùò mmetaummè kó ikuó kōme. ⁶ Diwũǎtònni kó muhǎǎ nyó ncóummu nsǎǎ mù báá kú.

DÈENNÍ: Tidiiti kó yepārè

⁷ Nte tidiiti kó yepārè kó ikuó yo ndòmmè:

Anəə bí ì níi yóó yè təní dihúúntònni borè. ⁸ Bè níi yēté muyuo nnè məkùò nnè tihúúnti timəu bè ǎǎ cōnnè tì mu ìnkè, kətuə ndihúúntònni ìnkè, dèe bənkú muməu mù tumè n kōmu, dipānni ndi dìi kó kufǎǎku n naati. ⁹ Anəə nè o bí kè bèe di desənnè, bè me mbáá kərenè mutie mùu muuti pǎǎ, bè báá kari sǎntíkoo kó dibòrì ké mù di. Bèe kari metaummè tou kó kudànkù nkú ké mù di. ¹⁰ De kó mudii bè báá mù kərenè mutie mùu muuti kəpūnnè ke yé bè m pǎ tii diiti ke tùə ntii sùómmè, tì tu n kpəti nti ke dōnnè bè ǎǎ m pǎ fèǎfè meyei ncǐěmmè kpéí nyoo meyei nhūtímù kpéí nkè dèe súó. ¹¹ Anəə kó kuwuə nkəbe bèe yóó nyo nde kó mudii bè m pǎ ke yēté ke sùó mmù, dè yó ntú di kó ikuó nyi sǎǎ.

¹² Kè ti Yiè nKuyie nyié kəbéinnè Məyiisi ke dò:

¹³ Nte Anəə nè o bí be yó m pǎ dìi pānni bè yóó bè cǎnnè dìi yie ikuó tōmmú kpéí. Bèe wáá mmuyuo nsààmù cìdòòbè bètǎati, kətoté mu cuokè, muu ndikũnweñni mutēmù kuyuoku. ¹⁴ Bèe mù ǎntenè məkùò nképěmmú kəwérí ké m pǎ. Dipānni ndi dìi kó kufǎǎku n naati.

¹⁵ Anəə wuə mmieke kè bè yóó cǎnnè òməu kòò ntú ikuó nìùtì, wèe me ndəò. De kó ikuó yó mbo sǎǎ ndi, de kó dipānni níi yó ntú dìi tùə ndindi páíí. ¹⁶ Kè ikuó nìùtì m pǎ tidiiti kó dipānni bèe dì tùə, mbè báá dì di.

TǎǎTI: Meyei ncǐěmmè kó iwũǎ

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie nni nsəké ku náantì kénáké Məyiisi ke dò: ¹⁸ Náké Anəə nè o bí ke tú: N yē nkè bè yó n fèúté fèǎfè meyei ncǐěmmè kpéí mbèe fè nni nfèúté metaummè tou ìikè bè n feu dè bè tùə nyi. Bè fè nni mpāmu. ¹⁹ Ikuó nìùtì wèe kùə de kó fèǎfè, wèe dō nké fè di ò me mbáá kari sǎntíkoo kó dibòrì ké fè cǎáké, wèe kari metaummè tou kó kudànkù. ²⁰ Kòò təu məu kǎáké de kó kumaa nhò kúmu, kè meyi mmèe me ndari o yàati, wèe tì ǎú dibòrì bè tǎáté dì de kpéí. ²¹ Kè bè ì bènnénè tiyaati kó təkũmbotè ke dèe bèe tə pòntə. Kè disəwũǎ kpəte me nni nte bèe tə ǎú mesàà. ²² Ikuó nìùbè cǐ kəbe bèe bo na ké ì di, de kó imaa ntu bè m pǎ ì nyi. ²³ Kè bè n fèúté fèè ǎfè meyei ncǐěmmè kpéí nke tannè fe yǎi mmetaummè tou mieke ke dòn meyei ncǐěmmè kó ikuó bèe fè cóu.

7

NÀÀ: Mèyèi nhūtímù kó iwũ

¹ Nte mèyèi nhūtímù kó ikuó yó ndòmmè: De kó feǎfè ní yó ntú bè m pā fè nfe. ² Bèe fè nni nféuté bè feu dè bè tùò nyì, kè ikuó nìùtì míété mèyĩ ndiwũstònni kéfité. ³ Kè bè n duó ndèè tu mèkùò nkperè, kuyóú nè mèkùò mmèè dàátí tinautì ⁴ nè yèceumbè nè mèkùò mmèè yè dàátí nè kutúúkú nè yè kó mèkùò nnè yèceumbè. ⁵ Kè dí dè nni ntuo ndiwũstònni ìnkè. Mèyèi nhūtímù kó feǎfè nfe. ⁶ Ikuó nìùbè cǎi kòbe bèe maa bo na kédi de kó imaa. Bè me mbá nkari sǎntíkoo kó dibòrì kè ì di, bè fè nni mpāmu. ⁷ Mèyèi nhūtímù nè mèyèi ncǎmmè kó ikuó demaa ndi, ikuó nìùtì wèè dǎò de kó ikuó wèè ní yó nte fè kó imaa.

NŪMMŪ: Dèè dò nkéntú ikuó nìùbè kperè

⁸ Kè bè n fèuté feǎfè ke tùò, nyikuó nìùtì wèè dǎò de kó ikuó wèè yó nte fè kǎnkù. ⁹ Kè bè me nni mpā tidiitì nti, ke tì pūhéné yoo ke tì flu nyoo ke tì pǎmmú, ikuó nìùtì wèè dǎò ikuó wèè yó ntì te. ¹⁰ Kè bè me nni mpā tidiitì tì kǎrenè mèkùò nnè tì í mè kǎrenè tì kó dimaa í pūhéné Anǎ bí tì totí kè dè mmà.

KUǪ: Metaummè kó iwũ

¹¹ Nte ikuó di yó nni n feu mǎè botí iwũ metaummè kpéi:

¹² Kòò mǎù dó kè n fèuté feǎfè disǎnni kpéi nwèe yíénè yekàtìndà yèè í kǎrenè mutie mùù muuti, bè àntenè yèè cootì mèkùò nnè tipǎmpǎntì tì waare mèkùò nnè muyuo nsààmù kè mù kǎrenè mèkùò nképíité kǎpūnné, ¹³ kéwaánnè pǎè wèè kǎrenè mutie mùù muuti kǎyíénè feǎfè bè yó n fèuté fè metaummè kpéi nyoo disǎnni kó feǎfè ¹⁴ Kè bèe deite de kó mudìi mièke dèè yó ntú n kperè, ikuó nìùtì wèè mìété metaummè òfè kó mèyĩ ndiwũstònni wèè dè te. ¹⁵ Bè n fèuté dǎi yíè de kó feǎfè dǎndi bè yóó fè càákémè, bè báá súó ndèmarè kè dè nyĩkú kéwenté. ¹⁶ Kòò nìtì wèè me nni ncànnèè dǎnùù ke dó kè fè nni nféuté yoo ò baa dó kè fè nni nkuò nè o yèmmè mmè, bèe fè càáké de yíè nè nankoo. ¹⁷ Kè fè maa nkpaá ke tùòke diyìè tǎánni yíè bèe ì cǎu. ¹⁸ Kè bè ì càáké diyìè tǎánni yíè de kó dipānni naá ndetètìrè nde, n ténke báá dǎ cǎuté, de kó imaa ntú ì sǎnte ì nyi, kè wèè ì di wèè tǎ de kó mèyèi. ¹⁹ Kè imaa mmaì kàáké dèmarè ikuó yè ndèè sǎ mbè báá ì di, bèe ì cǎu.

Wèè wenni ikuó yèmmè wèè bo na kédi metaummè kó feǎfè kó imaa. ²⁰ Kè wèè sǎ nyikuó yèmmè ke ì càáké bèe ò dènnè Isidayeribe tǎnni mièke. ²¹ Kòò mǎù kàáké dèmarè ikuó yè ndèè sǎ kòò nìtì nwe yoo kuwanwankù yoo dèterè marè ikuó yete dè, ke càáké feǎfè bè n fèuté fè metaummè kpéi nfe kó imaa, de yíè mbèe ò dènnè Isidayeribe tǎnni mièke.

Isidayeribe dò nkéncimè iwũ kó mèkùò nè mèyĩ

²² Kè ti Yíè nKuyie nni nsǎké ku náàntì kénáké Mǎyiisi ke dǎ: ²³ Náké Isidayeribe ke tú:

Di bá nyo mmenaaakùò nnè ipe nè sibǎò de kǎme. ²⁴ Kè feǎfè mafè ku yoo musǎmmù fè pǎ, di báá càáké fè kùò, di né bo na kè mmè pǎnnè mutǎmmù. ²⁵ Kòò mǎù càáké mèkùò mbè ò n kuò feǎfè kédeite mè kètuò. Bèe ò dènnè Isidayeribe tǎnni mièke. ²⁶ Bá kè di bo kèè bíékè di bá nyo mmeyĩ, bá tenòtè kǎme yoo itààke inàà kperè kǎme. ²⁷ Kè wèè di mèyĩ mbá kòò tu wèè bèe ò dènnè Isidayeribe tǎnni mièke.

Ikuó nìùbè dò nké te dè

²⁸ Kè ti Yíè nKuyie nyíé kénáké Mǎyiisi ke dǎ: Náké Isidayeribe ke dǎ:

²⁹ Kòò mǎu n fèuté fèǎfè wèe deite kumaa nkùu tu n kǎku. ³⁰ Wèe deite o mǎmmu nyii tu n kpɛyi, mǎkùò nkperɛ nè dicĩncĩnni ké dè nni mbenke. ³¹ Kè ikuś nìùtì tuò mmǎkùò ndiwũǎtǎnni ìnkè Anǎo nè o bí kè bèe túóté dicĩncĩnni. ³² Metaummè kó iwũǎ di n feu ì mieke, di níi deite dikpèrì youri kéduś nyikuś nìùtì. ³³ Anǎo bí ì yóó míété metaummè kó fèǎfè kó mǎyĩ nkétuò mmǎkùò. Bèe yó nte de kó dikpèrì. ³⁴ Mí ndi Yiè nKuyie mmũ tu: Di níi deite di n feu ì wũǎ metaummè kpɛyi mieke dicĩncĩnni ké m benke kédeite dikpèrì Anǎo nè o bí be kpɛɛ nde. Dè yó ntú di kó ikuś nyi sǎǎ.

³⁵ Nè bè cǎnné dii yiè ndi Anǎo nè o bí n tǎmmú kpéi n dèitemè de kó imaa nyiwũǎ bè n feu ì ke tuò nyi mieke ke dǎ, ì bo ntú be kpɛyi. ³⁶ Dii yiè ndi m béimmè ke dǎ bè níi dè mbè duś, ke dǎ: De kó ikuś yó mbomu sǎǎ.

³⁷ Nte bè yó nni nfeu ì wũǎ ke tuò nnè bè yó nni mpǎǎ ntii diitì ke tuò nnè bè yó nni nfeu ì wũǎ mǎyɛi ncĩémme kpéi nnè mǎyɛi nhũtímú kpéi, nè bè níi bo nyóó cǎnnémè ikuś nìùtì, nè metaummè kpɛyi de kó ikuś duś ke mǎ ndò. ³⁸ Ti Yiè nKuyie ndo nǎké tì nti Mǎyiisi Sinaii tǎrì ìnkè kù bè nǎǎ ndii yiè ke tú bè nkù feu iwũǎ Sinaii kó dikpǎǎ.

MǎYIISI CǎNNÈME IKUŚ NÌÙBÈ KETIBÈ KUYIE NTǎMMÚ KPÉI

8

Bè níi bo cǎnné mǎe botí bèe yó ntú ikuś nìùbè

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mǎyiisi ke dǎ: ² Yú Anǎo nè o bí kétúóté ikuś yǎǎtì nè ikuś kó mǎkùò nkéwǎǎ ndinaadaǎ mǎyɛi ncĩémme kpɛrì nè yepedakè yèdèé, kéǎnné pǎèbè bèe í kǎǎrenè mutie mùu muuti kuhǎnku mieke, ³ kéyú Isidayɛribè tĩnni dimǎu kè dii tíi mmetaummè tou bòrì borè.

⁴ Kè Mǎyiisii tũnnè ti Yiè nKuyie nhò nǎké tì kǎtíi nyIsidayɛribè bǎmǎu metaummè tou bòrì borè, ⁵ ké bè nǎké ti Yiè nKuyie nyǎ nwèe dǎǎmè, ⁶ kédeè kéduś nhAnǎo nè o bí kè bèe tónni kòo bè wũǎ ikuś yǎmmè, ⁷ kédátinné Anǎo dikǎutéyaǎbòrì kébou fǎnǎkǎnfè, kénóó ndikǎutéyaǎbòkũpuri, kénóó ntekǎutéyaǎbòtè kébou fǎnǎkǎnfè, ⁸ kédeè kénóó ndicĩncĩnkǎnni, kéǎnné di mieke ikuś nenti bè tu tì udimmu nè tumimmu ⁹ kébou o yuu kuyaǎbomboúnkù, kóó ìnné fǎǎyítòòdǎfè, deè yóó benke ke dǎ mbè ò cǎnné n kó mutǎmmú kpéi. Ti Yiè nKuyie ndo ti nǎkémè Mǎyiisi.

¹⁰ Kè Mǎyiisii túóté ikuś kó mǎkùò nkémíété metaummè tou ké di cǎnné dindi nè dè kó dimǎǎ bo di mieke, ¹¹ kémíété diwũǎtǎnni kuce mǎyiekè, dindi nè di nenti, kunankú nè ku tǎrì, ¹² kécóú nyikuś kó mǎkùò nhAnǎo yuu ìnkè, kóó cǎnné. ¹³ Kè Mǎyiisii duś nkè Anǎo bíi kǎtení kòo ì dǎtinné yekǎutéyaǎbòrè kébou ìnǎkũǎ nké bè bou tiyaǎbomboúnti be yǎ, kéndǎnnè ti Yiè nKuyie ndo tì nhò nǎkémè.

¹⁴ De kó difǎnkúò kétúóténì dinaadaǎ mǎyɛi ncĩémme kpɛrì, Anǎo nè o bí kè bèe nóó mbe nǎu di yuu ìnkè. ¹⁵ Kè Mǎyiisi di fèuté kǎpǎtè mǎyĩ nho nǎmbii kémíété diwũǎtǎnni bàkè kǎfíté, ké di wènkũnnè ké di cǎnné kè di ntú mǎyɛi ncĩémme kpɛrì kécóúnko mǎǎmmè diwũǎtǎnni fũǎ, ¹⁶ kédeè kétúóté mǎkùò mmèè dǎátì tinautì, nè mǎe cǎátì yǎ nè yǎceumbè yédé nè mǎkùò mmèè yè cǎátínè ké dè tũò ndiwũǎtǎnni ìnkè, ¹⁷ kétúóté di kǎnkù nè di mǎǎ nnè di piti kédennè Isidayɛribè karì kǎtuò nti Yiè nKuyie ndo tì nǎkémè Mǎyiisi.

¹⁸ Kè Mòyiisii duó nkè bɛɛ túóténí dipedaà bè yóó kuó di kétuó. Anɔɔ nè o bí kè bɛɛ nɔ́ mbe nɔu di yuu ñnkè. ¹⁹ Kè Mòyiisii di fèúté kémíété meyiĩ ndiwũṣtònni kéfíté, ²⁰ kè di kèké kéwɛnnénè di yuu nè di kùò nkétuó, ²¹ késúté di nauti nè di kpáà nké dè wɛnné demɔu kétuó. Di tu fèṣfè fèè tùò nfenfe dipānni ndi dii kó kufṣṣku naati ti Yiè nKuyie, kéndònnè kù do ti nàkémè Mòyiisi.

²² Kè Mòyiisii túóté dipedaà tɛrì ikuó nìùbè kó mucánnímù kperi, Anɔɔ nè o bí kè bɛɛ nɔ́ mbe nɔu di yuu ñnkè. ²³ Kòò di fèúté kéfété meyiĩ nhAnɔɔ tofékérì youri nè o nòutè youtè kó dinómbídaà nè o naàcètè youtè kperi, ²⁴ kédeè kényú Anɔɔ bí kéfété meyiĩ mbe tofékérè youye nè be nɔu yousi kó yenómbídakè nè be naàcèi yousi kpɛye kémíété meyiĩ ndiwũṣtònni kéfíté, ²⁵ kétúóté mekùò nnè kuyóú nè mekùò mmèè dàátí tinautì nè mèè càátí yɛṣ nè yeceumbè nè ye kó mekùò nnè dikpèrì youri, ²⁶ kédeite pèèbè bèè í kòɔrenè mutie mùù muuti, bè pā bè ti Yiè nKuyie mbe mièke omáà nè dikàtìndàà nè kupémpɛ́nkù kè dè wɛnnénè dikpèrì youri, ²⁷ kè dè duó nhAnɔɔ nè o bí kè bɛɛ dè nni mbenke, ²⁸ kédeè kè Mòyiisii dè còuté kéwɛnnénè fèṣfè fèè yóó tuó nkétuó ndiwũṣtònni ñnkè. Ikuó nìùbè cǎnnímù kó fèṣfè nfe, dipānni ndi dii kó kufṣṣku naati ti Yiè nKuyie. ²⁹ Kè Mòyiisii túóté dicĩncĩnni kèbenke mí ndi Yiè nKuyie. Ikuó nìùbè kó mucánnímù kó fɛpièfè nfe, kè dè kó kumaa ntu Mòyiisi kòku. Ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè Mòyiisi.

³⁰ Kè Mòyiisii túóté ikuó kó mekùò nnè meyiĩ mmèè do bo diwũṣtònni kémíété Anɔɔ nè o yààtì nè o bí nè i yààtì kè bè cǎnné.

³¹ Ò dèè mɛmmɛ kénáké Anɔɔ nè o bí ke dò: Bènnénè imaa mmetaummè tou bòrìnnù kè dè nyi càáké, kéwɛnnénè ikuó kóò pèè, bè ɔ́ cǎnnénè wè ikuó nìùbè, kù n nàké ke yè ndi ní dè di mèè botí. ³² Imaa nyi bo súú nnè pèè wèè bo súú ndi dè tùò. ³³ Dí mbo mmetaummè tou bòrìnnù ke dò yewe yèyiekè, di báá íté deborè kénkémmùnè di cǎnnímù kó yewe bo deèmè. Di cǎnnímù kó yewe yó mbo yewe yèyiekè ndi. ³⁴ Ti Yiè nKuyie nkuù yè ntí dɔ̀, ti mè ndòòmè yíe. Di yei ncĩémmè kó ikuó nyi. ³⁵ Dí mbo mmetaummè tou bòrìnnù ke dò yewe yèyiekè nè dèyènnè dèyiekè ke dɔ̀ri ti Yiè nKuyie ndi nàké tì, kè dèe yíe nkè di báá kú. Kù n nàké dii nùù ndi.

³⁶ Anɔɔ nè o bí kè bɛɛ dɔ̀ ti Yiè nKuyie nnàké Mòyiisi ke yè mbèe dɔ̀òmè.

9

Anɔɔ nè o bí bè ketémè ikuó tǎmmú

¹ Diyiè nínni yiè kè Mòyiisii yú Anɔɔ nè o bí nè Isidayɛɛribe kó bekótíbè, ² kénáké Anɔɔ ke dò: Waanní dinaadabii meyei ncĩémmè kperi nè dipedaà a yóó fèúté di ti Yiè nKuyie nkétuó. Dɛdɛ kè dè ntú dèè kpa kuyènkù, kàa dè tóni mmetaummè tou ìikè. ³ Kàa dèè a nàké Isidayɛɛribe ke dò: Waánnè dibɔdaà meyei ncĩémmè kperi nè dinaadabii nè dipedabii dèè mǎke dibenni dimáà dimáà, ke kpa kuyènkù kè dè fèúté ti Yiè nKuyie nkétuó. ⁴ Kè di dèè di tóni dinaadaà nè dipedaà mmetaummè kpɛye kè yè nkù fèúté mmetaummè tou ìikè kéwáá nnè muyuo mmùù àntenè mekùò. Yíe nkù yóó di benkemu ku mǎà.

⁵ Kè bɛɛ waanní Mòyiisi yè mbèe waanní dè kédeè kétéínni bɛmɔu mmetaummè tou ìikè kécómmú. ⁶ Kè Mòyiisi dò: Nte ti Yiè nKuyie nyè ndí dɔ̀òmè kénya ku kpeti.

⁷ Kè Mòyiisii nàké Anɔɔ ke dò: Tóónni diwũṣtònni borè kéféúté a ɔ́fè meyei ncĩémmè kǎfè kéféúté fetefè kétuó, kédòò meyei ncĩémmè kó ikuó a mómmuo

nkpeí nnè a cǽtè kǽbe kpéí. Kàa dèè a féúté benìtibè yei ncǽmmè kǽfe, ké bè dǽò mǽyèi ncǽmmè kó ikuú, kéndònnè ti Yìè nKuyie mbéimmè.

⁸ Kè Anǽ tóónnì diwũǽtònnì borè kǽféúté ti Yìè nKuyie ndinaadabii o mómumuò nho yei ncǽmmè kpéí. ⁹ Kòò bíí ò duó mmǽyĩ nkòò pǽtè o nóm̃bife kǽfeté diwũǽtònnì bàkè, kǽdeè kécóúngo mǽsommè di fũǽ, ¹⁰ kǽdeíte mǽkùò nkperè nè yǽceumbè nè yè kùò nnè yǽǽ kǽmè, ké dè tùò ndiwũǽtònnì ìnkè, kéndònnè ti Yìè nKuyie ndo ti nǽkémè Mǽyiisi. ¹¹ Kè bèè denne imaa nnè kukònkù Isidayǽeribè karì kǽtuò.

¹² Kè Anǽ féúté dipedaà bè yóó tuò ndì, kòò bíí ò duó ndi yĩ nkòò mǽtè diwũǽtònnì kǽfité. ¹³ Kè bèè ò duó nde kó fǽǽfè kó imaa nnè diyuu, kòò dè wǽnnè kǽtuò ndiwũǽtònnì ìnkè, ¹⁴ kǽóú tinautì nè yǽkpàà nkǽwǽnnénè fǽǽfè fǽè yóó tuò nkǽtuò.

¹⁵ Ò benke dìi mǽnnì ti Yìè nKuyie mbenìtibè kù pǽ yèè pǽrè kǽdeè kǽtúóté dibadaà mǽyèi ncǽmmè kperì ké dì fǽúté ò do fǽúté mǽè botí diketirì, ¹⁶ kǽtuò nde kó iwũǽ idé ikuú yǽmmè, ¹⁷ kǽtúóténì bè pǽ mùù yuo nti Yìè nKuyie nkǽyǽtè kécóú ndiwũǽtònnì ìnkè nè iwũǽ bè ǽǽ fié ì bá dìi kũnwehì kǽtuò. ¹⁸ Mǽmmè ò fǽútémè benìtibè tǽnì dìi naadaà nè dipedaà mǽtaummè kpéí kòò bíí ò duó mmǽyĩ nkòò mǽtè diwũǽtònnì kǽfité. ¹⁹ Dè kó dinaadaà kó mǽkùò nnè dipedaà kǽmè nè kuyóú nè ku kó mǽkùò nnè yǽceumbè nè mǽkùò mmèè cǽátínè yǽǽ. ²⁰ Kòò dè daá nyiwũǽ idé inyì kó yǽcǽncǽrè ìnkè, kǽdeè ké dè tùò ndiwũǽtònnì ìnkè, ²¹ kǽtúóté dè kó yǽcǽncǽrè nè dikpèrì yourì ké dè benke ti Yìè nKuyie nkù do ti nǽkémè Mǽyiisi.

²² Kè Anǽ fié ti Yìè nKuyie nyiwũǽ mǽyèi ncǽmmè kpéí, nnè ìi yóó tuò mǽtaummè kpéí, kǽyoute o ñu benìtibè bíékè ké bè pǽ ti Yìè nKuyie nkó mǽsàà nkǽcúténì diwũǽtònnì ìnkè.

²³ Mǽyiisi nè Anǽ kè bèè ñei kǽta mǽtaummè tou, kénèi kǽyènnì kǽpǽ ti Yìè nKuyie nkó mǽsàà mbenìtibè. Kè Isidayǽeribè yà ti Yìè nKuyie nkó tikpetì. ²⁴ Kè kǽìnkè kó muhǽá ncúténì kǽtuò mmǽkùò nnè iwũǽ bè fié ì kè bo tuò nde kó diyìè. Kè Isidayǽeribè dè yà kǽii bǽmǽu kénínkú kǽsǽnnóò kǽtenkè.

10

Nabaadi nè Abiyu bè kumè

¹ Anǽ bí Nadabu nè Abiyu kè bèè túóté bá wè tǽǽǽsékébuute kǽwaá mmuhǽá nsóntíke kǽmu, ikuú yete mù kǽtuò ntihúúntì ti Yìè nKuyie. ² Kè muhǽá nyènnì ikuú nentì kó kufǽá nkó dibòrì ké bè còúté kè bèè kù ti Yìè nKuyie ntaummè tou ìlkè. ³ Kè Mǽyiisii náké Anǽ kè dò:

Tì Yìè nKuyie ndo ti nnáá
kù tu dìi mǽnnì bèè kù tòkénè
kù bo bè benke kù dóm̃mè páí páí,
kè Isidayǽeribè bǽmǽu nkù dǽúkùngo.
Kè Anǽ ndò nkǽrè.

⁴ Mǽmmè kè Mǽyiisii yú Anǽ cǽcè nantè Usiyǽedi bí Mikayǽedi nè Edisafǽá kǽ bè nǽké kè dò: Kǽtenè kǽtúóté di cǽcè nantè bí ìi ku kè duó mǽtaummè tou bǽrìnnù, kǽdenne Isidayǽeribè karì. ⁵ Kè bèè dǽò Mǽyiisi bè nǽké ti kǽ bè tùóté nè bǽ kuó yaàbòrè kǽdenne Isidayǽeribè karì.

Ikuú nìùbè níí bo nkari mǽè botí bǽtǽ kũũ

⁶ Kè Mǽyiisii náké Anǽ bí ìi kpáá, Edeasaa nè Itamaa kè dò: Di báá yóu kè di yùtìi yǽké. Di mǽ mbáá kǽrì di yaàbòrè kè bo benke di karimè mukũũ di yàà bo

kú kè ti Yiè nKuyie mmiekεε peike Isidayεeribe bεmou. Isidayεeribe sεmbe bεè yóó kεmmú ti Yiè nKuyie nkùonè bè muhãã mbe kpéí. ⁷ Díndi báá íté metaummè tou bòrìnùù di yàà bo kú! Bè di còú nyikuú kó mekùò mme ke di cǎnné ti Yiè nKuyie ntōmmú kpéí.

Kè bεε yie nkédòò Mōyiisi bè nàké tì.

Ti Yiè nKuyie ndo bàamè ikuú nùbè mēnaà mmèè muò

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Anō ke dò: ⁹ Fǒ nnè a bí kè di níí kōri metaummè tou di báá yà dìfěè yoo mēnaà ntēmè mamè mēè muò nkè dεε yie nkè di báá kú. Dε yó ntú ikuú nyi di kpéí nnè di yaàbíó sǎǎ. ¹⁰ Kè dεε yie nkè di na kēmbaàtì dēè tu n kperε, nè dēè í tú n kperε. Dēè ci nè dēè í ci, ¹¹ kēna kēbenke Isidayεeribe bεmou n duó nyì tié mMōyiisi kòò ì ndi nàké.

Ikuú nùbè níyó nte dè bè pǎā nyèè pǎrè Kuyie nyε miεke

¹² Dε mōnni kè Mōyiisii náké Anō nè o bí ìi kpaá Edeasaa nè Itamaa ke dò: Kè bè pǎ ti Yiè nKuyie ntidiiti, ke tūò ntìi kpaá di kpeti nti. Dí cááké pēèbè bèè í kōrēnè mutie mùù muuti diwūštōnni borè, bè bè nkù pāmu, kè dε cǎǎ. ¹³ Di bá nkari sǒntíkoo kó dibòrì kóò cǎáké, ke yé bè kù pǎ tìi diiti mieke nke kù dēitemè ke di duó. Kù ti nni nnáké. ¹⁴ Di níí cááké dicīncīnni bè benke di Kuyie nnè dikpèrì bè dēite di, di báá kari sǒntíkoo kó dibòrì ké dε cǎáké. Bè kù fié ìi wūš metaummè kpéí nyi mieke nke bè dēitemè ke di duó. A bí initipoi bo na ke di wēnnénè kè ì cǎáké. ¹⁵ Dicīncīnni bè kù benke di nè dikpèrì bè dēite di bè níí dε wēnnénè mekùò mmèè yóó tuò nké dε benke Kuyie nkédeè, kè dí dε tūóté fǒ nnè a bí, di kperε yó nni ndε sǎǎ, kù ti nni nnáké.

¹⁶ Kè Mōyiisii bè beke bè yīmè dibòdaà bè do kùò di mēyeyi ncīēmme kpéí. Kè bèè ò nàké ke dō bè di tūōmmu, kòò miekeε peike Anō bí ìi kpaá, Edeasaa nè Itamaa. ¹⁷ Kòò be beke ke dò: Dε dōmmε kè di í kari bè tāāté dii bōrì dε kpéí nke di cǎáké. Ke yé bè di pāmè ti Yiè nKuyie nku kè di cǎǎ, kè di di dōnè mēyeyi ncīēmme kó ikuú, ke dēite Isidayεeribe kó mēyeyi. ¹⁸ Di í mε ntannémè mēyīi mmetaummè tou di na nkari dibòrì bè tāāté dīndi dε kpéí nke di cǎáké.

¹⁹ Kè Anō náké Mōyiisi ke dò: Bè di fēúté ti Yiè nKuyie nku mēyeyi ncīēmme kpéí nke tūò. A mómumuò nha yému tìi n tūòkení kè n cǎáké yíe nfeòfè bè kùò fè mēyeyi ncīēmme kpéí, dε bo narike ti Yiè nKuyie nnaà?

²⁰ Kè Mōyiisi nsǒ ndε kó tináantì wenni.

DΞΞ CI NE DΞΞ Í CI

11

Isidayεeribe bo nyo nyì wūš nè bè bo nci ì

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mōyiisi nè Anō ke dò: ² Nákénnè Isidayεeribe ke dò n tú:

Ntēnè iwūš nè tiwanwantì di yó nyo ndè: ³ Fεòfè yoo kuwanwankù dēè kó yekpèètè yàte yèdèè kè dε dukii, di bo na ké ndè yo, ⁴ iwūš yoo tiwanwantì dēè mǎke yekpèètè ke dükii. Ntε di yó nci dè:

Di bá nyo nyòyó bá nè ò mε ndukiimè o kpèètè í yàte.

⁵ Di bá nyo ndisetiri bá nè di mε ndukiimè di í mǎke yekpèètè.

⁶ Di bá nyo ntehòntè bá nè tε mε ndukiimè tε í mǎke yekpèètè.

⁷ Di bá nyo ndifǎnkèrì bá di mε mmǎkemè yekpèètè kè yè yàte, di í dukii, ikuú dε yetemu.

⁸ Di bá ndè yo nkè dε mε nku di báá dε kǎáké, ikuú dε yetemu.

⁹ Nte tiwanwantì menie mmieke kpeti di bo nyo ntì: Siyĩ sì kó dimàà mòke icietí nè yeyíékè kè sì bo menie mmieke, dàméèrì yoo ikó mmieke di bo na ké nsì yo. ¹⁰ Sì mè nyí mòke icietí nè yeyíékè kè bo daméèrì mieke yoo ikó mmieke, nè desĩntékpere menie mmieke kpere, di bá ndè yo ikuś dè yetemu. ¹¹ Di bá ndè yo nkè dè mè nku di báá dè kàáké, ikuś dè yetemu. ¹² Tiwanwantì tì kó dimàà bo menie mmieke kè í mòke icietí nè yeyíékè ikuś dè yetemu.

¹³ Sinə mieke, nte di yó nci sì, di bá nsì yo ikuś dè yetemu: Kumancònkù nè ditúsùù nè dàméèrì kó fetúúfè. ¹⁴ Kuwànkù nè kutúbotí kuməu. ¹⁵ Nè kukākābotí kuməu. ¹⁶ Fecònfè diéfè nè dihonduò nè tekónnénòtè nè fecīrifè nè kucīntibotí kuməu, ¹⁷ nè fekonkpānfè, ¹⁸ kucáduonku nè dikonnéyou nè kuyómmúpéikù. ¹⁹ Kutenkatíkàdáákù nè kuyīnwuokù kó kubotí kuməu, nè dikūntibári nè kudéikù.

²⁰ Yecandúò nyèè mòke tibààtì tinàà kè í nò nke puù, ikuś dè yetemu. ²¹ Yecandúò mmieke di bo nyo nyè tu: Yèè mòke tibààtì tinàà kè nò nke puù. ²² Di nyo nkucádómbotí kuməu nè fecofè nè sibèi. ²³ Desənnè dèè mòke tibààtì tinàà ikuś dè yetemu.

Iwũs nè tiwanwantì bè í dò nké ní kááké dè, dè ku dù mənni

²⁴ Iwũs bomu nè tiwanwantì kè dè ku kàa dè kàáké a sīntemu de kó diyie kəntə kətuəkenə kuyuoku. ²⁵ Kè wèè dè tə wèè óú o yààtì, ò sīntemu de kó diyie kəntə kətuəkenə kuyuoku. ²⁶ Iwũs yoo tiwanwantì dèè mòke yekpèètè bá yè í yaati dè mè nyi dukii ikuś dè yetemu. Kè wèè dè kàáké ò sīntemu. ²⁷ Iwũs yoo tiwanwantì dèè mòke itààke inàà kè centì de naàcèi yómmè ikuś dè yetemu. Kè wèè dè kàáké ò sīntemu de yie kəntə kətuəkenə kuyuoku. ²⁸ Ikuś dè yetemu, kè wèè dè kàáké wèè óú o yààtì, o sīntemu de yie kəntə kətuəkenə kuyuoku.

²⁹ Nte tiwanwantì tì bàànte di yó nci tì: Tekàcààtè nè diyíù nè kuhurímbotí kuməu. ³⁰ Didukpənnì nè dikpeunnì nè dikūri nè kudaàtikonkonkù nè kuwààtòntónkù. ³¹ Tiwanwantì mieke di bá nyo nde kó tiwanwantì, kè kùmakù ku kè wèè kù kàáké ò sīntemu de kó diyie kəntə kətuəkenə kuyuoku. ³² Kè de kó kuwanwankù makù ku kè kàáké kunenkù makù, de kó kunenkù sīntemu, tinentì idéi kpeti nè tiyààtì nè kukònkù nè tidəutì tinəmpīmpīntì timəu bá kè kùù nənku botí nku. Dí kù òúté kè kù nsī nde kó diyie kəntə kətuəkenə kuyuoku. De kó difōnkúò kéwenke. ³³ Kè de kó kuwanwankù makù ta kunenkù titàtì kəku mieke dí kù pònte. Dèè bo ku mieke di báá dè di, dè sīntemu. ³⁴ Kè bè mè nyēnténè de kó kunenkù makù menie nke ānné tidiitì bè yo ntì, tì sīntemu bá kè mənésààmè mme bè yō mmè mè sīntemu, bá kè mè ā kùù nənku botí mieke. ³⁵ Kè de kó tiwanwantì kó kùmakù do kunenkù makù mieke kù sīntemu, kè tefiuntè mieke nke yoo kədəkè makè dí dè pònte, dè sīntemu kè yó ntú dèè sī ndi kpéi. ³⁶ Kè dè mè ndò nkuwanwankù makù do kufòtikù yoo tēbinte yoo kubinku makù, menie mmie yó nwennimu, wèè kù wuoté wèè sīnte. ³⁷ Kè kù mè ndo tidibotí mieke nke, tì yó nkpaá kè wennimu. ³⁸ Kè dè mè nsó mbè tì búú nke bo dimu, tì sīntemu.

³⁹ Bá kè kuwanwankù di yo nkùnkù, kè kù ku kè wèè kù kàáké ò sīntemu de kó diyie kəntə kətuəkenə kuyuoku. ⁴⁰ Kè wèè kù cāáké wèè óú o yààtì, ò sīntemu de yie kəntə kətuəkenə kuyuoku, wèè kù tūóté wèè óú o yààtì, ò sīntemu de yie kəntə kətuəkenə kuyuoku.

⁴¹ Debambaànnè kó dimàà di bá ndè yo nyikuó dè yetemu. ⁴² Dèè kó dimàà fūri de pouti ñkè nè dèè bàànte, debambaànnè kó dimàà cénke, di bá nde yo, ikuó dè yetemu. ⁴³ Di báá ànné dimàà isòke nè de kó debambaànnè yoo di yóu kè dè di sīnkūnne di báá yóu kè dè di cake. ⁴⁴ Mí ndi Yìè nKuyie mmū di te kè di dò nkéncáá nke tú n kòbe ke dò mpáíí n dōmmè páíí, di báá yóu kè de kó debambaànnè kó dèmarè di sīnkūnne. ⁴⁵ Mí ndi Yìè nKuyie mū di dènnení Esibiti, ke bo ndi te, ñdōnnè páíí ke yé n dōmmè páíí.

⁴⁶ Kuyie mbè duó nyì kuó nyi, iwũs nè tiwanwanti nè sinəo nè dèè kó dimàà bo mēniē mmieke nè debambaànnè de kpéí. ⁴⁷ Ìi kuó yó nte kè bè mbaàti dèè ci nè dèè í ci, bè bo nyo ndè nè bè bo nci dè.

12

Ikuó ìi tukúnè onitipòkù wèè pèité

¹ Kè ti Yìè nKuyie nní nsóké ku náànti kébéinnè Məyiisi ke dō: ² Náké Isidayeeriibe ke tú:

Kòo nitipòkù pèité denitidabire ò sīntemu kéntə kētuəkenè yewe yèyiekè, kéndōnnè ò ɔ nyúú nke dōmmè. ³ Diyiè nínni yìè bèe cānté debire. ⁴ De kó difōnkúò kòo mbaà yewe sipísitāāti nè yètāāti kòo né na kéwenke. De kó yewe mieke ò báá kááké dèè cāá nke tú n kperé, ò me mbáá kəte n taummè tou, kémbaanè de kó yewe bo deèmè.

⁵ Kòo me mpeité denitipobire nde ò sīntemu kéntə kētuəkenè seménni bédébè kéndōnnè ò ɔ nyúú nke dōmmè. De kó difōnkúò kémbaa yewe sipísikuó nè yekuó kòo né na kéwenke.

⁶ Kè de kó yewe pēēté, kè denitidabire nde yoo denitipobire, wèe tóni dipedabii dii mòke dibenni dimáà, ò yó n kùò di kētuə, kéduó nyikuó nùtì mētaummè tou bōrìnùù, kéwaánnè dikpētínónkperi yoo ténónkpete tēè yó ntú mēwénkùmè kpete. ⁷ Kè ikuó nùtì dè nni mbenke, kédòò mēwénkùmè kó ikuó kòo wenke.

Ikuó ìi tukúnè ìnyi onitipòkù wèè pèité denitidabire yoo denitipobire.

⁸ Kòò í na ke bo pété dipedabii wèe waá nyekpētínónkperé yèdèè yoo sinónkpeé, kè tēmáà ntú bè yó n féúté tē kētuə, nkè tetetè ntú mēwénkùmè kpete. Kè ikuó nùtì ò dōò mēwénkùmè kó ikuó kòo naá nwèè nùtè feité.

13

Bè bo mbéi dè tikànti pī nwe

¹ Kè ti Yìè nKuyie nyíé kébéinnè Məyiisi nè Anəo ke dō: ² Kè dimutiri mari yènni onitì kǎnti ke dō ntəcètè yoo tinaandoti, kè di sǎ ndè dō ntikànti, dí ò kàtenè ikuó nùtì Anəo borè, yoo o bí ikuó nìùbè kóò mǎu borè. ³ Kè ikuó nùtì wénté de kó muməmmú mùù bo o kǎnti ñkè kè deborè kó ticiti cèète ke peike, kè deborè sáke naa ntéfǔtè, tikànti nti ò məmmè, ikuó nùtì ò nàké ke tú o məmmú tú musǐmmù mmu. ⁴ Kè dè me ndò nde kó diciitiri pèi mǎà ndi, bá deborè í do ntéfǔtè, bá ticiti í peike, ikuó nùtì ò cǎnné omáà kè dè dō yewe yèyiekè. ⁵ Diyiè yíènni yìè kòo wēte kóò wénté, kòò sǎ nde kó muməmmú baa dō mmu dōnti ke í pèkè, wèe wēte kóò kànné kè dè dō yewe yèyiekè. ⁶ Kòo wēte kóò wénté diyiè yíènni yìè, kòò sǎ ndè tǎũke ke í pèkè, wèe ò nàké ke tú o məmmú í tú musǐmmù. Dè tu təcètè nte cénkoo, wèe óúté o yààti mǎà ndi kéwenke. ⁷ Kè ikuó nùtì ò nàké ke tú o məmmú í tú musǐmmù, kòò ítóo kè de kó tēwũōtè pèkè, wèe wēte kébenke

omáà ikuś nìùtì. ⁸ Kòò ò wènté kòò sś nde kó tɛwũɔtè pèkè, wèè ò nàké ke dò: A mòmǹmú tú tikàntì nti, a sǹntemu.

⁹ Kè tikàntì feité òmǹu, bèè ò kàtenè ikuś nìùtì borè. ¹⁰ Kòò ò wènté, kòò sś ndinútìrì marì ānné o kǹntì, kè ticìtì wũɔté ðeborè kè dè tǹté. ¹¹ De kó mumǹmǹmú ò bimú. Ikuś nìùtì ò nàké ke dò ò sǹmmu, ò báá benné kóò cǹnné omáà borè ke bo ò wènní ò sǹmmu. ¹² Kè de kó inútìbí me mpité o kǹntì timǹu ïnkè, o yuu nè o naàcèio, ikuś nìùtì bo na kéwénté dèè kó dimàà. ¹³ Kòò wènté ke sś nde kó mumǹmǹmú bo o kǹntì timǹu ndi wèè ò nàké ke dò ò í sǹ. Ke yé o kǹntì timǹu tii peikemè, ò í sǹ. ¹⁴ Kè dè me mboní kè ðemàrè tǹté ke naá ndemǹnnè ò sǹntemu. ¹⁵ Kè ikuś nìùtì wènté de kó ditótìrì wèè ò nàké ke dò ò sǹmmu, tikàntì nti. ¹⁶ Kè de kó ditótìrì wète ke peike wèè yà ikuś nìùtì. ¹⁷ Kòò ò wènté kòò sś nde kó ditótìrì peike wèè ò nàké ke dò o mòmǹmú í tú musǹmmù, ò í sǹ.

¹⁸ Kè dè me ndò ndinútìrì dii yè òmǹu ke miété. ¹⁹ Kè dimutiri dii me nhǹnné dinútìrì do borè, ke dó kémpèi ke wète ke wũɔ, de yiè mbenke omáà ikuś nìùtì. ²⁰ Kòò ò wènté, kòò sś ntikàntì dó kénáà ntefǹtè ðeborè kè ticìtì peike, wèè ò nàké ke tú: Mumǹmǹmú sǹmmù muu dó kéfeité dinútìrì do yè dè. ²¹ Kòò me nhò wènté ke sś nticìtì í peike, tikàntì me nyí naá ntefǹtè ðeborè kè dè dó kéceete, weè ò kǹnnè kè dè dò yewe yèyiekè. ²² Kè mù pèkè o kǹntì wèè ò nàké ke tú de kó mumǹmǹmú tú musǹmmù mmu, tikàntì nti. ²³ Kè dè me ndò ndè í pèkè o kǹntì ïnkè, dinútìrì kó kufièkù nku, wèè ò nàké ke dò ò í sǹ.

²⁴ Kè dè me ndò nhòmǹu weè cǹuté kè dinútìrì yè de kó kuhǹātǹntǹnkù ïnkè, ke wète ke dó kénwũɔ, ke dó kémpèi yoo dè pèi, ²⁵ ikuś nìùtì ò wènté, kòò sś nticìtì dó képeike yoo tikàntì dó kénáà ntefǹtè ðeborè, tikàntì tii ò pǹ. Ikuś nìùtì ò nàké ke dò o mòmǹmú tú musǹmmù mmu, ò sǹmmu. ²⁶ Kè dè me ndò nyikuś nìùtì ò wènté ke sś nticìtì í peike ðeborè, tikàntì me nyí naá ntefǹtè ðeborè ke cèete ke peike, wèè ò kǹnnè kè dè dò yewe yèyiekè. ²⁷ Diyiè yiènni yiè wèè wète kóò wènté, kè de kó tɛwũɔtè pèkè, wèè ò nàké ke dò o mòmǹmú tú musǹmmù mmu, ò sǹmmu, tikàntì nti. ²⁸ Kè de kó tɛwũɔtè me nyí ðeuke, ke dò nteðǹnti ke pètínke dó kéceete, muhǹǹ mmu ò cǹuté kè dè dó képeike, ikuś nìùtì ò nàké ke dò o mòmǹmú í tú musǹmmù, kuhǹātǹntǹnkù kó kufièkù nku.

Yeyukǹrè kó mumǹmǹmú

²⁹ Kè yemuǹ nhǹnné onitidǹu yoo onitipòkù yuu yoo o kúǹnni: ³⁰ Ikuś nìùtì wènté de kó ðemǹnnè, kòò sś ndè dó kénáà ntefǹtè ðeborè, kè ticìtì wũɔté ke yé ntima tima, wèè ò nàké ke dò o mòmǹmú tú musǹmmù mmu, yeyukǹrè kó mumǹmǹmú mmu yoo dikúǹnni kǹmu. ³¹ Kè dè dò nyikuś nìùtì ò wènté ke sś nyeyukǹrè í ānné tefǹtè ðeborè yoo tiyùtì í sǹute, wèè ò kǹnnè kòò dò yewe yèyiekè. ³² Diyiè yiènni yiè kòò ò wènté kòò sś nde kó mumǹmǹmú í pèkè tiyùtì me nyí wũɔté, dè me nyí naá ntefǹtè ðeborè, ³³ omuǹntii kuó késoó nde kó dibòrì kè ikuś nìùtì yíé kóò kǹnnè kòò dò yewe yèyiekè. ³⁴ Diyiè yiènni yiè kòò ò wènté ke sś mmù í pèkè, dè me nyí naá ntefǹtè ðeborè, wèè ò nàké ke dò ò wenkemu, kòò sú o yààtì kéwenke. ³⁵ Kòò me nhóú o yààtì ke dèè kè de kó mumǹmǹmú pèkè. ³⁶ Ikuś nìùtì wète kóò wènté kòò sś nde kó mumǹmǹmú pèkè kè tiyùtì wũɔté ò sǹmmu. Ikuś nìùtì báá benné kénwéi tiyùtì bo wũɔtémè. ³⁷ Kè mù í tòte, ke baa dò mmudǹnti. Kè tiyusǹtì yè, ò miétému, ò í sǹ. Ikuś nìùtì ò nàké ke dò: A í sǹ.

³⁸ Kòò nitidǹu nwe yoo onitipòkù, kòò sś nho kǹntì ānné tɛpéité. ³⁹ Ikuś nìùtì ò wènté. Kè de kó tɛpéité dò nteðǹnti ke í cèete, mùmamù í ò dò ntepéité tɛè cénke ānné o kǹntì, ò í sǹ.

Meyukánkammè

⁴⁰ Kòò nìtì yuu fǽũ ò mǎke meyukánkammè mme, ò í sǐ. ⁴¹ Kòò tǐnnì kó tiyùtì tìi me nfǽũ meyukánkammè mme ò í sǐ. ⁴² Kè diciitirì marì me nhǎnné meè yukánkammè mièke, kòò bǎri ndi yoo o tǐnnì ke dǒ kémpèi ke wète ke dǒ kénwũǝ, tikǎntì nti. ⁴³ Ikuó nìùtì ò wénté, kòò sǝ ndiciitirì ǎnné o bǎri yoo o tǐnnì, ke wète ke dǒ kénwũǝ, kòò sǝ ndè dǒ ntikǎntì, ⁴⁴ dikǎnnì ndi, ikuó nìùtì ò nǎké ke tú ò sǐmmu, tikǎntì tìi pǐ nho yuu.

⁴⁵ Kè tikǎntì pǐ nwè ndáátì tiyààtì tìi kǎrí ke yóu kòò yùtìi yǎké kòò nkǎnké o nucitì, ke pǐǎkù ke tú: N sǐmmu! N sǐmmu! ⁴⁶ Kè de kó mumǎmmú kpáá kòò bo yèè we mièke ò yó sǐmmu, ò bá mbo Isidayǎeribe karì, ò mbo mekǎntímè.

Tiyààtì bo pũũtimè

⁴⁷ Kè tiyààtì bè dùǎkenè tì tipecitì yoo mupaàkonkperímù kè tì pũũti. ⁴⁸ Kè dè tu kuyààkù yoo kuyaàdándátínkù nku bè dùǎkenè kù tipecitì yoo mupaàkonkperímù, kè dè me ntú kukǎnkù nku yoo kunenkù makù bè dǎdǎnè kù kukǎnkù, ⁴⁹ deè pũũti kuyààkù ìnkè yoo kukǎnkù yoo kuyaàdándátínkù yoo kunenkù kukǎnkù kǎku ìnkè, kè dè dǒ mmǎnǎnnùd nyoo dè dǒ ké nwũǝ, bèè dè benke ikuó nìùtì. ⁵⁰ Kòò wénté de kó kunenkù pũũti dè, ké kù dǎú nkumáà kè dè dǒ yewe yǎyiekè. ⁵¹ Diyìè yìènnì yìè kòò sǝ ndè pǎkè de kó kuyààkù ìnkè yoo kuyaàdándátínkù yoo kukǎnkù yoo kunenkù makù bè dǎdǎnè kù kukǎnkù, bá kè de kó kunenkù tu kùù botì dè í yóó deè, de kó kunenkù sǐntemu. ⁵² Ikuó nìùtì tuǎ nde kó kuyààkù, yoo kuyaàdándátínkù kùù dùǎkenè tipecitì, yoo mupaàkonkperímù, kè dè me ntu kukǎnkù kó kunenkù makù nku, bá kè kù tu kùù botì ke né pũũti dè í yóó deè bèè kù tuǎ. ⁵³ Kè ikuó nìùtì me nsǝ ndèè pũũti dè í pǎkè kuyààkù yoo kuyaàdándátínkù yoo kunenkù bè dǎdǎnè kù kukǎnkù ku ìnkè. Bá kè kù tu kùù botì, ⁵⁴ wèè duǒ nkè bèè kù òúté kòò kù dǎú nku mǎà borè, kè dè dǒ yewe yǎyiekè. ⁵⁵ De kó difǎnkùò deè pũũti kè dè baa dǒ nde dǎntì ke í pǎkè, de kó kunenkù sǐmmu, wèè kù tuǎ. Bá kè kù pũũti ku ìnkè yoo ku mièke. ⁵⁶ Kòò me nsǝ mbè kù òú kè dè dǒ kédeè ke kǎnté, wèè kǎté de kó dibòrì. ⁵⁷ Kè dè me ndò nkù sǎo nke pũũti kupíkù tekù de kó kuyààkù ìnkè yoo kuyaàdándátínkù ìnkè yoo kunenkù bè dǎdǎnè kù kukǎnkù ku ìnkè, dè tùòtìmu, wèè kù tuǎ.

⁵⁸ Kè bè me nkù òúté ke deè kè dè ténke í wètení bèè yíé ké kù òúté. De kó difǎnkùò kù í sǐ.

⁵⁹ De kó ikuó tukúnè tiyààtì tìi pũũti tǐnti, tìi dùǎkenè tipecitì yoo mupaàkonkperímù yoo kuyaàdándátínkù yoo kunenkù tekù makù bè dǎdǎnè kù kukǎnkù. Bá kè kù tu kùù botì. Deè yó nte kè bè níí na kébate kùù sǐ nnè kùù wenni.

14*Bè bo wénkùnnè mèè botì tikǎntì pǐ nwè*

¹ Kè tì Yìè nKuyie mbéinnè Mǎyiisi ke dǎ: ² Nte ikuó di níí yóó tǔnnè ì kéwénkùnnè tikǎntì pǐ nwè. Di níí ò kǎtenè ikuó nìùtì borè, ³ kè ikuó nìùtìi yènnì Isidayǎeribe karì kòò wénté. Kòò ò wénté ke sǝ nhò miété, ⁴ wèè duǒ nkè bèè waannì sínǎo sǐdèsì bè n feu sǐ, bè yóó wénkùnnè wè kpéí, nnè sètìrì kó kudǎú nè tipecitì tìi tò mmǎwũǝ nnè ìsǎpù kó tǐfǎàtì. ⁵ Kè ikuó nìùtìi duǒ nkè bèè wǎà ndibuu tiyaatì kperi kéǎnné mǎnǎsǎàmè di mièke ké n féúté tenǎtè tǎmǎà me ìnkè. ⁶ Kòò deè wèè túóté tenǎtè tèè kpáá fòù nè sètìrì kó kudǎú nè tipecitì tìi tò

mmewũ ò nnè ìsópù kó tifaàtì ké dè wènné demou nè tenòtè tèè kpaá fòu képòtè bè fèútè tè menésààmè miéke te kó meyiĩ, ⁷ kémiété bè dā kéwénkùnne wè kuce mèyiekè, kòo wenke ke ténke bá nsĩ kòo fĩnko tenòtè tèè kpaá fòu kè tèe puu kéta dikpáa. ⁸ Kè bè wénkùnko wèe óú o yààtì kékuó o cìtì timou kéwu, ò ténke í sī. Kòò dèe mēmmē ò bo na kéta Isidayeribe kari ò me mbáá ta o tou ke dà yewe yèyiekè. ⁹ Diyiè yíennì yie kòo kuó o cìtì: O yùtì nè o deēnfè nè o nāncìtì, o cìtì timou cénke, kéóú o yààtì, kéwu. Ò ténke í sī.

¹⁰ Diyiè nínnì yie wèe waá nyepedabe yèdèè nè dipeserì dìi màke dibenni dimáa, kè dè nkpa kuyènkù, nè muyuo nsààmù bè yó m pā mù, cìdóòbè bèwèi, ké mù àntenè mèkùò ndítìrì kó dikéè. ¹¹ Kè ikuú nìùtì wèe dòòrì mēwénkùmè kó ikuú kòo cónné onìtì ò dō kéwénkùnne wè nè o pāre metaummè tou ìikè. ¹² Kè ikuú nìùtì títóte yepedabe kó dimari kéféútè meyi nhūtímù kpéi. Kòò dèe wèe títóte mèkùò ndítìrì dikéè ké dè nni mbenke. ¹³ Ikuú nìùtì wèe yó n fèútè dè kó dipedabii metaummè tou ìikè, bè n feu dè meyi ncíemmè kpèyi nè bè tūò nyi. Dè kó fèǝfè ikuú nìùtì wèe yó nfè te, bè ã ntemè meyi ncíemmè kafe. Bè fè nni mpāmu. ¹⁴ Kè ikuú nìùtì waá mmeyĩ nkéféte bè wénkùnko wè tofékèrì youri, nè o nòutè youte kó dinómbídaa nè o naàcètè youte kpèri. ¹⁵ Kòò dèe wèe báútè o nòutè cānkutè mèkùò, ¹⁶ képòtè o nòutè youte kó dinómbii mari kémiété metaummè tou kuce mèyiekè. ¹⁷ Kòò dèe wèe pòtè mèkùò mmèè kpaá o nòutè miéke, kéféte ò wénkùnko wè tofékèrì youri nè o nòutè youte kó dinómbídaa nè o naàcètè youte kpèri, ò do feté dè meyi nhūtímù kó fèǝfè kó meyiĩ. ¹⁸ Kòò dèe, mèkùò mmèè kpaá wèe mè waare ò wénkùnko wè yuu, kóò dòò mēwénkùmè kó ikuú, metaummè tou ìikè. ¹⁹ Kè ikuú nìùtì fèútè meyi ncíemmè kó fèǝfè kóò ùtè meyǝǝ, kòò dèe ò né n fèútè fèè yóó tu. ²⁰ Kè bèe fè wènnénè muyuo mbè m pā mù kētu, kóò dòò meyi ncíemmè kó ikuú. Ò ténke í sī.

Tekàntè tèè cĩnnì tè bo waá ndè kè bèe tè wénkùnne

²¹ Kòò me ntu ocĩrì nwe, wèe waá ndipedabii dimáa meyi nhūtímù kpéi, kè bèe dì fèútè ké m benke kóò dòò mēwénkùmè kó ikuú, kéwaánnè muyuo nsààmù cìdóòbè bètāātì ké mù àntenè mèkùò mbè yó m pā mùu yuo mmu kényiènnè mèkùò ndítìrì dikéè. ²² Kòò waánnè sinónkpeé sidsèi yoo yekpetinónkpedípáa nyèdèè. Kòò na ke sì pètè, tēmáa ntú bè yó n fèútè tè meyi ncíemmè kpéi nké n fèútè tetetè kētu. ²³ Diyiè nínnì yie ndi, ò yóó dè tónimè kéduú nyikuú nìùtì metaummè tou ìikè mēwénkùmè kpéi. ²⁴ Kè ikuú nìùtì títóte dipedabii meyi ncíemmè kpèri nè mèkùò ndítìrì dikéè ké dè nni mbenke metaummè tou ìikè, ²⁵ kéféútè dè kó dipedabii meyi nhūtímù kpèri, képòtè meyiĩ nkéféte bè wénkùnko wè tofékèrì youri nè o nòutè youte kó dinómbídaa nè o naàcètè youte kpèri, ²⁶ kéciú nho nòutè cānkutè kébáútè mèkùò, ²⁷ ké mè pòtè kémiété metaummè tou kuce mèyiekè, ²⁸ ké mè feté ò wénkùnko wè tofékèrì youri nè o nòutè youte kó dinómbídaa nè o naàcètè youte kpèri, ò do feté dè meyi nhūtímù kó fèǝfè kó meyiĩ, ²⁹ kédeè, mèkùò mmèè kpaá o nòutè miéke wèe mè waare ò wénkùnko wè yuu kóò dòò mēwénkùmè kó ikuú mí ndi Yiè nKuyie n taummè tou ìikè. ³⁰ Sinónkpeé sidsèi sinsi kó tēmatè yoo yekpetinónkperè yèdè kó dimari ò na ke pètè dè. ³¹ Kè ikuú nìùtì n fèútè tēmáa meyi ncíemmè kpéi, ke n fèútè tetetè kētu nkéwènnénè muyuo mbè m pā mù nè ò na ke pètè dè, kóò dòò mēwénkùmè kó ikuú, mí ndi Yiè nKuyie n taummè tou ìikè.

³² Dè kó ikuú tukúnè tikàntì bo pĩ nwè nwe kòò í mpètè ò dō nké na nwaá ndè kédoònnè mēwénkùmè kó ikuú.

Tecĩtè bo pũĩtimè

³³ Kè ti Yiè nKuyie nni nsóké ku náànti kénáké M̐y̐iisi nè An̐o ke dò:

³⁴ Kè di tùòkè dìi m̐nni Kannahāā èi n yóó di duó ndi kè dí di tiekè, kè n duó nkè sicéí di yóó tiekè sì kó tēmatè pūūti. ³⁵ Kè tēcīētè yiè nkòtè ke nàké ikuó nùtì ke yī: N yà n cīētè miēke nke dēmarè fēmarife pūūtimè. ³⁶ Ikuó nùtì duó nkè bēe dennē tinēnti dē kó tēcīētè miēke, kòò né na kēta kē tē wēnté. Kè dēe yie nkè dēe kó dimàà bo tēcīētè kè dē báá sīntē, kè ikuó nùtì mu nyí kàtè ke tē wēnté. ³⁷ Kòò tē wēnté ke s̐ nsif̐ōō ānnē imarí ñnkè ke dō m̐mēn̐ōnn̐úò nke wēte ke dō kēnwūō. ³⁸ Ō nyetini dibòrì kēduó nkè bēe tē kpetinnē kè tē dō yewe yēyiekè ke kpeti. ³⁹ Kòò wēte diyie yiēnni yiè kē tē wēnté kòò s̐ ntef̐ōtè pēkè imarí ñnkè, ⁴⁰ wēe duó nkè bēe dei yetārè yēē pūūti kē yē útóo dihei m̐nku bē uutoo dē desinnē, ⁴¹ kēduó nkè bēe kūrī tēcīētè miēke imarí kēkou bē kūrī dē kēdennē dihei m̐nku kēútóo bē uutoo dē desinnē. ⁴² Kè bēe wāā nyetārè tēyē kēānnē bē dēi yē kó yef̐ōtè kēbí tibítì teti.

⁴³ Kè bē dēite yetārè ke kūrī dēē pūūti ke bi tibítì teti, kè dē wēte ke feité tēcīētè miēke. ⁴⁴ Ikuó nùtì wēte kē tē wēnté, kòò s̐ ndē pēkè dē í yóó deē, dē kó tēcīētè s̐mmu. ⁴⁵ Bēe tē pūō nkè kou tē t̐āā nnē tē dei nē tē bítì kēdennē dihei kēútóo bē uutoo dē desinnē.

⁴⁶ Kè wēe ta dē kó tēcīētè tē kpaá kpeti dìi m̐nni ò s̐ntēmu dē kó diyie kēnto kētuōkenē kuyuoku, ⁴⁷ kè wēe duó tē miēke yoo ò di tē miēke wēe óú o yààtì.

⁴⁸ Kè ikuó nùtì mē nkòtè ke wēnté ke s̐ ndē í pēkè nē bē tē bimē ke dēe, wēe bēi nke dō: Tē í s̐, ndēē do pūūti dē dēemu.

⁴⁹ Kè tē yiè nwaā nsin̐o s̐dēsì nē s̐t̐rì kó kud̐ú nē tipecitì t̐i to m̐mewūō nnē is̐p̐ kó tif̐āàtì kē tē wēnkūnnē. ⁵⁰ Kè ikuó nùtì ānnē mēnēsāāmē tiyaatì kó dibuu miēke, kēféútē ten̐tē tēmaā dē miēke, ⁵¹ kēdeē kētuótē s̐t̐rì kó kud̐ú nē is̐p̐ kó tif̐āàtì nē tipecitì t̐i to m̐mewūō nnē ten̐tē tēē kpaá ke f̐òu, kēp̐ōtē ten̐tē bē f̐éutē tē mēnēsāāmē miēke tē yī, nkémíétē tēcīētè kuce mēyiekē. ⁵² Ō dōò dìi m̐nni tēcīētē mēwēnkūmmē kó ikuó nē ten̐tē ò f̐éutē tē mēnēsāāmē miēke tē kó mēyī nnē s̐t̐rì kó kud̐ú nē is̐p̐ kó tif̐āàtì nē tipecitì t̐i to m̐mewūō. ⁵³ Kòò dēe wēe f̐īnko ten̐tē tēē kpaá ke f̐òu dihei m̐nku kē tēē ta dikpāā. Bē dōò dìi m̐nni mēwēnkūmmē kó ikuó ke dēe tēcīētē tēnke í s̐.

⁵⁴ Dē kó ikuó tukúnē tik̐nti nē yeyuk̐rē ñnkè kó mum̐mmú m̐mu, ⁵⁵ nē tiyāàtì nē sicéí dē bo pūūtimè. ⁵⁶ Nē yenúútē bo da yēmē nē tēc̐tē bo da p̐mmē nē diciit̐rì bo ānnēmē a k̐nti ñnkè. ⁵⁷ Dē kó ikuó ìi yó mbaatì dēē s̐ nnē dēē í s̐. Tik̐nti nē dēmarē bo pūūtimè kó ikuó nyi.

15

Dē bo s̐nkūnnē onitid̐u

¹ Kè ti Yiè nKuyie m̐baa nsóké ke náānnē M̐y̐iisi nè An̐o kēbēi nke dō:
² Nákēnē Isidayēeribē ke tú:

Kòò nitid̐u m̐u tùòti yef̐ōtē kē meniē nyiē, dē kó meniē nhò s̐nkūnnēmu.
³ Ntē dē yó nhò dōmmē ò m̐ nyēē we miēke: Kē meniē nyiē yoo mē í yiē ò s̐mmu. ⁴ Kòò duó dìi d̐ú ñnkè di s̐ntēmu, kòò k̐rì dìi k̐rì ñnkè di s̐ntēmu. ⁵ Kè wēe k̐áké dē yiē nd̐ú wēe óú o yààtì kēwuō, ò s̐ntēmu dē yiē kēnto kētuōkenē kuyuoku. ⁶ Kè wēe k̐rì dik̐rì ò k̐rì dìi ñnkè wēe óú o yààtì kēwuō, ò s̐ntēmu dē yiē kēnto kētuōkenē kuyuoku. ⁷ Wēe k̐áké dē yiē nwēe óú o yààtì kēwuō, ò s̐ntēmu dē yiē kēnto kētuōkenē kuyuoku. ⁸ Kè dē yiē nt̐ūtē òm̐u, ò mē nt̐ūtē wēe óú o yààtì kēwuō, ò s̐ntēmu dē yiē kēnto kētuōkenē kuyuoku. ⁹ Kòò k̐rì mucēmmu ke k̐rì dìi s̐nk̐rì di s̐ntēmu. ¹⁰ Kè wēe k̐áké kunēnkū makū ò

yàke kùù ìnkè, ò sɪntɛmu dɛ yìè kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ kuyuoku. Kè wèè tùóté dɛ kó kunɛnkù wèè sú o yààtì kɛwuɔ, ò sɪntɛmu dɛ yìè kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ kuyuoku. ¹¹ Kè dɛ kóo nìtì kàáké òmòu kɛ í nìtɛ, ò kàáké wèè sú o yààtì, ò sɪntɛmu dɛ yìè kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ kuyuoku. ¹² Kè dɛ kóo nìtì kàáké kunɛnkù tiyaatì kòku bèè kù pòntɛ, kè kudòú kòku mɛ nní nku bèè kù èitɛ.

¹³ Kè dɛ yìè mmieté ò mbaà yɛwɛ yèyiekè kɛ né na kéwenkɛ. Wèè sú o yààtì nè mɛniɛ mmèè pũ ò nke né wenkɛ. ¹⁴ Diyiè niínni yìè kɛwaa nsinónkpeé sɪdési yoo yɛkpɛtinónkperípàà nyèdɛɛ, kè dɛ tɔnì kɛduó nyikuó nùtì mɛtaummè tou bòrinùù. ¹⁵ Kòo túóté tɛmáà kɛkuɔ mɛyɛi nhūtímù kpéi, kɛtúóté tetetè kɛkuɔ kɛtuɔ nkòò dòò mɛwénkùmè kó ikuó kòo wenkɛ.

¹⁶ Kòo nitidòu duó kɛ yɛnkɛ omáà wèè sú o yààtì kɛwuɔ ò sɪntɛmu dɛ yìè kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ kuyuoku. ¹⁷ Kè tiyààtì nti yoo kè kukònkù nku o taniɛ ndàrimè wèè dè sú, dɛ sɪntɛmu dɛ yìè kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ kuyuoku.

¹⁸ Kòo nitidòu duónè onitipòkù bèè wuɔ. Bè sɪntɛmu dɛ yìè kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ kuyuoku.

Dèè bo sɪnkùnne onitipòkù

¹⁹ Kòo nitipòkù yús nhò sɪntɛmu kɛ dò yɛwɛ yèyiekè, kè wèè ò kàáké ò sɪntɛmu dɛ yìè, kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ kuyuoku. ²⁰ Kòo duó dii dòu di sɪntɛmu, kòo kàri dii kàri di sɪntɛmu. ²¹ Kè wèè kàáké o dòu wèè sú o yààtì kɛwuɔ. Ò sɪntɛmu dɛ yìè kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ kuyuoku. ²² Kè wèè kàáké kunɛnkù makù ò kàri kùù ìnkè wèè sú o yààtì kɛwuɔ, ò sɪntɛmu dɛ yìè kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ kuyuoku. ²³ Kè kunɛnkù makù bo o dòu ìnkè yoo ò kàri dèè ìnkè, kòò mòu dɛ kàáké ò sɪntɛmu dɛ yìè kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ kuyuoku. ²⁴ Kòo nitidòu duónè onitipòkù ò yús ndii mònni ò sɪntɛmu kɛ dò yɛwɛ yèyiekè kòò duó dii dòu ìnkè di sɪntɛmu.

²⁵ Kòo nitipòkù yús nkè dɛ pɛɛtɛ dɛ wɛ kè tì mu nyí dèè, yɛwɛ yèè sɔɔtɛ yɛ miɛkɛ ò baa yó nsí nhò ò nyús nkè dɛ dòmmɛ mmɛ. ²⁶ Dɛ kó yɛwɛ yèè sɔɔtɛ yɛ miɛkɛ kòò duó dii dòu yoo ò kàri dii kàri ìnkè, di sɪntɛmu kɛndònnè o yónti kó yɛwɛ ò ndòmmè. ²⁷ Kè wèè kàáké o dòu yoo o kàri, wèè sú o yààtì kɛwuɔ, ò sɪntɛmu dɛ yìè kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ kuyuoku.

²⁸ Kòo yónti còmú ò mmàkɛ yɛwɛ yèyiekè kɛ né na kéwenkɛ. ²⁹ Diyiè niínni yìè kòo waa nsinónkpeé sɪdési yoo yɛkpɛtinónkperípàà nkè dɛ tɔnì kɛduó nyikuó nùtì mɛtaummè tou bòrinùù. ³⁰ Kòo kuɔ tɛmáà mɛyɛi nhūtímù kpéi nkékuɔ tetetè kɛtuɔ mɛtaummè tou ìlkè, kòò dòò mɛwénkùmè kó ikuó kòo wenkɛ.

³¹ Dí náké Isidayɛɛribɛ kè bè níí ncié mbè sɪ nyèè wɛ, bè báá ta n taummè tou bè yàà bo di sɪnkùnne kékú.

³² Dɛ kó ikuó tukúnè onitidòu wèè bo tuɔti wènwɛ yɛfɔtè kè mɛniɛ nní nyiè nè wèè bo duó kɛyɛnkɛ omáà, ³³ nè onitipòkù wèè yús, nè onitidòu yoo onitipòkù wèè bo tuɔti yɛfɔtè kè mɛniɛ nní nyiè, nè onitidòu wèè bo duónè onitipòkù ò yús ndii mònni.

16

Mɛyɛi ncɛmmè kó diyiè diɛrì

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kɛbéinè Mɔyiisi. Dè do sɔ nhAnɔ bí idé kumu, ìi do tùò ntihúuntì ti Yiè nKuyie ntaummè tou miɛkɛ nè muháá nsántíkoo kãmu.

² Dɛ mònni kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi kɛ dò: Náké a kóo kótì Anɔ kɛ dò n yɛ nhò bá ntaà mɛtaummè tou yɛwɛ yɛmòu kɛ fiitì kuyààkù fɔnkúò mɛtaummè tou ìlkú dè, ò yàà bo kú, kɛ yɛ n níí yóó dè kàtoomè diwɛtirì miɛkɛ kè bè bɛnkɛ m maa.

³ Kòò nìí tati metaummè tou wèe waá ndinaadaà meyei nhūtímù kpéí, kéwaá ndipedaà ò yó n féúté dì kétuò, ⁴ kédáátí dikəutəyaàbòrì dìi dùàkenè mupaàkonkperímù kéinè de kó defetire kéboú mu kó fənaàkənfə, kéboú o yuu mu kó kuyaàbomboúnkù. Ikuś nenti nti, ò nìí wuò ke né na ké tì ànné. ⁵ Kè Isidayeeri be ò duò nyeòadakè yèdèè meyei nhūtímù kpéí nnè dipedaà dìmàà ò yó n féúté dì kétuò.

⁶ Kè Anò keté ké n féúté dinaadaà o mómmuò nhò kó meyei nhūtímù kpéí nnè o cīètè kəbe kəme, ⁷ kédeè kétúóté yəòadakè yèdèè ké yè cònné metaummè tou bòrìnnù, ⁸ kətāū tété kéyà dìi yó ntú n kperi nè bè yóó fīnko dì kè dìi ta dikpáà. ⁹ Kè Anò n féúté n kperi meyei nhūtímù kpéí, ¹⁰ kétúóté bè yóó tanné dì dikpáà kécónné metaummè tou ìikè, kédòò meyei ncīēmmè kó ikuś kédeè kè bèè dì tanné dikpáà tədəntè.

¹¹ De kó difənkúò kétúóténí dinaadaà o mómmuò nho yei nhūtímù kpéí nnè o cīètè kəbe kəme kpéí nké dì nni mbenke kédòò meyei nhūtímù kó ikuś ké dì nni nféúté. ¹² Kòò dèè wèe túóté tesəəsékəbuute, kəkouté yehāākūš ndiwūštənni dìi bo metaummè tou ìikè kéānné de mieke, kəyēté tihúúnti dinacekutiri mēdēmē, ké dè tanné deməu metaummè tou kó kufáā nkuyààkù kpetí kù, ¹³ kétuò ntihúúnti metaummè tou ikuś nenti ā dè ìikè, kè kuyukúu dátinné di ìnkè nè di pòkù, kè dèè yie nkòò báá kú. ¹⁴ De kó difənkúò kəpəòtè dinaadaà kó meyi nkémieté metaummè tou kó kupòkù diyie yiení kèè bíékè mēmáà, di ìikè mēyiekè. ¹⁵ De kó difənkúò ké n féúté kubotí kó meyei nhūtímù kó dibədaà, kətanné di yī nkuyààkù kpetí kù fāā nkédənné di yī nhò do dəðmè dinaadaà kəme kémieté metaummè tou pòkù fənkúò nè di ìikè, ¹⁶ kédòò meyei nhūtímù kó ikuś kufáā mmieke. Isidayeeri be caàrimè kpéí nnè be yetírímè n kpeti nè be caàrimè, ke múnke me ndəò metaummè tou diməu ke yé di bomè benitibè bèè sī mbe cuokè. ¹⁷ Òmòu bá mbo metaummè tou mieke ò tati dìi mōnni ke bo dəò meyei nhūtímù kó ikuś, nè ò bo tamè kəyēnnēnni, kòò dəò o mómmuò nho kó meyei nhūtímù kó ikuś nè o cīètè kəbe kəme nè kubotí kəme kpéí nke dèè. ¹⁸ Wèe yēnni kəkəte diwūštənni dìi bo metaummè tou ìikè ké dì dəò meyei nhūtímù kó ikuś, kéwaá ndinaadaà nè dibədaà kó meyi nkémieté diwūštənni bākè kəfité, ¹⁹ kəpəòtè o nómbii de kó meyi nkémieté diwūštənni kuce mēyiekè ké dì wénkūnne Isidayeeri be kó meyei mmèè do di sīnkūnne.

²⁰ Kòò wēnkūnne dìi mōnni metaummè tou kufáā nnè ditou diməu nè diwūštənni ke dèè, bèe túóténí dibədaà dìi kpaá ke fòu. ²¹ Kè Anò nòó nho nōu di yuu ìnkè nè Isidayeeri be beməu kó diyètiri, kəyie mbe caàrimè nè bè yetírímè n kpeti, ké dì tou nde kó meyei nkédeè ké dì duò nhoniti bè tāāté wè kòò dì tanné dikpáà. ²² Kè dibədaà tə be yei meməu kətanné dikpáà tədəntè ke dèè. ²³ Kè Anò kəte metaummè tou kédəite mupaàkonkperímù kó tiyààti, ò do ànné tì kətanné metaummè tou kó kufáā, ké tì dəu ndəborè, ²⁴ kécómmú dibòrì bè tāāté di kéwuò kəwēte kédáátí o yààti teti kəyēnni kəkəte ké n féúté fəðfə kétuò nké n féúté kubotí kəfe kétuò, kédòò meyei nhūtímù kó ikuś, o mómmuò nho kpéí nnè kubotí kpéí, ²⁵ kétuò nyiwūš bè n kùò i meyei nhūtímù kpéí nyi kó məkùò ndiwūštənni ìnkè.

²⁶ Wèè do tanné dibədaà dikpáà tədəntè kòò óú o yààti kéwuò ke né na kéta Isidayeeri be kari. ²⁷ Dinaadaà nè dibədaà bè do n féúté dè meyei nhūtímù kpéí, nkétanné meyi mmetaummè tou kédòò meyei nhūtímù kó ikuś, bèè dè dēnne Isidayeeri be kari kétuò nde kənti nè de maa nnè de piti. ²⁸ Wèè dè tūò nwèè óú o yààti kéwuò, ke né na kéta Isidayeeri be kari.

²⁹ De yó ntú ikuó nyi di kpéí nsáà, dibenni tãnkù oyiénwè kó diyìè pínnì, di níí bouú dinùù di báá pĩ mmutãmmú mamù, dihei yembè nè bepòòbè dimòu. ³⁰ De yiè ndi bè yóó di dàòmè meyei nhũtímù kó ikuó ké di wénkùnne di yei memòu. ³¹ De yiè yó ndònnè teomputè kperi ndi di kpéí, kè di níí bouú dinùù. De kó ikuó yó mbomu sáà.

³² Ikuó niùti bè cànné wè koò còú mmekùò nkòò còuté o cice kó difòtìrì, weè níí yóó dáátí ikuó yààti mupaàkonkperímù kpeti kédòò meyei nhũtímù kó ikuó. ³³ Weè níí yóó dàò ikuó kéwénkùnne metaummè tou kó kufáá nnè di mómònni nè diwũòtònni weè níí yóó dàò ikuó kéwénkùnne ikuó niùbè nè kubotí kumòu.

³⁴ Dè yó ntú ikuó nyi di kpéí nsáà kè di níí ì dòò kuce memáà dibenni mièke. Isidayeeribe bemòu kó meyei nhũtímù kpéí.

Kè Anòò dàò Mòyiisi ò nàké tì timòu.

ISIDAYEERIBE CÃMMÈ KÈ TÚ KUYIE NKÒBÈ

17

Mùu te kè Isidayeeribe í dò nké nyo mmeyĩ

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni nsàké ku náànti kénáké Mòyiisi kè dò: ² Náké Anòò nè o bí nè Isidayeeribe kè dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú:

³ Di mièke kòò mòu fèuté fènáàfè yoo fèpièfè yoo tebuòtè di karì, yoo ò dè yènnè di karì kè dè fèuté, ⁴ kòò í dè kàtenèní metaummè tou ìkè kè dè nni mbenke, dè doti o yuu ìnkè nke, di ò dènnè Isidayeeribe mièke. ⁵ Kè di níí dó ké n fèuté dè, dí dè tóní kèduó nyikuó niùti metaummè tou bòrìnnù, kòò dè nni fié metaummè kpéí, ⁶ kécóú mmeyĩ ndiwũòtònni ìnkè dii bo metaummè tou ìkè kètuò mmekùò ndipànni ndi dii kó kufòòku n naati. ⁷ Di bá m bútínné kénfeu iwũò sibòotenkaanii sù dè nyebòdakè. De kó ikuó yó mbomu sáà di kpéí nnè di yaàbí.

⁸ Á tì mbè nàké kè be kóò mòu yoo bepòòbè bèè bè bonè, kòò mòu n fèuté fèòfè kè túò nyoo ò baa fè nni nfèutému, ⁹ kè í fè kàtenèní metaummè tou borìnnù, kè fè nni nfèuté bèè ò dènnè Isidayeeribe mièke.

¹⁰ Di mièke kè di kóò mòu di meyĩ nyoo bepòòbè bèè di bonè kè bèè kóò mòu mè di, bá mùu botí kó meyĩ, m mièke bo ò yè, kè nh ò dènnè Isidayeeribe mièke.

¹¹ Kè yé mufòmmu bomè meyĩ mmieke nke. Dè te kè n yé ndí mme ndòòrinè ikuó diwũòtònni ìnkè di yei nhũtímù kpéí, kénfòu, meyĩ mmeè ò nte kòò niti wenke. ¹² Dè te kè n tu díndi Isidayeeribe nè bepòòbè bèè di bonè, di bá nyo meyĩ.

¹³ Kè Isidayeeribe yoo opòò wèè di bonè, kòò kàte kupaawaá nke kùò tehontè yoo tenòtè di yo ndè, wèè yóu kè dè yĩ nyè kòò mè dàtínné mutáá. ¹⁴ Kè yé bá dè dè fòmmu bomè dè yĩ mmieke nke. Dè te kè n tu díndi Isidayeeribe di báá di fèòfè mafè kó meyĩ, bá dè dè fòmmu bo dè yĩ mmieke nke, kè wèè di meyĩ mbèè ò dèite Isidayeeribe mièke.

¹⁵ Bá wè dihei yiè nyoo opòò kòò di dèè ku, yoo musĩmmù pĩ ndè wèè óú o yààti kéwuò, ò sĩntemu dè yiè kèntò kètuòkenè kuyuoku. De kó difònkúò ò ténke í sĩ. ¹⁶ Kòò mè nyí óú o yààti ò mè nyí wùò dè kó meyei mbo o yuu ìnkè nke.

18

Kuyie nyetemè ti bo ndounèmè bèè í tú ti pobè nè bèè í tú ti daabè

1 Kè ti Yiè Kuyie nní nsàké ku náàntì kébéinnè Mòyiisi ke dò: 2 Náké Isidayeeribe ke tú n yě mmí ndi Yiè nKuyie mmî di te. 3 Di báá tũnnè Esibiti kàbe di do bo bèè cuokè be kó meborime nè Kannahãã n di kàrinè kèè tenkè kàbe kòmè nè be kuó. 4 N di nàké tì dí ntí mpĩ nke tũ n kuó. Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

5 Dí ntũ n kuó nè n tannò, wèè dòòrì n kuó nè n tannò dè yěmmè, weè yó nfòù. Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

6 Di kóò mǎu báá duónè nè wè bè tu meyĩ mmémáà kàbe! Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

7 Di miéke òmǎu báá duónè o yǎ, kéfèikùnnè o cice, ò báá duónè o yǎ keyà o fèi.

8 Di kóò mǎu báá duónè o cice pokù kóò fèikùnnè, o cice pokù nwe.

9 Òmǎu di miéke báá duónè o tǎũ, kè bè wè mbe yǎ yoo bá kòo yǎ yanto kou nwe. Kè bè ò peité tēfētè yoo bè ò peité kupíkù makù, ò báá ò duónè.

10 Di miéke òmǎu báá duónè o bire kóo sapàà nyoo o kóo dapàà nkou, o mómumuo nho kóo sapàà nwe.

11 Òmǎu báá duónè o tǎũ nè wè bè wè mbe cice, o cice bire nde, kòò tu o tǎũ, ò báá ò duónè.

12 Di kóò mǎu báá duónè o cice tǎũ, ke yě o cice nè o tǎũ bè tumè meyĩ mmémáà kàbe mbe.

13 Di miéke òmǎu báá duónè o yǎ nantè yoo o yǎ kóo kótì nè o yǎ bè tu meyĩ mmémáà kàbe mbe.

14 Òmǎu báá duónè o cice nantè pokù, ke yě o cice nantè pokù nwemè.

15 Di miéke òmǎu báá duónè o bire pokù, o kóo dapàà mpokù nwe, ò báá ò duónè.

16 Di miéke òmǎu báá duónè o nantè pokù. O nantè pokù nwe, ò báá ò duónè.

17 Di kóò mǎu báá duónè onitipòkù mǎu kéwēte kéduónè o kóo sapàà nyoo o kóo dapàà mbire, bè tu meyĩ mmémáà kàbe mbe, dè tu isàke nyi.

18 Di miéke òmǎu báá túóté o pokù nantè yoo o kóo kótì, kòo pokù kpaá ke fòù kè bèe yante.

19 Di miéke òmǎu báá duónè onitipòkù ò yùs ndì mǎnnì, ò sǐmmu.

20 Òmǎu báá duónè otǎu pokù, kòò ò duónè ò sǐntemu.

21 Di miéke òmǎu báá féúté o bire dibòò Mòdàki kētuò kécake n yètìrì. Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

22 Di miéke òmǎu báá duónè onitidòu bè dounè mēè botí onitipòkù. Dè tu isàke nyi.

23 Di miéke òmǎu báá duónè fēḏfē kēsīnkùnnè omáà, onitipòkù me mbáá yóu kè fēḏfē ò duónè. Dè tu isàke nyi.

24 Di báá sīnkùnnè dimáà nè dè kó meborime botí, yebotè yèè bo di ìkè n yóó beti yè, yè me ndòò ke sǐnte. 25 Diheì di mómumǎnni kè di sǐnte kè ndi poté, di yei nkpeí nkè di tǎ di nìtìbè.

26 Díndi mpĩ ndi nàké tì nè n kuó. Diheì yembè nè bepòòbè bèè di bonè be kóò mǎu báá dǎò dè kó isàke. 27 Ke yě bèè di niiténèní dè kó diheì miéke bè i ndòò, kè diheì sǐnte. 28 Kè di dǎò dè kó isàke diheì múnke yóó di tǎmu di tǎ mēè botí bèè di niiténèní. 29 Kè wèè dǎò dè kó isàke botí, bèè ò dènnè Isidayeeribe miéke.

30 Mpĩnnè n kuó ke báá dǎò dè kó isàke bèè di niiténèní bè do dòòrì ì. Di báá sīnkùnnè dimáà. Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

19

Kuyie ndó ti mpĩ mmèè botí ku tǎmmú

1 Kè ti Yiè nKuyie nni nsóké ku náànti kébéinnè Məyiisi ke dò: 2 Náké Isidayεεribε beməu ke tú:

Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te, ndonnè mpáíí, ke yé n dōmmè páíí nwe.

3 Bá wè, wè ndé o yǎ nè o cice kéntũ n di náké tì teom̃pùtè kó diyie kpéí, mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

4 Di báá duó ndimáà yebəkè, di báá yiè ntimátì kéuté sibəətenkaanì, mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

5 Kè di yó m pǎ fεəfε metaummè kpéí ndi fε nni mpǎ dè bo yiennèmè kè n fε cəuté. 6 Kè di fε nni nfεúté di fε càáké de yiè nè dè bo wentémè, kè fε kpaá ke tũðkenè diyie tǎǎnni di fε tũ. 7 Kòò mǎu fε càáké diyie tǎǎnni, de yiè n ténke báá ò cəuté, dè ò s̃nkũnnemu. 8 Kè wèè ì càáké wèè tǎ de kó mɛyɛi, nke yé ò í ì wènté ke dò mbè ì nni mpǎ. Bèè ò dènnε Isidayεεribε miεke.

9 Kè di ní dèite di paa nkó tidiiti di báá taunnè tì bo di paa mmànkũ, kè di dèite di diiti ke dèè di báá kónté kédérí. 10 Kè di mε ntǔũ dεtie mbè tu dè f̃nyĩ de bε nyε, di báá kónté kétǎnké yεbε yèè duò yoo dí dérí. Di ní yè yóu bεc̃r̃ibè nè bεp̃ðbè kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

11 Di miεke òmǎu báá yúúkú o kou, yoo wèè ò souté yoo wèè ò ciité. 12 Di ní báá parikè nè n yètìrì ke né sou, kè di dǎdǎ mεmmε di cààrè n yètìrì ndi mí ndi Yiè nKuyie.

13 Di miεke òmǎu báá ciité otǎu kédì o kpεε, ò mε mbáá ò yúúkú, otǎnti kó tiyeti mε mbáá wenté di kóò mǎu borè. 14 Di miεke òmǎu báá sǎá ndiǎnni, òmǎu mε mbáá dǎu mmedíímmè kuyũðnkú kó kuce miεke. Di nni ndé. Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

15 Òmǎu báá beké tibeénti mɛyɛi. Mεbatimè bá mbo, òmǎu báá kónné oc̃r̃i, òmǎu mε mbáá yəte okperì. Bá wè ò ní beké tibeénti tì dò nwèè tì beké mèè botí. 16 Di miεke òmǎu báá wátí o kou, òmǎu báá tou nho kou tináànti kénte kè bεè ò kũ. Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

17 Òmǎu bá nníi nho kou tǎu, kè dè né dò nha ò kpānnè, a báá yóu a bo ò kpānnèmè kè dèè yie nkàa báa tǎ mɛyɛi mmāmè. 18 Di miεke òmǎu báá pεite yoo ò nhu o kou mεdōmmè, bá wè, wè ndó o kou tǎu ò dǎ mèè botí omáà. Mí tu di Yiè nKuyie.

19 Di ntũ n kuó, òmǎu di miεke báá yóu kòo wũɔ ì cǎǎ nkubotí kè ì deke itəbè, òmǎu báá buətí kupaku kùmáà idibotí idéi ì cǎǎ. Òmǎu di miεke ní báá dáátí tiyààti tì dũðkenè mupaðkómmú mùu cǎǎ nyibotí.

20 Kòò mǎu duónè kudaakù, kè dè s̃s̃ nhòmǎu kù c̃ε, ò mε mmu nyí wète ke kù donté ku yiè mborè ku yiè mme mmu nyí kù f̃f̃, nwèè yietí káfóó, mbè mε mbáá bè kũ, ke yé ò do kpaá túmè kudaakù nku. 21 Wèè waá ndipedaà mɛyɛi nhũtímù kpéí, kè di kòtenèní metaummè tou bòr̃ñu. Mɛyɛi nhũtímù kó fεəfε nfε. 22 Kè ikuó nìùtì dǎdǎ de yiè mɛyɛi nhũtímù kó ikuó kè nh ò c̃f̃ε mɛyɛi nhò dǎdǎ m̃ε.

23 Kè di ta dìl mǎnni Kannahǎa kó dihei ke fiíkú dεtie ndε botí de botí dèè p̃éi, dè p̃éi yèè bε yó ntú yes̃inyε nyε di kpéí yεbie nyètǎati di bá nyè yo. 24 Dibenni naannì kè dí ānné dibanni kè n dounnè mutōmmú kè yè nni mpǎ yeməu. 25 Dibenni nummurì ndi di yóó dimè de bε, kè yè dèite kè yè ntú di kpεyε. Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

26 Òmǎu báá cááké fεəfε bè í fεúté fε kè fε ỹf̃ ncòú. Òmǎu bá mpǎũ yoo wè ndəəri denitiñnkpεε. 27 Di ní báá kuó kécíúté, di mε nníi báá kuó di nucitì késóó nfεdε̃nfε. 28 Di ní bá ndəəri ikúsié ke yóú dimáà, di bá ndóú dimáà. Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

²⁹ Òmòu báá duś nho bire tebɔɔcĩtè kènte kè dèe tũnne yebòkè, kènte kè diheì dimòuu nde dounè ke dɔɔri isòke kperɛ. ³⁰ Dí ntũ ndi nàké tì teoǹpùtè ìnkè, kèmmàke metaummè tou kó kufɔwáá.

³¹ Dí bá nkàrì bèè bourí tinùbootì nè bepããbè borè, dè di s̀ĩnkùnkomu. Mí ndi Yìè nKuyie mmũ di te.

³² Kòo kótì níí tũ̀kení á íté kóò feí ndikàrì kéndé odakótì nè dèe mièke nke di bo benkemè ke dò ndi n dé, mí ndi Yìè nKuyie.

³³ Kòo pòò kàtení ke di bonè di bá nhò cíí. ³⁴ Opòò wèè di bonè dí nhò wùó nke dò ndi kou, ké nhò dó di dó mèè botí dimáá, ke yé di múnke do tùmè bepòòbè mbe Esibiti. Mí ndi Yìè nKuyie mmũ di te.

³⁵ Di dɔ̀rìmè ntú mèè wenni demòu mièke. Kè di dó dìi m̀onni kébenné demarè de p̀ekùmè yoo de c̀éékù dí benné kè dè nwenni. ³⁶ Di biepeé nè di cìdòòbè dè níí ntú dèè wenni, kè dí benné kè dè nwenni. Mí ndi Yìè nKuyie mmũ di te, ke di dènnení Esibiti.

³⁷ Dí mpí n di nàké tì timòu nè n tié nyimòu, kéndɔɔri dè yèmmè. Mũ tu di Yìè nKuyie.

20

Kuyie nyí dómè tí nfeu yebòkè

¹ Kè tì Yìè nKuyie nyíé kénáké Mɔ̀yiisi ke dò: ² Náké Isidayɛɛribɛ ke tú, kè di kóò m̀òu yoo opòò wèè di bonè kòò fèúté o bire dibɔ̀ M̀ɔ̀dɔ̀ki bèè ò kùò. Diheì yembèè ò bùótí yetárè kékuò. ³ Kòò m̀òu mè dɔ̀ò mí m mómumu m mièke yóó ò yèmu, kè nh ò dènnɛ o kɔ̀be mièke. Ke yé ò fèútémè o bire dibɔ̀ M̀ɔ̀dɔ̀ki ke s̀ĩnkùnnɛ metaummè tou, ke càke n yetisààrì. ⁴ Ke diheì yembè bùútóo de kpeti, ke í dó kóò kùò. ⁵ Mí m mómumu mmũ mièke yóó ò yè, wenwe nè o fuku kumòu, kè m bè dènnɛ be kɔ̀be mièke, nè bèè kó dimáà ò tũnne ke fié de kó dibɔ̀.

⁶ Kè wèè bùtinné mí ndi Yìè nKuyie nke kàrì bèè bourí tinubootì nè bepããbè borè, m mièke yóó ò yèmu kè nhò dènnɛ o kɔ̀be mièke.

⁷ Ncáánnè ke dò mpáí páí mí ndi Yìè nKuyie mmũ di te.

Kuyie nkuś yetɛ dè

⁸ Dí ntũ n tié nke ndɔɔri n yèmmè mí ndi Yìè nKuyie mmũ di tãáté kè di cáá.

⁹ Wèè sãá nho cice yoo o yɔ̀ bèè ò kùò. Ò kùò omáà ndi ke yé o sãámmè o cice nwe yoo o yã.

¹⁰ Kè wèè duónè otòu pokù bèè bè kùò bɛdɛ, wenwe nè de kóo nitipòkù.

¹¹ Kòò m̀òu duónè o cice pokù bèè bè kùò bɛdɛ wenwe nè de kóo nitipòkù. Bè kùò bemáà ndi.

¹² Kè wèè duónè o bire pokù ò dɔ̀ò isòke nyi bèè bè kùò. Bè kùò bemáà ndi.

¹³ Kòò m̀òu duónè onitidòu bè dounèmè onitipòkù, bè dɔ̀ò isòke nyi, bèè bè kùò bɛdɛ. Bè kùò bemáà ndi.

¹⁴ Kòò m̀òu po onitipòkù ke wète ke tũóté de kóo nitipòkù yɔ̀, isòke nyi bèè bè còu nwenwe nè de kóo nitipòkù kédeite isòke di cuokè. Bè kùò bemáà ndi.

¹⁵ Kòò m̀òu duónè fèɔ̀fè bèè ò kùò kékuò de kó fèɔ̀fè.

¹⁶ Kòò nitipòkù m̀òu yóu kè fèɔ̀fè ò duónè bèè ò kùò kékuò de kó fèɔ̀fè. Dè kùò demáà ndi dɛdɛ.

¹⁷ Kòò m̀òu puoke o tãũ kè bè cáá mbe yɔ̀ yoo be cáá mbe cice, kòò ò duónè ifei kperɛ nde. Bèè bè dèite be botí kɔ̀be mièke bá wè kòò nwúó, de kó mɛyei mbo be yɔ̀ ìnkè nke.

¹⁸ Kè wèè mɛ nduónè onitipòkù ò yùó ndi m̀onni, ke yà o yónti bèè bè dènnɛ Isidayɛɛribɛ mièke. Ke yé bè yémèmu bɛdɛ ò yùómmè ke duó.

¹⁹ Òmàù báá duónè o yǎ nantè yoo o yǎ kóo kótì yoo o cice tǎũ. Di tú meyĩ mmémáà kàbe mbe, kòò mè dǎò bèe yóó tǎ de kó meyei. Wèè mè dǎò wenwe nè ò duónè wè bè tǎ bedé ndi de kó meyei.

²⁰ Kè wèè puoke o cice nantè pokù yoo o cice kóo kótì kou bedé bèe tǎ de kó meyei. Bè bo kú bá bè í mǎòte debire.

²¹ Wèè puoke o nantè pokù yoo o kóo kótì pokù ò sǐnkùnne omáà ndi, bè báá pété debire.

²² Dí mpĩ n di nàké tì timəu nè n tié nkéndəəri dè yě mmù kè dèe yie nkè dihei n di kərinè di báá di tǎ. ²³ Di báá tǔnne ibotí n yóó beti ì de kó dihei mieke ì borime, bè me ndǎò kè m bè pè. ²⁴ N di nàkému ke tú:

Mĩ mómumu nyóó di duó nde kó ketenkè,

mənaamiè nnè mecekùò ndè pũò nkè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ di te ke di cǎnné nè ibotí tɛl. ²⁵ Mbaàtìnè tǔnké iwũò, n yě ndí nyo nyì nè n yě ndí nci ì. Di báá di n yě ndí nci kùù wanwankù yoo tèè nǎtè yoo dèè bambaànnè kəsǐnkùnne dimáà.

²⁶ Ndònnè páíí, kénkáá nke tú n kàbe, ke yě mí ndi Yiè nKuyie ndòmmè páíí nwe, kè mĩ di cǎnnénè ibotí tɛl, kè di bo ntú n kàbe.

²⁷ Di mieke kòò nitidòù mǎu yoo onitipòkù tu opǎũ yoo ò boorí tinubootì, bèe ò bùótí yetárè kékuò. Ò kùò omáà ndi.

21

Ikuó ìi tukúnè ikuó nìùbè

DÈÈNNÌ: Ikuó nìùbè bo nci dè

¹ Kè tì Yiè nKuyie nní nsàké ku náàntì kénáké Məyiisi ke dò: Náké ikuó nìùbè Anəó bí ke dò:

Ikuó nìùtì mǎu báá tǎnnè o cǐtè kóo cǐ mǎu kəsǐnkùnne omáà. ² Kè dè sàà í tú o cǐtè kou mómumu nwe. O cice yoo o yǎ yoo o bire yoo o nantè yoo o kóo kótì. ³ Nè o tǎũ wèè kpaá tɛcǐtè ke mu nyí yǐtè onitidòù ke yě ò mu nyí yenkemè, ò bo na kóò kááké. ⁴ Wenwe wèè ni benitibè, ò báá dǎò dèè ci o cǐtè mieke kəsǐnkùnne omáà.

⁵ Ikuó nìùbè níí báá fenté fenté tiyùtì be yǎ ìnkè, yoo bèe kuó be nucitì kesoó mbe debi, bè me mbáá dúóké bemáà. ⁶ Bè cǎámmu ke bo n kó mutǎmmú kpéí. Bè báá cake n yètìrì, bèe n feu iwũò bè m pǎa nyì. Nè de kpéí mbè dò nkéndò mpáíí nwe.

⁷ Dè cimu ikuó nìùtì bo puokemè onitipòkù wèè dǎuti dǎutinè benitidaabè yoo osapàà mbè càke wè, yoo onitipòkù wèè yenke ke yenté, ikuó nìùtì cǎámmu ke tú n kóo niti. ⁸ Di dò nkénwúó nyikuó nìùbè benitibè n tǎátè bèmbè n tǎmmú kpéí bè cǎámmu, ke yě bèe n feumè iwũò di m pǎa nyì. Dí mbè wúó mbenitibè bèe cǎá nke dò mpáíí. Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ bè cǎnné.

⁹ Kè ikuó nìùtì mǎu kóo sapàà ncàke omáà ke dǎuti dǎutinè benitidaabè ò ànnè o cice nwe ifei, bèe cóu nde kóo sapàà.

¹⁰ Ikuó nìùtì diwè wèè baké besəmbə, bè cóu nwèè yuu mekùò nkoò cǎnné kòò daati ikuó yààtì, ò báá yóu kòò yùtì yéké ò me mbáá yóu kòò yààtì kērí.

¹¹ Ò báá tǎnnè ocǐ kəsǐnkùnne omáà, bá kòò cice nwe yoo o yǎ. ¹² Ò báá yè metaummè tou, ò yàà bo di sǐnkùnne mèè kpéí. Bè ò cóu mmekùò mme koò cǎnné mí nKuyie n kpéí. Mĩ tu di Yiè nKuyie.

¹³ Wèè puoke osapàà nwèè mu nyí yě onitidòù. ¹⁴ Ò báá puoke okúpokù yoo wèè yenke ke yenté yoo wèè dǎuti dǎutinè benitidaabè ke càke omáà. Ikuó nìùbè

botí miéke nke ò dò nkétãátémè osapàà nwèè mu nyí yé onitidòù, képuoke. ¹⁵ Ò yàà bo sīnkùnnè o fuku. Mí ndi Yìè nKuyie mmî ò cǎǎné.

DEENNÍ: Bèè báá na kéntú ikuś nìùbè

¹⁶ Kè ti Yìè nKuyie nyí kénáké Mòyiisi ke dò: ¹⁷ Náké Anò ke tú n yé nnè bè bo mbomè nè be yaábíio ikuś nìùtì wèè mǎke kuyènkù ó bá n féúté feǎfè yoo ò m pǎ tidiitì. ¹⁸ Kòò mǎke kuyènkù bá kùù botí ò báá na kǎpǐ nde kó mutǎmmú, kòò tu kuyũ̀nkù yoo dikpènni yoo dèmarè yeté o ìikè. ¹⁹ Kòò tààku kuù me nkèété yoo o bakù. ²⁰ Kòò tu tɛhùtè yìè, yoo ò dò ndeɕĩrè yoo ò ǎ dinòmpènni yoo mekpǎǎ, yoo tɛwũ̀stè matè ǎ o kǎnti yoo o takuò mpòntɛ. ²¹ Anò kó kufuku miéke ikuś nìùtì mǎu bá n féúté feǎfè yoo ò m pǎ tidiitì kénsà kòò mǎke kuyènkù, ò báá na kǎpǐ nyikuś nìùtì kó mutǎmmú. ²² De yìè mbo na kédì bè m pǎ tii diitì yoo bè m pǎ dè ke yété ke tuò nke sùs. ²³ Ò me mbáá ta metaummè tou kuyààkù kpetí dè yoo wèè tóónnè diwũ̀tònni, ò tu kuyènkù yìè nwe, ò yàà bo sīnkùnnè metaummè tou nè di nentì. N tú di Yìè nKuyie nku ke mî dè cǎǎné.

²⁴ Mèmmè, kè Mòyiisii tì náké Anò nè o bí nè Isidayɛeribe sòmbe.

22

Tǎǎti: Bèè báá di bè pǎ dè Kuyie

¹ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: ² Náké Anò nè o bí, n yé nkòò nìtì ní dǒmmè ò báá di Isidayɛeribe m pǎ dè késīnkùnnè n yetisààrì. Mí ndi Yìè nKuyie mmî di te. ³ Náké be ke tú, n yé mbe kó kufuku nè be yaábíio kè wèè sī nke kàáké bè m pǎ dè, bèè ò dènnè n kǎbe miéke mî tu di Yìè nKuyie. ⁴ Anò kó kufuku miéke kè tikònti pǐ nhòmǎu yoo ò tùàtì yefòtè kè mu nyí wenke ò báá di bè m pǎ dè. Dè me ndò nè wèè kàáké ocùl ke sīntɛ nè wèè bo nduó kényenke nè omáà, ⁵ nè wèè bo kàáké debambaànnè marè késīntɛ, yoo òmǎu wèè kàáké dèè sī nkésīnkùnnè omáà. ⁶ Kòò sīnkùnnè omáà mebotí ò sīmmu kǎntò kǎtuàkenè kuyuoku. Ò báá na kédì bè m pǎ dè kǎmbaanè ò bo wuòmè. ⁷ Kuyuoku mǎnni ò wenkemu ò bo na kédì bè m pǎ dè ke yé ò kó mudii mmumè. ⁸ Òmǎu di miéke báá di feǎfè fèè ku yoo musīmmù pǐ nfè. Kòò fè di ò sīntemu. Mî tu di Yìè nKuyie.

⁹ Bè ntũ m bè náké tì kè dèè yie nkè bè báá di ikuś yeté dè kǎntò de kó meyei, kè bè dè di, bè yàà bo kú. Mî tu di Yìè nKuyie mmî di cǎǎné.

¹⁰ Kè bè m pǎ dèmarè wèè í tú ikuś nìùtì ò báá dè di. Bá kè ikuś nìùtì kóo pòò nwe yoo o kóo tǎnti ò báá dè di. ¹¹ Kè ikuś nìùtì me ndonté kudaakù, kù bo na kè dè di kéndònnè bè peité kù tɛɕĩtè. ¹² Kè ikuś nìùtì mǎke osapàà nkòò yenke wèè í tú ikuś nìùtì ò báá na kédì bè m pǎ dè. ¹³ Kòò dǎu me nku yoo bè ò bèti kòò konnì bá ò í mǎke debire, ke wètení ke bo o cĩtè ò do bè bonè ke dǒmmè. Ò bo na kédì o cice yo ntii diitì. Ikuś nìùtì cĩtè kou í tú wè báá na kè tì di.

¹⁴ Kòò mǎu di bè m pǎ dè bá ò í yé, kè dè boní kòò yǐtè wèè dè yietí ikuś nìùtì kénóò nkè dè mmànnè ò yietí de kó yewétiyè yènnùmmù kó dimáà.

¹⁵ Ikuś nìùbè báá yóu kè bèè í dò nkédì bè m pǎ dè, kè bèè dè di. ¹⁶ Kè bè dè di, ikuś nìùbè bè tóu mmeyei mme bèè yietí kǎfóó. Mí ndi Yìè nKuyie mmî dè cǎǎné.

Kuyie nyé mbè bá nkù feu ù wũ̀

¹⁷ Kè ti Yìè nKuyie nni nsóké ku náànti kénáké Mòyiisi ke dò: ¹⁸ Náké Anò nè o bí nè Isidayɛeribe bemǎu ke tú n yé ndi miéke yoo opòò wèè di bonè, kè wèè dó kè m pǎ dipānni yoo ò dó kè n féúté feǎfè kǎtuò nhò n dǎúnnè dii nùù kpéi nyoo kòò me mbaa dó kè fè nni nféutému. ¹⁹ Kòò dó n cǎuté de kó dipānni dè

ntú dinaadaa yoo dipedaà yoo dibodaà dèè kpa kuyènkù. ²⁰ Kè di n fèuté fèǎfè fèè mǎke kuyènkù m báá cǎuté de kó dipānni. ²¹ Kè fèǎfè metaummè kǎfe nfe òmǎu dómè ke n fèuté yoo ò dǎ kédèite ò n dǎunnè dii nùu yoo ò baa dǎ kè m pǎ dipānni ndi, de kó fèǎfè dò nkéntú di n feu fè nfe, kénkpa kuyènkù kè n né fè cǎuté. ²² Mí ndi Yiè nKuyie ndi bá n fèuté fèǎfè fèè yēi yoo fè ā dikpēnni yoo bè fè fète yoo fè ā mēkpāā nyoo fè ā tifiētì yoo fè ā yemu. Di báá daá nde kó fèǎfè botí kó kumaa ndiwūātōnni kéntú di kù nni mpā. ²³ Di bo na kè n fèuté diwèi kó dipānni: Fēnàǎfè yoo fēpièfè dèè mǎke kuyènkù yoo dè pusi yoo de tǎǎke okù ke tonté. Di mē mbáá dè nni nféuté di n dǎunnè dii nùu kpéi, nkè di dè nni nféuté m báá dè cǎuté. ²⁴ Di bá n fèuté fèǎfè fèè kó yetakuò nta yoo bè fè fǎnte yoo bè yè kèété. Di kó diheì miēke òmǎu báá dè dǎ. ²⁵ Kòò pǎd mǎu mē ntōní de kó fèǎfè botí dí báá fè cǎuté kè fè nni nféuté, mí nKuyie mmū di te, kè bè fè fǎnte dè naá nkuyènkù nku, m báá fè cǎuté.

²⁶ Kè ti Yiè nKuyie nni nsǎké ku náǎnti kénáké Mǎyiisi ke dǎ:

²⁷ Kè fēnàǎfè yoo fēpièfè yoo tēbuatè kè dè pèité dēbire dēdaarè, dè mbo de yǎ borè ke dǎ yewe yēyiekè, diyiè niīnni yiè kè di dè nni nféuté, m bo cǎuté de kó dipānni. ²⁸ Di báá kuā dēnaabire yoo dēpebire yoo dēbābire nè de yǎ diyiè òmǎa.

²⁹ Kè di dǎ kè n fèuté fèǎfè kè n sǎnte dí fè nni nféuté dè bo yiennēmè kè n fè cǎuté. ³⁰ Kè di fè nni nféuté dí fè cǎáké de yiè, di báá súó nkè dēe wenté. Mū tu di Yiè nKuyie.

³¹ Dí mpī n tannò nkéndǎori yè yē mmū mū tu di Yiè nKuyie. ³² Di báá cake n yētisàǎrì dīndi Isidayēeribe n dǎ dí nyému n dōmmè páíí mí ndi Yiè nKuyie mmū di cǎnné. ³³ Mū di dēnnení Esibiti kè di bo ntú n kǎbe. Mū tu di Yiè nKuyie.

23

Isidayēeribe kó yēbaa

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dǎ: ² Náké Isidayēeribe bè yo mbaà nyèè baa n kpéi.

De kó yēbaa mmieke di ní tí nké n sǎnte. N yóó di benkemu de kó yemǎrè di ní yoo tí nyè.

³ Di ní pī ndi tǎmmú yewe yēkuò miēke, diyiènni tu tēom̄pùtè nte. Di ní tí nde yiè kè n sǎnte, de yiè di báá pī mmutǎmmú bá kè di bo kèé bíékè de kó diyiè tu n kperi ndi.

⁴ Nte yēbaa nkó yemǎrè tēyè di ní yóó tí nyèè miēke kè n sǎnte.

Diyentébanni

⁵ Dibenni tǎnkù ketiwè kó diyiè tēpíítè nè dinaannì kó dihuri mǎnni yó ntú diyentébanni ndi.

⁶ De kóo tǎnkù omáa kó diyiè tēpíítè nè dinummuri yó ntú pēēbè bèè í kǎorenè mutie mùu muuti be kó dibanni ndi. Dí nyo mpēēbè bèè í kǎorenè mutie mùu muuti ke dǎ yewe yēyiekè. ⁷ Diyiè ketiri yiè di tí nké n sǎnte, de yiè di báá pī mmutǎmmú. ⁸ Yewe yēyiekè miēke kè nni mpāā nyepārè ke tuò. Diyiè yiènni kētíí nké n sǎnte, di báá pī mmutǎmmú.

Tidiketiti kó dibanni

⁹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Mǎyiisi ke dǎ: ¹⁰ Náké Isidayēeribe ke tú n yē nkè di ta dii mǎnni diheì n di duó ndi ke kùútí, ke dèi tidiketiti, di bou dibou kédúó nyikuó nùtì. ¹¹ Kòò dè nni mbenke, kè dēe yie nkè n di cǎuté. Tēom̄pùtè

yiè kó diwentéterì ndi ikuó niùtì yóó dè nni mbenkemè, ¹² ké n féuté dipedabii dii mòke dibenni dimáà ke kpa kuyènkù kétuò, ¹³ kéwáá mmuyuo ncìdòòbè bèkuò ké mù àntenè mekùò, nkéwáá mmenaà mbè tumè diféè díti dìkèé kécóú ndéinkè kétuò. N dake dó dii pānni ndi. ¹⁴ Di báá di di paa nkó tidiiti, di báá ti dōònè pēè, di me mbáá ti pūnné kécááké, yoo dí ntì càá ntibénti ke í keté ke dè bou dibou ke m pā. De kó ikuó yó mbomu sáà nè di yaábíó bá kè di bo kùù píkù.

Dididèibanni

¹⁵ Kè di ní m pā tidipànti dii yiè, di báá kaa nde kó diyie kè dè wenté kè di keté kékaa nke dò seménnibè bèyiekè, ¹⁶ Seménni oyiénnwè wenwe kó teomputè yiè, dè yóó mbo yewe sipísìnùmmù ndi, kè di m pā tidiiti. ¹⁷ De yiè bá wè wèè wáá ntidipànti kó muyuo nsààmù cìdòòbè bètāāti kédōònè pēèbè bèdébè kékōrenè mutie mùù muuti kè di tani de kó dipānni ké m benke. ¹⁸ Pēè kó difōnkúò kè dí n féuté yepedabe yèyiekè yèè mòke dibenni dimáà dimáà, ke kpa kuyènkù nè dinaadapānni dimáà nè yepedakè yèdèé ké yè wēnnénè tidiiti di m pā ti, ké dè còú mmenaà mbè tu mè diféè kétuò, dipānni ndi dii kó kufōōku n naati. ¹⁹ Kè di dèè dí wáá ndibōdāà meyei nhūtímù kpéi nnè yepedabe yèdèé yèè mòke dibenni dimáà dimáà ké n féuté metaummè kpéi. ²⁰ Kè ikuó niùtì dè nni mbenke ké dè nni nféuté metaummè tou borè, kéwēnnénè tidipànti kóo pēè nè yepedabe yèdè. Dè tu n kperè nde bè m pā dè ikuó niùbè yóo nte dè. ²¹ De kó diyie kété nké n sante, dí báá pī mmutōmmù de yiè. Dè yó ntú ikuó nyi di kpéi nsāà nè di yaábíó bá kè di bo kèè bíékè.

²² Kè di dei tidiiti di báá deite ketaunnè tii bo di paa mmānku, di me mbáá kónté kédérí, dí ti yóu beçrìbè nè bepòòbè kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie mmū di te.

Siheú kó dibanni

²³ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mōyiisi ke dō: ²⁴ Náké Isidayēeribe ke tú: Dibenni tñnkù yienwè kó diyie ketiri ní yó ntú teomputè nte, di ní tí nké n sante nè tipíeti nè siheú. ²⁵ De yiè di báá pī mmutōmmù, dí n féuté feðfè kétuò.

Meyei nhūtímù kó diyie dieri

²⁶ Kè ti Yiè nKuyie nyié kénáké Mōyiisi ke dō: ²⁷ Otānkù yienwè yiè pínni yó ntú meyei nhūtímù yiè ndi, di ní tí nké n sante, kébou dinùù ké n féuté feðfè kétuò. ²⁸ Di báá pī mmutōmmù mamù de yiè meyei ncīēmè kó diyie ndi, bè yóó di dōò di meyei ncīēmè kó ikuó kè n di cīē mmí ndi Yiè nKuyie. ²⁹ Kè wèè í bou dinùù de yiè bèè ò dēnnē o kōbe miēke. ³⁰ Kè wèè pī mmutōmmù de yiè m bo ò dēite o kōbe miēke. ³¹ Di báá pī mmutōmmù de yiè dè yóó ntú ikuó nyi di kpéi nsāà bá kè di bo kèè bíékè. ³² De kó diyie yó ntú n kperi ndi, otānkù yiè wēinní kó kuyuoku nku di yóó boumè dinùù kēntō kētūōkēnē diyie tēri kuyuoku.

Dibanni bè tu di titouti kperi

³³ Kè ti Yiè nKuyie nní nsóké ku náānti kénáké Mōyiisi ke dō: ³⁴ Náké Isidayēeribe ke tú n yē nhotānkù yienwè yiè tēpítē nè dinummuri di ní ānné titouti kó dibanni ké n sante, kè di mbo ke dō yewe yèyiekè. ³⁵ Diyie ketiri yiè di tí nké n sante, de yiè òmōù báá pī mmutōncēēmù. ³⁶ Yewe yèyiekè yenyē miēke, bá di di ní n féuté feðfè kétuò. Diyie nínni yiè kété nké n sante ké n féuté feðfè kétuò. Di báá pī mmutōncēēmù dibanni dēnni dii yiè.

³⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndò: M me ntāātē yèè we di ní yóó yē ntí kè n sante, ké n fié iwūō kétuò ké m pā tidiiti kó yepārè, ké n fiénè iwūō metaummè kpeyi, kécóú

mmenaà nkétuò kéntũ mbá dìi yìè di kuó dòmmè. ³⁸ Ké né yíénè iwũò di n feu ì sionpùsi kó yewe nè yepārè di m pã nyè nè iwũò di n feu ì, di n dɔunkonè yèè nò kpéí nnè yepārè diwèl kpeye.

³⁹ Dε kó difɔnkúò otánkù yíénwè kó diyìè tɛpítè nè dinummuri ké sò ndi dèite di diiti ké dèè, dí ãnné titouti kó dibanni ké nni nsánti ké dò yewe yèyiekè. Dibanni yìè ketirì nè diniínni yó ntú tɛomputè nte. ⁴⁰ Diyìè ketirì, dí waá nyetebè sààyè nè tipuonti nè kukó nkó titietì, kényānku metaummè tou di Yìè nKuyie nyìkè ké dò yewe yèyiekè. ⁴¹ Dibenni mieke di níí ãnné dibanni ké nni nsánti ké dò yewe yèyiekè. Dè yó ntú ikuó nyi di kpéí nsáà nè di yaàbíó. Dibenni tánkù yíénwè mieke nke di níí yóó ãnnémè dε kó dibanni. ⁴² Isidayɛeribè di níí yó mbo titouti mieke nke ké dò yewe yèyiekè. ⁴³ Kè dèè yie kè di yaàbíí banté ké do ndi dò ã titouti mieke nke, n di dènnenì dìi mǎnnì Esibiti. Mí ndi Yìè nKuyie mmí di te.

⁴⁴ Kè Mɔyiisii náké Isidayɛeribè yemǎrè bè yó mbaà nyè ti Yìè nKuyie nkó yebaa.

24

Bè bo mpí mmèè botí metaummè tou kó tɛfitíkèkètè

¹ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mɔyiisi ké dò: ² Náké Isidayɛeribè kè bè da duó nhodifiè kó mɛkàsààmè di bo ntuònnèmè tɛfitíkèkètè dɛyuo ndemou. ³ Kè Anɔ tɛ Ìnné metaummè tou mieke kuyàákù kùù pì metaummè tɔu Ìnkú dè ku ìkè, kè tɛ níí nyiè nke cóú mí ndi Yìè nKuyie n yìkè kéwenténè. Dè yóó ntú ikuó nyi di kpéí nnè di yaàbíó sáà. ⁴ Anɔ yóó dε nyínné tɛfitíkèkètè mɛsɔ nsààmè kpɛtɛ kécǎnné tɛ búkúsi kè dè níí ncóú nkɛyènkè kemou n yìkè.

Péèbè bè yó mpã mbè Kuyie

⁵ A waá mmuyuo nsààmù kédǎnnè péèbè tɛpítè nè bèdébè bá wèè péè kòo yuo ncéékù mbo cìdóòbè bèkuò. ⁶ Kàa bè daá mmesɔ nsààmè kóo tábùrì Ìnkè icuó ìdèi bèkuò bèkuò mí ndi Yìè nKuyie n yìkè, ⁷ kécóú mbá kùù cuó Ìnkè tihúúnti sààti bè yóó tuò ntì, kè dèè benke péè omou túmè mí ndi Yìè nKuyie n kou.

⁸ Bá tɛè omputè nte bè níí yóó daámmè dε kóo péè mɛsɔ nsààmè kóo tábùrì Ìnkè mí ndi Yìè nKuyie n yìkè. Díndi Isidayɛeribè di dò nké mme ndǎrì sáà. ⁹ Anɔ nè o bí bèè yó nte dε kóo péè, bè níí nkari metaummè tou kó kudànkù ké bè càáké ké yé bè bè nni mpāmèmu kè bèè cǎà nkè bèè dò nké bè di. Dε kó ikuó yó mbomu sáà.

Bè dò nkédǎmè wèè sáá nKuyie nè wèè bo poté otàù kékuo

¹⁰⁻¹¹ Danni kóo nitipòkù mǎu wèè do bo Isidayɛeribè cuokè kòo yètìrì tu Dibidi, kòo pɛitè osapàà nkòo yètìrì ntu Sedomii, kòo pɛiténè Esibiti kou mǎu odapàà. Diyìè mari kè dè kóo dapàà nnè Isidayɛeri kou, kè bè nkpa nkè dε kóo dapàà nsáá nKuyie, kè bèè ò kàtɛnè Mɔyiisi borè. ¹² Kè bèè ò kànnɛ ké nhò bàà ké kèmmúnè ti Yìè nKuyie mbo bè nàkémè bè dò nkóò dòòmè.

¹³ Kè ti Yìè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi ké dò: ¹⁴ Dε kóo dapàà wèè n sáá mmí nKuyie, á ò dènnɛ Isidayɛeribè karì, bèè kó dimàà kèè ò n sǎámmè mí nKuyie nkè bèè nós mbe nou o yuu Ìnkè kè Isidayɛeribè bɛmouu ò bùótí yetárè kékuo. ¹⁵ Kàa náké Isidayɛeribè ké tú n yé nkè wèè n sáá mmí nKuyie nkùù ò te wèè tɔ dε kó mɛyei. ¹⁶ Kè wèè n sáá mbè dò nkóò bùótí yetárè nyé kékuo, kòò tu opòò yoo dihéi yìè nke né n sáá mbèè ò kùò.

¹⁷ Kè wèè poté otòu ke kùò, bèè ò kùò. ¹⁸ Kè wèè kùò otòu kó fèḡfè wèè ò yietí fèfòufè.

¹⁹ Wèè kàute otòu bè múnke ò kàute. ²⁰ Wèè kèété otòu káú bèè kèété o kperi. Kè wèè kpéété otòu nànfè bèè kpéété o kafe. Kè wèè feuté otòu ninnì bèè feuté o kperi. Kè wèè ànné otòu kuyènkù bèè kù nhò ànné múnke.

²¹ Kè wèè poté fèḡfè ke kùò wèè yietí káfóó, kè wèè poté onití ke kùò bèè ò kùò.

²² Di bekùnè mèè botí dihei yembè di yó mme mbekùnè bepòbè. Mí ndi Yiè nKuyie mmú di te.

²³ Mòyiisi tí nàké dì mǎnnì Isidayeribe kè bèè denne de kóo dapàà nwèè sǎá nKuyie mbe karí kóò bùótí yetàré kékuò. Memme bè dòòmè ti Yiè nKuyie nnàké tí Mòyiisi.

25

Dibenni ketenkè bo om̀pè dì

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi Sinaii tǎrì ìnkè ke dò: ² Nàké Isidayeribe ke tú n yè nkè di ta dì mǎnnì dihei n di duó ndi, dí soó mmukútímù, kè ketenkè om̀pè kè dè ntú n kó disǎnni. ³ Dí nkuuti ke dò yebie nyèkuò, kémbuotí di diití, képienko fínyí kó detie nke tǎú de be. ⁴ Dibenni yiénni mieke ketenkè kó diom̀pùbenni ndi, di báa buotí, di me mbáa píe nfínyí kó detie. Dè yó ntú n kó disǎnni ndi. ⁵ Kè tididenti yè di báa tí dèite, bá nè di í me mpiemmè di tie nkè dè peité, di báa tǎú de be, ketenkè om̀pùbenni ndi. ⁶ Dí nyo ntididenti dínndi nè di kó tidaatí nè di kó betǎmbè nè bepòbè bèè di bonè. ⁷ Nè de kó tidiití mieke nke di wúó yóó pétémè kédi nè dihei kó tiwanwantí timòu.

Tidaatí fímmù kó dibenni

⁸ Di níi kaà nyebie nyèyiekè yèyiekè kuce mèyiekè. De kó yebie nyó mbo yebie nsipísinnà nè yèwèi ndi. ⁹ Dibenni sipísinnà nè diwéinnì kóo tǎnkù yiénwè kó diyie píinnì, diyie dièrì ndi, meyi nhútímù kpéi. Dí duó nkè bèè eé ditǎteheù dihei dimòu mieke, ¹⁰ képiéké, dibenni sipísinnùmmù kperi yó ntúmè tidaatí fímmù kperi ndi, dibanni dièrì kó dibenni ndi, òmòu ténke bá ntú kudaakù n kó ketenkè kemòu mieke. De kó dibenni bá wè ò bo na kéwète kètieke o tenkè, bá wè kòo kò nho cǎtè. ¹¹ Dibenni sipísinnùmmù kperi yó ntú tidaatí fímmù kperi ndi, dibanni dièrì kó dibenni ndi. De benni di báa buotí di me mbáa dèite tididenti yoo dí tǎú detie mbè tu dè fínyí de be, di í píe nde kó yebè. ¹² De kó dibenni tú tidaatí fímmù kperi ndi, de kó dibenni mieke di yó nyo ntididenti nti. Diwèi kó dibenni ndi, dí ndi wùó ndi cǎá.

¹³ De kó dibenni mieke bá wè ò bo na kéwète kètieke o tenkè. ¹⁴ Kòò mòu fiitinè o kou ketenkè yoo ò kè nhò donnè, ò báa ò ciité. ¹⁵ Wèè wénté dè kpaá yebie nyèdè kè n kó dibennii tuòkení, de mieke nke ò yóó namè kóò kèété idíití. ¹⁶ Kè yebie nsù idíití nsù kè yè me nkénnì idíití nkénnì, di yó nwéi yebie mmamè mme ke kékíi idíití. ¹⁷ Di mieke òmòu báa ciité otòu. Di nni ndé, mí ndi Yiè nKuyie mmú di te. ¹⁸ Dí mpí n tié nnè n kuó kéndǎori dè yèmmè, memme di bo mbomè di tenkè ke bá nyǎkù dèmarè. ¹⁹ Kè di paa nní mpéi, kè di yo nke sànnè kémbò ke í yǎkù.

²⁰ Kè dè yèmmè di bo beke dimáa ke dò: Ti né yó nyo mba kè ti í kùútí dibenni yiénni ke dèite tidiití? ²¹ N yóó duó nkè n kó mesàa mmè níi mbo di ìnkè, dibenni kuónni mieke kè di paa nní peité, kè dè nsànnè di bo nyommè ke dò yebie nyètàati. ²² Kè di buotí dibenni nínni mieke di bo na kényo ntidikóti kétuòkenè dibenni wéinnì di bo deitemè tipànti.

A bo wète kédontémè a tenkè

²³ Òmòù báá fíté ketenkè sáà kè dèe deè ke yé mû temè ketenkè kè di tú bepòbè ke bo ke mieke. ²⁴ Dihèi n yóó di duó ndi mieke, dí dáu nyikuś kòò mòù fité o tenkè wèe na kéwète ké kè donté.

²⁵ Kòò mòù tebite ta ticīti ke fité ketenkè, o cīètè kou wèè ò tòkénè wèè dò nkéwète ké kè donté. ²⁶ Kòò mòù me nyí mòke wèè ò tòkénè ke bo na ké kè donté, kòò wète ke pètè dii yìe idiítì ò bo na kéwète kédonté o tenkè. ²⁷ Bèe kaà nyebie nyèè pēētè kébate yèè kpaá, kè tidaati fīmmù benni né na kētuakení kòò ò tēñné, kéwète kētieke o tenkè. ²⁸ Kòò me nyí pètè ò bo yietí mù wèè kè donté wè nkpaá ke kè te, ke baanè tidaati fīmmù benni kòò né na kéwète kécouté o tenkè.

²⁹ Kòò me nfité tēcīètè kè tē bo diheì iduotí fité di, dibenni dimáà kó mukūū mmieke nke ò bo namè kéwète ké tē donté. Kòò dó kéwète ké tē donté dè báá pēētè dibenni nē ò tē fitémè. ³⁰ Kè dè pēētè dibenni kòò í wète ke tē donté, wèè tē donté wèè yó ntè te sáà nē o yaábí. Te yìe mbáá wète ké tē cōuté tidaati fīmmù bo tuakemè. ³¹ Kè sicēī sīi bo yehékè iduotí í fité yè si yó ndònnè depaa ndòmmè mme, te yìe nníi bo na kéwète ké tē donté yoo wèe wète ké tē cōuté tidaati fīmmù bo tuakemè.

³² Defiibe bié yó mmakemu kuce ke níi na kéwète kédonté be tenké yoo be cēī sáà. ³³ Bá kè Defii botí kou wèè donténè o tebite tēcīètè, kè tidaati fīmmù benni tùòke wèe wète ké tē duó nte yìe, ke yé be cēī sīi tumè be kperè bè mòke dè Isidayeribe tenké mieke. ³⁴ Bè báá fíté be pēnnè be kó ketenkè yó nni nke sáà.

Bè bo mpenni mèè botí becīrìbè be kperè

³⁵ Kòò mòù kou ta ticīti mieke ke tēnke í mòke mùmamù, wèè nhò tò, kòò me ntú opòò nwe ò nhò tò, kè dèe yie nkòò mbo o borè. ³⁶ Ò bá nwanti mucōntimu o ñnkè, ò bá nwanti ke bo ò di. Ò ndé mí ndi Yìe nKuyie nkè o kou nhò bonè. ³⁷ Kòò me nhò pènte idiítì nyi ò bá nwanti kécōnte, kè tidiiti me nni nti ò bá nwanti wèè ò tēñné kénóó. ³⁸ Mí ndi Yìe nKuyie mmù di te kè di dēnnení Esibiti ke bo di duó nKannahā tenké, kè di ntú n kòbe.

Oniti bo wète kédontémè otàù

³⁹ Kòò mòù kou ta mesémmè mieke ke tēnke í mòke mùmamù, ke fiténè omáà otàù ke bo mpí nho tōmmù, wèè ò donté ò báá ò pīñné mudaatōmmù. ⁴⁰ Wèè nhò bonè ke dōnnè o kóo tōnti yoo wèè kàtení ke ò taànè. Wèè nhò pīñné mutōmmù kè tidaati fīmmù benni yàa tuakenní. ⁴¹ Kè tidaati fīmmù benni tùòkení, wèè kò nwenwe nē o bí o kòbe borè, kékari o yembè tenké. ⁴² Di tú n kó betōmbè mbe, kè n di dēnnení Esibiti, òmòù báá fíté omáà bè 55 fitémè kudaakù. ⁴³ Di mieke òmòù báá dōnnè otàù muwērímù. Mí ndi Yìe nKuyie mmù di te, di nni ndé!

⁴⁴ Di kó tidaati tinitidaati nē tinitipòti tì yóo yènni yehékè yèè di fité yènye. Di yó mbe ndonnè tidaati. ⁴⁵ Bepòbè bèè kàtení ke di bonè, di bo na ke níi donté be bí, yoo bèè do di bonè nē dimōnni be yaábí. Bè bè pēitè di tenké nke dii bè te. ⁴⁶ Di bo kú kényóu dè di bí iì dò nké dè tùóté, kè bembè ntú di kó tidaati sáà. Kè di tebií Isidayeribe tabè, òmòù báá dōnnè otàù muwērímù.

⁴⁷ Kè dè me ndò mbepòbè yoo bèè kàtení ke di bonè be kóò mòù mòke idiítì, kè di tebite matè ò mōkenè dibànni, kòò fiténè temáà yoo bá kè bepòbè kó deyaábire marè nde tē fiténèmmè temáà. ⁴⁸ Di makemu kuce ke bo na kéwète kédonté di tebite, di kou mòù bo na kéwète kédonté di tebite. ⁴⁹ O cice kou yoo o cice kou kó debire bo na kéwète ké tē donté, yoo otàù mòù nē wèè bè tu meyī mmēmáà kòbe. Kè dè í dò mmemme tē wète ke pètè te kperè tē bo na kéwète kédonté temáà. ⁵⁰ Kè tē yóó donté temáà bèe náké nē wèè do nké tē donté, kè bèe kaa nyebie nwèè do tē donté ò tē donté kè yèè bie sooté de cuokè, kè n kó dibenni né na kētuakení. Bè yóó wénté yebie nyèè soké yènye de cuokè ke né na kékéété

idíítí bá dìi yìè kè idíítí mmànnè bè 55 yietí ì otōntì diyìè dìmáà mièkè. ⁵¹ Kè dè kó yèbie nkpaá kè sū ò yóó yietí kè ì nsūmu kè di tebite na kèwēte kédonté temáà. ⁵² Kè yèbie mme nyí kpaá sū kè tidaatí fīmmù benni tūàkení tē tó yietí kè dè mmànnè yèbie mmāmè, kè tē wēte kédonté temáà. ⁵³ Kè bè donté òmòu ò níí yó mbo wèè ò donté o cīètè kè dò nho tōntì nwe, di báá yie nkè bè nhò dōòrinè muwērímú. ⁵⁴ Kòò mē nyí na kè bo wēte kédonté omáà dè kó mēborime mēdè mièkè wè mbaa tidaatí fīmmù benni kényè wenwe nè o bí.

Kuyie nyēmmè ku kàbe dò nké nku ntū nkumáà

⁵⁵ Díndi Isidayēribè di tú n kó betōmbè mbe kè n di dēnnení Esibiti kó ketenkè. Mí ndi Yìè nkuyie mī di dēnnení Esibiti tenkè. Mí ndi Yìè nkuyie mmī di te.

26

¹ Di báá dōò sitenkaanì kè sī fīkú yoo di fīkú yēsīmpókè, di báá cíéké yetárè kè yè kèrí tifèntì kéfīkú kēnninku yē ìlkè. Mí ndi Yìè nkuyie mmī di te.

² Dí mpī n di nàké tì siompùsi ìnkè, kéndé n taummè tou. Mī tu di Yìè nkuyie.

Kuyie nyēmmè nkù yóó bè dōò mēsàà

³ Kè ti Yìè nkuyie mbéinnè Isidayēribè kè dò: Kè di yie nkè pī n tié nnè n tannò kè dōori dè yēmmè, ⁴ m bo ndi duò nfetaafè fē mōnnì, kè di paa nní mpéí mēsàà nkè di tebiiti mpéí mēsàà. ⁵ Kè di níí mpuotì tidiiti kè di tebiitii binè, kè di ntōū di tebiiti kētuàkenè di bo buotímè tidiiti, kè di nyo kè sànnè kémbo bá dēmarè í di kóónnè. ⁶ Kè n di duò ndiwèi dihei mièkè, kè di níí nduó kè í yīèkù. Kè n kèi ndēsīnnè, mudoò ténkè báá ànnè di kó ketenkè mièkè. ⁷ Kè di mbetì di dootitabè kè bè kòu. ⁸ Di mièkè benitibè bēnūmmù níí bo mbetì tekòutè (100), kè tekòutè mbetì tekòupípiitè (10000) kè di bè kòu. ⁹ Kè nní mbo difōnkó kédúó nkè di pié kè nní mpī n di dōònè mēè taummè. ¹⁰ Kè di níí nyo ndi diitì kè tipàntii bi, kè di cūūnní tikótì kéānnè tipànti. ¹¹ Kè n cīètè mbo di cuokè sáà, m báá di pè. ¹² M bo mbo di cuokè, kè di te kè di tú n kàbe. ¹³ Mí ndi Yìè nkuyie mmī di te, kè di dēnnení Esibiti. Kè dè bo yie nkè di ténkè bá ntú tidaatí, kè touté di tuo Esibiti kàbe do di tou nyè, kè dí na kè ò nkérí kè yíé.

Kuyie nyē kù yóó bè poté tii yēiti

¹⁴ Kè ti Yìè nkuyie nní nsókè ku náàntì kébéi nkè dò: Kè di mē nyete n kpèti kè í tūnnè n tannò yemòu, ¹⁵ kè di bütinnè n kuó kè pè n tié, kè di tōte n di dōònè mēè taummè, kè yóu kè ténkè í dōori n tannò yemòu yēmmè. ¹⁶ Nte n yóó di dōòmè:

M bo duó nkè mēyèi ndiemè di do kè di kūs nkè kukōntonnoo dièkù di pī nkè di nuò nta, kè kùu ta kénkáá ndi kōnti. Kè di níí buotí tidiiti kè tii bi kè di dootitabèe kōtení kè tì dèite bá di báá cōnte. ¹⁷ Kè n di bütinnè kè di dootitabèe di na, di nūmbè bo di baatè kè di ncooti bá bè í di beti.

¹⁸ Bá nè mēmmè kè di í kènté n kpèti, nní ndi soké tiyēiti di yēi nkpeí, ¹⁹ kēpōnte di wērímú mùu te kè di mōkè tefentè, m bo duó nkè tiwetii kpenke timátì tēmè bá fetaafè bá nni, kè ketenkèe kpenke kédontenè disōwū. ²⁰ Kè di sōnté kēnde di wērímú detetirè bá di paa mbá mpéí. Di paa nkó titebiiti mē mbá mpéí.

²¹ Nè mēmmè kè di yete, kè í dó kè n kènté, nní ndi soké tiyēiti di yēi mmāmè, ²² kédúó nkè desīnnèe yēnní kēmpī ndi bí, kēdeè di wū, desīnnè bo di yaate kè di cè di do keri ìi kpánnè.

²³ Kè n yī mēmmè kè dè í sànnè kè bo di tié, kè dè dò ndi kpaá soké kè yetírí n kpèti. ²⁴ Dè mōnni mí mmómmuò mmī né yóó cómmú kè di poté di yēi nkpeí, ²⁵ kédúó nkè di dootitabè ndi kòu, kè pèiri di tōte mēè kpéi n di dōònè mēè taummè. Kè di coké kè tii ndi ekè mièkè, n duónko mutenkūū nnè dè kpéi

nkè di ta di dootitabè nou mieke. ²⁶ Kè n di munte mudii, kè benitipòbè tepíítè níí wènné kèpūnné pèè dipéèfiunnì dimáà mieke, ké wè ndi duó nkè dí ò berí kèwérí kécááké bá di bá nsànnè.

²⁷ Kè n yĩ memme kè di baa yete ke í dó ke n kénté, ²⁸ m mieke bo di yè, kè n di ànné tiyēiti di yei nkpeí, ²⁹ kè di nkòu di bí ke cáá, initidaaì nè initipòì, ³⁰ ke puo ndi bəwūstàrè nè di wūstàrè di tuò nyèè ìnkè tihúúnti ké di kuə kəwēnnénè di bəkè m puo nyè. ³¹ M mieke bo di yè kè n duó nkè di ekèe naá ntidobontì, kè m puo ndi wūstàrè, n ténke bá nkémú tihúúnti di tuò ntì kó kufōōku. ³² Mfi mómumu nyóó pante di kó diheì kédéíté, kè dèe di di dootitabè bèè kòriní ke bo mbo de kó diheì mieke. ³³ Kè n duó nkè mudoò tanní kè dí ciété, kè di cēī naá ntidobontì, kè di tenkèe dounko.

³⁴ Di bo mbo dii mōnni di dootitabè tenkè mieke, de mōnni di tenkè bo pété teomputè di do kè mōnte tē, ³⁵ kè bo om̄pè, de mōnni kéfóó ndi do kè yetenè tē om̄putè di bo dii mōnni ke mieke.

³⁶ Di kabè bèè bo yenté di dootitabè ekè mieke m bo bè ànné kufōwaá, mbá kè kufōkpèrikù nampè bèè coké kéndò nhòmòu bè bèti nè disiè, kè bè ncokù ke duó bá òmòu í bè bèti. ³⁷ Bè bo ncokù ke bétírí betabè ke dò mbe dootitabè bè bèti, òmòu me nyí bè bèti. Di báá na kébaao di dootitabè. ³⁸ Kè di yei ndi dootitabè tenkè mieke, kè kè di di. ³⁹ Di mieke bèè bo yenté kəmbo be dootitabè ekè mieke bè bo ncītiri, be mómumbe be yei nkpeí nnè be yembè kōme kpéí.

Kuyie nyóó daatenímè kù dōnnè Isidayeeribe mēè taummè kpéí

⁴⁰ De mōnni ndi Isidayeeribe bèè yó nkpaá bè yóó bantémè bembè nè be yembè bè dōmmè meyei nké mè dāa nke dō: Ti cààremu ti yetemè a kpèti. ⁴¹ De mōnni kébanté ke dò mmū cōmmú ke bè dēnne be tenkè, ke bè kàtenè be dootitabè cie. De mōnni bembè bèè to do kpeñni kè bèè kékūnne bemáà kényie mbe cààrimè. ⁴² De mōnni kè n daatení n dōnnè mēè taummè Sakabu nè Isaki nè Abarahammu nè n do nàké ti be kó diheì kpéí. ⁴³ Bè í bo yèè mōrè mieke be ei, di bo om̄pè. Ke s̄s mbè ité kè di dounko, de mōnni kè bèè yà meyei nkó mucōntimu bè yete mēè kpéí n tié nke pè n kuó. ⁴⁴ Bá nè bè yó mme mbomè be dootitabè cie n yí yóó bè dootóo, yoo m miekèe bè yè kè mbè kuə páíí, kētōte metaummè n do bè dōnnè mè. Mí mbe Yiè nKuyie mmū bè te. ⁴⁵ N yóó daatemu be kpéí nkédaatení n do dōnnè mēè taummè be yembè ké bè dēnne Esibiti ibotí tēi nuə mmieke ke bo ntú be Yiè nKuyie. Mfi tu di Yiè nKuyie.

⁴⁶ Yèè tannò nye ti Yiè nKuyie ndo nàkémè Mōyiisi nè ku tié nnè ku kuó Sinaii tārì ìnkè Isidayeeribe kpéí.

27

Bè bo ndei mēè botí bè dōunnè yèè nò Kuyie

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mōyiisi ke dō: ² Náké Isidayeeribe ke tú n yē nkòò mōu dó kédéite dinùù ò n dōunnè di, kòò n dōunnè dinùù ke benné nè onitì nwe. ³ Onitì wèè mōke yebie nsipísidé kéntō kētuakenè yebie nsipísikuò o díítí bo medítibii nsipísinùmmù ndi, bè kèété i metaummè tou kpéí. ⁴ Kòo nitipòkù nwe o díítí bo medítibii nsipísitāāti ndi.

⁵ Kè debire nde dèè mōke yebie nyènùmmù kéntō kētuakenè sipísidé, kè dè tu denitidaare nde de díítí mbo medítibii nsipísidé, kè denitipòrè me nni nde i mbo medítibii ntepiítè.

⁶ Dèè mōke otānkù òmáà kéntō kētuake yebie nyènùmmù, kè denitidaarè nde de díítí mbo medítibii mmènùmmù, kè denitipòrè nde mè mbo mètāāti.

⁷ Yebie nsipísikuò kó difōnkúò kòbè, kòò nitidòu nwe mēdítíbi ntepítè nè mēnùmmù, onitipòkù mēdítíbi ntepítè.

⁸ Kòò mǎu mē ncīte kē í dò nhò bo na kēyietí dē kó idíítí, bēè ò tǎnǐ ikuú nìùtì borè, kē ikuú nìùtì kēété o díítí.

⁹ Kē dē mē ndò mbè m pǎ dē tu fēðfē nfe bē n feu fē, fē tu n kǎfe nfe. ¹⁰ Bē báá na kē fē cēètenè fetefē fēsààfē yoo fēsīnfē. Kē bē tùóté fēðfē bē m pǎ fē kē cēètenè fetefē idé ì naá n kpēyi nyi.

¹¹ Kē dē kó fēðfē mē ntu ikuú yete fēnfē, bēè fē benke ikuú nìùtì bá kē fē tu fēè botí, ¹² kòò fē wēnté kēyà fē wenni yoo fē sī nkékéété fē díítí. ¹³ Kē fē yìè nweè mē ndó kēwēte kē fē donté wēè yietí bē fē kēété ì díítí kénós nke ì mmànnè ò bo totémè ò mē nyietí ì yecúò yēnùmmù kó dimáà.

¹⁴ Kòò mǎu m pǎ o cīètè, ikuú nìùtì tē wēnté, kē tē wenni yoo tē sī, kòò yī mù, mummu. ¹⁵ Kē tē yìè nweè mē ndó kēwēte kē tē donté wēè yietí bē tē kēété ì díítí kénós nke ì mmànnè bē bo totémè ò yietí ì yecúò yēnùmmù kó dimáà kē ntè te.

¹⁶ Kòò mǎu m pǎ ketenkè, dí wēnté bē bo kē buǎtí tidibotí kē tì mmàmè, kēkéété kē díítí. Kē kē dò nke bo na kécǎuté tidibotí cìdóòbè sikǎusitǎāti (300) kē díítí mbo mēdítíbi nsipísìnùmmù. ¹⁷ Kòò yó m pǎ dē kó ketenkè, kē sǐ tidaatí fīīmmù benni bo kē díítí baa mme mmà. ¹⁸ Kē tidaatí fīīmmù benni mē mpēēté, kòò kē nni mpǎ, ikuú nìùtì kǎà nyebie nyèè kpáá kē tidaatí fīīmmù benni teríi tuǎkení kēkéété kē díítí.

¹⁹ Kē kē yìè nwēte kē dǎ kē kē donté wēè yietí ikuú nìùtì kēété ì díítí kénós nke ì mmànnè bē bo totémè ò yietí ì yecúò yēnùmmù kó dimáà kē kē tieke.

²⁰ Kòò mē nyí kē donté o mǎmmuǎ nkòò kē fīténè otǎu mǎu dē dèèmu. Ò ténke báá na kē kē donté. ²¹ Kē tidaatí fīīmmù benni mē ntùǎke, wēè mē nkē donté wēè kē yóu, kē naá n kǎke nke. Ikuú nìùbè bēè kē tieke. Bē kē nni mpǎmu.

²² Kòò mǎu m pǎ ketenkè ò donté kē, kē dē í tú o yembè kǎke, ²³ ikuú nìùtì wēnté yebie nyèè kpáá kē tidaatí fīīmmù bennii tuǎkení kēkéété kē díítí wēè kē nni mpǎá nkòò yietí kē díítí dē yìè, ì tu n kpēyi nyi. ²⁴ Kē tidaatí fīīmmù benni tùǎke wēè do kē te nè dimònni wēè wēte kē kē cǎuté, o yembè kǎke nke.

²⁵ Bē níi yóó tūnne idíítí ì kēété metaummè tou kpéi i kó kukperíkù nku, kēkéété dē kó idíítí. Dē kó idíítí kó fēsámǎpǎfē cēékù bo kádámmù tepítè nte.

Yēpārè yēbotí yēbotí

²⁶ Òmǎu bá m pǎ o òfē peité fē meketimè kē fē tu fēdaafē, fē die nke tú n kǎfe nfe. Kòò nààfē nfe yoo o pièfē yoo o buǎtè. ²⁷ Kòò mǎu m pǎ fēðfē bē í n feu fē, bē bo na kēwēte kē fē donté kēyietí fē díítí kénós nkē dē mmànnè bē bo totémè o yietí ì yecúò yēnùmmù kó dimáà. Kē fē yìè mē nyí dǎ kēwēte kē fē donté bēè fē fītē fē díítí.

²⁸ Kòò mǎu m pǎ dēmarè kē tú, ò dē nni mpǎmu sǎà, bē báá na kēwēte kē dē donté yoo bēè dē fītē. Kòò nìtì nwe yoo fēðfē yoo o yembè o yóunè kēè tenkè, bē m pǎá ndèè kó dimáà mēbotí dē tu n kpere nde. ²⁹ Kòò nìtì nwe bē m pāmè bē báá na kēwēte kóò donté, bēè ò kùò.

Tì bo n duàmmè Kuyie nti mǎke dē kó dimáà kó depííndè

³⁰ Kē di dèite di paa nkó tidiitì nè di tebiiti dí dē berí kédèite dèè tu depííndè, dē tu n kpere nde. ³¹ Kòò mǎu dǎ kēwēte kédonté o kó depííndè kó dēmarè wēè yietí

kénóó nkè dè mmànnè bè bo totémè ò yietí ì yecúò yènùmmù kó dìmáà. ³² Dèè kó dìmáà tu iwũṣ, inààkè nè ipe nè sibóó, fèè òfè níí tú fepíínfè fè tu nkɔfè nfè. ³³ Dí níí báá fè cèètɛnè fəsààfè yoo fəsĩnfè. Kòò mɔ̀ù fè cèète, fɛnfɛ nè ò cèètɛnè fè idé ì naá n kpɛyi nyi, bè mɛ mbáá na kéwěɛ ké ì donté.

³⁴ Ti Yìè nKuyie ndo duó nyìì kuó nyi Mɔ̀yiisi Sinaii tãrì ìnkè Isidayɛɛribɛ kpéí.

Mukétímù Di mpátíri tɔ̀ t̀̀i náàntì

Mukétímù kó dipátíri ti náá mMɔ̀yiisi do bè duó nKuyie nkuó Sinaii tārì kédeè kè bèe báátímè mmè kékété ke bo ta Kuyie mbè duó ndii èi. Bè de nkèté kētuoke Kadessi Badinne tenkè kè dè nkpaá bè bo tamè diheì mǎà, kè bè né depè bè bo tamè de kó diheì. Kè Kuyie nyṹs mbe to, kè bèe fité ke dò yebie nsipísìnǎà dikpǎà miéke, kè dè mboní kè bè baa tuoke Mɔ̀abu tenkè mukókúú nkóò dǎmèèrì bakù yóú. Isidayeeribe do dò nké de nyíté keta Kuyie mbè duó nkèè tenkè Kannahǎǎ.

De kó dipátíri sɔ̀tɛ Mudennimù kó dipátíri nè ikuó nùbè pátíri ye kó tináàntì nti, ke benkú Kuyie nkó benitibè do cĩnnimè, kè be tákùmmè níí bonke di nyiè kéwète kétonkè diterì. Nè memme kè Kuyie nkuu me mpĩ nku nùu kù bè dǔunnè dī ke dó ké dī dǎǎ. Kè Mɔ̀yiisi ncómmú benitibè cuokè ke náá mbenitibè Kuyie nhò nàké tì, ke kù bǎá mbenitibè kpéí.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Bè do kérímè ditārì Sinaii kó dikpǎà miéke 1:1-10:10

2. Bè itémè Sinaii ke ta Mɔ̀abu biriku 10:11-21:35

3. Bè bomè Mɔ̀abu tenkè:

Badaki do yèmmè Badammuu bonté Isidayeeribe kusĩnkù 22-24

Bè yeténèmè Kuyie, mucèmmu sɔ̀tɛmè nè ikuó mai de kó tináàntì 25-36

ISIDAYEERIBE DO KÉRÍMÈ DITĀRÌ SINNAI KÓ DIKPĀĀ

Bè kàammè Isidayeeribe meketimè

¹ Isidayeeribe yè Esibiti kè dè mmòke dibenni ndi. Dibenni dérì kóo tǎnkù odérì kó diyie ketirì, kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔ̀yiisi Sinaii kó dikpǎà ku taummè tou miéke ke dǎ: ² Kaannè Isidayeeribe kéntũ mbe naàmùntì tũmmè titòbè nè be cǐ tũ ntũmmè sitòbè, di kaa mbèè kó dimǎà tu benitidaabè kéwǎri bá wè o yètìrì. ³ Mɔ̀yiisi fĩ nnè Anǎ di kaa nyIsidayeeribe bèè mòke yebie nsipísidè kéntɔ̀ ke deètinko bèè bo na kékote mudoò be tĩrè dòmmè. ⁴ Bá kùu naàmùnkù be cǐ miéke dí deite okótì òmǎà òmǎà kè bè ndi neínè. ⁵ Nte bèè yóó di neínè be yètè:

Dubenni kó kunaàmùnkù miéke, Sedeuu birè Edisuu.

⁶ Simmèǎǎ kòku miéke, Sudisadaii birè Sedumieri.

⁷ Suda kòku, Amminadabu birè Nasǎǎ.

⁸ Isakaa kòku, Suaa birè Netanneyèedi.

⁹ Sabunǎ kòku, Edonni birè Ediabu.

¹⁰ Sosèfu kó ibí Efadaimmu nè Manansee be kó tinaàmùntì kòbe:

Efadaimmu kòku, Ammiudi birè Edisama.

Manansee kòku, Pedasuu birè Kammidiyèedi.

¹¹ Bensamè kòku, Kideonii birè Abidanni.

¹² Danni kòku, Amisadaii birè Ayiesèè.

¹³ Asèè kòku, Okadanni birè Pakiyèedi.

¹⁴ Kadi kòku, Deuyèedi birè Ediasafu.

¹⁵ Nefutadii kòku, Enanni birè Aida.

¹⁶ De kó benitibè do tú bè tǎātè bèmbè. Bè do tú bèè kòtí bèmbè be botí miéke ke ni benitibè sikkupí. ¹⁷ Memme Mɔ̀yiisi nè Anǎ kè bèe tuóté de kó benitibè bè tǎātè

bè, ¹⁸ kétéí nyIsidayeeribe beməu otánkù déri kó diyie ketiri, kè Isidayeeribe bate be naàmuntì nè be cǝí, kè bèe dei bèe mǝke yebie nsipísidé sídé kéndèetinko.

¹⁹ Məmme Məyiisi bè kàammè Sinaii kó dikpáa miεke ti Yiè nKuyie ndo ti nhò nǝké ke yǝ ndè ndømmè.

Bè ketémè mukàmmù

²⁰ Bè bate dìi mǝnnì Dubenni wèe tu Isidayeeribe kóo po kó kunaàmunkù kédeè kè bèe kaa mbèe kó dimàa tùǝke yebie nsipísidé kéndèetinko, bèe dò mbè bo na kékǝte mudoò.

²¹ Bè dò kaa mbè Dubenni kó kunaàmunkù bè do bo sikəupísìnàà nè sikəupísikuò nè sikəusìnømmù ndi (46500).

²² Kè bèe bate Simmeǝ kó kunaàmunkù kékaa mbèe mǝke yebie nsipísidé kéndèetinko benitidaabè mǝa kəwǝri be yètè. ²³ Kè bè mbo sikəupísìnømmù nè sikəupísiwei nè sikəusitǝati (59300).

²⁴ Kè bèe bate Kadi naàmunkù kǝbe be cǝí dò ndømmè benitidaabè, bèe mǝke yebie nsipísidé kéndèetinko bèe dò nkéna kékǝte mudoò. ²⁵ Kè bè mbo sikəupísìnàà nè sikəupísìnømmù nè sikəusikuò nè sipísìnømmù (45650).

²⁶ Kè bèe bate Sudaa naàmunkù kǝbe be cǝí dò ndømmè benitidaabè, bèe mǝke yebie nsipísidé kéndèetinko bèe dò nkéna kékǝte mudoò. ²⁷ Kè bè mbo sikəupísisiyiekè nè sikəupísìnàà nè sikəusikuò (74600).

²⁸ Kè bèe bate Isakaa naàmunkù kǝbe be cǝí dò ndømmè benitidaabè bèe mǝke yebie nsipísidé kéndèetinko, bèe dò nkéna kékǝte mudoò, ²⁹ kè bè mbo sikəupísìnømmù nè sikəupísìnàà nè sikəusìnàà (54400).

³⁰ Kè bèe bate Sabunǝ naàmunkù kǝbe be cǝí dò ndømmè benitidaabè bèe mǝke yebie nsipísidé kéndèetinko bèe dò nkéna kékǝte mudoò, ³¹ kè bè mbo sikəupísìnømmù nè sikəupísisiyiekè nè sikəusìnàà (57400).

³² Kè bèe bate Sosefu birε Efadaimmu kó kunaàmunkù kǝbe be cǝí dò ndømmè benitidaabè bèe mǝke yebie nsipísidé kéndèetinko, bèe dò nkéna kékǝte mudoò, ³³ kè bè mbo sikəupísìnàà nè sikəusìnømmù (40500).

³⁴ Kè bèe bate Manansee, Sosefu birε terè kó kunaàmunkù kǝbe, benitidaabè bèe mǝke yebie nsipísidé kéndèetinko, bèe dò nkéna kékǝte mudoò, ³⁵ kè bè mbo sikəupísitǝati nè sikəupísidé nè sikəusidé (32200).

³⁶ Kè bèe bate Bensameε kó kunaàmunkù kǝbe be cǝí dò ndømmè benitidaabè bèe mǝke yebie nsipísidé kéndèetinko, bèe dò nkéna kékǝte mudoò, ³⁷ kè bè mbo sikəupísitǝati nè sikəupísìnømmù nè sikəusìnàà (35400).

³⁸ Kè bèe bate Danni kó kunaàmunkù kǝbe be cǝí dò ndømmè, benitidaabè bèe mǝke yebie nsipísidé kéndèetinko, bèe dò nkéna kékǝte mudoò, ³⁹ kè bè mbo sikəupísikuò nè sikəupísidé nè sikəusiyiekè (62700).

⁴⁰ Kè bèe bate Aseε kó kunaàmunkù kǝbe be cǝí dò ndømmè, benitidaabè bèe mǝke yebie nsipísidé kéndèetinko, bèe dò nkéna kékǝte mudoò, ⁴¹ kè bè mbo sikəupísìnàà nè tekəupíitè nè sikəusìnømmù (41500).

⁴² Kè bèe bate Nεfutadii kó kunaàmunkù kǝbe be cǝí dò ndømmè, benitidaabè bèe mǝke yebie nsipísidé kéndèetinko, bèe dò nkéna kékǝte mudoò. ⁴³ Kè bè mbo sikəupísìnømmù nè sikəupísitǝati nè sikəusìnàà (53400).

⁴⁴ Məmme Məyiisi nè Anǝ nè Isidayeeribe kó tinaàmuntì tεpíitè nè tǝdétì kó bekótibè kàammè Isidayeeribe be cǝí dò ndømmè. ⁴⁵ Kè bèe bate bèe mǝke yebie nsipísidé kéndèetinko bèe dò nkéna kékǝte mudoò, ⁴⁶ kè bèe wǝnné beməu kémbə sikəupíkəusikuò nè sikəupísitǝati nè sikəusìnømmù nè sipísìnømmù (603550). ⁴⁷ Bè né í nwǝnnénè Defii kó kuwə nke kaa.

Defibe kó mutømmù

⁴⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yiisi kɛ̀ d̀: ⁴⁹ A báá kaa nDefii kó kuwuɔ, a báá bè kàannè Isidayɛɛribɛ. ⁵⁰ Á bè duó mmetaummè tou kó mutɔ́mmú, kè bè ndakɛ n nenti kpéi nnè dèè kó dimàà cénkɛ tú metaummè tou kpɛɛ. Bɛ̀ yó ntɔu n taummè tou nè di nenti, bè̀ yó nte dɛ kó mutɔ́mmú, kè di bàtɛ̀ dè̀ bè̀ yóó fité metaummè tou. ⁵¹ Kè metaummè tou do nkésɔ́ ndikari bè̀ yóó di kpèétɛ̀, kè di tɔ́kɛ̀ di bo cómmú dè̀, bè̀ di cóinné. Wè̀è í tú Defii boti kou kòò di tóónnè bè̀ è kùɔ. ⁵² Isidayɛɛribɛ bá dii tinni di ní bátɛ̀ di kó mɛfiè, di kó mɛcannimè borè. ⁵³ Kè Defiibɛ bè̀ bátɛ̀ kéfité metaummè tou, kè dè̀ yie mmí nKuyie nkè m mɛkɛ báá do Isidayɛɛribɛ. Defiibɛ bè̀ yó mpí metaummè tou mɛkɛ mutɔ́mmú.

⁵⁴ Memme kè Isidayeribe tũnne weti weti ti Yiè nKuyie nnàké tì M̃oyiisi be kpéi nkòò tì mbè nàké.

2

Bè kànnε mèè botí Isidayεeribε

¹ De kó difɔ̀nkúò kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yiisi kɛ̀ dɔ̀: ² Isidaγɛɛribe bá d̀i tĩnni d̀i níí báté di wuɔ̀ nkó mɛcannimè borè ḱéfité mɛtaummè tou, ḱé ndi ciénnè.

³⁻⁸ Sudaa kó ditĩnnì kàbe nè Isakaa kperi kàbe nè Sabunɔɔ kperi beè yóó wěnné kébátè metaummè tou diyìè yìèní kèè bíékè, Sudaa kó meccannimè borè.

Kè Amminadabu birɛ Nasõõ nni Sudaa kɔbɛ kó diháāpòntĩnni kè dì mbo beháāpòmbè sikɔupípísíyiekè nè sikɔupísìnàà nè sikɔusìkuò (74600).

Kè Suaa bire Netanne yeedi nni Isakaa kabe kó dihāāpòntīnni behāāpòmbè sikəupíísìnùmmù nè sikəupíísìnàà nè sikəusìnàà (54400).

Kè Edonni biré Ediabu ni Sabunɔ kɔbɛ kó dihããpòntĩnni behããpòmbè sikɔupíísìnùmmù nè sikɔupísiyiekè nè sikɔusìnàà (57400).

⁹ Kè bèè wēnné bēmou kēmbo behāāpòmbè tekəupíkòutè nè sikəupísisini nè sikəupísikuò nè sikəusìnàà (186400).

Beè kó dihããpòntĩnnì nìí yóó niitè kéíté.

10-16 Dubenni kó ditĩnni kabe nè Simmeãõ kó ditĩnni kabe nè Kadi kó ditĩnni kabe beè yóó wěnné kẹ́bátẹ́ metaummẹ́ tou bakù cǎnku bíékẹ́, Dubenni kó meɔcannimẹ́ borẹ́.

Kè Sedeuu birɛ, Edisuu nni Dubɛnni kó dihããpòntĩnni bɛhããpòmbɛ sikɔupípísìnàà nè sikɔupísìkuò nè sikɔusìnùmmù (46500).

Kè Sudisadaii birɛ Sedumiɛri nni Simmɛãõ kó ditĩnni kɔbɛ bɛhããpòmbɛ sikɔupíísìnùmmù nè sipísìwɛi nè sikɔusitàãti (59300).

Kè Deuyedi biré Ediasafu nni Kadi kó ditĩnni kàbè behããpòmbè sikəupípísìnàà nè sikəupísìnùmmù nè sikəusìkuà nè sipísìnùmmù (45650).

Kè bèè wënné beməu kémbo behããpòmbè tekəupíkùpíitè nè sikəupípísìnùmmù nè tekəupíitè nè sikəusìnàà nè sipísìnùmmù (151450).

Βεὲ γὸ μπोकoo Sudaa nè o kabe be kó yetĩrè.

¹⁷ Bẹ́ kó difǽnkúò kẹ́ Defiibẹẹ tǔnnẹ nẹ́ metaummẹ́ tou, Defiibẹ́ kó dikarì diì níí yó mbo de cuokẹ́. Bẹ́ yó ntǔ mbẹ́ bàtẹ́ mẹẹ́ botí nku kẹ́ iiti, bá wẹ́ ò níí yó mbo o kó mecannimẹ́ borẹ́ ndẹ́.

18-24 Efadaimmu kó dit'innì kàbe nè Manansee kperi beè yóó wěnné kébáté metaummè tou diviè taà kèè bíékè Efadaimmu kó mēcannimè borè.

Kè Ammiudi biré Edisama nni Efadaimmu kàbe kó diháãpòntĩnni behããpòmbè sikaupípísìnàà nè sikausìnùmmù (40500).

Kè Pedasuu birɛ Kammidiiyɛeri nni Manansee kàbe kó dihããpòntĩnni
sikãupípísitããti nè sikãupísidé nè sikãusidé (32200).

Kè Kideonii biré Abidanni nni Bensamεε kabe kó dihããpòntĩnni behããpòmbè sikəupípísitããti nè sikəupísìnùmmù nè sikəusìnàà (35400).

Kè bèe wēnné bεmou behāāpòmbè tekoupiókòùpíitè nè sikoupiísini nè tekòùtè (108100).

Beè níí yó ntú ditĩnni tǎǎnni kéíté.

²⁵⁻³¹ Danni kó ditĩnni kabe nè Asee kó ditĩnni kabe nè Nefutadii kó ditĩnni kabe beè yóó wēnné kébáté metaummè tou bakù youú bíékè, Danni kó mecannimè borè.

Kè Amisadaii bire Ayiesee nni Danni kó dihāāpòntĩnni kabe behāāpòmbè sikoupiísikuò nè sikoupiísidè nè sikousiyiekè (62700).

Kè Okadanni bire Pakiyee di nni Asee kó dihāāpòntĩnni kabe behāāpòmbè sikoupiísinnàà nè tekoupiítè nè sikousinnùmmù (41500).

Kè Enanni bire Aida nni Nefutadii kó dihāāpòntĩnni sikoupiísinnùmmù nè sikoupiísitǎǎti nè sikousinnàà (53400).

Kè bèe wēnné bεmou behāāpòmbè tekoupiókòùtè nè sikoupiísinnùmmù nè sikoupiísiyiekè nè sikousikuò (157600).

Beè níí yó ntú besombε kéíté.

Bá dii āāpòntĩnni níí yó mbo di kó mecannimè borè ndε.

³² Isidayeeribe mbe bè do kàa mbè ké bè bàte be cǎĩ dòmmè, be kó yehāāpòntĩrè yemou kè yèe wēnné kémbo behāāpòmbè sikoupiísikuò nè sikoupiísitǎǎti nè sikousinnùmmù nè sipísinnùmmù (603550). ³³ Bè me nyí nkàannè Defiibe Isidayeeribe tǎbè cuokè ti Yiè nKuyie ndo ti nàké Mǎyiisi kε yē ndè ndòmmè.

³⁴ Kè Isidayeeribe tǔnnε weti weti ti Yiè nKuyie ndo nàké ti Mǎyiisi. Memmε kè bèe cómmù bεma bεma be cǎnnimè dò ndòmmè. Memmε bè itémè be karí bá wè o naàmùnkù dòmmè nè o cǎtè.

3

Defiibe kó mutōmmù dò nkéndòmmè

¹ Nte Mǎyiisi nè Anǎo be kó iwuǎ. Ti Yiè nKuyie ndo yóó béinnè Mǎyiisi Sinaii tǎrì ìnkè kè Anǎo mǎke ibí ìnàà ndi ì yètè tu: ² Nadabu weè do tú Mpo, kénante Abiu, kòo nante Edeasaa nè Itamaa. ³ Anǎo kó ibí nyi memmε, bè do còu mbèè yǎ mekùò nke bè cǎnné kè bè bo mpĩ nyikuó tōmmù. ⁴ Nadabu nè Abiu kè bèe kú Sinaii kó dikpǎà metaummè tou bòrinnù, kε yē bè do tǔnnèmmè ti Yiè nKuyie ntihúúnti muhǎǎ nsǒntíke kǒmu. Bè do yóó kú kε í mǎke ibí. Edeasaa nè Itamaa kè bèe sǎoté kémpĩnnè be cice Anǎo ikuó tōmmù.

⁵ Memmε kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mǎyiisi kε dò: ⁶ Duó nkè Defii kó kuwuǎ nkǎbeε tínni, kàa bè duó nhAnǎo kè bè nwē nke pĩ mmutōmmù. ⁷ Kè bèe nhò teénnè kè bè mpĩ mmutōmmù metaummè tou, Isidayeeribe bεmou kpéi. ⁸ Beè yó ndake metaummè tou kó tinenti kpéi kémpĩ nyIsidayeeribe kó mutōmmù metaummè tou. ⁹ Á duó nDefiibe Anǎo nè o bí, mǐl bè dèite Isidayeeribe miεke kε yē nhá bè mbè duó. ¹⁰ Anǎo nè o bí beè mǎá yó ntú ikuó niùbè, kémpĩ nyikuó tōmmù, kè wèè í tú Defii botí kou kòò kǎáké dε kó mutōmmù bèe ò kùò.

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nní nsǎké ku náǎnti kébéi nke dò: ¹² Mǐl tǎǎté Defiibe Isidayeeribe sǎmbε cuokè, kè bè bo cǎuté bèe tu Mpo be kó difǎtìrì kémpĩ n tōmmù, mǐl bè te. ¹³ Kε yē bèe tu Mpo be kó dimàà tumè n kabe mbe. M poté dii yiè Esibiti tenké miεke bèe tu Mpo, dε yiè ndi n cǎnnémè Isidayeeribe miεke bèe tu Mpo nè be wũǎ pié ì bí ketiyi kè ì tu idaaì, kè dε bo ntú mí ndi Yiè nKuyie n kperε.

Bè kàammè Defiibe kó kubotí

¹⁴ Memme kè ti Yiè nKuyie nnáké Møyiisi Sinaii kó dikpàa mieke ke dò: ¹⁵ Á kaa nDefii kó ibí initidaaì be naàmùnti nè be cǝĩ, kéketénè ìì màke otànkù òmáa òmáa kèndeètinko.

¹⁶ Kè Møyiisii tũnne ti Yiè nKuyie nhò nàké ti ké bè kàa.

¹⁷ Nte Defii bí kó yeyètè: Kerisonni nè Keati nè Medadi. ¹⁸ Kè Kerisonni kó ibí ntú: Dibini nè Simèii. Be kó tinaàmùnti nti memme. ¹⁹ Kè Keati kó ibí ntú: Amudamu nè Isaadi nè Ebunəə nè Usiyēdi. Be kó tinaàmùnti nti memme. ²⁰ Kè Medadi kpèyi ntú: Madi nè Musi. Defii kó ibí nyi memme be naàmùnti nè be cǝĩ.

²¹ Kerisonni kó tinaàmùnti do tú: Dibunii kaku nè Semmèii kaku kè bè ntú Kerisonniibe. ²² Kè bèe bè kàa nkétuóté initidabí ìì màke otànkù kéntə ke deètinko kè bè mbo sikəupísíyiekè nè sikəusínùmmù (7500). ²³ Kerisonniibe kó tinaàmùnti kabe bèe do kari metaummè tou fənkúò diyìe taà kèe bíékè. ²⁴ Dayēdi biré Ediasafu weè do tú be kó təcǝtè kóo kótì. ²⁵ Kerisonniibe kó mutəmmú do tú bè bo ndakemè metaummè tou kpéi nnè kuyàakù kùù dì dàátí nè kùù kpetí dibòrì. ²⁶ Nè tìi fité kudànkù nè kùù kpetí ditowaà kó dibòrì nè de kó iwǝĩ bè ǝ pítinnè ì de kó tiyààtì.

²⁷ Keati kó tinaàmùnti do tú: Amudaabe nè Isaabe nè Ebunəəbe nè Usiyēdibe be kó tinaàmùnti nti memme. ²⁸ Kè bèe bè kàa nkétuóté initidabí ìì màke otànkù òmáa kèndeètinko kè bè mbo sikəupísini nè sikəusikuə (8600) bèe do pǝ mmetaummè tou kó mutəmmú. ²⁹ Keatiibe kó tinaàmùnti kabe bèe do kari metaummè tou bakù cǝnku bíékè. ³⁰ Usiyēdi biré Edisafā weè do tú be cǝtè kóo kótì. ³¹ Bèe do te bè bo ndakemè metaummè tou kpéi nnè tábùrì nè təcǝtíkəkètè nè yewūǝtòrè nè tinenti tətì bè pǝnnè tì ikuó təmmú nè kuyàakù de mieke kaku nè iwǝĩ ìì kù pítínè.

³² Bèe do pǝ mmetaummè tou mieke mutəmmú kè be kóo kótì tu ikuó nùtì Anəə biré Edeasaa, kè weè mbè baké.

³³ Medadi kó tinaàmùnti kabe do tú: Madiibe nè Musiibe. Medadi kó tinaàmùnti nti memme. ³⁴ Kè bèe kaa nyinitidabí ìì màke otànkù kéntə ke deètinko kè bè mbo sikəupísikuə nè sikəusidé (6200). ³⁵ Kè Abiyai biré Sudiyēdi weè ntú be kó təcǝtè kóo kótì, bèe do kari metaummè tou bakù you. ³⁶ Medadi kó tinaàmùnti kabe kó mutəmmú do tú bè bo ndakemè metaummè tou kó tidabèti kpéi nnè ticádəəti nè yesǝnkè nè ye kó yeteitiyè nè dì kó tinenti tətì timəu. ³⁷ Bèe do dakenè metaummè tou kó kudànkù kó yesǝnkè kpéi nnè ye kó yeteitiyè nè de kó ibaaké nè de kó iwǝĩ.

³⁸ Møyiisi nè Anəə nè be bí kè bèe kari metaummè tou diyìe yìenì kèe bíékè dibòrì bo kèe bíékè, kémpǝ nyikuó təmmú Isidayēribe kpéi. Kè wèe í tú Defii botí kou ke dè tóonko, bèe ò kù.

³⁹ Kè bèe kaa nDefiibe kétuóté initidabí ìì màke otànkù kèndeètinko, bəmou kè bè mbo sikəupísísidé nè sikəupísidé (22000). Møyiisi nè Anəə bèe do bè kàa kəntū mbe naàmùnti dò ndəmmè, ti Yiè nKuyie ndo bè nàkémè.

Bè cèètènè mè Defiibe bèe tu Mpo

⁴⁰ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Møyiisi ke dò: Kaa nyIsidayēribe bèe kó dimàa tu Mpo bəmou, kéketénè ibí ìì màke otànkù òmáa kèndeètinko, á bè kàa nkéwāri be yètè. ⁴¹ Kàa dèe, á túóté Defiibe ké bè nni nduó, Isidayēribe bèe tu Mpo be kó difətirì kè bè ntú n kabe, kétuóté be wūǝ kéceetenè Isidayēribe kó iwūǝ pié ìì bí ketiyì kè ì tu idaaì.

⁴² Kè Møyiisii kaa nyIsidayēribe bèe tu Mpo ti Yiè nKuyie nhò nàké ke yē ndè ndəmmè. ⁴³ Kè bèe kaa nkéwāri be yètè kétuóté ibí ìì màke otànkù kèndeètinko kè bè mbo sikəupísísidé nè sikəupísidé nè sikəusidé nè sipísíyiekè nè bètāāti (22273).

⁴⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yiisi kɛ̀ dɔ̀: ⁴⁵ Túóté Defiibe kécónné Isidayɛɛribe bèè tu Mpo bɛ̀ kó difò̀tìrì kè nní mbè te kétúóté Defiibe kó iwṹɔ̀ pié ì bí ketiyì kè ì tu idaaì kéceetɛ̀nɛ̀ Isidayɛɛribe kpɛ̀yi Defiibe, mí yó mbè te, mí mbè Yiè nKuyie. ⁴⁶ Isidayɛɛribe bèè tu Mpo bèè nòh́ké Defiibe ìnkè sikɔ̀usidé nè sipísìyiekè nè bètããti (273). ⁴⁷ A cɔ̀uté bá wè yuu ìnkè mɛ̀dítìbii mmènùmmù ì kèété metaummè tou kpéí. ⁴⁸ Kàa duó nde kó idíítí Anɔ̀ nè o bí, kè bèe do mbèè tu Mpo bèè nòh́ké.

⁴⁹ Kè Mɔ̀yiisi cuó dɛ̀ kó idíítí kè bè bo donnè Isidayɛɛribe bèè tu Mpo bèè nòh́ké. ⁵⁰ Kè bèe ì cuó kè ì mbo mɛ̀dítìbii ntekupíítè nè sikɔ̀usitããti nè sipísikuò nè mènùmmù (1365) bè do kèété ì díítí nyi metaummè tou kpéí. ⁵¹ Kòo ì duó nhAnɔ̀ nè o bí ti Yiè nKuyie ndo ti nhò náké wenwe Mɔ̀yiisi kɛ̀ nyɛ̀ bèe dɔ̀dmè.

4

Defiibe naàmùnti kɔ̀be kó mutōmmú

DÈÈNNÌ: Keati naàmùnkù kɔ̀be kó mutōmmú

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔ̀yiisi nè Anɔ̀ kɛ̀ dɔ̀: ² Kaannè Defiibe naàmùnti mièke Keati kó ibí bɛ̀ naàmùnti dōmmè nè bɛ̀ cɛ̀í, ³ kéketénè benitidaabè bèè m̀kɛ̀ yɛ̀bie nsipísitããti kɛ̀ntɔ̀ kɛ̀tuɔ̀kɛ̀nɛ̀ bèè m̀kɛ̀ yɛ̀bie nsipísìnùmmù kɛ̀ dɔ̀ nkéna kɛ̀pí metaummè tou kó mutōmmú. ⁴ Keati naàmùnti kɔ̀be kó mutōmmú yó ntú bè bo ndakemè ikuó nɛ̀nti kpéí. ⁵ Kè dè ní tũ̀ðkɛ̀ di bo íté mɛ̀ di bàtɛ̀ dè késɔ̀ɔ̀, Anɔ̀ nè o bí bèe kɔ̀tɛ̀ní kénúnté kuyààkù kùu pi ikuó nɛ̀nti kó kufáá. ⁶ Bèe kù pɔ̀ũ mmetaummè tɔ̀u. Kè bè dèe bèe di dátinnè kukònkperíkù kénɔ̀ nkuyààkù kùu wṹɔ̀ tibedɛ̀ncɛ̀ɛ̀ti kɛ̀ di tɔ̀nnè ipààti. ⁷ Kè bè dèe bèe dátinnè kuyààkù kùu do wṹɔ̀ tibedɛ̀ncɛ̀ɛ̀ti tábùrì bè dakù dè pɛ̀ɛ̀bè bè m pã mbè mí ndi Yiè nKuyie, kécónné yɛ̀bɔ̀ nè ibòòkɛ̀ nè yɛ̀bɔ̀ yɛ̀ɛ̀ yĩ̀ɛ̀nnè mɛ̀niɛ̀ nnè yɛ̀dié nyikuó kó mɛ̀naà nhɔ̀ nhã yɛ̀ mièke, bè yó nde ndakù pɛ̀ɛ̀bè bè yó nni mpã mbè sãã. ⁸ Bèe dátinnè dɛ̀ ìnkè kuyààkù kùu wṹɔ̀ tibedɛ̀ncɛ̀ɛ̀ti kénɔ̀ nkukònkperíkù kɛ̀tɔ̀nnè tábùrì kó ipààti. ⁹ Kè bè dèe bèe dátinnè tɛ̀fitíkèkètɛ̀ kuyààkù kùu wṹɔ̀ tibedɛ̀ncɛ̀ɛ̀ti nè yɛ̀fitibɔ̀ nè dɛ̀ kó siseú nè dèe kounè mutápeí nnè mɛ̀kùò ncũ̀s sɔ̀ bukúsi mièke. ¹⁰ Kè bèe dè wɛ̀nnè kɛ̀pɔ̀ũ nkukònkperíkù, kɛ̀daá nkudabekù ìnkè, ¹¹ kédátinnè disɔ̀wũ̀stɔ̀nni kuyààkù kùu wṹɔ̀ tibedɛ̀ncɛ̀ɛ̀ti kɛ̀ nɔ̀ nkukònkperíkù kɛ̀tɔ̀nnè ipààti. ¹² Kè bè dèe bèe túóté bè pĩ̀nnè tìi nɛ̀nti ikuó tōmmú kɛ̀pɔ̀ũ nkuyààkù kùu wṹɔ̀ tibedɛ̀ncɛ̀ɛ̀ti nkénɔ̀ nkukònkperíkù kɛ̀ dè wɛ̀nnè kɛ̀daá nkudabekù ìnkè. ¹³ Kè bè kouté diwũ̀stɔ̀nni kó mutápeí nke dèe bèe di dátinnè kuyààwũ̀skù, ¹⁴ bè yóó dɛ̀ ndaa nyikuó nɛ̀nti timɔ̀u bè tũ̀ðnnè tìi tihúúnti nè simátikũ̀mpɛ̀é yɛ̀nù nkpesi nè tikãpenti nè ibòòkɛ̀ bè mɛ̀ínè ì mɛ̀yĩ̀, diwũ̀stɔ̀nni kó tinɛ̀nti timɔ̀u cɛ̀nke, kɛ̀ dè dátinnè kukònkperíkù kɛ̀tɔ̀nnè ipààti kɛ̀ bo ndi tòúnè. ¹⁵ Anɔ̀ nè o bí kè bè pɔ̀ũ ndi m̀nni ikuó nɛ̀nti kɛ̀ dèe. Kè dè tũ̀ðkɛ̀ di bo íté dè késɔ̀ɔ̀, Keati kó ibí kɔ̀tɛ̀ní kɛ̀ dè tɔ̀, bè né báa yie nkè bɛ̀ nòùtɛ̀ kááké ikuó nɛ̀nti, kè bè tì kááké bè yóó kúmu. Bɛ̀ kó mutōmmú tú bè bo ntɔ̀umè ikuó nɛ̀nti. ¹⁶ Kè ikuó nùtì Anɔ̀ birɛ̀ Edeasaa yie kó mutōmmú yó ntú ò bo ndakemè mɛ̀ tɛ̀fitíkèkètɛ̀ kó mɛ̀kùò nkpeí nè tihúúnti kufɔ̀skù kpɛ̀ti. Nè tidiitì bè m pã ntì yɛ̀wɛ̀ yɛ̀mɔ̀u nè mɛ̀kùò mbè ã́ còu mmè onitì yoo dɛ̀marè kɛ̀ dè cã́nnè n tōmmú kpéí. Wèe yó ndake metaummè tou dimɔ̀u kpéí nnè dèe kó dimàà bo di mièke nè ikuó nɛ̀nti timɔ̀u.

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mɔ̀yiisi nè Anɔ̀ kɛ̀ dɔ̀: ¹⁸ Dí ndake kè Keati naàmùnkù kɔ̀be báa kú. ¹⁹ Ntɛ̀nè di bo yĩ̀mè kè dèe yie nkè bè báa kááké ikuó nɛ̀nti tìi bo kufáá mmièke kékú. Anɔ̀ nè o bí bèe yóó bè bɛ̀nkɛ̀ bá wè o tōmmú

nkè dè mmanè ò cààrè de kó metotímè yewétiyè yènnùmmù kó dìmáà. ⁸ Kè bè cààrè wè me nkumu ke í mǎke o cǎdétè kou, bè na nhò yietí dè, bèe dè duó mmí ndi Yiè nKuyie nkè ikuó niùtì dè tùóté, ke né mbúútí dipedaà meyei nhūtímù kpèrì, ò yóó dǎnnè dì mǎwénkùmè kó ikuó. ⁹ Kè Isidayeeribe níi dèite dǎmarè dèè tu n kpèrè de mièke ke duó nyikuó niùtì o kpèrè nde, n yē ndi mbè duó ndènde. ¹⁰ Kè bè cǎnnè dè n kpéi bèe dè duó nyikuó niùtì, kè bè duó ndè ikuó niùtì o kpèrè nde.

Ikuó ìi tukúnè bè bo wátímè onitipòkù ke dǎ ò dǎuti dǎutinè benitidaabè

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie m béinnè Mǎyiisi ke dǎ: ¹² Náké Isidayeeribe ke dǎ: Kòo mǎu kóo pokù dǎuti dǎutinè benitidaabè, ¹³ ke duónè onitidǎu mǎu kòo dǎu í bè sǎǎkè, kòo sǎu nhomáà bá òmǎu í ò yà, bè me nyí ò sǎǎkè bè duó dè, ¹⁴ yoo kòo dǎu yèmmè meè me yete kòo ò wátìrì detetìrè, yoo ò mènke dè dǎǎmu. ¹⁵ Kè dè tǔǎkení ke dǎ mme botí de yiè nkǎtenè o pokù ikuó niùtì borè, kǎntǎnè muyuo ncǐdǎbè bètǎǎti, ò báá mù yǎore mekùò nyoo tihúúntì, ke yé dè tumè mǎpútímè kó mǎdǎǎrímè mme, meè yóó benke bè wátìrì wè dǎǎmè meyei nyoo ò í mè dǎǎ. ¹⁶ Ikuó niùtìi kǎtenè de kóo nitipòkù mí ndi Yiè nKuyie ncǐtè kóo cǎnnè n yìkè. ¹⁷ Kè ikuó niùtìi yauté ikuó kó menie ndibuu mièke kǎyētè n cǐtè kó mutǎǎ nkéǎnnè de mièke, ¹⁸ kǎcǎnnè onitipòkù n yìkè kǎdátè o yuu kuyǎǎkù, kǎduó nkòo cǎe nho nǎu, kòo ǎnnè mǎpútímè kó muyuo nhò dǎu waǎnni mù ke bo ò yǎǎkènnè, kè ikuó niùtì mǎmmuǎ nní ntǎ menétiime mèè tǎuní meyei. ¹⁹ De mǎnni kè ikuó niùtìi bǎi nhonitipòkù ìkè ke dǎ: Kè nsǎ kǎa í duónè onitidǎu tǎu, kòo mǎu í dǎ yùúké ke duónè ke dǎ sǎu, menétiime miè mmèè tǎ kusǎnkù mè báá dǎ tǎnì meyei mmamè. ²⁰ Kǎa me nduónèmu onitidǎu tǎu, ke sou nkè dè tu mǎmmuǎ nwe onitidǎu tǎu dǎ duónèmmè, ²¹ ti Yiè nKuyie nda cǎǎ kǎa nitipòtìi kǎu kǎa nǎa ntehǎúnte, kǎsuǎ nkǎnǎa ndibenkèrì, kǎa botí kǎbe níi nnǎa nha kpéi mbè dǎ dii mǎnni kǎparikè. ²² Kè menie mmiè nta a pǎuti a nitipòtìi kǎu kǎa suǎ. Kòo nitipòkùu cǎutè ke dǎ: Dè mme ndò.

²³ Kè ikuó niùtìi wǎri yetannò yeiye ò bǎi nyè kǎ yè dǎténè menétiime, ²⁴ ke bo nii nhonitipòkù de kó menétiime mǎmmè mèè tǎuní meyei nkòo yǎ de kó menétiime. ²⁵ Kè ikuó niùtìi cǎutè muyuo mǎpútímè kǎmu kǎ mù benke ti Yiè nKuyie kǎ mù kǎtenè diwǎǎtǎnni borè, ²⁶ kǎfǎótè de kó muyuo nkè mù ndò ndibenkèrì kòo mù tǎu ndiwǎǎtǎnni ìnkè ke né na kǎnni nde kó menie nhonitipòkù. ²⁷ Kòo mè yǎ ke sǎ nhò mènke duónèmu onitidǎu tǎu ke sou, kè de kó menétiime mèè tǎ kusǎnkù ta o pǎuti mè bo nte kòo nitipòtìi kǎu, kòo nǎa ntehǎúnte, kǎsuǎ nkǎnǎa ndibenkèrì kòo botí kǎbe níi bǎi nho kpéi bè dǎ dii mǎnni kǎparikè. ²⁸ Kè dè me nsǎ nhò í duónè onitidǎu tǎu ke dǎ mpái pái kè dè sǎ nhò í sǎu omáa meyei mmamè báa ò tǔǎkení kòo nsǎkè ke pǎi ibí.

²⁹ De kó ikuó tǎ mǎpútímè kpèyi nyi, ke tukúnè onitipòkù wèè bo nye nkòo nitidǎu tǎu ò duónè kóo sǎnkùnnè. ³⁰ Kè dè me ndò nhonitipòkù í dǎǎ dǎmarè kòo dǎu yóu mèè kpéi nho ìnkè kè dǎe te, kòo ò kǎtenè ikuó niùtì borè kè ikuó niùtì ò dǎǎ de kó ikuó. ³¹ Bè í yóó sei nhonitidǎu ò wátì mèè kpéi nho pokù, kòo nitipòkù me mmènke me dǎǎmu wèè yóó tǎ de kó mucǎntimu.

6

Bèè cǎnnè Kuyie ndinùu bǎ kó ikuó

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mǎyiisi ke dǎ: ² Náké Isidayeeribe ke tǎ n yē nkòo nitidǎu yoo onitipòkù n cǎnnè dinùu ke bo soó ntiyùtì kè dǎe benke ò n cǎnnèmmè dinùu. ³ Ò bá nyǎ mmenǎa mbè tumè difǎè nè mǎtǎmè mèè muò, ò bá nyǎ mmenǎcǎduo, kè bè niú fínýí kó yebe ò báa yǎ de kó dinaabénni, ò me mbáa cǎákè fínýí kó yebe sǎuýè yoo yekpèrè. ⁴ De kó yewe wè n cǎnnè yè dinùu ye

mieke, ò báá di fínyĩ kperere marè, yetebe kó tiwéétì yoo ye kó mebii. ⁵ De kó yewe ò n cànnenè yè dinùù ye mieke kuponkù báá kááké o yuu yoo o deènfè kè de kó yewe ò n cànnenè yè dinùù yàa deènè. ⁶ De kó yewe ò n cànnenè yè dinùù ye mieke ò báá tóónnè ocũ. ⁷ Kòo cice nwe yoo o yō yoo o kóo kótì yoo o nantè yoo o tãũ ò báá ò tóónnè, kēsĩnkũnne omáà. Ò cǎámmu n kó mutǎmmú kpéi ke soké tiyùtì.

⁸ Ò soké yèè we tiyùtì ye mieke ò cǎámmu n kó mutǎmmú kpéi. ⁹ Kè dè me ndò nhòmòu ku o také metòntòmmè ke sĩnkũnne o yùtì diyìè yìènni yìè wèe kuó o yùtì kéwènkũnne omáà. ¹⁰ Diyìè niĩnni yìè kéwáá nsinónkpeé sǐdésì yoo yekpetínónkperere kó yepàà nyèdèè ké dè duó nyikuó niùtì metaummè tou bòrì nùù. ¹¹ Kè ikuó niùtìi féúté tèmáà meyei n cǐèmmè kpéi, kéféúté tetetè kétuo nkédeè kóò dǎò ikuó mēwènkũmè kpeyi, kóò wènkũnne ò tóónnèmmè ocũ ke sĩnte. De kó diyìè kòo wète kénáà nwèè cǎá. ¹² Kòo wète kécǎnnè omáà mepàmmè késoó ntiyùtì kéwáà ndipedabii dii mǎke dibenni òmáà ke di nni nféúté meyei nhũtímù kpéi, yewe yèè pēēté yè ténke í kaà nke yé ò sòò sĩnkũnnemè o yùtì.

¹³ Nte wèè n cànnenè dinùù de kó ikuó yó ndòmmè, kè de kó yewe dèè dii mǎnni wèe kǎte metaummè tou, ¹⁴ kèntǎnè o wũs ò yó n féúté ì dipedabii dii mǎke dibenni òmáà ke kpa kuyènkù ké di nni nféúté kétuo, nnè dipeserì dii mǎke dibenni òmáà ke kpa kuyènkù ke di nni nféúté meyei ncǐèmmè kpéi nnè dipedaà dii kpa kuyènkù metaummè kpéi. ¹⁵ Muyuo nsààmù bè àntenè mù mekùò nkó yekàtìndà demómbire nè muyuo mmùù í kǎorenè mutie mùù muuti pēè mu kó tipémpēntì ké tì waare mekùò nnè muyuo, ò yó m pǎ mù nè menàà mbè ãs yǎore mè. ¹⁶ Kòo dè tǎo demòu metaummè tou borè, kè ikuó niùtìi dè nni mbenke kéféúté, meyei ncǐèmmè kó fèǎfè nè fèè yóó tuo nhò n cànnenè dii nùù kpéi. ¹⁷ Kòò dèè ò n féúté dipedaà metaummè kpéi nké n duó mmuyuo mmùù í kǎorenè mutie mùù muuti mu kó yekàtìndà demómbire, kè ikuó niùtì n duó nde kó dipānni ké di yǎore menàà. ¹⁸ Kòò dèè, wèè n cànnenè dinùù wèe kuó o yùtì metaummè tou bòrìnnùù, kétúóté o yùtì ò kuó tì kéwènnénè metaummè kó fèǎfè kécóu. ¹⁹ Kè ikuó niùtìi túóté dipedaà kó kubakù kùù bènné kédeite muyuo mmùù í kǎorenè mutie mùù muuti mu kó dikàtìndà òmáà demómbire mieke nè mu kó kupémpēnkù kùmáà, ké dè duó nwèè n cànnenè dinùù ò kuó dii mǎnni o yùtì ke dèè. ²⁰ Ikuó niùtì mómumu nwèè yóó dè benke mí ndi Yiè nKuyie nkédǎò de kó ikuó, o kperere nde ke né mbúútì dicĩncĩnni kó kumaa ndi yòute kù ke m benke nè dikpèrì bè cǎnnè di. De mǎnni wèè n cànnenè dinùù ò bo na kéwète kǎyǎ menàà.

²¹ Wèè cànnenè mí ndi Yiè nKuyie ndinùù o kó ikuó nyi memme nè ò dò nkékuó ìi wũs ò dó kékuó dii yie, kòò mǎke yepārè ke bo yíé, dè í yete, ò né dò nkédǎòmu o korimù yìè ò n cànnenè dii nùù kó ikuó beké dè.

Ikuó niùtì níi bo pǎ mēè botí Kuyie nkó mesàà mbenitibè

²² Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi ke dǎ: ²³ Náké Anǎ nè o bí ke tú n yē mbè níi pǎ mesàà n kó benitibè Isidayeribe ke dǎ:

²⁴ Ti Yiè nKuyie ndi dǎò mesàà nké ndi kǎnké!

²⁵ Ti Yiè nKuyie ndi wénté fēnǎnsààfè ké di pǎ diwèi!

²⁶ Ti Yiè nKuyie nwénténí di bíékè ke dí duó ndiwèi!

²⁷ Bè níi yóó me nyú n yètìrì Isidayeribe ìnkè kè m bē dǎò mesàà.

7

Bè do pǎ sùu naasēĩ metaummè tou kó mutǎmmú kpéi

¹ Mɔ̀yɪisi dèè dī mɔ̀nni metaummè tou kó mudɔ̀rìmù ké dī còú mmekùò nké dī cǎnné nè dī nenti timɔ̀u nè diwũɔ̀tɔ̀nni nè dī kó tinenti timɔ̀u. Ò dè còú ndī mɔ̀nni mekùò nke dè cǎnné ke dèè, ² dè yìè kè Isidayeeribe cǎi kó bekótíbè bèè baké be naàmùnti bèè do ni mukàmmù kó mutōmmù kè bèè pāmmù yepārè. ³ Kè bèè tɔ̀ní be pārè metaummè tou ti Yìè nKuyie nyìkè, sinaasǎi sikuò ke sì dàátí tiyààti nè inààke tepítè nè ìdèi, bekótíbè bèdébè, tenaasāntè tēmáà, bá wè fènaàfè fēmáà. Kè bèè dè tɔ̀ní demɔ̀u metaummè tou borè. ⁴ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mɔ̀yɪisi ke dɔ̀: ⁵ Cɔ̀uté dè be borè, ké dè duó mmetaummè tou mí ndi Yìè nKuyie n tōmmù kpéi. Á dè duó nDefiibe bá wè o tōmmù dōmmè.

⁶ Kè Mɔ̀yɪisi tǔóté sinaasǎi nè inààke ké dè duó nDefiibe ⁷ kéduó nKerisonni naàmùnti kɔ̀be sinaasǎi sìdésì nè inààke inàà kéntū mbe tōmmù dōmmè, ⁸ kéduó mMedadi naàmùnti kɔ̀be sinaasǎi sinàà nè inààke ìni kéntū mbe tōmmù dōmmè. Ikuò nùtì Anɔ̀ birè Itamaa do bè ni kè bè pī mmù. ⁹ Bè í n duó nKeati kɔ̀be bìe mùmamù ke yé bembè do bukùmèmu ikuò nenti bè do dō nkéntu tì.

Bè pāmmù yèè pārè diwũɔ̀tɔ̀nni kpéi

¹⁰ Bè do cǎnnìnko dī yìè diwũɔ̀tɔ̀nni Kuyie nkpéi kè Isidayeeribe pāmmù yepārè diwũɔ̀tɔ̀nni kó mucǎnnimù kpéi, ké yè tɔ̀ní diwũɔ̀tɔ̀nni borè. ¹¹ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mɔ̀yɪisi ke dɔ̀: Bá dī yìè Isidayeeribe kó bekótíbè mièke òmáà nī tɔ̀ní yepārè kè bèè cǎnnénè diwũɔ̀tɔ̀nni Kuyie nkpéi.

¹²⁻⁸³ Mèmmè kè bè nkòrinnì bema bema be pārè.

Diyiè ketirì yìè Sudaa naàmùnkù kou, Nasɔ̀ birè Amminadabu.

Didèrì yìè Isakaa naàmùnkù kou Suaa birè nNetanneyedì.

Ditāānni yìè Sabunɔ̀ naàmùnkù kou Edonni birè Ediabu.

Dinaanni yìè Dubenni naàmùnkù kou Sedeuu birè Edisuu.

Dinumuri yìè Simmesɔ̀ naàmùnkù kou Sudisadaii birè Sedumieri.

Dikuónni yìè Kadi naàmùnkù kou Deuyedi birè Ediasafu.

Diyiènni yìè Efadaimmu naàmùnkù kou Ammiudi birè Edisama.

Diniínni yìè Manansee naàmùnkù kou Pedasuu birè Kammidiyeri.

Diyiè wéinnì yìè Bensamè naàmùnkù kou Kideoni birè Abidanni.

Diyiè pínni yìè Danni naàmùnkù kou Amisadaii birè Ayiesè.

Diyiè tepítè nè òmáà yìè Ase naàmùnkù kou Okadanni birè Pakiyedi.

Diyiè tepítè nè didèrì yìè Nefutadii naàmùnkù kou Enanni birè Aida.

Nte bá wè ò do tɔ̀ní yèè pārè:

Timátì péitì kó kubuuku cǎkù do bo cidóò òmáà nè sǎmpòrè nè timátì péitì kó dibuu dī yó mméinè meyi kè dī cǎkù mbo cidóò kó dikéè nè sǎmpó bè do kèété wèè cidóò nwe ti Yìè nKuyie ncǎtè kpéi. Kè Muyuo nsààmù mù àntenè mekùò nkè mù piéké dè kó yebɔ̀. Tidiitì kó dīpānni ndi.

Fesɔ̀bòòfè fēmáà fèè cǎkù bo kàdāammù tekòutè kè tihúuntì piéké dè mièke bè ò tuɔ̀ ntì.

Dinaadaa òmáà nè dipedabii dī mòke dibenni òmáà bè ò kuɔ̀ dī kētuɔ̀

nnè dibɔ̀daa meyi ncǎmmè kperè.

Inààke ìdèi, yepedakè yènnùmmù, yebɔ̀dakè yènnùmmù nè yepedabe yènnùmmù yèè mòke dibenni òmáà òmáà, bè ò féútè yè ti Yìè nKuyie mmetaummè kpéi.

⁸⁴ Isidayeeribe kó bekótíbè do pāmmù yèè pārè ke bo cǎnnénè diwũɔ̀tɔ̀nni Kuyie nkpéi, nte yè do wènné yemɔ̀u kémbomè: Timátì péitì kó tibuti tepítè nè tìdè nè yebɔ̀ tepítè nè yèdèè yèè yó mméinè meyi nnè isɔ̀bòòke tepítè nè ìdèi.

⁸⁵ Bá kùu buuku kó kucǎkù do bo cidóò òmáà ndi nè sǎmpó, bá dī buu kè dī kaku mbo cidóò òmáà kó dikéè nè sǎmpó, timátì péitì kó yebɔ̀ yenyè kè yè cǎkù

wēnné cidóòbè sipísidé nè bènàà. Bè kèété wèè cidóò nwe ti Yiè nKuyie ncīètè kpéí. ⁸⁶ Bá fèè sɔɔbòòfè kó kucéékù do bo kàdàammù tekòutè, kè ì mbo tepíítè nè idéì, kè de céékùu wēnné cidóò òmáà nè sámpó, kè tihúúnti bè tùò ntì piéké i miéke. ⁸⁷ Ké né mbúúti yenaadakè tepíítè nè yèdéè nè yepedakè tepíítè nè yèdéè nè yepedabè tepíítè nè yèdéè yèè màke dibenni òmáà òmáà. Bè do yóó kuò yè kétuò kéwēnnénè tidiiti kó yepārè nè yebòdakè tepíítè nè yèdéè bè yóó kuò yè meyei ncīémmè kpéí. ⁸⁸ Kè dèe wēnné yenaadakè sipísidé nè yènàà, yepedakè sipísikuò, yebòdakè sipísikuò yepedabè sipísikuò yèè màke dibenni òmáà òmáà. Bè yóó kuò yè metaummè kpéí. Bè do pā yèè pārè nye kè bè bo cánné diwũòtònni Kuyie nkpéí.

⁸⁹ Mòyiisi ta dii mōnni metaummè tou ké bo béinnè ti Yiè nKuyie kékéè ti Yiè nKuyie ntammè metaummè tɔu ìnkè beìnkèmbàribè kó sitenkaanì sidsèi cuokè sili còmmú metaummè tɔu ikuò nenti ā de kó kupòkù ìnkè. Memme kòò nkù nàànnè.

8

Kuyie ncīètè kó defitirè yó ntuò mmèè boti

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi ké dò: ² Náké Anɔ ké tú, kòò yóó cónné tefitíkèkètè, wèè dɔò kè tè nwetí de ìlkè, kè ifitìlì iyiekè mmí de ìlkè bíékè.

³ Kè Anɔ dɔò ti Yiè nKuyie ntì nàkémè Mòyiisi, kécónné tefitíkèkètè kè te fitìlì nwetí deyìlkè bíékè. ⁴ De kó tefitíkèkètè bè do yie mmesɔo mme ké tè uté, te tàrì nè te bàke nè dèè dò mmutepóó. Bè do tè dɔò kè tè ndònnè ti Yiè nKuyie ndo benke tèntè Mòyiisi.

Kuyie nnàkémè bè yóó cànnémè Defiibe

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ké dò: ⁶ Tāāté Isidayeeribe botí miéke Defiibe ké bè dɔò mēwénkùmmè kó ikuò. ⁷ Nte a yóó bè wénkùnnè mēè botí: Á bè miété ikuò kó menie kè bèe kuò be citi timɔu kéúú be yààti kéwenke. ⁸ Kàa dèè bèe tɔnì dinaadapànni nè muyuo nsààmù bè àntenè mù mekùò. Kàa túóté dinaadapànni tērì a yóó kuò di meyei ncīémmè kpéí. ⁹ Á duò nkè Defiibe kɔtení metaummè tou borè, kàa tí nyIsidayeeribe bēmɔu. ¹⁰ Kè Defiibe tɔónnì dii mōnni metaummè tou bōrì n yìlkè, á duò nkè Isidayeeribe bè nòó nsinɔu. ¹¹ Kè Anɔ bè túóté Isidayeeribe borè, ké bè nni m benke bè ɔɔ dɔòmè bè m pā dii pānni, kédeè kè bè né na kéta n kó mutōmmú. ¹² De kó difōnkúò kè Defiibe nòó mbe nɔu yenaadakè yò ìnkè, kàa féúté òmáà meyei ncīémmè kpéí, kéféúté diteri kétuò, kédɔò Defiibe mēwénkùmmè kó ikuò. ¹³ Kàa cònné dii mōnni Defiibe Anɔ nè o bí be ìlkè, fí m Mòyiisi á bè nni mbenke di ɔɔ m benke mēè botí dipānni. ¹⁴ Memme a yóó dɔòmè kécánné Defiibe Isidayeeribe cuokè kè bè ntú n kɔbe. ¹⁵ De mōnni ndi Defiibe bo namè kéketé n tōmmú metaummè tou miéke.

Memme a yóó bè wénkùnnemè nè mēwénkùmmè kó ikuò ké bè nni mbenke ké bè nni nduò. ¹⁶ Ké yé bè cāammèmu ké tú n kɔbe ké cɔuté Isidayeeribe bèè tu Mpo kó difòtìrì. ¹⁷ Isidayeeribe bèè tu Mpo mīi bè te, kétúóté n kùò dii yie bèè tu Mpo Esibiti miéke nè yíennì, mīi te bèè tu Mpo nè iwũɔ pēi ì bí iketiyei kè ì tu idaaì, de yie ndi m bè tāātémè. ¹⁸ Isidayeeribe bèè tu Mpo be kó difòtìrì ndi n túótémè Defiibe, ¹⁹ ké bè duò nhAnɔ nè o bí, m bè nhò duómmu kè bè bo mpī mmetaummè tou miéke mutōmmú Isidayeeribe kpéí. Bèè yó ndɔɔri mēwénkùmmè kó ikuò Isidayeeribe kè dèe yie nkè bè tɔónnè metaummè tou m báá bè poté.

²⁰ Mòyiisi nè Anòò nè Isidayeeribe sòmbe kè bèe tūnne ti Yiè nKuyie ndo nàké Mòyiisi ke dò bèe dòmè Defiibe, kè bèe me mbè dòò. ²¹ Kè Defiibee wénkūnne bemáà kéóú be yààti kè Anòò bè duó nti Yiè nKuyie nké bè dòò de kó ikuó, kédeè ké bè dòò mewénkūmè kpéyi, ké bè wénkūnne. ²² Mémme kè Defiibe né na kéketé be tōmmú metaummè tou miéke. Anòò nè o bí kè bè mbè ni ti Yiè nKuyie ndo ti nàké Mòyiisi Defiibe kpéi, kè bèe me ndòò.

²³ Kè ti Yiè nKuyie nyíé nàké Mòyiisi ke dò: ²⁴ Defiibe ní yó mmàke yebie nsipísidé nè yènnūmmù ndi kàa bè duó mmutōmmú metaummè tou miéke. ²⁵ Kè wèè tūòke yebie nsipísinnūmmù wèè yóu mutōmmú ke ténke bá mpí. ²⁶ Ò né bo na kénteénnè o kòbe mutōmmú metaummè tou miéke, ò né ténke bá mmàke o kōmu ò wetí mù. Defiibe tōmmú kó ikuó yó mme ndò.

9

Kuyie nnàké mē Isidayeeribe bè bo mbaàmmè diyentébanni

¹ Isidayeeribe do bo be benni didéri miéke nke nè bè yèmmè Esibiti otànkù ketiwè kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi Sinaii kó dikpàà miéke ke dò: ² Isidayeeribe dò nkémmbaàmmu diyentébanni n yè mbè ndi baà ndi mōnni. ³ Otànkù yie nkó diyie tepíítè nè dinaannì yie ndi dihuri, di yóó ketémè de kó dibanni. Dí ntū nde kó ikuó nè de kó itié n di nàké ke yè ndè ndōmmè.

⁴ Kè Mòyiisii nàké benitibè ke dò: Baánnè diyentébanni. ⁵ Kè bèe di baá nSinaii kó dikpàà miéke, otànkù ketiwè kó diyie tepíítè nè dinaannì yie kó dihuri. Kè Isidayeeribee dòò ti Yiè nKuyie nnàké ti Mòyiisi timòu.

⁶ Kè benitibè mabè mbo ke í nna ke baá ndiyentébanni bè kàáké mèè kpéi nhocū ke sīnte kéité de yie kékòte kényà Mòyiisi nè Anòò. ⁷ Ke dò: Ti kàáké mèè kpéi nhocū, ke sīnte deè bo nte kè ti báá pā ti Yiè nKuyie nyepārè Isidayeeribe tóbè kōme diyentébanni yieà? ⁸ Kè Mòyiisii bè tēnné ke dò: Ncōmmúnè dende kè n yà ti Yiè nKuyie mbo n nàké ti di kpéi.

⁹ Kè ti Yiè nKuyie nnàké Mòyiisi ke dò: ¹⁰ Nàké Isidayeeribe ke tú n yè ndíndi nè di yaábíò kòò mōu kàáké ocū ke sīnte yoo ò bo kupòòkù dēdētirè ò dò nkēbaámmu diyentébanni. ¹¹ Otànkù déri kó diyie tepíítè nè dinaannì kó dihuri ndi diyentébanni, de yie di ní cááké dipedabii kó imaa nnè pēè wèè í kōrenè mutie mùu muuti, ké ì cááké nè tikūnfāàti tiiti. ¹² Di ní báá di cááké kēsús nkè dēe wenté, di me mbáá kéété diksū mari. Dí ntū ndiyentébanni kó ikuó duó ke dōmmè. ¹³ Kòò mōu í sāū nhomáà, ò me nyí kòte kupòòkù ke né yóu ò bo baámmè diyentébanni kēpā mí ndi Yiè nKuyie ndipānni, de yie mbèe ò dēite o kòbe cuokè, kòò sēnté diyentébanni kó diyie n dōu ndi, o yei mbo o yuu ñnkè nke. ¹⁴ Kòò pòò mōu bo di cuokè ke dō kébaá ndiyentébanni, wèe tūnne diyentébanni kó itié nnè de kó ikuó duó ke dōmmè. Diyentébanni kó ikuó imáà ndi, wèe tu Isidayeeri o kpéi, nnè wèe tu opòò.

Diwetiri dàtinnémè metaummè tou

¹⁵ Bè cōnné dii yie Kuyie ntou metaummè tōu bo dii miéke kédeè kè diwetirìi kōtení ké di dàtinné kuyuoku kéndò mmuhāā nkè dè yāa wenté. ¹⁶ Kè dii sōoté ké mme ndò, ke ní ntú kuyie mmōnni diwetirìi kéntú muhāā nkēyènkè. ¹⁷ Kè diwetirìi ité dii mōnni Kuyie ntaummè tou ñnkè Isidayeeribee ité. Kè di kòte ke cōmmú dè, bèe de mbáté. ¹⁸ Kè Isidayeeribe mme ndōori, kè diwetirìi ité bèe ité, kè di cōmmú bèe báté, kè diwetirìi me nyí ité bè báá ité ti Yiè nKuyie ndo ti mbè nàké. ¹⁹ Kè diwetirìi cōmmú Kuyie ntou ñnkè ke yī yewe péu, Isidayeeribe múnke báá ité bè nde mbo ke pī ti Yiè nKuyie mbè nàké ti. ²⁰ Kè dè me ndò ndiwetirìi í

mònte bè mbo, kè ti Yiè nKuyie mme nyĩ bèe íté, bèe íté. ²¹ Di mònni mari diwetiri níí ncómmú Kuyie ntou ñnkè kuyuoku nè de bo wentémè, dikũnweñni kè di ìté bèe íté, yoo di ncómmú ke dò keyènkè kèmáà, kuyie nkùmáà, kè diwetiri ìté diì mònni bèe íté. ²² Yoo di dò yewe yèdéè, yoo otànkù yoo dibenni, kè diwetiri còmmú Kuyie ntou ñnkè ke í íté Isidayeeriibe nkari bè bàté dè, bè báá íté. Kè di me nyíté diì mònni bèe íté. ²³ Isidayeeriibe do ã nkè bè bàté bè nkarimu, kè ti Yiè nKuyie nyí yĩ: Íténè. Bè báá íté. Kè kù me nyĩ: Íténè! Bèe íté. Bè do tũ nti Yiè nKuyie mbè nàá tì nti nè Mòyiisi nùù mièke.

10

Kuyie nyëmmè bèe dòò yemátitâtehe

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi ke dò: ² Duó nkè bèe yie ntimáti péiti kédòò yemátitâtehe yèdéè, bè níí yóó ye nheé kè dí tíí, yoo bèe eé kè dí íté di bàté dè. ³ Bè níí yóó ye nheé kè Isidayeeriibe bemouu tíí nha borè metaummè tou borinùù. ⁴ Kè bè níí eé ditâteheù dimáà Isidayeeriibe kó bekótibè nè sikpààtibíi bèe dò nkétíí nha borè. ⁵ Kè bè me nheé ke iinè bèe kàri metaummè tou diyie yèni kèè bíékè bèe íté kékété. ⁶ Kè bè yíé ke eé ke iinè, kubakù cǎnku kǎbe íté kékété. ⁷ Kè di me ndó kétéí nyIsidayeeriibe bemou ndi, dí eé di báá iinè. ⁸ Anǎo bí ikuó niùbè bèe yó nheu yetâtehe, de yó ntú di kó ikuó nyi nè di yaábíó sǎǎ.

⁹ Kè di me mbàátí ke bo do di dootitabè bèe di fěũnko bembè mudoò, di eé ditâteheù kéiinè. Mí ndi Yiè nKuyie mmí nwèè di te n yóó dentenímu di kpéí nké di deeténè di dootitabè. ¹⁰ Kè di me nhǎnné tikpeiti nti yoo dibanni n kpéí nyoo otànkù pǎnwè kó dibanni, kè di yó n fié diì mònni iwũ kētuo nyoo metaummè kpéyi, dí eé ditâteheù kè n dentení di kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te.

BÈ ÌTÈME DITĀRÌ SINAI KÈ TÙÒKENÈ MǪABU TENKÈ MǪANKU

Bè dò nkényiiti mǎè botí be tĩrè

¹¹ Isidayeeriibe do yè Esibiti kémbo be benni dǎri otànkù dǎri kó diyie sipísidé kó diyie ndi, diwetiri ítemè Kuyie ntaummè tou metaummè tou bo diì mièke di ñnkè. ¹² Kè Isidayeeriibe íté Sinaii kó dikpǎa kédóóté bè dò nkékété mǎè botí. Kè diwetiri kǎte kécómmú Padanni kpǎa mièke. ¹³ Mǎè do tú kuce meketimè bè ítemè kǎntũ ti Yiè nKuyie ndo ti nǎkémè Mòyiisi kòo tì mbè nǎké.

¹⁴⁻¹⁶ Sudaa kó ditĩnni kǎbe nè Isakaa kperi kǎbe nè Sabunǎo kperi kǎbe bèe yó ntú beketibè kéiténè be kó mecannimè kè Amminadabu bire Nasǎǎ nni Sudaa kǎbe kó dihǎǎpǎntĩnni. Kè Suaa Netanneyeedi nni Isakaa kǎbe kó dihǎǎpǎntĩnni kè Edonni bire Ediabunni Sabunǎo kǎbe kó dihǎǎpǎntĩnni.

¹⁷ Kè bèe uuté metaummè tou kékpeú. Kerisonni bí nè Medadi kpéyi bèe do te bè bo ndi tǎumè kè bèe tǎ kékété.

¹⁸⁻²⁰ Be kó difǎnkúò kè Dubenni kó ditĩnni kǎbe nè Simmeǎǎ kó ditĩnni nè Kadi kó ditĩnni kǎbe kè bèe ntú bedéríbè kékéténè be kó mecannimè kè Sedeuu bire Edisuu nni Dubenni kó dihǎǎpǎntĩnni. Kè Sudisadaai bire Sedumieri nni Simmeǎǎ kó dihǎǎpǎntĩnni. Kè Deuyeedi bire Ediasifu nni Kadi kó dihǎǎpǎntĩnni.

²¹ Be kó difǎnkúò kè Keati naàmũnkù kǎbe bèe tǎu Kuyie ntaummè tou kè bèe kété, Defiibe tǎbè do niitému kécónné metaummè tou kè bè bo ntuòkòo.

²²⁻²⁴ Be kó difǎnkúò kè Efadaimmu kó ditĩnni kǎbe nè Manansee kó ditĩnni kǎbe nè Bensamee kó ditĩnni kǎbe kè bèe ntú betǎǎmbè kékété nè be kó mecannimè kè Ammiudi bire Edisama nni Efadaimmu kó dihǎǎpǎntĩnni kè

Pedasuu birɛ Kammiɗiyɛɛri nni Manansee kɔbe kó diháāpòntĩnni kɛ Kideonii birɛ Abidanni nni Bensamɛɛ kɔbe kó diháāpòntĩnni

²⁵⁻²⁷ Bɛ kó difɔnkúò kɛ Danni kɔbe kó ditĩnni nɛ Asɛɛ kɔbe kó ditĩnni nɛ Nɛfutadii kɔbe kó ditĩnni kɛ bɛɛ yāā nɛnafɛ fūð nɛ bɛ kó mɛcannimɛ. Kɛ Amisadaii birɛ Ayesɛɛ nni Danni kó diháāpòntĩnni kɛ Okadanni birɛ nni Asɛɛ kó diháāpòntĩnni kɛ Enanni birɛ Aida nni Nɛfutadii kó diháāpòntĩnni.

²⁸ Isidayɛɛribɛ kó yɛtĩrɛ do iiti miɛ mbotí nku bɛ āāpònkare kɛ keri.

Mɔyiisi do waámmɛ wɛ̀ɛ bo bɛ niitɛ kuce

²⁹ Mɛmmɛ kɛ Mɔyiisii náké o còkù Deuyɛɛdi, Mandiyāā èi kou kó dɛbirɛ Obabu kɛ dɔ: Ti kəri ti Yiɛ nKuyie nyɛ nkù yóó ti duó ndi èi ndi, yóu kɛ tí nneí, a yóó pɛtɛmu mɛsàà ti Yiɛ nKuyie nyɛ nkù yóó ti duó mmɛ. ³⁰ Kɛ Obabuu ò tɛ́nnɛ kɛ dɔ: N báá nɛi n kũnti n ciɛ nke n kɔbe borɛ. ³¹ Kɛ Mɔyiisi dɔ: Báá ti bɔntóo fɔ́ɔ yɛ dikpáà miɛke dɛ̀ɛ dɔ nkébatɛ, fɔ́ɔ dɔ nké tí niitɛ. ³² Kàa ti nɛinɛ kɛ ti Yiɛ nKuyie nti dɔ̀ɔ̀ dɔ̀̀ mɔ̀nni kù do yɛ nkù yóó ti dɔ̀ɔ̀ mɛ̀ɛ sàà a í yóó mɔ̀ntɛ a kɔmɛ.

³³ Mɛmmɛ kɛ bɛɛ íte ti Yiɛ nKuyie ntàri kɛmmɔke yɛwe yɛtāāti mucɛmmu kɛ Kuyie ntaummɛ tɔu ni bɛ ìkɛ, dɛ kó yɛwe yɛtāāti miɛke kɛ bo yà bɛ bo bátɛ dɛ. ³⁴ Bɛ do itɛ kuyie nku, kɛ Kuyie nkó diwɛtirì mbɛ dàátí. ³⁵ Kuyie ntaummɛ tɔu ketɛ̀ dɔ̀̀ mɔ̀nni kɛ Mɔyiisii kuónko kɛ dɔ: Kuyie, nyítɛ kécómmú! Kàa dootitɔ̀bɛ̀ ciɛtɛ̀, kàa níimbɛ ncokù a ìkɛ. ³⁶ Kɛ bɛ ìnnɛ dɔ̀̀ mɔ̀nni mɛtaummɛ tɔu wɛ̀ɛ pĩ̀kɛ kɛ dɔ: Ti Yiɛ nKuyie nwɛtɛnì kɛmbo a kɔbe kuwuɔ ndiekù Isidayɛɛribɛ cuokɛ.

11

Isidayɛɛribɛ do tù̀tɛnɛ̀mɛ ti Yiɛ nKuyie

¹ Diyiɛ marì kɛ Isidayɛɛribɛ tuute kékpannɛ ti Yiɛ nKuyie nkɛ kùu dɛ kɛ̀ kɛ̀ kɛ̀ ku miɛkɛ bɛ pɛikɛ kɛ kùu cũnní muhā́ nkɛ mùu cóútɛ bɛ karì kupíkù kùmáà. ² Kɛ bɛɛ kuónnɛ Mɔyiisi kòo bántɛ ti Yiɛ nKuyie nkɛ muhā́ nkú. ³ Kɛ bɛɛ yú dɛborɛ kɛ dɔ Tabedaa (dɛ̀ɛ tu kuhā́tòntònkù), kɛ yɛ̀ ti Yiɛ nKuyie ndo dɛ ncóummɛ bɛ karì.

Isidayɛɛribɛ do bekɛ̀mɛ Kuyie nyimaa

⁴ Kɛ kuní pĩ mbesĩntɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ do nɛ́nnɛ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ yɛ̀tì dɔ̀̀ mɔ̀nni Esibiti, Isidayɛɛribɛ móm̃m̃m̃bɛ̀ kɛ bɛɛ tuute kénkpannɛ ti Yiɛ nKuyie nkɛ tú: We mbo ti duó nyimaa nkɛ ti cááké? ⁵ Ti kpaá wúónnĩmu siyĩ̀ ti do cáá nsì Esibiti fààrɛ nɛ yɛpérɛ nɛ yɛyàà nwɛɛtìyɛ̀ nɛ tikũnfā̀tì nɛ yɛdimasirɛ dɛbotí dɛbotí. ⁶ Ti dɛ mpàà diɛ nke kɔnnɛ dikònni. Máññi mǎà mǎà baa né nwe yɛwe yɛm̃u.

⁷ Máññi do ã ndònnɛ mɛdibii mme kɛ pɛí. ⁸⁻⁹ Timaànti tìl̃ ã nwɛnnɛ dɛ kó tidiiti kɛyènni kɛyènkɛ mɔ̀nni. Kɛ dɛ wentɛ bɛɛ ciétóo kékóúnni, kéñaa nyoo bɛ̀ ti kébènnɛ, kɛ bɛ mɛ ndó bɛɛ dɔ̀ɔ̀ yɛp̃ompũ̃. Dɛ kó tidiiti naatí do ã ndònnɛ yekàtindà kó kunaatí nku.

Mɔyiisi kuónnɛ̀mɛ Kuyie

¹⁰ Kɛ Mɔyiisii keɛ Isidayɛɛribɛ tù̀tɛmɛ kɛ kpannɛ ti Yiɛ nKuyie mbá tɛ̀ɛ cĩtɛ̀ tɛ touku bòrìnùu. Kɛ ti Yiɛ nKuyie mmiɛke pɛikɛ mediɛ nkɛ Mɔyiisi yèmmɛ caàrɛ, ¹¹ kòo kuónnɛ ti Yiɛ nKuyie nkɛ dɔ: Kuyie mba nkprí nte kàa yóu kɛ tìl̃ nni ntù̀kɛnì? Dɛ yĩmɛ kàa n yɛtɛnɛ a kó mɛsàà, kɛ n tou nditɔu dii nke tú nni nni bɛ nnitìbɛ? ¹² Mũ̀ í pùó ndɛ kó kubotí, mũ̀ mɛ nyí kù pɛitɛ. Dɛ né yĩmɛ kàa tu nni mbɛ ù̀úkù kubíyòkù ã nhúúkumɛ ku birɛ, kɛ bɛ tannɛ diheì a do yɛ nha yóó duó ndi bɛ yembɛ? ¹³ M bo pɛtɛ dɛ imaa nkéduó nkubotí kuu? Bɛ n kuónnɛmu kɛ tú m bɛ duó nyimaa nkɛ bɛɛ cááké! ¹⁴ M báá na m mǎà kɛtɔ bɛnìtìbɛ̀ biɛ, dɛ kó

ditou n céesnèmu. ¹⁵ Kè dè yó nni ndò mmiè, a pànke n kuə. Kuyie mbáá yóu kè n ténke yà meyei mmiè, n da báámmu.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke dō: Tí nyIsidayeribe mieke bekotibaabè kè bè mbo sipísíyiekè. A yé kè bèè tu Isidayeribe mieke bekótíbè nè bèè baké, kè di kətení metaummè tou fí nnè be kécómmú. ¹⁷ N cutoomu ke bo da béinnè, n yóó bè duó mmuyaá nha məke mù botí nku, de mənni kè bè da teennè be nnitibè kó ditou, kàa ténke bá ndi tə amáa. ¹⁸ Á bè nàké kè bèe wénkunnə bemáa: Nanke di yóó cáákému imaa nke yé dū n kuónnèmmé mí ndi Yiè nKuyie nke tú: We mbo ti duó nyimaa nkè ti cááké? Ti do bo Esibiti ke yo nkunaatí nku! Nè de kpéí mí ndi Yiè nKuyie n yóó di duómmu imaa nkè di cááké. ¹⁹ Dè í tú diyie dimáa mieke, yoo yédéè yoo yènnəmmu yoo tɛpítə yoo sipísidé di yó nyi cáámmè. ²⁰ Di yó nyi cáá nkédeè otánkú nwe, di bo ciè nkékeè i nóú ké ì pè ke yé mí ndi Yiè nKuyie ndi bonèmmu kè di m bütinné ke kuò nke tú: Ba nte kè ti yènní Esibiti.

²¹ Kè Məyiisi dō: Benitibè bèè m bonè ke dō nkéna kékatə mudoò bè bo sikəupíkəusikuə ndi (600000) kàa tu a bo mbè duó nyimaa nke dō otánkàa! ²² Bá kè ti fié iwūš iməu bèe cááké kənsənnàa? Bá kè ti ũrí dāmèèrì kó siyĩ siməu bè bo cááké kənsənnàa?

²³ Kè ti Yiè nKuyie nténné Məyiisi ke dō: Mí ndi Yiè nKuyie n nòutə kúpúrìmaà? A yóó yəmu kənsə kè n da nàké tì bo dōd yoo tì báa dōd!

Kuyie ncūñnīmè ku yaá bekotibaabè ñnkè

²⁴ Kè Məyiisii yènní kénáké benitibè ti Yiè nKuyie nhò nàké tì, kédeè kətí nyIsidayeribe mieke bekotibaabè sipísíyiekè kéduó nkè bèe cómmú kéfité metaummè tou. ²⁵ Kè ti Yiè nKuyie ncúténí diwətiri mieke kébéinnè Məyiisi kéduó mmuyaá nhò məke mù botí bekotibaabè sipísíyiekè bembe. Kuyie nYaá mbe ta di mənni kè bè nnáa nKuyie mpāānāaṅtì de kó dimənni dimáa mieke, bè me nyí səké.

²⁶ Dè do sš mbekotibaabè sipísíyiekè bembe mieke bédébè bèe kpaaní bè baté dè, kòd məu yətiri tu Edidadi kòd təu kperi tú Mədadi, kè Kuyie nYaá ncúténí be ñnkè, bá bè í me nkətenímè metaummè tou, kè bèe keté kənnáa nKuyie mpāānāaṅtì. ²⁷ Kòd dapàa mməu coké kénáké Məyiisi ke dō: Edidadi nè Mədadi bè nàa nKuyie mpāānāaṅtì.

²⁸ De mənni Nunni bire Sosuwee wèè do neitinè Məyiisi nè o bíkəmbénti, kòd bēi nke dō: Okóti paa mbe kè bè bá nnáa nKuyie mpāānāaṅtì.

²⁹ Kè Məyiisii ò ténne ke dō: A yékkumu n kpéínáa? Mí n dō Kuyie nduómmu ku Yaá mbenitibè beməu kè bè nnáa nku pāānāaṅtì.

³⁰ Məmmə Məyiisi nè Isidayeribe kó bekótíbè kè bèe kò mbè baté dè.

Kuyie mbè duómmè yepèpère

³¹ Kè ti Yiè nKuyie nduənni kuyaakperikù makù dāmèèrì bíékè, kè kùu təní yepèpère kécóú mbe karì kè yèe fité tipitì timəu kédəú ntebatə mēsàa, kəmmənnè a bo cəmmə diyie dimáa mieke, kécóú ke iténə ketenkə ke mmənnè métiri òmáa. ³² Kè benitibè ntūš nke kou, ke yàa nyié nke kou kè dè yàa wenténko. Wèè tu ò í kou kè dè sū dè í ndónté cidóo sikəu sikəu kè bèe yè yenné kéfité be karì. ³³ Kè yè nkpaá ke ā be nò mieke bá bè mu nyí cááké ye kó imaa nkè ti Yiè nKuyie mmiəke be peike kè kùu bè poté kuyēiku diékù. ³⁴ Kè bèe yú deborè ke dō Kibodoti-Ataafa, dèè tu kuní kó kufōti, ke yé bè do de nkūnnémə kuní do pī mbè kè bè ndó kécááké imaa.

³⁵ Bè de nyitə kékatə kébatə Asədōti kékarì.

12

Midiyammu nè Anɔ bɛ tũtɛmɛ

¹ Kɛ Midiyammu nnáánnɛ Anɔ kɛ kpa Mɔyiisi tũótɛ mɛɛ kpɛí Kuusi botí kóo nitipòkù. ² Kɛ bɛ nnáá nke tú: Ti Yiè nKuyie nnáánnɛ Mɔyiisi mǎa ndi kɛ í ti náánnǎa?

Kɛ ti Yiè nKuyie nkeɛ. ³ Mɔyiisi do tú onìtì wɛɛ í mǎkɛ wɛnwe tɛfɛntɛ bá sǎmpó, bá òmǎu í bo kute nkù miɛkɛ wɛɛ ò dònɛ. ⁴ Dɛndɛ bàmbà kɛ ti Yiè nKuyie nnákɛ Mɔyiisi nè Anɔ nè Midiyammu kɛ dɔ: Dí kɛnì dimǎu, di tǎati mɛmmɛ mɛtaummɛ tou borɛ.

Kɛ bɛɛ kɛtɛ. ⁵ Kɛ ti Yiè nKuyie ncútɛnì diwɛtirì miɛkɛ kécómmú mɛtaummɛ tou bòrìnù kɛ yú Anɔ nè Midiyammu kɛ bɛɛ kɛtoɔ bɛdɛ. ⁶ Kɛ ti Yiè nKuyie mbɛ béinnɛ kɛ dɔ: Kɛntɛnɛ n yóó di náké tì, kòò mǎu tu di miɛkɛ mpǎánǎantì náantò mí nKuyie n yóó ò bɛnkɛ m mǎa nè mɛbɛnkùmɛ miɛkɛ nke, kɛ nhò náánnɛ tidǎuntì miɛkɛ. ⁷ N kóo tǎntì Mɔyiisi kpɛɛ í mɛ ndò, ò pǐ n nitibɛ mɛsǎa mmɛ. ⁸ Nɛ wɛnwe ti ò nnáá nke cóú ntítɔbɛ mbɛ kɛ dɛ feío, n yí ò náánnɛ yɛnǎanhǎntíyɛ, nh ǎ ò bɛnkɛmu m mǎa kòo yà n fɛnkù. Dɛ dòmɛ kɛ di í ò dé, wɛnwe n kóo tǎntì Mɔyiisi?

⁹ Mɛmmɛ ti Yiè nKuyie mmie kɛ bɛ yɛmɛ kɛ kùu ítɛ. ¹⁰ Diwɛtirì kǎátɛ dǐi mònɛni mɛtaummɛ tou ñnkɛ, kɛ bɛ nsó ntikòntì pǐ mMidiyammu kòo kǎntì pɛikɛ kɛ naá ntikòntì kɛ Anɔ ò yà kɛnsó ntikòntì tũ ò pǐ. ¹¹ Kòo náké Mɔyiisi kɛ dɔ: Áú n yiè! N da báámmu báá yóu kɛ mɛyɛi nti dòò mɛɛ do ti yǎ ñnkɛ, ti dòò tiyɛintì nti, ti cààrɛmu. ¹² N da báámmu a báá yóu kòo kǎntì dǎntɛ dǎntɛ bɛ pɛitɛ wɛ dicírì kpɛti kǎmɛ.

¹³ Kɛ Mɔyiisii kuónnɛ Kuyie nke dɔ: N da báámmu wɛéeroo kóò miɛkùnɛ.

¹⁴ Kɛ Kuyie nténnɛ Mɔyiisi kɛ dɔ: Kòo cice wɛɛ do ntũtɛ o ñkɛ tinóntũtũ, ifɛi naa bá nhò bo kɛ dɔ yɛwɛ yɛyiekǎa? Mɛɛ botí nku di dòmɛ kóò dɛnnɛ di kó dikarì, kɛ yɛwɛ yɛyiekɛ pɛéɛ kòò wɛtɛnì.

¹⁵ Mɛmmɛ kɛ bɛɛ dɛnnɛ Midiyammu bɛ karì kénkémmú yɛwɛ yɛyiekɛ bo pɛéɛtɛmɛ kòò wɛtɛnì kɛ bɛ né na kɛpɛéɛtɛ. ¹⁶ Dɛ kó difɔnkúò kɛ bɛɛ ítɛ Asɛdɔti kɛkɛtɛ kɛbátɛ Padanni kó dikpǎa.

13

Mɔyiisi tǎmmɛ bɛnitibɛ kɛ bɛ bo paatɛ Kannahǎa kó dihɛi

¹ Kɛ ti Yiè nKuyie nnákɛ Mɔyiisi kɛ dɔ: ² Á dɛitɛ Isidayɛeribɛ botí miɛkɛ bɛkotibaabɛ, bá kùu botí miɛkɛ onìtì òmǎa òmǎa kɛ bɛ tǎ nkɛ bɛɛ paatɛ Kannahǎa kó dihɛi n yɛ n yóó di dú ndi.

³ Kɛ Mɔyiisii tũnnɛ ti Yiè nKuyie nhò náké tì dɛndɛ Padanni kó dikpǎa miɛkɛ, kɛdɛi Isidayɛeribɛ miɛkɛ bɛkotibaabɛ kɛtɔ. ⁴ Ntɛ ò do tǎ mbɛ kó yɛyɛtɛ: Dubɛnni kó kubotí kou do tú Sakuu birɛ Sammuu.

⁵ Kɛ Simmɛǎ kó kubotí kou ntú Ɔɔrì birɛ Safati.

⁶ Kɛ Sudaa kó kubotí kou ntú Yɛfundɛ birɛ Kadɛbu.

⁷ Kɛ Isakaa kó kubotí kou ntú Sosɛfu birɛ Ikadi.

⁸ Kɛ Efadaimmu kó kubotí kou ntú Nunni birɛ Osea.

⁹ Kɛ Bɛnsamɛ kó kubotí kou ntú Dafuu birɛ Paditi.

¹⁰ Kɛ Sabunɔ kó kubotí kou ntú Sodi birɛ Kadiyɛɛdi.

¹¹ Kɛ Sosɛfu kó kubotí nè Manansee kaku kɛ bɛ kou ntú Susi birɛ Kadi.

¹² Kɛ Danni kó kubotí kou ntú Kemadi birɛ Amiyɛɛdi.

¹³ Kɛ Asɛ kó kubotí kou ntú Mikayɛeri birɛ Sɛfudi.

¹⁴ Kɛ Nɛfutadii kó kubotí kou ntú Fofisi birɛ Nabi.

¹⁵ Kɛ Kadi kó kubotí kou ntú Makii birɛ Ketuyɛɛdi.

¹⁶ Benitibè Məyiisi do tō mbè kè bè bo paaté diheì be yètè nye mēmmē. Kè Məyiisii yú Nunni birē Osea kè dō Sosuwee.

¹⁷ Kè Məyiisii bè tō nké bè nàké ke dō: Di kété kéta Kannahāā tenkè kubakù cānku bíékè, kēpēēté kédeke yetārē ĩnkè kó yehékè, ¹⁸ kēpaaté diheì mēsàà nkéyà di dōmmè nè benitibè bèè bo di mieke bè dōmmè, kè bè kpeñnì yoo bè cīnnì kè bè sū yoo bè í sū. ¹⁹ Dī paaté be tenkè dōmmè, kè kè wenni yoo kè sī, nè bè bo yèè ekè dōmmè, kè iduotí yè fité yoo yè feío, ²⁰ kényà kè ketenkè naati yoo kè sēē, kè titieti bo yoo ti kpa, yáúkūnnenè di kǎnti. Dī ntóni be tenkè kó yetebe.

Dè do sǒ ndetie mbè tu dè fínyĩ de be ketiyè biì diì mōnni ndi.

²¹ Kè bèè kòte kēpaaté Kannahāā tenkè, kétúóté Sinni kpàà kéntò kētuakenè Deobu Amati tenkè mǎnku, ²² kékòte kéta diheì kubakù cānku bíékè Ebunəó kó dīberímbèri, Anakii yaàbí tidadietì, Aimanii nè Sesaii nè Tadimaii be kó dikarì. Ebunəó kó diheì maá kè dè mmàke yebie nyèyiekè ndi kè bè né na kémaá Esibiti kperi bè tu di Taniisi. ²³ Kè bèè tuòke Esikəədi biriku kékəũ fínyĩ kó yebe teyùtè késeu nkudəú kébuutè benitibè bèdébè, nè yetebe teyè bè tu yè kèdènáti nè fikie kó yebe. ²⁴ Kè bèè yú dēborè ke dō Esikəədi biriku, dèè tu siyuu biriku, bè dè kəũ mēè kpéi yetebe kó siyuu.

Məyiisi do tō mbè kè bè bo paaté diheì bè konní kóò nàké ti

²⁵ Yewe sipísìnàà kó difōnkúò bèè do kòte diheì paatímù kè bèè konní, ²⁶ kékòte kényà Məyiisi nè Anəó nè Isidayeeribe sǎmbè Padanni kó dikpàà Kadēesi kó kutempē mmieke kè bè nàké bè yàní tiì kó dimàà, kè bè benkenè yetebe bè tóni yè de kó ketenkè. ²⁷ Kè bèè bè nàké ke dō: Ti kòtemu diheì a ti tō ndi tenkè mieke. Mómumu nwe mēnaamiè nnè mēcekùò ndè pūðmmu. Nte ti tóni yè tebe. ²⁸ Benitibè bèè bo de kó diheì mieke bèè né kpeñnì kè iduotí fité be ekè, kè ti yà ye mieke Anakii yaàbí tidadietì. ²⁹ Amadesiibe bèè bo kubakù cānku bíékè kó kutempē, kè Itiibe nè Sebusiibe nè Aməriibe kè bè bo yetārē ĩnkè, kè Kannahāā kòbe bo dàméèrì nè Suditēē de pēémme.

³⁰ De mōnni kè Kadēbuu duó nkè benitibè bèè kpànnè Məyiisi kè bè dō yúóó. Kòò dō: Tí kòtenè ti yóó bè namu kéfietè be tenkè.

³¹ Benitibè ò do nēinè bè kè bembè dō: Ti báá na kédokénè de kó benitibè, bè kpeñnìmu ke ti pēēté.

³² Kè bèè keté bè bo nsīnkūnkomè de kó ketenkè, kénnaá nyIsidayeeribe ke tú: De kó ketenkè yo mbenitibè mbe! Ti yà bèè nìtibè ke mieke bè tu tidadietì nti.

³³ Anakiiibe bèè kè bo, ti do bo be ìlkè ke do nyecádúò nye, kè bè múnke mme nti wúó.

14

Isidayeeribe yetemè Kuyie nkpeti

¹ Kè Isidayeeribe kó dītīnni tiitè yedabùò nké nyié nke kuò nkeyènkè keməu, ² kénkpànnè Məyiisi nè Anəó ke náá nke tú: Kè ti do nku Esibiti nwe yoo dikpàà mieke dè ntəũ. ³ Ba nte kè ti Yiè nKuyie nti tóni dikpàà diì mmieke kè ti dootitəbè bo ti kuò kéhéi ti pobè nè ti bí? Kè ti wētè Esibiti dè bá ntəũà?

⁴ Kè bè nnáá mbetəbè ke tú: Tí tāāténè wèè bo ntú ti kóo kpààti kēwētè Esibiti.

⁵ Məyiisi nè Anəó kè bèè do kēsīnnəó Isidayeeribe bəməu ìlkè. ⁶ Kè Nunni birē Sosuwee nè Yefundee birē Kadēbu bèè do kòte kēpaaté ketenkè kè bèè kērí be yààti, ⁷ kénáké Isidayeeribe bəməu tīnni ke dō: Ketenkè ti kòte ke yà kè, kè tu ketensààkè nke, diheì sààrì mómmonni. ⁸ Ti Yiè nKuyie nti kómmumu ke yóó ti tanné de kó ketenkè mēnaamiè nnè mēcekùò ndè pūð nkè, kè kè nti duó. ⁹ Ti báá

tuutenè Kuyie, ti báá yote de kó ketenkè kòbe. Ti yóó bè autému dimònni dimáa mieke. Be bokè cokému! Ti Yiè nKuyie nti bonèmu, di bá mbè dé.

Kuyie mmieke peikemè Isidayeeribe kè Mòyiisii kù bántè

¹⁰ Memme kè Isidayeeribe bemou tñnni nnáá nkétú, bè bo búótí Mòyiisi nè Anoo yetárè kékuo. Bè kpaá me nnáá nkè ti Yiè nKuyie nkó tikpeti cúténí metaummè tou ñnkè Isidayeeribe bemou nuò mmieke. ¹¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinè Mòyiisi ke dò: Dè yó nkááké de kè be nnitibè yóu bè bo nni nsenkumè? Dè yó nkááké de kè bèe yie n kpeti? M me ndòòmu tidièti be cuokè. ¹² N yóó bè bonté mutenkũũ mmu kè bèe kú kédeè pái pái kè n duó nkàa botii sũũ nké bè pèètè, kèkpenke kè bè pèètè.

¹³ Kè Mòyiisii náké ti Yiè nKuyie nke dò: Esibiti kòbe kèèmu fǝ̀ dènnemè a nitibè be èi mieke nè a kó muwérímú. ¹⁴ Dihèi dii nkòbe kèèmu fǝ̀ ti Yiè nKuyie nha bè bonèmè ke bè benkú amáa, kàa wetirì ò mbè diéké kuyie nké mbè mí keyènkè. ¹⁵ Kàa bè kùò dimònni dimáa mieke, bèè do kèè bè nàámmè a kpéi mbè bo yǝ, ¹⁶ fǝ̀ nti Yiè nKuyie nha yǝ̀ke a bo bè tannémè mme ketenkè a do yǝ̀ nha yóó bè duó nkè, deè te kàa bè kùò dikpáa mieke. ¹⁷ N Yiè nKuyie n da báámmu, benke a wérímú a búi nke yǝ̀ ndè ndòmmè. ¹⁸ A béimmu ke tú fǝ̀ nti Yiè nKuyie nha mieke boo, kàa sàa ndeu, kè benitibè ò nda caàri ke yetírí a kpeti, kàa mmi a me nhǝ́ í nwúónko oyeiwe ke òò kpetínné ibí i yembè yei nkpeí nnè be yaàbí kó iyaàbí. ¹⁹ Ti Yiè nKuyie nha sémmè deumu, cǝ̀ mbe kéndònnè a bè cǝ̀nkómè nè bè yèmè Esibiti ke tùòkenní yíe. ²⁰ Kè ti Yiè nKuyie ndò: A mè nni mbántèmè m bè cǝ̀mmu. ²¹ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu! Kè n kpeti piéké kutenkù kumou dè báa pǝ. ²² Bèè kó dimáa yà n kpeti nè n dòò tii dièti Esibiti nè dikpáa mieke, nè memme ke cǝ̀ké ke n yáú ke tùòke kuce tǝ̀pítè bá bè í yie n kpeti. ²³ M parikèmu be kóò mǝ̀u báa yà diheì n do yǝ̀ n yóó duó ndi be yembè, bèè n sènkèrì, be kóò mǝ̀u báa di yà. ²⁴ N kóo tǝ̀nti Kadebu yie kó meyèmmè me ncǝ̀ámmè, kòò yíe n kpeti timou, n yóo ò tannému de kó diheì ò kǝ̀te ke yà di, kòo yaàbí di tieke. ²⁵ Amadesiibe nè Kannahǝ́ kòbe mè mbomè kubiriku bíéké kó yehékè, di naa kǝ̀nté kǝ̀yè dikpáa kètũ̀nne kuce kùu yìènnè tipènti kóo dàmmèrì.

Kuyie nyũámmè ku kòbe to

²⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbéinè Mòyiisi nè Anoo ke dò: ²⁷ Dè yó nkááké de kè kubotí yeiku kuù nyóu kù bo nni nkpannèmè ke yetírí n kpeti? N kèèmu bè tùùte ke náa ntì. ²⁸ Náké be ke dò n tú: Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mǝ̀i búi, n yóó di dǝ̀ di náké tinti. ²⁹ Di yóó kú dikpáa mieke nke dǝ̀ndi bè kàa mbè kó dimáa kétúóté bèè mòke yebie nsipísidé kèndeètinko. Dǝ̀ndi bèè kó dimáa tùùte, ³⁰ di í tati ketenkè n do búi nképarikè ke dò n yóó di duó nkè, kè dè í tú Yefundee bire Kadebu nè Nunni bire Sosuwee. ³¹ Di yaàbí di do yǝ̀ mbè yóó di kuò kéheì i, n yóó i ntanné ketenkè di sènkèrì kè, kè i kè tieke. ³² Kè dǝ̀ndi bie di yóó kú dikpáa mieke nke. ³³ Di n yete mèè kpéi nte kè di bí yó nhǝ́ ndikpáa mieke ke dò yebie nsipísínàa ke fǝ̀ũ̀rì ke baanè di bo kúmè dimou kédeè. ³⁴ Yewe sipísínàa di do dòò yè di kǝ̀te dii mònni ke bo paaté ketenkè, yè bo naa nyebie nsipísínàa. Dibenni dimáa diyiè dimáa kpéi, di bo yà di yei nkó tiyeti kèbanté di bo yetemè n kpeti dè mòke mùu cántimu. ³⁵ Mí ndi Yiè nKuyie mmǝ̀i búi nke yóó tì dòò, kubotí yeiku kuù nkòbe bèè wènné ke yete n kpeti, bè yóó kú dikpáa dii mmieke nke, bá òmǝ̀u báa sú.

³⁶ De kó benitibè Mòyiisi do tǝ̀ mbè kè bèe kǝ̀te képaaté diheì kéwètení késukú betòbè kè bèe tuute kènsĩnkũ̀nko de kó ketenkè bè kǝ̀te ke yà kè. ³⁷ Bèè do tùùte ke nnáa ntii í wenni de kó ketenkè kpéi ti Yiè nKuyie ndo bè potému kè bèe do

ku ìikè kékú. ³⁸ Nunni bire Sosuwee nè Yefundee bire Kadebu beè do kpáá ke í nku bèè do kòte képaaté ketenkè be mieke.

Isidayeeribe dèmmumè ke né sǝ ndè ɔɔte

³⁹ Kè Mǝyiisii kòte kénáké Isidayeeribe bemǝu ti Yiè nKuyie nhò nàké ti kè bèe tiitè yedabùò. ⁴⁰ Kè dǝe wenté kè bèe pike cutè kédeke ditāri ìnkè kénnaante ke tú: Ti bantému ti cààrēmè, ti né bàátimu ke kǝri ti Yiè nKuyie nti duó ndiì eì. ⁴¹ Kè Mǝyiisii bè nàké ke dǝ: Dè dǝmmè kè di dó kéyete ti Yiè nKuyie nkpeti. Di í yóó na. ⁴² Báá kǝtenè ti Yiè nKuyie nyí di bonè, di báá benné kékǝte kè di dootitǝbè di kuǝ. ⁴³ Amadesiibe nè Kannahǝǝ kǝbe bèè bo di ìikè, bè yóó di fiému, di bùtinnému ti Yiè nKuyie, kù ténke í di bonè.

⁴⁴ Kè Isidayeeribe yete kékpénkǝnnè be to ke dǝ: Ti deètǝmu ditāri ìnkè kó kutempǝ. Kè Mǝyiisi yie me nni nkpaá be karì nè Kuyie ntaummè tǝu. ⁴⁵ Mǝmmè Amadesiibe nè Kannahǝǝ kǝbe cùténímè képoté Isidayeeribe ké mbè bèti ke kǝu kǝtuǝkenè ǝdimaa.

15

Kuyie nnàkémè bè yó nkù pǝǝ mmè botí tidiiti kó yepǝrè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǝyiisi ke dǝ: ² Náké Isidayeeribe ke dǝ n tú: Kè di ta dii mǝnni ketenkè n yǝ n yóó di duó nkè kè dí mbo, ³ kè di yó n féuté fǝǝfǝ kǝtuǝ nyoo metaummè kpéi, kòò mǝu me nyó n féuté fǝǝfǝ ò n cànnenè dii nùu kpéi, yoo ò baa dó ké m pǝ dipǝnni ndi, yoo dibanni mari kpéi, kòò yó n féuté fǝǝfǝ diǝfǝ nǝ, yoo fǝsǝmǝpǝfǝ, dipǝnni ndi dii kó kufǝǝku n naati, ⁴ wèe te fǝǝfǝ wèe waá mmuyuo nsààmù cidóò bètǝǝti ké mù àntenè mekǝsààmè dítiri nè dikée. ⁵ Kè dipebii me nni ndi de yiè ndó ké n féutémmè kǝtuǝ nyoo metaummè kpéi, wèe waá mmǝnaà ndítiri òmǝà nè dikée. ⁶ Kè dipedaà me nni ndi wèe waá mmuyuo nsààmù cidóò bèkuò ké mù àntenè mekǝsààmè dítiri bèdébè, ⁷ kéyǝrenè mǝnaà ndítiri bèdébè. Dipǝnni ndi dii kó kufǝǝku n naati. ⁸ Kè fǝnǝǝfǝ me nni nǝ ò yó n féutémmè kǝtuǝ nyoo metaummè kpéi, yoo ò dó ké n féuté fǝǝfǝ ò n cànnenè dii nùu kpéi. ⁹ Dinaadaà dimǝà wèe waá mmuyuo ncidóò bèwei, kéǝntenè mekuò ndítiri bètǝǝti, ¹⁰ kéyǝrenè difǝǝ dítiri bètǝǝti. Dipǝnni ndi dii kó kufǝǝku n naati.

¹¹⁻¹² Bá kè ì sǝ ke mamè di yó mǝ ndǝari bá fǝè ǝfǝ ìnkè kǝntǝ nǝ kuó duó ke dǝmmè, kè fǝnǝǝfǝ nǝ yoo dipedaà yoo dipedabii yoo tǝbuǝtè. ¹³ Isidayeeribe níi yóó me ndǝò bè m pǝ nyèè pǝrè ke tuò. Yepǝrè nyè yèè kó kufǝǝku n naati. ¹⁴ Bǝpǝǝbè bèè bo di cuokè yoo bèè kó bǝyǝaribè do kǝtení ké ndi bonè, be mieke kòò mǝu dó ké m pǝ mí ndi Yiè nKuyie ndipǝnni kǝtuǝ ò yóó me ndǝò. Dipǝnni ndi dii kó kufǝǝku n naati. ¹⁵ De kó ikuó yó mbomu dítinni dimǝu kpéi nsǝà nè di yaǝbíó opǝò kpéi nnè tǝhǝikǝmbite kpéi. Tǝhǝikǝmbite dǝarimè opǝò yóó mǝme ndǝari. ¹⁶ Ikuó imǝà yó nni nyi mǝdǝòrimè mǝmǝà, díndi nè bǝpǝǝbè bèè di bonè.

Bè bo mpǝǝmmè Kuyie ntidipǝnti kóo pǝǝ

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mǝyiisi ke dǝ: ¹⁸ Náké Isidayeeribe ke dǝ n tú: Kè di ta dii mǝnni ketenkè n di kǝrinè kèè mieke. ¹⁹ Kè di dǝò pǝǝbè ke bo cááké, dí deite mí ndi Yiè nKuyie n kǝrǝ. ²⁰⁻²¹ Kè di níi nǝa mmuyuo ke dǝò tipǝmpǝnti dí deite n kǝku, di ǝǝ deite mǝè botí tidiketiti mieke n kǝpeti, di tǝ puotì dii mǝnni kuyié. Di yó mǝme ndǝari sǝà nè di yaǝbíó.

Kè dè da kpǝténè kǝa cààrè a dò nkéféuté fǝè ǝfǝ

22-23 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Kè dè dò ndè di kpeténè ke di yeténè n duò nyii kuó Mòyiisi kòò i ndi tũo i kó ìmaì, kétúóté yíe nnè di bo mbomè nè di yaábíó, ²⁴ kè dè dò ndè kpeténè òmòu kè ditĩnni dimòu í yé ke yeténè ikuó maì, di wēnné kéwaá ndinaadaà, ké di nni nféúté kéwēnnénè muyuo mmùù àntenè mekùò nnè menaà kétuò nyikuó yēmmè. Dipānni ndi dii kó kufōōku n naati, dí waánnè dibòdaà meyei ncíēmmè kperi. ²⁵ Kè ikuó niùtìi dòò ditĩnni dimòu meyei ncíēmmè kó ikuó, kè n di cīē nke yé dè di kpeténèmmèmu. Kè dí tóní di diiti kó yepārè di yó m pā yè kétuò, kéfiénè meyei ncíēmmè kó iwūō ke yé dè di kpeténèmmèmu. ²⁶ De mōnni n yóó di cīēmmu di yei ndíndi Isidayeeribe nè bepòòbè bèè di bonè ke yé dè di kpeténèmmèmu dimòu.

²⁷ Kè dè me ndò ndè kpeténè onitì òmáà ndi kòò dòò meyei nwèe waá ndibòseri dii mòke dibenni dimáà ké di nni nféúté o yei ncíēmmè kpéí. ²⁸ Kè ikuó niùtìi ò dòò meyei nhūtímù kó ikuó metaummè tou ìikè kè nhò cīē, ²⁹ dīndi Isidayeeribe kè di kóò mòu nwe yoo opòò wèè di bonè ikuó imáà yóó nni nyi ìi tukúnè dè bo kpeténè wè, kòò yeténè ikuó.

³⁰ Kè wèè yie bo ncaàri ke yé, kòò tu Isidayeeribe nwe yoo ò tu opòò ò cààrè mí ndi Yiè nKuyie mmí nwe. Dí ò dènnè di cuokè. ³¹ De kóo niti botí ò sènkèrì mí ndi Yiè nKuyie n náànti nti ke caari n kuó, dí ò dèite di cuokè, o yei mbo o yuu ìnkè nke.

Wèè do yeténè teomputè kó ikuó

³² Isidayeeribe do bo dii mōnni dikpáà mieke, diyie mari kè bèmabèe yà òmòu kòò kau idéi teomputè yie ³³ kè bèe ò kòtenè Mòyiisi nè Anòò nè Isidayeeribe sòmbè borè, ³⁴ kéduó nkè bè nhò bàà ke yé ikuó mu ndo í nàkémè bè dò nkóò dòòmè. ³⁵ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: De kóo niti dò nkékuòmu, Isidayeeribe dimòu dí ò dènnè di kó dikari kóò bùótí yetárè kékuò.

³⁶ Mèmmè kè ditĩnni dimòuu ò dènnè be kari ké nhò buòti yetárè kòò yàà kúnè, ti Yiè nKuyie ndo nàkémè Mòyiisi ke nyē ndè ndòmmè.

Kuyie nyēmmè ku nìtibè nhāà iyaàyuó mbè yààti

³⁷ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: ³⁸ Á náké Isidayeeribe ke dò n tú: Dīndi nè di yaábíó di nhāà iyaàyuó ndi yààti, kè di níi ya ntiyààti di ānné mupaàkómmù mùù wūō tištì tìl dōnnè tìbedencēēti mu kó iyúó nti mánke. ³⁹ Di yààti níi nhā iyúó nkè di nyi yàu ke denniní n kuó mí ndi Yiè Kuyie nke tũ nyi yēmmè, ke bá ndòòri di yēmmè dó dè nè di nuò ndó dè, dè yàà bo nte kè dí m bútinne mí ndi Yiè nKuyie. ⁴⁰ Mèmmè di bo ndennimè n tannò yemòu. Ke dòòri yè yēmmè kè dèe benke ke dò ndi cáá nke tú n kòbe. ⁴¹ Mí ndi Yiè nKuyie m mii di te ke di dènnèní Esibiti kè di bo ntú n kòbe.

16

Kodee yetémè Kuyie nkpeti

¹ Defii mòu Keati naàmùnkù kou wèè do peité Isaadi kè Isaadi peité Kodee. Kòò sukú Dubenni naàmùnkù kòbe bètāāti, Ediabu bí Datanni nè Abidammu nè Pedeti bire Onni. ² Nè Isidayeeribe sikòusidè nè sipísìnùmmù (250), bèè do tú be botí mieke bekótibè ke ni be tĩrè kè be yetè feí. ³ Kè bèe cēēte Mòyiisi nè Anòò ké mbè kpànnè ke tú: Di terè tontému Isidayeeribe botí kumòu tu Kuyie nkòbe mbè, kè kù bè bonè. Dè yīme kè di dó ké nti baké.

⁴ Mòyiisi kèè dii mōnni de kó tināànti kèdo kēsīnnóò ketenkè, ⁵ kénáké Kodee nè o kó ditĩnni kòbe ke dò: Nanke dikūnweñni ti Yiè nKuyie mbo benke wèè tu ku kou, kù tāāté wè kòò cànné, kòò bo nkù tókunè, de yiè nweè yó nkù

tòkunè. ⁶ Né nte di dò nkédòòmè: Fǎ nKodee nè a kó ditǎnni kòbe bemou túóténè sisòsékébúkúsi, ⁷ di naa si ãnné muhǎǎ nkéyòore tihúúnti mu ìnkè ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìlkè, kè tí yà ti Yiè nKuyie nyóó tǎáté wè, wèè tu ku kou kù cànné wè. Díndi Defiibe di kpere dèè tonté.

⁸ Kè Mòyiisii wète kénáké Kodee ke dò: Kénténè díndi Defiibe, ⁹ dè í di sànnè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeriibe tũ nkù di tǎátémè Isidayeeriibe botí mièke, ke di yu ke di dòò ku tǎmbè kè di pǐ nku taummè tou mièke ku tǎmmú nè Isidayeeriibe bemou kó diyètìràà? ¹⁰ Kuyie nda yu fǎ nKodee nè a kòbe Defiibe bemou kè di kù tǎkénè kè di né tonté ke wanti kénáa nyikúò nùbàà? ¹¹ Fǎ nnè a kó ditǎnni kòbe di kpànnè ti Yiè nKuyie nku. Anò tu we kè di bo nhò sèí?

¹² Kè Mòyiisii tǎ nkè bè bo yúní Ediabu kó ibí Datanni nè Abidammu kè bèè ò tǎnné ke dò: Ti í kòroo? ¹³ A ti dènnení mēnaamiè nnè mēcekùò* dè pũ ò ndè, ke ti kǎtēnni dikpáà tēdǎntè tiè mmièke kè dè í da sànnè kàa wète ke dó ké nti kpàatìràà? ¹⁴ Ti yetemu! Biti biti a í ti niité mēnaamiè nnè mēcekùò ndè pũ ò ndè, a mē nyí ti duó nketenkè nè depaa nnè fínyí kó detie. A ti wúó ntiyũǎnti ntaà? Ti í kòroo!

¹⁵ Kè Mòyiisi mièke cúté mēdiè nkòò náké ti Yiè nKuyie nke dò: A báá cúté be pǎrè, n yí cúté be mǎu kóo sǎmmarímú, m mē nyí yeténè òmòu.

Kuyie mpùtémè Kodee nè Anò

¹⁶ Mēmme kè Mòyiisii náké Kodee ke dò: Nanke fǎ nnè a kó ditǎnni kòbe nè Anò, dí kǎtēni kécómmú mētaummè tou ìlkè. ¹⁷ A kòbe sikòusidè nè sipísìnùmmú (250), bá wè wèè túóté o sòsékébuute kéǎnné tihúúnti kǎtēni ti Yiè nKuyie tou ìlkè, fǎ nKodee nè Anò kè di múnke mē ndò.

¹⁸ Kè Kodee tí nyIsidayeeriibe nè o kòbe kè bèè yie mbá wè kòo túóté o sòsékébuute kéǎnné muhǎǎ, nkéyòore tihúúnti muhǎǎ nyínkè kékote kécómmú mētaummè tou bòrìnùu, Mòyiisi nè Anò kè bè múnke mē ndò. ¹⁹ Kè Kodee tí nyIsidayeeriibe bemou Mòyiisi nè Anò be ìlkè mētaummè tou bòrìnùu.

Kè ti Yiè nKuyie nkó tikpeti cútēni be ìnkè. ²⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi nè Anò ke dò: ²¹ Kénténè dimáà de kó benitibè, n yóó bè kùòmu dimònni dimáà.

²² Mòyiisi nè Anò kè bèè do kēsīnnóo ketenkè kékuónko ke dò: Áú Kuyie! Fǎ nwèè duò mmufòmmu dèè kó dimáà fòu, a mièke bo do kubotí kumou oniti omáà kó mēcààrīmè kpéinàà?

²³ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Mòyiisi ke dò: ²⁴ Á náké Isidayeeriibe botí kumou ke dò: Bèè kēnténè Kodee cǐtè nè Datanni nè Abidammu be kpesi.

²⁵ Mēmme kè Mòyiisii íte kénkəri Datanni nè Abidammu be borè kè Isidayeeriibe kó bekótibè ò tũ. ²⁶ Kòo náké ditǎnni ke dò: Kénténè benitidōnnibè biè ncǐ borè, di báá kááké dēmarè dèè tu be kpere di yàa bo kú be kó mēcààrīmè kpéi.

²⁷ Kè bèè íte ke dēténè Kodee cǐtè.

Datanni nè Abidammu bè do yènni kēncómmú be touti bòrè nye nè be pobè nè be bí nè be yaàbí. ²⁸ Kè Mòyiisii béi nke dò: Di yóó banté die nde ke dò ti Yiè nKuyie nkuu n tōnni kè m pī nde kó mutōmmú mumou kè dè í tú m mù pīnnè m mǎà kó muwērímú. ²⁹ Kè de kó benitibè ku mukũũ mbetòbè kō mmù ke í ku kè dè cànnè betòbè kōmmè ti Yiè nKuyie nkuu í n tōnni. ³⁰ Kè dè dò nti Yiè nKuyie

* **16:13** mēnaamiè nnè mēcekùò: Kuyie ndo dēnnení Isidayeeriibe ké bè náké ke dò kù yóó bè duó mēnaamiè nnè mēcekùò ndè pũ ò ndi èi ndi. Bè berínè dii mōnni dikpáà mièke kè tidiiti bè dōnté kè bè ñkpànnè Mòyiisi ke wète ke náa nde kó ditanfǔtìri ke né buò Esibiti èi, bè yènni kè. Wénté Mudennimù 3:8.

mbo dɔ̀d tidietì kpere marè, kè ketenkèe aate kémaáanko de kó benitibè nè dèè kó dimàa tu be kpere kè bèe ta kudɔ̀nkù befòùbè, di bo banté ke dò nde kó benitibè càarè ti Yiè nKuyie nku.

³¹ Mɔ̀yiisi kpaá ke me nnáa nkè ketenkèe yaté bè còmmú dè, ³² kéaate ké bè maáanko bembè nè be cɛ́ĩ kɔ̀be nè Kodee nè o kó difɛ́nni kɔ̀be nè be kpere demɔ̀. ³³ Kè bèe ta kudɔ̀nkù befòùbè nè be kpere bè mɔ̀ke dè, kè ketenkèe mutɛ́nnɛ. Mɛ̀mme bè kpaakemè be kɔ̀be Isidayeeribe cuokè. ³⁴ Bèè kó dimàa dè bo kè bèe keè be dabùò kéncooti ke tú: Tí cokénè ketenkè yàa bo ti maáanko! ³⁵ Mɛ̀mme kè ti Yiè nKuyie ncṹnní muháa nkè mùù cóútóo benitibè sikɔ̀usidè nè sipísìnùmmù (250) bembè bèè do tuò ntihúúntì.

17

Muháa ncòútémè Kodee kó difɛ́nni kɔ̀be

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔ̀yiisi ke dò: ² Náké Anɔ̀ birɛ Edeasaa ikuó nùtì ke tú n yɛ nwèe pùtè sisɔ̀sékébúkúsi kɛ́fũũ mmuháa. Ke yé bè sɛ̀ nni nduómmemu kè sɛ̀ tu n kpesi. ³ Bèè sɛ̀ tɔ̀ní kè bè ku ke yietì be yei. Dí sɛ̀ ma timátipenti kédari n wũ̀ɔ̀tɔ̀nni kè dè ndò mmebenkùmè Isidayeeribe bemɔ̀ kpéi.

⁴ Kè ikuó nùtì Edeasaa túóté disɔ̀wũ̀dè kó sisɔ̀sékébúkúsi de kó benitibè do tɔ̀ní sɛ̀ kè muháa nsì cóúté, kè bèe sɛ̀ ma timátipenti kédari diwũ̀ɔ̀tɔ̀nni. ⁵ Bè do ma tìl mátipenti kédari diwũ̀ɔ̀tɔ̀nni tìl do denniní Isidayeeribe òmɔ̀ ì dɔ̀mmè kɛ́ntuò ntihúúntì ti Yiè nKuyie nyiikè kè dè ì tú Anɔ̀ nè o yaábí, kè wèè mè dɔ̀d tìl tũ̀kɛ́ní Kodee nè o kɔ̀be tìl yóó ò tũ̀kɛ́ní ti Yiè nKuyie ndo me ntì náké Mɔ̀yiisi kòò tì mbè náké.

Isidayeeribe tũ̀témè

⁶ Kè dèè wenté kè Isidayeeribe ité be botí kumɔ̀ kénkpannè Mɔ̀yiisi nè Anɔ̀ ke tú: Díl kùò ti Yiè nKuyie nkɔ̀be.

⁷ Bè cɛ̀tɛ̀ dɛ̀l mɔ̀nni Mɔ̀yiisi nè Anɔ̀ kéwɛ̀tɛ̀ metaummè tou bíékè kénsó diwetirì dátinnè metaummè tou, kè bèe yà ti Yiè nKuyie nkó tikpetì. ⁸ Mɔ̀yiisi nè Anɔ̀ kè bèe kɔ̀te metaummè tou ìikè ⁹ kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔ̀yiisi ke dò: ¹⁰ Yènnè de kó difɛ́nni cuokè, n yóó bè kùumu dimɔ̀nni dimàa kè Mɔ̀yiisi nè Anɔ̀ kè bèe do késinnó ketenkè. ¹¹ Kè Mɔ̀yiisii náké Anɔ̀ ke dò: Túóté tesɔ̀sékébuute kédeite diwũ̀ɔ̀tɔ̀nni ìnkè kó muháa nkéánnè te mieke kɛ́tuò ntihúúntì kécokóo difɛ́nni borè, kédɔ̀d meyei ncɛ́mmè kó ikuó ke yé ti Yiè nKuyie mmieke cóútémè kè benitibè keté mukũũ.

¹² Kè Anɔ̀ túóté tesɔ̀sékébuute nè muháa Mɔ̀yiisi tì nhò náké ke yé ndè ndòmmè, kécokóo difɛ́nni cuokè, kénsó benitibè keté mukũũ, kòo tuò ntihúúntì kédɔ̀d meyei ncɛ́mmè kó ikuó Isidayeeribe kpéi, ¹³ kéncoómmú becíribè nè befòùbè be cuokè kè ti Yiè nKuyie mbè poté kùu yɛ́ĩkúu cómmú. ¹⁴ Benitibè bèè do ku bè do bo tekɔ̀upíítè nè sikɔ̀upísìnà nè sikɔ̀usiyeikè ndi (14700) ké né mbúútì bèè do ku Kodee kó mɛ̀càarimè kpéi. ¹⁵ Kè Anɔ̀ wɛ́tení Mɔ̀yiisi borè metaummè tou bòrìnù, kè ti Yiè nKuyie mbè poté kùu yɛ́ĩkúu cómmú.

Anɔ̀ kó kupàati yèmmè tifaàti

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔ̀yiisi ke dò: ¹⁷ Á náké Isidayeeribe wuò ntepiítè nè ìdèi, bá kùu wuò nkè ku kóo kpàati da tɔ̀ní kupàati. A yóó ì cuó kè ì mbo tepíítè nè ìdèi nyi, kàa wàri bá kùu wuò nkóo kpàati tɔ̀ní kùu pàati ìnkè de kó kuwuò nyètìrì, ¹⁸ kéwàri Defii kó kupàati ìnkè Anɔ̀ kó diyètìrì. Mɛ̀mme bá kùu wuò nkóo kpàati yó mmakemè kupàati. ¹⁹ A yóó ì dɔ̀ú mmetaummè tou mieke nke

Kuyie ntaummè tɔu ìikè, mí nnè fɔ̃ nti ɔ̃ máá dè. ²⁰ Onìtì wèè kó kupààti bo ye tifaàti weñwe n tãátémè. De mǎnni kè m paa nyesáambè Isidayeeribe di sáá nyè.

²¹ Kè Mɔyiisii ti nàké Isidayeeribe wuɔ ntepiítè nè ìdèi mieke bá kùu wuɔ nkè ku kóo kpààti tɔnì kupààti be wuɔ ndò ndòmmè imɔu kè ì wènnè tepiítè nè ìdèi, kè Anɔ kaku nsoké i cuokè. ²² Kè Mɔyiisi i tannè metaummè tou mieke kè i dɔú ti Yiè nKuyie nyìkè metaummè tɔu borè. ²³ Kè dèe wenté kè Mɔyiisi mbo tuɔkoo ke sɔ̃ nhAnɔ Defii kó kuwu nkou kó kupààti yè tifaàti ke pòrí ke peité yebe kè yè bi. ²⁴ Kè Mɔyiisii i kouté imɔu ti Yiè nKuyie nyìkè kékɔtenè kébenke Isidayeeribe kè bèe i yà bɛmɔu, bá wè kòo túóté o kaku. ²⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyíe kénáké Mɔyiisi ke dɔ: Dɔú nhAnɔ kó kupààti ikuɔ tɔu ìikè, kè kù ndò ndibenkèrì de kó itookperì yembè kpéi. De mǎnni kè m paa nyesáambè bè di sáá nyè, kè yè tũ̀kení m borè kè bè ténke báá kú.

²⁶ Kè Mɔyiisii dɔ̀ ti Yiè nKuyie nhò nàké ti.

Ikuɔ niùbè nè Defiibe dò nkémpĩ mmùu tǎmmú

²⁷ De mǎnni kè Isidayeeribe nàké Mɔyiisi ke dɔ: Ti yóó kúmu, ti kumu ke dèe. ²⁸ Kòò mɔ̀u tǎnnè metaummè tou ò ɔ̃ kúmu, ti yóó me nhɔ nke yàa deèa?

18

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Anɔ ke dɔ: Kòò mɔ̀u yeténè metaummè tou fɔ̃ nnè a bí dũ te meyetímè. Kòò mɔ̀u cààrè ikuɔ tǎmmú dũ te de kó mecaàrìmè. ² A yú a cice naàmùnkù kɔbe Defiibe kè bè da wènnénè kè nda teennè mutǎmmú. Fɔ̃ nnè a bí dũ ní yóó ta metaummè tou képi nyikuɔ tǎmmú metaummè tɔu ìikè. ³ Bèè yó nda teennè metaummè tou dimɔu kó mutǎmmú bè né báá tǎnnè ikuɔ nentì matì yoo diwũtǎnni, kè dèe yie nkè di báá kú kè bè wènnénè. ⁴ Bèè yó nda wènnè ke da teennè metaummè tou kó mutǎmmú mumɔu, wèè í tú Defii botí kou ò báá di wènnénè mutǎmmú. ⁵ Fɔ̃ nnè a bí dũ te metaummè tou nè diwũtǎnni de kó mutǎmmú kè dèe yie nkè m mieke báá do Isidayeeribe. ⁶ Mũ tãátè a kɔbe Defiibe Isidayeeribe cuokè, bè tu n kɔbe mbe kè m bè nda duɔ nkè bè bo mpĩ mmetaummè tou kó mutǎmmú. ⁷ Fɔ̃ nhAnɔ nè a bí n duɔ ndí mbe ikuɔ kó mutǎmmú diwũtǎnni ìnkè nè ikuɔ nentì kó kufáá nkuyàakù pi kù, n duɔ ndí mbe de kó mutǎmmú, wèè í tú Defii botí kou ke dè tǎnnè ò kumu.

Ikuɔ niùbè dò nkénte dè

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Anɔ ke dɔ: Mũ da duɔ nkàa bo ndake Isidayeeribe m pã nyèè pãrè kpéi, a ní yóó de ndeite dèè tu a kperè, n da còu mme kùò mmeè kpéi nke da cànné fɔ̃ nnè a bí n tǎmmú kpéi, de kó ikuɔ yó mbomu sáa nè a yaábíó. ⁹ Nte dèè yó ntú a kperè, bè m pã nyèè pãrè mieke, kémbúútì yèè yóó tuɔ. Muyuo nkó yepãrè nè bè n fié ì wũɔ meyei ncíémmè kpéi nnè meyei nhũtímù kpéi. Bè m pã nyèè pãrè kó dimàà tu a kpeye nye fɔ̃ nnè a yaábíó. ¹⁰ Dũ ní dè di dè tu n kperè nde, benitidaabè bèè bo di cɛ́i bè bo na ké dè di. ¹¹ Nte deterè dèè ní yó ntú a kperè Isidayeeribe dèite dèè kó dimàà ke m pã ke dè nni nyòute, n dè nda duómmu fɔ̃ nnè a yaábíó initidaaì nè initipòì. Bèè kó dimàà bo a cɛ́tè ke wenni bè bo na ké dè di. ¹² N di duómmu tidiketiti kó yepãrè sàayè Isidayeeribe m pã nyè: Mèkùò nnè menaa nnè tidiiti bè tu ti bèdée. ¹³ Be èi kó tidiketiti bè m pã ntù kó dimàà, n ti n di duómmu bèè kó dimàà bo di cɛ́i ke wenni bè bo na ké dè di. ¹⁴ Kè Isidayeeribe ní m pã dè ke tú bè dè nni m pãmu sáa, dũ yó ndè te. ¹⁵ Isidayeeribe bèè tu Mpo nè be wũɔ ketiyi bè m pã ndè tu di kperè nde. Bèè tu Mpo bè ní bè ndi donténè, kè fèðfè ketifè mafè tu bè í n feu fè bèè fè ndi donténè. ¹⁶ Denitidabire dèè màke otànkù omáa de donku dò

nkémbo mēdítibii mmēnūmmù ndi bè kèétémè metaummè tou kpéí, mēè cēékù bo kàdàammù tēpíítè. ¹⁷ Kè fēnààfè nfe yoo fēpièfè yoo tēbuatè dè peité ìì bí idaaì mēketimè, bè ì nni nfeumu, bè báá wētè ké ì ndi donténè, dí ì nni nféúté kécóú mmeyĩ ndiwũstònni, kētuò ndèè tu mēkùò nkperè, dipānni ndi dīi kó kufōōku n naati. ¹⁸ Imaa ntu di kpēyi nyi, kēyíénè di n yòùtè ì, dicīncīnni nè dikpèrì youri.

¹⁹ Isidayēeribè ã ã dēite yèè pā̀rè ké m pā̀, n yè ndi duómmu dīndi nè di yaàbíó, initidaaì nè initipòì, dè kó metaummè yó mbomu, n di dōúnnè dīi nùù ndi sǎ̀.

Ikuó niùbè Defiibè dò nkénte dè

²⁰ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Anǎo kè dǎ: N duó nkèè tenkè Isidayēeribè, kè mièkè a í yó mmǎkè a kǎkè, mīi yó ntú a kpere Isidayēeribè cuokè. ²¹ Dīndi Defiibè, kè Isidayēeribè níi dēite bè mǎkè dè mièkè depííndè kè m pā̀, n dè ndi duómmu di pī mmùù tōmmú kpéí metaummè tou. ²² Isidayēeribè sǎmbè bá ntǎkunè metaummè tou bè yàà bo cé mbemáà mēyēi nkékú. ²³ Dīndi Defiibè dīi mǎà yó mpī mmetaummè tou kó mutōmmú, kòò mǎù yeténè metaummè tou dīi tē dè kó mēyetimè, dè kó ikuó yó mbomu sǎ̀. Di í yó mmǎkè di kó kētenkè Isidayēeribè tǎbè cuokè. ²⁴ Isidayēeribè ã ã dēite dè bè mǎkè dè mièkè dèè tu depííndè ké m pā̀, n dè ndi duómmu. Dèè tē kè n tu di í yó mmǎkè di kó kētenkè Isidayēeribè cuokè.

²⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mǎyiisi kè dǎ: ²⁶ Á náké Defiibè kè tú n yē nkè Isidayēeribè níi dēite bè mǎkè dè mièkè dèè tu depííndè n yē mbè ndi duò ndè kè bē duó, bēè dēite dè mièkè dèè tu depííndè ké n duó. ²⁷ Dèè múnkè yó ntú bē kpere bè mǎkè dè kó depííndè. Bē kǎbè dēite mēè botí tidiiti kó depííndè nè menaà nkè dè mbè duó. ²⁸ Bè níi dēite Isidayēeribè dēite dè bè mǎkè dè mièkè, dèè tu depííndè ké bè duó, bēè dēite depííndè dè mièkè n kpere nde, dí dè duó nyikuó niùti Anǎo. ²⁹ Bè yó ndi duò nyèè pā̀rè yemǎu ìnkè di níi dēite bá dīi pānni ìnkè dèè tu desààrè kécánnè n kpéí, n kpere nde. ³⁰ Náké bē kè bè dēite dīi mǎnni dèè tu desààrè n kpere tú dè, kè cǎnnè dèè kpaá dè tu bē kpere nde. Kéndōnnè Isidayēeribè ã ã súómmè bē diiti nè bē naà. ³¹ Di bo na ké dè di bá kèè bíékè nè di cēí kǎbè bē mǎu. Dè tu di kó tiyeti nti mutōmmú di pī mmù metaummè tou mu kpéí. ³² Di dēite dīi mǎnni dèè tu desààrè n kpere tú dè, kè n duó, dí di desǎnnè. Dè mǎnni dè í tú mēyēi, di yó mme ndǎori kè báá sīnkūnnè Isidayēeribè m pā̀ nyèè pā̀rè kékú.

19

Fēnààwũǎfè kó mutápeí nkó ikuó yó ndòmmè

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mǎyiisi nè Anǎo kè dǎ: ² Mí ndi Yiè nKuyie mīi di dōúnnè ikuó. Dí náké Isidayēeribè kè tú n yē mbèè waá nfēnààwũǎfè fèè í mǎkè kuyènkù bá sǎmpó, bè mu nyí buú nfè kudǎú kè fè dùò. ³ Kè di fè duó nyikuó niùti Edeasaa kòò fè dēnnè dihéi mǎnku kè dí fè fèúté o ììkè. ⁴ Kè ikuó niùti Edeasaa pǎdè o nóm̄bii fē yĩ nkémíété metaummè tou bòrìnni kucè mēyiekè. ⁵ Kè dí fè tǎò nkenkè ikuó niùti ììkè kētuò nfe yĩ nnè fē mǎa nnè fē kǎnkù nè fē piti. ⁶ Kè ikuó niùti waá mmutie bè tu mù sètìrì mu kó kudǎú nè bè tu mù isópù mu kǎku nè tipèciti tìi to mmewũ ñké dè wēnnè kēānnè muhǎá mbè tǎò mmùù mièkè fēnààfè. ⁷ Kòò dèè wèè sú o yààti kēwuò kè né na kékò mbè bàtè dè. Ò yó nsīmmu kētuòkenè kuyuoku. ⁸ Wèè tǎò nfēnààfè kòò sú o yààti, kēwuò. Ò yó nsīmmu kētuòkenè kuyuoku. ⁹ Oniti wèè í sǎũ nhomáà kè wèè kouté mutápeí mbè tǎò nfèè nààfè kǎmu, ké mù fūtenè bē karì kécóú ndibòrì bè tǎātè di dè kpéí, kè mù mbo Isidayēeribè kpéí kè bè mmù dǎòrinè mēwénkūmmè kó mēniè. Dè kó ikuó yó ndònnè mēyēi ncīémmè kpēyi nyi. ¹⁰ Wèè kouté dè kó fēnààfè

kó mutápeí nwèe óú o yààtì ò yó nsĩmmu kétuakenè kuyuoku. De kó ikuó yó mbomu Isidayeeribe kpéí nnè bepòdbè bèè bè bonè.

Wèè sĩnte ò bo wénkũnne mènè botí omáa

¹¹ Kè wèè kàáké ocũ, bá wèè cũ botí cénke ò sĩntemu, kénsĩ nke dà yewe yèyiekè. ¹² Wèè wuonè mmewénkũmè kó menie diyie tǎǎnni nè diyiénni ke né na kéwenke. Kòò í wùò diyie tǎǎnni nè diyiénni ò báá wenke. ¹³ Wèè bo kàáké ocũ ke í nwùonè mewénkũmè kó menie nhò sĩnkũnko mí ndi Yiè nKuyie n cĩètè nte, de yiè mbèè ò dènnè Isidayeeribe cuokè, ò sĩmmu ke yé ò í wùòmè ikuó kó menie.

¹⁴ Ntenè ikuó tɛi: Kòò mǎu ku ditou mari mièke kè wèè ta di mièke ò sĩntemu wenwe nè bèè bo di mièke kénsĩ nke dà yewe yèyiekè. ¹⁵ Tinènti tì kó dimàà bo mbo de kó ditou mièke ke í pòke ke bou teitei tì sĩntemu. ¹⁶ Kòò mǎu kèrí dikpáa mièke ke kàáké ocũ bè kùò wè yoo ò na òmǎu kó yekũǎ yoo kufǎti ò sĩntemu ke yó nsĩ nke dà yewe yèyiekè. ¹⁷ Kòò niti sĩnte kè di yóó ò wénkũnne, dí waá nfenaàwũǎfè fenfè bè kùò fè kó mutápeí nkéǎnné dibuu mièke kéǎnné menie. ¹⁸ Kè di dèè oniti wèè í sǎũ nhomáa wèè waá isópù kó kudǎu képǎtè de kó menie nkémíété míété de kó ditou nè tinènti nè benitibè bèè kó dimàà bo de kó ditou mièke nè wèè kàáké bè kùò wè yoo ò na òmǎu kó yekũǎ yoo ò na kufǎti. ¹⁹ Oniti wèè í sǎũ nhomáa wèè yóó míété menie nhoniti wèè sǎũ nhomáa diyie tǎǎnni nè diyiénni. Diyiénni yiè wèè óú o yààtì, kéwuó kéwenke kuyuoku mǎnni.

²⁰ Wèè bo sǎũ nhomáa ke í ndó kéwénkũnne omáa bèè ò dènnè Isidayeeribe cuokè, ke yé ò sĩnkũnnemè mí ndi Yiè nKuyie n cĩètè nte. Ò me nyí wùonè ikuó kó menie, nnè de kpéí nhò sĩmmu.

²¹ Dè yó ntú ikuó nyi sǎa, wèè bo míété ikuó kó menie nwèe óú o yààtì, kè wèè kàáké de kó menie nhò sĩntemu kèntǎ kétuakenè kuyuoku. ²² Wèè sǎũ nhomáa kòò kàáké dè, dè sĩntemu, kè wèè kàáké dèè sǎ nhò sĩntemu kèntǎ kétuakenè kuyuoku.

20

Isidayeeribe do mǎntémè menie nSinni kó dikpáa mièke

¹ Dibenni tǎnkù ketiwè kè Isidayeeribe tĩnni tuòke Sinni kó dikpáa kébaté Kadèesi kékari. Midiyammu de nku kè bèè ò kũnné.

² Bè í mpètè menie nke bo yǎ kètí nkénkpannè Mǎyiisi nè Anǎo ke tú: ³ Kè ti Yiè nKuyie ndo nti wènnénè ti kǎbe bèè ku képoté, kè ti kú dè í ntǎũà? ⁴ Dè yĩme kè di tǎní tĩnti ti Yiè nKuyie nkǎbe ke kǎtenní dikpáa dii mmieke kè ti bo kú tĩnti nè ti wũǎ? ⁵ Ba nte kè di ti dènnení Esibiti ke ti tǎní dibòrì yeiri dii? Dè í dò mbuǎtí dèmarè, dètie mbè tu dè fikíè dè í bo kè ti né báá buónè fĩnyĩ nè kèdènatì kpere, menie nketé ke í bo ke dò nyǎ.

⁶ Mèmmè Mǎyiisi nè Anǎo bè itémè Isidayeeribe borè kékǎte metaummè tou borinùù kédo kèsĩnnǎo ketenkè kè ti Yiè nKuyie mbè benke ku kpeti, ⁷ kébéinnè Mǎyiisi ke dà: ⁸ Túóté a pààti fǎ nnè a kóo kóti Anǎo kè di tĩ nyIsidayeeribe, kè bè mbo ke wúó nkàa béinnè dipèrì kè menie nyènni, kàa duó nkè bèè yǎ bembe nè be wũǎ.

⁹ Kè Mǎyiisii túóté o pààti metaummè tou mièke kèndǎnnè ti Yiè nKuyie ndo tì nhò nàkémè. ¹⁰ Wenwe nè Anǎo kè bèè tĩ nyIsidayeeribe dipèrì borè, kòò bè nàké ke dà: Kénténè dĩndi itookperì yembè! Ti bo dènnení menie ndipèrì dii mmieke nke kè di yǎa?

¹¹ Memme ò yòutemè o pààti képoté dipèrì mèdémè, kè menie nyènní mediè. Isidayeeribe nè be wũ ò kè dèe yà.

Kuyie nkpannèmè Mòyiisi nè Anò bè yeté mètè kpéi

¹² Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi nè Anò ke dò: Di yèmmè í me nyiemmmè ke dò ndè bo dò, di í me ndéúkunnemè n yètìrì Isidayeeribe ìkè, di ténke í yóó tannè n nìtìbè ketenkè m bè duó nkè.

¹³ Dè do te kè bèe yú de kó menie nke dò Mediba, dè tu dikpànni, ke yé Isidayeeribe do dè nwèntémè ti Yiè nKuyie nkè kùu bè benke kù dómme pái pái.

Edammu kóo kpààti yetemè Isidayeeribe bo pèstémè o tenkè

¹⁴ Kè bè mbo Kadèesi kè Mòyiisi dèite benìtìbè kè bè tō nke dò bèe kate kénáké Edammu kóo kpààti ke dò: Tínti a tebíi tū tu a yému ti tamè meháárìmmè mieke.

¹⁵ Ti yembè bèe do kate Esibiti kè ti nke bo kémante kè Esibiti kabe ti fèũ tínti nè ti yembè. ¹⁶ Kè ti kuónnè ti Yiè nKuyie nkè kùu keè ti dabònni kéduónni ku tōnni kè di ti dènnení Esibiti. Kè ti tūòkení diè nKadèesi diheì dii bo a tenkè mánku,

¹⁷ kàa bo yie, nyóu kè ti pèsté a èi mieke, ti í yeti depaa mmieke yoo fínyĩ kó detie mmieke, ti í yóó yà a kó sibií kó menie, ti yóó kété kuce diékù nku kèpèsténè a èi, ti í yóó dauté kupíkù makù. ¹⁸ Kè Edammu kóo kpààti bè ténne ke dò: Di í yóó pèsté diè nh èi. Kè di me nyete n yóó báátóomu kè di co kè tí doké.

¹⁹ Kè Isidayeeribe ò ténne ke dò: Ti yóó kété kuce diékù maa ndi ke ti yà a èi kó menie tínti nè ti wũ ti bo da yietí. Dè í tú timatì, ti yóó na a tenkè maa ndi kèpèsté. ²⁰ Kè Edammu kóo kpààti bè ténne ke dò: Di í pènké.

Kè Edomiibe báátí nè beháàpònkperibè péu kè be co. ²¹ Memme Edammu kóo kpààti yetemè Isidayeeribe bo pèstémè o èi, kè Isidayeeribe péé nkupíkù tekù.

Anò yóó kúmè

²² Kè Isidayeeribe íté Kadèesi kékate ditāri bè tu di Ɔdi. ²³ Ti Yiè nKuyie nde mbéinnè Mòyiisi nè Anò Ɔdi tāri Edammu temmanku ke dò: ²⁴ Anò kūnti o yembè borè nde, ò í tati diheì n yè n yóó duó ndi Isidayeeribe ke yé di do yetemè n kpeti Mediba kó menie mborè. ²⁵ Túóté Anò nè o biré Edeasaa kè di deke Ɔdi tāri. ²⁶ Kàa dáté Anò yààti kédátinnè o biré Edeasaa. Anò yóó de nkú.

²⁷ Kè Mòyiisi dò ti Yiè nKuyie nhò nàké ti Isidayeeribe bemou ìkè, kè bèe deke Ɔdi tāri. ²⁸ Kè Mòyiisi dáté Anò yààti kédátinnè o biré Edeasaa. Anò de nku Ɔdi tāri ìnkè. Mòyiisi nè Edeasaa kè bèe cúténí. ²⁹ Isidayeeribe tinnì dimou kè bèe yà Anò kumè kékammú o kũ nke dò yewe sipísitāti.

21

Isidayeeribe namè Kannahāā tenkè kabe

¹ Memme Kannahāā kóo kpààti Adadi wèe do bo Nekebu ò kèmmè Isidayeeribe kèróomè Atadimmu kó kuce, kéiténí kè be do kèpímmú be mieke bèmabè kédòò tidaati. ² Kè Isidayeeribe dōunnè ti Yiè nKuyie ndinùu ke dò: Ti Yiè nKuyie nkàa ti duó mbe nnìtìbè ti bo bè kùò páii kèpònte be èi kédéité ti báá súó ndèmarè.

³ Kè ti Yiè nKuyie nkeè be báammii kéānnè Kannahāā kabe be nou mieke, kè bèe bè kùò páii kèpònte be ekè kédéité kè de yu ke dò Ɔdimaa, dè tu tidobontì.

Mòyiisi dòmmè disawũ kó fewàáfè kécónné

⁴ Kè Isidayeeribe íté Ɔdi tāri kètūnne kuce kùu yìnnè dàmèèrì tipèntì kou ke bo kónté ke báá yènnè Edammu tenkè. ⁵ Bè kété memme kénkááké kuce kè meminnímè bè dōnté. Kè bèe keté be bo nkpannèmè ti Yiè nKuyie nnè Mòyiisi ke tú: Ba nte kè di ti dènnení Esibiti kè ti bo kú dikpàa dii mmieke? Tidiiti sààti matì í bo, menie mme nyí bo, kè ti baa né yó nyo tisènnìndiiti tii nti yewe yemou.

⁶ Mēmme kè ti Yiè nKuyie nduonni iwaayeyi kè i mbè dōmmù kè bèe kù kusùkù. ⁷ Bèè kpàà kè bèe náké Mōyiisi ke dō: Ti cààrèmu, ti tū̀utenēmè ti Yiè nKuyie nke da kpannè. Nè de kpéi, nhá bántè ti Yiè nKuyie nkè kùu dé̀tinnè de kó iwààke.

Kè Mōyiisii kuónnè ti Yiè nKuyie mbe kpéi. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mōyiisi ke dō: Tútóte disòwũ̀ kédònnè fèwààfè ké fè dānnè kudòú kécónné, kè fèwààfè níi dōnté wè kòò fè bòúté ò báá kù.

⁹ Mēmme kè Mōyiisii dṑ disòwũ̀ kó fèwààfè kécónné, kè fèwààfè níi dōnté wè kòò fè bòúté o báá kù.

Isidayeeribe do katimè ke sòti ke yàa tuòkenè Pisikaa tārì.

¹⁰ Kè Isidayeeribee íté deborè kékote kébáté Oboti, ¹¹ kéité dēnde kébáté Iyee-Abadimmu kpàà kénwetí Mōabu diyie yìenì kèè bíékè kó dikpàà. ¹² Kè bèe íté dēnde kébáté kukó nSedeti kó mēpēmmè. ¹³ Bè íté dēnde kēsénté kukó nhAdinò, kùu pũ̀ nke pēnkù dikpàà ke kōrì Amōriibe tenkè. De kó kukó kuù tu Mōabu kōbe nè Amōriibe be tenkè mǎnku. ¹⁴ Dèè kpéi nte kè ti wārì ti Yiè nKuyie nkó mudoò pátiri* mieke ke tú...Wæbu, Sufa tempē mmieke nè Adinò nè de kó ikó, ¹⁵ nè ikó ntèi ìi pũ̀ nke taà Adinò dihei Adi píkù ìi tu Mōabu tenkè mǎnku. ¹⁶ Bè de nyité kébáté bè tu dè tebinte, ti Yiè nKuyie ndo náké dè Mōyiisi ke dō: Tíi nyIsidayeeribe kè m bè duó mmenie.

¹⁷ De mōnni ndi Isidayeeribe dētēmè fēyēnfè ke dō:

Tí dentè kè menie nyēnni tebinte.

¹⁸ Tebinte sikpààtibii keú tè,

dihei kó bekótibè tū̀ tè

nè be pàati nè be dō.

Bè de nyité kékote kébáté Matana, ¹⁹ kéité dēnde kébáté Naadiedi, kéité deborè kékote Bamoti. ²⁰ Bè íté Bamoti nwe kékote Mōabu kpàà kénwetí Pisikaa tārì, dii sīi ntēdōntè kó dikpàà.

Isidayeeribe domè Amōriibe kóo kpàati Sionni

²¹ Mēmme kè Isidayeeribee deite yetòrè kētō nkè bèe náké Amōriibe kóo kpàati Sionni ke dō: ²² Ti dō kēpēté a èi mieke nke, ti í yóó ta depaa mmieke yoo fīnyī kó detie mmieke, ti í yóó yà menie nti yó mbaké kuce diekù nku, ti í yóó dauté ke yàa pēēténè.

²³ Okpàati Sionni me nyí nyie nkè Isidayeeribe bo pēēté o tempē, kòo iténè kemieke kētíi nho nìtibè bēmou kè bèe kēténì kéco Isidayeeribe dikpàà ké bè do mudoò Yaasi èi mieke. ²⁴ Kè Isidayeeribe bè cò yese kékuo kēfiete be tenkè, kētúóté kukó nhAdinò kēntō kētuoakenè Sabaki kōku kēsōtè kētuoakenè Amōniibe tenkè mǎnku kùu do kpetí mesàà. ²⁵ Kè bèe fietè de kó yehékè yēmou, kētieke Amōriibe tenkè kemou kékari, kētaunnè Esibonni nè sihekési sīi dè tāké. ²⁶ Esibonni do tú Amōriibe kpàati Sionni bo dii èi ndi. Sionni weè do pōntè Mōabiibe kpàati ketiwè kēfiete o tenkè kemou kékote kédíténè kukó nhAdinò.

²⁷ Dèè te kè beyēndembè diè nke tú:

Tí kōtenè Esibonni èi,

tí kōte kēwēte ke di maá,

tí wēte ké di cṓnné.

²⁸ Muhā́ mmuù yēnni Esibonni,

Sionni èi mieke nke mù tī́témè

ke còúté Adi èi Mōabu tempē mmieke,

ke còúténè Baadi kó yetòrè yèè bo kukó nhAdinò pēémmè.

* **21:14** mudoò pátiri: De kó dipátiri bè nàá ndii kpéi ndie ndi fetimu. Kè dè í tú die mbè í bèi nkupikù tekù makù di kpéi.

29 Díndi Mɔabu tenkè kɔbe di bo yà
di fetimu díndi dibɔɔ Kemɔasi kɔbe
di dapàmbè cokému
kè bè pĩrmú di sapùmbí ke kònnè
ke duó nhAməriibe kpààti Sionni.

30 Díndi Esibonni kɔbe bè di tǎǎ ipie nyi,
ke di bèti ke tũðkenè Dibonni
kè di ekè dɔũnko
kétúóténè Dofaa kénto kétuakénè Medeba.

31 Kè Isidayeeribe ta Aməriibe tenkè. 32 Kè Mɔyisii tɔ nkè bèe paaté Yasɛɛ èi
kédeè kè bèe di do, kébeti Aməriibe bèe dè bo nè sihekési sù dè tòké si kɔbe kéfiɛ
bè ekè kékari. 33 Bè kàri mèmme kékété kéwetínné Basǎǎ èi bíékè. Kè Basǎǎ kóo
kpààti Ōkuu íténí nè o nìtìbè ke bo do Isidayeeribe mudoò Etedèii èi. 34 Kè ti Yìè
nKuyie nnáké Mɔyisi ke dɔ: A bá nhò yǐkù, n wè ndi duómmu kè di bo ò na
wenwe nè o nìtìbè. Kàa ò dɔò a dɔòmè Aməriibe kpààti Sionni Esibonni èi kou.

35 Mèmme Isidayeeribe namè Ōku kóò kùò wenwe nè o bí nè o nìtìbè bá òmɔù
í nyenté bá òmǎá kè bèe tieke be tenkè.

ISIDAYEERIBE BOME MɔABU TENKE

22

Badaki yumè Badammu kòò bo bɔnté kusĩnkù Isidayeeribe

1 Kè Isidayeeribe íté deborè kébaté Mɔabu kó kubiriku kukó nSuditɛɛ yáà
kénwetí Sedikoo.

2 Kè Mɔabu kóo kpààti Sipɔɔ birɛ Badakii yà Isidayeeribe dɔò dè Aməriibe. 3 Kè
kufɔwǎá mbè auté mediè wenwe nè o kɔbe kè bèe yɔɛ Isidayeeribe ke yé bè tumè
kuwuò ndiekù nku. 4 Kòò tɔ nkè bèe náké Mandiyǎǎ èi kó bekótìbè ke dɔ: Dítĩnni
dii nyóó déútóomu dèè kó dimǎà bo ti tenkè, fɛnǎǎfè ɔǎ déútóomè memúpàmmè.
Sipɔɔ birɛ Badaki weè do tú okpààti Mɔabu tenkè de mɔnni.

5 Mèmme kè Badaki deite yetɔrè kétɔ nho èi kótiri Petɔɔ dii bo kukó nhEfadati
borè, kè yè bo náké Beɔɔ birɛ Badammu ke dɔ: Kubotí makù kùù yènní Esibiti ke
mónke pitírí ketenkè ke baté diɛ nh èi mǎnku ke n wetí. 6 De kó kubotí kpeñnìmu
ke m pɛɛtè, n da báámmu kɔtení ké bè bɔnté kusĩnkù kè dè naati m bè na. N yému
ke dɔ nkàa yǐ wèè yà mɛyei nhò ɔǎ mè yàmu. Kàa yǐ wèè yà mɛsàà nwèe mè yà.
7 Mɔabu èi kó bekótìbè nè Mandiyǎǎ èi kɔbe kè bèe kɔɛ kéyà Badammu ke tɔnè
ticuuti ke bo ò cu, kétuakoo kóò nàké bè tɔ ti timɔu. 8 Kè Badammuu bè nàké ke
dɔ: Duónè, kè dè wenté n di náké m beé nti Yìè nKuyie nkè kù n nàké ti. Mèmme
kè Mɔabu èi kó bekótìbè yìè nho cǐɛtè. 9 Kè Kuyie nkɔtení kébeke Badammu ke
dɔ: Benitìbè òmbe bo a cǐɛtè? 10 Kè Badammuu kù tɛĩnné ke dɔ: Sipɔɔ birɛ Badaki
Mɔabu èi kóo kpààti weè bè tɔnni ke tú: 11 Kubotí makù kuù yènní Esibiti ke
mónke pitírí ketenkè, kòò tu kè m bo yie n kɔtoo ké bè bɔnté kusĩnkù kè dè bo
yie nwèe bè na ké bè bèti. 12 Kè Kuyie nhò nàké ke dɔ: A báá kɔɛ, a báá bè bɔnté
kusĩnkù, mǐi bè dɔò mɛsàà.

13 Kè dèe wenté kè Badammuu bè nàké ke dɔ: Kònnè di ciɛ, ti Yìè nKuyie
nyetemu ke tú m báá di neinè.

14 Kè Mɔabu èi kó bekótìbè íté kékò kénáké Badaki ke dɔ: Badammu yetemu ke
tú ò báá ti neinni. 15 Kè Badakii yíé kétɔ nkutɔnkù dérínkù kè kù nsũnè kuketikù
ke tú benitidiɛbè ke pɛɛtè beketibè. 16 Kè bèe tuakoo Badammu borè kóò nàké ke
dɔ: Sipɔɔ birɛ Badaki weè ti tɔnni ke tú ò da báámmu a báá yete a bo kɔtoomè
o borè. 17 Ò tu ò yóó da déúkunnemu mediè nkédɔò a ò nàké tìi kó dimǎà, ò tu ò
da báámmu a báá yete, á kɔtoo ké bè nhò bɔnté kusĩnkù.

¹⁸ Kè Badammuu bè tēñné ke dō: Bá kè Badaki n duó nho cīètè kè timátì péitì tē piéké nè meso nyí yóó na kédòò timatì kè tì ndeu yoo tì nkēñni képetenè tì Yiè nKuyie n tũ nkù bo n náké tì. ¹⁹ Di né yíé ndiè nkeyènkè kè n yà tì Yiè nKuyie nyóó yíé kè n náké tì.

²⁰ Kè Kuyie nkòtení keyènkè Badammu borè kóò nàké ke dō: De kó benitibè me nkòtenímè ke bo da yú, íté kè bè neinè. A né yó ndòori n da náá nti máà ndi.

²¹ Kè dèe wenté kè Badammuu bou o sāmmarímú de kàri kénèinè Mòabu èi kó bekótibè.

Sāmmarímú béinnèmè de yíé

²² Kè Badammuu keté kénneinè o kó betōmbè bèdébè, kè Kuyie mmieke ò yè mediè. Kè tì Yiè nKuyie nkó ditōnni ò dinté kéncomú kuce. ²³ Kè sāmmarímú yà tì Yiè nKuyie ntōnni còmmúmè kuce ke pikú mesebii kè sāmmarímú dauté kéta depaa mmieke kè Badammuu dè poté kè dèe bōó nkuce. ²⁴ Kè tì Yiè nKuyie ntōnni sōó nkékote kécómmú fínyĩ kó detie nkó kupaku makù kuce pèũ dè kè bè maá ke pènné ku mpíkù nè kutèkù. ²⁵ Kè sāmmarímú yà tì Yiè nKuyie ntōnni kédauté kédinnénè kumarí kéhéũtè Badammu naàcètè kumarí kòo wētè kè dè poté. ²⁶ Kè tì Yiè nKuyie ntōnni sōó nkékote kécómmú kuce pèũ dè mefiè nyí borè ke dō nkónté kubakù yóú bíékè yoo kucānku bíékè. ²⁷ Kè sāmmarímú yà tì Yiè nKuyie ntōnni kéokoo, kè Badammu mieke yènni kòò dè poté kupàati. ²⁸ Kè tì Yiè nKuyie nduó nkè sāmmarímú na kébèi, nkébeké Badammu ke dō: N da càke ba kàa m puoti kuce metāāmmè? ²⁹ Kè Badammu dō: A yete n yē mmù mmu de te, kè n do ntò disiè nè yíé n do da kùòmu nè dimōnni. ³⁰ Kè sāmmarímú ò tēñné ke dō: N tú a sāmmarímú mmu kàa n dèkù sáà, n da dòò miè mbotí diyie maràà? Kòò dō: Ǿ.

³¹ De mōnni ndi tì Yiè nKuyie nkpetémè Badammu nuò nkòo yà ku tōnni kè di còmmú kuce ke pikú mesebii nkòo do kénínkú kēsīnnóò ketenkè. ³² Kè tì Yiè nKuyie ntōnni ò beke ke dō: Ba nte kàa poté sāmmarímú ke tūòke kuce mētāāti? Mī da dinté ke bo da péité, ke yé a kérímè kuce yeiku nku. ³³ Sāmmarímú n yāmu ke kōnté kuce mētāāti kè mēè dake nè yíé n do da kùòmu kè sāmmarímú nfòu.

³⁴ Kè Badammuu náké tì Yiè nKuyie ntōnni ke dō: N cààremu n do í yé ke do nfòò n dinté kuce. Kè dè í da naati m bo kōtemè de kó kuce m bo wētè. ³⁵ Kè tì Yiè nKuyie ntōnni dō: Neinè be kè dí kote, a né yó nnáà nh ānné tì nti a nùu mieke.

Memme kè Badammuu neinè Badaki tōnni bèè kpààtibè kè bèè kote.

Badaki comè Badammu

³⁶ Kè Badakii keè Badammu kèróomè kékéténí kóò co dihéi bè tu di Adi-Mòabu dii tókénè kukó nhAdinò kùu tu be tenké mánku. ³⁷ Kòò beke Badammu ke dō: N tōnko benitibè ke tú bè da yúni, dè yīme kàa í kòtení? Yáa a yèmmè do dō n yí yóó da déúkunnemu? ³⁸ Kè Badammuu ò tēñné ke dō: Bá nè mme nkòtenímè m bo náké ònti nè mmáà? Kuyie nhānné tì n nùu n yóó ti nda náké.

³⁹ Memme Badammu neinèmè Badaki kè bèè kò nKidiya-Usoo. ⁴⁰ Kè Badakii fié inààke nè ipe kèpāmmú imaa Badammu nè bekótibè bèè do ò cíe.

Badammu pāmè Kuyie nkó mesàà nyIsidayeribe

⁴¹ Kè dèe wenté kè Badakii túóté Badammu kè bèè deke Bamoti-Baadi kó ditenni yetòrè borè, kòo na kèyà Isidayeribe kó dikéè.

23

¹ Kè Badammuu duó nkè Badaki maá yewũtòrè yèyiekè deborè, kéwaá nyenaadakè yèyiekè nè yepedakè yèyiekè. ² Kè Badakii dōò Badammu ò nàké tì, kè bèè féúté bá dii wũtōnni ñnkè dinaadaà nè dipedaà. ³ Kòò deè kè Badammuu náké Badaki ke dō: Ncómú diè nha wũ a fié i ke tūò nyi borè. Kè n kenté kèyà

ti Yiè nKuyie bo m béinnè tì, kè n wētení ke da náké kù yē mmù. Ò me nyĩ kédeke ditārì yómmè. ⁴ Kè Kuyie nkətení o borè kòo kù nàké ke dō: M maá yewũštòrè yèyiekè ndi ke fèúté bá dii ñnkè dinaadaà nè dipedaà ke tùo.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké tináàntì ò bií yóó náké tì Badaki, kédeè kóò nàké ke dō: Wēte kénáké Badaki ke dō muu. ⁶ Kè Badammuu wētoo Badaki borè o cómmú dē o wũš ò fié ì ke tùo nyi borè, wenwe nè Məabu kó bekótíbè bəmou.

⁷ Mənəmē Badammuu dēntēmē o onnifē ke dō:

Badaki duó nkè bè n yuní Aramu tenké

wenwe Məabu kpààtì ò duó nkè bè n yuní

diyie yìenì kèè bíékè kó yetārè ñnkè,

Ò tu n kətení kóò bənté kusĩnkù nku Sakəbu yaàbí,

ke tú nhò cààrè Isidayēribē.

⁸ N né bo yĩmē kébənté kusĩnkù Kuyie nyí bənté bè kusĩnkù?

M bo yĩmē kè m miekēē pēikē ti Yiè nKuyie mmiekē í pēikē bè?

⁹ N wúónnì Isidayēribē yetārè ñnkè

m bè paaténì ditennì ñnkè nke

bè tu kubotí kùù cǎǎ nkù nku

bè í wēnné ibotí tēl.

¹⁰ We mbo na ké bè kàa?

Be yaàbí dōnnè mubirímú mmu.

We mbo na kékaa nyIsidayēribē kó dikéè

kénáké bè māmè?

N dō kéwēnnénè dē kó benitisààbè mbe kékú.

N dā n fōmmu mǎnku ndōnnè be kǎmu kǎku nku.

¹¹ Kè Badakii náké Badammuu ke dō: A n dōò ba? N da yùnì kàa bo kətení kébənté kusĩnkù n dootitəbè, kàa né bè duò mesàànàà? ¹² Kè Badammuu ò tēíné ke dō: Ti Yiè nKuyie nhānné tì n nùù n dō nké tì mbéi.

Badammuu yìe ke pāmè Isidayēribē Kuyie nkó mesàà

¹³ Kè Badaki dō: Kətení kè ti kəte kupíkù təkù, kàa bè yà bəmou, a do yà dikéè ndi, dēborè a bo bè yàmu bəmou ké bè nni mbənté kusĩnkù.

¹⁴ Ò me nyĩ kóò kətenè bèè paké diheì be kó dikarì Pisikaa tārì yómmè, kémaá yewũštòrè yèyiekè kéféúté bá dii wũštònnì ñnkè dinaadaà nè dipedaà kētuo. ¹⁵ Kè Badammuu náké Badaki ke dō: Ncómú diē a fié ì wũš borè kè n kəte ciē nkéyà ti Yiè nKuyie nyó n náké tì.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nkətení Badammuu borè kéānné tináàntì ò nùù miekē ke dō: Wētoo kóò nàké ke dō muu. ¹⁷ Kè Badammuu wētoo kénsš Badaki baa cómmú o wũš ò fié ì ke tùo nyi borè, wenwe nè Məabu kó bekótíbè bəmou. Kè Badakii ò beke dō: Ti Yiè nKuyie nda nàké ànti?

¹⁸ Kè Badammuu dehtë fēyènfē ke dō:

Badaki íté kékeè.

Fš nSipəə bire kənté kékeè.

¹⁹ Kuyie nyí tú onitì ke bo souté,

kù me nyí do nhonitì dōmmè ke bo béi nkéceete,

kù šš í nnáké tìmatì kè tì í ntùòkení

kù béi ntì kù šš tì dādmu.

²⁰ Kuyie nkuù n náké ke tú m bè pā mesàà,

kè m me mbè pā, n yí yóó ceete.

²¹ Kù í yà Isidayēribē cààrè mù

Kù í yà Sakəbu yaàbí kó meyei mmamè,

be Yiè nKuyie mbè bonèmu,

kè bè kù sāntì yekpààtìsā.

²² Kuyie nkuù bè dēnnení Esibiti

ke bè duó mmupaaanààwērímú.

²³ Dēnitinònkperε báá na kédòò dèmarè Sakòbu yaàbí.

Tidiεti kperε báá kááké Isidayεeribε.

Dεε te kè bè ò mbenkú Isidayεeribε ke tú:

Nte Kuyie ndòò dè be kpéí.

²⁴ Dε kó kubotí òò ítení musĩmmù kōmε mme

bè còmmù dicirícirì tēmε mme

kè bè í nintε ke pĩ nke càáké

ke yà mεyĩ mbè òò í nduó.

²⁵ Kè Badaki dò: Kàa í yóó bè bonté kusĩnkù a yóu a bo mbè pāāmmè mεsàà.

²⁶ Kè Badammuu ò tēñné ke dò: N do í da nàké ke tú kè Kuyie nni nnàké tì, n dò nké ti nnákáà?

Badammu pāmè Isidayεeribε Kuyie nkó mεsàà kucε metāāmmè

²⁷ Kè Badaki dò: Kōtení kè tí kōte kupíkù tekù kè dè naati Kuyie nyie nkàa bè nni mbonté kusĩnkù.

²⁸ Kè Badakii tō Badammuu kè bèε deke Peòò tārì yómmè dìì sī ndikpàà. ²⁹ Kè Badammuu nàké Badaki ke dò: Maá diε nyewũòtòrè yèyiekè kéféúté bá dìì wũòtònnì ìnkè dinaadaà nè dipedaà. ³⁰ Kè Badakii dòò Badammuu ò nàké tì kéféúté bá dìì wũòtònnì ìnkè dinaadaà nè dipedaà.

24

¹ Kè Badammuu banté ti Yiè nKuyie ndómè kēpā Isidayεeribε mεsàà nkéyóu ke tēnke í nkòte ke bo wammù ò dò nkénáké tì kēwēεte dikpàà bíékè, ² kēwénté kēyà Isidayεeribε bàtēmè ke kari be botí dò ndōmmè. Mēmme Kuyie nYáá ncùténímè o ìnkè. ³ Kòo deñtè fεyēnfε ke dò:

Mí mBeòò bire Badammuu m bēimmu,
onitì wèè wùó ndisòrì kpeti mĩ bēí.

⁴ Mí nwèè yo Kuyie ntammè
mí nwèè òò nínkú kébántè Kuyie nkè kùu kpeté n nuò,
mí nwèè yàu muwērímú mumòu yiè nkó mēbenkùmè
nte n tú mù:

⁵ Díndi bèε tu Isidayεeribε di karè wennimu,
Díndi Sakòbu yaàbí di ã tìì touti wennimu,

⁶ dè pité ikó nkōmε mme,
ke do nkupúú dòmmè kukó ntaké,
ke dònnè detekperè ti Yiè nKuyie nfíí ndè.

Ke sákénè sètìrì kó detie ndèè bo kukó ntaké.

⁷ Ke dò mmenie nhòò píemmè kukó
kéyaaténí ketenkè kényóòrì tidiitì.

Be kóo kpààtì í wéí okpààtì Akaki
be kó dikpààtìyuu kpénkúmu.

⁸ Kuyie mbè dēnnení Esibiti ke bè duó mmupaaanààwērímú mmu
kè bè kòùtì be dootitòbè
ke bè tãũ ipie.

⁹ Bè ò nhokε yεcìrícìrè kōmε mme
ke duó musĩmmù kōmε.

We mbo dáátí kè bè íí?

Mεsàà nní mbonè bèε bè dónè mεsàà.
Bèε bè dónè mεyεi mmēε do be ìnkè.

¹⁰ Kè dèe yonke Badaki kòo poté o nòùtè ketenkè kénáké Badammu ke dò: N do da yùní kàa bo bè bonté kusĩnkù nku, kàa né bè pã mesàà nkuce metããtaà?
¹¹ Di mmònnì kò nha cie! N do tú m bo da déúkùnnemu, a Yìè nKuyie mme ndè nda pàammu.

Badammu nàkémè Isidayeribe yóó namè be dootitabè

¹² Kè Badammuu ò tēñné ke dò: A do tōnní benitibè kè n yí mbè nàkáà? ¹³ N do bè nàkému kè n dà: Bá kè Badaki n duó ntimátì péitì nè mesàà ndèè piéké o cĩtè n yí yóó na kédòò tìmatì nè m mää, tisĩnti yoo tisààtì. Kuyie nni nnáké tì nti n yóó dòòmè. ¹⁴ N kũntimu yíe n kòbe borè n né yóó da nàkému Isidayeribe yóó dòòmè a nìtibè yewe yèè kpaaní ye mièke.

¹⁵ Mēmme ò dèntēmè feyènfè ke dò:
 Mí mBeəə biré Badammu m bëimmu,
 mí nhonitì wèè wùó ndisòrì kpeti mĩ bí.

¹⁶ Mí nwèè yo Kuyie ntammè,
 mí nwèè yé Kuyie nkùù baké keĩnkè nè ketenkè kù dó kédòò tì,
 mí nwèè òó nínkú kébántè Kuyie nkè kùu kpeté n nuə,
 mí nwèè yàù muwērimú muməu yìè nkó mēbenkùmè nte n tú mù:

¹⁷ N yàmu dèè kèrínì dè né í yóó tuəkení bàmbà
 n dè wùónnìmu dè né mu nyí tùðke.
 Okpààtì weè yètìní Isidayeribe mièke,
 tēwàtè matè tēè yètìní Sakəbu yaàbí mièke,
 ke yó mpuotì Məabu kəbe tempáatì nè tē pàatì
 ke kōmmù Seti yaàbí yə.

¹⁸ Weè yóó tieke Edəmmu èi,
 weè yóó fietē be dootitabè Seii èi kəbe ekè.
 Isidayeribe wērimú deumu.

¹⁹ Sakəbu yaàbire dèè yóó baaté be dootitabè,
 kékuə besəmbē bèè bo yenté kénkpaá diheì.

Badammu nàkémè bè yóó pəntemè Isidayeribe dootitabè

²⁰ De kó difōnkúò kè Badammuu yà Amadesiibe kédentè o onnìfè ke dò:
 Amadesiibe bèè tu beketibè ibotí mièke
 ke né yóó dentenè bè bo bè pəntemè páíí.

²¹ Kòo yà Keniibe ke dò:
 Díndi Keniibe di bomu ke í yĩèkù
 di dōnnè tinəriyĩèntì tìl sĩèké ntinti tipètì mièke.
²² Nè mēmme muhāá mmuù né yóó cóúté di kó diheì Kainni
 kè Asidii kəbe di pĩmmú ke kōnnè.

²³ Kòo səoté o onnìfè ke dò:
 Kuyie mbo íté ke cómmú dìl mōnnì we mbo nkpaá bo?

²⁴ Ketimmu itimu nè bàtóòbè
 ke bo fēū Asuu èi kəbe nè Ebēè èi kəbe
 be móməmbē bè mē mmúnke í yóó cooté.

²⁵ De kó difōnkúò kè Badammuu íté kékò, kè Badakii múnkēe keté o kó kuce.

25

Isidayeribe yetemè Kuyie nke fié iwūō yebəkè

¹ Mēmme kè Isidayeribe ríbo Sitimmu kéduó mbe mää mufòmmu yeimu
 kéndəuti dəutinè Məabu èi kó benitipòbè. ² Kè bèè nitipòbèè bè yūš nkétannè

mubɔɔféù miɛkɛ kɛ bèɛ wɛnné kédì tibɔɔdiiti kéninku kɛ yè bàá. ³ Kè Isidayɛɛribɛ fié iwũɔ dibɔɔ Baadi-Peɔɔ, kɛ ti Yiè nKuyie mmiɛkɛ bè còúté. ⁴ Kè kùu náké Mɔyiisi kɛ dɔ: Tɔní diɛ nyIsidayɛɛribɛ kó bekótíbè kɛ bè nùnné diɛ n yìlkè, kéwetínné diyìè, kɛ dɛɛ yie mmí ndi Yiè nKuyie nkè m miɛkɛ do.

⁵ Kè Mɔyiisii náké Isidayɛɛribɛ kó bekótíbè kɛ dɔ: Di miɛkɛ bá wè wèe kuɔ o kó benìtibè bèè fié iwũɔ dibɔɔ Baadi-Peɔɔ.

⁶ Mɛmmɛ Mɔyiisi nè Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ kɛ bè rɔbo metaummè tou bòrìnnù kɛ kuɔ. Bɛ nuɔ mmiɛkɛ nkɛ Isidayɛɛribɛ kóò mɔu tɔnìmmè Mandiyāābɛ kóò nitipòkù mɔu. ⁷ Kè ikuɔ nùtì Pinasi Edeasaa birɛ, Anɔ kó deyaàbirɛ ité Isidayɛɛribɛ cuokè kètúóté dɛ kpānni, ⁸ kóò tūnnɔ o touku miɛkɛ kɛ bè tā dikpānni bɛ pɔutì bɛdè kékuɔ. Dɛ mōnni Kuyie ndo poté kùu yēīku Isidayɛɛribɛ kɛ kùu cōmmù.

⁹ Kɛ mɛ nsɔ mbenìtibè kú sikɔupíísìdè nè sikɔupíísìnàà (24000).

¹⁰ Mɛmmɛ kɛ ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi kɛ dɔ: ¹¹ Ikuɔ nùtì Pinasi Edeasaa birɛ Anɔ yaàbirɛ bónkūnnɛmu m miɛkɛ kɛ yé Isidayɛɛribɛ n dɔɔ dè ò yonkɛmè. Dɛɛ tɛ kɛ n yí kùu Isidayɛɛribɛ kɛ bè dèè bá nè dè do mɛ nni nyonkɛmè. ¹² Nè dɛ kpéi nnáké wɛ kɛ tú m bo ò taunnè kɛ kunaatí mbo ti cuokè. ¹³ Wenwe nè o yaàbí nè i kó iyaàbíò bè bo ntú ikuɔ nùbè sáà kɛ yé bè n dɔɔ dè ò yonkɛmè, kòò tūntɛ tìi do bo mí nnè Isidayɛɛribɛ ti cuokè.

¹⁴ Isidayɛɛribɛ do wɛnnénè bɛ kou wè nè Mandiyāā kóò nitipòkù kékuɔ o yètìrì do tú Simudi Saduu kó dɛbirɛ, ò do tú Simmɛɔɔ kó kunaàmùnkù kóò kótì mɔu nwe. ¹⁵ Kè Mandiyāābɛ kóò nitipòkù wenwe yètìrì ntú Kosibi, kòò cìcɛ tú Mandiyāābɛ kó kubotí kóò kótì kòò yètìrì tu Tisuu.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi kɛ dɔ: ¹⁷ Donè Mandiyāā èi kɔbɛ mudoò ké bè kùu. ¹⁸ Kɛ yé bè do di soutémè kɛ di fié iwũɔ dibɔɔ Baadi Peɔɔ tārì ìnkè, kɛ ti Yiè nKuyie ndi poté, nè tìi do dɔɔ kɛ bèɛ kuɔ Mandiyāā èi kɔbɛ kóò kótì kóò sapàà nKosibi.

26

Bè kàammè Isidayɛɛribɛ kucɛ mɛdérímè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi nè ikuɔ nùtì Edeasaa Anɔ birɛ kɛ dɔ: ² Kaannè Isidayɛɛribɛ botí kumɔu bɛ cɛi dɔ ndòmmè kéketénè bèè mòkɛ yɛbie nsípíísìdè kèndèètìnkò, bèè dɔ nkéna kékɔtɛ mudoò.

³⁻⁴ Mɔyiisi nè Edeasaa ikuɔ nùtì kɛ bèɛ dɔɔ ti Yiè nKuyie mbè nàké tì kékaa mbèè mòkɛ yɛbie nsípíísìdè kèntɔ kɛ dèètìnkò. Bè do bè kàa mMɔabu biriku miɛkɛ nkɛ kukó nSuditɛɛ také, Sedikoo èi ìlkè.

Ntɛ Isidayɛɛribɛ bèè do yè Esibiti kó dihéi: ⁵⁻⁶ Sakɔbu bè do yu wè kɛ dɔ Isidayɛɛri, o kóò po Dubenni wèè peité Enɔki nè Paduu nè Etisidonni nè Kadimii. Kè Anɔkii pié Anɔkiibɛ. Kè Paduu pié Paduyiibɛ. Kè Etisidonni pié Etisidonniibɛ. Kè Kadimii pié Kadimiibɛ. ⁷ Dubenni kó tinaàmùntì nti mɛmmɛ kɛ bèɛ bè kàa nkè bè mbo sikɔupíísìnàà nè sikɔupíísitàati nè sikɔusiyiekè nè sipíísitàati (43730).

⁸ Paduu birɛ marè do tú Ediabu. ⁹ Kè Ediabu kó ibí ntú Nɛmmuyɛɛdi nè Datanni nè Abidammu. Datanni nè Abidammu bèè do niité Kodee kó kutōnkù kɔbɛ bèè do yetɛ bɛ Yiè nKuyie nè Mɔyiisi nè Anɔ bɛ kpɛti. ¹⁰ Kè kɛtenkèɛ aatɛ kɛ bè maánko, bɛmbɛ nè Kodee, kɛ muhāá ncóúté benìtibè sikɔusidè nè sipíísìnùmmù (250), kɛ dè bo ndò ndibɛnkèrì. ¹¹ Kè Kodee kó ibí ìi nkpaá, inyì do í ku dɛ yiè.

12-13 Nte Simmeɔɔ naàmùnkù, weè do peité Yemmuyeedi nè Yaminni nè Yakinni nè Sedaa nè Saudi. Kòo birɛ Yemmuyeedii pié Yemmuyeediibe, kè Yaminnii pié Yaminniibe, kè Yakinnii pié Yakinniibe, kè Sedaa pié Sedaabe, kè Saudii pié Saudiibe. 14 Simmeɔɔ kó tinaàmùnti nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikɔupísidé nè sikɔupísidé nè sikɔusidé (22200).

15-17 Nte Kadi kó kunaàmùnkù, weè do peité Sefonni nè Akii nè Suni nè Osini nè Edi nè Adodi nè Adedii. Kòo birɛ Sefonni pié Sefonniibe, kè Akii pié Akiibe, kè Sunni pié Suniibe kè Osini pié Osiniibe, kè Edii pié Ediibe, kè Adodii pié Adodiibe. Kè Adedii pié Adediibe. 18 Kadi kó tinaàmùnti nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikɔupísìnàà nè sikɔusìnùmmù (40500).

19 Sudaa weè do peité Eɛ nè Onanni kè bèe kú Kannahã kó dihéi. 20 Kòo yíé képeité Sedaa nè Pɛdesi nè Seeda. Kè Sedaa pié Sedaabe, kè Pɛdesii pié Pɛdesiibe, kè Seeda pié Seedaabe. 21 Pɛdesi weè do yíé képeité Etisidonni nè Amudi. Kè Etisidonni pié Etisidonniibe, kè Amudii pié Amudiibe. 22 Sudaa kó tinaàmùnti nti memme, kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikɔupísìyiekè nè sikɔupísikuò nè sikɔusìnùmmù (76500).

23-24 Isakaa weè do peité Toda nè Puwa nè Yasubu nè Simmudonni. Kè Todaa pié Todaabe kè Puwa pié Puwaabe, kè Yasubuu pié Yasubuube, kè Simmudonni pié Simmudonniibe. 25 Isakaa kó tinaàmùnti nti memme, kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikɔupísikuò nè sikɔupísìnàà nè sikɔusitàati (64300).

26 Sabunɔɔ weè do peité Sededi nè Edonni nè Yadeedi. Kè Sededi pié Sedediibe, kè Edonni pié Edonniibe, kè Yadeedi pié Yadeediibe. 27 Sabunɔɔ kó tinaàmùnti nti memme, kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikɔupísikuò nè sikɔusìnùmmù (60500).

28 Sosefu weè do peité Manansee nè Efadaimmu. 29 Kè Manansee peité Makiidi, kè Makidii pié Makidiibe kè yíé képeité Kadaadi kòo pié Kadaadiibe, 30 kényíé képeité Yesɛɛ nè Edeki. Kè Yesɛɛ pié Yesɛɛbe, kè Edeki pié Edekiibe. 31 Asidiyɛedi weè pié Asidiyɛedibe, kè Sisemmu pié Sisemmube, 32 Kè Semidaa pié Semidaabe, kè Efɛɛ pié Efɛɛbe. 33 Efɛɛ birɛ Sedofadi í mpeité initidabí képié initipobí mǎà. Nte i yètè: Mada nè Nɔa nè Okuda nè Midika nè Tidisaa. 34 Manansee kó tinaàmùnti nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikɔupísìnùmmù nè sikɔupísidé nè sikɔusìyiekè (52700).

35 Kè Efadaimmuu peité Sutedaa nè Bekɛɛ nè Taanni. Kè Sutedaa pié Sutedaabe, kè Bekɛɛ pié Bekɛɛbe, kè Taannii pié Taanniibe, 36 Kè Sutedaa yíé képeité Edanni kòo pié Edanniibe. 37 Efadaimmu kó tinaàmùnti nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikɔupísitàati nè sikɔupísidé nè sikɔusìnùmmù (32500). Sosefu bí kó tinaàmùnti nti memme.

38-39 Kè Bensamɛɛ peité Bedaa nè Asebɛɛdi nè Ayidammu nè Sufammu nè Ufammu. Kè Bedaa pié Bedaabe, kè Asebɛɛdi pié Asebɛɛdiibe, kè Ayidammu pié Ayidammuube, kè Sufammu pié Sufammuube, kè Ufammu pié Ufammuube. 40 Kè Bedaa yíé képeité Adidi nè Namanni. Kè Adidi pié Adidiibe, kè Namanni pié Namanniibe. 41 Bensamɛɛ kó tinaàmùnti nti memme, kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikɔupísìnàà nè sikɔupísìnùmmù nè sikɔusikuò (45600).

⁴²⁻⁴³ Danni kó kunaàmùnkù do bo kù máà ndi, kuù do tú Suamiibe Suammuu kó ibí, kè bèè bè kàa nkè bè mbo sikòupípisikuò nè sikòupísìnàà nè sikòusìnàà (64400).

⁴⁴ Kè Asee peité Imuna nè Isefiì nè Bediya. Kè Imuna pié Imunaabe, kè Isifiì pié Isifiibe, kè Bediyaa pié Bediyaabe. ⁴⁵ Kè Bediyaa yíé képeité Ebée nè Madikiyēēdi. Kè Ebée pié Ebēēbe, kè Madikiyēēdi pié Madikiyēēdibe. ⁴⁶ Kè Asee peité denitipobire ké dè yu ke dò: Sedaki. ⁴⁷ Asee kó tinaàmùnti nti mēmmē kè bèè bè kàa nkè bè mbo sikòupípisìnùmmù nè sikòupísitāāti nè sikòusìnàà (53400).

⁴⁸⁻⁴⁹ Kè Nefutadii peité Yaseyēēdi nè Kunni nè Yesēē nè Sidēmmu. Kè Yaseyēēdi pié Yaseyēēdiibe, kè Kunni pié Kunniibe, kè Yesēē pié Yesēēbe, kè Sidēmmu pié Sidēmmuube. ⁵⁰ Nefutadii kó tinaàmùnti nti mēmmē kè bèè bè kàa nkè bè mbo sikòupípisìnàà nè sikòupísìnùmmù nè sikòusìnàà (45400).

⁵¹ Isidayēēribe bēmōu kè bèè bè kàa nkè bè mbo sikòupíkòusikuò nè tēkòupíitē nè sikòusiyiekē nè sipísitāāti (601730).

Kuyie mbè nàkémè bè bo totímè ketenkè

⁵² Kè ti Yiè nKuyie nsòtē kébéinnē Mōyiisi ke dò: ⁵³ Tiì naàmùnti nti di yóó totímè ketenkè kēntū mbè sū ke dò ndōmmē. ⁵⁴ Kè bèè kó kunaàmùnkù dēu be kó ketenkè ndēu, kè bèè kòku kēñnì be kòke nkēñnì, di bè totí bá wè o naàmùnkù māmē. ⁵⁵ Di yóó tǎǎ tété nwe kētotí dē kó ketenkè, di ní yóó duó mbá wè o kó ketenkè dí kàa nho naàmùnkù miēke benitibē kè bè māmē mmē. ⁵⁶ Tété weē ní yóó benke di yóó duó nkùu naàmùnkù dēu ketenkè kē kē mmāmē, kēduó nkùu kēñnì kè kē mmāmē.

Bè kàammè Defii kó kuwuò nkòbe mēdérímè

⁵⁷ Kè bèè kaa nDefii kó kuwuò, nte bè do kù kàa nkè kù ndò ndōmmē. Kè Kerisonni kó kunaàmùnkù ntú Kerisonniibe, kè Keati kòku ntú Keatiibe, kè Mēdadi kòku ntú Mēdadiibe. ⁵⁸ Defii kó tinaàmùnti tētì do tú: Dibiniibe nè Ebedoniibe nè Madiibe nè Musiibe nè Kodeyiibe. Keati weē do peité Amudamu. ⁵⁹ Kè Amudamuu puoke Defii botí kóo sapàà mmōu, kòo yètìrì tu Yokebeti bè do peité wè Esibiti kòò ò peiténē Anōō nè Mōyiisi nè be tǎū Midiyammu. ⁶⁰ Kè Anōō peité Nadabu nè Abiu nè Edeasaa nè Idamaa. ⁶¹ Nadabu nè Abiu kè bèè tūō nti Yiè nKuyie ntihúúnti nè muhǎǎ nsǒntíke kōmu kékú. ⁶² Kè bèè kaa mbenitidaabē kētúótē ibí ìì mǎke otǎnkù òmǎǎ kēntō ke deètìnkò kè bè mbo sikòupípisidē nè sikòupísitāāti (23000). Bè do í bè wēnnénē Isidayēēribe sōmbe kékaa, nke yé bè do í mǎkemē ketenkè Isidayēēribe miēke. ⁶³ Mōyiisi nè ikuó niùtì Edeasaa kè bèè bè kàa Mōabu biriku Suditēē kó ntaké Sedikoo èì ììkē. ⁶⁴ Mōyiisi nè ikuó niùtì Anōō bè do kàa mbē Sinaii kó dikpǎǎ miēke be kóò mōu ténke do í kpǎǎ. ⁶⁵ Ti Yiè nKuyie nkùu do bēi nke dò: Bēmōu bè bo kú dikpǎǎ miēke, kè bè mēnke kú bá òmōu í nsùó mbá òmǎǎ, kè dè í tú Yefundee bire Kadēbu nè Nunni bire Sosuwee.

27

Benitipòbè dò nkénte dè

¹ Sosefu bire Manansee kó kunaàmùnkù kou mōu bè tu wè Makiidi, weē do peité Kadaadi kòò mē ntó peité Efēē kè Efēē peité Sedofadi kòò pié besapàmbē mǎǎ bèè yètē tu: Mada nè Nōa nè Okuda nè Midika nè Tidisaa. ² Kè bèè kòte kényà Mōyiisi nè ikuó niùtì Edeasaa nè Isidayēēribe kó bekótibē nè Isidayēēribe bēmōu mētaummē tou borē, ké bè nàké ke dò: ³ Ti cice ku dikpǎǎ miēke nke, ò mē ndo í kǎké Kodee kó kutōnkù miēke bèè do yetē ti Yiè nKuyie nkpeti. Ò ku omǎǎ kó

meyei nkó mukũũ mmu ò me nyí mọ́ke denitidabire. ⁴ Ti cice yètìrì bo kpánné o tebii naàmùnkù mieke ò í mọ́ke mề kpéi nhonitidùù? Dí ti duó nti kó ketenkè ti cice tebii kọ́ke borè.

⁵ Kè Mọ́yisii beé nKuyie, ⁶ Kè kùu ò tḗnné ke dọ: ⁷ Sedofadi kó besapàmbè naatimu duó mbe be kó ketenkè, be cice tebii kọ́ke borè, beé yó nte be cice kó ketenkè. ⁸ Kàa náké Isidayeeri be ke tú: Kòo nìtì níí ku ke í mọ́ke denitidabire, kòo mọ́ke denitipobire deé yóó tieke o kpepe. ⁹ Kòo me nyí mọ́ke denitipobire o tebii tieke o kpepe. ¹⁰ Kòo í mọ́ke o tebii o cice kó sitebii tieke o kpepe. ¹¹ Kòo cice me nyí mọ́ke o tebii o naàmùnkù kou wèè ò tókénè wèè dè tieke. Isidayeeri be kpepe be mọ́ke de kó ikuó yó nni nyi, ti Yiè nKuyie ndo me nnàké Mọ́yisii.

Sosuwee cọtémè Mọ́yisii mutōmmú

¹² Kè ti Yiè nKuyie nsọté kénáké Mọ́yisii ke dọ: Deké ditārì Abadimmu ìnkè, ke wénté kẹ́yà diheì n duó ndi Isidayeeri be. ¹³ Kàa di yà ke dèè a kũnti a yembè borè nde, a kóo kótì Anọ́ kōme. ¹⁴ Ke yé di do í yiemme ke tũnnè n nùù Sinni kó dikpáà mieke. Isidayeeri be do tùùte dii mōnni ké nni nkpannè, kè di ndò nke bè duó mmenie nkè bèè yà n cáámmè ke kpeñni, di me nyí mề dọ.

Kù do buò dikpànni kó menie mme bè do bo dii mōnni Kadēsi Sinni kó dikpáà mieke.

¹⁵ Kè Mọ́yisii náké ti Yiè nKuyie nke dọ: ¹⁶ Ti Yiè nKuyie nfǎ nwèè duó ndenennè demou mufōmmu, tǎáté onìtì wèè yó mbaké a nìtìbè. ¹⁷ Onìtì wèè yó mbè ni demou mieke, wèè níí yóó bè dènnè ké bè tanné, kè dèè yie nkè Isidayeeri be bá ndò ntipièti tìi kpa ocēnti.

¹⁸ Kè ti Yiè Kuyie nnàké Mọ́yisii ke dọ: Túóté Nunni bire Sosuwee, n kó Muyaá mbonè wè, kóo nọ́ nsinou. ¹⁹ Kóò benke ikuó nùtì Edeasaa nè Isidayeeri be bemou kòo da cọté mutōmmú. ²⁰ Kàa ò yààte a kó muwērímú kè dèè yie nkè Isidayeeri be bemou nyíé nho kpeti. ²¹ Wenwe o mómumu ò níí yóó kote ikuó nùtì Edeasaa borè nde kòo m beé nnè ikuó nenti bè tu tì udimmu. Sosuwee o mómumu nnè Isidayeeri be sòmbe bè níí yó ntũ nweé kó dínùù. Kòo yí: Yènnè! Bèè yè. Kòo yí: Tannè! Bèè ta.

²² Kè Mọ́yisii dọ́ ti Yiè nKuyie nhò náké tì kékatenè Sosuwee ikuó nùtì Edeasaa borè Isidayeeri be bemou borè. ²³ Kóò nọ́ nsinou, kóò duó mmutōmmú ti Yiè nKuyie ndo ò náké ke yè ndè ndōmmè.

28

Kuyie mbè nàkémè bè bo nkù feumè iwũ

DÈNNÌ: Bè bo nkù feu ò yewe yemou

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mọ́yisii ke dọ: ² Náké Isidayeeri be ke tú n yè nkè dè níí tùòke bè bo n fié dè iwũ kétuò bè ndake ke ò nni nfíé kétuò dipānni ndi dii kó kufǎǎku n naati.

³ Bá dii yiè bè níí n féuté dipedabii dii mọ́ke dibenni dímáà ke kpa kuyènkù. Bá dii yiè yèdèè. ⁴ Di níí n féuté dipedapānni dímáà dikũnweñni, didèrì kuyuoku dihuri. ⁵ Kè dí di wēnnénè muyuo nsààmù cìdòò bètāāti ké mu kòorenè mekòsààmè dítìrì omáà nè dikéè kéānte. ⁶ Di yó nyi nni nfeumu di do ò nni nfeumè Sinaii tārì nè dimōnni ke tuò, dipānni ndi dii kó kufǎǎku n naati. ⁷ Dikũnweñni kó dipedapānni níí yó nneínè menàà mme dítìrì nè dikéè. Metaummè tou mieke nke di níí yóó me nni ncóúmmè. ⁸ Di níí féuté dipedapānni teri kuyuoku dihuri, ke yíénè yepārè di baa do m pā nyè dikũnweñni kó dipedapānni ìnkè, ke di nni ntuo, dipānni ndi dii kó kufǎǎku n naati.

DEENNÍ: Bè bo nfeu i teomputè yie

⁹ Teomputè yie di ní n féuté yepedabe yèdéè, yèè mòke dibenni dimáà dimáà ke kpa kuyènkù, kényénè muyuo nsààmù cìdóò bèkuò, ke mù àntenè mekàsààmè, ke yiénè menaà. ¹⁰ Bá tèè omputè yie di ní yóó yíemu de kó iwũ di do n feu i yewe yemou i ñnkè nè de kó menaà.

TĀĀTI: Bè bo nfeu i otànkù yie ketiri

¹¹ Otànkù yie ketiri di ní n féuté yenaadakè yèdéè kétuò, nnè dipedaà dimáà nè yepedapàà yèyiekè yèè mòke dibenni dimáà dimáà ke kpa kuyènkù. ¹² Ke ní pānè bá fèè òfè ñnkè muyuo nsààmù mùu àtènnè mekùò, ncìdóò bèwei bá dii naadaà ñnkè, cìdóò bèkuò bá dii pedaà ñnkè. ¹³ Cìdóò bètāāti bètāāti bá dii pedapànni ñnkè, kè dí dè tùò, yepārè nye yèè kó kufōōku n naati. ¹⁴ Menaà ndítiri bètāāti bètāāti bá dii naadaà ñnkè, dítiri bèdé bá dii pedaà ñnkè, dítiri òmáà òmáà nè dikée bá dii pedapànni ñnkè. Bá wèè tǎnkù kó diyie ketiri di ní yó n fié ì wũ nyi nè de kó yepārè. ¹⁵ Di ní n féuté dibodaà dimáà meyei ncíěmmè kpéi, kémbúútí di n feu ì wũ ke tuò nyewe yemou nè de kó menaà di m pā mmè.

NĀĀ: Bè bo nfeu i diyentébanni yie

¹⁶ Dibenni tǎnkù ketiwè diyie tepíítè nè dinaanni di ní baá ndiyentébanni kédéúkùnnè mí ndi Yie nKuyie n yètiri. ¹⁷ Diyie tepíítè nè dinummuri yie ndi, dibanni yóó ketémè kè di ncáá mpéè wèè í kōōrenè mutie mùu muuti ke dò yewe yèyiekè. ¹⁸ Dibanni ketíri dii yie di tí nkésānte mí ndi Yie nKuyie di báá pī mmutōmmú mamù de yie. ¹⁹ De yie di ní n féuté i nwũ kétuò: Yenaadakè yèdéè, dipedaà dimáà yepedapàà nyèyiekè yèè mòke dibenni dimáà dimáà ke kpa kuyènkù. ²⁰ Di ní pānè bá fèè òfè yuu ñnkè muyuo nsààmù mùu àntenè mekùò ncìdóò bèwei bá dii naadaà ñnkè, cìdóò bèkuò bá dii pedaà ñnkè, ²¹ cìdóò bètāāti bètāāti bá dii pedapànni ñnkè. ²² Kè di n féuté dibodaà meyei ncíěmmè kpéi, kè bè di dò meyei ncíěmmè kó ikuó. ²³ Di ní yó n fié ì wũ nyi kémbúútí di n feu i yewe yemou ke tuò. ²⁴ Di yó mmè nhō nke dò yewe yèyiekè, mudii mmu di ní yó m pā mù kétuò, mùu kó kufōōku n naati. De kó dipānni cāānnè mu di n feu i yewe yemou ke tuò nnè de kó menaà. ²⁵ Diyie yiénni yie di tí nkésānte mí ndi Yie nKuyie, di báá pī mmutōmmú mamù de yie.

NŪMMŪ: Bè bo nfeu i dididèibanni yie

²⁶ Dididèibanni yie, di yó m pā dii yie tidipànti, de yie di tí nké n sante, di báá pī mmutōmmú mamù. ²⁷ De yie di n féuté yenaadakè yèdéè nè dipedaà nè yepedapàà nyèyiekè yèè mòke dibenni dimáà dimáà kè dè tùò, dipānni ndi dii kó kufōōku n naati. ²⁸ Kè di wáá mbá fèè òfè yuu ñnkè muyuo nsààmù mùu àntenè mekùò ncìdóò bèwei bá dii naadaà ñnkè, cìdóò bèkuò bá dii pedaà ñnkè. ²⁹ Cìdóò bètāāti bètāāti bá dii pedapànni ñnkè. ³⁰ Kè di kuōnè dibodaà kè bè di dò meyei ncíěmmè kó ikuó. ³¹ Di yó n fié ì wũ nyi ke né mbúútí di ñ n fié ì nè tidiiti kó yepārè. De kó iwũ yó ntú ì kpa ñnyi kuyènkù kényénè de kó menaà.

29**KUŌ: Bè bo nfeu i disānni kó dibanni yie**

¹ Dibenni tǎnkù yiénwè kó diyie ketiri di ní tí nké n sante de yie, di báá pī mmutōmmú mamù. Disānni kó dibanni ndi. ² De yie di n féuté dinaadaà nè dipedaà nè yepedapàà nyèyiekè yèè mòke dibenni dimáà dimáà ke kpa kuyènkù, kè dè tùò. ³ Di wáá mbá fèè òfè kpéi muyuo nsààmù mùu àntenè mekùò ncìdóò bèwei dinaadaà ñnkè, cìdóò bèkuò dipedaà ñnkè. ⁴ Cìdóò bètāāti bètāāti bá dii

pedapànni ìnkè. ⁵ Kè dí kuɔnè dibɔdaa òmáa meyei ncíémme kpéí, kè bè di dòò meyei ncíémme kó ikuó. ⁶ De kó iwũɔ cáánnemu di n feu ì yewe yemou ke tuò nnè di m pãa mmùu dii nè de kó menaà. De kó dipànni níi yó ntú di tuò ndi ndi dii kó kufɔɔku n naati.

YIEKE: Bè bo nfeu ì meyei nhūtímù kó diyie dierì

⁷ Dibenni tãnkù yiénwè kó diyie pínni yie di níi tíi nkéboú dinùu ké n sãnte. Di báa pí mmutãmmú mamù. ⁸ De yie di n féuté dinaadaa nè dipedaà nè yepedaà nyèyiekè yèè mòke dibenni òmáa òmáa, ke kpa kuyènkù ké yè nni ntuo. Dipànni ndi dii kó kufɔɔku n naati. ⁹ Dí waá mmuyuo nsààmù mùu àntenè mekùò ncidóò bèwei dinaadaa ìnkè, cidóò bèkuò dipedaà ìnkè, ¹⁰ cidóò bètãati bètãati bá dii pedapànni ìnkè, ¹¹ kékuɔnè dibɔdaa òmáa meyei nhūtímù kpéí kè bè di dòò de kó ikuó, ke né mbúútí di n féuté di meyei nhūtímù kó diyie dierì nè di n feu ì yewe yemou ke tuò nnè de kó mudii nè de kó menaà.

NNI: Bè bo nfeu ì titouti kó dibanni yie

¹² Otãnkù yiénwè kó diyie tepíítè nè dinummuri, di níi tíi nké n sãnte, di báa pí mmutãmmú mamù. Di yó mbaa mmí ndi Yiè nKuyie n kó dibanni ndi ke dò yewe yèyiekè. ¹³ Diyie ketirì ké n féuté yenaadakè tepíítè nè yètãati kétuo nnè yepedakè yèdèè nè yepedaà ntepiítè nè yènàa yèè mòke dibenni òmáa òmáa ke kpa kuyènkù. Dipànni ndi dii kó kufɔɔku n naati. ¹⁴ Kè di waá mmuyuo mmùu àntenè mekùò ncidóò bèwei, bá dii naadapànni ìnkè. Cidóò bèkuò bá dii pedaa ìnkè. ¹⁵ Cidóò bètãati bètãati bá dii pedapànni ìnkè. ¹⁶ Kè di kuɔnè dibɔdaa òmáa meyei ncíémme kpéí, kémbúútí di n feu ì yewe yemou ke tuò nè de kó menaà.

¹⁷ Diyie dérì yie dí n féuté yenaadapàa ntepiítè nè yèdèè nè yepedakè nyèdèè nè yepedaà ntepiítè nè yènàa yèè mòke dibenni òmáa òmáa ke kpa kuyènkù. ¹⁸ Dí nónnè tidiiti di ɔɔ nó nké tí mmamè bá fèè ɔfè ìnkè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ¹⁹ Dí kuɔnè dibɔdaa meyei ncíémme kpéí, kémbúútí di n feu ì yewe yemou kétuo nnè de kó tidiiti nè menaà.

²⁰ Diyie tãánni yie kè dí n féuté yenaadakè tepíítè nè òmáa nè yepedakè yèdèè nè yepedaà ntepiítè nè yènàa yèè mòke dibenni òmáa òmáa ke kpa kuyènkù.

²¹ Dí yiénè tidiiti nè de kó menaà, kè de mmànnè yenaadakè nè yepedaà ndè màmè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ²² Dí di kuɔnè dibɔdaa meyei ncíémme kpéí kémbúútí di n feu ì yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaà.

²³ Diyie naanni yie dí n féuté yenaadakè tepíítè nè yepedakè yèdèè, nè yepedaà ntepiítè nè yènàa yèè mòke dibenni òmáa òmáa ke kpa kuyènkù. ²⁴ Kè dí waánnè tidiiti nè menaà kè de mmànnè iwũɔ mamè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ²⁵ Kè dí kuɔ dibɔdaa meyei ncíémme kpéí, kémbúútí di n feu ì yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaà.

²⁶ Diyie nummuri yie dí n feuté yenaadakè yèwei, yepedakè yèdèè nè yepedaà ntepiítè nè yènàa yèè mòke dibenni òmáa òmáa ke kpa kuyènkù. ²⁷ Kè dí yiénè tidiiti nè menaà kè de mmanè yenaadakè nè yepedakè nè yepedaà ndè màmè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ²⁸ Kè di kuɔnè dibɔdaa meyei ncíémme kpéí, kémbúútí di n feu ì yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaà.

²⁹ Diyie kuónni yie kè dí n feuté yenaadakè yèni, yepedakè yèdèè nè yepedaà ntepiítè nè yènàa yèè mòke dibenni òmáa òmáa ke kpa kuyènkù, ³⁰ ké yiénè tidiiti nè menaà kè de mmanè yenaadakè nè yepedakè nè yepedaà ndè màmè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ³¹ Kè dí kuɔ dibɔdaa meyei ncíémme kpéí, kémbúútí di n feu ì yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaà.

³² Diiyè yíennì yìè kè dí n feuté yenaadakè yèyiekè, yepedakè yèdéè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè mòke dibenni òmáà òmáà ke kpa kuyènkù.

³³ Kè dí yíénè tidiiti nè menaà kè dè mmannè yenaadakè nè yepedakè nè yepedapàà ndè màmmè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ³⁴ Kè dí kuò dibàdaà òmáà meyei ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu ì yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaà.

³⁵ Diiyè nínnì yó ntú dibanni denni dii yìè ndi di bá mpí mmutámmú mamù de kó diiyè. ³⁶ De yìè dí n féuté dinaadaà òmáà, yepedapàà nyèyiekè yèè mòke dibenni òmáà òmáà kètuò, dipānni ndi dii kó kufōōku n naati. ³⁷ Kè dí yíénè tidiiti nè menaà kè dè mmanè dinaadaà nè yepedakè nè yepedapàà ndè màmmè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ³⁸ Dí kuò dibàdaà òmáà meyei ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu ì yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaà.

³⁹ Kè de kó òmònni ní tùòke di yóó ì nni nfíé kémbúútí di n feu ì di n cànnenè yèè nò kpéí nè di n feu ì nè diwèi nè di n feu ì ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaà nnè di n feu ì metaummè kpéí.

30

¹ Kè Mōyisii náké Isidayēeribe ti Yiè nKuyie nhò nàké tì timou.

Ikuò ì tukúnè a bo cannemè Kuyie ndinùù

² Memme kè Mōyisi béinnè Isidayēeribe botí kó bekótíbè ké bè nàké ke dō: Ntenè ti Yiè nKuyie mbéi ntì.

³ Kù tu kòò mōu kù cànnenè dinùù ke pàrikè ke yu ku yètìrì ke yē nhò yóó kù dōò mè, ò báá yóu ò bo mè dōò mè. Ò dò nké mè dōòmu memou.

⁴ Kè dè dò nhosapàà mmōu kpaá ā nè o cice ke cànnenè ti Yiè nKuyie ndinùù ke yē nhò yóó kù dōò mè, ⁵ kòò cice kèè ò cànnenèmmè ti Yiè nKuyie ndinùù ke pàrikè. Kòò cice í ò nàké timatì ò dò nké mè dōòmu memou ò yē nhò yóó dōò mè.

⁶ Kè dè me ndò nho cice ti kèè dii yìè kòò tì yete ò ténke báá dōò ò kù cànnenè dinùù ke pàrikè ke yē nhò yóó dōò mè, ti Yiè nKuyie nyóó ò cīèmmu ke yē o cice weè yetemè.

⁷ Kè dè me ndò nhosapàà mmōu yenke, kòò nùù ò fiténè kòò cànnenè ti Yiè nKuyie ndinùù ke pàrikè ke yunè ku yètìrì, ⁸ kòò dōu tì kèè dii yìè ke í béi ntimatì, de kó dinùù kpaá cammumu, kòò dò nkédōò ò pàrikè ke yē nhò yóó dōò mè. ⁹ Kè dè me ndò nho dōu tì kèè dii yìè kòò tì yete, o nùù do ò fiténè kòò kù cànnenè dinùù kèparikè ke yē nhò yóó dōò mè, de kó dinùù ténke í yóó nhò pī, ti Yiè nKuyie nhò cīèmmu.

¹⁰ Kè dè me ntu okúpokù nwe yoo wèè yenke kòò dōu ò yete, kòò cànnenè ti Yiè nKuyie ndinùù ò dò nké di dōòmu.

¹¹ Kè dè me ntú o dōu cīètè nte ò cànnenèmmè dinùù ti Yiè nKuyie nke pàrikè, ¹² kòò dōu tì kèè ke í ò béinnè timatì ò me nyí yete ò dò nkédōòmu ò kù cànnenè dii nùù nè ò pàrikè ke yē nhò yóó dōò tì, bá kè tì tu tì. ¹³ Kè dè me ndò nho dōu tì kèè dii yìè kòò tì yete ke pàa nde kó dinùù nè ò pàrikè ke yē nhò yóó dōò mè, mè pàamu kè ti Yiè nKuyie nhò cīé. ¹⁴ Onitipòkù cànnenè yèè nò Kuyie nyemou nè ò pàrikè ke béi nke yē nhò yóó fēū mmèè botí omáà, o dōu bo na ke tì pàa. ¹⁵ Kè dè me ndò nho dōu tì kèè ke cīéké ke í ò béinnè timatì, kè dè wenté ò yiemmu ò cànnenè tì ti Yiè nKuyie nyèè nò yemou, nè ò pàrikè ke béi ntì timou, ke yē ò tì kèè dii yìè ò í ò nàkémmè timatì. ¹⁶ Kòò dōu me nyóu kè dè wenté kòò né tì pàa, weè yóó tō o pokù kó mecaàrimè kó tiyeti.

¹⁷ Ikuó ti Yiè nKuyie nduó nyinyi Mɔyiisi dèè tukúnè onitipòkù wèè yenke nè osapàà nwèè kpaá ā o cice cĕtè.

31

Bè dokénèmè Mandiyāābe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dò: ² Dokénè Mandiyāābe képeite bè dòò mèè yei nyIsidayeeribe. Kàa dèè a kũnti a yembè borè nde.

³ Mèmme kè Mɔyiisii náké Isidayeeribe ke dò: Bèmbèè báátí di mieke kékote kèdo Mandiyāābe mudoò képeite ti Yiè nKuyie nkó dipèl. ⁴ Di tāātè Isidayeeribe wuò mmieke bá kù benitibè tekoupiítè píítè (1000) kè bèè kote mudoò.

⁵⁻⁶ Kè bèè deite Isidayeeribe wuò mmieke bá kù tekoupiítè píítè kè bèè wēnné bəmou behāāpòmbè tekoupiítè nè sikoupiísidé (12000) kè Mɔyiisi duó nkè bèè kote mudoò kòo bè neínnè Edeasaa bire Pinasi ikuó niùtì, kòo ntò ikuó nentì nè sikpàriheú. ⁷ Kè bèè do Mandiyāābe mudoò ti Yiè nKuyie ndo ti náké Mɔyiisi ke yē ndè ndòmmè, kékua benitidaabè bəmou, ⁸ kékuanè Mandiyāābe kó bekpàtìbè benùmmù, Efii nè Dekemmu nè Tisuu nè Uuri nè Debaa ke féúténè Beə bire Badammu, ⁹ kèpĩmmú be pobè nè be bíkékonnè, kèpĩmmú be wũā imou kéhéi be kperè demou, ¹⁰ kécóu mbe ekè nè be āāpònkare, ¹¹ kéeínè be kperè bè yà dè demou nè benitibè nè iwũā, ¹² kè dè tóni demou be āāpònkari Mɔyiisi nè Edeasaa ikuó niùtì nè Isidayeeribe sɔmbe borè Məabu biriku, kukó nSuditēē borè Sedikoo èi ìlkè.

¹³ Mɔyiisi nè ikuó niùtì Edeasaa nè Isidayeeribe kó bekotibaabè kè bèè íté kéyeroo be āāpònkari ke bo bè co. ¹⁴ Kè Mɔyiisi mieke peike behāāpòmbè iwēi yembè bèè ni behāāpòmbè tekoupiítè píítè nè tekòtè kòtè bèè kũntiní mudoò.

¹⁵ Kòo bè beke ke dò: Dè dòmmè kè di yóu benitipòbè ke í bè kù? ¹⁶ Di yému ke dò mbeè nitipòbè do tũnne Badammu kó itié nkénte kè Isidayeeribe caàrè ti Yiè nKuyie mmèdiè mPeə tāri kénte kè kùu bè poté. ¹⁷ Kuonè di mmònni initidabí imou nè benitipòbè bəmou bèè yenke. ¹⁸ Di yóu isapùmbí ì mu nyi yé onitidòu képuoke. ¹⁹ Díndi bèè kó dimàà kù onitì yoo di kááké ocũ, di nciénnè dihāāpònkari ke dò yewe yèyiekè, kè bèè di dɔd mēwénkùmmè kó ikuó diyie ditāānni nè diyienni, díndi nè di pĩmmú bè. ²⁰ Kè di múnke wénkùnnè di yàtì nè di nentì tikònti kpeti nè tibòciti kpeti nè idéi kpeti.

²¹ Mèmme kè ikuó niùtì Edeasaa náké behāāpòmbè iwēi yembè bèè do kòte mudoò ke dò: Ntenè ti Yiè nKuyie ndo náké ì kuó Mɔyiisi: ²² Mesoo nnè timátì péitì nè disəwũā nè timátì nè mebierime nè dibierimínni, ²³ dèè kó dimàà í yóó cóuté di dè pũnné muhāā nkè dèè wenke. Dèè yóó cóuté di de mpòtè mēwénkùmmè kó menie mmáa. ²⁴ Diyie yiènni yiè kè di óu di yàtì kéwenke, de mōnni di bo na kékò ndi bàté dè.

Bè ní bo totí mèè botí bè éi dè

²⁵ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dò: ²⁶ Fí nnè Edeasaa nè Isidayeeribe kó bekótibè díkaa mbè pĩmmúní bèè nìtibè nè ì wũā, ²⁷ kàa dè toté mèdémè, bèè kòte mudoò kè bè nte dikéè dimàà, kè betòbè bèè do kpaá kè bè nte diteri. ²⁸ Kàa deite bèè kòte mudoò be kperi mieke onitì òmáa benitibè sikousinùmmù (500) mieke kóò cànnè n kpéi, ke me nyĩ inààke nè sāmmarímú nè ipe nè sibó. ²⁹ Kè di dè duó nyikuó niùtì Edeasaa, dè tu mí ndi Yiè nKuyie n kperè nde. ³⁰ Isidayeeribe sɔmbe bèè do kpaá be kó dikéè mieke, á deite benitibè sipísinùmmù mieke òmáa, ke me nyĩ inààke nè sāmmarímú nè ipe nè sibó, kàa dè duó nDefiibe bèè pĩ n cĕtè mutōmmú. ³¹ Mɔyiisi nè Edeasaa ikuó niùtì kè bèè dɔd ti Yiè nKuyie nnáké ti Mɔyiisi. ³² Bèè kòte mudoò bè éi dèè kó dimàà mieke dèè kpaá kè dè mbo sikoupiíkousikuò nè sikoupiísiyiekè nè sikoupiísinùmmù (675000) ipe

nè sibóó. ³³ Inààke sikəupípisíyiekè nè sikəupísídé (72000). ³⁴ Sámmarímú sikəupípisíkuò nè tekəupíítè (61000). ³⁵ Isapùmbí ìì mu nyí duónè onitidòù kè ì mbo sikəupípisítāāti nè sikəupísídé (32000). ³⁶ Bè duó ndì kée bèè kàte mudoò ipe nè sibóó kè dè mbo sikəupíkəusítāāti nè sikəupípisítāāti nè sikəupísisíyiekè nè sikəu sínùmmù (337500). ³⁷ Kè bèè deíte de mieke sikəusíkuò nè sipísíyiekè nè dènùmmù (675) be Yiè nKuyie nkpeí. ³⁸ Inààke sikəupípisítāāti nè sikəupísisíkuò (36000) kè bèè deíte sipísíyiekè nè idèi be Yiè nKuyie nkpeí. ³⁹ Sámmarímú sikəupísisítāāti nè sikəusínùmmù (30500) kè bèè deíte sipísíkuò nè dèmàà be Yiè nKuyie nkpeí. ⁴⁰ Benitibè tekəupííítè nè sikəupísisíkuò (16000) kè bèè deíte sipísítāāti nè bèdébè be Yiè nKuyie nkpeí. ⁴¹ Kè Məyiisii duó nyíkuò nùtì Edeasaa dèè tu ti Yiè nKuyie nkpeí o Yiè nKuyie nhò nàké ke yè ndè ndòmmè. ⁴²⁻⁴³ Dikée tərì dīi kpāā Isidayeeribe kpéi kè dī mmānnè bèè do kàte mudoò be kperi mamè, ipe nè sibóó sikəupíkəusítāāti nè sikəupípisítāāti nè sikəupísisíyiekè nè sikəu sínùmmù (337500). ⁴⁴ Inààke sikəupípisítāāti nè sikəupísisíkuò (36000). ⁴⁵ Sámmarímú sikəupísisítāāti nè sikəusínùmmù (30500). ⁴⁶ Benitibè tekəupííítè nè sikəupísisíkuò (16000). ⁴⁷ Kè Məyiisii deíte benitibè sipísínùmmù mieke òmàà òmàà, iwūō mēmmē, kéduó nDefiibe bèè pī Kuyie ncīètè tōmmú ti Yiè nKuyie ndo ti nàké ke yè ndè ndòmmè.

Bè pā yèè pārè Kuyie

⁴⁸ Bèè do ni mudoò ke baké behāāpòmbè tekəupíítè píítè, tekòutè kòutè kè bèè kàte káyà Məyiisi kóò nàké ke dō: ⁴⁹ Ti kàa mbehāāpòmbè ti baké be ke sō nhòmòù í kpa bá òmàà. ⁵⁰ Dèè te kè ti tóni ti Yiè nKuyie nyepārè ke bo mō ti yei ncīēmme, mēsō nkó tisātì ti éi ti ti ti ntóni, yetootōre nè sínéi nè mēfīmme, nè demámánnè nè dèè ò ncāátì mēfīmme.

⁵¹ Məyiisi nè íkuò nùtì Edeasaa kè bèè cuó mēsō nkó tisātì bè tóni ti. ⁵² Behāāpòmbè bèè baké yetīrè bè do duó ntīi nentì kó kucéékù do bo cidóò tekòutè nè sipísíyiekè (170). ⁵³ Kè behāāpòmbè sām̀p̀b̀è bié tieke bá wè ò éi dè. ⁵⁴ Məyiisi nè Edeasaa kè bèè tanné mēsō nkó tinenti behāāpòmbè bèè baké yetīrè tekəupíítè píítè nè tekòutè kòutè bè duó ntì metaummè tou, kè dè bo yie nkè ti Yiè nKuyie mbáá yè nyIsidayeeribe kpéi.

32

Bè duómme Dubenni nè Kadi naàmùnti kəbe ketenkè

¹ Dubenni nè Kadi be naàmùnkù kəbe do mōke iwūō nyi kè ì sū mediè nkè bèè yà Yasē eì nè Kadaadi kperi ye tenkè bo yíennè iwūō kó mucēmmu. ² Mēmme bè kàtemè káyà Məyiisi nè Edeasaa nè Isidayeeribe kó bekótíbè ke bè nàké ke dō: ³⁻⁴ Ti Yiè nKuyie nduó ntínti Isidayeeribe kè ti fiète yèè ekè yè yíennè iwūō kó mucēmmu mmu, tinti a kó betōmbè ti mē ntu iwūō kó becēmbè mbe, de kó yehékè tu: Atadoti, Dibonni, Yasē nè Nimuda, Esibonni nè Edeyade nè Sehammu nè Nebo nè Beonni.

⁵ Kè bèè deè ke dō: Məyiisi, kàa bo yie nha ti duó nde kó ketenkè, di báá ti sée kukó nSuditē yáa.

⁶ Kè Məyiisi bè tēnnè ke dō: Di tú ba? Di tebīi bo nkəri mudoò kè di né nkpaá diennaà? ⁷ Dè yīme kè di dō káyárikùnne Isidayeeribe kònti bè bo tamè dihei ti Yiè nKuyie mbè duó ndi. ⁸ Ti bo dīi mōnni Kadeesi-Bannea, kè n tō ndi cicebè kè bè bo paatè Kannahā eì kè bèè mē ndō. ⁹ M bè tō mēmme kè bèè kàte Esikōdi biriku káyà dihei kéwētení káyárikùnne Isidayeeribe kònti bè bo tamè dihei ti Yiè nKuyie mbè duó ndi. ¹⁰ Mēmme kè ti Yiè nKuyie mmiekee peike kè kuu parikè ke dō: ¹¹ Benitibè bèè kó dimàà yēnni Esibiti, kétúóté bèè mōke yebie nsipísídé kēndeètinko òmòù naàcètè báá ta dihei n do yè n yóó duó ndi be yembè

Abarahammu nè Isaki nè Sakɔbu, ke yé bè í yiemme ke n tūnne sei. ¹² Kè dè í tú Yefundee Kadɛbu Kenasi naàmùnkù kou nè Nunni birɛ Sosuwee, bèè mǎà dì tati, ke yé bèè yiemme ke n tūnne sei. ¹³ Mémme ti Yiè nKuyie mmieke peikemè Isidayɛribe kè kùu duó nkè bè nhǎá ndikpáa mieke ke kémùnè de kó kutɔnkù kɔbe bèè do dòò kù í dó dè bè bo kúmè kédeè. ¹⁴ Bɛcaàribè kó kubotí dindi, dè yíme kè di dó késɔtɛ di yembè tǎmmú ke tikii ti Yiè nKuyie mmieke kó muhǎá nyIsidayɛribe ìnkè? ¹⁵ Kè di bùtinné di Yiè nKuyie nkù bo yóu kè di nkpaá dikpáa di mmieke kémante, kè di né nte kè Isidayɛribe bɛmɔuu feti. ¹⁶ Kè de kó benitibè tɔónkoo Mɔyiisi borè kóò nàké ke dò: Ti dó kédoò ti wũ kó dibaakèrì ndi kémaa yehékè kè ti bí nhǎ. ¹⁷ Ti mómmbɛ kè ti túóté ti kpàrinenti kénitè fɛnafɛ ìkè, kékɔte kɛtanné ti tebii de kó yehékè, ti bí sǎmpɔi yó mbo diɛ nyehékè ti yóo mǎa yè kɛfii nyiduotí kɛnsarinè de kó ketenkè kɔbe. ¹⁸ Kè Isidayɛribe bɛmɔu í kàri bá wè o tenkè ti í wɛtiní. ¹⁹ Kè di ti duó ndi nti kó ketenkè ti tɛnke í yó nwanti dí ti duó nketekè Suditɛ kó nyǎa tɛrì, ke yé ti kɔke bomè diɛ ndiyǎa diyie yìenì kè bíékè kpɛrì. ²⁰ Kè Mɔyiisi dò: Kè di pǐ ndi bɛi ndii nùu, kè di túóté di kpàrinenti ke doké ti Yiè nKuyie nyɛ ndè ndòmmè. ²¹ Kè di bàátí ke sɛnté Suditɛ di Yiè nKuyie nyɛ ndè ndòmmè ke baanè kù bo duómmè kè bèè na be dootitabè kè bè bèti. ²² Kè ti Yiè nKuyie mbè duó ndii mǎnni be tenkè, de mǎnni di bo na kéwɛtení di tenkè, Isidayɛribe báa di sei ndi Yiè nKuyie mme nténke báa di sei. ²³ Kè di mɛ nyí dòò mɛmme di yeténè ti Yiè nKuyie nku, de mǎnni di nyé ke dò ndi yei mbo di pǐ. ²⁴ Mǎanè tǔnké yehékè kɛtanné di bí sǎmpɔi, kédoò di wũ kó yebaakùyè, di né báa yè ndi bɛi ndii nùu. ²⁵ Kadi naàmùnkù nè Dubɛnni naàmùnkù kɔbe kè bèè nàké Mɔyiisi ke dò: A kó betǎmbè tǐnti ti yóo dòòmu fǐ nti yiè nha ti nàké tì. ²⁶ Ti bí nè ti pobè nè ti pe nè ti wũ dè yó mbo diɛ nde Kadaadi ekè mieke. ²⁷ A kó betǎmbè tǐnti bèè bàátí tikpàrinenti ti kɔrimu kè ti Yiè nKuyie nyóo ti niitè kè tí bè dokénè a yɛ ndè ndòmmè.

²⁸ Mémme kè Mɔyiisii nàké ikuó nùtì Edeasaa nè Nunni birɛ Sosuwee nè Isidayɛribe kó bekótibè de kó benitibè kpéi nke dò: ²⁹ Kè Kadi naàmùnkù kɔbe nè Dubɛnni koku kɔbe bèè baati tikpàrinenti kè bè di neinè késénté kukó nkè di Yiè nKuyie ndi niitè kè di doké, kè di tieke dii mǎnni di ekè, dí bè duó nKadaadi tenkè kè bèè tieke. ³⁰ Kè bè mɛ nyí bàátí ke di neinè Kannahǎ kó ketenkè mieke nke di yóo bè duómmè ketenkè di kɔke mieke.

³¹ Kadi naàmùnkù kɔbe nè Dubɛnni naàmùnkù kɔbe kè bè dò: Ti Yiè nKuyie nnàké tì tǐnti a kó betǎmbè ti yóo tì dòòmu. ³² Ti yóo bàátímu ti Yiè nKuyie nyɛ ndè ndòmmè kékɔte Kannahǎ, ti né dó tì tu, a tí duó nti kó ketenkè Suditɛ kó nyǎa dii ndi.

³³ Mémme kè Mɔyiisi duó nKadaadi naàmùnkù kɔbe nè Dubɛnni naàmùnkù kɔbe nè Sosefu birɛ Manansee botí kɔbe dikéè, Amɔriibe kpààtì Sionni kó dikpààtiyuu nè Basǎa kɔbe kóo kpààtì Ōku kpɛrì nè yehékè yèè bo be tenkè mǎnku nè yehékè yèè dè tǔké.

³⁴ Mémme kè Kadi naàmùnkù kɔbe mǎa Dibonni nè Atadoti nè Adowee, ³⁵ nè Atadoti-Sofanni Yasɛɛ nè Yoboa ³⁶ nè Bɛti-Nimuda nè Bɛti-Adannii ke yè fii nyiduotí, kémaanè be wũ kó yetuo.

³⁷ Kè Dubɛnni naàmùnkù kɔbe wɛte kémaa Esibonni Edeyade nè Kidiyataimmu ³⁸ nè Nɛbo nè Baadi-Nɛɔ nè Sibema kè yè cèète yeyètè.

³⁹ Mémme kè Manasee birɛ Makiidi naàmùnkù kɔbe do Kadaadi èi kɛbeti Amɔriibe bèè do dè bo. ⁴⁰ Kè Mɔyiisi bè duó nde kó diheì kè bèè kari. ⁴¹ Kè Manasee birɛ tɛrè bè tu dè Yaii kó kunaàmùnkù kɔbe túóté Amɔriibe ekè depaa

nkpeye ké yè yu ke dò: Yaii ekési. ⁴² Kè Nɔbaa kɔbɛɛ do Kenati nè yehékè yèè ò tɔkénè ké yè yu o mómmuɔ nɔhó kó diyètìrì ke dò Nɔba.

33

Isidayɛɛribɛ yè Esibiti kénkatimè ke sɔɔti kɛtuɔkenè kukó nSuditɛɛ

¹ Nte Isidayɛɛribɛ do yetì Esibiti kédóótémè be ããpàntĩrè dò ndòmmè, Mɔyiisi nè Anɔ kè bè mbè ni kè bè kété kényè yèè bòrè. ² Kè Ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi kòo nwãũ bè kàti dè ke sɔɔti, nte ò do dè wãũ mèè botí:

³ Dibenni tánkù ketiwè do nwe diyie tɛpítè nè dinummurì bè baámmè diyentébanni, kè dɛ wenté kè Isidayɛɛribɛ ité Dammusesi èi kénkérì ke yetì kè Esibiti tenkè kɔbɛ bè wùó nkè bè kéri. ⁴ Dɛ mɔnni kè Esibiti kɔbɛ kũrì bɛcírìbè, bèè tu Mpo ti Yiè nKuyie ndo poté bè ke bo bɛnkɛ Esibiti kɔbɛ kù kpeñnìnè mè be kó yɛbɔkè. ⁵ Kè Isidayɛɛribɛ ité Dammusesi kékɔte kébáté Sukɔti, ⁶ kéité Sukɔti kékɔte kébáté Etammu èi tɛdɔntè kó dikpáa mánku. ⁷ Bè ité Etammu èi ndi tɛdɔntè kó dikpáa mánku kékónté kɛwɛtɛnì Pi-Aidɔti, Baadi-Sefɔɔ ìkè, kébáté kénwetì Mikidɔdi. ⁸ Bè ité Mikidɔdi nwe késénté dàméèrì tipèntì kou, kéta dikpáa tɛdɔntè kperi, kémɔke mucèmmu yewe yètããti Etammu kó dikpáa tɛdɔntè kperi miɛke, kékɔte kébáté bè tu dè Mada. ⁹ Bè ité Maara nwe kɛtuɔke Edimmu sibíi do borè tɛpítè nè sɛdési nè depuonne sipísìyiekè, kébáté dɛborè. ¹⁰ Bè ité dɛndɛ kébáté tipèntì kóo dàméèrì pɛémmè, ¹¹ kéité tipèntì kóo dàméèrì pɛémmè kébáté Sinni kpáa miɛke, ¹² kéité Sinni kpáa tɛdɔntè kperi kébáté Dofikaa, ¹³ kéité Dofikaa kébáté Aduusi, ¹⁴ kéité Aduusi kébáté Defidimmu ke í mpètè dɛborè meniɛ nke yà.

¹⁵ Bè ité Defidimmu nwe kébáté Sinaii kó dikpáa tɛdɔntè kperi miɛke. ¹⁶ Bè ité dɛndɛ kébáté Kibodoti-Ataafa ¹⁷ kéité Kibodoti-Ataafa kébáté Asedɔti, ¹⁸ kéité Asedɔti kébáté Ditima, ¹⁹ kéité Ditima kébáté Dimɔ Pɛdɛsi, ²⁰ kéité Dimɔ Pɛdɛsi kébáté Dibuna, ²¹ kéité Dibuna kébáté Disaa, ²² kéité Disaa kébáté Keedata. ²³ Bè ité Keedata nwe kébáté Sefɛɛdi tãrì. ²⁴ Sefɛɛdi tãrì ndi bè itémè kébáté Adada, ²⁵ kéité Adada kébáté Makidɔti, ²⁶ kéité Makidɔti kékɔte kébáté Taati, ²⁷ kéité Taati kébáté Tedaa, ²⁸ kéité Tedaa kébáté Mitika, ²⁹ kéité Mitika kékɔte kébáté Asimɔna, ³⁰ kéité dɛndɛ kékɔte kébáté Mɔsedɔti, ³¹ kéité Mɔsedɔti kébáté Bendee-Yakanni, ³² kéité Bendee-Yakanni kébáté ɔdi-Kidikaadi, ³³ kéité ɔdi-Kidikaadi kébáté Yotibata, ³⁴ kéité Yotibata kébáté Abudonna, ³⁵ Bè ité dɛndɛ kébáté Esiyonni-Kɛbɛɛ, ³⁶ kéité Esiyonni-Kɛbɛɛ kébáté Sinni kpáa tɛdɔntè kperi bè tu dè Kadɛɛsi. ³⁷ Bè ité Kadɛɛsi nwe kékɔte kébáté ɔdi tãrì Edɔmmu tenkè mánku.

³⁸ Dɛndɛ ti Yiè nKuyie nduómè kè ikuó niùtì Anɔ deke ɔdi tãrì ìnkè, ò dɛ nku, ke sɔ ndè mɔke yɛbie nsipísìnàa nè bè yèmè Esibiti, dibenni tánkù nummuwè do nwe diyie ketirì. ³⁹ Dɛndɛ ɔdi tãrì ìnkè ò kumè, ke nyóó kú ke mɔke yɛbie ntekòutè nè sipísìdè nè yètããti. ⁴⁰ Dɛ kó difɔnkúò ndi Kannahãã kɔbɛ kóo kpààti Adadi Nɛkefu èi kou kèèmmè Isidayɛɛribɛ kéroómè.

⁴¹ Kè Isidayɛɛribɛ ité ɔdi tãrì ìnkè kékɔte kébáté Sadimɔna, ⁴² kéité Sadimɔna kékɔte kébáté Punɔ, ⁴³ kéité Punɔ kékɔte kébáté Obɔdi, ⁴⁴ kéité Obɔdi kébáté Iyee-Abadimmu, Mɔabu tenkè mánku, ⁴⁵ kéité Iyee-Abadimmu kébáté Dibonni-Kadi, ⁴⁶ kéité Dibonni-Kadi kébáté Adimɔnni-Dibadataimmu, ⁴⁷ kéité Adimɔnni-Dibadataimmu kébáté Abadimmu tãrì ìnkè kénwetì Nɛbo èi. ⁴⁸ Bè ité Abadimmu tãrè nyɛ kébáté Mɔabu tenkè kó kubiriku, kukó nSuditɛɛ také, kénwetì Sedikoo. ⁴⁹ Bè do bàtè kénhérinè kukó nSuditɛɛ nwe kɛtúóté Bɛti-Yesimɔti kéntɔ kɛtuɔkenè Abɛɛdi-Sitimmu èi Mɔabu biriku.

Isidayɛɛribɛ dò nkétotí mèè botí kɛtenkè

⁵⁰ Dɛndɛ Mɔabu biriku Suditɛɛ kó ntaké Sedikoo ìkè ti Yiè nKuyie mbéinnèmmè Mɔyiisi ke dò: ⁵¹ Náké Isidayɛɛribɛ ke tú n yɛ nkè di sɛnté Suditɛɛ ke

ta Kannahãã tenkè, ⁵² dí beti de kó ketenkè kàbe bemou, kempuò mbe tenkaanì yètàrè kpesi kébóké timáti kpesi, képuò mbe wũòtòrè kécake be tòrè, ⁵³ kètieke dihei kémbo. N di ndi duómmu kè di dò nké ndi te. ⁵⁴ Di yóó tãũ tété nwe kètótí di tenkè di naàmùntì dò ndòmmè, kè kùù naàmùnkù sũ ku kó ketenkè ndeu, kè kùù kěńńi ku kàke nkěńńi, kè di tãũ tété kè kùù naàmùnkù do dè, ku kó ketenkè ke ntú. Di yó ntũ ndi wuò ndòmmè mme kètótí di tenkè. ⁵⁵ Kè di me nyí bèti Kannahãã kàbe bemou, kè di yóu bèmabè bèè yó ndo ntipotì kénkũũ di nuò, kéndò nyinaacẽmpàdàti ì cùóké sikãũ ke kũũ di pĩti ke di ẽũtè dihei di bo dii mieke. ⁵⁶ De mǎnni n do na mbè dǎdǎmè kè n né mè dǎdǎ dí mbe.

34

Kannahãã tenkè mǎnke

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dǎ: ² Náké Isidayeeribe ke tú n yè nkè di tũðke dii mǎnni Kannahãã tenkè n di duó nkè kè di bo tieke, nte di tenkè mǎnke yóó dítè dè.

³ Kubakù cǎnku bíékè di tenkè kó kumǎnku yóó dítè tẽdǎntè kó dikpàà Sinni nwe kẽmpẽkénè Edǎmmu kó kutempẽ. Kè diyìe yìenì kèè bíékè kó kumǎnkuu dítè mukókúú nkóo dǎmèèrì. ⁴ Kù yóó fitè kubakù cǎnku bíékè nke kékóntè kédeke inaá nkó ditenni káyennè Sinni, Kadeesi-Bannea kubakù cǎnku kētuake Asaa-Adaa nè Asimoo, ⁵ kékote kédítè Esibiti kó kukó kénto kētuakenè dǎmèèrì Meditedandee.

⁶ Kè diyìe taà kèè bíékè kó kumǎnku ntú Meditedandee kóo dǎmèèrì.

⁷ Kè kubakù yóu bíékè kó kumǎnkuu dítè Meditedandee kóo dǎmèèrì kénto kētuakenè Ɔdi kó ditārì, ⁸ kéité Ɔdi kó ditārì káyè Debo-Amati kénto kētuakenè Sedati, ⁹ kèpẽtè kētuakenè Sifunoo, kèpẽtè kékote Asaa-Ananni di kó kutemmǎnku kubakù yóu kaku yó nde kǎáké.

¹⁰ Diyìe yìenì kèè bíékè kó kumǎnku kunku di kù yènnè Asaa-Enanni kénto kētuakenè Sefammu. ¹¹ Kè kùu ítè Sefammu káyennè Dibuda Ainni diyìe yìenì kèè bíékè kénto kētuakenè ditenni yúnnimè Sennesadeti kóo dǎmèèrì diyìe yìenì kèè bíékè. ¹² De kó kumǎnku yó mme ndò kētuakenè Suditẽ, kécáátínè mukókúú nkóo dǎmèèrì. Di kó ketenkè kó kumǎnku yó nde nkǎáké.

¹³ Mẽmmè kè Mǎyiisi náké Isidayeeribe ti Yiè nKuyie nhò nàké ti ke dǎ: Nte ti Yiè nKuyie ndi duó nkèè tenkè dínđi iwuò nyìwei nè dikée kè di tǎá tété kè kè totí. ¹⁴⁻¹⁵ Kè Dubenni kó kuwuò nkàbe nè be cẽĩ nè Kadi kó kuwuò nkàbe nè be cẽĩ káyíenè Manansee kó kuwuò ndikée, bembè cǎutẽmu be kó ketenkè kukó nSuditẽ yáa diyìe yìenì kèè bíékè Sedikoo ìikè.

Bèè totí ketenkè be yètè

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dǎ: ¹⁷ Nte benitibè bèè yóó di totí di tenkè be yètè: Edeasaa ikuó niùti káyíenè Nunni birè Sosuwee. ¹⁸ Dí deite bá kùu wuò mmieke wèè tu okótì kòo di teennè ketenkè kó mutotímù. ¹⁹ Nte de kó benitibè yètè:

Sudaa kó kuwuò Yefundee birè Kadebu,

²⁰ Simmẽd kó kuwuò, Ammiudi birè Semmuyeedi.

²¹ Bensamẽ kó kuwuò, Kisinoo birè Edidadi.

²² Danni bí kó kuwuò, Yokidi birè Bukii.

²³ Sosefu birè Manansee kó kuwuò, Efodi birè Anniyeedi.

²⁴ Sosefu birè terè Efadaimmu kó kuwuò, Sifutãã birè Kemmuyeedi.

²⁵ Sabunoo kó kuwuò, Padunaki birè Edisafãã.

²⁶ Isakaa kó kuwuò Asãã birè Pedayeedi,

²⁷ Asee kó kuwuò Sodomii birè Aiudi.

²⁸ Nefutadii kó kuwuò, Ammiudi birè Pedayeedi.

²⁹ Bèmbè ti Yiè nKuyie ntāātémè kè bè bo totí Kannahāã kó ketenkè.

35

Defii bí kó yehékè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi Məabu kó kubiriku miéke Suditēē také, Sedikoo ìkè ke dò: ² Náké Isidayeeribe kè bèe duó nDefiibe ketenkè be kəke miéke nè bè yóó ncēm̀m̀m̀ dè be wũš. ³ Kè bè mbo de kó yehékè miéke ke cēm̀m̀m̀ be wũš ye tenkè. ⁴ Ketenkè kè fité de kó yehékè bè yó ncēm̀m̀m̀ kenke be wũš, kétúóté dihei kó kuduotí borè, di kè benné kè kè mbo métiri sikəusìnùmm̀ (500). ⁵ Kè dí túóté kuduotí borè dikpáa diyie yiení kèe bíékè kè kè mbo métiri tekəupíítè (1000), kébenné kubakù you bíékè kè kè mbo métiri tekəupíítè (1000), kébenné diyie taà kèe bíékè kè kè mbo métiri tekəupíítè (1000), kébenné kubakù you bíékè kè kè mbo métiri tekəupíítè (1000). Kè dihei nsoké de cuokè. Bè yó mməke kèe tenkè nke be èi fitimè. ⁶ Dí duó nDefiibe yehékè yèkuò disàri kpəye, kè dè kpeténè òmòu kòò kùò oniti wèe coké kəsəri de kó yehékè miéke, kényiénè yehékè tɛyè sipísínàà nè yèdèé. ⁷ Yeməu kè yèe wənné kəmbo yehékè sipísínàà nè yèni ke né yiénè ketenkè bè yó ncēm̀m̀m̀ dè be wũš. ⁸ Isidayeeribe wuə mmieke bá kù kùu yaate ku ekè bè kù duó nyè miéke kéduó nDefiibe, kè kùu məke kè yè sũ ku kpəye nsũ, kè kùu məke kè yè kēñni ku kpəye nkēñni. Bá kùu wuə nkùu yaate ku tenkè kéduó nDefiibe bè kù duó nkè kè māmè.

Disàri kó yehékè yó ntú yè

⁹ Kè Ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke dò: ¹⁰ Náké Isidayeeribe ke tú n yè nkè di sènté dii mənni kukó nSuditēē ke bo ta Kannahāã tenkè, ¹¹ di tāāté yehékè yèe yó ntú di kó disàri, kè dè kpeténè òmòu kòò kùò oniti wèe coké ké di ta kəsəri. ¹² De kó yehékè yó ntú di kó disàri ndi kè dèe yie nkè dè kpeténè òmòu kòò kùò oniti, wèe coké kəta kəyenténè wèe dó képeite. Kè dè kpeténè òmòu kòò kùò oniti bè báá ò kùò ke mu nyí ò təní ditīnni ìkè kè di ò bekénè. ¹³ Di yóó bè duó nyèe ekè miéke disàri kpəye yó mbo yèkuò ndi. ¹⁴ Di tāāté yētāati Suditēē kó nyáá, yētāati Kannahāã kó dihei. ¹⁵ De kó yehékè yèkuò yenyè yó ntú Isidayeeribe kó disàri ndi, nè bepəðbè bèe bo di cuokè. Kè dè kpeténè òmòu kòò kùò oniti, de yie mbo na kécoké kəsəri ye miéke dīmari.

¹⁶ Kòò mòu poté otəu nè kunenkù makù timátì kəku, kòò kù, de yie nhonitikəùti nwe, bèe ò kùò. ¹⁷ Kòò me nhò bàté ditàri ndi kòò kù dè yie nhonitikəùti nwe, bèe ò kùò. ¹⁸ Kè dè me ndò nhò ò poté kùduú nku kòò kù, de yie nhonitikəùti nwe, bèe ò kùò. ¹⁹ Wèe dò nképeite kòò ò määnè dè wèe ò kùò. ²⁰ Kòò mòu níi nhotəu kòò tēte kòò do yoo ò díi nkóò bàté dēmarè kòò ku, ²¹ yoo kòò miéke kèe me nhò péi kòò ò poté dinacekutiri kòò ku, onitikəùti nwe, wèe dò nképeite kòò ò määnè dè wèe ò kùò.

²² Kè dè me ndò ndè kpeténè òmòu kòò tēte òmòu kòò do ke ku, kè menímmè í bo be cuokè, ò me nyí ò díi nkoò bàté dēmarè, ²³ kòò me ndooté ditàri ndi kè di ò määnè kòò ku, ke do í tú o dootitəu, kòò do í ò dónè meyei, ²⁴ kè dè dò mməme ditīnni tūnne ikuó ìi tukúnè wèe kùò nè wèe dó képeite kè bèe bekénè de yie. ²⁵ Kè ditīnni deetè wèe kùò wèe dò nképeite kòò báá ò kùò. Ditīnni ò tēñné dihei ò do səri di, kòò nkè bo ke baanè ikuó niùti diəwè bè còu nwe mekùò nhò bo kúmè. ²⁶ Kè dè me ndò nwèe kùò ò yènni dihei ò do səri di kó mutentāá. ²⁷ Kè wèe dò nképeite kòò ò yà kòò í bo dihei ò do səri di kó mutentāá nkòò ò kùò ò í cààrè. ²⁸ Kè dè me nkpeténè òmòu kòò kùò oniti ò dò nkémbo disàri kó dihei ndi ke baanè ikuó niùti diəwè bè cou nwè mekùò nhò bo kúmè kòò né wēte o èi.

²⁹ Di yó ntū nyi kuó nè di yaəbío bá kè di borè.

³⁰ Kè dè tùàkení ke dò mmemme wèè kùò onìtì bè dò nké nyóó ò kùò kè benitìbè péu bèè yé mùù te, bè báá kuò òmòù kòò nìtì òmáà wèè tu ò yé mùù te. ³¹ Òmòù báá kuò onìtì kéndò ndi ò kùò kè dí cəuté ticuuti kóò yóu, ò dò nkékuamu. ³² Di báá yie nkòò mòù dí yietí ticuuti kényènní disòrì kó diheì kékonní o èi, kè ikuó nùtì diewè mu nyí ku.

³³ Di yóó kari dìi èi di báá cóú mmenitiyĩ, menitiyĩ nsĩnkùnkò diheì ndi, dèmarè í bo di bo dɔ̀ dè kè dèe wénkùnnè diheì menitiyĩ nsĩnkùnnè di, kè dè í tú di bo kuàmè wèè kùò. ³⁴ Di báá sĩnkùnnè diheì di yóó kari di, n yó mbo di, mí ndi Yiè nKuyie n yó mbomu dínđi Isidayeeribe di cuokè.

36

Benitipòbè bèè tieke be yembè tenkè bè dò nkényenkú mề botí

¹ Kè Sosefu birè Manansee birè Makiidi kó dɛbirè Kadaadi naàmùnkù kəbe nè Isidayeeribe kó bekotibaabè nè be cɛĩ kó bekótibèe kəte kényà Məyiisi kóò nàké kè dɔ̀: ² Ti Yiè nKuyie nda nàkému ke tú di tǎǎ tété kətótí ketenkè Isidayeeribe kó iwuò ke da nàké ke tú: Á duó nti tebite Sedofadi kó ketenkè o sapàmbè. ³ Kè bè mɛ nyenke Isidayeeribe wuò mmieke kutəkù makù, ti kéété dɛ kó ketenkè ke yíé bè yenke kùù wuò nkəke, dɛ m̀nni ti kó ketenkè yóó yaatemu. ⁴ Kè mətɛ́nnímè kó dibenni tùàke Kuyie nkó dibanni dièrì, be kó ketenkèe naá mbè yenke kùù wuò nkəke ke ténke bá ntú be yembè kəke.

⁵ Mɛ̀mmè kè Məyiisii nàké Isidayeeribe ti Yiè nKuyie nhò nàké tì ke dɔ̀: Sosefu yaàbí béi nke naatimu. ⁶ Nte Ti Yiè nKuyie nnàké tì tìi tukúnè Sedofadi kó besapàmbè bèè yenke bè dɔ̀ wè, kè dɛ yiè ncénke tú be kó kuwuò nkou. ⁷ Kè dèe yie nkè Isidayeeribe kó ketenkè bá ntaà iwuò ntèi kəke mieke, Isidayeeribe bá kùù wuò kè kù nkari ku yembè tenkè. ⁸ Isidayeeribe wuò mmieke benitipòbè bèè yóó tieke be yembè tenkè bè nyenkú be kó tinaàmùnti mieke nke, kè dèe yie mbá wèè Isidayeeri kòò nte o yembè tenkè. ⁹ Mèè botí nku bá kùù naàmùnkù bo ntemè ku yembè tenkè.

¹⁰⁻¹¹ Mɛ̀mmè kè Tisododi kó besapàmbè Mada nè Tidisaa nè Okuda nè Midika nè Nɔ̀a kè bèe tũnnè ti Yiè nKuyie ndo nàké tì Məyiisi kéyenke be cice tebií kó bedapàmbè. ¹² Sosefu birè Manansee kó ibí nyi bè do yenkemè kè be cicebè tenkè nkpaá ke tú be naàmùnkù kəke.

¹³ Isidayeeribe bo dìi m̀nni Məabu biriku mieke kukó nSuditɛ́ pɛ́mmè ke wetí Sedikoo, dɛndɛ ti Yiè nKuyie nduómmè Məyiisi i nkuó nè ye ntannè kòò dè mbè tùo.

Ikuó kóntímù Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Mukétímù kó dipátíri ti náá nyIsidayeeribe tũ̀̀kẽmẽ mme Kuyie mbè duó ndiì èi. Kẽ Ikuó kóntímù kperi sɔ̀tẽ ke ti náá mMɔ̀yiisi nàkẽ ti Isidayeeribe. Mɔ̀yiisi do denni Isidayeeribe Kuyie mbè dómẽ mme nè kù pĩ mmùù tómmù bẽ kpéí.

Kù do bè dɔ̀nnẽmẽ metaummẽ kẽ mbè ni dikpáa miẽkẽ bè dò kéri dẽ, kẽ mbè kãnkẽ bẽ dootitabẽ, kẽ mbè náa nku tannò, nè kù do bè dɔ̀nnẽmẽ dinùù.

Dè né í tú kù cẽnkẽ do bè dɔ̀nni maa ndi tii dɔ̀, nè Kuyie nkuó ti diẽ nkẽ yà dẽ yepáte tẽyẽ miẽkení. Mɔ̀yiisi do náánnẽ dinitidaa ndi, nè keisòukẽ, ke tú bẽe kɔ̀tení ti Yiẽ nKuyie mborẽ kɛwammú kẽ kù taunnẽ kunku Kuyie. Mɔ̀yiisi do ìkú tii ìnkẽ tii tu ò do bè náámmẽ ke tú: Díndi Isidayeeribe n nìtìbẽ kɛnténẽ Kuyie nkùù tu ti Yiẽ nKuyie nkù tu mù. Di dò nkéndómu ti Yiẽ nKuyie nkuù di te, dí nkù dó nè di yèmmẽ memou nè di wẽrímú mumou (6:4-5, tì nàkẽmu Matie 22:37).

Ikuó kóntímù kó dipátíri náàntì kó dikũnni tu ikuó nyi. Bè do di yà Sedisademmu nwe Kuyie ncĩtẽ miẽkẽ Sosiasi tu dii mɔ̀nni okpààtì. (Wénté 2 Bekpààtìbẽ 22). Dè kó dipátíri náàntì bomu metaummẽ kòtímẽ kó yepáte tẽyẽ miẽkẽ nè metaummẽ pammẽ kpẽyẽ mayẽ miẽkẽ.

Bè do kaà nde kó dipátíri dimɔ̀nni nè tĩnti bè dè kàa nyiẽ, ndi ti denni tì tu: Onitì a bo mbomẽ kẽ dẽ da naati tú: A bo nyiẽmmẽ Kuyie nhOdẽtíwẽ opatiwẽ da náa ntì a borimẽ memou miẽkẽ.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmẽ

1. Mɔ̀yiisi do nàkẽ ti meketimẽ kukó nSuditẽ yáa ke bè dɛntení Kuyie ndòò dẽ bẽ kpéí 1:1-4:43
2. Mɔ̀yiisi nàkẽ ti medérímẽ:
Ò bè dɛntemẽ Kuyie ntannò tẽpítẽ 4:44-5:22
Itiẽ nyitiẽ Mɔ̀yiisi bè dɛntẽ ì 5:23-11:32
Tì Yiẽ nKuyie nkó ikuó 12-26
3. Isidayeeribe do dòmmẽ kɛtãátẽ mesàa nyoo mɛyẽi, bè bo yiemmmẽ Kuyie nkpeti yoo bèe ti yete 27:1-28:68
4. Mɔ̀yiisi nàkẽ ti mesomme 28:69-30:20
5. Mɔ̀yiisi bè caummẽ ke dèè ke ku 31-34

Mɔ̀YIISI DO NÀKẸ TÌ MEKETIMẸ KUKÓ NSUDITEẸ YÁÀ

¹ Di mpátíri tɔ̀ tináàntì Mɔ̀yiisi do nàkẽ tì nti Isidayeeribe bemou ke sɔ̀ mbè bo kukó nSuditẽ kó diyáa tẽrì dikpáa tẽdɔ̀ntẽ Adaba ke wetí Sufu, kẽ Padanni kpáa bo ku mpíkù. Tofɛedi nè Dabanni nè Asedɔ̀ti nè Disaabu kẽ yẽ bo kupíkù tẽkù.

² A bo ítẽmẽ Odẽbu kékété Seii tãrẽ ìnkẽ kó kuce kɛnkɔ̀ri Kadẽesi-Bannẽa, dè mòkẽ mucemmu yẽwẽ tẽpítẽ nè dimáa ndi. ³ Dè do sɔ̀ ndè mòkẽ yẽbie nsipísìnàa ndi nè Isidayeeribe yẽmẽ Esibiti, dibenni tãnkù tẽpítẽ nè òmáa kó diyie ketiri. Dè yiẽ ndi Mɔ̀yiisi nàkẽmẽ Isidayeeribe ti Yiẽ nKuyie nhò nàkẽ tì timou ke tú wèè tì mbè nàkẽ. ⁴ Dè do sɔ̀ mMɔ̀yiisi namu Amɔ̀riibẽ kpààtì Sionni Esibonni èi kou, ke na Basãa kóo kpààtì Oku Etedei èi kou wèè do bo Asitadoti.

⁵ Bè do bo kukó nSuditẽ yáa ndi Mɔ̀abu tenkẽ, dɛndẽ Mɔ̀yiisi bè dɛntemẽ Kuyie nkuó.

Kuyie nyẽmmẽ Isidayeeribẽ itẽ kɛsɔ̀tẽ

⁶ Kẽ Mɔ̀yiisii bè nàkẽ ke dò: Tì do bo dii mɔ̀nni ditãrì Odẽbu ìnkẽ kẽ tì Yiẽ nKuyie nkùù ti te kẽ kùu béimmu ke tú: Di bo diẽ nkẽ dè mɔ̀ntemũ, ⁷ ítènẽ

kékote Kannahã kabe Amariibe tãrè nè yehèkè yèè dè tòké, yèè bo kukó nSuditèè pèémme nè tedontè Adaba yetãrè ìnkè nè Nèkefu nè dàméèrì pèémme kó yehèkè, kèsòoté kètuòke Dimaa tãrè kèpèèté kètuòke kukó ndiekù Efadati. ⁸ Ntènè ketenkè ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duó nkè. Kòtenè ké kè tieke! Ké yé kuù do béimmè kèparikè ké dò kù yóó ké duó ndi yembè Abarahammu nè Isakì nè Sakòbu bembe nè be yaabíó.

Màyiisi ànnémè benìùbè

⁹ Dè mǎnni ndi, n di nàkémè kè n dò: M báá na ké ndi ni m mǎà. ¹⁰ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di dǎmmu mesàà nkè di sũũ, nte dǐndi yíe nke sũũ nsiwǎà dǎmmè. ¹¹ N dómu ti Yiè nKuyie ndi yembè do tũ nkùu yóu kè di sũũ nképèèté di mè mmámè kuce tekòupíité (1000), kè kù di dǎò mesàà nkéndǎnnè kù béimè. ¹² M bo yíme m mǎà kèntũnni di kpèti nè di kó iũũrii nè di kó mutuutimù. ¹³ Tǎāténè benìtibè di kó iwuò mmieke bèè mǎke meyèmmè ké cii kè m bè duó ntikótì. ¹⁴ Kè di yie nke dò m béi ntì wenni. ¹⁵ Mèmmè n tǎātémè di wuò mmieke bèè mǎke meyèmmè ké cii ké bè báá nyetĩrè nyetĩrè. Biè ntekòupíité (1000) betǎbè tekòutè (100), betǎbè sipísìnùmmù, betǎbè tepíité, ké né yíénè betǎbè bèè ni di wuò. ¹⁶ Dè mǎnni ndi n nàkémè bèè tu benìùbè di cuokè kè n dò, kè be kabe ní tǎní tináǎntì bèè bè kènté, kè bè dó ké bè beé ntìmatì bèè tì tũntè. Kòo ntì nwe nè o kou, yoo onitì nè o kóo pǎò bèè mé ntì tũntè. ¹⁷ Bè bá mbekù ké baàtì, bè kènté mèè botí osǎmpǎù bèè mé nkénté odièwè, bè bá ndé òmǎu be mieke ké yé bè bekùmmè nè Kuyie nkó diyètìrì ndi, kè tìmatì mé mpèèté be wèrímù bèè tì tǎní m borè kè n tì kèè. ¹⁸ Dè mǎnni kè n di nàkèmu di dò nkéndǎrimè.

Isidayèribè do yetémè Kuyie nkpeti ké sǎ mbè duúnnè ketenkè Kuyie mbè duó nkè

¹⁹ Mèmmè kè ti íté Odebu tǎrì kéta fèkpáfè tedontè kǎfe di mè nkèténí fè, kèyènnènní Amariibe tãrè ìnkè kó kuce kéndǎnnè ti Yiè nKuyie nkùù ti te kù do tì nti nnàkémè, kè ti tuòkení Kadèesi-Bannea. ²⁰ Kè n di nàké kè n dò: Ti tùòke Amariibe tǎrì ndi ti Yiè nKuyie nkùù ti te, kù ti duó ndi, ²¹ ntènè ketenkè ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duó nkè, ké bo di ìikè. Kòtenè ké kè cǎutè kètieke ti Yiè nKuyie ndi yembè do tũ nkù mé nyé. Di bá nyĩèkù kè di kǎmbùòtì nduò.

²² Kè dí kǎtení m borè ké dò: Tí tǎ mbenìtibè kè bèè kǎte kèpaatè ketenkè kèwèténí ké ti nàké ice ti dò nkéketé ì nè yehèkè ti dò nkéta yè. ²³ Kè m pènsìrì dé kó tináǎntì kédeite di wuò mmieke onitì òmǎà òmǎà kè bèè wènnè benìtibè tepíité nè bèdébè kè m be tǎ. ²⁴ Kè bèè kété kédeke ditǎrì, kètuòke Esikǎodi biriku ké kù paatè, ²⁵ kékǎũ dé kó ketenkè kó yetebe kèntǎní ké ti benke, ké ti nàké ké dò: Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duó ndi èi tu disǎàrì ndi. ²⁶ Kè di mé nyí nyie nke bo kǎte, kèyeté ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di nàké tì. ²⁷ Kè dí tuute kènnǎá ndi touti mieke ké tú ti Yiè nKuyie nyí di dómu dèè te kè kù di dènnèní Esibiti, ké bo di duó nhAmariibe kè bè di kuò. ²⁸ Di kǎntì dé nyǎrike kè di dò: Ti kabe ti nàké tì tìl yǎríkùnnè ti kǎntì, ti yóó tanné timǎà ònti mieke? Bè tu dé kó benìtibè kpènnìmu ké dèu, ké ti pèèté. Kè tidadietì kè bo, kè be ekè dèu iduotí ìl yé fité kè ì deke kékǎá ntiwetì. Kè tidadietì Anakiiibe kè bo.

²⁹ Dè mǎnni kè n di nàké kè n dò: Di kǎntì bá nhau di bá mbè yĩèkù. ³⁰ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di bonèmu ké yóó bè kpànnè di kpéí, kù kpànnè mèè botí Esibiti kabe kè di dè yà nè di nuò. ³¹ Di yǎmu di mǎmmǎmbe kuù di tǎmè dikpǎà tedontè mieke di cé kumǎu onitì ò ntǎmè o biré, kè di mè ntùòkènní dié. ³² Nè mèmmè di mé nyí yie nti Yiè nKuyie nkùù di te ku kpèti. ³³ Kunku kùù do di ni dikpǎà mieke ké di benkù di dò nkémbátírì dè, ké ní ndi mí kèyènkè kè di wúó nkuce kuyie mmǎnni ké ní ndò ndiwetìrì ké di ni.

³⁴ Kè ti Yiè nKuyie nkeè di tùùte ke náá ntì kè ku mièke yènní kè kùu bèi nke dā: Mí ndi Yiè nKuyie m bémumu, ³⁵ kutōnkù yeiku kuu nkābe kó dimāā, òmāù báá yà ketensāākè n do bèi nke dō n yóó duó nkè be yembè. ³⁶ Yefundee birè Kadēbu weè mää yóó kè yà, wenwe nè o yaàbí, bēmbe n yóó duómmè ketenkè ò ce nke paatè kè. Ke yé ò yiemme ke tūnne n yē mmù weti weti.

³⁷ Dī do te kè ti Yiè nKuyie mmieke n yènní kè kù dā bá mí m mómumu n yí tati de kó ketenkè, ³⁸ kè n kóo tōnti Sosuwee Nunni birè weè yóó kè ta, ke dā, nh ò yí dikāmbùd, kè weè yóó di tanné dīndi Isidayēribe di tenkè, kè dí kè tieke.

³⁹ Di bí sāmipōi di do yē mbè yóó túókè ì, ì ì yé meyei nnè mesāā, ì yóó ta de kó ketenkè. Ìnyi n yóó kè duómmè, kè ì kè tieke. ⁴⁰ Dīndi biē, wētenē kéwetinné dikpāā tēdōntē tipēnti kóo dāmēērì.

⁴¹ De mōnni ndi di nākémè ke dā, di cāke ti Yiè nKuyie nku, di yóó báátimu, bá wè o kpārinenti kékote kè bē dokénè, di Yiè nKuyie nkùu di te kù ti ndi nāké ke yē mmù. Kè dí báátì di kpārinenti ke bo deke ditāri, kè di yèmmè dō ndè í yóu di bo túótémè ketenkè. ⁴² Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dā: Náké be kè bē báá kote kédo be dootitōbè, ke yé n yí bē bonēmè. Bè báá benné kékote kè be dootitōbèe bē kùu. ⁴³ Kè n ti ndi nāké bá di í nyie nke n kēnté, kéyetē ti Yiè nKuyie nkó dinùu, kékété nè di mómumbe kó dikāmbùd kēndeētì ditāri ke bo bē dokénè. ⁴⁴ Kè Amāriibe bèè mää de kó ditāri kè bē me nyènní kè di munné ice kōme, kè ndi beti Seii tāri ke kōtì kētuakenè òdimaa èi. ⁴⁵ Di ke nkonní kékuónnè ti Yiè nKuyie, kè kù í nkèè di dabùò bá kù í ndake de kpeti. ⁴⁶ Mēmme kè dí mbo Kadēesi kēmōnte mediè.

2

¹ De kó difōnkùò ndi ti itémè kékōnté kētūnne dikpāā kó kuce kùu yìènnè dāmēērì tipēnti kou, ti Yiè nKuyie nti nāké ke yē ndè òdōmmè. Mēmme kè ti nfiri Seii tāri ke dā yewe péu.

Isidayēribe itémè Kadēesi kēntō kētuakenè Adināo

² Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dā: ³ Di firi di ntāri kè dè mōntemu, kēténè kubakù yóu bíékè. ⁴ Náké Isidayēribe ke tú. Bè itimu ke bo pēētē Seii tenkè be kōbe Esayuu yaàbí tenkè mánkù, bē yó mbè dému bē né dōd meyoómmè. ⁵ Bè báá bē dokénè, n yí yóó bē duó ndēmarè be tenkè mièke bá kè dè né mmānnè tēnācētè kó mēpēkùmmè, ke yé n duómmè Esayuu nwe Seii tāri kó ketenkè kè weè yó nke te. ⁶ Bè yóó dōntēmu Esayuu kōbe borè tidiitì bē yóó di ti nè menie mbè yóó yā mè. ⁷ Ke yé mí mbe Yiè nKuyie m bē dōdōmmè mesāā mbe tōmmú mumōu mièke, yēbie nsipísìnāā ndi yíe mí mbe Yiè nKuyie m bē bonēmè fēkpáfè fiē mmieke, dēmarè í bē dōríté.

⁸ Mēmme ti itémè ti kōbe Esayuu yaàbí bèè bo Seii tāri be borè kēpēētē kēpēēnnè kuce kùu yíe Edati nè Esiyonni-Kēbe tenkè, kētūnne dikpāā tēdōntē Adaba kó kuce kùu yìènnè Māabu. ⁹ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dā: Di báá do Māabu kōbe mudoò di báá bē wēnté, n yí yóó di duó ndēmarè be tenkè mièke. Dōti yaàbí nyi n duómmè Adi tenkè kè bē kè te.

¹⁰ Nè dimōnni Emiibe beè do dè bo, bē do tú kuwuo ndiekù kōbe mbe, benitidiebè ke dōnnè Anakiibe. ¹¹ Bè do bē kōōnnè Emiibe mbe nè Defaiibe. Kè benitibè yèmmè ndò nhAnakiibe tu Defaiibe mbe, kè Māabu kōbe mbè yu ke tú Emiibe. ¹² Ōriibe beè do bo Seii nè dimōnni, kè Esayuu yaàbí bē bēti kè bē kùu bēmōu páíi kékari be tenkè. Isidayēribe do me ndòd ketenkè ti Yiè nKuyie mbè duó nkè.

¹³ De mōnni ndi ti Yiè nKuyie nti nākémè ke dā: Íténè kēsénté kukó nSedeki, kè tí kù sēnté. ¹⁴ Ti de nyitē Kadēesi-Bannea kè nyóó tuōke kukó nSededi ke bo sénté, kè dè ti túóté yēbie nsipísitāāti nè yèni. Kè ti do iti Kadēesi-Bannea kè bèè

dò nkéna kékote mudoò kè bèe kú bemou kè ti mu nyí tũ̀ke Sedikoo. Ti Yiè nKuyie ndo yè ndè yó ndommè. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie nkuù do bè poté ku mómmanku kè bè dèè páíí bá bè kóò mǎu ténke í nkpaá be kó dikari.

¹⁶ Bèè dò nkéna kékote mudoò bè ku diì mǎnni bemou kédeè, ¹⁷ kè ti Yiè nni mbéinnè ke dǎ: ¹⁸ Di mmǎnni di yóó séntému Mǎabu tenkè kéta Adi kǎke, ¹⁹ Amǎniibe tenkè di báá bè do mudoò di báá bè wènté n yí yóó di duó ndemare be tenkè miéke, n kè duó nDǎti yaábí nyi, beè kè te.

²⁰ Defaiibe ciè do nke nè dimǎnni beè do dè bo, kè Amǎniibe bè yu ke tú Sǎnsumiibe, ²¹ bè do tú kuwuǎ ndiekù nku ke kpeñni ke dǎu ke dǎnnè Anakiibe, kè Amǎniibe tuǎkení kè ti Yiè nKuyie nduó nkè bèe bè bėti kè bè kũ̀ páíí kékari be tenkè. ²² Kũ̀ do dǎmmè Esayuu yaábí bèè do bo Seii, ke duó nkè bèe bėti Ɔriibe kékari be tenkè, ke kpaá kè dè bo nè yíenní. ²³ Afiibe beè do bo Kasaa èi nè dǎ kó sihekésí, kè Kafutǎ èi kǎbe bè do tú bè Kafutodiibe kè bèe kǎtení kè bè kũ̀ páíí kékari be tenkè.

²⁴ Dǎ kó difǎnkúò kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dǎ: Íténè késénté kukó nhAdinǎ, n di duómmu Amǎriibe kpààti Sionni Esibonni èi kou nè o tenkè. Donè we mudoò, ²⁵ kétúóté yíe nnè yewe yèè kpaaní ibotí imǎu ìi bo kǎtenkè ìnkè kũ̀makù í yóó di dáátí. Bèè kó dimǎa bo keè di kpéí kufǎwaá nkuù yóó bè auté kè bè nkpeutí.

Isidayeribe fiètemè okpààti Sionni kó dikpààtiyuu

²⁶ Mǎmmè kè tí mbo Kedemǎti kó dikpáa tedǎntè kédeite benitibè kǎtǎ nhEsibonni èi kóo kpààti Sionni borè, kè bè bo ò nǎké ke dǎ: Nè diwèi ndi ti kéroòmè. ²⁷ Ti dǎ kǎna a tenkè nke kǎpǎtǎ, ti yó mbǎké kuce máa ndi ti í yóó dauté kubakù yóu yoo kucǎnku. ²⁸ Ti yóó da donténèmu tidiiti ti yóó di ti nti kè da donténè menie nkéyǎ. Ti yóó na a tenkè máa ndi kǎpǎtǎ. ²⁹ Esayuu yaábí ìi bo Seii tenkè nè Mǎabiibe bèè bo Adi èi bè ti dǎmmè, ti dǎ késénté Suditǎ nwe kékote kǎtenkè ti Yiè nKuyie nkuù ti te kù ti duó nkè. ³⁰ Esibonni kóo kpààti Sionni me nyí nyie nke bo ti pǎ kuce kè tí pǎtǎ o tenkè, ti Yiè nKuyie nkuù do kpénkũ̀nnè o to nè o yèmmè, kè dè bo yie nkè kũ̀ bè ǎnné ti nǎu miéke dè mè ndommè yíe. ³¹ Mǎmmè ti Yiè nKuyie nni nnákémè ke dǎ: N da duómmu okpààti Sionni nè o tenkè. Do we mudoò kǎfiete o tenkè. ³² Kóo kpààti Sionni íténè o nìtibè kè ti do Yaasi èi. ³³ Kè ti Yiè nKuyie nhò ǎnné ti nǎu miéke, kè ti bè poté wenwe nè o nìtibè, ³⁴ kǎfiete be ekè yemǎu kékũ̀ benitidaabè nè benitipòbè nè ibí, bá òmǎu í nyenté bá òmǎa. ³⁵ Iwũ̀ máa ndi nè tinenti ti do éimè dǎ kó diheì miéke, ³⁶ kétúóté Adowee, diheì diì bo kukó nhAdinǎ kó mǎpǎémè nè diheì teri diì bo Adinǎ biriku miéke, kǎntǎ kǎtuǎkenè Kadaadi tenkè, diheì mari í mbo ti yǎke di. Ti Yiè nKuyie nkuù do yè nti duó nyemǎu. ³⁷ Amǎniibe tenkè máa ndi ti do í kǎákémè nè kukó nSabǎki kó mǎpǎémè nè yetǎrè ìnkè kó yehékè nè yebòrè tǎyè ti Yiè nKuyie ndo ti nǎké ke dǎ ti báá kǎáké yè.

3

Bè fiètemè okpààti Ɔku kó yehékè

¹ Kè tí íté dǎ borè kǎpǎ nkuce kǎnkǎri Basǎa. Mǎmmè Ɔku Basǎa kóo kpààti íténimè nè o ǎpǎmbè bemou kè ti do mudoò Etedei èi. ² Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dǎ: A báa ò yǎte, n we nda duómmu wenwe nè o nìtibè nè o èi. A yóó ò dǎdǎ a dǎmmè mǎe Amǎriibe kpààti Sionni Esibonni èi kou. ³ Mǎmmè ti Yiè nKuyie nkuù ti te kù ti duómmè Ɔku Basǎa kóo kpààti nè o nìtibè ke ti bè poté kékũ̀ bá òmǎu í nyenté bá òmǎa. ⁴ Kè ti tieke o ekè yemǎu, di mari í nkpaá kǎtú o kperi, dǎ kó yehékè do bo yemǎu sipísikũ̀ ndi. Adikǎbu kó kutempǎ Basǎa tenkè kemǎu okpààti Ɔku kpààtiyuu dimǎu. ⁵ Dǎ kó yehékè do tú yehékè diyè nyè kè iduotí

yè fité kè yebòrè kpetí ke páké imátideí. Ke né mbúútí yehékè péu iduotí í fité yè.
⁶ Kè tí yè pànte páí kédéíté ti do yīmè Sionni Aməriibe kpààtì kékua benitidaabè
 nè benitipòbè nè ibí, ⁷ kèpĩmmú iwũ ò nè dèè kó dimàà bo yehékè mièke.

Bè totímè Kadaadi tenkè

⁸ Mèmme ti fiètemè Aməriibe kpààtìbè bedé kó yehékè kukó nSuditēē kó diyàà, kétúóté kutekù bè yu kù ke tú Adinò kèntò kétuàkenè Edimàò tārì. ⁹ Sidonni èi kòbe do yu Edimàò tārì ke tú Sidiyonni nwe, kè Aməriibe di yu ke tú Senii.
¹⁰ Kè tí fietè ditennì kó yehékè yemou nè Kadaadi tempē nkumou kpèye. Basāa omou kèntò kétuàkenè Sadikaa èi nè Etedèii èi, okpààtì Ōku kó yehékè nye. ¹¹ Ōku Basāa kóo kpààtì weè do yenté òmàà ke kpaá fòu Defaiibe botí mièke, kòo dǒu ntú timátì kperi, kè di okùmè pēnkù métìrì mēnàà, kè di pēkùmè bo mbo métìrì mēdémè, kè di mbo Adaba Aməriibe eidiè.

¹² Mèmme kè ti fietè de kó ketenkè kemou, kétúóté Adowee kukó nhAdinò pēmmè, kèntò kétuàkenè Kadaadi tārì nè de kó yehékè dikée, kè tí yè duó nDubenniiibe nè Kadiibe, ¹³ kétúóté Kadaadi tenkè kèè kpaá nè Basāa kóo kpààtì Ōku kó dikpààtiyuu dimou. Adikòbu kó kutempē nkumou ké dè duó mManansee kó kuwuo ndikée kòbe, bè múnke de nyu ke tú Defaiibe tenkè.
¹⁴ Manansee birè Yaii weè do fiète Adikòbu tempē kumou, kékòte kédíté Kesuriibe nè Makatiibe be tenkè mǎnku, kényú de kó yehékè Basāa kpèye, o mómumuò nho kó diyètìrì ke dǒ Yaii ekè, kè bè kpaá ke me nyè yu nè yíenní.
¹⁵ Kè n yè duó nKadaadi tenkè Makiidi yaabí, Manansee birè, ¹⁶ kétúóté Kadaadi èi kèntò kétuàkenè kukó nhAdinò kè n dè duó Dubenniiibe nè Kadiibe. Kè de kó kukó nni ntú be tenkè mǎnku kubakù cǎnku bíékè kèntò kétuàkenè kukó nSabòki Aməriibe tenkè mǎnku. ¹⁷ Kè kuù ntú Adaba nè Suditēē dè mǎnke dè kèntò kétuàkenè Kinnèdeti ke mme ndò nkétuàkenè Adaba kóo dǎmèèrì kèntò kétuàkenè mukókúú nkóo dǎmèèrì pēmmè nè Pisikaa tārì diyìè yìèní kèè bíékè.

¹⁸ De mǎnnì ndi m bè nàkémè kè n dǒ: Ti Yìè nKuyie nkùù di te kù di duómumu de kó ketenkè. Díndi bèè kó dimàà tu bēhāāpòmbè di dǒ nkétúóté tikpārinentì nti kéniié di kòbe Isidayeeribe tǎbè, kè dí sénté kukó nSuditēē. ¹⁹ Di pobè nè di bí nè di wũ ò deè yó nkpaá yehékè n di duó nyè mièke, n yému di wũ ò sūmè. ²⁰ Kè díndii kòte kéteennè di kòbe, kēmbaanè ti Yìè nKuyie nkùù di te bo bè duómumè be kó yehékè kukó nSuditēē yàà, diyìè taà kè, ké bè kǎnne ké bè om̄pūnne, kù di yīmè. De mǎnnì kè di né wētení bá wè o èi nh ò duó ndi.

²¹ De mǎnnì ndi n nàkémè Sosuwee kè n dǒ: A yàmu nè a nuò nti Yìè nKuyie nkùù di te kù dǒdǒmè Aməriibe kpààtìbè biè mbedé, kù yóó me ndǒ yekpààtiyo yemou a yóó sénté kukó nkéta yèè mièke. ²² Di báá bè yòte ti Yìè nKuyie nkùù di te kuù yóó kpa ndi kpéí.

Məyiisi kuónnèmè Kuyie

²³ Dende n kuónnèmè ti Yìè nKuyie nké kù sautenè ke dǒ: ²⁴ Áú! N Yìè nKuyie nfǒǒ keté a bo benkemè mí nha kóo tǎnti a wērímú nè a kpetì. Kēĩnkè nè ketenkè duómè òmou í bo ke da dǒnnè wèè na ke dǒdǒ a dǎrì dè. ²⁵ N Yìè nKuyie, yóu kè n sénté kukó nSuditēē kényà ketensààkè nè yetārè sààyè, yèè kè bo, nè Dimaa kó ditāsààrì. ²⁶ Dii kpéí nke ti Yìè nKuyie mmièke do m pèikemè bá kù í nkèè n kù kuónnè diì dabònnì, ké n náké ke dǒ: Dè sǎnnèmu mēmme, ténke bá m béinnè de kó tináaǎtì. ²⁷ Deke Pisikaa tārì yómmè kēwénté diyìè taà kè, nè di yìèní kè, nè kubakù yóu nè kucǎnku diyìè yìèní kèè bíékè, kēwénté ké dè yà nè a nuò, a né í senti kukó nSuditēē a mè nwuó nkù. ²⁸ Duó nyitié nSosuwee, yáukūnne o kǎnti, yíè we dikǎmbùò, weè yóó bè niité ké bè tanné ketenkè a mè nwuó nkè.

²⁹ Mèmme kè tí mbo Beti-Peə biriku ìkè.

4

M̐y̐iisi y̐emm̐ Isiday̐eribe ntũ nKuyie nkuś

¹ K̐ M̐y̐iisii y̐é k̐b̐éi nke d̐: D̐ndi Isiday̐eribe k̐nt̐n̐ ti Y̐i̐ nKuyie nkuś n̐ k̐ di ti̐ nt̐, k̐nd̐ori d̐ y̐emm̐, k̐ d̐e yie nk̐ dí nf̐òu k̐ta ketenk̐ ti Y̐i̐ nKuyie ndi yemb̐ do tũ nk̐ di duś nk̐ k̐ di bo tiek̐. ² M̐ m̐ ndi duś ny̐i ti̐ ndi báa yaate ìmai i miek̐, di m̐ mbáa y̐é ìmai. Di mp̐ nti Y̐i̐ nKuyie ntann̐ y̐m̐u k̐ny̐íe ny̐e y̐e mm̐, n̐ y̐e ndí duś nk̐ y̐e d̐omm̐. ³ Di y̐amu n̐ di nu̐ nti Y̐i̐ nKuyie nd̐̐ d̐ Baadi-Pe̐̐. B̐̐ kó dim̐a do tũnn̐e dib̐̐ Baadi, di Y̐i̐ nKuyie nk̐u di te, k̐ do b̐ k̐mu b̐m̐u páíí. ⁴ D̐ndi b̐̐ do d̐ori ti Y̐i̐ nKuyie nk̐u di te k̐ d̐ d̐, d̐i m̐ nkpaá f̐òu y̐é.

⁵ N̐ Y̐i̐ nKuyie nni nn̐k̐mu ku kuś n̐ ku tann̐ k̐ ñ̐ d̐ ndi t̐o, k̐ d̐ bo yie nk̐ di ta d̐i m̐nn̐i ketenk̐ ti Y̐i̐ nKuyie ndi duś nk̐, di nd̐ori d̐ y̐emm̐. ⁶ Mp̐nn̐ Kuyie nkuś n̐ ku tann̐ k̐ d̐ori d̐ y̐emm̐. M̐nn̐e di bo nt̐m̐ b̐̐ m̐k̐ m̐y̐emm̐ k̐ c̐i ibotí t̐i ìk̐. K̐ b̐e k̐e di náamm̐ Kuyie nkuś n̐ ku tann̐ k̐y̐í: Kuwu̐ ndiek̐ k̐be bi̐ ntu b̐̐ m̐k̐ b̐mb̐e m̐y̐emm̐ k̐ c̐i. ⁷ Kuwu̐ ndiek̐ ñ̐ku bo k̐ Kuyie mb̐ t̐k̐n̐, ti Y̐i̐ nKuyie nti t̐k̐n̐ m̐̐ boti? Bá k̐ ti k̐ kuñn̐ d̐i m̐nn̐i k̐ ñ̐ k̐mu. ⁸ Y̐a̐ kuwu̐ ndiek̐ ñ̐ku bo k̐ m̐k̐ ikuś n̐ y̐tann̐ d̐e tu tim̐mm̐nti k̐ d̐nn̐ m̐ m̐ ndi duś ny̐i kuś n̐ y̐̐ tann̐ y̐é?

M̐y̐iisi n̐k̐m̐ Isiday̐eribe Kuyie mb̐ benk̐m̐ kum̐a̐ Od̐bu t̐ri ñ̐k̐

⁹ D̐e m̐nn̐i ndi ti Y̐i̐ nKuyie nni nn̐k̐m̐ k̐ d̐: Di né d̐ nk̐d̐̐ m̐y̐̐mm̐ m̐e k̐ny̐é dim̐a k̐éí, di báa y̐e n̐ di nu̐ ny̐a d̐ k̐éí, di báa y̐o k̐ d̐e y̐e di y̐emm̐ miek̐ n̐ di bo mbom̐. Dí d̐ n̐k̐ di bí n̐ di ya̐b̐io. ¹⁰ Dent̐nn̐ di do cómm̐ d̐i m̐nn̐i dit̐ri Od̐bu di Y̐i̐ nKuyie nk̐u di te ku ìk̐, k̐ do n̐k̐mu k̐ d̐: T̐í n̐ ñ̐t̐b̐e n̐ d̐ k̐ b̐ b̐inn̐mu k̐ d̐e yie nk̐ b̐ nni nd̐ s̐a̐ n̐ b̐ bo mbom̐, k̐tuo n̐ kuś b̐e bí. ¹¹ K̐ n̐ di n̐k̐ k̐ di t̐inn̐ k̐ncómm̐ dit̐ri p̐ri k̐ di c̐u mmuh̐a̐ nk̐ m̐ d̐k̐ k̐nk̐. K̐ dib̐nn̐ n̐ y̐ewetis̐ d̐e d̐a̐t̐. ¹² K̐ ti Y̐i̐ nKuyie nni ndi náann̐ k̐ ku tamm̐ y̐̐n̐i muh̐a̐ mmiek̐ k̐ di nyo ku tamm̐ m̐a̐ bá di í y̐a ku ìk̐. ¹³ K̐ k̐ di benk̐ ku taumm̐ k̐w̐ri ku tann̐ t̐p̐it̐ tit̐p̐it̐ tid̐ ñ̐k̐, k̐ y̐e ndí ny̐e tũ nke d̐ori y̐e y̐e mm̐. ¹⁴ D̐e m̐nn̐i ndi ti Y̐i̐ nKuyie nni nn̐k̐m̐ k̐ d̐: N̐ dí ti̐e nku kuś n̐ ku tann̐ k̐ di nd̐ tũ nke d̐ori d̐ y̐emm̐ ketenk̐ k̐ di duś nk̐ miek̐.

Kuyie ncaumm̐ Isiday̐eribe mub̐̐f̐u k̐éí

¹⁵ Di báa y̐e nti Y̐i̐ nKuyie ndo di náann̐ d̐i y̐i̐ dit̐ri Od̐bu k̐ di yo ku tamm̐ muh̐a̐ mmiek̐, di do í y̐a ku ìk̐. ¹⁶ Ndak̐n̐ m̐s̐a̐! Di báa yie nk̐d̐̐ sitenkaan̐i k̐ s̐i d̐nn̐n̐ benitidaab̐e yoo benitip̐b̐e k̐ d̐: Kuyie m̐e nd̐. ¹⁷ Yoo dí s̐i d̐nn̐n̐ f̐̐f̐e maf̐e, yoo kuwanwank̐ mak̐, yoo t̐n̐t̐e, ¹⁸ yoo debambaann̐ mar̐e, yoo siy̐i. ¹⁹ Di báa b̐út̐e k̐nk̐ k̐y̐a diy̐i̐ n̐ ot̐nk̐ yoo siw̐a̐, d̐e kó dim̐a bo k̐nk̐, k̐ d̐e y̐̐̐ ndi y̐emm̐, k̐ dí n̐nk̐ k̐ d̐e b̐ant̐e. Ti Y̐i̐ nKuyie nd̐ y̐oun̐ ibotí t̐i nyi. ²⁰ D̐ndi bi̐e ti Y̐i̐ nKuyie ndi d̐nn̐n̐ Esibiti muh̐a̐ mmiek̐ k̐ di bo nt̐u ku k̐be m̐be di m̐e nd̐omm̐ y̐é.

²¹ D̐i te k̐ ti Y̐i̐ nKuyie mmiek̐ m̐ peik̐ k̐ k̐ b̐i nke tú ny̐i senti kukó nSudit̐̐, m̐ m̐ n̐ y̐i tati ketens̐ak̐ k̐ di duś nk̐ k̐ di bo k̐ tiek̐. ²² N̐ y̐ó k̐ di nh̐i miek̐ nke n̐ y̐i senti kukó nSudit̐̐, k̐ d̐ndi y̐ó k̐ s̐̐nt̐e k̐tiek̐ ketens̐ak̐. ²³ D̐̐n̐e m̐y̐̐mm̐ k̐ báa y̐e nti Y̐i̐ nKuyie ndi d̐̐n̐e m̐̐ taumm̐. Di báa d̐̐ tetenkaan̐it̐e yoo d̐mar̐e, ti Y̐i̐ nKuyie nd̐ y̐̐̐mu. ²⁴ Ti Y̐i̐ nKuyie nt̐u muh̐a̐ mmu k̐ tu̐, k̐ d̐ ku̐ m̐a̐ ndi te.

²⁵ Kè di kàri dìi mònni ketenkè ti Yiè nKuyie ndi duó nkè ke mònte ke pié ibí, nè di yaábíó kè di do meyei mmieke, ke dòò sitenkaanì ke sì donnènè dèmarè, kè dè dò ndi yete ke dòò di Yiè nKuyie nyí dó dè kè dè kù yonke. ²⁶ Kéĩnkè nè ketenkè dè wùómmu ntì ndi nàkémè yíe, kè di mè dòò, di yóó kúmu mecāā. Di bá nfòù kémònte ketenkè di senti Suditēē ke bo ta kè. Ti Yiè nKuyie mbo di kuó páíí! ²⁷ Di bo nkpaá sámǝpó kè ti Yiè nKuyie ndi cíe nkè dí taá ibotí tēi mieke. ²⁸ De mònni kè dí nínkú kébántè sitenkaanì benitibè cìéké sì ideí nè yetàrè bá sì í wúó sì í mǝke yeto ke ǝǝ keè, sì me nhǝǝ í ndi, sì ǝǝ í nkèè kunóú. ²⁹ Di yó nke mbo kéwammú ti Yiè nKuyie, ké kù yà kè nsà kè di kù wammú nè di yèmmè memǝu nè di wērímú mumǝu. ³⁰ N di nàké tìi kó dimàà bo di tuǝkení dìi mònni, kè dí ta meyeñcaàrimè mieke de mònni di bo wēte kètūnne di Yiè nKuyie nkéyie nkù yē mmù. ³¹ Ke yē ti Yiè nKuyie ndi kuòmmè mesémmè ke di dó, kù í yóó di bǝntóo, kù í yóó di kuó ke di deè, kù í yóó yē mmetaummè kù dǝñnèmè di yembè ke ĩkú me ĩnkè.

Kuyie ntāātēmē Isidayeeribe ke bè dǝò mesàà

³² Bekenè kè bè di nàké! Nè ti Yiè nKuyie ndǝòmè onitì ketenkè ĩnkè, kéĩnkè nè ketenkè dè mè nduómè dèmarè dǝò diyìe marì ke mǝnnè diennàà? Òmǝu mu nkèè tii mǝbotí diyìe maràà? ³³ Kuwuǝ mmakù kǝbe bo nkeè Kuyie ntammè muhǝǝ mmieke di mè mmè kèè mèè botí ke kpaá ke fòuà? ³⁴ Di mu nyà dibǝò marì dǝòmè tidietì nè mebenkùmè ke ānné kukǝmbǝdoróo ke dènnè kubotí makù kutèkù mieke, ti Yiè nKuyie nkuù di te kù mè ndǝòmè Esibiti ke mà mediè nke di dènneníà? ³⁵ Dímbè kù benkemè dende kó dimàà, kè dè bo yie nkè di banté ke dò nti Yiè nKuyie nkuù mǝà tu Kuyie nkè kutèkù makù í bo. ³⁶ Kéĩnkè nke kù di béinnènnímè ke bo di tié. Nke di benke muhǝǝ ndiemù ketenkè kè di keè ku tammè mu mieke. ³⁷ Kù do dó mèè kpéi ndi yembè deè do te kè kù di tāāté dǝndi be yaábí, ke di dènnení Esibiti nè ku kó muwērímú, ³⁸ ke bèti iwuwǝ ndieyì di ĩkè ìi deu ke di pēēté, ke kpeñni ke di pēēté ke bo di kanne be eì kè dí dì tieke, dè mè ndòmmè yíe. ³⁹ Yīēténè ti yíe, ānnénè ti di yèmmè mieke, ti Yiè nKuyie nkuù tu Kuyie nkeĩnkè nè ketenkè duómè, ku kó difǝnkúò kutèkù makù í bo. ⁴⁰ Mpǝnnè ku kuó nè ku tannò n di duó ndè yíe nkè dèe yie nkè di mbo kè dè di naati dǝndi nè di bí, kè di fòmмуu mǝnte ketenkè ti Yiè nKuyie ndi duó nkè kè di bo nkè te sǝǝ ke mieke.

Disòrì kó yehèkè

⁴¹ Memmè kè Mǝyiisii tāāté yehèkè yētāāti kukó nSuditēē kó diyàà diyìe yìenì kèè bíékè. ⁴² Kè de kó yehèkè bo ntú disòrì kpèye. Kè dè dò ndè kpeténè òmǝu kòò kùò otǝu, bè me ndo í mǝke tǝmatì, de yìe ncoké kèta de kó yehèkè kó òmarì mieke kédèetè o fòmму. ⁴³ Kè Dubenniibe nte Besèe eì dìi bo dikpǝà ditennì ĩnkè, kè Kadiibe nte Damǝti Kadaadi tempē nkè Manansee te Kodanni Basǝǝ tempē.

MǝYIISI NÀKÈ TÌ MEDERÍME KUKÓ NSUDITEE YÁÀ

⁴⁴ Nte Mǝyiisi do duó nyìi kuó Isidayeeribe. ⁴⁵ Ò do bè nàkému ti Yiè nKuyie nkuó nè ku tannò nè ku tié, ò do tì mbè nàké bè yènnì dìi mònni ndi Esibiti. ⁴⁶ Dè do sǝ mbè bo kukó nSuditēē kó diyàà ndi Beti-Peǝ biriku ĩkè Amǝriibe kpààti Sionni tenkè. Sionni do bo Esibonni nwe Mǝyiisi nè Isidayeeribe kè bèe ò pǝnte bè yènnì dìi mònni Esibiti, ⁴⁷ kètieke o tenkè ke múnkee fietenè Òku Basǝǝ kóo kpààti kǝke, Amǝriibe kpààtibè bédé bèe do bo kukó nSuditēē diyàà diyìe yìenì kèè bíékè. ⁴⁸ Kè be tenkè tùóté Adowee eì kukó nhAdinǝ pèémmè kèntǝ kètuǝkenè Siyonni tǝrì bè tu dì Edimǝ, ⁴⁹ Kè kùu kǝte kédíté tédǝntè Adaba kó dikpǝà kèntǝ késénté kukó nSuditēē, diyìe yìenì kèè bíékè, kèntǝ kètuǝkenè dàméèrì mukókúò nkou nè Pisikaa tǝrì pèrì.

5

*Kuyie ntannò tepítè**(Wénté Mudennimù 20:1-17)*

¹ Kè M̃ỹiisii tíí nyIsidayεεriβε βεμου κέ βέ νάκέ κε δò: Díndi Isidayεεriβε kénténè Kuyie kuś nè ku tié n di náá ndè yíe nké dè ānné di yèmmè miεke kéndòori dè yē mmè. ² Ti Yiè nKuyie nti dònèmu metaummè Odebu tārì. ³ Dè í tú nè ti yembè mβε ti Yiè nKuyie ndònèmmè dε kó metaummè, nè tímbe bèè bo diε nyíe nke kpaá fòù. ⁴ Ti Yiè nKuyie ndo di wetínnému ditārì Odebu ñnkè ké di béinnènní muhāá mmieke, ⁵ Dε mōnni kè n còmú dīndi nè ti Yiè nKuyie ndi cuokè kè kù n nàánnè kè n di náá nke yé di do í dàátímè muhāá nkédekoo ditārì ñnkè. Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

⁶ F̃́ nhonìtì mí nha Yiè nKuyie mm̃i da te kè m̃i da dènnení Esibiti diheì a do tú dì kudaakù,

⁷ Kuyie ntékù makù í bo a dò nkéntũ nkù kè dè í tú mí.

⁸ A báá dòò tetenkaanìtè kédonnènnè dèè bo keñnkè miεke yoo ketenkè ñnkè, yoo meniε mmieke kperε. ⁹ A báá nínkú dε ìikè ké dè bàntè, m̃i tu Kuyie nkè m̃i maa da te, ke yóó kpetínnè wèè yete n kpeti nè o yaàbí nè í kó ibí nè í kó iyaàbí, ¹⁰ kéndòori mesàà nwèè n dó ke yíe n kpeti, nè o yaàbíyúóó.

¹¹ A báá yú mí nha Yiè nKuyie n yètìrì s̃ntíke, ke yé n yí yóó yóumè wèè yu n yètìrì detetirè.

¹² A nyé teompùtè kó diyié kpéi nkè di ncāá nke tú n kperi, mí nha Yiè nKuyie n da nàké ke yé ndè ndommè. ¹³ A níí p̃i nha tōmmú mum̃u yewe yekuò miεke.

¹⁴ Diyiénni tu mí nha Yiè nKuyie nkperi ndi. A níí báá p̃i mmutōmmú mam̃u dε yié, bá a bire denitidaarè yoo denitipòbire bá a kóo t̃nti onitipòkù yoo onitidòù bá a nààfè yoo a s̃mmarímú yoo a w̃ũ t̃ei, yoo opòò wèè bo a c̃t̃t̃è, βεμου bèε ompè dε yié a ompumè. ¹⁵ A nyé ke dò nha mómmuò nha do bo Esibiti nwe ke tú kudaakù, mí nha Yiè nKuyie nkè m benke n w̃rímú ke da dènnení nè n kó muw̃rímú. Dε te kè n tu a nhom̃pu teompùtè yié.

¹⁶ A ndé a cice nè a yō. Mí nha Yiè nKuyie n tì n da nàkémè kè dèε yie nkàa fōmmu okè ketenkè n da duś nkè miεke, kàa mbo kè dè da naati.

¹⁷ A báá kuò onitì.

¹⁸ A báá duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a d̃òù.

¹⁹ A báá yúúkú.

²⁰ A báá soute kécaàrè ot̃òù yètìrì.

²¹ A báá yaa nhot̃òù pokù, yoo o c̃t̃t̃è, yoo o paa, nyoo o kóo t̃nti onitipòkù yoo onitidòù yoo o nààfè yoo o s̃mmarímú, dèè kó dimàà c̃énke tú o kperε.

²² Ti nnāāntì, ti Yiè nKuyie nkuù do tì ndi nàké di do t̃íkú diì mōnni ditārì Odebu ñnkè. Kù do náánnè metankperímè mme ditārì ñnkè, muhāá ncuokè, kè kuyukú f̃i nnè yewetisùò, kù í yìe t̃imatì. Kù ti nw̃rì titáp̃iètì ñnkè ké n duś nkè ntì ndi nàké.

M̃ỹiisi do náámmè Kuyie nkpeti Isidayεεriβε

²³ Di kèè diì mōnni dε kó metammè kè mè yìenì ditārì ñnkè dibìinnì miεke, kè ditārì c̃òù mmuhāá, bèè baké di naàmuntì nè beheikènkótibè kè dí k̃tení m borè. ²⁴ Kè dò: Ti Yiè nKuyie nti benkem̃u ku kpeti nè kù dεumè, ke ti béinnènní muhāá mmieke, kè ti kèè ku tammè yíe nti yàm̃u ke dò nti Yiè nKuyie mbo na kébéinnè onitì kè wè nkpaá fòù. ²⁵ Ba nkpeí nte kè ti bo yóu kè muhāá ndiem̃u ti cóúté kè ti kú? Kè ti s̃oké ke yo dε kó metammè muhāá ndiem̃u yóó ti cóútém̃u kè ti kú. ²⁶ Onitì m̃òu mu nyí kèè ti kèèmmè Kuyie ntammè kù ò béinnèmmè muhāá

mmieke ke kpaá fòù. ²⁷ Fǒ mMǎyiisi, fǒ mǎà ní yóó kǎte kè ti Yiè nKuyie nda náké kàa wētení kè tí náké kù yē mmù, ti yóó yiemmu kè tí dǎdǎ. ²⁸ Mēmme kè ti Yiè nKuyie nkeè di náá ntí kè n náké ke dǎ: N kèemu benitibè bembè da náá ntí, tí wennimu. ²⁹ Kè bè do n yie nkémmeke de kó meyèmmè botí sǎǎ, kè nni ndé ke dǎori n tannò yē mmù dè na nWennimu, kè bè dǎori mēmme bè bo mbo kè dè bè naati bembè nè be yaábíó sǎǎ. ³⁰ Kǎte kè bè náké ke dǎ: Kǎnnè di cǎí. ³¹ Kè fǒ nni nkpaá diè m borè kè n da náké n tannò yemǎu nè n kuó nè n tié kàa dè mbè náké demǎu kè bè ndǎori dè yē mmù ketenkè m bè duó nkè kè bè bo kè tieke ke mieke.

³² Nyénè tǔnké kéndǎori ti Yiè nKuyie ndi tǔ nkù yē ndi ndǎori dè demǎu, di báá dauté kucǎnku yoo kuyóú. ³³ Dí ntǔ nkuce ti Yiè nKuyie ndi tǔ nkù di benke kù mesàà, kè dèe yie nkè dí nfòù kémbo dihei kù di duó ndi kè dè naati, kè di fòmmuu mǎnte.

6

Ikuś imǎu kó dikūnni

¹ Nténè ti Yiè nKuyie nni nduó nyèè tannò nè ì tié nke yē n dè ndi tié, kè dèe yie nkè di ta dii mǎnni dihei kù yē nkù yóó di duó ndi kè di tieke, dí ndǎori dè yē mmù. ² Mēmme di bo ndémè ti Yiè nKuyie ndi fòmmu mumǎu mieke, kǎntǔ nku tannò yemǎu nè n kuó n di tié ndè dǐndi nè di bí nè di yaábíó kè dèe yie nkè di fòmmuu okè. ³ Dǐndi Isidayeeribe kǎnténè, kéndake kéndǎori ku kuó yē mmù, kè di dǎori mēmme di bo mbo kè dè di naati kè dí sǔǔ nketenkè ti Yiè nKuyie ndi duó nkè, mǎnaamiè nnè mǎcekùò ndè pǔǔ nkè. Ti Yiè nKuyie ndi yembè do tǔ nku kù tu dii mǎnni:

⁴ Kǎnténè dǐndi Isidayeeribe ti Yiè nKuyie nkùù tu kutenkù kumǎu yiè: ⁵ Onití fǒ, a ndó a Yiè nKuyie nnè a yèmmè mēmǎu nè a wēnni dimǎu nè a wēríímú mumǎu. ⁶ Kuyie ntannò n di tié nyè yíe ndí yè ǎnnè di yèmmè mieke. ⁷ Dí ntí tié ndi bí di borè tǎcǐtè nè di borè kupǎkù di yóó duó dii mǎnni nè di ènte dii mǎnni. ⁸ Dí ntí ǔ di nǎu tǎnǎite kǎme, kè ntí ìrí bè ǒ nyírímè kuítuòkù, ⁹ kè tí wǎri di cǎí kó yesǎnkè nè yebòrè.

Isidayeeribe í dò nkéyè mbè Yiè nKuyie

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù bo di tanné dii mǎnni kù do náké di yembè Abarhammu nè Isaki nè Sakǎbu kǎíku ke dǎ kù yóó bè duó nkèè tenkè nè yèè èkè sààyè di í maá yè, ¹¹ sicǎí borè ke píéké dǎsǎàrè demǎu botí, dii mǎ nyí dè ǎnnè, sibií borè dii mǎ nyí sì keú, detie mbè tu dè fǐnyǐ nè bè tu dè odifíè dè borè dii mǎ nyí dè fiíkú, ¹² ke yóó sǒnté kényo ndi dómè. Dí ndake ke báá yè nti Yiè nKuyie nkùù di dǎnnení Esibiti mieke di do tú kè tidaati ku kpéí. ¹³ Dí yóó nku ndé kè nku mbáá nkumáà, di ní yóó parikè nè kuú kó diyètìrì. ¹⁴ Di báá tǔnne ibotí tǎ ì di fité ì tǔ nyèè bǎkè. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie mbomu di cuokè kù dǎ kuú máà ndi te, dí ndake ke báá kù wēnté kè ku mieke dí yè kè kùu di kuó páí ketenkè di bo kèè ìnkè. ¹⁶ Di báá yááké ti Yiè nKuyie ndi do kù yáákémè di do bo dii mǎnni Masa* Bè bo dii mǎnni ndi dikpáà mieke kè mǎniè nde mbè dǎnté kè Kuyie nduó nkè Mǎyisii poté dipèrì kè mǎniè nyenní, kè ifei bè pǐ, mbè do yǐèkù mèè kpéí. (Mudennimù 17:7, Ikuś kóntímù 6:16, 9:22, Yesǎǎ 95:8-9). ¹⁷ Dí ndake kǎntǔ nti Yiè nKuyie nkùù di te ku kó yetannò nè ku tié nnè ku kuó kù di duó ndè. ¹⁸ Dí ndǎori dèè sié ti Yiè nKuyie ndó dè, kè dèe yie nkè dí mbo kè dè di naati,

* **6:16** Masa: Dè kó diyètìrì tú meyáámè mme nè mebennímè.

ketensààkè ti Yiè nKuyie ndo béi nkéí kú ke dò kù yóó duó nkè di yembè, ¹⁹ kébéi nke dò kuù yóó beti di dootitabè.

²⁰ Kè di bí naa di beke ke yĩ: Ba nte kè ti Yiè nKuyie ndi duó ku tannò nè ku kuó nè ku tié? ²¹ Dí ì nàké ke dò: Ti do bo Esibiti nwe ke tú Esibiti kóo kpààtì kó tidaatì kè ti Yiè nKuyie nti dènnè ní nè ku kó muwērímú. ²² Ti Yiè nKuyie ndo dòò tidièti kperè nde nè mèbenkùmè diemè kécaàrè Esibiti kàbe nè be kóo kpààtì nè o cīètè kàbe, ²³ ké ti denne ke ti tóni diè nketenkè kù do béi nkéí kú ke dò kù yóó duó nkè ti yembè. ²⁴ Mèmmè ti Yiè nKuyie nti nàkémè ke dò, tí ndòòri ku kuó yèmmè, ké nkù dé kè dèe yie nkè tí mbo kè dè ti naati, ke dò nti mè nfòu kè dè ti dòmmè yíe. ²⁵ Kè ti duó nti yèmmè ke tũ nti Yiè nKuyie ntannò nè ku kuó dè yèmmè, mèmmè ku yèmmè bo nti naatinèmmè.

7

Isidayeribe cáammè ke tú Kuyie nkàbe

¹ Kè Mòyiisi béi nke dò: Kè ti Yiè nKuyie nkùu di te di tannè dii mònñi ketenkè di yóó tieke kè ke bèti ibotí ì di sūnè, ì tu Itiibe nè Kidikasiibe nè Amòriibe nè Kannahāā kàbe nè Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe. Ibotí inyi iyiekè ì di sūnè ke di kpeñnè. ² Kè ti Yiè nKuyie mbè ndi duó dii mònñi kè di bè na, dí bè kùò bəmou páíi ke báá súó nhòmou, di báá bè dònè metaummè, di báá bè kuó mmesémmè. ³ Nè de kó ibotí kàbe di bá mpuokú, di báá duó ndi kóo sapàà mmou be kóo dapàà nkè wèe puoke, di me mbáá túóté be kóo sapàà mmou kéduó ndi kóo dapàà nkè wèe puoke. ⁴ Kè di dòò mèmme bè yóó dètinnè di bí nyi Kuyie nkó kuce, kènte kè bèe fíe iwũ yebokè, kè ti Yiè nKuyie mmièke di yè, kè kù di kuó bá dè báá òte. ⁵ Nte di dò nkè bè dòmè. Dí puo mbe wũòtòrè, kébókè be bòòtárè, kéu be bòò Asedaa kó itedéi, kécóu mbe bokè. ⁶ Di cáammu ke tú ti Yiè nKuyie nkàbe, ti Yiè nKuyie ntāāté dímbè ibotí tēi mièke, kè di bo ntú ku kàbe kù dó bè, ketenkè kemou duómè.

Kuyie mpĩmmè kù do dounnè dii nùu

⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndi taunnè kumàa ke di tāāté, dè í tú di sū mèè kpéi. Dí pètínke tú kubotí sámpókú ibotí tēi imou mièke. ⁸ Kù né di dómu dèè kpéi nte, nè kù dómè kémpĩ ndinùu kù do dounnè di di yembè kébéi nkéí kú, dèe te kè kù benke ku wērímú ke di dènnè tidaatì mièke, ke di dèetè Esibiti kóo kpààtì nòu mièke.

⁹ Di tũ mbanté ke dò ndi Yiè nKuyie nkùu di te kuù tu Kuyie ke dòòri kù béi nti kémpĩ mmetaummè kù di dònè mè ke dòòri mesàa mbèè kù dó, ke pĩ nku tannò nè be yaàbíyúóó. ¹⁰ Ke ã yũ nwèè yete ku kpeti o to, bá dè báá òte, wèè í kù dó dè ã í ntùòke tēpēnkpētè kè wèè yà o yetimè kó tiyeti. ¹¹ Mpĩnnè tũnké Kuyie ntannò nè ku kuó nè ku tié, n di duó ndè yíe nkéndòòri dè yè mmu.

¹² Kè di kemmu ku tié nke ì pĩ nke dòòri ì yèmmè. Mèmmè di Yiè nKuyie nkùu di te kù bo mpĩmmè kù di dònè mè taummè ké ndi dòòri mesàa kù do béinnè di yembè ke íkú ke dò kù yóó mbè dòòri mè. ¹³ Kù bo ndi dó ke di dòòri mesàa nkè dí sũ, kè kù di duó nkupeitoo, kéduó nkè di paa nni mpéi, kè tidiiti mbo, kè finyĩ kó detie nnè odifiè kó detie kè dè mpéi, kè di wũ mpéi inààke nè ipe nè sibó di tenké Kuyie ndo béi nkéí kú ke dò kù yóó duó nkè tenké di yembè ke mièke. ¹⁴ Kù bo dò di kó kubotí mesàa nkè dèe pēētè ibotí tēi. Di mièke onitidòu mōu bá mbo wèè bo yīēke ò bo pónnèmmè, tēhāunte me mbá mbo. Di wũ mièke fēmafē báá āũ. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie mbo kei mmuməmmú mumou di borè kù báa di bonté muməmmú yeimu kù do bonté mù Esibiti kàbe di yé mùu kpéi, kù bo mù bonté bèè kó dimàa di níi mbe ìnkè.

¹⁶ Ti Yiè nKuyie nyóó duómmu kè dí na ibotí tɛi kɔbe, dí bè kùò dí báá kuó nhómòu mesémmè, di me mbáá fié iwũṣ be bɔkè. Kè di dɔ̀ò mɛmmɛ yè bo naa ndi kpéi ndidĩntàri ke di bɔ.

Kuyie nkānkémè bèè tu ku kɔbe

¹⁷ Kè dè yèmmè di bo yĩ nè di yèmmè miɛke dɛ kó ibotí mɛ nti sũnèmè ti bo yĩmɛ kéfiɛtɛ be tenkè? ¹⁸ Di báá bè yòtɛ, dí dentɛní ti Yiè nKuyie nkùù di te kù do dɔ̀òmè Esibiti kóo kpààtì nè o kɔbe bɛmɔu. ¹⁹ Di yàmɔ ti Yiè nKuyie nkùù di te kù do bè yáákémè nè kù dɔ̀ò tii diɛtì nè mèè bɛnkùmè kó dimàà, ke di dɛnnɛ nè muwɛrímú Esibiti, kù yóó mɛ nyĩ iwuṣ ndi mè ndé ì. ²⁰ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó nii nyecānkèdèèsùò nyɛ di ìkè kè yè mbɛtì bèè yenté yenté ke wanti késari. ²¹ Di bá mbè dé ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di bonèmu, kù kpeñnìmu ke dùò tikōmbùàtì. ²² Dɛ kó iwuṣ ndi yóó nyi kòù sámpó sámpó nwe ké ì dèè. Di báá na ké ì kùò dimònni dimàà, kè mèè dɔke depĩmpĩnnè bo sũũ ndi tenkè ké di cááké. ²³ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di duómmu dɛ kó iwuṣ kè di ì bètì kè kufōwáà ndiekùu ì auté kè dí ì kùò imɔu. ²⁴ Kù yóó ānnému ì kó bekpààtìbè di nɔu miɛke kè dí bè kùò kè be yètɛ kpanné kutenkù miɛke. Be kóò mɔu í yóó dáátí kécómmú di ìkè di yóó bè kùòmu páíí ké bè dèè. ²⁵ Dí cùu mbe bɔatenkaanì, di báá túóté bè sì dàrì tii máti péitì nè mèè sɔɔ, di báá dè túóté kɛtieke, dè í yóó di dɔ̀ò mesàà, ti Yiè nKuyie nkùù di te kù dè wùó nyisake nyi. ²⁶ Di báá tanné dɛ kó sibɔatenkaanì di cɛĩ miɛke, di móm̃m̃m̃be di yàà bo sì naānnè kè bè di kuó, bè yóó sì pùò mmèè botí. Dí nsì wùó nyisake kperɛ dèè dò nképuo.

8

Kuyie ntiém̃m̃ Isidayɛribɛ dikpàà tɛdɔ̀ntè miɛke

¹ Dí mpĩ nyetannò m mɛ ndi duó nyè yíe nkéndɔ̀ori yè yèmmè kè dèe yie nkè dí nfòu késũũ nkétieke ketenkè, ti Yiè nKuyie ndo béi nkéĩkú ke dò kù yóó duó nkè di yembè. ² Di báá yè nti Yiè nKuyie nkùù di te kù duó nkè di ce mmùu cèmmu yɛbie nsipísìnàà dikpàà miɛke, kè kù di tanné mɛháárìmè miɛke, ke di kékũnnɛ ke di yááké ke bo yà di yèmmè dòmmè, kè nsà di bo mpĩ nku tannò yoo di bo yè yetɛ. ³ Kuù yóu kè di ta mɛháárìmè miɛke kè dikònni di pĩ nkè kù di duó mmudiì bè tu mù mánni, di do í yé mù díndi nè di yembè, kè dè bo yie nkè dí banté ke dò nhonitì í fòunè mudii máà dɔke, kòò fòunè tii yìenì tìnti ti Yiè nKuyie nnùu miɛke. ⁴ Yèè bie nsipísìnàà miɛke di yààtì í kɛrí di naàcɛi mɛ nyí mùútí. ⁵ Banténè ke dò nti Yiè nKuyie nkùù di te kù di tié nhonitì ɔ̀ɔ tiém̃m̃ mɛ o birɛ. ⁶ Dí nyié ti Yiè nKuyie nkùù di te ku kuó kɛntũ nku kó kucɛ ké nkù dé.

Bè bo ndakemè kè mesoũmmè báá bè na

⁷ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di tannému ketensààkè ikó mborè nè sibií nè yenébòrè, kè mɛniɛ nyièní itafuṣ nnè yetārè ìnkè. ⁸ Dɛ kó ketenkè tidiitì bè tu tì bédèè nè títetì bè tu tì ódìsì nè dɛtie mbè tu dè fínyĩ nè dɛtɛrè bè tu dè fikíè nè dɛtɛrè bè tu dè kèdènádiè, kè odifíè kó dɛtie mbo kè mɛcekùò mbo. ⁹ Dɛ kó ketenkè miɛke di yóó nyo ndi dóm̃ mɛ dɛmarè í yóó di dónté, bè í yó ndi beu tidiitì. Dɛ kó ketenkè kó yetārè mɔke timátì nti, kè yetārè mɔke disɔ̀wũṣ. ¹⁰ Kè di di ke sànnè dí ndóu nti Yiè nKuyie nkùù di te nè mutōmmú diheì sààrì kù di duó ndi kpéi.

¹¹ Dí ndakɛ ke báá yè nti Yiè nKuyie nkùù di te, kényóu di bo ntũmmè ku tannò nè ku kuó nè ku tié n di duò ndè yíe, ¹² kè di di ke sànnè ke maá sicēsààsì ke ā, ¹³ ke mɔ̀òtɛ iwũṣ péu idieyì nè isámpóì, ke mɔ̀òtɛ timátì péitì nè mɛsɔɔ, ke kpàrikè, dɛmɔu kè dè bo. ¹⁴ Dí dɔ̀ò mɛyɔ̀mmè ke báá mɔ̀òtɛ tɛfentè kényè nti Yiè nKuyie nkùù di te kùu di dɛnnɛní Esibiti di do tú dè tidaatì, ¹⁵ ke duó nkè di cè nfɛkpáfè

fiε mmiεke, iwaayeyi bo dε nè inaá, kε sinéyēĩ di pĩ nkε menie nyí mbo, kε kùu dennení menie nkupèrikù miεke. ¹⁶ Kε di duś mmudii di yembε do í yē mù bè tu mù mánni kε di di. Kù yóu kε di ta meháarimε kε kù bo di yáákεmu kε di kékùnnε kédeε kε né di dǎò mesàà. ¹⁷ Dí ndake kε báá yie nkε di yèmmε ndò di kó muwērímú mmu nè di kó mutōmmú mmu di pètémε dε kó tikpàti. ¹⁸ Dí báá yē nti Yiè nKuyie nkpeí, kuù di pāmε muwērímú kε di pèténε dε kó tikpàti, kù mε dǎò kε di bo banté kù pĩrmε mme metaummε kù do bēi nkéĩkú kε dǎò kù bo dǎònnēmε di yembε, dε mε ndōmmε yie.

¹⁹ Kε di yē nti Yiè nKuyie nkùu di te kε tūnnε yebókε kε yē fié iwūš, kε kōnkù yē ìkε kε yē bàá ndi yóó kúmu. N di caummu yie. ²⁰ Timómmanti nti kε di í yie nti Yiè nKuyie nkùu di te ku kpεti di yóó kúmu kédeε ibotí tēi kù kǎùti ì di ìkε i kōmε.

9

Isidayεeribε í tǎūnε ibotí tēi

¹ Isidayεeribε, kénténε kékeε! Di yóó séntému yie nkukó nSuditēē kékote kēbeti ibotí ì dεu kε kpeñni kε di pēēté kétieke yehékε diεyε yē kó iduotí okù kε káá ntiwetì. ² Di yóó namu Anakiibε bèε kpeñni kε tú tidadietì kε bè š nnáá mbe kpéi nke di yo kε bè tu Anakiibaa? We mbo dáátí kécómmú bε ìkε? ³ Dí nyé yie nke dǎò nti Yiè nKuyie nkùu di te kuù ni di ìkε kε dǎò mmuhāá nke cóú ndemau. Kù yóó kuomu dε kó iwuo nyimau, kuù yóó duś nkε bè di búútε kε dí mbε bēti, kε bè kùu kédeε bá dε báá ɔte, ti Yiè nKuyie nti ndi nākému.

⁴ Kε ti Yiè nKuyie nkùu di te bè bēti di ìkε di bá mpotì kε tú di wenni mε kpéi nte kε ti Yiè nKuyie ndi tanné dε kó ketenkε, dε kó ibotí dǎrimε kpéi nte kε kù ì bēti. ⁵ Dε í tú di wetí mēε kpéi nyoo di yèmmε wenni mēε kpéi nte kε di yóó tieke dε kó ketenkε, dε kó ibotí kó tidōnniti tii kpéi nte kε ti Yiè nKuyie nkùu di te kε kù yóó bè bēti, kù dǎò mēε kpéi nkédǎò kù do dǎúnnε dii nùu di yembε Abarahammu nè Isaki nè Sakabu. ⁶ Nyénε tūnkε kε dǎò nkε ti Yiè nKuyie nkùu di te kuù di duś ndε kó ketenkε dε í tú di wetí mēε kpéi nte kù di duómmε dε kó ketensàákε, dii pètínke tú ku botí kùu to kpeñni.

Isidayεeribε do dǎòmmε fεsǎmátinààfε kénkōnkù kε fε bàá

⁷ Díndi Isidayεeribε di báá yē ndi do íinkomε ti Yiè nKuyie nkuù di te ku miεke dikpáa tedǎntε cuokε, kétúóté di yē dii yiε Esibiti kēnto kētuakenení yie nti me mborε, di í yie nKuyie nkpeiti.

⁸ Odebu tǎri di do íimmu ti Yiè nKuyie mmiεke mēdiε nkε kù ndó ké di kuo dimau páíí. ⁹ N do dεkε dii mōnni ditāri kε ti Yiè nKuyie mbo n duś ntitápíētì ku taummε kuó wāri tii ìnkε, kε nní mbo ditāri ìnkε kε dǎò yewe sipísìnàà, dεyēnnε sipísìnàà kε í yo m mε nyí yē. ¹⁰ Kε ti Yiè nKuyie nwāri titápíētì tidétì ìnkε ku tannò kù do di nāké yē di tíkú dii mōnni ditāri pēri kε kù di náánnēnní kε di yo ku tammε muhāá mmiεke.

¹¹ Yewe sipísìnàà nè dεyēnnε sipísìnàà kó difōnkúò kε kù n duś nku taummε kuó kó titápíētì tidé, ¹² kε n nāké kε dǎò: Íté kécútε mecāā nha nìtibε a dēnnení bè Esibiti bè n cākεmu, bè yóumu dende bàmbà n kó kuce n do bè benke kù kε dǎò fεsǎmátinààfε. ¹³ Ti Yiè nKuyie dε nni nnákε kε dǎò: N yāmu dε kó benìtibε kε sǎ mbe to yēε kpeñni. ¹⁴ Yóu kε m bè kùu bemau páíí kε bε yètìrii kpánnε kutenkù miεke kε n da dǎò kuwuō nkperíkù kùu yó nsū kēpēēté kuu.

¹⁵ Mēmme kε n cúténí ditāri dii cóú mmuhāá ndi ìnkε, kε tǎ Kuyie ntaummε kuó wāri tii tǎpíētì ìnkε, n nǎu sidé. ¹⁶ Kε nní nyóó tuakení kε sǎ ndi bütínnε dende bàmbà nti Yiè nKuyie nkùu di te kε ma fεsǎmátinààfε kε yóu kuce ti Yiè

nKuyie ndi benke kù. ¹⁷ De mōnni kè m pī ntítápìtì n n̄ou sidé ké tì bòté ketenkè di ìkè, kè tì pònte pònte.

M̄ayiisi kuónnèmè Kuyie nyIsidayeeriḃe d̄d̄ f̄e s̄amátinààf̄e kp̄éi

¹⁸ Kè n doroo ketenkè ti Yiè nKuyie nyìkè, k̄ew̄ete ke d̄d̄ yewe sipísìnàà, deyennè sipísìnàà n yí yo, m me nyí ȳ, meyei ndi d̄d̄ mè kp̄éi. Di cààr̄emu de te kè ti Yiè nKuyie mmieke di yè mediè. ¹⁹ N do ȳèkù ti Yiè nKuyie mmieke nke, ku mieke k̄e do c̄úté kè kù ndó ké di kuó páíí, kè n kù bàntè kè kuu yie nk̄ew̄ete k̄ec̄uté m báammu de mōnni. ²⁰ Kè ku mieke peike An̄o mediè nkè kù ndó kó k̄u, kè n kù kuónnè o kp̄éi, ²¹ k̄étúóté f̄es̄amátinààf̄e di b̄t̄inné Kuyie nke d̄d̄ f̄e, kè f̄e c̄u nk̄e f̄e c̄úté, kè n f̄e p̄u nk̄e f̄e n̄a nk̄e f̄e naá mmuyuo nk̄e m m̄u út̄oo kukó nk̄u bonní dit̄ari ìnk̄e ku mieke.

²² Kè ti mbo Tabedaa* nè Masa† nè Kibodoti-Ataafa‡ kè di to í ti Yiè nKuyie mmieke. ²³ Kè ti mbo Kad̄esi-Bann̄e kè ti Yiè nKuyie ndi t̄o nke d̄d̄: K̄eten̄e k̄éfiet̄e diheì kù di duó ndi, kè di í nyie nke d̄d̄ nti Yiè nKuyie nk̄u di te kù b̄i nti bo d̄d̄, bá di í nyie nk̄u di n̄aké tì. ²⁴ Nè m baa di ȳm̄e mme, di í yie ndiyie marì ti Yiè nKuyie nkpeti.

²⁵ Ti Yiè nKuyie ndo t̄aāt̄e ke bo di kuomu páíí, mem̄me kè n do ke nínkú ku ìkè k̄ennínkú ke d̄d̄ yewe sipísìnàà, deyennè sipísìnàà, ²⁶ ke báá nti Yiè nKuyie nke tú: Ti Yiè nKuyie báá kuó kubotí kuú nk̄u tu a k̄oku nku a te kù. Nè a kó tikpeti mieke nke a b̄e deet̄ém̄e nè a kó muw̄erímú mmu a b̄e d̄enn̄ením̄e Esibiti. ²⁷ Dent̄ení a kó bet̄omb̄e Abarahamu nè Isaki nè Sak̄abu be kp̄éi, a bá ndake kubotí kuu nk̄o itookperí kp̄éi nn̄e be kó tid̄onnitì nè b̄e d̄òr̄i m̄e ȳe. ²⁸ K̄aa d̄d̄ mem̄me, a ti d̄enn̄ení d̄i èi k̄obe bo ȳí f̄s̄ nti Yiè nKuyie nha í na ke bo ti tann̄e diheì a do ȳe nha yóó ti duó ndi. B̄e bo ȳí a ti nímmu de kp̄éi nte k̄aa ti d̄enn̄ení ke bo ti kuó dikp̄áà ted̄ont̄e mieke. ²⁹ N Yiè nKuyie mb̄e tu a k̄obe m̄be, f̄s̄ b̄e te, a be deet̄e nè a kó tikpeti nti nè a kó muw̄erímú.

10

Kuyie mb̄e c̄ēm̄m̄e f̄es̄amátinààf̄e kó meyei

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni nn̄aké ke d̄d̄: Cíéké titápìtì tid̄et̄i kè tì ndò tiketitì, k̄aa dekení dit̄ari ìnk̄e, á nwaà nyideí k̄ed̄d̄ dit̄ou. ² N yóó w̄ari tin̄aant̄i t̄i s̄ò bo t̄inti tiketitì a p̄ont̄e t̄i ìnk̄e, k̄aa t̄i d̄ou ndit̄ou mieke. ³ Kè n d̄d̄ dit̄ou nè detekper̄e kó ideí k̄ecíéké titápìtì tid̄et̄i kè tì nd̄onn̄e tiketitì ke nti t̄o tid̄e k̄ed̄eken̄e dit̄ari ìnk̄e. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie nw̄ari de kó titápìt̄i ìnk̄e kù do w̄ari t̄i n̄aant̄i tiketitì ìnk̄e kè tì nni nduó. Ku tann̄o tep̄it̄e kù do di náá nyè dit̄ari ìnk̄e kè muh̄áá nc̄ó nk̄e di t̄íkú dit̄ari p̄eri. ⁵ Kè n w̄ete k̄ec̄ut̄ení dit̄ari ke d̄ou nde kó titápìt̄i dit̄ou n d̄d̄ di mieke kè tì de mbo. Ti Yiè nKuyie ndo n n̄aké ke ȳe nd̄e nd̄omm̄e.

⁶ Kè Isidayeeriḃe it̄e Bendee Yakanni kó sibií bor̄e k̄ek̄ote Musedaa. An̄o de nku kè b̄e ò k̄unn̄e, k̄oo bir̄e Edeasaa s̄at̄e k̄entú ikuú niùt̄i. ⁷ Kè b̄e it̄e debor̄e k̄ek̄ote Kudikodaa, k̄éit̄e d̄ende k̄ek̄ote Yotibata ikó mbor̄e péu. ⁸ Dēnde ti Yiè nKuyie nc̄ānn̄em̄e Defii kó kuwuó nk̄obe kè b̄e bo nt̄ou ku taumm̄e t̄ou k̄embo ku c̄it̄e ke p̄i nku t̄ommú ke ní yú ti Yiè nKuyie nyèt̄iri k̄ep̄a benit̄ib̄e mes̄àà. B̄e me nd̄ori nè ȳienní. ⁹ Dē te kè Defii kó kuwuó nk̄obe í m̄ake ketenkè be k̄obe d̄omm̄e be kp̄ere tú b̄e bo mp̄imm̄e Kuyie nt̄ommú, ti Yiè nKuyie ndo t̄i mb̄e n̄ak̄em̄e.

* 9:22 Tabedaa: W̄ent̄e Muk̄étímù 11:3.
Kibodoti-Ataafa: W̄ent̄e Muk̄étímù 11:34.

† 9:22 Masa: W̄ent̄e Mudennimù 17:1-7.

‡ 9:22

¹⁰ Kè m baa mbo ditāri ñnkè n do ke bo mēè botí meketimè mōnni ke dō yewe sipísìnàà, dèyènnè sipísìnàà kè ti Yiè nKuyie nyíe kécouté m báammu kényóu, ke í ndi kùò. ¹¹ Kè kù n náké ke dō: Íté kécúté kéniié n nìtibè ké bè tanné ketenkè m bēi nkè íkú ke yē n yóó duó nkè be yembè.

Kuyie nduómmè ku kabe ikuó ù tu bè bo nkù dómè

¹² Díndi Isidayeribe ti Yiè nKuyie nkùu di te kù dō dí dōò ba? Ti Yiè nKuyie ndó ti tu: Onitì fí nha bo nkù dómè, ke tū nku kó kuce, ké nkù dō ke pī nku tōmmú nè a yèmmè memou nè a wēnni dimou, ¹³ kémpī nku kuó nè ku tannò n di duó ndè yíe, kémbò ké dè da naati. ¹⁴ Ti Yiè nKuyie nkuu baké kéñkè nè tiwetì, ke te ketenkè nè dèè kó dimàà bo ketenkè ñnkè. ¹⁵ Kuu dake di yembè ke bè taunnè kumàà ke tātāte díndi be yaabí ibotí imou mieke dè mè ndómmè yíe. ¹⁶ Ceetenè di yèmmè kéduó ndimàà ti Yiè nKuyie nke ténke báa kpénkūnne di to. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie nkuu tu Kuyie nke baké demou ke tú bekpààtibè kóo kpààti kù deumu ke kpeñni ke duó tikōmbùàti kù í baàti òmou kù í cōu ticuuti. ¹⁸ Kuu kommu iciribí nè bekúpobè ke dō bepòòbè, ke bè duó ntidiiti nè tiyààti. ¹⁹ Dí ndó bepòòbè ke yé di do tūmè bepòòbè mbe Esibiti tenké mieke.

²⁰ Ti Yiè nKuyie nku di yóó ndémè ke pī nku tōmmú ke kù taunè, di ní yóó parikènnè kunku. ²¹ Dí nkù sánti kuu di te, kuu dō di cuokè tidietì tii duó tikōmbùàti kè di ti yà nè di nuò. ²² Di yembè do tati Esibiti ke bo sipísiyekè ndi, kè ti Yiè nKuyie nkùu di te kè kù duó nkè di sūũ nsiwāā dómme tiwetì.

11

Bè dèntemè Isidayeribe Kuyie ndòò dè be kpéi

¹ Dí ndó ti Yiè nKuyie nkùu di te ké nkù tū nke dōori ku kuó nè ku tié nnè ku tannò dè yē mmù yewe yemou. ² Di mómmámbe di yàmu nè di nuò ti Yiè nKuyie nkùu di te kù deumè ke kpeñni nè kù pī mmùu tōmmú Esibiti tenké, dè í tú di bí. ³ Di yàmu yebenkuyè kù dōò yè Esibiti kó ketenkè mieke nè ku dōò dè Esibiti kóo kpààti nè o kabe. ⁴ Ke yà kù dōò dè Esibiti kó diháapòntīnni dii do di beti nè be sēi nè be kpàrīnaasēi, ke yà kù duómmè kè dāmēēri tipènti kou kó menie mbè dàtinné, ke bè pōnténè, ke bè kùò kè dè dèè. ⁵ Di yēmu kù dōò dè di kpéi ndikpáa tēdōntè mieke kè di na ke tūòkenèní dié. ⁶ Di í biinnè kù dōò dè Dubenni botí kou Ediabu kó ibí idé Datanni nè Abidammu, ketenkè àatemè ke bè maanko Isidayeribe bemou nuò mmieke, bembè nè be cēi kabe nè be touti nè benitibè bèè kó dimàà do tū mbe fānkúò. ⁷ Di yàmu nè di nuò nti Yiè nKuyie mpī mmùu tōmmú diemù. ⁸ Dí mpī nku tannò m me ndi duó nyè yíe nyemou, memme di bo mmakemè dikōmbùò kékote kécouté ketenkè di kōri ke bo ta kè. ⁹ Kè di dōò memme di bo mbo kémōnte ketenkè ti Yiè nKuyie ndo bēi nkéikú ke yē nkù bo duó nkè di yembè nè be yaabíò, mecekùò nnè menaamiè ndè pūò nkè.

Kuyie ndàke kèè tenké kpéi kè ñ ndómmè

¹⁰ Di tati kèè tenké kè í dōnnè Esibiti dómme, kè di ní bo buotí kupaku, kédammú kukó nkéyūōnni menie nkényōòri, bè ñ nyóòri mēè botí kukūmpaku. ¹¹ Di kōri ke bo ta kèè tenké tu yetārè nè tibiti kó ketenkè nke kè fetaafe nù, ¹² ti Yiè nKuyie nkùu di te kù dàkemou dè kó ketenkè kpéi, ku nōnfè í iiti dè kó ketenkè ñnkè, dibenni bo ketémè nè di bo deèmmè.

¹³ Bá wè kōò yie nke tū n di duó nyèè tannò yíe ke dō Kuyie nke pī nku tōmmú nè o yèmmè memou nè o wēnni dimou. ¹⁴ Kù bo ndi duó nfetaafè fè mōnni fēñkēmbóntaafè kēntō ke tuòkenè fetadentifè, kè di paa nní mpéi detie mbè tu dè fínyi nè bè tu dè fikie kè dè mpéi, ke menaà mpàmmèe buoté nè mekùò. ¹⁵ Kù bo ndènnimuní timútì di paa nkè di wūō nyo nkè di nyo nke sànnè.

¹⁶ De mǎnni di né ndake ke báá búttinné ku kó kuce, ke báá tǔnne yebákè kénkǎnkù yé ìkè. ¹⁷ Kè di dǎd mǎmmé ti Yiè nKuyie mmieke bo di yé kè kùu kpetinné iwetibori bá fetaafè ténke bá nni, tidiiti ténke bá mpéi, bá di báá ɔte di bo kúmè ketensààkè ti Yiè nKuyie ndi duó nkè mieke. ¹⁸ Dí ǎnné Kuyie nnáànti di yèmmè mieke kè tì ta di wǎrè, di ntì ù di nɔu teneite kǎmè kè ntì ìrí bè ɔ nyírímè kuítuòkù. ¹⁹ Dí nti tiè ndi bí di borè tɛtɛtè, nè di borè kupààkù di yóo duó di mǎnni nè di ènte di mǎnni. ²⁰ Dí tì wǎri di cǐ kó yesǎnkè nè yebòrè, nè dihéi kó dibòrì. ²¹ Kè di dǎd mǎmmé dǐndi nè di bí di bo nfòu kémante ketenkè ti Yiè nKuyie ndo béi nkéikú kényè nkù yóo duó nkè di yembè kè dí nkè te sǎa.

²² Kè di pǐ nweti weti yetannò kù di duó nyè ke dǎari yé yé mmù ke dó ti Yiè nKuyie nkù di te ke tǔ nku kó kuce ke kù taunnè dimàa. ²³ De mǎnni kù bo nni ke beti iwuò ndièyì imòu ù kperni ke di pǎtè, kè di tieke i ekè kékari, ²⁴ di naàcètè bo na kèè tenkè kó dimàa yo ntú di kòke nke, kétuótè dikpáa tɛdɔntè kperi kubakù cǎnku bíékè kékote kédítè Dimaa tǎri kubakù yóu bíékè kénto kétuòke kukó ndiekù Efadati diyie yìenì kèè bíékè, kénto kétuòke dàmedèrì Meditedandee diyie taà kèè bíékè. ²⁵ Di naàcètè bo na kèè tenkè kó dimàa òmòu báa dáátí kè di baao. Kuyie mbo duó nkè bè ndi dé kè be kǎmbùàtì ndi duò Kuyie nti ndi nàké ke yé ndè yó ndònmè.

²⁶ N di pǎmu yíe nkuce, tǎaténè mesàa nyoo meyei, ²⁷ Kè di yie ti Yiè nKuyie nkù di te ku tannò kù di duó nyè yíe, kù bo di pǎ mesàa. ²⁸ Kè di me nyè yete ke búttinné ku kó kuce ke tǔnne yebákè di do í yé yé, di bo yà meyei.

²⁹ Kè ti Yiè nKuyie nkù di te kù di tanné di mǎnni ketenkè di yóo tieke kè, dí deke ditǎri Karisimmu kǎpǐkè ku kó mesàa, kèdeke ditǎri Ebaadi kǎpǐkè meyei. ³⁰ De kó yetǎrè bo kukó nSuditǎ yáa ndi diyie taà kèè bíékè. De kó kuce ku yìenè Kannahǎa kòbe kó ketenkè, tɛdɔntè kó dikpáa Adaba bo kukó nSuditǎ kó kubiriku nku, ke tókénè kutieku sàakù Mòdee* ke weti Kidikaadi. ³¹ Di yóo séntému kukó nSuditǎ kékote kéta ketenkè ti Yiè nKuyie nkù di te kù di duó nkè kè kè fiète kékari. ³² Dí ndake kéndǎri Kuyie nkuò imòu nè ku tannò yemòu n di duò ndè yíe ndè yé mmù.

TI YIÈ NKUYIE NKÓ IKUŚ

12

¹ Nténè ti Yiè nKuyie nkuò nè itié ndi yó ndake dèè kpéi, kéndǎri de yé mmù di fòmmu mumòu mieke, ketenkè ti Yiè nKuyie ndi yembè do tǔ nkù di duó nkè kè di bo kari.

Isidayeribe dòmmè kémbáa Kuyie dibòrì dimàa

² Dí può nyewũtǎrè nè yetǎrè di yóo beti ù wuò nkòbe do feu yé yetǎrè nè sitǎa de ìnkè nè detie nyò. ³ Di può mbe wũtǎrè kébókè be bǎtǎrè kécóu mbe bǎd Asedaa kó kutedóu, képuò nsitenkaanì kè bè ténke bá nnáa nsi kpéi de kó dibòrì. ⁴ Dí báa teké de kó ibotí báa mmèè botí i kó yebákè kè mmè mbáa nti Yiè nKuyie nkù di te. ⁵ Ti Yiè nKuyie nkù di te kè kù tǎatè di kari di botí mieke ke bo nde bo, kè di bo nde yu ku yetìrì dí nkàrì deborè ke kù bàá. ⁶ Di ní de nkù fié iwũ kétuò kè kù fiénè metaummè kpèyi, ke de nkù duó ndi mǎke de kó depíndè nè di pǎrè diwèl kpèye, yoo di kù cǎnnenè di nù kpéi nnè di wũ dièyì nè isǎmpǎi kó iketi. ⁷ Di ní yóo de nkari ti Yiè nKuyie nkù di te ku ìkè dǐndi nè di cǐ kòbe kè dí wǎnné kédì de kó mudì kényǎnkunè diwèl, ti Yiè nKuyie nkù di te kù di duó ndè. Di Yiè nKuyie nkù di te kù di dǎd mǎmmè sàa mme.

* **11:30** Mòdee: Araba do de mberínè. De kó mutie bo Kuyie ndo benke de nde kumàa Abarahammu kè wèè mǎa diwũtǎnni Kuyie deborè.

⁸ De mǎnni di ténke í yóó ndǎari ti mè ndǎarimè yíe, bá wè kòò dǎari o yèmmè dò ndèè wenni. ⁹ Di mu nyí tùòke ketenkè di Yìe nKuyie nkùù di te kù di duó nkè kè di bo kè tieke kékari kéompe. ¹⁰ Di yóó séntému kukó nSuditè kékari ketenkè di Yìe nKuyie nkùù di te kù di duó nkè kè kè tieke. Di yóó kè kàrimu kè kù di om̀p̀unne ké di dǎeténè di dootitǎbè bèè di fité, kè dí mbo kè dè di naati.

¹¹ De mǎnni di Yìe nKuyie nkùù di te kù bo tǎāté dii karì kù yó mborè, ku yètìrì yó nyu dè, di yó nde nkù duó n di nàké dèè kó dimàà dèè tu: Iwũ di yóó nkù feu ì ke tùò nnè metaummè kpèyi nè di kpere di mǎke de kó depíndè nè di yèmmè kó yepārè, nè di kù cànnenè yèè nò kpèye. ¹² Kè dí nyǎnku di Yìe nKuyie nkùù di te ku ìkè dǐndi nè di bí initidaaì nè initipòì, betǎmbè benitidaabè nè benitipòbè kéwǎnnénè Defiibe bèè di bonè ke yé bè í mǎkemè ketenkè di cuokè.

¹³ Dí ndake ke báá sǒnté ké nkù feu iwũ ke tuò mbá kè di nǐnte dii bǒrì. ¹⁴ Ti Yìe nKuyie ndi benke dii karì di kó iwũ mmièke, dǎndè di yóó nkù feumè iwũ ke tuò n di nàké ke yé ndè ndómmè. ¹⁵ Kè wèè níí dǎ dii mǎnni ò bo na kékuò iwũ kécááké ti Yìe nKuyie nkùù di te kù ò pǎ kè dè mǎmè. Bá kè di bo kùù píkù, yebòrè yemǎu, wèè sǐ nnè wèè í sǐ, mbè níí bo na kécááké de kó imaa ndi ã yǐmè iorimaa, dè í mǎke mǎbatimè. ¹⁶ Di né níí báá cááké meyĩ, di níí mè útóo ketenkè di ã yǐmè meniè.

¹⁷ Di me nníí bá mbo di cǐi mièke ke yo ndi diiti kó depíndè, di yààte dè, di naà mpǎmmè nè mǎkùò nnè di wũ pié ì bí idaaì kó iketiýì nè di wũ di kù feu ì di kù cànnenè yèè nò kpéi nnè di pǎrè diwèi kpèye nè di do nképǎ yè. ¹⁸ Ti Yìe nKuyie nkùù di te kù tǎāté dii karì di níí yóó de nkari kè dè di dǐndi nè di bí initidaaì nè initipòì nè di kó betǎmbè benitidaabè nè benitipòbè, kéwǎnnénè Defiibe bèè di bonè. Mǎmmè di yó ndǎarimè kényǎnku Kuyie nkùù di te kù di duó ndè kpéi. ¹⁹ Dí dǎò meyǎðmmè nè di bo mbomè di báá dootóo Defiibe.

²⁰ Kè ti Yìe nKuyie nkùù di te duó ndi mǎnni kè di tenkè deuke kù di nàké ke yé ndè yó ndómmè. Kè kuníí di pǐ nkè di dǎ kécááké imaa ndi bo na kécááké di dǎ mèè botí. ²¹ Kè dè me ndò ndi dǎténè ti Yìe nKuyie nkùù di te kù tǎāté dii karì kè di bo nyu ku yètìrì, di bo na kédeite di wũ kù di duó nyi mièke kékuò kécááké di dómè, n di nàké ke yé ndè ndómmè. Di bo na kémbo di cǐi kè ì càáké di dǎ mèè botí. ²² Di bo na ke níí ì càáké bè càammè iorimaa, mǎbatimè bá mbo wèè sǐ nnè wèè í sǐ, ndi bo na kéwǎnnè kè ì càáké. ²³ Di né ndake ke báá cááké meyĩ, nke yé mufòmmu bomè meyĩ mmièke nke. ²⁴ Di báá cááké imaa nkéwǎnnénè meyĩ, ndi níí mè còúnko ketenkè meniè nkǎmè. ²⁵ Di bá ncáá mmeyĩ nkè dèe yie nkè di mbo kè dè di naati, dǐndi nè di bí nè di yaàbíó ke yé di dǎarimè ti Yìe nKuyie ndó dèndè.

²⁶ Di cǎnnè ì wũ ti Yìe nKuyie nképéi nke yóó kù nyi fié nè di kù cànnenè dii nùù kpéi, di níí dè tǎnì dikarì kù tǎāté di. ²⁷ Kè di níí fèuté fèðfè ti Yìe nKuyie nke bo tuò ndí tuò nfe maa nnè fe yĩ, kè di me nkù fèuté fèðfè metaummè kǎfe nfe dí tuò mmeyĩ ndiwũtǎnni, kédeè kécááké imaa.

²⁸ Kénténè itié n di náá nyi nkétũnnè ì yèmmè, mǎmmè di bo mbomè kè dè di naati, dǐndi nè di bí nè di yaàbíó sǎà, ke yé di dǎarimè Kuyie ndi tũ nkù dǎ dèndè.

Mǎyiisi caummè Isidayeribe ibotí tǎi kó yebàkè kpéi

²⁹ Ti Yìe nKuyie ndi tũ nkù bo kuò dii mǎnni ibotí tǎi kè dí ta be tenkè. Kè di fiète dii mǎnni be tenkè ke kàri, ³⁰ di báá dítinnè dimàà kè bè teeténè, dí ndake kè be bǎkè báá di pǐ, di báá yé fié iwũ, di bá nwanti kényǐtè bè do feu mèè botí iwũ be bǎkè kè yé tũnnè. ³¹ Di báá tũnnè de kó ibotí báá mmèè botí ì bǎkè kè mmè bàà ti Yìe nKuyie nkùù di te, ke yé ti Yìe nKuyie ndè wùómmè isǎke nyi. Bè tũnnèmu be bí initidaaì nè initipòì be bǎkè.

13

¹ Dí ndake kéntũ n di nàké tì, di báá yíe tìmatì, di me mbáá yaate tìmatì.

Kuyie nyóó potémè Isidayeeribè bèè bo fié iwũs yebàkè

² Kè dè dò nhòmòu buoté di cuokè ke náá Kuyie mpāānāāntì, yoo ò yàu mebenkùmè, kòò di nàké ke yē ndèmarè cànnè bo dāò. ³ Kòò tu dí fié iwũs yebàkè di do í yē yè, bá kòò do di nàké ke yē ndèè bo dāò, kè dè dāò, ⁴ di báá yie nkékénté de kóo niti wèè tu ò náá Kuyie mpāānāāntì ke tú ò yàu Kuyie nkó mebenkùmè. Ti Yiè nKuyie nkùu di te kuù di yáú ke bo yà ke nsà kè di kù dó nè di yèmmè memòu. ⁵ Ti Yiè nKuyie nkuù di te, di yó nkù ntũ ké í kù dé, kēmpĩ nku tannò kényíe nku kpèti, ké nkù báá nké nkù taunè, ⁶ de kóo niti wèè tu ò náá Kuyie pāā nāāntì yoo wèè tu ò yàu Kuyie nkó mebenkùmè ke di sukíí kè di bo yete Kuyie nkpeti, Kuyie nkùu di dènnení Esibiti ke di deeténè mudaatōmmú. Kè wèè dó ké di dētinnè kuce ti Yiè nKuyie ndi benke kù, dí ò kùò kédeite meyei ndi cuokè.

⁷ Kè dè me ndò nha yōfũdè kou mōu nwe yoo a birè denitidaarè yoo denitiporè yoo a pokù yoo a népo saù mōu, kòò kōtení a borè disòrì ke da sukíí, ⁸ ke tú, dí fié iwũs yebàkè di do í yē yè fĩ nnè a yembè, iwuo nyii di fité medétimè yoo metóommè i kó yebàkè, di tenkè kemòu mieke. ⁹ A báá yie nho kpèti, a báá ò kènté, a báá ò kuó mmesémmè, a báá ò kpàké a báá sōnnè o yei. ¹⁰ A dò nkóò kùòmu, fĩdè mómumu ndò nkéketé kóò bōté ditārì, kè betòbè né na kóò bùstí yetārè. ¹¹ Ò mōnnè kébústí yetārè nye kékuò, ke yē ò da sukíímè kàa bo yóu ti Yiè nKuyie nkùu di te ké kù dēténè, kunku kùu da dènnení Esibiti tenkè di do tú dè tidaatì. ¹² De mōnni Isidayeeribè bemòu yóó tì kèèmu kēmōte kufōwāá nke ténke báá dāò meyei.

¹³ Kè dè me ndò ndiyiè mari bo kè di kèè ketenkè ti Yiè nKuyie ndi duó nkè mieke, ¹⁴ besĩnténitibè sukíí dè dihei mari mieke bēmabè kè bè bo fié iwũs yekòbè di do í yē yè. ¹⁵ Dí wammú kēbíéké mesàà, ke nsà kè dè mēnke dāò mebotí, kè di sō nde kó meyei mbotí mēnke dāòmu di cuokè, ¹⁶ dí kuò de kó dihei kòbe nè be wũs demòu di báá súò ndèmarè. ¹⁷ Dí tíí ntinenti tii kó dimāà bo de kó dihei mieke kécóú ndihei mieke benitibè kārì dè kēwēnnénè dihei kécóú mí ndi Yiè nKuyie n kpéí, kè de kó dihei náá ntidobontì, bá òmòu ténke báá di maá. ¹⁸ Dí báá túóté demarè bá demāà de kó dihei mieke de dò nkécóummu, kè dèe yie nkè ti Yiè nKuyie nkùu di te kè ku miekè do, kè kù di kuó mmesémmè, kēduó nkè di sũũ nkù do nàké di yembè ke dò dè yó ndòmmè. ¹⁹ Kè nsà kè di yie nti Yiè nKuyie ndi tũ nkù kó dinuù, ke tũ nku tannò n di duó nyè yíe, ke dōrì ti Yiè nKuyie ndó dè kunku di tũ nkù.

14

Kuyie nyí dómè ku kòbe ndōrì ikúkuó

¹ Ti Yiè nKuyie nkuù di te kè di tú ku bí. Di bá nduòku yoo dí nkuò di tĩ di kari dii mōnni mukũũ. ² Di tú ti Yiè nKuyie nkòbe mbe ti Yiè nKuyie nkuù di te, ke di tãāté iwuo nyimòu ìi bo ketenkè ìnkè i mieke kè di bo ntú kù te bè.

Isidayeeribè dò nkényo nyii wũs nè tii wanwanti nè bè dò nkénci dè

³ Kè ti Yiè nKuyie nyí di ci dè di báá dè di. ⁴ Ntenè iwũs di bo nyo nyi: Inàake nè ipe nè sibóó. ⁵ Tehontè yeyiè mpéu kpète nè tehontè péítè nè tehontè tèè dōnnè fepèrifè ke né mōke yeyiè nyèè yàati nè fesèfè nè tetābuotè nè tebuotè nè fēwaurifè. ⁶ Tiwanwanti nè iwũs dèè mōke yekpèètè yèè yàati ke dukii di bo na ké ndè yo. ⁷ Di báá di yòyó nè tehontè nè disetiri dè dūkĩimu dè me nyí mōke yekpèètè di dè cimu, ⁸ defōnkùrè, dè mōkemu yekpèètè dè me nyí dukii, di bá ndè yo ndemòu di dè cimu. Kè dè me nku di báá dè kàáké.

⁹ Ntènè menie mmieke kperere di bo nyo ndè, siyĩ sìi kó dimàà mòke icietì nè yeyíékè. ¹⁰ Di bá nyo nsii í mǎke icietì nè yeyíékè di sì cimu.

¹¹ Di kó ikuó í ci sínǎo sìi kó dimàà di nsì yo. ¹² Di báá di kumancònkù nè kutāmancònkù nè dāmèèrì kó fetúúfè. ¹³ Ditúsòu nè kutúbotí kumǎu di bá ndè yo. ¹⁴ Fetúúfè nè kukākābotí kumǎu. ¹⁵ Fecònfè diefè nè yeondo kó kubotí kumǎu. ¹⁶ Fecònfè diefè nè dionduò nè tiyààkompéiti kó kubotí kumǎu nè kucīrímboṭí kumǎu. ¹⁷ Dikonnéyou nè yeondo kó kubotí kumǎu nè fekonkpànṭè. ¹⁸ Kutenkatíkàdǎákù nè kukunaakù nè dikūntibári nè kudéikù.

¹⁹ Tipumpùti di bá ntì yo ndi dè cimu. ²⁰ Di kó ikuó í ci sìi nǎo kó dimàà di nsì yo.

²¹ Kè fèǎfè kú di báá fè di, dí fè duó nhopòò wèè di bonè kè wèè di, yoo dí fè nhò fiténè. Di tú kubotí kùu cǎá nkù nku, kè ti Yiè nKuyie ndi te. Di níi báá bǎnnè dibǎbii nè di yǎ miè.

Ti bo nduǎmmè Kuyie depíndè

²²⁻²³ Bá dii benni di níi deite di paa nkperere demǎu dèè tu depíndè, tidiiti nè menàà mpàmmè nè mǎkùò, di níi dè tǎnì nè iwũò ketiyi inààke nè ipe nè sibǎó, kè dè kǎtenè dibòrì kù tǎáté di, kè dè di ku ìkè, kè dè yie nkè dí ndé ti Yiè nKuyie nkùu di te sǎá. ²⁴ Kè dè yèmmè a cǐtè bo ndétirìnè ti Yiè nKuyie nkùu da te kù tǎáté dii bǎrì, kè ku yètiri bo ndè yu kè ti Yiè nKuyie nkùu da te kè kù da dòò mesàà nkè dè sũ, ²⁵ á túóté dèè tu depíndè kè dè fité kǎntǎ idíití dè kó dibòrì ti Yiè nKuyie nkùu da te kù tǎáté dii bǎrì dè kpéi. ²⁶ Deborè kédonté a dó dèè kó dimàà inààke, ipe nè sibǎó nè menàà nnè kunadaakù kè dè di, ti Yiè nKuyie nkùu da te ku ìkè, kè diwèi nda bo fǐ nnè a cǐtè kǎbe. ²⁷ Di báá yè nDefiibe bèè di bonè be kpéi, kè yé bè í mǎkemè ketenkè.

²⁸ Kè yebie nyètǎati níi pǎtè, dí dennení depíndè di dèite dèè kó dimàà kè dè còu ndihèi. ²⁹ Defiibe bèè di bonè ke í mǎke be kó ketenkè nè bepòòbè nè iciribí nè bekúpobè kè bèe pété kédi kénsànnè. Kè ti Yiè nKuyie nkùu di te kè kù di dòò mesàà ndi pǐ mùu tǎmmú mumǎu mieke.

15

Kuyie nduó nyii kuó Isidayeribe be bàà nyĩnkè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Isidayeribe ke dǎ: Yebie nyèyiekè yèyiekè kó difǎnkùò di níi yóu di kǎbe be bàà mbè di mǎkenè yè. ² Ntènè di yóó tǔnnè mǎè botí dè kó ikuó: Kòò mǎu pǎnte o kou tǎu idíití wèè ì nhò yóunè dè kó dibànni. Òmǎu báá pǐnnè muwǎrímú o kou tǎu ke dǎ wèè ò yietí o bǎnni, kè yé Kuyie nkùu dǎúmmè dè kó dinùu. ³ Di bo na ke níi duó nkè opòò di yietí kè dè me ntù di kou nwe dí ò yóu.

⁴⁻⁵ Kè nsà kè di kǎmmú weti weti ti Yiè nKuyie nyè mmù, kè tũ nkù di duó nyii kuó kè n yì ndi náá nyie, ocīrì keté kè bá mbo di kó ketenkè, ti Yiè nKuyie nkùu di te kù yóó di dǎmmu mesàà nkù di duó kèè tenkè kè di yóó kè kǎri kè kè tieke ke mieke. ⁶ Ti Yiè nKuyie nkùu di te kù yóó di dǎmmu mesàà, kù tì ndi nǎké ke yè nkù yóó di dǎmmè. Di í yó mpenni idíití ibotí tǎi, ibotí tǎi péu ì yó ndi penni. Di bo mbaké yebotè kusǔkù yè me mbá ndi baké.

⁷ Kè di kou mǎu bo ketenkè ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di duó nkè kó dihèi marì ke tú ocīrì di báá ò yetenè di diiti, di nǎu me mbá nhò tǎnnè. ⁸ Dí ò cǎnne di nǎu kóò pǎnte dèè ò dǎnni. ⁹ Ke né nyé kè meyèmmè yeime báá di ta kè di dò dibenni yiènni dii yètini kè di dò nkè bè yóunè yebàà mbè di mǎkenè yè. Dí báá yóu kè meyèmmè yeime di ta kè di yóu di bo cǎnnemè tenòutè di kou tǎu ke í nhò duó ndèmarè. Kè di dòò memme kòò di kuónnè ti Yiè nKuyie ndi yóó tǎ dè kó meyei. ¹⁰ Dí ò pǎ dè kó idíití nè meyèmmè memàà nè diwèi, memme di Yiè

nKuyie nkùù di te kù yóó di dòmmè mesàà ndi tómmú mumòu miéke, ke di dɔɔri dèè kó dimàà nyié. ¹¹ Bɛcɪrìbè yó mbomu di kó ketenkè miéke, dèè kpéí nte kè n di duò nde kó dinùù kè n tu di báá yie nkè di nòu mpikú, di kàbe bèè tu bɛcɪrìbè nè bɛsɛnnìbè ke bo di tenkè miéke bɛ kpéí.

Isidayɛeribɛ bo nɸĩnko mɛ̀̀ botí tidaatì

¹² Kè wèè donté kudaakù di kàbe Ebedeebe miéke kù mpĩ nɔ tómmú, kɛmmàke yɛbie nyèkuò, diyienɲi kòò kù fɸĩnko kè kùu kò. ¹³ Kè kù kũnti dì mònɲi ò báá yóu kè kùu kò nku nòu sitetiri, ¹⁴ kù nkũnti kè wèè dɛitɛ ti Yiè nKuyie nkùù o te kù ò duò ndèè kó dimàà dɛ miéke kè dè nkù pã, ipe nè sibɔ́ó nè tidiiti nè mɛnaà. ¹⁵ Dí dentɛní di do bomè Esibiti ke tú tidaatì kè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kùu di dɛɛtɛ, dèè kpéí nte kè n di duò nyié nde kó ikuś.

¹⁶ Kè dè mɛ ndò nkudaakù bo fɸ nwèè cɪtɛtɛ kè dè tũòke kù bo kòmmè kè kù yetɛ kù da dɔ mɛ̀̀ kpéí nè a cɪtɛtɛ, ke bo kè dè kù naati. ¹⁷ Dɛ mònɲi á túótɛ tɛkãũtɛ kédanne ku toò tɛcɪtɛtɛ bòrì kó kudɔ́u kɛduutɛ, kè kù ntú a kó kudaakù sãã. Kè dè mɛ ntu onitipòkù nwe a mɛ nyĩ.

¹⁸ Dè bá nda yóunè a bo kù fɸĩmmè, ke yɛ kù da pĩrmè mutómmú yɛbie nyèkuò miéke, kù da pĩ mmùù tómmú pɛ̀̀tɛmu a na nyietímè otònti kuce mɛ̀̀démè. Ti Yiè nKuyie nkùù da te kù yóó da dòmmu mesàà a tómmú mumòu miéke.

Isidayɛeribɛ dòmmè kéncánninko iwũs ketiyi Kuyie nkpeí

¹⁹ Di nààke nè di pe nè di bɔ́ó kè dè níí peitɛ mɛketimè ì bí idaaì dí ì cànné ti Yiè nKuyie nkùù di te ku kpéí, yɛnaadapàà nketiyè di báá yɛ pĩnnè mutómmú, di mɛ mbáá kɛ́ di pedakè * ketiyè kó ticiti. ²⁰ Bá dìi benni di níí dè kùò ti Yiè nKuyie nkùù di te ku cɪtɛtɛ kékari kù tãátɛ dìi bòrì dɛ kpéí dɪndi nè di cɛ́ kàbe kè dè di. ²¹ Kè dɛ kó fɛ̀̀fɛ mɛ nhã kuyènkù makù, kè fɛ tu dikpɛnni yoo fɛ yɛ́ di báá fɛ fɛ̀̀tɛ ti Yiè nKuyie nkùù di te. ²² Di níí fɛ di di cɛ́, kòò mɔ̀̀u dàò di kó ikuś ci dè ke sɪ nhò bo na ke níí dí wɛnnénè kè fɛ di, di ɔ́ dimè fɛwaurifɛ nè tɛhontɛ yeyiè mpéu kpɛtɛ. ²³ Di né báá di fɛ yɸ ndi mɛ còũnko ketenkè mɛniɛ nkõmɛ.

16

Isidayɛeribɛ dò nkɛmbaàmmè diyentébanni

¹ Dí nyɛ́ dididèl kóò tãnkù kpéí kɛmbaà ndiyentébanni ke sãnti ti Yiè nKuyie nkùù di te ke yɛ́ dididèl kóò tãnkù miéke do nkɛmè keyènkè ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di dɛnnɛnɪmè Esibiti. ² Diyentébanni kó diyiè di níí fié iwũs ti Yiè nKuyie nkùù di te, inààke nè ipe nè sibɔ́ó, ti Yiè nKuyie ntãátɛ dìi bòrì kè ku yètiri dè yu. ³ Dɛ kó dibanni miéke di níí nyo mpɛ̀̀ wèè í kɔ̀̀ɔrɛnè mutie mùù muuti, di níí nhò càá nke dò yɛwe yèyiekè, dɛ kóò pɛ̀̀ wèè yó ndi denniní di do di mɛ̀̀ sémmè Esibiti. Ke yɛ́ di do yetinimè Esibiti kè dè dò mmɛcãã mmɛ, di níí yó mmɛ nhõ ke denninní di do yè dìi yiè Esibiti kó ketenkè. ⁴ Mutie mùù muuti mù bá mbo òmòu cɪtɛtɛ dɛ kó yɛwe yèyiekè miéke di tenkè kɛmòu duómè. Di fié ì wũs diyiè ketiri kó kuyuoku ì bá nkpaá kè dèè wenté. ⁵ Di mɛ mbáá fié dɛ kó iwũs diheì mari cɛ̀nkoo kpɛri, ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duò nyèè ekè miéke kè di bo. ⁶ Di níí ì fié diyentébanni ti Yiè nKuyie kùù di te kù tãátɛ dìi bòrì ndi kè ku yètiri dè yu, kuyuoku diyiè tatoo dìi mònɲi, di do yetiní Esibiti kè dè dòmmè. ⁷ Di bɛnné di wũs kè ì càáké ti Yiè nKuyie nkùù di te kù tãátɛ dìi bòrì dɛ kpéí, kè dè wenté di wɛtɛ kè kò ndi touti borè. ⁸ Dí ncáá mpɛ̀̀ wèè í kɔ̀̀ɔrɛnè

* **15:19** Yɛpedakè: Yɛpedakè bè nàà nyèè kpéí ndiɛ nyè í dònnè ti diɛ kpɛye yè màke ticiti nti kè ti òkù mediè, kè bè ɔ́ kɛ́ dɛ kó ticiti kɛduakɛnè tiyààti.

mutie mùù muuti ke dò yewe yèkuò, diyie yiénni dibanni denni dii yié kè di tí nkésānté ti Yié nKuyie kùù di te. Di báá pĩ mmutōmmú mamù de yié.

Isidayeribe dò nkémbaàmmè dididèi banni

⁹ Di níi kaà nyewe yèyiekè mēfitímè kuce mēyiekè, kētúóté di ketírí dii mōnni mudidèi. ¹⁰ Dí mbaà ndididèi banni ke sántí ti Yié nKuyie kùù di te ké kù pāmmú diwèi kó yepārè kè dè mmānnè kù di dòò mesàà nkè mè māmè. ¹¹ Kè dí dè tōnì kù tāāté dii bōrì de kpéi kè bè dè yu ku yètìrì. Diwèi ndi bo mēdiè dīndi nè di bí initidaaì nè initipòì nè di kó betōmbè benitidaabè nè benitipòbè, nè Defiibe nè bepòòbè bèè di bonè nè iciribí nè bekúpobè. ¹² Dí ndenninì di do tùmè Esibiti kó ketenkè tidaatì. Mpīnnè de kó ikuò.

Titouti kó dibanni

¹³ Kè di puotí dii mōnni di diiti ke deè, ke kùòti fīnyĩ kó yebe mēnaà, dí báá ntitouti kó dibanni ke dò yewe yèyiekè. ¹⁴ Kè diwèi ndi bo dīndi nè di bí initidaaì nè initipòì nè di kó betōmbè benitidaabè nè benitipòbè nè Defiibe nè bepòòbè bèè di bonè nè iciribí nè bekúpobè. ¹⁵ Di níi yóó kote di Yié nKuyie kùù di te kù tāāté dii bōrì ndi kébaà nde kó dibanni ke dò yewe yèyiekè kēnsāntí ti Yié nKuyie nkùù di te ke yé kù di dòòmè mesàà nkè di diiti pēité kè di kperε demou yie nkè diwèi ndi bo mēdiè.

¹⁶ Dibenni benitidaabè níi kote ti Yié nKuyie nkùù di te kù tāāté dii bōrì kuce mētāāti kébaà mpéèbè bèè í kōorenè mutie mùù muuti be kó dibanni nè dididèi banni nè titouti kperi, òmòu báá kote ti Yié nKuyie mborè o nòu sitetìrì. ¹⁷ Bá wè o níi pā kè dè mmānnè ti Yié nKuyie nkùù ò te kù ò dòò mesàà nkè mè māmè.

Tibeénti kó ikuò

¹⁸ Di tāāté benìùbè diebè nè besámópòbè yehékè ti Yié nKuyie nkùù di te di duó nyè yemou mieke, di botí tūmmè itòbè, kè be mbekùnè benitibè ke tū ntimómmonti. ¹⁹ Bè báá yeténè tibeénti ti dò nkéndòmmè, di bá mbaatì benitibè, di me mbá ncóu ticuuti ke yé ticuuti ti ò yēikūnnemè mecii nyembè kè bè báá yà timómmonti. ²⁰ Dí mbekù ke tū ntimómmonti, kè dèe yie nkè dí nfòu kēmante kēta ketenkè ti Yié nKuyie kùù di te kù di duó nkè kékari.

Kuyie nyí dó be nkù feu ù wū

²¹ Di báá cónné kutedóu diwūōtōnni di maá di ti Yié nKuyie nkùù di te ku kpéi di také. ²² Di me mbáá fíi nditārì marì ti Yié nKuyie nyí dó dè.

17

¹ Di báá féúté fēnààfè yoo fēpièfè ti Yié nKuyie nkùù di te kè dè nhā kuyènkù makù, ke yé kù dè wùómmè isòke nyi ti Yié nKuyie nkùù di te.

² Kòò mōu bo yehékè ti Yié nKuyie nkùù di te kù di duó nyè mieke, onitidòu yoo onitipòkù ke dōri dèè í wenni ti Yié nKuyie nkùù di te, ke caàri kù di dòònè mèè taummè, ³ ke kōnkù ke báá nyebókè nè diyie nè otānkù nè siwāā ti Yié nKuyie nyete dè. ⁴ Kè bè ti ndi nàké, yoo di cénke ti kēemu, dí tūnne de kó tināānti kó ice kéfié kéyà ti fōtìrì kó dikūnni. Kè di yà kè ti mēnke dòòmu Isidayeribe cuokè, ⁵ kòo nitidòu nwe yoo onitipòkù, dí ò dēnne dihei kó dibòri kòò bùótí yetārè kékuo.

⁶ Onitì òmāā weè báá bēi nhò yāmè òmòu kè dí ò kùò, bèdébè yoo bètāāti kè bèè bēi ndí ò kùò. ⁷ Bèè ò yà bèè dò nkēniitè kòò bōtè yetārè, kè benitibè sōmbe né na kòò bùótí yetārè kékuo, kè dèe yie nkè dí deite mēyēi ndi cuokè.

Isidayeeribe dò nke níí beké dìi màà tináàntì tìi yóù

⁸ Kè dè dò mbè kùò òmòu nwe, yoo bè puotí òmòu nwe koò kòute yoo yekpàrè kpeti matì tìi tùàkení kè dè di yóùnè di bo tì bekémè dihéi kó dibòrì, dí tì tóní tì Yìè nKuyie kùù di te ku cǐtè kù tǎáté dìi bòrì de kpéí. ⁹ Dí kòte késónké ikuú nùbè Defiibe nè obeéntì, bèè pǐ nde kó yewe mutōmmú, ké bè beé nkè bèè di náké di dò nkédòòmè. ¹⁰ Kè dí tūnne bè di duó ndìi nùù, dende di Yìè nKuyie nkùù di te kù tǎáté dìi bòrì de kpéí nkédòò bè yē ndí dòòmè. ¹¹ Bè yóó di duó ndìi nùù nè bè yóó di náké tìi náàntì dí ndè tū nweti weti ke báá súò ndèmarè, dí tūnne bè yē ndí dòò tìi kó dimàà. ¹² Kè wèè mòòte tefentè ke bùtinné tì Yìè nKuyie nkuú nùùtì wèè pǐ nku tōmmú nè obeéntì bè ò náké tì. Dí ò kùò nkédeite meyei nyIsidayeeribe cuokè. ¹³ Kè Isidayeeribe botí kumòu tí kèè kédepe tì Yìè nKuyie ke ténke báá mòòte de kó tefentè.

Isidayeeribe bo ntū nyìi kuú ke kannìnkò mbekpààtibè

¹⁴ Kè di ta dìi mǎnnì ketenkè tì Yìè nKuyie ndi duó nkè ke kàri ke dèè ke dó di bo tǎátémè okpààtì kè wè ndi baké ibotí tēi ì di fité ì dòòrimè. ¹⁵ Tì Yìè nKuyie nkùù di te kù di benke wè, di we mpǐ ntikpàtì di báá pǐ nhòmòu wèè í tú di kó kubotí kou. ¹⁶ De kóo kpààtì né bá ntú wèè mòke sikipàrìsēi mediè nhò me mbáá tǎ mbenitibè Esibiti kè bè bo wáá nsisēi ke yē tì Yìè nKuyie yetemè ke tú di báá na Esibiti kó mutentáá. ¹⁷ Ò me mbá ntú wèè mòke benitipòbè péu bè yàà bo ò dētinne Kuyie, ò me mbá mmòke timátì péitì nè mesòò mpéu.

¹⁸ Kè de kóo kpààtì tùóté dìi mǎnnì tikpàtì ikuú nùbè nè Defiibe duó nkè bèè wāri ikuú pátiri terì kóò duó. ¹⁹ Kè de kó dipátiri nduó o borè kè wè ndi kàà nyewe yemòu o fōmmu mumòu mièke. Kè dèe yie nkè wè ndé tì Yìè nKuyie kùù ò te, kēntū nde kó ikuú ò náà nke yē ndè dōmmè, nè de kó itié nyimòu. ²⁰ Kòò dòòri memme tefentè báá ò ta kòò yèmmè ndò nhò pēēté o kòbe kè wèè bùtinné ikuú mai, memme okpààtì yó nsákémè Isidayeeribe cuokè wenwe nè o yaábíó.

18*Ikuú nùbè bo nte dè*

¹ Ikuú nùbè Defiibe nè Defii kó kuwuò nkumòu, bè í yó mmòke ketenkè Isidayeeribe kōme, Isidayeeribe pǎā ndè tì Yìè nKuyie ndèè yó ntú be kó mudìi.

² Bè í yó mmòke ketenkè Isidayeeribe cuokè, bè yó mpǐ nti Yìè nKuyie ntōmmú mmu ke de nyo, ke yē kù do tì mbè nákémmè.

³ Nte ikuú nùbè dò nke níí nte dè Isidayeeribe feu ìi wūš Kuyie nyi mièke. Kè fēnààfē nfe yoo fēpièfē bèè duó nyikuú nùbè kubakù nè muyèi nè tinautì. ⁴ Dí mbè duó ntidipàntì kó yepārè nè menaà mpàmmè nè mekùò nnè di pecitì di kēi tì meketimè. ⁵ Ke yē tì Yìè nKuyie nkùù di te kuù tǎátémè Defii nè o bí ibotí imòu mièke kè bè bo pǐ nku tōmmú.

⁶ Defiibe bèè bo di tenkè yehékè yemòu be mièke, kòò mòu dó kékòtení tì Yìè nKuyie nkùù di te kù tǎáté dìi bòrì, ⁷ ò baa nkè pǐ nti Yìè nKuyie nkùù di te ku tōmmú o kòbe Defiibe tóbè bèè bo Kuyie ncǐtè mièke bè pǐnmè. ⁸ Be dìi níí yó mmàmu ke né yíénè ò yóó fité o kperè kēpété dè.

Bèè soú nke tú bè nàà nKuyie mpāānāàntì nè bèè mēnke tì nàà

⁹ Kè di ta dìi mǎnnì tì Yìè nKuyie nkùù di te, kù yóó di duó nkèè tenkè di báá teké de kó ketenkè yembè kētūnne be kó isòke bè dòòri ì. ¹⁰ Di mièke òmòu báá kuò o bire denitidaarè yoo denitipòrè kētuo, òmòu me mbáá kòte tipāāti. Beyuwúòmbè me mbá mbo, yoo bèè sòutinè yebókè, yoo benitinòmbè. ¹¹ Òmòu báá bǎnté kusǐnkù otòu, òmòu me mbá mbekù yetenkārè, òmòu me mbá mboorí tinùbootì. ¹² Kè wèè dòò de kó isòke kó kubotí ò náà nyisòke nyiè nwe, ìi te kè tì

Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó beti ibotí tèi di ìkè. ¹³ Duónnè dimáà ti Yiè nKuyie nkùù di te páíí.

¹⁴ Ké yé ibotí di yóó beti ì kòrìmè tipāātì nti ké boorí tinùbootì, ti Yiè nKuyie nkùù di te kù mē nyí yie ndi bo ndè dòòrimè. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di duómmu wèè yó nnáá ku pāānāāntì kòo nni ndònnè mí mMōyiisi, de yiè nyóó yènní di botí miēke nke, kè dí nyíé nhò di náá ntì. ¹⁶ Di do ti mbeké ti Yiè nKuyie nkùù di te di do tíkú dii yiè ditārì Odebu ké dò dí í dó ké nyo ti Yiè nKuyie nkùù di te ku tammè di mómmbē, di mē nyí dó kénwúó nfēhāādeēnfē di yàà bo kú. ¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ké dò: Bè bēi ntì wennimu, ¹⁸ m bo bè duónko wèè yó nnáá m pāānāāntì, kè wè nda dònnè, ò yètini bē botí miēke nke kè m bo ò duó n náāntì kè wè ntì mbè náà n yē ndè ndòmmè. ¹⁹ Kòò mōu í yie n yē wèè yó nnáá m pāānāāntì ò nàké ti, mūi mómmbu nyóó yūš nho to. ²⁰ Kòò mōu tu ò náà m pāānāāntì, ké náà n yí yē nwèè náké ti, yoo ò náà ntibōnāāntì de yiè dí ò kù. ²¹ Kè dè yèmmè di bo ntoti di yèmmè ké tú: Yé ti níi bo yīmè kébanté ti Yiè nKuyie nyí béinnè wè? ²² Wèè náà m pāānāāntì nè n kó diyètiri kòò nàké ké yē mmí nKuyie n tú tìmatì yóó dō, kòò bēi ntì í dō, mí ndi Yiè nKuyie mūi í ti bēi, de yiè nnáké tefentè kpēti nti. Di báá ò depe.

19

Disòrì kó yehékè

¹ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù bo ku yebotè yè ké di duó mbe ekè kè di kari kénhā be cēi. ²⁻³ Dí toté ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di duó nkèè tenké itempē nyitāāti, kētāāté bá kùù tempē dihei dīmāā kédō ò icē kékōtenè, kòò mōu kù onitì wèè coké kéta di miēke kēsari.

⁴ Kè dè fītēnè wè kòò māānè o kou tōu kè bè do í mōke tìmatì de yiè mbo na kécoké kéta de kó yehékè kó dīmari. ⁵ Kè dè dò nhòmōu ta dikpāā ké dó kékōū idēi ké nēinè o népo ké kōū mutie, kè tepīētē feuté ké māānè o népo kòò ku, de yiè mbo na kécoké kékōte kēsari de kó yehékè kó dīmari kédēetē omāā. ⁶ Bè kù wèè kou kòò miēke yonke kòò ò bèti ké dó képeite. Kè de kó dihei dētiri ò yàà bo ò nintē kucē kéku, ò mē ndo í dò nkēku, ké yé ò do í ò mōkenēmè tìmatì. ⁷ Dēè kpéi nte kè n di duó ndinùù kè di bo tāāté disòrì kó yehékè yētāāti.

⁸⁻⁹ Kè di yie nke tū nti Yiè nKuyie nkùù di te ku kó yetannò n di duó nyè yíe, ké kù dó, ké yie nku kpēti kù yóó yíe kēpēkūnnemu di tenké, kù do bēi nkēikú kényē nkù yóó duó nkè di yembè. Di yíe kētāāté disòrì kó yehékè yētāāti. ¹⁰ Mēmme di yó ndōrimè kè bè báá ku òmōu wèè í càārè mūmamū.

¹¹ Kè dè mē ndò nhòmōu níi nho kou kòò dii nke dinté kòò poté. Kòò ku kè de yiè ncoké ké sàri de kó yehékè kó dīmari, ¹² o èi kó bekótibē tō nkè bèe ò pī nkéduó nwèè dó képeite kòò ò kù. ¹³ Di báá ò kuó mmesémmè, di yó mme nhō nkéyenténè be bo nkōumè bèe í càari mūmamū Isidayeribe cuoké, kè di dōari mēmme di bo mbo kè dè di naati.

Isidayeribe tenké mánke

¹⁴ Kè di kàri dii mōnni di Yiè nKuyie nkùù di te kù di duó nkèè tenké kè di bo kè tieké di báá tuo ndi pénnè kó yetārè di yembè dōu nyè, yèè bēnkú be tenké mánku.

Ikuú ìi tukúnè wèè tu ò yà dēmarè

¹⁵ Kòò nitì òmāā wèè tu ò yē dēè dō, deè bá nsānnè kè dí ku òmōu. Bēnitibè bēdēbè yoo bētāāti beè dò nkényē de kó tināāntì ké ti bēi.

¹⁶ Kòò mōu tōu nho kou tōu tìmatì kòò í ti yé, ¹⁷ bēdē bèe ti tō ti Yiè nKuyie ncīētē ikuú niùbè nè bebeémbè bèe pī mmutōmmú de kó yewe kè bèe ti beké.

¹⁸ Bebeémbèè tì wènní mesàà, kè bè yà wèè tu ò yé kòò soúmmu ke toummu o kou tináàntì, ¹⁹ dí ò dǎò ò do dǎ kédǎòmè o kou tǎù. Di yó mme nhǎ nkédeite meyei ndi cuokè. ²⁰ Kè betǎbèè tì kèè kémǎote kufǎwaá nke bá ndǎori meyei ndi cuokè. ²¹ Kè wèè mè dǎò di báá ò kuś mmesémmè kè wèè kùǎ onìtì bèè ò kùǎ, kè wèè kpéété o kou nǎnfè bèè kpéété o kǎfè, kè wèè feuté o kou nǎnni bèè feuté o kperi, kè wèè kèété o kou nǎùtè bèè kèété o kpete, kòò mǎù kèété o kou nǎàcètè bèè kèété o kpete.

20

Bèè í dò nkéna kékote mudòò

¹ Di bàátí dìi mǎnni ke kǎri ke bo dokénè di dootitǎbè, ke yà be kpàrìsǎi nè be kpàrìnaasǎi nè kunìiti kè kù sū ke di pǎété di bá ndé. Ti Yiè nKuyie nkùù di te, kùù di dǎnnenì Esibiti kù di bonèmu. ² Kè di duúnnè dìi mǎnni di dootitǎbè ke tǔnni dimáà ke bo bè do mudòò, ikuś niùbèè niité kécómmú dǎtǎnni ìikè, ³ kébèi nke dǎ: Kémúnè Isidayeeri be āpǎmbè, yíe ndè tǔǎke di bo dokénè dǎnde di dootitǎbè di báá yie nkè di kǎmbùǎtì nduò, di bá ndé, di bá mbè yǐèkù di báá bè yà kékpeute. ⁴ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di nǎinèmu ke bo dokénè di dootitǎbè kè di dǎetè.

⁵ Kè behǎāpǎmbè iwǎi yembèè beke behǎāpǎmbè ke dǎ: Di mièke òmǎù bomu wèè mǎá tǎcǐtè ke í tǎa? De yiè ñkò nho cǐtè ò yàà bo kù mudòò mièke kòò tǎù mǎùu tǎ ta. ⁶ Òmǎù bomu di mièke wèè bǎtǎnné mutie bè tumu fǎnyǎi ke mu nyí tǎù mu beà? De yiè nwǎte ò yàà bo kù kòò mǎù mu tǎù. ⁷ Òmǎù bomu di mièke wèè mǎke dipocǎnni ke mu nyí di tǔótǎa? De yiè nwǎte ò yà bo kù kòò mǎù di tǔóté. ⁸ Kè behǎāpǎnkótibè bèi nke dǎ: Kòò mǎù bo di mièke ke í ā dikǎmbùǎ wèè kò nho cǐtè ò yàà bo tonne betǎbè kufǎwaá. ⁹ Behǎāpǎnkótibè nǎké dìi mǎnni benitibè ke dèè, kè bèè tǔóté bèè ni yetǎrè kénii nde ìikè.

¹⁰ Kè di tǔǎke diheì marì ke bo bè do mudòò, di pǎnke bá mbè dǎnè dikpǎnni, dí mbè wantinè kunaatí. ¹¹ Kè bè yie nke di kpeté yǎcàkè, benitibè bèè kó dimáà bo de mièke, dí bè tǔóté kè bè dǎò tidaatì kè bè pǎnné muheikèntǎmmú. ¹² Kè bè yete kunaatí ke dǎ kè di dokénè, de mǎnni di né pi be èi. ¹³ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di duómmu de kó diheì kè dí kuǎ benitidaabè bemǎu nè disìè, ¹⁴ kǎtǔóté benitipòbè nè ibí nè inǎàke nè ipe nè sibǎó, kǎheì be kperè bè mǎke dè. Di dootitǎbè kperè nde dí dǎ tieke, ti Yiè nKuyie nkùù di te kuǎ dè ndi duó. ¹⁵ Di yó mme ndǎori yehèkè yèè di dǎtirinè yèè í tú di yóó kari dìi èi kpeye. ¹⁶ Di Yiè nKuyie ndi duó nyèè èkè de kó ibotí kpeye di báá yóu dǎmarè ye mièke kè dè nfòù. ¹⁷ Dí bè kùǎ páíi Itiibe nè Amǎriibe nè Kannahǎā kǎbe nè Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe, ti Yiè nKuyie ndi nǎké ke yǎ ndi me ndǎò. ¹⁸ Kè di í dǎò memme kè di bè teetè ke tǔnnè be kó isǎke kperè di bo yeténè di Yiè nKuyie.

¹⁹ Kè di do diheì marì ke di pi kè dè mǎnte di báá kǎù dǎtie, dí nyo nde be ke báá dè kǎù, dǎtie nyí tú benitibè kè di bo ndè dokùnè. ²⁰ Di bo na kékǎù dǎtie ndi yé kè dèè í pǎi yebe bè yo nyè, kǎnnè diheì dìi di dokùnè di kó iduotí kǎmbaanè di bo domè.

21

Òmǎù bo kúmè kè bè í nyé wèè ò kùǎ de kó ikuś

¹ Kè di ta dìi mǎnni ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di duó nkèè tenkè ke kè kǎri, kè dè dò ndi yà kè bè kùǎ òmǎù, kòò duó dikpǎà, di me nyí yé wèè ò kùǎ, ² Ketenkè kó bekótibè nè bebeémbè bèè kǎte kéberí mǎfiè mmèè soké ocùì nè de kó yehèkè de cuokè. ³ Kè bè yà diheì dìi ò tǎkénè, de kó diheì kó bekótibè wǎa ndinaaseri bè í pǎnnè di mutǎmmú dìi í buuté kunaàdǎdǎridǎú, ⁴ kè di kǎtenè

kukó nkùù í kũũ ku také, bè í kùútí dè, bè me nyí buotí mùmamù, ké dè pité di fñní kékuo.

⁵ Dè mǎnni kè Defii yaabí ikuú nùbèe kote debore, ti Yiè nKuyie nkùù di te kuù bè tǎatè, kè bè ní bo yú ku yètìrì kǎpǎ benitibè mesàa. Bèe kote kǎyà bè ò kǎute kè dè mǎmè kénáké obeénti mǎnnè tìl yeti.

⁶ Dihei kó bekótibè bèe tókénè ocù duó dè, kè bèe niiti fènaàfè bè kùo fè ìnkè kukó, ⁷ kǎbèi nke dò: Dè í tú tũ ò kùo, ti me nyí yà wèè ò kùo. ⁸ Kè bǎi nke dò: Ti Yiè nKuyie nti cǎtè ntinti a kó benitibè Isidayeeribe, a bǎa yie nkòo niti wèè í càarè mùmamù kòo ti bǎntè meyei ntinti Isidayeeribe a dǎetè bè.

⁹ Ti Yiè nKuyie mme ndó. Dì yóó mme dǎori kè bǎa tǎ bè kùo wè kòò í càke mùmamù o kó ice.

Isidayeeribe bo mpuokúmè bè pĩ mbè mudoò mieke

¹⁰ Kè di do di dootitabè kè ti Yiè nKuyie mbè ǎnnè di nǎu mieke kè di bè pĩmmù. ¹¹ Di mieke kòò mǎu yà di pĩmmù tìl daati mieke, onitipòkù mǎu kòo yèmmè ò tǎ, ò bo na kóò tǔóté, ¹² kóò tannè o cǎtè mieke, kòo nitipòkù kuó o yùtì kékéké o nónkúótì, ¹³ kǎdèite tidaayàatì ò do ǎ tì, kǎceete titetì, kénkuò nho cice nè o yǎ be kũũ nke dò otǎnkù, kòò né na kóò duónè. ¹⁴ Kè dè boní kòo tǎnke í ò dó, wèè ò yóu, kè wèe kote ò dó kè, ò bǎa ò fité kǎcǎutè idíítì ò me mbǎa ò dǎò kudaakù kè yé wè ò puokemè kè bè wǎnnè didóu.

Mpo dò nkénte dè

¹⁵ Kòo niti mǎu po benitipòbè bèdébè kè dó òmǎu kè dè pǎtè otǎu kè bè ò mǎkenè ibí, ò dó wè mesàa nkè wèe kó debire í tú Mpo, ¹⁶ ò bo mbè toti dii mǎnni bè dò nkénte dè, ò bǎa duó nhò dó wèe nitipòkù kó debire dèè í tú Mpo, wèe tu Mpo ò na nte dè, kǎyóu ò bo dè duómmè ò í dó wèe kó debire dèè tu Mpo. ¹⁷ Ò dò nkényému kǎduó nhonitipòkù ò í dó wèe kó debire dèè tu Mpo, Mpo kpere, kè dè duó nkè dè mmǎnnè ò duó ndè ò dó wè, ò duó ndè o kó debire kuce mǎdémè. Kè yé ò í dó wèe nitipòkù kó debire dèè tumè o kó debíketirè kè dò nkétieke Mpo kpere.

Debire dèè yete ditoò

¹⁸ Kòò mǎu mǎke debire kè dè to kpènni kè dè í yíe nde cice nè dè yǎ be kpèti, kè bè dè tiè nkè dè í dó kékèè bè yé mmù, ¹⁹ dè cice nè dè yǎ bèe dè pĩ nkékatenè dihei kó dibòrì, dihei kó bekótibè kǎrì dè kè bekù, ²⁰ kè bè nǎké kè dǎ: Ntènè ti bire, dè to yèe kpènni dè í yie nti kpèti, dè í tì dó kè yetírì ti kpèti, kè tú kudikétontíkù kè tú kunaàyǎkémúónkù. ²¹ Kòò èi kǎbe bemǎu ò bùótì yetárè kékuo kǎdèite meyei ndi cuokè, kè Isidayeeribe bemǎu ti kèe kǎmǎote kufǎwǎa.

Bè nùnné wè kòò ku

²² Kè dè dò nhòmǎu dǎò meyei mmèè dò mbèe ò kùo, kè bè ò nùnné, ²³ di bǎa yie nkè wè nyíe mmutie ìnkè dè yíe, dí ò kũnné dè yíe kè yé bè nùnné wè ò nte kè Kuyie ndǎò meyei mme dihei bè ò nùnné dii mieke. Dì nyé kè bǎa sǎnkùnnè kètenkè ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duó nkè kè di bo kè kǎrì.

22

A kou kpere bo fetimè kǎa dè pèté

¹ Kǎa yà a kou ǎfè, fènaàfè yoo fèpièfè kè dè cènti a bǎa dè yóu kè dèe feti, a dè tǎnì kǎduó nde yíe. ² Kè dè yíe mme ndiétirì, yoo a í ò yé, á dè tǎnì a cǎtè kè dè mbo kè kǎmmúnè wèe dè te ò bo mbéketenímè kè dè tǔóté. ³ Dì yóó me nyí bǎa kè di yà musǎmmarímù mmu, yoo diyaàbòrì, yoo dǎmarè cǎnke dèè feti, kǎa dè yà a bǎ mbúútóo dè kpéi.

⁴ Kè di yà di kou mǎu kó musāmmarímú, yoo o nààfè, kè dè duó kuce, di báá yóu kè dè yiè nní nhàrì omáà, dí ò teennè ké dè íi.

Deterè deterè péu Kuyie nyete dè

⁵ Onitipòkù mǎu báá ānné onitidòu kó tiyààtì, onitidòu mǎu me mbáá ānné onitipòkù kó tiyààtì. Kè wèè dè dǎò ti Yiè nKuyie nkùu di te kù ò wùó, nyisake nyiè nwe.

⁶ Kàa kèrí kuce ke yà tinariyǎnti mutie, yoo ketenkè kè tenàtè òke te bí a báá tē tǔóté nē te bí. ⁷ Á yóu tenàtè kè tēe íté, kàa deite te bí, kè dēe yie nkè dè nda naati kàa nfòu kémonte.

⁸ Kàa mǎá tēcǎpǎntè á okùnnē iduotí, kè dēe yie nkòò mǎu báá donní kékú, kàa tǔtì ice.

⁹ Dì bá mbuǎtì idibotí idéi fínýí kó depaa mmieke, kè di mè dǎò dè bo ntú dēè cǎnné Kuyie nkpeí. ¹⁰ Dì bá mbuummu kunaàdòdòrìdòu fēnààfè nē musāmmarímú, ¹¹ dì bá nhǎa tiyààtì tìi kǎkénē mupaàkonkperímù nē tipecitì ke dùòke.

¹² Dì nhǎa di yaàbòrè mǎnke iyaàyuó nyìnàa.

Ikuó ìi tukúnè benitipòbè

¹³ Kòò mǎu tǔóté onitipòkù kè bè duó, kè dè boní kòò ténke í ò dǎ, ¹⁴ ke sǐnkùnnē o yètìrì ke yí: N tǔóté dē kóo nitipòkù kè ti wēnné didòu, kè n sǎ nhò dié nke yǐtémù onitidòu. ¹⁵ Osapàa ncice nē o yǎ, bèe tǔóté dēè benkú ke dò mbè kóo sapàa nyí yé onitidòu, kékatenē beheikènkótíbè kàrì dè, ke bekù ké bè benke, ¹⁶ kòo cicee náké bekótíbè ke dò: N duómmu we nnitidòu n kóo sapàa, kòò puoke ke ténke í ò dǎ, ¹⁷ ke tú n kóo sapàa nfòmmu í wenni, ke tú o yà n kóo sapàa nduónēmē onitidòu. Ntenē dēè benkú n kóo sapàa nyí yǐtémē onitidòu. Bè yóó me nyí kǎpǐnte kuyààkù bè duó kùu ìnkè meketimē kè kù tǎi meyíi bekótíbè ìikè. ¹⁸ Kè bekótíbèe pǐ nde kóo nitidòu kóò puotí, ¹⁹ kéduó nkòo yietí osapàa ncice medítibii ntekòutè (100), ke fǎó nhò sǐnkùnnē Isidayeeribe kóo sapàa nwèè í yé onitidòu o yètìrì, kédeè ké nhò po ke ténke báá ò yete nē bè bo mbomē.

²⁰ Kè dè me ndò mbè nǎa ntì tu timómmonti, kè bè í yà mùu benkú dē kóo sapàa ndo í yémē onitidòu, ²¹ bèe ò dēnnē o cice cǐtè bòrì, kè dē kó diheì kǎbēe ò bùótí yetárè kékuo. Ke yé ò dǎdmē Isidayeeribe ci dè, ke duónē onitidòu ke kpáa bo o cice cǐtè. Dì yó mme nhǎ nkédeite meyei nyIsidayeeribe cuokè.

²² Kè dè me ndò ndi yà onitidòu mǎu kòo duónē onitipòkù wèe ye, bedé dí bè kùu. Kè meyei ndeite Isidayeeribe cuokè.

²³ Kè diheì marì mieke me nni nke di yàmē onitidòu mǎu mǎánē dē osapàa nwèè mòke didacēnni kòo ò duónē, ²⁴ di bè dēnnē diheì bòrìnnùu, ke bè bùótí yetárè kékuo. Kè dē kóo sapàa nkú ke yé bè ò pǐmmē bá ò í kuó nkè bè bo ò teennē, kè onitidòu kú ke yé ò pǐmmē o kou tǔu pokù kéduónē. Dì yóó mme nhǎ nkédeite meyei nyIsidayeeribe cuokè. ²⁵ Kè dikpáa mieke me nni nke onitidòu mǎu mǎánēmē osapàa mmǎu kòò mòke didacēnni, kòo ò pǐ nke duónē, bèe kuó onitidòu omáa. ²⁶ Dì báa kuó desapùmbire, dè í dǎò meyei mmèè dò ndí dè kùu. Dè dōnnē onitì bo dinté mēmme o kou tǔu kóò poté kékuo. ²⁷ Ke yé bè màámē dikpáa ndi òmǎu do í kè bo, kòo sapàa mbo kuó nkè wèe ò dēetè.

²⁸ Kè dè me ntu onitidòu mǎu wèe mǎánē osapàa nwèè í yé onitidòu, ke í mòke o dacēnni kòò pǐ ke duónē, kòò mǎu bè yà, ²⁹ dē yiè nyietí osapàa ncice medítibii sipísìnnùmmù kóò tǔóté képuoke, ke yé ò wè pǐmmē ke duónē, ò báá ò yóu nē ò bo mbomē.

23

¹ Òmòù báá duónè o cice pokù mǎù. A báá fietè dèè tu a cice kpere.

Benitibè bèè í kǎkè Kuyie nkòbe mièke

² Kè bè fǎntè onitidòù mǎù, yoo bè kèétè o takoncĩ, ò bá nkǎkè ti Yiè nKuyie nkòbe mièke.

³ Kè Isidayeri mǎù tǔótè onitipòkù wèè í tú be kó kubotí kou, kè bè pèitè debire. De kó debire bá nkǎkè ti Yiè nKuyie nkòbe cuokè nè be yaàbíó kétuàkenè kutònkù tepítè kòku.

⁴ Amòniibe nè Mòabiibe bè í yóó kǎare diyie mari ti Yiè nKuyie nkòbe mièke bá nè be yaàbíó, titǎnti tepítè bè báá kǎare ti Yiè nKuyie nkòbe mièke. ⁵ Kè yé bè do í di conèmè menie nnè mudii di do yè diì mǎnni Esibiti kénhā kuce. Bè do pètínke yúní Beə bire Badammu nwe Peə èi kou Mesopotamii tenkè kóò cu kòò bo di bǎntè kusínkù. ⁶ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù me nyí kèntè Badammu kpèti, kòò bo di bǎntè kusínkù. Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù do pètínke ceetè de kó meyei nkè mēe naá mmesàà mme, kù di yárí mēè kpéí. ⁷ Nè di bo mbomè di bá nwanti de kó ibotí idé bo mǎtemè mesàà nyoo bè bo mbomè kè dè bè naati.

⁸ Di báá wéntè fənənsĩnfè Edamiibe, bè tu di kòbe mbe. Di me mmúnke báá wéntè fənənsĩnfè Esibiti kòbe kè yé di do bonímè bèè kó dihei. ⁹ Be yaàbí kó kutònkù tǎánkù bo na kékǎare ti Yiè nKuyie nkòbe mièke.

Desĩnnè í dòmmè kénkǎkè dihǎapònkari

¹⁰ Kè di yeti diì mǎnni kè kǎri kè bo dokénè di dootitǎbè, dí ndake dèè bo sǐnkùnnè dihǎapònkari de kpéí. ¹¹ Kè dè dò ndi mièke, kòò āpǎnti mǎù duó keyènkè kè yà tidounti, kòò taniè nyè, ò sǐntemu. Wèe yè dihǎapònkari kè báá konní kè diyie kpaá. ¹² Kè kuyuoku yuotè wèe wuə. Kè diyie ntatoo kè wèe konní dihǎapònkari.

¹³ Di mmǎke dibòrì diì cié, kè nke ntaà kè yǎ. ¹⁴ Bá wèè āpǎnti mmǎke tekǎbùtè, kòò ta kè ni kè deè, wèe dátinné. ¹⁵ Kè yé ti Yiè nKuyie mbomè dihǎapònkari kè yóó ndi kǎnkè, kǎnné di dootitǎbè di nǎu mièke. Dihǎapònkari yó ntú diì cǎǎ ndindi kè wenni. Kè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kù báá yà dèmarè kè dèe ku pĩ nyisíé kè kù di búttinné.

Kudaakù bo cokémè

¹⁶ Kè kudaakù makù cokénè ku yiè nke sòri di kó dihei, di báá kù dènnè kè kù ténne ku yiè. ¹⁷ De yiè nni nkari di cuokè dihei mari ò dó diì bòrì, di bá nhò diimmu mesémmè.

Isidayeribe í dòmmè kénsāūrì bemáa

¹⁸ Isidayeribe mièke onitipòkù mǎù báá naá nwèè dǎuti dǎutinè benitidaabè, onitidòù mǎù me mmúnke báá ndǎuti dǎutinè benitipòbè. ¹⁹ Di báá yie nkè de kó benitibè kóò mǎù tǎnì Kuyie ncǐtè mièke de kó idíítí kè bo deitenè dinùù ò dǎúnnè di Kuyie, kè yé ti Yiè nKuyie nkùù di te kù dè wùómmè isòke nyi.

A bo pentemè a kou dèmarè kéndó kécònte

²⁰ Kǎa pènte a kou tǎu idíítí yoo tidiiti a bá nwanti ticǎnti. ²¹ Di bo na kéncoú ticǎnti bepòbè borè kémbúútí di kòbe. Di yóó ta diì mǎnni ketenkè kékari dí ntú nde kó ikuó kè dèe yie nkè di Yiè ndi dǎò mesàà ndi tǎmmú muməu mièke.

Isidayeribe bo ndǎummunèmmè Kuyie ndinùù

²² Kòò mǎù dǎúnnè Kuyie ndinùù kè yé nhò bo dǎò tìmatì, ò báá ǎte, kòò ǎte ò càkemmu kè Kuyie nyóó ti nhò beké. ²³ Kè di í dǎummu nè yenò Kuyie dè í tú meyei. ²⁴ Di né nyé kè wèè dǎúnnè Kuyie ndinùù, wèe di dǎò kétūnnè weti weti

ò di dǎúnnè ti Yiè nKuyie ke yē nhò yóó dǎòmè. Ke yē nè a yèmmè mme a kù dǎúnnèmè dinùù.

Ikuś ìi tukúnè Isidayeribe bo ntǎũmè yetebe

²⁵ Kàa ta a kou tǎu kó kupaku mièke a bo na kǎtǎũ fínyĩ kó yebe kécááké kénsànnè a dǎ mǎè botí, a né báá súś nkétǎ kékònnè. ²⁶ Mǎnǎmè kàa pǎnké a kou tǎu kó kupaku mièke a bo na kǎũnté nè a nǎutè tidiiti kécááké, a né báá túóté disìè kékǎĩ.

24

Onitì bo bɛtimè o pokù

¹ Kòò mǎu túóté onitipòkù, kǎ dè boní kòò tǎnke í ò dǎ, ò yà mǎè kpéi ndǎmarè dǎ kóò nitipòkù ìnkè, ke í dǎ pǎnsirì, wǎe wǎri dipátiri mǎyatimè kpéri kóò duó nkóò bèti o cǎtè. ² Kòò kò nhò bo na kǎwǎá nhonitidǎu tǎu kǎyenke. ³ Kǎ dǎ kóò nitidǎu mǎ ntó í ò dǎ, wǎe wǎri mǎyatimè kó dipátiri* kóò duó nkóò bèti. Kǎ dǎ mǎ ndò nhò kumu, ⁴ onitidǎu wǎe do ò túóté mǎketimè ò í mǎke kuce ke bo wǎtǎ kóò túóté kǎpuoke ke yē wǎe ò bǎtimè, kòò yenke onitidǎu tǎu ke sǎntǎ. Dǎndǎ dǎ nyisǎke nyi ti Yiè nKuyie nyìkè. Di í dǎ nkǎtũnnǎ dǎ kó mǎborimǎ botí, ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duó nkǎ tǎnkè mièke kǎ di yóó kǎ kàri.

Wǎe bo túóté o pokù bàmbà nkó ikuś

⁵ Kòò mǎu túóté o pokù bàmbà di báá ò kǎtǎnè tihǎǎpǎntì nè muwǎrímú yoo di nhò duó mmutǎmmú mamù, di ò yóu kǎ wǎ mbonè o pokù kǎ bè yo ndiwèi ke dǎ dibenni dǎmǎà.

A bo pentemè otǎu a kpere

⁶ Kàa kou mǎu pǎntǎ a kpere marè ke bo da yietí, a báá túóté ò nǎa yoo o nǎntǎmbiku ke yē dǎe temè kòò fòu.

Omǎu báá pǎ nhotǎu kǎfíté

⁷ Omǎu báá yúúkú o kou tǎu kóò dǎò kudaakù yoo wǎe ò fité, kòò mǎu mǎ dǎò dǎ yìè mbǎe ò kùò, di yó mme nhǎ kǎdǎite mǎyèi ndi cuokè.

Ikuś ìi tukúnè mumǎmmú mùù dǎnnè tikǎntì mù bo pǎ nwè

⁸ Dí mpǎ nyitié n nǎké ì, ikuś niùbè Defiibe kǎ bè ì ndi nǎké, ìi tukúnè mumǎmmú mùù dǎnnè tikǎntì. ⁹ Dí dentǎní ti Yiè nKuyie nkùù di te kù do dǎò dǎ Midiyammu † di do yè dìi mǎnni Esibiti.

Ikuś ìi tukúnè a bo pentemè a kou tǎu dǎmarè

¹⁰ Kàa pǎntǎ a kou tǎu, a báá kǎtǎ kǎtǎ o cǎtè kǎtúóté dǎmarè o kpere a ò pǎntǎ dǎ kpéi, ¹¹ Kàa kǎtoo á mbo ditowǎà, kǎ wǎe túóté ò dǎ nké da duó ndǎ, kǎ da duó. ¹² Kǎ dǎ yìè mme ntu ocǎri a báá yie nkòò da duó ndǎe yìè nha cǎtè. ¹³ A dǎ nhò tǎnnè kǎ diyìè mu nyi ta, kòò yaǎbòrì ndi ò daati di, a di nhò duó nkǎ wǎe dǎátí, kǎmǎ ti Yiè nKuyie nkó mǎsǎa nha kpéi, kǎ ti Yiè nKuyie nkùù di te bǎnté a dǎòmè dǎe wenni.

Di bá nsou mbǎcǎribè ke bè yo

¹⁴ Di báa di wǎe tu osǎnniwè, ke tú ocǎri o tǎmmú kó idiítí kǎ nsǎ kǎ di kou nwe yoo opǎò ke né bo di kó dihǎi mièke. ¹⁵ Di ò yietí o kpere kǎ diyìè mu nyi ta, ke yē ò tumè ocǎri nwe di bá nhǎtí di bo ò duómmè o kpere, kǎ mǎe dǎke ò bo kuónnè ti Yiè nKuyie nkùù di te kǎ kùu dí toú ndǎ kó mǎyèi.

Bá wǎe ò dǎ nkényé ti

* **24:3** Mǎyatimè kó dipátiri: Wǎnté Matie 5:31 nè 19:7 nè Mariki 10:4. † **24:9** Midiyammu: Wǎnté Mukétímù 12:10.

¹⁶ Di í dò nkékuo debire cice yoo de yǝ debire yei nkpéí. Di í dò nkékuo debire de cice yei nkpéí, nyoo de yǝ kǝme. Bá wè ò dò nkékú o mómmuo nho yei nkpéí nke.

Isidayeribe bo mbekùmè tibeénti kè dè mà

¹⁷ Di bá mbekùnè siyààbìsì ke sou mbepòòbè bèè di bonè nè iciribí, di báá fiete okúpokù kó tiyààtì ò tùóté di kpere dè kpéí. ¹⁸ Di dentení di do tùmè tidaatì Esibiti kè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kù di deetè, deè kpéí nte kè n tu dí ntũ nku tié.

¹⁹ Kè di dei dii mǝnni di diiti ke ìnté ntimatì kupaku mieke, di báá wète kè ti tùóté, dí ti yóu bepòòbè nè iciribí nè bekúpobè kpéí nkè dèe yie nkè ti Yiè nKuyie nkùù di te, kè kù di dǝ mǝsà di kpere di dǝrri dè demou mieke. ²⁰ Kè di ní tǝ dii mǝnni odifiè kó yebe, di báá dérí yèè kpaá, dí yè yóu bepòòbè nè iciribí nè bekúpobè kpéí. ²¹ Kè di tǝ fínyĩ kó yebe, di báá dérí yèè kpaá, di yè yóu bepòòbè nè iciribí nè bekúpobè kpéí. ²² Di báá yè ndi do tùmè tidaatì Esibiti, deè kpéí nte kè n di duó nde kó ikuś, kè di bo nyi tũ.

25

Tibeénti kó ikuś duś ke dǝmmè

¹ Kè bèmabè kpa nke kǝtení, di bè bekénè kédeite wèè í naati, kényǝ nho to. ² Kè dè me ntu wèè í naati dè dò mbèe ò puotímu, obeénti duś nkè bèe ò tǝ nketenkè kóò puotí, bè ò bekénè ke yà kòò cǝke kè dè mǝmè. ³ Di báá puotí òmǝu kè dèe pǝtè tiyǝti sipísinaà, ke yé kè di sǝké kòò puotì di yàa bo ò dii nyifei di ìkè.

Fenààfè kó medonnimè

⁴ Di báá táu nfenaàfè nùù fè puotì dii mǝnni tidiiti.

Okúpokù wèè í mǝke debire

⁵ Kè dè dò nteciètè matè kó bedapàmbè bo kè be kóò mǝu ku ke í mǝkenè o pokù debire, de kóo nitipòkù báá yè kéyenke dikpáa, o danàa nhò tùóté képuoke. ⁶ Kòò peité dèe bíketiree sǝotè de cice yètiri kè dèe yie nkòo cice yètiri nkpaá bo Isidayeribe cuokè.

⁷ Kè de kóo nitidǝu yete ò bo túótémè o ponàa nképuoke, de kóo nitipòkùu kǝte Isidayeribe kó bekótibè borè dihei kó dibòrì, kè bè nàké ke dà: N danàa nyetemu ò bo n túótémè kòo kou yètiri nkpaá Isidayeribe cuokè. ⁸ Kè dihei kó bekótibè ò yu kóò beke, kòò baa yete ke tú, ò í dǝ kǝtúóté o ponàa nképuoke. ⁹ De kóo nitipòkùu ò tǝnnè kéütè o neùti kǝsute o ìkè tinǝntǝti kébéi nke dǝ: Bè ò yí mie mme wèè yete ò bo mǝámè o kou ciètè. ¹⁰ Kè bèe yú de kó tǝciètè ke dà: Tenehùtécǝtè.

Dèè í dò nkédǝ dikpànni mieke

¹¹ Kè benitidaabè bedé kpa, mbe mieke kòò mǝu kóo pokù cokéní ke bo pate ke dǝ kédeetè o dǝu bè na wè, ke pĩ nho dǝu kpantidèntǝu takuò, ¹² di báá kuò nde kóo nitipòkù mǝsémmè, dí kéetè o nǝtè.

Kàa dǝò kupotaá á ntũ ntimǝmmanti

¹³ Di bá ncǝti di yǝrè timatì tii dakù cidóò ìnkè kè timatì n cǝè kè titetì yau. ¹⁴ Di bá mbeúnè di potantì yebǝ sǝmǝpýè nè yediye kè ye díití mà. ¹⁵ Di cǝmmùnè tii matì cidóò tì ntú tii cǝèkù mà, kè di beúnè yèè bǝ ntú yèè mà, kè dèe yie nkè di nfòu kémǝnte ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duś nkè tenkè ìnkè. ¹⁶ Kè di dǝrri memme ke sou nditǝbè dè tu isǝke nyi di Yiè nKuyie nkùù di te ku ìkè.

Amadesiibe nè Isidayeribe bè dokumu sǝa

¹⁷ Dentenní Amadesiibe do di dòò dè kuce di yènní diì mònñi Esibiti. ¹⁸ Bè do oke kuce nku ke dimmù di kòbe bèè òu ke tūti di fñnkúò, ke bè kòù, bá bè í dé Kuyie. ¹⁹ Bàmbà mmie nti Yìè nKuyie nkùù di te kù yóó di dèeténèmu di dootitòbè ké di kanne bàmmùù ketenkè kù yē nkù yóó di duó nkè miēke. Dí kuo Amadesiibe botí kumòu páíí, kutenkù duómè. Di báá ti yē.

26

Ti dò nkéduòmmu Kuyie ntidiketiti nè dèè tu depíndè

¹ Kè di ta diì mònñi ti Yìè nKuyie nkùù di te kù di duó nkèè tenkè kè di kè còutè ke kàri. ² Kè di kùútí, di deite di diketiti kéánnè temámbòòtè miēke kètóni dibòrì ti Yìè nKuyie nkùù di te kù tãátè di kè bè dè yu ku yètìrì. ³ Dí kòte kèyà ikuó nùtì wèè pī mmutōmmú dè mònñi kébéi nke dò: M béimmu yíe nha Yìè nKuyie nkùù da te ku ìkè ke tú, n tùòkemu kù do bēi nkéikú ke dò kù yóó duó nkèè tenkè ti yembè. ⁴ Kè ikuó nùtì còutè a tóni dè, ke dè Ìnné ti Yìè nKuyie nwūòtōnni ìkè. ⁵ Kàa bēi nti Yìè nKuyie nkùù di te ku ìkè ke dò: N cice do tú Aramu botí kou nwe, ke tú ociènti, kētuòke Esibiti, kè benitibè sàm̀pó ò neínè. Kòo kari, kè ti botí sũ nkékpenke. ⁶ Kè Esibiti kòbe ti dií mmesémmè ké ti fēũ ké ti dōò tidaati. ⁷ Dè me nyī kè ti kuónnè ti Yìè nKuyie nti yembè do tū nkù, kè kuu keè ti dabuò, nkéyà ti bo mēè sémmè miēke, nè bè ti fēũkomè. ⁸ Kè ti Yìè nKuyie nti dènneni Esibiti ke benkú ku wērímú, ke dōò tidietì nè mēbenkùmè mēè duò tikōmbùòtì. ⁹ Ti Yìè nKuyie nkuù te kè ti tùòke kù ti duó ndiì èi mēnaamiè nnè mēcekùò ndè pũò ndè. ¹⁰ Dèè kpéi nte kè m pānì ti Yìè nKuyie nkùù n te tidipantì, kù ti duó nkèè tenkè kpeti.

Kàa dèè memme á dè Ìnné a Yìè nKuyie nkùù da te ku ìkè, kékōnke ké kù bántè. ¹¹ Dè mònñi kè diwèi nda bo ti Yìè nKuyie nkùù da te kù da dōò mēè sàà nkpeí f̃ nnè a c̃fētè kòbe nè Defiibe nè bepòòbè bèè bo di kó ketenkè miēke.

Isidayēeribe dò nke níí duó ndè dibenni tãānni Kuyie

¹² Dibenni tãānni kè di dèite di diitì ke dèè, dí ti berí kédèite depíndè ke duó nDefiibe, nè bepòòbè nè iciribí nè bekúpobè bèè di bonè, kè bèè pété kédì kénsànnè. ¹³ Mēmme bá wè bo nákémmè ti Yìè nKuyie nkùù di te ke dò: N duómmu dèè dò nkéduó nDefiibe nè bepòòbè nè iciribí nè bekúpobè, ke tūnne a dōú ndinùù ke yē ndè níí ndòmmè, n yí yē ndèmarè, n yí yóu dèmarè. ¹⁴ N do kari diì mònñi mukũũ, n yí di dè kó dèmarè, m me ndo í dèite dèmarè n s̃ ndiì mònñi, yoo m pā dè kó dèmarè oc̃i. N Yìè nKuyie nkùù n te, n tūnnemu a kpeti timòu, nè a tannò a n duó ndè. ¹⁵ A cēsààtè bo kēĩnkè nke, wénténí kédòò a nìtìbè Isidayēeribe mēsàà nnè ketenkè a ti duó nkè, a do béimmu kēĩkú ke dò, a yóó duó nti yembè ketenkè mēnaamiè nnè mēcekùò ndè pũò nkè.

Kuyie ntãātémè Isidayēeribe

¹⁶ Ti Yìè nKuyie nkùù di te kù duómmu yíe nyIsidayēeribe dinùù ke tú: Bá wè ò ntú ku kuó nè ku tié nkéndòòrì dè yē mmù nè o yèmmè mēmòu nè o wēnni dimòu. ¹⁷ Di duó nkè di Yìè nKuyie béimmu yíe nke ìkú ke yē nkù yóó ntú di Yìè nKuyie nkùù di te, ke nsà kè di tū nku kó kuce nè ku kuó, nè ku tannò nè ku tié nke dōòrì dè yē mmù. ¹⁸ Ti Yìè nKuyie nduó nkè di béimmu yíe ke ìkú ke yē ndi yó ntú ku kòbe ke kù di te, kè di tū nku tannò yemòu kù di nàké ke yē ndè ndòmmè. ¹⁹ Di Yìè nKuyie nkùù di te kù dó dí mbaké yēbotè yemòu kù dōò yē, ké nyè kpeñnè, kè di yètìrì nyè feínè, kè di s̃anni nyè dēunè. Kè dí ntú kubotí kùù c̃àá, nti Yìè nKuyie nkùù di te, kù ti ndi nàké.

ISIDAYEERIBE BAÀMMÈ METAUMME KÓ DIBANNI

27

Kuyie nyēmmè Isidayēeribe fí nyetārè ditāri Ebaadi

¹ Kè Mōyiisi duó ndinùù Isidayēeribe kè dò: Dí ntū n di duó nyì kuó yíe nyiməu. ² Kè di sènté dìi mōnni kukó nSuditēē kè bo ta ketenkè ti Yìe nKuyie nkùù di te kù di duó nkè, dí túóté yetārè diēyè kè yè fíí, nké yè mō mmuməmmu péimù, ³ kéwāri yè ñnkè ikuó ndi tié nyi iməu, kè di pēēté kukó nSuditēē kè bo ta ketenkè ti Yìe nKuyie nkùù di te kù do bēi nkéikú kè dò kù yóó duó nkè di yembè menaamiè nnè mēcekùù ndè pūð nkè, ⁴ kè di sènté kukó nSuditēē dí fíi nyetārè n di náá nyèè kpéi nyíe Ebaadi tāri ñnkè, kè yè mō mmuməmmu péimù. ⁵ Dí dè maá diwūðtōnni ti Yìe nKuyie nkùù di te nè yetārè di í ciéké yè nè timátì kó kunenkù makù. ⁶ Yetārè di bo maánè yè diwūðtōnni ti Yìe nKuyie nkùù di te, di báá yè ciéké. Dè kó diwūðtōnni ñnkè nke di yóó fiémè ti Yìe nKuyie nkùù di te iwūð kétuə. ⁷ Dí kù fié iwūð metaummè kpēyi di yóó dè nyi di, ti Yìe nKuyie nkùù di te ku ìkè nè diwèi. ⁸ Dí wāri yetārè yenyē ñnkè Kuyie nkuó náantì timəu, kè dè nfeí mesàà.

⁹ Mēmme Mōyiisi nè ikuó niúbè nè Defiibe kè bēè náké Isidayēeribe bəməu kè dò: Cíékénè, kēmmúnè! Yíe ndi náá nti Yìe nKuyie nkəbe mbə. ¹⁰ Yiennè tūnké kù di náá nti yíe nkétūnnè ku tannò nè ku kuó kù di náá ndè yíe.

¹¹ Dè kó diyíe ndi Mōyiisi duómmè Isidayēeribe dinùù kè dò: ¹² Kè di sènté dìi mōnni kukó nSuditēē: Ntēnè bēè yóó deke ditāri Karisimmu kēpā mmesàà nyIsidayēeribe: Simmēð nè Defii nè Sudaa nè Isakaa nè Sosefu nè Bensamēe naàmuntì kəbe. ¹³ Dè mōnni kè Dubenni nè Kadi nè Aseē nè Sabunəə nè Danni nè Nefutadii bēè naàmuntì kəbe yóó deke ditāri Ebaadi ñnkè kēmbuò nkusñkù.

Meyei ntepiúte

¹⁴ Dēndē Defiibe yóó pīékémè Isidayēeribe bəməu ìkè kè dò:

¹⁵ Wèè bo waá dibəə mari yoo wèè bo yíe ntimátì kéuté kè dēè náá ntetenkaanitè, kòo tē sōnnē, dè dò nyisəke nyi di Yìe nKuyie nkùù di te ku ìkè. Kè wèè dè dò dè yíe mbo yà. Kè Isidayēeribe bəməuu cóuté kè dò: Dè mmē ndò.

¹⁶ Kè wèè í dake o cice nè o yə bē kpéi dè yíe mbo yà. Kè Isidayēeribe bəməuu cóuté kè dò: Dè mmē ndò.

¹⁷ Kè wèè fūū nho cēpētītəù kó mupérímù mánkú kó ditāri dè yíe mbo yà. Kè Isidayēeribe bəməuu cóuté kè dò: Dè mmē ndò.

¹⁸ Kè wèè fétinnē kuyūðnkù, dè yíe mbo yà. Kè Isidayēeribe bəməuu cóuté kè dò: Dè mmē ndò.

¹⁹ Kè wèè beké siyáàbisi kó tibeénti okúpokù ñnkè, yoo dəciribire, yoo opəð, dè yíe mbo yà. Kè Isidayēeribe bəməuu cóuté kè dò: Dè mmē ndò!

²⁰ Kè wèè duónè o cice pokù, dè yíe mbo yà! Kè yé ò fletemè o cice kpere ndē. Kè Isidayēeribe bəməuu cóuté kè dò: Dè mmē ndò!

²¹ Kè wèè duónè fēðfē mafē, dè yíe mbo yà! Kè Isidayēeribe bəməuu cóuté kè dò: Dè mmē ndò.

²² Kè wèè duónè o tāū yoo o yə yanti kou nwe yoo kè bē wē mbe yə kè cáá mbe cice, dè yíe mbo yà! Kè Isidayēeribe bəməuu cóuté kè dò: Dè mmē ndò!

²³ Kè wèè duónè o pokù yə dè yíe mbo yà. Kè Isidayēeribe bəməuu cóuté kè dò: Dè mmē ndò!

²⁴ Kè wèè poté o kou təù koò kəute, dè yíe mbo yà! Kè Isidayēeribe bəməuu cóuté kè dò: Dè mmē ndò!

²⁵ Wèè cóuté ticuuti kè kùə wèè í cààrè mùmamù, dè yíe mbo yà! Kè Isidayēeribe bəməuu cóuté kè dò: Dè mmē ndò!

²⁶ Kè wèè í tūnnē ikuó ìi nyēmmè, dè yíe mbo yà! Kè Isidayēeribe bəməuu cóuté kè dò: Dè mmē ndò!

28

Kuyie ntumè kù yóó dǎǎ Isidayeribe mesàà

¹ Kè di kènté ti Yiè nKuyie nkùù di te ku tannò n di tiè nyè yíe nke yè yie nke dǎǎri yè yē mmù. De mǎnni ti Yiè nKuyie nkùù di te kù bo duó nkè di botí kpenke kǎpǎǎtǎ ibotí imǎu ì bo ketenkè ìnkè. ² Kè nsà kè di yie nke kènté kù tu mù, nte kù yóó di dǎǎ mèè sàà:

³ Kù yóó dǎǎmu mesàà mbèè bo diheì mièke nè bèè bo depaa. ⁴ Kè di pié kǎsũũ nkè di diiti mpeí mesàà, di nààke nè di pièti kè dèe sũũ. ⁵ Kè di níí kǎũ di diiti kǎpié ndi mǎmméi, bá muyuo mbáá kuoté di konkuye mièke. ⁶ Di níí yó nyetì kè ku sàà ndi bonèmu kè di nkũntiní kè mè di bonè.

⁷ Kè di dootitǎbè mǎ ndi do dii mǎnni ti Yiè nKuyie nkùù di te kù duó nkè dí bè na. Kè bè do kǎriní ke kǎriní kuce kùmáà bèe coké kǎtũnnǎ ice ìyiekè. ⁸ Kù bo di dǎǎ mesàà ketenkè kù di duó nkè mièke. Kè di buǎ mpíéké tidiiti, kè di dǎǎri de kó dimàà nyíé.

⁹ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di dǎǎ kubotí kùù cǎǎ nkũnku ku kpéi kè nsà kè di yie nku tannò ke tũ nkù yē ndi ntũ nyii cǎ, kù ti mbéi nke ìkú. ¹⁰ Mǎmmǎ ibotí ì kó dimàà bo ketenkè ìnkè imǎu ì yóó yàmǎ ti Yiè nKuyie ndi cǎnnémǎ ku kpéi nké ndi dé. ¹¹ Di Yiè nKuyie nyóó di dǎǎmu mesàà kù do béi nkéikú ke dǎ kù yóó duó nkèè tenkè di yembè ke mièke, kè dí pié kǎsũũ kè di wũũ sũũ nkè di diiti mpeí. ¹² Ti Yiè nKuyie nyóó kpetému yewetibòrè kǎduó nkè fetaafe rǎniù fe mǎnni kè kù di dǎǎ mesàà, di dǎǎri dè demǎu kè dè nyíé, dii yó mmǎke ke penni ibotí tǎi. Di báá mǎnté kè ì di pente. ¹³ Ti Yiè nKuyie nkuu yóó di níí nyibotí imǎu ìlkè di báá tũnnǎ de fǎnkùò, dii yó nni ibotí imǎu bá dii mǎnni, kè nsà kè di yie n di tiè nku tannò yè yíe. ¹⁴ Di báá yóu di bo mpǎmmǎ n di tiè ntì yíe, kè ti bũtinné kǎfié iwũũ yebǎkè.

Kuyie ntumè kè Isidayeribe yete ku kpeti kùu bè poté

¹⁵ Kè di yie nke kènté de kó itié, di yóó yà mèè sàà mǎ ti Yiè nKuyie nkùù di te ku kó dinùù, m mǎ ndi tiè ndi yíe. Kè di mǎ nyete ke í tũnnǎ ku tannò nè ku kuó ¹⁶ kù bo cǎǎ bèè bo diheì nè bèè bo depaa. ¹⁷ Tidiiti báá ta di mǎmméi mièke, muyuo mǎ mbáá buoté di konkuye mièke. ¹⁸ Kù bo di mǎnte kupeitoo di diiti mǎ mbá mpeí di nààke nè di pièti nè di bǎǎ dè báá sũũ. ¹⁹ Di níí yóó yènné kusĩnkù nku kǎwǎtǎnni kusĩnkù.

²⁰ Ti Yiè nKuyie nyóó di potému kè dèe di di, kù yóó cǎǎmu di dǎǎrimǎ memǎu, kè di kù kǎdeè bá dè báá òte di dǎri mèè kpéi nke kù bũtinné. ²¹ Kù bo di bǎnté mutenkũũ ndi yóó ta kǎkari kèè tenkè mièke, kè mù di deè. ²² Kù bo di bǎnté tikũǎnti nè timíétì, nè mumǎmmù yǎimu, kè fetaafe yietí kè fetũrǎfǎe pǎntidiiti depaa nkè tii kpéi. Dè yó mǎ ndi ò nkè di yàa deènné. ²³ Tiwǎti bo kpenke disǎwũũ kǎmǎ kè ketenkè kpenke timátì tǎmǎ. ²⁴ Fetaafe na nniùmǎ kutǎayukú kuù né ndáátì, dè yó mǎ ndi dò nkè di yàa kù kǎdeènné. ²⁵ Ti Yiè nKuyie nyóó duómmu kè di dootitǎbè ndi nǎ, kè di kǎri mudoò ke kǎrí kuce kùmáà bè di na kè dí coké kǎtũnnǎ ice ìyiekè, kute nkù kó yekpǎatiyǎ yemǎu bo yà tii di tũòkení kè ye kǎmbùòtì do. ²⁶ Di bo nkǎ tinòti nè tikpasĩnti kè dè di yo mbá òmǎu í dè bǎnné.

²⁷ Ti Yiè nKuyie nyóó di bǎnté yǎnúútǎ nyé kù do bǎnté yè Esibiti kǎbe, di fǎ bo nyièni, mekpǎà bo di pǎ nnè yemǎ nsĩnyè kè dè bá ndò nkétaa nkémieté. ²⁸ Kù bo di bǎnté kuwáátóo nè tinǎnyũònti nè tifentiti. ²⁹ Kè di nhǎǎnte kuyie neuoké tiyũònti kǎmǎ. Di kperǎ marǎ bá nyíé bè yó ndi fǎũnkumu ke fekù di kperǎ, ke di sou nke yo ndi kperǎ bá òmǎu í di teenné.

³⁰ Di níí bo tǎǎté besapǎmbè ke ndó kǎpuoke kè betǎbè bèè bè duóné. Di níí bo mǎá sicǎi ke báá sì ta, kǎbuotí di paa ndetie mbè tu dè fĩnyĩ ke báá tǎũ de be. ³¹ Bè

bo nkòu di nààke di ìkè kè di í i yo, bè ní bo deite di sāmmarímú di ìkè kè dèe deè. Di dootitabè bo kpaake di pe nè di bós bá òmòu báá di teennè. ³² Ibotí tɛi bo dei di nitidabí nè di nitipobí kékònnè, kè di ní ntũũ nkébuó kuce, kè di nuo nhòu kékpeí, bá di báá na kédòò tìmatì. ³³ Di ní bo kúútí kè ibotí tɛi ii feke de kó tidiiti nè di paa nkó yetebe, kè dè di. Bè bo ndi fẽũnko ke di naù sáà. ³⁴ Di bo yà bè di diimmu mèn sèmmè, kè mèn nte kè di wááté.

³⁵ Ti Yiè nKuyie mbo di bonté yemu nsĩnyè, kè yè pĩ ndi núu nnè di kpèrè nè di yò nè di taakoo bá yè bá ndò nkémistè.

³⁶ Ti Yiè nKuyie mbo duó nkè bè di pĩmmú dindi nè di yembè nè di kóo kpààti kékònnè dihei di í yé di, kè di mbáá sibootenkaanì bè dòònè sì idéi nè yetárè. ³⁷ Ti Yiè nKuyie mbo di duó nyì botí mieke, dè bo i di nè tii yóo di tuakení, i bo ndi sáà nke di daú.

³⁸ Di ní bo buotí péu kédeite sámpró, ke yé fecofe yóo dè càákoomè. ³⁹ Di ní bo buotí fĩnyĩ kó detie di me mbáá tɛte de kó dibii kè n né báá buónè di bo yàmè de naà, ke yé yebiè yóo dè càákóomè. ⁴⁰ Di yó mmakemu detie mbè tu dè odifíè di me mbáá pe nde kó mekùò, ke yé de be de yuommè. ⁴¹ Di bo pié ibí initidaaì nè initipòì i me mbá ntú di kpɛyi, ke yé di dootitabè yóo i pĩmmúmè kékònnè. ⁴² Yecádúò mbo cáákóo di tie nnè di tebiiti.

⁴³ Bepòòbè bèè di bonè bè bo ndeeti, kè di cuti. ⁴⁴ Di bo kpaake di kpere kè bè ndi penni di me mbáá pété dèmarè kè bè pènte. Bè bo ntú diyuu kè di tú kuyóu.

⁴⁵ De kó meyei mmemou yóo di tuakenímu, mèn dotimu di ìnkè ke bo ndi kòu ke yàa di deènè, ke yé di í yiemmmè ke tũnne ti Yiè nKuyie ntannò nè ku kuó, kù di duó ndè. ⁴⁶ Di yóo de nyà kébanté Kuyie nyẽiti ntimè dindi nè di yaábíó.

⁴⁷ Kè di í yie nke pĩ nti Yiè nKuyie nkùu di te ku tōmmú nè diwèi nè kuyeñnaatí di tuó ndii mōnni, ⁴⁸ ti Yiè nKuyie mbo di ānné di dootitabè nou mieke kè di mpĩ mbe tōmmú nè dikōnni nè sinéyẽi bá di ténke báá pété dèmarè, kè kù di dii mmesémmè kè dí mme yo ke yàa kú kédeènè. ⁴⁹ Kù bo ínni kutemmanku kó ibotí, di í yo ìi kó tináahti kè i di do fecĩrife ɔɔ pĩ mmèè botí fè dó dè. ⁵⁰ Bè yó ntú benitiyonkubè mbe bè í yó ndé bekótibè, bè me n yí yóo kuó nyibí mesémmè. ⁵¹ Bè yó nyo ndi wũɔ nè di diiti bè í yóo di súó ndèmarè, tidiiti yoo menapammè mekùò nyoo di naabiiti, yoo di pebí, yoo di bəbí bè yó ndè yo nkè di kōnnè dikōnni ke yàa deènè. ⁵² Bè bo pi di ekè yemou ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di duó nyè di tenkè kemou mieke kè di maá iduotí kperiyi ke yè fii nkè di yèmmè yè naatinè, bè bo ndi pi kè de kó iduotí yàa duónè. ⁵³ Di dootitabè bo di tanné mesémmè nè meyeñcaàrimè diemè mieke, kè di kuó di bí ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di duó nyi initidaaì nè initipòì kécááké. ⁵⁴ De mōnni oniti wèè tu onitisàu ke yòò nhò bo nwúó o yǝfũɔ kəbe nè o pokù ò dounè wè nè o bí fenənsĩnfè. ⁵⁵ Ke yé ò yóo kuəmè o bí kéndó kécááké, ke í ndó kétoténè de kó imaa nho pokù nè o bí sɔnyi ìi kpaá, ke yé di dootitabè yóo di diimmè mesémmè, kè di tanné meyeñcaàrimè mieke kè dèmarè ténke í kpaá di tenkè kemou mieke. ⁵⁶ Oniti wèè do ɔ ntú onitipoyəðnwè ke məkè diwèi, wèè do í daati ke naù ketenkè mekperímè, ò bo nwúó nde mōnni o dəu nè o bí fenənsĩnfè. ⁵⁷ De mōnni de kóo nitipòkù bo peiténí debire kékónté kè dè kùò kécááké disòrì nè de neititəu, ke yé di dootitabè yóo di diimmè mesémmè kè di tanné meyeñcaàrimè mieke bá dèmarè ténke bá nkpaá, di tenkè kemou mieke.

⁵⁸ Kè di í dàate ke tũnne ti Yiè nKuyie nkuó nè ku tannò dèè wàri dipátiri dii mmieke ke mòòte ti Yiè nKuyie nkùu di te ku kó kufɔwaa kunku kùu yètiri

feí ke duò tikōmbùàtì. ⁵⁹ Kè meè òke kù bo di poté tiyēiti tibotí tibotí, ké di banté mumənsimmù mùù í deu nè yemuə nsinyè yèè í miérí. ⁶⁰ Kù bo di banté tiyēiti kù do banté tì Esibiti kəbe ke dí tì yà kénkpeutí. ⁶¹ Tiyēiti nè muməmmú mubotí mubotí mùù í wàri di mpátiri mieke, ti Yiè nKuyie mbo mù ndi banté kè di nkō nke yàa deèné. ⁶² Benitibè sàmpòrè di mieke beè yó nkpaá, dínidi bèè né do sū siwāā dōmmè tiwetì, ke yé di í yiemme ti Yiè nKuyie nkù di te ku kpèti. ⁶³ Dè do kù naatimè kè kù di dōò mesàà, dè me nkù naati kè kù yóó di deè ke di deite ketenkè kù di duó nkè kè di yóó kari ke mieke. ⁶⁴ Kù bo di cíe nkè di taá ibotí tēi kó mutentāā mmieke kéfíe í kó yebəkè iwūō, sitenkaanì idéi kpesi nè yetārè kpesi dínidi nè di yembè di do í yé dè. ⁶⁵ Bá di bá mməke de kó ibotí mieke teomputè, di me mbá mməke difōtō, ti Yiè nKuyie nyóó di ānné iyīēke nyi kè di yèmmèe caārè, kè dè di di. ⁶⁶ Mukūū mbo ndi kètiri kè di nyīēkù di bo kúmè kè di kōmbùàtì duò keyènkè nè kuyie. ⁶⁷ Di nuə mbo yà dè, dè bo nte kè di kōmbùàtì nduò kè dè wenté di ntú: Dèe mōnné kéyuoté, kè dèe yuoté kè di ntú dèe mōnné kéwenté. ⁶⁸ De mōnni ti Yiè nKuyie mbo di tanné tesāntè tēè cènti menie nyīnkè kè tē di sée ké di tēnné Esibiti ketenkè di do bo kè kè kù di nàké ke dō: Di tēnke báá yà de kó ketenkè, di yó nke nfiitinè dimāà di dootitəbè kè bè di dōori tidaati kè di pī mbe tōmmú, bá òmōu bá mbo wèè bo di donté.

MƏYIISI NÀKÉ TÌ MESƏMMƏ

⁶⁹ Nte metaummè kó tināantì ti Yiè nKuyie ndo nàké tì Məyiisi, kòò bo mè dōònè Isidayeribe Məabu kó diheì mieke, kémbúutí kù do bè dōònè Odebu tārì ĩnkè.

29

Kuyie ndòò tì Isidayeribe kpéi

¹ Tinti kó difōnkúò kè Məyiisi tí nyIsidayeribe bəmou ké bè nàké ke dō: Di yàmu di móməmbə ti Yiè nKuyie ndòò dè Esibiti kó ketenkè kəmou kəbe nè be kóo kpààtì nè o kó betūmbè bəmou. ² Di yàmu kù bè yàákémè nè yebenkùyè nè kù dōò tì diētì. ³ Nè yíenní ti Yiè nKuyie mme nyí di pā meyèmmè di bo banténè mè, kù me nyí di duó nyinuə ndi bo yànè ì, kù me nyí di duó nyeto di bo keèné yè. ⁴ Məmmə ò béimmè ke dō: Kù do di dēnnenímu Esibiti kè di ĩ dikpáa tedōntè mieke yebie nsipísìnàà, di yààtì mè nyí kērí, di nēutì me nyí ndèè. ⁵ Dè do í békú di bo pūnnémè pēē kékááké, yoo di bo kuotimè menaà mbè tumè difēē kéyā, yoo metēmè mèè muò. Ti Yiè nKuyie nkuu do dè ndi duò nkè di bo banté kù tumè ti Yiè nKuyie nkù di te. ⁶ Ti tūōkení di mōnni di mbòrì, kè Esibonni kóo kpààtì Sionni nè Basāā kóo kpààtì Ōku, kè bèe yēnní ke ti do mudoò kè tí bè na. ⁷ Ti de nfiēte be eì kéduó Dubenniibe be kó ketenkè nè Kadiibe nè Manansee kó kuwuə nkəbe dikéè. ⁸ Dèe kpéi nte kè di dō nkéndake kémpī tināantì ti Yiè nKuyie ndi taunnè ke di nàké tì kè di bo ndōori tì yèmmè. Məmmə di dōori dèe kó dimāà demou dè bo nyíémmè.

Isidayeribe dōmmè kéndake Kuyie mbè dōònè mèè taummè kpéi

⁹ Dínidi Isidayeribe dimou yíe nkó diyíe di cómmú di Yiè nKuyie nyīkè nke nè di wuə nkó bekótibè nè di naàmuntì kó bekótibè nè di kó behāāpəmbè iwēī yembè, ¹⁰ nè di bí nè di pobè nè bepòòbè bèè bo di kó dikari ke di kōū idéi ke di do mmenie. ¹¹ Ti Yiè nKuyie nkù di te kù di dōònèmu metaummè bāmbà, kè di yie nku taummè kó ikuó. ¹² Kù di taunnè ke dō dí ntú ku kəbe mbe. Kù tì ndi nàké ke yè mmù, kù dōúnnè di yembè Abarahamu nè Isaki nè Sakəbu dinuū ke ĩkú ke yè mmù. ¹³ Dīl mādā òke kù dōònèmə de kó metaummè ke bēi nke ĩkú,

¹⁴ nè bèè còmmú dié ti Yiè nKuyie nyìkè, kè kù bè wùó nè bèè í dè bo yíe, kù bè dònèmu metaummè.

¹⁵ Di mómambé di yému ti do bo Esibiti kó dihéi ké dómme, nè di kété mée botí ibotí tɛi kɔbe ké tũðkení dié. ¹⁶ Di yámu bé kó isòké bè dòðri ì nè bé bəotenkaanì, idéi kpesi nè yetárè kpesi nè timátì péitì kpesi nè mesəə nkpesi. ¹⁷ Tũnké di miéke òmòu bá mbo onitidòu yoo onitipòkù yoo kuwuo makù, yoo kunaàmunkù makù kou wèè bo yete ti Yiè nKuyie nyíe nkétũnne de kó ibotí kɔbe, òmòu di miéke báá naá nfekekñfè tiífè. ¹⁸ Di miéke òmòu báá keè ti Yiè nKuyie nkùu di te kù béi ntì kéikú kénsántí omáà nè o yèmmè miéke ké tú: Bá kè n dɔəri n dɔ dè m bo pété diwèi, bá kè n taunè òmòu mubəəféu miéke, de kpeti í bo. ¹⁹ De yiè, ti Yiè nKuyie mbáá yie nkòò cǐé. Dè kù yóumu kè kù miéke ò còu, meyei nkù nàké mée kpéi mée ò doti, kè kù bo deite o yètiri ketenkè ìnkè. ²⁰ Kù bo ò càñnéne Isidayeeribe kó iwuo nteì kù bè dònè metaummè ké nàké mée yei nkpeí nkè mè wàri di mpátiri miéke ké mè ò do.

Ti Yiè nKuyie mpotémè Isidayeeribe

²¹ De mɔnni kubotí kùu bo sɔtɛ di bí nè bepòðbè bèè bo ítení yehékè détiyè kétaní di kó dihéi bè bo yà di Yiè ndi bɔnté mùu mómú nè kù di puotì tii yéiti kébéi nke dɔ: ²² Bé kó dihéi muhəpòpùo nnè mukókúo nnè muhǎǎ ndeè di còútóo, demarè í dɔ mbótinné, demarè í peí, bá timútì í yiè. De kó dihéi naánnè Sodammu nwe nè Koməə nè Adima nè Seboimmu. Ti Yiè nKuyie mmieke do yè yè, kè kuu yè còu. ²³ Ibotí tɛi bo mbékú ké tú: Yé dè dómme kè Kuyie ndòò mie mbotí de kó ketenkè? Dè dómme kè ku miéke di còuté mie? ²⁴ Kè bée bè tɛnné ké dɔ, bè tɔte mée kpéi nke Kuyie mbè dònè mée taummè kunku bé yembè do tũ nkù. Kù bè dènnéní di mɔnni Esibiti. ²⁵ Kè bè tũnne yebəkè bè do í yé yè ké kǎnkù ké yè bàá. Bé Yiè nKuyie mme ndo í yie mbè bo yè tũnnemè. ²⁶ De te kè ku miéke còuté de kó dihéi, kè kù duó nkè meyei nkù nàké mée kpéi, kè mè wàri di mpátiri miéke ké mè bè do. ²⁷ Nè kemieke nke ti Yiè nKuyie mbè dèimè bé tenké miéke, ké bè yóu ké bè yèetoo ketenkè tekè, bè mè mbo ké yie.

²⁸ Ti Yiè nKuyie nkùu di te kuú yé dèè sòri ké ti benké ikuś ti bo nyé ì tínti nè ti yaábíó sǎǎ, kéntũ nyi yé mmù.

30

Isidayeeribe yóó wɛte kɛtũnnemè Kuyie

¹ Kè Məyiisii sɔtɛ kébéi nke dɔ: N ti ndi nàkému kè n tu kè di yie ti Yiè nKuyie nkpeti dí yà mesàà, kè di tì yete dí yà meyei. Kè di baa cǐéké ké yete ti Yiè nKuyie nkùu di te ku kpeti, kù yóó di yeetoomu ibotí tɛi miéke kè dí nkè bo kɛtotí di yèmmè tii di tũðkení ti ìnkè. ² De mɔnni kè di wɛtení ti Yiè nKuyie nkùu di te ku borè dínidi nè di bí nè di yaábí kékɛnté ku kpeti nè di yèmmè meməu, bá wè nè o yèmmè meməu m mè ndi tié ntì yie. ³ De mɔnni kù bo di kuś mmesémmè kéwɛte kɛtíi mbèè do ciété ké bè kpɛnnéní. ⁴ Bá kè bè di tɔ ké kàtenè ketenkè mǎnku. Ti Yiè nKuyie nkùu di te kù bo kè ndi tíi nké di túóté, ⁵ kékpɛnnéní di yembè tentǎǎ nkè di kari ké mù tieke kè kù di dɔð mesàà kè di sũũ nképɛtɛ di yembè do mǎmè. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie nku mómmankuu wénkũnne di yèmmè dínidi nè di yaábí kè dèe yie nkè dí kù dɔké nè di yèmmè meməu bá wè nè o wɛnni diməu kè dèe yie nkè di nfòu. ⁷ Meyei n di nàké mée kpéi nkè ti Yiè nKuyie nkùu di te kè kuu mè bɔnté di dootitəbè bèè di níi nke di fɛũnko. ⁸ De mɔnni kè dínidi né wɛte ké yie nti Yiè nKuyie nkùu di te ku kpeti ké tũnne ku tannò n di tié nyè yie. ⁹ Kè ti Yiè nKuyie nkùu di te kè kù di dɔð diwèi di tǔmmú muməu miéke, kè mù nkérí séi, kè di

pié péu kè di wũ pié mediè nkè di kùtí, di deite mesàà. Dè do kù naatimè kè kù ndòori di yembè diwèi, dè bo wète ké me nkù narikè kè kù di dòò mesàà. ¹⁰ Di bo yà de kó mesàà ke nsà kè di wètení ti Yiè nKuyie nkù di te ku borè nè di yèmmè memòu, ke tūnne ku tannò nè ku kuó dè wàri di mpátiri mièke, ke kù dó nè di yèmmè memòu bá wè nè o wènni.

Kuyie nnàànti í dò nkéyĩke a bo ti bantémè

¹¹ M me ndi tiè nyèè tannò yíe nyè í yóu, di báá yĩke di bo yè tūnnemè. ¹² De kó yetannò í bo tiwetì kè di né bo yĩ: We mbo deke keĩnkè ké yè waanní ké ti náké ke tí yè tūnne. ¹³ Yè me nyí bo dàméèrì diyàà terì kè di bo n tú: We mbo sénté dàméèrì kékote ké yè waanní ké ti náké, kè ti yè kèè ké yè tūnne. ¹⁴ Dè í dò mmemme. Kuyie ntannò di bonèmu, ke bo di nò mièke nè di yèmmè mièke. Ndòorinè yè yèmmè.

Isidayeeribe dòmmè kètāāté mufòmmu kó kuce

¹⁵ Díndi Isidayeeribe n dáu mmufòmmu mmu nè mesàà, mukũũ nnè meyei ndi ìkè. ¹⁶ Dè te kè n di náá nyíe nke tú dí ndó ti Yiè nKuyie nkù di te kéntũ nku kó kuce nè ku tannò nè ku kuó nè ku tié, memme di bo nfòumè késũũ, nkè ti Yiè nKuyie nkù di te kè kù di dòò mesàà di yóó ta kèè tenkè mièke kékari. ¹⁷ Kè di me mbùtinnè ti Yiè nKuyie nke yete ku kpeti ke tūnne yebakè ke kōnkù ke yè bàá, ¹⁸ n di náámmu yíe nke n tu, di kóò mōu í yó nkpaá ke bo bá omáà, di we báá yĩ yèdèè di yóó sénté kukó nSuditēē kékari kèè tenkè mièke.

¹⁹ Keĩnkè nè ketenkè dè kèèmu n ti ndi nàkémè, ke wúó n dáu mmè mufòmmu nè mesàà, mukũũ nnè meyei ndi ìkè. Tāāténè mufòmmu kè dèe yie nkè dí nfòu kémante díndi nè di yaábí. ²⁰ Bá wè kòò ndó ti Yiè nKuyie nkù o te kényíe nku kpeti ké kù taunè omáà. Kù bo nte kòò nfòu kémante wenwe nè o yaábí ketenkè ti Yiè nKuyie ndo dáu nnè dinù di yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakabu kéĩkú ke dō kù yóó bè duó nkè mièke.

MỌYIISI CAUMME ISIDAYEERIBE NE Ò KUME

31

Kuyie ntāātémè Sosuwee kòò bo cōutè Mọyiisi

¹ Kè Mọyiisii kōtení kébéinnè Isidayeeribe bemòu ké bè nàké ke dō: ² Yíe n tūòke yebie ntekòutè nè sipísidé (120) ndi, n ténke báá na kémbo n kó difātiri ké ndi ni. Ti Yiè nKuyie nni nnàkému ke tú, n yí yóó sénté kukó nSuditēē. ³ Ti Yiè nKuyie nku yó nni di ìkè ke pōnti yehékè kè di katì, kè Sosuwee ndi ni. Ti Yiè nKuyie nku ti nàké. ⁴ Kù dōò mèè botí Amōriibe kpààtibè Sionni nè Ōku, ke pōnte be ekè ke bè kù. Kù yóó me nyí de kó ibotí, ⁵ ti Yiè nKuyie nyóó bè ānnèmu di nōu mièke kè dí bè dōò n di nàké ke yē ndi yīmè. ⁶ Tēīnnè kēmōte dikōmbù di bá nkpeutí be ìkè, di kōmbù di bá mbè duò, ti Yiè nKuyie ndi bonèmu, kù í yóó di yóu bitì, kù í yóó di bōntóo.

⁷ Memme kè Mọyiisii yú Sosuwee Isidayeeribe bemòu ìkè kóò nàké ke dō tēī nkēmōte dikōmbù! Fōō yóó tannè Isidayeeribe dihei ti Yiè nKuyie ndo dáu nnè be yembè dinù kéĩkú ke dō kù yóó bè duó ndi kè bèè kari. Fōō yóó di mbè totí. ⁸ Ti Yiè nKuyie nku yó nni a ìkè kù í yóó da yóu, kù í yóó da bōntóo, a bá n yīkù kàa kōmbù di nduò.

Kuyie nkuó pátiri Isidayeeribe dò nke níi kaa ndi yebie nyèyiekè yèyiekè

⁹ Memme kè Mọyiisii wāri Kuyie nkuó pátiri dii, nké di duó nDefii bí ikuó niùbè ì do tōu Kuyie ntaummè tōu nè Isidayeeribe kó bekótibè. ¹⁰ Kòò bè duó ndinù ké bè nàké ke dō: Yebie nyèyiekè yèyiekè di dáu nyè ke níi bo yóu bèè

di bannè be bàà. Di mbaà ntitouti kó dibanni. ¹¹ Kè Isidayeeribe bemou kàteni dii mǎnni ti Yiè nKuyie nyìkè kù tǎáté dii bǒrì, dí kaa nde kó ikuú Isidayeeribe bemou ìkè kè bèe ì kèè. ¹² Dí tí mbenitìbè bemou benitidaabè nè benitipòbè nè ibí nè bepòðbè bèè bo di ekè. Kè bèe ti kèè kényíété bè bo ndémè ti Yiè nKuyie, kètũnne de kó ikuú imou kéndǎori ì yē mmù. ¹³ Kè bè bí ì ì yē dèmarè, kè ì ti kèè kényíété ì bo ndémè ti Yiè nKuyie yewe yemou di yó nfòu yē, di yóó sénté kukó nSuditēē kéta dii èi kékari.

Isidayeeribe yetemè Kuyie

¹⁴ Mēmme kè ti yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dǎ: Nte yewe a yóó kú yē ke duunni, yúni Sosuwee kè di kate metaummè tou borè kè nh ò duó ndinù.

Mēmme Mǎyiisi nè Sosuwee bè kàtemè kéta metaummè tou mieke. ¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie ncúténni diwetiri ke cómmú metaummè tou bǒrinù, ¹⁶ kénáké Mǎyiisi ke dǎ: A kũnti a yembè kũũ nkè nke, a yóó kú kè Isidayeeribe n yóumu kètũnne ibotí tēi bè tati kèè tenkè kabe kó yebakè, bè yó m butínnému, kètǎte m bè dǎnnè mēè taummè. ¹⁷ De yiè ndi m mieke yóó bè yēmè kè m bè bütínné ké bè yóu, kè meyei ndiemè nè meyeñcaàrimè diemè kè dēe bè do. Kè bèe kuó nde yiè ke dǎ: Tí Yiè nKuyie nti yóu mēè kpéi nte kè meyei nti do. ¹⁸ De yiè mí nKuyie nkè n né dake bè bütínné bè dǎd mēè yei nkpéi nke tũnne yebakè. ¹⁹ Wāri fe nyènfè ké fè benke Isidayeeribe kè bè nfè diè, fēè yó ntú n kóo pútíwè mí nnè Isidayeeribe. ²⁰ N yóó bè tannému ketenkè n do béi nkéikú ke dǎ n yóó duó nkè be yembè menaamiè nnè mecekùò ndè pũð nkè. Kè bèe di kénsànnè kéānnè tikòðòtì. De kó difǎnkúò ké n yóu kètũnne yebakè kénkǎnkú ke yē bàá, ké m bütínné kètǎte metaummè m bè dǎnnè mē. ²¹ Meyei ndiemè nè meyeñcaàrimè dē bo bè do dii mǎnni de kó fēyènfè fēè yo ntú n kóo pútíwè, ke yē be yaàbí yó nfè dièmmèmu sǎà. M pǎnke yēmu be yēmè kè bè mu nyí ta ketenkè n do béi nkéikú ke dǎ, n yóó bè duó nkè.

²² Mēmme kè Mǎyiisii wāri de kó fēyènfè de kó diyìè ké fè benke Isidayeeribe.

²³ Kè ti Yiè nKuyie nduó ndinù Nunni bire Sosuwee ke dǎ: Tēi nkémǎte dikǎmbùò! Fǎð yóó tanné Isidayeeribe ketenkè n do béi nkéikú ke dǎ, n yóó bè duó nkè. M mómumu n yó nda bonèmu.

²⁴ Kè Mǎyiisii wāri de kó ikuú imou dipátiri mieke. ²⁵ Ò wāri dii mǎnni ikuú kédeè kénáké Defiibe bèè tǎu ti Yiè nKuyie ntaummè tǎu ke dǎ: ²⁶ Ntonè de kó dipátiri ké di dǎu nti Yiè nKuyie ntaummè tǎu borè, dii yó ntú di kó bepútibè. ²⁷ Mí m Mǎyiisi n yēmu di to kpeñnimè kè di yetíri ti Yiè nKuyie nkpéti, n kpaá ke fòumu ke bo di cuokè, kè dè dǎ mmiè nkè n né bo kú kè dè ndòmmè? ²⁸ Tínnènni dimou m borè di botí kó bekótibè nè behāāpǎnkótibè kè m béi nti nnāānti kè tii ta di to, kéĩnkè nè ketenkè kè dè nwúó. ²⁹ N yēmu n yóó kúmè kè di dake meyei mmudǎðrimù kébütínné n di benke kùu ce. Kè meyei ndi do yewe yēè kpaaní ye mieke, ke yē di dǎdmè dēè í wenni ti Yiè nKuyie nyìkè, ke íi nkú mieke nè medǎðrimè yeime.

Mǎyiisi kó fēyènfè

³⁰ Mēmme kè Mǎyiisii dentè fe nyènfè femou Isidayeeribe bemou ìkè.

32

¹ Kéĩnkè kénté n yóó béimmu, ketenkè keè n yóó béi nyèè tannò.

² N tié mpité fetaafè ã cǎúnnímè mme,

n náàntì dātínnému timaàntì kōme,
fetaɗiefè ò nniúmè mēmúpàmmè,
yénèsìmbàkè ò nduòmè timútì ìnkè.

³ N yóó pīéké ti Yìè nKuyie nyètìrì ndi,
nsāntínè Kuyie nti tū nkù.

⁴ Kuù tu dipèrì kè ti kānké,
ku kó ice tú isààyi nyi,
kù tu Kuyie nku timómmonti yiè,
kù ò ò nyeté, kù dò nsei nwe kè wetí.

⁵ Díndi kubotí yeiku, benitiyonkubè,
di í mǎnnè kéntú Kuyie mbí.
Di cààrèmu, kè sīntè.

⁶ Kubotí kuù yei nkè í mǎkè meyèmmè,
di dò nkè mē nyí ti Yìè nKuyie nnaà?
Di cice nwe wèè di dòò kè di te,
di tú ku kǎbè mbè.

⁷ Dentenní yewe yèè pēēté ye kpéí,
Totínè di yèmmè yebie nyèè pēēté nè dimònni ye kpéí.
Bekénè di cicebè kè bè di náké,
bekénè bekótibè bè yó tì ndi tuommu.

⁸ Kuyie nkùù baké kēìnkè nè ketenkè kuù totí ibotí,
kuù cíe mbenitibè ketenkè ìnkè,
kuù bè kèké itemmànkè kè tū nyIsidayeeribè kó iwuo mamè,

⁹ kè yé Kuyie nkperè tùmè ku nìtibè,
Sakabu yaàbí ìi tu kù te dè.

¹⁰ Kù do bè yà tēdǎntè kó dikpáà ndi,
kè tikpasīntì bè fité kè kuò,
kè kù mbè kānké kè dake bē kpéí,
kù dake mēè botí ku nǎnnitè kpéí.

¹¹ Fecīrife ò nheintemè fē bí yīēntì ìnkè,
kè ì bebíínè mupùrìmù,
kè pīntè fē fētì,
kè fē bire marè doti fēè dē cǎuténè fē fiētì.

¹² Tì Yìè nKuyie kuù do bè nì kumáà,
dibòò marì do í kù nēínè.

¹³ Kuù do bè tanné yetārè kó dihei,
kuù do bè piúnè depaa nkó tidiitì,
kuù do bè duò nyitāfuò nkó ticiètì
nè detie mbè tu dè odifíè kè dè yìè yetārè kó ketenkè ìnkè,
dèè pēí kè bè dii mmekùò.

¹⁴ Kè bè nyò nyipe nè inààkè dē kó mēmiè,
kè cáá yēpebè nè yēpedakè nè yēbòdakè dèè ã mēkùò,
kè yonnè tidisààtì, kè yōnnè fīnyí kó mēnaà.

¹⁵ Yesudummu dē ndi kédē nképoké,
ò dē ncēēkè kéānné tikòdòòtì,
kéyetè Kuyie nkùù ò dòò,
kòò kù sènkèrì kunku kùù tu o kó dipèrì,
koò kānké, koò dēerí.

Onìtì omáà bo yĩme kébeti benìtìbè tekoupiítè (1000),
 dè dōmmè kè benìtìbè bèdébè
 bēti benìtìbè tekoupiíítè (10000).
 Kuyie nkùù tu ti kó dipèrì kuù í ti fitáà?
 Tì Yìè nKuyie nkùù í tì ànné ti dootitòbè nàu miēkaà?

31 Bè kó yebòkè í dōnnè ti kó dipèrì dī ti kǎnké,
 bē móm̃m̃mbē bē tì yēmu.

32 Bè tiimu kē dōnnè Sod̃mmu kòbē
 bēmbē nē Kòm̃wò kòbē bē pókù nku,
 bē dōnnè fínyĩ wèè pèitè wènwe yēbē kē yē tii kē dò mmēdōmmè.

33 Kè bē naà ntii kē dò mmēwaàdōmmè,
 kē kòu kē dò mmēdautidōmmè.

34 N dē yēmu kē dē pĩ,
 n dē cūš̃mu n yòrì miēkē.

35 N yóó bē fòkēmu,
 kē bē yietí mēyēi mbē dōò mē,
 bē dorimù tūòkenímu,
 mēyēi mbo bē do dī yìè auténímu kē dèè,
 bē mǎnku í kpáá díetirì,

36 Tì Yìè nKuyie nyóó bekénèmu ku nìtìbè,
 mēsém̃m̃ mē nyóó kù p̃innèmu ku tōmbè.
 Kù bo yà dī mǎnnì kē bē baà mbèitè,
 bekperíbè nē bēc̃rìbè bēm̃wò kē bē duò.

37 Dē mōnnì kù bo bēi nke dō:
 Yé dī bókè borè?
 Yé dī kó dipèrì dī di kǎnké?

38 Yebòkè yèè do yo ndi wūš̃ di feu ì kó mēkùò nyè bo dē?
 Yé yebòkè yèè do yš̃ ndi naà nyè kòtē kē?
 Yèè ité kē dī dēetē,
 yèè dī kǎá nkè dī pété disòrì.

39 Di yàmu mí m mǎà mī tumè Kuyie,
 n kó difōnkúò Kuyie mmakù ténkē í bo,
 mī te kòò nìtì fòù, kē mī š̃ ò kùò,
 mī š̃ kòutē kē mī taà,
 òm̃wò í bo m bo pĩ nkè wèè fietē.

40 M bomu nsáà,
 nh š̃ nkè n yòutē n nòutē kē bēi ntì, m bēim̃mu.

41 Nh š̃ nkè n sūš̃té n kpàrìséú,
 kē n nòutē pĩ ntimómm̃nti,
 nh š̃ í nyóu m bo pèitemè n dootitòbè,
 n yóó yietímu bēè n nī mbē mǎnnè tì yeti.

42 N yóó nī m pie mmenitiyĩ mmē,
 n kpàrìséú bo cááké initimáa,
 m pie mbo muòti tidaatì kó mēyĩ,
 kē n kpàrìséú kéké n dootitòbè kó bekpààtìbè yò.

43 Yebotè, pietènè Kuyie nkòbē,
 kē yé kuù pèitemè ku dootitòbè ku nìtìbè kó dipèi,

kuù poté ku dootitabè ke pèite,
ke dèite meyei nku kabè èi ke bè cǐé.

⁴⁴ Mémme Məyiisi nè Sosuwee Nunni bire bè kàtemè kénáké de kó fəyənǵè kó yetannò Isidayeeribè kè yèe ta be to.

⁴⁵ Məyiisi nàké dii mǎnni Isidayeeribè de kó tináànǵi kédeè, ⁴⁶ kéyíe ke dǎ: Ikuó kó tináànǵi n di nàké tì yíe dí ntì pǐ ké tì nàké di bí, kè ì ntì tũ nke dǎari tì yè mmù.

⁴⁷ Ke yé de kó tináànǵi í tǔmè cénkoo kpèti, tì tu di fòmму mmu, tìi yó nte kè di fòmму kó yewe oke dihei di yóó sénté kukó nSuditǵǵ kéta dii mieke kékari.

Kuyie nnàkémè Məyiisi ò yóó kúmè

⁴⁸ De kó diyie ndi ti Yiè nKuyie nni nnàkémè mí Məyiisi ke dǎ: ⁴⁹ Dekení ditāri Abadimmu yómmè bè tu di Nəbo kè di bo Məabu èi ke wetí Sedikoo, kéwénté dihei Kannahǵǵ n duó ndi Isidayeeribè. ⁵⁰ A deètini dii tǎri ñnkè a yóó de nkú kékò nha yembè borè, a kóo kóti Anǵǵ kumè Ǵdi tǎri ñnkè ke kò nho yembè borè. ⁵¹ Ke yé Anǵǵ nè fǐ ndi do í yiemmmè ke tũnnè n nùu Isidayeeribè cuokè Mediba kó dinébòri Kadeesi borè, Sinni kó dikpǎà tédǎntè mieke, ke yé di do í benke Isidayeeribè n cáámmè ke kpeñni. ⁵² A yóó yàmu dihei n yóó duó ndi Isidayeeribè a me nyí di tati.

33

Məyiisi mǎmmè Kuyie mmesàà Isidayeeribè wuǵ ntepítè nè idèi kpéi

¹ Nte Kuyie nkóo tǎnti Məyiisi do yóó kú ké kù mǎo mǎè sàà nyIsidayeeribè kpéi:

² Kòo béi nke dǎ:
Tì Yiè nKuyie nyiténí Sinaii tǎri ndi.
De ñnkè nke kù iténimè Seii tǎri diyie kǎme,
ke miiténí ditāri Padanni ñnkè,
kù iténí Mediba Kadeesi nwe,
kè ku nǎutè youte tǎ ku kuó kó muhǵǵ.

³ Kuyie nha dómu a nìtìbè Isidayeeribè,
ke kǎnké bèè kó dimàà tu a kabè,
bèè kǎnkù a ñikè ke kémǵú a tié.

⁴ Mí mMəyiisi m bè duómmu ikuó.
De kó ikuó tú Sakəbu yaǎbí kó ditǎnni kpèyi nyi.

⁵ Kuù do tú Yesudummu kabè kóo kpààtì.
Isidayeeribè wuǵ nkó bekótibè do ǵǵ tíimmè,
nè Isidayeeribè kó iwuǵ nyiməu.

⁶ Kè Məyiisii yíe kébéi nke dǎ:
Dubenni kó kuwuǵ nni mbo sǵǵ ke báá kú.
A kó fəyanǵǵ sũũ.

⁷ Nte ò do nàké tì Sudaa kó kuwuǵ nkabè:
Tì Yiè nKuyie nkénté Sudaa kabè kó didabǎnni
ké bè tǣnnéní be kabè borè.
Kè bèe fietè bemàà.
A bè deeténè be dootitabè.

⁸ Kòo nàké Defii kó kuwuǵ nkabè ke dǎ:
Tì Yiè nKuyie nha bè duó nyikuó nenti

bè tu tì tumimmu nè udimmu,
 bè yie mmèè kpéí nha yě mmù.
 A do bè yàákému Masa,
 ké bè kpànnè Mèdiba kó mēniē mborè.
 9 Bembē Defiibē bè benkemu bè da dómè
 kè dè pēētē bē cicebè nè bē yōbè,
 nè bē yōfūō kōbē nè bē bí.
 Bè yiemmu a nùù kē pī mmetaummè a bè dōdōnè mè.

10 Kē tiē nha tannò Sakōbu yaàbí,
 kē benkú a tiē nyIsidayēeribē,
 kē bè tùò ntihúúntì kàa yō tì fōōku.
 Kē bè da feu iwūō kē tuō nha wūōtōnnì ìnkè.
 11 Áú ti Yìè! Yìé bē muwērímú.
 Dōdō mēsàà mbē tōmmú bè pī mmù
 fēte bē dootitōbè ka.
 A báá yie nkè benímbèē wēte kēítē.

12 Kòo bēi mBensamēē kó kuwuō nképí nke dō:
 Bē kó kuwuō ntú ti Yìè nKuyie ndó kù nku mediē,
 bè bo Kuyie mborè ndè béu.
 Kuù dàkē bē kpéí mbá dìì mōnnì,
 kē bè bukú.

13 Kòo náké Sosēfu kó kuwuō nképí nke dō:
 Ti Yìè nKuyie mpā mēsàà ndi tenkè,
 kùu cūūnnì kēìnkè kó mēniē ndi tenkè,
 kē sibií nhā mēniē.

14 Diyìè níí náátē kē tidiitìi kótē,
 bá wèè tǎnkù tidibitì níí bo mbo.

15 Tidisààtìi ānnē yetārē ìnkè,
 o tenkè mboo sǎà.

16 Desàārēē buoté dihéi miēke,
 Kuyie nkùù do náánnè mí mMōyiisi difāpèù miēke
 ku kó mēsàà n cùténì Sosēfu kó kuwuō nyìnkè,
 wenwe wèè do baké o kōbē.

17 Sosēfu yètìrì ndēu,
 ò kpeñnìmu kē dōnnè dinaadaà,
 kòo yìè ndōnnè fēpaanààfē kpēyē,
 nè dē kó yeyìè nyē ò yóó nkūmmùmè ibotí imōu
 kēntō kētūōkenè itemmānkē imōu.
 Diyēnnì òmáà tu Efadaimmu kó kunìiti,
 kē diterì tu Manansee kó kunìiti.

18 Kē Mōyiisii bēi Sabunōō nè Isakaa bē kó iwuō nképí nke dō:
 Sabunōō kó kuwuō nkōbē diwèi ndi bonè,
 kupotáà ndi pī nkù.

Díndi Isakaa kó kuwuō nkōbē dē ndi naati di touti miēke.
 19 Dí yú di pēetitōbè ditāsààrì ìnkè,
 kē di fié Kuyie nyiwūō, ku kuó yēmmè.
 Di bo mpieti di kó tikpàti dàméèrì miēke,
 kē yau mēsàà mmèè bo mubirímú miēke.

20 Kòo náké Kadi kó kuwuō nkōbē kpéí nke dō:
 Kuyie nyètìrì ndēu
 kunku kùù duó nKadi wuō nkutempē ndiēkù,

kòò òkè kucìrícìrìyòkù kōme,
 kè wāké kè bo nété kubakù nè diyuuò.
²¹ Weè tããté ketenkè mièkè dikàrì sààrì
 dii do dò nkéntú okpààtì kpèrì,
 weè baaté Isidayeeribè
 kè tūnne ku nùù kù nàké di Isidayeeribè kpéí.

²² Kòò nàké Danni kó kuwuò nkòbè kpéí kè dò:
 Danni kó kuwuò nkòbè dōnnè dicìrícìrì pànnì ndi,
 kè putìní Basãã kpàà mièkè.

²³ Kòò nàké Nefutadii kó kuwuò nkòbè kpéí nke dò:
 Nefutadii kó kuwuò nkòbè ciè diwèi ndi,
 ti Yiè nKuyie nkuù bè dōò mesàà,
 kè bè tenkè òkè,
 kétúóté dāmèèrì Kadidee diyie taà kèè bíékè,
 kéntò kétuòkenè kubakù cānku bíékè.

²⁴ Kòò nàké Asee kó kuwuò nkòbè kpéí nke dò:
 Mesàà nni mbonè Asee kó kuwuò nkòbè,
 kè dèè pēēté bè kòbè,
 kè bè ntú diwèi yembè bè kòbè cuokè,
 mēkùò mbo mpíéké bè èi,
 kè bè ncenti mē mièkè.

²⁵ Kè bè èi kpetí yemáticàkè nè disòwũò kpèye,
 kè bè mmàkè muwērimú nè bè kũũnko.

²⁶ Yesudummu kòbè òmòu í bo wèè dōnnè Kuyie ndi tū nkù,
 nè ku kó tikpeti nti kù dēkenímè ku sántè kēĩnkè,
 kè pēnké yewetè nè tiwetì kè kōriní kè bo di teennè.

²⁷ Kuyie mbomu sãà kè tú di kó disòrì,
 ku nòutè yuomu di ĩnkè nè dimònni,
 kuù ã̃ bēti di dootitòbè
 kuù ã̃ bēi nke dò: Kuònè bè páíí.

²⁸ Kuù te díndi Isidayeeribè kè di kari bá tìmatì í di kōonnè,
 kuù cānné díndi Sakòbu yaàbí nè ibotí tēi,
 kuù te kè fetaafè di pãã nkubooku tidiitì bè tu tì bēdèè kè tì bo.
 Kè menaà mpāmmè bo.

²⁹ Díndi Isidayeeribè mbonè kè dè di naati,
 kubotí makù í bo kùù di dōnnè
 di tú Kuyie ndeetè bèmbè,
 kuù tu di kó kudòpikù kè di kānké,
 ku kó kukpàrìseú kuù ã̃ nte kè di na di dootitòbè.
 Di dootitòbè kōrinímu kè yó ndi cií,
 dí mbè nàù.

34

Məyiisi kó mukũũ

¹ Kè Məyiisii deke Nebo tārì Pisikaa tārì yómmè dii wetí Sedikoo. Kè ti Yiè nKuyie nhò benke ketenkè kemòu, Kadaadi tenkè kéntò kétuòkenè Danni kòkè. ² Nefutadii kó ketenkè kemòu nè Efadaimmu kòkè nè Manansee kòkè nè Sudaa tenkè kemòu kéntò kétuòkenè dāmèèrì Meditedandee. ³ Nè Nèkèbu

tenkè kètannè kukó nSuditēē kó kubiriku tipuonti kó diheì, kéntò kētuakènè Tisoadi. ⁴ Ti Yiè nKuyie nde nhò nàké ke dò: Ke ntenkè nke n do dǎúnnèmè dinùù Abarahammu nè Isaki nè Sakabu ke dò n yóó duó nkè be yaàbí, n kè nda benkemu kàa kè yànè a nuò. A me nyí yóó ke ta.

⁵ Ti Yiè nKuyie nkóo tǎnti Mǎyiisi de nku Mǎabu kó ketenkè miēke ti Yiè nKuyie yē nde ndómmè. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie nhò kǔnné Mǎabu kó kubiriku, Beti Peəǎ ìkè. Òmǎu í yé Mǎyiisi kó kufǎti borè nè yíenní.

⁷ Mǎyiisi do yóó kú ke mǎke yebie ntekǎtè nè sipísidé ndi (120), ké nyóó kú kòo nuò nkpaá wúó nkòò kpeñni. ⁸ Kè Isidayeeribe nkuò mMǎyiisi kǔũ mMǎabu biriku miēke ke dò yewe sipísitǎati. De kó yewe miēke nke bè kǎmmúmè o kǔũ.

⁹ Mǎyiisi do ndómmu o nǎu Sosuwee Nunni bire ìnkè kè ti Yiè nKuyie nhò pǎ meyèmmè. Mèmmè kè Isidayeeribe nyié nho kpèti ke tǔ nti Yiè nKuyie ndo nàké ti Mǎyiisi.

¹⁰ Kuyie mpǎǎnǎnti náǎntò mǎu ténke í buoté Isidayeeribe cuokè, ke dǎnnè Mǎyiisii. Wèè do ǎ nwúó Kuyie nyìkè ke kù náánnè. ¹¹ Weñwe Kuyie ndo tǎmmè Esibiti kòo dǎò tidièti okpǎàti ìkè nè o tǔmbè nè o kǎbe. ¹² Mǎyiisi do dǎòmu tidièti tì ãǎ kukǎmbǎdoróo Isidayeeribe ìkè.

Sосуwee Di mpátírì tò tìi náàntì

De kó dipátírì tò tìi náàntì tu: Mòyiisi do ku kè Sосуwee weè sọté kénitè Isidayeeribè, kè bèè doké kéfietè Kannahāā kó ketenkè Kuyie mbè duó nkè. Kuyie nkuù do dòò tidietì bè dokùnè dii mōnni Kannahāā kòbè kè bèè bè na.

Yetanyo yedieyè yèè bo de kó dipátírì mieke yèè tú: Bè sèntémè Suditēē. Bè dokénèmè Aii èi kòbè. Bè tāmè tété kétotí ketenkè Kuyie mbè duó nkè. Kuyie nwète ke èntenè metaummè kù dāñnèmè ku nìtìbè. Sосуwee bè tìimmè ke dō: Bè tātè bè dō kētūnne wè, bəmou kè bè dō bè dō kētūnne Kuyie nku.

Di mpátírì náàntì duó ke dōmmè

1. Bè bàátímè ke bo ta diheì Kuyie mbè duó ndi 1-5
2. Bè dokémè ke fiètè diheì 6-12
3. Isidayeeribè kó iwuo ntótémè ketenkè 13-22
4. Sосуwee náàntì sànti nè o kũũ 23-24

Sосуwee nimè Isidayeeribè

¹ Mòyiisi ti Yiè nKuyie nkóo tǎnti do ku, kè ti Yiè nKuyie nnáké o kóo tǎnti Nunni bire Sосуwee ke dō: ² Mòyiisi n kóo tǎnti kumu, íté nè n nìtìbè kè di sénté kukó nSuditēē kéta diheì n duó ndi Isidayeeribè. ³ Di naàcètè bo na kèè tenkè n kè ndi duómmu, kéndōnnè n tì nàkémè Mòyiisi. ⁴ Di kó ketenkè yóo keté dikpáà mǎnku nku kétúóténè ditāri Dimaa, kédíté kukó ndiekù Efadati Itiibe kó ketenkè kemou, kétuokenè dāmèèrì diewè Meditedandee diyie taà kèè bíékè. ⁵ Òmòù í yóo da dáátí a fòmmu mumou, n yó nda bonèmu n do bonè mèè botí Mòyiisi. N yí yóo da búttinnè, n yí yóo da dootóo. ⁶ Cómmú kétéĩ nkéyáúkūnne a kǎnti, fǎò yóo tannè be nnitìbè diheì n do yè n yóo duó ndi be yembè, kè bèè di tieke. ⁷ Fǎ ncénkeè cómmú kétéĩ, nkéntū n kóo tǎnti Mòyiisi da duó nyii kuó, a báá wèète a bakù cǎnku yoo kuyóu. Mèmmè a tōmmú mumou bo nkérímè de ìikè. ⁸ Ikuó pátírì dii mbáá détténè a nùù, á ndi kàa kuyie nnè keyènkè ke tū ntì wǎri ke yèmmè. Mèmmè a tōmmú mumou bo nkérímè de ìikè kàa dōòrì de nyié. ⁹ N da nàkèmu ke tú cómmú kétéĩ nkéyáúkūnne a kǎnti, a bá nyièkù kàa kǎmbùòtì duò. Mí nha Yiè nKuyie n yó nda bonèmu a tōmmú mumou mieke.

Sосуwee duómmè kè bè bo sénté Suditēē

¹⁰ Kè Sосуwee náké Isidayeeribè kó bekótìbè ke dō: ¹¹ Cennè kénáké benitìbè kè bèè báátí, kéwaá ntidiiti. Yewe yètāāti mieke di yóo séntému Suditēē kéta diheì di Yiè nKuyie nkùù di te kù di duó ndi. ¹² Kè Sосуwee náké Dubenniibe nè Kadiibe nè Manansee kòbè dikéè ke dō: ¹³ Dentenèní ti Yiè nKuyie nkóo tǎnti Mòyiisi do di nàké tì ke dō: Di Yiè nKuyie ndi duómmu di kó ketenkè Suditēē yáà diyie yìèní kèè bíékè, ke di ompūnne. ¹⁴ Di pobè nè di bí de yó nkpaá diè nde Mòyiisi di duó nkèè tenkè, kè dí báátí kénèinè di tebíi kè dí sénté kukó nkè dí bè teennè dikpānni, ¹⁵ kēmbaànnè ti Yiè nKuyie mbo bè duómmè be kó ketenkè kù di duó mmèè botí di kòke, kédeè kè dí wētení kékari di kòke ti Yiè nKuyie nkóo tǎnti Mòyiisi do di duó nkè kukó nSuditēē kó diyáà diyie yìèní kèè bíékè.

¹⁶ Kè bè dō: Ti yiémmu a ti nàké tì timou, kàa yí tí kòte kèè bíékè tí kòte. ¹⁷ Ti yó nyiemmu a kpeti ti do yíè mmèè botí Mòyiisi kpeti ti Yiè nKuyie nní nda bonè kù do bonèmmè Mòyiisi. ¹⁸ Kòò mǎu yete a kpeti bèè ò kùò. Cómmú kétéĩ nkéyáúkūnne a kǎnti.

2

Sосуwee tǎmmè benitibè bédébè kè bè bo paaté Sedikoo

¹ Kè Nunni bire Sosuwee tǎ mbenitibè bédébè kè bè bo kǎte kébánné képaaté diheì. Kè bèe íté Sitimmu kékǎte Sedikoo kébáté onitipòkù mǎu wèè dǎuti dǎutinè benitidaabè o cǐtè kè bè ò tu Dahabu, ke bo yié. ² Kè bèe náké Sedikoo kóo kpààti ke dǎ: Isidayeeribe mabè tanní diè nkeyènkè ke bo paaté diheì. ³ Kòo kpààti tǎ mbenitibè Dahabu borè ke dǎ: Benitibè bèe kǎtení a cǐtè, bè kǎtení ke bo paaté diheì ndi. Dennení be!

⁴ Kè Dahabuu sǎnne de kó benitibè bédé ke dǎ: Bè kǎtenímu yie n cǐtè m me nyí yé bè yènní kè. ⁵ Bè yè de urike dii mǎnni ndi kè bè kpetí yecàkè, n yí yé bè kǎte kèè bíékè. Tǔnnenè be di yóo bè nintemu.

⁶ Ke yé kòo bè dèe ntimùmmùnti nti, ke bè sǎnne titǎnti matì mieke ò dǎò ti. ⁷ Kòo kpààti tǎnni bèe yè, kè bèe kpetínné diheì kó dibòrì, kè bèe bè tǔnne kéyè Suditè tipèti borè diyèrì. ⁸ Kè de kó benitibè nsǎri timùmmùnti ìnkè, bè mu nyí nduó kè Dahabuu dekoo be borè, ⁹ kè bè náké ke dǎ: N yému ke tú ti Yiè nKuyie ndi duó ndi nheì. Benitibè bemǎu kèè di kpéi nkè kufǎwǎa nkuu bè auté kè bè kǎnti au. ¹⁰ Ti kèèmu di yènní Esibiti kè di Yiè nKuyie ndǎò dè, ke kèété tipènti kóo dǎmèèrì kè de kpeí kè di sènté, ke kèè di kùòmè Amǎriibe kó bekpààtibè bédé Sionni nè Ōku kukó Suditè kó diyǎa ke bè pǎnte. ¹¹ Ti de kèèmu kè ti kǎmbùàti duò, òmǎu ténke í mǎke dikǎmbùò ke bo di baao. Di Yiè nKuyie ndi tǔ nkù kuu baké kèìnkè nè kètenkè. ¹² N di báammu ke tú di yú Kuyie nyètiri ke dǎ di yó n dǎò mesàa n di dǎò mè, ké m benke de kó mecannimè. ¹³ Dí béi nweti weti ke dǎ di yóo yóu n cice nè n yǎ nè n yǎfũ kǎbe nè be cǐi kǎbe benitidaabè nè benitipòbè.

¹⁴ Kè de kó benitibè dǎ: Ti bo kúmè bo ntǎu kè fǎò sàa í ti dǎa. Kè ti Yiè nKuyie nti duó ndiheì ti yóo da dǎomu mesàa.

Dahabu sǎnnemè Sosuwee tǎ mbè

¹⁵ Kè Dahabuu bè cǔñnnè kuhǎu tǎbòtè. O cǐtè do cómmú diheì kó kuduotí ìnkè nke. ¹⁶ Kòo bè náké ke dǎ: Kǎtenè ditǎri bíékè kénsǎri ke dǎ yewe yètǎati. Kè bèe wètení kè di né na kékété, kè di kètè di yàa bo bè conè.

¹⁷ Kè de kó benitibè dǎ: Nte a yóo dǎòmè, kè tí na ké da dǎò ti yu Kuyie nyètiri ke béi ntì. ¹⁸ Kè ti tatiní dii mǎnni diheì á núnne mupàakonwũ ntebòtè a ti cǔñ ntè. Kǎa dèe á tíi nha kǎbe bemǎu a cǐtè mieke. A cice nè a yǎ, a yǎfũ kǎbe nè a cǐtè kǎbe benitidaabè nè benitipòbè. ¹⁹ Kǎa cǐtè kou mǎu yè, kè ti ò kùò dè tu o kó meyei mme, kè ti me nkùò òmǎu a cǐtè mieke dè tu tǔi kó meyei. ²⁰ Kǎa me nti dǎa, ti ténke báa da dǎò ti yu Kuyie nyètiri ke béi ntì. ²¹ Kòò dǎ: N yiemmu di béi ntì.

Kè bèe ò cau nkéité, kòo pǎnke núnne mupàakonwũ ntebòtè. ²² Kè de kó benitibè kǎte kénsǎri ditǎri ìnkè ke dǎ yewe yètǎati, bèe do bè tǔnne kè bèe bè wammú kémǎnté kèwètení. ²³ Kè de kó benitibè bédé cúténí ditǎri, késénté kukó nSuditè, kèwète Nunni bire Sosuwee borè kóò náké dèe dǎò. ²⁴ Ke dǎ: Ti Yiè nKuyie mmènke ti duómmu de kó kètenkè, bè ti yà ke be kǎnti aumu bemǎu.

3

Isidayeeribe sèntémè kukó Suditè

¹ Memme Sosuwee nè Isidayeeribe kè bèe íté Sitimmu dikūnweñni sèi kébáté Suditè kényié nke baànè bè bo sèntémè. ² Yewe yètǎati kó difǎnkúò kè Isidayeeribe kó bekótibè ce mbe karì dimǎu, ³ kénáké benitibè ke dǎ: Kè di yà kè ikuó niùbè Defiibe tùóté ti Yiè nKuyie ntaummè tǎu ke kètè, dí tǔnne. ⁴ Di yó

nni kè di tũ nkɛ yé di í yémè kuce. Di bá ndì tókénè, dí di bɔ mmeffìè nkè mè mbo cìdòmétìrì òmáà.

⁵ Kè Sosuwee náké benìtìbè kɛ dɔ: Dí wénkùnnɛ dimáà, ti Yiè nKuyie nnaa yóó dɔɔ tidietì kpɛɛ ndɛ di cuokè.

⁶ Díndi ikuó niùbè, túóténè Kuyie ntaummè tɔu kénitè, kè bèè di túóté kénitè. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee kɛ dɔ: M bo da déúkùnnɛ yíe nyIsidayɛɛribɛ bɛmɔu ìkè kè bèè banté n da bonèmè n do bonè mèè botí Mɔyiisi. ⁸ Kè kùu yíe kɛ dɔ: Náké ikuó niùbè bèè tɔ Kuyie ntaummè tɔu, kè bè ta dìi mɔnnì Suditɛɛ bè ncómmú meniɛ mmiɛkɛ.

⁹ Kè Sosuwee yú benìtìbè kɛ dɔ: Tóónnènnì kékeè ti Yiè nKuyie nyɛ mmù, ¹⁰ kénáké benìtìbè kɛ dɔ: Nè diɛ mmiɛkɛ nkɛ di yóó bantémè ti Yiè nKuyie ndi bonèmè, kɛ yóó beti Kannahāā kɔbɛ nè Itiibɛ nè Efibiɛ nè Pedisiibɛ nè Kidikasiibɛ, Amɔriibɛ nè Sebusiibɛ. ¹¹ Kuyie nkuù te ikuó niùbè ketenke kemɔu, bèè tɔ ku taummè tɔu bèè yóó niitè kéta Suditɛɛ miɛkɛ. ¹² Tāāténè Isidayɛɛribɛ botí tɛpíitè nè idèi miɛkɛ onitì òmáà òmáà. ¹³ Ikuó niùbè bèè tɔ ti Yiè nKuyie nkùù baké ketenke nè kɛɪnkè ku taummè tɔu, bè bo nyóó na dìi mɔnnì kukó nSuditɛɛ kó meniɛ nkè mè pǎnkɛ kèétému, mèè do pũɔ ndɛ fũɔ kè mè mpɛnkù, kè mèè do pũnnì kè mèè cómmú só kèpénné.

¹⁴ Kè benìtìbè ité kɛ bo sénté Suditɛɛ, ikuó niùbè bèè tɔ Kuyie ntaummè tɔu kè bèè niitè dɛ ìkè. ¹⁵ Dè do tú mudidèi mɔnnì ndi, kɛ sɔ nSuditɛɛ ta meniɛ nkɛ píe, ikuó niùbè bèè tɔ Kuyie ntaummè tɔu kè bèè na meniɛ. ¹⁶ Kè mèè cómmú kukó nyuu dɛdétirè Atāā Saditāā bíkè kè mɛtɛmɛ pǎnté kényúnné dàmedèrì mukókúó nkou bíkè tɛdɔntè Adabu kó dikpāā, kè Isidayɛɛribɛ na dɛkperè késénté kénwetí Sedikoo. ¹⁷ Kè ikuó niùbè ncómmú kukó ncuokè kɛ tɔ Kuyie ntaummè tɔu, kè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu yàa sénténè diyāa tɛrì.

4

Bè fí nyèè tārè Suditɛɛ miɛkɛ kɛ bo ndennini

¹ Isidayɛɛribɛ sènté dìi mɔnnì Suditɛɛ kédeè, kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee kɛ dɔ: ² Tāāténè Isidayɛɛribɛ botí tɛpíitè nè idèi miɛkɛ onitì òmáà òmáà. ³ Kè bèè ta kukó ncuokè ikuó niùbè cómmú dɛ, kéwaá nyetārè tɛpíitè nè yèdéè kéntɔ kédɔú ndi yóó yíe ndè.

⁴ Kè Sosuwee yú benìtìbè tɛpíitè nè bèdébè bè tāāté bè Isidayɛɛribɛ botí miɛkɛ kè bè nàké kɛ dɔ: ⁵ Tannè kukó nSuditɛɛ cuokè bè cómmúnè dɛ ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu, bá wè kòo buuté ditārì, Isidayɛɛribɛ botí māmè. ⁶ Kè yè mbo, kè di bí di beke diyie mari kɛ tú: Yetārè yie ñtu ba? Di dɔ: ⁷ Ti do senti Suditɛɛ nwe nè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu kè meniɛ ncómmú, dɛ kó yetārè yó mbomu sǎa kɛ denninì Isidayɛɛribɛ Kuyie ndɔɔ tìi diɛtì.

⁸ Kè Isidayɛɛribɛ dɔɔ Sosuwee bè nàké tì, kéwaá nyetārè tɛpíitè nè yèdéè bɛ botí māmè kéntũ nti Yiè nKuyie nnákémè Sosuwee kè bè nyè tɔ kédɔú mbè yóó yíe ndè. ⁹ Kè Sosuwee fíi nyetārè tɛyè tɛpíitè nè yèdéè, ikuó niùbè do tɔ ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu kɛ cómmúnè dɛ, kè yè kpāā dɛ bo nè yíennì.

¹⁰ Ikuó niùbè bèè tɔ Kuyie ntaummè tɔu kè bè ncómmú kukó ncuokè, kè ti Yiè nKuyie ndo dúó nkè Sosuwee bè nàké tì timɔu dɔɔ. Sosuwee do tũnnɛ Mɔyiisi ò nàké tì nti timɔu. Mɛnnɛ kè benìtìbè bɛmɔu sènté kukó mmɛcāā. ¹¹ Bè sènté dìi mɔnnì bɛmɔu kɛ deè kè ikuó niùbè niitè bɛ ìkè nè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu. ¹² Kè Dubɛnniibɛ nè Kadiibɛ nè Mannasee kɔbɛ dikéè kè bèè niitè fɛkpārɪnafɛ ìkè kéntũ Mɔyiisi do bè nàkémè. ¹³ Kè behāāpòmbè sikɔupípísìnàà (40000) bèè do baati tikpārɪnɛnti mudoo kpɛti. Kè bèè sènté kukó nSuditɛɛ kénwetí kubiriku kè ti Yiè nKuyie mbè bonè. ¹⁴ Dɛ kó diyie kè ti Yiè nKuyie

ndéúkùnnε Sosuwee Isidayεεriβε βεmαυ ìikε, kε βεε ò yòτε kε nhò dé o fòmму mumαυ miεke βε do dé mεε botí Mαyiisi.

¹⁵ Kε ti Yiε nKuyie nnákε Sosuwee ke dα: ¹⁶ Duó ndinùù ikuó nìùbε βεε tα Kuyie ntaummε tαυ kε βεε yε Suditεε.

¹⁷ Kòo βε duó ndinùù. ¹⁸ Ikuó nìùbε βεε tα ti Yiε nKuyie ntaummε tαυ βε yènní dìì mònñi kεna dikonnébènni, kε menie nwετε kέpōnté mε do dòmmε kε kukó nSuditεε píε. ¹⁹ Bε do sènté kukó nSuditεε otánkù ketiwè yie pínni ndi, kébátε Kidikaadi Sedikoo fñkúò.

²⁰ Kε Sosuwee fíí nKidikaadi yetárε tεpíítε nè yèdéε βε do tùóté yε kukó nSuditεε miεke. ²¹ Ò dεε memme kénákε Isidayεεriβε ke dα: Kε di bí di beke diyie mari ke tú ba nkó yetárε nye? ²² Dí ì nákε ke dα: Ti do senti kukó nSuditεε nwe kε menie ncómmú kε tí na dekperε késénté. ²³ Ti Yiε nKuyie nkuù do còhné kukó nSuditεε kó menie nkε dεε kpeí kε tí sénté, kù do dàò mεε botí tipènti kóo dà mèèrì kε tí sénté. ²⁴ Kù dàò memme kε benitibε βεmαυ bo banté kù kpeñnimε mme, kε tí nkù dé sáà.

5

Aməriibe kèémε Isidayεεriβε kpéi nkε kufōwáá mbè pĩ

¹ Kε Aməriibe kpààtibε βεε bo Suditεε diyie taà kεε bíékε nè Kannahāā kαβε βεε bo dà mèèrì také, kε βεε keε ti Yiε nKuyie ncòhnémε kukó nSuditεε kó menie, kε Isidayεεriβε sènté, kε kufōwáá mbè auté, βε í ndàátí ke bo baao Isidayεεriβε.

Bè cāmmúmε Isidayεεriβε bè pié bè kuce miεke

² Kε ti Yiε nKuyie nnákε Sosuwee ke dα: Dαò metántensiε nkécāmmú Isidayεεriβε bè pié bè kuce miεke.

³ Kòo dàò metántensiε nkε bè cāmmú dicāntétāri ñnkε. ⁴ Nte dεε do te kε Sosuwee cāmmú benitidaabε βε do yetini Esibiti kε βεε kó dimàà ndò nkéna kékote mudoò, βε do ku dikpáà cuokε nkε. ⁵ Bε do yetini Esibiti kε βεε bo βε do cāmmúmu, βε do pié bè kuce βεε do í cāmmú. ⁶ Isidayεεriβε do yènní Esibiti kémmake yebie nsipísinaà ndi dikpáà, βε do yetini kε βεε dò mbε bo na kékote dikpanni kε βεε kú, βε yetε mεε kpéi ti Yiε nKuyie nkpeti, kε kù dà βε í tati kù do yē nkù yóó duó ndiì εi be yembε, menaamiε nnε mecekùò ndε pūò ndε. ⁷ Bε bí ìi do cαuté be fòtε, kε Sosuwee bè cāmmú ke yé bè mu ndo í cāmmúmε. ⁸ Ò bè cāmmú kédeε kε bè mbo be karε nye ke yàa miéténε. ⁹ Kε ti Yiε nKuyie nhò nákε ke dα: N dεite yie ndi fei nyi, di yènnènni ì Esibiti.

Dεε te kε βε yu dε kó dibòri ke tú Kidikaadi nè yíenní.

Bè baámmε diyentébanni Kannahāā

¹⁰ Dε mònñi kε Isidayεεriβε nkari Kidikaadi kébaá ndiyentébanni otánkù yie tεpíítε nè dinaanni yie kuyuoku, Sedikoo εi kó kubiriku. ¹¹ Kε βεε di dε yie diheì kó tidiiti, kécáákε péè wεε í kαarenε mutie mùù muuti nè tidiiti tì cìε. ¹² Kε dεε wenté kε mánñi ténke í mbo, kε βε nyo nKannahāā kó mudii.

Sosuwee yàmε wèε baké Kuyie nhāāpònnafe

¹³ Diyie mari kε Sosuwee mbo Sedikoo také kέyà oniti mαυ kòò tα mεsebii nke cómmú, kε Sosuwee ò beke ke dα: A tú ti kouaà kε ti dootitαυ? ¹⁴ Kòò dà: N tú wèε baké wénwe ti Yiε nKuyie nhāāpònnafe, m bo ke tuðkùnímu. Kε Sosuwee nínkóo o ìikε ke dα: N yiε, a dó kε n nákε ànti?

¹⁵ Wèε baké ti Yiε nKuyie nhāāpònnafe kòò dà: Dεite a neùti, a cómmú dibòri sààrì ndi.

Kε Sosuwee tì dεite.

6

Isidayeeribe pàntemè Sedikoo

¹ Sedikoo èi do kpetí táu nwe ke páké Isidayeeribe kpéí, òmòu í taà òmòu me nyí yiè. ² Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee ke dò: N da dúmmu Sedikoo èi nè di kóo kpààti nè o ããpòmbè kperíbè. ³ F́ nnè a ããpòmbè di níí fité Sedikoo èi kuce mèmáà diyie mièke ke dò yewe yèkuò. ⁴ Kè ikuó nùbè bèyiekè ntò yetàtehe yèyiekè ke ni ti Yiè nKuyie ntaummè tóu ìkè, diyie yiènni yiè kénheu kè di fité diheì kuce mèyiekè. ⁵ Kè ditàteheù kuó ndi m̀nni dí uu dimòu Sedikoo èi duotí yóo domu bá wè kòo wetínné o ìkè.

⁶ Kè Nunni bire Sosuwee yú ikuó nùbè bèyiekè ke dò: Túóténè ti Yiè nKuyie ntaummè tóu, kè ikuó nùbè tóbè bèyiekè ntò yetàtehe yèyiekè ke ni.

⁷ Kè behããpòmbè nni ti Yiè nKuyie ntaummè tóu ìkè kè dí fité diheì.

⁸ Kè ikuó nùbè bèyiekè túóté yetàtehe yèyiekè, kèniitè ti Yiè nKuyie ntaummè tóu ìkè kénheu. ⁹ Kè behããpòmbè mabè nni ikuó nùbè bèè eu yetàtehe, kè ti Yiè nKuyie ntaummè tóu bè tũ nkè behããpòmbè tũnni kè yetàtehe kuò. ¹⁰ Sosuwee do bè nàkému ke tú bè báá wekii bè ndò nyúó ke kèmmú ò bo yĩmè: Uunè! Kè bè né uu. ¹¹ Kè bèè fité diheì kuce mèmáà diyie marì máà mièke nè ti Yiè nKuyie ntaummè tóu, kékò mbè bàtè dè kéduó.

¹² Kè dèè wenté dikũnweñni sèi, kè Sosuwee dúo nkè ikuó nùbèè tó ti Yiè nKuyie ntaummè tóu. ¹³ Kè behããpòmbè mabè nni ikuó nùbè bèè eu yetàtehe be ìkè, kè ti Yiè nKuyie ntaummè tóu bè tũ, kè behããpòmbè tóbè tũnni, kè yetàtehe kuò. ¹⁴ Diyie didèrì yiè, kè bè tó fité diheì kuce mèmáà, kè mme nhò nke dò yewe yèkuò. ¹⁵ Diyienni yiè kèyè dikũnweñni sèi kèfité diheì ke dò kuce mèyiekè. Dè kó diyie dimáà ndi bè fitémè kuce mèyiekè. ¹⁶ Kè bè nfiti kuce meyiémmè, kè ikuó nùbè eu yetàtehe, kè Sosuwee náké benitibè ke dò: Uunè! Ti Yiè nKuyie ndi dúmmu diheì, ¹⁷ dí di kùò páíí kè di éi dè ntú ti Yiè nKuyie nkperè. Dí yóu Dahabu onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè omáà nè bèè bo o cĩtè, ò sòò sònnè mèè kpéi nti tōnni bè kè bè bo paatè diheì. ¹⁸ Dònnè meyòommè di báá yúúku dèmarè, kè di túóté dèmarè di yóò ànné meyòò mme Isidayeeribe kè bèè bè kùò. ¹⁹ Mesòò nnè timátì péitì, disòwũò nè timátì dè yó ntú ti Yiè nKuyie nkperè nde, kè dí dè ànné ku cĩtè mièke.

²⁰ Kè bèè eé yetàtehe, kè bèè uu kè kuduotí do, kè Isidayeeribe ta diheì bá wè kòo wetínné o ìkè. ²¹ Kè bèè kuò benitibè bemòu benitidaabè nè benitipòbè, ibi nè bekótibè, inààke nè ipe nè sãmmarímúbè.

Sosuwee yóumè Dahabu

²² Kè Sosuwee náké benitibè bedébè bè do tš mbè ke dò: Tannè Dahabu onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè cĩtè kóo dènneni nè o cĩtè kòbe bemòu kèntũ ndi sòò ò nàké tì.

²³ Kè bèè ta kédenneni Dahabu nè o yembè nè o yǎfũò kòbe bemòu, nè o kòbe bemòu. Kè bèè bè kànnè bè bàtè dè kètónnè bemáà, kèndake be kpéi. ²⁴ Bè me nyí kécóu ndiheì nè dèè kó dimáà bo di mièke, kètúóté mesòò nnè timátì péitì, disòwũò nè timátì kètanne ti Yiè nKuyie ncĩtè. ²⁵ Kè Sosuwee yóu Dahabu onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè nè o kòbe kè bè nfòu, ò sònnè mèè kpéi nho tš mbè kè bè paatè diheì. Dahabu kó kufuku kpaá bomu Isidayeeribe cuòkè nè yiènni.

²⁶ Dè m̀nni ndi Sosuwee béimmè kèyú ti Yiè nKuyie nyètìrì ke dò: Wèè bo ndó kèmaá diheì dii, nhò bo yà!

Ò bo ndi pũũku kòo bíketirèè kú,
kòo ndi kpeti yecàkè kòo bíyãtèè kú.

27 Kuyie ndo bonèmu Sosuwee kòo yètìrìi faité be tenkè kemou mieke.

7

Akãã dððmè meyei nkè bèè ò kùò

1 Kè Isidayeeribe dðð meyei ndiemè, kètúóté ti Yiè nKuyie nyè mbè báá túóté dè, kè ku miekèe bè peike. Sudaa naàmùnkù kou Sedaa biré Sabudi weè do peité Kadimii, kòo peité Akãã. Akãã weè do yùúkú.

2 Kè Sosuwee tð mbenitibè kè bè bo paaté Aii èi, dihéi dii bo Betæedi diyie yèni kèè bíkè, ke tókénè Beti-Afenni, kè bèè kote ké di paaté. 3 Bè wèteni memme kóò nàké ke dð: Dè kó dihéi í dèu a báá fèù mbenitibè bemou. Sikoupsitidé (2000) yoo sikoupsitãati (3000) yó nsànnèmu.

4 Bèè do kote, bè bo ntùðke sikoupsitãati (3000). Kè Aii kabe bè na kébeti. 5 Bè kùò bèè nitibè bo ntùðke sipisitãati nè bèkuò, kè bèè bè beti kédenne dihéi kó dibòrì Sebadimmi kè bè cùũnko, kè kufõwaá mbè auté kè dèè bè kpei.

6 Sosuwee nè Isidayeeribe kó bekótibè kè bèè kéri be yààti, kèpũ mmutáá mbe yò kénnínkú ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìikè nè kuyuokoo. 7 Kè Sosuwee béi nke dð: Áú, n Yiè nKuyie! Dè yĩme kàa ti séenni kukó nkè Amariibe yóó ti kuò? Ti na nkpaaní kukó nSuditèé kó diyáá. 8 Kuyie nha báá yĩ n da cààrè, m bo yĩ ba? Tinti Isidayeeribe ti dootitabè ti namu. 9 Kannahã kabe nè yehékè teyè kabe yóó ti kèèmu ké ti dinté kékuò, kàa né yĩme kébenke a yetidieri?

10 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee ke dð: Íté! Dè yĩme kàa nínkú ke sũ? 11 Dindi Isidayeeribe di dðð meyei mme ke yete n di nàké ti, ke yùúkú n do yè ndi báá yùúkú dè, ke dè sònnè di nenti mieke. 12 Di ténke í yóó na di dootitabè, di dootitabè yó ndi betimu ke di kù. N ténke í yó ndi bonè, kè di í dènnè n yè ndi báá túóté dè di cuokè. 13 Íté kéwénkùnnè benitibè! Náké be kè bèè wénkùnnè bemáá kè ti naa máá. Á bè nàké ke dð: Mí ndi Yiè nKuyie ndindi Isidayeeribe di tũ nkù mĩ tu n yè ndi báá túóté dè, dè bo di cuokè, kè di í dè dènnè di báá na kébaao di dootitabè. 14 Nanke dikũnweñni, á tíi nyiwuò nyiwuò kètãũ tété kè m benke kùu wuò nkùu bate tinaàmuntì, kè m benke kùu naàmùnkù kùu bate sicéĩ, kè m benke tèè cìètè tèè bate benitibè. 15 Kè m benke wèè niti bèè ò còu nnè o kperè demou, ò yete mèè kpéi n nàké ti ke dðð meyei ndiemè Isidayeeribe mieke.

16 Dikũnweñni sèi kè Sosuwee tíi nyIsidayeeribe kó iwuò nyimou. Kè Kuyie mbenke Sudaa kó kuwuò. 17 Kòo bè bâte be naàmuntì, kè Kuyie mbenke Sedaa kaku, kòo bè bâte be céĩ, kè Kuyie mbenke Sabudi kpete. 18 Kòo bè bâte oniti oniti, kè Kuyie mbenke Akãã. Akãã cice do tú Kadimii, kè Kadimii cice tú Sabudi, kè Sabudi cice tú Sedaa. Sudaa kó kuwuò kabe mbe. 19 Kè Sosuwee ò nàké ke dð: Banté ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù dèumè ké n náké demou, a báá n sònnè dèmarè.

20 Kè Akãã dð: Éé, mĩ dðð meyei ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù ìikè. Nte n dðð dè: 21 N yà ti dootitabè nenti mieke nke Mesopotamii kabe kó diyaàbòrì sààrì marì nè mèdítibii nsikousidé (200) nè disòwènni cidóò kó dikée, ke dè yaa nke tùóté, di bo dè yà n tou mieke, kè dè kũrí kè idítí ni.

22 Kè Sosuwee tð mbenitibè kè bèè kote o dieku kénsó ndè me ndò nkè idítí ni. 23 Kè bèè dè kùté o dieku kètoni Sosuwee nè Isidayeeribe bemou borè, kè bèè dè còu ti Yiè nKuyie nyìkè. 24 Sosuwee nè Isidayeeribe bemou kè bèè túóté Akãã nè idítí nè diyaàbòrì nè disòwènni nè o bí, initidaai nè initipòl nè o nààke nè o sãmmarímubè nè o pe nè o bós nè o touku nè ò mòke dèè kó dimáà, kékatènè kubiriku bè tu kù Dikònkònni biriku. 25 Kè Sosuwee náké Akãã ke dð: Fðò te kè meyei nti tùðkeni, ti Yiè nKuyie mbo da dðð meyei nyie.

Memme kè Isidayeeribee buótí Akāã yetārè kékuo, ké me ndoò o kabe bemou nè o kperere demou, ²⁶ kétíí ndeborè ditánténkou dièrì kè dì kpaá bo nè yíenní, deè te kè bè yu deborè ke tú dikankònni biriku.

Memme ti Yiè nKuyie mmieke domè.

8

Bè pòntemè Aii

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee ke dò: A bá nyĩkù, a kōmbùòtì bá nduò, túóté a āāpòmbè bemou kè dí kate képi Aii, n we nda duómmu nè o kóo kpààtì nè o nìtìbè nè o èi nè o tenkè. ² Á pònte Aii nè o kóo kpààtì a pònte mēè botí Sedikoo nè o kou, kè dí éi be kperere nè be wũḡ. A duó nkè behāāpòmbèe bè dèkè diyìè yìènní kēè bíékè.

³ Kè Sosuwee báátí nè o āāpòmbè ke bo pi Aii, kētāāté bekpàrìnuōmbe sikōupísitāātì (30000) kēnií nkeyènkè, ⁴ kè bè nàké ke dò: Kōtenè kénhoke dihei fōnkúò, di báá dēténè dihei. Dí nwāké, kè dè fuute dí yènní. ⁵ Mí nnè n kabe kè ti taroo dihei, kè bè yènní ke bo ti dokénè tí coké ti sòò yīmè. ⁶ Bè yóó ti betimu kè tí bè dēténè dihei kè be yèmmè ndò nti coké ti sòò yīmè. ⁷ De mōnni kè dí yènní kēpōnte dihei. Ti Yiè nKuyie ndi ndi duómmu. ⁸ Kè di ta dihei dí dì cóu nkédòò ti Yiè Kuyie nyēmmè kēntū n di nàké ti.

⁹ Kè bekpàrìnuōmbe kate Sosuwee bè benke dè, kénhoke Aii nè Betēedi de cuokè diyìè yìènní kēè bíékè, kè Sosuwee nkpaánè besōmbe keyènkè.

¹⁰ Kè dēè wenté kè Sosuwee wénni o nìtìbè kētānké Isidayeeribe kó bekótìbè kè bèè niitè fēnafē. ¹¹ Kè bekpàrìnuōmbe è nēinè kè bèè kate Aii kētóónko kēbáté Aii bakù cānku bíékè kè kubiriku makù nšoké nè Aii be cuokè. ¹² Kè Sosuwee túóté benitìbè bè bo ntūòke sikōupísìnūmmū (5000) kè bè òo ndiyìè yìènní kēè bíékè Betēedi nè Aii de cuokè. ¹³ Kè ditīnni dièrì r̄bo dihei bakù cānku bíékè, kè diteri bo diyìè yìènní kēè bíékè, kè Sosuwee yie r̄bo kubiriku de kó keyènkè. ¹⁴ Kè Aii kóo kpààtì yà Isidayeeribe, kēbáátí mēcāā nnè o āāpòmbè ke bo bè dokénè ò sòò bè doké ndè Suditē biriku, ke wetí tēdōntē Adaba kó dikpāà. Bá bè í yē ke dò mbēmabè òke diyìè yìènní kēè bíékè. ¹⁵ Sosuwee nè o kabe kè bèè dōò kēndò mbè coké kēwetinné dikpāà dièrì bíékè. ¹⁶ Kè bèè pēi nkè benitìbèè íté dihei dimou, kè bè tūnne kédéténè dihei. ¹⁷ Kè bèè yē bemou kētūnne Isidayeeribe, bá òmōu í nkpaá Aii ke baa dihei. ¹⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee ke dò: Youte a kpānni Aii bíékè, n da duómmu de kó dihei.

Kè Sosuwee yie. ¹⁹ Ò yòute dii mōnni o nòutè kè Isidayeeribe bèè do sōri kè bèè yènni mēcāā nkéta dihei kè dì do, kè dì cóu ndēnde bām̀bà.

²⁰⁻²¹ Kè Aii kabe wēēte kēyà kuyukú datinnémè be èi, kēmónté bè bo coké kécuó nkèè bíékè. Sosuwee nè o kabe bèè do cokú kè bèè yà bèè do sōri diyìè yìènní kēè bíékè bè yēnnimè ke cóu ndihei, kēwēēte kédokénè bèè bè bèti. ²² Bèè cóu ndihei kè bèè yènní kè bèè cētinne Aii kabe de cuokè, òmōu í nyenté. Kè bèè bè kùò bemou, ²³ kēpī nhAii kóo kpààtì kēkōtenè Sosuwee borè.

²⁴ Isidayeeribe kùò dii mōnni bèè bè tūnne dikpāà mieke kédeè kēwētení dihei kékuo besōmbe bemou. ²⁵ Aii kabe, benitidaabè nè benitipòbè bè kùò bè do bo tekōupíútè nè sikōupísidé ndi (12000). ²⁶ Kè Sosuwee nyuo o kpānni Aii bíékè kè bè yàa kuōnè benitìbè bemou kédeè. ²⁷ Sosuwee nè o kabe kè bèè éi be kperere nè be wũḡ kēndōnnè ti Yiè nKuyie nti nhò nàkémè. ²⁸ Kè Sosuwee cóu nhAii kòo cóúté fūku fūku kēnāā ntidobonti bá dēmarè í dè bo nè yíenní, ²⁹ kénúnné Aii kóo kpààtì mutie kòo nsake nè kuyuokoo. Diyìè tati dii mōnni kè Sosuwee duó nkè bèè ò cūūnni kédòú ndihei m̀anku dibòrì, kétíí nditánténkou o ìnkè kè dì kpaá bo nè yíenní.

Sosuwee kàammè Kuyie nkuó imou Isidayeeribe

³⁰ Kè Sosuwee maá ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù diwũõtònni ditāri bē tu di Ebaadi di ĩnkè. ³¹ Ò di maánè yetārè yèè í cìéké yènye. Timátì matì í kàáké yè kéndònnè Mōyiisi ti Yiè nKuyie tōnti do ti nàkémè Isidayeeribe, kè ti wāri o kuó pátiri mieke, kòo kù fié iwũō kétuo nkéfié metaummè kpēyi. ³² Kòo wāri Mōyiisi kó ikuó yetārè ĩnkè Isidayeeribe bēmou ìikè. ³³ Isidayeeribe nè be kó bekótibè nè bepátíwāābè nè bebaatibè kè bēe cómmú kéfite metaummè tou kénwetí ikuó niùbè Defiibe bēè di tō. Isidayeeribe sōmbè nè bepòðbè, kè bē cómmú biè nKarisimmu tārì ĩnkè betòbè Ebaadi kpēri ĩnkè, kéndònnè ti Yiè nKuyie nkóo tōnti Mōyiisi do yē mbè níi dōòmè kēpā Kuyie nkó mēsàà nyIsidayeeribe. ³⁴ Kè Sosuwee kaa nyikuó imou, kékaannè Kuyie nyē nkè bē dōò dē kùu bē dōò mēsàà nnè kù yē nkè bē dōò dē kùu bē dōò mēyēi, tìi kó dimàà wāri ikuó pátiri mieke, ³⁵ kékaa nKuyie ntannò yemou kù do duó nyè Mōyiisi, benitibè bēmou ìikè nè benitipòbè nè íbí nè bepòðbè. Bá ò í nsuó ndimari.

9

Sosuwee do taunnèmè Kabaāō kōbe

¹ Kè bekpààtibè bēè bo kukó nSuditēē diyie yìèní kèè bíékè: Yetārè ĩnkè kōbe nè kubiriku kōbe nè bēè bo dāmèèrì pēémmè kētuokenè Dimaa. Itiibe nè Amōriibe nè Kannahāā kōbe nè Pedisiibe nè Efibe nè Sebusiibe kè bēe keè bē pòntēmè Aii, ² kēwēnnè bēmou ke bo kpānnè Sosuwee nè o kōbe Isidayeeribe.

³ Kè Kabaāō kōbe keè Sosuwee pòntēmè Sedikoo nè Aii, ⁴ kēsouté kéndò mbè bonní dēdētirè ke tō mudii, ke bou tiyòti tìi kēri be sāmmarímúbè, ke tō mēnaà nkó tidouti kótì, tìi kēri kè bē yá. ⁵ Ke dáátì tiyaàciti ke ānnè tineùti tìi kēri kè bē yá, ke tō pēēbè bēè kpēi ke wēri. ⁶ Kè bēe tuókoo Kidikaadi kēyà Sosuwee nè o kōbe ke dō: Ti boní dēdētirè nde ke dō nè dīndi tí tau.

⁷ Kè Isidayeeribe bē tēnnè ke dō: We nyē kè dí í ā diē nde detóónnè. Ti bo yīme ké di taunnè.

⁸ Kè bēe náké Sosuwee ke dō: Ti tú a kó betōmbè mbē. Kè Sosuwee dō: Di tú òmbè? Di bonní dē?

⁹ Kè bē dō: A kó betōmbè tínti ti bonní dihéi dētiri ndi, ke kèè a Yiè nKuyie nha tũ nkù kpēi nnè kù dōò tìi dieti Esibiti. ¹⁰ Nè kù dōò dē Amōriibe kó bekpààtibè bedé kukó nSuditēē kó diyāā. Sionni, Esibonni kóo kpààti nè Ōku Basāā kou, wèè do bo Asitadoti. ¹¹ Ti èi kó bekótibè ti nàkēmu ke tú: Túóténè mudii kékote kè bē co, kēmpī mbē tōmmú kè dí dōò metaummè. ¹² Ntēnè pēē, ti sòò yóó kéténi kòò kpāā tonnìmu, bàmbà mmie nke kpēi ke pūūti ke wēri. ¹³ Ti sòò yóó túóté mēnaà nkó tidouti kè ti pàannìmu, di mmònni ke kēri, tineùti nè tiyààti kè dē kēri kuce okù mēè kpēi.

¹⁴ Kè Isidayeeribe kó bekótibèe cōuté be dii bá bē í beé ti Yiè nKuyie. ¹⁵ Kè Sosuwee bē dōònnè metaummè, kè bēe narike, kòò dō bē í yóó bē kùō. Kè Isidayeeribe kó bekótibèe yie nke yú ti Yiè nKuyie nyètiri.

¹⁶ Yewe yētāāti kó difōnkúò bē taummè ke dèè, kè Isidayeeribe keè bē bomè dēndē nde detóónnè. ¹⁷ Kè bē mmōke yewe yētāāti mucèmmu kētuoke dē kó benitibè cie: Kabaāō nè Kefidaa nè Bedōti nè Kidiya-Yeadimmu. ¹⁸ Bē í mbè kùō, ke yē Isidayeeribe kó bekótibè do bē taunnèmè kēyú ti Yiè nKuyie nyètiri, kè be kōbe Isidayeeribe mbè kpānnè. ¹⁹ Kè bekótibè bēmou dō: Tīi bē taunnè ke yu ti Yiè nKuyie nyètiri, ti báá na kè bē kùō, ²⁰ ti yóó bē yóumu kè bē nfòu ke yē ti bēimmè ke yu ti Yiè nKuyie nyètiri, ti yàà bo í nti Yiè nKuyie mmieke. Ntēnè ti yóó bē dōòmè. ²¹ Ti yóó bē yóumu kè bē nfòu ke ti do mmenie nke ti kau idéi.

Bekótìbè ti mbéi. ²² Kè Sosuwee yú Kabaṣṣò nìtìbè ké bè beke ke dò: Dè yĩme kè di ti souté ke yé ndi cié díetirì ke né bo ti také? ²³ Di yó ntú tidaatì nti sáà, ke kṣũ Kuyie ncíètè kó idéi ké ndo mmenie.

²⁴ Kè Kabaṣṣò nìtìbè ténne Sosuwee ke dò: Ti kèè di Yìè nKuyie nduómmè mme ku kóo tǎntì Mǎyiisi ke ntenké ke tú dí nkòu bèè kó dimàà dè bo, kè kufṣwaá nti pĩ nkè ti yĩèkù di bo ti kuómè, dè te kè ti dǎò memme. ²⁵ Ti bo a nǎu miéke nke a pènsìrìmè, mèè da wenni dǎò m.

²⁶ Nte Sosuwee do yete bè bo bè kùómè kédǎò tì. ²⁷ De yìè kè Sosuwee duó nkè bè nkau idéi ke do mmenie nyIsidayeeribe nè ti Yìè nKuyie nwũṣtǎnni kpéi nkú dǎò bèè di mǎá dè. De kó benìtìbè kpaá pĩmmu de kó mutǎmmú nè yíenní.

10

Isidayeeribe namè Aməriibe

¹ Kè Adoni-Sedeki Sedisademmu kóo kpààtì keè Sosuwee pǎntemè Aii nè o kóo kpààtì ke bè kùò páíí ò do dǎòmè Sedikoo nè o kóo kpààtì, kékeè Kabaṣṣò kǎbe taunnèmè Isidayeeribe ke bo be cuokè. ² Kè kufṣwaá mbè auté, ke yé yekpààtìhekè miéke Kabaṣṣò do túmè diheì dierì ndi ke pèètè Aii, kè bekṣm̀b̀tìebe mǎá di bo. ³ Kè Adoni-Sedeki Sedisademmu kóo kpààtì tǎ nkè bèè nǎké Oammu Ebunǎo kpààtì, nè Pidammu Yadimuti kpààtì, nè Yafia Dakiisi kpààtì nè Debii Ekunǎo kpààtì ke dò: ⁴ Kǎtenní ké n teennè kè ti kpannè Kabaṣṣò kǎbe ke yé bè taunnèmè Sosuwee nè o kǎbe Isidayeeribe.

⁵ Mèmmè kè Aməriibe kó bekpààtìbè bènnùmmù wènnénè Sedisademmu kou nè Ebunǎo kou nè Yadimuti kou nè Dakiisi kou nè Ekunǎo kou, kètúóté be āpǎntǎrè képi Kabaṣṣò kǎbe mudòò. ⁶ Kè Kabaṣṣò kǎbe tǎ nSosuwee borè Kidikaadi kè bèè ò nǎké ke dò: Kǎtení kédèetè a kó betǎmbè, báá yete Aməriibe kó bekpààtìbè bèè bo yetǎrè ìnkè beè wènnè ke bo ti dokénè.

⁷ Kè Sosuwee pǎnkeè íté Kidikaadi nè behāpǎmbè nè bekpàrìnuǎmbè. ⁸ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Sosuwee ke dò: A bá nyĩèkù m bè nda duómmu a yóó bè namu bemǎu páíí, òmǎu báá da na.

⁹ Sosuwee nè o kǎbe kè bèè íté Kidikaadi kényiè nke kéri keyènkè kemǎu képi Aməriibe bá bè í yé. ¹⁰ Kè ti Yìè nKuyie nduó nkè Aməriibe bútínnè kécoké kè Isidayeeribe na Aməriibe, ké bè auté Kabaṣṣò, ké bè bèti Bèti-Onǎo tǎrì, ké mbè kǎùtì kètúòkenè Asekaa nè Makedaa. ¹¹ Kè Aməriibe coké kèncuti Bèti Onǎo kè ti Yìè nKuyie ncũũnní yemátǎrè dieyè kè yèè bè kùò kè bè nsũ kèpèètè Isidayeeribe kùò bè nè yese.

¹² Ti Yìè nKuyie nduó ndi yìè Aməriibe Isidayeeribe kè bè nkpa nkè Sosuwee béi nyIsidayeeribe bemǎu ìlkè ke dò: F́́ ndiyiè, cómmú Kabaṣṣò ìnkè, f́́ nhotǎnkù kǎa cómmú Ayanǎo biriku! ¹³ Kè diyìè cómmú, kòo tǎnkùu cómmú, kè Isidayeeribe yàa nanè be dootitǎbè. Ti wǎrimu Owenniwe pátíri* miéke ke tú: Kè diyìè ncómmú tiwetì cuokè ke dò diyìè difòurì ke í ta. ¹⁴ Kè de kó diyìè í dǎke ti Yìè nKuyie nyí yie ndiyiè marì onitì kpèti memme kó kubotí. Ti Yìè nKuyie nkú mǎmmǎnkú kuù do kpa nyIsidayeeribe kpéi.

¹⁵ Sosuwee nè o kǎbe Isidayeeribe bemǎu kè bèè wète be kàri dè Kidikaadi.

Bekpààtìbè bènnùmmù do sǎrimè Makedaa tǎdènkù

¹⁶ Kè Aməriibe kpààtìbè bènnùmmù coké kèsǎri Makedaa tǎdènkù. ¹⁷ Kè bèè nǎké Sosuwee ke dò: Ti yǎmu bekpààtìbè bènnùmmù kè bè coké ke sǎri Makedaa tǎdènkù. ¹⁸ Kè Sosuwee nǎké benìtìbè ke dò: Biennè yetǎdieyè kékpetínnè dibòrì

* **10:13** Owenniwe pátíri: Iyie nkó dipátíri dikótíri marì ndi ke feti bàmbà. Bè múnke béimmu di kpéi 2 Sammuyeri 1:18.

kémbaa. ¹⁹ Nkpáá betìnè di dootitòbè, ké bè dinté, di báá yie nkè bèè kò nti Yìè nKuyie mbè ndi duómmu.

²⁰ Sosuwee nè o kàbe Isidayeeribe kè bèè kuò Amòriibe kéndó ké bè dèè, kè bèmabèè na kéyenté ketaá be ekè iduotí fité yè. ²¹ Kè Isidayeeribe wète Makedaa bè bàtè dè, òmòu ténke í ndàátí ke bè béinnè tìmatì.

²² Kè Sosuwee dà: Kpeténè kutādènkù kédennéní bekpààtìbè benùmmù bembè. ²³ Kè bèè kpeté ké bè dènnéní, Sedisadèmmu kóo kpààtì nè Ebunòo kou nè Yadimuti kou nè Dakisi kou, nè Ekunòo kou, ké bè duó nSosuwee. ²⁴ Kòo yú Isidayeeribe bemòu kénáké bèè do ò neínè ke nì mudoò ke dà: Kòtènní kèna be fñíí. Kè bèè ì na, kè Sosuwee dà: ²⁵ Di bá nyièkù kè di kòm̀b̀ùà̀tì duò, tēinnè kéyáú̀k̀uǹne di kòntì, ti Yìè nKuyie nyóó dàò miè mme di dootitòbè bemòu. ²⁶ Dè kó difònkúò ké bè kùò, kəsaa ndetie ndènnùmmù. Kè bè nsake nè kuyuokoo.

²⁷ Diyie tati dii m̀ǹǹǹ kè Sosuwee duó nkè bèè bè cū̀nǹ kètannè kutādènkù bè do sari kùu mièke, kéfínnè yetārè dieyè kè yè kpáá bo nè yienní.

Sosuwee namè kubakù c̀ǹk̀u kó yehèkè

²⁸ Dè kó diyie dimáà mièke kè Sosuwee pi Makedaa kó diheì kékuò okpààtì nè benitibè bemòu ò í nsùò nhòmòu, kédòò okpààtì ò do d̀ò̀m̀ Sedikoo kou.

²⁹ Sosuwee nè o kàbe Isidayeeribe kè bèè íté Makedaa kékote képi Dibunaa èi kàbe. ³⁰ Kè ti Yìè nKuyie mbè duó nde kó diheì kè bèè kuò okpààtì nè benitibè bemòu, bè í nsùò nhòmòu, kédòò okpààtì bè do d̀ò̀m̀ Sedikoo kou.

³¹ Sosuwee nè o kàbe Isidayeeribe kè bèè íté Dibunaa kékote kébáté Dakisi èi také ké di pi. ³² Kè ti Yìè nKuyie mbè duó nde kó diheì kàbe kè bèè bè na diyie d̀r̀r̀i kékúò benitibè bemòu bè d̀ò̀m̀ Dibunaa. Bè í nsùò nhòmòu. ³³ Kè Odammu Kesèe kpààtì báátí kéteennè Dakisi, kè Sosuwee ò kùò nè o kàbe bemòu, ò í nsùò nhòmòu.

³⁴ Sosuwee nè o kàbe kè bèè íté Dakisi kébáté Ekunòo èi také ké bè pi ké bè dokénè, ³⁵ ké bè na kékúò benitibè bemòu de yiè bè d̀ò̀ m̀è̀ botí Dakisi èi kàbe.

³⁶ Sosuwee nè o kàbe kè bèè íté Ekunòo kékote Ebunòo èi ké bè pi ké bè dokénè, ³⁷ ké bè na kékúò okpààtì nè o nìtibè, képi yehèkè yèè dè t̀ò̀k̀ kékúò benitibè bemòu, ò í nsùò nhòmòu, ò d̀ò̀ m̀è̀ botí Ekunòo èi kàbe.

³⁸ Sosuwee nè o kàbe kè bèè kónté kéwetínnè Debii èi kàbe, ké bè pi, ké bè dokénè, ³⁹ ké bè na kékúò okpààtì képuò nyehèkè yèè dè t̀ò̀k̀ ò í nsùò nhòmòu, kédòò Dibii kpààtì ò d̀ò̀ m̀è̀ botí Ebunòo kou nè Dibunaa kou.

⁴⁰ Kè Sosuwee na yehèkè yemòu: Yetārè ìnkè kó bekpààtìbè nè kubakù c̀ǹk̀u kàbe nè kubiriku kàbe nè diyie yìèní kèè bíékè kàbe. Ò í nsùò nhòmòu. Kéndònnè ti Yìè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù do bè nàkémè. ⁴¹ Kè Sosuwee na Kadèesi-Bannaa kèntò kètúòkenè Kasaa diyie yìèní kèè bíékè kubakù c̀ǹk̀u, kèna Kòsenni kó kutempè kèntò nkètúòkenè Kabaòò diyie yìèní kèè bíékè kubakù yóú. ⁴² Kè Sosuwee na bekpààtìbè bemòu nè be ekè kuce mèmáà. Ti Yìè nKuyie nkuù do kpa nku kó benitibè Isidayeeribe kpànni. ⁴³ Dè kó difònkúò Sosuwee nè o kàbe bemòu kè bèè wète be karì Kidikaadi.

11

Bè dokémè Mèdommu bií také

¹ Kè Yabinni Asò kpààtì keè Sosuwee namè yehèkè kètò nkè bèè náké Yobabu Matòò kpààtì nè Simmudonni kou nè Akisafi kou, ² kètò nkè bèè náké tédòntè Adaba tārè fiè nkó bekpààtìbè kubakù yóú kàbe nè Suditèè biriku kàbe nè bèè t̀ò̀k̀enè Kinnadoti* kóo dàméèrì, nè yehèkè yèè soké ditārì nè dàméèrì de cuokè kètúòkenè Dòò kó kutempè diyie yìèní kèè bíékè. ³ Kòo taunnè Kannahā kàbe

* **11:2** Kinnadoti: Dè kó tédòntè bo Sennesadeti kó menie mborè.

diyie yìenì kèè bíékè kòbe nè bèè bo yetārè ìnkè, nè Amōriibe nè Itiibe nè Pedisiibe nè Sebusiibe bèè bo yetārè ìnkè nè Efiibe bèè bo Edimāo tārì pēémme Misipaa kó kutempē mmieke. ⁴ Kè bèè báátí nè behāāpòmbè kénsū mesàà nke mǎnnè dāmèèrì nùù kó mubirímú nè sisēī péu nè sinaasēī. ⁵ Kè bèè wēnné bēmou kébáté Mēdommu sibií borè ke bo dokénè Isidayēeribe.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee ke dō: A báá bè yàte, dè naa yó nkááké mie nkè n duó nkè bèè kúmu bēmou Isidayēeribe ìkè. Kàa kéké be sēī duoti kécóu mbe naasēī.

⁷ Sosuwee nè o āāpòmbè kè bèè bè do ké bè dèété dende bām̀bà m̀Mēdommu sibií borè. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie nduó nkè Isidayēeribe bè na ké bè bēti kubakù youú bíékè kētuakenè dihei bè tu di Sidonni diewè, kētuakenè Misidefōti Misifōo Mayimmu diyie yìenì kèè bíékè, kētuakenè Misipee biriku diyie yìenì kèè bíékè, ké bè kùò bēmou bè í nsùò nhòmou. ⁹ Kè Sosuwee dōò ti Yiè nKuyie nhò nàké ti kékéké be sēī duoti kécóu mbe naasēī.

Sosuwee namè Asōo

¹⁰ Kè Sosuwee nwētini kēpi Asōo èi kékua di kóo kpààti. Asōo do tú kubakù youú kó bekpààtibè kó dihei diērì ndi. ¹¹ Kòo kuò benitibè bēmou nè dèè kó dimàà weí, ò í nsùò nhòmou, kécóu ndihei. ¹² Kè bèè na bekpààtibè bèè wēnné, ké bè kùò bēmou nè benitibè kéndonnè Mōyiisi ti Yiè nKuyie tōnti do tì nàkémè. ¹³ Isidayēeribe do í cōu nyetārè ìnkè kó dihei mari, Asōo mǎà ndi Sosuwe do cóummè. ¹⁴ Kè Isidayēeribe kuò benitibè bēmou bè í nsùò nhòmou, kéhei be kperè demou nè be wūš. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie ndo nàké ti ku kóo tōnti Mōyiisi ò do ti nnáké Sosuwee kè Sosuwee tì dōò timou ò í nsùò ntìmatì.

Sosuwee namè yehékè yemou

¹⁶ Mēmmè Sosuwee namè yehékè yemou: Yetārè ìnkè kpeye Nēkefu kpeye nè Kosenni kpeye dikpàà tedōntè Adabaa biriku kpeye nè Sefedaa, nè kubakù youú kó yetārè nè de kó kubiriku kpeye. ¹⁷ Kè bèè na bekpààtibè bèè bo ditārì dii í ā timúti, ke tókénè Seii, kētuake Badikaadi kubiriku, Dimaa nè Edimāo tārì, ké bè kùò bēmou páíí. ¹⁸ Sosuwee do dokénè bekpààtibè kè dèè mōntemu. ¹⁹ Bēmabè do í ò taunnè kè dè í tú Efiibe Kabaāš èi kòbe. Kè Isidayēeribe kuò yehékè sanye kòbe bēmou, kētieke be ekè. ²⁰ Ti Yiè nKuyie nkuù do kpénkūnnè be to, kè bè ndónè Isidayēeribe dikpànni. Kè Isidayēeribe mbè kòu. Ti Yiè nKuyie nkuù do tì nàké ku kóo tōnti Mōyiisi.

²¹ De kó dimōnni dimàà kè Sosuwee dokénè Anakiibe bèè do bo yetārè kó yehékè nè Ebunōo nè Debii nè Anabu nè Sudaa nè Isidayēeribe kó yetārè yemou kòbe kékua de kó benitibè, képuò mbe ekè páí páí. ²² Anakiibe ténke í nkpaá Isidayēeribe èi, bè do kpaá bo Kasaa nwe nè Kati nè Asidoti. ²³ Kè Sosuwee tieke ketenkè kemou kéndonnè ti Yiè nKuyie ndo tì nàkémè Mōyiisi, kè Sosuwee kè totí be botí dōmmè, kè dikpànni deè kè dèè bonke.

12

Isidayēeribe na bèè kpààtibè kó yeyèè

¹ Nte Isidayēeribe do na yèè ekè kó bekpààtibè kētieke be ekè Suditēē diyie yìenì kèè bíékè, kétúóté kukó nhAdinō nkētuakenè Edimāo tārì nè Adaba biriku.

² Oketiwe tu Sionni Amōriibe kóo kpààti wèè do bo Esibonni ke te Adowee kētuakenè Adinō biriku kó dikéè nè Kadaadi kó dikéè kētuakenè kukó nSabōki nè Amōniibe be mǎnku. ³ Weè do te nè Suditēē biriku diyie yìenì kèè bíékè Sennesadeti kóo dāmèèrì kētuake dāmèèrì mukókúó nkou, Bēti-Yesimōti také, nè kubakù cǎnku Pisikaa tārì kó yehékè. ⁴ Odérì do tú: Ōku Defaiibe botí kóo sōnwe, wèè do báté Basāā, ke ā Asetadoti nè Etedēii. ⁵ Weè do baké Edimāo tārì, ke baké Sadikaa nè Basāā omou, kētuake Kesuriibe nè Makatiibe be mǎnku, nè

Kadaadi kó dikée kétuake Sionni Esibonni kpààtì m̀̀nku. ⁶ M̀̀yìisi ti Yiè nKuyie nkóo t̀̀nti nè Isidayeeribe bè do namu de kó bekpààtìbè kè M̀̀yìisii duó nde kó ketenkè Dubenniibe nè Kadiibe nè Manansee botí kabe kó dikée.

⁷ Sosuwee nè Isidayeeribe kè bèe na bekpààtìbè bèe bo Suditēē diyìe yìenì kèe bíékè. Bèe do te Badikaadi nè Dimaa kó kubiriku k̀̀nto kétuakenè ditāri d̀̀i í ā timútì kubakù c̀̀nku bíékè, kè tókénè Seii diyìe yìenì kèe bíékè. Kè Sosuwee totí de kó ketenkè Isidayeeribe be botí d̀̀ommè. ⁸ De kó yehékè yèe do tú yetāre kó kutempē nnè kubiriku nè Suditēē kó kubiriku nè ditāri p̄eri nè dikpāa bíékè k̄peri nè Nkefu k̄peri. Itiibe, nè Am̄riibe, Kannahāā kabe Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe, bèe do te de kó yehékè. ⁹ Nte Sosuwee na yèe ekè kó bekpààtìbè kó yehékè yètè: Sedikoo kou nè Aii kou d̀̀i tókénè Betēedi, ¹⁰ nè Sedisadēmmu kou nè Ebunoo kou ¹¹ nè Yadiimuti kou nè Dakiiisii kou ¹² nè Ekunoo kou nè Kesee kou ¹³ nè Debii kou nè Kedee kou ¹⁴ nè D̄dimaa kou nè Adadi kou ¹⁵ nè Dibunaa kou nè Adudammu kou ¹⁶ nè Makedaa kou nè Betēedi kou ¹⁷ nè Tapua kou nè Efee kou ¹⁸ nè Afeki kou nè Sanoo kou ¹⁹ nè Manoo nè Asoo ²⁰ nè Simminoo Menoo kou nè Akisafi kou ²¹ nè Tanaki kou nè Mekidoo kou ²² nè Kedesi kou nè Yokindeammu kou nè Kadimēedi kou ²³ nè Doo dāmēērì také kou nè Koimmu d̀̀i bo Kidikaadi kó kutempē mmieke. ²⁴ Nè Tidisaa kou. B̄m̄ou bè bo bekpààtìbè sipisītāāti nè omāa ndi.

13

Isidayeeribe totí m̀̀e botí ketenkè

¹ Kè Sosuwee kóté kè ti Yiè nKuyie nhò naké ke d̀̀o: A k̀̀tému m̄ediè nkè yehékè kpaā sū a d̀̀o nkétieke yè. ² Fidisitēēbe nè Kesuriibe kó itempē. ³ Kannahāā kabe kó ketenkè kèe keté kukó nSiōri nè Esibiti kabe de m̀̀nku, kétuake Ekunoo kubakù you. Fidisitēēbe kó bekpààtìbè benūmm̄u borè, kè be ekè diēyè tu: Kasaa nè Asidoti nè Asikanoo nè Kati nè Ekunoo nè Afiiibe kó ketenkè, ⁴ k̀̀túóté kubakù c̀̀nku bíékè Kannahāā kabe kó ketenkè kem̄ou, k̀̀túóté Adaa Sidonniibe kó ketenkè kétuake Afeki, nè Am̄riibe de m̀̀nku. ⁵ Kebaadi kó ketenkè nè Dimaa diyìe yìenì kèe bíékè, k̀̀túóté Badikaadi Edimoo tāri p̄eri, kétuake Debo Amati. ⁶ Nè ditāri kó yehékè yèe bo Dimaa nè Misifoo-Mayimmu de cuokè, Sidonniibe b̄m̄ou ā yè. Kè ti Yiè nKuyie mb̄ei nke d̀̀o: N yó nni ke bè bèt̄imu kè di tū. Kàa totí Isidayeeribe de kó yehékè k̀̀ndonnè n t̄i ndi nakémè.

⁷ Totí de kó ketenkè Isidayeeribe ibotí iw̄ei nè Manansee botí kabe kó dikée.

Bè totímè Suditēē diyìe yìenì kèe bíékè kó yehékè

⁸ Manansee botí kabe kó dikée nè Dubenniibe nè Kadiibe bè do be duómmu be kó ketenkè Suditēē yāa diyìe yìenì kèe bíékè. M̀̀yìisi ti Yiè nKuyie nkóo t̀̀nti weè do kè mbè totí. ⁹ Be tenkè m̀̀nku do tú Adowee, kubakù c̀̀nku bíékè, k̀̀yènnè kukó nhAdino nè dihei d̀̀i soké de kó kubiriku de cuokè, bèe do te nè Medebaa Dibonni tādankù. ¹⁰ Nè Am̄riibe kpààtì diēwè Sionni kó yehékè. Weè do baké Esibonni kétuakenè Am̄niibe de m̀̀nku. ¹¹ Bèe do te nè Kadaadi kó dihei nè Kesuriibe kó kutempē nnè Maakaa nè Edimoo tāri nè Basāa om̄ou, kétuake Sadikaa. ¹² Ke tenè okpààtì Ōku Defaiibe botí kou s̄onwe kó ketenkè weè do baké Asetadoti nè Etedeii Basāa tempē mmieke. M̀̀yìisi weè do bè na k̀̀c̄outé be tenkè. ¹³ Isidayeeribe m̄e nyí mb̄eti Kesuriibe nè Makatiibe, kè bè kpaā bo be cuokè nè yìennì.

¹⁴ Defiibe bèe m̄aa do í m̄ake ketenkè bè do p̄ā nyèe p̄āre ti Yiè nKuyie nyèe do tú be k̄pere k̀̀ndonnè ti Yiè nKuyie ndo t̄i mbè nakémè.

Bè totímè Dubenniibe be tenkè

¹⁵ Ntenè M̀̀yìisi duómmè Dubenniibe be kó ketenkè be botí d̀̀ommè. ¹⁶ Be tenkè m̀̀nku do tú Adowee kubakù c̀̀nku bíékè k̀̀yènnè kukó nhAdino nè dihei d̀̀i soké de kó kubiriku de cuokè bèe do te nè Medebaa tādankù kó ketenkè.

¹⁷ Nè Esibonni nè yehékè yemou yèè bo kutādànkù: Dibonni nè Bamoti-Baadi nè Betibadimeṣṣ ¹⁸ nè Yaasi nè Ketimoti nè Mefaa ¹⁹ nè Kidiyataimmu nè Simbemaà nè Sedesaa dii baké kubiriku ²⁰ nè Beti-Peṣṣ nè Disikaa tāri pēri nè Beti-Yesimoti ²¹ nè kutādànkù kó yehékè yemou. Amariibe kpààti Sionni wèè do baké Esibonni o kó yehékè bomu de mieke. Mōyiisi weè do na Sionni nè Mandiyāā kpààti, kè bè ndò nho kó tidaati ke bo o tenké: Efii nè Dekemmu nè Tisuu nè Uuri nè Debaa. ²² Opāū Badammu Beṣṣ bire do kākemu Isidayeeribe kùò bè mieke. ²³ Suditēē weè do tú Dubenniibe tenké mǎnku de iikè bíékè. Bè do bè totí yèè ekè be botí dōmmè yèè kó yeyètè tu ti yānì yè.

Bè totímè Kadiibe be tenké

²⁴ Ntènè Mōyiisi duómme Kadiibe be kó ketenkè be botí dōmmè. ²⁵ Yeasēē nè Kadaadi kó ketenkè kemou nè Amariibe kó ketenkè dikée kētuakenè Adowee èi dii tòkénè Dabaa, ²⁶ kétúóté Esibonni kéntò kētuakenè Damati-Misipee nè Betonimmu kéntò kētuakenè Maanaimmu kéntò kētuakenè Debii tenké mǎnku. ²⁷ Nè Suditēē kó kubiriku nè Beti-Adammu nè Beti Nimuda nè Sukoti nè Safṣṣ nè Sionni nè Esibonni kpààti do baké yèè ekè. De kó yehékè do bo Suditēē diyie yìèní kèè bíékè nke, ke tú be mǎnku kētuakenè Kinnedetì kóo dāmèèrì kubakù you. ²⁸ Bè do totí yèè ekè nye Kadiibe be botí dōmmè.

Bè totímè Manansee kabe kó dikée be tenké

²⁹ Ntènè Mōyiisi duómme yehékè Manansee botí kabe kó dikée be botí dōmmè. ³⁰ Be mǎnku do tú Maanaimmu kubakù cǎnku, kétúóté Basāā Ōku kpààti tenké kemou, nè yehékè sipísikuò yèè bo Yaii tempē mmieke, ³¹ kétúóté Kadaadi èi kó dikée nè Asetadoti nè Etedeiì nè Ōku Basāā kpààti ekè dieyè do tú yè, kéduó nde kó ketenkè kemou Manansee yaàbire Makii bí dikée. ³² Mōyiisi do bo Mṣabu biriku nku Sedikoo diyie yìèní kèè bíékè ké bè totí de kó ketenkè. ³³ Mōyiisi do í duó nDefiibe ketenkè, ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù kuù do tú be kó ticōnti kéndōnnè kù do ti mbè nākémè.

14

Bè totímè Kannahāā kó ketenkè

¹ Nte bè do duó nkèè tenké Isidayeeribe Kannahāā kó ketenkè mieke kè ikuò nùtì Edeasaa nè Nunni bire Sosuwee nè Isidayeeribe botí kó bekótibè, kè bèè kè mbè totí. ² Kè bèè tāū tété ibotí iwei nè dikée kó ketenkè, kéntū nti Yiè nKuyie ndo ti nākémè Mōyiisi kòò bè nāké. ³ Mōyiisi do duómme ibotí idèi nè dikée i kó ketenkè Suditēē diyie yìèní kèè bíékè ò me nyí nduó nDefiibe. ⁴ Bè do bè duó nyehékè mǎà ndi bè bo mborè nè be wūṣ bo ncenti dè nè be kperè bo mborè. Sosefu bí do toté tinaàmuntì tidétì nti. Manansee kaku nè Efadaimmu kaku. ⁵ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù kuù do ti nāké Mōyiisi kòò bè totí ketenkè.

Bè duómme Kadebu o kó ketenkè

⁶ Diyie mari kè Sudaa botí kabe kōtení Sosuwee borè Kidikaadi kè Kadebu Yefundee bire Kenasasi naàmunkù kouu béinnè Sosuwee ke dō: A kpáá yé ti do bo Kadēesi-Bannea kè ti Yiè nKuyie nnāké ti Mōyiisi ku kóo niti a kpéi nnè n kpéināà? ⁷ N do mōke yebie nsipísināà ndi kè ti mbo Kadēesi-Bannea kè Mōyiisi ti Yiè nKuyie ntōnti n tō nkè n kōte képaaté diheì kéwētení kóò nāké weti weti. ⁸ N kabe bèè do n neinè kè bèè yárikūnne benitibè kōnti, kè mí n yie ti Yiè nKuyie nkpeti. ⁹ Kè Mōyiisii béi nkéyú Kuyie nyètìrì ke dō: M bo tieke n naàcètè na dii èi nè n yaàbíó sǎà, n yie mmèè kpéi nti Yiè nKuyie nkpeti. ¹⁰ Dè mōke yie nyebie nsipísināà nè yènnūmmù ndi nè ti Yiè nKuyie mbéinnèmmè de kó tináànti Mōyiisi Isidayeeribe bo dii mōnni dikpáà cuokè. Kè ti Yiè nKuyie nni ntò kè n kpáá fòu nè yìènní, ke tūòke yebie sipísini nè yènnūmmù. ¹¹ N kpáá mōkemmu muwērímú ke dōnnè Mōyiisi do yó n tō nkè n dōmmè, ke bo na kédoké, kéna kēpfi mmutōmmú

muməu. ¹² N duó nyetārè kó kutempě, Anakiibe borè yehèkè diɛyè, iduotí fité yè. Ti Yiè nKuyie yó nni mbonèmu kè m bè bèti kéndònnè kù béimmè.

¹³ Kè Sosuwee pā Kuyie nkó mēsàà Yefundee biré Kadebu kóò duó nhEbunə. ¹⁴ Kè Yefundee biré Kadebu Kenaasi naàmùnkù kouu tieke Ebunə, ke kpaá kóò te nè yíenní ò yíé mmèè kpéi nti Yiè nKuyie nyè mmù weti weti. ¹⁵ Bè do yu Ebunə nè dimònni ke tú Kidiya-Adiba nwe, Adiba do tú onìti dièwè nwe Anakiibe mièke.

Mèmmè kè dikpànni deè kè dèe bonke.

15

Bè duómme Sudaa o kó ketenkè

¹ Bè do tǎǎ tété kéduó nkèè tenkè Sudaa kəbe do keté diyie yìenì kèè bíékè nke kubakù cǎnku kétuəke Edəmmu mǎnku, Tisīnni kó dikpǎǎ kénwetí Kadeesi.

² Kè kubakù cǎnku kó kumǎnkuu keté ketenkè kèè cùò dàméèrì mukókúú nkou borè kénwetí Nèkefu. ³ Kèè yè Akadabimmu tenni ke yè Tisīnni, ke yè Kadeesi-Bannea bakù cǎnku, ke kǎnté ke yè Etisidonni ke tùəke Adaa, ke kǎnté ke nwetí Kadikaa, ⁴ ke pǝtété ke tùəke Asimə, ke ta Esibiti kó kukó, nke pǝtété ke ta Mèditedandee, nte Sudaa tenkè mǎnku kubakù cǎnku bíékè.

⁵ Diyie yìenì kèè bíékè kó kumǎnku do keté dàméèrì mukókúú nkou nwe kénto kétuəkenè Suditǝ ò ta dè.

Dendé kubakù cǎnku bíékè kó kumǎnku ketémè, ⁶ kétuəke Beti Okadaa nè Beti Adabaa bakù youú, kǝpǝtété kétuəke Dubenni biré Bohǎǎ tǎrì. ⁷ Kuù yè kubiriku bè tu kù Dikənkəðnni biriku ke tùəke Debii, ke kǎnté kubakù youú bíékè ke yè Kidikaadi, ke wetínné Adumimmu ditenni, dii bo kukó mbakù cǎnku, ke pǝtété ke yè Ā-Semesi bií, ke tùəke Ā-Dokedi, ⁸ ke yè Inəmmu biriku, ke yè Sebusiibe tǎrì pǝrì nkubakù cǎnku Sedisadəmmu borè. Kuù pǝtété ke yè ditǎrì ĩnkè Inəmmu biriku diyie yìenì kèè bíékè, ke tùəke Defaimmu biriku mǎnku kubakù youú, ⁹ ke pǝtété ke yè Nefutoa bií, ke tùəke yehèkè yèè bo Efunə tǎrè, ke cuó mBadaa bè tu wè Kidiya-Yeadimmu. ¹⁰ Bè mǎnku do yè Badaa diyie yìenì kèè bíékè nke kénwetí Seii tǎrì, kǝpǝtété kényè ditǎrì detie nkperì bè tu di Kesanə kubakù youú kécuté Beti-Semesi kǝpǝtété Timuna, ¹¹ kǝpǝtété kényè Ekunə kubakù youú, kékónté kényè Sikaanə, kǝpǝtété Badaa tǎrì, kényè Yabunnəyɛrì kékǎǎ mMèditedandee kóò dàméèrì.

¹² Dè ĩkè bíékè kó kumǎnku do tú dàméèrì Mèditedandee kou nwe.

Sudaa botí kəbe tenkè mǎnku nku.

¹³ Kè bèe wété Sudaa botí kəbe tenkè kéduó nKadabu kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nǎkémè Sosuwee. Bè do ò duó nKidiya-Adiba nwe, Adiba do tú Anakiibe yààrì nwe. Kè bè yu dè kó dihéi di mmònni ke tú Ebunə. ¹⁴ Kè Kadebuu beti Anakiibe botí itǎǎti Sesaii kəku nè Aimanni kəku nè Tadimaii kəku, ¹⁵ kéíté Ebunə képi Debii. Bè do yu Debii nè dimònni ke tú Kidiya-Sefee nwe. ¹⁶ Kè Kadebu dǎ: Wèè bo na Kidiya-Sefee m bo ò duó n kóo sapàà nhAkisaa kòo puoke. ¹⁷ Kè Otinniyɛdi Kadabu yǎfũð kou Kenasi biré di pònte, kè Kadebuu ò duó nho kóo sapàà. ¹⁸ Ò tùəkoò dii mǎnni Otinniyɛdi cǝtété kóò nǎké ke dǎ: Wèè mǎo o cice Kadebu ketenkè. Kòo cúténì o sǎmmarímú ĩnkè kòo cice Kadebuu ò beke ke dǎ: A yè mba? ¹⁹ Kòò dǎ: N da báammu, n yè nha m pǎ sibii nsi a n duó nkèè tenkè kubakù cǎnku kè i mǎke menie.

Kè Kadebuu ò duó nde ĩnkè kó sibii nè dè fũð kpesi.

²⁰ Bè duó nkèè tenkè Sudaa botí kəbe.

²¹ Yehèkè yèè bo kubakù cǎnku Edəmmu bè duó nyè Sudaa Nèkefu mièke tú: Kabuseyɛdi nè Edée nè Yakuu ²² nè Kina nè Diməna nè Adadaa ²³ nè Kedesi nè

Asɔɔ nɛ Itina ²⁴ nɛ Sifi nɛ Tedɛmmu nɛ Beadoti ²⁵ nɛ Asɔɔ-Adata nɛ Kediyaoti-Esinɔɔ dɛ tɔ Asɔɔ ²⁶ nɛ Amammu nɛ Semaa nɛ Mɔdada ²⁷ nɛ Asaa-Kadaa nɛ Esibonni nɛ Beti-Padeti ²⁸ nɛ Asaa-Suadi nɛ Bɛerisebaa nɛ yehɛkɛ tɛyɛ yɛɛ dɛ tɔkɛ ²⁹ nɛ Badaa nɛ Iyimmu nɛ Atisemmu ³⁰ nɛ Editodadi nɛ Kesiidi nɛ ɔdimaa ³¹ nɛ Sikidaki nɛ Madimanaa nɛ Sannaa ³² nɛ Debaoti nɛ Sidimmu nɛ Ainni nɛ Dimɔɔ, kɛ dɛɛ wɛnnɛ yehɛkɛ sipɛsɛdɛ nɛ yɛwɛi nɛ sihɛkɛsɛ sɛi dɛ tɔkɛ.

³³ Kubiriku kɔ yeyɛtɛ tu: Esitaɔdi nɛ Sodaa nɛ Asena ³⁴ nɛ Sanɔɔa nɛ Ākanimmu nɛ Tapua nɛ Enammu ³⁵ nɛ Yadimuti nɛ Adudammu nɛ Sokoo nɛ Asekaa ³⁶ nɛ Sadaimmu nɛ Aditaimmu nɛ Kededaa nɛ Kedeotaimmu, kɛ dɛɛ wɛnnɛ yehɛkɛ tɛpɛitɛ nɛ yɛnɔɔ nɛ sihɛkɛsɛ sɛi dɛ tɔkɛ. ³⁷ Senaa nɛ Adasaa nɛ Mikidadi-Kadi ³⁸ nɛ Dideanni Misipee nɛ Yokiteyɛɛdi ³⁹ nɛ Dakiisi nɛ Bosikati nɛ Ekunɔɔ ⁴⁰ nɛ Kabonni nɛ Damasɔ nɛ Kitidiisi ⁴¹ nɛ Kededoti nɛ Beti-Dakɔɔ nɛ Damaasi nɛ Makedaa. Kɛ dɛɛ wɛnnɛ yehɛkɛ tɛpɛitɛ nɛ yɛkuɔ nɛ sihɛkɛsɛ sɛi dɛ tɔkɛ. ⁴² Dibunaa nɛ Etɛɛ nɛ Asɔɔ ⁴³ nɛ Ifita nɛ Asena nɛ Nesibu ⁴⁴ nɛ Keidaa nɛ Akisibu nɛ Madesaa. Kɛ dɛɛ wɛnnɛ yehɛkɛ yɛwɛi nɛ sihɛkɛsɛ sɛi dɛ tɔkɛ. ⁴⁵ Nɛ Ekunɔɔ, nɛ o cɛkarɛ nɛ sihɛkɛsɛ sɛi dɛ tɔkɛ, ⁴⁶ kɛtɔtɔtɛ Asidoti nɛ yehɛkɛ yɛɛ ɔ tɔkɛnɛ kɛ sokɛ Ekunɔɔ nɛ Mɛditedandee kɔ dɛmɛɛrɛ dɛ cuokɛ. ⁴⁷ Asidoti nɛ Kasaa dɛ kɔ yɛcɛkarɛ nɛ sihɛkɛsɛ sɛi dɛ tɔkɛ kɛtɔkɛ Esibiti kɔ kukɔ nnɛ dɛmɛɛrɛ Mɛditedandee kou.

⁴⁸ Yetɔrɛ kɔ yehɛkɛ tu Samii nɛ Yatiidi nɛ Sokoo ⁴⁹ nɛ Danna nɛ Kidiya-Sanna, bɛ do di nyu kɛ tɔ Debii. ⁵⁰ Nɛ Anabu nɛ Esitemmɔa nɛ Animmu ⁵¹ nɛ Kosenni nɛ Onɔɔ nɛ Kido. Kɛ dɛɛ wɛnnɛ yehɛkɛ tɛpɛitɛ nɛ dimɔɔ nɛ sihɛkɛsɛ sɛi dɛ tɔkɛ. ⁵² Adabu nɛ Dumaa nɛ Esehɔɔ ⁵³ nɛ Yanummu nɛ Beti-Tapuaa nɛ Afeki ⁵⁴ nɛ Ummuta nɛ Kidiya-Adiba bɛ do yu di kɛ tɔ Ebunɔɔ nɛ Siyɔɔ, kɛ dɛɛ wɛnnɛ yehɛkɛ yɛwɛi nɛ sihɛkɛsɛ sɛi dɛ tɔkɛ. ⁵⁵ Maɔɔ nɛ Kadimɛɛdi nɛ Sifi nɛ Yuta ⁵⁶ nɛ Sisedɛɛri Yokindeammu nɛ Sanɔɔa ⁵⁷ nɛ Kayɛɛ nɛ Kibea nɛ Timuna, kɛ dɛɛ wɛnnɛ yehɛkɛ tɛpɛitɛ nɛ sihɛkɛsɛ sɛi dɛ tɔkɛ. ⁵⁸ Adudi nɛ Beti-Sudi nɛ Kedɔɔri ⁵⁹ nɛ Madati nɛ Beti-Anɔti nɛ Editekonni. Kɛ dɛɛ wɛnnɛ yehɛkɛ yɛkuɔ nɛ sihɛkɛsɛ sɛi dɛ tɔkɛ. ⁶⁰ Kidiya-Baadi, bɛ do yu di Kidiya-Yeadimmu nɛ Dabaa, kɛ dɛɛ wɛnnɛ yehɛkɛ yɛdɛɛ nɛ sihɛkɛsɛ sɛi dɛ tɔkɛ.

⁶¹ Dikpɔɔ kɔ yehɛkɛ: Beti-Adaba nɛ Midinni nɛ Sekaka, ⁶² Nibesɔɔ mukɔkɔ nkɔ diheɛ nɛ Ā-Kedii. Kɛ dɛɛ wɛnnɛ yehɛkɛ yɛkuɔ nɛ sihɛkɛsɛ sɛi dɛ tɔkɛ.

⁶³ Sudaa boti kɔbɛ do i na kɛbeti Sebusiibe bɛ do bo Sedisadɛmmu, kɛ bɛ kpɔɔ bo bɛ cuokɛ nɛ yienni.

16

Bɛ duɔmmɛ Efadayimmu kɔbɛ bɛ kɔ ketenkɛ

¹ Bɛ do tɔɔ tɛtɛ kɛduɔ nkɛɛ tenkɛ Sosɛfu yaabi kɛ mɔnku do tɔ: Suditɛɛ kubakɔ cɔnku diyɛ yɛni kɛɛ biɛkɛ Sedikoo takɛ meniɛ nyɛni dɛ kɛ tɔ diheɛ kɛ kumɔnkuu pɛɛtɛ Sedikoo kɛta dikpɔɔ Betɛɛdi tɔrɛ tempɛ, ² kɛpɛɛtɛ kɛnwɛti Duusi, kɛyɛnnɛ Atadoti, Adikiibe cie, ³ kɛpɛɛtɛ kɛcɛtɛ dɛ iikɛ Yafedetiibe cie, kɛsɛnnɛ Beti-Onɔɔ nɛ Kesɛɛ, kɛkɔɔ mɛditedandee. ⁴ Sosɛfu yaabi Manansee nɛ Efadayimmu bɛ kɔ ketenkɛ nkɛ.

⁵ Efadayimmu boti kɔbɛ tenkɛ mɔnku tɔ: Atadoti-Adaa kubakɔ cɔnku diyɛ yɛni kɛɛ biɛkɛ, kɛtɔkɛ Beti-Onɔɔ yuu. ⁶ Kuɔ pɛɛtɛ kɛ tɔkɛ Mɛditedandee kubakɔ yɔ biɛkɛ, kɛ yɛ Mikimbɛta takɛ diyɛ yɛni kɛɛ biɛkɛ, kɛ wɛtɛnnɛ Taanati-Sidoo kɛ pɛɛtɛ kɛ kɔtɛ Yanandoa, ⁷ Kɛ pɛɛtɛ kɛ kɔtɛ Atadoti nɛ Naada, kɛ yɛ Sedikoo kɛ tɔkɛ Suditɛɛ. ⁸ Kuɔ itɛ Mikimbɛta iikɛ Tapua, kɛ tɔkɛ Kana kɔ kukɔ nkɛ ta Mɛditedandee. Efadayimmu boti kɔbɛ tenkɛ nkɛ. ⁹ Kɛ bɛ bɛ yɛ yehɛkɛ nɛ sihɛkɛsɛ sɛi bo Manansee boti kɔbɛ tenkɛ miekɛ. Yɛ mɔnku do ditɛ kukɔ nku kɛ kumɔnku tɛkɔ ntɔ dɛmɛɛrɛ Mɛditedandee kou. ¹⁰ Bɛ i mbɛti

Kannahā kabe bèè bo Kesee, Efadaimmu botí kabe cuokè kè bè kpaá bo nè yíenní, ke pĩ muheikèntōmmú.

17

Bè duómmè Manansee kabe tábè be kó ketenkè

¹ Bè do duómmu Manansee Sosefu kóo po kabe be kó ketenkè. Bè do niité kéduómmu Makii okpàriteu, Manansee kóo po Kadaadi cice. Bè do bè duó nKadaadi nwe nè Basāā, Suditēē diyìè yìèní kèè bíékè. ² Bè do duómmu Manansee botí kabe tábè be kó ketenkè. Bè do tú Abiesee nè Edeki nè Dasiidiyēēdi nè Sisemmu nè Efee nè Semidaa nè Manansee Sosefu bire botí kabe.

³ Manansee bire do tú Makiidi, kè Makiidi kperè ntú Kadaadi, kè Kadaadi kperè ntú Efee, kè Efee kperè ntú Sodofadi. Sodofadi do pié initipobí maa ndi. Nte i yetè: Mada nè Naa nè Okuda nè Midikaa nè Tidisaa. ⁴ Kè bèè kote kēsōnté Edeasaa, ikuó niùtì nè Nunni bire Sosuwee, nè Isidayeeribe kó bekótibè ke dò: Tì Yìè nKuyie ndo nàkēmu Mōyiisi ke dò wè ti duó nti kó ketenkè ò duómmè ti botí kabe benitidaabè.

Kè bèè bè duó mbe kó ketenkè kéndōnnè ti Yìè nKuyie ndo tì nàkēmè Mōyiisi. ⁵ Kè bèè duó Manansee botí kabe yehékè tepíitè kényiēnè Kadaadi nè Basāā yèè bo Suditēē diyìè yìèní kèè bíékè. ⁶ Bè do í duó mManansee botí kabe benitidaabè maa ndi ketenkè, bè do duónnèmu benitipòbè. Kadaadi do tú Manansee yaàbí tenkè nke.

⁷ Manansee kó kumànkú do keté Asee nwe kētuòke Mikimbetaa Sisemmu diyìè yìèní kèè bíékè, kétúóté Mikimbetaa kētuòke Tapua kubakù cānku bíékè, ⁸ Dè kó kutempē ndo tú Manansee botí kabe kaku nku, kè nè duó nTapua diheì diì bo be tenkè mǎnku Efadaimiibe. ⁹ Kè be tenkè mǎnkuu pēēté kētuòke Kana kó kukó. Yehékè yèè do bo kukó mbakù cānku bíékè do tú Efadaimiibe kpeye nye, kè yè mbo Manansee kabe kó ketenkè mieke, kè ye mǎnku ndírínè kukó nkékote keta dāmēērì. ¹⁰ Kè Efadaimiibe nte kubakù cānku kè Manansee kabe te kuyou, kè dāmēērì Meditedandee tú be mǎnku diyìè yìèní kèè bíékè kaku. Kè Asee botí kabe te kuyou diyìè taà kèè bíékè. Kè Isakaa te kucānku diyìè yìèní kèè bíékè. ¹¹ Kè bèè duó nyIsakaa nè Asee kó yehékè mayè Manansee yèè tú: Beti-Seanni, Ibedeammu nè Doo nè Ā-Ndoo nè Tanaki nè Mekidoo nè sihekesí sù dè tóké. Doo kó kutempē nku. ¹² Manansee kabe me nyí nna kébeti Kannahā kabe bèè do bo dè kó yehékè kè bè nkpaá dè bo. ¹³ Kè Isidayeeribe kpenke, bè me nyí nna kébeti Kannahā kabe ke nè bè pīnné muheikèntōmmú.

¹⁴ Kè Sosefu botí kabee kote Sosuwee borè kóò beke ke dò: Tì Yìè nKuyie nti dōò mesàà nkè ti sū mediè, dè yīme kaa ti duó nkutempē nkumaa?

¹⁵ Kè Sosuwee bè tēnné ke dò: Kè di sūū nke Efadaimmu tāri í di sànnè, kōtenè Pedisiibe nè Defaiibe kó dikpàà kékúútí.

¹⁶ Kè Sosefu botí kabee ò tēnné ke dò: Ditāri í ti sànnè, Kannahā kabe bèè bo kubiriku bè mǎkemu sikipàrisēī timátì kpesi nè Beti-Seanni kabe nè sihekesí kabe nè Sisedēēdi biriku kabe.

¹⁷ Kè Sosuwee náké Sosefu yaàbí Efadaimmu nè Manansee botí kabe dikéè bèè bo diyìè taà kèè bíékè ke dò: Di sūmu ke kpeñni di í dò nkémme kutempē nkumaa. ¹⁸ Di yóó tiekemu yetārè ñnkè kó titúútì kè tì kùútì, bá Kannahā kabe me nkpeñnimè ke mǎke sikipàrisēī timátì kpesi, di yóó bè namu ké bè bèti.

18

Bè tǎāmè tété kéduó nyibotí ò kpaá i kó ketenkè

¹ Kè Isidayeeribe na ibotí kédeè kētí nSidoo kécónnè ti Yìè nKuyie ntaummè tou. ² Kè ibotí iyiekè nkpaá Isidayeeribe mieke ò mu nyí pèté i tenkè. ³ Kè

Sosuwee dò: Dè yó nkááké de kè dí tieke ti Yiè nKuyie ndi yèmbè tũ nkù di duó nkèè tenkè? ⁴ Tãáténè di botí mieke benitibè bètããti, bètããti, kè m bè tã nkè bèe paaté yehékè káyà be karè kéwētení kè n náké. ⁵ Bè yóó yè toté kuce mēyiekè ndi. Kè Sudaa kabe nkpaá be tenkè kubakù cānku, kè Sosefu kabe mbo kuyóú. ⁶ Kè dí yè wāri yè dōmmè yeyiekè ke dèè dí katení kè n náké, kè n yè tãũ tété ti Yiè nKuyie nyìkè. ⁷ Defii wuò nkabe í yó mmake ketenkè, bè yó mpí ti Yiè nKuyie ntōmmú mmu. Kadiibe nè Dubenniibe nè Manansee botí kabe dikée, Mōyiisi Kuyie nkóo tōnti bè duómmu be tenkè Suditēē diyìè yìèni kèè bíékè.

⁸ Kè bè tãáté bèè nìtibè nkāri kè Sosuwee bè náké ke dò: Katenè képaaté diheì weti weti kéwētení kè n náké di dōmmè. Kè n tãũ tété ti Yiè nKuyie nyìkè die nSidoo ké di totí ketenkè.

⁹ Kè bèe kote kéce nyehékè yemou káyè wāri yeyiekè kéwētení Sidoo Sosuwee borè. ¹⁰ Kè Sosuwee tãũ tété ti Yiè nKuyie nyìkè kētotí Isidayeribe yehékè.

Bè duómmè Bensamē kabe be tenkè

¹¹ Kè bèe tãũ tété kéketé kéduó mBensamē botí kabe be tenkè kè bè nsoké Sudaa botí kabe nè Sosefu botí kabe be cuokè. ¹² Kè kumānkuu íté Suditēē bakù youú bíékè kētuake Sedikoo bakù youú, káyēnnè yetārè diyìè taà kèè bíékè, képēēté kētuake Beti-Afenni kpáà. ¹³ Kè bèe pēēté de borè kētuake Duusi kubakù cānku bíékè bè yu de ke tú Betēdi, kēnsoké kētuake Atadooi-Adaa ditāri ĩnkè Beti-Onoo fũò kubakù cānku. ¹⁴ Kè kumānkuu kónté ditāri ìkè kéwetinné kubakù cānku, kētuake Kidiya-Baadi bè tu de Kidiya-Yeadimmu, Sudaa botí kabe tenkè. De ìkè kó kumānku do de nkááké.

¹⁵ Kè kubakù cānku bíékè kó kumānku kuu íté Kidiya-Yeadimmu kéwetinné Kasēē kētuake Nefutoa sibií borè, ¹⁶ képēēté kécúté Inōmmu biriku tārì pēri. Defaimmu biriku kubakù youú bíékè, képēēté Sebusiibe tārè kécúté kētuake Ā-Dokedi, ¹⁷ kékónté kéwetinné kubakù youú Ā-Semesi, kētuake Kedidoti Adu-mimmu tennì ìkè, képēēté kécúté kētuake Dubenni bire Bohāā tārì. ¹⁸ Kè kùu pēēté kédeke ditāri kécúté Suditēē biriku, ¹⁹ képēēté kékote Beti-Okadaa tārì bakù youú, képēēté kētuake dāmēèrì mukókúó nkou bakù youú Suditēē ò ta dè. Kubakù cānku bíékè kó kumānku nku. ²⁰ Kukó nSuditēē kuù do tú kumānku diyìè yìèni kèè bíékè.

Bensamē kabe tenkè mánku do de ntú.

²¹ Bensamē kabe ekè do tú: Sedikoo, Beti-Okadaa, Emeki nè Kesisi. ²² Beti-Adaba nè Semadaimmu nè Betēdi. ²³ Afimmu nè Padaa nè Odidaa ²⁴ nè Kefaa-Amōnai nè Ofinii nè Kebaa kè dèe wēnné yehékè tepíítè nè yèdèè nè sihekesí sù dè tòké. ²⁵ Kabaāō nè Damaa nè Bedōti ²⁶ nè Misipee nè Kefidaa nè Mōsaa ²⁷ nè Dekemmu nè Idipeyēdi nè Tadadaa ²⁸ nè Sedaa nè Edefu nè Sebusiibe kó diheì, bè yu di ke tú Sedisademmu nè Kibea nè Kidiya. Kè dèe wēnné yehékè tepíítè nè yènáà nè sihekesí sù dè tòké.

Bensamē kabe kó ketenkè nke memme.

19

Bè duómmè Simmēōō kabe be tenkè

¹ Kè bèe tãũ tété mēdérímè kéduó nSimmēōō kabe ketenkè kè kè mbo Sudaa kabe kake cuokè. ² Yee ekè tu Beerisebaa kpēye nè Sebaa nè Mōdadaa ³ nè Asaa-Suadi nè Badaa nè Esemmu ⁴ nè Editodadi nè Betudi nè Ōdimaa ⁵ nè Sikidaki nè Beti-Madikaboti nè Asa-Susa ⁶ nè Beti nè Debaoti nè Saduwā. Kè dèe wēnné yehékè tepíítè nè yètããti nè sihekesí sù dè tòké, ⁷ nè Ainni nè Ā-Dimōnni nè Etee nè Asāā. Kè dèe wēnné yehékè yènáà nè sihekesí sù dè tòké, ⁸ kētuakenè Badati-Bēdi nè Damati-Nēkefu. Simmēōō kabe tenkè nke. ⁹ Simmēōō kabe tenkè do soké Sudaa kabe kake cuokè nke, ke yé Sudaa kabe tenkè do bè deummu mediè.

⁴⁹ Isidayeeribe totí dīi mōnni ketenkè kédeé kéduó Nunni bire nSosuwee o kòke be cuokè. ⁵⁰ Bè do dōò ti Yiè nKuyie ndo béi ntì nti, kóò duó nhò dō dīi èi: Timinati-Sedaa Efadaimmu tārì ìnkè kòò wēte ké dè maá dihéi kémbo.

⁵¹ Ikuó nùtì Edeasaa nè Nunni bire nSosuwee nè Isidayeeribe kó bekótíbè bè do tǎū tété nwe Sidoo ti Yiè nKuyie nyìkè ku tou borè, kètótì benitìbè ketenkè kédeé.

20

Bè tǎātémè yesòrè kó yehékè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee ké dō: ² Náké Isidayeeribe kè bèe tǎāté yesòrè kó yehékè n do náké Mǎyiisi yèè kpéi nkòò di náké. ³ Kòò mǎu nùtè ò yeténè kòò kùò onitì, wèe coké kéta de kó yehékè kó òmari, kéyenténè wèè dō képeite. ⁴ Wèe nùtè ò yeténè kòò tùòkoo de kó dihéi wèe cómmú dibòrì kénáké behekènkótíbè dèè dōò, kè bèe ò cǎuté kóò benke ò yó mborè be cuokè. ⁵ Kòò kùò wèe kou ò bèti ké bo peite bè báá wè nhò duó, ké yé o nùtè tèè ò yetémmè, bè do í mǎke timati. ⁶ Wè mbo de kó dihéi kè ditǐnni yà ò bekénè, kòò mbo kè ikuó nùtì dièwè wèè pǐ mmutǎmmú de kó òmōnni kòò ku. De mōnni ndi ò bo namè kéwète o èi ò do coké ndi, kémbo o cǐtè.

⁷ Kè bèe tǎāté Kedesi Kadidee miéke nè Nefutadii tārì nè Sisemmu Efadaimmu tārì, nè Kidiya-Adiba bè tu di Ebunǎo Sudaa tārì. ⁸ Kè bèe tǎāté Suditèè yàà Sedikoo diyìè yìèní kèè bíékè: Besèe Dubenni kòbe tǎdànkù dikpàà, Damǎo Kadaadi miéke Kadi kòbe tenkè nè Kodanni Basāa miéke Manansee kòbe tenkè. ⁹ Yehékè yie nye bè do tǎnkémè Isidayeeribe kpéi nnè bepòòbè bèè bo be cuokè be kpéi. Kòò mǎu nùtè ò kpeténè kòò kùò onitì wèe coké kéta kéyenténè wèè dō képeite. Bè báá ò kùò kè ditǐnni í ò bekénè.

21

Bè duómmè yehékè Defiibe

¹ Kè Defiibe kǎte kǎyà ikuó nùtì dièwè Edeasaa nè Nunni bire Sosuwee nè Isidayeeribe kó bekótíbè, ² kóò náké Sidoo Kannahāā èi ké dō: Ti Yiè nKuyie ndo náké Mǎyiisi ké dō: Dí ti duó nyehékè ti yó mborè nè ti yó ncēmǎu dè ti wūǎ.

³ Kè Isidayeeribe tǎāté be tenkè miéke yehékè mayè nè bè yó ncēmǎu dè be wūǎ ké bè duó nkéndōnnè ti Yiè nKuyie ntì béimǎ.

⁴ Kè bèe tǎū tété Keatiibe Defiibe miéke, kè Anǎo kòbe pété yehékè tepítè nè yètǎati yèè bo Sudaa nè Simmèǎǎ nè Bensamèe be tenkè miéke. ⁵ Kè bèe tǎū tété kè Keatiibe pété be tenkè Efadaimmu nè Danni nè Manansee kòbe dikéè be tenkè miéke, diyìè taà kèè bíékè. ⁶ Kè bèe tǎū tété kè Kerisonni kòbe pété yehékè tepítè nè yètǎati yèè bo Basāa Isakaa nè Asee nè Nefutadii nè Manansee kòbe dikéè be tenkè miéke. ⁷ Kè Mèdadi kòbe pété yehékè tepítè nè yèdéè yèè bo: Dubenni, nè Kadi nè Sabunǎo be tenkè miéke. ⁸ Isidayeeribe do tǎū tété kéduó nyèè ekè nye Defiibe nè be wūǎ yó ncenti dè, kéndōnnè ti Yiè nKuyie ndo ti nákémè Mǎyiisi kòò bè náké.

⁹ Nte bè duó nyèè ekè Sudaa kòbe nè Simmèǎǎ kòbe ye kó yeyètè: ¹⁰ Bè do tǎū tété Anǎo boti kè Keatiibe Defii yaábì iì pété ketenkè meketimè. ¹¹ Kè bèe bè duó Kidiya-Adiba bè tu di Ebunǎo Sudaa tārì nè be wūǎ yó ncenti dè. Adiba tu Anakiibe yààrì nwe. ¹² Kè Yefundee bire Kadebu nte dihéi dièrì kó depaa nnè de kó yehékè. ¹³ Kè bèe duó nyikuó nùtì Anǎo kòbe Ebunǎo èi kè di ntú di sòrè kó dihéi Dibunaa, ¹⁴ Nè Yatiidi nè Esitemǎa ¹⁵ nè Onǎo nè Debii ¹⁶ nè Ainni nè Yuta nè Bèti-Semési, kè dèe wènné yehékè dièyè yèwèi nè be wūǎ yó ncenti dè, kè yè bo Sudaa nè Simmèǎǎ tenkè miéke. ¹⁷ Bensamèe kó ketenkè miéke, kè bèe bè duó nKabaǎ nè Kebaa ¹⁸ nè Anatǎti nè Adimōnni, kè dèe wènné yehékè dièyè yènáà nè

bɛ wũɔ́ yó ncentì dè. ¹⁹ Kè Anɔɔ kɔbɛ ikuó nìùbè èkè diɛyè wɛnné yemɔu tɛpítè nè yètããtì nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè.

²⁰ Kè bɛɛ tãũ tété kè Keatiibɛ tɔbɛɛ pété yehékè Efadaimmu tenkè miɛkɛ. ²¹ Kè bɛɛ bè duó nSisemmu nè Kesɛɛ ditãrì ìnkè kó yehékè, kè yè ntú yèsòrè kpɛyɛ. ²² Kibusaimmu nè Beti-Onɔɔ, kè dɛɛ wɛnné yehékè diɛyè yènàà nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè. ²³ Danni kó kɛtenkè miɛkɛ, kè bɛɛ bè duó nyehékè diɛyè yènàà nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè: Editekee nè Kibetɔɔ, ²⁴ Ayanɔɔ nè Kati-Dimɔɔ. ²⁵ Manansee kɔbɛ dikéè kó kɛtenkè miɛkɛ kè bɛɛ pété yehékè diɛyè yèdɛɛ: Tanaki nè Ibedeammu nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè. ²⁶ Kè dɛɛ wɛnné demɔu yehékè diɛyè tɛpítè nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè. ²⁷ Kè bɛɛ duó nKerisonniibɛ yehékè diɛyè yèdɛɛ nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè, Manansee kɔbɛ dikéè kɔbɛ tenkè miɛkɛ nke bè do yè mbè duómme yèè tu: Kodanni wèè bo Basãã miɛkɛ kòo ntú disàrì kó dihèi nè Besetadaa. ²⁸ Isakaa kó kɛtenkè miɛkɛ, kè bɛɛ bè duó nyehékè yènàà nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè, yèè tu: Kisiyɔɔ nè Dabedati ²⁹ nè Yadimuti nè Ā-Kanimmu. ³⁰ Asɛɛ kó kɛtenkè miɛkɛ kè bɛɛ bɛ duó nyehékè yènàà nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè yèè tu: Misadi nè Abudonni ³¹ nè Edikaki nè Deɔbu. ³² Nefutadii kó kɛtenkè miɛkɛ kè bɛɛ pété yehékè diɛyè yètããtì yèè tu Kedesi dii bo Kadidee kó kutempɛ mmieɛkɛ nè Amɔti-Dɔɔ nè Katanni kè yè ntú yèsòrè kpɛyɛ nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè. ³³ Kè Kerisonniibɛ kó yehékè diɛyè yemɔuu wɛnné tɛpítè nè yètããtì nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè.

³⁴ Kè Defii kɔbɛ sɔmbɛ, Medadii kɔbɛ kè bɛɛ bè duó nyehékè yènàà nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè Sabunɔɔ tenkè miɛkɛ yèè tu: Yokindeammu nè Kaditaa ³⁵ nè Dimuna nè Naadadi. ³⁶ Dubenni kó kɛtenkè miɛkɛ kèè bo Suditɛɛ diyè yìenì kèè bíékè ke wetí Sedikoo, kè bɛɛ bè duó nyehékè yènàà nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè yèè tu: Besɛɛ èi dii bo tɛdɔntɛ ke tú disàrì kó dihèi nè Yaasi èi, ³⁷ nè Kedemɔti nè Mɛfaa. ³⁸ Kati kó kɛtenkè miɛkɛ kè bɛɛ bè duó yehékè diɛyè yènàà nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè yèè tu: Damɔti dii bo Kadaadi tempɛ nke tú disàrì kó dihèi nè Maanaimmu ³⁹ nè Esibonni nè Yasɛɛ. ⁴⁰ Bè tãũ tété kèduó Medadi kɔbɛ yèè èkè wɛnné yemɔu tɛpítè nè yèdɛɛ ndi.

⁴¹ Bè duó nyèè èkè Defiibɛ bɛ kɔbɛ cuokè do bo yemɔu sipísìnàà nè yèni ndi, nè bɛ wũɔ́ yó ncentì dè. ⁴² Bá dii èi do mɔkɛmu iwũɔ́ yó ncentì dè.

⁴³ Kè ti Yiè nKuyie nduó nyIsidayɛɛribɛ kù do yɛ nkù yóó duó nkèè tenkè bɛ yembè. Kè bɛɛ kari kémbo. ⁴⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbè òmpùnne kéndònnè kù do nàkémè bɛ yembè kè bɛɛ na bɛ dootitɔbè bɛmɔu kénkari bè dómè, bá òmòu í mbè daati ⁴⁵ Ti Yiè nKuyie ndo nàké tìnti Isidayɛɛribɛ kè tì dɔɔ timɔu bá tìmatì í nsùò.

22

Kukó nSuditɛɛ kó diyàà kɔbɛ wɛtɛnìmè bɛ tenkè

¹ Kè Sosuwee yú Dubenniibɛ nè Kadibɛ nè Manansee kɔbɛ dikéè, ² kè bè nàké ke dɔ: Di yiemmu Mɔyiisi ti Yiè nKuyie ntɔntì di nàké tì, ke yie n kpɛti timɔu ke dɔɔ n yɛ mmù. ³ Di í yóu di kɔbɛ diyè mari nè yíennì ke tũnne di Yiè nKuyie ndi nàké tì. ⁴ Di mmònnì ti Yiè nKuyie nhòmpùmmu di kɔbɛ kéndònnè kù do bè nàkémè, kònnè di èkè ti Yiè nKuyie ndo nàké ku tɔntì Mɔyiisi kòo di duó nyè Suditɛɛ yáa. ⁵ Mpínnè ti Yiè Kuyie ntannò mɛsàa nnè ku kuó, ku tɔntì Mɔyiisi do di nàké tì. Ndónè ti Yiè nKuyie nkéntũ nku kó kucɛ, ke yíé nku kpɛti, ke kù taunè, ke pĩ nku tómmú nè di yèmmè mɛmɔu nè di wɛrímú mumɔu.

⁶ Kè Sosuwee bè pã Kuyie nkó mɛsàa nkéduó nkè bɛɛ kũũ mbɛ cɛĩ. ⁷ Mɔyiisi do duómme Manansee kɔbɛ dikéè bɛ kó kɛtenkè Basãã miɛkɛ. Kè Sosuwee duó mManansee kɔbɛ dikéè sɔnni bɛ tenkè bɛ tebiĩ cuokè, Suditɛɛ dɛ ìikè bíékè. Kè Sosuwee bè pã Kuyie nkó mɛsàa nkéduó nkè bè bo kò. Kòo bè nàké ke dɔ: ⁸ Di éimu di dootitɔbè kè dè sũ: Iwũɔ́ péu, nè mɛsɔɔ nè timátì péitì nè mɛbiɛrimɛ nè timátì nè tiyààtì. Túóténè dɛ kékònnè nè di tebiĩ kè di totí.

Bè maámè diwũstònni Suditēē také

⁹ Kè Dubenniibe nè Kadiibe nè Manansee kàbe dikée ité kényó Isidayeeribe tóbè Sidoo Kannahāā kéwēte Kadaadi. Ti Yiè nKuyie ndo náké ku tǎnti Mǎyiisi kòo bè duó nkèè tenké. ¹⁰ Bè tũðke dii mǎnni Suditēē ke kpaá bo Kannahāā tempē nkémaá diwũstònni dièrì mari Suditēē také. ¹¹ Kè Isidayeeribe tóbè keè bè tumè Dubenniibe nè Kadiibe nè Manansee kàbe dikée maá diwũstònni kukó nSuditēē be kó diyáa Kannahāā tempē mmieke.

¹² Isidayeeribe tóbè ti kèè mēmmē kǐtí nSidoo ke bo bè dokénè. ¹³ Kè bèè tǎ mPinaasi ikuó niùti Edeasaa biré, Kadaadi Dubenniibe nè Kadiibe nè Manansee kàbe dikée borè. ¹⁴ Kè Isidayeeribe kó bekótibè epíitè ò cíe, oniti òmáa òmáa bá kùu wuǎ mmieke. Bá wè ò do tú wèè baké wènwè o wuǎ. ¹⁵ Kè bèè kǎte Kadaadi Dubenniibe nè Kadiibe nè Manansee kàbe dikée borè ké bè náké ke dò: ¹⁶ Isidayeeribe tǐnni dimǎu tu: Dè yǐmē kè di cààrè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù ke yete ku kpeti yíe nke kù bǔtínné ke maá dimáa diwũstònni. ¹⁷ Ti do cààrēmè ti Yiè nKuyie mPeǎ kè Kuyie mpoté kù nǐtìbè, kè de kó mucǎntimu kpaá bo nè yíenní, dè í sànnàa? ¹⁸ Dè dòmmē kè di bǔtínné Kuyie nyíe nke yete ku kpeti? Ku mieke naa yóó peike Isidayeeribe bēmǎu ndi. ¹⁹ Kè di yēmmè dò ti Yiè nKuyie nyí pǎnsìrì di kó ketenkè, kǎtēnní ti kǎke mieke, ti Yiè nKuyie ntou borè kéwáa nkētenké. Di báa bǔtínné ti Yiè nKuyie nké ti yatēnè, kémaá diwũstònni tǎrì ké nti ēēnnè. ²⁰ Akāā Sedaa yaábire dǎd dii mǎnni mēyēi nke tũóté ti Yiè nKuyie ndo yē mbè báa tũóté dè. Di yému ke dò nku mieke do peike Isidayeeribe bēmǎu ndi, wèè do í ku omáa ò cààrēmè kpéi.

²¹ Kè Dubenniibe nè Kadiibe nè Manansee kàbe dikée tēnné Isidayeeribe tǎnni bè ke dò: ²² Ti Yiè nKuyie nkùu baké dēmǎu, kù yému mùu te kè ti dǎd miē nkè Isidayeeribe yóó ti yǐtè, kè ti kù bǔtínnému ke kù cààrè kù ti kuǎ yíe. ²³ Kè ti yete ti Yiè nKuyie nkpeti nti ke maá timáa diwũstònni ke bo nkǎu iwũǎ ke tuò nke pǎa ntidiiti, ke kǎu iwũǎ metaummè kpēyi, ti Yiè nKuyie nti poté. ²⁴ Ti mē dǎd ke yē ti yǐkùmmè di bí naa bo náké mēmmē ti kpēyi diyíe mari ke dò: Ìmmē wēnnímè bo dǐndi nè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù di cuokè? ²⁵ Ti Yiè nKuyie nhǎnnému Suditēē kòò tu kumǎnku, di í kǎké ti Yiè nKuyie nkó mutǎmmú mamù mieke. Dè bo na kēnte kè ti bí yóu ti Yiè nKuyie. ²⁶ Dè te kè ti maá diwũstònni, ti í di maá ke bo nfeu iwũǎ ti Yiè nKuyie nyoo ti nkù pǎa ntidiiti. ²⁷ Ti di maá kè di bo benke ti taumè mme nè dǐndi, ke dò ntínti nè dǐnni nè ti yaábí ti mǎke kuce ke bo mbáa nti Yiè nKuyie, nke nkù feu iwũǎ ke tuò nku wũstònni ìnkè, ke kù feu metaummè kpēyi. Dè mǎnni di bí báa na kénáké ti kpēyi ke dò ì í mǎke kuce ke bo nkǎké ti Yiè nKuyie nkàbe mieke. ²⁸ Ti yēmmè dò nkè bè naa ti bēi nti borè yoo ti yaábí bo dè, ti dò: Nte ti cicebè maá dii wũstònni ti Yiè nKuyie. Bè í di maá ke bo nkǎu iwũǎ Kuyie nke tuò nyoo bè nkù pǎa ntidiiti, bè di maá kè di bo benke ti taumè mme nè dǐndi. ²⁹ Ti í di maá ke bo yete ti Yiè nKuyie nke kù bǔtínné yíe, ti í di maá ke bo nkǎu iwũǎ ke tuò nke kù pǎa ntidiiti, yoo ke kù feu iwũǎ. Ti í dǎ kénfeu iwũǎ kupíkù tǎkù makù ke yóu ku wũstònni dii bo ku cǐtè.

³⁰ Kè ikuó niùti Pinasi nè Isidayeeribe kó bekótibè nè bèè baké iwuǎ nkè bèè keè Dubenniibe nè Kadiibe nè Manansee kàbe dikée bēi nti kè dèè bè narike. ³¹ Kè Edeasaa biré Pinasi ikuó niùti bēi nke dò: Ti banté di mǎnni ke dò nti Yiè nKuyie mbo ti cuokè ke yē di í kù cààrēmè ke kù mieke bo peike Isidayeeribe.

³² Kè Edeasaa biré Pinasi ikuó niùti nè Isidayeeribe kó bekótibè kè bèè cau nDubenniibe nè Kadiibe kǐté Kadaadi kékò nKannahāā Isidayeeribe borè ké bè náké. ³³ Kè Isidayeeribe keè bè náké ti késǎnte ti Yiè nKuyie nke tǎnke í mbáátí ke bo dokénè Dubenniibe nè Kadiibe. ³⁴ Kè Dubenniibe nè Kadiibe

dò: Diwũstònni dii ndii benkú kedò nti Yiè nKuyie ntu Kuyie nké di yu ke dò Dibenkèrì.

23

Sосуwee yàúkùnnemè benitibè kònti mesomme

¹ Kè ti Yiè nKuyie nteennè Isidayeeribe ké bè dɛɛtɛnɛn bè dootitabè kè dɛɛ mɔnte mediè nkè Sosuwee kóté mediè, ² kéyú Isidayeeribe kó bekótibè nè bekpàatibè nè bebeémbè nè bebaatibè, ké bè nàké ke dò: N kótému mediè. ³ Di yàmu ti Yiè nKuyie ndòò dè ibotí imɔu, kù kpa ndii kó dikpànni. ⁴ Di yàmu n tãũmè tété n na bè kó ketenkè nè m mu nyí na be kàke, kèè tu Suditɛɛ diyè yìenì kèè bíékè nè Meditedandee dɛ ìkè bíékè, ke kè ndi totí di botí dòmmè. ⁵ Ti Yiè nKuyie nkuu yóó bè bèti kumómmɔnku, kè bèe coké kédété, kè dí tieke be tenké, kéndonnè kù béimmè. ⁶ Ntɛĩnè kéndòori Mɔyiisi di duó nyii kuó yèmmè imɔu, di báá ì dɛtɛnɛn. ⁷ Di báá kòɛɛnè ibotí ì kpaá di mièke, di bá nfeu be bákè, di bá nyè pàrikunè, di bá nninku ye ìkè ke ye báá. ⁸ Dí ntaunè ti Yiè nKuyie, di kù taunèmè nè yìenní. ⁹ Ti Yiè nKuyie nkuu bèti ibotí dieyi ì kpeñni, bá òmòu í na ke di bàao nè yìenní. ¹⁰ Di mièke onitì òmáa do ɔ mbeti benitibè tekɔupítè nte (1000), ti Yiè nKuyie nkuu kpa ndi kpéi, kéndonnè kù béimmè. ¹¹ Ndakenè dimáa kpéi nke ndó ti Yiè nKuyie. ¹² Kè di me nkù bütinné ke taunè ibotí ì kpaá di cuokè ke puoke be kó besapàmbè, kè bè puoke di kàbe, kè di taunnè ditabè. ¹³ Di nyé ke dò nti Yiè nKuyie nyí yó nsókè ke beti di dootitabè. Bè yó ndò ndi kpéi mmuditimù mmu nè ntimátì dindínti, kéndò nyedá ke di puotì, ke dò nyipo ke kũũ di nuɔ, kè dí kù képaà dihei sàari ti Yiè nKuyie ndi duó ndi. ¹⁴ M mɔnni dii tũake kè m pɛnkè, denennè demɔu pɛnkùmè. Di nyé nè di yèmmè memɔu ke dò nti Yiè nKuyie ndo nàké ti, timatì í sùó, timɔu ti dɔɔmu. ¹⁵ Kù dɔò mèè botí ku náaɛsàatì kù béi nti kù yóó me ndòò kù di cau ntii kpéi ke dí beti ke dí kuɔ dihei sàari kù di duó ndi mièke. ¹⁶ Kè nsà kè di yete ku kpeti, ke nínkú yebakè ìkè ke ye fié iwũɔ, ti Yiè nKuyie mmieke yóó peikemu kè kù di kuɔ bàmbà ndihei sàari kù di duó ndi mièke.

24

Isidayeeribe tãatémè ke bo ntũ nti Yiè nKuyie

¹ Kè Sosuwee yú Isidayeeribe kó iwuɔ nyimɔu nè bekótibè nè bekpàatibè nè bebeémbè nè bebaatibè, kè bèe kote Sisemmu ti Yiè nKuyie nɛfètè. ² Kòò bè nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù tu: Di yembè do bo kukó ndiekù Efadati yáa ndi ke feu yebakè, ke káá nTeda Abarahammu nè Naɔ be cice kó dimɔnni. ³ Kè kùu denneni Abarahammu kukó nyáa kó dihei, kédúò nkòo ce nKannahã omɔu, kè kùu ò duó nyIsaki ke dò: O botí bo sũũ. ⁴ Kè kùu duó nyIsaki Sakɔbu nè Esayuu, kékanne Esayuu Seii tãrì, Sakɔbu nè o bí kè bèe kote Esibiti. ⁵ Kè dè mboní kè kùu tɔnni Mɔyiisi nè Anɔ, kédòò Esibiti kàbe meyei nkédenne di kàbe. ⁶ Kè kùu denneni di yembè Esibiti, kè bèe tuake dàméèrì, kè Esibiti kàbe bè tũnnè nè sinaasɛĩ nè si dèèbè, ké bè nìnte tipènti kóo dàméèrì. ⁷ Kè bèe kuó nkéyú ti Yiè nKuyie nkè kùu ànné dibìnni bembè nè Esibiti kàbe be cuokè, kédúò nkè Esibiti kàbe pɔnté dàméèrì. Di yàmu kù bè dɔòmmè. Dɛ kó difɔnkúò kè di yembè mbo dikpáa mièke kémɔnte. ⁸ Kè kù di kotenè Amariibe tenké kè bè di dokénè, kè kùu duó nkè dí bè na, kè kùu bè kùu di nuɔ mmieke, kè di tieke be tenké. ⁹ Kè Mɔabu kpàatì Badaki Sipɔ birɛ íté ke bo di dokénè kéyú Badammu Beɔ birɛ kòò bo di bɔnté kusínkù. ¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nyete kédúò nkòo di dɔò mesàa, kè kù di dɛɛtɛnɛn Badaki. ¹¹ Kè di sénténì Suditɛɛ kétuoke Sedikoo. Kè Sedikoo kàbe nè Amariibe nè Pedisiibe nè Kannahã kàbe nè Itiibe nè Kidikasiibe nè Efiibe nè Sebusiibe, kè bèe íté ke bo di dokénè, kè kùu duó nkè

dí bè na. ¹² Kù do ní nyecānkèndèèsùò nyè di ìl̀kè, kè yèè bɛti Aməriibɛ kpààtìbè bɛdɛ. Di í bè kùò nè di pie nyoo di se. ¹³ Kè kù di duó nkɛtenkè di í kùútí kè kè fɛũtɛ, yɛhɛkè di í maá yè, dɛtie nfínyĩ nè odífíè di í fííkú dè, kè di cáá ndɛ bɛ.

¹⁴ Di mmònnì ndénè ti Yiè nKuyie kɛmpĩ nku tōmmú nè di yèmmè mɛmɔu kè dè wenni, káyóu di yembè do feu yèè bɔkè kukó nhɛfadati yàà nè Esibiti miɛkɛ, kɛmpĩ ti Yiè nKuyie ntōmmú. ¹⁵ Kè di mɛ nyí dó kɛpĩ ti Yiè nKuyie ntōmmú, tǎāténè yíe ndi dó dè. Kè di dó di yembè do feu yèè bɔkè nyɛ kukó nhɛfadati yàà yoo Aməriibɛ di mɛ mbo bèè cuokè bɛ kpɛyɛ. Mí nnè n cǐètɛ ti bo ntũ ti Yiè nKuyie.

¹⁶ Kè bɛnìtìbè dò: Tínti báá yóu ti Yiè nKuyie nkéfié yɛbɔkè. ¹⁷ Kɛ yé ti Yiè nKuyie nkuù ti dɛnnɛnìmè Esibiti tínti nè ti yembè ti do pĩ nkè mudaatōmmú, kɛ ti tɔ kucɛ kɛ ti kǎnké kɛ dòò tidietì kè ti pɛēténí ibotí. ¹⁸ Kuù bɛti ibotí imɔu ti nuò mmieɛ, kɛ bɛti Aməriibɛ ti mɛ mbo bèè miɛkɛ. Ti yó ntũ nti Yiè nKuyie nku.

¹⁹ Kè Sosuwee dò: Di báá na kɛpĩ nti Yiè nKuyie ntōmmú, kù í mɔkɛ mɛyɛi, kù dó kuù máà ndi te. Kè di kù bǔtínné kɛ dòò mɛyɛi nkù í yóó di yóu. ²⁰ Kè di kù yóu kɛ fié yɛbɔkè kù yóó di dòò mɛyɛi mmɛ kɛ di kuò, bá kù mɛ ndi dòòmè mɛsàà. ²¹ Kè bèè náké Sosuwee kɛ dò: Bitì! Ti yó ntũ nti Yiè nKuyie nku.

²² Kè Sosuwee dò: Dii béi nnè di móm̃m̃m̃bɛ kɛ tú di yó ntũ nti Yiè nKuyie. Kè bè dò: Ɛɛ, tũ béi! ²³ Kè Sosuwee dò: Dɛnnɛnè yɛbɔkè di cuokè, kédúò ndi yèmmè ti Yiè nKuyie.

²⁴ Kè bè dò: Ti yó ntũ nti Yiè nKuyie nku kɛ yíe nkuù kpɛti.

²⁵ Kè Sosuwee taunnè bɛnìtìbè ti Yiè nKuyie ndɛ yiè Sisemmu, kɛ bè duó nyikuó kɛ bè náké bè yó ndɔ̃rimè, ²⁶ kɛ tì wǎri Kuyie nkuó pátiri miɛkɛ, kɛfíí nditári mutie diemù také, mùù còm̃m̃m̃ dibòri sààri ti Yiè nKuyie nkɛri. ²⁷ Kòò bè náké kɛ dò: Ditári dii, dii tu dibɛnkèrì, kɛ yé di kèèmè ti Yiè nKuyie nti náké tì. Di yó ndi nyau kɛ dɛnniní kɛ báá yeténè ti Yiè nKuyie.

²⁸ Dɛ mòm̃nì kè Sosuwee duó nkè bèè kũũ mbɛ cǐĩ.

Sosuwee kúmè

²⁹ Dɛ kó difōnkúò kè Nunni birɛ Sosuwee ti Yiè nKuyie ntǎnti nyóó kú kɛ mɔkɛ yɛbie ntɛkòùtè nè tɛpítè (110). ³⁰ Kè bèè ò kũnné bè do ò duó nkèè tenkè Efadaimmu tǎrè, Kaasi tǎri bíékè. ³¹ Kè Isidayɛɛribɛ ntũ nti Yiè nKuyie nSosuwee kpáá fòù dii mòm̃nì, kòò kú kè bɛkótìbè tɔbè bèè yà ti Yiè nKuyie ndòò mèè sàà nyIsidayɛɛribɛ kè bè nkpaá fòù kè bè kù tũ.

³² Isidayɛɛribɛ do tɔmu Sosefu kũò kɛ yè kũnné Sisemmu, Sakɔbu do donté kèè tenkè nè Amɔɔ bí mɛdítibii ntɛkòùtè (100), kè bèè duó ndɛ kó kɛtenkè Sosefu bí. Amɔɔ wèè keté Sisemmu.

³³ Kè Edeasaa Amɔɔ birɛ kú kè bèè ò kũnné o birɛ Pinasi tǎtè ìnkè. Bè do ò duó ndɛ kó kɛtenkè Efadaimmu tǎri ìnkè nkɛ.

Bebaatíbè Di mpátíri tɔ̀ t̀i náànti

De kó dipátíri ti náá mbebaatíbè tɛpítè nè bèdébè nè onitipòkù omáà Kuyie ndo tãnkíi bè kè bè bo ndeeri Isidayeeribe nè be dootitabè. Bema memme be kóò m̀ù í nna ké bè niitè Sosuwee do bè nimè. De kó bebaatíbè kó mefiè mmieke kè Isidayeeribe nyetiri Kuyie nkpeti ke tũũ Kannahãã tenké kabe kó yebakè, kè Kuyie nníi bè poté, kè bèe ceete kéwẽtení Kuyie mborè, kè kũu bè cĩé nkéwẽte kè bè cònnè be f̀t̀iri.

De kó dipátíri náànti náá nke kónni m̀è botí, bá wèè baatíwè nè o kó meborime do dõmmè.

Dipátíri náànti duó ke dõmmè

1. Isidayeeribe tamè Kannahãã kénto kétuakenè Sosuwee kó mukũũ 1:1-2:10
2. Kuyie ndo ãnnémè bebaatíbè kè bèe deetè Isidayeeribe 2:11-16:31
3. Dikankònni dii do tanní Isidayeeribe cuokè 17-21

Isidayeeribe kàrimè Kuyie ndo yè nkù yóó bè duó ndi èi

¹ Sosuwee ku dii m̀nni kè Isidayeeribe beke ti Yiè nKuyie nke bo yà be mieke bèe yóó keté kékote kédokénè Kannahãã kabe. ² Kè ti Yiè nKuyie mbè tẽnnè ke d̀: Sudaa botí kabe bèe d̀ nkéketé kékote. M bè duómmu dihei.

³ Kè Sudaa botí kabee náké Simmeõõ Sudaa kóo kótì yaabí ke d̀: Kòtènni kè tí wènnè kédokénè Kannahãã kabe, kéfiète dihei bè ti duó ndi. Kè ti deè ti múnke di neiné kè tí fiète di kperi.

Kè Simmeõõ botí kabee íté kéwẽnnénè Sudaa botí kabe. ⁴ Kè bèe kote ké bè do, kè ti Yiè nKuyie mbè teennè kè bèe na Kannahãã kabe nè Pedisiibe, kékuo benitibè tekupíitè (1000) Beseki borè, ⁵ kè bèe yà de kó dihei kóo kpààtì Adoni-Beseki kóo dokénè kéna Kannahãã kabe nè Pedisiibe. ⁶ Kòo coké kè bèe ò b̀ti, kóo nintè kèpí nkékéké o nóm̀bídakè o n̄u kpeye nè o naàcèi kpeye. ⁷ Kè Adoni-Beseki b́i nke d̀: Bekpàatibè sipísiyiekè ti do kéké bèe kó yénóm̀bídakè be n̄u kpeye nè be naàcèi kpeye, kè bè níi nkou icabiri n yo nkè ìi duò. Kuyie nde nni nyietí yíe.

Kè bèe ò kònnè Sedisademmu, ò de nku.

⁸ Kè Sudaa botí kabee do Sedisademmu mudoò kéco benitibè yese kékuo, kéco ndihei. ⁹ De kó dif̀nkúò kékote kèdo Kannahãã kabe bèe bo Nkefu nè bèe bo yetārè ìnkè nè bèe bo kubiriku kó yehékè. ¹⁰ Bè be ndèe kèdo Ebunoo kabe bè do yu dii èi nè dim̀nni ke tú Kidiya-Adiba, kékuo Sesaii nè Aimanni nè Tadimaii be naàm̀nti kabe. ¹¹ Kè bèe deè bembè, késoó nkèdo Debii kabe, bè do yu dè nè dim̀nni ke tú Kidiya-Sefee. ¹² Kè Kadebu b́i nke d̀: Kè wèè dokénè Kidiya-Sefee kabe ke bè na ke fiète be èi m bo ò duó n kóo sapàà nhAkisaa, kòo puoke. ¹³ Kè Kadebu nantè Kenasi bire Otinniyedi bè dokénè ké bè na, kéfiète dihei, kè Kadebu ò duó n̄o kóo sapàà nkòo puoke. ¹⁴ De kóo nitipòkù tũ̀koo dii m̀nni Otinniyedi borè, kóo náké ke d̀ wèe m̀o o cice Kadebu kupaku. Kè bèe tuoke Kadebu borè kòo cúténí o sãmmarímú kénínkóo o ìkè kòo ò beke ke d̀: A d̀ ba? ¹⁵ Kòo d̀: N kuó mmesém̀mè ké m pã ketenkè meniè mbo kè, ke yè meniè nyí bomè Nkefu kó ketenkè a n duó nkè.

Kè Kadebu ò duó ketenkè kè m̀ke inéce idaatíyì nè icũmpuyi.

¹⁶ De m̀nni kè M̄yiisi còkù kó iyaabí Keniibee ítení Sedikoo èi, bè tu di depuonne èi, ke neiné Sudaa botí kabe kè bèe kote Sudaa tenké, kubiriku kabe Adadi bakù cãnkũ diyie ỳení kèè bíékè, kénwẽnnè Amadesiibe ke bo.

¹⁷ Sudaa nè o kabe kè bèe íté kéwẽnnénè o kóo kótì Simmeõõ, nè o kabe kè bèe kpannè Kannahãã kabe bèe bo Sefaa, ké bè na kékuo, kèponte be èi kédéité, ké

dì yu ke dà Didobonni. ¹⁸ De kó difɔ̀nkúò kè Sudaa naàm̀unkù kàbɛɛ yíé kéfietɛ Kasaa èi, Asikanɔ̀o kperi nè Ekunɔ̀o kperi, nè ye tenkè. ¹⁹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbè bonè kè bɛɛ bè na, kéfietɛ yetārè ñnkè kó yehékè, bè me nyí nna kéfietɛ kubiriku kpɛye, bembɛ do mɔ̀ke sinaasɛĩ timáti kpesi nsi. ²⁰ Bè do tũnnɛ ti Yiè nKuyie ndo nàké tì nti Mɔ̀yiisi, kéduó nKadebu Ebunɔ̀o tempɛ nkòo beti Anakiibe kó iwuɔ̀ nyitàãti ìi do dè bo, kékari. ²¹ Bensamɛɛ kàbɛ í nna kébɛti Sebusiibe bèè do bo Sedisadɛmmu kè bè wɛ nke bo nè yíenní.

²² Kè Sosefu bí Efadaimmu nè Manansee yaàbí nkɔ̀ri ke bo do Betɛɛdi, kè ti Yiè nKuyie nní mbè bonè. ²³ Kè bɛɛ tɔ̀ mbenitibè kè bè bo paaté diheì. De mɔ̀nni bè do di yu ke tú Duusi nwe. ²⁴ Kè bɛɛ tuɔ̀koo kénsó nhonitì mɔ̀u yènní kè bɛɛ ò nàké ke dò: Tí benke ti bo yĩmè kéta diheì, kè tí da yóu.

²⁵ Kè de kóo nitìi bè benke. Mɛ̀mme Efadaimmu nè Manansee bɛ yaàbí kùɔ̀mè de kó diheì kàbɛ, káyóu de kóo nitì nè o kàbɛ. ²⁶ Kòo kɔ̀te Etiibe tenkè kémaá diheì, ké di yu ke dà Duusi, kè di kpaá tɔ̀ de kó diyètìrì nè yíenní.

²⁷ Manansee kàbɛ í nna kébɛti Bɛti-Seanni kàbɛ, nè Tanaki kàbɛ, nè Dɔ̀o kàbɛ, nè Ibedɛmmu kàbɛ, nè Mɛkidoo kàbɛ, nè de kó yehékè. Kè Kannahã kàbɛ nkpaá bo de kó kutempɛ mmieke. ²⁸ Bá nè Isidayɛɛribe kpenke dii mɔ̀nni bè í nna ké bè bɛti, ke né bè pĩnné muheikèntɔ̀mmú.

²⁹ Efadaimmu botí kàbɛ í nna kébɛti Kannahã kàbɛ bèè do bo Kesɛɛ. Kè bè nwɛ nke bo.

³⁰ Sabunɔ̀o kàbɛ í nna kébɛti Kannahã kàbɛ, bèè do bo Ketinɔ̀o nè Naaɔ̀di kè bè nwɛ nke bo, kè bɛɛ bè pĩnné muheikèntɔ̀mmú.

³¹ Aɛɛ botí kàbɛ í nna kébɛti Akoo nè Sidonni, nè Adabu, nè Akisibu nè Ediba nè Afeki, nè Deɔ̀bu de kàbɛ. ³² Mɛ̀mme kè Aɛɛ kàbɛɛ wɛnnénè Kannahã kàbɛ bèè do dè bo kè bè nwɛnko. Bè í na mɛ̀ kpeí nke bè bɛti.

³³ Nɛfutadii kàbɛ í nna kébɛti Kannahã kàbɛ bèè do bo Bɛti-Semɛsi nè Bɛti-Anati kè bè nwɛ nke bo kè bɛɛ bè pĩnné muheikèntɔ̀mmú.

³⁴ Kè Amɔ̀riibe bɛti Danni botí kàbɛ, ké bè dɛɛ nyetārè kó itempɛ, mbè í nyie nkè bè bo cúténí kubiriku. ³⁵ Mɛ̀mme kè Amɔ̀riibe nkpaá bo Adi-Edɛsi nè Ayanɔ̀o nè Sadibimmu. Kè dè mboní kè Efadaimmu nè Manansee kàbɛɛ bɛ tieke ké bè pĩnné muheikèntɔ̀mmú. ³⁶ Amɔ̀riibe tenkè mánke do tùóté Akadabimmu kèntɔ̀ káyennè Seda kèpɛ̀tɛ kèndeètì ditenní bè tu di inaá nkó ditenní.

2

Kuyie nkpannèmè ku nitibè

¹ Kè ti Yiè nKuyie ntɔ̀nni iténí Kidikaadi kɛtuɔ̀kení Bokimmu kénáké Isidayɛɛribe ke dà: Kuyie ntu, kuù di dɛnnéní Esibiti, ke di tɔ̀nì ke tannè diheì kù do bɛi nkɛparikè ke dà kù yóo duó ndi di yembè, kébéi nke dà kù í yóo tãte mɛtaummè mɛ̀ bo dindi nè ku di cuokè. ² Di me mmúnke í dò nkémɔ̀ɔtenè de kó diheì kàbɛ mɛtaummè, dí puɔ̀ mbɛ bɔ̀ɔwũɔ̀tɔ̀rè. Di me nyí nyie nku kpɛti! Dè dɔ̀mme kè di me ndòò? ³ Kù né di náámmu di mmɔ̀nni ke tú, kù tɛ́nke í yóo bɛti Kannahã kàbɛ, bè yóo naá ndidĩntári ndi di kpéi nkè bɛ bɔ̀kè naá ntimáti dindĩnti ke di bɔ̀, kè di fié bɛ bɔ̀kè.

⁴ Ti Yiè nKuyie ntɔ̀nni bè nàké dii mɔ̀nni de kó tináahtì kédeè, kè bɛɛ tiitɛ yɛdabùò mbɛmɔ̀u kénkuò. ⁵ Kè bɛɛ yú dɛborè ke dà Bokimmu (dèè tu didabònkɔ̀nni), ké dè fié ti Yiè nKuyie nyiwũɔ̀.

Sosuwee kumè

⁶ Kè Sosuwee cau mbenitibè kè bɛɛ ciété kékũũ mbá wè ketenkè bè ò duó nkè ké nkè te. ⁷ Sosuwee kpaá fòu dii mɔ̀nni kè bè ntũ nti Yiè nKuyie. Kòo kú kè bè nkpaá ke kù tũ mbekótibè kpaá fòu dii mɔ̀nni, bèè do yà tidietì ti Yiè nKuyie ndòò tì Isidayɛɛribe cuokè. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie nkóo tɔ̀nti Sosuwee Nunni birɛ nyóó kú

ke mæke yebie ntekòutè nè tepíútè (110), ⁹ kékú kè bée ò kũnné Timunati-Edesi, bè do totí kóò duó nkèè tenkè Efadaimmu tempè nyetārè ìnkè, Kaasi tārì kubakù cānku bíékè. ¹⁰ Kè bekótíbè bembè kó kutōnkùu kú, kè kutōnkù pānkùu yēnní, bè tēnke í nyé ti Yiè nKuyie kényè ntidiēti kù do dōò ti Isidayēeribè cuokè.

Isidayēeribè do yetēmè Kuyie

¹¹ De mōnni kè Isidayēeribè dōò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, kéketé kénfeu yebakè bè tu yè Baadibè, ¹² kéyetè ti Yiè nKuyie mbè yembè do tū nkù, kùu bè dēnnēnī Esibiti, kéfié yebakè, benitibè bè bo kèè tenkè kabè do feu yè, kēnninku yē ìkè ke ìinko ti Yiè nKuyie mmieke. ¹³ Bè do kù yóumu kénfeu Baadibè nè Asitaditeebè. ¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie mmieke bè peike kè kùu deite ku nòutè bē ìnkè, kè befēèbè nkōrini ke fekù bē kperè kè bē dootitōbè bē na. Bá bē níí í nna ke bē bàao. ¹⁵ Mudoò bē kārì mùu kó dimàà, kè ti Yiè nKuyie ndeite ku nòutè bē ìnkè kēndōnnè kù ti mbè nàkémè ke pàrikè. Kè bē ta meyeñcaàrimè diēmè mieke. ¹⁶ Mēmme kè ti Yiè nKuyie mbè duó mbebaatíbè, kè bē bē deeténè bē dootitōbè, bēè fèkù bē kperè. ¹⁷ Isidayēeribè mē nyí nyie mbebaatíbè kpeti, kēnsoké ke feu yebakè ke ninku yē ìkè, kēbútinnè dende bām̀bà mbè yembè do tū nkùu cē, bē tēnke í nyie ti Yiè nKuyie nkuó bē yembè do í yiemme. ¹⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbè duónni dī mōnni obaatíwè kù nhò bonè o fōmmu mumou mieke, ke deerínè Isidayēeribè bē dootitōbè. Mesémme do ã ã í nyóu mē bo pīmmè ti Yiè nKuyie mbè dootitōbè bē fēũnko dī mōnni kè bē kuò. ¹⁹ Kè de kóo baatíwè ku dī mōnni bē wēte kēta meyei mmudṑrīm̀u, kè dē pēēté bē yembè kperè do dōmmè, kénfeu yebakè ke ninku yē ìkè ke yè bàá. Bè í nyóu bē bo ndṑrīm̀è meyei mbè yembè do dṑri mē.

Kuyie ndo yàákémè Isidayēeribè

²⁰ De mōnni kè ti Yiè nKuyie mmieke peike Isidayēeribè, kè kùu bēi nke dō: Kubotí kuu ñkabè mē ncàkemè metaummè n do yē mbè yembè n yé mēè kpéí, ke yete n kpeti. ²¹ Di mōnni n tēnke í yóó yóu kè bē beti kubotí bá kùmàà ibotí tēi Sosuwee do kpáá ke í bēti ì kékú. ²² Nè de kó benitibè borimè bē cuokè ti Yiè nKuyie ndo dó ké bē yàákému kényà kè bē bo yete ku kpeti yoo bē bo ti yie mbè yembè do ti yiemme.

²³ Dē do te kè ti Yiè nKuyie nyóu kè ibotí Sosuwee mu ndo í bēti ì kékú kè ì r̀mbo bē cuokè. Kù í mbè bēti mēcāã.

3

¹ Nte ti Yiè nKuyie ndo yóu kè ì botí r̀mbo Isidayēeribè cuokè, kè kù bo bē yàáké, bembè kutōnkù pānkù kabè bēè do í kóké mudoò bē ta dī mōnni Kannahāã kédoké mù. ² Kù do dó kutōnkù pānkù kabè bēè mu nyí kàte dikpānni bēè dī bebíĩmu. ³ Fidisitēēbè kó yekpà̀tiyò yēnùmmù kabè mbè kù do yóumè bēè tu Kannahāã kabè bemou nè Sidoniibè nè Efiibè bēè bo Dimaa kó yetārè ìnkè kētúóté Baadi-Edimə tārì kētúəkenè Deboo-Amati. ⁴ Kù do dó ké bē yàákému, kényà ke nsà kè bē bo yie nkù do duó nkè Məyiisii duó nyii kuó bē yembè. ⁵ Mēmme kè Isidayēeribè mbonè Kannahāã kabè nè Etiibè nè Aməriibè nè Pedisiibè nè Ifiibè nè Sebusiibè. ⁶ Kè Isidayēeribè túbóké bē kó besapāmbè képuokè, ké bē duó mbè kó besapāmbè kè bēè puokè, kè bēè fié iwũõ bē bakè.

KUYIE MBÈ DUONNÍMÈ BÈBAATÍBÈ

Otinniyēdi

⁷ Kè Isidayēeribè dōò ti Yiè nKuyie nyí dó dè ké kù yóu, kénfeu iwũõ yebakè ke báá nsibəatenkaanì bē tu s̀i Baadi nè Asedaa. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie mmieke bē peike kè kùu bē yóu, kè Mesopotamii kóo kpà̀ati Kusāã-Disataimmu bē na ké

mbè baké yebie nyèni. ⁹ Kè bɛɛ kuónnè ti Yiè nKuyie kè kùu bè duónnì Kadɛbu nantè Kenasi birɛ Otinniyɛɛdi kòò bo bè dɛɛtɛ. ¹⁰ Kè Kuyie nYáá nní nhò bonɛ, kòò mbaké Isidayɛɛribɛ, kékɛtɛ kédokénè Kusã-Disataimmu, kè ti Yiè nKuyie nduó nkòò ò na. ¹¹ Kè bɛ ɛi mbo mɛompùmɛ miɛkɛ kɛ dò nyɛbie nsipísìnàà. Kè Kenasi birɛ Otinniyɛɛdii kú.

Eudi

¹² Kè Isidayɛɛribɛɛ wɛtɛ kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dɛ kè kùu duó nkè Mɔabu kóo kpààtì Ekunɔɔ bo bè dokénè. ¹³ Kòò wɛnnénè Amɔniibɛ kou nè Amadesii kou kè bɛɛ do Isidayɛɛribɛ mudoò kè bè na, kɛfietɛ Sedikoo. ¹⁴ Kòò mbè baké kɛ dò yɛbie ntɛpíítɛ nè yèni. ¹⁵ Dɛ kó difɔnkúò kè bɛɛ kuónnè ti Yiè nKuyie nkè kùu bè duónnì Keda birɛ Eudi kòò bo bè dɛɛtɛ. Bensamɛ botí kou do nwe kòò tu dicànkuri.

Kè Isidayɛɛribɛɛ ò duó ndàmpòò díítí kòò bo kɛtɛ kɛ ò duó mMɔabu kóo kpààtì Ekunɔɔ. ¹⁶ Kè Eudii duó nkè bɛɛ ò má disiè mɛnatimɛ mɛdémɛ kɛrɛ, kè di okùmɛ mmànnɛ mɛtirì kó dikéè, kòò di yì o kpɛntɛnkpenkù youku, kɛ dáátí o yààtì. ¹⁷ Mɛmmɛ ò kàtemɛ kédúú nyidiítí okpààtì Ekunɔɔ. Ekunɔɔ do tú onitɛɛɛwɛ nwe. ¹⁸ Wè ò duó ndii mɔnni dàmpòò díítí kédɛɛ, kɛwɛtɛ kécíɛ mbèè do tɔní dɛ kó idiítí. ¹⁹ Bè tùðkɛ dii mɔnni Kidikaadi, sitenkaanii yɛtárɛ kpɛsi borɛ, kòò bè yóu dɛborɛ kɛwɛtɛni okpààtì borɛ kóò nàkɛ kɛ dò: Okpààtì m mɔkɛ tìmatì nti tidé kɛtɛ kɛ bo da nàkɛ.

Kòò kpààtì duó nkòò tɔmbɛɛ yɛ kè bè nkpaá bɛdɛ ²⁰ kɛ kari muyaá nkó kudieku kùu do tú omáà kòku. Kè Eudi béinnɛ okpààtì kɛ dò: N tɔní tii náàntì ti Yiè nKuyie nkuu tì nni nduónnì a kpéi.

Kòò kpààtì iténì o kàrì. ²¹ Kè Eudii pì ndisiè nè tɛcànkutɛ kékɛtɛ kékũũ o pɔuniɛ. ²² Kè dii taroo dimɔu nè di bɔo kè mɛkùò ndi dàtinnɛ, kè Euu yóu kè di nkpaá okpààtì pɔutì miɛkɛ. ²³ Ò yì mɛmmɛ kédɛɛ kɛyɛ difɔnkúò kékɛtɛnnɛ kɛpáá nkédɛitɛ tɛkɛtɛntɛ kɛítɛ. ²⁴ Kòò kpààtì tɔmbɛɛ tuɔkɛnì kɛyà dibòrì kɛtɛmɛ kɛ pákɛ, kè bɛ yèmmɛ ndo nhokpààtì bo nyénkúmu dɛ miɛkɛ. ²⁵ Kè bè ncómmú kɛbaa okpààtì bo kɛtɛmɛ bá ò í kɛtɛrì, kè dɛɛ bè di, kè bɛɛ túótɛ tɛkɛtɛntɛ kékɛtɛ kɛnsó nhò ku kɛ duó kɛ cãanko. ²⁶ Bè do cómmú dii mɔnni kɛ baa okpààtì bo kɛtɛmɛ, kè Eudi cokúmu kɛ pɛɛtɛ yɛtárɛ kó sitenkaanii kɛ ta Seidaa tempɛ. ²⁷⁻²⁸ Ò tùðkoo dii mɔnni dɛborɛ kɛhɛɛ ditãtɛhɛu Efadaimmu tempɛ nyɛtárɛ ñnkɛ kè Isidayɛɛribɛɛ tí nkòò bè nàkɛ kɛ dò: Ti Yiè nKuyie ndi duómmu di dootitɔbɛ Mɔabiibɛ, n tũnnɛnɛ!

Ò yì mɛmmɛ kɛniitɛ kè bɛɛ ò tũnnɛ kè bɛɛ do Mɔabiibɛ kukó nSuditɛɛ tɛpure, kè bè pì mbɛmɔu bá òmɔu í sɛntɛ. ²⁹ Dɛ yiè kè bɛɛ kuɔ Mɔabiibɛ yɛdakɛrɛ nè yɛkãmbò yɛmbɛ tɛkɔupíítɛ (10000) bɛ kóò mɔu í kpaá bá òmáà wèè fòu. ³⁰ Dɛ mɔnni kè Mɔabiibɛɛ bóútɛ Isidayɛɛribɛ kè dihɛi mbo mɛompùmɛ miɛkɛ kɛ dò nyɛbie nsipísini.

Sãnkaa

³¹ Dɛ kó difɔnkúò kè Anati birɛ Sãnkaa cɔutɛ Eudi, kɛkuɔ Fidisitɛɛbɛ sikɔusikuò (600) nè tɛkãũtɛ bè ãũ kũũ tɛ inààkɛ ò dũò kɛ múnkɛ dɛɛtɛ Isidayɛɛribɛ.

4

Deboraa nè Baaraki bɛ kó tináantì

¹ Eudi ku dii mɔnni kè Isidayɛɛribɛ wɛtɛ kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dɛ. ² Kè kùu bè duó nKannahã kóo kpààtì Yamɛ Asɔɔ ɛi kou. Wèè baké Yabinni ããpòmbɛ kòò yètìrì tu Sisedaa kòò bo Adosɛti-Koimmu. ³ Okpààtì Yabinni do mɔkɛ

sinaasɛɛ timati kpesi sikɔusiwei (900) ndi, kɛnfɛũko Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ yɛbie nsipisiɔdɛ kɛ bɛɛ kuɔnnɛ ti Yiɛ nKuyie.

⁴ Dɛ mɔnni dɛ do sɔ nDeboraa Dapidati poku wɛɛ naa nKuyie mpɔɔnɔɔnti kɛ wɛɛ bakɛ Isidayɛɛribɛ. ⁵ O do bo mupuummu mamu yuu ndi Damaa nɛ Betɛɛdi dɛ saku, Efadaimmu tɔri ñnkɛ. Isidayɛɛribɛ do dɛ nkɔrɔo koɔ bekɔ bɛ kpɛti. Kɛ dɛ mboni kɛ bɛɛ yu dɛ kɔ mupuummu kɛ dɔ Deboraha puommu. ⁶ Kɛ Deboraha yu diyie mari Kedesi eɛ kou Abinnɔammu bire Baaraki, Nefutadii boti kou, koɔ nakɛ kɛ dɔ: Ti yiɛ nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tu nkɔ da naa kɛ tu a pĩmmu behɔpɔmbɛ Nefutadii nɛ Sabunɔ boti miekɛ kɛ bɛ mbo tekɔupĩtɛ (1000) kaa bɛ kɛtenɛ Tabɔ tɔri. ⁷ Ku tu ku yoo duɔ nkɛ Sisedaa wɛɛ bakɛ Yamɛɛ ɔɔpɔmbɛ koo iteni nɛ o naasɛɛ nɛ o ɔɔpɔmbɛ kɛ bɛ di do mudoɔ kɛ kuu duɔ nkɛ di bɛ na.

⁸ Kɛ Baarakii tɛnnɛ Deboraha kɛ dɔ: Kaa bo n neinɛ ñ kɛte, kaa mɛ mbá n neinɛ n yi kɔri. ⁹ Kɛ Deboraha dɔ: M bo da neinɛ, a mɛ ntɛnkɛ i yoo pɛtɛ disanni mari dɛ kɔ mudoɔ miekɛ, kɛ yɛ nɛ onitipokɔ borɛ ndɛ ti Yiɛ nKuyie nyoo duommɛ kɛ di na Sisedaa.

Mɛmɛ kɛ Deboraha neinɛ Baaraki kɛ bɛɛ kɛte Kedesi. ¹⁰ Koo tii nNefutadii nɛ Sabunɔ boti kɔbɛ kɛ benitibɛ tekɔupitɛɛ (1000) o neinɛ kɛ Deboraha mɔnkɛ o neinɛ. ¹¹ Kɛ sɔ nhoniti mɔu bo Kedesi borɛ Keniibe boti kou koo yetiri tu Ebɛɛ. O do yatɛnɛmu Keniibe tɔbɛ Obabu Moyiisi cokɔ yaabi, kekɛte kekɔnnɛ o touku kentokɛnɛ Sadanimmu tɔri.

¹² Mɛmɛ kɛ Sisedaa kɛ Abinnɔammu bire Baaraki bomɛ Tabɔ tɔri, ¹³ ketii nɔ naasɛɛ sikɔusiwei (900) nɛ o nitibɛ Adoseti-Koimmu borɛ, kɛ bɛɛ nei kekɛte Kisɔ kɔ mborɛ. ¹⁴ Dɛ mɔnni kɛ Deboraha nakɛ Baaraki kɛ dɔ: Baati kekɛte! Ti Yiɛ nKuyie nyoo da duommɛ yie nSisedaa, ti Yiɛ nKuyie nkuu da ni ku mɔmmɔnku.

Kɛ Baarakii neinɛ o nitibɛ tekɔupitɛ (10000) kɛ bɛɛ cutɛ Tabɔ tɔri, ¹⁵ kɛdo bɛ dootitɔbɛ kɛ ti Yiɛ nKuyie nduɔ nkɛ bɛɛ na Sisedaa nɛ o kɔbɛ nɛ bɛ naasɛɛ, kɛ bɛɛ butinnɛ kekɛkɛ, kɛ Sisedaa cuteni o naasantɛ kekɛkɛ o naacɛi. ¹⁶ Kɛ Baaraki mbeti o dootitɔbɛ nɛ bɛ naasɛɛ ketuɔkenɛ Adoseti Koimmu, kɛ bɛɛ ku Sisedaa kɔbɛ bemɔu, ba omɔu i nsuɔ.

¹⁷ Kɛ Sisedaa ñcooti kɛ kɔri Keniibe kou mɔu, bɛ tu wɛ Ebɛɛ, o poku Yaɛɛri cɛtɛ, kɛ yɛ Ebɛɛdi cɛtɛ nɛ okpɔati Yamɛɛ Asɔ eɛ kou bɛ do naatimɛmu. ¹⁸ Kɛ Yaɛɛrii yenni koo co kebɛi nɛ dɔ: Ohɔpɔnkoti tanni die! Tanni kɛ ba nyiekɔ.

Koo taroo o tou miekɛ koo o datinnɛ kuyakɔ. ¹⁹ Koo nakɛ onitipokɔ kɛ dɔ: M pa menie nkɛ n ya.

Koo pootɛ menaamiɛ nkɔ kudɔku koo duɔ nkoo ya, koo wɛte koo datinnɛ kuyakɔ. ²⁰ Koo nakɛ onitipokɔ kɛ dɔ: Nkari dibori, koo mɔu kɛtenɛ kɛ da beke kɛ tu: Omɔu kɛtenɛ diena? A dɔ: Ɔ.

²¹ Sisedaa mɛ ncɛmmɛ kɛ du koo yɛ nkɛduɔ koo nuɔ ncɛkɛ. Koo nitipokɔu tuotɛ dimaatɔori nɛ ditou kɔ fɛbaafɛ, kebannɛ ketɔonko o borɛ kɛ fɛ baakɛ o yuu kedannɛnko ketenkɛ koo ku. ²² Kɛ Baaraki ntunni Sisedaa ketuɔkeni, kɛ Yaɛɛrii yenni koo nakɛ kɛ dɔ: Kɛtenɛ kɛ n da benke oniti a wanti wɛ.

Koo taroo ditou miekɛ kɛ sɔ nhɔ baakɛ Sisedaa yuu fɛbaafɛ kɛ dannɛnɛ ketenkɛ koo duɔ kɛ ku.

²³ Dɛ yiɛ ndi Kuyie nduommɛ kɛ Isidayɛɛribɛ autɛ Yamɛɛ Kannahaa koo kpɔati. ²⁴ Kɛ Isidayɛɛribɛ beti weti weti Kannahaa koo kpɔati Yamɛɛ koo fɛnnɛ koo nintɛ kekɔ.

5

Deboraha nɛ Baaraki bɛ dɛntɛmɛ fɛyɛnfɛ

¹ Dɛ yiɛ Deboraha nɛ Abinnɔammu bire Baaraki kɛ bɛɛ dentɛ fɛ nyɛnfɛ:

² Isidayeeribe bá wè wākému mudoò kpéí,
bè duómmu bemáà páíí mudoò kpéí!
Sāntenè ti Yiè nKuyie!

³ Díndi bekpààtìbè, díndi bèè baké,
kènténè mesàà!
N yóó dentèmu kēsānte ti Yiè nKuyie.
N yóó déúkùnnè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù nku.

⁴ Ti Yiè nKuyie nha yèní dìì mōnni Edōmmu,
kè cùténí Seii tārì,
de mōnni ndi ketenkè aámè,
kè yewetèe cóúnni menie,
kè fetaafè diefèe cùténí tiwetì.

⁵ Kè yetārèe sāntè,
Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù
kuu do bè benke kumáà Sinaii, kù tūòkenímè.

⁶ Anati bire Sānkāa do bo dìì mōnni,
nè Yayeri kó dimōnni,
kè beciembè ténke í nkeri diheì kó ice,
bè do kōnnimu.

⁷ Okpààtì ténke do í bo diheì,
wèè baké Isidayeeribe ò ténke do í bo,
kénkémmúnè mí nDeboraa m bo buotémè,
kénaa nyIsidayeeribe yō.

⁸ Isidayeeribe do ñ nkè bè fié iwūš yebakè,
mudoò muu pānkèe íté.
De mōnni kè Isidayeeribe bo sikōupísìnàà (4000)
a báa yà dikpānni yoo disiè be cuokè.

⁹ N yèmmè naatinè bèè baké bè mbe Isidayeeribe tīrè,
nè bèè duó mbemáà mudoò kpéí.
Sāntenè ti Yiè nKuyie!

¹⁰ Díndi bèè dèke sāmmarímúbè péíbè,
díndi bèè kàri tiyààtì ñnkè,
nè díndi bèè kéri ice mièke piētenè ku!

¹¹ Bèè do mmenie nke niinko be wūš,
bè sántímu ti Yiè nKuyie,
kù do dòò mèè sàà nyIsidayeeribe kè bè tieke diheì.

¹² Deborahaa, ente, ente!

Íté, íté! Dentè fekpàriyènfè.

Abinnōammu bire Baaraki íté kètò a daatì kékōnnè.

¹³ Bèè kpáà kè bèe tūnnè bekpèribè
kè ti Yiè nKuyie nkòbe tí m borè nè dikōmbùò ke bo kòte mudoò.

¹⁴ Kè Efadaimmu kó bekpèribè bo kubiriku,
a kó difōnkúò Bensamèe wèè da tūnko ke wēnnè o kòbe.
Makiidi botí kòbe bèe tu bekpààtìbè
kè Sabunōo kòbe tō fekpààtìpàtìfè.

¹⁵ Kè Isakaa kpààtìbè neinè Deborahaa,

kè besombèe neinè Baaraki,

ke bè tūnnè kè bè kòte kubiriku.

Dubenni botí kòbe bie í nyà bè bo tāāté tì.

¹⁶ Dè dòmmè kè di kpáà di naacēnhòò ke kēmmú iwūš kuòmmè?

Dubenni botí kɔ̀be do í yà be bo tããté tì.

17 Kadaadi tempɛ nkɔ̀be bèè bo kukó nSuditɛɛ diyiè yìèní kèè bíékè bembè í nampe.

Danni kɔ̀be í cùténí be bàtòòbè ìnkè.

Aseɛ kɔ̀be í ìté bàtòò commu dè,
bè de mbo.

18 Sabunɔ̀ kɔ̀be nè Nefutadii kɔ̀be beè yie nke cɔ̀nne be bo ke kòte mudoò.

19 Kannahã kó bekpààtìbè domu Tannaki èi kɔ̀be mudoò,
bè me nyí na kéheí dèmarè yoo bèe pété idíítí.

20 Kè siwãa be wènnénè kèmbò tiwetì mièke ke kpànnènní Sisedaa.

21 Kukó nKisɔ̀ kó mènékperímè mèè pǎnténè ti dootitɔ̀bè ke bè kàúté.

Tí kéténnè ke bá nyĩ̀kù.

22 Mèmmè sisɛ́ potémè yetà̀rè ketenkè,
kè si kpèètèè kè dammú.

23 Ti Yiè nKuyie ntǎnni béimmu ke tú:

Mɛdosi èi bo yà!

Bèè bo be kó diheí mièke bè bo yà!

Ke yé bè í wènnémmè yekǎmbò yembè dikpànni.

Bè í tee nti Yiè nKuyie.

24 Benitipòbè mièke mesàà nní mbonè Keniibe botí kou Ebeeri pokù Yaɛeri.

Benitipòbè bèè bo titouti mièke,
be mièke mesàà nní mbonè de kóo nitipòkù.

25 Sisedaa we mmɔ̀ menie,
nkòò ò pǎ menaamiè nfekpààtìbòòfè mièke,
kòò ǎnné menaamiè mboomè koò duó.

26 De kó difǎnkúò te nnòùtè febaafe,
tetetè dimàatòòrì,
kébaaké Sisedaa tempáákù ke dùùtè o yuu.

27 Kòò doroo ke duó ke cǎanko ketenkè,
ò de ndo kékú.

28 Kòò yǎ nsíékéní tebòtè,

kuyààkù fiè nke nkuò nke tú:

Ba nkpéí nte kòò sǎntè ɔ̀tini?

Dè dòmme kè be sɛ́ í konní mɛcǎa?

29 Kòò pobè bèè ciì kè bè nnáá nho yǎ ke tú:

30 Bè bo mbè pǎntemu ke éi ke totí tinenti,
bè bo ntotí besapàmbè òmòu mǎu yoo bèdébè débè.

Bè bo nduó nSisedaa tiyààtì tì tò nke kpè,
diyaàbòrì diì kpè nke kònté mèdémè
bè yóó di nduó nwèè na.

31 Sisedaa ku mèè botí,

Ti Yiè nKuyie nha yóu kàa dootitɔ̀bèè me nkú,

nè bè di naati kè bè mmiɛti
ke dǎnnè diyiè ɔ̀ nyetini ke dòmme.

Mèmmè kè diheí mbo meom̀pùmè mièke ke dò yebie nsipísìnàà.

6

Mandiyāābe fēūmmè Isidayɛɛribɛ

¹ Kè Isidayɛɛribɛ yíé kédòò ti Yìè nKuyie nyí dó dè, kè kùu duó nkè Mandiyāābe mbè fēūnko ke dò yɛbie nyèyiekè. ² Kè bè mbè fēūnko mediè nkè bè cokù ke dekù yetārè ke taà titādèntì nè itāfuò mmiekè. ³ Kè bè kùútí ke dèè Mandiyāābe nè Amadesiibe nè diyìè yìèní kèè bíékè kàbe bèè kàtení ké bè do. ⁴ Bè do ɔ̃ bāté be tenkè kécake be paa nde kētuàkenè Kasaa kèpímmú be wūɔ̃: Inààke nè ipe nè sāmmarímúbè bá bè báá bè sùò mmùmamù. ⁵ Bè do ɔ̃ íténi nè be wūɔ̃ nyi kéntònè be touti kó tiyààtì kénsū ke dò nfecofe ɔ̃ ndòmmè bá bè bá ndò nkéna kékaa nkédeè, kè bè bāté dii èi bèè di pònte. ⁶ Kè Mandiyāābe dii nyIsidayɛɛribɛ mesémmè mediè nkè bèè kuónnè ti Yìè nKuyie.

⁷ Isidayɛɛribɛ kuónnè dii mǎnni ti Yìè nKuyie nke tú kùu bè dɛɛténè Mandiyāābe. ⁸ Kè kùu tǎnni ku pānāàntì náàntò mǎu kòo bè béinnè ke dò: Ti Yìè nKuyie ndi tū nkù tu kuù di dènneni Esibiti di do tú dè tidaatì. ⁹ Kè kuù di dɛɛténè Esibiti kàbe nè bèè kó dimàà do di fēūnko, ke bè bèti ke di duó ndiheì. ¹⁰ Ke di nàké ke tú: Dí nyé ke báá fié Amadiibe di bo bèè cuokè be kó yebokè. Di me nyi yie nku kpɛti.

Kuyie nyēmmè Sedeɔ̃ dɛɛtè Isidayɛɛribɛ

¹¹ Kè ti Yìè nKuyie ntǎnni kàtení Ofadaa èi kénkari Abiesɛ botí kou mǎu bè tu wè Soasi paku mutie mamù yuu, kè de yìè nkóo dapàà nSedeɔ̃ puoti o diiti kupèrikù makù fiè, bè do ɔ̃ útí dè yetebe, késarinè Mandiyāābe. ¹² Kòò nyóó daatení kénya ti Yìè nKuyie ntǎnni kè dii ò béinnè ke dò: Ti Yìè nKuyie nda bommu fí nhokpàriteu!

¹³ Kè Sedeɔ̃ di tǎnné ke dò: N yie! N da báammu, kè ti Yìè nKuyie nti bonè, ba nkpéi nte kè mēháàrímè mie nti tuòkùni, tidiɛti ti yembè do ti náá ntii kpéi nti kàte ke? Bè do ti náammu ti Yìè nKuyie mbè dènnemè Esibiti. Ti Yìè nKuyie nti dootóomu, dè te kè Mandiyāābe ti na.

¹⁴ Kè ti Yìè nKuyie nwēɛte o bíékè kóò nàké ke dò: Kàte nè muwērímú a mǎke mù kédɛɛtè Isidayɛɛribɛ Mandiyāābe nou mieke. Mú da tūɔ̃. ¹⁵ Kè Sedeɔ̃ di tǎnné ke dò: N Yìè n da báammu, n kó kunaàmùnkù kuù tu ku sǎmpókù Manansee naàmùnti mieke, kè mú wète ke tú tɛyāātè, m bo yīme kédɛɛtè Isidayɛɛribɛ.

¹⁶ Kè ti Yìè nKuyie nhò tǎnné ke dò: N yó nda bonèmu kàa poté Mandiyāābe kè dè ndo nha poté oniti òmáà.

¹⁷ Kè Sedeɔ̃ dò: N Yìè nKuyie nkàa m bonèmu m benke kè m banté ke dò nfɔ̃ n nàánnè. ¹⁸ Nkpaá diɛ nkè n wētenèni dipānni n dó ke da pā di.

Kè ti Yìè nKuyie ndò: N yó nkpaámu kàa wētenèni. ¹⁹ Kè Sedeɔ̃ kàte ke pī ndibɔseri, kékuo kébénné, kéwaá mmuyuo ncìdòbè sipísitāati, kédòò pēè ò í nkɔ̃renè mutie mùu muuti, kétúóté imaa nkéānné temómmùyáátè mieke, kéānné mekūmmè dibuu, kètò kékàtenè mutie yuu kéduó nKuyie ntǎnni. ²⁰ Kè dii ò nàké ke dò: Kàte kédàá nyimaa ndipèrì dii nyīnkè, kényɔ̃re mekūmmè i īnkè.

Kè Sedeɔ̃ me ndòò. ²¹ Kè ti Yìè nKuyie ntǎnni youte kupàati di do tǎ kù kékááké imaa nnè pēè, kè muháá nyennì dipèrì ké dè còuté. Kè Sedeɔ̃ mǎntóo ti Yìè nKuyie ntǎnni. ²² De mǎnni ndi Sedeɔ̃ bantémè ke dò nti Yìè nKuyie ntǎnni ndi, kékuónko ke dò: Áú! Ti Yìè Kuyie mmeɛyɛi mbá n tuàkení m mè nyàmè a tǎnni dò?

²³ Kè ti Yìè nKuyie ndò: A bá nyīèkù! A kǎmbùàtì bá nduò, a í yóó kú.

²⁴ Kè Sedeṣṣ maá diwũṣtònni daborè ti Yiè nKuyie nké di yu ke dò: Ti Yiè nKuyie ndèi iyĩkè. De kó diwũṣtònni kpáá bomu Ofidaa Abiesee èi mièkè.

Sedeṣṣ pòntemè dibòò Baadi wũṣtònni

²⁵ De kó keyènkè kè ti Yiè nKuyie nnáké Sedeṣṣ ke dò: Túóté a cice kó dinaadaa dii mǎkè yebie nyèyiekè, kèpòntè a cice bòò Baadi wũṣtònni kékũ kutewuó nkùù còmú di také. ²⁶ Kàa dèè á m maá n kperi de kó ditennì ìnkè, kétúóté kutewuó nha kũ kó idéi kètòtinnè, kè n kuò fèndàfè kètuo.

²⁷ Kè Sedeṣṣ waá mbetòmbè tɛpítè bèè yóó ò teennè mutòmmú ti Yiè nKuyie nyè nwèe pĩ mmù. Kè bèe mù pĩ nkèyènkè ke yé ò do démè o cǐtè kǎbe nè dihei kǎbe. ²⁸ Kè dèe wenté kè dihei kǎbe yà Baadi wũṣtònni pòntemè kè kutewuó nkũ, kè bè maá diwũṣtònni tɛrì de ìnkè, ke kuò fèndàfè ke tũò ndi ìnkè. ²⁹ Kè bè mbékú békú betòbè wèè dòò mē kó kubotí.

Kè bèe bè náké ke dò: Sedeṣṣ nwe. ³⁰ Kè bèe náké Soasi Sedeṣṣ cice ke dò: Ti duó nha kóo dapàa nkè tí ò kuò, ò pùò mmèè kpéi mBaadi wũṣtònni ke kũ o tewuó.

³¹ Kè Soasii bè tǝnné ke dò: Dũ bo kpa mBaadi kpànnàa? Dũ bo peite o pèlà? Kè wèe kpa mBaadi kpànni dè báá ò wenté. Kè Baadi cénke tú Baadi nwe wèe yóó kpa nho kpànni, bè pòntè wèe kó diwũṣtònni.

³² De yiè ndi bè yumè Sedeṣṣ ke dò Yedubaadi (dèè tu Baadii peite). Bè do ò yu de kó diyètiri o cice do béi ntii náaṅti kpéi nke ke dò: Baadii kpa nho kpànni bè pòntè wèe wũṣtònni.

Sedeṣṣ bekemè Kuyie mmèbenkùmè

³³ Kè Mandiyāābe nè Amadesiibe nè diyie yèni kèè bíékè kǎbe kè bèe tíi nkésenté Suditè kébáté Sisedeedi biriku. ³⁴ Kè ti Yiè nKuyie nYáá mpíe nSedeṣṣ kòo kǎnnè ditàtèhèu kényú Abiesee naàmunkù kǎbe kè bè bo ò nèinè, ³⁵ kètò nkè bèe náké Manansee kǎbe kè bèe kǎtení, kòo tǝ mbetòbè Asee nè Sabunoo nè Nefutadii naàmuntì mièkè, kè benitibèe yenni kè bè wǝnnénè.

³⁶ Kè Sedeṣṣ náké ti Yiè nKuyie nke dò: Ti Yiè nKuyie nkè fǝò béi nke tú a yóó dɛɛtè Isidayɛeribe nè n nòutè, ³⁷ n yóó yenné m pecitì nti kuyié, kè dè wenniní kè tii máa bùúté, kè kuyié waánni m banté ke dò nha mènke dó kè bè dɛɛtè nè mii kó tɛndùtè, kéndònnè a tì béimmè.

³⁸ Kè dèe wenté kè Sedeṣṣ kǎte kénsǝ ndè mē ndòò, kòo kouté tipecitì kéníúté menie mmèè màntè kè mēe yè kǎpíe ndibuu. ³⁹ Kòo náké ti Yiè nKuyie nke dò: Ti Yiè nKuyie nha mièkè bá m peike, kuce mesomme mme n yóó yíé kè da bekemè, n yóó wǝte ke yíe yennému tipecitì, di mmònni n dó kɛtenkè kèè bùúté kè tì ñwaánni.

⁴⁰ Kè ti Yiè nKuyie ndòò Sedeṣṣ kù beke tì, kè dè nwenniní kè kɛtenkè bùúté ke fité kè tipecitì máa waánni.

7

Sedeṣṣ kàtemè mudoo nè benitibè sikɔusitāati

¹ Kè dè nkpaá uu kè Sedeṣṣ, bè tu wè Yedubaadi, kòo báátínè o āāpòmbè bemou kébáté Adodi bintè borè, kè Mandiyāābe mē ntó báté kubakù cǎnku bíékè Mǎdee tǎri bíékè kubiriku mièkè.

² Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sedeṣṣ ke dò: A nìtibè sūnè m bo duómmè kè dí na Mandiyāābe, kè n duó nkè di bè na, Isidayɛeribe bo na késāntè bemáa ke dò bèe bè na nè be kó muwǝrímú, kécǎuté disānni dii na ntú n kperi. ³ Á náké a nìtibè ke tú n yè nkè kufǝwaá mbo wè, kòo kǎmbùòtì duò, wèe kò nho cǐtè.

Kè Sedeṣṣ tì béi nkè benitibè sikɔupípsidé nè sikɔusidé (22000) wǝte, kè bè nkpaá tɛkɔupípítè (10000). ⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sedeṣṣ ke dò a nìtibè kpáa

sũmu, tannè be kukó nkè m bè nda bate, ké da náké bèè yóó da neinè nè bèè yó nkpaá.

⁵ Kè Sedeṣṣ bè tanné kukó nkè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dò: Bèè bo nkèi menie nnè be nou ke yò nhá bè bàte, kébate bèè bo nínkú késinné kényōnnè be nò.

⁶ Kè benitibè sikousitāāti (300) bèè nkèinè be nou ke yò, kè besombèe nínkú kényōnnè be nò. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sedeṣṣ ke dò: Bèè nínkú ke yōnnè be nò bèè kũũ mbe cǣĩ, sikou sitāāti (300) bèè kèinè be nou ke yò, fǣ nnè be dīi yóó kote mudoò kè n dí deeté kéduú nkè dí na Mandiyāābe.

⁸ Kè Sedeṣṣ duó nkè bèe cuó be diiti nè be tātēhe, kòo duó nkè bèe kũũ mbe cǣĩ, kòo nkpaánè benitibè sikousitāāti (300).

Kè Mandiyāābe me mbáté de fũḽ kubiriku ke kari.

Kuyie mbenke mè Sedeṣṣ ò yóó namè o dootitabè

⁹ De kó keyènkè kè ti Yiè nKuyie nnáké Sedeṣṣ ke dò: Íté kékote kédo Mandiyāābe m bè nda duómmu. ¹⁰ Kàa me nyí dàátí ke bo kote ké bè do, á neinè a kóo tǣnti Pudaá kè di kote. ¹¹ Kàa keè bè nàá nti de bíékè, de mōnni kémōte dikōmbùḽ, ke né kote ké bè do.

Kè Sedeṣṣ neinè o kóo tǣnti kè bèe kote Mandiyāābe kari dii tǣkéní. ¹² Kè Mandiyāābe nè Amadesiibe nè diyie yèiní kèè bíékè kabe kè bè pité kubiriku ke sũ ke mǣnnè fēcofe bá yòyóbè í dò nkéna kékaa nkédeè, ke mēnkè sũ ke dōnnè dāmēèrì nùu kó mubirímú. ¹³ Bè tūḽkoo dii mōnni kénsǣ nhòmōu nàá nho népo tidouñti ke tú: N duó tidouñti nti kè dè dò mpǣḽ mōu birimúní ditāri ĩnkè, ke bāté kutouku makù kè kù do ke kōnté kōnté.

¹⁴ Kòo népoo ò nàké ke dò: Isidayeeribe kou Soasi bire Sedeṣṣ kó disiè ndi, Kuyie nti ānné o nou miēke nke tǣnti nè ti kó ditǣnni dimou.

¹⁵ Kè Sedeṣṣ keè tidouñti nè ti benkú mù, kénínkú késinnó ketenkè, kédounnè ti Yiè nKuyie mmutǣmmú, kédeè kéwētení Isidayeeribe báté dè, képǣkè ke dò: Báátínè ti Yiè nKuyie ndi duómmu Mandiyāābe.

Kuyie nkpammè Sedeṣṣ kpéi

¹⁶ De kó dimōnni kòo toté benitibè sikousitāāti (300) sinsi yetǣrè yētāāti, képiĩ mbá wè ditātēheù nè de fitírè nè de dúu, ¹⁷ kédeè ké bè nàké ke dò: Dí nni nwúó nkè n tūḽke be kari ke dōmè, dí me ndò. ¹⁸ Mí nnè n kó ditǣnni kè ti eé dii mōnni yetātēhe di múnke eé kǣfité be kari, kēmpǣkù ke tú: Ti Yiè nKuyie nnè Sedeṣṣ bèè na.

¹⁹ Sedeṣṣ nè o nìtibè kè bè ntuḽkòo Mandiyāābe kari kè keyènkè dó kǣtoté ke cuokè, kè bè bo ke ceeri bèè bàa be kari. Kè bèe eé yetātēhe kǣpōnte be fitídó. ²⁰ Kè yetǣrè teyè yèdéè me ndò kǣnto be fitíyì nè sinou cǣnkusi, ke to yetātēhe siyóu, ke pǣkù ke tú: Ti Yiè nKuyie nnè Sedeṣṣ bèè na!

²¹ Bá wè kòo cómmú o kó mǣfiè, kè bèe cǣtinne be kari, kè bè nkuḽ nde miēke ke cokù. ²² Kè benitibè sikousitāāti (300) ncómmú ke eu yetātēhe kè ti Yiè nKuyie nduó nkè Mandiyāābe nkòu betabè be kari dimou miēke. Kè dè nyóó dentenè bèè kpaá kè bèe coké kétuḽke Beti-Ita kénwetí Sededaa ke yàa tuḽkenè Abedi-Meodaa eĩ dii tǣkénè Tabaa.

²³ Kè bèe yú Isidayeeribe sombe Nefutadii naàmùnkù kabe nè Asee kaku nè Manansee kaku kè bèe kōtení kébeti Mandiyāābe. ²⁴ Kè Sedeṣṣ tǣ nkè bèe náké Efadaimmu tǣri kabe ke dò: Cúténèní mēcǣ nkéniitè kébaa menie ntēpure kǣtúóté Suditǣ kǣtuḽkenè Beti-Badaa.

Mēmme kè Efadaimmu kabe bemou kote kébaa kukó nSuditǣ kǣtuḽkenè Beti-Badaa, ²⁵ képiĩ mMandiyāābe kpàatibè bèdé Odebu nè Sebu kékuḽ Odebu tǣri také kékuḽ Sebu dinàa bè tú di Sebu nàa di také, kǣsǣtè kēmbeti Mandiyāābe, kǣtōnni Odebu nè Sebu be yǣ kǣsénténèní Suditǣ, ké yè duó nSedeṣṣ.

8

Efadaimmu kɔ̀be yèmmè cààrèmmè

¹ Dɛ m̀nni kè Efadaimmu kɔ̀bɛɛ beke Sedeɔ̀ɔ ke dɔ̀: Dè yĩme kàa í ti yu kè ti bo da teennè mudoò, ke kòte amáà ke dokénè Mandiyāābe?

Kè bè nhò kpànnè mediè. ² Kè Sedeɔ̀ɔ bè tɛ́nné ke dɔ̀: N dɔ̀ dè báá na kɛ́tuɔ́ke di kperɛ. Díndi Efadaimmu kɔ̀be di dɔ̀ dè pɛ́tému ti dɔ̀ dè tĩnti Abiesɛɛ naàm̀nkù kɔ̀be. ³ Kuyie nhānné dī nɔu miɛke Mandiyāābe kpààtìbè Odebu nè Sebu kè di bè pĩ, n né dɔ̀ ba ke dè pɛ́tè mɛmmɛ.

Sedeɔ̀ɔ ti mbéi nkè Efadaimmu kɔ̀be miɛkɛɛ do.

Sedeɔ̀ɔ domè Suditɛ́ɛ diyìè yìèni kèè bíkè kɔ̀be

⁴ Sedeɔ̀ɔ nè o nìtìbè sikɔ̀sitàāti (300) kè bèe tuɔ́ke Suditɛ́ɛ, kóo sènté ke sɔ́ mbè òu, ke mɛ mbaa nsóké ke beti be dootitɔ̀bè, ⁵ kɛ́tuɔ́ke Sukɔ́ti èi kè Sedeɔ̀ɔ náké dɛ kó diheì kɔ̀be ke dɔ̀: Pānè n nìtìbè mudii bè òumu, m beti Mandiyāābe kpààtìbè mbɛ, Seba nè Sadimuna.

⁶ Kè diheì kó bekótìbè ò tɛ́nné ke dɔ̀: Ti di pā mudii ba nkpréi? A namu Seba nè Sadimuna ke dèèà? ⁷ Kè Sedeɔ̀ɔ bè tɛ́nné ke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbo n duó ndii m̀nni Seba nè Sadimuna m bo di puotínè dikpáà kó tipotì, ké dí yóri ipo.

⁸ Kè Sedeɔ̀ɔ íté dɛborè kékɔ́te Penniyɛɛdi, ké bè mɔ̀ ò baa do mɔ̀ mɛ̀ boti Sukɔ́ti èi kɔ̀be, kè bèe ò tɛ́nné betɔ̀bè baa do ò tɛ́nné tì. ⁹ Kè Sedeɔ̀ɔ bè náké ke dɔ̀: Kè n na n dootitɔ̀bè ke kũntiní n yóo pɔ̀ntɛmu diheì kó ditou kperì dii.

¹⁰ Seba nè Sadimuna bè do bo Kaadikɔ̀adi nwe, nè behāāpòmbè tekɔ̀upííitè nè sikɔ̀upísìnùmmù (15000), ke yé bè do kùmmè diyìè yìèni kèè bíkè kó behāāpòmbè tekɔ̀upíkòutè nè sikɔ̀upíísidé (120000) kè bèe nsúó. ¹¹ Kè Sedeɔ̀ɔ tũnnɛ bɛnaacɛ́mbɛ keri fèè cìèfè fèè yìènnè Nɔ̀ba nè Yokoa diyìè yìèni kèè bíkè, kédo o dootitɔ̀bè ke sɔ́ mbɛ yèmmè dɔ̀ mbè sàri kòò mɔ̀ í yóó bè yà. ¹² Mandiyāā kpààtìbè bɛdè Seba nè Sadimuna kè bèe coké. Kè Sedeɔ̀ɔ be bèti kɛ́pĩ nkè bèe na behāāpòmbè bɛmɔ̀u ké bè auté.

¹³ Kè Sedeɔ̀ɔ nkũntiní mudoò káyènni Edesi tennì, ¹⁴ kɛ́pĩ nSukɔ́ti kóo dapàa mmɔ̀u kóò beke kòo ò wàri bekpààtìbè nè beheikènkótìbè yètè kè bè mbo sipísiyiekè nè bèyiekè. ¹⁵ Dɛ kó difɔ̀nkúò kè Sedeɔ̀ɔ kɔ́te káyà Sukɔ́ti èi kɔ̀be ké bè beke ke dɔ̀: Di kpáá yé di sòò n sàāmmè ke tú n namu Seba nè Sadimuna ke dèè, ke tú n nìtìbè òu kè di bè pā mudia? M mɛ ndi tɔ̀nímu Seba nè Sadimuna.

¹⁶ Mɛmmɛ ò tùótémè dikpáà kó tipotì nè ipo kɛ́puotínè Sukɔ́ti èi kó bekótìbè, ¹⁷ kédeè kɛ́pɔ̀ntɛ Penniyɛɛdi èi kó ditou kperì, kékuɔ́ dɛ kó diheì kɔ̀be.

¹⁸ Dɛ kó difɔ̀nkúò kè Sedeɔ̀ɔ beké Seba nè Sadimuna ke dɔ̀: Di do kùɔ̀ bèè nìtìbè Tabɔ̀ bè do dòmmɛ? Kè bèe ò tɛ́nné ke dɔ̀: Bè do da dònnèmu ke dɔ̀ nyikpààtìbí.

¹⁹ Kè Sedeɔ̀ɔ bè tɛ́nné ke dɔ̀: N tebí nsi ti yɔ́ òmáà, kédeè kébéi nke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kè m pàrikè nè ku yètìrì ke tú kè di do mbè yóu kè bè nfòu n na bá ndi kùɔ̀.

²⁰ Ò béi mɛmmɛ kédeè kɛ́péi nho kóo po Yetɛɛ ke dɔ̀: A pĩ mba? Kuɔ̀ bè!

Odapàa mɛ nyí ndàátí ò do kpáá bɛmmu. Kè dɛè nte kòo yɔ́tɛ. ²¹ Seba nè Sadimuna kè bèe náké Sedeɔ̀ɔ ke dɔ̀: Ti kuɔ́ a mómumu, bá wè nè o kó dikɔ̀mbùò ndi.

Kè Sedeɔ̀ɔ íté ké bè kùɔ́ kɛ́túóté be yòyóbè do dúúkú tìi sàtì.

Sedeɔ̀ɔ yetɛ́mè tikpàti

²² Kè Isidayɛribɛɛ náké Sedeɔ̀ɔ ke dɔ̀: Fɔ́ɔ yó nti baké, a kó difɔ̀nkúò kàa birɛɛ sɔ̀ɔtɛ ké nti baké, kàa yaàbirɛɛ sɔ̀ɔtɛ ké nti baké. Fɔ́ɔ ti dɛɛténè Mandiyāābe. ²³ Kè Sedeɔ̀ɔ bè tɛ́nné ke dɔ̀: N yí yó ndi baké, m birɛ mɛ nyí yó ndi baké ti Yiè nKuyie nkuù yó ndi baké.

²⁴ De kó difɔ̀nkúò ké bè nàké ke dɔ̀: N yóó di mɔ̀ dɛmarɛ̀ ndɛ, bá wɛ̀ di miɛke ò m pã mumámáá ntinenti di éinì tì miɛke.

Isimayɛribɛ do mɔ̀ke dɛsɔ̀mámánnɛ ndɛ. Bɛ kó mɛborimɛ do mmɛ. ²⁵ Kɛ̀ bè yienko ke dɔ̀: Tì bo dɛ nda pã. Kɛ̀ bè pitɛ̀ kuyààkù kɛtenkɛ̀ kɛndɛ̀ bè éi ntii nɛnti miɛke mumámáá mùmáà mùmáà, ke dɔ̀unko ku ìnkɛ̀. ²⁶ Dɛsɔ̀mámánnɛ bè ò pãmmú dɛ, dɛ kó kucɛ̀ékù do bo cìdóòbɛ sipísidɛ̀ ndi, kɛ̀ bè yíé kóò pãmmú yɛtootɔ̀rɛ nɛ tiyaàsààtì tiwũ̀tì, Mandiyããbɛ kpààtibɛ̀ do daati tì nɛ tisàtì yòyóbɛ̀ do duuku tì. ²⁷ Kɛ̀ Sedeɔ̀sɔ̀ túótɛ̀ dɛ kó mɛsɔ̀ nkédɔ̀nɛ̀ tetenkaanitɛ̀ ké tɛ̀ cònnɛ̀ Ofidaa o èi miɛke, kɛ̀ Isidayɛribɛ mbáá ndɛ kó tetenkaanitɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ naá ndidũ̀ntàri Sedeɔ̀sɔ̀ nɛ o cɛ̀tɛ̀ kɔ̀bɛ kpéi.

²⁸ Mɛ̀mmɛ Isidayɛribɛ namɛ̀ Mandiyããbɛ, ké bè bɔ̀ mbá bè tɛ̀nkɛ̀ í nna ke itɛ̀, kɛ̀ Isidayɛribɛ èi mbo mɛonpùmɛ̀ miɛke ke dɔ̀ yɛbie nsipísìnàà, Sedeɔ̀sɔ̀ fòmmu mumɔ̀u miɛke.

²⁹ De kó difɔ̀nkúò kɛ̀ Soasi birɛ̀ Yedubaadi kò nkémbo o cɛ̀tɛ̀. ³⁰ Sedeɔ̀sɔ̀ do mɔ̀ke initidabí sipísìyiekɛ̀ ndi ò pɛitɛ̀mɛ̀, o pobɛ̀ do í sɛnní. ³¹ Kòo pocɛ̀nnì dɛ̀ bo Sisemmu kɛ̀ dɛ̀ ò pɛitɛ̀ dɛnitidabirɛ̀ kòo dɛ̀ yu ke dɔ̀: Abimɛdekí. ³² Soasi birɛ̀ Sedeɔ̀sɔ̀ do kòtɛ̀mu mɛdiɛ̀ nkɛ̀ mɛborimɛ̀ nhò naati kòò yàa kúnɛ̀, kɛ̀ bè ò kũnnɛ̀ o cice Soasi fòti, Ofidaa Abiesɛ̀ tempɛ̀ mmieke.

Isidayɛribɛ wɛ̀tɛ̀ ke domɛ̀

³³ Sedeɔ̀sɔ̀ ku dɛ̀ mɔ̀nnì kɛ̀ Isidayɛribɛ wɛ̀tɛ̀ kɛ́fié yɛbɔ̀kɛ̀ Baadibɛ kɛ́túótɛ̀ dibɔ̀ Baadi Bediti kédɔ̀ bɛ kó kuyie. ³⁴ Isidayɛribɛ tɛ̀nkɛ̀ í ndenninì tì Yiè nKuyie nkpéi kùù do bè dɛetɛ̀nɛ̀ bɛ dootitɔ̀bɛ̀ bèè bè fitɛ̀. ³⁵ Bɛ̀ tɛ̀nkɛ̀ í ndake Yedubaadi Sedeɔ̀sɔ̀ cɛ̀tɛ̀ kpéi, ò do bè dɔ̀ mɛ̀ sàà ndo dɔ̀ mbɛ̀ ndakɛmu tɛ̀ kpéi.

9

Bɛ̀ pĩ̀rmɛ̀ Abimɛdekí tikpàtì Sisemmu

¹ Kɛ̀ Yedubaadi birɛ̀ Abimɛdekii kɔ̀tɛ̀ Sisemmu o mannìkù kénáké o yɔ̀ tãbɛ̀ kó kunaàmùnkù kumɔ̀u ke dɔ̀: ² Bekɛ̀nɛ̀ Sisemmu èi kó bekótibɛ̀ ke dɔ̀: Bɛ̀ dɔ̀ Yedubaadi bí sipísìyiekɛ̀ bo mbɛ̀ bakémáà, kɛ̀ bè dɔ̀ onitì òmáà bo mbɛ̀ bakémɛ̀? Bɛ̀ né báá yɛ̀ n tumɛ̀ bɛ̀ cɛ̀tɛ̀ kou nwe!

³ Kɛ̀ bè kɔ̀tɛ̀ kɛ̀ tì nàké Sisemmu èi kó bekótibɛ̀ kɛ̀ bè tãátɛ̀ Abimɛdekí ò tu mɛ̀ kpéi mɛ̀ kou. ⁴ Kɛ̀ bè dɛitɛ̀ Baadi-Bediti kó idíítì miɛke mɛ́dítibii nsipísìyiekɛ̀ kòò duó, nkòo túótɛ̀ dɛ kó idíítì kɛ́yietì benititɛ̀tìbɛ̀ nɛ bɛciɛ̀mbɛ̀ kɛ̀ bè ò nɛinɛ̀.

⁵ Kɛ̀ bè kɔ̀tɛ̀ Ofidaa o cice Yedubaadi cɛ̀tɛ̀, kɛ́kuo o bí sipísìyiekɛ̀ dimɔ̀nnì dimáà miɛke, kòo sàm̀pòu Yotammu wɛ̀ máà na kɛ̀sɔ̀ri kɛ́yentɛ̀. ⁶ Sisemmu èi kó bekótibɛ̀ nɛ diɦɛ̀i kɔ̀bɛ̀ nɛ Beti-Midoo kɔ̀bɛ̀ kɛ̀ bè tí nkɛ́kɔ̀tɛ̀ Sisemmu kó mutie borɛ̀ ditàri còmmú dɛ, bè dɛ mpĩ̀ nhAbimɛdekí tikpàtì.

Yotammu kó dináanhãntiri

⁷ Yotammu tì kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀nnì kɛ́dekɛ̀ Karisimmu tãri, kɛ́pĩ̀kɛ̀ nɛ o wɛ́rímu mumɔ̀u ke dɔ̀: Sisemmu èi kɔ̀bɛ̀, n kɛ́tɛ̀nɛ̀ kɛ̀ Kuyie ndí kɛ́ntɛ̀!

⁸ Dɛtie ndɛ̀ do yɛ̀ ndɛ̀ dɔ̀ okpààtì, kénáké odífíɛ̀ ke dɔ̀: Á nti baké. ⁹ Kɛ̀ odífíɛ̀ dɛ̀ tɛ́nnɛ̀ ke dɔ̀: M bo yóu m bo mpeímɛ̀ yɛbɛ̀ kɛ̀ bè diinɛ̀ mɛ̀kùò yɛbɔ̀kɛ̀ nɛ benitibɛ̀ dɛ̀ dómɛ̀, kɛ́kɔ̀tɛ̀ kɛ́ntú m baké dɛtiennaà? ¹⁰ Kɛ̀ dɛtie nnáké fikíɛ̀ ke dɔ̀: F́ nni nti baké! ¹¹ Kɛ̀ fikíɛ̀ dɛ̀ tɛ́nnɛ̀ ke dɔ̀: M bo yóu m bo mpeímɛ̀ yɛbɛ̀ yɛ̀ wɛ̀tɛ̀i kɛ́kɔ̀tɛ̀ kɛ́ntú m baké dɛtiennaà? ¹² Kɛ̀ dɛ̀ sɔ̀tɛ̀ kénáké fínyĩ̀ ke dɔ̀: F́ ntũ nni nti baké. ¹³ Kɛ̀ fínyĩ̀ dɛ̀ tɛ́nnɛ̀ ke dɔ̀: M bo yóu m bo mpeímɛ̀ yɛbɛ̀ mɛnaà kpɛyɛ̀ yɛbɔ̀kɛ̀ nɛ benitibɛ̀ dɛ̀ dómɛ̀, kɛ́kɔ̀tɛ̀ kɛ́ntú m baké dɛtiennaà? ¹⁴ Kɛ̀ dɛtie nyóu kɛ́wɛ́nnɛ̀ kénáké tipotì ke dɔ̀: F́ nni nti baké! ¹⁵ Kɛ̀ tipotì dɛ̀ tɛ́nnɛ̀ ke dɔ̀: Kɛ̀ di mɛ̀nkɛ̀

dómu m bo ntúmè di kóo kpààti kɛtenɛnɛni kɛndiéké n kó mɛdɛɛ. Kè di mɛ nyete muhãã mbo yènni m miɛke ké di cóu nkétaunnè detie ndierè ditāri Dimaa kperɛ.

¹⁶ Kè Yotammu nsóké o náaɛnti kébéi nke dɔ̀: Díndi tá? Di yèmmè í di bekùnè di pĩmmè Abimɛɛdeki tikpàtàà? Di dɔ̀ dè Yedubaadi cĩètè dè wennimaà? Ò di dɔ̀ mèè sàà ndi mɛ nhò yietáà? ¹⁷ N cice do cĩnne o buu ndi kékpa ndi kpéi nke di dɛɛtɛ nè Mandiyããbe. ¹⁸ Kè di né ité yíe nke dokùnè o cĩètè ke kùò o bí sipísiyiekè dimònni dimáà ke pĩ nho pocẽmbire Abimɛɛdeki tikpàti ò tu mèè kpéi ndi kou. ¹⁹ Kè di yèmmè í di bekùnnè di dɔ̀ dè Yedubaadi nè o cĩètè dɛ kpéi ndi yà Abimɛɛdeki kó mesàà nkòo yà di kãme. ²⁰ Kè mèè dɔ̀ke Abimɛɛdekii tuo nSisemmu eì kɔ̀be nè Bɛti-Midoo kɔ̀be muhãã nkè bè múnkɛɛ ò tuo mmuhãã.

²¹ Dɛ kó difɔ̀nkúò kè Yotammuu coké kékɔ̀te kɛnsɔ̀ri Bedaa, ò do dé o tebite Abimɛɛdeki nwe.

Sisemmu kɔ̀be yetɛmè Abimɛɛdeki kpeti

²² Mɛ̀mmɛ kè Abimɛɛdeki mbaké Isidayɛɛribe ke dɔ̀ yɛbie nyètããti. ²³ Dɛ kó difɔ̀nkúò kè Kuyie nduɔ̀nni mɛyèmmè mèè bo nte kè Sisemmu eì kó bekótibè nè Abimɛɛdeki kè bèè sɛ́ntɛ, mɛ̀mmɛ kè bèè yetɛ Abimɛɛdeki kpeti. ²⁴ Yedubaadi bí sipísiyiekè Abimɛɛdeki do kùò ì kó kusĩnkù kuù ò tũ̀kɛnɛni wenwe nè Sisemmu eì kɔ̀be. Ke yé bèè do ò teennèmmè kòo bè kùò. ²⁵ Mɛ̀mmɛ kè Sisemmu eì kɔ̀beɛ sɔ̀ri kéhoo mbenitibè ditāri ìnkè kè bè ndimmù bèè pɛ̀nkù dɛborè ke fekù be kperɛ kè Abimɛɛdekii tì kèè.

²⁶ Diyiè mari kè Eɛɛdi bire Kaadi tuɔ̀kɛnɛni Sisemmu ke nɛ́nè o tebiì. Kè Sisemmu eì kɔ̀be bɛmɔ̀u ò duò mbe yèmmè, ²⁷ kénkũ̀tì be paa, kɛtũ̀ fɛ́nyĩ kó yɛbe, bè dɔ̀drinè yè mɛnaà, ke yè niù kédɔ̀dɔ̀ dibanni, kékɔ̀te be kó dibɔ̀dɔ̀ tou kényo nke yò nke sãã nhAbimɛɛdeki. ²⁸ Dɛ mònni kè Eɛɛdi bire Kaadi bè beke ke dɔ̀: Abimɛɛdeki tu we kè weè bo mbaké Sisemmu kè ti ò bùò? Yedubaadi bire nè o ã̀pɔ̀nkótì Sebuudi bèè dɔ̀ nkémbúò, Amɔ̀u eì kɔ̀be bèè te Sisemmu, ti bo nhò bùò ba nkpéi? ²⁹ Kè Eɛɛri bire Kaarii sɔ̀tɛ ke dɔ̀: Kè Sisemmu eì kɔ̀be do bo yie nké n tũ̀nne n na mbɔ̀ nhAbimɛɛdeki, n na nhò nàké ke dɔ̀: Fĩ́ nnè a ã̀pɔ̀mbè báátínè kè ti kpa!

³⁰ Sebuudi weè do tú dɛ kó diheì kóo kùmàndáà, kékeè Eɛɛdi bire Kaadi nàà ntì kè dɛɛ ò yonke. ³¹ Kòò tɔ̀ mbenitibè disòri kè bèè nàké Abimɛɛdeki Eɛɛdi bire Kaadi tũ̀kɛnɛmè ke sukii benitibè kè bè bo ò bɔ̀. ³² Kòo yíe kòo nùù dɔ̀ nè dɛ kpéi nwèè ité keyènkè nè o kó benitibè kékɔ̀te dikpàà kénhoke. ³³ Kè bèè pike yè dikũ̀nweñni sèi kédò diheì, kè bè yènni ke bo ò dokénè wèè bè dɔ̀ ò dómè.

³⁴ Mɛ̀mmɛ Abimɛɛdeki nè o kɔ̀be kè bèè ité keyènkè kɛtoté yetĩrè yènaà, kékɔ̀te kénhoke ke tókénè Sisemmu. ³⁵ Eɛɛdi bire Kaadi yènni dii mònni nè o kɔ̀be, ke cómmɔ̀ diheì kó dibòrì, Abimɛɛdeki nè o kɔ̀be kè bèè ootení. ³⁶ Kaadi yà dii mònni ditĩnni kénáké Sebuudi ke dɔ̀: Dihã̀pɔ̀ntĩnni mari dii cutiní ditāri kè Sebuudii ò tɛ́nnè ke dɔ̀: Ditāri fɛ̀nkù nku a wúómmè ke tú benitibè.

³⁷ Kè Kaadi nyetíróo ke tú, benitibè mbe kè bè cutiní ditāri kè betɔ̀bè kèríní Mubɔ̀tie mbíékè.

³⁸ Kè Sebuudii ò tɛ́nnè ke dɔ̀: Fĩ́ baa do náá nke tú Abimɛɛdeki tu we kè weè bo nti bakáà? A do sɛ̀nkèrì wè weè tũ̀kɛnɛni nè o nìtibè. Kɔ̀te kóò dokénè.

³⁹ Mɛ̀mmɛ kè Kaadi báátí kénitɛ Sisemmu eì kɔ̀be kè bè bo dokénè Abimɛɛdeki.

⁴⁰ Kè Abimɛɛdeki mbe bètì kè bèè coké kòo mbè kàùtì ke bií káà ndiheì kó dibòrì.

⁴¹ Mɛ̀mmɛ kòo mbo Aduma kè Sebuudi bètì Kaadi nè o kɔ̀be bá bè í nna kɛmbo Sisemmu.

⁴² Kè dɛɛ wenté kè Sisemmu eì kɔ̀beɛ yè ke bo dokénè Abimɛɛdeki. ⁴³ Kòo tì kèè kɛtúóté o nìtibè kè bè toté yetĩrè yètããti kè bèè kɔ̀te kénhoke, kè bè nyetini diheì kè bèè bè poté. ⁴⁴ Abimɛɛdeki nè o kɔ̀be kè bèè cārike kébãa diheì kó dibòrì kè yetĩrè

teyè yèdèè yèè kpaá, kè yenye me ntó puoti dikpáà kòbe ke kòu. ⁴⁵ Kè Abimèdeki ntũũ kénkuuri diheì ké di pònte páíí kékuò di nìtìbè, kédeè ké di yaá mukókúú.

⁴⁶ Mikidadi Sisemmu èi kòbe tì kèè dii mònñi kékòte kéta dibòò Edi-Bediti tādènkù. ⁴⁷ Kè bèè náké Abimèdeki Mikidadi-Sisemmu èi kòbe tiimmè deborè. ⁴⁸ Kòò túóté o pīētè kédeke Sadimòò tārì, kékòũ kudòú kébuuté, kénáké o nìtìbè ke dò: Dònnè n dàòmè. ⁴⁹ Bá wè kòò kòũ kudòú kébuuté kóò tũnnè kè bèè kòte ké ì còú mbè bo kùu tādènkù kécòu nkè dèè còuté bèè bo de mieke. Bè bo ntũòke tekòupíitè (1000), benitidaabè nè benitipòbè.

Abimèdeki kumè

⁵⁰ De kó difònkúò kè Abimèdekii kòte kédò Tebesi èi kòbe ké bè na ké di fiète. ⁵¹ Dítou kperì mari dii do bo de kó diheì cuokè, ke mummu kè bèè di kpetínné kédeke kudànkù, benitìbè bémòu, behèikènkótìbè nè benitidaabè nè benitipòbè. ⁵² Kè Abimèdekii kòtoo ke bo bè pi, kètóónko ditou kó dibòrì borè ke bo di còu. ⁵³ Dèndè onitipòkù mòu bònténimè dinàà kébóté o yuu kèpònte. ⁵⁴ Mèmme Abimèdeki péimmè odapàà nwèè tò o kparìnentì ke dò: Kpatè a siè ké n kuò bè yàà bo nnáá nke tú onitipòkù weè n kùò.

Kòò kóò tǎntìi ò kũũ disiè kòò kú. ⁵⁵ Isidayeeribe yà dii mònñi Abimèdeki kumè bá wè kòò kò nho cīētè.

⁵⁶ Mèmme Kuyie nyietimè Abimèdeki meyei nhò dòmè o cice ke kùò o tebiì sipísìyiekè. ⁵⁷ Sisemmu èi kòbe kó kuyonku kpéi ndo te kè bèè yà meyei nYedubaadi bire Yotammu do yè mmèè yóó bè tũòkení, demòu kè dèè bè tũòkení.

10

Todaa

¹ Abimèdeki ku dii mònñi kè Pua bire Todaa, Dodo yaàbire weè ò còuté kédeetè Isidayeeribe. Todaa do tú Isakaa naàmùnkù kou nwe ke bo Samii Efadaimmu tārì ìnkè. ² Kòò nni Isidayeeribe ke dò yebie nsipísìdè nè yètāāti kékú kè bèè ò kũnné Samii.

Yaii

³ De kó difònkúò kè Yaii Kadaadi èi kouu ò còuté kémbaké Isidayeeribe ke dò yebie nsipísìdè nè yèdèè, ⁴ kémmòke initidabí sipísìtāāti kè ì dèkù sāmmarímúbè sipísìtāāti ke mòke yehèkè sipísìtāāti Kadaadi tenkè mieke. Bè kpaá yu de kó yehèkè nè yíenní ke tú Yaii ekesí nsi. ⁵ Kòò kú kè bèè ò kũnné Kamònni.

Amòniibe domè Isidayeeribe mudòò

⁶ Kè Isidayeeribe wète kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, káfíé yebòkè Baadibe nè Asitaditeebe nè Sidii kòbe kpèye nè Sidoniibe kpèye nè Mòabiibe kpèye nè Amòniibe kpèye nè Fidisitēēbe kpèye, kényóu ti Yiè nKuyie mbá bè ténke í nkù tũ. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie mmieke bè peike, kè kùu bè ānné Fidisitēēbe nè Amòniibe nòu mieke, ⁸ kètúóté de kó dimònni kétuòkenè yebie ntepiítè nè yèni kè bè nfěũnko Isidayeeribe, bèè kó dimàà bo kukó nSuditēē yàà, Amòriibe tenkè Kadaadi tempè nke bè diinko mesémmè. ⁹ Kè Amòniibe sénténí Suditēē ke bo dokénè Sudaa nè Bensamèe nè Efadaimmu be naàmùnti kòbe. Kè Isidayeeribe yèmmèè cààrè mediè. ¹⁰ Kè bèè kuónnè ti Yiè nKuyie nke dò: Ti cààrèmu mediè nti da yóumè fǝ nwèè ti te, ke feu yebòkè Baadibe.

¹¹⁻¹² Kè ti Yiè nKuyie mbè tēnné ke dò: Esibiti kòbe nè Amòdiibe nè Amòniibe nè Fidisitēēbe nè Sidoniibe nè Amadesiibe nè Maōñniibe bè do di fěũnko kè di n kuónnè kè n yí di deetáà? ¹³ Nè mèmme kè di n yóu ke feu yebòkè, deè te kè n ténke í yóó di deetè. ¹⁴ Yebòkè nye di tǎātémè, yúnè ye tũnké kè yè di deeténè mesémmè.

¹⁵ Kè Isidayeeribe tēnné ti Yiè nKuyie nke dò: Ti cààrèmu, ti í dǝò a dómè! A né ti deetè kuu.

¹⁶ Bè me nyĩ kúpíe nyebókè, ti Yiè nKuyie nténke í nna ke bo yóu kè bè nsókè ke bè fěũnko.

¹⁷ Kè Amōniibee tíí nkébaté Kadaadi, kè Isidayeeribe tíí nkébaté Misipaa. ¹⁸ De mōnni Kadaadi eì kòbe nè behèikènkótíbè kè bè mbékú betabè ke tú: Wè nsàà bo kate kédokénè Amōniibe? Kè wèè bè dokénè wèè yóó naá nKaadaadi kóo kpààti.

11

Sefutee naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

¹ Oniti mōu wèè do bo Kadaadi kè bè ò yu ké tú Kadaadi, kòo duónè onitipòkù mōu wèè dauti dautinè benitidaabè kè wèè ò peiténè denitidabire, kòo dè yu ke dō Sefutee, kòo ntú okpàriteu mediè. ² Kè Kadaadi pokù múnkee ò peiténè ibí kè ìi kóténí kébèti Sefutee, kóò nàké ke dō: A báá ti wēnnénè kétieke ti cice kperè ti í wē nti yō.

³ Mēmme kè Sefutee íté kédéténè o tebií kékate kémbo Tobu tempē. Kè itookperí yembèè ò sǎńkóo kè bèè wēnné kénkǎri dikpànni.

⁴ Kè dèe yíé kémōntoo sámpó kè Amōniibee do Isidayeeribe mudoò. ⁵ Mudoò íté dii mōnni kè Kadaadi eì kó bekótíbèè kate Tobu tempē nSefutee wammù, ⁶ kóò yà, kóò nàké ke dō: Katení kēniitè ti kó behāāpòmbè kè tí na kédokénè Amōniibe. ⁷ Kè Sefutee bè tēnné ke dō: Dè í tú dī do n yete ké m beti n cice cīētàà? Dè yīme kè di ta mesémmè mieke ke cokéní m bíékè?

⁸ Kè bèè ò tēnné ke dō: Ti katení a borè ke dō a katoò kè tí wēnné kédokénè Amōniibe mbe kàa ntú ti kóo kpààti kémbaké Kadaadi omōu.

⁹ Kè Sefutee dō: Kè n di neinè mudoò kè ti Yiè nKuyie nyie nkè m bè na, mī yó ntú di kòo kpààti.

¹⁰ Kè Kadaadi kó bekótíbèè ò nàké ke dō: Ti Yiè nKuyie nti wúómmu, tū bēi nke tú ti bo dō a bēi nti timōu.

¹¹ Kè Sefutee neinè Kadaadi eì kó bekótíbè, kè bèè ò tūóté kòo mbaké behāāpòmbè, kè bèè kate Misipaa kè Sefutee wēte kébēi ti Yiè nKuyie nyìkè ò do nàké ti bekótíbè.

Sefutee nàké ti Amōniibe kpààti

¹² Kè Sefutee tǎ nkè bèè nàké Amōniibe kpààti ke dō: Sefutee tu, ònti bo di cuokè fǎ nnè we kàa bàátí ke bo ò do mudoò?

¹³ Kè Amōniibe kpààti bè tēnné ke dō: Isidayeeribe yēnni dii mōnni Esibiti, de mōnni ndi bè fiètemè n tenkè, kétúóté Adinǎ biriku kētuakenè kukó nSabaki kētuakenè Suditē biriku. Wè tí duó nti tenkè meyāōmmè.

¹⁴ Kè Sefutee wēte kētǎ mbetabè Amōniibe kpààti borè. ¹⁵ Kè bè bo ò nàké ke tú: Isidayeeribe do í fiète Mǎabiibe nè Amōniibe tenkè makè. ¹⁶ Bè yēnni dii mōnni Esibiti keta dikpàa ndi dibiri mieke, kētuake dāmēèrì tipènti kou, kēpēēté kékate Kadēesi. ¹⁷ Bè do de mbo kētǎ nkè bèè nàké Edōmmu kóo kpààti kòo bo bè pǎ kuce kè bèè pēēté o eì mieke, kòo yete kè bèè sǎoté kémǎo Mǎabu kou kuce kòo múnkee yete, kè bèè yóu kémbo Kadēesi. ¹⁸ Bè de nyitè kékété dikpàa, kēmpékénè Edōmmu nè Mǎabu ekè, kētuake Mǎabu eì diyiè yìenì kèè bíékè, kébáté kukó nhAdinǎ yàà bè í nta dihei. Adinǎ wèè do tú Mǎabiibe tenkè mǎnku.

¹⁹ Bè de mbo kētǎ nkè bèè nàké Sionni Amōdiibe kpààti Esibonni eì kou ke dō: Isidayeeribe tu a bè pǎ kuce kè bèè pēēté a eì mieke, kékate bè kǎri kè. ²⁰ Bá Sionni í nhò tǎ, kéyete kētíi nho āāpòmbè Yaasi eì kébáátí kédò Isidayeeribe mudoò. ²¹ Kè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkùu duó nkè bèè na Sionni nè o nìtibè, kēfiète o tenkè kemōu, ²² kétúóté Amōriibe tenkè kemōu kēketé Adinǎ kubiriku kētuakenè kukó nYaaboku, kétúóté dibiri kó dikpàa kētuakenè Suditē. ²³ Ti Yiè nKuyie ntínti Isidayeeribe tū nkù, kuù duó nkè ti fiète Amōdiibe tenkè kè

fɛ́ nné dɔ́ ké kè cɔ́utáà? ²⁴ A kó dibɔ́ Kemɔ́asi da duómmu ketenkè kàa kè te. Ti Yiè nKuyie nti duó nkè, ti kòkè nkè, kè ti dò nké nkè te. ²⁵ A yèmmè dò nha kpeɛnnèmu Sipɔ́o bire Badaki Mɔ́abu èi kóo kpààtàà? Ò í wammú nè Isidayeeribe dikpànni, ò í bè dokénè. ²⁶ Nè Isidayeeribe bomè Esibonni èi nè di pɛ́emmè nè Adowee èi nè di pɛ́emmè nè Adimɔ́o pɛ́emmè kpɛye dè mòkè yebie nsikɔ́sitàati ndi (300), dè yíme kè di í cɔ́uté de kó ketenkè nè yíenni? ²⁷ N yí da cààrè mùmamù, fɛ́ n wènté kè n dónè dikpànni. Ti Yiè nKuyie nkuu bo ti púté yíe ntínti Isidayeeribe nè díndi Amɔ́niibe.

²⁸ Kè Amɔ́niibe kpààtìi yete Sefutee nàké tì.

Sefutee dɔ́unnè mè Kuyie ndinùu

²⁹ De mɔ́nni kè ti Yiè nKuyie nYáa ncúténí Sefutee ñnkè, kòo íté kéce nKadaadi tempɛ nyimɔ́u, nè Manansee kpɛyi képɛ́tè kékòte Misipɛe késɔ́ténè Amɔ́niibe tenkè, ³⁰ kédɔ́unnè ti Yiè nKuyie ndinùu kè dɔ́: Ti Yiè nKuyie nkàa duó nkè n na Amɔ́niibe, ³¹ m bo nkùntiní kè wèè niitè kéyènni oketiwe n cɛ́tè ké n co, m bo wè nda pã, kè wè nda kuɔ́ kétuɔ́.

³² Mɛ̀mmè Sefutee tamè Amɔ́niibe tenkè ké bè do, kè ti Yiè nKuyie nduó nkòo bè na. ³³ Kè kùu ò teennè kòo bè poté káfietè yehèkè sipísidé kétúóté Adowee, dihei dii tòkénè Miditi kéntò kétuɔ́kenè Abedi-Kedamimmu ké bè autè mèdiè, kè Amɔ́niibe bóté Isidayeeribe.

³⁴ Mudoò dèè dii mɔ́nni kè Sefutee nkùntiní o cɛ́tè Misipaa, kòo kóo sapàa nweè yènni kóo co kè bie ndibàrì kè auti. Ò do we mmàkè omáà. ³⁵ Sefutee ò yàni dii mɔ́nni kékɛ́tè o yààtì kékuónko kè dɔ́: M bire a cààrè n yèmmè mme kè n kòute, n dɔ́unnè ti Yiè nKuyie nku dinùu, n ténkè í yóó na ké di kpàte.

³⁶ Kòo kóo sapàa nhò tɛ́nnè kè dɔ́: Kàa dɔ́unnè ti Yiè nKuyie ndinùu n dɔ́nnè a di nkù dɔ́unnè kè yɛ̀ mmù kè yé kuù da teennè mè kàa na a dootitòbè Amɔ́niibe, ³⁷ kéyíé kébéi nke dɔ́: A né m pã mɛ́fiè mbetáàbè bèdébè kè n deke ditàrì ñnkè nè n dúòbè kékómmú n yóó kúmè kè í yíété onitidòu.

³⁸ Kè Sefutee ò pã kuce kòo deke ditàrì nè o dúòbè, kè dɔ́ betáàbè bèdébè, kè kuò nhò yóó kúmè kè í yíété onitidòu. ³⁹ Betáàbè bèdébè dèè dii mɔ́nni kòo wɛ́téní o cice borè kòo ò dɔ́nnè ò dɔ́unnè dii nùu ti Yiè nKuyie. Mɛ̀mmè ò kumè kè mu nyí yíété onitidòu. Kè dè naá nyIsidayeeribe kó ikuú. ⁴⁰ Bá dii benni kè benitipòbè òò kòte kékómmú Kadaadi kou, Sefutee bire kpéi nke dɔ́ yewe yèndà.

12

Efadaimmu kòbe kpànnè mè Sefutee

¹ Diiyè mari kè Efadaimmu kòbe tíi nkénei, késénté kukó nkékòte Safɔ́ɔ, kénáké Sefutee kè dɔ́: Dè dòmmè kàa kòte kè dokénè Amɔ́niibe bá a í ti yu kè ti bo da teennè? Ti yóó cóummu a cɛ́tè ké da wènnénè.

² Kè Sefutee bè tɛ́nnè kè dɔ́: Mí nnè n nìtìbè ti do mòòténè Amɔ́niibe tináahtì kè n di yúmu, di mɛ́ nyí nkàténí kè bo n deetè. ³ M banté dii mɔ́nni di í kòrinímè kè bo n teennè, de mɔ́nni ndi ncínnemè m buu kè kòte kè bè do, kè ti Yiè nKuyie mme mbè ànnè n nou miekè. Dè yíme kè di bàátí yíe nke bo n kpànnè?

⁴ Mɛ̀mmè Sefutee tímmè Kadaadi kòbe bemɔ́u kè bèè do Efadaimmu kòbe mudoò ké bè na. Efadaimmu kòbe bèè do nàké bèmbè Kadaadi kòbe kè dɔ́: Di tú Efadaimmu kòbe mbe kè coké kè kòte kè bo Manansee kòbe cuokè. ⁵ De kó difónkuò kè Kadaadi kòbe dinté Efadaimmu kòbe kèmbaa kukó nSuditɛ́ɛ tɛ́purè kè wèè cootini kè dɔ́ késénté bèè ò beke kè dɔ́: A tú Efadaimmu kou nweà?

Kòò yī: Àà. ⁶ Bè dò wèe bēi nke dò: Sibodεε. Kòò yī: Cibodεε. Ke í na ke bēi nde kó ditannùu weti weti bēe ò pī nkéféuté kukó nSuditēε borε. Kε bēe kuó Efadaimmu kabe sikaupípsínàà nè sikaupísidε (42000) de mǎnni.

⁷ Kε Sefutee Kadaadi botí kou mbaké Isidayεeribe ke dò yebie nyèkùò, kékú kε bēe ò kǔnné o εi Kadaadi bè ò peité dì.

Bè nàkémè Ibusāā nè Enōō nè Abunōō be kpéí

⁸ Sefutee kó difǎnkúò kε Ibusāā Betideεmmu kou weè ò cǎuté, kémbaké Isidayεeribe, ⁹ képeité initidabí sipísitāāti, initipobí sipísitāāti, kéduó nho sapàmbè ibotí tēi kε ìi puoke, kòo túóté ibotí tēi kó besapàmbè képuó nho bí, kémbaké Isidayεeribe ke dò yebie nyèyieké, ¹⁰ kékú kε bēe ò kǔnné Betideεmmu.

¹¹ Ibusāā kó difǎnkúò kε Edonni Sabunōō botí kouu baaté Isidayεeribe ké mbé baké ke dò yebie ntépíítē, ¹² kékú kε bēe ò kǔnné Ayanōō Sabunōō tempē mmieke.

¹³ O kó difǎnkúò kε Idεedi birε Abudonni Pidatōō εi kouu ò cǎuté kémbaké Isidayεeribe, ¹⁴ képeité initidabí sipísínàà o yaàbí sipísitāāti kε bè ndekù sǎmmarímúbè sipísiyieké kòo mbaké Isidayεeribe ke dò yebie nyèni, ¹⁵ kékú kε bēe ò kǔnné Pidatōō Efadaimmu tempē mmieke Amadesiibe tǎri.

13

Bè peitémè Sǎnsōō

¹ De mǎnni kε Isidayεeribe tó dàò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, nè de kpéí nkε kùu bè ānné Fidisitēεbe nǎu mieke yebie nsipísínàà.

² Ke sǎ nhonití mǎu bo Sodaa εi mieke, Danni naàmǔnkù, kòo yètìrì tu Mandoa. Bá o pokù í mǎke debire. ³ Diyiè marì kε ti Yiè nKuyie ntǎnni kǎtení de kóo nitipòkù borε kóò nàké ke dò: N yému ke dò nha tú tēhǎūnte ke í mǎke debire. Nè memme a yóó púómmu képeité denitidabire, ⁴ kétúóté yíe nnε yewe yèè kpaaní a bá nyō ndiféē nè menaà nsǎmmε mēè muò, a bá nyo ntidiiti ikuó yete tì. ⁵ A yóó púómmu képeité denitidabire, kuponkù báá kááké de yuu, a yó ndε peini kε dε pǎnke tú ti Yiè nKuyie nkperε ndε, weè yóó keté ò bo deetémè Isidayεeribe Fidisitēεbe nǎu mieke.

⁶ Kòo nitipòkùu ta kénáké o dàu ke dò: Ti Yiè nKuyie nkóo niti mǎu weè kǎtení m borε ke donnε ti Yiè nKuyie ntǎnni kε nh ò yà kε n kǎmbùàti dò n yí na koò beke ò yènni dε ò mε nyí n nàké o yètìrì. ⁷ Ò n nàké ke tú m bo púó nképeité denitidabire, ke tú kétúóté yíe nnε yewe yèè kpaaní mbá nyō ndiféē nè menaà mmèè muò, m mε mbá nyo nyikuó yete tì diiti. Ke tú n yóó peité dèè birε n yó ndε peini kε dε pǎnke tú ti Yiè nKuyie nkperε ndε, kε kù ndε te de fǒmmu mumǎu.

⁸ De mǎnni kε Mandoa bántè ti Yiè nKuyie nke dò: N Yiè nKuyie nyóu kòo niti a tǎnni wèe wētení ke ti nàké ti dò nkédǎmε debire ti yóó peité dε kpéí.

⁹ Memme kε ti Yiè nKuyie ndǎò Mandoa kù mǎó tì, kε ku kó ditǎnni wētení onitipòkù borε kénsǎ nhò bo kupaku bá o dàu í dε bo. ¹⁰ Kòo coké mecāā nkénáké o dàu ke dò: Oniti wèe sòò kǎtení m borε ò wētenímu.

¹¹ Kε Mandoa pǎnkeε neiné o pòkù kε bēe kǎte de kóo niti borε kòo ò beke ke dò: Fǒò sòò béinnε we nnitipòkàà? Kòò dà: Éē, mí nwe.

¹² Kε Mandoa dà: A bēi ntì bo dàò dii mǎnni ti dò nkédǎò òmmε de kó debire kpéí? Ti bo tǔnnε ònyi kuó?

¹³ Kε ti Yiè nKuyie nkó ditǎnni dò: N yē nhonitipòkùu yóu dèè kó dimàà wèe dε yóu. ¹⁴ Ò bá nyo ndεmarε bè dǎnnε dε mutie bè tu mù fínyī mu bε, ò mε mbá nyō mmu kó menaà mbé tu mè diféē yoo menaà mmèè kó dimàà muò. Ò bá nyo ntidiiti ikuó yete tì, ò ntū n kuó mesàà.

¹⁵ Kè Mandoa náké ti Yiè nKuyie nkó ditōnni kɛ dɔ̀: Nkpáá kè n da dɔ̀ kupòòkù kɛ da kuɔ dibɔ̀bii.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nkó ditōnni ò náké kɛ dɔ̀: Bá kè n kpáá kàa n dɔ̀ kupòòkù n yí yóó di, kàa dɔ̀ a bo na kè dè pã ti Yiè nKuyie nkétua.

Mandoa í mbanté kɛ dɔ̀ ti Yiè nKuyie ntōnni ndi, ¹⁷ kòò beke kɛ dɔ̀: A yètiri tu ba? Kè dèe yie nkè ti na kɛ da sãnte a bɛi nti bo dɔ̀ dɛ̀ mōnni.

¹⁸ Kòò dɔ̀: Dè dōmmɛ kàa bèkú n yètiri? Dì tu diyetidieri ndi.

¹⁹ Kè Mandoa ò kuɔ dibɔ̀bii nè dipānni tɛ̀ri, kè dè tōnɪ kédáá nkupèrikù ìnkè, kè dè pã ti Yiè nKuyie nkùù dòòri tidiɛ̀ti, kè dè tũ̀, wenwe nè o pòkù kè bè ncómmú kɛ wúó, ²⁰ nkè fɛ̀hããdɛ̀nfè dèkù kèìnkè, kè bèe yà ti Yiè nKuyie ntōnni itémè kɛ deèti kèìnkè fɛ̀hããdɛ̀nfè miɛke, kénínkú késínnóó ketenkè. ²¹ Kè Mandoa banté ti Yiè nKuyie ntōnni ndimè, dì mɛ nténke í nwētení bɛ borè. ²² Kè Mandoa náké o pokù kɛ dɔ̀: Ti mɛ nyàmè ti Yiè nKuyie nti yóó kúmu, dè í mǎke kpèrè.

²³ Kòò pokùu ò tḗnné kɛ dɔ̀: Kè ti Yiè nKuyie ndo ndó kɛ ti kuɔ kù na bá ncɔuté ti pānni, kù mɛ nna bá nti benke ti mɛ nyà dè, kù mɛ nna bá nti náké kù mɛ nti náké tì.

²⁴ Mɛ̀mɛ kè Mandoa pokùu peítɛ debire kè dè yu kɛ dɔ̀: Sãnsɔ̀. Kòò kóté kè ti Yiè nKuyie nkó mɛsàà nní nhò bonè. ²⁵ Kòò mbo Danni kɔ̀bɛ kó dikari Sodaa nè Esitaadi dɛ cuokè. Ti Yiè nKuyie nYáá dɛ ncùténí o ìnkè, kòò keté o tōmmú.

14

Sãnsɔ̀ dómè kètúóté Fidisitḕbe kóo sapàà

¹ Diiyè mari kè Sãnsɔ̀ kɔ̀tɛ Timuna kɛyà Fidisitḕbe kóo sapàà mmɔ̀, ² kékonní kénáké o cice nè o yɔ̀ kɛ dɔ̀: N yà Fidisitḕbe cie nke osapàà mmɔ̀ koò dɔ̀. Kɔ̀tenè kóò yà, n dɔ̀ kóò puokemu.

³ Kòò yembèe ò tḗnné kɛ dɔ̀: A í pètɛ osapàà nti naàmùnkù yoo ti botí miɛke kɛ bo kɔ̀tɛ Fidisitḕbe itayéi yembè cie nke kéwaá nhonitipòkàà?

Kè Sãnsɔ̀ dɔ̀: N we mpɛ̀nsiri, kɔ̀tenè kóò yà kè nh ò tūóté.

⁴ O yembè do í yé kɛ dɔ̀ ti Yiè nKuyie nkuù ò ānné dɛ kó meyèmmè kɛ bo na kénintɛ̀nè Fidisitḕbe. Dɛ mōnni Fidisitḕbe bèe do baké Isidayɛ̀ribɛ.

⁵ Kè Sãnsɔ̀ nkɔ̀ri Timuna kɛ neinè o cice nè o yɔ̀ kémberínè fínyĩ kó depaa mmarè, kè diciriciri iténí kénhüntí koò wetí. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie nYáá ncùténí o ìnkè kòò dì nètɛ nètɛ debɔ̀bire tēmè, ò mɛ nyí nnáké o cice nè o yɔ̀, ⁷ kékɔ̀tɛ kémaánè Fidisitḕbe kóo sapàà nkòò pɛ̀nsiri mɛdiè. ⁸ Kè dèe yíe sám̀pó kòò nwētiní Timuna kɛ bo tūóté o pòkù, kénkéri kédauté kɛ bo yà ò sòò kuɔ dɛ̀ cìriciri, kénsó nyice taà dɛ kó kuciriciricirikù kè ticièti ā mekùò. ⁹ Kòò dɛi ticièti kénkéri kécáante kɛ bií pã o cice nè o yɔ̀ kè bèe cááké, ò mɛ nyí mbè náké ò dèimè dɛ kó ticièti kuciriciricirikù miɛke nke.

Sãnsɔ̀ dɔ̀ wèe pètèmpè Fidisitḕbe

¹⁰ Mɛ̀mɛ kè Sãnsɔ̀ ciceɛ tuɔ̀kɛ Sãnsɔ̀ pocēnni cī̀tɛ̀, kè Sãnsɔ̀ ānné dibanni kɛ bo tūóté o pocēnni, kéndōnnè bɛdapàmbè bɛmɔ̀u do mǎkemè dɛ kó memantímè. ¹¹ Kè Fidisitḕbe tãátɛ bɛdapàmbè sipísitãati kè bè bo ò cie ndibanni. ¹² Kè Sãnsɔ̀ bè náké kɛ dɔ̀: N yóó di dɔ̀ pètèmpè nwe, dibanni kó yɛwe yèyiekè yie mmieke, kè di n náké ò tu mù, n dí duó nsiyaàbòo sipísitãati nè dibanni kó yeyaàbòrè sipísitãati. ¹³ Kè di mɛ nyí̀kɛ dí yó n duó nsiyaàbòo sipísitãati nè dibanni kó yeyabòrè sipísitãati. Kè bè dɔ̀: Pɛ̀tirè! Ti da kèmmúmu.

¹⁴ Kè Sãnsɔ̀ dɔ̀: Wèe cáá nho miɛke nke bè cáá ndè yènnímè. Kè dɛnatirè yènni dekperè miɛke.

Kè yewe yàa tuɔkenè yètãati bá bè mu nyí pètè de kóo pètèmpè tu mù. ¹⁵ Diyiè naannì yìè kè bèe náké Sãnsɔ̃ pokù ke dɔ̀: Yetoo kàa dɔ̀u ti náké pètèmpè tu mù. Kàa me nyete ti da cóu nfɔ̀ nnè a cɛ̀tè. Di ti yu ke bo feke ti kperè ndɛ̀à?

¹⁶ Kè Sãnsɔ̃ pokù nkɔ̀nti kóò sã́nké kóò náké ke dɔ̀: A í n dɔ̀ bá sám̀pɔ̀rè, a n nímmu, dè dòmme kàa dɔ̀ pètèmpè m botí kɔ̀be bá a í n náké ò tu mù! Kè Sãnsɔ̃ dɔ̀: N keté ke í ò náké n cice nè n yɔ̀ ke bo ò náké fɔ̀ nweà?

¹⁷ Kè Sãnsɔ̃ pokù baa nkuò ndibanni kó yewe yèyiekè mieke, diyiè sɔ̀nni yìè kè Sãnsɔ̃ ò náké pètèmpè tu mù, kè yé ò do ò òunèmè. Kòo nitipòkù pànkɛ kɔ̀te kénáké o kɔ̀be pètèmpè tu mù. ¹⁸ Diyiè yíennì yìè kè diyiè nkpaá ke mu nyí ta kè bè tũ̀kení, kénáké Sãnsɔ̃ ke dɔ̀: Ba nténke naati ke pɛ̀tè mecekùò? Ba nténke kpeñni ke pɛ̀tè dicìricìrì? Kè Sãnsɔ̃ dɔ̀: Kè di do í dù̀onè n naaserì, di na bá mbanté de kóo pètèmpè tu mù.

¹⁹ De mɔ̀nni kè ti Yìè nKuyie nYaa ncúténí Sãnsɔ̃ ìnkè, kòo kɔ̀te Asikanɔ̀ kékua benitibè sipísitàati, kétúóté be yaàbòrè kédúò mbèè banté pètèmpè tu mù, kè bèe dɔ̀ tibanyààti. De kó difɔ̀nkúò kè Sãnsɔ̃ íté nè kemieke kékò nho cice borè. ²⁰ Kè bèe túóté o pokù kédúò nhodapàà nwèè do ni dibanni kó ikuó.

15

Sãnsɔ̃ kpannèmè Fidisitɛ̀be

¹ Kè dèe yíéo sám̀pɔ̀ mudidèi mɔ̀nni kè Sãnsɔ̃ kɔ̀te ke bo yà o pokù, ke tɔ̀nè dibɔ̀serì ke bo bè pã, ke dɔ̀ ò bo ta o pokù dieku nkòo còkù yete. ² Ke dɔ̀: N yèmmè do dɔ̀ nha ténke í ò dómu, koò tũ̀óté ke duó nhodapàà nwèè sòò ni dibanni kó ikuó. O nantè me nhò wenninèmu, te ntúóté.

³ Kè Sãnsɔ̃ dɔ̀: Di mɔ̀nni kè n dɔ̀ Fidisitɛ̀be meyei nhòmòu ténke bá nsei.

⁴ Menme ò itémè kékɔ̀te kápí nyiánkè sikɔ̀sitãati (300), ke ní wènnè idèi kó iyéi kécĩnnè kéwènnè kéboúnnè timútì. ⁵ Ke me nyí imɔ̀u kédeè kécóu mmuháá nkéffĩnko kè ìi ta depaa nkè tidiiti cóúté, tìi kɛ́i ke cóu nè tìi kpaá cómmú, kétaunne detie mbè tu dè fĩnyĩ nè odifè kécóúté. ⁶ Kè Fidisitɛ̀be beke wèè dɔ̀ memme, kè bè dɔ̀: Sãnsɔ̃ nwe. O còkù Timuna eì kou weè ò yetenè o pokù, koò duó nhodapàà nwèè sòò ni dibanni kó ikuó.

De mɔ̀nni kè Fidisitɛ̀be kɔ̀te kécóu nde kóo nitipòkù nè o cice. ⁷ Kè Sãnsɔ̃ bè náké ke dɔ̀: Di mè ndɔ̀ dè, kè n yí pèite de kó dipèi, m báá om̀pè!

⁸ Menme ò bè potémè ké be na, ké bè auté mediè. De kó difɔ̀nkúò kékɔ̀te kémbo Etammu tãdènkù.

Sãnsɔ̃ kùòmè benitibè nè sãmmarímú kó muyèi

⁹ De mɔ̀nni kè Fidisitɛ̀be kɔ̀tení kébáté Sudaa tenké kèpitè kétuɔkenè Deii.

¹⁰ Kè Sudaa kɔ̀be bè beke ke dɔ̀: Dè dòmme kè di kòtení ke bo ti kpannè? Kè Fidisitɛ̀be dɔ̀: Ti kòtení ke bo pĩ nSãnsɔ̃ nwe kóò dɔ̀ ò ti dòmme.

¹¹ Kè Sudaa kɔ̀be sikɔ̀písitàatii (3000) kɔ̀te Etammu tãdènkù Sãnsɔ̃ borè, kóò náké ke dɔ̀: A í yé ke dɔ̀ nFidisitɛ̀be beè ti bakáà? A ti dɔ̀ ba memme náké? Kòo bè náké ke dɔ̀: Bè n dòmme, m me mbè dɔ̀.

¹² Kè bèe ò náké ke dɔ̀: Ti kòtení ke bo da boúmu kékɔ̀te ké bè duó. Kè Sãnsɔ̃ dɔ̀: Parikèné ke dɔ̀ di í yó n kua di mómmɔ̀mbè.

¹³ Kè bè dɔ̀: Áa ti í yóo da kua, ti dɔ̀ ke dá boúmu kékɔ̀te ké bè duó.

Menme bè ò boúmè iwɛ́i pànyì idèi kóò dènnení kutãdènkù mieke. ¹⁴ Bè tũ̀kení dii mɔ̀nni Deii kè Fidisitɛ̀be kɔ̀tení kóò co ke íutí. Kè ti Yìè nKuyie nYaa cúténí o ìnkè kè iwɛ́i bè do ò boú ìi naá mmutápeí nkéyote. ¹⁵ Kòo yà sãmmarímú bè kùò wè bàmbà nho kó muyèi kétúóté kékua nè benitibè tekɔ̀pítè (1000). ¹⁶ Ò me ndèè kébèi nke dɔ̀:

Nè sãmmarímú kó muyèi mmu n kùònèmè benitibè tekoupiítè (1000).

Nè sãmmarímú kó muyèi mmu m bè mènne mènne.

¹⁷ De kó difonkúò kédootóo musãmmarínyèi mmedétimè. Kè bèe yú deborè ke dò Damati-Deii (dèè tu Muyèi kó ditāri). ¹⁸ Ke s̄s̄ nsinényēi ò poté mediè nkòo kuónnè ti Yiè nKuyie nke dò: Áú! Ti Yiè nKuyie nf̄s̄s̄ duó nkè n na n dootitabè, ke bè auté kè sinényēi né bo wēte ké m bo nkè itayéi yembè n naà?

¹⁹ De mōnni kè ti Yiè nKuyie nduó nkè Deii tārīi yaté kè menie nyenní kè Sãns̄s̄ p̄t̄é k̄ȳà, k̄p̄t̄é muw̄rímú. Mēmme kè bèe yú de kó tebinte ke dò: Āā-Koodee, kè t̄e kp̄āā bo nè yīenní.

²⁰ Kè Sãns̄s̄ mbaké Isidayeeriɛ dokùnè dii mōnni Fidisit̄ēɛɛ ke dò yebie nsipísid̄é.

16

Sãns̄s̄ kpet̄émè Kasaa kó dic̄àù

¹ Diyiè marì kè Sãns̄s̄ k̄te Kasaa k̄ȳà onitipòkù m̄òu w̄è d̄outi d̄outinè benitidaabè k̄eta o borè. ² Kè diheì yembèe keè Sãns̄s̄ dè bomè k̄eɛ̄te diheì k̄enyiè nke baa dibòrì, ke náá nke tú: Dè bo wenté kòo nyetini kè ti ò kùò. ³ Sãns̄s̄ me nyí nde wenté, k̄eȳenkè toté dii mōnni ke cuokè, kòo ité k̄ep̄i ndiheì b̄orì kó dic̄àù k̄ew̄nn̄n̄ di deì k̄eūt̄é, k̄ebuūt̄é, k̄edekenè ditāri dii bo Ebun̄ō eì ìkè k̄écōnn̄é.

Dadidaa fit̄émè Sãns̄s̄

⁴ Kè Sãns̄s̄ d̄ake onitipòkù m̄òu kòo ȳetirì tu Dadidaa kòò bo Sodeki biriku. ⁵ Kè Fidisit̄ēɛɛ kp̄ààtibè b̄en̄um̄m̄u k̄te k̄ȳà Dadidaa kóò n̄aké ke dò: Yetoo kè Sãns̄s̄ da n̄aké ò p̄t̄é dè muw̄rímú diem̄u ò me mm̄ake mù, nè ti bo ȳimè kóò na, kóò bou, kòo ȳakè, ti bo da duó mb̄a w̄è medítibii tekoupiíítè nè tekòut̄é (10100).

⁶ Kè Dadidaa beke Sãns̄s̄ ke dò: N n̄aké a w̄rímú bonnì dè ke c̄áá. Bè bo da boūnè ba kè m̄u ȳè?

⁷ Kè Sãns̄s̄ d̄ò: Kè bè m boūnè it̄anw̄ēi s̄ūȳi ì mu nyí kpeí, n w̄rímú ȳemu mēmme, kè n naánnè benitibè t̄abè.

⁸ Kè Fidisit̄ēɛɛ kp̄ààtibè waannì it̄anw̄ēi s̄ūi ì mu nyí kpeí, k̄eduó nDadidaa kòò ì nhò boūnè. ⁹ Ò yóó me nyí k̄es̄onne benitibè mbe o c̄īt̄é mieke, k̄edeè k̄ekuónko ke dò: Sãns̄s̄ a dootitabè Fidisit̄ēɛɛ t̄uòkení!

Kòo t̄ote it̄anw̄ēi kè dè ndò mmuh̄áá nh̄s̄ c̄óút̄émè kuh̄ũ. Bè í nna k̄ȳīt̄é o w̄rímú bonnì dè.

¹⁰ Kè Dadidaa ȳí kóò n̄aké ke dò: A n daúmu ke n soú, n n̄aké di mmōnni bè bo da boūnè mù. ¹¹ Kòo ò n̄aké ke dò: Kè bè m boūnè iw̄ēi p̄anyì, bè mu nyí p̄īnn̄è ì mut̄ammú mamù, de mōnni n w̄rímú yóó ȳemu kè n naánnè benitibè t̄abè.

¹² Kè Dadidaa waá nyiw̄ēi p̄anyì, kóò boūnè, k̄edeè k̄ekuónko ke dò: Sãns̄s̄ a dootitabè Fidisit̄ēɛɛ t̄uòkení.

Ke s̄s̄ mbenitibè tó s̄ari o c̄īt̄é mieke, kè Sãns̄s̄ t̄ote iw̄ēi ì do ò boū o baà nkè dè ndò mmup̄àakommú.

¹³ Kè Dadidaa d̄ò: A s̄aké ke n daúmu ke n soúnnàá? Di mmōnni n n̄aké weti weti bè bo da boūnèmu.

Kè Sãns̄s̄ d̄ò: K̄aa boū n ȳut̄i iȳup̄āat̄i iȳiekè ke taunnè kuyaàd̄uòd̄ou ke baaké. De mōnni n w̄rímú yóó ȳemu kè n naánnè benitibè t̄abè.

¹⁴ Kè Dadidaa d̄ò kè Sãns̄s̄ ȳè nk̄eduó, kòo boū o ȳut̄i iȳup̄āat̄i iȳiekè k̄etaunnè kuyaàd̄uòd̄ou k̄ebaaké, k̄edeè k̄ekuónko ke dò: Sãns̄s̄ a dootitabè t̄uòkení!

Kè Sãns̄s̄ ente k̄ehuut̄én̄ iȳup̄āat̄i kuyaàd̄uòd̄ou.

¹⁵ Kè Dadidaa d̄ò: A bo ȳim̄e k̄éntú a n d̄ó ke t̄énke né í n t̄á. Kue met̄āámm̄e mme mie nk̄aa n daú ke n soú, mb̄a a í yie nke n n̄aké a w̄rímú bonnì dè.

¹⁶ Kε baa ntì kònnì yewe yemou Sānsōō borè koò kóónnè, kòo ò òunè, kè dɛɛ ò bi. ¹⁷ Kòo ò nàké kε dɔ̀: N tú ti Yiè nKuyie nkou nwe nè bè m peitémè kuponkù í kàáké n yuu, kè bè nkuó n wērímú yóó yemu kè n naánnè benitibè tabè.

¹⁸ Dε mōnnì kè Dadidaa banté wè ò nàkémè o yèmmè kpeti ntì, kètɔ̀ nkè bèè nàké Fidisitɛɛbε kpààtibè kε dɔ̀: Dadidaa tu di kotoo kè Sānsōō ò nàkemu o yèmmè kpeti.

Kè bèè kote kè bè nàké kè bè nkoro kε tònè idíítí bè do yē mbè yóó ò duó nyì. ¹⁹ Mémme Dadidaa dōmè kè Sānsōō yè nkéduó o kpèrè ìnkè, kòo duó nkòo nìtì mōu kēi o yūpāātì iyiekè. Dε mōnnì kòo keté ò bo cītemè, kòo wērímú yè. ²⁰ Kè Dadidaa kuónko kε dɔ̀: Sānsōō a dootitabè Fidisitɛɛbε tū̀̀kénì!

Kòo entení kòo yèmmè ndò nhò bo na képiùrè ò sō yīmè. Bá ò í nyé kε dò ti Yiè nKuyie ndèite ku wērímú o ìnkè. ²¹ Mémme kè Fidisitɛɛbε ò pī nkékpéké o nuò nkóò kōnnè Kasaa. Kóò bouñè disəwũ̀ kó mēfīmmε mēdémè, kòo mbo dikpetintou mieke, kε fiinko dinàà. ²² Kè dɛɛ mōntoo kòo yùtì wēte kékété ti bo yènnímè.

Sānsōō pèitemè o dootitabè mēsammε kε ku

²³ Diyiè marì kè Fidisitɛɛbε kpààtibè tíí nke bo fíé bε bə̀̀ Dakṑ kè dè ñdò ndibanni dierì, kè bè ndiè nke tú: Tì kó dibə̀̀ Dakṑ weè ti dɛténè ti dootitə̀̀ Sānsṑ, kε duó nkè ti ò pī.

²⁴ Kε nwúó mbe bə̀̀ kε di sántí kε tú: Tì kó dibə̀̀ ti dɛténè ti dootitə̀̀, wèè do ti puo nke ti kə̀̀.

²⁵ Bè mε mbomè dibanni mieke nke kè dè bè naati, nè dε kpéí nkè bè dɔ̀ bèè təní Sānsṑ, kòo yàa ndə̀̀ri mudaá nkperε. Kè bèè kote dikpetintou, kətəní Sānsṑ, kətə̀̀kénì kè bèè ò tannè bè bo dii tou mieke, yesā̀nkè borè. Kòo ndə̀̀ri mudaá nkperε bε ìlkè. ²⁶ Kè Sānsṑ nàké dɛdapùmbire dèè ò dèri kε dɔ̀: N kə̀tenè ditou kó yesā̀nkè borè kè n yè kàáké, n dó kédírímu.

²⁷ Benitibè bεè do píéké dε kó ditou mieke, benitidaabè nè benitipòbè, kè Fidisitɛɛbε kpààtibè bεmou dε bo. Benitibè bèè kə̀tení muwélmù, kè bè bo kudànkù. Bè bo ntù̀̀kε sikə̀písitā̀ti (3000), benitidaabè nè benitipòbè. ²⁸ Dεndε Sānsṑ kuónnè mē Tì Yiè nKuyie nke dɔ̀: Tì Yiè nKuyie n da báammu a bá m bə̀nko, wēte kè n duó mmuwērímú dimōnnì dimàà, kè m peite n dootitabè Fidisitɛɛbε bè kpéké mē kpéí n nuò.

²⁹ Sānsṑ mε nyī kédeè kébauté yesā̀nkè yèdé dε cuokè kpεye yèè tə̀ ditou, kè yè dídóo kékə̀tínnè dii nho bakù yoú, diterì kucā̀nku, ³⁰ kébéí nke dɔ̀: Kè n kunè Fidisitɛɛbε dè n sànnè.

Ò mε nyī kéfukii nè o wērímú mumou yesā̀nkè kè ditouu do káyā̀kε Fidisitɛɛbε kpààtibè nè benitibè bèè kó dimàà dè bo. Ò wēnnè nè bèè nìtibè kε ku, kè bè nsū kə̀pɛ̀tè ò do kùò bè ò kpaá fòu dii mōnnì.

³¹ O tebii nè o naàmunkù kə̀bε bεmou kè bèè kə̀tení kóò tùóté kékò nkékūnnè o cice Mandoa fōti, Sodaa nè Esetaadi dε cuokè.

Sānsṑ do baké Isidayεeribε kε dɔ̀ yebie nsipísidé ndi.

17

Mikaa dōmè sitenkaanii kε nsì báá

¹ Onitì mōu weè do bo Efadaimmu tempē nditā̀rì ìnkè, kòo yètìrì tu Mikaa.

² Diyiè marì kòo nàké o yā̀ kε dɔ̀: N yā̀ a kpaá yé bè sòò da yùúkùmmè mēdítibii tekə̀pípíítè nè tēpíítè (1010) kàa ntú dε yiè mbo yà, yáa ba? Mīi do ò tùóté n kpaá ò tōmu.

Dε mōnnì kòo yā̀ dɔ̀: M birε ti Yiè nKuyie ndá dɔ̀ mēsàà.

³ Kòò ò tḗnné o díítí kòò yǎ dǎ: N do pǎ de kó idíítí ti Yiè nKuyie nku ke ì dǎú nha kpéí nke bo da dǎò tetenkaanitè. Bè yóó ì yìèmmu kéutè kè ìi naá ntetenkaanitè, n yì nda duómmu, nto i.

⁴ Mēmme ò wētemè ké ì tḗnné o yǎ kòò deite mēdítíbii nsikǎusidé (200) kéduó nhomáátì, kòò ò dǎònnè tetenkaanitè ké tè dǎri timátì, ké tè cǎnné Mikaa cǐtè.

⁵ Kè sǎ nweè Mikaa mòke ò kǎri dè ke báá nti Yiè nKuyie nnè sitenkaanii káyíé kédǎò tetenkaanitè tetè nè sitenkaanii sǎmpǎsì, kǎtúóté o biré kédǎò ikuó niùtì.

⁶ De kó dimǎnni Isidayeeribe do í mǎke okpǎàtì, bá wè kòò ndǎori ò dómè.

⁷ De mǎnni dè do sǎ nDefiibe botí kóo dapǎa mmǎu wè bo Betimeemmu Sudaa kǎbe cie ke tú opǎò be cuokè. ⁸ Kòò íté deborè kénwanti dikari kupíkù tekù, kénkéri kǎtuǎke Mikaa cǐtè Efadaimmu tempè nyetǎrè ìnkè. ⁹ Kè Mikaa ò beke ke dǎ: A yènní de? Kòò dǎ: N tú Defii wuǎ nkou nwe, ke iténí Betimeemmu Sudaa tempè. N wanti m bo mborè nde.

¹⁰ Kè Mikaa ò nǎké ke dǎ: Mbo m borè kénáa n cǐtè kó ikuó niùtì kè n ní da duó ndibenni kǎú mmedítíbii ntepiútè, ké nda duónnè tiyǎàtì nè tidiitì dè da békú mēè botí.

Kè Defiibe botí kou taroo, ¹¹ káyie nkémbo Mikaa cǐtè, kòò ò dǎò o biré. ¹² Kóò dǎò ikuó niùtì, kòò mbo o cǐtè. ¹³ Kè Mikaa dǎ: Di mǎnni n yému ke dǎ nti Yiè nKuyie mbo n dǎò mǎsǎa nDefii wuǎ nkou mè nnaámmè n cǐtè ikuó niùtì.

18

Danniibe wantimè be kó ketenkè

¹ De mǎnni Isidayeeribe do í mǎke okpǎàtì. Mēmme kè Danni botí kǎbe nwanti be kó ketenkè, bè bo mborè. Bè mu ndo í mǎke ketenkè Isidayeeribe cuokè. ² Kè bèe tǎáté be botí mieke yekǎmbò yembè bènùmmù, kǎtǎ nSodaa nè Esitaadi ke dǎ, bèe kǎte képaaté diheì ké dì yǐtè. Kè bèe kǎte kǎtuǎke Efadaimmu tempè nditǎri ìnkè, kǎbáté Mikaa cǐtè borè ke bo yíé. ³ Bè me ntókénèmè Mikaa cǐtè, kè bèe keè Defii wuǎ nkou tammè ké mè banté, kǎtǎónko kóò beke ke dǎ: We nda tǎní dié? A pǐ mba dié? A kó mucǎntimu tu òmmu deborè?

⁴ Kòò bè tḗnné ke dǎ: Mikaa wèe yè nní mbo o borè ke tú ikuó niùtì, kòò n yietì.

⁵ Kè bè dǎ: Tǔ mbeé nti Yiè nKuyie nkéyà kè kuce ti kǎri kù bo ntú kusǎàkù.

⁶ Kòò dǎ: Kǎtenè ke bá nyǐkù ti Yiè nKuyie nyó ndi bonèmu.

⁷ Kè de kó benitibè benùmmù pǎtè kǎtuǎke Daiisi kénsǎ bèe dè bo bè tuómmu Sidoniibe tēmè, ke kari bá timatì í bè kǎónnè. Bè í yǐkù dǎmarè, òmǎu í bè fǐũko, bè me nyí tókénè Sidoniibe. Òmǎu do í bè baké. ⁸ Kè de kó benitibèe wētení Sodaa nè Esitaadi kǎbe borè kè bèe bè beke ke dǎ: Dè dǎnnímè? ⁹ Kè bè dǎ: Tí kǎtenè ké bè do, ti kǎte ke yǎmu diheì ke sǎ ndi wenni mediè. Bá nkarinè detetirè, bá nhǎtínè! Tí kǎtenè ké bè do kǎfiete diheì. ¹⁰ Kè ti tǔòkoo di bo yà di nìtibè tuómmè, bá be èi í sǎnni dè békú dǎ kó dimǎa onitì dǎmarè í kpa de kó diheì.

¹¹ Mēmme kè Danniibe báátí Sodaa nè Esetaadi kémbo benitibè sikǎusikuó (600), ¹² kǎkǎte kǎbáté Kidiya-Yeadimmu Sudaa tenké, deè te kè bè yu de kó dibòrì ke tú: Danni kǎbe kari, ke me ndè yu nè yíenní, kè dè bo Kidiya-Yeadimmu èi ìlkè. ¹³ Bè de nyitè kǎkǎte Efadaimmu tempè nditǎri ìnkè kǎtuǎke Mikaa cǐtè. ¹⁴ Benitibè bènùmmù bèe do kǎte képaaté Daiisi èi, kè bèe nǎké be tebii ke dǎ: Tetenkaanitè nè sisǎmpǎsì nè tetetè tèe dǎri timátì deè bo diè ntecǐtè matè mieke. Dii né yé di dò nkédǎmè.

¹⁵ Bè me nyí kédeè, kǎta Mikaa cǐtè kédǎu nDefii wuǎ nkou. ¹⁶ De mǎnni kè Danni botí kǎbe sikǎusikuó (600) bèe do báátí kè bè cǎmmú dibòrì. ¹⁷ Kè bèe ò dǎu nkédeè kǎpǎtè kǎdeke kudǎnkù kǎta kudieku kǎtúóté tetenkaanitè nè

sisám̀pòsì nè tetetè tèè d̀ari timátì. De m̀nni k̀e beǹtìbè sik̀ousikuò (600) bo dibòrì k̀e ikuò niùtì bo be borè. ¹⁸ K̀e ikuò niùtì yà bè tamè o c̀fètè ke t̀utótè tetenkaanìtè nè sisám̀pòsì nè tetetè tèè d̀ari timátì, k̀òo bè beke ke d̀ò: Di d̀ari ba dende? ¹⁹ K̀e bè d̀ò: C̀fèké k̀éyí a nùù c̀fũ, k̀e tí tũnne k̀enaá nti botí kuò niùtì. A bo ntúmè Isidayeribe botí makù kuò niùtì, d̀e í tũnè a bo ntúmè t̀c̀fètè t̀emáa kouà?

²⁰ K̀e diwèlì p̀i nyikuò niùtì, k̀òo t̀utótè tetenkaanìtè nè sisám̀pòsì nè tetetè tèè d̀ari timátì, k̀ék̀ar̀enko dit̀nni.

²¹ M̀m̀me k̀e bèe p̀èètè k̀ésòtè be ce k̀eníi nyibí nè iwũs nè tinentì. ²² Mikaa nè o c̀p̀eetìtòbè k̀e bè nyóó bè yà k̀e bè d̀ètè k̀e bè mbè bètì. ²³ K̀e Danni botí k̀abe kee bè p̀éikomè k̀éwè̀tèní k̀éyà Mikaa k̀òò beke ke d̀ò: Dè d̀omme? Ba nkó yeùdihure nye?

²⁴ K̀òo bè t̀ènnè ke d̀ò: Di t̀utótè n tenkaanìtè nè sisám̀pòsì nè tèè d̀ari timátì ke k̀érinè ke wète ke m̀ békú d̀e d̀ommàd̀?

²⁵ K̀e Danni botí k̀abe d̀ò: Yíé k̀éyí f̀f̀f̀f̀, k̀aa bo yà ti yóó da d̀ò d̀è! K̀aa í yé a k̀ú f̀f̀ nnè a c̀fètè k̀abe.

²⁶ M̀m̀me k̀e Danni botí k̀abe nsókè be ce k̀e Mikaa bantè bè ò k̀p̀énninèmmu k̀éyóu k̀ékò.

Danniibe p̀ontemè Daiisi ke maá be èi nè Kuyie ntaummè tou

²⁷ M̀m̀me Danni botí k̀abe tòmè Mikaa nenti nè wèè do tú o k̀ó ikuò niùtì k̀ép̀è̀tènè, k̀ékòte k̀édo Daiisi èi k̀ékuò di ǹtìbè bèè do kari ke tuò nke í ỳf̀k̀u, k̀édeè k̀écúu ndihèi. ²⁸ Bá òm̀òu í mbè d̀eetè ke yé bè do í t̀k̀énèmmè Sidonni, òm̀òu me ndo í bè baké. Bè do bo Beti-Deabu biriku nku. K̀e Danni botí k̀abe bè p̀ontè k̀émaá be èi, ²⁹ k̀é di yu ke d̀ò: Danni. Be yààrì wèè do te d̀e k̀ó diyètìrì, Sakabu birè marè k̀ó diyètìrì do ndi. ³⁰ K̀e Danniibe f̀í ntetenkaanìtè k̀e M̀yìisi birè Kedisommu birè Yonnatã ntú ikuò niùtì k̀ésòtènè be k̀ó ibío k̀étuòkenè be dootitabè bè p̀ínmú d̀ii m̀nni ke k̀onnè. ³¹ Bè do f̀ímmu Mikaa do d̀ò tèè tenkaanìtè k̀e ntè m̀ke Kuyie ntaummè tou do bo yèè m̀rè Sidoo.

19

Bensamèe botí k̀abe do d̀ò ù sòke

¹ De m̀nni Isidayeribe do í m̀ke okpààtì, k̀òo ǹtì m̀òu mbo Efadaimmu tempè ndit̀ari ìnkè k̀ó diheì, d̀ii d̀étirìnè yeteyè. Ò do tú Defiibe botí kou nwe ke d̀e bo, k̀étúótè o pocènni marì Betideemmu Sudaa botí mieke. ² Nè di k̀e bèe kpa, k̀e d̀ii ò yóu k̀ékò ndi cice c̀fètè k̀émbo ke d̀ò betààbè bènàa. ³ K̀òo d̀òu ité k̀étũnne ke bo ò bámmú k̀e bèè kò, k̀étúótè s̀ammarímúbè bédébè k̀òo k̀óo t̀ntì ò neinè k̀e bèe tuòkoo, k̀òo pocènni ò tannè di cice c̀fètè, k̀òo ò còutè nè diwèlì, ⁴ k̀éduò nkòo mbo o c̀fètè mieke, ke d̀ò yewe yètããti. Nè o k̀óo t̀ntì k̀e bè nyo nke yè nke d̀ou. ⁵ Diyie naannì yìè k̀e bèe ité dikũnweñnì ke d̀ò, bè bo k̀ò nkòo c̀k̀u yete ke d̀ò: Karinè k̀édi k̀épétè muwèrímu ke né na k̀ékétè.

⁶ K̀e bèe karoo k̀e bèe wènnè k̀édi k̀éyà, k̀édeè, k̀òo dapàa ncòk̀u ò nàké ke d̀ò: T̀utótè m̀f̀f̀ k̀éyí k̀éyie ndie nkàa yèmmèe caté.

⁷ K̀òo ndó k̀ékò nkòo c̀k̀u yetoo k̀òo yóu ke yíé k̀éyí. ⁸ Diyie nummuri yìè k̀e d̀e nkpaá uu dikũnweñnì sèi k̀òo báátì ke bo k̀ò nkòo c̀k̀u yete ke d̀ò: Kari k̀édi, kuyuoku ke né k̀étè.

M̀m̀me k̀òo kari k̀e bèe wènnè k̀édi. ⁹ Bè di d̀ii m̀nni ke d̀e k̀òo ndó k̀étúótè o pokù nè o t̀ntì k̀e bèe kò, k̀òo c̀k̀u ò nàké ke d̀ò: Diyie die nke dèè k̀e d̀e biiri, t̀utótè m̀f̀f̀ nkéduò die nkàa yèmmèe caté, k̀e d̀e nkpaá uu k̀aa kò.

¹⁰ De m̀nni odapàa m̀me nténke í nyie nke bo nkpaá, k̀étúótè o pokù nè o s̀ammarímúbè bédé, k̀éboú tinentì d̀e ìnkè, k̀énkèrí k̀étuòke Sebusii, diheì bè tu

dì di mmònnì Sedisadɛmmu. ¹¹ Bè tùòkoo dìi mòmnnì dihéi kɛ sɔ́ ndiyiè dèè, kòo kóo tǎnti ò nàké kɛ dɔ́: Tí kɔ́tɛ Sebusiibɛ ciɛ kɛyíé. ¹² Kòo yetɛ kɛ dɔ́: Ti báá kɔ́tɛ dihéi mari Isidayɛɛribe í bo dì. Ti pɛ́tɛ kékɔ́tɛ Kibea.

¹³ Tí yetoo kɛtuɔ́kɛ Kibea yoo Damaa, yɛ̀ èkè kó òmari ndi ti dò nkéyiémmè.

¹⁴ Kè bèè sɔ́tɛ bɛ cɛ, kè diyiè nyóó ta kè bè tùòkoo Kibea, Bensamɛ botí kɔ́bɛ ciɛ. ¹⁵ Bè tùòkoo dìi mòmnnì dihéi kɛta kɛ bo yíé nKibea kébátɛ, kénkari yaárɛ, òmòu mɛ nyí mbè yu kè bè bo ta o cɛ̀tɛ.

¹⁶ Kè bè nsɔ́ nhodakóti mòu kũntiní kupaku, o ciɛ do bo Efadaimmu tempɛ nditári ñnkè nkɛ, kòò kàtɛnì kɛ bo Kibea Bensamɛ kɔ́bɛ ciɛ. ¹⁷ Kòo yà opòò kòò kàri yaárɛ, kòo ò beke kɛ dɔ́: A yènní dɛ? A kàri kɛ?

¹⁸ Kòo ò tɛ́nné kɛ dɔ́: Ti bonní Bɛtideɛmmu nwe Sudaa botí kɔ́bɛ ciɛ, kɛ kũnti Efadaimmu ditári ñnkè, dihéi dìi í tókénè yeteyè. N do kɔ́tɛ Bɛtideɛmmu nwe, kɛ kũntiní òmòu mɛ nyí n yu kè m bo yíé nho cɛ̀tɛ. ¹⁹ M mɛ ntòmu timútì n sãmmarímúbè kpéi nkɛ mɔ́kɛ pɛ́è nè mɛnaà mmí nnè m pokù nè n kóo tǎnti ti kpéi, dɛmarè í ti dónni.

²⁰ Kòo dakóti dɔ́: Diwèi nda bonè, mî yóó da duó ndè da békú dè, a báá yíé nyaáɛ.

²¹ Ò yí mɛmmɛ, kóò tanné o cɛ̀tɛ kédúó ntimútì sãmmarímúbè kédeè kè bèè óu bɛ naàcèi, kédi kɛyà.

²² Bè kpaá mɛ nyo nnè diwèi, kè dihéi kó itookperí yembèè kɔ́tɛnì, kécɛ́tɛ tɛcɛ́tɛ, kébentɛ dicàù, kénáké odakóti tɛcɛ́tɛ yíé nkɛ dɔ́: Dennɛnì onìti wèè ta a cɛ̀tɛ, ti dɔ́ kóò duónèmu.

²³ Kòo dakóti yènní kè bè nàké kɛ dɔ́: N kɔ́bɛ báá dɔ́nnè mɛyɛi mɛmmɛ kó kubotí. Báá dɔ́nnè isàkɛ inyi, nkóo pòò nwe. ²⁴ M mɔ́kɛ osapàà mbá ò mu nyí yé onitidùu, m bo wè ndi duó nkè dí dɔ́nnè di dómè. Di báá dɔ́nnè onìti yíé nyisàkɛ kpɛɛ.

²⁵ Dɛ kó benitibè í ndó kékeè. Mɛmmɛ kè Defii wuɔ nkouu dennɛnì o pokù, kè bèè ò pɛ́nnè muwɛ́rímú, kényiè nkoò duónè kɛyènkè kemòu, kóò fɛ́nkoo kukũnwentóo. ²⁶ Dikũnweñni kòo nitipòkùu kɔ́tɛ odakóti cɛ̀tɛ o dɔ́u bo tɛ̀ miɛkɛ kédoroo kéndúó kè diyiè yàa yènnènní. ²⁷ Dè wenté dìi mòmnnì kòo dɔ́u yènní kɛ bo sɔ́tɛ o cɛ, kénsɔ́ nho pokù duó dibòrì kɛ cããnko, kòo nɔu daké dibòrì.

²⁸ Kòò dɔ́: Ítɛ kè tí pɛ́tɛ!

Kòo ndúó kécɛ́kɛ kòo ò tùótɛ dicíri kédáá nho sãmmarímú ñnkè, kɛpɛ́tɛ kékò nho ciɛ. ²⁹ Ò tùòkɛ dìi mòmnnì o ciɛ, kétúótɛ disiè kékééte ocíi yekékè tɛpítɛ nè yèdèè, kédúó nyIsidayɛɛribe botí bá kù dikéè òmáà. ³⁰ Bèè kó òmáà dè yà kè bè nnaá nkɛ tú: Ti mu nyí yà diè mbotí ti mɛ nyí dè kèè nè Isidayɛɛribe yènnímè Esibiti. Dɛ kó tináànti dò nti ti wèntému kɛyà ti bo yĩmè.

20

Isidayɛɛribe dokénèmmè Bensamɛ botí kɔ́bɛ kɛ bo pɛ́tɛ

¹ Kè Isidayɛɛribe wènnè bɛmòu kɛtíi mMisipaa ti Yíè nKuyie nyìkè kétúótɛ Danni tenkè kɛtuɔ́kɛnè Bɛrisebaa, kɛtuɔ́kɛnè Kadaadi kókoo. ² Kè ti Yíè nKuyie nkó benitibè Isidayɛɛribe botí imòu nè bɛ kó bekótibè kè bèè tíi nditĩnni, kɛmbo sikɔ́upíkòùsìnàà (400000) bèè nɔ mmudoò. ³ Kè Bensamɛ botí kɔ́bɛ kɛ Isidayɛɛribe tĩmmè Misipaa.

Kè Isidayɛɛribe beke kɛ dɔ́: Ti náké dɛ kó mɛyɛi mpɛítɛ mèè botí?

⁴ Defiibɛ wuɔ kou bè kùu wèè pokù, kòo bè tɛ́nné kɛ dɔ́: N sòò tùòkɛnì Bensamɛ tempɛ nku Kibea, mí nnè m pokù kè ti ndó kɛyíé. ⁵ Kè Kibea èi kɔ́bɛ

katení kécēēte m bo tēē cīētē keyènkè kéndó ké n kuò, kéduónè m pokù muwērímú ke tonté kóò kùò. ⁶ Kè m me nhò tùóté ke kèké, ke totí Isidayeeribe tenké duó ke mamè. Ke yé bè dòòmè meyei ndiemè mme isòke Isidayeeribe cuokè. ⁷ Díndi Isidayeeribe di tímmu die ndimòu. Nákénè káyà di bo yīmè.

⁸ Kè bèe wēnné bemòu ke dò: Ti kóò mòu í kūnti ke bo ta o fii yoo o cīētè. ⁹ Ti yóó do Kibea kàbe mudoò mmu. Tí tāūnnè tété. ¹⁰ Isidayeeribe botí imòu mieke kè benitibè bo tekòutè (100) tí deite tepíítè, kè bè me mbo tekòupíítè (1000) tí deite tekòutè, kè bè bo tekòupííítè (10000) tí deite tekòupíítè (1000), bèe yó nwaànní tidiiti ke duò mbèè kàri ke bo do Kibea képeite Bensamèe botí kàbe dòò ìi sòke Isidayeeribe cuokè.

¹¹ Kè Isidayeeribee wēnné dinùù dīmáà ke bo kàte kédò Kibea. ¹² Kè Isidayeeribe botí imòu kàbee tō nkè bèe náké Bensamèe botí kàbe ke dò: Yé dè yīmè kè di dòò isòke ìi mbotí di cuokè? ¹³ Tí duónnè Kibea èi kó itokperì yembè, kè ti bè kùò, kédeite meyei nyIsidayeeribe cuokè.

Bensamèe botí kàbe me nyí nyie nke kènté be tebií Isidayeeribe nàà ntì, ¹⁴ kéwēnné be ekè yemòu kətíí nKibea, ke bo dokénè Isidayeeribe. ¹⁵ De yìe kéwáà mbehāāpòmbè sikòupíísídè nè sikòupíisikuò (26000) be ekè teyè kàbe kèmbúútí Kibea èi kàbe, bèe nò mmudoò mesàà nkè bembe mbo sikòusiyeikè (700). ¹⁶ De kó behāāpòmbè bemòu kè yecānkuyè mbo sikòusiyeikè (700) ke nò mmudoò mesàà. Bá kè kuyùrikù bo kumáà kòò dooté ditāri ò báá kù nòò. ¹⁷ Isidayeeribe kó ditīnni kè bembe me mbo behāāpòmbè sikòupíkòùsìnàà (400000) bèe na mudoò ke deè.

¹⁸ Kè Isidayeeribee kàte Betēdi ke bo beé nti Yìe nKuyie nkéyà bè botí mieke kùù dò nkénitè kè bèe kàte kédokénè Bensamèe botí kàbe. Kè ti Yìe nKuyie ndò: Sudaa botí kàbe beè dò nkénitè. ¹⁹ Kè Isidayeeribe báátí dikūnweñni sèi kékàte kébáté Kibea také. ²⁰ Memme bè pèñémè Bensamèe botí kàbe kudookòti Kibea borè. ²¹ Kè Bensamèe botí kàbee yenní képoté Isidayeeribe, kékuò sikòupíísídè nè sikòu sídè de yìe (2200). ²²⁻²³ Kè Isidayeeribee kàte ti Yìe nKuyie nyìkè, kénkuò nnè kuyuokoo ke kù bekù ke bo yà kè bè bo wēte kényíe dokénè be tebií Bensamèe botí kàbe. Kè ti Yìe nKuyie ndò: Èē bèe kàte. Kè bèe wēte kétúóté tikōnyauti kèpenné kudookòti bè baa wee kù pènné dè, ²⁴⁻²⁵ kéwēte kédò Bensamèe botí kàbe mudoò, kè Bensamèe botí kàbee yenní képoté Isidayeeribe kékuò behāāpòmbè tekòupííítè nè sikòupíisìnì (18000). ²⁶ De mōnni kè Isidayeeribe bemòuu kàte Betēdi kénkari ti Yìe nKuyie nyìkè ke kuò nke bou dinùù nè kuyuokoo, ke kòu ti Yìe nKuyie nyiwũs ke tuò, ke ku kòu itèi metaummè kpèyi. ²⁷⁻²⁸ De kó dimōnni dè do sù ti Yìe nKuyie ntaummè tōu de mbo kè Anò birè Edeasaa kó debire Pinasi weè di bàà kè Isidayeeribe beé ti Yìe nKuyie nke bo yà bè bo wēte kédokénè be tebií Bensamèe botí kàbe yoo be bo yóu. Kè ti Yìe nKuyie mbè náké ke dò: Kàtenè nanke n yóó duò nkè di bè namu.

²⁹ Memme kè Isidayeeribee oo mbehāāpòmbè Kibea kéfité. ³⁰ Diyìe tāānni kè Isidayeeribee do Bensamèe botí kàbe mudoò, bè baa òò maa dè Kibea èi ìkè. ³¹ Kè Bensamèe botí kàbee yenní kéndokùnè Isidayeeribe, kédéténè diheì, ke tó keté bè bo mbè kòùmè bè baa òò yīmè yewe teyè, kékuò benitibè sipísitāāti Betēdi nè Kibea de kó ice ìnkè. ³² Kè be yèmmè ndò mbè to namu Isidayeeribe, bè òò bè na mēè botí. Ke yé ba? Kè bè dó ké bè yūōmmu kédéténè, ké bè tanné Kibea kpáà mieke. ³³ Memme kè Isidayeeribe tīrèe wēnné kémáà Baadi-Tamaa bèe do oke diheì také kè bèe ootení Kibea biriku bíékè. ³⁴ De mōnni kè Isidayeeribe kó behāāpòmbè bèe nò mmudoò mesàà nkè bèe tuòkení Kibea borè, ke bo tekòupííítè (10000), kè mudoò binté, Bensamèe botí kàbe me nyí ndake ke dò ndè yóó bè di. ³⁵ Kè ti Yìe nKuyie mbè ānné Isidayeeribe nòu mieke, kè bèe kuò

de yiè behāāpòmbè sikəupípisidé nè sikəupísìnùmmù nè tekòùtè (250100). ³⁶ De mònñi kè Bensaməe botí kəbe banté bè bè namèmu.

Kè Isidayeeribee bè yóu, ke yé bè támè be kəbe bè do òo mbè Kibea také. ³⁷ Bèè do oke kè bée ootení mecāā nkédo diheì kékuə benitibè beməu. ³⁸ Bè me ndo nàkémù nè Isidayeeribe tóbè ke tú bè bo yà kuyukú nku diheì kébanté bè di domè. ³⁹ Bensaməe botí kəbe yà dii mònñi Isidayeeribe bótirimè, kékuə benitibè sipísitāāti kè be yèmmè ndò mbè tó bè namu yewe tɛyè kōmɛ. ⁴⁰ De mònñi ndi kuyukú fīnnémè diheì, kè Bensaməe botí kəbe wēēte kénsó mbe èi Kibea dii pī mmuhāā nkè kuyukú fī. ⁴¹ Məmme kè Isidayeeribee wēēte kécuó mBensaməe botí kəbe, kè kufōwāā mbè auté, ke yé bè yàmè meyei mmèè bè do. ⁴² Kè bée coké Isidayeeribe kéwetinné dikpāā, kè bè mbè bēti, bēè iténí diheì bíékè kè bè nkéríní, kè bée bè soó nde cuoké ké mbè puoti ke kəu. ⁴³ Kè Isidayeeribee cēēte Bensaməe botí kəbe ké bè fēnné ké mbè kòùti, ke yàa tuəkenè Kibea diyiè yìèní kèè bíékè bá bè í mbè yóu kè bè bo wei. ⁴⁴ Məmme kè bée kuə Bensaməe botí kó behāāpòmbè yekōmbò yembè mää tekəupípiitè nè sikəupísini (18000). ⁴⁵ Kè besəmbəe coké kénwetí ditāri Dimə, kè bée ninte sikəupísìnùmmù (5000) kékuə, kəsəoté kémbeti besəmbə kətuəkenè Kidommu kéyíé kékuə sikəupísidé (2000). ⁴⁶ Bensaməe botí kəbe kó behāāpòmbè bè kùə bè de yiè, beməu bè do bo sikəupípisidé nè sikəupísìnùmmù ndi (25000) yekōmbò yembè mää. ⁴⁷ Bèè do coké kénwetí ditāri Dimə be miəke kè sikəusikuə (600) na kéyenté, kətuəke di borè ké ndè bo ke dā betāābè bènāā. ⁴⁸ Kè Isidayeeribee wēēte Bensaməe botí kəbe bēè kpāā de bíékè ké mbè tū mbè bo yèè eké miəke ke kəu, ke kəunè be wūō, ke cəunko yehəkè be tempē nkuməu miəke.

21

Bensaməe botí wēte ke ketémè

¹ Isidayeeribe do tiì ndi mònñi Misipaa képarikèmu ke dā, be miəke òmòu báá duó nho kóo sapāā mBensaməe botí kou kòo puoke. ² De mònñi kè Isidayeeribee kəte Betēdi, kəntūū nke kari ti Yiè nKuyie nyìkè nè kuyukoo, ke kuò ntinənniēti. ³ Ke náá nke tú: Ti Yiè nKuyie mba nkpréi nte Isidayeeribe botí miəke kè kùmakù kpánné?

⁴ Kè dè nkpaā uu kè Isidayeeribee ité kémaā diwūōtənni ti Yiè nKuyie nkpréi, ké kù fié iwūō kətuə, ké nkù feu itei metaummè kpəyi, ⁵ kébeke betəbè ke dā: Ti botí miəke kùmakù bo kùu sòò í bo ti tíkú dè Misipaa?

Ke yé bè sòò nàkémèmu ke dā: Kè wèè í kətení de kó metíimmè bée ò kùə. ⁶ Kè mesémmèe bè pī mbe tebií Bensaməe botí kəbe kpéi nkè bè nnáá nke tú: Isidayeeribe botí makù dèemu məmmaā? ⁷ Ti bo yīme náke bēè na ke yenté mudòò miəke kè bée pété be pobè? Ti sòò pàrikèmu ti Yiè nKuyie nyìkè ke dā: Ti kóo mōu báá duó nho kóo sapāā mbe kóo mōu kòo puoke.

⁸ Kè bée bíéké betəbè ke bo yà be botí miəke kè kùmakù bo mbo kùu sòò í kəké bè tií ndè Misipaa ti Yiè nKuyie nyìkè, kénsó nKadaadi tempē mmieke Yabesi èi kəbe sòò í bo de kó metíimmè. ⁹ Kè bée bate bēè sòò kətení, ke í nyà Kadaadi tempē nYabesi èi kou mōu. ¹⁰ Bēè sòò bo de kó metíimmè kè bēè deite yekōmbò yembè, kè bè mbo tekəupíitè nè sikəusidé (12000), kè bēè bè tō nde kó diheì ké bè nàké ke dā: Kətenè Kadaadi tenkè nYabesi èi kékuə di nìtibè nè benitipòbè nè ibí. ¹¹ Dí kuə benitidaabè nè benitipòbè bēè yīté benitidaabè kəsús mbesapàmbè bēè mu nyí yīté benitidaabè.

¹² Kè bée pété Kadaadi tenkè Yabesi èi miəke besapàmbè sikəusìnāā (400) bēè mu nyí yīté benitidaabè. Ke bè kətenní Sidoo Kannahāā, bè borè.

¹³ De kó difĩnkúò bɛ̀ sòò bo bɛ̀ tii ndɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ tɔ̀ mbenitibè Bensamɛɛ botí kɔ̀bɛ̀ bɛ̀ sòò coké kɛ̀sɔ̀ri ditā̀ri Dimɔ̀ bɛ̀ borɛ̀, kɛ̀ bo bɛ̀ wammúnɛ̀ metaummɛ̀. ¹⁴ Kɛ̀ Bensamɛɛ botí kɔ̀bɛɛ wɛ̀tɛ̀ kékonní mɛ̀cǎǎ nkɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ duó mbesapàmbɛ̀, bɛ̀ kùò Yabesi eì kɔ̀bɛ̀ kɛ̀ sùó mbɛ̀. Bɛ̀ mɛ̀ nyí mbɛ̀ cɛ̀tinɛ̀.

¹⁵ Kɛ̀ mɛ̀sém̃mɛ̀ pĩ nyIsidayɛɛribɛ̀ Bensamɛɛ botí kɔ̀bɛ̀ kpéí nkɛ̀ yɛ̀ ti Yiè nKuyie ndo duómmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ kó kubotí fò̀tirìi feitɛ̀ Isidayɛɛribɛ̀ botí miɛ̀kɛ̀. ¹⁶ Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ̀ tĩnni kó bekótibè dɔ̀: Benitipòbè ténkɛ̀ í bo Bensamɛɛ botí miɛ̀kɛ̀. Ti bo pɛ̀tɛ̀ dɛ̀ benitipòbè kɛ̀duó mbɛ̀ yentɛ̀ mudoò miɛ̀kɛ̀? ¹⁷ Bensamɛɛ botí miɛ̀kɛ̀ bɛ̀ yentɛ̀ bɛ̀ fuku dò nkɛ̀sɔ̀tɛ̀mu. Kɛ̀ dɛ̀ yíé nkɛ̀ dɛ̀ kó kubotí báá kú Isidayɛɛribɛ̀ botí miɛ̀kɛ̀. ¹⁸ Ti mɛ̀ nyí yóó na kɛ̀ bɛ̀ duó nti kó besapàmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ puokɛ̀. Ti sòò pà̀rikɛ̀ mɛ̀ kpéí nkɛ̀ dɔ̀: Ti miɛ̀kɛ̀ kɛ̀ wɛ̀ bɛ̀ duó nho kóo sapàà nti Yiè nKuyie nhò cǎǎ.

¹⁹ Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbanni ã mɛ̀ mbomɛ̀ bá dii benni Sidoo Betɛ̀edi bakù you kucɛ̀ kùù kò̀rìnɛ̀ Betɛ̀edi nɛ̀ Sisemmu ku kó diyie yìèni kɛ̀ bíékɛ̀ Debona bakù cǎ̀nku. ²⁰ Mɛ̀m̃mɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ tié mBensamɛɛ botí kɔ̀bɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Kɛ̀tɛ̀nɛ̀ kɛ̀nsɔ̀ri fĩnyĩ kó dɛ̀paa mmiɛ̀kɛ̀, ²¹ kénwéí, kɛ̀ Sidoo eì kó besapàmbɛ̀ yènni dii mɔ̀nni kɛ̀ kɔ̀ri tihauti di íténí, bá wɛ̀ kòo pĩ nhosapàà nhòmáà kɛ̀ di kònnɛ̀ kɛ̀puokɛ̀. ²² Bɛ̀ cicebɛ̀ yoo bɛ̀ tǎ̀bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ti sò̀nkénni dikpànni, ti bo bɛ̀ nàkɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Bɛ̀ di kuó mɛ̀sém̃mɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ ti í namɛ̀ kɛ̀ pɛ̀téní besapàmbɛ̀ Yabesi eì kɛ̀ bɛ̀ di cɛ̀tinɛ̀. Bɛ̀ mɛ̀ nyí yóó di duó mbɛ̀ kó besapàmbɛ̀ kɛ̀ bo nyĩ̀kù bɛ̀ bo yĩ̀mɛ̀ bɛ̀ yeténɛ̀ dinùù bɛ̀ do dɔ̀unnɛ̀ di ti Yiè nKuyie.

²³ Mɛ̀m̃mɛ̀ kɛ̀ Bensamɛɛ botí kɔ̀bɛɛ tũ̀nnɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ duó nyii tié Sidoo kó besapàmbɛ̀ yènni dii mɔ̀nni kɛ̀ bo kɛ̀tɛ̀ tihauti, kɛ̀ bɛ̀ pĩmmú besapàmbɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ bèkú mɛ̀ botí kékònnɛ̀ kɛ̀máà bɛ̀ eì kénkari. ²⁴ Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ̀ sɔ̀mbɛɛ cíétɛ̀, bá wɛ̀ kòo kɛ̀tɛ̀ o botí kɔ̀bɛ̀ borɛ̀, nɛ̀ o naàmùnkù kɔ̀bɛ̀. Bá wɛ̀ kòo mbo o tenkɛ̀.

²⁵ De kó dimònni Isidayɛɛribɛ̀ do í mɛ̀kɛ̀ okpààti, bá wɛ̀ kòo ndɔ̀ri ò dómɛ̀.

ODUTI Di mpátíri tɔ̀ t̀i náàntì

Oduti kó dipátíri ti náá ntìi do dɔ̀ t̀i nti Bɛbaatíbè do baké dii m̀nni Isidayɛɛribɛ.

Dikònni mari dii do tanní Isidayɛɛribɛ tenkè kòo nìti m̀u bo Betideɛmmu èi, Sudaa tenkè miɛkɛ, kòo yètiri tu Edimɛɛki kòo m̀kɛ initidabí idé, kòo ítɛ wenwe nè o pokù Naomii nè bɛ bí idé kékɛtɛ M̀abu èi, kɛtenkè naati dɛ kékari. Kòo nitidabí idé puokɛ M̀abu èi kó benitipòbè Ɔripa nè Oduti.

Oduti kó dipátíri dɔ̀ kɛ ti náké dɛ kóo nitipopòò Oduti wèè í tú Isidayɛɛribɛ botí kou ò tamè mmè Kuyie k̀bɛ miɛkɛ. Dɛ kpéi nkè dɛ kó dipátíri ti náá nhOduti do t̀nni mmè botí o d̀u c̀tɛtɛ nè ò do t̀ mmè Kuyie nyIsidayɛɛribɛ t̀ nkù, wenwe wèè í tú Isidayɛɛribɛ botí kou.

Di náámmu Kuyie nhɔ̀ yietí m̀è botí onìti wèè d̀r̀mè wenni ò p̀ mm̀u t̀mm̀u kpéi. Di ti náámmu Oduti nè o c̀kù Naomii bɛ ta m̀è sém̀mè miɛkɛ. Kè Kuyie nné bɛ d̀ò m̀sàà ndiɛmè. Dèè b̀nkù ò do taunnèmè benitibè kɛ d̀ari Kuyie ndó dè.

Okpààti Dafiti yààri tu wèè kó dɛbirɛ, wenwe M̀abu èi kóo nitipòkù wèè tɛ Dafiti yààribè, Odɛtíwè Yesu yènni bèè kó kufuku miɛkɛ. (Matie 1:5).

Di mpátíri náàntì duó kɛ d̀mmè

1. Dè wṹkémè kè Oduti yàa nɛinè o c̀kù kékonní Betideɛmmu tì 1
2. Oduti k̀témè kupaku kɛ bo d́rí tidiiti 2
3. Dè wṹkémè kè Boasi yàa puokɛnè Oduti 3-4

Edimɛɛki nè o pokù bɛ k̀témè M̀abu

¹ Bɛbaatíbè baké dii m̀nni Isidayɛɛribɛ tenkè kè dikònni dieri mari tanní dihei, kòo nìti m̀u ítɛ Betideɛmmu èi Sudaa tenkè nè o pokù nè o nitidabí idéi kékɛtɛ kémbo M̀abu k̀bɛ tenkè. ² Dɛ kóo nìti yètiri do tú Edimɛɛki (dèè tu Kuyie mbaké), kòo pokù kpɛri tú Naomii (dèè tu Diwèi yiè), kòo birɛ marè kó diyètiri tú Madonni (dèè tu Oc̣ri) kè dɛtɛrɛ kpɛri tú Kidionni (dèè tu Muməmm̀u). Bè do tú Efadata naàm̀nkù k̀bɛ m̀bɛ. Bè do íténí Betideɛmmu èi ndi Sudaa tenkè kékɛtɛ kémbo M̀abu tenkè dɛpaa. ³ Kè Edimɛɛkii kú kè Naomii nkpaá nè o nitidabí idé. ⁴ Kòo bí puokɛ M̀abu èi kó bɛsapàmbè. Kòo m̀u yètiri ntú Ɔdipaa, kòo t̀u kpɛri tú Oduti. Kè bɛ ndè m̀kɛ yɛbie ntɛpítɛ. ⁵ Madonni nè Kidionni kè bɛ kú kè bɛ ỳ nkpaá omáà kɛ pàà o d̀u nè o bí.

Oduti nɛinèmè Naomii kè bɛ kò mBetideɛmmu

⁶ M̀mmè kè Naomii keè ti Yiè nKuyie ndòmmè o k̀bɛ m̀sàà nkè tidiiti buoté ḱitɛ M̀abu kébáátí kénkũnti kɛ nɛinè o c̀òbè bɛdɛ. ⁷ Kè bɛ ḱitɛ k̀mberínè kucɛ. ⁸ Kè Naomii náké o c̀òbè bɛdɛ kɛ d̀: Bá wè wèè kò nho c̀tɛtɛ o ỳ borè, kè ti Yiè nKuyie ndi d̀ò m̀sàà nkéndònnè di m̀ d̀òmmè bèè ku, nè mí m m̀mm̀u. ⁹ Ti Yiè nKuyie ndi teennè kè di pétɛ di daabè kéom̀pè. Kòo bɛ k̀únnè kè bɛ kú. ¹⁰ Kè bɛ d̀: Biti, ti yó nda nɛinèmu a ciɛ.

¹¹ Kè Naomii d̀: M bí, kònnè. Ba nte kè di dɔ̀ kɛ nni nɛinè? N yí kpaá kɛ d̀ m bo peité ibí kè ì di puokɛ. ¹² M bí, Wɛtɛnè, N kòtému m̀diè, n yí kpaá kɛ d̀ nkéyenke onitidòu, Bá kè n tu m bo yenke yíe nképié ibí, ¹³ di bo na kém̀baa kè ìi kótáà? Di báa yenke ot̀u m̀uàà? N sém̀mè di p̀tém̀u. Ti Yiè nKuyie nkpannè mí nwe.

¹⁴ Kòo còòbèe kuó mbedé kè Ɔdipaa kóúnnè o còkù kóò cau nkéwète, kè Oduti nhò kpaánè. ¹⁵ Kè Naomii dò: Nte a dúò ke wète o kàbe nè o bókè de borè, múnkee wète.

¹⁶ Kè Oduti dò: Bá ntú n da yóu kéwète, a tati dè n de ntati, a kàbe yó ntú n kàbe mbe, Kuyie nha tũ nkù n yó nku ntũ. ¹⁷ A yóó kú dè, n yóó de nkú kè bè n kúnné. Kè n yí dè dòò ti Yiè nKuyie nní mpoté. Mukũũ mmuù maa bo ti yate mí nnè fí.

¹⁸ Kè Naomii yà ò yetoomè ke bo nhò neínè ke dò yúóó.

¹⁹ Kè bè níeí bédé kétuòke Betideemmu, kèntatoo dihéi, kè dèe di benitibè. Kè benitipòbè ntú: Naomii nweà? ²⁰ Kòo dò: Di bá nni nyu ke tú: Naomii, di nni nyu ke tú: Meyèncàrimè. Ke yé muwèrimú mumou yiè nni ndiímmè mesémmè.

²¹ N do iti ke tómu, ke konní n nou sinúmmù. Bá nni nyunè ke tú Naomii, ti Yiè nKuyie mmuwèrimú mumou yiè nni mbùtinnému ke n tanné mesémmè miéke.

²² Mèmmè Naomii nè o còkù Oduti Mòabu èi kou bè itémè Mòabu kétuòke Betideemmu, dididèi ketíri dii mōnni.

2

Oduti dèémmè tidiiti Boasi paku

¹ Naomii dòu Edimedeki naàmunkù kou mōu wèe do bo ke mōke o kpere kòo yètiri fei, kè bè ò tu Boasi. ² Diyie mari kè Odutii náké Naomii ke dò: N dó kékōtè òmōu paku nku, kòo yie n dèrí tidiiti. Kè Naomii dò: Kōtè m birè.

³ Kòo kōtè kupaku makù kè betōmbè nni kòò tũ nke déénte. O yuu yó nnaati dè ke sò nku paku tú Boasi kòku nku.

⁴ Kè Boasii íté Betideemmu kékōtōo kédou mbetōmbè ke dò: Ti Yiè nKuyie nni ndi bonè. Kè bè ò tēnné ke dò: Kù da dòò mesàà.

⁵ Kè Boasii beke wèe bàa betōmbè ke dò: We ntu onitipòkù yie?

⁶ Kòò dò: Naomii neínèní wènwè Mòabu, ⁷ ò mōmu dinuù ke bo dèrí, nè dikūnwènni ndi ò dèémmè, ò yí cókè sām̀pò nwe.

⁸ Kè Boasii náké Oduti ke dò: N kóo sapàa nha báa kote òmōu paku, mbo die nnè n nitipotōmbè ke déé. ⁹ N nàkému betōmbè ke tú bè báa da béinnè, kè sinéyēi da pĩ nhá kote káyà bè doní mèè niè.

¹⁰ Kè Odutii nínkú Boasi ìikè kóò nàké ke dò: Dè yīme kàa n dòò mesàà nke m pènsiri, mí nwèe tu opòò?

¹¹ Kè Boasi dò: Bè ò nàkému a dòòmè a còkù nè a dòu kumè nè a yóumè a cice nè a yó nè a èi ke kòtení ke bonè kubotí tekù, a do í yé kù. ¹² Ti Yiè nKuyie nda yietí mesàà nha dòò mè. Ti Yiè nKuyie tínti nyIsidayeeribe tũ nkù da dòò mesàà nkè mè ndeu, ké n da kánké.

¹³ Kè Oduti dò: N yiè a nni ndòori mesàà nha n dòòmè ke náríkūnnè n yèmmè, ke n náanè diwèi ke dò nha kó betōmbè m me nyí bè tūòke.

¹⁴ Bè yóó di dii mōnni kè Boasii náké Oduti ke dò: Kòtení kèdi, pòòtè a pèè tikūnti. Kòò ò duó ntidiiti bè pūnné ti, kòò càáké kénsànnè késúó. ¹⁵ Ò wète dii mōnni ke bo dèrí kè Boasii náké betōmbè ke dò: Yóunè we kòò ndéé, di báa ò kákénè. ¹⁶ Di yóu kè tidiiti nduò kòò dèé, di báa ò kpannè.

¹⁷ Kè Oduti ntũũ nke déé nkétuòkenè kuyuoku, képuotí kèpíe nteyàatè, ¹⁸ kèto kékōnnè kébenke o còkù, kóò duónnè tidiiti ò do di késúó ntì. ¹⁹ Kòò còkùu ò beke ke dò: A dèrí we mpaku yíe? A pĩ nde mutōmmú? Ti Yiè nKuyie ndòò mesàà nwèe da còutè.

Kè Odutii ò nàké dèè dòò, ke dò ò dèrí wèe paku o yètiri tu Boasi. ²⁰ Kè Naomii dò: M banté ke dò nti Yiè nKuyie nkuù ti dòò mesàà nkù do me dòòmè bèè ku, kùu dòò mesàà nde kóò niti. Ke yíe bèi nke dò: Boasi tu tinaàmunkù kàbe kóò mōu nwe wèe dò nkéndake ti kpéi.

²¹ Kè Oduti dò: Ò béimmu ke tú nní mbonè o tōmbè ke déé nke bè yàa deènnè mudidèi.

²² Kè Naomii dò: Mbonè Boasi tōmbè, a báa kòte kupaku tekù makù, bè yàa bo da kpannè.

²³ Kè Oduti nkũtìnè Boasi nitipotōmbè ke déé nke yàa deènnè tidiiti ketiti nè tidérítì, ke baa bonè o còkù.

3

Naomii tiémme Oduti

¹ Diyiè mari kè Naomii náké Oduti ke dò: M birè, n waà ndè bo yīmè mme kàa mbo kè dè da naati. ² Di mmònni a bantému ke dò mBoasi a niènnè wèè kó benitipotōmbè ke déé nho paku ò tu ti naàmùnkù kou nwe, ò puoti yie nkó keyènkè nke o yíé. ³ Wuò keyòre amàà tũdààrí kédáátí a yaàsààti kékòte o yíé, a né báa yie nkòò da yà ke mu nyí di ke yà. ⁴ Kòò yóó duó a nhò paké, kòò duó kàa kòtoo kédáa nho yààkù kédúó o naàcèi také kòò banté a dómè wèè daate a kpéi. Ò bo da náké a dò nkédòò dè. ⁵ Kè Oduti dò: N yóó dòmmu a n nàké tì timòu.

⁶ Kè Odutii íté kékòte kuyié kédòò o còkù ò nàké tì weti weti. ⁷ Kè Boasii di kèyà kòò yèmmèe cáté kòò kòte kéndúó o diiti còú dè. Kè Odutii banné kékòtoo kédáa nkuyààkù o naàcèi také kéndúó. ⁸ Keyènkè cuokè kè Boasii entení kèyà onitipòkù duómè o naàcèi také kè dèe ò di. ⁹ Kòò dò: Wenninwe?

Kè Oduti dò: Mí nhOduti nwe a kóo tōntì, daate n kpéi, fǒǒ tu ti naàmùnkù kou wèè tǎké, ke dò nké n tieke.

¹⁰ Kè Boasi dò: N kóo sapàà ti Yiè nKuyie nda dòò mesàà, a dòò dè bàmbà ndè pēētému a dòò ndè a còkù, demòu dèè benkù a dómè ti naàmùnkù, a í wammú bedapàmbè bèè mòke be kperè yoo idawaá. ¹¹ N kóo sapàà mbá nyǐkù, n yóó dòmmu a dó tì. Benitibè bemòu yému a túmè onitiposààwè. ¹² Mómumu nwe n dómme ke da túóté, òmòu né bomu wèè da tókénè ke m pēēté. ¹³ Nduó diè nkè dèe wenté kè tí tì yà. Kòò dó ké da túóté, wè da túóté, kòò me nyí dó, m béimmu ke yu ti Yiè nKuyie nyètìrì ke tú, m bo da túóté.

¹⁴ Kè Oduti nduó kè dèe wenté kòò yè kè dè kpaá uu. Boasi do í dó bè nyé ò kòtenímè kuyié. ¹⁵ Kòò dò: N duònni a yààkù.

Kè Odutii ò duó, kòò cǔǔ tidiiti cidóòbè tepítè nè bènùmmù kóò tou. ¹⁶ Kòò kò ndiheì o còkù Naomii borè, kòò ò beke ke dò: M birè ònti dòò?

Kè Odutii ò nàké de kóo niti ò dòò dèe kó dimàà. ¹⁷ Ke dò: Ò m pǎ tidiiti cidóòbè tepítè nè bènùmmù ke tú m báa wētení n nòunùmmù a borè.

¹⁸ Kè Naomii dò: M birè nkari béu kèyà de kó tináàntì yóó kú dè. Boasi yóó tǔntemu de kó tináàntì yíe.

4

Boasi sǎtémè Edimèdeki fuku

¹ Mèmmè kè Boasii kòte kénkari diheì bòrì bè kàrì dè ke tǔnni tiheikènnáàntì. Wèè do dò nkéndake Oduti nè o còkù Naomii be kpéi kòò mpēnké, kè Boasi dò: N kou kòtení kékari diè!

Kòò kari. ² Kè Boasii yú beheikènkótibè tepítè ke dò: Karinè diè, kè bèè kari. ³ Kè Boasii náké wèè dò nkéndake be kpéi ke dò: Naomii wèè konní Mòabu wèè fiiti ti tebite Edimèdeki bàtè. ⁴ Kè n né yè m bo da náké kàa tè donté bèè kàrì diè nnè beheikènkótibè be ìlkè. Kàa me nyí yóó tè donté a n náké kè nni nyé, ke yé a kó difǎnkúò mǐi baatémme.

Kòò dò: Kè n na m bo tè donté.

⁵ Kè Boasi dò: Kàa donté tɛbàtè, á túóté Oduti Moabu kou okúpokù, késɔ́tɛ wèè ku o cǐtè.

⁶ Kòò dò: M báá na ké dè donté n yàà bo paà wèè bo túóté n kpɛɛ. Donté n na ndonté dè, n yí yóó na.

⁷ Nè dimònni Isidayɛɛribɛ do ã nkè bè donté dɛmarè yoo bè cèètɛ, òmɔ̀u wèè ã dɛitɛ o nɛ̀kù kédú nhotò, dèè bɛnkú tináànì tũntɛmè. ⁸ Wèè do dò nkédonté tɛbàtè kòo náké Boasi kɛ dò: Donté, kédɛitɛ o nɛ̀kù kóò dú. ⁹ Kè Boasii náké bɛhɛikènkótíbè nè bèè kó dimàà dè bo kɛ dò: Di yàmu yíe n dontémmè Naomii, Edimɛdɛki, Madonni nè Kidionni bɛ kpɛɛ dɛmɔ̀u, ¹⁰ kétúóténè Oduti Mɔ̀abu kou Madonni wèè ku o pokù késɔ́tɛ ocí cǐtè, kòo yètìrì báá feti o kɔbɛ cuokè nè o ɛ̀i.

¹¹ Bèè dè bo nè bɛhɛikènkótíbè kè bè dò: Ti yàmu! Ti Yiè nKuyie ndòò mɛsàà a yóó túóté wèè nitipòkù kòo ndònnè Daseɛdi nè Dea bè do dòmmè bèè maà Isidayɛɛri cǐtè. Á kpenkɛ Efadata tenkè miɛkɛ kàa yètìrì faité Bɛtideɛmmu.

¹² Ti Yiè nKuyie nyóu kè dɛ kóo nitipòkù da pié ibí péu, kàa cǐtèè naánnè Sudaa nè Tamaa bɛ birɛ di yààrì Pɛdesi kpɛtɛ do dòmmè.

Boasi tùótémè Oduti kɛ puokɛ

¹³ Dɛ mònni ndi Boasii tùótémè Oduti, kè ti Yiè nKuyie nhò dòò mɛsàà nkòo púo nképeité dɛnitidabirɛ. ¹⁴ Kè bɛnitipòbè nnáá Naomii kɛ tú: Ti sǎntí ti Yiè nKuyie nkɛ yóumè kàa pètɛ dɛyaàbirɛ dèè bo da pií. Dɛ yètìrì dɛukɛ Isidayɛɛribɛ miɛkɛ. ¹⁵ Dèè yó nte a ãnni, kè nda tɔ a kótì miɛkɛ. A còkù wèè dè nda peité ò da dómu. Ò pɛ̀tɛ̀mu initidabí iyiekè.

¹⁶ Kè Naomii cɔ́tɛ dɛbirɛ kɛntɔ kè dè yò. ¹⁷ Kòo cɛ̀pɛ̀titòbè dò: Bè peité Naomii dɛnitidabirɛ, kè dè yú kɛ dò Obɛdi. Kè Obɛdii peité Sɛsee kè Sɛsee peité Dafiti.

Dafiti kó kufuku

¹⁸ Pɛdesi wèè peité ɛ̀tisidonni. ¹⁹ Kè ɛ̀tisidonnii peité Adamu, kè Adamu peité Amminadabu. ²⁰ Kè Amminadabuu peité Nasɔ̀ɔ, kè Nasɔ̀ɔ peité Sadima. ²¹ Kè Sadimaa peité Boasi, kè Boasii peité Obɛdi. ²² Kè Obɛdii peité Sɛsee, kè Sɛsee peité Dafiti.

Sammuyeri pátíri ketirì Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Dè kó dipátíri ti náá nSammuyeri kpéi nke, wèè do tú Kuyie ndo tãáté bèè baatíbè Isidayeribe miéke be kóo sɔ̀nwe. Weè do tũnni dihéi kó tináàntì, ke tú Kuyie mpãñáàntì náàntò kè weè tu ikuó niùtì Kuyie ncĩètè. Kè dè mboní kè Isidayeribe ténke í ndó bebaatíbè bèè mbè baké, kéndó kéwaa nhokpààti wèè yó mbè baké ibotí tɛi kɔ̀mɛ.

Kè Kuyie mbè duó nhokpààti ketiwè wèè tu Sauri. Sauri mɛ nyí nhɔ̀tɛ ò bo dɔ̀mɛ Kuyie nyí ndó dè kè kùu ò dootóo kɛtãáté Dafiti. Mɛmɛ kè Sauri nkékú kè Dafiti dɛúké.

Dè kó dipátíri ti náá ntì tu: Kuyie nkuù maa tu ku kɔ̀be kóo kpààti. Nè dɛ kpéi nkù báa ná kɛpĩnnè mutɔ̀mmú wèè í kù duó nhomáa.

Di mpátíri náàntì duó ke dɔ̀mɛ

1. Sammuyeri kó tináàntì o bíkɛmbɛntì nè o tɔ̀mmú ò do ni mɛè botí Isidayeribe 1-8
2. Sauri naá mmɛè botí okpààti nè Kuyie nho dootóomɛ 9-15
3. Dafiti kó tináàntì nè o do ã̃ yenténɛmɛ Sauri nè Sauri kó mukũũ 16-31

Anni mɔ̀mɛ Kuyie ndɛbirɛ

¹ Onìti mɔ̀u weè do bo Damaa èi, Efadaimmu tempɛ nyetãrè ìnkè kɔ̀ku, kòo yètìrì tu Edikanaa. Ò do tú Efadaimmu kó kuwuɔ̀ nkou nwe. Sufu weè do pɛitè Tou, kè Touu pɛitè Ediu, kè Ediuu pɛitè Yedokammu kòo né pɛitè Edikanaa. ² Kòo rĩpo benitipòbè bèdébè, kòo mɔ̀u yètìrì ntú Anni, kòo tɔ̀u kpɛrì tú Peninna. Kè Peninna mmɔ̀ke ibí bá Anni yie í mɔ̀ke.

³ Bá dii benni kè Edikanaa ní íté Damaa, kékɔ̀tɛ Sidoo ti Yìè nKuyie ncĩètè ke bo nínkú kè kù bàntè kunku Mpakɛdaa kè kù fié iwũ̃. Dè do s̃ nhEdii bí idé Ɔfinii nè Findee bèè tu ti Yìè nKuyie nkuó niùbè. ⁴ Kè Edikanaa ní féútè o ã̃fè ti Yìè nKuyie nképã kumaa nkùmáa Peninna nè o bí, ⁵ kèpã Anni yie ò pã Peninna kè dè màmè kucɛ mèdémè. Ò do we ndó mɛdiè mbá ti Yìè nKuyie nyí mɛ nhò pãmè ibí. ⁶ Kè Peninna Anni yanti nhò c̃f̃i ke caàri o yèmmè, koò ã̃ ìf̃ei ò í mɔ̀ke mɛè kpéi nyibí. ⁷ Bá dii benni kè bè kàtɛ ti Yìè nKuyie ncĩètè ke bo fié iwũ̃ ti Yìè nKuyie, Peninna nwanti ke bo caàrè Anni yèmmè, kè dɛe nyóu Anni kòo nkuò nkéyetɛ mudii. ⁸ Kòo dɔ̀u Edikana ò bàntè ke dɔ̀: Anni dè dɔ̀mmɛ kàa kuò nke yetɛ mudii, kàa yèmmè caàrè? A mɛ nni nte kè dè í p̃ɛtè initidabí tɛpítàa?

⁹ Kè Annii íté bè di dii mɔ̀nni ke dèè kɛta ti Yìè nKuyie ncĩètè, ke s̃ ti Yìè nKuyie nkuó niùtì Edii kàri ti Yìè nKuyie ncĩètè bòrì. ¹⁰ Kè Anni yèmmè caàrè, kòo kuò nkè ntinɔ̀nniɛti yie kòo báa nti Yìè nKuyie nke tú: ¹¹ N Yìè nKuyie nf̃ó Mpakɛdaa, n kuó mɛsémɛ, n wénté fɛnɔ̀nsàáfè mí nha kóo tɔ̀ntì sámpóu kè m pã denitidabirɛ, kàa dè nni mpã, m bo dè n da duó nkè dè mpĩ nha tɔ̀mmú s̃ã bá kuponkù báa kááké dɛ yuu. ¹² Kè Anni mbáa ti Yìè nKuyie nkè dɛe mɔ̀ntɛ kè Edii ò wúó nke wúó nho biè mmáa yɛè nampúmè. ¹³ Ò mɛ nyí yo ò náa nke tú mù, ò baa do báa nti Yìè nKuyie nnè o yèmmè mɛ, kè Edii yèmmè ndò nhò muó mɛnaa mɛ, ¹⁴ kóò nàkè ke dɔ̀: Dè yó nkááké dɛ kàa naa mɛnté? Diɛ ndɔ̀ke a yóó dennɛmɛ a naa. ¹⁵ Kè Annii ò tɛnné ke dɔ̀: Okótì, n yí muó mɛnaa, mɛyɛncaàrì mɛè n dɛutè, kè n kuònnè ti Yìè nKuyie. ¹⁶ Bá n wénté mufòmmu

yeyimu yiè, iyentotí nè meyencaàrìmè deè ò deuté, deè te kè m baa nti Yiè nKuyie nkè dè mǎntɛ.

¹⁷ Kè Edii ò tɛ́nné kɛ dǎ: Kɔtɛ kɛ bá nyĩ̀kù, kè ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù da pā a kù mǎo dè. ¹⁸ Kè Annii ò tɛ́nné kɛ dǎ: N wénté fɛnǎnsààfɛ mí nha kóo tǎntì.

Dɛ mǎnni kè Anni yèmmɛɛ caté, kòo kò nkédi.

¹⁹ Kè dɛɛ wenté Edikanaa nè o cǐtɛ̀tɛ̀ kǎbɛ kè bɛɛ piké cutɛ kénínkú kébántɛ ti Yiè nKuyie nkédeè kékò nDamaa.

Bè peitémè Sammuyɛɛri kóo duó ti Yiè nKuyie

Edikanaa nè o pokù Anni kè bɛɛ duó, kè ti Yiè nKuyie nduó nhAnni ò kù mǎo dè. ²⁰ Kòo púó nképeité denitidabirɛ, kè dè yu kɛ dǎ Sammuyɛɛri (dɛɛ tu Kuyie nkèè).

²¹ Mɛ̀mmɛ kè dibenni tɛ̀rì mboní, kè Edikanaa nwɛ̀ti Sidoo nè o cǐtɛ̀tɛ̀ kǎbɛ kɛ bo féútɛ̀ fɛ̀ɔ̀fɛ̀ ti Yiè nKuyie, kéféútɛ̀nɛ̀ ò kù cànnɛnɛ̀ dìi nùù kǎfɛ. ²² Anni í nnɛ́nɛ̀ ò dǎu, kóo nàkɛ kɛ dǎ: N dǎ debirɛ dɛɛ caté kè nní nkǎri kè ndè nɛ́nɛ̀ kè dè duó ti Yiè nKuyie nSidoo kè dè nkɛ mbo sǎa. ²³ Kè Edikanaa ò tɛ́nné kɛ dǎ: Kàa mɛ ndó dè wenni, nkpaá diɛ nkè debirɛ yàa caténɛ. Ti Yiè nKuyie ndǎò kù béi ntì.

Mɛ̀mmɛ kè Anni nkpaá kè debirɛ yàa caténɛ.

²⁴ Debirɛ caté dìi mǎnni kénkpaá kɛ́nni, kòo dè kǎtɛnɛ̀ ti Yiè nKuyie ncǐtɛ̀tɛ̀ Sidoo, wenwe nè o dǎu, kè bɛ̀ n̄tǎ dinaadaa* yɛbie nyɛ̀tǎãti kpɛri nè muyuo nnɛ̀ nè mɛnaà nkudɔ̀ukù. ²⁵ Kòo féútɛ̀ fɛnààfɛ̀ ti Yiè nKuyie, kédeè kékɔtɛnɛ̀ debirɛ Edii borɛ. ²⁶ Kè Anni bɛ́innɛ̀ Edii kɛ dǎ: N yiè nha bomu, dentɛní onitipòkù wèè yàa còmú diɛ nha ìkè kɛ báa n̄ho Yiè nKuyie, m̄i yàa nwe. ²⁷ Ntɛ debirɛ n yàa sɛ́nɛ̀ dè kè ndè mǎu n Yiè nKuyie kù dè nni mpǎmu. ²⁸ N yóó dè nkù duóm̄mu kè kù ndè tɛ dɛ fòm̄mu mum̄u.

Kè bɛɛ nínkú ti Yiè nKuyie nyĩ̀kè kɛ s̄innóo.

2

Anni sǎntɛmè ti Yiè nKuyie

¹ Kè Annii sǎntɛ ti Yiè nKuyie nkɛ dǎ:

Ti Yiè nKuyie nkuù tɛ kè m pɛ̀tɛ̀ diwèi,
kuù m̄ pā dikǎmbùò kè m bo ndaú n dootitǎbɛ,
kuù ò teennɛ dɛɛ tɛ kè n yèmmɛ naati.

² Ti Yiè Kuyie nkuù mǎa kpa mɛyɛi,
kuù mǎa tu dipèrì dìi n kǎnké,
òm̄u tǎu í kù dǎnnɛ kɛ kpa mɛyɛi.

³ Di bá nsũũnko sipǎo kó tináahtì,
tis̄ntɛ́nǎahtì ténkɛ bá nyièní di nò miɛkɛ,

Ti Yiè nKuyie nyé̄mu dɛm̄u,
kù yóó bekénɛ benitibɛ bɛ dǎ̀r̀imɛ̀ dòm̄mɛ m̄mɛ.

⁴ Kuù keku bekpàritiɛbɛ tǎnnɛ,
bèè dǎ cĩnni kè bɛ kpenkɛ.

⁵ Bèè dǎ yo nkɛ diè nkè bɛ wanti bɛ bo di mù kɛ mǎntɛ.

Bèè dǎ fɛ̄ũr̀inɛ̀ dikǎnni kè bɛ òmpu.

Kè tɛhǎũntɛ peité kucɛ m̄yiekè,
wèè dǎ pɛ́ kòo naá ntɛhǎũntɛ.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù ɔ̄ɔ kuò kè kuù fò̀uk̀unne,
kuù ɔ̄ɔ tannɛ onitì kudǎnkù kè kuù ò dɛnnɛní kudǎnkù.

* **1:24** dinaadaa: Yɛpátɛ mayɛ miɛkɛ bè wǎri yenaadakè yɛ̀tǎãti, yɛtɛyɛ kɛ wǎri dinaadaa d̄imǎa dìi mǎkɛ yɛbie nyɛ̀tǎãti.

⁷ Ti Yiè nKuyie nkuù ɔ̃ dɔ̀ onìtì fɛdawanfɛ̀ kɛ̀ kuù ò kparìkùnnɛ,
kuù ɔ̃ kékùnnɛ onìtì kɛ̀ kuù ò déúkùnnɛ.

⁸ Kuù ɔ̃ í nhocírì mutáá mmiɛkɛ,
kédennɛ osénnìwè mɛsémmè miɛkɛ,
kɛ̀ bè wěnnénè benitidiɛbè kɛ̀ bè nkari,
kɛ̀ bè duó ndikpààtikàrì.

Ti Yiè nKuyie nkuù te kɛtenkè,
kuù ǎnné yɛsǎnkè yèè kɛ̀ tɔ.

⁹ Kuù dàkɛ bèè kù dé bɛ fòmму kpréí,
kɛ̀ benitiyeibɛ kɔ̀ ndibiinnì miɛkɛ
kɛ̀ yé onìtì ɔ̃ í nnamè nè omáà kó muwɛ́rímú.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nyóó pɔntɛmu ku dootitɔ̀bè,
fɛtaafɛ bo bè pɛɛ,
Ti Yiè nKuyie nkuù yóó bekénè kutenkù kumɔu,
kédúó nku kóo kpààtì kù tǎáté wè muwɛ́rímú,
kédéúkùnnɛ kù tǎáté wè.

¹¹ Mɛ̀mmɛ Edikanaa nè o kɔ̀bɛ kɛ̀ bèè kò nɔ̀ ciɛ Damaa, kɛ̀ debirɛ nkpaánè
Kuyie nkuó nùtì Edii kɛ̀ pĩ nti Yiè nKuyie ntǔmmú.

Edii bí kó mɛborimɛ

¹² Edii bí borimɛ í nwenni, ì do í dake ti Yiè nKuyie nkprɛti, ¹³ bá nè bè do mɛ
ntúmè ikuó nùbè. Ntɛ̀ bè do dɔ̀ari mɛ̀ botí: Bè do ɔ̃ nkòò mɔ̀u fèúté fɛ̀ɔ̀fè ti Yiè
nKuyie nkɛ̀ kpáá bérì, bɛ̀ kóo tǔntì tuɔ̀kɛnì kɛ̀ tɔ̀ tɛmátikũmpɛtɛ yɛ̀nì nyètǎàtì
kpɛtɛ, ¹⁴ kɛmbauntɛ sinakesí nè sikũmboó nè sidóu nè tikàdààbuuti miɛkɛ. Kòò
nintɛ̀ dèè kó dimàà bɛ̀ kpɛrɛ ndɛ. Bè do mɛ̀ ndɔ̀ari Isidayɛɛribɛ bɛmɔu bèè kòroo
Sidoo.

¹⁵ Bá kɛ̀ bè mu nyí tɔ̀u mmɛkùò nyikuó nùtì tǔntì kɔ̀tɛnì, kénáké wèè fèúté
fɛ̀ɔ̀fè kɛ̀ dɔ̀: Ikuó nùtì tu a ò pǎ imaa nhò yóó pũnné ì, ò í yóó cɔ̀uté ibirì, ò dɔ̀
ibénnì nyi. ¹⁶ Kòò yĩ: N dò nkétuɔ̀ mmɛkùò mɛ̀ kɛ̀dɛè kàa túóté a dɔ̀ ì. Otǔntì
dà: Bàmbà nwe a dò nké n duó mmè, kàa yetɛ̀ n yì fiètɛ. ¹⁷ Kɛ̀ Edii bí ndɔ̀ari ti
Yiè nKuyie nyí dɔ̀ dè, bá bè í nwúó mbè kù pǎa nyèè pǎrɛ̀ kɛ̀ dɔ̀ nyè tu ku kpɛyɛ.

Sammuyɛɛri bomè Sidoo

¹⁸ Kɛ̀ Sammuyɛɛri ríbo Sidoo kɛ̀ daati dikɔ̀utɛyaàbòrì kɛ̀ pĩ ti Yiè nKuyie
ntǔmmú. ¹⁹ Bá dìi benni o yɔ̀ nè o cicɛ̀ kɛ̀ bè kòrì Sidoo kɛ̀ bo fié iwũɔ̀ ti Yiè
nKuyie, nɔ̀ yɔ̀ ò dùòkɛ̀ diyaàbòrì kɛ̀ntɔ̀. ²⁰ Kɛ̀ Edii ní pǎ Edikanaa nè o pokù ti
Yiè nKuyie nkó mɛ̀sàà nkɛ̀ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyóu kòo nitipòkù yie nyíé kɛ̀pié
ibí, kɛ̀ ì ìtinné ò mɛ̀ nkù pǎ dè kó difòtìrì. Kòò dɛ̀ kɛ̀ bèè kò. ²¹ Kɛ̀ ti Yiè nKuyie
ndòò mɛ̀sàà nhAnni kòo yíé kɛ̀pɛitɛ̀ initidabí itǎàtì nè initipobí idéì.

Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní mbonè Sammuyɛɛri kòò kòtírì.

Edii do kpannèmè o bí

²² Dɛ̀ mǎnnì Kuyie nkuó nùtì Edii do kòtɛmu mɛ̀diè nkékeè o bí dɔ̀ari dè
Isidayɛɛribɛ cuokè nè bè dɔ̀utinèmè benitipòbè bèè do ɔ̃ ntíkú ti Yiè nKuyie ncíɛ̀tè
bòrì nù. ²³ Kòò bè bekɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Dì dɔ̀ari ba mbotí nku? Benitibè bɛmɔu nàámmu
dì borimɛ í wennimè. ²⁴ M bí yóunè dɛ̀ndɛ! Benitibè nàá ntì dì kpéí ntì í wenni.
²⁵ Kòò nìtì yeténè onìtì ti Yiè nKuyie nkuù ɔ̃ bè pùtɛ̀. Kòò né yeténè ti Yiè nKuyie
nwe mbo ò pùtɛ̀?

Bè mɛ̀ nkɛ̀tɛ̀ kɛ̀ í ndakɛ̀ bɛ̀ cicɛ̀ bè nàá ntì. Ti Yiè nKuyie nkuù do dɔ̀ kɛ̀ bè kùò.

²⁶ Kɛ̀ Sammuyɛɛri baa kòtírì, ti Yiè nKuyie nnè benitibè kɛ̀ bè ò dɔ̀.

Kuyie nnàkémè Edii kù yóó ò dɔ̀ dè wenwe nè o bí

²⁷ Diyie mari kè Kuyie mpããnaantì náantò mɔ̀u kɔ̀tení Edii borè kóò nàké ke dɔ̀: A yẽmu a yembè do bo dii mɔ̀nni Esibiti ke tú tidaati, kè ti Yiè nKuyie mbè benkemè kumáà, ²⁸ kɛtãáté Isidayɛɛribɛ bɛmɔ̀u miɛke a yààri Anɔ̀ kòo ntú ikuó nùtì, ke daati dikɔ̀utɛyaàbòrì, ke tóú iwũs bè kù feu ì ke tuò ndiwũstònni ìnkè ke tuònnè tihúúntì, ke kù nàánnè ke kù dɔ̀, kè bè níí kù fèúté fɛ̀fɛ̀ bè bo mmɔ̀ke bɛ kó kumaa. ²⁹ Ba nkɛ́í nné te kè di caàri kù yẽ mbè nkù feu ì wũs nè yɛpārè kù yẽ mbè nkù pã nyè ku cɛ̀tɛ miɛke? Dè yĩme kè di tãnkí imaa nsààyi, Isidayɛɛribɛ kù feu ì wũs miɛke nè bè kù pã nyèè pārè, ke cũs di kònti? Dè dõmmɛ kàa yàrí a bí nyi ke kù pɛ̀tɛ? ³⁰ Nè dɛ kpéí, ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu kuú do dɔ̀únnè dinùú a naàmùnkù kɔ̀be ke dɔ̀ bè bo ntú ikuó nùbè sãã. Di mmɔ̀nni mɛ̀ tɛ̀nkɛ dɔ̀ke kù yetemu ke tú wèè kù déúkùnnɛ kù sɔ̀ we ndéúkùnnɛ, kè wèè kù sɛ̀nkɛ̀rì kù múnkɛ̀e o sɛ̀nkɛ̀rì. ³¹ Dè tũɔ̀ke kɛ̀ deemu kù bo dúmmè kàa kɔ̀be nkɔ̀ mmunantékũũ, okóti tɛ̀nkɛ̀ í yó mbo a cɛ̀tɛ. Kè kùu dɔ̀ mɛ̀sàà nyIsidayɛɛribɛ. ³² Oɔ̀u mɔ̀u bo cɔ̀utɛ ku cɛ̀tɛ. A cɛ̀tɛ miɛke okóti mɛ̀ mbá ndè kpaá. ³³ Kù né yóó súú nhòmɔ̀u nwe a yaàbí miɛke kòo ntókéne ku wũstònni, ke wúó nhò na mborè kè dè ò yóu ke caàri o yèmmè, kè besɔ̀mbɛ nkɔ̀ mmunantékũũ.

³⁴ A bí idé Ofinii nè Findee bè yóó kù diyie òmáà ndi kàa banté kù béi ntì yóó dɔ̀mè. ³⁵ Dɛ kó difɔ̀nkúò kè kùu tãáté ikuó nùtì kòo mpí nku tɔ̀mmú kè dè wenni ke dɔ̀ri kù dómè. Kè kùu dúú nkòo yaàbí ntú ikuó nùbè sãã, kɛ̀mbo okpààti kù yóó tãáté wè borè. ³⁶ A kɔ̀be bèè bo yenté, kè bèe kɔ̀tení kéninku o borè ke bo pété dárè yoo mudii sám̀pó, kè nhò bàá nke tú: Ti dúú mbá mùú tɔ̀mmú ti Yiè nKuyie ncɛ̀tɛ miɛke kè ti pété kédinè.

3

¹ Kè Sammuyɛɛri mbo Edii borè ke pí nti Yiè nKuyie ntɔ̀mmú.

Kuyie nyumè Sammuyɛɛri

Dè mɔ̀nni ti Yiè nKuyie ndo í náánnè benitibè mɛ̀cãã mmɛ̀cãã nyoo nè mɛ̀benkùmè miɛke.

² Keyènkè makè kòo kóti Edii nduó o dɔ̀u. Ò do kòtému kòo nuɔ̀ nténke í nnaati. ³ Kè Sammuyɛɛri nduó ti Yiè nKuyie ncɛ̀tɛ ku taummè tɔ̀u také, ke sɔ̀ nku cɛ̀tɛ fitírè mu nyí ku. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie nhò yu ke dɔ̀: Sammuyɛɛri! Sammuyɛɛri! Kòò dɔ̀: Nte mí. ⁵ Kòo cokóo Edii borè ke dɔ̀: N kɔ̀tenímu. Kè Edii dɔ̀: N yí da yu, kɔ̀te kédúú. Kòo wɛ̀te kédúú. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kényú Sammuyɛɛri kuce mɛ̀dérímè, kòo kɔ̀too Edii borè ke dɔ̀: N kɔ̀tenímu, n kèè a n yumè mme ke kɔ̀tení. Kè Edii dɔ̀: M bire n yí da yu, kɔ̀te kédúú.

⁷ Sammuyɛɛri mu ndo í yé ke dɔ̀ nti Yiè nKuyie nkuú ò yu, kù mu ndo í ò béinnè diyie mari.

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kényú Sammuyɛɛri mɛ̀tãámmè, kòo íté kékɔ̀too Edii borè ke dɔ̀: N kèè a n yumè mme ke kɔ̀tení.

Kè Edii banté ti Yiè nKuyie nkuú ò yumè, ⁹ kóò nàké ke dɔ̀: Wɛ̀te kédúú, kè bè wɛ̀te ke da yu a dɔ̀: N yiè, béi nkàa kóo tɔ̀nti kèrmúmu.

Kè Sammuyɛɛrii wɛ̀te kédúú.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nwɛ̀tení kécómmú o borè kényíé kóo yu ke dɔ̀: Sammuyɛɛri! Sammuyɛɛri! Kòò dɔ̀: Béi nkàa kóo tɔ̀nti kèrmúmu.

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dɔ̀: N yóó poté Edii cɛ̀tɛ nte kuyɛ̀iku makù, kè Isidayɛɛribɛ tì kèè kè dèe kpéété bɛ to. ¹² Dɛ kó dimɔ̀nni ndi n yóó dɔ̀mè Edii cɛ̀tɛ, n nàké ke yẽ n yóó tɛ̀ dɔ̀mè bá m báá ínté tìmatì. ¹³ M béimmu ke tú: M bo

poté Edii cîètè sâà nè o bí d̄ori m̄è yei nkp̄í nke caàri n yètìrì kòò yé ke cîéké. ¹⁴ Mí nKuyie m b̄immu ke tú d̄em̄arè í bo d̄è bo ùté Edii cîètè yei mbá kè b̄e nfié iwũ̄s ke m p̄ammú yep̄arè.

¹⁵ Kè Sammuyeri nduó, kè d̄è wenté kòo kpeté ti Yiè nKuyie ncîètè kó yebòrè. Ò í ndàátí ke bo náké Edii ti Yiè nKuyie nhò náké tì. ¹⁶ Kè Edii yú Sammuyeri kóó náké ke d̄ò: Sammuyeri n kóo dapàà! Kòò d̄ò: Nte mí. ¹⁷ Kè Edii d̄ò: Tì Yiè nKuyie nda náké ãnti? Bá n s̄onne t̄imatì bá t̄imáà, kàa n s̄onne t̄imatì ti Yiè nKuyie nda poté.

¹⁸ Kè Sammuyerii ò náké ti Yiè nKuyie nhò náké tì tim̄ou bá ò í nsuó nt̄imatì, kè Edii d̄ò: Kuù tu ti Yiè nKuyie, nk̄uu d̄ò kù d̄ómè.

¹⁹ Kè Sammuyerii kóté kè ti Yiè nKuyie nní nhò bonè. Kù ò nàá nt̄ii náànti kó dimáà kòò nàá mben̄it̄ibè t̄imatì í nduó ketenkè. ²⁰ M̄em̄me Isidayeribe kó ketenkè kem̄ou, k̄étúóté Danni kó kutemp̄e nk̄etuokenè B̄erisebaa, kè b̄èe banté ke d̄ò nSammuyeri m̄enke tú ti Yiè nKuyie mp̄āñāānti náāntò. ²¹ Kè ti Yiè nKuyie ns̄oté k̄emb̄enkú kumáà Sammuyeri S̄idoo, kòo nnáá nku náānti.

4

¹ M̄em̄me kè Sammuyeri ntuonko Isidayeribe bem̄ou ti Yiè nKuyie nnáá nt̄ii.

Isidayeribe dootit̄abè t̄uótémè ti Yiè nKuyie ntaummè t̄ou

Diye mari kè Isidayeribee dinté Fidisit̄ēbe mudoò k̄ebáté Eb̄enni-Es̄ee, kè Fidisit̄ēbe b̄até Af̄eki. ² Kè mudoò binté mediè nk̄e Fidisit̄ēbe auté Isidayeribe, k̄ekuó ben̄it̄ibè sik̄up̄is̄inàà (4000) d̄e kó mudoò mīeke. ³ B̄èe yenté kè b̄èe coké k̄ekon̄n̄i b̄è do b̄até d̄è, kè Isidayeribe kó bek̄ót̄ibè d̄ò: Ba nkp̄í nte kè Fidisit̄ēbe ti auté mīe mboti? Tí k̄atenè S̄idoo k̄étúótén̄i ti Yiè nKuyie ntaummè t̄ou, kè d̄i mbo ti borè k̄é ti d̄et̄én̄e ti dootit̄abè.

⁴ Kè b̄èe t̄s̄ nk̄e b̄èe t̄uótén̄i ti Yiè nKuyie ntaummè t̄ou, ti Yiè nKuyie Mp̄ak̄edaa kari d̄e b̄ēñk̄emb̄aribè b̄ed̄ebè s̄aku. Kè Edii bí idé Ōfinii nè Findee kè b̄è d̄è bo. ⁵ B̄è t̄uòkenè d̄ii m̄onn̄i ti Yiè nKuyie ntaummè t̄ou Isidayeribe kari, kè Isidayeribee iite kè ketenkè s̄ant̄e.

⁶ Kè Fidisit̄ēbe keè b̄è iitem̄e Isidayeribe kari ke d̄ò: Ba nte kè b̄è iit̄i Ebedeebe kari?

B̄è k̄èe d̄ii m̄onn̄i ke d̄ò ti Yiè nKuyie ntaummè t̄ou t̄uòken̄i be borè, ⁷ kè kuf̄w̄aa mp̄i nFidisit̄ēbe kè b̄è nnáá nke tú: Tì Yiè nKuyie nk̄uù t̄uòken̄i be kari, ti p̄ak̄emu! Kù do í b̄è bonè, bàmbà nke t̄uòken̄i. ⁸ D̄è ti dimu, we nyóó ti d̄et̄én̄e Kuyie nk̄períkù kù do poté Esibiti k̄abe tiȳēti tibotí tibotí dikp̄aa cuokè. ⁹ Fidisit̄ēbe yetenko kè ti b̄è bàao nè dik̄m̄b̄uò, kè m̄èe d̄ake ti yóó naá mbe kó tidaat̄i nti k̄end̄onn̄e b̄è do t̄um̄e ti kó tidaat̄i. Ít̄én̄e kè ti b̄è bàao nè muw̄ērímú.

¹⁰ M̄em̄me Fidisit̄ēbe nè Isidayeribe b̄è tam̄e bet̄abè mudoò kè b̄èe na Isidayeribe, kè b̄èe coké k̄ékũ̄ mbe c̄ē, kè b̄èe b̄è auté mediè nk̄ekuó ben̄it̄ibè sik̄up̄is̄it̄āti (30000), ¹¹ k̄étúóté ti Yiè nKuyie ntaummè t̄ou. Edii bí idé Ōfinii nè Findee kè b̄èe kú.

Edii kumè

¹² Kè B̄ensam̄e naàm̄unkù kou m̄ou k̄er̄i o yààt̄i, k̄épũ̄ nho yuu mut̄áá nk̄ecoké k̄etuake S̄idoo d̄e kó diye dimáà mīeke. ¹³ Ke s̄s̄ nk̄e Edii k̄ari o k̄ari ñnk̄e kuce n̄u ke paké ke yé o k̄m̄b̄uòt̄i duòm̄e ti Yiè nKuyie ntaummè t̄ou kp̄é. Kè d̄e kóo n̄it̄i náké t̄i b̄è t̄uòken̄i kè ben̄it̄ibè bem̄ou kuónko. ¹⁴ Kè Edii keè yedab̄uò nk̄ebeke mùu d̄òr̄i, kè weè n̄it̄i cokóo m̄ecā nk̄óò náké d̄è d̄òmm̄e. ¹⁵ D̄è do s̄s̄ nh̄Edii m̄ake yebie nsip̄is̄iwei nè ȳeni ndi, bá ò t̄énke í w̄uó mbá s̄am̄p̄ó. ¹⁶ Kè d̄e kóo n̄it̄i ò náké ke d̄ò: M̄ boní mudoò borè nd̄e ȳie nke cok̄en̄i. Kè Edii d̄ò: N kóo

dapàà ndè dònńíme? ¹⁷ Kòò dò: Ti dootitabè ti bètimu ke ti auté, dèè né dake yóú deè tu a bí idé ɔfinii nè Findee bè kumè, kè bè tùóté ti Yiè nKuyie ntaummè tou.

¹⁸ De kóo nìti yu dìi mònńi ti Yiè nKuyie ntaummè tou kó diyètìrì, kè ś nhEdii kàri o kàri ìnkè, kédonní diyànyànni ti Yiè nKuyie ntou borè ke kèété o f̀nní kékú. Ò do kòtému mesàà nkéncéè. Ò do baké Isidayɛɛribɛ ke dò yɛbie nsipísìnàà ndi.

¹⁹ Edii còkù, o birɛ Findee pokù do púómmu ke duúnne ò bo peitémè. Ò kèè dìi mònńi Fidisitɛɛbe tùótémè ti Yiè nKuyie ntaummè tou, kòo còkù nè o d̀u kè bè kú kè kuyonkuu ò auté kòo kũ kèpéité, ²⁰ kemmaunè mukũũ, bèè ò teennè kè bè dò: Bá nyĩkù! A peité denitidabirɛ nde. Ò í mbè tɛ́nné tìmatì. Ò keté ke í ndake be terè kpéí. ²¹ Kòo b́i nke dò: Ti Yiè nKuyie nténke í bonè Isidayɛɛribɛ, kè yú o birɛ ke dò Ikabodi.

De kó diyètìrì do tukúnè bè tùóté mèmme ti Yiè nKuyie ntaummè tou nè o còkù Edii kó mukũũ nnè o d̀u kómu. ²² Kòo b́i nke dò: Isidayɛɛribɛ pàamu muwɛrímú ke yé be dootitabè tùótémè ti Yiè nKuyie ntaummè tou.

5

Fidisitɛɛbe kònnèmè ti Yiè nKuyie ntaummè tou

¹ Kè Fidisitɛɛbe tùóté ti Yiè nKuyie ntaummè tou Eɓeni-ɛsɛɛ kékònnè Asidodi. ² Ke bii dì tanné be b̀ò Dakɔ̃ɔ tou kéínné di také. ³ Kè dèè wenté kè Asidodi kàbeɛ ente kénsó nDakɔ̃ɔ do ke duó ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìkè kè bèè íi mbe b̀ò kécónné dì do borè. ⁴ Di wentìrì kè bè nś nDakɔ̃ɔ tó do ke duó ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìkè, di yuu nè di nou kè dè b̀kè ke cóú de kó kudieku b̀òrì. ⁵ Deè te nè yíenní kè de kó beɓoyembè nè Asidodi eì kàbe bèè taà de kó kudieku kè bè í nàù ku b̀òrì.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbenke ku wɛrímú Asidodi kàbe, kè bè poté f̀kúùkúùrè kè be k̀mbùàtì do, bembe nè yehèkè yèè bè t̀kénè ye kàbe. ⁷ Bè yà dìi mònńi tìi bè t̀òkení, kékúó nke dò: Ti í d́o ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù taummè tou mbo ti cie, kù ti potému, tìnti nè ti b̀ò Dakɔ̃ɔ.

⁸ Kè bèè yú Fidisitɛɛbe kpààtibè bemou kè bè beke ke dò: Ti yóó yĩme Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù taummè tou? Kè bè dò: T̀nè di kékatenè Kati kó diheì.

Kè bèè dì t̀ kékatenè Kati eì. ⁹ Bè dì t̀òkenko dìi mònńi Kati, kè ti Yiè nKuyie mpoté de kó diheì kàbe bemou, ibí nè bekótibè kè f̀kúùkúùrè bè pĩ nkè be k̀mbùàtì do. ¹⁰ Kè bèè dì t̀ késónnè Ekinɔ̃ɔ. Ekinɔ̃ɔ kàbe dì yà dìi mònńi kékúónko ke dò: Bè t̀nì Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù taummè tou ke bo ti kuò timou.

¹¹ Ke múnke yú Fidisitɛɛbe kpààtibè kè bè nàké ke dò: Kpɛnnénè Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù taummè tou, kè mɛè dake ti yóó kú timou ndi.

Kufɔwaá nkuù do auté benitibè diheì mieke, ke yé ti Yiè nKuyie ndo bè potémè. ¹² Bèè kpáá ke í ku kè bèè muàke f̀kúùkúùrè, kénkuònnè kuyonku, kè yedabùò ndèkù kèínkè.

6

Fidisitɛɛbe kpɛnnèmè ti Yiè nKuyie ntaummè tou Isidayɛɛribɛ cie

¹ Kè ti Yiè nKuyie ntaummè tou mbo Fidisitɛɛbe cie, ke dò betààbè bèyiekè. ² Kè Fidisitɛɛbe yú be kó beɓoyembè nè be pāàbè kè bè beke ke dò: Ti yóó yĩme be Yiè nKuyie ntaummè tou? Ti nákenè ti bo yĩmè kè dì kpɛnné dì yènní dè. ³ Kè bèè bè nàké ke dò: Kè dì d́o kékpɛnné Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù taummè tou, di báá dì kpɛnné detetirè, di pā dèmarè Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù di yei nhūtímù

kpéi, de mǎnni ndi di yóó miɛtémè kébanté mùù do te kè Kuyie nni ndi puoti.
⁴ Kè Fidisitɛɛbɛ beke ke dǎ: Ba mbotí nku ti dǎ nképāmè Kuyie nkéḡḡ?

Bebɔayembè nè bepāābè kè bè dǎ: Dí kù pā yesɔwɛrè kè yè mmànnè Fidisitɛɛbɛ kpààtìbè māmè kè dí má mɛsɔ nkè dè ndò nyiti kémbò dènnùmmù kè yé mɛyɛi mmemáà mɛè di tùkɛní dǐndi nè di kó bekpààtìbè. ⁵ Dǎnnè yɛnúútè yèè do di yìè yè kó mɛbɛnkùmè nè iti ì do caàri di paa nyi kó mɛbɛnkùmè kébanté Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù dɛumè. Kè dè naati kùu yóu kù bo ndi dǎarimè mɛyɛi nnè di bókè nè di èi. ⁶ Di báá kpénkùnnɛ di to Esibiti kóo kpààti nè o kɔbɛ bè do dǎdmè, di yému kù do bè dǎdmè kè bè yàa yóunè Isidayɛɛribɛ kè bèè yè. ⁷ Dǎnnè tenaasǎntè pàntè, kéyà inaani idéi ì to tibiiti, ì mu nyí buuté kudǎú, kè ì dete tenaasǎntè, kè dí pítínnè i biiti tɛcǐtè. ⁸ Kè dí túóté bɛ Yìè nKuyie ntaummè tɔu kéǎnnè tenaasǎntè miɛkɛ kéwáá nditɔu mari kéínnè képéennè bɛ Yìè nKuyie ntaummè tɔu, di yóó ǎnnè dii miɛkɛ di pā mɛè sɔ bɛ Yìè nKuyie nkɛ ḡḡ. Kè di dèè mɛmmɛ dí yóu kè tenaasǎntè kété. ⁹ Kè di yà kè ì kété Isidayɛɛribɛ ciɛ kó kucɛ kè wetí Bɛti-Sɛmɛsi dí banté kè dǎ nKuyie nkùu do di dǎari dɛ kó mɛyɛi. Kè ì mɛ nkété kupíku makù dí banté kè do nkùu í mɛ ndi dǎdǎ kè dè baa di tùkɛnímu.

¹⁰ Kè bèè dǎdǎ bè bè náké tì timɔu, kéwáá nyinaani idéi ì to tibiiti kè ì buú nkudǎú kè ì dete tenaasǎntè, kè bèè pítínnè i biiti tɛcǐtè, ¹¹ kɛtannè ditɔu mɛsɔ nkó iti ā di nè yesɔwɛrè, yèè bɛnkú ḡḡkúúkúùrè dèè do bè pī.

¹² Kè inààkɛ pǎnkɛ kété Bɛti-Sɛmɛsi kó kucɛ kémmunti bá ì í wɛkii i fǎnkúò bíékè yoo kubakù yóu yoo kucǎnku kè Fidisitɛɛbɛ kpààtìbè ntè tũ nkétuɔkɛnè Bɛti-Sɛmɛsi temmǎnku. ¹³ Kè dɛ kó dihèi kɔbɛ bo kubiriku kè kǎu bɛ diiti, kéyà tì Yìè nKuyie ntaummè tɔu kè diwèi bè pī mɛmɛdiè. ¹⁴ Tenaasǎntè tùkoo dii mǎnni Sosuwee paku kɛcómǎsɔ kupèrikù diekù makù také bèè dè bo kè bèè kéké tenaasǎntè kó idéi kè fié tì Yìè nKuyie nyinààkɛ ì do tè dèri kɛtuɔ.

¹⁵ Kè Defiibɛ cǔũ tì Yìè nKuyie ntaummè tɔu nè ditɔu mɛsɔ nnɛnti do ā di kéḡḡ ndɛmɔu kupèrikù ìnkè. Dɛ kó diyìè kè Bɛti-Sɛmɛsi kɔbɛ fié iwũ nKuyie nkétuɔ nkékuɔ itèi, mɛtaummè kpéi. ¹⁶ Fidisitɛɛbɛ kpààtìbè dè yà dii mǎnni dɛmɔu kékò ndɛ kó diyìè.

¹⁷ Ntɛ bè do totí mɛè botí Fidisitɛɛbɛ do pā yèè sɔwɛrè tì Yìè nKuyie nkɛ bo ḡḡ. Kè bèè duó nhAsidǎri dǐmáà, Asikanɔ dǐmáà, Kati dǐmáà, Ekinɔ dǐmáà. ¹⁸ Kè bè má dè mɛsɔ nkè dè dǎ nyiti kè dè nsũ kɛ mǎnnè Fidisitɛɛbɛ kpààtìbè èkè māmè, yɛdiɛyè iduotí fité yè nè yesǎmpóyè, Fidisitɛɛbɛ kpààtìbè bɛnnùmmù baké yè. Dɛ kó kupèrikù bè do ínnè kùu ìnkè tì Yìè nKuyie ntaummè tɔu Sosuwee Bɛti-Sɛmɛsi kou paku, kù kpáá kɛ bomu nè yíenní.

¹⁹ Kè tì Yìè nKuyie mpoté Bɛti-Sɛmɛsi kɔbɛ, kè bɛnìtìbè kú sipísìyiekè, bè wènté mɛè kpéi nku taummè tɔu, kè bɛsɔmbɛ yèmmè caàrè Kuyie mbè poté mɛè kpéi nkuyɛĩku diekù.

²⁰ Kè bè dǎ: Òmǎu í yó nkpaá fòu, tì bo cuó nkɛ kédéténè tì Yìè nKuyie nkùu nkpa mɛyɛi nku taummè tɔu?

²¹ Kè bèè tǎ nkè bèè náké Kidiya-Yeadimmu èi kɔbɛ kè dǎ: Fidisitɛɛbɛ kpènnénímu tì Yìè nKuyie ntaummè tɔu, kɛtanní kè di túóté kékònnè di ciɛ.

7

Isidayɛɛribɛ do wɛtɛnǐmè Kuyie mborè kè kùu bè dɛtɛ

¹ Kè Kidiya-Yeadimmu kɔbɛ kɛtɛ kɛtúóté tì Yìè nKuyie ntaummè tɔu kékònnè kɛtannè Abinnadabu cǐtè ditǎri ìnkè kɛtǎāté o bire Edeasaa kòo ntè bàà.

² Bè kpènnè tì Yìè nKuyie ntaummè tɔu Kidiya-Yeadimmu kè dèè mǎntɛ mɛsǎa nkémmɔkɛ yɛbie nsipísidé. Kè Isidayɛɛribɛ wɛtɛ kékuónnè tì Yìè nKuyie nké kù

wammú. ³ Kè Sammuyɛɛrii bè nàké ke dò: Kè di mènke dó nè di yèmmè mèmou ndi kèwɛtɛnɪ ti Yiè nKuyie mborè, dooténko dibòò Asitaditee nè yeteyè yemou kó kubotí, kétaunnè dimáà ti Yiè nKuyie nkémpí nkuù máà tǎmmú kè kù di dɛɛténè Fidisitɛɛbɛ.

⁴ Kè Isidayɛɛribɛ útóo yebókè yemou Baadibɛ nè Asitaditeebɛ kéntũ ti Yiè nKuyie mmáà. ⁵ De mǎnni kè Sammuyɛɛri dò, Isidayɛɛribɛ bémouu tíi mMisipaa, kòo bántè ti Yiè nKuyie mbɛ kpéi.

⁶ Kè Isidayɛɛribɛ tíi Misipaa káyɛnté menie nkécóúngo ti Yiè nKuyie nyìkè, kéboú dinùù kédáa mbɛ yéi nke dò: Ti yeténèmu ti Yiè nKuyie. Deɛde Misipaa Sammuyɛɛri bekénèmmè Isidayɛɛribɛ.

⁷ Kè Fidisitɛɛbɛ keè Isidayɛɛribɛ tǐmmè Misipaa, kébáátí yekpààtiyo yènnùmmù ke bo dokénè Isidayɛɛribɛ, kè bɛɛ ti kèè kè kufɔwáá mbè pĩ. ⁸ Kè bɛɛ nàké Sammuyɛɛri ke dò: Báá ti bǎntóo bántè ti Yiè nKuyie nkè kù ti dɛɛténè Fidisitɛɛbɛ.

⁹ Kè Sammuyɛɛri túóté dipedabii dǐi kpaá yǎá nké dǐ fèúté ti Yiè nKuyie nkétuo, ké kù bántè Isidayɛɛribɛ kpéi nkè kùu cǔutè o báammu. ¹⁰ Sammuyɛɛri kpaá tuò nfèè pièfè kè Fidisitɛɛbɛ kèríní ke bo bè dokénè. Kè ti Yiè nKuyie nduó nkè fetaafe mpéú mediè nkè kufɔwáá mpí Fidisitɛɛbɛ kè bɛɛ coké, kè Isidayɛɛribɛ bè na. ¹¹ Kè bɛɛ íté Misipaa ké bè bèti kétuǎkenè Beti-Kaa ké bè kùu. ¹² Kè Sammuyɛɛrii túóté ditári kǐfíi mMisipaa nè Senni de cuokè ké dǐ yu ke dò: Meteèmmè-tári, kǐbǐi nke dò: Ti Yiè nKuyie nti teennènni ke kǎá ndie nde.

¹³ Kè Fidisitɛɛbɛ yote Isidayɛɛribɛ, bè tǎnke í ndáátí kǐtanní bɛ tenkè miɛke, kè ti Yiè nKuyie nni mbɛnkú ku wǐrímú Fidisitɛɛbɛ Sammuyɛɛri fǒmmu mumou miɛke. ¹⁴ Kè Fidisitɛɛbɛ tǎnnè Isidayɛɛribɛ bɛ ɛkè bè do fèke yè, yèè soké Ekinǎo nè Kati de cuokè, kè Isidayɛɛribɛ wǐtɛ kǐtieke bɛ tenkè. Amǎriibɛ nè Isidayɛɛribɛ kè bɛɛ narike.

¹⁵ Kè Sammuyɛɛri ntú Isidayɛɛribɛ kóo beénti o fǒmmu mumou miɛke. ¹⁶ Bá dǐi benni ke níi fité Betɛɛdi nè Kidikaadi nè Misipaa kó yehɛkè kǐbekénè Isidayɛɛribɛ. ¹⁷ Kòò dèè wèè kò nho cǐtè Damaa kǐmbekùnè Isidayɛɛribɛ. Ò do de mmaá ti Yiè nKuyie ndiwũǎtǎnni.

8

Isidayɛɛribɛ bekémè okpààti

¹⁻² Sammuyɛɛri kǐtè dǐi mǎnni kǐtúóté o bí idé, o kóo po Sowɛɛri nè Abiya, ké bè kǎnnɛ Bɛɛrisebaa kè bè bo mbekùnè Isidayɛɛribɛ. ³ Bè mɛ nyí ntǔnnɛ wenwe bɛ cice o kó mǎborimɛ kéndó idíítí ke cǔú tǐcuuti ke caàri tǐbeénti. ⁴ Kè Isidayɛɛribɛ kó bekótíbɛ tíi nkékote kǐyà Sammuyɛɛri Damaa, ⁵ kòò nàké ke dò: A kǐtému, a bí mɛ nyí tǔ nha borimɛ, á ti pĩ nhokpààti kòo nti bekùnè ibotí tǐi kperɛ dòmmè.

⁶ Dè í nnarike Sammuyɛɛri bè ò bekémè okpààti, kòo ti beé ti Yiè nKuyie. ⁷ Kè kùu ò tǎnné ke dò: Yie mbè da beke tǐ. Dè í tú fǐ nwe bè yetemè, bè yete mí nwe, ke tǎnke í dó nní mbè baké. ⁸ Nè m bè dǎnnemè Esibiti nè yíenní bè n yetírímu ke feu yebókè, bè n dǎðmè bè mɛ nda dǎɔri. ⁹ Nè de kpéi nyie bè da beke tǐ, ke né bè cau nweti weti ké bè nàké okpààti wèè yó mbè baké ò yó mbè dǎðrimè.

Bekpààtibè yó ndǎrimè

¹⁰ Kè Sammuyɛɛrii nàké bèè ò beke okpààti ti Yiè nKuyie nhò nàké tǐ ke dò: ¹¹ Nte okpààti wèè yó ndi baké ò yó ndi dǎðrimè: Ò bo tǎnké di miɛke bedapàmbè kè bè nniù o kpàrǐnaasɛí, kǐtǎnké bɛsǎndèèbè bèè níi yó nni o

kpàrìnaasāntè ìl̀kè. ¹² Kòò baá mbetòbè benìtìbè tɛkɔupíítè (1000), kèbaá mbetòbè benìtìbè sipísìnùmmù, kè bè nhò kuuti kɛ kɔũ o diitì, koò màátí tikpàrìnɛntì nè sinaasɛí kó tinentì. ¹³ Ò bo túóké di kó besapàmbè kè bè nhò dòòrì tùdààrí, koò beri, koò pũũ pɛɛ. ¹⁴ Weè níí yó nte di paa nsààrè nè fínyĩ kó detie nsààrè nè odifíè kperɛ sààrè kénduò nde be mbehāāpàmbè. ¹⁵ Kè di kɔũ tidiitì yoo di tũũ fínyĩ kó yɛɛ, wèe benné kédɛite depíinnè kédúò nho kpààtíçètè kó bekótíbè nè o āāpàmbè. ¹⁶ Ò níí bo tǎnké di tǔmbè miɛkɛ benitidaabè nè benitipòbè nè di miɛkɛ yɛdakperè nè yesapùnkperè kétaunnè di sāmmarímúbè kè bè mpí nho tǔmmù. ¹⁷ Kàa wũs bo tɛpíítè wèe dɛite fɛmáà, ipe nè sibɔ́ demɔu. Nè díndi di móm̃m̃m̃be kè dí ntú o kó tidaatì. ¹⁸ De mǎnni kè di kuónnè ti Yiè nKuyie ndi tǎātè wèe kpààti kpéí, nkù mɛ mbáá di tǛnné.

¹⁹ Kè Isidayɛɛribɛ yete Sammuyɛɛri bè nǎké ti kɛ dǎ: Ti baa dǎmu okpààti. ²⁰ Ti dǎ kéndònnè ibotí tɛi nyi, kém̃m̃kɛ okpààti kòò nti bekùnè kéñni ti kó fɛkpàrìnafɛ.

²¹ Kè Sammuyɛɛrii kèè Isidayɛɛribɛ nǎké ti timɔu kè ti beé nti Yiè nKuyie.

²² Kè kùu ò tǛnné kɛ dǎ: Duó mbe bè da békú dè, pĩ mbe okpààti.

De kó difǎnkúò kè Sammuyɛɛrii nǎké Isidayɛɛribɛ kɛ dǎ: Bá wè wèe kò nho çètè.

9

Sauri wantimè o cice sāmmarímúbè

¹⁻² Onitì mǎu weè do bo Bensamɛ kó diheì kɛ tú Bensamɛ kó kuwuɔ kou, kòò yètìrì tu Afiya kòò peité Bekoda, kòò peité Sedo, kòò peité Abiyɛdi, kòò peité Kiisi, kòò mm̃kɛ o kperɛ kè bè ò dé, kòò peité o birɛ kè dè yu kɛ dǎ: Sauri, kè dè ntú odasáatì, òm̃u do í wenni Isidayɛɛribɛ miɛkɛ kɛ tùàkɛ Sauri, kòò mpǎnkù benìtìbè bɛm̃u mɛokùmè.

³ Diyiè marì kè Kiisi sāmmarímúbè feti kòò nǎké o birɛ Sauri kɛ dǎ: Túóté otǎntì òmáà kè dí kɔtɛ kɛwammù sāmmarímúbè. ⁴ Sauri nè o tǎntì kè bèe kɔtɛ kékɛténè Efadaïmmu tǎrè, kédèè kéta Sadisaa tempɛ mbè mɛ nyí nyà mùmamù, kèpɛɛtè kéta Sadïmmu kòku kémónté kéta Bensamɛ kòku bè mɛ mbaa í nyà mùmamù. ⁵ Bè tùàkɛ dii mǎnni Sufu tempɛ nkè Saurii nǎké o tǎntì kɛ dǎ: Ti kò nteçètè n cice yàà bo ti mónté kényè nsāmmarímúbè kpéí kényíèkù tũ kpéí.

⁶ Kòò tǎntì ò tǛnné kɛ dǎ: Diheì dii mè mbo ti ìl̀kè Kuyie nkóo niti mǎu weè kè bo, kòò yètìrì feí, kòò béi nti tii dǎò, yóu kè tí kɔtɛ kóò yà, kè dè yèmmè ò ti nǎké ti bo kɔtɛ kèè bíékè muwammù. ⁷ Kè Sauri dǎ: Kè ti né kɔri ti bo ntɔ ba kóò pǎ? Nte pɛɛ í kpaá ti yàèrè miɛkɛ. Ti mɛ nyí m̃kɛ dɛtɛrè marè kɛ bo ò pǎ. ⁸ Kòò tǎntì ò tǛnné kɛ dǎ: M m̃kɛmu fɛdífɛ diɛ nti bo fɛ nhò duó nkòò ti bɛnkɛ ti bo cuó nkè.

⁹⁻¹¹ Kè Saurii ò tǛnné kɛ dǎ: Dè wenni, tí kɔtɛ. Kè bèe kété kénkɔri diheì Kuyie nkóo niti bo di, kéconè besapàmbè kè bè tati kukó mmudúò kè bèe bè beke kɛ dǎ: Oyuwúòntì bo diɛnaà? (De mǎnni Isidayɛɛribɛ do ã nkè bè dǎ kèbeé ntimatì ti Yiè nKuyie mbè do ã yĩ: Ti kɔtɛnè oyuwúòntì borè. Ti yu wè yíe nKuyie mpǎā náàntì náàntò, bɛ do we ntú oyuwúòntì.)

¹² Kè besapàmbè bè nǎké kɛ dǎ: Ò bo kɛ tuàkùnìmu, ò kàtení ti ciɛ nkɛ yíe nkɛ yé yíe ntumè diyiè ndi benìtìbè ã fíé di iwũs ditònni ìnkè. Cǎrikenè mɛcǎā. ¹³ Di yóó ò yàmu, di bo ntati diheì kòò mu nyí tùàkɛ ditònni bè yóó di dè. Òm̃u í yóó di kòò mu nyí tùàkoo. Weè ã m̃u ti Yiè nKuyie nkó mɛsàà mbè kù fíé ìi wũs ìnkè kè benìtìbè né na kédi. Kɔtɛnè miɛ mbàmbà ndi yóó ò yàmu.

Sauri màánè mɛ Sammuyɛɛri

¹⁴ Kɛ̀ bɛɛ sɔɔtɛ bɛ cɛ, bɛ tatoo dii mɔnni dihei kɛ sɔ́ nSammuyɛɛri yɛnni kɛ kɔri ditɔnni borɛ kɛ̀ bɛ conɛ.

¹⁵ Kɛ mɛ nsɔ́ ti Yiɛ nKuyie nwee naké Sammuyɛɛri kɛ dɔ: ¹⁶ Dɛ naa bo nkááké miɛ nkɛ n duɔ́ nkàa máánɛ oniti mɔ̀u Bensamɛɛ kó kuwuɔ kou, a ò pĩ ntikpàti kòo mbaké n kó benitibè Isidayɛɛribɛ, kɛ̀ bɛ dɛɛtɛnɛ Fidisitɛɛbɛ, bɛ n kuɔnnɛmu kɛ n yà bɛ sémmɛ. ¹⁷ Sammuyɛɛri yà dii mɔnni Sauri kɛ̀ ti Yiɛ nKuyie nhò naké kɛ dɔ: Ntɛ oniti n wee da náá nwèè kpéí, weè yó mbaké n nìtibè Isidayɛɛribɛ.

¹⁸ Kɛ Saurii tóónko Sammuyɛɛri borɛ dihei kó dibòri borɛ kóò beke kɛ dɔ: N da báámmu n náké oyuwuɔ̀nti borɛ? ¹⁹ Kɛ Sammuyɛɛrii ò tɛ́ínɛ kɛ dɔ: Mii tú a wanti wɛ̀ ti kɔtɛ ditɔnni borɛ, yíe nti yóó wɛ́nnɛ kédimu, nanke dikũnwehni kɛ n da náké tii da tɔ, kàa kò. ²⁰ Sámmarímúbè bɛ̀ feti kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀ke yíe nyɛwè yètãati, a bá nyĩ̀kù, bɛ̀ bɛ̀ yàmu. Dɛmarɛ̀ né bomu dɛ̀ pɛ̀ɛtɛ mɛmmɛ, Isidayɛɛribɛ bùò fɔ́ nwe nɛ a cĩ̀ɛtɛ.

²¹ Kɛ Sauri dɔ: Mí nwèè tu Bensamɛɛ kó kuwuɔ̀ kunaàmùnkù sàm̀pókù kou, kɛ n cĩ̀ɛtɛ tu tɛsàm̀pótɛ. Dɛ yĩme kàa n náánnɛ dɛ kó tináànti?

²² Mɛ̀mɛ kɛ Sammuyɛɛrii túótɛ Sauri nɛ o kóo tɔ̀nti kɛ̀ bɛ ta kucadiitidieku, kòo bɛ kànnɛ yekotikàrɛ̀ nɛ bɛtɔ̀bɛ ò yu bɛ sipísitãati. ²³ Kòo dɛ̀ kénáké ocaɓénniɛ̀ kɛ dɔ: Túótɛní kumaa n do da duɔ́ nkù kàa cãnnɛ. ²⁴ Kòo kɔtɛ kɛ́túótɛní dikpèri nɛ kudiiku kɛ́nnɛ Sauri iikɛ, kɛ Sammuyɛɛrii náké Sauri kɛ dɔ: Ntɛ kumaa nti da sùò nkù yíe nkó diyiɛ kpéí, túótɛ ku kɛ̀ dí cááké fɔ́ nnɛ n yu bɛ.

Mɛ̀mɛ kɛ Saurii wɛ́nnɛnɛ Sammuyɛɛri kɛ̀ bɛ di dɛ yiɛ. ²⁵ Kɛ̀ bɛ dɛ̀ kɛ́itɛ ditɔnni borɛ kékonní dihei. Bɛ kàri dii mɔnni kudànkù, Sammuyɛɛri nɛ Sauri kɛ̀ bɛ nnáa.

Sammuyɛɛri pĩ̀mmɛ Sauri tikpàti

²⁶ Mɛ̀mɛ kɛ̀ dɛ̀ wentɛ Sauri nɛ o kóo tɔ̀nti kɛ̀ bɛ piké entɛ. Diyiɛ yɛnni dii mɔnni kɛ Sammuyɛɛrii yú Sauri kudànkù ìnkɛ kɛ dɔ: Kétɛ! N dɔ́ kɛ da cíemmu.

Mɛ̀mɛ kɛ̀ bɛ nɛí kékétɛ. ²⁷ Bɛ̀ tũ̀ðkɛ dii mɔnni dihei mànkù kɛ Sammuyɛɛrii náké Sauri kɛ dɔ: Duɔ́ nkàa kóo tɔ̀ntii niitɛ.

Kòo tɔ̀ntii niitɛ kɛ Sammuyɛɛri dɔ: Fɔ́ nni nkpaá diɛ nkɛ n da tuo ti Yiɛ nKuyie nni n naké ti.

10

¹ Mɛ̀mɛ kɛ Sammuyɛɛrii túótɛ mɛ̀kùò nnɛ tɛdɛntɛ kécóú nSauri yuu kóò ɔ́rí kɛ̀bɛi nke dɔ: Ti Yiɛ nKuyie nkuu da tãátɛ yíe nkàa bo nkpaàtiri ku nìtibè kɛ̀ bɛ dɛɛtɛnɛ bɛ dootitɔ̀bɛ bɛ̀ bɛ fité. Ntɛ dɛ̀ yóó bɛnkɛ ti Yiɛ nKuyie nda tãátémɛ kàa bo nkpaàtiri ku kɔ̀bɛ. ² A yóó ítóo yíe m borɛ, a bo mberínɛ Sedisaa kɛconɛ benitibè bɛ̀dɛ̀bɛ Dasɛɛdi fɔ́ti borɛ, Bensamɛɛ ɛ̀i mànkù, kɛ̀ bɛ da náké kɛ dɔ: Bɛ yàmu a cice sãm̀marímúbè a do waà mbɛ. A cice tɛnkɛ í buò bɛ kpɛti ò né yĩ̀kù fɔ́ nwe kɛ mɔ̀ntɛ ò bo yĩmɛ kɛ da yà. ³ Kàa pɛ̀ɛtɛ dɛndɛ kɛtuɔ̀kɛ bɛ tu dɛ Tabɔ̀ɔ-tie borɛ, benitibè bɛ̀tãati bo dɛ nda conɛ kɛ kɔri ti Yiɛ nKuyie ncĩ̀ɛtɛ Betɛɛdi. Kòo mɔ̀u tɔ yɛbɔ̀bɛ yètãati, kòo dɛ̀rɛ tɔ pɛ̀ɛ̀bɛ bɛ̀tãati, kòo tãánwè tɔ mɛnaà nnɛ kudɔ̀ukù. ⁴ Kɛ̀ bɛ da dɔu nke da pã pɛ̀ɛ̀bɛ bɛ̀dɛ̀bɛ a cɔutɛ. ⁵ Kàa dɛ̀ a pɛ̀ɛtɛ Kibea Kuyie ntátɛ Fidisitɛɛbɛ āāpòmbɛ karì. Kàa tɔ́ónnnɛnko dii mɔnni dihei a bo conɛ Kuyie mpããnáànti náam̀bɛ mabɛ ditĩnni kɛ̀ bɛ cutiní ditɔnni bíékɛ, bɛ̀ ni kɛ̀ bɛ bie ntikùtidùùti nɛ yɛbàrɛ kɛ eu siheú nɛ itãrí, kɛ mɛpãāyèmmɛ bɛ bo kɛ̀ bɛ diɛ nke au. ⁶ Dɛ mɔnni ti Yiɛ nKuyie nYaá mbo da ta kàa yèmmɛ dɛntɛnɛ bɛ kɔ̀mɛ kàa ceetɛ kɛ̀ bɛ náánnɛ. ⁷ Kɛ̀ dɛndɛ kó dimàa dɔ̀ò dii mɔnni á dɔ̀ò a wúó ntì, ti Yiɛ

nKuyie nda bommu. ⁸ A niité kékote Kidikaadi, n yóó tūnnɔɔmu kɛ́fié iwũs ti Yiè nKuyie nyii bo tuɔ nnè metaummè kpɛyi, a nni mbaa yewe yɛyiekè miɛke, n yóó kɔtoomu ke da náké a dò nkédòò dè.

⁹ Sauri ité dii mɔnni Sammuyɛɛri borè kè ti Yiè nKuyie nceete o yèmmè. Sammuyɛɛri do náké tii kó dimàà kè tii dòò de yiè. ¹⁰ Ò tùàke dii mɔnni Kibea, kè Kuyie mpāānāantì náam̃bè mabè péuu kɔtení kóò co, kè Kuyie nYaá nhò ta, kòo bè naánnè kéta Kuyie mpāānāantì náam̃mù. ¹¹ Bèè do ò yé nè dimònni kè bèè yà ò náammè Kuyie mpāānāantì nè Kuyie mpāānāantì náam̃bè, kémbékú betɔbè ke tú: Ɔnti tùàkení Kiisi bire, Sauri múnke naámmu Kuyie mpāānāantì náam̃tòà? ¹² Kè de kó diheì kou mɔuu béi nke dò? Be kóo niùti né tú we? Dehde dináanhantiri dii nyènnimè dii tú: Sauri múnke naámmu Kuyie mpāānāantì náam̃tòà?

¹³ Sauri yèmmè tɛ́nnéní dii mɔnni kòo kote ditònni bo kè. ¹⁴ Kòo cice sámpróuu ò beke ke dò: Di kòte ke fí nnè a kóo tɔnti? Kè Sauri dò: Ti kòte sām̃marímúbè wammù mmu, ke mɔnté ke yóu ke kòte Sammuyɛɛri borè tipāātì. ¹⁵ Kòo cice dò: N náké Sammuyɛɛri di náké tì. ¹⁶ Kè Sauri dò: Ò ti náké ke tú bè yàmu sām̃marímúbè.

Ò me nyi nhò náké timatì tii tukúnè tikpàti.

Sauri naámmè okpàati

¹⁷ Kè Sammuyɛɛrii tí nyIsidayɛɛribe bemou Misipaa ti Yiè nKuyie mborè, ¹⁸ ké bè náké ke dò: Ntenè ti Yiè nKuyie ntinti Isidayɛɛribe ti tũ nkù béi ntì: Ti Yiè nKuyie ntú kuù di dènnè Esibiti ke di dɛeténè Esibiti kòbe nè di dootitɔbè bèè do di fɛũnko. ¹⁹ Yie nkó diyie kè di kù yete kunku kùu di dɛeténè mɛfɛũtímè nè mɛyɛncààrimè, ke yé n di pĩ nhokpàati! Kòtenní tũnké kɛtíi ti Yiè nKuyie nyiikè di wuo ndòmmè nè di naàmuntì dòmmè.

²⁰ Mɛm̃m̃m̃ kè Sammuyɛɛrii tí nyIsidayɛɛribe be wuo ndòmmè kɛtāũ tété. Kè ti Yiè nKuyie ntāāté Bensam̃m̃ kó kuwuo. ²¹ Kòo mbè yu be naàmuntì dòmmè kè ti Yiè nKuyie ntāāté Matidi kòku, kè bè mbè bàati oniti omáà omáà kè Kuyie n tāāté Sauri Kiisi bire. Kè bèè ò wammú kémónté. ²² Kè bèè yóu kéwɛte kébeke ti Yiè nKuyie nke dò: De kóo niti baa kòtenímu dienaà? Kè ti Yiè nKuyie ndò: Nte we ke sori tinenti miɛke.

²³ Kè bèè kote kóò tùóténí, kécónné benitibè cuokè, kòo mbè òkùnè bemou.

²⁴ Kè Sammuyɛɛrii náké benitibè ke dò: Ntenè ti Yiè nKuyie ntāāté wè, ò í mǎnnè òmou Isidayɛɛribe miɛke.

Bemou kè bèè piéké ke dò: Okpàati mbo sǎà. ²⁵ Kè Sammuyɛɛri né bè náké bè dò nkéndɔrimè okpàati, ké ti wàri dipátiri miɛke, kédóú nti Yiè nKuyie ncíètè miɛke, kédeè kécíe nyIsidayɛɛribe bemou kè bèè kũũ mbe cɛí. ²⁶ Kè Sauri múnke kò nho cíètè Kibea ke nɛínè benitibè mómm̃m̃m̃be ti Yiè nKuyie nkàáké bèè yèmmè. ²⁷ Nè mɛm̃m̃m̃ kè itookperí yembè mbo bèè tu: Oniti yiè mbo yĩme ké ti dɛeté? Bè do ò sènkèrimu bá bembe í nhò pā yepārè. Sauri me nyi mbéi ntimatì.

11

Sauri namè Am̃riibe

¹ Kè Naasi Am̃diibe kpààtli kɔtení képi Yabesi èi kòbe ke bo bè dokénè Kadaadi tempè mmiɛke, kè Yabesi èi kòbe ò náké ke dò: Tí dɔnnè metaummè, ti yó nyíémmu a kpeti. ² Kè Naasi Am̃riibe kpààtli bè náké ke dò: N yiemmu ke bo di dɔnnè metaummè, n né dò nkékpéké di nuu nyoyui nyi kéānné ifei Isidayɛɛribe bemou.

³ Kè Yabesi èi kó bekótíbè dò: Tí pã yewe yèyiekè kè ti tã mbenìtìbè kè bèe ce nyIsidayɛɛribe tenkè kemou kè bè nàké. Kòò mǎu í bo wèè bo ti teennè ti né da duó ntimáa.

⁴ Kè bèe tã nkè bèe kǎte Kibea Sauri èi kénáké benìtìbè tìi tũðkení, kè bèe tiitè bemou yedabùò. ⁵ Ke sǎ nde mǎnni Sauri kũntinní o nààke kupaku kébeké mùu te kè benìtìbè bemou kuò, kè bèe ò nàké Yabesi kǎbe bè nàké tì. ⁶ Sauri tì kèè dii mǎnni kè Kuyie nYáá nhò pié nkè dèe ò yonke mediè, ⁷ kòò pĩ nyinààke idèi kékuò, kékéké, kéduó mbenìtìbè kè bèe cennè Isidayɛɛribe tenkè kemou, ke náá nkétú wèè bo yete ke í nneinè Sammuyɛɛri nè Sauri mudoò, bè yóó dàò miè mbotí nku o nààke.

Kè ti Yiè nKuyie ndonnè be kǎmbùàtì kè bèe tíi nkéndò nhonìtì òmáa. ⁸ Kè Saurii bè kàa mBeseki kè bè mbo sikǎupíkǎusitǎati (300000), Sudaa kǎbe sikǎupípísitǎati (30000). ⁹ Kè bèe nàké bè tǎnni bè ke dò: Kǎtenè kénáké Yabesi kǎbe ke dò: Nanke diyie bo nyóó cǎnnè yeyo kè di pété medeetímè. Kè yetǎrèe kǎte kénáké Yabesi kǎbe kè diwèi bè pĩ. ¹⁰ Kè bèe nàké Amǎriibe ke dò: Nanke ti yóó di duómmu timáa kè dí ti dànnè di dómè.

¹¹ Kè dèe wenté kè Saurii toté Isidayɛɛribe yetǎrè yetǎati, kè bèe pike cute kéta Amǎriibe karì ké bè poté, kè diyie nyóó cǎnnè yeyo kè bè bè auté, bèe yenté kè bèe ciété bemáa bemáa. ¹² Kè Isidayɛɛribe nàké Sammuyɛɛri ke dò: Ìmbe do tú: Sauri bá ntú ti kóo kpàati? Tì benkenè be kè tí bè kùò.

¹³ Kè Saurii yete ke dò: Yie nwe ti Yiè nKuyie ndeetémè Isidayɛɛribe, ti í yóó kuò òmǎu.

¹⁴ De kó difǎnkúò kè Sammuyɛɛrii nàké Isidayɛɛribe ke dò: Tí kǎtenè Kidikaadi kédòò kéfií nSauri kpàti.

¹⁵ Kè Isidayɛɛribe bemouu kǎte Kidikaadi ti Yiè nKuyie taummè tou borè kédòò kékanne Sauri tikpàti kéfié iwũò ti Yiè nKuyie mmetaummè kpɛyi. Sauri nè Isidayɛɛribe bemou kè bè nyǎnku.

12

Sammuyɛɛri caummè Isidayɛɛribe

¹ Kè Sammuyɛɛrii nàké Isidayɛɛribe bemou ke dò: N dàòmu di m beke tì ke di pĩ nhokpàati. ² Di mmǎnni weè yó ndi ni. Mí nkòtému kè n yùtì peike, kè n kó bedapàmbè di bonè. N di niitè nè m bíkémbénti nti ke tũðkenní yie. ³ N cǎmmú yie ti Yiè nKuyie nyiikè nke nè okpàati kù tǎatè wè iikè, kè di m mǎkenè tì, dí tì nàké. Kè n cǎuté òmǎu nààfè yoo o sǎmmarímú, kè n ciité òmǎu ke di o kpere, yoo n fèũ nhòmǎu, kè m me ncǎuté òmǎu kó idiítí nyi kòo kònné, kè n dè dàò m bo dè ndi yietí.

⁴ Kè Isidayɛɛribe ò tǎnnè ke dò: Ìò, a í ciité òmǎu ke di o kpere, a me nyi fèũ nhòmǎu, a í cǎuté òmǎu kó ticuuti.

⁵ Kè Sammuyɛɛrii béi nke dò: Tì Yiè nKuyie nnè okpàati bè yàmú di í yàmè n kó meyei mmamè. Kè bè dò: Èè, kù yàmú.

⁶ Kè Sammuyɛɛrii yie kébéi nke dò: Tì Yiè nKuyie nyàmú kunku kùu do tǎatè Mǎyiisi nè Anǎ kè bèe denne di yembè Esibiti. ⁷ Di mmǎnni tínnènni ti Yiè nKuyie mborè kè n di benke kù di dàò mèè sàà ndíndi nè di yembè. ⁸ Sakǎbu do kǎte Esibiti kè bè nfèũnko di yembè kè bèe kuǎnnè ti Yiè nKuyie, kè kùu bè duónni Mǎyiisi nè Anǎ, kè bèe bè denne ké bè kǎtenè di mè mbo dii èi. ⁹ Kè dè mboni kè di yembèe yè nti Yiè nKuyie, nè de kpéi nkè ti Yiè nKuyie nduó nkè Sisedaa Asǎ Fidisitèèbe kóo ãpǎnkótì nè Mǎabu kóo kpàati kè bèe bè kpànnè ké bè na. ¹⁰ Kè di yembè tó kuǎnnè ti Yiè nKuyie nkébéi nke dò: Tì Yiè nKuyie, ti cààrèmu, ti da yóu mèè kpéi nke tũ nyebǎkè Baadibe nè Asitaditeebe, ti dǎeténè ti dootitǎbè kè tí mpĩ nha tǎmmú. ¹¹ Memme kè ti Yiè nKuyie nduǎnni Sedeǎ nè Edanni nè

Sefutee nè mí nSammuyɛɛri, kɛ́ tí di dɛɛtɛ́nɛ́ di dootitɔ̀bɛ̀ bèè do di fité, kɛ́ di na ke bonè diwèi di nhèi miɛke. ¹² Di yà dii mɔ̀nni Naasi, Amɔ̀riibe kpààti kòò kèríní ke bo di dòkénɛ́ ke dɔ́ di dó okpààti ke yɛ́ nti Yiè nKuyie ntumè di kóo kpààti. ¹³ Di mmɔ̀nni ntenè okpààti di tãáté wè, dii yɛ́ ndi ò dó kɛ́ ti Yiè nKuyie mme nwè ndi duó. ¹⁴ Kɛ́ di dé ti Yiè nKuyie nke pĩ nku tɔ̀mmú, ke yíe nku kpɛti, ke í yete tìmatì, mɛmmɛ dínɔ́ di kóo kpààti di bo ntaunèmè ti Yiè nKuyie. ¹⁵ Kɛ́ di mɛ nyí yie nku kpɛti kɛ́ di yete ku kuó, kù bo di benke ku wɛ́rímú kù do mù benke mèè botí di yembè. ¹⁶ Nkpaánè diè nkéyà tidiɛti ti Yiè nKuyie nyóó dɔ̀ò tì. ¹⁷ Dè í dò ndididèi ndi ti bomàà? N yó mbáámmu ti Yiè nKuyie nkè fetaafɛ kperi kénì, kɛ́ dí banté di càkɛmè mèdiè, di yɛmmè di dó okpààti.

¹⁸ Kɛ́ Sammuyɛɛri mbáá nti Yiè nKuyie nkè fetaafɛ kperi kénì de kó diyie, kɛ́ Isidayɛɛribe yɔ́te ti Yiè nKuyie nnè Sammuyɛɛri. ¹⁹ Kɛ́ bèè náké Sammuyɛɛri ke dɔ́: Bánté a Yiè nKuyie nha tũ nkù ti kpéi nkè ti báá kú, ke yé ti yei nyí sɛnnímè, kɛ́ ti wɛ́te ke yíe ke cààrè ke yɛ́ nti dó okpààti. ²⁰ Kɛ́ Sammuyɛɛrii bè nàké ke dɔ́: Di cààrèmu yie mèdiè, di ténke né báá yie nkébútínnè ti Yiè nKuyie, mpĩnnè ku tɔ̀mmú nè di yɛmmè mɛmɔ. ²¹ Di yóó kù bùtínnè kɛ́ntũ nyebɔ̀kè nye yèè í yóó na ke di teennè yoo yè di dɛɛté, yè tu dɛtɛtìrè ndɛ. ²² Ti Yiè nKuyie ntu Kuyie nku, kù í yóó di yóu ke yé kuù dómè ke di dɔ̀ò ku kɔ̀be. ²³ Mí mmómmuɔ nyí yóó yie nkéyeténè ti Yiè nKuyie nkéyóu m bo nsákémè ke di benkú kuce sààkù. ²⁴ Dí ndé ti Yiè nKuyie kɛ́mpĩ nku tɔ̀mmú mɛsàà nnè di yɛmmè mɛmɔ, di yàmèmu kù dɔ̀ò tii diɛti di cuokè. ²⁵ Kɛ́ di mɛ ndòòri mɛyɛi ndi bo kù dínɔ́ nè di kóo kpààti.

13

Bè dómè kédokénè Fidisitɛɛbe kɛ́ Sauri yeténè Kuyie

¹ Sauri do yóó di tikpàti ke mɔ̀ke yɛbie... * kédì tikpàti kɛ́mbaké Isidayɛɛribe ke dɔ́ yɛbie nyèdɛ̀, ² kɛ́tãáté Isidayɛɛribe cuokè behããpòmbè sikɔ̀upísitã̀ti (3000), kɛ́ sikɔ̀upísidè (2000) nhò bonè Mikimasi Betɛ̀di tã̀ri ìnkè, kɛ́ tɛ̀kɔ̀upítè (1000) tɛ̀tè mbonè o birɛ Sonnatã̀ Kibea Bensamɛ́ kó kutempɛ́ mmiɛke. Kɛ́ Saurii kpɛ́nnè Isidayɛɛribe tɔ̀bè bá wè o cɛ̀tè.

³⁻⁴ Diyie marì kɛ́ Sonnatã̀ do mudoò Fidisitɛɛbe kóò kùmàndáà wèè bo Kibea kóò kù. Kɛ́ Fidisitɛɛbe tì kèè kɛ́ be miɛke ncóú nyIsidayɛɛribe kɛ́ Saurii kɔ̀nnè ditã̀tɛheù ke dɔ́ Isidayɛɛribe bɛmɔuu tì kèè. Kɛ́ bèè kɛ́ Sauri kùòmè Fidisitɛɛbe kóò kùmàndáà. Kɛ́ behããpòmbè bɛmɔu tíi nSauri borè Kidikaadi. ⁵ Kɛ́ Fidisitɛɛbe múnkɛ́ báátí ke bo dokénè Isidayɛɛribe, kɛ́mmɔke sikpà̀rĩnaasɛ́ sikɔ̀upísitã̀ti (3000) nè sisɛ́ sikɔ̀upísikuò (6000) nè si dèèbè, kɛ́ behããpòmbè nsũ ke mǎnnè dàmɛ̀rì kó mubirímú, kɛ́báté Mikimasi Bɛti-Afenni diyie yíe kèè bíékè. ⁶ Isidayɛɛribe yà dii mɔ̀nni dè bè pàkémèmu kɛ́ncokù ke taà titã̀dènti nè yɛfòtè miɛke nè yɛpèrè fiè nnè yɛbèmbíè nkó ifɔ́ti ke yé bè do bè è̀témè. ⁷ Kɛ́ bèmabè sei Suditɛ́ ke bo sɔ̀ri Kadi nè Kadaadi be kó kutempɛ́ mmiɛke.

Kɛ́ Sauri baa bo Kidikaadi kòò ããpòmbè bɛmɔu kpeutí nè kufɔ̀waá. ⁸ Kɛ́ bè mbaa Sammuyɛɛri ke dɔ́ yɛwe yèyiekè, kòò bè bennè dii mɔ̀nni ndó kɛ́pɛ̀tè, kòò mu nyí tù̀kɛní Kidikaadi, kɛ́ tihããpònti keté kɛ́ncíèrì ke yóu Sauri. ⁹ Kɛ́ Sauri dɔ́: Tɔ̀nné iwṹ kɛ́ n fié Kuyie nkétuò nkéfiénè mɛtaummè kpɛyí. Mɛmmɛ ò ì fiémè Kuyie. ¹⁰ Ò tùò ndi mɔ̀nni de kó iwṹ kɛ́dèè kɛ́ Sammuyɛɛrii tùkɛní kɛ́ Saurii yènní kóò co ke bo ò dɔu. ¹¹ Kɛ́ Sammuyɛɛrii ò beke ke dɔ́: A dɔ̀ò ba? Kɛ́ Sauri dɔ́: N yà Isidayɛɛribe n yóumè mme ke cíèrì, a mómmuɔ nha mɛ nyí tù̀kɛní

* **13:1** yɛbie...: Bè wàri Sammuyɛɛri kó dipátiri kɛ́ wèè di cɛ́, kòò nyóó di cɛ́ nke sɛ́ nSauri bie nkó fewàrifè útèmu, ò yí nna ke banté mɛsàà nke né yóu kesoó ndɛ kó mɛfiè.

a m benné dii mōnni, kɛ Fidisitɛɛbɛ tiku Mikimasi. ¹² Kɛ n yiɛkù Fidisitɛɛbɛ yàa bo kɛnɪmè kɛ ti do Kidikaadi bá ti mu nyí beé ti Yiè nKuyie, dɛɛ te kɛ n yóu kɛ fié m mómumu nKuyie nyiwũɔ kɛ tũ. ¹³ Kɛ Sammuyɛɛrii ò nàké kɛ dɔ: A dɔ dɛyɛinkpɛɛ ndɛ bá a í pĩ nti Yiè nKuyie nda nàké dii nù, kàa do tũnnɛ ti Yiè nKuyie nda nàké dii nù, a cĩtɛ tɛ na ntú tɛkpààtɛcĩtɛ sã Isidayɛɛribɛ cuokè. ¹⁴ Di mmōnni a kpàti tɛnkɛ í yóo mɔntɛ, ti Yiè nKuyie ntãátɛmu ku yèmmè kóo niti kòo bo ntú ku nitibè kóo kpààti a í tũnnɛ mèè kpéi nti Yiè nKuyie nda nàké ti.

¹⁵ Kɛ Sammuyɛɛrii íté Kidikaadi kékɛ Kibea Bensamɛ kó kutempɛ. Kɛ Saurii kaa mbenitibè ò kpaánè bè kɛ bè mbo sikɔusikuɔ (600) kɛ bo kɛ kɛmáútɛnɛ bɛ dootitɔbè Kibea Bensamɛ tempɛ mmieɛ. ¹⁶ Sauri nè o birɛ Sonnatã nè benitibè bèè do ò kpaánè kɛ bè mbo Kibea Bensamɛ tempɛ nkɛ Fidisitɛɛbɛ bátɛ kɛ bo Mikimasi. ¹⁷ Kɛ Fidisitɛɛbɛ kó behããpòmbè toté yetirè yètãati kɛ diketirii kété kɛnwetɪ ɔfidaa Suadi ɛi bíékè. ¹⁸ Kɛ didérii wetinné Bɛti-Onɔ kɛ ditãnni mbo ditari ñnkɛ kɛ weti bɛ tenkè mánku bè tu dɛ Yekoute kó kubiriku dikpàa bíékè.

¹⁹ Bɛmáábè do í bo Isidayɛɛribɛ ɛi dimɔu mieɛ kɛ yé Fidisitɛɛbɛ do yetɛmè kɛ dɔ: Di báa yie nkɛ Isidayɛɛribɛ mmáátí yɛsɛ nè yekpãã. ²⁰ Kɛ Isidayɛɛribɛ nkɔri Fidisitɛɛbɛ borè ndɛ kɛ nɛtírí bɛ naakã nè bɛ tũkusi nè bɛ pɛé. ²¹ Kɛ bè ní ndò nkéyietí idíítí mai kɛ né na kɛnɛtɛ bɛ tōnnɛnti: Yɛnaakã nè sipéé nè sitũkusi nè sikãũ. ²² Mudoò kó diyie kɛ bèè mɔnté tikpàrɪnɛnti, Sauri nè Sonnatã kɛ bèè nkpaá mɔkɛ yɛsɛ nè yekpãã.

²³ Kɛ Fidisitɛɛbɛ kó dihããpòntĩnni marii kɛ kɛbátɛ Mikimasi tãri.

14

Sonnatã namè Fidisitɛɛbɛ

¹ Diyie mari kɛ Sonnatã náké o kóo tōnti wèè tɔ o kpàrɪnɛnti kɛ dɔ: Kɛnɪ kɛ tí kɛ Fidisitɛɛbɛ kó behããpòmbè kari dii mè mbo ciɛ ndi borè.

Ò mɛ nyí nnáké o cice Sauri. ² Dɛ do sɔ nSauri bo Kibea nwe kɛ kari mutie bè tú mù kɛdɛnàdiɛ mùu bo Mikinɔ mu yuu nè behããpòmbè sikɔusikuɔ (600). ³ Kɛ Aiya Aitubu birɛ, Ikaɔdi tebitɛ, Edii Kuyie nkuó niùti wèè do bo Sidoo o birɛ Findee kó debirɛ dɛ do bo kɛ tɔ ikuó nɛnti. Isidayɛɛribɛ do í yé Sonnatã kɛ kɛ.

⁴ Kɛ Sonnatã ndó képi Fidisitɛɛbɛ, kékété yetãrè mayè cuokè, kɛ dimari yètiri tu Boseɛ, kɛ diteri kpɛri tú Sendee. ⁵ Kɛ dimari bo kubakù cãnkɛ kɛ weti Mikimasi kɛ diteri bo kuyóu kɛ weti Kebaa. ⁶ Kɛ Sonnatã náké o kóo tōnti kɛ dɔ: Tí kɛ Fidisitɛɛbɛ itayéi yɛmbè borè kɛyà ti Yiè nKuyie mbo bè nti duó, kù í yiɛkù dɛmarè, kɛ kù dɔ tí bè na, ti yóo bè namu bá ti í mè nsũmè. ⁷ Kòo kóo tōnti ò tɛnnɛ kɛ dɔ: Dɔ a yèmmè da pã ti, m bo a fɔnkúò ndi, n da tũmmu. ⁸ Kɛ Sonnatã ò nàké kɛ dɔ: Tí yóo kɛtɛmu kɛ bè benkɛ timáa. ⁹ Kɛ bè ti nàké kɛ tú: Ncóm̃m̃nè, kɛ ti di s̃nkóo! Tí ncóm̃m̃. ¹⁰ Kɛ bè mɛ nyí: Dekɛnɛní! Tí dekoo, dɛ yóo benkɛ ti Yiè nKuyie mbè nti duóm̃m̃.

¹¹ Kɛ bè kɛ kɛbenkɛ bɛmáa Fidisitɛɛbɛ kɛ bè dɔ: Ntɛnɛ Ebedeeɛ kɛ yièni yɛfòtè mieɛ bè do sɔri dɛ. ¹² Kɛ bè yú Sonnatã nè o kóo tōnti kɛ bè nàké kɛ dɔ: Dekenní kɛ tí di benkɛ.

Kɛ Sonnatã náké o kóo tōnti kɛ dɔ: A ntũ n fɔnkúò kɛ tí dekɛ, ti Yiè nKuyie mbè duóm̃m̃ Isidayɛɛribɛ.

¹³ Kɛ Sonnatã ndɛètò kɛ ñkú nè o naàcɛi nè o nɔu, kòo kóo tōnti ò tũ, kɛ Sonnatã mbè puoti kɛ bè duò, kòo kóo tōnti bè dɛu. ¹⁴ Sonnatã nè o kóo tōnti kɛ bè kɔ benitibè sipísidɛ tɛpɛkpɛntɛ sãmpótɛ mieɛ. ¹⁵ Kɛ kufɔwáa mpĩ

nFidisitɛɛbe beməu nè behāāpòmbè bèè kpaa dikari nè bèè kòte dikpànni, kè ketenkè nhau kè dèe kpeí benitibè mediè nkè be kònti nhau.

¹⁶ Sauri kó behāāpòmbè bèè paké kè bè mbo Kibea kéwénté keyà Fidisitɛɛbe ciétémè tipùti timəu. ¹⁷ Kè Saurii náké behāāpòmbè ke dò: Kaannè benitibè keyà bèè kpa ti cuokè.

Kè bèè kaa nkémónté Sonnatāā nè o kóo tǎnti. ¹⁸ Kè Saurii náké ikuó niùti Aiya ke dò: Tóni ti Yiè nKuyie ntaummè təu.

Dè do sǎ ti Yiè nKuyie ntaummè təu bo Isidayɛribɛ kari ndi.

¹⁹ Kè Saurii nkpaá ke náánnè ikuó niùti, kè kutoweku dake déúkú Fidisitɛɛbe kari, kè Sauri náké Aiyaa ke dò: Báá benné kébeé ntimatì ti Yiè nKuyie.

²⁰ Kòò tíi nho āāpòmbè kè bèè kòte mudoò kénsǎ mbè dootitəbè kpa mbemáa ke ānti kè kunəroo dáátí mediè. ²¹ Isidayɛribɛ bèè do wənnénè Fidisitɛɛbe kénkəri dikpànni, kè bèè kónté kéwənnénè Sauri nè Sonnatāā be tǐnni.

²² Isidayɛribɛ sɔmbɛ bèè do səri Efadaimmu tǎri ĩnkè kè bèè keè Fidisitɛɛbe cokémè kéíténí kè bè bèti kékuə. ²³ Kè ti Yiè nKuyie nduó nkè Isidayɛribɛ bè na de kó diyie kè mbè bèti kəsénténè Bəti-Afenni.

Isidayɛribɛ deétémè Sonnatāā

²⁴ De kó diyie kè Isidayɛribɛ fǔtè mediè nke yé Sauri do béimmè ke dò: Wèè bo déuté dèmarè kè diyie mu nyí ta, kòò mu nyí na o dootitəbè ke pèite, de yiè mbo yà! Nè de kpéi nhòməu í ndi dèmarè de yiè. ²⁵ Kè bèè tuəke dikpáa mari kè mecekùd mپیéké ke counè ketenkè. ²⁶ Kè behāāpòmbè ta de kó dikpáa keyà mecekùd nhòməu me nyí ndaátí kékááké ke yé bè démè Sauri béi ndii nùu. ²⁷ Sonnatāā me nyí nyé ke dò nho cice béi ndinùu mari keyà ticiètì, kékũũ kupàati yómmè kédéuté kòò ìikèe wenke. ²⁸ Kè kuhāāpònkù makùu ò náké ke dò: A cice béi nke tú kè wèè di dèmarè yie nhò bo yà. Dèè te kè muwérímú dǒnté benitibè.

²⁹ Kè Sonnatāā dò: N cice kǎnnè benitibè mbe, wénté ndéútémè mecekùd nkè n yìikè wenke, ³⁰ kéndò nkè benitibè né do ndi bè éi dè bè na nnamu be dootitəbè kè dè pǎtè dè mè ndǒmmè.

³¹ De kó diyie kè Isidayɛribɛ mbeti Fidisitɛɛbe ke kəu, kè bè bèti Mikimasi kətuəkenè Ayanə kéəu mediè nkécĩrime. ³² Kè bèè pǐmmú bè na bè kó ipe nè be nàake, kè nyi feu ke cáa ndende meyi ncóu dè. ³³ Kè bèè náké Sauri ke dò: Isidayɛribɛ dǒd meyi mme ke feu iwũd ke cáa mbè ì fié dè, meyi ncóu dè, kè Saurii kuónkoo ke dò: Di cààrəmu! Biennéní ditári mari die. ³⁴ Kè bèè kòte kénáké benitibè ke dò: Bá wè wèe tóni o nàdfə yoo o piəfə deborè kékuə kékááké, kè di bá nyi cáa nyi yǐ ncóu dè kéyeténè ti Yiè nKuyie.

De kó kuyuoku kè bá wèe tóni o ǎfə kè fè fèuté deborè. ³⁵ Məmme Sauri maámè ti Yiè nKuyie ndiwũstənni ketiri kébéi nke dò: ³⁶ Ti sǎtə ke nyènkè kémpuò Fidisitɛɛbe kè bè kùə páíi kéheí be kperɛ, bá ti báa súə nhòməu. Kè tihāāpònti dò: Dǒd a dómè.

Kè ikuó niùti dò: Ti keténè kébeé ti Yiè nKuyie.

³⁷ Kè Saurii beé nti Yiè nKuyie nke dò: Kuyie nti kòte kédokénè Fidisitɛɛbaa? A bo duó nkè ti bè naà?

Ti Yiè nKuyie me nyí nhò tǎnné timatì de yiè. ³⁸ Kè Saurii tíi nyIsidayɛribɛ kó bekótibè ke dò: Wénténè keyà meyi mmè dǒd yie. ³⁹ Ti Yiè nKuyie mbomu ke deeri Isidayɛribɛ, m béi nti yóó dǒd mu. Wèè te de kó meyi nhò yóó kúmu bá kè m bire Sonnatāā nwe.

Ditǐnni mieke òməu í nhò tǎnné timatì. ⁴⁰ Kè Saurii náké Isidayɛribɛ ke dò: Di cómmú kupíkù kùmáa, mí nnè m bire Sonnatāā kè ti cómmú kutekù. Kè ditǐnni náké Sauri ke dò: Dǒd a dómè.

⁴¹ Kɛ Sauri dɔ̀: N Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù dɛ dòmɛ kàa í n tɛ́nɛ yíe ntímáti? Kɛ mɛcaàrímɛ bo mí n nɛ m birɛ Sonnatāā tũ ĩnkɛ yoo a nìtìbɛ Isidayɛɛribɛ ĩnkɛ, kɛ ti bɔ nyipāādíítí ìi benkɛ.

Mɛ̀mɛ kɛ bɛ̀ bɔ nyipāādíítí kɛ ìi benkɛ Sauri nɛ Sonnatāā. Kɛ behāāpòmbɛ yɛ. ⁴² Kɛ Sauri dɔ̀: Tāũnɛ tɛ́tɛ mí nnɛ m birɛ Sonnatāā ti ĩnkɛ, kɛ bɛ̀ tāũ kòo do Sonnatāā ĩnkɛ. ⁴³ Dɛ m̀nni kɛ Sauri dɔ̀: N náké a d̀ò mù.

Kɛ Sonnatāā dɔ̀: N káákɛ m pààti yómmɛ mɛ mɛcekùò nkɛ dèútɛ. N yiemmu kɛ bo kú. ⁴⁴ Kɛ Saurii bɛi nkɛ dɔ̀: Kuyie nni mpoté kɛ nsà kɛ Sonnatāā í ku.

⁴⁵ Kɛ tihāāpònti dɔ̀: Sonnatāā báá kú, wɛ̀ te kɛ Isidayɛɛribɛ autɛ bɛ dootitòbɛ. Ti Yiè nKuyie mbomu! Dɛndɛ báá d̀ò, ti báá yie nkòo yùrikù bá kùmáà do ketenkɛ. Nɛ Kuyie nkó mɛtɛmmɛ mɛ ò pĩ́mmɛ mutōmmú yíe.

Mɛ̀mɛ kɛ tihāāpòntii dɛɛ́tɛ Sonnatāā bá ò í nku dɛ kó mukũũ. ⁴⁶ Mɛ̀mɛ kɛ Saurii yóu Fidisitɛ̀bɛ mubɛtìmù kɛ bɛ̀ kũũ mbɛ cɛ́ĩ.

Bɛ̀ náké ti Sauri kpàti ĩnkɛ

⁴⁷ Sauri naá ndii m̀nni Isidayɛɛribɛ kóo kpààti kɛ p̀nkɛ dokɛ̀nɛ o dootitòbɛ bɛ̀ ò fitɛ: M̀abiibɛ nɛ Am̀diibɛ nɛ Edomiibɛ nɛ Tisoba kó dikpààtiyuu nɛ Fidisitɛ̀bɛ. Kòò cuó nkɛ̀ bíékɛ wɛ̀ na. ⁴⁸ Wɛ̀ do dokɛ̀nɛ dikōmbùò Amadesiibɛ bɛmbɛ bɛ̀ do fekù Isidayɛɛribɛ kperɛ kòo bɛ̀ na, kɛdɛ́tɛ Isidayɛɛribɛ.

⁴⁹ Sauri kó ibí do tú Sonnatāā nɛ Isefi nɛ Madikisina nɛ initipobí ìdèi, kɛ dɛketirɛ ntú Mɛdabu kɛ dɛdérɛ tu Mikaadi. ⁵⁰ Kòo pokù yètìrì tu Ainɔammu, Aimasi birɛ. Wɛ̀ bakɛ behāāpòmbɛ kòo yètìrì ntú Abunɛ, kòo cice kperì tú Nɛɛ, Sauri tebitɛ kó debirɛ. ⁵¹ Kiisi Sauri cice nɛ Nɛɛ nɛ Abunɛ cice, bɛ cice do tú Abiyɛdi.

⁵² Sauri kpàti timɔu miɛkɛ ò do dokùnɛ Fidisitɛ̀bɛ mbɛ kɛ dɛ̀ tònɛ, kòò yà onitì wɛ̀ m̀kɛ dikōmbùò yoo ò kper̀nì wɛ̀ ò pĩ ntihāāpònti.

15

Sauri yetɛ̀mɛ Kuyie nkpeti

¹ Kɛ Sammuyɛɛrii náké Sauri kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ndo tōnní mí nwe kɛ n da pĩ ntikpàti kàa bo mbakɛ Isidayɛɛribɛ, kɛntɛ̀ kù yɛ̀ n da náké ti: ² Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tu kù yóó potɛ̀mu Amadesiibɛ kɛfóó mbɛ do dintɛ̀mɛ Isidayɛɛribɛ bɛ̀ yènní d̀ii m̀nni Esibiti kɛ̀ bɛ̀ potɛ̀. ³ Kɛ kɛ̀ bɛ̀ dokɛ̀nɛ kɛ̀ bɛ̀ kùò bɛmɔu páíi! A báá kuó nhòm̀òu mɛsém̀mɛ, á kuó dɛ̀ kó dimàà wɛ́i, benitidaabɛ̀ nɛ benitipòbɛ̀, ibí nɛ ibíbènní, inààkɛ nɛ ipe nɛ yòyòbɛ̀ nɛ sām̀marímúbɛ̀.

⁴ Kɛ Saurii tíi mbehāāpòmbɛ Tedaïmmu, kɛ̀ bɛ̀ kaa nkɛ̀ bɛ̀ mbo sikɔupíkò̀upísídɛ̀ (200000). Sudaa kɔ̀bɛ̀ tɛkɔupípíítɛ̀ (10000). ⁵ Kɛ̀ bɛ̀ tuɔkɛ Amadesiibɛ̀ èi kɛ̀ dɛ́kɛ̀ kénhokɛ kudúókù ⁶ Kɛ Saurii náké Keniibɛ kɛ dɔ̀: Yènnɛ Amadesiibɛ cuokɛ̀ kɛdɛ́tɛ̀. N yí d́ó kɛ̀ di wɛ̀nnɛ kunasāā kɛ̀ yɛ̀ di do d̀òmmɛ Isidayɛɛribɛ mɛsàà mbɛ̀ yènní d̀ii m̀nni Esibiti. Mɛ̀mɛ kɛ̀ Keniibɛ yɛ Amadesiibɛ cuokɛ̀. ⁷ Kɛ Saurii potɛ̀ Amadesiibɛ, kɛtúótɛ̀ Afidaa kɛtúakɛnɛ Suudi Esibiti tenkɛ̀ diyíè yìèní kɛ̀ bíékɛ̀, ⁸ kɛ́kuò benitìbɛ̀ bɛmɔu kɛ́súó mbɛ kóo kpààti Akaki kóò pĩ nhofòuwɛ̀. ⁹ Sauri nɛ o āāpòmbɛ kɛ̀ bɛ̀ yóu Akaki nɛ iwũũ ìi kó dimàà tu isààyi: Inààkɛ nɛ ipe. Iwũũ ìi kó dimàà cɛ̀nkɛ tu isààyi, kɛ́kuò dɛ̀ tu dɛsɛ́ntɛ̀kperɛ, dɛ̀ ì d̀ò nkédò̀nɛ̀ mùmamù.

¹⁰ Mɛ̀mɛ kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéinnɛ Sammuyɛɛri kɛ dɔ̀: ¹¹ N dèmmumu dɛ̀ yĩmɛ̀ kɛ̀ n tãátɛ Sauri kòo bo ntú Isidayɛɛribɛ kóo kpààti. Ntɛ wɛ̀ kɛ̀ m̀ b̀tinnɛ, ò í yie nkɛ̀ tũnnɛ nh ò náké ti.

Kɛ Sammuyɛɛri yèmmɛ̀ caàrɛ̀ kòo nyie nkɛ kuònnɛ ti Yiè nKuyie.

¹² Kè dɛɛ wenté dikũnwɛnni sèi kòo kɔtɛ kɛ bo yà Sauri, kè bèɛ ò nàké kɛ dɔ: Sauri kɔtɛ Kadimɛɛdi kɛ bo maá dicɔncɔnni kɛndennini ò namɛ Amadesiibe, kɛ dɛɛ kɛ pɛɛtɛ kɛ kɔtɛ Kidikaadi. ¹³ Kè Sammuyɛɛri ntũðkoo Sauri borɛ, kòo ò nàké kɛ dɔ: Ti Yiè nKuyie nda dɔð mɛsàà, n dɔðmu kù n nàké ti timɔu. ¹⁴ Kè Sammuyɛɛrii ò beke kɛ dɔ: M mɛ n yo yɛɛ pedabùò nnɛ inààkɛ kpɛyɛ, yɛ bonní dɛ? ¹⁵ Kè Saurii ò tɛnnɛ kɛ dɔ: Tihããpònti tiì soó nhAmadesiibe wũs sààyì kɛ ì tɔní, kɛ ti bo fié ti Yiè nKuyie nha tũ nkù. Dɛsɔnnɛ kó dimàà ti dɛ kùɔmu páíí. ¹⁶ Kè Sammuyɛɛri dɔ: Dɛ sànnɛmu mɛmmɛ. N yóó da nàké ti Yiè nKuyie nni nnàké tìnti keyènkè. Kè Sauri dɔ: Bèi.

¹⁷ Kè Sammuyɛɛri dɔ: A do cĩɛ ndiì mɔnni amáà kè ti Yiè nKuyie nkuu da tãátɛ, di mmɔnni kàa baké Isidayɛɛribe. ¹⁸ Kuu da tɔ nke tú: A kɔtɛ kédokénɛ Amadesiibe dɛ kó benitiyɛibe, kè bè kuɔ páíí kɛ báá súó ndɛmarɛ. ¹⁹ Dɛ yĩmɛ kàa í yie nkù da nàké ti, kɛ éi bɛ kpɛɛ kɛ dɔð kù í dɔ dɛ? ²⁰ Kè Sauri dɔ: N yiemmmɛmu kù n nàké ti kɛ kùɔ Amadesiibe bɛmɔu, kɛ súó mbɛ kóo kpààti Akaki maa ndi kòo tɔní diɛ. ²¹ Kè n kó bɛhããpòmbɛ soó nyiwũs sààyì kɛ ì tɔní diɛ nKidikaadi kè ti bo ì fié ti Yiè nKuyie nha tũ nkù.

²² Kè Sammuyɛɛrii ò tɛnnɛ kɛ dɔ: Ti Yiè nKuyie ndó di bo nkù feumɛ mɛ iwũs kɛ pɛɛtɛ di bo nyíemmɛ ku náantàà? Kàa yie nti Yiè nKuyie mbéi nti dɛɛ kù naati kɛ pɛɛtɛ a bo kù fiémɛ iwũs mɛkùò nkɛyi. ²³ A bo yetɛmɛ ti Yiè nKuyie nkɛti dɛ í cáánnɛ a bo pãámɛ, itookperí mɛ nyí cáánnɛ a bo fiémɛ yɛbɔkè. A mɛ nyetɛmɛ ti Yiè nKuyie nkɛti, kù múnkɛ da yetɛmu yíɛ. A tɛnkɛ í yó ntú ku nìtìbɛ kóo kpààti. ²⁴ Kè Saurii kuónko kɛ dɔ: N cààrɛmu! N yetɛ ti Yiè nKuyie nkɛti nti kɛ yetɛ a kó itié. N yòtɛ tihããpònti nti kɛ dɔð ti yɛ mmù. ²⁵ Di mmɔnni n da báammù! N cààrɛmu, ncĩɛ n yéi, nkéwɛtɛní kè ti kɔtɛ kè m bántɛ ti Yiè nKuyie. ²⁶ Kè Sammuyɛɛri dɔ: Mí nnɛ fɔ nti báá nɛí, a yetɛ ti Yiè nKuyie nkɛti nti kè kù mɛ nda yetɛ, a tɛnkɛ í yó ntú Isidayɛɛribe kóo kpààti.

²⁷ Kè Sammuyɛɛrii bútinnɛ kɛ bo íté, kè Saurii pĩ nɔo yaàbòrì kè dii kɛtɛ. ²⁸ Kè Sammuyɛɛrii ò nàké kɛ dɔ: Ti Yiè nKuyie mmúnkɛ kɛtɛmu a kpàti yíɛ ny-Isidayɛɛribe cuokè, kɛ ti duó nɔtòu mɔu wɛɛ wɛnni kɛ da pɛɛtɛ. ²⁹ Isidayɛɛribe kó muwɛrímú tú ti Yiè nKuyie nku, kù í sou nkù í tú oniti kɛ bo bɛi nkéwɛtɛ kéceetɛ. ³⁰ Kè Saurii yíɛ kɛbɛi nke dɔ: N cààrɛmu, a n cĩɛ nké n déúkùnnɛ bɛhɛikènkótìbɛ nɛ Isidayɛɛribe bɛmɔu ìkè kɛwɛtɛní kè m bántɛ ti Yiè nKuyie.

³¹ Kè Sammuyɛɛrii wɛtɛní kóò tũnnɛ kè bèɛ kɔtɛ kè Saurii bántɛ ti Yiè nKuyie.

³² Kè Sammuyɛɛri dɔ: Tɔní diɛ nhAkaki Amadesiibe kpààti n yìlkè. Kè Akaki nkéríní kòo yèmmɛ naati, nɛ o yèmmɛ mieke kòo tu mukũũ nkó kunóu dètɛmu di mmɔnni. ³³ Kè Sammuyɛɛri nɛ ò nàké kɛ dɔ:

A siè dii te kè tibíyɔti pàà ti bí,
a kóo yɔ múnkɛ yóó pàamu o birɛ.

Dɛndɛ Sammuyɛɛri ò kùɔmɛ Kidikaadi ti Yiè nKuyie ntaummɛ tou ìlkè.

³⁴ Dɛ kó difɔnkúò kè Sammuyɛɛrii kò nDamaa, kè Saurii kò nKibea. ³⁵ Kè Sammuyɛɛri yèmmɛɛ cààrɛ mɛdiɛ nSauri kpéi nkòò yàa kúnɛ ò tɛnkɛ í ò yà. Kè ti Yiè nKuyie nyèmmɛ múnkɛɛ cààrɛ kù tãátɛ mɛɛ kpéi Sauri kòo bo ntú Isidayɛɛribe kpààti.

16

Bè pĩmɛ Dafiti tikpàti

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnàké Sammuyɛɛri kɛ dɔ: Dɛ yó nkáákɛ dɛ kàa yóu a bo nkuðmmɛ Sauri kpéi? Nh ò dootóomu, ò tɛnkɛ í yó ntú Isidayɛɛribe kpààti, íté

kétúóté a naàyènni, ké dì cūś məkùò nkékote Seseɛ cie Betideɛmmu. O bí miɛke nke n tãātémè okpààti n yèmmè kou. ² Kè Sammuyɛɛri dò: Yé mbo yīmè? Kè n kòte Sauri yóó keèmu ké n kuɔ. Kè ti Yiè nKuyie ndò: Íté kénto fənàáfè, kàa tùðkoo a dò: N kàtení ke bo féúté fəðfə nfe ti Yiè nKuyie. ³ A yú Seseɛ kòò nda neínè, mīl yóó da benke a dò nkédòòmè, kàa pī n da benke wè tikpàti.

⁴ Kè Sammuyɛɛrii dòò ti Yiè nKuyie nhò nàké ti kékote Betideɛmmu, kétuəkoo kè dihei kó bekótibèè ò yà, kè dèè bè di kè be kànti nhau, kè bèè kàtení kóò co ke dò: Kusààkù bakaà? ⁵ Kòò bè tènné ke dò: N kàtení ke bo féúté fəðfə nfe ti Yiè nKuyie. Wénkùnnè dimáà kè ti nei kékéúté fəðfə.

Kè Sammuyɛɛrii duó nkè Seseɛ nè o bí kè bèè wénkùnnè bəmáà, kóò neínè kè bè bo fié iwūš. ⁶ Bè tùðkoo dii mǎnni kè Sammuyɛɛrii yà Ediabu, nè o yèmmè miɛke ke dò: Nte ti Yiè nKuyie ntãáté wè mènke. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dò: Bá nwúó nho dòmme nè o okùmè, nyí we ntãáté, n yí wúó mbenitibè wùò ndè, benitibè wèi tikònti nti kè mí nwéi meyèmmè.

⁸ Kè Seseɛ yúní Abinnadabu, kòò tuəkéní, kè Sammuyɛɛri dò: Ti Yiè nKuyie nyí tãáté yie.

⁹ Kè Seseɛ yúní Samaa, kè Sammuyɛɛri dò: Ti Yiè nKuyie nyí tãáté yie.

¹⁰ Kè Seseɛ nyuní o bí kétuəkènè ìyiekè, ti Yiè nKuyie nyí ntãáté be kóò mǎu.

¹¹ Kè Sammuyɛɛrii beke Seseɛ ke dò: Bèdapàmbè bəmou ndaà? Kòò dò: Osámpóu weè kpaaní ke cēmmú ipe. Kè Sammuyɛɛri dò: Tǎ nkè bèè ò yuní, kòò í tùðkení ti í yóó di ikuó dii.

¹² Kè Seseɛ tǎ nkè bèè ò yuní. Ò do tú onitiwūšwè nwe kòò ìkè wenni, kòò yèmmè duó cátiɛ. Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sammuyɛɛri ke dò: Weñwe, pī nwe tikpàti. ¹³ Kè Sammuyɛɛrii íté kótúóté o naàyènni kécóú mmeəkùò nDafiti yuu ñnkè, o tebii ìkè, kè ti Yiè nKuyie nYáá ncúténí de kó diyie Dafiti ñnkè ké nhò bonè.

De kó difǎnkúò kè Sammuyɛɛrii kò nho cie Damaa.

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie nkó muaá nyíté Sauri ñnkè, kè kùu ò duǎnni meyèmmè yeime kè mè nhò kǎnnè. ¹⁵ Kòò tǎmbèè ò nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie nkuu da duǎnni meyèmmè yeime kè mè da kǎnnè. ¹⁶ Ti yiè nkàa ti pǎ dinuú tinti a kó betǎmbè ti yóó waámmu oniti wèè nǎ nke bie nkukùtidùkù, kè meyèmmè yeime Kuyie nduǎnni mè níi da ité dii mǎnni wèè bente kukùtidùkù kè dè da tǎũke.

¹⁷ Kè Sauri dò: Yànè oniti wèè nǎ nke bie nkukùtidùkù mesàà nkòò kàtení.

¹⁸ Kòò kóo tǎnti mǎu búi nke dò: N yému oniti mǎu, Seseɛ Betideɛmmu èi kou kó debiɛ kòò nǎ nke bie nkukùtidùkù mesàà, oniti mómmu nwe kòò tu onitidòu ke náánnè meciì, ke tú odasáati kè ti Yiè nKuyie nhò bonè.

¹⁹ Kè Saurii tǎ nkè bèè náké Seseɛ ke dò: Sauri tu a ò duónko a biɛ Dafiti wèè cēmmú ipe. ²⁰ Kè Seseɛ waá mpéè nè menaà nkécūś kudoukù miɛke, kápī ntebuatè ké dè tou nsāmmarímú, kè Dafiti bii bo dè duó nSauri. ²¹ Kè Dafitii tuəke Sauri cǐtè kémpī nho tǎmmú, kè Saurii ò pénsirì, kóò tãáté kòò ntou o kpàrinenti. ²² Kè Saurii tǎ nkè bèè náké Seseɛ ke dò: Sauri tu ò dó Dafiti mbo o cǐtè nte ke pī nho tǎmmú ke yé wè ò pénsirimè mediè.

²³ Kè dèè yie nkè meyèmmè yeime Kuyie nduǎnnimè níi ò ité, Dafitii túóté kukùtidùkù kébente kè dèè tǎũke Sauri, kòò yèmmèè bonke kè meyèmmè yeime ité.

17

Dafiti kpannèmè Kodiyati

¹ Kè Fidisitǎbèè tíí mbe kó behāāpàmbè mudoò kpéi nSokoo Sudaa tempē mmieke, kékari Efesi-Damimmu, Sokoo nè Asekaa de cuokè. ² Sauri nè

Isidayɛribɛ kɛ bɛmbɛ múnkɛɛ bátɛ kubiriku bɛ tu kù Tedementi biriku kɛmbaati kɛ bo dokɛnɛ Fidisitɛɛbɛ. ³ Fidisitɛɛbɛ nɛ Isidayɛribɛ kɛ bɛ ndekɛ yɛtārɛ kɛ wetí bɛtɔbɛ, kɛ kubiriku sokɛ bɛ cuokɛ.

⁴ Kòò nìtì mɔ̀u yìèní Fidisitɛɛbɛ kó behāpòmbɛ miɛkɛ Kati naàmùnkù kou, kòò yètìrì tu Kodiyati, o okùmɛ bo ntùðkɛ mètìrì mètāātì nɛ sāntimètìrì sipísìdɛ nɛ mènùmmù. ⁵ Kòò òkɛ disɔ̀wũð kó dipìl kɛ disɔ̀wũð kó kupenku pi o cīncīnnì kɛ ku cɛ́ɛkù bo cìdòò sipísìkuò. ⁶ Kòò kánkɛ o tààkɛ disɔ̀wũð kó kupenku, kɛ báátì disɔ̀wũð kó dikpàrìsiè. ⁷ Kòò kpānnì kó kudɔ̀u mǎnnɛ kucuudɔ̀u kɛ mɛkpāmbii nkó kucɛ́ɛkù bo cìdòò bèyiekɛ. Wèè tɔ o dɔ̀pikù kòò nì o ìikɛ. ⁸ Kòò cómmù kɛpīɛkɛ kɛ dɔ̀: Di bennɛ kɛ yènnímu kɛ bo ti dokɛnɛ, n tú Fidisitɛɛ nwe kɛ dínɔ̀ tú Sauri kó tidaatì. Tāātɛnɛ di miɛkɛ onìtì òmǎa kòò kɛtɛnì kɛ tí kpa! ⁹ Kòò n na tí naá ndi kó tidaatì, kɛ m mɛ nhò na dí naá nti kó tidaatì kɛmpī nti tǎmmù. ¹⁰ N yí di wúó nfenònfɛ kɛ di yetɛ, dí dɛitení di miɛkɛ onìtì òmǎa kɛ tí kpa.

¹¹ Kɛ Sauri nɛ Isidayɛribɛ kɛ bèɛ keɛ dɛ kóo nìtì nàámmɛ, kɛ kufɔ̀waá mbɛ autɛ.

¹² Dafiti cice do tú Sɛsee Efadataa kó dihɛi kou nwe kɛ bɔ Bɛtideɛmmu Sudaa tempɛ mmiɛkɛ kɛ mɔ̀kɛ ibí iyiekɛ. Sauri kó dimònnì do sɔ̀ nhò kòtɛmu mɛdiè. ¹³⁻¹⁴ Kòò bí ikótì itāātì niènnɛ Sauri dikpānnì, bɛ kóo po Ediabu nɛ Abinnadabu nɛ Samaa. Dafiti wèè do tú tɛyāātɛ. ¹⁵ Kɛ Dafiti nù mbo Sauri cīɛtɛ kɛ kũũnnì o cice cīɛtɛ Bɛtideɛmmu kɛ cɛmmù o pe.

¹⁶ Kɛ wèè Fidisitɛɛ nyiitini dikũnwɛnnì nɛ kuyuoku kɛ dɔ̀ yɛwɛ sipísìnàa.

¹⁷ Dɛ kó yɛwɛ miɛkɛ nkɛ Sɛsee nàkémɛ o birɛ Dafiti kɛ dɔ̀: Túótɛ tidiitì tii nnɛ kuyòrikù ti ciɛ nti nɛ pɛ́ɛbɛ biɛ ntepiítɛ, kékɔtɛ kéduó nha kó bekótibɛ bɛ bátɛ dɛ. ¹⁸ Á ntonɛ yɛnaakāa ntepiítɛ tie kɛntɔ kɛ bií duó nwèè bɛ bakɛ. Kāa dɔu nha kó bekótibɛ kɛ wɛtini bɛ da duɔnnì dɛmarɛ dɛɛ bɛnkú bɛ kòntì naatimɛ. ¹⁹ Bɛmbɛ nɛ Sauri nɛ Isidayɛribɛ tɔbɛ, bɛ bo kubiriku bɛ tu kù Tedimentì biriku nku kɛ dokùnɛ Fidisitɛɛbɛ.

²⁰ Dikũnwɛnnì sɛi kɛ Dafitii pikɛ cutɛ kébanne ipe onìtì mɔ̀u kétúótɛ ò dɔ̀ nkɛntɔ dɛ, kékétɛ, kéndònnɛ o cice do ò nàkɛ dii nùu. Ò tũðkoo dii mònnì bɛ bátɛ dɛ, kɛ sɔ̀ mbɛ dɔ̀ kébootɛ bɛ dootitɔbɛ kéuu dikpānnì kó fɛhúufɛ. ²¹ Fidisitɛɛbɛ nɛ Isidayɛribɛ kɛ bèɛ wetinnɛ bɛtɔbɛ. ²² Kɛ Dafitii dɔ̀unko o nɛntì o nɛmbàrì borɛ kékɔtɛ mudoò borɛ kéndɔu nho kó bekótibɛ. ²³ Bɛ kpáa kɛ mɛ nnáa nkɛ Kodiyati Fidisitɛɛ, Kati naàmùnkù kouu íténì o āāpòmbɛ ìikɛ kéwɛtɛ kɛbéi ò baa ñ nnáa nti, kɛ Dafitii keɛ. ²⁴ Kɛ Isidayɛribɛ ò yàní kɛ kufɔ̀waá mbɛ autɛ kɛ bɛ ncokù, ²⁵ kɛ nnáa nkɛ tú: Dɛ kòò nìtì dɔ̀ kɛ ti wɛntɛmu, dɛɛ tɛ kòò iitinì miɛ mbotì, kòò mɔ̀u na kòò kùò okpàatì bo ò pā tikpàtì péu kòò duó nho kóo sapàa nkòò puokɛ, kédɔ̀ dɛ yìè ncīɛtɛ mɛsàa nyIsidayɛribɛ cuokɛ.

²⁶ Kɛ Dafitii beɛ behāpòmbɛ bèè ò tákɛnɛ kɛ dɔ̀: Kòò mɔ̀u kùò Fidisitɛɛ yie nkɛ dɛnnɛ Isidayɛribɛ ifɛi bɛ bo ò yietì ba? O yèmmɛ dɔ̀ nhò tu wɛ dɛ kóo Fidisitɛɛ, kutayóu yìè, kòò bo nsáa Kuyie nkɔbɛ.

²⁷ Kɛ bèè ò tɛ́nnɛ kóò nàkɛ bɛ baa do yɛ mbɛ yóó yietì dɛ wèè bo na dɛ kóo nìtì. ²⁸ Kòò kóo kótì Ediabuu keɛ bɛ nàámmɛ, kòò miɛkɛ pɛikɛ kòò dɔ̀: We nyɛ nha kɛtɛnì diɛ! A yóunɛ wɛ ipe dikpāa miɛkɛ? N da yɛmu a í yo ditoò, N yɛmu a yèmmɛ dòmmɛ. A kɛtɛnì kɛ bo yà dikpānnì ndi. ²⁹ Kɛ Dafitii ò tɛ́nnɛ kɛ dɔ̀: N dɔ̀ ba dɛɛ tu dɛyɛirɛ? N na bá mbekaá?

³⁰ Kɛ Dafitii ítɛ onìtì wenwɛ borɛ kékɔtɛ kɛbekɛ otɔ̀u mɔ̀u kòò baa ò tɛ́nnɛ bɛtɔbɛ do ò nàkɛ tì nti.

³¹ Kè benitibè bəmɔuu keè de kó tináàntì, dende bàmbà nkè tìi tuòke Sauri kòo duó nkè bèe yúní Dafiti. ³² Kè Dafitii ò nàké ke dò: Okpààtì, a yèmmè báá caàrèné de kóo Fidisitɛɛ. A kóo tǎntì, mí, m bo kɔte kóò kpànnè. ³³ Kè Sauri dǎ: A báá na kékpannè de kóo nìtì, a kpaá bɛmmu, wenwe me ntu okpàrì nwe nè o bíkembéntì. ³⁴ Kè Dafiti dǎ: Mí nha kóo tǎntì n tú opecɛnti nwe n cice cǐtètè, ke ò ncɛmmú ipe, kè dicirícirì kàtení yoo mupĩmpĩmmù mamù ke bo pĩ m pièfè mafè, ³⁵ N fè pàte ké dè bèti, kéfiete m pièfè, kè dè wɛɛtení m bíékè, m pĩ de fònní ké dè potè kékua. ³⁶ N kòu mɛè botí yecirícirè nè depĩmpĩnnè, n yóó me ndòò Fidisitɛɛ yie nwenwe kutayóú yìè nke yé ò sǎámmè Kuyie nkòbe. ³⁷ Ti Yìè nKuyie nkùu n deeténè dicirícirì nè mupĩmpĩmmù kù yó n deeténèmu Fidisitɛɛ yie. Kè Sauri dǎ: Kɔte kè ti Yìè nKuyie nda teennè.

³⁸ Mɛ̀mmè Saurii duómmè Dafiti o kpàrinenti kóò òò ndisòwũ kó dipiì kóò dàtinnè dicĩncĩnkònni. ³⁹ Kè Dafiti túóté Sauri siè kébáátí dicĩncĩnkònni ìnkè, ò í nna ke bo cente ke yé ò do í dè manténèmmè, kénáké Sauri ke dǎ: N yĩ̀kemu! Kè bèe dè dàtè. ⁴⁰ Kòo túóté mutántènditìmmù kéta kukó mpeémmè kétéáatè yetárè yè̀nùmmù kécṹ ò yòrì mieke kèpikú o tǎntènditìmmù kékété kénwetí Kodiyati. ⁴¹ Kè Kodiyati múnke mmó nke tóóntenè Dafiti, wèè tǎ o dɔ̀pikù kòò nì o ì̀kè. ⁴² Kòo wénté Dafiti kóò sènkèrì. Dafiti do tú dɛdapùmbire nde ke wũ kòò ì̀kè wenni. ⁴³ Kè Kodiyatii náké Dafiti ke dǎ: A n wúó ntematè nte ke tǎ kupààti ke kériní m boràà? Kè Kodoyatii parikè kényú Fidisitɛɛbe kó yebòkè yemɔu yètè kè dǎ: A bo yà! ⁴⁴ Kàtení kè n duó nha maa ndeĩnkè kó tinòtì nè tikpasĩnti. ⁴⁵ Kè Dafiti dǎ: Fǒ nkériní m borè nè disiè ndi nè kukpānseú nè dikpānni, mí mme nkéroo a borè nè ti Yìè nKuyie nyètìrì ndi, Mpakɛdaa Isidayɛɛribe tũ nwè, a sǎá nwè. ⁴⁶ Ti Yìè nKuyie nda ànnè n nòutè nte yíe, kè m bo da kuò kékéétè a yuu. Yíe ntinòtì nè tikpasĩnti dèe yóó pété Fidisitɛɛbe kó behǎāpòmbè kécò. Kè kutenkù kumɔu kòbe banté Isidayɛɛribe tũmmè Kuyie. ⁴⁷ Kè Isidayɛɛribe banté ke dǎ ti Yìè nKuyie nyí deérinè disiè yoo dikpānni, ti Yìè nKuyie nkùu baké dikpānni ke di ànnè ti nɔu mieke yíe.

⁴⁸ Kodiyati kètè diì mǎnni kèwetinnè Dafiti, kè Dafitii cokóo mɛcǎa nɔu ì̀kè ke bo ò dokénè, ⁴⁹ kédèite ditári dìmáa o yòrì mieke kéànnè o tǎntènditìmmù kédooté kébóté Kodiyati tĩnni kè ditári taroo, kòò do o nù ì̀nkè.

⁵⁰ Mɛ̀mmè Dafiti namè Fidisitɛɛ nè ditántèndititári kóò kùò bá ò í tǎ disiè.

⁵¹ Kè Dafitii cokóo Kodiyati duó dè kékpatè Kodiyati siè kóò fèúténè. Kè Fidisitɛɛbe yà be kóo kperì kumè kécoké. ⁵² Isidayɛɛribe nè Sudaa kòbe kè bèe yà Fidisitɛɛbe cokémè, kéuu fekparìhúùfè, ké bè bèti kètuòkenè Kati èi nè Ekinòò de ekè. Kè Fidisitɛɛbe kó becírìbè nnenkóo Sadaimmu kó kuce kètuòkenè Kati nè Ekinòò.

⁵³ Isidayɛɛribe do be bèti kè dè fuutímu, kè bèe yóu kèwɛtení kèheí tinènti Fidisitɛɛbe kó dikari. ⁵⁴ Kè Dafitii túóté Kodiyati yuu kékònnè Sedisadɛmmu kètúóté kudadiékù kpàrinenti kètanne o touku mieke.

Bè benkemè Dafiti Sauri

⁵⁵ Dafiti do kəri diì mǎnni ke bo kpànnè Kodiyati kè Saurii ò yàmu kèbeke Abunɛ wèè baké behǎāpòmbè ke dǎ: We nte odapàa nyie? Kè Abunɛ ò tɛ̀nnè ke dǎ: Okpààtì, n yí yé wèè ò te. ⁵⁶ Kòo kpààtì dǎ: Beké kényà wèè te de kóo dapàa.

⁵⁷ Dafiti kùò diì mǎnni Kodiyati kèdèe, kénwɛtiní, kè Abunɛ ò kàtenè Sauri borè, kè Dafiti kpaá tǎ Kodiyati yuu. ⁵⁸ Kè Saurii ò beke ke dǎ: N kóo dapàa nha tú we nkó dɛbirè? Kè Dafiti dǎ: N tú a kóo tǎnti Sese wèè bo Betideɛmmu o birè nde.

18

Dafiti nè Sonnatāā bɛ dapɛmɛ

¹ Dafiti nàkɛnɛ Sauri dii mɔnni kɛdeɛ kɛ Sonnatāā wɛnni pɛnnɛ Dafiti kperi, kɔo yɛmmɛ ɔ ta, kɔo ɔ dɔkɛ kɛndɔnnɛ ɔ dɔmɛ omáà. ² Nɛ dɛ kó diyie Sauri tɛnkɛ í nyie nkɛ Dafitii wɛtɛ o cɛtɛtɛ o cice borɛ. ³ Dɛ mɔnni kɛ Sonnatāā taunnɛ Dafiti kɛ yɛ wɛ ɔ dɔmɛ kɛ dɔnnɛ ɔ dɔmɛ omáà. ⁴ Kɛ Sonnatāā dátɛ o yaàbòrì kɛduó nDafiti, kóo duónnɛ o āāpònyààti nè o siɛ nè o tãmmù nè o naàkɔnni.

⁵ Tipɛti timɔu kɛ Sauri bɛ tɔ nkɛ biekɛ mudoò Dafitii na kɛ Saurii ɔ baá nkòo mbakɛ bɛhāāpòmbɛ kɛ benitibɛ bɛmɔu ɔ dɔ nè bɛhāāpòmbɛ iwɛi yembɛ.

Sauri miɛkɛ do yonkɛmɛ Dafiti bɛ ɔ sãntɛ mɛɛ kpɛi

⁶ Dafiti do kùɔ dii mɔnni Kodiyati kɛkonni kɛ benitipòbɛ yehɛkɛ yɛmɔu kɔbɛɛ yɛnni kɛco Sauri, kɛndiɛ nkɛ au kɛ bie nyebàrɛ nè dɛbɛmbɛnnɛ tɛrɛ. ⁷ Kɛ benitipòbɛ diɛ nkɛ cóú mbetòbɛ kɛ tú:

Sauri kùɔ sikɔupí,
kɛ Dafiti kùɔ sikɔupí.

⁸ Kɛ Sauri miɛkɛ pɛikɛ mɛdiɛ, ɔ í mpɛnsiri dɛ kó tináànti kɛ dà: Bɛ mɛ nhò duó nsikɔupí kɛ n duó sikɔupí, dɛ kpáá sámɔpɔ nwe kɛ bɛɛ ɔ duó ntikpàti. ⁹ Nɛ dɛ kó diyie ndi Saurii wɛntɛmɛ Dafiti fɛnɔnsɪnfɛ.

¹⁰ Kɛ dɛɛ wentɛ kɛ mɛyɛmmɛ yɛimɛ Kuyie ntɔnni mɛɛ pɛi nSauri, kɔo ítɛ kɛnhari ɔ cɛtɛtɛ miɛkɛ kɛ pikú ɔ kpānni, kɛ Dafiti tó nhò bie nkukùtìdùkù ɔ ɔ mbie mmɛɛ boti, ¹¹ kɔo youtɛ ɔ kpānni, nè ɔ yɛmmɛ miɛkɛ kɛ dà: M bo tã Dafiti kɛdannenɛ femarife, kɛ Dafitii yentɛnɛ dikpānni kucɛ mɛdémɛ. ¹² Kɛ Saurii ɔ yàtɛ kɛ yɛ ti Yiɛ nKuyie ndo ɔ yóumɛ kɛmbonɛ Dafiti. ¹³ Kɔo túótɛ Dafiti kɛnií mbɛhāāpòmbɛ tɛkòupítɛ kɛ bo ɔ dɛtinnɛnɛ omáà. Mɛmmɛ kɛ Dafiti nni bɛhāāpòmbɛ kɛ bɛ nkòrì mudoò. ¹⁴ Mudoò ɔ kàrì mùù kó dimàà kɛ wɛɛ nɔ nkɛ yɛ ti Yiɛ nKuyie nɔ bonɛmɛ. ¹⁵ Sauri yà dii mɔnni Dafiti nɔmmɛ ɔ dootitòbɛ kóo depe mɛdiɛ. ¹⁶ Isidayɛribɛ bie bɛmɔu nè Sudaa kɔbɛ kɛ bɛ ndó Dafiti kɛ yɛ wɛɛ bɛ nimɛ mudoò miɛkɛ.

Dafiti puokɛmɛ Mikaadi Sauri kóo sapàà

¹⁷ Dɛ kó difɔnkùò kɛ Saurii náké Dafiti kɛ dà: Ntɛ n kóo sapàà mMedabu, n wɛ nda duómmu kàa bo puokɛ, mpɛi n tɔmmù nè dikɔmbùò kɛnkpa nti Yiɛ nKuyie nkó dikpānni. ɔ do í dɔ kóo kùɔ ɔ mómumu nkɛ né ndó Fidisitɛɛbɛ bɛɛ ɔ kùɔ.

¹⁸ Kɛ Dafiti dà: N yí tú òmòù, ti naàmùnkù í tú kùmakù, ti wuɔ nyí tú kùmakù Isidayɛribɛ miɛkɛ, kɛ mùi bo puokɛ okpààti kóo sapàànàà?

¹⁹ Dɛ tùòkɛ dii mɔnni Medabu bo yɛnkɛmɛ Dafiti kɛ Saurii ɔ duó nhAdidiɛdi Abɛti Mɛodaa ɛi kou.

²⁰ Kɛ Sauri kóo sapàà ntòu Mikaadii dɔkɛ Dafiti kɛ bɛɛ ti náké Sauri, kɛ dɛɛ ɔ narikɛ. ²¹ Nɛ ɔ yɛmmɛ miɛkɛ kòo dà: M bo wɛ nhò duó kóo dii nkɛ Fidisitɛɛbɛ ɔ nintɛ. Kucɛ mɛdérímmɛ mmɛ Sauri nàkɛmɛ Dafiti kɛ dà wɛɛ puokɛ ɔ kóo sapàà.

²² Kɛ Saurii náké ɔ kó betùmbɛ kɛ dà: Nákɛnɛ Dafiti didɛ borɛ kɛ dà: Okpààti tu ɔ da dɔmu, tinti ɔ kó betùmbɛ kɛ ti múnkɛ da dɔ, yie nkɛpuokɛ ɔ kóo sapàà.

²³ Kòo kpààti tùmɛɛ ti náké Dafiti, kòo dà: Di yɛmmɛ dò ndɛ tu diwántiri ndi a bo puokɛmɛ okpààti kóo sapàànàà? Ntɛ mí nkɛ í mòkɛ mùmamù m mɛ nyí tú òmòù.

²⁴ Kòo kpààti tùmɛɛ wɛtoo kɛnákɛ okpààti Sauri Dafiti yɛ mmù. ²⁵ Kòo dà: Kɔtɛnɛ kóo náké kɛ tú: N yí wanti ɔ n yietí tipocònti, n dɔ wɛɛ kuɔ Fidisitɛɛbɛ mbɛ kɛpɛitɛ kɛtɔní bɛ tayéi tɛkòutɛ (100).

Sauri do dɔ Fidisitɛɛbɛ bɛɛ nintɛ Dafiti. ²⁶ Kòo kpààti tùmɛɛ kɔtɛ kɛ ti náké Dafiti, kòo ti yie. Bá dɛ kó diyie mu nyí tùòkɛ, ²⁷ kɛ Dafiti nè ɔ kɔbɛ kɛ bɛɛ kɔtɛ

kékuɔ Fidisitɛɛbe sikɔusidé (200), kɛtɔní be tayéí kéduɔ nhokpààtì, kòo ì kàa. De mɔnnì kòo ò duɔ nho kóo sapàà nkòo puoke.

²⁸ Kè Saurii banté ke dò ti Yiè nKuyie nkuu bonè Dafiti kè Mikaadi o kóo sapàà nhò dó. ²⁹ Kè Sauri dake yote Dafiti, ké nhò nìí mmediè.

³⁰ Fidisitɛɛbe kpààtìbè doké mùù doò kó dimàà nè Isidayɛɛribɛ kè weè nno mmudoò képɛɛté Sauri kó behãpòmbè iwẽi yembè. Kòo yètìrìi feitè mediè.

19

Sonnatã kònnémè Dafiti

¹ Diyiè mari kè Saurii náké o kóo dapàà nSonnatã nè o kó betũmbè ò dómè kékuɔ Dafiti. Sonnatã né do me ndómè Dafiti mediè nkòo ò náké ke dò: ² N cice Sauri dó ke da kuomu, á ndake nanke dikũnweñni, a báá yie nkòo da yà, á nsori. ³ Kè nh ò neinè ke tí kote a sori kèè bíékè, kè nh ò béinnè a kpéí, kéyà ò yóó yĩmè, kè n da náké.

⁴ Kè dɛɛ wenté kè Sonnatã nsántí Dafiti o cice Sauri borè, koò nàa nke tú: Fɔ nhokpààtì a báá dòò meyi mmamè Dafiti, ò í da dòò meyi mmamè, ò pètìnke dɔori dè tu a kó mesàa mme. ⁵ Weè kàáté mukũũ nke kùɔ Fidisitɛɛ kè ti Yiè nKuyie nduɔ nkè Isidayɛɛribɛ bè na, kàa dè yà kè dè da narikɛ. Ba nkpréi nte kàa bo dòò meyi nkékuɔ onitisàù? Ba nte kàa sɔ́nté ke dó kékuɔ Dafiti detetirè?

⁶ Kè Saurii yie nSonnatã kpɛti kébéi nkéyú ti Yiè nKuyie nyètìrìi ke dò: M báá kuɔ Dafiti.

⁷ Kè Sonnatã kote kéyà Dafiti kóò náké bè náké tìi kó dimàà, kóò to kékpennénì tɛɛtè, kòo wɛte késɔoté o tãmmú ò ɔ mmù pĩ mmèè botí.

Mikaadi dɛtémè Dafiti

⁸ Kè bèe wɛte késɔoté mudoò kè Dafitii auté o dootitòbè kè bèe coké.

⁹ Diyiè mari kè meyèmmè yeime Kuyie ntɔnní mɛɛ pĩ nSauri o cɛtè mieke ke sɔ́ nhò to o kpānni kè Dafiti ò bie nkukùtìdùkù. ¹⁰ Kè Saurii tãũ dikpānni ke bo wɛnnénè Dafiti kumarí kédannɔ, kè Dafitii yenté kè dikpānni tã kumarí kénfũũkú kè Dafitii yè kécoké de kó keyènkè késori. ¹¹ Kè Saurii tɔ mbenitibè de kó keyènkè kè bè mbaa Dafiti cɛtè ke bo ò kùɔ dikũnweñni, kè Dafiti pokù Mikaadii ò náké ke dò: Kàa í coké ke sòri keyènkè kie mbè naa yóó pike da kuomu.

¹² Ò yĩ mɛmmɛ kóò cũũ nfenéti, kòo coké kédeɛtè o fòmmu. ¹³ Kè Mikaadi túóté tetenkaanitè kédúú nDafiti dɔú ñnkè kédátinné kubɔkɔ̀nkù te yuu ké tɛ dàtinné kuyààkù. ¹⁴ Sauri tɔ mbè kè bè bo pĩ nDafiti bè tùðkoo dii mɔnni kòo pokùu bè náké ke dò: O kɔ̀nti í naati.

¹⁵ Kè Saurii yíé ké bè tɔ nke dò: Kɔtenko kóò tùóténì o dɔú ñnkè kè nh ò kùɔ.

¹⁶ Kè bè ntùðkoo ke sɔ́ ntetenkaanitè tɛɛ duɔ o dɔú ñnkè kè kubɔkɔ̀nkù dàátí te yuu. ¹⁷ Kè Saurii beke Mikaadi ke dò: Dè yĩmɛ kàa n souté mɛmmɛ botí ke yóu kè n dootitòu coké. Kè Mikaadi dò: Weè yĩ nh ò yóu, kè n yí ò yóu ò bo n kuɔ.

Sauri tũnnemè Dafiti Nayoti

¹⁸ Mɛmmɛ Dafiti namè kécoké kékote Damaa Sammuyɛɛri borè, kóò náké Sauri ò dòò dèè kó dimàà. Kè bèe kote kémbo Nayoti Damaa tempɛ mmieke. ¹⁹ Kè bèe náké Sauri ke dò: Dafiti bo Nayoti Damaa tempɛ mmieke. ²⁰ Kè Saurii tɔ nkè bè bo ò pĩrìní. Bè tùðkoo dii mɔnni kéyà Kuyie mpāñáànti náambè nè be kóo kòtì Sammuyɛɛri kè bè nnáa nKuyie mpāñáànti kè Kuyie nYáá mbè pĩ nkè bèe ta Kuyie mpāñáànti náam̀m̀. ²¹ Kè Saurii tì kèè kéyíé kɛtɔ mbetòbè kè Kuyie nYáá mbè pĩ nkè bèe ta nKuyie mpāñáànti náam̀m̀, kòò yíé kɛtɔ mbetòbè mɛè m̀. ²² Kòo yóu képĩ nkuce o mómumu nkékote Damaa kɛtuokoo tɛbinte dietè tɛè bo Seku kɛbeke ke dò: Sammuyɛɛri nè Dafiti bè bore? Kè bè dò: Bè bo Nayoti nwe Damaa èi také.

²³ Kòò kété kemberínè kuce cuokè kè Kuyie nYaá nhò pĩ nkòò sɔɔtɛ kɛnnáantoo Kuyie mpããnáantì kɛtuɔkenè Nayɔti Damaa také. ²⁴ Kɛ múnkɛɛ dáté o yààtì kɛnnáa nKuyie mpããnáantì Sammuyɛɛri ìlkè, kédò kɛnduó kɛtenkè o tetìrì kuyie nkumɔu nè keyènkè kemɔu. Dɛɛ te kè bè nàa ndɛ kó dikotinùu kɛ tú: Sauri múnkɛ kàkɛmu Kuyie mpããnáantì náam̀bè miɛkaà?

20

Sonnatãa teemè Dafiti

¹ Diyiè mari kè Dafitii íté Nayɔti Damaa také kékɔtɛ Sauri birɛ Sonnatãa borè kòò beke kɛ dɔ: N cààrè ba? N dòò ãmmɛ yei nha cice kòò dó ké n kuɔ? ² Kè Sonnatãa dɔ: Dɛndɛ báá dɔò, a í yóó kú, n cice ã ì ndòò dɛmarè kɛ í n nàké, ba nte kòò bo n sɔnnɛ tii? Dè í bo! ³ Kè Dafitii bɛi nke dɔ: Nè ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì m bɛimmu kɛ tú a cice yèmmè tì bomu, ò né yému kɛ dò nti dápú, dɛɛ te kòò í dó kɛyóu kàa tì keè, a yèmmè yàa bo cààrè. N da náá ntimómmɔnti nti nè mukũũ nti tóké kɛ dò fɛnɔnfè nè diɔnni ndi. ⁴ Kè Sonnatãa náké Dafiti kɛ dɔ: Kàa dó n dɔò dè n yóó dè dɔòmu. ⁵ Kè Dafiti dɔ: Nanke tú otànkù pànwè nwe n dò nkémbomu okpààtì cɛtè kè tì wɛnné kédi. A né m pã dinùu kè n ta dikpàa kɛnsɔri, nanke nè diyiè tɛrì kuyuoku. ⁶ A cice yó m mɔntému, kòò beke, a ò nàké kɛ tú n yãútɛ fɛ nwe kuce kɛ kòtɛ Betideɛmmu n ciɛ, kɛ bo wɛnnénè n cɛtè kɔbɛ kè ti fié iwũɔ dibenni kó mukũũ nkɛyi. ⁷ Kòò yĩ dè wenni, tìmatì í bo. Kòò miɛkɛ mɛ mpɛikɛ, a banté kɛ dò nhò n dónè mukũũ mmu. ⁸ Bɛnkɛ a n dómè mí nha kóo tɔntì, kɛ yé a n dònnèmmè metaummè kɛ yu ti Yiè nKuyie nyètìrì. Kè m mɛ ncààrèmu a n kuɔ a mómumu nha bá n duó nha cice.

⁹ Kè Sonnatãa kuónko kɛ dɔ: Kuyie mbáá dè tɔní! Kè n kèè kè n cice dó ké da dɔò mɛyɛi m báá da sɔnnɛ, m̀i bɛi. ¹⁰ Kè Dafitii beke Sonnatãa kɛ dɔ: Kàa bɛi nkàa cice bàanì we mbo n náké? ¹¹ Kè Sonnatãa náké Dafiti kɛ dɔ: Kɔtɛnì kè tì kɔtɛ dikpàa.

Kè bèɛ nɛi bɛdɛ kékɔtɛ. ¹² Kè Sonnatãa náké Dafiti kɛ dɔ: Nè Kuyie ny-Isidayɛɛribɛ tũ nkù yètìrì, nanke yoo diyiè tɛrì dè bo nkááké miɛ nkè n yááké n cice kɛyà o yèmmè dòmmè. Kè tìmatì í bo fɛ nnè we di cuokè a báá keè tìmatì. ¹³ Kè n cice mɛ ndó ké da dɔò mɛyɛi, kè n yí da nàké ti Yiè nKuyie nni mpoté mɛdiè. N yóó da pãmu kuce kàa íté, a bá nyĩèkù, ti Yiè nKuyie nni nda bonè kù do bonèmmè n cice. ¹⁴ Kè n kpáá fòu a nyé ti Yiè nKuyie nda dòò mɛè sàa nkɛí nké n dòò mɛsàa nkè m báá kú. ¹⁵ Dɛ kó difɔnkùò á nsáké kɛ dɔɔri n yaabí mɛsàa nkè ti Yiè nKuyie nduó nkàa nkɔu a dootitɔbè omáa omáa kɛtenkè ìnkè.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nduó nkàa na a dootitɔbè bɛmɔu, a báá tɔtɛ metaummè mɛè bo ti cuokè mí nnè fɛ, kàa mɛ tɔtɛ ti Yiè nKuyie nda poté. ¹⁷ Kè Sonnatãa duó nkè Dafitii bɛi nkéyú Kuyie nyètìrì kɛbɛnkɛ wè ò dómè kɛ yé wenwe Sonnatãa ò dómè Dafiti nè o yèmmè mɛmɔu ndi.

¹⁸ Kè Sonnatãa ò nàké kɛ dɔ: Nanke tú otànkù pànwè kó dibanni ndi. A fié nnaa yóó nfeímu kè bè da mɔnté. ¹⁹ Nanke diyiè tɛrì bè yóó da mɔntému, a kɔtɛnì a sòò sòri dè diyiè tɛrì kɛncómmú ditàrì Esedi také. ²⁰ N naa yóó tãũmu ipie nyitàati ii ndɛ bíéké kɛfietì n dó dè, ²¹ kɛtɔ n kóo tɔntì odapàa nkòò nyóó ì tùóténì, kè nh ò nàké kɛ yĩ: Ipie nyí da dɛtirínè, wɛtɛnì diɛ nké ì tùóté! Á banté kɛ dò ntìmatì í bo kɛwɛtɛnì. Ti Yiè nKuyie mbomu m̀i bɛi. ²² Kè mɛ nnàké n kóo tɔntì kɛ yĩ: Ipie nyí tóké dɛndɛ, ì bo dɛ ìlkè nke, á dɛtɛ, ti Yiè nKuyie ndó á ítému. ²³ Metaummè ti dòòmmè mí nnè fɛ, ti Yiè nKuyie nti wúómmu kɛ yó nyé mɛ kpɛí nsáa.

²⁴ Kè Dafiti nsɔri dikpàa.

Kòo tǎnkù pànwèe yènní kè bèe ǎnné dibanni kòo kpààtìi kari ke bo di dibanni, ²⁵ kénkari o kàrì ke dírí kumarí, kè behǎǎpòmbè kóo kótì Abunɛ kàrì o také, kè Sonnatǎa kàrì o ìkè, kè Dafiti kó mǎfiè nfeí. ²⁶ Sauri í mbéi ntìmatì de yiè kòo yèmmè ndò nkè dè yèmmè ò bo nsǎu omáa ndi, kè dèe te kòo í kàténí. ²⁷ Otǎnkù yiè déri kòo kpààtì wète kényà Dafiti kàrì feímè kébeke Sonnatǎa ke dò: Dè yíme kè Dafiti wee í kàténí ke wète ke í kàténí yíe?

²⁸ Kè Sonnatǎa dò: Dafiti n yǎūtému ke tú nh ò pǎ kuce kòo dó kékote Betideɛmmu nwe, ke yetoo, ²⁹ ò m mǎumu ke tú nh ò yóu kòo kote kè bè mǎke ikuó nyi be cǐtè, kòo kóo kótì yè nwèe kotoo. Nte dèe te kè Dafiti í na ke kàténí okpààtì banni.

³⁰ Kòo kpààtì Sauri miékeɛ peike Sonnatǎa kòo ò sǎǎ nke dò: Temǎtè kó debire fǐ! N yému ke dò nha tùóté Sese kó debire nde ke dòò a népo! A fei ìnkè nke nè a yǎ kpeyi. ³¹ A nyé ke dò nkè de kóo nìtì kpaá fòu a í yóo na kédì tikpàtì, tǎ nkè bèe we nni mpǐnní, ò dò nkékuɔmu. ³² Kè Sonnatǎa ténne o cice Sauri ke dò: Ba nkpeí nte kòo dò nkékú? Ò cààrè ba?

³³ Kè Sauri youte o kpānni ke bo ò tǎ, kè Sonnatǎa banté o cice baa dómèmu kékuɔ Dafiti. ³⁴ Kòo miékeɛ peike kòo íté, bá ò ténke í ndi tibandiitì, diyìe déri kpeti. Kòo yèmmèe cààrè mediè nho cice sǎmmúmè Dafiti.

³⁵ Kè dèe wenté kè Sonnatǎa yè kékote bè wee benné dè betòbè wenwe nè Dafiti ke neínè dedapùmbire, ³⁶ kè dè nàké ke dò: Coké kétúóténí ipie n yóo tǎu ì.

Kòo dapàa ncoké kè Sonnatǎa tǎu kupie nkè kuu ò sènté. ³⁷ Odapàa tùòke dìi mǎnni kupie mborè kè Sonnatǎa pǐkè ke dò: Kupie nyí pǐtè de ndaà? ³⁸ Coké mecǎa mbá cómmú!

Kòo dapàa ntúóté kupie nkéwètení. ³⁹ Odapàa nyí nyé tìmatì, Sonnatǎa nè Dafiti kè bembe me nyé.

⁴⁰ Kè Sonnatǎa duó nho duokè nè o tǎmmu odapàa nke dò: Kpēnné de tēcǐtè.

⁴¹ Kòo dapàa nkò nkè Dafitii yènní ò do sǎri dè ditāri píkù, kubakù cǎnku bíékè, kénínkú késínnóo Sonnatǎa ìkè kuce mètǎāti, kè bèe kǎunnè betòbè kékuɔ mmediè.

⁴² Kè Sonnatǎa náké Dafiti ke dò: Kote kè dè nnaati, a báa yè nti dòò mèè taummè ke yu ti Yiè nKuyie nyètìrì, kù yému de kó metaummè kpéi nkè mè yó mbo sǎǎ nè ti yaábíó.

21

¹ Mèmmè kè Dafitii íté kè Sonnatǎa kò.

Dafiti kàtemè Nəbu ɛi

² Kè Dafitii kote Nəbu ikuó nùtì Aimmɛdekì borè. Kè Aimmɛdekii ò yà kécokóo o borè nè iyǐkè kóò beke ke dò: Dè dòmmè kàa bo amáa bá òmòu í da neínè?

³ Kè Dafiti dò: Okpààtì wee n duó mmutǎmmú ke yè m báa yie nkòò mǎu nyé ò yè n dòò dè. Dèe te kè n yí n kó betǎmbè nni mbaa dibòrì marì. ⁴ A mǎke mudii mamàa? M pǎ pǐèbè bènùmmu yoo dèterè marè a mǎke dè. ⁵ Kè ikuó nùtì dò: N yí mǎke pǐèbè sǎntíke kǎbe, bèè bo, bè bè pǎ Kuyie nku, m bo na ké bè n da duó nké nsà kàa yé ke dò nha kǎbe í duónè benitipòbè.

⁶ Kè Dafitii ténne ikuó nùtì ke dò: Ti ã nkè ti kǎri mudòò bè ti baamu benitipòbè, yíe nkó kuce tu cénkoo kǎku nku yie, ke né cǎǎ nke yé bè tǎ tìi kpàrìntì bè tì wénkùnnemè ikuó yèmmè. Bá kè de kó kuce do í tú kusààkù kù yóo wénkemu bè tǎ tìi kpàrìntì kpéi.

⁷ De mǎnni kɛ ikuó niùtì ò duó mpɛɛ̀bè bè do pǎ bè Kuyie, kɛ bè ndaké tábùrì ti Yiè nKuyie nc̄ɛ̀tè miɛkɛ, kɛ bèè bè daaténí kɛ̀cɛ̀tè bɛpàmbè.

⁸ Kɛ s̄́ nSauri kóo nìtì mǎu dè bo ti Yiè nKuyie ntaummè tou miɛkɛ kɛ dǎri Kuyie nkuó, kòo yè̀tìrì tu Doweki, kòo tu Edomiibe botí kou, wèè do baké Sauri kó bɛpecɛ̀mbɛ.

⁹ Kɛ Dafitii yíé kɛ̀bekɛ Aimmɛdɛki kɛ dǎ: A í mǎkɛ dikpǎnni marì yoo disìèà? Okpààtì m̄ pɛ́i mmɛcǎā mmɛcǎā mmɛ n yí na kɛ tǔóté n siè yoo kukpàrinenkù tɛkù makù. ¹⁰ Kɛ ikuó niùtì dǎ: Kodiyati a kùò wè kubiriku bè tu kù Tedimenti biriku o kó disìè dii bo, kɛ duó ikuó nɛ̀tì fǎnkúò, kɛ pǔ́s̄ kuyààkù, kàa dǎ a bo di ntúóté, dīterì marì í bo. Kɛ Dafiti dǎ: Duǎnní di, n yí yóó pété dīmari dii pɛ̀ɛ̀tè dii.

Dafiti kòtɛmè Fidisitɛ̀bɛ̀ɛ̀i

¹¹ De kó diyìè kɛ Dafitii sǎoté kɛ̀ncokù Sauri kɛ̀tuǎkenè Kati kóo kpààtì Akiisi ciɛ. ¹² Kɛ Akiisi tǎmbèè ò beke kɛ dǎ: Dè í dǎ nDafiti nwe Isidayɛɛribe kpààtì bɛnitipòbè sòò diè nke sǎntí wè kɛ tǔ:

Sauri kùò sikǎupí,

kɛ Dafiti kùò sikǎupíiǎ?

¹³ Kɛ dɛ kó tináǎntì p̄i nDafiti kɛ kufǔwǎá nhò auté Akiisi Kati kóo kpààtì ì̀kè.

¹⁴ Kòò dǎò omǎà wèè yèmmè í naati kɛ̀nnáante náante kɛ kóú kóú dicàù kó idéi ì̀nkè kɛ tinóntǔùtì yìè kɛ ǎrì o dɛ̀ɛ̀nfɛ. ¹⁵ Kɛ Akiisii náké o kó bɛtǔmbè kɛ dǎ: Di yǎmu onìtì yie nyèmmè í naatimè, dè ȳimɛ kɛ di ò kàtɛnní m borè? ¹⁶ M mǎnté tiwǎátitì nti kɛ di n tǎní yie mbotí kòò bo ndǎri dɛwǎátékpɛɛ n yì̀kàà? Yie mbotí báá ta n c̄ɛ̀tè!

22

Dafiti ketɛmè muceé

¹ Kɛ Dafitii íté Kati kékɛtɛ kɛ̀nsǎri Adudammù kó kutǎdènkù. O kó bɛkótíbè nè o kǎbɛ bɛmǎu bè tì kèè dii mǎnni kékɛtoò kóò s̄́nké. ² Bèè kó dimǎà bo mɛsém̄m̄ miɛkɛ nè yɛbàà nyembè nè dè í naati bè, kɛ bèè wɛ̀nné bɛmǎu kɛ̀mbo sikǎusìndǎ (400) kɛ wèè bè baké.

³ Kɛ Dafitii íté dɛborè kékɛtɛ Misipaa Mǎabu tenkè miɛkɛ kɛ̀náké Mǎabu kpààtì kɛ dǎ: Yóu n cice nè n yǎ kɛ bèè kɛtɛnì kɛ̀mbo a borè kɛ baanè m bo bantɛmè Kuyie nni ndónè tì.

⁴ Kòò bè niitè Mǎabu kóo kpààtì c̄ɛ̀tè, kɛ bè ndè bo kòò s̄́ri.

⁵ Diyìè marì kɛ Kuyie mpǎānǎǎntì náǎntò Kadii náké Dafiti kɛ dǎ: Bá ns̄ri dɛndɛ, kò nha c̄ɛ̀tè Sudaa tenkè.

Kɛ Dafiti íté kékɛtɛ Edɛti kó dikpǎà.

Sauri kùòmè Kuyie nkuó niùbè Nǎbu kó dihei

⁶ Kɛ Saurii mbo Kibea kɛ kari tɛtǎtè ì̀nkè mutie mamù déè nke pikú o kpǎnni kòò kó bɛtǔmbè bɛmǎu ò murí kòò kèè bè yǎmè Dafiti nè o kǎbɛ. ⁷ Kɛ Saurii bɛi nke dǎ: Kɛ̀tɛnè d̄indi Bɛsɛmɛ wuǎ nkǎbɛ! Sɛsɛ kó dɛbirɛ bo di duó ndɛpaa nnè f̄inyĩ kó dɛpaanaà? Di yèmmè bá ndò nhò yóó duó ndímbe kɛ di mbaké o tenkarè, kòò di baati iwɛi? Mpútì! ⁸ Dè dòm̄m̄ kɛ di dǎ kɛ m bo ndimǎu? Bá di mǎu í n náá nkóo dapàà nnè Dafiti bè taummè. Dè dòm̄m̄ kɛ di mǎu í dààtɛ n kpéi nke bo n náké m birɛ wɛ̀nnénɛmè dɛ kóo nìtì kɛ bè bo m bo, yáa dè í mɛ ndò nyíè?

⁹ De mǎnni kɛ Doweki Edomiibe botí kou dɛ bo, kɛ bɛi nke dǎ: N sòò yǎmu diyìè marì Sɛsɛ birɛ kɛ dè kǎtoò Nǎbu Aimmɛdɛki Aitubu birɛ borè. ¹⁰ Kòò beé nKuyie nho kpéi nkóò pǎ tidiitì, kóò duó nKodiyati, Fidisitɛ̀ kou kó disìè.

¹¹ Kè Saurii tǒ nkè bèe pǐnní ikuó niùtì, Aimmèdeki Nǒbu kou nè o naàmùnkù kǎbe bèe tu ikuó niùbè, ke bè kàtenní bémou okpààtì borè. ¹² Kè Saurii náké Aimmèdeki ke dǒ: Fǔ nhAitubu birè, kénté kékeè. Kòò dǒ: Okpààtì, nte mí. ¹³ Kè Sauri dǒ: Ba nkpéí nte kè di dǒ ké m bǒ nfǔ nnè Sese birè, kàa ò duó ntidiitì, koò duó ndikpǎnnì, ke beé nKuyie nho kpéí nkòò bo m bǒ? Mèè dǎkǎà?

¹⁴ Kè Aimmèdekii ò tǔnné ke dǒ: Òmǒu bomu a tǔmbè mièke wèè tu onitisàù ke dǒnnè Dafitaa? Ò tu a cǒkù nwe ke wèè baké bèè da baa bémou kè bè ò sǎntí a cǐtè. ¹⁵ Dè yìè dǎke n ketémè m bo beémmè Kuyie nho kpéí. N yí dǒ ke da bǒ. Okpààtì bá n tou ntimatì, mí nyoo n cǐtè kou mǒu, n do í yé ke dǒ ntimatì bo di cuokè, bá sǎmpó. ¹⁶ Kòò kpààtì dǒ: Fǔ nhAimmèdeki a yóó kúmu, fǔ nnè a cǐtè tǔmǒu.

¹⁷ Kòò náké behǎǎpǒmbè bèè ò bàa ke dǒ: Kuǎnè Kuyie nkuó niùbè bémou, bè mē nwēnnémè Dafiti nwe koò teennè. Bè do yǔmu Dafiti cootimèmu, bè mē nyí n nǎké.

Behǎǎpǒmbè mièke òmǒu í ndàátí ke bo kááké ikuó niùbè ké bè kùǎ. ¹⁸ Kòò kpààtì náké Doweki Edomiibe botí kou ke dǒ: Kuǎ be! A báá bè yóu.

Kè Dowekii be wetínné kékuǎ ikuó niùbè sipísini nè bènùmmù kè bè ã ikuó yààtì. ¹⁹ Kè Saurii kuǎ ikuó niùbè Nǒbu èi mièke, benitidaabè nè benitipòbè nè ibí nè ibíbenni, inààke nè sǎmmarímúbè, ipe nè sibǎó ké dè fèútè demou páíí.

²⁰ Kè Aimmèdeki Aitubu birè kó debirè Abiataa wèè mǎà yenté kécoké késónkóo Dafiti, ²¹ kóò náké Sauri kùǎmè ikuó niùbè bémou. ²² Kè Dafitii náké Abiataa ke dǒ: N sòò yǔmu Edomiibe botí kou Doweki dè bomè ke yóó náké Sauri. Mǐ te kè bè kùǎ a kǎbe bémou. ²³ Mbo diè m borè a bá nyǐkù, ti dootitòu omǎà ndi Sauri wèè dǒ ké ti kuǎ mí nnè fǔ. M borè dǎmarè í yóó da dǎò.

23

Dafiti dǎetémè Keidaa èi kǎbe

¹ Diyiè mari kòò mǒu náké Dafiti ke dǒ: Fidisitǔbe do Keidaa ke éi be diitì.

² Kè Dafitii beé nti Yìè nKuyie nke dǒ: Kuyie, n dǒ nkékǎte ké bè dokénàà? Kè ti Yìè nKuyie ndǒ: Kǎte kédokénè be kǐfietè Keidaa.

³ Bèè neínè Dafiti kè bèè ò náké ke dǒ: Ti bo diè nSudaa èi kè kufǔwǎà nti bo, ti bo dǎátí Fidisitǔbe mbǎà?

⁴ Kòò yíè kébeé nti Yìè nKuyie nkè kù dǒ: Kǎte kè n yóó bè nda duómmu kàa bè na.

⁵ Dafiti nè o kǎbe kè bèè kǎte Keidaa kǐta Fidisitǔbe mudoò kǐfietè be wǔǔ, ké bè aute mediè nkédǎetè Keidaa èi kǎbe.

⁶ Aimmèdeki birè Abiataa do yóó coké dii mǎnni ke bo kǎte Dafiti borè kǐntǎmu ikuó nenti bè ǔǔ beénnè tì Kuyie.

⁷ Kè Saurii keè Dafiti tamè Keidaa kǐbéi nke dǒ: Kuyie nwe nni nduómmu, ò pǐ nhomǎà ndi, ò mè nyiémme ke ta diheì dii kó yebòrè kpetí ke páké.

⁸ Kè Saurii báátí nè behǎǎpǒmbè ke bo kǎte kǐpi Dafiti nè o kǎbe Keidaa èi mièke. ⁹ Kè Dafitii keè Sauri bàátimè ke bo ò pǐ kénáké ikuó niùtì Abiataa ke dǒ: Tǎní ikuó nenti kè m beénnè Kuyie. ¹⁰ Kòò beé nKuyie nke dǒ: N Yìè nKuyie nyIsidayeriibe tǔ nkù, n kèè kè bè tú Sauri bàátí ke bo pǐ Keidaa èi ke di pǎnte nè n kpéí. ¹¹ Kòò kàtení, diheì yembè bo m pǐ nkóò duónnaà? Ò bo kàtení kéndǒnnè n yo kè bè nǎammǎà? N Yìè nKuyie nyIsidayeriibe tǔ nkù n da báammu á n náké. Kè ti Yìè nKuyie ndǒ: ǔǔ ò kàrinímu. ¹² Kè Dafiti dǒ: Kòò kàtení, diheì yembè bo m pǐ nkóò duónnǎà? Kè ti Yìè nKuyie ndǒ: ǔǔ, bè yóó da pǐmmu kóò duó.

¹³ Dè mǎnni kè Dafitii íté nè o kǎbe, bè bo ntùǎke sikǎusikuǎ (600) kè bèè íté kǐta dikpǎà kè Saurii keè Dafiti ítémè kǐyóu ò tǔnke í mpi diheì.

¹⁴ Kè Dafiti mbo Sifi kpáà yetārè ñnkè, kè Sauri nhò wanti yewe yemou duómè, Kuyie mme nyí nwè nhò duó. ¹⁵ Kè Dafiti nyé Sauri ò waàmmè ke bo ò kùò kémbo Odisaa Sifi kpáà miéke.

¹⁶ Diyiè mari kè Sonnatāā, Sauri kóo dapàà nkotoo Dafiti borè Odisaa kényáúkunnè o kònti ke dò, ò ntēi Kuyie mbíékè. ¹⁷ Kòò nàké ke dò: Bá nyīèkù n cice Sauri í yóó da nintè, fšò yóó naá nyIsidayeribe kpààtì, kè nni ntú wèè da tū, n cice ti yēmu o mómmuo.

¹⁸ Kè bèe yú ti Yiè nKuyie nyètìrì kétau, kè Sonnatāā kò nho cīètè kè Dafiti nkpaá Odisaa.

Sauri bètimè Dafiti

¹⁹ Mēmme kè Sifi èi kàbèe kòte Sauri borè Kibea kóò nàké ke dò: Dafiti sòri ti cie nke yetārè ñnkè Odisaa borè Akidaa tārè, kubiriku kubakù cānku bíékè. ²⁰ Okpààtì, kàa dó ke bo ò pī nha katení, tū yóó ò pī nke da duó. ²¹ Kè Sauri dò: Ti Yiè nKuyie ndi dōò mēsàà ndíndi bèè n kuó mmesémmè. ²² Kòtenè kényíé kéwéní mēsàà, kényà ò borè weti weti nè wèè ò yà, bè n náá nkétú ò cīmu mediè. ²³ Di yà o sòrè yemou ò bo na kēsòri yè, kéwētení ké n nàké weti weti kè tí nneí kékòte, kòò bo dihei ndi tí fié Sudaa botí kumou miéke kóò yà.

²⁴ De kó difōnkúò kè Sifi èi kàbèe íté Sauri borè kénitè kékò mbe cie. De mōnni Dafiti nè o kàbe kè bè bo Mašš kó dikpáà kubiriku kubakù cānku diyiè yīèni kèè bíékè. ²⁵ Sauri nè o āāpòmbè kè bèe kè kòte o wammù kè bèe nàké Dafiti kòo deke Mašš kpáà tārì kēsòri. Kè Saurii keè kè kè tūnnè o wammù. ²⁶ Sauri nè o kàbe kè bè mbo ditāri pikù kuu, Dafiti nè o kàbe kè bè bo kutèkù, kè Dafiti ndó mecāā nke bo yenténè Sauri. Sauri nè o kàbe kè bè ò duúnnè ke dèè ke dó kóò cēètè kēpī. ²⁷ Kòò mōu tuākení kénáké Sauri ke dò: Kòte mecāā nFidisitēēbe bèe do dihei.

²⁸ Kè Saurii kūnnóo Dafiti kó mubètìmu kécuó nFidisitēēbe. Dèe te kè bèe yu de kó dibòrì ke tú Dipatetāri.

24

Dafiti yetemè ò bo kuomè Sauri

¹ Kè Dafitii íté deborè kékòte kémbo Ānkedii yetārè ñnkè. ² Kè Saurii beti Fidisitēēbe kédeè kékonní kè bèe ò nàké ke dò: Dafiti bo Ānkedii kó dikpáà. ³ Kòò tāātè Isidayeribe miéke benitidaabè mómmōmbè kè bè mbo sikōupisītāāti (3000) kè bèe kòte Dafiti nè o kàbe be wammù ke sš mbè bo ditāri bè tu dì Sitābōó kó ditāri iikè. ⁴ Kè bèe tuāke dibòrì mari bè tu dì Dipebaakèrì kuce nūu kè kutādènkù makù dè bo, kè Saurii ta ku miéke ke bo yēnke ke sš nDafiti nè o kàbe kè bè bo kutādènkù fūš. ⁵ Kè Dafiti kàbèe ò nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie nda nàké dii yiè kpéi dii tūòke, kù do yē nkù yóó da duó ndi a dootitōu kàa ò dōònè a dómè.

Kè Dafiti íté meyoōmmè kékéétè Sauri yaàbòrì fūš, ⁶ ò di kèétè mēmme kédeè kòò kōmbùòtì do mediè nhò kèétè mèè kpéi nSauri yaàbòrì. ⁷ Kòò nàké o kàbe ke dò: Ti Yiè nKuyie mbáá yie kè n daá n nòutè n yiè nyīnkè! Ti Yiè nKuyie nkuu ò tāātè kòò tu okpààtì.

⁸ Dafiti béi mēmme kēpéítè o kàbe bá bè í ndòò meyei mmamè Sauri.

Kè Saurii yè kutādènkù kēsōtè o ce. ⁹ De kó difōnkúò kè Dafitii yēnni kutādènkù miéke kēpīékè ke dò: N yiè nhokpààtì!

Kè Saurii wēētení kè Dafitii nínkú kēsīnnó, ¹⁰ kénáké Sauri ke dò: Dè yīme kàa yie mbèè tu n wanti a kó meyei mbe kpèti? ¹¹ A yāmu yīe nnè a nuò ti Yiè nKuyie nda pīrīmè ke n duó, bèe do n tiēmmu kutādènkù miéke ke tú n da kuò kè n da coo nke tú m báá daá n nòutè a ñnkè ke yé ti Yiè nKuyie nkuu da tāātémè kàa tu okpààtì. ¹² Okpààtì wéntè n kèétémè a yaàbòrì ke pikú, m me nkèétémè a yaàbòrì

máa ke í da kùɔ, a yàmu n yí dómè ké da kuɔ yoo n da dɔɔ mɛyɛi, n yí da cààrè dèmarè, fɔ̀ɔ̀ n wanti ke bo n kuɔ. ¹³ Ti Yiè nKuyie nkuù bo ti púté mí nnè fɔ̀ nkuù bo kpa n kpànnì, m báá daá n nòùtè a ìnkè. ¹⁴ Dikotinùù marì tu: Kuyonku bonní benitiyonkubɛ borè ndɛ. Mí mmɛ báá daá n nòùtè a ìnkè. ¹⁵ Isidayɛɛribɛ kpààtì wanti we? Weninwe a betìmè mí ndemɔ́círè, mí nfenacékòfàà? ¹⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù bo ti púté, kuù bo ti wénté, kù n kónné ké m patɛ nè fɔ̀!

¹⁷ Dafiti béi ndì mǎnnì kédeè kè Sauri dò: M birɛ Dafiti fɔ̀ɔ̀ n nàánáá? Kékuò mmɛdiè, ¹⁸ kénáké Dafiti ke dò: A tú onitisàù nwe ke m pɛ̀ɛ̀tè, a n wantinè mɛsàà mmɛ kè n da wantinè mɛyɛi. ¹⁹ A m benkemu yíe nha n dónèmmè mɛsàà, ti Yiè nKuyie nni nhǎnnèmu a nòùtè miɛke yíe, a mɛ nyí n kùɔ. ²⁰ Òmǎu ɔ̀ɔ̀ í nyà o dootitǎu kòò yóu kòò íté. Ti yiè nKuyie nda yietí mɛsàà nha n dɔɔ̀ mè yíe. ²¹ N yému ke dò nfɔ̀ɔ̀ yóó di Isidayɛɛribɛ kpàtì, fɔ̀ɔ̀ yóó tì tieke. ²² Di mmǎnnì béi nkéyú nti Yiè nKuyie nyètìrì ke dò, a í yóó kuɔ n cɛ̀tè kɔ̀bɛ nè n yaàbí n kũũ nkò difɔ̀nkúò kè n yètìrì kpánné.

²³ Kè Dafitii parikè nè ti Yiè nKuyie nyètìrì, kédeè kè Saurii kò. Dafiti nè o kɔ̀bɛ kè bèe wɛ̀tɛ bè do sɔ̀rì dè ditā̀rì ìnkè.

25

Nabaadi yetɛ̀mè o bo teennèmmè Dafiti

¹ Kè Sammuyɛɛrii kú kè Isidayɛɛribɛ bɛmǎu tíí nkóò kǎmmú kédeè kóò kũnné o cie Damaa. Kè bèe deè kè Dafitii ta Panaa kó dikpáa.

² Kè Maɔ̀ɔ̀ èi miɛke kóo nìtì mǎu dè bo ke mǎke o kperɛ mɛdiè: Ipe sikɔ̀upísitǎati (3000) nè sibɔ̀ tekɔ̀upítè (1000) ke sɔ̀ nhò bo Kadimɛɛdi o pecitì kǎi kó dibanni. ³ Dɛ kóo nìtì yètìrì do tú Nabaadi, kòo pokù kperi tú Abikayɛɛdi kòò cii ke tú oposáati, kòo dǎu yie yóu bá ò í yo ditoò ke tú Kadɛbu naàmunkù kou.

⁴ Kè Dafitii keè ò bomè Kadimɛɛdi o pecitì kǎi, ⁵ kɛ̀tɔ̀ mbɛdapàmbɛ tɛpítè ké bè nàké ke dò: Kɛ̀tɛ̀nè Kadimɛɛdi kè di yà Nabaadi dí wè nni ndǎu. ⁶ Di ò dǎu nke dò: Dibenni ntú disààrì o kpéi. O kperɛ demǎu kè dɛɛ yie nnè o cɛ̀tè tɛmǎu dɛ̀ kó dimàà tu o kperɛ. ⁷ Di ò nàké ke dò: Dafiti tu ò kèè o pecitì kǎibè bomè o cɛ̀tè. O pecɛ̀mbɛ do ti bonè dii mǎnnì Kadimɛɛdi, ti do í bè dɔɔ̀ mɛyɛi mmamè, bɛ kperɛ marè do í feti. ⁸ Beke bɛ kè bè bo da nàké, ti da báammu ke tú a ti cɔ̀utè tínti a kó betǎmbè ké ti pǎ a mǎke dè ti kpéi nnè o kpéi. Ti kɛ̀tɛ̀nì dibanni ndi a cɛ̀tè.

⁹ Kè Dafiti tǎmbèe kɛ̀tɛ̀ kénáké Nabaadi Dafiti yɛ̀ mmù, kédeè ké nhò kèrímú. ¹⁰ Kè Nabaadii bè tɛ̀nné ke dò: Dafiti Seseɛ biraà? We mmɛ ntú? Tidaati í sɛnní yíe ntù iiti ti yɛ̀mbè borè. ¹¹ Kè n né bo túóté n kóo pɛ̀ɛ̀ nè n kó mɛniɛ nnè n kó imaa n waá ndè n tǎmbè kpéi nkéduò mbɛmabè n yí yé bèe yènnì dàà?

¹² Kè Dafiti tǎmbèe wɛ̀tɛ̀nì o borè kóò nàké Nabaadi bè nàké tì timǎu. ¹³ Kè Dafitii nàké o tǎmbè ke dò: Bá wè wèe báátí o siè.

Kè bèe báátí, kòò múnke túóté o kperi, kè benitibè sikɔ̀usinàà (400) báátí kóò neinè kè sikɔ̀usidè (200) nkpaá ke baa tinɛntì.

Abikayɛɛdi teemmè Dafiti

¹⁴ Kè Nabaadi kó betǎmbè kóò mǎu kɛ̀tɛ̀ kénáké Abikayɛɛdi Nabaadi pokù ke dò: Dafiti bo dikpáa ndi ke tǎnnì benitibè kè bè dǎu nti cice kòò bè bàao. ¹⁵ Dɛ kó benitibè mɛ ndo ti dɔɔ̀ mɛsàà mmɛ ti do bè bonè dii mǎnnì dikpáa, bè í ti dɔɔ̀ mɛyɛi mmamè. Ti kperɛ marè mɛ nyí feti. ¹⁶ Keyènkè nè kuyie mbè do ɔ̀ ndò nti kó kuduotí nku ké nti kǎnké sǎà, ti do bè bonè yèè mǎrè ke cɛ̀mmú ti pe. ¹⁷ Dɔ̀ɔ̀

a yóó namè, ti yému ke dò mmeyei nyóó tuakení ti cice nè o cǐtè tɛmɔu. Ò me nyóumu bá ò í yo ditoò, ti í yóó dáátí kóò nàké tìmatì.

¹⁸ Kè Abikayɛdii coké mɛcǎã nkétúóténí pɛɛ sikɔusidé (200), mɛnaà nkó tidɔutì tìdétì, ipe inùmmù ìì bɛnné, tidiitì tì cìe nkuyòrikù, fínyí kó yɛbe yekperè, siyuu tɛkòtè (100), fikìe kó yɛbe kó yekàtìndà sikɔusidé (200), ké dè tou nsāmmarímú. ¹⁹ Kòo nàké o tǎmbè ke dò: Niiténè kè n yó ndi tǔmmu.

Bá ò í n nàké tìmatì o dǔu Nabaadi. ²⁰ Kòo deke o sāmmarímú kénkéri ditāri fū, Dafiti nè o kɔbe kè bè kéri kòò wetíní, kòo bè conè.

²¹ Ke sǎ nDafiti nàá nhomáa ke tú: Detetirè nde n sòò bàamè onitì yie nkó iwūš dikpáa mieke bá fɛmafɛ í nfetaà? Nh ò dǔò mɛè sàà nhò me nni nyietí meyei.

²² Kè dè naa yóó wenté kòo niti kpáa bá omáa Nabaadi cǐtè mieke ke fòu Kuyie nni mpoté mediè.

²³ Abikayɛdi yàní dii mǎnni Dafiti kécúténí mɛcǎã nho sāmmarímú ìnkè kédo Dafiti ìikè kénínkú késinnóo o ìikè, ²⁴ ke búi nke dò: N yiè mmù te meyei! N yiè, yóu mí nha kóo tǎntì kè n da béinnè, kénté n náantì. ²⁵ A bá ndake Nabaadi kpɛti, kuyèinkù nku, kéndonnè o yètìrì tumè Nabaadi, o yuu í bo. N yiè mí nha kóo tǎntì n do í yé a tǎnnímè benitibè ti borè. ²⁶ Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, ti Yiè nKuyie nyí yóu kàa kùò onitì ke pèite a dootitabè nè bèè kó dimàa dó a kó meyei nnè Nabaadi bè nwɛ nkunasáa kumáa. ²⁷ N yiè cǔtɛ yɛpārè n da tǎní yè kè dí totí fǔ nnè a tǎmbè. ²⁸ N da báammù a n cǐé n yei, n yému ke dò nti Yiè nKuyie nyóó da dúò ntikpàti fǔ nnè a cǐtè ke yé a kpammè kuù kpànni nè mɛwetímmè. Òmɔu í yóó yà a kó meyei nha fòmму mumɔu mieke. ²⁹ Kòò mɔu itè ke da beti ke bo da kuò, a Yiè nKuyie nyó nkānkému a fòmму sǎa ké mmù sòri ku borè, kédootóo mɛdétimè a dootitabè fòmму bè ǎ dootóo mɛè botí ditāri nè mutántènditìmmù. ³⁰ Kè ti Yiè nKuyie nda dǔò dii mǎnni mɛsàa nkù yé nkù yóó da dǔò mè, kàa di Isidayɛeribe kpàti. ³¹ Kuyie mbáa yóu kè tìmatì nda kǔónnè a yèmmè mieke, yoo dè nsǎ nha kùò òmɔu ke bo peite. N yiè, kè ti Yiè nKuyie nda dǔò dii yiè mɛsàa nha yé n kpéi.

³² Kè Dafitii tɛnné Abikayɛdi ke dò: Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛeribe tǔ nkù yètìrì ndeu, kuù da ínni kàa n conè. ³³ M múnke da dǔummu nè mutǔmmú fǔ nwèè pɛtɛ mɛyèmmè sàamè ke m pèité n na nkùòmè benitibè ke pèite! ³⁴ Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛeribe tǔ nkù bomu, kuù m bàa, kè n yí da dǔò meyei. Kàa do í kàtení mɛcǎã nké n co, diyie na nyóó yènni kòo mɔu í kpáa bá omáa Nabaadi cǐtè ke fòu.

³⁵ Kòo cǔtɛ Abikayɛdi do pānì yèè pārè kóò nàké ke dò: Kò nke dè nnaati n kèemu a báammù ke ì cǔtɛ nè diwèi.

Nabaadi kumè kè Dafiti puoke Abikayɛdi

³⁶ Abikayɛdi tǔòke dii mǎnni o cǐtè kénsǎ nNabaadi dǔòri dibanni dierì mómmonni dikpàatibanni. Kè diwèi ò bo mediè nkòò yà mɛnaà nke muó nhò í nhò nàké tìmatì. ³⁷ Kòò mbaa kòo naa mmǎnté dikūnweñni kòò né ò nàké. Nabaadi kèè dii mǎnni dè kó tináantì kè dɛe ò kpéi mediè mbá ò í nna ke nampe.

³⁸ Kè dè mmàke yewe tɛpítè kè ti Yiè nKuyie nhò poté kòò kú.

³⁹ Dafiti kèè dii mǎnni Nabaadi kumè késāntɛ Kuyie nke dò: ti Yiè nKuyie n da sǎntí fǔ nwèè ti pàtɛ mí nnè Nabaadi wèè do n sǎa. Fǔ nwèè m pèité kè n yí ò dǔò meyei, fǔ duó nkòò yei ndo o yuu ìnkè.

Kè Dafitii dɛe kɛtɔ mbenitibè kè bè bo nàké Abikayɛdi ke dò ò dó kóò puoke. ⁴⁰ Kè bèe tuòke o cìe Kadimɛedi kóò nàké ke dò: Dafiti wèè ti tǎnni ke tú á kotoo kòò da puoke.

⁴¹ Kè Abikayɛɛdii nínkú késɛnnó be ìlké ké bè nàké ke dò: Mí nho kóo tǎnti n yiemmu ke bo naá nho daakù kénhɔu o tǎmbè naàcèi.

⁴² Kòo íté mɛcǎā nkédeke o sǎmmarímú kòo kó benitipotǎmbè bènnùmmùu ò cíe. Mɛmmɛ kè Dafitii ò puoke.

⁴³ Ke sǎ nDafiti po Ainɔammu Sisedɛɛdi kou, bɛdé kè bèe naá nho pobè.
⁴⁴ Dafiti pokù ketiwè Mikaadi Sauri kóo sapàà, Saudi do ò duó mPaditi nwe Dakaisi birɛ Kadimmu kou.

26

Dafiti coommè kuce mɛdérímè Sauri

¹ Mɛnnɛ kè Sifi èi kɔbɛɛ kɔte kɛyà Sauri Kibea kóo nàké ke dò: Dafiti bo Akidaa tǎri ìnkè kubiriku také.

² Kè Saurii báatí kénɛinè behǎǎpǎmbè kperíbè sikɔupísitǎǎti (3000), kè bèe kɔte Sifi kpàà Dafiti wammù. ³ Ke bii báté Adidaa tǎri ìnkè kuce také. Kè Dafiti mbo dikpàà kékeè Sauri kèróomè ke bo ò bèti, ⁴ kè Dafitii tǎ mbenitibè kè bèe paaté kébanté Sauri kèróomè weti weti. ⁵ Kòo kɔte bè báté dè képaaté Sauri nè Abunɛɛ Nɛɛ birɛ behǎǎpǎmbè kóo kóti bè dɔu dè, kè Sauri dɔu dɛ cuokè kè benitibè ò cɛ̀ɛ̀ɛ̀ɛ̀.

⁶ Aimmɛdeki Itiibe botí kou nè Abikaii Dafiti tǎǎ Seduya birɛ Soabu nantè kè bè nɛinè Dafiti kòo bè beke ke dò: Di miɛke we mbo n nɛinè kè tí kɔte Sauri karì? Kè Abikaii dò: M bo da nɛinè kè tí kɔte.

⁷ Kè bèe nɛi kékɔte Sauri karì keyènkè kè Sauri duó dɛ cuokè, kòo kpǎnni cùóké o yuu také Abunɛɛ nè ditǎnni kè bè duó koò fité.

⁸ Kè Abikaii náké Dafiti ke dò: Kuyie nkuù da duó nyíe nha dootitɔ̀u yóu kè n kɔte kɛtúóté o kpǎnni kóo tǎ kédannenè ketenkè kuce mɛmáà sànnɛmu m báa yíe mɛdérímè. ⁹ Kè Dafiti dò: Yóu we, báa ò kùɔ, ti Yiè nKuyie nyí yóó yóu wèè kùɔ okpààti kù tǎáté wè. ¹⁰ N da náámmu ti Yiè nKuyie mbomu, kuù yɛ o mǎnni ò yóó kúmu, o kǎmu yoo wèè kú dikpǎnni marì miɛke. ¹¹ Ti Yiè nKuyie mbáa yóu kè n kuɔ okpààti kù tǎáté wè, yóu kè tí túóté o kpǎnni dii cùóké o yuu také nè menie nkó didénni dii duó o také demáà kéíté.

¹² Kè Dafitii túóté Sauri kpǎnni o yuu také nè menie òndénni kéíténè, òmòu í nhènte, òmòu í mbè yà, òmòu í ndake dèè dǎdǎri. Ti Yiè nKuyie nkuù do bè bǎnté munɔndɔmmú cɛ̀ɛ̀mù. ¹³ Kè Dafitii íté késénté kubiriku kédeke kéncommú ditǎri ìnkè mɛdétimè, ¹⁴ képǎkè Sauri tǎnni bíéké kɛyú Abunɛɛ Nɛɛ birɛ. Kè Abunɛɛ ò tǎnné ke dò: Weninwe wèè wèkíi mɛmmɛ ke kǎnnè okpààti? ¹⁵ Kè Dafitii o tǎnné ke dò: Dè í do nfǎǎ tu onitidòuà? Isidayɛɛribe miɛke we nda dǎnnè? Dè yǐmɛ kàa í ba a yiè nhokpààti mɛsàà? Òmòu wèè kàtení ke bo ò kùɔ. ¹⁶ A dǎdè dè í wenni, ti Yiè nKuyie mbomu di dǎ nkékúmu dimɔu di í ba mèè kpéi mɛsàà ndi yiè nhokpààti ti Yiè nKuyie ntǎáté wè. Wénté okpààti yuu také o kpǎnni nè o dénni dè bore?

¹⁷ Kè Saurii banté Dafiti tammè ke dò: Fǎǎ n nàánáà? Kè Dafiti dò: Mínwe okpààti.

¹⁸ Kòo bɛi nke dò: Okpààti, dè yǐmɛ kàa m bèti? N da cààrè ba? ¹⁹ Okpààti n da báammu kénté n dó ké da náké ti. Kè ti Yiè nKuyie nkuù yɛ nha nni m beti kuù cɔuté m pǎnni kébónkùnnɛ ku miɛke, kè benitibè mɛ nni mbe ti Yiè nKuyie mbè cǎǎ. Bè m bètimu yíe ndiheì ti Yiè nKuyie nduó ndi ku kɔbɛ, ke bo duó nkè n fíé yebókè. ²⁰ N yí dó kékú dikpàà kéndétirìnè n Yiè nKuyie. Okpààti dè dòmmɛ kàa m bèti opaawaà nhǎ mbetimè tenahéitè yetǎrè ìnkè mí nfenacékǎfè.

²¹ Kè Sauri dò: Wètení m birɛ n ténke í yóó da dǎdè mɛyei, a mè nni ncoommè ke nyènkè. N dǎdè ke dǎ nwèè yèmmè í naati wènwɛ. N yetému mɛdiè.

²² Kè Dafiti dò: Okpààti nte a kpānni die, a tōmbè kóò mǎu bo na kékɛtení ké di tùóté. ²³ Ti Yiè nKuyie nyietí bá wè o dǎòrìmè nè o sàà. Ti Yiè nKuyie nda ānnému n nòutè miéke yíe kè n yete m bo da daámmè tenòutè ke yé ti Yiè nKuyie nkuu da tǎátémè. ²⁴ N wénté mǎè botí a fōmmu dǎmarè dierè, ti Yiè nKuyie mme nwénté n kǎmu ké nni ndeeri nè meyei memau.

²⁵ Kè Saurii béi nke dǎ: Kuyie nda dǎò mesàà m birɛ Dafiti kàa dǎò dè dèe yie. Ò béi memme kédeè kè Dafiti sǎoté o cɛ, kè Sauri kò nho cǐtè.

27

Dafiti cokémè ke kòte Fidisitɛɛbe cie

¹ Kè Dafiti ntótí o yèmmè ke tú bá nè dii yiè Sauri yó n nintemu, n yí mǎke m bo yíme kè n yí cokému ke kɛte Fidisitɛɛbe cie koò yenténè, kòò n yóu mubètìmu Isidayɛɛribe tenkè. ² Memme kè Dafitii íté nè o kǎbe sikǎusikuò (600) kékɛte Mǎki birɛ Akiisi Kati kpààti borè. ³ Ke bíí báté kǎmbo Kati Akiisi borè bá wè nè o cǐtè kǎbe, Dafiti nè o pobè bédé Ainnǎammu Sisedeedi èi kou nè Abikayeedi Nabaadi Kadimeedi kou wèè ku o poku. ⁴ Kè Saurii keè Dafiti bo mǎ Kati kǎyóu, ò ténke í nhò bètì.

⁵ Diyie mari kè Dafitii náké Akiisi ke dǎ: Okpààti kàa yiemmu ke n cǎutè m pǎ ketenkè teheitè matè kè nní mbo, ba nte kè ti bo nwǎ nke bo dikpààtìhèi miéke.

⁶ Dɛ kó diyie kè Akiisii ò duó nSikidaa èi. Dèè te kè dɛ kó dihèi naá nSudaa kpààtibè kperi nè yíenní.

⁷ Kè Dafiti mbo Fidisitɛɛbe tenkè ke dǎ dibenni dímáà nè betǎàbè bènàà. ⁸ Ke bo Sikidaa ke dokùnè bèè do bo dɛ kó ketenkè, kǎpǎnte Kesuriibe nè Kidisiibe yoo Amadesiibe bèè do dè bo nè dimǎnni Suudi bíékè ke bíí tuǎkenè Esibiti èi.

⁹ Kè Dafiti nkǎu benitibè bemau, benitidaabè nè benitipòbè bá ò í nsùò nhòmǎu kǎhèi iwũ sǎmpǎi nè idieyi, sǎmmarímúbè nè yòyóbè nè tiyààti. Kòo konní wèè kɛte Akiisi borè. ¹⁰ Kè Akiisi ò beke ke yí a pǎntɛ ǎmbe yíe? Ò dǎ: Sudaa èi kubakù yóu, kòo mɛ ndó ò dǎ: Yedamediiibe yoo ò dǎ: Keniibe èi kubakù yóu. ¹¹ Dafiti do ǎ ò í nkonnènni Kati òmǎu ofòuwè, onitidǎu yoo onitipòkù bè yàà bo náké Akiisi timatì ke dǎ: Nte Dafiti dǎòmè. Dafiti borime do mɛ ndò nhò bo dii mǎnni Fidisitɛɛbe tenkè. ¹² Kè Akiisi nhò tǎ mediè nkéntú nè o yèmmè miéke Dafiti kǎbe Isidayɛɛribe ténke bá nhò dǎ, ò bo ntú o kóo tǎnti sǎà.

28

¹ Diyie mari kè Fidisitɛɛbe wǎnnè dihǎǎpǎntǎnni dímáà ke bo dokénè Isidayɛɛribe, kè Akiisii náké Dafiti ke dǎ: Fǎ nnè a kǎbe di bo n nǎinè mudoò.

² Kè Dafiti dǎ: Okpààti n yiemmu, a mǎmmuǎ nha bo yà m bo dǎò dè. Kè Akiisi dǎ: Dè wenni fǎ yó ntú n kóo bàrì sǎà.

Sauri yumè onitipòkù wèè bourí kunùbokù

³ Dè do sǎ nSammuyɛɛri kumu, kè Isidayɛɛribe bemau kǎri o kũu nke dèè koò kũnnè Damaa. Kè Saurii kuò bèè bourí tinùbootì Isidayɛɛribe miéke.

⁴ Diyie mari kè Fidisitɛɛbe tíí mbɛhǎǎpǎntǎnni kǎbáté Sunemmu, kè Saurii tíí nho kǎbe kè bèè kari Kidiboa. ⁵ Kè Saurii yà Fidisitɛɛbe ǎǎpǎntǎnni kè kufǎwǎà nhò auté kòo kǎmbùàti nduò. ⁶ Kòo beé nti Yiè nKuyie, kù mɛ nyí nhò tǎnnè bá nè tidǎuntì miéke yoo bá nè idíítí kó mubǎmmu yoo kuu duó nkè ku pǎnǎàntì nǎàntò mǎu ò béinnè. ⁷ Kè Saurii náké o ǎǎpǎmbè ke dǎ: Wǎánnènni onitipòkù wèè bourí kunùbokù kè n kɛte kòò m pǎǎ. Kè bèè ò náké ke dǎ: Òmǎu bo ǎ-Ndǎò.

⁸ Kè Saurii ceete tiyààti kénɛinè o tǎmbè bédébè, kè bèè kɛte ǎ-Ndǎò, kǎtuǎkoo keyènkè kòo náké onitipòkù ke dǎ: N dǎ a n yú ocì mǎu nwe kè nh ò beke timatì,

⁸ Kè Dafitii ò beke ke dò: N càke ba okpààtì? Nè n kàtenímè a borè nda dòò ba? Dèè te kàa tu m báá da neinè kè tí kàte kékpannè a dootitabè. ⁹ Kè Akiisi dò: N yému ke dò nha í càke dèmarè, mí nkpréí nha dò nKuyie ntōnni ndi kè n da dó. Fidisitēēbe kpààtītūmbè bēè yete ke tú a báá bē neinè dikpànni. ¹⁰ Nanke dikūnweñni sèi dí báátí fí nnè a kàbe bēè da cienní, kè diyie yènni dí kété.

¹¹ Kè Dafitii báátí dikūnweñni sèi nè o kàbe kékété kénkūnti Fidisitēēbe èi, kè Fidisitēēbe biè kòri Sisedeedi.

30

Dafiti dokénèmè Amadesiibe

¹ Diyie tǎānni yiè Dafiti nè o kàbe kè bēè tuòkoo Sikidaa Sudaa tempē ndiyiè yìèni kèè bíékè, kénsó nhAmadesiibe bē do ke pònte diheì ke dèité ke cóu, ² ke pīrmú benitipòbè nè ibí nè bēè tú bēè màke be kperè nè bēè tu bēcīribè bē do í kuó nhòmòu mesémmè bē do bē pīrmú mǎa ndi kēpētēnè. ³ Dafiti nè o kàbe kè bē ntùòkoo ke sǎ mbè pònte diheì ke pīrmú be pobè nè be bí initidaaì nè initipòì. ⁴ Dafiti nè o kàbe kè bēè tiitè didabònni kénkuò nkécīrime. ⁵ Bè múnke do pīnnèmu Dafiti pobè bedé Ainòammu Sisedeedi kou nè Abikayeedi Nabaadi Kadimeedi kou kóo kúpokù.

⁶ Kè Dafiti kàbe bē pīrmú bēè kó ibí initidaaì nè initipòì kè be mieke ò peike, kè bē ndó kóò bùstí yetárè kékua, kòo kōmbùtì nduò mediè nkè ti Yiè nKuyie nhò duó ndikōmbùò.

⁷ Kòo náké ikuó niùtì Abiataa Aimmēdeki bire ke dò: Tóni ikuó nenti bē òò beēnnè tì Kuyie.

Kè Abiataa ti nhò duó. ⁸ Kè Dafitii beé nti Yiè nKuyie nke dò: Kuyie nkè n tūnne de kó benitibè bēè me nti pònte m bē nintaà? Kè ti Yiè nKuyie ndò: Tūnne be kàa yóò bē nintemu kédēté a kàbe.

⁹ Kè Dafitii pī nkuce nè o kàbe sikousikuò (600) kétuòke kukó mBesò. ¹⁰ Kè benitibè sikousidè (200) òu ke í na ke bo sénté kukó kè nkpaá kè Dafitii sòtè nè besōmbe sikousinàà (400). ¹¹ Kè behāpòmbè yà Esibiti kóo dapàa mmòu dikpáa mieke, kóò tóni Dafiti borè, kè bēè ò duó mpēè nè fīnyī kó yebe nè menie ¹² nè fīnyī kó yebe kperè siyò sidsi, kòo cááké kényà képété muwērímú. Ò do í di dèmarè iyie nyitāāti, deyènnè dètāāti. ¹³ Kè Dafitii ò beke ke dò: A tú ònkubotí kou? A bonní de? Kòò dò: N tú Esibiti kou nwe, Amadesiibe botí kou mǎu kó kudaakù, ke muòke kòò n dootóo, dè màke yíe nyewè yetāāti. ¹⁴ Tīi sòò pònte Sudaa tempē ndiyiè yìèni kèè bíékè Kedetiibe nè Kadebu botí kàbe kécúu nSikidaa kó diheì. ¹⁵ Kè Dafiti dò: A bo yie nké n niitè de kó benitibè boràà?

Kè de kóo niti ò tēnnè ke dò: Kàa bēi nke yu Kuyie nyètìrì ke yī a í yó n kuò, a me mbá n duó n yiè, n da niitè be borè.

Dafiti kùòmè Amadesiibe

¹⁶ Mēmme kè weè niti niitè Dafiti Amadesiibe borè kè bē ntùòkoo ke sǎ mbè pitè de kó kutempē nkumòu mieke ke ānné dibanni nè bē éini dè Fidisitēēbe cie nè Sudaa cie ke yo nke yò. ¹⁷ Kè Dafitii bē poté weti weti kè bē autè de kó diyie kèntò kétuòkenè diwentìrì tērì kó kuyuoku, òmòu í nna ke cootè kè dè í tú bedapàmbè bēè do dèke yòyóbè kécoké. ¹⁸ Kè Dafitii fietè Amadesiibe do éi dè kó dimàà kéfietenè o pobè bedé. ¹⁹ Bè í mmònté be kóò mǎu, ibí nè bekótibè, initidabí nè initipobí, bē mu ndo í nampe bē éi dè kó dèmarè. Kè Dafitii dè tóni demòu. ²⁰ Kè Dafiti tǎmbè kpaakenè Amadesiibe kó iwūō iyōnyì nè idieyi kè nyi cēm̀m̀u ke tú: Nte Dafiti éi dè.

²¹ Kɛ Dafitii wɛtɛ o kɔbɛ sikɔusidɛ (400) bɛɛ do ɔu kɛ kpɔɔ kukó mBesɔɔ borɛ, kɛ bɛɛ kɔtɛnɪ kóò co nɛ o kɔbɛ bɛɛ do ɔ nɛínɛ, kɛ Dafitii tɔónko kɛ bɛ dɔu. ²² Kɛ bɛhãpòmbɛ bɛɛ do ɔ nɛínɛ bɛ miɛkɛ kɛ benitiyonkubɛ nɛ itookperí yembɛ kɛ bɛ dɔ: Bɛ do í mɛ nti nɛínɛmɛ ti báá bɛ pã ti éíní dɛ kó dɛmarɛ, tí bɛ duó mbɛ pobɛ nɛ bɛ bí mää kɛ bɛɛ ítɛ.

²³ Kɛ Dafiti dɔ: N kɔbɛ báá dɔɔnɛ mɛmmɛ ti Yiɛ nKuyie nti duó ndɛ, kuù ti kãnkɛ kɛ ti dɛɛtɛnɛ ti dootitɔbɛ bɛɛ pòntɛ Sikidaa. ²⁴ Òmɔù í yóó yie ndi kpɛti. Wɛɛ kɔtɛ dikpànni nɛ wɛɛ bàà tinenti bɛ yóó bɛ totí kɛ dɛ mmàmu, bɛ yóó wɛnnɛ kɛtotímu.

²⁵ Nɛ dɛ yie ndi Dafiti duómmɛ dɛ kó ikuó Isidayɛɛribɛ kɛ ì kpɔɔ bo nɛ yienní.

²⁶ Kɛ bɛɛ konní Sikidaa kɛ Dafitii dɛitɛ bɛ éí dɛ bɛ dootitɔbɛ ciɛ kɛpã o nɛpobɛ Sudaa botí kó bɛkótíbɛ kɛ dɔ: Ntonɛ ti dɛitɛ ti éí dɛɛ miɛkɛ nkɛ kɛ dí pã. ²⁷ Kòo pãnɛ Betɛɛdi éí kó bɛkótíbɛ nɛ Damɔti éí kɔbɛ bɛɛ bo Nɛkɛfu tempɛ nnɛ Yatiidi éí kɔbɛ. ²⁸ Nɛ Adoɛɛ éí kɔbɛ nɛ Sifɛmɔti éí kɔbɛ nɛ ɛsitimɔɔ éí kɔbɛ, ²⁹ nɛ Dakadii éí kɔbɛ nɛ Yedamɛdiibɛ nɛ Keniibɛ, ³⁰ nɛ Odimaa éí kɔbɛ nɛ Bɔɔ-Asãã éí kɔbɛ nɛ Ataki éí kɔbɛ, ³¹ kɛpã Ebunɔɔ éí kɔbɛ kɛpãmmúnɛ yɛhɛkɛ yɛmɔu kɔbɛ bɛ do kɛtɛ yɛɛ miɛkɛ.

31

Bɛ kùɔmɛ Sauri

¹ Kɛ Fidisitɛɛbɛɛ do Isidayɛɛribɛ mudoò Kidiboa tãrì kɛ bɛɛ cokɛ, kɛ bɛɛ kuɔ bɛsũkùbɛ. ² Kɛ Fidisitɛɛbɛ fɛnnɛ Sauri kɛna, kɛkuɔ o bí Sonnatãã nɛ Abinnadabu nɛ Madikisua. ³ Mɛmmɛ kɛ bɛtãntãũbɛ yà Sauri kɛ mudoò fuutɛ kɛ bɛɛ ɔ kòutɛ. ⁴ Kòo náké wɛɛ tɔ o kpàrɪnɛnti kɛ dɔ: Túótɛ a kpãnni kɛ n kuɔ, n yí dɔ Fidisitɛɛbɛ itayéí yembɛ n kuɔ kɛ nni ndaú.

Wɛɛ tɔ o kpàrɪnɛnti kòo yɔtɛ kɛyɛtɛ, kɛ Saurii túótɛ o kpãnni kɛfíí nkédɔ di ñnkɛ. ⁵ Wɛɛ tɔ o kpàrɪnɛnti ɔ yà dii mɔnni o yiɛ nkúmɛ, kɛ fíí nɔ kó dikpãnni kédɔ di ñnkɛ kɛ múnkɛ kú.

⁶ Mɛmmɛ kɛ Sauri nɛ o bí itããti nɛ wɛɛ tɔu o kpàrɪnɛnti nɛ o ããpòmbɛ bɛ kumɛ bɛmɔu diyie òmää.

⁷ Isidayɛɛribɛ bɛɛ kó òmää bo kubiriku kɛ bɛɛ yà Isidayɛɛribɛ ããpòmbɛ cokémɛ kɛ mudoò kònnɛ Sauri nɛ o bí, kɛítɛ kɛcokɛ kɛyóu bɛ ɛkɛ, kɛ Fidisitɛɛbɛɛ kɔtɛnɪ kɛkari.

⁸ Kɛ dɛɛ wentɛ kɛ Fidisitɛɛbɛɛ kɔtɛnɪ kɛ bo fiɛ bɛcírìbɛ kɛyà Sauri nɛ o bí itããti kɛ bɛ ku kɛ duó Kidiboa tãrì ñnkɛ. ⁹ Kɛ bɛɛ kɛétɛ Sauri yuu kɛtúótɛ o kpàrɪnɛnti kɛfitɛnɛ bɛ ɛkɛ yɛmɔu nɛ bɛ bɔkɛ kó yɛtuo miɛkɛ kɛ náantɛ bɛ bɛ namɛ. ¹⁰ Dɛ kò difɔnkúò kédúu nɔ kpàrɪnɛnti bɛ bɔɔ bɛ tu di Asitaditee kó ditou miɛkɛ, kɛtúótɛ Sauri kédanne Bɛti-Seã kó kuduotí kɛbaakɛ.

¹¹ Kɛ Yabesi nɛ Kadaadi éí kɔbɛɛ kɛ Fidisitɛɛbɛ dɔɔ dɛ Sauri. ¹² Kɛ benitidaabɛ yɛkɔmbò yembɛɛ ítɛ kɛpí nkucɛ kɛnyíɛ nkɛ kɛrí kɛyɛnkɛ kɛmɔu kɛtuo kɛ Bɛti-Seã kɛbaatɛ Sauri nɛ o bí kɛkònnɛ Yabesi kɛ bɛ cúu, ¹³ kɛkoutɛ bɛ kũɔ kɛkũnnɛ mutie mamù yuu bɛ tu mù ɛsɛdi Yabesi éí miɛkɛ, kɛbóu òmää yɛwɛ yɛyiekɛ.

Sammuyɛɛri pátíri didéri Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Bè yu de kó dipátíri ke tú Sammuyɛɛri pátíri déri ndi, ke yé yé náàntì tūmmè títɔ̀bè mbe nè diketiri kpeti, ke náá nDafiti do tɔ̀mè tikpàtì. Ò do tùmè Sudaa kɔ̀be kóo kpààtì. De kó difɔ̀nkúò kébaatè Isidayɛɛribe beməu be wuə ntepiítè nè ìdèl.

Sammuyɛɛri pátíri déri dii ti náá nDafiti dokénèmè o dootitɔ̀bè o cīètè kɔ̀be nè ditowaà kɔ̀be, kè dè bo yie nkòo fíi nho kpàtì kédéúkùnne o kpààtìyuu. De kó dipátíri dii ti náá nDafiti do tùmè onìtì wèè tá Kuyie, wèè do na kényúš mbenitibè yèmmè o ìnkè kè bè nhò dó. Dii pátíri ti náá nDafiti do tùmè okpààtì dièwè ke kpeñni. Di mɛ mmúnke í yóu di bo nákémmè meyei nhò dòmmè.

Kuyie ndo pènsiri Dafiti dèè ìnkè deè tu ò do bantémè o caàrimè kéməə Kuyie mmecīèmmè. Kè Isidayɛɛribe beməu pènsiri Dafiti dòò dè nè ò bè deeténèmè be dootitɔ̀bè do bè fēũnko dii mənni.

Kuyie nné do ò dɔ̀unnèmu dinùu ke dò o kó kunaàmunkù mièke okpààtì í yóó pàà o kó difɔ̀nkúò.

Kuyie ntōnni Odɛtíwè Yesu o kó kunaàmunkù mièke nke, deè te metaummè pàmmè kó dipátíri mièke kupíkù makù kè bè yu Yesu ke tú: Dafiti kó debire (Matie mukàmmù 20:29-34, 21:9).

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Kétúóté Saudi kũũ nkétuəkenè Dafiti kpàtì kó diketiri 1-4
2. Bè pīrmè Dafiti tikpàtì kòo bo mbaké Isidayɛɛri beməu, kèntə kétuəkenè Abusadəmmu yetemè o kpeti 5-14
3. Abusadəmmu yetemè Dafiti kpeti kèntə kétuəke bè kaàmmè Isidayɛɛribe 15-24

Dafiti kèmmè Sauri kũũ

¹ Dafiti do pònte Amadesiibe kékonni Sikidaa ke sɔ̀ nSauri kumu, kòo báté kèmməke yewe yèdèè. ² Ditāānni yiè kòo dapàà mməu tuəkeni ke bonni Sauri āpənkari kòo yààtì kəri kòo pũ nho yuu mutāā, kétuəkeni Dafiti borè kéninkú kēsīnnɔ̀ o ìkè. ³ Kè Dafitii ò beke ke dɔ̀: A bonni de? Kòò dɔ̀: N cokéni Isidayɛɛribe āpənkari ndi. ⁴ Kè Dafiti dɔ̀: N náké dè dōnnimè de bíékè. Kòò dɔ̀: Isidayɛɛribe kó behāpəmbè cokému kè bè kùə besūkùbè, ke kùənnè Sauri nè o bire Sonnatāā. ⁵ Kè Dafiti dɔ̀: A yīme ke yé Sauri nè o bire Sonnatāā bè kumè? ⁶ Kè de kóo dapàà ndɔ̀: Dè do sɔ̀ m bo Kidiboa tārì ndi, kè Saurii ìkú o kpānni ìnkè kòo dootitɔ̀bè ò cēēte ke deke sikipàrisēi nè sisēi. ⁷ Kòo wēēte ké n yà, ké n yú kè n dɔ̀: Okpààtì, nte mí! ⁸ Kòo m beke n tú wè, kè nh ò nàké ke dɔ̀: N tú Amadesii nwe. ⁹ Kòò dɔ̀ n kəto kóò kùə ke yé kuyonku do ò autémè kòo wemmu né kpaá. ¹⁰ Kè nní nwúó nhò yīèkemè ke í yóó foute kékəto kóò kùə kétúóté dikpààtìpìi nè o neite ke dè nda tɔ̀nì fɔ̀ n yiè.

¹¹ Kè Dafitii kēté o yààtì kòo kɔ̀be múnke kəri be kpeti. ¹² Kè bè nkuò mmukũũ ndikūnweñni nè kuyuokoo ke bou dinùu Sauri nè o bire Sonnatāā kpéi nnè Isidayɛɛribe beməu, ti Yiè nKuyie nkó benitibè bèè ku dikpānni mièke be kpéi. ¹³ Kè Dafitii beke de kóo dapàà nke dɔ̀: A tú we? Kòò dɔ̀: N cice tú Amadesii nwe ke konni die ndi nhèi mièke ke m peité. ¹⁴ Kè Dafiti dɔ̀: Bá a né í yəte a bo kuəmmè okpààtì Kuyie ntāāté wèà?

¹⁵ Kè Dafitii yú o tāmbe kóò məu ke dɔ̀: A báà ò yóu, kuə we!

Kòo tǎntii poté Amadesiibe botí kou wenwe kékuo. ¹⁶ Kè Dafitii béi nke dǎ: A kùo amáà ndi ke yé fǎǎ béimmè nè a nuù ke tú fǎǎ kùo okpààti ti Yìè nKuyie ntǎǎté wè.

Dafiti kuòmmè Saudi kũũ

¹⁷ Kè Dafitii dentè Sauri nè o bire Sonnatǎǎ be kũũ nkó feyènfè, ¹⁸ kéduó nkè bèe fè benke Sudaa èi kǎbe. Bè fe ntú Mutǎmmù kó feyènfè kè fè wǎri Owenniwe* pátíri mieke. Fèè tu:

¹⁹ Isidayɛɛribe yé dè dòmmè kè di kó sinitidabíi ku ditǎri ñnkè?
Ba nte kè bekpàritiebe yeyètè dieyè yembè duó sitǎǎ ñnkè?

²⁰ Di báá yie nkè Kati èi kǎbe keè ti!
Di báá yie nkè ti yèè Asikanoo kó ice mieke
Fidisitǎǎbe kó besapàmbè yàà bo ti banté kè diwèli bè auté.
Itayéi yembè kó besapàmbè yàà bo ntì nyǎnkunè.

²¹ Fetaafè ténke báá dúóté Kidiboa tǎri,
dì ténke báá mantè
depaa ndèè bo di pèri dè ténke báá peité.
Bè de nsǎũ bekpàrinuambe diebè dǎpiti.

²² Sauri kó tidǎpiti nè o siè dè do ǎǎ í ndò nkéwaaɛ mekùò.
Dè do ǎ mpũǎ nho dootitǎbè yĩ mme nè be kùò nhòri òri.
Sonnatǎǎ tǎmmù múnke do í mǎke botire bitì bitì.
Sauri kó disiè do ǎǎ í nkonní dekkerè bitì bitì!

²³ Sauri nè Sonnatǎǎ bè do naatimu ke dó betǎbè,
kéntau be fòmmu mieke nè be kũũ mmiekoo,
ke toñni ke dò nyicĩrí,
kè be kǎmbò de yeciricirè kpeye dòmmè.

²⁴ Isidayɛɛribe kó benitipòbè kǎmmúnè Sauri kpéi,
Wèè do di daati tiyaawũǎti mupààkònkperímù kpeti
ke caati mesoo nkó tisǎti timou botí di yààti ñnkè.

²⁵ Dè yĩme kè bekpàritiebe ku mudoò mieke?
Ba nte kè Sonnatǎǎ ku ditǎri ñnkè?

²⁶ N tebite Sonnatǎǎ n kèè a kũũ nkè n yèmmè cààrè mmediè mme,
m mènke do da dómu.
N do da dó kè dè pǎǎtému m bo ndómè onitipòkù.

²⁷ Ba nte kè be kpàritiebe ku?
Ba nte kè bekpàritiebe nenti me nyèinko dikpáà?

2

Sudaa kǎbe pĩrmè Dafiti tikpàti Ebunoo

¹ Mèmmè kè Dafitii beé nti Yìè nKuyie nke dǎ: N dò nkékote Sudaa kǎbe ekè kó dìmaràà? Kè ti Yìè nKuyie ndò: Ɛǎ. Kòò dǎ: Ɔndi? Kè kù dǎ: Ebunoo.

* **1:18** Owenniwe pátíri: Wénté Sosuwe 10:13 nè bè wénkúnne ti deborè.

² Kɛ Dafitii nɛinɛ o pobɛ bɛdɛ Ainɔammu Sisedɛɛdi ɛi kou nɛ Abikayɛɛdi Nabaadi Kadimɛɛdi ɛi kou do po wɛ kɛ kú, kòo ò tùóté. ³ Dafiti kɔbɛ nɛ bɛ cɛí kɔbɛ kɛ bɛ múnkɛɛ ò nɛinɛ kɛ bɛɛ kɔtɛ kɛmbo Ebunɔɔ ɛi nɛ yɛɛ di tɔkɛnɛ. ⁴ Kɛ Sudaa kɔbɛɛ kɔtoo Ebunɔɔ kɛpí nDafiti tikpàti kóò còú mmekùò nkòò bo mbɛ baké.

Kɛ bɛɛ náké Yabɛsi Kadasii tenkɛ kɔbɛ sòò kǔnnémɛ Sauri. ⁵ Kòo tɔ nkɛ bɛɛ bɛ náké kɛ dò: Ti Yiɛ nKuyie ndi dɔò mɛsàà ndi kǔnné mɛɛ kpɛí nhokpààti Sauri kɛ bɛnkɛ di ò dómɛ. ⁶ Ti Yiɛ nKuyie ndi yietí mɛsàà ndi dɔò mɛ, m mómumu m múnkɛ yóó mɛ ndi dɔòmu, di mɛ dɔò mɛɛ botí. ⁷ Di mmànni yáúkunnɛ di kònti, ntúnɛ yɛkòmbò yɛmbɛ, okpààti Sauri kumu, mí nwe Sudaa naàmùnkù kɔbɛ còúmmɛ mekùò kɛ m pĩ ntikpàti kɛ m bo mbɛ baké.

Bɛ pĩmmɛ Isiboseti tikpàti

⁸ Diyiɛ mari kɛ Nɛɛ birɛ Abunɛɛ Sauri āāpòmbɛ kóo kótii tɔ Sauri birɛ Isiboseti kékɔtɛnɛ Maanaimmu, ⁹ kóò pĩ ntikpàti kòò bo mbaké Kadaadi nɛ Asɛɛ nɛ Sisedɛɛdi nɛ Efadaimmu nɛ Bensamɛɛ Isidayɛɛribɛ tenkɛ kemɔu. ¹⁰ Isiboseti do mɔkɛ yɛbie nsipísìnàà ndi kɛ di tikpàti, kɛmbaké Isidayɛɛribɛ kɛ dò yɛbie nyɛdɛɛ. Sudaa kó kunaàmùnkù kɔbɛ bɛɛ mɔà do tũ nDafiti. ¹¹ Dafiti do baké Sudaa kɔbɛ mɔà ndi kɛ bo Ebunɔɔ kɛ dò yɛbie nyɛyiekɛ nɛ bɛtāābɛ bɛkuò.

Sudaa kɔbɛ nɛ Isidayɛɛribɛ bɛ kpammɛ Kabaɔɔ

¹² Nɛɛ birɛ Abunɛɛ nɛ Sauri birɛ Isiboseti āāpòmbɛ bɛɛ ò bàà kɛ bɛɛ íté Maanaimmu kénwetí Kabaɔɔ. ¹³ Kɛ Seduya birɛ Soabu nɛ Dafiti āāpòmbɛ bɛɛ ò bàà kɛ bɛ múnkɛɛ pĩ nkucɛ kɛ dɛ kó yetĩrɛɛ mɔà Kabaɔɔ binku kébátɛ biɛ ku mpíkù bɛtɔbɛ kutekù. ¹⁴ Kɛ Abunɛɛ náké Soabu kɛ dò: Yóu kɛ behāāpòmbɛ yáákɛ bɛtɔbɛ bɛdɛbɛ dɛbɛ ti ìikɛ. Kɛ Soabu dò: Dɛ wenni, bɛɛ kpa.

¹⁵ Kɛ behāāpòmbɛɛ íté kécómmú kɛ bɛɛ kaa mBensamɛɛ naàmùnkù kou Isiboseti kɔbɛ kɛ bɛ mbo tɛpíítɛ nɛ bɛdɛbɛ, kɛ Dafiti kɔbɛ mbo tɛpíítɛ nɛ bɛdɛbɛ. ¹⁶ Kɛ behāāpòmbɛɛ pĩ mbɛtɔbɛ, bá wɛ kòo kǔũ o népo píkù disiɛ, kɛ bɛɛ dúó bɛmɔu dimònni dìmáà miɛkɛ kɛ bɛɛ yú dɛborɛ kɛ dò Kabaɔɔ (dɛɛ tu Yɛsɛ kó dikpáà).

¹⁷ Kɛ mudoò bintɛ dɛ yiɛ kɛ Dafiti kó behāāpòmbɛɛ na Abunɛɛ kɔbɛ. ¹⁸ Kɛ Seduya bí itāāti dɛ kɔkɛ Soabu nɛ Abikaii nɛ Asayɛɛdi. Asayɛɛdi do cāā muceɛ mmu kɛ dò ntɛhontɛ. ¹⁹ Kòo bɛti Abunɛɛ kóò fɛnné fɛnfɛ. ²⁰ Kɛ Abunɛɛ wɛɛtɛ kóò bɛkɛ kɛ dò: Asayɛɛdi fɛ nwea? Kòò dò: Ẽɛ, mí nwe. ²¹ Kɛ Abunɛɛ ò náké kɛ dò: Wɛɛtɛ a bakù yóu yoo kucānku kɛbɛti behāāpòmbɛ kóò mɔu kɛfietɛ o nɛnti.

Asayɛɛdi mɛ nyí nyie nke yóu ò bo nhò bɛtimɛ. ²² Kɛ Abunɛɛ yí kɛ dò: Asayɛɛdi bá nni mbɛti, báá dúó nkɛ n da kuɔ bá nɛ a kóo kótí Soabu ti nuɔ mbáá mɔà.

²³ Asayɛɛdi mɛ nyí nyie nke bo ò yóu mubètìmmù. Mɛmɛmɛ kɛ Abunɛɛ ò tã dikpānni o pɔuti kɛ dii yèroo o fānkúò kòo do kékú. Bɛɛ kó dimáà keriní kɛ bɛ ncommu ò dúó dɛ.

²⁴ Soabu nɛ Abikaii kɛ bɛ mɛ ntó fɛnné Abunɛɛ fɛnfɛ. Kɛ diyiɛ nyóó ta kɛ bɛ berínɛ Kibea Amma Kiyaa donfũɔ kucɛ kùu yìɛnɛ Kabaɔɔ kpáà bíékɛ ku borɛ.

²⁵ Kɛ Abunɛɛ Bensamɛɛ botí kou āāpòmbɛ nhò kɛrí ditāri ìnkɛ. ²⁶ Kɛ Abunɛɛ yú Soabu kɛ dò: Ti yó nsókɛ kɛ kòumu titɔbɛ nɛ yɛsɛà? A í yé kɛ dò ndɛ bo ti dentɛnɛ mɛyɛinaà? A baa ba? Náké a nìtibɛ kɛ bɛɛ yóu bɛ bo nkòumɛ bɛ tebíi. ²⁷ Kɛ Soabu dò: Kuyie mbomu, kàa do í bɛi n kɔbɛ na nsókɛ kɛ di bɛtimu bá wɛ o tebite nɛ nankoo dikūnwɛñi.

²⁸ Kɛ Soabuu éé ditāteheù kòo āāpòmbɛ kǔnné bɛ bo mbɛtimɛ Isidayɛɛribɛ kɛ dikpānni deɛ. ²⁹ Abunɛɛ nɛ o kɔbɛ kɛ bɛ nyí nke kéri keyènkɛ kemɔu Suditɛɛ kó kubiriku, kɛsɛntɛ kukó nképɛɛtɛ Bitinɔɔ kɛtuɔkɛ Maanaimmu. ³⁰ Soabu yóu dii

mònni ò bo mbetimè Abunee kétéi nho ããpòmbè kémónté Dafiti kó behããpòmbè mieke tepítè nè bèwèi kényénè Asayeedi. ³¹ Ké Dafiti kó behããpòmbè me nkùò Bensamee botí kó behããpòmbè nè Abunee kòbe sikòusitàãti nè sipísikuò (360). ³² Ké bée túóté Asayeedi kéntò ke bíi kúnné o cice fōti Betideemmu. Soabu nè o kòbe kè bée sòoté kényié nke kéri kétuòkoo Ebunò kukūnwentóo kè diyie yètini.

3

¹ Menme kè dikpànni mbo Sauri kòbe nè Dafiti kòbe cuokè kémante, kè Dafiti nsaké ke kpénkú kè Sauri kòbe cītiri.

*Dafiti peité ì bí Ebunò i yètè
(Wénté 1 Bekpàatibè tōmmú 3:1-4)*

² Dafiti do pié ibí péu nwe Ebunò. O kóo po do tú Amunò o pokù Ainòammu Sisedeedi èi kou peité wè. ³ Kòò dèrì ntú Kidiabu Abikayeedi Nabaadi Kadimeedi kou ò peité wè. Kòò tãánwè ntú Abusadòmmu Tamai Kesuu kpààti kóo sapàa mMaaka ò peité wè. ⁴ Kòò naanwè ntú Adonniya Akiti biré. Kòò nummuwè ntú Sefatia Abitadi biré. ⁵ Kòò kuónwè ntú Itedeammu Ekidaa biré. Dafiti pié ì bí nyi Ebunò.

Abunee nè Iboseti bè pètémè

⁶ Sauri kòbe nè Dafiti kòbe be kpànni mieke kè Abunee yètiri mmónké feirí Sauri tñnni mieke. ⁷ Sauri do mòke o pocēnni mari ndi kè di yètiri ntú Disipaa Aya kóo sapàa. Diyie mari kè Isibosetii beké Abunee ke dò: Dè yīme kàa duónè n cice pocēnni?

⁸ Ké Abunee keè de kó tináañti kè dèe ò yonke mediè, kòò béi nke dò: N tú Sudaa kòbe kó temotè ntaà? M benkemmu n dómè Sauri cītè nè o tebii nè o népobè kpesi ke bè taunè nè yiénni ke da kánké bá a í do Dafiti nòu mieke, kàa né dó ké n kpànnè yíe, we nnitipòkù kpéinàà? ⁹ Kuyie nni ndòò kù dómè kè nsà kè n yí dòò Dafiti Kuyie nyè nkù yóó ò dòò dè. ¹⁰ Kù béimmu ke tú kù bo fieté tikpàti Sauri borè ké tì duó nDafiti, kòò mbaké Isidayeeribe bemou nè Sudaa kòbe be tenké duó ke mamè. Danni tenké kéntò kétuòke Beerisebaa.

¹¹ Isiboseti í ndàátí ke tēnné Abunee tìmatì ò wè dé mēè kpéí.

Abunee taunnèmè Dafiti

¹² Menme kè Abunee tō nkè bée náké Dafiti ke dò: Ti yému fōò temè diheì, yóu mí nnè fō nkè ti tau nkè n da teennè kényūñnni Isidayeeribe bemou a borè. ¹³ Ké Dafiti dò: N yiemmu kè ti bo tau, n né da békú tìmatì maa ndi, kàa kòriní a nneínni m pokù Mikaadi Sauri kóo sapàa. Kàa í neínni wenwe a báa kōtení. ¹⁴ De kó difōnkúò kè Dafitii tō nkè bée náké Isiboseti ke dò: Dafiti tu a tēnnòò o pokù Mikaadi ò do yietí Fidisitēēbe kó itayéi tekòutè (100) képuoke wè. ¹⁵ Ké Isibosetii tō nkè bée túóténí Mikaadi o dòu Paditiyedi Daiisi biré borè. ¹⁶ Ké Paditiyedi nhò tū nke kōnti kétuòkenè Baudimmu. Dende Abunee ò nàkémè ke dò wēè wētē. Kòò wētē.

¹⁷ Ké Abunee tí nyIsidayeeribe kó bekótibè ké bè beke ke dò: Dè mōntē di dómè Dafiti bo naámmè di kóo kpààti yáa ba? ¹⁸ De mōnni dii tūòke ti Yiè nKuyie ndo béimmu ke tú nè Dafiti borè nde kù yóó dētémè ku nìtibè Isidayeeribe Fidisitēēbe nòu mieke, nè be bedootitòbè bemou.

¹⁹ Ke múnkēe nákénnè Bensamee botí kòbe kédeè kénkōri Ebunò ke bo náké Dafiti ò tūntemè tináañti Bensamee botí kòbe nè Isidayeeribe sōmbe borè. ²⁰ Kòò tuòkoo Dafiti borè ke neinè benitibè sipísidé kè Dafitii be dòò kupòòkù. ²¹ Ké Abunee náké Dafiti ke dò: Okpààti n yóó kōmmu kétéi nyIsidayeeribe bemou a borè, kè dí taunnè ditòbè. De mōnni kàa mbè baké a dó mēè botí.

Memme Dafiti caummè Abunee kòo kò nnè diwèi.

Soabu kùòmè Abunee

²² O kò memme Dafiti ããpòmbè nè Soabu kè bè nkūntiní mudoò ke éi tinenti péu kénsé nhAbunee ité, ke yé Dafiti do ò yóumu kòo ité nè diwèi. ²³ Soabu tũàkení dii mǎnni nè diháãpòntĩnni kè bèe ò náké ke dǎ: Nee biré Abunee kàtení dié nhokpàati boré, kòo kpàati ò yóu kòò kònnè diwèi. ²⁴ Kè Soabuu ta okpàati boré kóò beke ke dǎ: A dǎò ba mbotí nku! Abunee weè kàtení a boré kàa ò yóu kòò kònnàà? ²⁵ A yému Nee biré Abunee mesàà, ò kàtení ke bo da soutému, ò dǎ ké da paatému.

²⁶ Soabu yènni dii mǎnni okpàati boré kéduó nkè bèe tũnne Abunee, bá okpàati í yé. Kè bèe ò nĩnte Siida kó tɛbĩnte boré, kóò wètenní. ²⁷ Abunee tũàkení dii mǎnni Ebunǎo kè Soabuu ò yu kɛtannè diheĩ kó dibòrì bédé boré kéndò nhò dǎ kóò náké tĩmatĩ disàrì, ò de nhò kũũ disie o pǎutĩ kékuǎ, képeite ò do kùòmè o nantè Asayeedi.

²⁸ Dafiti kèè dii mǎnni Abunee kũũ nkékuónko ke dǎ: Ti Yiè nKuyie nyému ke dǎ mmí nnè n nìtìbè tĩ í te kè bèe kùǎ Nee biré Abunee. ²⁹ Wèe kǎnkiri Soabu nè o cĩtè, o cĩtè mieke bèe bo mmuǎkú yefòtè nè tikònti, kè becĩribè mbo kè betòbè nkǎ ndikpànni mieke, kè dikònni mbo o cĩtè.

³⁰ Memme Soabu nè o nantè Abikaii bèe kùòmè Abunee ò do kùǎ mèè kpéi mbe nantè Asayeedi dikpànni dii do ãnné Kabaǎ di mieke.

³¹ Kòo kpàati Dafitii náké Soabu nè bèe ò neínè ke dǎ: Kèrinè di yàati kédáátĩ tífǎtǎnti kè tí kǎutè Abunee.

Dafiti o mǎmmuǎ nkòo ntũ nho deenkú fǎnkúò. ³² Kè bèe kũnné Abunee Ebunǎo, kòo kpàati Dafitii kuó nho fǎti fǎnkè kè ditĩnni dimǎu múnke kuó. ³³ De kó difǎnkúò kòo kpàati kuó ndikúdabònni dii nhAbunee kpéi nke dǎ:

Abunee a do í dǎ nkékú onitisĩntíwè kǎme.

³⁴ Bèe do í boú a nǎu,

a naàcèi do í táú mǎfĩmmè.

Kè be né da kùǎ bèe kǎu mèè botí benitiyeibe.

Bèe kó dimàà de bo kè bèe yíé kékuó. ³⁵ Kè bèe tǎónni okpàati Dafiti boré ke bo o duó mmudiĩ kòo parikè ke dǎ: Kè n di bá sǎmpó kè diyie kpáá feĩ Kuyie nni ndǎò kù dǎmè.

³⁶ Kè benitibè bemǎuu ti kèè ké tĩ pǎnsirì. Bèe do ã pǎnsirĩmu ò dǎòrì tũ kó dimàà. ³⁷ Kè Sudaǎ kǎbe bemǎu nè Isidayeeribe bemǎu kè bèe banté de yie Dafiti weè ò duómmè dinùu kè bèe kùǎ Nee biré Abunee. ³⁸ Kè Dafitii náké o tũmbè ke dǎ: Yie ndi nyé ke dǎ nhonitĩ diewè iwèi yie nwèè ku yie nyIsidayeeribe cuokè. ³⁹ Bá mí nnè n kó tikpàti m mu nyí pèté de kó muwèrĩmú mùu bo dǎònnè benitibè bie mmè ndǎò de Seduya kó ibí, ti Yiè nKuyie nkuu bo ò yietí meyei nyi dǎò mè.

4

Bè kùòmè Isiboseti

¹ Kè Isiboseti Sauri biré keè Abunee kumè kè dèe ò kpéi kè Isidayeeribe bemǎu kǎmbùòtĩ do.

² Kè sǎ nwee Isiboseti mǎke benitibè bèdébè bèe baké yeháãpòntĩrè. Kòò mǎu yètĩrì tu Baana kòo tǎu kperi tú Dekabu Dimǎo Bedǎti èi kou, Bensamèe botí kou bí dǎ nyi. ³ Be yembè do de ncoké kékò nKitaimmu, kè be yaábí kpáá ke de bo nè yíenní. ⁴ Kè sǎ nSonnatǎ Sauri biré tère ku ke yóu debire marè kè de yètĩrì tu

Mefiboseti kɛ dɛ tu kuhòùkù. Dɛ do mɛkɛ yɛbie nyɛnùmmù ndi bè bè nàké dii mònɔni Sauri nè Sonnatãã kũũ nSisedi kɛ dɛ yuɔrì ncooti kɛ dó mɛcãã nkɛ dɛ fitɛ kédò kɛnaá nkuhòùkù.

⁵ Dimɔɔ Bedɔti ɛi kou kó ìbí Dekabu nè Baana kɛ bèe kɔtɛ Isiboseti cɛtɛ kɛntuðkoo kuyie ncuokɛ kɛ sɔ nhò duó kɛ om̃pu. ⁶⁻⁷ Kɛ bèe ta o cɛtɛ kɛndò mbɛ ò tɔo tidiiti kɛ sɔ Isiboseti duó kɛ bèe ò potɛ o pɔuti kóò kùɔ kédɛ kɛféútɛ o yuu kɛcokɛ kɛyɛnnɛ kɛnyiɛ nkɛ kɛrí Suditɛ biriku kó kuce, ⁸ kɛtuɔkɛ Ebunɔɔ kɛduó nhokpààti Dafiti Isiboseti yuu kɛ dɔ: Okpààti ntɛ a dootitɔu Sauri wɛɛ do dó a kũũ nɔo birɛ Isiboseti yuu. Ti Yiɛ nKuyie mpɛitemu yíɛ nha pɛi Sauri ñnkɛ nè o yaábí. ⁹ Kɛ Dafitii bè tɛnnɛ kɛ dɔ: Ti Yiɛ nKuyie nkùu n dɛɛtɛ nè mɛháárímɛ mɛmɔu, kù bomu. ¹⁰ Wɛɛ do n nàké Sauri kũũ nɔo yɛmmɛ do dò nhò n nàá ntínáansààti nti, kɛ n duó nkɛ bèe ò pĩ nkékuɔ Sikidaa. O kũũ mmuù do tú tináansààti ò yɛ nhò tɔnɔ tì kó ticuuti. ¹¹ Bɛɛ né kùɔ onitisàu wɛɛ í bè dòò dɛmarɛ o dóù ñnkɛ tá? M bo di kuɔ kɛfɔ́ m̃mɛyɛi ndi dòò mɛ, di tɛnkɛ bá nkpaá kɛtenkɛ ñnkɛ.

¹² Ò bɛi mɛm̃mɛ kɛpɛi nɔo ããpòmbɛ kɛ bèe bè pĩ nkékuɔ kɛ kékɛ bɛ nɔu nè bɛ naàcɛi kɛnúnnɛ Ebunɔɔ kó kubinku takɛ, kɛtúótɛ Isiboseti yuu kékũnnɛ Abunɛɛ fɔti Ebunɔɔ.

5

*Bɛ do pĩmmɛ Dafiti tikpàti kòo mbakɛ Isidayɛribɛ bɛmɔu
(Wɛntɛ 1 Bɛkpààtibɛ tɔmmú 11:1-3)*

¹ Kɛ Isidayɛri wuɔ nyimɔu kɔbɛ tii nDafiti borɛ Ebunɔɔ kóò nàké kɛ dɔ: Ti tú a boti kɔbɛ mbɛ, mɛyĩ m̃mɛmáa. ² Sauri do tɔ dii mònɔni tikpàti kɛ fɔ́ niu Isidayɛribɛ mudoò, ti Yiɛ nKuyie nda nàkɛmu nè dimònɔni kɛ tu fɔ́ yó mbakɛ ku nìtibɛ Isidayɛribɛ kɛ tú bɛ kóo kpààti.

³ Kɛ Isidayɛribɛ kó bɛkótibɛ bɛmɔuu kɔtɛ Dafiti borɛ Ebunɔɔ. Kɛ Dafitii bè dònnɛ mɛtaummɛ ti Yiɛ nKuyie nyìkɛ, kɛ bèe ò cóu m̃mɛkùò kóò pĩ ntikpàti. ⁴ Dɛ do sɔ nhò mɛkɛ yɛbie nsipísitãati ndi, kɛ di tikpàti kɛ dɔ yɛbie nsipísinàa. ⁵ Ò do mɛkɛ yɛbie nyɛyiekɛ ndi nè bɛtããbɛ bèkuɔ kɛ bo Ebunɔɔ kɛ kpàatirì Sudaa kɔbɛ. Dɛ kó difɔ́nkúò kɛ dɔ Sedisadɛmmu yɛbie nsipísitãati nè yètãati kɛ kpàatirì Isidayɛribɛ bɛmɔu nè Sudaa kɔbɛ.

*Dafiti tiekɛmɛ Sedisadɛmmu
(Wɛntɛ 1 Bɛkpààtibɛ tɔmmú 11:4-9. 14:1-2)*

⁶ Sebusiibɛ bɛɛ do ã Sedisadɛmmu kɛ Dafiti nè o kɔbɛ kɛ bèe báátí kɛ bo bè pòntɛ kɛ bèe ò nàké kɛ dɔ: Tiyũ̀nti nè yekpĩɛ ndɛɛ yóó da baao.

Nɛ dɛ kó tináañti miɛkɛ bè do dó kɛ dɔ Dafiti í tatimu bɛ ɛi. ⁷ Nɛ m̃mɛmɛ kɛ Dafiti ncĩ́kɛ kɛfietɛ diheì kperì Siyɔ́ kɛ dɛ mboní kɛ bèe di yú kɛ dɔ Dafiti ɛi.

⁸ Dɛ yiɛ ndi Dafiti béimmɛ kɛ dɔ: Kɛ wɛɛ dó kékpannɛ Sebusiibɛ wɛɛ tɔ́ ndikondaa kɛ bè tũ̀kɛ. Dɛ kó yekpĩɛ nnɛ tiyũ̀nti n yí dɛ dó fɛnɔ́nfɛ. Dɛɛ tɛ kɛ bè do ñ nnáá nkɛ tú yekpĩɛ nè tiyũ̀nti bè í taà Kuyie ncĩ́tɛ.

⁹ Kɛ Dafitii kari diheì kperì kɛ di yu kɛ dɔ: Dafiti ɛi kperì. Kɛ yí kɛmáá iduotí kɛkɛtɛ bè do ñtinnɛ kùu tãdɛikù borɛ kɛtannɛnko dɛ miɛkɛ.

¹⁰ Kɛ ti Yiɛ nKuyie Mpakɛdaa mbonɛ Dafiti kòo yètirì feirí.

5:8 +Dɛ benkú kɛ dò ndɛ kó benitibɛ do tú Dafiti dootitɔbɛ mbɛ, dɛɛ tɛ kɛ Dafiti bè dònnɛ ñkúò niùbɛ pátiri náa mbɛ kɔmɛ. (Ikuó niùbɛ pátiri 21:17-23).

¹¹ Kè Idammu Tiiri kóo kpààtìi tōnnè benitìbè tidabækpeti Dafiti borè kóo duónnè bedabeesũbè nè betácìèbè kè bè bo ò maá tekpààtìcìètè. ¹² Kè Dafitii banté ke dò nti Yìè nKuyie kuù ò duó ntikpàtì, kè kuù tì déúkūnnè ku nitìbè Isidayeeribe kpéí.

Dafiti peité ò bí Sedisademmu i yètè
(Wénté 1 Bekpààtìbè tōmmú 3:5-9. 14:3-7)

¹³ Kè Dafitii íté Ebunwò kékò nSedisademmu kétúóké benitipòbè tóbè nè yepocìè nkè bèè ò pié initidabí nè initipobí. ¹⁴ Nte ibí ò pié i Sedisademmu i yètè: Sammua nè Sobabu nè Natāā nè Sodomwò, ¹⁵ nè Ibadì nè Edisua nè Nefeki nè Yafiya, ¹⁶ nè Edisamaa nè Ediada nè Edifedee.

Dafiti namè Fidisitēēbe
(Wénté 1 Bekpààtìbè tōmmú 14:8-16)

¹⁷ Kè Fidisitēēbe keè Isidayeeribe còúmmè mèkùò nDafiti koò pī ntikpàtì kòo bo mbè baké kè Fidisitēēbe bemou íté ke bo o pì, kè Dafitii tì kèè kéta kutādènkù késari. ¹⁸ Kè Fidisitēēbe tuakoo kèpitè Defaiibe biriku mièke. ¹⁹ Kè Dafitii beé nti Yìè nKuyie nkè dò: Kuyie n dò nkékate kékpannè Fidisitēēbaa? A bo bè ānnè n n̄ou mièkaà? Kè ti Yìè nKuyie ndò: Kote n yóó bè ānnèmu a n̄ou mièke.

²⁰ Kè Dafitii kote Baadi-Pedasimmu kèna Fidisitēēbe kébéi nkè dò: Ti Yìè nKuyie nkpètè n dootitóbè meniè nhōō kpètè mèè botí kukpéroo.

Dèè te kè bè yu de kó dibòrì ke tú Bekpētìbè yìè. ²¹ Kè Fidisitēēbe coké kényóu be bókè, Dafiti nè o kabe kè bèè yè tùóté.

²² Kè Fidisitēēbe wète kébáátí kuce medérímè ke bo dokénè Isidayeeribe, ke tó báté Defaiibe biriku kèpitè. ²³ Kè Dafiti tó beé nti Yìè nKuyie nkè kù dò: A báá bè wetínnè, tūnnè be fōnkúò a bo bè nìnte detedierè túúkù borè. ²⁴ Kàa kèè dii mōnni kunampoo detie nyómmè á tonkūnnè amáá mū tūòkoo ke bo poté Fidisitēēbe āāpōmbè.

²⁵ Kè Dafitii dòò ti Yìè nKuyie nhò nàké tì kèpoté Fidisitēēbe ké bè bèti Kebaa kétuakènnè Kesèe borè.

6

Dafiti dómè kèkpènnè Kuyie ntaummè tau Sedisademmu
(Wénté 1 Bekpààtìbè tōmmú 13:4-14)

¹ Kè Dafiti tó tí nyIsidayeeribe kó behāāpònkperibè bemou kè bè mbo sikoupipísitāāti (30000). ² Kè bèè neínè Dafiti kè bèè kote Baada-Sudaa tempè mmieke kòò bo túóténí Kuyie ntaummè tau. Diì borè nde bè do ò yúmè ti Yìè nKuyie Mpakedaa yètìrì, Kuyie ntōrè yèdéè bè tu yè beīnkèmbàribè ye fèntì īnkè. ³⁻⁴ De kó ditau do bo Abinnadabu cìètè nte ditāri īnkè. Kè bèè di daá ntenaasāntè pàntè īnkè, kè Abinnadabu bí Usaa nè Aiyo kè bè ntè neínè kè Usaa bo te píkù kè Aiyo tè dèrì kè bè kèrí. ⁵ Dafiti nè Isidayeeribe bemou kè bè yānkù ti Yìè nKuyie ntaummè tau īnkè, ke bie ntikùtiduùtì tibotí tibotí, nè yebàrè ke sáarì yecírè. ⁶ Bè tūòke dii mōnni Nakōō yìé borè, kè inààke ndó kébò nKuyie ntaummè tau, kè Usaa youte o nòutè ke bo di còúté, ⁷ kè ti Yìè nKuyie mmiekee ò peike kè kùu ò poté dende bāmbà o yetímè kpéí, kòo kú Kuyie ntaummè tau borè.

⁸ Kè dèè yonke Dafiti ti Yìè nKuyie mpoté mèè kpéí nhUsaa. Kòò yú dèborè ke dò. Pedesi-Usaa, kè de kó diyètìrì kpaá bo nè yíenní. ⁹ Kè Dafitii yote ti Yìè nKuyie nde yìè ke dò: M báá dáátí kè ti Yìè nKuyie ntaummè tauu ta n cìètè.

¹⁰ Mèmmè kòo yete bè bo di tannémè o cìètè kéduó nkè bèè di tanné Obedi-Edemmu Kati kó diheì kou cìètè. ¹¹ Kè di mbo o cìètè ke dò betāābè bètāāti, kè ti Yìè nKuyie nhò dòò mesàà nwenwe nè o cìètè temou.

Kuyie ntaummè tou tùòkémè Sedisademmu
(Wénté 1 Bekpààtìbè tōmmú 15:25-16:3)

¹² Kè bèe náké Dafiti ke dò ti Yiè nKuyie ndòò Obedi-Edommu mesàà nkòo kperè demou kèrí sèí, Kuyie ntaummè tou bo mèè kpéí nho cǐètè, kè Dafitii kòte Obedi-Edommu ciè kè bè bo dì tuóté kékonnènní o ciè kè bè ndi tò kè dè dò ndibanni mediè. ¹³ Bèe tò ti Yiè nKuyie ntaummè tou kè bè dò yénacèná yèkuò kè Dafitii féúté dinaadapànni nè dipedaà dèè ã mèkùò, ¹⁴ kédeè kénhau nè o wérímú mumou ke déúkùnkò ti Yiè nKuyie nyètìrì ke dáátí ikuò yaàbòrì. ¹⁵ Kè bè ntóní ti Yiè nKuyie ntaummè tou ke íútí nè diwèi ke eu siheú ke kùntiní Sedisademmu.

¹⁶ Ti Yiè nKuyie ntaummè tou tùòkení dìi mōnni Dafiti cǐètè, kè Sauri kóo sapàà mMikaadi siékéní tēbòtè kényà Dafiti aumè ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìikè, kóò sènkèrì. ¹⁷ Kè bèe tanné ti Yiè nKuyie ntaummè tou ditou Dafiti do dì maà dì, kéínné de cuokè dì do dò nkényĩkú dè, kéfié iwũs ti Yiè nKuyie nkétuò kéfié itèi metaummè kpeyi. ¹⁸ Ò fié dìi mōnni iwũs kédeè nkéyú ti Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeribe bàá nkù yètìrì kè bè pā mesàà, ¹⁹ kédeè kótótí Isidayeribe bémou tidiiti benitidaabè nè benitipòbè, kéduò mbá wè pèè nè dikàtindàà bè dōnnè dì ditebii bè tu dì dátì nè diterì bè dōnnè dì finyĩ kó yèbe kperè. De kó difōnkúò bá wè kòo kò nho cǐètè.

²⁰ Mēmme Dafiti tamè o cǐètè ke bo dōu nho kàbe, kè Mikaadii yènni kóò co ke dò: Isidayeribe kpààtì waá nhomáà disānni yíe nke fei nho kǎnti tidaati benitidaabè nè benitipòbè ìikè, denitisĩntékpere tēmè.

²¹ Kè Dafiti dò: N dōò mēmme ke déúkùnkò ti Yiè nKuyie nyètìrì ndi, kunku kùu yóu a cice nè a cǐètè temou ke n tǎātè kè n tú Isidayeribe kpààtì, n yóó dake benkemu n wèi ku ìikè. ²² N yóó yíe ke dake kékunnemu m maà ku ìikè, kécè m maà, mēmme betōmbè a náá mbèe kpéi né yó n déúkùnemè.

²³ Sauri kóo sapàà mMikaadi í mpeité ke yàa kúnè.

7

Kuyie mpāānāānti náāntò Natāā nàké ti Dafiti
(Wénté 1 Bekpààtìbè tōmmú 17:1-15)

¹ Kè Dafiti mbo o cǐètè kè ti Yiè nKuyie nkei nho dootitabè bèe ò fité kóò òmpùnnè. ² Diiyè mari kòo náké Kuyie mpāānāānti náāntò Natāā ke dò: Mí nh ã tēcǐètè idéi kperí kpete kè Kuyie ntaummè tou né bo ditou dìi dōnnè tiyààtì di mieke. A yèmmè dōmmè? ³ Kè Natāā ò nàké ke dò: Okpààtì kàa yèmmè dōmmè, dōò mē, ti Yiè nKuyie nda bonèmu.

⁴ De kó keyènkè kè ti Yiè nKuyie nnáké Natāā ke dò: ⁵ Kòte kénáké n kóo tǎnti Dafiti ke dò weè í yó m maà tēcǐètè n yó mbo tēè mieke. ⁶ M mu nyí buoté tēcǐètè matè mieke nè n dēnnè dìi yíe Isidayeribe Esibiti mieke nè yíenní, n do bè neínè ke bo kutouku mieke nke. ⁷ Nè m bonè dìi daà Isidayeribe be cēmmu mieke m bá mbeke onìti mōu ke tú wè m maà tēcǐètè nè idéi kperí.

⁸ Á náké n kóo tǎnti Dafiti ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mī tu ò do cēmmu ipe nyi kè nh ò tǎātè kòò naá nyIsidayeribe kóo kpààtì. ⁹ Kè nni nhò bonè ò kǎri yèè borè, kékuò o dootitabè bémou, ke déúkùnnè o yètìrì kè dì mààtenè kutekù kó benitidiebè kpeye. ¹⁰ N yóó duómmu n nìtibè Isidayeribe dikari bè yó mborè ke í yīèkù tìmatì. Kubotí yeiku tekù makù kàbe ténke báa na ké mbè fēũnkò bè do bè fēũnkò mēè botí, ¹¹ nh ānné dìi mōnni bebaatibè kè bè nni n nìtibè Isidayeribe. Di mmōnni n fūũmmu a dootitabè ke da òmpùnnè, n né da náámmu ke tú mí ndi Yiè nKuyie m bo da duó ntecǐètè. ¹² Kàa yíe tùòke dìi

mònni kàa kò nha yembè kũũ nkè m bo tãāté a bí a peité ì miéke òmòu kéfíí nho kpàtì. ¹³ Weè yó m maá tɛɛtɛtɛ, mí mmómumu nkè n fíí nho kpàtì teii, kè tì mbo yemòrè yemòu. ¹⁴ M bo ntú o cice kòò tu m birɛ, kòò dòò dèè í wenni nh ò poté onìtì ã̃ poté mèè botí o birɛ. ¹⁵ N né í yóó deite n kó mesàà nho ìnkè kéndònnè m mè dèitemè Sauri ìnkè, nh ò yóu dìi mònni ke da tùóté. ¹⁶ Tikpàtì yó mbomu a cɛtɛtɛ sãã kàa yaàbí ntì sàké.

¹⁷ Kè Natãã kɔtɛ kénáké Dafiti Kuyie nhò nàké tì nè kù ò benke tì timòu.

Dafiti bàámmè Kuyie

(Wénté 1 Bekpààtìbè tǝmmú 17:16-27)

¹⁸ Kè Dafitii kɔtɛ tì Yiè nKuyie ntaummè tou ké kù bántè ke dò: N Yiè nKuyie, n tú we! N cɛtɛtɛ tu ã̃ntɛ kàa n dòò mesàà nha mè nni dòò mè. ¹⁹ Bá dè né mu nyí da sànnè kàa sàké ke náá ndè yó mboní kàa dòò dè mí nha kóo tǝntì n cɛtɛtɛ ke tì nni nnáá mmí nhonìtì. ²⁰ Ti Yiè nKuyie, m bo yíé ke dò ba ténke, a n yémèmu mí nha kóo tǝntì. ²¹ A n dómu dèè te kàa n nàké dè yó mboní kàa n dòò tì ke tì nni mbenke mí nha kóo tǝntì. ²² Ti Yiè nKuyie nha dɛumu òmòu í da mànnè, tì kèèmu nè tì to bè nàámmè ke tú, kè dè í tú fí nhòmòu í da dònnè. ²³ Kubotí makù mɛ nyí bo kùu dònnè Isidayɛɛribɛ, a kǝtɛnì ke dɛetɛ bè Esibiti kǝbɛ nɔu miéke nè bɛ kó yebakè, ke bè dòò a bí, ke fei mbɛ yètìrì, ke pĩ mmutǝmmú diemù a bè duó ndiì èi miéke, ke mù duó tikǝmbùòtì. ²⁴ Kàa tãāté Isidayɛɛribɛ kè bè bo ntú a kǝbɛ sãã kàa bè te. ²⁵ Ti Yiè nKuyie nha béi ntii kó dimàà mí nha kóo tǝntì n kpéi nnè n cɛtɛtɛ kpéi, m pĩ nti kédòò kéndònnè a béimmè. ²⁶ A sǝnni ñdɛu sãã kè benitìbè ntú tì Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ bàá nkù kuù tu Kuyie. Mí nha kóo tǝntì kè n cɛtɛtɛ mbo sãã. ²⁷ Fí nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ bàá nkù, fíò béi nnè a nuù ke tú a bo n duó nyibí kè ìi sǝoté n kpàtì, dèè te kè n dàátí ke da béinnè mié mbotí mí nha kóo tǝntì. ²⁸ Á tú Kuyie nku, kàa béi ntii tii dòò, fíò béi nke tú a bo n dòò mesàà. ²⁹ A dòò n cɛtɛtɛ mesàà, kè n yaàbí ii ntú bekpààtìbè sãã, tì Yiè nKuyie nkéndònnè a béimmè a kó mesàà nni mbonè n cɛtɛtɛ sãã.

8

Dafiti namè ibotí tɛi

(Wénté 1 Bekpààtìbè tǝmmú 18:1-13)

¹ Kè Dafitii na Fidisitɛɛbɛ kè bèè ò bǝúté, ke ténke í mmǝke muwɛrímú mamù dɛ kó kutempɛ mmiéke. ² Ke múnkɛɛ na Moabiibɛ, ké mbè tǝũnko kɛtenkè, ke ní benné kuhǝũ mɛdémè kékuǝ kébennè mèmáà kéfíí, nkè Moabiibɛɛ náá nDafiti kó betǝmbè kè nhò yietì dàmpòò. ³ Kòo yíé kèna Adadesɛɛ Dɛɔbu birɛ Tisoba kpààtì ke sǝ nhò dó kécǝutɛ Efadati kó kutempɛ. ⁴ Kè Dafitii pĩ mbesǝndèèbè tɛkǝupíitè nè sikǝusiyiekè (1700) kǝpĩ mbehǝǝpǝmbè sikǝupípísidé (20000) kékéké sikpàrisɛĩ sii dèrì sinaasɛĩ si duotì, késúó nhòmáà sikpàrisɛĩ nè dɛ kó sinaasɛĩ tɛkǝutɛ (100). ⁵ Kè Sidii kǝbɛ bèè bo Damaasi kè bèè íténí kɛtee nhAdadesɛɛ Tisoba kóo kpààtì kǝbɛ, kè Dafitii kuǝ Sidii kǝbɛ sikǝupípísidé nè sikǝupísidé (22000), ⁶ kɛtieke Sidii kó kɛtenkè kékannɛ kùmàndáàbè Damaasi èi kè Sidii kǝbɛ nhò yietì dàmpòò. Kè tì Yiè nKuyie nhò duó mmuwɛrímú kòo nnɔ nho dootitǝbè ò kǝrì kèè bíékè mudoò. ⁷ Kè Dafitii fietɛ Adadesɛɛ ǝǝpǝmbè sǝǝdǝpíitì kékònnè Sedisadɛmmu, ⁸ kétúóté disǝwũǝ mɛdiè ndiì do bo Betaa nè Bedotai Adadesɛɛ kó yehɛkè miéke.

⁹ Kè Amati èi kóo kpààtì Touu keè Dafiti namè Adadesɛɛ ǝǝpǝmbè ¹⁰ kétǝnní o birɛ Yodammu kòò bo dɔu nDafiti kóò sǝntɛ ò kǝtemè mudoò ke na Adadesɛɛ. Tou dootitǝu múnkɛ do tú weè Adadesɛɛ. Kè Yodammu nkérì ke tǝ disǝwũǝ nè mɛsǝ nnè timátì péitì bè dòòrinè tì idiítì dɛ kó tinɛntì kédúó nDafiti. ¹¹⁻¹² Kòo

dè duó nti Yìè nKuyie nhò do duó mmèè botí deketirè ò do na Sidii kɔbe nè Mɔabiibe nè Amɔniibe nè Fidisitɛɛbe kéheí dè, ke né yíénè ò do na Adadesɛɛ kééí dè. ¹³ Mémme Dafiti yètìrì deukemè.

Ò na dìì mònñi Sidii kɔbe kékonní kénamu Edomiibe kubiriku bè tu kù Kukókébiriku ku mieke kɔbe kékuɔ benitibè tekupíítè nè sikupísini (18000), ¹⁴ kétieke Edɔmmu kékanne kùmándáàbè kè ti Yìè nKuyie nhò duó mmuwérímú, kòò kàte kùù píkù weè na.

Dafiti kó betɔmbè

(Wénté 1 Bekpààtìbè tɔmmú 18:14-17)

¹⁵ Kè Dafiti mbaké Isidayɛɛribe bemou, kémbekùnè benitibè bemou kè dè wenni. ¹⁶ Kè Soabu Seduya bire mbaké behããpòmbè kè Aidudi bire Yosafati ntú wèè tɔ diheí kó yepáte. ¹⁷ Kè Aitubu bire Sadaki nè Abiataa bire Aimmɛðeki kè bè ntú ikuɔ niùbè. Kè Seduyaa tu opátíwãàtì. ¹⁸ Kè Yoyada bire Bennaya mbaké Kedetiibe nè Pedesiibe bèè bàa tekpààtìcɛtè. Kè Dafiti bí nhò tũnko.

9

Dafiti cɔutémè Mefiboseti o cɛtè mieke

¹ Diiyè mari kè Dafitii beke ke dò: Òmòu í kpaá fòu Sauri naàmùnkù mieke kè nh ò dɔ̀̀dɔ̀̀ mɛsàà nnè Sonnatãã kpéínàà?

² Ke sɔ́ nSauri mɔ́ke otɔ̀ntì mòu kòo yètìrì tu Sibaa kòo kɔtɛní Dafiti borè kòo ò beke ke dò: Fɔ́ nwe Sibaa? Kòò dò: Ɛɛ, mínwe a kóo tɔ̀ntì. ³ Kòo kpààtì Dafiti dò: Sauri naàmùnkù mieke òmòu í kpaá fòu kè nh ò dɔ̀̀dɔ̀̀ mɛsàà nKuyie nkpéínàà? Kòo tɔ̀ntì dò: Sonnatãã bire kpaámu ke tu kuhòùkù. ⁴ Kòo kpààtì dò: Ò bore? Kòo tɔ̀ntì dò: Ò bo Doo-Dabaa nwe Makiiri Amiyɛedi bire cɛtè.

⁵ Kè Dafitii tɔ́ nhòmòu kè bèè kɔte Makiiri cɛtè kɛtɔ́ní Mefiboseti. ⁶ Sauri kóo dapàà Sonnatãã bire, ò tùòkení dìì mònñi okpààtì Dafiti borè kénínkú késínnɔ́ o ò̀̀kè kòo ò beke ke dò: Fɔ́ tu Mefibosetaa? Kòò dò: Ɛɛ, mínwe a kóo tɔ̀ntì. ⁷ Kòo kpààtì Dafiti dò: A bá nyíèkù n yóó da dɔ̀̀mɔ́ mɛsàà nha cice Sonnatãã kpéí, n yóó da tɛ̀nnému a yààkù Sauri tenkè kemou kàa nyo m borè yewe yemou.

⁸ Kè Mefibosetii nínkú késínnɔ́ ke dò: Okpààtì, dè dòmme kàa dàke n kpéí mmí ndemɔ́círè?

⁹ Kòo kpààtì duó nkè bèè yúní Sibaa Sauri kóo tɔ̀ntì kòo ò nàké ke dò: Sauri kperɛ demou nè o cɛtè kɔbe kperɛ, n dè duó nho yaàbire Mefiboseti nwe. ¹⁰ Fɔ́ nnè a bí dũ yó nhò kuuti, ke tɔ́uní ò bo nyo mmù. Mefiboseti yó nyo m borè nde sãã.

Sibaa do mɔ́ke initidabí tepíítè nè ò̀̀nùmmù ndi, betɔmbè sipísidé. ¹¹ Kòo nàké okpààtì Dafiti ke dò: N yóó dɔ̀̀mɔ́ a n nàké tìi kó dimàà. Mémme kè Mefiboseti nyo nhokpààtì Dafiti borè ke dònne o bí.

¹² Mefiboseti do mɔ́ke dedapùmbire dèmáà ndi kè de yètìrì tu Mikaa, kè Sibaa cɛtè kɔbe bemou tu Mefiboseti kó betɔmbè. ¹³ Kè Mefiboseti mbo Sedisadɛmmu kénkɔ̀rì ke yo nhokpààtì Dafiti borè. Ò do tú kuhòùkù nku.

10

Amɔniibe feikùnnemè Dafiti tũmbè

(Wénté 1 Bekpààtìbè tɔmmú 19:1-5)

¹ Kè dè mmɔ́ke yewe mayè kè Amɔniibe kóo kpààtì kú, kòo bire Anunnii cɔuté tikpàtì. ² Kè Dafiti dò: M bo dɔ̀̀dɔ̀̀ Naasi bire Anunni mɛsàà nho cice do mɛ nni ndò̀̀dɔ̀̀ mè. Mémme kè Dafitii tɔ́ nho tũmbè kè bè bo dɔ́u nhAnunni nè o cice kó

mukũũ. O tũmbè tũ̀koo dìi m̀nni Am̀niibe ciɛ, ³ kɛ Am̀niibe kpààti tũmbèè ò nàké kɛ d̀: A yèmmè d̀ nDafiti t̃nni o tũmbè kɛ bè bo da d̃u nha cice kũũ m̀aà ndi ỳa ba? Ò bè t̃nni kɛ bè bo paatɛ diheì ndi kɛwɛtɛnì kɛ dì p̀ntɛ.

⁴ Dɛ m̀nni kɛ Anunnii duó nkè bèè bè p̃i, kékuó bè dɛmb̀i dikéè, kékéké bɛ yaàbòrè kébennénè bɛ f̃ò, kédeè kòo bè bèti. ⁵ Kɛ bèè nàké okpààti Dafiti, kòo t̃ mbenitibè kɛ bèè bè co kɛ ỳɛ ifei do bè kùòmè. Kɛ Dafitii bè nàké kɛ d̀, bè nkpaá Sedikoo kɛ bɛ dɛmb̀i ỳnni kɛ bè né na kékonnì.

*Isidayɛɛribe kpannèmè Am̀niibe nè Sidii k̀be
(Wénté 1 Bekpààtibè t̃mmú 19:6-19)*

⁶ Kɛ Am̀niibe banté bè wɛ́ntémè Dafiti kɛyietí Sidii kó behāāp̀mbè Bɛti-Deɔbu nè Tisoba k̀be sikɔupíísidè (20000), okpààti Maaka k̀be tekɔupíítè (1000), Tobu k̀be tekɔupííítè nè sikɔupíísidè (12000). ⁷ Dafiti tì kèè dìi m̀nni kɛt̃ nSoabu nè behāāp̀mbè bèè ỳɛ dikpànni weti weti. ⁸ Kɛ Am̀niibe ỳɛ kɛpénné bɛ kó kudook̃ti diheì kó dibòrì borè, kɛ Sidii k̀be nè Tisoba k̀be nè Bɛti-Deɔbu k̀be nè Tobu k̀be nè Maaka k̀be kɛ bɛmbɛ m̀bo kupíkù tekù dikpàa mieke. ⁹ Kɛ Soabuu yà ò dòmmè kébootɛ o dootit̃bè tip̃t̃i tidétì nti, biɛ nho f̃nkúò bɛt̃bè o ìikè. Kòo t̃atɛ behāāp̀mbè sààbè Isidayɛɛribe cuokè kɛ bèè wetínné Sidii k̀be. ¹⁰ Kòo túótɛ behāāp̀mbè s̃mbɛ kéduó nho nantè Abikaii, kɛ bèè wetínné Am̀niibe. ¹¹ Kòo ò nàké kɛ d̀: Kàa s̃ nkè Sidii k̀be dó kɛ n na a k̃tɛnì kɛ n teennè, kɛ Am̀niibe bèè mɛ ndó kɛ da na n k̃tooo kɛ da teennè. ¹² Yáúk̀nnɛ a k̀nti, kɛ tí kpannè dik̃mbùò kédeɛtɛ tì ñtibè nè Kuyie nti báa nku èi. Kuyie nd̃ò kù dómè.

¹³ Soabu nè o āāp̀mbè kɛ bèè kɛtɛ kɛ bo dokénè Sidii k̀be kɛ bèè coké. ¹⁴ Am̀niibe yà dìi m̀nni Sidii k̀be cokémè kɛ m̀nkɛɛ coké Abikaii kékò mbe èi. Kɛ Soabuu yóu Am̀niibe mubèt̃m̀ kékò nSedisadɛmmu.

¹⁵ Kɛ Sidii k̀bɛ yà Isidayɛɛribe bè namè kɛ t̃i mbehāāp̀mbè bɛm̃u. ¹⁶ Kɛ Adadesɛ t̃ nkè bèè nàké Sidii k̀be bèè bo kukó nhɛfadati ỳa, kɛ bèè tuɔkɛnì Edammu, kɛ Sobaki wèè baké Adadesɛ āāp̀mbè kòò bè ni. ¹⁷ Kɛ Dafitii tì kèè kɛt̃i nyIsidayɛɛribe āāp̀mbè kɛsɛntɛ Sudit̃ɛ kɛtuɔkɛ Edammu, kɛ Sidii k̀bɛ ò p̃énné kudook̃ti kɛ bèè ta mudoò. ¹⁸ Dafiti nè o k̀be kɛ bèè bè na kékuɔ sinaas̃i sik̃us̃iyiekè (700), sis̃i sikɔupíísìnàà (40000) nè s̃i dèèbè kék̃utɛ bɛ kóo kótì Sobaki kòo kù dɛborè.

¹⁹ Adadesɛ kó behāāp̀mbè bɛm̃u s̃ ndi m̀nni Isidayɛɛribe bè na kɛyóu kɛ bè narikɛnè, kɛmp̃i mbe t̃mmú. Sidii k̀be t̃nke í nd̃at̃i kɛ bo teennè Am̀niibe mudoò.

11

Dafiti duónèmè Batisebaa

¹ Dibenni p̃nni bè ã̃ keté dìi m̀nni mudoò, kòo kpààti Dafitii t̃ nSoabu wèè baké Isidayɛɛribe āāp̀mbè, nè behāāp̀mbè kɛ bè bo dokénè Am̀niibe kɛ bè p̀ntɛ kɛpi bɛ eidiè Dabaa. Wenwe Dafiti kɛ wenwe nkpaá Sedisadɛmmu.

² Kuyuoku makù kɛ s̃ nhò òmpè kɛítɛnì kédeke kudànkù kɛncɛnti tekpààt̃c̃ètè ìnkè kɛyà onitipòkù m̃u kòò wùd kɛ wenni m̃diè. ³ Kɛ Dafitii bíéké kɛ bo yà wèè nitipòkù nwe, kɛ bèè ò nàké kɛ d̀: Batisebaa Udii Itiibe botí kou pokù nwe Ediammu kóo sapàa. ⁴ Kòo t̃ nkè bèè ò yunì, kòo k̃tɛnì o c̃ètè kɛ s̃ nho ỳnti dèè kòò wènk̀nnɛ òm̀aà bàmbà, kòo ò duónè kédeè kòò kò.

⁵ Kɛ dɛ kóo nitipòkù púo nkét̃ nkè bèè nàké Dafiti ò pùómmè.

⁶ Kè Dafiti pánkɛɛ duó ntináàntì behāāpòmbè kóo kótì Soabu ke dò: Duó nkè Itiibe botí kou Udii konní.

Kè Soabu duó nkòo konní. ⁷ Kè Udii tuɔkení okpààtì Dafiti borè, kòo ò beke Soabu kōnnaatí dōmmè nè behāāpòmbè kaku nè mudoò cèntì mèè botí. ⁸ Ò ò beke memme kédeè kóò nàké ke dò: Kò nha cīètè kéom̀pè sàmpó.

Kè Udii íté okpààtì cīètè, kòo ò pā dipānni kéduónko. ⁹ Udii me nyí nkò nho cīètè, kékɔte kéduó mbehāāpòmbè bèè bàa okpààtì cīètè be borè ditowaà. ¹⁰ Dafiti tì kèè diì mōnni, kèbeke Udii ke dò: A bonní kupòòkù dètíkù nku dè dōmmè kàa í kò nha cīètè? ¹¹ Kè Udii ò tēnné ke dò: Okpààtì, Kuyie ntaummè tɔu nè Isidayɛɛribe nè Sudaa kabe kó behāāpòmbè bá mbo titouti mieke, ti kóo kótì Soabu nè iwēi yembè bá mbo dikpáa mieke kè mí nné bo n cīètè ke yo nke yō nke dounè m pokù, okpààtì nè a yètìrì kpéi n yetemu m báá dɔò de kó kubotí, mii béi! ¹² Kòo kpààtì Dafiti dò: Dè wenni nkpaá diɛ nyíe nkè dè wenté n né duó nkàa wēte.

Kè Udii nkpaá Sedisadɛmmu kè dè yàa wenténè. ¹³ Kè Dafitii ò yu kè bèè wēnné kédì kényà mēnaà nkòo ò duó mēnaà nkòo yà kémuó, nè memme kuyuoku mōnni kè Udii kɔte kéwēnnénè behāāpòmbè bèè bàa okpààtì cīètè kéduó ò í nkò nho cīètè.

¹⁴ Kè dèe wenté kè Dafitii wāri dipátiri Soabu ké di duó nhUdii. ¹⁵ Kè di tú: Níinnè Udii fekpàrìnafe ìkè mudoò cēè dè kéwēte difōnkúò kóò yóu de ìkè òmáa kè dèe yie nkè di dootitabèè ò kòute kòo kú.

Udii Batisebaa dɔ̀u kumè

¹⁶ Soabu wèè paké diheì ke yé be dootitabè kperibè bo diì bòrì, kòo túóté Udii kénii nde ìkè. ¹⁷ Kè diheì kabɛɛ yènni kédo Soabu, kékuo Isidayɛɛribe mieke benitibè kékuonè Dafiti kó behāāpòmbè kékuo Udii Itiibe botí kou. ¹⁸ Kè Soabuu tɔ nkè bè bo nàké Dafiti dè wūðkémè mudoò mieke, ¹⁹ kénáké ò tɔ nwè ke dò: Kàa nàké okpààtì dè wūðkémè mudoò mieke ke dèè, ²⁰ ke sɔ nkòo mieke peike kòo tu dè yīme kè di tōnnè diheì, di í yé ke dò mbè bo na kémbo kuduotí ìnkè kētāūnāa? ²¹ We ndo kùo Abimɛðeki Yedubaadi bire Tebesi èi kou? Onitipòkù wèè do bonténì kupèrikù kuduotí ìnkè kè kùu donní kóò yàke kékuo, dè dōmmè kè di tōnnè kuduotí mēdiè? Kè nsà kòo kpààtì da béinnè me kóo botí á ò nàké ke dò: A kóo tōnti Udii Itiibe botí kou kumu múnke mudoò mieke.

²² Kè ditōnni kété kékò nkénáké Dafiti Soabu ò nàké tì timɔu. ²³ Kè dò bèè bàa diheì bè kpeñnìmu ke ti pēēté. Bèè yènni ke ti dinté dikpáa kè ti yetoo ke bè bèti ke tūðkenè diheì kó dibòrì borè. ²⁴ Dende detānnè yembè cōmmúmè kuduotí ìnkè ke ti tāūnì ke kùo behāāpòmbè mabè kè a kóo tōnti Udii Itiibe botí kou káké be mieke.

²⁵ Kòo kpààtì tēnné ditōnni ke dò: Wēte kényáúkūnnè Soabu kōnti ke dò, o yēmmè báá caàrè nè dèè dɔò de kpéi. Mudoò mieke benitibè í yóo paà mukūū, wèè yetoo kēpante de kó diheì.

²⁶ Batisebaa kèè diì mōnni o dɔ̀u kumè kékōmmú o kūū. ²⁷ Mukūū nkó yewe pēēté diì mōnni kè Dafitii tɔ nkè bèè ò yuní kòo ò puoke kòo peité denitidabire. Dè í nnarike ti Yiè nKuyie nnè Dafiti dòò dè kpéi.

12

Dafiti duónèmmè Batisebaa kè Kuyie nhò kpannè

¹ Kè ti Yiè nKuyie ntɔ nku pāānāàntì náàntò Natāā Dafiti borè, kè Natāā tuɔkoo kóò nàké ke dò: Benitibè bèè do bo bèdébè diheì marì, kòo mɔ̀u m̀ake o kperɛ kòò tɔ̀u tu ocīrì. ² Kè tikpàtì yiè mmàke iwūš péu. ³ Kòo cīrì m̀ake fepièfè fēmáa ò

dontémè ke fè piú kè fè wěnnè o bí ke bo, ke kótírí ke yo nhò yo mmùù dii, ke yě nhò yě mmèè niè, ke dɔu o borè ke dò nho bire. ⁴ Diiyè mari kè opòò né tuakení okpààti wenwe cǐtè kòo yóu ò bo pǐmmè o wũs mieke fɛmafè ke né kɔte kètútóte òcǐrì wenwe kó fɛpièfè fɛmáà kékuo kébénne opòò.

⁵ Kè dèe yonke Dafiti mediè okpààti wenwe dɔò dè kpéí nkòo náké Natāā ke dɔ: Nè Kuyie, wèè dɔò mɛmmɛ dɛ yiè ndò nkékúmu. ⁶ Nè ò í kuó mmèè kpéí nhocǐrì wenwe mesémmè, ò bo yietí ocǐrì fɛpièfè ò tútóte fè ipe ìnàà. ⁷ Kè Natāā né ò náké ke dɔ: Fǔ nwe dɛ kóo nìtì. Né nte ti Yiè nKuyie nyIsidayeribe tũ nkù tu mù: Kù tu kuù da pǐ ntikpàti kàa baké Isidayeribe kè kù da dɛténè Sauri. ⁸ Ke duó nkàa na Sauri nè o cǐtè kè kù tútóte o pobè ke da duó, ke duó nkàa baké Isidayeribe nè Sudaa kɔbɛ, kè dè í da sànnè kù na nda yíemu. ⁹ Ba nkpéí nné te kàa sènkèrì ku nùù, ke dɔò kù í dɔ dè, ke dɔò dè bo yiennèmè kè Amɔniibɛe kuó Udii, kè bè ò kuó kàa tútóte o pokù ke puoke? ¹⁰ Di mmònni mudoò í yóó fūtenè a cǐtè, a mɛ nkù sènkèrìmè ke tútóte Udii Itiibe botí kou pokù ke puoke. ¹¹ Kénté kékeè ti Yiè nKuyie ntu mù. Kù tu kù bo duó nkè mɛyɛi nda tuakení, mè yóó yènní a cǐtè mómmonnɛ nte. Kù bo tútóte a pobè a nuó mmieke kéduó nha tebii kè sii bè duónè kuyie ncuokè. ¹² A dɔò dè disàrì, kunku bo dè dɔò kuyie ncuokè kupiiti mieke Isidayeribe bɛmɔu ìkè.

¹³ Kè Dafiti dɔ: N cààrèmu. Kè Natāā dɔ: Ti Yiè nKuyie mmúnke da cǐmmu a í yóó kú. ¹⁴ Dɛ mieke náke a cààrèmu ti Yiè nKuyie, nè dɛ kpéí nha bire bè peiténè dè bàmbà ndè yóó kúmu.

¹⁵ Natāā ò náké mɛmmɛ kédeè kékò nho cǐtè.

Batisebaa bire kumè

Kè ti Yiè nKuyie mpoté Udii pokù Batisebaa peité dèè bire Dafiti kè dèe muòke kè dè ncǐtè mediè. ¹⁶ Kè Dafitii bántè ti Yiè nKuyie ndɛ kó debire kpéí nkéboú dinùù, ke ntũũnko kékonni kuyuoku kényiè nke duó ketenkè. ¹⁷ Kòo kó betɔmbè kótibè ò bántè ke dɔ wèè íté. Kòo yetɛ, ò keté ke í nyie nke bo bè wènnénè kédì. ¹⁸ Kè debire mmòke yewe yèyiekè nè dɛ muòkemè kékú. Kè Dafiti tɔmbè ñyǐèkù bè bo ti nhò nákémmè kénnaá mɛ mǎà ke wéú ke tú: Debire sòò kpaá ke fòumu kè tí nhò náánnè ò í nti kémmú, ti bo yĩmɛ ke dáátí kóò náké debire kumè ò yàà bo dɔò omǎà mɛyɛi. ¹⁹ Kè Dafitii yà bè náá nnáámmè bɛmǎà ke wéú kébanté tii tũakení ké bè beke ke dɔ: M bire kumǎà? Kè bè dɔ: Ɛɛ, dè kumu.

²⁰ Dɛ mònni kè Dafitii íté ketenkè kéwuó, kéánnè tũdààrí, kéceetɛ tiyààti, kɛta ti Yiè nKuyie ncǐtè kébántè Kuyie. Ò konni dii mònni o cǐtè kéduó nkè bèè ò waá mmudii kòo di. ²¹ Kòo kó betɔmbè ò beke ke dɔ: Okpààti a dɔari ba mbotí nku? A bire sòò kpaá fòu kàa boú dinùù kénkuò, kè dè né ku kàa íté ke yonnaà? ²² Kòò dɔ: M bire sòò kpaá fòu kè m boú dinùù kénkuònnè Kuyie nku ke tú kè dè naati kù n kuó mmesémmè kè dè báá kú. ²³ Dè né mɛ nkumèmu ke dèè n né bo mboú dinùù ba nkpéí? N yí kpaá bo na ké dè fòukùnnɛ, mii sàà bo dè sǎnkóo dè í wétiní m borè.

Bè peitémè Sodomɔ

²⁴ Kè Dafitii kɔte kébámmú o pokù Batisebaa o bore kũũ nkpéí, kóò duónè kòo peité denitidabire kòo dè yu ke dɔ Sodomɔ, kè ti Yiè nKuyie nni ndè dɔ, ²⁵ kɛtɔ nku pǎānǎantì náàntò Natāā kòo náké Dafiti Kuyie ndómè dɛ kó debire, ké dè yú ke dɔ Yedidia, dèè bɛnkú ke tú Kuyie ndó wè.

Dafiti pòntemè Adaba

(Wénté 1 Bekpààtibè tómmú 20:1-3)

²⁶ De mǎnni kɛ behǎǎpǎmbɛ kóo kótì Soabu do Adaba Amǎniibɛ èi diɛrì kɛfiɛte okpààtì kó dicɛkarì, ²⁷ kɛtɔ̀ nkɛ bɛɛ náké Dafiti kɛ dǎ: Soabu tu ò pǎntemu Adabaa kɛ fiɛte mɛniɛ mbo dii ɛikarì. ²⁸ Kàa túótɛ behǎǎpǎmbɛ kɛ di kǎtoo kɛpǎntɛ diɛi kàa di fiɛte ò í ndó wɛɛ di túótɛ o mǎmmuɔ nkɛ di ntɔ wɛɛ kó diyètìrì. ²⁹ Kɛ Dafitii túótɛ behǎǎpǎmbɛ sǎmbɛ kɛ bɛɛ kǎtɛ kédò diɛi kɛ di pǎntɛ kòo di tiekɛ, ³⁰ Kɛ bɛɛ túótɛ bɛ kóo kpààtì òké dii sǎpɛi, kɛ di cɛ́ékù tùàkɛ cìdòòbɛ bèkuò, kɛ di dàrì ditǎsààrì dii donku kpɛ́nni kɛ di òó nDafiti kɛéinɛ tinɛnti tɛtì péu. ³¹ Kɛ Dafitii pǐmmú benitibɛ kékǎnnɛ kɛ bɛ pǐ́nnɛ muhɛikɛntǎmmú, kɛ bɛ nsǔ́ tidabɛɛtì, kɛ céú yɛtǎrɛ. Kɛ kǎ́ idéi, kɛ piiku yɛdombie kɛ múnkɛ mɛ dǎò Amǎniibɛ ɛkɛ tɛyɛ. De kó difǎnkúò Dafiti nɛ o ǎǎpǎmbɛ kɛ bɛɛ kò nSedisadɛmmu.

13

Amunɔ́ dúónɛmɛ Tamaa

¹ Dafiti kóo dapàà nhAbusadɛmmu do mǎkɛ o tǎ́ mǎu nwe, oposáàtì mɛsàà, kòo yètìrì tu Tamaa. Dafiti kóo dapàà ntǎu mǎu bè tu wɛ Amunɔ́. Kòo dǎkɛ dɛ kóo sapàà mmediɛ. ² Kɛ mɛnkɛɛ ò dǎkɛ kɛ dɛɛ tontɛ kóò dǎò mumǎmmú. Ò í nyà ò bo yǐmɛ kóò nintɛ kɛ yɛ ò mu ndo í yǐtɛmɛ onitidǎu. ³ Kɛ Amunɔ́ nɛ mǎkɛ o népo mǎu Dafiti kóo kótì Simɛa birɛ, kòo yètìrì tu Yonnadabu kòò cii mediɛ, ⁴ kɛbekɛ Amunɔ́ kɛ dǎ: Ba nkpéi nte fǎ́ nhokpààtì birɛ kàa ìikɛ ɔ́ nsǎu yekǔnwerɛ yemǎu? A bá n náké mùu tɛà? Kɛ Amunɔ́ dǎ: N tebite Abusadɛmmu tǎ́ Tamaa nwe n dǎmɛ. ⁵ Kɛ Yonnadabuu ò náké kɛ dǎ: Dǎò kéndò nha mǎ nkénduɔ́ a dǎu ìnkɛ kàa ciccɛ kǎtení kɛ bo da siéké á ò náké kɛ dǎ: Duó nkɛ n tǎ́ Tamaa kǎtení kɛ n yɛntɛ. Wɛɛ kǎtení kɛmbéri die m borɛ, kòò dɛɛ wɛɛ tǎní o mǎmmuɔ nkɛ n duó nkɛ n di.

⁶ Kɛ Amunɔ́ dǎò kéndò nhò mǎ, kòo ciccɛ kǎtení kɛ bo ò siéké, kòo ò náké kɛ dǎ: Duó nkɛ n tǎ́ Tamaa kǎtení kɛ n kake yekàtìndà yɛdɛɛ kɛ n duó nkɛ n cááké.

⁷ Kɛ Dafitii tǎ nkɛ bɛɛ náké Tamaa kɛ dǎ: Kǎtɛ kɛbénnɛ a tǎ́ Amunɔ́ kòo di.

⁸ Kɛ Tamaa kǎtɛ kɛnsǎ nhò duó o dǎu ìnkɛ, kòo ǎntɛ ticooti kénkaati kɛ Amunɔ́ wúó. ⁹ Kòo yɛ túótɛ kɛ́innɛ Amunɔ́ ìikɛ, kòo yetɛ kɛ dǎ bɛɛ denne benitibɛ bɛmǎu, kɛ bɛɛ yie nkéyɛ. ¹⁰ De mǎnni kòo náké Tamaa kɛ dǎ: Tǎní dɛ kó yekàtìndà n dǎu borɛ, fǎ́ yóó yɛ nni nduó nha mǎmmuɔ nkɛ n cááké. Kɛ Tamaa yɛ túótɛ kékǎtenko ò duó dɛ. ¹¹ Ò yɛ nhò yǎutoo dii mǎnni kòò bo cááké, kòo ò pǐ nke dǎ: Kǎtení n tǎ́ kɛ tí duó. ¹² Kɛ Tamaa yetɛ kékúónko kɛ dǎ: Bá m pǐnnɛ muwɛ́rímu Isidayɛɛribɛ í dǎari mɛmmɛ, bá n dǎòndɛ isǎkɛ inyi botí. ¹³ M bo cuónnɛ kɛ dɛ kó ifɛi, fǎ́ nha mǎmmuɔ mbɛ yóó da wéntɛ onitiyɛiwe nwe Isidayɛɛribɛ cuokɛ. Bɛinnɛ okpààtì ò í yóó yetɛ a bo m puokɛmɛ.

¹⁴ Amunɔ́ í nyie nkɛ bo kɛntɛ, kóò pǐ́nnɛ muwɛ́rímu kédúónɛ. ¹⁵ De kó difǎnkúò ò tɛnkɛ í ndó kóò yà fɛnǎnfɛ kóò sɛnkɛrì kɛ dɛɛ pɛ́ɛtɛ ò do ò dǎ mɛɛ botí kòo ò bèti kɛ dǎ: Yɛ! ¹⁶ Kòo yetɛ kɛ dǎ: Kàa m bèti dɛ kó mɛyɛi mbo ndɛu kɛpɛ́ɛtɛ mɛketimɛ a n dǎò mɛ.

Amunɔ́ mɛ nyí nkɛntɛ, ¹⁷ kɛpéi nhò kóo tǎnti kɛ dǎ: Denne we nsapàà nkékpetínnɛ dicǎu kɛpáá. ¹⁸ Kòo tǎnti ò dɛnnɛ kékpetínnɛ kɛpáá.

Tamaa do dáátì disapunyaàbòrì sààrì ndi, dɛ mǎnni kó bekpààtisapàmbɛ mu ndo ɔ́ í nyɛ onitidǎu kéndáátì yɛ. ¹⁹ Kòo pǔ nhomáà mutápeí nkékɛrì o yaàbòrì kɛmpì o ìikɛ kɛ kɛrì kɛ kǎnti. ²⁰ Kòo tǎ́ Abusadɛmmu ò beke kɛ dǎ: Amunɔ́ da dúónɛmǎ? Cǐéké a tǎ́ nwe a bá ndake dɛ kpeti.

Kɛ túótɛ dɛ kó diyie kɛ Tamaa mbo o tǎ́ Abusadɛmmu cǐɛtɛ, bá òmǎu í ndake o kpeti. ²¹ Kòo kpààtì Dafitii kɛɛ dɛɛ dǎò kɛ dɛɛ ò yonkɛ mediɛ nhò mɛ nyí mbéi

ntimati, ke yé Amunoo do tùmè Mpo nwe kòo ò dó mediè. ²² Kè Abusadammu mièke mpéi Amunoo ò càke mèè kpéi nho tãũ, bá ò ténke í nhò náánnè.

Abusadammu dúmmè kè bèe ku Amunoo

²³ Kè dè mmàke yebie nyèdéè kè bè nkéi Abusadammu pe citi Baa-Aso Efadaimmu tenké mànkù, kòo yú okpààti dapàmbè bémou mudii, ²⁴ kékote okpààti cīètè kóò nàké ke dò: N cice n da báámmu, n yikú m peciti kéi mmu, ke dó fí nnè a tũmbè di kateni de kó dibanni. ²⁵ Kòo kpààti dò: M bire kè ti kòte timou ditou yàa bo da cēēke, ti báa na kékote timou.

Kè Abusadammu nyetiróo, kòo kpààti yete kèbeke Kuyie nkó mesàa mmàa o ñnkè bá wenwe í nkàte o mómmu. ²⁶ Kè Abusadammu dò: Kàa í kòri a mómmu nyóu kè í tebite Amunoo n neinè, kòo kpààti dò: Ò da neinè ba nkpeí?

²⁷ Kè Abusadammu baa nyetiróo kòo kpààti mbo kényou kòo kó bedapàmbèe ò neinè kékote.

²⁸ Kè Abusadammu náké o kò betũmbè ke dò: Dí ñwéi kè Amunoo muó ndii mōnni menaà nkòo ìkè kòore, kè m péi nke yí poténè we, di ò kùo ke bá nyīkù, mii me nyē. Di kām̀bù̀d̀ti bá nduò, dṑnè dinitidaa.

²⁹ Kòo tũmbèe dṑ ò bè nàké ti kékua Amunoo, kòo kpààti dapàmbè sōmbèe cīètè bá wè kòo deke o sātè kécoké.

³⁰ Kè bè nkpaá ke mu nyí tũ̀koo kè Dafiti ti kèè kè bè tu: Abusadammu kùo okpààti dapàmbè bémou bá òmòu í kpaá bá omáa. ³¹ Kòo kpààti yèmmèe caàrè kòo kētè o yaàbòri, kédoroo ketenkè, kòo kó betũmbè múnke kéri be kpeye kè nhò murí. ³² Kè Dafiti kóo kóti bire Yonnadabuu béi nke dò: Okpààti a yèmmè bá ndò nha kó bedapàmbè ku bémou, Amunoo maa ndi bè kũmè, nè ò càke dii yiè ndi Tamaa de kó meyèmmè tamè Abusadammu. ³³ Tũ mbá ntoti a yèmmè ke tú a kó bedapàmbè bémou ndi bè kũmè, Amunoo maa ndi bè kũmè. ³⁴ Kè Abusadammuu coké.

Odapàa nwèè paké diheì kòo yà ditĩnni mari cootinimè Odonnaimmu tãri pēri, kékote kénáké okpààti ke dò: N yà benitibè mabè mbe kè bè cootini Odonnaimmu tãri pēri.

³⁵ Kè Yonnadabuu náké okpààti ke dò: A bí ì kèriní. N da nàké tinti.

³⁶ Yonnadabu kpaá me nnáa nkòo kpààti dapàmbèe tuakení, kētiitē yedabùò, okpààti nè o tũmbè kè bè múnke tiitē yedabùò.

³⁷⁻³⁸ Kè Abusadammu yie coké kékote Tamai Ammiudi Kesuu kpààti cie kè nke mbo ke dò yebie nyètäati, de kó yemòrè kè Dafiti kuò nho bire Amunoo kũũ.

³⁹ Kè bèe ò bāntè Amunoo kũũ nkpeí mbá o mièke ténke í mpéi Abusadammu.

14

Abusadammu wētenimè Sedisadammu

¹ Kè Seduyaa bire Soabuu banté Dafiti yèmmè bomè Abusadammu bíékè, ² kētš nkè bèe yúni onitipòkù mōu Tekoa èi, kòo ciì mediè, kòo ò nàké ke dò: Dòò kè dè ñdò nha tō tiyṑt̀ti, a báa yòore amáa tũ̀dàarí, dṑ kéndò nha tō tiyṑt̀ti kè dè mōnte, ³ kékote kénya okpààti kóò nàké n yóo me nda náké ti.

Memme kè Soabuu ò nàké ò dò nke bíí náké ti. ⁴ Kòo nitipòkùu kote kénya okpààti kénínkú kēsīnnè o ìkè, kóò nàké ke dò: N dó a n teennèmu. ⁵ Kòo kpààti ò beke ke dò: A dó ba? Kòo dò: Okpààti n tú okúpokù nwe, n dōu weè ku, ⁶ ke sš m m̀ake ibi ìdèi, kè ì né kpa nkupaku bá òmòu í dè bo ke bo ì pàte, kè dè maa kùo dēterè. ⁷ Kè n dōu naàm̀ǹk̀k̀u k̀be né ité ke bo ò kùo, ke tú m bè duó nhonitikò̀t̀i, kè bèe ò kùo kēpeite ò kũmè o nantè. Bè dó kékũmu osənwe n kpaá wúo nwe kè n dōu kó kufukuu kpánnè.

⁸ Kòo kpààtì dò: Kò nha cīètè, n yóó yàmu a kpeti. ⁹ Kòo nitipòkù dò: Okpààtì, kè tìmatì tùàkení, de kó tináàntì ìnkè, mí nnè n cīètè kòbe ti bo ti tɔ, ti í yó ntú a kpeti yoo a kpààtiyuu kpeti. ¹⁰ Kòo kpààtì dò: Kòò mǎu da kpannè, a wè nni ntóní ò ténke báá dè yìè nè ò bo mbomè. ¹¹ Kòo nitipòkù yíé kébéi nke dò: Okpààtì, b́éi nkéyú Kuyie nha báá nkù yètìrì, wèè d́ ḱpéite kòò báá ku m biré sɔnne. Kòo kpààtì dò: Kuyie mbomu kè n yú ku yètìrì kè b́éi nke tú a biré kó kuyùrikù makù í doti ketenkè bá kùmáà.

¹² Kòo nitipòkù dò: Okpààtì yóu kè n yíé ke da béinnè tìmatì. Kòo dò: B́éi. ¹³ Kòo nitipòkù dò: A d̀ò dè í yóó d̀ò Kuyie nkòbe mesàà, kéndònnè a bo ke náámmè, nè a náàntì miéke a benke ke d̀ò nha cààrèmu, a í yóumè kè bè bèti wè bo wètení. ¹⁴ Timəu ti yóó kúmu. Ti d̀onnè məkùò mmè, kè məkùò ncòú nkouté í bo, m̀è botí nku Kuyie nyí yóó f̀òuk̀nnè wèè ku. Okpààtì, Kuyie nné í d́ò bè bèti we bo yeinkoomè. ¹⁵ Benitibè beè donnè n k̀mb̀òtì deè te kè n k̀tení ke da yà, ke tú kè dè bo yie n yìè nhokpààtì á d̀ò mí nha kóo t̀ntì sámp̀òu n da beke tì. ¹⁶ Okpààtì n yému ke d̀ò nha yó n deeténè wèè d́ ke ti ku mí nnè m biré kè ti kperèe deè diheí Kuyie nduó ndì ku kó benitibè di miéke. ¹⁷ Nè n yèmmè miéke n do yému ke d̀ò nf́ nhokpààtì a bo nárík̀nnè n yèmmè, ke yé a í cáánnèmmè Kuyie ntōnní! A yému mesàà nnè meyei. Ti Yìè nKuyie nha tũ nkù nda bonè.

¹⁸ Kòo kpààtì náké onitipòkù ke d̀ò: N yóó da beke tìmatì nti, kè m me nti nda beke a bá n sɔnne. Kòo nitipòkù dò: Okpààtì b́éi. ¹⁹ Kòo kpààtì ò beke ke d̀ò: Soabu nòutè í k̀ké de miékaà? Kòo nitipòkù dò: Okpààtì a bomu! Weti weti nwe a béímmè, a kóo t̀ntì Soabu wèè n náké n d̀ò nkénáké tì timəu. ²⁰ Ò me d̀ò ke bo pente tináàntì nti mètēmè, kè n yìè mme ncìi ke d̀onnè ti Yìè nKuyie ntōnní ke yé deməu dèè d̀òrì ketenkè ìnkè.

²¹ Kòo kpààtì k̀te kénáké Soabu ke d̀ò: N yiemmu ke bo d̀ò a m beke tì, k̀te ḱyúni odapàà nhAbusadəmmu kè di konní.

²² Kè Soabuu nínkú okpààtì ìkè késínnó ketenkè kóò d̀ounnè mutōmmú ke d̀ò: Okpààtì n yému ke d̀ò m pètè a kó mesàà, a mè nyiemmmè ke d̀ò mí nha kóo t̀ntì n da beke tì.

²³ Kè Soabuu íté ḱpí nkuce ḱk̀te Kesuu ḱtóní Abusadəmmu, kè bèe konní Sedisadəmmu. ²⁴ Kòo kpààtì b́éi nke d̀ò: Wèe kò nho cīètè n yí d́ kóò yà.

Memme kè Abusadəmmu kò mbá ò í yà okpààtì.

Dafiti nè Abusadəmmu bè wète ke taummè

²⁵ Isidayeri miéke òm̀ò do í bo wèè wenni ke d̀onnè Abusadəmmu, kétúóté o naàcèi kédekenè o yuu demarè do í bo a bo yí dèè yeté. Deè do te kè bè nhò sántí. ²⁶ Bá dìi benni kó mukũ nkòò níi ḱí o yùtì, ke yé tì ã ćékemè mediè nkòò níi tì ḱí ḱc̀nnè okpààtì kó t̀biètè kè tì mbo cidóò bèdébè. ²⁷ Abusadəmmu do m̀ke initidabí itāāti ndi denitipobiré demáà, kè de yètìrì tú Tamaa kè dè wenni mediè.

²⁸ Kè Abusadəmmu mbo Sedisadəmmu ke d̀ò yebie nyèdèè bá ò í k̀te okpààtì cīètè. ²⁹ Dyiè mari kòo yú Soabu ke bo ò t̀ nhokpààtì borè kè Soabuu yete ke í nk̀tení. Kòò yíé ḱt̀nko otəu kè Soabu baa yete, ò í nk̀tení. ³⁰ De m̀nni kè Abusadəmmu náké o kó betōmbè ke d̀ò: Kupaku kùu me mbo n k̀ku borè dí kù cóu. Kòò kó betōmbè d̀ò ò bè náké tì. ³¹ Kè Soabuu k̀te dende bàmbà nhAbusadəmmu borè kóò beke ke d̀ò: Dè yíme kàa kó betōmbè cóu m paku? ³² Kè Abusadəmmu d̀ò: N da yumu kàa yete, n do d́ ke da t̀ nhokpààtì borè nde kàa ò beke ke tú, n yé mba nte kè n yìténí Kesuu? Kè n do nkpaaní dè na

ntõũ. Di mmònni n dó kékotemu okpààti borè, kè n cààrèmu kòò bo n kuò wè n kuò.

³³ Kè Soabuu kòte kénáké okpààti Abusadømmu ò nàké ti timòu. Kòò kpààti dúò nkè bèè ò yùní kòò cokéní kénínkóo o ìkè kòò ò kóúnnè.

15

Abusadømmu dómè kécouté tikpàti

¹ Kè Abusadømmuu waá ntekpàrìnaasāntè nè benitibè sipísìnùmmù kè bè nni o ìkè ke cokù. ² Kè níí pike cute dikũnweñni sèi kénkari kuce nùù kùù kòrìnè diheì kó dibòrì, kòò mòu màke tìmatì ke kòri ke bo beé nhokpààti, Abusadømmuu ò yu kèbeké ò yènní dè, kòò í: Okpààti dapàa m bonní Isidayeribe botí mièke nke. ³ Abusadømmu dò: Dè wenni, fǝǝ naati òmòu me nyí yóó da keèné a teti okpààti borè.

⁴ Kòò dèè memme ò dò: Kè mĩ né do ntú obeénti di nhèi, bèè kòríní tibeénti n na mbè bekùnè weti weti nwe.

⁵ Kè de yiè nkàtení ke bo nínkú o ìkè wèè ò ínní kóò kóúnnè.

⁶ Memme Abusadømmu do dǝrimè bèè kó dimàa kòríní tibeénti okpààti borè, ke yũ nyIsidayeribe bemòu yèmmè o bíékè.

⁷ Yèbie nyènaà kó difǝnkúò kè Abusadømmuu náké okpààti ke dò okpààti m pǝ kuce kè n kòte Ebunǝ kédǝò ti Yiè nKuyie nkó ikuó, n do kù dǝúnnè dinùù ndi ⁸ n do bo dii mǝnni Kesuu Sidii tempǝ mmieke kédǝúnnè Kuyie nku dinùù ke dò kè kù yie nke n kpǝnnéní Sedisadømmu m bo kù fié iwũ Ebunǝ. ⁹ Kòò kpààti dò: Kòte kè dè nnaati.

Memme kè Abusadømmuu kòte Ebunǝ. ¹⁰ Ò ke mbo kètǝ nho kó benitibè disòrì Isidayeribe bemòu borè kè bèè bè nàké ke dò: Kè di kèè dii mǝnni ditǝteheù kuómmè, dimòu di pǝkè ke dò: Abusadømmu naá nhokpààti Ebunǝ.

¹¹ Benitibè sikǝupísidé (2000) bèè do ò neínè Sedisadømmu kékòte Ebunǝ bè me ndo í yé ke dò nhò dó kédǝò tìmatì.

¹² Bè feu dii mǝnni Kuyie nyiwũ, kè Abusadømmuu tǝ nkè bèè yúni Aitofǝedi wèè do ò nduò nyitié nDafiti, kòò bo Kido o èi mièke. Kè Abusadømmu kó benitibè mmó nke sũũnko, kòò bo bǝmmè okpààti kó meyèmmè mmó nke déúkú o mièke.

Dafiti yèmmè Sedisadømmu

¹³ De mǝnni kè bèè náké Dafiti ke dò: Isidayeribe bemòu tũnne Abusadømmu nwe. ¹⁴ Kè Dafiti pǝnke náké o kó betũmbè bèè ò bonè Sedisadømmu ke dò: Tí cokénè, Abusadømmu yàa bo ti kuò, tí cǝrike kòò yàa bo ti sǝnké kè meyei mpeitè diheì kòò kuò kubotí kumòu. ¹⁵ Kòò tũmbèè ò tǝnné ke dò: Kàa tǝǝtè ti ti bo a fǝnkúò ndi.

¹⁶ De mǝnni okpààti nè o kǝbe kè bèè íté tekpààticǝtè nè sinaàcèi, kòò yóu o pocǝ ntepiítè mǝa kè yè mbaa o cǝtè.

¹⁷ Okpààti nè o kǝbe bè yènní dii mǝnni diheì kécómmú tǝcǝtè sǝnte také, ¹⁸ kòò kó betũmbè mǝpǝnkù. Kǝdǝtiibe nè Pedǝsiibe kè bè mǝpǝnkù nè Itaii nè Kati kó behǝǝpǝmbè sikǝusikuò (600) bèè do tũnne Dafiti kè bèè dǝóté kǝmpǝnkù o ìkè. ¹⁹ Kòò náké Itaii Kati èi kó behǝǝpǝmbè kóo kótì ke dò: Dè yĩme kàa dó kè nti neínè? Wǝte diheì kǝmbonè okpààti pǝnwè, a tú opòò nwe ke kòtení ke ompu diè. ²⁰ A tũòkení ti cǝ dè í mǝnte pǝnke báa ti neínè, m me nkèté ke í yé n kòri kè. Neínè a kǝbe kè dí wǝte diheì kè Kuyie nní ndi bonè ké di dǝò mǝsàa.

²¹ Kè Itaii ò tɛ̀nné kɛ dɔ̀: Okpààti, ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, a yó mborè n yó nde mbo, kè mukũũ mmu tí kú, kè mufòmmu mmu tí nfòu. ²² Kè Dafiti dɔ̀: Dè wenni niité, kòo niité nè behããpòmbè nè be cɛ́ĩ kɔ̀be nè be bí. ²³ Kè benìtìbè bɛmɔuu tiité yɛdabùò nkɛmpɛnkũ Dafiti ìikè. O mómumuò nkòo sɛnté kukó nSetinɔ̀, kòo kɔ̀be nhò tũ nkè bè kèrí kuce kùu òirínè dikpáa. ²⁴ Kè ikuò nùtì Sadaki dè bo nè Defiibe bèè tɔ Kuyie ntaummè tɔu, kè bèè dì dɔú nyikuò nùtì Abiataa borè kɛmbaanè benìtìbè bo yèmè diheì bɛmɔu. ²⁵ Kè bèè pɛ̀tɛ kɛdeè, kòo kpààtìi náké Sadaki kɛ dɔ̀: Kpɛnné Kuyie ntaummè tɔu diheì, kè Kuyie nni ndónè mɛsàa nkũ yóó duómumu kè n wɛtɛní kɛyà ku cɛ̀tɛ nè ku taummè tɔu. ²⁶ Kè kù mɛ ndó kɛ m mɔntɛ ku kó mɛsàa nkũu dɔ̀ò kù dómè.

²⁷ Kòò yíé náké ikuó niùti Sádàki ké dò: Wête dihei nè a biré Ayimasi nè Abiataa nè o biré Yonnatãà kè dè nnaati. ²⁸ Mí n yó mbo kukó nSuditêê pèémme mme ké yàa keèné di kpeti dòmmè.

²⁹ Mèrìmé Sədəki nè Abiataa kè bèè kpěnné Kuyie ntaummè tau Sedisadəmmu ké nké mbo.

Dafiti tãmmè Usaii kòò bo paaté Abusadɔmmu

³⁰ Kè Dafiti ndeèti Odifiè tārì kè kònti, kè dáátí o yuu kuyààkù, kè kéri menacèbii, bèè ò neínè kè bè múnke dáátí be yò tiyààti kè kònti. ³¹ Kè bèe náké Dafiti Aitofeedi kàkémè bèè dó kòò bọ mbe mièke, kè wēnné Abusadammu. Kè Dafitii kuónko kè dà: Ti Yiè nKuyie, n da báámmu! Yóu kè Aitofeedi kó itié nnaá nyisíntékpèyi. ³² Dafiti tùòke dìi mǎnni ditāri yómmè, bè bàá ndè Kuyie, káyàní Usaii Adikēē èi kou wèè do ã nhò duò nyitié nkòò kèríní o ìikè, kòo yaàbòrì kèrì kè mutáá ndáátí o yuu. ³³ Kè Dafitii ò nàké kè dà: A bá n tūnne a yó ntú ditau ndi n kpéí. ³⁴ Wēte diheì kénáké Abusadammu kè dà: Okpààti n dó kēmpí nha tōmmú mmu, n do ã mpí nha cice kōmu mmu. De mǎnni a bo na ké n teenné kédítinné Aitofeedi tié. ³⁵ Kàa ntókénè ikuó niùbè Sadaki nè Abiataa, bè kè mbo, kàa kèè tìi kó dimàà okpààti cīètè a bè nàké. ³⁶ Sadaki bire Ayimasi nè Abiataa bire Yonataā bè kè mbo, a yó mbe ntūðnni kè bè n nàá nha yò tìi kó dimàà.

³⁷ Usaii wèè do ã nduò nDafiti itié nkòo ntùàkoo Sedisadεmmu ke mànnè Abusadεmmu tùàkoomè.

16

Dafiti dòòmè mesàà nSibaa

¹ Dafiti pēētē dīl mōnnī ditārī yóm̄mē sām̄pó kē Mefiboseti kóo tǎntī Sibaa tuakoo kē kpaake sām̄marímúbē bēdébē kē bē tō pēēbē sikousidé (200), fīnyī kó yēbē kperē siyūu ntekǎūtē (100) yesūūyē tekǎūtē (100) nē menaà nkudoukū kumáà. ² Kòo kpààti Dafitii ò beke kē dō: A dó kē dē dōònē ba? Kē Sibaa ò tēhné kē dō: Okpààti a cīētē kōbē bo ndekū sām̄marímúbē, kàa āāpòmbē cāáké pēēbē nē yetebe, bēē ce ndikpàà miēke kē òu kē bēē yā menaà.

³ Kòò kpààtì dọ̀: Mefiboseti a yìè nSauri yaàbirẹ̀ borẹ̀? Kẹ̀ Sibaa dọ̀: Ò kpáá Sedisademu nwe kòò yèmmè dọ̀ ndi mmànnì Isidayeribẹ̀ bo ò dúo nho yààkù kpàtì. ⁴ Kòò kpààtì dọ̀: M bo da dúo m Mefiboseti kperẹ̀ demou kẹ̀ Sibaa nínkóo okpààtì ìkẹ̀ kẹ̀ dọ̀: Okpààtì fí nnè mutǝmmú a nsókẹ̀ kẹ̀ nni nkuò mmesémmè.

Simεii nααSιrιmε Dafiti

⁵ Dafiti tùàkè diì mònnì Baudimmu èì kè Sauri naàmùnkù kou mǎu Keda biré, kòo yètìrì tu Simèii, kòo yènní kémбуd nDafiti kusĩnkù. ⁶ Koò bǝmmu yetǎrè koò uuti mutǎǎ, bá nè Dafiti kò betũmbè nè behǎǎpòmbè do me nhò murímè.

⁷ Kòò nhò sǎǎ nke pĩèkù ke tú: Fũte, fũte desĩnnè fĩ nhonitikòùti! ⁸ Tì Yìè nKuyie

nda kpetínné a kùò mɛ̀è kpéí nke Sauri cīètè a yùúkúmu Sauri kpàtì dɛ̀è te kè ti Yiè nKuyie nti duó nha birɛ Abusadɔmmu, kàa ta mɛháárìmè mièkɛ a tú onitikùtì nwe.

⁹ Kè Seduyaa birɛ Abikaii náké okpàtì kɛ dò: Demɔ́círè diɛ mbá ntũũ nke da sáá, yóu kè n kɔtɛ kɛ dè fèúté. ¹⁰ Kòo kpàtì Dafiti dò: Di báá ti ta fí nnè a kóo kótì Soabu kòò n sáá ti Yiè nKuyie nkuù yɛ nhò nni nsáá nhòmòu báá na kóò bàá. ¹¹ Kè Dafitii náké o tũmbè nè Abikaii kɛ dò: Mí m birɛ mómmɔnnɛ m peité dè dó kɛ n kuò, kè Bensamɛ botí kou wɛ̀è né bo n yóuà? Yóunè we kòo nni nsáá, ti Yiè nKuyie nkuù yɛ nhò nni nsáá. ¹² Kè dè yèmmɛ ti Yiè nKuyie mbo wénté n sémmè kéduó nkè mɛyɛi nhò n dónè mɛ̀è naá mɛ̀sàà.

¹³ Dafiti nè o kɔbɛ kè bè nsáké bɛ cɛ kè Simɛii bè dirínè ditāri pɛri kɛ bè bɔmmù kusĩnkù kɛ tú bè bo yà, kɛ bè bɔmmù yetārè kɛ bè uuti mutáá. ¹⁴ Dafiti nè o kɔbɛ kè bè ntuakoo kukó nSuditɛ pɛ́emmè, kɛ òu mmucèmmu kékaroo kénhompu deborè.

Usaii kòtemè Abusadɔmmu borè

¹⁵ Dɛ mɔnni Abusadɔmmu nè Isidayɛɛribɛ kè bè kò nSedisadɛmmu kè Aitofɛɛdi mbè nɛínè. ¹⁶ Usaii Adikiti èi kou wèè do ã nduò nDafiti itié nhò tùðkoo dii mɔnni Abusadɔmmu borè kɛ dò: Okpàtì ríbo sáá!

¹⁷ Kè Abusadɔmmu ò beke kɛ dò: Nè a népo Dafiti di népoti dèèmu dɛndaà? Dè dòmmɛ kàa í nɛínè a népo. ¹⁸ Kè Usaii ò tɛ́nné kɛ dò: Ti Yiè nKuyie nnè Isidayɛɛribɛ bɛmòu tãáté wè n we ndó n yó nwe mbonè. ¹⁹ Kàa wè̀tɛ kɛ tú n népo birɛ, n yí sɔ́nté kɛ tũ mbá wè, n do pĩ mmèè botí a cice tɔmmú n yó mɛ mpĩ nha kɔmu.

Abusadɔmmu duónè mè Dafiti pocíɛ

²⁰ Kè Abusadɔmmu náké Aitofɛɛdi kɛ dò: Nákénnè kɛyà ti dò nkédòòmè.

²¹ Kè Aitofɛɛdi pánkɛ ò tɛ́nné kɛ dò: Kɔtɛ kéduónè a cice pocíɛ nhò yóu yè kè yè bàa tekpàtìcīètè. Isidayɛɛribɛ yóó ti kèèmu kébanté a cice da yī̀kɛmè kàa kɔbɛ kòntii yaúke.

²² Kè bè cónné kutouku tiyààtì kòku Abusadɔmmu kpàtìcīètè kudànkù, kòo ta kéndounè o cice pocíɛ nyIsidayɛɛribɛ bɛmòu ì̀kè.

²³ Dɛ kó dimɔnni Aitofɛɛdi do ã nkòò béi ntì bè tì yienkomu kéndò nKuyie nkuù tì béi, Dafiti nè Abusadɔmmu bè do tì yìèmmu bɛmòu.

17

Abusadɔmmu yiemè itié nyɛyi

¹ Kè Aitofɛɛdii náké Abusadɔmmu kɛ dò: M pã kucɛ kè n tãáté benitibè tekòupípiítè nè sikòupísidé (12000), kè tí kɔtɛ Dafiti wammù kɛ nyènkè. ² Ti yóó ò nintemu ò bo òu dii mɔnni kòo wérímúu deè, kè tí bè cùtɛ bè kó dimàà ò nɛínè kè bè cóké kè tí ò kùò omáà. ³ N yóó mɛ nyĩ kɛ́tɛnnéní Isidayɛɛribɛ bɛmòu a borè. Kàa nintɛ a do waà nwè kɛ deè, benitibè bɛmòu yóó wètení a borè ndɛ kɛpété mɛom̃pùmè.

⁴ Abusadɔmmu nè Isidayɛɛribɛ kó bekótibè bɛmòu kè bè pɛnsìrì dɛ kó tináantì. ⁵ Nè mɛmmɛ kè Abusadɔmmu duó nkè bè yúní Usaii Adikiti èi kou kòò múnkɛ ò beke kɛ bo yà wenwe kó mɛyèmmè dòmmè.

⁶ Kòo tuakoo kè Abusadɔmmu ò náké Aitofɛɛdi ò náké tì timòu kédeè kóò beke kɛ dò: Ti dò nkédòò ò béi ntàa kè tí yóu? Ti náké fí nkó mɛyèmmè dòmmè.

⁷ Kɛ Usaii náké Abusadɔmmu ke dɔ: Aitofɛɛdi mɛ nduɔ nyii tié nyié nyi í tú isààyi. ⁸ A yɛmu a cice nè o nìtìbè bè dɔmmè, bè tu bekpàrinuɔmbɛ mɛ be kpeti yóumu, ke dɔ ndiciriciri dii birɛ feti dikpàà. Ketíke a cice wèè yɛ dikpànni dɔmmè, ò í yóó yie nkéwɛnnénè benitìbè keyènkè kéduó. ⁹ Kè dɛ yèmmè nè mie nhò sàri kutādènkù makù nku yoo kupíkù tekù, kè bè keté ti kɔbe mukòù benitìbè yóó tì kèemu ke dɔ: Abusadɔmmu kɔbe yĩ́kɛ. ¹⁰ Dɛ mɔnni bá bèè mɔke yekɔmbò yeciricirè kɔmɛ be kònti yóó yārikemu, ke yé Isidayɛɛribɛ beməu yéməmu ke dɔ nha cice tú okparinuanti kòo kó behāāpòmbè tu yekɔmbò yembè. ¹¹ Ntɛ n yóó da náké tì: Túóté Isidayɛɛribɛ tenké keməu mieke behāāpòmbè kè bè nsū ke mannè dāmɛɛri nùù kó mubirimú, kàa bè neiné a mómumu nkè dí kɔte ke bè kpannè. ¹² Tì yóó nintemu Dafiti bá kòò dɔ wèè sàri kè tí ò dɔ timaanti ññ domè ketenkè, wenwe nè o kɔbe bá òmòù báá cooté. ¹³ Kòò sàri diheì mari mieke behāāpòmbè bo waá nyiwɛi kè tì di dète kɛtanné kukó mmieke bá ti báá súú nditāri mari.

¹⁴ Abusadɔmmu nè Isidayɛɛribɛ kè bèè pɛnsiri Usaii kó itié nke béi nke dɔ: Usaii kó itié nwenninè Aitofɛɛdi kpeyi.

Aitofɛɛdi kó itié nyii dɔ tú isààyi kè tì Yiè nKuyie nkuu ndó ì báá di, kè dɛ bo yie nkè kuu tanné Abusadɔmmu mɛyɛi mmieke.

Dafiti sɛntémè Suditɛɛ

¹⁵ Kè Usaii yí memme kénáké ikuɔ nùtì Sadaki nè Abiataa Aitofɛɛdi duɔ nyii tié Abusadɔmmu nè Isidayɛɛribɛ kó bekótìbè, kè wenwe né yɛ mmù. ¹⁶ Ò dèè memme ké bè nàké ke dɔ: Kɔtenè mɛcāā nkénáké Dafiti kòò báá duɔ Suditɛɛ kó kubiriku borè, wèè yetoo ké kù sɛnté bè yàà bo bè kùu wenwe nè o kɔbe.

¹⁷ Abiataa birɛ Yonataā nè Sadaki birɛ Ayimasi kè bè bo Ā-Dokedi kè bèè tɔnko onitipòkù mòu kòò bo bè nàké, kè bèè kɔte ke tì nàké Dafiti. Bè dɔ í dɔ nkéta diheì bè yàà bo bè yà. ¹⁸ Nè memme kòo dapàa mmòu bè yà kékɔte kénáké Abusadɔmmu, kè bèè coké mɛcāā nkéta onitì mòu cɛtè Baudimmu èi, kè tɛbinte matè bo dɛ yiè ncɛtè kè bèè ta te mieke kəsəri. ¹⁹ Kè tɛcɛtè kóo nitipòkùu túóté diyaakònni kɛpitè dɛinkè kéyenné tidiiti bá bè í mbanté ke dɔ mbenitìbè bo dɛ mieke. ²⁰ Kè Abusadɔmmu tɔrɛ tuakoo dɛ kóo nitipòkù cɛtè kóò beke ke dɔ: Yé Ayimasi nè Yonataā bè borè? Kòo nitipòkù dɔ: Bè pɛtè ke ta menie.

Kè bèè bè wammú kémónté kékò nSedisadɛmmu. ²¹ Bè ité dii mɔnni, Ayimasi nè Yonataā kè bèè yènni tɛbinte mieke, kékɔte kénáké okpàati Dafiti Aitofɛɛdi náké tì benitìbè, kédeè kòò nàké ke dɔ, bèè coké mɛcāā nkésenté Suditɛɛ.

²² Dafiti nè o kɔbe beməu kè bèè ité páíi kəsénté kukó nSuditɛɛ, kè dɛ nyóó wenté bá òmòù í kpaá wèè í sɛnté.

²³ Kè Aitofɛɛdii banté bè í dɔmè ò bè nàké tì, kéboú o nɛnti o sāmmarímú kékò nho èi kénáké o kɔbe o kpeti, kédeè kénúnné omáà, kè bèè ò kúnné o cice kó kufōti.

Dafiti kətemè Maanaimmu

²⁴ Abusadɔmmu nè o kɔbe Isidayɛɛribɛ kè bè mɛpɛnké Suditɛɛ ke sɔ nDafiti tūðke Maanaimmu. ²⁵ Abusadɔmmu dɔ tāté Amasa nwe kòò mbaké o āāpòmbè, wèè dɔ cɔuté Soabu fōtìrì. Amasa cice dɔ tú Itira nwe, kè bè ò tu Isidayɛɛri, kòo puoke Abikayɛɛdi. Abikayɛɛdi cice tu Naasi, kòo kóo kótì tu Seduya tāū Soabu yā.

²⁶ Abusadɔmmu nè Isidayɛɛribɛ kè bèè báté Kadaadi èi.

²⁷⁻²⁹ Dafiti tūðke dii mɔnni Maanaimmu kè bèè ò tɔo yedúò nè tipeciti kó tiyàati nè yebɔ nè tidiiti nè muyuo nnè tidiiti tìl cìe nnè itū nè itū bè tu ì Soyaa nè mɛcekùò nnè yɛnaakāā. Nè be yèmmè mieke ke tú dɛ kó benitìbè bo nhòunè

dikònni nè sinéyɛĩ. Bèè do dè mbè tɔo bɛè yètè tú: Sobii Naasi birɛ Adaba Amòniibɛ èi diɛrì kou, nè Makiiri Amiyɛɛdi birɛ Dodabaa èi kou nè Badisidaai Dokɛdimu èi kou kòò bonní Kadaadi tempɛ mmiɛkɛ.

18

Bè namè Abusadɔmmu nè o kɔbɛ

¹ Kè Dafitii kaà mbenitibè bèè ò bonè, kɛtāātɛ bèè yó mbè baké, yie nsikòupí otòu sikou, ² kɛtoté behāāpòmbè yɛtĩrɛ yètāāti kédúó ndimáà Soabu kédúó nditeri Seduya birɛ Abikaii Soabu nantè kédúó nditeri Itaii Kadi kou, kɛdeè kè bè nàkè ke dò: N dó kè ndi nɛínɛmu m mómumu. ³ Kè behāāpòmbè dò: A í dò nké nti nɛínɛ, bá kè tɛnti coké ti dootitabè í yó mbɔti ti kpɛti, bá kè bè ti kùò dikéè, bɛ kpɛti í ti bonè. Fǔ mme mmànnè behāāpòmbè tekòupípítè (10000) nte amáà. A dò nkénkpáà diheì ndi, kè dè dòmmè a ti teennè. ⁴ Kòò kpààti dò: Dè wenni m bo dɔò di dómè.

Mɛnnè kòò nkpaà diheì kó dibòrì borè kè behāāpòmbè daku ináu bɛ tǎnti bɛ tǎnti dòmmè, bɛ nsikòupí bɛtɔbè sikou. ⁵ Kòò kpààti nàkè Soabu nè Abikaii nè Itaii ke dò: N di báámmu, di báá koute m birɛ Abusadɔmmu dò! Kè behāāpòmbè bɛmouu kèè ò tì nàámmè bèè baké.

⁶ Kè Dafiti kó behāāpòmbè báátí ke bo kɔtɛ kédokénè Abusadɔmmu kɔbɛ, kɛpénné kudookɔti Efadaimmu kó kutúúkù. ⁷ Kè Dafiti kó behāāpòmbè na Abusadɔmmu kɔbɛ kè bè auté mediè mmómommè de yìè, kè benitibè duó ketenkè sikòupípísidè (20000). ⁸ Kè mudoò pitè de kó kutempɛ mmiɛkɛ, bèè ku kutúúkù miɛkɛ kè bè ñsūnè bè kùò bè mudoò miɛkɛ.

Soabu kùòmè Abusadɔmmu

⁹ Kè Abusadɔmmu nyóó daatɛ kè Dafiti kó behāāpòmbè ò dùtì kòò sǎntɛɛ dauté kutúúkù tidabiti miɛkɛ, kòò yuu sake tidabiti kè tɛsǎntɛɛ pɛtè kòò nsakɛ dɛndɛ ke núú. ¹⁰ Kè Dafiti kó behāāpòmbè kóò mǎu ò yà kékɔtɛ kénáké Soabu ke dò: N yà Abusadɔmmu kòò sǐɛkè mutie mamù. ¹¹ Kè Soabu dò: A mɛ nhò yà kè dè yĩmɛ, a pǎnkɛ na nhò potémè ke kùò! N na nda cu mɛdítibii ntepítè nte nè fɛnaàkǎnfɛ.

¹² Kè kuhāāpònkùu ò tɛnnè ke dò: Bá kàa n duó mɛdítibii ntekòupítè (1000) m báá yie nkékoute okpààti kóo dapàà. Ti do yomu timou ò di nàámmè fǔ nnè Abikaii nè Itaii ke tú: N di báámmu di báá kááké m birɛ Abusadɔmmu. ¹³ Kè n do nhò kùò bá ke souté ke tú n yí kèè, okpààti yó m bantému, bá fǔ nha mómumu nha tɛnkɛ bá n kónné.

¹⁴ Kè Soabu dò: N díítí ba mmáà a borè!

Kè Soabuu túóté ikpāmbaké itāāti kékɔtɛ kè ì kũũ o píkù o dinni berí ndè, ke sǔ nhò kpaà fòu ke sǐɛkè titieti miɛkɛ. ¹⁵ Kè Soabu āāpòmbè tɛpítè bèè tɔu o kpārinenti kè bèè munnéní kóò dèè.

¹⁶ Kè Soabuu eé ditāteheù, kédúó nkè bèè yóu mudoò ke yóu bè bo mbetimè Abusadɔmmu kó behāāpòmbè. ¹⁷ Kè bèè túóté Abusadɔmmu kédootóo difòtìrì marì miɛkɛ kutúúkù cuokè, kóò yǎà nyɛtǎrè kè dèè naá nditánténkou. Dɛ mǎnni kè Abusadɔmmu āāpòmbè cokù bɛmáà bɛmáà ke kũũ mbɛ cɛĩ.

¹⁸ Abusadɔmmu do kpaà fòu ke cónné ditǎrì marì ndi dibòrì marì bè tu di okpààti kó kubiriku, kè ndi commu ke náá nke tú ò í mǎkɛ dɛbire dèè bo sǎtè o yètìrì, ke yú de kó ditǎrì ò yètìrì. Dèè te kòò cónné de kó ditǎrì dii bo nte kè bè ndenniní o kpéi nké di yu o yètìrì, kè bè kpaà mɛ ndi yu nè yíenní, ke tú Abusadɔmmu tǎrì.

Bè nàkémè Dafiti o birɛ kũũ

¹⁹ Kè Sadaki birɛ Ayimasi náké Soabu kɛ dɔ̀: Yóu kɛ n coké kénáké okpààti Kuyie nhò kònnémè koò pàtɛnɛ o dootitɔ̀bɛ. ²⁰ Kè Soabuu yetɛ kɛ dɔ̀: A yóó ò nàké tì yíe ntì í yóó ò narikɛ. Yóu a bo ò nàké titɛti matì diyiè mari, o birɛ kũũ mmu yíe.

²¹ Kè Soabuu náké o kó kudaakù Etiopii èi kou kɛ dɔ̀: Kɛtɛ kénáké okpààti a yà dɛ!

Kè kudaakùu nínkóo o ìikè kédeè kékété. ²² Kè Ayimasi baa nyetíróo kɛ tú: M baa dɔ́ kékɛtemu, yóu kɛ n tũnnɛ Etiopii kou, bá kɛ dɛ bo ndòmmè, dɛ mmɛ ndò. Kè Soabu dɔ̀: Ba nte kàa dɔ́ kékɛtɛ? M birɛ ò í yóó da duó nticuuti matì dɛ kpéi.

²³ Kè Ayimasi dɔ̀: Kè dɛ bo ndòmmè n dɔ́ kékɛtemu. Kè Soabu dɔ̀: Kɛtɛ!

Kè Ayimasi coké káyè Suditɛɛ biriku kédíennɛ Etiopii kou.

²⁴ Kɛ ś nDafiti bo dihèi kó dibòrì nè ditowaà kperi dɛ cuokè kòo bàrì kàrì kuduotí ìnkè kɛ paké mɛdétimè. Kɛ nyóó daatɛ káyà onìti mǎu omáa kòò cootini.

²⁵ Kòo pĩéké kénáké okpààti, kòò dɔ̀: Kòò bo omáa ò tɔ́ tináaṣààti ntì.

Kè dɛ yiè mmɔ́ nke tóóntɛní. ²⁶ Kòo bàrìi yà otǎu mǎu kòò kèríní kòò bɛi nke dɔ̀: Nte otǎu mǎu kɛ cootini kɛ bo omáa. Kòo kpààti dɔ̀: Ò múnke tɔ́ tináaṣààti ntì.

²⁷ Kòo bàrìi yíe kɛ dɔ̀: M bantému oketiwè kó muceé, Sadaki birɛ Ayimasi nwe. Kòo kpààti dɔ̀: Onitisàawè nwe, ò bo ntóní tináaṣààti ntì.

²⁸ Kè Ayimasi tuàkení kénáké okpààti kɛ dɔ̀: Demǎu dɛ wennimu kédò kénínkú késínnǎo okpààti ìikè, kɛ dɔ̀: Tì Yiè nKuyie nha tũ nkù yètìrì ndɛu! Kuù duó nkàa na bèè dɔ́ a kòu. ²⁹ Kòo kpààti dɔ̀: Odapàa nhAbusadǎmmu kǎntì naataa?

Kè Ayimasi dɔ̀: Soabu dɔ́ yóó tì tǎ ndii mǎnni mí nnè a kóo tǎnti tǎu kɛ n yomu kunǎroo, m mɛ nnè í yé mùu dǎdri. ³⁰ Kòo kpààti dɔ̀: Ítɛ, a né báa déte.

Kè Ayimasi fũtɛ kénkémmú. ³¹ Kè Etiopii kouu tuàkení kɛ dɔ̀: Okpààti n da tóní tináaṣààti ntì. Tì Yiè nKuyie n da kònnému yíe nke da dɛeténɛ a dootitɔ̀bɛ.

³² Kòo kpààti dɔ̀: Kè n kóo dapàa nhAbusadǎmmu kǎntì naataa? Kè Etiopii kou dɔ̀: Bèè kó dimáa dónè n yiè nhokpààti mɛyɛi ndɛɛ bè dǎd bè dǎd mɛ dɛ kóo dapàa.

19*Dafiti kuàmmè o birɛ Abusadǎmmu kpéi*

¹ Dɛ mǎnni kòo kpààti yèmmèɛ càrè mɛdiè nkòò ta kudieku kùu bo dihèi kó kuduotí dibòrì ìnkè kénkérì kɛ kǎnti kɛ tú: Áú yoo! Áú yoo! M birɛ Abusadǎmmu. M birɛ Abusadǎmmu! Kè mǎi dɔ́ nku dɛ ntǎũ. Áú yoo! M birɛ Abusadǎmmu. M birɛ!

² Kè bèè náké Soabu kɛ dɔ̀: Dafiti kuàmu Abusadǎmmu kpéi nke í dɔ́ kécíéké.

³ Diwèi dii dɔ́ bè bo bè namè bɛ dootitɔ̀bɛ, kè di né naá ndidabònni Isidayɛɛribɛ bɛmǎu kpéi ndɛ yiè, kɛ yé benitibè bɛmǎu dɔ́ kèmmè okpààti yèmmè càrèmmè o birɛ Abusadǎmmu kpéi. ⁴ Kè Isidayɛɛribɛ konní dɛ yiè disòrì kéndònnè bɛ dootitɔ̀bɛ bè na, kè bè kũntinní nè ifei, ⁵ kòo kpààti kǎnké o ìikè kuyàakù, kɛ tì didabònni kɛ tú: Áú yoo! M birɛ Abusadǎmmu. M birɛ!

⁶ Kè Soabuu kɛtɛ káyà okpààti o dieku miɛkɛ kóò nàké kɛ dɔ̀: A ãã a ããpǎmbè mɛ ifei, bɛmbɛ bèè dɛetɛ a ònni, nè a bí nè a kó bɛsapǎmbè nè a pobè nè a pocíè ndɛ kpɛyɛ. ⁷ A dɔ́ bèè da níi mbɛmbɛ kɛ níi mbèè da dɔ́, a bɛnkɛmu yíe nke dɔ́ nha kpɛti í bonè bèè baké a ããpǎmbè nè a kó betǎmbè. M bantému yíe nke dɔ́ mbá kɛ tì dɔ́ nku timǎu kè Abusadǎmmu nkpaá dɛɛ na nda naati. ⁸ N da

náámmu, cǐéké kékote kényáúkunnè behāāpòmbè kòntì, kàa í kòte òmòu ténke í yóó nda bonè, bəmou bè bo ciété ke nyènkè. Kè dè né dake da yonkenè kérépēté dè mē ndòmmè kérépēté a yà mēè yei nnè bè da pèitémè.

⁹ Kòo kpààtì íté kékote dihéi kó dibòrì kénkari kè bēe náké benitibè ke dò: Okpààtì kàrì dihéi kó dibòrì. Kè bè ñkàroo o borè.

Bè duómmè kè Dafitii wētení

Dè mōnni kè sǎ Abusadōmmu āāpòmbèe coké kékūũ mbe cǐ. ¹⁰ Isidayeribe kó ibotí imou miéke kè benitibèe keté kénséi mbetòbè ke tú: Okpààtì Dafitii wēè do ti dēténè ti dootitòbè ke ti fiète Fidisitēēbe nou miéke, wēè coké Abusadōmmu ke yè dihéi. ¹¹ Nte wēè Abusadōmmu ti do pǐ nwè tikpàti ke ku mudoo miéke. Ti ténke baa ba? Ti duónnè kòo kpààtì Dafitii konní.

¹² Kè Dafitii keè Isidayeribe nàa ntì, kētō nkè bēe náké ikuó niùbè Sadaki nè Abiataa kè bè bo beké Sudaa naàmunkù kó bekótibè ke dò: Dè yīmè, kè dū yó ntú besōmbe bèè tu bēe yuní okpààtì? ¹³ Di tú n tebíi nsi kè ti wē nti yō miè. Dè yīme kè dū yó ntú bedentibè bèè dó n wētimù? ¹⁴ Kòo yíé ke dò: Kè di dèè di kote kénáké Amasa ke dò n yē nhò tu n tebite nte, kè ti wē nti yō mié, kòò í cōuté Soabu fǐtìrì ke baké behāāpòmbè, Kuyie nní mpoté.

¹⁵ Kè Sudaa kōbe yie nDafitii bè náké tì kēwēnnè bəmou dinùu dimàa ke dò: Okpààtì wētení diè nnè a tōmbè bəmou.

Dafiti coommè Simèii

¹⁶ Mēmme kòo kpààtì íté kénkūnti, ké nyóó tuakoo Suditēē, ke sǎ nSudaa kōbe kōtení Kidikaadi ke bo ò co kóò teennè kòo sénté. ¹⁷ Kè Simèii Keda biré Bensamēe botí kou, wēè bonní Baudimmu, kòo íté mecāā nké bè nēinè kénkārì kè bo co okpààtì. ¹⁸ Ke nēinè Bensamēe kōbe tekōupítè (1000) nè Sibaa wēè do pǐ nSauri cǐētè mutōmmú nè o bí tepítè nè ìnùmmù nè o tōmbè sipísidè kè bè bo kote mecāā nSuditēē kéco okpààtì. ¹⁹ Bè sée ndiì mōnni o cǐētè kōbe nè kudabekù kédoò ò dómè.

Okpààtì senti diì mōnni kè Sebaa biré Simèii nínkóo o ìkè, ²⁰ kóò náké ke dò: N yíè nhokpààtì, a bá n tēnnè n yei. Báá dentení a kóo tǎnti do da dōò mēè yei nha iti diì mōnni Sedisadēmmu, okpààtì bá ntì ā a miéke. ²¹ Okpààtì n yēmu ke dō n do da càārè, ke mē n niiténni yíé nyIsidayeribe sōmbe ke bo da co.

²² Kè Abikaii Seduya biré náké okpààtì ke dò: Dèè bá nte kè ti yóu ti bo kuōmè Simèii wēè do buò nkusīnkù okpààtì ti Yíè nKuyie ntāātè wè.

²³ Kè Dafitii náké Abikaii nè o tebite Soabu ke dò: Di kpēti tú ba dē miéke Seduya bí díndi? Dè dōmmè kè di dó tí nenni, n yí dó n cōú diì yíè tikpàtì bēè kuó Isidayeribe kóo mōu, wē nyí yē yíé nke dō mmū tu Isidayeribe kóo kpààtì?

²⁴ Kòo kpààtì náké Simèii ke dò: Bè í yóó da kuó, mūi bēi.

Mefiboseti wēte ke taunnèmè okpààtì

²⁵ Dè kó dimōnni kè Sauri yaàbire Mefiboseti múnkēe kōte ke bo co okpààtì, kētúóté okpààtì íté diì yíè Sedisadēmmu kētúakēnè dē yíè, ò do í kuó o dēēnfē, ò mē ndo í ñútè o naàcèi yoo o yààtì kòo kpààtì yàa kōrínēnni kukōhnaatí. ²⁶ Ò tūakoo diì mōnni okpààtì borè kòo ò beke ke dò: Mefiboseti dē sòò yīme kàa í nni nēinè? ²⁷ Kòò dā: Okpààtì n kóo tǎnti wēè sòò n soute, n sòò náámmu ke tú: N yí mē nnōmmè mucēmmu yóu kè m boú sāmmarímú kédeke kēnēinè okpààtì.

²⁸ Kòo kōtoo kécake n yètìrì a borè, n yíè nhokpààtì a í cáánnè Kuyie ntōnni, dōò a dómè. ²⁹ N yààrì Sauri cǐētè kōbe bəmou do dō nha bè kùòmu nè mēmme kàa n dōò mesàa nke n wēnnénè bèè dō nkényo nha borè. N ténke bo da beke ba?

³⁰ Kòo kpààtì dā: Dè wenni a náké kè dē sànnēmu, n tǎātēmu ke tú fǐ nnè Sibaa

dĩ yóó toté Sauri tenkè. ³¹ Kè Mefiboseti dò: Sibaa bo na kètúóté demou. N yíè nha cénke mè nkonnímè nè kukõhnaatí.

Dafiti cumè Badisidaii

³² Kadaadi tempè Edokedimmu èi kou Badisidaii múнке do ciemmu okpààti késée nSuditèè ke né na kékpénté. ³³ Odakóti do nwe mesàà nke mọke yebie nsipísini, ke mọke o kperè mediè. Okpààti do bo dii mǝnni Maanaimmu kòo nhò pĩ nkè dè wennimu. ³⁴ Kòo kpààtìi ò nàké ke dò: Á n neinè kè ti kò nSedisademmu kè nní ndake a kpéi. ³⁵ Kè Badisidaii náké okpààti ke dò: M bie nkpaá yèdè kè m bo benné ke da neinè Sedisademmu? ³⁶ Yebie nsipísini kóo niti ténke kpaá yé dèè naati nè dèè seèà? M bo na kénsántí tidiiti n yo ntì nè menaà n yǝmmàà? N ténke í yo bedembè benitidaabè nè benitipòbè kó metammè. Okpààti m báá benné keyóu kàa nni ntà. ³⁷ A kóo tǝnti mí, n dó ke da cíe nkésée nkukó nku, n yí mǝnnè tikuuti tii nketíke. ³⁸ Yóu mí nha kóo tǝnti kè n wète kékú n kabe borè, kè bè n kǝnné képéénè n cíe nè n yǝ. Né nte a kóo tǝnti Kimmammu, yóu kè weè da neinè, kàa we ndòò a pǝnsirímè. ³⁹ Kòo kpààtìi dò: Kimmammu tũ n kǝténí kè ti kò nkè nh ò dǝò a dómè. Kàa dó tii kó dimàà m bo tì nda dǝò.

⁴⁰ Kè ditǝnni dimouu sénté kukó nkédeè, kòo kpààtìi sénté kékǝunnè Badisidaii kóo pǝ Kuyie nkó mesàà, kòo wète kékò nho cíe.

Sudaa kabe nè Isidayeribe bè pètemè

⁴¹ Kòo kpààtìi kǝte Kidikaadi ke neinè Kimmammu, kè Sudaa kabe bemou nè Isidayeribe dikée ò neinè. ⁴² Kè bèe ò beke ke dò: Dè yǝme kè Sudaa kabe bèe mǝà da sée nkukó, timou kè ti né do da cíenko?

⁴³ Kè Sudaa kabee bè tǝnné ke dò: Ti tú mǝmmè kubotí kumǝà kabe, dè di yonke ba nkpeí? Okpààti weè ti piúà? Yǝà ò ti cumu dǝmarè?

⁴⁴ Kè Isidayeribee pǝkè ke dò: Ti temu okpààti ke di pǝtè kuce tǝpiútè. Bá kòò tu di botí kou tii ò te. Di í dò nke ti senkèrì mǝmmè. Kè dè tu mǝmamù tii sòò niitè kǝnnǝà nke tú: Tǝnnéní okpààti.

Kè Sudaa kabe kó metammè baa yete kénkpeíninè Isidayeribe kǝme.

20

Sebaa yetemè Dafiti kpeti

¹ Ke sǝ nhonitidǝnniwè mǝu bo Kidikaadi, Bensamèe botí kou Bikidi bire kòo yètiri tu Sebaa, kòo eé ditǝteheù képǝkè ke dò:

Ti kpeti í bonè Dafiti,
tí í kǝké Seseè bire kpeti!

Isidayeribe bá wè wèe kò nho cǝtè.

² Kè Isidayeribe bemouu yóu Dafiti kǝtǝnnè Bikidi bire Sebaa, kè Sudaa kabe bèe mǝà nkpaá nè be kóo kpààti kóò neinè Suditèè borè kè bèe kò nSedisademmu.

³ Okpààti Dafiti tǝòke dii mǝnni o cǝtè kéduó nkè bèe yúní o pocǝ ntepiútè ò do yóu yè kéitè. Kòo yè tannè tǝcǝtè bè bàà tè, ké nyè duò ntidiiti, ò me nyí nyè duónè, kè yè mbo bekúpobè kǝme kè bè nyè kpetí kè yè yǝa kúnè.

Soabu kumè Amasa

⁴ Kòo kpààti Dafitii náké Amasa ke dò: Tíí nSudaa kó behǝpǝmbè yewe yètǝati mieke kè n di yà die.

⁵ Kè Amasa kǝte kédòò okpààti ò nàké tì, ò me nyí nkonní, kòo kpààti Dafiti ò dúu nyèè we yǝa pǝtè. ⁶ Kòo kpààti Dafitii náké Abikaii ke dò: Bikidi bire Sebaa

bo ti dɔ̀d mɛ̀ɛ yɛi mbo pɛ̀ɛ́tɛ́ Abusadɔ́mmu kɔ́mɛ. Túótɛ́ nkó tihããpòntì kɛ̀ dì ò tṹnnɛ kòò mu nyí dɛ̀tɛ́, kòò yàa bo ta diheì kperì mari kɛ́sɔ̀rì kɛ̀ tí ò mɔ̀ntɛ́.

⁷ Soabu kɔ̀bɛ̀ nè Kedetiibe nè Pediisibe yekɔ́mbò yembè kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yènní kɛ̀tṹnnɛ Abikaii kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ítɛ́ Sedisadɛ́mmu kɛ́mbɛ̀ti Bikidi birɛ́ Sebaa. ⁸ Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɛ̀tɛ́ kɛ́mberínè Kabaã kó kupèrikù borè, kɛ̀ Amasa kɔ̀tɛ́nì bɛ́ borè kɛ̀ sɔ́ nSoabu dàátí tihããpònyààtì kɛ̀ yinè o naakònfè o siè, kɛ́keténí kɛ̀ dìi kpatɛ́ kédò. ⁹ Kòò dɔ̀u nhAmasa kɛ̀ dɔ̀: A kpénna n népo? Képfí nho dɛ̀ɛ́nfè nè o nòutɛ́ youtɛ́ kéndò nhò yóó ò kɔ́unnè. ¹⁰ Bá Amasa í ndake Soabu tùótémè o siè nè o nòutɛ́ cɛ̀nkutɛ́ kɛ̀ dì nhò kũũ o pɔ̀unie mmiékɛ̀ kɛ̀ tinautìi cóúnní kòò doroo kékú bá bè í nhò yíɛ́ kuyɛ́iku.

Bè namè Sebaa

Soabu nè o nantɛ́ Abikaii kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ sɔ̀ɔ́tɛ́ kɛ́mbɛ̀ti Sebaa. ¹¹ Kɛ̀ Soabu kó kuhããpònkù makù nkpaá ocí borè kɛ̀ náá nké tú bɛ̀ɛ̀ kó dimàà tu Soabu kɔ̀bɛ̀ nè Dafiti kɔ̀bɛ̀ bè ntṹ nSoabu.

¹² Kɛ̀ sɔ́ nhocíi kpaá dú kucɛ́ cuokè kɛ̀ mùàti meýĩ. Kɛ̀ benitibè bɛ̀ɛ̀ keriní kɛ̀ bè ncommu kɛ̀ wéí, kɛ̀ kuhããpònkù dɛ̀ yà, kóò fũtɛ́ kɛ́tanné dikpáa kupaku makù miékɛ̀ kóò dàtínné diyaàbòrì. ¹³ Dɛ̀ mɔ̀nnì kɛ̀ tihããpòntì nkeriní kɛ̀ pɛ́nkù kɛ̀ tṹ nSoabu kɛ̀ bè bèti Bikidi birɛ́ Sebaa.

¹⁴ Kɛ̀ Soabuu pɛ̀ɛ́tɛ́ Isidayɛɛribɛ́ kó yehɛ́kè yemɔ̀u kɛ́tuɔ́kɛ̀ Abedi-Beti-Maaka kɛ̀ yehɛ́kè yèè dɛ̀ tɔ́kè yɛ́ kɔ̀bɛ̀ bɛ́mɔ̀uu íténí kóò tṹnnɛ. ¹⁵ Soabu nè o kɔ̀bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cɛ́tinne Sebaa ta dìi èi, kédammú mutáá nkɛ́onné diheì kó kuduotí ketikù kɛ́ta kéndammú kudéríkù kɛ̀ bo bɔ́.

¹⁶ Kɛ̀ dɛ̀ kó diheì kóò nitipòkù mɔ̀u dɛ̀ bo kɛ̀ cii mɛ̀diè nké pɛ́inní kɛ̀ dɔ̀: Kémúnè! Nákenè Soabu kòò kɔ̀tɛ́nì, kɛ̀ m mɔ̀kɛ́ tìmatì nti kɛ̀ dɔ́ kóò béinnè.

¹⁷ Kɛ̀ Soabuu tɔ́ónní kòò nitipòkù dɔ̀: F́ Soabu nweà? Kòò dɔ̀: Ẹ́, mínwe. Kòò nitipòkù dɔ̀: Okpààtì n dɔ́ kɛ̀ ò náké tìmatì nti, kɛ́ntɛ́! Kɛ̀ Soabu dɔ̀: Béi!

¹⁸ Kòò nitipòkù dɔ̀: Nè ti bomè kɛ̀ dɛ̀ dòmmè ti ã yí ti bo beé nhAbɛɛdi nwe kɛ̀ tináahtì deé. ¹⁹ Ti kó diheì í wantinè òmɔ̀u tináahtì Isidayɛɛribɛ́ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ bo bè í dɔ́ dɛ́sɛ́ntɛ́kpɛ́rɛ́ kàa né dɔ́ kɛ́pɔ́ntɛ́ dɛ̀ kó diheì dimɔ̀uà? Dì tú Isidayɛɛribɛ́ èkè dieyè kó dimari ndi. Ba nkpéi nte kàa dɔ́ kɛ́pɔ́ntɛ́ ti Yiè nKuyie nkɔ̀bɛ̀ èi? ²⁰ Kɛ̀ Soabu dɔ̀: Nè Kuyie, n yí dɔ́ kɛ́pɔ́ntɛ́ diheì yoo n dì cààrè. ²¹ N wanti onitì òmàà ndi wèè yènní yetàré ìnkè kó kutempè mmiékɛ̀, Efadaimmu botí kou Bikidi birɛ́ Sebaa wèè dɔ́ kɛ́bɔ́ nhokpààtì. N dúónnè we omàá kɛ̀ n yóu diheì. Kòò nitipòkù dɔ̀: Dè wenni ti bo dooténí o yuu kuduotí.

²² Kòò nitipòkù wɛ́toò kénáké o kɔ̀bɛ̀ itié nsààyì, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ féútɛ́ Sebaa kédooténí Soabu o yuu kuduotí. Kòò eé ditàtɛ́heù kɛ̀ behããpòmbɛ́ yóu diheì kɛ́itɛ́ kékũũ mbé cɛ́i. Soabu mómmuò nkòò wɛ́tɛ́ okpààtì borè Sedisadɛ́mmu.

Dafiti kó betũmbè yèè

²³ Soabu weè do baké Isidayɛɛribɛ́ kó behããpòmbè bɛ́mɔ̀u, kɛ̀ Yoyadaa birɛ́ Bennaya baké Kedetiibe nè Pedesiibe. ²⁴ Kɛ̀ Adodammu baké benuntɔ́mbè bè pɛ́ínné bè mutámmú. Kɛ̀ Aidudi birɛ́ Yosafati ntú wèè tɔ́ diheì kó yɛ́pátɛ́. ²⁵ Kɛ̀ Sewaa tu opátíwààtì, Sadaki nè Abiataa kɛ̀ bè tu ikuó niùbè. ²⁶ Kɛ̀ Yaii yaàbire Idaa múnké tú ikuó niùtì kɛ̀ bonè Dafiti.

21

Kabaoniibe nè Sauri yaàbí bɛ́ kó tináahtì

¹ Dafiti kó tikpàtì miékɛ̀ kɛ̀ dikònnì marii tanní kɛ̀ dɔ́ yɛ́bie nyètãàtì. Kɛ̀ Dafitii beé nti Yiè nKuyie nkè kùu ò tɛ́nné kɛ̀ dɔ̀: Dè di tùàkení, Sauri nè o cɛ́tɛ́ bè tu mɛ̀ɛ̀ kpéi nké benitikòùbè kɛ̀ kùò Kabaoniibe.

² Kɛ okpààtì Dafitii yú Kabaoniibe ke bo bè nàké. Bè do í tú Isidayɛɛribe, Amoriibe bèè do sùs bèmbɛ, kɛ Isidayɛɛribe dà bè í yóó bè kùò. Nè mɛmmɛ kɛ Sauri ndó ké bè kùò ò dó mɛè kpéi nkénkǎnké Isidayɛɛribe nè Sudaa kɔbɛ mɛyɛi. ³ Kɛ Dafitii beke Kabaoniibe ke dà: N do nkédòò ba di kpéi? M bo yĩmɛ mɛyɛi mmɛè di do kɛ mɛè nóté di ñnkè, kɛ di pā ti Yìè nKuyie nkɔbɛ mɛsàà?

⁴ Kɛ Kabaoniibe ò tɛnné ke dà: Ti kó dipèi tɛnti nè Sauri cɛtè í yóó yietí nè idíití yoo nè mɛsɔ nyoo ti kuò Isidayɛɛribe miɛke òmòu. Kɛ Dafiti dà: N nákénè di dó tì, kɛ n yóó tì dòòmu.

⁵ Kɛ bè dà: Sauri do dó ke tí deemu bá ti kou mòu bá nkpaá Isidayɛɛribe tenkè miɛke. ⁶ Ti duónnè benitibè beyiekè Sauri yaábí miɛke kɛ ti bè nùnné okpààtì ti Yìè nKuyie ntāāté wè èi, Kibea, kɛ Kuyie nyà. Kòo kpààtì dà n yóó bè ndi duómumu.

⁷ Kɛ Dafitii coo nSauri birɛ Sonnatāā birɛ Mɛfiboseti ò do dɔ́nnè mɛè kpéi nɔhò népo Sonnatāā dinùu ke yú ti Yìè nKuyie nyètiri. ⁸ Kɛ duó nkè bèè yúní Adimanni nè Mɛfiboseti Disipaa Aya kóo sapàà mbí idé ò do pɛiténè i Sauri, nè Sauri kóo sapàà mmòu kó initidabí inummù ò do pɛiténè i Badisidaii birɛ Adidièdi Abèdi-Meodaa èi kou. ⁹ Kòo bè duó nKabaoniibe kɛ bèè bè nùnné kɛ bèè kú bɛmòu beyiekè ti Yìè nKuyie nyìlkè. Bè do yóó bè kùò ke sǎ mbè ketírí mudidèi mmu.

¹⁰ Kɛ Disipaa Aya kóo sapàà ntúóté kufòòtònkù képitɛ dipèri ñnkè ke ndɛ mbo, kétúóté mudidèi ketírí dii mǎnni kétuòkenè fetaafe bo domè ke bè nì. Kòo ní ntúú nke bè bàà tinòtì kényiè nke bè bàà tikpasinti.

¹¹ Mɛmmɛ kɛ bèè náké Dafiti Disipaa Sauri pocenni Aya birɛ dòò dè. ¹² Kòo kɔtɛ Kadaadi tempɛ Yabesi èi kɔbɛ borè kéɔutɛ Sauri nè Sonnatāā be kũš. Ke yé Fidisitɛɛbe do na dii mǎnni Sauri Kidiboa èi ké bè kùumu wenwe nè Sonnatāā Bèti-Seā tentémbii késaa nkè Yabesi èi kɔbɛ sori ké bè tùóté. ¹³ Kɛ Dafitii túóté Yabesi èi Sauri nè Sonnatāā be kũš, kɛtíi mbetòbè bè múnke kùò bè ke sàà mbɛ kpɛyɛ, ¹⁴ kòo bè wɛnné kékũnné Sauri cice Kiisi fòti Sedaa èi Bɛnsamɛ tempɛ miɛke.

Bè dòò dii mǎnni okpààtì yɛ mmù kédeè kɛ ti Yìè nKuyie mmiekkɛ do.

*Isidayɛɛribe wɛtɛ kédokénèmè Fidisitɛɛbe
(1 Bèkpààtìbè tōmmú 20:4-8)*

¹⁵ Kɛ mudoò wɛtɛ kéānné Isidayɛɛribe nè Fidisitɛɛbe be cuokè. Dafiti nè o kɔbɛ kɛ bè ndokùnè Fidisitɛɛbe kòo ou. ¹⁶ Kɛ Benodi Adafaa yaàbire nnáá nke tú ò bo kuò Dafiti, ke báátí disiè pànni kòo kpāmbii ntú disɔwũš kɛ mɛ cɛ́ékù bo cídòò bètāātì. ¹⁷ Kɛ Abikaii Seduya birɛ teennè Dafiti képoté Fidisitɛɛ kékuò. Dɛ mǎnni kɛ behāāpòmbèè yetɛ ke dò: Dafiti bá mbè niènnè mudoò, wèè tu Isidayɛɛribe kó femũnfè bè mɛ nyí dó fɛ kó muhāā nkú.

¹⁸ Kɛ dèè yíé kɛ mudoò tɛmùu wɛtɛ kéānné Isidayɛɛribe nè Fidisitɛɛbe be cuokè Kɔbu tempɛ. Muu miɛke nke Sibekaii Usaa èi kou kùumè Safu Adaa yaàbire tɛrè. ¹⁹ Kɛ mudoò tɛmùu wɛtɛ ke yíé ānné Kɔbu tempɛ mmiekkɛ bakɛ kɛ Yadi Bɛtideemmu tempɛ kou birɛ Edananni kuò Kodiyati tɔu mòu Kati èi kou, kòo kpānni kó kudóu cɛ́ékù mǎnnè kuyaàdùòdòu. ²⁰ Kɛ mudoò tɛmùu wɛtɛ kéānné Kati, Isidayɛɛribe dootitòbè miɛke kɛ kuhāāpònkù makù mbo ke nɔ ndikpānni mɛdiè. Ke mɔkɛ inómbí ikuò o nɔu nè o naàcèi, imòu kɛ ìi wɛnné sipísidé nè inàà. Adafaa kó deyaàbire marè tó ndɛ. ²¹ Kòo nsáá nyIsidayɛɛribe, kɛ Dafiti tǎũ Samma birɛ Yonnatāā ò kùò.

²² Dafiti nè o āāpòmbè kɛ bèè kuò Fidisitɛɛbe kó behāāpòmbè bèndà, bɛmòu Adafaa naàmùnkù kɔbɛ do mbɛ.

22

Dafiti dèntèmè kɛ sãntɛ Kuyie
(*Wénté Yesãã 18*)

¹ Dafiti do dèntè fɛ nyɛnfɛ ti Yiè nKuyie nhò dɛɛtɛnɛ dìi mǎnni ndi o dootitɔbɛ,
dòkɛ Sauri.

² Kòò dò: Ti Yiè nKuyie nkuù tu n kó dipèrì dìi n kǎnké,
n kó tɛɛkpetè n sɔri tɛè miɛkɛ, n dɛɛtíwè.

³ Kuù n te, n sɔri kuù borè,
kuù tu n kó kupèrikù kuù n kǎnké,
kuù tu n kó kudɔpikù, kuù tu okperì wèè n dɛɛrí,
kuù tu n kó tɛɛkpetè n sɔri tɛè miɛkɛ,
kuù tu n dɛɛtíwè wèè n dɛɛtɛnɛ bɛyɛibɛ,

⁴ Nh ã̃ yĩ ti Yiè nKuyie nyètìrì ñdeu nwe,
kè kù n dɛɛtɛnɛ n dootitɔbɛ.

⁵ Mukũũ ndo n cɛ̃ɛ̃ɛ̃mu meniɛ nkõmɛ,
kédonnè n kǎmbùàtì menéyɛimɛ kǎmɛ.

⁶ Kudɔnkù kó iwɛĩ ìi do n cɛ̃ɛ̃ɛ̃ɛ̃,
kè mukũũ nkó ticùàtì nduó n yìlkè.

⁷ Dè do n di kè n yú ti Yiè nKuyie nku ké ku nkuónnè,
kè kùu kèè n tammè ku cĩɛtè miɛkɛ kè m báamìi tuòkoo ku borè.

⁸ Dɛ mǎnni kè ku miɛkɛɛ pɛikɛ,
kè ketenkèè aá, késãntè,
kè kɛĩnkè kó dipũũ aá késãntè.

⁹ Kè kuyukú nyièní Kuyie nwũð̃,
kè fɛhããdɛɛnfɛ yìèní ku nùu nè ihããpém̀pérí.

¹⁰ Kè kùu kpéú ntiwɛtì kécúténí,
kéncutiní kɛ na yɛwɛtìsùò.

¹¹ Kɛ deke oĩnkèmbàrì, kɛ puù,
kémputì kuyaakù miɛkɛ.

¹² Kè dibìnni kù fité
kè yɛwɛtè diɛyè kù cɛ̃ɛ̃ɛ̃ɛ̃
kè dè sòu kɛ dò ndibinni cũmpuri.

¹³ Kè kuwenniku diɛkù yìèní ku ìlkè
Kè ihããpém̀pérí yìè.

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie mpéú metammè,
Kuyie nkùu baké kɛĩnkè nè ketenkè kè kù pèú metammè

¹⁵ Kè fetaafe nwéí tipũtì timɔu kè bè sòrì
kè Kuyie ntãũ ku pie ntipũtì timɔu kè bè cíɛ.

¹⁶ Kè kùu pɛɛ kè dàméèrì fũð̃ feité,
kè kùu wei kè ketenkè miɛkɛɛ feité.

¹⁷ Kè kùu youtení ku nòutè kɛĩnkè,
ké n yũð̃ mmeniɛ mmieɛ kédenneni.

¹⁸ Kuù n dɛɛrínè n dootitɔbɛ,
nè n sĩmbè bèè wɛrímú pɛ̃ɛ̃tè n kǎmu.

¹⁹ N do bo mesémmè miɛkɛ nke kè bè n cɛ̃ɛ̃ɛ̃ɛ̃.
Kè ti Yiè nKuyie mmɛ nní nni mbonè.

²⁰ Kɛ n dènneni difòtìrì miɛkɛ,
kɛ nh òmpùnne kù n dó mèè kpéí.

21 Ti Yiè nKuyie nni nyietí n dɔɔri mɛmmɛ dɛɛ siɛ
N wennimu kɛ kù n yietí mɛsàà.

22 N tũmmu ti Yiè nKuyie nkó kuce,
n yí yete ku kpeti matì.

23 N yí yete ku kuó mai,
m mɛ n yí yete ku tannùù mari.

24 N dɔɔrimu kù dómɛ.
N dakɛmu n yàà bo yeté mɛɛ kpéí.

25 Ti Yiè nKuyie nni nyietí n wetí kɛ dɛ mamɛ mmɛ,
n wennimu kɛ kù n yietí mɛsàà.

26 Ti Yiè nKuyie nwèè da dɔɔri dɛɛ wenni, a we ndɔɔri dɛɛ wenni.
Wèè tu onitì mómumu a we ndɔɔri timómmanti.

27 Kɛ wèè dò mpáíí, á ɔɔ ò benkɛmu amáà paíí.

Kòò tu onitì ciĩnti a nyé a bo ò yĩmɛ.

28 Fɔ̀ɔ̀ dɛɛrí besénnibè
fɔ̀ɔ̀ ɔ̀ wénté sifeí yembè kɛ bè kɛkɛ

29 N Yiè nfɔ̀ɔ̀ tu n fitírɛ,
fɔ̀ɔ̀ m mí dibiĩnni miɛkɛ.

30 Fɔ̀ɔ̀ te kɛ n do n dootitɔ̀bè.
Fɔ̀ɔ̀ te kɛ n sɛnté kuduotí.

31 Kuyie nkó kuce dò mpáíí nwe,
kɛ ku náantì tu timómmanti,
kɛ kù dò nkudɔ̀pikù kɛ kãnkù bè sòri ku borɛ.

32 We ntu Kuyie nkɛ dɛ í tú fɔ̀ nti Yiè.

We ntu ti kó dipèrì dì ti kãnké kɛ dɛ í tú fɔ̀ nKuyie.

33 Kuyie nkuù tu n kó tɛcɛkpetɛ,
kuù wènkũnko n cɛ.

34 Kuù kpénkũnko n tààkɛ tehontɛ kpɛyi kɔ̀mɛ.

Kuù te kɛ n còmmú ditennì ìnkɛ.

35 Kuù m benkú dikpànni,

kɛ n teénnɛ kɛ n nɔ̀ nkɛ yũɔ̀ ndisɔ̀wũɔ̀ kó mutãmmù.

36 N Yiè nha nòutɛ youtɛ tɛɛ n tɔ̀,
kɛ n kãnké kudɔ̀pikù kɔ̀mɛ, kɛ n dɛɛrí,
nh ɔ̀ da yú kàa yiemmu kɛ n kpénkũnnɛ.

37 Fɔ̀ɔ̀ te kɛ n kèrí mɛcãã,
bá n tààkɛ í seítí.

38 M bèti n dootitɔ̀bè mbɛ kɛ bè nintɛ,
kɛ n yí bè kùɔ̀ bɛmɔ̀u m báá wɛtɛ.

39 M bè kèété kéétému kɛ bè còú,
kɛ m bè nàù bè báá na kéíté, m bè namu.

40 Kuù n duò mmukpàriwɛrímú,
kɛ tɛ kɛ n dootitɔ̀bè m bòúté.

41 Fɔ̀ɔ̀ te kɛ n dootitɔ̀bè bùtínnɛ kɛ coké,
kɛ nh autɛ n sĩmbɛ kɛ bè kòù.

42 Kɛ bè kuò mbá òmɔ̀u í bè teénnɛ,
kɛ bè kuònnɛ ti Yiè nKuyie mbá kù í bè còú.

43 M bè nantɛmu kɛ bè naá nkutãayukú,
kɛ m bè nàù kuce kó tisãsãàtì kɔ̀mɛ.

44 Kuù n dɛɛtɛnɛ m botí kɔ̀bɛ bè yetɛ n kpeti,

kɛ n nií nyibotí ììkè,
kè kubotí n yí yé kù naá n kó tidaatí.

⁴⁵ Kè bɛpòðbè n sántí,
kè m bɛí mmémáà bɛɛ yie n kpɛti,

⁴⁶ Bè cĩtɛmu kɛ kpɛutí,
kɛ yièní bɛ sòrè miɛkɛ.

⁴⁷ N Yiè nKuyie mbomu, kuù tu n kó dipèrì,
ndéúkunkonè ku yètìrì, kuù tu n dɛɛtíwè.

⁴⁸ Kuyie nkuù m pèiri,
kɛ te kè ibotí m bòúté.

⁴⁹ Kuù n dɛɛrínè n dootitòbè,
kɛ te kè n nɔ n dootitòbè,
kɛ n dɛɛrínè benitiyonkubɛ.

⁵⁰ Dɛɛ kpéí nte kè n yó nkù sántí ibotí cuokè,
kéndiè nke déúkunko ku yètìrì.

⁵¹ Kuù dɛɛrí ku kóo kpààtì kù tãáté wè,
koò dòòri mɛsàà,
kuù dòòri mɛsàà nDafiti nè o yaàbíó sãã.

23

Dafiti kó tináaɛtì sɛnti

¹ Kénténè Isaii birɛ Dafiti kó tináaɛtì sɛnti,
keènè dɛ kóo nitidiɛwè náaɛtì,
wèè tu okpààtì Kuyie nSakɔbu do tũ nkù tãáté wè,
Isidayɛɛribɛ kóò dèntì bɛ dó wè.

² Tí Yiè nKuyie nYáá muù náá m miɛkɛ,
Kuyie nkuù áà ku náaɛtì n nùù miɛkɛ.

³ Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù béimmu,
Kuyie nkuù kǎnké Isidayɛɛribɛ kuù bɛí nke tú
wèè baké benitibè nè Kuyie nkó kufōwáá.
Wèè kó tikpàtì wenni.

⁴ Ò dò ndiwennécànnì kó kuwenniku nku,
dikũnwɛnɛnɛ dii caánni di kó kuwenniku.
Fɛtaafè òò ní kédeè kè kuù wennikuu mííté,
kè tifaàtìi yènní.

⁵ Mí nDafiti n cĩtètè kpɛɛ mɛ ndò,
kè kù n dòònè mɛtaummè mɛè yó mbo sãã
kɛ dóú nyikuó ìi yó mɛ nkǎnké,
kuù te kè n nɔ ndɛmɔu,
kuù yó n dɛɛtɛ kéndɔɔrì n yèmmè dó dè.

⁶ Bèè borimɛ í wenni bɛ dònɛ tipotì nti,
kè bɛ bɛ píenko,
bɛ mɛ nyí bɛ pĩnnè sínɔu kperí.

⁷ Wèè dó ké tì pĩ nhò ò ntɔ tɛmátidùòtè ntɛ,
yoo kukpāndóú.

Kòò dèè wèè ti cóú mpànke.

*Dafiti kó behāāpòmbè yekōmbò yembè
(Wénté 1 Bekpààtìbè tōmmú 11:10-47)*

⁸ Nte Dafiti ããpòmbè yekõmbò yembè kó yeyètè: Oketiwe kperi tú Isebaadi Akimaniibe kou, weè do baké behããpòmbè kó ditĩnni. Weè do kùò benitibè sikousini (800) dimònni dimáà.

⁹ O kó difõnkúò kè Aoa bire Dodo kó debire Edeasaa nhò pòkoo. Yekõmbò yembè bètããti kóò mǎu nwe wèè do neínè Dafiti Fidisitẽẽbe bè dintémè kè Isidayɛɛribɛ bótí. ¹⁰ Kè Edasaa ncómmú kébaao Fidisitẽẽbe ke pikú o siè kòo nòutè yàa tātè kòo sonnè ké ndi pikú. Kè ti Yiè nKuyie nduó nkè Isidayɛɛribɛ na be dootitabè mediè ndè yiè. Kè behããpòmbè tabè wētení ké m bè tũ nke eiti mǎà.

¹¹ O kó difõnkúò kè Adaa kou Akee bire Samaa mbè pòkoo. Fidisitẽẽbe do tii ndii mōnni Deii itũ mai kó kupaku borè kè Isidayɛɛribɛ coké. ¹² Kè Samaa cómmú kébaao, kè ti Yiè nKuyie nduó nkòo poté Fidisitẽẽbe kékuo. Kè Isidayɛɛribɛ bè na mediè.

¹³ Diyiè mari mudidèi mōnni kè benitibè bètããtii yènni behããpònsandèèbè tĩnni mieke, kékote káyà Dafiti Adudammu tādènkù mieke, ke yé Fidisitẽẽbe do bātémè Defaii biriku. ¹⁴ Kè Dafiti mbo o sòri, kè Fidisitẽẽbe bo Betideɛmmu. ¹⁵ Kè Dafitii dake Betideɛmmu kó meniɛ, ke dò: We mbo kote Betideɛmmu tebinte tèè bo dihei bōri ke n dōnni kè n yà?

¹⁶ Kè behããpòmbè yekõmbò yembè bètããtii ité kékété Fidisitẽẽbe cuokè bè kàri dè, kékote Betideɛmmu kó tebinte kédōnni meniɛ nkékotenní kóò duó, ò me nyí nyie nké mè yà, ké mè pǎ Kuyie nkécóúnko ketenkè ¹⁷ ke dò: N Yiè nKuyie, m báá yà de kó meniɛ, mè dōnnè benitibè bèè duó mbe fōmmu ke kòte ke donni de kó meniɛ mbe kó meyi mme.

Ò í nyie nké mè yà.

Behããpòmbè yekõmbò yembè bètããti beè do pĩ nde kó mutōmmú.

¹⁸ Kè Seduyaa bire Abikaii, Soabu nantè mbaké behããpòmbè sipísitããti tĩnni. Weè do kùò nè o kpānni o dootitabè sikousitããti (300). Mēmme kòo yètiri feité behããpòmbè sipísitããti mieke. ¹⁹ Kòo naá nhodie wè be cuokè, ké bè baaté, ò me nné í nna kémaatènè bètããti tĩnni kabe bembe.

²⁰ Yoyadaa bire Bennaya Kabuseedi èi kou, ohããpònkperi mǎu kó debire, kòo kpa nkéna o dootitabè mediè. Weè do kùò Adiyedi bí idé Mǎabu èi kabe. Weè do ta yeciricirè fètiri nè muséé nkékuo diciriciri. ²¹ Weè múnke do kùò Esibiti kabe kóo nitikperi mǎu, ke sǎ nkòò tǎ dikpānni kòo katenko kupàati ké di fiète kóò kùò nè. ²² Bennaya do kpa ndii kpānni kèpété diyètiri sipísitããti kabe tĩnni mieke. ²³ Kòo yètiri feité mediè nsipísitããti kabe tĩnni mieke, ò me nyí nna ke tũòke bètããti tĩnni kabe. Kè Dafitii ò tātè kòò mbaké tihããpònti tii ò bà.

²⁴ Sipísitããti tĩnni kabe do tú: Asayedi Soabu nantè nè Dodo Betideɛmmu èi kou bire Edananni. ²⁵ Nè Samaa nè Edikaa Adodi èi kabe. ²⁶ Edesi Pedeti èi kou Ikesi bire Idaa Tekoa èi kou. ²⁷ Abiesɛ Anatoti èi kou nè Mɛbunnaii Usaa èi kou. ²⁸ Sadimɔ Aoa èi kou nè Madaii Nɛtofaa èi kou. ²⁹ Baana bire Edɛbu Nɛtofaa èi kou tókè nè Dibaii bire Itaii Kibea èi kou, Bensamɛ tempè mieke. ³⁰ Nè Bennaya Pidatɔ èi kou nè Itaii Kaasi èi kou. ³¹ Nè Abi-Adinɔ Beti-Adaba èi kou nè Asimafeti Baudimmu èi kou. ³² Ediaba Sadimɔ èi kou, Yasenni bí kó dɛmarè, kè de yètiri tu Yonnatã. ³³ Samaa Adaa èi kou nè Sadadi bire Aiyammu Adaa èi kou. ³⁴ Nè Edifedee Akasibaii bire Maaka èi kou nè Aitofɛdi Kido èi kou bire Ediyammu. ³⁵ Esidaii Kadimɛdi èi kou nè Padaii Adabu èi kou, ³⁶ nè Natã bire Ikadi Tisoba èi kou nè Bani Kadi naàmùnkù kou. ³⁷ Sedeki Amōniibe botí kou nè Nadaii Bedoti èi kou wèè do tɔu Seduya bire Soabu kpàrinenti, ³⁸ nè Idaa Yetɛ naàmùnkù kou nè Kaarebu, tɛ cɛtè temáa kou. ³⁹ Nè Udii Itiibe botí kou, kè bèè wēnnè bemǎu sipísitããti nè bèyiekè.

24

Dafiti kàammè Isidayɛɛribɛ kɛ ti Yiè nKuyie mmiekɛ bè pɛikɛ
(Wénté 1 Bekpààtìbè tǝmmú 21:1-6)

¹ Diyiè mari kɛ ti Yiè nKuyie mmiekɛ yènní Isidayɛɛribɛ, kɛ kùu nampe Dafiti yèmmè kòo dɔɔ dèè yóó bè tɔní mɛyɛi, kòo dɔ bèe kaa nyIsidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbɛ. ² Kòo náké behāāpòmbè kóo kótì Soabu wèè ò bonè kɛ dɔ: Ce nyIsidayɛɛribɛ tenkè kemɔu kékaa mbenitidaabè n dɔ kényé bè màmè mme.

³ Kɛ Soabuu ò tɛ́nné kɛ dɔ: Okpààtì n dɔmu ti Yiè nKuyie nduó nkè Isidayɛɛribɛ sũũ nképɛ́ɛtɛ miɛ nkuɛ tɛkòutɛ (100), kaa bè yà nè a nɔ́nfɛ. Dè nè dòmmɛ kaa dɔ kɛpí nde kó mutǝmmú botí?

⁴ Kòo kpààtì baa mpí nho béi ntì Soabu nè behāāpòmbè iwɛ́i yembè tɔbè. Kɛ bèe yóu kédɔɔ okpààtì yèmmè, kɛítɛ o cǝtɛ kékɔtɛ benitìbè kàmmù, ⁵ késéntɛ Suditɛ́ kékɛtɛ Adowɛɛ èi dìi bo Kadi kó kubiriku cuokè, kédèè kékɔtɛ Yasɛɛ. ⁶ Kɛ bèe ta Kadaadi kɛpɛ́ɛtɛ kékɔtɛ Itiibɛ èi Kadɛesi nè Tǎǎ-Yaani nè dɛ kó sihekɛsí nè Sitǎǎ, ⁷ kɛpɛ́ɛtɛ kékɔtɛ Tiiri kó dihei kperì kuduotí fitɛ dì, Itiibɛ nè Kannahǎa kɔbɛ do te yè, kɛpɛ́ɛtɛ kɛtuɔkɛ Bɛerisebaa Sudaa tempɛ nkubakù cǎnku bíékè. ⁸ Bè dèè dìi mǎnni bɛ tenkè kemɔu kɛwɛtɛ Sedisadɛmmu kɛ sǎ ndè mǎkɛ betǎǎbè bèwɛi nè yɛwɛ sipísidɛ nè bè ketémè mukàmmù. ⁹ Kɛ Soabuu náké okpààtì bè kaa nyIsidayɛɛribɛ kó behāāpòmbè kɛ bè màmè sikɔupíkòùsini (800000), Sudaa kɔbɛ sikɔupíkòùsinùmmù (500000).

Kuyie mpotémè Dafiti ò kaa mmè kɛ́i mbenitìbè
(Wénté 1 Bekpààtìbè tǝmmú 21:7-17)

¹⁰ Kɛ Dafitii bantɛ ò cààrèmmè kòo kǎmbùàtìi do, kòo náké ti Yiè nKuyie nke dɔ: N Yiè nKuyie n cààrèmu mediè n kàammè benitìbè. M bantému n cààrèmmè, n dɔɔ tiyèntì nti, á n cǝ́. ¹¹ Ò yí mɛmmɛ kénhenniní dikũnweñni kɛ sǎ ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pǎānǎāntì nǎāntò Kadi wèè do ò bonè kɛ tú: ¹² Kɛtɛ kénáké Dafiti kɛ dɔ: N tú nh ò duó ntiyɛ́tì tìtǎātì ndi, kɛ tú wèè tǎātɛ ò dɔ kù kɛ n kù nhò poté. ¹³ Kɛ Kadii kɛtɛ kɛyà Dafiti kóò náké Kuyie nhò náké tì kɛ dɔ: Kaa dɔ dikònni bo tannímè a èi kɛ dɔ yɛbie nyèyiekè á tǎātɛ. Kaa mɛ ndó a dootitɔbè bo nda betimè betǎǎbè bètǎātì miɛkɛ, á tǎātɛ. Kaa mɛ ndó mukṹ mbo tannímè mme kɛ benitìbè nkǎ nke dɔ yɛwɛ yètǎātì, á tǎātɛ. Totí a yèmmè kɛ n náké n dò nkénáké tì wèè n tǝnní.

¹⁴ Kɛ Dafitii náké Kadi kɛ dɔ: N yèmmè mɛ cààrè mediè. Kɛ ti do ti Yiè nKuyie nnòutɛ miɛkɛ dɛ tǝ́mu, kɛ yé kù sémmè dɛumè. M báá do n nititòu nɔu miɛkɛ.

¹⁵ Mɛmmɛ kɛ ti Yiè nKuyie nduǎnni mumǝmmú mùu kòu Isidayɛɛribɛ cuokè. Dɛ kó dikũnweñni kɛtuɔkɛnè kù dɔú ndii mǎnni Isidayɛɛribɛ tenkè kemɔu miɛkɛ kɛ benitìbè kú sikɔupípísìyiekè (70000) dɛ yiè. ¹⁶ Kuyie ntǝnni yòute dìi mǎnni di nòutɛ Sedisadɛmmu ñnkè kɛ bo bè poté kuyɛ́ku, kɛ ti Yiè nKuyie n náké ku tǝnni kɛ dɔ: Dè sǎnnèmu mɛmmɛ, a ténkɛ báá poté.

Kɛ sǎ ndi berínɛ Sebusiibɛ kou mǎu bè tu wè Adafunaa o kó kuyiè borè. ¹⁷ Kɛ Dafitii yà ti Yiè nKuyie ntǝnni kòumè kékúónnɛ Kuyie nke dɔ: N cààrèmu. Míi yeté! Benitìbè bie nyí cààrè mùmamù, mí nnè n cǝ́tɛ tũ dò nha ti poté.

Dafiti maámè diwũǎtǝnni Kuyie nkɛ́i
(Wénté 1 Bekpààtìbè tǝmmú 21:18-26)

¹⁸ Dɛ kó diyiè dimǎá miɛkɛ kɛ Kadii kɛtɛ kɛyà Dafiti kóò náké kɛ dɔ: Deke Adafunaa yíè borè kémaá diwũǎtǝnni ti Yiè nKuyie.

¹⁹ Kɛ Dafiti kɛtɛ kéndònnɛ ti Yiè nKuyie ntì nǎkémè ku pǎānǎāntì nǎāntò Kati kòò ò náké. ²⁰ Kɛ Adafunaa sǎnnéní kɛyà okpààtì Dafiti kòò kèróo, kòò cokéní kénínkú késǎnnóo o òkè. ²¹ Kóò beke kɛ dɔ: Okpààtì dè dòmmè kaa kǎriní m borè?

Kè Dafiti dò: N dó a n fíténè a yié nku kè m maá ti Yiè nKuyie ndiwũštònni kè dèe yie nkè kù poté kùù yēīku Isidayεεribε kè kùu deè. ²² Kè Adafunaa dò: Okpààti túóté a dó dèè kó dimàà kēpā Kuyie. Nte inààkε, túóté i kéféúté, túóté tenaasāntè kó idéi kētuōnnè. ²³ Okpààti, n da pāmu demou, kε tú a Yiè nKuyie ncouté a pānni, kε da dōò mēsàà.

²⁴ Kòò kpààtì Dafitii ò tǝ́nné kẹ̀ dọ̀: Yóu kẹ̀ n dẹ̀ donté kẹ̀ da yietí, n yí dọ̀ kẹ́pǎ n Yìe nKuyie ndẹ̀marẹ̀ n yí fẹ́ǔtẹ̀ dẹ̀ kẹ́pẹ́.

Mem̃me kè Dafitii dǒnté kuyié nè inààke mǎdítíbii nsipísìnùmmù, ²⁵ kémaá diwũstǎnni dǎborè kǎfíé ti Yìè nKuyie nyiwũs kǎtuǎ kǎfíénè mǎtaummè kpɛyì. Dɛ mǎnni kè ti Yìè nKuyie mbè wènté fɛnǎnsàáfè, kè kuyěĩku kù do bè poté kùu deè.

Bekpààtìbè pátíri ketirì Di mpátíri tɔ tìi náàntì

Meketimè mǎnnì Bekpààtìbè pátíri ketirì nè di dǎrì de kó yepáte yedé do wē ndimari mǎà ndi. Bekpààtìbè pátíri ketirì ti náá nSadomǎo kó tikpàtì kpéi nke nè betǎbè bèè ò tǔnnenì be kpeti, Sadomǎo kó tikpàtì kpeti tìi né dǎke fei nè ò maámè Kuyie ncǐtè nè tekpààtìcǐtè. O fǒmmu kó kumǎnku, kòo né wēte keta mubǎfèù, nè mufǒmmu yeimu mieke, kétúóké benitipòbè kè dèe tonté.

Memme kè Kuyie nyóu kè be kpààtiyuu toté iwuǎ nyii do bo kubakù you bíékè ì ténke í nyie nke bo mbúó Sadomǎo bire, kéwaá mbe kóo kpààtì. Memme kè dèe dǎò yekpààtiyǎ yàte yèdèè, Suda kǎbe kó dikpààtiyuu nè Isidayeeribe kperi kè yè níi nnaati di mmǎnnì diteri késǐnte.

Di pátíri ti náá nhokpààtì dǒmmè kéndé Kuyie. Wèe kpààtì dé Kuyie nwee ǎ ntǎ dihéi kè dè naati. Kǎa bo yetemè Kuyie nkéfié yebǎkè kè dè tǔnì dihéi kó mucǎàrimù. Kuyie ndo duǎnnímu ku pǎǎnáàntì náámbe péu kè bè bo ndenni bekpààtìbè ku náàntì, wèe né do dǎke hífei mbe mieke weè tu Edii 17-19:21

Di mpátíri náàntì duó ke dǒmmè

1. Dafiti kó yewe sǎnye kó tináàntì 1:1-2:12
2. Sadomǎo kó tikpàtì 2:13-11:43
3. Yekpààtiyǎ totémè Odoboammu nè Sodoboammu be kó dimǎnnì 12:1-14:31
4. Suda kǎbe kó dikpààtiyuu nè Isidayeeribe kperi ye kó tináàntì kǎnto kétuǎkenè Akabu kó dimǎnnì 15:1-16:28
5. Akabu kó tikpàtì 16:29-22:40
6. Sosafati nè Sodammu nè Asadia 22:41-54

Adonniya dǎmè kécǎuté tikpàtì

¹ De mǎnnì ke sǎ nhokpààtì Dafiti kǎté ke mǎnke kǎté, bá kè bè ò dǎtǐnné tiyààtì ò báá keè kuyiinkù. ² Kòo kó betǎmbèè ò nǎké ke dǎ: Okpààtì yóu kè tí da waá nhosapàà nkòo nda pǐ mmutǎmmú kǎntú a pokù kè dí nwē nke dǎu kòo nda dèi musée.

³⁻⁴ Memme kè bèe íte Isidayeeribe tenké kemǎu mieke osapàà nsààwè wammù, kǎpété Sunemmu eitè mieke osapàà, kòo mǎnke wenni mediè, nkòo yètìrì tu Abisaki, kè bèe ò kǎtenní kóò duó nhokpààtì kòò mpǐ nho tǎmmú. Ò me nyí nhò duónè.

⁵⁻⁶ Abusadǎmmu do ku kè Adonniyaa Akiti do peiténè wè Dafiti. Kè wèe náá Mpo, kǎntú odasáàtì, o cice do í ò bǎnnè tǐmatì, kòò mpǎtì ò tǔmè okpààtì kóo dapàà nkénnáá nke tú: Mǐi yóó náá nhokpààtì. Kòo waá ntenaasǎntè nè te dèèbè nè behǎǎpǎmbè sipísìnùmmù, ⁷ kédakenè Seduya bire Soabu nè ikuó niùtì Abiataa kè bèe ò tǔnne. ⁸ Ikuó niùtì Sadǎki nè Yoyada bire Bennaya nè Natǎa ti Yiè nKuyie mpǎǎnáàntì náàntò nè Simmei kǎyíénè Dei nè Dafiti kó behǎǎpǎmbè bembè í nyie nkóò tǔnne.

Natǎa nè Batisebaa bè kòrǎnmè Sadomǎo

⁹ Diyiè mari kè Adonniyaa ǎnné dibanni diyaàhóútàrì borè, ǎ-Dokedi binte také, kǎfié ipe nè inààke nè iwūó ìi ǎ mekùò, kǎyú o tebiì nè Suda tempè nkó bekótìbè bèè do pǐ nhokpààtì Dafiti tǎmmú. ¹⁰ Ò me nyí nyu ti Yiè nKuyie mpǎǎnáàntì náàntò Natǎa nè Bennaya nè behǎǎpǎmbè yekǎmbò yèmbè nè o tebite Sadomǎo.

¹¹ De m̀ǹnni k̀e Natāā k̀e k̀éyà Batisēbaa Sodomō yō, k̀òò nàk̀é k̀e d̀ò: A k̀èè Akiti birē Adonniya d̀̀̀̀rim̀e k̀e d̀ò nhò tu okpààtì, bá n yìè nhokpààtì m̀e nyí tì ỳ̀̀à? ¹² N yóó da duó nyitié nyi, k̀àa yie nke ì t̀̀nǹe a d̀eet̀é amáà ǹe a k̀óo dapàà nSodomō. ¹³ K̀e k̀éyà okpààtì Dafiti k̀òò nàk̀é k̀e d̀ò: Okpààtì a do n nàk̀ému k̀e d̀ò n k̀óo dapàà nweè yóó naá nhokpààtì a k̀ó dif̀̀nk̀úò k̀ékari a kpààtìk̀àrì, d̀è ǹe ỳ̀ime k̀e Adonniya weè naá nhokpààtì?

¹⁴ A yó nkpaá koò nàánnè k̀e n k̀otoomu m̀ m̀ómmuò nkéyíé k̀ónnè a nùu.

¹⁵ M̀em̀m̀e k̀e Batisēbaa k̀e okpààtì borè, ò do m̀e nkòtém̀emu, k̀éns̀s̀ nho bo kudieku k̀e Abisaki Sunemmu kou d̀e bo k̀e p̀i nho t̀̀mm̀ú. ¹⁶ K̀e Batisēbaa nínk̀ú k̀és̀inǹó okpààtì ìik̀e, k̀òo kpààtì ò beke k̀e d̀ò: A ỳ̀e mba? ¹⁷ K̀òò d̀ò: Okpààtì a do béimmu k̀éyú ti Yìè nKuyie nyètìrì k̀e d̀ò, n k̀óo dapàà nweè yóó naá nhokpààtì a k̀ó dif̀̀nk̀úò, k̀ékari a kpààtìk̀àrì. ¹⁸ N ǹe bo k̀e yo k̀e b̀e tu Adonniya weè naá nhokpààtì bá a í ỳ̀e. ¹⁹ Ò ànnè dibanni ndi k̀e k̀ùò inààk̀e péu ǹe iwũò ì ã m̀ek̀ùò ǹe ipe, k̀e yu a k̀ó b̀edapàmb̀e b̀em̀ou ǹe ikuó ǹiùtì Abiataa ǹe b̀ehā̀p̀omb̀e k̀óo k̀ótì Soabu, ò m̀e nyí yu a k̀óo dapàà nSodomō. ²⁰ Okpààtì, Isidayēribē b̀em̀ou da k̀émm̀úmu a bo b̀e nàk̀ém̀e ẁèè yóó s̀òt̀é a kpàtì. ²¹ K̀e m̀eè d̀òk̀e a bo k̀ú d̀ìi m̀ǹnni b̀e bo ti ẁént̀é b̀eyēibē mí ǹǹe m̀ birē.

²² K̀e Batisēbaa nkpaá m̀e ǹǹánnè okpààtì, k̀e Natāā tuòkoo. ²³ K̀e b̀èe nàk̀é okpààtì k̀e d̀ò: Natāā k̀̀tení. K̀e Natāā taroo k̀énínk̀ú k̀és̀inǹó okpààtì ìik̀e, ²⁴ k̀òò beke k̀e d̀ò: Okpààtì, f̀̀s̀s̀ ỳ̀e nhAdonniyaa naá nhokpààtì k̀ékari a kpààtìk̀àràà? ²⁵ Ò k̀òtemu ỳ̀ie nDokēedi binte borè, k̀e ànnè dibanni d̀ierì, k̀e k̀ùò inààk̀e péu ǹe yēnaadabē ỳ̀è ã m̀ek̀ùò ǹe ipe, k̀e yu a k̀ó b̀edapàmb̀e b̀em̀ou ǹe b̀ehā̀p̀omb̀e k̀ó b̀ek̀ótìb̀e ǹe ikuó ǹiùtì Abiataa. B̀em̀ou k̀e b̀e ẁe nke yo nke ỳ̀e m̀menaà nke p̀iēk̀ù k̀e tú: Okpààtì Adonniya mbo s̀áà! ²⁶ Ò m̀e nyí yu ikuó ǹiùtì Sadaki ǹe Yeoyada birē Bennaya, bá a birē Sodomō ǹe mí m̀ m̀ómmuò. ²⁷ Okpààtì f̀̀s̀s̀ yie nke t̀ā̀t̀é ẁèè yóó s̀òt̀é a kpàtì, bá a í ti nàk̀é t̀inti a k̀ó b̀et̀omb̀àà?

Dafiti t̀ā̀t̀ém̀e ẁèè yóó s̀òt̀é o kpàtì

²⁸ De m̀ǹnni k̀òo kpààtì Dafiti duó nk̀e b̀èe ỳ̀uní Batisēbaa k̀òo ẁētení k̀écómm̀ó okpààtì ìik̀e. ²⁹ K̀òo kpààtì b̀éi nke d̀ò: Ti Yìè nKuyie mbomu! M̀ b̀éimmu k̀e yu ku ỳ̀etìrì, kuù do n d̀eet̀é m̀ bo d̀ìi m̀ǹnni m̀ehā̀r̀im̀e m̀iek̀e. ³⁰ M̀ b̀éimmu k̀e tú n yóó d̀òmmu ỳ̀ie n da d̀ònnè d̀ìi nùu, k̀e tú a birē Sodomō bo s̀òt̀é n kpàtì k̀ékari n kpààtìk̀àrì.

³¹ K̀e Batisēbaa nínk̀óo k̀és̀inǹó okpààtì ìik̀e k̀éb̀éi nke d̀ò: Okpààtì, m̀bo s̀áà!

³² De k̀ó dif̀̀nk̀úò k̀òo kpààtì Dafiti duó nk̀e b̀èe ỳ̀uní ikuó ǹiùtì Sadaki ǹe ti Yìè nKuyie mpā̀ānā̀antì nā̀ant̀ò Natāā, ǹe Yeoyadaa birē Bennaya k̀e b̀èe tuòkení. ³³ K̀òo b̀e nàk̀é k̀e d̀ò: Túót̀éǹe nh ā̀p̀omb̀e b̀èe n kpaánè k̀e dí k̀e k̀édee m̀ birē Sodomō s̀āmmarím̀ú k̀òò k̀atennè Kiyōō. ³⁴ K̀e ikuó ǹiùtì Sadaki ǹe ti Yìè nKuyie mpā̀ānā̀antì nā̀ant̀ò Natāā, k̀e b̀èe ò cóú m̀mek̀ùò nkòò cā̀nnè, k̀òò ntú Isidayēribē k̀óo kpààtì. K̀e b̀e d̀èe dí eé d̀itā̀t̀eheù k̀éhuu k̀e d̀ò: Okpààtì Sodomō mbo s̀áà! ³⁵ De k̀ó dif̀̀nk̀úò k̀e di ò t̀̀nǹe k̀ékonní diheì, k̀òo kari n kpààtìk̀àrì, weè yóó s̀òt̀é n kpàtì, n we ntā̀t̀é k̀òo bo mbaké Isidayēribē b̀em̀ou ǹe Sudaa k̀abē.

³⁶ K̀e Bennaya t̀énnè okpààtì k̀e d̀ò: Okpààtì, d̀e wennimu m̀ediè, ti Yìè nKuyie nha t̀i nkù kuù b̀éi ǹǹe a k̀ó dinùu m̀iek̀e. ³⁷ K̀ù do da bonè m̀èè botí, k̀ù m̀m̀e mbonè okpààtì Sodomō, k̀édéúk̀unnè o kpàtì k̀e t̀i p̀ḕt̀é f̀s̀ n yìè nDafiti a kp̄etì.

B̀e p̀ír̀im̀e Sodomō tikpàtì

(Ẁént̀é 1 Bekpààtìb̀e t̀ā̀mm̀ú 29:21-25)

³⁸ K̀e ikuó ǹiùtì Sadaki ǹe ti Yìè nKuyie mpā̀ānā̀antì nā̀ant̀ò Natāā ǹe Yeyoyada birē Bennaya ǹe K̀edetiibē ǹe Pedesiibē, k̀e b̀èe k̀e Sodomō borè, k̀óò d̀èe

nhokpààtì kóò sāmmarímú, kóò kàtènè Kiyṣṣ. ³⁹ Kè ikuṣ nùtì Sadṓkii ta ti Yiè nKuyie ntou kètúóté dinaàyènnì ke di cūṣ mekùò, ké mè còú nSadomṓ yuu ñnkè, kóò cànné kòò bo ntú okpààtì. Ò dèè mēmme kè bèè eé ditāteheù kéhuu ke dṓ: Okpààtì, Sadomṓ mbo sṓ! ⁴⁰ De kó difōnkúò kè bèè ò tūnne kè bèè wētení diheì. Kè benitibè eu itārí kè diwèi bè bo mediè nkè bè ùú kè ketenkè sṓnti.

Adonniya yṣkemè ò do dṓ kédṓ tì

⁴¹ De mōnnì ke sṓ nhAdonniya nè ò do yu bè kè bè di ke dèè, kékeè kutoweku, kè Soabuu banté ditāteheù dabōnnì ke dṓ: Ba nkó kutoweku dáátí diheì?

⁴² Ò kpaá me nnáá nkè ikuṣ nùtì Abiataa biré Yonnatā tūṓkení, kè Adonniya dṓ: A tú onitì mómumu nwe, tanní! N yṣmu ke dò nha ti tṓnì tináansààtì nti.

⁴³ Kòò dṓ: Áà, m pètìnke dṓ ke da náké okpààtì Dafiti tāātémè mme Sadomṓ kòò bo sṓté o kpàtì. ⁴⁴ Ò duṣ nkè ikuṣ nùtì Sadṓki nè ti Yiè nKuyie mpāānāantì náantò Natāā nè Yeyoyada biré Bennaya nè Kedetiibe nè Pedesiibe nè okpààtì kó tihāāpòntì kè bèè dee nSadomṓ wenwe okpààtì o kóò sāmmarímú kóò cíe Kiyṣṣ binte borè. ⁴⁵ Kiyṣṣ binte borè kè ikuṣ nùtì Sadṓki nè ti Yiè nKuyie mpāānāantì náantò Natāā kè bè ò còú mmekùò nkoò pī ntikpàtì. Ke dèè kè benitibè bemṓ ò cienní nè diwèi, di do yo dèè kó kutoweku. ⁴⁶ Kòò tūṓkení, ke dáátí ke kàri dikpààtikàrì. ⁴⁷ Kòò kpààtì tūmbè kàténì ke sṓntí okpààtì Dafiti ke tú: Ti Yiè nKuyie nha tū nkùu déúkūnne Sadomṓ kpàtì kè tìi pṣṣṣ a kpeti do dòmmè, ké ntì cṣṣṣ. Bè yī mēmme kòò kpààtì sīnnṓ o dṓú ñnkè, ⁴⁸ kébèi nke dṓ, ò sṓntí o Yiè nKuyie nyIsidayeeriibe tū nkù kùú ò duṣ nwèè yóó sṓté o kpàtì, kòò ya nè o nōnfè dè dṓmè.

⁴⁹ Kè Adonniya kṓbe tì kèè kè be kōntìi áá, kè bèè cíté bemáà bemáà bá wè o kó kupíkù. ⁵⁰ Kè kufṓwáá nhauté Adonniya kòò coké Sadomṓ kékṓte diwṓṣtōnnì borè, kéncómmú kṓpī ndi bàkè. ⁵¹ Kè bèè náké Sadomṓ ke dṓ: Adonniya coké fṣ nwe ke kṓte ke cómmú ke pī ndiwṓṣtōnnì kó yebàkè, ke náá nkétú ò í iti kàa í pàrikè ke tú a í yóó ò kùò.

⁵² Kè Sadomṓ bè tṣṣṣ ke dṓ: Kòò dṓari kè dè wenni m báá ò kàáké, kòò me nyí dṓari kè dè sié ò dṓ nkékúmu.

⁵³ Mēmme kè Sadomṓ tṣ nkè bèè yúnì Adonniya diwṓṣtōnnì borè, kòò kàténì ke nínkóo okpààtì Sadomṓ ìlkè. Kòò ò náké ke dṓ: Kò nha cṣṣṣ.

2

Dafiti duómme o tié nsōnyi Sadomṓ

¹ Dafiti banté dii mōnnì ò duúnnēmè mukūṣ nkéduṣ nyitié nsōnyi o biré Sadomṓ, ² kòò náké ke dṓ: N tṓōnnè m bo tūnne mēmme ti yembè kó kuce. Túóté tikōnyauti a kōtému. ³ Á ndṓari ti Yiè nKuyie nha tū nkù dómè, á ntū nku kó kuce, kṓntū nku kuṣ nè ku tannò, kṓntū nku bṓi ntì nè ku kuṣ ì wàri Mōyiisi páte miēke. Mēmme a dṓari dè demṓ bo nyíemmè. ⁴ Mēmme ti Yiè nKuyie mbo dṓmè kù do n náké tì ke dṓ: Kàa yaàbí dṓari n dómè ke tū n kó kuce nè timómmōnti ke n tūnnè be yemmè memṓ, a cṣṣṣ báá paà okpààtì.

⁵ De kó difōnkúò a báá yṣ nYeduya biré Soabu n dṓò dè, weè kùò Isidayeeriibe kó behāāpōmbè iwēi yembè bédé, Nṣe biré Abunṣe nè Yetṣe biré Amasa. Bè do kari bàmmùu nwe bá mudoò í bo, kòò bè kùò. De kó medṓòrīmè dōnnè ò téi meyṣi mme n nēutì nè n naàkōnfè. De kó meyei mbo o yuu ñnkè nke. ⁶ Dṓò mecìi nha báá ò yóu kòò kóté kékú. ⁷ Á nyṣ Badisidaii bí nKadaadi èi kṓbe kpéi. N do cokù a kóo kótì Abusadōmmu kè bṣṣ kàténì ké n teennè. Nè de kpéi nhá bè dṓò mesàà. ⁸ A múnke báá yṣ mBensamṣe botí kou Keda biré Simṣi kpéi

mBaudimmu èi kou. N do cooti dìi mǎnnì kẹ kǎri Maannaimmu kẹ weè ní nni mbǎmmù kusĩnkù kẹ tú m bo yà! Kẹ n wẹte kénkũntinì kòo kǎtenì Suditēē kẹ n co. N de nhò dǎúnnè dinùù ti Yìè nKuyie nyìikè kẹ dǎ: M báá ò kùò. ⁹ A tú mǎciì nyìè nwe a bá nhò wùò nhosàawè bá ò mẹ nkòtémè, a nyé a bo yĩmè kóò dèite.

Dafiti kumè kẹ Sodomǎ nsǎkénè o kpàtì
(Wénté 1 Bekpààtìbè tǎmmú 29:26-28)

¹⁰ Kẹ Dafitii kú kẹ bẹè ò kũnnè o èi Sedisadǎmmu. ¹¹ Ò do baké Isidayeeri bẹ kẹ dǎ yebie nsipísìnàà ndi. Ò do bo Ebunǎ kẹ dǎ yebie nyèyiekè ndi kẹmbo Sedisadǎmmu kẹ dǎ yebie nsipísitǎati nè yètǎati. ¹² Mǎmmè kẹ Sodomǎ sǎoté o cice Dafiti kó tikpàtì, kòo kpàtìi dẹuke mǎdiè.

Sodomǎ kùòmè Adonniya

¹³ De mǎnnì kẹ Adonniya, Dafiti pokù Akiti do ò pǎiténè wèe kǎte kẹyà Batisebaa Sodomǎ yǎ, kòo ò beke kẹ dǎ: A kǎtennì kusǎàkù nku bakaà? Kòo ò tǎnnè kẹ dǎ: Eē, ¹⁴ kẹdeè kẹ dǎ: M mǎke tìmatì nti kẹ bo da náké. Kòò dǎ: Bèi!

¹⁵ Kẹ Adonniya dǎ: A yému a mǎmmu, mmù do dǎmmè kẹdi tikpàtì. Isidayeeri bẹ mǎu do baa mù bo naámmè okpààtì. Dè mẹ nyí yie nke mè dǎò. Kẹ n tebite Sodomǎ weè tì di, ti Yìè nKuyie nkuù mẹ nyé. ¹⁶ N dǎ a n dǎò tìmatì nti, a báá yete! Kẹ Batisebaa dǎ: Bèi! ¹⁷ Kẹ Adonniya dǎ: N da báámmu, mǎò okpààtì Sodomǎ kòo n duó nhAbisaki Sunǎmmu èi kou kẹ m puoke, n yèmmè dǎ nhò báá wè nda yetenè. ¹⁸ Kẹ Batisebaa dǎ: Dè wenni, m bo kǎte kẹyà okpààtì, kóò bǎinnè a kpéi.

¹⁹ Mǎmmè kòo kǎte kẹyà Sodomǎ kẹ bo ò bǎinnè Adonniya kpéi. Kòo kpààtìi Sodomǎ íté o kǎri ìnkè kékéténì o bíkè kénínkú késĩnnǎ kẹwǎte kékari, kẹduó nkè bẹè dǎú ndikpààtikàrì terì o bakù yóú, kòo yǎò kari kóò pǎennè, ²⁰ kóò náké kẹ dǎ: N dǎ kẹ da mǎò tìmatì nti sǎmpǎrè a báá yete dǎ! Kòo kpààtìi ò tǎnnè kẹ dǎ: N yǎ mǎò a dǎ dè n yí yóó dè nda yetenè. ²¹ Kòo yǎ dǎ: Ti báá duó nhAbisaki Sunǎmmu kou Adonniya kòo puokaà?

²² Kẹ Sodomǎ ò tǎnnè kẹ dǎ: Dè yĩmè kàa tu n duó nhAbisaki Sunǎmmu kou Adonniya kòo puoke? A pǎnke na nyĩ nh ò duó ntikpàtì, weè mẹ ntúmè Mpo. Duó nkè nh ò duó ntikpàtì wenwe nè o kǎbe nè ikuó niùtì Abiataa nè bǎhǎpǎmbè kóo kótì Soabu.

²³ Kẹ Sodomǎ parìkè nè ti Yìè nKuyie nyètìrì kẹ dǎ: Adonniya mẹ ndáátì kẹ beke tì, kẹ n yí ò kùò ti Yìè nKuyie nni mpoté! ²⁴ Nè ti Yìè nKuyie nkùù n kǎnnè n cice Dafiti kó dikpààtikàrì, kẹ fíi n kpàtì, kẹ bǎi nke yĩ: Tikpàtì bo mbo n cǎtè sǎà. M parìkèmu nè ku yètìrì kẹ tú Adonniya bo kú yíe, ²⁵ kǎtǎ nYeoyada bire Bennaya kòo ò kùò. Mǎmmè Adonniya kumè.

Sodomǎ bǎtimè Abiataa Sedisadǎmmu

²⁶ Kòo kpààtìi Sodomǎ náké ikuó niùtì Abiataa kẹ dǎ: Íté diè nkékò nhAnatǎti a cǎe. A dǎ nkékuǎmu. M mẹ nyí dǎ kẹ da kuǎ kẹ yé fǎò do tǎumè ti Yìè nKuyie ntaummè tǎu n cice Dafiti kó dimǎnnì, kẹ di wǎnnè kẹ ta mǎháárimè mieke.

²⁷ Mǎmmè Sodomǎ ò bǎtimè bá ò tǎnke í ntú ikuó niùtì. De mǎnnì kẹ dǎ dǎò ti Yìè nKuyie ndo náké tì Sidoo èi kẹ dǎ ti yóó tuǎkení Edii cǎtè.

Sodomǎ kùòmè Soabu

²⁸ Kẹ Soabuu keè tìi tǎǎkení Adonniya nè Abiataa kécoké kǎta ti Yìè nKuyie ntaummè tou kéncomú kǎpĩ ndiwũtǎnnì bàkè. Soabu do kómmúmu Adonniya nè dimǎnnì, ò mẹ ndo í kómmú Abusadǎmmu. ²⁹ Kẹ bẹè náké okpààtì Sodomǎ kẹ dǎ: Soabu coké kẹ kǎte ti Yìè nKuyie ntaummè tou kẹ comú kǎpĩ ndiwũtǎnnì bàkè. Kẹ Sodomǎ tǎ nYeoyada bire Bennaya kẹ dǎ: Kǎte kóò kùò.

³⁰ Kè Bennaya kòtè kénáké Soabu ke dò: Okpààti tu a yènní dèndè, kòo yete ke dò: N yí yetì! N dó kékú diè ndè.

Kè Bennaya wète kénáké okpààti Soabu nàké tì. ³¹ Kòo kpààti dò: Dè wenni, kuò we dèborè kéndònnè ò bée nti, kóò kũnné. Kòò kuò bée nitisààbè báá ti bonté kukúĩnkù, mí nnè n cice cǐtè. ³² Nee birè Abunee Isidayeeribè ããpòmbè kóo kóti nè Amasa Sudaa ããpòmbè kóo kóti. Bè do tú benitisààbè mbè koò pèēté, kòo bè kuò disòrì bá n cice í yé. De kó meyei mbo do o yuu ìnkè. ³³ Bèè ò bonté kusĩnkù wenwe nè o cǐtè káboo sáà. Kè ti Yiè nKuyie nkó mesàà nní mbonè Dafiti nè o yaábíò ìi yó nsáké o kpàti sáà.

³⁴ Mèmmè kè Yeoyada birè Bennaya kòtè kóò kuò kè bée o kũnné o cǐtè. O cǐtè do bo dikpáà ndi. ³⁵ De mōnni kòo kpààti túóté Bennaya kécónné Soabu fòtìrì kòò mbaké behããpòmbè, kétúóté Sadaki kécónné Abiataa fòtìrì kòò ntú ikuó niùti.

Sadoməo kùomè Simèii

³⁶ Kè Sadoməo duó nkè bée yúni Simèii, kòo ò nàké ke dò: Maá a cǐtè Sedisadəmmu kəmbo, a báá yè kéntú a bo kòtè dèmarè. ³⁷ Kàa yè diyie mari ke sènté kukó nSetinəo a nyé ke dò nha kumu, dè me mbá ntú n kpeti, nè a yuu ndi. ³⁸ Kè Simèii dò: Dè wenni okpààti, n yóó dōmbo a bée nti. Mèmmè kè Simèii mbo Sedisadəmmu kéməntè. ³⁹ Yebie nyètāāti kó difōnkúò kòo kó tidaati matì tidétii coké, kékòtè Maaka birè Akiisi Kati kóo kpààti borè. Kè bée nàké Simèii ke dò: A daati bo Kati nwe. ⁴⁰ Kòo deke o sāmmarímú kékòtè Kati, kécəutè o daati Akiisi borè, kèwète kékònnè Sedisadəmmu. ⁴¹ Kè bée nàké okpààti Sadoməo ke dò: Simèii kòtè Kati ke wète ke kò nSedisadəmmu. ⁴² Kòo duó nkè bée ò yúni kòo ò nàké ke dò: N sòò duó nkàa parikè ti Yiè nKuyie nyìikè ke dò: A í yèti dihei, kè n da nàké ke dò: Kàa yè bá ke kòtè kupíkù makù, a kumu. Kàa dò: Eē, a kèèmu. ⁴³ Dè yīme kàa né í pī nha dōúnnè dii nùu ti Yiè nKuyie? Dè dōmmè kàa yete n sòò da nàké dii nùu? ⁴⁴ Kòo yíé kénáké Simèii ke dò: A mómumu nha yému, a yèmmè da náámmu meyei nha dōò mè n cice Dafiti, mèè do a yuu ìnkè, ⁴⁵ ti Yiè nKuyie mme nyó nni ndəorimu mesàà nkè Dafiti kpàti nfííkú sáà.

⁴⁶ Mèmmè okpààti duómme kè Yeoyada birè Bennaya denne Simèii kóò kuò. De mōnni kè Sadoməo kpàti né dəke fííkú.

3

Sadoməo puokemè Esibiti kóo kpààti kóo sapàà

¹ Kòo kpààti Sadoməo puoke Esibiti kóo kpààti kóo sapàà, nnè okpààti kè bée məəte metaummè, kè Sadoməo konnènni o pokù Dafiti èi Sedisadəmmu, kémbaanè ò bo maámmè o kó tēkpààticǐtè nè ti Yiè nKuyie nkpete, kémaánè kuduotí kēfité Sedisadəmmu.

² De kó dimōnni bè do feu iwūš ti Yiè nKuyie nyetārè ìnkè nke yetòrè borè. Ke yé bè mu ndo í maámè tēcǐtè ti Yiè nKuyie nkpete. ³ Kè Sadoməo ndó ti Yiè nKuyie nkéntū nho cice Dafiti do nàké tì, ke né nkpaá feu iwūš ti Yiè nKuyie nyetārè ìnkè kó yetòrè ke tuōnnè tihúúnti.

Sadoməo məəmè ti Yiè nKuyie mməcìi (Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 1:2-13)

⁴ Diyie mari kòo kpààti Sadoməo kòtè Kabašš ke bo fíé iwūš ti Yiè nKuyie. Diwūštōnni didieri do ke mbo kòo fíé iwūš ti Yiè nKuyie ntekəupítè (1000) kétuo ndè ìnkè. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie nkətení Kabašš Sadoməo borè keyènkè. Kóò béinnè tidəuntì miēke ke dò: M məó a dó dè kè n dè nda pā.

⁶ Kè Sodomṣṣò dṣ: N Yìè nKuyie, a dṣṣmu a kóo tṣnti n cice Dafiti mṣsàà nke yṣ ò do tṣmmè a kó kuce nè timṣmmṣnti, ke dṣṣri dèè wenni kòo borime síé. Kàa ò dṣṣ mṣsàà nke duṣ nkòo bí kó dṣmarè kàri yie nho kpààtikàri ìnkè. ⁷ Ti Yìè nKuyie nfṣṣò n dṣṣ okpààti kè n sṣṣté n cice Dafiti kpàti. M me nkpaá tú odapàà nwe, n yí yṣ m bo niité mèè botí benìtìbè. ⁸ Nte mí nke dṣ nkéniiṣé a nìtìbè a tṣṣṣté bè kè bè sṣ, ke í dṣ nkékaa nkédeè. ⁹ N Yìè nKuyie duṣ mí nha kóo tṣnti mṣcìi kè n na kéniiṣé a nìtìbè, kèna kṣmbaàti mṣyei nnè mṣsàà, kè dè í dṣ mmṣmmṣ we mbo na kéniiṣé a nìtìbè, kunitisṣkù kuu.

¹⁰ Kè ti Yìè nKuyie mpṣnsìrì Sodomṣṣò kù mṣṣ tì, ¹¹ kóò nàké ke dṣ: A í mṣ mmṣṣmṣ a fṣmmu bo mṣntemṣ, a mṣ nyí mṣṣ tikpàti yoo a dootitṣbè bo kúmè, ke m mṣṣ mṣcìi, ke bo na kṣmbekùnè n nìtìbè, ¹² n yóó da duṣmmu a m mṣṣ dè, mṣyṣmmṣ nè mṣcìi nhṣmṣu mu nyí dè mṣṣṣte, ṣmṣu mṣ nyí kpaá ke bo dè mṣṣṣte. ¹³ M bo da pṣnè a í m mṣṣ dè, n yóó da duṣmmu tikpàti mṣdiè nkàa yṣtìrì ncṣṣ, kṣpṣṣṣté bekpààtìbè bṣmṣ. ¹⁴ Kàa tṣ n kó kuce ke dṣṣri n kuṣ nè n tannṣ dè yṣmmṣ, a cice Dafiti do dṣmmṣ, m bo duṣ nkàa fṣmmu okè.

¹⁵ Kè Sodomṣṣò entení kṣnsṣ nti Yìè nKuyie nhṣ béinnè tidṣuntì nti. Kòo konnì Sedisadṣmmu, kṣkṣte ti Yìè nKuyie ntaummṣ tṣu borè, kṣfíé iwṣṣ Kuyie nkṣtṣ nké kù fié mṣtaummṣ kpṣyi, kṣyú o tṣmbè ké bè ṣnnè dibanni.

Sodomṣṣò bekémṣ mṣcìi nkó tibeénti

¹⁶ Diyie marì kè benitipṣbè mabè bèdébè bèè dṣuti dṣutinè benitidaabṣ kṣtení okpààti Sodomṣṣò borè. ¹⁷ Kòo ketiwè dṣ: Okpààti n da báámmu kṣnté kékeè n dṣ ké da náké tì. Mí nnè onitipṣkù yie ntṣi bo tṣcṣṣṣté tidé, kè m peité m bire. ¹⁸ Kè dè mṣke yṣwe yṣṣṣṣti kòo peité o kpṣṣ. Ti mṣ mbo tṣcṣṣṣté tidé ndi, otṣu mṣu í dè bo. ¹⁹ Kṣyṣnkè mṣnni kòo duṣ ke yṣke o bire kè dè ku. ²⁰ Kòò ité kè n kpaá duṣ, kòò tṣóté m bire ke dṣu nho kó didṣu ke tṣóténí o kpṣṣ dèè ku ke dṣu m borè. ²¹ Kè nh èntení dikṣnweñni ke bo yṣṣ m bire, ke sṣ ndè ku. Kè dè wenke kè n dè wṣnté mṣsàà nke sṣ n kpṣṣ dṣke.

²² Kòo nitipṣkù tṣu dṣ: Ò sṣmmu mṣi kpṣṣ fṣu, o kpṣṣ dṣṣ ku.

Kòò tṣu dṣ: Bìtì! N kpṣṣ dṣṣ fṣu, a kpṣṣ dṣṣ ku.

Kè bè ñnèi okpààti Sodomṣṣò ìlkè. ²³ Dṣ mṣnni kòo kpààti Sodomṣṣò dṣ: Yie nhṣ mṣ nyimṣ: Mṣi kpṣṣ fṣu kàa kpṣṣ dṣṣ ku. Kòò tṣu dṣ: Mṣi kpṣṣ fṣu, kàa kpṣṣ dṣṣ ku. Ti yóó yṣmu. ²⁴ Tṣóténí disie! Kè bèè dṣ tṣóténí. ²⁵ Kòò dṣ: Yaténè dṣbire dèè fṣu! Kṣduṣ nwe nnitipṣkù diyari otṣu diteri.

²⁶ Kè mṣṣṣmmṣ pṣi ndṣbire dèè fṣu dṣ yṣ kòò dṣ: Okpààti n da báámmu! Báá kuṣnè dṣbire, duṣnnè we dṣ kè dè nfṣu. Kòò nitipṣkù tṣu yie tú: Yaténè dṣ kè tí paà tidé.

²⁷ Dṣ mṣnni kòo kpààti dṣ: Báá kuṣnè dṣbire, duṣnnè dṣ onitipṣkù ketiwè dṣ yṣ we ntṣ.

²⁸ Kè Isidayṣṣribṣ bṣmṣu keè Sodomṣṣò beké mèè botí dṣ kó tibeénti, kóò depṣ, kṣbanté ti Yìè nKuyie nkuu ò duṣmmṣ mṣcìi nkòò beké dṣ kó tibeénti.

4

Bèè tu bekótìbè Sodomṣṣò kpàti miṣke

¹ Kòò kpààti Sodomṣṣò mbaké Isidayṣṣribṣ bṣmṣu. ² Nte bèè do ni o kpàti miṣke be yṣṣṣ: Sadṣki bire Asadia, weè do tú ikuṣ nṣtì. ³ Kè Sisaa bí Ediodṣfu nè Aiya, kè bè ntṣ bepátìwṣṣbè. Kè Aidudi bire Yoyafati ntṣ dikpààtṣnni. ⁴ Kè Yeyoyada bire Bennaya mbaké behṣṣpṣmbè. Sadṣki nè Abiataa kè bè ntṣ ikuṣ nṣṣbè. ⁵ Kè Natṣṣ bire Asadia mbaké kṣmṣndṣṣbè. Kè Natṣṣ bire tṣṣ Sabudi ntṣ ikuṣ nṣtì,

okpààti népo, wèè ò duò nyitié. ⁶ Kè Aisaa mbaké okpààti cīètè miēke. Kè Abuda biré Adonnidammu baké muheikèntōmmú.

⁷ Sodomō do mōke kùmandáàbè tepíítè nè bèdébè ndi o kpààtiyuu miēke, kè bèè nte bè bo nduòmmè tidiiti okpààti nè o cīètè temou, bá wèè kùmandáà kòò níí nte otànkù òmáà dibenni miēke ò bo nduòmmè okpààti nè o cīètè kōbe tidiiti. ⁸ Nte de kóo kùmandáàbè yètè: Uuri biré de do te Efadaimmu tempē nyetārè ìnkè. ⁹ Kè Dekeri biré nte Makaa tempē nè Sadibimmu kōku nè Bēti-Semēsi kōku nè Edonni Bēti-Ananni kōku. ¹⁰ Kè Eseti biré nte Adibōti Sokoo tempē nnè Efē kó ketenkè kemou. ¹¹ Kè Abinnadabu biré nte Dōo tempē nyetārè kōku, kēpuoke Sodomō biré Tafati. ¹² Kè Aidudi biré Baana nte Tanaki èi nè Mēkidoo kperi nè Bēti-Seanni kó kutempē nkumou kù tākénè Saditanni Sisedēdi bakù cānku kētúakenè Abēdi-Mēodaa nè Yokindeammu. ¹³ Kè Kebē biré nte Damōti èi dii bo Kadaadi tempē nnè Yaii Manansee biré kó sihekési, kè wèè nte Adikōbu Basāa tempē, nde kó kutempē ndo mōke yehékè sipísikuò ndi kè iduotí yè fité kè yecàkè kpetí ke páké nè disōwū ò kó imátidēí. ¹⁴ Kè Ido biré Ainnadabu nte Maannaimmu tempē. ¹⁵ Kè Ayimasi nte Nefutadii tempē. Ò múnke do po Sodomō kóo sapàà nwe, kòo yètìrì tu Basimati. ¹⁶ Kè Usaii biré Baana nte Aseē tempē nnè Beadoti èi. ¹⁷ Kè Paduyaa Yosafati biré nte Isakaa tempē. ¹⁸ Kè Edaa biré Simēii nte Bensamēē tempē. ¹⁹ Kè Uudi biré Kebēē nte Kadaadi tempē nnè Amōriibe kpààti Sionni èi nè Basāa kōbe kpààti Ōku kperi. Kè kùmandáà diēwè mbo òmáà wèè baké de kó yehékè tepíítè nè yèdèè.

²⁰ Sudaa kōbe nè Isidayēeribe bè do sū ke dōnnè dāmèèrì nùù kó mubirímú mmu ke mōke ke yo nke yō nkè dè bè naati.

5

¹ Sodomō wèè do baké kukó ndiekù Efadati kó yekpààtiyō yemou kēnto kētúakenè Fidisitēēbe tenkè Esibiti kó kutempē mmānku. Kè de kó yekpààtiyō yemou ò bōúté, kè nhò yietì dāmpòò.

² Kè bè ndò nké nhò duò mbá dii yiè muyuo mmùù nàa nke í yàkè mēsàà ncìdòòbè sikōupísìwēi (9000), mùù yàkè mēsàà ncìdòòbè tekōupípítè nè sikōupísìni (18000), ³ yēnaadakè bè soó nyè ke yè duò ntidisààti tepíítè, cēnkoo kpeye sipísidé, ipe tekòutè (100). Bè í kàannè iwūš tēi, siwēi iwaauri nè iperí nè sikoó bè soó nsì ke sì duò ntidisààti.

⁴ Sodomō wèè do baké diyìè yìèní kè, kubakù cānku bíékè kó kutempē nkumou kētúóté Tifisaa kētúakenè Kasaa, kè de kó bekpààtìbè bēmou ò bōúté. Mudoò í mbo be cuokè wenwe nè yehékè yèè ò tākénè, kè bè mbo kè dè bè naati. ⁵ Sodomō kpàti bie mmieke Sudaa kōbe nè Isidayēeribe kè bè mbo bá bè í yīèkù be tenkè kemou miēke. Bá wè kòo fiiku o tie mbè tu dè fínýĩ nè fíkíè.

⁶ Sodomō do mōke sisēĩ nè si dèèbè tekōupípítè nè sikōupísidé ndi (12000) nè yetuo sisēĩ sikōupísìnàà bo na ke ta yè (4000).

⁷ Kùmandáàbè bè tāté bè kè bè bo nhò duò ntidiiti bá wè otànkù òmáà òmáà dibenni miēke, kè bè ndake kè ntì nhò duò mbá dēmarè í nhò dōnni, wenwe nè o népobè, ⁸ kè nhò touni sisēĩ kó tidiiti nè timútì o sēĩ kpéi nnè inààke ìi dùò, kè bè ndè touni bá wè o kó mēfiè nnè dè dō nkémāmè.

Ti Yiè nKuyie ndo duómmè Sodomō mēcìi

⁹ Ti Yiè nKuyie ndo duó nSodomō mēè yèmmè nè mēcìi nde do í sénni, kòo nyé kè dè sū ke dōnnè dāmèèrì kó mubirímú. ¹⁰ Sodomō cìi ndo pēētēmu diyìè yìèní kèè bíékè kōbe kó mēcìi nyembè nè Esibiti kōbe bēmou kōmē. ¹¹ Ò do pēnkumu benitìbè bēmou mēcìi, nkēmpēnkùnè Etāā mōmmuò nhEdaasi èi kou, kēmpēnkù

mecii mMaodii kó ibí, Emaa nè Kadikoodi nè Dadidaa. Nè de kpéi nkòo yètìrì feité yehékè yemou mieke yèè bè fité. ¹² Kòo ànné yekotinò sikəupísitàāti (3000) iyie tekəupíítè nè inummù (1005). ¹³ Kòo náké detie nkpéi, kətúóté detie ndierè Dimaa kperè, kətaunnè tifapèùtì tì yì imarì ìnkè, kénáké tiwanwantì itààke inàà kpèti kpéi nè sínò nè debambaànnè nè siyĩ. ¹⁴ Kè benìtibè nyiitiní ibotí imou mieke ke kərìní ke bo keè mecii nkó tináaàtì Sodoməo nàá ntì. Kè bekpààtìbè bemou keè o kpéi kəntũðnnì benìtibè kè bè kərìní ke yo o nàaàtì.

*Sodoməo bàátímè ti Yìè nKuyie ncìtètè marimù
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 2:2-15)*

¹⁵ Idammu Tiiri kóo kpààtì do ò ndápúnèmu Dafiti. Ò kèè dìi m̀nnì bè pĩrmè Sodoməo tikpàtì kòo bo sɔtè o cice Dafiti kpàtì kédèite benìtibè kətɔ nkè bè bo ò dɔu nSodoməo. ¹⁶ Kè Sodoməo múnkɛ tɔ nkè bè bo ò náké ke dɔ:

¹⁷ A yému ke dɔ n cice Dafiti do í na nè o dootitəbè kémaá ti Yìè nKuyie ncìtètè. Kè kù me nduó nkòò bè na. ¹⁸ Di mm̀nnì ti Yìè nKuyie mme nni nhòmpùmmu, dɛmarè ténke í n kəónnè. ¹⁹ N yèmmè dɔ ndi mm̀nnì m maámu ti Yìè nKuyie ntɛcìtètè bè yó nkù bàá ntèè mieke kéndònnè kù do ti nàkémè n cice Dafiti ke dɔ: A birè dèè bo sɔtè a kpàtì dèè yó m maá tɛcìtètè. ²⁰ N da báámmu duó nkàa kó betəmbè n kəũ Dimaa tārì kó detekperè. N yóó duónkomu n kó betəmbè kè bèe teennè a kəbe, kàa yĩ n yietí idè a təmbè, m bè yietí. A yému ke dɔ mbəmabè í bo n cìe bèè nɔ mmutekəũ ke dɔnnè a kəbe Sidonniibè.

²¹ Kè Idammuu keè de kó tináaàtì kè dèe o narikè, kòo sante ti Yìè nKuyie nke dɔ: Ti Yìè nKuyie nyètìrì ndɛu kunku kùu duó nDafiti debirè dèè cìi, kè dè baké kubotí kudièkù Isidayɛeribè. ²² De kó difənkúò kətɔ nkè bèe náké Sodoməo ke dɔ: Okpààtì tu ò kèèmu a yé mmù, ke tú ò bo da pā detekperè nè bè tu dè sètìrì a dɔ dè mmàmè. ²³ O təmbè yóó dè cūñkomu ditārì Dimaa kəkətenè dāmɛ̀rì, kè dè bou kətannè dāmɛ̀rì, kè dèe tuəke a dɔ dè kè bèe dè cūñ kàa dè tùóté. Ò dɔ tì yeti tú: A bo nhò duðmmè tidiitì kòo piúnè o cìtètè.

²⁴ Mɛ̀mmè kè Idammuu duó nSodoməo detekperè nè bè tu dè sipèrésì, ò dɔ dè mmàmè. ²⁵ Kè Sodoməo me nni nhò duò ntidiitì bá dìi benni tónnì sikəupísikuò (6000), detie mbè tu dè odifè de kó mekəsaàmè dítìrìbè sikəupísìni (8000). Sodoməo do de nhò duò mbá dìi benni.

²⁶ Kè ti Yìè nKuyie nduó nSodoməo mecii nkéndònnè kù do tì nhò nàkémè. Kè bè nnaati wenwe nè Idammu kédə̀nnè betəbè mɛtaummè.

*Sodoməo do pĩnné bèè nìtibè muheikəntōmmú
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 1:18. 2:1, 16-17)*

²⁷ Kè Sodoməo pĩnné Isidayɛeribè sikəupísitàāti (30000) muheikəntōmmú, ²⁸ kè mbè duðnko ditārì Dimaa bá wèè tɛ̀nkù benìtibè tekəupííítè (10000). Bá dìi tĩnnì kè dì ní dɔ otə̀nkù òmáà ditārì Dimaa, bédébè tɛcìtètè. Adonidammu weè do bè baké bè pĩ ndè muheikəntōmmú. ²⁹ Bèè te mutə̀u kè bembe mbo sikəupísìyiekè (70000). Bèè pùò nyetārè ditārì ìnkè kè bembe mbo sikəupísìsini (80000). ³⁰ Ke né mbúútì bè dɔ tãātè bè, kè bè mpokoo bèè baké betəmbè, bembe do bo sikəupísitàāti nè sikəusitàāti ndi (3300). ³¹ Kòo kpààtì duó nkè bè ndèi yetásàayè yèè kpeñnì kè yè ncáá nke dɛu, bè bo pũténè yè ti Yìè nKuyie ncìtètè. ³² Mɛ̀mmè Sodoməo kó betəmbè nè Idammu kəbe nè Bibudo èi kəbe, bèè yé yetārè tōmmú, kè bè ndə̀rì yetārè nè idéi ke dè tũnni ti Yìè nKuyie ncìtètè marimù kpéi.

6

*Sodoməo maámè ti Yìè nKuyie ncìtètè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 3:1-14)*

¹ Okpààtì Sodomɔ do yóó keté ti Yiè nKuyie ncīètè mumarimù, kè dè mòke yebie nsikəusìnàà nè sipísìni ndi nè bè yèmè Esibiti o kpàtì benni naanni, otànkù odéri bè do tú wè Sifi*.

² Sodomɔ do maá ti Yiè nKuyie ntèè cīètè okùmè do bo métìrì sipísìtāāti ndi, mepēkùmè métìrì tēpíítè, mēcómmè métìrì tēpíítè nè mènùmmù. ³ Kòo maá kukpānkpānkù bè ɔ̃ ta kù ke né tuəke kudieku diekù, Kuyie ncīètè kəku. Kè de kó kukpānkpānkù okùmè mbo métìrì tēpíítè, kudieku okùmè bíékè métìrì mènùmmù, kudieku pēkùmè bíékè, métìrì mènùmmù. ⁴ Kòo keú sibòo kéānné simátìdii, ⁵ kémaá ditou mari kékpeénnè kudieku diekù nè de fū̃ kəku ké kù munnè mētāāti. ⁶ Kè kudieku de fū̃ kəku mməke mepēkùmè métìrì mēdémè nè dikéè, kè de cuokè kəku məke métìrì mētāāti nè dikéè, kutāānkù métìrì mētāāti nè dikéè. Ke yé ti Yiè nKuyie ncīètè kó imarí cēē ndo í mamè iməu de fū̃ nè de ĩnkè. Femarifè mafè do í mǎnnè fetefè mēcēē nnè de kpéi mbè kpeé nkù dieku ku kó tipĩmpĩnti í nkáá nKuyie ncīètè kó imarí. ⁷ Bè do dǎd yētārè páíi nwe, kédeè ke né na kékété mumarimù, bè maá dìi mǎnni dihenkèrì yoo tētūūtè kó kunampoo í mbo, yoo timátì kó kutōnnenkù təkù makù. ⁸ Ditou dìi kpeké defū̃ kó kudieku kó dibòrì do bo Kuyie ncīètè bakù cǎnku nku. Kè yedētisàkè bo ku mieke yèè dəkùnè kudéríkù, ke pēētè ke tūəke kutāānkù. ⁹ Bè maá dìi mǎnni kédeè, kè Sodomɔ tē munnè nè detekperè kó imundéi nè de kó tidabɛtì. ¹⁰ Bè do maá dìi tou kékpeénnè ti Yiè nKuyie ncīètè ké dì mǔmmu kəsó ntidiēti, bá kù dieku kè ku cómmè mbo métìrì mēdémè nè dikéè, kè bɛ tì munnè nè detekperè kó imundéi, kétaunnè ti Yié nKuyie ncīètè.

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Sodomɔ ke dǎ: ¹² A mè nni mmaámè tēcīètè, kàa tū n kuó ke dǎrì n da nàké tì ke dake ke yíe n tannò yəməu, m bo da dǎd n do nàké tì a cice Dafiti a kpéi. ¹³ M bo mbo n kəbe Isidayɛeribɛ cuokè, m báá bè yóu.

Bè sàrimè ti Yiè nKuyie ncīètè tɛ mieke

¹⁴ Sodomɔ maá dìi mǎnni ti Yiè nKuyie ncīètè kédeè, ¹⁵ kécónné detekperè kó tidabɛtì kè de ntú kumarí, de mieke kətenkè kətuəkenè timùmmùnti, kédeè kénéé ndetekperè bè tu dè sipèrésì de kó tidabɛtì kətenkè, ¹⁶ kédínné detekperè kó tidabɛtì de mieke kó kufáá nkè ku okùmè ríbo métìrì tēpíítè kè bɛ kù dǎrì tidaabɛtì de fū̃ nè de ĩnkè. De kó kufáá nku bè do túmè ikuó nentì dieku. ¹⁷ Bè do toté kutempièti kédeè, kè kù dieku nkpaá ku okùmè do bo métìrì sipísìdé ndi. ¹⁸ Kè bɛ kù dǎrì tidabɛtì, kékeri tifènti ti ĩnkè, kè tì ndǎnnè yeyà nnè yə póó, tì do dǎrì kufáá nkuməu ndi bá kumarí í nfeí. ¹⁹ Kè bɛ dǎd kētūnte kufáá nkè kù wènkunnè kətannè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu. ²⁰⁻²¹ De kó kufáá mpēkùmè do bo métìrì tēpíítè ntɛ, mēokùmè mɛə máá, mēcómmè mɛə máá, kè bɛ kù dǎrì mɛsə nsààmè, kédǎd diwūōtōnni nè detekperè kó idéi, ké dì dǎrì mɛsə nsààmè, kédǎd isəwēi ke núnne ikuó nentì dieku kó dibòrì. ²² Məmmə bè do dǎrimè ti Yiè nKuyie ncīètè tɛməu mɛsə, tɛməu pái pái nè diwūōtōnni dìi bo kufáá mbòrì.

²³ De kó difōnkúò kécíéké odífíè, dikpáa kou kó idéi sitenkaanii, kè si ndò mbəĩnkəmbàribè, kè si okùmè mbo métìrì mènùmmù. ²⁴ Kè tɛketitè fièti okùmè mbo bá kù métìrì mēdémè nè dikéè, kè i wēnnè i mbo métìrì mènùmmù. ²⁵ Kè tɛtɛtè kó ifièti okùmè múnke mme mmà, mēokùmè mēmáa mepēkùmè mēmáa. ²⁶ Sidé kè si okùmè mma ke bo métìrì mènùmmù. ²⁷ Kòo si tanné kufáá nkécónné

* **6:1** Sifi: Bè do kaà mmèè boti betāābè nè ti kaàmmè yíe ndé í wē, bɛ kóo tǎnkù sifi berínè tǐnti kó betāābè onaanwè nè onummuwè de cuokè nke (dínátōrì nè tipōōdùti de cuokè).

de cuokè kè tiè nkó kufièti nkáá nkummarí, kè tetetè kòku nkáá nkutèkù kè ì kàtèní ke màá de cuokè ²⁸ kòò sì dàri mesòò.

²⁹ Ti Yiè nKuyie ncīètè kó tidietì tidé mièke, kédòò tifèntì kè de kó tifèntì ndònnè tipuontì nè mutepóó mmùù tìtè. ³⁰ Kòò dari mesòò nfecàrifè ti Yiè nKuyie ncīètè dietì tidé, kuketikù nè kufáá.

³¹ Kè bèe dàò dicàù dīi kpetírí mēdémè ke bo kpetínnè ti Yiè nKuyie ntaummè t̃ou bo kùù dieku, ké dī dōnnè d̃etie mbè tu dè odifíè dikpàà kou kó tidab̃eti, kédòò tidab̃eti tīi pīnnè dicàù kè ti pēkùmmè mmànnè bè bo yarímè kudieku kó kumarí mēnùmmù diyarì dīmáà kó mēc̃c̃c̃. ³² Kè bèe cíéké tifèntì yecàkè yèdé kó tidab̃eti ìnkè, kè ti ndònnè bēīnkēmbàribè nè tipuontì nè mutepóó mmùù tìtè, kédèe kòò dè dāri mesòò. ³³ Ke múnk̃ee dari kudieku kó dicàù nè ì d̃eí màá. Kè dī kó tidab̃eti tīi dī pīnnè, kè tinti kó mēpēkùmmè mmànnè bè bo yarímè kudieku kó kumarí mēnàà diyarì dīmáà kó mēc̃c̃c̃. ³⁴ Kè de kó yecàkè ntú id̃eí bè tu ì sip̃er̃es̃i ì kó tidab̃eti, kè bèe yè dōò kè yè ntau nyèd̃eè yèd̃eè bá kùù píkù, ké yè pīnnénè yec̃aube kè yè nyè fiinko. ³⁵ Kè bèe cíéké de kó yecàkè ìnkè tifèntì kè ti ndònnè bēīnkēmbàribè nè tipuontì nè mutepóó mmùù tìtè. Kòò dè dāri mesòò.

³⁶ De kó dif̃nkuò kémaá kuduotí k̃efi nKuyie ncīètè, ké kù maánè yetárè dĩyè, kè yè ndóké inaú it̃āāti ke s̃oké s̃oké yetab̃è ìnkè, kédèe k̃ecónné d̃etekperè kó tidab̃eti ye ìnkè.

³⁷ Sodom̃o kp̃àti benni dinaannì mièke do nke, ot̃ānkù bè tu wè Sifí† o mièke, bè p̃ūūt̃mè ti Yiè nKuyie ncīètè. ³⁸ O kp̃àti benni tep̃íitè nè dīmáà mièke, de kó dibenni ot̃ānkù oníínwè bè tu wè Buudi, ké t̃è d̃èe t̃em̃ou páíí ti Yiè nKuyie ndo bè nàké ke d̃ò t̃è ndòmmè.

Bè do t̃è maá ke d̃ò yebie nyèyiekè ndi.

7

Sodom̃o maámè okp̃àtì cīètè

¹ Kè Sodom̃o maá tekp̃àt̃icīètè, ké nt̃è maá ke d̃ò yebie ntep̃íitè nè yèt̃āāti ke né na ké t̃è d̃èe t̃em̃ou páíí, ²⁻³ kémaá kudieku kè ku okùmmè mbo mét̃irì sip̃is̃inùmmù, mēpēkùmmè mét̃irì sip̃is̃id̃è nè mēnùmmù, mēcóm̃mè mét̃irì tep̃íitè nè mēnùmmù. Ò do cònnè Dimaa kó d̃etekperè kó yes̃ānkè nye ké yè d̃óò nyinaú inàà, k̃ep̃ānnè de kó yes̃ānkè ìnkè d̃etekperè kó imund̃eí sip̃is̃inàà nè inùmmù, bá kùù cuó tep̃íitè nè inùmmù. Ìi do pīnnè timùmmunt̃i. D̃eè do te kè b̃eè kù yu ke d̃ò: Dimaa túúkù. ⁴ Kè sibòò mbo tip̃it̃i tim̃ou icuó it̃āāti it̃āāti ke wetí sit̃ab̃è. ⁵ De kó sibòò kó tidab̃eti tīi yè pīnnè kè ti okùmmè mma tip̃it̃i tidé, kè ti t̃ōnké bá dīi càù kè dī wetí d̃iterì yèd̃eè yèd̃eè kuce mèt̃āāti.

⁶ De kó dif̃nkuò k̃ecónné kudieku tekù yes̃ānkè k̃emunne, kè ku okùmmè mbo mét̃irì sip̃is̃id̃è nè mēnùmmù, mēpēkùmmè mét̃irì tep̃íitè nè mēnùmmù, kòò keut̃è dibòrì d̃ierì k̃ēānnè kuhānhānkù ké kù còút̃énè yes̃ānkè.

⁷ Kòò ānnè dikp̃àt̃ik̃arì kó kudieku ò yó nkari d̃è ke bekù, k̃ecónné Dimaa kó d̃etekperè kó tidab̃eti k̃edínnè kumarí, k̃eket̃è ketenkè k̃etũak̃enè timùmmunt̃i.

⁸ Sodom̃o o móm̃muo nhò yó nh̃a t̃è cīètè tente do cáā ntemáà bor̃è nde, t̃è do í w̃ennè kubeéndieku. Sì né do maá k̃endòm̃mu sid̃è.

De kó dif̃nkuò kòò maá o pokù Esibiti kóo kp̃àt̃i kóo sap̃àa nho kpet̃e kè t̃è mm̃e ndò.

† **6:37** Sifí: Wenté 6:1 nè tīi w̃énk̃unne d̃ef̃ūò de kóo t̃ānkù kp̃eí. **6:38** +Buudi: Bè do kaà mm̃è bot̃i b̃e kó bet̃āāb̃è nè ti kaāmm̃è d̃è í w̃e, b̃e kóo t̃ānkù Buudi ber̃inè ti kó bet̃āāb̃è op̃ínwè nè tep̃íit̃è nè oketiw̃è de cuokè nke (tipẽnti nè diyos̃éè de cuokè).

⁹ De kó sicéĩ simɔu bè si maánè yetásààyè nye yediɛyè, bè ciéké yè, ke yè kèké ke ɛnne ye pĩtì tidé. Kè bèe ye mpũténè, ke ye ndeènè, ké ye mmaánè kuduotí kùù fité teciētè. ¹⁰ Dipũ mómman̄ni dii, bè do di pũténè yetásààyè nye yediɛyè, yèè okùmè bo métìrì mènàà yoo mènùmmù. ¹¹ Kè bèe deè késóó nyetásààyè, bè benné yè kè yè mà, kédeè kécónné ye ìnkè Dimaa kó detekperè kó yesānkè. ¹² Kuduotí kùù fité teciētè ku kó yetárè do bo icuó nyitàāti ndi, ke sàké yetòbè ìnkè. Nè Dimaa kó detekperè kó tidabɛtì, kucuó nkùmàà. Kéndon̄nè kuduotí ti Yiè nKuyie ncīētè kòku nè de kó kuhānhānkù.

*Bè do duó mmùù tōmmú Idammu
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 2:12-13)*

¹³⁻¹⁴ Onìtì mɔu weè do bo Tiiri, kòo yètìrì tu Idammu, kòo cice tú de kó dihei kou, kòo yā tú Nefutadii kó kuwu nkou ke tú okúpokù. Kòò cii ke nò nke máátí demɔu nè disɔwũ. Kòo kpààtì Sodomɔ duó nkè bèe ò yúnì, kòo duó nkòò bo dɔò disɔwũ kó tinɛntì timɔu.

*Bè dɔ̀mè disɔwũ kó yesānkè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 3:15-17)*

¹⁵ Mɛ̀m̄m̄e ò yiem̄m̄e disɔwũ kéutè kè dèe naá nyesānkè yèdèè, kè dìmari kó meokùmè mbo métìrì mèwɛi kè di cèékù bo métìrì mèkuò. ¹⁶ Kòò dɔò kéutè kè dèe naá disɔwũ kó yeteitiyè yèdèyè ké yè òò nyesānkè yómmè, kè de kó yeteitiyè okùmè mbo métìrì mèdémè nè dikéè bá di. ¹⁷ De kó difānkúò kòò dɔò disɔwũ kó mɛ̀f̄im̄m̄e ké mè sèu mmetēm̄e, bá dii teitirì ìnkè mèyiekè mèyiekè. ¹⁸ Kòò sɛu nde kó yeteitiyè disɔwũ icuó idèi kéfitè kè dè ndònnè yetebe bè tu yè kèdènáti. ¹⁹ Kòò yíe sɔó nde kó yeteitiyè yómmè yeteyè kè yè ndònnè mutepóó mbè tu mù díisi kè ye okùmè mbo métìrì mèdémè. ²⁰ De kó yeteitiyè mɛ̀f̄im̄m̄e sèu yèè ìnkè, kédɔò kè dè ndò nyebiè nkéfitè. Kè bèe ye kpē ndisɔwũ kéfitè kè dè ndò nyetebe bè tu yè kèdènáti, kémbo sikɔusidè bá kùù cuó ìnkè. ²¹ Kòò deè ké yè cònné ti Yiè nKuyie ncīētè kó kuhānhānkù iikè, dii nkubakù yoù diterì kucānku, kényú kuyóú kp̄eri ke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkpénkunko, kényú kucānku kp̄eri ke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntu muw̄erímú.

²² Kòò sɔó dii teitirì ìnkè yeteitiyè tɛyè kè yè ndò mmutepóó. Mɛ̀m̄m̄e bè dèè m̄e yesānkè kó mutōmmú.

*Bè dɔ̀m̄e disɔwũ kó kunankú
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 4:2-5)*

²³ Kè Idammuu dɔ̀nnè disɔwũ kunankú pēkúkù makù, kè ku pēkùmè mbo métìrì mènùmmù, mɛ̀cóm̄m̄e métìrì mèdémè nè dikéè. Kàa bo kù benné kéfitè dè mbo métìrì tepíitè nè mènùmmù. ²⁴ Kè bèe kpē nde kó kunankú biè nkéfitè, kè dè ndò nyeyaa, kémbo bá wèè métìrì mieke sipísidè, métìribè tepíitè nè bènùmmù bembɛ mieke, de kó kunankú nè de kó yeyaa mbè do dè wēnnè kéuténè dii sɔwũ maa ndi. ²⁵ Kòò di ndɔ̀nnè inààke tepíitè nè idèi, ké ì cònné kè itāāti nwetì kubakù yoù bíékè, kè itāāti wetì diyìe yìèní kèè bíékè kè itāāti wetì kubakù cānku, kè itāāti wetì diyìe taà kèè bíékè, kè ì f̄ò bíékè maa de cuokè. Kè bèe cōnné de kó kunankú ì ìnkè. ²⁶ Kè ku biè ncēékù mānnè tenòutè kó mepēkùmè, ke yaa nke dɔ̀ mmutepóó. Kè bè antè ku biè nfebòòfè kp̄eye kōm̄e, kàa kù pié mmenie, mè mbo dítìribè sikɔupíísini (80000).

Bè dɔ̀nnè m̄e disɔwũ sikpàrinaasēĩ nè si bɔ

²⁷ Kòò dɔ̀nnè disɔwũ sinaasēĩ tepíitè, bá tē kè tē mm̄ake meokùmè métìrì mèdémè. Kè mepēkùmè m̄m̄e mma, mɛ̀cóm̄m̄e métìrì òmāà nè dikéè. ²⁸ Bè do

sì dǎò kémunnènè disǎowũ ñdi, kǎtǎnné ipààti. ²⁹ Kè bèè dè kpě ndisǎowũ kè dè ndò nyecìrìcìrè nè inààkè nè beĩnkèmbàribè. De kó denennè detǎàti dende bá dè kè de fũ ò mmòkè ditàri, kè bèè sì cǎtínné tisǎti de ìnkè nè de fũ. ³⁰ Bá tǎè naasǎntè kè tǎ mmòkè yecǎǎtiyè yènàà nè yebàkè yè pǎnnè imànkè inàà bè dǎnnè yè disǎowũ, kumátidǎu pǎnnè yè cǎǎtiyè kè dè wě nke uté ke tú disǎowũ mǎà. ³¹ Ke cǎnné dǎmarè te mièkè kè dè ntǎnkè ke tǎ dǎnnè, ke tǎ sǎnté mǎtìrì kó dikéè, kè bèè cirime de nùu bè ní bo na mèè kpéi nkétǎ dǎè dǎ ncìrìcìrì kè di pǎkùmmè mbo sǎntimǎtìrì sipísìyiekè nè mǎnùmmù kè bèè dè kerí. ³² Kè de kó yecǎǎtiyè yènàà mbo tenaasǎntè fũ. Kumátidǎu kùu yè pǎnnè kè kù tǎunè tenaasǎntè, kè te cǎǎtiyè cómmè mbo bá di sǎntimǎtìrì sipísìyiekè nè mǎnùmmù. ³³ Bè do yè dǎò kè yè ndǎnnè tekparìnaasǎntè kpèye ò ndǎmmè mme, kè dè nwě nde kó ticǎǎtiti nè de kó idabí nè de kó yedǎ idabí tũ yè kè dè wě nke uté disǎowũ mǎà. ³⁴ Yebàkè yènàà imànkè kpèye ke dè wǎnnénè tenaasǎntè ke uté disǎowũ dimǎà. ³⁵ Kè kukǎkù makù mbo bá tǎè naasǎntè biè, kè ku cómmè bo sǎntimǎtìrì sipísìdè nè mǎnùmmù ke fité. Kè tǎ mǎkè yebàkè kè yè wě nke uté disǎowũ mǎà. ³⁶ Kè bèè dǎò tidabǎtì tipíiti kpèti, nè yebàkè ìnkè tífènti kè tǎ ndǎnnè beĩnkèmbàribè, nè yecìrìcìrè, nè tipuonti, ke me nyí kǎcǎtíncǎtínné tisǎti kǎfité. ³⁷ De kó sinaasǎi tepíitè bè do sì dǎò kè sì ndǎmmu, bá tǎ kè tǎ nwě nke uténè disǎowũ mǎà, ke mǎ simǎu ke dǎ nsimǎu.

³⁸ Kè bèè deè kǎdǎò disǎowũ kó inanké tepíitè, bá kù kè ku cómmè mbo mǎtìrì mǎdémè bè bo na kǎnné bá kùu mièkè dítìribè tekǎupíitè nè sikǎusikuò (1600). Kòo cǎnné de kó inanké sinaasǎi ìnkè bá tǎ kùmǎà. ³⁹ Ò deè mǎmmè kǎcǎnné sikparìnaasǎi sǎnùmmù ti Yìè nKuyie ncǎtè bakù youú, sǎnùmmù tǎu kucǎnku, diyè yìèni kèè bíékè kǎnné kunankú dièkù ti Yìè nKuyie ncǎtè diyè yìèni kèè bíékè, kǎtǎnné ti Yìè nKuyie ncǎtè.

*Bè bàtǎmè tǎnti bè yó mpǎnnè tǎ mutǎmmù ti Yìè nKuyie ncǎtè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tǎmmù 4:7-5:1)*

⁴⁰ Idammu dǎò diè mǎnni yǎnaabǎ, nè tikǎpenti, nè yebǎ bè yó mméinè yè meyĩ. Mǎmmè ò deè Sadowǎ do yǎ nwèè dǎò tǎ nǎnti ti Yìè nKuyie ncǎtè kpéi. Tǎi tú:

⁴¹ Yemátisǎnkè yédèè

nè yeteitiyè yédèè bè yóó seu nyèè yómmè mesǎfimme yeteitiyè ìnkè.

⁴² Nè bè do dǎò dè kè dè ndò nyetebe bè tú yè kǎdǎntìbè kǎmbo sikǎusìnàà, kè bèè dè cǎtínné mesǎfimme seu dè icuò idéi kǎfité.

⁴³ Sinaasǎi tepíitè nè de kó yebǎ yè cǎmmù si ìnkè tepíitè.

⁴⁴ Kunankú dièkù nè disǎowũ kó inààkè tepíitè nè idéi, kù cǎmmù ì ìnkè.

⁴⁵ Bè yó nkounè tǎi nǎnti mutǎpéi nnè tikǎpenti nè yebǎ bè yó mméinè yè meyĩ. De kó tǎnti timǎu Sadowǎ do yǎ nwèè dǎò tǎ, ò do tǎ dǎnnè disǎowũ ñdi kǎ tǎ anté mesàà. ⁴⁶ Suditǎ kó kubiriku mièkè nke bè do yǎmmè disǎowũ, kǎ dè mǎ Sukǎti èi nè Saditanni kpèri de cuokè. ⁴⁷ Kè bèè deè kè Sadowǎ tǎ tǎnné ti Yìè nKuyie ncǎtè. Tǎi do sũ mǎdiè mme, bá bè í nna ke bo bate disǎowũ bè tǎ dǎnnè di kó kucǎkù.

⁴⁸ Kè Sadowǎ dǎnnè mesǎ nsààmè tǎnti tǎtì bè yó mpǎnnè tǎ ti Yìè nKuyie ncǎtè mièkè mutǎmmù. Tǎi tú:
Dihúúntǎnni,

nè tǎbùrì bè yó ndakù wèè ìnkè pǎǎbè bè pǎǎ mbè ti Yìè nKuyie.

⁴⁹ Sifitíkèkè tepíitè sì do ìkù ke wetí ikuò nǎnti kó kudieku,

sìnùmmù kubakù yóú,
 sìnùmmù kubakù cànku.
 Bè do sì dònè mēsò nsààmè mme nè si tòkè yèè dò mmutepóó
 nè sibúkúsí bè yóó ànné sìi mièkè ifitíwēī
 nè de kó ihaaké,
 demou mēsò nsààmè maa.
⁵⁰ Nè yenaabo nè siseú,
 nè yebò bè yó mméínè yè meýīī,
 nè ibòòkè nè tikàdàabuuti bè yó ntuò ntii mièkè tihúúntì,
 kè de ntú mēsò nsààmè.
 Timátì tii pīīnè yecàkè yèè kpetí ikuó nenti kó kudieku nè ikuó dieku kpeye.
 Demou kè de ntú mēsò.

⁵¹ Okpààti Sodomò dèè dii mōnni ti Yiè nKuyie ncīètè kó mutōmmú, kētóni o
 cice Dafiti do cānné de Kuyie nkpéi: Timátì péiti nè mēsò nnè tinenti tēti tibotí
 tibotí, kè de tanné ti Yiè nKuyie ncīètè kó tinenti do dò kémbo kùu dieku.

8

*Bè tannémè ti Yiè nKuyie ntaummè tou ku cīètè mièkè
 (Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 5:2-6:2)*

¹ Kè Sodomò tíi nyIsidayeeribe kó bekótíbè nè bèè baké iwuo nnè tinaàmuntì
 kè bè bo kate Dafiti èi bè tu di Siyōō kētúóténì ti Yiè nKuyie ntaummè tou. ² Kè
 Isidayeeribe bemouu tínni okpààti Sodomò borè. De kó dibenni tǎnkù oyiénwè
 do nwe bè tu wè Etanimmu*, kè bè mǎke dibanni. ³⁻⁴ Isidayeeribe kó bekótíbè
 bemou tíi ndii mōnni ke dèè, kè ikuó niùbèe túóté ti Yiè nKuyie ntaummè tou
 kētò, kētúóténè ti Yiè nKuyie ntaummè tou nè tikauténenti tii bo di mièkè.
⁵ Okpààti Sodomò nè Isidayeeribe kè bèè tíi nKuyie ntaummè tou borè kēfíe
 inààke nè ipe kè de nsū ke í dō nkéna kékaa nkédeè.

⁶ Kè ikuó niùbèe di tanné ti Yiè nKuyie ncīètè mièkè kéīnné di kó kufáá mbè tú
 kù ikuó nenti dieku, bè dōò tii fènti ke donnè bèīnkèmbàribè ti fièti déè. ⁷ Bè
 do ti dōò tìdè kè ti fièti nyuo ke kǎnké ti Yiè nKuyie ntaummè tou ndi nè di pàati.
⁸⁻⁹ De kó ipàati do deumu, kàa ta ti Yiè nKuyie ncīètè kudieku diekù, a nyi wùó,
 nkàa me mbo ditowaà a bá nyi wùó. Titápièti tìdèti maa tii do bo ti Yiè nKuyie
 ntaummè tou mièkè, kù do bè dènnè Esibiti kéduó ntì Mōyiisi, kù bè tàunne dii
 mōnni kumáa ditāri Odebu kè ti kpaá bo nè yíenní.

¹⁰ Ikuó niùbèe yènni dii mōnni ti Yiè nKuyie ncīètè kè diwetirri tē píe. ¹¹ Bá bè í
 nna kēsōtè be tōmmú. Ti Yiè nKuyie nkó tikpeti tii do píe nku cīètè. ¹² De mōnni
 kè Sodomò béi nke dō: Ti Yiè nKuyie nha dō kémbo diwetisòurì mièkè nke. ¹³ Kè
 n né da maa tekpààticīètè a yó mbo tē sǎa!

*Sodomò nàké ti benitibè
 (Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 6:3-11)*

¹⁴ Kòo kpàati Sodomò wēēte Isidayeeribe tīnni cōmmú de kémò ti Yiè nKuyie
 nkó mēsàa mbe kpéi, kédeè ke dō: ¹⁵ Ti Yiè nKuyie nyètiri ndeu tínti Isidayeeribe
 ti tū nkù, kuù dōò nè ku wērimú kù do nàké ti n cice Dafiti ke dō: ¹⁶ Nè n dènnè
 dii yiè n nìtibè Isidayeeribe Esibiti, n yí tāāté diyie mari Isidayeeribe ekè mièkè
 dimari, ke tú bè m maa tēcīètè n yó mbo tēè mièkè. N tāāté Dafiti nwe kòo bo
 mbaké n nìtibè Isidayeeribe. ¹⁷ Kè n cice Dafiti yèmmèe ò pā kéndò nwèe maa
 tēcīètè ti Yiè nKuyie ntínti Isidayeeribe tū nkù. ¹⁸ Kè kùu ò nàké ke dō: A yèmmè

* **8:2** Etanimmu: Bè do kaà mmèè botí be kó betààbè nè ti kaammè yíe ndè í wē, be kóo tǎnkù Etanimmu
 berinè ti kó betààbè oweinwè nè opínwe de cuokè nke (kupōōsēikù nè tīpēnti de cuokè).

mè nda pāmè ke dò nhá m maá tɛcǐtètè dè wennimu. ¹⁹ Dè né í tú fǐǐ yóó tɛ nni mmaá, a yóó pɛitɛ dèè birɛ dèè yóó tɛ nni mmaá. ²⁰ Kù ti ndòò ke duó nkè n sɔɔtɛ n cice Dafiti kpàtì, ke kàri o kpààtìkàrì, ke baké Isidayɛɛribɛ, kéndònnè kù do ti nhò nàkémè. M maá tɛ ncǐtètè nè ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù kó diyètìrì kpéí nke, ²¹ ke ānné kudieku ditou ti Yiè nKuyie ndo tàunnnè kumáà Isidayɛɛribɛ kù bè dènnè dìl mōnni Esibiti ké bè duó nyìl kuó ā dìl mièkɛ.

Sadomɔɔ bántèmè ti Yiè nKuyie nku cǐtètè kpetímù yìè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 6:12-40)

²² Kè Sadomɔɔ cómmú diwũstōnni ìkè nè Isidayɛɛribɛ bɛmou ìkè, kɛyoutɛ o nou kɛĩnkè bíkè kébántè ti Yiè nKuyie nke dò: ²³ Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, otòu mɔu í bo ke da dōnnè bá kɛĩnkè mièkɛ bá kɛtenkè ìnkè. Fǐ nwèè pǐ mmetaummè a dōnnèmè a tōmbè ke dɔɔri mɛsàà mbèè da tũ nnè bɛ yèmmè mɛmou. ²⁴ A dōdmu a kóo tōnti n cice Dafiti a do ò nàké tì. A ti ndòò yìè nnè a wɛrímú. ²⁵ Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù a báá yè nha do nàké tì a kóo tōnti n cice Dafiti ke dò: Kòo bí yie nke tũ nha kó kucɛ ò kù tũ mmèè botí, ìl yó nsaké o kpàtì kɛmbaké a nìtìbè Isidayɛɛribɛ. ²⁶ Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, dɔò di mōnni a do nàké tì a kóo tōnti n cice Dafiti.

²⁷ Kè Sadomɔɔ sɔɔtɛ kébéi nke dò: Ti Yiè nKuyie mmènke bo na kɛmbonè benìtìbè kɛtenkàà? Kɛĩnkè kɛ dɛu ke í na ke tɔ ti Yiè nKuyie nkè m mè mmaá tètè cǐtètè tɛè bo na ké kù tɔà? ²⁸ Ti Yiè nKuyie nkénté kékeè mí nha kóo tōnti n da báammè yìè! ²⁹ A nònfè báá ũ nkɛyènkè nè kuyie nte ncǐtètè ìnkè, a bɛi nke tú a yètìrì yó mbo tètè mièkɛ. Kénté a kóo tōnti yóó da bántè ìl báammè tɛ mièkɛ. ³⁰ Ti Yiè nKuyie, n kénté mí nnè a nìtìbè Isidayɛɛribɛ, kè ti da bántè tɛ ncǐtètè mièkɛ, á mboní kɛĩnkè kékeè ké ti cǐé.

³¹ Kòo nìtì cààrè otòu, kè dɛ yìè nyí wèè parìkè, kòò kòtení a cǐtètè ke parìkè a wũstōnni ìkè, ³² ti Yiè nKuyie nhá mboní kɛĩnkè kékeè, ké bè pùtɛ, kékpetínnè osɛnwè kédɛtɛ wèè naati.

³³ Kàa nìtìbè Isidayɛɛribɛ da yeténè, kè bɛ dootitɔbè bè na, kè bè wèètení a cǐtètè bíkè ke da mɔɔ mɛcǐmmè, ke da sǎntɛ, ke da bántè. ³⁴ Ti Yiè nKuyie nhá mboní kɛĩnkè kékeè kécǐé nha nìtìbè Isidayɛɛribɛ, kɛwɛtɛ ké bè kpɛnnénì dihéi a do duó ndì bɛ yembè.

³⁵ Kè bè mɛ mbo da yeténèmu, kàa kpetínnè iwetibori kè fetaafe ténke í nni, kè bè banté bè yetémè a bè poté mèè kpéí, ke kòtení tɛ ncǐtètè mièkɛ ke da bántè ke da sǎntɛ. ³⁶ Ti Yiè nKuyie nhá mboní kɛĩnkè, kécǐé nha kóo tōnti nè a nìtìbè Isidayɛɛribɛ, ké bè bɛnkɛ kucɛ sààkù bè dò nkétũnnè kù, kɛyɔɔrɛ mɛniɛ nkɛtenkè a duó nkè a kɔbɛ kè bè kè tɛ.

³⁷ Kè dikōnni dìl mɛ ntanní dihéi yoo mutenkũũ, kè tidiitì tìl mɛ nfāũ ndepaa nyoo kè fetùòrìfè fèè mɛ ntì pǐ. Kè yɛcádúú nyèè mɛ ntanní yoo fɛcofɛ. Kè Isidayɛɛribɛ dootitɔbè bèè mɛ mbo bè pi bɛ èi ké mbè fǐũnko. Kè mɛyɛi mmamè tanní yoo mumōmmú bá mù. ³⁸ Kàa nìtìbè Isidayɛɛribɛ yèmmè cààrè bɛ yèi nkpéí, kè bè wèè wèètení a cǐtètè bíkè ke da bántè, bá kòò da mɔɔ mù, yoo ò da bántè tìmatì kpéí. ³⁹ Ti Yiè nKuyie nhá mboní kɛĩnkè a kàrì, kékeè, kécǐé, nkéteennè, kédòò bá wè o borimɛ dōmmè, ke yé a yémèmu o yèmmè. Fǐǐ mǎá yé benìtìbè bɛmou yèmmè. ⁴⁰ Nɔɔri mɛmmɛ kè dèè yie nkè Isidayɛɛribɛ nda dé bɛ fōmmu mumou, bè yó nfòu mù dihéi a duó ndì bɛ yembè di mièkɛ.

⁴¹⁻⁴² Benìtìbè yóó keèmu a yetidierì nè a kpɛnnimè ke pǐ mmutōmmú nè muwɛrímú. Bá opòò wèè í tú Isidayɛɛri, kòò iténì dɛdétirè ke kòtení a cǐtètè nè a

yètìrì kpéí nke da báá. ⁴³ Ti Yiè nKuyie nha mboní keĩnkè kékeè kédòò o yé mmù. Mènnè kùtènkù kumòu kòbe bo bantémè, ke da depe a nìtìbè Isidayeeribe da dé mèè botí. Kè bée banté ke dò n da maá tèè cǐtè mènke tú a kpete.

⁴⁴ Kàa duó nkàa kòbe dokénè be dootitabè, kè bè bo a be tǒ nkè ke wèètení a èi a tǎátè dì, n da maá dì tēcǐtè di bíékè ke da bàntè, ⁴⁵ Ti Yiè nKuyie nhá mboní keĩnkè kékeè be báammì ké bè teennè.

⁴⁶ Kè Isidayeeribe beè me nda yeténè, ke yé òmòu í bomè wèè bo yí ò báá yeté. Kè dè dò mbè da yeténè, kàa mièke bè peike, kàa yóu kè be dootitabè bè pǐmmù ke kònnè dèdétirè yoo de tóónnè, ke bè dòò tidaatì, ⁴⁷ kè bè kè bo ke totí be yèmmè ke da bántè ke tú: Tíi do kpénkùnnè ti to, ti yetému, ti cààrèmu. ⁴⁸ Kè bè kè bo ke da mào mēcǐmmè nè be yèmmè memòu ke wèètení dihéi a duó ndi be yembè di bíékè, a tǎátè dì, n da maá dì tēcǐtè, kè bè da báá, ⁴⁹ ti Yiè nKuyie nha mboní keĩnkè kékeè be báammì ké bè teennè. ⁵⁰ Á bè cǐé mbè da yeténèmè, nè be yetémè a kpeti, á duó nkè bè dootitabè bè kuó mmesémmè. ⁵¹ Bè tú a kòbe mbe, kàa bè te, ke bè dènnè Esibiti meháàrìmè mièke.

⁵² A nònfè báá ítè mí nha kóo tǎntì nè a nìtìbè Isidayeeribe ti ìnkè. Nyo ti báammì, ti yóo nkuò nke da báá nyì. ⁵³ Ti Yiè nKuyie nfǒò ti tǎátè ibotí tǎi mièke kè ti bo ntú a kòbe, kéndònnè a do ti nàkémè a kóo tǎntì Mòyiisi, a dènnè dī mōnni ti yembè Esibiti.

Sadomào mào mè ti Yiè nKuyie nke tú kùu bè dòò mesàà

⁵⁴ Sadomào kuónnè dī mōnni ti Yiè nKuyie nke kù sautenè, kédeè kéité ò do nínkú dè diwũtǎnni ìkè ke yuo o nou keĩnkè bíékè, ⁵⁵ kécómmú kémào ti Yiè nKuyie nkó mesàà nyIsidayeeribe bemòu ìnkè ke dò: ⁵⁶ N sǎntímu ti Yiè nKuyie nkùu òmpùnnè ku nìtìbè Isidayeeribe kéndònnè kù do ti nàkémè ku kóo tǎntì Mòyiisi. Timòu ti tì dòòmu tìmatì í sùú. ⁵⁷ Ti Yiè nKuyie nha nti bonè a do bonè mèè botí ti yembè, a báá ti bǎntóo! A báá ti yóu! ⁵⁸ Yũónni ti yèmmè a bíékè, kè ti ndòori a dómè, kèntũ nha kuó nè a tannò a duó nyè ti yembè. ⁵⁹ Ti Yiè nKuyie nha báá yè n da báá nyì báammì, yóu kè ì mbo a yèmmè keyènkè nè kuyie, kè dèe yie nkàa nteénnè a nìtìbè Isidayeeribe nè mí nha kóo tǎntì yewe yemòu. ⁶⁰ Mènnè ibotí imòu bo bantémè ke dò nfǒ nti Yiè nKuyie nfǒò tu Kuyie, kòò mòu í bo ke da dōnnè. ⁶¹ Díndi Isidayeeribe kè di duó ndi yèmmè memòu ti Yiè nKuyie kényié nku kuó nè ku tannò, kéndònnè dè mè ndòmmè yíe.

Bè do fié ù wũ ti Yiè nKuyie nku ncǐtè kpetímù yìe (Wéntè 2 Bekpààtìbè tǎmmù 7:4-10)

⁶² Okpààti Sadomào bàntè memme ti Yiè nKuyie nkédeè, wenwe nè Isidayeeribe bemòu kè bée fié ti Yiè nKuyie nyiwũ. ⁶³ Bè kpetírì dī yìe ti Yiè nKuyie ncǐtè kè Sadomào fié ti Yiè nKuyie nyiwũ metaummè kpèyi. Yènaadakè sikòupísisidè nè sikòupísidè (22000) ipe tekòupíkòutè nè sikòupísisidè (120000). ⁶⁴ Disòawũ kó diwũtǎnni í nsànnè, kè Sadomào duó nkè bée túótè ti Yiè nKuyie ncǐtè kó kudànkù, ké de ntùò nyiwũ ì dò nkétuo nnè yepàrè yèè tú tidii ti nè bè fié ù wũ metaummè kpèyi kó mekùò mmekùò nkperè.

⁶⁵ Sadomào nè Isidayeeribe bè do tǐkú dǐfǐnni dierì ndi, ke baà nde kó dibanni. Benìtìbè do iténì Debo-Amati nwe kèntò kétuòkenè Esibiti kó kukó nkè bè mbàà nde kó dibanni ke dò yewe yèyiekè. ⁶⁶ Diyè nínni yìe kòò kpààtì cau mbenìtìbè, kè bée kòtení kémào Kuyie nkó mesàà nho ìnkè bá wè kòò kò nho cǐtè. Kè diwèi mbè bo ti Yiè nKuyie ndòòmè mesàà nku kóo tǎntì Dafiti nè ku nìtìbè Isidayeeribe.

9

Ti Yiè nKuyie nyíe ke benkemè kumáà Sodomò
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 7:11-22)

¹ Sodomò maá dìi mōnni ti Yiè nKuyie ncīētè nè tekpààtìcīētè kédeè nè ò dó dèè kó dimàà. ² Kè ti Yiè nKuyie nyíe kóò benke kumáà kù do o benke mēè botí kumáà Kabaāḥ, ³ kóò nàké ke dō: N kēemu a m báámmè ke n kuōnnè. N cāhnému tēcīētè a m maá tē n yó mbomu tē miēke, n yēmmè nè n nuō ndè í yóó íté tē ĩnkè bitì! ⁴ Fḥ nha mōmmuō nha cēnke ntū n kó kuce nè a yēmmè mēmou, kàa dōōrì dèè siē, ke dōōrì n da nàké tì timou, ke tū n kuó nè n tannò a cice Dafiti do dōmmè. ⁵ A kpàti yó mbomu sáà kēndōnnè n do tì nàkémè a cice Dafiti ke dō o bí ìi yó nsaké o kpàti sáà kēmbaké Isidayēeribe. ⁶ Fḥ nnè a bí kè di mē nni mbùtinnè, kè di í pī n tannò nè n kuó n di duó ndè, kè di kòte ke nínkú yebakè ìikè ke yè fié. ⁷ De mōnni m bo di beti díndi Isidayēeribe ketenkè n di duó nkè miēke, kédootóo tēcīētè a m maá tē, kè di wámpūnnē, kè ibotí tēi di daá, ⁸ de mōnni bèè bo mpēnkù tēcēdietè tie mborè, dè bo bè di, kè bè mbékú mùu kpéi nte kè n dōò mēbotí de kó dihéi nè de kó tēcīētè tēè do deu ke wenni. ⁹ Kè bèè bē tēhné ke dō: Bè dootóo bē Yiè nKuyie nku, kùu do dēnnē bē yēmbè Esibiti ke ninku ke feu iwūḥ yebakè ke pī nyē tōmmú. Dè te kè kù yóu kè de kó mēyēi mēmou bè tūōkení.

Sodomò pī mmùu tōmmú
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 8:1-18)

¹⁰⁻¹¹ Idammu Tiiri kóo kpààti weè do duó nSodomò detekperè nè bè tu dè sipèrēsì nè mēsō nhò dó mēè botí, kòò yàa maánè ti Yiè nKuyie ncīētè nè tekpààtìcīētè yēbie nsipísidé miēke. Sodomò dèè dìi mōnni mumarimù kēpā Idammu yēhekè sipísidé, yēè bo Kadidee kó kutempē mmieke. ¹² Kè Idammuu íté Tiiri kékote kēyà de kó yēhekè, ò mē nyí nyē pēnsirì, ¹³ kēbéi nke dō: N népo Sodomò, a mē nni mpā yēè ekè í tú yēmayè. Kè bèè yè yu ke dō Kabudi ekè. Nè yíenní kè bè yè yu ke tú Kabudi ekè. ¹⁴ Kè Idammuu pā Sodomò mēsō ntōnni bètāāti nè dikéé.

¹⁵ Nte okpààti Sodomò do pīhné mēè botí benitìbè muheikèntōmmú kè bèè maá ti Yiè nKuyie ncīētè, nè tekpààtìcīētè, nè kudànkù bè do tú kù Midoo, nè Sedisademmu kó iduotí, nè Asō nè Mekidoo nè Kesē kó yēhekè. ¹⁶ Esibiti kóo kpààti weè do bè do kēpōnte Kesē, kēcōu ndihèi kēkuō Kannahā kabe bèè do dè bo, kēpā de kó dihéi o kóo sapàà nhò yèti dìi mōnni o dōu Sodomò. ¹⁷ Dè te kè Sodomò do wēte kēmaá Kesē èi kēwēte kēmaánè Beti-Onō ekè defūḥ kpēye. ¹⁸ Nè Badati kperi, nè Tamaa kperi yēè bo bē tenkè tempē ntēdōntè kaku. ¹⁹ Nè yēhekè o diiti do ā yè nè o kpārìnaasēi do bo yè nè o sēi. Kòo maánè ò dó dèè kó dimàà Sedisademmu, nè ditāri Dimaa, o tenkè kemou miēke cēnke. ²⁰ Benitìbè mabè bèè do kpaá bē tenkè miēke bèè í tú Isidayēeribe: Amōriibe nè Itiibe nè Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe. ²¹ De kó ibotí do kpaá bē cuokè ke yé Isidayēeribe do í namè kè bè kù bēmou. Sodomò do bē mpīhné muheikèntōmmú, kè bè kpaá ke mù pī nnè yíenní. ²² Kè Sodomò soó nyIsidayēeribe kè bē ndōò behāpōmbè nè tihāpōnti tìi ò bàā, iwēi yēmbè nè bèè tōu behāpōmbè bèè dèkù sikpārìnaasēi bē kpārìnenti nè bèè bè baké. ²³ Kè kùmandāabē wāā mbèè yó mbaké muheikèntōmmú kè bè mbo sikousinūmmù nè sipísinūmmù (550) kè bèè nni difinní dìi pī mmutōmmú.

²⁴ Esibiti kóo kpààti kóo sapàà nyité dìi yiè Dafiti èi kēta Sodomò maá tēè cīētè, de mōnni ndi Sodomò maámè kudànkù bè tu kù Midoo.

²⁵ Kè Sodomò níi fié iwūḥ ti Yiè nKuyie kuce mētāāti dibenni miēke. Ke níi fié ìi nkétuō nkéfié itēi metaummè kpēyi kēmpī nti Yiè nKuyie ncīētè kè dè wenni.

²⁶ Okpààtì Sodomṣṣ do dṣṣmu bàtóòbè, kè bè mbo Esiyonni-Kebe Edṣṣti borè, tipèntì kóo dàmèèrì také Edṣṣmmu tenkè. ²⁷ Kè Idammuu duṣ nSodomṣṣ benìtìbè bèè nṣ mmenie mmesàà nkè pĩ ndàmèèrì mieke mutṣṣmmú kè bèè neinè Sodomṣṣ kó betṣṣmbè. ²⁸ Kè bèè kṣte Ofii èi kéwáá mmesṣṣ ntónnìbè tēpíítè nè bèdébè kṣtṣ kṣduṣ nSodomṣṣ.

10

*Sebaa kóo nitipokpààtì kṣtemè ke dṣu nSodomṣṣ
(Wénté 2 Bekpààtìbè tṣmmú 9:1-12)*

¹ Mēmme kè Sebaa tenkè kóo nitipokpààtìi keè Sodomṣṣ cii nkpeí nkékṣte ke bo ò yááké nè yenáañhāntíyè, ² kṣtuṣkoo Sedisadṣmmu ke neinè betṣṣmbè péu nè yòyóbè kè bè ntṣ mesṣṣ mpéu nè yetásààyè yèè donku dṣu, kṣtuṣke Sodomṣṣ borè kóò biéké tináañtì o tṣnì tì péu. ³ Kè Sodomṣṣ ò tēñné ti timṣu ò tṣnní tì, ke í nyĩke tìmatì. ⁴ Kòo nitipokpààtìi keè Sodomṣṣ náañtì mecii nkpeti, kṣyànè tekpààtìcīètè ò maá tṣ, ⁵ nè tidiitì ò yo ntì, nè o tṣmbè ã sii cēĩ nè o tṣmbè pĩ mmèè botì mutṣṣmmú, nè bè ã tii yààtì, nè bèè ò duṣ mmenaà, kṣyànè bè feu ìi wũṣ ti Yiè nKuyie ke tuṣ nkè dṣe ò di mediè nkóò kpeí.

⁶ Kòo náké okpààtì ke dṣ: N do kpaanì n cie kè bè n nàkému a kpéí nnè a ciimè. Kè ñ tṣṣkení ke mēnke sṣ ndè me ndo. ⁷ M mu ndo í yie, nkè n do í mè ntṣṣkení ke yà nè n nṣnfè. N yàmṣ a cii ndṣumè nè a mṣke dè nè a yetidièrì, ke sṣ mbè do n nàké tì í tṣṣke n yà dṣ kó dikéè. ⁸ A kṣbe nè a tṣmbè bèè da bonè sṣá ke kṣmmú a náañtì tì bè duṣ diwèi ndi. ⁹ A Yiè nKuyie nyètìrì ndṣu, kùu da dṣṣ mesàà nkè da dṣṣ okpààtì kàa baké Isidayṣeribe. Kù dómu Isidayṣeribe sṣá dṣe te kè kù da tṣāté kàa bo mbè bekùnè kè dṣ wenni.

¹⁰ Mēmme kè Sebaa kóo nitipokpààtìi pṣ Sodomṣṣ mesṣṣ mmè bo ntṣṣke tṣnnìbè bètṣāatì nè dikéè, nè tṣṣāàrì kè dṣ í mmṣke dṣ māmè, nè yetásààyè yèè donku dṣu. Dṣ kó difṣnkúò tṣṣāàrì tṣnke í tṣṣkení mebotì Isidayṣeribe tenkè.

¹¹ Okpààtì Idammuu kóò bàtóòbè bèè do kṣte Ofii èi kṣtṣnì mesṣṣ, bè múnke do tṣnìmu ideí péu bè tú ì sṣntádì nè yetásààyè yèè donku dṣu. ¹² Kòo kpààtì Sodomṣṣ túóté ìi dṣí kṣṣṣnè ti Yiè nKuyie ncīètè kó yesāñkè tekpààtìcīètè, nè tikùtìdùùtì nè tibómbonti beyendṣmbè kpéí. Nè dṣ kó diyie ideí bè tu ì sṣntádì ì tṣnke í tṣṣkení Isidayṣeribe tenkè me kó kubotì.

¹³ Dṣ kó difṣnkúò kòo kpààtì Sodomṣṣ pṣmmú Sebaa kóo nitipokpààtì ò yṣ nhò dṣ dṣe kó dimàà, kṣdṣe kó pṣmmú yepṣrè òmṣu tṣu í yóó na kṣpṣ yṣ, kè dṣ í tú wenwe Sodomṣṣ. Dṣ kó difṣnkúò kòo kò nṣo cie nè o tṣmbè.

*Sodomṣṣ do mṣke tii kpàtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tṣmmú 1:14-17. 9:13-28)*

¹⁴ Mesṣṣ mmèè do ṣṣ tuṣkení Sodomṣṣ borè dibenni dīmáà mieke me cṣṣkù do ṣ mbo tṣnnì sipísidṣ ndi. ¹⁵ Ke né yiénè bepṣtambè diebè nè besāmpṣbè do ṣ nyietì ìi diitì be potantì kpéí nnè Adabii kó bekpààtìbè do ṣṣ cuṣ wèè dāmpóò kóò duṣ.

¹⁶ Kòo kpààtì Sodomṣṣ dṣṣ tidṣpìitì diṣtì sikṣusidṣ (200) kè tì ntú mesṣṣ mmáà bè yiemme ke uté, bá kùu dṣpìkù kó mesṣṣ ncṣṣkù do bo cidóò bèkuṣ ndi. ¹⁷ Tidṣpìitì sāmṣpótì sikṣusitṣāatì (300) bè dṣṣnè tì mesṣṣ mmáà, bá kùu dṣpìkù mesṣṣ ncidóò òmáà nè dikéè. Kè bèè dṣe kṣ tì tanné kudieku bè tu kù Dimaa kó kutúúkù.

¹⁸ Dṣ kó difṣnkúò kṣṣṣnè dikpààtìkàrì yepṣpánìi nké dṣ dàrì mesṣṣ nsàāmè. ¹⁹ Kè dṣ mmṣke yedṣtìsàkè yṣkuṣ kòò níi yó nkari ke dírí dṣ ndò ncíríí, ke mṣke

o baà nní yó nyí kú dè kè bèe cíéké yecírícìrè kó tifèntì tìdétì, kécónné kuu nho bakù yóu kutèkù kucànku. ²⁰ Kè yeteyè ndóké diwũtònnì detisàkè ke cútóo, ku mpíkù yèkuò kutèkù yèkuò, kè tì wènné tepítè nè tìdétì. Bè í dòò mè kó kubotí dikpààtìyuu terì marì mièke.

²¹ Okpààtì Sodomò kó ibòòke do tú mesòò mmáà ndi kè yebò yèè bo təcĩtè bè tu tè Dimaa kó kutúúkù, kè yè ntú mesòò nsààmè. Dèmarè do í tú timátì péítì kpèrè, ke yé Sodomò kó dimònnì bè dàke do í wúó ntimátì péítì dèmarè sààrè. ²² Ò do məkemu bàtòòbè péu kè bè niènnè okpààtì Idammu kòbe kè bè kòrì dèdétirè, ke ní dò yebie nyètāāti kénwētini ke tò mesòò nsààmè nè timátì péítì, nè yepápāni, nnè iwaā nnè sinò sàāsì.

²³ Okpààtì Sodomò do pēnkumu bekpààtìbè sòmbe mecii nnè tikpàtì. ²⁴ Ti Yiè nKuyie nkuu mēnke do ò duó mmecii mmedie, nnè de kpéi nkè benitìbè nyiitiní tipítì timòu ke kòrini o borè, ke kemmu mecii nKuyie nhò duómè. ²⁵ Mēmme kè bè nhò touni yebie yemou duómè tinenti mesòò nkpeti, nè timátì péítì kpèti, nè tiyaāsàdàtì nè tikpàrinenti, nè tihúúnti nè sisēi, nè sisēi tesì masì, sisēi deke sāmmarímúbè kè dè peitè sì.

²⁶ Kè Sodomò tíi nsikpàrìnaasēi nè sisēi kè dè mbo sikipàrìnaasēi tekoupítè nè sikousinàà (1400) besāndèèbè tekoupípítè nè sikoupísidé (12000) kòò deite simasì kè sì mbo o borè. Kòò totí sitesì yehāāpōnkarè teyè. ²⁷ Nè Sodomò kpéi nkè timátì péítì mbo Sedisademmu ke sū ke dōnnè yetārè, kè detekperè nsū ke mannè detie mbè tu dè sikomòò, dèè yìè dāmèèrì Meditedandee pēmmè. ²⁸ Sodomò kó sisēi do bonnì Esibiti nè Sidisii nwe, o kó bepótambè do ke nkòrì ke sì nhò donnì. ²⁹ Bè do fiiti de kó sikipàrìnaasēi tēmāā medítibii nsikousikuò ndi (600), tesāntè tēmāā medítibii ntekòutè nè sipísìnùmmù (150). Bepótambè bèè do sì tōu ke múnke fiitinè Itiibe kpààtìbè nè Sidii kòbe.

11

Sodomò yeténèmè ti Yiè nKuyie (Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 11:18-12:1)

¹ Kòò kpààtì Sodomò yí kétúóké benitipòbè tóbè péu bèè í tú Isidayeeribe, kémbúútì Esibiti kóò kpààtì kóò sapàà. Nte ò do tùóké ì botì kòbe: Mòabiibe nè Amòniibe nè Edòmiiibe nè Sidoniibe nè Itiibe. ² Ti Yiè nKuyie mme ndo nàkèmu Isidayeeribe ke dò bè báá túóté de kó ibotì mièke benitipòbè. Kù do bè nàkèmu weti weti ke dò: Di báá ta be mièke, bè me mbáá ta di mièke. Kè mèè dake bè bo di yũs nkè di fié be bøkè. Bá nè mēmme kè Sodomò be dake kè bè tàunnè. ³ Kòò mmòke o pobè sikousiyiekè (700) bèè tu bekpààtìbè kó besapāmbè o pocĩē nsikousitāāti (300), kētūnne be yèmmè. ⁴ Ò kòtè dīi mōnni kè bèè yũs nho yèmmè kóò tannè mubōfèu mièke. Ò ténke í ntū nti Yiè nKuyie nhò cice Dafiti do kù tū mmè botì. ⁵ Kòò fié Sidoniibe bōò Asitaditee nè Amòniibe kó dibōò yeiri Midikōmmu, ⁶ kédōò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, ò ténke í nkù tū nsei o cice Dafiti do kù tūmmè. ⁷ Yèè mòrè mièke nke Sodomò maāmè ditōnni Sedisademmu ìkè de kó ditāri ìnkè Mòabiibe kó dibōò yeiri Kemōasi kpéi, ke múnke maānè ditōnni Amòniibe kó dibōò yeiri Midikōmmu kpéi. ⁸ Ò do me ndòò ke maā o pobè bèè í tú Isidayeeribe yetòrè kè bè ntuò ntihúúnti ke feu iwũs. ⁹ Kè ti Yiè nKuyie mmiekee peike Sodomò ò kù bütinnémè kunku ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù, kunku kùu ò benke kumāā kuce mēdémè, ¹⁰ kóò nàké weti weti ke dò ò báá tūnne yebøkè. Sodomò me nyí nyie nke tūnne ti Yiè nKuyie nhò nàké ti. ¹¹ Kè kùu ò nàké ke dò: A í mè nyiemme ke pī mmetaummè n da dōnnè mè, a me nyí yie nyitié n da duó nyi, n yóó cōutēmu a kpàtì kéduó nha tōmbè kóò mōu. ¹² A cice Dafiti kpéi nte kè n yí yóó mè dōò kàa kpāā fōu, n yóó ti cōuté a birè nōu

mièke nke. ¹³ N yí yóó cɔuté tikpàti timɔu, n yóó súɔmmu kubotí kùmáà a cice Dafiti kpéi nnè Sedisadɛmmu dihei n tãáté di kpéi.

Sadomɔɔ dootitɔbè

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie nduó nkè Sadomɔɔ mɔɔte o dùòntòu Edomiibe kó tekpààtìcɛtè kou, kòo yètìrì tu Adadi.

¹⁵ Dafiti do pànte dii mɔnni Edɔmmu, ohããpònkóti Soabu nè behããpòmbè kè bèe kɔte ke bo kũnné bɛcírìbè, mɛmmɛ bè kùɔmè Edɔmmu èi kó benitidaabè bɛmɔu. ¹⁶ Bè do kè bo ke dà betããbè bèkuò ndi ke bè kòu ke yàa bè dèènnè bɛmɔu páíí. ¹⁷ De mɔnni ndi Adadi do cokémè kénɛinè Edomiibe mabè bèè do tú o cice kó betɔmbè, kè bèe kɔte Esibiti, de mɔnni kòo kpáá tú dɛdapùmbire. ¹⁸ Bè do ité Mandiyãã nwe kétuàke Padanni kétúóté de kó dihei kàbe mabè kè bèe nei kétuàke Esibiti kóo kpààti borè. Kòo duó nhAdadi tɛcɛtè kè nhò piú kóo pã ketenkè. ¹⁹ Kè de kóo kpààti pènsirì Adadi mediè nkóò duó nho pokù Tapenɛsi nantè kòo puoke. ²⁰ Kòo kpààti pokù Tapenɛsi nantèe pèitè Adadi denitidabire kòo dè yu ke dò Kennubati. Kè Tapenɛsi ndè piú okpààti cɛtè, kè dè ñwɛñnè okpààti bí ke bo.

²¹ Adadi kèè dii mɔnni ke dò nDafiti ku kè ohããpònkóti Soabu múnke ku, kòo náké okpààti ke dò: Yóu kè n kò n tenkè.

²² Kòo kpààti dò: Ba nda dònté n cɛtè kàa dó kékò? Kòo dò: Dèmarè í n dònté, m baa dó kékòmmu.

²³ De kó difɔnkúò kè ti Yiè nKuyie nyíé kéduó nkè Desɔ Ediada biree naá nSadomɔɔ dootitòu. Desɔ do tú Tisoba èi kóo kpààti Adadesɛ kó kudaakù nku kécoké, ²⁴ kéwáá nho kó dihããpòntɛnni kè Dafiti mbè kòu kòo kɔte Damaasi kémbo ke yàa kè naánnè okpààti. ²⁵ Ò do dokùnèmu Isidayɛeribe Sadomɔɔ fòmmu mumɔu mièke.

Sedoboammu yetɛmè okpààti Sadomɔɔ kpeti

(Wénté 2 Bekpààtìbè tɔmmú 9:29-31)

²⁶ Sedoboammu do tú Nebati bire nde Efadaimmu naàmùnkù kou, Sededa èi kou. Kòo yɔ ntú okúpokù, kòo yètìrì tu Seduya. Sedoboammu do tú Sadomɔɔ kóo tɔnti nwe, kéyetɛ o kpeti. ²⁷ Ntɛ dè wũskémè kòo yàa yetɛnè Sadomɔɔ kpeti: Okpààti Sadomɔɔ do maá dii mɔnni kudànkù bè tu kù Midoo kénfietì o cice Dafiti èi kuduotí kó iyie. ²⁸ Kè Sedoboammu ntú wèè kpeñni kòo kònti naati kòo nɔ mmutɔmmú ke mù pĩ nkè dè wenni. Kè Sadomɔɔ ò pènsirì kóò tãáté kòo mbaké Efadaimmu nè Manansee bɛ naàmùnti kàbe bèè pĩ mmutɔmmú. ²⁹ Diyiè marì kè Sedoboammuu yè Sedisadɛmmu mucèmmu, kè Kuyie mpããnáànti náàntò Aiya Sidoo èi kouu ò conè dikpáá bɛdè borè, ke sɔ nhAiya dàátí diyaàbòrì pànni marì. ³⁰ Kòo di dàtè kékètè yekètíyè tepíítè nè yèdèè, ³¹ kénáké Sedoboamu ke dò: Túóté yɛyaàbòkètíyè tepíítè, ti Yiè nKuyie nyIsidayɛeribe tũ nkù tu, kù yóó fietemu dikpààtiyuu Sadomɔɔ borè, ké da baá nyibotí tepíítè. ³² Ti Yiè nKuyie ntu ku yóó súó nkubotí kùmáà ndi ku kóo tɔnti Dafiti kpéi nnè Sedisadɛmmu dihei kù tãáté di ibotí imɔu mièke di kpéi. ³³ Bè kù bùtínné mèè kpéi nke fié yebàké Sidoniibe bɔò Asitaditee nè Mɔabiibe kperi Kemɔosi nè Amɔniibe kperi Midikɔmmu, bá bè í tũnnɛ ku kó kuce, bè í dɔɔrì dèè sié, bè í tũ nku kuó nè ku tannò bɛ cice Dafiti do yè tũmmè. ³⁴ Dè né í tú kù yóó fietɛnè Sadomɔɔ nwe tikpàti, ò yó nkpaá ke tì tɔmu o fòmmu mumɔu mièke ku kóo tɔnti Dafiti kù tãáté wè, kòo yié nku kuó nè ku tannò o kpéi. ³⁵ O bire nde kù yóó fietɛnèmè tikpàti kéduó nfɔ nSedoboammu ibotí tepíítè kàa mbaké. ³⁶ Kù yóó yóumu kubotí kùmáà kòo nkù baké, kè ku kóo tɔnti Dafiti fuku báá paà okpààti wèè bo mbo Sedisadɛmmu ku èi kù tãáté di ke bo mbo.

³⁷ Fǒ nSedoboammu kù yóó da duómmu tikpàtì a dó mǝ̀ botí kàa mbaké Isidayeeribè. ³⁸ Kàa yie nkù da náá ntí timòu, ke tũ nku kó kuce ke dǝ̀rì dǝ̀ sǝ̀, ke dǝ̀rì ku kuó yǝ̀mmè, ke tũ nkù tannò ku kóo tǝ̀ntì Dafiti do dǝ̀mmè. Kù yó nda bonèmu kàa yaàbí ntú bekpààtìbè sǝ̀à Dafiti kó iyaàbí dǝ̀mmè, kè kù da duó nyIsidayeeribè, kàa mbè baké, ³⁹ kè kùu yáúkùnnè Dafiti yaàbí kpàtì, dè né í yó ntú sǝ̀.

⁴⁰ Mǝ̀mmè kè Sadomǝ̀ nwanti ke bo kuò Sedoboammu, kòo coké kékote Esibiti, kémbò be kóo kpààtì Sisaki borè kè Sadomǝ̀ yàa kúnè.

⁴¹ Sadomǝ̀ tǝ̀mmú tǝ̀mù nè o cǝ̀ ndè wàrimu o tǝ̀mmú pátíri mièke. ⁴² Sadomǝ̀ do bo Sedisadèmmu nwe ke baké Isidayeeribè bǝ̀mòu ke dǝ̀ yebie nsipísìnàà, ⁴³ kékú kè bǝ̀ ò kǝ̀nnè o cǝ̀ Dafiti èi, kòo birè Odoboammuu sǝ̀tè o kpàtì.

12

Bè tiǝ̀mmè Sisemmu (Wǝ̀nté 2 Bekpààtìbè tǝ̀mmú 10:1-15)

¹ Kè Odoboammuu kote Sisemmu kè Isidayeeribèe tíi nke bo ò pǝ̀ ntikpàtì.

² Dè do sǝ̀ nNebati birè Sedoboammu kpaaní Esibiti nwe ò do cokénè okpààtì Sadomǝ̀ nwe kè kè kote. Ò do ke mbo kékeè bè tiǝ̀mmè kékonní. ³ Kè bǝ̀ ò yu kòo kǝ̀tení Isidayeeribè tíi ndè kè bǝ̀ wǝ̀nnè kénáké Odoboammu ke dǝ̀: ⁴ A cǝ̀ do ti fǝ̀ mundaatǝ̀mmú mmu kè mù ti kǝ̀ite a mù nti yaate kè ti mpǝ̀ nha tǝ̀mmú.

⁵ Kè Odoboammuu bè tǝ̀nnè ke dǝ̀: Cǝ̀ténè, yewe yǝ̀tǝ̀ti kó difǝ̀nkùò kǝ̀wǝ̀tení.

Kè bǝ̀ cǝ̀tè. ⁶ Kòo tíi mbekótìbè bǝ̀ do bonè o cǝ̀ Sadomǝ̀ kè bè beke ke dǝ̀: Di yǝ̀mmè dǝ̀ n tǝ̀nnè ònti be nnìtìbè.

⁷ Kè bekótìbè ò nàké ke dǝ̀: Kàa yie nke dǝ̀ amáa be kóo tǝ̀ntì ke bè nǝ̀nnè tináaǝ̀sààtì, bè yó mpǝ̀mmu a tǝ̀mmú sǝ̀.

⁸ Okpààtì mǝ̀ nyí nyie mbekótìbè ò duó nyì tié, kǝ̀beke bǝ̀dapàmbè, o kó kutǝ̀nkù kǝ̀be bǝ̀ ò bonè ke dǝ̀: ⁹ Be nnìtìbè tu m bè yàate dǝ̀tòu n cǝ̀ bè tóu ndì cǝ̀kù, di yǝ̀mmè dǝ̀ m bè nàké ònti?

¹⁰ Kè bǝ̀dapàmbè o kó kutǝ̀nkù kǝ̀be ò tǝ̀nnè ke dǝ̀: Benìtìbè bǝ̀ tu a cǝ̀ bè tóu ndì tóu cǝ̀, ke tú á bè yàate di cǝ̀kù, nàké be ke dǝ̀ a nǝ̀mbíyǝ̀are cǝ̀nnèmu a cǝ̀ ka. ¹¹ Kàa cǝ̀ do bè tóu ndì tóu cǝ̀, a kperi bo pǝ̀tè mǝ̀mmè. A cǝ̀ do bè tiennè idá nyi, kè fǝ̀ mbo mbè tiennè yedá yè ã timátì ye yómmè.

¹² Diyè tǝ̀anní yie, Sedoboammu nè benìtìbè kè bǝ̀ wǝ̀tení Odoboammu borè, ò sòò bè nàké ke yǝ̀mmè. ¹³ Kòo sǝ̀nkèrì bekótìbè do ò duó nyì tié nkǝ̀baao benìtìbè nè metankperímè, ¹⁴ kǝ̀tǝ̀nnè o kó kutǝ̀nkù kǝ̀be ò tié ntí nti, kǝ̀béi nke dǝ̀: N cǝ̀ do di tóu nditòu cǝ̀rì kè n kperi bo pǝ̀tè mǝ̀mmè, n cǝ̀ do di tiennè idá nyi, kè mí m bo di tiennè yedá yè ã timátì ye yómmè.

¹⁵ Mǝ̀mmè okpààtì yetemè benìtìbè ò beke tì. Ti Yiè nKuyie nkuù do dǝ̀ mǝ̀mmè dè bo yiemme kè kù do nàké tì Nebati birè Sedoboammu nè ku kóo tǝ̀ntì Aiyà Sidoo kou nù mièke kè tii dǝ̀.

Dikpààtiyuu totémè (Wǝ̀nté 2 Bekpààtìbè tǝ̀mmú 10:16-11:4)

¹⁶ Isidayeeribè sǝ̀ ndì mǝ̀nni okpààtì í yie mbe kpeti kóo nàké ke dǝ̀:

Ti kpeti tú nè ba Dafiti Sǝ̀see birè?

Ti múu mba tínti nè we?

Tínti Isidayeeribè tí kǝ̀nnè,

kè Dafiti birè mbaké de cǐtè. Mémme kè bèe cǐtè kékũũ. ¹⁷ De mǎnni kè Odoboammu nkpaá baké Sudaa tempè nkabe máà, ¹⁸ kètō nhAdodammu wèè baké muheikèntōmmú Isidayeeribe borè, kè bèe ò bùótí bemou yetārè kékuo. Kè Odoboammu nsó ndè fuute, kòo deke o naasāntè mecāā nkécoké kékote Sedisademmu. ¹⁹ Mémme Isidayeeribe yatenèmè Dafiti cǐtè nè yíenní.

²⁰ Isidayeeribe kèè dii mǎnni Sedoboammu konnīmè, kǐtí nkétō nkè bèe ò yùní. Kòo tuakení kè bèe ò pǐ ntikpàti. Kè Sudaa naàmunkù kabe máà beè nkpaá tū nDafiti cǐtè kóo kpààti.

²¹ Mémme Odoboammu tùðkemè Sedisademmu kǐtí nSudaa wuo nkabe nè Bensamè wuo nkabe kó behāapòmbè bèe nò mmudoò, kè bè mbo tekoupiókùtè nè sikoupiísini (180000) kè bèe kote ke bo pǎnte Isidayeeribe kó dikpààtiyuu kòò mbè baké wenwe Sadomao kó debire. ²² Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku kóo niti Semmaya ke dǎ: ²³ Náké Sudaa kabe kóo kpààti Sadomao birè Odoboammu nè o kabe nè Bensamè wuo nkabe nè besambe ke dǎ: ²⁴ N tú di báá kote kékpannè di tebií Isidayeeribe. Bá wè, wèe kò nho cǐtè, mǐ yè ndèè dǎò dèe dǎò.

Kòo ti mbè naké kè bèe ti kèè ke ti yie mbá wè kòo kò nho cǐtè.

²⁵ Mémme kè Sedoboammuu maá kuduotí kǐfii nSisemmu Efadaimmu tǎri kó dihei kémbo. Ò de nyité kékote kémaá kuduotí kǐfii mPenniyedi.

Sedoboammu dǎmè meyi

²⁶ Kè Sedoboammuu totí o yèmmè ke dǎ: Kè dè sǎké mie mbotí n kpààtiyuu wēti ke bo tūnne Dafiti cǐtè kabe mbe. ²⁷ Kè benitibè kpáà kǎri Sedisademmu ti Yiè nKuyie ncǐtè iwũō féu, be yèmmè bo wēte kētūnne Odoboammu Sudaa kabe kóo kpààti kè bè n ku. ²⁸ Ò totí dii mǎnni o yèmmè kédǎò isǎnǎake idéi, kénáké Isidayeeribe ke dǎ: Di sũũ nSedisademmu nwe mukotimù. Di mmǎnni ntenè kuyie nkùu ti dènnení Esibiti.

²⁹ Ò me nyí kécónné fēsǎnǎafè mafè Betēdi, fetefè Danni tenkè. ³⁰ Mémme ò tannémè Isidayeeribe meyi mmieke kè bèe tǎ fēsǎnǎafè tefè kéndenti ké fè kǎtenè Danni ei.

³¹ Kòo maá yewũōtǎrè yetārè ñnkè kédei be cuokè ikuó niùbè, bè ténke í ntú Defii botí kabe. ³² Mémme Sedoboammu dǎmè dibanni otǎnkù nínnwè yíè tǎpítè nè dinummuri Sudaa kabe do baà mmèè botí, kédeke o mǎmmuo ndiwũōtǎnni ñnkè kǐfí iwũō isǎnǎake ò do dǎò ò, kéwaá nyikuó niùbè kékanne Betēdi ò maá yèè wũōtǎrè kpéi. ³³ Ò do dèke ò maá dii wũōtǎnni Betēdi di ñnkè otǎnkù nínnwè ò do tǎātè wè kó diyie tǎpítè nè dinummuri ndi. De yíè ndi ò dúommè kè Isidayeeribe ãnnè dibanni, kòo deke ke bo tuo nyepārè.

13

Ti Yiè nKuyie nkpannèmè Sedoboammu Betēdi

¹ Kè ti Yiè Kuyie ntǎnni ku kóo niti mǎu, kòo íté Sudaa tenkè kētuoke Betēdi, ke sǎ nSedoboammu bo ke tuo nyepārè diwũōtǎnni ñnkè. ² Kè ti Yiè nKuyie nduó nkè ku kóo tǎntii béinnè diwũōtǎnni ke dǎ: Fǎ ndiwũōtǎnni, kè ti Yiè nKuyie ntu mù. Ti Yiè nKuyie ntu bè yóó pǎitè debire marè nde Dafiti naàmunkù mieke ké dè yu ke dǎ: Sosiasi, kè de kó debire da fíé ikuó niùbè bèè tūò nyiwũō a ñnkè, kētuò nyenitikuó a ñnkè.

³ Kòo deè ke dǎ: Nte di bo banté dè ke dǎ nti Yiè nKuyie nkuu béi. Diwũōtǎnni bo yaté kè mekùò nkó mutápei mmùu còu di ñnkè kè mùu nunté.

⁴ Kòò kpààtìi keè ò kpànnèmè diwũštònni ke pĩèkù kóò fietí fenómbife ke dò: Pĩnnè we!

Kè de kó tenòtèe kpeío ò ténke í nna ké tè ténéní. ⁵ Kè diwũštònni yaté, kè mutápeí nnunté kù tì nàkémè ku kóò nìtì kòò tì bée. ⁶ Kòò kpààtìi náké Kuyie nkóò nìtì ke dò: N da báámmu bántè ti Yiè nKuyie nha tũ nkù kè n nòtèe wète kéténné.

Kè Kuyie nkóò nìtì bántè ti Yiè nKuyie nkè tèe wète kènaá ntè do dòmmè. ⁷ Kòò kpààtìi náké Kuyie nkóò nìtì ke dò: Kòtení kè ti kò n cĩètè kàa di kè n da cú.

⁸ Kè Kuyie nkóò nìtì náké okpààtì ke dò: Bá kàa bo n duó nha kpàtì kó dikée n yí kòri a cĩètè ke bo di yoo n yà dèmarè die. ⁹ Ti Yiè nKuyie nni n nàkèmu ke tú m báa di dèmarè, m me mbáa yà, m me mbáa wète kètũnne n kèténí kùu cè kékò.

¹⁰ Ò me nyĩ kètũnne kuce tekù, ò ténke í ntũnne ò kàtènní kù Betèedi.

Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò yetemè ku kpɛti

¹¹ De do sɛ nti Yiè nKuyie mpāānāaṅtì náaṅtò mɔ̀u weè bo Betèedi ke tú odakótì, kòò bíi kòte kóò náké Kuyie nkóò nìtì dòò dè Betèedi nè ò náké tìi náaṅtì okpààtì, ke tì náké timɔ̀u be cice. ¹² Kòò beke ke dò: Ò kètè ònkuce?

Kè bèe ò benke Kuyie nkóò nìtì wèe yènní Sudaa tenkè ò tũnne kùu cè. ¹³ Kòò náké o bí ke dò: Bòunè n sāmmarímú kàrì.

Kè bèe di bóu kòò deke, ¹⁴ kètũnne Kuyie nkóò nìtì, kóò nìnte ke sɛ nhò diéké mutie diemù mamù kó medée. Kòò ò beke ke dò: Fɔ̀ɔ̀ tu Kuyie nkóò nìtì wèe yènní Sudaa tenkàà? Kòò dò: Èè, mí nwe.

¹⁵ Kè Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò dò: Kòtení kè ti kò nkàa di. ¹⁶ Kè Kuyie nkóò nìtì dò: N yí yóó da neinè kè ti kò nkè ò di dèmarè yoo n yà die. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie nni nnàkèmu ke tú m báa di dèmarè die m me mbáa yà, m me mbáa wète kètũnne ò kèténí kùu cè kékò.

¹⁸ Kòò népoo ò ténké ke dò: M múnke tú Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò nwe ke da dònnè. Ti Yiè nKuyie nkuu tɔ̀nní ku tɔ̀nní kè di ò náké ke tú n da yúní kè ti kò nkàa di kèyà.

Ke yé kòò sóummu! ¹⁹ Mèmme kè Kuyie nkóò nìtì ò neinè kè bèe kò nke bo di kèyà.

Kuyie nkpāānēmè ku pāānāaṅtì náaṅtò

²⁰ Bè kàrì dii mɔ̀nni ke yo nkè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pāānāaṅtì náaṅtò, wèe me ntũnne koò yúní, ²¹ kòò náké Kuyie nkóò nìtì ke dò: ti Yiè nKuyie ntu a mè nyetemè ku náaṅtì, bá a í tũnne kù do da náké tì. ²² Ke wètení ke di ke yà, kù do yè nha báa di dè, a me mbáa yà. A yóó naá nhokpadɔ̀tì nwe. Bè í yóó da kũnnè a yembè fɔ̀tì.

²³ Bè di dii mɔ̀nni ke yà ke dèe, kè Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò wèe do ò ténéní kòò bóu o népo sāmmarímú kàrì, ²⁴ kòò deke kénkũnti. Kè dicìrícìrì ò dinté kuce kékuo kédɔ̀unko, kòò nduó kè sāmmarímú còmmú kè dicìrícìrì còmmú. ²⁵ Kè becepèmbè mpènkù koò yàu kòò duó kè dicìrícìrì còmmú, kè bèe kòte ke tì náké Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò wenwe kó dihe. ²⁶ Ti Yiè nKuyie mpāānāaṅtì náaṅtò wèe do ò ténéní, ò tì kèe dii mɔ̀nni kébéi nke dò: Kuyie nkóò nìtì wèe yete kù do ò náké tì, kè kù duónnì dicìrícìrì kè di ò kùo, kèndònnè kù do tì nhò nàkémè.

²⁷ Ò bée mèmme kédeè ke dò o bíi bóu o sāmmarímú kàrì.

Kè ò di bóu, ²⁸ kòò kòte kènsɔ̀ nti Yiè nKuyie nkóò nìtì duó ke cāānko kuce mieke, dicìrícìrì nè sāmmarímú kè dè còmmú, bá dicìrícìrì í ò cāáké, di me nyí kùo sāmmarímú. ²⁹ Kòò ò tùóté kèdaá nsāmmarímú ònkè kékònnè ke bo ò sié,

kóo kũnné. ³⁰ Wè ò sié dii mǎnni kédeè kóo kũnné kufɔ̃ti ò do keú kù o mómmu nho kpéí, ké nhò kũrì ke sáúti ke tú: Áú! Ti népo kumu.

³¹ Bè ò kũnné dii mǎnni kédeè kè ti Yiè nKuyie mpāānāãnti náãntòo náké o bí ke dò: Kè n ku dii yiè dí n kũnné di me nkũnné kùù fɔ̃ti Kuyie nkóo niti ké n dǎú nképéenné o kũǎ. ³² Ti Yiè nKuyie nhò duó ntii náãnti kòo ti béi nti yóó dǎ̀mu, ò náké ti Betɛɛdi kó diwũɔ̃tǎnni kpéí nnè yèè bo Sammarii tempē nye kpéí.

³³ Nè mēmmē Sedoboammu í ncèète, kòo baa nsaké ke waà nyikuó niùbè, kè wèè dǎ wèè ò dǎ̀ ikuó niùti, kòo nfeu iwũɔ̃ yewũɔ̃tǎrè yèè bo yetǎrè ìnkè. ³⁴ De kó meborime mèè do tanné Sedoboammu c̃fètè tem̃ou meyei mmieke, kènte kè bèè tē kùǎ páíí kè te yetìrìi kpánné.

14

Kuyie mpāānāãnti náãntò Aiya nàkémè Sedoboammu biré yóó kúmè

¹ Kè Sedoboammu biré Abiya muǎke. ² Kòo náké o pokù ke dǎ: Ítè kékɔ̃te Sidoo ti Yiè nKuyie mpāānāãnti náãntò Aiya borè. Wèè do n náké ke dǎ n yóó di tikpàti. Á ceete amáa kòo báa banté a tǔmè m pokù. ³ Ntǎ p̃éèbè tɛp̃ítè, nè yekàtìndà, nè macekùò ndidénni, kékɔ̃te kóo yà kòo da náké tii yóó tuǎkení debire.

⁴ Kòo pokùu dǎ̀ ò ò náké tì, kéité kénkǎri Sidoo Aiya c̃fètè. Aiya do kòtému ke ténke í nkpaá wúó. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie mme ndiè nkóò náké ke tú: Sedoboammu biré dèè mǎ nkòo pokù kǎriní a borè ke bo pǎǎ, kòo tǔǎkení á ò náké ke dǎ muu, ò í yó ndó á ò banté.

⁶ Aiya kèè dii mǎnni o nacèna dibòrì kébéi nke dǎ: Tanní f̃f̃ nSedoboammu pokù. Dè dòmmē kàa í dǎ̀ bè da banté? N yóó da náké tii náãnti c̃éèmu. ⁷ Kɔ̃te kénáké Sedoboammu ke dǎ: Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribè tǔ nkù tu kuù ò dèite Isidayɛɛribè mieke kòo dǎ̀ okpàati. ⁸ Kuù fiète Dafiti kó tikpàti ke ti nhò duó, ò me nyí yie nke tǔ nku kóo tǎnti Dafiti yèmmè, ò do tǔmmu ku tannò yem̃ou, ke kù tǔnnè o yèmmè mem̃ou ke dǎ̀rì kù dómè mǎa. ⁹ Kè wenwe me ndòòrì meyei nkè dè p̃éètè bèè ò niiténè ke di tikpàti, ke dǎ̀ yebakè, ke mǎa sitenkaanii, kényí nti Yiè nKuyie mmieke ke kù bǔtinné. ¹⁰ Dèè te kè kù yóó yóu kè meyei ndo o c̃fètè. Kù tu kù yóó kuǎmu o fuku kó benitidaabè, bekótibè nè ibí bem̃ou, tidaati nè bèè í tǔ tidaati kékáútè o c̃fètè bè ǎǎ káútè mèè botí tiyontì nè kuhaa. ¹¹ Sedoboammu c̃fètè kǎbe bèè bo kù diheì simǎó sii yóó bè cǎáké, kè bèè ku dikpàa tinàti bè cǎ. Ti Yiè nKuyie nkuù béi.

¹² Onitipòkù f̃f̃ nyité kékò. A naàcètè bo na dii mǎnni diheì kó dibòrì debire yóó kù dii mǎnni. ¹³ Kè Isidayɛɛribè bem̃ouu kǎmmú de kũǎ nké dè kũnné, deñde demáa Sedoboammu c̃fètè mieke bè yóó kũnnémè. Dèè mieke nke demáa ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribè tǔ nkù yàmè meborime kù pènsìrì mè. ¹⁴ Ti Yiè nKuyie nyóó waámmu okpàati Isidayɛɛribè mieke, wèè yóó kuǎ Sedoboammu c̃fètè tem̃ou. Dè yóó dǎ̀mu bàmbà. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie nyóó potému Isidayɛɛribè kè bèè sǎntè tipènti ǎǎ sǎntèmè menie mmieke, kuyaakù nampè dii mǎnni. Kè kùu bè bèti ku eì sààrì kù duó ndi be yembè, ké bè c̃iè nkè bèè sénté kukó nyáa bè fiíkú mèè kpéí ndibǎò Asedaa kó itedéi ke íi nku mieke. ¹⁶ Ti Yiè nKuyie mbo dootóo Isidayɛɛribè Sedoboammu dǎ̀ mèè yei nkpeí nke te kè be múnke dǎ̀ meyei.

¹⁷ Kè Sedoboammu pokùu ítè kénkũnti kétuǎke Tidisaa, ò nà dii mǎnni o c̃fètè kó dibòrì kè debirèe kù. ¹⁸ Kè bèè dè kũnné kè Isidayɛɛribè bem̃ou kǎmmú de kũǎ nkéndonnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè ku pāānāãnti náãntò Aiya kòo ti béi.

¹⁹ Sedoboammu p̃i mmùu tǎmmú tem̃u, ò doké mèè botí nè ò di mèè botí tikpàti dè wǎrimu Isidayɛɛribè kpààtìbè dǎ̀rimè pátiri mieke. ²⁰ Sedoboammu

do tú okpààtì ke dò yebie nsìpísídé nè yèdèè ndi kékú kòo biré Nadabuu sòoté o kpàtì.

Odoboammu naámmè Sudaa kàbe kóo kpàtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 12:1-16)

²¹ Dε mōnni ke sś nSadomoo biré Odoboammu tu Sudaa kàbe kóo kpàtì. Ò do yóó di tikpàtì ke mōke yebie nsìpísìnàà nè òmáà ndi, kéntò tikpàtì ke dò yebie ntépíítè nè yèyiekè, kémbo Sedisadēmmu ti Yiè nKuyie ntāāté dīi èi Isidayεεribe botí imōu miēke kè ku yètìrì bo ndi bo. O yō yètìrì do tú Naama kòò tu Amōniibe botí kou. ²² Kè Odoboammuu dōò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, kényi nku miēke kè dèe pēēté o yembè kperε do dōmmè. ²³ Bembε bèè do maá yetàrè ke fííkú yetārè nè dibōò Asedaa kó itedéi yetārè yemōu ñnkè nè detie ndemōu také. ²⁴ Kòo tonté kédōñnè titouti kētanné benitipòbè bè yó nkōrì ke dounè bè be kó ibōokuó yēmmè. Bè do tekíi ibotí ti Yiè nKuyie ndo duó nkè bèe beti ì kó isōke nyi.

²⁵ Mēmme Odoboammu kpàtì benni nummuri miēke Sisaki Esibiti kóo kpààtì domè Sedisadēmmu kè bè pònte, ²⁶ kētúóté ti Yiè nKuyie ncīētè kó tinenti, nè tekpààtīcīētè kpeti timōu páíí, kētúóténè tisōdōpìtì Sadomoo do dōò ti. ²⁷ Kòo kpààtì Odoboammuu dōò disōwũñ kó tidōpìtì kéfóó nde kó difōtìrì, kè ti duó ntihāpōntì tìi bàa tekpààtīcīētè kó dibòrì. ²⁸ Kòo kpààtì níi nkōrì ti Yiè nKuyie ncīētè kè bè ti tō, kòo kò mbēe ti kàtenè tihāpōntì tìi bàa tekpààtīcīētè ti kó kudieku.

²⁹ Odoboammu dōòrīmè tēmè ò dōò dèe kó dimàà, dè wārimu Sudaa kpààtìbè dōòrīmè pátìri miēke. ³⁰ Odoboammu nè Sedoboammu bè do dokùmu sáà. ³¹ Kè Odoboammuu kú kè bèe ò kūnné o ciε Dafiti èi, o yō yètìrì do tú Naama Amōniibe èi kou, kòo biré Abiyammuu sòoté o kpàtì.

15

Abiyammu tumè Sudaa kàbe kóo kpàtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 13:1-3, 22-23)

¹ Nebati biré Sedoboammu kpàtì benni tēpíítè nè diniínni miēke nke Abiyammu naámmè Sudaa kàbe kóo kpààtì, ² kéntò tikpàtì ke dò yebie nyètāātì ke bo Sedisadēmmu. Abusadēmmu kóo sapàà mMaaka weè do ò peitè. ³ Kòo tūñne o ciε do dōò mēè yēi mbá ò í nduó nho yēmmè mēmōu ti Yiè nKuyie nho yààrì Dafiti kōme. ⁴ Nè Dafiti kpéi nkè ti Yiè nKuyie nyóu kòo yaàbiré baa sòoté tikpàtì kòo fuku báa paà tikpàtì, nè Sedisadēmmu bo ntúmè be kó diheidìè. ⁵ Dafiti do dōòrì ti Yiè nKuyie ndó mēmme, ò do í yóu ti Yiè nKuyie nhò nàké yèè nè kó òmārì mudōòrīmù, kè dè í tú Udii Itiibe botí kou kpeti.

⁶ Odoboammu fōmmu mumōu miēke ò do dokùnèmu Sedoboammu.

⁷ Abiyammu dōòrīmè tēmè ò dōò dèe kó dimàà dè wārimu Sudaa kpààtìbè dōòrīmè pátìri miēke. Abiyammu nè Sedoboammu bè do dokùmu o fōmmu mumōu miēke. ⁸ Dε kó difōnkúò kè Abiyammuu kú kè bèe ò kūnné Dafiti èi, kòo biré Asaa sòoté o kpàtì.

Asaa tumè Sudaa kàbe kóo kpàtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 14:1-2. 15:16-19. 16:1-6,11-14)

⁹ Isidayεεribe kpààtì Sedoboammu kpàtì benni sīpísídé kperì miēke nke Asaa naámmè Sudaa kàbe kóo kpààtì, ¹⁰ kéntò tikpàtì ke dò yebie nsìpísìnàà nè òmáà ke bo Sedisadēmmu. O yō kóo yō yètìrì do tú Maaka Abusadēmmu kóo sapàà. ¹¹ Kè Asaa ndōòrì ti Yiè nKuyie ndómè kéndōnnè ò yààrì Dafiti, ¹² kédenne

o èi benitipòbè bèè dɔuti dɔutinè benitidaabè be kó ibɔ̀kuó yěmmè, kédeite sibɔ̀tenkaanì o yembè do dɔ̀ sɔ̀, ¹³ kédennènè ketíke o yɔ̀ kótì tinitipokpàtì, ke yé ò do cìékémè isòke kó tɛbɔ̀tenkaanìtè bè tu tè Asitaditee, kè Asaa tɛ kɔ̀ kèbɔ̀ nké tè cɔ̀ nSetinɔ̀ biriku mieke. ¹⁴ Kè yetòrè baa nè nkpaá, bá nè memme kè Asaa duó nɔ̀ yěmmè memɔ̀ ti Yiè nKuyie nɔ̀ fòmmu mumɔ̀ mieke. ¹⁵ Kòo tanné ti Yiè nKuyie ncífètè mieke o cice ku pã yèè pãrè nè o mómmuò nhò kù pã yè, yèè tu timátì péitì nè mesɔ̀ nnè tinentì.

¹⁶ Mudoò muù do bo Asaa nè Basaa be cuokè be fòmmu mumɔ̀ mieke. ¹⁷ Kè Basaa Isidayeeribe kpààtì do Sudaa kɔ̀be mudoò, kémaá kuduotí kéfítè Damaa ke bo pénné kuce Asaa Sudaa kɔ̀be kóo kpààtì. ¹⁸ Memme kè Asaa túóté timátì péitì timɔ̀ nè mesɔ̀ mmemɔ̀ ndèè do kpaá ti Yiè nKuyie ncífètè nè tekpààtìcífètè ké dè tou nɔ̀ kó betɔ̀mbè, kè bè bo kɔ̀te Damaasi ké dè duó nTabidimɔ̀ bire Esiyɔ̀ bire Benni-Adadi, Sidii kóo kpààtì, kóò nàké ke dɔ̀, ¹⁹ wèe yóu kè bèè mɔ̀te metaummè be nnè we, be yembè do mè mòke mèè botí, de te kòò ò pã de kó dipänni ke tú wèe tɔ̀tenè Basaa Isidayeeribe kpààtì metaummè, kòo ténke báá ò do mudoò. ²⁰ Kè Benni-Adadii yie nhokpààtì Asaa ò nàké tì, kédeite bèè ni okpààtì ãpòmbè kètɔ̀ nkè bèè kɔ̀te kɛ̀pɔ̀ntɛ Isidayeeribe ekè, Iyɔ̀ èi nè Danni kperi nè Abedi-Beti-Maaka kperi nè Kinnedoti kó kutempɛ nkumɔ̀, kɛ̀pɔ̀ntɛnè Nefutadii èi dimɔ̀. ²¹ Basaa tì kèè dii mɔ̀nni kékũnné kuduotí marimù Damaa kèwète Tidisaa. ²² Kòo kpààtì Asaa tíi nSudaa kɔ̀be bemɔ̀ páíí, ò í nsùs nhòmɔ̀, kè bèè túóté yetárè yemɔ̀ nè idéi Basaa do maánè dè kuduotí káfii Damaa èi, kémaánè kuduotí Kebaa èi Bensamɛ tempɛ mmièke nè Misipaa kperi.

²³ Asaa dɔ̀rìimè tēmè, o kɔ̀mbùò, nè ò dɔ̀ dèè kó dimàà, dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dɔ̀rìimè pátìri mieke. Asaa kòtè dii mɔ̀nni kèmuòke sinaàcèi. ²⁴ Ò do ku kè bèè ò kũnné o yààrì Dafiti èi ndi, kòo bire Sosafatii wèe sɔ̀tè o kpàtì.

Nadabu naámmè Isidayeeribe kpààtì

²⁵ Sedoboammu bire Nadabu do naá nyIsidayeeribe kpààtì Asaa Sudaa kɔ̀be kóo kpààtì kpàtì benni dèrìnni ndi, kèntɔ̀ tikpàtì ke dɔ̀ yebie nyèdèè, ²⁶ kédòò ti Yiè nKuyie nyí dɔ̀ dè, kètũnnè o cice do dɔ̀ mèè yèi nkétanné Isidayeeribe meyei mmièke. ²⁷ Kè Isakaa naàmunkù kou Aiya bire Basaa ndó kèbɔ̀ nNadabu ke sɔ̀ nyIsidayeeribe pi Kibetɔ̀ Fidisitɛ̀be èi, bè de nhò kù. ²⁸ Basaa do kùo Nadabu Asaa Sudaa kɔ̀be kóo kpààtì kpàtì benni tãánni ndi, kéfietɛ tikpàtì. ²⁹ Ò cɔ̀utè dii mɔ̀nni tikpàtì kékũ Sedoboammu cífètè temɔ̀ páí, ò í nsùs nhòmɔ̀, kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì béimmè Sidoo èi mieke nè ku pãnáàntì náàntò Aiya nùu mieke. ³⁰ Sedoboammu do dɔ̀ mèè yèi nkétanné Isidayeeribe bemɔ̀ meyei mmièke mèè do í nti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù mieke, mèè do te kè tìi bè tũ̀kení.

³¹ Nadabu dɔ̀rìimè tēmè ò dɔ̀ mèè kó dimàà, dè wàrimu Isidayeeribe kpààtìbè dɔ̀rìimè pátìri mieke.

³² Asaa do dokùnèmu Isidayeeribe kpààtì Basaa sã.

Basaa naámmè Isidayeeribe kpààtì

³³ Sudaa kɔ̀be kpààtì Asaa kpàtì benni tãánni ndi Aiya bire Basaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààtì kèmbò Tidisaa ke dɔ̀ yebie nsipísidè nè yènàà, ³⁴ kédòò ti Yiè nKuyie nyí dɔ̀ dè, ò do tũnnè o cice Sedoboammu kó meyei mme ò do dɔ̀ mè kètanné Isidayeeribe meyei mmièke.

16

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Ananni biré Seuú kè dò wèè náké Basaa kè dò: ² Mí ndi Yiè nKuyie mmí ò kūténí mutáá mmí kè koò dòò okpààtì, kòò baké n nìtìbè Isidayeeribè, kè tūnne Sedoboammu kó meborimè, kè tanné n nìtìbè Isidayeeribè meyei mmí kè kè íi mmí kè. ³ N yóó káutému o cīètè kè tēè dontenè Nebati biré Sedoboammu kpete. ⁴ Á ò náké kè tú n yē nho cīètè kou wèè bo kú dihei simóó sīi yóó ò cááké, kè wèè ku dikpàà tinòtì ò cò.

⁵ Basaa dōòrì mē tēmè ò dōò dēè kó dimàà nè ò doké mùù doò. Demou dè wàrimu Isidayeeribè kpààtìbè dōòrì mē pátìrì mièkè. ⁶ Kè Basaa kú kè bèè ò kūnné Tidisaa. Kòò biré Edaa sòoté o kpàtì.

⁷ Ti Yiè nKuyie ndo duó nkè Ananni biré ku pāānāāntì náāntò Seuú béinnè Basaa nè o cīètè ò dōò mēè kpéí mmeysi kè íi nti Yiè nKuyie mmí kè nSedoboammu do dōòmē, nè ò kùmmè Sedoboammu cīètè temou.

Edaa tumè Isidayeeribè kpààtì

⁸ Asaa Sudaa kàbe kóo kpààtì kpàtì benni sipísidé nè dikuónnì mièkè nke Basaa biré Edaa náammè Isidayeeribè kpààtì kémbo Tidisaa kè dò yebie nyèdèè. ⁹⁻¹⁰ Kòò kóo āāpònkótì Simmidi wèè do baké okpààrìnaasēī dikéè kòò ndó kóo bò. Asaa Sudaa kóo kpààtì benni sipísidé nè diyiennì mièkè do nke. Diyiè marì kè Edaa mbo Tidisaa wèè baké tekpààtìcīètè o cīètè mièkè kényà menā nkémuó. Kè Simmidii taroo kóò poté kékuo kécouté tikpàtì. ¹¹ Ò na dii mōnnì kékari dikpààtikàrì kékuo Basaa cīètè temou páíí ò í nsùó nhonitidòù mōù o cīètè mièkè yoo o cēdētè kou, yoo òmōù wèè taunè Basaa. ¹² Kè Simmidii ku Basaa cīètè temou kēndōnnè ti Yiè nKuyie ndo ti nákémmè Basaa kpéí nnè ku pāānāāntì náāntò Seuú nùù mièkè. ¹³ Dende kó dimàà dè ò tūàkení o yei kpéí nke nè o biré Edaa kōmè ò do dōò mē kētanné Isidayeeribè meyei mmí kè kényí nti Yiè nKuyie mmí kè nè be kó mubōféù.

¹⁴ Edaa dōòrì mē tēmè ò dōò dēè kó dimàà dè wàrimu Isidayeeribè kpààtìbè dōòrì mē pátìrì mièkè* ndè í tú Bekpààtìbè tōmmú pátìrì ketirì yoo didèrì, bè nāa nyèmayè kpéí nke kè de kó yepáte í bo nkàké Kuyie nnāāntì pátìrì mièkè.

Simmidi náammè Isidayeeribè kóo kpààtì

¹⁵ Sudaa kàbe kóo kpààtì Asaa kpàtì benni sipísidé nè diyiennì mièkè nke Simmidi náammè Isidayeeribè kóo kpààtì, kēntò tikpàtì kè dò yewe yēyiekè. Dè do ś mbè pi Kibetō nwe Fidisitēēbe èi. ¹⁶ Behāāpòmbè kèè dii mōnnì be kari kè dò nSimmidi bò nhokpààtì koò kùò. De kó diyiè dimáa mièkè kè Isidayeeribè pī nhohāāpònkótì Omidi tikpàtì dende dihāāpònkàrì. ¹⁷ De mōnnì Omidi nè o āāpòmbè kè bèè íté be do kari dè képi Kibetō kékote kédo Tidisaa. ¹⁸ Simmidi ś ndi mōnnì behāāpòmbè do dihei kòò kote kēta tekpààtìcīètè o kó kudieku kécóu nkè tēè ò wēnnénè kécóuté kòò kú. ¹⁹ Dende ò tūàkení o yei nképí nke, ò dōò mē ti Yiè nKuyie nyí dó dè, kè tūnne o cice Sedoboammu kó meyei nhò do dōò mē kētanné Isidayeeribè meyei mièkè.

²⁰ Simmidi dōòrì mē tēmè, ò bōmmè okpààtì, dè wàrimu Isidayeeribè kpààtìbè dōòrì mē pátìrì mièkè.

²¹ De mōnnì kè Isidayeeribè toté kè diwétirì tūnne Kinati biré Tibinni ké we mpī ntikpàtì. Kè diwétirì terì nkpaá tū nhOmidi. ²² Omidi kó ditīnnì dii do na Tibinni kperi kè Tibinnii kú kè Omidii náā nhokpààtì.

Omidi náammè Isidayeeribè kóò kpààtì

* **16:14** ...kpààtìbè dōòrì mē pátìrì: Bè nāa ndi pátìrì kpéí die

²³ Sudaa kɔbe kóo kpààtì Asaa kpàtì benni sipísitàāti nè òmáà miéke nke Omidi naámmè Isidayeeribe kóo kpààtì kémbó Tidisaa ke dà yebie nyèkuò. Ò do tɔ tikpàtì ke dà yebie ntepiítè nè yèdèè ndi. ²⁴ De kó difɔnkúò kédonté Simmedi borè Sammarii tārì medítíbii nsikɔupísìkuò (6000) kémaá diheì de kó ditārì ñnkè, ké di yú ò di donténè wè kó diyètìrì ke dà Sammarii. ²⁵ Kè Omidii dàò ti Yiè nKuyie nyí dó dè képèēté bèè ò niiténè ke di tikpàtì. ²⁶ Ò do tūnne Nebati bire Sedoboammu kó meborime mme, ò do dàò mèè yèi nkétanné Isidayeeribe meyei miéke kényi nti Yiè nKuyie mmieke nè be kó mubɔɔféù.

²⁷ Omidi dàòrìmè tēmè nè ò doké mùù doò dè wàrimu Isidayeeribe kpààtìbè dàòrìmè pátìri miéke. ²⁸ Kòo kú kè bèè ò kūnné Sammarii kòo bire Akabuu sɔɔtè o kpàtì.

Akabu naámmè Isidayeeribe kóo kpààtì

²⁹ Sudaa kɔbe kóo kpààtì Asaa kpàtì benni sipísitàāti nè diniínni ndi, Omidi bire Akabu naámmè Isidayeeribe kóo kpààtì, kénɔ tikpàtì ke dà yebie nsipísidé nè yèdèè, ke bo Sammarii. ³⁰ Kòo bire Akabuu dàò ti Yiè nKuyie nyí dó dè kè dè pèēté bèè ò niiténè ke di tikpàtì. ³¹ Ò tūnnemè Sedoboammu borime kè dende ntú mpútì, kòo kɔte kétúóté Sidoniibe kpààtì Itibaadi kóo sapàà nSesabedi képuoke kénínkú dibɔò Baadi ìkè ké di fié iwūš, ³² kémaá dibɔò Baadi ditou Sammarii kémaá de kó ditou miéke diwūštònni, ³³ kéfiínnè ndibɔò Asedaa kó kutedáú kényi ti Yiè nKuyie mmieke kè dè pèēté Isidayeeribe kpààtìbè sɔmbe bèè ò niiténè ke di tikpàtì.

³⁴ De kó yemòrè miéke nke Iyedi Betēdi kou wète ke maámè Sedikoo kó kuduotí ké nkú pūūku kè o kóo po Abidammuu kú, kòo nkpeti yecàkè kòo bíyāātè Sikubuu kú, ti Yiè nKuyie ndo ti nàkèmu Nunni bire Sosuwee.

17

NKuyie mpāānāantì náantò Edii nàkémè kutayietí kpéi

¹ Kè Edii, Tisibii èi kou, Kadaadi tempè nkouu náké okpààtì Akabu ke dà: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkú bomu kè n tu ku kóo tɔntì. Timaantì í yóó mantè, fetaafè me nyí yóó ni, kè mūi sàà í béi nke tú fèè ni.

Edii bomè Kediti kó tekóntè

² Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Edii ke dà: ³ Íté kékɔte diyie yìenì kèè bíékè kukó nSuditē kénɔri Keditii kó tekóntè miéke tèè bo Suditē yáà diyie yìenì kèè bíékè. ⁴ A yó nte nyò nkè n duò nkè yekākā nda duò mmudiì.

⁵ Kòo dàò ti Yiè nKuyie nhò nàké ti kèité kékɔte kémbó Keditii kó tekóntè miéke Suditē diyie yìenì kèè bíékè. ⁶ Kè yekākā ní ò duò mudii nè imaa ndikūnweñni nè kuyuoku.

Edii kàtemè Sadeputaa okúpokù cītè

⁷ Kè dè mboní kè tekóntè kó menie nkūū ke yé fetaafè ténke do í niùmè. ⁸ De mōnni kè ti Yiè nKuyie nhò béinnè ke dà: ⁹ Íté kékɔte Sitō tempè nSadeputaa èi kémbó, n nàkèmu okúpokù mōu deborè, kòò bo nda duò nkàa yo.

¹⁰ Menime kòo íté kēpī nSadeputaa kó kuce, kētuakoo diheì kó dibòrì kényà okúpokù mōu kòò kau ideí. Kòo o yu ke dà: M pā menie nkè n yā.

¹¹ Kòo nitipòkù nkòri ke bo yēnténì kòò wète kóò yu ke dà: Á m pānì mudii. ¹² Kòo nitipòkù ò tēnné ke dà: Ti Yiè nKuyie nha tū nkú yēmu n yí mākemè mudii mamù mùù bènné, muyuo mmuù kpāá teconkute miéke ke mōnnè a bo pikúmè dinacekutiri, mekùò nsām̀pó dikòdènni miéke. M mè nkau idabí ke yóó

de ndòò, nè m biré kè ti di kédeè kémbaa mukũũ. ¹³ Kè Edii ò tẽnńé ke dò: A bá nyĩèkù, kòte kédòò a dó kédòòmè, kàa dòò á keté kékake dikàtindàà sàm̀pó kékàtenní kè n duó nke né na kékake f́ nnè a biré di kperi. ¹⁴ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeriibe tũ nkù béimmu ke tú: Muyuo nyí yóó deè teconkute miéke, mekùò mme nyí yóó deè dikádènni miéke, kè kù yàa duónnènni fetaafè.

¹⁵ Kòo kòte kédòò Edii ò nàké ti, kè bè nyo mbemou wenwe nè o biré nè Edii. ¹⁶ Muyuo nyí ndèè teconkute miéke, mekùò mme nyí ndèè dikádènni miéke, ti Yiè nKuyie ndo ti nàké m Edii kòo ti béi.

Edii fòukunnemè okúpokù biré

¹⁷ Kè okúpokù Edii bo wèè cĩtè, kòo biré muòke kè de ncèè mediè nkè dèe kú. ¹⁸ Kòo náké Edii ke dò: Ti kpeti dòmmè mí nnè f́ nti Yiè nKuyie nkóo niti? A kàtení n cĩtè ke bo dente n yei mme ti Yiè nKuyie nkékuò m biraà?

¹⁹ Kè Edii dò: N duónnì a biré. Kòo dè còutè onitipòkù nòu miéke kédekenè kudànkù kudieku nhò ã dè, kè dè dóu nho dóu ìnkè, ²⁰ kébántè ti Yiè nKuyie nke dò: Ti Yiè nKuyie n tũ nkù, a dó kédòòmu m̄yeyi nhonitipòkù yie nke kùò o biré, wenwe wèè n còutè o cĩtè miékaà?

²¹ Kè Edii nhokù debiré ìnkè ke dò kuce mètããti ke báá nti Yiè nKuyie nke tú: Ti Yiè nKuyie n tũ nkù, n da báámmu yóu kè debiré wènni wètení de miéke.

²² Kè ti Yiè nKuyie ncòutè Edii báammì, kè debiré wènni wètení de miéke kè dèe foute. ²³ Kòo dè cùtènni kéduò nde yò ke dò: A biré fòumu!

²⁴ Kòo nitipòkù ò nàké ke dò: Di mmònni m bantému ke dò nha tú Kuyie nkóo niti, ke náá ntimómmonti ti Yiè nKuyie nda duò nti.

18

Edii nàké m fetaafè yóó wète kénimè

¹ Kè dèe m̄nte kémm̄ke yebie nyètããti kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Edii ke dò: Kòte kébenke amáà Akabu, n yóó duó nkè fetaafèe nimu.

² Kè Edii nk̄ri ke bo benke omáà Akabu.

De do s̄ ndikònni deukemu Sammarii. ³ Nè de kpéi nke Akabuu yú Abudiasi wèè baké tekpààtìcĩtè. Abudiasi do tú wèè dé wenwe ti Yiè nKuyie. ⁴ Sesabedi do k̄u d̄i m̄nni ti Yiè Kuyie mp̄ãnáànti náam̄bè kè weè s̄nn̄e Kuyie mp̄ãnáànti náam̄bè tekòutè (100) kè bè toté yetĩrè yèdèè, d̄i nsip̄is̄n̄um̄m̄, d̄iteri mem̄me kè bè s̄nn̄e tit̄adènti t̄idèti miéke, kè mbè duò mmud̄i nè m̄enie. ⁵ Kè Akabuu ò yu kòò nàké ke dò: Ti ce ndih̄ei dim̄ou sibií borè nè ikó mborè, k̄yà ti bo p̄tè timúti kéduò nsis̄ĩ nè s̄ammarim̄ubè, kè dèe yie nkè ti báá kuò iwũ.

⁶ Kè bèe toté dihēi yew̄etiyè bè yóó ce nyè. Kè Akabuu k̄tè o kó kuce, kè Abudiasi k̄tè o kó kupíkù. ⁷ Ò k̄tòo mem̄me k̄conè Edii kòò banté k̄n̄ínkù k̄s̄inn̄ó o ìkè ke dò: Okóti Edii, f́ nweà? ⁸ Kòo ò tẽnńé ke dò: Mí nwe! Kòte k̄n̄ákè okpààti ke tú n k̄róomu. ⁹ Kè Abudiasi kuónko ke dò: N da càke ba okóti kàa yó n fité kè Akabu m p̄i nkékuò? ¹⁰ Nè ti Yiè nKuyie nti tũ nkù, dihēi marì í bo okpààti í t̄s̄ ndi ben̄it̄ibè kè bè bo da wammú, kè dihēi marì k̄obe yoo dikpààtiyuu marì yĩ a í dè bo, bèe duó nkè bèe par̄ikè ke dò bè í da yà. ¹¹ A né m̄e ntu n kòte kòò nàké a k̄róomè. ¹² Kè n yitè kè ti Yiè nKuyie nYáá nda t̄uóté bá n yí yé mù da k̄tenè kè, kòo kpààti k̄tení ke da m̄ónté ò yóó n kuomu. M m̄e ndému ti Yiè nKuyie nnè m b̄ík̄mb̄énti. ¹³ Okóti bè í da nàké Sesabedi do k̄u Kuyie mp̄ãnáànti náam̄bè kè n d̄òràà? M̄i do s̄nn̄e Kuyie mp̄ãnáànti náam̄bè tekòutè (100) kè bè toté yetĩrè yèdèè, kè bè s̄nn̄e tit̄adènti t̄idèti miéke,

kuu nsipísìnùmmù kutekù sipísìnùmmù, ké mbè duò mmudiì nè menie. ¹⁴ A né mè ntu n kòte kòò nàké a kéroòmè, n yóó kòte kòò n kuomu.

¹⁵ Kè Edii béi nke dò: Ti Yiè nKuyie Mpakedaa bomu kè n tu ku kóo tǎntì. N kòrimu yie nke bo benke m mǎà Akabu.

Edii nè Akabu bè màútemè

¹⁶ Mèmmè kè Abudiasi kòte kéconè Akabu ke tì nhò nàké, kè Akabuu kòte Edii borè. ¹⁷ Ò yà diì mǎnni Edii kóò nàké ke dò: N da yàmu! Fǒ nwèè te kè meyei ndo Isidayeeribe.

¹⁸ Kè Edii ò tǎnné ke dò: Mǐ í te kè meyei ndo Isidayeeribe, fǒ nnè a cǐtè kòbe di te, ke yé di yetemè ti Yiè nKuyie, kàa feu iwũ yebòkè Baadibe. ¹⁹ A né kòte kénáké Isidayeeribe bemou kè di kòtení m borè Kadimèedi tǎri ìnkè, kénneínèní Baadi kó bepǎābè sikousinàà nè sipísìnùmmù (450), nè Asedaa kòbe sikousinàà (400) bèè yo nSesabèedi borè.

Bè fiémè iwũ Kadimèedi

²⁰ Kè Akabuu tí nyIsidayeeribe bemou nè Baadi kó bepǎābè Kadimèedi tǎri ìnkè. ²¹ Kè Edii kòtoo be borè ke béi nke dò: Dè yó nkááké de kè di yóu di bo ncaatimè tipíitì tǐdétì? Kè ti Yiè nKuyie nkuù tu, tǔnnenè ku! Kè Baadi weè me ntu, tǔnnenè we!

Bá bè í nhò tǎnné tǐmatì. ²² Kè Edii baa nkpaá sòké o náàntì kébéi nke dò: Mǐ nwèè náà nti Yiè nKuyie mpǎānǎantì n kpaá m mǎà ndi, dǐndi Baadi kó bepǎābè kè di bo sikousinàà nè sipísìnùmmù (450). ²³ Ti duónnè yenaadaké yèdèè, kè dí deite di kperi dimáà, kè dí di kùò kékéké kèdaá nyideí ìnkè, di mè mbáá ànné muhǎá. Kè n kùò n kperi kékéké kèdaá nyideí ìnkè m mè mbáá ànné muhǎá. ²⁴ Kè dí yú di kó dibòò Baadi kè n yú ti Yiè nKuyie. Kè Baadi duónnì muhǎá nweè tu. Kè ti Yiè nKuyie nkuù me nduónnì muhǎá nkuù tu.

Kè bèè yie mbemou ke dò: Dè wenni. ²⁵ Kè Edii náké Baadi kó bepǎābè ke dò: Keténè kǐtǎáté di kó dinaadaa ke yé diì sǔmè, dí yú Baadi, di me mbáá ànné muhǎá.

²⁶ Kè bèè túóté dinaadaa kékuò kédòò kédeè, kényu be boò Baadi ke tú: Baadi keè ti da yumè! Kè bè nyu dikǔnweínì kè diyiè yàa cónnénè yeyo. Bè í nkèè tǐmatì yoo bèè yà metǎnnímè mamè, kè bè nhau ke ninku diwũstònni ìlkè. ²⁷ Diyiè còmú diì mǎnni yeyo kè Edii ndó ké bè daá ke dò: Yúnè mediè! Baadi me ntúmè nKuyie nku, ò bo ntoti o yèmmè mme, yoo o nòutè í feí, bá ò mbo kupòòkù, yoo ò yè nke duó, yúnè we mediè nkòo ente!

²⁸ Kè bèè wekii mediè nkényóúnè bemáà yese nè yekpǎà nkè meyií nyiè, kéndònnè bè do mǎkemè de kó memantímè. ²⁹ Diyiè tǔnte diì mǎnni kè bèè íté ihúu kè kutoweku ndáátí ke yàa tuòkenè kuyuoku bè ò fíé diì mǎnni iwũ, bè me nyi nkèè tǐmatì yoo metǎnnímè mamè yoo bèè yà mecannimè mamè.

³⁰ De mǎnni kè Edii bè nàké ke dò: Tóónnènni m borè! Kè bèè tóónnì bemou o borè, kòo wète kǐtǔnte ti Yiè nKuyie nkó diwũstònni diì do pònte, ³¹ kédeè kǐtuóté yetárè tepíitè nè yèdèè kè yè mbo Sakòbu bí do mamè. Ti Yiè nKuyie ndo nàké wè ke dò: Di mǎnni bè yó nda yu ke tú Isidayeri nwe. ³² Mèmmè Edii maámè diwũstònni nè yetárè ti Yiè nKuyie nkpeí, kékéú difòtìrì kǐfité, kàa bo de cǐs menie mmè mbo dítrì sipísitǎati. ³³ Kòo daá nyideí kékuò o náàfè, kékéké kénóó nyi ìnkè. ³⁴ Ke dò: Píennè menie nsicee sinàà kè bèè sì píe. Kòo dò: Cúunnè ideí nè fenààfè de ìnkè. Kè bèè cóú. Kòo dò: Yíénè kuce medérímè.

Kè bèè yíé. Kòo dò: Yíénè kuce metǎámmè.

Kè bèè yíé. ³⁵ Kè menie mpònté diwũstònni, képié ndifòtìrì bè kéú di ke fité.

³⁶ Dè tùòkè dìì mǎnnì bè ǎǎ fié dè kuyuoku iwũǎ kè Edii Kuyie mpǎānǎǎntì nǎǎntò tǎǎnko bε borè kébéi nke dǎ: Tì Yìè nKuyie nhAbarahammu nè Isaki nè Sakǎbu bè do tũ nkù, dǎǎ yíe nkè benitibèe banté a tǔmè ti Yìè nKuyie nyIsidayεεribe tũ nkù, kè ñ tu a kóo tǎntì, kè fǎǎ n nǎké kè ñ dǎǎ m mè ndǎǎmè.

³⁷ Tì Yìè nKuyie ndǎǎ n yǎmmè, dǎǎ n yǎmmè! Kè benitibèe banté fǎǎ tumè ti Yìè nKuyie nke ceeri benitibè yǎmmè, kè mè wǎǎtiní a bíékè.

³⁸ Kè ti Yìè nKuyie ncũũnní muhǎǎ nkè mùu cóúté fεnǎǎfè nè idéi késũǎtoo menie mmèè bo difǎtìrì miεke. ³⁹ Kè benitibè bεmǎu yǎ dèè dǎǎ kédò késǎnnǎo ketenkè kébéi nke dǎ: Tì Yìè nKuyie nkuu tu Kuyie! Tì Yìè nKuyie nkuu tu Kuyie! ⁴⁰ Kè Edii béi nke dǎ: Pǎnnènní dibǎǎ Baadi kó bεpǎǎbè, di báǎ yie nkòǎ mǎu coké bá òmǎǎ.

Kè bèe bè pǎnní kòǎ bè kǎtenè Kisǎǎ kó mborè ké bè fié.

Fetaafè wǎte ke nimè

⁴¹ Mémme kè Edii nǎké Akabu ke dǎ: Kǎte kédì kéyǎ, n kèemu fetaafè kuǎmmè.

⁴² Kè Akabu nkǎri ke bo di kéyǎ. Kè Edii íté kédeke Kadimεedi tǎri yómmè kénsǎ nkòǎ yuu soké o núu nsǎku. ⁴³ Kòǎ nǎké o kóo tǎntì ke dǎ: Íté kédekoo kéwénté dǎmèèrì bíékè.

Kòǎ dekoo kéwénté ke dǎ: N yí yǎ dèmarè bá sǎmpǎ.

Kè Edii ò nǎké ke dǎ: Nwǎǎti ke dǎ kuce mǎyiekè. ⁴⁴ Kuce mǎyíemmè mǎnnì kòǎ tǎntii wǎtení kóǎ nǎké ke dǎ: N yǎmu diwεtìrì dǎmèèrì bíékè kè di mǎnnè tenǎùtè kó mεpǎkǔmè. Kè Edii dǎ: Dekoo kénǎké Akabu kòǎ cǎtínné o sǎǎ tenaasǎntè kécúté fetaafè yǎǎ bo ò pǎ.

⁴⁵ Kè dè nyóó yíe kè yεwetèe ǎnné, kè kéǎnkèe sǎute, kè kuyaakǔu fuute kè fetaafèe ni mǎdiè. Kè Akabuu deke o naasǎntè kénkũnti Sisedεedi. ⁴⁶ Kè ti Yìè nKuyie nkó muwǎrímúu cúténí Edii ǎnkè, kòǎ boú o naǎkǎnfè kécoké kéniténè Akabu kǎtuǎke Sisedεedi.

19

Edii cokémè kékǎte Odebu tǎri

¹ Kè Akabuu nǎké Sesabεedi Edii dǎǎ dèè kó dimǎǎ, nè ò fiémè Baadi pǎǎbè bεmǎu. ² Mémme kè Sesabεedii tǎ nkè bèe nǎké Edii ke dǎ: Sesabεedi tu kè dè naa kǎǎké miε nkòǎ í dǎ kǔǎ a kǔǎ mǎè botí Baadi pǎǎbè o bǎkèe ò dǎǎ yè dǎmè! ³ Kè Edii tì kèè kè kufǎwaǎ nhò pǎ nkòǎ coké. Ò tùòkè dìì mǎnnì Bεerisebaa Sudaa tempǎ mmiεke ke dε nyóu o kóo tǎntì, ⁴ kǎntũũ ke centi dikpǎǎ miεke kǎtuǎkoo mutie mamù také kékaroó kébeke Kuyie mmukũũ nke dǎ: Dè ñ tontému! N Yìè nKuyie túóté n wǎnnì, n yí wenni ke pǎǎtè n yembè.

⁵ Mémme kòǎ duó, kè munǎndǎmmúu ò pǎ kòǎ yè nkéduó. Kè ti Yìè nKuyie ntǎnnì marii kǎtení kóǎ bàùtè ke dǎ: Íté kédì!

⁶ Kòǎ íté kéwénté kénssǎ nkupǎmpǎnkù duó o yuu do bo kùu píkù, kè menie nyǎǎkú nè didénnì, kòǎ kù tǎóté kécǎáké, kéyǎ menie nkéwǎte kéduó. ⁷ Kè ti Yìè nKuyie ntǎnnì wǎtení kuce mǎdérímè kóǎ bàùtè ke dǎ: Íté kédì! A ce kpǎǎ dǎtìrìmu mǎdiè.

⁸ Kòǎ íté kédì kéyǎ, kè dε kó tidiitii ò duó mmuwǎrímú kòǎ ncenti ke dǎ iyie nsipísìnǎǎ, dεyènnè sipísìnǎǎ ke yǎǎ tuǎkenè ti Yìè nKuyie ntǎri Odebu.

Tì Yìè nKuyie mbenkemè kumǎǎ Edii

⁹ Kè Edii tuǎkoo Odebu tǎri kǎta kutǎdènkù ke bo yíe nkè ti Yìè nKuyie nhò bǎinnè ke dǎ: Edii a dǎ ba die?

¹⁰ Kòǎ kù tǎnné ke dǎ: N kǎnti yaumu fǎ nti Yìè nKuyie Mpakεdaa a kpéi nkè dè ñ yóu Isidayεεribe dootóomè a bè dǎǎnnè mǎè taummè, ke pǎu nha wũǎtǎrè, ke

kùò a pāānāāntì náām̀bè kè n kpáá m m̀áà kè bè d́ó ké n kuò. ¹¹ Kè ti Yiè nKuyie ndò: Yènní kécómmú ditā̀rì ìnkè n yìkè, n yóó pḕtēmu.

Mēm̀me kuyaakù dièkù iténímè kénfuutí ti Yiè nKuyie nyìkè kè yetārè yaú, kè yepèrè pùò. Ti Yiè nKuyie mē nyí bo de mièke. De kó difōnkúò kè kētenkēē aá, Kuyie mē nyí mbo de mièke. ¹² De kó difōnkúò kè muhā́á ncóúté, ti Yiè nKuyie mē nyí mbo mu mièke. De kó difōnkúò kè muyaá nyòmm̀m̀u mam̀u tuòkení. ¹³ Edii mù kèè dìi m̀onnì kékáá nho yaàbòrì o ìkè, kényènní kécómmú kutādènkù b̀òrì, kè ti Yiè nKuyie nhò béinnè ke d̀ò: Edii a d́ó ba diè?

¹⁴ Kòò kù tḗnné ke d̀ò: N k̀nti yaumu f́ó nti Yiè nKuyie Mpakēdaa a kpéí nkè dè ñ yóú Isidayēeribè dootóomè a bè d̀ònnè m̀è taummè, ke pùò nha wũ̀stòrè, ke kùò a pāānāāntì náām̀bè kè ñ kpáá m m̀áà, kè bè d́ó ké n kuò.

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke d̀ò: Wēte kētū́nne kuce kùu yìènnè dikpáà ke kərì Damaasi. Kàa t̀òkoo a pī nhAsayēedi tikpàti kòò mbaké Sidii. ¹⁶ Kàa cóú mmekùò nNimmusi birè Seuú kóò pī ntikpàti kòò mbaké Isidayēeribè. Kàa pī nSafati Abēdi-Mēodaa kou birè Edisee, kòò cəuté a f̀tìrì kēntú m pāānāāntì náāntò. ¹⁷ Kè wèè yenténè Asayēedi siè Seuú ò kùò, kè wèè yenténè Seuú kperi Edisee ò kùò. ¹⁸ N soómmu Isidayēeribè mièke beǹtìbè sikəupísìyiekè (7000) bèè í nínkú dibòò Baadi tenkaanitè ìkè ke t̀è d̀ou nke t̀è waare.

Edii tãātēmè Edisee kòò bo sòtè o tōmmú

¹⁹ Kè Edii kəte ḱyà Satati birè Edisee kéś nhò dùnnè inààke idéi dèi titōnti tēpítè nè tidétì kòò t̀ò kutōnkù tēpítè nè kudéríkù kpēyi, kè Edii dáté o yaàbòrì ké dì dootóo o ìnkè. ²⁰ Kè Edisee yóu o nààke kécoké tū́nne Edii, kóò nàké ke d̀ò: Yóu kè n kəte kécau n cice nè n ý kēwētení ke da tū́nne. Kè Edii ò tḗnné ke d̀ò: Kəte ke né nyé n da d̀ò dè.

²¹ Kè Edisee kəte kētúóté inààke ò do duònnè ì, ké i f̀éúté ti Yiè nKuyie nkétúóté kudóu ì do bukú kù kētōtinnè ké ì bènné, kéduó nho kəbe kè bèe cááké. Kòò íté kētū́nne Edii kēntú o kóo tōnti.

20

Sidii kóo kpààti pimè Sammarii

¹ Kè Sidii kóo kpààti Benni-Adadii tíi mbehāāpòmbè beməu, kè bekpààtìbè sipísitāāti nè bédébè nhò bonè nè sisḗ nè sikpà̀r̀inaasḗ kè bèe kəte képi Sammarii kóo do. ² Kòò t̀ò nkè bèe nàké Akabu Isidayēeribè kóo kpààti diheì mièke ke d̀ò: ³ Benni-Adadi tu weè te a m̀atì péítì nè a səò, nè a pobè nè a nitidabí sààyi. ⁴ Kè Isidayēeribè kóo kpààti ò tḗnné ke d̀ò: Okpààti n yiemmu a béi ntì, f́ó n te nè n kperi deməu. ⁵ Kè bè do tōnní bèe yíe wētení Isidayēeribè kóo kpààti borè kóò nàké ke d̀ò: Benni-Adadi tu, ò do yē nhá ò duó nha m̀atì péítì ntì nè a səò nnè a pobè nè a bí. ⁶ Dè naa bo nkááké miè nkòò tōnní o tōmbè kè bèe ta a cīètè nè a tōmbè kpesi, kékuti, kētúóté a yèmmè naatinè dè.

⁷ Kè Isidayēeribè kóo kpààti tíi nho èi kó bekótìbè, ké bè nàké ke d̀ò: Banténè ke d̀ò nhonitì yie nni ndónè mēyēi mē, ò m beke m pobè nè m bí, timátì péítì nè mesəə m mē nyí yete.

⁸ Kòò èi kó bekótìbè ò nàké ke d̀ò: Ntì bùútí! A báá tì yie.

⁹ Kòò nàké Benni-Adadi kó yetōrè ke d̀ò: Kətenè kénáké okpààti ke tú: N yē nhò m beke tì mēketimè m bo tì d̀ò, t̀ii ntii m báá na ké tì d̀ò.

Kè bèe kəte ké tì nhò nàké. ¹⁰ Mēm̀me kè Benni Adadii t̀ò nkè bèe ò nàké ke d̀ò: Benni-Adadi tu: Kòò pònte Sammarii, kòò t́áá nsànnè bèe ò neinè bè bo pikúmè bá wè dinacekutiri o bəkèe ò d̀ò yè d́ómè. ¹¹ Kè Isidayēeribè kóo kpààti bè nàké ke d̀ò: Kətenè kóò nàké ke d̀ò: Bè ɔ́ í nkōti ke euti.

¹² Benni-Adadi ti kèè diì mònñi ke sǝ mbè kàri be touti ke yǝ mmenaà nwenwe nè bekpààtìbè bèè do ò bonè. Kòo péi nho āāpòmbè ke dǝ: Bá wè wèe kǝte o cónnì! Mèmmè kè bèe cómmú kéwetínné diheì.

Isidayeeribe namè Benni-Adadi

¹³ Mèmmè kè Kuyie mpāānāaanti náantò mǝu kǝtení Isidayeeribe kóo kpààti Akabu borè, kóo nàké ke dǝ: A wúó nkunitisǝkù kuu naà? Ti Yiè nKuyie ntu kù bè nda duómmu kè dè bo yie kàa banté ke do nkù tú ti Yiè nKuyie.

¹⁴ Kè Akabu dǝ: Nè we mborè nde kù yóó bè nti duómmè? Kè Kuyie mpāānāaanti náantò dǝ: Ti Yiè nKuyie ntu bèè baké itempǝ nnè be kó behāāpòmbè borè nde. Kè Akabu dǝ: We nyóó keté mudoò? Kè Kuyie mpāānāaanti náantò dǝ: Fǝ nwe.

¹⁵ Kè Akabuu kaa mbèè baké itempǝ nnè be kó behāāpòmbè kè bè mbo sikǝusidé nè sipísitāāti nè bèdébè (232). Dè kó difǝnkúò kékaa mbehāāpòmbè nè Isidayeeribe bemǝu kè bè mbo sikǝupísiyiekè (7000). ¹⁶ Kè bèe yènní ke bo bè do, ke sǝ ndiyiè cómmú yeyǝ, kòo kpààti Benni-Adadi nè o kǝbe bekpààtìbè sipísitāāti nè bèdébè bèè do ò bonè kè bè kàri be touti mieke ke yǝ mmenaà nke muò. ¹⁷ Bèè ni itempǝ nnè be kó behāāpòmbè bèè do niité kéyènní. Kè bèe tǝ nkè bèe nàké Benni-Adadi ke dǝ: Benitibè yènní Sammarii. ¹⁸ Kòo dǝ: Kè bè yènní ke dǝ ti narikemu dí bè pǝ ndi báa bè kùǝ, kè bè mǝ ndó mudoò mmu di bè pǝ ndi báa be kùǝ.

¹⁹ Bèè baké itempǝ mbe kó besǝmpǝbè, bèè do keté kéyènní kè behāāpòmbè sǝmbe mbè tǝ. ²⁰ Bá wè kòo poté o dootitǝu kè bèe coké kè Isidayeeribe bè bèti, kè be kóo kpààti Benni-Adadii deke o sǝntè kécoké. ²¹ Kè Isidayeeribe kóo kpààti yènní kétúóté sisǝi nè sikpàrǝnaasǝi kéauté Sidii kóo kpààti mèdiè.

Akabu wète ke namè Sidii kóo kpààti

²² Mèmmè ti Yiè nKuyie mpāānāaanti náantò kǝtemè Isidayeeribe kóo kpààti borè kóo nàké ke dǝ: A kǝnti báa yǝrike, daate kéyà a yóó dǝòmè, dibenni yó nfitiní kè Sidii kóo kpààti wète ké da domu.

²³ Kè Sidii kǝbe nàké be kóo kpààti ke dǝ: Akabu nè o kǝbe be Yiè nKuyie ntu yetǝrè kǝku nku, dǝe te kè bè ti na, ti bè do kubiriku ti yóó bè namu. ²⁴ Nte a dǝ nkédǝòmè: A denne bekpààtìbè kétúóté bèè ni itempǝ nkécónné be fǝtè, ²⁵ képǝmmú behāāpòmbè kè bè nsǝ ke mǝnnè a do mǝke bè, nè sisǝi nè sikpàrǝnaasǝi kè tí bè do kubiriku ti yóó bè namu.

Kòo yie mbe kpeti. ²⁶ Mèmmè kè dibenni nfitiní kè Benni-Adadii tíi nSidii kǝbe, kè bèe kǝte Afeki ke bo do Isidayeeribe mudoò. ²⁷ Kè Isidayeeribe tíi mbetǝbè kéwaá ntidiiti kénkǝri ke bo dokénè Sidii kǝbe, kétuǝkoo kébáté be iikè, kénkǝri ke mǝnnè tibǝcǝnti sǝmpǝti tǝdétì. Kè Sidii kǝbe pité ketenkè kemǝu. ²⁸ Kè ti Yiè nKuyie mpāānāaanti náantò nàké Isidayeeribe kóo kpààti ke dǝ: ti Yiè nKuyie ntu Sidii kǝbe mè mbéimmè ke yǝ nkù tu yetǝrè kǝku nku kè ku í bo kubiriku, kù ānné dǝ kó ditǝnni dimǝu a nǝu mieke nke. Kè dè bo yie nkàa banté ke do nkù tu ti Yiè nKuyie. ²⁹ Kè bè nkari ke wetí betǝbè ke dǝ yewe yèyiekè. Dè kó difǝnkúò kè mudoò keté kè Isidayeeribe kuǝ Sidii kó behāāpòmbè, tekǝupíkǝpǝitè (100000) diyie dimáa. ³⁰ Kè besǝmbe bèè do kpáa fǝu kè bèe coké kéta Afeki èi kè kuduotíi donní ké bè yǝke.

Akabu coommè Sidii kǝbe kóo kpààti

Bè do bo sikǝupísidé nè sikǝupísiyiekè (27000) ndi. Dè do sǝ mBenni-Adadi cokému ke ta diheì tǝcǝtè matè ke sǝri kufǝá mmièke. ³¹ Kòo kǝbe ò nàké ke dǝ: Ti kèè kè bè tu Isidayeeribe kó bekpààtìbè mǝke benitibè kó mesémmè mme. Ti yóó yi tifǝtǝnti nti kémpǝ nti yǝ kékǝte kóo yà, kè dè naati ò da yóu kàa nfǝu.

³² Mèmmè kè bèe yi tifòtòntì, kèmpĩ mbe yò, kékote Isidayeeribe kóo kpààti borè kóò nàké ke dò: A kóo tǎnti Bènni-Adadi weè tu á yóu kòo nfòu. Kòo bè tǎnné ke dò: Ò kpaá fòumaà? Ò tu n tebite nte.

³³ Kè bèe banté o yèmmè kèpoo nhò yĩmù ke dò: Bènni-Adadi tu a tebite nte. Kè Akabu dò: Kòtenè kóò yuní! Kè Bènni-Adadii tuakení kòo ò dèe nho kpàrìnaasāntè ìnkè. ³⁴ Kè Bènni-Adadii ò nàké ke dò: M bo da tǎnné n cice do fiètenè yèè ekè a cice, kàa dǎò yekǎàtè Damaasi kéndònnè n cice dǎòmè Sammarii. Kè Akabu dò: N yóó da fĩnkomu, ti né dò nkédǎò metaummè mme.

Mèmmè Akabu ò dǎònnèmmè metaummè kóò fĩnko.

Kuyie mpǎānāahtì náahtò mǎu nàkémè Akabu ò dǎò dè í wennimè

³⁵ Kè ti Yiè nKuyie nnáké ku pǎānāahtì náam̃bè mièke òmǎu ke dò wèe náké otǎu kòo ò poté. Kòo ò nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu á m poté! Kòo népoo yete, ò í nhò poté. ³⁶ Kòo ò nàké ke dò: A í mè nyiemmmè ti Yiè nKuyie nda nàké ti, dicìricìrì bo da ku.

Kòo ítóo kéconè dicìricìrì kè dǎi ò pĩ nkéku. ³⁷ Kè ti Yiè nKuyie mpǎānāahtì náahtòo kote keyà otǎu ke dò: M poté! Kòo ò poté kóò kǎute. ³⁸ Kòo kote kèmbaa okpààti kuce. Ò do boú kuyààkù nku o ìikè, dè í ndò nhokpààti bo na kóò banté. ³⁹ Kòo kpààti mpēnké, kòo kuónko ke dò: Okpààti! Mí nha kóo tǎnti n do bo mudoò mièke nke, kòò mǎu yènni fèkpàrìnafe mièke ke tǎ onitì ke wè nni nduó nke yē nni nhò baa, kè n yóu kòò coké, mí nwe bè yóó kuǎmè, kè mèè dǎke n yietí mēdítibii nsikoupiṣitāāti (3000). ⁴⁰ Okpààti mí nha kóo tǎnti n nǎutè í nfeí, kòo coké. Kòo kpààti dò: A bekénè amáa ndi.

⁴¹ Kòo deite kuyààkù kùu do boú o ìikè. Kè Isidayeeribe kóo kpààti banté ti Yiè nKuyie mpǎānāahtì náam̃bè kóò mǎu nwe mè. ⁴² Kòo náké okpààti ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu, a mè nyóumè onitì kù do yē mbèe ku wè. Fǎǎ yóó cómmú o fǎtìrì, kàa nìtìbèe cómmú o kǎbe fǎtìrì.

⁴³ Kè Isidayeeribe kóo kpààti ìikèe soute, kòo kò nho cie Sammarii nè kemieke.

21

Naboti yetemè ò bo dúmmè o paku Akabu

¹ Nte tii do dǎò de kó difǎnkúò: Sisedeedi èi kou mǎu weè do bo kòo yètìrì tu Naboti, kòo paku tókénè Sammarii kóo kpààti Akabu cǐtè. ² Diyiè mari kè Akabuu ò nàké ke dò: N duó nha paku kè n dǎò mupérímù kù mè ntókénèmmè n cǐtè, m bo da duó nkupaku tǎkù kùu kù pētè, kàa mè ndó n kù donté.

³ Kè Nabotii náké Akabu ke dò: Ti Yiè nKuyie mbáá yie nkè n da duó n yembè tenkè ti Yiè nKuyie mbè duó nkè.

⁴ Mèmmè kè Akabu ìikè soute kòo íté nè kemieke Naboti ò nàké tii náahtì kpéi nke tú ò í yóó ò duó nho yembè kó ketenkè ti Yiè nKuyie mbè duó nkè. Nè de kpéi nkòò nduó ke cĩmmu o ìikè o dǎu ìnkè kéyete mudii. ⁵ Kòo pokù Sesabedii o beke ke dò: A yèmmè cààrènnè ba? Dè dòmmè kàa yete mudii? ⁶ Kòo ò tǎnné ke dò: M béinnè Naboti nwe Sisedeedi èi kou ke tú ò n fíténè o paku, kòo mè ndó nhò cèete kutekù. Kòo yete ke tú ò í yó n duó nho paku.

⁷ Kòo pokù dò: Kè fǎǎ baa tú Isidayeeribe kóo kpààtǎa? Íté kédì! Cátinne a yèmmè, mí n yóó kù nda dúmmu.

⁸ Mèmmè kè Sesabedii wǎri yepáte nè okpààti yètìrì kéikú okpààti kó mecannimè, ké yè duó ndihèi kó bekótìbè nè muwérímú yembè bèè bo Naboti bo dii èi. ⁹ Ò do wǎri tii de kó yepáte mièke tii tu: Dǎunnè mēnùboúmmè kó diyiè, kè di tǎdèke di kanne Naboti de ìikè, ¹⁰ kékanne benitiyonkubè o ìikè bèè yóó yĩ ò sǎǎ nti Yiè nKuyie nku nè okpààti, kè dí ò dènnè ditowaà kóò bùótí yetǎrè kéku.

¹¹ Kè Naboti èi kó bekótíbè nè muwērímú yembè kè bɛɛ dɔ̀d Sesabɛɛdi bè wàri yèè páte yè mmù. ¹² Kè bɛɛ dɔ̀ú mmɛnùboúmmè kó diyìè kè dii tuòkè kè bɛɛ kanne Naboti diťinnì ìkè. ¹³ Kè benitiyonkubè bèdébèè kari kóò wetínné kè bɛi nke dɔ̀: Naboti sãã nti Yiè nKuyie nku nè okpààti.

Mɛmmɛ kè bɛɛ ò dɛnnɛ diheì kóò bùótí yetárè kékuo. ¹⁴ Kè bɛɛ deè kɛtɔ̀ nkè bɛɛ náké Sesabɛɛdi kè dɔ̀: Ti bùótímu Naboti yetárè kè kùo. ¹⁵ Sesabɛɛdi kèè dii mɔ̀nnì Naboti kumè kénáké Akabu kè dɔ̀: Íté kɛtúóté Naboti Sisedɛɛdi kou paku ò do yè nhò í yóó da fíténè kù. Ò kumu, ò ténkè í kpaá fòu.

¹⁶ Kè Akabuu ti kèè kɛíté kékɔ̀te Naboti Sisedɛɛdi kou paku borè kè bo kù tùóté kɛtieke.

Kuyie nkpannèmè Akabu nè Sesabɛɛdi

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Edii Tisibiti èi kou kè dɔ̀: ¹⁸ Íté kékɔ̀te Sammarii kɛyà Isidayɛɛribɛ kóo kpààti Akabu, kòo bo Naboti paku mièkè, ò kɔ̀te kè bo kù tùótému kɛtieke. ¹⁹ Kɔ̀te kóò náké kè dɔ̀: N tú ò kùo onìti kè deè kè tóú o paku yáaba? Nè de kpéi mmí ndi Yiè nKuyie m béimmu kè tú simɔ́ dié de Naboti yĩ nsì yóó de ndíé o kɔ̀mɛ. Kè Edii kɔ̀te kɛyà Akabu.

²⁰ Kè Akabu dɔ̀: Edii n dootitɔ̀u a wète kè m pĩmáa? Kè Edii dɔ̀: ẸẸ, n da pĩmму kɛyè a dɔ̀dmmè ti Yiè nKuyie nyí dɔ̀ de kè sɔ̀nnɛ. ²¹ Kuyie ntu kù yóó dúo nkè mɛyèi mmèè dá tuòkení, kù yóó káútému a kó kubotí. A cĩtè mièkè òmɔ̀u í yó nkpaá, onitidòu yoo kudaakù yoo wè te omáa. ²² Kù yóó dɔ̀d a cĩtè kù dɔ̀d mɛmmɛ Nebati bire Sedoboammu kpete nè Aiya bire Basaa kè yè a tannémè Isidayɛɛribɛ mɛyèi mmieke kè í ti Yiè nKuyie mmieke. ²³ Kè ti Yiè nKuyie n náké tii yóó tuòkení Sesabɛɛdi kè dɔ̀: Simɔ́ sii yóó cááké Sesabɛɛdi kupaku bè tú ku Sisedɛɛdi ku mièkè. ²⁴ Akabu cĩtè kou wèè bo ku diheì mièkè simɔ́ sii yóó ò cááké, kè wèè kù dikpáa tinòtì ò cò.

²⁵ Òmɔ̀u í bo wèè dúo nhomáa mɛyèi ndòòrìmù Akabu tɛmè kè dɔ̀ori ti Yiè nKuyie nyí dɔ̀ de kè sɔ̀ri. O pokù Sesabɛɛdi weè do ẸẸ dúo nkòò mè dɔ̀d. ²⁶ Kòò dɔ̀d isòkè diheì ò fiémè yebòkè Amòriibɛ do dɔ̀òrìmè, kè ti Yiè nKuyie mbè bèti kè kanne Isidayɛɛribɛ.

Akabu bantémè o yèi nke cèètè

²⁷ Mɛmmɛ kè Akabuu keè de kó tináaantì kékɛtè o yaabòrì kédáátí kufòòtònkù maa, kéboú dinùu, kéndounè de kó kufòòtònkù, kòò ité wèè banné kénkérí mɛyòmmè. ²⁸ Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Edii Tisibiti èi kou kè dɔ̀: ²⁹ A yà Akabu kékùnnemè omáa n yìkàa? Ò mɛ n kékùnnemè omáa n yìkè, n ténkè báa yóu kè mɛyèi ntuòkení o kó dimònnì, o bire kó dimònnì ndi n yóó yóumè kè mɛyèi ntuòkení o cĩtè.

22

Mudoò wète kè ànnémè Sidii kòbè nè Isidayɛɛribɛ bɛ cuokè (Wénté 2 Bekpààtìbè tɔ̀mmú 18:1-3)

¹ Kè de dɔ̀ yebie nyètããti bá mudoò í bo Sidii kòbè nè Isidayɛɛribɛ bɛ cuokè. ² Dibenni tããnnì mièkè kè Suda kòbè kóo kpààti Sosafatii kɔ̀te kɛyà Isidayɛɛribɛ kóo kpààti. ³ Kè Isidayɛɛribɛ kóo kpààti náké o kó behāāpòmbè kè dɔ̀: Di yèmu kè dɔ̀ ntí te Damoti èi dii bo Kadaadi tempè. Ti pĩ mba? Ti bo kɔ̀temè ké di fiètenè Sidii kòbè kóo kpààti. ⁴ Kè bɛɛ beke Sosafati kè dɔ̀: A bo n neinè kè tí kɔ̀te Damoti èi Kadaadi tempè ndikpànnàa? Kè Sosafatii ò ténné kè dɔ̀: Ti yóó neimu, ti dɔ̀ nhonìti omáa ndi n nìtìbè nè a kòbè, n kó sisɛĩ nè a kpesi.

*Kuyie mpāānāaṅtì náam̃bè soutémè Akabu
(Wénté 2 Bekpààtìbè tǝmmú 18:4-11)*

⁵ De mǝnnì kè Sosafatìi náké Isidayeeribè kóo kpààtì kè dǝ: N da báámmu keté kébeé nti Yiè nKuyie nkéyà.

⁶ Kè Isidayeeribè kóo kpààtìi tíi nti Yiè nKuyie mpāānāaṅtì náam̃bè kè bè mbo sikǝusìnàà (400), kòo bè beke kè dǝ: Ñ kǝte kédo Damǝti dihèi dii bo Kadaadi tempǝ mmudoòà, yáà n yóu? Kè bèè ò tǝǹné kè dǝ: Kǝte kè ti Yiè nKuyie nyóó bè ānnému a nǝu miéke.

⁷ Kè Sosafatìi beke kè dǝ: Ti Yiè nKuyie mpāānāaṅtì náam̃tò mǝu í kpaá ti bo na kékǝte wèè borè kébeé nKuyie nti dǝ tǝà? ⁸ Kè Isidayeeribè kóo kpààtì tǝǹné Sosafatì kè dǝ: Kuyie nkóo niti kpaámu ti bo na kékǝte wèè borè kébeé nti Yiè nKuyie nti dǝ tì, m mǝ nyí dǝ o kpeti nh ǝǝ í nhò beé ntimatì kòò n náké tisààtì, ò ǝ n náké tiyèiti nti. Imida biré Misee nwe.

Kè Sosafatì dǝ: Okpààtì bá nnáá mmemme.

⁹ Kòo kpààtìi yú bè fǝnte wè kòò tu tekpààtìcǝtè kóo kótì kóò náké kè dǝ: Kǝte mǝcǝā nkéyúnì Imida biré Misee.

¹⁰ Isidayeeribè kóo kpààtì nè Sudaa kǝbe kou kè be nkari bèdé be kpààtikàrè ñnkè kédáátì yekpààtiyaàbòrè dièyè, kè kari Sammarii èi kó dibòrì borè ditíínkari, kè Kuyie mpāānāaṅtì náam̃bè bemǝu náá mbe pāānāaṅtì be ìlkè. ¹¹ Kè Kenaana biré Sedesia duó nkè bè ò má timátì matì kè tì dǝ nyeyiè, kòo béi nke dǝ: Ti Yiè nKuyie ntu nè yè nyiè nyè a yó nkǝmmùmè Sidii kǝbe kè yàa bè dèènè.

¹² Ti Yiè nKuyie mpāānāaṅtì náam̃bè bemǝu kè bè ti nnáá nke tú: Kǝte Damǝti èi dii bo Kadaadi tempǝ, a yóó di namu, ti Yiè nKuyie nyóó di ānnému a nǝu miéke.

Kuyie mpāānāaṅtì náam̃tò Misee nàkémè Akabu ò yóó yǝkémè

¹³ Mǝmmè bè tǝ nwè kòo bo yúnì Misee kòo kǝte kóò náké kè dǝ: Ti Yiè nKuyie mpāānāaṅtì náam̃bè bemǝu bè wǝ ndinùù ndi kè náá ntimatì máà okpààtì, a tǝnnè be kpeti kóò náké wèè yóó namè.

¹⁴ Kè Misee ò tǝǹné kè dǝ: Ti Yiè nKuyie mbomu, kè kù n náké tì n yóó ti mbéi!

¹⁵ Ò tǝòke dii mǝnnì okpààtì borè kòo ò beke kè dǝ: Misee, ñ kǝte kédo Damǝti èi dii bo Kadaadi tempǝ mmudoòà, yáà n yóu? Kòo dǝ: Kǝte a yóó bè namu, ti Yiè nKuyie nyóó bè ānnému a nǝu miéke.

¹⁶ Kòo kpààtìi ò náké kè dǝ: Nè yíe ndǝke nda báámmè kè tú á n náké timómmǝnti ti Yiè nKuyie nda náké tì.

¹⁷ De mǝnnì ndi Misee béimmè kè dǝ: N yǝmu Isidayeeribè bemǝu cǝtémè yetǝrè ñnkè kè dǝnnè tipìètì tìi kpa ocǝnti. Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǝ bè tǝnke í mǝke wèè bè ni, bá wè wèè kò nǝo cǝtè nè kunaatì.

¹⁸ Kè Isidayeeribè kóo kpààtìi náké Sosafatì kè dǝ: N do í da náké kè n dǝ ò ǝǝ í nni mpāā timatì kè tì ntú tisààtì n kpéínáà? Ò ǝ n náké tì timǝu baa ǝ ntú tiyèiti nti.

¹⁹ Kè Misee sǝoté o náam̃tì kébéi nke dǝ: Okpààtì kǝnté kékeè ti Yiè nKuyie ntu mù: N yǝmu ti Yiè nKuyie nkè kù kàri ku kpààtikàrì kè kǝñnkè kó bekperibè còmmú, bie nǝo bakù yóu betǝbè kucǝnku. ²⁰ Kè ti Yiè nKuyie ndǝ: We mbo kǝte kǝsouté Akabu kòo kǝte kédo Damǝti èi dii bo Kadaadi tempǝ nkè bèè ò na? Kè yíe ndǝ muu nkòo tǝu dǝ mutǝmù. ²¹ De mǝnnì kè bèè kperibè kóò mǝu còmmú ti Yiè nKuyie nyìlkè kébéi nke dǝ: Mí m bo kǝte kóò souté. Kè ti Yiè nKuyie nhò beke kè dǝ: A yóó yǝmè? ²² Kòò dǝ: M bo náá mmeyáàbisíyèmmè kǝta a pāānāaṅtì náam̃bè bemǝu nǝ miéke. Kè ti Yiè nKuyie ndǝ: A yóó namu, kǝte kóò souté, kǝte kédǝdǝ mǝmmè. ²³ Ti Yiè nKuyie nkuu ānné meyáàbisíyèmmè ku pāānāaṅtì náam̃bè nǝ miéke bèè bo a borè, kù tǝ ndǝ kè da dǝdǝ meyèi mmè.

²⁴ Dè m̀̀nni k̀̀ Kenaana birɛ Sedesia t̀̀ónko Misee borɛ k̀̀óò b̀̀ntɛ kɛ d̀̀: Ɔnke bíékè nkè ti Yiè nKuyie nkó muyaá nyèmè m borɛ kɛ da béinnè?

²⁵ Kè Misee d̀̀: A yóó dè yàmu a bo ntati dìi yiè sicéí kɛ sɔti kɛ wanti a bo sari dè.

²⁶ Kè Isidayɛribɛ k̀̀ó k̀̀pààtì d̀̀: Pínnè Misee, k̀̀duó nhAmɔ wèè do tú dɛ k̀̀ó dihei k̀̀óò k̀̀m̀̀andáà nè okpààtì k̀̀óò dapàà nSoasi, ²⁷ k̀̀é b̀̀è nàkè kɛ d̀̀: Okpààtì tu di kpetínnè dɛ k̀̀óò nìtì k̀̀é nhò duó mpéè sàmpó nè m̀̀niɛ nkémbaanè ò bo wɛ̀tɛnnímè nè kukɔ̀̀nnaatí.

²⁸ Kè Misee d̀̀: Kàa wɛ̀tɛnní kukɔ̀̀nnaatí nè m̀̀i k̀̀ó dinùù d̀̀kɛ, ti Yiè nKuyie mbéimmè kédeè kɛ d̀̀: Díndi benitìbè dim̀̀u k̀̀énténè n tú mù.

*Akabu kumè Damoti èi Kadaadi tempè mmieke
(Wénté 2 Bekpààtìbè t̃mmú 18:28-34)*

²⁹ M̀̀m̀m̀ Isidayɛribɛ k̀̀ó k̀̀pààtì nè Sudaa k̀̀bɛ kou k̀̀é b̀̀è k̀̀atɛ k̀̀édo Damoti èi Kadaadi tempè mmieke mudoò. ³⁰ Kè Isidayɛribɛ k̀̀ó k̀̀pààtì nàkè Sosafati kɛ d̀̀: N yóó ceetɛ m m̀̀áà ndi k̀̀éta mudoò mieke, k̀̀é f̀̀́ nní nh̃ a k̀̀pààtìyààtì.

M̀̀m̀m̀ Isidayɛribɛ k̀̀ó k̀̀pààtì c̀̀èetɛm̀̀ omáà k̀̀éta mudoò mieke. ³¹ Dè do s̀̀ nSidii k̀̀ó k̀̀pààtì nàk̀̀mu o k̀̀ó behāāp̀̀mbè b̀̀è ni b̀̀è deke o kparinaasɛí kɛ yí b̀̀è bá nwanti behāāp̀̀mbè sàmpóbè yoo iwɛí yembè, b̀̀è nwanti Isidayɛribɛ k̀̀ó k̀̀pààtì m̀̀áà ndi. ³² B̀̀è ni sikpàr̀̀inaasɛí k̀̀ó b̀̀edèèbè k̀̀é b̀̀è yà Sosafati kényé kɛ tú Isidayɛribɛ k̀̀ó k̀̀pààtì nwe, k̀̀ékétóo o bíékè, k̀̀ó kuónnè ti Yiè nKuyie k̀̀é k̀̀u ò teennè. ³³ B̀̀è ni sikpàr̀̀inaasɛí k̀̀ó b̀̀edèèbè k̀̀é b̀̀è banté kɛ d̀̀ nyIsidayɛribɛ k̀̀ó k̀̀pààtì d̀̀kɛ k̀̀óò yóu k̀̀épɛ̀tɛ.

³⁴ K̀̀ó nìtì m̀̀u ntɔ mutāmm̀̀ k̀̀étāũ c̀̀énkoo k̀̀émáánè Isidayɛribɛ k̀̀ó k̀̀pààtì, k̀̀é kupie nta dicĩncĩnk̀̀nni m̀̀anku dì tuuténè dè ibaatí. K̀̀ó nàkè wèè piú o kparisāntè kɛ d̀̀: Tũntɛ tesāntè k̀̀é tí ye fekparinafe mieke, b̀̀è n k̀̀ùtɛmu.

³⁵ Kè mudoò binté dɛ yiè k̀̀ó k̀̀pààtì mbo o s̀̀antè mieke k̀̀é b̀̀è ò pĩ nkécómm̀̀nè kɛ wetí Sidii k̀̀ó behāāp̀̀mbè. Kè m̀̀yĩ nyiè. Kè dè nyóó yí kuyuoku k̀̀ó k̀̀ú. ³⁶ Diyie tati dìi m̀̀nni k̀̀é b̀̀è píékè dihāāp̀̀nkari kɛ d̀̀: Bá wè wè k̀̀ó nho ciɛ, o èi, ³⁷ okpààtì kumu.

M̀̀m̀m̀ k̀̀é b̀̀è ò k̀̀tɛnè Sammarii k̀̀ékũnnè, ³⁸ k̀̀ékɔtɛnè o kparisāntè kubinkenkenk̀̀u mak̀̀u Sammarii èi m̀̀niɛ nsũ dè kɛ t̀̀é òú, k̀̀é simó díé dɛ k̀̀ó m̀̀yĩ nkè benitipòbè b̀̀è d̀̀uti d̀̀utinè benitidaabè k̀̀é b̀̀è wuɔ, k̀̀éndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti béimmè.

³⁹ Akabu borimɛ t̃m̀̀ è d̀̀ò m̀̀è k̀̀ó dim̀̀á, ò do m̀̀á t̀̀è c̀̀iètè k̀̀é t̀̀è dàri yepápaǹ̀i nnè yehékè ò m̀̀á yèè k̀̀ó dim̀̀á, dè wàrimu Isidayɛribɛ k̀̀pààtìbè d̀̀òr̀̀imè pátíri mieke. ⁴⁰ Akabu do ku k̀̀ó birɛ Aasia wèè sɔtè o k̀̀pàtì.

*Sosafati tumè Sudaa k̀̀bɛ k̀̀ó k̀̀pààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè t̃mmú 20:31-21:1)*

⁴¹ Asaa birɛ Sosafati do náà nSudaa k̀̀bɛ k̀̀ó k̀̀pààtì Akabu Isidayɛribɛ k̀̀ó k̀̀pààtì k̀̀pàtì benni naannì mieke nkè. ⁴² Sosafati do m̀̀kɛ yebie nsipísitāātì nè ỳ̀ǹ̀mm̀̀ ndi k̀̀édi tikpàtì, k̀̀embo Sedisadɛmmu kɛ d̀̀ yebie nsipísidé nè ỳ̀ǹ̀mm̀̀. Sidii k̀̀ó sapàà Asuba wèè do ò p̀̀itè. ⁴³ K̀̀ó tũnnè ò cice Asaa k̀̀ó m̀̀borimɛ weti weti k̀̀éndɔ̀̀ri ti Yiè nKuyie ndó dè. ⁴⁴ Yetòrè yè m̀̀á do kpaá k̀̀é benitìbè feu iwũ kɛ tuònnè tihúúntì. ⁴⁵ Sosafati nè Isidayɛribɛ k̀̀ó k̀̀pààtì k̀̀é b̀̀è narikè.

⁴⁶ Sosafati k̀̀ó m̀̀borimɛ t̃m̀̀, ò do m̀̀kɛ dìi k̀̀m̀̀b̀̀uò nè ò doké mùù doò. Dè wàrimu Sudaa k̀̀pààtìbè d̀̀òr̀̀imè pátíri mieke. ⁴⁷ Benitipòbè b̀̀è d̀̀uti d̀̀utinè benitidaabè b̀̀è do s̀̀ú nho cice Asaa k̀̀ó dim̀̀nni, k̀̀ó b̀̀è dènnè o èi. ⁴⁸ Okpààtì

Bekpààtìbè pátíri dèrì Di mpátíri tɔ tìi náàntì

Bekpààtìbè pátíri dèrì sɔɔtɛ diketirì kó tináàntì nti. Kε ti náá nSudaa kɔbε nè Isidayεeri kɔbε dε kó bekpààtìbè sɔmbε kó tináàntì.

Dε kó dipátíri kó diwétirì ketirì ti náá nyIsidayεeribε kó bekpààtìbè do bütinnémè mmε Kuyie nkè kùu pɔntε bε kó dikpààtìyuu. Asidii kóo kpààti weε do bè do mudoò ké bè na kápímmú benìtìbè mabè kékònnè o ciε.

Dε kó dipátíri ketirì mieke nke bè nàkémè Edisee pĩ mmùù tómmú. Edisee do tú Kuyie mpāānāāntì náāntò nwe wèè do sɔɔtɛ Edii fɛtìrì.

Dε kó dipátíri kó diwétirì diketirì mukàmmù 18-25 ti náá nSudaa kó dikpààtìyuu do kpaámè dimáà kémɔntε mediè nkétuɔke yebie ntekòutè nè sipísitàāti (130) kè Babidɔnni kóo kpààti Nebukannesaa yàà bè donè mudoò kéfietε Sedisadεmmu εi, képɔntε Kuyie ncīētè, kápímmú benìtìbè mabè kékònnè Babidɔnni.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Edii tómmú kó kumànkù 1-2
2. Edisee kó mutómmú kéntɔ kétuɔkenè Isidayεeri kó dikpààtìyuu pòntεmè 3-17
4. Sudaa kpààtìyuu kó tináàntì kétúóté Esekiasi tɔmè tikpàti kéntɔ kétuɔkenè bε dootitɔbè bè pĩrmúmè ke kònnè 18-25

Okpààti Aasia beémme dibɔɔ Baadi-Sebuudi

¹ Okpààti Akabu kũũ nkó difɔnkúò kè Mɔabu kɔbεε yetεmu Isidayεeribε kpeti.

² Diiyè mari kòo kpààti Aasia mbo Sammarii okpààti cīētè kudànkù ìnkè kédonní kékoute mediè nkétɔ nyetòrè ké yè nàké ke dɔ: Kɔtenè Ekunɔɔ kébeé ndibɔɔ Baadi-Sebuudi keyà kè m bo mieté. ³ Kè ti Yiè nKuyie ntōnní ku tōnni mari kè dii náké Edii Tisibiti εi kou ke dɔ: Íté kékɔte kéconè Sammarii kóo kpààti kó yetòrè ké yè beke ke dɔ: Kuyie nyí bomu Isidayεeribε tenkè kòò duó nkè di kòte Ekunɔɔ ke bo beé mbε bɔɔ Baadi-Sebuudaa? ⁴ Nè dε kpéi nti Yiè nKuyie ntu nh ò nàké ke tú ò mè nduó dii dɔù ò ténke í iti, ò yóó kúmu.

Edii ti mbè nàké kápēēté. ⁵ Kòo kpààti Aasia do tɔ mbèε wētoo o borè kòo bè beke ke dɔ: Dè dòmmε kè di wēténí? ⁶ Kè bèε ò tēñné ke dɔ: Onìti mɔù weε ti conè ke tú tì wēténí ke da beke ke tú, ti Yiè nKuyie nyí bomu Isidayεeribε tenkè kàa duó nkè ti kòte Ekunɔɔ ke beé mbε bɔɔ Baadi-Sebuudaa? Ò tu nè dε kpéi nha mè nduó dii dɔù a í yóó íté, a yóó kúmu.

⁷ Kòo bè beke ke dɔ: Onìti wèè di conè ke di nàké dε kó tináàntì ò dòmmε?

⁸ Kè bèε ò tēñné ke dɔ: Onìti nwe ke dáátí diyaàbòrì bè dùòkénè di yòyó kó ticiti ke bou fenaàkònfè o ka.

Kòo kpààti dɔ: Edii nwe Tisibiti εi kou.

Aasia dómè kápī nhEdii

⁹ Kòo kpààti dεite kuhāāpònkù nè behāāpòmbè sipísìnùmmù kè bèε dekoò Edii kàri dè ditāri ìnkè kóò nàké ke dɔ: Kuyie nkóo nìti, okpààti tu a cúténí!

¹⁰ Kè Edii bè tēñné ke dɔ: Kè mènke nwe n tùmè Kuyie nkóo nìti, muhāā ncúténí kēìnkè ke da cóuté fɛ nnè a kɔbε.

Kè muhãã ncúténí kóò còuté wenwe nè o kòbe. ¹¹ Kòò kpààtìi yíé kètōnko kuhããpònkù tekù nè behããpòmbè tɔbè sipísìnùmmù kè bèe dekoo kóò nàké ke dɔ̀: Kuyie nkóo nìtì, okpààtì tu a cúténí.

¹² Kòò bè tḗnne ke dɔ̀: Kè mènke nwe n tùmè Kuyie nkóo nìtì muhãã ncúténí kḗnkè ké da còuté f́ nnè a kòbe!

Kè muhãã ncúténí kóò còuté wenwe nè o kòbe. ¹³ Kòò kpààtìi Aasia yíé kètōnko kuhããpònkù tãánkù nè behããpòmbè tɔbè sipísìnùmmù. Kè bèe tuòkoo Edii borè kénínkóo o ìkè kuhããpònkù kùù bè ni kè kùu ò bàntè ke dɔ̀: Kuyie nkóo nìtì, donté ti wũ̀, mmí nnè be nnìtìbè sipísìnùmmù ti tú a kó betōmbè mbe, a báá ti kuò, ¹⁴ kéndònnè muhãã ncúténímè ke còuté titōntì ketitì tidétì nè ti kó benìùbè bēmou. Di mmònnì donté nh ònnì ke bá n kuò!

¹⁵ De mōnnì kè ti Yiè nKuyie ntōnnì náké Edii ke dɔ̀: Nèinè we kè dí cúté, a bá nhò yī̀kù.

Kè Edii íté kóò nèinè kè bèe cúté, kékote okpààtì borè. ¹⁶ Kè Edii ò nàké ke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie ntu a mè nkòtemè Ekunò ke beé mbe bɔ̀ Baadi-Sebuudi, nè de kpéi nha ténke í iti a mè nduó dìi dɔ̀ ìnkè. A yóó kúmu.

¹⁷ Kè Aasia mènke kú ti Yiè nKuyie nti nákémè Edii, kòò ti béi. Ò ku memme kòò tebite Yodammu sɔ̀tè tikpàtì ke yé Aasia do í məkemè debire. Dè do sò nSosafati bire Yodammu tɔ̀ Sudaa kòbe kóo kpààtì bo o kpàtì benni dérì ndi.

¹⁸ Aasia dɔ̀rìimè tēmè nè o tōmmú dè wàrimu Isidayeribe kpààtìbè dɔ̀rìimè pátiri mièke.

2

Kuyie ntùótémè Edii

¹ Nte dè do wũ̀kémè ti Yiè Kuyie ndó kètúóté dìi mōnnì Edii nè tefòdóntè kédekenè kḗnkè.

Edii nè Edisee bè do iti Kidikaadi nwe, ² kè Edii náké Edisee ke dɔ̀: Nkpaá die, ti Yiè nKuyie nni ntɔ̀ mBetēdi nwe.

Kè Edisee parìkè ke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóu!

Memme kè bèe nei kékote Betēdi. ³ Ti Yiè nKuyie mpāānāantì náam̀bè tɔbè bèè tikú Betēdi kè bèe yènní kéco Edisee kóò beke ke dɔ̀: A yé ke dɔ̀ nKuyie nyóó túóté yíe nha cice kédekenè kḗnkàà? Kòò bè tḗnne ke dɔ̀: N yému, yī̀nè yúóó.

⁴ Kè Edii yíé kénáké Edisee ke dɔ̀: Nkpaá die, ti Yiè nKuyie nni ntɔ̀ nSedikoo nwe.

Kè Edisee parìkè ke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóu! Kè bèe nei kékote Sedikoo. ⁵ Ti Yiè nKuyie mpāānāantì náam̀bè tɔbè bèè bo Sedikoo kè bèe yènní kéco Edisee kóò beke ke dɔ̀: A í yé ke dɔ̀ nti Yiè nKuyie mbo túóté yíe nha cice kédekenè kḗnkàà? Kòò bè tḗnne ke dɔ̀: N yému, yī̀nè yúóó.

⁶ Kè Edii ò nàké ke dɔ̀: Nkpaá die, ti Yiè nKuyie nni ntɔ̀ nSuditē nwe.

Kè Edisee parìkè ke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóu.

Kè bèe sɔ̀tè kēnnéi bēdé. ⁷ Kè Kuyie mpāānāantì náam̀bè tɔbè sipísìnùmmù kɔtení kēncómmú mēdétimè, Edii nè Edisee kè bè bo kukó nSuditē také. ⁸ Kè Edii dáté o yaàbòrì ké dì kpèù nképoté Suditē kó mmenie nkè mēe kéété kécómmú tipítì tidé kè bèe na dekperè kēsénté.

⁹ Bè sèntóo dìi mōnnì kè Edii beke Edisee ke dɔ̀: A dɔ̀ ba? Kè n dè nda dɔ̀ kè Kuyie nnè na ké n túóté kédekenè kḗnkè?

Kè Edisee dɔ̀: N dɔ̀ kápété Kuyie nYáá mmùu da bonè mùmmu kuce mēdémè.

¹⁰ Kè Edii dɔ̀: A m békú dè yóumu, kàa n wùó n yiti dìi mōnnì ke deètì kḗnkè a bo dè pèté, kè mēe dɔ̀ke a báá dè pèté.

¹¹ Bè nɛí mɛmmɛ kɛ náantɛ kɛ nyóó daatení kɛyà tekparìsàntɛ matè kɛ tɛ còú mmuhǎǎ nkɛ sisɛí sù tɛ dèrì kɛ sù còú mmuhǎǎ. Kɛ sù tuǎkɛnì bɛ borɛ kécómmó bɛ cuokɛ, kɛ fɛfɔ́dónfɛɛ túótɛ Edii nɛ tekparìsàntɛ kédɛkɛnɛ kɛ́nkɛ. ¹² Kɛ Edisee ndɛ wùó nkékuónko kɛ dò: N cice! N cice! Isidayɛɛribɛ kpàrìsɛí nɛ si dèèbɛ tu fǒ nwe.

Ò mɛ nyí kóò mǎntóo kɛ pǐ nɔ yààbòrì kékɛtɛ yekɛtíyɛ yèdɛɛ, ¹³ kɛtúótɛ Edii yààbòrì ò bǎnténì dì kɛwɛtɛ kɛncómmú kukó nSuditɛɛ bènnì, ¹⁴ kɛ tɔ Edii yààbòrì ò túótɛ dì, kɛ dì potɛ mɛniɛ nkɛ dò: Tì Yìè nKuyie nhEdii tǔ nkù borɛ? Kɛyíé kɛpotɛ mɛniɛ kɛ mɛɛ kɛétɛ, kòo sɛntɛ. ¹⁵ Kɛ Kuyie mpǎǎnǎǎntì náam̀bɛ tǎbɛ bɛmbɛ bèè do tǐkú mɛdétimɛ, kɛ bèè ò yà kɛbéi nkɛ dò: Kuyie nYáá mmùù do bonɛ Edii, muù bonɛ Edisee, kékétóo kóò conɛ kénínkú kɛsǐnnǎǎ o ìkɛ. ¹⁶ Kóò nǎkɛ kɛ dò: Tǐnti a kó bɛtǎmbɛ tì miɛkɛ yekǎmbò yɛmbɛ bomu sipísìnùmmù, duó nkɛ bèè kɛtɛ kɛwammú a cice kɛyà tì Yìè nKuyie nYáá mbá nhò túótɛ kɛ kɛtɛ kɛ dootóo ditǎrì mari ìnkɛ yoo kubiriku makù miɛkɛ.

Kɛ Edisee yetɛ kɛ dò: Báá tǎnnɛ òmǎù. ¹⁷ Kɛ bèè yetoo kɛ baa nhò kǎónnɛ kòo mbo kɛ dò: Tǎnnɛ bɛ! Kɛ bèè tǎ mbenìtìbɛ sipísìnùmmù, kɛ bèè kɛtɛ kɛnwǎ nhEdii kɛ dò yɛwɛ yɛtǎǎtì bá bè í nhò yà, ¹⁸ kɛwɛtɛnì Edisee borɛ Sedikoo, kòo bè nǎkɛ kɛ dò: N do dì nǎkɛmu kɛ n dò dì báá kɛtɛ!

Edisee wènkùnnɛmɛ Sedikoo kó mɛniɛ

¹⁹ Kɛ Sedikoo ɛì kǎbɛɛ nǎkɛ Edisee kɛ dò: Okótì, a wúómmu a mómumu nti ɛì wennimɛ, mɛniɛ nnɛ í wenni dɛmarɛ í pɛí tì tenkɛ miɛkɛ. ²⁰ Kòo bè nǎkɛ kɛ dò: Wǎǎnnɛnnì dibúpǎnnì, kɛǎnnɛ mukókúú nkɛ n duó.

Kɛ bèè dɛ nhò duó. ²¹ Kòo kɛtɛ dinébòrì kɛǎnnɛ mukókúú ndi miɛkɛ kɛbéi nkɛ dò: Tì Yìè nKuyie ntu kù wènkùnnɛmu mɛ nniɛ, mmɛ tɛnkɛ í yó ntǎunì mukũũ nyoo dɛmarɛ í mpɛí dì tenkɛ miɛkɛ.

²² Mɛmmɛ kɛ mɛniɛ nwenkɛ kɛndònnɛ Edisee béimmɛ, kɛ kpáá wenni nɛ yíennì.

Ìbí daámɛ Edisee kòò ò bǎntɛ kusǐnkù

²³ Kɛ Edisee ítɛ dɛ borɛ kɛndɛètì Bɛtɛɛdì, dɛ kó diɛì do bo ditennì ndi. Ò kɛrì dǐi mǎnnì kɛ dɛètì Bɛtɛɛdì kɛ idapùmbí yènnì Bɛtɛɛdì kɛ nhò sǎǎ nkɛ tú: Dekɛnì a yukũǎtikù! Dekɛnì a yukũǎtikù!

²⁴ Kɛ Edisee wɛɛtɛ kɛ nyí wùó nkɛ ò bǎntɛ kusǐnkù nɛ tì Yìè nKuyie nyètìrì kɛ dɛpǐmpǐnnɛ yènnì dɛdérɛ kɛpǐmmú ò dapùmbí sipísìnǎǎ nɛ òdɛì kɛtǎtɛ tǎtɛ. ²⁵ Ò dɛ nyítɛ kédɛkɛ Kadimɛdì tǎrì, kɛítɛ dɛndɛ kɛwɛtɛ Sammariì.

3

Yodammu naámmɛ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì

¹ Sosafati Sudaa kǎbɛ kóo kpààtì kpàtì benni tɛpíítɛ nɛ diniínnì miɛkɛ nkɛ Akabu birɛ Yodammu naámmɛ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì, kɛmbo Sammariì kɛ bakɛ Isidayɛɛribɛ kɛ dò yɛbie ntɛpíítɛ nɛ yèdɛɛ. ² Kɛ Yodammuu dǎò tì Yìè nKuyie nyí dǎ dɛ, o yɛi nnɛ í ntùðkɛ o cice nɛ o yǎ bè do dǎò mɛ. Wɛɛ do pùò ndibǎò Baadi kó diwũǎtònnì o cice do mǎá dì. ³ Kɛ nɛ nkpaá taunɛ mɛyɛi nNabati birɛ Sedoboammu do tannɛ Isidayɛɛribɛ mɛɛ miɛkɛ. Ò do í mɛ yóu.

Isidayɛɛribɛ do domɛ Mǎabu kǎbɛ mudòò

⁴ Dɛ mǎnnì kɛ Mǎabu kóo kpààtì Mesa tu opɛɛntì, kɛ níí ndò nkéduó mbá dǐi benni Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì ipɛnì tɛkǔpíkǎùtɛ (100000), nɛ yɛpedakɛ yèè citì òkù tɛkǔpíkǎùtɛ (100000). ⁵ Kɛ Akabuu kú kòo yetɛ Isidayɛɛribɛ kpɛtì. ⁶ Dɛ yìè kòo kpààtì Yodammuu yènnì Sammariì kɛkǎa nyIsidayɛɛribɛ bɛmǎu, ⁷ kɛtǎ nkɛ bèè nǎkɛ Sudaa kǎbɛ kóo kpààtì kɛ dò: Okpààtì Yodammu tu Mǎabu kóo kpààtì wɛɛ yetɛ o kpɛtì, kòò tu kǎa bo yìè nhá kǎtoo kɛ dì ò dokɛnɛ. Kɛ Sudaa kǎbɛ kóo

kpààtìi bè tḗnné ke dò: N kòroomu, mí nnè we ti tú onìtì òmáà ndi. N nìtìbè tu o kàbe mbe kè n sḗí tú o kpesi. ⁸ Kè Yodammuu yí kóò beke ke dò: Ñnkuce nku ti yóó kétéme? Kòò dò: Edømmu kó kuce kùù yìè dikpàà.

⁹ Mēmme kè bèe wēnné Isidayeeribe kóo kpààtì nè Sudaa kàbe kou nè Edømmu kou kékété, ke dò kuce yewe yēyiekè kè meniè ndónté behāāpòmbè nè iwũ ì tò be nentì. ¹⁰ De mōnnì kè Isidayeeribe kóo kpààtìi kuónko ke dò: Ti pàkému! Ti Yìè nKuyie nkuù ti tii ntínti be nkpààtìbè titāāti ke bo ti ānné Mòabu kàbe nou mièke.

¹¹ Kè Sudaa kàbe kóo kpààtì dò: Ti Yìè nKuyie m pāānāāntì náāntò mōù í bo diè nke dò ntí kàte o borè kòo beé nKuyie nti kpéínàà? Kè Isidayeeribe kóo kpààtì kóo tōntì mōù dò: Safati birè Edisee bomu diè nwèè do āā Edii meniè nkòò nìtì. ¹² Kè Sudaa kàbe kóo kpààtì dò, ò yóó ti nákému ti Yìè nKuyie nti dónè tì.

Mēmme kè bèe nei betāāti, Isidayeeribe kóo kpààtì nè Sudaa kàbe kou nè Edømmu kou kékàte káyà Edisee. ¹³ Kè Edisee náké Isidayeeribe kóo kpààtì ke dò: Kè n kpèti né da dōnnè me? Kàte káyà ti Yìè nKuyie mpāānāāntì náāmbè a cice nè a yā be kàbe, kè Isidayeeribe kóo kpààtì dò: Dè í tú ti Yìè nKuyie nkuù ti tii ndiè ntínti be nkpààtìbè titāāti ke bo ti ānné mMòabu kàbe nou mièkàà?

¹⁴ Kè Edisee ò tḗnné ke dò: Ti Yìè nKuyie Mpakēdaa, n tú kùù kóo tōntì, kè dè í tú ku kpéi nnè Sudaa kàbe kóo kpààtì Sosafati kpéi, n na bá ndake a kpèti, n keté ke na bá nda wēnté bá sām̀pó. ¹⁵ Kòò deè ke dò: Waānnènní wèè bie nkukùtìdùkù.

Kè bèe ò waanní, kòò bente, kè ti Yìè nKuyie nYáá ncúténí Edisee ìnkè. ¹⁶ Kòò bēi nke dò: Ti Yìè nKuyie ntu dí dammú yefòtè yefòtè dikondaa dii mmièke. ¹⁷ Ti Yìè nKuyie mbéimmu ke tú: Di í yóó keè kuyaakù, di me nyí yóó yà fetāafè nè mēmme kè meniè nné píe ndikondaa dim̀ou, kè di yā díndi nè di āāpòmbè nè di wũ ì tò di nentì. ¹⁸ Dēndē keté ke né tú desām̀pórè nde ti Yìè nKuyie mborè, kù yóó ānnému Mòabu kàbe di nou mièke. ¹⁹ Kè di puo mbe ekè dièyè nè iduotí fité yè, kékōũ detie ndemou bè yo ndèè be, kḗtinné be nébòrè yemou, kḗpíe mbe paa ndemou yetārè kè dèè cake.

²⁰ Kè dèe wenté dikūnwēnnì bè ãā fié dii mōnnì iwũ Kuyie. Kè meniè nyènnì Edømmu bíékè, kḗpíe mbe tenkè kemou.

²¹ Ke ś mMòabu èi kàbe kèè bekpààtìbè bètāāti bàátímè ke yóó bè do mudoò, kè bèe tíí mbèè kó dimàà dò nkéna kékàte mudoò kè bèe kàte kéoke be temmānku. ²² Dè wenté dii mōnnì kè diyiè yēnnì, kè diwennécānnì tiié meniè nyínkè kè Mòabu kàbe yà meniè nkó kuwũ̀kù, kè kù ndò mmeyĩ. ²³ Kè bè dò: Meyĩ mme, beè kpààtìbè beè kònté ke kùò bḗmàà, tí kàtenè kḗhēi be kpere.

²⁴ Bè tū̀òkení dii mōnnì Isidayeeribe kari, kè bèe ootení kè bè do tiyḗtì, kè bèe coké kḗta be tenkè, kè bèe bè dinté kè bè bèíté bēíté, ²⁵ kḗpuo mbe ekè kédooté dooté bá wè ditā̀rì be paa nsā̀rè mièke kè dè píe nyetārè, kḗtinné sibií simou kékōũ detie mbè yo ndèè kó yēbe.

Kè dè nkpaá Kiidi-Adeseti èi mǎà ndi, kè detā̀ntènditirè yembèe di cḗète kè di bù́stí yetārè kḗpuo. ²⁶ De mōnnì kè Mòabu kóo kpààtìi yà dè ò fuutenèmmè kétúóté behāāpòmbè yesebábátè yembè sikousiyiekè (700) ke bo kété benitìbè kékàte Edømmu kóo kpààtì borè kḗyī̀ke. ²⁷ Ò yī̀ke mēmme kḗyóu kétúóté o kóo po wèè na nsṓtè o kpàtì, kóò fḗúté dihèi kó kuduotí ìnkè kētuo, kè dèe yonke Isidayeeribe, kè bèe ò yóu kékò.

4

Edisee d'ò t' d'iet' okúpokù kréi

¹ Diyie mari kɛ Kuyie mpããnáànti náam̀bè miεε kóò m̀òu kóo pokùu kɛtɛ kɛyà Edisee kóò bàntɛ kɛ d̀ò: A yẽmu a kóo tɔ̃nti n d̀òu wèè ku, ò do túmè ti Yiè nKuyie nkóo ǹiti nwe. Ò ku kɛ ti banteu weè kàtení kɛ d̀ó kɛtúótɛ m bí idé kédòò o daati.

² Kè Edisee dɔ̀: M bo na kédɔ̀ɔ̀ ba a kpéí? Kédeè ke dɔ̀: Kàa màke mù tɛɛ̀tɛ̀ a n náké. Kòo nitipòkùu ò tɛ́nné ke dɔ̀: A kóo tɔ̀ntì mí, n yí màke dɛ̀marè, kè dè í tú mèkùd, mèè kpaá sám̀pòrè tɛ̀dɛ̀ntè mièke. ³ Kè Edisee ò nàké ke dɔ̀: Kòtɛ a cɛ̀pɛ̀tìtɔ̀bè borè kèpentɛ yemátìdiè mpéu a bo na kèpété kè yè mmamè. ⁴ Kàa dèè dí ta kudieku f́ nnè a bí, kàa kpetínné dibòrì, kénhuti mèkùd mmemme yediè nkè dìi ní píe nhá dì kɛi nkéínné.

⁵ Kòò nitipòkùu ítòò kékò nkéta o dieku wenwe nè o nitidabí kékpetínné dicàù, kòò bí nhò duò nyedíè nkòò uti mekùò. ⁶ Yedíè mpíe ndìì mǎnnì kédèè kòò náké o biré marè ke dǎ: N duǎnnì didénnì!

Kòò bírẹ̀ dọ̀: Didénnì í kpaá. Ɖe mǎnnì ndí mেকùò nǎm̀m̀m̀m̀. ⁷ Kòò kǎte kẹ̀ tì nàkẹ̀ Kuyie nkóo nìtì Edisee. Kòò dọ̀: Kǎte kẹ́fítẹ̀ Ɖe kó mекùò nkẹ́yietí a bànnì! Kẹ̀ ìì sùò ndí nyo nfǎ nnẹ̀ a bí.

Edisee nàkémè Sunemmu kóo nitipòkù ò yóó pèitémè

⁸ Kè Edisee mpēnké diyìè marì Sunemmù èì, kòò nitipòkù mǎù dè bo kè mǎkè o kpèrè mèsàà nkéyú Edisee kè dǎ wèè dì, kétúóté dè kó diyìè nè yewe tɛyɛ yèè kpaaní kè Edisee níí dè mbáté kédi.

⁹ Diyie mari kòo nitipòkùu náké o dǎu ke dǎ: N yǐmu ke dǎ nKuyie nkóo nitisǎu weè bàtírí ti cǐtǐtǐ, ¹⁰ yóu kǐ tí ó ǎnné kudieku kóò dǎu mmutǐ nǐ dikàrí nǐ tábùrí nǐ fitírǐ, kòò ní pǎnké wèe dǐ mbáté.

¹¹ Mēmme diyìè marì kè Edisee mpēnké de borè kébáté kéta kudieku kénduó,
¹² kénáké o kóo tǒntì Keasii ke dǒ: N yúní tē nǐētè kóo nitipòkù. Kòo o yúní,
kòo kàtení kécómmó o ìkè. ¹³ Kè Edisee duó nkòo kóo tǒntii náké onitipòkù ke
dǒ: A dǒ dè ti kpéí ndè deumu, a dǒ ti dǒ ba a kpéí? A dǒ tí náké okpààti yoo
ohāāpènkòtì a kpéínáà? Kòo nitipòkùu tēnné ke dǒ: M bo n kàbe cuokè kè dè n
naatimu.

¹⁴ Kè Edisee náké Keasii ké dò: Ti né bo dọ̀dọ̀ ba o kpéí? Kè Keasii dọ̀: Ò í mọ̀ké deḃirẹ, kọ̀o dọ̀u mẹ nkòtẹ. ¹⁵ Kè Edisee dọ̀: Yúní we! Kọ̀o ò yúní. Kọ̀o cómmọ́ o dieku bọ̀rì, ¹⁶ kè Edisee dọ̀: Dè yàa bo nkááké miẹ nkàa uú́kú denitidabirẹ ndẹ.

Kòò nitipòkù dọ̀: Áà okótì, Kuyie nkóò nìtì a bá n soute, mí nha kóò tǎntì dọ̀!

¹⁷ Merime kòo nitipòkùu púó nképitè denitidabiré Edisee baa do ò bennénè dīì mōnnī.

Edisee fòùkùnnemè debiré

¹⁸ Kè debirɛ kóté. Diyìè mari kékõté de cice nè betãmbè bè dèi dè tidiiti. ¹⁹ Bè de mbo kè debirɛ kuónko ke dà: N yuu dii yóu! N yuu dii yóu!

Kè de cicee náké otōntì kẹ̀ dọ̀: Túóté debire kékọtenẹ de yā borẹ.

²⁰ Kòò dè tùóté kékàtè kédúú ndé yǎ, kòò ndé ùúkú kè diyìè nyóó cónné yeyo kè dèè kú. ²¹ Kòò dè dèè nkudànkú kètanné Kuyie nkóo nìtì dieku kédúú nho dǒú ìnké káyènní kékpetínné, ²² káyú o dǒú kè dà: N duú nhotǎntì màù nè sǎmmarímú n dǒ kécókóo Kuyie nkóo nìtì borè ndé kéwēténí.

²³ Kòò ò beke ke dò dè dòmme? Kàa kòri o borè yíe? Otánkù pànwè dake yíe, dè me nýí tú teomputè. Kòò dò: Dèmarè í dò.

²⁴ Kòò dúú nkè bèè bouú o sãmmarímú dikàrì, kòò náké otǎntì kè dǎ: Kété! A báá cómmú kuce! Kè múi sàà í yĩ á cómmú.

²⁵ Mēmme ò kètémè kékote Kuyie nkóo nìti borè Kadimeedi tārì ìnkè. Kénkpáá díetirì kè Kuyie nkóo nìti ò yàní kénáké o kóo tǎntì Keasi ke dǎ: Sunemmu kóo nitipòkù wenwe kéréni. ²⁶ Cokóo kóo co, kóo beke ke dǎ: Kunaatí nku bakaà? A dǎu kpeñnà? A birè kpeñnà?

Kòo nitipòkù ò tēñné ke dǎ: Dēmarè í dǎ. ²⁷ Kòo nitipòkù tuakoo Kuyie nkóo nìti borè kénínkóo kēpí nho naàcèi, kè Keasi ndó kóo bèti. Kè ti Yiè nKuyie nkóo nìti ò nàké ke dǎ: Yóu we! Ò bo mēyēncààrīmè miēke nke. Ti Yiè nKuyie mme nyí n nàké o yēmme cààrèné ti.

²⁸ Kòo nitipòkù dǎ: Okótì n sòò da mǎumu debiraà? N sòò ti n da nàké kè n tú a bá n souté mí nha kóo tǎntì.

²⁹ Mēmme kè Edisee nàké Keasii ke dǎ: Báátí kétúóté m pààti kékété, kàa kèrì ke conè òmǎu a báá ò dǎu. Kòò mǎu mē nda dǎu nha báá yie. Kàa tǔðkoo a nǎo m pààti debire ìkè.

³⁰ Kè debire yǎ dǎ: Kuyie mbomu kàa bo, n yí yóó wēte ke í da nēinè.

Mēmme kè Edisee ò nēinè. ³¹ Ke sǎ nKeasii ò niiténè ke nǎo nkupààti debire ìnkè bá tìmatì í dǎ. Debire í bēi ndè mme nyí nampè. Kòo wētení kécò Edisee kóò nàké ke dǎ: Debire í èntè.

³² Kè Edisee tuakoo, kéta o dieku ke sǎ ndebire duó o dǎu ìnkè ke ku. ³³ Kòo taroo kékpetínne kè bè mbo bédé de miēke, wenwe nè debire, kòo bántè ti Yiè nKuyie. ³⁴ Ke níi oke debire ìnkè kētuú nho nùu de kperi, o nuò nde kpeyi, ke nǎo nho nǎu de kpesi ìnkè, kénhoke debire ìnkè kè dē wēte kétonkè. ³⁵ Kè Edisee cúténí kudieku kécentè, centè, kēwēte kédeke kéoke debire ìnkè ke dǎ kuce mēyiekè kè dē cīē nkéwénténí. ³⁶ Kè Edisee yú Keasii ke dǎ: Yúní wēe nitipòkù!

Kè Keasi ò yúní. Kòò kǎtoò Edisee borè. Kè Edisee dǎ: Túóté a birè.

³⁷ Kòo taroo kénínkóo Edisee ìkè kēsīnnǎo, kédeè kétúóté o birè kēyè.

Edisee do nàrkùnnemè tikūnti tui tui

³⁸ Kè Edisee wēte Kidikaadi, dè do sǎ ndikònni dii bo dihei. Kè Kuyie mpāānǎnti náam̃bè tǎbè kǎtení ke bo o borè, kòo nàké o kóo tǎntì ke dǎ: Saa ntékūmbotè dietè kè ti bēnné tikūnti kēsori.

³⁹ Kè be kou mǎu yè kéta dikpáa mukūnwammù kēyà dikpáa kó yeyaa mmayè bá ò í nyè banté kè yè tǎu kécūš o yaàyòrì kékonnènni kécò kēuté tekūmbotè. ⁴⁰ Bè ānné dii mǎnni kè bè bo di kè bèe sote kékuónko ke dǎ: Kuyie nkóo nìti mukūñ mmuū ā de miēke bá dè í dǎ nkédi. ⁴¹ Kè Edisee dǎ: Waánnènni muyuo. Kè bèe mù waanní. Kòò ānné tekūmbotè ke dǎ: Ānnénè kè bè duó.

Kè bèe ānné kè bè duó mbá tì ténke í dǎ mmēmamè.

Edisee piimè benitibè tekòutè

⁴² Diyiè mari kòo nìti mǎu yènni Baadi-Sadisa èi ke tǎní pēēbè bè dǎnnè bè tidipànti kè bè bo sipísidé, ke tǎnè tidipànti tēyààtè kékatení kè dè duó nKuyie nkóo nìti Edisee kòò dǎ: Totínè kè bèe di. ⁴³ Kòò kóo tǎntì dǎ: M bo dè totí òmmè botí benitibè tekòutè (100)? Kè Edisee dǎ: Totí be kè bèe di, ti Yiè nKuyie nni nnàkému ke tú bè yóó di kè dē sús.

⁴⁴ Mēmme kòò bè totí kè bèe di ke dē sús nkéndònnè ti Yiè nKuyie nti nhò nàkémè.

5

Naamaa miētémè

¹ Naamaa do tú Sidii kǎbe kóo āpǎnkótì nwe kè be kóo kpààti ò tá mediè, ke yé nè wēe borè nde ti Yiè nKuyie ndo duómmè kè bèe na be dootitǎbè kè wēe

nni fehããpònnafè, ke né mɔ ntikèntì. ² Dè do sɔ nSidii kɔbe bèè kòte ke pònte Isidayeeribe ke pĩnní desapùmbire marè ke konnì ke dè duó nNaamaa pokù, kè dè ò pĩ mmutõmmù. ³ Diyiè marì kè desapùmbiree náké Naamaa pokù ke dò: Kè n yiè ndo bo na kètuoke Sammarii Kuyie mpããnáàntì náàntò borè ò na nhò mièkùnnemu.

⁴ Kè Naamaa kòte kè tì nàké okpààti ke dò: Nte Isidayeeribe kó desapùmbire yè mmù. ⁵ Kè Sidii kóo kpààti dò: Báátí! N yóó wārimu dipátiri Isidayeeribe kóo kpààti kè da duó nkàa bií ò duó.

Kè Naamaa túóté timátì péitì cìdóòbè sikɔusitãati (300) mesɔ ncìdóòbè sipísikuò, tiyàati meãnnímè tepítè, ⁶ kètuo koo kéduó nyIsidayeeribe kóo kpààti dipátiri kè di tu: Mĩ duónko n kóo tǎnti Naamaa dipátiri ke tú á ò mièkùnnè o kǎnti. ⁷ Isidayeeribe kóo kpààti kàa ndiì mǎnni dipátiri kékètè o yàati kékuónko ke dò: N tú Kuyie nku, ke nɔ nke kòu ke nɔ nke fòukùnkòà? Dè dòmmè kòò n duǎnni onitì ke tú nh ò mièkùnnè? Banténè ke dò nhò n wantinè dikpànni ndi.

⁸ Kuyie mpããnáàntì náàntò Edisee kèè diì mǎnni okpààti kètémè o yàati kètõ nkè bèè ò nàké ke dò: Ba nkpéi nte kàa kērí a yàati? Yóu kòo kòtení m borè kébanté Kuyie mpããnáàntì náàntò bomè Isidayeeribe tenkè.

⁹ Kè Naamaa tuókoo nè o sɛi nè o naasǎntè kécómmóo Kuyie mpããnáàntì náàntò Edisee cǐtè bòri nùu. ¹⁰ Kè Edisee tǎnni kè bèè ò nàké ke dò: Ò yè nha ta kukó nSuditè kènduò ke kurì ke dò kuce mèyiekè, a yóó miètèmu kàa kǎnti wenke!

¹¹ Kè Naamaa mièkè peike kòò nkérì ke kpantì ke tú: N yèmmè do dò nhò yóó yènnímu o mǎmmuò nkécómmú kébantè o Yiè nKuyie nke n káákè o nǎtè kè m mièkùnnè. ¹² Damaasi kó ikó nhAbana nè Padipaa i í pèètè Isidayeeribe kondakésia? Kè n do nyi ta kéwuò mbáá wenkaà?

Ò me nyi kékónténè o naasǎntè nè kemieke ke bo kò. ¹³ Kòo kó betõmbèe cokóo kòò nàké ke dò: Okótì! Kè Kuyie mpããnáàntì náàntò do nda beke dèmarè dèè yóu a na bá ndè dǎà? Ba nnè te kàa báá dǎò ò da nàké tì ke tú a wuò kèmiètè?

¹⁴ Mèmmè kòo ta kukó nSuditè, Edisee ò nàkémè kènduò ke kurì, ke dò kuce mèyiekè, kòo kǎnti wète kéwenke kènaánnè debíbènnè kpèti, kòo wenke. ¹⁵ Dè mǎnni kè Naamaa wètení Kuyie mpããnáàntì náàntò borè wenwe nè o tũmbè, kètaroò kécómmóo Edisee iikè kóò nàké ke dò: M bantèmu di mǎnni ke dò nkètenkè kemou mièke Kuyie nyi bo dèmarè kè dè í tú Isidayeeribe tenkè. Mí nha kóo tǎnti n da báámmu, cǎuté dipànni dii.

¹⁶ Kè Edisee dò: M pàrikèmu ke tú: Ti Yiè nKuyie mbomu kè n tú ku kóo tǎnti, n yí yóó cǎuté dèmarè.

Kè Naamaa yetoo, kòo yete. ¹⁷ Kè Naamaa dò: Kàa yetemu m pǎrè á yóu kè bè m pǎ a tenkè kó mutáá mmùu bo nsǎnnè sinaasɛi sǐdési ke yé mí nha kóo tǎnti n ténke í yóó féútémè fèðfè kètuo nyoo metaummè kpèyi dibòò marì kè dè í tú ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù. ¹⁸ N né kù bèkú tì tii tu: Kè n kǎnko, kè nh èi kóo kpààti kǎri ke bo fíé iwũs dibòò Dimò, kòò n nèinè kè n nǎnkú dibòò Dimò iikè ti Yiè nKuyie nhá n cǐé.

¹⁹ Kè Edisee dò: Kòte kè dè nnaati. Kòo ítóo kédétè sǎmpó.

Naamaa kó mumõmmú cǎntémè Keasi

²⁰ Kè Edisee kóo tǎnti Keasii totí o yèmmè ke dò: N cice Edisee mè nyetèmè Naamaa Sidii tenkè kou kó yepǎrè, ti Yiè nKuyie mbomu, m bo coké kóo nǎntè kèyà ò bo m pǎ dèmarè. ²¹ Ò me nyi kécoké kémbeti Naamaa, kè Naamaa ò yàní kécútè mecǎã nho naasǎntè ñnkè kékétóo kóo co ke dò: Kusààkù bakaà? ²² Kè Keasii dò: Dèmarè í dòmmè. N cice weè n tǎnni ke tú n da

náké ke tú Kuyie mpāānāāntì náam̃bè tǎbè beè bo ke tuòkùnì bédébè ke bonní Efadaimmu tārì, kòò tu kàa bo yie nhá ò duónko timátì péítì cídóòbè sipísitāātì nè tiyààtì meānnímè mèdémè, kòò bè duó. ²³ Kè Naamaa dǎ: Nto timátì péítì cídóòbè sipísikuò, kényetíróo ké tì cūś siyàkèsi sidési kéboú kóò duónnè tiyààtì meānnímè mèdémè kéduó nkè bedapàmbè bédébè dè tǎ kóò ciennè. ²⁴ Bè tǔòkè dǐi mǎnni Ofedi èi kè Keasii dè cǔtè demǎu kètannè tēcīētè kédeè ké bè cau nkè bēè ité.

²⁵ O mǎmmuò nkòò kǎte o yie nhEdisee borè, kòò ò beke ke dǎ: Keasii a bonní dè? Kòò dǎ: Mí nha kóo tǎnti n yí kǎtemè dèmarè.

²⁶ Kè Edisee né ò nàké ke dǎ: N wēnni do dè bomu onìtì mǎu cùténì dè tēnaasāntè ke da co. A í dǎ nkécǔtè dǐi mmǎnni ndi tiyààtì, kè n né báá buónè a bo cǔtémè idíítì kédonnè odífè kó depaa nnè fīnyī kperè nè iwūō nè betǎmbè benitidaabè nè benitipòbè. ²⁷ Naamaa kó mumǎmmú yóó cǎntè fǎ nwe nè a yaàbíó sǎā.

Kè Keasii nyètì Edisee borè kè tikǎntì ò pī nkoò kǎntìi pèike kēnaānnè tikǎntì.

6

Teptētè domè dibinni

¹ Kuyie mpāānāāntì náam̃bè tǎbè bēè bonè Edisee, kè bēè ò nàké diyie mari ke dǎ: Mēfiè nténke í ti sǎnnè a borè. ² Yóu kè tí kǎte Suditēē kékōū bá wè kudǎu kédǎò titouti kémbo. Kòò dǎ: Kǎtenè!

³ Kè be kóò mǎu dǎ: A bá nti nēínè tǐnti a kó betǎmbàà? Kòò dǎ: Èē, n kǎrimu.

⁴ Kè bēè nēi kétuòke Suditēē kénkōū ideí. ⁵ Kè be kóò mǎu nkōū, kòò pītētè feuté kédoroo dibinni miēke, kòò kuónko ke dǎ: Áú yoo n yie! Dè n dimu. M me ntè yāūténímu.

⁶ Kè Kuyie mpāānāāntì náam̃tò ò beke ke dǎ: Yé tē do dè?

Kòò ò benke tē do dè, kòò kéétè kudǎu kédootóo dè borè, kè tēè nóónnì. ⁷ Kòò náké dè yie nkè dǎ: Dēitení tē!

Kòò youtoo o nùtè ké tē dēitení.

Edisee dǎummè Kuyie nkè kùu bǎntè Sidii kǎbe tiyūōnti

⁸ Sidii kǎbe kóo kpààtì nè Isidayēeribè kou kè bè mmǎke mudoò, kè Sidii kǎbe kóo kpààtì tǐi mbēhāāpǎmbè iwēī yembè ké bè nàké ke dǎ: Kè dǐi kètè dí bátè diē nnè diē. ⁹ Kè Kuyie mpāānāāntì náam̃tò Edii náké Isidayēeribè kóo kpààtì ke dǎ: Á ndake, ke báá kètè ku mpíkù Sidii kǎbe beè kè bo.

¹⁰ Kòò níí ò nàké kòò deite benitìbè kētō nhEdisee ò bennè dǐi bǎrì.

Weè do ò ò nàké kòò yentè, dè í tú kuce mēmáà yoo mèdémè. ¹¹ Kè dēè dǐi Sidii kǎbe kóo kpààtì, kòò yú o āāpǎmbè iwēī yembè, ké bè beke ke dǎ: N nákénè dǐi miēke wēè kòmú Isidayēeribè kóo kpààtì! Kòò nàá nti kpeti.

¹² Kòò tǎmbè kóò mǎu dǎ: Okpààtì, tǐnti a kó betǎmbè ti kóò mǎu dǎke, Isidayēeribè kou, Kuyie mpāānāāntì náam̃tò Edisee weè dǎanko Isidayēeribè kóo kpààtì a nàá nti a dieku kufáá mmieke.

¹³ Kè Sidii kǎbe kóo kpààtì dǎ: Kǎtenè kǎyà ò borè, kè n tǎ nkè bēè ò pīnnì.

Kè bēè ò nàké ke dǎ: Ò bo Dotāā nwe. ¹⁴ Kòò tǎ mbēhāāpǎmbè péu nè sisēī nè sikipàrinaasēī kè bēè tuòkoo keyènkè kécētinnè diheì.

¹⁵ Kè dēè wentè kè Kuyie mpāānāāntì náam̃tò kóo tǎnti yènni sèi kénsó mbēhāāpǎmbè cētè diheì nè sisēī nè sikipàrinaasēī, kòò náké Edisee ke dǎ: Áú n yie! Yé ti yóo yīmè? ¹⁶ Kòò ò tēnnè ke dǎ: A bá nyīēkù, bēè ti bonè bè sūmu ke pētè bēè bè bonè.

¹⁷ Edisee me nyī kébántè ti Yiè nKuyie nkè dǎ: Kuyie nkpetè o nuò nkòò yà.

Kè Kuyie nyì kpeté, kòo yà sisěĩ nè sikpàrìnaasěĩ kè dè piéké ditāri ke bè fitè kécóu mmuhāā.

¹⁸ Sidii kàbe tǎǎnní dīi mǎnni Edisee borè kòo bántè Kuyie nke dǎ: Ti Yiè nKuyie nfente be.

Kè Kuyie mbè fènte kéndǎnnè ò béimmè. ¹⁹ Dè mǎnni kè Edisee bè nàké ke dǎ: Di yeté kuce nku, dè í tú diheì di dǎ di, n tǔnnenè kè n dí benke onìti di waà nwè.

Mèmmè ò bè kǎtenèmè Sammarii. ²⁰ Bè ta dīi mǎnni Sammarii kè Edisee bántè ti Yiè nKuyie nke dǎ: Ti Yiè nKuyie ntěnnè be be yèmmè.

Kè Kuyie mme mbè těnnè, ke bè nsǎ mbè bo Sammarii eì.

²¹ Kè Isidayeeri be kóo kpààti bè yà kébeke Edisee ke dǎ: n cice, m bè kùǎ?

²² Kè Edisee dǎ: Báá bè kùǎ, bè ǎǎ í nkùǎ bè pǎmmú bè mudoò mieke, duó mbe kè bèe di, kàa bè duó mmenie nkè bèe yà kékò mbe yiè mborè.

²³ Kòo kpààti duó nkè bèe bėnnè tidiiti kè bèe di kěyà kédeè kòo bè yóu kè bèe kò nSidii be kóo kpààti borè. Bè ténke í nwětení Isidayeeri be tenkè.

Dikǎnni tannímè Sammarii

²⁴ Kè Sidii kóo kpààti Benni-Adadii tíi nho ǎǎpǎmbè bemou kè bèe kǎte képi Sammarii eì, ²⁵ ké ndi pi weti weti kè dikǎnni dieri tanní kè bè nfiiti disǎmmarinyuu medítibii nsipísidé. Ke níi bennè dibuu sǎmpóri yèdimásè koò mbo medítibii mmènnmmu.

²⁶ Diyiè mari kè Isidayeeri be kóo kpààti mpěnké kuduotí ñnkè kòo nitipòkù mǎu ò yà kékuónko ke dǎ: Áú! Okpààti n deetè!

²⁷ Kòo kpààti ò těnnè ke dǎ: Kè ti Yiè nKuyie nyí da deetè, mǐ báá na ké da deetè! Tidiiti í kpaá, yetebe me nyí kpaá.

²⁸ Kòo ò beke ke dǎ: Ba nda kǎnnè?

Kòo dǎ: Onitipòkù yie nweè sòò yě ntí cááké m bire ke naa cááké o kperè. ²⁹ Kè ti bènnè n kperè ke cááké, kè dè wenté kè n yě nwèe duǎnni o kperè kè tí cááké, kòò dè sǎnnè.

³⁰ Okpààti ti kèè dīi mǎnni kékěté o yààti kéndáátí kufǎǎtǎnkù, ke centi kuduotí ñnkè kè bèe ò yà, kòò dàátí kufǎǎtǎnkù. ³¹ Mèmmè ò béimmè ke dǎ: Kè diyiè yóó ta yíe nkè Safati bire Edisee kpaánè o yuu Kuyie nni ndǎò kù dómè.

Edisee do nàkémè dikǎnni yóó deèmè

³² Dè do sǎ nhEdisee kàri o cǎtè nte nè diheì kó bekótibè. Kòo kpààti tǎnko o kóo tǎnti mǎu Edisee borè kòò nkpaá ke í tǔǎkoo kè Edisee nàké diheì kó bekótibè ke dǎ: Di yěnáà? Weè nitikǎutì weè tǎnni ke tú bè n féúté. N wǎkénè! Kòò tǔǎkení di kpetínnè dibòri, di báá yie nkòò tanní. N yo kè dè dò nhokpààti kó kunampoo kérínímu de yiè nfǎnkúò.

³³ Ò kpaá ke me nnáá nkòò kpààti tuǎkení o borè kébéi nke dǎ: Ti Yiè nKuyie nkùu te kè meyei mmie nkó dimàà ti tǔǎkení. N ténke né kù dǎ ba nkprí?

7

¹ Kè Edisee dǎ: Kénténè kékeè ti Yiè nKuyie nni nnàké ti: Ti Yiè nKuyie ntu dè naa bo mmè nkǎáké kè bè do mmuyuo ncídóòbè tǎpítè nè bédébè medítibii mmémáà ndi diheì kó dibòri. Kè medibii ncídóòbè sipísidé nè bédébè do mmedítibii mmémáà múnke.

² Kòo kpààti kóo tǎnti weè tǎu o kpàrinenti, kòo beke Kuyie mpǎánáànti náàntò ke dǎ: Bá kè ti Yiè nKuyie nkpeté yewetibòrè a mè nnàké ti bo na kédǎà? Kè Edisee dǎ: A yóó dè yǎmu nè a nuǎ nha me mbáá dè di.

Sidii kàbe cokémè ke yóu be ǎǎpǎnkari

³ Dè do sɔ́ mbenìtìbè mabè bèè mɔ́ ntikòntì bènàà, kɛ bo diheì kó dibòrì, kè bèè náké bɛmáà kɛ dɔ́: Ba nte kè ti yó mbo diɛ nke yàà kúnè? ⁴ Kè ti tú ti bo ta diheì dikònnì dii kè bo, kè ti mɛ nkàrì diɛ nti baa yóó kúmu. Yóunè kè ti kɔtɛ Sidii kɔbɛ kó diháāpònkari kè bè ti yóu tí nfòu, kè bè mɛ nti kùò dè nsànnè.

⁵ Mɛm̀mɛ kè bèè íté dihuri kɛntuòkoo Sidii kɔbɛ āāpònkari mànku kɛ sɔ́ nhòmòu í dè bo.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù do duó nkè bèè keè kunampoo makù, kè dè ndò nsisɛ́i nè sɩkpàrìnaasɛ́i nè behāāpòmbè péu dɛ kòku. Kè bèè náké bɛmáà kɛ dɔ́: Isidayɛɛrìbɛ kóo kpààti weè yietí Itiibɛ kpààtìbè nè Esibiti kɔbɛ kè bè bo ti dokénè. ⁷ Kè bèè íté dihuri kécoké kényóu bɛ touti nè bɛ sɛ́i nè bɛ sāmmarímúbè kè dè mpíítí. Bè cɛ́nkɛ do íté kécoké mǎà ndi kɛ bo dɛɛtɛ bɛ fòmму. Bè do yóu bɛ āāpònkari kè di mme ndò.

⁸ Mɛm̀mɛ kè bèè nìtìbè tuòkoo bɛ āāpònkari mànku kɛta kutouku makù kédi kényà, kɛta mɛsɔ́ nnè timátí péítí nè mɛsɔ́ nnè tiyààtì kékɔtɛ késɔ́nnɛ. Bè sònnɛ mɛmmɛ kɛwɛtɛní kɛta kutouku tɛkù kɛta bè yà dèè kó dimǎà kékɔtɛ késɔ́nnɛ.

Sidii kɔbɛ ítemè kɛ yóu Sammarii kè dikònnì yè

⁹ Benìtìbè bèè mɛ mmɔ́ ntikòntì kè bèè náké bɛmáà kɛ dɔ́: Ti dɔ́rì dè í wenni, yíɛ ntu tináaṣààtì kó diyiè ndi, kè ti cɛ́kénè dɛ kó tináaṣàtì kè dè yàa wenténɛ Kuyie mbo ti poté. Yóunè kè ti kɔtɛ kè tì náké okpààtì.

¹⁰ Mɛm̀mɛ bè kàtemè diheì kényú wèè baa dibòrì kóò náké kɛ dɔ́: Ti kàtɛ Sidii kɔbɛ kó diháāpònkari ti í yà òmòu, onìti kó kunampoo keté kɛ í bo, sisɛ́i nè sāmmarímú dɛè bo kɛ píítí kè titouti duóo dɛtɛtìrè.

¹¹ Bèè baa dibòrì kè bèè pīɛkè, kè bèè tì náké okpààtì o cɛ́tè miɛkɛ.

¹² Kòo kpààtì íté keyènkè kénáké behāāpòmbè iwɛ́i yembè kɛ dɔ́: N di náámmu Sidii kɔbɛ yému kɛ dò ndikònnì ti bo, kɛ dòò kɛ dò mbè íté kɛ kàtɛ kɛ sɔ́rì, kè ti bo yeroo kè bè ti pīmmú kɛta ti èi.

¹³ Kòo kpààtì tǎmbè kóo mǎu dɔ́: Sisɛ́i sù kpáá diheì si miɛkɛ ti dɛitɛ sìnùmmù kɛtɔ́nnè benìtìbè kè bèè kàtɛ kényà. Bá kè sɩ kpáá tìi tùòkénì benìtìbè tìi yóó sɩ tùòkénì.

¹⁴ Kè bèè túótɛ sɩkpàrìnaasɛ́i sidésì nè si dèèbè bèdébè kè bè tǎ nke dɔ́: Tūnnɛnè Sidii kó behāāpòmbè kényà. ¹⁵ Kè bè ntū mbe nacèna kɛtuòkénè Suditɛ́ɛ tiyààtì nè tinɛntì Sidii kɔbɛ cooti kɛ buònkò dè, kè dè nɛnkoo kuce. Kè bè do tǎ mbèè wɛtɛní kè tì náké okpààtì.

¹⁶ Kè benìtìbè yè kékɔtɛ kéheí dèè bo Sidii kɔbɛ kó diháāpònkari kénfiiti muyuo ncídóòbè tɛpíítè nè bèdébè mɛdítìbii mmémǎà. Mɛdibii ncídóòbè sipísidé nè bènàà mɛdítìbii mmémǎà múnke, kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì mbè nàkémè.

¹⁷ Dè do sɔ́ nhokpààtì duó nkòo kó ditǎnnì dii tɔu o kpàrìnɛntì kè di kàtɛ kɛ baa dibòrì ndi. Bè dɛ ndi nàu kékuò kéndònnè Kuyie mpāānǎàntì náàntò do náké tì okpààtì ò do kàtɛní dii mǎnnì o borè.

¹⁸ Kòo ò náké tì kɛ dɔ́: Dè naa bo mmè nkāáké, kè bè do mmuyuo ncídóòbè tɛpíítè nè bèdébè mɛdítìbii mmémǎà ndi diheì kó dibòrì, kè mɛdibii ncídóòbè sipísidé nè bènàà do mmɛdítìbii mmémǎà múnke. ¹⁹ Wèè do beke Kuyie mpāānǎàntì náàntò kɛ dɔ́: Bá kè ti Yiè nKuyie nkpeté yɛwɛtibòrè a mè nnáké tì bo na kédòòà? Kòo ò náké kɛ dɔ́: A yóó dè yàmu nè a nuò nha mɛ mbáá dè di.

²⁰ Tìi do tùòkénì kè bèè ò nàu diheì kó dibòrì borè kòo kú.

8

Okpààti duámme kè bée tēnnē Sunemmu kóo nitipòkù o kpere

¹ Dimònni mari mieke kè Edisee náké Sunemmu kóo nitipòkù ò do fòukùnnè wèè biré ke dò: Íté fí nnè a cīètè kàbe kékòte dihéi tērì mari a dó dì kémbo, ti Yìè nKuyie nkuù yùní dikònni kè di kòriní dihéi ke bo mbo ke dò yebie nyèyiekè.

² Kòo nitipòkùu dɔɔ Kuyie mpāānāānti náāntò ò náké tì, kēítē wenwe nè o cīètè kàbe, kékòte kémbo Fidisitēēbe tenkè ke dò yebie nyèyiekè. ³ Yebie nyèyiekè kó difōnkúò kè de kóò nitipòkùu konnì kékòte ke bo yà okpààti, kóò beé nho cīètè nè o paku kpèti.

⁴ Kè sǝ nhokpààti náānnè Kuyie mpāānāānti náāntò Edisee kóo tǝnti Keasii kóò beke ke tú: N náké Edisee dɔɔ tii diētì timou. ⁵ Kè Keasii nhò nàà nhEdisee do fòukùnnemè debiré. De mǝnni ndi onitipòkù ò do fòukùnnè wèè biré ò tǝkoomè ke bo beé nhokpààti o cīètè nè o paku kpèti. Kè Keasii dò: Okpààti nte de kóo nitipòkù nè o biré Edisee do fòukùnnè dè.

⁶ Kòo kpààtii beke onitipòkù, kòo ò náké dè wǝskémè. Kòo kpààtii ò nēinnè tekpààticīètè kóo kóti ke dò: Kòte kédúò nkè bée ò tēnnē o kpere nè bè dèite dèè kó dimàà o paku mieke nè ò itémè nè yíennì.

Edisee nàkémè Asayēdi yóó náámmè okpààti

⁷ Kè Edisee kòte Damaasi ke sǝ nSidii kóo kpààti Benni-Adadi mǝ nkè bée ò náké ke dò: Kuyie mpāānāānti náāntò kàtenì tì cie. ⁸ Kòo kpààtii náké Asayēdi ke dò: Túóté yepārè kékòte káyà Kuyie mpāānāānti náāntò kòo beé ntì Yìè nKuyie nkáyà kè nsà kè m bo miēté.

⁹ Kòo kòte kéképéè nDamaasi kpere demou dèè kó dimàà tu desààrè kétoú nyòyóbè sipísìnàà kékòtenè Kuyie mpāānāānti náāntò borè kécómmó o ìikè ke dò: A kóo dapàà mBenni-Adadi Sidii kàbe kóo kpààti weè n tǝnnì ke tú: N da beke kè nsà kòò bo miēté mumǝmmú ò mè mmǝ mmù.

¹⁰ Kè Edisee dò: Kòte kóò náké ke tú ò yóó miēté, ti Yìè nKuyie nné n nàkému ke tú ò yóó kú.

¹¹ Ò me nyǝ ke dò só kénwúò nfù! Kè tinǝnnietii yènnì. ¹² Kè Asayēdi dò: Ba nte okóti kàa kuò?

Kè Edisee dò: N yà meyei nha yóó dɔɔ mēmme Isidayēeribe. A yóó cóummè be ekè iduotí fité yè, kēfíé be kó bekpàritiebe ke nau ibíbennì, képuoti beṣupómpómbè. ¹³ Kè Asayēdi dò: Yé n tú wè mí nha kóo tǝnti? Mí ndemǝcírè ke bo pǝ mmutǝmmú diemù mummu? Kè Edisee dò: Tì Yìè nKuyie ntì nni nnàkému ke tú: A yóó nàà nSidii kàbe kóo kpààti.

¹⁴ Mēmme kè Asayēdii íté Edisee borè kékò nho kóo kpààti Benni-Adadi borè. Kòo ò beke ke dò: Edisee da náké ǝnti? Kòo ò tēnnē ke dò: Ò tu a yóó miētému.

¹⁵ Kè dèe wenté kè Asayēdii túóté kuyààkù kéṣòtè menie nkénóó nhomuǝnti ìikè kòo kú. Kòo cǝuté tikpàti.

*Yodammu náámmè Sudaa kàbe kóo kpààti**(Wénté 2 Bekpààtìbè tǝmmú 21:2-20)*

¹⁶ Akabu biré Yodammu Isidayēeribe kóo kpààti kpàti benni nummurì ndi Sosafati biré Yodammu náámmè Sudaa kàbe kóo kpààti. ¹⁷ Ò do yóó di tikpàti ke mǝke yebie nsipísitǝāti nè yèdèè ndi, kénṭo tikpàti kémbo Sedisademmu ke dò yebie nyèni, ¹⁸ kētǝnnè Isidayēeribe kpààtibè kó ice, Akabu cīètè kàbe do dǝdmè. Kè yé ò do puokemè Akabu kóo sapàà nwe kédɔɔ tì Yìè nKuyie nyí dó dè. ¹⁹ Bá nè mēmme tì Yìè nKuyie nyí ndó kékuo Sudaa kó kubotí ku kóo tǝnti Dafiti kpéi. Kù do béimmu ke dò: O cīètè báá paà okpààti dimònni mari.

²⁰ Yodammu kpàtì miéke nke Edammu kàbe yetemè Sudaa kàbe bo mbè bakémè, kéwáá mbè kóo kpààtì. ²¹ Kè Yodammuu íté nè sikipàrìnaasēī simou nè si dèèbè kékote Saii. Kè bèe íté keyènkè wenwe nè bèe baké sikipàrìnaasēī képoté Edammu kàbe bèe do bè cēti. Kè Sudaa kàbe kó behāāpòmbè sòmbè bié coké kékūū mbè cēī. ²² Mèmmè Edammu kàbe fiètemè bémáà Sudaa kàbe nòu miéke nè yíenní.

Dii mǎnni dimáà miéke nke, Dibunaa èi kàbe múnke yetemè Sudaa kàbe kóo kpààtì kpèti.

²³ Yodammu tǎmmú sǎmmu ò dǎò dèe kó dimáà dè wǎrimu Sudaa kpààtìbè dǎòrìmè pátiri miéke. ²⁴ Kòo kú kè bèe ò kǔnné Dafiti èi o yembè fǎti. Kòo bire Aasia sǎoté o kpàtì.

*Aasia naámmè Sudaa kàbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tǎmmú 22:1-6)*

²⁵ Akabu bire Yodammu Isidayeeribe kóo kpààtì kpàtì benni tǎpítè nè didéri ndi Sudaa kàbe kóo kpààtì Yodammu bire Aasia naámmè okpààtì. ²⁶ Ò do yóó di tikpàtì ke mǎke yebie nsipísidè nè yèdèè ndi, kéntǎ tikpàtì ke dǎ dibenni ke bo Sedisadammu. O yǎ yètiri do tú Atadii Omidi Isidayeeribe kóo kpààtì kóo sapàà. ²⁷ Kè Aasia tǔnnè Akabu cǐètè kàbe kó meborime kédǎò ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè, Akabu cǐètè kàbe baa do dǎò dè, ke yé ò do tǔótémè be kóo sapàà nwe képuoke.

²⁸ Mèmmè Aasia neinèmmè Akabu bire Yodammu kè bèe kǎte Damǎti Kadaadi tempē nke bo dokénè Sidii kàbe kóo kpààtì Asayeedi, kè Sidii kàbe kǎute Yodammu. ²⁹ Kòo wēténí Sisedeedi ke bo taà nhomáà Sidii kàbe ò kǎute yèè muo mbè kpà ndii mǎnni wenwe nè Sidii kàbe kóo kpààtì Asayeedi. Ò de mbo kè Yodammu bire Aasia Sudaa kàbe kóo kpààtì kǎte Sisedeedi ke bo ò dǎu nwenwe nè kuyonku.

9

Bè pǎrmè Yeu tikpàtì

¹ Diiyè mari kè Kuyie mpǎānǎānti náāntò Edisee yú Kuyie mpǎānǎānti náāmbè tǎbè miéke odapàà mmǎu kóò nǎké ke dǎ: Báátí kétúóté tédéntè nè mǎkùò nkékote Damǎti Kadaadi tempē. ² Kàa tǔòkoo á yà Nimmusi bire Sosafati bire Yeu, kóò yu kékenténè o kàbe, kè dí ta kudieku dimáà borè. ³ Kàa cóú nho yuu mǎkùò nkóò nǎké ke dǎ: Ti Yiè nKuyie ntu ku da tǎātému kàa yó ntú Isidayeeribe kóo kpààtì, kàa dèe á yè kécoké, a báá dè sǎte.

⁴ Kè weè dapàà nkǎte Damǎti Kadaadi tempē, ⁵ kétuòkoo ke sǎ mbèhāāpònkótìbè wē nke kari dibòrì dimáà. Kòo dǎ: Okóti m mǎke tǐmatì nti ke bo da nǎké, kè Yèuu o beke ke dǎ: A dǎ kǎyà we ti miéke? Kòò dǎ: Okóti fǎ nwe n dǎ kǎyàmè.

⁶ Kè Yèuu íté kǎta kudieku, kòo dapàà nhò cóú mmǎkùò nho yuu kóò nǎké ke dǎ: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tǔ nkù tu kuù da tǎāté kàa bo ntú ku nìtìbè Isidayeeribe kóo kpààtì. ⁷ Fǎò yóó poté Akabu a kóo kpààtì cǐètè képeite ku kó betǎmbè nè ku pǎānǎānti náāmbè Sesabeedi kùò bè. ⁸ Kù tu kù yóó kuòmu Akabu cǐètè benitidaabè bémǎu, tidaati nè bèe í tú tidaati, ⁹ kédǎò Akabu cǐètè kù do dǎòmè Nǎbati bire Sedoboammu kpète nè Aiya bire Basaa kpète. ¹⁰ Kè Sesabeedi yie, simǎó sǐi yóó ò cǎáké kupaku bè tu kù Sisedeedi ku miéke, òmǎu í yóó ò kǔnné.

Ò ti nhò nǎké kékpeté dicǎu kǎyè kécoké.

¹¹ Kè Yeuu yènní behããpòmbè tɔbè borè, kè bèè ò beke ke dò: Kusààkù bakaà? De kó kuwáátíkù da yě mba? Kòò bè tɛ́nné ke dò: Di yému de kóo nìti botí bo na kénáké tì. ¹² Kè bèè yete ke dò: A soúmmu, tí náké ò yě mmù! Kè Yeu dò: Ò n nàké ke yě mmuu mmu nè muu nke n còu mmekùò nke tú ti Yiè nKuyie nni ntããtè kè m bo ntú Isidayeeri be kóo kpààtì.

¹³ Bá wè kòò pánkèe túóté o yaàbòrì kédóú ndikpààtikàrì ìnkè kè Yeuu kari, kè bèè eé ditàteheù kèpĩkè ke dò: Yeu weè tu okpààtì!

Yeu fiètemè tikpàtì Yodammu borè

¹⁴ Mèmmè Nimmusi bire Sosafati bire Yeu còmmúmè ke bo bo nhokpààtì Yodammu. Dè do ś nYodammu nè Isidayeeri be bemau bè bo Damoti nwe Kadaadi tempè nke baa diheì, Sidii kòbe kóo kpààtì Asayeedi kpéí, ¹⁵ kè Yodammu yie kòte Sisedeedi ke bo taà nho muo mbè ò kòute yè bè kpà ndii mònni wenwe nè Sidii kòbe kóo kpààtì Asayeedi.

De mònni ndi Yeu bè nàkémè ke dò: Kè di yiemmu ke n kómmú, òmòu báá yè diheì kékòtenè de kó tináàntì Sisedeedi èi.

¹⁶ Ò me nyí kédèè kédèke o kparinaasàntè kékòte Sisedeedi Yodammu mo nke duò dè, kè Aasia kòte ke bo ò dɔu. ¹⁷ Wèè bàà Sisedeedi èi kòò mbo didènni ìnkè, Yeu nè o tĩnni kè bè nkéroo, kòò pĩkè ke dò: N wúó nditĩnni marì ndi kè di kèríní, kè Yodammu dò: Tò nhonitì nè tesàntè kòò bè co, kè bè beke kèyà kè bè kèríní kusààkù.

¹⁸ Kòò tuòkoo Yeu borè ke dò: Okpààtì tu n da beke kèyà kàa kèrínínè kusààkù? Kè Yeu dò: Kàa kpèti né tú ba de mièke? Wète n fònkúò!

Wèè bàà diheì kòò pĩkè ke dò: Ditōnni tūòkoomu be borè, di me nyí wètení.

¹⁹ Kòò kpààtì yíé kètō nditōnni teri kè dii tuòkoo ke dò: Okpààtì weè n tōnni ke tú n da beke kèyà kàa kèróo nè kusààkù. Kòò dò: A kpèti nè tú ba de mièke? Wète n fònkúò!

²⁰ Wèè bàà dibòrì, kòò pĩkè ke dò: Ditōnni tūòkemu, di me nyí wètení. De yiè nceé ndonnè Nimmusi yaàbire Yeu kōmu mmu. Ò fĩmmúnímu!

²¹ Kè Yodammu dò: Pítinné sisẽĩ n naasàntè! Kè bèè pítinné, wenwe Yodammu Isidayeeri be kóo kpààtì nè Aasia Sudaa kòbe kou, kè bèè kòte kéco Yeu Naboti Sisedeedi kou paku mièke.

Bè kùòmè Yodammu

²² Yodammu yà dii mònni Yeu, kóò beke ke dò: Kunaatí bakaà? Kòò ò tɛ́nné ke dò: Kunaatí bo yĩme kémbo kàa yō Sesabee di bütinné Kuyie nke feu yebokè ke dɔri munitinòntōmmù.

²³ Yodammu ti nkèè kénáké Aasia ke dò: Bè ti fitému! Kékónténè o kparinaasàntè ke bo coké.

²⁴ Ke ś nYeu sèu nkupie nkétāũ kètā Yodammu cĩncĩnni, kè kupie nta kèpĩ nho dinni, kòò do ò kparinaasàntè mièke. ²⁵ Kè Yeuu náké Bidikaa wèè to o kpàrinenti ke dò: Deitenè we, kédootóo Naboti Sisedeedi kou paku mièke! Dentenì ti do tũ ndii mònni o cice Akabu kè ti Yiè nKuyie nnàké tì o kpéí. ²⁶ Kù do ò nàké tì ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n yàmu a kùòmè Naboti nè o bí, n yóó de nda f́óó nde mómmònne de kó kupaku mièke. Mí nKuyie mmũ bí! Deite we tũnké, kédootóo de kó kupaku mièke kéndonnè ti Yiè nKuyie ndo tì béimmè.

Bè kùòmè Okosia Sudaa kòbe kóo kpààtì

(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 22:7-9)

²⁷ Sudaa kòbe kóo kpààtì Aasia dè yà dii mònni kécoké kètũnnè Beti-Akã kó kuce kè Yeuu ò bèti ke dò: Poténè we! Kè bèè ò poté kóò kòute o kparinaasàntè mièke, Kuudi tenni ìnkè dii tókénè Ibedeammu èi, kòò coké kékòte Mekidoo èi,

ò de nku, ²⁸ kòo kó betōmbèè ò tùóté kékɛtenè Sedisadɛmmu kóò kũnné o yembè fōti Dafiti èi miɛkɛ.

²⁹ Akabu birɛ Yodammu kpàtì benni tɛpíítè nè òmáà miɛkɛ do nke Aasia naámè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì.

Bè kùòmè Sesabɛɛdi

³⁰ Dɛ kó difōnkúò kè Yeuu kɛtɛ Sisedɛɛdi kè Sesabɛɛdii tì kèè kéānné còdóò késāri o yùtì kénsiékéní o dieku kó tɛbòtè. ³¹ Yeu na dii mǎnni diheì kó dibòrì kòò dā: Kusààkù bakaà? Fí nnè Simmidi wèè kùò o kóo kpààtì di pókù nku.

³² Kè Yeuu bóúté tɛbòtè bíékè kɛpéi nke dā: We ntú n kou? We nni nkómmú!

Kè benitìbè bèdébè yoo betāātii síékéní, kè tú bè fōmmu bè kè tu tɛkpààtìcīètè kó bekótìbè. ³³ Kè Yeu dā: Tentɛnɛnì we!

Kè bèè ò tɛntɛnì, kòo donní kòo yī nseri kuduotí kè bèè na o ìnkè nè tɛnaasāntè.

³⁴ Kè bèè pɛēté kéta tɛkpààtìcīètè kédi kényà, kòo náké o kɔbɛ kè dā: Túóténè de kóo nitipòkù isakɛ yiè nkékũnné bá nè memmɛ ò tu okpààtì kóo sapàà nwe.

³⁵ Kè bèè kɛtɛ kè bo ò tùóté kékũnné, késǎnté kuyukǎũ nè sinaàcèi nè sinɔu mǎà. ³⁶ Kè bèè wɛtɛnì kè tì náké Yeu. Kòò dā: Ti Yiè nKuyie ndo náké tì nè ku pǎānǎantì náantò Edii Tisibiti èi kou nùu miɛkɛ, tii dā. Ò do béimmu kè dā simǎ sī yóó cááké Sesabɛɛdi kupaku bè tu kù Sisedɛɛdi paku ku miɛkɛ. ³⁷ Kòò naà ntikùtì Sisedɛɛdi paku miɛkɛ, òmòu ténkɛ keté kè báá yie nke dā Sesabɛɛdi nwe.

10

Bè kùòmè Akabu cīètè kɔbɛ bɛmɔu

¹ Dè do sǎ nhAkabu bí ì bo Sammarii sipísìyiekè, kè Yeuu wǎri dipátiri kéduónko Sammarii kóo kùmàndáà nè diheì kó bekótìbè nè Akabu bí inyi bo bèè cǎi, kè bè náké kè dā: ² Dii mè mbonèmè di kóo kpààtì bí, kè di yà dii mǎnni di mpátiri di makemu sisɛi nè sikpàrìnaasɛi nè diheì kuduotí fité di nè tikpàrìnɛntì. ³ Dí yà di kóo kpààtì bí miɛkɛ dèè mǎnnè tikpàtì kè tì ndè pī nkè dí kpa ndi cice kpààtiyuu kpéi.

⁴ Kè bèè yà dipátiri kè kufōwǎá mbè auté kè bè dā: Bɛkpààtìbè bèdébè í na kè còmǎmú o ìlkè kè tii bo naà? ⁵ Wèè baké tɛkpààtìcīètè nè diheì kó bekótìbè nè kùmàndáà nè Akabu bí bonè bè, kè bèè tǛnné Yeu dipátiri kè dā: Ti tú a kó betōmbè mbe, á ti náké tì ti yóó ti ndā, ti í yóó wǎá nhokpààtì mǎu, dā a dómè.

⁶ Kè Yeuu wɛtɛ kɛwǎri dipátiri tɛrì kè bè náké kè dā: Kè di tū nni nwɛnnèmu kè bo nyié n kpɛti, dè naa nkǎáké miɛ nkè di tùàkení Sisedɛɛdi nè di kóo kpààtì bí yɔ.

Bè kóo kpààtì bí do bo sipísìyiekè ndi kè diheì kó bekótìbè ò tǎ.

⁷ Bè kàa ndii mǎnni dipátiri kɛpīmmú bè kóo kpààtì bí sipísìyiekè kǛfié kéānné i yɔ yemǎmmùyákè kè yè nhò duónko Sisedɛɛdi èi.

⁸ Kè ditōnni tuókoo kénáké Yeu kè dā: N tǎnǐmu okpààtì bí yɔ. Kòò dā: Cǔnè yɛ yɛcúò yèdèè diheì bòrì kè dèè wenté. ⁹ Kè dèè wenté kòo yènni kécómǎò benitìbè bɛmɔu ìlkè kébéi nke dā: Díndi mɛ nwennimèmu kè mii dǎri kè bo n kóo kpààtì Yodammu kóò kùò! We nné kùò benitìbè biɛ? ¹⁰ Banténè tǔnké kè dō nti Yiè nKuyie nhǎ í mbéi nkè ku nùu do ketenkè. Kù do náké tì nè ku pǎānǎantì náantò Edii nùu miɛkɛ, tii dā.

¹¹ Memmɛ ò kùòmè Akabu cīètè kɔbɛ bèè do kpaá Sisedɛɛdi èi miɛkɛ kè tú benitidiebè, o cīètè kɔbɛ kó dimáà nè bèè tú ikuó niùbè, òmòu í nsùó nwèè tu Akabu cīètè kou.

Bè kùòmè Sudaà tenkè kó sikpààtìbì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tǎmmú 22:8)

¹² Kè Yeuu íté ðe borè kékò nkénkòri Sammarii kékété kémberínè Bèti-Ekedi dinaacēnhòò. ¹³ Ò ðe nyà Aasia Sudaà kòbe kóo kpààtì tebíi ké bè beke ke dò: Dì tú òmbè? Kè bè dò: Tì tú Aasia tebíi nsi ti kòri ke bo ðau nhokpààtì Akabu bí nyi nè onitipokpààtì Sesabēdi kpeyi. ¹⁴ Kòo péi nkè bèe bè pīrmú kòo bè fié Bèti-Ekedi tebintè borè bēmou.

Bè do bo benitibè sipísìnàà nè bèdébè ndi. Ò í nsùò nhòmou.

Yeu nè Yonnadabu bè màútémè

¹⁵ Kè Yeuu íté ðe borè kéconè Dekabu biré Yonnadabu kóò beke ke dò: A yèmmè n naatinè n kǎmè da naatinè mǎà? Kè Yonnadabu dò: N yèmmè da naatinè mu. Kòo dò: Kàa yèmmè n naatinè mu, youtení a nǔtè!

Kè Yonnadabuu youtoo kòo ò dēenko o kparinaasāntè miēke, ¹⁶ kóò nǎké ke dò: Yóu kè tí nei kàa yà m mǎke tìi kǎnyauti tì Yiè nKuyie nkpeí.

Mēmme kè bèe nei. ¹⁷ Bè tǔðke dìi mǎnni Sammarii kǎpoté Akabu cǐtè kòbe ké bè dèè, kéndonnè tì Yiè nKuyie ndo tì nǎkémè ku pǎānǎāntì nǎāntò Edii kòo tì bǐi.

Bè kùòmè dibòò Baadi yembè ke pùò mbe kó dibòò tou

¹⁸ Kè Yeuu tíi nyIsidayēeribe bēmou ké bè nǎké ke dò: Akabu do fié dibòò Baadi sǎmpó nwe, kè m bo dì fié kè dēe pēētè mēmme. ¹⁹ N yǔnni dibòò Baadi kó bepāābè bēmou nè bèè kó dimàà dì tǔ. N yóó ānné dibanni diērì ndi, òmou bá nkpa, kè wèè kpa bèe ò kùò.

Ò do ðārinè mēcìi mme ke bo kuò Baadi kòbe bēmou. ²⁰ Kòo bǐi nke dò: Ikúnè dibòò Baadi kó mufèu kó diyiè. Kè bèe ikú. ²¹ Kòo tǎ nkè bèe nǎké dihei dimou bèè kó dimàà tǔ ndibòò Baadi, kè bèe kǎtení, bá òmou í nkpa. Kè bèe ta Baadi kó kudieku kǎpíe nféi féi. ²² Kè Yeuu nǎké wèè ni dibanni kó ikuó ke dò: Dēnnení dibòò Baadi kó tiyààtì kǎduó mbenitibè. Kòo tì dēnnení ké bè duó. ²³ Yeu nè Nakabu biré Yonnadabu kè bèe ta Baadi kó kudieku kǎnǎké Baadi kòbe ke dò: Wénténè kǎyà kè Baadi kòbe bèe mǎà bo diē nkè tì Yiè nKuyie nkou mǎu bá ndè kǎké.

²⁴ Mēmme bè tamè ke bo fié dibòò Baadi iwũ kétuò.

Dè do sǎ nyeu òo mbenitibè mbe sipísini ke bè nǎké ke tú: Kè wèè yóu kòo mǎu yenté nè omǎà ndi! Bè yóó we nkuò ðe yiè nkó difǎtìrì. ²⁵ Bè fié dìi mǎnni iwũ kétuò nkè Yeuu nǎké behāāpòmbè nè bèè bè bàa ke dò: Tannènni ké bè poté kékuò, di báa yóu kòò mǎu yè.

Kè bèe ta ké bè kùò kǎdokóo ditowaà kǎta dibòò Baadi kó kudieku dì borè, ²⁶ kǎutè kutedǎu kùu ðe bo kǎcú, ²⁷ kǎponte dibòò Baadi tenkaanitè kǎponte ðe kó dibòò tou, kǎdò ðe borè ditǎpùò kè dì kpaá bo nè yíenní.

Yeuu do bakémè Isidayēeribe

²⁸ Mēmme Yeu dēnnemè dibòò Baadi Isidayēeribe tenkè miēke. ²⁹ Kè né taunnè Nebati biré Sedoboammuu do tanné Isidayēeribe mēè yei miēke. Isǎmátìnǎàke ìi do bo Bētēdi èi nè Danni kperi.

³⁰ Kè tì Yiè nKuyie nnǎké Yeu ke dò: A dǎò mēè kpéi nkè m pēnsirì, kàa dǎò Akabu cǐtè n do dǎ ké tē dǎmè, a yaàbí nè a yaàbíyúóó bo ntú bekpààtìbè.

³¹ Yeu mē nyí ndààte ke bo tǔnne tì Yiè nKuyie nyIsidayēeribe tǔ nkù nè o yèmmè mēmou. Ò í nyóu mmeysi nSedoboammuu do tanné Isidayēeribe mēè miēke.

³² ðe mǎnni kè tì Yiè nKuyie nketé kù bo yaatemè Isidayēeribe tenkè, kǎduó nkè Asayēdii bè poté kǎdenne be tenkè kemou miēke. ³³ Mēmme bè pǎàmè Suditē diyiè yìenní kèè bíékè kó kutempē nnè Adinǎ-Adowē bakù cǎnku

Kadaadi kó yehékè nè Basãã kpɛyɛ nè Dubɛnni nè Kati nè Manansee botí kɔbɛ bo yè.

³⁴ Yeu kó mɛdɔ̀rìmè tēmè ò dɔ̀ dè kó dimàà nè dikɔ̀mbùò ò do mɔ̀kɛ dì, dè wàrimu Isidayɛribɛ kpààtìbè dɔ̀rìmè pátírì miɛkɛ. ³⁵ Kòo kú kè bɛɛ ò kũnné Sammarii kòo birɛ Yoakasi sɔ̀tɛ o kpàtì. ³⁶ Ò do tɔ̀ tikpàtì kɛ dò yɛbie nsipísìdè nè yèni ndi kɛ bo Sammarii.

11

Atadii dimè tikpàtì

(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 22:10-12)

¹ Aasia yɔ̀ Atadii kèè dii mɔ̀nni ò kumè kéítɛ kécómmú kɛ bo kuɔ Sudaa kpààtìcífètè kɔbɛ bɛmɔ̀. ² Mɛ̀mme Yodammu kóo sapàà nYeoseba Aasia tãũ tũótémè o tãũ Aasia birɛ Soasi ikpààtìbí tɛi bɛ do dɔ̀ kékúò ì miɛkɛ kékɔtɛ kóò sɔ̀nnɛ Kuyie ncífètè kó kufáá mmakù yedúú borè wenwe nè o yuàrì. Bá Atadii í nhò nìntɛ kékúò. ³ Kè Soasi nsɔ̀rì ti Yiè nKuyie ncífètè miɛkɛ kɛ dò yɛbie nyèkuò, dɛ mɔ̀nni kè Atadii weè ntú okpààtì Isidayɛribɛ tenkè miɛkɛ.

Bè pĩmmè Soasi tikpàtì

(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 23:1-21)

⁴ Soasi kpàtì benni yiènni miɛkɛ nke ikuò niùtì Yeoyadaa tōmmè kè bɛɛ yúni Aasi kó behããpòmbè iwẽi yembè nè tihããpònti tii bàa tekpààtìcífètè. Kè bɛɛ kɔtení o borè ti Yiè nKuyie ncífètè. Kòo bɛ dɔ̀nnè metaummè kè bɛ benke okpààtì birɛ, ⁵ kè bɛ nàkè kɛ dò: Ntenè di yóó yĩmè: Díndi bɛè bàa tɛom̀pùtè yiè. Dí totè behããpòmbè yɛtĩrè yètããti, ditĩnni dii te mubàrimù tɛom̀pùtè yiè, bɛ mbaa okpààtì cífètè. ⁶ Kè ditĩnni dɛrì mbaa dibòrì bɛ tu di dipũũ kó dibòrì, kè ditĩnni tããnni mbo kuhããpònkù kùu bàa okpààtìcífètè ku cífètè fɔ̀nkúò, kè di ncɔ̀ú ditɔ̀bè. ⁷ Yɛtĩrè ketiyè yèdɛè yèè cuti mutōmmú tɛom̀pùtè yiè kè yè mbaa ti Yiè nKuyie ncífètè okpààtì kpéi. ⁸ Kè dí cɛ̀tɛ okpààtì, bá wè kòò mpikú o kpàrìnti, kè wèè ta kukɛrìku miɛkɛ di ò kùò, kè di mmurì okpààtì bá kòò kàrì kùu píkù, dí nhò neínè.

⁹ Kè bɛè baké benitibè tekòutè (100) kòutè kè bɛɛ dɔ̀ ikuò niùtì Yeoyadaa bɛ nàkè tì, bá wè kòò tíi nho kó benitibè bɛè dèètì mubàrimù tɛom̀pùtè yiè, nè bɛè cuti, kè bɛè kɔtení ikuò niùtì Yeoyadaa borè. ¹⁰ Kè ikuò niùtì duò mbehããpòmbè bɛè baké benitibè tekòutè kòutè Dafiti kó tikpàrìnti, yekpãã nnè tidɔ̀pùtì dèè do bo ti Yiè nKuyie ncífètè miɛkɛ. ¹¹ Kè bɛ mpikú tikpàrìnti kɛ cómmú Kuyie ncífètè bakù yoù nè kucànkù, kɛ fité Kuyie ncífètè nè diwũ̀stònni. ¹² Dɛ mɔ̀nni kè Yeoyadaa dennɛnì okpààtì birɛ kè dè ínnè fɛ̀sɔ̀yítòòdáfɛ, kè dè duò nKuyie ntannò pátírì, kè dè còú mmekùò nkè bɛ mpĩ̀kù kɛ tú: Soaasi weè tu okpààtì!

¹³ Kè Atadii keè ditĩnni uúmè kécokóo ti Yiè nKuyie ncífètè benitibè tìkú dè. ¹⁴ Ò tũ̀koo kéns̀s̀ nhokpààtì còmmú diwũ̀stònni ìnkè, kéndònnè bɛ ɔ̀ mmàkɛmè dɛ kó mɛmantímè. Kè dihèi kó bekótìbè nè bɛè eu sihéú kè bɛ ò murì kɛ eu sihéú, kè benitibè bɛmɔ̀ yèmmè naati. Kè Atadii kètɛ o yààtì kékúónko kɛ dò: Bè m bɔ̀mmu! Bè m bɔ̀mmu!

¹⁵ Kè ikuò niùtì Yeoyadaa nàkè behããpòmbè iwẽi yembè kɛ dò: Dennɛnè we ditĩnni miɛkɛ, kòo mɔ̀u ò tũ̀ ndi ò kùò. Ikuò niùtì do í dɔ̀ bɛɛ ò kùò ti Yiè nKuyie ncífètè miɛkɛ.

¹⁶ Bɛè ò pĩ mbè ò tũ̀kɛnè dii mɔ̀nni tekpààtìcífètè kó dibòrì bɛ tu di sisɛi kó dibòrì kè dè nhò kùò.

¹⁷ Mémme Yeoyada dúommè kè benitibèe dounnè ti Yiè nKuyie ndinùu kè bo ntú ku kabe. De kó difonkúò kè múnkèe dounnè okpààti dinùu. ¹⁸ Kè bée wènné bemou kékote dibòò Baadi cīètè, kè tē pònte, képuonnè yewūštòrè nè sitenkaanì pàíí, kékuonè o bōoyiè mMatāā Baadi wūštòrè také. Kè ikuó nùti Yeoyada waá mbèè yó mbaa ti Yiè nKuyie ncīètè.

¹⁹ Kè Yeoyada tíi mbehāāpōmbè bèè baké benitibè tekòutè kòutè nè diheì terì Asii kó tihāāpòntì tìi bàa okpààti ti Yiè nKuyie ncīètè, kóò yènnè dibòrì bèè bàa tekpààtìcīètè bè bàa dì, kóò tannè tekpààtìcīètè kòo nkari dikpààtikàrì. ²⁰ Kè benitibè bemou bo diwèi mieke.

Bè do kùò dìi mōnni Atadii bá kunampoo ténke í mbo diheì mieke.

12

*Soasi do tùmè Sudaa kabe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 24:1-3)*

¹ Soasi do yóó di tikpàti kè mǎke yebie nyèyiekè ndi. ² Yeu kpàti benni diyiénni mieke nke ò do naámmè okpààti kéntò tikpàti kè dǎ yebie nsipísìnàà kè bo Sedisademmu. O yǎ yètìrì do tú Sibia nwe Bèerisebaa èi kou. ³ Kè Soasi ndòori Kuyie ndó dè o fòmmu mumou mieke, kè yé ikuó nùti Yeoyada do ò tièmmè mesàà. ⁴ Nè mémme bè í nyóu yewūštòrè muféù, kè benitibè nkpaá feu iwūš yetòrè kó yewūštòrè ìnkè, kè tuò ntihúúntì.

*Soasi tūntemè Kuyie ncīètè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 24:4-14)*

⁵ Diyiè mari kè Soasii náké ikuó nùti Yeoyada kè dǎ: Idíítí ìi tu Kuyie nkpeyi, kè benitibè ì touni Kuyie ncīètè nè bè bèkú ì bá wè yuu ìnkè nè yepārè. ⁶ Di ní ì cǎutè ikuó nùti bá wè ò yé bèè nìtibè, kè dí túóté dè kó idíítí kètūntenè Kuyie ncīètè dèè cǎke.

⁷ Soasi do bo o kpàti benni sipísidé nè ditāánni ndi, bá ikuó nùbè mu nyí tūnte Kuyie ncīètè. ⁸ Mémme kè Soasii yú ikuó nùti Yeoyada nè ikuó nùbè tǎbè ké bè beke kè dǎ: Ba nkpeí nte kè di í tūnte Kuyie ncīètè? Di tū mbá nsóké kè cǎu idíítí benitibè borè. Di ní ì duó nKuyie ncīètè tūntimù kpéí.

⁹ Kè ikuó nùbèe yie nhò béi ntì bá bè ténke í ncǎu idíítí benitibè borè. Bè ténke í nte ti Yiè nKuyie ncīètè kó mutūntimù.

¹⁰ Kè ikuó nùti Yeoyada waá ntetǎute kè tē dùute tē pòkù kè tē ìnné a bo ntatoomè Kuyie ncīètè kubakù yóu diwūštònni také. Bèè bàa ti Yiè nKuyie ncīètè kè bè ncǎu Kuyie ncīètè kó idíítí kè āā tē mieke. ¹¹ Kè bè sǎ nyí sūū nhokpààti kóo pátíwāàti nè ikuó nùti diewè bèè kǎte kè ì kǎa, ¹² kè bè kǎa nke dèè bèe ì duó mbèè ni mumarimù nè bèè yóó pǐ nde kó mutōmmú, kè bèe yietí bedabeesūūbè nè betōmbè, ¹³ nè bemaribè nè betácíèbè, kè bèe doónè idéi nè yetáokùye bè yóó dǎnnè yè ti Yiè nKuyie ncīètè. Dèè kó dimàà dò nkétūnte ti Yiè nKuyie ncīètè mieke.

¹⁴ Bè mē nyí ndǎnnè tì Yiè nKuyie ncīètè kó tinènti timátì péitì yoo mesǎo. Yebò nè yese, nè yebò bè yó mméinè yè meyiī nnè siheú. Kunenkù tekù makù do í dǎnnè timátì péitì yoo mesǎo mbè cuó dè Kuyie ncīètè kpéí. ¹⁵ Bè do sǎ duó nde kó idíítí bèè ni bèmbè mumarimù, kè bèe ì túóté kètūntenè Kuyie ncīètè. ¹⁶ Bè duó mbè dè kó idíítí kè bè bo nyietì betōmbè. Bè do sǎ í mbekè bē kóò mǎu kè dǎ wèe náké ò pǐnnè mèè botí idíítí mutōmmú. Kè yé bè do ì pǐnnè mè kè dè wennimu mesàà.

¹⁷ Bè duò nyi meyei ncíěmmè kpéí nnè meyei nhũtímù kpéí, bè do í ì duò nKuyie ncíětè tũntimù kpéí, ì do tú ikuó niùbè kpèyi nyi.

Soasi kó tikpàti kó kumàнку

(Wénté 2 Bekpààtìbè tǎmmú 24:23-27)

¹⁸ Dè kó dimònni ndi Asayeedi Sidii kóo kpààti domè Kati kàbe mudoò ké bè na, kémbaati ké bo do Sedisademmu. ¹⁹ Kè Soasi Sudaa kàbe kóo kpààti túóté dèè tu Kuyie nkperè. O yembè Sosafati nè Yodammu nè Aasia Sudaa kpààtìbè do cànné dè Kuyie nkperè nnè o mómumuò nhò do cànné dè, nè mesəə mmèè kó dimàà do bo Kuyie ncíětè kó ditəu mièké, ké dè duónko Sidii kóo kpààti Asayeedii, kòo yóu Sedisademmu kéité ò ténké í mbè do mudoò.

²⁰ Soasi dǎ̀rìmmè sǎmmè ò dǎ̀ dèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dǎ̀rìmmè pátiri mièké. ²¹ Kòo kó betũmbèè yete o kpèti kédake ké bo ò bə. Mémme kòo nkòri Sida èi kè bèè ò poté Beti-Midoo borè. ²² Simmèa birè Sosakaa nè Somèe birè Sosabati bèè do ò poté kékuə, kè bèè ò kũnné o yembè fǎti Dafiti èi. Kòo birè Amasia sǎoté o kpàti.

13

Yoakasi naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

¹ Aasia birè Soasi Sudaa kàbe kóo kpààti kpàti benni sipísidé nè ditǎánni ndi Yeu birè Yoakasi naámmè Isidayeeribe kóo kpààti, kéntə tikpàti ké dǎ yebie ntépítè nè yèyiekè ké bo Sammarii. ² Kòo ndǎ̀ri ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè kètũnnè Nəbati birè Sedoboammu borimè, ò do tanné Isidayeeribe mèè mièké, ò í mmè yóu. ³ Mémme ti Yiè nKuyie mmieké bè yèmè kè kùu bè tanné Asayeedi Sidii kàbe kóo kpààti nè o birè Benni-Adadi bə nəu mièké bə fòmму muməu.

⁴ Dè kó difǎnkúò kè Yoakasii bántè ti Yiè nKuyie nkè kùu yie nkébónkũnnè ku mièké ké yé kù do yàmè Sidii kàbe kóo kpààti bè fěũnkómè. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbè duó nwèè bo bè fiète Sidii kóo kpààti nəu mièké kè Isidayeeribe sǎoté kénhǎ bə touti mièké bè baa ə ndòmme. ⁶ Bè mɛ nyi nyóu meyei nSedoboammu do tanné Isidayeeribe mèè mièké. Kè kutedəú Akabu do fií nkù nkpaá fiíku Sammarii èi mièké.

⁷ Yoakasi do kpaánè besǎndèèbè sipísìnũmmù ndi, sikpà̀rìnaasēi tɛpítè, behǎǎpòmbè tɛkəupípítè (10000) Sidii kóo kpààti weè do bè na ké bè auté ké mbè nàu mutǎǎ nkǎmɛ.

⁸ Yoakasi dǎ̀rìmmè sǎmmè ò dǎ̀ dèè kó dimàà, nè dikǎmbùò ò do mǎke dì dè wàrimu Isidayeeribe kpààtìbè dǎ̀rìmmè pátiri mièké. ⁹ Kòo kú kè bèè ò kũnné Sammarii o yembè fǎti, kòo birè Soasi sǎoté o kpàti.

Soasi naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

¹⁰ Sudaa kàbe kóo kpààti Soasi kpàti benni sipísitǎǎti nè diyiénni ndi Yoakasi birè Soasi naámmè Isidayeeribe kóo kpààti kéntə tikpàti ké dǎ yebie ntépítè nè yékuə ké bo Sammarii, ¹¹ kédǎ̀ ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè, ò í nyóu meyei nNəbati birè Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mèè mièké, ké mmè sǎké.

¹² Soasi dǎ̀rìmmè sǎmmè ò dǎ̀ dèè kó dimàà, nè dikǎmbùò ò do mǎke dì nè ò do dokénè mèè botí Sudaa kàbe kóo kpààti Amasia dè wàrimu Isidayeeribe kpààtìbè dǎ̀rìmmè pátiri mièké. ¹³ Kòo kú kè bèè ò kũnné Sammarii Isidayeeribe kpààtìbè fǎti. Kè Sedoboammu cǎuté tikpàti.

Edisee kumè

¹⁴ Kè Edisee muoke kéduúnnè mukũũ nkè Soasi Isidayeeribe kóo kpààtì kotoo o borè kénkuò nke tú: Áú n cice! Áú n cice! Isidayeeribe kparisẽĩ nè si dèèbè tu fĩ nwe.

¹⁵ Kè Edisee ò nàké ke dò: Kote kéwaanní mutāmmù nè ipie.

Kòo kote ké dè waanní. ¹⁶ Kè Edisee dò: Sɛu nkupie nkòo kù sɛu. Kè Edisee nòó nho nɔu o kpesi ìnkè, ¹⁷ kòò nàké ke dò: Kpeté tebòtè diyìè yìèní kèè bíékè.

Kòo tè kpeté. Kè Edisee dò: Tāũ!

Kòo tāũ. Kè Edisee dò: Kupie nkuu nkuù benkú ti Yìè nKuyie nyóó duómme kàa na Sidii kàbe ké bè poté Afeki kékuò bɛmɔu páíí.

¹⁸ Kè Edisee deè ke dò: Tùóté a pie!

Kòo ì tùóté. Kòò dò: Poté kɛtenkè!

Kòo kè poté ke dò kuce mètāāti kényóu. ¹⁹ Kè Kuyie mpāānāānti náāntò Edisee miẽke ò pɛike. Kòò dò: A na nkè poté kuce mènūmmù ndi yoo mèkuò. A na nnamu Sidii kàbe ké bè kùò kédeè páíí. Di mmānni a né yóó bè na kuce mètāāti mää ndi.

²⁰ Kè Edisee kú kè bèè ò kũnné. Dɛ do sɔ mɔabu kàbe bèè do ɔɔ dóté bá dī benni ké bè do mudoò kéfɛkɛ bɛ kpɛɛ. ²¹ Kè bèmabèè tɔ ocī kékote ke bo kũnné, kè bèè bè yàni kédootóo ocī Edisee fĩti miẽke. Kòo cī kàáké Edisee kũð kényānté kéíté kécómú.

Isidayeeribe namè Asayeedi

²² Isidayeeribe kóo kpààtì Yoakasi kpàtì timɔu miẽke kè Asayeedi Sidii kóo kpààtì mbè fẽũnko mediè. ²³ Kè ti Yìè nKuyie mme mbè kuó mmesémmè ké bè dòò mɛsàà nkéwẽtɛnì bɛ bíékè metaummè kù do dōñnèmè bɛ yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakɔbu mɛ kpéí. Kù í ndó ké bè dèè, kù mu ndo í bè dootóo.

²⁴ Kè Sidii kàbe kóo kpààtì Asayeedii kú kòo kóo dapàà mBenni-Adadi sɔtɛ o kpàtì. ²⁵ Mɛmme Yoakasi birɛ Soasii wɛtɛ kécóútémè Asayeedi birɛ Benni-Adadi borè yɛhɛkè Asayeedi do bè pòntɛ kéfɛkɛ yè o cice Yoakasi borè, kè Soasii wɛtɛ kè bè na kuce mètāāti kécɔuté Isidayeeribe ekè.

14

Amasia naámmè Sudaa kàbe kóo kpààtì

(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 25:1-4, 11-12, 17-28. 26:1-2)

¹ Isidayeeribe kóo kpààtì Yoakasi birɛ Soasi kpàtì benni dɛrì miẽke nke Soasi birɛ Amasia naámmè Sudaa kàbe kóo kpààtì. ² Ò do yóó di tikpàtì ke mɔke yɛbie nsipísidé nè yènnūmmù ndi, kɛntɔ tikpàtì ke dò yɛbie nsipísidé nè yèwɛi ke bo Sedisadɛmmu. Kòo yɔ yètìrì tu Yeoyadanni Sedisadɛmmu èi kou. ³ Kòò ndɔrì ti Yìè nKuyie ndó dè, ò né í ntùðke o yààrì Dafiti, ò do tũ nho cice Soasi borime mme weti weti. ⁴ Kè yɛbɔwũðtòrè né nkpaá bo kè benitìbè nfeu iwũð ke tuò ntihúúnti yɛ ìnkè.

⁵ O kpàtì fiíkú dī mōnni kédeè kòo kuò bɛkperibè bèè do kùò o cice wèè do tú bɛ kóo kpààtì. ⁶ Ò mɛ nyí nkùò bèè do kùò o cice bɛ bí, kéndōnnè tì wārimè ti Yìè nKuyie nkuó pátìrì Mɔyiisi wāri dī miẽke. Kuyie ndo béimmu di miẽke ke dò: Bè báá kuò dɛbirɛ cice dɛbirɛ yɛi nkpréí, bè mɛ mbáá kuò dɛbirɛ dɛ cice yɛi nkpréí. Bá wè ò dò nkékú o yɛi nkpréí nke. ⁷ Wèè Amasia do poté Edɔmmu kàbe kubiriku bè tu kù kukókébiriku ku miẽke, kékuò benitìbè tekɔupípítè (10000). Mudoò tēmù mamù miẽke kòo fietɛ Sedaa èi ké dī yu ke dò: Yoketɛedi, kè dɛ kó diyètìrì kpaá bo nè yíenní.

⁸ Mɛ̀mmɛ Amasia tɔ̀mmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ náké Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Yoakasi birɛ Soasi Yeu yaàbirɛ kɛ̀ dɔ̀: Amasia tu a kɔ̀too kɛ̀ dí yááké ditɔ̀bɛ̀. ⁹ Kɛ̀ Sudaa kɔ̀bɛ kóo kpààtì Soasii bɛ̀ tɛ̀nnɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Ditārì Dimaa kó tipotì tìi do náké diyìɛ̀ mari Dimaa kó detedierɛ̀ kɛ̀ dɔ̀ dɛ̀ɛ̀ tì duó ndɛ̀ kóo sapàà nkɛ̀ tìi puó nti kóo dapàà. Kɛ̀ mupĩmpĩmmùu yènnì Dimaa kɛ̀ tì na kéũtiroo. ¹⁰ Ò bɛ̀i mmɛ̀mmɛ̀ kédeɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: N yému a namɛ̀ Edɔ̀mmu kɔ̀bɛ̀ mbɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kó tɛ̀fentɛ̀ da bo. Né mbo a cĩɛ̀tɛ̀ kɛ̀ sántí amáà, báá dántɛ̀ mudoò mùu yóó da dɔ̀ɔ̀ mɛ̀yɛ̀i nkɛ̀ntɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ da na fĩ̀ nnɛ̀ Sudaa kɔ̀bɛ̀ bɛ̀mɔ̀u.

¹¹ Amasia mɛ̀ nyí nyie. Dɛ̀ mɔ̀nnì kɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Soasi báátí kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yááké bɛ̀tɔ̀bɛ̀ Bɛ̀ti-Sɛ̀mɛ̀si Sudaa kɔ̀bɛ̀ tenkɛ̀ miɛ̀kɛ̀. ¹² Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ na Sudaa kɔ̀bɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ cĩɛ̀tɛ̀ kékũũ mbɛ̀ cĩĩ. ¹³ Kɛ̀ Isidayɛɛribɛ pĩ nSoasi birɛ Amasia Aasia yaàbirɛ Sudaa kɔ̀bɛ̀ kóo kpààtì. Bɛ̀ do ò pĩ mBɛ̀ti-Sɛ̀mɛ̀si nwe kóo kɔ̀nnɛ̀ o cĩɛ̀ Sedisadɛ̀mmu, kɛ̀pɔ̀ntɛ̀ Sedisadɛ̀mmu ɛ̀i kó kuduotì, ku okùmɛ̀ bo ntùòkɛ̀ mɛ̀tìrì sikɔ̀usidé (200), kɛ̀túótɛ̀ Efadaimmu kó dibòrì kɛ̀ntɔ̀ kɛ̀túòkɛ̀nɛ̀ kuduotì kɛ̀ntímɛ̀ kó dibòrì. ¹⁴ Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ túótɛ̀ tì Yìɛ̀ nKuyie ncĩɛ̀tɛ̀ kó mɛ̀sɔ̀ mmɛ̀mɔ̀u nɛ̀ timátì pɛ̀tì nɛ̀ tinɛ̀ntì tìi kó dimàà bo tɛ̀ miɛ̀kɛ̀ nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ bo tɛ̀kpààtìcĩɛ̀tɛ̀, kɛ̀túótɛ̀nɛ̀ bɛ̀ pĩmmú bɛ̀ mudoò miɛ̀kɛ̀ kɛ̀wɛ̀tɛ̀ kékɔ̀nnɛ̀ Sammarii.

¹⁵ Soasi kó mɛ̀dɔ̀rìmɛ̀ sɔ̀mmɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà, nɛ̀ dikɔ̀mbùò ò do mɔ̀kɛ̀ dì nɛ̀ ò dokɛ̀nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí Amasia Sudaa kɔ̀bɛ̀ kóo kpààtì, dɛ̀ wàrimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ dɔ̀rìmɛ̀ pátìrì miɛ̀kɛ̀. ¹⁶ Kòo kú kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò kũnnɛ̀ Sammarii Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ fĩ̀tì. Kòo birɛ Sedoboammuu sɔ̀tɛ̀ o kpàtì.

¹⁷ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Yoakasi birɛ Soasi ku dìi mɔ̀nnì kédeɛ̀ kɛ̀ Sudaa kɔ̀bɛ̀ kóo kpààtì Soasi birɛ Amasia nkpaá fò̀umu kɛ̀ dɔ̀ yɛ̀bie ntɛ̀píítɛ̀ nɛ̀ yè̀nùmmù.

¹⁸ Amasia dɔ̀rìmɛ̀ sɔ̀mmɛ̀ wàrimu Sudaa kpààtìbɛ̀ dɔ̀rìmɛ̀ pátìrì miɛ̀kɛ̀.

¹⁹ Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dake kɛ̀ bo ò bɔ̀ nkòò pì Sedisadɛ̀mmu, kòo coké kékɔ̀tɛ̀ Dakiisi kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tɔ̀nko bɛ̀nìtìbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɛ̀ nhò kùò. ²⁰ Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò tùótɛ̀nnɛ̀ sisɛ̀ĩ kékonnɛ̀nnì Sedisadɛ̀mmu, kóo kũnnɛ̀ o yɛ̀mbɛ̀ fĩ̀tì Dafiti ɛ̀i miɛ̀kɛ̀. ²¹ Kɛ̀ Sudaa kɔ̀bɛ̀ túótɛ̀ Asadia kéduó nkòo sɔ̀tɛ̀ o cĩɛ̀ kpàtì, dɛ̀ do sɔ̀ nhò mɔ̀kɛ̀ yɛ̀bie ntɛ̀píítɛ̀ nɛ̀ yè̀kuò ndi. ²² Wɛ̀ɛ̀ do wɛ̀tɛ̀ kɛ̀máá Edati ɛ̀i kɛ̀ dí tɛ̀nnɛ̀ Sudaa kɔ̀bɛ̀ o cĩɛ̀ kũũ nkó difɔ̀nkúò.

Sedoboammu naámmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì

²³ Sudaa kɔ̀bɛ̀ kóo kpààtì Soasi birɛ Amasia kpàtì benni tɛ̀píítɛ̀ nɛ̀ dinummurì ndi Soasi birɛ Sedoboammu naámmɛ̀ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kɛ̀ntɔ̀ tikpàtì kɛ̀ dɔ̀ yɛ̀bie nsipísìnàà nɛ̀ dimáà kɛ̀ bo Sammarii, ²⁴ kédɔ̀ɔ̀ tì Yìɛ̀ nKuyie nyí dɔ̀ dɛ̀, ò í nyóu mɛ̀yɛ̀i nNɛ̀bati birɛ Sedoboammu do tannɛ̀ Isidayɛɛribɛ mɛ̀ɛ̀ miɛ̀kɛ̀.

²⁵ Wɛ̀ɛ̀ do wɛ̀tɛ̀ kɛ̀cɔ̀utɛ̀ Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ kɛ̀túótɛ̀ Amati kɛ̀ntɔ̀ kɛ̀túòkɛ̀nɛ̀ Adaba. Kéndonnɛ̀ tì Yìɛ̀ nKuyie nyì Isidayɛɛribɛ tũ̀ nkù do tì nákémmɛ̀ nɛ̀ ku pã̀nã̀aantì náãntò Amitaii birɛ Sonaasi Kati-Efɛ̀ɛ̀ ɛ̀i kou nùu miɛ̀kɛ̀. ²⁶ Tì Yìɛ̀ nKuyie ndo yà Isidayɛɛribɛ yo mmɛ̀ɛ̀ sɛ̀mmɛ̀ dɛ̀ummɛ̀ mmɛ̀. Onìtì tɛ̀nkɛ̀ do í kpaá bá omáà Isidayɛɛribɛ tenkɛ̀ wɛ̀ɛ̀ bo bɛ̀ teennɛ̀. ²⁷ Tì Yìɛ̀ nKuyie ndo í dɔ̀ Isidayɛɛribɛ bo kúmɛ̀ kédeɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yètìrìi kpánnɛ̀ kɛ̀tenkɛ̀ ìnkɛ̀, dɛ̀ do tɛ̀ kɛ̀ kùu duó nkɛ̀ Soasi birɛ Sedoboammuu bɛ̀ dɛ̀ɛ̀tɛ̀.

²⁸ Sedoboammu dɔ̀rìmɛ̀ sɔ̀mmɛ̀ ò dɔ̀ɔ̀ dɛ̀ɛ̀ kó dimàà, nɛ̀ dikɔ̀mbùò ò do mɔ̀kɛ̀ dì nɛ̀ ò dokɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí kɛ̀ wɛ̀tɛ̀ kɛ̀ fĩ̀tɛ̀ Damaasi nɛ̀ Amati ɛ̀kɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ tɛ̀nnɛ̀ Isidayɛɛribɛ, dɛ̀ wàrimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ dɔ̀rìmɛ̀ pátìrì miɛ̀kɛ̀. ²⁹ Kòo kú kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ò kũnnɛ̀ Sammarii Isidayɛɛribɛ kpààtìbɛ̀ fĩ̀tì, kòo birɛ Sakarii sɔ̀tɛ̀ o kpàtì.

15

Asadia naámmè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tǎmmú 26:3-4, 21-23)

¹ Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Sedoboammu kpàtì benni sipísìdè nè diyiénni miɛkɛ nke Amasia birɛ Asadia naámmè Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì. ² Ò do yóó di tikpàtì kɛ mɔkɛ yɛbie ntepiítè nè yèkuò ndi kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ yɛbie nsipísìnùmmù nè yèdéè kɛ bo Sedisadɛmmu. O yɔ yètìrì do tú: Yekodiyauu nwe Sedisadɛmmu èi kou. ³ Kòo ndɔ̀rì ti Yiè nKuyie ndó dè o cice Amasia do dɔ̀rìmè. ⁴ Kè yetòrè né nkpaá bo kè benìtìbè feu iwũɔ kɛ tuò ntihúúnti yɛ ìnkè.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nhò poté kòo muɔkɛ tikànti kè bèè ò cǎ́nné kòo mbo omáà borè kòo birɛ Yotammu weè mbaké tekpààtìcǐtè kɛ ni benìtìbè, kòo mme ndò nke yàa kúnè.

⁶ Asadia dɔ̀rìmè sɔmmɛ ò dɔ̀ dèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dɔ̀rìmè pátìrì miɛkɛ. ⁷ Kòo kú kè bèè ò kũnné o yembè fǒti Dafiti èi miɛkɛ. Kòo birɛ Yotammuu sɔtè tikpàtì.

Sakarìi naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì

⁸ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísitàāti nè diniínni miɛkɛ nke Sedoboammu birɛ Sakarìi naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ betààbè bèkuò kɛ bo Sammarìi. ⁹ Kòo ndɔ̀rì ti Yiè nKuyie nyí dɔ̀ dè o yembè do dɔ̀rìmè, ò í nyóu meyei nNebati birɛ Sedoboammu do tanné Isidayɛɛribɛ mèè miɛkɛ. ¹⁰ Kè Yabesi birɛ Sadummuu cómmú kɛ bo ò bɔ. Mèmmɛ kóo ò poté Ibedeammu èi kékuò, kǐfietɛ tikpàtì.

¹¹ Sakarìi kó tináànti sɔnti wàrimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbè dɔ̀rìmè pátìrì miɛkɛ.

¹² Ti Yiè nKuyie ndo nàké tì nti Yeu kɛ dɔ̀: A yaábí nè a yaábíyúó bo nkàrì Isidayɛɛribɛ kpààtikàrì ìnkè.

Sadummu naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì

¹³ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Osiasi kpàtì benni sipísitàāti nè diweínni miɛkɛ nke Yabesi birɛ Sadummu naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kɛtɔ tikpàtì kɛ dɔ otànkù òmáà kɛ bo Sammarìi. ¹⁴ Mèmmɛ Kadi birɛ Mennaemmu itémè Tidisaa kékɔtɛ kéta Sammarìi képoté okpààtì kékuò kǐfietɛ tikpàtì.

¹⁵ Sadummu kó tináànti sɔnti ò bɔ mmèè botí okpààtì dè wàrimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbè dɔ̀rìmè pátìrì miɛkɛ.

¹⁶ Mèmmɛ Mennaemmu domè Tapua èi képoté bèè kó dimàà bo di miɛkɛ nè di tempɛ nyimɔu kɔbɛ kétaunnè Tifisa képuotí bepɔupómpómbè bèè kó dimàà dè bo. Dɛ kó dihéi kɔbɛ í yiemmmè koò kpeté yebòrè.

Mennaemmu naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì

¹⁷ Sudaa kɔbɛ kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísitàāti nè diweínni miɛkɛ nke Kadi birɛ Mennaemmu naámmè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kéntɔ tikpàtì kɛ dɔ yɛbie ntepiítè kɛ bo Sammarìi. ¹⁸ Kòo dɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ̀ dè, ò í nyóu meyei Nebati birɛ nSedoboammu do tanné Isidayɛɛribɛ mèè miɛkɛ.

¹⁹ Weè kó dimònni ndi Asidii kóo kpààtì Pudi bè domè kè Mennaemmuu ò duò ntimátì péitì tónni sipísitàāti kòò bo ò teennè kékpénkùnnɛ o kpàtì. ²⁰ Mennaemmu do cuó dɛ kó timátì péitì Isidayɛɛribɛ kó bekotibaabè borè ndɛ bá wè yuu ìnkè mɛdítìbii nsipísìnùmmù kè dè wènné kéduó nhAsidii kóo kpààtì kòò bè yóu kéwɛtɛ.

²¹ Mennaemmu dɔ̀rìmè sɔmmɛ ò dɔ̀ dèè kó dimàà dè wàrimu Isidayɛɛribɛ kpààtìbè dɔ̀rìmè pátìrì miɛkɛ. ²² Kè Mennaemmuu ku, kòo birɛ Pekayaa sɔtè o kpàtì.

Pekayaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààtì

²³ Sudaa kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísìnùmmù kperi mieke nke Mennaemmu biré Pekayaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààtì kéntò tikpàtì ke dò yebie nyèdéè ke bo Sammarii. ²⁴ Kòo dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ̀ dè ò í nyóu meyei nNebati biré Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mɛ̀ɛ̀ mieke. ²⁵ Mɛ̀mɛ Demadia biré Pekaa wɛ̀ɛ̀ tɔ̀u o kpà̀rɛ̀ntì, kòo cómmú ke bo ò bɔ̀, kòo mbo Sammarii tekpààtìcɛ̀tɛ̀ kó kudieku makù, kòo ò poté kékuɔ̀, kékuɔ̀nè Adikɔ̀bu nè Adiyee, kéneinè Kadaadi èi kɔ̀be sipísìnùmmù, ò me nhò kùɔ̀ kéfietɛ̀ tikpàtì.

²⁶ Pekayaa borimɛ sɔ̀mmɛ wàrimu Isidayeeribe kpààtìbè dɔ̀rɛ̀mɛ pátiri mieke.

Pekaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààtì

²⁷ Sudaa kɔ̀be kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísìnùmmù nè didérinnì mieke nke Demadia biré, Pekaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààtì kéntò tikpàtì ke dò yebie nsipísidé ke bo Sammarii. ²⁸ Kòo dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ̀ dè, ò í nyóu meyei Nebati biré Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mɛ̀ɛ̀ mieke.

²⁹ Isidayeeribe kóo kpààtì Pekaa kpàtì mieke nke Tekadati-Fadasaa Asidii kóo kpààtì bè domè kéfietɛ̀ Nefutadii tenkè kemɔ̀u: Iyɔ̀ɔ̀ nè Abɛdi-Beti-Maaka nè Yannoà nè Kedesi nè Asɔ̀ɔ̀ nè yehékè dieyè Kadaadi nè Kadidee, kɛ̀pɛ̀mmù benitibè kékònnè Asidii. ³⁰ Kè Edaa biré Osee cómmú ke bo bɔ̀ nDemadia biré Pekaa kóo poté kékuɔ̀, kéfietɛ̀ tikpàtì.

³¹ Pekaa dɔ̀rɛ̀mɛ sɔ̀mmɛ ò dɔ̀ɔ̀ dè kó dimàà dè wàrimu Isidayeeribe kpààtìbè dɔ̀rɛ̀mɛ pátiri mieke.

Yotammu naámmè Sudaa kɔ̀be kóo kpààtì

(Wénté 2 Bekpààtìbè tɔ̀mmú 27:1-3,7-9)

³² Isidayeeribe kpààtì Demadia kpàtì benni dérì mieke nke Osiasi biré Yotammu naámmè Sudaa kɔ̀be kóo kpààtì. ³³ Ò do yóó di tikpàtì ke mɔ̀ke yebie nsipísidé nè yè̀nùmmù ndi, kéntò tikpàtì ke dò yebie ntɛ̀pítè nè yè̀kuɔ̀ ke bo Sedisademmu. O yɔ̀ do tú Sadaki kóo sapàà nwe kòo yètiri tu Yedusaa. ³⁴ Kòo dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie ndó dè, ò do tũ̀nnɛ o cice Osiasi borimɛ mɛ̀ɛ̀ weti weti. ³⁵ Kè yetòrè né nkpaá bo, kè benitibè feu iwũɔ̀ ke tuɔ̀ ntihúúnti ye borè.

Weè do keuté ti Yiè nKuyie ncɛ̀tɛ̀ kó dibòrì bè tu dì Dibòrì diɛ̀rì.

³⁶ Yotammu dɔ̀rɛ̀mɛ sɔ̀mmɛ, ò dɔ̀ɔ̀ dè kó dimàà, dè wàrimu Isidayeeribe kpààtìbè dɔ̀rɛ̀mɛ pátiri mieke. ³⁷ Dɛ̀ kó yemòrè mieke nke ti Yiè nKuyie nduómmè kè Sidii kóo kpààtì Desinni nè Demadia biré Pekaa Isidayeeribe kóo kpààtì kè bè bo dokénè Sudaa kɔ̀be. ³⁸ Kè Yotammuu kú kè bèɛ̀ ò kũ̀nnè o yembè fɔ̀ti Dafiti èi mieke. Kòo biré Aasii sɔ̀tɛ̀ o kpàtì.

16

Aasi naámmè Sudaa kɔ̀be kóo kpààtì

(Wénté 2 Bekpààtìbè tɔ̀mmú 28:1-27)

¹ Demadia biré Pekaa kpàtì benni tɛ̀pítè nè diyiénnì mieke nke Yotammu biré Aasi naámmè Sudaa kɔ̀be kóo kpààtì. ² Aasi do yóó di tikpàtì ke mɔ̀ke yebie nsipísidé ndi kéntò tikpàtì ke dò yebie ntɛ̀pítè nè yè̀kuɔ̀ ke bo Sedisademmu, bá ò í ndɔ̀rì ti Yiè nKuyie ndó dè, ò í ntũ̀nnɛ o yà̀rì Dafiti kó meborimɛ. ³ Ò do tũ̀nnɛ Isidayeeribe kpààtìbè borimɛ mɛ̀ɛ̀ kɛ̀féúténè ketíke o biré kétuɔ̀, ibotí ti Yiè nKuyie ndo bètì ì kè bè kànnɛ, ì do dɔ̀rì ì sɔ̀ke botí. ⁴ Kòo nkɔ̀u iwũɔ̀ ke tuɔ̀ ntihúúnti yetà̀rè ìnkè nè detie nyɔ̀.

⁵ Mɛ̀mɛ Sidii kóo kpààtì Desinni nè Demadia biré Pekaa Isidayeeribe kóo kpààtì bè domè Sedisademmu èi kè dì pì, bè me nyí ndi na. ⁶ Diì mɔ̀nnì dimàà

mieke nke Sidii kóo kpààtì tēnnémè Edammu kàbe be èi Edaa, kébeti Sudaa kàbe di mieke, kè Edammu kàbe di ta ke bo nè yíenní.

⁷ De m̀nni kè Aasii t̄o nkè b̀e náké Asidii kóo kpààtì Tekadati-Fadasaa ke d̀ Sidii kóo kpààtì nè Isidayeribe kou beè do mí nha bire, a kóo t̄nti, kè n tu á katení kè n deetè. ⁸ Ò me nyĩ k̄túóté timátì p̄itì nè mes̄o nnè d̀è bo ti Yiè nKuyie nc̄t̄è kó dit̄u mieke nè d̀è bo tekpàatic̄t̄è mieke kéduónko Asidii kóo kpààtì ke d̀ wè ò p̄amu. ⁹ Kè Asidii kóo kpààtì yie nk̄k̄te k̄do Damaasi èi kè di p̄onte k̄p̄immú di n̄it̄ibè k̄k̄onnè Kiidi, k̄kuo okpààtì Desinni.

¹⁰ De kó dif̄onkúò k̄o kpààtì Aasii k̄te Damaasi ke bo yà Asidii kóo kpààtì Tekadati-Fadasaa. M̄m̄me ò ȳamè diw̄ũst̄nni dii bo Damaasi k̄w̄ari di d̄ommè weti weti, k̄duónko ikuó n̄it̄i Udii wè bo Sedisad̄ammu. ¹¹ K̄o maá diw̄ũst̄nni kè di ndò nhokpààtì Aasi ò duónn̄i it̄ié nDamaasi ke ȳe nwè di maá kè di ndommè, kè di maá k̄ede bá okpààtì Aasi mu nyí k̄onko. ¹² K̄o it̄é Damaasi k̄k̄onko k̄yà diw̄ũst̄nni k̄edeke di ñnkè, ¹³ k̄féúté o òf̄e k̄et̄u nk̄et̄uonnè tihúunt̄i nè muyuo nke cóu m̄menaà mbè tu mè d̄if̄è mu ñnkè k̄ém̄it̄é diw̄ũst̄nni iw̄ũ ò fié i metaummè k̄peyi i kó meȳĩ, ¹⁴ k̄t̄úóté dis̄ow̄ũ kó diw̄ũst̄nni dii bo ti Yiè nKuyie nc̄t̄è ñk̄e k̄k̄te kè di c̄onnè diw̄ũst̄nni p̄ann̄i bakù yóu bíékè, ¹⁵ k̄ede k̄énáké ikuó n̄it̄i Udii ke d̀: Diw̄ũst̄nni d̄ier̄i ñnkè nke a yó ntuommè di feu ñ w̄ũ dik̄ũnweñn̄i nè kuyuoku, okpààtì kó iw̄ũ nè o kó yep̄arè nè kubot̄i kó iw̄ũ nè ku kó yep̄arè, muyuo nk̄peye nè d̄if̄è bè ò ȳore wè yep̄arè ñnkè. A ní yóó di m̄m̄it̄é iw̄ũ di kù feu i kó meȳĩ, kè dis̄ow̄ũ kó diw̄ũst̄nni dii, m̄i yó nyé di k̄peti.

¹⁶ Kè ikuó n̄it̄i Udii d̄ò okpààtì Aasi ò n̄aké t̄i tim̄u. ¹⁷ De kó dif̄onkúò k̄o kpààtì Aasii k̄éké sinaas̄e b̄e do d̄ò s̄i kó tif̄ent̄i Kuyie nc̄t̄è k̄p̄éi si kó yet̄arè k̄edei yeb̄o yè c̄ommú s̄i ñnkè, k̄c̄ont̄é dis̄ow̄ũ kó kunankú diekù is̄om̄at̄in̄aake k̄aku, kè kù ñnnè ketenkè b̄e c̄e kè nè yet̄arè, ¹⁸ k̄ep̄onte diw̄ũst̄nni Kuyie nc̄t̄è okpààtì do d̄unko d̄e o kpààtik̄ari k̄k̄pet̄innè okpààtì kó dib̄ori.

¹⁹ Aasi d̄òr̄imè s̄omme ò d̄ò mè kó dim̄aà d̄e w̄arimu Sudaa kpààt̄ibè d̄òr̄imè p̄at̄iri mieke. ²⁰ K̄o kú kè b̀e ò k̄unnè o yembè f̄oti Dafiti èi mieke, k̄o bire Esekiasii s̄ot̄é o kp̄at̄i.

17

Osee naámmè Isidayeribe kóo kpààtì

¹ Sudaa kóo kpààtì Aasi kp̄at̄i benni t̄ep̄it̄è nè did̄er̄i mieke nke Edaa bire Osee naámmè Isidayeribe kóo kpààtì, k̄ent̄o tikp̄at̄i ke d̀ yebie nyèw̄ei ke bo Sammarii, ² k̄éd̄ò ti Yiè nKuyie nyí d̄ó d̄e ò né í nt̄ùòke Isidayeribe kpààt̄ibè b̀e ò niit̄enè ke di tikp̄at̄i. ³ De m̀nni kè Asidii kóo kpààtì Sadimanasaa katení k̄edo Osee kóò na, k̄o ò b̄úté kè nhò yiet̄i d̄amp̄ò. ⁴ Kè Asidii kóo kpààtì banté Osee damm̄umè o c̄i nyi, ò s̄s̄ ndi m̀nni Osee t̄s̄ m̄ben̄it̄ibè Saii èi Esibiti kóo kpààtì borè. Ò me nyí yiet̄i de benni Asidii kóo kpààtì d̄amp̄ò ò ò nhò yiet̄i mè bot̄i yebie nteyè. M̄m̄me Asidii kóo kpààtì duommè kè b̀e p̄i nhOsee k̄ebou m̄f̄imme k̄k̄pet̄innè. ⁵ Kè Asidii kàbe it̄é k̄ep̄it̄é ketenkè kem̄u, k̄k̄te k̄epi Sammarii èi kè ndi pi ke d̀ yebie nyèt̄aati. ⁶ Osee kp̄at̄i benni w̄eñn̄i mieke nke Asidii kóo kpààtì namè Sammarii k̄ep̄immú ben̄it̄ibè k̄k̄onnè Asidii kè b̀e k̄anne Adaa èi nè Ab̄o kó m̄p̄émmè Kos̄a temp̄e nnè Medii ekè.

Dè te kè Isidayeribe kpààtiyuu p̄onte

⁷ Isidayeεriβε yete mæ̀ kpréi mβε Yiè nKuyie nkùù bè dènnení Esibiti mieke ke dòò mæyεi ndεε te kè tiì mβε tùðkení. Kuyie ndo bè fiètεnè Esibiti kóo kpààti nwe ké bè dènnε kè bèε kù yóu kέfiέ yεbókè. ⁸ Bè do tũnnε ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti ì ké bè kànnε i borimε mμε, ⁹ kéndɔ̃ri ti Yiè nKuyie nyε mβε báá dòò dè kémaá yetà̀rè yehεkè yεmɔu mieke kétuóté bèè bàà diheì be kó yetuo kénto kétuokenè yehεkè dieyè iduotí fité yè, ¹⁰ kέfiíkú yetà̀rè, kέfiíkú itedeí sitáá simɔu ìnkè nè yeteyo yεmɔu. ¹¹ Kè bè nfeu iwũs yetà̀rè ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti ì ké bè kànnε, ì do dɔ̀ðrimè, kédòò dèè í wenni kè ti Yiè nKuyie miekeε bè yè. ¹² Bè do feu yεbókè nyε ti Yiè nKuyie mμε ndo bè nàkému ke dò bè báá dòò de kó kubotí.

¹³ Ti Yiè nKuyie ndo duó nkè ku pããnaanti náam̀bè bè caummu weti weti bembe Isidayeribe nè Sudaa kabe ké bè náké ke dò: Ceetenè káyóu di yei nkétũnne n tannò nè n tié nnè n kuó n duó nkè m pããnaanti náam̀bè bemou duó ndè di yembè.

¹⁴ Bè mε nyí nyie, kè bèε kpénkùnnε bε to kè dèε pēēté bε yembè do kpénkùnnε mēè botí bε kpεyε, kè bèε yete ti Yiè nKuyie nkpeti. ¹⁵ Bè dootóo ti Yiè nKuyie nkuó nyi nè metaummè kù do dòdònè mē bε yembè nè kù do bè nàké yèè tannò, kε tūnnε detetirè kpεε, kε naá mbε mómməmbε detetirè. Bè tūnnε ibotí tēi kó mεborimε mmε Kuyie ndo yē mbè báá tūnnε mē. ¹⁶ Bè do dootóomu ti Yiè nKuyie ntannò páíí, kédòò isəmətínààkε ìdèi kéfíí nkutedəú kéninku kε dəu ndiyiè nè otànkù nè siwāā kε feu iwūš dibòò Baadi. ¹⁷ Kε tuò mbε bí initidaaì nè initipòì kε pāū kε dəəri munitinəntōmmú, kédúò mbemáà mεyεi ndəərìmmù miεkε, kè ti Yiè nKuyie mmiεkεε bè yè. ¹⁸ Kε mènkeε bè yè mediè nkè kùu bè kēi nku borè kè dè nkpaá Sudaa botí kəbε máà ndi.

¹⁹ Weè Sudaa kòbè múnkè í ntǔnnè ti Yiè nKuyie ntannò, kètǔnnè Isidayεεribè do màkè mètè mantímè bè kó dikpààtiyuu miékè. ²⁰ Nè dε kpéí nkè ti Yiè nKuyie ndootóo Isidayεεribè bèmǔu kέ bè ànné ifei, kédúó nkè ibotí tǔi bè na kénfekù bè kperε, kè kúu bè kεi nku ùkè.

²¹ Ti Yiè nKuyie nkuù do bè toté kédeite Isidayεeribe kécánnénè Dafiti kó tɛcǐt̃èt̃, kè Isidayεeribεε pĩ nNabati bire Sedoboammu tikpàti, kòo fétinne Isidayεeribe ké bè tanné mɛyeyi ndiemè miεke. ²² Kè Isidayεeribe ntũ nSedoboammu do dòò mèè yei, bè í mmè yóu. ²³ Kè ti Yiè nKuyie nYaá mbè keinnè ku borè kéndonnè kù do ti nákémmè nè ku pãānãānti náam̀bè nõ miεke. Mɛn̄m̄e kù bè cíemmè ku tenkè ìnkè kè bèe kote Asidii ke ke mbo nè yienní.

Kuyie ndènnemè Isidayεεribε kè ibotí tɛ̀ kari bε tenkè

²⁴ Kè Asidii kóo kpààtìi duó nkè Babidánni kàbe nè Kutaa kàbe nè Awa kàbe nè Amati kàbe nè Sefawayimmu kàbe kè bèe kàtení kémbo Sammarii kó yehékè miéke kéfiéte Isidayeεribe ekè bè do bo yè Sammarii kémbo. ²⁵ Bè kàri dii mǎnni de kó yehékè miéke ke í ntũ nti Yiè nKuyie nkè kùu duó nkè yecirícirè mbè pĩ. ²⁶ Kè bèe tǒ nkè bèe náké Asidii kóo kpààti ke dà: A tǒ bèè nìtibè ke kànnè Sammarii bè í yé bè bàámmè Kuyie deé te kè kù duánni yecirícirè kè yè bè pĩ. ²⁷ De mǎnni kè Asidii kóo kpààtìi duó ndinùu ke dà: Túóténè m pĩmǎmúní bèè nìtibè Sammarii be miéke Kuyie nkuó niùti mǎu kóò ténǎnó kóo nkè bo ké bè benke bè bàámmè Kuyie. ²⁸ Mémme kè bèe deite ti Yiè nKuyie nkuó niùbè miéke òmǎu kéduónko kòo mbo Betεedi ke bè benkú bè bàámmè Kuyie.

²⁹ Bá kùù botí kù do dǎ̀ tɛbɔ̃tɛnkaanìtɛ nte kɛ́fíí nyɛtuo bè do maá yɛ Sammarii kó yetà̀rɛ ye miɛkɛ. Bá kùù botí kù do mɛ ndǎ̀ ku èi kù bo dǐ miɛkɛ. ³⁰ Kɛ Babidɔnni kɔbɛ mmɔkɛ bɛ kpɛtɛ kɛ tɛ tú Sukɔti-Bennɔti, kɛ Kuta èi kɔbɛ kpɛtɛ ntú Nedikadi, kɛ Amati èi kɔbɛ kpɛtɛ tú Asimati. ³¹ Kɛ Awa èi kɔbɛ

kpesi tú Nibasi nè Taditaki, kè Sefawayimmu èi kàbe kpesi ntú Adadamadeki nè Annammèdeki, kè bè sì kòu ibí ke tuò. ³² Kè bè ntũ mbake ti Yiè nKuyie nke né waá mbe botí mièke ikuó niùbè bèè yó mbo bè maá yèè tuo ke pĩ mmubəətōmmú nè be kpéí. ³³ Kè bè ntũ nti Yiè nKuyie nke feunè be bəkè bè do yè feu mēè botí be cie bè do boní kè, kè bè bè tóní.

³⁴ Nè yíenní bè kpaá tũ mmeè mantímè, bè í tũ nti Yiè nKuyie nséi bè me nyí tũ mbe kó ikuó, bè me nyí tũ nti Yiè nKuyie nkuó kù do duó nyí Sakəbu bí, kù do yu í ke dò Isidayeeribe. ³⁵ Ti Yiè nKuyie ndo bè dònè metaummè mme ké bè nàké ku nùu ke dò: Di bá mməke yebəkè, di bá nninku ye ìkè, di bá nyè dōu ndi me mbá nyè feu iwũš. ³⁶ Di dò nkémháá mmí ndi Yiè nKuyie nku, mí nwèè di dēnnení Esibiti nè muwērímú. Di dò nkéndé mui máà ndi, ke nni ntũ nke n feu iwũš. ³⁷ Dí mpĩ n di nàké tì nè n tié, nnè n tannò nè n kuó ké ndè tũ nsáà, di báá fié yebəkè. ³⁸ Di báá yè mmetaummè n di dònè mè, kéfié yebəkè. ³⁹ Di ntũ mmí ndi Yiè nKuyie m máà ndi kè nni ndi dēerí nè di dootitəbè.

⁴⁰ Bè me nyí nyie nke bè baa nkpaá ke tũ mbè do məke mēè mantímè nè dimənni. ⁴¹ Mēmme kè bè ntũ nti Yiè nKuyie nke feunè yebəkè, kè be bíi me nsəəté nè be yaəbío. Ke me ndəəri nè yíenní.

18

Esekiasi naámmè Sudaa kəbe kóo kpààti (Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 29:1-2. 31:1)

¹ Isidayeeribe kpààti Edaa bire Osee kpàti benni tǎǎnni mièke nke Aasi bire Esekiasi naámmè Sudaa kəbe kóo kpààti. ² Ò do yóó di tikpàti ke məke yebie nsipísidé nè yènnummù ndi, kéntə tikpàti ke dò yebie nsipísidé nè yèwəi ke bo Sedisademmu. Sakarii bire Abi weè do tú o yə. ³ Kòo ndəəri ti Yiè nKuyie ndó dè o yààri Dafiti do dərìrì mè sósó. ⁴ Weè do pùo nyetərè képuə nsitenkaanli kékəš Asedaa kutedəu kébəkè fəsəmətiwàdfè Məyiisi do dòò fè, Isidayeeribe do kpaá ke fè tūmmu ntihúúnti kētuəkenni de mənni, kè bè fè yu ke tú fəsəmətiwàdfè. ⁵ Esekiasi do dómu mediè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù képēēté Sudaa kpààtìbè səmbə, bèè ò niiténè nè bèè ò tūnni. ⁶ Kòo ntaunè ti Yiè nKuyie nweti weti, ò í nkù yatenè kəntũ nKuyie ntannò kù do duó nyè Məyiisi. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie nni nhò bonè kòo dərri dè dəməu yie. Kòo yete Asidii kóo kpààti kpəti ke ténke í nhò bùú. ⁸ Weè do poté Fidisitēēbe kəfiète be tenkè kētuóté bèè baa dihei be kó yetuo kəntə kētuəkenè yehəkè iduotí fité yè.

Sidii kóo kpààti Sadimanasaa pimè Sammarii

⁹ Sudaa kəbe kóo kpààti Esekiasi kpàti benni naannì mièke nke Isidayeeribe kóo kpààti Edaa bire Osee kó tikpàti benni yíennì mièke dò nke, Asidii kóo kpààti Sadimanasaa domè Sammarii èi ké dì pi. ¹⁰ Kè dè mməke yebie nyètāāti kòo di na ke ś nhEsekiasi bo o kpàti benni kuónni, kè Isidayeeribe kóo kpààti Osee bo o kpàti benni wéinnì. De benni ndi bè pəntemè Sammarii. ¹¹ Mēmme Asidii kóo kpààti pīmmúmè Isidayeeribe kékənnè Asidii ké bè kànnə Adaa, Abəo kó mpéəmmè Kosāā tempē nnè Medii ekè. ¹² Bè do í yie mmēè kpéí nke ti Yiè nKuyie nnáənti, kətəte metaummè kù do nàké tui kó dimàà ku kóo tōnti Məyiisi bè do í kənté tìmatì, bè me nyí nyie nke dòò tìmatì.

Asidii kóo kpààti Sənsedibu domè Sudaa kəbe tenkè (Wénté Esaii 36:1 nè 2 Bekpààtìbè tōmmú 32:1)

¹³ Sudaa kəbe kóo kpààti Esekiasi kpàti benni təríútè nè dinaannì mièke nke Asidii kóo kpààti Sənsedibu domè Sudaa ekè iduotí fité yè ké yè fiète.

¹⁴ De m̀nǹǹ k̀ Sudaa k̀be k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i t̀ m̀beǹt̀ib̀ Dakiisi èi k̀ b̀e ǹk̀e Asidii k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i k̀ d̀: Okp̀ààt̀i tu ò cààr̀emu a ò ỳou k̀ t̀ǹk̀e báá ò dok̀eǹe, k̀aà ò beke t̀i, ò ỳóó t̀i d̀ò̀mu.

K̀e Asidi k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i d̀, ẁe ò duó ntimát̀i p̀éit̀i c̀id̀óòb̀e sik̀aup̀is̀iwei (9000), m̀es̀o ǹcid̀óòb̀e sik̀ous̀iwei (900). ¹⁵ K̀e Esekiasii túót̀e timát̀i p̀éit̀i t̀i do bo t̀i Ỳiè nKuyie ǹc̀f̀èt̀e k̀ d̀t̀ou mièke ǹe tekp̀ààt̀ic̀f̀èt̀e mièke tim̀ou. ¹⁶ K̀ò p̀ont̀e t̀i Ỳiè nKuyie ǹc̀f̀èt̀e k̀ ỳeàk̀e k̀date m̀es̀o nwenwe Esekiasi o m̀ómmuò nhò do d̀annem̀e tidab̀eti t̀i p̀ínǹe ỳeàk̀e. K̀ò d̀e duó ndem̀ou Asidii k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i.

Ẁeè ni Senakedib̀e āāp̀òmb̀e ǹk̀e t̀i

(Ẁént̀e Esaii 36:2-22 ǹe 2 Bekp̀ààt̀ib̀e t̀ómmú 32:9-16)

¹⁷ K̀e Asidii k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i m̀bo Dakiisi k̀d̀eit̀e ẁeè bak̀e o k̀ f̀ehāāp̀ònnaf̀e ǹe ẁeè bak̀e tekp̀ààt̀ic̀f̀èt̀e, ǹe ẁeè bàa wenwe okp̀ààt̀i o m̀ómmuò, ǹe behāāp̀òmb̀e p̀éu, k̀e b̀e t̀ǹko Sedisademmu okp̀ààt̀i Esekiasi bor̀e. K̀e b̀e tuòkoo k̀ébát̀e k̀ént̀ák̀eǹe diyaàh̀út̀ar̀i k̀ kuc̀e, m̀eǹie mpũ̀ ò nkùù ǹeà k̀e taà dih̀eì kubiriku. ¹⁸ B̀e d̀e m̀bo k̀e d̀ò b̀e d̀ó k̀ỳa okp̀ààt̀i k̀ Idikiya bir̀e Ediakimmu ẁeè k̀ot̀i tekp̀ààt̀ic̀f̀èt̀e mièke k̀e ẁeè ǹe ỳenǹi ǹe Sebuna opát̀iwāāt̀i ǹe Asafu bir̀e Soaa ẁeè t̀ou dih̀eì k̀ó ỳepát̀e. ¹⁹ Ẁeè bak̀e f̀ehāāp̀ònnaf̀e k̀ò b̀e ǹk̀e k̀e d̀ò: Ǹák̀eǹe okp̀ààt̀i Esekiasi k̀e d̀ò okp̀ààt̀i dièẁe Asidii k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i tu t̀i da beke k̀e d̀ò: A t̀a ba k̀e kari? ²⁰ Ỳáà a ỳemm̀e d̀ò ǹtináànt̀i detet̀ir̀e kp̀eti tú it̀iè nỳi ǹe dik̀òmb̀uò a kp̀éì nkàa bo ò d̀òk̀eǹe? Ỳáà a ỳemm̀e naatiǹe ẁe, k̀aà dàát̀i k̀e yet̀e wenwe Asidii k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i kp̀eti? ²¹ Ò tu ò ỳemu k̀e d̀ò nha ỳemm̀e naatiǹe Esibiti nwe a ǹe í ỳé k̀e d̀ò nhEsibiti d̀ò ndipènǹi dii p̀ont̀e d̀indi, k̀e ẁeè di p̀í ndi ò k̀ut̀e. Esibiti k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i m̀e ndòari b̀eè ò duó m̀be ỳemm̀e.

²² K̀e d̀e ỳemm̀e di bo ỳí di ỳemm̀e naatiǹe di Ỳiè nKuyie ndi t̀u nkù d̀e ǹe í tú kuù k̀ó yet̀òr̀e nỳe ǹe ỳewũòt̀òr̀e Esekiasi p̀uòmm̀e o m̀ómmuò nke ǹk̀e Sudaa k̀be ǹe Sedisademmu k̀be k̀e tú b̀e nfeu b̀e wũò diwũòt̀ònǹi dii bo Sedisademmu m̀áà? ²³ K̀aà ỳemm̀e d̀ò nǹe n c̀ic̀e Asidii k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i di m̀a, a d̀ò f̀f̀éũ! K̀ò da duó nsis̀f̀i sik̀aup̀is̀id̀e (2000) k̀e nsà k̀aà bo p̀ét̀e b̀eè bo sì d̀èk̀e! ²⁴ A í ỳóó na k̀ébaa n k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i k̀ó bet̀òmb̀e mièke bá omáà bá ket̀ík̀e ẁeè tu osámp̀óu b̀e mièke. K̀aà ỳemm̀e ǹe naatiǹe Esibiti ỳóó da duómm̀e sis̀f̀i ǹe si d̀èèb̀e! ²⁵ Di ỳemm̀e d̀ò nhò k̀t̀eǹi ǹe omáà ndi k̀e bo p̀ont̀e di nh̀eì bá di Ỳiè nKuyie nỳi d̀áàà? Kuù ò ǹk̀e k̀e tú ò d̀ò nk̀e di p̀ont̀e.

²⁶ De m̀nǹǹ Idikiya bir̀e Ediakimmu ǹe Sebunaa ǹe Soaa, k̀e b̀e ǹk̀e ẁeè ni Asidii k̀ k̀ f̀ehāāp̀ònnaf̀e k̀e d̀ò: T̀i da báámmu nti náánǹe Aramu èi k̀be k̀ó tináànt̀i, b̀eè bo kuduot̀i ònk̀e k̀e b̀e bá nyo.

²⁷ Ẁeè bak̀e Asidii k̀ó behāāp̀òmb̀e k̀ò d̀ò: N k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i í n t̀ónǹi k̀e m bo t̀i ǹk̀e f̀f̀ nǹe a k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i dii m̀áà. Ò p̀et̀inke n t̀ónǹi k̀e m bo t̀i ǹk̀e beǹt̀ib̀e m̀be b̀eè bo kuduot̀i ònk̀e, d̀indi ǹe b̀e, di ỳóó di di m̀int̀i k̀ỳa di ỳénǹk̀m̀e.

²⁸ M̀eǹm̀e ẁeè ni Asidii k̀ó f̀ehāāp̀ònnaf̀e ò c̀ómmúmm̀e k̀ép̀ièk̀e ǹe Sudaa k̀be k̀ó tináànt̀i k̀e d̀ò: K̀ént̀eǹe Asidii k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i dièẁe tu mù: ²⁹ Ò tu Esekiasi báá benǹe k̀e ndi sou nhò í ỳóó na k̀e di fiet̀e o nou mièke. ³⁰ Esekiasi bá ndi sou nke tú di duó ndi ỳemm̀e di Ỳiè nKuyie nk̀e k̀ú ỳóó di d̀et̀é. Bá Asidii k̀be báá p̀ont̀e dih̀eì. ³¹ Asidii k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i tu dí báá ỳie nhEsekiasi kp̀eti, di taunǹe wenwe Asidii k̀ k̀ k̀p̀ààt̀i, k̀e d̀e ỳie nk̀e di nyo mbá ẁe o paku k̀ó tidiit̀i k̀e cáá f̀inỳi ǹe fik̀iè d̀e b̀e k̀e ỳò mbá ẁe o binte ni, ³² k̀e k̀émmúǹe ò bo tuòkením̀e k̀e di túót̀e k̀ékònǹe k̀ékanne dih̀eì dii d̀onǹe di kp̀eri, k̀e tidiit̀i ǹe detie mb̀e tu d̀e f̀inỳi ǹe b̀e tu d̀e odif̀iè b̀e dii d̀èè b̀e m̀ek̀sààmm̀e k̀e d̀e bo, k̀e m̀eek̀uò mmúǹke bo di mièke, k̀e dí m̀bo debor̀e k̀e báá k̀ú diè ndetet̀ir̀e. Di báá k̀ént̀e Esekiasi di náá nti k̀e tú Kuyie nỳóó di d̀et̀é. Ò di f̀ét̀inkomu. ³³ Ỳeh̀ek̀e t̀eỳe k̀ó ỳebòk̀e na k̀e

bè deetè kè Asidii kóo kpààtì í bè pínáà? ³⁴ Amati nè Adipadi kó yebòkè bore? Sefadifaimmu nè Enaa nè Iwa de kpèye bore? Yè deetè Sammarii kàbe kòò í bè naà? ³⁵ Ōndi èi kó dibòò na ke deetè di kó ketenkè kòò kè yóu kè di Yiè nKuyie nné bo na kédeetè Sedisadèmmu?

³⁶ Kè bè ndò nkàré bá òmòu í mbè ténne tìmatì. Ke yé okpààtì Esekiasi do bè nàkémè ke tú bè báá ò ténne tìmatì. ³⁷ Kè Ikidiya birè Ediakimmu wèè kòtí tekpààtìcìtè nè opátìwààtì Sebuna nè Asafu birè Soaa wèè tɔu dihéi kó yepáte kè bèe kèrì be yààtì kéwètoo Esekiasi borè, kóò nàké wèè baké Asidii kó fèhāpònnafè ò bè nàké tì.

19

Esekiasi beémme Kuyie mpāānāānti náāntò Esaii o kpeti
(Wénté Esaii 37:1-7)

¹ Okpààtì Esekiasi ti kèè diì mōnni kòo yèmmèe caārè kòo kèrì o yààtì ke dàátí kufòòtònkù kèntati ti Yiè nKuyie ncìtè, ² kètɔ nhEdiakimmu wèè kòtí tekpààtìcìtè nè o pátìwààtì Sebuna nè ikuó nùbè bèè tu bekótìbè ke dò bè ndáátí tifòòtònti kékate Amati birè Esaii Kuyie mpāānāānti náāntò borè. ³ Kóò nàké ke dò: Okpààtì Esekiasi tu tí da nàké ke dò: Yíe nkó diyìe tu mēyēncāārīmè kpèri ndi, ti pàkèmu, Kuyie nkuu ti potè ke ti di ifei. Ti kpere dōnnè kupèitèyonku òò itè mēmmè onitipòkù kè muwērímú né ò dōntè ò bo nōrīmè kè debirèe yēnni. ⁴ Kè dè naati ti Yiè nKuyie nha tū nkù bo nkeè Asidii kóo kpààtì tōnni wèè ni o āāpòmbè, kòo kù sāmúmú mēè boti ke bo ò potè yēsāāmbè ò kù sāmúmú yèè kpéi. A né kù bāntè ku kàbe bèe kpáá be kpéi.

⁵ Kòo kpààtì Esekiasi kó yetōrèe tuòkoo Esaii borè. ⁶ Kòo yè nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu dí nàké okpààtì Esekiasi ke dò o kōmbùàtì bá nduò ò kèè tii náānti nè yēsāāmbè Asidii kóo kpààtì tōnni kè bè kù sāmúmú yè kpéi. ⁷ Ti Yiè nKuyie ntu kuú móm̄mm̄nku yóó ò ānnè mēyēmmè mēè bo nte kòo keè tināānti matì kékò nho ciè kè kùu duó nkè bèe kè nhò kùo.

Asidii kóo kpààtì wàri diì pátiri ke bo donné Sedisadèmmu kàbe kōmbùàtì
(Wénté Esaii 37:8-13 nè 2 Bepàtìbè tōmmú 32:17)

⁸ Mēmmè wèè ni Asidii kó behāpòmbè ò kèèmmè Asidii kóo kpààtì itémè Dakiisi ke kòte ke do Dibuna mudoò, kòo ke nhò sōntóo. ⁹ Asidii kóo kpààtì do kèè Etiopii kóo kpààtì Tiidakaa kōrini mēmmè ke bo ò do mudoò. Kòo yíe tɔ nke dò bèe nàké Esekiasi ke dò: ¹⁰ Asidii kóo kpààtì tu ti da nàké ke dò: Kuyie nha duó nkù a yèmmè kù báá da souté kàa yèmmè ndò nhò í yóó pònte Sedisadèmmu. ¹¹ A móm̄mm̄u nha kèèmu wenwe Asidii kóo kpààtì ò dòò dè yehèkè tēyè, ò yè kùòmè yemou páíí, kè fí nyèmmè né dò nkù bo da coonnaà? ¹² Kosāā nè Anaa kpèri nè Desefu kpèri nè Edennibe bèè do bo Tedasaa de kó ibotí yembè ò kùo ò i bókè na ke ò deetāà? ¹³ Amati nè Adipadi nè Dayii nè Sefadifaimmu nè Enaa nè Ifa ye kpààtìbè bo de?

Esekiasi bántèmmè Kuyie
(Wénté Esaii 37:14-20)

¹⁴ Kè Esekiasii cōuté dipátiri yetōrèe nou mièke kékaa nkédeè kéta ti Yiè nKuyie ncìtè kè di pīnte ti Yiè nKuyie nyìkè, ¹⁵ kè kù bántè ke dò: Ti Yiè nKuyie nyIsidayēribè tū nkù, fí nwèè kàri a taummè tɔu bēīnkēmbàribè fènti īnkè, fíòò baké yekpààtìyò yemou yèè bo ketenkè. Fí nwèè dòò ketenkè nè kēīnkè. ¹⁶ Ti Yiè nKuyie n da báámmu kènté kékeè! Sīnnéní kényà! A bomu fí nti Yiè nKuyie, keè Sennakedibu da sáámmè. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie! Móm̄mm̄u nwe nhAsidii

kó bekprààtibè dèèmè ibotí tèì kó yehékè yemou. ¹⁸ Ké còu mbé bəətenkaanìi, benitibè bèè sì dǎ̀, sì í da dǎ̀nnè fǎ̀ nKuyie. Sì tu idéi nyi nè yetárè. ¹⁹ Ti Yiè nKuyie nha ti dǎ̀ténè Sennakedibu kè dǎ̀e yie nkè kǎtenkè kó yekprààtiyo yemouu banté fǎ̀ tǎmè ti Yiè nKuyie nhamáà.

*Esaii nàkémè Esekiasi ò bǎntè Kuyie nkè kù ò tǝhné tì
(Wénté Esaii 37:21-35)*

²⁰ Mɛ̀m̀m̀e Amɔ̀ti birɛ Esaii tɔ̀mm̀ɛ kɛ bɛɛ nàkɛ Esekiasi kɛ dɔ̀: Tɪ̀ Yìɛ nKuyie nyɪsɪdayɛɛribɛ tũ̀ nkù tu kù kèemu a kù kuɔ̀nnɛm̀ɛ Asidii kóo kpààtɪ̀ Sennakedibu kpéí. ²¹ Ntɛ̀ kù n nàkɛ̀ tì o kpéí:

Mí ndi Yiè nKuýie mmî tu:

Siyãã kó desapũmbire da sènkèrìmu,

ke da daú ke ða cokù,

kè Sedisadεmmu kó desapùmbire da cǎũ.

²² Wenninwe a sǎ́múmè?

Wenninwe a ommúmè?

Wenninwe a sèémmè fèhònfè?

Kuyie nyIsida $\gamma\epsilon\epsilon$ ribe tũ nkùà?

²³ A baa tōnní a tōrè kè yè sǎmmú mí ndi Yìè nKuyie nkuà?

Ke nàké ké tú a naasẽ kpeńni mề kpéi nte kàa dềke Dimaa tãrì yómme,

ke ta Dimaa túúkù cuokè ke kǎũ detekperè nè bè tu dè sǐpèrésì.

Ke tùòkèné ditāri yóntényómmè de tie ñsũdaà?

²⁴Κε βέι nκε tú α κεύmu sibií βετobè ciε,

κε γὰρ βετὼβὲ tenkè kó meniε,

ke na a naàcètè memáà ke Ìtinné Esibiti kó ikó nyì tukúnè kukó ndièkù Niirià?

²⁵ A né í yé ke dò mmí nKuyie mmû pĩ nde kó mutõmmú.

Nè dimònnì kótírì miεke nkε

n tããtémè kẹ yě n dò nkédòòmè,

ke yóó mè dǎǎ di mmònnì.

Mĩ do da tããtế,

kàà bo puo nyehékè iduotí fité yè ké yè dèitè.

²⁶ Kè dè kó yéhekè kòbèe dónté muwǎrímú,

kè dèε bè kpeí kè bèε di ifei,

késáá̃ténè timúti,

bè í yó ncăănnè mēmúyòmmè.

bè yóó dòn tɛnɛ tiyoyienti nti,

nè timútì tìi òò yè tɛcádopòtè ĩnkè kɛ kpeío bá ti mǎnnì í tǔ̀òkè.

²⁷ A kpɛti matì í bo tì m̀ biininè, mí nKuyie.

Kàa kàri n yěmu,

kàa yèti n yěmu,

kàa mè ntati n yěmu,

kàa miēke m peike n yěmu.

²⁸ A n yè mèè kréí nkemíeké,

kè τερπὸτὲ da δευτέ,

deè te kè n yóó tǎnné a ãnnì mumámáá

kéãnné a nùù tisãndántì,

ké da dete képoonnè a nacefòtè kékpěnné a ciè.

²⁹ Fṣ nhEsekiasi, nte dèè yó ntú mebenkùmè: Di mbenni di yóó di tidiiti tì ãnké tìnti, dibenni tərì kédi tididenti, dibenni tǎǎnni kébustí kékǎũ, kǎfííku detie mbè tu dè fínýl kétǎũ de be. ³⁰ De mǎnni Sudaa kǎbe bèè bo nkpaá, be cǐẽ

mbo ta ketenkè kè be bakεε peité yεbe. ³¹ Sedisadεmmu nwe bèè bo yenté bè yètínímè Siyṣṣ tārì ndi bè yètínímè ti Yiè nKuyie Mpakεdaa ti dó mèè kpéí nkè dè dεu te, kòò yóó mè dḡḡ. ³² Kè tìi tukúnè Asidii kóo kpààtì, nte ti Yiè nKuyie nnàké tì o kpéí. Kù tu ò í tati di nheì, ò báá dì tǎũ ipie, ò mε mbáá di do nè tidḡpìtì, yoo wèe ǎnnè di duotí mutǎǎ nkéna kéta. ³³ Mí ndi Yiè nKuyie mbéimmu ke tú ò í tati di nheì. Ò wēti ke bo poo nhò kèténí kùu cε nku kékònnè. ³⁴ N yó nkānkému di nheì ké dì dεεté n yètìrì kpéí nnè n kóo tǎntì Dafiti kpéí.

*Sennakedibu yǎkεmè dikpànni ke kò
(Wénté Esaii 37:36-38 nè 2 Bekpààtìbè tōmmú 32:21-22)*

³⁵ Dε kó keyènkè kè ti Yiè nKuyie nkó ditǎnni kǎténí Asidii kǎbe kó dihǎǎpònkari, kékua benitibè tekḡupípitè nè sikḡupísini (18000). Kè dèe wenté kè bè nsṣ mbεcírìbè bèè mǎá duó duó. ³⁶ Dε mǎnni kè Asidii kóo kpààtì Sennakedibuu uuté o ǎǎpònkari kéité kékò nkémbo Ninifu. ³⁷ Mεmme ò tamè diyie mari o bḡḡ Nisidaki tou kéníní kú di ìikè, kòo bí Adadamadεki nè Sadetisεε, kè bèe ò kǎũ disiè kékua kécoké kékote Adadati εì, kòo bire Eda-Adonnii sḡoté o kpàtì.

20

*Esekiasi muǎkεmè kè Kuyie nhò miékunnε
(Wénté Esaii 38:1-8 nè 2 Bekpààtìbè tōmmú 32:24)*

¹ Dε kó dimǎnni ndi Esekiasii muǎkεmè kéduúnnè mukũũ nkè Kuyie mpǎǎnǎantì náantò Amḡti bire Esaii kǎte o borè, kóò nàké ke dḡ: Ti Yiè nKuyie ntú a tũntε a cǎtè kpeti, a í yóó foute a yóó kúmu.

² Kè Esekiasii tũntε o ìikè kécuo nkumarí, kékuaónnè ti Yiè nKuyie nke dḡ: ³ Áú! Ti Yiè nKuyie. N da báámmu, n kuó mmesémme. A yému n da tũmmè nè n yemmè memḡu ke dḡri a dómè.

Ò mε nyí kékúó.

⁴ Kè Esaii nkpaá ke mu nyí yè tekpààtìcǎtè kó kudànkù, kè ti Yiè nKuyie nhò béinnè ke dḡ: ⁵ Wēte kénáké n nìtibè kóo kpààtì Esekiasi ke tú: N yē mmí ndi Yiè nKuyie nho yààrì Dafiti do tũ nkù, n kèemu ò n kuónnèmè ke yà o nǎnnietì, ke yóó ò miékunnε diyie tǎǎnni yiè, kòo ta n cǎtè miεke. ⁶ M bo ò yìe yεbie ntepíitè nè yènnummù, kóò dεεté wenwe nè di nheì, kè Asidii kóo kpààtì báá dì na. N yó nkānkému di nheì n yètìrì kpéí nnè n kóo tǎntì Dafiti kpéí.

⁷ Kè Esaii dḡ, bèe nante fikíε kó yεbe kéwaare okpààtì mḡ ndè, kòo miété.

⁸ Dè do sṣ nhEsekiasi bekemu Esaii ò yóó yà mù kébanté ke dḡ ti Yiè nKuyie nyóó ò miékunnε diyie tǎǎnni yiè kòo wēte kéta ku cǎtè.

⁹ Kè Esaii dḡ: Nte a yóó yà dè kébanté ke dḡ nti Yiè nKuyie nyóó dḡḡ kù béi ntì, mεdèè mbo tote yedetisàkè tepíitè tēmè. A dó mèè keté dε ìikàa kè dε fǎnkúò? ¹⁰ Kè Esekiasi dḡ: Dè í yòunnè mεdèè mmè bo kétémmè dε ìikè, n dó mèè botí difǎnkúò ndi.

¹¹ Mεmme Esaii bǎntèmè ti Yiè nKuyie nkè mεdèè mbotire kétuǎke yedetisàkè tepíitè.

*Esekiasi cǎutémè Babidanni kó yεheikèntǎrè
(Wénté Esaii 39)*

¹² Dε kó yemǎrè miεke nke Babidanni kóo kpààtì Badadanni bire Medodaki-Badanni tǎnnènnímè benitibè yepǎrè kè bè bo dḡu nhEsekiasi o muǎke mèè kpéí.

¹³ Kè Esekiasi bè cǎuté ké bè benke o kpàtì sòri kùu dieku nè timátì péitì nè mesḡo nnè tihúúntì tibotí tibotí nè mεkḡsààmè, ké bè benkenè o kpàrìntè sòri dè. Ò

kó yēsòrè yemou cénke, dèmarè í nsùò nhò í bè benke dè tekpààtìcǐtè miéke, yoo o mómmuò nho cǐtè.

¹⁴ Dè yí memme kè Kuyie mpāānāāntì náāntò Esaii kato o cǐtè kóò beke ke dò: Benitìbè bèè kàtení a cǐtè bè yē mba? Bè yènní de? Kè Esekiasi dò: Bè bonní diheì détirì ndi Babidōnni. ¹⁵ Kè Esaii dò: Bè yà ba a kpààtìcǐtè miéke? Kè Esekiasi dò: Dèmarè í sùò n yí bè benke dè n sòrè yemou miéke.

¹⁶ De mōnni kè Esaii dò: Kénté ti Yiè nKuyie ntu n da náké tì. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie ntu: Dè kpaanímu kè bè bo túóté dèè kó dimàà bo a kpààtìcǐtè miéke kékōnnè Babidōnni, kétúóté a yembè do kou dè, kèntò kētuakenèní yíe ndèmarè í yó nkpaá. ¹⁸ A mómmuò nha bí a peité ì bè bo ì pīrmú kékōnnè Babidōnni, ké bè fōmmu ké bè pīnnè tekpààtìcǐtè miéke mutōmmú.

¹⁹ Kè Esekiasi dò: Ti Yiè nKuyie nduò nkàa n nàá ntì wennimu. Nè o yèmmè miéke ke né tú: Kè kunaatí cénke bo n kó dimōnni kè tìmatì í n kōōnnè.

²⁰ Esekiasi dōòrìmmè sōmmè, ò dōò dèè kó dimàà, ò do mōke dii kōm̀bùò nè ò maá mèè botí kubinku diheì kékeú kukondóú kékpēnnéní menie ndiheì, dende kó dimàà dè wārimu Sudaa kpààtìbè dōòrìmmè pátiri miéke. ²¹ Kòo kú kòo birè Manansee sōtè o kpàtì.

21

*Manansee naámmè Sudaa kòbe kóo kpàtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 33:1-10,18-20)*

¹ Manansee do yóó di tikpàtì ke mōke yebie ntepiítè nè yèdèè ndi kèntò tikpàtì ke dò yebie nsipísínùmmù nè yènnùmmù ke bo Sedisadèmmu, o yā yètìrì do tú Efisiba nwe. ² Kòo dōò ti Yiè nKuyie nyí dó dè. Ò do tūnnè ibotí kù do bètì ì ké bè kànnè ì do dōòrì ì sòke nyi, ³ kéwēte kémaá o cice Esekiasi do pùò nyèè wūōtòrè, yetòrè borè kémaá dibōò Baadi yetòrè kécíéké Asedaa tedóú káfíí, kéninku ke dōu ndiyiè nè otànkù nè siwāā Isidayeeribe kóo kpàtì Akabu do dōòmè. ⁴ Kòo maá yebōwūōtòrè ti Yiè nKuyie ncǐtè miéke Sedisadèmmu, kù do bè nàké ke dò kù dó ku yètìrì mborè. ⁵ Kòo maá ti Yiè nKuyie nkó tidàntì tidé miéke yewūōtòrè, diyiè nè otànkù nè siwāā de kpéí, ⁶ kékuo o birè kētuo, kénkōrì tipāātì ke náánnè yebokè, ke wāà mbenitinòmbè bèè yu bécírìbè, nè bèè bourí tinùbootì kéndōòrì mēdōòrìmmè péu ti Yiè nKuyie nyí dó dè kè ku miéke ò yè. ⁷ Kòo tanné tebōōtenkaanitè Asedaa Kuyie ncǐtè miéke. Ti Yiè nKuyie ndo nàkému ku kóo tōntì Dafiti nè o birè Sodomō ke dò Isidayeeribe tenkè miéke kù tāāté ke dó ku yètìrì mbo Sedisadèmmu nwe nè ku cǐtè miéke. ⁸ Kè dè bo yie nkè ku nìtìbè Isidayeeribe ténke bá nhāā ntipūtì timou kédéténè ketenkè kù duò nkè be yembè, kè bè cénke dōòrì kù bè nàké tì timou ku kuó imou ku kóo tōntì Mōyiisi bè wāri ì. ⁹ Sudaa kòbe me nyí nyie ti Yiè nKuyie nkpeti kè Manansee bè fétinne kè bèè dōò meyei nképētè ibotí Kuyie ndo kùò ì ké bè kànnè ì do dōòrìmmè.

¹⁰ Mēmmè kè ti Yiè nKuyie nní mbè nnāānnè kè ku pāānāāntì náāmbè tūōnko. ¹¹ Sudaa kòbe kóo kpàtì Manansee me ndōòrìmmè isòke kperè, kédōò meyei nke dè pēētè Amōriibe bèè do dè bo nè dimōnni bè do dōòrìmmè, wèè tanné Sudaa kòbe bēmu mubōōfèu miéke. ¹² Nte ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù tu mù: Kù tu kù yóó duōnni mèè yèi nSedisadèmmu nè Sudaa kòbe tenkè, bèè kó dimàà bo tì kèè tì bo kpéēté be to. ¹³ Kù tu kù bennénè Sammarii kùò òū kù yóó ku mbennénè Sedisadèmmu. Kù anténè fèè nuōfè Akabu cǐtè, kù yóó fè nhanténè Sedisadèmmu, kóò eitè bè òō eitè mèè botí dibuu kékónténè di ìnkè. ¹⁴ Ku nìtìbè bèè bo nkpaá, kù bo bè útóo. Kù bo duò nkè be dootitòbè mbè pīi nke fekù be

kpere. ¹⁵ Ke yé nè be yembè yèmè Esibiti bè baa dɔɔri kù í dó dè nde kényínko ku mieke nè yíenní.

¹⁶ Sudaa kɔbe kóo kpààtì Manansee do kùɔnèmu benìtìbè péu bèè í càke mùmamù, kè be yíí mpíe nSedisadèmmu èi. Ke né yíénè mèyei nhò tanné Sudaa kɔbe mèè mieke, kè bè ndɔɔri ti Yiè nKuyie nyí dó dè.

¹⁷ Manansee kó mèdɔ̀̀rìmè sɔmmè ò dɔ̀̀ dèè kó dimàà nè ò dɔ̀̀ mèè yei ndemɔu dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dɔ̀̀rìmè pátìri mieke. ¹⁸ Kòo kú kè bèè ò kùnné okpààtì cǐtè kó mupérímù bè tú mù Usaa mu mieke. Kòo bire Amɔɔ sɔɔté o kpàtì.

*Amɔɔ naámmè Sudaa kɔbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 33:21-25)*

¹⁹ Amɔɔ do yóó di tikpàtì ke mɔke yebie nsipísidé nè yèdèè ndi, kéntɔ tikpàtì ke dɔ yebie nyèdèè ke bo Sedisadèmmu. Kòo yɔ yètìrì tu: Məsudemeti Adusi bire, Yotiba èi kou. ²⁰ Kòò dɔ̀̀ ti Yiè nKuyie nyí dó dè o cice Manansee baa do dɔ̀̀mè mèmómmɔmmè, ²¹ kètūnne o cice borime weti weti kénfeu yebɔkè o cice do feu yé ke ninku ye ìkè, ²² kédootóo ti Yiè nKuyie nho yembè do tū nkù, ò í ntūnne ku kó kuce.

²³ Mèmme kòo tūmbèè cómmú ke bo ò bɔ nkóò kùò o cǐtè mieke. ²⁴ Kè dihéi kó benìtìbèè bè poté kékuò, kéduò nkòo bire Sosiasii sɔɔté o kpàtì.

²⁵ Amɔɔ dɔ̀̀rìmè sɔmmè ò dɔ̀̀ dèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dɔ̀̀rìmè pátìri mieke. ²⁶ Kòo kú kè bèè ò kùnné o cice fɔti mieke Usaa pérímù. Kòo bire Sosiasii sɔɔté tikpàtì.

22

*Sosiasii naámmè Sudaa kɔbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 34:1-2)*

¹ Sosiasii do yóó di tikpàtì ke mɔke yebie nyèni ndi kéntɔ tikpàtì ke dɔ yebie nsipísitáati nè dimáà, ke bo Sedisadèmmu kòo yɔ yètìrì tu Sedida Adaya bire Bosikati èi kou. ² Kòò ndɔɔri ti Yiè nKuyie ndó dè, ò do tūnne o yààrì Dafiti borime mme weti weti, ò í nyóu mèmamè.

*Sosiasii pètémè Kuyie nkuó pátìri ku cǐtè mieke
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 34:8-18)*

³ Sosiasii do bo o kpàtì benni tepítè nè diniínni mieke nke kètɔ nho kóo pátíwààtì Safāā Asadia bire, Məsudammu yaàbire, ke dɔ̀̀ bèè kɔte ti Yiè nKuyie ncǐtè, ⁴ kénáké ikuó niùtì dièwè Idikiya kòo ya timátì péitì bè tɔnì ti ti Yiè nKuyie ncǐtè kpéi, mbèè tè baa kè bè tì cuó tì màmè, ⁵ kè tì tùóté kéduò mbèè baké ti Yiè nKuyie ncǐtè tūntimù kó mutōmmú, kè bèè yietí bèè pī mmutōmmú ku cǐtè mieke ke tūnni dèè càke. ⁶ Bədabeesũ̀̀bè, nè bèè ni mumarimù, nè bəmaribè, ke donnè ideí nè yetádíeyè kètūntenè Kuyie ncǐtè. ⁷ Kè bè bè duó mbè bá mbékú ke tú bèè náké bè tì pī́nnè mèè botí mutōmmú, ke yé bè pī́rmè kè dè wennnimu.

⁸ Kè ikuó niùtì dièwè Idikiya náké opátíwààtì Safāā ò pètémè ti Yiè nKuyie nkuó pátìri ku cǐtè mieke, kè di nhò duó nkòo kaà. ⁹ Ò kàà mmemme kédeè kékɔte kénáké okpààtì ke dɔ̀̀: Tínti a kó betōmbè ti tùótému timátì péitì ke duó mbèè ni ti Yiè nKuyie ncǐtè kó mutōmmú.

¹⁰ Kòò náké okpààtì ke dɔ̀̀: Ikuó niùtì Idikiya weè n duó ndipátìri marì, kè di nhò kàa.

*Osiasi beémmè onitipòkù wèè náá nKuyie mpāānāāntì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 34:19-28)*

¹¹ Okpààtì kèè mēmmē Kuyie nkuó bè ò kàa nyì kékēté o yààtì, ¹² kénáké ikuó nùtì Idikiya nè Safāā birē Ayikammu nè Misee birē Akibāō nè opátíwāātì Safāā nè okpààtì kóo tūntì Asaya kē dō: ¹³ Kōtenē kébeé nti Yìè nKuyie n kpéí nnè benitìbè kpéí, Sudaa botí kumōu kpéí nkéyà dipátíri bè mē mpètété dī tō tì! Tì Yìè nKuyie mmiēke tì yè mediē mmè tì yembè í yie mmèè kpéí nke tūnnē dipátíri dīi ntō tì, bè í yie nke dōdō dī yē mmù.

¹⁴ Mēmmē ikuó nùtì Idikiya nè Ayikammu nè Akibāō nè Safāā nè Asaya bè kōtemē onitipòkù Udida borē wèè náá nKuyie mpāānāāntì. Kōo dōu yètìrì tu Sadummu Tikifa birē, Adasi yaābirē kōdō bàā ikuó yààtì. Dē kóo nitipòkù do bo Sedisadēmmu nwe, dicēkarì bè tu dī: Dihēi pānnì kē bēè ò nàké bè tō tì. ¹⁵ Kōo bè tēñné kē dō: Kōtenē kénáké onitì wèè dī tōnní m borē kē dō: Tì Yìè nKuyie ntu ¹⁶ Sudaa kōbe kóo kpààtì kàa ndīi pátíri náá mmèè yēi nkpéí mē yóó bóté Sedisadēmmu nwe nè o nìtìbè. ¹⁷ Bè kù bōntóo mēè kpéí nke tuò ntihúúntì yebókè kē bē dōdòrì mē íinko ku miēke. Dē te kē ku miēke yē dī nhēi, kē í yóó bonkē. ¹⁸ Dí náké Sudaa kōbe kóo kpààtì wèè dī tōnní kē dī bo beé nti Yìè nKuyie nyIsidayēeribē tū nkù kē tū ò kèè tìi náāntì yóó dōdōmu. ¹⁹ Ò né mē nti kèèmmē kōo yēmmē cààrē, kōo kékūnnē omāā. Kù nàké tì dī nhēi kpéí nnè dī yembè kpéí. Mēyēi ndiemē mēè yóó bè tūōkení kē bē tenkēē náá Kuyie ncōō kē. Ò mē nkērímē o yààtì kē kōmmú ku ìkē kù tu kù kèèmmē. ²⁰ Nē dē kpéí nkù tu kù bo ò òmpūnnē o yembè borē bāmmū, o nōnfē báá yà mēyēi nkù yóó bōnténímē Sedisadēmmu. Mēmmē kē bēè kōtē kē tì nhò nàké.

23

*Okpààtì Sosiasi kaāmmē benitìbè Kuyie nkuó pátíri
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 34:29-32)*

¹ Kōo kpààtì tīi nSudaa naāmūnkù kó bekótìbè, nè Sedisadēmmu èi kōbe, ² kékōtē tì Yìè nKuyie ncīētē kē nēínē Sudaa èi kōbe nè Sedisadēmmu èi kōbe bēmōu, ikuó nùbè nè tì Yìè nKuyie mpāānāāntì náāmbè nè benitidiebè nè cēnkoo kōbe, benitìbè bēmōu. Kōo bè kàa nyikuó pátíri bè pètété dī tì Yìè nKuyie ncīētē miēke dimōu. ³ Kōo nkpaā cómmú diwūōtōnnì ìnkē, kédōúnnē tì Yìè nKuyie ndinūu dīi tu bè ntū bē Yìè nKuyie kényie nku tannò nè ku kuó nè ku tié nè bē yēmmē mēmōu, kēndōōrì tīi kó dimāā wāri ikuó pátíri miēke tì yē mmù. Kē benitìbè bēmōu dō: Tì yiemmu kē bo ntaunnē Kuyie.

*Bè wētē kē tūntēmē Kuyie mbáámmù Sudaa tenkē
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 34:3-5)*

⁴ Kōo kpààtìi náké ikuó nùtì diēwē Idikiya nè bēè ò tūnko nè bēè bàā tì Yìè nKuyie ncīētē kē dō bēè denne tinentì bè do pīñnē tì dibōō Baadi nè Asedaa nè diyie nè otānkù nè siwāā dē tōmmú tì Yìè nKuyie ncīētē miēke. Kē bēè dē denne Sedisadēmmu kē dē tūō nSetinōō biriku, kētō dē tápéi nkékōtenē Betēēdi. ⁵ Kē bēè beti bēè do ni ibōōkuó Sudaa kpààtìbè do ānnē bè kē bē ntūō ntihúúntì yetōrē yēè bo Sudaa tempē mmiēke nè yehēkē yēè tōkēnē Sedisadēmmu nè bēè do tuò ndibōō Baadi nè otānkù nè siwāā simōu botí tihúúntì. ⁶ Kē bēè uutē Asedaa tedōú tì Yìè nKuyie ncīētē miēke, kēdenne Sedisadēmmu, kékōtenē Setinōō kubiriku kē kù tuō nkē kūu náá mmutápéi nkē bēè mù útōo ifōtì miēke. ⁷ Kē bēè puō nyetuo bè do maa yē kētannē benitipòbè bè do soó mbē kēnkōrì kē bē dōunē bē kó ikuó yēmmē. Nē benitipòbè do òō nkārì dē kē duōkù tiyààtì bè ò nhā tì kē dōúnnē tēbōōtenkaanitē Asedaa.

⁸ Kè Soasii duó nkè bɛɛ yúní ikuó niùbè Sudaa tenkè kemou miɛkɛ kè bɛɛ sɪnkùnnɛ yetàrè bè do tuò nyèè ìnkè tihúúntì kékɛtɛ Kebaa kɛntɔ kɛtuɔkɛnɛ Berisebaa yèè bo dibòrì bè do tú dì diheì yìè nSosuwee kó dibòrì borè. Kè bɛɛ può nyeteyè yèè bo a bo ntatoomè diheì kó dibòrì kubakù cànku. ⁹ Ikuó niùbè bèè do tuò ntihúúntì yebɔɔwũɔ̀t̀à̀rè ìnkè bè í ndò mbè bo na kékɛtɛ ti Yìè nKuyie nkó diwũɔ̀t̀à̀nnì borè Sedisadɛmmu. Bè né bo na kɛwɛnnénè bɛ kɔbɛ tɔbè kécááké pɛ́ɛ̀ wèè í kɔ̀arɛnɛ mutie mùù muuti.

¹⁰ Kè bɛɛ sɪnkùnnɛ ditònnì dìlì bo Benni-Inɔmmu Biriku bè tu dì Tofeti, bè do ɔ̀ ntuò ndiì ìnkè ibí, kòo mɔ̀u tɛ́nkɛ báá tuò ndenitidabire yoo denitipobire dibɔ̀ Mɔ̀dɔ̀ki. ¹¹ Kè bɛɛ kuò sisɛ́ì Sudaa kpààtìbè do duó nsì kè bè bo ndɔ̀únnè diyie kè sì mbo ti Yìè nKuyie ncíɛ̀tɛ̀ kó dibòrì také, kɛ tókénè tɛkpààtìcíɛ̀tɛ̀ kóo kótì Mɛdanni-Mɛdɛki cíɛ̀tɛ̀. O cíɛ̀tɛ̀ do tókénè bè do maá kùù dieku nku kékpeennè Kuyie ncíɛ̀tɛ̀, kɛtuò nnè sinaasɛ́ì bè do pã sì kè bè bo ndɔ̀únnè diyie. ¹² Kòo può nyebɔɔwũɔ̀t̀à̀rè Sudaa kpààtìbè do maá yè Aasi kó kudànkù ìnkè nè Manansee do maá yè ti Yìè nKuyie ncíɛ̀tɛ̀ kó dɛdànnè dɛdɛ miɛkɛ, kòo yè pònte kédéítɛ̀ kɛútóo yɛ táá nSetinɔ̀ biriku miɛkɛ. ¹³ Kòo cakɛ yebɔɔwũɔ̀t̀à̀rè Sadomɔ̀ do maá yè Sedisadɛmmu kó yetàrè odifìè tãrì bakù cànku Sidoniibe bɔ̀yeyiri Asitaditee kpéí nnè Mɔ̀abiibe bɔ̀yeyiri Kemɔ̀osi kpéí nnè Amɔ̀niibe bɔ̀yeyiri Midikɔmmu kpéí nkòo yè sɪnkùnnɛ yemou, ¹⁴ kɛpuò nyebɔ̀t̀à̀rè bè do fííkú yè kɛu itedéí kɛtɔ̀nì bɛcírìbè kũ̀ò kɛpíɛ̀ ndè do bo yèè borè.

*Isidayɛeribe wɛ̀tɛ̀ kɛ tũ̀ntɛ̀mè mubáaammu
(Wénté 2 Bekpààtìbè tɔ̀mmú 34:6-7)*

¹⁵ Kè Sosiasii può nNebati bire Sedoboammu do maá dìlì wũɔ̀t̀à̀nnì Betɛɛdi kó ditònnì borè kɛtannè Isidayɛeribe mɛyeyi mmiɛkɛ. Kòo dì può kécóu nditònnì nè kutedóu, dɛmou kè dɛɛ naá mmutáá.

¹⁶ Mɛ̀nɛ̀mɛ̀ ɔ̀ wɛ̀ntɛ̀mè kɛ̀yà ifɔ̀tì ìlì do bo dɛborè ditàrì ìnkè kɛtɔ̀ nkè bèè kũ̀tɛ̀nì bɛ kũ̀ò kòo yɛ còu ndiwũɔ̀t̀à̀nnì ìnkè, kɛ dì sɪnkùnnɛ kɛndònnè ti Yìè nKuyie ndo tì nàkémè ku pããnáàntì náàntò kòo tì bɛí, Sedoboammu dɛkɛ dìlì mɔ̀nnì diwũɔ̀t̀à̀nnì ìnkè dibanni yìè. ɔ̀ dɛ mbo kɛwɛntɛ̀ kɛ̀yà Kuyie mpããnáàntì náàntò wèè do nàkɛ̀ dɛ kó tipããnáàntì o fɔ̀tì. ¹⁷ Kè Sosiasii beke kɛ dò: Difɔ̀títà̀rì dìlì wɛ̀ nkó kufɔ̀tì kɛrì ndì?

Kè diheì yembɛɛ ɔ̀ tɛ́nnɛ̀ kɛ dò: Kuyie mpããnáàntì náàntò wèè do iténì Sudaa tenkè kékɛtɛnì kénáké a mɛ mbo kɛ dɔ̀rì tì yíɛ, nɔ̀ fɔ̀títà̀rì ndì.

¹⁸ Kè Sosiasii dò: Yóunè dɛ kó kufɔ̀tì, dì báá kù kàáké! Mɛ̀nɛ̀mɛ̀ kè bɛɛ yóu o kũ̀ò ɔ̀mɔ̀u í nyè kũ̀tɛ̀, kɛ́yóunè múnkɛ Kuyie mpããnáàntì náàntò wèè do yènnì Sammarii tenkè o kpɛyɛ.

¹⁹ Kè Sosiasii múnkɛ può nyebɔ̀tuò bè do maá yè Sammarii ɛ̀kɛ miɛkɛ Isidayɛeribe kpààtìbè do maá yè kɛí tì Yìè nKuyie mmiɛkɛ. Kòo yè può mpáíí ɔ̀ può mmèè botí Betɛɛdi kpɛyɛ. ²⁰ Kòo pĩmmú bebɔ̀yembè bèè dɛ bo kɛ bè fié bɛ bɔ̀wũɔ̀t̀à̀rè ìnkè, kécóunnè yenitikũ̀ò dɛ kó yewũɔ̀t̀à̀rè ìnkè.

ɔ̀ mɛ nyí kɛdeè kɛwɛtɛ Sedisadɛmmu.

*Sosiasii duómmè kè bɛɛ baa ndiyentɛ̀banni
(Wénté 2 Bekpààtìbè tɔ̀mmú 35:1, 18-19)*

²¹ Dɛ kó difɔ̀nkúò kòo kpààtì Sosiasii náké bɛnìtìbè kɛ dò: Baánnè diyentɛ̀banni kédéúkùnnɛ ti Yìè nKuyie nyètìrì, kɛntũ̀ ntìlì wàrì ku kuó pátìrì miɛkɛ. ²² Nè bebaatìbè kó dimònnì, kɛntɔ̀ kɛtuɔkennì bekpààtìbè kó dimònnì

Isidayeeribè nè Sudaa kòbè, bè do í baà ndiyentébanni mèbotí. ²³ Okpààti Sosiasi kpàti benni tepíítè nè diniínni ndi bè wète kébaámmè diyantébanni mèbotí Sedisadèmmu kè bo déúkùnnè ti Yiè nKuyie nyètìrì.

Sosiasi kpàti mànkù

(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 35:20-27. 36:1)

²⁴ Kè Sosiasii paa mpáíí Sudaa tenkè keməu mieke nè Sedisadèmmu oməu mieke bèè yu bécírìbè nè bèè bourí tinùbootì, nè bèè fiíkú bécírìbè, nè sibəotenkaanii, nè isəke ìì kó dimàà do dəori Sudaa tenkè, nè Sedisadèmmu oməu mieke. Sosiasi do tūnnè ikuó niùti Idikiya do pèté ti Yiè nKuyie nkuó pátíri di ku cīètè mieke di yē mmù mmu, kékáúté dende kó dimàà páíí.

²⁵ Bekpààtìbè bèè do ò niiténè kédì tikpàti nè bèè ò tūnnenì oməu do í bo wèè ò dōnnè, wèè duó nhomáa Kuyie nnè o yèmmè mēməu nè o wērímú muməu, kéndəori ti Yiè nKuyie ndo duó nyìi kuó Məyiisi kòò ì wàri ì yē mmù.

²⁶ Bá nè mēmme kè Kuyie mmiēke nkpaá pèi Sudaa kòbè bə kóo kpààti Manansee, wèè do cààrè ti Yiè nKuyie nkè ku miēkəe bè yè bá kè í nyie nke bo do. ²⁷ Mēmme kè ti Yiè nKuyie mbè nàké kè dō: M bo kèi nSudaa kòbè m borè, n kèi mmèè botí Isidayeeribè. N yóó dootóomu Sedisadèmmu diheì n tǎāté dī, nè n cīètè n do béi nke dō n yètìrì yó mbo tèè miēke.

²⁸ Sosiasi dəòrìmmè səmmə ò dōò dèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dəòrìmmè pátíri miēke. ²⁹ O kó tikpàti miēke nke Esibiti kóo kpààti Nəko kərimè kə bo tee nhAsidii kóo kpààti mudoò kukó nhEfadati borè. Kè Sosiasii ò dinté, kè Nəko ò kùə Məkidoo kó mudoò ketimù miēke. ³⁰ Kòo kó bətəmbèè ò tùóté nè tekpàrìnaasāntè Məkidoo kékōnnè Sedisadèmmu, kóò kūnnè Sudaa kpààtìbè fōti miēke. Kè diheì yembèe pī nYoakasi tikpàti, kóò còú mmekùò nkòò səoté o cice Sosiasi kpàti.

Yoakasi naámmè Sudaa kòbè kóo kpàti

(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 36:2-4)

³¹ Yoakasi do yóó di tikpàti kə məkə yəbie nsipísìdé nè yètǎāti ndi kəntə tikpàti kə dō bətǎàbè bətǎāti kə bo Sedisadèmmu. O yǎ yètìrì do tú Amitadi Yediməyau biré, Dibuna èi kou. ³² Kòo dōò ti Yiè nKuyie nyí dō dè o yembè do dōò mēè botí weti weti. ³³ Mēmme Esibiti kóo kpààti Nəko ò pīmmè kékpetínnè Dibuda Amati tenkè miēke bá ò ténke í ntú Sedisadèmmu kóo kpààti. Kòo duó nkè bè nhò yietì dāmpóò bá dīi benni timátì pèitì cìdóòbè sikəupísitǎāti (3000), mēsəo ncìdóòbè sikəusitǎāti (300).

³⁴ Kè wèè kpààti Esibiti kouu túóté Sosiasi biré Ediakimmu kedúò nkòò səoté o cice kpàti, kòo ò cèète diyètìrì kóò yú kə dō: Sosakimmu, kétúóté Yoakasi kékōnnè Esibiti kòo kə nkú. ³⁵ Kè Sosakimmuu kéété o nìtìbè bá wè o wērímú mamè ò bo duómmè timátì pèitì, nè mēsəo nkè dè nsànnè Esibiti kóo kpààti beke dè. Kè bè ní dè nhò duó nkòò dè duó nhokpààti Nəko.

Sosakimmu naámmè Sudaa kòbè kóo kpàti

(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 36:5-8)

³⁶ Sosakimmu do yóó di tikpàti kə məkə yəbie nsipísìdé nè yènùmmù ndi, kəntə tikpàti kə dō yəbie tepíítè nè dīmáà kə bo Sedisadèmmu, kòo yǎ yètìrì tu: Sebida Pedaya biré Dumaa èi kou. ³⁷ Kòo dōò ti Yiè nKuyie nyí dō dè o yembè do dōò mēè botí weti weti.

24

¹ Sosakimmu kpàti miēke nke Babidōnni kóo kpààti Nəbukannəsaa ò domè kóò na, kòo ò bəúté ké nhò bùó kə dō yəbie nyètǎāti kékəwète kéyeté o kpəti.

² Mēmme kè ti Yiè nKuyie nduó nkè befèèbè Babidōnni kòbe nè Asidii kòbe nè Moabu kòbe nè Amōniibe, kè bèe do Sudaá kó dikpààtiyuu ke bo di dèè páíí kéndōnnè ti Yiè nKuyie ndo ti nákémmè ku kó betōmbè ku pāānāañti náam̃bè kè bèe ti béi. ³ Ti Yiè nKuyie ndo duó nkè dendé kó dimàà bè tū̀kēní ke bo bè kei nku borè nde, Manansee kó mēyei nkpéí nnè ò dḁḁ dèè kó dimàà, ⁴ nè ò do kùḁ bèè nìtibè kè bē yī́ ncóú nképíe nSedisademmu bá bè í cààrè mùmamù, mèe do te kè ti Yiè nKuyie nyete kù bo bè cīēm̃mè.

⁵ Sosakimmu dɔ̀rìmè sɔmmɛ ò do dɔ̀ dèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtibè dɔ̀rìmè pátiri miékè. ⁶ Kòo kú kè bèè ò kǔnné o yembè fǔti. Kòo bire Sosakinni sɔtè o kpàti.

⁷ Esibiti kóo kpààtì ténkè í nyè o èi kè yé Babidənni kóo kpààtì do fiètəmə o tenkè ò do te kè kétuóté Esibiti kó kukó nkétuəkənè kukó nhƏfadati.

*Bè p̄rīmúmè Sudaā kàbe kè kònnè Babidɔnni
(Wénté 2 Bep̄rààtibè tām̄mú 36:9-10)*

⁸ Sosakinni do yóo di tikpàti ke mọke yebie ntepiútè nè yèni ndi, kénto tikpàti ke dà betāābè bêtāāti ke bo Sedisademmu. Kòo yā yètìrì tu Neusitaa Edinatāā biré Sedisademmu èi kou. ⁹ Kòo dàò ti Yìè nKuyie nyí dọ dè. Ò do tūnne o yembè borime mme weti weti.

¹⁰ De mǝnnì ndi Babidǝnni kóo kpààti Nebukannesaa domè Sedisadǝmmu kóò pi. ¹¹ Kè Nebukannesaa o mómumu nkǝtení kédò dihèi o āāpǝmbè pi di. ¹² Merǝme Sosakinni Sudaa kǝbe kóo kpààti yènnímè kékǝte kóò duús nhomáà kénèinè o yǝ nè o kó betǝmbè nè bè fǝmmu bè kè tu tekpààtičǝtè kó bekótibè. Kè Babidǝnni kóo kpààti bè pǝrmú kédǝ tidaati. O kpàti benni diniinnì miǝke do nke ò bè pǝrmúmè.

¹³ Mem̃me ò t̃am̃e ti Yiè nKuyie nc̃iēt̃e kó tiñent̃i tim̃ou t̃i do bo te mĩeke ñe tek̃p̃ààtĩc̃iēt̃e mĩeke k̃peti. K̃e b̃e puo mm̃es̃o nkó tiñent̃i tim̃ou Isidaỹẽribe koo k̃p̃ààti Sadõm̃o do d̃ò t̃i ti Yiè nKuyie nc̃iēt̃e k̃p̃eí, nkù do t̃i ñak̃e ke ỹem̃m̃e. ¹⁴ Kòo p̃im̃m̃ú ok̃p̃ààti kó b̃et̃ũmb̃e ñe b̃e tu beñitidĩeb̃e, k̃e b̃e m̃bo tek̃aup̃ĩp̃ĩt̃e (10000), k̃ep̃im̃m̃uñe b̃em̃ááb̃e ñe b̃e d̃ò̃ri ỹẽcauk̃pet̃inỹe, k̃e c̃éñkoo k̃obe b̃e nk̃p̃aá dĩheí. ¹⁵ Kòo t̃o Sosak̃inni ñe o ỹo ñe o pob̃e ñe iw̃ĩ ỹemb̃e ñe b̃e f̃õmm̃u b̃e k̃e b̃e tu tek̃p̃ààtĩc̃iēt̃e kó bek̃ót̃ib̃e, k̃e b̃e k̃onñe Babid̃oñni. ¹⁶ B̃e kó dim̃à ño mm̃udoò k̃e b̃e m̃bo sik̃aup̃ĩs̃iỹiek̃e (7000) b̃em̃ááb̃e ñe b̃e d̃ò̃ri ỹẽcauk̃pet̃inỹe k̃e b̃emb̃e m̃bo tek̃aup̃ĩt̃e (1000), k̃ep̃im̃m̃ú b̃eh̃ããp̃òmb̃e ỹek̃õmb̃ò ỹemb̃e k̃ék̃onñe Babid̃oñni.

¹⁷ Kè Babidonni kóo kpààtìi túóté Sosakinni yǎ tǎũ Matanniya kédàà okpààtì kòo sààtè Sosakinni kpàtì. Kòo ò cèètè diyètìrì kóò yu kè dò: Sedesia.

Sedesia naámmè Sudaa kàbe kóo kpààti
(Wénté Sedemii 52:1-3 nè 2 Bèkpààtìbè tǝmmú 36:11-12)

¹⁸ Sedesia do yóó di tikpàtì kẹ mọkẹ yẹbie nsipísídé nẹ òmáà ndi kẹntọ tikpàtì kẹ dà yẹbie ntepítè nẹ òmáà kẹ bo Sedisadεmmu. Kòò yā yètìrì tu Amítadi Sedemii birẹ Dibuna èi kou. ¹⁹ Kòò dàà ti Yìè nKuyie nyí dọ dẹ, ò do tūnne Sosakimmu borimε mmε weti weti.

²⁰ Ti Yiè nKuyie nkuù miéké do yè Sedisadεmmu nè Sudaa kàbe kè dεnde kó dimàà bè tùàkení, kè Kuyie mbè kei nku borè.

Kè dè mboní kè Sedesia yetε Babidɔnni kóo kpààtì kpɛti.

25

Babidanni kóo kpààti pimè Sedisademmu
(Wénté Sedemii 39:1-7. 52:3-11)

¹ Sedesia kpàti benni diwéínni miéke do nke otànkù píínwè miéke diyìe píínni Nebukannesa Babidanni kóo kpààti domè Sedisademmu mudòò nè o ãāpòntínni dimòu kécéēte Sedisademmu èi képénné kudookòti ké ndì pi. ² Kè dèe tuòke Sedesia kpàti benni tepíítè nè òmáà.

³ Dibenni tánkù naanwè diyìe wéínni ke sǝ ndikònni deuke bá benitìbè ténke í péú mudì. ⁴ Kè bèe duute kuduotí keyènkè, kòo kpààti yè nè o ãāpòmbè kètūnne Adaba kó kuce, dibòrì kaku iduotí idé saku, kùù tǝkénè okpààti pérímù. Kè Babidanni kàbèe fité diheì. ⁵ Kè Babidanni kàbèe beti okpààti kóò nìnte Sedikoo biriku kòo ãāpòmbèe cíté kóò yóu. ⁶ Kè bèe ò pǝ nkékàtenè Dibuna Babidanni kóo kpààti borè kóò nàké be dǝ kóò dààmè. ⁷ Kè Babidanni kóo kpààti fié okpààti Sedesia bí o nuò mmiéke, kédoké Sedesia nuò nkóò boú timáti kékònnè Babidanni.

Bè wéte ke pǝmmúme Sedisademmu kàbe ke kònnè Babidanni
(Wénté Sedemii 39:8-10. 52:12-30 nè 2 Bepàtìbè tǝmmú 36:17-21)

⁸ Babidanni kóo kpààti Nebukannesa kpàti benni tepíítè nè diwéínni miéke nke Nebusadadanni tihāāpònti tìi bàa okpààti ti kóo kótì wèè tū nhokpààti, ò tǝkénimè Sedisademmu, ⁹ kédúò nkè bèe cóu nti Yìè nKuyie ncǝtè nè tēhāāpòncǝtè nè Sedisademmu kó sicǝ simòu, ke cóunnè benitidièbè kó sicǝ simòu. ¹⁰ Kè Babidanni kó behāāpòmbè bèe cienní tihāāpònti tìi bàa okpààti ti kóo kótì kè tìi può nkuduotí kùù fité Sedisademmu.

¹¹ Kè Nebusadadanni wèè baké tihāāpònti tìi bàa okpààti, kòo pǝmmú bèè nìtìbè do kpàá diheì nè bèè do yè kóò tūnne nè benitìbè tǝbè péu kékònnè o ciè. ¹² Kè súò mbetenkútìbè mǝà bèè bo nkuuti nè bèè bo nhò fiiku detie mbè tu dè fínyí.

¹³ Kè Babidanni kó behāāpòmbèe bóké disǝwǝ kó yesǝnkè ti Yìè nKuyie ncǝtè kpèye nè ye kó yeteitiyè nè disǝwǝ kó kunankú diekù kùù bo ti Yìè nKuyie ncǝtè kètǝ disǝwǝ kékònnè Babidanni. ¹⁴ Kòo túóténè yesǝbǝ bè do ò nkounè yè mutǝpèi nnè de kó tikāpentì nè de kó yese nè de kó ihaakè nè sibúkúsi. Dèè kó dimàà cénke tú disǝwǝ kó tinenti bè do pǝnnè tì ti Yìè nKuyie cǝtè miéke mutǝmmú. ¹⁵ Kuhāāpònkù kùù baké tìi bàa okpààti kè kùu túóté sisǝbúkúsi nè yebǝ bè do méúnè yè meyǝ ndèè kó dimàà cénke tú mesǝ nkperè nè timáti péiti kpèrè.

¹⁶ Sadowǝ do dǝnnè dii sǝwǝ tì Yìè nKuyie ncǝtè kó tinenti ti cǝékù do í mǝke kù mǝmè. Yesǝnkè dieyè yédé nè kunankú diekù nè tenaasǝntè tèè kù tǝ nè yecǝtìyè. ¹⁷ De kó yesǝnkè yédé, òmáà kó meokùmè do bo métìrì bèwei ndi, bá di kè di mǝke diteitirì di yómmè kè di okùmè bo métìrì mèdémè nè dikée. Bá dii teitirì ìnkè kè bè kpè mmesǝ nke fité kè dè dò nyetebe bè tu yè kèdènátì. Demòu kè dè wè nke tú disǝwǝ mǝà, ke me ndò nyédé.

¹⁸ Kè de kó kuhāāpònkùu pǝ nyikuó nùtì dièwè Sedaya nè Sofonii wèè ò pòkoo, nè betǝbè bètǝati bèè bàa ti Yìè nKuyie ncǝtè, ké bè kpetínnè. ¹⁹ Kè kùu pǝnnè bè fǝnte wè kòò tu tekpààticǝtè kóo kótì nè betǝbè mabè bènùmmù bèè wéínnè okpààti ke bo diheì miéke. Nè wèè baké behāāpòmbè o kóo pátíwǝtì, wèè pǝ mbehāāpòmbè nè diheì kó benitìbè tǝbè mabè sipísikuò. ²⁰ Nebusadadanni

wèè baké Babidɔnni kó tihããpònti wèè do bè pĩrmú kékònnè Dibuda èi Babidɔnni kóo kpààti borè. ²¹ Kòò kè mbè kùò Dibuda èi Amati tenkè.

Mèmmè Sudaa kàbè yèmè bè tenkè.

Kedaya naámmè kùmàndáà Sudaa tenkè

(Wénté Sedemii 40:7-41:18)

²² Kè Nɛbukannɛsaa túóté Ayikammu yaàbirɛ Kedadia Safanni birɛ kédòò kùmàndáà kòò bo mbaké benitibè ò pĩrmú kè sùó mbè Sudaa tenkè miɛkè. ²³ Kè behããpòmbè iwěi yembè mabè nè bè kó tihããpònti kè bèe keè Babidɔnni kóo kpààti dòòmè Kedadia kùmàndáà kékòtè o borè Misipaa. Ntɛ dɛ yembè yètè: Isimayɛeri nè Netanniya birɛ nè Soananni Kadɛya birɛ nè Kedadia Tanneumɛti birɛ Nɛtofaa èi kou nè Yasanniyau Maaka birɛ, bèè do mbè nè bè kó behããpòmbè.

²⁴ Kè Kedadia bè dɔúnnè dinùù kè dò: Di bá nyĩèkù Babidɔnni kàbè kè di kãm̀b̀ù̀t̀ì bè duò, mbonè dihèi miɛkè kè pĩ mBabidɔnni kóo kpààti tómmú, di yó mbomu kè dè di naati tìmatì í yóó di kàkénè.

²⁵ Mèmmè otànkù oyiénnwè miɛkè Isimayɛeri Netanniya birɛ nè Edisamaa wèè do tú tɛkpààtìc̣f̣èṭè kou, kényiènnè betàbè mabè tɛpíítè, kè bèe kòtè kèpoté Kedadia kékùò, kèwěnnénè Sudaa kàbè nè Babidɔnni kàbè bèè do o bonè Misipaa. ²⁶ Mèmmè benitibè bɛm̀əu yàtɛm̀ə Babidɔnni kàbè, kétúóté bɛsám̀p̀ób̀è nè bɛdiɛbè nè bèè baké behããpòmbè kè bèe coké bɛm̀əu kékòtè Esibiti.

Babidɔnni kóo kpààti dòòmè Sosakinni mɛsàà

(Wénté Sedemii 52:31-34)

²⁷ Bè mɛ mpĩ nSudaa kóo kpààti Sosakinni kékònnè Babidɔnni, kè dè mmòkè yɛbie nsipísitããti nè yèyiekè, otànkù tɛpíítè nè odéríwè, diyìè sipísidé nè diyìénni yìè kè Babidɔnni kóo kpààti Efidi-Medodakii di tikpàti, kóò kuó mɛsém̀m̀è kóò kpeté kóò dènnɛ dikpetíntou, ²⁸ kóò nàké tináãsààti, kóò níi nkoò mbaké bɛkpààtìbè tábè nè bè bè do wě nke bo Babidɔnni. ²⁹ Kòò duó nkè Sosakinnii dáté tikpetínyààti, kényo nwenwe Babidɔnni kóo kpààti borè o fòmmu mum̀əu miɛkè. ³⁰ Kòò kpààti wèè nyé o kpéi nsáà, yɛwɛ yɛm̀əu duóm̀è, o fòmmu mum̀əu miɛkè.

Bekpààtìbè tōmmú pátírì ketirì Di mpátírì tō tì náàntì

Bekpààtìbè tōmmú pátírì ketirì nè didèrì yè wète ke kònté tìl nàké tìnti Sammuyeri pátírì ketirì nè didèrì ye mièke nè bekpààtìbè pátírì diketirì nè didèrì ye mièke. Bekpààtìbè tōmmú pátè yedé mièke ke né nàké kè dè ntukúnè Isidayeribe nè Kuyie mbe kó metaummè.

De kó yepáte yèè ti benkú ke dò mbá nè meyei mmèè do Isidayeri kó dikpààtiyuu nè Sudaa kperi, Kuyie nyí yè ndinùù kù do bè dounnè dì, ke dōori kù bo yímè ké bè deaté bembè ku nìtìbè bèè bo Sudaa tenké. De kó kuce kuù tu Dafiti nè Sodomō nè Sosafati nè Esekiasi nè Sosiasi nè betòbè betòbè bèè do dōori Kuyie ndómè. Be kó medòòrimè mèè benkú Kuyie nkuù dómè kédòò kù do dounnè dìl nùù ku nìtìbè

Dìl pátírì ti benkú Kuyie nkuù tōmmú ketémè ku cīètè nè bè kànnemè ikuò nùbè nè Defiibe. De kó dipátírì dīl ti náá nDafiti weè do yàmè bè dòmmè kémaá Kuyie ncīètè, weè dōú nyikuò tōmmú. Kè Sodomō weè né maá Kuyie ncīètè.

Di mpátírì náàntì dúò ke dòmmè

1. Isidayeribe kó iwuò 1-9
2. Sauri kó mukũũ 10
3. Dafiti kó tikpàtì 11-29

ISIDAYEERIBE KÓ IWUÒ NDUÒ KE DÒMMÈ

Adammu kèntò kètuòkenè Esayuu kó iyaàbí

¹ Adammu weè do peité Seti kè Setii peité Enosi. ² Kè Enosii peité Kenaa, kè Kenaa peité Matadeyeddi, kè Matadeyeddi peité Yederi. ³ Kè Yederii peité Enoki, kè Enokii peité Matusademmu, kè Matusademmu peité Demeki, ⁴ kè Demekii peité Nōwee kè Nōwee peité ibí itāāti: Semmu nè Kammu nè Safeti.

⁵ Kè Safetii peité Komèe nè Makoku nè Madaii nè Safāā nè Tubaadi nè Meseeki nè Tidaasi. ⁶ Kè Komèe peité Asekenaasi nè Difati nè Tokadima. ⁷ Kè Safāā peité Edisaa nè Tadisa nè Kitimmu nè Dodanimmu.

⁸ Kè Kammu peité Kuusi nè Misidaimmu nè Puti nè Kannahāā. ⁹ Kè Kuusi peité Sebāā nè Afidaa nè Sabuta nè Dakima nè Sabutekaa. Kè Dakima kó ibí ntú: Saba nè Dedanni. ¹⁰ Kè Kuusi yíé képeité Nemudodi, weè do tú okpàriteu ketiwè ketenkè ìnkè. ¹¹ Misidaimmu, weè do tú Dudimmu kòbe nè Anaimmu kòbe nè Deabu kòbe nè Nafutuyimmu kòbe, be yààrì. ¹² Patidoosi nè Kasiduimmu nè Kafutō, beè do tú Fidisitēēbe yààrìbè. ¹³ Kè Kannahāā peité o kóo po Posidonni nè Eti. ¹⁴ Kannahāā weè do tú Sebusiibe nè Amōriibe nè Kidikasiibe ¹⁵ nè Efiibe nè Adikiibe nè Sidoniibe, ¹⁶ nè Adifadiibe nè Semadiibe nè Amatiibe be yààrì.

¹⁷ Kè Semmu kó ibí ntú Edammu nè Asuu nè Adipakisadi nè Dudi nè Aramu nè Uusi nè Udi nè Ketee nè Meseeki. ¹⁸ Kè Adipakisadii peité Sedaa, kè Sedaa peité Ebee. ¹⁹ Kè Ebee peité ibí idéi. O kóo po yètìrì do tú Meyatimè. Nè be kó tināàntì Pedeki, ke yé de kó dimònnì ndi benitìbè yàtemè. Kòo nantè yètìrì ntú Yokitanni. ²⁰ Kè Yokitannii peité Adimōdadi nè Sedefu nè Asadimafeti nè Yedaki, ²¹ nè Adodammu nè Usadi nè Diida, ²² nè Ebaadi nè Abimmayeedi nè Sebāā, ²³ nè Ofidi nè Afidaa nè Yobabu. Yokitanni bí nyi memmè.

²⁴ Kè Semmu peité Adipakisadi, kè Adipakisadii peité Seda. ²⁵ Kè Sedaa peité Ebeedi, kè Ebeedii peité Pedeki, kè Pedekii peité Deu. ²⁶ Kè Deu peité Seduku, kè Sedukuu peité Nāō, kè Nāō peité Teda, ²⁷ kè Teda peité Abarammu. Kè dè mboní kè Kuyie nhò yu ke dò Abarammu.

²⁸ Kè Abarahammu peité Isaki nè Isimayɛɛri. ²⁹ Nte Abarahammu yaàbí yètè. Kè Isimayɛɛri peité Nɛbayɔti o kóo po, nè Kedaa nè Adeberi nè Mibisammu, ³⁰ nè Misemaa nè Duma nè Masa nè Adadi nè Temaa, ³¹ nè Yetudi nè Nafisi nè Kedimaa. Isimayɛɛri bí nyi mɛmmɛ.

³² Kè Ketudaa, Abarahammu do yìé kètúóté wèè nitipòkù kòo ò peité Simidanni nè Yokisanni nè Mɛdanni nè Mandiyāā nè Isebaki nè Suaa. Kè Yokisannii peité Sebaa nè Dedanni. ³³ Kè Mandiyāā peité Efaa nè Efɛɛ nè Enɔki nè Abidaa nè Edidaa, Ketudaa bí nyi nè o yaàbí.

³⁴ Kè Abarahammu birɛ Isakii peité Esayuu nè Isidayɛɛri. ³⁵ Kè Esayuu peité Edifasi nè Deuyɛɛdi nè Yeusi nè Yaedammu nè Kodaa, ³⁶ kè Edifasii peité Temaa nè Omaadi nè Sefi nè Katammu nè Kenasi nè Timuna nè Amadeki. ³⁷ Kè Deuyɛɛdii peité Naati nè Seda nè Samaa nè Misaa. ³⁸ Kè Seii kó ibi ntú: Dotanni nè Sobadi nè Sibeɔɔ nè Ana nè Disɔɔ nè Esɛɛ nè Disāā. ³⁹ Kè Dotāā peité ɔdi nè Omammu. Kè Dotāā tāū yètìrì ntú Timuna, ⁴⁰ kè Sobadi peité Adiyanni Manati nè Ebaadi Sefi nè Onammu kè Sibeɔɔ peité Aya nè Ana. ⁴¹ Kè Ana peité Disɔɔ. Kè Disɔɔ peité Amidanni nè Esibanni nè Itidanni nè Kedanni. ⁴² Kè Esɛɛ peité Bideanni nè Safāā nè Yakāā, kè Disāā peité Usi nè Adanni.

Edōmmu èi kó bekpààtìbè

(Wénté Tenketé 36:31-43)

⁴³⁻⁵⁰ Nte bekpààtìbè bèè do di tikpàti Edōmmu èi kéféi mbetɔbè kè Isidayɛɛribɛ mu nyí mɔke okpààti. Dinabaa èi kou Beɔɔ birɛ Bedaa weè do baké Edōmmu kékú kè Bosedaa èi kou Sedaa birɛ Yobabuu cɔuté tikpàti, kékú, kè Temanni èi kou Usammu túóté tikpàti, kékú kè Afiti èi kou Bedadi birɛ Adadii di tikpàti, weè do dokénè Mandiyāā èi kɔbɛ Mɔabu èi, ké bè na. Ò ku dii mɔnni kè Masedekaa èi kou Sammudaa di tikpàti kékú. Kè Sauri weè do bo Deobɔti èi kó kukó mborè kòo di tikpàti. Ò ku dii mɔnni kè Akibɔɔ birɛ Baadi-Ananni sɔoté tikpàti. Ò ku dii mɔnni kè Pauu èi kou Adadi cɔuté tikpàti kémpo Masabu birɛ Matedɛdi kó dɛbirɛ Mɛtebeyɛɛdi.

⁵¹ Okpààti Adadii ku dii mɔnni kè Edōmmu naàmùnkù kó bekótìbè bèè mbaké. Nte be yètè: Timuna nè Adifa nè Yeteti ⁵² nè Odibamaa nè Edaa nè Pinɔɔ ⁵³ nè Kenasi nè Temaa nè Mibisaa ⁵⁴ nè Makidiyɛɛdi nè Idammu bèè do tú Edōmmu naàmùnti kó bekótìbè kè baké.

2

Sakɔbu birɛ Sudaa yaàbí

¹ Nte Sakɔbu bè do yu wè kɛ tú Isidayɛɛri o bí yètè: Dubɛnni nè Simmɛɔɔ nè Defi nè Sudaa nè Isakaa nè Sabunɔɔ, ² nè Danni nè Sosefu nè Bensamɛɛ nè Nɛfutadii nè Kati nè Asɛɛ.

³ Kè Sudaa puokɛ Kannahāā èi kóo sapàà Suaa, kòo ò peité initidabí itāāti: Eɛ nè Onanni nè Seda. Eɛdi weè do tú Mpo, kédɔɔ ti Yiè nKuyie nyí dɔ dè kè kùu ò kùu. ⁴ Kè dè mboni kè Sudaa kóo dapàà mpokù Tamaa ò peité initidabí tɛi idéi, kè bè mbè yu kɛ tú Pedesi nè Seda. O bí imɔu kè li wɛnné kɛmbo initidabí inùmmù.

⁵ Kè Pedesi kó ibi ntú Etisidonni nè Amudi. ⁶ Kè Sedaa peité Simudi nè Etanni nè Emanni nè Kadikɔɔdi nè Dada kè bè mbo initidabí inùmmù. ⁷ Kè Kadimii peité Akaa* weè do te kè Kuyie mmiekɛɛ do Isidayɛɛribɛ, kɛ yé ò do sɔnnɛmɛ Kuyie nyɛ mbè báá túóté dè kɛtieke. ⁸ Kè Etannii peité Asadia, ⁹ kè Etisidonnii peité Yedameyɛɛdi nè Dammu nè Kadɛbu, kòo yètìrì tɛrì ntú Kedubaii.

¹⁰ Kè Dammuu peité Amminnadabu kè Amminnadabuu peité Nasɔɔ weè do tú Sudaa naàmùnkù kóo kótì. ¹¹ Kè Nasɔɔ peité Sadima kè Sadimaa peité Boasi,

1:38 +Wénté Tenketé 36:19-21. 2:4 +Tamaa: Wénté Tenketé 38. * 2:7 Akaa: Sosuwee pátiri mieke bè we nyu kɛ tú Akāā.

¹² Kè Boasii peité Obedi, kè Obedii peité Sese, ¹³ kè Sese peité ibí òyiekè. Kòo kòo po ntú Ediabu kòo nante Abinnadabu kè Aminnadabuu nante Simmea, ¹⁴ kè Samaa nante Netanneyedii, kè Netanneyedii nante Dadaii. ¹⁵ Kòò mē ntó nante Osemmu, kòo nante Dafiti, ¹⁶ kè bē tābè ntú Seduya nē Abikayedii, kè Seduyaa peité Abikaii nē Soabu nē Asayedii kè bē wēnné bètāāti. ¹⁷ Kè Abikayedii peité denitidabire kè bē dè yu kè dō Amasa o cice do tú Yetē Isimayēri wuò kou.

¹⁸ Kè Esidonni bire Kadēbu pokū Asuba peité ibí ònàà kè denitipobire yètìrì ntú Yediyoti nē initidabí itāāti Yesē nē Sobabu nē Adidonni. ¹⁹ Asuba ku dìi mōnni kè Kadēbuu puokē Efadati kè Efadatii peité Uuri. ²⁰ Kè Uuri peité Udi kè Udii peité Besadēdi.

²¹ Etisidonni mōkē dìi mōnni yēbie nsipísikuò, képuokē Kadaadi cice Makidi kóo sapàà nkòò ò peité Sekubu. ²² Kè Sekubuu peité Yaii wēè do tiekē yehékè sipísidè nē yētāāti Kadaadi tempē mmiekē. ²³ Kesuu èi nē Adamu èi kè yē kpààtìbè fiete Yaii kētiekē yehékè nē Kenati eidiè, nē yehékè yēè yē tókénè yemou kè yēè wēnné yehékè sipísikuò. Bēè do bo yē miekē bēmou bē do tú Kadaadi cice Makiidi yaàbí nyi. ²⁴ Etisidonni wēè do po Abiya kékú kè Kadēbuu duónè o pokū tōu Efadata kòo ò peité denitidabire, kè bē dè yu kè dō Asuu, wēè do keté Tekoa èi.

²⁵ Kè Etisidonni kóo po Yedameyedii pié ibí péu kè Dammu ntú o kóo po kénante Buna, kè Buna nante Odēni, kè Odēni nante Osemmu, kè Osemmu nante Aiya. ²⁶ Kè Yedameyedii puokē onitipòkū tōu Atada kòo ò peité Onammu. ²⁷ Kè Yedameyedii kóo po peité Masasi nē Yaminni nē Ekē. ²⁸ Kè Onammuu peité Sammai nē Yada. Kè Sammai peité Nadabu nē Abisuu. ²⁹ Kè Abisuu puokē Abiyaii kòo ò peité Abanni nē Mōdidi. ³⁰ Kè Nadabuu peité Sedēdi nē Apayimmu, kè Sedēdi kú bá ò í mōòtē dēbire. ³¹ Kè Apayimmu peité Iseii, kè Iseii peité Sesāā, kè Sesāā peité Adaii. ³² Kè Sammai nante Yada peité Yetē nē Sonnatāā, kè Yetē kú bá ò í mōòtē dēbire. ³³ Kè Sonnatāā peité Pedeti nē Sasa. Yedameyedii yaàbí nyi mēmme.

³⁴ Sesāā í mpeité initidabí, képeité initipobí mǎà, kēmmōkē o tōnti Esibiti èi kou mōu kè bē ò yu kè tú Yada, ³⁵ kòo ò duó nho kóo sapàà mmōu kòo ò puokē kòo peité denitidabire, kè bē dè yu kè dō Ataii. ³⁶ Kè Ataii peité Natāā, kè Natāā peité Sabadi. ³⁷ Kè Sabadi peité Efudadi, kè Efudadii peité Obedi. ³⁸ Kè Obedii peité Yeu, kè Yeu peité Asadia. ³⁹ Kè Asadia peité Edesi, kè Edesii peité Edasaa. ⁴⁰ Kè Edasaa peité Sisimaii, kè Sisimaii peité Sadummu. ⁴¹ Kè Sadummu peité Yekammia, kè Yekammia peité Edisamaa.

⁴² Kè Kadēbuu peité o kóo po Mesa kòo nante Yedameyedii, kè Mesaa peité Sifi nē Madesa, kè Madesaa peité Ebunō. ⁴³ Kè Ebunō peité Kodaa nē Tapua nē Dekemmu nē Sema. ⁴⁴ Kè Sema peité Daammu, kè Daammuu peité Yodikoammu, kè Dekemmu peité Sammai. ⁴⁵ Kè Sammai peité Maōō, kè Maōō peité Beti-Sudi. ⁴⁶ Kè Kadēbuu puokē onitipòkū tōu kè bē ò yu kè tú Efaa, kòo ò peité Anaa nē Mōsa nē Kasesi. Kè Adaa peité denitidabire kè dè yu kè dō Kasesi. ⁴⁷ Kè Yadaii peité Dekemmu nē Yotammu nē Kesāā nē Pedeti nē Efaa nē Saafu. ⁴⁸ Kè Kadēbuu yíé képuokē onitipòkū tōu, kòo yètìrì tu Maaka, kòo peité Sebe nē Tidana. ⁴⁹ Kè dè m boní kòo yíé képeité Saafu, kè Safuu peité Madimana nē Sefaa, kè Sefaa peité Makibena, kè Makibena peité Kibea. Bē kó di fñkúò kè Kadēbuu yíé képeité denitipobire kè dè yu kè dō Akisaa.

⁵⁰ Nte Kadēbu yaàbí kó yeyètè: O pokū Efadata kóo po do tú Uuri, kòo nante Sobadi, wēè do keté Kidiya-Yeadimmu kó diheì, bē yōfūò bē do bo bètāāti ndi. ⁵¹ Sadima wēè do keté Betideemmu èi. Kè Adēfuu keté Beti Kedē èi. ⁵² Kè Sobadii keté Kidiya-Yeadimmu èi. Kè Sobadi yaàbí mbo Adowē nē Menuoti

kàbe èi kó dikéè. ⁵³ Bèè kó tinaàmùntì do tú Iditiibe nè Putibe nè Sumatiibe nè Misedaiibe bèè do bo Sodaa èi nè Esitaadi kperi ye mieke.

⁵⁴ Sadima yaàbí do tú Betideemmu èi kàbe nè Netofaa èi kàbe nè Adidoti-Beti-Yoabu èi kàbe nè Manaati èi kàbe kó dikéè nè Sodaa èi kàbe, ⁵⁵ kényíénè bèè yé yepáte be kó tinaàmùntì. Bèè do tú Yabesi èi kàbe bèè do tú Tidatiibe nè Simatiibe nè Sukatiibe nè bè tu bè Keniibe Amati kó kuwuò nkàbe, bèè pié Dekabiibe.

3

Dafiti bí kó yeyètè

¹ Nte Dafiti kó initidabí ò peité ì Ebunòò i kó yeyètè: Amunòò weè do tú Mpo, kòò yǎ tú Ainòammu Sisedeedi èi kou. Kòò déri ntú Danniyeedi, kòò yǎ tú Abikayeedi, Kadimèedi èi kou. ² Kòò táánwè ntú Abusadòmmu Kesuu èi kóo kpààti Tadimaii kóo sapàà Maaka ò peité wè. Kè onaanwè ntú Adonniya, kòò yǎ yètìrì tu Akiti. ³ Kòò nummuwè ntú Sefatia, kòò yǎ yètìrì tu Abitadi. Kòò kuónwè ntú Itediammu, kòò yǎ tú Ekidaa. ⁴ Dafiti tǎ dì mǎnni tikpàti kémbo Ebunòò yebie nyèyiekè nè dikéè. Dì mǎnni ndi ò piémè de kó initidabí ikuò. De kó difǎnkúò kè Dafiti ntǎ tikpàti kékǎte Sedisadèmmu ke dǎ yebie sipísitǎati nè yètǎati. ⁵ Ò de mbo, kòò pokù Batisebaa Amiyèedi kóo sapàà nhò peité initidabí inàà: Simaa nè Sobabu nè Natǎa nè Sadomòò. ⁶⁻⁸ Kè Dafitii yíé képeité ibí tǎi iwèi: Ibaa nè Edisua nè Edifedee nè Nǎka nè Nefeki nè Yafia nè Edisamaa nè Ediada nè Edifedee. Kè be tǎu ntú Tamaa, ⁹ kè né mbúútí initidabí o pobè tǎbè ò pié ì.

¹⁰ Nte Sadomòò bí nè o yaàbí: Weè do peité Odoboammu kè Odoboammuu peité Abiya, kè Abiyaa peité Asaa, kè Asaa peité Sosafati. ¹¹ Kè Sosafatii peité Yodammu kè Yodammuu peité Aasia, kè Aasiaa peité Soasi, ¹² kè Soasii peité Amasia, kè Amasiaa peité Asadia, kè Asadiaa peité Yotammu. ¹³ Kè Yotammuu peité Aasi, kè Aasii peité Esekiasi, kè Esekiasii peité Manansee, kè Manansee peité Amòò, ¹⁴ kè Amòò peité Sosiasi. ¹⁵ Kè Sosiasi kóo po ntú Yoananni, kòò nante Sosakimmu, kè Sosakimmuu nante Sedesiasi, kè Sedesiasii nante Sadummu, ¹⁶ kè Sosakimmuu peité Yekonniasi nè Sedesiasi.

¹⁷ Yekonniasi bè do pǐ n wè kékǎnnè Babidǎnni o kó ibí do tú Seditieri ¹⁸ nè Madikidammu nè Pedaya nè Sennasaa nè Yekammia nè Osama nè Nèdabia. ¹⁹ Kè Pedaya kó ibí ntú Sodobabèedi nè Simmèii, kè Sodobabèedi peité ibí idéi: Mesudammu nè Ananniya nè ñenitipobire Sedomiti, ²⁰ kényíénè initidabí inùmmù Asuba nè Oedi nè Bedekia nè Asadia nè Yusuba Esedi.

²¹ Kè Ananniya peité ibí idéi: Pedatia nè Yesaya, kè Yesayaa peité Defaya, kè Defayaa peité Adinanni, kè Adinannii peité Abudiasi, kè Abudiasii peité Sekanniya. ²² Kè Sekanniya peité ibí ikuò: Semmaya nè Atuusi nè Ikadi nè Badia nè Nèadia nè Safati. ²³ Kè Nèadia peité ibí itǎati Edioyennaii nè Isikia nè Asidikammu. ²⁴ Edioyennaii do peité initidabí òyiekè ndi. Odafia nè Ediasibu nè Pedaya nè Akubu nè Yoananni nè Dedaya nè Ananni.

4

Sudaa bí nè o yaàbí

¹ Sudaa peité ì bí do tú: Pedesi nè Etisibonni nè Kadimii nè Uuri nè Sobadi. ² Kè Sobadii peité Deayaa kè Deayaa peité Yaati kè Yaatii peité Aummai nè Daadu bèè do tú Sodaa naàmùnkù kàbe kó beyààrìbè.

³⁻⁴ Efadata kóo po do tú Uuri, weè keté Betideemmu èi kǎpié initidabí: Etammu nè Sisedeedi nè Isema nè Idibasi nè ñenitipobire Asedeponni, kényíé képeité Pennuyèedi wèè keté Kedǎori èi, kényíé képeité Esèe wèè keté Usaa èi.

⁵ Asuu weè keté Tekoa èi kǎmpo benitipòbè bèdébè Edaa nè Naada. ⁶ Kè Naada peité initidabí inàà Ausammu nè Efèe kè Efèe nante Teminni kè Teminnii nante

Aasitadi. Naadaa kó ibí nyi mēmmē. ⁷ Kè Edaa peité ibí itāāti Sedeti nè Soaa nè Etina.

⁸ Kè Kotii peité Anubi nè Sobeba weè do tú Adummu Adadeyēēdi bire naàmùnkù kòbe yààrì.

⁹ Yabesi do tú onìtì nwe bè bùó wè kè dè pēēté o tebii. O yō do ò pēi kēfēūtē mēdiè mmē kè dēè nte kòo ò yu kē dà Yabesi.

¹⁰ Weè do bàntè Kuyie nke dō: Kuyie nyIsidayēēribē tū nkù á m pā mēsàà, n yíe m mōke dē, nni nkānké mēyēi nnē mēfēūtīmē mēmōu. Kè Kuyie nhò duó nhò kù mōo dē. ¹¹ Suaa kóo kóti Kedubu weè peité Mēii, kè Mēii peité Esitōō. ¹² Kè Esitōō mbo Beti-Dafaa kēpeité Paseāā nè Teina kòo keté Naasi èi kè be yaàbí mbo Dekaa èi.

¹³ Kè Kenaai peité Otinniyēēdi nè Sedaya. Kè Otinniyēēdi peité Atati nè Mēonōtaii. ¹⁴ Kè Mēonōtaii peité Ofidaa, kè Sedayaa peité Yoabu weè do tú beyántìbè yààrì, bèè do bo kubiriku bè tu kù beyántìbè biriku.

¹⁵ Kè Yefundee bire Kadēbuu peité initidabí itāāti: Idu nè Edaa nè Naammu. Kè Edaa peité Kenasi.

¹⁶ Kè Yadeyēēdii peité Sifi nè Sifaa nè Idiyaa nè Asadeyēēdi.

¹⁷⁻¹⁸ Kè Esida peité Yetēē nè Mēdēdi nè Efēē nè Yanōō, kè Mēdēdii puoke Esibiti kóo kpààtì kóo sapàà Bitiya, kòo peité Midiyammu nè Sammai nè Iseba wèè keté Esitemōa èi. Kè Mēdēdii yíe kēpuoke Sudaa kó kuwuo kou, kòo ò peité Yedēdi nè Ebēē nè Yekutiyēēdi. Kè Yedēdii keté Kedōō èi, kè Ebēē keté Sokoo èi, kè Yekutiyēēdii keté Sandoyaa èi.

¹⁹ Kè Odiya puoke Naammu tāū. Weè kó iyaàbí do tú Kadimiibe nè Makatiibe, kè Kadimiibe mbo Keidaa èi kè Makatiibe bo Esitemōa èi.

²⁰ Kè Simōō peité Amunōō nè Dinna nè Benni-Anaa nè Tinōō. Kè Iseii naàmùnkù kòbe ntú Soeti nè o bire.

²¹⁻²² Kè Sudaa bire Sedaa peité Eē nè Dada nè Yokimmu nè Soasi nè Sadafi, kè Edii keté Deka èi, kè Dada keté Madesa èi kēyíénē beyaàdùòbè bèè do duòkù tiyaàkpeti be kó tinaàmùnti beè do bo Iseti Asebeaa èi. Kè Yokimmuu kòbe mbo Koseba. Soasi nè Sadafi kè bèē puoke Mōabiibe kè mu nyí konní Deemmu. Dē kó tināànti tu tii dòò tìnti nè dimōnni. ²³ Bè do tú beyaamaribè mbe kēmbō Netaimmu èi nè Kededaa èi okpààtì borè koò maà tiyaati.

Simmeōō kó ibí

²⁴ Kè Simmeōō peité Nemmuayēēdi nè Yaminni nè Yadibu nè Seda nè Sauri. ²⁵ Kè Saurii peité Sadummu, kè Sadummuu peité Mibisammu, kè Mibisammuu peité Misemaa. ²⁶ Kè Misemaa peité Amuyēēdi kè Amuyēēdii peité Sakuu kè Sakuu peité Simmeii. ²⁷ Kè Simmeii peité initidabí tepíitè nè ikuò initipobí ikuò. O tebii í mpeité kè dè nsū dē te kè Simmeōō kó kuwuo nyí nsū kē mōnnē Sudaa kaku mamē.

²⁸⁻³² Dafiti mu nyí cōuté dii mōnni tikpàtì kè Simmeōō kó kuwuo nkòbe bo yèè ekè tu yie nè sii ekēsí kēntō kētuōkenē Dafiti cōuté dii mōnni tikpàtì: Bēerisebaa nè Mōdada nè Asaa-Suadi nè Bidaa nè Esemmu nè Todadi nè Betuyēēdi nè Ōdimaa nè Sikidaki nè Beti-Madikaboti nè Atisaa-Susimmu nè Betibidii nè Sadaimmu nè Etammu nè Ainni nè Dimōō nè Tokenni nè Asāā. ³³ Nè sihekēsí sii yè tōkēnē, kētuōkenē Badati yehēkē bè do bo yēnyē. Bè cēi kó yeyètē bomu diheikēmpátiri miēkē.

³⁴⁻³⁸ Nte Simmeōō kó kuwuo nkó tinaàmùnti kó bekótìbè: Amasia bí do tú Mesobabu nè Yammideki nè Yosaa. Asiadi weè do peité Sedaya, kè Sedayaa peité Yosibia, kòo né peité Yeu nè Sowēeri. Semmaya weè do peité Simidi kè Simidii peité Yedayaa kè Yedayaa peité Anōō, kè Anōō peité Sifei, kè Sifei kó ibí ntú Sisa nè Bennaya nè Yesimiyēēdi nè Adiyēdi nè Asayaa nè Yekoaya nè Yakoba nè Edioyennaii. Bē kó kuwuo ndo sūū mēdiè mmē. ³⁹ Kè bèē cíétē kētuōkē

Kedɔɔ tenkè m̀anku diyìè yìèní k̀èè bíékè kó kubiriku ke wanti bè bo ncēm̀m̀u dè be wũɔ, ⁴⁰ k̀épété dinaacēnni sààrì k̀è d̀i ndeu mesàà mbá òm̀òu í mbè k̀óónnè. Kammu yaàbí do de mbo nè dim̀ònnì. ⁴¹ Sudaa kóo kpààtì Esekiasi t̀ò d̀i m̀ònnì tikpàtì, de m̀ònnì ndi bekpààtìbè tì bo ke yu bèè yètè bè domè de kó kutemp̃, k̀épuo ntitouti nè yefe Kammu yaàbí do borè, k̀ékuo benitìbè bèè do dè bo bem̀òu k̀édeè k̀ékari d̀eborè ke kpaá ke dè bo nè yìenní. Ke yé dinaacēnni sààrì dè bomè bè bo ncēm̀m̀u dè be pe.

⁴² Kè Simmēsɔ kó kunaàm̀unk̀ù k̀òbe mabè sik̀ousiǹum̀m̀u (500) k̀òte Edommu temp̃ nyetārè k̀òku, k̀è Iseii bí inàà mbè nì beè tu: Pedatia nè Adia nè Defaya nè Usiyēdi. ⁴³ Kè bèe kuo Amadesiibe, bèè do yenté k̀enkpaá ke dè bo k̀édeè k̀ékari. Kè be yaàbí kpaá dè bo nè yìenní.

5

Dubenni kó kuwu

¹ Dubenni weè do tú Sakabu kóo po ke né duónè o cice pok̀ù m̀òu, k̀è dèè nte k̀òo paà Mpo dò nkétiekè dè. Kè bèe dè duó nSosefu kó ibí, bá ò ténke í ncóm̀m̀u o f̀òtìrì. ² Kè Sudaa kó kuwu nkpenke k̀ép̃ēté o tebii kp̃eyi. Weè kó kuwu mmiekè nke okpààtì do yènnimè k̀embaké Isidayēribe. Kè Sosefu bí ìi baa né nte Mpo ɔ nte dè. ³ Kè Sakabu kóo po Dubennii peité initidabí inàà. Enòki nè Paduu nè Etisibonni nè Kadimii.

⁴ Kè Sowērii peité Semmayaa k̀è Semmayaa peité Kòku k̀è Kòkuu peité Simēii, ⁵ k̀è Simēii peité Misee k̀è Misee Deaya k̀è Deaya peité Baadi, ⁶ k̀è Baadii peité Beedaa. Beedaa do tú Dubenni kó kuwu nkóo kpààtì nwe. Kè Asidii èi kóo kpààtì Tikidaa Fadasaa ò p̃i nkékònnè Asidii tenkè.

⁷ Nte Beedaa tebii naàm̀untì mièkè bèè do tú benìùbè bè do bè kàà nkè bè ntũmmè betòbè. Yeiyeedi weè do tú oketiwe. Kè Sakarii ntú odérì. ⁸ Be kó dif̀onk̀uò k̀è Bedaa ntũnní. Ò do tú Sowēri naàm̀unk̀ù kou nwe, Sema yaàbire. Kòo cice tú Asaai.

Beè kó tinaàm̀untì k̀òbe do bo ketenkè k̀èè bo Adowee temp̃ nkubak̀ù c̀anku bíékè k̀éntò k̀étuòkenè Nèbo tārì nè Baadi-Nèɔ èi kubak̀ù yóu bíékè. ⁹ Be kó ketenkè do keté diyìè yìèní k̀èè bíékè kó dikpàà ndi k̀éntò k̀édíténè kukó nhEfadati ke yé bè do m̀òkemè iwũɔ p̃eu Kadaadi èi. ¹⁰ Sauri do tú d̀i m̀ònnì okpààtì k̀è bèe dokénè Akidiibe k̀è bè na k̀éfiete be èi Kadaadi temp̃ diyìè yìèní k̀èè bíékè.

Kadi kó kufuku do duó kè dò mmèè botí

¹¹ Kè Kadi yaàbí mbo Basā kó kubiriku k̀éntò k̀étuòkenè Sadikaa diyìè yìèní k̀èè bíékè ke bè èrínè. ¹² Kè Sowēri kó kunaàm̀unk̀ù kuù mbaké tisontì k̀è bè mbo Basā, k̀è Safā k̀òku mbè pòkoo k̀éyíénè Yanaii k̀òku nè Safati k̀òku. ¹³ Be kó dif̀onk̀uò k̀è tinaàm̀untì teti m̀bo tiyiekè Mikayēri k̀òku nè Mesudammu k̀òku nè Sebaa k̀òku nè Yodaii k̀òku nè Meyakā k̀òku nè Sebaa k̀òku nè Siyaa k̀òku nè Ebe k̀òku. ¹⁴ Be kó kunaàm̀unk̀ù kó beyààrìbè do tú Abiyai nè Uuri nè Yadoaa nè Kadaadi nè Mikayēri nè Yesisaii nè Yado nè Buusi. ¹⁵ Kunni yaabire Abidayēdi birè Aii weè do bè baké, ¹⁶ k̀émbo Kadaadi temp̃ Basā tenkè ke né yìénè yehèkè yèè dè t̀òkénè, k̀è be naacēnni ntú Sadonni kó kubiriku k̀éntò k̀étuòkenè be tenkè m̀anku.

¹⁷ Kè bèe wāri bè yètè diheì kó yepátè mièkè Yotammu tu d̀i m̀ònnì Sudaa k̀òbe kóo kpààtì nè Sedoboammu tu d̀i m̀ònnì Isidayēribe kóo kpààtì.

¹⁸ Dubenni nè Kadi nè Manansee naàm̀unk̀ù k̀òbe kó dikéè t̃erì bè do m̀òke behāāpòmbè sik̀oup̃ísìnàà nè sik̀oup̃ísìnàà nè sik̀ousiyiekè nè sip̃ísikuò (44760) bè do tú bèè nò mbèmbè mudòò mesàà ke t̃òu tidòp̃it̃i nè yekpàrise nè detānnè.

¹⁹ Kè bèe dokénè Akidiibe nè Ayetuu botí k̀òbe nè Nafisi botí k̀òbe nè Nadabu

botí. ²⁰ De kó mudoò miéke kè bée banté ke dò nKuyie mbo tee, ké kù bāntè ké kù mǎo meteemmè. Kè kùu bē teennè kè bée na Akidiibe nē bēè bē kōrmú, ²¹ kēpimmú bē wūš ìi tu: Yōyóbè sikəupípisinūmmú (50000) ipe nē sibóó sikəupíkàùpísìdé nē sikəupípisinūmmú (250000) nē sāmmarímú sikəupísìdé (2000) kēpimmúnē benìtìbè tekəupíkàùtè kékōnnè (100000). ²² Kè bēe kuə bē dootitabè péu ke yé de kó mudoò do tǔmè Kuyie nkōmu mmu, kédeè kékari bē tenkè kēmbó kè Asidii kóo kpààtì yàa bē pīrmúnē kékōnnè o èi.

Manansee kó kuwuo ndikée tɛrì kəbɛ

²³ Kè Manansee kó kuwuo ndikée sǎnnii kǎtɛ kékari Basāā tenkè, kǎnto kǎtɔkɛnè Baadi-Edimǎo nē Senii nē Edimǎo tārè. Kè bē wuo nsūū. ²⁴ Ntɛ bēè do nì bē cǎi bē yètè: Efɛɛ nē Iseii nē Ediyɛedi nē Asidiyɛedi nē Idimmɛya nē Odafia nē Yadiyɛedi. Bɛmǎu bē do tǔ bēè yètè fɛi bɛmbɛ, yɛkōmbò yɛmbè.

²⁵ Dubɛnni kó kuwuo nnè Kadi kǎku nē Manansee kǎku dikée, kè bēe yetɛ Kuyie mbɛ yɛmbè do tǔ nkù, ké kù bǔtinnè kǎfié iwūš yɛbǎkè ibotí tǎi do feu yè, kè Kuyie nyì kùo ké bē kǎnnɛ. ²⁶ Mɛmmɛ kè Kuyie nyìsidayɛeribɛ tǔ nkùu íi nhAsidii kpààtìbè Pudi nē Tekidati-Fadasaa bē miéke, kè bēe bē do mudoò ké bē na ké bē pīrmú kékōnnè Adaa èi nē Abǎo kpɛri nē Ada yɛ tenkè. Kè bē mpékénè Kosāā kó kukó nkɛ kpáá dè bo nē yíenní.

Defii kó kufuku duó ke dòmmè

²⁷ Defii kó ibí ìi tu: Kerisonni nē Keati nē Mɛdadi. ²⁸ Kè Keatii peité Amidammu nē Yesea nē Ebunǎo nē Usiyɛedi. ²⁹ Kè Amidammu peité Anǎo nē Mǎyiisi nē bē tǎū Midiyammu. Kè Anǎo peité Nadabu nē Abiu nē Edasaa nē Itamaa. ³⁰ Kè Edasaa peité Pinasi kè Pinasii peité Abisua. ³¹ Kè Abisua peité Buki kè Bukii peité Usi, ³² kè Usii peité Sedaya kè Sedayaa peité Mɛdayǎti. ³³ Kè Mɛdayǎtii peité Amadia kè Amadia peité Aitubu. ³⁴ Kè Aitubuu peité Sadǎki kè Sadǎkii peité Aimasi ³⁵ kè Aimasii peité Asadia kè Asadiaa peité Yoananni ³⁶ kè Yoanannii peité Asadia weè do tǔ ikuó nǔtì Kuyie ncǎtè miéke Sadowǎo do mǎá tɛ Sedisadɛmmu. ³⁷ Kè Asadia peité Amadia kè Amadiaa peité Aitubu ³⁸ kè Aitubuu peité Sadǎki kè Sadǎkii peité Sadummu ³⁹ kè Sadummuu peité Idikiya kè Idikiyaa peité Asadia ⁴⁰ kè Asadiaa peité Sedaya kè Sedayaa peité Yosadaki. ⁴¹ Kuyie ndo duó ndì mǎnni kè okpààtì Nɛbukannɛsaa pī nSudaa kǎbɛ nē Sedisadɛmmu kǎbɛ ké we nwǛnnénè Yosadaki kékōnnè Babidǎnni.

6

Defii kó kuwuo nkəbɛ təbɛ

¹ Defii kó ibí do tǔ: Kerisonni nē Keati nē Mɛdadi. ² Kè Kerisonni kó ibí ntú Dibini nē Simmɛii. ³ Kè Keati kpɛyi tǔ: Amudamu nē Isaadi nē Abunǎo nē Usiyɛedi. ⁴ Kè Mɛdadi kpɛyi ntú Madi nē Musii. Bēè do tǔ Defii kó kuwuo nkó tinaàmuntì kó bɛyààrìbè.

⁵ Ntɛ Kerisonni kó kunaàmunkù do duó ke dòmmè: Kerisonni weè do peité Dibini, kè Dibinii peité Yaati, kè Yaatii peité Simma, ⁶ kè Simma peité Yoa kè Yoa peité Ido kè Idoo peité Seda, nē Yeatidaii.

⁷ Ntɛ Keati kó kunaàmunkù duó ke dòmmè: Keati weè do peité Aminnadabu kè Aminnadabuu peité Kodee kè Kodee peité Aitubu. ⁸ Kè Aitubuu peité Edikanaa kè Edikanaa peité Abiyasafu, kè Abiyasafuu peité Aimasi, ⁹ kè Aimasii peité Taati kè Taatii peité Udiyɛedi kè Udiyɛedii peité Osiasi, kè Osiasii peité Sauri.

¹⁰ Edikanaa do peité initidabí idèi ndi, Amasaii nē Aimǎti. ¹¹ Kè Aimǎtii peité Edikanaa, kè Edikanaa peité Safaii, kè Safaii peité Naati ¹² kè Naatii peité Sammuyɛeri, ¹³ kè Sammuyɛerii peité o kóo po Sowɛeri nē o nantè Abia.

¹⁴ Nte Mɛdadi kó kunaàmùnkù duó kɛ dòm̃mè: Mɛdadi weè do peité Madi, kɛ Madii peité Dibini, kɛ Dibinii peité Simmɛii, kɛ Simmɛii peité Usaa, ¹⁵ kɛ Usaa peité Sima kɛ Simaa peité Akiya, kɛ Akiyaa peité Asaya.

¹⁶ Bè tanné diì mōnni Kuyie ntaummè tɔu ku cīètè miɛkɛ, kɛ Dafiti duó nkè Defii yaàbí iì nte mudèmmù. ¹⁷ Sodomɔ mu ndo í maá Kuyie ncīètè Sedisadɛmmu kɛ bɛè te mudèmmù Kuyie ntaummè tɔu iìkè ikuó yɛ ndè ndòm̃mè.

¹⁸ Nte bɛè do te mudèmmù nè bɛ bío: Keati naàmùnkù miɛkɛ Sammuyɛeri yaàbirɛ Emanni Sowɛeri birɛ. ¹⁹⁻²³ Nte o kó kuwuɔ ndo duó kɛ dòm̃mè: Sakɔbu weè peité Defii kɛ Defii peité Keati kɛ Keatii peité Isaadi, kɛ Isaadi peité Kodee kɛ Kodee peité Ebiyasafu kɛ Ebiyasafuu peité Asii kɛ Asii peité Taati kɛ Taatii peité Sefanniya kɛ Sefanniyaa peité Asadia kɛ Asadiaa peité Sowɛeri kɛ Sowɛerii peité Edikanaa kɛ Edikanaa peité Amasaii kɛ Amasaii peité Maati kɛ Maatii peité Edikanaa kɛ Edikanaa peité Sufu kɛ Sufuu peité Toaa kɛ Toaa peité Pedyɛedi kɛ Pedyɛedi peité Yeodammu kɛ Yeodamuu peité Edikanaa kɛ Edikanaa peité Sammuyɛeri.

²⁴ Kɛ Emanni tebite Asafu ncóm̃mú o bakù youú kɛ ni didentīnni tɛrì, ò do tú Simmɛaa yaàbirɛ Bedikia birɛ ndɛ. ²⁵⁻²⁸ Nte o kó kuwuɔ ndo duó kɛ dòm̃mè: Defii weè do peité Kerisonni, kɛ Kerisonni peité Yaati kɛ Yaatii peité Simmɛii kɛ Simmɛii peité Sima kɛ Simaa peité Etāā kɛ Etāā peité Adaya kɛ Adayaa peité Seda kɛ Sedaa peité Etinii kɛ Etinii peité Madikia kɛ Madikiaa peité Basiya kɛ Basiyaa peité Mikayɛeri kɛ Mikayɛerii peité Sima kɛ Simaa peité Bedikiaa kɛ Bedikiaa peité Asafu. Kɛ Defii weè ntú bɛ yaàrì.

²⁹⁻³² Kɛ Emanni nè Asafu bɛ tebite Etāā còm̃mú o bakù cānku kɛ ni didentīnni tɛrì. Ò do tú Abudi yaàbirɛ Kisi birɛ ndɛ. Nte o kó kuwuɔ ndo duó kɛ dòm̃mè: Defii weè do peité Mɛdadii kɛ Mɛdadii peité Muusi kɛ Muusii peité Madi kɛ Madii peité Semmɛedi kɛ Semmɛedii peité Bani kɛ Banii peité Amisi kɛ Amisii peité Idikiya kɛ Idikiya peité Amasia kɛ Amasiaa peité Asabia kɛ Asabiaa peité Maduki kɛ Madukii peité Abudi kɛ Abudii peité Kiisi, kɛ Kiisi peité Etanni.

³³ Kɛ Defii kó kuwuɔ nkɔbɛ mpī mmutōmmú tēmù mumɔu Kuyie ncīètè miɛkɛ.

³⁴ Anɔɔ nè o bí bɛè do te bè bo mbɛnkúmè Kuyie nyiwūɔ bɛnītìbè kù pāā nyì, kɛ ì tūò ndiwūɔtōnni ìnkè, kɛ tuò ntihúúnti dihúúntōnni ìnkè. Bɛè do te bè bo mpīm̃mè mutōmmú mumɔu mùù tu Kuyie ncīètè kōmu. Bɛè do te bè bo ndɔɔrimè mɛyɛi ncīēm̃mè kó ikuó Isidayɛeribɛ Kuyie ndo tì nàkè ku kóo tōnti Mɔyiisi kɛ yɛ ndɛmɔu dè dò nkéndòm̃mè. ³⁵ Nte Anɔɔ yaàbí: Anɔɔ weè do peité Edasaa kɛ Edasaa peité Pinasi kɛ Pinasii peité Abisua. ³⁶ Kɛ Abisuaa peité Buki kɛ Bukii peité Usi kɛ Usii peité Sedaya, ³⁷ kɛ Sedayaa peité Mɛdayɔti. Kɛ Mɛdayɔtii peité Amadia kɛ Amadia peité Aitubu, ³⁸ Kɛ Aitubuu peité Sadaki kɛ Sadakii peité Aimasi.

Bè do duó nyèè èkè Defii yaàbí

³⁹ Nte bè do totí m̃èè botí yɛhɛkè Anɔɔ yaàbí: Bè do tāū tété kɛ Keati kó kunaàmùnkù kɔbɛ bɛè ntú bɛketibè kécɔuté bɛ kó kɛtenkè. ⁴⁰ Yɛè èkè do tú Ebunɔɔ èi Sudaa temp̃ɛ mmiɛkɛ nè bɛ wūɔ yó ncenti dè, ⁴¹ kèduó ndɛpaa nnè dɛ kó sihɛkesí Yefundee birɛ Kadɛbu. ⁴²⁻⁴⁵ Kɛ bɛè duó nyikuó niùti Anɔɔ yaàbí Ebunɔɔ disòrì kó yɛhɛkè. Ebunɔɔ nè Dibunaa nè Yatiidi nè Esitemmɔa nè Idenni nè Debii nè Asāā nè Bɛti-Semɛsi. Kɛ Bɛnsamɛ kó kutemp̃ɛ nkɛyɛ ntú Kebaa nè Adimɛti nè Anatɔti, kɛ dɛ kó yɛhɛkè wēnné tepíitè nè yètāāti nè bè wūɔ yó ncenti dè.

⁴⁶ Kɛ bɛè tāū tété kèduó nKeati kó kunaàmùnkù kɔbɛ tɔbè bɛ kó yɛhɛkè Efadaimmu temp̃ɛ mmiɛkɛ, nè Danni kó kutemp̃ɛ mmiɛkɛ, nè Manansee kó

kuwuò ndikée kùù bo diyie yìenì kè ku mièkè. ⁴⁷ Kè bée duó nKedisōó kó kunaàmùnkù kàbe be kó yehékè epíítè nè yètāāti Isakaa nè Asee nè Nefutadii nè Manansee kó kuwuò itempē mmièkè ìì bo Basāā tenkè mièkè. ⁴⁸ Kè bée tāū tété kéduó Medadi kó kunaàmùnkù kàbe be kó yehékè epíítè nè yèdéè, Dubenni nè Kadi nè Sabunoo be tenkè mièkè. ⁴⁹ Isidayeeribe do duó nde kó yehékè Defiibe, ké bè duónnèmu be wūō yó ncenti dè. ⁵⁰ Yehékè ti nàké yèè kpéi yè do bo Sudaa nè Simmēōō nè Bensamēe be kó itempē mmièkè nke, bè do tāū tété nwe ké yè mbè duó.

⁵¹⁻⁵⁵ Nte disòrì kó yehékè bè do duó nyè Keati kó kunaàmùnkù kàbe Efadaimmu tempē mmièkè nè Sisemmu tārè kòku mièkè, yèè tu: Kesee nè Yokimeammu nè Beti-Onoo nè Ayanoo nè Kati-Dimoo ké bè duónnè Manansee kó kuwuò ndikée teri, dii bo diyie taà kèè bíékè de kó yehékè yèè tu: Anee nè Bideammu, bè do yè mbè duó, ké bè duónnèmu be wūō yó ncenti dè.

⁵⁶⁻⁶¹ Nte bè do duó nyèè ekè Kerisonni kó kunaàmùnkù kàbe, Manansee kó kuwuò ndikée dii bo diyie yìenì kèè bíékè kó kutempē mmièkè Konaa èi nè Asitadoti yèè bo Basāā tenkè mièkè. Isakaa kó kutempē mmièkè ké bè duónnè Kedesi nè Dabedati nè Damoti nè Anemmēii. Asee tempē mmièkè ké bè duó Masadi nè Abudonni nè Ukoki nè Deebu. Nefutadii tempē mmièkè ké bè duó Kedesi èi dii bo Kadidee nè Amoo nè Kidiyataimmu. Bè do yè mbè duó nké bè duónnèmu be wūō yó ncenti dè.

⁶²⁻⁶⁶ Nte bè do duó nyèè ekè Medadi kó kunaàmùnkù kàbe, Sabunoo kó kutempē mmièkè, de kó yehékè tu yiè: Dimmōnōō nè Taboo, ké bè duó nDubenni kó kutempē nkùù bo kukó nSuditēē diyie yìenì kèè bíékè ke tókénè Sedikoo de kó yehékè yèè tu: Dikpāā kó dihei Besee Yaasi nè Kedemoti nè Metaati. Kadi tempē mmièkè ké bè duó Damoti èi dii bo Kadaadi tenkè mièkè nè Madaimmu nè Esibonni nè Yasee, kéānné bá dii èi nè be wūō yó ncenti dè.

7

Isakaa kó kuwuò ndo duó ke dōmmè

¹ Kè Isakaa kó ibi mbo ināā: Toda nè Pua nè Yasubu nè Simmudonni. ² Kè Toda kpèyi ntú: Usi nè Defaya nè Yediyēēdi nè Yammaii nè Ibusammu nè Sammuyēeri, bēè do tú bekótìbè Toda naàmùnkù mièkè, ke tú yekōmbò yembè. Okpààti Dafiti baké dii mōnni bē do bo sikōupísìdè nè sikōupísìdè nè sikōusikuò ndi (22600). ³ Kè Usii kpèyi ntú Isidaya kè Isidayaa peité Mikayēeri nè Abudiasi nè Sowēēdi nè Isiya bēmou mēmmē bē do tú bēè kòtí bēmbe be cēi mièkè. ⁴ Be kó tinaàmùnti mièkè kè benitidaabè bēè dō nkéna kékote mudoò kè bē mbo sikōupísìtāāti nè sikōupísikuò (36000), ke yē bē do mākēmē benitipòbè péu kè bēè bē pié ibi.

⁵ Kè bēè kaa nyIsakaa kó kunaàmùnkù mièkè bēè nō mmudoò ke tú yekōmbò yembè kè bē mbo sikōupísìni nè sikōupísìyiekè (87000).

Bensamēe kó kuwuò ndo duó ke dōmmè

⁶ Kè Bensamēe kó ibi mbo itāāti Bedaa nè Bekēe nè Yediyayēēdi. ⁷ Kè Bedaa peité inūmmù Etisibonni nè Uusi nè Usiyēēdi nè Yedimoti nè Idi, bē do tú yekōmbò yembè mbe ke baké be naàmùnti, bēmou kè bē mbo sikōupísìdè nè sikōupísìdè nè sipísìtāāti nè bēnāā (22034). ⁸ Kè Bekēe peité Semidaa nè Yoasi nè Ediesee nè Edioyennaii nè Omudi nè Yedemoti nè Abiya nè Anatoti nè Ademēti. Bekēe kó ibi nyi mēmmē. ⁹ Kè bēè kaa mbe kó tinaàmùnti kàbe kè bē mbo benitibè sikōupísìdè nè sikōusidè (20200) bēè nō mmudoò ke tú yekōmbò yembè. ¹⁰ Yediyayēēdi weè do peité Bideanni kè Bideanni bí ntú Seusi nè Bensamēe nè Eudi nè Kennanaa nè Setāā nè Tadisisi nè Aisayaa. ¹¹ Yediyayēēdi yaābí nyi mēmmē. Bá wè koò nkótí o naàmùnkù mièkè, kè bēè bē kaa nkè bē

mbo tekoupípiítè nè sikoupísiyiekè nè sikousidé (17200). Bèè nò mmudoò kè tú yekǎmbò yembè.

¹² Idi weè do peité Supimmu nè Upimmu, Kè Aɛɛ peité Usimmu.

¹³ Kè Nefutadii bí ntú Yasiyɛedi nè Kunni nè Yesɛɛ nè Sadummu. Bè do tú Bidaa yaàbí nyi.

Manansee kó kuwuo nduó kè dōmmè

¹⁴ Manansee pocɛnni ò do tūóté di Asidii kɔbɛ miɛkɛ weè do ò peité Asidiyɛedi nè Makiidi, kè Makiidii peité Kadaadi, ¹⁵ kè Makiidi waá nhonitipòkù képuó Supimmu kéwaá nhotòu képuó Upimmu, kèmmɔkɛ o tãũ mɔu kòo yètìrì tu Maaka. Makiidi birɛ tɛrɛ do tú Sedofadi, kè Sedofadii pié initipobí mǎa. ¹⁶ Kè Makiidii puokɛ Maaka kòo ò peité denitidabirɛ ké dè yu kɛ dò Pedesi, kényíé képeité dɛtɛrɛ ké dè yu kɛ dò Sedesi kè Sedesii peité Udammu nè Dekemmu, ¹⁷ kè Udammuu peité Bedanni.

Kadaadi naàmùnkù kɔbɛ mbɛ memmɛ. Kadaadi do tú Makiidi birɛ ndɛ Manansee yaàbirɛ.

¹⁸ Kè Kadaadi tãũ Amɔdekɛtii peité Isehɔodi nè Abiesɛɛ nè Mada. ¹⁹ Kè Semidaa bí ntú: Ayanni nè Sisemmu nè Dikii nè Anniyammu.

Efadaimmu kó kuwuo nduó kè dōmmè

²⁰ Kè Efadaimmuu peité Sutedaa kè Sutedaa peité Bededi kè Bededii peité Taati kè Taatii peité Edeyada kè Edeyadaa peité Taati. ²¹ Kè Taatii peité Sabadi nè Sutedaa. Kè Efadaimmu bí tɛi idéi Esɛɛ nè Edeyaadi kè bè ndó kéfiɛɛ Kadi èi kɔbɛ kó iwũs kè bèɛ bè kù. ²² Kè bè cice Efadaimmu nkuò mbɛ kũũ nkɛ dò yɛwɛ péu, kòo tɛbí ò bàntè. ²³ Dɛ kó difǎnkùò kòo duónè o pokù kòo púó nképeité denitidabirɛ ké dè yu kɛ dò: Bediya, kɛ yé mɛyɛnɔàrimè do bomè o cǐtè. ²⁴ Kòo yíé képeité denitipobirɛ ké dè yu kɛ dò: Seeda, dɛɛ do mǎa Beti-Onɔ tennì ìnkè nè Beti-Onɔ biriku nè dihéi bè tu di Usenni Seeda. ²⁵ Kè Beda peité Defaa kòo peité Desefu kè Desefuu peité Teda kè Teda peité Taammu, ²⁶ kè Teannii peité Daedanni kè Daedannii peité Ammiudi kè Ammiudii peité Edisamaa, ²⁷ kè Edisamaa peité Nunni kè Nunnii peité Sosuwee.

²⁸ Bèè do te Betɛɛdi èi nè bɛ wũs yó ncenti dè, Nadaa diyìè yìèní kèè bíékè, kèntɛ Kesɛɛ èi nè Sisemmu èi nè bɛ wũs yó ncenti dè diyìè taà kèè bíékè kèntò kétuǎkɛnè Aya èi nè bè wũs yó ncenti dè.

²⁹ Manansee kó ibí ìi do te Beti-Seanni èi nè Taanaki kpɛri nè Mɛkidoo èi nè Dɔdia nè bɛ wũs yó ncenti dè.

Dɛ kó yɛhekè Isidayɛeri birɛ Sosefu yaàbí ìi do yè ã.

Aɛɛ kó kufuku duó kè dōmmè

³⁰ Kè Aɛɛ peité Imuna nè Isifa nè Isifi nè Bediya nè bɛ tãũ Sedaa. ³¹ Kè Bediya peité Ebɛɛ nè Madikiyɛedi, weè do peité Bidisaiti, ³² kè Ebɛɛ peité Yafidɛti nè Somɛɛ nè Otammu nè bɛ tãũ Suaa. ³³ Kè Yafidɛtii peité Pasaki nè Bimadi nè Asefati. Yafiti peité bèmbɛ. ³⁴ Semɛɛ weè do peité Doka nè Ububa nè Aramu, ³⁵ Edemmu weè do peité Sofaa nè Imuna nè Sedesi nè Amadi. ³⁶ Kè Sofaa peité Suaa nè Adinefɛɛ nè Suadi nè Bedi nè Imida, ³⁷ nè Besɛɛ nè Udi nè Samaa nè Sidisa nè Itidanni nè Beeda. ³⁸ Kè Itidannii peité Yefundee nè Pisipa nè Ada.

³⁹ Kè Udaa peité Ada nè Anniyɛedi nè Disia.

⁴⁰ Bɛmɔu memmɛ bè do tú Aɛɛ yaàbí nyi memmɛ. Bèè do tú bɛ cǐi kó bekótìbè, kɛ tú bekpàrinuambɛ nè yekǎmbò yembè. Kè bèɛ kaa Aɛɛ naàmùnkù kɔbɛ bèè nò mmudoò kè bè mbo sikoupísisidè nè sikoupísiukuò (26000).

8

Bensamɛ kó kuwuo nkɔbɛ bèè do bo Sedisademmu

¹ Nte Bensamēē peité ibí ìnùmmù kè ì ntūmmè itòbè: ² Bedaa nè Asebeēdi nè Aada nè Nōo nè Dafa. ³ Kè Bedaa peité Adari nè Keda nè Ayiudi ⁴ nè Abisuaa nè Naama nè Aoa, ⁵ nè Keda nè Sefammu nè Udammu.

⁶⁻⁷ Kè Eudii peité Naamaa nè Aiya nè Keda. Bèè do tú be cēī kó bekótìbè kémbo Kebaa kè bèè bè bèti kè bèè kòte kémbo Mannaati èi. Usaa cice Keda nè Ahiudi bèè do bè niitè de kó dihei.

⁸⁻⁹ Kè Sadaimmu beti o pobè bedé Usimmu nè Baada. Be kó difōnkúò kòo ríbo Mòabu tempē nkéyíé kétúóté Odesi, kòo peité initidabí òyiekè: Yobabu nè Sibia nè Mesa nè Madikammu ¹⁰ nè Yesusi nè Sakia nè Midima, bèè do kótí be cēī miēke. ¹¹ O pokù Usimmu weè do peité Abitubu nè Edipadi. ¹² Kè Edipadii peité Ebēē nè Miseammu nè Semmēēdi. Weè do maá Onōo nè Dōdi ekè nè sihekēsí sù dè tōkè.

¹³ Bediya nè Semma bèè do tú Ayanōo èi kòbe cēī kó bekótìbè. Bèè do bèti Kadi èi kòbe. ¹⁴⁻¹⁶ Kè Bediya kó ibí ntú: Aiyo nè Saasaki nè Yedemōti nè Adadi nè Edēē nè Makayēēdi nè Isepa nè Yoa.

¹⁷⁻¹⁸ Kè Edipadi kó ibí ntú: Sebadia nè Mesudammu nè Isikia nè Ebēē nè Isimēdia nè Isidia nè Yobabu.

¹⁹⁻²¹ Kè Simmēii kó ibí ntú: Yakimmu nè Sikidi nè Sabudi nè Edienaii nè Sidetaii nè Ediyēeri nè Adaya nè Bedaya nè Simmuda.

²²⁻²⁵ Kè Sasaki kó ibí ntú: Isepāā nè Ebēē nè Ediyēeri nè Abudonni nè Sikidi nè Ananni nè Ananniya nè Edammu nè Anetotia nè Ifidea nè Pennuyēēdi.

²⁶⁻²⁷ Kè Yedoammu kó ibí ntú: Sammēsedaii nè Seadia nè Atadii nè Yadesia nè Edia nè Sikidi.

²⁸ Bèè do tú bèè kótí be naāmuntì duó ke dòmmè kémbo Sedisadēmmu.

²⁹ Kabaōō weè do keté Kabaōō èi kémbo di miēke kòo pokù yètìrì tu Maaka.

³⁰ Kòo bísapo tu Abudonni kòo nei ntú Tisuu nè Kiisi nè Baadi nè Nadabu, ³¹ nè Kedōori nè Aiyo nè Kesēē, ³² kè Mitidotii peité Simma kè bè mbo Sedisadēmmu nè be tebìí.

Sauri yaàbí

(Wénté 9:39-44)

³³ Nēē weè do peité Kiisi kè Kiisii peité Sauri kè Saurii peité Sonnatāā nè Madikisua nè Abinnadabu nè Esibadi. ³⁴ Kè Sonnatāā peité Medibaadi, kè Medibaadi peité Misee. ³⁵ Kè Misee peité Pitōō nè Medēki nè Tadea. ³⁶ Kè Aasii peité Yoada kè Yoadaa peité Ademēti nè Asimafeti nè Simidi, kè Simidii peité Mōsa. ³⁷ Kè Mōsaa peité Binnea, kè Binneaa peité Defayaa kè Defayaa peité Edasaa kè Edasaa peité Aseēdi. ³⁸ Kè Aseēdii peité initidabí òkúò: Asidikammu nè Bokedu nè Isimayēeri nè Seadia nè Abudiasii nè Annani. Bēmōu Aseēdi bí nyi mēmme. ³⁹ Kè Aseēdi mmōke o tebite kè te yètìrì tu Esēki, kòo peité o kóo po Udammu nè o nei Yeusi nè Edifedee. ⁴⁰ Kè Udammu kó ibí ntú yekōnḡbò yembè betāntāūbè, kè bè mmōke initidabí péu nè be yaàbí bēmōu kè bè mbo tekōùtè nè sipísìnùmmù (150).

Bēmōu Bensamēē kó kuwūò nkòbe mbe mēmme.

9

Isidayēeribe bèè do niitè kékonní Sedisadēmmu

¹ Kè bèè kaa nyIsidayēeribe be wūò ntū nyitòbè ke dòmmè kēwāri be yètè, Isidayēeribe kpààtìbè nè Sudaa kòbe be páte miēke. De mōnnì ndi bè pīrmúmè Sudaa kòbe kékōnnè Babidōnni, bè yete mēè kpéi nkuyie nkpeti. ² Isidayēeribe nè òkúò niùbè nè Defiibe nè bèè do teēnnè Defiibe Kuyie ncīētè kó mutōmmú, bèè do tú bekētìbè kēniitè kékonní kékari be ekè.

³ Sudaa kòbe mabè nè Bensamēē kòbe mabè nè Efadaimmu kòbe mabè nè Manansee kòbe mabè kè bèè kōtēni kékari Sedisadēmmu.

⁴ Sudaa kó kuwuò mmieke Utaii weè do ni Pèdesi kó kunaàmùnkù. Nte o yààribè kó kufuku do duó ke dōmmè: Sudaa weè peité Pèdesi kè Pèdesii peité Bani kè Bani peité Immuri kè Immurii peité Omudi kè Omudi peité Ammiudi kè Ammiudii né peité Utaii. ⁵ Sedoniibe kó kunaàmùnkù mieke be kóo po Asayaa weè do bè ni nè o bí. ⁶ Sedaa kó kunaàmùnkù mieke kè Yeuyeedi mbè ni. Sudaa kó kuwuò nkumou kè bèe wēnné kēmbó sikousikuò nè sipísiwei (690).

⁷ Saduu weè do ni Bensamē kó kuwuò. Nte o yààribè kó kufuku do duó ke dōmmè: Asennuyaa weè do peité Odafla kè Odaflaa peité Mesudammu kè Mesudammu né peité Saduu. ⁸ Yedoammu bire Ibinniyaa weè do ni o kó tēcīētē, kè Uusi bire Edanni nni o kpetē. Mikidi weè peité Uusi kòo peité Edaa kòo nni bè cīētē. Ibinneyaa weè do peité Deuyeedi, kòo peité Sefatia, kè Sefatiaa peité Mesudammu kòo nni be kó tēcīētē. ⁹ De kó benitibè do tú bèe kòtí bēmbe be cī. Bēmbē nè be tebií bēmou kè bèe wēnné kēmbó sikousiwei nè sipísinūmmú nè bēkuò (956).

¹⁰ Nte ikuó niùbè mieke bèe do konní be yètē: Yedaya nè Yoyadibu nè Yakinni.

¹¹ Asadiaa weè do kótí Kuyie ncīētē kó mutōmmú. Nte o yààribè do tūnnēmè betòbè: Aitubu weè do peité Medayoti kè Medayotii peité Sadaki kè Sadakii peité Mesudammu kè Mesudammuu peité Idikiya kè Idikiyaa né peité weè Asadia.

¹² Kòo tōu ntú Adaya nte o yààribè do tūnnēmè betòbè: Madikiyaa weè peité Pasuu kè Pasuu peité Yedoammu kòo né peité weè Adaya. Kòo tōu ntú Masaii, nte o yààribè do tūnnēmè betòbè: Imē weè do peité Mesidomiti kè Mesidomitii peité Mesudammu kè Mesudammuu peité Yaseda kè Yasedaa peité Adiyēeri kè Adiyēeri né peité weè Masaii. ¹³ Nè ikuó niùbè bèe kòtí be kó sicī kè bè mbo benitibè tekoupiētē nè sikousiyiekè nè sipísikuò (1760) bēmou bè do tú bediebè mbe Kuyie ncīētē tōmmú mieke.

¹⁴ Defiibe kó kuwuò mmieke Semmaya weè do ni Mēdadi kó kunaàmùnkù. Nte o yààribè do tūnnēmè betòbè: Mēdadi weè do peité Asabia, kòo peité Asidikammu, kòo peité Asubu, kè Asubuu né peité weè Semmaya, ¹⁵ Asafu kó kunaàmùnkù mieke Bakibakaa weè do ni. Asafu weè do peité Sikidi kè Sikidii peité Misee kè Misee peité Matanniya kè Matanniyaa peité Kadaadi kè Kadaadii peité Edesi kòo né peité weè Bakibakaa. ¹⁶ Yedutunni kó kunaàmùnkù Abudiasi weè do kù ni. Kè Yedutunnii peité Kadaadi kè Kadaadii peité Semmaya kè Semmayaa né peité weè Obudiasi. Edikanaa weè do peité Asaa kè Asaa né peité weè Bedekia. Kè bè mbo Netofaa èi kó kutempē mmieke.

¹⁷ Nte yebòrè kó bebàribè kó yeyètē: Sadummu nè Akubu nè Tadimō nè Aimanni ke né yiénè be tebií, kè Sadummu ntú be kóo kòtí. ¹⁸ Nè yíenní bèe bàà okpààtí kó yebòrè diyie yiéní kèe bíékè kpeye. Bèe do tú bèe bàà Defiibe karí kó yebòrè. ¹⁹ Abiyasafu yaàbire Sadummu Kodee bire nè o tebií bèe do bàà Kuyie ncīētē kó dibòrì nè dimònni be cicebè bèe do tú bèe bàà Kuyie ncīētē kó dibòrì. ²⁰ Edasaa bire Pinasi nè dimònni weè do tú be kóo niùtì kè ti Yiè nKuyie nni nhò bonè. ²¹ Kè Mesedemia bire Sakarii mbaà metaummè tou kó dibòrì.

²² Bè do bè tǎātē be ekè mieke nke kè bè bo mbaà yebòrè bè do bè kàa mbēmou kè bè mbo sikousidé nè tepítē nè bēdébè (212). Dafiti nè Kuyie mpāānāānti náāntò Sammuyēeri bèe do bè duó nde kó mutōmmú. ²³ Bēmbē nè be bí bèe do te bè bo mbaàmè ti Yiè nKuyie ncīētē kó yebòrè bèe do baànè metaummè tou nè dimònni.

²⁴ Bebàribè do ã mbo tipūtì tìnàa ndi. Diyie yiéní kèe bíékè nè di taà kèe bíékè nè kubakù yóu nè kucānku. ²⁵ Kè be tebií sīi kpaá be ekè kè sī nīi kōtení be borè ke dō yewe yeyiekè. ²⁶ Bèe do kótí yebòrè bàrīmù bè do bo bēnàa ndi ke nīi ndè bo sǎa. Defiibe bèe do te bè bo mbaàmè Kuyie ncīētē, nè tidieti ku cīētē kpàtì

borè. ²⁷ Bè do wentí Kuyie ncîètè pûti nti, bɛè do te bè bo ntè bàamè kɛ tè kpetírí bá dìi kûnwehni.

²⁸ Bè mabè bɛ miɛkɛ bɛè do te bè bo ndakemè Kuyie ncîètè nenti kpéí. Kɛ ní nyóó tì dènneni ké tì kàa, kɛ nyóó tì tanné ké tì kàa. ²⁹ Kè bɛè tãátè bɛtɔbè mabè bɛ miɛkɛ kè bè ndake ikuó nenti kpéí nnè muyuo nsààmù nè mɛnaà nnè mɛkùò nnè tihúúnti nè mɛtenie nfɔ́mɛ. ³⁰ Ikuó niùbè bí ìi do te ì bo ndòrimè mɛtenie nfɔ́mɛ.

³¹ Defiibɛ miɛkɛ Kodee naàmùnkù kou Sadummu bísapo Matitaa weè do te ò bo nkaatimè yekàtindà bè pãa nyè Kuyie. ³² Keati naàmùnkù kɔbɛ mabè bɛè do te bè bo mpũùmè pɛ̀bè bè pãa mbè Kuyie mbá tèè om̀pùtè.

³³ Defiibɛ bèè do tú bɛdèmbè kɛ kótí bɛ cɛ́i kè bè nhā Kuyie ncîètè kó tidieti, bè do í pĩ mmutõmmú tẽmù mamù, bɛ kó mutõmmú do tú mudèmmù mää ndi kuyie nnè keyènkè.

³⁴ Bèè do tú bèè kótí bɛ cɛ́i miɛkɛ bɛ yààribè wuò ntũmmè itɔbè, kè bè mbo Sedisadɛmmu.

Bè bàtemè Sauri yààribè

(Wénté Mukàmmù 8:29-38)

³⁵ Yeiyɛɛdi weè do keté Kabaã ò kɛmbo di miɛkɛ kòo pokù yètìrì ntú Maaka. ³⁶ Kè bɛ bísapo yètìrì ntú Abudonni nè Tisuu nè Kiisi nè Baadi nè Nɛɛ nè Nadabu, ³⁷ nè Kedɔɔ nè Aiyò nè Sakarii nè Mikidoti. ³⁸ Kè Mikidoti peité Simmammu kè bè mbo Sedisadɛmmu nè bɛ tebii.

³⁹ Nɛɛ weè do peité Kiisi, kè Kiisi peité Sauri. Kè Saurii peité Sonnatã nè Madikisuaa nè Abinnadabu nè Esibadi. ⁴⁰ Kè Sonnatã peité Mɛdibaadi, kè Mɛdibaadi peité Misee. ⁴¹ Kè Misee peité Pitã nè Mɛɛki nè Tadea. ⁴² Kè Aasii peité Yada, kè Yadaa peité Ademɛti nè Asimafeti nè Simidi kè Simidii peité Mɔsa. ⁴³ Kè Mɔsaa peité Binnea kè Binnea peité Defayaa kè Defayaa peité Edeyasaa kè Edeyasaa peité Aseɛdi. ⁴⁴ Kè Aseɛdii peité initidabí ìkuò: Asidikammu nè Bokedu nè Isimayɛeri nè Seadia nè Abudiasi nè Annani.

DAFITI, ISIDAYɛERIBɛ KPÀÀTÌ KÓ TINÁÁNTÌ

10

Sauri kó mukũũ

(Wénté 1 Sammuyɛeri 31:1-13)

¹ Fidisitɛ̀bɛ bɛè do do Isidayɛeribɛ mudoò, kè Isidayɛeribɛ kó behãpòmbè ncokù kè bè bè puotì ditàri Kidiboa kɛ kòu. ² Bè mɛ nyĩ kécɛtinne Sauri nè o bí kékua o bí: Sonnatã nè Abinnadabu nè Madikisuaa. ³ Kè mudoò fuute kè bɛtãntãũbɛ koute Sauri. ⁴ Kè Saurii náké wèè tɔ o kpàrinenti kɛ dò: Kpatɛ a kpàrisiè ké n kuò n yí dó itayéi yembè n kuò ké nni ndaú.

Wèè tɔ o kpàrinenti kòo yɔtɛ kɛ í nyie. Kè Sauri cóó nho kpàrisiè kédò di ìnkè. ⁵ Wèè tɔ o kpàrinenti kòo yà ò kumè kɛ múnkɛ cóó nho kpɛri kédò di ìnkè kékú.

⁶ Mɛmɛ Sauri nè o bí itãati bè kumè, bɛ cîètè bɛ mɔu. ⁷ Kè Isidayɛeribɛ bèè kó dimàà do bo kubiriku kè bɛè yà Isidayɛeribɛ cokùmè, kè mudoò kònnè Sauri nè o bí, kɛ yóu bɛ ɛkè kécoké, kè Fidisitɛ̀bɛ kɛtení kɛ yè kàri.

⁸ Mɛmɛ kè dɛè wenté kè Fidisitɛ̀bɛ kɛtɛ kénkutiri bɛcírìbè káyà Sauri nè o bí kè bè ku kɛ duó Kidiboa tãri ìnkè. ⁹ Kè bɛè kuti Sauri kékéétè o yuu kɛwɛnnénè o kpàrinenti kétúótè kékònnè, ké tì pĩkè Fidisitɛ̀bɛ ò dimɔu kénákè benitìbè nè yebòkè bè namè Isidayɛeribɛ. ¹⁰ Kè bɛè túótè Sauri kpàrinenti kɛtanné bɛ kó tɛbɔcîètè, kétúótè o yukũũ kénúnnè bɛ kó dibò bè tu dì Dakã di kó ditou miɛkɛ.

¹¹ Yabesi ò kɔbɛ bɛmɔu bèè bo Kadaadi tempɛ mmie kè kèè dìi m̀nni Fidisitɛ̀bɛ d̀ò dè Sauri dɛmɔu, ¹² kè benitidaabè yekòmbò yembè bɛmɔu ité

kékote kétéúté Sauri nè o bí ké bè kōnnè Yabesi èi kékūnné be kũḽ Yabesi èi kó mutie bè yu mù ke tú tedeménti mu také.

¹³ Sauri do yete ti Yiè nKuyie nkpeti nti kè deè nte kòo kú. Ò do í yie nkétūnne ti Yiè nKuyie nkpeti, ò do bùtínné ku kuó nyi kémbourí tinùbootì, ¹⁴ kéyeté ò bo mbekùmè ti Yiè nKuyie. Kè ti Yiè nKuyie nyóu kòo kú kè kùu duó ntikpàti Sese biré Dafiti.

11

Bè pīrmè Dafiti tikpàti

(Wénté 2 Sammuyeri 5:1-3)

¹ Kè Isidayeeribe bemou tíí nDafiti borè Ebunḽ kóò nàké ke dō: Nte tínti ti tú a botí kabe mbe kè ti wē mmeýī mmeḽ. ² Nè dimōnníní Sauri do tú dī mōnni okpààti kè fḽḽ niù Isidayeeribe mudoò. Ti Yiè nKuyie nda nàkému fḽḽ yó mbakémè ku nìtìbè Isidayeeribe, fḽḽ yó ntúmè bè kóo kpààti.

³ Mēmme kè Isidayeeribe kó bekótìbè bemou kote kēsónké Dafiti Ebunḽ. Kòo bè dōnnè metaummè ti Yiè nKuyie nyìkè Ebunḽ. Kè bèè ò còu mmeḽ kùò nkóò pī ntikpàti kòò bo mbaké Isidayeeribe ti Yiè nKuyie ndo tì nàké Sammuyeri kényè ndè ndōmmè.

Dafiti tiekémè Sedisadammu

(Wénté 2 Sammuyeri 5:6-10)

⁴ Dafiti nè o kabe Isidayeeribe bemou, kè bèè báátí ke bo do Sebusiibe bèè do bo Sedisadammu. ⁵ Kè Sebusiibe bèè bo de kó diheì miéke kè bèè nàké Dafiti ke dō: A í tatiní di nheì!

Nè mēmme kè Dafitii fiete diheì kperì iduotí fité dī Siyḽḽ. Kè bèè de yu ke dō Dafiti èi Siyḽḽ. ⁶ Dafiti do béimmu ke dō: wèè bo niité képoté Sebusiibe weè yóò niité behāāpòmbè kè Seduyaa biré Soabuu niité képoté Sebusiibe kénitè behāāpòmbè.

⁷ Kè Dafiti mbo de kó diheì kperì iduotí fité dī. Deè te kè bè dī yu ke tú Dafiti èi. ⁸ Kòo maá iduotí kéfité kutādèikù bè Ìtínné kù, ké kù yu ke dō Midoo kè Soabuu tūnte diheì sōnni.

⁹ Mēmme kè Dafiti yètìrì nfeirí, kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa ní nhò bonè.

Dafiti kó behāāpòmbè yekōmbò yembè

(Wénté 2 Sammuyeri 23:8-39)

¹⁰ Nte behāāpòmbè yekōmbò yembè bèè do bonè Dafiti o kpàti timou miéke, bèè do wēnnénè Isidayeeribe sōmbe kè bèè pī nDafiti tikpàti kéntū mbe Yiè nKuyie mbè nàké tì. ¹¹ Nte de kó behāāpòmbè yètè: Yasobeammu, Akimōniibe botí kou mōu kó debire weè do kótí yekōmbò yembè bètāāti tīnni, weè do èi nho kpānni kékuo benìtìbè sikḽusitāāti (300) dimōnni dimáa.

¹² O kó difōnkúò kè Edeasaa Dodo Ahoa èi kou kó debire nhò tūnko, ò do kóké yekōmbò yembè bètāāti tīnni miéke nke. ¹³ Ò do bonèmu Dafiti Pasi-Damimmu Fidisitēēbe do tī ndī mōnni ke bo dokénè Isidayeeribe, kè Isidayeeribe kó behāāpòmbèe coké, ke sḽ ntidiiti bè tú tì ódisi ti kó kupaku de bo. ¹⁴ Edasaa nè o kabe kè bèè cómmú ké kù fiète képoté Fidisitēēbe, kè ti Yiè nKuyie nduó nkè Isidayeeribe bè na ké bè auté mediè.

¹⁵ Mēmme kè benìtìbè bètāāti bembe bèè ni benìtìbè sipísitāāti, kè bèè kateni ke bo yà Dafiti dipèrì dī bo Adudammu tādènkù borè. De kó dimōnni kè Fidisitēēbe báté Defaimmu biriku ke kari. ¹⁶ Kè Dafiti mbo tecēkpeté miéke ke sōri, kè Fidisitēēbe kó dikarì marì bo Betideammu. ¹⁷ Kè Betideammu èi bōrì kó tebinte nié nkó kudókùu pī nDafiti, kòo saute ke dō: We mbo ndónnì Betideammu èi bōrì kó tebinte nié kè n yà?

18 Ò yī mēmme kè bekpàrìnuòmbè bètāāti bembè kēté Fidisitēēbè kó dihāāpònkari kékote kédóní meniè Betideemmu ké mè tóní kóò duó nkòo yete ò bo yāmè, ké me pā ti Yiè nKuyie ké mè còunko ku ìkè. 19 Ké bēi nke dà: Tì Yiè nKuyie mbáá yie nkè n yà de kó meniè, mè n dò mmeyī mme ke yé de kó benitìbè cīnnemè bē bō nye, ké kàáté mukūū nke kòte ke mè dōnní. Kòo yete ò bo mè yāmè. De kó bekpàrìnuòmbè bètāāti bēè do pī nde kó mutōmmú.

20 Soabu tebite Abikaii weè do ni benitìbè sipísitāāti, kékuonè o kpānni bē dootitòbè sikòusitāāti (300), kòo yètìrìi faité benitìbè sipísitāāti sinsi mièke. 21 Ké bēè ò dèúkūnnè kè dēè pēēté sipísitāāti sinsi, o yètìrìi mē nyí nfeité ké tūòke beketibè bètāāti kpēye, kòo bē baaté.

22 Yoyada dikōmbùò yìè nweè do pēitè Bennaya, o yààrì do tú Kabuseyēēdi èi kou nwe, kòò mbaké benitìbè péu, weè Bennaya do kùò Mòabu èi kó bekpàrìnuòmbè bèdè, weè do kùò Mòabu èi kó kubinku kó dicìrìcìrì muséè diemù kó diyìè. 23 Weè do wētè kékuò Esibiti kou mōù kòò okùmè bo mètìrì bèdè nè dikèè, kòò tō dikpānni kè dikpāndōú mannè kupāā kondūòdōú, ké Bennaya fietè o kpānni kóò kùonè. 24 Ntè Yodayada birè Bennaya dōò dè, kòò yètìrìi faité bekpàrìnuòmbè sipísitāāti bembè mièke. 25 Ò do tú wèè yètìrìi fei wènwè benitìbè sipísitāāti bembè mièke, ò mē nné í ntùòke bètāāti bembè, kòò kpààtì Dafitii duó nkè wè mbaké behāāpòmbè bēè bàà wenwè okpààtì.

26 Behāāpòmbè yekōmbò yembè tōbè do tú: Asaedi Soabu nantè nè Edananni Dodo Betideemmu èi kou kó debirè. 27 Nè Samoti Adodi èi kou nè Edesi Padonni èi kou. 28 Nè Idaa Ekési Tekoa èi kou kó debirè, nè Abiesē Anatoti èi kou. 29 Nè Sibekaii Usaa èi kou, nè Idaii Ahoa èi kou. 30 Nè Madaii Netofaa èi kou, nè Ededi Netofaa èi kou Baana kó debirè. 31 Nè Itaii Dibaii Kibea èi kou kó debirè Bensamē kó kutempē nkou, nè Bennaya Pidatonni èi kou, 32 nè Kasi èi kó ikó mpēēmme kou Udaii nè Abiyēdi nè Betii Adaba èi kou, 33 nè Baodimmu èi kou Asimafeti nè Sadibonni èi kou Ediaba. 34 Kisōō èi kou Asemmu kó ibí tú: Sakee birè Sonnatāā Adadii èi kou 35 nè Adadii èi kou Sakaa birè Aiyammu nè Udii birè Edifadi, 36 nè Mekeda èi kou Efēè nè Padonni èi kou Aiya 37 nè Kadimēdi èi kou Esido nè Esebaii birè Naadaii. 38 Natāā tebite Sowēeri nè Akiditi botí kou Mikaadi. 39 Nè Amōniibē botí kou Sedeki, nè Bedoti èi kou Nadaii wèè do tōu Seduya birè Soabu kpàrìntì. 40 Nè Yetēē cīētē kou Idaa nè Kaarebu bē cīētē temāā ndi, 41 Itiibē kó kunaàmunkù Udii Adaii birè Sabadi, 42 nè Dubenni kó kuwuò nkou Sisa birè Adinna weè do nēinè behāāpòmbè sipísitāāti. 43 Nè Maaka birè Annani nè Mētēnni èi kou Sosafati. 44 Nè Asetado èi kou Usia nè Adowēē èi kou Otammu bí Samma nè Yeyēdi, 45 nè Semudii birè Yediyēdi nè o tebite Tisi èi kou Yoa. 46 Nè Mataa èi kou Ediedi nè Edinammu bí Yedibaii nè Sosafia nè Mòabu èi kou Itima, 47 kéyíénè Tisoba èi kōbē Ediyēeri, nè Obēdi nè Yasiedi.

12

Benitìbè ketibè bēè do wēnnénè Dafiti

1 Ntè bēè do kòte kéwēnnénè Dafiti ké sō nhò bo Sikida ké sōri Kiisi birè Sauri kpéi, de yembè do tú yekōmbò yembè mbē, bekpàrìnuòmbè, bēè do òò ò teennè mudòò. 2 Ké nō nke tāū kucānku nè kuyou, ké si dokùnè detāntēnditìrè.

Bensamē naàmunkù kou Sauri tebií nsi, sīi yètè tu yìe: 3 Kibea èi kou Simaa bí, Soasi nè o tebite Ayesē wèè do ni bē kó kunaàmunkù nè Asimafeti bí Yesiedi nè Pedeti nè Anatoti èi kōbē Bedakaa nè Yeuu. 4 Isimayaa Kabaōō èi kou, ohāāpònkperi weè do ni behāāpòmbè sipísitāāti, 5 nè Kededaa èi kōbē Sedemii nè Yayēdi nè Yoanna nè Yosabadi, 6 nè Adufu èi kōbē Edusaii nè Yedimoti nè Beadia nè Semmadia nè Sefatia, 7 nè Koda naàmunkù kōbē Edikanaa nè Isia nè

Asadεεdi nè Yoesεε nè Yasobeammu ⁸ nè Kedᵛᵛ εì kᵛβε Sedoammu bí Yoeda nè Sebadia.

⁹ Bε kó difᵛnkúò kè Kadi kó kuwuᵛ nkᵛβεε tūnnᵛᵛ kέwεnnénè Dafiti ò sàri dè dikpàà miεke. Yekᵛmbᵛ yembè do mβε bekpàrīnuᵛmβε bá wè kᵛᵛ nᵛ nke kέí kudᵛpikù, ke nᵛ nke tāᵛ yekpāā nke mᵛke yecirícirè kó yekᵛmbᵛ ke cāā nsiwei cāāmè yetārè ĩnkè. ¹⁰ Bè do bo tεpíítè nè òmāà ndi, Esεε weè do tú oketiwe kè Abudiasi ntú odéríwè, kè Ediabu ntú otāānwè, ¹¹ kè Masemmana ntú onaanwè kè Sedemii ntú onummuwè, ¹² kè Ataii ntú okuónwè kè Ediyεeri ntú oyiénwè, ¹³ kè Yoana ntú oniínwè, kè Edisabadi ntú oweínwè, ¹⁴ kè Immeyau ntú opiínwè, kè Makemanaaii ntú tεpíítè nè oketiwe. ¹⁵ Kadi kó kuwuᵛ nkᵛβε mabè do mβε, bèè baké yehāāpòntīrè be miεke, wèè tu osāmpᵛᵛ kᵛᵛ wērímú mmānnè behāāpòmbè tekᵛtè (100) kᵛmu, kᵛᵛ diεwè kᵛmu mānnè tekᵛupíítè (1000) kᵛmu. ¹⁶ Bèè do sènté kukó nSuditēē dibenni kᵛᵛ tānkù ketiwe miεke, ke sᵛ menie mpíε ke yènnè yekonnébìè kébeti bèè maá ku také diyiè yìèní kèè bíékè nè di taā kèè bíékè.

¹⁷ Bensamεε kó kuwuᵛ nkᵛβε mabè nè Sudaa kó kuwuᵛ nkᵛβε mabè kè bèè wēnné kékate késónké Dafiti ò sàri dè. ¹⁸ Kè Dafitii íténí ké bè co kέbí nke dᵛ: Kè di kᵛtení m borè nè kunaatí nku ke bo n teennè n yóó yiémmu kè ti yèmmèe wēnné, kè di mε nkᵛtení ke bo n soutému ké n fíténè n dootitᵛbè, m mε nyí cààrè mùmamù, ti Yiè nKuyie nti yembè do tū nkù ti wúómmu ke bo ti púté. ¹⁹ Kè ti Yiè nKuyie nYaá nta Amasaii wèè do ni benìtìbè sipísitāāti kᵛᵛ bée nke dᵛ:

Ti da wēnnèmu.

Fᵛ nDafiti Sεsee birε ti da kómmúmu

kunaatí nda bonè kémbonè bèè da teénnè.

A kᵛᵛ teènti tu ti Yiè nKuyie nku.

Kè Dafitii yie nké bè cᵛuté, kè bè nwēnnè bèè baké yehāāpòntīrè.

²⁰ Mēmme kè Manansee kó kuwuᵛ nkᵛβεε kᵛte Dafiti borè ke sᵛ nhò kᵛte Fidisitēēbe dokù ndè Sauri ke bo bè wēnnénè. Ò mε nyí mbè wēnnénè ke yé Fidisitēēbe kó bekpààtìbè do nàkémè be máā kᵛᵛ bēti ke dᵛ ò yāà bo kᵛnté kέwεnnénè o yiè nSauri ké bè kᵛᵛ. ²¹ Mēmme Dafiti ítémè kénwēti Sikidaa kè Manansee kó kuwuᵛ nkᵛβε bεmβε nhò neínè. Bèè yètè tu: Adinaa nè Yosabadi nè Yediyayεeri nè Mikayεedi, nè Yosabadi, nè Ediu nè Sidetai. Bè do tú bèè ni bεmβε Manansee kó kuwuᵛ nkᵛβε bá wè tekᵛupíítè (1000). ²² Kè bè nteénnè Dafiti ke baké dihāāpòntīnni, ke yé bè do túmè bεmᵛ bekpàrīnuᵛmβε mβε, kᵛᵛ bè baá mbehāāpòmbè. ²³ Bá dii yiè kè Dafitii mpieti bεteèmbè kᵛᵛ kó dihāāpòntīnni dēúkú ke kpeñni.

Behāāpòmbè bèè do pī nDafiti tikpàti

²⁴ Nte behāāpòmbè bèè do bàátí késónké Dafiti Ebunᵛᵛ ke bo ò cēī nSauri kpàti ti Yiè nKuyie ndo yē ndè ndòmmè.

²⁵ Sudaa kó kuwuᵛ mmiεke behāāpòmbè bèè do tᵛ tidᵛpíiti nè yekpāā bè do bo sikᵛupísikuᵛ nè sikᵛusini ndi (6800). ²⁶ Simmεāᵛ kó kuwuᵛ mmiεke kè bekpàrīnuᵛmβε mᵛbo sikᵛupísiyiekè nè tekᵛtè (7100). ²⁷ Defii kó kuwuᵛ mmiεke kè sinitidabíí mᵛbo sikᵛupísinnàà nè sikᵛusikuᵛ (4600), ²⁸ kέyíénè Yoyada wèè do baké Anᵛᵛ yaābí nè o kᵛβε kè bè mᵛbo sikᵛupísitāāti nè sikᵛusiyiekè (3700), ²⁹ nè odapàà nSadaki okpàrīnuᵛnti nè o cīètè kó behāāpònkótìbè sipísidé nè bèdébè. ³⁰ Bensamεε kó kuwuᵛ nkᵛβε Sauri tebii sikᵛupísitāāti (3000) siì do wēnné ke yé besūkùbè be miεke do kpaá tūmmè Sauri fᵛnkúò ndi. ³¹ Efadaimmu kó kuwuᵛ mmiεke bekpàrīnuᵛmβε bèè yètè do feí be naāmuntì miεke kè bè mᵛbo sikᵛupísidé nè sikᵛusini (20800). ³² Kè Manansee wuᵛ nkó dikéè miεke kè bèè tāāté tekᵛupíítè nè sikᵛupísini (18000) kè bè bo kᵛte kέpīéké Dafiti

tumè okpààtì. ³³ Isakaa kó kuwuo mmieke kè bekpàrìnuombè ríbo sikəusidé (200) kémbaké be tebíi bè do tú bèè yē bēmbè Isidayeeribe dō nkédə̀̀dò̀̀ tì nè bè dō nké tì dṑ̀ dī̀̀ mǎnnì. ³⁴ Sabunə̀ kó kuwuo mmieke kè behā̀pòmbè ríbo sikəupí́sìnùmmù (50000) ke yé mudoò, ke wā́ké mudoò kpéi nke mǎke tikpàrìnentì timə̀u ke dokùnè be yèmmè memə̀u. ³⁵ Nefutadii kó kunaàmùnkù mieke kè behā̀pònkótìbè ríbo tekəupí́tè (1000) nè behā̀pòmbè sikəupí́sità̀ti nè sikəupí́siyiekè (37000) ke báátí tidə̀pí̀tì nè yekpā̀. ³⁶ Danni kó kuwuo mmieke kè behā̀pòmbè bèè wā́ké mudoò kpéi, kè bè ríbo sikəupí́sìdè nè sikəupí́sìni nè sikə̀sìkuò (28600). ³⁷ Asee kó kuwuo mmieke kè behā̀pòmbè ríbo sikəupí́sìnàà (40000) bèè nǎ mmudoò ke wā́ké mudoò kpéi ³⁸ nè iwuo ntèi ìì bo kukó nSuditḕ yáà diyìè yìèní kèè bíékè Dubenni kǎbe nè Kadi kǎku nè Manansee kǎku dikéè tərì, kè bè ríbo tekəupíkò̀tè nè sikəupí́sìdè (120000) ke mǎke tikpàrìnentì timə̀u.

³⁹ Behā̀pòmbè ti mè nnàké bèè kpéi bemə̀u bèè do wā́ké bēmbè mudoò kpéi nkédó̀tè nè meyèmmè memáà kékǎte Ebunə̀ kəpí nDafiti tikpàtì. Besəmbè bemə̀u kè bèè bè wēnnénè meyèmmè kè bèè pí ntikpàtì Dafiti. ⁴⁰ Kè bè nké bo ke dǎ yewe yètà̀ti ke wēnnè Dafiti ke yo nke yò. Bè tebíi sìi do bè bḗné mudii. ⁴¹ Kè bè pɛ̀tìtǎ̀bèè bè yìè tidiiti, kétúóté Isakaa kó kutempè nè Sabunə̀ kénǎ kétuǎkenè Nefutadii kǎku. Kè bè ntoummu sǎmmarímú nè yòyóbè nè yesǎmmarínnarè nè inààke, tidiiti tibotí tibotí, muyuo nnè yekàtìndà bè dǎ̀nnè yè fikíè kó yebè nè fínyí kó yebè kperè nè menàà nnè mekùò nnè inààke nè ipe péu. Dè do tú dibanni dierì ndi Isidayeeribe bemə̀u kpéi.

13

Dafiti dó̀mè kékonnnéni Kuyie ntaummè tə̀u (Wénté 2 Sammuyeri 6:1-11)

¹ Kè Dafitii tíi nyIsidayeeribe kó benìùbè bèè ni benìtìbè biè nsikə̀pí, betǎ̀bè sikə̀u nè behā̀pòmbè iwḗi yembè. ² Kòo bè nàké ke dǎ: Kè di wénté kè dè wenni, kè dè bonní tí Yìè nKuyie mborè, tí tǎ nkè ti tebíi sìi kpaá Isidayeeribe tempè nyimə̀u nè ikuó nìùbè nè Defiibe bèè bo Isidayeeribe ekè kè bèè kǎtení ti borè. ³ Kè tí kǎte kétóní ti Yìè nKuyie nti tū nkù taummè tə̀u, ke yé ti do í dakemè di kpéi Sauri kó dimǎnnì.

⁴ Kè ditínni dimə̀u ti yie nke yé di wùómmè kè dè wennimu ke dō nkédə̀̀dò̀̀. ⁵ Kè Dafitii tíi nyIsidayeeribe bemə̀u, kétúóté bembe nè Esibiti kǎbe be temmǎnku kénǎ kétuǎkenè Debo-Amati kè bè bo kǎte Kidiya-Yeadimmu kétóní ti Yìè nKuyie ntaummè tə̀u. ⁶ Dafiti nè Isidayeeribe bemə̀u kè bèè tíi Badaa èi Kidiya-Yeadimmu dii bo Sudaa tempè kè bè bo túóténí ti Yìè nKuyie ntaummè tə̀u. Kuyie ntǎ̀rè yè̀dè̀ bè tu yè bénkèmbà̀rìbè ye fèntì cò̀mmú dii ìnkè ti Yìè nKuyie mborè. ⁷ Merímme bè túótémè ti Yìè nKuyie ntaummè tə̀u Abinnadabu cǎ̀tè kè di ǎ̀nnè tenaasǎ̀ntè pǎ̀ntè mieke Usaa nè Aiyò kè bè nderi inààke ìì di tǎ. ⁸ Dafiti nè Isidayeeribe bemə̀u kè bè nyǎnku ti Yìè nKuyie nyìkè nè be wḗrímú mumə̀u ke diè nke bie ntibómbonti nè tikùtiduùtì nè yebà̀rè nè tikā̀penti nè yetā̀tehe. ⁹ Bè tǎ̀kè dii mǎnni Kidonni yìè borè kè inààke ndó kèbo ti Yìè nKuyie ntaummè tə̀u kè Usaa youte o nò̀tè ke bo di cò̀uté, ¹⁰ kè ti Yìè nKuyie mmieke ò cò̀uté, kè kùu ò potè ò yòute mèè kpéi nho nò̀tè ke kàákè metaummè tə̀u. Kè Usaa kú dèndè ti Yìè nKuyie nyìkè.

12:41 +yesǎmmarínnarè: Dèè naá ndèndè sǎmmarímú dè me nyí tú sǎmmarímú, sisḗi nè sǎmmarímú dè wēnnè ke peítè dèndè, kè dè cénke bo de cuokè dè me nyí tú sǎmmarímú yoo tesǎ̀ntè.

¹¹ Kè dèe yonke Dafiti ti Yiè nKuyie mpotémè Usaa kòo yú deborè ke dò: Pedesi-Usaa kè bè kpáá me ndè yu nè yíenní. ¹² De yiè kè Dafitii yòte ti Yiè nKuyie nke béei nke dò: M bo dáátí kè ti Yiè nKuyie ntaummè tōuu ta n cīētāà?

¹³ Mēmme kè Dafiti í nyie nke bo kōnnè ti Yiè nKuyie ntaummè tōu o cie, kéduó nkè bēe dì kàtenè Kati èi kou Obedi-Edōmmu cīētè. ¹⁴ Kè dì mbo o cīētè ke dò betāābè bètāāti, kè ti Yiè nKuyie nhò dōò mēsàà nnè o cīētè temou nè ò mòke dè demou.

14

Dafiti kàrimè Sedisadēmmu

(Wénté 3:5-9 nè 2 Sammuyēeri 5:11-16)

¹ Kè Tiiri kóo kpààtì Idammuu tōnnè benitìbè detekperè kó ideí nè bedabeesũðbè nè betácièbè kè bè bo maá Dafiti tekpààtìcīētè. ² Mēmme kè Dafitii banté ti Yiè nKuyie nkuu ò duómmè tikpàtì kòò baké Isidayēeribe kè kù dēúkunko o kpàtì kù dó mēè kpéi nyIsidayēeribe.

³ Kè Dafiti mbo Sedisadēmmu kéwēte képuoke benitipòbè tōbè kè bēe ò pié initidabí nè initipobí. ⁴ Nte bè do pié ì bí Sedisadēmmu i yètè: Sammua nè Sobabu nè Natāā nè Sodomō, ⁵ nè Ibāa nè Ediisua nè Edipedeti ⁶ nè Nōkaa nè Nefeki nè Safia, ⁷ nè Edisamaa nè Beediyada nè Edifedee.

Dafiti namè Fidisitēēbe

(Wénté 2 Sammuyēeri 5:17-25)

⁸ Kè Fidisitēēbe keè Isidayēeribe cōúmmè mekùò Dafiti, kòò pī ntikpàtì kòò bo mbè baké bemou. Kè Fidisitēēbe ité bemou kénwanti Dafiti ke bo ò pī nkè Dafitii tì kèè kébáátí káyèroo ké bè co. ⁹ Kè Fidisitēēbe tuókoo képitè Defaimmu biriku mieke. ¹⁰ Kè Dafiti beé nti Yiè nKuyie nke dò: Kè í kòte ke dokénè Fidisitēēbe á bè ānné n nou miekaà? Kè ti Yiè nKuyie nhò tēíné ke dò: Kòte! N yóó bè ānnému a nou mieke.

¹¹ Kè Dafitii kòte ké bè do Baadi-Pedasimmu kéna Fidisitēēbe kébéi nke dò: Nè n nòutè nte Kuyie mpètémè n dootitòbè meniè nhōō kpétè mēè botí kukpéroo.

Dèe te kè bè yu de kó dibòrì ke tú Baadi-Pedasimmu. ¹² Kè Fidisitēēbe còké kébuónko bè bókè, kè Dafitii duó nkè bēe yè cōu.

¹³ Kè dèe yíé kè Fidisitēēbe iténí képitè Defaiibe biriku. ¹⁴ Kè Dafiti wēte kébeé ti Yiè nKuyie nkè kuu ò nàké ke dò: A báá bè do be fōnkúò bíékè, á kónté mēdétimè ké bè dinté, detie mbè tu dè mukokudiè de kó kubiriku pēémmè.

¹⁵ Kàa kèè dìi mōnni kunampoo makù detie nyómmè á kétéo ké bè do, ke yé de mōnni ndi n kéroómè ke bo do Fidisitēēbe āāpòmbè ké bè poté.

¹⁶ Kè Dafitii dōò ti Yiè nKuyie nhò nàké tì, kè bēe poté Fidisitēēbe kó behāāpòmbè, ké bè bèti Kabaāō kéntō kētuakenè Kesee. ¹⁷ De mōnni kè Dafiti yètìrìi feitè dihei dimou mieke, kè ti Yiè nKuyie nduó nkè ibotí tēi ò yòte.

15

Dafiti bàátimè ke bo kòte kētúóté Kuyie ntaummè tōu

¹ Kè Dafitii maá sicēi dihei bè tu dì Dafiti èi, kédeè kētūnte ti Yiè nKuyie ntaummè tōu yó nyīkú dè kédōò ditou. ² Kè Dafitii béei nkè dò: Kè dè í tú Defiibe tì í do nkéna kētúóté ti Yiè nKuyie ntaummè tōu, ke yé ti Yiè nKuyie mbè ntāātémè kè bè bo ndi tōu, ke pī ndi kó mutōmmú sāā.

³ Kè Dafitii tíi nyIsidayēeribe bemou Sedisadēmmu mieke, kè bè bo kòte kékonnnènni ti Yiè nKuyie ntaummè tōu ké dì tanné kéínné kudieku ò tūnte kù dì kpéi. ⁴ Kòò tíi nhAnō yaābí ikuó niùbè nè Defiibe bemou, ⁵ kè Udiyēdi mbaké Keati kó kunaàmunkù nè o tebií kè bēe wēnné kémbo tekòutè nè sipísidé (120).

⁶ Kè Asaya mbaké Medadi kòku nè o tebiì kè bè mbo sikòusidé nè sipísidé (220).
⁷ Kè Sowèeri mbaké Kerisonni kó kunaàmùnkù nè o tebiì kè bè mbo tekòutè nè sipísitāāti (130). ⁸ Kè Semmaya mbaké Edisafāā kó kunaàmùnkù nè o tebiì kè bè mbo sikòusidé (200). ⁹ Kè Ediyèeri mbaké Ebunāo kó kunaàmùnkù nè o tebiì kè bè mbo sipísini. ¹⁰ Kè Amminadabu mbaké Usayèedi kó kunaàmùnkù mièke nè o tebiì kè bè mbo tekòutè nè tepíitè nè bèdébè (112). ¹¹ Kè Dafitii yú ikuó niùbè Sadaki nè Abiataa kényùnè Defiibe bèkuò, Udièdi nè Asaya nè Sowèeri Semmaya Ediyèeri Amminadabu. ¹² Kòò dà: Dii tu bèè baké Defiibe naàmùnti, dàòné dimāā mēwénkùmè kó ikuó, dindi nè di tebiì kékòte kétúóténí ti Yiè nKuyie tinti nyIsidayèeribe tū nkù taummè tōu ké di tanné n tūntè dii bōrì di kpéi. ¹³ Ti do yóó di tóni mēketimè mōnni kè di í bo, kè deè nte kè ti Yiè nKuyie nti poté, ti í tūnnè mèè kpéi nku kuó yē nde ndōmmè.

¹⁴ De mōnni kè ikuó niùbè nè Defiibe kè bèè dàò bē māā mēwénkùmè kó ikuó kè bo túóténí ti Yiè nKuyie nyIsidayèeribe tū nkù taummè tōu. ¹⁵ Defiibe bèè do di tounè ipàāti kè ní ndi bukú ti Yiè nKuyie ndo nàké Mōyiisi kè yē nde ndōmmè. ¹⁶ Kè Dafitii nàké Defiibe kó bēniùbè kè dà bèè tāāté bē tebiì mièke bēdēmbè bèè nò nke bie ntikùtidùùti nè tibómbonti nè tikāpentì. Kè bè ndiè nke déúkunko ti Yiè nKuyie nyètiri nè diwèi. ¹⁷ Kè Defiibe tāāté Sowèeri birè Emanni nè Bedekia birè Asafu, kētāāté Medadi kó kunaàmùnkù mièke Kusaya birè Edanni. ¹⁸ Kè né yiénè bē tebiì sīi do bè teennè mutōmmú kè baànè yebòrè Sakarii nè Bennii nè Yaasiedi nè Semidamōti nè Yeiyeedi nè Unni nè Ediabu nè Bennaya nè Maseya nè Matitia nè Edifedeu nè Mikiñya nè Obēdi Edōmmu nè Yeiyeedi. ¹⁹ Bē mièke Emanni nè Asafu nè Etanni bèè do nò nke bie ntikāpentì disōwūð kpēti tii kuò mmediè. ²⁰ Sakarii nè Asiyēdi nè Semidamōti nè Yeyēdi nè Unni nè Ediabu nè Maseya nè Bennaya kè bè mbie ntikùtidùùti metammè daamè kpēti. ²¹ Kè Matitia nè Edifedeu nè Mikiñya nè Obēdi Edōmmu nè Yeiyeedi nè Asasiaa bèè do bie ntikùtidùùti iwēi ìni kpēti, bèè do niù iyie. ²² Defiibe kó bekótibè mièke Kenannia wèè do ni bèè tōu metaummè tōu, ò yē mèè kpéi de kó mutōmmú. ²³⁻²⁴ Bedekia nè Edikanāa nè Obēdi-Edōmmu nè Sesia bèè do tē yebòrè kó mubàrimù kè bèè mbaā metaummè tōu. Ikuó niùbè Sebanniya nè Sosafati nè Netannēyēdi nè Amasaii nè Sakarii nè Bennaya nè Ediesēe bèè do eu sihéú ti Yiè nKuyie ntaummè tōu ìkè.

*Kuyie ntaummè tōu konnīmè Sedisadēmmu
 (Wénté 2 Sammuyèeri 6:12-19)*

²⁵ Dafiti nè Isidayèeribe kó bekótibè nè bèè ni behāāpòmbè tekòupíitè (1000) kè bèè íté kékòte kè bo túóténí ti Yiè nKuyie ntaummè tōu Obēdi Edōmmu cītè ké ndi kūntinní kè dè dò ndibanni mediè. ²⁶ Kè bèè fié yēnaadakè yēyiekè nè yēpedakè yēyiekè kè dè bo yie nkè ti Yiè nKuyie nteennè Defiibe bèè tōu ti Yiè nKuyie ntaummè tōu. ²⁷ Dafiti do níi mmupààkonkperímù kó diyaàbòrì ndi kénóó ntekòutēyaàbòtè péitè, bè dùðkenè tē mupààkommú sààmù. Kè Defiibe bèè do tōu ti Yiè nKuyie ntaummè tōu nè Kannia wèè do bè ni de kó mutōmmú mièke kè bè dàátí yēè yaàbòrè botí. ²⁸ Kè Isidayèeribe bēmōu ntóni ti Yiè nKuyie ntaummè tōu kè íútí nè diwèi kè eu ditāteheù nè sihāāpònheù kè bie nyebàrè nè tikāpentì nè tikùtidùùti nè tibómbonti.

²⁹ Ti Yiè nKuyie ntaummè tōu tùðkení dii mōnni Dafiti èi kè Sauri kóo sapàà Mikaadi nsíékéní tēbòtè kényà okpààti Dafiti aumè kè puù. Kòò sènkèrì Dafiti.

16

¹ Kè bèè tuðkenè ti Yiè nKuyie ntaummè tōu ké di tanné ditou Dafiti do dàò di, ké di ìnnè de cuokè kè Dafitii fié ti Yiè nKuyie nyiwūð kétuò kēfié itēi metaummè kpēyi. ² Ò dèè dii mōnni kēmāo ti Yiè nKuyie nkó mēsàà Isidayèeribe

ĩnkè, ³ kédeè ké bè totí tidiiti, benitidaabè nè benitipòbè, kéduó mbá wè pèè nè dikàtìndàà bè dònè dì yetebè bè tu yè dātì, nè dikàtìndàà bè dòò nè dì fínyĩ kó yetebè kperè.

Defiibe dièmmè ke sánti ti Yiè nKuyie

(Wénté Yēsāā 105:1-15 nè 76 nè 106:1, 47-48)

⁴ Bè dèè mēmmē kè Dafitii cónné ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìkè Defiibe, kè bè bo nkù dōnti ke kù sánti, ke déúkùnkò ku yètìrì, kunku ti Yiè nKuyie nyIsidayēeribe tū nkù. ⁵ Asafu weè do bè baké kè Sakarii ò pòkoo, kényiénè Yasiedi nè Semidamōti nè Yeiyēdi nè Matitia nè Ediabu nè Bennaya nè Obēdi Edōmmu nè Yeiyēdi, kè bè mbie ntibómbonti nè tikùtìdùùtì, kè Asafu bie ntikāpentì. ⁶ Kè ikuó niùbè Bennaya nè Yayēdi kè bè eu sihāāpònheú ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìkè bá bè í ompu. ⁷ Dε kó diyìè do tú diketìrì ndi Dafiti duómmè kè Asafu nè o kàbe kè bè bo sante ti Yiè nKuyie.

Bè dèntèmmè fēyēnfē

⁸ Déúkùnnè ti Yiè nKuyie nyètìrì, ndontinè ku.

Nákénè ibotí miēke tidiētì kù dòò tì.

⁹ Ndiènnè ke kù sánti mbiennè debémbénnè ku kpéí.

Totínè di yèmmè tidiētì kù dòò tì kpéí.

¹⁰ Mpòtìné ku, kunku kùu kpa mēyēi, kè díwèi ndi bo díndi bèè wanti ti Yiè nKuyie.

¹¹ Wēte kéwammúnè ti Yiè nKuyie nè ku wērímu nè ku kpetì,

nwantinè di bo nkù tókénèmmè sãã.

¹² Dentēnēnī tidiētì kù dòò tì nè ku tōmmú càncàmmù, Dentēnēnī tibeéntì kù nàké tì kpéí.

¹³ Díndi ku kóo tōntì Isidayēeri kó fēyanfē díndi Sakōbu yaàbí kù tãāté ì.

¹⁴ Kuù tu ti Yiè nKuyie, kuù bekùnè ketenkè keməu.

¹⁵ Di báá yē nku taummè kpéí.

Di báá yē ku tannò kù dōú nyè yó mbomu sãã nè ti bo mbomè.

¹⁶ Báá yēnnè metaummè kù do dōnnèmmè Abarahammu nyénè kù dōúnnè dii nùu Isaki.

¹⁷ Kù tãāté ke yóó dōò tì Sakōbu, kù dòò mēè taummè nè Isidayēeribe mè í yóó deè.

¹⁸ Kù béimmu ke tú: n yóó da duómmu Kannahãã kó ketenkè. N duómmu dε kó ketenkè fǿ nnè a yaàbíó.

¹⁹ Bá nè di í mε nsūmè, ke í tú bēmabè, ke tú bepòðbè.

²⁰ Di do ã ta ku mbotí kényè kéta kutèkù nku, kéta di nkpààtìyuu kécánté diterì.

²¹ Kuyie mme nyí yóu kè bè di fěũ kù do puotìmu bekpààtìbè di kpéí.

22 Kε tú bè báá kááké ku nìtìbè kù tããté bè
ku pããnáàntì náam̀bè m̀bε bè báá bè cààrè.

23 Kεtenkè kεm̀ou k̀bε,
ndiennè ti Yiè nKuyie nkpéí.
Mpĩ̀k̀nè yewe duómè tináànsààtì
ku dεetímè kpeti.

24 Náké̀nè yebotè ku kó tikpeti kpeí,
náké̀nè ibotí tidietì kù d̀d̀ tì.

25 Kε yé ti Yiè nKuyie ndεumè,
kε d̀d̀ nti nkù sántí,
kuù p̄ēté yebəkè yεm̀ou kε d̀d̀ nti nkù dé.

26 Yebotè tũ nyebəkè nyε,
ti Yiè nKuyie nkuù d̀d̀ k̄ĩnkè.

27 Tikpeti nè kuwenniku diékù dè bo ku borè ndε.
Muw̄érímú nè diw̄èi dè bo kuù borè.

28 Kutenkù kum̀ou k̀bε,
̀nsántínè ti Yiè nKuyie,
ndontinè ku,
ku kpeti nè ku w̄érímú dε kpeí.

29 Ndéúk̀unkonè ti Yiè nKuyie nyètìrì.
T̀onèní yep̄ārè kék̄otenèní ku borè.

K̀onkenè ku ì̀kè,
kè nkù sántí kù d̀d̀ mpái pái nwe.

30 Kutenkù kum̀ou k̀bε, ̀nkpeutínè!
Kεtenkè f̄íkúmu kε í nampú.

31 K̄ĩnkè k̀bε diw̄èi ndi bo,
ketenkè k̀bε, ̀nyānkunè!
Náké̀nè yebotè miεkε ti Yiè nKuyie nkuù bakémè.

32 Dàm̄èrì nè d̀d̀ bo o miεkε, nȳ̄̄tìnè!
Dikpáà nè d̀d̀ kó dimàà bo di miεkε, nyānkunè!

33 Titúútì kó detie nyíútínè ti Yiè nKuyie nkpéí.
Kù k̄érínímu kε yóó bekénè ketenkè kεm̀ou.

34 Nsántínè ti Yiè nKuyie,
kù wennimu, kè ku sémmè bo sáà.
Di kù kuónnè kε d̀d̀:

35 Tì dεeté!
F̄ȭ tú ti Yiè nKuyie nkùù ti dεerí,
ti fietε yebotè n̄ou miεkε,
ti tí nkè tí ndéúk̀unko a yetisààrì,
kè tí nda p̄tìnè kε da sántí.

36 Tì Yiè nKuyie nyIsidayεeribε tũ nkù
ku yètìrì dεumu nsáà.

Kε Isidayεeribε bεm̀ouu cóuté kε d̀d̀: Dè m̄mε ndò ti Yiè Kuyie nyètìrì ndεu!

37 Kε Dafiti yóu Asafu nè o tebii kè bè nkpaá ti Yiè nKuyie ntaummè t̄ou borè
kε bo mpĩ mmutõmmú bè d̀d̀ nké mm̀ p̄ĩm̀ bá dii yie. 38 Kε Yedutunni birε
Obedi Edõmmu nè Osaa nè bε tebii sipísikuò nè b̄eni kè bè mbaà yebòrè.

39 Kε Dafitii duó nyikuó niùtì Sad̄oki nè o tebii ikuó niùbè t̄obè kè bè bo
mpĩ Kuyie ntaummè tou dii bo Kabāõ kó dit̄nni di kó mutõmmú. 40 Kε
bè nfeu iwũõ ti Yiè nKuyie nke tuò ndiwũõt̄nni ìnkè, bá dii k̄unw̄ènni nè

kuyuoku, kéntũ nyikuó ti Yiè nKuyie nduó nyi Isidayeeribe, ⁴¹ kényiénè Emanni nè Yedutunni nè besɔmbɛ bè do yu bèè yètè ké bè tǎāté ké bè bo nsántí ti Yiè nKuyie ke yé kù sémmè deumè sǎǎ. ⁴² Emanni nè Yedutunni bèè do eu sihǎǎpònheú ke biennè tikāpentí ke biennè ti Yiè nKuyie nkó iyie nkó debémbénnè kè Yedutunni bí baa dibòrì.

⁴³ Dendɛ kó difɔ̀nkúò kè bèè kũũ mbe cǎĩ. Kè Dafitii kò nho cǎ̃tè ke bo pǎ o kòbe mesàà.

17

Kuyie ndǎúnnè mè dinùù Dafiti nè o yaàbí (Wénté 2 Sammuyeerì 7:1-17)

¹ Kè Dafiti mbo o cǎ̃tè kénáké Kuyie mpǎǎnǎǎntì náǎntò Natǎǎ ke dǎ: Nte mí nke ǎ detekperè kó tɛcǎ̃tè, kè ti Yiè nKuyie ntaummè tou fíkú ditou bè dǎǎnè dì tiyààtì. ² Kè Natǎǎ ò tǎǎnnè ke dǎ: A yèmmè dò nhá dǎǎ tìi kó dimàà, dǎǎ tì, Kuyie nda bonèmu.

³ De kó keyènkè kè Kuyie nnáké Natǎǎ ke dǎ: ⁴ Kòtɛ kénáké n kóo tǎntì Dafiti ke dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú, weè í yó m maá tɛcǎ̃tè n yó nhǎ tɛ. ⁵ Nè n dènnení dǎi yiè Isidayeeribe Esibiti èi mièke n yí ta tɛcǎ̃tè matè mièke nè yíenní. N do bè neínè, ke ǎ metaummè tou ndi. ⁶ Nè m bonè dǎi daà Isidayeeribe be cèmmu mièke ke bè duò mbebaatìbè, m bá mbeke Isidayeeribe kóo niùtì mǎu, ke tú ò m maá tɛcǎ̃tè nè detekperè kó idéí?

⁷ Á kòtɛ kénáké n kóo tǎntì Dafiti ke dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa mǎi tu ò do cèmmu ipe nyi kè nh ò tǎāté kòò naá nyIsidayeeribe kóo kpààtì. ⁸ Kè nní nhò niènnè ò kǎrì yèè bòrè yemǎu, kè mǎi kùò o dootitǎbè bèè do ò wetí bɛmǎu. Ke dèúkùnnɛ o yètìrì kè dì màatenè ketenkè kó bekpààtìbè kpɛyɛ. ⁹ N yóó duómmu n nìtìbè Isidayeeribe dikarì ké bè kǎnnɛ kè bè ndè bo ke í yǐèkù, kè ibotí yeyi kó benìtìbè ténke báá bè fǐũ, bè do bè fǐũnko mèè botí. ¹⁰ N kǎnnɛ dǎi mǎnnì bebaatìbè kè bè mbe baké. N yóó duómmu kòo dootitǎbè ò bǎúté. M béimmu ke tú n yóó ò duómmu tɛcǎ̃tè. ¹¹ Ò we bo tuǎke dǎi mǎnnì, kòo kò nho yembè kũũ nkè, o kó difɔ̀nkúò m bo tǎāté o bí o pɛitè ì mièke o bire marè kè dèè sǎǎtè o kpàtì kè n tì fíi. ¹² Dèè yó m maá tɛcǎ̃tè kè n fíi ndɛ kpààtikàrì, kè dì mbo sǎǎ. ¹³ Kè nni ntú de cice kè dè tu m bire, n yí yóó nǎǎtè n kó mesàà ndɛ ìnkè n do mè nǎǎtè mèè botí okpààtì wèè ò niiténè ke di tikpàtì. ¹⁴ Dèè yó mbaké n nìtìbè sǎǎ nè n kpààtiyuu kè de kpàtì mbo sǎǎ.

¹⁵ Mèmmɛ Natǎǎ nǎkémè Dafiti Kuyie nhò benke tì timǎu.

Dafiti bǎntè mè Kuyie (Wénté 2 Sammuyeerì 7:18-29)

¹⁶ Kè Dafitii kòtɛ Kuyie ntaummè tou borè kéta ké kù bǎntè ke dǎ: Áú n Yiè nKuyie, n tú we? N cǎ̃tè tu ǎntɛ, kàa n dǎǎ mesàà a mè nni ndǎǎ mè, ¹⁷ ke wúó nkè dè í sǎnnè kàa nǎǎ ndè yó mboní kàa dǎǎ dè mí nha kóo tǎntì n cǎ̃tè. N Yiè nKuyie a n wènté kè dè dò n tú onitidièwè mǎu nwe. ¹⁸ Mí nDafiti n ténke né bo da béinnè ǎnti? A n yémèmu mí nha kóo tǎntì ke baa né dó ké n déúkùnnɛ. ¹⁹ Ti Yiè nKuyie! A n dó mèè kpéi nte kàa pǎ ndɛ kó mutǎndiemù ke bo benke a deumè ke í mǎke kumǎnku. ²⁰ Ti Yiè nKuyie! Òmǎu í bo wèè da dǎnnè. Bè ti nǎkému a dǎǎ dèè kó dimàà, òmǎu í bo wèè da dǎnnè. ²¹ Kubotí makù í bo ketenkè kie nyǐnkè kùù dǎnnè a nìtìbè Isidayeeribe a kǎtɛnì ke dɛɛtè bè Esibiti ke bè dǎǎ a nìtìbè ke ni kè betí ibotí tɛi. A yètìrì bo deuke mèè kpéi nkè bè da yɛtɛ dèè te kàa pǎ ndɛ kó mutǎndiemù. ²² A tǎāté a nìtìbè Isidayeeribe kè bè bo ntú a nìtìbè mbe

sáà. Fí nti Yìè nKuyie nkàa bè te. ²³ Ti Yìè nKuyie, a b́ei nti mí nha kóo tǎnti n kpéi nnè a dǎúnnè dìi nùu n cǐtè kpéi ndi pǐ nsáà ké dì dǎò, a b́ei nke yè ndè ndommè. ²⁴ Á nti pǐ nkè dèe yie nkàa yètiri ndeu, kè benitibè b́ei nke dǎ: Ti Yìè nKuyie Mpakɛdaa weè te Isidayɛeribɛ, kàa fíi mmí nha kóo tǎnti Dafiti n cǐtè. ²⁵ Kɛ yé fí nha mómmuɔ fíi b́ei nke tú a bo n duó ntɛcǐtè bèè yóó sǎoté n kpàti, kè dèe te kè n dàátí kɛ da báá. ²⁶ Áú! Ti Yìè nKuyie fíi tu Kuyie, kɛ b́ei mmesàa a yó n dǎò mè mí nha kóo tǎnti. ²⁷ A dǎmu kédǎò a kóo tǎnti cǐtè mesàa kè dèe yie nkòo cǐtè nsóké tikpàti sáà. Kɛ yé ti Yìè nKuyie nha ð nkàa pǎ dè mesàa mè ð mbomu sáà.

18

Dafiti namè bɛ pɛtitòbè

(Wénté 2 Sammuyɛri 8:1-14)

¹ Kè Dafitii na Fidisitɛɛbɛ kéfiɛte Kadi kó diheì nè yehɛkè yèè bè tǎkénè. Kè Fidisitɛɛbɛ ɔ̀ bǎúté. ² Kòo nanè Mǎabu èi kǎbɛ kè bèè ɔ̀ bǎúté ké nhò yietì dǎmpòò. ³ Kòo yíé kèna Tisoba èi dìi bo Amati tempɛ mbíékè di kóo kpààti Adadesɛ kɛ sǎ nhò dǎ kébaaté kukó nhɛfadati pɛémmè kǎbɛ. ⁴ Kè Dafitii fiɛte sikpàrìnaasɛí tekǔpíítè (1000) nè behǎǎpònsǎndèèbè sikǔpísìyiekè (7000) nè behǎǎpòmbè bèè cènti nè bɛ naàcèi sikǔpípísidé (20000) kékéké sikpàrìsɛí duɔti késúú nhomáa tekǔtè (100). ⁵ Kè Sidii kǎbɛ bèè bo Damaasi kè bèè kǎtɛní kétee Tisoba kóo kpààti Adadesɛ kè Dafitii kuɔ benitibè sikǔpípísidé nè sikǔpísidé (22000), ⁶ kékannɛ kùmàndáàbè dɛ kó kutempɛ mmiekè kè bèè ɔ̀ bǎúté ké nhò yietì dǎmpòò. Kè ti Yìè nKuyie nduó nDafiti muwɛrímú, bá kòò kǎtɛ kèè bíékè wèe na. ⁷ Kòo fiɛte Adadesɛ ǎǎpòmbè dǎpìiti mesǎo nkpeti kékònnè Sedisadɛmmu, ⁸ kékéi disǎowũ mèdiè Adadesɛ kó yehɛkè yèdéyè Tibati nè Kǔnni yɛ miɛkɛ. Kè dè mboní kè Sadowmǎo túóté dɛ kó disǎowũ kédǎnnè kunankú nè yesǎnkè nè ti Yìè nKuyie ncǐtè kó tinenti.

⁹ Kè Amati kóo kpààti Touu keè Dafiti namè Tisoba èi kóo kpààti Adadesɛ ǎǎpòmbè bɛmǎu, ¹⁰ kètǎ nho birɛ Adodammu okpààti Dafiti borè kòò bo ɔ̀ dǎu nkóò sǎntɛnè ɔ̀ namè Adadesɛ, kòò pǎ nè mesǎo nkó tinenti nè timátì pèitì kpɛti nè disǎowũ kpɛti. Kɛ yé Tou dootitǎu do túmè Adadesɛ. ¹¹ Kòo kpààti Dafiti dɛ pǎ ti Yìè nKuyie nnè timátì pèitì nè mesǎo nhò do éi dè ibotí tɛi miɛkɛ, Edɔmmu èi nè Mǎabu èi nè Amǎniibɛ èi nè Fidisitɛɛbɛ èi nè Amadeki kpɛri.

¹² Kè Seduia birɛ Abikaii do Edomiibɛ kékuɔ benitibè tekǔpíítè nè sikǔpísini (18000) kubiriku bè tu kù mukókúú nkó kubiriku miɛkɛ, ¹³ kékannɛ kùmàndáàbè Edɔmmu kó kutempɛ nkumǎu miɛkɛ, kè Edɔmmu kǎbɛ bɛmǎuu naa nDafiti kó bɛtǎmbè, kè ti Yìè nKuyie nhò duó muwɛrímú bá kòò kǎtɛ kè mudoò wèe na.

Okpààti Dafiti tǎmbè kó yeyètè

(Wénté 2 Sammuyɛri 8:15-18)

¹⁴ Kè Dafiti mbaké Isidayɛeribɛ bɛmǎu, kɛ bè dǎòri dèè wenni kɛ bè bekùnè kè dè wenni. ¹⁵ Seduya birɛ Soabu weè do baké behǎǎpòmbè, kè Aidudi birɛ Yosafati tu wèè tǎ diheì kó yɛpátɛ. ¹⁶ Kè Aitubu birɛ Sadaki nè Abiataa birɛ Abimɛdɛki kè bè tu ikuó nǎùbè, kè Safesaa tu opátíwǎàti. ¹⁷ Kè Yoyada birɛ Bennaya baké Kedetiibɛ nè Pedesiibɛ bèè bàa tekpààticǐtè kè Dafiti bí o tǔnko.

19

Bè diúmmè Dafiti kó bɛtǎmbè ifɛi

(Wénté 2 Sammuyɛri 10:1-5)

¹ Dendε kó difōnkúò kè Amōniibε kóo kpààti Naasii kú kòo birεε sɔɔtε o kpàti.
² Kè Dafiti dò: M bo dɔɔ Naasi bire Anunni mɛsàà, kε yé o cice do n dɔ̀mè mɛsàà. Mɛm̃m̃ε ò tōmmè bɛnìtìbè kè bè bo ò dɔu nɔ cice kũũ kóò bántè. Kè bɛtōmbèε tuɔkoo Amōniibε εi Anunni borè kε bo ò bántè. ³ Kè Amōniibε kóo kpààti tūmbèε náké Anunni kε dò: A yèmmè dò nDafiti dɔ kédéúkunnε a cice yètìrì ndi kε tōnní kè bè bo da bántàà? Ò í bè tōnní kè bè bo paaté diheì ndi kέwēténì kέ dì pòntàà?

⁴ Kè Anunni duó nkè bèε pĩ nDafiti tōmbè kέkuó bε dεembii kέkéké bε yaàbòrè kébennénè bε f̃̀ kε né bè bėti. ⁵ Kè ifeii bè auté mediè nkè Dafitii keè tì tùòkénì o tōmbè kέt̃ m̃bɛnìtìbè kè bèε bè co, kέ bè náké kε dò: Dafiti yē ndi nkpaáo Sedikoo kε kέmmúnè di dεembii bo yènnímè kè dì né na kέkonní.

*Dafiti kpannèmè Amōniibε nè Asidii εi kabe
 (Wénté 2 Sammuyeri 10:6-19)*

⁶ Kè Amōniibεε banté bè wěntémè Dafiti, kè Anunni nè o kabe Amōniibε kè bèε yietí mɛdítìbii tɛkɔupípĩtè (10000) Sidii εi kabe bèε bo Mɛsopotamii, nè Maaka kabe nè Tisoba kabe kè bè bo bè duɔnní behāāpòmbè nè behāāpònsandèèbè nè sikipàrìnaasēĩ. ⁷ Kè bèε túóté sikipàrìnaasēĩ sikipupísitāāti nè sikipupísidè (32000) nè okpààti Maaka nè o kabe kè bèε kɔtení kébáté Mɛdebāā ìikè. Kè Amōniibε yènní bε ekè kè bèε wěnné kε bo do Dafiti nè o kabe mudoò.

⁸ Kè Dafiti tì kèè kédúánko o āāpònkótì Soabu nè behāāpòmbè bεm̃ɔu bèε nɔ mmudoò. ⁹ Kè Amōniibε yènní kέpénné kudookɔti diheì kó dibòrìnnù kè bekpààtìbè bèε do kɔtení kε bo bè tee kè bεmbε nhokε dikpāā miekε. ¹⁰ Kè Soabu yà ò yóó bootemè o dootitabè tipūti tìdèti biε nɔ ìikè, bεtòbè o f̃̀nkúò, kétāāté Isidayεeribε āāpòmbè miekε bèε nɔ mmudoò kè bèε wetínné Sidii kabe. ¹¹ Kè Soabuu túóté behāāpòmbè sɔmbε kέduó nɔ tebite Abikaii kè wenwe nè bεtòbè kè bèε wetínné Amōniibε. ¹² Kòo náké Abikaii kε dò: Kāa yà kè Sidii kabe bo n na, á kɔtení kέ n teennè. Kè Amōniibε bèε mε ndó kέ da na, n kɔtoo kέ da teennè. ¹³ Yáúkunnε a k̃̀ntì kè tí dokénè dikōmbùò kédεeté ti nìtìbè nè ti Yìè nKuyie nti tū nkù kó yehékè. Kùu dɔɔ kù dómè.

¹⁴ Soabu nè o kó dihāāpònt̃nni kè bèε kété kε bo dokénè Sidii kó behāāpòmbè kè bèε coké. ¹⁵ Amōniibε yà dii mōnni Sidii kabe cokémè, kécoké Soabu tebite Abikaii kékò mbε εi. Kè Soabuu kò nSedisadεmmu.

¹⁶ Kè Sidii kabeε yà Isidayεeribε bè namè, kέt̃ nkè bèε ínní bε kabe bèε bo kukó nhEfadati kó diyāà. Kè Adadesεε kóo āāpònkótì Sofaki mbè ni. ¹⁷ Kè bèε tì náké Dafiti kòo tii nyIsidayεeribε bεm̃ɔu késénté Suditēē kétuokε kécómmú kέ bè wetínné kέ bè do mudoò. ¹⁸ Dafiti nè o kó behāāpòmbè kè bèε bè na kè bèε coké kè Dafiti nè o kabe kè bèε kuɔ bèε dèkε sikipàrìnaasēĩ sikipupísìyiekè (7000) nè bèε cènti sinaàcèi sikipupísìnàà (40000) kέkuɔnè ohāāpònkótì Sofaki wèè do bè ni.

¹⁹ Kè bekpààtìbè bèε do teennè Adadesεε kè bèε yà Isidayεeribε bè namè kè bèε yie Dafiti kpeti kέmpĩ nɔ tōmmú bá Sidii kabe ténkε í nyie nkε teennè mudoò Amōniibε.

20

*Dafiti cəutémè Dabaa εi
 (Wénté 2 Sammuyeri 11:1. 12:26-31)*

¹ Kè dibenni terii yènní, bekpààtìbè ã̃ keté dii mōnni mudoò, kè Soabuu niitè dihāāpònt̃nni dieri, kè bèε do Amōniibε tempē nké bè pòntε, kέpi Dabaa εi.

Dε mōnni kè Dafiti wenwe bo Sedisadεmmu, kè Soabuu poté Dabaa εi kabe kè bè pòntε. ² Kè Dafitii túóté bε kóo kpààti òké dii sɔɔp̃i, kè di c̃̀ékù tùòkε cìdóòbè

sipísitàāti kè dì dāri dītāsàārì dìi donku kpeñnì ke dì òkù, kèhèinè tinentì tetì péu kékonnènní. ³ Kòo pīmmúnè benìtìbè bèè do bo diheì kékonnè ké bè pīhíne tidaatì kó mutōmmú, kè bè nsóũ tidabɛɛtì, ke duò, ke kōũ ideí, ke mɛ nyĩ Amōniibɛ ekè kòbɛ tòbè. Mɛmɛ Dafiti kōmmè Sedisadɛmmu nè o āāpòmbè bɛmou.

Dafiti dokénèmè Fidisitēēbe
(Wénté 2 Sammuyɛri 21:18-22)

⁴ Dɛ kó mudoò kó difōnkúò kè mudoò tēmùu ānné Kesɛɛdi èi Isidayɛɛribɛ nè Fidisitēēbe bɛ cuokè, muù miɛke nke Sibekaii Usaa èi kou kùòmè Defaii botí kou mōu Sipaii. Kè Fidisitēēbɛ bóté Isidayɛɛribɛ. ⁵ Kè mudoò tēmùu wēte kéānnénè Fidisitēēbe bake. Kè Yaii bire Edananni kuò Dami Kadi èi kou, Kodiyati nantè, kòo kpānnì kó kudòú cēékù mānnè kuyaàdùdòú. ⁶ Kè mudoò tēmùu yíé kéānné Kadi, kòo nitì mōu dè bo ke okù mediè, ke mōke inómbí ìkuò ìkuò o naàcèi nè o nou kè ì wēnné sipísidé nè inàà. Ò do tú Adafaa naàmùnkù kou nwe. ⁷ Kòo sáá nyIsidayɛɛribɛ kè Dafiti tebite Simma bire Yonnatāā ò kùò.

⁸ Dɛ kó benìtìbè do tú Kadi èi kou Adafaa naàmùnkù kòbɛ mbɛ, Dafiti nè o āāpòmbè kè bèɛ bè kùò.

21

Dafiti do kàammè Isidayɛɛribɛ
(Wénté 2 Sammuyɛri 24:1-9)

¹ Kè dibòò ndó kédòò Isidayɛɛribɛ mɛyɛi, kénampɛ Dafiti yèmmè kòo bo kaa nyIsidayɛɛribɛ. ² Kè Dafitii náké Soabu nè o tūmbè ke dò: Kòtɛnè kékāa nyIsidayɛɛribɛ kétúóté Bɛerisebaa èi kéntò kétuòkenè Danni kperi. Kè di dèè di n náké kè nní nyé bè māmè.

³ Kòo ò tēhíne ke dò: N dómu ti Yiè nKuyie nduó nkè ku nìtìbè sũ nképēēté miɛ nkuce tekòutè (100). N yiè nhokpààti, bɛmou bè í tú a kó betōmbàà? Dè dōmme kàa dó ké bè kàa? Ba nte kàa dó kētānné Isidayɛɛribɛ mɛyɛi mmiɛke?

⁴ Kòo kpààti baa mpĩ nho bēi ntì, kè Soabuu íté kéce nyIsidayɛɛribɛ tenkè kemou, kēwētení Sedisadɛmmu, ⁵ kénáké Dafiti ò kàa mbenìtìbè kè bè māmè. Kè Isidayɛɛribɛ kó behāāpòmbè bɛmou mbo tekoupíkòùpítè nè tekoupíkòutè (1100000). Kè Sudaa kòbɛ mbo sikoupíkòùsinàà nè sikoupípísiyiekè (470000).

⁶ Soabu í nkàannè Defii kó kuwuò nkòbɛ, nè Bɛsamɛɛ kòku kòbɛ ke yé ò do wúommè okpààti bēi ndi nùu isòke nyi.

Kuyie mpotémè Isidayɛɛribɛ Dafiti caàrìmè kpéi
(Wénté 2 Sammuyɛri 24.10-17)

⁷ Mɛmɛ kè dèɛ yonke Kuyie nkè kùu poté Isidayɛɛribɛ. ⁸ Kè Dafitii kù kuónnè ke dò: N cààrè mediè mme m bantému n dōòmè tiyèntì nti, n cīé nde kó mɛcaàrìmè.

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pāānāāntì náāntò wèè do bonè Dafiti ke dò: ¹⁰ Kòtɛ kénáké Dafiti ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú nh ò duó ntiyēiti nti tītāāti ké tú wèè tāāté ò dó kù, kè n kù nhò poté.

¹¹ Kè Kadii kòtɛ kénáké Dafiti ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu: ¹² Kàa dó dikònnì dìi bo tannímè yɛbie nyètāāti, á tāāté, kàa mɛ ndó di dootitòbè bèè bo di namè ké ndi kòu ke dò betāābè bètāāti á tāāté, kàa mɛ ndó ti Yiè nKuyie mbo di potémè mme yɛwe yètāāti kè benìtìbè nkō diheì, kè ti Yiè nKuyie ntōnni duónni mutenkũũ nyIsidayɛɛribɛ tempē nkumou miɛke, á tāāté. Totí a yèmmè ké n náké n yóó náké tì wèè n tōnni.

¹³ Kè Dafitii tǝnné Kadi ke dǝ: N yǝmmǝ cààrǝ mǝdiǝ mmǝ, kǝ ti do ti Yiǝ nKuyie nnǝùtǝ miǝke dǝ ntǝũmu, ke yǝ kù sǝmmǝ dǝumǝ. N yí dǝ kǝdo n nititǝu nǝu miǝke.

¹⁴ Kǝ ti Yiǝ nKuyie nduǝnní mutenkũũ nyIsidayǝeribǝ. Kǝ benitibǝ kù sikǝupíísiyiekǝ (70000). ¹⁵ Kǝ ti Yiǝ nKuyie ntǝ nku tǝnní marí kǝ dì bo pǝntǝ Sedisadǝmmu. Ti Yiǝ nKuyie nyà dìi mǝnní ku tǝnní kǝumǝ benitibǝ kǝ mǝsǝmmǝ kù pǝ, nkǝ kù dǝ: Dǝ sǝnnǝmu mǝmmǝ tǝnke báá potǝ.

Ke sǝ ndí berínǝ Sebusiibǝ botí kou mǝu bǝ tu wǝ Odinanni o kó kuyiǝ borǝ. ¹⁶ Kǝ Dafitii wǝntǝ kǝyà ti Yiǝ nKuyie ntǝnní ǝintǝmǝ ke pikú mǝsebii nkǝ wetí Sedisadǝmmu. Ke sǝ Dafiti nǝ Isidayǝeribǝ kó bekótibǝ bǝ dàátí tifǝǝtǝntí ke bo benke be yǝncààrímǝ kǝdo kǝnínkóo ketenkǝ. ¹⁷ Kǝ Dafitii kuǝnnǝ ti Yiǝ nKuyie nkǝ dǝ: Míi duǝ nkǝ bǝ kàa mbǝnitibǝ, míi cààrǝ, míi dǝdǝ dǝǝ í wenni, benitibǝ í cààrǝ mùmamù! N Yiǝ nKuyie nkùu n te potǝ mí nwe nǝ n cǝtǝtǝ, báá potǝ kuyǝĩku makù a nitibǝ.

*Dafiti maámǝ diwũǝtǝnní Kuyie nkǝí
(Wǝntǝ 2 Sammuyǝri 24:18-25)*

¹⁸ Kǝ ti Yiǝ nKuyie ntǝnní náké Kadi ke dǝ: Náké Dafiti kǝo deke Yebusiibǝ botí kou Odinanni yiǝ borǝ kǝ m maá diwũǝtǝnní.

¹⁹ Kǝ Dafitii tǝnnǝ ti Yiǝ nKuyie nnákǝ tǝ Kadi kǝo tǝ nhǝ náké. ²⁰ Kǝ Odinanni mpuotí o diití bǝ tu tǝ bǝdǝé kǝwǝtǝ kǝyàní Kuyie ntǝnní, kǝo dapùmbí inàà ìi do ò bonǝ, kǝ ìi sǝri. ²¹ Dafiti duunní dìi mǝnní Odinanni borǝ, kǝ Odinannii wǝntǝ kǝo yà kǝyǝnní o yiǝ miǝke kǝnínkú Dafiti ìikǝ kǝsǝnnǝo ketenkǝ. ²² Kǝ Dafitii náké Odinanni ke dǝ: N dǝ á n duǝ a yiǝ nku kǝ m maá diwũǝtǝnní ti Yiǝ nKuyie nkǝí, á kù nni nfítǝnǝ kudonku dǝ nkǝmmámǝ, kǝ dǝe yie nkǝ ti Yiǝ nKuyie mpotǝ kùu yǝĩku Isidayǝeribǝ kǝ kùu dǝǝ. ²³ Kǝ Odinannii ò tǝnnǝ ke dǝ: N yiǝ nhokpààtí túótǝ ku kǝdǝdǝnǝ a dǝmǝ. Nte inààke n yí nda duǝmmu nǝ tǝnaasǝntǝ kó idǝí kàa bo féútǝ inààke kǝtǝnnǝ, ke da duǝnnǝ bǝdǝé kàa bo kù pǝ, n dǝ nda duǝmmu dǝmǝu.

²⁴ Kǝo kpààtíi náké Odinanni ke dǝ: Bití n dǝ kǝ kù dontǝmu kudonku dǝ nkǝmmámǝ, n yí dǝ kǝpǝ n Yiǝ nKuyie dǝǝ tu a kǝpǝ, dǝmarǝ n yí fǝtǝtǝ dǝǝ kpǝí.

²⁵ Mǝmmǝ kǝ Dafitii dontǝ kuyiǝ nǝ inààke, mǝsǝo mǝǝdíitibii nsikǝusikuǝ (600), ²⁶ kǝmaá dǝborǝ diwũǝtǝnní, kǝkuǝ iwũǝ nkǝtǝo nkǝfíǝnǝ mǝtaummǝ kpǝyi, kǝyú ti Yiǝ nKuyie nkǝ kùu yie nkǝcũũnní muhǝá ndiwũǝtǝnní ìnkǝ kǝ mùu cǝútǝ ò fǝútǝ ìi wũǝ. ²⁷ Kǝ ti Yiǝ nKuyie mbǝinnǝ ku tǝnní kǝ dìi nǝnnǝ disíǝ.

²⁸ Dafiti yà ti Yiǝ nKuyie nhǝ tǝnnǝmǝ ò kù mǝo tǝ Sebusiibǝ botí kou Odinanni yiǝ miǝke, kǝ ndǝ nkù feu iwũǝ. ²⁹ Mǝyiisi do dǝdǝ ti Yiǝ nKuyie ntou dì dikpáa miǝke nǝ diwũǝtǝnní, kǝ dǝ bomu Kabaǝǝ ǝi kó ditǝnní borǝ. ³⁰ Dafiti mǝ nyí ndàátí ke bo kǝ kǝtǝ kǝbǝntǝ Kuyie, ò do dǝpǝ ti Yiǝ nKuyie ntǝnní tǝ dìi siǝ ndí.

22

¹ Kǝ Dafitii bǝi nkǝ dǝ: Ti Yiǝ nKuyie ncǝtǝtǝ yó mbo diǝ ndǝ, diǝ ndǝ Isidayǝeribǝ kó diwũǝtǝnní yó mbomǝ.

Dafiti bàátímǝ kǝ bo maá ti Yiǝ nKuyie ncǝtǝtǝ

² Kǝ Dafitii duǝ nkǝ bǝǝ tíi mbǝpǝdǝbǝ bǝǝ bo Isidayǝeribǝ tenkǝ miǝke, kǝo tǝnkǝ bǝǝ bo cíékǝ yetǝrǝ kǝo maá Kuyie ncǝtǝtǝ. ³ Kǝ Dafiti waá ntimátí mǝdiǝ, bǝ yóo dǝdǝnǝ tǝ sikǝũ kǝbaakǝ yǝcàkǝ, nǝ sineí, bá disǝowũǝ í ndǝ nkǝkaa nkǝdǝǝ, ⁴ nǝ dǝtekperǝ kó idǝí bá ìi ndǝ nkǝna kǝkaa nkǝdǝǝ, ke yǝ Sidoniibǝ nǝ Tiiri ǝi

kòbè bè ò tònímè detekperè kó ideí mediè. ⁵ Mēmme kè Dafitii bée nke dò: M bire Sodomò kpáá bennèmu de kó mutōmmú weè me ndò nkémaá ti Yiè nKuyie ntēcīētē kè tē ndeu ke wenni kè bēe fei nte yètìrì kè dii feité diheì dimòu. M bo ò waá ntinentì. Mēmme kè Dafitii waá ntinentì mediè nké né na kékú.

Dafiti duómmè Sodomò Kuyie ncīētē marimù

⁶ Kè Dafitii yú o bire Sodomò kòò nàké kòò bo maá ti Yiè nKuyie ny-Isidayeeribe tū nkù tēcīētē. ⁷ Kè Dafiti dò: M bire n do dōmu m mōmmuò nkémaá ti Yiè nKuyie nkùu n te tēcīētē. ⁸ Kè kù né n nàké ke tú n doké mediè, ke còu mmenitiyī nkè mè sū, m báá kù maá tēcīētē bè yó nkòrì de ke kù bàá, n còu mmèè kpéi mmenitiyī mmediè. ⁹ Kù né n nàkému ke tú m peité dēè bire yó mbaké dii mōnni mudoò í yó mbo, nè de dootitòbè de yóó narikemu. Bè bo ndè yu ke tú Sodomò. Diyètìrì dii tu meom̄pùmè. Kè kùu duó nyIsidayeeribe meom̄pùmè de kpàtì timòu mieke, ¹⁰ deè yóó kù maá tēcīētē kéntú ku bire kè kù tu de cice. Kè kùu fíi nde kpààtikàrì, kè de mbaké Isidayeeribe sáà. ¹¹ Mēmme kè Dafitii bée nke dò: M bire ti Yiè nKuyie nní nda bonè, kàa na ké kù maá tēcīētē. Kù dōu ndinùu a kpéi ke yē mmè. ¹² Kù da duó mmeciì nkàa nnò nke baàtì mesàà nnè meyei, kù bo da duó ndiì mōnni kàa mbaké Isidayeeribe kéntū nku kuó kunku kùu da te. ¹³ Kàa tū nku kuó nè ku tié nkù duó ndè Mōyiisi Isidayeeribe kpéi, a tōmmú mumòu bo nyíé! Cóm̄mú kētēī nkémòote dikōmbùò. Bá nyīèkù, kufōwaá mbá nda bo. ¹⁴ N yetoomu ke waá mmesò ntōnni sikòupísitàāti (3000) ntimáti péiti, tōnni sikòupísitàāti (30000), ke yīénè disòwũò nè timáti, bá de í dò nkékaa nkédeè, ke waánnè ideí nè yetārè ti Yiè nKuyie ncīētē marimù kpéi, kàa né yóó wēte kényíé. ¹⁵ A mōkemu betōmbè péu: Betácíèbè nè bemaribè nè bedabeesũòbè nè beyántìbè, bemòu kè bè yē mutōmmú mumòu. ¹⁶ Mesò nnè timáti péiti nè timáti, de í dò nkékaa nkédeè. Íté kéketé mutōmmú. Ti Yiè nKuyie nní nda bonè!

¹⁷ Mēmme kè Dafitii duó ndinùu Isidayeeribe kó bekótìbè bemòu ke dò: Dí teennè m bire Sodomò. ¹⁸ Ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di bonèmu. Kuù di duó mmeom̄pùmè tipūti timòu, kuù ānnè bèè bo diheì dii mmieke n nòutè mieke, kè bè bòutè ti Yiè nKuyie nnè ku nìtìbè. ¹⁹ Duónnè dimáa ti Yiè nKuyie nnè di yèmmè memòu kunku kùu di te. Íténè ké kù maá tēcīētē, kētóni ti Yiè nKuyie ntaummè tōu nè ku kuó nenti kéinnè tēcīētē di maá tē ku kpéi nte mieke.

23

Bè kàammè Defiibe ke bè duó mbè tōmmú

¹ Dafiti kòté dii mōnni mesàà, ké nyóó kù kéduó nho bire Sodomò tikpàtì kòò bo sòoté kémbaké Isidayeeribe. ² Kòò tíi nyIsidayeeribe kó bekótìbè nè ikuó niùbè Defiibe.

³ Kè bèe kaa nDefiibe bèè mōke yebie nsipísitàāti kēndeètinko, kè bè mbo benitìbè sikòupísitàāti nè sikòupísini (38000). ⁴ Kè Dafiti dò bèe tāté benitìbè sikòupísidé nè sikòupísìnàà (24000) bèè bo nni mutōmmú mùu bo ndo nkédòò ti Yiè nKuyie ncīētē mieke, kētāāté benitìbè sikòupísikuò (6000) bèè tu beheikèmpátíwāàbè nè bebeémbè, kētāāté bèè bo mbaà yebòrè kè bè mbo sikòupísìnàà (4000), ⁵ kētāāté bèè yó ndiè nke bie ntikùtidùùti nè debémbénnè Dafiti do dòò de kè bè bo nsāntínè ti Yiè nKuyie, kè bè mbo sikòupísìnàà (4000). ⁶ Kè Dafitii totí Defii bí i naàmùnti duó ke dòmmè. Kerisonni kòbè be kòku. Keadì kòbè be kòku. Medadi kòbè be kòku.

⁷ Kè Kerisonni peité ibí idéi, Daedanni nè Simmèii. ⁸ Kè Daedannii peité ibí itāāti, Yeyēdi nè Setammu nè Sowēeri. Kè Yeyēdii mbè kòtí. ⁹ Kè Simmèii peité

ibí ìtāāti Sedomōti nè Asiyēedi nè Adaa bēè do baké Daedanni kó sicēĩ. ¹⁰ Kòo bí tèi mbo ìnàà, Yaati nè Sisa nè Yeusi nè Bediya. ¹¹ Yaati weè do bè kòtí, kè Sisaa nhò pòkoo, Yeusi nè Bediya bè í mmàke ibí péu, kè bēè bè kàa nkéwēnné tēcīētē tēmáà.

¹² Kè Keati kó ibí mbo ìnàà, Amudamu nè Isaadi nè Ebunoo nè Usiyēedi. ¹³ Kè Amudamuu peitè Anoo nè Mōyiisi. Kè bēè cānné Anoo nè o bí ti Yìè nKuyie ncīētē kó mutōmmú kpéi n sáà. Bēè do dò kēntuò ntihúúnti ti Yìè nKuyie, kè pī nku tōmmú, kè ní yú Kuyie nyètiri kēpā benitibè mēsàà. ¹⁴ Mōyiisi do tú Kuyie nkóo niti nwe, kòo bí nwēnné Defii kó kuwuo. ¹⁵ Kè Mōyiisi bí ntú Kerisonni nè Ediesēē. ¹⁶ Kè Kerisonni peitè Sebuyēedi kòo nkótí o naàmùnkù. ¹⁷ Kè Ediesēē peitè Deabia omáà, kòo nkótí o naàmùnkù Ediesēē do í peitè kè dè nsū. Kòo bire Deabia né peitè kè dè nsū mediē. ¹⁸ Kè Isaadi peitè Sedomiti kòo ntú okótí o naàmùnkù miēke. ¹⁹ Kè Ebunoo peitè Yediyau kòo nkótí o naàmùnkù. Kòo nei ntú: Amadia nè Yasiaedi nè Yekamammu. ²⁰ Kè Usiyēedii peitè Misee kòo nkótí o naàmùnkù miēke, kè Isia nhò pòkoo.

²¹ Kè Medadii peitè ibí idéi: Madi nè Muusi. Kè Madii peitè Edeasaa nè Kiisi. ²² Kè Edeasaa kú bá ò í mmàke initidabí. Ò do peitè initipobí máà ndi, kòo nantè Kiisi kó ibí ì puoke. ²³ Kè Muusii peitè Madi nè Edēē nè Yedemōti bètāāti.

²⁴ Bēè do tú Defii yaàbí kénkótí bē naàmùnti miēke. Kè bēè bè kaa mbè mōke dii mōnni yēbie nsipísidé kēndeètinko kè bè duó ti Yìè nKuyie ncīētē kó mutōmmú. ²⁵ Dafiti do béimmu kè dā: Ti Yìè nKuyie nduómmu mēom̄p̄um̄e ku nītibè Isidayēeribe, ku móm̄m̄onku kè yó mbo Sedisadēmmu sáà. ²⁶ Defiibe ténke í yó ntou mētaumm̄e tou nè ikuó nentì. ²⁷ Dafiti weè do yē mbè ní wāri Defiibe bè mōke dii mōnni yēbie nsipísidé kēndeètinko kè bè duó mmutōmmú Kuyie ncīētē miēke. ²⁸ Bēè do te bè bo nteénnēm̄e ikuó niùbè, Anoo bí ti Yìè nKuyie ncīētē kó mutōmmú, kēndake tē dānti nè tē dieti dē kpéi. Bēè do te bè bo ndōrim̄e ikuó nentì, mēwénkum̄e kó ikuó. Bēè do te Kuyie ncīētē kó mutōmmú. ²⁹ Bēè dò nkēndake bè pāā ndè Kuyie nde kpéi, pēē bè pāā nwè Kuyie nnè muyuo nsāām̄u bè pāā mm̄u Kuyie nnè yekātindā yēē í kōōrēnē mutie mùu muuti, nè yekātindā nè tipēmp̄ēnti, kēmbēú bè pāā ndè Kuyie, dē cēēkù nè dē okum̄e. ³⁰ Bè do dò nkēnsāntímu ti Yìè nKuyie mbá dii kūnwēn̄ni nè kuyuoku, ³¹ kēntuò nyiwūō bè feu ì ti Yìè nKuyie, siom̄p̄usi kó yewe nè betāābē kó yewe ketiyē nè Kuyie nkó yebaa, kēntū mbè dōu nyikuó kè kēétē mēē fiē mm̄e duó kè mam̄e. ³² Bēè do te bè bo ndakēm̄e ti Yìè nKuyie ntaumm̄e tou kpéi, nè ikuó nentì bo kùu fáā. Kè bè ntū mbe tebií Anoo bí bè náà ntì kè pī ti Yìè nKuyie ncīētē tōmmú.

24

Ikuó niùbè kó yetīrē

¹ Nte Anoo bí kó yetīrē: Anoo weè peitè Nadabu nè Abiu nè Edeasaa nè Itamaa. ² Nadabu nè Abiu kè bēè niiténē bē cice kékú, bá bè í mōdte initidabí. Edeasaa nè Itamaa kè bēè sōtē bē tōmmú bè do pī mm̄u ti Yìè nKuyie ncīētē miēke. ³ Edeasaa yaàbire Sadaki nè Itamaa yaàbire Aimmedeki bēè do teennē Dafiti kè bēè bè totí yetīrē kè bè duó mbe tōmmú. ⁴ Kè Edeasaa kó iyaàbí nsū kēpēētē Itamaa kp̄eyi kè dēē nte kè bēè totē Edeasaa kó iyaàbí kó yetīrē tēp̄ítē nè yēkuò, bá dii tīnni kè di mmàke wēē di baké, kētotē Itamaa kó iyaàbí kó yetīrē yēni bá dii tīnni kè di mmàke wēē di baké. ⁵ Kè bēè tāā tētē kè bè totí kè yē Edeasaa kó iyaàbí kó yetīrē

do məkememu bèè kòtí ikuó tōmmú nè bèè kòtí Kuyie ncīètè kōmu. Kè Itamaa kó iyaàbí kó yetīrè m mọke ye kọbe.

⁶ Defii kó kuwu nkou Netanneyedi birẹ Semmaya opátíwǎàtì weè do wǎũ be yètè, ké nyè wǎũ kòo kpààtì Dafiti nè o tũmbè kè bè bo nè ikuó niùbè Sadaki nè Abiataa birẹ Aimmèdeki nè ikuó niùbè Defiibe kó sicēĩ kó bekótìbè. Kè bè ní tǎũ tétè Edeasaa kó yetīrè kuce mèdémè Itamaa kó yetīrè kuce mèmáa. ⁷ Kè bèe tǎũ meketimè, kè tétè do Yoyadibu ìnkè, kè bèe tǎũ mēdérímmè, kè dèe do Yedaya ìnkè. ⁸ Kè bèe tǎũ metǎámmè, kè tétè do Adimmu ìnkè, kè bèe tǎũ menaammè, kè dèe do Seodimmu ìnkè. ⁹ Kè bèe tǎũ menummumè, kè dèe do Madikiyaa ìnkè, kè mekuómmè do Minyaminni ìnkè. ¹⁰ Kè bèe tǎũ meyiémmè, kè dèe do Akikoti ìnkè, kè bèe tǎũ meniímmè, kè dèe do Abiya ìnkè. ¹¹ Kè bèe tǎũ mēwéímmè, kè dèe do Yesuwa ìnkè, kè bèe tǎũ mēpíímmè, kè dèe do Sekanniya ìnkè. ¹² Kè bèe tǎũ tepíítè nè mèmáa, kè dèe do Ediasibu ìnkè, kè bèe tǎũ tepíítè nè mēdérímmè, kè dèe do Yakimmu ìnkè. ¹³ Kè bèe tǎũ tepíítè nè metǎámmè, kè dèe do Upa ìnkè, kè bèe tǎũ tepíítè nè menaammè, kè dèe do Yesebabu ìnkè, ¹⁴ kè bèe tǎũ tepíítè nè menummumè, kè tétè do Bidikaa ìnkè, kè bèe tǎũ tepíítè nè mekuómmè, kè dèe do Imee ìnkè. ¹⁵ Kè bèe tǎũ tepíítè nè meyiémmè, kè dèe do Esii ìnkè, kè bèe tǎũ tepíítè nè meniímmè, kè dèe do Apitiseti ìnkè. ¹⁶ Kè bèe tǎũ tepíítè nè mēwéímmè, kè dèe do Petayaa ìnkè, kè bèe tǎũ sipísídé kōme, kè dèe do Esekieri ìnkè. ¹⁷ Kè bèe tǎũ sipísídé nè mèmáa, kè dèe do Yakinni ìnkè, kè bèe tǎũ sipísídé nè mēdérímmè, kè dèe do Kamudi ìnkè. ¹⁸ Kè bèe tǎũ sipísídé nè metǎámmè, kè dèe do Dedaya ìnkè, kè bèe tǎũ sipísídé nè menaammè, kè dèe do Maasia ìnkè.

¹⁹ Mēmme kè bèe tũnne ti Yiè nKuyie nyIsidayeribe tũ nkù do duó nyì tié mbe yààrì Anǎ, ké bè totí yetīrè ké bè duó mbe tōmmú ti Yiè nKuyie ncīètè mièke.

Defiibe tabè kó yeyètè

²⁰ Defiibe sǎmbe bèè do kpaá be mièke bèè do ni beè yètè tu: Amudamu kó kunaàmùnkù kè Subayedi nkótí.

Kè Yedia kòtí Subayedi kọku mièke. ²¹ Kè Isia kòtí Deabia kó kunaàmùnkù mièke. ²² Kè Sedomoti kòtí Isia kó kunaàmùnkù kè Yaati kòtí Sedomoti kó kunaàmùnkù. ²³ Ebunǎ naàmùnkù mièke kè Yediyo nkótí kè Amadia ò pòkoo kè Yasedi ntú otǎánwè kè Yekamammu tu onaanwè. ²⁴ Usiyedi kó kunaàmùnkù mièke kè Misee mbaké. O kó ibí mièke kè Samiidi mbaké. ²⁵ Kè Sakarii baké Misee tebite Yesiya kó kunaàmùnkù. ²⁶ Kè Medadi bí ntú: Madi nè Musi nè Yaasiyau, kè bè nkótí o kó kunaàmùnkù mièke. ²⁷ Kè Medadi birẹ Yaasiyau bí ntú: Soammu nè Yakudi nè Ibidi kè bè nkótí o kó kunaàmùnkù. ²⁸ Madi kó kunaàmùnkù mièke kè Edeasaa kòtí. Ò í mpèité initidabí. ²⁹ Kiisi naàmùnkù mièke kè Yedameyedi mbaké. ³⁰ Kè Muusi bí ntú: Madi nè Edèe nè Yedemoti kè bè mbaké be kó kunaàmùnkù.

Defiibe bí naàmùntì kó bekótìbè mbe. ³¹ Kè bèe bè tǎũ tétè bè dǎòmè be tebù Anǎ yaàbí, ké mbè tǎũ kòo kpààtì Dafiti dè bo, nè ikuó niùbè Sadaki nè Aimmèdeki nè ikuó niùbè cēĩ kó bekótìbè nè bèe baké ti Yiè nKuyie ncīètè tōmmú. Bè dǎòmè Mpo kó tecīètè kè bèe me ndǎo teyǎātè kpete.

25

Kuyie ncīètè kó bedèmbè kó yetīrè

¹ Dafiti nè bèe baké Kuyie ncīètè tōmmú kè bèe cǎnnè Asafu nè Emanni nè Yedutunni be naàmùntì kọbe, kè bè bo ndonti Kuyie nke náá kù bè benke tì, kémbie ntikùtìdùùtì nè tibómbonti nè tikāpentì.

² Nte benitìbè bè do tãāté bè de kó mutōmmú kpéi mbe yètè, bè tu Asafu kó ibí: Sakuu nè Sosefu nè Netanniya nè Asadeda. Bè do tú bedèmbè, kè be cice bè ni ke donti Kuyie nke náá nkù ò benke tì ke tũ Dafiti kó itié.

³ Kè Yedutunni kó ibí ntú: Kedadia nè Sedi nè Yesayaa nè Semēii nè Asabia nè Matitia bekuò. Bè do tú bedèmbè kè be cice Yedutunni bè ni ke déúkùnkò ti Yiè nKuyie nyètìrì ke kù dōnti ke náá nkù ò benke tì, ke bie nkukùtidùkù.

⁴ Emanni kó initidabí do tú: Bukiyau nè Matanniya nè Useedi nè Sebuyēdi nè Yedimōti nè Amanniya nè Ananni nè Ediataa nè Kidaditi nè Dommamēti nè Esee nè Yosebekasa nè Madoti nè Otii nè Maasioti. ⁵ Emanni bí nyi mēmmē weè do náá nhokpààtì Kuyie nhò benke tì, ke bo déúkùnnē ku yètìrì kunku kùù ò duó nyinitidabí tepíítè nè inàà nè initipobí itāāti.

⁶ Bēmau bè do tú bedèmbè ti Yiè nKuyie ncīētē miēke, ke bie ntikùtidùùtì nè tibómbonti nè tikāpentì, kè be cice bè ni. Kè bè mpī nhokpààtì tōmmú, Asafu nè Yedutunni nè Emanni kè bè baké. ⁷ Bēmau bè do tú bèè nō mbēmbē mudēmmù mēsàà ke déúkùnkò ti Yiè nKuyie nyètìrì, bēmbē nè be tebií kè bè mbo sikōusidē nè sipísini nè bēni (288).

⁸ Kè bèè tãū tēté ke bo yà bè dò nkēmpī mmēè botí mutōmmú, bá bè í mbaàtì bedēnkótìbè nè bepāmbè.

⁹ Nte bè do tãū tēté kédei bèè kótìbè, kè bè bo nni be yètè: Kè bèè tãū tēté Asafu kó kunaàmùnkù kè dēè do Sosefu ñnkè, kè bèè yíé kētāū kè tētēè do Kedadia ñnkè, wenwe nè o tebií nè be bí kè bèè wēnnē tepíítè nè bēdēbè.

¹⁰ Kè bèè tãū metāāmmè kè dēè do Sakuu ñnkè, wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

¹¹ Kè bèè tãū menaammè kè tētēè do Isidi ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

¹² Kè bèè tãū menummumè kè tētēè do Netanniya ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

¹³ Kè bèè tãū mekuómmè kè dēè do Bukiyau ñnkè, wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

¹⁴ Kè bèè tãū meyiémmè kè tētēè do Yesadeda ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

¹⁵ Kè bèè tãū meniímmè kè tētēè do Yesaya ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

¹⁶ Kè bèè tãū meweímmè kè tētēè do Matanniya ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

¹⁷ Kè bèè tãū mepíímmè kè tētēè do Simmēii ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

¹⁸ Kè bèè tãū tepíítè nè mēmáà kè tētēè do Asadēdi ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

¹⁹ Kè bèè tãū tepíítè nè mēdérímmè kè tētēè do Asabia ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

²⁰ Kè bèè tãū tepíítè nè metāāmmè kè tētēè do Subayēdi ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

²¹ Kè bèè tãū tepíítè nè menaammè kè tētēè do Matitia ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

²² Kè bèè tãū tepíítè nè menummumè kè tētēè do Yedemōti ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

²³ Kè bèè tãū tepíítè nè mekuómmè kè tētēè do Ananniya ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

²⁴ Kè bèè tãū tepíítè nè meyiémmè kè tētēè do Yosebekasaa ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bēdēbè.

²⁵ Kè bɛɛ tãũ tɛpíítè nè mɛniímmè kè tétɛɛ do Ananni ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tɛpíítè nè bèdébè.

²⁶ Kè bɛɛ tãũ tɛpíítè nè mɛwɛímmè kè tétɛɛ do Madoti ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tɛpíítè nè bèdébè.

²⁷ Kè bɛɛ tãũ sipísídé kōmɛ kè tétɛɛ do Ediatãa ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tɛpíítè nè bèdébè.

²⁸ Kè bɛɛ tãũ sipísídé nè mɛmáa kè tétɛɛ do Otii ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tɛpíítè nè bèdébè.

²⁹ Kè bɛɛ tãũ sipísídé nè mɛdérímmè kè tétɛɛ do Kidaditi ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tɛpíítè nè bèdébè.

³⁰ Kè bɛɛ tãũ sipísídé nè mɛtãámmè kè tétɛɛ do Maasioti ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tɛpíítè nè bèdébè.

³¹ Kè bɛɛ tãũ sipísídé nè mɛnaammè kè tétɛɛ do Dommamɛti Esɛɛ ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tɛpíítè nè bèdébè.

26

Bɛɛ do baà Kuyie ncîɛtè kó yɛbòrè

¹ Bɛɛ do baà Kuyie ncîɛtè kó yɛbòrè bè do bè totému yɛtîrè, Asafu birɛ Kodee kó dɛbirɛ Mɛsedemia kó ibí iì do baké Kodee kó kunaàmùnkù. ² Kè Sakarii ntú oketiwè kè Yesayɛɛdi ntú odéríwè kè Sebadi tu otãánwè kè Yatinniyɛɛdi tu onaanwè. ³ Kè Edammu tu onummuwè kè Yeoananni tu okuónwè kè Ediyoyennaii tu oyiénwè.

⁴⁻⁵ Kè Kuyie ndò mɛsàa Obɛdi-Edammu kòò pɛité initidabí ìni. Semmaya nè o nɛí, Yoa nè Sakaa nè Netannɛyɛɛdi nè Amiyɛɛdi nè Isakaa nè Peudetaii.

⁶ Kè Obɛdi-Edammu kóo po Semmaya kó ibí mbaké bɛ naàmùnti kɛ yé bè tumè yekōmbò yembè mbɛ. ⁷ Bɛɛ yètè tu Otinni nè Defayɛɛdi nè Obɛti nè Edisabadi nè o nɛí, sù yètè do fɛí mɛsàa Ediu nè Semmasia. ⁸ Obɛdi Edommu kó ibí nyi mɛmmɛ. Bè do tú yekōmbò yembè mbɛ kè bɛ kǎnti yaunè bɛ tōmmú. Bɛmɔu kè bè mbo sipísikuò nè bèdébè.

⁹ Kè Mɛsedemia bí nè o tebií kè bè mbo bɛnìtìbè tɛpíítè nè bèni, kɛ tú yekōmbò yembè.

¹⁰ Kè Mɛdadi kó kunaàmùnkù kou Osaa mmɔkɛ ibí inàa Simidi wɛɛ do tú Mpo. O ciccɛ wɛɛ do ò duó ndɛ kó difǎtìrì, wɛɛ do í tú Mpo. ¹¹ Kè Idikiya nhò pòkoo kè Tebadiya tu otãánwè kè Sakarii tu onaanwè. Osaa kó kunaàmùnkù kɔbɛ do tú o bí nyi, nè o tebií kè bɛɛ wɛnné kɛmbo tɛpíítè nè bètãati.

¹² Bɛɛ do ni bèè bàà yɛbòrè bɛ kó yɛtîrè kɔbɛ, bɛmɔu bè do wɛmmu kɛ pǐ mbɛ tōmmú ti Yiè nKuyie ncîɛtè miɛkɛ, bɛ tebií kōmɛ. ¹³ Bè do tãũ tétɛ nwe kɛ bo yà bá tɛɛ cîɛtè tɛ dò nkémbaa diì bòrì, bè tãũ tɛcɛdiɛtè kè dè dōmmè bɛɛ tãũ tɛsámɔpótè kè dè mmɛ ndò.

¹⁴ Kè bɛɛ tãũ tétɛ kɛ bo yà tɛɛ cîɛtè kɔbɛ yó mbaa diyìè yìèní kèè bíékè kó dibòrì, kè tétɛɛ do Sedemmiya ñnkè, kè bɛɛ yíé kɛtãũ tétɛ kɛ bo yà bèè yó mbaa kubakù yóu bíékè kó dibòrì, kè tétɛɛ do o birɛ Sakarii ñnkè, Sakarii do tú wɛɛ cii wɛnwe kɛ nɔ nkɛ tiè. ¹⁵ Kè bɛɛ tãũ tétɛ kɛ bo yà bèè yó mbaa kubakù cǎnku bíékè kó dibòrì, kè tétɛɛ do Obɛdi-Edammu ñnkè, kòò bí nte ì bo mbaàmè tidiiti kó tidieti. ¹⁶ Kè bɛɛ tãũ tétɛ kɛ bo yà bèè yó mbaa diyìè taà kèè bíékè kó dibòrì nè dibòrì bè tu di Sadiketi, kè di pèkénè ditennì kó kuccɛ. Kè tétɛɛ do Supimmu nè Osaa bɛ ñnkè kè bɛɛ yè mbè toté.

Bá diì tǐnni kè di mbaa kɛ wetí diterì. ¹⁷ Kè Defiibɛ níí mbaa diyìè taà kèè bíékè kó dibòrì bèkuò bèkuò kɛ feimmu bɛtɔbè, bá diì yìè kè bènàa níí mbaa kubakù yóu bíékè kó dibòrì kɛ feimmu bɛtɔbè. Kè bènàa níí mbaa kubakù cǎnku bíékè

kó dibòrì bènàà bènàà kẹ feimmu betòbè bá dìi yìè. Kẹ bédébè bédébè mbaà tidiitì ã tìi dieti kó yebòrè kẹ feimmu betòbè. ¹⁸ Bè maá kùù dieku kẹ kpeénne Kuyie ncíètè tẹ ìikè, Defiibe bẹè do tẹ bàà, bènàà kuce bíékè, bédébè tẹ miéke.

¹⁹ Kodee nè Mɛdadi bẹ kó tinaàmùntì kòbẹ kó yetírè nye yèè do baà yebòrè.

Defiibe tóbè do pĩ mmùù tōmmú

²⁰ Kẹ bẹ tebiì Defiibe tóbè kó mutōmmú ntú bẹ bo mbaàmè Kuyie ncíètè kó tikpàtì nè ikuó nentì.

²¹ Kẹ Kerisonni kó kunaàmùnkù kou Daedanni birẹ Yeyeedi weè mbaké bẹ kó sicéí. ²² Yeyeedi nè Setammu nè bẹ tebite Sowɛeri bẹè kó ibí do tẹ ì bo mbaàmè Kuyie ncíètè kó tikpàtì. ²³ Amudamu nè Isaa nè Ebunɔo nè Usiyedi bẹ yaàbí múnke do pĩ mmùù tōmmú. ²⁴ Mɔyiisi birẹ Kerisonni kó debire Sebayeddi weè do baké bẹè bàà Kuyie ncíètè kpàtì. ²⁵ Kẹ Mɔyiisi birẹ terè Ediesɛ peité Deabia kẹ Deabaa peité Yesaya kẹ Yesayaa peité Yodammu kẹ Yodammuu peité Sikidi, kẹ Sikidii peité Sedomoti. ²⁶ Sedomoti nè o tebiì bẹè do tẹ bẹ bo ndakemè okpààtì Dafiti nè sicéí kó bekótìbè nè kùmàndáàbè bẹè baké behāpòmbè sikoupi nè sikou nè behāpònkótìbè tóbè bẹ do cǎnnè dè Kuyie nkpeí. ²⁷ Bè do dokému ké dè eí ké dè duó ti Yiè nKuyie kẹ bẹ bo ntūnninè ku cǎtè. ²⁸ Kuyie mpānāantì náantò Sammuyɛeri nè Kiisi birẹ Sauri nè Nɛɛ birẹ Abunɛɛ nè Seduya birẹ Soabu bẹ do cǎnnè dè Kuyie nkpeí. Sedomii nè o tebiì bẹè do dè bàà demou memme.

²⁹ Iseyari yaàbirẹ Kenania nè o bí, kẹ bẹ tōmmú ntú bẹ bo nwāūmè diheì kó yepáte kẹ bekù benitìbè bẹ touni tì.

³⁰ Ebunɔo birẹ Asabia nè o tebiì tekoupiitè nè sikousiyiekè (1700) bɛmou bẹ do tú yekòmbò yembè mbe, kẹ bẹ tōmmú ntú bẹ bo ndakemè ti Yiè nKuyie ntōmmú kpéi nnè okpààtì kōmu kpéi, nyIsidayɛeribe tempè Suditē diyiè taà kèè bíékè.

³¹ Kẹ Yedeya weè mbaké Ebunɔo kó kunaàmùnkù, Dafiti kpàtì benni sipísìnàà kperi miéke kẹ bẹè fié bẹ naàmùnkù miéke kénsǎ nyekòmbò yembè bẹè bo Yasɛɛ eí dìi bo Kadaadi tempè. ³² Yediyaa tebiì do nsi kẹ bẹ ntú yekòmbò yembè kẹ kótí bẹ cǎi, kẹ bẹ mbo sikoupiisidè nè sikousiyiekè (2700) kẹ okpààtì Dafitii bẹ baá nkè bẹ mbaké Dubenni kòbẹ nè Kadi kòbẹ nè Manansee kó kuwuò ndikée kòbẹ, kẹ dake ti Yiè nKuyie ntōmmú kpéi nè okpààtì kōmu kpéi.

27

Bè bàatimè behāpòntīrè bẹè yó mpĩ nhokpààtì tōmmú

¹ Kẹ bẹè bate Isidayɛeribe bẹ māmè. Bè cǎi kó bekótìbè nè behāpònkótìbè bẹè baké behāpòmbè sikoupi nè sikou nè bepátíwāàbè kẹ bẹ bo mpĩ nhokpààtì tōmmú kẹ bẹ kó mutōmmú ntú bẹ bo nnimè yetírè yèè bo mpĩ mmutōmmú. Bá dìi tǐnni otànkù ké mɛ nhǎ ndibenni dimou kẹ feimmu betòbè. Bá dìi tǐnni kẹ benitìbè mbo sikoupiisidè nè sikoupiisìnàà (24000).

² Kẹ Sabudiyedi birẹ Yasobeammuu nni ditǐnni ketiri dìi do tẹ otànkù ketiwè, kẹ bẹ mbo benitìbè sikoupiisidè nè sikoupiisìnàà (24000).

³ Ò do tú Pedesi naàmùnkù kou nwe kémbaké behāpònkótìbè otànkù ketiwè kòbẹ.

⁴ Kẹ Ahoq eí kou Dodaii kó ditǐnni ntú otànkù dérinwè kòbẹ kẹ bẹ mbo benitìbè sikoupiisidè nè sikoupiisìnàà (24000) kẹ Mikudoti nhò pòkoo.

⁵ Kẹ dihāpòntǐnni tǎǎnni ntú otànkù tǎǎnwè kòbẹ, kẹ ikuó niùtì diwè Yoyada birẹ Bennaya mbaké dẹ kó benitìbè sikoupiisidè nè sikoupiisìnàà (24000).

⁶ Dɛ kóo Bennaya do tú okpàrinuanti nwe bekpàrinuambe sipísitǎati tǐnni miéke. Kòo birẹ Amisabadi bo o kó ditǐnni miéke.

⁷ Kè diháāpòntīnni naanni ntú otānkù naanwè kòbe kè Soabu nantè Asayeedi nè o bire Sebadia mbè baké, kè bè mbo benitibè sikoupiísidé nè sikoupiísìnàà (24000).

⁸ Kè diháāpòntīnni nummuri ntú otānkù nummuwè kperi kè bè mbo benitibè sikoupiísidé nè sikoupiísìnàà (24000) kè Isidaa naàmùnkù kou Samuti mbè baké.

⁹ Kè diháāpòntīnni kuónni ntú otāakuónwè kperi kè bè mbo benitibè sikoupiísidé nè sikoupiísìnàà (24000) kè Tekoa èi kou Ikési bire Idaa mbè baké.

¹⁰ Kè diháāpòntīnni yiénni ntú otāāyienwè kperi, kè bè mbo benitibè sikoupiísidé nè sikoupiísìnàà (24000), kè Efadaimmu kó kuwuò nkou Edesi wèè bo Padonni èi kòò mbè baké.

¹¹ Kè diháāpòntīnni niínni ntú otāāniínwè kperi kè bè mbo benitibè sikoupiísidé nè sikoupiísìnàà (24000). Kè Sedaa naàmùnkù kou Sebekaii wèè bo Usaa èi kòò mbè baké.

¹² Kè diháāpòntīnni wéinnì ntú otāāwéinwè kperi kè bè mbo benitibè sikoupiísidé nè sikoupiísìnàà (24000). Kè Bensamé kó kuwuò nkou Abiesee wèè bo Annatoti èi kòò mbè baké.

¹³ Kè diháāpòntīnni pínni ntú otāāpíínwè kperi kè bè mbo benitibè sikoupiísidé nè sikoupiísìnàà (24000). Kè Sedaa naàmùnkù kou Madaii Netofaa èi kou mbè baké.

¹⁴ Kè diháāpòntīnni tepíítè nè dimáà ntú otānkù tepíítè nè omáà kperi kè bè mbo benitibè sikoupiísidé nè sikoupiísìnàà (24000). Kè Efadaimmu kó kuwuò nkou Bennaya Pidatonni èi kou mbè baké.

¹⁵ Kè diháāpòntīnni tepíítè nè didéri ntú otānkù tepíítè nè odéríwè kperi, kè bè mbo benitibè sikoupiísidé nè sikoupiísìnàà (24000). Kè Otinniyedi naàmùnkù kou Netofaa èi kou Edidaii mbè baké.

Bè bàtemè Isidayeeribe wuò nkó bekótìbè

¹⁶ Nte bèè do baké Isidayeeribe wuò:

Sikidi bire Ediesee weè do baké Dubenni kó kuwuò,
kè Maaka bire Sefatia baké Simmēṣṣ kòku.

¹⁷ Kè Kemmuyeedi bire Asabia baké Defiibe kó kuwuò,
kè Sadaki baké Anṣṣ kòku.

¹⁸ Kè Dafiti tebite Ediuu mbaké Sudaa kó kuwuò,
kè Mikayeri bire Omidì baké Isakaa kó kuwuò.

¹⁹ Sabunṣṣ kó kunaàmùnkù kòbe,
kè Abudiasi bire Semmaya mbaké, Nefutadii kó kunaàmùnkù,
kè Asidiyeedi bire Yedemoti mbè baké.

²⁰ Efadaimmu kó kunaàmùnkù,
kè Asadia bire Osea mbè baké,
kè Pedaya bire Sowēeri mbaké Manansee kó kuwuò ndikéè kòbe bèè bo diyie taà kèè bíékè.

²¹ Kè Manansee kó kuwuò ndikéè kòbe bèè bo Kadaadi diyie yièní kèè bíékè,
kè Sakarii bire Ido mbè baké Bensamé kó kuwuò nkòbe,
kè Abunee bire Yasiēdi mbè baké.

²² Danni kó kuwuò nkòbe, kè Yedoammu bire Asadēedi mbè baké. Bèè do tú bèè baké Isidayeeribe kó iwuò.

²³ Dafiti do í kàa mbedapàmbè bèè mòke yebie nsipísidé kèntò kécutinko, kè yé ti Yiè nKuyie ndo nàkémè kè dṣ, kù yóó duó nkè Isidayeeribe sũũ nsiwāā dōmmè kēnkè. ²⁴ Sedua bire Soabu do ketému be kàmmù, ò me nyí mpũṣ, kè yé ti Yiè nKuyie mmieke do yèmmè Isidayeeribe de kó mukàmmù kpéí, deè te kè bè í wàri bè màmmè okpààtì Dafiti dṣòrìmmè pátíri mieke.

Bèè do dake tekpààtìc̣ētè kó tinenti kpéí

²⁵ Adiyēdi birē Asimafeti weè do te ò bo ndakemè tikpàtì tìi bo tekpààtìc̣ētè miēke tì kpéí.

Kè Osiasi birē te dè bo ndakemè dihéi diməu, yehékè dieyè nè yesámpróyè, nè yehāāpònkārè kó yebuə kpéí.

²⁶ Kè Kedubu birē Esidi te ò bo ndakemè bèè tu betenkútìbè bē èi miēke bē kpéí.

²⁷ Kè Simeii Damaa èi kou nte ò bo ndakemè fīnyī kó depaa nkpéí.

Kè Sabudi nte ò bo ndakemè mēnaà mbè kùàtìmè nè fīnyī kó yebē mē kó tidieti kpéí.

²⁸ Kè Baadi-Ananni Bēti-Kedēdi èi kou te ò bo ndakemè odifīè kó detie nnè detie mbè tu dè sikomóò kè dè yìè Mēditedandee kó kubiriku dē kpéí.

Kè Yoasi te ò bo ndakemè mēkùò nkó tidieti kpéí. ²⁹ Kè Sitadayii Sadonni èi kou ndakē bèè cēmmù inààkē Sadonni bē kpéí.

Kè Adidayii birē Safati nte ò bo ndakemè iwūō cēmbē bèè bo kubiriku bíékè bē kpéí.

³⁰ Kè Isimayēeribē botí kou Obidi nte ò bo ndakemè yòyóbè kpéí.

Kè Yedia Mēdonəti èi kou nte ò bo ndakemè sāmārimúbè kpéí.

³¹ Kè Yasisi Akiditi èi kou nte ò bo ndakemè ipe nè sibəó dē kpéí.

Bēmbē kó dimàà do tú bèè dākē bēmbē okpààtì Dafiti kpere kpéí.

Bèè do ərí okpààtì Dafiti

³² Kè Sonnatāā Dafiti yā tāū, onìti mēciì mpiéké wè mēsàà nkòò yé mēciì, kòò ntú wèè duò nhokpààtì itié. Kè Yeyēdi Akimənniibē botí kou məù kó debirē te ò bo nduómme okpààtì bí itié. ³³ Kè Aitofēdi ntú wèè múnkē duó nhokpààtì itié, nkē Usaii Adikiti èi kou ntú okpààtì népo. ³⁴ Aitofēdi kó difōnkúò, kè Bennaya birē Yoyadaa bē cəuté wenwē nè Abiataa. Kè Soabu weè ntú wèè baké behāāpòmbè okpààtì kəbē.

28

Dafiti duómme itié nSadomə kòò bo maá Kuyie nc̣ētè

¹ Kè Dafitii tíi nyIsidayēeribē kó bekótìbè bēməu Sedisadēmmu. Bèè baké bē wuə nnè bèè baké bèè bàà okpààtì bē kó yetīrè nè bèè baké behāāpòmbè sikəupípi nè sikəu nè bèè bàà o kpàtì ò məkē tì. Nè bèè dākē wenwē okpààtì nè o bí bē wūō kpéí nè bē fōmmu bē kè bē tu tekpààtìc̣ētè kó bekótìbè nè bekpārīnuəmbē nè benitímómmbē. ² Kòò kpààtìi íté kécómmú kébéi nkē dō: n tebii nè n nìtìbè kēmmùnè n tú mù: N yēmmè mēè n duó nkē dō m maá ti Yìè nKuyie ntec̣ētè ku taummè təu yó mborè, nè kunku ti Yìè nKuyie nti tū nkù naàcètè yó nna dè, kè nní mbaati kē bo tè maá. ³ Kè Kuyie nnè n nàké kē tú m báá kù maá tēc̣ētè ku yètìrì yó nyu dè, kē yé n dokémè kē còú mmenitiyī. ⁴ Ti Yìè nKuyie nyIsidayēeribē tū nkù ku n tāāté n cice c̣ētè miēke kē m bo ntú Isidayēeribē kóo kpààtì sáà. Ku n do tāāté Sudaa kó kuwuə kè kù bo mbè nì, Sudaa kó kuwuə mmieke kē tāāté n cice c̣ētè, n cice c̣ētè miēke kē n tāāté kē m bo mbaké Isidayēeribē. ⁵ Ti Yìè nKuyie nni nduó nyibí péu nwe, dē kó ibí miēke kē tāāté m birē Sadomə kòò bo kari dikpààtikàrì kēmbaké Isidayēeribē bèè tu Kuyie nkó dikpààtiyuu. ⁶ Kù n nàkēmu kē tú m birē Sadomə weè yóó kù maá tēc̣ētè nè tē dāntì, kē yé kù wē ntāātémè kòò tu ku birē, kē kù tu o cice. ⁷ Kù bo fíi nho kpàtì kè tì mbo sáà, kè nsà kòò tū nku tié nnè ku tannò ò dè tūmmè yíe. ⁸ Ti cómmú Isidayēeribē ti Yìè nKuyie nkó benitìbè ìkè nkē kē Kuyie nti tū nkù

bo ke ti kémmú. Tūnnènè weti weti ti Yiè nKuyie nti tū nkù kuó imòu, kè dèe yie nkè di tieke dihei sààrì kè di bí ndi sòké sáà.

⁹ Fó m bire Sodomò nyé Kuyie nha cice tū nkù, kémpĩ nku tōmmú nè meyèmmè mèmáà, ké kù duó nha yèmmè memòu. Ke yé ti Yiè nKuyie kuù wèímè benìtìbè mieke dòmmè nè be dó kédòò tì nè be yentotí imòu. Kàa kù wanti kù bo da benke kumáà, kàa me nkù bùtínné kù da dootóo sáà. ¹⁰ A nyé ke dò nti Yiè nKuyie nkuù da tãáté kàa bo kù maá teciètè kù yó nte tè. Yáúkùnnè a kònti képĩ mmutōmmú.

Dafiti benkemè Sodomò ò yóó maá Kuyie ncīètè kè tè ndòmmè

¹¹ Kè Dafitii benke o bire Sodomò ò yóó maá Kuyie ncīètè kè tè ndòmmè. De fūò kó kukpánkpankù nè tidieti, nè ku cīètè kó tikpàti yó mborè, nè tidieti tū mūmmu nè de mieke kpeti, nè metaummè tau yó mborè. ¹² Kòo ò nàkénè o yèmmè do dò nwèè maá ti Yiè nKuyie ncīètè kè tè ndòmmè, ti Yiè nKuyie ncīètè kó kucuudànkù nè tidieti tū tè fité, nè ku cīètè kpàti yó mborè, nè tinenti bè kù pāà nti yó mborè. ¹³ Kòo ò benke ikuó niùbè nè Defiibe be tīrè yó ndòmmè nè bè yó mpĩ mmùù tōmmú ti Yiè nKuyie ncīètè mieke. Nè tinenti timòu tū dò nkémpīnnè ti Yiè nKuyie ncīètè tōmmú. ¹⁴ Kòo ò nàké bá kuù nenkù ò dò nkébenné mesò nkè mè mmamè kòo kù dònè, kòo nàké ò dò nkébenné timàti péiti kè tì mmamè kòo kù dònè tinenti, kòo nàké bá kuù nenkù ku tōmmú yó ntú mù. ¹⁵ Ke me ndònnè sisòfitikèkèè nè sì kó isòfiti, ke me ndò timàti péiti kó sifitikèkèè nè sì kó ifiti, kèntū mbá kuù nenkù dò nkémpīnnè mùù tōmmú. ¹⁶ Kòo ò nàkénè mesò nkóo tábùrì bè yó ndakù wè pèè bè pāà nwè Kuyie nkó mesò nkó kucéékù yó mmamè, nè timàti péiti kó tábùrì kó timàti kó kucéékù yó mmamè. ¹⁷ Kòo ò nàkénè simàtipéè yenù nkpesi nè yebò nè ibòòke, demòu kè dè ntú mesò nsààmè máà, nè mesò nkó ibòòke nè timàti péiti kpéyi, bá dè nè de céékù yó mmamè. ¹⁸ Kòo ò nàkénè bè yó maá dihuúntònni kè dì ndòmmè, nè mesò nsààmè mèè yóó dè dònè me céékù dò nkémmamè. Nè tenaasāntè dò nkéndòmmè, nè mesò mmèè yóó dònè beīnkèmbàribè bèè fièti díéké ti Yiè nKuyie ntaummè tau me céékù dò nkémmamè. ¹⁹ Kè Dafiti béi nke dò: Ti Yiè nKuyie nkuù wàri n do nkémaá ku cīètè kè tè ndòmmè nè n dò nképĩ mmùù tōmmú, ke m benke kè n dè yíété.

²⁰ Kè Dafitii náké o bire Sodomò ke dò: Tēī nkéyáúkùnnè a kònti, ke pĩ mmutōmmú. A bá ndé, kufōwáá bá nda bo ke yé n Yiè nKuyie n tū nkù yó nda bonèmè. Kù í yóó da yóu, kù báá da bùtínné nè ti Yiè nKuyie ncīètè kó mutōmmú bo deèmè. ²¹ Sodomò a bá ndé ikuó niùbè nè Defiibe bè bomu be kó mutōmmú kpéi, benìtìbè bèè duó mbe máà de kó mutōmmú kpéi, ke yé be tōmmú, bè da bonèmu. Isidayeeribe kó bekótìbè nè Isidayeeribe bemòu bè yó ntūmmu a bè náà nti.

29

Isidayeeribe pāmmúmè be yèmmè kó yepārè Kuyie ncīètè kó mumarimù kpéi

¹ Kòo kpààti Dafitii náké difīnni dimòu ke dò: M bire Sodomò nwe ti Yiè nKuyie ntāātémè kòo né kpaá bennè de kó mutōmmú. De kó mutōmmú me ndeumu ke yé de kó teciètè í tūmè oniti kpete, ti Yiè nKuyie nkpete nte. ² Nè n wērímu mumòu ndi m bàátímè Kuyie ncīètè kó mumarimù kpéi, ke wáá mmesò ndèè dò nkédònnè mesò nde kpéi timàti péiti dèè dò nkédònnè timàti péiti de kpéi, disòwũdèè dò nkédònnè disòwũdèè de kpéi, timàti dèè dò nkédònnè

timáti de kpéí, ideí dèè dò nkédòònè ideí de kpéí, yetásààyè dèè dò nkédòònè yetásààyè de kpéí nè yeteyè yèè yóó dari imarí nè yetásòùyè nè meòrìmè mebotí mebotí kpɛyɛ yèè donku kpeñni nè yetàrè yèè dò ndoii péu. ³ N dó mēè kpéí nti Yiè nKuyie ncīètè maá, m bo duó mmesò nnè timáti péítì, m mómmuò m mǎke dè Kuyie n tū nkù cīètè kpéí, ké né yíénè n waá dè ku cīètè marimù kpéí. ⁴ M bo duó mmesò mmèè yènní Ofi tempè nkè me cēékù mbo tónni tekòutè (100), timáti péítì bè pūñné ti kè ti wénkūnne tónni sikòusidé (200) kè bè bo dari Kuyie ncīètè. ⁵ N duómmu mesò nnè timáti péítì kè beyántibè bo dàònè mesò ndèè dò nkédòònè mesò, timáti péítì dèè dò nkédòònè timáti péítì. Díndi, di mieke we nyèmmè ò pǎ ke dò nwèe pǎ o yèmmè dómè yíe.

⁶ Kè Isidayɛeribɛ botí kó bekótibè nè be cēí kó bekótibè nè bèè pǐ nhokpààti tōmmú nè bèè baké behāāpòmbè sikòupí nè sikòu kè bèè pǎ be yèmmè kó yepārè. ⁷ Kuyie ncīètè kó mutōmmú kpéí mesò ntónni tekòutè nè sipísiyiekè (170) nè mesò nkó medítibii ntekòupípítè (1000), timáti péítì tónni sikòusitāāti (300) nè disòwũð tónni sikòusikuò (600), timáti tónni sikòupísitāāti (3000). ⁸ Kè di túóté dèè kó dimàà tu yetásààyè ké dè duó nKerisōō kunaàmunkù kou Yeyɛɛdi, kòò yè ānné ti Yiè nKuyie ncīètè kó tikpàti borè. ⁹ Kè diwèi mbo Isidayɛeribɛ bɛmòu be yèmmè kó yepārè bè pǎ yè kpéí, ke yé bè do yè pāmè nè be yèmmè mɛmòu ndi be Yiè nKuyie ncīètè kpéí. Kè diwèi dièrì pǐ nhokpààti Dafiti.

Dafiti sântemè Kuyie

¹⁰ Kè Dafitii sânté ti Yiè nKuyie nyIsidayɛeribɛ bɛmòu ìikè, ke dò: A yètìrì dɛumu sǎà, fǒ nti Yiè nKuyie nSakòbu do tū nkù. ¹¹ Fǒ nti Yiè nKuyie nha dɛumu ke kpeñni ke wenni mediè nke bo sǎà nke tú tikpeti timòu yíè, ke yé dèè kó dimàà bo kēñkè nè kɛtenkè fǒð dè temè. ¹² Tikpàti nè tikpeti bonní a borè nde, fǒð baké demòu, fǒð kpeñni, ke mǎke muwērímú, fǒð òð déúkūnne a dó wè kénte koò kpenke. ¹³ Dèè kpéí nte fǒ nKuyie nti tū nkù kè ti da sántí, ke déúkūnko a yetidièrì. ¹⁴ N yí tú òmòu, n kòbe me nyí tú bɛmabè, dè í tú nè ti mómmòmbɛ kó muwērímú mmu ti da pāāmmè ti yèmmè kó yepārè, demòu dè bonní a borè nde ti da pāā ndè tu a nòu kperɛ nde. ¹⁵ Ke yé ti tú mè bɛpòðbè mbe a ìikè, ti yóó pēētému ti yembè yīmè, ti we diɛ nkɛtenkè ñkè yè pēñkù mɛdèè ndòmmè mmɛ. Ti báá na kényíè ti fòmmu kó yewe. ¹⁶ Ti Yiè nKuyie nti tū nkù ti tímmu dèè kó dimàà dò nkémaánè a cīètè ti yó ndéúkūnko tèè mieke a yetisààrì demòu dè tu a nòutè kperɛ nde, fǒð dè te. ¹⁷ Áú! Ti Yiè nKuyie n tū nkù n yému ke dò nha wúó nhonitì yèmmè, a dó wèè yèmmè wenni wènwɛ, m me nda pānè meyenwennime mmɛ yepārè yie nkó dimàà, kàa wúó nha nìtìbè bèè bo diɛ mbè da pāmè be yèmmè kó yepārè nè diwèi. ¹⁸ Ti Yiè nKuyie ti yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu bè do tū nkù, yóu kàa nìtìbè mmǎke de kó iyentotí botí kémbo a bíékè sǎà. ¹⁹ Duó m bire Sodomò meyèmmè mèmàà kòò tūnne a tannò, nè a tié nnè a kuó. Kè dèe yie nkòò maá a cīètè n waá ntinenti tèè kpéí.

²⁰ Kè Dafitii béinnè ditīnni ke dò: Déúkūnne ti Yiè nKuyie nyètìrì.

Kè ditīnni dimòu déúkūnne ti Yiè nKuyie mbe yembè do tū nkù, ke sīnnòó kékōnke ti Yiè nKuyie nyìikè nè okpààti ìikè.

Sodomò dimè tikpàti

²¹ Kè dèe wenté kè bèè fié ti Yiè nKuyie nyiwũð ìì yóó tuo: Nyenaadakè tekòupítè (1000), yepedakè tekòupítè (1000), nè metaummè kpɛyi tekòupítè (1000) nè menàà mbè yóó yòrɛ mè kétuò, kēfiénè iwũð tɛi péu, Isidayɛeribɛ bɛmòu yóó di ì. ²² Dɛ yíè kè bèè di kényà ti Yiè nKuyie nyìikè, kè diwèi dièrì

mbè bo. Kè bèe wēte kēpīēkē Dafiti birē Sadomō weè tumè okpààtì, kóò còú mmekùò, nkòò bo mbaké. Ké mē ndòò Sadōki kòò bo ntú ikuó niùtì. ²³ Kè Sadomō sòoté o cice Dafiti kpààtikàrì ti Yìè nKuyie nhò duó ndì, kè tikpàtì ò yie nkè Isidayēeribē bēmou nyíe nhò yē mmù. ²⁴ Kè bēhāāpòmbè iwēī yēmbè nè yekōmbò yēmbè, nè okpààtì Dafiti bí tēi imou kè bē mbuó Sadomō. ²⁵ Kè ti Yìè nKuyie ndéúkùnnē Sadomō Isidayēeribē bēmou ìikē. Kòo kpàtìi dēuke kēpēēté bèè ò niiténè ké di tikpàtì.

²⁶ Sēsee birē Dafiti do baké Isidayēeribē bēmou ndi. ²⁷ Ò do bē baké yēbie nsipísìnàà ndi, kēmbō Ebunō ké dō yēbie nyēyiekè, Sedisadēmmu yēbie nsipísitāāti nè yētāāti. ²⁸ Dafiti do mōkēmu tikpàtì kòo yètìrì feí, kòo kóté mēsàà nkétuōké o mōnnì kékúnè kunaatì, kòo birē Sadomō sòoté o kpàtì.

²⁹ Okpààtì Dafiti tōmmú ò mù ketémè nè ò mù dèèmmè dē wārimu Kuyie mpāānāāntì náāntò Sammuyēeri pátìrì miēké nè Kuyie mpāānāāntì náāmbè Natāā nè Kadi bē kpēyē* miēké. ³⁰ Dē kó yepáte yēè nāá nhò do tō mēè botí tikpàtì nè o wērímú do dēu mēè botí nè tìi do ò tūòkení, nè tìi do tūòkení Isidayēeribē, nè yēhekè tēyè kó yekpààtìyō yēmou miēké.

* **29:29** Natāā nè Kadi bē kó yepáte: Bè nāá mbē kó yepáte yēè kpéí diē nyē fetimu. Bè nāá mbēè kpéí 1, 2 Sammuyēeri kó yepáte miēké.

Bekpààtìbè tōmmú pátíri dèrì Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Bekpààtìbè tōmmú pátíri dèrì toté yewétiyè yèdéè ndi. Sadowmɔ́ kó tikpàtì, nè o kó kuwuɔ̀ nkɔ̀be bèè sɔ̀tè ke di tikpàtì, kémbaké Suda kó dikpààtiyuu ke yàa tuòkenè Nebukannesaa bè domè kèpònte Sedisademmu ké bè p̄r̄m̄m̄ kékònnè Babidōnni. De kó dipátíri dii múnke ti náa nyIsidayeeri kó yekpààtiyɔ̀ totémè yèdéè: Isidayeeri kperi nè Suda kperi.

Di mpátíri náàntì duó ke dōmmè

1. Sadowmɔ́ kó tikpàtì nè bè nàkémè ke wènkùnnè bè maámè Kuyie nc̄t̄t̄ nè bè t̄è kpetémè 1-9
2. Suda kó dipààtiyuu kó tináàntì Odoboammu do tùmè okpààtì kènto k̄t̄uòkenè Nebukannesaa pòntémè Sedisademmu ke bè p̄r̄m̄m̄ kékònnè 10-36

ISIDAYEERIBE KPÀÀTÌ SADOWMɔ́ KÓ TINÁÁNTÌ

¹ Kè Dafiti bire Sadowmɔ́ kpàtì nfííkú kè ti Yiè nKuyie nní nhò bonè kéfei nhò yètìrìi.

*Sadowmɔ́ mɔ́mè Kuyie mm̄c̄iì
(Wénté 1 Bekpààtìbè pátíri 3:4-15)*

² Kè Sadowmɔ́ tíi nyIsidayeeri be m̄ou behāāpònkótìbè bèè baké behāāpòmbè sik̄upí nè sik̄ou nè bebeémbè nè Isidayeeri kó bekótìbè, bèè baké be c̄t̄. ³ Kè Sadowmɔ́ bè neinè be m̄ou kè bèè k̄te ditōnni dii bo Kabaāṣṣ di borè, ke yé Kuyie ntaummè tou ti Yiè nKuyie nkóo t̄nt̄i M̄oyiisi do d̄ò di dikpàa mīke di do ke mbomè.

⁴ Kuyie ntaummè t̄ou me ndo í dè bo, Dafiti do di t̄uót̄mu Kidiya-Yeadimmu kékònnè Sedisademmu ké di tanné ò do d̄ò kùu dieku metaummè t̄ou kp̄éi.

⁵ Dis̄awũ kó diwũṣtōnni Udi bire Besad̄di Uuri yaābire do d̄ò di do ke mbo ti Yiè nKuyie nc̄t̄t̄ ìkè.

Sadowmɔ́ nè Isididayeeri bè do k̄r̄i dii borè ke bekù ti Yiè nKuyie mbe kpeti.

⁶ Sadowmɔ́ do ke nk̄te k̄f̄íe iwũṣ ti Yiè nKuyie nt̄ek̄upí̄t̄e (1000) dis̄awũ kó diwũṣtōnni ìnkè k̄t̄uò Kuyie nc̄t̄t̄ ìkè ku taummè tou borè. ⁷ De kó keyènkè nke Kuyie nk̄tenímè kénáké Sadowmɔ́ ke d̄ò: M̄o a d̄ó kè n da p̄a d̄e.

⁸ Kè Sadowmɔ́ t̄enné Kuyie nke d̄ò: F̄ṣ̄ d̄ò n cice Dafiti m̄esàà, ke duó nkè n s̄ɔ̀t̄e o kpàtì, ⁹ ti Yiè nKuyie nha nàké t̄i n cice Dafiti t̄i d̄ò ke yé a m baámmè kubotí diekù kùu s̄i ke m̄annè mubirímú. ¹⁰ Á n duó mm̄eyèmmè nè m̄c̄iì, kè d̄e yie nkè n niit̄e d̄e kó kubotí diekù. We mbo na kémbaké a n̄t̄ibè kubotí diekù kuu.

¹¹ Kè Kuyie nt̄enné Sadowmɔ́ ke d̄ò: A í me nni mm̄m̄m̄ tikpàtì yoo a bo mm̄akemè a kperi, yoo kuyèt̄ifeit̄oo, yoo a níimbè bo kúmè, a me nyí m m̄o a bo nf̄òum̄ k̄m̄ante, ke né m̄o m̄eyèmmè m̄me nè m̄c̄iì ke bo na kémbaké kubotí n da baá nkù. T̄i m̄e mbomè a yèmmè mīke, ¹² n da duómmu m̄eyèmmè nè m̄c̄iì nke yóo da yíe tikpàtì nè a bo mm̄akemè a kperi, nè kuyèt̄ifeit̄oo. Bekpààtìbè bèè da niit̄enè ke di tikpàtì òm̄ou í p̄t̄e d̄e botí. Bèè me nkpaaní ke bo di tikpàtì òm̄ou í yóo d̄e m̄òt̄e ké da tuòke.

¹³ Kè Sadowmɔ́ íté Kabaāṣṣ metaummè tou borè nè ditōnni borè kékonnì Sedisademmu kémbaké Isidayeeri.

Sadoməo wērímú nè o kpàtì

(Wénté 1 Bekpààtìbè 10:26-29 nè 2 Bekpààtìbè tōmmú 9:25-28)

¹⁴ Mēmme ò tiímmè okpàrìnaasēĩ nè sikipàrìsēĩ. Ò do mọke sikipàrìnaasēĩ tekəupíítè nè sikəusìnàà ndi (1400) sikipàrìsēĩ nè si dèèbè tekəupííítè nè sikəupísìdè (12000) ké dè duó nyehāāpònkàrè kó yehèkè kè sitèsì nkpaá o borè Sedisademmu. ¹⁵ Weè do te kè timátì péítì nè mesəo nkè dèe buoté Sedisademmu kémmànnè yetārè, kè detekperè nsū ke mǎnnè detie mbè tu dè sikhómòò, kè dè yìè dàméèrì Mèditedandee pèèmmè. ¹⁶ Sadoməo kó bəpotambè do kərì Esibiti nwe nè Sidisii ke donní o kó sisēĩ. ¹⁷ Bè do fiiti dè kó sikipàrìnaasēĩ tēmáà mēdítíbii nsikəusikuò ndi (600), tēsǎntè tēmáà mēdítíbii ntèkòutè nè sipísìnùmmù (150). Bəpotambè bēè do si tɔu ke múnke fiitinè Itiibe kpààtìbè nè Sidii kəbe.

Sadoməo bàátímè ke bo maá Kuyie ncīètè

(Wénté 1 Bekpààtìbè 5:15-32 nè 7:13-14)

¹⁸ Kè Sadoməo duó nkè bè bo maá ti Yiè nKuyie ntēcīètè nè tekpààtìcīètè ò yóo nhā tè.

2

¹ Kè Sadoməo kaa mbenìtìbè sikəupíísìyiekè (70000), kè bè bo ntɔu tinèntì, kékaa mbèè yó ncéú yetārè yetārè ìnkè, kè bè mbo benìtìbè sikəupíísìni (80000), kékaa mbèè yó mbè bàà kè bè mbo sikəupísìtāāti nè sikəusikuò (3600).

² Kè Sadoməo tɔ nkè bēè náké Tiiri kóo kpààtì Udammú kè dò: A do naatinèmu n cice Dafiti ké nhò duǎnnì detekperè kó idéi kòò bo maá tēcīètè ò yó nhā tè. ³ Nte mí nke maá ti Yiè nKuyie ntēcīètè, Kuyie n tū nkù. Tēcīètè kù te tè. Bè yó nkù tùò ndè tihúúntì nè bè níi yóo nēè ndè pēèbè bè kù pāā mbè sǎā, kèntuò nyiwūš bè kù feu ì, dikūnweñnì nè kuyuoku nè siom̀p̀usi siməu nè betāāpambè nè ti Yiè nKuyie nkó yebaa, Isidayeeribe do dò nkéndəərimè sǎā. ⁴ N yóo maá tēcēdiètè nte, ke yé Kuyie nti tū nkù kuù dèumè ke pēētè yebəkè. ⁵ We mbo na kémaá Kuyie ntēcīètè? Kēinkè kénke dɛu, kè í na ke kù tɔ. Yé n tú wè ke bo na ké kù maá tēcīètè? N cénke dó kéǎnnè bè yó nkù tùò ndè nde tihúúntì fǎsti. ⁶ Á n duó nhonìtì wèè yē mesəo nnè timátì péítì nè disəəwūš nè timátì dè kó mutōmmú, ke yénè mupààkonwūšmù nè mùù dò mmeyī nnè mùù dò mmebèrìmè dè kó mutōmmú, ke nɔ mmuyántimù kòo pīnnè mutōmmú n cice Dafiti n duó mbèè yántìbè, kè bè bo nni mbonè Sudaa tenkè nè Sedisademmu. ⁷ Á n duó nditārì Dimaa kó detekperè nè dètèrè bè tu dè siphèrèsì nè bè tu dè sǎntádì, n yému a kó betōmbè nōmmè ke kōū Dimaa kó detie, m bo bè nēinnè n kó betōmbè. ⁸ Kè bè n kōūnì idéi mediè ke yé n yóo maámè tēcēdiètè nte tēcēsààtè. ⁹ N yóo duómmu mudii bèè yó nkōū idéi, m bo bè duó ntidiiti bè tu tì bēdēè tónnì sikəupísìkuò (6000), nè tidiiti tètì bè tu tì ódìsì tónnì sikəupísìkuò (6000), nè mēnàà ndítìrìbè sikəupíkəusìni (800000), nè məkùò ndítìrì nsikəupíkəusìni (800000).

¹⁰ Kè Tiiri kóo kpààtì Udammú wāri dipátìrì kóo tēñné ke dò: Tì Yiè nKuyie ndó mēè kpéi nku nìtìbè dèè te kè kù da dǎd bə kóo kpààtì. ¹¹ Kòo yíé kēbēi nke dò: Tì Yiè nKuyie nyètìrì ndɛu kunku Isidayeeribe tū nkù kuù dǎd kēinkè nè ketenkè kunku kùù duó nhokpààtì Dafiti dɛbirə Sadoməo, dèè mọke mēyèmmè, ke yé dè yèmmè ke cii ke yóo maá ti Yiè nKuyie ntēcīètè nè tekpààtìcīètè dè yó nhā tè. ¹² N yóo da duónkomu onìtì wèè yé o tōmmú ke cii kòo yètìrì tu Udammú-Abi. ¹³ Kòo yǎ tú Danni botí kou, kòo cice tú Tiiri èi kou. Kòò nɔ mmesəo nnè timátì péítì nè disəəwūš nè timátì nè yetārè nè idéi dè kó mutōmmú, ke nɔ nke duòkù

mupààkonwũmù nè mùù dò mmebèrìmè nè tiyààtì kpetì kó mupààkómmù nè mùù dò mmeýĩ nke nò mmuyántìmù bá kè bè yē nwèe dɔ̀dɔ̀ kùù nenkù wèe kù dɔ̀dɔ̀. Ò bo pīnnè a kó betāmbè bèè nò mbe tōmmú nè a cice okpààtì Dafiti kabe.

¹⁴ Fí n yiè nkàa bo duānní a tōmbè tidiiṭi bè tu tì bédée nè ódìsì nè mēkùò nnè mēnaà a bēi ndèè kpéi, ¹⁵ ti yóó dekemu ditāri Dimaa ké da kōũní detie nha dɔ̀ dèè kó dimàà ké dè boú ké dè tanné dàméèrì kè dèe tuoke Safaa èi, kàa dè tùóté kékōnnè Sedisadēmmu.

¹⁶ Kè Sodoməo kaa mbeṛəḍḍè bèè bo Isidayeeriḃe èi o cice Dafiti do kàa mbè, kè bè mbo benitibè tekəupíkàùtè nè sikəupípísìnùmmù nè sikəupísitàāti nè sikəusikuò (153600). ¹⁷ Kòo deite benitibè sikəupípísìyiekè (70000) kè bè bo ntəu tinenti, sikəupípísìni (80000) bèè bo ncéú yetāre yetāre ìnkè, betəbè sikəupísitàāti nè sikəusikuò (3600) bèè bo mbaa betāmbè.

3

Sodoməo maámè Kuyie ncīètè (Wénté 1 Bekpààtìbè 6:1-38)

¹ Kè Sodoməo keté ti Yiè nKuyie ncīètè kó mumarimù Sedisadēmmu Mədiyaa tāri ìnkè. Ti Yiè nKuyie ndo benke dè kumàà o cice Dafiti Sebusiibe botí kou Odinanni yié mieke kòo dè tūnte. ² O kpàti benni naanni mieke kóo tāàdéri mieke do nke ò ketémè Kuyie ncīètè mumarimù.

³ Nte Sodoməo do maá Kuyie ncīètè kè tè ndòmmè: Ò do benné te bè do beúmè mme de mənni kè meokùmè mbo métiri sipísitàāti kè mepēkùmè mbo métiri tepíítè. ⁴ Kòo maá kukpánkpankù kè ku okùmè mmānnè tēcīètè diētè kōme métiri tepíítè, mēcómme métiri sipísikuò kédari ku mieke mesəo nsààmè. ⁵ Kòo dari kudieku diekù detekperè kó tidabaeṭi, kòo tì dari mesəo nsààmè, ké tì kerí kè dè ndò ntipuonti nè mēfīmmè. ⁶ Kòo kù dari yetāsàayè, kè te səo nní ntú Padifaimmu kó ketenkè kó mesəo. ⁷ Kòo dari mesəo nyesānkè nè yebòrè nè yecàkè, kékerí beīnkēmbàribè kó tifènti de kó imarí ìnkè.

⁸ Kòo maá ikuó nenti dieku kè ku okùmè mmānnè tēcīètè kó mepēkùmè métiri tepíítè, kè ku pēkùmè mbo métiri tepíítè. Kòo kù dari mesəo nsààmè kè me cēékù mbo tónni sipísidè. ⁹ Kè sikāũ kó mesəo ncēékù mbo cidóò dikée. Kòo dari mesəo nkudànkù kó tidieti.

¹⁰ Kòo dɔ̀dɔ̀ beīnkēmbàribè kó tifènti tidéti ké tì dari mesəo nké tì cōnnè ikuò dieku, ikuó nenti kó kufáá. ¹¹ Kè de kó beīnkēmbàribè bedé kó ifièti kó meokùmè mbo métiri tepíítè, kè oketiwe kó kufièti kumàà kó meokùmè mbo métiri mēdémè nè dikée ke káá kumarí, kè kutekù kó meokùmè mbo métiri mēdémè nè dikée ke káá nhodéri kaku. ¹² Kè odéri kaku ketikù kó meokùmè me mma ke káá nhoketiwe kaku, kè kudéríkù me mma ke káá kumarí. ¹³ Kè de kó beīnkēmbàribè bedé ncómmú ke pīnte be fèti kè ti okùmè bo métiri tepíítè kè bè wetí Kuyie ncīètè mieke. ¹⁴ Kòo dɔ̀dɔ̀ kuyààkù kùù bo kpetínnè dibòri nè mupààkonkperimù mùù dò mmebèrìmè nè muwũšmmù nè mùù dò mmeýĩ, ke kpè nkè dè dò mbeīnkēmbàribè.

Sodoməo dɔ̀dɔ̀mè disəwũš kó yesānkè nè diwũšənni (Wénté 1 Bekpààtìbè 7:15-22)

¹⁵ Kè disəwũš kó yesānkè ncómmú Kuyie ncīètè ìkè kè ye okùmè mbo métiri tepíítè nè mēnùmmù kédɔ̀dɔ̀ yeteitiyè de kó yesānkè ìnkè, kè ye okùmè mbo métiri mēdémè nè dikée. ¹⁶ Kòo dɔ̀dɔ̀ kè dè ndò mmefīmmè kéfii nde kó yeteitiyè yómmè, kédɔ̀dɔ̀ kè dè ndò nyetebe bè tu yè kèdénàti, kè yè mbo tekàùtè (100) kè bèe yè cātínnè mēfīmmè yeteitiyè yómmè. ¹⁷ Kòo deè kécōnnè Kuyie ncīètè ìkè yesānkè,

dìi nkubakù yoú, dīterì kucànkù, kényú kuyóú kperi ke dō: Yakinni (dèè tu Kuyie nfií) ke yú kucànkù kperi ke dō: Boasi (dèè tu Kuyie ntú muwērímú yiè).

4

¹ Kòo maá disəwũḏ kó diwũḏtònnì kè di okùmè mbo métìrì tepíítè, mepèkùmè métìrì tepíítè mēcómme métìrì mēnùmmù.

*Sadoməḏ dādmè disəwũḏ kó kunankú nè yenaabo
(Wénté 1 Bekpààtìbè 7:23-26)*

² Kòo deè kédəḏ disəwũḏ kó kunankú kè ku pèkùmè mbo métìrì mēnùmmù, kè ku cómmè mbo métìrì mēdémè nè dikée, kàa kù benné ke fitè dè mbo métìrì tepíítè nè mēnùmmù. ³ Kòo dāḏ disəwũḏ kè dè ndò nyinàake kéwēnnénè kunankú biè nkéutè, kè dè nwē nyicuó nyidèi, kè i mbo kucuó nkumáa mièke inààke sipísìnàà, kè dè ntú disəwũḏ máa. ⁴ Kè di ndònnè inààke tepíítè nè idèi kè i ncómmú kè itāāti wetí kubakù yoú bíékè, kè itāāti wetí diyie taà kèè bíékè, kè itāāti wetí kubakù cānkù bíékè, kè itāāti wetí diyie yìèní kèè bíékè kè i fḥ maa de cuokè, kè kunankú cōmmú i ìnkè. ⁵ Kè ku kǎnti kó mēcēē mmānnè tenḏutè kó mepèkùmè, ke yaa nke dō mmutepóó nkè bèe anté ku biè nfeḥəḥbòḏfè kpeye kōmē, kàa kù benné mēniē mmè mbo dītìrìbè tekəupíkḏutè nè sikəupípísidè (120000).

⁶ Kòo dāḏ disəwũḏ kó yenaabo tepíítè, kéínnè yēnùmmù Kuyie ncīētè bakù yoú, kéínnè yēnùmmù tē bakù cānkù, kè bè bo nwuḏ ke ḡunè iwũḏ bè feu i Kuyie nke tuḏ, kè ikuó niùbè bembē nwuḏ disəwũḏ kó kunankú mièke.

*Bè bàtemè tinēnti tii kó dimàa tu timáti
(Wénté 1 Bekpààtìbè 7:40-51)*

⁷ Kòo dāḏ mēsəḥ nkó sifitíkèkèe tepíítè, tì wàri ke yē nsì ndòmmè, ké sì ínnè Kuyie ncīētè mièke kubakù yoú sìnùmmù, kucànkù sìnùmmù.

⁸ Kòo dāḏ tábùdìbè tepíítè kécónné Kuyie ncīētè mièke bēnùmmù kubakù yoú, bēnùmmù kubakù cānkù.

Kòo dāḏ yesəḥbò tekḏutè (100) bè yóó mméinnè yē mēyī, ⁹ kédəḏ ikuó niùbè kó kucuudànkù nè kucuudànkù dièkù kéānnè yēcàkè ké yē dāri disəwũḏ.

¹⁰ Bè dō ínnè kunankú dièkù Kuyie ncīētè kubakù cānkù diyie yìèní kèè bíékè nke.

¹¹ Kè Udammuu yíé kédəḏ yenaabo bè yó nhuti dè mutápeí nnè tikāpentì nè yēbò yèè yó mméinnè mēyī. Mēmmè ò dèèmmè mutōmmú okpààti Sadoməḏ dō yē nwèe dāḏ mù Kuyie ncīētè kpéi. ¹² Kòo dāḏ disəwũḏ kó yesānkè yèḏéè, kédəḏ yeteitiyè yē ìnkè, bè yóó sēunnè yē mēsəḥfimme. ¹³ Nè bè dō dāḏ dè kè dè ndònnè yetebe bè tu yē kèḏenátì kè yē mbo sikəusìnàà (400). Kè bèe dè cātinnè mēsəḥfimme bá dìi teitirì ìnkè icuó idèi kéfitè. ¹⁴ Kòo dāḏ yenaabo kéínnè tenaasāntè mièke, ¹⁵ kédəḏ disəwũḏ kó kunankú dièkù ké kù cānnè disəwũḏ kó inààke tepíítè nè idèi ìnkè. ¹⁶ Kòo dāḏ yenaabo nè tikāpentì nè simátipeé yēnìi nkpesi nè tinēnti sōnti okpààti Sadoməḏ dō duó nkè Udammu-Abi ti dāḏnè disəwũḏ ndi ti Yiè nKuyie ncīētè kpéi nkè tì anté mēsàà. ¹⁷ Suditēē kó kubiriku mièke nke bè dō yìemmè disəwũḏ ké dè uté Sukoti èi nè Sededataa kperi yē cuokè. ¹⁸ Sadoməḏ dō dāḏ dē kó tinēnti kè tì nsū mediè mme bá bè í ndò nkéna kébatè disəwũḏ bè tì dāḏnè dī di cēékù māmè.

¹⁹ Kè Sadoməḥ yíé kédəḏ Kuyie ncīētè kó tinēnti timəu nè mēsəḥ nkó diwũḏtònnì nè tábùdìbè bè yó nnenkù bèè ìnkè pēè bè pāā nwè Kuyie. ²⁰ Ò dō dāḏmu sifitíkèkèe nè si kó ifitìl bè yó ntuḏnnè sī ikuó nēnti bo kùù dièku

ìikè, ikuó yē ndè ndòmmè nè meso nsààmè. ²¹ Nè sì tòkè yèè dò mmutepóó nè sifitíbúúsí nè ihaaké, demou ò do dè dònè meso nsààmè mme. ²² Kédòò yese kédòò yebò bè yó mméínè yè meyĩ nè sibúúsí, bè yóó nwaànnè sì muhãã, demou ò do dè dònè meso nsààmè mme Kuyie ncĩètè kó yecàkè nè te mièke kpɛye ikuó nentì ã kùù fãã nè Kuyie ncĩètè kó kudieku dièkù kpɛri, demou ò do dè dònè meso mme.

5

¹ Sodomò dèè dìì mōnnì tì Yìè nKuyie ncĩètè kó mumarimù, kètóní o cice Dafiti do cǎnné dè Kuyie nkpéi: Timátì nè meso nnè tinentì tetì tibotí tibotí, kètanné Kuyie cĩètè kó tikpàtì dò nkémbo kùù dieku.

*Bè koutémè Kuyie ncĩètè ke tanné Kuyie ntaummè tou
(Wénté 1 Bekpààtìbè 8:1-13)*

² Kè Sodomò tíí nSedisademmu Isidayɛɛribɛ kó bekótíbè nè be wuò nkó bekótíbè nè be naàmuntì kó bekótíbè kè bè bo kɛ Dafiti èi Siyɔɔ kétúóténí Kuyie ntaummè tou. ³ Kè Isidayɛɛribɛ kó benitidaabè bemou tíí nhokpààtì Sodomò borè, dibenni tǎnkù yiénwè dò nwe kè bè mòke dibanni. ⁴ Isidayɛɛribɛ kó bekótíbè tíí ndìì mōnnì kédeè, kè Defiibɛ túóté Kuyie ntaummè tou, ⁵ kékpéété metaummè tou kó tinentì kétúóténè ikuó nentì tìì kó dimàà do ã di mièke. Ikuó niùbè nè Defiibɛ bèè do dè tou. ⁶ Kòo kpààtì Sodomò nè Isidayɛɛribɛ bemou kè bèè tíí mmetaummè tou ìikè kǎfié ipe nè inààke kè dè nsũ bá dè í ndò nkékaa nkédeè.

⁷ Kè ikuó niùbè tóní ti Yìè nKuyie ntaummè tou ké dì tanné Kuyie ncĩètè mièke ké dì ìnné ikuó nentì kó kufáá m bè dǎò tìì fèntì ke dōnnenè beĩnkembàribè tì fiètì déè. ⁸ Kè de kó beĩnkembàribè fèntì ncómmú ke yuo be fiètì ke kǎnké Kuyie ntaummè tou nè di kó ipààtì. ⁹ De kó ipààtì do deumu kàa tatoo Kuyie ncĩètè kudieku dièkù a nyì wùó, kàa me mbo ditowaà a bá nyì wùó. Metaummè tou kpáà dè bomu nè yíenní. ¹⁰ Titápíètì tìdè tìì do ã ti Yìè nKuyie ntaummè tou mièke kù do bè dènnè dìì mōnnì Esibiti ké bè dònè metaummè Odebu tǎrì kéduó ntì Mɔyiisi.

¹¹ Kè ikuó niùbè yènní Kuyie ncĩètè ikuó nentì ã kùù fãã kédòò mɛwénkùmmè kó ikuó bá bè í mbaàtì bè tūmmè betòbè, ¹² ikuó niùbè bèè kó dimàà tu bedèmbè kè bè ndè bo bemou. Asafu nè Emanni nè Yedutunni nè be bí nè be kòbe, bè do ã tiyaàkpetì nti ke tǎ tikāpentì nè tibómbontì nè tikùtìdùùtì ke cómmú diwũstònnì diyìè yìèní kèè bíèkè ké né yiénè ikuó niùbè tǎbè bèè nǎ nke eu siheú kè bè mbo tekòutè nè sipísidé (120). ¹³ Bèè do eu siheú nè bèè diè nkè bè nsǎntí ti Yìè nKuyie nke déúkunko ku yètìrì nè metammè mèmáà. Kè siheú tammè yìè nè tikāpentì nè debémbénnè tɛrè. Kè bè sǎntí ti Yìè nKuyie ke tú: Déúkùnnenè ti Yìè nKuyie, kù nitimu, kè ku sàà mbo sǎà. Kè diwetirì píe nti Yìè nKuyie ncĩètè. ¹⁴ Bá ikuó niùbè í nna ke sǎoté be tōmmú ke yé diwetirì nè ti Yìè nKuyie nkó tikpetì dè píemmè ku cĩètè mièke.

6

¹ Kè Sodomò búi nke dò:
Tì Yìè nKuyie nha tǎātému ke dó kémbo diwetirì mièke,
² kè mí nné da maá tekpààtìcĩètè,
tɛcĩètè a yó mbo tèè mièke sǎà!

*Sodomò nàké tì bè kaurí dìì yìè Kuyie ncĩètè
(1 Bekpààtìbè 8:14-21)*

³ Okpààtì yí mēmme kéwēēte Isidayeeribe tīnni cōmmú dè kēmoo Kuyie nkó mesàa nyIsidayeeribe bemou kpéí, ⁴ kébéi nke dō: Ti Yiè nKuyie nyètìrì ndeu kunku tìnti Isidayeeribe ti tū nkù. Kuù dōò nè ku wērímú kù do nàké tì n cice Dafiti ke dō: ⁵ Nè n dènnenì dii yiè n nìtìbè Isidayeeribe Esibiti n yí tãátè Isidayeeribe wuò mmieke diheì mari ke yē mbè m maá tēcīētè, m me nyí tãátè onìtì mōu ke yē nwè mbaké n nìtìbè Isidayeeribe. ⁶ N né tãátè Sedisademmū nwe ke yē mbè m maá tēcīētè. Ke da tãátè fí nDafiti kàa bo mbaké n nìtìbè Isidayeeribe. ⁷ Kè Sadomoo sōoté o náaànti ke bēi nke dō: Kè n cice Dafiti yèmmèe o pā, kòo ndó kémaá ti Yiè nKuyie ntēcīētè, kunku tìnti Isidayeeribe ti tū nkù. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dō: A totí iyentotí sààyi nyi a bo m maámè tēcīētè, m pēnsìrimu. ⁹ Dè né í tú fíyó yóo tē nni mmaá. A bire a peité dè deé yóo m maá tēcīētè. ¹⁰ Ti Yiè nKuyie ndòòmu kù do bēi nti kè n sōoté n cice Dafiti kpàtì, ke kàri o kpààtìkàri ke baké Isidayeeribe, ti Yiè nKuyie ndo tì nàké ke yē ndè ndòmmè, kè n kù maá tēcīētè kunku ti Yiè nKuyie tìnti Isidayeeribe ti tū nkù kè ti bo nkù bàá. ¹¹ N tannému ku cīētè metaummè tōu titápiētì kù do dōònè metaummè Isidayeeribe, kéwāri tìi ñnkè ku kuó.

*Sadomoo bàntèmè Kuyie nku cīētè kpetímù kpéí
(Wénté 1 Bekpààtìbè 8:22-53)*

¹² Kòo kpààtì Sadomoo cōmmú ti Yiè nKuyie nwūōtōnni ñkè nè Isidayeeribe bemou ñkè kényoute o nou ke bo bántè Kuyie. ¹³ Sadomoo do maá disōowūō kó diwūōtōnni mari ndi Kuyie ncīētè dānkù cuokè, kè di okùmè mbo métìrì mēdēmè nè dikèè mēpēkùmè mēnūmmù mēcōmmè mētāāti. Ò do dèke dii ñnkè kénínkú Isidayeeribe bemou ñkè kényoute o nou keñnkè bíékè. ¹⁴ Ke dō: Ti Yiè nKuyie tìnti Isidayeeribe ti tū nkù kè dè í tú fí, òmōu í bo, keñnkè mieke yoo ketenkè ñnkè ke da dōnnè fí nwèè pī mmetaummè a dōònè mè a tōmbè, ke bè dōòri mesàa, bembè a kó betōmbè bèè da tū nnè be yèmmè mēmou. ¹⁵ A do nàké tì a kóo tōntì n cice Dafiti a ti ndòò yíe. ¹⁶ Ti Yiè nKuyie tìnti Isidayeeribe ti tū nkù a báá yē nha do nàké dii nùu a kóo tōntì n cice Dafiti kényí, kòo bí yie nke da tūnnè ò da tū mmèè botí ke yíe nha kuó, bèè yó nsókè o kpàtì kémbaké a nìtìbè Isidayeeribe ke pī nha tōmmú, o cīētè báá paà okpààtì. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie tìnti Isidayeeribe ti tū nkù dōò a nàké dii nùu a kóo tōntì Dafiti.

¹⁸ Kuyie mmènke bo na kémbonè benìtìbè ketenkè ñnkàà? Keñnkè deu ke í mōke kè māmè ke í na ke bo tō Kuyie, kè decēbire m maá dè deé bo na ké kù tōàà? ¹⁹ N Yiè nKuyie nkémú mí nha kóo tōntì n da báammè, keè mí nha kóo tōntì n da kuònnè tì, kénté n dabònni nè m báammì n da báá nyì. ²⁰ A nònfè báá ũnnè kuyie nnè keyènkè de kó tēcīētè ñnkè, a bēi nke yē nha yètìrì yó mborè, kénté mí nha kóo tōntì da báá nyì báammì te mieke. ²¹ Kénté meyoòmmè yedabùò n da kuònnè yè nè a nìtìbè Isidayeeribe ti da báammè de kó tēcīētè kpéí. Á mboní keñnkè kékeè ké ti cīē.

²² Kuyie, kè dè dō nhòmōu cààrè o kou tōu, kè bè yí wèè parìkè kòò kàtení a kó tēcīētè a wūōtōnni borè, ²³ fí nKuyie, á mboní keñnkè kékeè ké bè pùtè, bembè a kó betōmbè, kéduó nkè ocaàrìwè caàrìmmè do o yuu ñnkè, kàa deetè wèè naatì o naatí kpéí.

²⁴ Kè dè me ndò nha nìtìbè Isidayeeribe da yeténè kè be dootitōbè bè na, kè bè banté bè yetémè ke wēētení a bíékè ke da sante, ke da bàntè, ke da kuònnè a cīētè mieke, ²⁵ fí nKuyie nha mboní keñnkè kékeè, ké bè cīē mbe caàrìmmè bembè

a nìtìbè Isidayeeribe, kéwēte ké bè tēnnéní ketenkè a do duó nkè be yembè nè bembè.

²⁶ Kè dè dò mbè da yeténè kàa kpetínnè iwetibori, kè fetaafe ténke í niu, kè bè banté be yetímè kpéí ntemè kàa bè poté, kè bè wēētení a cīētè bíékè ke da bàntè ke déúkunnè a yètìrì, ²⁷ fǝ nKuyie nhá mboní keĩnkè kékeè ké bè cīē bembè a nìtìbè Isidayeeribe, ké bè benke kuce bè dò nkétūnnè kù, kéduənní fetaafe a eì, diheì a duó ndì a kó benìtìbè, kè bè dì te.

²⁸ Kè dikōnnì tanní dìi mōnnì diheì yoo mutenkũũ, yoo tidiitì tii me nfāũ ndepaa, yoo fetùòrìfè fèè me ntì pǝ yoo yecádúò nyèè me ntanní yoo fecofe, kè be dootitòbè beè me mbo bè pì be eì, kè meyei mmamè meè me ntanní yoo muməmmú mamù, ²⁹ kè bè da bàntè mùù báammu, kè bè da kuónnè dìi dabōnnì, kòo nìtì omáà ndi yoo a nìtìbè Isidayeeribe beməu, kè meyeñcaàrimè mamè meè bè sǝnké, yoo kuyonku makù kè bè yòutení be nou te ncīētè bíékè ke da kuónnè, ³⁰ fǝ nKuyie nhá mboní keĩnkè a cīētè mieke kékeè ké bè cīē, kédoò bá wè ò dàòrìmè dòmmè, ke yé fǝ nyémèmu be yèmmè dòmmè. Fǝ mǝ yé benìtìbè yèmmè dòmmè. ³¹ Kè dèe yie nkè Isidayeeribe nda dé kéntũ nha kó kuce be fōmmu muməu bè yó mbomè ketenkè a duó nkè ti yembè.

³² Kè dè dò nhopòò mǝu wèè í tú Isidayeerì kòò kèè a yètìrì deumè, kàa kpeñnì ke pǝ mmutōmmú nè muwērimú, ke iténí dedétirè ke kōtení a cīētè ke da bàntè, ³³ fǝ nKuyie nhá boní keĩnkè kékeè kédoò de kóo pòò yé mmù. Memme kutenkù kəbe bo da bantémè ké nda dé a nìtìbè Isidayeeribe da dé mèè botí, bè bo banté ke dò nteçīētè n da maá tè tu a kpete nte.

³⁴ Kàa nìtìbè kòrì mudoò ke bo dokénè be dootitòbè, a bè tǝ nkèè bíékè, kè bè wēētení a bíékè a tāātè dìi eì kè n di n da maá tēçīētè, ke da bàntè, ³⁵ Kuyie, á m boní keĩnkè kékeè be báammù nè bè da kuónnè yèè dabùò nkédoò bè yé mmù.

³⁶ Kàa nìtìbè Isidayeeribe beè me nda cààrè ke yé òmǝu í bomè wèè bo yǝ ò báá cààrè. Kàa mieke bè peike kàa duó nkè bè dootitòbè bè na ke bè pǝrmú ke kōnnè diheì détirì yoo di tóónnì. ³⁷ Kè bè kè bo de kó diheì bè tu dì tidaatì ke totí be yèmmè ke banté be caàrimè, ke da kuónnè ke yǝ: Tì tú beyeibe mbe, tì í tũ ntimómmonti, tì càkemu. ³⁸ Kè bè wētení a borè nè be yèmmè meməu, ke da duó mbemáà de kó diheì bè bè pǝrmu ke kōnnè dìi mieke ke dòò tidaatì. Kè bè wēētení be kó diheì bíékè ke da bàntè, diheì a duó ndì be yembè, diheì a tāātè dì kè n da maá tēçīētè dì mieke. ³⁹ Kuyie, á mboní keĩnkè kékeè be báammù nè be dabùò nké bè deeté ké bè cīē mbe caàrimè bembè a nìtìbè bèè da cààrè.

⁴⁰ Kuyie n tũ nkù a nōnfè báá ũnnè tì ĩnkè, kénté, kékeè n da kuónnè tì diè.

⁴¹ Tì Yìè nKuyie nkōtení a cīētè nè a taummè tǝu a kpeti borè, kéduó nyikuó niùbè muwērimú bè bo nti náánnè mù a kó medeetímè kpeti, kè diwèi mbo bèè tu a kəbe kè bè nyānku.

⁴² Tì Yìè nKuyie mbáá bəntóo okpààtì a cǝñné wè, denténí mesàà nha dòò mè a kóo tǝnti me kpéí.

7

*Bè do fié ùi wũ Kuyie nku cīētè kpetímù yìè
(Wénté 1 Bekpààtìbè 8:62-66)*

¹ Sadoməò bàntè dìi mōnnì Kuyie nkédeè, kè muhǝá ncúténí keĩnkè kécsúté iwũò bè kù fié ì, ke bo tuə nnè metaummè kpeyi. Kè tì Yìè nKuyie nkó tikpeti pìe nku cīētè. ² Bá ikuó niùbè í nna ke bo ta tì Yìè nKuyie ncīētè, ke yé tì Yìè nKuyie nkó tikpeti do píemmè te mieke. ³ Memme Isidayeeribe beməu yàmè muhǝá

ncùténímè kè ti Yìè nkó tikpetì pĩnti ti Yìè nKuyie ncĩètè ìnkè kè bèe kōnke bè ce dè ke dāri titápìètì, kēsĩnnó kè be ìikèe káákè kētenkè, kè bèe sānte ti Yìè nKuyie nku sàà nkprí, ke yě kù bè dómèmu nsáà.

⁴ Okpààtì Sodomó nè Isidayeeribe bemou kè bèe fié iwũō ti Yìè nKuyie, ⁵ kéfié inààke sikəupípsídé nè sikəupípsídé (22000) nè ipe tekəupíkòutè nè sikəupípsídé (120000). Mèmmè okpààtì Sodomó nè Isidayeeribe bemou bè kpetémè Kuyie ncĩètè. ⁶ Kè ikuó niùbèe kari be tōmmú be tōmmú, kè Defiibe mbie ndebémbénnè ti Yìè nKuyie kpéi okpààtì Dafiti do dò dè kè bè bo ndéúkunkonè ti Yìè nKuyie nke yě ku sàà nyí məkemè kumàнку. Kè bè ndiè nDafiti do bè keuté fèè yènfè, kè ikuó niùbè cōmmú be ìikè ke eu siheú. Kè Isidayeeribe bemou íté kécómmú. ⁷ Kè Sodomó duó nkè bèe cānnè ti Yìè nKuyie ncĩètè kó kucuùdànkù kéfié iwũō kétuó, kétuónnè iwũō bè fié i metaummè kpéi nyi kó mekùò. Ke yě disəwũò kó diwũòtònni okpààtì Sodomó do dò dè do í sànnèmmè bè bo tuəmmè iwũō bè fié i Kuyie nnè bè bo tuəmmè tidiiti kó yepāre nè iwũō kó mekùò.

⁸ Sodomó nè Isidayeeribe bemou kè bèe baá nKuyie ncĩètè kpetímù kó dibanni ke dò yewe yèyiekè, kétuóté Debo-Amati kéntò kétuəkenè Esibiti kó kukó mpeémmè kəbe kè bèe kətení bemou kè bè ntíkú ditĩnni dierì. ⁹ Diyiè niínni yiè, kè bèe tíi nkékəuté diwũòtònni, ke yě bè do baámmè diwũòtònni kó dibanni kémməke yewe yèyiekè ndi. Kè bèe səoté kémbaà nke dò yewe yèyiekè. ¹⁰ Otànkù yiénwè kó diyiè sipípsídé nè ditāānni yiè, kè Sodomó duó nkè Isidayeeribe kò mbe cie nè diwèi kè bè yèmmè nnaatinè mēsàà nti Yìè nKuyie ndòò mè Dafiti nè Sodomó nè bembè ku nìtìbè Isidayeeribe.

Ti Yìè nKuyie mbenke dè Sodomó

(Wénté 1 Bekpààtìbè 9:1-9 nè 2 Bekpààtìbè tōmmú 1:7-12)

¹¹ Sodomó dèèmmè ti Yìè nKuyie ncĩètè nè tekpààtìcĩètè ké sì dòò o yèmmè do dò wèè sì dòòmmè. ¹² Kè ti Yìè nKuyie nkətení o borè keyènkè kóò nàké ke dò: N kèèmu a báammìi. Ke tāāté de kó təcĩètè kè di bo ndè nni nfeu iwũō. ¹³ Kè dè dò ndiyiè mari bo kè n kpetínnè iwetibori kè fetaafè ténke í niu, yoo n duó nkè fecofe fèè tanní dihei ke di càke, yoo m bənté n nìtìbè mutenkũũ, ¹⁴ kè bembè kubotí n dòò kù, bembè n nìtìbè kè bè m bəuté, ke n wammú ke m bāntè, ke bütínnè ice yeyi bè tū nyi. Nní mboní keĩnkè kékeè be báammìi, ké bè cĩé mbe yei, kétũnte dèè càke be èi mieke, ¹⁵ kétuóté yíe nnè yewe yèè kpaaní n wúómmu ke kémú bè yó m bāntè ìi báammìi de kó təcĩètè mieke. ¹⁶ N tāātémmu de kó təcĩètè ke tè cānné kè n yètìrì bo nyu te mieke sáà. N nònfè nè n yèmmè dè yóó mbomu te ìnkè yewe yeməu. ¹⁷ Fí nSodomó nkàa n tū, a cice Dafiti do n tū mmèè botí ke dəori n yē nha ndəori dèè kó dimàà ke pĩ n kuó nè n tié. ¹⁸ N yóó fíímmu a kpààtikàrì n do dəúnnè a cice Dafiti dinùù ké nyè ndè yóó ndòmmè, ke bēi ke dò: O cĩètè í yóó pàà okpààtì wèè bo mbaké Isidayeeribe. ¹⁹ Kè di mē nni nyete ke bütínnè n kuó nè n tié n di duó ndè ke tūnnè yebəkè ke kōnkù ye ìikè. ²⁰ De mōnni m bo di deite dīndi Isidayeeribe kētenkè n di duó nkè ìnkè, kédootóo təcĩètè n tāāté tē kè di bo ndè yu n yètìrì. M bo di wāmpūnnè kè bè n di daú ibotí iməu mieke. ²¹ De mōnni bèè bo m pēnkù de kó təcĩètè borè dè bo bè di. Kè bè mbékú mùù te kè ti Yìè nKuyie ndòò miè nde kó dihei nè de kó təcĩètè tēè kó diyètìrì do feí. ²² Kè bèe bè tēnné ke dò, bè bütínnè be Yìè nKuyie nku bè yembè do tū nkù kuù bè dēnnení Esibiti. Bè taunnè mèè kpéi nke yebəkè, ke kōnkù ye ìikè ke pĩ n ye tōmmú, dèè te kè Kuyie mbè bənté de kó meyei mməmu.

8

Sadoməo tūntemè o kpààtiyuu
(1 Bekpààtìbè 9:10-28)

¹ Yebie nsipísìdé miéke nke Sadoməo maámè ti Yiè nKuyie ncīètè nè o mómmuə nho kpéte. ² Kòo wēte kémaánè Udammu do ò pā yèè ekè kéduó nke Isidayeeriɓe nyè bo.

³ Kè Sadoməo kəte kédo Amati èi dìi bo Tisoba èi bíékè di kəbe ké di fiète, ⁴ kémaá Tadiməo èi kó dikpáa miéke nè Amati tenké kó yehékè yeməu. Ó do yè maá yè ke bo ānné tidiiti nti. ⁵ Kòo maá Bəti-Onəo èi ditennì ĩnkè nè Bəti-Onəo de fūð bíékè ké yè fii nyiduotí, kéketinné yecàkè kápáa nyimátidéi. ⁶ Kòo maánè Badati èi nè yehékè yeməu kéānné tidiiti ye miéke nè sikipàrinaasēi nè sisēi dè do bo yèè miéke kémaá nè ò dó dèè kó dimàa Sedisadəmmu nè ditāri Dimaa nè o tenké keməu ò cénke baké kèè kó dimàa.

⁷ Benitìbè mabè bèè do kpaá be tenké miéke bèè í tú Isidayeeriɓe: Itiibe nè Aməriibe nè Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe. ⁸ De kó ibotí kó ibí ìi do kpaá be cuokè, ke yé Isidayeeriɓe do í bè kùəmè. Sadoməo do bè pīnné muheikəntōmmú mmu. Kè bè kpaá mù pī nnè yíenní. ⁹ Kè Sadoməo soó nyIsidayeeriɓe ke í mbè pīnné mudaatōmmú, ké bè ndòò behāāpòmbè, kè bèè ntú behāāpòmbè iwēi yembè, kémbaké behāāpòmbè bèè tou tikpàrinənti, kémbaké bèè āāpòmbè dèkù sikipàrinaasēi. ¹⁰ Okpààti Sadoməo do be ntāāté kè bè mbaké o nìtìbè, bè do bo sikəusidè nè sipísìnūmmù ndi (250).

¹¹ Kè Sadoməo duó nkòo pokù Esibiti kóo kpààti kóo sapàa nyíténí Dafiti èi kékəte kéta tekpààticīètè okpààti maá tē o kpéi. Okpààti do béimmu ke dò o pokù í dò nkémbo Isidayeeriɓe kóo kpààti Dafiti kpààticīètè. Ke yé bè do de ntannémè ti Yiè nKuyie ntaummè tou. Nè de kpéi nkè tē cāā.

¹² Kè Sadoməo fié iwūð ti Yiè nKuyie nkétuə ndiwūðtənni ò do kù dòò di, kunku Kuyie ku cīètè kpānkpānkù ìikè. ¹³ Ó do tūnne Məyiisi do yé mbè nfeu mēè botí nku ti Yiè nKuyie nyiwūð ke tuò mbá dìi yie, nè siompùsi kpəyi nnè betāāpàmbè kó yebaa nkəyi nnè Kuyie kó yebaa ndieyè bè do baà nyè bá dìi benni, kuce mètāāti pēēbè bèè í kəərenə mutie mùu muuti de kó dibanni nè diyentəbanni nè titouti kpəri. ¹⁴ Kè Sadoməo tūnne o cice Dafiti do yé nwèe dāðmè, kékanne ikuó nìùbè be kó mutōmmú, kéduó nDefiibe be kōmu, kè bè bo ndiè ke sāntí ti Yiè nKuyie ke teénne ikuó nìùbè be tōmmú bè dò nkémpī mmù bá dìi yie. Kòo totí yebòrè kó bebàribè be bòrè be bòrè, be tīrè dò ndòmmè, Kuyie nkóo niti Dafiti do ò nàké kényē ndè ndòmmè. ¹⁵ Kòo ntū nhokpààti Dafiti duó ndiì nùu ikuó nìùbè nè Defiibe kpéi mbè dò nkémpī mmù tōmmú Kuyie ncīètè kpàti bo tìi dieti miéke.

¹⁶ Məmmə Sadoməo tōmmú muməu dāðmè séi, kétúoté ò pūūté dìi yie ti Yiè nKuyie ncīètè, kəntə kətuəkenè ò tē dèèmmè. Məmmə kè ti Yiè nKuyie ncīètè dèèmmè páíi.

¹⁷ Kè Sadoməo kəte Esiyonni Kəbeə nè Edati bíékè dàméèrì pēémmè Edəmmu tenké miéke. ¹⁸ Kè Udammu duónko bātóòbè nè o kó betōmbè bèè yé dàméèrì mēsàa, kè bèè nēinè Sadoməo kó betōmbè kè bèè kəte Ofii èi kəto mēsəo ntōnnibè tepítè nè bētāāti, kékəte ké dè duó nhokpààti Sadoməo.

9

Onitipokpààti Sebaa èi kou kàtemè ke dəu nSadoməo
(Wénté 1 Bekpààtìbè 10:1-13)

¹ Kè Sabaa èi kóo nitipokpààtìi keè Sodomṣṣò yètìrì dεumè kéndó kóo yàáké nè yenáànhāntíyè, kékote Sedisadεmmu kénneínè o kó betṣmbè péu nè yòyóbè kè bè ntò metenie nfṣṣme nè mesṣṣ mpéu nè yetásààyè yèè donku kpeñnì. Kè bèe tuakoo Sodomṣṣò borè, kòo ò nàké o yèmmè tṣ tìi kó dimàà. ² Kè Sodomṣṣò ò tēñné ò ò biéké tìi kó dimàà timṣu, ò í n yīēke tìmatì ò bo ò tēñnéme. ³ Kè Sebaa èi kóo nitipokpààtìi yà Sodomṣṣò ciimè nè ò maá tēè kpààtìcīētè, ⁴ kényànè tidiiti ò yo ntì nè o kó betṣmbè taà sīi cēī nè bèè ò duṣ mmenaà mbè pī mmèè botí mutōmmú nè bè ā tìi yààtì, kényànè bè feu ìi wūṣ ti Yiè nKuyie ncīētè miēke kè dēè ò di mmēdiè nké ò kpeí. ⁵ Kòo nàké Sodomṣṣò ke dṣ: N do bo nh èi ke yo bè nàámmè a kpéí nnè a ciimè, kè n tūḍkení ke mēnke sṣ ndè me ndò. ⁶ M mu ndo í yie, m me n tūḍkenímè ke yà dè nè n nōnfè. N yāmu ke sṣ mbè do n nàké tì í tūḍke n yà dè kó dikéè, n yà kàa ciì mpēētému bè n nàké tì. ⁷ Dè ínaati a kó benitìbè! Dè ínaati a tṣmbè, bembè bèè da bonè sṣà ke kēmmú a ciì nkó tináàtì. ⁸ Tì Yiè nKuyie nha tū nkù yètìrì ndeu, kunku kùu da dṣ ke da kànnε dikpààtikàrì kàa bo ntú okpààtì, kunku tì Yiè nKuyie, kù dṣ mēè kpéí nke Isidayεεribε, ke dṣ bè mbo sṣà, dēè te kè kù duṣ n kàa bo mbè baké ke bè bekùnè kè dè wenni.

⁹ Mēmme kè Sabaa èi kóo nitipokpààtìi pā Sodomṣṣò mesṣṣ ntōnnibè bètāāti nè dikéè, nè metenie nfṣṣme péu nè yetásààyè yèè donku kpeñnì. Bá metenie nfṣṣme mamè tēnke í buoté ke mānnè onitipòkù Sebaa èi kóo kpààtì do pāmè okpààtì Sodomṣṣò.

¹⁰ Okpààtì Udammu kó betṣmbè nè Sodomṣṣò kṣbe bèè do kòte Ofii èi kētōnì mesṣṣ nè detekperè kó ideí nè yetásààyè yèè donku kpeñnì. ¹¹ Kòo kpààtì Sodomṣṣò túóté dε kó ideí kédṣṣ yedetisàkè tì Yiè nKuyie ncīētè nè o kpete, ké í ndṣṣnè tibómbonti nè tikùtidùùtì bēdēmbè kpéí. Bè í yà dε kó kubotí nè bè bomè Sudaa tenkè.

¹² Kòo kpààtì Sodomṣṣò pā Sebaa èi kóo nitipokpààtì ò ò mṣṣ dēè kó dimàà, kóo pā kè dēè pēētè ò ò tōnì dè. Kòo wēte o èi wenwe nè o kó betṣmbè.

Bè bàtemè Sodomṣṣò kpàtì (Wénté 1 Bekpààtìbè 10:14-29)

¹³ Mesṣṣ mmèè do ṣ ntuḍkùní Sodomṣṣò borè dibenni dīmáà miēke, me cēékù do ṣ mbo tōnnì sipísidé ndi, ¹⁴ ké né mbúútì bεpotandiebè nè besámṣóbè bè ò yietì mēè sṣṣ mbe potantì kpéí nè Adabii èi kó bekpààtìbè do ò yietì wēè dāmpóò nè dihei kó kùmandāàbè do ò tōunì mēè sṣṣ nnè tīmátì péítì.

¹⁵ Kòo kpààtì Sodomṣṣò dṣṣ mesṣṣ nkó tidṣpìtì diētì sikṣusidé (200) kè tì ntú mesṣṣ mmáà bè yèmmè ke uté bá kùu sṣṣṣpìkù kè ku kó kucēékù mbo cidóòbè bèkuṣ. ¹⁶ Kòo dṣṣnè tisṣṣṣpìtì tísānpótì sikṣusitāāti (300) mesṣṣ mmáà, bá kùu sṣṣṣpìkù kè ku kó kucēékù mbo cidóò bètāāti, kédeè ké tì tanné tēcīētè * bè tu tē Dimaa túúkù.

¹⁷ Kòo kpààtìi dṣṣ dikpààtikàrì dierì nè yepápánìi nké di dàrì mesṣṣ nsààmè. ¹⁸ Kè dε kó dikpààtikàrì mmṣke yedetisàkè yēkuṣ nè o naàcēi yó nna dè kè dè ntú mesṣṣ, ke mṣke ò níi yó nkari kòo baà nyīkù dè. Kòo dṣṣ yecirícirè yēdēè ké yè cōnné dikàrì pītì tìdè dii nkubakù yóu diterì kùcānku. ¹⁹ Kòo dṣṣ dēterè kè dè ndò nyecirícirè kēmbō tēpīitè nè dēdérè kòo dè cōnné dikpààtikàrì kó yedetisàkè ñnkè, dēkuṣ kubakù yóu, dēkuṣ kucānku. Bè í dṣṣ me botí dikpààtìyuu marì miēke.

* **9:16** tēcīētè bè tu tē Dimaa túúkù: Bè do tē yu Dimaa túúkù ke yé bè do tē dṣṣnè ditāri Dimaa kó detekperè kó ideí nyi péù. (1 Bekpààtìbè 7:2).

²⁰ Kòo kpààtì Sodomòó kó ibòòkè imòu ntú mesòó mmáà, kè tinentì tìi kó dimàà bo teciētè bè tu tè Dimaa túúkù kè tì ntú mesòó nsààmè kpèti, dèmarè do í dònè timátì péitì kè yé okpààtì Sodomòó kó dimònnì bè do í wúómmè ntimátì péitì dèmarè dièrè. ²¹ Kè yé okpààtì do məkemè bàtóòbè kè Udammu kó betōmbè mbè kòrìnè Tadisisi. Yèbie nyètāāti mièkè kè ní nkūntinì koò tónì mesòó nnè timátì péitì nè yepápánì nnè iwaá kpèye nè tinòtì yefùrè yedièyè kpèti.

²² Kòo kpààtì Sodomòó kpenkè kèpēētè kutenkù kó bekpààtìbè bəmòu ké mbè ciinnè. ²³ Kè kutenkù kumòu kó bekpààtìbè nwanti kè bo yà Sodomòó kékémmú tináàntì Kuyie nhò duó mmeciì nkòo náá ntì. ²⁴ Bá diì benni kè bè ò tounì yepārè: Timátì péitì kó tinentì nè mesòó nkpeti, nè tiyààtì nè tikpàrinentì, nè tūdààribè nè sisēī nè yesāmmarinnarè.

²⁵ Sodomòó do məkè sisēī kó yetuo sikəupísìnàà (4000) ndi sì bo ntaà dè nè sikipàrinaasēī. Besāndèèbè tekəupípiítè nè sikəusidé (12000), ké bè kànnè nè bè sēī yehèkè yehāāpònkàrè, nè o borè Sedisademmu. ²⁶ Kè Sodomòó mbaké bekpààtìbè bəmòu, kédítè kukó ndiekù Efadati kéntò kētuəkenè Fidisitēēbè kó dihèi, kétúóténè Esibiti kó kumànkù. ²⁷ Sodomòó weè do te kè timátì péitì nsū Sedisademmu kè dònè yetārè dòmmè o mièkè nè detekperè, kè pēētè depùò ndòmmè Mèditedandee kóo dāmèèrì pēémmè. ²⁸ Sodomòó kó sisēī bè do sì tónì Esibiti nwe nè yehèkè tēyè yəmòu.

*Sodomòó kumè
(Wénté 1 Bekpààtìbè 11:41-43)*

²⁹ Sodomòó tōmmú sōmmu nè ò mù ketémè kéntò kētuəkenè kumànkù dè wàrimu Kuyie mpāānāàntì náàntò Natāā tōmmú pátìri mièkè. Kè wàri Kuyie mpāānāàntì náàntò Aiya Sidoo èi kou kpèri mièkè. Kè wàri Kuyie mpāānāàntì náàntò Yedo yà mēè bēnkūmè Nəbati birè Sedoboammu ñnkè mē wàri diì pátìri mièkè. ³⁰ Sodomòó do bo Sedisademmu nwe kēmbaké Isidayēeribè bəmòu kè dò yèbie nsipísìnàà, ³¹ kékò nho yembè kũũ nkè kè bēè ò kũnnè o cice Dafiti èi, kòo birè Odoboammu sōtè o kpàtì.

SUDAA KPÀÀTÌBÈ KÓ TINÁÁNTÌ

10

*Sisemmu èi kəbe tīmmè kè totí dikpààtiyuu
(Wénté 1 Bekpààtìbè 12:1-15)*

¹ Kè Odoboammu kəte Sisemmu èi Isidayēeribè do tíkú dè bəmòu kè bo ò pī ntikpàtì. ² Dè do ś Nəbati birè Sedoboammu bo Esibiti nwe, ò do cokénè okpààtì Sodomòó nwe ké kè kòtè, ò kè m bo kékeè bè tīmmè kékonnì. ³ Kè bēè tō nkè bēè ò yūnì kòo nēinè Isidayēeribè bəmòu kè bēè kəte káyà Odoboammu kóò nàké kè dò: ⁴ A cice do ti pīnnè mudaatōmmú mmu kè mù ti kèitè, a mù nti yaate kè ti mpī nha tōmmú, ⁵ kòo bè nàké kè dò: Yewe yètāāti kó difōnkúò di wētēnì kè n yà.

Kè bēè ciétè. ⁶ Dè mē nyī kòo kpààtì Odoboammu tī mbekótìbè bēè do pīnnè mutōmmú o cice Sodomòó ò kpāā fòu diì mōnni ké bè beke kè dò: Di yèmmè dò n tēnnè ònti bē nnitìbè?

⁷ Kè bekotìbè dò: Kàa bè pī mmesàà, kè dōori bè dó dè kè bè nàánnè kè dè wenni bè yó mpīmmu a tōmmú sáà.

⁸ Okpààtì Odoboammu mē nyī nyie mbekótìbè ò duó nyìi tié, kébeke bedapambè o kó kutōnkù kəbe bēè ò bonè kè dò: ⁹ Benitìbè tu m bè yàate mudaatōmmú n cice bè pīnnè mù, kè mù bè kèitè, di yèmmè dò m bè nàké ònti?

¹⁰ Kè bèè ò tḗnè ké dò: Benìtìbè bèè tu a cice bè tou ndiì tōu cḗ, ké tú a bè yààtè di cḗkù, náké be ké dò: A nómí yā̀rè cḗnèmu a cice ka. ¹¹ Kàa cice do bè tou diì tōu cḗ a kperi bo pḗtè memme, a cice do bè tiennè idá nyi, kè fǎ mbo mbè tiennè yedá yèè ã timátì ye yómmè.

¹² Diyiè tǎ́nni yiè Sedoboammu nè benìtìbè kè bèè wḗténí Odoboammu borè, ò sòò bè nàké kényè mmù. ¹³ Kè wèè sènkèrì bekótìbè ò duó nyi tié nkébaa benìtìbè nè metankperimè, ¹⁴ kētū́nnè o kó kutōnkù kòbe ò tié nyi tié nkébéi nke dò: N cice do di tou nditōu cḗrì, kè n kperi bo pḗtè memme, n cice do di tiennè idá nyi, kè mí m bo ndi tiennè yedá yèè ã timátì ye yómmè.

Isidayeeribe kpààtìyuu totémè kè Odoboammu mbaké Sudaa kòbe
(Wénté 1 Bekpààtìbè 12:16-25)

¹⁵ Memme kòo kpààtìi yete benìtìbè ò beke tì. Ti Yiè nKuyie nkuù do dòò memme, kè dè bo yie nkè kù do nàké tii dǎò. Kù do tì nàké ku pǎ́nǎàntì náàntò Aiya nwe Nebati bire Sedoboammu kpéi.

¹⁶ Isidayeeribe sǎ́ ndiì mǎnni okpààtì í yie mbe kpeti kóò nàké ké dò:
Ti kpeti túnè ba Dafiti Seseè bire kó tḗtè,
tì wḗ mba tǐnti nè we?
Tǐnti Isidayeeribe,

tí kǎnnè kè Dafiti bire mbaké de cǐtè.

Memme kè bèè cǐtè kékū. ¹⁷ De mǎnni kè Odoboammu mbaké Sudaa tempè nkòbe máá, ¹⁸ kētō nhAdodammu wèè baké bèè pǐ mmuheikèntōmmú Isidayeeribe borè, kè bèè ò bùótí yetǎ̀rè kékū. Kè Odoboammuu yà dè fuutemè kédeke o kpà̀rǐnaasǎ́ntè mecǎ́ nkécoké kékote Sedisadammu. ¹⁹ Memme Isidayeeribe yàtenemè Dafiti cǐtè nè yíenní.

11

Kuyie ndo nàké tì ku pǎ́nǎàntì náàntò Semmayaa kòo tì béi

¹ Kè Odoboammuu tuàke Sedisadammu kǐtí nSudaa nè Bensamè de kó behǎāpǎmbè bèè nǎ mmudoò, kè bè mbo tekupíkǎ̀tè nè sikupípísini (180000) kè bè bo kote kǎ́pǎntè Isidayeeribe kó dikpààtìyuu, kè de kó yekpààtìyoo wḗte kǎ́wēnné. ² Kè tì Yiè nKuyie mbéinnè ku kóo nǐtì Semmaya ké dò: ³ Náké Sado mǎ́ bire Odoboammu Sudaa kòbe kóo kpààtì nè Isidayeeribe bemou bèè bo Sudaa nè Bensamè de tempè mmieke ké tú: ⁴ N yē mbè báá kote kédokénè be kòbe. Bá wè wèè kò nho cǐtè. Mǐi yē ndèè dòò dèè dòò.

Kè bèè tì kèè ké tì yie nkéyóu bè bo dokénemè Sedoboammu.

Odoboammu fimmè yehékè mayè iduotí

⁵ Kè Odoboammuu mbo Sedisadammu kémaá yehékè Sudaa tempè mmieke ké yè fii nyiduotí. ⁶ Kòo maá Betideammu èi nè Etammu èi nè Tekoaa èi ⁷ nè Beti-Sudi èi nè Sokoo èi nè Adudammu èi ⁸ nè Kati èi nè Madesaa èi nè Sifi èi ⁹ nè Adodaimmu èi nè Dakiisi èi nè Asekaa èi ¹⁰ nè Sodaa èi nè Ayanǎ́ èi nè Ebunǎ́ èi. De kó yehékè yèè tu Odoboammu do maá yè, kémaá iduotí ké yè fii Sudaa nè Bensamè be tempè mmieke. ¹¹ Kòo dǎò ké yè tǔntè kè yèè kpenke, kòo kanne kùmandáábè ye mieke kéǎnné tidiiti nè mekùò nnè menáa nye mieke, ¹² kéǎnné tidǎ́pǐtì nè yekpǎ́ bá diì èi, memme kè de kó yehékè kpenke mesàà, Sudaa kòbe nè Bensamè kòbe kè bè mbo o fǎnkúò.

Ikuó niùbè nè Defiibe be wḗnnénemè okpààtì

¹³ Ikuó niùbè nè Defiibe bèè do cǐtè Isidayeerì èi dimou mieke kè bèè konní kóò wḗnnénè. ¹⁴ Kè yé Sedoboammu nè o bí bè do yetemè ikuó niùbè bo mpǐmmè bè Yiè nKuyie nkuó tōmmú. Kè bèè yóu be cǐtè nè be kperè kékote Sudaa

tempē nSedisadēmmu eì. ¹⁵ Sedoboammu do waá nho mómmuə nho kó ikuó nìùbè mbe kè bè bo nfeu iwũs yetàrè ìnkè nè sitenkaanì ò dǎò sì ke sì dǎnnè yebǎdakè nè tinaabiiti. ¹⁶ Isidayēeribe kó iwua nyimau mieke bèè do dó kētūnne ti Yiè nKuyie nnè be yèmmè mēmou kè bèè tūnne Defiibe kētuoke Sedisadēmmu kéfíe iwũs ti Yiè nKuyie mbe yààribè do tū nkù. ¹⁷ Kè bèè yíe Sudaa kpààtiyuu muwērímú, kè Sodomǎo bire Odoboammu kpàti kpenke yebie nyètāāti mieke, ke yé bè do tūmmè Dafiti nè o bire Sodomǎo be kó kuce yebie nyètāāti ndi.

Odoboammu kó kunaàmùnkù

¹⁸ Odoboammuu do puoke Maadati nwe, Yedimoti kóo sapàà. Yedimoti cice do tú Dafiti kòo yǎ tú Abiyaidi. Abiyaidi cice do tú Ediabu, kè Ediabu cice tú Sese. ¹⁹ Kè Madati bí ntú Yesusi nè Semmadia nè Saammu. ²⁰ Maadati kó difǎnkúò kè Odoboammuu puoke Abusadēmmu kóo sapàà mMaaka kè wèe peité Abiya nè Ataii nè Sisaa nè Sedomiti. ²¹ Kè Odoboammuu ndó Abusadēmmu kóo sapàà mMaaka kè dèe pēētè o pobè tabè nè o pocīē nyemou. Ò do puoke benitipòbè tepítè nè bèni ndi kēmmake yepocīē nsipísikuò, képeité initidabí sipísidé nè ìni nè initipobí sipísikuò. ²² Kè Odoboammuu tǎātè Maaka bire Abiya kòò bo mbaké o kabe ke yé ò do dómè wèe naá nhokpààti. ²³ Kè Odoboammuu pété mecii nkécie nho bí imou Sudaa nè Bensamēe be tempē nkó yehékè yemou bè fii nyè iduotí, ké mbè duò ntidiiti mesàà, kéwaá mbenitipòbè péu ké bè puó.

12

Okpààti Sisaki domè Sudaa kabe mudoo (Wénté 1 Bekpààtibè 14:25-28)

¹ Odoboammu kpàti fiíkú dii mǎnni kòo kpenke, kényóu ò bo ntūmmè ti Yiè nKuyie nkó ikuó, kè Isidayēeribe bēmou ò tūnne ké ì yóu. ² Okpàti benni nummuri mieke kè Esibiti kóo kpààti Sisakii do Sedisadēmmu mudoo ke yé bè do yetemè ti Yiè nKuyie. ³ Sisaki do tǎo sikipàrìnaasēi tekǎupíitè nè sikǎusidé (1200) ndi nè sisēi nè si dèèbè sikǎupíipísikuò (60000) nè behǎāpǎmbè péu bèè bonní Esibiti nè Dibii kabe nè Suki kabe nè Etiopii kabe ⁴ koò fietē Sudaa ekè iduotí fité yé kǎntǎ kētuokenè Sedisadēmmu. ⁵ Sisaki tǎónni dii mǎnni Odoboammu nè Sudaa eì kó bekótibè kè bèè coké kékote Sedisadēmmu kè Kuyie mpǎānǎanti náantò Semmayaa kǎtoo okpààti Odoboammu nè o kó betūmbè borè ké bè nǎké ke dǎ: Ti Yiè nKuyie ntú di kù bǎntóomu dǎe te kè kù yóu kè di ta okpààti Sisaki kó sinou mieke.

⁶ Isidayēeribe kó bekótibè nè okpààti kè bèè yie mbe caàrimè kébéi nke dǎ: Ti Yiè nKuyie nha naatimu.

⁷ Ti Yiè nKuyie yà dii mǎnni bè bantémè be caàrimè kénáké Semmaya ke dǎ: Bè mè mbantémè be caàrimè n yí yóó bè kùò, dè bo nyóó yí sǎmpó kè m bè dǎetému, m mieke í yóó bè yé Sedisadēmmu eì kè n duó nkè Sisakii bè kùò. ⁸ Sisaki né yóó bè namu, kè bèè ò bǎuté kébanté bè bo mpǐmmè n kó mutōmmú nè bè bo mpǐmmè yekpààtiyǎ tǎyè kǎmu dǎ cǎā ndè.

⁹ Mēmme Esibiti kóo kpààti Sisaki domè Sedisadēmmu mudoo kóò pǎnte, kētuóté ti Yiè nKuyie ncīētè kó tikpàti nè tekpààticīētè kpēti timou, kētuóténè tisǎodǎpiiti Sodomǎo do dǎò ti. ¹⁰ Kòo kpààti Odoboammuu dǎò disǎowũs kó tidǎpiiti kǎfó ntisǎodǎpiiti kó difǎtirì ké ti bǎnne tihǎāpǎnti tii bàà tekpààticīētè kó dibòrì. ¹¹ Kòo kpààti níi nkǎri ti Yiè nKuyie ncīētè kè bè ti tǎ, kòò kò mbèe ti kǎtenè tihǎāpǎnti tii bàà tekpààticīētè ti kó kudieku.

¹² Okpààtì Odoboammu do kékùnnè mēè kpéí nhomáà ti Yìè nKuyie nyìkè deè do te kè ti Yìè nKuyie nyóu bá kù mièkè í nhò do. Demou deè do í càkè Sudaa tenkè mièkè.

Odoboammu kpàtì tùðkēmè ti mànkú
(Wénté 1 Bekpààtìbè 14:21-24,29-31)

¹³ Kòo kpààtì Odoboammu ntò tikpàtì kè bo Sedisademmu kòo kpààtìyuu fííkú mēsàà. Odoboammu do yóó di tikpàtì kè mọkè yebie nsipísìnàà nè òmáà ndi, kéntò tikpàtì kè dọ yebie ntépítè nè yèyiekè kè bo Sedisademmu, ti Yìè nKuyie ntāāté dīi èi Isidayeeribè wuò nyimou mièkè kè bè bo ndi yu ku yètìrì. O yò do tú Amōniibè botí kou nwe kòo yètìrì tu Nama. ¹⁴ Odoboammu í n duó nhomáà kè bo banté ti Yìè nKuyie ndó dè. Kè deè nte kè wèè dọd deè í wenni.

¹⁵ Odoboammu dọ̀rìmè memou ò ketēmè nè o dèntēmè dè wàrimu Kuyie mpāānāantì náantò Semmaya tōmmú pátìrì mièkè nè Kuyie mpāānāantì náantò Yedo tōmmú pátìrì mièkè. Odoboammu nè Sedoboammu bè do dokumu sáà. ¹⁶ Kè Odoboammuu kòo nho yembè kũũ nkè, kè bēè o kũnné Dafiti èi kòo birè Abiya sọ̀tè o kpàtì.

13

Abiya do tòmè tikpàtì
(Wénté 1 Bekpààtìbè 15:1-8)

¹ Sedoboammu kpàtì benni tēpítè nè diniínni mièkè nke Abiya naámmè Sudaa kọ̀bè kóo kpààtì, ² kéntò tikpàtì kè dọ yebie nyètāātì kè bo Sedisademmu. Ò yò yètìrì do tú Mikaya nwe, Kibea èi kou Udiyēdi wèè do ò pèitè.

Abiya nè Sedoboammu bè do dokumu sáà. ³ Kè Abiya íté kè bo dokénè Sedoboammu kénneínè bekpàrinuambe yekōmbò yembè sikōupíkò̀sìnàà (400000) kè Sedoboammuu báátì nè o kọ̀bè yekōmbò yembè kè bè mbo sikōupíkò̀sini (800000) kè bo ò dokénè. ⁴ Kè Abiya deke kéncommú Efadaimmu tārì yómmè bè tu dè Semadaimmu, kēpī̀kè kè dọ: Sedoboammu nè dīndi Isidayeeribè òmou kēmmúnè! ⁵ Di nyé kè dọ nti Yìè nKuyie nyIsidayeeribè tū nkù kuù duó ntikpàtì Dafiti nè o bí, kù ò dọ̀nnè mēè taummè í yóó tōtè. Kù do ò nàkēmu kè tú wenwe nè o bí bēè yó mbaké Isidayeeribè sáà. ⁶ Bá nè memme kè Dafiti birè Sadomā kóo tōntì Sedoboammu Nebati birēe yete o yìè nkpeti kè nhò dokùnè. ⁷ Odoboammu do kpáá kè bemmu kè meyèmmè nhò dónnì kè benitiyonkubè nè besīnténitibè, kè bēè tíí nho borè kóo na. ⁸ Di mmōnni di dọ kédokénè ti Yìè nKuyie nkó dikpààtìyuu ndi kù tāté di kè di duó mmí nDafiti birè. Di sūmu mediè kè tó sibōotenkaanì mēsō nkpesi sīi dōnnè tinaabiiti Sedoboammu do dọ̀ sī kè sī tu di kó kuyie. ⁹ Dīi bēti ti Yìè nKuyie nkuó niùbè Anō yaàbí nè Defiibe kè ānné di kó ikuó niùbè ibotí tēi kōmè. Kè wèè cénke kōtēnni dinaadaa nè yepedakè yèyiekè kè tú ò dọ kēntú ikuó niùtì dī ò dọ̀ ikuó niùtì nè òmáà bá Kuyie nyí ò yī ikuó niùtì. ¹⁰ Tínti biè tū nti Yìè nKuyie nku, ti í kù bütinné Anō yaàbí iì tu ikuó niùbè, kè Defiibe pī mbe tōmmú, ¹¹ kè feu ti Yìè nKuyie nyiwūš ti kpéi dikūnweñni nè kuyuoku kè tuò, kè tuònnè tihúúnti fōšti kè dakù pēè tábùrì sààwè ìnkè. Kè tuòmmu tesōfitikèkètè bá kùu yuoku. Tínti tūmmu ti Yìè nKuyie kùu ti te ku kuó, kè dīndi kù bütinné. ¹² Kuyie ntì bonèmu kè ti ni kè ikuó niùbè bo kè tó sikipàrìheú kè bo eé mediè nkè tí di dokénè. Isidayeeribè di báá dokénè ti Yìè nKuyie ndi yembè do tū nkù. Di í yóo na.

¹³ Kè Sedoboammuu duó nkè behāāpōmbè kónté kè bè dinté be fōnkúò bíékè. Memme kè behāāpōmbè mabè mbo be ìkè, betòbè be fōnkúò. ¹⁴ Sudaa kọ̀bè wēète dīi mōnni kēyà bè bè cētinnēmè kēkuónnè ti Yìè nKuyie, kè ikuó

niùbèe eé sikipàriheú. ¹⁵ Kè Sudaa kàbèe uu kénhúú kè ti Yìè nKuyie ndokénè Sedoboammu nè Isidayeeribè bémou, Abiya nè Sudaa kàbèe bè ìikè. ¹⁶ Kè Isidayeeribèe coké, kè ti Yìè nKuyie mbè ànné Sudaa kàbèe nòu mièkè. ¹⁷ Kè bèe bè na mediè nkékuò bekpàrinuòmbè sikipíkòùsìnùmmù (500000). ¹⁸ Kè Isidayeeribèe di ifei de yiè mediè nkè Sudaa kàbèe bè auté ke yé bè do ìkúmè ti Yìè nKuyie nyĩnkè nke bè yembè do tũ nkù. ¹⁹ Kè Abiya beti Sedoboammu kéfiète Beteedi èi nè Yesanna èi nè Efunòò èi, nè yehèkè yèè yè tòkénè.

²⁰ Abiya kó tikpàti mièkè Sedoboammu í mmàke muwērímú, de kó difōnkúò kè ti Yìè nKuyie nhò poté kòò kú. ²¹ Kè Abiya kpàtìi fííkú kè wèe puoke benitipòbè tepítè nè bènàà képeité initidabí sipísìdé nè ìdèi initipobí tepítè nè ìkuò.

²² Abiya dòò dèè kó dimàà de wàrimu Kuyie mpāānāānti náāntò Yedo pátiri mièkè. ²³ De kó difōnkúò kè Abiya kò nho yembè kũũ nkè kè bèe ò kũnné Dafiti èi, kòò birè Asaa sòoté o kpàtì.

Asaa do tòmè tikpàti

(Wénté 1 Bekpààtìbè 15:9-11)

Asaa tó dīi mōnni tikpàti kè diheì bo meom̄pùmè mièkè nke ke dō yebie ntepiítè.

14

¹ Kè Asaa ndòori dèè wenni ke síe o Yìè nKuyie nyìikè, ² képuò nyibotí tēi kó yebōwũštòrè kédíé yetòrè, képuò nyebōštārè bè do fííkú yè, kéu itedeí. ³ Kòò náké Sudaa kàbèe ke dō bèe wēte kéwammú ti Yìè nKuyie mbè yembè do tũ nkù, kéndòori ku kuó nè ku tannò yē mmù. ⁴ Kè wèe deite yetòrè yemou yèè do bo Sudaa ekè mièkè képuò ndibōštārì* bè do tuò ndi tihúúnti. De mōnni kè meom̄pùmè mbo diheì dimou mièkè. ⁵ De kó difōnkúò kòò maá yehèkè Sudaa tenkè kemou mièkè, ké yè fii nyiduotí. Kè bè mbo diwèi mièkè bá òmòu í bè dokùnè de kó yebie mmièkè, ti Yìè nKuyie nkuu do bè duó mm̄eom̄pùmè, ⁶ kè Asaa náké Sudaa kàbèe kè dō: Ti maánè yehèkè ké yè fii nyiduotí, kéānné yedèrè kékpetínné yecàkè képáá nyimátideí. Diheì kpaá bomu ti nòu mièkè, ke yé ti wēte ke wammúmè ti Yìè nKuyie nku, kè kù ti duó mm̄eom̄pùmè diheì dimou.

Meñme kè bèe maá diheì bè dómè.

⁷ Asaa kó behāāpòmbè Sudaa kó kuwuò nkàbè do bo sikipíkòùsitàāti ndi (300000) ke tó tidòpùtì dieti nè yekpāā, kè Bensamèe kàbèe mbo sikipíkòùsìdé nè sikipípísìni (280000) ke tó tidòpùtì tisám̄pótì nè detānnè. Bémou kè bè tu bekpàrinuòmbè yekāmbò yembè. ⁸ De kó difōnkúò kè Etiopii èi kou Sedaa íté nè behāāpòmbè sikipíkòùpí ke bo bè dokénè kéntò sikipàrinaasēi sikòusitàāti (300) kè bèe tuòkoo bè tu dè Madesaa. ⁹ Kè Asaa íté ke bo bè dokénè ké bè wetínné Sefataa biriku mièkè Madesaa. ¹⁰ Kè Asaa kuónnè o Yìè nKuyie nke dō n Yìè fíò maa òò na kédeetè ocīrì kè fíò deérì okperì, ti teennè ti Yìè nKuyie ti ìkú fíò ìnkè. Nè a kó diyètìrì ndi ti kòtenímè ke bo dokénè de kó ditīnni dièrì. Ti Yìè nKuyie nfíò ti te a báá yóu kòò nìtì wèè da na.

¹¹ De mōnni kè ti Yìè nKuyie nteennè Asaa nè o kàbèe kè bèe na Etiopii èi kàbèe kè bèe coké. ¹² Kè bèe bè bēti kētuòkenè Kedaari ké bè kùò bémou bá òmòu í nyenté ti Yìè nKuyie nkàbèe bèè do bè auté kééi bè kpere mediè, ¹³ képoté yehèkè yèè tòkénè Kedaari èi ye kàbèe. Bè kpere bè do mōke dè do sūmu mediè nkè bèe dè éi. Ti Yìè

* **14:4** dibōštārì: Dibōštārì ndi bè do fíímmè ké ndi tùò ntiuhúúnti ke báá ndiyè.

nKuyie nkuù do bè ànné kufōwáá nkè bèe bè auté, ¹⁴ kéta beōcēmbē kó yekaré kékpaa ké ipe péu nè yòyóbè kékōnnè Sedisadēmmu.

15

*Asaa pūōmmè sibōatenkaanì
(Wénté 1 Bekpààtìbè 15:12-15)*

¹ Kè Kuyie nYáá ncúténí Odēdi birē Asadia ñnkè. ² Kòo íté kékōtē kéconè Asaa kóo nàké ké dò: Fó nhAsaa nè Sudaa kōbē nè Bensamēē kōbē, kēmmúnè! Ti Yiè nKuyie ndi bonè di kù bonè dii mōnni ndi, kè di kù wammú, di yóó kù yàmú, kè di mē nkù bütínné, kù di bútínné. ³ Isidayēeribē dē mōntē di í tūmmè Kuyie, di mē nyí mākē ikuó nùtì wèè di tiè, bá di í mākē Kuyie nkuó. ⁴ Kē ta mēsémme miēkē, kē wētē kē wammú di Yiè nKuyie nyIsidayēeribē do tū nkù, kē kùu yóu kē di kù yà. ⁵ Dē kó yemàrē miēkē òmòu do ǝ í nyè kékōnni nè kusààkù, kē yé yekpàrē yèè do bomè dihéi dimòu miēkē. ⁶ Kè ibotí ndokùnè itèi kē yehékè dokùnè yeteyè Kuyie nkuù do di bōnté mēsémme mebotí mebotí. ⁷ Díndi nfiíkúnè, di kōnti báá yārikē kē yé di tōmmú yeti yó mbomèmu.

⁸ Asaa kèè dii mōnni dē kó tináànti nè Kuyie mpāānāànti náàntò Odēdi do ò nàké ti, kē dē yáúkūnnē o kōnti, kòo dēitē sibōatenkaanì simòu Sudaa tempē mmieke, nè Bensamēē kōku miēkē nè ò do fiētē yèè ekē Efadaimmu tāri yē miēkē kētūntē ti Yiè nKuyie nwūštōnni dii bo ti Yiè nKuyie ncīētē bōri iikē. ⁹ Isidayēeribē kó iwuò nkōbē kusūku Efadaimmu kōku kōbē nè Manansee kōku kōbē nè Simmēǝ kōku kōbē bè do yàmē ti Yiè nKuyie nhò bonēmē kékōnni o kpààtiyuu. Mēmme kòo kpààti bè yu bembē nè Sudaa kó kuwuò nkōbē nè Bensamēē kōku kōbē. ¹⁰ Kè bèe tí nSedisadēmmu o kpàti benni tēpíitē nè dinummuri otāātāánwē miēkē. ¹¹ Dē kó diyìè kē bèe fié ti Yiè nKuyie nyiwūš bè do éi ì bē dootitōbē ciē kékōnnēnni inààkē sikōusiyiekē (700) ipe sikōupísiyiekē (7000). ¹² Kè bèe dōúnnē ti Yiè nKuyie ndinùu bē yembē do tū nkù kē dō bè yó nkù tū nnē bē yēmmē mēmòu ndi, nè bē wērímu mumòu. ¹³ Kè wèè í tū nti Yiè nKuyie nyIsidayēeribē tū nkù, kē dēbirē ndē yoo okótì, kòo nitipòkù nwe yoo onitidòu bèe ò kùu. ¹⁴ Kè bèe dōúnnē ti Yiè nKuyie ndinùu kényíú kē eu siheú nè yetātehe nè sipómpǝ. ¹⁵ Kè diwēli pī Sudaa kōbē bēmòu kē bè nyānkunē bè dōúnnē dii nùu ti Yiè nKuyie ndi kpéi, kē yé bè do kù dōúnnēmē dinùu nè bē yēmmē mēmòu ndi, kē kù wammú kē kùu yóu kē bèe kù yà, kē kùu bè duó mmēmòpùmmē dihéi dimòu miēkē.

¹⁶ Kòo kpààti Asaa denne o yō kótì tinitipokpàti miēkē kē yé ò do ciékémē isōkē kó tēbōatenkaanitē bè tu tē Asēdaa, kē Asaa tē bō nképōntē kécóu Setinǝ biriku miēkē. ¹⁷ Kè yetòrē baa né nkpaá bo, nè mēmme kē Asaa duó nho yēmmē mēmòu ti Yiè nKuyie nho fōmmu mumòu miēkē. ¹⁸ Kòo tanné ti Yiè nKuyie ncīētē miēkē o cice ku pā yèè pāre, nè o mómumuò ò kù pā yè, yèè tu timátì péiti nè mēsǝ nnē tinenti.

¹⁹ Bá mudoò ténke í nhānné kēntǝ kētuōkenē Asaa kpàti benni sipísitāāti nè dinummuri.

16

*Asaa do dokùnēmē Isidayēeribē kóo kpààti
(Wénté 1 Bekpààtìbè 15:16-22)*

¹ Okpààti Asaa kpàti benni sipísitāāti nè dikuónni miēkē kē Isidayēeribē kóo kpààti Basaa domē Sudaa kōbē mudoò, kémaá kuduotí kēfité Damaa èi kē bo

pénne kuce Asaa Sudaa kòbe kóo kpààtì. ² Mémme kè Asaa túóté timátì péitì nè meso ndèè do bo ti Yiè nKuyie ncifètè nè tekpààticifètè ké dè duó Sidii kóo kpààtì Benni-Adadi wèè do bo Damaasi èi kóò nàké ke dò, ³ wèe yóu kè bèe mɔɔte metaummè bembè nè we, be yembè do mè mòke mèè botí. Kè deè te kòo ò pã de kó dipānni ke tú wèe tôte wenwe nè Basaa Isidayeeribe kpààtì metaummè, kòò ténke báá ò do mudoò. ⁴ Kè Benni Adadii yie nhokpààtì Asaa ò nàké tì, kédeite bèè ni o āāpòmbè ké bè tō nkè bèe kote kèponte Isidayeeribe ekè: Iyōō èi nè Danni kperi, nè Abedi-Maimmu èi nè Nefutadii ekè bè do sori dè tidiiti. ⁵ Basaa ti kèè dii mōnni kékūnné kuduotí marimù Damaa èi nè mutōmmú tēmù ò do pī mmù. ⁶ Kòo kpààtì Asaa íi nSudaa kòbe bemou, kè bèe kote kétúóté Basaa do maànè yèè tārè Damaa èi kó kuduotí nè de kó ideí, kòo kote kémaànè Kebaa èi nè Misipaa èi.

Asa kpetínnémè Ananni

⁷ De kó dimōnni kè Kuyie mpāānāantì náantò Ananni kote Sudaa kóo kpààtì Asaa borè kóò nàké ke dò: A mè nyóumè a bo wammúmè meteemmè ti Yiè nKuyie mborè, ke kote ke mè wanti Sidii kóo kpààtì borè, nè de kpéi Sidii kó behāāpòmbè yèmu a nou mieke. ⁸ Etiopii nè Dibii de kó behāāpòmbè do sūmu ke pēēté memme nè sikpārīnaasēi nè si deèbè péu, nè memme kè ti Yiè nKuyie mbè ānnè a nùtè mieke, a wammú mèè kpéi meteemmè ku borè. ⁹ Ti Yiè nKuyie nwúómmu kutenkù kumou kòbe ke teennè bèè kù duò mbemáà nè be yèmmè memou. A dōò deyeinkpere nde deè te, kétúóté yie nnè yewe yèè kpaaní ye mieke kè di yó mbo mudoò mieke sáà.

¹⁰ Kè Asaa mieke pèike Kuyie mpāānāantì náantò, kòo ò kpetínné. O mieke do pèike mediè mmómmomme mme ò nàké tii kpéi. De mōnni ndi Asaa ketémè kénfēũnko benitibè.

Asa kpàtì mǎnku

(Wénté 1 Bekpààtìbè 15:23-24)

¹¹ Asaa dōòrīmè, ò ketémè nè ò dèntemè de wàrimu Sudaa kòbe nè Isidayeeribe kó bekpààtìbè pátè* mieke. ¹² Asaa do muokemu o naàcèi kè dè ncēè o kpàtì benni sipísitāātì nè diwéinnì mieke, bá nè o mōmmú mieke ò í nwammú meteemmè ti Yiè nKuyie mborè, kékote bedòótóribè borè. ¹³ Kè Asaa kò nho yembè kũũ nkè o kpàtì benni sipísínàà nè dìmáà benni. ¹⁴ Kè bèe ò kūnné kufōtì ò do keú kù Dafiti èi ku mieke, kóò dōú ntihúúntì tibotí tibotí kó didóu kóo pe mmekùò mmèè bo nte kòò báá pāake mecāā, kédeè kétuò ntihúúntì teti péu o kpéi.

17

Sosafati tōmè tikpàtì

¹ Kè Asaa bire Sosafatii sɔɔté o kpàtì, kétéĩ nkébaao Isidayeeribe. ² Kòo kanne behāāpòmbè Sudaa ekè iduotí fité yè yemou mieke nè kùmandáàbè, Sudaa tenké mieke nè Efadaimmu ekè o cice Asaa do fiète yè. ³ Kè ti Yiè nKuyie nni mbonè Sosafati ke yé ò do kù tūnnemè o cice do coute tikpàtì bàmbà nké nkù tū mèè botí nku, bá ò í ntū nyebakè Baadibe. ⁴ Sosafati do wanti ke bo ntū ti Yiè nKuyie nku, o cice do tū nkù nè ku kuó, ò do í yie nke bo tūnne Isidayeeribe kó medōòrīmè. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie nfíi nho kpàtì, kè Sudaa kòbe bemou nhò pāa nyepārè, memme kòo mɔɔte tikpàtì mediè kòo yètìrìi feité. ⁶ Ò do duó nti Yiè nKuyie nku o yèmmè ké nkù tū nkédíé Sudaa tenké kó yetòrè nè de kó itedeí.

* **16:11** bekpààtìbè pátè: Bè nàà mbekpààtìbè pátè yèè kpéi ndie nyè cāānnèmu 1 Bekpààtìbè nè 2 Bekpààtìbè yèè bo Kuyie mpátìri mieke.

⁷ O kpàtì benni tǎǎnni kòo tǎ nho kó betũmbè mabè kè bè bo duó nSudaa ekè kǎbe itié bèe yètè tu: Benni-Adadi nè Obadia nè Sakarii nè Netannedi nè Miseen. ⁸ Kè bèe neinnè Defiibe bèwei: Semmaya nè Netanniya nè Sebadia nè Asayedi nè Semidamoti nè Sonnatāā nè Adonniya nè Tobiya nè Tobu-Adonniya ke né yíénè ikuó niùbè bedé Edisama nè Yodammu. ⁹ Kè bè ntǎ ti Yiè nKuyie nkuó pátíri kéce nSudaa tenkè kó yehékè yemǎu ké dì tié mbenitibè.

Sosafati kpenkè

¹⁰ Kè yekpààtiyǎ yèè kó dimàà fité Sudaa tenkè kè yèe yǎte ti Yiè nKuyie, bá yè ténke í ndokùnè Sosafati. ¹¹ Kè Fidisitèbèe pǎmmú yepǎrè Sosafati kóò yietínè dǎmpòò, kè Adabube bèè bè bonè kè bèe bè pǎmmú yepedakè sikǎupísìyiekè nè sikǎusìyiekè (7700) yebǎdakè mèè mǎà.

¹² Mèmmè kè Sosafatii nsáké ke kpénkú kémaá Sudaa tenkè mieke yehékè ké yè fii nyiduotí, kémaánè yehékè tidiiti yó mbo yè. ¹³ Kòo mmǎke detǎndierè Sudaa tenkè nè behǎǎpǎnkperíbè yekǎmbò yembè bèè nǎ mmudoò, kè bè mbo Sedisadèmmu. ¹⁴ De kó behǎǎpǎmbè bè do bè kǎa mbe cǎi tũ mmè mme sitǎbè, Sudaa kó behǎǎpǎmbè iwǎi yembè sikǎupíkǎusitǎǎti (300000) kòo ǎǎpǎnkótì Adinaa mbè baké. ¹⁵ Kè ohǎǎpǎnkótì Yoananni nhò pòkoo, ke baké behǎǎpǎmbè sikǎupíkǎusidè nè sikǎupípísini (280000) ¹⁶ Sikidi bire Amasia ohǎǎpǎnkótì wèè do duó nhomáà nè o mǎmmuǎ nke bo pǎ nti Yiè nKuyie nkó mutǎmmú kòo nhò pòkoo ke baké behǎǎpǎmbè yekǎmbò yembè bèè nǎ mmudoò. Kè bè mbo sikǎupíkǎusidè (200000) ¹⁷ Bensamèe kó kuwuǎ mmieke kè dikǎmbùò yìè Ediada wèè nǎ mmudoò kòo mbaké behǎǎpǎmbè sikǎupíkǎusidè (200000) bèè nǎ nke tǎũ detannè ke nǎ nke kǎi ntidǎpiiti. ¹⁸ Kè Yosabadi nhò tũnko nè behǎǎpǎmbè tekǎupíkǎutè nè sikǎupípísini (18000) bèè bǎátì mudoò kpéi. ¹⁹ Bèè do pǎ nhokpààtì tǎmmú, ke né mbúútì ò kǎnnè bè Sudaa tenkè kemǎu kó yehékè iduotí fité yè.

18

Sosafati taunnèmè Akabu

(Wénté 1 Bekpààtìbè 22:1-4)

¹ Kè Sosafatii mǎote tikpàtì mèdiè kòo yètirìi feitè kòo kóò dapàà mpuoke Akabu kóo sapàà, kè bèe tau. ² Kè dèè yǎ yebie mmayè kòo kpààtì Sosafati nè o kǎbe kè bèe kǎte Sammarii ke bo dǎu nyIsidayeeribe kóo kpààtì Akabu, kè Akabuu ò dǎò kupǎòkù wenwe nè o kǎbe bèè ò neínè, ké bè kũò ipe nè inààke mèdiè, kédeè kénáké Sosafati ke dǎ: Tí kǎte kédo Damoti èi dìi bo Kadaadi tempè mmieke di kǎbe ké dì fiètè. ³ Wenwe Akabu Isidayeeribe kóo kpààtì kè wèè beké Sudaa kǎbe kóo kpààtì Sosafati ke dǎ: A dó ké n neínè kè tí kǎte kédo Damoti èi dìi bo Kadaadi tempè mmieke mudoòà?

Kè Sosafatii ò tǎnnè ke dǎ: Mí nnè fǎ nti wǎmmu, n kó benitibè nè a kǎbe ti kǎrimu ke bo bè dokénè.

Bèè sou nke tú bè nǎà nKuyie mpǎǎnǎǎntì

(Wénté 1 Bekpààtìbè 22:5-12)

⁴ Kè Sosafatii náké Isidayeeribe kóo kpààtì ke dǎ: Beé nti Yiè nKuyie nkè tí yà kù yóó ti náké ti.

⁵ Kè Isidayeeribe kóo kpààtì tíi Kuyie mpǎǎnǎǎntì náǎmbè sikǎusinàà (400) ké bè beke ke dǎ: Tí kǎte ké do Damoti èi dìi bo Kadaadi tempè mmieke mudoòà yáà tí yóu? Kè bèè ò tǎnnè ke dǎ: Kǎte, Kuyie nyóó bè ǎnnèmu a nǎu mieke.

⁶ Kè Sosafati dǎ: Tí Yiè nKuyie mpǎǎnǎǎntì náǎntò mǎu í kpaá ke bo diè nti bo na kǎkǎte wèè borè kébeé nti Yiè nKuyie nti dó tǎà? ⁷ Kè Isidayeeribe kóo kpààtì tǎnnè Sosafati ke dǎ: Kuyie mpǎǎnǎǎntì náǎntò mǎu kpaámu, ti bo kǎte

wèè borè kébeé nti Yiè nKuyie nti mǎke tì. Nè we ti me nyí naati, nh ǝ ò beé kòò í nni nnáké tisààtì matì. Ò ǝ n náké tiyeiti nti, Imida biré Misee nwe.

Kè Sosafati dǎ: Okpààtì bá nnáá mmemme botí.

⁸ Kè Isidayeribe kóo āāpǎntì yú bè fǎnte wè kòò pǐ ntekpààtìcǐtè miéke mutōmmú kóò náké ke dǎ: Kǎte mecāā nkéyúní Imida biré Misee.

⁹ Kè Isidayeribe kóo kpààtì nè Sudaa kǎbe kou kè bèe dáátì be kpààtiyààtì kénkari bá wè o kpààtikàrì ìnkè. Sammarii èi kó dibòrì nùù ditíínkari, kè Kuyie mpāānāahtì náam̃bè nāá mbe pāānāahtì. ¹⁰ Kè Kennanaa biré Sidekia duó nke bè ò má timátì kè dè dò nyeyiè, kòò béi nke dǎ: Kuyie ntu nè de kó yeyiè nye a yóó nkūmmumè Sidii kǎbe ké bè dèè.

¹¹ Kè Kuyie mpāānāahtì náam̃bè tǎbè baa nnáá ntii mǎá, ke tú kǎte kédó Damǎti èi dii bo Kadaadi tempǐ, ti Yiè nKuyie nyóó bè ānnému a nǎu miéke kǎa bè na.

*Kuyie mpāānāahtì náahtò Misee nàkémè Akabu yóó yǐkémè
(Wénté 1 Bekpààtìbè 22:13-28)*

¹² Memme kè bè tǝ nwè koò bo yúní Misee, kòò náké Misee ke dǎ: Kuyie mpāānāahtì náam̃bè bemǎu wǐ ndinùù dimǎá ndi ke náá nhokpààtì timatì mǎá, á tūnne be kpeti kóò náké weè yóó namè.

¹³ Kè Misee ò náké ke dǎ: Ti Yiè nKuyie mbomu, Kuyie n tū nkù n náké tì, n yóó ti mbéi.

¹⁴ Kòò tuǎkení dii mǎnni okpààtì borè, kòò kpààtì ò beke ke dǎ: Misee, tí kǎte kédó Damǎti èi dii bo Kadaadi tempǐ mmieke mudoàà? Kòò dǎ: Kǎtenè di yóó bè namu ti Yiè nKuyie nyóó di duómmu de kó diheì.

¹⁵ Kòò kpààtì ò náké ke dǎ: Nè yie ndǎke n da báámmè, kè n tú á n náké timómmǎnti ti Yiè nKuyie nda náké tì.

¹⁶ De mǎnni ndi Misee ò nàkémè ke dǎ:

N yǎmu Isidayeribe cǐtémè yetǎrè ìnkè,

ke dǎnnè tipìètì tii í mǎke wèè tì cǐmmú.

Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke tú,

bè tǐnke í mǎke wèè bè ni,

bá wè wèè kò nǎo cǐtè nè kunaatí.

¹⁷ Kè Isidayeribe kóo kpààtì náké Sosafati ke dǎ: N do da nàkémú kè n dǎ, ò ǝ í nni nnáké timatì kè tì ntú tisààtì, ò ǝ nnáké tì timǎu tì ǝ ntú tiyeiti nti.

¹⁸ Kè Misee yíe kóò náké ke dǎ: Okpààtì kǎnté ti Yiè nKuyie ntú mù, n yǎmu ti Yiè nKuyie nkè kù kàri ku kpààtikàrì ìnkè, kè keìnkè kó bekperibè cǎmmú, bié nkubakù yóu betǎbè kucǎnku, ¹⁹ kè ti Yiè nKuyie ndǎ: We mbo kǎte késouté Akabu kòò kǎte kédó Damǎti èi dii bo Kadaadi tempǐ nkè bèe ò na? Kè yie ndǎ muu nkòò tǎu dǎ mutēmù. ²⁰ De mǎnni kè bèe kperibè kóo mǎuú cómmú ti Yiè nKuyie nyiikè ke béi nke dǎ: Mí m bo kǎte kóò souté. Kè ti Yiè nKuyie nhò beke ke dǎ: A yóó yǐme? ²¹ Kòò dǎ: m bo náá meyáàbìsiyèmmè kéta a pāānāahtì náam̃bè bemǎu nò miéke. Kè ti Yiè nKuyie nhò tǐnné ke dǎ: Kǎte ké bè souté, a yóó namu, kǎte ké me dǎ. ²² Ti Yiè nKuyie nkuù ānné meyáàbìsiyèmmè ku pāānāahtì náam̃bè nò miéke. Kù tū ndó ké da dǎ meyei mme.

²³ De mǎnni kè Kennanaa biré Sidekia tǎónko Misee borè kóò bènte ke dǎ: ǎnke biékè nke ti Yiè nKuyie nkó Muyaá nyèmè m borè ke da béinnè.

²⁴ Kè Misee dǎ: A bo dè yà a bo ntati dii yie sicǐ ke yetì ke wanti a bo sǎri dè.

²⁵ Kè Isidayeribe kóo kpààtì dǎ: Pǐnnè Misee kékǎte kóò duó nwèè baké diheì, Amǎo nè okpààtì biré Soasi, ²⁶ ké bè náké ke dǎ: Okpààtì tu a kpetínné de kóo

niti ké nhò duò mpéè sámpó nè menie nsámpó kémbaanè m bo wētenenímè kukōnnaatí.

²⁷ Kè Misee dò: Kàa wētenení kukōnnaatí nè mī kó dinùu dake Kuyie mbéimmè. Kòo deè kébéi nke dò: Díndi benitibè diməu keènè n yīmù!

*Bè kùomè Akabu mudoò miéke
(Wénté 1 Bekpààtibè 22:29-40)*

²⁸ Mèmmè Isidayeribe kóo kpààti nè Sudaa kəbe kou kè bèe kəte kédo Damoti èi dii bo Kadaadi tempè mmieke mudoò. ²⁹ Kè Isidayeribe kóo kpààti náké Sudaa kəbe kóo kpààti Sosafati ke dò: N yóó ceete m maa ndi keta mudoò miéke kè f́ nni nhā a kpààtiyàati.

Mèmmè Isidayeribe kóo kpààti cèetemè omáa keta mudoò miéke. ³⁰ De mōnni ke ś nSidii kəbe kóo kpààti nákému o kó behāāpòmbè bèè ni bèè deke o kpārīnaasēi ke yī, bè bá nwanti behāāpòmbè sámpóbè yoo iwēi yembè. Bè nwanti Isidayeribe kóo kpààti maa ndi.

³¹ De mōnni kè bèè ni sikpārīnaasēi kó bedèèbè kè bèe yà Sosafati kényé kétú Akabu nwe kécké kéctinne ke bo ò kù, kè Sosafatii kuōnnè ti Yiè nKuyie kè kùu ò teennè kéduó nkè bèe wēte. ³² Mèmmè bèè ni sikpārīnaasēi kó bedèèbè bè bantémè Isidayeribe kóo kpààti dakemè kóó yóu képēēté.

³³ Ke ś nhoniti mōu dè bo ke tō mutāmmù kétāū cénkoo kéamáánè Isidayeribe kóo kpààti kè kupie nta dicīncīnkōnni mǎnku di tuuténè dè ibaati, kòo náké wèè tūnni tekpārīnaasāntè ke dò: Tūnte tenaasāntè kè ti ye mudoò miéke, bè n kùutemu.

³⁴ Kè mudoò binté de kó diyie mediè, kè Isidayeribe kóo kpààti ncómmù o naasāntè miéke kè bè ò pī kè bè wetí Sidii kó behāāpòmbè kè dè nyóó tuəke kuyuoku kòò ku.

19

Sosafati kànnemè bekótibè Sudaa tenkè

¹ Kè Sudaa kəbe kóo kpààti kò nho cie Sedisademmu nè kukōnnaatí. ² Kè Ananni biré Yeu Kuyie mpāānāantì náāntò ò co kóò beke ke dò: Dè dōmmè kàa teennè onitiyeiwe? A dó ti Yiè nKuyie ndootitəbè mbəà? A dōò dè dè te kè ti Yiè nKuyie mmieke yóó da do. ³ Desààrè né bomu a dōò dè ke yé a cóummè itedéi ì do bo dihei, ke duó nha yèmmè ke tūnne Kuyie.

⁴ Kè Sosafati mbo Sedisademmu kéwēte kéité kéce ndihèi kétúóté Bèerisebaa kéntə kətuəkenè Efadaimmu tāri, ke bo ténnéní benitibè ti Yiè nKuyie mborè, kunku be yembè do tū nkù. ⁵ Kòo kanne bekótibè Sudaa tempè nkó yehékè iduotí fité yè yəməu, bá dii èi nè di kó bekótibè, ⁶ ké bè náké ke dò: Dí n dake kémpī ndi tōmmú mesàa nke bá mbekù benitibè dómè, dí mbekù ti Yiè nKuyie ndómè, kù yó ndi bonèmu de kó mutāmmù miéke. ⁷ Dí ndé ti Yiè nKuyie nkéndake di pī mmùu tōmmù kpéi, ke yé ti Yiè nKuyie nkunku ti tū nkù borè siyáàbisi í bomè, ku borè mebatimè í bo, kù í cəu ticuuti.

⁸ Bá né Sedisademmu miékoo, kè Sosafatii kanne ikuó niùbè nè Defiibe, nè Isidayeribe cēi kó bekótibè, kè bè bo mbekùnè Sedisademmu èi kəbe ke tū ti Yiè nKuyie nyé mmù, ke tūnni be kpəti. ⁹ Kòo bè duó ndinùu ke dò: Mèmmè di yóó ndəorimè kéndé ti Yiè nKuyie, ke tū nku yé mmù nè meyèmmè mēmáa. ¹⁰ Bá dii mōnni kè di kəbe bèè bo yehékè kè bè ní tóni timati, kòo mōu wèè kù oniti yoo ò yeténè ikuó, yoo Kuyie ntannùu mari, yoo ikuó tēi mai, dí ti wénté, ké mbè tiè nkè dè nwenni, kè dèe yie nkè bè báa yeténè ti Yiè nKuyie nkè ku miéke báa di do díndi nè di kəbe. Kè di me ndəori di báa yeténè Kuyie. ¹¹ Nte ikuó niùti

diɛwè Amadia wèè yó ndi baké ti Yiè nKuyie nkó mutǝmmú mumǝu miɛkɛ, kè Isimayɛɛri birɛ Sebadia mbaké Sudaa kɛ teénnè mí nhokpààtì. Kè Defiibɛ biɛ yó ndi bonèmu kɛ pǝ nyɛpáɛ kó mutǝmmú. Íténɛ kɛ pǝ mmutǝmmú nè dikǝmbùò ti Yiè nKuyie nyó mbonèmu wèè dǝòri dèè wenni.

20

Sosafati namè Mǝabiibɛ nè Amǝniibɛ

¹ Kè Mǝabu kǝbɛ nè Amǝniibɛ kè bè nkǝri kɛ bo do Sosafati mudoò kè Mɛuniibɛɛ bè cíɛ. ² Kè bèɛ kǝɛ kè ti nàkè okpààtì Sosafati kɛ dǝ: Bɛhǝǝpǝmbè mabè bèè íténí kɛ sũ mɛsàà nkɛ yóó da do mudoò, bè íténí Edǝmmu èi ndi dǝmɛèrì mukókúó nkou kó diyàà kɛ bo Asasǝnni Tamaa dihèi bè tu dì Ānkedi.

³ Mɛmɛ kè Sosafatii depe kɛtǝǝtɛ kɛ bo beé nti Yiè nKuyie, kédúó nkè Sudaa tempɛ nkumǝu kǝbɛɛ boú dinùù. ⁴ Kè Sudaa kó kuwuǝ nkǝbɛɛ íténí Sudaa ɛkè yemǝu kɛtíí nkɛ bo kuónnè ti Yiè nKuyie. ⁵ Kè Sosafatii cómmú Sudaa èi kǝbɛ nè Sedisadɛmmu èi kǝbɛ bɛ ìlkè, ti Yiè nKuyie ncǝtɛ ìlkè kénwetí tɛ dǝnkù pǝnkù, ⁶ kébántɛ ti Yiè nKuyie nkɛ dǝ: Kuyie nti yembè do tũ nkù dè í tú fǝǝ baké kɛĩnkè, kɛ baké yɛbotɛ yemǝu kó yekpààtìyǝ? Fǝǝ mǝkɛ muwɛrímú kɛ kpeñni, òmǝu báá na kè da dokénɛ. ⁷ Fǝǝ tu Kuyie nti tũ nkù, fǝǝ bèti bèè do maá di nhèi kɛ kǝnnɛ a nìtibè Isidayɛɛribɛ bè yènnímè Esibiti. Bɛmbɛ Abarahammu a dǝ wè yaàbí sǝà. ⁸ Kè bè dì kǝri kɛ da maá tɛcǝtɛ a yètìrì yó nyu dè, kɛ bɛi nkɛ yĩ: ⁹ Kè dè dǝ mmɛyɛi mmamè ti tùǝkení, kè dè dǝ mbè ti do mudoò mmu, yoo a yũǝ ti to nyɛ, yoo mutenkũũ mmuù tanní, yoo dikǝnni, ti yóó kǝɛ kécómmú tɛɛ cǝtɛ borɛ, kɛ yé a yètìrì dɛ nyumè, kè da kuónnè mɛyɛncǝrìmmè mɛè ti tùǝkení mɛ kpéi, kǝa keè ti dabùò nké tí dɛɛtɛ. ¹⁰ Wéntɛ Amǝ èi kǝbɛ nè Mǝabu èi kǝbɛ nè Edǝmmu èi kǝbɛ, kɛ ti do mudoò, ti yembè do yènni dìi mǝnni Esibiti kó dihèi kǝa dúó nkè bèɛ bè pɛé nkɛ í mbè pǝntɛ. ¹¹ Né ntɛ dɛ kó bɛnìtibè bè ti dúó ntii cuuti tú bè bo ti bɛtimè kɛtenkè a ti dúó nkè kè ti kè tɛ. ¹² Fǝ nKuyie nti tũ nkù poté bɛ, ti í mǝkɛ muwɛrímú mamù dɛ kó kunìiti ìlkè, kù kèrínímu kɛ bo ti do mudoò ti í yé ti bo dǝò ti, ti búó fǝ nwe.

¹³ Mɛmɛ kè Sudaa kǝbɛ bɛmǝu ncómmú ti Yiè nKuyie nyìlkè, bɛmǝu nè bɛnitipòbè nè ibí.

Ti Yiè nKuyie nduǝmmè kè Sudaa kǝbɛ bɛ na

¹⁴ Kè bè ntíkú, kè ti Yiè nKuyie nYaá cúténí Defiibɛ botí kou mǝu Asafu yaàbɛɛ Yayɛɛdi ìnkè. Asafu wèè do pɛitɛ Matanniya, kè wèè pɛitɛ Yeiyeɛdi, kè Yeiyeɛdi pɛitɛ Bennaya, kòo pɛitɛ Sakarii, kè Sakarii né pɛitɛ Yasiɛdi. ¹⁵ Kè Yasiɛdi pǝkè mɛdiè nkɛ dǝ: Kénténɛ mɛsàà dimǝu, dǝndi Sudaa kǝbɛ nè Sedisadɛmmu kǝbɛ, nè fǝ ndǝkɛ okpààtì Sosafati! Ntɛ ti Yiè nKuyie ndi náá ntì: Di báá depe, kè kufǝwǝá nni ndi bo dɛ kó kuhǝǝpǝnnìiti ìlkè. Kɛ yé dɛ kó mudoò í tú di kǝmu, mù tu Kuyie nkǝmu mmu. ¹⁶ Nanke dí íté kè bè do, ntɛ bɛ kɛ dɛètini Atisiti kó ditenni, di naa yóó bè bùǝténɛ kukó nwetí ndɛ ndɛ Yeduyɛɛdi kó dikpǝá. ¹⁷ Di í yóó bè dokénɛ, kè di tùǝkoo, di cómmú kénwúó nti Yiè nKuyie nyóó di dɛɛtɛ mɛè botí. Sudaa kǝbɛ nè Sedisadɛmmu kǝbɛ bá ndénɛ kè di kǝnti nhau. Nanke dí yèroo kè bè bùǝténɛ ti Yiè nKuyie nyó ndi bonèmu.

¹⁸ Kè Sosafatii kǝnkɛ kɛsǝnnǝ kɛtenkè, kè Sedisadɛmmu kǝbɛ nè Sudaa kǝbɛ bɛmǝu kè bèè kǝnkɛ kɛsǝnnǝ kɛtenkè ti Yiè nKuyie nyìlkè kè kù sǝntɛ. ¹⁹ Kè Defiibɛ, Keati nè Kodee wuǝ kǝbɛɛ ítɛ kɛsǝntɛ ti Yiè nKuyie nnè mɛtammè kperímè kunku Isidayɛɛribɛ tũ nkù.

²⁰ Kè dèe wenté kè bè nyetì Tekoa dikpàá bíékè, kè Sosafatii íté kécómmú kébéi nke dō: Kénténè n tú mù dīndi Sudaa kàbe nè Sedisademma kàbe, nyĩkúnè ti Yìè nKuyie nyĩnkè kunku di tū nkù, memme di bo namè ké bè bàao, ntéĩnè kéntá Kuyie pāānāāntì náam̀bè di náá ntì. Mèmmè di bo bè namè.

²¹ Sosafati nè o èi kàbe kè bèe wēnné kětíí nkétānké bēdēmbè, kè bèe dáátí tiyààtì bè cāñné ti mudèmmù kpéí, kòo bè níí mbehāāpòmbè ìkè kè bè ndiè nke sántí ti Yìè nKuyie nke tú: Ndiènnè ke sántí ti Yìè nke yé ku sàà ndeumè sáà.

²² Bè keté dīi mōnni ke diè nke déúukũnko ti Yìè nKuyie nnè yesāā nkè kũu duó nkè Amōniibe nè Mōabiibe nè Edōmiibe bèe do iténí kéndó kédó Sudaa èi kàbe mudòò, kè bè í nkèè bētābè tu mù, kéta bētābè mukòù. ²³ Kè Amōniibe nè Mōabiibe kè bèe do Edōmiibe ké bè dèè, bè dèè dīi mōnni Edōmiibe kéta bēmāā mukòù. ²⁴ Sudaa kàbe tūòke dīi mōnni ditennì dīi sīī ndikpàá ke wénté káyà bēcírìbè kè bè còú còú ketenkè bá òmòu í kpaá. ²⁵ Sosafati nè o kàbe kè bèe kòte kékuti bēcírìbè káyà tinensààtì nè be kperè desààrè kè dè nsū mesàà, kè bèe dè kòú mediè bá bè í nna ké dè kōnnè demou ké ndè ei ke dō yewe yètāāti ke yé dè do sūmèmu mediè.

²⁶ Diyìè naannì yìè kè bèe tíi kubiriku makù kéndéukũnko ti Yìè nKuyie, kè dèe nte kè bèe kù yu ke dō Mesàà nkó kubiriku, ke kpaá ke me nkù yu nè yíennì. ²⁷ Kè bèe deè kè Sosafatii niité Sudaa kàbe nè Sedisademma kàbe bemou kè bèe kò nSedisademma nè diwèi, ke yé ti Yìè nKuyie nkuù do bè dōdmè diwèi kè bèe na be dootitābè. ²⁸ Kè bè mbie ntibómbonti nè tikùtìdùùtì ke eutinè sipómpōó ke kũnti Sedisademma kētuakenè ti Yìè nKuyie ncīētè.

²⁹ Kè yehékè yemou kó yekpààtìyōō keè ti Yìè nKuyie nkuù dokénèmè Isidayeeribe dootitābè ké kù depe. ³⁰ Kè Sosafati ntō tikpàtì kè dè dō mbàmmù, kè Kuyie nhò tū nkùu ò duó mmeom̀pùmè dihei dimou.

*Sosafati kpàtì tūòkemè ti m̀anku
(Wénté 1 Bekpààtìbè 22:41-51)*

³¹ Sosafati do yóó di tikpàtì ke m̀ake yebie nsipísitāāti nè yènnùmmù ndi, kémbaké Sudaa kàbe ke dō yebie nsipísidé nè yènnùmmù. O yō do tú Sidii kóo sapàà nhAsuba. ³² Kòò ntū nho cice Asaa kó kuce, kéndōori ti Yìè nKuyie ndó dè. ³³ Bá nè memme kè yetòrè nkpaá bo, benitìbè mu ndo í duó mbēmāā Kuyie mbe yembè do tū nkù. ³⁴ Sosafati tōmmú sōmmu ò mù ketémè nè ò mù p̀hntémè dè wàrimu Ananni birè Yeu tōmmú pátiri mièke, ke bo Isidayeeribe kpààtìbè pátiri mièke.

³⁵ Dèndè kó difōnkúò kè Sudaa kóo kpààtì Sosafatii taunnè Isidayeeribe kóo kpààtì Asia wèè dōrìmè do í wenni. ³⁶ Ò do ò taunnè kè bè bo dōò bàtóòbè mbe kè bè nkōrì Tadisisi. Bè do bè dōò Esiyonni Kebèe èi ndi. ³⁷ Mèmmè kè Madesaa Kebèe èi kou Dodafau birè Ediesèe náké Sosafati Kuyie mpāānāāntì ke dō: A taunnèmè Asia kpéi nte kè ti Yìè nKuyie nyóó cake a tōmmú.

Mèmmè kè bàtóòbèe péíté péíté ke ténke í nna ke kòte Tadisisi.

21

¹ Kè Sosafatii kò nho yembè kũū ndè, kè bèe ò kũnnè o yembè fōti Dafiti èi. Kòo birè Yodammuu sōtè tikpàtì.

*Yodammu tumè Sudaa kàbe kóo kpàtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè 8:16-24)*

² Yodammu do m̀ake o neí nsi, be cice òmāā bèe yètè tu: Asadia nè Yeyeedi nè Sakarii nè Asadiyau nè Mikayēeri nè Sefatia bemou bè do tú Isidayeeribe kóo kpààtì Sosafati bí nyi. ³ Be cice do bè pāmmú yepārè dièyè nye, timátì péitì nè

mēsɔɔ nè tinɛnkpeti ké bè duónnè yehékè iduotí fité yè Sudaa tempē mmieke kéduó nYodammu tikpàtì ò tu mēè kpéi Mpo.

⁴ Yodammu kàri dīl mōnni o cice kpààtikàri kòo kpàtìi fííku, de mōnni ndi ò kùòmè o yǒfũ kàbe beməu bá nè Isidayeeribe kó bekótíbè mabè. ⁵ Yodammu do yóó di tikpàtì ke màke yebie nsipísitāāti nè yèdéè ndi kéntə tikpàtì kémbo Sedisadammu ke dō yebie nyèni, ⁶ kētūnne Isidayeeribe kó bekpààtìbè kó ice Akabu cīètè kàbe do dōòmè. Ke yé ò do puokemè Akabu kóo sapàà nwe, kédòò ti Yiè nKuyie nyí dō dè. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie mme nyí ndó kékuo Dafiti cīètè kù do ò dōònè mēè taummè kpéi, ke yé kù do ò nàkémè ke dō wenwe nè o bí okpààtì báá pàà be cīètè dimōnni mari.

⁸ Yodammu kpàtì mieke nke Edammu èi kàbe yetemè Sudaa kàbe bo mbè bakémè, kéwaá mbe kóo kpààtì. ⁹ Kè Yodammuu ité nè o kó behāāpònkótíbè nè sikipàrinaasēi kè bèe kàte keyènkè kèdo mudoò Edomiibe, bèè do bè cēti nè bèè baké bèè dèke sikipàrinaasēi. ¹⁰ De kó dimōnni ndi Edammu èi kàbe fiètemè bemàà Sudaa kàbe nɔu mieke nè yíenní.

De kó dimōnni dimàà mieke do nke Dibuna èi kàbe yetemè Sudaa èi kàbe kóo kpààtì Yodammu kpèti ò do bùtinné mēè kpéi nke ti Yiè nKuyie o yembè do tū nkù. ¹¹ Kè Yodammu dōò yetòrè Sudaa tārè ìnkè ke yūš nSedisadammu kàbe nè Sudaa kàbe kè bèe bùtinné Kuyie nke nfeu yebokè* ke cánni.

¹² Kè Kuyie mpāānāānti náāntò Edii wāri dipátiri kébéi nke dō: Ti Yiè nKuyie nha cice Dafiti do tū nkù tu: A í tūnne mēè kpéi nke a cice Sosafati kó kuce, o cice Asaa Sudaa kóo kpààtì kaku, ¹³ ke tūnne Isidayeeribe kpààtìbè kó kuce ke tanné Sudaa kàbe nè Sedisadammu kàbe mubəətōmmú mieke, Akabu cīètè kàbe do dōòmè. Fó nYodammu kàa kùə a yǒfũ kàbe, bèè tu benitìbè ke da pēēté. ¹⁴ Nte ti Yiè nKuyie nyóó potému kuyēiku diékù a kàbe, a bí nè a pobè nè a kperè deməu. ¹⁵ Fó nke yóó da bənté kemieke kó muməncēēmù, kè mù nyéúti yewe yeməu, kènte kàa nauti yènni.

¹⁶ Mēmme kè ti Yiè nKuyie nduó nke Fidisitēēbe nè Adabube nè Etiopii èi kàbe kè bèe do Yodammu mudoò, ¹⁷ kèdo Sudaa èi kéhéi be kperè nè dèè kó dimàà bo tekpààtìcīètè kēpīmmú o bí nè o pobè, kòo bíyāātè Yoakasi weè mää nkpaá.

¹⁸ Kè ti Yiè nhò poté kemieke kó muməmmú kè mù í ndò nkémieté. ¹⁹ Kè de kó muməmmú nyéúti yewe yeməu. Dibenni dérì kó mukūū nkè de kó muməmmú nte kòo nauti yènni kòo fēūtē mediè nkékú, bá o kàbe í nhò tùə ntihúúnti bè do dōòmè o cicebè.

²⁰ Ó do yóó di tikpàtì ke màke yebie nsipísitāāti nè yèdéè ndi, kèdi tikpàtì kémbo Sedisadammu kékú bá be yèmmè í ncààrè, kè bèe ò kūnné Dafiti èi, bè me nyí nhò kūnné bè kūrì dè bekpààtìbè tóbè.

22

Aasia tòmè tikpàtì

(Wénté 1 Bekpààtìbè 8:25-29. 9:27-29)

¹ Kè Sedisadammu kàbe duó nkè o bíyāātè Aasia sɔoté tikpàtì ke yé Adabube do bè domè kékuo o bí ikótí iməu. Mēmme kè Sudaa kóo kpààtì Yodammu bíyāātè Aasia ntə tikpàtì. ² Yoakasi do yóó di tikpàtì ke màke yebie nsipísìnàà nè yèdéè ndi, kèdi tikpàtì kémbo Sedisadammu ke dō dibenni dimàà. Omidì kóo sapàà nhAtadii weè do tú o yō. ³ Kòo yō nhò tiè nyitié nyeyi, kòo tūnne Akabu cīètè kàbe kó ice, ⁴ kédòò dèè í wenni ti Yiè nKuyie nyìlkè Akabu cīètè

* **21:11** feu yebokè: Bè do dekù sitāā ìnkè nke ke dōori yetòrè ke feu iwūš.

kàbe do dḡmè, ke yé o cice kũũ nkó difōnkúò bè do ò tiémmè itié nyeyi kè ì ò fétinne. ⁵ Ò do tūnne beè kó itié nkéneinè Isidayeeribe kóo kpààti Akabu bire Yodammu, kè bè bo dokénè Sidii kóo kpààti Asayeedi Damoti èi dii bo Kadaadi tempè mmiéke. Kè Sidii kàbe koute Yodammu. ⁶ Kòo wéte Sisedeedi ke bo taa nyekoutiyè Sidii kàbe ò koute yè Damaa ò do dokùnè dii mōnni Sidii kóo kpààti Asayeedi, ò ke mbo kè Sudaa kóo kpààti Yodammu bire Aasia kote Sisedeedi ke bo dou nhAkabu bire Yodammu nè kuyonku.

⁷ Kuyie nkuu do dḡ kékuo Aasia kéduó nkè wèe kote ke bo dou nYodammu. Ò tūðke dii mōnni Yodammu borè kòo ò neiné kékote ke bo co Nimmusi bire Yeu. Ti Yiè nKuyie nkuu do tãáté Yeu kòo bo ntú okpààti kékuo Akabu cīètè ké tè dèè.

⁸ Kè Yeuu dḡ Kuyie nyè nwèe dḡ ti Akabu cīètè, kēpī nSudaa èi kàbe kó bekótìbè nè Aasia kó ibí ì do pī nhokpààti tōmmú ké bè kù. ⁹ Kè bèe wammú Aasia kóo pī nhò do sori dè Sammarii kóo tóni Yeu borè, kóo kù. Bè ò kù memme kóo kũnnému bake, ke yé bè do náammè ke tú Sosafati wèe do tū ti Yiè nKuyie nnè o yèmmè memou, o bire nde.

Aasia cīètè temou òmou ténke í nkpaá wèe bo na kédi tikpàti.

Atadii fiètemè tikpàti

(Wénté 2 Bekpààtìbè 11:1-3)

¹⁰ Aasia yḡ Atadii kèè dii mōnni Aasia kumè kéité kécómmú ke bo ku Sudaa kpààticīètè kàbe bemou. ¹¹ Kè Sudaa kàbe kóo kpààti Yodammu kóo sapàa nYeoseba túóté o tãũ Aasia bire Soasi ikpààtibí tēi bè do dḡ kékuo ì miéke, ké dè sōnne Kuyie ncīètè kó kudieku makù yedúú borè wenwe nè o yuàrì bá Atadii í ndè nìnte ke kù. Yeoseba do tú ikuó niùti Yoyadaa pokù nwe. ¹² Kè Soasii nsori be borè Kuyie ncīètè miéke yebie nyèkuò kè Atadii tu dihèi kóo kpààti.

23

Bè còúmmè mekùò nSoasi kóo pī ntikpàti

(Wénté 2 Bekpààtìbè 11:4-20)

¹ Dibenni yiènni miéke, kè ikuó niùti Yoyada túóté metãátímè nè dikōmbùò kéḡḡnè metaummè behãpònkótìbè bèè baké behãpòmbè sikou beè tu: Yeodammu bire Asadia nè Yoananni bire Isimayeri nè Obedi bire Asadia nè Adaya bire Maseya nè Sikidi bire Edisafati. ² Kè bèe ce nSudaa tenkè kemou kētií nDefiibe bèè bo Sudaa tenkè kó yehékè yemou, nè Isidayeeribe cēi kó bekótìbè kè bèe kote Sedisademmu. ³ Kè ditīnni dimou tíi nkéḡḡnè okpààti metaummè Kuyie ncīètè miéke, kè ikuó niùti Yoyada bè nàké ke dḡ: Nte okpààti bire dèè yóó naá nhokpààti ti Yiè nKuyie ndo ti nàké Dafiti ke yé ndè ndōmmè. ⁴ Nte di yóó yīmè ikuó niùbè nè Defiibe bèè te mutōmmú teomputè yiè, dí bè toté yetīrè yētãati, kè ditīnni ketiri mbaa nyebòrè. ⁵ Kè ditīnni didéri mbaa tekpààticīètè kè ditãánni mbaa dibòrì bè tu di dipũũ kó dibòrì, kè benitibè bemou mbo ti Yiè nKuyie ncīètè dānkù miéke. ⁶ Òmou báá ta ti Yiè nKuyie ncīètè miéke kè dè í tú ikuó niùbè nè Defiibe bèè ni Kuyie ncīètè miéke mutōmmú, ke yé bè bè cāñnémèmu de kó mutōmmú kpéi. Kè benitibè mbo ti Yiè nKuyie ncīètè dānkù. ⁷ Kè Defiibe cēēte okpààti bá wè kòo mpikú o kpàrinenkù, kòo mōu tanní teēētè miéke bèè ò kù. Kòo kpààti yèti dí nhò neiné kòo kũntiní di nhò neiné.

⁸ Kè Defiibe bemou nè Sudaa kàbe bemou kè bè ndḡri ikuó niùti Yoyada bè nàké ke yé mmù. Bá wè kòo tíi nho kó benitibè bèè te mutōmmú de kó teomputè yiè nè bèè dḡ nkéompe de kó teomputè yiè. Ke yé ikuó niùti Yoyada do dḡmè bè mpī mmutōmmú de kó diyè. ⁹ Kè ikuó niùti Yoyada duó mbèè baké

behāāpòmbè sikou yekpāā nnè tidòpìtì diètì nè tisámǎpótì okpààtì Dafiti do te dè ké dè duó nKuyie ncīètè. ¹⁰ Kè bèè bè cónné kétúóté Kuyie ncīètè bakù you kéntò kétuàkenè te bakù cànku, kédíténè diwūštònnì nè Kuyie ncīètè de saku, bá wè kè wè mpikú o kpàrìnentì, kè bè cèti okpààtì. ¹¹ Kè bèè kòtennì okpààtì biré ké dè òó ndikpààtipìi ké dè duó nKuyie ntannò pátíri, kè bèè dè kànnè tikpàtì kè ikuó niùtì Yoyada nè o bí kè bèè dè còú mmekùò nkè bè mpīēkù ke tú Yoasi weè tu okpààtì.

¹² Mēmme kè Atadii keè ditīnnì uúmè ke cokù ke sántí okpààtì. ¹³ Kòò kòtoo be borè ti Yiè nKuyie ncīètè mieke kénwúó, káyà okpààtì kòò còmmú dibòrì borè diwūštònnì ñnkè. Kè behāāpònkótìbè nè bèè tò sipómpǎǎ kè bè ò murí, kè diwèi bo diheì yembè bemou, kè bè eu sipómpǎǎ, kè bedèmbè diè nyesāā nkó iyie ke bie ndebémbénnè. Kè Atadii kētè o yààtì kébéi nke dò: Bè m bōmmu! Bè m bōmmu!

¹⁴ Mēmme kè ikuó niùtì Yoyada deite behāāpònkótìbè bèè baké behāāpòmbè sikou, ké bè nàké ke dò: Dennenè we ditīnnì mieke! Kòò mǎu ò tū ndí ò kùò. Kè yē ikuó niùtì do béimmè ke dò bè báá ò kùò ti Yiè nKuyie ncīètè mieke.

¹⁵ Kè bèè ò pī nké nhò dèri kétuàke tekpààtìcīètè borè, dibòrì bè tu dì sisēi kó dibòrì, ké dè nhò kùò.

¹⁶ Mēmme Yoyada dònnèmmè metaummè benitìbè bemou nè okpààtì kè dè bo yie nkè bè ntú ti Yiè nKuyie nkòbe. ¹⁷ Kè benitìbè bemouu kòte dibòò Baadi cīètè, ké tè pùò, képuànnè yewūštòrè nè sitenkaanì kékuanè obòoyiè mMatāā yewūštòrè také. ¹⁸ Kè ikuó niùtì Yoyada duó nkè ikuó niùbè nè Defiibe kè bè mbaà ti Yiè nKuyie ncīètè. Dafiti do bè totímè yēfīrè ti Yiè nKuyie ncīètè mieke kè bè bo nfeu ti Yiè nKuyie nyiwūš ke tuò. Mǎyiisi do wǎri de kó ikuó ke yē ndè ndòmmè. Kè bè ndè dòrì nè diwèi ke diè nDafiti do keú ì yie. ¹⁹ Ke duó nkè bè mbaa nti Yiè nKuyie ncīètè kó yebòrè. Bèè sǎu mbemáà nè mēborime mamè kè be kóò mǎu báá ta.

²⁰ Kè Yoyada tíi behāāpònkótìbè bèè baké behāāpòmbè sikou nè diheì kó bekótìbè bèè baké nè diheì yembè bemou. Kòò túóté okpààtì ti Yiè nKuyie ncīètè mieke, kóò tannè tekpààtìcīètè kó dibòrì dièri kóò kànnè dikpààtikàrì. ²¹ Diheì yembè bemou kè diwèi mbè bo, kè diheì nkari bàmmuù.

Bè do kùò Atadii nè disiè ndi.

24

Soasi dimè tikpàtì ke tūnte Kuyie ncīètè (Wénté 2 Bekpààtìbè 12:1-17)

¹ Soasi do yóó di tikpàtì ke mǎke yēbie nyèyiekè ndi, kéntò tikpàtì ke dò yēbie nsipísìndà ke bo Sedisademmu o yǎ do tú Bērisebaa èi kou nwe, kòò yètìrì tu Sibia. ² Kè Soasii ndòrì ti Yiè nKuyie ndó dè ikuó niùtì Yoyada fòmmu mumou mieke. ³ Kè Yoyada ò puó mbenitipòbè bèdébè kòò pié initidabí nè initipobí.

⁴ De kó difōnkúò kè Soasii duó nho yèmmè ke bo tūnte ti Yiè nKuyie ncīètè. ⁵ Kòò tíi nyikuó niùbè nè Defiibe ké bè nàké ke dò: Kòtènè Sudaa ekè kécúóní idíítí Isidayēeribe bemou borè. Bá dii benni Kuyie ncīètè tūntimù kpéi. Dònnè ti mēcāā.

Bá Defiibe í ntì dòò mēcāā. ⁶ Kòò kpààtìi yú ikuó niùtì diēwè Yoyada kóò beke ke dò: Ti Yiè nKuyie nkóo tǒntì Mǎyiisi do yē nDefiibe níi cuó wèè dàmpóò Sudaa kòbe kó yēhekè nè Sedisademmu Kuyie ncīètè kpéi. Dè dòmmè kè bè í ò

cuó? ⁷ Onitipoyeiwe Atadii nè o bí bèè càke Kuyie ncīètè ke tùóté ti Yiè nKuyie ncīètè kó tinenti bè cànné ti ke ti pīnnè dibòò Baadi kó mutōmmú.

⁸ Mēmme kòo kpààtì dō bèè dōò tetoute ké tè ĩnné ti Yiè nKuyie ncīètè bōrì ditowaa bíékè, ⁹ kēpīēké Sudaa ekè nè Sedisadēmmu bè dōmmè kēntouni ti Yiè nKuyie nkóo tōnti Mōyiisi dō bēi ndikpàa mieke kényē nyIsidayēeribe dō nkényietì ìi díítí. ¹⁰ Kè diwèlì pī mbekótìbè bēmou nè benitìbè bēmou kè bè ntouni idíítí ke āā de kó tetoute mieke kè tè yāa piennè. ¹¹ Defiibe yà dii mōnni tetoute cēēkemè ké tè tùóté kékote ké tè duó mbèè pīnnè okpààtì mutōmmú, kè okpààtì kó opátíwāātì nè ikuó niùtì diēwè kou kè bèè tè tùóté kéuté idíítí kēwētení ké tè ĩnné te dō ĩkú dè. Bè dō mē dōori yewe yēmou kēcuó idíítí mēdiē. ¹² Kòo kpààtì nè ikuó niùtì Yoyada kè bèè ì tùóté kēduó mbèè ni ti Yiè nKuyie ncīètè kó mutōmmú kè bè nyietì betāciēbè nè bedabeesũòbè nè bèè pī ntimátì kó mutōmmú nè disōwũò kōmu, kè bè bo tūntenè ti Yiè nKuyie ncīètè. ¹³ Kè betōmbè mpī mmutōmmú ke tūnni Kuyie ncīètè kè dè kèrí séi. Mēmme bè tūntemè ti Yiè nKuyie ncīètè kè tēē kpenke mesàà.

¹⁴ Bè dèè dii mōnni kētōo okpààtì Yoyada timátì péitì sōnti kè bèè tì dōònè ti Yiè nKuyie ncīètè kó tinenti bè yó mpīnnè tì mutōmmú, ke feu iwũò ke tuò, ibòòke nè mesō nkó tinenti tetì nè timátì péitì kpētì kè bè nfeu ti Yiè nKuyie ncīètè mieke iwũò sàà ke tuò, Yoyada fōmmu mumou mieke.

Soasi yetemè Kuyie

¹⁵ Kè Yoyada kóté kētuoke o we kékú, ké nyóó kú ke mōke yebie ntekòutè nè sipísitāātì (130). ¹⁶ Kè bèè ò kūnné bè kūrì dè bekpààtìbè Dafiti èi kó ifōti. Ke yé ò dōòrimè Isidayēeribe mesàà, ke dōori Kuyie ndó dè ke dake ku cīètè kpéi.

¹⁷ Yoyada kũũ nkó difōnkúò, kè Sudaa tempē nkó bekótìbèè kōte kédou nhokpààtì kékōnke o ìikè kóò déúkūnnè kè wèe yie mbe kpētì. ¹⁸ Mēmme bè bùtinnémè ti Yiè nKuyie ncīètè be yembè dō tū nkù kédōò sibōotenkaani kēfííkú itedéi. Kè ti Yiè nKuyie mmiēkēe dō Sudaa tempē nnè Sedisadēmmu de kó mēcaārì mē kpéi. ¹⁹ Kè ti Yiè nKuyie ntō nku pāānāāntì náam̄bè kè bèè bè nàké kè bè bo wētení ku borè bá bè í mbè kēnté. ²⁰ Mēmme kè Kuyie nYáá ncúténí ikuó niùtì Yoyada bire Sakarii ĩnkè, kòo cómmú benitìbè ìikè kébéi nke dō: Kuyie ntú dè dōmmē kè di yete ku tannò di í yóó yà mesàà mmamè di mē nkù yetemè kù di yetemu.

²¹ Mēmme kè bèè dake o kpéi nkòo kpààtì duó nkè bèè ò bùótí yetārè ti Yiè nKuyie ncīètè towaa kékua. ²² Okpààtì Soasi dō í kpaá yé Yoyada dō ò dōò mēè sàà kékua o bire Sakarii kòo nyóó kú, kébéi nke dō: Ti Yiè nKuyie nni nwúó nké ti púté.

Soasi kpàtì kó kumànkú

(Wénté 2 Bekpààtìbè 12:18-22)

²³ Kè dibenni terì nyetìní kè Sidii kó behāāpōmbèè kōtení kédō Soasi Sudaa kpààtiyuu nè Sedisadēmmu èi kékua yehēkè kó beheikēnkótìbè bēmou kéhéi be kperē, ké dè duó nDamaasi èi kóo kpààtì dēmou. ²⁴ Sidii kó behāāpōmbè mē nyí nkàtoo ke sū, kè Sudaa kōbe bèè nsū ke í sēnni kè ti Yiè nKuyie mbè ānné Sidii kó behāāpōmbè nōu mieke, ke yé bè dō kù bùtinnémè kunku be yembè dō tū nkù. Ti Yiè nKuyie nkuu dō duó nkè Sidii kó behāāpōmbèè bè poté ke bo yũò mbe to, ²⁵ kékoute okpààtì mesàà nkè wè nduó ke mō nkè bèè pēēté kóó yóu, kòo kó betōmbèè dake o kpéi ò kùò mēè kpéi ikuó niùtì Yoyada bire, kè bèè ò kùò o dōú ĩnkè, kè bèè ò kūnné Dafiti èi bè né dō í ò kūnné bekpààtìbè kó ifōti. ²⁶ Nte bèè dō

dàke o kpéi: Amōniibe botí kóo nitipòkù Simmeati bire Sabadi nè Mōabiibe botí kóo nitipòkù Simudi bire Yoyabadi.

²⁷ O bí yètè nè o tōmmú diemù ò pī mmù nè ò tūntemè Kuyie ncīètè dè wàrimu bekpààtìbè dṑrìmè pátíri mieke.

25

Amasia tòmè tikpàti

(Wénté 2 Bekpààtìbè 14:1-7)

¹ Amasia do yóó di tikpàti ke m̀ake yebie nsipísidè nè yè̀nùmmù ndi kénto tikpàti ke d̀o yebie nsipísidè nè yè̀wèi, ke bo Sedisademmu. Kè o yō ntú Sedisademmu kou kòo yètìrì tu Yoadanni. ² Kòo ndò̀rì ti Yiè nKuyie ndó dè, ke né í nkù duó nho yèmmè memou.

³ O kpàti fiíkú dii m̀onni ke dèè, kòo kuò o tōmbè bèè do kuò o cice. ⁴ Ò me nyí nkùò be bí, ò do tūnne ti Yiè nKuyie nduó nyì kuó nyi Mōyiisi kòò ì wàri ke tú: Debire cice báá kú o bire caàrìmè kpéi, debire me mbáá kú de cice caàrìmè kpéi. Bá wè ò d̀o nkékú o caàrìmè kpéi nke.

⁵ Memme kè Amasia tíi nSudaa k̀obe nè Bensamē k̀obe be naàm̀nti duó ke d̀ommè, kètānké bèè bo mbaké behā̀pòmbè sikoupi nè sikou. Kè bèè kaa mbenitidaabè bèè m̀ake yebie nsipísidè kèndeètinko, ke nò nke tãũ yekpā̀, ke nò nke kèi ntidə̀piti, kè bè mbo benitibè sikoupi kousitā̀ti (300000). ⁶ Kòo duó timāti péiti tōnni bētā̀ti kó kudonku Isidayeribe kpà̀tiyuu kè bèè ò duó mbehā̀pòmbè yekōmbò yembè kè bè mbo tekoupi kòutè (100000). ⁷ Kè Kuyie nkóo niti m̀ou né kateni kòò nàké ke d̀o: Okpà̀ti! A báá neinè Isidayeribe kó behā̀pòmbè mabè bembe Efadaimmu k̀obe, ti Yiè nKuyie nyí bè bonè. ⁸ Kàa bè neinè bá kàa nù ndokénè dikōmbùò a dootitòbè yóó da namu, ke yé Kuyie nkuù m̀akemè muwḗrímú, kè kuù ò nte kàa na, kuù me nhō nte kàa do.

⁹ Kè Amasia beke Kuyie nkóo niti ke d̀o: Kè n né yietí tii máti péiti tōnni bētā̀ti Isidayeribe kó dihā̀pòntīnni tá? Kè Kuyie nkóo niti ò tḗnné ke d̀o: Ti Yiè nKuyie mbo na ké da duó nkè dèe pḗtè memme.

¹⁰ Memme kè Amasia yate Efadaimmu kó kuwuò nk̀obe ke d̀o, bèè kò, kè be mieke cútè Sudaa k̀obe mediè, nkè bèè kōnnè kemieke.

¹¹ Kè Amasia túótè dikōmbùò, kétúótè o ā̀pòmbè kè bèè kate kubiriku bè tu kù mukókúó nkó kubiriku. Dende ò kùomè Edommu èi kó behā̀pòmbè tekoupi pítè (10000). ¹² Kè Sudaa k̀obe kó behā̀pòmbè pīmmú behā̀pòmbè tòbè ké bè dèkenè ditā̀ri yómmè ké bè tḗntení kè bèè duoní kékú bemou.

¹³ Behā̀pòmbè tòbè Amasia do yete ke d̀o bèè bá nneí mudoò ké bè kpḗnné, kè bèè kate kèdo Sudaa k̀obe kó yehèkè, kétúótè Sammarii, kénto kētuokenè Beti-Ono. Kè bèè bè kùò kētuoke benitibè sikoupi sitā̀ti (3000), kéheí be kperè péu, bá dè í mmake dè māmè.

Isidayeribe kpà̀ti Soasi namè Amasia

(Wénté 2 Bekpààtìbè 14:8-14)

¹⁴ Memme kè Amasiaa na Edomiibe kénkūntiní ke to be bōtenkaanì ké sì fií nkénkōnkù ke sì báá, ke sì tuò tihúuntì. ¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie mmieke yè Amasia kè kuu tōnko ku pā̀nā̀nti náā̀ntò kòo ò nàké ke d̀o: Dè yīme kàa tūnne yebokè yèè í na ke dèetè ye k̀obe n nòutè mieke?

¹⁶ Ò kpaá ke me nnáá nkòo kpà̀ti ò bàao, kòò beke ke d̀o: A túmu wèè duó mmí nhokpà̀ti itiénáá! Yí káré, kè meè dake a bo cútè tiyḗti.

Memme kè Kuyie mpā̀nā̀nti náā̀ntò cī́ké ke né béi n ke d̀o: N yému Kuyie n kuù tātémè ke bo da kuò dèè te a dè d̀òmmè ke í kḗnté n tié.

¹⁷ Kè bɛɛ tié nSudaa kóo kpààtì Amasia kòo tǝ nkè bɛɛ náké Yeu birɛ Yoakasi birɛ Soasi Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì kɛ dǝ: Amasia tú á kǝtoo kè di búóté. ¹⁸ Kè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Soasii tǝnné Sudaa kóo kpààtì Amasia kɛ dǝ: Dimaa kó tipotì tii do náké diyie marì Dimaa kó detedierè kɛ dǝ dɛɛ tì duó ndɛ kóo sapàà nkè tii puó nti kóo dapàà, kè Dimaa kó mupĩmpĩmmù né yènní kè tì na ké ùtiroo. ¹⁹ A na Edǝmmu kǝbɛ mbɛ, kè dɛɛ kó tɛfentè da bo. Né mbo a cǝtè kɛ sǎntí amáà, dè dǝmmɛ kàa yóó dǎnté mudoò mùù yó nte kè bè da kuǝ fǝ nnè Sudaa kǝbɛ.

²⁰ Amasia mɛ nyí nkènté kɛ yé ò do bùtinnémɛ Kuyie nku kètũnnɛ Edǝmmu kǝbɛ kó yebǝkè, kè kù ndó kóo dootitǝbɛɛ ò kùǝ wenwe nè o āǎpǝmbè. ²¹ Dɛ mǝnni kè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Soasii báátí kè bɛɛ búóté Bɛti-Semɛsi Sudaa kǝbɛ kó kutempɛ mmie kɛ. ²² Kè Isidayɛɛribɛ poté Sudaa kǝbɛ kè bè na bá wè kè wèe coké kékò nho cǝtè. ²³ Kè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Soasii pĩ Yoakasi yaǎbirɛ Soasi birɛ Amasia Sudaa kǝbɛ kóo kpààtì Bɛti-Semɛsi èi kékǝnnè Sedisadɛmmu kǝpǝntɛ kuduotí kè ku okùmɛ bo métiri sikǝusidé (200), kétúóté Efadaimmu kó dibòrì kǝntǝ kǝtuǝkɛnè kuduotí kǝntímɛ kó dibòrì. ²⁴ Kòo túóté mɛsǝ nnè timátì pǝitì nè tinɛntì tii kó dimàà bo Kuyie ncǝtè mie kɛ nè Obɛdi-Edǝmmu kpɛti nè tɛkpààtìcǝtè kpɛti, kétúóténè bè pĩrmú bè mudoò mie kɛ kékǝnnè Sammarii.

Amasia kpàtì kó kumǎnku

(Wénté 2 Bekpààtìbè 14:15-20)

²⁵ Kè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Yoakasi birɛ Soasi kú kè Sudaa kǝbɛ kóo kpààtì Amasia nkpaá fǝu kɛ dǝ yɛbie ntɛpíitè nè yènnũmmù. ²⁶ Amasia dǝòrimɛ sǝmmɛ ò kɛtémɛ nè ò pǝntémɛ dɛ wǎrimu Sudaa kpààtìbè nè Isidayɛɛribɛ kpààtìbè bɛ dǝòrimɛ pátɛ mie kɛ. ²⁷ Amasi do yetɛ dii mǝnni ndi ti Yiè nKuyie mbɛ dǎkɛmɛ o kpéi Sedisadɛmmu, kòo coké kékǝtɛ Dakiisi kè bɛɛ kè nhò tũnnɛ kóo kùǝ. ²⁸ Kè bɛɛ ò tǝóténè sisɛi kékǝnnè Sedisadɛmmu kóo kũnnè o yembè fǝti Sudaa tempɛ mmie kɛ Dafiti èi.

26

Osiasi sǝótémɛ o ciccɛ kpàtì

(Wénté 2 Bekpààtìbè 14:21-22. 15:1-3)

¹ Kè Sudaa kǝbɛ bɛmǝuu túóté Osiasi kédúǝ nkè wèe sǝóté o ciccɛ kpàtì, ò do yóó sǝóté o ciccɛ Amasia kpàtì kɛ mǝkɛ yɛbie ntɛpíitè nè yɛkuǝ ndi. ² Wèe do wètɛ kǝmaá Edati èi kè di tǝnné Sudaa kǝbɛ o ciccɛ kũũ nkó difǝnkúǝ.

³ Osiasi do yóó di tikpàtì kɛ mǝkɛ yɛbie ntɛpíitè nè yɛkuǝ ndi kǝntǝ tikpàtì kɛ dǝ yɛbie nsipísinnũmmù nè yèdɛɛ, kɛ bo Sedisadɛmmu. O yǝ do tú Sedisadɛmmu èi kou nwe kòo yètiri tu Yekodia. ⁴ Kòo ndǝori ti Yiè nKuyie ndó dè o ciccɛ Amasia do dǝòrimɛ só.

Osiasi dǝòrimɛ Kuyie ndǝmɛ nè o kù yeténèmɛ

⁵ Kòo duó nhomáà kètũnnɛ Kuyie, ku pǎǎnǎǎntì náǎntò Sakarii fǝmmu kó yɛwɛ yemǝu mie kɛ. Kuyie mpǎǎnǎǎntì náǎntò Sakarii wèe do ò tié nkòo mmǝkɛ ti Yiè nKuyie nkó kufǝwáá. Ò dǝòri dii mǝnni Kuyie ndó dè, kè kùu duó nkòo dǝòri dɛ nyié.

⁶ Kòo kǝtɛ kédokénè Fidisitǝɛbɛ kǝpǝntɛ Kadi èi kó kuduotí nè Yabunɛɛ kǝku nè Asidǝti kǝku, kǝmaá yɛhɛkè Asidǝti tempɛ mmie kɛ nè Fidisitǝɛbɛ cuokè. ⁷ Kè Kuyie nhò teennè kòo dokénè Fidisitǝɛbɛ nè Adabubɛ bèè do bo Kudibaadi èi nè Mɛuniibɛ. ⁸ Kè Amǝniibɛ nhò yietì bɛ kóo dǎmpòǝ, kòo yètiri feité kè Esibiti èi kǝbɛɛ kèè o kpéi.

Kɛ yé ò do kpenkɛmɛ mɛdiè mɛ. ⁹ Kòo máa yɛdèrɛ Sedisadɛmmu èi kó dibòrì bè tu di mǝkǝntímɛ nè bè tu di kubiriku kpɛri nè dibòrì kuduotí kǝntímɛ kpɛri,

kè yèe kpenke. ¹⁰ Kòo maá yedèrè dikpáà mieke kédammúnè sibií péu. Ké yé ò do mākemè iwũñ nyi mediè nkubiriku mieke nè kutāfuò mmiēke, kēmmāke betenkútìbè Kadimēeri kó yetārè ñnkè nè bèè fiiku fínyĩ kó detie nke yé ò dómè mutenkútímù.

¹¹ Osiasi do māke behāāpòmbè mbe kè bè nò mmudoò, kòo kpààtì kóo pátíwāàtì Yeiyēedi nè Maseya wèè dāke diheì kó tināāntì kpéí nkè bèe bè kàà nkétoté yetīrè. Kòo kpààtì kóo tūntì Ananniya mbè ni. ¹² Sicéí kó bekótìbè bèe do ni de kó bekpàrìnuōmbè yekōmbò yembè ke bo benìtìbè sikōupísìdé nè sikōusikuò (2600). ¹³ Kè bè mbaké behāāpòmbè yekōmbò yembè bèe kpeñni ke bo na kéteennè okpààtì kòo dokénè o dootitōbè kè bè mbo sikōupíkòusitāāti nè sikòupísìyiekè nè sikōusinūmmù (307500). ¹⁴ Kòo kpààtì Osiasii bè duó tikpàrìnentì, tidòpìtì nè yekpāā nnè mudoò kó yepìkè nè yecīncīnkòrè nè detānnè nè yetāntēndititārè. ¹⁵ Kè Osiasii duó nkè mecii nyembèe ò má Sedisadēmmu dèè bo ntāñnè ipie nke bōmmùnè yetārè diēyè. Kòo dè cōñné yedèrè nè iduotí kentímè. Ò me nyĩ kòo yetìrìi feitè. Kuyie nkuù do ò teennè kòo kpenke.

¹⁶ Ò né kpenke dii mōnni kè tefentèe ò ta tēè yóó ò bā. Kòo dōò dèè í wenni ti Yiè nKuyie nhò tū nkù, kéta ku cīètè mieke kētuò ntihúúntì dihúúntōnni ñnkè. ¹⁷ Kè ikuó nùtì Asadia ò tūnnō ke neinè ti Yiè nKuyie nkuó nùbè, yekōmbò yembè sipísini. ¹⁸ Kè bèe kpannè okpààtì Osiasi ke dō: Osiasi! Fōó í te a bo ntuōmmè tihúúntì ti Yiè nKuyie, ikuó nùtì Anō bí nyi bè cāñnémè kè bè bo ntuò tihúúntì ti Yiè nKuyie, ku cīètè mieke. Yè ti Yiè nKuyie ncīètè! A caàri ti Yiè nKuyie nku. Dè í yóó da dōò mesàà.

¹⁹ Osiasi kpaá dè ncómmú diwūōtōnni borè ke tō tebuute bè tūōnnè tē tihúúntì, kòo mieke pēike ikuó nùbè, kè bèe yà tikòntì yēnnímè o tīnni. ²⁰ Kè ikuó nùtì diēwè Asadia nè ikuó nùbè bēmōu kè bè nhò dō nfù! Bè yà dii mōnni tikòntì ti ò pīmmè o tīnni, kóò dēnnē mecāā nditowāā, o mōmmuò kòo ndó mecāā ke bo yè, ke yé ti Yiè nKuyie nkuù do ò potémè.

*Osiasi kpàtì kó kumàнку
(Wénté 2 Bekpààtìbè 15:5-7)*

²¹ Kòo kpààtì Osiasii naá ndikōnni, kè bèe ò cāñné tēcīètè, bè ã yīmè dikōnni, kòo mmē ndò nke yāa kúnè, ke yé bè do ò bētimè ti Yiè nKuyie ncīètè. O birē Yotammu wèè do baké tēkpààtīcīètè, ke baké diheì. ²² Amōti birē Esaii wārimu Osiasi dōòrīmè sōmmē, ò ketémè nè ò pōñtémè. ²³ Kòo kò nho yembè kũũ nkè, kè bèe ò kũnnè be kũri dè bekpààtìbè, bè né í nhò kũnnè o yembè kó ifōti ke yé ò do tūmè dikōnni. Kòo birē Yotammu sōoté tikpàtì.

27

*Yotammu tōmè tikpàtì
(2 Bekpààtìbè 15:32-38)*

¹ Yotammu do yóó di tikpàtì ke māke yēbie nsipísìdé nè yēnūmmù ndi, kēnto tikpàtì ke dā yēbie ntēpítè nè yēkuò, ke bo Sedisadēmmu. O yā do tú Sadōki kóo sapāà nwe kòo yetìrìi tu Yedusa. ² Kè Yotammuu ndōōri ti Yiè nKuyie ndó dè, ò do tūnnē o cice Osiasi borimē mmē weti weti. Ò né do í ta ti Yiè nKuyie ncīètè ke bo tuò ntihúúntì. Nè mēmmē kè benìtìbè né nkpaá bo mēdōòrīmè yēime mieke.

³ Weè do maá ti Yiè nKuyie ncîètè kó dibòrì dièrì, kètũntè kuduotí kó yebòrè péu Sedisademmu èi kó dicēkarí bè tu di Ofedi. ⁴ Kòo maá yehékè Sudaa tārè ñnkè, kémaá sicēkperí nè yedèrè titúútì mièke.

⁵ Weè do dokénè Amōniibè ké bè na. De kó dibenni kè Amōniibè nhò yietì dāmpòò timátì péitì tónnì bètāātì nè tidiitì bè tu ti bēdēè tónnì sikōupísitāātì (3000) nè tidiitì bè tu ti òdisì tónnì sikōupísitāātì (3000), ké mme nhò yietì kè dà yebie nyètāātì. ⁶ Mēmme kè Yotammuu kpenke, ke yé ò do tũnnemè ti Yiè nKuyie nkó kuce nku.

⁷ Yotammuu dōrìrì mè sōmmè ò dokémè nè ò dōò dè demou dè wārimu Isidayeeribè nè Sudaa kpààtibè páte mièke. ⁸ Ò do yóó di tikpàti ke mōke yebie nsipísidè nè yèñũmmù ndi, kéntò tikpàti ke dà yebie ntépítè nè yēkuò ke bo Sedisademmu. ⁹ Kè Yotammuu kò nho yembè kũũ nkè, kè bèè ò kũnné Dafiti èi o yembè fōti. Kòo birè Aasii sōtè tikpàti.

28

*Aasi naámmè Sudaa kōbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè 16:1-6)*

¹ Aasi do yóó di tikpàti ke mōke yebie nsipísidè ndi, kéntò tikpàti ke dà yebie ntépítè nè yēkuò ke bo Sedisademmu, ò í ndōrì ti Yiè nKuyie ndómè ke dōnnè o yààrì Dafiti do dōmmè. ² Ò do tũnnè Isidayeeribè kpààtibè kó mēdōrìrì mè mme kētonté kédōò timátì kó sibōstenkaanli Baadibè, ³ kēntuò ntihúúntì Benni-Inommu biriku mièke, kēfiénè o bí kētuo, ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti i kēkanne Isidayeeribè, ò do dōrì ò sōke. ⁴ Kòo nkòu iwũò ke tuò ntihúúntì yetārè nè yetārè ñnkè nè òtie nyò.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nduò nkè Sidii kóo kpààti ò do mudoò kóò na, kēpĩmmú benitibè péu kékōnnè Damaasi èi kēduò nkè Isidayeeribè kó bekpààtibèe be do mudoò ké bè na mediè. ⁶ Kè Demadia birè Pekaa kuò Sudaa kó benitibè yekōmbò yembè tekōupíkòutè nè sikōupípisidè (120000) diyìè dìmáà ke yé be do bùtinnémè ti Yiè nKuyie be yembè do tũ nkù. ⁷ Kè Efadaimmu kó kuwuò nkou okpàrinuanti Sikidi kuò okpààti Asidikammu birè Maseya wèè kòtí tekpààtìcētè nè okpààti kóo tũntì Edikanaa. ⁸ Kè Isidayeeribèe pĩmmú be tebíi mièke benitipòbè nè benitidaabè nè isapũmbí bemou kè bè mbo sikōupíkòusidè (200000) kēheínè be kperè péu kékōnnè Sammarii.

⁹ Kòo mbè kũntinko ke sò nti Yiè nKuyie mpāānāantì náāntò mōu dè bo kòo yètìrì tu Odedi kòo yèroo kéco behāāpòmbè bèè kũntiní Sammarii ké bè nàké ke dō: Ntēnè ti Yiè nKuyie di yembè do tũ nkù mièke ke cōútè Sudaa kōbe kè kù bè ānné di nōu mièke kè di bè kòu mukòu yeyimu kè dè kpekii ke tũòke kēñnkè. ¹⁰ Di mē ndómè kédōò Sudaa kōbe nè Sedisademmu kōbe tidaatì benitidaabè nè benitipòbè, di í dōò ti Yiè nKuyie nku mēyèi nnaà? ¹¹ N kēnténè kēfĩ ndi pĩrmú bèè nìtibè di tebíi cuokè ke dōò tidaatì, ke yé ti Yiè nKuyie mmieke yóó di cōútémè.

¹² Mēmme kè Efadaimmu naāmũnkù kó bekótibè Yoananni birè Asadia nè Mesidemoti birè Bedekia nè Sadummu birè Yeikia nè Adidaii birè Amasa. Kè bèè ité kēkpannè behāāpòmbè bèè kũntiní, ¹³ ké bè nàké ke dō: Di báá tanní diè nnè de kó tidaatì ke yé di yóó duómmè kè tí cake ti Yiè nKuyie nku. Di dó kēyíè mēyèi mme ti yeténémè ti Yiè nKuyie mme ñnkè. Ti diè nke cakemu ti Yiè nKuyie mmediè. Kè ti Yiè nKuyie mmieke do tĩnti Isidayeeribè ti ñnkè.

¹⁴ Kè de kó behāāpòmbèe fĩnko de kó tidaatì kēyóunè be éi dè bekótibè nè ditĩnni dimou òkè. ¹⁵ Kè bè tātè bèè nìtibèe cōuté de kó tidaatì ké ti bàntè kētúóté be kperè bè éiní dè, kēdeite tiyàatì kēyii mbèè feío, ké bè ānné tineùti, ké bè duó mmudiì nè menie nkè bèè di kēyà. Kè bèè bè tàa nyekoutiyè, kētúóté bèè kó dimàà

cīte kédee nsāmmarímúbè ké bè tō Sedikoo tipuonti kó diheì, be tebiì borè ke né na kéwēte Sammarii.

*Aasi m̄əmm̄ Asidii kóo kpààtì meteèmm̄
(Wénté 2 Bekpààtìbè 16:7-20)*

¹⁶ Dε kó dimōnnì ndi okpààtì Aasi tōmm̄ kè bè bo m̄əo meteèmm̄ Asidii kóo kpààtì. ¹⁷ Edomiibe beè do wētēnì kédō Sudaa kabe ké bè na ké bè pīrm̄m̄ kékōnnè. ¹⁸ Kè Fidisitēbē pi Sudaa tempē nkó yehékè yèè bo kubiriku miēke nè kubakù cānku bíékè kpēye, kēfietē Beti-Semesi nè Ayanōō nè Kededoti kēyíénè Soko nè Timuna nè Kimmuso nè yehékè yèè dè tókè kékari. ¹⁹ Kε yé ti Yiè nKuyie nkuù do kékūnnem̄ Sudaa kabe. Isidayēeribe kóo kpààtì Aasi kpéí, weè do te kè Sudaa kabe ta dikōnkōnnì miēke kédō ti Yiè nKuyie nyí dō dè. O móm̄muo nhò do í yie nti Yiè nKuyie nkpeti bitì bitì.

²⁰ Kè Asidii kóo kpààtì Tekidati Fadasaa kōtení, ò na nhò teennem̄ kòo né ò do mudoò képi diheì ò me nyí nhò na. ²¹ Aasi do tūóté Kuyie ncīètē kpere nè diheì kó bekótìbè kpere ké dè pā Asidii kóo kpààtì bá dè me nyí nhò teennè. ²² Kòo kpààtì Aasi baa mbo mēyēncāàrīm̄ miēke ke sōké ke yetírí ti Yiè nKuyie nkpeti. ²³ Kòo tūóté Damaasi èi kó yebókè yèè do ò poté, kēnnáá nke tú: Yè mē nteennem̄ Asidii kóo kpààtì n yó nye nfeu kè yè n teennè. Kε yé kòò wāá nhomāá ndi mudorim̄ nè Isidayēeribe bēm̄ou kōmu. ²⁴ Kè Aasii tíi nKuyie ncīètē kó tinentì ké ti pūò nkéketinnē Kuyie ncīètē kó yebòrè, kēmaá yewūštòrē Sedisadēmmu èi dim̄ou miēke, ²⁵ kēhāá yetòrē Sudaa tempē nkó yehékè yēm̄ou miēke kè bè ntuo nyebókè tihúúntì. Mēm̄me ò íimm̄ ti Yiè nKuyie mmieke.

²⁶ Aasi dōòrīm̄ sōmm̄ nè ò pī mm̄u tōmm̄, ò ketém̄ nè ò pōntém̄ dè wārimu Sudaa nè Isidayēeribe kpààtìbè pátē miēke. ²⁷ Kè Aasi kò nho yembè kũũ nkè, kè bèè ò kũnnē Sedisadēmmu èi. Bè í nhò kũnnē Isidayēeribe kpààtìbè kó ifōti. Kòo birē Esekiasii sōtē tìkpàtì.

29

*Esekiasi sōtēm̄ tìkpàtì ke wēnkūnnē Kuyie ncīètē
(Wénté 2 Bekpààtìbè 18:1-4)*

¹ Esekiasi do yóó di tìkpàtì ke m̄ake yēbie nsipísidé nè yènnūmm̄ ndi, kēnto tìkpàtì ke dō yēbie nsipísidé nè yēwēi ke bo Sedisadēmmu. Sakarii birē Abi weè do tú o yō. ² Kòo ndōori ti Yiè nKuyie ndó dè o yààrì Dafiti do dōorīm̄ sō.

³ O kpàtì benni ketirì otāākētiwè kè wèe kpeté ti Yiè nKuyie ncīètē kó yebòrè, ké yè dōò, ⁴ kédúò nkè ikuó niúbè nè Defiibe kè bèe kōtení ke tíi nKuyie ncīètē kó kupíkù diyìè yìèní kèè bíékè. ⁵ Kòo bè nàké ke dō: Kénténè n tú mù dín̄di Defiibe! Dōnnè dimāá mēwēnkūmm̄ kó ikuó nè ti Yiè nKuyie ncīètē, di yembè do tū nkù, kédēite mēyōō. ⁶ Kε yé ti yembè do dōòm̄ ti Yiè nKuyie nyí dō dè, ké kù càke kunku Kuyie nti tū nkù, ké kù bùtinnē ke í ndake ku taumm̄ tou kpéí, ké kù yóu. ⁷ Kè bèe tonté kēketinnē kukpānkpānkù kó yebòrè kēkuo ifitii, bá bè ténke í ntuo ntihúúntì Kuyie mbembe Isidayēeribe tū nkù, bè me nyí ntuo nyiwūō ti Yiè nKuyie ncīètē miēke. ⁸ Kè dēè nte kè ti Yiè nKuyie mmieke cōuté Sudaa tempē nè Sedisadēmmu dε kabe, kè be kpere nduò tikōmbùòtì, kè kuu bè yóu kè bèe ta mēsēmm̄ miēke, kè bè mbè daú, di mē nwúó nkè dè dōmm̄. ⁹ Nè dε kpéí nke bè kōm̄ ti yembè ke pīrm̄m̄ ti bí, initidaaì nè initipòì nè ti pobè ke dōò tidaatì. ¹⁰ Bàmbà n dō kētaunnē m mād̄ ti Yiè nKuyie nku, tinti Isidayēeribe ti tū nkù, kè ku miēke tí bonke. ¹¹ N kabe báá ānnè dimāá ti Yiè nKuyie, kù tāātē dímbē, kè di bo nkù tū nke pī nku tōmm̄ ke tú ku tōmbè ke kù tūò ntihúúntì.

¹² Mēmme kè Defiibe Keati kó kunaàmùnkù kàbe kàtení bèe tu: Maati biré Amasii nè Asadia Yoedi biré. Kè Medadi kó kunaàmùnkù kàbe ntú: Kiisi Afidi biré nè Asadiyau Yeadedi biré. Kè Kerisonni kó kunaàmùnkù kàbe ntú: Yoa Simma biré nè Edenni Yoa biré. ¹³ Kè Edisafāā kó kunaàmùnkù kàbe ntú Simmidi nè Yeyedi, kè Asafu kòku kàbe ntú Sakarii nè Matanniya. ¹⁴ Kè Emanni kòku kàbe ntú Yeiyedi nè Semmeii. Kè Yedutunni kòku kàbe ntú Semmaya nè Usiyedi. ¹⁵ Kè bèe tíi mbe naàmùntì kàbe, kè bèe dōd bemaà mēwénkù mē kó ikuó, kédeè, kētūnne okpààtì kó dinùu nè ti Yiè nKuyie nnàké tì, kékote kédōd ti Yiè nKuyie ncīētē mēwénkù mē kó ikuó. ¹⁶ Kè ikuó niùbèe ta ti Yiè nKuyie ncīētē miēke ke bo tè wēnkūnne kētúótē tinenti tìi kó dimàa bo te miēke ke sī nkédennē ti Yiè nKuyie ncīētē dānkù, kè Defiibe tì tō kédennē dihéi mánku kētúto Sētinao kó kubontēmbònkù miēke. ¹⁷ Bè do keté bè bo dōmē tì Yiè nKuyie ncīētē mēwénkù mē kó ikuó dibenni tānkù ketiwè kó diyie ketirì ndi. Diyie niínni yiè kéta kukpákpá nkù ke dō yewe yēni. Bè do dōd ti Yiè nKuyie ncīētē temou mēwénkù mē kó ikuó ke dō yewe tepítē nè yēkuò ndi kédeè.

¹⁸ De kó difōnkúò kékote okpààtì Esekiasi borè kóò nàké ke dō: Tì dōd mu mēwénkù mē kó ikuó ti Yiè nKuyie ncīētē temou, diwūštōnni nè di kó tinenti timou, táburi bè pāā nwèè pēē Kuyie ndakù wèè ñnkè nè de kó tinenti timou. ¹⁹ Tì tūntemu Aasi do tú dii mōnni okpààtì kēyetē Kuyie nkécake tìi nenti kó dimàa, ke tì dōd mēwénkù mē kó ikuó ke tì tōnì ti Yiè nKuyie nwūštōnni ñnkè.

Bè wēte ke ketēmē mubáammu Kuyie n cīētē

²⁰ Kòo kpààtì Esekiasii ité dikūnwēnni sèi kētíi ndihéi kó bekótìbè kè bèe kote ti Yiè nKuyie ncīētē. ²¹ Kè bèe tōnì yenaadakè yēyiekè, yepedakè yēyiekè, yepedabe yēyiekè, yebadakè yēyiekè, kè bè bo ì fēútē Kuyie nkémō mēyēi ncīēmme, okpààtì cīētē nè Kuyie ncīētē nè Sudaa tempē nkàbe kpéi. Kè wèe náké ikuó niùbè Anōo bí ke dō, bèe dè fēútē ti Yiè nKuyie nkó diwūštōnni ñnkè. ²² Kè ikuó niùbèe fēútē inààke kéceé mmeyī nkécóú ndiwūštōnni, kéfēútē yepedakè nè yepedabe kécóú mmeyī ndiwūštōnni ñnkè. ²³ De kó difōnkúò kētōnì yebadakè bè yóó fēútē yē Kuyie nkémō mēyēi ncīēmme okpààtì nè ditīnni be ñnkè, kè bèe nōó mbe nou ye ñnkè. ²⁴ Kè ikuó niùbèe yē fēútē kécóú mmeyī ndiwūštōnni ñnkè kémō Kuyie mbemou be kó mēyēi ncīēmme, ke yē okpààtì wèe do dúmmē kè bè bo dōd mēyēi ncīēmme kó ikuó, kéfié iwūš kētuo nyIsidayeeribe bemou kpéi.

²⁵ Kòo cōnné Defiibe ti Yiè nKuyie ncīētē miēke kè bè ntō tikùtìdùùtì nè tibómbonti nè tikāpentì, kētū nKuyie mpāānāantì náāntō Kadi okpààtì kou nè Kuyie mpāānāantì náāntō Natāā bè do tì nàké Dafiti kényē mmù, ke yē tì Yiè nKuyie nkuu do dúmmē de kó dinùu ku pāānāantì náāmbè kè bèe tì nàké. ²⁶ Kè Defiibe mbo be kó mēfiē nke bie ndebémbénnē Dafiti do dú nkè bèe dōd dè, kè ikuó niùbè ntō sihéu. ²⁷ Kè Esekiasi dō bèe fié iwūš kētuo ndiwūštōnni ñnkè. Bè keté dii mōnni de kó mutōmmú kè bedēmbè ndiē nke sánti ti Yiè nKuyie, kè bè eu sihéu ke bie nnè debémbénnē Isidayeeribe kóo kpààtì Dafiti do dú nkè bèe dōd dè. ²⁸ Kè ditīnni dimou nkōnke ke diē nke eu sihéu kè iwūš yāa cóútēnē kédeè. ²⁹ Bè tūo ndi mōnni iwūš kédeè kè bèe kó dimàa nēinē okpààtì kè bèe sīnné kékōnke. ³⁰ Okpààtì nè o kó betūmbè kè bèe náké Defiibe ke dō, bè nsánti ti Yiè nKuyie nke tū nDafiti nè Kuyie mpāānāantì náāmbè bè do bè nàké tì kēsīnnōo kékōnke kēsánti Kuyie nnè diwèi.

³¹ Kè Esekiasii bè nàké ke dō: Di cáammu ti Yiè nKuyie nképéi, tōnni iwūš ké ì fié ti Yiè nKuyie ké kù fiénē yesāa nkpeyi.

Kè ditīnni dimou ntouni iwūš nè disānni kpēyi. Bèè niti kè bèe fié be kpēyi kētuo. ³² Ditīnni dimou tōnì ì wūš kó dimàa kè bèe ì kùo kētuo, kè inààke mbo

sipísìyiekè, yepedakè tekòùtè (100) yepedabɛ sikòusidé (200), demòu kè bèɛ dè tùò nti Yìè nKuyie. ³³ Kè bèɛ fíé inààkɛ sikòusikuò (600), ipe nè sibɔ́ sikòupísitããti (3000). ³⁴ Ikuó nìùbè mɛ nyí nsũ kɛ bo na kɛ fɛ́rí iwũɔ imòu kè bɛ tebíí Defiibɛɛ bè teennè kè bèɛ deè dɛ kó mutõmmú kénkémmúnè ikuó nìùbè tɔ̀bè bo dɔ̀òmè bɛmáà mɛwénkùmè kó ikuó. Kɛ yé Defiibɛ do duómmè bɛmáà kè dɛɛ pɛ́ɛtɛ ikuó nìùbè kè bèɛ bè dɔ̀ò mɛwénkùmè kó ikuó, kè bè nsũnè ikuó nìùbè. ³⁵ Kɛ yé iwũɔ bè do yóó tuò nyí do sũmè nè mɛkùò mbè do yóó tuómmè kpéí nè mɛnaà mbè ɔ̀ɔ yɔ̀ɔrɛmè yepārɛ ìnkè kétuò.

Mɛ̀m̀mɛ bè do wɛ̀tɛ kékɛtɛmè ti Yìè nKuyie ncíɛ̀tɛ kó mutõmmú. ³⁶ Esekiasii nè bɛnìtìbè bɛmòu kè bè yèmmè nnaati nè Kuyie ndòò dè bɛ kpéí. Kɛ yé bè do dè dɔ̀òmè kè dè ndò mmɛcãã mmɛ.

30

Esekiasii yumè Isidayɛɛribɛ bɛmòu kè bè baá ndiyentébanni

¹ Kè Esekiasii tɔ̀ mɛnìtìbè Isidayɛɛri wuò nkumòu miɛkɛ nè Sudaa kòku kumòu miɛkɛ, kɛwārinè yepáɛ Efadaimmu kó kuwuò nnè Manansee kòku kè bè bo kɛtɛnì Kuyie ncíɛ̀tɛ Sedisadɛmmu kè bèɛ baá ndiyentébanni ti Yìè nKuyie nkpéí kunku Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù. ² Okpààtì nè o kó bɛtũmbè nè bɛnìtìbè bɛmòu, bè do tĩ nSedisadɛmmu nwe, kénáké bè bo baámmè ndiyentébanni dibenni kóo tããdérì. ³ Bè do í na kɛ bo dì baá ndi kó dimònnì, kɛ yé ikuó nìùbè do í dɔ̀òmè bɛmáà mɛwénkùmè kó ikuó kénsũ. Bɛnìtìbè mɛ ndo í tĩ nSedisadɛmmu. ⁴ Okpààtì nè dítĩnnì dimòu kè bèɛ pɛnsìrì dɛ kó tináantì, ⁵ kɛtãáté kè tì nàkè Isidayɛɛri wuò nkumòu kɛtúóté Bɛrisebaa kɛntɔ̀ kɛtuòkɛnè Danni kè bè bo kɛtɛnì Sedisadɛmmu kè bèɛ baá ndiyentébanni ti Yìè nKuyie nkpéí kunku Isidayɛɛribɛ tũ nkù kɛ yé bè ténkɛ do í dì baámmè kɛ sũ tì wàri kɛ yé ndè ndòmmè. ⁶ Kè yetòrɛ kɛtɛnè okpààtì nè o tũmbè bè bè duó nyèè páɛ Isidayɛɛri tenkè kumòu miɛkɛ nè Sudaa kòkɛ kɛmòu miɛkɛ kɛntũ nhokpààtì bè nàkè dìi nùù, kè bè nàkè kɛ dɔ̀, dínɔ̀ Isidayɛɛribɛ bèɛ yenté Asidii kóo kpààtì nɔ̀u miɛkɛ wɛtɛnnì ti Yìè nKuyie ndi yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakɔ̀bu bè do tũ nkù borè kè kù dì cɔ̀utɛ. ⁷ Dì bá ndònnè dì yembè nè dì kɔ̀bɛ bèɛ do yetɛ ti Yìè nKuyie nkpɛti, kunku Kuyie mbɛ yembè do tũ nkù. Kè kùu duó nkè bèɛ bè kùò kɛdeè kɛndò ndi mɛ ndè wùómmè. ⁸ Dì baá kpénkùnnɛ dì to dì yembè do dɔ̀òmè. Duónnè dimáà ti Yìè nKuyie kékɛtɛnì ku cíɛ̀tɛ miɛkɛ, kù cãnné tɛ sãã kɛpĩ nku tõmmú, kunku Kuyie ndi tũ nkù, kè dɛɛ yie nkè ku miɛkɛ kèè dì cóú nkè kèè do. ⁹ Kè nsà kè dì wɛtɛnì ti Yìè nKuyie mborè, bèɛ do pĩmmú dì tebíí nè dì bí, bè bo bè kuó mɛsém̃m̃mè kè bè yóu kè bèɛ konnì dì nhèi, kɛ yé ti Yìè nKuyie kunku dì yembè do tũ nkù, kuò ɔ̀ɔ kuó mɛsém̃m̃mè kédɔ̀ò mɛsàà, kè dì wɛtɛnì ku borè kù í yóó dì yetɛ.

¹⁰ Mɛ̀m̀mɛ kè yetòrɛ níí ta dì nhèi kécãnté diterì, kɛ mɛ nyí Efadaimmu tempɛ nkumòu nè Manansee kòku kumòu. Kè bè mɛ ndò kɛtuòkɛnè Sabunɔ̀ kòku, kè bè mbè daú kɛ bè sãã. ¹¹ Nè mɛm̃m̃m̃m̃ kè Asɛɛ kɔ̀bɛ mabè nè Manansee kó kuwuò nkɔ̀bɛ mabè nè Sabunɔ̀ kó kuwuò nkɔ̀bɛ mabè kè bèɛ banté bɛ cãàrimè kékɛtɛnì Sedisadɛmmu. ¹² Kè Kuyie nnampɛ Sudaa kɔ̀bɛ yèmmè kè bèɛ wɛnnè mɛyèmmè mɛmáà kɛyíé nhokpààtì nè o tũmbè bè yé mmù, ti Yìè nKuyie nyè ndè ndòmmè.

Esekiasii baámmè diyantébanni

¹³ Mɛ̀m̀mɛ kè bɛnìtìbè péu tĩ nSedisadɛmmu dibenni kóo tãnkù dérì kɛbaá mpɛ́ɛ̀ wèè í kɔ̀ɔrɛnè mutie mùù muuti dè kó dibanni. Kunìiti kuò do tĩ mɛdiè. ¹⁴ Kè bèɛ può nyewũòtòrè nè yehúúntòrè yèè bo Sedisadɛmmu kè yè útóo Setinɔ̀

kó kubontémbònkù. ¹⁵ Kè bèe fié diyentébbanni kó iwũs dibenni kóo tǎnkù déri miéke diyie tǎpítè nè dinaannì. Ikuó niùbè nè Defiibe sòò me ndimè ifei, kè bèe dǎò bémáà mēwénkùmè kó ikuó, kǎtǎnì iwũs ti Yiè nKuyie ncǐtè miéke kǎtu. ¹⁶ Kè bèe kari bè dò nkékari yèè kǎrè kǎntũ nyikuó Kuyie nkóo niti Mǎyiisi do dǎu nyi, kǎncǎu Defiibe borè mēyĩ nke méi diwũstǎnnì. ¹⁷ Dè kó kunìti miéke benitìbè péu do bomu bèè í dǎò bémáà mēwénkùmè kó ikuó, kè bo fié iwũs ti Yiè nKuyie, kè Defiibe bèe cǎutè be kó yǎfǎtè kǎfié iwũs ti Yiè nKuyie. ¹⁸ Kè yé benitìbè dikéè dierì do í dǎòmè bémáà mēwénkùmè kó ikuó: Efadaimmu kǎbe nè Manansee kǎbe nè Isakaa kǎbe nè Sabunǎo kǎbe bèè do í dǎò bémáà mēwénkùmè kó ikuó, kǎdi diyentébbanni kó mudii, kè í tũnnè ikuó yǎmmè. Dèè do te kè Esekiasii bǎntè Kuyie mbe kpéi nke dǎ: Ti Yiè nKuyie nfǎ nwèè sǎ, cǎé mbe. ¹⁹ Bembè bèè kó dimàà duó mbe yǎmmè kè wanti fǎ nti Yiè nKuyie, Kuyie nti yembè do tũ nkù, kè né í dǎò bémáà mēwénkùmè kó ikuó. ²⁰ Kè ti Yiè nKuyie ncǎutè Esekiasi kù bǎntè kè yé mmù, kè bè cǎé nke í mbè potè.

²¹ Mēmme kè Isidayeeribe bèè bo Sedisadammu kè bè mbaà mpǎè wèè í kǎarenè mutie mùu muuti dè kó dibanni nè diwèi dierì kè dǎ yewe yǎyiekè. Bá dii yie kè Defiibe nè ikuó niùbè kè bè nsǎnti ti Yiè nKuyie nnè be wǎrímú mumǎu kè biennè debémbénnè kè déúkũnko ti Yiè nKuyie. ²² Kè Esekiasii sǎntè Defiibe bémǎu bè pǎmme ti Yiè nKuyie ntōmmú nè mēyǎmmè mēmáà. Kè bè nyo ndibanni kó iwũs kè dǎ yewe yǎyiekè kǎfiénè metaummè kpēyi, kǎndéúkũnko ti Yiè nKuyie nkunku be yembè do tũ nkù. ²³ Kè ditǎnni dimǎuu wǎnnè dinùu kè bèe yíé kǎbaà ndibanni kè dǎ yewe yǎyiekè nè diwèi. ²⁴ Kè okpààti Esekiasi duó nyǎnaadakè tekǎupíitè (1000) ditǎnni kpéi, yepedakè sikǎupísiyiekè (7000) kóo kó betũmbèè duó nyǎnaadakè tekǎupíitè (1000) ipe tekǎupíitè (10000), kè ikuó niùbè péuu dǎò bémáà mēwénkùmè kó ikuó. ²⁵ Kè diwèi pǎ nSudaa kǎbe bémǎu nè ikuó niùbè bémǎu nè Defiibe nè bèè kó dimàà lítini Isidayeeribe tenkè kè kǎtǎnì nè bǎpǎbè bèè kǎtǎnì kè bo Sudaa tenkè kè bè nyǎnkunè diwèi. ²⁶ Kè diwèi dierì mbo Sedisadammu, dè kó diwèi boti í buoté diyie marì kǎtúótè Isidayeeribe kóo kpààti Dafiti bire Sadomǎo kó dimǎnni kǎntǎ kǎtuǎkennì dè yie. ²⁷ Ikuó niùbè nè Defiibe kè bèe pǎ benitìbè Kuyie nkó mǎsǎà, kè Kuyie nkeè be tammè nè be báammu kǎĩnkè.

31

Esekiasi tũntemè Kuyie ncǐtè kó mutōmmú

¹ Dibanni dèè dii mǎnni, kè Isidayeeribe bèè kó dimàà dè bo kè bèe kǎte Sudaa ekè, kǎpuo nyǎbǎtǎrè, kǎkéké itedéi kǎdié yǎtǎrè, kǎpuo nyǎwũstǎrè Sudaa tempǎ nkumǎu miéke nè Bensamēe kǎku nè Efadaimmu kǎku nè Manansee kǎku, kǎdeè kè Isidayeeribe bémǎuu kũ mbe ekè bá wè o cǎtè.

² Kè Esekiasii kannè ikuó niùbè nè Defiibe be tǎrè be tǎrè bá wè o tōmmú tú mù. Ikuó niùbè nè Defiibe bèè do te bè bo nfeumè iwũs kè tuò nè bè bo nfeumè metaummè kpēyi. Nè bè bo ndièmmè kè sǎnti ti Yiè nKuyie nnè bè bo mbaamè ti Yiè nKuyie ncǐtè. ³ Kè okpààti dǎite o kpere kǎduó nkè bè bo wǎánnè iwũs bè yó nfeu í kè tuò dikũnweñni kpēyi nè kuyuoku kpēyi nè siomǎpùsi kó yewe kpēyi, nè betǎpǎmbè nè yǎbaa nde kpēyi. Ti Yiè nKuyie nkuó wǎri kè yé ndè ndōmmè.

⁴ Kóo náké Sedisadammu èi kǎbe kè dǎ, bèe duó nyikuó niùbè nè Defiibe be kpere kè dǎe yie nkè bè ntũ nti Yiè nKuyie nkuó yǎmmè weti weti. ⁵ Bè kèè dii mǎnni dè kó tinǎantì kè Isidayeeribe pǎ mediè mbe paa nkó tidiiti: Tidiiti bè tu ti bédèè nè mǎnǎà nnè mǎkùò nè mǎcekùò kè yíénè dǎsǎnnè dǎsǎnnè nè bè ǎǎ berì be diiti timǎu kè dèè ntú depíindè kè bèe dè dǎite dǎmǎu kè dè nsũ mǎsǎà.

⁶ Nè Isidayeeri bẹ̀è bo Sudaa tempẹ̀ nkó yehékè kẹ̀ bẹ̀e kaa mbe wṹ kédèi ìì tu ipíínýì kẹ̀tóní, inààkẹ̀ nẹ̀ ipe. Nẹ̀ yepàrẹ̀ bẹ̀ cǎnné yẹ̀ ti Yìè nKuyie nkpréí, ké dẹ̀ còú nyecúò nyecúò. ⁷ Bẹ̀ do keté bẹ̀ bo ncoumẹ̀ yecúò otààtǎánwè nwe kédèe oyienwè. ⁸ Okpààtì nẹ̀ o tǔmbẹ̀ kẹ̀ bẹ̀e kǎtení kẹ́yà dẹ̀ kó yecúò kénsǎntí ti Yìè nKuyie nnè ku nìtìbẹ̀.

⁹ Kẹ̀ Esekiasii beké ikuó nìùbẹ̀ nẹ̀ Defiibe dẹ̀ kó yecúò kpẹ̀ti. ¹⁰ Kẹ̀ ikuó nìùtì diẹwè Sadaki cǐtẹ̀tẹ̀ kou Asadia ò tǎnné kẹ̀ dọ̀: Nẹ̀ bẹ̀ keté dǐi mǎnni kẹ̀ tǎuní yepàrẹ̀ ti Yìè nKuyie ncǐtẹ̀tẹ̀ miẹkẹ̀ ti yommu kẹ̀ sǎnnẹ̀ kẹ̀ dẹ̀ sùó nke sũ, dẹ̀ kó yecúò mẹ̀ ntu yie. Kẹ̀ yě ti Yìè nKuyie mpāmẹ̀ mēsàà nku nìtìbẹ̀.

¹¹ Kẹ̀ Esekiasi dọ̀, bẹ̀e tǔntẹ̀ ti Yìè nKuyie ncǐtẹ̀tẹ̀ miẹkẹ̀ tidietì, kẹ̀ bẹ̀e tì tǔntẹ̀. ¹² Kẹ̀ bẹ̀e túóté bẹ̀ pǎ dẹ̀ Kuyie nnè bẹ̀ berí bẹ̀ diitì kẹ̀ dẹ̀ kó dimàà tu depííndẹ̀ kẹ̀ bẹ̀ dẹ̀ dèite nẹ̀ yepàrẹ̀ bẹ̀ cǎnné yẹ̀ Kuyie nkpréí. Kẹ̀ Defii botí kou Konanniya nni dẹ̀ kó mutōmmú kòo yǎfṹ kou Simmǎii nhò tǔnko. ¹³ Kẹ̀ Defiibe tẹ̀píítẹ̀ mbẹ̀ tǔnko kẹ̀ tú bẹ̀è dàkẹ̀ tidiitì kpéí. Bẹ̀e yètẹ̀ tu: Yeyeedi nẹ̀ Asasiau nẹ̀ Naati nẹ̀ Asayeedi nẹ̀ Yedemoti nẹ̀ Yosabadi nẹ̀ Ediyeedi nẹ̀ Isimayaa nẹ̀ Maati nẹ̀ Bennaya bemou kẹ̀ bẹ̀ ntũ Konanniya nẹ̀ o tebite bẹ̀ kó dinùù nẹ̀ okpààtì Esekiasi nẹ̀ ikuó nìùtì diẹwè Asasiau wèè baké Kuyie ncǐtẹ̀tẹ̀ bẹ̀ kó dinùù. ¹⁴ Kẹ̀ Defii wuo nkou Immuna bire Kodee wèè bàà diyie yìèní kẹ̀è bíékẹ̀ kó dibòrì, kòo nte ò bo ndakemẹ̀ yepàrẹ̀ bẹ̀ pǎ nyẹ̀ Kuyie nnè bẹ̀ yèmmẹ̀, kẹ̀ toti nẹ̀ bẹ̀ dèi dẹ̀ ti Yìè nKuyie nkpréí nẹ̀ dẹ̀ cǎà nke tú ikuó nìùbẹ̀ mǎà kpẹ̀e. ¹⁵ Edenni nẹ̀ Minyaminni nẹ̀ Yesua nẹ̀ Semmaya nẹ̀ Amadia nẹ̀ Sekanniya kẹ̀ bẹ̀ nhò tǔnko. Dẹ̀ kó benitìbẹ̀ bẹ̀ do te bẹ̀ bo ntotimẹ̀ tidiitì bẹ̀ kǎbe ikuó nìùbẹ̀ kó yehékẹ̀ miẹkẹ̀. Bekótìbẹ̀ nẹ̀ ibí bẹ̀ tǎntì bẹ̀ tǎntì. ¹⁶ Dẹ̀ í tú bẹ̀è yètẹ̀ wǎri kẹ̀túóté bẹ̀è mǎkẹ̀ yebie nyètǎati kéndèètinko mǎà ndi bẹ̀ do totímẹ̀ tidiitì, bẹ̀ do totínemu betǎbẹ̀ bẹ̀è kǎrìní bá dǐi yie ti Yìè nKuyie ncǐtẹ̀tẹ̀ kẹ̀ pĩ mbe tōmmú bẹ̀ tǎntì bẹ̀ tǎntì. ¹⁷ Bẹ̀ do kàa nyikuó nìùbẹ̀ bẹ̀ cǎi bẹ̀ cǎi nsi kẹ̀wǎri bẹ̀ yètẹ̀ kékàa nDefiibe bẹ̀ mǎkẹ̀ dǐi mǎnni yebie nsipísidẹ̀ kéndèètinko bẹ̀ pĩmpĩmmẹ̀ bẹ̀ tōmmú nẹ̀ bẹ̀ tǎrẹ̀. ¹⁸ Bẹ̀ do bẹ̀ kàa nnè bẹ̀ cǎi kǎbe mbe benitipòbẹ̀ nẹ̀ ibí initidaa nẹ̀ initipò nẹ̀ bẹ̀è bẹ̀ bonẹ̀ kẹ̀ yě bẹ̀ do tǔmẹ̀ ikuó nìùbẹ̀ cǎi kǎbe mbe. ¹⁹ Bẹ̀ do tǎátému benitìbẹ̀ kẹ̀ bẹ̀ bo ntoti tidiitì ikuó nìùbẹ̀ Anǎ bí bẹ̀è bo dikpàà kó yehékẹ̀ nẹ̀ Defiibe bẹ̀è yètẹ̀ wǎri.

²⁰ Nte Esekiasi dọ̀ dẹ̀ Sudaa tenkẹ̀ kemou miẹkẹ̀, ò do dọ̀ dẹ̀ wenni dèndẹ̀ kẹ̀ síe kẹ̀ tú timómmǎnti ti Yìè nKuyie nyìkẹ̀. ²¹ Ò do pĩ mmùù tōmmú kó dimàà Kuyie ncǐtẹ̀tẹ̀ miẹkẹ̀, ò do mù pĩ nke bo wẹ̀te kéentẹ̀ Kuyie nkuó nyi nẹ̀ ku tannò, ké ndẹ̀ dọ̀rì kẹ̀ tũ nKuyie nnè o yèmmẹ̀ memou, kòò dọ̀rì dẹ̀ kó dimàà demou kẹ̀ dẹ̀ nyié.

32

Sennakedibu domẹ Sudaa kó dikpààtiyuu kǎbe mudoò
(Wénté 2 Bekpààtìbè 18:13. Esaii 36:1)

¹ Esekiasi dọ̀ mùù tōmmú sààmù kẹ̀ benkẹ̀ ò dómẹ Kuyie mmu kó difǎnkúò kẹ̀ Asidii kóo kpààtì Sennakedibuu kǎtení kédò Sudaa tempẹ̀, nképi yehékẹ̀ iduotí fité yẹ̀, kéndó kẹ̀ yẹ̀ fiètẹ̀. ² Esekiasi yà dǐi mǎnni Sennakedibu kèrínímẹ̀ kẹ̀ dó kédò Sedisademma mudoò. ³ Kòò tíi nho āpǎnkótìbẹ̀ nẹ̀ yekǎmbò yembẹ̀ kéndó bẹ̀e tǐtí sibií sù bo diheì mǎnku. Kẹ̀ bẹ̀e yie nho kpẹ̀ti. ⁴ Kẹ̀ benitìbẹ̀e tíi nditǐnni kẹ́yǐtí sibií simou nẹ̀ dinébòrì* dǐi pṹ mbe kó kutempẹ̀, ké ndi tǐti kẹ̀ nǎà nke tú Asidii kǎbe báà kǎtení kẹ́yà mǎnnésũkùmẹ̀.

* **32:4** dinébòrì: Bẹ̀ nǎà ndi nẹ̀bòrì kpéí, Kiyǎ kó kukó nku, kùù pṹ nke kǎri Setinǎ biriku, kẹ̀ Esekiasii kù dinté kẹ̀ kù tanné ketenkẹ̀ kẹ̀ kùu pòutoo diheì miẹkẹ̀.

⁵ Mēmme kè Esekiasii íténnè dikōmbùò kè bēe wēte kémaá kuduotí bē pònte kù kéfinko, kè kùu maatenè yedèrè, kè bēe maá kutèkù ditowaá káfii, kētũnte kudànkù bē tu kù Midoo Dafiti èi, kémá yekpāā nnè tidòpìtì diètì. ⁶ Kè okpààtì tātè behāāpònkótìbè bēè yóó niitè benitìbè.

Kè bēe tíí nho borè dihéi kó dibòrì borè, bē ǎǎ tíí ndè kòo mbè tiè nke tú: ⁷ Tēinnè di bá ndé Asidii kóo kpààtì nè ditinnì dii ò neínè kè kufōwáá ndi bo, wèè ti bonè weè kpeñni kè bē pēēté. ⁸ Wenwe benitìbè bēè ò neínè nè bē kó muwērímú. Tínti ti Yiè nKuyie nkuù ti neínè kunku Kuyie nti tũ nkù, kuù yóó ti deēté kédoké ti kó mudoò.

Mēmme kè benitìbè nyíku Sudaa kóo kpààtì Esekiasì bēi nti ìnkè.

*Sennakedibu tǎ nkè bē nàké tì Sudaa kǎbe
(Wénté 2 Bekpààtìbè 18:17-37. Esaii 36:2-22)*

⁹ De kó di fōnkúò kè Asidii kóo kpààtì Sennakedibuu pi Dakiisi nè o āāpòmbè bēmou kētō nho kó behāāpòmbè Sedisadēmmu Sudaa kóo kpààtì Esekiasì borè nè benitìbè bēè do ò bonè, kè bē bo bē nàké kē í: ¹⁰ Asidii kóo kpààtì Sennakedibu tú: Di tǎ ònwe kè kari Sedisadēmmu, dihéi dii ā o nòutè mièkè? ¹¹ Esekiasì di sòummu kè náá nke tú di Yiè nKuyie ndi tũ nkù bo di deēté Asidii kóo kpààtì nòu mièkè, kè duó nkè sinéyēi nè dikònni kè dè yóó di kuò. ¹² Dè í tú dè kó Esekiasì weè dié yetòrè kè pùò nyewūōtòrè Sudaa tempē nke nàké Sudaa kǎbe nè Sedisadēmmu kǎbe kè tú diwūōtònni dīmáá ndi bē dò nkénkōnkù dii ìikè kè di ntùò ntihúúntàà? ¹³ Di í yé wenwe o mómumuò nnè o yembè bē dòò dè yehèkè tēyè kǎbaà? De kó yehèkè kó yebòkè na kè bē deēté bē nòu mièkàà? ¹⁴ O yembè kùò yèè èkè kè dèè páíí, òndi kó yebòkè na kè deēté yè kǎbe bē nòu mièkè, kè di né yē ndi kó Kuyie ndi tũ nkù bo na kè di deēté o nòutè mièkè? ¹⁵ Esekiasì báá di ciitè kè di sòutè di bá nhò tũ, kubotí makù yoo dikpààtìyuu mari kó dibòò í na kè deēté di kǎbe o nòu mièkè nè ò yembè kpesi mièkè. Kuyie ndi tũ nkù báá na kè di deēté o nòu mièkè múnke.

¹⁶ Kè Sennakedibu kó betōmbè nnáá nke sǎá nti Yiè nKuyie nè ku kóo tǎnti Esekiasì.

*Bè wàrimè dipátiri kè sǎmmú ti Yiè nKuyie
(Wénté 2 Bekpààtìbè 19:14-19. Esaii 37:14-20)*

¹⁷ Kè Sennakedibuu wǎri dipátiri késǎmmú ti Yiè nKuyie kunku Isidayēeribe tũ nkù, kòo bēi nke dǎ: Yehèkè tēyè kó yebòkè í na kè deēté yè kǎbe n nòu mièkè, kè Esekiasì kó Kuyie nkuù bo na kédēēté ku nitìbè n nòu mièkàà?

¹⁸ Mēmme kè Sennakedibu kó betōmbè tì pīēkè nè Ebedeebe kó tináànti kè bo donné Sedisadēmmu kǎbe bēè bo kuduotí ìnkè bē kōmbùòtì kè bē ānnè kufōwáá nkè dēè yie nkè bēè na kéfietè dihéi. ¹⁹ Sennakedibu kó betōmbè do náá nKuyie nyIsidayēeribe tũ nkù kpéí, kè kù dōnnìnkònnè sibòōtenkaanì ibotí tēi dòò sì nsi.

*Bè kùòmè Sennakedibu āāpòmbè kòò coké
(Wénté 2 Bekpààtìbè 19:15, 35-37 nè Esaii 37:15, 36-38)*

²⁰ Mēmme okpààtì Esekiasì nè Amòti birè Kuyie mpāānàànti náàntò Esaii bē bàntèmmè Kuyie nde kpéi kè kù kuónnè. ²¹ Kè ti Yiè nKuyie ntōnni ku tōnni Sennakedibu kó dihāāpònkari mièkè kè dii kuò behāāpòmbè yekōmbò yembè nè iwēi yembè bēè baké, kòo kpààtì íté nè ifei kè kò nho èi, kéntati o bǎò cīētè mièkè kòo bíi ò kùò.

²² Mēmme ti Yiè nKuyie ndēētémè Esekiasì nè Sedisadēmmu èi kǎbe Asidii kóo kpààtì nòu mièkè nè bē dootitòbè sòmbe, kè bēè om̀pènè dè kó ibotí ìi bē fité. ²³ Kè benitìbè péuu pāmmú yepārè ti Yiè nKuyie nSedisadēmmu, kēpāmmúnè yepārè Esekiasì wenwe Sudaa tenkè kǎbe kóo kpààtì, kè ibotí tēi ò dēúkùnnè.

*Esekiasi kó tikpàtì m̀̀nku**(Wénté 2 Bekpààtìbè 20:1-21 nè Esaii 38:1-8,39)*

²⁴ De kó yewe miéke kè Esekiasi muòke kéduúnne mukũũ kébántè ti Yiè nKuyie kè kùu d̀̀d̀d̀ tidiètì. ²⁵ Kè Esekiasi í mbanté mesàà nKuyie nhò d̀̀d̀mè kéánné tefentè, kè ti Yiè nKuyie mmiéke ò do nè Sudaa tenkè nè Sedisademmu.

²⁶ Bá nè Esekiasi me nhāmè tefentè kòo kékũnnè omáà wenwe nè Sedisademmu èi k̀̀be, kè ti Yiè nKuyie mmiéke í mbè do o f̀̀m̀mu mum̀̀u miéke.

²⁷ Kè Esekiasi m̀̀ote tikpàtì mediè, kòo yètìrìi feité, kè wè mm̀̀ke tikpàtì kémaá sicéĩ kéánné timátì péitì nè mes̀̀o nnè yetásààyè yèè donku kpeñnì nè t̀̀d̀d̀aríbè nè t̀̀d̀d̀p̀̀itì nè tinensàatì tibotí tibotí. ²⁸ Kòo maá ò yóó nhāà dè tidiitì bè tu ti bédèè nè mèk̀̀d̀, nnè bè yóó ntanninko dè o wũs ibotí ibotí. ²⁹ Kòo maá yehèkè kém̀̀ote iwũs mediè nyisám̀̀p̀̀i nè idieyì. Kuyie nkuu do ò duó ntikpàtì mediè.

³⁰ Wenwe Esekiasi weè do kũnné Kiyō kó kukó nkó menie nké mè tanné defũd̀̀ kè mèe yèroo Dafiti èi diyie taà kèè bíékè.

Esekiasi tōmmú mum̀̀u do yíemmu. ³¹ Dèè kpéi ndo te kè Babidōnni èi kó bekpààtìbè tōnni be kó yehèikèntōrè be borè, kè bè bo d̀̀ke yíété tidiètì t̀̀i d̀̀d̀ ò èi, kè Kuyie nhò yóu ke bo yà t̀̀i bo o yèmmè miéke.

³² Esekiasi d̀̀d̀r̀̀mè s̀̀m̀me nè ò p̀̀i mm̀̀u tōmmú Kuyie nkpéi ndè wàrimu Kuyie benke ti ku pānāāntì nāāntò Amoti bire Esaii kòo t̀̀i wāri de kó dipátiri miéke nè Sudaa kpààtìbè nè Isidayeri k̀̀be be páte miéke. ³³ Kòo kò nho yembè kũũ nkè kè bèè ò kũnné Dafiti bí f̀̀ti kó ditennì. Kè Sudaa k̀̀be ò k̀̀uté kòo bire Manansee s̀̀oté tikpàtì.

33*Manansee s̀̀otémè tikpàtì**(Wénté 2 Bekpààtìbè 21:1-18)*

¹ Manansee do yóó di tikpàtì ke m̀̀ke yebie ntepiítè nè yèdèè ndi, kémbò Sedisademmu ke t̀̀ tikpàtì yebie nsipísìnũmm̀̀ nè yenũmm̀̀, ² kéd̀̀d̀ Kuyie nyí dó dè, kètũnnè ibotí t̀̀i do d̀̀ori ìl̀̀ s̀̀ke kpeere kè ti Yiè nKuyie nyi b̀̀ti ke bè kànnè bembè Isidayeribe. ³ Kòo wète kémaá o cice Esekiasi do p̀̀u nyèè b̀̀wũst̀̀rè kémaá dib̀̀d̀ Baadi kó diwũst̀̀nni kéciéke itedéi kéfíi nkénk̀̀nk̀̀u ke báa ndiyie nè otànk̀̀ nè siwā. ⁴ Kòo maá yewũst̀̀rè ti Yiè nKuyie nc̣̣ètè miéke Sedisademmu. Ti Yiè nKuyie ndo bè nàkèmu ke d̀̀, kù dó bè nkù báa nSedisademmu nwe ṣ̣ā. ⁵ Kòo maá yeè wũst̀̀rè ti Yiè nKuyie nc̣̣ètè d̀̀nti t̀̀dè miéke diyie nè otànk̀̀ nè siwā de kpéi, ⁶ kékuo o bire kétu Inommu biriku miéke kénnáánnè yeb̀̀kè, ke k̀̀ri tipāatì, ke p̣̣innè muhũṭ̣ōmm̀̀, kéwaá mbenitinòmbè bèè yu becíribè nè bèè boorí tinùbooti, kénd̀̀arinè med̀̀d̀r̀̀mè yeime ke íinko ti Yiè nKuyie mmiéke. ⁷ Kòo tanné teb̀̀otenkaanitè ò do d̀̀d̀ t̀̀ Kuyie nc̣̣ètè miéke. Kuyie ndo nàkèmu ku kóo ṭ̣nti Dafiti nè o bire Sadowo ke d̀̀, Isidayeribe tenkè miéke kù ṭ̣atè ke dó ku yètìrì nyu Sedisademmu nwe ku c̣̣ètè miéke ṣ̣ā. ⁸ Kù do béimmu ke d̀̀, kè Isidayeribe tũ nku tannò nè ku kuó nè ku tié nkù duó ndè be yembè ke nàké M̀̀yiisi kòo dè wāri, kù báa bè dènnè dihèi kù duó ndi be yembè. ⁹ Kè Manansee nte kè Isidayeribe feti, kécake ti Yiè nKuyie nkè dèe p̣̣ētè ibotí t̀̀i kù do k̀̀u ì ké bè kànnè ì do d̀̀d̀r̀̀mè.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nni nhò nāánnè wenwe Manansee, nè o k̀̀be kè bè í nkù kèmm̀̀. ¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nduó nkè bèè baké Asidii kóo kpàatì kó behāāp̀̀mbè kè bèe k̀̀te kép̣̣i mManansee kètōnnè o yèi kuyĩmpie nkóo bou dis̀̀wũd̀̀ kó mēf̣̣imme k̀̀to, kék̀̀nnè Babidōnni. ¹² Ò ta d̀̀i m̀̀nni mesémmè miéke kékuónnè

ti Yiè nKuyie nkémòò mēcīēm̄m̄, kékékūnnē omáà kunku Kuyie nhò yembè do tū nkù ìikè. ¹³ Kòò bántè ti Yiè nKuyie nkè mēsēm̄m̄ kù pī, kè kùù kēmmú o dabònnì kóo tḗnnénì Sedisadēmmu o kpààtìyuu miēke, kè Manansee banté ti Yiè nKuyie mm̄enke tūmè Kuyie nku.

¹⁴ Dē kó difānkúò kòò maá kuduotí Dafiti èi miēke diyìè taà kè, Kiyāō kó kubiriku bíékè, kéntò kētuakēnè bè tū dè siyī kó dibòrì, kēmaá kēfi nhOfedi tārì kè dē okè mēdiē, kòò kanne behāāpònkótìbè Sudaa tenkè kó yehékè iduotí fité yè miēke. ¹⁵ Kòò denne ibotí tēi kó yebakè ti Yiè nKuyie ncīētè miēke nè tetenkaanitè, kè dè dēnnē dihei mǎnku kēútóo, kēpuo nyebōwūōtòrè yèè bo ti Yiè nKuyie ncīētè tēè bo Sedisadēmmu ditāri ĩnkè. ¹⁶ Kòò maá ti Yiè nKuyie nkó diwūōtōnnì kēfié iwūō metaummè kpēyi nnè yesāā nkpeyi, kēduó nkè Sudaa kabē ntū nti Yiè nKuyie nkunku Isidayēeribē tū nkù. ¹⁷ Bá nè mēm̄m̄ kè benitìbè nkpaá feu yetòrè, kè baa né báá nti Yiè nKuyie.

¹⁸ Manansee dṑrìmmè sōmmē nè ò bāntēm̄ Kuyie, nnè ku pāānāāntì náāntò ò nāké tì ti Yiè nKuyie nkpeí, bēmbē Isidayēeribē bè tū nkù dè wārimu Isidayēeribē kpààtìbè dṑrìmmè pátìri miēke. ¹⁹ Ò bāntēm̄ Kuyie nnè kù cōutēm̄ o báamm̄ nè ò càkem̄ Kuyie nnè ò kù yetēm̄ nè ò āām̄ yetòrè kè fiíkú itedéi nè ò dṑmm̄ sibōotenkaanì, ò dṑ dè kè né bo na kēbanté ò càkem̄ Kuyie ndè wārimu Esaii tōmmú pátìri miēke. ²⁰ Manansee kò ndìi mōnnì o yembè kũũ nkè kè bèè ò kũnnè o cīētè pérìmm̄ miēke kòò birē Amōo sōoté tikpàtì.

Amōo tōm̄ tikpàtì

(Wénté 2 Bekpààtìbè 21:19-26)

²¹ Amōo do yóó di tikpàtì kè mōke yēbie nsipísìdè nè yèdèè ndi, kéntò tikpàtì kè bo Sedisadēmmu kè dō yēbie nyèdèè, ²² kédōò ti Yiè nKuyie nyí dó dè o cice Manansee do dṑmm̄, kēfié yebakè o cice do dṑ yè kè nyè bàá. ²³ Ò mē nyí mbanté o caàrìmm̄ o cice do bantēm̄ o kōm̄, ò do càkem̄ kēpēēté o cice.

²⁴ Kòò kó betōmbèè dake o kpéi kóò kùò tēkpààtìcīētè miēke. ²⁵ Kè dihei yēmbèè kuò bèè kó dimāà do dāke kēkuo okpààtì Amōo kēduó nkòò birē Sosiasii sōoté tikpàtì.

34

Sosiasii tōm̄ tikpàtì

(Wénté 2 Bekpààtìbè 22:1-2. 23:4-20)

¹ Sosiasii do yóó di tikpàtì kè mōke yēbie nyèni ndi kēmbō Sedisadēmmu kè tō tikpàtì kè dō yēbie nsipísitāāti nè dīmāà, ² kētūnnē o yààrì Dafiti kó mēborime weti weti.

³ O kpàtì benni niínnì o do kpāá tū odapāà nwe kēwammú Kuyie nho yààrì Dafiti do tū nkù. O kpàtì benni tēpítè nè didéri miēke, kēketé ò bo puōmm̄ yebōwūōtòrè Sudaa tenkè nè Sedisadēmmu, kēdié yetòrè, kēbuo nyitedéi, kēbókè sibōotenkaanì nè bè yìè ntimátì kè uté sì. ⁴ Kòò duó nkè bè mpuo ndibōò Baadi kó yewūōtòrè kòò wūó, kè bèè puo ntihúúntì kó yetòrè yèè do bo dē kó yewūōtòrè ĩnkè, kēpié itedéi nè sibōotenkaanì bè yìè ntimátì kè uté sì, kè dè pūo nkè dē naá mmutāá, kè bèè dè útóo bèè do sì feu bè kũrì ìi fōti ĩnkè. ⁵ Kòò tuo mbe bōoyembè kó yekūō, bē bōwūōtòrè ĩnkè. Mēm̄m̄ Sosiasii wēnkūnnēm̄ Sudaa tenkè nè Sedisadēmmu.

⁶ Manansee kó yehékè nè Efadaim̄m̄ kpēye nè Simmēōō kpēye kéntò kētuakēnè Nefutadii kpēye nè bē pēetitōbē kpēyoo. ⁷ Kòò puo nyebōwūōtòrè kēpié itedéi kēpuo nnè sibōotenkaanì kè dē naá mmuyuo, kòò puo

nyebɔɔwũɔtɔrè bè tùò nyèè ìnkè tihúúntì Isidayeeribe ekè yemou mieke kéwète kékò nSedisademmu.

Ikuó niùtì diewè yàmè Kuyie nkuó pátíri
(Wénté 2 Bekpààtìbè 22:3-10)

⁸ Kè Sosiasi mbo o kpàtì benni epíítè nè diniínni mieke. Ò wènkùnnè dī mōnni diheì nè ti Yiè nKuyie ncīètè ke dèè kètɔ Asadia biré Safāā Maseya èi kóo kpààtì nè okpààtì kóo pátíwāàtì Yoakasi biré Yoa kè bè bo kàte kètūnte ti Yiè nKuyie ncīètè. ⁹ Kè bèè kàte káyà ikuó niùtì diewè Idikiya, ké nhò tɔo Manansee kó kuwuò nkàbe, nè Efadaimmu kòku kàbe nè Isidayeeribe sɔmbè Sudaa tenkè kemou kàbe nè Bensamé kó kuwuò nkàbe nè Sedisademmu èi kàbe bè do tɔnì ì dīítì Kuyie ncīètè. Defiibe bèè bàà Kuyie ncīètè kó yebòrè kè bèè ì cuó. ¹⁰ Kè bèè ì duó mbèè ni bèè pī nKuyie ncīètè tōmmú, kè bè bo dàdònnè ti Yiè nKuyie ncīètè kè tē tūnte. ¹¹ Kè bèè ì duó mbèè yé idéí kó mutōmmú nè bemaribè kè bè bo donténè yetárè bè cīéké yè nè imundéí kéíinnè tidieti Sudaa kpààtìbè do càke tì. ¹² Kè de kó benitìbè mènke mpī mmutōmmú kè dè wenni mesàà, kè Defiibe bí Yaati nè Abudiasi nè Sakarii nè Mesudammu ì do bè ni. Kè Defiibe tɔbè bèè nɔ nke bie ndebémbénnè ke nɔnnè mudèmmù. ¹³ Kè bè mbaké bèè tɔu tinènti, ke bakénè betōmbè bemou bá wè nè o tōmmú. Kè Defiibe tɔbè tu bepátíwāàbè ke baanè Kuyie ncīètè tōmbè nè yebòrè.

¹⁴ Bè dèi dī mōnni idíítì bè do dɔú nyì ti Yiè nKuyie ncīètè mieke, kè ikuó niùtì Idikiya yà ti Yiè nKuyie nkuó pátíri, kù do duó nyì Mɔyíisi kòo ì wàri. ¹⁵ Kè Idikiya náké opátíwāàtì Safāā ke dò: M pètè ikuó pátíri ti Yiè nKuyie ncīètè, ké dī nhò duó. ¹⁶ Kè Safāā dī tɔo okpààtì, kòò náké nè mutōmmú kpèti ke dò: Tínti a kó betōmbè ti pīm̄mu mutōmmú a do yé ntí dɔò mù. ¹⁷ Tì tùótému ti Yiè nKuyie ncīètè kó idíítì imou ke duó mbèè baké mutōmmú nè betōmbè.

¹⁸ Kè opátíwāàtì Safāā yíé kénáké okpààtì ke dò: Ikuó niùtì diewè Idikiya weè n duó ndipátíri, ké dī kàà nhokpààtì ìlkè.

Sosiasi beém̄mè Udida
(Wénté 2 Bekpààtìbè 22:11-20a)

¹⁹ Okpààtì kèè mēm̄mè Kuyie nkuó bè ò kàà nyì kékēté o yààtì, ²⁰ káyú Idikiya nè Safāā Ayikammu nè Mikee biré Abudonni nè opátíwāàtì Safāā nè okpààtì kóo tūntì Asayaa, ké bè náké ke dò: ²¹ Kàtenè kébeé nti Yiè nKuyie n kpéí nè Isidayeeribe sɔmbè kpéí nnè Sudaa kàbe kpéí ndipátíri bè pètè dī tɔ tìl nààntì ìnkè. Ke yé ti Yiè nKuyie mmieke ti domè mediè mme, ti yembè í yiem̄mè ke tūnnè ti Yiè nKuyie yé mmù, tìl wàri dipátíri mieke timou.

²² Idikiya nè okpààtì tǎāté bè kè bèè kàte onitipòkù Udida borè wèè nàà nKuyie mpāānààntì. Ò do tú Asidaa biré Tokiyati biré Sadummu pokù nwe, weè do baa ikuó yààtì. De kó Kuyie mpāānààntì nààntò do bo Sedisademmu nwe, dicēkarì bè tu di diheì pànni, kè bèè ò náké bè tɔ tì. ²³ Kòo bè tēínné ke dò: Kàtenè kénáké onitì wèè di tōnní m borè ke dò: Tì Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nku tu: ²⁴ Bè kàà ndīl pátíri Sudaa kàbe kóo kpààtì di nàà mmèè yéi nkpéí kù yóó mè bonté Sedisademmu èi ndi nè di kàbe. ²⁵ Bè mè nkù mbontóomè ke tuò tihúúntì yebàkè bè dɔò yé ke íinko ku mieke, nè medòòrìmmè yeime ku mieke bè yèmu ke í yóó bè bonke. ²⁶ Sudaa kàbe kóo kpààtì wèè di tōnní kè di bo beé nti Yiè nKuyie, dí ò náké ke tú, ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù tu ò kèèmu kù ò náké tì. ²⁷ Ò mè nkèèmmè kù náké tì Sedisademmu kpéí kè dè kàáké o yèmmè, kòò kékùnnè omáà kunku ti Yiè nKuyie nku ìlkè, ke kērí o yààtì ke kōmmú tinōnnietì. Kunku ku mómm̄onku kù kèèmu o dabōnni kunku ti Yiè nKuyie nkuù bēi. ²⁸ Ò yóó

kòmmu bàmmùu o yembè kũũ nkè, kè bɛɛ ò kũnné o yembè fōti o nònfx í yóó yà mɛyɛi nkù yóó bɔntémè Sedisadɛmmu èi nè di nìtìbè.

*Sosiasii wɛtɛ kɛ tũntɛmè nè Kuyie mbɛ kó metaummè
(Wénté 2 Bekpààtìbè 22:20b-23:3)*

Ikuó nìtì diɛwè Idikiya nè okpààtì do ò nɛínè bɛ kè bɛɛ wɛtɛ kénáké okpààtì Kuyie mpāānāantì náantò bɛ nàké tì, ²⁹ kòo kpààtì tō nkè bɛɛ náké Sudaa tenké kɔbɛ nè Sedisadɛmmu èi kɔbɛ kɛ dɔ bɛɛ tii. ³⁰ Bè tii ndii mōnni kòo kɔtɛ ti Yiè nKuyie ncīètè kɛ nɛínè Sudaa èi kɔbɛ nè Sedisadɛmmu èi kɔbɛ nè ikuó nìtìbè nè Defiibɛ nè Isidayɛɛribɛ bɛmɔu bɛkótìbè nè ibí kòo bɛ kàa nti Yiè Kuyie nkuó nè ku taummè pátìri bɛ pètɛ dì ti Yiè nKuyie ncīètè miɛkɛ. ³¹ Okpààtì dɛ ncómmú o cónni kébéi ndinùu dii tu bɛ ntũ mbɛ Yiè nKuyie, kɛ yíe nku tannò, nè ku kuó, nè ku tié nè bɛ yèmmè mɛmɔu, nè bɛ wɛrímú mumɔu. Kè dɛɛ yie nkè bɛɛ na kéndɔɔri ku kuó nè ku taummè pátìri dii ntɔ tì yɛ mmù. ³² Kòo kpààtì duó nkè bɛɛ kó dimàà bo Sedisadɛmmu èi nè Bensamɛɛ tempɛ nkɔbɛ kè bɛɛ tũnnɛ Kuyie mbɛ dɔ̀̀nè mɛ̀̀ taummè kunku bɛ yembè do tũ nkù. ³³ Kè Sosiasii paa mmubɔ̀̀tōmmú Isidayɛɛribɛ èkɛ yemɔu miɛkɛ, kédúó nkè bɛɛ kó dimàà bo Isidayɛɛribɛ tenké kè bɛ mpĩ nti Yiè nKuyie ntōmmú kunku Kuyie mbɛ tũ nkù, o fōmmu mumɔu miɛkɛ, bá bɛ í nyetɛ bɛ Yiè nKuyie bɛ yembè do tũ nkù.

35

*Sosiasii baámmè ndiyentébanni
(Wénté 2 Bekpààtìbè 23:21-23)*

¹ Kè Sosiasii baá ndiyentébanni Sedisadɛmmu ti Yiè nKuyie nkpéi nkéfié dibanni kó iwũ̃ dibenni kóo tǎnkù ketiwè kó diyie tɛpítè nè dinaannì. ² Kòo wɛtɛ kékanne ikuó nìtìbè bɛ tōmmú, kɛyáúkũnnɛ bɛ kōntì kè bɛ mpĩ nti Yiè nKuyie ncīètè kó mutōmmú, ³ kénákénè Defiibɛ bɛmbɛ bɛɛ cǎa nti Yiè nKuyie ntōmmú kpéi, kɛ tɛ bɛ bo tiémmè bɛnìtìbè kɛ dɔ: Tannénè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ku cīètè Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì Dafiti birɛ Sadomɔɔ do maá tɛ, di ténkɛ í yóó ndi tɔu. Pínnè ti Yiè nKuyie ntōmmú kunku di tũ nkù nè ku nìtìbè Isidayɛɛribɛ. ⁴ Báátínè kéntũ ndi naàmuntì duó kɛ dòmmè nè di tĩrè di pĩ mpĩmmè mutōmmú kéntũ nyIsidayɛɛribɛ kóo kpààtì Dafiti wǎri ì tié nyɛ mmù, kòo birɛ Sadomɔɔ ì ìkú. ⁵ Mbonè Kuyie ncīètè miɛkɛ di cǎi tũmmè sitɔbè, kɛntéennè di kɔbɛ Isidayɛɛribɛ bɛ naàmuntì tũmmè titɔbè. ⁶ Dii yóó fié diyentébanni kó iwũ̃, dɔ̀̀nè dimàà mɛwénkùmè kó ikuó kɛteennè di kɔbɛ kè bɛɛ tũnnɛ ti Yiè nKuyie nnáké tì Mɔyiisi kòo tì wǎri.

⁷ Kè Sosiasii duó nyiwũ̃ nyIsidayɛɛribɛ bɛɛ kó dimàà dɛ bo bɛ kpéi yɛpɛbɛ nè yɛbɔbɛ sikɔupísitǎati (3000) nè inààkɛ sikɔupísitǎati (3000), kè bɛ bo fié diyentébanni. Dɛ kó iwũ̃ do tú o kpɛyi nyi wenwe okpààtì. ⁸ Kòo kpààtì kó bɛtũmbɛ duónnè bɛ yèmmè iwũ̃, kè bɛ bo fié dibanni bɛnìtìbè kpéi, nè Defiibɛ nè ikuó nìtìbè Idikiya nè Sakarii nè Yeyɛɛdi bɛɛ kótì Kuyie ncīètè kè bɛɛ duó nyiwũ̃ ikuó nìtìbè kpéi, yɛpedabɛ nè yɛbɔbɛ sikɔupísitǎidé nè sikɔusikuó (2600) nè inààkɛ sikɔusitǎati (300) kè bɛ bo fié diyentébanni. ⁹ Kè Defiibɛ kó bɛkótìbè Konanniya nè o kɔbɛ Semmaya nè Nɛtannɛyɛɛdi nè Asabia nè Yeyɛɛdi nè Yosabadi kè bɛɛ duó nDefiibɛ yɛpedabɛ nè yɛbɔdabɛ sikɔupísinùmmù (5000) nè yɛnaadakɛ sikɔusinùmmù (500). ¹⁰ Ntɛ bɛ do tũntɛ mɛ̀̀ botí dibanni ikuó nìtìbè do pĩmmu bɛ tōmmú kè Defiibɛ pĩ mbɛ kōmu, kè bɛ ntũ nhokpààtì dɔu ndii nùu. ¹¹ Kè bɛ nfeu diyentébanni kó iwũ̃ kè ikuó nìtìbè cɔu mɛyĩ nDefiibɛ borè kɛ cou diwũ̃tōnni ìnkè. Kè Defiibɛ biɛ fɛũ iwũ̃ bɛ fié ì. ¹² Kɛ cǎnninko

dèè dò nkétuo nKuyie, kéduó nDefiibe bè dò nkénte dè, ké me nyí nè inààkè, kéntũ mM̄oyiisi kó ikuó duó ke dōmmè. ¹³ Kè b̄e tūnne b̄e kó ikuó k̄ep̄unn̄e diyentébanni kó ipe, k̄ébenn̄e iwũ̄s̄ t̄eì b̄e c̄ānn̄e ì Kuyie nk̄p̄éí nè sikũmboó nè tikàdàabuuti nè sidóù, k̄édeè k̄é d̄e totí benitìbè m̄ecā̄ nk̄e b̄e di, ¹⁴ k̄édeè k̄ébenn̄e b̄e kp̄eyi nè ikuó niùb̄e kp̄eyi, ke ȳé ikuó niùtì An̄a b̄i do p̄ĩmm̄e mutōmmú nè keyènk̄o ke feu iwũ̄s̄ ke tuò, ke tuònn̄e m̄ekùò. D̄eè kp̄éí ndo te k̄e ikuó niùb̄e b̄enn̄e d̄eè tu b̄e kp̄ere nè b̄emb̄e ikuó niùb̄e kp̄ere. ¹⁵ Asafu yaàbí b̄eè tu b̄ed̄emb̄e k̄e b̄e mp̄ĩ m̄b̄e tōmmú ke tũ nDafiti nè Asafu nè Emanni nè Yedutunni Kuyie mp̄ān̄ān̄t̄i n̄ān̄t̄o okp̄àt̄i kou b̄e do d̄oú nd̄i n̄u. K̄e yeb̄or̄e kó beb̄ar̄ib̄e mb̄aa bá dii b̄or̄i. Bá b̄e í nyóu b̄e tōmmú, ke ȳé b̄e k̄obe Defiibe do b̄ér̄im̄e d̄eè tu b̄e kp̄ere. ¹⁶ M̄eè botí nku b̄e t̄ünt̄em̄e ti Yìè nKuyie nkó mutōmmú mum̄ou d̄e yìè k̄ébaá ndiyentébanni, kéntũ nhokp̄àt̄i Sosiasi kó din̄u, k̄éfié iwũ̄s̄ k̄étuo nti Yìè nKuyie nwũ̄st̄ōnn̄i ìnk̄e.

¹⁷ Isidaȳeribe b̄eè kó dim̄àa do bo ndiyentébanni, k̄e b̄e yìè k̄ébaá mp̄ēēb̄e b̄eè í k̄or̄en̄e mutie mùu muuti b̄e kó dibanni ke d̄o ȳewe ȳeyiek̄e. ¹⁸ B̄e í baá ndiyentébanni mar̄i m̄e kó kubotí k̄étúót̄e Kuyie mp̄ān̄ān̄t̄i n̄ān̄t̄o Sammuȳeri kó dim̄ōnn̄i k̄ént̄o k̄étuak̄enn̄i Sosiasi kó dim̄ōnn̄i. Isidaȳeribe kp̄àt̄ib̄e òm̄ou í baá ndiyentébanni k̄e di d̄ōnn̄e Sosiasi baá ndi. Ikuó niùb̄e nè Defiibe nè Sedisad̄emmu èi k̄obe b̄e do bomu d̄e kó dibanni. ¹⁹ D̄e kó diyentébanni b̄e do di baá nhokp̄àt̄i Sosiasi kp̄àt̄i benni t̄ep̄ít̄e nè din̄iinn̄i mīke nke.

*Sosiasi kp̄àt̄i t̄uòk̄em̄e ti m̄ānku
(Wént̄é 2 Bekp̄àt̄ib̄e 23:28-30)*

²⁰ Sosiasi t̄ünt̄e dii m̄ōnn̄i ti Yìè nKuyie nc̄iēt̄e k̄édeè, k̄e Esibiti kóo kp̄àt̄i Neko ít̄en̄i nè o āāp̄omb̄e ke bo do mudoò Kadikemiisi èi k̄obe kukó nh̄Efadati bor̄e, k̄e Sosiasii ȳeroo k̄énd̄o kóò bùót̄en̄e. ²¹ K̄e N̄ekoo t̄ō nk̄e b̄e ò n̄ak̄e ke d̄o n k̄peti da d̄ōnn̄em̄e, f̄s̄ nSudaa k̄obe kóo kp̄àt̄i? D̄e í t̄ú ò k̄āten̄i ȳie nke bo dok̄en̄e f̄s̄ nwe, ò k̄āten̄i ke bo dok̄en̄e t̄ec̄iēt̄e n dok̄un̄e t̄e nte, k̄e Kuyie nn̄e t̄ú n d̄o m̄ecā̄, báa dint̄e Kuyie nkuu m̄ bon̄e k̄e m̄eè d̄ake k̄u yàa bo da ku. ²² Bá nè m̄em̄m̄e Sosiasi m̄e nyí nyie nke bo yóu, k̄eceete om̄áa k̄ék̄ote ke bo ò dok̄en̄e. Bá ò í nk̄ént̄e Neko n̄ān̄t̄i Kuyie nh̄o n̄ak̄e t̄i k̄oò t̄i n̄áa, k̄ék̄ote k̄édo mudoò Neko M̄ekidoo biriku mīke. ²³ K̄e det̄ānn̄e ȳemb̄e ò t̄ā k̄oò n̄ak̄e o kó bet̄ōmb̄e ke d̄o, b̄eè ò t̄uót̄e k̄e b̄e ò k̄ūt̄em̄u.

²⁴ K̄oò t̄ōmb̄e ò d̄ēite o k̄par̄inaas̄ānt̄e mīke k̄ēānn̄e o k̄par̄inaas̄ānt̄e t̄et̄e mīke, kóò t̄o Sedisad̄emmu k̄oò k̄u k̄e b̄e ò k̄ūnn̄e o ȳemb̄e f̄t̄i. K̄e Sudaa tenk̄e k̄obe b̄em̄ou nè Sedisad̄emmu èi k̄obe b̄em̄ou k̄e b̄e kari o k̄ū.

²⁵ B̄e ȳi m̄em̄m̄e k̄e Sedemii kuó ndik̄údab̄ōnn̄i Sosiasi kp̄éí, k̄e benitid̄ad̄emb̄e nè benitipod̄emb̄e k̄e b̄e b̄éi nSosiasi kp̄éí, k̄e d̄e sonn̄e nke ȳi Isidaȳeribe kó ikuó. D̄e kó dik̄údab̄ōnn̄i w̄ārimu Sedemii k̄údab̄uò mp̄át̄iri mīke.

²⁶⁻²⁷ Sosiasi d̄ōr̄im̄e s̄ōmm̄e ò ket̄ém̄e nè ò p̄ōnt̄ém̄e nè ò p̄ĩmm̄e mutōmmú Kuyie nk̄p̄éí, ke tũ nKuyie nkuó duó ke dōmm̄e, d̄e w̄ārimu Isidaȳeribe kp̄àt̄ib̄e nè Sudaa k̄obe b̄e* p̄áte mīke.

36

*Yoakasi t̄ōm̄e tikp̄àt̄i Sudaa tenk̄e
(Wént̄é 2 Bekp̄àt̄ib̄e 23:30-24:17)*

¹ D̄e d̄ōd̄o m̄em̄m̄e k̄e dih̄ei ȳemb̄e t̄uót̄e Sosiasi bir̄e Yoakasi, kéduó nk̄oò t̄uót̄e o cice f̄t̄ir̄i k̄ént̄u okp̄àt̄i Sedisad̄emmu. ² Yoakasi do yóo di tikp̄àt̄i ke m̄ake ȳebie

* **35:26-27** Wént̄é 16:11 nè t̄i w̄er̄ik̄ūnn̄e.

nsipísídé nè yètāāti ndi, kénto tikpàti ke dò betāābè bètāāti ke bo Sedisadēmmu. ³ Kè Esibiti kóo kpààti Neko ò pī nkéduó nkè Sedisadēmmu èi kàbe nè Sudaa tenkè kàbe nhò yietì dāmpòò, nè timàti péitì cìdóò sikəupísitāāti (3000), nè mesəə ncìdóò sipísitāāti. ⁴ Kè Esibiti kóo kpààti túóté Yoakasi nantè Ediakimmu kéduó nkòo bo ntú Sudaa tenkè nè Sedisadēmmu èi de kóo kpààti. Kè bèe ceete o yètìrì ké nhò yu ke tú Sosakimmu. Kè Neko kònnè o kóo kótì Yoakasi Esibiti.

⁵ Sosakimmu do yóó di tikpàti ke màke yebie nsipísídé nè yènnūmmù ndi kénto tikpàti ke dò yebie ntepiítè nè òmáà kéduó ti Yiè nKuyie nho tū nkù í dō dè. ⁶ Kè Babidənni kóo kpààti Nebukannesaa ò do mudoò kóò pī nképítinné disəəwūð kó mēfimmē kékənnè Babidənni, ⁷ kéntənnè ti Yiè nKuyie ncīètè kó tinenti, ké kò nké tì tanné o kó tebəəcīètè miēke.

⁸ Sosakimmu dəðrīmè səmmē, isəke kperē ò dō dè, nè tū ò tūəkení dè wārimu Isidayəeribē kpààtìbè nè Sudaa kàbe bē pátē* miēke. O bire Sosakinni weè do səoté tikpàti.

⁹ Sosakinni do yóó di tikpàti ke màke yebie ntepiítè nè yèni ndi, kénto tikpàti betāābè bètāāti nè yewe tēpiítè ke bo Sedisadēmmu, kéduó ti Yiè nKuyie nyí dō dè. ¹⁰ Dibenni pànni yètiní di mənni kòo kpààti Nebukannesaa ò pī nkékənnè, kéntənnè ti Yiè nKuyie ncīètè kó tinenti. Kòo túóté o cice nantè Sedesiasi kè weè ntú okpààti Sudaa tenkè nè Sedisadēmmu.

Sedesiasi tumè okpààti Sedisadēmmu

(Wénté 2 Bekpààtìbè 24:18-25:21 nè Sedemii 39:1-10. 52:1-27)

¹¹ Sedesiasi do yóó di tikpàti ke màke yebie nsipísídé nè òmáà ndi kénto tikpàti ke dò yebie ntepiítè nè òmáà ke bo Sedisadēmmu. ¹² Kòo dō ti Yiè nKuyie nyí dō dè, kunku ò tū nkù, ò í nkékənnē omáà Kuyie mpāānāānti náāntò Sedemii iikè, wenwe ti Yiè nKuyie ndo náānnè wè kòò ò nāá. ¹³ Kòo yete okpààti Nebukannesaa kpeti. Nebukannesaa do duó nkòo ò dəúnnēmu dinùu ké yú Kuyie nyètìrì, ke bo nyíé nho kpeti. Bá nè mēmmē kòo kpénkənnē o to kéyetē ti Yiè nKuyie kunku Isidayəeribē tū nkù. ¹⁴ Ikuó niùbè kó bekótìbè nè benitìbè kè bèe sūū mbè bo nyetírímè ti Yiè nKuyie nkpeti, kētūnnē ibotí tēi dōdri ò sòke kperē, kécake ti Yiè nKuyie ncīètè bē do cānné tē Sedisadēmmu. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie mbē yembè do tū nkù do dōmu kédeetē ku nìtìbè nè ku cīètè, kētūñnì ku tōrē sāā kè yē bē caú. ¹⁶ Kè Isidayəeribē ndaú ku pāānāānti náāmbè, kè bē sēnku kè bē sāā, nkè ti Yiè nKuyie mmiēke yāa bē cōúténè, bá bē í mmàke bē bo yīmè ké kè cōríné. ¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie nduó nkè Babidənni kóo kpààti bē do mudoò kékuə bekparìnuəmbē nè bebémbè nè isapùmbí nè bekótìbè nè sidakóó, ké mbè kòutìnē Kuyie ncīètè miēkoo, bá ò í nsúó nhòməu. Kuyie nkuu do bē nhò duó mbeməu. ¹⁸ Kòo kpààti Nebukannesaa éi Kuyie ncīètè kó tinenti tidietì nè tisəmpótì nè ku cīètè kó tikpàti, nè okpààti kpeti nè o tūmbè kpeti, deməu ké dē kənnè Babidənni. ¹⁹ Kòo cəu nKuyie ncīètè képuə Sedisadēmmu kó kuduotí kécsu ntekpààtìcīètè nè bekperìbè kpesi, kécake dihéi kó tinensààti timəu, ²⁰ kēpīmmú bē do yenté yenté kékənnè Babidənni ké mē nyīnè okpààti nè o bí, kè bē ntú tidaatì kè Pəresi kó dikpààtiyuu yāa cōúténè tikpàti. ²¹ Mēmmē ti Yiè nKuyie ndo nàké tì ku pāānāānti náāntò Sedemii tì dōdmè. Kù do ò nàké kè dò: Bē èi dii yóó dəúnkoo yebie nsipísìyiekè miēke, kéfóó nsioməpùsì kó yebie mbè na mbaa nyè.

Okpààti Siduusi duəmmè dinùu kè Sifubē bo kò nkémaá Kuyie ncīètè

* 36:8 Wénté 16:11 nè tū wènkənnē.

²² Pɛɾɛsi kóo kpààtì Siduusi kpàtì benni ketirì miɛkɛ nkɛ kè Kuyie nni ndó kédòò kù do nàké tì ku pããnáàntì náàntò Sedemii, kòo tì wàri. Mɛ̀m̀m̀ Kuyie mbenkɛm̀ okpààtì Siduusi ò dò nkédòò tì, kòo tì wàri kè bèɛ dari yɛpáte o èi dimɔu kɛpĩɛkɛ kɛ dò: ²³ Tì Yiè nKuyie nkùù bo kɛĩnkè kùù n duó nyɛkpààtìyɔ yemɔu kutenkù kè n yè baké, kuù n nàké kɛ tú n kù maá tɛcĩɛ̀tè Sedisadɛmmu Sudaa tenkè miɛkɛ. Díndi bèè kó dimàà tu Kuyie nkɔbɛ kù ndi bonè kè di kò Sedisadɛmmu Sudaa tenkè kè kù maá tɛcĩɛ̀tè.

Esitadasi Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Esitadasi nè Nεemii de kó yepáte yedé ti náá nSifube bè do pĩmmú bè kékònnè Babidɔnni kè bèè konní be èi Sedisadεmmu, be kó tináàntì nti.

Tìi wàri de kó yepáte yedé ye mieke tìi dòò tìnti yebie ntekòùtè mieke. Esitadasi kó dipátíri ti náá mPeresi tenkè kóo kpààti Siduusi pāmè mme kuce meketimè Sifube kè bè konní Sedisadεmmu. Bè do konní kékèté kémaá diwũɔ̀tɔ̀nni ndi bè do feu de iwũɔ̀ Kuyie, de kó difɔ̀nkúò yebie mmayè kè bèè maá Kuyie ncĩètè Dadiyuusi tu dii mɔ̀nni okpààti (5:1-2). Asee nè Sakarii bè tu dii mɔ̀nni ndi Kuyie mpāānāàntì náām̀bè. Kè dendεε pēēté kè Peresi tenkè kóo kpààti Aditakisēsii tɔ̀ Esitadasi wèè do tú ikuó niùtì nè i wāàti Sedisadεmmu, kòo yáúkùnnε benitìbè kòntì Kuyie mbáámmù bíékè.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Okpààti duómmè dinùù Sifube kè bè bo kò nkémaá Kuyie ncĩètè 1
2. Sifube bèè kò nKuyie ncĩètè kó mumarimù 2
3. Bè íimmè Kuyie mbáámmù 3
4. Be dootitɔ̀bè kó tináàntì kɛ̀ntɔ̀ kɛ̀tuɔ̀kenè bè baámmè diyentébanni 4-6
5. Esitadasi pĩ mmùù tōmmú 7-10

Okpààti Siduusi duómmè dinùù kè Sifube bo kò nkémaá Kuyie ncĩètè

¹ Peresi tenkè kóo kpààti Siduusi kpàti benni ketiri mieke kè ti Yiè nKuyie nni ndó kédɔ̀ kù do nàké tì ku pāānāàntì náàntò Sedemii kòò tì wàri. Mὲnnεε ti Yiè nKuyie mbenkεmè okpààti Siduusi ò dò nkédɔ̀ tì kòò tì wàri, kɛ̀pĩ̀kɛ̀ ke dò: ² Ti Yiè nKuyie nkùù bo kɛ̀nkè kuù n duó nyekpààtiyɔ̀ yemɔ̀u kutenkù kè n yè baké. Kuù n nàké ke tú n kù maá tɛ̀cĩ̀ètè Sedisadεmmu Sudaa tenkè mieke. ³ Díndi bèè kó dimàà tu ku kɔ̀be kù ndi bonè kè di kɔ̀te Sedisadεmmu Sudaa tenkè kè kù maá tɛ̀cĩ̀ètè. Kuyie nyIsidayεeribe tũ nkù bo Sedisadεmmu nwe. ⁴ Isidayεeribe bo yèè kàrè kɔ̀beε yíε timátì péitì nè mὲsɔ̀ nè tinenti nè iwũɔ̀ kè bè pānε yepārè be yèmmè kpεye ti Yiè nKuyie ncĩètè marimù kpéi nSedisadεmmu.

⁵ Mὲnnεε Sudaa wuɔ̀ nkɔ̀be kó bekótìbè nè Bensamεε kɔ̀be nè ikuó niùbè nè De-fiibe Kuyie nnampε bèè kó meyèmmè kè bèè íté kébáátì ke bo kò nSedisadεmmu kémaá ti Yiè nKuyie ncĩètè. ⁶ Kè be pὲetitɔ̀bèè bè teennè mὲsàà nké bè pāmmù timátì péitì nè mὲsɔ̀ nnè tinenti nè iwũɔ̀ nè tinenti teti tìi donku yóù, bè í nkàannè ketíke bèè dó kɛ̀pā nè be yèmmè be kó yepārè.

⁷ De kó difɔ̀nkúò kòo kpààti Siduusii duó nkè bèè denneni ti Yiè nKuyie ncĩètè kó tinenti okpààti Nebukannesaa do tùóté tì kɛ̀tannè o bɔ̀cĩ̀ètè. ⁸ Kòò duó nkè odítisɔ̀nniwè Mitidedati tì denneni kékaa nké tì duó nSudaa kɔ̀be kóo kpààti Sebasaa. ⁹ Nte bè do kàa nde kó tinenti kè tì mmàmè: Mὲsɔ̀ nyεbɔ̀ sipísitāātì, timátì péitì yεbɔ̀ tekɔ̀upíitè (1000), yεse sipísidé nè yèwei. ¹⁰ Isɔ̀bòòke sipísitāātì, timátì péitì ibòòke isàayì tekɔ̀upíitè (1000), itei ìi kó kuwenniku í ì mǎnnè sikɔ̀usìnàà nè tɛ̀píitè (410) nè titetì tekɔ̀upíitè (1000). ¹¹ Kè bèè tì bātε tisɔ̀nnenti nè timátì péitì kpeti kè tì mbo sikɔ̀upísinnùmmù nè sikɔ̀usìnàà (5400), kè Sebasaa ndè tɔ̀ demɔ̀u bè itì dii mɔ̀nni ke kũnti Sedisadεmmu.

2

Sifube bèè do kò nSedisadεmmu bè do mamè

¹ Nte Isidayeeribe do ité Babidōnni okpààtì Nebukannesa do pīrmú bè kè bè ntú tidaatì o cié, kéíté kékonni Sedisadēmmu Sudaa tenké bá wè kòo kari o èi.

² Nte bèè do bè ni be yètè: Sodobabēedi nè Sosuwee nè Nēemii nè Sedayaa nè Eedayaa nè Maadosee nè Bidisanni nè Misipaadi nè Bikibaii nè Deummu nè Baana.

Bèè naàmùntì tu tii:

³ Padosi kó kunaàmùnkù kàbe do bo sikəupísídé nè tekòutè nè sipísìyiekè nè bèdébè mbe (2172).

⁴ Kè Sefatia naàmùnkù mbo sikəusitāāti nè sipísìyiekè nè bèdébè (372).

⁵ Kè Adaa naàmùnkù kàbe mbo sikəusìyiekè nè sipísìyiekè nè bènùmmù (775).

⁶ Kè Pasati-Məabu naàmùnkù kàbe mbo sikəupísídé nè sikəusini nè tepítè nè bèdébè (2812), Sosuwee nè Soabu be yaabí nyi.

⁷ Kè Edammu naàmùnkù kàbe mbo tekəupítè nè sikəusidè nè bènàà (1254).

⁸ Kè Satuu naàmùnkù kàbe mbo sikəusìwei nè sipísìnàà nè bènùmmù (945).

⁹ Kè Sakaii naàmùnkù kàbe mbo sikəusìyiekè nè sipísìkuò (760).

¹⁰ Kè Bani naàmùnkù kàbe mbo sikəusìkuò nè sipísìnàà nè bèdébè (642).

¹¹ Kè Bəbaili naàmùnkù kàbe mbo sikəusìkuò nè sipísidè nè bētāāti (623).

¹² Kè Asikadi naàmùnkù kàbe mbo tekəupítè nè sikəusidè nè sipísidè nè bèdébè (1222).

¹³ Kè Adonnikammu naàmùnkù kàbe mbo sikəusìkuò nè sipísìkuò nè bēkuò (666).

¹⁴ Kè Bikibaii naàmùnkù kàbe mbo sikəupísídé nè sipísìnùmmù nè bēkuò (256).

¹⁵ Kè Adinni naàmùnkù kàbe mbo sikəusìnàà nè sipísìnùmmù nè bènàà (454).

¹⁶ Kè Atee naàmùnkù kàbe Esekiasi yaabí mbo sipísìwei nè bēni.

¹⁷ Kè Besaii naàmùnkù kàbe mbo sikəusitāāti nè sipísidè nè bētāāti (323).

¹⁸ Kè Yoda naàmùnkù kàbe mbo tekòutè nè tepítè nè bèdébè (112).

¹⁹ Kè Asummu naàmùnkù kàbe mbo sikəusidè nè sipísidè nè bētāāti (223).

²⁰ Kè Kibaa naàmùnkù kàbe mbo sipísìwei nè bènùmmù.

²¹ Kè Betideemmu kó teheitè kàbe mbo tekòutè nè sipísidè nè bētāāti (123).

²² Kè Netofaa kó teheitè kàbe mbo sipísìnùmmù nè bēkuò.

²³ Kè Anatəti kó teheitè kàbe mbo tekòutè nè sipísidè nè bēni (128).

²⁴ Kè Asimafeti kó teheitè kàbe mbo sipísìnàà nè bèdébè.

²⁵ Kè Kidiati-Yeadimmu nè Kefidaa nè Bedəti de kó yehəkè kàbe mbo sikəusìyiekè nè sipísìnàà nè bētāāti (743).

²⁶ Damaa nè Kebaa kè de kó yehəkè kàbe mbo sikəusìkuò nè sipísidè nè òmàà (621).

²⁷ Kè Mikimasi èi kàbe mbo tekòutè nè sipísidè nè bèdébè (122).

²⁸ Betēedi nè Aii kè de kó yehəkè kàbe mbo sikəusidè nè sipísidè nè bētāāti (223).

²⁹ Kè Nəbo kó teheitè kàbe mbo sipísìnùmmù nè bèdébè.

³⁰ Kè Makibisi èi kàbe mbo tekòutè nè sipísìnùmmù nè bēkuò (156).

³¹ Kè Edammu təu kó kunaàmùnkù kàbe mbo tekəupítè nè sikəusidè nè sipísìnùmmù nè bènàà (1254).

³² Kè Adimmu naàmùnkù kàbe mbo sikəusitāāti nè sipísidè (320).

³³ Dədi èi nè Adidi nè Onə kè de kàbe mbo sikəusìyiekè nè sipísidè nè bènùmmù (725).

³⁴ Kè Sedikoo èi kàbe mbo sikəusitāāti nè sipísìnàà nè bènùmmù (345).

³⁵ Kè Sennaa èi kàbe mbo sikəupísitāāti nè sikəusìkuò nè sipísitāāti (3630).

³⁶ Kè ikuò niübè Yedaya naàmùnkù kàbe Sosuwee yaabí mbo sikəusìwei nè sipísìyiekè nè bētāāti (973).

³⁷ Kè Imēe naàmùnkù kàbe mbo tekəupítè nè sipísìnùmmù nè bèdébè (1052).

³⁸ Kè Pasuu naàmùnkù kàbe mbo tekəupítè nè sikəusidè nè sipísìnàà nè bēyiekè (1247).

³⁹ Kè Adimmu naàmùnkù kòbe mbo tekòupíítè nè tepíítè nè bèyiekè (1017).

⁴⁰ Defiibe nè Sosuwee nè Kadimiēdi Odafia kè be yaàbí mbo sipísìyiekè nè bènnà.

⁴¹ Kè Asafu naàmùnkù kòbe mbo tekòutè nè sipísidè nè bèni (128) bèè do tú bedèmbè Kuyie ncīētè mieke.

⁴² Sadummu nè Atēē nè Tadimōō nè Akubu nè Atita nè Sobaii bèè kó ibí do tú bèè bàa Kuyie ncīētè kó yebòrè kè bè mbo tekòutè nè sipísitàāti nè bèwei (139).

⁴³ Tisisa nè Asufa nè Tabaoti bèè kó tinaàmùnti kòbe do pī mmutōnyōōmmù Kuyie ncīētè mieke, ⁴⁴ nè Kedosi nè Siyaa nè Padonni be naàmùnti kòbe, ⁴⁵ Debannaa nè Akaba nè Akubu be naàmùnti kòbe, ⁴⁶ Akaabu nè Sammudaii nè Annani be naàmùnti kòbe, ⁴⁷ Kidēdi nè Kasaa nè Edaya be naàmùnti kòbe, ⁴⁸ Edetisinni nè Nekoda nè Kasammu be naàmùnti kòbe, ⁴⁹ Usaa nè Pasiyaa nè Besaii be naàmùnti kòbe, ⁵⁰ Asina nè Meunimmu nè Nefusimmu be naàmùnti kòbe, ⁵¹ Bakibuku nè Akufa nè Aduuri be naàmùnti kòbe, ⁵² Basiduti nè Meyida nè Adisa, ⁵³ Badikosi nè Sisedaa nè Tamasi be naàmùnti kòbe, ⁵⁴ Nesiasi nè Atifa be naàmùnti kòbe.

⁵⁵ Sadomōō kó betōmbè kó tinaàmùnti kòbe do tú: Sotaii nè Sofedeti nè Peduda be naàmùnti kòbe, ⁵⁶ Yaada nè Dadikonni nè Kidēdi be naàmùnti kòbe, ⁵⁷ Sefatia nè Atidi nè Pokedeti-Asebaimmu nè Ami be naàmùnti kòbe.

⁵⁸ Bēmōu kè bèè wēnné kēmbo sikōusitàāti nè sipísìwei nè bèdébè (392).

⁵⁹ Bèè do itē Babidōnni kékò nSedisadēmmu ke í nna kénáké weti weti kébenke bè tumè Isidayēeribe. Bèè do bonnī bè mbe Tēdi-Mēdaa nè Tēdi-Adisaa nè Kedubu nè Adanni nè Imēē. ⁶⁰ Dedaya nè Tobiya nè Nekoda be naàmùnti kòbe mbe kè bè mbo sikōusikuò nè sipísìnùmmù nè bèdébè (652).

⁶¹ Ikuó niùbè mieke kè bèmabè mbo: Obayaa nè Akikoti nè Badisidaii be naàmùnti kòbe. Badisidaii do tūóté onitipòkù mōu nwe kòò tu Kadaadi ēi kou, kòò tūóté de kó diyètìrì. ⁶² Kè bèè wammú o botí kó diyètìrì kémónté, kè bè bàa ikuó tōmmú. ⁶³ Kè kùmandáà bè bàa ke dō bè báá di bè pā mùu dii Kuyie kénkémùnè ikuó niùti bo beémmè Kuyie nnè ikuó nenti bè tu ti udimmu nè tumimmu.

⁶⁴ Bēmōu kè bèè wēnné kēmbo sikōupípísìnàà nè sikōupísidè nè sikōusitàāti nè sipísikuò (42360), ⁶⁵ ke né mbúútí tidaati nè benitipotōmbè kè bèmbè mbo sikōupísìyiekè nè sikōusitàāti nè sipísitàāti nè bèyiekè, (7337) kè benitidadèmbè nè benitipodèmbè, kè bèmbè mbo sikōusidè (200). ⁶⁶ Kè sisēī mbo sikōusiyiekè nè sipísitàāti nè sikuò (736), sāmmarímú nè sisēī dè wēnné ke peité sì kè sì mbo sikōusidè nè sipísìnàà nè sìnùmmù (245). ⁶⁷ Kè yòyóbè mbo sikōusìnàà nè sipísitàāti nè bènùmmù (435) kè sāmmarímúbè mbo sikōupísikuò nè sikōusiyiekè nè sipísidè (6720).

⁶⁸ Bè tūòke dii mōnni Sedisadēmmu ti Yiē nKuyie ncīētè kó dihei kè be cēī kó bekótibè mabèē pāmmú be yèmmè kó yepārè kè bè bo wēte kémaánè Kuyie ncīētè te fōtìrì. ⁶⁹ Kè bèè pā be wērímú māmè kè de kó yepārè mbo yēsōwèrè sikōupípísikuò nè tekòupíítè (61000), mēdítibii sikōupísìnùmmù (5000), yekoutéyaàbòrè tekòutè (100).

⁷⁰ Ikuó niùbè nè Defiibe nè betòbè bèè tu bedèmbè nè bèè bàa Kuyie ncĭètè kó yebòrè nè bèè tu betòmbè te mièke, kè bèè kari yehèkè bè bè duó nyè kè Isidayeeribe sòmbèe kari be èkè bè do te yè nè dimònni.

3

Sosuwee nè Sodobabæedi bè wête ke ïimmè Kuyie mbáámmù

¹ Dibenni tǎnkù yiénwè mièke ke sǒ nyIsidayeeribe kàri be èkè ke dèè. Kè bèè wēnné dinùù òmáà kǎtíi nSedisadæmmu. ² Kè Yotisadaki birè Sosuwee nè o tebii ikuó niùbè tǎbè nè Sodobabæedi Seditieri birè nè o tebii kè bèè íté kémaá diwũtǎnni Kuyie nyIsidayeeribe tũ nkù kpéi nke bo kù fié iwũs kù do duó nyii kuó ku kóo tǎnti Mǎyiisi kòo ì wǎri ì yē ndè ndòmmè. ³ Bá nè bè do mē ndémè dihéi yembè kè bèè wête kémaá ti Yiè nKuyie ndiwũtǎnni di do bo dii fǎtǎri kǎfié iwũs, dikũnweñni kpèyi nè kuyuoku kpèyi. ⁴ De kó difǎnkúò kébaá ntitouti kó dibanni tì wǎri ke yēmmè kǎfié Kuyie nyiwũs bè do dò nké ì fiémè, dibanni kó yewe mièke bá dii yiè nè di kó iwũs ì dò nkémmámè, ⁵ kǎfié bè ǎǎ fié ì bá dii yiè kǎtuò, kǎfiénè otǎnkù pǎnwè kó dibanni kpèyi nè ti Yiè nKuyie nkó yebaa nteyè kpèyi. Ke né mbúútí be yèmmè kó yepǎrè bè do kù pǎmmù yè. ⁶ Otǎnkù yiénwè kó diyie ketiri kè bèè keté bè bo nfeumè ti Yiè nKuyie nyiwũs ke tuò mbá bè mu nyí dóu ti Yiè nKuyie ncĭètè kó dipũ.

⁷ Kè bèè yietí idííti betǎcièbè nè bedayaàbè, kéduó ntidiiti nè mēnaà nnè mekùò nSítǎǎ nè Tiiri èi kǎbe kè bè bo kǎte Dimaa kéwaá ndetekperè kó idéi ké dè tannéní dàméèrì, kè dèè cúté Safaa èi. Peresi kóo kpààti Siduusi weè do bè duó ndinùù kè bèè mē dǎǎ. ⁸ Dibenni dǎrínni do ndi nè bè tũðkēmè Sedisadæmmu Kuyie ncĭètè borè otǎnkù odérì mièke. Kè Sedobabæedi Seditieri birè nè Sosuwee Yotisadaki birè nè be tebii nè ikuó niùbè nè Defiibe nè Isidayeeribe sòmbè bèè do konní Sedisadæmmu, kè bèè keté mutǎmmù. Bè do tǎáté Defiibe mièke nke bedapàmbè bèè mòke yebie nsipísidé sídé kǎntǎ ke deètinko, kè bè nni ti Yiè nKuyie ncĭètè kó mutǎmmù. ⁹ Mēmme Sosuwee nè o bí nè o tebii Kadimiædi nè o bí nè Odaya kó ibí, kè bèè wēnné dinùù òmáà kénni Kuyie ncĭètè kó betòmbè kè Enadadi naàmunkù kǎbe Defiibe mbè teénne.

¹⁰ Bemaribè dóu ndii mònni ti Yiè nKuyie ncĭètè kó dipũ kè ikuó niùbèe dáátí ikuó yààti kénheu sihéu, kè Defiibe Asafu naàmunkù kǎbe tũóté tikǎpentí ke bo sǎntenè ti Yiè nKuyie, Dafiti Isidayeeribe kóo kpààti do tì wǎri ke yē ndè ndòmmè. ¹¹ Kè bè ndiè ke sǎntí ti Yiè nKuyie nke kù dóunnè mutǎmmù kè betòbè cǎú nke tú kù wennimu ke dó Isidayeeribe sǎà. Kè benitibè bemǎu yíútí ke sǎntí ti Yiè nKuyie mbè dóu mmèè kpéi ku cĭètè kó dipũ.

¹² Kè ikuó niùbè kusũkù nè Defiibe kusũkù bèè kòté ke do yà Kuyie ncĭètè ketitè, kè bembè nti yedabùò mbè dǎunko dii mònni ti Yiè nKuyie ncĭètè kó dipũ, kè betòbè biè yíútí. ¹³ Bè í nna ke bàte iyútii nè yedabùò, dè do yiè ke dǎtíri mediè mme.

4

Sifube dootitòbè do dómè kécónné mutǎmmù

¹ Kè Sudaa kǎbe nè Bensamæe kǎbe kè be dootitòbèe keè bèè konní Babidǎnni bè maámè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù cĭètè, ² kǎité kékǎte kéyà Sodobabæedi nè Sosuwee nè behèikènkótibè mabè ké bè nàké ke dǎ: Ti dó ke di wēnnénèmu kè ti maá Kuyie ncĭètè, ti tũmmu di kó Kuyie. Nè Asidii kóo kpààti Edi-Adonni tì tǎnīmè diè nti kù feumu iwũs.

³ Sodobabæedi nè Sosuwee nè Isidayæeribe kó bekótíbè kè bèe bè nàké ke dò: Dè báá yie nkè tí wēnné tínti nè díndi kémaá ti Yiè nKuyie nti tū nkù tēcīètē. Tūi dò nkè tē maá timáá. Pèresi kóo kpààti Siduusi weè ti duó ndinùu.

⁴ Kè diheì kàbe íté kécómmú ke bo yárikùnnē Sudaa kàbe kànti kè bè ānné kufōwáá nkè bèe yóu mumarimù. ⁵ Kè bèe yietí Pèresi kóo kpààti tōmbè kè bè bo cónné nKuyie ncīètē marimù kó mutōmmú. Kè bè mme nhō Siduusi kpàti timou mieke kètannenko Dariyuusi kpeti mieke.

Bè nàkémè okpààti Aditakisēsi Sifubē kpéí

⁶ Okpààti Siduusi kpàti ketírí diì mōnni ndi Sifubē dootitōbè wārimè dipátiri kéwátí Sudaa tenkè kàbe nè bèe bo Sedisadēmmu.

⁷ Aditakisēsi tu diì mōnni Pèresi kóo kpààti, kè Bisidammu nè Mitidedati nè Tabæedi nè be tōntitōbè mabè, kè bèe ò wāri dipátiri nè Aramu èi kàbe kó tináañti.

⁸ Kè Deummu kùmandáa nè opátíwāàti Simisaii kè bè múnke wāri dipátiri okpààti Aditakisēsi bèe bo Sedisadēmmu be kpéí nke dò:

⁹ Mí nkùmandáa Deummu nè opátíwāàti nè titōntitōbè bèe bo Dinni èi nè Afadisataki nè Tadipedi nè Afadasí nè Edesi nè Babidōnni nè Susi nè Dena nè Edammu de kó yehékè kàbe, ¹⁰ nè ibotí tēi okpààti diēwè Asinnapaa do pīrmúní bè kè bè kànnē Sammarii nè kukó nhEfadati yáa kó yehékè tēyè.

¹¹ Nte bè do wāri diì pátiri kéduó nhokpààti Aditakisēsi ke tú: Tínti a kó betōmbè nè bèe bo kukó nyáa nè betōbè, tūi da wāri di mpátiri, ¹² ke dó ké da nàké kētú Sifubē bèe iténí a cie ke konní Sedisadēmmu bè wēte ke maámu diheì diì do yete a kpeti, diheì yonkuri, bè íinkomu iduotí ke dammù ke bo dōú ndipūu.

¹³ Okpààti, á nyé ke dò nkè bè wēte ke di maá ke íi ndi duotí di nìtìbè ténke í yóo nyietí dàmpòó yoo diheì kó idíítí yoo tipotanti kpeyi de mōnni a nyé ke dò nha èi cītemu. ¹⁴ Dèe te tínti bèe tu a kpààtiyuu kàbe ke da mōkenè metaummè de í ti naati bè bo da sènkèrimè, deè te kè ti dó ké ti nda nàké. ¹⁵ Kàa fié diheì kó yepáte de kó benìtìbè kó tináañti kéyà de kó diheì do yetemu bekpààtìbè kpeti kéndōori bè í dó dè, bè baa yetírímu bekpààtìbè nè bè bomè, deè do te kè bèe pōnte be èi.

¹⁶ Ti da náámmu ke tú kàa yóu kè bè wēte ke maá diheì ke íi nyiduotí a ténke í yó mmōke ketenkè kukó nyáa.

Okpààti Aditakisēsi bè tēnnémè dipátiri

¹⁷ Mēmme kòo kpààti wāri kè bè tēnné ke dò: Mí nhokpààti mūi wāri di mpátiri kùmandáa Deummu nè opátíwāàti Simesaii, nè betōntitōbè bèe bo Sammarii nè betōbè bèe bo kukó nyáa mūi di dōunko.

¹⁸ Dipátiri di n duōnni di, bè di nni nkàammu ke n cēi. ¹⁹ Kè n duó nkè bè fié yepáte ke sō nde kó diheì nè di bomè di í yíe mbekpààtìbè kpeti, ke āā yekpàrè bá diì mōnni ke yetírí bekpààtìbè. ²⁰ Bepkààtidiēbè do buotémmu Sedisadēmmu kémbaké kukó nyáa kó yehékè kè bè mbè yietí dàmpòó nè iheikèndíítí nè tipotanti kpeyi. ²¹ Nè de kpéí duōnnè kè bèe cónné mutōmmú ke báá sōoté mumarimù kénkémmùnè m bo wēte kéduómmè dinùu. ²² Dí ndake ke báá wánnè de kó tináañti kè meè dōke de kó mēcārímè bo nsóké ke déúkú kè dè ti yonkenè tínti bekpààtìbè.

²³ Bè kàa ndiì mōnni okpààti Aditakisēsi wāri diì pátiri kùmandáa Deummu ìkè nè opátíwāàti Simesaii nè betōntitōbè kè bèe íté mēcāā kékote Sedisadēmmu Sifubē borè ke neinè behāāpōmbè kécónné mutōmmú nè muwērímú. ²⁴ Mēmme Kuyie ncīètē marimù kó mutōmmú cōmmúmè Sedisadēmmu, kécómmú kè dè yàa tuōkenè Pèresi kóo kpààti Dadiyuusi kpàti benni déri.

5

Bè wête kēsōtēmē Kuyie ncīētē kó mumarimū

¹ Kē Kuyie mpāānāānti náāmbē Ido birē Sakarii nē Asee, kē bē mbē nāā nKuyie mpāānāānti Sifubē bēē bo Sudaa tenkē nē Sedisadēmmu. Kē bē bē nāā nKuyie nyIsidayēeribē tū nkū kùū bē baké kù bē nāké tì. ² Mēmme Sodobabēedi Seditieri birē nē Sosuwee Yotisadaki birē kē bēē íté kēpī nKuyie ncīētē mumarimū Sedisadēmmu miēke, kē Kuyie mpāānāānti náāmbē bē bonē kē bē teēnnē.

³ Dē mōnni kē kukó nyāā kóo kùmandāā Tatennaii nē Sedaa-Bosinaii nē betōntitābē, kē bēē kōte kēbekē Sifubē kē dā: We ndi duó ndinūū kē di maā Kuyie ncīētē kē íinko iduotí? ⁴ Di yētē tu ba dīndi bēē maā dihéi kē íinko iduotí?

⁵ Kē Kuyie mme nní mbonē Sifubē kó bekótībē bá bē í cōnnē bē tōmmú, kē bē nsaké mutōmmú kékēmmūnē bē bo duómmē okpààti Dariyuusi yēpátē kōo bē tēnnē o kperi dē kó tināānti ínkē.

Sifubē dootitābē wāri dūi pátiri kē duó nDariyuusi

⁶ Nte dipátiri kukó nyāā kóo kùmandāā Tatennaii nē Sedaa-Bosinaii nē betōntitābē bē do duó ndūi pátiri Dariyuusi. ⁷ Nte bē do di wāri mēē botí: Okpààti diēwē Dariyuusi ti da dōunkomu, mbo kē dē naati.

⁸ Okpààti ti dō kē da nāké kē tú: Ti kōtemu Sudaa kōbē kó dikarī Kuyie ncīētē borē kē sō mbē maā Kuyie ncīētē nē yetārē kē commu yēsānkē imarí cuokē kē pī mmutōmmú mesāā nkē mù kērī. ⁹ Kē ti bekē bēē ni mutōmmú, wēē bē duó ndinūū kē bē maā Kuyie ncīētē kē íinko dihéi kó iduotí? ¹⁰ Kē ti bē biékē bē yētē kē yē wāri kē bo yē nda duó. ¹¹ Kē bē ti tēnnē kē tú, bē tu Kuyie nkūū baké kēínkē nē ketenkē ku kōbē mbē, kē bē kóo kpààti diēwē mōū wēē do maā Kuyie ncīētē nē dimōnni. ¹² Kē bē yēmbēē càārē Kuyie nkūū bo kēínkē kē ku miēkēē bē yē, kē kūū duó nkē Kandee kōbē kóo kpààti Nebukannesaa wēē bo Babidōnni kōo bē pōnte kē taunnē Kuyie ncīētē kē bē kōnnē Babidōnni kē bē ntú tidaati. ¹³ Mēmme okpààti Siduusi kpàti benni ketirī miēke kōo duó ndinūū kē dā bēē wēte kē tē maā. ¹⁴ Kōo tūótē Kuyie ncīētē nenti mesōō nnē timátī pēitī okpààti Nebukannesaa do tūótē tī Kuyie ncīētē miēke Sedisadēmmu kékōnnē Babidōnni kētanne tebōcīētē, kōo tī duó Sesibasaa wēē tu bē kóo kùmandāā. ¹⁵ Kōo ò nāké kē tú wēē tūótē dē kó tinenti kékōtenē Sedisadēmmu Kuyie ncīētē borē kēwēte kē tē maā tē fōtīrī. ¹⁶ Mēmme kē Sesibasaa kōte kē pūūtē Kuyie ncīētē Sedisadēmmu kē bē kpāā kē tē maā, bá tē í dēē. ¹⁷ Okpààti kāa bo yie mbēē fiē Babidōnni kóo kpààti kó yēpátē kēyā kē nsā kōo kpààti Siduusi mēnkē do duó ndinūū kē dā bēē wēte kēmaā Kuyie ncīētē Sedisadēmmu. Kē bē dēē okpààti, á ti nāké a yēmmē dōmmē dē kó tināānti ínkē.

6

Okpààti Dariyuusi bē tēnnē tì

¹ Mēmme kōo kpààti Dariyuusi duó nkē bēē fiē Babidōnni ēi kó tinenti nē yēpátē yēē tō dihéi kó tināānti duó duó sīi cēī miēke, ² kēyā kupátíkōnkū makū Medii kó kutempē Ekibatanni ēi kó tecēkpetē matē miēke, kē kù cití kē wāri kē tú: Nte tūi dōō.

³ Okpààti Siduusi kpàti benni ketirī miēke kōo duó ndinūū kē dā: Bēē wēte kēmaā Kuyie ncīētē Sedisadēmmu tē fōtīrī tē pūū borē, kē bē nfeu Kuyie nyiwūō tē miēke, bēē tē maā kē tē cōmmē mbo métīrībē sipísitāāti, mēpēkūmē mēē mādā.

⁴ Bèe cónné titápíètì icuó ìtāāti tidabæti kucuó kùmáà, okpààti kó dítou kó idíítí ì yó nyietì te marimù kó idíítí. ⁵ Kè dèè tukúnè Kuyie ncîètè kó tinentì, mesoo nkpeti nè timátì péítì kpeti okpààti Nèbukannesaa do tóní tì Sedisademmu kékonnènní Babidōnni bèe tì tēñné Sedisademmu Kuyie ncîètè bá kùù nenkù ku fòtìrì.

⁶ De kó difōnkúò kè okpààti Dariyuusii wāri dipátìrì kukó nyáà kóo kùmàndáà Tatennaii nè Setaa-Bosinnaii nè betōntitòbè kè bè nàké ke dō: Di bá mbè káónnè. ⁷ Yóunè Sifubè kóo kùmàndáàbè nè Sifubè kó bekótíbè kè bè mpí mbe tōmmú kémaá Kuyie ncîètè te fòtìrì. ⁸ Nte di yó mpí mmèè botí mumarimù kó mutōmmú: Díndi kukó nyáà kòbe di kó dihéi kó dítou di yietì dàmpòò kè ì taà, di yó nyi nyietì betōmbè ke báá kūnté. ⁹ Kè di ndakè kénduò nyikuó niùbè dè bè bèkú dè bá dii yìè. Yēnaadapàà nnè yēpedakè nè yēpedabè bè yó nfeu dè Kuyie nkùù baké kēīnkè nè ketenkè ke tuò, kè nkù pāānnè tidiitì nè mukókúó nnè mēnaà nnè mēkùò. ¹⁰ Kè di nfeu Kuyie nkùù baké kēīnkè nè ketenkè iwūš ke tuò, ku dake dó yèè pāre kufōōku kpēye kè nkù bàānnè okpààti kpéi, wenwe nè o bí kè bè nfòù. ¹¹ Kè wèè yete de kó dinùù bèe deite o cîètè kó kudóú kóo tōnnè kòo cîètèe naá nditápùò. ¹² Kòo kpààti mōu yoo kubotí makù yete n dōu ndii nùù, ke di pēēnnè ke pōnte Kuyie ncîètè Sedisademmu bè yu dè ku yètìrì, Kuyie nku mómōmōnku kuù yóó ò poté. Mí nhokpààti Dariyuusi mī dōu nde kó dinùù ke di dò nkédòò weti weti.

¹³ Mēmme kè kukó nyáà kóo kùmàndáà Tatennaii nè Setaa-Bosinnaii nè betōntitòbè kè bèe tūnne okpààti Dariyuusi dōu ndii nùù weti weti.

Bè do kpetémè Kuyie ncîètè pàntè

¹⁴ Kè Sifubè kó bekótíbè biē nsaké be tōmmú kēntū Kuyie mpāānāāntì náam̀bè Ido bire Sakarii nè Asee bè do bè nàké tì, kēdeè Kuyie nyIsidayeeribè tū nkù cîètè mumarimù kù do bè nàké ke yē ndè ndōmmè. Nè Peresi tenkè kó bekpààtibè Siduusi nè Dariyuusi nè Aditakisesei bè do bè duó ndii nùù. ¹⁵ Kè bèe deè Kuyie ncîètè mumarimù okpààti Dariyuusi kpàti benni dikuónni, otānkù bè tu wè Adari * o yìè tāānni. ¹⁶ Isidayeeribè nè ikuó niùbè nè Defiibe sōmbe nè betòbè bèe do itè Babidōnni kékonní Sedisademmu, kè bèe ānnè dibanni, kényānkunè diwèi bè maámè Kuyie ncîètè ke dèè. ¹⁷ Kè bèe fié ku cîètè kpetimù kpéi yēnaadakè tekòutè (100) yēpedakè sikōusidé, (200) yēpedabè sikōusindà (400), kényiēnè yebōdakè tepíítè nè yèdèè Isidayeeribè bá kùù wuò kó mēyei ncîēm̀mè kpéi. ¹⁸ Kòo kanne ikuó niùbè be tōnti be tōnti nè Defiibe sōmbe bè dò nkēmpí mmèè botí Kuyie ncîètè miēke mutōmmú Sedisademmu. Kè bè ntū nti wāri Mōyiisi páte miēke ke yē ndè ndōmmè.

Bè baámmè diyentébanni

¹⁹ Dibenni pānni kóo tānkù ketiwè kó diyìè tepíítè nè dinaannì bèe kó dimàà do konnì Sedisademmu kè bèe baá ndiyentébanni. ²⁰ Ikuó niùbè nè be tebii Defiibe kè bèe wēnnè kédòò mēwénkūmè kó ikuó kēwénkūnnè bēmáà kéfíe diyentébanni kó iwūš bèe konnì Babidōnni be kpéi nnè bēmómōmōmbe be kpéi, ²¹ kè bèe wēnnè kēdi diyentébanni kó mudii nè bèe do tú tidaatì Babidōnni ke konnì, nè bèe do kpaá dihéi kényatenè bēmáà yehékè tēyè kòbe dōori mēè yei, kēwammú ti Yìè nKuyie nyIsidayeeribè tū nkù. ²² Kè bèe sōtè kēmbàà mpēēbè bèe í kōōrēnè mutie mùù muuti be kó dibanni ke nyānkunè diwèi ke dō yewe

* **6:15** Adari: Bè do kaa mmèè botí be kó betāābè nè ti kaammè yíe ndè í wē. Be kóo tānkù Adadi berínè ti kó betāābè odèrì nè tāānwè de cuokè nke (dewānnè nè tibènti de cuokè).

yèyiekè. Kε yé ti Yiè nKuyie ndo bè dòòmè mesàà nkékááké Asidii kóo kpààti yèmmè kòo bo bè teennè Kuyie bembε Isidayεεribε bè tũ nkù cǐètè marimù.

7

Ikuú nùtì Esitadasi kó tináàntì

¹⁻⁶ Pεresi kóo kpààti Aditakisεsi kó tikpàti miεke nke onitì bè tu wè Esitadasi ò konnìmé Babidōnni. Ò do tú ikuú nùtì diεwè Anṵ kó kufuku kou mṵu nwe. Weè peité Pinasi kè Pinasii peité Abisuaa kòo peité Bukii kè Bukii peité Uusii kòo me ntó peité Sedaya kè Sedayaa peité Medayoti kè Medayotii peité Aitubu kè Aitubuu peité Sadaki, kòo peité Sadummu, kè Sadummuu peité Idikiya, kè Idikiya peité Asadia, kè Asadiaa peité Sedaya, kòo peité Esitadasi. Bè do bè pǐrmú kékōnnè Babidōnni, kè wèe wète kékōnni Sedisadεmmu. Esitadasi do tú wèe yé wènwε Kuyie nyIsidayεεribε tũ nkù kuó, kù do duó nyi Mōyiisi. Kè Kuyie nní nhò bonè kéduó nkè Pεresi kóo kpààti ò duó nwè ò beké dèè kó dimàà. ⁷ Dè do tú okpààti Aditakisεsi kpàti benni yiénni ndi Isidayεεribε miεke, kè ikuú nùbè mabè nè Defiibe nè bedembè nè bèè bàa yebòrè nè bèè tu betōmbè Kuyie ncǐètè miεke bè tūòkenímè Sedisadεmmu. ⁸ Dii benni yiénni kóo tǎnkù nummuwè miεke nke Esitadasi konnìmé Sedisadεmmu. ⁹ Ò do ité Babidōnni dibenni tǎnkù ketiwè kó diyiè ketiri ndi, kè Kuyie nní nhò bonè kòo tuake Sedisadεmmu nè kusààkù otǎnkù nummuwè kó diyiè ketiri. ¹⁰ Esitadasi do duó nho yèmmè mme kénkaa ti Yiè nKuyie nkuó pátiri ke dōri i yèmmè, kέtié nyIsidayεεribε Kuyie nkuó nè ku tannò.

Okpààti Aditakisεsi do duómme mutōmmú Esitadasi

¹¹ Nte okpààti Aditakisεsi do duó ndii pátiri Esitadasi wèe do tú ikuú nùtì, ke wāũ Kuyie nkuó nè ku tannò ke dè tié nyIsidayεεribε. ¹² Kè dε kó dipátiri wàri ke tú: Mí nhokpààti diεwè Aditakisεsi mǐ wàri dipátiri ke da dōu nfǒ nhEsitadasi Kuyie nkùu baké keǐnkè nè ketenkè ku kuó nùtì wèe i wāũ.

¹³ N duómmu dinùu ke tú bèè kó dimàà bo n kó dikpàatiyuu miεke ke tú Isidayεεribε, ikuú nùbè yoo Defiibe ke dó kékò nSedisadεmmu bè bo na ké da neinè. ¹⁴ Mí nhokpààti nè nh èi kó betūmbè bèyiekè tũ wènné ke da duónko Sudaa kòbe tenkè Sedisadεmmu, kàa bo yà kè nsà kè bè tũ nKuyie nha tũ nkù kuó pátiri a tō di yèmmè. ¹⁵ Kàa bo ntó mí nhokpààti nè n kó betūmbè ti yèmmè kó yepāre mesṵ nnè timátì péitì ti pā dε Kuyie, kùu cǐètè bo Sedisadεmmu, Isidayεεribε tũ nkù. ¹⁶ A múnkεε cuónè Babidōnni kó kutempε nkòbe ikuú nùbè nè cénkoo kòbe duó nyèè pāre kè yè bo kò nSedisadεmmu nKuyie ncǐètè kpéi, yèè tu timátì péitì nè mesṵ. ¹⁷ Nè dε kó timátì péitì nti, a bii yóó doǎnnè mè yenaadakè nè yepedakè nè yepedapàa nnè tidiitì nè menaà dèè ṣṣ kōorenè, kàa dè tūò ndiwūōtōnni ĩnkè Kuyie ncǐètè miεke Sedisadεmmu. ¹⁸ Timátì péitì nè mesṵ ndèè bo nkpaá dí dè dōnnè di dómè fǒ nnè a tebiĩ kéntũ nKuyie di tũ nkù dómè. ¹⁹ Kuyie ncǐètè nenti bè da duó nti ku cǐètè tōmmú kpéi, ntó ti ké kù duó nku cǐètè Sedisadεmmu. ²⁰ Kè dèmarè kpaá ke dò nkédōō Kuyie ncǐètè kpéi a baá okpààti kó didítitōu miεke ké dè dō. ²¹ Mí nhokpààti Aditakisεsi m mómumu, mmǐ duó ndinùu kukó nyàa kó sidíticéĩ simṵu ke tú kè ikuú nùtì Esitadasi Kuyie nkùu baké keǐnkè ku kuó wāātì di beke dèè kó dimàà dí dè nhò duó nke báa ṵte. ²² Dí ò duó ntimátì péitì cidóòbè sikṵupísitāātì (3000) tidiitì cidóòbè sikṵupísitāātì (30000), menaà nyedié nsikṵupísinàà (4000), mme kùu nyedié nsikṵupísitāātì (3000), di pā mukókúú ndi dó dè mmamè. ²³ Kuyie nkùu baké keǐnkè nè ketenkè kù béi ndii nùu ku kó benitibè dò nké di dōōmu nè tikōnyauti,

kè dèe yie nkè ku mieke báá ti do, mí nnè m bí nè n kpààtiyuu. ²⁴ Nte dinùu teri n di duó ndi: Ikuó nùbè nè Defiibe nè bedembè nè bèè bàa yebòrè di bá mbè cajú dàmپòò nè ihèikèndíítí nè tipotanti kpeyi, bèè kó dimàà pĩ mmutōmmú Kuyie ncíètè.

²⁵ Fó nha mómmu Esitadasi, nè Kuyie nda duó mmèè cii mmieke á ãnné Kuyie nkuó wāābè nè bebeémbè bèè yó mbekùnè kukó nyáà kó benitibè bemou. Bèè kó dimàà yé Kuyie nkuó kè bèmabè íi yé dí i mbè tié. ²⁶ Kè wèè yete ke í tūnné Kuyie nha tū nkù kó ikuó yoo mí nhokpààti kpeyi, bèè yūś nho to, kòò dò nkékuomu, bèè ò kùò. Kè bè bo ò dènné o kàbe cuokè bèè ò dènné, kòò bo yietímu wèè yietí, kè bè me mbo ò kpetínnému bèè ò kpetínné.

Esitadasi sântemè Kuyie

²⁷ Kè Esitadasii sânté ti Yiè nKuyie nke dò: Ti Yiè nKuyie n yembè do tū nkù yètiri hídeu. Kuù ãnné okpààti meyèmmè ò bo déúkūnnemè ku cíètè tèè bo Sedisadèmmu. ²⁸ Kuù duó nkòò kpààti nè bèè tu o kó betūmbè nè bèè tu bekperibè o kpààtiyuu mieke kè bè n dòò mesàà. Mí m mómmu nkè m múnkeé túóté tikōnyauti, ke yé ti Yiè nKuyie nni mbonèmè. Memème kè n tí nyIsidayeeri kó bekótibè kè bè n neinè kékonní.

8

Bèè do neinè Esitadasi kékò nSedisadèmmu

¹ Kè Esitadasii béi nke dò: Nte tūi naàmùnti kàbe do n neinè n yitè dii mōnni ke nkūnti Sedisadèmmu okpààti Aditakisési kó dimōnni. ² Bèè tu:

Kedisèmmu Findee naàmùnkou
nè Etamaa naàmùnkou,

Danniyèeri nè Atusi Dafiti naàmùnkù kou,

³ nè Sekanniya nè Padosi naàmùnkù kàbe nè Sakarii kaku kè bè mbo bemou benitidaabè tekòutè nè sipísìnùmmù (150), ⁴ nè Pasati-Moabu naàmùnkù kàbe nè Ediyoyennaii naàmùnkù kàbe nè Sakarii naàmùnkù kàbe kè bè mbo benitidaabè sikousidè (200).

⁵ Sekanniya Yasiyèedi naàmùnkù kou Satuu yaàbí kè bè mbo bemou sikousitàāti (300).

⁶ Adinni naàmùnkù kàbe, Ebeedi Sonnatā yaàbí, kè bè mbo benitidaabè sipísìnùmmù.

⁷ Edammu naàmùnkù kàbe Yesayaa Atadii yaàbí kè bè mbo benitidaabè sipísiyekè.

⁸ Sefatia naàmùnkù kàbe Sebadia Mikayèedi yaàbí kè bè mbo benitidaabè sipísidè.

⁹ Soabu naàmùnkù kàbe Abudiasi Yeyèedi yaàbí kè bè mbo benitidaabè sikousidè nè tepítè nè bèni (218).

¹⁰ Yedomiti naàmùnkù kàbe Yosifia yaàbí kè bè mbo benitidaabè tekòutè nè sipísikuò (160).

¹¹ Bebaii naàmùnkù kàbe Bebaii yaàbí kè bè mbo bemou benitidaabè sipísidè nè bèni.

¹² Asikadi naàmùnkù kou Akatanni yaàbí kè bè mbo benitidaabè tekòutè nè tepítè (110).

¹³ Adonnikammu naàmùnkù kàbe bètāāti bèè do tú besámphòbè Edifedee nè Yeyèedi nè Semmaya kè bè mbo benitidaabè sipísikuò.

¹⁴ Bikibaii naàmùnkù kou Utaii nè Sabudi yaàbí kè bè mbo bemou benitidaabè sipísiyekè.

Esitadasi nè o kàbe bè bàátimè ke bo wētení Sedisadèmmu

¹⁵ Memme kè n tí mbenitibè kukó nkùù pũð nke kòrì Aafa èi ku borè kè ti ndè bo ke dò yewe yètààti, kè n wèi benitibè nè ikuó niùbè bá n yí nyà Defii wuò nkòbe. ¹⁶ Memme kè n tǝ nkè bèe yúnì bekótibè Ediesee nè Adiyeeeri nè Semmaya nè Edunatanni nè Natāā nè Sakarii nè Mesudammu keyíénè Yoyadibu nè Edinatāā tǝù, bédé bèe do tiè nKuyie nkuó. ¹⁷ Kè m bè tǝ Kasifia kóo kpààti Ido borè nè o tebiì ke dò bèe bè nàké kè bèe duǝnnì betǝmbè bèe bo ti teennè mutǝmmú Kuyie nti tũ nkù cǝtè mieke. ¹⁸ Kè Kuyie nnì nti bonè, kòo ti duǝnnì Sedebia, onitì wèe mǝke meyemmè. Ò do tú Madi bí kó dèmarè nde Defii birè, Sakòbu yaàbire nè o bí nè o tebiì kè bè mbo benitidaabè tepíitè nè bèni. ¹⁹ Kè bèe yíénè Asabia nè o nantè Yesaya Medidaa birè nè o yaàbí, kè bè mbo benitidaabè sipísidè. ²⁰ Dafiti nè bekpààtibè tobè bè do tǝatè bè kè bè mbo benitibè sikǝusidè nè sipísidè (220) kè bèe bè duó nDefiibe, kè bè bo mbè teennè mutǝmmú Kuyie ncǝtè mieke kè bèe wǝri be yètè.

²¹ Dènde Aafa kó kukó mborè n dǝummè menùboúmmè kó dikǝtìrì kè ti bo bou ndinùù kékékùnnè timáa Kuyie nyìkè, kè ti cèmmu nnaati kè tí tuǝkenè diwèi, tinti nè ti cǝi kòbe nè ti kperè. ²² Ifei iù do m bonè m bo bekemè okpààti behǝpǝnsǝndèèbè kè bè ti cíe, ké nti kǝnké ti dootitǝbè. Ti do die nkénákému okpààti ke dò: Kuyie nhǝ mbonèmu bèe kù waà, kè bèe kù yete ku mieke diekèe do be ìnkè. ²³ Memme kè tí bou dinùù kékuónnè Kuyie, kè kùu cǝutè ti báammì kè ti teennè.

²⁴ Dè kó difǝnkúò kè n tǝatè ikuó niùbè mieke bekótibè tepíitè nè bèdébè keyíénè Sedebia nè Asabia nè be tebiì mieke benitibè tepíitè. ²⁵ Dènde be iikè m bennémè timáti péiti nè mesǝ nnè tinenti okpààti nè o tǝmbè nè o èi kó bekótibè nè Isidayeeribe bèe dè bo bè do pǝmmú yèe pǝrè Kuyie ncǝtè kpéi. ²⁶ Kè dè mbo timáti péiti tǝnni sipísidè, timáti péiti kó tinenti sàati tǝnnibè bètǝati mesǝ ntǝnni bètǝati. ²⁷ Yesǝbo sipísidè kè yè donku mǝnnè mǝditíbi ntekǝupíitè (1000) nè disǝwũ kó ibòòke idèi kè i wenni ke mièti ke dǝnnè mesǝ nsààmè kè i donku kperni. ²⁸ Kè m bè nàké ke dò: Bè di cǝnnè mèe botí kè di tú ti Yiè nKuyie nkòbe ke pǝ nku tǝmmú, tinenti bè múnke ti cǝnnému kè ti tu ti Yiè nKuyie nkpeti, kè bè ti pǝnnè Kuyie ndi yembè do tũ nkù tǝmmú. ²⁹ Dí nti tǝ mesàa nké ti tǝðkenè Sedisadèmmu kè ti bennè ikuó niùbè diebè nè Defiibe nè Isidayeeribe kó bekótibè iikè, kè ti dǝu nSedisadèmmu ti Yiè nKuyie nti tũ nkù cǝtè mieke.

³⁰ Memme ikuó niùbè nè Defiibe kè bèe túótè dè kó timáti péiti nè mesǝ nnè tinenti bè bennè ti kè nti tǝ kètuǝkenè Sedisadèmmu Kuyie nti tũ nkù cǝtè.

Bè kètémè nè bè tǝðkemè Sedisadèmmu

³¹ Dibenni tǝnkù ketiwè kó diyie tepíitè nè didèrì yiè ndi ti do itémè Aafa kó kukó mborè kénkòri Sedisadèmmu. Kè Kuyie nnì nti bonè kuce ké nti kǝnké ti dootitǝbè nè beyóóbè bo ti dintémè kuce, ³² kè tí tuǝkeni Sedisadèmmu ke dò yewe yètààti ke ompu. ³³ Diyie naanni yiè kè tí bennè timáti péiti nè mesǝ nnè tinenti Kuyie ncǝtè mieke, kè tí dè duó nyikuó niùtì Odia birè Medimǝti, kè Pinasi birè Edeasaa ò bonè, Defiibe wuò nkòbe Sosuwee birè Yosabati nè Binnuii birè Nǝadia kè bè bè bonè. ³⁴ Kè ti dè kǝa ndemǝu, ké dè bennè kè dè cǝékù mma kù do mamè.

³⁵ Bèe kó dimàa itè Babidǝnni ke konni Sedisadèmmu kè bèe fié iwũ ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù kètuǝ, yenaadakè sipísidè nè yèdèè Isidayeeribe wuò nyimǝu kpéi, yepedakè sipísiwei nè yèkuò (96), yepedapàa nsipísiyiekè nè yèyiekè (77), yebòdakè tepíitè nè yèdèè meyei ncǝémme kpéi, demǝu kè bèe dè

tù. ³⁶ Kè bèe deè kè n náké beheikènkótíbè nè kukó nyáà kóò kùmàndáàbè kè bè bo ndake ké n teénnè Isidayeeribe bèè pĩ nKuyie ncífètè kó mutōmmú.

9

Isidayeeribe do tùókémè benitipòbè bèè í tũ nKuyie

¹ Kè Isidayeeribe kó bekpààtibèe kateni m borè ké n náké ke dò: Isidayeeribe bemou ikuó niúbè nè Defiibe bèè í yàtenè bemáà ibotí tɛi, bè teeté Kannahāā kòbe mbe nè Itiibe nè Pedisiibe nè Sebusiibe nè Amōniibe nè Mōabiibe nè Esibiti kòbe nè Amōriibe bè dōdōri mēē yei mme. ² Bembe nè be bí bè tùóké ibotí tɛi kó besapāmbè mbe ke puoke, bembe bèè tu Kuyie nkòbe ke kòkénè bèè í tú Kuyie nkòbe. Bepkààtibè nè sikipààtibii bèè tu beketibè ke ta de kó mēdōdōrimè yeime mieke.

³ N kèè dii mōnni de kó tināantì kékērí n yààti kéfōri n yùti nè n deēnfē, kénkari kè n yēmmè cààrè. ⁴ Kè kufōwāā nhauté benitibè mabè Kuyie ny-Isidayeeribe tũ nkù yàà bo bè potémè kè bè ntíkú m borè, kè nní nkari dikūnweñni kè dēē tuōkenè bè ɔɔ fié dii mōnni kuyuoku kó iwūš.

Esitadasi bàammè Kuyie nyIsidayeeribe bemou kpéi

⁵ Dè tùòke dii mōnni bè bo fié dè kuyuoku kó iwūš kè n yíténí n do kari dè nè meyeñcààrimè ke baa dáátí tiyaàkētítí kédoroo kénínkú kéyoute n n̄ou n Yiè Kuyie mbíékè kè kù bántè ke dò: ⁶ N Yiè nKuyie, ifei ìi m bo n yí dáátí ke bo mbúú a bíékè ti cààrimè mēē deuke ke sēnté ti yò, kè ti yei nyotí ke káá ntiwetì. ⁷ Nè ti yembè kó dimōnni nè yíenní ti cààrimè í sēnní deē te kè ti dootitòbè ti na tinti nè ti kó bekpààtibè nè ti kó ikuó niúbè, ke ti kòu kè ti naá ntidaati kè bè fèkù ti kperε kè ti ta ifei mieke, dè mè mbo ke ti dòmmè yíe. ⁸ Kè dè í tú di mōnni ti Yiè nKuyie a me nti kuómmè mesémmè ke duó nkè bèmabè yenté, kàa ti kàanne a cànné dii bōri ti kpéi ndimōnni sām̀pòrì mieke kè ti yēmmè càté kàa ti om̀p̀unne. ⁹ Bá nè ti me ntúmè tidaati, ti Yiè nKuyie nha í ti dootóo, fšš duó nkè ti mōke metaummè sàamè nè Peresi kóo kpààti, kòò ti pā kuce kè ti bo íi nha cífètè tèè do, kēmōote ti bo mborè Sedisadēmmu Sudaa tenkè mieke.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nkè tiì nti tùòkení ti bo yí ba? Ti yete mēē kpéi nke a nùù ¹¹ a do nàké di a pāānāantì náambè kè bèè di wàri, dii tu: Diheì di tati di ke bo di tieke, di tu diheì meyei mbo di ndi, benitibè bèè di bo bèè dōdōri isòke diheì dimou mieke. ¹² Nè de kpéi di báá bè duó ndi kó besapāmbè kè bèè puoke, di me mbáá túóké be kó besapāmbè képuó ndi bí. Di bá nwanti de kó ibotí kó kuyēñnaatí makù bitì, yoo be kó mmesàà mmamè! Mēmme di bo kpenkemè kényo ndèè tu desààrè de kó diheì mieke, kè di bí sōoté kényo de kó diheì kó desààrè sáà. ¹³ Ti yei nnè ti yetímè deē sūš ndèè te kè tiì nti tùòkení, nè mēmme ti Yiè nKuyie mbá a í yūš nti to a do dò nké yè yūšmmè, ke ti sùó mbe nnitibè. ¹⁴ Ti ténke báá yie nkécaàrè a tannò kétaunnè timáà bebōfēúbè kéntóú be kó besapāmbè ke puokú a mieke yàà bo ti yè kàa ti kuò páíí bá a báá súó nhòmōù. ¹⁵ A wetímu fš nti Yiè nKuyie tinti Isidayeeribe ti tũ nkù, deē te kè ti kpáá yíe nke bo a ìikè. Ti bantému ti cààrimè, ti kóo mōù do í mōnnè kénkpáá ke fōù.

10

Sifube bètimè bè do tùóké bèè nitipòbè ibotí tɛi mieke

¹ Kè Esitadasi nnínkú Kuyie ncífètè ìikè ke kuò nke kù bàá nke dáanko be yei, kè Isidayeeribe cōmmú o borè ditñnni péu benitidaabè nè benitipòbè nè ibí, ke kuò ntinōñnieti. ² Mēmme Edammu bire Yeyedi kó debire Sekanniya nàkémè Esitadasi ke dò: Kuyie, ti cààrèmu ti tùókémè benitipòbè ibotí tɛi ìi bo di nheì mieke i cuokè ke puoke, nè mēmme kuce kpáá bomu tinti Isidayeeribe

ti kpéí. ³ Ti dò nkétúóté metāātímè mme Kuyie nyìkè kébeti ti cuokè ibotí tèi kó benitipòbè ti tùóké bè nè be bí kéntũ nhokótì Esitadasi nè bèè màke Kuyie nti tũ nkù kó kufōwāá mbè bo ti duó ndi nù. Ti yó ntũ Kuyie nkuó yēmmè mme. ⁴ Á ité kécómmú! Fṣṣ te de kó mutōmmú a bá nyīkèkù ti bo a fōnkúò ndi, pī mmutōmmú.

⁵ Kè Esitadasii ité kécómmú kédúó nkè ikuó niùbèè parikè. Kè Defiibee parikè kè Isidayeeribe bemou parikè ke dō, bè yóó dōmu Sekanniya do bēi ntì. ⁶ Kè Esitadasi ité Kuyie ncīètè borè, kékote keta Ediasibu birē Yoananni dieku kēyie mbá ò í ndi, ò me nyí nyà menie, kòo yēmmè cààrè meyei nho kabe bèè yenté ke konní bè dōò mè kpéí.

⁷ Kè bèè pīkè Sudaa tenkè mieke nè Sedisademmu Sifube bèè kó dimàà konní be kpéí nke dō, bèè tíí nSedisademmu. ⁸ Bekpààtibè nè beheikènkótibè kè bèè tātè ke tú: Kè yewe yētāati pēēté kè wèè í kàtení metíímmè bèè ò dènne Isidayeeribe mieke kétúóté o kperè.

⁹ De mōnni kè Sudaa kabe bemou nè Bensamēe kabe kè bèè tíí nSedisademmu yewe yētāati yenyē mieke otānkù oweínwè kó diyie sipísidé, kè benitibè bemou ntíkú Kuyie ncīètè ke kpeutí nè de kó tināānti kpéí nè fetaafè nūmè. ¹⁰ Kè ikuó niùti Esitadasii ité kè bè nàké ke dō: Di cààrèmu di tùóté dè ibotí tèi kó benitipòbè kè de kó meyei nyíe metēmè ìnkè. ¹¹ Di mōnni banténè di cààrèmu ti Yiè nKuyie ndi yembè do tũ nkù ìkè, kédōò kù dómè kēyatenè dimàà ibotí tèi kabe bèè bo di nheí mieke kébeti i kó benitipòbè di tùóké bè.

¹² Benitibè bemou bèè do tíkú kè bèè pīkè ke dō: Ti dò nkédōmu a bēi ntì. ¹³ Ti né sūmu kè dè wète ke tú diyṣṣ, ti báá na kēmbō ditowāá, dè me nyí tú diyie dimàà kó mutōmmú yoo yèdèè, ti í sēnní tinti bèè bo de kó meyei mmieke. ¹⁴ Ti kó bekpààtibè rbo die nnè ti kó yeyètè, bèè kó dimàà tùóké benitipòbè ibotí tèi mieke kè bè nkōríní di bè kēèté yèè we, kēnnēinè be ekè kó bekótibè nè beheémbè, kè ti nkémúnè Kuyie ndo ti yè kèè mieke de kó meyei nkpeí nkè bo bonkemè.

¹⁵ Kè Asayēdi birē Yonnatanni nè Tikifa birē Yasia kè beè mādà yete de kó tināānti, kè Mesudammu nè Sabetaii Defii wuò nkou kè bèè bè kōíné. ¹⁶ Bá nè mēmmē kè Isidayeeribee dōò bè do tātè ti kè ikuó niùti Esitadasii tātè sicēí kó bekótibè bá tēè cīètè kēwāri be yètè, kè bèè kari otānkù pīnwè kó diyie ketirì ke bo yà de kó tināānti. ¹⁷ Dibenni terì kóo tānkù ketiwè kó diyie ketirì do ndi bè dēèmmè bèè do tùóké ibotí tèi kó benitipòbè de kó tināānti.

Bè bàtemè bèè do tùóké ibotí tèi kó benitipòbè

¹⁸ Ikuó niùbè mieke nte bèè do tùóké ibotí tèi kó benitipòbè be yètè: Sosuwee naàmùnkù mieke Yotisadaki yaàbí nè be tebií, Maseya nè Ediesee nè Yadibu nè Kedadia. ¹⁹ Kè bèè bēi benitibè bemou ìkè ke dō, bè bo beti be pobè, kēféúté dipedaà meyei nhūtímù kpéí. ²⁰ Imēe naàmùnkù kabe Ananni nè Sebadia ²¹ Adimmu naàmùnkù kabe Maseya nè Ediya nè Semmaya nè Yeyēdi nè Usiya ²² Pasuu naàmùnkù kabe Ediyoyennaii nè Maseya nè Isimayēeri nè Natannēyēdi nè Yosabadi nè Edasaa.

²³ Defii naàmùnkù kabe: Yosabadi nè Simmēii nè Kedaya kè betabè ò yu ke tú Kedita yoo Petayaa nè Yeuda nè Ediesee.

²⁴ Kè bedèmbè kó kutōnkù kou rbo wèè tu Ediasibu, bèè bàà Kuyie ncīètè, kè be kó kutōnkù kabe rbo bèè yètè tu: Sadummu nè Tedemmu nè Uudi.

²⁵ Isidayeeribe sōmbe mieke nte bèè do tùóké ibotí tèi kó benitipòbè Padosi naàmùnkù kabe Adammia nè Isiya Madikia Minyaminni nè Edeasaa Madikia tōu nè Bennaya.

²⁶ Edammu naàmùnkù kòbɛ: Matanniya nè Sekanniya nè Yeyɛɛdi nè Abudi nè Yedemoti nè Edii.

²⁷ Satuu naàmùnkù kòbɛ: Ediyoyennaii nè Ediasibu nè Matanniya nè Yedemoti nè Sabadi nè Asisa.

²⁸ Bebaii naàmùnkù kòbɛ Yeoananni nè Ananniya nè Babaii nè Atidaii.

²⁹ Bani naàmùnkù kòbɛ Mesudammu nè Maduki nè Adaya nè Yasubu nè Seadi nè Yedamoti.

³⁰ Pasati-Mɔabu naàmùnkù kòbɛ Adina nè Kedadi nè Bennaya nè Maseya nè Matanniya nè Besadɛdi Binnuii Manansee.

³¹ Adimmu naàmùnkù kou Ediesɛɛ nè Isia nè Madia nè Semmaya nè Simmɛɔɔ,

³² nè Bensamɛɛ nè Maduki tɔ̀u nè Semmadia.

³³ Asummu naàmùnkù kòbɛ, Matennaii nè Matata nè Sabati. Edifedee nè Yedemmali nè Manansee nè Simmɛii.

³⁴ Bani naàmùnkù kòbɛ, Madaii Amudamu nè Uyɛɛdi,

³⁵ nè Bennaya Bedeiya nè Keduii.

³⁶ Wanniya nè Mɛdimoti nè Ediasibu,

³⁷ nè Matanniya nè Matennaii nè Yasaii,

³⁸ nè Banni nè Binnuii nè Simmɛii,

³⁹ nè Sedemia nè Natanni nè Adaya.

⁴⁰ Makinadebali nè Sasaii nè Sadaii.

⁴¹ Asadɛɛdi nè Sedemia nè Semmadia.

⁴² Sadummu nè Amadia nè Sosefu.

⁴³ Nɛbo naàmùnkù kòbɛ, Yeiyeɛdi nè Matitia nè Sabadi nè Sebina nè Yadaai nè Yoyɛɛdi nè Bennaya.

⁴⁴ Bɛmbɛ kó dimàà tu bèè do tùóké bɛmbɛ ibotí tɛ̀i kó bɛnitipòbè. Kè bèmabè kòbɛɛ bè piénè ibí.

Nɛemii Di mpátírì tɔ̀ t̀̀ nààntì

Nɛemii kó dipátírì ti náá nNɛemii kpéí nke, wèè do tú okpààtì Aditakisési kóo tǎntì diewè. Kòo kàbe mabèe kò nSedisadɛmmu kɛwɛtɛnì kóò nàké Sedisadɛmmu ɛi domè kè dè dò mmesémmè kòo tì kèè kòo yèmmèe cààrè mediè. Mèmmè kòo mɔɔ kuce okpààtì kɛ bo kò nkéyà Sedisadɛmmu do mèè botí, kɛ bo wɛtɛ kémaá iduotí kémaánè dihei.

Nɛemii kɔ̀nyauti kpéí ndo te kè kuduotí maá kédeè, dè do ò yóùnèmu mediè, kɛ yé bɛ dootitabè do bomèmu kɛ dó képa mmutǎmmú, kòo ndakɛ bɛ kpéí nke yáúkùnkò betǎmbè kǎntì, kè kuduotí kó mumarimùu deè yewè sipísìnùmmù nè yèdèè miɛkɛ.

Nɛemii do dó kètũntemu kuduotí kupànkù ò maá kù kó dibanni, kébɛnkɛ bè dò nkémpí mmèè botí Kuyie ncìètè nè bèè pĩ nte miɛkɛ mutǎmmú, nè bè bo ndakemè tɛomputè yìè kpéí.

Di mpátírì nààntì duó kɛ dòmmè

1. Okpààtì Aditakisési pāmè Nɛemii kuce kòo bo kò nképààrè Sedisadɛmmu 1:1-2;10
2. Bè wɛtɛ kɛ maámè Sedisadɛmmu kó iduotí 2:11-7:72
3. Ɛsitadasi kàammè Kuyie nkuó pátírì kè Sifubɛ banté bè yeténèmmè Kuyie 8-10
4. Nɛemii do pĩ mmùu tǎmmú tɛmù 11-13

Bè nàkémè Nɛemii Sedisadɛmmu kpɛti dòmmè

¹ Okpààtì Aditakisési kpàtì benni sipísíde kperi miɛkɛ nke, otànkù bè tu wè Kiside* o miɛkɛ, kɛ sǎ mmí Akadia birɛ Nɛemii kè m bo diheidie Susi miɛkɛ. ² Kè n tebite Ananni íténì Sedisadɛmmu Sudaa tenkè kékɛtɛnì kɛ nɛínè benitibè mabè, kè m bè beke sifubɛ bèè do tú tidaatì kɛ kònkò bɛ kpɛti dòmmè, nè Sedisadɛmmu kpɛti dòmmè. ³ Kè bè n tɛ́nné kɛ dǎ: Tidaatì tìi kònkò kɛ bo Sudaa tempɛ mmiɛkɛ bè bo mesémmè diemè miɛkɛ nke nè ifɛi diɛyì. Sedisadɛmmu kó iduotí pǎntɛ pǎntemu, kè yɛcàkè yèè do kpɛtí dihei kó yebòrè kè yè cǔúté.

Nɛemii kuónnèmmè Kuyie nSifubɛ kpéí

⁴ N kèè dii mǎnni dɛ kó tináàntì kénkari kɛ kuò, kɛ dǎ yewɛ péu kè n yèmmè cààrè mediè nkè m boú dinùu kénkuónnè Kuyie nkunku kùu bo kɛ́nkè kɛ tú: ⁵ Áú! N Yìè nKuyie nfǎ nwèè bo kɛ́nkè, fǎ nwèè dɛu kè ti da dé, fǎ nwèè pĩ mmetammè a dǎnnèmmè a kàbe, kɛ kuò mmesémmè bèè da dó kɛ pĩ nha tannò, ⁶ wɛɛtɛnì m bíékè, kɛnté kékéè n da kuónnè dii dǎbǎnni, n da báámmu keyènkè nè kuyie a kó betǎmbè Isidayɛribɛ kpéí, ti bantému mɛyɛi ntínti Isidayɛribɛ ti dǎdò mè. Mí nnè n yembè ti cààrèmu. ⁷ Ti da cààrèmu mediè, ti í tũnnemè a tannò nè a tié nnè a kuó a duó ndè a kóo tǎntì Mǎyiisi. ⁸ Kuyie ndɛntɛnì a do nàké dii nùu a kóo tǎntì Mǎyiisi dii tu: Kè ti yetɛ a kpɛti a bo ti cíɛ nkè tí ta ibotí tɛi miɛkɛ. ⁹ Kè ti mɛ nwɛtɛnì a borè kɛ tũnnɛ a tannò kɛ dǎori yè yèmmè, bá kè dè sǎ nti ciété kɛ bo itemmànkɛ, a bo wɛtɛ kè ti tíí ndibòrì a tǎáté di kɛ dó a yètìrì ndè yu. ¹⁰ Ti Yìè nKuyie nti tú a tǎmbè mbɛ, a nìtìbè, fǎdè ti dɛɛtè nè a kó tikpɛti nè a wɛrímú diemù. ¹¹ Áú! N Yìè nKuyie, kɛnté mí nha kóo tǎntì, n da báámmè, a kó betǎmbè tǎbè bèè da dé, bè da báámmè, dǎdò n da móú tì, yóu kòo kpààtì n kɛnté.

* **1:1** Kiside: Bè do kaammè betǎàbè nè ti bè kaammè dè í wɛ. Bɛ kóo tǎnkù Kiside berínè ti kó betǎàbè tɛpítè nè oketiwè nè tɛpítè nè odèrì dɛ cuokè nkè (diyoséè nè mɛwaanaà ndɛ cuokè).

Ɖɛ mɔ̀nni mĩ do tú wèè yaurí okpààti mɛnaà nkòò yò.

2

Bè pāmè Nɛemii kuce kòò bo kò nSedisadɛmmu

¹ Okpààti Aditakisɛsi kpàti benni sipísidè kperi miɛkɛ bakɛ, otànkù bè tu wè Nisāā* o miɛkɛ, kɛ sɔ́ ndè tu n kó mɛfiè mmɛ m bo duómmè okpààti mɛnaà. Kè n túóté mɛnaà kè mmè yaurí okpààti, kè n yèmmè cààrè, mɛ mu nyí cààrè diyìè mari o ìikè. ² Kòo kpààti m beké kɛ dò: A yèmmè cààrè nè ba? A kǎnti baa naatimaà? Yàa tĩmatĩ tĩl ɖa kǎnnè?

Kè n kǎmbùtĩ do mɛdiè. ³ Kè nhò nàké kɛ dò: Okpààti mbo sǎǎ! N yèmmè bo yĩmɛ kɛ báá cààrè diheĩ n yembè kũrí dĩ pònte dũ mɔ̀nni kè yɛcàkè yèè kpetĩ diheĩ kó iduotĩ kè yè còúté? ⁴ Kòo kpààti m beké kɛ dò: A yèmmè dòmmè?

Nè n yèmmè miɛkɛ kè m bántè Kuyie nkunku kùù bo kǎnkè, ⁵ kébéinnè okpààti kɛ dò: Okpààti kàa bo yie nké n ɖòò diwèi, mí nha kóo tǎnti, m pā kuce kè n kòtɛ Sudaa tenkè n yembè kũrí dũ eĩ kèwɛtɛ kè dĩ maá.

⁶ Kòo kpààti m beké kɛ dò: A dó kémǎntɛ kè dè mmamè? A bo wɛtɛnĩ ãmmɔ̀nni?

Kɛ sɔ́ nhonitipokpààti kàri koò pèkénè, kè nh ò nàké m bo wɛtɛnĩ dũ mɔ̀nni, kè dè nhò sànnè, kòò yie nkɛ dò: Kòtɛ. ⁷ Kè n yíé kɛ dò: Okpààti kàa bo yie nhá n duó nyɛpátɛ yèè bo nte kè kukó nyáà kóo kùmandáàbè n yóu kè m pǎǎtè kétuakɛ Sudaa tenkè, ⁸ kè n duónnè dipátĩri tɛrĩ m bo duó ndi Asafu wèè bàa fĩ nhokpààti a tie nkòo n duó nyidèi kè n ɖòòntè yɛcàkè, yèè bo kpetínnè tɛcèkpetè tèè tǎkénè Kuyie nɛfètè nè diheĩ kó kuduotĩ nè n cǎtè n yó mbo tè.

Kòo kpààti yie nkɛ yè nni nduó nkɛ yé Kuyie ndo m bonèmmè kè n ɖòòri mɛsàa. ⁹ Mɛmmɛ kè n tuakɛ kukó nyáà kóo kùmandáàbè borè kè bè duó nyɛpátɛ. Okpààti do duó nkè behǎǎpòmbè iwɛĩ yembè nè besǎndèèbè kè bɛè n cǎ. ¹⁰ Odoniibɛ botĩ kou Sǎmbadaa nè Tobiya wèè do ò pòkoo kɛ baké Amǎ eĩ, kè bɛè kèè òmǎu kòtɛnĩmè kɛ bo tũntɛ Isidayɛɛribɛ kpeti, kè dèè bè yonkɛ mɛdiè.

Nɛemii cemmè Sedisadɛmmu kɛ pààrè iduotĩ

¹¹ Kè n tuakɛ Sedisadɛmmu kèmmakɛ yɛwɛ yètǎati, ¹² bá m mu nyí nàké òmǎu Kuyie nyè n ɖòò tĩ Sedisadɛmmu, kèitè keyènkè kédekɛ nsǎmmarímú kè benitibè mabè n cǎ, fɛǎfɛ mafɛ do í ti nɛínè kè dè í tú n do dekɛ wèè sǎmmarímú. ¹³ Mɛmmɛ n yitèmmè keyènkè kéyɛ kubiriku bíékè kó dibòrĩ kɛ kété kénwetĩ musĩmmù bintɛ nè dibòrĩ bè tu dĩ tikùtĩ kó dibòrĩ, kénwéitɛ mɛsàa Sedisadɛmmu kó iduotĩ kénsɔ́ nyi dùùtɛ duutɛ kè yɛcàkè cùó. ¹⁴ Kè n kété kèpǎtè tɛbintɛ kó dibòrĩ kénwetĩ okpààti kó kubinku, kè n dèkɛ wèè sǎmmarímú ténkɛ í mpètè mɛfiè nkɛ bo pǎǎtè. ¹⁵ Kè n yóu kètũnnɛ dikondaa kébóu, keyènkè kèmaá bakɛ, kɛ wéitɛ kuduotĩ mɛsàa kékòtɛ kètũnnɛ kubiriku kó dibòrĩ kèkonni.

¹⁶ Bèè baké diheĩ bɛ kòò mǎu do í yé n kòtɛ kè nè m pĩ mmù. M mɛ mmu n do í nàké tĩmatĩ Sifubɛ nè ikuó niùbè nè beheikènkótibè nè bekótibè sɔmbɛ, òmǎu do í yé n kòtɛ kè. ¹⁷ Ɖɛ mɔ̀nni ndi m bè nàkémè kɛ dò: Wénténè ti bo mɛè sémmè miɛkɛ, Sedisadɛmmu domu kɛ naá ntidobontĩ, kòo bòrè kó yɛcàkè cùó. Kòtɛnè ní kè ti maá Sedisadɛmmu kó iduotĩ kɛ ténkɛ bá mbo ifei miɛkɛ.

¹⁸ Mɛmmɛ m bè nàkémè Kuyie ndo m bonèmmè kɛ n ɖòò mɛsàa, nè okpààti do m béinnè mɛè botĩ. Kè bè dò: Íténè kè tí maá diheĩ!

* **2:1** Nisāā: Bè do kaammè betǎàbè nè ti bè kaammè dè í wɛ. Bɛ kóo tǎnkù Nisāā berínè ti kó betǎàbè otǎánwè nè onaanwè ɖɛ cuokè nkɛ (tibénti nè dínótǎrĩ ɖɛ cuokè).

Kɛ tɪ íténnè tikɔnyauti kɛ bo pĩ mmutɔmmú. ¹⁹ Mɛmɛ Sāmbadaa Odoniibɛ botí kou nè Tobiya wèè do ò pòkoo kɛ baké Aməə èi, nè Adabubɛ botí kou Kesemmu, bè ti sènkèrìmè ké nti daú kɛ náá nke tú: Di dɔəri ba dɛndɛ, di dɔ kéyetɛ okpààti kpɛti ntaà?

²⁰ Kɛ m bè tɛ́nnè kɛ dɔ: Kuyie nkunku kùù bo kéɪnkè kù yóó ti teennèmu, tɪnti ku kó bɛtɔmbè, ti itimu kɛ bo maá dihéi. Di í mɔkɛ kɛtenkè Sedisademmu miɛkɛ, di í mɔkɛ kucɛ, òmɔù í yé di kpéi Sedisademmu miɛkɛ.

3

Sifubɛ wɛ̀tɛ kɛ maámè Sedisademmu kó kuduotí

¹ Kɛ ikuó nùùti diɛwè Ediasibu nè o tebii ikuó nùùbè tɔbè kɛ bèɛ maá bè tu dɛ ipe kó dibòrì, ké di kouté, kécónné dicàù kó idéi, kédeè kètũntɛ kuduotí kɛntɔ kétuɔkɛnɛ ditou bè tu di tɛkɔ̀tɛ. Kɛ bèɛ sɔɔtɛ kétuɔkɛnɛ ditou tɛrì bè tu di Ananɛdi, kédeè ké kù kouté. ² Bɛ kó difɔ̀nkúò kɛ Sedikoo kɔbɛɛ sɔɔtɛ, bɛ kó difɔ̀nkúò kɛ Immuri birɛ Sakuu sɔɔtɛ. ³ Bɛ kó difɔ̀nkúò kɛ Asennaa bíi maá bè tu dɛ siyĩ kó dibòrì kécónné ticádɔɔti kéánnè yɛcàkè kó idéi nè dɛ kó yɛkpetínyè. ⁴ Bɛ kó difɔ̀nkúò kɛ Akikoti birɛ Udiya birɛ Mɛdemɔtɪi sɔɔtɛ. O kó difɔ̀nkúò kɛ Mesesabɛɛri birɛ Bedekia birɛ Mesudammuu sɔɔtɛ. O kó difɔ̀nkúò kɛ Baana birɛ Sakɔbuu sɔɔtɛ. ⁵ Bɛmbɛ kó difɔ̀nkúò kɛ Tekoaa èi kɔbɛɛ sɔɔtɛ. Kɛ bɛ kó bɛkótíbè í ntũnnɛ bèɛ bè ni mutɔmmú bè bè náá nti, kéyetɛ mutɔmmú.

⁶ Bɛ kó difɔ̀nkúò kɛ Paseyaa birɛ Yoyada nè Besodia birɛ Mesudammuu kɛ bèɛ sɔɔtɛ kéɔɔ dicàù ketirì, kédeè kécónné dicàù kó idéi nè dɛ kó ipààti nè yɛkpetínyè. ⁷ Bɛ kó difɔ̀nkúò kɛ Kabaɔɔ èi kou Mɛdatia nè Mɛdonniibɛ botí kou Yadonni kɛ bèɛ sɔɔtɛ nè Kabaɔɔ èi kɔbɛ nè Misepaa èi kɔbɛ. Kukó nyàà diyè taa kèè bíékè kóo kùmàndáà kɔbɛ do mbɛ. ⁸ Bɛ kó difɔ̀nkúò kɛ Adaya birɛ Osiyɛɛri wèè do tú mɛsɔ nkóo máátɪ kòò sɔɔtɛ. O kó difɔ̀nkúò kéféi Ananniya wèè do tú tihúúntɪ kóo dɔ̀rɪwè. Bè do dèè bɛ tɔmmú Sedisademmu duotí pɛkè dìi bòrì ndi. ⁹ Bɛ kó difɔ̀nkúò kɛ Uuri birɛ Edefayaa sɔɔtɛ, wèè do baké Sedisademmu èi kó dikéè. ¹⁰ Kɛ wenwee féi Adumafu birɛ Yedayaa, kòò sɔɔtɛ kénwetí o cɛ̀tè ìkè, kéféi Asabunniya birɛ Atuusi. ¹¹ Bɛmbɛ kó difɔ̀nkúò Adimmu birɛ Madikia nè Pasati-Mɔabu birɛ Asubu kɛ bèɛ sɔɔtɛ kétuɔkɛnɛ yɛpɛ̀pũnnétuo kó mɛkɛntímè. ¹² Kɛ bèɛ deè kéféi Adoɛsi birɛ Sadummu wèè do baké Sedisademmu kó dihéi kó dikéè tɛrì wenwe nè o nitipobí. ¹³ Anunni nè Sandoaa èi kɔbɛ kɛ bɛmbɛ mɛ ntó sɔɔtɛ kubiriku kó dibòrì bíékè bèɛ do kù maá kécónné yɛcàkè kó idéi nè dɛ kó ipààti nè yɛkpetínyè, kénsɔkè kétuɔkɛnɛ bè tu dɛ tikùtɪ kó dibòrì. ¹⁴ Bè dɛ nkáà nkè Edekabu birɛ Madikia sɔɔtɛ, wèè do baké Bɛti-Kɛdemmu kó dihéi, wèè do kù maá kécónné yɛcàkè kó idéi ipààti nè yɛkpetínyè.

¹⁵ Bɛ kó difɔ̀nkúò kɛ Kɔdi-Osee birɛ Sadummu wèè do baké Misipaa kó dihéi, kòò sɔɔtɛ kémaá dibòrì bè tu di tɛbintɛ kó dibòrì kɛ di pĩ nkécónné yɛcàkè kó idéi nè ipààti nè yɛkpetínyè, kémaánè Sidoe kó kubiriku okpààti kó mupérímú také kɛntɔ kétuɔkɛnɛ yɛdɛtisàkè yèè kàrɪnè Dafiti èi. ¹⁶ Ò dɛ ndɔú nkè Asibuku birɛ Nɛemiaa túótɛ, wèè do baké Bɛti-Tisuu èi dikéè kɛntɔ kétuɔkɛnɛ Dafiti kó kufɔti borè, kɛntɔ kétuɔkɛnɛ kubinku bè do keú kù kɛpɛ̀tɛ kétuɔkɛnɛ bèɛ baa okpààti bɛ kó tɛcɛ̀tɛ. ¹⁷ Bɛ kó difɔ̀nkúò kɛ Defiibɛ wuɔ nkou Bani birɛ Deummu nè o kɔbɛ kɛ bèɛ sɔɔtɛ kéɔú, kɛ Asabia wèè do baké Keidaa kó dihéi dikéè kòò sɔɔtɛ o èi kó mɛfiè. ¹⁸ Kɛ wenwee dɔú, nkè Enadadi birɛ Binnuii tɛbitɛ sɔɔtɛ. Wèè do baké Keidaa kó dihéi tɛrì dikéè. ¹⁹ Kɛ wenwee féi Yesuaa birɛ Aseɛ wèè do baké Misipaa, kòò sɔɔtɛ kénwetí ditennì bè dɔ̀rɪ dɛ tikpàrɪnɛntɪ, kɛntɔ kétuɔkɛnɛ iduotí maá dɛ. ²⁰ O kó difɔ̀nkúò kɛ Sabuyii Baduki birɛ sɔɔtɛ nè tikɔnyauti kétuótɛ iduotí maá dɛ kɛntɔ kétuɔkɛnɛ ikuó nùùti diɛwè Ediasibu

cīètè bòrìnùù. ²¹ Bɛ kó difōnkúò kéfeí Akikoti birɛ Udiya kó dɛbirɛ Mɛdemoti, kòò túóté Ediasibu cīètè bòrìnùù kéntò kétuakɛnɛ tɛ mǎnku.

²² O kó difōnkúò kè ikuó nìùbè bèè yènní yehɛkè yèè tǎkénè Sedisadɛmmu kè bèè sɔóté. ²³ Kè bɛmbɛɛ dɔú nkè Bensamɛɛ nè Asubu kè bèè sɔóté bɛ cǐí ììkè. Bɛ kó difōnkúò kè Ananniya birɛ Maseya kó dɛbirɛ Asadia sɔóté o cīètè ììkè.

²⁴ Kè bɛmbɛɛ feí Enadadi birɛ Binnuii, kòò túóté Asadia cīètè píkù tɛkù kéntò kétuakɛnɛ iduotí mǎá dè nè i kentímè. ²⁵ Kè bɛmbɛɛ feí Usaii birɛ Padadi, kòò túóté kuduotí kentímè kétuakɛ okpààtì cīètè kó ditou dierì dìì benké kɛ tókénè dikpetintou kó ditowaà. Kè wenwee feí mPadosi birɛ Pedayaa ²⁶ nè bèè teénnè Kuyie ncīètè tǎmbè bèè ã Oferi èì, kè bèè túóté dibòrì bɛ tu dì mɛniɛ nkó dibòrì dìì bo diyìè yìènní kèè bíékè kéntò kétuakɛnɛ ditou dìì benké. ²⁷ Kè Tekoaa èì kɔbɛɛ sɔóté ditou dierì dìì benké di ììkè, kéntò kétuakɛnɛ Oferi duotí.

²⁸ Kè ikuó nìùbèè sɔóté sisɛí kó dibòrì kó mɛfiè, bá wè kòò nwetì o cīètè. ²⁹ Bɛ kó difōnkúò kè Imɛɛ birɛ Sadaki mɛ ntó sɔóté kénwetì o cīètè, kéfeí nSekanniya birɛ Semmaya wèè do tú diyìè yìènní kèè bíékè kó dibòrì kóò bàrì, kòò tó sɔóté. ³⁰ Kè wenwee deè kéfeí Sedemia birɛ Ananniya nè Tisadafu birɛ dèè do tú dɛkuónnè nè Anunni, kè Bedekia birɛ Mesudammuu sɔóté kénwetì o cīètè. ³¹ Kè wenwee deè kéfeí Madikia, wèè do mǎátí mɛsɔɔ nkó tinentì, kòò túóté bèè teé mbèè pī nKuyie ncīètè miɛkɛ mutǎmmú nè bɛpotambè bɛ cǐí kó mɛfiè mmèè wetì dibòrì bɛ tu dì Mifikadi, kéntò kétuakɛnɛ ditou dierì dìì bo mɛkentímè. ³² Bèè tu tisɔɔnentì kó bɛmǎábè nè bɛpotambè kè bèè túóté dikéè sɔnni kéntò kétuakɛnɛ bɛ tu dè ipe kó dibòrì.

Sāmbadaa nè Tobiya bè dómè képaá nkuduotí kó mumarimù

³³ Mɛmɛ Sāmbadaa kèèmmè ti maàmè kuduotí kòò miɛkɛɛ pɛikɛ kécóúté mɛdiè kòò ti senkèrì tínti Sifubɛ, ³⁴ kénnaá nho kɔbɛ nè Sammarii kó bɛhǎāpòmbè kɛ tú: Dɛ kó bɛsɛnténitibè dǎòrì ba? Ti yóu kè bè nsókè kɛ pī ndɛ kó mutǎmmú kè mù dèèà? Diyìè dimǎá kó mutǎmmú dɔkɛ. Yɛtǎrè yèè diɛ nkɛ còúté, bè bo na kɛwɛtɛ kɛyíi ndɛ kó tidobontì kɛfié nKuyie nyiwūḏà?

³⁵ Dè do sá nTobiya Amōniibɛ botí kou wèè bo Sāmbadaa borè, kébéi nkɛ dǎ: Yóunè kè bèè mǎá! Kè tɛkpamɔtè dɛkɛ dɛ kó kuduotí kùù mǎánè yɛtǎrè kù dotimu.

³⁶ Dɛ mǎnni kè m bántè Kuyie nkɛ dǎ: Ti Yiè nKuyie nwénté bè ti sɛnkèrìmmè, yóu kè yɛsǎāmbè bè ti sǎá nyèè do bɛ yɔ ìnkè, yóu kè bèè bɛ pīrmú kékònnè diheì tɛrì kè bèè náá ntidaatì kédì ifeì. ³⁷ Báá bè cǐé, báá ùtè bɛ yɛi, bè ti cààrɛmu tínti bèè mǎá kuduotí.

³⁸ Mɛmɛ kè ti mǎá kuduotí kè kù tǔntɛ kɛfité kè mɛokùmè mɛè mǎá nkpaá kǔmmú. Bɛnìtibè do pī mmutǎmmú nè bɛ yèmmè mɛmɔu ndi.

4

¹ Sāmbadaa nè Tobiya nè Adabubɛ nè Amōniibɛ nè Asidodiibɛ bè kèè dìì mǎnni ti mǎámè kuduotí kɛ ìtí yɛfòtè kɛ fité, kè bɛ miɛkɛɛ pɛikɛ mɛdiè. ² Kè bèè wènnè bɛmɔu kɛ bo kɔtɛnì kédò Sedisadɛmmu kóò càkɛ. ³ Kè tí kuónnè Kuyie nkéwaá mbèè bo mbaa diheì kuyie nnè keyènkè, kè bè báá tanní. ⁴ Kè Sudaa kɔbɛ náá nkɛ tú:

Bɛtǎmbè òumu!

Dèè pùò nkè dè dɛu,

ti báá na kémaá kuduotí kédeè.

⁵ Kè ti dootitobè biɛ náá nkɛ tú: Bè í yó ndakɛ ti kpéi nkè, tí bè do kè bè kùò kè mutǎmmúu paà.

Nɛemii duómmè betōmbè tikpàrinenti

⁶ Sifube bèè bo ti dootitabè ekè fitímè kè bè nkər̀níní kuce m̀péu ke ti náá nke tú: Bè k̀erínímu tip̀t̀t̀i timəu ke bo ti do. ⁷ M̀m̀m̀m̀e kè nh oo nhoo m̀benitibè kuduotí f̀nkuò yef̀t̀t̀è mièke kè bè t̀nnè be naàm̀nt̀i dò ndòmmè, kè bè ntə be se nè be kpāā nnè be t̀nnè. ⁸ Kè n yà kufōwāā mbè bomè kéité k̀épīēkè kénáké diheì kó bekótibè nè bebeémbè nè besəmbè ke d̀: Di bá mbè yīēkù, dentənəní Kuyie ndi t̀ nkù kpeñ̀nì m̀ kè bè kù dé, kpannè di tebiì kpéi nnè di bí kpéi, initidaaì nè initipòì nè di pobè nè di c̀i.

⁹ M̀m̀m̀m̀e kè ti dootitabè keè ti k̀èè m̀ be kpéi, k̀ebanté Kuyie ncàkemè be d̀ kédò t̀. Dè m̀nnì kè tí ẁt̀e kuduotí borè bá wè k̀o sət̀t̀ o t̀mm̀. ¹⁰ Kè tí túóté dè kó diyie nè yewe yèè kpaanì, kè betōmbè dikèè di nni mpī mmutōmm̀, kè dikèè t̀r̀i t̀ yekpāā nnè tidəpiit̀i nè detānnè ke dáátí yemátíyaàbòrè, kè bekpaàtibè c̀m̀m̀ú Sudaa kəbe f̀nkuò. ¹¹ Kè bəmaribè mmaà, bèè bè duò ntítàt̀i kè bè mpīnnè mutōmm̀ú sínəu s̀masì masì kè s̀tesì t̀ tikpàrinenti. ¹² Kè bəmaribè mmaà ke yì yese, kè ditàteheù yìè ncòm̀m̀ú m̀ píkù. ¹³ Kè n náké bekótibè nè bebeémbè nè benitibè səmbè ke d̀: Mutōmm̀ú d̀umu kuduotí í sennì kè ti dò nti bíékè ti bíékè òməù í t̀kénè otə. ¹⁴ Kè di bo kùù píkù ke kèè ditàteheù kuómmè, dí tí nkékaténí ti borè, Kuyie nti t̀ nkù yóó kpàmmu ti kpéi.

¹⁵ M̀m̀m̀m̀e kè ti ní mpī mmutōmm̀ú kukūnwentóo nè keyènkè, ti mièke kè dikèè ní ntə yekpāā. ¹⁶ Kè n náké bèè ni mutōmm̀ú ke d̀: Bá wè nè o kó dit̀nnì bè ní nyie nSedisadəmmu mièke ke ní nti baà keyènkè, kè dè wenté bè mpī mmutōmm̀ú. ¹⁷ Mí nnè n tebiì nè n kó betōmbè nè ti bàribè bèè ti nēinè, òməù í ndèi o yààt̀i, bá wè k̀o mpikú kukpàrinenkù o nòutè youtè.

5

Nɛemii yetemè Sifube bo ẁt̀e k̀énfēũkomè be tebiì

¹ Diyie marì kè Sifube mabè, benitidaabè nè benitipòbè ité k̀enséi m̀be tebiì m̀diè. ² Ke bè náá nke tú: Tínti nè ti bí ti s̀umu initidaaì nè initipòì dí ti duó ntidiit̀i kè tí nyo nke f̀ònnè. ³ Kè betəbè tu: Dikònnì ò tanní kè ti duó ndəpaa nde nè ti kó titebiit̀i nè ti c̀i kè bè bo ti duó ntidiit̀i. ⁴ Kè betəbè tu ti ò ndò nkéyietí okpààt̀i dàmpòò k̀epentəmu kè bè yietí ti paa nnè f̀inyī kó detie. ⁵ Ti m̀ ntu m̀eyī m̀m̀m̀m̀aà kəbe m̀be, be bí í p̀ēt̀t̀ ti kpəyi, nè m̀m̀m̀m̀e kè ti dò nkéduó nti bí initidaaì nè initipòì kè ìi náá m̀be kó tidaat̀i. Ti bí initipòì mai naámmu be kó tidaat̀i k̀épī m̀be t̀mm̀ú. Ti í m̀ake ti bo yīm̀, ti paa nnè f̀inyī kó detie, betəbè beè dè tieke.

⁶ N kèè di m̀nnì dè kó tináànt̀i kè dè n yonke m̀diè. ⁷ Kè m̀eyèmmè mamè n tanní kéndò n kpannè diheì kó bekótibè nè bebeémbè, kè bè náké ke tú dè d̀omme kè di diinko di tebiì m̀səmmè. M̀m̀m̀m̀e n yumè m̀etímmè diemè, ⁸ kè bè beke ke d̀: Ti ẁt̀e ke do nti tebiì bè do fiit̀i sì betəbè ciè, kè sì tu tidaat̀i, kè di né ẁt̀e kè sì fiiti di mièkaà?

Kè bè ndò nkáré, òməù í mpèté k̀ébéi. ⁹ Kè m̀ bè náké ke d̀: Di d̀ori dè í wenni, di dò nkéndəmu Kuyie nkè dè yie nkè ti báá ānnè timáà ifeì ibotí t̀i ìkè, ìi tu ti dootitabè. ¹⁰ Mí m̀ m̀m̀mmuò nnè n tebiì nè n kó betūmbè ti m̀unkè do p̀entəmu benitibè idíit̀i nè tidiit̀i, ti dè mbè pā, ti báá bè beke dè kó yebà. ¹¹ Di do cuó bèè kó d̀paa mbè di bannè m̀è kpéi, dí dè mbè t̀ēnné yie nyie. Be paa nnè be f̀inyī kó detie nnè odifiè kpere nè be c̀i nè be diit̀i nè m̀enaàbèmmè nè m̀ekù di do bè p̀ente dè nè di do d̀ kè c̀ntè dè. ¹² Kè bèè yie m̀beməu ke d̀: Ti yóó d̀əmmu a ti náké t̀i, ti bo bè t̀ēnné ti do cuó dè bá ti t̀ēnkè báá bè beke d̀emàrè.

Mɛmmɛ kɛ n tɪ nyikuó nùbè kéduó nkè bèe parikè benitibè iikè ke dɔ̀ bè bo dɔ̀ bè bɛi ntì. ¹³ Dɛ kó difɔ̀nkúò kɛ n kpáátɛ n yaà̀yò̀rì kébɛi nke dɔ̀: Kè wèè í dɔ̀ ò bɛi ntì Kuyie nyóó ò kpáátɛ mɛ̀ botí kóò dɛ̀nnɛ o cɛ̀tɛ̀ kòo paà o kperɛ dɛmɔ̀u kɛ tɛ̀nkɛ bá mmàkɛ dɛmarɛ̀. Ditɪnni dimɔ̀u kɛ di dɔ̀: Dɛ mmɛ ndò.

Kè bèe sàntɛ Kuyie nkè benitibèe dɔ̀ bè bɛi ntì.

¹⁴ Nè n naámmɛ Sifubɛ kóo kùmàndáà Sudaa tenkè okpààtì Aditakisɛsi kpàtì benni sipísidɛ kperì miɛkɛ kɛ̀ntɔ̀ kɛ̀tuɔ̀kenní yɛbie nsipísitāāti dɛ m̀kɛ yí yɛbie ntɛpítɛ̀ nè yɛ̀dɛ̀é mí nnè n kɔ̀bɛ ti í beke bè dɔ̀ nkéyietí dɛ kùmàndáà.

¹⁵ Bè n niiténɛ ke naá nkùmàndáàbè bɛ do fɛ̀ũ̀nkomu benitibè ke békú idíítí nè mɛnaà nke cɔ̀ú dāmpóò mɛ́dítíbii nsipísināà sìnāà bá dii yìè, kè kùmàndáà kó betũmbè múnke nfɛ̀ũ̀nko benitibè. Mí mmɛ nyí dɔ̀ dɛndɛ kó dimāà n dé mɛ̀ kpéi nKuyie. ¹⁶ M pètínke do pĩmmu m mómumu mmutōmmú ke maà kuduotí, n kɔ̀bɛ bɛmɔ̀u bèè m bonè kè bè múnke pĩ mmutōmmú. N yí dontɛ̀ òmɔ̀u kó kupaku kudonku sām̀pókù n tú mɛ̀ kpéi kùmàndáà. ¹⁷ Sifubɛ kó bekótibè nè bebeembè bèè do yo n kó mudii bè do bo tɛ̀kò̀utɛ̀ nè sipísinūmmù (150) ndi ke né mbúútí bèè do iitiní ibotí tɛ̀i ì ti tókénè i miɛkɛ ke kòriní. ¹⁸ Bá dii yìè n do ò̀ dɔ̀nténɛ n kó idíítí nyi fɛ̀nā̀fɛ̀ nè yɛpedakè mɛ̀kùò nkperɛ yɛkuò ke né yíénɛ sikoó. Yɛwɛ tɛpítɛ̀ mɛnaà nyɛnaadɔ̀ yɛnaadɔ̀. Bá nè mɛmmɛ n yí bè beke ke tú bè nni nyietì bɛ dɔ̀ nké n yietì dɛ kùmàndáà ke yé kuduotí kó mumarimù do túmɛ mutōmmú cɛ̀émù mmu diheì yembè kpéi.

¹⁹ Áú Kuyie! M pĩ mmùù tōmmú benitibè biɛ nkpeí mmù dɛumu, a báá yè n kpéi.

6

Bè maámɛ kuduotí kédeè

¹ Bè náké dii mōnni Sāmbadaa nè Tobiya nè Kesemmu Adabubɛ botí kou nè ti dootitɔ̀bè ti maámɛ kuduotí ke dèè kè mɛfiè mmamè í kpáá. Dɛ do sɔ̀ m mu nyí cònnɛ yɛ̀cà̀kè kó ideí. ² Sāmbadaa nè Kesemmu kè bèe tōnni kè bè n náké ke dɔ̀ n kɔ̀toò kè tí máá Kefɛdimmu Onɔ̀ biriku kénáké. Nè bɛ yèmmɛ miɛkɛ ke né dɔ̀ kè n dɔ̀ mɛyɛi. ³ Kè n tōnkoo kè bèe bè náké ke dɔ̀: M pĩ mmùù tōmmú í tú musām̀pómù, m báá na ké mù kṹnnɛ kékɔ̀toò ké bè yà, kè n yìtɛ̀, mutōmmú yóó cómmúmu. ⁴ Kucɛ mènāà bè n duōnnímɛ dipátiri kè di tɔ̀ tinā̀antì tīmāá. Kè m múnke mbè tɛ̀nǹninko mɛtɛ̀nnímɛ mɛmāá. ⁵ Kucɛ mènūmmù Sāmbadaa tōnnènnímɛ o kóo tōntì dipátiri kè di feí, ⁶ ke wàri ke tú yɛhekè yemɔ̀u kɔ̀bɛ náámmu kè Kesemmu nāá nke tú: Fɔ̀ nnè Sifubɛ sɔ̀mbɛ di dɔ̀ kɛ̀bɔ̀ nhokpààtì nwe, kè dɛ̀ te kàa maá kuduotí ke bo naá nSedisadɛmmu kóo kpààtì, ⁷ kè kanne ikuó nùbè bèe yóó pĩ̀kɛ̀ Sedisadɛmmu miɛkɛ a túmɛ Sudaa kɔ̀bɛ kóo kpààtì. Okpààtì yóó ti kèèmu. Dɛ̀ te kè n tu á kɔ̀tɛnì kè ti náké. ⁸ Kè nh ò tɛ̀nnɛ ke dɔ̀: A mɛ nnáké ti òmɔ̀u wèè í ti bɛi, fɔ̀ yèmmɛ mɛ̀ dɔ̀ nkè fɔ̀ ti keutɛ̀ ke náá. ⁹ Bè dɔ̀ kédonnɛ ti kōmbù̀atì nti ke náá nke tú: Bɛ kōntì bo yārike kè mutōmmúu cómmú.

N Yìè nKuyie nhá n kpénkūnnɛ n tōmmú miɛkɛ.

¹⁰ Diyiè mari kè n kɔ̀tɛ Dedaya birɛ Semmaya borè Mɛetabɛɛdi yaà̀birɛ, ke yé ò do í namɛ kékɔ̀tɛnì m borè. Kòo n náké ke dɔ̀: Tí ta Kuyie ncɛ̀tɛ̀ miɛkɛ, kékɛpɛtinnɛ yɛ̀bòrɛ, a dootitɔ̀bè bɛ̀ kòriní ke nyènkè ke bo da pĩ nkékuò. ¹¹ Kè nh ò tɛ̀nnɛ ke dɔ̀: Mii kó kubotí í cokù, n keté ke í dɔ̀ nkéta Kuyie ncɛ̀tɛ̀ kénkpáá ke fòu. N yí tati.

¹² N do bantému ke dò nhò nnàá ntù nàànti í bonní Kuyie mborè, ò tì nàá nTobiya nè Sāmbadaa bè ò yietí mɛ̀ kɛ́í nke. ¹³ Ò bɛ́i mmɛmmɛ kɛ́ kufɔ́wáá nkuù bo m pĩ nkè n dɔ̀ ò yɛmmɛ́ kɛ́yɛtɛ́n Kuyie, kòo na kɛ́sɪ̀nkùnnɛ n yètìrì kɛ́ nh ǎnné ifeì. ¹⁴ Kuyie nha báá yɛ́ Tobiya nè Sāmbadaa bè n dɔ̀ dè, a múnke í yɛ́ Nɔ́dadia onitipòkù wèè nàá nha pǎǎnàànti nè betòbè bèè nàá nha pǎǎnàànti bè do dómè kédonné n kǔmbù̀tì.

¹⁵ Kuduotí kó mumarimù do dèè dibenni tǎnkù bè tu wè Edudi* kó diyiè sipísídé nè dinummurì ndi. Ti do maá kɛ́mmɔ́ke yewe sipísìnùmmù nè yèdèè ndi. ¹⁶ Ti dootitòbè nè yehékè yèè ti fité ye kòbe kèè dii mǎnni ti maámè kuduotí ke dèè kè dèè bè di kè bè ti yòte, kɛ́banté Kuyie nkuù ti niitémè de kó mutǔmmù.

¹⁷ De kó mɛ́fiè mmieke Sudaa èi kó bekótibè nè Tobiya kè bè wǎũ betòbè yepáte mɛ́cǎǎ mmɛ́cǎǎ. ¹⁸ Kè Sudaa kòbe péu nhò mǎkenè metaummè ke yé ò do túmè Sifube botí kou Adaa bire Sikanniya còkù nwe. Kòo bire Yoananni po Bɛdekia bire Mesudammu kóo sapàà. ¹⁹ Kè bè nhò sǎnti n yìkè ke tau n nàànti koò nàá. Mɛ́nmɛ kè Tobiya wǎriní yepáte ke bo yǎríkùnnɛ n kǔnti.

7

Bè kànnɛmè bebaribè diheì kɛ́í

¹ Kuduotí maá dii mǎnni kédeè kè n cónné yebòrè kó ideí nè yecàkè kédeè, bèe yó mbaa yebòrè nè beyendembè nè Defiibe kè bèe keté be tǔmmù. ² Kè n túóté n tebite Ananni kébaá nSedisadammu kétúóté Ananniya behǎǎpòmbè kóo kótí kòo mbaké tɛ́cɛ́kpetè. Ò do tú onitì wèè dǎ̀rì wènwe ò bɛ́i ntì ke dé Kuyie nkè dè pɛ́ɛ́tè besɔ́mbe péu. ³ Kè m bè nàké ke dǎ̀: Sedisadammu kó yebòrè ní báa kpeté kè diyiè í tǔnkè, kuyuoku ké nyè kpetí. Bèè baa yebòrè kè bè bo ke cómmù be karè bè karè. Kè m bè nàké ke dǎ̀ bèe maá didènni bèe yó mbaa diheì be kɛ́í, bá wè o kó dikarì mbo o cǐtèè ìkè. ⁴ Sedisadammu èi do pɛ́kèmu ke de, benitibè né í nsũ di mieke, sicéĩ mu ndo í maá kédeè.

Bè kàammè Sifube bèè bo Sedisadammu

⁵ Kè Kuyie nni mbéinnè kè n tíi ndiheì kó bekótibè nè bebeémbè nè benitibè sɔ́mbe. Kè n duó nkè bèe kaa mbenitibè kè n wénté bèe do niitè kékonni Sedisadammu be yètè wǎri dii pátiri mieke kɛ́yà yeyètè yèè mɛ́ ntũnni.

⁶ Nte okpààti Nebukannesaa kó dimǎnni bè do pĩ́mmù bè kékonnè Babidǎnni, kè kusũkùu wète kékò nSedisadammu Sudaa tenkè, bá wè kòo kari o èi. ⁷ Bèè do nɛ́inè Sodobabɛedi kékonni bèe yètè tu yiè: Sosuwee nè Nɛemii nè Asadia nè Adammia nè Naamanni nè Mǎdokaai nè Bìdisanni nè Misipedeti nè Bikibaii nè Nɛummu nè Baana. Nte be naàmuntì dò ndòmmè.

⁸ Kè Padeosi naàmunkù kòbe mbo sikǔusísídé nè tekòutè nè sipísìyiekè nè bèdébè (2172).

⁹ Kè Sefatia naàmunkù kòbe mbo sikǔusitǎati nè sipísìyiekè nè bèdébè (372).

¹⁰ Kè Adaa naàmunkù kòbe mbo sikǔusikuò nè sipísìnùmmù nè bèdébè (652).

¹¹ Kè Sosuwee nè Yoabu be yaàbire Pasati-Mǎabu kó kunaàmunkù kòbe mbo sikǔusísídé nè sikǔusini nè tɛ́pítè nè bèni (2818).

¹² Kè Edammu naàmunkù kòbe mbo tekòupítè nè sikǔusídé nè sipísìnùmmù nè bènàà (10254).

¹³ Kè Satuu naàmunkù kòbe mbo sikǔusini nè sipísìnàà nè bènùmmù (845).

¹⁴ Kè Sakaii naàmunkù kòbe mbo sikǔusìyiekè nè sipísikuò (760).

¹⁵ Kè Binnuii naàmunkù kòbe mbo sikǔusikuò nè sipísìnàà nè bèni (648).

* **6:15** Edudi: Bè do kaammè betààbè nè ti bè kaammè dè í wè. Be kóo tǎnkù Edudi berinè ti kó betààbè oníínwè nè owéínwè de cuokè nke (diyofii nè kupǔ̀sɛ̀ikù de cuokè).

- 16 Kĕ Bebaii naàmùnkù kǎbe mbo sikǎusìkuò nè sipísìdé nè bèni (628).
- 17 Kĕ Asikadi naàmùnkù kǎbe mbo sikǎupísìdé nè sipísitàāti nè sipísìdé nè bèdébé (2322).
- 18 Kĕ Adonnikammu naàmùnkù kǎbe mbo sikǎusìkuò nè sipísìkuò nè bèyiekè (667).
- 19 Bikibaii naàmùnkù kǎbe mbo sikǎupísìdé nè sipísìkuò nè bèyiekè (267).
- 20 Kĕ Adinni naàmùnkù kǎbe mbo sikǎusìkuò nè sipísìnùmmù nè bènùmmù (655).
- 21 Kĕ Esekiasi yaàbire Atĕĕ naàmùnkù kǎbe mbo sipísìwei nè bèni.
- 22 Kĕ Asummu naàmùnkù kǎbe mbo sikǎusitàāti nè sipísìdé nè bèni (328).
- 23 Kĕ Besaii naàmùnkù kǎbe mbo sikǎusitàāti nè sipísìdé nè bènàà (324).
- 24 Kĕ Adifi naàmùnkù kǎbe mbo tekòutè nè tĕpíitè nè bèdébé (112).
- 25 Kĕ Kabaāṣ̃ èi kǎbe mbo sipísìwei nè bènùmmù (95).
- 26 Kĕ Betideemmu nè Nĕtofaa kĕ de kó yĕhekè kǎbe mbo tekòutè nè sipísìni nè bèni (188).
- 27 Anatoti èi kǎbe mbo tekòutè nè sipísìdé nè bèni (128).
- 28 Kĕ Beti-Asimmafeti èi kǎbe mbo sipísìnàà nè bèdébé.
- 29 Kĕ Kidiya-Yeadimmu nè Kefidaa nè Bedoti kĕ de ekè kǎbe mbo sikǎusìyiekè nè sipísìnàà nè bètāāti (743).
- 30 Kĕ Damaa nè Kebaa kĕ de ekè kǎbe mbo sikǎusìkuò nè sipísìdé nè òmáà (621).
- 31 Kĕ Mikimasi èi kǎbe mbo tekòutè nè sipísìdé nè bèdébé (122).
- 32 Kĕ Betĕedi nè Aii kĕ de ekè kǎbe mbo tekòutè nè sipísìdé nè bètāāti (123).
- 33 Kĕ Nĕbo kó dihèi tĕrì kǎbe mbo sipísìnùmmù nè bèdébé.
- 34 Kĕ Edammu tǎu kó kunaàmùnkù kǎbe mbo tekòupíitè nè sikǎusìdé nè sipísìnùmmù nè bènàà (1254).
- 35 Kĕ Adimmu naàmùnkù kǎbe mbo sikǎusitàāti nè sipísìdé (320).
- 36 Kĕ Sedikoo èi kǎbe mbo sikǎusitàāti nè sipísìnàà nè bènùmmù (345).
- 37 Dodi nè Adidi nè Onṣṣ ekè kǎbe mbo sikǎusìyiekè nè sipísìdé nè òmáà (721).
- 38 Kĕ Senaa èi kǎbe mbo sikǎupísitàāti nè sikǎusìwei nè sipísitàāti (3930).
- 39 Kĕ ikuó nùtì Sosuwee yaàbire Yedaya naàmùnkù kǎbe mbo sikǎusìwei nè sipísìyiekè nè bètāāti (973).
- 40 Imĕĕ naàmùnkù kǎbe mbo tekòupíitè nè sikǎusìnùmmù nè bèdébé (1052).
- 41 Kĕ Pasuu naàmùnkù kǎbe mbo tekòupíitè nè sikǎusìdé nè sipísìnàà nè bèyiekè (1247).
- 42 Kĕ Abimmu naàmùnkù kǎbe mbo tekòupíitè nè tĕpíitè nè bèyiekè (1017).
- 43 Kĕ Defiibe kó kunaàmùnkù kǎbe ntú biĕ: Odefaa yaàbí Sosuwee nè Kadimiĕdi be naàmùnkù sipísìyiekè nè bènàà.
- 44 Kuyie nĕīĕtè kó bedèmbè mieke Asafu naàmùnkù kǎbe tekòutè nè sipísìnàà nè bèni (148).
- 45 Bèè bàà yebòrè be mieke Sadummu nè Atĕĕ nè Tadimṣṣ nè Akubu nè Atita nè Sobaii be naàmùntì kǎbe tekòutè nè sipísitàāti nè bèni (138).
- 46 Kĕ Kuyie nĕīĕtè tǎmbè kó dītīnni kǎbe ntú biĕ: Tisisa nè Asufa nè Tabaṣṣi ⁴⁷ nè Kedosi nè Siya nè Padonni ⁴⁸ nè Debanaa nè Akaba nè Sadimaii ⁴⁹ Annani nè Kidĕdi nè Kasaa ⁵⁰ nè Edeayaa nè Edesinni nè Nĕkodaa ⁵¹ nè Kasammu nè Usaa nè Paseyaa ⁵² nè Besaii nè Mĕunimmu nè Nĕfusesimmu ⁵³ Bakibuku nè Akufa nè Aduuri ⁵⁴ nè Batisidouti nè Mĕidaa nè Adisa ⁵⁵ nè Badikosi nè Sisedaa nè Temaa, ⁵⁶ nè Netisia nè Atifa.

⁵⁷ Sadoṃṃó kó betōmbè naàmùntì kòbe do tú biɛ: Sotaii nè Sofedeti nè Pedida,
⁵⁸ Yaada nè Dadikonni nè Kidɛdi, ⁵⁹ Sefatia nè Atidi nè Pokedeti-Asebaimmu nè Amṃṃ.

⁶⁰ Bɛɛ do tú Kuyie nɛĩɛtè kó betōmbè nè Sadoṃṃó kó betōmbè yaabí kè bɛɛ wɛnné kɛmbo sikɔusitãati nè sipísìwɛi nè bèdébè (392).

⁶¹ Bɛɛ do ité Babidɔnni kékonní Sedisadɛmmu kɛ í nna kénáké bɛ yaàribè yètè kébenke bè tumè Isidayɛɛribɛ bɛɛ do tú: Tɛdi-Mɛdaa nè Tɛdi-Adisaa nè Kedubu-Adonni nè Imɛɛ ekè kòbe. ⁶² Bɛṃṃu kè bɛɛ wɛnné kɛmbo sikɔusikuò nè sipísìnàà nè bèdébè (642). Dedaya nè Tobiya nè Nékoda bɛ yaabí nyi mɛmmɛ.

⁶³ Ikuò niùbè miɛkɛ kè bèmabè mbo kɛ tú: Obayaa nè Akikoti nè Badisidaii bɛ naàmùntì kòbe. Badisidaii do tùóté Badisidaii Kadaadi èi kou kóo sapàà nwe kè bɛɛ ò yu o yètìrì. ⁶⁴ Kòo wammú o botí kòbe pátìrì miɛkɛ o yètìrì kémánté kè bɛɛ bè dɛnnɛ ikuò tãmmú miɛkɛ. ⁶⁵ Kè kùmàndáà bè nàké kɛ dɔ: Bè báá di bè pã mùù dii Kuyie kénkémùnè ikuò niùtì bo beémme Kuyie nnè ikuò nɛntì bè tu tì udimmu nè tumimmu.

⁶⁶ Isidayɛɛribɛ bèè ité Babidɔnni kɛ konnì Sedisadɛmmu bè do bo sikɔupísisnàà nè sikɔupísidé nè sikɔusitãati nè sipísikuò ndi (42360). ⁶⁷ Kè bɛɛ nɛínè betōmbè benitidaabè nè benitipòbè sikɔupísìyiekè nè sikɔusitãati nè sipísitãati nè bèyiekè (7337). Bɛdèmbè benitidaabè nè benitipòbè kè bè mbo sikɔusidé nè sipísìnàà nè bènùmmù (245), ⁶⁸ kɛ mɔkɛnè yòyóbè sikɔusìnàà nè sipísitãati nè bènùmmù (435). Sãmmarímú sikɔupísikuò nè sikɔusìyiekè nè sipísidé (6720). ⁶⁹ Kè diheì kó bekótíbè mabɛɛ pãmmú yepãrè kè bè bo maánè Kuyie nɛĩɛtè. Kè kùmàndáà pã yɛsɔwèrè tekɔupíítè (1000). Yebɔ bè bo mméínè yè mɛyĩ nsipísìnùmmù yekɔutɛyaabòrè sikɔusìnùmmù nè sipísitãati (530) kè bè bo mpĩnnè Kuyie nɛĩɛtè miɛkɛ ikuò tãmmú. ⁷⁰ Bɛhɛikènkótíbè do pãmmú yèè pãrè miɛkɛ kè mɛsɔ nní mbo yɛsɔwèrè sikɔupísisidé (20000) nè timátì pɛítì cidóòbè tekɔupíítè nè tekòutè (1100). ⁷¹ Kè Isidayɛɛribɛ sɔmbɛɛ pã yɛsɔwèrè sikɔupísisidé (20000), timátì pɛítì cidóòbè tekɔupíítè (1000) nè yekɔutɛyaabòrè sipísikuò nè yèyiekè ikuò niùbè kpéi.

⁷² Ikuò niùbè nè Defiibɛ nè bèè bàà yebòrè nè bɛdèmbè nè Isidayɛɛribɛ miɛkɛ bèmabè bèè pĩ mmutōmmú Kuyie nɛĩɛtè miɛkɛ nè Isidayɛɛribɛ sɔmbɛ kè bɛɛ kari bɛ ekè bɛ ekè.

8

Esitadasi do kàammè Kuyie nkuò benitìbè ùkè

Dibenni tãnkù yiénwè miɛkɛ kè Isidayɛɛribɛ íténì bɛ ekè bè do bo yèè miɛkɛ.
¹ Kè Isidayɛɛribɛ wɛnné dinùù kétéí mbè tu dii bòrì mɛniɛ nkó dibòrì, kénáké ikuò wãàtì Esitadasi kɛ dɔ wèè túóténì Kuyie nkuò pátìrì kù do duó nkè Mɔyiisii wãrì di. ² Mɛmme kè ikuò niùtì Esitadasii túóténì Kuyie nkuò pátìrì kè benitìbè tíí, mbenitidaabè nè benitipòbè nè bèè kó dimàà mòkɛ mɛyèmmè kɛ bo na kékeè, otãnkù yiénwè kó diyìè ketirì do ndi. ³ Dɛndɛ dibòrì bè tu di mɛniɛ nkó dibòrì ò kàammè Kuyie nkuò pátìrì kè ndi kàà ndikũnwɛr̀nì kè diyìè yàa cónnénè yɛyɔ, kòo di kàà mbenitidaabè nè benitipòbè nè bèè kó dimàà dò nkéna kékeè. Bɛṃṃu kè bè kémumú.

⁴ Bè do dòò diwũstònni ndi nè idéi kè Esitadasi ndekɛ di ìnkè. Matitia nè Semma nè Annaya nè Udii nè Idikiya nè Maseya kè bè còmmú o bakù yóú. Pedaya nè Mikayɛedi nè Madikia nè Asummu nè Asibadana nè Sekadii nè Mɛsudammu kè bè bo kucãnkù. ⁵ Kè Esitadasii pĩntɛ dipátìrì benitìbè bɛṃṃu

ìkɛ, kɛ bèɛ di yà kɛ yɛ̀ ò do cómmúmɛ dɛ iitírɛ ndɛ. Ò di pĩntɛ dìi mǎnni kɛ bèɛ ítɛ kécómmú. ⁶ Kɛ Esitadasii sǎntɛ Kuyie nkperíkù kɛ benitibɛ bɛmɔu cóútɛ kɛ dǎ: Dɛ mmɛ ndò. Kédo kénínkú késínnóɔ ketenkɛ, ⁷ kéíténí kécómmóɔ Defiibɛ bèɛ do tú ikuó nìùbɛ, kɛ bè mbɛ tiɛ Kuyie nkuó bè kàa nyi ìnkɛ, bɛɛ Defiibɛ yètɛ do tú: Sosuwee nɛ Bani nɛ Sedebia nɛ Yaminni nɛ Akubu nɛ Sabetaii nɛ Odiá nɛ Maseya nɛ Keitaa nɛ Asadia nɛ Yosabadi nɛ Annani nɛ Pedayaa. ⁸ Kɛ Esitadasí nkaa nKuyie nkuó pátíri kɛ dɛ feí kɛ tì wènkùnkò, kɛ náá mbenitibɛ tì tu mù, kɛ bè kèmmú.

⁹ Kɛ benitibɛ bɛmɔuu tì kèè nkétiitɛ yɛdabùò. Mɛmɛ kùmàndáá Nɛemii nɛ ikuó nìùti Esitadasí nɛ Defiibɛ bèɛ do duò nyitié mbenitibɛ kɛ bèɛ náké benitibɛ kɛ dǎ: Bá nkuònnɛ, yíe nkó diyìɛ tu Kuyie nkperi ndi.

¹⁰ Kɛtɛnɛ kédí tidiiti sààtì kɛyǎ mɛnaà nsààmɛ, kòò mǎu bo di cuokɛ kɛ í mǎkɛ, dí ò toténɛ. Yíe nkó diyìɛ tu Kuyie nkperi ndi, di yèmmɛ báá cààrɛ, yóunɛ kɛ Kuyie ndi duó ndìi wèi ntú di kó muwèrímu.

¹¹ Kɛ Defiibɛ mbáá mbenitibɛ kɛ tú: Cíékénɛ, yíe nkó diyìɛ tu Kuyie nkperi ndi, báá yóunɛ kɛ di yèmmɛ cààrɛ.

¹² Mɛmɛ kɛ benitibɛ kɛtɛ kédí kɛyǎ mɛnaà kɛpāmmú bɛ kǎbɛ tidiiti kɛ diwèi mbɛ bo mɛdiɛ nkɛ yɛ̀ bè do kèèmmɛu bè bè nàké tì.

Bɛ do baámmɛ titouti kó dibanni

¹³ Otànkù yìɛ dɛrì yìɛ, bɛhɛikènkótíbɛ nɛ ikuó nìùbɛ nɛ Defiibɛ kɛ bèɛ tíi nyikuó wǎàtì Esitadasí borɛ kénwéí Kuyie nkuó pátíri ò bè kàa ndì kó tináàntì.

¹⁴ Kɛ bèɛ yà ikuó pátíri Kuyie ndo duó nkɛ Mǎyiisii wǎri dì miɛkɛ tì wǎrimɛ kɛ tú Isidayɛɛribɛ dò nkémbo titouti miɛkɛ nkɛ otànkù yíénwɛ kó dibanni miɛkɛ.

¹⁵ Mɛmɛ bè yàmɛ kɛ dǎ bè dò nképíékɛ yɛhɛkɛ yɛmɔu miɛkɛ nɛ Sedisadɛmmu. Mɛmɛ kɛ bèɛ píékɛ kɛ dǎ: Dekɛnɛ ditàri kékǎūnì odìfiɛ dikpáà kou kó tifǎàtì nɛ dɛtiɛ mbɛ tu dɛ mǐrì dɛ kó tifǎàtì nɛ tipuonti nɛ tifǎpèùtì, kédǎnnɛ tì wǎrimɛ.

¹⁶ Bɛ píékɛ mɛmmɛ kɛ Isidayɛɛribɛ yɛ kɛwaaanní tifǎàtì, bá wɛ kòò dǎò kutouku o cíètɛ dǎnkù nɛ o pɛrímù miɛkɛ nɛ Kuyie ncíètɛ pɛrímù miɛkɛ, nɛ bè tu dìi bòrì mɛniɛ nkó dibòrì borɛ, nɛ dibòrì bè tu dì Efadaímmu kperi dì borɛ.

¹⁷ Isidayɛɛribɛ bèɛ do tú tidaati Babidǎnni kɛ konní Sedisadɛmmu kɛ bèɛ dǎò titouti bɛmɔu kémbo, kɛ yǎnkùnnɛ diwèi mɛsàà, kɛ yɛ̀ nɛ Nunni birɛ Sosuwee kó dimǎnni kéntǎ kétuǎkennì dɛ yìɛ bè do í dǎòmɛ mɛbotí. ¹⁸ Kɛ bè nkaa nKuyie nkuó pátíri yɛwɛ yɛmɔu, kétúótɛ dibanni yìɛ ketiri kéntǎ kétuǎkennɛ disǎnni. Kɛ dibanni mmǎkɛ yɛwɛ yèyiekɛ kɛ diniínni ntú dibanni dɛnni dìi yìɛ, kɛ bèɛ ānnɛ mɛtíímmɛ diɛmɛ ikuó yèmmɛ.

9

Bɛ kuònnɛmɛ Kuyie nkɛ kù nàké bè cààrìmɛ

¹ Mɛmɛ dɛ kóò tǎnkù omáà miɛkɛ bakɛ diyìɛ sipísidɛ nɛ dinaannì yìɛ kɛ Isidayɛɛribɛ tíi mbɛmɔu kɛ bo bou dinùù kédǎátì tifǎòtǎntì kɛpū mbɛ yǎ mutǎá.

² Kɛ Isidayɛɛribɛ kó kubotí kǎbɛɛ bantɛ bɛ cààrìmɛ kécǎnnénɛ ibotí tɛi kǎbɛ kénnaá nKuyie mbɛ cààrìmɛ nɛ bɛ yɛmbɛ kǎmɛ. ³ Kɛ bèɛ ítɛ kécómmú, kɛ bèɛ kaa nKuyie nkuó pátíri kèmmǎkɛ tɛwɛbiètɛ mɛfitímɛ mètǎātì, kédɛɛ kɛ bèɛ sǎotɛ kénnaá nKuyie mbɛ cààrìmɛ, kɛ dǎ tɛwɛbiètɛ mɛfitímɛ mètǎātì kɛ ninku kɛ kù bàá.

⁴ Kɛ Sosuwee nɛ Bani nɛ Kadimiɛdi nɛ Sebanniya nɛ Bunni nɛ Sedebia nɛ Banni nɛ Kenanni kɛ bèɛ dɛkɛ diwǎstǎnni ìnkɛ kɛ búútɛ kɛìnkɛ, kɛ bántɛ Kuyie nnɛ mɛtammɛ kperímɛ. ⁵ Kɛ Defiibɛ Sosuwee nɛ Kadimiɛdi nɛ Bani nɛ

Asabunniya nè Sedebia nè Odia nè Sebanniya nè Petayaa kɛ bèɛ bɛi nke dò: Íténè kécómmú késǎntɛ ti Yìè nKuyie nkuù te disǎnni sǎǎ.

Esitadasii bántɛmɛ Kuyie

Kɛ Esitadasii bántɛ Kuyie nke dò:

Kuyie nfɔ̀ɔ̀ yètìrì dɛu kɛ dò ntí nda sǎntí,
fɔ̀ɔ̀ yètìrì pɛ̀ɛ̀tɛ̀ yɛsǎǎ nyɛmɔ̀u,
fɔ̀ɔ̀ te disǎnni.

⁶ Fɔ̀ɔ̀ nhamáà fɔ̀ɔ̀ tu ti Yìè,
fɔ̀ɔ̀ dòò kéĩnkè nè dɛ̀ kó dimàà bo kéĩnkè miɛkɛ,
fɔ̀ɔ̀ dòò kɛtenkè nè dɛ̀ kó dimàà bo kɛtenkè miɛkɛ,
dámɛ̀ɛ̀rì nè dɛ̀ kó dimàà bo o miɛkɛ.
Fɔ̀ɔ̀ te demɔ̀u kɛ dɛ̀ fòù,
kéĩnkè kó bekperíbè* ninku fɔ̀ɔ̀ ìikè kɛ da báá.

⁷ Ti Yìè nKuyie, fɔ̀ɔ̀ tǎǎtɛ̀ Abaraammu
koò dɛ̀nnɛ Uudi Kandee kó kɛtenkè koò yu kɛ yĩ Abarahammu.

⁸ Kɛ pɛ̀nsìrì o yèmmɛ,
koò dòònnɛ metaummɛ kɛ bɛi nke yĩ,
a bo ò duó nKannahǎ kó kɛtenkè,
Itiibɛ nè Aməriibɛ nè Pedisiibɛ nè
Sebusiibɛ nè Kidikasiibɛ bè bo kè,
kòo tiekɛ wenwe nè o yaàbíó.
Kɛ dòò a bɛi ntì kɛ yé a wetímèmu.

⁹ Kɛ yà ti yembè fɛ̀ũ̀rìmmɛ Esibiti
kékeè bɛ dabùò ntipèntì kóo dámɛ̀ɛ̀rì pɛ̀émmɛ.

¹⁰ Kɛ dòò mmɛbenkùmɛ péu nè tidietì,
kɛ benkɛ Esibiti kóo kpààtì
nè o kó betɔ̀mbè nè o ɛ̀i kɔ̀bɛ bɛmɔ̀u,
kɛ yé a do yàmɛ̀ bè fɛ̀ũ̀nkomɛ ti yembè nè kemiekɛ,
kɛ bè dɛɛtɛ̀ kɛ dɛ̀úkùnnɛ a yètìrì
kè di kpáá kɛ dɛu nè yíenní.

¹¹ Kɛ kɛ̀ɛ̀tɛ̀ dámɛ̀ɛ̀rì niɛ mbɛ nùò mmiekɛ
kè bè nà dɛkperè késɛ̀ntɛ̀,
kàa diu mbèè do bè bètiní mɛniɛ mmiekɛ
dità̀rì ɔ̀ɔ̀ do mɛ̀ɛ̀ botí dibinni.

¹² Kɛ níí mbè ni kuyie nnè diwetirì
ké mbè ni keyènkè nè muhǎǎ nkó diwetirì
ké mbè mí kè bè wùó mbè kèrí dɛ.
¹³ Kàa cùténí Sinaii tǎ̀rì ìnkè kè bè béinnè,
ké bè duó nha tié nnè a kuó
ìi tu timómmɔ̀nti kpeyi,
nè a cìrìmù nè a tannò sàà̀yè.

¹⁴ Kàa bè nàkè a kó diyiè kpéí
dìi tu tɛom̀pùtɛ̀ yiè
ké bè duó nha tannò nè a kuó nè a tié
kàa kóo tǎ̀ntì Mɔ̀yiisi ti mbè tùo.

¹⁵ Kɛ dikònni bè pĩ
kàa cũũnní mudii kéĩnkè kè bèɛ di.

* **9:6** kéĩnkè kó bekperíbè: Bè nàa mbèè kpéí diɛ, ti í yé bèè kperíbè botí nku. Mònni mari dɛ bo na kɛntú Kuyie ntɔ̀rɛ̀ yoo diyiè yoo otǎ̀nkù nè siwǎǎ.

Kè sinéyẽĩ bè pĩ
 kàa duó nkè mɛniɛ nyènní dipèrì kè bèe yǎ
 kàa bè nàké kɛ tú,
 bèe kɔtɛ kɛtúóté diheì a do bɛi nké parikè
 kɛ dò a yóó duó ndì bɛ yembè
 kè bèe tiekɛ.

16 Kè tɛfentè né deúté ti yembè,
 kè bèe kpénkùnnɛ bɛ to kɛyɛtɛ a kpɛti
 bá bè í ntũnnɛ a tannò.

17 Kè bèe yè ntidiɛtì a do dòò tì bɛ cuokè
 kèkpénkùnnɛ bɛ to kɛyɛtɛ a kpɛti,
 kɛtǎátɛ kɛ bo wɛtɛ Esibiti
 bè do borè kɛ pĩ mmudaatǎmmú.
 Fǎ nKuyie nha mɛ ntú wèè cǐɛnko wè nwe,
 kɛ dǎori mɛsǎa nkɛ kuò mmɛsémmè,
 kàa miɛkɛ boo,
 nè dè kpéi nha í mbè bǎntóo.

18 Bá nè bè mɛ ndòòmè fɛsǎmátínǎǎfɛ kénnaá nkɛ tú:
 Ntɛnɛ Kuyie nkùù ti dènnɛní Esibiti.
 Bè do da yeténèmu kénnaá nkɛ tú:
 Ntɛnɛ Kuyie nkùù ti dènnɛní Esibiti.
 Bè do da yeténèmu mɛdiè.

19 Nè a kó mɛsémmè diemè kpéi,
 nha í mbè yóu kè bè nhǎá ndikpǎa miɛkɛ,
 kè diwɛtirì baa níí mbè ni kuyie nnè kɛyènkè
 kè mbè mí kè bè kèrí.

20 Kàa bè duó nha kó muyaá
 kè bè bo na kémbaàtìnè dèè wenni,
 kàa cǔũnní mudii kɛĩnkè kè bèe di.
 Kàa bè duó mmɛniɛ nkè bèe yǎ.

21 Kàa mbè tɔ dikpǎa miɛkɛ
 kɛ dò yɛbie nsipísìnàa
 bá bè í mmònté mùmamù bɛ yààtì í nkèrí,
 bɛ naàcèi mɛ nyí mmùútí.

22 Kàa duó nkɛ bèe na ibotí nè yekpààtiyɔ
 nè yehɛkè yèè bè fité
 nè ɛsimɔo kóo kpààtì Sionni tenkè
 nè Basǎa kóo kpààtì Ōku kɔkɛ.

23 Kàa duó nkè bɛ yaàbíi sũũ
 kémaatɛnè siwǎa dòmmè kɛĩnkè,
 kàa bè tanné diheì a do bɛi nképarikè
 kɛ dò a yóó duó ndì bɛ yembè kè bèe dì tiekɛ.

24 Kè bè bíi dì ta ké di tiekɛ,
 kàa duó nkè bèè do bo dɛ kó kɛtenkè
 kè bèe bè bǎúté,
 kéduó nkè bèe na Kannahǎa kɔbɛ
 nè bɛ kó bekpààtibè nè bèè bo bɛ tenkè miɛkɛ.
 Kè bè mbè dòòri bè bè dó mmè,

25 kɛfietɛ yehɛkè iduotí fité yè
 kè yɛ tenkè naati,
 kɛtiekɛ sicéi kè sì piéké tinɛntì

nè sibií bè keú sì,
kè fínyí kó dɛtie nnè fikíè kperɛ
nè titebiiti timɔu botí kó dɛtie,
kè bè nyo nke sànnè kédunne
kétuɔ nha bè dɔ̀d mɛ̀è sàà nkpréí.

26 Nè mɛmmɛ kè bɛ too kpenkɛ
kè bèɛ yetɛ a kpeti kédootóo a tié
kɛ ì bùtínné,
kékuɔ bèè nàá nha pããnáàntì
bèè do bè tié nke tú bèɛ wɛtɛní a borè.
Bè do da yeténèmu mɛdiè.

27 Mɛmɛ kàa dɛitɛ a nòùtè bɛ ìnkè
kè bɛ dootitɔ̀bèè bè do mudoò,
kè bèɛ ta mɛyɛ̀ncààrìmè miɛkɛ kɛ da kuónnè,
kàa m̀bo kɛ̀ìnkè kékeè bɛ dabùò.
Nè a kó mɛsém̃mè miɛkɛ kè bè duó mbèè bo bè dɛɛténè bɛ dootitɔ̀bè.

28 Bè ta dùì m̀nnì mɛom̃pùmè miɛkɛ
kéwɛtɛ kéta mɛyɛi mmudɔ̀rìmù,
kàa nóté a nòùtè bɛ ìnkè
kè bɛ dootitɔ̀bèè bè na ké mbè fɛ̀ũ̀nko.
Kè bè da kuónnè kàa m̀boní kɛ̀ìnkè kékeè,
kè bè dɛɛtɛ kuce m̀péu nè a kó mɛsém̃mè kpréí.

29 Kàa bè tié nke dò bèɛ wɛtɛní a borè,
kè tɛfɛntɛ bè dɛutɛ kè bè í nyie nke kènté a tié
kéyeténè a tannò,
bè bo ntũ nyè kénfòù,
kè bèɛ kpénkùnne bɛ to,
bè í nyie nke kènté a kpeti.

30 Kàa mbè m̀kenè mɛminnìmè yɛbie mpéu miɛkɛ,
kéduó nha kó muyaá mbèè nàá nha pããnáàntì
kè bè mbè tié, bè m̀è nyí nkènté,
mɛmmɛ kàa duó nkè yɛhekè tɛyè kɔ̀bɛɛ bè na.

31 Nè a kó mɛsém̃mè kpréí nha í mbè kùɔ bɛmɔu,
a í mbè dootóo,
kɛ yé a túmè Kuyie nku kɛ dɔ̀rì mɛsàà,
kɛ m̀kɛ onìtì kó mɛsém̃mè.

32 Áú! Tì Yìè nKuyie nha dɛumu kɛ kpeínì,
kɛ duò tikɔ̀mbùàtì.
Fɔ̀ nwèè pĩ m̃mɛtaummè a ti dɔ̀d nè m̀è,
a báá cè m̃meháàrìmè ti ta m̀è,
tínti nè ti kó bɛkpààtìbè
nè bèè baké ti kó yɛhekè,
nè ikuó niùbè nè ti yɛmbè,
ti kó kubotí kumɔu,
kétúóté Asidii kó bɛkpààtìbè ti do dùì yìè kèntɔ̀ kɛtuɔ̀kenní yíè.

33 Tì ti tù̀kɛní timɔu ti miɛkɛ a naatimu,
a dɔ̀d dè wennimu,
tì c̀ààrè.

34 Tì kó bɛkpààtìbè nè bèè ti baké
nè ikuó niùbè nè ti yɛmbè bè í yie nha tié,
bè í tũ̀nnɛ a kuó nè a tannò.

³⁵ Bá nè a mɛ mbɛ duóm̃mɛ diheì
kɛ bè di te kɛ di baké,
kàa bè dɔ̀ mɛsàa m̃mɛ botí m̃mɛ botí dɛ kó ketendiekè,
ketennatikè, bè í nyie nke da tũnnɛ,
bè í nyóu mɛdɔ̀r̃imè yɛimɛ.
³⁶ Ntɛ tĩnti yíe nke tú tidaatì
diheì a do duó ndì ti yembè,
kɛ dɔ̀ bè m̃bo kɛ yo ntidiitì kɛ dɛ bɛ naati.
Tĩ nɛ naá ntidaatì yíe ndɛ kó diheì miekɛ.
³⁷ Bekpààtibè a duó nkè bèɛ ti na
ti yɛi ñkpéí bèɛ nɛ yo ndɛ kó tidiitì,
kɛ ti dɔ̀rinè bè dóm̃ tĩnti nè ti wũɔ,
kɛ ti bo mɛyɛñcaàr̃imè diemè miekɛ.

10

Isidayɛeribɛ do tãátém̃ kɛ bo ntũ nKuyie nkuó

¹ Nè dèè kó dimàa ti tùðkení dɛ kpéí, kɛ ti wɛnné kédɔ̀unnè Kuyie ndinùù
kɛwãri dipátiri kɛ ti kó bekpààtibè nè Defiibɛ nè ikuó niùbè kɛ bèɛ ìkú bɛ nɔu.
² Ntɛ bèè do ìkú bɛ nɔu bɛ yètè: Akadia birɛ Nɛemii wèè do tú kùmàndáa nè
Sidikia. ³ Sedaya nè Aasadia Idimmɛya. ⁴ Pasuu nè Amadia nè Madikia ⁵ Atuusi
nè Sebanniya nè Maduki ⁶ Adimmu nè Mɛdemɔti nè Abudiasi ⁷ Danniyyeri
nè Kinnetonni nè Baduki ⁸ Mɛsudammu nè Abiya nè Minyaminni ⁹ Masia nè
Bidikaii Semmaya.
Ikuó niùbè kó kutɔ̀nkù kɔbɛ mbɛ, ¹⁰ kéféi nDefiibɛ kó kutɔ̀nkù kɔbɛ Asanniya
birɛ Sosuwee, Enadadi bí miekɛ kɛ Binnuii yènní nè Kamiɛdi, ¹¹ nè bɛ tebite
Sebanniya nè Odiya nè Kedita nè Pedaya nè Annani, ¹² nè Misee nè Deɔbu nè
Asabia ¹³ nè Sakudi nè Sedebia nè Sebanniya ¹⁴ nè Odiya nè Bani nè Beninu.
¹⁵ Bekpààtibè kó kutɔ̀nkù miekɛ Padeosi nè Pasati-Mɔabu, nè Edammu nè Satuu
nè Banni, ¹⁶ nè Bunni nè Asikadi nè Bebaii, ¹⁷ nè Adonniya nè Bikibaii nè
Adinni, ¹⁸ nè Atɛɛ nè Esekiasi nè Asuu, ¹⁹ nè Odiya nè Asummu nè Besaii,
²⁰ nè Adifi nè Anatɔti nè Nebaii, ²¹ nè Makipiasi nè Mɛsudammu nè Esii, ²² nè
Mɛsesabɛeri nè Sadaki nè Yaduɔ, ²³ nè Pedatia nè Annani nè Ananniya, ²⁴ nè
Osea nè Ananniya nè Asubu, ²⁵ nè Adosesi nè Pidisa nè Sobeki, ²⁶ nè Deummu
nè Asabuna nè Maseya, ²⁷ nè Aiya nè Annani nè Anaa, ²⁸ nè Maduki nè Adimmu
nè Baana.

²⁹ Tĩnti Isidayɛeribɛ kɛ nɛ yíénè ikuó niùbè sɔmbɛ nè Defiibɛ nè bèè bàa yebòrè
nè bɛdɛmbè nè bèè pĩ nKuyie nciètè miekɛ mutɔ̀mmú nè bèè kó dimàa do yatɛnè
ibotí tɛi kɛntũ nKuyie nkuó nè bɛ pobè nè bɛ bí initidaaì nè initipòì bèè kó dimàa
dò nké na kékeè. ³⁰ Mɛm̃mɛ ti kɔbɛ bèè tu bekótibè kɛ bèɛ bè wɛnnénè kédɔ̀unnè
Kuyie ndinùù kébéi nképarikè kɛ dɔ̀: Ti bo ntũ nku kuó nè kù do duó nyi ku kóo
tɔ̀nti Mɔyiisi kòo ì wãri kéndɔ̀ri ku tié nnè ku kuó nè ku tannò dɛ yɛmmè.

³¹ Kè bèɛ yíe kébéi nke dɔ̀: Ti í yóó duó nti bí di nheì kɔbɛ kɛ bèɛ puokɛ yoo
tí túóké bɛ kó besapàmbè képuó nti bí. ³² Kè diheì yembè mɛ ntɔní bɛ potantì
tɛom̃pùtè yìè kɛ fiiti yoo dibanni mari yìè ti báa tì donté. Dibenni yiénni kesoó
mmukútímù, kè bèè ti mɔkenè yebàa nti yè mbè pã. ³³ Kè ti túóté mɛtãátím̃
timómm̃m̃bɛ kɛ bo nduɔ m̃mɛdítibii m̃m̃m̃áa bá dii benni Kuyie ntɔmmú
kpéí. ³⁴ Kè bè bo ndonnè pɛ̀èbè bè pãa mbè Kuyie mbá dii yìè nè dɛ kó tidiitì
nè bè kù feu ì wũɔ yewe yemɔu kɛ cóunko nè bè kù feu ì siom̃pùsi kó yewe nè
yebaa nkó yewe nè otãàp̃anwè kó dibanni nè yebaa nteyè nè dèè kó dimàa tu
Kuyie nkperɛ nè bè bo nkɔ̀ ì wũɔ mɛyɛi nciém̃m̃ kɛpéí Kuyie nciètè miekɛ kó

mutōmmú muməu. ³⁵ Tínti ikuó niùbè nè Defiibe nè kubotí kuməu kè tí tǎá tété kè bo yà ti yó nwaànní mēè botí idéi bē yó ntuònnè ì iwūš diwūštōnni ìnkè bá dii benni, bá tēè cīētè nè tē kó mēfiè tì wǎri Kuyie nkuó pátíri miēke kē yē ndè ndòmmè. ³⁶ Kè ti náké kē dā: Ti dò nkéntouní Kuyie ncīētè miēke ti paa nkó tidiiti ketiti, dētie ndəməu kó yetebe ketiyè bá dii benni, ³⁷ nè ti bí ì tu Mpo nè ti wūš ketiyi. Tì wǎrimu Kuyie nkuó pátíri miēke kē tú ti ntouní iwūš diēyì nè isámṗòl dē kó ibí ketiyi Kuyie ncīētè miēke, ikuó niùbè bēè pī mmutōmmú Kuyie ncīētè miēke bē kpéí. ³⁸ Kè bē dò nkénduó mmuyuo nsààmù nè yetebe sààyè nè mēnaà mpàmmè nè mēkùò kē dē duò nyikuó niùbè Kuyie ncīētè miēke. Kè ti ní kùúti kē dēite tidiiti ti túóté dēè tu depíinnè kédúò nDefiibe, ti ekè yeməu ti yó mme ndəəri. ³⁹ Kè ikuó niùbè Anə bí miēke kòò məu ní nneínè Defiibe bē yóó cuó dii mōnni bē kùúti kē dēite tì diiti kó depíinnè, kè Defiibe dēi dē kó depíinnè kó depíinnè kē dē tanné Kuyie ncīētè kó tidiiti kó kudieku. ⁴⁰ Tēè cīētè miēke nke Isidayeeribe nè Defiibe nòòrì dē bē diiti kó depíinnè ìnkè dē bomè dēè tu: Tidiiti nè mēnaà nè mēkùò nè tinenti tì pīnnè Kuyie ncīētè mutōmmú ikuó niùbè nè bēè bàà yebòrè nè bēdembè bē pīnnè tì mutōmmú.

Mēmme ti do dōòmè kè dē bo yie nkè ti báá dootóo Kuyie ncīētè.

11

Bè do kàammè Sifube bēè wētè kékonni Sedisademmu

¹ Sifube kó bekpaàtibè bēè do bo Sedisademmu. Sifube sɔmbɛ bēè do bo yehékè tɛyè kè bēè tǎá tété benitibè tɛpíitè ìnkè kédeite oniti omáà omáà kòò kɔtɛ kɛmbo Sedisademmu Kuyie nheì kè besɔmbɛ nkpaá bē ekè. ² Mēmme kè benitibè məu Kuyie nkó mēsàà mbenitibè bēè duó mbemáà kē bo kɔtɛ kɛmbo Sedisademmu bē kpéí.

³ Isidayeeribe sɔmbɛ nè ikuó niùbè nè Defiibe nè Kuyie ncīētè tōmbè nè Sadowə tōmbè yaàbí, kè bē mbo bē ekè bá wè o tenkè. Ntɛ bēè do baké baké yehéikarè kē bo Sedisademmu bē yètè: ⁴ Sudaa wuə nkəbɛ mabè nè Bensamɛ kəbɛ mabè bē do bomu Sedisademmu.

Sudaa wuə nkəbɛ do tú: Madadeyɛdi kòò peité Sefatia, kè Sefatia peité Amadia kè Amadiaa peité Sakarii kòò peité Osia kè Osiaa peité Ataya bēè do tú Pedesi naàmùnkù kəbɛ. ⁵ Sidonni weè peité Sakarii, kè Sakarii peité Yoyadibu kè Yoyadibuu peité Adaya kè Adayaa peité Asayaa kè Asayaa mē ntó peité Kədi-Osee kè Kədi-Osee peité Baduki kòò peité Maseya. ⁶ Pedesi yaàbí miēke bēè do bo Sedisademmu kē bo benitidaabè sikəusìnàà nè sipísikuò nè bēni (468) bēè tu yekōmbò yembè.

⁷ Esaii weè do peité Itiyɛdi kè Itiyɛdii peité Maseya kè Maseyaa peité Kodaya kè Kodayaa peité Pedaya kè Pedayaa mē ntó peité Yoeri kòò peité Məsudammu. Bensamɛ wuə nkəbɛ mbe bēè do bo Sedisademmu, ⁸ kéyiénè Kabibaii nè Sadaaii kè bēè wēnnè bəməu kɛmbo sikəusiwei nè sipísidè nè bēni (928). ⁹ Sikidi bire Sowɛeri weè do baké dē kó ditīnni kè Sennuyaa bire Sudaa ò pòkoo.

¹⁰ Ikuó niùbè miēke kè Yoyadibu bire Yedaya mbo nè Yakinni. ¹¹ Ikuó niùti diēwè Asitubu weè do peité Mədayəti, kòò peité Sadəki, kòò peité Məsudammu kòò peité Idikiya kòò peité Sedayaa. ¹² Kè bēè yiénè bē naàmùnti kəbɛ bēè do pī nKuyie ncīētè mutōmmú, kè bēè wēnnè sikəusìni nè sipísidè nè bédébè (822). Madikia weè do peité Pesuu kè Peseuu peité Sakarii kè Sakarii peité Amutisi kè Amutisii peité Pedayaa kè Pedayaa peité Yedokammu, kòò peité Adaya. ¹³ Kè bēè yiénè sicéi kó bekótibè sikəusidè nè sipísìnàà nè bédébè (242) nè Amasaii bēè do tú o botí kəbɛ: Imɛɛ weè do peité Misideməti kòò peité Asaii kè Asaii peité

Asadɛɛdi. ¹⁴ Nè behããpòmbè yekòmbùò yembè bèè do tú o botí kàbe Sabidieri weè do baké de kó ditĩnnì, ò do tú Akedodimmu bire nde.

¹⁵ Bunni weè do peité Asabia kè Asabíaa peité Asidikammu, kòo peité Asubu, kè Asubuu peité Semmaya Defiibe botí kàbe mbe. ¹⁶ Nè Defiibe kó bekótíbè bèè do baké Kuyie ncĩtè towaà kó mutòmmú Sabetaii nè Yosabadi ¹⁷ Asafu weè do peité Sabudi, kè Sabudii peité Mísee, kè Mísee peité Matanniya bèè do ã ã niité Kuyie nsã nkó iyie kè betòbè né cóúté. Kè Bakibukia ntú odérì Matanniya tebii miéke tɛè ò pòkoo, kéyíénè Abuda. Yedutunni weè do peité Kadari, kè Kadari peité Sammua kè Sammua né peité Abuda. ¹⁸ Defiibe bèè do bo Sedisadɛmmu bèè do bo sikòusidé nè sipísini nè bènàà ndi (284).

¹⁹ De kó difònkúò bèè bàa yebòrè kè bè ntú Akubu nè o naàmùnkù kàbe bèè do ã mbo yebòrè kè bè mbo tekòutè nè sipísiyiekè nè bèdébè (172).

²⁰ Defiibe sòmbè nè ikuó niùbè nè Isidayɛeribe sòmbè kè bè mbo Sudaa kàbe kó yehékè tɛyè miéke bá wè o èi. ²¹ Bèè do tú Kuyie ncĩtè kó betòmbè bèè do bo Sedisadɛmmu kó dicɛkari bè tu di Ofèri, Tisia nè Kisipa kè bèè mbe ni.

²² Asafu weè do peité Mísee, kòo peité Matanniya kè Matanniya peité Asabia, kè Asabíaa peité Bani kòo peité Usii, kòo nni Defiibe Sedisadɛmmu miéke, Asafu kó kunaàmùnkù kàbe mbe, bèè do ni bèè tu bedèmbè kó ditĩnnì Kuyie ncĩtè miéke. ²³ Bèè yó mbie ndebémbénnè, okpààti do wàrimu be yètè kényé ò yó mbè toti mèè botí mutòmmú bá dù yie.

²⁴ Sedaa naàmùnkù kou Mɛsesabɛeri bire Petayaa Sudaa wuò nkou weè do náánnè be kó diyètìrì Pèdesi kóo kpààti borè.

Sifube tábè bèè do í bo Sedisadɛmmu

²⁵ Sudaa wuò nkàbe mabè bèè do bo Kidiya-Adiba nè o kó sihekési kè betòbè mbo Dibonni nè o kó sihekési kè betòbè bo Yekabusedi nè o kó sihekési. ²⁶ Kè betòbè bo Yesuwa nè Mòdada nè Bèti-Padeti ²⁷ nè Asaa-Suadi nè Bɛɛrisebaa nè ye kó sihekési. ²⁸ Nè Sikidaki nè Mekonna nè de kó sihekési ²⁹ nè Æ-Dimò nè Tisodea nè Yadimuti ³⁰ Sandoaa nè Adudammu de kó sihekési nè Dakiisi nè o kó sihekési nè Asekaa nè o kó sihekési bèè do bo Bɛɛrisebaa bakù cànku nku kèntò kètúakèné Inòmmu kó kubiriku kubakù yóú bíékè.

³¹ Bensamɛ wuò nkàbe do bo Kebaa nè Mikimasi nè Aya nè Bètɛeri de kó sihekési nsi, ³² Annatòti nè Nòbu nè Ananniya ³³ Asò nè Damaa Kitaimmu ³⁴ Adidi nè Siboyimmu nè Nebadadi ³⁵ Dòdi nè Anò nè bèè do tú dè bɛyántibè kó kubiriku.

³⁶ Kè Defiibe mabè mbo Sudaa kàbe nè Bensamɛ kàbe cuokè.

12

Bè bàtɛmè ikuó niùbè nè Defiibe

¹ Ntɛ ikuó niùbè nè Defiibe bèè do nɛínè Sodobabɛeri Seditieri bire nè Sosuwee kékò Sedisadɛmmu Sedayaa nè Sedemii nè Esidadasi ² nè Amadia nè Maduki nè Atusi, ³ nè Sekanniya nè Edeummu nè Mèdemòti. ⁴ Ido nè Kinnɛtoii nè Abiya. ⁵ Minyaminni nè Maadia nè Bidikaa, ⁶ nè Semmaya nè Yoyadibu nè Yedaya. ⁷ Saduu nè Amòki nè Idikiya Yedaya bèè do tú bèè ní ikuó niùbè bembè nè be tebii Sosuwee kó dimònni. ⁸ Defiibe miéke Sosuwee nè Binnuii nè Kadimiɛdi nè Sedebia nè Sudaa nè Matanniya nè o tebii bèè do niù iyie nKuyie ncĩtè miéke. ⁹ Kè be tebii Bakibukia nè Unni kè bè mbo be ìikè ke pĩ mbe kó mutòmmú.

Ikuó niùbè diébè kó yeyètè

¹⁰ Sosuwee weè do peité Yoyakimmu kè Yoyakimmu peité Ediasibu kè Ediasibuu peité Yoyada. ¹¹ Kè Yoyadaa peité Yonnatanni kè Yonnatannii peité Yadua.

¹² Yoyakimmu kó dimònni kè ikuó niùbè bèè baké tinaàmùnti bɛ̀ tu biɛ: Sedaya wèè do baké Mɛdaya kó kunaàmùnkù kè Ananniya mbaké Sedemii kaku. ¹³ Kè Mɛsudammu mbaké Esitadasi kaku, kè Yoananni Amadia kaku. ¹⁴ Kè Sonnatāa mbaké Mɛduii kaku, kè Sosɛfu mbaké Sebanniya kaku. ¹⁵ Kè Adina mbaké Adimmu kaku, kè Edikaii mbaké Mɛdayoti kaku. ¹⁶ Kè Sakarii mbaké Ido kaku, kè Mɛsudammu mbaké Kinnɛtonni kaku. ¹⁷ Kè Sikidi mbaké Abiya kaku, kòò tɔ̀u mɔ̀u mbaké Minyaminni kaku, kè Pidotayii mbaké Mɔadia kaku. ¹⁸ Kè Sammuyaa mbaké Bidikaa kaku, kè Sonnatāa mbaké Semmaya kaku. ¹⁹ Kè Matennaii mbaké Yoyadibu kaku, kè Usii mbaké Yedaya kaku. ²⁰ Kè Kadaii mbaké Sadaii kaku, kè Ebɛɛ mbaké Amaki kaku. ²¹ Kè Asabia mbaké Idikiya kaku kè Nɛtannɛyɛɛdi mbaké Yedaya kaku.

²² Ikuó niùbè diɛbè Ediasibu nɛ Yoyada nɛ Yosananni nɛ Yadura bɛ kó dimònni kè bɛ wǎũmu Defiibɛ kó bɛkótibɛ yètɛ kɛntɔ̀ kɛtuɔ̀kɛnní Dariyuusi Pɛɛsi tenkè kóo kpààti diɛwè kó dimònni.

²³ Defii wuɔ̀ nkɔ̀bɛ bèè baké bè do wǎũmu bɛ yètɛ okpààti dɔ̀òrìmɛ pátiri miɛkɛ kɛntɔ̀ Ediasibu birɛ Yosananni kó dimònni.

²⁴ Bèè do baké Defii wuɔ̀ nkɔ̀bɛ bèè do tú Asabia nɛ Sedebia nɛ Sosuwee nɛ Kadimiɛdi birɛ nɛ bɛ tebií sii do ɔ̀ mbo bɛ iikè kɛ diɛ Kuyie nkóo niti Dafiti kó iyie, bá wè o kó mɛfiɛ ndòmmɛ kè bè ndiɛ nke sánti Kuyie.

²⁵ Matanniya nɛ Bakibukia nɛ Abudiasi nɛ Mɛsudammu nɛ Tadimɔ̀o nɛ Akubu bɛè do tú bèè bàa yebòrɛ kó yetuo tinɛnti do ɔ̀ nhā yèè miɛkɛ. ²⁶ Bè do pĩ mɛ tómmú Sosuwee birɛ Yoyakimmu, Yotisadaki yaábirɛ kó dimònni ndi. Nĕemii wèè do tú kùmàndáa kè Esitadasi tu ikuó niùti nɛ ikuó wǎàti dɛ kó dimònni.

Bè baámmɛ kuduotí kó dibanni

²⁷ Ti maá dii mònni Sedisadɛmmu kó kuduotí kédèè, kéce nDefiibɛ ɛkɛsí simɔ̀u miɛkɛ, kè bè nàkè kè bèè tíi nSedisadɛmmu kè tí ànné dibanni kéndiɛ nyiyiɛ nke bie nyebàrɛ nɛ tikùtidùùti nɛ tibómbonti, kɛ déúkùnkɔ̀ Kuyie nyètiri. ²⁸⁻²⁹ Bɛyɛndèmbè bèè do maá kɛfitɛ Sedisadɛmmu nɛ ditenní Nɛfotaa kétúótɛ Beti-Kidikaadi kɛntɔ̀ kɛtuɔ̀kɛnnɛ Kebaa nɛ Asimaɛti, kè bèè tínní Sedisadɛmmu. ³⁰ Kè ikuó niùbè nɛ Defiibɛ kè bèè wénkùnnɛ bɛmáa kɛwénkùnnɛ Isidayɛɛribɛ bɛmɔ̀u, kɛwénkùnnɛ kuduotí nɛ yebòrɛ.

³¹ Kè n tǎātɛ Sudaa wuɔ̀ mmiɛkɛ bɛkótibɛ kédúo nkè bèè deke kuduotí ñnkè kè n totɛ yɛdɛntĩrɛ diɛyɛ yédéè, kè diketiriri kété kubakù you kénwetí bè tu dɛ Tikùti kó dibòrɛ. ³² Kè Osea mbè tũnkɔ̀ nɛ Sudaa wuɔ̀ nkó bɛkótibɛ dikéè, ³³ Asadia nɛ Esitadasi nɛ Mɛsudammu, ³⁴ nɛ Sudaa nɛ Bensamɛ nɛ Sedemii nɛ Semmaya. ³⁵ Ikuó niùbè miɛkɛ, kè Sonnatāa birɛ Sakarii ntɔ̀ teheutɛ, wèè yààribɛ tu: Semmaya nɛ Matanniya nɛ Misee nɛ Sakuu nɛ Asafu. ³⁶ Kè bèè yíénɛ bɛ tebií Semmaya nɛ Asadɛɛdi nɛ Midadaii nɛ Kidadaii nɛ Mahaii nɛ Natannɛyɛɛdi nɛ Sudaa nɛ Ananni. Kè bè ntɔ̀ dɛbémébènnɛ nɛ siheú Kuyie nkóo tǎnti Dafiti do dɔ̀ò dɛ. Ikuó wǎàti Esitadasi wèè do ni dɛ kó ditĩnni. ³⁷ Bè tùàkɛ dii mònni dibòrɛ bè tu di tebintɛ kó dibòrɛ, kɛyóu kuduotí kɛtũnnɛ yɛdɛtisàkè yèè kòrinɛ Dafiti kó dicɛkarì dii sɪĩ ntekpààticĩtɛ, kɛpɛɛtɛ kɛtuɔ̀kɛ dibòrɛ mɛniɛ nkɛri diyie yìèni kèè bíékè.

³⁸ Kè didɛntĩnni dɛriri kété kubakù cǎnku bíékè, m mómumu nkè nní mbè tũ. Kè Sudaa wuɔ̀ nkó bɛkótibɛ dikéè sɔ̀nni n nɛinɛ, kè tí tuɔ̀kɛ fɛpɛɛpũnnétɔ̀fɛ kó dibòrɛ kuduotí pɛkè dɛ, ³⁹ kɛsɔ̀otɛ kɛtuɔ̀kɛ Efadaimmu kó dibòrɛ nɛ Yesanna kɛri, nɛ bè tu di siyĩ kɛri, kɛsɔ̀otɛ kɛtuɔ̀kɛnnɛ Ananɛɛdi kó didènni nɛ bè tu di tɛkòutɛ kó didènni, kɛpɛɛtɛ kɛtuɔ̀kɛ ipe kó dibòrɛ kɛ kǎa mbɛbàribɛ kó dibòrɛ. ⁴⁰ Kè yɛdɛntĩrɛ yédéè tuɔ̀kɛ Kuyie ncĩtɛ kɛta, kè m múnkɛ bè nɛinɛ nɛ bɛbɛémbè kó ditĩnni kɔ̀bɛ mabè bèè do n nɛinɛ. ⁴¹ Kè ikuó niùbè Ediakimmu nɛ Maaseya

nɛ Minyaminni nɛ Misee nɛ Ediyoyennaii nɛ Sakarii nɛ Ananniya kɛ bɛ eu siheú. ⁴² Kɛ Maseya nɛ Semmaya nɛ Edeasaa nɛ Usii nɛ Yoananni nɛ Madikia nɛ Edammu nɛ Esɛɛ kɛ bɛ diè, kɛ Sisidasia bɛ ni.

⁴³ Dɛ yiè kɛ tí fié iwũɔ péu Kuyie nkémbo diwèi miɛkɛ. Kuyie nkuù do ti duó diwèi dɛ yiè, benitipòbè nɛ ibí kɛ bɛ nyānku Sedisadɛmmu, bɛ bo mɛdétimè kɛ bɛ nyo bɛ iítimè.

Ikuó niùbè nɛ Defiibɛ bɛ dò nkɛntɛ dɛ

⁴⁴ Dɛ yiè kɛ bɛ tãátɛ benitibè kɛ bɛ bo mbaa tidieti kécóu tidiiti bɛ pã nti Kuyie nnɛ tidiketiti nɛ depíinnɛ bɛ bo depaa kɛ kuuti bɛ dò nkɛ ní duó ndɛ ikuó niùbè nɛ Defiibɛ kpéí. Benitibè do pɛnsirĩmu Defiibɛ nɛ ikuó niùbè bɛ pĩ mmùù tōmmú. ⁴⁵ Kɛ bɛ mpĩ nKuyie ntōmmú kɛ dɔɔri mɛwénkùmɛ kó ikuó benitibè, bɛmbɛ nɛ bɛyɛndɛmbɛ nɛ bɛ baa yebòrɛ bɛ do tũ nKuyie nkóo tōnti Dafiti nɛ o birɛ Sadomɔ bɛ do dɔú ndi nù ndi, ⁴⁶ kɛtúótɛ Dafiti nɛ Asafu bɛ kó dimònni bɛ niù iyie mbɛ do bomu kɛ ní nni bɛyɛndɛmbɛ kɛ bɛ dèúkunko Kuyie nyètiri kɛ kù sánti. ⁴⁷ Sodobabɛeri kó dimònni nɛ Nɛemii kpɛri Isidayɛɛribɛ bɛmɔu do duómmu bɛ dò nkéduó ndɛ bɛdɛmbɛ nɛ bɛ baa yebòrɛ bá dii yiè, kɛdɛi dɛ tu Kuyie nkɛrɛ kédúo nDefiibɛ kɛ bɛ dɛi ikuó niùbè Anɔ yaábí kpɛrɛ kɛ bɛ duó.

13

Nɛemii do wɛtɛ kɛtũntɛmɛ Kuyie ntōmmú

¹ Mɛmɛ bɛ kàammɛ Mɔyiisi wàri ìi kuó kɛyà ti wàrimɛ kɛ tú Amɔniibɛ nɛ Mɔabiibɛ bɛ bá nkákɛ Kuyie nkɔbɛ kó ditĩnni bìti nɛ bɛ bo mbomɛ. ² Kɛ yɛ bɛ do í comɛ Isidayɛɛribɛ kɛ bɛ pã mudii nɛ mɛniɛ, bɛ Mɔabiibɛ bɛ do yietí Badammu, kòo bɔntɛ kusĩnkù Isidayɛɛribɛ kɛ ti Yiè nKuyie nceetɛ dɛ kó kusĩnkù kɛ kùu naá mmɛsà. ³ Bɛ kàa ndi mɔnni Kuyie nkuó pátiri kɛ Isidayɛɛribɛ dɛnnɛ bɛ cuokɛ bɛ kó dimàa í tú Sifubɛ weti weti.

⁴ Dɛ do sɔ nyikuó niùti nhEdiasibu wɛɛ bakɛ Kuyie ncĩɛtɛ kó tidieti. Ò nɛ do mɛ ntaunnɛmɛ Tobiya ⁵ kòo ò duó nkudieku makù bɛ do ãà kù yepārɛ bɛ pã nyɛ Kuyie nnɛ ku cĩɛtɛ kó tinenti nɛ depíinnɛ bɛ do ã ñóótɛ dɛ kédúo nKuyie, tidiiti nɛ mɛnaà mpàmmɛ nɛ mɛkùò bɛ do dò nkɛ ní duó ndɛ Defiibɛ nɛ bɛyɛndɛmbɛ nɛ bɛ baa yebòrɛ nɛ dɛ do tú ikuó niùbɛ kpɛrɛ.

⁶ Dɛ kó dimònni dɛ do sɔ mmí nNɛemii n yí bo Sedisadɛmmu kɛ yɛ okpààti Aditakisɛsi kpàti benni sipísitàati nɛ yèdɛɛ miɛkɛ n do kàtɛmɛ o borɛ Babidɔnni kɛ ti dò yɛwɛ sàmpó kòo m pã kucɛ kɛ n wɛtɛnɛ Sedisadɛmmu. ⁷ Mɛmɛ n yàmɛ mɛyɛi Ediasibu do dɔ̀mɛ kédúo nTobiya Kuyie ncĩɛtɛ kó kudieku makù. ⁸ Kɛ dɛ n yonkɛ mɛdiè, kɛ n dɛnnɛ Tobiya kó tinenti timɔu dɛ kó kudieku miɛkɛ, ⁹ kédúo nkɛ bɛ kù dɔ̀ mɛwénkùmɛ kó ikuó. Kɛ n tɔní Kuyie ncĩɛtɛ nɛnti nɛ yepārɛ bɛ kù pã nyɛ nɛ tihúuntì kɛwɛtɛ kɛtannɛ ku miɛkɛ.

¹⁰ Kɛ n keɛ bɛ tɛnkɛ í duòmmɛ Defiibɛ bɛ do dò nkɛ mbɛ duó ndɛ, bɛmbɛ nɛ bɛdɛmbɛ kɛ bɛ ciétɛ kɛ kũótí bɛ paa nkɛ yóu Kuyie ntōmmú. ¹¹ Kɛ n kpànnɛ bɛbɛmbɛ mùu kpéi nte kɛ bɛ yóu kɛ Kuyie ncĩɛtɛ kó mutōmmú do, kɛdɛɛ kɛtí nDefiibɛ kédúo nkɛ bɛ sɔótɛ bɛ tōmmú. ¹² Mɛmɛ kɛ Sudaa kɔbɛ bɛmɔuu ndɛi bɛ kpɛrɛ bɛ mɔkɛ dɛ kó depíindɛ kɛ ãà Kuyie nkó yebuɔ. ¹³ Kɛ n tãátɛ ikuó niùti Sedemia nɛ ikuó wãati Tisadɔki nɛ Pedaya Defii wuɔ nkou, kɛ Matanniya birɛ Sakuu kó debirɛ Annani nhò teénnɛ, bɛ do bɛ yɛmu kɛ bɛ dɔ̀rìimɛ sié, kɛ m bɛ duó mmutōmmú kɛ bɛ nte bɛ bo ntotimɛ tidiiti bɛ tebii.

¹⁴ Áú! N Yìè nKuyie nha báá yè n kpéi nè m pĩ mmùù tōmmú sààmù a cīètè mu kpéi nnè n tūnnèmè a kuó.

¹⁵ Dɛ kó yɛwɛ miɛkɛ bakɛ kɛ n yà bɛnìtìbè Sudaa èi miɛkɛ kɛ bè nàù fínyĩ kó yɛbɛ diyɛtítuò miɛkɛ tɛom̃pùtè yìè kɛ bɛtɔbè tɔu tidiitì kɛ deenko bɛ sām̃marímúbè nè mɛnaà mpàmmè nè fínyĩ kó yɛbɛ nè fikìè kpɛyɛ nè tinentì tɛtì péu kɛ kũũnnè Sedisadɛmmu, kɛ m bè cau nkɛ dɔ bè bá nfiiitì bɛ potantì tɛom̃pùtè yìè. ¹⁶ Kɛ Tiiri èi kɔbɛ bèè bo Sedisadɛmmu kɛ bè tɔunì siyĩ nè tipotantì tibotì tibotì kɛ fiitinè Sudaa kɔbɛ Sedisadɛmmu miɛkɛ tɛom̃pùtè yìè. ¹⁷ Kɛ n kpannè Sudaa kó bɛkótìbè kɛ bè nàkɛ kɛ dɔ: Di dɔɔri ba mbotì nku kɛ sīnkũnko tɛom̃pùtè kó diyìè? ¹⁸ Dè í dɔ ndi yɛmbè do mɛ ndɔɔ, kɛ Kuyie nduó nkɛ mɛyɛi nti do, tĩnti nè tì èlà? Di sīnkũnko dii mɔnni tɛom̃pùtè kó diyìè di dɔkɛ íinko Kuyie mmieɛ nkɛ Isidayɛɛribɛ ìnkè. ¹⁹ Dɛ mɔnni ndi n duóm̃mè kɛ bè níi kpetíñnè Sedisadɛmmu kó yɛbòrè kuyuoku kɛ dɛɛ wenté tɛom̃pùtè, kɛmbaanè tɛom̃pùtè bo pɛ̀témè kɛ bè né yè kpeté, kɛ n deite n kɔbɛ mabè kɛbannɛ kɛ bè nàkɛ kɛ dɔ bè báá yie nkɛ tipotantì matii tanní dihèi tɛom̃pùtè yìè. ²⁰ Kucɛ mèmáà ndi yoo mɛdémè n yàmè bɛpotambè dènnɛmè bɛ potantì kékénnè kuduotì fānkúò. ²¹ Kɛ m bè kpannè kɛ dɔ: Dè dóm̃mè kɛ di kèrínè kuduotì? Kɛ di dè yìè n yóó di pĩmmu. Dɛ kó diyìè nè yɛwɛ yèè kpaaní òm̃òu ténkɛ í nyènnè tipotantì tɛom̃pùtè yìè. ²² Mèm̃mɛ n nàkémè Defiibɛ kɛ dɔ bèè dɔɔ bɛmáà mɛwénkùmè kó ikuó kékɔtɛ kɛmbaa yɛbòrè kɛ dɛɛ yie nkɛ bè báá sīnkũnnɛ tɛom̃pùtè kó diyìè.

Nè dɛ kpéi, áú! Kuyie nha nyé n kpéi, fí nwèè tu osàù, á n kuó m̃mɛsém̃mè.

²³ Mèm̃mɛ n yàmè Sifubɛ mabè tùókémè Asidodiibɛ nè Am̃niibɛ nè M̃abiibɛ miɛkɛ bɛnitipòbè. ²⁴ Kɛ bɛmabè nàà nhAsidotiibɛ kó tináahtì kɛ bɛtɔbè nàà ntitètì, bá bè ténkɛ í nàà nSifubɛ kó tináahtì. ²⁵ Kɛ m bè kpannè mɛdiè kɛ bè bɔnté kusīnkù, kɛpuotì bɛsũkùbè kɛf̃ari bɛ yùtì, kɛduó nkɛ bèè parikè kɛyú Kuyie nyètìrì kɛ dɔ: Tì í yóó bè duó nti kó bɛsapàmbè kɛ bèè puó m̃bɛ bí, tì mɛ nyí yóó túókè bɛ kó bɛsapàmbè kɛpuó nti bí yoo tì bè puokɛ tì móm̃m̃m̃bɛ. ²⁶ Kɛ m bè nàkɛ dɛ kó mɛborimɛ mɛɛ b̃ommè Sodom̃ɔ wèè do tú Isidayɛɛribɛ kóo kpààtì, ibotì tɛi im̃òu miɛkɛ okpààtì m̃òu do í bo wèè ò m̃annè tikpàtì Kuyie ndo ò dóm̃u kóò dɔɔ okpààtì kòo mbakè Isidayɛɛribɛ bɛm̃òu. Nè m̃omm̃m̃ kɛ bɛnìtìbè ibotì tɛi kɔbɛɛ ò tɛntɛ kòo yeténè Kuyie. ²⁷ Kɛ m bè kpannè kɛ dɔ: Tì ténkɛ í dɔ kékèè kɛ di dɔɔri mɛyɛi ndiɛmè miɛ mbotì kɛ tóu ibotì tɛi kó bɛnitipòbè kɛ caàri Kuyie nyètìrì.

²⁸ Dè do s̃í ikuó nìutì diɛwè Ediasibu birɛ Yoyada po Sāmbadaa Odoniibɛ botì kou kóo sapàà nwe, kɛ nh ò bètì m borè.

²⁹ Kuyie nha nyé dɛ kó bɛnìtìbè kpéi bèè do càkɛ a yètìrì nè a tōmmú, kɛt̃ɔtɛ metaummè a do dɔ̀̀nnèmè ikuó nìùbè nè Defiibɛ.

³⁰ Mèm̃mɛ m bè dɔ̀̀m̃m̃ mɛwénkùmè kó ikuó kɛw̃ɛtɛ kékannɛ ikuó nìùbè nè Defiibɛ bá wè o tōmmú. ³¹ Kɛ n w̃ɛtɛ kéd̃òu mmɛfiè tì yóó nt̃òunì m̃èè botì idèi Kuyie ncīètè nè tidipàntì.

Kuyie a nyé n kpéi kɛ n dɔ̀̀ m̃ɛsàà.

Esitɛ Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

De kó dipátíri ti náá ntìi do dɔ̀ tì nti Perisi kó ketenkè be kó dihei bè tu di Susi di miɛke Sifube do kè tu dii mǎnni tidaatì. Onitì mǎu bè tu wè Amaa kòò í ndó Sifube kénwanti ò bo yímè kè bèe kuɔ Sifube bèè kè bo.

Sifube kóò sapàa mmǎu bè tu wè Esitɛ kòo ke náá nhokpàatì pokù, weè do tì nàké okpàatì kénte kè bè í nkùɔ Sifube bèè do bo be ei miɛke. Nè Kuyie nkó meteemmè kè bèe kuɔ Amaa kè Sifube cooté.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Bè tǎátémè Esitɛ kòo bo náá nhokpàatì pokù 1:1-2:20
2. Esitɛ coommè Sifube 2:21-7:10
3. Sifube pèitemè be dootitɔ̀bè 8-10

Okpàatì Asuyeduusi ànnémè dibanni

¹ Asuyeduusi tu dii mǎnni okpàatì ke baké Endi nè Etiopii itempè ntekòutè nè sipísidè nè iyiekè (127), ² ke kari diheidiè Susi miɛke nke. ³ O kpàtì benni tǎánni kòo ànné dibanni, kényú benitidiébè nè mìníísibè nè iwěi yembè Perisi nè Medii kɔbe nè kùmandáábè, ⁴ kédenneni tikpààtinenti nè tinenti teti tìi mǎtì, kè de kó dibannii mǎnte kémmake betàábè bèkuɔ. ⁵ De kó difɔ̀nkúò kòo yú diheidiè Susi kɔbe bemǎu, bekperibè nè becīribè, kéànné dibanni o cīètè towaà kè di mmake yewe yèyiekè. ⁶ Kòo núnné tiyaàpéitì nè tìi dò nnúúsí nè tiwũtì, kécátinné demámánné mesɔ̀ nkperɛ, kéduó nkè bèe pítinné yetákperè kó yesànkè, kédenneni mesɔ̀ nné timátì péitì kó yedúò kéduú mbe ce dè ke dàri yetápíè nè yewũsyè nè yesòuyè. ⁷ Bè do yǎnnè ìi bòòke menaà nyi do tú mesɔ̀ nkpeyi nyi ke cǎá nyibotí ibotí, kè menaà nsū kè bè toti benitibè bemǎu. ⁸ Bá wè kòo nyè nhò dómè, ke yé okpàatì do nàkémè o tǎmbè ke dò bè nduò mbá wè ò dómè. ⁹ Kòo nitipokpàatì Fasitii me ntó ǎà benitipòbè dibanni okpàatì Asuyeduusi cīètè.

Okpàatì pokù Fasitii yetemè o dàu kpeti

¹⁰ Diiyè yiénni yiè kòo kpàatìi yǎ menaà nkòo yèmmèe caté, kòo yú bè fǎmmu bè kè bè pī ntekpàatìcīètè miɛke mutǎmmú, bèè tu: Mɛumaa nè Bisitaa nè Adibona nè Bikitaa nè Akakitaa nè Setaa nè Kadikasi. ¹¹ Ke dà bèe kɔte kényúni onitipokpàatì Fasitii kòo nhókè dikpàatipii kékateni kébenke o wenniku benitibè nè benitidiébè ke yé ò wennimè mediè. ¹² Kòo kpàatì tǎmbèe kɔte kénáké Fasitii kòo yete ke í nkòte, kòo kpàatì miɛke peike mediè. ¹³ Kòo yú mǎciì nyembè bèè yé ikuó nè tibeénti kè bèe tíi nho borè. ¹⁴ Bèè tu Kasena nè Setaa nè Adimata nè Tasisi nè Medesi nè Maaseonaa nè Memukāā beyiekè bè do tú Perisi nè Medii kɔbe mbe, bèè do baké dihei ìikè ke tū nhokpàatì. ¹⁵ Kòo kpàatìi bè beke ke dò: Ti dò nkédòò ba onitipokpàatì Fasitii wèè yete n tǎ nkè bè ò nàké tì?

¹⁶ Kè Memukāā náké okpàatì nè mìníísibè ke dò: Onitipokpàatì í ànné okpàatì mǎa ndi ifei, wè ì ànnému mìníísibè nè benitibè bemǎu, itempè nyimǎu. ¹⁷ Benitipòbè bemǎu yóó keemu okpàatì yumè onitipokpàatì Fasitii kòo yete ke múnke nyetírì be daabè kpeti, ke tú okpàatì do yu o pokù kòo yetemu. ¹⁸ Perisi nè Medii kóò mìníísibè pòbè yóó tì kèemu kétúóté de kó meborime kényetírì be daabè kpeti, ke íinko be miɛke. ¹⁹ Okpàatì, kàa bo yie nha wǎri yepáte kédenne Fasitii kéwaá nhotòu wèè ò pǎété, kòo cǎuté o fǎtìrì kè de kó tináàntìi wǎri Perisi

nè Mɛdii kuó pátiri miɛkɛ bá òmòu báá na ké tì cèètɛ. ²⁰ A tenkè diɛkè kɛmòu kòbɛ bo keè dī mònɲi a dǎò tì bá wèè nitipòkù bo nyíé nho dǎu kpɛti, bá kòò dɛu yoo ò kěnni.

²¹ Kè dɛ kó tináahtìi narikɛ okpààti nè mìníísibè kè bèɛ yie Mɛmukāā kpɛti. ²² Kòò wāri yɛpátɛ itɛmpɛ nyimòu bá kùu botí, ku wārii dǎmmè nè ku náahtì kɛ dǎ, bá wèè nitidǎu mbaké o cīètɛ kɛ tɛ náa nho botí náahtì.

2

Esitɛ naámmè onitipokpààti

¹ Kè dɛɛ mǎntɛ kòò kpààti miɛkɛɛ do, kòò dentɛní Fasitii do dǎò dɛ nè bè do ò nàké tì. ² Kòò kpààti tǎmbè dǎ: Tí waánnè okpààti bɛsapàmbɛ bèɛ wɛnni kɛ mu nyí yé benitidaabè. ³ Okpààti á dɛi benitibè a tempɛ nyimòu, kè bèɛ tǎātɛ bɛsapàmbɛ bèɛ wɛnni ké bè tanné tenitipocīètɛ diheidiè Susi, kè Ekeɛ ndakɛ bɛ kpéi nke bè duò ndèè bo wénkùnnɛ bɛ kǎnti. Ekeɛ do tú bè fǎntɛ wɛnwɛ kòò pī ntekpààticīètɛ miɛkɛ mutǎmmú kɛ baa benitipòbè. ⁴ Kè bè dǎ: Okpààti, a bo pénsirì wèè sapàa mbɛ miɛkɛ kòò cǎutɛ onitipokpààti Fasitii fǎtìrì.

Kòò kpààti yie ndɛ kó tináahtì.

⁵ Kè sǎ nSifu mòu bo Susi diheidiè kòò yètìrì tu Maadosee Yaii birɛ, Simmèii nè Kiisi bɛ yaábirɛ Bɛnsamɛ wuò nkou. ⁶ Nɛbukannɛsaa do na Sedisadɛmmu kɛpǎmmú bèmbɛ kékònnè. Bè do pī mǐmmɛ Yekonniya Sudaa kóo kpààti. ⁷ Kè sǎ nhɛsitɛ yembè ku kè bɛ tebitɛ Maadosee ò tùótɛ kɛ bonè. Esitɛ do wɛnni mɛdiè mmɛ.

⁸ Bè duó ndīi mǎnni tináahtì kè bè ntǎunì bɛsapàmbɛ Susi diheidiè, kè Esitɛ nkǎké dɛ miɛkɛ kè bèɛ bè duó nhEkeɛ wèè baa benitipòbè, kòò ndakɛ bɛ kpéi. ⁹ Kòò pénsirì Esitɛ mɛsàa nkóò duó ndèè bo wénkùnnɛ o kǎnti, ké nhò duó mmudii, kɛtǎātɛ benitipotǎmbɛ bèyiekè tekpààticīètɛ kóò duó, kóò tanné tenitipocīètɛ sàatɛ. ¹⁰ Esitɛ do í nàké ò tumè Sifu kɛ yé Maadosee do ò tiémmè kɛ dǎ ò báá nàké. ¹¹ Yɛwɛ yemòu kè Maadosee níi nfirì tenitipocīètɛ kɛ bo yà Esitɛ kǎnnaatí nè bè ò dǎòrimè.

¹² Dɛ kó bɛsapàmbɛ do mǎkɛ dibenni ndi kɛ wuò kɛ panti. Bè do keté ké bè duó mmíirì kó mekùò mmɛ betǎàbè bèkuò kpéi, ké bè yíè tùdǎàrí nè dɛtɛrɛ dèè wénkùnkò tikǎnti, bá wèè sapàa nkòò ndò nkékɔtɛ okpààti Asuyeduusi borè, ¹³ kè wèè sapàa nkòri bèɛ ò duó nhò dǎ kɛntɔ dèè kó dimàa. ¹⁴ Bè do ǎǎ kɔtɛ kuyuoku nku okpààti borè, kè dɛɛ wenté kè bèɛ bè kǎtɛnɛ tenitipocīètɛ tɛtɛ Sasikaasi baa dɛ okpààti pocīè. Sasikaasi do tú bè fǎntɛ wè nwe kòò pī ntekpààticīètɛ miɛkɛ mutǎmmú kɛ baa okpààti pocīè. Òmòu ǎǎ í nwètɛ okpààti borè kè dɛ í tú okpààti wèè ò dǎ kòò yu.

¹⁵ Dɛ tùòkɛ dīi yíè Maadosee tebitɛ Abikaii do ku kòò tùótɛ dèè birɛ Esitɛ bo kǎtɛmè okpààti borè, bá wɛnwɛ í mbekɛ dɛmarè kè dɛ í tú Ekeɛ do yé nhò ntɔ dɛ. Kè benitibè bɛmòuu pénsirì Esitɛ. ¹⁶ Kè bèɛ ò tùótɛ kékǎtɛnɛ okpààti Asuyeduusi borè tekpààticīètɛ o kpàti benni yiénni, dibenni kóò tǎnkù pínwè, bè tu wèè tǎnkù Kisideu* betǎàbè tɛpíitɛ nè odérì nè otǎàkètiwè dɛ cuokè nke (mɛwaanaa nnè tǎapò dɛ cuokè). ¹⁷ Kòò kpààti pénsirì Esitɛ, ké nhò dǎ kè dɛ pɛētɛ benitipòbè tǎbè nè bɛsapàmbɛ, kòò ò óò ndikpààtipii kòò cǎutɛ Fasitii fǎtìrì. ¹⁸ Kòò kpààti ǎnnè dibanni Esitɛ kpéi nkéyú benitidièbè nè mìníísibè kɛpaa ndǎmpòò o tempɛ nyimòu, kɛpǎmmú yɛpārè nè diwèi.

* **2:16** Kisideu: Bè do kaa mmèè botí bɛ kó betǎàbè nè ti kaammè yíè ndè í wè. Bɛ kóò tǎnkù Kisideu berínè ti kó

19 Kɛ̀ bɛɛ wɛtɛ kɛtɪí mɛsɔpàmbɛ kucɛ mɛdérímɛ kɛ Maadosee mpĩ mmutōmmú tɛkpààtɪcɪɛtɛ. 20 Esitɛ do í nàké ò bonní dɛ nè o botí kéndònɛ Maadosee do ò nàkémɛ, kòo tì yie nkéndò nhò kpáá kɛ bo o cɪɛtɛ.

Bɛ do dómɛ kékua okpààtì kɛ Maadosee bɛ dɔa

21 Diyìɛ mari kɛ Maadosee mpĩ nɔ tōmmú tɛkpààtɪcɪɛtɛ kɛ Bikitāā nè Tɛdɛki bɛdɛ kɛ bɛ tu bɛ fōmmu bɛ kɛ bɛ pĩ nɛkpààtɪcɪɛtɛ miɛkɛ mutōmmú kɛ baa tɛkpààtɪcɪɛtɛ bòrɛ, kɛ bɛ miɛkɛ pɛikɛ okpààtì kɛ bɛ ndó kóò kua. 22 Kɛ Maadosee tì kɛ kénákɛ Esitɛ, kɛ Esitɛ tì nàké okpààtì nè Maadosee kó diyètìrì. 23 Kɛ bɛ fié tináàntì kɛ nsó ntì tu timómmɔntì, kɛ bɛ bɛ pĩ mɛdɛ, kécósó nyidɛí, kɛwāri dɛ kó tináàntì diɛikɛmpátìrì miɛkɛ okpààtì ìikɛ.

3

Amanni dómɛ kékua Sifubɛ

1 Kòo kpààtì Asuyeduusi déúkùnnɛ Amanni Amɛdata birɛ, Akaki yaàbirɛ, kóò níí ndɛyìikɛ kòo mbaké mìníisibɛ bɛmɔ. 2 Kɛ tɛkpààtɪcɪɛtɛ tōmbɛ bɛmɔ nninku kɛ dɔuo Amanni ìikɛ, kɛ Maadosee wɛɛ mɔa yɛtɛ. 3 Kɛ bɛtōmbɛ tɔbɛ ò bɛkɛ kɛ dɔ: Dɛ dómɛ kɔa yɛtɛ okpààtì dúó ndìi nùù? 4 Kɛ bɛ mbékú Maadosee yɛwɛ yɛmɔ. Kòo dɔ: N tú Sifu nwe, kɛ bɛ tì nàké Amanni kɛ bo yà Maadosee bo nkpaá sɔkɛ. 5 Kɛ Amanni yà Maadosee yɛtɛmɛ kɛ í ninku kɛ dɔuo o ìikɛ, kòo miɛkɛ pɛikɛ. 6 Kɛ bɛ ò nàké Maadosee túmɛ Sifu, kòo nsó ndɛ í sànnɛ ò bo wɛ nkuɔmɛ omáa, kéndó kékua Sifubɛ bɛmɔ bɛ bo okpààtì Asuyeduusi tenkɛ. 7 Okpààtì Asuyeduusi kpàtì benni tɛpíítɛ nè didérì, otànkù ketiwɛ, bɛ tu wɛ tànkù Nisāā*. Kɛ Amanni bɔ nyipāādíítì kɛ bo yà wɛ tànkù nwe nè dii yìɛ ndi ò yóó pĩmmɛ o tōmmú, kɛ idíítì do dibenni tànkù tɛpíítɛ nè odéríwɛ, bɛ tu wɛ tànkù Adarí†

Amanni dómɛ bɛ kua Sifubɛ bɛmɔ

8 Kɛ Amanni nàké Asuyeduusi kɛ dɔ: Kubotí makù kuù bo a èi kó itempɛ nyimɔ kɛ ku borimɛ cɔá, mɛ í dōnnɛ ibotí tɛi kōmɛ, kù í yie nyikpààtikuá. Okpààtì báá sǔntɛ kɛyóu kɛ dɛ mbɛ dɔ mbàmmù. 9 Okpààtì kɔa tì pɛnsìrì wāri dipátìrì kɛ bɛ bɛ kua. N yóó dúómmu idíítì cìdóòbɛ sikuupíkɔusitāātì (300000) kɛ mìníisibɛ ì tannɛ dikpààtìtɔ.

10 Kòo kpààtìi ùtɛ o māmáá nkéduó nhAmanni Amɛdata birɛ Akaki yaàbirɛ Sifubɛ dootitɔ. 11 Kòo kpààtì dɔ: Bá n dúó nyidíítì, n da dúómmu dɛ kó bɛnìtibɛ, dɔò bɛ a dómɛ.

12 Kɛ Amanni nàké kɛ bɛ wāri yɛpátɛ kédúó nhokpààtì tūmbɛ nè kùmandáábɛ bɛ bakɛ itempɛ, nnɛ ibotí kó bɛkpààtibɛ, kɛwāri bá kùù botí nè ku náàntì nè ku wārii, bɛ náá ntì bɛ èi miɛkɛ, kɛdɛ kɛ íkú bɛ nɔu nè okpààtì yètìrì kɛ íkú o cannimɛ, kédúó mbɛ bakɛ itempɛ nyimɔ nè ibotí kó bɛkpààtibɛ. 13 Kɛ bɛ tɔ nyetōrɛ kɛ yɛ kɔtɛnɛ yɛpátɛ itempɛ nyimɔ kɛ bɛ bo kua Sifubɛ bɛmɔ páíí, ibí nè bɛkótibɛ nè bɛnitipòbɛ diyìɛ dímáa, dibenni tànkù tɛpíítɛ nè odéríwɛ diyìɛ tɛpíítɛ nè ditāānnì ndi bɛ yóó bɛ kuɔmɛ kɛhɛí bɛ kpɛɛ. 14 Kɛ bɛ cɔutɛ dipátìrì bá kùù tempɛ nképīkɛ kɛ bɛ bo nyɛ dɛ kó diyìɛ kɛbáátì. 15 Kɛ yɛtōrɛ ítɛ mɛcāā nképítɛ tináàntì diɛidiɛ Susi miɛkɛ, kòo kpààtì nè Amanni kɛ bɛmbɛ kari kɛ yó, nkɛ diɛi dimɔ yèmmɛ cāārɛ.

* 3:7 Nisāā: Bɛ do kaa mmɛ botí bɛ kó bɛtāābɛ nè tì kaammɛ yíɛ ndɛ í wɛ, bɛ kóo tànkù Nisāā bɛrínɛ tì kó bɛtāābɛ otāānwɛ nè onaanwɛ dɛ cuokɛ nke (tibɛntì nè dínótōrì dɛ cuokɛ). † 3:7 Adarí: Bɛ kóo tànkù Adarí bɛrínɛ tì kó bɛtāābɛ odérì nè otāānwɛ dɛ cuokɛ nke (dɛwannɛ nè tibɛntì dɛ cuokɛ).

4

Sifube yèmmè cààrèmmè kè bèe bouú dinùù

¹ Maadosee tì kèè dìi mǎnnì kékɛ́tɛ́ o yaàbòrì kédáátí kufɔ̀tǎ̀nkù kɛ́pũ mmutápeí nkénkuò mmediè nke firì diheì, ² ke bii tuòke tekpaàtìcǐtɛ̀tɛ̀ kéncomú ditowaà ke yé bè ɔ̀ɔ́ í ndáátímè meyeñcaàrìmmè kó tiyààtì kéta tekpaàtìcǐtɛ̀tɛ̀. ³ De kó tináàntì do tũòke ìi tempɛ́, nkè Sifube tì kèè be yèmmè do cààrèmu kè bè mboú yenò ke dáátí tifɔ̀tǎ̀ntì kɛ́pũ mmutápeí.

⁴ Kòo nitipokpaàtì Esitɛ nitipotǎmbè nè bè fǎmmu bè kè pĩ nho tǎmmú tekpaàtìcǐtɛ̀tɛ̀ mieke kè bèe tì nhò náké kè dèe caàrè o yèmmè mediè. Kòo waá ntiyààtì kédúonko kè Maadosee bo dáátí kényóu kufɔ̀tǎ̀nkù, kòo yete. ⁵ Kè Esitɛ yu Ataki bè fǎnte wè kòò pĩ ntekpaàtìcǐtɛ̀tɛ̀ mieke mutǎmmú, kòo kpààtì wè nhò dúó nkòo bo mpĩ nho tǎmmú, kóò tǎ nke dà wèe beke Maadosee kényà dè dǎmmè nè mùu te. ⁶ Kè Atakii yeroo kényà Maadosee tekpaàtìcǐtɛ̀tɛ̀ towaà. ⁷ Kè Maadosee ò náké demou nè Amanni yé nhò bo tanné ìi díítí dikpaàtìtǎu kénsà kè bè kùò Sifube bemou. ⁸ Kè Maadosee dúó nhAtaki dipátìrì bè wǎrì dì Susi ke bo kuò Sifube kó dimàà, ke dà wèe dì dúó nhEsitɛ kóò náké dè dǎmmè. Kòo kǎte kébántè okpaàtì o botí kǎbe kpéí. ⁹ Kè Atakii wète kénáké Esitɛ Maadosee ò náké tì. ¹⁰ Kè Esitɛ dǎ: Wètoo kénáké Maadosee ke dǎ: ¹¹ Benitibè bemou nè okpaàtì tǎmbè nè bèe kó dimàà bo o tempɛ nyimou bè yému ikuó túmè òmou báá ta okpaàtì cǐtɛ̀tɛ̀ kòò í ò yu, kè wèe ta bèe ò kùò, okpaàtì bo youte wè kupààtì mesɔ̀ nkòku weè mǎà bo nfòu. Dè mǎke yíe nhotǎnkù nwe okpaàtì n yumè. ¹² Kè bèe náké Maadosee Esitɛ yé mmù. ¹³ Kè Maadosee ténnoó tináàntì ke dǎ: A yèmmè bá ndò nha bo cooté amǎà a bo mǎe kpéí nhokpaàtì cǐtɛ̀tɛ̀. ¹⁴ Kǎa cǐéké ke í búi, nSifube yóó pétému meteèmmè kupíkù tekù kécóoté, kǎa kú fǎ nnè a cǐtɛ̀tɛ̀. Kè dè yèmmè mehǎarìmmè mie nkpéí nke a náammè okpaàtìpokù. ¹⁵ Kè Esitɛ ténnoó Maadosee ke dǎ: ¹⁶ Kǎte kítí nSifube bemou bèe bo Susi kè dí bouú dinùù n kpéí nyewe yètǎàtì, keyènkè nè kuyie, di báá di mucie, di báá yà menie. M múnke yóó boumu nè n nitipotǎmbè. Bá nè ikuó me mbomè n yóó kǎtemu okpaàtì borè, kè m bo kú, n kú. ¹⁷ Kè Maadosee kǎte kédòò Esitɛ ò náké tì.

5

Esitɛ kǎtemè okpaàtì borè

¹ Bè bouú memme dinùù kédeè, diyie tǎǎnnì yie kè Esitɛ dáátí tikpaàtìpoyààtì kétaroo tekpaàtìcǐtɛ̀tɛ̀ kudànkù, kécómmú kɛ́wetínné okpaàtì kǎrì kùu dieku bòrì ke sǎ nhokpaàtì kǎrì o kpààtìkǎrì ke wetí dibòrì. ² Kòo kpààtì yà onitipokpaàtì Esitɛ kòò còmmú kudànkù, kòo yie nkóò youte kukpaàtìpààtì mesɔ̀ nkòku, kè Esitɛ taroo kékááké ku yómmè. ³ Kòo kpààtì ò beke ke dǎ: Esitɛ, a dǎ ba kè n dè nda dúó, mbá n kpàtì kó dikéè! ⁴ Kè Esitɛ dǎ: Okpaàtì n da ãnné dibanni ndi. Kǎa bo yie nè Amanni dí kǎtení yie n cǐtɛ̀tɛ̀ kédi.

⁵ Kòo kpààtì tǎ nke dǎ: Bèe náké Amanni kòo kǎtení mecǎà nkè bèe kǎte bedé Esitɛ bè yu dìi banni. ⁶ Bè di dìi mǎnnì kédeè kòo kpààtì beke Esitɛ ke dǎ: A dǎ ba kè n dè nda dúó? Bá n kpàtì kó dikéè m bo da dúó. ⁷ Kè Esitɛ dǎ: Okpaàtì n dǎ tì tu: ⁸ Kǎa yie nke bo n dǎò mesàà nha naa wètení nè Amanni kè dí di n cǐtɛ̀tɛ̀ kè n da náké n dǎ tì.

Amanni cǐékémè kudú ke bo cóó mMaadosee

⁹ Memme ke Amanni nyetini Esitɛ cǐtɛ̀tɛ̀ kè diwèi ò bo kòo yèmmè naati mediè nkòo yà Maadosee kòo kǎrì tekpaàtìcǐtɛ̀tɛ̀ towaà, wè í nyité ke còmmú, ò mè nyí

bɛnke fɛdediéfɛ mafɛ, kɛ Amanni miɛkɛ ɔ còútɛ mɛsàà. ¹⁰ Kòo minné kékò nkétíí nho néposààbɛ nè o pokù Sedesi. ¹¹ Kòo bè kàmmu o kpàtì màmmè nè o bí nè okpààtì ɔ tǎātémè ke níí mbetǔmbɛ nè mìníísìbɛ bɛmɔu ìkè tikpàtì miɛkɛ. ¹² Kɛ dɔ: Mí nwe onitipokpààtì Esitɛ yumè nè okpààtì kɛ ti wɛnné ke di o cǐɛtɛ, kòò wɛtɛ ke n yu nanke nè okpààtì kɛ ti kàri. ¹³ Dɛndɛ kó dimàà í n naati kɛ nsà kɛ Maadosee Sifu kpaá ke pǐ ntekpààtìcǐɛtɛ mutǔmmú.

¹⁴ Kòo pokù Sedesi nè o népobɛ bɛmɔuu ɔ nàké ke dɔ: Cíéké kudǔ kɛ ku okùmè mbo métìribɛ sipísìdɛ nè bènnùmmù, kàa yɛ dikũnwɛnnì ke nàké okpààtì kɛ dí cós mMaadosee ku ìnkè, kàa na kékɔtɛ dibanni nè diwèi.

Kɛ dɛ kó tináàntì narikɛ Amanni.

6

Bɛ dɛúkùmmè Maadosee kɛ kékùnnɛ Amanni

¹ Dɛ yìɛ kɛ inuɔ nyetɛ okpààtì Asuyeduusi dɛ kó keyènkè, kòo duó nkè bèɛ túóténí diheikèmpátìri bè wǎũ dii miɛkɛ tii kó dimàà dǎdri. Kòo duó nkè bèɛ di kàa nho ìkè. ² Kɛ bèɛ kaa Bikitana nè Tedeki bèɛ do tú bè fǐmmu bè kɛ bè pǐ ntekpààtìcǐɛtɛ miɛkɛ mutǔmmú, ke baa tekpààtìcǐɛtɛ bòrɛ kéndó kékua okpààtì kɛ Maadosee bè dǎa nkè bèɛ wǎri tii. ³ Kòo kpààtì dɔ: Kɛ bè né ɔ dǎd òmmɛ sàà nke dɛúkùnnɛ o yètìrì dɛ kpéí? Kɛ bè dɔ: Bè í ɔ dǎd mùmamù.

⁴ Kòo kpààtì dɔ: We mbo kudànkù? Dɛ do sǎ nhAmanni wɛɛ taroo ke bo nàké okpààtì kɛ bèɛ cós mMaadosee ɔ cǐéké kùu dǔ. ⁵ Kòo kpààtì tǔmbɛ dɔ: Amanni nwe. Kòo kpààtì dɔ wɛɛ tanní.

⁶ Kɛ Amanni taroo kòo kpààtì ɔ beke ke dɔ: Bè ǎ dǎd ba onitì okpààtì dǎ kédéúkùnnɛ wɛ nè o yèmmè mɛmɔu? Kɛ Amanni dɔ nè o yèmmè miɛkɛ okpààtì yóó dɛúkùnnɛ wɛ kɛ dɛ í tú mí! ⁷ Kɛ dɔ: Kòo kpààtì dǎ kédéúkùnnɛ onitì ⁸ wɛɛ ɔ dǎtínnɛ dikpààtiyaàbòrì ɔ daati di, kóò dɛɛ ntesǎntɛ ɔ dèkù tɛ, kóò ɔò ndikpààtipii, ⁹ kédúó nkè mìníísì mɔuu dǎtínnɛ dɛ yìɛ tikpààtiyààtì, kóò dɛɛ ntesǎntɛ kóò fiténɛ diheì, kèmpǐɛkù ke tú: Kòo kpààtì dǎ kédéúkùnnɛ onitì ɔ ǎ ɔ dǎd miɛ mmɛ.

¹⁰ Kòo kpààtì nàké Amanni ke dɔ: Mɛcǎǎ nkétúótɛ diyaàbòrì nè tesǎntɛ kɛ mɛ dǎd Sifu Maadosee wɛɛ bo tekpààtìcǐɛtɛ towaà, a báá súó ntìmatì a bɛi ntì.

¹¹ Kɛ Amanni túótɛ diyaàbòrì kédátínnɛ Maadosee kóò dɛɛ ntesǎntɛ kénfirínɛ diheì ke tú: Kòo kpààtì dǎ kédéúkùnnɛ onitì ɔ ǎ ɔ dǎd miɛ mmɛ. ¹² Dɛ kó difǎnkúò kɛ Maadosee kò ntekpààtìcǐɛtɛ, kɛ Amanni nkũnti mɛcǎǎ ke kǎnké kuyààkù o ìkè nè ifeì, ¹³ kénáké o pokù Sedesi nè o népobɛ dɛɛ dǎd. Kɛ bè dɔ: Dɛ kóò Maadosee a di wɛɛ ìkè ifeì ɔ tu Sifu nwe, a í yóó na kédǎd tìmatì, a dǎke yóó yìɛ kédimu ifeì.

¹⁴ Bè kpaá ke mɛ nnáá nkè bè fǐmmu bè kɛ bè pǐ ntekpààtìcǐɛtɛ miɛkɛ mutǔmmú kɛ bèɛ tuɔkoo kóò túótɛ mɛcǎǎ nkékɔtenɛ Esitɛ cɛ, wenwe nè okpààtì kɛ bè bo di Esitɛ bè bènnɛ mùu dii.

7

Bɛ cósmmè Amanni kudǔ

¹ Okpààtì nè Amanni kɛ bèɛ kɔtɛ Esitɛ cɛ mudii. ² Diiyè dɛrì kɛ bèɛ di kédɛ kòo kpààtì dɔ: Onitipokpààtì Esitɛ a dǎ ba? Bá n kpàtì kó dikéè m bo tì nda duó.

³ Kɛ Esitɛ dɔ: Okpààtì kàa bo yìɛ nha yóu kɛ nní nfòu mí nnè n kɔbɛ. ⁴ Bè ti fitému mí nnè n kɔbɛ ke yóó ti fíé. Kɛ bè do nti fité ke ti bo ntú ntidaatì n na bá mbéi nkébennɛ kɛ nda kóónnɛ fǐ nhokpààtì.

⁵ Kòo kpààtì Asuyeduusi dɔ: Wenninwe wɛɛ totí mɛyèmmè mɛmmɛ, dɛ yìɛ mborɛ?

⁶ Kɛ Esitɛ dɔ: Ti kpantɔ̀dɛntɔ̀, ti dootitɔ̀ tu Amanni nwe onitiyonkuwe.

Kɛ kufɔ̀waá nhautɛ Amanni okpààtì nè o pokù bɛ ìkè. ⁷ Kòo kpààtì miɛkɛ pɛikɛ, kòo ítɛ dɛndɛ bàmbà nkéyɛ tekpààtɔ̀cɛ̀tɛ towaà, kɛ Amanni nkpaá kɛ báá nhEsitɛ kòo bo yóu kòo nfòu. ⁸ Kòo kpààtì nwɛ̀tiní bè do yo ndɛ, kɛnsɔ́ nhAmanni do Esitɛ duó dìl dɔ̀ ìnkè. Kòo kpààtì kuónko kɛ dɔ: Dɛ kóo nìtì dɔ kɛpɪ m pokù nwe kédúónɛ n nɔ̀nfɛ miɛkɛ n cɛ̀tɛ!

Ò kpaá kɛ mɛ nnáá nkòo tɔ̀mbɛɛ boú Amanni ìkè kuyààkù. ⁹ Bɛ miɛkɛ kɛ Adibona dɔ: Okpààtì Amanni cɛ̀kɛ kudɔ́u nku kɛ bo cɔ́ mMaadosee wɛ̀ do da dɛtɛ, kɛ ku okùmɛ bo mɛ̀tiribɛ sipísidɛ nè mɛ̀nùmmù. Kòo kpààtì dɔ: Cɔ́nnɛ Amanni ku ìnkè.

¹⁰ Kɛ bè cɔ́ nhAmanni kudɔ́u ò do cɛ̀kɛ kù, kòo kpààtì miɛkɛ do.

8

Okpààtì duómmɛ dinùu Sifubɛ

¹ Dɛ kó diyìɛ ndi okpààtì Asuyeduusi duómmɛ Esitɛ Amanni Sifubɛ dootitɔ̀ kperɛ demɔ, kɛ Esitɛ náké okpààtì Maadosee tumɛ o cɛ̀tɛ kou, kòo duó nkɛ bè ò yùní. ² Kòo kpààtì tɔ̀tɛ mumámáá nhò do duó mmù Amanni kédúo mMaadosee kɛ Esitɛ ò duó nhAmanni cɛ̀tɛ kòo mbaké. ³ Kɛ Esitɛ wɛ̀tɛ okpààtì borɛ kédò kénínkú o ìkè kɛ nhò bàá nke tú, wɛ̀ yetɛ Amanni Akaki yaàbirɛ yɛ mbɛ dɔ̀ mɛ̀ yɛi nSifubɛ. ⁴ Kòo kpààtì youtɛ o pààtì mɛsà nkaku, kɛ Esitɛ ítɛ kécómmú ⁵ kɛ dɔ: Okpààtì kàa pɛ̀nsirì kɛ bo n dɔ̀ mɛsà nke n dɔ, a wàri yepáte kɛpaa nhAmanni Mɛmɛdata birɛ Akaki yaàbirɛ do wàri tì kɛ bo ku Sifubɛ a tempɛ nyimɔ miɛkɛ. ⁶ M bo yɪmɛ kɛ nwúónko kɛ bè ku n kɔbɛ? M bo yɪmɛ kɛnwúo mbɛ kòu dɛ n kɔbɛ?

⁷ Kòo kpààtì Asuyeduusi náké Esitɛ nè Sifu Maadosee kɛ dɔ: N duómmu Esitɛ Amanni cɛ̀tɛ kɛ bè ò cɔ́ nkudɔ́u ò do dɔ mɛ̀ kpɛ́ nkékuo Sifubɛ. ⁸ Di bo na kɛwàri nè n kó diyètìrì di dɔ tì, tì yóo teennɛ Sifubɛ, kɛ́íkú n cannimɛ. Kɛ yɛ̀ tì wàri kɛ ìkú n cannimɛ nè n kó diyètìrì tì ò ò í ncèetɛmɛ.

⁹ Dɛ kó diyìɛ otààtānwɛ, otānkù bè tu we Sifā*, diyìɛ sipísidɛ nè ditāānni kɛ bè tí nhokpààtì pátíwābɛ kɛ Maadosee náké kɛ bè wàri yepáte kédúo nSifubɛ nè okpààtì tūmbɛ, nè mìníisibɛ nè kùmandāabɛ bè bo itempɛ ntekòutɛ nè sipísidɛ nè ìyiekɛ (127) miɛkɛ, kɛtúótɛ Ëndi kɛtuokɛnɛ Etiopii, kɛwàri bá kùu botí nè ku náāntì nè ku wārii, kɛwàri Sifubɛ nè bɛ náāntì. ¹⁰ Bɛ do yɛ̀ wàri nè okpààtì yètìrì ndi kɛ́íkú o cannimɛ, kɛ yɛ̀ duó mɛsāndɛ̀bɛ kɛ bè deke sisɛ́ sɪ cā́ kékɔtɛ kɛ yɛ̀ totí, ¹¹ kɛ wàri yepáte miɛkɛ kɛ tú: Okpààtì duómmu dinùu Sifubɛ bè bo o ekɛ yemɔ kɛ tú bè tí nkédɛtɛ bɛ fòmmu, ò bè pāmu dinùu kɛ tú bè fí itempɛ nyimɔ kɔbɛ bè bo ndɔ kɛ bè dokénɛ, bè bo na kɛkuo benitipòbɛ nè ibí kɛhɛ bɛ kperɛ. ¹² Okpààtì Asuyeduusi do bè duó ndi nùu do dɔ nkédɔ̀ diyìɛ dīmāā ndi, dibenni tānkù tɛpíítɛ nè odérì diyìɛ tɛpíítɛ nè ditāānni. ¹³ Dɛ kó yepáte do mɔkɛ muwɛ́rímú mmu bè yɛ̀ duó nyi tempɛ mmieɛ, kɛ náá mɛnìtìbɛ bɛmɔ kɛ tú kɛ dɛ yì tūòkɛnì Sifubɛ báátì kédokénɛ bè dɔ kɛ kù. ¹⁴ Okpààtì bè duó ndi mōnni dinùu, kɛ bɛsāndɛ̀bɛ deke sisɛ́ cā́si kécokɛ mɛcā́ nképitɛ tināāntì diheidìɛ Susi.

¹⁵ Kɛ Maadosee yennì tekpààtɔ̀cɛ̀tɛ kɛ dáátì dikpààtìyaàbòrì dì ã mɛwṹ nnɛ mɛpɛ́l, kɛnsɔ́ ndiyāàbòkperì dì wṹ kɛ pɛ́l. Kɛ dɛ narikɛ Susi kɔbɛ kɛ bè mpɛ́kù kɛ pɛ́ú. ¹⁶ Kɛ dɛ narikɛ Sifubɛ, kɛ diwèl mbɛ bo bè bè dèúkunnɛmɛ. ¹⁷ Okpààtì

* **8:9** Sifā: Bɛ do kaa mmɛ̀ botí bɛtāābɛ tì í mɛ nkaa nyíɛ. Wéntɛ 3:7. Bɛ kóo tānkù Sifā berínɛ tì kó bɛtāābɛ onummuwɛ̀ nè okuónwɛ dɛ cuokɛ nke (tipɔ̀dùtì nè diyodàrì dɛ cuokɛ).

duó ndii nùù tùòkɛ dii mǎnni yehɛkɛ kɛ dɛɛ narikɛ Sifubɛ kɛ diwèi mbè bo kɛ bè ãã yebaa nkɛ yo ntidiiti, kɛ kufɔwaa nhauté benitibè, kɛ besũkubèè naá nSifubɛ.

9

Sifubɛ namè bɛ dootitɔbè

¹ Dibenni tǎnkù tepíítè nè odéri diyie tepíítè nè ditǎǎnni, okpààti dǎú ndii nùù do dò nkédǎò dii yiè, Sifubɛ dootitɔbè yèmmè do dò mbèè yóó bè na, kɛ Sifubɛ bèè né wɛtɛ kɛ bè na. ² Okpààti Asuyeduusi tempɛ nyimɔu miɛkɛ kɛ Sifubɛ tii nkébaao bèè bè dónè meyei, nhòmǎu í ndǎátí kécómmú bɛ ìikè, kɛ yé kufɔwaa ndo bè autémè. ³ Kòo kpààti tũmbè nè kùmàndǎàbè bèè baké itempɛ, mìnísìbè nè okpààti tǎmbè kɛ bèè kónné Sifubɛ bè dé mɛè kpéi mMaadosee. ⁴ Mɛnkɛ Maadosee do dɛukɛmu tɛkpààticfètè miɛkɛ, kòo yètìrìi feitè itempɛ nyimɔu kòò ndéúkú.

⁵ Kɛ Sifubɛ dǎò bɛ dootitɔbè bè dómè, kɛ bè kùǎnè yɛsɛ kɛ benitibè kú kénsũ mɛdiè. ⁶ Sifubɛ do kùǎ Susi diheidiè miɛkɛ benitibè sikǎusìnùmmù (500) ndi. ⁷⁻¹⁰ Kɛ bèè kuǎ Amanni Amɛdata birɛ Sifubɛ dootitɔu bí tepíítè: Padisannɛdata nè Dadifɔǎ nè Asipata nè Podata nè Adaya nè Adidata nè Padimaseta nè Adisaii nè Adidadia nè Fayesata. Bè mɛ nyí nhéi dɛmarè.

¹¹ Dɛ yiè mómǎnni kɛ bèè náké okpààti bè kùǎ benitibè kɛ bè mǎmè Susi diheidiè miɛkɛ. ¹² Kòo kpààti náké Esitɛ kɛ dò: Sifubɛ kùǎ Susi diheidiè miɛkɛ benitibè sikǎusìnùmmù (500) ndi nè Amanni bí tepíítè, bè né bo nkùǎ bèdɛ itempɛ ntɛi miɛkɛ? Kǎa kpǎá dǎ tìmatì n náké kɛ n tì dǎò, a dǎ ònti? N yóó tì dǎòmu.

¹³ Kɛ Esitɛ dǎ: Okpààti kǎa bo yie nha duó ndinùù Sifubɛ kɛ bè naa yíè dǎò bè dǎòmè yíè nSusi kó diheì kécóó nhAmanni bí tepíítè idéi ìnkè.

¹⁴ Kòo kpààti yie nkè bèè pitè dɛ kó tinǎǎnti diheì kécóó nhAmanni bí tepíítè idéi ìnkè. ¹⁵ Kɛ Sifubɛ bèè bo Susi kɛ bèè tii ndibenni tǎnkù tepíítè nè odéri diyie tepíítè nè dinaanni, kékuǎ benitibè sikǎusitǎati (300), bè mɛ nyí nhéi dɛmarè.

¹⁶ Sifubɛ bèè bo itempɛ ntɛi kɛ bèè tii nkébaao bɛ dootitɔbè kédɛtè bɛ fòmму, kékuǎ benitibè sikǎupísìyiekè nè sikǎupísìnùmmù (75000), bè mɛ nyí nhéi dɛmarè. ¹⁷ Dɛ do dǎò dibenni tǎnkù tepíítè nè odéri diyie tepíítè nè ditǎǎnni yiè ndi. Diyie tepíítè nè dinaanni yiè kɛ bèè yóu kéǎnné dibanni kényǎnku nè diwèi. ¹⁸ Sifubɛ bèè bo Susi bembɛ do kpa ntepiítè nè ditǎǎnni nè dinaanni ndi, kéomɛ nè dinnumuri, kéǎnné dibanni kényǎnku nè diwèi. ¹⁹ Kɛ Sifubɛ bèè bo yehɛkɛ sǎmpóyè kɛ bembɛ baá ndibenni tǎnkù tepíítè nè odéri diyie tepíítè nè dinaanni kǎpǎmmú betɔbè yepǎrè.

Sifubɛ ǎàmè dibanni kɛ denniní bè namè bɛ dootitɔbè

²⁰ Kɛ Maadosee wǎri dɛ kó tinǎǎnti yepátɛ kédúó nSifubɛ bèè bo Asuyeduusi tempɛ nyimɔu, ìi tǎkɛ nè ìi dɛtìrì. ²¹ Kɛ dǎ bè ní ǎnné dibanni bá dii benni otǎnkù tepíítè nè odéri diyie tepíítè nè dinaanni nè dinnumuri. ²² Dɛ kó yɛwɛ nyɛ Sifubɛ namè bɛ dootitɔbè, kɛ mɛyɛhcaàrìmɛ naá ndiwèi, kɛ mɛyɛi nnaá mmesàà mbè do dò nkémbaàmmu kéndenniní dɛ kó yɛwɛ kpéi nkɛ pǎǎ mbetɔbè yepǎrè, kɛ pǎǎ nnè bɛcìribè yepǎrè. ²³ Kɛ Sifubɛ yie mMaadosee béi ntì, kɛ dɛ kó dibannii naá mbɛ kó ikuá.

²⁴ Kɛ yé Amanni Amɛdata birɛ Akaki yaàbirɛ do dómè kékuǎ Sifubɛ kébo nyipǎǎdíití kɛ bo yà dii yiè ndi ò yóó bè kùǎmè. ²⁵ Kɛ Esitɛ kɛtɛ kényà okpààti, kòo yie nkéwǎri kɛ dǎ: Bèè kuǎ Amanni wèè dǎ kékuǎ Sifubɛ. Mɛmɛ bè cǎómmè Amanni nè o bí idéi. ²⁶ Dɛè tɛ kɛ bè yu dɛ kó dibanni kɛ tú mudítibòmму.

Kɛ Sifubɛɛ yie mMaadosee bɛi ntɪ kɛ yɛ̀ bɛ̀ yàmɛ̀ bɛmóm̃m̃mbɛ̀ dɛ̀ dɔ̀. ²⁷ Kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ ndɛ̀ kó ikuó bɛ̀ kpéi nnɛ̀ bɛ̀ yaábí kpéi nnɛ̀ bɛ̀ yóó naá nSifubɛ̀ bɛ̀ kpéi nkɛ̀ bɛ̀ bo mbaà ndɛ̀ kó yɛwɛ̀ yɛ́dɛ̀ bá dii benni kéndònnɛ̀ Maadosee béimmɛ̀. ²⁸ Dɛ̀ kó dibanni dɔ̀ nkémbomu sáà, bá tɛ̀ cīètɛ̀, bá kùù tempɛ̀ mbá dii ɛ̀, bɛ̀ mbaà mmudítíbammù banni kɛ̀ denniní dɛ̀ kó yɛwɛ̀, bɛ̀ báá yɛ̀ yɛ̀ mbɛ̀ báá yɛ̀ yóu.

²⁹ Kòo nitipokpààti Esitɛɛ̀ nɛ̀ Sifu Maadosee, kɛ̀ bɛ̀ yíé kéwāri yɛ́páɛ̀ kɛ̀ yíé kécéékùnnɛ̀ mudítíbammù banni. ³⁰ Kɛ̀ bɛ̀ wāri yɛ́páɛ̀ Sifubɛ̀ bɛ̀ bo Asuyeduusi tempɛ̀ nyimɔ̀ miɛkɛ̀ kɛ̀ dɔ̀ diwèi mbɛ̀ bo nɛ̀ kunaatí. ³¹ Kɛ̀ bɛ̀ nàké kɛ̀ dɔ̀ bɛ̀ mbaà mmudítíbammù banni dɛ̀ kó yɛwɛ̀. Onitipokpààti Esitɛɛ̀ nɛ̀ Maadosee bɛ̀ dɔ̀ dɔ̀ ndɛ̀ kó ikuó kɛ̀ i mbo bɛ̀ kpéi nnɛ̀ bɛ̀ yaábí, kɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ mɛ̀nùboúmmɛ̀ nɛ̀ yɛ́dabùò nkɛ́yi. ³² Kɛ̀ Esitɛɛ̀ yíé kécéékùnnɛ̀ mudítíbammù banni, kɛ̀ bɛ̀ wāri dɛ̀ kó tináãnti dipátiri miɛkɛ̀.

10

Maadosee deukemɛ̀

¹ Kòo kpààti Asuyeduusii duó nkòò tenkɛ̀ kɛmɔ̀ kɔ̀bɛ̀ mpĩ mmutōmmù nɛ̀ muwɛ́rímù nɛ̀ dàméèrì také kɔ̀boo. ² Okpààti wɛ́rímù diemù nɛ̀ o kōmbòtōmmù nɛ̀ ò dɛ̀ mmèè botí Maadosee, ti wārimu Mɛ́diibɛ̀ nɛ̀ Pɛ́risiibɛ̀ kpààtibɛ̀ dɔ̀rì mɛ̀ páɛ̀ miɛkɛ̀. ³ Maadosee wɛ̀ dɔ̀ tū nhokpààti Asuyeduusi o tenkɛ̀ miɛkɛ̀, kɛ̀ tú onitidiɛ̀wè, kòò kɔ̀bɛ̀ ò dé kòò dɔ̀, kòò wanti bɛ̀ kó mɛ̀sàà nkɛ̀ dɔ̀ bɛ̀ bo mbomɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ naati.

Isəbu Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Isəbu do tú onitisàawè nwe ke dé Kuyie nke yennínè omáà meyei, mbá ò í mmàke a bo ò sei ntìi ìnkè. Kè Kuyie nhò dɔ̀ mməsàà nkòò m̀ake dèè kó dimàà dò nho ntìi ndè dɔ̀, kòò né dè m̀ntóo deməu dim̀nni dimáà, o kpàti timəu nè o bí nè o k̀nnaatoo. De kó m̀f̀t̀mè diemè miəke Isəbu bo nkpaá ke tũ nKuyie naà? Wetì, Isəbu í wète o f̀nkúò.

Nè memme kòo nēpobè mabèe kətení ke bo ò dəu nke né dake yíe kécaàrè o yèmmè. Bembè yèmmè do dò nyIsəbu yetému dè te kòò f̀t̀rì. Kè Isəbuu bè baaò nè muwērímú kuce m̀péu miəke, ke dò ò í càke m̀mamù.

Kè Ediu ntú onaanwè be miəke kébèi nke dò: Kuyie nhɔ̀ duənni oniti m̀f̀t̀mè kéndó kóò tiəmmu.

Kè dè nyóó dente kè Kuyie nné bèi nke dò: Isəbu m̀aà weè naà nku kpéi nkè dè wenni, kóò t̀nnè o kperè dèè kó dimàà càke deməu kénós nkè dè mm̀nnè dèè do feti.

Di mpátíri náàntì duó ke d̀mmè

1. Dibɔ̀ b̀ntémè m̀f̀t̀mè Isəbu 1-2
2. Isəbu nēpobè náàntì 3-31
3. Ediu nàké tì Isəbu 32-37
4. Kuyie mbèi ntì 38-41
5. Isəbu dáammè o yetímè 42:1-6
6. Kuyie nt̀nnémè Isəbu ò do fetinne dè 42:7-17

Dibɔ̀ bennémè Isəbu meketimè

¹ Uusi èi miəke nke oniti m̀u do bomè kòo yètìrì tu Isəbu kè de kóo ntìi ntú wèè d̀rì Kuyie ndómè, ke wetì, ke dé Kuyie, ke yennínè omáà meyei. ² Kòo pèitè initidabí iyiekè initipobí itāāti, ³ k̀mməke ipe sikəupísíyiekè (7000), yòyóbè sikəupísitāāti (3000), inaàd̀d̀rìyì idèi idèi sikəusìnùmmù (500), s̀mmarímúbè sikəusìnùmmù (500) bá o t̀mbè í ndò nkaà nkédeè. O yètìrì do fèimu ke p̀nkù benitibè beməu, diyie yìenì kèè bíékè kəbe kperè.

⁴ Kòo kó bedapàmbè nhāà yebaa nke firì betəbè c̀i, ke ní yúnì be tābè betāāti kè bèe ẁnnè kèdi dibanni. ⁵ Kè bè baá nhòməu c̀tè kè dibanni dèè, Isəbuu duó nkè bèe tínni kòo bè d̀ m̀wénkùmmè kó ikuó, kè bè nyiè nkè dèe wenté kòo pike yè dikũnweñni sèi ḱféúté bá wèè yuu ìnkè f̀f̀ kétuə, ke náá nke tú kè dè yèmmè m bí bo ndɔ̀ meyei nyoo bè s̀á nKuyie nnè be yèmmè miəke. Isəbu do me ndəri s̀á.

⁶ Kè diyie marì né mbo kè Kuyie ntərè ntíkú ti Yìè nKuyie mborè, kè dibɔ̀ m̀nke kətoo be cuokè. ⁷ Kè ti Yìè nKuyie ndi beke ke dò: A boní de? Kè dii ò t̀nnè ke dò: N firínì ketenkè nke ke ceñti ceñti. ⁸ Kè ti Yìè nKuyie ndi nàké ke dò: A yé n kóo t̀nti Isəbu kpéināa? Òm̀u í bo ketenkè ìnkè kòò d̀nnè, ke dərì n dómè, ke wetì, ke dé mí nKuyie, ke yennínè omáà meyei. ⁹ Kè dibɔ̀ t̀nnè ti Yìè nKuyie nke dò: Isəbu s̀nté ke da démaà? ¹⁰ Dè í tú a ò k̀nkému, we nè o c̀tè nè o kperè deməuà? Kàa kó m̀sàà nhò bonè kòò d̀rì dèè kó dimàà yíe nkòò pièti pèi ḱpénko ketenkè keməuà? ¹¹ Mu nyoute a ǹtè kénampe o kperè, n yému ke dò nhò bo da c̀s kè dè nfeío.

¹² Kè ti Yiè nKuyie nnáké dibəð ke dð: O kperε kó dimàà n dè nda duómму, a né báá ò kàáké o mómmу.

Menmε kè dibəð íté ti Yiè nKuyie mborè.

¹³ Diyiè mari ke sś nyIsəbu kó bedapàmbè nè o kó besapàmbè bè bo o kóo po cǐtè ke yo ndibanni. ¹⁴ Kè ditōnni mari tuəkení Isəbu borè ke dð: Inààke do duòmu kè sāmmarímúbè cènti i borè ke diiti, ¹⁵ kè Sabaa εi kəbe kàtení ke ti do ke fié a tōmbè ke fiète inààke, kè mǐ máa yenté ke kàtení ke bo da náké.

¹⁶ Ò kpaá ke me nnáá nkòo tòu tūəkení ke dð: Fetaafè fεè pεε, kè fε kó muhāā ncùténí kēĩnkè ke còuté ipe nè i cēmbε ke bè kùə, kè mǐ máa yenté ke kàtení ke bo ti nda náké.

¹⁷ O nùu í do ketenkè kòo tòu tūəkení ke dð: Kandee εi kəbe beè kàtení titōnti titāāti ke ti do ke fεke ti yòyóbè, ke fié betōmbè kè mǐ máa yenté ke kàtení ke bo da náké.

¹⁸ Ò kpaá ke me nnáá nkòo tòu tūəkení ke dð: A kó bedapàmbè nè a kó besapàmbè beè tiku be kóo po cǐtè ke yo ndibanni, ¹⁹ kè kuyaakù makù iténí dikpáa tedəntè bíékè, ke sàntè tēcǐtè kentímè menàà, kè tè do ke bè yàke kè bè kù, kè mǐ yenté m máa ke kàtení ke bo da náké.

²⁰ De mōnni kè Isəbuu ítení, kékētè o yaàbòrì kékuó o yùti kédoroo ketenkè kénínkú kēsīnnə, ²¹ kébéi nke dð:
N yēnni n yō pəuti ntetiri ndi,
ke yó nkūnti n tetiri,
n Yiè nKuyie nkuu n duó nkè kuu wēte ke cəuté,
ku yētiri ndeu.

²² Deməu de miεke Isəbu í nyeté, ò í nnáké ti Yiè nKuyie tiyeiti matì.

2

Dibəð bennémè Isəbu kucε mēdérímè

¹ Diyiè mari kè Kuyie ntōrè tó tíi nti Yiè nKuyie mborè, kè dibəð múnkεε kətooo be cuokè ke cómmú ti Yiè nKuyie nyìlkè. ² Kè ti Yiè nKuyie ndi beke ke dð: A boni de? Kè dibəð kù tēĩné ke dð: N firíní ketenkè nke ke ceñti ceñti. ³ Kè ti Yiè nKuyie mbeke dibəð ke dð: A yé n kóo tōnti Isəbu kpéinaà? Òmòu í bo ketenkè ĩnkè wèè ò dōnnè, ò dōrĩmu n dómè ke n dé mí nKuyie, ke yennínè omáa mεyεi. Ò fiíkúmu ke wetí kàa n tēmmù ke dó nh ò dōd mεyεi ndetetirè. ⁴ Kè dibəð dð: Onitì kōnti tu o kōnti nti, onitì mōke dè deməu ò bo dè duómму o fōmmu kpéi. ⁵ Youte a nòutè kénampe o kōnti, n yému ke dò nhò bo da cōđ kè dè nfeío.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké dibəð ke dð: N wè nda duómму, a né báá kááké o fōmmu.

⁷ Kè dibəð íté ti Yiè nKuyie mborè, kékəte kéúté Isəbu yemuə nyonkuyε, kétúóté o naàcēi kēntə kētuəkenè o yuu ĩnkòo. ⁸ Kè Isəbuu wáa nditāntēnyāā, kēnkpēñnè omáa ke kari mutápeí mmieke.

⁹ Kòo pokùu ò nàké ke dð: A kpaá wetímaà? Cōđ Kuyie nkékú. ¹⁰ Kè Isəbuu ò tēĩné ke dð: Dè dōmmε kàa náa nke dò nwèè yēmmè í bo? Ti cəú Kuyie mborè mēsàa nke báa cəuté mεyεinaà?

Deməu de miəke Isəbu nùù í nhò yeténè.

Isəbu népobè bètāātii kàtemè o dəumu

¹¹ Kè Isəbu népobè bètāātii keè meyei mmèè ò tùòkení kéité bá wè o èi ke bo ò dəu. Edifasi Temmaa èi kou do nwe nè Bididaa Suaa èi kou, nè Sofaa Naama èi kou kè bèe wēnné kékəte ke bo ò toténè meyeñcaàrimè kóò bāñtènè o sémmè miəke. ¹² Kè bè nkpaá díetiri kéwénté kóò yà, bè í nna kóò banté kétiité yedabùò kékērí be yaàbòrè képuo mbe máà mutáá, ¹³ kékaroo ketenkè o borè kénkari ke dà yewe yèyiekè dèyènnè dèyiekè bá be kóò məù í nna kéaatè o nùù kébéi ntimatì, ke yé bè yàmè kuyonku ò deuté mēè botí.

ISOBU NE O NEPOBE BE NÀÁMMÈ

3

Isəbu demmè mufòmmu

(3-31)

¹ Kè Isəbuu cǝǝ o peitéyiè, ² kébéi nke dò:

³ Bè m peité dìi yiè, de kó diyìè dìi feti,
nè keyènkè kèè yí bè cǝúté denitidabirè pəutì kèe feti!

⁴ De kó diyìè ntú dibiinnì kperi,

Kuyie nha borè kēñkè,

a bá ndake de kó diyìè kpeti,

a báá mííté di ñnkè a wenniku!

⁵ Kudənkùu dì dàtínné ku kó dibiinnì,

yewetisùò mbo di ñnkè

kè kupàkù ndì dàátí kè kufəwaá ndì bo!

⁶ De kó keyènkè kupàkù diəkùu kè dàtínné,
bè báá kaa nde kó keyènkè dibenni kó yewe miəke,
de kó keyènkè bá nkəkè betāābè kó yewe miəke!

⁷ De kó keyènkèe naá nteñhāñte,

bè báá keè diwèi kó tɛyîltè de kó keyènkè!

⁸ De kó keyènkè bèe kè fieti benitinòmbè

kè bèe kè bənté kusñkù!

Bèe kè fieti bəwaàdābè, kè bèe kè maánko!

⁹ Siwāā sǝi sǝi yènní diúríkəpānnì sǝi soute,

kè kè mbaa kuwenniku kémónté,

kè báá yà diyìè yètini dè!

¹⁰ Ke yé de kó keyènkè í kpetínnémè n yǝ pəutì,

kè í ñ fūñnnè mēsémme diemè!

¹¹ Ba nte kè n yí ku n yǝ pəutì miəke?

Ba nte kè nyí ku n yènní dìi mǝnnì?

¹² Ba nte kè bè n ceé n yetini dìi mǝnnì?

Dè dǝmmè kè bè n yāā ndi miè?

¹³ Nè yíe n na nduómu béu,

nè miè n do duómu ke ompu.

¹⁴ Ke na nwēñnè bekpààtibè nè bèè baké kutenkù,

bèè maà sikipààticéi kè sǝi naá nyedobuò.

¹⁵ N na mbonè sikipààtibii nsi,

sǝi do mǝke mēsǝ,

sii do pieku timáti péiti si cǎi.

¹⁶ Yoo bè pánke na nni ncùu kè m bá mbo,
n na nke nsoro ibí ìi í yà diyie ì kǎme.

¹⁷ De bíékè beyeibe í kè dǎdri be tǎmmú,
bèè wǎrímú dèè bè ǎǎ ké nhom̀pè.

¹⁸ Tikpetintì ke nhompu,

bè ténke í kè yo wèè bè bàa o kó fepíèfè.

¹⁹ De bíékè bè í baàti bèè tu bediebè nè bèè tu besám̀póbè,
tidaati yembè ténke í tì baké.

²⁰ Ba nte kè Kuyie nhǎǎ denneni wèè yó nfǎũrì?

Ba nte kè Kuyie nhǎǎ duǎ mmufòmmu wèè yo nyo mmesémmè?

²¹ Wèè ǎ mbaa mukũũ mbá mù í tuǎkùní,
wèè ǎ nyáá mmukũũ mbè yáámmè tikpàti.

²² Kòò bo nsǎ nhò kè bo diwèi bo ò kùǎ,
kòò do mpètè kufǎti dè na nhò naati,

²³ wèè í wúó nhò kèrí dè
kè Kuyie nhò peri tipíiti timǎu

²⁴ Mí nkó mudii né tú fekũũfè,
kè n nǎnnieti pũǎ mmenie ntǎmè.

²⁵ N cokù tì tii n tuǎkùní,
n dé tì tii né m bonè.

²⁶ Kari só í bo, meom̀pùmè í bo,
diwèi í bo,
meháàrimè máà mèè né m bonè.

4

Edifasi nàké tì Isəbu

¹ Kè Edifasi Temaǎ eì kou nyóó béinnè Isəbu kòo nùu dǎ:

² Kè ti sàà yǎ nti bo da béinnè dè mè nda bimè dè báá da yonkaà?

Ti me nyí yóó na kǎncǎéké

³ Fǎ nwèè do duǎ mbenitibè itié,
fǎ nwèè do teénnè bèè baà mbèitè ke bè kpénkùngo,

⁴ fǎ nwèè náànti do íinko bèè do,
fǎ nwèè do kpénkùngo bèè kǎnti bèitè.

⁵ Di mmǎnni kàa kó dimǎnni tuǎke kàa yèmmè cààrè.
Kuyǎiku kuù da do ke da auté.

⁶ A baa yǎ nha dé Kuyie nku ke fũũkú kuù ìnkàà?

A mè nwetímèmu ke ìkú kuù ìnkè a bá nkù bùǎà?

⁷ Totí a yèmmè, a yà diyie mari wèè í mǎke meyei nkòò fǎũràà?
Yáa a yà benitisààbè kǎ ndè?

⁸ Mí nyé ke do mbèè kuuti meyei
ke buǎti mesémmè betǎbè kpéi bèè mè kǎũ.

⁹ Kuyie nhǎǎ fuute muaá kè bèè kú
ku ǎnni kó muaá nhǎǎ be nneinè.

¹⁰ Diciriciri kó fekontifè nè dimannì kó fǎũntifè
Kuyie nkuù ǎ nte kè dèe cǎéké.

Kuù bàkíi yeciriciripàà nkó yenii.

¹¹ Diciriciri ǎǎ mǎntému di bo pǎ ndè kécááké kékú,

kè yecìricìribee cíété.

¹² Tináaàntì matì tii bàánné ke yē nkāāroo
kè n kèè ti kó kunampoo.

¹³ Keyènkè mōnni ndi iyèntotí ò tuakenímè onìti kè tidòuntii ò sǎńké.
Benitibè nuò ncééké dii mōnni,

¹⁴ de mōnni ndi kufōwaá nni mpĩm̃mè kè n kpeute,
kè n kũò bǎóté bǎóté.

¹⁵ Kè muyaá mmamùu pēētóo n yìkè
kè n kǎnti yē nyúdùdù.

¹⁶ Kòò mǎu dè bo m me nyí na koò banté.
Kè n né nwúó nho fènkù n yìkè kékeè feyíèfè kè fè tu:

¹⁷ Onìti bo na ke dò ò wenni Kuyie n yìkàà?
Onìti bo na kénáké wèè ò dòò ke dò ò do nséià?

¹⁸ Kuyie nkunku í tǎ ku kó betōmbè
ku tǎrè yie tú ku tǎrè ke í kpa meyei!

Kè nii benitibè beè né bo nwennaà?

¹⁹ Bembe bèè taà titàti mieke, ke ã mutáá mmieke
bè ò yēte bè temíétè kōme.

²⁰ Bèè ò yènni dikūnweñni kè de nyóó yí kuyuoku kè bè í kpaá
bèè ò kú kè bè keté ke bá ndake.

²¹ Bèè òũ ò tǎte kè bèè do,
ke kú bá mecii nyí bè sànnè.

5

¹ Tũ n kuó kè nsà kòò mǎu bo da teennè!
Kuyie ntǎnni òndi ndi a yóó kuónnèmè?

² Kunaupíe kuù kǎu kuyèinkù,
kè tiyantiti kǎu kudìènkù.

³ N yàmu kuyèinkù kperè yíe ndè,
kè de nyóó yíe kè ku cǐétè naá ntidobontì.

⁴ Kè ku bí dèténè medetímè
kè bè nyi bekùnè bá òmǎu í ò kòmmú.

⁵ Kè bekòmbè beè di ku diiti,
bè bo kété tipotì kó kuperí kéta ké tì tùóté.
Bèè yàá ntikpàti beè tùóté kù mǎke dè.

⁶ Meyei nyí yìnni mutáá mmieke,
meféütímè me nyí boni ketenkè.

⁷ Onìti bo ke bo fēütému,
ihāāpémperí ò tǐétémè képuu.

⁸ Kè n do nda tú, n na nkuónnè Kuyie nku,
n na nku nàké m mǎke tì.

⁹ Kù dǎdri dè deumu dè í dò nna kébanté,
ku dieti í dò nkaa nkédeè.

¹⁰ Kuù ò cūñni fetaafè ketenkè ònkè,
kuù duñni menie ndepaa mmieke,

¹¹ kuù ò dee mbèè do bo de fūò
kuù ò deetè bèè kuò.

¹² Kuù ò cake mecii nyembè do dó kédòò tì

kéduó nkè bèe yĩẽke bè dó kédòò tì.

¹³ Kuù duò nkè mɛcìi nyembè cii mbè pĩ, kè bɛ tié mmɛcìi nkɛyɪ yìè dɛtɛtìrè.

¹⁴ Kè dè bè dò ndibiinnì kuyie ncuokè,
kè bè ấ nkuylie ncuokè kε dò ndè tu keyènkè.

15 Kuyie nkúu mé nhǎǎ ḍeeṭému osénnìwè,
ké nhò kǎnké disìè ḍì yìèní b̄e nò mīk̄e.
Kòò fièt̄e b̄ekperíbè n̄ou mīk̄e.

¹⁶ Ocĩrì yie m̀akemu ò ĩkú tìi ĩnkè.
Oyeyiwe yie nùù báá táúté.

¹⁷ Dè nnaati tũnké Kuyie nyũŋ nwèè to,
Isobu a báá senkèrì muwẽrímú mumou yiè nda tié ntì.

¹⁸ Κε γέ kuù òò kòutemè kè kuù taa,
kuù òò poté kè kuù miékùnnε.

19 Kù yó nda deerímu nè meyi,
meyei mmamè báá da ninte.

²⁰ Kè dikònni tanní kù da δετέ bá a báá kú,
kè mudoò με ntanní kù da δετένè kukpàrìseú,

²¹ Kù yóó nda kǎnkému tináànyèiti tìl pùotì didáu kōme,
kè bɛyɛibɛ di do, a bá nyĩkù.

22 Kè mudoò tanní yoo dikònnì fí nní ndaú,
kè depĩmpĩnnè tanní kufɔwáa mbá nda bo.

²³ Bè bəmmù yèè táǎ̀rè a paku miéke yè bá ncaàri a diiti, deṗĩmpĩnnè me mbá nda kóónnè.

24 Kunaaṭí yó mbomu a cīṣètè miεε,
kàa sìéké a naabaakèrì a ǝfè mafè bá nkpa.

²⁵ A yaàbí yóó sũũmmu,
a yoo yèmu γεπάà kè yèe siku kénsũ ke dò ntimútì dòmmè.

26 A yóó ntatí á fǽtí kẹ sànnèmu á wẹ.
Tidiití ɔ̃ tuɔkẹmẹ ti mǎnnì kẹbi kẹ bẹẹ tì dèitẹ.

²⁷ Ti yà tìnti mēmme, tì tu timómmoni nti,
ntì pĩ mmesàà kè tì da duós nyitié.

6

Isobu tɛ́ńńé tì Edifasi

¹ Kè Isobuu b́éi nkε d̀:

² Kε dò nkè bè do bàte n kó meháárìmè,
kè bè bo benné n sémmè tɛbiètè

³ Me cĕĕkù bo pĕtĕ dàmĕĕrì nùù kó mubirímú kó kucĕĕkù, deè te kè n nàá nkĕ í yĕ n yĕ mmù.

⁴Kuyie mmuwērímú muməu yìè nkó ipie nyìì n tùòtì
kè ì dòmme ta m miεε.

Ɖekɔ̀mbèdɔrikpɛɛ Kuyie nduànní dè demɔu duò n yĩnkè nkɛ beħããpòmbe kɔ̀mɛ.

⁵ Sāmmarímú bo nwúó ntimúsùùtì o ìkè kécómmú kẹ kuònnàà?
Yáà fẹnààfẹ bo nwúó ntimútì kécómmú kẹ kuò nnè dikònnàà?

⁶ We mbo na kédì desere dèè í ã mukókúó?

Kunaatí bomu mekoyennɔtime mepéímè miεkaà?

⁷ N do ɔɔ í ndó kédéúté dè,
dεè né tú n kó mudii kè n dè pè mmediè.

⁸ Kè Kuyie ndo bo yie nkédɔɔ n kù beke ti,
kè kù do yie nkédɔɔ mbaa ti.

⁹ Kè Kuyie ndo bo yie nké n yēte,
kù na nyòute ku nòutè ké n deè.

¹⁰ Dè na nni mbàntè,
diwèi na nni nkùɔ bá nè n fěũtímè í me ndeumè,
kè m mu n yí yete Kuyie nkùù dò mpáíi ku náahtì.

¹¹ N wērímú tú ɔmmu kè m bo nsaké ke baa?
N yó nsaké ke baa ba m me nkumèmu ke dèè?

¹² N kpeñni ditári kōme mmaà?
Yáa n kònti kpeñnimu disɔwũɔ kōme?

¹³ N kó meteeèmmè kperε naá mpútì nweà?
N ténke í mōke dipĩnkèrì maràà?

¹⁴ Wèè fěũrì ò dò nho népobè nhò dómu,
bá kòò ténke í dé muwērímú mumɔu yiè nwe.

¹⁵ N népobè n yóumu dikondaa kó menie nhɔɔ yĩmè,
kukó nkùù kó menie nyí karì me kōme.

¹⁶ Fetaafè ɔɔ ni diyɔɔ kè menésĩmmè mēè kù ta
kè mupãã mboomu ndáátí.

¹⁷ Kè kuyiinkù yènni kùu kũũ,
kè diyie nàáté kùu kpeío dende bàmbà.

¹⁸ Kè bekātìpotambèe yóu be ce ké ndè daurí ke kù tũ,
ke deètì dikpáà tɛdɔntè ke yàa fetinè.

¹⁹ Temaa èi kó bepótambè do i mbúó
Sebaa èi kó bepótambè do ìkú ì ìnkè.

²⁰ Kè be yèmmè cààrè nè ikó mbè do tá ì,
bè tùòkoo dii mǎnni bè í yà bè do dó dè, kè dèe bè di.

²¹ Di kperε me ndo nnè mí,
di yà tii n tùòkení kè di kǎmbùòtì tii do,
kè kufɔwaa ndi pĩ.

²² N di mǎumu kè n tu di m pã dèmaràà?
N yē mmu di nóté dèmarè di kpàtì miεke ké m pãà?

²³ N yē mmu di n dεeténè n dootitɔbàà?
N yĩmu dí n fietε beyeibe nɔu miεkaà?

²⁴ N wénkùnnε ti, n yóó yĩmu nyúóó,
n nákénnè m bēi ntì ke yeté.

²⁵ Tináahtì tii tu timómmǎnti tì í kǎurì
di n wátirì ì wátii tukúnè ba?

²⁶ Di n wátirì ɔnti ìnkè?
Di wúó n náahtì kè tì dò nkuyaakù nku mí nhosénniwèà?

²⁷ Di í yóó yete di bo tǎámè tété deciribire kpéi,
di í yĩεke di bo fítémè di népo.

²⁸ Wēētenèní m bíékè di mmǎnni

m bo na kénáké siyáàbìsì di ììkàà?

²⁹ Yóunè di bo nni mbekùnèmmè,
dònnè dèè wetí,
mû kpaá ke tú onatì.

³⁰ Siyáàbìsì bomu n nùù mièkàà?
Yáà n nóndenfè í baàtì tiyèiti?

7

Isaïbu seimmè Kuyie

¹ Onìtì kó mufòmmu dònnè kuhāāpònkù kōmu mmu ketenkè ìnkè,
ke dònnè wèè pī mmutōnyonkumu.

² Ke do nkudaakù ò nyemèmmè Kuyie ke yáá mmedéè,
otōntì ò mbaa mèè botí tiyeti.

³ Mí nkperè n yau dè betāābè bemou dèè tu meyeñcaàrìmè,
m baa né wentí ke wuommu nè kuyonku deyènnè demou.

⁴ Nh ò nyóó duó ke tú dè cārike kéwentému
kè n duó dè nni nkóónnè kè dè yàa wenténko.

⁵ Yebiè yèè ta n kōntì kè n dàátí yemōnkperè,
ke puòtì kè memótímè yìè.

⁶ N we firì ke pēētému tēyaàdùdabēetè,
yè pēnkému n tēnke í baa mūmamù.

⁷ Kuyie nha yému ke dò n fòmmu tú kuyaakù nku,
n yí kpaá ke bo yà metuò mmamè.

⁸ Fǒ nwèè nōnfè bo n yīnkè a tēnke í yó n yà,
a bo nyóó wénté ketenkè ke bá n yà.

⁹ Diwetirì ò yentémè kédeè,
wèè ta kudōnkù o kperè me ndò, ò í wētini.

¹⁰ Ò tēnke í wētini o cīètè,
o cīètè tēnke báá ò yà bìtì.

¹¹ Dèè te kè n yí yóó yóu m bo nnáámmè
m bo meyeñcaàrìmè mièke nke, ke yó nnáá,
n yó nsáútínèmu n kó mesémmè n yo mmè.

¹² N túmu dàméèràà?
Yáà n túmu dàméèrì kó musīmmù?
kàa wáá mbebarìbè ke m bannè?

¹³ Nh ò nyóó duó kētú m bo om̄pèmu,
kè n dóùu yaate n sáútì.

¹⁴ De mōnnì kàa né n duōnní tidōuntì tìi nh āā kufōwáá,
Mebenkùmmè mèè donnìnkò n kōmbùàtì.

¹⁵ Kuyie nkàa pānke do n yīēo dè nni ntōũ,
kè n do ku dè ntōũnè tikōũtì tikōũtì tii.

¹⁶ N cītirimu n yí yó nfōu kémōnte
n yóu, ke yé n fòmmu dònnèmmè kuyaakù nku.

¹⁷ Onìtì tu we ke dò nhá ndake o kpéí?
Kàa yèmmè mbo o ìnkè?

¹⁸ Kàa ò sèú yekūnwerè yemou,
koò yàú yemòrè yemou.

¹⁹ Dè yó nkāáké de kàa yóu a bo nni ntāmè fenōnfè?

A bá n yóu kè m maá n nóntõũtàà?

²⁰ Bá kè n cààrèmu dè bo da dɔ̀ɔ̀ ba fɔ́ nwèè paké benitibè?

Dè dòmme kàa yěiti timəu duò n yĩnkè?

Ba nte kàa nh òunè?

²¹ Ba nte kàa báá minné ké n cĩé n yei?

N yóó ta ketenkè nke kàa n wammú kémónté.

8

Suaa èi kou Bididaa béi ntì

¹ Kè Bididaa Suaa èi kou béi nke dɔ̀:

² Dè yó nkááké dè kàa yóu a bo nnáámmè tìi mbotí?

Ɔmmònnì ndi a náàntì yóó yóumè ti bo nyiènímmè kuyaakperíkù kǎmè?

³ Kuyie mbo na kédi onitì muwě́rímáà?

Muwě́rímú muməu yiè mbo dɔ̀ɔ̀ dèè í síèà?

⁴ A nyé ke dò nha bí dɔ̀ɔ̀ mɛyeyi mmɛ,

dèè te kè kù bè yietí bɛ yei mmànnè tìi yeti.

⁵ Kè fɔ́ nkó fɛnənfɛ bo ku bíékè,

kàa kù báá kunku muwě́rímú muməu yiè,

⁶ Kàa tu onitisàù ke wetí,

dè mɔ̀nnì kù yóó ndakemu a kpéí,

ké da cónné a fɔ̀tìrì só.

⁷ A borimɛ mɛketimɛ yó ntú mɛsám̀pómè mmɛ.

Mɛdérímè yóó mè dɛuténèmu mɛdiè.

⁸ Bekɛ bèè do bo nè dimònnì kè bè da náké,

kénté mɛsàà nkè bè da náké bɛ yembè do yé dè.

⁹ Kɛ yé ti túmè wenke kɔ̀bɛ mbɛ ti í yé dɛmarè.

Onitì fòmму dɔ̀nnè mɛdèè mmɛ kɛ pɛ̀nké ketenkè ìnkè.

¹⁰ Bɛmbɛ bo na kɛ da náké,

bè yóó da tiémму tìi bo bɛ yèmmè mièkɛ, bè yé tì.

¹¹ Tipèntì yìèmu mɛniɛ nyí boràà?

Yàà titàùtì yìèmu kubooku kpa dè?

¹² Tì ɔ̀ ndò nsùòò nwe nè mupóó mbè tì kǎũ dìi mɔ̀nnì,

kè mɛniɛ mmɛ ndèè tì kpeíomu kè titietì tetì nkpaá kɛ sũ.

¹³ Onitì wèè í yé Kuyie nhò kpɛɛ ɔ̀ mmɛ ndò,

oyeiwe ìkú dèè ìnkè ɔ̀ɔ̀ mɛ ndentɛnè.

¹⁴ Ò do baa dè dèumu,

kòo do ìkú tìi ìnkèè cĩtɛ tinátì dòmme.

¹⁵ Kòò níí pĩ nɔ̀ cĩtèè kè tɛɛ sǎntè,

kòò pĩ nkumarí kùu do.

¹⁶ Ò dɔ̀nnè mutie mmu mùu sèmmè sũ,

kè mù kòtírí bá kè kuyie ncòú,

mu pàà nní nsenti képitè mù còmmú dè.

¹⁷ Kè mucĩɛ nta késeu nyetárè,

kéta kéfũũkú yetárè mièkɛ.

¹⁸ Kè bè mù uuté dɛndɛ bàmbà

mu fɔ̀tìrìi mù nɛnni kɛ dɔ̀: N yí da yé bìtì.

19 Mù do fòu kε yo ndii wèi dε nkááké,
kè mutēmùu yε mù do cómmú kèè tenkè ìnkè.

20 Kuyie nhǎǎ í ndootóo wèè wetí bìtì,
kù mε nhǎǎ í nyóu kè wèè dǎǎri mεyεi nkòo kpεε nyié.

21 A wèti kε bo daámu bàmbà,
fεentífε yètínímu a nùù miεkε.

22 Bèè da níi nyifεi yóó bè pǐmumu
bεyεibε kó sicéí í yó nkpaá bo.

9

Isaïbu tǎǎné tì Bididaa

1 Kè Isaïbuu béi nke dò:

2 Mómumu, n yému kε dò ndè mε ndò.
Onitì bo yímε kε dò ò wenni Kuyie nyìkè?

3 Kòò dó késenninè Kuyie
kè kù ò beke yetannò tekǎupítè (1000),
ò báá na ké kù tǎǎné bá ditannùù dimáà.

4 Kuyie nciimu kε wète kε kpéñnì,
we mbo na kécómmú ké kù bàao kéyè detetirè?

5 Kuù ǎǎ tuo nyetǎrè,
bá yè bá nyé kuù miεkε yènnímè kè kù nampe.

6 Kuù ǎǎ sǎntè ketenkè tàrì,
kè kε sǎnkèε mεèrè.

7 Kuù ǎǎ péi ndiyiè kè dì báá yènní,
kuù cànnε siwǎǎ.

8 Kuù pité tiwetì ku máà,
kuù cèntì dàméèrì kó mεniε nyínkè.

9 Kuù dòò mukorimu nè mu dàkè
kuù ǎnné siwǎǎ sibotí sibotí.

10 Kù dǎǎri dε dεumu dε í dò nkéna kébanté,
ku diεti í dò nkaà nkédeè.

11 Kè kù pēnké n yìkè nyí yóó kù yà,
kè kù n dǎǎnné mbáá kù yà.

12 Kè kù pǐ nke kérínè we mbo fietε?

Yáa we mbo kù beke kétú: A dǎǎri ba?

13 Kè ku miεkε peike wèè bo kè cònné ò í bo,
bá dàméèrì kó musǐmmù mù báá na ké kù bàào.

14 Mí nné bo kù tǎǎné ǎnti?

M bo kù sei nhǎnti ìnkè?

15 Bá kè n naati n yí mǎkε m bo kù tǎǎné tì,
m petinke bo kù mǎǎ mεcǐémmè mme kunku n kóo beéntì.

16 Bá kè n kù yu kè kù yie n yí yóó n tá,
kε dò nkù kèè n tammè.

17 Kuù m puotì kuyaakperíkù kǎmε,
kε n sǎrì tiyēiti sǎǎ detetirè kpéí.

18 Kù ǎǎ í nni nyóu kè n wei,
kù n dií nke n dií mmesémmè mme.

19 Kè dè tu muwērímú mmu kuù kpeínì,
kè dè tu tibeéntì nti we mbo dáátí ké kù yu tibeéntì?

20 Bá kè n kpèti keté ke nù nnaati kù bo tì sīnkùnnè,
kè n dōòrì kù dó mè kù bo yí n tú oyèiwe.

21 N dōòrì kù dómàà? M báá na kényé.

N demmu mufòmmu.

22 Demou demáà ndi mí n kpéi dè te kè n tu,
kù kòòmè osààwè kù mē nkòu oyèiwe.

23 Kè kuyēiku makù donní ke kòu benitisààbè,
Kuyie nhō ndaúmu.

24 Kuù duó nhoyèiwe ketenkè kòò kè baké,
kuù kǎá mbebeémbè ìkè,
kè dè í tú kunku we nni we náké?

25 N kó yewe cārike ke pēētóomu wèè nò mmuceé nho kōmē,
yè cārike ke pēētému bá n yí di diwèi marì.

26 Yè nùsté kudabekù yauku òò yīmè mme menie nyīnkè,
fēcīrife òò domè dekoribire.

27 Nh òò yí m bo yēmmu n kó isáútìi,
ke cātinnè n yèmmè, kēmōte diwèi,

28 Ke né nkpaá ke yīèkù n kó mēfēūtímè,
ke yé n yémèmu ke dò nkù í yó nni nwúó nhosààwè.

29 Mīi baa yó ntú oyèiwe,
m bo benné kénhòu ba nkpeí náke detetirè?

30 Bá kè n dó n wuonè safūnnè,
kénitenè medii nkóo ciékúrè.

31 Kuu wēte ké n tanné tisāsāàtì mieke,
kè n yààtì m pè.

32 Kù í tú onìtì kè m bo kù tènné tináàntì,
yoo ti kōte tibeéntì mí nnè ku.

33 Kòò pààtì mōu do mbo ti cuokè,
ò na nti pùté mí nnè Kuyie.

34 Kuyie nfūū nku dùò n yīnkè,
Kù bá nsaké ke donninko n kōmbùàtì.

35 N na nkù nàánnè ke í yīèkù,
òmōu mē nyí bo m bo mmáà ndi.

10

Isaïbu sáútìi sàkémè

1 N demmu mufòmmu,
dè te kè n yóó nkù sèí,
n náánnè mēyēñcaàrìmmè mme.

2 N yóó nákému Kuyie nke dò:
kù bá nni ntounko tináàntì,
kù n náké kù n sèí ntù ìnkè.

3 Kuyie nha n fēūnko kè dè da naatimaà?
A sènkèrì mí nha dòò wè nè a nōu kè dè wennimaà,
dè wenni ke dò nhá dòò beyeibe dó kédòò tàà?

4 A mōke onìtì kó inuò nyaà?
A wúó nhonìtì ti wúómmè mmaà?

⁵ A we kũpũrì onitì kpɛyɛ kɔ̃mɛ mmaà?
 A bie ndònnè onitì kpɛyɛ dòmmè mmaà?
⁶ Kàa wanti n kó mɛyɛtímè,
 kɛ fɛintɛ n kó mɛyɛinaà?
⁷ A yẽmu kɛ tú n yí cààrè mùmamù.
 Òmòu né mɛ nyí bomè wèè bo n fietɛ a nou miɛkɛ.

⁸ Fɔ̃ɔ̃ m pìité kɛ n dòò n kòntì timòu,
 kɛ né bo n kuò páí páíà?
⁹ Dentení kɛ dò nha m pìité tiyaatì tẽmè mmɛ,
 a dó kɛwɛtɛ kɛ n tanné mutáá mmaà?
¹⁰ A nh uté kè nni ndò mmɛnaamiè mmɛ,
 kàa n kánté dinaakãnni kɔ̃mɛ.
¹¹ Kɛ n dàtínné tikòntì nè mɛmambii,
 kɛ nh ãnné yekũ̃̃ kɛ n detí icĩẽ.
¹² Kɛ n dòò diwèl kɛ m pã mufòmmu,
 a dakɛmu n kpéi ndèè te kè n fòu.

¹³ Né ntɛ tìl sòri a yèmmè miɛkɛ.
 N yẽmu tìl bo a yèmmè tìl tú:
¹⁴ A bo nni mpakémè kè n cààrè a m pĩ,
 kè n yeté a bá nni nwúónko.
¹⁵ Kè n cààrè, n tũòti ice nyi,
 bá kè n yí cààrè m báá na kɛéu n yuu,
 n né di ifɛi nyi kɛ sànnè n diu n sémmè miɛkɛ nke.
¹⁶ Kè n yẽ m bo íi n yuu á n fɛnné dicìricìrì kɔ̃mɛ,
 n yĩnkè nke a bɛnkúmè a kpetì kɛ m puotì.
¹⁷ Tii nní nyitoo kè titetì tũòkení,
 kàa miɛkɛ dɔkɛ n yiè kɛ yéútí,
 yehããpòntĩrè yèè né n duò kɛ séi.

¹⁸ Ba nné te kàa n dènnɛní n yɔ̃ pɔutì miɛkɛ?
 N na nku bá òmòu mu n yí n yà.
¹⁹ Kè dè na ndò n keté kɛ í buoté kutenkù,
 kè n na nyetìní n yɔ̃ pɔutì kè bè m pɛnkénè kufɔ̃ti.
²⁰ N we tɛnkɛ í kpaá kɛ sũ,
 n yóu kè m múnkɛɛ wei sám̀pó.
²¹ Kè né na kékò mbè kũũ nkè kɛ í wĩɛtiní,
 dibìnni kó diheì dè dò nkè bì,
²² dɛ kó diheì dè ɔ̃ wenté kémbìmu,
 dɛ bíékè dibìnni dii kè bo,
 dɛmarè í kè dò nséi,
 kuyie ncuokè dè ɔ̃ ndò nkeyènkè nke.

11

Sofaa nàké tì Isaïbu

¹ Kè Sofaa Naamaa èi kou béi nke dò:
² A náaantì sũũmmu kɛ dò ntí da tɛnné.
 Onitì wèè nɔ̃ ntínáaantì wèè ɔ̃ nnaataà?
³ A kó kutoweku kuù bo paa mbenitibè tináaantàà?
 A bo ndaú benitibè kè bè cĩékáà?

⁴ A yĩme ke tú a náaṅtì tu timómmənti,
kàa dò mpáí páí Kuyie nyìkè?

⁵ Kè nsà kè Kuyie ndo bo bɛi,
kè kù do ààte ku nùu ke da béinnè,
⁶ kè kù dò nkù da bɛnke ku cii nkó disòrì,
mè pɛɛtému onìti kó mɛcìi.
A na mbanté kù ɔɔ búttínnémè a yei nkusũkù.

⁷ A bo na kɛyà Kuyie nkó mɛcũmpume mamàà?
A bo na kɛbanté muwɛrímú muməu yiè ndòmmè weti wetaà?

⁸ Kuyie ncii ndeumu ke pɛɛtɛ tiwetì,
ke cũmpúrì ke pɛɛtɛ kudənkù,
a bo na kɛbanté ɔnti de miɛke?
⁹ Ku okùmè pɛɛtému ketenkè,
kè ku pɛkùmè pɛɛtɛ dàméèrì.

¹⁰ Kè Kuyie mpĩ nhòməu koò kàrinè tibeénti,
kè kù ɔ kpetínné,
we mbo ɔ fiètɛ?

¹¹ Kù yĩmu bɛnìtibè bèè tu bɛsoùmbè,
kù ɔɔ í nwammú kè dɛe ku bi kè kù né na kɛyà mɛyɛi.

¹² Onìti tibəti dònté wè í kpáa ke bo ciitɛ,
disəmmarínnannì dikpáa kpəri kó dɛbire í kpáa ke bo naánnè fɛcɛɔfè.

¹³ Kè fɔ nyie kàa do ncuó nKuyie mbíékè nke,
kàa do nyòute a nɔu ku bíékè kè kù kuónnè,

¹⁴ kékɛi mmɛyɛi mmèè bo a nɔu miɛke,
kè mɛyɛtímè bá mbo a cĩètɛ.

¹⁵ De mɔnnì a bo nkérì kɛyíeo ke wenni páíi,
kénfííkú tei tei ke í yĩèkù.

¹⁶ A keté ke tɛnke báa dentení mɛyɛi nha yà mè kpéi,
A níi bo dentení kè dɛ ndò mmɛniɛ nhɔɔ pɔntémè dèè yúú.

¹⁷ Kè mufòmmu da wenkoo diyìè ɔɔ ncómmú yeyə ke dòmmè,
kè dibiiñnì naánko diwennécànnì.

¹⁸ De mɔnnì a bo mbo ke í yĩèkù,

ke yé a məkemè a baa dè,
dɛmarè bá nda kɔónnè,
kàa níi nduó ke í yĩèkù.

¹⁹ Kàa níi nduó ke cāanko bá òməu bá nda kɔónnè,
bɛnìtibè bɛməu bo ndó kàa bè dòò mɛsàa.

²⁰ Kè bɛyɛibɛ biɛ nuɔ nkpeí kè bè wanti disòrì,
bè báa pétɛ bè bo sɔri dè,
tìi bè baa tii tu mukũũ.

12

Isəbu tɛ́nné tì Sofaa

¹ Kè Isəbuu bɛi nke dò:
² Dì yèmmè né dò ndii tɔ mɛcìi mmɛməu,
kè di ku dii mɔnnì mɛcìi ndèemu.
³ M mómumuɔ m múnke məkemu mɛcìi,
ke di dònnè n yí di dònté,

di náá ntì benìtìbè bəmou tì yěmu.

⁴ Bè tu onìtì népobè ò daú ke yě mí nwe,
mí nwèè do ò yú Kuyie kè kù n cóúté,
mí nwèè do tú onitisààwè ke wetí,
benìtìbè né daú mí nwe.

⁵ Bèè bo kè dè bè naati bèè ò ndaú meyei nsòhké wè,
wèè bèté ke doti bè we ntemmù.

⁶ Beyeibe bomu kè dè bè naati,
bembe bèè wěhni Kuyie nke íinko ku mieke,
kè be wěrimú tú be kó kuyie.

⁷ Beke tiwanwanti kè tì da náké,
kè tinòtì dá yíé mecii.

⁸ Kàa beke ketenkè kè yóó da duómmu itié,
kè dàméèrì kó siyĩ tì nda náké.

⁹ Demou memme,
ònde í yé Kuyie nkuù dè dòòmè demou.

¹⁰ Kuù te tiwanwanti timou fòùmè,
nè fenitiyanfè femou kó yewèrè.

¹¹ Ditoò bààtìmè tináàntì,
dìnúù me mbaàtì mudii.

¹² Bekótìbè bèè mòke meyèmmè,
wèè fòu ke mònte weè cii.

¹³ Kuyie nkuù né tú kuù mòke meyèmmè kè kuù kpeñni,
kuù duò nyitié nkè kuù cii.

¹⁴ Kù ò nkè kù pònte bè báá na kémaá,
kè kù kpetínne òmou wèè bo ò kpeté ò í bo.

¹⁵ Kuù ò cónné menie nkè dèe kpeío,
kè kuù mè fii nkè ketenkèe peio.

¹⁶ Kuù mòke muwěrimú ke nò ndemou dòòrìmù,
wèè feti nè wèè fétinne otou bè bo bəmou kuù nòutè mieke.

¹⁷ Kuù ò beñne okpààtì kó betũmbè yèmmè,
kè kuù fènni bebeémbè.

¹⁸ Kuù ò cũũ mbekpààtìbè,
Kè kuù bè dùú ntidaatì kó iwěĩ.

¹⁹ Kuù duò nkè ikuó niúbè naà ntidaatì,
kuù buò mbekpààtìbè bèè kpàtì fiíkú.

²⁰ Kuù ò nte kè bèè do nò ntínáàntì kè bèè tì yĩěke,
bekótìbè bèè do mòke meyèmmè kuù ò me dèite.

²¹ Kuù ò nte kè bèè senkèrì sikpààtìbìi,
kuù pùò mbekperibè wěrimú.

²² Kuù ò denneni dibìnni kperè kuwenniku,
dèè do bo dèè dò mbi kè dèè yenni menáà.

²³ Kuù ò déúkunnè dikpààtiyuu kédeè ké dì pònte,
kuù ò duò nkè yebotèe sũũ nképité
kè kuu duò nkè bèe yè pĩrmú.

²⁴ Kuù ò fente bekpààtìbè,
kéduò nkè be nháá ndikpàà tedòntè kuce í borè.

²⁵ Kè bè nháá ndibìnni mieke ke báá yà kuce,
ke sònté kénháá ntinaàyàkémuóntì kōme.

13

Isəbu tḗnné tì Sofaa tì sàké

¹ Tinti timəu n tì yamu nè n nànfè,
n tì kèèmu timəu nè n toò ke tì banté.

² Di yé tì n tì yému múnke,
di í m pḗtē.

³ Muwḗrímú muməu yiè nwe mí n náánnèmə,
n yóó beé nKuyie nku n kpeti.

⁴ Díndi bié di sũũ nsiyààbìsì nsi,
di tú betàmbè bèè ciintè bèmbè benitibè.

⁵ Kè di pètínke do dó nkáre ke í bḗi ntímatì,
benitibè na ndi wúó mmeciì nyembè mbè.

⁶ N tati tináámbeénti nti, kénténè tì,
kénténè mesàà ntì yètiní n nùù mieke.

⁷ Di yèmmè dò ndi bo cómmú Kuyie nfə́nkúò nè siyààbìsàà?
Di bo nkù kòmmú ke náá nke sóunnàà?

⁸ Di ku nkòmmúmu memmaà?
Di náá nkuù kpéínnàà?

⁹ Kè kù di wènté kù bo nsá ndi wennaà?
Di bo na ké kù souté kéndò ndinititə̀ùà?

¹⁰ Kè di kù kòmmú disərì,
kù í yóó yóu kù bo di potémè.

¹¹ Kuyie nkpeti í duò di kām̀bùàtàà?
Kufə́waá nyí kù ndi bonàà?

¹² Di tũũ nke náá ntì dò mutápeí mmu n yìkè,
di n tḗnnìnko tì dò ntiyaamatì nti.

¹³ Cī́ékénè bàmbà! Yóunè kè m bḗi!
Kè tì bo n tuàkení tì n tuàkení!

¹⁴ N cī́nnè m buu ndi,
kè n fòmmu bo n nouténtennì ìnkè.

¹⁵ Bá kè kù bo n kuə, n yó nku mbeké,
n yóó kù benkemu n yí cààrèmə dèmarè.

¹⁶ Dèè pètínke yó ntú n kó mecootímè,
ke yé onitiyeiwe í yóó dáátímè kécómmú Kuyie ndiekù ìkè.

¹⁷ Kénténè n náàntì mesàà,
kè n tì ndi wénkùnnè kè tì ta di to.

¹⁸ M baati tibeénti nti,
m me nyému ke dò mmî yó nnaati.

¹⁹ Kè kù dó ké n senninè,
n yóó yíó yúóó nwe di mmənnì kékú.

²⁰ Kuyie, n dó á n də̀dè, dè bo dèdérè nde,
kè n na kécómmú a ìkè.

²¹ Bá nsàké ke m puotì,
bá nsàké ke donnìnko n kām̀bùàtì.

²² Dè kó difə́nkúò a né bo na kébḗi kè n da tḗnné,
yoo m bḗi nkàa n cóuté.

²³ N cààrìmə bo mede nè n yetímè?
N náké n càke mù nè n yeté dè?

²⁴ Ba nte kàa m bùtínné
ke n wúó nha dootitə̀ù?

- 25 A yó nni mbetimu mí nkufõkp̄rikàà?
 A bo nni nf̄emmú mí nkumukperíkàà?
 26 Dè yĩme kàa wàri tì n kp̄í nkè tì tu titiiti mǎà,
 ke n touunko m bíkémbéntì kó meyi?
 27 Dè dòmme kàa táú n naàcèi
 ke pakíí n cemma
 ke kaa n naàcèf̄tè?
 28 N kǎntì p̄àakemu,
 iyaabiẽ ǎ cǎákémè kuyààkù.

14

Onitì í tú òmǎù

- 1 Onitì yie nhonitì peité wè,
 o we í sũ ke né tú pèmpè nkpeye.
 2 Onitì dǎnnè mutepóó nhǎ tite mèmme ke mótóo bàmbà,
 mēdēē nhǎ yennímè bá mē báá ɔɔte.
 3 De kóo niti botí nku a bo mpakíímàà?
 A bo nwe nyu tibeéntì kè di bekù wenwe nè f̄ǎnnàà?
 4 We mbo na kédenn̄ení dèè tu desààrè des̄innè miẽke?
 De yiè nyí bo bá omáà.
 5 A me nkààm̄emu o we ke yé o tǎàbè bo bèdè,
 a ò kèé̄t̄emu kumànkù ò í yóó na késénté kù.
 6 Yĩ a nǎnf̄è kāmii kóò yóu kòo wei,
 kè dèe yie nkòo yà diwèi otǎntì ǎ yà di ò c̄outé dii yiè o yeti.
 7 Mutie kpēe w̄ete ke wennin̄emu onitì,
 kàa mù kǎũ mùu puku,
 mù báá paà yepàà mbo yennímè.
 8 Bá kè mu c̄ĩ nkòt̄e ketenkè miẽke,
 bá kè mu kũnni dò ndi ku mutǎǎ mmiẽke,
 9 kè mù kèè menie nkó kubooku mùu w̄ete késentè,
 kè mu bak̄e siku ditepànni k̄me.
 10 Kè onitì yie me nku ò báá namp̄e,
 kòo wemmu kũnté a báá yà ò cuó nkè.
 11 Dàm̄èrì ǎ kũĩm̄e,
 ikó nhǎ kpeím̄e kēp̄áá.
 12 Onitì kpēe me ndò nkòò ku ò kumu, ité í bo,
 nè ketenkè bo deèm̄e ò báá ente o n̄and̄ammú miẽke.
 13 Kuyie nkàa do bo yie nhá n s̄onne kud̄onkù,
 kè nní ns̄ori kàa miẽke yàa deèn̄e,
 kàa n kèé̄t̄e dim̄onni, a yóó dent̄ení di n kp̄í.
 14 Kòo niti ní do nku k̄foute,
 n na mm̄immu nh ààr̄im̄e miẽke
 ke k̄emmú n kó m̄efiẽ mbo deèm̄e kàa nh om̄p̄unne.
 15 De m̄onni kàa yú kè n yie,
 a bo nyáá ndi m̄onni a bo n yàm̄e mí nha dó wè.
 16 Di m̄onni a mè nkàamm̄e n naàcèf̄tè,
 de m̄onni kpaanímu kàa t̄enke í yó mpakíí n yei.
 17 De m̄onni kàa c̄ũ n yei nkuyòrikù kédootóo,

mεmmε a yóó ũtémè n caàrìmè.

¹⁸ Yetārè mómmonye yóó duómu képuo,
kè dipèrì totè dicónnì.

¹⁹ Meniè nhõ pōntémè kékoké dipèrì,
meniè nhõ mpũ ñ nke tōumè mutáá,
mèè botí nku onìtì na mbaa dè dèumè.

²⁰ Fṣṣ ã ò kòte kòo do sáà ke báá íté,
kàa caàrè o ìkè kóò pḗḗ.

²¹ Bá kè bè sántí o bí ò bá nyé,
kè bè mε nyì sènkèrì ò báá yà.

²² Ò fḗūrì omáà kó mεfḗūtímè mme,
ò kuò nhomáà kó didabònnì ndi.

15

Edifasi nàkémè Isaïbu kucε mēdérímè

¹ Kè Edifasi Temaa èi kouu yíé kébéinnè Isaïbu ke dò:

² Mecìi nyiè nhõ sōntému képiḗtoo tináaṇtàà?

Ò ã sánté kébéinkomu detetiràà?

³ Ke sánté kénnaá ndetetirè kó tináaṇtì ke wanti bèe ò duó nkunaatáà?
Yetannò yèè í yóó ò teennè timatáà?

⁴ A í dé Kuyie,
A paànkò benitibè mbe be yèmmè bo mbomè Kuyie mbiékè.

⁵ A náaṇtì benkúmu a tùmè oyeiwe,
kàa né ti cií,

⁶ a nùù diì nàá nha cààrèmè, dè í tú mû mε nyé,
a náaṇtì tii da bekùnè.

⁷ Ti yààrì ketiwè bá ntú fṣ nwe?
A do yó mbo kè yetārè mu nyí bo yáába?

⁸ A bá nkakému Kuyie nkó dikotitinnì miεke?
A bá ndε mpèténí mecìi?

⁹ A yé ònti kè ti í tì yé?

A banté ònti kè ti báá na ké tì banté?

¹⁰ Ti miεke tiyùpéitì yembè bomu nè bedakótíbè,
bèè bie nsūnè a cice kpeye.

¹¹ Yàà a yèmmè dò nha pḗḗtému Kuyie mmè nda duó nyì tié nyíe,
Ti mε nda náá nyì nè yetannò yòònyè?

¹² A miεke peike nè ba?
Dè dòmmε kàa ti wetiri inuo?

¹³ Ke tũũtenè Kuyie,
ke náá mmiε mbotí?

¹⁴ Onìtì tu we ke bo nwenni páíí,
Onìtì peité wè bo yĩmε kénwetí?

¹⁵ Kuyie nkunku í tá ku tṣrè,
kéĩnkè í ku wenni ke sànnè,

¹⁶ kòo nìtì nàké wèè càke ke í dò nkétóónnè,

wèè dǎǎrì mǎyeyi mbè yǎmmè mǎniǎ wèè né bo nwennǎà?

17 N yó ndǎ duǎ nyitié nyì, á ì kǎnté,
n yóó dǎ náké n yà dè ndǎ.

18 Mǎcìi nyǎmbè bǎè tì nǎké,
bè tì cǎuté bǎ yǎmbè borè kè tì dǎmmè bè mǎ ntì nǎké.

19 Bǎè dǎ te dihèi bǎmǎà,
opǎdǎ mǎu mu ndǎ í kǎǎrǎ bǎ miǎkǎ.

20 Dǎ kó itié nyìi tu:

Oyeyiwe ǎǎ í mmǎkǎ mǎǎmǎpǎmmè o fǎmmu mǎmǎu miǎkǎ,
o kó yǎwǎ ò yóó dǎdǎ yǎ ǎ ntú yǎyeyiǎ nyǎ.

21 Ò ǎ nyo tì ǎ ntú kufǎwǎǎ nkpeti nti sǎǎ,
ò ǎ nkari kǎ í yǎǎkǎ kǎ nyóó dǎatǎní kǎo kǎutì ò dǎǎté,

22 Ò tǎnkǎ ǎǎ í ntǎ kǎ dǎ nhò bo nǎ kǎyǎtǎnǎ dibiinnì,
mudoò muu ǎ nhò kǎtǎrì sǎǎ.

23 Ò ǎ nhǎǎ nkǎ wanti mudìi mmu,
ò yǎmu kǎ dǎ mmu kǎǎ mmu ò bàǎ.

24 Mǎyǎnǎǎrǎmǎ nǎ mǎhǎǎrǎmǎ kǎ dǎ duò o kǎmbùǎtì,
kǎ burínì o kpéi okpǎǎtì ǎǎ bǎátǎmǎ kǎndoti dihèi.

25 Kǎ yǎ ò dǎnnǎmǎ Kuyie nku,
ò dǎátì kǎ wǎǎnté muwǎrǎmǎ mǎmǎu yiǎ nwe.

26 Ò bunnǎo kǎ bo kǎntǎ Kuyie nku,
kǎ kǎǎ nhomǎǎ tidǎpǎtì ticǎǎtì.

27 Kǎo ìikǎ pǎléké,
kǎo kǎ ǎrǎ mǎkǎ.

28 Kǎo yó nkǎtì yǎhǎkǎ bè pǎntì yǎ,
sicǎǎ sǎi í dǎ nkǎnhǎ, sǎi kǎri kǎ bo nǎǎ ntidobontì.

29 Dǎ yiǎ mbotí tǎnkǎ bǎǎ kparikǎ,
o kpǎtì bǎǎ mǎntǎ,
o mǎdǎtì bǎǎ sǎǎ nkǎpitǎ kǎtǎnkǎ.

30 Dǎ yiǎ nhò bǎǎ nǎ kǎyǎtǎnǎ mukǎǎ nkó dibiinnì,
muhǎǎ mbo cǎutǎ o bí,
kǎ Kuyie nnùu kó kuyǎakǎu ò nǎinǎ.

31 Ò tǎ tì tu dǎtetǎrǎ ndǎ,
ò soú nhomǎǎ ndì,
dǎ í yóó ò teennǎ tǎmatì,
o cǎntǎmu tu dǎtetǎrǎ ndǎ.

32 Dǎ yóó dǎdǎmu kǎo wǎ mǎ nyí dǎè,
bǎ o bakǎ bǎǎ puku.

33 Kǎo yǎtǎ fǎnyǎ kó yǎbǎ bǎnyǎ kǎmǎ,
odifǎ kó mupǎrǎmǎ kǎmǎ.

34 Dǎ kó fǎyǎnfǎ ǎǎ nǎǎ ntehǎǎntǎ nte,
bǎnǎtǎbǎ bè cǎu ticuuti muhǎǎ mmu ò cǎutǎ bǎ cǎǎ.

35 Ò pǎo ndǎyǎirǎ ndǎ, kǎ pǎitǎ mǎyeyi,
ò pǎo mǎsoùmmǎ kó dibii ndì.

16

Isɔbu tɛ́nné tì Edifasi

¹ Kè Isɔbuu bɛ́i nke dò:

² N kèè ke kèèmu di náá ntì kuce mɛpéu,
di tú bɛbáàmbè yeibe mbe dimɔu mɛmmɛ.

³ Dɛ kó tináàntì detetirè kpeti bo mɔɔte kumànkàà?
Yáà ònti da yonke kàa n tɛ́nnìnko miɛ?

⁴ M múnke na nnamu kénnaá ndi náámmè,
kè di do mbo n kó difɛ̀tìrì,
n na nnáá m mɛ ndómè ke èùròo.

⁵ N na nyáúkùnnɛ di kòntì nè n náàntì.
N sáútì na n di teennèmu.

⁶ Kè n nàá kuyonku kùù m bo kù í yóó yaate,
kè m mɛ nɛ́ɛ́kè kù baa í iti.

⁷ Nte Kuyie nke deu n wɛ́rímu,
bèè kó dimàà do nh ɔrí òmɔù tɛ́nke í kpaá ke fòù.

⁸ N kũòntì tìl nàké n kpéí,
n c̣toomu kè dè bɛnkú n túmè oyeyiwe.

⁹ Kuyie mmieke kèè ñ tã ke tũ,
kù m bètìmu ke cáá nku bènnì.
Kù tu n dootitɔ̀ù nwe ke n tã fɛ̀nɔ̀nfè.

¹⁰ Bè ààte tinùùtì nti ke n wetí,
ke m bemmù, ke n sáá,
ke mbɛti ke nfɛ́mmú.

¹¹ Kuyie nkuù m pĩ nke duó mbedap̀nyeyibe,
kuù nhānné beyonkubɛ nɔu miɛke.

¹² N do bo diwèl miɛke nke kè kù m pònte,
kè kù pĩ n f̣n̄í ke bɔ nke m pèité péité,
ku pie nwetí mí nwe.

¹³ Ku pie nyii tu níɛ́ ké n kónnì,
ke n tã ke tũ̀tì n ceumbè bá mɛsém̄mè í kù bo.
Kè n nautì yènní ke cóú ketenkè.

¹⁴ Kè n kòùrì ke n kòùrì yɛmuɔ,
ke n fɛ́mmú okpà̀r̄nùɔ̀nti kōmɛ.

¹⁵ N dáátí kufɔ̀t̄t̄nkù nku sáá,
kè Kuyie nni nna kè n s̄nni dèè kè n duó mutáá mmieke.

¹⁶ N k̄mmú ke k̄mmúmu kè n nuɔ nwũ̀t̄é,
kè n n̄mpò̀t̄i c̄ɛ́ke kè n yìkè k̄ɔ̀r̄enè mukũũ.

¹⁷ N nɔu í t̄éi m̄enitiyĩ,
m báámmu dò mpáí nwe.

¹⁸ F̄́ nk̄etenkè a báá dátinné n yĩ,
d̄ɛmarè báá pénné n dabònnì.

¹⁹ Wèè náá n kpéí nhò bo k̄ĩnkè nke,
wèè kpa n kpéí nhò bo tiwetì nti.

- 20 N népobè n daúmu,
n kuò nke búó Kuyie nku.
21 Wèe nàá n kpéí, wèe ti púté mí nnè ku,
bè ɔ́ pútémè onitì nè o népo.
22 Ké yé n we tǎómmè ké bo deèmu,
kè n tũ nkuce bè kerì kù ké í wĩětíní.

17

Bè yetémè Isɔbu koò bantóo

- 1 Kè Isɔbuu sɔɔté kébéi nke dà:
N wemmu ténke í yìè séi,
n we yèè kũpe,
kufɔ́ti kuù m bàá.
2 Mudaá nyembè bèè n fité,
n yí nɔ nkedɔunè be kó yesáàmbè.
3 Kuyie, nyietí a yé n càke mù ké n fĩnko,
kè dè í tú fĩ nhòmòu í bo wèè bo m pate.
4 Fɔ́ɔ bè mǎnte meyèmmè kè bè í banté,
a báá yóu kè bè n na.
5 Bè yàà bo dɔò dináànhǎntírì marì tu dè:
A yu a népobè kè di yo ndi éi dè,
kàa bí aunè dikònnì.
6 N kperè naá nfeon̄n̄fè nfe,
kè bè náante n kpéí nkutenkù,
bè sùu n yìlkè nke tinóntɔ̀tì.
7 N nuɔ nténke í wúónnè mesémmè,
n tùoti ìì cĩtiroo mɛdɛ̀è ndèumè.
8 Benitibè bèè wetí bè n yà kè dè bè dimu,
onitisàù ɔ́ n yà kòo mièke kèè yènní bèè í dé Kuyie.
9 Wèè wetí ò fĩkú teii nwe ò kèrí kùu cè mièke,
wèè wenni kòò yèútí omáà muwɛ́rímú.
10 Dín̄di biè kè di dó di nwĩětíní,
n yí kpaá ké bo yà di mièke wèè mǎke meyèmmè.
11 N we pēnkému,
kè n do dó kédɔ̀ tì kũnté dende,
n yèmmè do naatinè dè mɛdiè nkè dè pàà.
12 Kè dè biite n népobè ɔ́ dɔ̀ dè wentému,
kè dè urike bè dɔ̀ dikũnweínì.
13 N ténke baa ba?
Kudɔ̀nkù kuù tu n cĩètè,
m pité n dɔ̀u dibìnnì mièke nke.
14 N nàkému n fɔ́ti ké yĩ kuù tu n cice,
ké nàké yebiè ké yĩ yèè tu n yɔ̀ nè n tǎũ.
15 N do baa dè kǎte ké?
We ndè wùó nténke?
16 N do baa dè demɔ̀u nè mí ti tati kufɔ́ti nku,
Mí nnè dende ti cuti kɛtenkè nke.

18

Bididaa nàkémè Isəbu kucə mēdérímè

¹ Kè Suaa èi kou Bididaa nyóó bée nkòo nùù dò:

² Dè yóó nkááké dε,
kè di kũnté tináaànti sántíke kpɛti?
N náánnè ke yě di yě mmù,
ke ti nnáá.

³ Ba nte kè bè ti wúó ntiyènti?
Dè dòmmè kè di ti wúó ntidiènti?

⁴ Fǒ nwèè kōnnè kemieke,
fǒ kǒ kǒ bo nte kè benitibèe deè kutenkàà?
A kǒ kǒ bo nte kè yetārèe fūtaà?

⁵ Oyeiwe kó fēmīnfè yóó kúmu,
o dekè kó muhǎǎ nyóó kúmu.
⁶ Kuhǎǎwenniku í yóó nkpaá o fii mieke,
o mīnfè yóó kúmu.

⁷ Kòo nkérí ke tú sǐmmú sǐmmú,
ò toti ke bo dòò ti tii yóó ò bǎ.
⁸ O naàcèi sii ta ticùòti mieke,
o naàcèi sii ta kuhǎũ kó didee mieke.
⁹ Timátì tii pí nho naànkénni,
ticùòti kó yedekè yeè ò pī.

¹⁰ Bè ò bǎ nkuhǎũ nku,
ticùòti tii dii o cε.
¹¹ Kukǎmbòdorí kpɛti tii né kéríní tipítì timəu,
koò fēmǎ fēnfē.

¹² Wenwe wèè do kpeínì kè dikònnì ò cǐrikùnnε,
mesémmè mèè kàri o také.
¹³ Muməmmú muù càáké càáké o kǎntì,
mukũũ nkóo po weè di o tùòti.

¹⁴ Koò dènnε o cǐètè ò do tá tè mieke,
koò fūrí koò kàrinè kukǎmbòdoróo kóo kpààti borè.
¹⁵ O fii, betəbè bèe yóó di ta,
bè yóó di cóu mmuhǎǎ* mmu.
¹⁶ O cǐε nkpeímu dε mieke,
kòo fǎàti mǎtírí o ñnkè.

¹⁷ Òmǎu ténke í denniní o kǒ kǒ nkutenkù,
o yètìrì ténke í yu diheì.
¹⁸ Bè ò téntoo dibìinnì mieke nke,
koò dènnε kutenkù.

¹⁹ O kó kuwuə mmieke debire í bo,
deyaàbire í bo,

* **18:15** muhǎǎ: Muhǎǎ mbè nàá mmù kǒ kǒ mmù benkú bè ǎ cóu mmù mmu kéwénkùnnε tεcǐètè kédeite kusínkù wèè do keté ké tè ta ò do tǎnì kù kòo tòu mǎu tè ta.

o cɛ̀tɛ̀ ɔ̀mɔ̀u í kpaá fòu.

²⁰ Tii ò tùàkení tii donné diyie yiení kèè bíékè kɔbe kɔ̀mbùàtì, kè ànné kufɔ̀waá ndiyie taà kèè bíékè kɔbe.

²¹ Oyeiwe kperɛ ɔ̀ mmɛ ndò, wèè í yé Kuyie nhò ɔ̀ tí ndentɛ̀nɛ̀.

19

Isɔbu tɛ̀nné tì Bididaa

¹ Kè Isɔbuu béi nke dò:

² Dè yó nkááké dɛ kè di yóu di bo ncaàrìmɛ̀ n yèmmɛ̀?

Kè di náàntì n kò̀urì?

³ Kuce mɛ̀péu ndi miɛ ndi n sáámmɛ̀, di mè nni nfɛ̀ũko kè ifei í di boà?

⁴ Bá kè n yetému, dɛ kó mɛ̀yetímɛ̀ tu n kɔme mmɛ̀.

⁵ Kè di mènke dó kè n namu kè n tou ntínáàntì kè n díi nyifɛi.

⁶ Banténɛ̀ kɛ dò Kuyie nkuù n tou ntínáàntì kuù n tanné ku kó ticùòtì miɛkɛ.

⁷ Nte mí nke kuò nke tú bè m puotì ɔ̀mɔ̀u mɛ nyí n cóú, kè n kuò mbá ɔ̀mɔ̀u í m paàtì.

⁸ Kuù m pìi nkuce bá n yí yà m bo kété dè, kuù yé ndè m biitoo kè m bá nwúó nkuce.

⁹ Kuù dèite n sãnni, kuù ɔ̀óté n kpààtìpìlì.

¹⁰ Kù m bɔmmù tipìtì timɔu kè n kperɛ dèè, kù dèite n tákùmmɛ̀ do ìkú dèè ìnkè dèndɛ̀ bè ɔ̀ uutémmɛ̀ mutie.

¹¹ Ku miɛkɛ kèè m pɛikɛ, kè kù n wènté ku dootitɔ̀u.

¹² Ku āpòmbè bɛ̀ kèríní dítinnì kɛ n wetí, kɛ keuté kuce kɛ tùàkení m borè, kɛ bàtɛ̀ kɛ n fítɛ̀.

¹³ Kɛ n fũũnnè n kɔbe, kè n népobè bɛ̀mɔu ciété kɛ n yóu.

¹⁴ N tebii n dootóomu, kè n natitɔ̀bè n yè.

¹⁵ Bèè n taànɛ̀, nè n kó betɔ̀mbè benitidaabè nè benitipòbè bè n wúó nhopòò nwe, kɛ n wúó nhokpákpàrì.

¹⁶ Kè n yu n kóo tɔ̀ntì ò ncíéké, kè dè mbékú nhò bàmmú m mómmuɔ̀.

¹⁷ M pokù ténke í dó n kpeti, kè n kɔbe mómmɔ̀mbɛ m pè.

¹⁸ Kè ibí bénni n senku, kè n yítɛ̀ kɛ còmmú ì nni ndaú.

¹⁹ Kè n naá nyisíé bèè do n tá bɛ̀ ìikè, nè bè tì do naati bɛ̀ kònté kɛ n dokùnɛ̀.

²⁰ N kámmɛ̀ nè m maa nkè dè dàroo n kũò,

tininkǝũtì tìi mǎà kpǎá.

²¹ N kuónnè mǝsémmè bé!
Díndi n nǝpobè n kuónnè mǝsémmè!
Kuyie nkuù nòùtè mǝ poté.

²² Yé dè yǐmè kè di m bǝtì Kuyie nni mbǝtìmè?
Di mǝ nni nfǝũ nkè dè í di sǎnnàà?

²³ Kè n do bo na kéwǎri n náàntì,
n na ntì wǎri dipátíri mieke.

²⁴ N na ntùóté diciè ke kèrí dipèrì ìnkè,
ke tì wǎrinè mmǝbiǝrimǝ kè tì mbo sǎà dipèrì ìnkè.

²⁵ N né yǝmu ke dò n kóo donti fòù,
weè te dinùù sǎnni ketenkè ìnkè.

²⁶ N kǎntì tìi mbo pǎǎke dii mǎnni,
n yóó yǎmu Kuyie mmómmǎnku nè n nǎnfè.

²⁷ N yóó kù yǎmu kumómmǎnku nè n nǎnfè,
n yóó kù yǎmu fǝ, dè í tú otǎù mǎù,
nè n yèmmè mǝmǎu ndi m baamè dǝ kó dimǎnni kè dè nh ǎtí.

²⁸ Dǝ mǎnni di bo yǐ:
Ba nte kè tì do ò bǝtì?
Dǝ mǎnni di yóó yǎmu n do naatimè.

²⁹ N yǝmu ke dò nKuyie nyóó di bekénè,
nè dǝ kpéí, ndénè kukpàrìsǝú,
ke yǝ Kuyie nyǝĩti dǝumǝmu.

20

Sofaa nǎkémè Isaïbu ke yǝ nhoyeiwe ǎǎ yà tìi cǎnti

¹ Kè Sofaa Naama èi kouu bǝi nke dò:

² N yǝntotí iì te kè n dó kébéi,
n yǝǝke mǝminnímmè mmǝ dǝè te kè n dó kébéi.

³ A nǎké tì n yonkemu,
kè n yóó da tǝnné nè mǝcìi.

⁴ A yǝmu ke dò nnè ti bomè,
nè Kuyie nkànnemè onìti ketenkè ìnkè,

⁵ oyǝiwe kó kuyǝnnaatí ǎǎ í mmǎnte,
osǐnwè kó diwèi ǎ mma sǎmpó nwe.

⁶ Bá kòo òkè ke tùðke kǝìnkè,
bá kòo yuu kǎá nyǝwetè.

⁷ Ò yóó pǝǝtǝmu timútì kǝmǝ kè dǝè dǝè,
bǝè do ò yǝ kè bǝ mbékú ke tú yé ò kǝte kè.

⁸ Ò yóó pǝǝtǝmu tidǎuntì ǎǎ yǐmè bá a bá nyǝ tì kǝte kè,
Ò yóó yǝntǝmu bǝ ǎǎ yà dè nè tidǎuntì kǝyènkè dǝ kǝmǝ.

⁹ Fǝnǎnfè fǝè do ò wùò nfè tǝnke báá yà,
o kàrì tǝnke báá ò kǝũ fǝnǎnfè.

10 Bɛcĩrìbè bo pi o bí,

kè ìì bè tẽnńé ò do fèkè bèè kperɛ.

11 O kěntì do píéké muwěrímú mmu odacĩè nkǎmɛ,
kè né yóó ò wěnnénè kéta kudǎnkù.

12 Kè mɛyɛi mmèè mɛ nnaati o nùù,

kòò mè sǎnnɛ o nónɔɔnfɛ fũǎ.

13 Kòo mè u kè í dǎ kè mè tiúté,

kè mè dànnè o dandaakù sǎǎ, kè mè dàri.

14 Mè yóó taroo o pǎutì miɛkè kéceetɛmu,
mè yóó naá mmedautidǎmmè mme o miɛkè.

15 Ò mammú tìi kpàtì ò bo tì tǎ,

Kuyie mbo duó nkòo wɛtɛ kè tì tĩténí.

16 Ò yǎ ndè dò mmedautidǎmmè mme,
mèè yóó ò kùǎ.

17 Ò tɛnkè báá yà mɛcekùǎ pũǎ ndè kukó nkǎmɛ,

nè mɛnaamiè mpũǎ ndè kè dò nkukó.

18 Ò òu kè cǎntɛ dè ò báá dè di,

ò dòò kupotaá nkɛcǎntɛ dè í yó ntú o kperɛ,

ò báá di dɛ kó diwèi mari.

19 Kè yǎ ò sènkèrìmè bɛcĩrìbè,

kè bè sènnìinko, kè yùúkú tɛcĩtè ò í maá tɛ.

20 Ò do maánko demǎu ndi kè í diè,

kòò yaa ndè ò báá dè yóu.

21 Ò do ɔ nkòo yà dè, wèe maánkomu,

dɛɛ te kòo wèi í yóó mǎntɛ.

22 Ò yó mbo mɛtuǎ mmiɛkè nkɛ, kè mɛsémmèè ò do,

mɛyɛi nkó tiyɛĩti timǎu doti wèè ñnkè.

23 Ò yóó ndakɛnè o pitiri ndi,

kè Kuyie nkó kɛmiɛkɛɛ do o ñnkè,

kè cutiní o ñnkè fɛtaafè kǎmɛ mme,

kè yóó naá nho kó mudii.

24 Kòò na káyenténè timátì kó tikpàrìseuti,

dìsǎwũǎ kó ipie nho tùǎti.

25 Bá kòò fũtè kupie nkùù ta o ñnkè,

kè bè dèitɛ mɛpembii mmèè ta o dinni,

kè kukǎmbàdǎoróo ò kùǎ.

26 Dibìinnì diɛrì dii duó o kpéi kè bo ò do,

muhǎǎ nhòmǎu í tǎtinnɛ mù muù yóó ò cǎúté,

kécǎúténè dèè kpaá kè bo o cĩtè miɛkè.

27 Kè ñnkè dáammu o cǎàrìmè,

kè kɛtenkè nàké o kpéi,

28 Kuyie mmiɛkè bo ò yè dii yiè o kpàtì bo yɛnté yɛnté,

tì bo pǎnté mɛniɛ ntɛmè.

29 Kuyie mbàanè tì oyɛiwe tintì mɛmmɛ.

Ò yóó tieke dèndè,
Kuyie nde nhò bàanè.

21

Isaïbu tēñnémè Sofaa koò nàké beyeibe kpere yíémmè

¹ Kè Isaïbuu bēi nke dò:

² Kénténè kékeè,

kè di kèè n tú mù dèè yó m bántè.

³ Mmàkenè meminnímè ké m pā mēfiè kè m bēi,

kè m bēi nke dèè di bo na kéndau.

⁴ Benitibè mbe n náámmè n kpetaà?

Meminnímè mè nni ndòntémè n naatimu.

⁵ Wēētenēnī m biékè kè dè di di,

kè di mpī ndi nò.

⁶ Nh ɔ̃ wénté tii n tũ̀kení kè dè n kòkénèmu,

bá m báa na kēpī m mǎa.

⁷ Ba nte kè beyeibe kpaá ke fòu,

ba nte kè bè kòtírí ke wĩēti ke bēnkú?

⁸ Kè be yaábí ɔ̃ kóténí kè bè nwē nke bo,

kè be kó yepàa mbitírí be nuɔ mmieke?

⁹ Kè be kpere kéré sēi bá idebìi í bè bo,

bá Kuyie nkó didùò í bè puotì?

¹⁰ Bá dinaadatannì í bo be naadakè mieke,

kè ini puo nke pēi bá ì í cuunko?

¹¹ Kè be bí puti yenaàpàa nkōme,

ke yānku siweí kōme?

¹² Kè bè diè nke bie ntikùtìdùùtì,

nè tikāpentì ke eu itārì ke yānku?

¹³ Kè bè ɔ̃ mbo metuò mmieke kè be we yàa deènè,

kè bèe taroo kudankù dèndè bàmbà,

bá dè í tũ̀ke fēnōnfē kóo kāmíi.

¹⁴ Bembe bèè nàa nKuyie nke tú:

fũte ti borè, ti í wanti kēyĩtē a kó ice.

¹⁵ We ntu muwērímú mumɔu yiè nkè ti bo nhò tũ?

Ti yóó nhò bàa kécōnte ba?

¹⁶ De kó benitibè yèmmè dò mbè bo na kētuó nnè bemáa ndi,

Mí nyie n yí yóó yie mbeyeibe kó itié.

¹⁷ Kuyie mmieke duò beyeibe mbe sǎa?

Kù í bè nyietì be yēi sǎa?

Beè mīnfē kō nsǎa?

¹⁸ Beè naà ntímútì sǎa kè kuyaakùu bè tóúà?

Beè ɔ̃ yĩ timútì sǎa kè tefòdóntèe bè tṹótàa?

¹⁹ Díndi me ntúmè Kuyie nhɔ̃ poté beè kó ibí,

kù do dò nke be mpoté be mómmɔmbe kè bèe banté.

²⁰ Oyēiwe o mómmuɔ nweè do dò nkédi mesémmè,

weè dò nkékeè Kuyie mmuwērímú mumɔu yiè nkó kemieke o kǎntì.

²¹ Oyēiwe kpēti í bonè dè naa yó ndòmmè o cĩtètè,

o tããbè bo tuɔkɛ diì mɔnni bɛ mɔnku.

22 Yàa dè né dò ntí tì tiémmu Kuyie nkè kùu tì yĩtété?
Kunku kùu baké ku tɔrè kɛĩnkè.

23 Bɛmabè ɔ ntúmu benitisààbè kekú,
kɛ kari bàmmùu kè dè bè naati kè bè yàa kúnè.

24 Kè bɛ kpeya píéké mɛkùò,
kè bɛ kũð píéké mɛfemme.

25 Kè bɛtɔbè mbo mɛyɛncaàrìmè miɛkɛ kɛ yàa kúnè,
bá bè í yĩtété diwèi diyiè mari.

26 Bɛmɔu náke mɛmmɛ bè ɔɔ duóo mutáá mmiɛkɛ nkɛ,
kè yebièè bè càáké bɛmɔu.

27 N yému di yèmmè páíí,
n yému di n wúónnè tì.

28 Di tú diì mɔnni:
Yé weè kpààti cĩtètè kòtɛ kè?
Yé benitiyɛibɛ do bo diì fii cuó nkè?

29 Di í békú bɛɛpɛmbàà?

Yàa bè di náá nkè di í banté bè tu mù?

30 Kè mɛyɛi ntùðkení oyeiwe ɔɔ yentému,
Kuyie mmiɛkɛ kó tiyɛĩti ɔɔ í nhò poté.

31 We nné yóó ò sei nkɛ dò ò dɔ̀r̀r̀mè í wenni?
We nyóó ò yietí o yɛi?

32 Kòo ku bè ɔɔ ò tanné dɛdɔnnè ndɛ,
kè bè ò kũnné bè mbaa o f̃t̃i.

33 Bè do ò murímu kɛ kɔrinè mukũnnímù,
kè benitibè péu ni o ìlkè.
Kè kudɔnkù táá nní nyau o ïnkè,

34 Tũnké di m báá nyìi báammìi tú dɛtɛtìrè ndɛ,
di n tɛnǹǹko tìi kó dimàà siyáàbìsì nsi.

22

Edifasi béimmè kɛ tú Isaïbu mènke tú oyeiwe

1 Kè Edifasi Temaa èi kou bɛi nkɛ dò:

2 Kòo nìtì wenni dè bo dɔ̀d̀ ba Kuyie?

Wèè cii ò cii omáa kpéi nkɛ.

3 Kàa wenni dè bo dɔ̀d̀ ba Kuyie nkunku muwɛrímú mumɔu yiè?
Kàa dɔ̀d̀ri Kuyie ndómè kù bo cɔ̀ntɛ ba dɛ miɛkɛ?

4 A wenni kè Kuyie nné da potáà?

A wetí kè kù né nda bekùnàà?

5 A yɛi mmɛɛ dɛuté dɛɛ te,
a caàrìmè mɛɛ tonté.

6 A do ɔɔ s̃nté kéheímu a kou kpɛɛ bá ò í da mɔkenè tìmatì,
a do ɔɔ fietɛ onìtì yààtì kóò cònñ́ɔ mɛbii mmɛ.

7 A do í pãã mmenie nsinényẽi bo wè,

a do í pãã mmudiì dikònni bo wè.

⁸ A nòùtè tɛɛ do pikú muyuo nkàa baké dihéi,
a ðeu mèè kpéí ndo te kàa tieke kɛtenkè.

⁹ A do betòo bekúpobè be nɔu sinùmmù ndi,
ke fěũnko iciribí.

¹⁰ Dɛɛ te kè bè da díí tipîti timɔu timátì,
kè kufɔwaa nda do ke da dɛété.

¹¹ Kè dè da udikoo bá a tɛnke í wúó,
kè dibìnni da dàtínné menie nkōme.

¹² Dè í tú Kuyie mbo keĩnkè nke yewetè miekaà?

Wénté a bo yà siwãã dɛtirì ke dōmmè.

¹³ Kàa né tú Kuyie mbáá na kɛyà dèè dòòrì,
ke tú kù bo na kɛmboní dibìnni yewetè mieke ke ti bekénàà?

¹⁴ Ke tú yewetè kù kãnké kù báa na ké ti yà,
kè kù nòńké tiwetì ñnkè nke ke firì.

¹⁵ A tũ ndó kénkpaá tũ nkuce kótí nku,
meyei nyembè do tũ nkàà?

¹⁶ Bè pɛétému bá bè mōnni mu nyí tùòke,
menie nhõõ pōnténè mèè botí tɛɛfɛtè pũũ.

¹⁷ Bembɛ bèè do náá nKuyie nke tú: Fũtɛ ti borè,
fɔ mmuwɛrímú mumɔu yiè nha bo na ké ti dɔò ba?

¹⁸ Kuù mómmonku me ndo bè dɔò mesàa nkè mè mpíéké be cɛĩ mieke,
Mí nyí yóó yie mbeyibe kó itié.

¹⁹ Bèè wetí bè yà beyeibe cɔú tii yɛĩti kè dè bè narikemu,
kè dè pĩ mmudaá nwèè tu onitisàù.

²⁰ Ti dootitabè bèè do ti kpannè bè kpaá boà?
Muhãã mmuù còúté be kpàtì.

²¹ Wɛtɛ kɛtaunnè amáa Kuyie nkè dí narike,
a bo yà a wɛtɛ ke pètémè metuò.

²² Yie nkécɔuté itié nkù da duó nyì,
kéãnné ku náahtì a yèmmè mieke.

²³ Kàa wɛtɛní muwɛrímú mumɔu yiè mborè,
ò yóó wɛtɛ ké da íimmu,
kè nsà kàa dɛtinnè a cɛfɛtè meyei.

²⁴ Útòó a sɔɔ mmutáá mmieke Ofi kó mesɔɔ nsààmè,
dootóo me kukó nkó yetárè mieke,

²⁵ kè muwɛrímú mumɔu yiè nní ntú a kó mesɔɔ,
kéntú timátì péitì kó yecúò a kpéí.

²⁶ Kàa mpieti a kó diwèi Kuyie mmuwɛrímú mumɔu yiè mbo dè,
kàa tũntɛ a ñkè ké nkù bùó.

²⁷ Kàa ní kù bàntè kè kùu keè,
kàa dɔò a kù cànnɛnè yèè nò yemɔu.

²⁸ Dɛ mmōnni kàa tããtɛ tì a bo yà ti yiemme,
kàa cɛ ntú kuwenniku kaku.

29 De mǝnni kè wèè sǝnné á nte kòo íi nho yuu,
 kè yé Kuyie ndeérímè wèè nùò nsǝ nwè nwe.
 30 Kù yóó dǝetému ocaàrìwè,
 A nòu í sǝ mmèè kpéí.

23

Isaïbu yèmmè dòmmè Kuyie nyí ò dónè tináaàtì

1 Kè Isaïbuu béi nke dò:

2 N wète ke tùùtenè Kuyie nku ke dó kéyíé kébéi,
 n yǝkú n nùù kè n dabònni báá yènni ke yǝkemu.

3 Kè ò do nyé m bo kù yà dè,
 kè n do bo na kékate ku cǝtè,

4 N na nkù beé n kpèti,
 N na nkù tùúté nh u tì.

5 N na nkèè kù bo n tǝnné tì,
 kébanté kù m mǝkenè tì.

6 Ku sàà na nni mbààomaà?
 ǝò, kù yó n kǝntému mǝyǝdòmmè.

7 Kè nni nkù nàánnè ke tú onitì wèè weti,
 dǝ mǝnni kunku n kóo beénti yó n fǝinkomu sǝà.

8 Kè n kǝte diyie yènni kèè bíékè kù í kè bo,
 kè ò kǝte diyie taà kè m bá kù yà.

9 Kù sàà né bo mpǝ mmùmamù mmu kubakù yóu bíékè nkaà? ǝò,
 yàà kù sòri kucǝnku bíékàà? N yí na ke kù yà.

10 Kù mǝ nyému n tǝ nkùù cǝ,
 kè kù ò yàákè n yètimu páíí mǝsǝ nsààmè kǝmǝ.

11 N naàcètè tǝ nku nacǝfòtè nyǝ,
 n tǝ nku kó kucǝ nku weti weti n yí dauté.

12 Ku tannò nyǝ n tǝmmè,
 n dǝarimu ku náaàtì yèmmè kè dè pǝtè n yèmmè dó tì.

13 Kè kuù tǝātè tǝmatì òmǝù í bo wèè bo kù pàa?
 Kù dó tì, kù ǝò tì ndǝò.

14 Kù yóó dǝòmu kù tǝātè ke bo dǝò tì n kpéí
 kù wùó nke bo dǝò tì n kpéí tì sǝmu.

15 Dǝè te kè n kǝmbùàtì duò ku ìkè,
 kè ò totí n yèmmè kufǝwaá nhǝò kù nni mpǝnnèmu.

16 Kuyie nkuù dèite n kǝmbùà,
 muwǝrímú mumǝu yìè nweè donné n kǝmbùàtì.

17 Bá nè Kuyie mǝ nni ndàtínnémè dibiinni n yí cǝéké.
 Kǝyensòùkè kù n dàtínné kè kèè í te.

24

Isaïbu náaàtì sǝkémè: Kuyie nhǝò yóumè kè beyeibe ndǝari bè dó tì

1 Ba nte kè muwǝrímú mumǝu yìè nyí tǝātè obeénti kó yǝwe?

Ba nte bèè kù yé kè bè í yau kù yóó bè pùté yèè we?

2 Nte benitibè ke tuònko betǝbè pénnè kó yǝtǝrè,

ke yuuku iwũs ke duò mmucēmmu.

³ Ke s̄s̄ fiete iciribí kó musāmmarímú,
ke s̄s̄ eí dibànnì okúpokù nààfē.

⁴ Nè be kpéí nkòo cīrì s̄s̄ yóu kuce kédauté dikpáà
kè diheì kó be cīrìbè tu s̄s̄ s̄s̄.

⁵ Kè bē s̄s̄āténē yesāmmarinnarē yēē bo tēdōntē,
ke s̄s̄ pike yē kécíété dikpáà tēdōntē kēnwanti mudìi ke bo duò mbe bí.

⁶ Bēē taà dikpáà ke dééntē tidiitì,
kè bēē t̄s̄ū benitiyonkubē kó yetebē bē tu yē fīnyī be yàké yē.

⁷ Bēē s̄ nduó keyènkè detetirē bá bē í dáátí tiyààtì,
bē í m̄ake tiyààtì ke bo k̄āā mmuséé.

⁸ Kè yetārē ĩnkè kó fetaafē bē niu,
kè bē bùútē ke m̄ōntē bē bo díéké dē ke kpēnké yepèrē borē.

⁹ Bē fēkù bekúpobē bí nyi,
kòo cīrì í na ke yietí o bānnì bēē fietē o yaàbòrì dimáà ò do m̄ake dì.

¹⁰ Kè be cīrìbè cēntì be tetirì bē fēkē mēē kpéí mbe yaàbòrē,
ke t̄au tidiitì kó yebuò nē dikōnnì.

¹¹ Kè bēē dii odifīē kó yebē mēkùò,
ke bē duò nkè bē niu fīnyī kó yebē kē sinéyēĩ né bē k̄ò.

¹² Bēē duúnnē mukũũ mbeē kó yedabùò ñdàátí diheì miēkē,
bē bē k̄òtēmu kē bē kuò nkē békú mēteèmmē,
Kuyie mmē nyi yo be dabùò.

¹³ Benitiyeibe í n̄ōnnē kuwenniku,
dēē te kē bē í beĩ Kuyie nkó kuce
bē s̄s̄ í ñkēté kuce kuwenniku k̄oku.

¹⁴ Dē s̄ nkpaá ke uumu kòo nitiyeiwe èntē,
kékuo ocīrì nē osénniwē.
Kè dē biite wēē naá nhoyúókù.

¹⁵ Wēē d̄outi d̄outinē benitipobē ò s̄ mbaa dihuri m̄ōnnì ndi,
kēnnáá nkétú òm̄òú í yóó n yàmē dòo!
Kòo yētì wēē k̄āā n̄ho ìkē.

¹⁶ Kè dē biite bē m̄può yecàkē,
kè dē wenté bēē taá ticùùtì,
bembē s̄s̄ í nyà kuwenniku.

¹⁷ Kè dē biite dē né wentēmu be borē,
bē manténēmu keyènkē,
bē ténkē í kē m̄ōkēnē kufōwaá.

¹⁸ Oyeiwe s̄s̄ p̄ōntē mēcāā mmē kufāākperíkù k̄ōmē,
kòo tenkēē naá nKuyie nc̄ōs̄ kē,
ò ténkē báá k̄ōté képaàrē fīnyī kó detie.

¹⁹ Kutayietí nē kuyiìnkù dē s̄s̄ s̄ũtoomē timaàntì,
kudōnkù yóó mē ndi beyeibe.

²⁰ Kè be yōbēē bē yē,
kè bēē naá nyebiē kó mudìi s̄ààmù,
kè benitibē bá ndenniní be kpéí.

Oyeiwe ãã do mutie kōme mme,
o dāòrìmè yeime kó tiyeti nti mēmmē.

²¹ Bè do fekù sihãũnsi kperē nde,
bá bè í dāòrì mēsàà mbekúpobè.

²² Kuyie nnè ku kó muwērímú kuù ãã yóu kòo yeiwe kó yewee sũũ.
Kuù ãã bè íi mbè ténke do í yé dìi mōnnì ke dò mbè bo nfòu.

²³ Kuù ãã duó nkè bè mbo bá ke í yĩkù,
ku nōnfè ãã í nyìtè bè kèrí kùù cē ìnkè.

²⁴ Bè níi deukoo dende bàmbà nkàa bè mōhítóo,
kè bèe donní dende bàmbà kékú betòbè kōme,
ke mótóo bè ãã senté tidiiti kè tìi yĩmè.

²⁵ N nàké timómmōnti nti,
we mbo yĩ n nàké siyààbìsí,
we mbo yĩ n nàké tì tu detetirè kpeti?

25

Bididaa nàké tì Isaïbu kucē mētāāmmè

¹ Kè Bididaa Suaa èi kouu bēi nke dò:

² Kuyie nkpeñnìmu ke duò tikōmbùàtì,
kuù baké kēìnkè kòbe,

ke bè duó nkè bè bo kè dè bè naati.

³ Ku kó behãpòmbè we mbo na kè bè kàa,
ku kó kuwenniku né í mí be we ìnkè?

⁴ Onitì bo yĩme ke dò ò wetí Kuyie nyìikè,
Onitì peitè wè bo yĩme ke dò ò kpa meyei?

⁵ Otānkù yie me ntú otānkù ke í mí ku ìikè,
kè siwāā tu siwāā kè kù í sì wùó nsisààsì.

⁶ Kòo nitì peitè wè wèè né tú dibèù,
onitì nwèè tu tēbutè wèè né bo nwennàà?

26

Isaïbu tēñné tì Bididaa

¹ Kè Isaïbuu ò tēñné kòo nùù dò:

² Ōmmē teèmmè ténke né mme a teèmmè ocīrì?

A teènnè ãmmē wèè bàà nhòu?

³ A mè nnōmmèmu ke tiè nwèè í mōke meyèmmè,
benke we a cìimè nè a náaàntì miēke.

⁴ We nni nwe a náánnèmmè dē kó tináaàntì?
Ōmmē yèmmè mme mèè nàánnì a miēke?

Kuyie mbakémè kutenkù

⁵ Bēdōmbè kōntì aumu be èi bè borè menie nfũò.

⁶ Kuyie mborè kudōnkù feĩmu,
mukũũ nkó diheì í kù sòrinè.

⁷ Kuyie nkuù pitè tiwetì kè tì nùù mēmmē kubakù yóu bíékè,
kè kuù nùínóò ketenkè detetirè.

⁸ Kuù pōũ nfetaafè yewetè miēke,
menie mme nyí yōnte yewetè kè yè kēté.

⁹ Kuù ãã pité tiwetì kékãã nku kpààtikàrì, kè yewetèè di dàtínné.

¹⁰ Kuù kèété dàméèrì ò yó nfirì dè,
kuù kèété dibìnnì nè kuwenniku dè mànkè dè.

¹¹ Kè Kuyie mpéi nkéĩnkè,
dè kè dimu kè kè sãnkèè sãntè.

¹² Ku wērímu muù te kè dàméèrì sãnti,
nè ku cìmmè kù namè dàméèrì kó musĩmmù.

¹³ Ku nùù kó muyaá mmuù kàútóo tiwetì kè tì wenkè.
Nè ku nùtè nte kù yèlè yèitemè fèwàdèifè.

¹⁴ Ku tōmmù kù pĩ mmù kó tēkéètè nte mēmmē,
tì yo ku tōmmù kù pĩ mmù kó tináàntì sàm̀pó nwe,
kè mù né bo pèé mētammmè mēdiè
we mbo dáátí kékéè dè kó mētammmè?

27

Isaïbu sɔ́témè o náàntì

¹ Kè Isaïbu sɔ́tè kémbekù o kpèti kè b́i nke d̀:

² Kuyie mbomu kuù yetè kù bo n kónnémmè,
kunku muwērímu mum̀ou yìè kuù m píè mmẽyèncààrìmmè.

³ Kè n kpáá wéí,
kè ku kó muyaá nkpaá kè yìè nh ònnì.

⁴ N yí kpáá kè bo náké tiyèiti matì,
tìmatì báá yènnì n nùù tì tu siyààbìsì kpèti.

⁵ N yí kpáá kè bo di duó nkunaatì,
nè m bo kúmè n yí yóó nenni n wetímè.

⁶ N yóó nnáámmu n wetímè,
n yí wēti n f̀nkúò.
N yèmmè í m bekùnè tìmatì ìnkè.

⁷ N dootit̀ou dèè ò d̀d̀ dè ãã d̀d̀mè b̀yeyibè,
tì ãã tuòkení wèè cààrè tì tuòkení n dootit̀ou.

⁸ ̀nti bo nkpaá onìtiyèiwe baa tì?
Kuyie nkèété dìi m̀nnì o f̀mmu kó f̀yĩ̀f̀è?

⁹ Kè m̀yèncààrìmmè ò tuòkení dìi m̀nnì,
kòò kuò nke yu Kuyie nkù bo ò kèntáà?

¹⁰ Dè bo nhò naatinè Kuyie mmuwērímu mum̀ou yìèndà?
Ò bo nkù yu yè̀m̀rè yè̀m̀uà?

¹¹ N yóó di b̀nkemu Kuyie nkó tikpetì m̀mmè,
n yí yóó di s̀nnè muwērímu mum̀ou yìè ndó kéd̀d̀ tì.

¹² Di m̀m̀m̀mbè di dè ỳamu,
n né í yé mùu te kè di kpáá kè náá ndetètìrè kpèti.

B̀yeyibè kperè yíémmu kè mē nyí yóó m̀ntè

¹³ Nte Kuyie mbàanè tì oyèiwe,
muwērímu mum̀ou yìè mbàanè tì oyèiwe tìi tú:

¹⁴ Kòò pié ibí kè ì sũũ mudoò muù ãã ì k̀nnè,
o yaàbí ãã í ndi k̀nsànnè.

¹⁵ Bèè yenté yenté kè mutenkũũ mbè kùò,

Mecii nkó dikàrì bore?

¹³ Onìtì í yé me donku mààmè,
mè keté ke í bo kutenkù kuù mmièke.

¹⁴ Difòtìrì cūmpuri tú: Mè í bo m borè,
Kè dàméèrì tu: Mè í bo m borè.

¹⁵ Bè í mè cèkii nè meso nsààmè,
yoo a cōnné timátì péítì cìdòò ké mè cèètenè.

¹⁶ Bá meso nsààmè Ofii èi kōme báá na ké mè ènnenè
ditásààrì bè tu dì onikìsì yoo bè tu dì safiù dì báá yè bennénè.

¹⁷ Mesoo nyoo timátì péítì í mè tùòke,
bá meso nsààmè kó febòòfè bá nsànnè ké mè cèètenè.

¹⁸ Kè n ténke né báá buónè bè dòòrinè dè mēdèi mbè tu dè kòdài,
nè ditásààrì bè tu dì kidisítàrì,
kàa mòke mecii dè pēētēmu mēdèi.

¹⁹ Etiopii kó yetásààyè bè tu yè tòpàsì yè báá na ké mè tùòke,
mesoo nsààmè mómmōmmē í mè tùòke.

²⁰ Bè pieti ãnke bíékè meyèmmè náke?

Mecii ncīētè bore?

²¹ Dè borè onìtì yie mbáá na ké dè yà,
bá tenòtè tēè pùtì dēīnkè tē báá mè màánè.

²² Difòtìrì cūmpuri nè kudōnkù dè nàá nke tú:
Tì kēèmu nè ti to bè nàámmè me kpéi.

²³ Kuyie nkuù máà yé me cīētè kó kuce,
kuù máà yà mè ã dè.

²⁴ Kè yé kuù wùómmè nè ketenkè mànkoo,
kè kuù paké dèè kó dimàà bo ketenkè īnkè.

²⁵ Kunku kùù benné kuyaakù ke yé ku kó kucēēkù mààmè,
ke yé dàméèrì kó mecūmpume mamè.

²⁶ Kuù kēété fetaafè ikuó fè yó ntū nyì,
ke keuté kuce fetaafè yó mmíi nke yìè dè.

²⁷ Mēmme kù yàmè mecii kè mè wenni,
ke yà me wenniku mamè ke mè paaté.

²⁸ Dè mōnni kénáké onìtì ke dò:
A bo ndémè Kuyie ndèè tu meyèmmè,
a bo nyennínèmmè amáà meyei ndèè tu mecii.

29

Isaïbu dèmmumè yewe yèè pēēté ye kpéi

¹ Kè Isaïbuu sōoté kémbekù o kpèti ke tú:

² We mbo wēte kētēnnénì betāàbè bèè pēēté?
Kuyie ndo m baa yèè mōrè bo yīme kēwētēni?

³ Kuyie nfitírè dèè do ã nyuo n yuu īnkè,
kuù do ã nni mmí keyènkè kè n kèrí.

⁴ N do bo dii mōnni n yìè kè dè dōmmè,
Kuyie ndo kānké dii mōnni n cīētè.

⁵ Muwērímu mumōu yìè ndo m bonè dii mōnni,

kè n kó bedapàmbè m murímu.

⁶ N do bonti metuò mmieke nke,
kè odifiè kó mekùò mpiéké n tuò.

⁷ N do ò nkè n yè ke kòte beheikènkótíbè kàri dè,
ke waá ndikàrì ke kàri.

⁸ Kè bedapàmbè n yà bè ò ò nfũũtìmu,
kè bedakótíbè ité be kàrè kécómmú.

⁹ Kè beheikènkótíbè kũnné bè do náá ntì képi be nò.

¹⁰ Kè bekpààtìbè kó metammè dòo yúóó,
kè be nóndiè ndari.

¹¹ Bèè kèmmú n náàntì bè do ò nni nsántímu,
bèè n yàu kè bè náá n yetisààrì.

¹² Osènniwè do ò nkòo kuónkoo nhò deetèmu,
deciribire dèè í mọke oteènti kè n dè teennè.

¹³ Bèè do ò nyóó kú bè do ò m pāmu mesāa,
n do náríkùnkomu bekúpobè yèmmè.

¹⁴ N do dáátí mewetímmè mme diyaàbòrì kōme,
ke dáátí medoòrìmmè sààmè tiyààtì kōme,
kè mē tu kuyaàbomboúnkù m bou kù n yuu.

¹⁵ Mũ do ò ntú tiyũòntì kó inuò,
ke tú tihòùtì kó itààke.

¹⁶ Ke tú besénnibè kóo cice.
Kòo pàò mọke tìmatì n tì wènní tì dò nkéndòmmè.

¹⁷ Mũ do ò kéété beyeibe kó muyèi,
kéfiete ò pĩ ndè ke aaké.

¹⁸ N do tú n yóó kú n cĩètè nte,
ké nyóó kú kè n we sũũ mmubirímú dòmmè.

¹⁹ N cĩē n do ta kētuoke menie mme,
kè n fāàtì ní mantè keyènkè.

²⁰ Bè do ò nni nsántímu sāa,
N wērímú do í deu.

²¹ N do ò nkè n náá mbè nkémmúmu n tú mù,
kè n yóó bēi, bè dòo yúóó nwe,
kénkémmú n tú mù.

²² N do ò nkè m bēi nhòmòu bá n ténne,
Kè n náàntì mbè taà.

²³ Bè do ò ò nni mbaa ti baamè mme fetaafe,
bè ò mbaa mēè botí fetaketife.

²⁴ Bè do ò yà n wèi kè dēè bè dimu,
bè me nyí nna ke bo sòukùnnè n yìkè.

²⁵ Mũ do ò tāté ké bè neinè,
ké mũ mbaké,
ké mbo be tĩnni mieke ke tú be kóo kpààtì,
ke báá mbèè yèmmè cààrè.

30

Isaïu wèntémè ò do dòmmè, ke né dòmmè di mmònni

¹ Di mmònni ibí iì né n daú,

inyi ìì cicebè do í sànnè m bo bè neínnèmè simṵó sì cěmmù n wũṵ.

² Bè keté ke do yóó n dṵṵ ba?
Bè wě́rímú í yó mbo kémante.

³ Mesémmè nè dikònni deè bè poté kè bè mṵté,
ke áá ntédontè ke wanti bè bo mankoo mù
tédankpetè ìnkè dēmarè í dè bo.

⁴ Ke kěĩti sifākesi sitekesí yṵ, ke cáante,
kè itecĩ ntú bè kó mudì.

⁵ Bè do bè bètimu,
ke níí mbè bèti ke úú ke dò mbè tu beyóóbè.

⁶ Bè do fòu yekondake miēke nke,
titādènti miēke nè yepèrè fiè.

⁷ Bè do ṵ nhoke tifāpèùti miēke nke ke kuṵ,
ke kūrí kūrí tifāàti miēke.

⁸ Bembè bèè do tú isĩntébi kè bè yètè í bo,
bè do puotì bè ke bè bèti diheì.

⁹ Bàmbà mbèe né n diè,
mũ né naá mbè kó feonnifè.

¹⁰ Bè m pèmmu ke m bùtínné,
kè í yĩēke bè bo n suumè n yìlkè tinóntṵtì.

¹¹ Kuyie nkuù tṵtè n tām̀m̀u ke n dií nyifei,
kè bè dèkù n yĩnkè ke í yĩēkù.

¹² Bè ité ditĩnni ndi ke còmmú ke m buṵ nyiwěĩ ke bo m bṵ,
bè keù ice nyi ke kṵriní m borè ke bo n dṵṵ meyei.

¹³ Bè peri n ce nku,
bè wanti ke bo n kuṵmu,
bè keté ke í dó òmṵu bè teennè.

¹⁴ Bè tēntè kuduotí nku, ke uríní yedombire ìnkè mecāā,
ke kṵrinè m borè.

¹⁵ Kufṵwaá nkuù nh auté ke kàútóo n sãnni kuyaakù ṵṵ yĩmè,
kè n wèi pēštóo diwetiri kṵme.

¹⁶ Di mmònni n fòmmu muù paare,
meháárìmè kó yewe yeè n sṵnké.

¹⁷ Keyènkè mōnni kuyonku kuù ṵṵ nni ncáá nke taà n kũṵ,
ke n dōmmù bá nyí mṵke meom̃p̃umè.

¹⁸ Kuyie mpĩ n yaàbòrì ndi nè muwě́rímú ke tùtè,
kè dè cětínné n fṵnìí.

¹⁹ Kuù m bṵ ntisāsāàti miēke,
kè n sṵáténè mutáá nnè mutápeí.

²⁰ Kuyie, n kuònnè fṵ nwe, a me nyí kēmmú,
n cómmú a ìlkè nke, kàa bùútóo n kpéí.

²¹ A tiikení n kpéí nke,
a m puotì nè a wě́rímú mumṵu ndi.

²² A n tùóténè kuyaakù nku ke tṵ ke kṵrinè,
kè kuyaakù m puotì ke n kóommu.

23 N yému ke dò nha n kũntinè mukũũ mborè nde,
timou kó dimúnnémáù.

24 N do í fěũnko beçĩribè,
beçĩribè do ã ã í nkuè nkè m bùútóo.

25 Bèè do bo meháárìmè mièke n do be kuðmmu mesémmè,
mesémmè do m bonèmu besénnibè.

26 N do yé ke tú n yóó yà mesàà mme,
ke né yà meyei,
n do yé ke tú kuwenniku kuù kèríní,
ke né yà dè m bìitoomè.

27 N nauti tiì kòríní ke kónnì,
mefěũtímè kó yewe yeè n sǎńké.

28 M bonè meyeñcaàrìmè mme, diwèi í bo,
kè n kó tináañti tu didabònni benitibè cuokè.

29 Kè n dabònni te kè n naánnè yekpamaà,
ke neitinè icuo.

30 Kè n kōmmè sòùte ke pekíi,
kè n kũǎ binè kukǎntonnikù.

31 N kùtìdùkù naá mmukũũ nkaku nku,
kè n tārife naá ndidabònni kǎfe.

31

Isaïbu nàkémè ò í cààrèmè mùmamù

1 N do dǎũnnè dinùù ndi n nuò nke dò:
M báá wénté osapàà nkóò yaá.

2 Kuyie nna nni nduó mba keĩnkè?
Muwērímú mumou yiè nna nni mbaanè ba dèè tu n kó tiyeti?

3 Beyeibe beè ã ã yà meyei,
kè becaàribè kó ticǎnti tú mefěũtímè.

4 Kuyie nsàà í wúó n kéri kùu cǎà?
Kù í kaa n nacěfǎtàà?

5 Kè n do nfòu siyáàbisí mièke nke,
kè n do kéri mesoummè kó kuce nku,

6 Kuyie nhá m benné a kó tǎbiètè,
a yóó yàmu n yí mǎkemè meyei mmamè.

7 Kè n naàcètè do nyóu kuce sààkù,
kè n yèmmè do ntũnnè n nuò ndómè,
kè mutǎnyeyimu mamù do nsǎũ n nǎu,

8 Kè dè do dò mmemme otǎu mǎu kǎũ m buǎtí dè,
bèè u n fíikú dè.

9 Kòo nitipòkù mǎu do yũś n yèmmè,
kè n do nhòke n népotǎu bǎrì ke baa o pokù,

10 Kè n do ndǎ memme, m pokù mǎmmuò nnaá mbetǎbè kó kudaakù,
bá wè kòò nhò dǎarinè ò dómè.

11 Ke yé dè túmè meyei ndiemè mme,
bá wèè beénti kòo yé ke dò mmè mǎnnè dikpetíntou.

12 De kó meyei nna ndò mmuhǎǎ nké n cóuté kékuò,

κέκούτένè n kpere m mæke dè demou páíí.

13 Kè n kóo tǎntì mǎu ní do nyĩ nh ò dòò
n dò nkóò dòò tì kè n tì nhò yetenè,

14 Kè n do ndòò mebotí kè Kuyie nni nsei n yĩme?

Kè kù ti nni mbekè n kù tǣnné ònti?

15 Kè yé Kuyie nkuu máà ti dòòmè mí nnè be,
bá wè ti yǎbè pǎutì mièkè,
kuu ti pùtè ti yǎbè pǎutì mièkè.

16 Kòo cǐrì ní do ndó dèmarè kè nh ò mǎnte,
kòo kúpokù ní do nkuò nkè m bùútóo,

17 Kè n do ǎ nyo n diitì m máà kè báá pǎ dǣciribire!

18 Nè m bíkémbéntì mièkè m pètìnke tú iciribí cice nwee,
nè n yènnímè n yǎ pǎutì nti kè pǎnke ntú bekúpobè kóo teèntì.

19 Kè n do ǎ yà osénnìwè weè kpa tiyààtì,
ocǐrì wèè í mæke kuyààkù kè daati,

20 kòò í nni ndounnè mutǎmmú,
kè n yí nhò dàtínné kuyààkù kè tònkùnnè o kǎntì.

21 Kè n nòutè do yau iciribí ìnkè,
n yé mǣè kpéi nke dò bebeémbè yó n kónné,

22 Kè n do dòò mebotí m bakùu tǣte kù tuuténè dè m baayuu,
kékéété n kpācentuku borè.

23 N dému Kuyie nkó tibeéntì,
M báá dáátí kécómmú Kuyie nkperíkù ìlkè.

24 Kè n do tùóté n yèmmè kéduó mmesǎo,
Kè n yèmmè do mbo mesǎo nsààmè ìnkè,

25 Kè n do mpòtì m mækemè tikpàtì mediè,
Kè n do nfũ n yèmmè n nòutè waá ndè ìnkè.

26 Kè n do nyà diyie kó menáà,
kè n do nyà otǎnkù péimè kè kéri kè dè wenni.

27 Kè dè do nyũǎ n yèmmè
kè nní ndò m bo nínkú ké dè dǎu.

28 Kè n do dòò mebotí,
meyei ntó mme mǣè mǎnnè dikpetíntou.
Kè yé m bùtínnémè Kuyie nku kunku kùu bo kéìnkè.

29 Kè meyei ndo sǎnké n dootitǎu kè n yèmmè nnaati,
kè diwèi ní do n kuò meyei mmǣè ò tùàkení mē kpéi.

30 M mē nhǎǎ í nyie nke pǎ n nùu mǣfiè nkè dì bo ò bǎnté kusìnkù,
kè dò wèè kú.

31 Bèè do taà n cǣtè be mièkè we ndo ǎ yĩ ò í diè nyimaa?

32 Opòò do ǎ í nyié nditowaà,
m bòrì do kpeté kénfeímu bepòòbè kpéi.

33 Kè n do nsòrì n yei benitibè tǎbè dòòrimè,
kè m mē wènnìnkò m mièkè.

34 N yòte mǣè kpéi mbenitibè,

ke yĩ̀kù n kəbe bo n senkèrìmè,
nè de kpéi kè nni mmuti táú táú ke cĩ́kè,

³⁵ We nsàà bo yie nké n kénté,
n yĩ́kúmu n nùtè ke dèè,
muwḗrímú muməu yiè nweè yó n ténne dipátiri n dootitəu wəri di ke n wátiri.

³⁶ N yó ndi bukúmu,
N yóó di dò dikpààtìpì ndi kéóké.

³⁷ N yóó ò benkemu n nacèfàtè yeməu,
N yó nkéri o borè ke yíeo tekpààtìbite kəme mme.

³⁸ Kè n do nfiète ketenkè n kuuti kè,
kè n do nkè cəuténè ke yembè,
³⁹ kè n ní do ndi de kó ketenkè peité tì diiti ke í ti donté,
ke yóu kè ke yembè kúnè dikonnì.
⁴⁰ Kè n dò mebotí, kèe peité tisəmpotì,
kèe ye tipotì kényóu kè bo peitémè tidiiti.

Isəbu náahti mánku nku memme.

32

Ediu kó tináahti

¹ Edifasi nè Bididaa nè Sofaa kè bée yóu ke ténke í nnáannè Isəbu, ke yē ò do wúommè omáa wèe wetí wənwe. ² Dammu naàmùnkù kou Buusi weè do peité Badakəedi kòo peité Ediu. Weè Ediu miəke do peike Isəbu mediè ò yemmè ò tú wèe wetí kè Kuyie nné ò nìnté. ³ Kòo miəke yènnè o népobè betāāti bē í yà mēè kpéi mbè yóó ténne tì Isəbu. Dèè benkú Isəbu naatimè kè Kuyie nyí naati. ⁴ Ediu do kpaá cĩ́kəmu ke mu nyí béinnè Isəbu ke yé o népobè betāāti do ò kòtínèmmè. ⁵ Ò yà di mōnnì ke tú o népobè betāāti nò ténke í táuri kòo miəke peike mediè.

Ediu nakémè dèe te kòo dó kébéi

⁶ Kè Buusi naàmùnkù kou Badakəedi bire Ediu béi nke dò:
N tú debire nde kè dindi tú bedakótibè,
dèe te kè n yəte bá n yí dàátí ke bo di benke n kó meyĩ́étímè.
⁷ N yèmmè do dò ndi me ntúmè bekótibè, dí yé di bo béi ntì
ke yē ndi bie mme nsṹmmè dí mōke mecìi.

⁸ Ke yé ba kè muyaá mmùu bonè oniti muu ò ciinko,
muwḗrímú muməu yiè nweè mù nhò duó.

⁹ N kòté weè í tú n yé dèe wenni,
a bo nyémè dèe sié í boní tikóti borè.

¹⁰ Dèe te kè n tu dí kénté kè m béi,
kébenke n kó meyĩ́étímè.

¹¹ N yèmmè do dò ndi yóó náké tìmatì ntì,
n do di kémmúmu ke bo keè di yóó yĩ́ mù,
kè n yà di bo náké tì o náahti ìnkè.

¹² N do di kémmúmu mesàa nke sǝ ndi kóò məu í na ke sei nyIsəbu,
ke sǝ nhò nàa nkè di í ténningko.

¹³ Di yèmmè bá ndò ndi tú mecìi nyembè,

Kuyie nkuù yóó ò na tináaàntì dè í tú onìtì.

¹⁴ Isəbu do í náánnè mí nwe,
n yóó ò tḗnné tì yó ncáánnèmu di kpèti.

¹⁵ Dè di dimu di í yà di bo ò tḗnné tì,
yètannò yèè di dònṭé.

¹⁶ N do di kémmúmu di mē nyí náá,
di mē nyí n tḗnnìnkò tìmatì.

¹⁷ Dè tùḁkē n kó dimònnì ndi kè m bo bēi,
n dó kébenkē n kó mēyī́tímè mmē.

¹⁸ M mōkē tináaàntì péu ndi,

dè nh ɔ́tímu kē n cókíí m bo bēimṁè

¹⁹ Dè fā́nnimu mmiekē mēnaà mmèè bi mē kōmē,
bè cū́ṣmè kudəukù kè kù dó képotē.

²⁰ N dò nkébéi mmu kēpété muyaá nkéwei,
n yóó bēimṁu kētḗnné Isəbu tináaàntì.

²¹ N yí yóó yəṭe òmòù,
m mē nyí yóó duó nhòmòù kunaatí.

²² N keté kē í nò nkē duò nkunaatí,
kè m mē dḁḁ wèè n te ò yóó n túótému bàmbà.

33

Edu bēimṁè kē tú Kuyie nhḁḁ caummu onìtì

¹ Fḱ nyIsəbu kénté kékeè n dó ké bēi ntì:
Keè n dó kē dá náké tì timəu.

² Nh ààtemu n nùù kē dèè,
kè n nónḁnfè nampú n nùù miēkē.

³ Nè mēyèmmè mēmáà ndi n yó nnáámmè,
N dó kénáké n yé dè nde weti weti.

⁴ Kuyie nkó muyaá mmuù n dḁḁ,
muwḗrímú muməu yiè nkó muyaá mmuù te kè n fòù.

⁵ Kàa bo na kē n kpé́nné tináaàntì,
a báátí kénwāké kè ti máúté.

⁶ Mí nnè fḱ nKuyie mborè ti mamu òmòù í pḗté otəù,
bè ti dḁḁnè mutáá mmu tidé.

⁷ A tū mbá nni nyī̀èkù kàa bùòti duò,
N yí yóó da benkē tikpetì.

⁸ A bēi ntì n tì kèèmu,
a tannò yènní kē tamu n to.

⁹ Kàa tu a wennimu Kuyie nyì̀kè kē í mōkē mēyetímè,
kē dò mpáí páí kē í mōkē mēyēi mmamè.

¹⁰ Kuyie nkuu mē nyàmu kù da sei ntì̀ ìnkè,
kē da wúó nku dootitəù.

¹¹ Kē tàú nha naàcèi timátì,
kē paké a nacèfòtè yeməu a kéri yè.

¹² Isəbu mí m bo da náké kè n dò a cààrèmu dēborè,
a í naati Kuyie ndeumu, onìtì í dò nké kù nēnninè.

13 Dè dòmme kàa kù séí?

We mbo na kéténné kù bèkú tì timòu?

14 Kuyie nhõõ béimu me mborime mieke yoo nè metēmè mieke kè ti me mbá ndake.

15 Kù ãõ béimu nè tidòuntì keyènkè,
benitibè duó dìi mònni kè be nuò ncĩẽke, kè bè yè nke duó.

16 De mònni ndi kù ãõ benkemè benitibè kù dó ké bè benke tì,
ké bè cau mmesòmme.

17 Kù ã ndó képaannè onitì nwe mutōmmú yeimu,
képatenè onitikperi tefentè tèè na nhò pĩ.

18 Kù ã ndó kóò deeténè kufōti nku,
kènte kè wèe yenténè mukũũ nkó fecièfè.

19 Kuyie nhõõ bonté mònni mari onitì mefěũtímè,
kóò dǎú ndidǎú ke bo yũǎ nho to nye.

Kè kuyonku ncáá nho kǎntì timòu,

20 kènte kè wèe pẽ mmudiì mumòu,
ò do nǎnnè tìi diitì ténke bá nhò naati.

21 Kòò kǎntìi móté kàa wènté a báá yà tì kòte kè.

Kòò kũǎ yèè do sǎri kè yèe feité.

22 O naàcètè tèè nà kufōti bènni,
kòò duúnnè kudǎnkù.

23 Kè dè naati Kuyie ntōnni mari dìi nàá nti kpéí
Kuyie mborè dì bo yènní Kuyie ntǎrè tekǎupíitè (1000) mieke
dìi nàá mbenitibè bè dò nkéndǎori mè.

24 Kè mesémmèe pĩ nKuyie nkè kù dǎ:
Deeténè we kòò báá ta kufōti.
Kè ku tōnni dǎ m pètému tidonti o kpéí.

25 De mònni kòò wète kéhẽnké kēsũũkè kénáá nhobíè,
kénáá nhò do cǎntí ke dòmme.

26 De mònni kòò kuónnè Kuyie nkùu ò kènté,
kòò nkǎri ku cǎtè nè diwèi ke yé kù yóó tũntemè o kpeti.

27 Kòò ndiè nke náá mbenitibè bemòu ke tú:
N cǎàrèmu ke yeténè ikuó kù me nyí n yietí n yei.

28 Kù n dontému bá n wènni í tati kudǎnkù, kè n kpáá fòu ke wúó nkuwenniku.

29 Kuyie mpĩ mmuù tōmmú onitì kpéí,
ke kónni kuce mēdémè mētǎǎti dè bèkú mè.

30 Kè dè bo yie nkè kùu ò dènnení kufōti,
kòò wète káyà befòubè wúó nkùu wenniku.

31 Isaïbu kénté kékeè n tú mù,
yĩ só kè m b́éi.

32 Kàa mòke tìmatì ke bo b́éi nhá b́éi,
n dómu ke dǎ duó nkunaatí.

33 Kàa me nyí mòke tìmatì á nni nkémmú,
a yĩ só kè n dá benke mecìi.

34

Ediu sɔkémè kɛ sei nyIsɔbu

¹ Kè Ediu baa nsɔké o náàntì kɛ bɛi nkɛ dò:

² Díndi mɛciì nyɛmbɛ kɛnɛ n túmu,
díndi bɛè mɔkɛ mɛyèmmɛ kɛntɛnɛ n náàntì.

³ Ditoò bààtìmɛ tináàntì,
dínùù mɛ mbaàtì mudìi kó kunaatí.

⁴ Yóunè kè ti batɛ dèè sɛé,
yóunè kè ti wammú dèè wenni.

⁵ Isɔbu mɛ ntu wenwe wennimu,
kè Kuyie nkuù dó kóò nìnté.

⁶ Ò tu bá nɛ ò mɛ ndòòrìmɛ dèè sɛé, Kuyie nhò wùó nsiyáàbìsì yìè nwe.
Koò poté koò kòutɛ ò mɛ nyí cààrɛ mùmamù.

⁷ We mbo dɛmarɛ kɛ dònnɛ Isɔbu?
Wèè náà nhò dómɛ kɛ í yìèkù?

⁸ Wenwe wèè dàpúnɛ mɛyɛi ndòòribè?
Kɛ nɛitinɛ benitiyonkubɛ?

⁹ Kɛ náà nkɛ tú ò bo ntaunnɛmɛ Kuyie ndè tu dɛtetìrɛ ndɛ,
dè í mɔkɛ mucóntimu mamù.

¹⁰ Díndi bɛè mɔkɛ mɛyèmmɛ kɛntɛnɛ n tú mù:
Kuyie nyí tú kùù dɔri,
muwɛ́rímú mumɔu yìè nyí tú wèè dòòrìmɛ í sɛé.

¹¹ Kù yietì benitibè bɛ dòòrìmɛ dòmmɛ mɛɛ,
kù bɛ fɔku bɛ dòòrìmɛ dòmmɛ mɛɛ.

¹² Kuyie nyí tú kùù dɔri bitì,
muwɛ́rímú mumɔu yìè ntũ ntimómmɔnti nti.

¹³ Òmɔù wèè í yɛ nKuyie nni mbaké kutenkù,
òmɔù wèè í kù bànnɛ kutenkù.

¹⁴ Kè dè dò nKuyie ndo dake ku maa kpéi nkɛ,
kè kù dèitɛ ku yaá nnè ku wemmu.

¹⁵ Dèè kó dimáà wei dè na nkumu dimònni dimáà,
onitì na nwètɛmu mutáá mmieke.

¹⁶ Isɔbu kàa mɔkɛ mɛyèmmɛ kɛntɛ n tú mù,
kè n náàntì.

¹⁷ Wèè í tũ ntimómmɔnti ò bo na kébaatáà?
A bo na kései nwèè wetí kɛ tú o kperáà?

¹⁸ Kuù maa ɔ́ náké okpààtì kɛ dò ò tu oyeiwe,
kénáké sikipààtibìi kɛ dò sɛi tu benitikòùbè.

¹⁹ Kuyie nkunku í kommu sikipààtibìi,
kù ɔ́ í nwúó nhokpààtì kè dè pɛ́tɛ fɛdawanfè,
kɛ yé kuù bè dòòmɛ bɛmɔu.

²⁰ Bè ɔ́ kúmu dimònni dimáà keyènkè cuokè,
Kuyie nkuù ɔ́ bè poté ké bè mèèrɛ kè bè kú.
Kù ɔ́ í mpoté okperì nɛ muwɛ́rímú kɛ né ò kù.

²¹ Kuyie nwúómmu benitibè bɛmɔu dòòrìmɛ,
kù yémù bè kèrí ìi cɛ imɔu.

²² Dibìinnì dièrì marì í bo yoo keyensòùkè

meyei ndòrìbè bo sari dè.

²³ Dè í békú Kuyie nkù bo wénnímè onìtì kè dèe mǎnte,
kè kù né na kóò bekénè.

²⁴ Kuyie nhǎǎ í mpaaté bekperíbè ke né na ké bè pǎnte,
kékanne betǎbè be fǎtè.

²⁵ Kù yému be tǎmmú mumǎu ke yóó bè kpéi,
ké bè pǎnte keyènkè kemáà.

²⁶ Kù bè puotì benitiyeibe kǎme mme,
kupìiti ìikè.

²⁷ Bè kù bùtínné mèè kpéi nke ke ténke í dó ké nkù tũ,
bè í yie nke bo banté ku kó itié mmaì.

²⁸ Bèè duó nkè beçrìbè dabùò ndèkù ku borè,
kù kèemu besénnibè kuðmmè.

²⁹ Kè kù dò nkáré we mbo kù sei?
Kè kù sǎnné kumáà we mbo kù yà?
Kù me ndàkemu yebotè nè benitìbè de kpéi.

³⁰ Kuyie nyí dó beniticiimbè bo mbakémè
bè yàà bo naá ndidùintàrì kébo nkubotí.

³¹ Kè dè dò nde yiè mbo náké Kuyie nke dò:
n yiemmu n yetímè n ténke báá dǎò meyei.

³² N cààrè dè kè mu nyí yé,
a dè nni mbenke n ténke báá dè yié.

³³ A yèmmè dò nkuù ò potáà?
A í mè nyiemme kù tǎāté tì,
fǎǎ mè nyémè kù dò nkédǎò tì,
a tũ nnáké tì.

³⁴ Bèè màke meyèmmè bè yóó béimmu,
mecìi nyembè bèè n kèmmú bè bo yí:

³⁵ Isaïbu í yé ò tu mù,
o náàntì í màke tì co kèè bíékè.

³⁶ Isaïbu náàntì me ndǎnnè beyeibe kpeti nti.
Mebennímè nsáké koò tùðkùní.

³⁷ Ò sǎkèmu ke dǎke càari ke kéré,
ò í yie nke bo banté o cààrìmè,
ke sũũnko tináàntì ke sǎǎ nKuyie.

35

Isaïbu í màke tináànsààtì matì ò bo béi ntì

¹ Kè Ediu baa nsáké o náàntì ke béi nke dò:

² A yèmmè dò nha naatimu nyàà ba
a tú dìi mǎnni a wenni Kuyie nyìkè?

³ A náá ndi mǎnni ke tú kàa dǎðri meyei nKuyie nkpeti í bo?
Kàa yóu meyei nkù báá cǎnte mùmamù?

⁴ Mí m bo tì nda ténné,
n yóó tì ndi wénnému fǎ nnè a népobè.

- ⁵ Bóúté keĩnkè káyà,
wénté tiweti káyà tì da díetirìnèmmè.
⁶ Kàa dàòrì mèyèi ndè kàá mba Kuyie?
Kàa caàrìmè dó mée sũũ ndè bo kù dòn ba?
⁷ Kàa wetí dè duò mba Kuyie?
Kù bo còuté ba a nòútè mièke?
⁸ Kàa dàrì a caàrì a nítitòu nwe wèè da dònne,
kàa wetí dè teénnè a nítitòu nwe.

⁹ Kè benitiyeibe sũũ mbè ò mbè kuònnèmu,
kè bēdiebè dàrì bē ò mbè kuònnèmu kè békú meteèmmè.
¹⁰ Òmòu mè mbáá yĩ: Yé Kuyie nkùu n dòn kù borè?
Kunku kùu tì duò nyiyie nkeyènkè.
¹¹ Kunku kùu tì duò mmeciì nkè mè pēēté tiwanwanti kōme,
kunku kùu tì ānné meyèmmè kè mè pēēté sinò mòke mè.

¹² Bè né kuòmmu, kù mè nyí bè còú,
benitiyeibe kó sifeí kpéí.
¹³ Bè kuò ndetetirè nde Kuyie mbáá bè kēnté,
muwērímu mumòu yiè nyí dake be kpeti.

¹⁴ A mè nyèmmè a í kù wùómmu,
kù yému a kpeti á nkù kèrímú.
¹⁵ A mè nyèmmè ku mièke ò ò í mpèike onìtì,
kù keté kè í dake onìtì kó mecaàrìmè kpéí.

¹⁶ Isaïbu a sōh̄té kè náánkomu,
a yeimmu dèè te kàa sũũnko tináàntì.

36

Ediu nàkémè Kuyie ntièmmè benitibè

- ¹ Kè Ediu baa nsóké o náàntì kè bēi nke dòn:

² Isaïbu nkpaá kèmmú kè n tì nda wénkùnnè,
tináàntì kpaá bomu Kuyie ndó n da náké tì.
³ N yĩtíimè yóó tuòke dè í tòké,
n dó kéduò nwèè n dòn wènwè kunaatí.
⁴ N náá ntimómmanti nti n yí sou,
meyĩtíimè mómmòmme yiè nweè tùòkení.

⁵ Kuyie nkpeínìmu kù í yetírí òmòu,
kè kù bēi ntì tinti.
⁶ Kù ò ò í nyóu oyèiwe kòo nfòu,
kuù ò nkómmú osénnìwè.
⁷ Kù ò ò í ndétinnè ku nònfè bèè wetí be ĩnkè,
kuù bè kànnìnko yekpààtikàrè, kè bè yè kàrì sáà,
kè tefentè né bè pĩ.
⁸ Kè bè bè tàú mmefĩmme,
kè bè ààrì mediè.
⁹ Kù bè benkú be caàrìmè mme,
nè bè yetírímè ku kpeti kè àà sifeí.
¹⁰ Kù bè caúmmu kè tú bèè kènté ku tié,
kè bè náá nke tú bèè yóu mèyèi mmudòòrìmu.

- 11 Kè bè kènté ke yie nku kpeti,
 bèe deè be we nè diwèi,
 kèntuó nkédeènè be bie.
 12 Kè bè me nyí yie nke kènté mudoò mùu bè doti,
 kè bè bo kú bè í banté mèt kprí.
 13 Benitiyeibe bie mieke ò mpéimu Kuyie,
 bè me nhó í nkú kuónnè kú bè poté dii mōnni.
 14 De yembè ò kú be bēnti nti,
 bè ò ndauti dautinè betabè mbe kékūnté be fōmmu.
 15 Kuyie nhóó yóu kè mēfēūtímē tūōkení ku kōbe
 kè kú bo bè duó nyitié nyi,
 kú òó yóu kè bèe fēūté ke bo kú kèntému.
 16 Kú dó ke da denne mesémmè mieke nke,
 ke da tanné metuò mmieke,
 kàa nyo ndesààrè.
 17 Kàa yēmmè me ndōnnè beyeibe kōme,
 tibeénti doti a ñnkè nke.
 18 Kemieke báá da souté kàa sáá nKuyie,
 ticuuti bá nte kàa dauté.
 19 A dabōnni dii í yó nte kàa yè mesémmè mieke,
 bá kàa dó a kuónnè a wērímu mumou.
 20 A bá mbaa keyēnkè bo tūōkenímè kécíe mbenitibè.
 21 A ndake ke báá yie nkétūnne meyei nkó kuce,
 ke yé deè temè kàa ta mesémmè mieke.

Kuyie mbakémè demou

- 22 Kuyie ndeumu ke kpeñi,
 we mbo na kéduó nyitié nkú duò nyi?
 23 We nkú benkú kú dò nkédaòmè?
 Ke bo na ke kú nàké ke dò: A yetému?
 24 Benitibè bemou ku nsánti ku tōmmú kprí,
 fō mmúnke, a nyé ké nkú sánti.
 25 Benitibè bemou mù yàmu,
 medétimè mme bè mù wùónnīmè.
 26 Kuyie ndeumu ke mēnke deu,
 ku bie nyí dò nkaa nkédeè.
 27 Kuò òó yūó mmenie nkédee nkēñkè,
 kè dēe dōó yewetè kè fetāafēe ni.
 28 Kè yewetēe fē cūūnní,
 kè fē nniū benitibè bemou ñnkè.
 29 We mbo na kébanté yewetè cèntimè?
 We nyé fetāafē dabōnni dōmmè tiwetì mieke?
 30 Kuyie kuò òó míté kuwenniku tiwetì mieke,
 kè dàméèrì ndo nsāū.
 31 Kú piú yebotè nè fetāafē nfe,
 ke yè duò ntidiiti mediè.
 32 Kú pikú fetapíēfē nfe ku nòutè mieke,
 ke fē bōmmù kú fē dónè wè.
 33 Fetāafē dabōnni dii òó benke Kuyie ntóónnīmè,

ke iwũs mómmənyi nyé kù duunnímè.

37

¹ Dε kó fetadiéfè donné n kǝmbùtì nti,
kè n dinni au ke dó kètǝtε.

² Kénténè, di bo keè Kuyie mpéúmè metammè,
di bo keè fεpíèfè fèè yìèní Kuyie nnùù.

³ Dε kó fεpíèfè cèntemu ke fité tiwεtì timəu,
ke tũðke itemmànkε iməu miεke.

⁴ Kè ti kèè Kuyie ntammè ùùtimè,
ke péu metankperímè,
kè itapíε dàátí tipîti timəu.

⁵ Kuyie nhǝs pεε mmetankperímè mme,
kè mutǝndiemùu dǝdǝ,
ku tǝmmú ti báá na ké mù banté.

⁶ Kuù ǝs péi nfetaafè mátárè ke dǝ: Donè ketenkè,
kénáké fetaafè ke dǝ: Ni mekperímè.

⁷ Kè benitibè tǝmmúu cómmú,
kè dèe yie nkè benitibèe banté ku tǝmmú.

⁸ Kè tiwanwantii taá ti sǝrè keduo
titǝdènti miεke.

⁹ Kuù ǝs ínni kuyaakperíkù kubakù cǝnku bíékè,
kéduó nkè muséé nyènni kubakù you bíékè.

¹⁰ Kuyie nkuù ǝs fuute kè menie mpíité ditári kǝme,
kékpenke kénáannè timátì.

¹¹ Kuù ǝs píε mmenie nyewetè kéduó nkè yèe cíété kémmíi ntipîti timəu.

¹² Kε keroo ke wíētini ke dǝri kù dómè
kù yè nyè nhǝmmè kutenkù kuməu miεke.

¹³ Kù ǝs yè tǝnni mǝnni mari ke bo yũs mbenitibè to nye,
yoo kùu bè dǝdǝ mεsàà.

¹⁴ Isaïbu kénté kékeè!
Yí só kéwénté Kuyie ndǝdri tii diεti.

¹⁵ A yé Kuyie nni yewetè mèè botáà?
A yé kù ǝs yime kè yewetèe míítáà?

¹⁶ A yé yewetè nùú mèè botí kεĩnkàà?
Mεciì ndiemè yiè nweè mè dǝdǝ.

¹⁷ Kubakù cǝnku kó kuyaakù ǝs cómmú, kè ketenkèe tonkè,
kè fǝ nwèe kó tiyààtii tǝnkè kè kuyiinkù da pĩ.

¹⁸ A bo na képité tiwεtì kù dǝdmè kè ti kpeñni ke dǝ ntewéitè,
ke dǝ ntimátì bè yiε nti ke utáà?

¹⁹ A né n náké ti dǝ nké kù nàké tì,
ti í dǝ nkéna kénáké timatì,
dè ti dǝ mbì nwe.

²⁰ M bo na kécau nKuyie n dómè kébéinaà?
N dòmmu ké kù nàké kè ku nyéà?

- 21 Ómòu ɔ̃ɔ́ í nyà diyìè yewetè dì dàátí dìì mǎnnì,
kè dè nyóó yíé kè kuyaakùu yè kàútóó kè bèè di yà.
22 Kuwenniku yièní kubakù youú bíékè nke,
kè ku kó kumietoo fité Kuyie nke duò tikǎmbùtì.
23 Muwērímú muməu yiè ntu Kuyie nti báá na ké kù nǎntɛ,
kù dɛumu kɛ kpɛ́nnì kè ku beéntì sǐé,
kù mɛ nhǎɔ́ í nfěũ nwèè wetí,
kù bekù sɛi nwe.
24 Dɛɛ te kòo nìtì dò nké nkù dé,
ku kpɛti í bonè bèè yèmmè dò mbè wetí.

38

Kuyie mbonté dìì tancĩnni Isəbu

- 1 Kè ti Yiè nKuyie nyúní Isəbu kuyaakperíkù miɛkɛ kóò beke kɛ dǎ:
2 Wenninwe dɛ yiè nwèè dǎ kédinnɛ n yèmmè,
nè tináaǎtì dɛtɛtǐrè kpɛti?
3 Pǐ nhamáà onitidǎu fǎ,
n yóó da beke tináaǎtì nti kàa tì nni nténné.

Kuyie nkuù baké kɛ́nkè nè kɛtenkè

- 4 Mí nKuyie n do yóó pííté kɛtenkè kàa borɛ?
Kàa cii nkè tùòkɛ kàa yé a bɛi.
5 We ndò kɛ benné, a ò yéà?
We ndo dǎú nkuhǎũ ké kè benné?
6 Yɛsǎnkè yèè kè cùó yè cǎmmú ba nyǐnkè?
We ndǎú nke pũũ kó ditári ketiri?
7 Sikũwentéwǎǎ do diè ndiì mǎnnì ditĩnnì,
diwèi do bo diì mǎnnì Kuyie ntǎrè kè yè iú.
8 We nkpetínné dàméèrì kó yɛcàkè?
O niɛ ndo puùní diì mǎnnì dɛ miɛkení nè muwērímú?
9 N yóó dátínné diì mǎnnì dàméèrì tiwetì tiyààtì kǎmɛ,
kè yewetè ntú o kó tɛyaàbòtè.
10 N yóó cǎnné diì mǎnnì dàméèrì kɛ bo ò kèété kumàнку,
kékpɛtínné dicǎu képáá.
11 Kóò nàké kè ò dǎ: A n keriní kɛ kǎǎku diɛ nha báá sénté.
A ní yó nkǎáké diɛ òdɛ kàa néfĩnfĩrè wērímúu deè.
12 Nè a bomè a mu nnàké dikũnweñnì kɛ tú: Wentáà?
Yáà a benné diyìè dì bo yènní diì bòrì?
13 Fǎɔ́ ɔ̃ɔ́ duó nkè dèɛ wenkení kutemmàнку
kɛ kpéété bɛyɛibɛ bɛ sǎràà?
14 Fǎɔ́ ɔ̃ nte kè kɛtenkè wũòkùu feité
kéceetɛ mɛðrìmè tibanyààtì kǎmaà?
15 Kè bɛyɛibɛɛ paà bɛ kó kuwenniku
kubakù kùu do yuo kè kùu kèétáà?
16 A ta dàméèrì kɛ tùòkɛ o fũɔ́ dɛ miɛkɛ
kɛ cè nke ta dàméèrì bintuotàà?
17 Bè mu nda benke mukũũ nhèi kó yebòràà?

A mu nyà kudɔnkù kó yecàkàà?

18 A na ke yé kutenkù duó ke mamàà?

Kàa de yé a n náké kè n yà.

19 Ɔnkucɛ kɔrɪnɛ kuwenniku eì?

Dibiinnì ciɛ kó kucɛ bore?

20 Kè bè tu a dè yùní a bo yà de cîètàà?

A bo banté de eì kó kucɛà?

21 A dò nké ndè yému,

ke yé a do bomèmu de mɔnnì,

kàa we sũũ nke í dò nkékaa nkédeè.

22 A tùðke mupãã mboomu kó diheìà?

A yà fetaafè mâtârè kó dikàri yè boràà?

23 A yé n dè dɔ̀̀ ke dɔu ndè mɛyɛi nkó diyie kpéínáà?

N dè dɔ́ú ndè mudoò nè yekpàrè de kpéínáà?

24 A yé kuwenniku ɔ̀ yènní dè képitɛ kutenkàà?

Diyie yièní kèè bíékè, kuyaakù iitiní dè ke fuu kutenkàà?

25 We nkpeté fetaafè yɛnébòrè?

Kè we nhānné kucɛ fetapíɛfɛ tũ nkù?

26 We nhɔ̀ duó nkè fɛ̀̀ ni ketenkè òmɔ̀̀ í bo kè?

We nhɔ̀ nte kè fɛ̀̀ ni fekápáɛ òmɔ̀̀ í ǎ dè?

27 We nhɔ̀ yí fɛ̀̀ cũũnní mɛniɛ dikpáà,

tɛdɔ̀ntè dàméèrì í borè

kénte kè timusũũtì yènní?

28 Fetaafè mòke fɛ̀ cìcàà?

We nné pɛí timaàntì?

29 We mpùó nke peité fetaafè mâtârè?

Mupãã nkóò yǎ tú we?

30 Muséé nhɔ̀ pĩ mɛniɛ nkè mèè kpenkemu ke naá nditári,

kè mɛniɛ nyĩnkèè naá nkupèrikù.

31 Siwǎǎ kó tenúntè sì nùú ntè tu ɔ̀ntɛ?

A bo na képitɛ kuhɔ̀ kùú sì pítáà?

32 Fɔ̀ ɔ̀ dennɛní kutennakú tiwɛtáà?

Fɔ̀ dennɛní mukorimu nè mudàkàà?

33 A yé ikuó ì bo kéĩnkàà?

Fɔ̀ te kè ì pĩ nyi tɔ̀mmú ketenkàà?

34 Kàa béi a tammèɛ tuɔ̀ke tiwɛtì,

kè mɛniɛ ncúténí ke da dátínnáà?

35 Kàa péi fetapíɛfɛ fɛ̀ keà?

Kàa fɛ̀ yu fɛ̀ yie nke dò nte mínáà?

36 We nhɔ̀ náké kucáduonku kukó ntamè mɛniɛ?

We nhɔ̀ náké kukodaakù dè wentémè?

37 We mbo na nè o kó mɛcìi nkékaa nyɛwɛtè?

We mbo na kébíinní kéĩnkè kó sicèè?

38 Kutāyukú ɔ̀ yĩmɛ kéwɛtɛ kénáà nkɛtenkè?

Yɛdombiɛ nhɔ̀ yĩmɛ kéwɛtɛ kétau?

Kuyie nkuù baké dèè wéi dɛmɔu

39 Fǎǎ ǎǎ duó nkuciríçirìyǎkù kù bo dimàà?
Fǎǎ piú iciríçirìbíà?

40 Ì ǎ nkpaá oke dìi mǎnni titǎdèntì,
ì kpaá sǎri dìi mǎnni yefǎpiè miεε.

41 We nhǎǎ waá ndikākābii mudii?
Di bí ǎ n kuǎnnè dìi mǎnni mí nKuyie
ke ǎǎ nke mǎnté mudii?

39

1 A yé sitǎbǎǎ péi dìi mǎnnàà?

Siyǎǎ ǎ nkuǎnnè kupeitéyonku kàa yéà?

2 Sì ǎǎ púó kémmǎke betǎǎbè bède?

A yé si peité mǎnnàà?

3 Sì ǎ nkũũ dìi mǎnni ke bo peité si bí,
kéom̄pèné kupeitéyonku.

4 Siì bí ǎǎ kóté kékpenke kéité mucèmmu,
ke déte ke ténke báá wētení diyie marì bìtì si yǎbè borè.

5 We mpité dikpǎà kó musǎmmarímú ke fĩnko?

We ntǎte disǎmmarínnanni kó kuhǎũ?

6 Mii dì duó ndikpǎà tēdǎntè kè dì bo mbo,
dì kó diǎrì tu mētĩē nkó kētenkè.

7 Di kp̄eti í bonè dihèi kó kutoweku,
ocēnti í kpaá ke bo di péi.

8 Dì firì yetārè ĩnkè nke ke waà mmudii,
dì dǎ dè tu timusũũtì.

9 Fehǎǎtĩnǎǎfè bo yie nkàa fè pĩnè mutǎmmáà?

Fè bo yie nkéwenté dinaadiedà?

10 A bo pítinné fehǎǎtĩnǎǎfè kuhǎũ kè dǎ fēε duaà?

Fè bo n̄eri dikǎǎ ke da tũ nke duǎ ipēnǎà?

11 A bo yĩ fē wērímú d̄eu ké n fē tǎǎ?

A bo yie nké fè duó nha tǎmmáà?

12 A bo ntǎ ke dǎ nfè bo kǎte kéwētenǎà?

A bo fè toú ntidiiti ke dǎ fēε tì kpēnnǎà?

13 Fecǎnfè f̄eti pĩntimù í yóu,
kè fē f̄eti mǎke ticiti yǎǎnti m̄esàà.

14 Fè né ǎ nkè fè dǎú nfē yie mmubirímú miεke fè pēētēmu,
kè yè nduǎ d̄ende mubirímú tonnìmu miεke.

15 Fè keté ke bá nyé ke dǎ nhoniti bo na ké yè nà,
yoo kuwanwankù makũu yè pòm̄mu.

16 Fè ǎǎ í ndake fē bí kpéi,

dè keté ke bá ndò nfēē ì te.

Fè ǎǎ í nyĩēkù fè bo ǎumè d̄et̄et̄irè.

17 Mí nKuyie n yí fē pǎ m̄eciì,

n yí fē duó m̄eyèmmè.

18 Kè fè m̄e nyitè ke coké,

fè bá mb̄oti o sǎndèètì nè o sǎntè b̄e kp̄eti.

19 Fǎǎ duó ntesǎntè muwērímú

ke dàtínné te fǎnní dibùà?

²⁰ Fǎǎ te kè tē ǎǎ puu dicádónni kǎmaà?

Fǎǎ te kè te dabònni yìè ke duò tikǎmbùàtà?

²¹ Tē ǎǎ poté yetàré kubiriku kè diwèi ntè bomu te wērímu kpéí,
kè tē nwetóo te dootitǎbè kó ditǎnni.

²² Tē í yé bè tu dè kufǎwaá, te bùàtì í duò,
tē ǎǎ í nyà kukpàrìseú kébotiré.

²³ Kè didoò kuò nte ìnkè,
kè mekpǎmbii nkó kupié tu níéé.

²⁴ Kè tē pùtìné muwērímu ke fǐmmú mecǎǎ,
kè ditǎteheù kuó ntè báá na kécómmú.

²⁵ Kè ditǎteheù kuó ntè dǎ: Toò!
Kénkpáá ke díetirì kékéè mudoò kó kunóú,
nè behǎǎpònkperíbè péikomè nè mudoò kó kutoweku.

²⁶ Fǎǎ kó mecìi nhǎ nte kè fetúúfè pǐnte fè fètì
kécuó nkubakù cǎnku bíékè ke bo yè tifètì pàntàà?

²⁷ Fǎǎ ǎǎ duó ndinùù kè fèe eitàà?
Fǎǎ ǎ nte kè fèe deke yetàré yómmè ke ceé nfe yǐéntàà?

²⁸ Fè ǎ yetèrè ìnkè nke, fè wentí yetèrè yómmè mme,
yetèrè yómmè mèe tu fè kó tēcēkpetè.

²⁹ Fè ǎ nke mboní képaaté fè diì,
fè ǎ mboní dǎdétirè nde kéyà fè bo di mù.

³⁰ Fetúúfè bí yǎ mme yǐ mme,
dēcìrè borè fè ǎ ndé mbo.

40

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Isaïbu ke dǎ:

² Fǎ nwèè dǎ mí muwērímu mumǎu yìè nnè fǎ ntí nenni a mǎke ònti ke bo bái?
Fǎ nwèè séi m mí nKuyie nhònti bo a bo n ténné tì?

³ Kè Isaïbu ténné ti Yiè nKuyie nke dǎ:

⁴ Mí nwèè í tùòke dèmarè, m bo ténné ònti?
N yóu ke pǐ n nùù ndi.

⁵ M béimu kuce mèmáà n ténke báá kónté,
m báá yíé kébéi kuce medérímè.

Kuyie nyíé ke bǎnté diì tancǐnni Isaïbu

⁶ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kéyúní Isaïbu kuyaakù miéke kóò nàké ke dǎ:

⁷ Pǐ nhamáà onìtì fǎ,
n yóó da beke tináàntì nti kǎa n ténné.

⁸ A dǎ n kó tibeéntì cake páíí nweà?
A dǎ mǐ ntú osǐnwè kǎa tu onatàà?

⁹ A nǎyǎnni mànnèmu mí nKuyie nkperaà?
A bo na képèe metammè n kǎmaà?

¹⁰ Tikpetì nè disǎnni dèe múnke tú a kó tisātàà?
Diyetìdièrì nè kuwenniku dèe múnke tú a kó diyaàbòràà?

¹¹ A miéke tǔ mpeike benitibè mediè,
wénté be fènsǐnfè mèmáà kè bèe kéke.

12 Wénté sifeí yembè kè bèe sīnné,
pǎnte benitiyonkubè dimònni dimáà.

13 Wēnné bε bemou ké bè dàtinné mutáá,
tanné bε difòtìrì mieke dibìnni.

14 Dε mònni kè n né da sǎnte,
a namè ke dǎdò dε kó mutōmmú.

Dikondènni kó medonnimè

15 Wénté dikondènni, mǐ di dǎdò n da dǎdò mè,
kè di yo ntimúti fεnǎǎfε kōmε.

16 A né wénté muwērímú di mǎke mù,
kéyà di pǎukǎrè tēi mēè botí.

17 Kè di yóu kpeñni sètìrì kó kudǎú dòmmè,
kè di kpèrè mambii mpirí ke pirí.

18 Kè di kǔǔ dōnnè disǎǎwǔǔ kó imátideí,
kè di cǐntíi dò nyimátikpāntíi.

19 Mí nKuyie n dǎdò dè dεmou mieke, m mēnke né di ndǎdò,
mí nwèè di dǎdò mǐ di duó ndisiè.

20 Yetārè ñnkè nke di waàmmè di diiti
tiwanwanti sǎnti timou kpèiti dè.

21 Di dǎu tifǎpèùti mieke nke, kukó nkó tipènti mieke,
dèè dò nkupúú mēniε mborè.

22 Di ð ndiéké tifǎpèùti déè mme,
kè kukó nkó tipùontì di fité.

23 Bá kè kukó ndó kùu ta képiε, di í yǐèkù,
kè mēniε mpǔǔ nke puoti di nùu di mbúútóo.

24 We mbo dáátí ké di wetínko ké di pǐ,
kékeuté di yèi?

Femùǎfε kó medonnimè

25 Bè pǐmmu femùǎfε kuyǐmpiennǎà?

Dekǎkǎrè bo kǔǔ fε nóndenkǎà?

26 A bo tōnné fεkǎtìfε femùǎfε yèlà?

Dekǎkǎrè bo duute fε baaà?

27 Fεè bo da bámmáà?

Fεè bo nda náánnè diyǎdōnnǎà?

28 Fε bo da dǎúnnè dinùu mari kè dò:

M bo ntú a kóo tǎnti n fōmmu mumou miekaà?

29 A bo nfε kpèitinè bè kpèitinēmè tenòtàà?

A bo fε pìtinné kǎa bí initipòì nfε kpèitinàà?

30 Bεyǐmpǐmbè bo fε dǎu nkénfiitaà?

Bεpotambè bo fε posìrì kéfitáà?

31 Mεpembii mbo fǔǔkú fε kǎnkǎà?

Mεkpāmbii mbo ta fε yuuà?

32 Nǎo nha nǎutε fε ñnkè kéndò nha fε dónè dikpànni,

kǎa borè yǐé nè a bo mbomè!

41

1 We nyèmmè bo ò pǎ kòò dò ò bo fε na?

A bo fε yàmè máà sǎnnèmu kè kufǎwaá n da auté kǎa do.

2 We mbo yĩ o kãm̀b̀ùd̀ d̀e u k̀é f̀è ẁènt̀é?
We nné bo dáátí k̀é m̀ baao mí nKuyie?

3 We nni mpèntè o kpèrè k̀è ò d̀ò nkòò yietí?
Dèè kó dimàà bo k̀etenk̀è ìnk̀è m̀i d̀è t̀e.

4 N yóó ẁètè k̀éb̀éi nfem̀ùd̀f̀è f̀enfè kpéi nke,
M mu nné í nàk̀é f̀è t̀ùòti kó muẁerímú kpéi,
f̀è k̀ònti p̀iit̀é k̀è wennimu.

5 We mbo dáté f̀è yaàb̀òrì d̀è ìlk̀è bíék̀è?
We mbo ta f̀è ỳèi saku?

6 We mbo kpeté f̀è nùù kó dicàù?
Femimb̀òrè f̀iíkú d̀è d̀è duò tikãm̀b̀ùd̀ti nti.

7 K̀è tid̀p̀iit̀i kó inaú d̀ók̀é f̀è ìnk̀è,
k̀è tau k̀è d̀ò mb̀è ti ẁènné k̀è uté.

8 Bá k̀ù k̀è k̀ù kàà nkutèk̀ù,
muyaá nyí p̀ènk̀ù ti cuok̀è.

9 K̀è ti ẁè nke taunè titàb̀è,
k̀è p̀i ntitàb̀è teii bá k̀è í d̀ò nkéna k̀éyatè.

10 K̀è f̀è cĩè mmuhãá ntĩété,
k̀è f̀è ẁènténí d̀è ndò ndiyiè bo k̀è yetini,

11 K̀è muhãá mmínní f̀è nùù mièk̀è,
k̀è ihãápèm̀pérì yièni.

12 K̀è kuyukú yièni f̀è wũd̀,
k̀è d̀ò ntèkũmbotè òò fàntè k̀è k̀ùù yukú híyè.

13 K̀è f̀è wei yekũò ncóúté,
k̀è muhãá nyènní f̀è nùù mièk̀è.

14 K̀è muẁerímú bo f̀è f̀òníi mièk̀è,
k̀è wèè f̀è yà kufõwaá nhò auté.

15 K̀è f̀è k̀ònti ẁènnè titàb̀è teii,
k̀è kpènni bá k̀è í d̀ò nkénampè.

16 F̀è í dé dèmarè,
dèmarè báá na k̀é f̀è yòk̀unnè.

17 K̀è f̀è iténí kufõwaá mpĩ nyedakperè,
k̀é yè auté k̀è yè ncok̀ù k̀è sòrì.

18 Kukpàrìseú í f̀è fũũku,
dikpãnni nè disiè mèè m̀áà ndi.

19 F̀è borè timátì dònne timútì nti,
f̀è borè disõwũd̀ nè kudú k̀ùù dùrì d̀è í cáá.

20 F̀è í cok̀ù kupie,
yeditifantàrè d̀ò ntimútì nti f̀è borè.

21 Didùrì í duò f̀è kãm̀b̀ùd̀ti,
k̀è dikpãnni fũntè f̀è ò ndi daúmu.

22 F̀è pòutì cùók̀é sikãũ nsi m̀eyómmè kpesi,
k̀è f̀è kètè d̀è ndò mb̀è d̀àtènè dinaakã.

23 K̀è f̀è do dibinni dì fàntèmu tekũmbotè kãm̀è,
k̀è kubinku nku k̀ùù kutirè k̀éndò mb̀è t̀ùò ntihúúnti.

²⁴ Kè fè pēēté dè dèè dɔ́unko kuhāāwenniku,
kè difɔ́tìrì cūmpuri dontenè tiyùpéítì.

²⁵ Ketenkè ìnkè òmɔ̀ù í fè baké,
bè fè dɔ̀ò nè fè kɔ̀mbùò ndi.

²⁶ Bá dèè dɛu fè ɔ̀ nwetóomu,
fèè baké tiwanwantì timɔ̀u dikpáà miéke.

42

Isəbu bantému ò í túmè òmɔ̀ù

¹ Kè Isəbuu ténné ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ̀:

² M bantému ke dɔ̀ nha nɔ̀ ndemɔ̀u,
n yému tìmatì í bomè a yĩékú tì.

³ A naatimu a béimmè ke tú:
Wenninwe dɛ yiè nwèè da sei?

Dɛ yiè nyí bantému,
n do náá ntù pēēté tìnti n wērímú, bá n yí yé.

⁴ A do n náámmu ke tú n da kénté,
kàa mòke tìmatì ke bo m beke, kè n tì nda ténné.

⁵ Bè do n nàkému a kpéí,
di mmònni ndi n né da yàmè nè n nònfè.

⁶ Dɛ te kè n yie n caàrìmè ke dèmmu,
kè n yèmmè cààrè kè n kàri mutáá nnè mutápeí ndɛ ìnkè.

TI YIE NKUYIE NWETE KE ÍIMME ISƏBU

⁷ Ti Yiè nKuyie nnàkénè Isəbu dii mònni kédeè, kébéinnè Edifasi Temaa èi kou
ke dɔ̀: M miéke di yému fɔ̀ nnè a népobè bédé, di í nàké n kpéí kè dè siè n kóo tǎntì
Isəbu dɔ̀òmè. ⁸ Di mmònni, di waá nyenaadakè yèyiekè nè yepedakè yèyiekè, ke
sǎnkénè n kóo tǎntì Isəbu ké yè nni nféúté kétuɔ̀. N kóo tǎntì Isəbu n dɔ̀ wè bo
m bántè di kpéí, bá m báá di dɔ̀ò n do dɔ̀ nké di dɔ̀òmè. Di í nàké n kpɛti kè dè siè
n kóo tǎntì Isəbu dɔ̀òmè.

⁹ Mémme kè Edifasi Temaa èi kou nè Bididaa Suaa èi kou nè Sofaa Naamaa èi
kou bè kòtemè kédɔ̀ò ti Yiè nKuyie mbè nàké tì. Kè ti Yiè nKuyie ncɔ̀uté Isəbu
báammu.

¹⁰ Isəbu bàntè memme Kuyie nkè kùu wēte kóò còrínè o fɔ́tìrì, kóò ténné o kpàtì
kè dèe nɔ̀ nkuce mèdémè démè. ¹¹ Isəbu tebíi simɔ̀u nè o tǎbè nè o népobè bèè
do ò yé nè dimònni kè bè nkòrínì kòò dɔ̀ú. Kè bè nwē nkɛ yo nho cǐētè kè bè ò
totírínè o sémmè kòò bàá meyei Kuyie nhò bǎnté mè kpéí. Kè bè nhò pǎā mbá
wè mèdítíbii mèmáà nè mɛsɔ̀ nkó mumámáa.

¹² Kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀ò Isəbu mɛsàà nho we yɛsɔ̀nye miéke, kè dèe
pēēté ò dèení yé. Kòo mɔ̀ɛte ipe tekɔ̀upííítè nè sikɔ̀upísìnàà (14000),
yòyóbè sikɔ̀upísikuò (6000), inààke idéi idéi tekɔ̀upíítè (1000), sǎmmarímúbè
tekɔ̀upííítè (10000). ¹³ Ke múnke mɔ̀ɛte ibí benitidaabè bèyiekè, benitipòbè
bètǎāti, ¹⁴ kòo yú denitipobirɛ dɛketirè ke dɔ̀: Yemima (dèè tu tɛnónkpɛtɛ), ke yú
dɛdérɛ ke dɔ̀: Kesia (dèè tu kǎnnédì kó mupóó), ke yú dɛtǎānnè ke dɔ̀: Kedenni-
Apuki (dèè tu tɛnɔ̀nfǎntɛ). ¹⁵ Bɛ kó ketenkè kemɔ̀u miéke onitipòkù mɔ̀u do í
wenni ke tùàke Isəbu kó besapàmbè kè bɛ ciceɛ bè wēnné bɛmbɛ nè bɛ tǎbè ké bè
toté bè dɔ̀ nkétiekɛ dè.

¹⁶ Dε kó difɔ̀nkúò kè Isɔbuu sɔɔtɛ kɛ́nfòù kε dɔ̀ yɛbie ntɛkɔ̀ùtè nè sipísìnàà (140), kɛyà o bí nè o yaàbí, nè o yaàbí kó ibí, ¹⁷ kέ nyóó kú kε kòtɛ mɛsàà nkε tùàkε o yìè.

Yesã Di mpátíri tɔ̀ tì náàntì

Bè yu de kó dipátíri ke tú Yesã nke yé iyie nyi bè do ɔ̀ ndièmmè mubáammu mièke ke sánti Kuyie nyoo bèe kù mɔ̀ mɛtɛèmmè. Bá fɛ̀ yènfè kó diketirì kè bè ɔ̀ keté kéwāri fɛ̀ kùnni kénáké fɛ̀ diè mmè botí.

De kó dipátíri tú dipátíri ndi benitibè dó di mediè Bibidi kó yepáte yemou mièke. Ke yé de kó iyie ntumè ìi kàá nyinyi benitibè yèmmè, kè dè ntukúnè mubáammu yoo Kuyie nkó disānni yoo isáútii, yoo meyei nkó mudáammù nè a bo ndémè Kuyie nyoo a bo mbomè meháarimè mièke kè dè me ndò nha kémú Kuyie nkó mɛtɛèmmè mme yoo a yèmmè cààrè, kè Kuyie nda bàntè yoo kù da cǐé nkè dè da naati, yoo nè ku di kó metaummè bíékè. Nè de kó yesã mmieke nke ti ɔ̀ bantémè Kuyie nti tókénèmmè ke fòu, ke tú kùu do mpáíí, kè kù dókùmè de ti ìnkè, kè kù dòòri kù béi ntì.

Di mpátíri náàntì dúo ke dòmmè

1. Yesã nyèè dèúkunko Kuyie nyètiri: 8 nè 19 nè 33 nè 100 nè 103-105 nè 111 nè 113 nè 114 nè 117 nè 135 nè 136 nè 145-149
2. Yesã nyèè benkú Kuyie nkuu tumè okpààti: 47 nè 93 nè 96-99
3. Yèè tu bè bàammè Kuyie nhokpààti kpéí 2 nè 18 nè 20 nè 21 nè 45 nè 72 nè 89 nè 101 nè 110 nè 144
4. Yesã nyèè tu Kuyie ncǐètè tarimù kpɛye: 15 nè 24
5. Yèè tu bè bo nkəri Kuyie ncǐètè dibanni ke dentì yè: 84 nè 91 nè 121 nè 122
6. Yèè tu bè do ɔ̀ ndiè nyè Siyɔ̀ ke sánti dicǐkarì Kuyie ntāātè di Sedisadɛmmu ke bo maá ku cǐètè: 46 nè 48 nè 76 nè 87 nè 132
7. Yèè tu Kuyie ndo ɔ̀ náké ti ikuó niùti mɔ̀ yoo Kuyie mpāānāāntì náāntò mɔ̀ yoo kù bè cau ntìmatì ìnkè yoo kù yè mbèe doò tìmatì: 14 nè 50 nè 53 nè 75 nè 81 nè 95
8. Yèè tu itié nKuyie nkɔ̀be kpéí: 37 nè 49 nè 73 nè 78 nè 112 nè 127 nè 133 nè ke né yíénè Yesã 1 nè 119
9. Kuyie nkɔ̀be bèè bo meyeñcàarimè mièke ke báá nKuyie nke kù mɔ̀ mɛtɛèmmè. Bè do ɔ̀ ndiè nyè: 12 nè 44 nè 58 nè 60 nè 74 nè 79 nè 80 nè 83 nè 85 nè 90 nè 94 nè 106 nè 108 nè 123 nè 126 nè 137
10. Yèè tu mǎfǎūtímè mǎbotí mǎbotí bo sǎntémè onitì kòò kuónnè Kuyie nké kù mɔ̀ mɛtɛèmmè. De kó yesã mbotí yèè sū: 5-7 nè 13 nè 17 nè 22 nè 25 nè 26 nè 28 nè 31 nè 35 nè 38 nè 39 nè 41-43 nè 51 nè 54 nè 57 nè 59 nè 61 nè 63 nè 64 nè 69-71 nè 86 nè 88 nè 102 nè 109 nè 120 nè 130 nè 140-143
11. Yesã mmómmanye, kè dè yèmmè Kuyie nda dǎetè mèè kpéí ntìmatì mièke, yoo kù da cǐèmmè a yèi: 9-10 nè 30 nè 32 nè 34 nè 40:1-12 nè 92 nè 107 nè 116 nè 118
12. Yèè benkú Kuyie nkou bo mmǎkemè diwèi o yèmmè mièke nè kù ò òmpùnnemè: 3 nè 4 nè 11 nè 16 nè 23 nè 62 nè 131 nè 139

Kè dè dò mmemme ti bo namu yíé nkétúóté de kó iyie nkó tináàntì kéndéúkunkonè Kuyie nyètiri kéāā nè ti kó metammè kǎntū mbe ì nti náké kè ì dòmmè.

YESÃ MPÁTÍRI DIKETIRÌ

1

*Diwèi mómmanni kó tináàntì
(Yesã 1-41)*

¹ Dè nnaati wèè í tū mbenitiyonkubè tié,

wèè í tũũ mbenitiyeibe kó kuce,
wèè í katìnè bèè daú Kuyie.
² Wenwe dó Kuyie ntié nyi,
kè ì ǎǎ o yèmmè mièke kuyie nnè keyènkè.
³ Dè yiè ndònnè mutie mmu bè buotí mù kukó ntaké,
kè mù pèí yebe ye mǎnni,
bá mu fǎǎtì í kpeì,
dè yiè ndòòri dè demou ñ nyiémmu
⁴ Benitiyonkubè kperè í mē ndò,
bè dōnnè tiyontì nti kuyaakù tǎ tì.
⁵ Dèè te kè bè í yóó na kécómmú Kuyie mbeéntì yiè,
bè mē nyí yó nkàké Kuyie nkàbe tǐnni.
⁶ Kuyie nyémmu bèè wetí bè kó kuce,
kè beyeibe biè tũ mmefétimè kaku.

2

Kuyie ntǎǎté wèè kpààtì kó tináàntì

¹ Ba nte kè ibotí mièke cóú?
Ba nte kè yebotè dàkii mēyeyi nkpeí ndetètìrè?
² Kè kutenkù yembè baati dikpànni,
kè sikipààtìbìi wēnné kè bo kpànnè Kuyie nnè kù tǎǎté wè,
kè náá nke tú:
³ Tí tǒtè bè ti pìtinné ù wēi,
képité bè ti dùú mēè fīmmē kédootóo.
⁴ Wèè kàri kēinkè kòò bè daú,
tì Yiè nKuyie mbè ti mudaá mmu.
⁵ Kè bè nàánnè kemieke.
Nè kemieyonkuke kè bè ǎǎ kufōwáá nke tú:
⁶ Mũ pī n kóo kpààtì,
ditāsààrì Siyōō ìnkè.
⁷ N yó nnáámmu Kuyie nyē nkù yóó dǎò dè kpéí.
Kù ñ nàkémmu kè yī:
A tú m bire nde yíe,
kè n tú a cice,
⁸ kè tú n kù mǎo yebotè yemou kè kùu yè nni nduó nkè n yè tieke,
kénntenè itemmànkoo,
⁹ kécēmmú yebotè nè kumátìpààti,
ké nyè pùò ntiyaamatì kōmē.
¹⁰ Díndi bekpààtìbè, ñciìnnè,
ketenkè kó bebeémbè, ñyíénnè itié.
¹¹ Mpīnnè Kuyie ntōmmú kè kù dé,
nyénè kù kpeñnìmmè kè di kōmbùòtì nkù duò.
¹² Kè di nkù déúkunko
ku mièke yàà bo di pèike mēè kpéí
kè di feti di tũ nkùù cē mièke,
ku mièke í yóó ɔtè kè bo pèikemè.
Dè nnaati bèè sòri ku borè.

3

Medeetímè boní Kuyie mborè nde

¹ Dafiti do cokùnè o birɛ Abusadɔmmu, kéndiè nfɛ̀è yènfɛ̀.

² N Yìè nKuyie n dùòntɔ̀bè sũmu,
bèè n wanti bè í sɛnní.

³ Bè í sɛnní bèè náantɛ n kpéí,
bèè tu fɔ́ nKuyie nha í yó n dɛɛtɛ

⁴ N Yìè nKuyie nfɔ́ɔ̀ tu n kó kudɔ̀pikù,
a dɛumè kpéí nte kè dè n naati.

⁵ Kè n kuónko ke yu n Yìè nKuyie,
kù ɔ́ɔ̀ yiemmu ku tāsààrì ìnkè.

⁶ N duómu ke yè nke duó, ke èntɛ,
ke yé n Yìè nKuyie nni ncúómè.

⁷ N yí yĩ̀kù benìtìbè sikɔu sikɔu,
bèè n cètinè tipìtì timɔu.

⁸ N Yìè nKuyie,
ítɛ kécómmú kè n dɛɛtɛ,
fɔ́ɔ̀ bèmmù n dootitɔ̀bè,
ke bókíí benitiyonkubɛ nìi.

⁹ N Yìè nfɔ́ɔ̀ dɛɛrí,
a sàà nni mbonè a nìtìbè.

4

Kuyie ndɛɛrímmè bè sɔ́nítɛ ke wátìrì wè

¹ Dafiti yènfɛ̀ bè diè nfɛ̀ nke biennè tibómbonti.

² Fɔ́ nKuyie nfɔ́ɔ̀ n kòmmú,
n kuònnè fɔ́ nwe, n teennè!
N yèmmè do cààrè kè fɔ́ɔ̀ n dɛɛtɛ,
n kuó mmesémmè kékéntɛ m báammìi.

³ Díndi benìtìbè,
dè yó nkááké de kè di yóu di bo ncaàrimè n yètìrì?
Dè yó nkááké de kè di yóu di bo ndómè detetìrè kpɛɛ
ke wanti siyáàbìsì?

⁴ Banténè Kuyie nkuù n dòòmè mesàà,
kè n kù yu kù n tee.

⁵ Kè di miɛke peike di báá dɔ̀ò mɛyɛi,
totínè keyènkè di yèmmè di duó dè,
kébónkùnnɛ di miɛke.

⁶ Fiénè Kuyie nyiwũɔ̀ kù dɔ́ ì,
ké kù duó ndimáà.

⁷ Besũkùbè nàámmu ke tú:
We mbo ti duó ndiwèi?
Tì Yìè nKuyie ntí míítɛ a wenniku.

⁸ A né n duó ndì wèi pɛ̀ɛtɛmu tidiitì nè menaà
ndè ɔ̀ mpíéké kè bè mɔ̀ke dì.

⁹ Nh ɔ̃ duó kényè nkéduó nè diwèi ndi,
ke yé n Yiè Kuyie nfɔ̃ n kǎnkémè.

5

Kuyie ncɔuté wèè kó ibáammì

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ke eunè itāri.

² N Yiè nKuyie nkénté n náàntì,
keè n dabònnì.

³ N kóo kpààtì, fɔ̃ nKuyie fɔ̃ n te,
keè n da yumè, fɔ̃ nwe m báámmè.

⁴ N Yiè nKuyie ndikũnweñnì a ɔ̃ keèmu n tammè,
nh ɔ̃ pike mbúó fɔ̃ nwe ke da kémmú.

⁵ Kuyie nha í dó mɛyɛi,
a ɔ̃ í ncɔuté oyɛiwe.

⁶ Bèè yete yeto bè í yóó da tóónnè,
a í dó bèè dǎdǎri bɛtɔbè mɛyɛi.

⁷ A kòumu siyáàbisí yembè,
nè bèè cou mɛnitiyĩ nè bɛciĩmbè,
ti Yiè nKuyie mbè dò nha borè isòke nyi.

⁸ Mí nyie a n dǎdǎ mèè sàà ndɛumu,
kè n tati a cĩètè.
N da dému,
ke yó nnínkú a cēsààtè miɛke.

⁹ N Yiè nKuyie nha tú timómmǎnti yìè nwe,
nni ncēmǎmú bèè n díínte bɛ kpéí,
tũntɛ kuce a dó n tũnnɛ kù.

¹⁰ Bè í mǎke timómmǎnti,
bè dó mɛyɛi mme,
kè bɛ náàntì dò nkufɔ̃ti kùù feí,
bè tu bɛsoũmbè mbɛ,
ke ɔ̃ nnáá nke kpɛnti ke né dó mɛyɛi.

¹¹ Kuyie nwénté bɛ bɛyɛibɛ,
kè bè dó kédǎdǎ tii bè buó,
bɛ yɛi nsũũmmu,
bɛti bɛ,
bè yete a kpɛti nti.

¹² Kè bèè biɛ sǎri a borè,
kè diwèi mbè bo,
kè bè nyǎnku sǎà nè diwèi,
kàa mbè kǎnké,
bè da dómu, yóu kè bè nyǎnkunè diwèi.

¹³ Fɔ̃ nKuyie nfɔ̃ dǎdǎri mɛsàà mbɛsààbè,
kàa sàà mbè kǎnké kudɔpikù kōmɛ.

6

Bè bàámmè Kuyie nkɛ dó mɛtèèmmè

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ke biennè kubómbonku iwěĩ ini
kòku.

- 2 Kuyie nha bá m poté nè kemieke,
a bá n tiennè kumiepié.
- 3 N Yiè nKuyie, n kuó mmesémmè, n cĩtemu,
n Yiè nKuyie, m miekùnnè n kũđ í pĩ nyetòbè.
- 4 N yí yé m bo tìi mieke.
N Yiè nKuyie dè yó nkááké de kàa n teennè?
- 5 Áú n Yiè nKuyie, bónkùnnè a mieke ké n deetè!
N coo nha sàà nkpéí.
- 6 Bēcírìbè da yèmmu,
we mbo da sãntè kudònkù?
- 7 N kuòmmu ke cĩtiroo,
bá kèè yènkè nh ò nkuòmmu kè n dóùu búúté,
n dóù dii sààkenè tinònnièti.
- 8 Mesémmè mèè te kè n nuò ncĩte,
n dùòntòbè bèè sũ kè n nuò nhòu.
- 9 Fũtenè m borè, díndi bèè dòòri meyei,
ti Yiè nKuyie nkèèmu n dabònni.
- 10 Ti Yiè nKuyie nkèèmu n sáútìi,
ke còutè m báammìi.
- 11 N dootitòbè kufòwaá nkuù bè pĩ nkè bè di ifei,
kè be kònti au,
kè bè cokù mēcāā nnè ifei ke wēti.

7

Dafiti dómè Kuyie nhò kòríné

- 1 Fèyènfè Dafiti dèntè fè Kuyie. Kuusi, Bensamèe wuò nkou kpéí.
- 2 N Yiè nKuyie n sàri fòò borè,
n deeténè bèè n fěũnko,
m pate.
- 3 Bè yàà bo n nété dicìricìri kòme,
dicìricìri ò pĩmmè kénété bá òmòu báá fiete.
- 4 N Yiè nKuyie, kè m mènke dòò bè n wátìrì tì
kè m mènke cààrè,
- 5 Kè n fòó mmeyei n wèè n dòò meyei,
kè nh éí n dùòntòbè kperè detetirè,
- 6 n dùòntòbèè nni mbetì ké n ninte,
ké n yěèrè, ké n kuò,
kékũnnè n yètìrì mutáá mmieke.
- 7 N Yiè nKuyie nyíté kécómmú,
kàa miekeè bè yè,
baao n dùòntòbè bèè mieke n cóú,
n kónné fò nwèè te tibeénti.
- 8 Ibotí imòuu tíi nha borè,
kàa mbo kēĩnkè ke ì baké.
- 9 Kuyie nfò nwèè bekùnè ibotí,
n kónné n naatí kpéí,
n yí cààrè dèmarè.

10 Cónné benitiyeibe caàrìmè,
kéképénkùnnè besààbè,
fǝ nwèè yé benitibè yèmmè,
nè be yentotí,
a tú Kuyie nku ke wenni.

11 Kuyie nkuù tu n kó kudəpìkù,
kuù dɛɛrí besààbè.

12 Kuyie nkuù bekùnè timómmənti,
ke né yóù sǎā.

13 Kòo nitiyeiwe í cèètə ò sǎũ o siè ndi,
ke deenko o tǎmmù.

14 Ò màátí tìi kpàrìnənti yóó we nkuə,
ò sǎũ ìi pie nyóó we ntǎ.

15 Ò kuò mmeyei nkó tipəutì nti,
ò pùó mməsoùmmè mmə,
ke yóó pɛitə siyáàbìsí.

16 Ò keù difǎtìrì ndi ke dì cūmpùnkò,
ò doti ò keú dìi fǎtìrì miəke nke.

17 Ò dǎd mǝè yei ndoti o yuu ìnkè nke,
ò yóù kùù yonku doti o tǐnni ìnkè nke.

18 N yó nsǎntímu n Yiè nKuyie,
kù tumè timómmənti yiè,
n yó ndiəmmu ke bie ntibómbonti,
ke déúkùnkò Kuyie nkùù baké kǝìnkè nè kɛtenkè ku yètìrì.

8

Kuyie nkpeñnimè ke dǎd onitì kòd dɛu

1 Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ke biennè kubómbonku.

2 Ti Yiè nKuyie nha yètìrì feímu
kɛtenkè kɛməu miəke.

A yètìrì dɛumu ke sɛnté tiwɛtì,
n yó nda sǎntímu.

3 Ibí nè ibíbénni bo ndiè nke da santí,
ìi kó yənə peri a dùəntəbè diəbè,
a dootitəbè diəbè í piəti tináànti.

4 Kè n wùó nkǝìnkè a nɔu kó mutǎmmú,
otǎnkù nè siwǎā a dǎd dè,

5 m báá yà onitì tu wè kǎa yé o kpéí,
n yí yà onitì yie ntu wè kǎa dǎke o kpéí.

6 Kuyie nha ò dǎd kòd sǎke dònne fǝ nwe,
kǎa ò duó ntikpetì nè diyetidierì.

7 Kòd duó nha dǎd dè kó dimàà kòd dè baké,
kǎa ò baá ndəməu.

8 Tipiètì nè inààke nè tikpasǐntò,

9 nè sinəə nè siyĩ
nè dè kó dimàà bo mɛniə mmieke.

10 Ti Yiè nKuyie nha yètìrì feímu
ketenkè keməu mièke.

9

Kuyie ndeérímè beçĩribè nè bè fěũnko bè

¹ Bədembè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ke biennè debémbénnè metammè
daamè kpere.

² N Yiè nKuyie n yó nda sántí nè n yèmmè meməu ndi,
kénnaá nha kó tidiətì.

³ Fǒǒ te kè nh aunè diwèì,
ke diènnè debémbénnè ke da sántí,
fǒ nKuyie nha bakému ketenkè nè keĩnkè.

⁴ N dootitəbè bótìrì be fǒnkó nye,
ke duò ke kǎ nha ìlkè.

⁵ Fǒǒ n kòmú ke kpa n kpéí,
ke kari a kpààtikàrì ke bekùnè timómmənti.

⁶ A puotìmu bèè í da báá,
ke kə̀u benitiyeibe,
ke ũ̀tì be yètè paíí sǎà.

⁷ Fǒǒ kùò ti dootitəbè ke bè dèè,
ke pùò mbe ekè páí páí,
kè ti yè mbe kpéí.

⁸ Kuyie nkpààtirìmu sǎà,
ke fií nku kpààtikàrì tibeéntì kpéí.

⁹ Kuù baké kutenkù nè timómmənti,
ke bekùnè ibotí kè dè sié.

¹⁰ N Yiè nKuyie nfǒǒ tu bè fěũnko wè kó disòrì,
Bè sòrì fǒǒ borè meyeñcaàrìmmè mònñi.

¹¹ Bèè da yé bè da duómmu bemáà,
ke yé fǒ nKuyie nha í yóumè bèè da waà.

¹² Ndiènnè kédéúkùnkò ti Yiè nKuyie,
kuù kàrì ku kpààtikàrì ìnkè Siyǒǒ,
mpĩ̀kùnè Kuyie ndòò mèè doòrìmmè diemè ibotí mièke.

¹³ Kuù bekùnè benitikə̀ubè,
ke yé beçĩribè kpéí,
kù í yè mbèè kuò mbe kpéí.

¹⁴ N Yiè nKuyie, n kuó mmesémmè,
wénté n níimbè n diinko mèè sémmè,
fǒǒ n deérínè mukũ̀.

¹⁵ Kè nní ndiènnè diwèì
ke da sántí Siyǒǒ kə̀be tĩnni mièke,
a n deetémè.

¹⁶ Yebotè duò yè keú yèè fǒtè mièke nke,
kè yè dii tì cùòtì yè pĩ̀.

17 Kuyie mbenkúmu kù tu kù,
ke d̄ɔ̄ri timómm̄nti,
kòo yeiwe dii tì m̄atì ò p̄ĩ.

18 Benitiyeibe tati kud̄ankù nku,
n̄e yebot̄e yem̄ou ȳè ȳè nKuyie.

19 Kuyie nyí yóó ȳè m̄bec̄irib̄è kp̄éí,
oc̄irì í yó nkém̄m̄ú d̄em̄ar̄è k̄ém̄ónt̄é k̄è d̄èe deè.

20 Kuyie nyít̄é k̄écómm̄ú,
b̄áá yóu kòo n̄it̄i weè na,
bekén̄e yebot̄e.

21 N Yìè nKuyie nh̄ānn̄é ȳè kuf̄ōw̄aá,
k̄è ȳèe bant̄é ȳè tum̄è ben̄it̄ib̄è m̄be.

10

1 D̄è ȳĩm̄e n Yìè nKuyie nk̄āa d̄ét̄é?
D̄è d̄òm̄m̄e k̄āa s̄òri m̄eȳēñc̄aàr̄im̄è m̄ònn̄i?

2 Benitid̄ann̄ib̄è m̄àke sip̄ɔ̄o nsi,
ke f̄ēũnko bec̄irib̄è,
k̄è be d̄òr̄im̄è b̄è p̄ĩ.

3 D̄è ñ nnaatimu onitiyeiwe ò d̄ó k̄éd̄òò tì kp̄éí,
kòò fièt̄e ot̄òu k̄p̄er̄e d̄è nh̄ò naati,
kòò s̄āá nKuyie.

4 Onitiyeiwe ñ nn̄áann̄è tep̄òt̄è nte ke tú:
Kuyie nyí k̄pet̄i òm̄òu,
kù ket̄é k̄é í bo.
T̄i bo o ȳemm̄è s̄āā.

5 Ò d̄òr̄i d̄è ȳíem̄mu s̄āā,
ò í bann̄i Kuyie m̄beént̄i,
ò aúmm̄u o doot̄it̄ab̄è b̄em̄ou.

6 Kòò n̄āa n̄ho ȳemm̄è mīeke ke tú:
N yí doti b̄it̄i,
m̄eȳei nyí yó n yà b̄it̄i b̄it̄i!

7 Kòo n̄ùu m̄àke tin̄āaṣ̄ĩnt̄i,
siȳāab̄is̄i n̄è m̄ecīimm̄è,
kòo n̄āaṣ̄nt̄i tu tiȳeiti ò í n̄āa ntim̄ómm̄nti.

8 Ò ã̄ ok̄e dih̄èi tak̄é nke,
k̄ékūo w̄èè í c̄ààr̄è m̄um̄am̄u dis̄òr̄i
ke ñ nt̄ũũ nke pak̄é oc̄ir̄i.

9 Ò ñ nhoke kut̄úúk̄u nku,
m̄ed̄ét̄im̄è dic̄ir̄ic̄ir̄i k̄ōm̄e,
ke pak̄é oc̄ir̄i,
k̄óò kp̄ààke k̄étann̄é tic̄uòt̄i mīeke.

10 Ò ã̄ k̄úk̄úmu, k̄ébak̄e,
k̄éȳāke oc̄ir̄i.

11 Kòo ȳemm̄è d̄ò nKuyie nȳè n̄ho k̄pet̄i,
ke d̄ò nk̄u í dak̄e o k̄pet̄i ñnk̄è,
ke d̄ò nk̄u í w̄úó nh̄ò d̄òr̄i d̄è.

12 Kuyie, nyíté kécómmú,
Kuyie, nyoute a nùtè!
Báá yè mbec̄rìbè kpéí.
13 Dè yĩme kòo yeiwe da daú,
ke tú a í yóó ò kpetínné?

14 A wúómmu oc̄rì ààrìmè ke fěũrì,
fěũ ò kómmú,
Oc̄rì duó nfě nwe omáà,
fěũ dàke deciribire kpéí.
15 Pònte oyeiwe wērímu,
yietí we o yei,
deite we a ìkè.
16 Tì Yìè nKuyie nfěũ tu okpààtì sǎà,
bèè í da yé bè í yó nkpaá a èì.

17 A kemmumu bec̄rìbè dó tì,
ke náríkũnko be yèmmè,
ke yo bè tu mù.
18 Ke kommu iciribí nè bè fěũnko wè,
kè dè bo yie nkòo nìtì bá ndəərinè otə̀u muwērímu.

11

Kuyie nwùómmè benìtìbè beməu

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

Kuyie mborè n de nsəri,
di bo yĩme ke dò nní ncokù yetārè mièke tenòtè kōme?
² Beyeibe fĩ mbe tǎnnè nde,
bè sèunko be pie nyi,
ke səri dibiinnì mièke ke bo tā wèè yèmmè wenni.
³ Kè diheì cààrè,
onitisàù bo dǎò ba?

⁴ Kuyie mbo ku cēsààtè mièke nke,
ku kpààtikàrì bo kēĩnkè nke,
kù wùómmu benìtìbè beməu,
ke yé be yèmmè mièke dòmmè.
⁵ Kuyie nyému osààwè nè oyeiwe be yèmmè,
kù í dó oyonkuwe.
⁶ Kuyie nyóó cūũnní yehǎākũǎ nye nè mehǎākperìmè benitiyeibe ìnkè,
be kó tiyeti de ntú.
⁷ Tì Yìè nKuyie ntu timómmənti yìè nwe,
ke dó wèè dǎ̀rì timómmənti,
bèè pĩ ntimómmənti bèè yóó kù yà.

12

Beyeibe sũũmmè

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ke biennè kukùtìdùkù iwěĩ ini kòku.

² Tì Yìè nKuyie nti deeté,

benitisààbè dèèmu,
timómmənti yembè í kpáá.

³ Bá wè ò wátìrì otòu nwe,
koò kpènti kòo yèmmè né bo mèdémè.

⁴ Kuyie nkuo benitikpentibè,
nè bèè nàánnè sifeí.

⁵ Bèè tu:

Ti nò yèè tu ti kó muwě́rímú,
ti nò nke náámmu,
we mbo na ké ti baaté.

⁶ Kè Kuyie ndò:

Mí nKuyie m bo íté kécómmú,
bè fěũko bèè sénnibè kpéí
nè becĩribè bèè kuò,
m bo deetè bè sènkèrì bè.

⁷ Kuyie nnáàntì dò mpáíí nwe
ke dò mmesəə mbè pṹhéné mè fehāātofe,
kè mè wenke mesàà.

⁸ Fǒ nti Yìè Kuyie,

fǒò yó nti kǎnké benitibè biè mbotí.

⁹ Bá kè de kó benitibè bo tipíitì timəu,
bá kè beyeibe sũũ nkutenkù.

13

Onitì dómè Kuyie nhò deetè kè dè ò ɔtí

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² Kuyie nde yó nkááké de kàa dentení n kpéí?

Dè yó nkááké de kàa yóu kè n da yà?

³ Dè yó nkááké de kè iyĩ̀̀ke nè meyeñcaàrìmə yewe yeməu kǎme kè dèe deè m
mieke?

Dè yó nkááké de kè n na n dootitəbè?

⁴ N yìè nKuyie nwéntení kékeè n tú mù,
ké n yíé muwě́rímú,
n yàà bo kú.

⁵ Kè n dootitəbè báá yĩ̀̀ bè n na,
dè yàà bo narike n dootitəbè n yĩ̀̀kemè.

⁶ N yému a túmè mesàà nyiè,
kè n yèmmè naati a n deetémè.

N Yìè nKuyie, n yó ndiè nke da sǎntímu,
a n dòò mèè sàà nkpéí.

14

Onitiyiwe kó meborime

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

Tiyèintì tii ɔɔ yĩ̀̀ Kuyie nyí bo!

Bè càkəmu, bè dòòrì isəke kpere nde,
òməu í bo be mieke wèè dòòrì mesàà.

fǒǒ n duò n dǒ dè,
n kpɛti timɔu bo a nɔu miɛkɛ nkɛ.

⁶ A n duó ndè n naatimu,
dè tu dɛsààrè ndɛ n kpéí
kɛ n duò ndiwèì.

⁷ N sǎntímu Kuyie nkùù n tiè,
bá keyènkè n yèmmè ò n dentemmu dɛ kó itié.

⁸ M buó n Yìè nKuyie nku sǎà,
kù m bonèmu, m báá kpeutɛ.

⁹ Dɛɛ te kè n yèmmè naati,
kè n diènnè diwèì.

¹⁰ Kɛ yé kɛ dò mbá kè n ku,
m bá nkpaá kufǒti miɛkɛ,
kɛ yé a í yóó yóumè a kou kòo pǎãkɛ.

¹¹ A m bɛnkɛmu mufòmму kó kucɛ,
kɛ yo nni mbonè kɛ n duò ndiwèì.

17

Wèè í cààrè mùmamù ò mɔɔmè Kuyie mmɛteèmmè

¹ Dafiti kó ibáammì.

N Yìè nKuyie, keè n da móú tì, ké n kónné,
keè n dabònnì kékeè m báammì,
siyààbìsì í bo m miɛkɛ.

² Fǒǒ yó m bekénè,
fǒǒ yó m púté n naatimu.

³ A yému n yèmmè, a n séúmu keyènkè,
kàa n fiɛ a í yóó yà tìmatì,
tì bo n yèmmè tì yìèní n nùù.

⁴ A náàntì tì n nì,
kɛ n yennínè mmáà bɛyɛibɛ kó icɛ.

⁵ N tūmmu weti weti a cɛ,
n tàakɛ í kpeutí.

⁶ Kuyie n da yumu ké yé a yó n ténémè,
kénté m bíékè kékeè n da náá ntì.

⁷ Bɛnkɛ a sàa n diɛmè fǒ nwèè dɛɛrí bèè wanti disòrì a borè,
kɛ bè fèkù bɛ dootitɔbè nɔu miɛkɛ.

⁸⁻⁹ N nì nkānké kunɔmpòkù ò nkānkémè tenɔnnètè,
bɛnitiyɛibɛ bèè n fěũnko bɛ kpéí,
a nni ndíéké a kó mɛdèè.
N dootitɔbè yonkubɛ bèè n fité bɛ kpéí.

¹⁰ Bè í mɔkɛ mɛsémmè,
bè náánnè sipɔɔ nsi.

¹¹ Bè tũ n naàcèi nsi,
kɛ n fité kɛ wanti ké m bɔ nkɛtenkè.

¹² Bè dònnè dicirìcìrì ndi dìi dǒ kǎpĩ nkè dè dì ɔtí,
musĩmmù mùù òkɛ difǎpèù kɛ díí.

¹³ Kuyie mbáátí ké bè kpannè,

ké bẹ̀ bọ̀ nketenkẹ̀,
 youte a siẹ́ ké n dẹ́ténẹ̀ benitiyonkubẹ̀.
¹⁴ A bẹ̀ kùṛnẹ̀ a kpàrìsiẹ̀, ké bẹ̀ dẹ̀ páfí,
 bẹ̀ bá nkpaá bẹ̀fòùbẹ̀ miẹ́kẹ̀,
 nii mbe menétiime a sùó mmẹ̀ bẹ̀ kpéí,
 kẹ̀ bẹ̀ bíí yà kénsànnẹ̀ késúó mbe yaàbí.
¹⁵ Mí n wetímu kẹ̀ yóó da yà,
 m bo ente dìì mǎnnì n yóó da yàmu kénsànnẹ̀.

18

Dafiti dèntèmẹ̀ kẹ̀ sǎntẹ̀ Kuyie
(Wénté 2 Sammuyeri 22.1-51)

¹ Bẹ̀dẹ̀mbẹ̀ dìèmmẹ̀ Dafiti Kuyie ntǎnti yènfẹ̀. Ò do dèntẹ̀ dẹ̀ kó fẹ̀yènfẹ̀ Kuyie
 nhò dẹ́tẹ̀ dìì mǎnnì ndi nè o dootitǎbẹ̀ bẹ̀mou nè Sauri.

² Kòò bẹ́i nkẹ̀ dọ̀:
 N Yìè nKuyie n da dómu,
 fǒǒ tu n kó muwērímú.

³ N Yìè nKuyie fǒǒ n te n sǎri fǒǒ borẹ̀,
 fǒǒ tu n kó kupèrikù kùù n kǎnkẹ̀,
 fǒǒ tu n kó kudǎpikù,
 fǒǒ tu okperì wẹ̀è n dẹ́rí,
 fǒǒ tu n kó tẹ̀cẹ̀kpetẹ̀ n sǎri tẹ̀è miẹ́kẹ̀,
 fǒǒ tu n dẹ́tíwẹ̀ wẹ̀è n dẹ́ténẹ̀ bẹ̀yẹ́ibẹ̀,

⁴ Kuyie nyètìrì ndeu,
 n ku n yu kẹ̀ kù n dẹ́ténẹ̀ n dootitǎbẹ̀.

⁵ Mukũũ ndo m boúmu ké n fité,
 menie mmẹ̀è pũǒ nke kǎu kẹ̀ mẹ̀e donné n kǎmbùàtì.

⁶ Kudǎnkù kó iwěĩ ìì do n cẹ̀ète,
 kẹ̀ mukũũ nkó ticùàtì nduó n yìkẹ̀.

⁷ Dẹ̀ do n di kẹ̀ n yú Kuyie nku,
 ké ku nkuónnẹ̀,
 kẹ̀ kùu keè n tammẹ̀ ku cǐètẹ̀ miẹ́kẹ̀,
 kẹ̀ m báammìi tuókoo ku borẹ̀.

⁸ Kẹ̀ ketenkẹ̀e aá,
 kẹ̀ yetārẹ̀e sǎntẹ̀ kéaá,
 ku miẹ́kẹ̀ pẹ́ikẹ̀ mẹ̀è kpéí.

⁹ Kẹ̀ kuyukú nyièní Kuyie nwũǒ,
 nkẹ̀ fẹ̀hǎǎdẹ̀nfẹ̀ yìèní ku nùù nè ihǎǎpém̀pé́rí.

¹⁰ Kẹ̀ kùu bíí ntiwetì kécúténí,
 kẹ̀ncutiní kẹ̀ na yewetisùò.

¹¹ Kẹ̀ deke oĩnkẹ̀mbàrì, kẹ̀ puù,
 kémpùtì kuyaakù miẹ́kẹ̀.

¹² Kẹ̀ yewetisùò kù fité,
 kẹ̀ yewetẹ̀ diẹ̀yẹ̀ kù cẹ̀ète,
 kẹ̀ dẹ̀ sòù kẹ̀ dò ndibinni cūmpuri.

¹³ Kẹ̀ kuwenniku diẹ̀kù yìèní ku ìkẹ̀
 Kẹ̀ yewetẹ̀ pẹ̀nkù nè yemátárẹ̀ nè ihǎǎpém̀pé́rí.

¹⁴ Kẹ̀ ti Yìè nKuyie mpéú kéĩnkẹ̀ fetaafẹ̀ kǎme,

kè bè yo Kuyie nkùu baké kēĩnkè nè kētenkè ku tammè.

Kè fetaafè mātārè duòní,

kè muhǎǎ ncóú.

¹⁵ Kè fetaafè nwéí tipûti timou,

kè Kuyie ntǎũ ku pie ntipûti timou.

¹⁶ Kè kùu pεε kè dàméèrì fũò feité,

kè kùu wei kè kētenkè miεkεε feité.

¹⁷ Kè kùu youtení ku nòutè kēĩnkè,

kε n yǔś mmenie mmiεke kédennení.

¹⁸ Kuù n dεerínè n dootitǎbè,

nè n sǐmbè bèè wērímú pēēté n kǒmu.

¹⁹ N do bo mesémmè miεke nke kè bè n cēētε,

kè Kuyie mme nní nni mbonè.

²⁰ Kε n dènnení difòtìrì miεke,

kε nh òmpùnne kù n dó mèè kpéí.

²¹ Kuyie nni nyietí n dǎori mèmme dèè sié.

N wennimu kè kù n yietí mesàà.

²² N tǔmmu Kuyie nkó kucε,

n yí yetε ku kpeti matì.

²³ N yí yeté ku kuó maì,

m me n yí yeté ku tannùù marì.

²⁴ N dǎorimu kù dómè.

N dakεmu nyàà bo yeté mèè kpéí.

²⁵ Kuyie nni nyietí n wetí kè dè màmmε mme,

n wennimu kè kù n yietí mesàà.

²⁶ Kuyie, nwèè dǎori dèè wenni,

a we ndǎori dèè wenni.

Wèè tu onitì mǒmmuǎ a we ndǎori timómmǎnti.

²⁷ Wèè dò mpáíí, a ǎǎ ò bεnkεmu amáà páíí.

Kòò tu oyεiwe a nyé a bo ò yǐmè.

²⁸ Fǒǒ dεerí besénnibè

kε kékùnkò sifeí yεmbè.

²⁹ N Yìè nKuyie nfǒǒ cóunko n fitírè,

fǒǒ m mí dibìnnì miεke.

³⁰ Kuyie nfǒǒ te kè n do n dootitǎbè.

Fǒǒ te kè n sènté bε duotí.

³¹ Kuyie nkó kucε do mpáíí nwe,

kè ku náǎntì tu timómmǎnti,

kè kù dò nkudǎpikù kε kǎnkù bèè sòri ku borè.

³² Kuyie nkuù tu ti yiè,

Kuyie mbo kumáà ndi,

kuù máà tu dipèrì dì ti kǎnké.

³³ Kuyie nkuù n duò mmuwērímú,

kuù wènkùnkò n cε.

³⁴ Kuù te kè n tààkε cǎā tεhontè kpεyi kōmε.

Kuù te kè n còmmú ditennì ïnkè.

³⁵ Kuù m bεnkú dikpànnì,

ke n teénnè kè n nò nke yũṣ mmutāmmù.

³⁶ N Yìè nKuyie nha nòùtè youtè tɛè n tɔ,
ke n kǎnké kudɔpìkù kōmɛ, ke n dɛɛrí,
nh ṣṣ da yú kàa yiemmu ké n kpénkùnnɛ.

³⁷ Fṣṣ te kè n kèrí mɛcǎǎ,
bá n tààkɛ í seítí.

³⁸ M bèti n dootitɔbè mbe ke bè nìntɛ,
kè n yí bè kùṵ bɛmɔu m báá wɛtɛ.

³⁹ M bè kèété kéétému kè bè còú kè m bè nàù,
bè báá na kéíté, m bè namu.

⁴⁰ Kuù n duó mmukpàrìwɛrímú,
ke te kè n dootitɔbè m bòúté.

⁴¹ Fṣṣ te kè n dootitɔbè bùtínné ke coké,
kè nh auté n sǐmbè ke bè kòù.

⁴² Kè bè kuṵ mbá òmɔù í bè teénnè,
kè bè da kuṵnnè fṣ nKuyie mbá a í bè còú.

⁴³ M bè nàntɛmu kè bè naá nkutāyukú, kuyaaakù tɔ kù
kè m bè nàù kucɛ kó tisāsààtì kōmɛ.

⁴⁴ Kuù n dɛɛténè m botí kɔbe bèè yetɛ n kpeti,
ke n níí nyibotí ìlkè,

kè kubotí n yí yé kù naá n kó tidaatì.

⁴⁵ Kè bɛpòḍbè n sǎntí,
kè m bɛí mmémáà bèɛ yie n kpeti.

⁴⁶ Kè bè cǐtɛ ke kpeutí,
ke yièní bɛ sòrè miɛkɛ.

⁴⁷ N Yìè nKuyie mbomu kuù tu n kó dipèrì.
Ndéúkùnkonnè ku yètìrì, kuù tu n dɛɛtíwè.

⁴⁸ Kuyie nkuù m pèiri,
ke te kè ibotí m bòúté.

⁴⁹ Kuù n dɛɛrínè n dootitɔbè,
ke te kè n nò n kpantídèntɔbè,
kuù n dɛɛrínè benitiyonkubɛ.

⁵⁰ Dɛè kpéí nte kè n yó nkù sǎntí ibotí cuokè,
ke diè nke déúkùnkò ku yètìrì.

⁵¹ Kuù dɛɛrí ku kóo kpààtì,
koò dḍòrì mɛsàà wenwe kù tāāté wè,
wenwe Dafiti nè o yaàbíó sǎǎ.

19

Kuyie ndḍò dè dɛè bɛnkú kù dɛumè

¹ Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² Kɛĩnkè bɛnkúmu Kuyie ndɛumè,
kè tiwɛtì bɛnkú kù pĩ mmùù tǎmmú.

³ Bá diì yìè kè di nàá nditèrì kù dɛumè,
bá kèè yènkè kè kè nàá nkɛtɛkè kù dɛumè.

⁴ Dè í tú nè tináàntì, dè í tú nè yetannò,
òmɔù í yo dɛ tammè.

⁵ Kè dɛ náàntì né pité kutenkù kumɔu,

kè bè tì kèè itemmànkε imou.

Kuyie ndòò diyie cīētè kēīnkè nkε.

⁶ Kè dì 5 nyetini ke do nwèè tùóté o pokù bàmbà,
kε dò ndikōmbùò yìè nwèè kèrí o cε kè dè ò naati.

⁷ Kè dì 33 yènni ku ntemmàнку kénkérí kéta kutεkù,
dèmarè í yenninè di iinkù.

⁸ Kuyie nkuó dò mpáíí nwe kε duò mmufòmmu,
ku tannò tu yemómmōnyε nyε, kε ciinko besīntibè.

⁹ Kuyie ndó dè wennimu kε náríkunko mēyèmmè,
ku tannò dò mpáíí nwe kε náríkunko inuò.

¹⁰ A bo ndémè Kuyie ndè wennimu,
dε kó fεdédiéfè 5 mbo sáà nwe.
Kù tāāté tì wennimu kε tú timómmōnti.

¹¹ Tì wenninèmu mεsɔɔ,
kε pēnkù mεsɔɔ nsààmè kuwenniku.
Tì wèètinèmu mεcekùò,
kε pēnkù mεcekòbémmè kunaatí.

¹² A dè tiènnè mí nwe a kóo tōnti,
Wèè yie nha kpεti ò péúmu mucōntimu diemù.

¹³ We nyé o yetimè? N cīé n yí yé mēè yei,

¹⁴ Nkānké mí nha kóo tōnti kè tefentè bá m pī,
kè nní nwenni kε báá dɔò mēyεi ndiemè.

¹⁵ Áú Kuyie! Cɔuté n náahti nè diwèi,
kécɔuté tii bo n yèmmè.

N Yiè nKuyie nfɔɔ tu n kó dipèrì, n kóo donti.

20

¹ Bεdèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yēnfè.

² Kàa bo mēyēñcaàrimè miεkε ti Yiè nKuyie nda teennè,
kunku Kuyie nSakɔbu do tū nkù nda kānké.

³ Kù mbo ku cīētè Sedisadεmmu kε da teennè,
kù mboni Siyɔɔ tārì kε da cúó.

⁴ Kù báa yè nha pārè kpéi,
kùu cɔuté iwūɔ a kù feu ì kε tuò.

⁵ Kù da duó nha yèmmè dó dè demou,
kétūnne a dó kédɔò tì timou.

⁶ Kè ti nyíúnè diwèi kù da teennèmmè kàa na,
kè ti còínné menakùmè kó mεcannimè nè tí Yiè nKuyie nkó diyètìrì.
Tì Yiè nKuyie ndɔò a kù mɔɔ dè demou.

⁷ N yému kε dò nti Yiè nKuyie ndεerí okpààti kù tāāté wè,
kε boni ku cīētè kēīnkè koò teenní,
koò dεerínè ku wērímú diemù.

⁸ Bēmabè tá bε kpàrìsēī nsi,

kè betabè tá bε sēī.

Tínti mε nyu ti Yiè nKuyie nyètìrì ndi.

⁹ Kè bè bótìrì kε duò,

kè t́inti biε cómmú teii,
ti í nampú.

¹⁰ Kuyie nteenne okpààtì,
kè tì da yu á keè.

21

¹ Bè dièmmè Dafiti yènfè.

² Ti Yiè nKuyie ndè naatimu okpààtì a mọke mề kpéi mmuwě́rímú,
a ò teennemu kè de kó diwèi dièrì ò bo.

³ A ò duómmu o yèmmè dọ dẹ,
a í ò yetenè ò da mọ dẹ.

⁴ A Ẹ́ ò conè mesàà mme,
kòò òò mmesọ nsààmè kó dipìi

⁵ Ò da mọ mufòmmu mmu kàa mù nhò duó,
koò yìe yewe kòo fòmmu òkè mediè.

⁶ F́f́ ò deetè kòo yètìrì deuke,
f́f́ ò dẹ̀úkùnnè koò duó ndisānni.

⁷ Koò dọ̀rì mesàà ndiemè sáá,
kòo duó ndiwèi a borè.

⁸ Okpààtì duó nhomáà ndi Kuyie,
nè Kuyie nkùù baké kẹ́nkè nè ketenkè
ku kó mesàà nkpeí nke ò fiíkúmè teii.

⁹ Okpààtì, a yóó nintemu a dootitabè,
a yóó ṕimmú bèè da níí.

¹⁰ A yóó feiténí dii yìe ké bè tanné fehāātofe mieke nke,
ti Yiè nKuyie mbo bè maanko nè kemieke kè bèe cóúté.

¹¹ A yóó kuomu be kó feyanfè,
be yaàbí nè be botóo ketenkè ìnkè.

¹² Bè dọ ke dá dọ̀ meyei mme,
bè wěnné ke bo da cakemu,
bè me nyí yóó na.

¹³ A yóó duó nkè bèe bútinné kécokému,
kàa mbè tãĩ ipie.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie mbenke a wě́rímú diemù,
ti diè nke dẹ̀úkùnkò f́f́ yètìrì a wě́rímú kpéi.

22

Kuyie ndè yĩme kàa n yóu?

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè bè diè nfè nè metandaamè.

² Áú Kuyie! Áú Kuyie!
Dè yĩme kàa n yóu?

Kè n kuò nke kuò mbá a í n deérí?

³ Kuyie, nh ẽ ntũũ nke kuómmu kàa dò nyúó,
kè nní nyié nke kuò mbá n yí ompu.

⁴ Kè f́f́ né tú wèè dò mpáíí,
ke kari a kpààtikàrì kè Isidayeeri be da sántí.

⁵ Ti yembè do duó nfǝ nwe bemáà,
bè do búó fǝ nwe kàa bè dɛɛrí.

⁶ Bè do ɔɔ kuónnè fǝ nwe kàa bè dɛɛté.
Bè do íkú fǝ ñnkè kàa bè dènnìnko ifei.

⁷ Mí n naá ndibɛ̀ù ndi!
N ténkɛ í tú onìtì,
benitibè bemou sǎǎ mmí nwe,
kubotí kumou sènkèrì mí nwe.

⁸ Benitibè bemou n yàu kɛ daúmu,
kɛ cǝ kéhéunko bɛ yɔ.

⁹ Kɛ náá n kpéí nke tú:
Ò yɛ nhò duó nhomáà ndi Kuyie,
kuù tǔntɛ o kpeti,
ò yɛ nkù ò dómu,
kù tǔ nhò dɛɛté.

¹⁰ N Yìè nKuyie nfǝ n dènnɛní n yɔ pɔutì miɛkɛ,
fǝ n duó nho miè.

¹¹ Bè m peité kɛ n duó fǝ nwe,
nè m peiténímè, Kuyie nfǝ n te.

¹² Mɛyɛñcaàrìmè mɛè n tókénè, a bá n dɛténè,
òmou í bo wèè bo n tee.

¹³ Yɛnaadakè péu yɛè n fité,
Basǎǎ naadakè yɛè n cɛtinè.

¹⁴ Yè ààtɛ tinùùtì nti kɛ bo m pǐ,
kɛ dò ndicìrìcìrì dìi pǐ nke kontí.

¹⁵ N wɛrímú muù sũòtoo mɛniɛ mbè còúmmè ketenkè mɛ kǝmɛ,
kè n kũǝ bǝkíí,
kè n kǝmbùòtì yìètɛ mɛkùò nkǝmɛ.

¹⁶ N níi kuù kpeí tiyaàkpeti kǝmɛ,
kè n nóndɛnfè dàrì n dáandaakù.
A n dǝú nkufǝtì bènnì ndi.

¹⁷ Simǝó sù n cɛ̀ètɛ kɛ bo n cááké,
benitiyɛibɛ bè n díi kɛ bo m pǐ,
kɛ dùùtɛ n naàcèi nè n nou.

¹⁸ N yǝkè mɛdiè mme kè n kũǝ feité.
N dootitǝbè n wùómmu kɛ m paké,

¹⁹ kɛ totí n yààtì,
kɛ tǎũ tétɛ n yaàbòrì.

²⁰ Fǝ nKuyie, nha bá n dɛténè,
fǝ tu n wɛrímú,
cokéní mɛcǎǎ ké n teennè.

²¹ N dɛɛténè dikpàrìsiè,
ké n dɛɛténè yemǝnì.

²² N dɛɛténè dicìrìcìrì nùù,
ké n dɛɛténè yɛpaanaadayiè.

A n teemmu,

²³ m bo nnáá nha kpéí n kǝbɛ cuokè,

m bo nda sāntí ditĩnnì cuokè.

²⁴ Díndi bèè dé Kuyie, nsāntínè kù,
díndi Sakəbu yaàbí diməu, ndéúkùnkònè ku yètìrì.
Díndi Isidayeeri yaàbí diməu, nkpeutínè ku ììkè.

²⁵ Kù ɔ̃ í n wúónko mēsémme yìè nho sémmè miēke,
kù í ò yetírí,
kù ɔ̃ í nhò bùtinné,
kòò kù kuónnè kù ɔ̃ kéntému.

²⁶ M bo nda sāntí ditĩnnì diērì cuokè,
kédə̀ə̀ bèè da dé bε cuokè m bēi ntì.

²⁷ Bεcĩrìbè yóó dimu kénsànnè,
bèè waà nKuyie nkè bè nkù sāntí,
kénfòù kémənte.

²⁸ Itemmànkε iməu kəbε yóó dentenəmu Kuyie nkpréí,
bè wētínímu ku borè,
ibotí iməu kəbε yóó nínkúmu ku ììkè.

²⁹ Kε yé ti Yìè nKuyie nkuù tumè okpààti,
kuù baké ibotí iməu.

³⁰ Bèè duó ketenkè miēke bεməu bè yóó kōnkεmu ku ììkè,
bèè kó dimàà tati kudənkù bè bo nínkú ku ììkè.

Mí n fòù Kuyie nkpréí nke,

³¹ kè n yaàbí yó nkù ntũ,

kénáké ku kpéí mbe bí,

³² kè ìi náké bε yaàbí kù dòò dè
kε dεeté ku kəbε.

23

Kuyie nkuù tu n cēnti

¹ Dafiti yènfè.

Kuyie nkuù tu n cēnti kè n tú ku kó fεpièfè
n yí yóó mónté dèmarè.

² Kuù nh om̃pùnkò timusũũti borè,
kε n kərìnè menie nyííku dè só.

³ Kuù n kpénkùnkò,
kε m benkú kucε sààkù,
ku yètìrì dεu mēè kpéí.

⁴ Kè n kèrí dibìnnì diērì miēke
m bá nyĩèkù dèmarè kε yé kù m bonèmè,
kε tɔ kunaacēndùòkù kε m baànè,
kε tɔ kunaacēmpààti
dèè n duò ndikəmbùò.

⁵ Kù n duò mmudiì mmu,
n dootitə̀bè ììkè,
a nconè diwèi ndi kε wààrì məkə̀fə̀ðmε n yuu,
kε píenko m bòòfè kè dè cou.

⁶ Diwèi nè mēsàà dè yó nni mbonəmu yεwe yeməu,
kè nní mbo a cĩètè n fòmму muməu.

24

*Kuyie ntatimè ku cĕtè*¹ Dafiti yènfè.

Kuyie nkuù te kētenkè nè dèè bo ke miēke,
kuù te kutenkù nè bèè bo ku miēke.

² Kuyie nkuù fīi nkētenkè dāmēèrī ĩnkè,
kuù kè fīi nyikó nyĩnkè.

³ We mbo na kédekē Kuyie ntārī?

We mbo na kéta ku cēsààtè miēke?

⁴ Wèè nōu wenni kōo yèmmè dō mpáíí,
wèè í duó nho yèmmè yebókè,
wèè ã ì mpariku ke né soú.

⁵ Wèè yóó pété Kuyie nkó mēsàà,
Kuyie nho dēetíwè yóó wè kòhnému.

⁶ Bèè wanti Kuyie mbe kpere yó mme ndò,
bèè wanti Kuyie nSakōbu dō tū nkù.

⁷ Di yíé kéokūnne yebòrè,
okūnne yebòrè yèè bo nè dimònnì,
kòo kpààtì diēwè ta.

⁸ We ntu de kóo kpààtì diēwè?

Kuyie nku, kù kpeñnìmu,
kuù tu okōmbòteu.

⁹ Yíé kéokūnne yebòrè,
okūnne yebòrè yèè dō bonè dimònnì,
kòo kpààtì diēwè ta.

¹⁰ We ntu de kóo kpààtì diēwè?

Kuyie Mpakedaa nwe,
kuù tu okpààtì diēwè.

25

*N Yìè nKuyie m benke a cē ké n cĕ n yēi*¹ Dafiti yènfè.

N Yìè nKuyie m búó fō nwe.

² N Yìè nKuyie n duó nfō nwe m mǎà,
A báá yóu kè n di ifei,
n dootitòbè bá n na kényānku.

³ Bèè da duó mbe mǎà ifei í bè pī,
ì yóó pī mbèè da yete bèmbē.

⁴ N Yìè nKuyie, m benke a cē,
n niité ice a dō nní ntū nyì.

⁵ M benke timómmonti kó kuce ké n tié,
fō tu Kuyie nke n dēerí.

N yīkú fō ĩnkè yewe yemou.

⁶ Ti Yìè nKuyie nha báá yè, nha ti kuòmmè mēsémme
ke ti dōori mēsàà nsǎà.
A sémmè nè a sàà ndè bomu nsǎà.

7 Bá ndenniní n do dɔɔri mɛ̀ɛ yɛi,
nɛ n yetémɛ̀ n kpaá bɛ ndì m̀nnì,
a sà mɛ̀ɛ kpéí bá n yɛ̀.
A niti mɛ̀ɛ kpéí nyɛ̀ n kpéí.

8 Kuyie nwennimɛ̀ kɛ dɔɔri dɛ̀ɛ wenni,
dɛ̀ɛ te kɛ̀ kù bɛnkú onitiyɛiwe ò dò nkétũnnɛ kùù cɛ.

9 Kɛ kerinɛ̀ bɛ̀ kékũnko bɛmáà timómmɔnti miɛkɛ,
kɛ bɛ̀ bɛnkú ku kó kucɛ.

10 Kuyie nkó itié nwennimu, kɛ tú imómmɔnyi,
bɛ̀ kù taunnɛ̀ kɛ tũ nku kuó bɛ kpéí.

11 Ti Yiè nKuyie nnɛ̀ a kó diyètìrì kpéí,
n cɛ́ɛ n yɛi, mɛ̀ dɛumu.

12 Kòo niti dé ti Yiè nKuyie,
kù ɔ̀ ò bɛnkɛmu kucɛ̀ ò dò nkétãáté kù.

13 Dɛ̀ yìè nhɔ̀ di diwèi ndi,
kòo bíi tiekɛ diheì.

14 Kuyie mbɛnkúmu ku kó disòrì kpɛti bɛ̀ kù dé,
kɛ bɛ̀ bɛnkú ku taummɛ̀ tié.

15 M búó Kuyie nku sáà,
kuù yó m píté ticùòti tìi m pĩ.

16 Wénténí m bíékè kɛ̀ n kuó mmesémmɛ̀,
n kpa n kou nwe kɛ sɛnní.

17 Kukɔ̀mbòdorì kuù m bo,
n denne kukɔ̀mbòdorì miɛkɛ.

18 Wénté n sémɛ̀ nɛ̀ n fɛ̀tímɛ̀,
kɛ̀ n cɛ́ɛ n yɛi mmɛmɔu.

19 Wénté n dootitɔ̀bè sũmɛ̀,
bɛ miɛkɛ kɛ̀ ò còú.

20 Nni nkãnké kɛ̀ n dɛɛtɛ̀,
kɛ̀ m bá nsɔ̀ri a borè kédi ifeì.

21 M búó fɛ̀ nwe, fɛ̀ yó n teennɛ̀,
kɛ̀ nní ndò mpáíi kɛ wenni.

22 Áú, Kuyie! Dɛɛtɛ̀ Isidayɛɛribɛ̀
nɛ̀ bɛ áàrìmɛ̀ mɛmɔu.

26

Dafiti tumɛ̀ Kuyie nhò kòhné

¹ Dafiti yènfɛ̀.

Ti Yiè nKuyie n kónné,
n tũmmu a kuó,
n yĩkú fɛ̀ ò ònkè nɛ̀ n yèmmɛ̀ mɛmɔu,
n yí yóó nampɛ̀.

² Ti Yiè nKuyie, n wénté,
n yááké, feitɛ̀ n yèmmɛ̀.

³ M búó fɛ̀ nwe kɛ̀ bàa a kó mɛsàà,
n kɛ́rí a kó timómmɔnti miɛkɛ nke.

⁴ N yí katinɛ̀ siyáàbìsì yembè,
n yí nɛitinɛ̀ mɛyèmmɛ̀ mɛdémɛ̀ yembè.

⁵ N yí dɔ̀ bɛ̀è dɔ̀dɔ̀ri mɛ̀yɛi mbɛ kó dítɔ̀nnì,
n yí katìnè benitiyonkubɛ.

⁶ N Yìè nKuyie n yóó nitɛ n nɔu nsi kébenkɛ n wennimè,
n firì a wũɔ̀tònnì ndi,

⁷ kɛ da sántí,
kɛ náá nha kó mɛsàà mmɛmɔu.

⁸ N Yìè nKuyie, n dɔ̀mu ké mbo a cɛ̀tɛ̀tɛ̀,
a wɛ̀rímú bo tɛ̀è miɛkɛ.

⁹ Bá n wɛ̀nnénɛ̀ bɛ̀yɛibɛ kékua,
bá n wɛ̀nnénɛ̀ benitikò̀ubè.

¹⁰ Bɛ nɔu tú sisĩnsi nsi,
bè bè duò nticuuti nti kɛ dɔ̀ bèè bè kònné.

¹¹ N tũmmu a kuó,
n kuó mmɛsémmè ké n dɛɛtɛ.

¹² N kɛrí kucɛ sààkù nku.
M bo nsántí n Yìè nKuyie nku nìtibè tìkú dè.

27

Ti Yìè nKuyie nkānkémè wèè sòri ku borè

¹ Dafiti yènfè.

N Yìè nKuyie nkuù m mí kɛ n dɛɛrí, n yí yĩ̀èkù òmɔ̀.

N Yìè nKuyie nkuù kānké n fòmmu, n yí dé òmɔ̀.

² Kè benitiyɛibɛ n tɔ̀ónnè,
kɛ dɔ̀ ké n cááké tikpasĩnti kɔ̀mɛ.

N dootitɔ̀bè bèè n wanti,
bèè yóó bété kéduó kɛtenkè.

³ Bá kè fɛkpàrinafɛ n dinté, kufɔ̀waá mbá m pĩ,
kè n dootitɔ̀bè dɔ̀ ké n dokénè,
m baa nyĩkú a ìnkè nke.

⁴ N dɔ̀ dɛmarè mǎà ndi mɛdiè nke dè mǎú ti Yìè nKuyie:

M bo mbomè ku cɛ̀tɛ̀tɛ̀ miɛkɛ sǎà,
kɛ wúó nku sàà,

kɛ dake ku cɛ̀tɛ̀tɛ̀ kpéí.

⁵ Dɛ̀ndɛ kù yóó nni nkānkémè mɛ̀yɛi ndiyiè yɛiri yiè,

kè nní nsɔ̀ri ku cɛ̀tɛ̀tɛ̀,
kè kù n dee nku pèrì ìnkè,

mɛ̀yɛi nyí yó n nintɛ dè.

⁶ N sɛ̀ĩmmu n dootitɔ̀bè bèè n fité,
n yóó fiému yēsāā nkó iwũɔ̀ ku cɛ̀tɛ̀tɛ̀ kéndiè,
kédéúkùnkò ku yètìrì.

⁷ Áú n Yìè nKuyie! N kuó mmɛsémmè ké n teennè,
n kuònnè fɔ̀ nwe, n kénté.

⁸ N dɛ̀ntɛnì a bɛi ntì nti kɛ tú: N wammúnè!
N Yìè nKuyie, n da waàmmu.

⁹ Bá m bútínné, a miɛkɛ bá m pɛikɛ,

fɔ̀ nwèè n dɛɛrí bá m bɔ̀ntóo.

Bá n yóu fɔ̀ n Yìè nKuyie,

fɔ̀ò n dɛɛrí.

¹⁰ N cice nè n yǒ kè bè n dootóo,
fǒ nyó n cǒutému.

¹¹ N Yìè nKuyie, m benke a ce,
n dootitabè bèè bo,
n niité kuce sààkù.

¹² Báá yóu kè n dootitabè n dòò bè dómè,
bè sǒnté ke n wátìrìmu,
bè dó meyei ndòòrìmu mmu sǎà.

¹³ Dè na nni ndòmmè
kè n do í yě ke dò m bo yà a kó mesàà ketenkè kie ìnkè?

¹⁴ A mbúó Kuyie, kpénkùnnè amáà,
yáúkùnnè a kǒntì, mbúó Kuyie.

28

Wèè tǒnnè mukĩĩ nhò bàammè Kuyie

¹ Dafiti yènfè.

N Yìè nKuyie n kuònnè fǒ nwe,
fǒò tu dipèrì dìi n kǎnké,
bá ncíéké kè n kuò nkàa cíéké,
n tati kudǒnkù nku.

² Kénté m bàammìi n da báá nyì.
Keè n da yumè ke tú a n tee.
N yuo n nou nsi a cēsààtè bíéké ke da báá.

³ Bá n wēnnénè beyonkubè nè bèè dòòrì meyei,
bèè ò nnáa mbe kǒbe diwèi kó tináàntì,
kè meyei nné píéké be miéke.

⁴ Dòò be be tǒmmú dòmmè, be yei ndòmmè,
yietí be be yei mbè dòò mè betabè.
Duó nkè bè dòò mèè yei ndo be yǒ ìnkè.

⁵ Ti Yìè nKuyie mbè í dake a teèmmè kpéi
nè a pĩ mmùù tǒmmú,
ti Yìè nKuyie nha bè bǒ nke báá bè íi.

⁶ Ti Yìè nKuyie nyètìrì ndeu,
kù kèèmmè m bàammìi.

⁷ Ti Yìè nKuyie nkuù n kǎnké,
kuù tu n kó kudǒpikù,
n ku n duó mmáà,
kuù n teénnè kè n yèmmè naati,
n yó ndiè ke ku nsǎntí.

⁸ Ti Yìè nKuyie nkuù kǎnké ku kǒbe,
kuù tu tēcēkpetè ke dēerí kù tǎáté wè.

⁹ Ti Yìè nKuyie ndeetè a kǒbe, fǒò bè te,
dòò be mesàà, a ntú be kóo cēnti, ntǒ be sǎà.

29

Kuyie mpèúmè ku tammè

¹ Dafiti yènfè.

Díndi kéńkè kòbè déúkùnkòné Kuyie nyètìrì,
sānténè ku, kù dèu mètè kpéí nke mọ́ke muwḗrímú.

² Déúkùnnè ti Yìè nKuyie nyètìrì,
nínkúnè ku ìkè ku cēsààtè mièkè.

³ Ti Yìè nKuyie nkpeń̀nìmu, kuù te kè fetaafè pèú,
kè kù pèú metammè menie n yĩnkè,
kuù baké menédiemè.

⁴ Ti Yìè nKuyie nkuù pĩ̀kù nè muwḗrímú,
ti Yìè nKuyie nkuù pèú metammè kperímè.

⁵ Ti Yìè nKuyie nkuù pèú kè detekperè duò.
Ti Yìè nKuyie nkuù kèkí́ Dimaá kó detekperè.

⁶ Kuù duó nkè Dimaá kó yetārè yǎ́nku kunaabiiku kṓmè,
kè Edimọ́ọ tǎrì yǎ́nku dipaanaabii kṓmè.

⁷ Ti Yìè nKuyie nkuù pèú kè fehāādènfè yìè.

⁸ Kuyie nkuù pèú metammè kè dikpáà sǎnti,
kuù duó nkè Kadeesi kpáà sǎnti.

⁹ Kuyie nkuù pèú metammè kè detie nsǎnti,
kuù pèú kè tifaàti yòrì dikpáà.

Ku cĩ̀tètè mièkè bəm̀ou kè bè tu ku yètìrì ń̀dèu.

¹⁰ Ti Yìè nKuyie nkuù do baké fetadiéfè m̀nnì,
kuù tu okpààtì sǎ́.

¹¹ Ti Yìè nKuyie nduó nha kòbè muwḗrímú,
pǎ bè mēsàà, kè bè duó ndiwèlì.

30*Kuyie nfò̀ùkùnnemè Dafiti kòò kù sǎntí*

¹ Dafiti yènfè bè do kpetírì Kuyie ncĩ̀tètè kè diè nfè.

² N da sǎntí n Yìè nKuyie nha n dènnè mètè kpéí ndifò̀tìrì mièkè,
a í yóu kè n dootitòbè n na kè yǎ́nku.

³ N Yìè nKuyie n kuónnè f́ nwe,
kàa m mièkùnnè.

⁴ Kuyie nfò̀ò n dènnení kudonkù
n do dommú kufòti nku kàa n fò̀ùkùnnè.

⁵ Díndi bèè tũ nKuyie,
ń̀diènnè kè déúkùńko ku yètìrì,
nsǎntínè ku, kù sà mètè kpéí.

⁶ Ku mièkè í ọ́tí kè bo bonkemè,
ku sàà mbo sǎ́ ndi,
yèdabùò nh̄́ mbo kuyuoku nku,
kè dikũnweń̀nì ntú diwèlì.

⁷ N yèmmè do dò n fííkúmu,
kè dèmarè í yó n nampe.

⁸ N Yìè nKuyie nè a kó mēsàà nkpeí,
fǒò do n kpénkùnnè ditári kōme,
di mmònnì kè m bùtínné kè n yèmmè cààrè.

⁹ Kuyie n kuànnè fǒ nwe,

m báá nfǒ nwe

¹⁰ Kàa n kùò á cǎnte ba?

Kàa n tanné kufǒti a bo cǎnte ba?

Becírìbè bo na kénkpaá kè da sǎntàà?

Bè bo na kénkpaá kénáá nha kó timómmàntàà?

¹¹ Kuyie nha n kénté kè n kuó mmesémmè,
Kuyie nhá n teennè.

¹² Fǒò dèite n yèncààrìmè kè n duó ndiwèi,
Fǒò n dàtè kufǒtònkù kè n dàtínné tibanyààti.

¹³ N yóó ndéúkùnkumu a yètìrì nè n yèmmè memou,
n yí yóó yóu m bo nda sǎntímè.

N yó nda sǎntímu sǎà.

31

Kuyie nkānkémè Dafiti

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² N Yìè nKuyie n sǎrì fǒò borè,

báá yóu kè n di ifei bitì,

a sàmu n deeté!

³ Kénté m bíékè, n deeté mēcǎǎ,

Fǒò yó ntú n kó dipèrì kperì, tēcēkpetè tètè n deerì.

⁴ Fǒò tu n kó dipèrì, n kó tēcēkpetè.

A nni nni kè n cēmmú,

a yètìrì bo deuke mēè kpéí

⁵ Fǒò yó n denne bè n dìi ntìi cùòti,

kè yé fǒò n kānkémè.

⁶ N Yìè nKuyie nh ānné m mǎà a nòu miēke nke,

a tú Kuyie nku timómmànti yìè, fǒò n deeté.

⁷ A í dǒ bēbǒféúbè,

n duó nfǒ nwe m mǎà.

⁸ N yóó nyānku nè diwèi ndi a sàà nkpeí,

a yàmè n sémmè kè banté n yèncààrìmè.

⁹ A í yóu kè n do n dootitǒbè nòu miēke,

a n deetému kè n kèrí kè í yǐèkù.

¹⁰ N kuó mmesémmè mēyèncààrìmè mēè n deuté

n kǎntì tìi bèitè kè n yèmmè yè,

kè n nuò nhònté.

¹¹ N yóó kù mēyèncààrìmè miēke nke,

n yóó deè m bie iyentotí miēke nke.

Meyei n dòò mè mēè dèite n wērímú,

n wērímú sǎmmu muù deè.

¹² N kpantídèntǒbè bèè te kè m pēetitǒbè n sǎǎ

n dootitǒbè bèè te bèè n yé kè bè n yòte,

bèè n yàu kè bè n yòte ke cokù
n naá kukũmbocíríkù nku.

¹³ Bè n yè nhocũ kōmε mme,
n naá nkukũntaacíríkù nku.

¹⁴ N yo bè náántεmè mme n kpéí kè kufōwaá nni nhauté,
bè wēnné bεmou ndi ke n dónè mεyεi,
bè dàkεmu ke bo n kuə.

¹⁵ N Yiè nKuyie, n duó nfó nwe m máà,
fóò tu Kuyie ke n te.

¹⁶ N kpεti timou ā fōò nou miεke,
n dεεténè n kpantídèntəbè nè bèè ñ fěũnko.

¹⁷ N cəuténè diwèi mí nha kóo tǎnti,
nè a sàà nkpeí n dεεté.

¹⁸ N Yiè nKuyie m báá da yú kédi ifei,
benitiyεibe bèè dò nké ì di ke dò yúó kékú.

¹⁹ Duó nkè bèè nàa nsiyáàbìsí osààwè kpéí kè bè dò yúóó,
sipəə yεmbè nè mεsenkùmè yεmbè nè sifeí yεmbè kè bèè cǐéké.

²⁰ A sàà ndεu mediè mme,
benitibè bεmou wùómmu a dəərimè bèè da dé,
bè yému a āā dè bèè sòri a borè.

²¹ A bè sòri a borè ndε ke bè kǎnké bεyεibe kó medíímmè,
kè bè bo a cǐètè, ke dètirinè iwátì.

²² N Yiè nKuyie nnè mutǎmmú a n dòòmè mεsàà,
mí n dootitəbè do cěète wè bè ǎ pi mēè botí dihèi.

²³ Dè do n dimu kè n yèmmè ndo n da dèténè,
kàa mε nkèè n kuəmmè ke da yu.

²⁴ Ndónè ti Yiè nKuyie, dínđi ku kó bεsààbè,
ti Yiè nKuyie nkǎnkému bèè kù tũ,
ke fěũnko mediè nsifeí yεmbè.

²⁵ Kpénkùnne dimáà ke yáúkùnne di kǎnti,
dínđi bèè bùó ti Yiè nKuyie.

32

Kuyie ncǐé nwè mǎkεmè diwèi

¹ Dafiti yènfè.

Dè nnaati Kuyie ncǐé nwè o yetímè,
kù ũté wè o yei.

² Dè nnaati ti yiè nKuyie nténke í kaànnè wèè kó mεyεi,
dè nnaati wèè yèmmè wenni.

³ N do í dáa diì mǎnni n yei nkè n wērímu mùu dèè,
kè n níí ntũũ nke mítiri.

⁴ Ke yé a do m puotimè kuyie nnè keyènkè,
kè n wērímu dèè kè m mǎté mupaakèntie kōmε.

⁵ M mε nda dáammu n yei,
n yí sǎnnε n yetímè,
m béimmu ke tú n cààrè, ke da dáa n yei,

nkàa mè nni nhūté.

⁶ Dɛ̀e te kè bɛsààbè dò nké nda báá ndimònnì sààrì.
Bá kè mɛyɛi tùòkɛnì fɛtaafè diɛfè kōmɛ mè báá bè nìntɛ.

⁷ F́òò tu n kó disòrì kɛ ò nni nkānké mɛháárìmè mònñì,
M bo ndiè nke da sántí a n kānké mɛ̀è kpéí.

⁸ Kè Kuyie ndò:

N yóó da tiémmu kɛ da bɛnkɛ kucɛ a dò nkétũnnɛ kù,
m bo nda duò nyitié kè nda wúó nsáà.

⁹ Báa yɛi ntɛsántè nè sāmmarímú dɛ kōmɛ,
bè áà dè tisānkéndántì nè iwěĩ kè dè bo yie mbɛ kpɛti.

¹⁰ Oyɛiwe ò nfěũrìmu mɛdiè,
kè Kuyie nyárí wèè kù duó nhomáà.

¹¹ Díndi bɛsààbè nyānkunè Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ, diwèi ndi bo.
Díndi bèè yèmmè wenni mpĩèkùnè diwèi.

33

Ti bo ndièmmè kɛ sántí Kuyie

¹ Díndi bɛsààbè dí mpĩèkùnè diwèi,
ndéúkùnkònè ti Yiè nKuyie nyètìrì.
Díndi bèè yèmmè wenni di kó diwèi ndi di bo nkù sántímè.

² Sāntɛnè Kuyie nè dɛbébénnè iwěĩ kpɛɛ,
sāntɛnè ku nè kubómbonku iwěĩ tɛpíítè kòku.

³ Dentènè fɛyɛmpànfɛ, mbiènnè dɛbébénnè, piɛtɛnè ku.

⁴ Kuyie nnáàntì tu timómmənti nti,
kè kù dǎ̀rì dè tu dɛmómmənnɛ.

⁵ Kù dǎ̀ timómmənti nti nè dèè wenni,
kè ku sàà mpìéké kɛtenkè.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù bɛi nkè kɛĩnkè dǎ̀,
kuù duó nkè siwǎǎ ānné.

⁷ Kuyie nkuù tii ndàméèrì kó mɛniɛ,
kɛ mè ānné dɛmarè máà.

⁸ Kutenkù kuməu kəbɛ, ndénè ti Yiè nKuyie,
nkè bɛnìtibè bɛməuu kù yòtɛ.

⁹ Kù ǎǎ bɛimmu kè dèè dǎ̀,
kè kù bɛi ntì tì dǎ̀mmu bàmbà.

¹⁰ Kuyie nkuù ǎǎ paa nyibotí dǎ̀ kédǎ̀ tì,
kuù ǎǎ caàrè bɛnìtibè dǎ̀ tì.

¹¹ Kuyie nkuu dǎ̀ tì ò mbomu sǎǎ,
kè ku yèmmè dǎ̀ tì mbo sǎǎ.

¹² Dè nnaati kubotí ti Yiè nKuyie mbaké kù.
Dè nnaati ti Yiè nKuyie ntǎǎtɛ̀ bè kɛ bè te.

¹³ Ti Yiè nKuyie mbo kɛĩnkè nke kɛ wúónnì bɛnìtibè bɛməu.

¹⁴ Kù kàrì ku kàrì ndi kɛ wúó nkutenkù kəbɛ bɛməu.

¹⁵ Kuù bè dǎ̀ mɛyèmmè bɛməu,
kù yému bè dǎ̀rì dè dɛməu.

¹⁶ Fɛhǎǎpònnafe diɛfè fɛ̀ í dɛɛrí okpààtì,

muwērímú mudiemù muù í dēerí dikōmbùò yìè.

¹⁷ Kàa yèmmè dò ntesāntè bo da dēetè a sou nha mǎà ndi, tē wērímú diemù í dennìnkò onìtì mēyēi.

¹⁸ Tì Yìè nKuyie nkuù mē ndàkē bēè kù dé bē kpéi, bēè bàà ku kó mēsàà.

¹⁹ Kē bo bē dēeténè mukūũ, kē dikōnnì tanní bē nfòù.

²⁰ Tínti buó Kuyie nku kuù ti teénnè, kuù tu ti kó kudǎpìkù.

²¹ Tì yèmmè naatinè kuñku, Kuyie nsàmu, ti ku nduó ntimáà.

²² Tì Yìè nKuyie nha sàà nní nti bonè, ti búó fǝ nwe.

34

Kuyie ndènnemè Dafiti iyǎkē

¹ Dafiti do dòò omáà kuyèinkù okpààtì Abimēdekì ììkè, kòò ò bēti kédeè kòò dèntè fēè yènfē nfē.

² N yó nsāntímu n Yìè nKuyie nsǎà, ku sǎnni báá dèè n nùù miēkē.

³ N yèmmè naatinèmu n Yìè nKuyie, díndi bēsǎntíbè nkémmúnè n kù sǎntímè kényǎnku.

⁴ Di n wēnnénè kē tí nsāntí ti Yìè nKuyie, tí nwē nkédéúkunko ku yètìrì.

⁵ N yu Kuyie nku kē kù yie, kē n dēeténè n kó kukōmbòdoróo.

⁶ Kàa bòúté Kuyie, nha yèmmè mēè òò cǎté, bá ifei ténkē bá nda bo.

⁷ Kòò sènnìwè kuó nti Yìè nKuyie nhǎǎ keèmu, kòò dēeténè mēháárìmè mēmou

⁸ Kuyie ntǎnni dii bàà bēè dé ti Yìè nKuyie kē bē dēerí.

⁹ Yáákénè kényà Kuyie nwennimè, dē nnaati wèè kù duó nhomáà.

¹⁰ Díndi Kuyie nkó bēsààbè, nkù dénnè, bēè kù dé dēmarè í bē dónnì.

¹¹ Yēcìrìcìrè mǎnnìmu yè dǎ dē kē dikōnnì yè pǎ, dēmarè í dónnì wèè bùó Kuyie.

¹² M bí, kǎtēnnì kē n kénté, kē n di bēnkē di bo ndé mēè botí Kuyie.

¹³ Kòò mǎù dǎ mufōmmu, kē bo nfòù kē dē naati,

¹⁴ o nǎndēnfē bá nnáá ntínáanyēiti, ò bá nsounte.

¹⁵ Wèè dēténè mēyēi, kéndǎori mēsàà,

kénwàà nkunaatí kē kù bētì.

¹⁶ Tì Yìè nKuyie nwùómmu bēsààbè, kē yo bē dabùò.

¹⁷ Tì Yìè nKuyie nkpànnèmu bēyēibe,

kε bo bè dèè kεtenkè ìnkè kè bèε yè mbε kpéí.

¹⁸ Kè besààbè kuónnè ti Yiè nKuyie,
kù ɔ̃ keèmu ké bè dεεténè mεháárìmè mεmɔu.

¹⁹ Ti Yiè nKuyie mbonèmu bèè yèmmè cààrè,
kε dεεrí dè di bè.

²⁰ Mεháárìmè péu tuòkùnίmu osààwè,
kè ti Yiè nKuyie mme nhò dεεrínè mε mεmɔu.

²¹ Kε dake o tùòti imɔu kpéí,

kè bè báá kéété o kóũ mari.

²² Mεyεi mmeè kòu oyεiwe,

Kuyie nyóó kpetínnému bèè nìí mbèè dòòri dèè wenni.

²³ Kuyie nkuù dεεrí ku tómbè,
kù í yóó kpetínnè bèè sòri ku borè.

35

Kuyie nkòrmúmè ocĩrì

¹ Dafiti yènfè.

Kuyie nhá kpannè bèè ñ kpànnè,
kédokénè bèè n dokùnè.

² Ítε kétúóté kudɔpìkù kusám̀pókù nè kudiekù.

Cómmú ké n dεεté.

³ Youte a kpànni nè a cáúkù,

kébaao bèè n fẽũnko.

N náké fòò tumè n dεεtíwè.

⁴ Bèè dó ké n kuɔ ifeii bè pĩ nkè bèε kẽke,
bèè n dónè mεyεi, ifeii bè pĩ kè bèε bóti bε fɔ̀nkúò,

⁵ kénaá ntiyontì kuyaakù tɔ̀ tì.

Kuyie ntōnni bè bèti.

⁶ Bε cεε naá ndibiinnì kéanke,

kè Kuyie ntōnni mbè bèti.

⁷ Bè sònté kε n dii ticùòti nti,

kε n keù difòtìrì kè m bo do kékú.

⁸ Mεháárìmmè bè dεété,

bèε ta bè díí ntìl cùòti mieke,

kédo bè keú dìi fòtìrì.

⁹ Kè diwèl ní nni mbo,

kè nní nyānku,

Kuyie nni nteenèmmè kpéí.

¹⁰ N náánnè n yèmmè mεmɔu ndi,

kε tú òmɔ̀ù í da dònnè f́ nKuyie,

f́òò ɔ̃ dεεténè ocĩrì wèè ò kpeñnìnè,

kε dεεrí osénniwè nè bèè fèkù o kperε.

¹¹ Bè nàá mbè í yà tì nti,

Bè m̀ bèkú nyí yé tì nti.

¹² Kè n dòòri mεsàà nkè bè n dòòri mεyεi,

kè m bo m máà.

¹³ N dootitɔ̀bè ɔ̃ mmɔ nkè n dáátí kufòòtònkù nku,
kébenke n yèncààrìmè

kéboú dinùù kékékùnnε m mǎà kénsĩ,
 kémmbǎá nKuyie nsǎǎ,
 14 kéndò n népo yoo n tebite, kè n yìkè ñsòù,
 kè n yèmmèε caàrè kéndò n yō ku.

15 Kè n do dīl mǎnni bè né tíí ké nni ndaú,
 kéwènné ké nni ndǎari mεyei,
 kè bepǎǎbè n yí yé bè nni nnǎá ntiyeiti.
 16 Bèè í dé Kuyie nnè bèè daú benitibè
 kè bè wènné kε n daú mediè,
 kε maà nyebiè n kpéí.

17 N Yiè nKuyie nha yó nni nwúónkomaà?
 N deeténè bε kó kuyonku,
 bè tu yεcìricìrè nyε.

18 M bo nda sǎntí ditĩnni cuokè,
 ké nda sǎntí kubotí diεkù cuokè.

19 N dootitǎbè bá nyǎnku n kpéí,
 bèè sǒnté kε n níí bè bá nni nhũũnnè inuo.
 20 Bè í náá ndiwèl kó tináaantì bitì!
 Bè dàkii kε bo dòò mεyei mme diheì kó benitisààbè.

21 Kε aari tinùùtì kε tú: Àà ti da yàmu!

22 N Yiè nKuyie nha wúómmu dèè dòòri,
 bá ncǐéké, bá n détenè.

23 Kuyie nyíté ké n kónné!
 N Yiè nKuyie nhentε kékpα n kpànni.

24 N Yiè nKuyie nha wennimu,
 n kónné kè bè bá nni ndaú.

25 Bá yóu kè n dootitǎbè dò:

Tóò! Ti do mε ndó,
 ti ò maankomu.

26 Bèè do n dóné mεyei nke yǎnku,
 ifeii bè pĩ nkè dèε bè di,
 ìi pĩ mbèè yèmmè do dò mbè m pēēté,
 kè bèε kēkε kè ifeii bè pĩ.

27 Bèè yé nyí dòòmè mεyei,
 bε yèmmè ñnaati,
 kè bè mbonè kunaatí
 kénnǎá nsǎǎ kε tú:
 Déúkùnnε Kuyie nyètìrì kùù dó ku tǒntì kó mεsàà.

28 Mí mmómmuα m bo nnǎá nha wennimè,
 m bo nda sǎntí sǎǎ.

36

Ti Yiè nKuyie mborè ndε mufòmmu bomè

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè ti Yiè nKuyie nkóo tǒntì Dafiti yènfè.

² Oyεiwe náá ntì tii n yóù,
 ò tu dè ò bo ndé ba nkpéí Kuyie?

³ Ò tá omáà ndi,

ò í dọ́ kẹ́bántẹ́ o yei nkẹ́ mề yetẹ.

⁴ Ò mọ́kẹ siyáàbìsì nsi kẹ soú,

ò í dọ́ kẹ́bántẹ́ mēsàà ntúmẹ.

⁵ Kòò duó wẹ ntótí o yèmmẹ mèyeyi nkpeti mǎà,

kẹ tũ nkucẹ yeiku,

ò í yóu mèyeyi.

⁶ Ti Yìè nKuyie nha sàà mmànnẹ tiwetì nti,

a dǎorimu a bẹi nti kẹ dẹ feí tiwetì kǎmẹ.

⁷ A wetí kẹ dẹ dẹumu kẹ mǎnnẹ a tǎrẹ,

kàa beéntì cūmpúrì difòtìrì kǎmẹ.

Kuyie nkuù teénnẹ benitibẹ nè tikpasĩntì.

⁸ Kuyie nha sàà nwenni mediè mmẹ.

Benitibẹ diékẹ a fieti déè mmẹ.

⁹ Bẹ yo nha cǐtẹtẹ sàà mmẹ kẹ sànnẹ,

kàa bẹ nìinko a sàà nkó kukó.

¹⁰ Fǒǒ tu mufòmму kũnnì,

fǒǒ ti duó nkuwenniku.

¹¹ A sàà nní mbonẹ bẹè da yě,

kàa nkómmú bẹè yèmmẹ wenni.

¹² Báá yie nkẹ tẹpòtẹ yìè nni nnintẹ,

báá yóu kòo yeiwe nni mbeti.

¹³ Bẹè dǎdǎri dẹè í wenni bẹ duòmu,

bẹ domu bẹ í yóó na kéítẹ.

37

Ti bo mbúámẹ Kuyie

¹ Dafiti yènfẹ.

A miẹkẹ bá mpéi bẹyeyibe,

a bá nyáá mbẹè dǎdǎri mèyeyi.

² Bẹ yóó kpeímu mēcǎǎ ntimútì kǎmẹ,

kémótẹ tifaàtì kǎmẹ.

³ Duó nhamáà Kuyie nkéndǎdǎri dẹè wenni,

mbonẹ kunaatí díhẹi kù da duó ndì.

⁴ A yèmmẹ nnaatinẹ a Yìè nKuyie,

kù bo da duó nha yèmmẹ dọ́ dẹ.

⁵ Duó nhamáà a Yìè nKuyie,

kẹ nkù bùó,

kẹ kùu pĩ mmutǎmmú,

⁶ kéfei nha borimẹ sààmẹ kuwenniku kǎmẹ,

kéfei nha kó timómmǎnti diyè ò ncómmú yeyo kẹ dòmmẹ.

⁷ Ndò nyúóó Kuyie nyìkẹ kẹ kù kèmmú,

a miẹkẹ bá mpéi wẹè kpere yíé,

a miẹkẹ bá mpéi wẹè dòò mèyeyi nhò tǎǎtẹ kẹ bo dǎdǎ mề.

⁸ Yóu kunaupíé,

yóu kemietonnìkẹ,

a miẹkẹ bá ncóú,

dè ce mmeyei mme.

⁹ Kuyie nyóó deitemu bèè dǎ̀rì meyei,
kè bèè kù duó mbe máà kè bèè tieke diheì.

¹⁰ Dè kpaá sámpó nwe kè beyeibe deè,
kàa wammú bè do borè a báá yà òmǎ̀.

¹¹ Bèè yèmmè boo kè bèè tieke diheì,
kémbonè kunaatí nè diwèì mómmanni.

¹² Onitiyeiwe weè wantinè osàù meyei,
ke mèìrì o nǎ̀tè.

¹³ Kè ti Yiè nné ò wùó nke daú,
ke yé o yiè duunnímè.

¹⁴ Benitiyeibe bèè kpàte be kpàrise,
ke deenko be tǎnnè,
ke bo dokénè ocìrì nè osénniwè,
kékuo bèè borime wenni.

¹⁵ Be se yóó kónté kékũũ be diré nye,
kè be tǎnnè kéké.

¹⁶ Desámpórè wèè wetí ò mòke dè wenni ke pǎ̀tému beyeibe péu kó tikpàti,

¹⁷ Ke yé Kuyie nyóó pǎntemè beyeibe wǎ́rímú,
kénǎ̀ besààbè.

¹⁸ Kuyie nyému bèè yíé nku kuó be we màmmè,
kù yóó bè duó ndè yó ntú be kperé nde sǎ̀.

¹⁹ Kè dimànni yeiri tǔ̀kénì ifeì báá bè pǐ,
bá kè dikònni bo bè nyo nke sànnè.

²⁰ Beyeibe yóó kúmu,
kè Kuyie ndootitǎ̀be pǎ̀tè mutepóó nkǎme kénaá nkuyukú.

²¹ Oyeiwe ǎ̀ penté ke báá tǎnné,
kòo sààwè yie mòke mesémmè ke pǎ̀.

²² Kuyie ndǎ̀ bè mesàà mbeè yóó tieke diheì,
kè kùu beti kù cǎ̀ bè.

²³ Kè Kuyie mpénsìrì onìti borime,
kuu ǎ̀ duó nkòò nkérì ke í yǐ̀kù.

²⁴ Kòò do ò bá nduó,
Kuyie nkuu ǎ̀ pǐ nho nǎ̀tè kényí.

²⁵ Nè m be mmè ke yàa kóténè,
n yí yà Kuyie mbǎntóo dè osàù,
yoo ò yaàbí mmúóte dè mudì.

²⁶ Osàù mòke mesémmè mme sǎ̀,
ke penni o kperé betǎ̀bè,
kòo yaàbí péú de kó mesàà.

²⁷ Yóu meyei nkéndǎ̀rì mesàà,
a yaàbí bo mbo sǎ̀ diheì.

²⁸ Kuyie ndó timómmanti nti,
kù í buonko bèè kù tũ.

Kù bè bààmú sǎǎ,
kù yóó deíte benitiyeibe yaàbí nyi.

²⁹ Kè besààbèè tieke dihei,
ké ndì bo sǎǎ.

³⁰ Osàù nàá mmeciì nkó tináàntì nti,
tì yìenì o nùù kè tì wenni.

³¹ Ó dó Kuyie nkuó nyi,
ke yennínè omáà meyei.

³² Oyeiwe ò ndíímu osàù,
ke dó kóò kù.

³³ Tì Yìè nKuyie nhǎǎ í nyóu kòo sàù ta oyeiwe n̄u miēke,
kè bè ò bekùnè kù báá yóu kè bèè ò kpetínne.

³⁴ Mbúó Kuyie nke tũ nku kó kuce,
kù bo da déúkunnè kàa tieke dihei,
kéyà kù deitemè benitiyeibe.

³⁵ N yàmu onitiyeiwe mòòte dè muwérímú,
ke sèntè mutie sũũmù kōme,

³⁶ képēētóo ò ténke í ndè kpáá,
kè nh ò wammú n yí ò yà.

³⁷ Nwúó nwèè tũ Kuyie nkuó nè osàù,
de kóo niti botí ò dentenè mesàà mme.

³⁸ Tì Yìè nKuyie nyóó kuòmu benitiyeibe,
be wuò nyí yó nkpaá.

³⁹ Tì Yìè nKuyie nkuù deerí besààbè,
ke bè kǎnké meháárìmè mōnnì.

⁴⁰ Kuyie nkuù bè teénne, ke bè deerí,
ke bè kǎnké benitiyeibe ke bè deerí,
ke yé bè sòrimè kuù borè.

38

Omuanti wèè banté o yei nhò bàámmè Kuyie

¹ Dafiti yènfè bè diè nfè ke denniní Kuyie nkpeí.

² Tì Yìè nKuyie nha bá n fěũnnè kemieke,
bá m puotínè kunaupíé.

³ A pie nduò n yĩnkè nke,
kàa nacèkuute duò n yĩnkè.

⁴ N kòntì miēke ténke í pĩ,
a miēke n cóú mmèè kpéí.

N kũǎ yeè bóké n yei nkpeí.

⁵ N yei mmèè deuke ke m pēēté,
mè n yòntemu ditou cēéri kōme.

⁶ M muò nyèè ānné imañcírí,
yè pààkemu n yeìntì kpéí.

⁷ Kuyonku kuù nà na kɛ nà pūtínné mɛdiè,
kè n yèmmè cààri yewe yeməu.

⁸ N kònti tiì còú,
dɛmarè tɛnkɛ í pĩ n kònti miɛkɛ.

⁹ N yí məkɛ muwērímú,
n kònti kèété kéétému,
n yèmmè mɛè cààrè kè n kuò nkɛ mítìrì.

¹⁰ Kuyie nha yému n dó dè,
a wúómmu n dabònnì.

¹¹ N kòm̀bùàtì tiì duò,
kè n wērímú dèè,
n nuò ntɛnkɛ í wúó.

¹² N népobè nè n neitinè bè n kentému,
n kəbɛ n yentému nh ààrìmè kpéí.

¹³ Bèè n dónè mukũũ mbè n dii timátì nti,
bèè n dónè mɛyɛi nkè bè n sǎǎ,
bè ã ntũũ nkɛ náante n kpéí nkɛ.

¹⁴ Mí n naá ndiònni ndi, n tɛnkɛ í yo,
n naá nwèè nóndɛnfè dàri wɛnwɛ n yí náá ntìmatì.

¹⁵ N dò ndiònni ndi,
n yí tɛnninko tìmatì.

¹⁶ N Yìè nKuyie m búó fǎ nwe,
Kuyie nfǎò n te,
fǎò yóó n teennè.

¹⁷ Báá yóu kè bè nni nyānkunè,
n dó kédo dii m̀nni, báá yóu kè bè n na.

¹⁸ N t̀ónnè m bo domè mmɛ,
mɛfǔtímè í iiti m borè.

¹⁹ N yiemmu n caàrìmè,
kè n yɛi nni nkóónnè.

²⁰ N dootitəbè kònti naatimu kè bè kpeínì,
bèè n nìi ndɛtetirè bè sũmu.

²¹ M bè d̀òri mɛsàà mmɛ kè bè n tɛ́nninko mɛyɛi,
kɛ n kpənnè n d̀òri m̀è kpéí mmɛsàà.

²² N Yìè nKuyie mbá n dootóo,
bá n dɛtɛnè, Kuyie nfǎò n te.

²³ Kɔtení mɛcǎǎ nké n teennè,
fǎ n Yìè nKuyie n kóò dɛtíwè.

39

Wèè fǔrì ò bàámmè Kuyie

¹ Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè Yedutunni kpéí.

² N yèmmè do dò n yó ndakemu n d̀òrìmè kpéí,

ke báá bēi ntīmātì kéyēté,
kémmuti táu oyeiwe ìkè.

³ Mēmme kè nni ndò nyúóó ke dò nkáré ke í mmàke diwèì,
kè n fěũtímè né dake deuke.

⁴ Kè dè n cóú m mièke,
kè iyentotíi n tũdò nke dò mmuhãá,
kè n dentenè m bo béimmè.

⁵ N Yìè nKuyie n náké n fòmmu mamè,
n náké n we kpaá yèdè,
kè m banté n yí kpeñnì.

⁶ A n duó mmùu fòmmu mǎnnè tenòutè pèkùmè mme,
n we í tũdake dèmarè a ìkè,
a borè onitì dò mmuyaá mmu.

⁷ Onitì dònne mēdēē mme ke firì,
ò àrìmu ke dò mmuyaá
ke waà ntikpàtì ò me nyí yé wèè yóó tì tieke.

⁸ N Yìè nKuyie, n kèmmú we?

Fǎ nwe m búómè.

⁹ N dēténè n yei,
báá yóu kè tiyèntì nni ndaú.

¹⁰ M muti táu nwe,
n yí náá nkéyè dè bonímè fǎǎ borè.

¹¹ N yóu tiyēĩti,
a m puotì kè n duòmu.

¹² A ǎ mpuotì onitì koò tiè nho yei nkpeí nke,
ke dò nyibié ke caàri ò dó dè mediè.
Onitì dò mmuyaá mmu.

¹³ N Yìè nKuyie nkénté m báammìi nè n sáútìi,
m bá nkuò nkàa cǐéké,
n tú opòdè nwe a borè ke yóó pēēté n yembè kǎme.

¹⁴ N yóu kè nh om̀pè kè n yèmmèe narike
kè n né na kékpaaake.

40

Dafiti dómè bēe banté Kuyie nhò dǎdè

¹ Bè dièmmè Dafiti yènfè.

² M bòúté Kuyie nku kè kù cuonní m bíékè
ke kèè n dabònnì,

³ ke n dènnenì difòtìrì n na nku dìi mièke,
ke n fũũté disǎũ mièke,
ke n cònné dipèrì ìnkè,
ke kpénkùnnè n tààke,

⁴ ke ǎnnè n nùu feyempànfè,
ku sǎnni kǎfe,
besũkùbè bo kù yà ké kù depe,
ké kù duó mbemáa.

⁵ Dè nnaati wèè duó nhomáa Kuyie,

wèè í tũ nsipɔɔ yembè,
nè siyáàbìsì yembè.

⁶ N Yìè nKuyie nha pĩ mmùù tǝnsààmù ti kpéí mmù sũmu,
a dǝ kédǝò tì ti kpéí ntì sũmu,
òmǝù í da mànnè a tǝmmú sũmu,
m báá na kénáké mù mààmè.

⁷ A dǝ dè í tú bè bo nda feumè iwũɔ yoo yepǎrè,
n tì bantému,
a í dǝ bè nda feu iwũɔ ke tuò nyewũǝtǝrè ìnkè,
yoo bè da feu ì meyei ncǝémmè kpéí.

⁸ Dè mǝnnì ndi n yǐmè: Nte mí,
tì wǎri n kpéí nyikuó pátíri mièke ke yǝmmè.

⁹ Kuyie n dǝ káyie nha kpɛti nti,
a kuó bomu n yǝmmè mièke.

¹⁰ N nǎkému dǝtǝnnì cuokè a sàà,
n yí muti n nùù, n Yìè nKuyie nha ti yému.

¹¹ N yí sǝrì mǝsàà nha n dǝò mè,
n náámmu dǝtǝnnì dǝrì mièke a tú mè n dǝetíwè ke wenni,
n yí sǝrì a sàà nnè a kó timómmǝnti

¹² Kuyie nha yó n kuómmu mǝsémmè,
a sàà nnè a kó timómmǝnti dǝè m bàà sǎà.

¹³ Meyei mmèè n tùòkùní tipũtì timǝu mè í mǝke mè mààmè,
n yei mmèè n tũ m mè òunèmu,
mè sũnèmu n yùtì,
n kǝmbùò yèmu.

¹⁴ Kuyie nyàà n dǝeté!
N teennè mǝcǎà.

¹⁵ Bèè n dǝnè mukũũ bǝmǝu ifeii bè pĩ nke bèè sǝnné,
bèè n dǝnè meyei mbèè bótí nè ifei.

¹⁶ Dèè di bèè n ti mudaá,
ifeii bè pĩ.

¹⁷ Dè nnaati bèè waà nKuyie,
kè diwèi mbè bo.
Bèè dǝ mǝdǝetímè,
bè ntú sǎà: Kuyie nkuù dǝu.

¹⁸ N tú ocĩrì nwe, osénnìwè,
N Yìè nKuyie nné yému n kpéí,
Kuyie nfǝò tu n kóo teentì,
n dǝetíwè, báá ǝtǝní!

41

Bè fǝũnko wè bàámmè Kuyie

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² Dè nnaati wèè dàke bǝcĩrìbè kpéí,
kè meháárimè ò tùòkení Kuyie nhǝò ò dènnemu.

³ Tì Yìè nKuyie nhǝ nhò kǎnkému kòo ñfòù,
kédi kunaatí ketenkè mièke,
kù ǝò í nyóu kòo dootitǝbèè ò na.

⁴ Kòò mǎ nke duó Kuyie nhǎ nhò bààmú,
ke yáúkùnkò o kǎntì o muǎndóù ìnkè.

⁵ Mí nhǎǎ yǐ: N Yìè nKuyie n kuó mmesémme
ké m miékùnnè n da yeténèmu.

⁶ N dootitǎbè nàámmu n kpéí nke tú:

Ò yóó kú òmmònnì?

O yètìrì yóó kpánné òmmònnì?

⁷ Bè miéke kòò mǎù kǎtení ke n yà,

ò nni nwátìrì,

kétǎ siyáàbìsì kéyènnè képité.

⁸ N dootitǎbè òó tíímmu kénwéú n kpéí,

bè náante n kó meyei mme.

⁹ Bè tu dèè n tǔàkení dè í tú desààrè,

bè tu n domu ke ténke í yóó íté.

¹⁰ Kè n népo mómmuǎ n tá wè,

nè wè ti wè nke yo, wèè kònté ke n cuùtì.

¹¹ N Yìè nKuyie n kuó mmesémme,

n yíi nkè m bè fǎó mbè n dòò dè.

¹² N yóó banté a n kómmúmè,

n dootitǎbè n yǐéke dìi mònnì ndi.

¹³ A yó nni ntǎ n yíé mmèè kpéí nke a kuó,

kè nni mbo a borè sǎǎ.

¹⁴ N Yìè nKuyie nyIsidayeeribe dǎú nkù,

a yètìrì ñdeu kè tí nda sǎntí sǎǎ fǎ nnè mutǎmmú a pǐ mmù,

ke yó mmù pǐ nsǎǎ,

kè dè mme ndò. Amì.

YĒSĀĀ MPÁTÍRÌ DIDERÌ

42

Bè pǐ nwè ke kònnè ò yáámmè Kuyie ncǐtè

(Yēsāā 42-72)

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Kodee bí yènfè.

² Áú Kuyie!

Teyúótè yáá mmèè botí menie,

mèmmè n wènnì da yáámmè.

³ Kuyie nha bomu kè n da yáá

sinéyǐ bo wè yáá mmè menie.

N tati òmmònnì a cǐtè miéke, a borè?

⁴ Kèyènkè nè Kuyie n nǎnnièti tìi tu n kó mudìi,

kè bè m bekú sǎǎ ke tú:

Kuyie nha tǔ nkù borè?

⁵ Nh òó dentení n do ò nnéinè dìi mònnì kunitisǔkù,

ke bo fènafe ìkè,

kè ti kǎri Kuyie ncǐtè dibanni,

ke diènnè diwèi Kuyie nkó yēsāā ke n yèmmè mèè cààrè.

⁶ N yèmmè bo caàrè ba n kpéí
nkè nní nsáútí?
N yó mbúú Kuyie nku ke ku nsántí,
kunku kùù tu Kuyie n dεεtíwè.

⁷ N yèmmè mεε cààrè nè tì n tùòkùnì,
kè n dèntení a kpéí
m bo kè Suditēē nè Ediməə tārì,
nè Mitisea kperi ye borè.

⁸ Fṣṣ duó nkè ikó nhuuti,
kè mε nniε nní nyetì kè mεtēmè tùòkùnì,
kè yεnéfīnfīrè n dàtinné ké n diu páíí.

⁹ Ti Yiè nKuyie nhá n dṵṵ mεsàà nkuyie mmònnì,
kè nní ndiè nkeyènkè a kó yēsāā,
ke da báá, fṣ nKuyie nkùù te kè n fòù.

¹⁰ N náá nKuyie nku, kunku kùù tu dipèrì diì n kǎnké.

Dè yīmε kàa n yē?
Ba nte kè n fòù nε mεyεñcaàrì mε?
Dè dòmmε kè n dootitṵbè n na?

¹¹ N dootitṵbè bεē ā ke n sǎá,
kè n kǔṣ kèété kéété,
bè m békúmu sǎá ke tú:
Kuyie nha tū nkù borε?

¹² N yèmmè bo caàrè ba nkpéí nkè nní nsáútí?
N yó mbúú Kuyie nku ke ku nsántí,
kunku kùù tu Kuyie n dεεtíwè.

43

¹ Áú! Kuyie nha n kónné,
cómμú n fṣtìrì kékpānnè bεē kpa onitì kó mεsémmè,
siyáàbìsì yεmbè nè besòumbè.

² Kuyie nfṣṣ tu wèè n kǎnké,
dè yīmε kàa n yóu?
Ba nte kè n fòù nε mεyεñcaàrì mε?

Dè dòmmε kè n dootitṵbè n na?
³ Duó nkè kuwenniku nè timómmənti kè dè n niité,
ké n kətenè a tāsààrì,
a cīētè borè.

⁴ Kè n tóónnè a wūṣtònnì,
kè n da tóónnè fṣ nha mómmuə nwèè tu n wèi,
kétuóté n kùtìdùkù kényānku,
ke da sántí fṣ nKuyie.

⁵ N yèmmè bo caàrè ba nkpéí kè nní nsáútí?
N yó mbúú Kuyie nku ke ku nsántí,
kunku kùù tu n dεεtíwè.

44

Kuyie ndootóomè ku kəbe

¹ Bεdèmbè kóo kótì dièmmè Kodee bí yènfè.

2 Ti kèèmu nè ti to,
ti yembè ti nàkèmu a do dòò dè
dimònni kótírì mièkè.
3 Fṣṣ bḗti ibotí kè kànnè ti kòku,
kè poté ibotí kè bè kàri kè pité.
4 Dè í tú nè bè kpàrise nyè bè tiekè mè dihéi,
dè í tú nè bè wērímú mmu bè namè,
nè a nɔyɔnkperì ndi bè namè
kè yé a do bè kòmmúmè
a bè dó mèè kpéí.

5 N Yiè nKuyie, nfṣṣ tu nkóo kpààti,
fṣṣ ṣṣ duó nkàa kòbèè na.
6 Fṣṣ te kè ti bḗti ti dootitòbè
nè a kó diyètìrì ndi ti naumè bèè ti dokùnè
7 n yí tá n tām̀m̀m̀ mmu,
n siè dii í dèerí.
8 Fṣṣ ti dèerínè ti dootitòbè,
kè feikù̀nko bèè í ti dó.
9 Ti Yiè nKuyie nti pòtìnè a yètìrì ndi yewe yemou,
kè da sántí sáà.

10 Nè mēm̀m̀m̀ kàa ti yete
kè ti ànné ifei,
a ténkè í niènnè ti kó behāāpòmbè dikpànni.
11 Fṣṣ duó nkè ti cokù ti dootitòbè,
kè bèè ti níi nkè bè éi ti kperè bè dómè.
12 Fṣṣ bè nti duó nyiwũṣ bè kòu i kōmè,
kè ti ciénko kè ti taà yehèkè tɛyè.
13 A fiiti a nìtìbè mbè detetìrè
a bè fiiti fààrè fààrè nwe.
14 Kè yóu kè ti cēpɛetìtòbè ti senku,
kè bèè ti tókénè kè bè ti daú.
15 Fṣṣ duó nkè ibotí ti diè,
bè ti daúmu kè èúrò.
16-17 Nh ṣ nkè n kèè n kpantídèntòbè tammè ifei iì ṣ mpĩ
kè m pi n yìkè,
nh ṣ nkè n yà n dootitòbè bèè ti sáá nke ti wénni
kè dó képeite nh ṣ senkèrì mmáa ndi.

18 Dèndè kó dimàa ti tùòkùmmu ti mē nyí da yè,
ti í yete a taummè.
19 Ti í wète ti fñnkó,
ti í yóu kuce a ti bēnkú kù.
20 Kàa né ti kùò sikpamṣó mièkè,
kè mukũũ nkó dibìnni ti dàtínné.
21 Kè ti do nda yè, fṣ nKuyie,
kè ti do ntũnnè yebòkè,
22 a na nyému,
kè yé a yémè onìti yèmmè dòmmè.
23 Fṣṣ kpéí nke kè bè ti dó mukòu yewe yemou,
ti do ntìpièti tii bo tìnti mukòu kpéí.

²⁴ N Yìè nKuyie, entè! Ba nte kàa duó? Entè!

Báá ti bəntóo sáà.

²⁵ Dè yīme kàa ti sərìnè?

Ke yè mbè ti yommè nè muwērímú mmu ke ti fěũnko,

²⁶ kè ti yèmmè cààrè kè ti duó mutáá mmieke,

ke cǎänko ketenkè.

²⁷ Íté ke ti dεεté! Nè a sàà nkpéí nti coo.

45

Okpààti potúòmù yènfè

¹ Bεdembè kóo kóti dièmmè Kodee bí yènfè nè tibóbonti. Fεcanyènfè.

² Tináaṣààti tii doorí n nùù.

N dó kékeuté fεyènfè nfe okpààti kpéí,

n yóo dèntè fεyεnsààfè nfe

opátíwǎàti sààwè ǝ duókémè o pátiri.

³ A wenni ke pǝēté benitibè bεmou ndi,

kàa náaṣtì naati.

Dεè te kè Kuyie nda dòò mεsàà nsáà.

⁴ Okpàriteu túóté a siè

dεè tu a sǎnni nè a yetidieri.

⁵ Túóté a tǎmmù kékété

deke a sǎntè,

kpa ntimómmonti kpéí,

kónné bεcīribè.

Kónné bεè naati.

A wērímú muù yó nte kàa na dikpànni dieri.

⁶ Nè a penyómmè mme a yóo buómmè ibotí,

okpààti, a yóo mε nkuǎnè a dootitǎbè.

⁷ Dikpààtikàri Kuyie nda duó ndi yó mbomu sáà,

a baké nè timómmonti nti.

⁸ A dó timómmonti nti, a í dó mεyεi,

dεè te kè Kuyie nha Yìè nda tǎāté a kǎbe mieke

ke waaɾe a yuu mεkùò,

ke da dòò diwèi.

⁹ A yààti ǎ tudàaribè bè tu bè mírì nè adòwée nè kási

bε kó kufǝǝku nku,

kàa cǝētè sǎri yεpápánì nkó tisāti kè bè bie

dεbémbénnè a cǝētè kè dè da naati.

¹⁰ Bεkpààtisapàmbè bεè ǝ dá co,

onitipokpààti ǝ ncómmú a píkù nku ke sǎri

mεsǝ nsààmè kó tisāti.

¹¹ N kóo sapàà, nkénté mεsàà nkékeè!

A ténke bá ntoti a yèmmè a botí kǎbe nè a cǝētè kǎbe kpéí.

¹² Okpààti da dó mediè mme a wenniku kpéí,

ò tu a yiè nwe, nnínkú o ìikè.

¹³ Tiiri ei kǎbe bεdítikpààtibè yóo da wammú nè

yεpǎrè nyε.

¹⁴ Okpààtisapàà mbo tεkpààticǝētè nte ke wenni

ke dǎátí tiyǎàsààtì tìi dùòkenè musǎǎpǎàkómmú.

¹⁵ Kè tì kpè nke kpè mmeǎrìmè mebotí mebotí,
kè bè ò tatinè okpààtì borè kòo dúòbè ò urí.

¹⁶ Kè bè mbè urí ke yǎnku nè diwèi kètannènko
okpààtì cǐtè.

¹⁷ A bí ìi yóó sǎǎtè a yembè kpàtì,
kǎa ì baá nkè ì mbaké kutenkù kumǎu.

¹⁸ N yó nnáámmu a kpéi nyidapùntéi imǎu,
kè benitibè bemǎu nda sǎntí sǎǎ.

46

Kuyie nti bonèmè

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Kodee bí yènfè ke biennè debémbénnè metammè
medaamè kpere.

² Kuyie nkuù tu ti kó disòrì mómmǎnni,
kuù ti duò mmuwèrímú,
kuù ti teénnè meyeñcaàrìmè mǎnni.

³ Dèè te kè ti í yǐèkù, bá kè ketenkè au,
kè yetārè duò dāmèèrì mièke.

⁴ Bá kè menie nkpa nke kóonko ke puotì yetārè
kè yè sǎnti.

⁵ Kukó nkuù pǔǎ nKuyie nheì,
ke duò ndiwèi Kuyie kùù baké keñnkè nè ketenkè ku èi sààrì mièke.

⁶ Kuyie mbomu de kó diheì mièke,
kè di yó nfíikú teii, kuù di teénnè dikūnweñni sèi.

⁷ Ibotí ìi kuò nkè yekpààtìyo sǎnti,
kè Kuyie mpéú metammè kè ketenkè pùò.

⁸ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa wèè baké demǎu,
wè ti bonèmu,
Kuyie nSakǎbu do tũ nkù tu ti kó tēcǎkpetè nte.

⁹ Kǎtenèní kéyà ti Yiè nKuyie ndòò dè,
kù càkemè kutenkù.

¹⁰ Kuyie nkuù còmú dikpànni kutenkù kumǎu duómè,
ke kékíi detǎnnè nè yekpǎǎ, ke cóunko sikpàrìsǐ.

¹¹ Ke náá nke tú: Yǐnè só kébanté mǐ
túmè Kuyie nke baké ibotí nè kutenkù.

¹² Kuyie nkùù baké demǎu kù ti bonèmu,
Kuyie nSakǎbu do tũ nkù tu ti kó tēcǎkpetè nte.

47

Ti bo dǎúkùnkómè Kuyie nhokpààtì dièwè

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Kodee bí kó didèntǐnni kó fèyènfè.

² Ibotí imǎu, mpéúnè di nǎu,
ñdiènnè diwèi ke sǎntí Kuyie.

³ Ti Yiè nKuyie nkùù baké keñnkè nè ketenkè kù duò tikǎmbùòtì nti,
kuù tu ketenkè kemǎu kóo kpààtì dièwè.

4 Kuyie nkuù duó nkè ti na ti dootitòbè
 kuù te kè ti nò nyebotè.
 5 Kuù ti tãáté ti yóó tieke dè tìnti ku kòbe,
 ti yèmmè naatinèmu ti yóó tieke dè,
 tìnti Sakòbu yaàbí kù dó bè.
 6 Kuyie ndèèti Siyōō nwe kè bè kù sántí,
 ke eu ditàteheù kè kù kèrí.
 7 Nsántínè Kuyie! Nsántínè ku!
 Nsántínè ti kóo kpààtì! Nsántínè we!
 8 Kuyie nkuù tu ketenkè kemou kóo kpààtì,
 ndiennè ke kù sántí.
 9 Kuyie nkuù baké yebotè,
 ke kari ku kpààtikàrì sààrì.
 10 Kutenkù kó ikpààtibí,
 wènnénèmu Kuyie Abarahammu do tū nkù kòbe,
 Kuyie nkuù te bekpààtibè bèè baké kutenkù,
 kuù te kutenkù kó bekpààtibè,
 kuù baké demou.

48

Okpààti diewè èi kó tináàntì

1 Fèyènfè Kodee bí kó didèntìnnì diè nfè.
 2 Ti Yiè nKuyie ndeumu, Kuyie nkuù dò mbè nkù sántí
 ku èi, ku tāsààrì ìnkè.
 3 Siyōō tārì kubakù youú bíékè okpààti diewè èi.
 Di wennimu kè dè naati kutenkù kumou di kpéí
 4 Kuyie mbomu ku kpààticfètè mièke Siyōō,
 Kuyie nkuù tu ti kó tēcēkpetè.
 5 Be kpààtibè beè wènnè ke dàke,
 bè bàátímu ke bo kpannè Siyōō.
 6 Ke yà Siyōō kè dè bè pī nkufōwaá,
 kè bè yòte ke coké.
 7 Kè be kòntì áá dende bàmbà,
 nkupèitèyonku òò pī nhonitipòkù kòò nkpeutímè.
 8 Ke dò ndiyiè yìèní kèè bíékè kó kuyaakù kùù pùò Tadisisi kóo bàtóòbè dièbè.
 9 Ti kèè dè ti de nyà. Kuyie Mpakēdaa èi,
 Kuyie nheì, kuù di kpénkùnnè sáà.
 10 Kuyie nti wète ke yaumu a sàà nha cífètè mièke.
 11 Kuyie nha yètìrì pitémè kutenkù,
 a sànni tùòkemu itemmànke,
 kàa bekù ke dè sié.
 12 Siyōō tārì kòbe, nyānkunè!
 Kè dè nnaati Sudaa ekè kòbe
 Kuyie mbeéntì kpéí.
 13 Fiténè Siyōō èi
 kaannè o dèrè māmè.
 14 Ke wénté o duotí káyà o cēkperí,
 kèna kénáké di yaàbí,

¹⁵ Kε dō: Kuyie nkuù ti te kε yó nti ni nè ti kũũnko.

49

Onìti báá na kédonté mufòmmu

¹ Bεdèmbè kóo kótì dièmmè Kodee bí kó ditĩnnì diè nfèè yènfè.

² Díndi benitìbè, kénténè,

kutenkù kuməu kəbe keènè:

³ Bεsám̃póbè nè benitidiébè, bεkpààtìbè nè idawaá kèènè.

⁴ N yóó bēi mm̃cìi nkó tináaàntì nti,

n totí tì n yèmmè miεke tisààtì nti.

⁵ N yóó totí n yèmmè mm̃e yekotinò ĩnkè

kéndiè nke náá nyè tu mù kε biennè n kùtidùkù.

⁶ Ba nte kè m bo nyĩèkù m̃eyei nni ntùòkení diì mōnnì?

Benitiyεibe n cèètε diì mōnnì kε bo n caàrè?

⁷ Bè tá bε kperε ndε,

bè pòtìnè bε kpàtì nti.

⁸ Onìti báá na kédonté otəu fòmmu,

yoo wèe yietí Kuyie nho móm̃muə nho donti.

⁹ Onìti fòmmu donku yóumu,

a keté kε báá na.

¹⁰ Òm̃əu báá na kénfòu sǎǎ,

òm̃əu í yóó yenténè kufōti.

¹¹ Tì yaumu m̃ecìi nyembè kōmmè,

tiyēintì nè tidìèntì kè bè múnke kǎ,

kè betəbè tòú bε kperε.

¹² Kè bε fōti náá mbε cǣĩ sǎǎ kpesi.

Bε yèmmè do dō mbε cǣĩ yó mbomu sǎǎ

bè yó mbo s̃i miεke sǎǎ,

bεmbε bèè do duə mbε tenkè bε yètè.

¹³ Bá kòo nìti yètìrì feí ò báá na kénfòu sǎǎ,

ò dōnnè fεǒfè nfε kε í mōnni.

¹⁴ Nte bèè tá bεmáà bè yóó dentenè tì,

bèè dó kénkémmú bè náá ntì bε kperε yó mm̃e ndò.

¹⁵ Bè bè kpààkε tipìètì kǎmε mm̃e kε kərinè dibìinnì,

kè mukũũ mbè cǣmmú kè bè tati kufōti,

bε wenniku yóó deemu kè bè mbo kudənkù.

¹⁶ Kuyie nné yóó n dεeténèmu mukũũ

nke yé kù yó n túótémè.

¹⁷ Kòo m̃əu kpàtì dèúkú a bá ndakε.

Kòo kperε sũũnko a bá ndakε.

¹⁸ Ò í yóó kú kénneínè o kperε,

o kpàtì í yó nhò tũ nkufōti miεke.

¹⁹ Ò do fòu kè dè ò naatimu,

kòo sǎntí omáà o kperε yíémè.

²⁰ Ò yóó s̃snkóo o yembè mbε kudənkù,

bè ténke í yóó yà kuwenniku bìtì.

²¹ Wèè mòkε tikpàtì kε í cìì,
ò yóó kú fεḍfε kḥmε mmε.

50

Kuyie nyóó bekénèmè ku kḥbε

¹ Asafu kó fεyènfε bè diè nfε.

Ti Yìè nKuyie nnáámmu,
kunku Kuyie nkù yumu kutenkù kumḥu kḥbε,
diyìè yìèní kè nè dì taà kè.

² Siyḥḥ εì sààrì móm̃m̃nni,
Kuyie ndε mbo nè ku kpeti.

³ Kuyie nkòrinímu,
kù í yó ndò nyúó.

Kù yó nkéríní kè muhāā mmuù ni kε tuḍ,
kù yó nkéríní kε nεínè kuyaakperíkù nku.

⁴ Kuyie nyumu kεĩnkè kε yu tiwεtì nè kεtenkè,
kè dè bo mbo kù bekù ndè ku kḥbε.

⁵ Kuù tu: Tíínnènní díndi n kḥbε bèè yìè n kpeti,
díndi bèè fεúté fεḍfε kε n taunnè.

⁶ Kεĩnkè nàámmu Kuyie nwennimè,
kuù tu obeénti.

⁷ Isidayεεribe kénténè, n dó kε di béinnèmu,
N kó benìtibè n náánnè dí mbε kε di sεí,
mí nKuyie ndi tũ nkù.

⁸ N yí di sεí nyiwũḥ di n feu ì kpéí,
di ì nni nfeumu sáā.

⁹ N yí yóó pĩ nyεnaadakè di cεĩ miεkε,
yoo yεḥḍadakè di ḥṭuo miεkε.

¹⁰ Mũ te ikpawũḥ imḥu,
yεtārè ĩnkè kó siweí ticēnti ticēnti,
mũ sì te.

¹¹ N yému tinḍtì timḥu,
tikpasĩntì timḥu tu n kpeti nti.

¹² Kè dikònnì do m bo m báá di náké,
mũ te kutenkù kumḥu nè dèè bo ku miεkε.

¹³ N cáámmu yεnaadakè kó imaa nnaà?

N yḥmmu yεḥḍadakè kó mεyĩ nnaà?

¹⁴ Di bo nni mpāāmmè yεpārè,
pètĩnkε nni nsāntínèmu mí nKuyie ndi tũ nkù,
ndḥorinè mí nKuyie nkùù baké kεĩnkè nè kεtenkè di yε ndi yó n ḍḍò tì.

¹⁵ Kè dè di di di yìè dí n yú kè n di dεεté,
kè di nni nsāntí.

¹⁶ Kuyie mmε nnàámmu oyeiwe kε tú:

Bá nnáánnè a nùù n kuó,
bá nnáánnè a nùù n tannò.

¹⁷ Fḥ nwèè sènkù n tié,
kε dokoo n kpeti.

18 Kàa yà oyúókù dè nda naatinè we,
kòo nitipowantì mē nni nwe dí nnéí.

19 Kàa nùù tǎ tináaṅyeiti,
kàa nónḍenḍè nṅnnè fè bo ciitémè otòu.

20 Kàa náante a kou kpéí,
ke sīnkũnko a yǒfũṣ̄ kou yètìrì.

21 Nte a dǎdǎ tì kàa yèmmè dò nni ncīéké,
ke yé ke tú n dǎnnè f̄́ nwe,
n né yóó da benkemu a dǎdǎ mē yei mēmou.

22 Dīndi bèè m bütinné keènnè tii,
kè mēè dǎke m bo kēté kēté onìtì bá òmòu báá ò pàte.

23 Wèè n sǎntí ò na nni nfeumè iwũṣ̄ wèè n dèúkũnko,
wèè dǎke o borime kpéí n we mbenkú n túmè Kuyie nke dēerí.

51

Dafiti bàammè Kuyie nho yei ncīemmè kpéí

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè. ² Dafiti duónè Batisebaa kè Natāā
wèè náa nKuyie mpāānāaṅtìi kote kóò yà koò dentè fè.

³ Áú Kuyie! N kuó mmesémmè a sàà nkpéí,
a sémmè dēumu, ũté n yei.

⁴ Nh óuté páíí ké n wénkũnnè n yei.

⁵ M bantému n cààrèmmè,
n wúómmu n yei n sǎā.

⁶ N yeténè f̄́ nwe amáá,
ke dǎdǎ a í dǎ dè,
dèè te kàa yó nni nkpannè ke naati,
òmòu báá sei nha beéntì.

⁷ N tú mēyei nyiè nwe nè bè m peinímè,
nè mēyei mme n yǒ m pùónnimmè.

⁸ A dǎ dè onìtì yèmmè mièke dèè tu:
Ò bo ntũmmè timómmṁnti.
N duó mmeciì n yèmmè mièke.

⁹ N wénkũnnè nè ìsópù kó tifāātì ke n wenke páíí,
nh óuté ke n wenke kénaánnè kupààkónkù.

¹⁰ Náríkũnnè n yèmmè, n duó ndiwèi,
kè n yèmmèe caté, mí nha poté wè ke n nàntoo.

¹¹ Ũté n yei mēmou,
bütinné n cààrìmmè.

¹² Áú Kuyie! Nh ānné mēyenwennime,
tũnte n yèmmè kè mē mbo a bíékè.

¹³ Kuyie mbá m bantóo,
báá dēite a kó Muyaánsààmù m mièke.

¹⁴ Wēte ké n duó mmedeetímè kó diwèi kè nní nda dǎ,
n duó mme yèmmè m bo nyiénnèmmè a kpeti.

¹⁵ N yóó benkemu a ce bèè yete a kpeti,

kè bēyēibēē wētēnī a borè.

¹⁶ Áú Kuyie! Kuyie n dēetíwè,
n nòùtè tēè yeté.

N dēeté kè nní mpīēkù a n dēetémè.

¹⁷ N Yìè nKuyie nhaa n nùù,
kè n na ké da sântē.

¹⁸ A í dó iwũḡ bè da feu ì,
a í yíé mbè da feu ì kē tuò,
n na nyì nda fiému,

¹⁹ Kuyie nha dó yèè pāṛè tu idebìi nyi,
onitì wèè banté o caàṛimè.

Áú Kuyie nha í yetírí idebìi mómmōnyì.

²⁰ Bēnkē a sāmè kédḡḡ Siyḡḡ mēsàà,
kēwētē kēmaá Sedisadēmmu duotí.

²¹ Dē mōnnì ndi a yóó dākēmè iwũḡ a yē mbè nda feu ì
nè bè yó nda tuò nyì.

Dē mōnnì ndi ti yóó namè kēfié yēnaadakè a wũḡtōnnì ìnkè.

52

Tìkpàtì yēiti yìè nyóó dentēnè tì

¹ Bēdēmbè kóo kótì diēmmè Dafiti yēnfè. ² Dowēki Edomiibē kou do nàké
Sauri Dafiti tamè Aimmēdēki cīētè kòò dentè fè.

³ Dē dōmmē fḡ nwèè kpeñnì mēyēi ndḡḡrìmù miēkē kàa pòtìnè mēyēi?
Kē ḡ ntũḡ nke toti mukḡḡ maa kpéí?

⁴ A mōkē mēsōūmmè mmē,
kàa nùù naati kuponkù kḡmē,
kàa tú oniticiñtì.

⁵ A dó mēyēi mmē kē yóu mēsàà,
kē dó siyáàbìsì kē yóu timómmōnti.

⁶ A nōnnè tináañtì tìi kó dimàà kòùrì tìnti,
kē mōkē mēciūmmè.

⁷ Kuyie mbo da bḡ nsáà,
kù bo da uuté a cīētè miēkē ké da dennē,
ké da dēite befòùbè miēkē ketenkè kiē nyĩnkè.

⁸ Bèè borimē wenni kè bè da yà kē kufḡwaá mbè pĩ,
kè bè nda daú kē tú:

⁹ Ntēnè onitì wèè do í yíé nKuyie mbo nhò kānkémè,
kòo yēmmè ñnaatinè o kpàtì,
ò do soutému kēkpenkē.

¹⁰ Mí m bo Kuyie ncīētè ntē kē dò mmutie mùù sènti,
kē búó Kuyie nkó mēsàà nsáà.

¹¹ N yó nsāntí fḡ nwe sáà a dòò dē kpéí,
n yó mbúó fḡ nwe kē yé a sàà mbonēmè bèè da dó.

53

Kuyie nyí boà?

(Wénté 14)

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè kè eu fetārifè.

² Kuyèinkù kuù ãã yĩ nè ku yèmmè mièkè Kuyie nyí bo.

Bè càkemu kè dǎri isòkè kpèrè,

bè mièkè òmǎu í dǎri dèè wenni.

³ Kuyie mbo kèĩnkè nke kè wúónnì benitibè,

kè bo yà kòò mǎu bo wèè mǎkè meyèmmè kè kù wanti.

⁴ Bèmǎu bè dèténè Kuyie nku,

bèmǎu bè càkemu,

òmǎu í dǎri mèsàà mbá omáà.

⁵ Bèè dǎri meyei mbetǎbè bè í yé dèmarè,

bè sou n kǎbè mbè kè yo,

bè í n yu mí nKuyie.

⁶ Nte bè kè kufǎwǎá mbè auté detetirè,

Kuyie nyóó díému a dootitǎbè kũǎ,

kàa bè ãnné ifei,

kè yé Kuyie mbè bǎntóomèmu.

⁷ We nyóó yènnì Siyǎǎ kédèté Isidayeribè?

Kuyie mbo fietení dii mǎnni ku kǎbè bèè tu tidaati,

dè bo narikè Sakǎbu kǎbè,

Isidayeribè bo nyǎnku.

54

Wèè fǎuri ò bàámmè Kuyie

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè bè diè nfè kè bie ntibómbonti iwǎĩ kpeti. ² Sifǎbè do nàké Sauri kè dò Dafiti sǎri bè ciè kè Dafitii dentè fè.

³ Áú Kuyie! N dèté a yètìrì kpéi,

n kónné kébenkè a wǎrímú.

⁴ Kuyie nkénté m bàámmi,

keè n yé mmù.

⁵ Bèpǎǎbè bèè ité kè n dokùnè,

kè benitiyonkubè dǎ kè n kuǎ,

bè í bǎti Kuyie nkpeti.

⁶ Kuyie nyó n teennèmu,

n Yiè nKuyie nyó nni nkpenkùnkoomu.

⁷ Meyei ndo n dootitǎbè ãnkè,

fǎ ntimmǎnti yiè, kuǎ bè páíí.

⁸ M bo da pǎ dipǎnni nè n yèmmè mèmǎu,

n Yiè nKuyie m bo ndéúkùnkò a yètìrì, a wennimu.

⁹ A n dèténè meyeñcǎàrìmè mèmǎu ndi,

kè n yà n dootitǎbè domè.

55

Wèè népo ò fité ò sàútímè

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè bè diè nfè ke bie ntibómbonti iwěĩ kpeti.

² Áú Kuyie! Kénté m báammìi,
báá yete n sáútìi.

³ Dóúnní a toò m bíékè ké n ténné,
nh arĩmu tipĩtì timou nè meyeñcaàrìmè ke mítìrì

⁴ n dootitòu tammè kpéi nè oyèiwe wèè ò fěũnko,
bè n dónè meyei mme,
ke n wátìrì nè kemieke.

⁵ Kufõwaá nkuù m bo ke n kòntì au,
Mukũũ nkó kufõwaá nkuù n do.

⁶ Iyĩèke nè kukõmbòdoróo deè m pĩ,
kufõwaá nkuù nh auté, kè n kòntì au.

⁷ Kè n yĩ, we mbo m pā ifièti,
kè m puu tenónkpete kōme kēsari.

⁸ N na mpùu ke dèté,
n na nkòte kémbo dikpàà.

⁹ N na ndòò mecāā nke pèté disòrì,
ke yenténè kuyaakù kperíkù.

¹⁰ N Yìè nKuyie, cake n dootitòbè dó kédòò tì,
duó nkè be náàntì báá mǎá.

Ke yé n wúómmè dihei mieke bè kpàmmè ke puotì betòbè.

¹¹ Bè firì dihei duotí ìnkè nke keyènkè nè kuyie.
Meyei nnè mesémmè deè mǎá piéké dihei.

¹² Munitikòu muu píe ndihei,
siyáàbìsì nè mesòummmè dè í deu yecēkarè mieke.

¹³ Kè n kpantídèntòu weè do n sǎǎ ndè bá nni nyóu,
kè n dootitòu weè do n kpànnè nna nhò sòrinèmu.

¹⁴ Fǎ n kó kutõnkù kou fǎǎ me nni nwe,
nè wè ti yé titòbè kpeti ke neiti.

¹⁵ Tũ do naati mesàà,
ke niè nè ditĩnnì ke kòrì Kuyie ncĩètè.

¹⁶ Mukũũ mbè dèété kè bèe ta kudonkù befòùbè,
ke yé kuyonku bè neínèmmè tipĩtì timou.

¹⁷ Mí nyóó yú Kuyie nku,
kè kù n deeté.

¹⁸ N kuòmmu ke sáutí dikũnweñnì nè kuyie nnè kuyuoku,
kè kù kèè n dabònnì.

¹⁹ Kuù yó n deeté kè n yè sũsũ,
bá bèè n kpànnè bè me nsũmè.

²⁰ Kuyie nyóó keemu n dabònnì ké bè kékũnnè,
kuù tu okpààtì sǎǎ.

Dε κό βενìtibè í yóó ceete,
bè í dé Kuyie.

²¹ Dε kóo niticìlntò cààri o népobè mbe,
ke tǎũ metaummè.

²² O náàh̀tì wè̀tì mεcekùò nkǎme mme,
kòo yèmmè né d́ó dikpànnì.
O náàh̀tì yòò nke pǎ̀tému mεkùò,
ke né dò mmešekontibii.

²³ Duó nti Yìè nKuyie nha yentotí kè kù nda tǎ,
kù í yóó yóu kè d̀e di osàù bìtì!

²⁴ F́ó nKuyie nha yóó tanné dε κό βενìtibè kufǎti miεke nke,
bembε benitikòùbè, besòumbè,
bè í yóó tuεke bε we κό dikée,
mí mme nda duó mmu mmáà.

56

Bè f́eũnko wè ò duómmè omáà Kuyie

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè fεyènfè Fidisitēēbe do pĩ nDafiti Kati κό diheì
kòo dentè fè. Bè fè diènnè mèè tammè dònnè dikpetínónkperi κό didabònnì
ndi, diì yìèní dedétirè.

² Áú! Kuyie n kuó mmesémmè,
bè m bètìmu,
ke n dimmù ke n dokùnè yewe yemou.

³ N kpantídèntǎbè m bètì yewe yemou ndi,
bè sũmu bèè n dimmù ke n dokùnè tefentè.

⁴ Kufǎwáá nhǎǎ m pĩ,
kè n duó f́ó nwe mmáà.

⁵ N sǎntímu Kuyie nku náàh̀tì kpéí,
n ku nduó mmáà
n yí yīèkù dèmarè,
benìtibè bo na ké n dǎò ba?

⁶ Yewe yemou bε náàh̀tì ò kǎónnèmu,
bè n wantinè mεyεi mme.

⁷ Bè dàkiimu ke m pakíí,
bè tũ n naàcèi nsi ke d́ó ké n kuǎ.

⁸ Bè bo dǎò mεyεi mmiε nkéna ke da yenténàà?
Kuyie, mbǎ mbe nè kemieke.

⁹ A yému nh arì mèè botí,
ceé n nǎnniεti a dǎukù miεke,
a ti wàrimu a pátiri miεke.

¹⁰ Kè n da yu n dootitǎbè ǎǎ cokému,
Kuyie, n yému a n kómmúmè.

¹¹ Kuyie n da sǎntímu a b́éi ntì kpéí,
n Yìè nKuyie n da sǎntímu a náàh̀tì kpéí.

¹² N da duó mmáà ndi n yí yīèkù tìmatì,
benìtibè bo na ké n dǎò ba?

¹³ Kuyie ndò nkédǎòmu n yē n yóó da dǎò tì,

n yóó da fíé disānni kó iwũõ nyi.

14 Fṣṣ n deeté nè mukũũ,
fṣṣ n teennè kè n naàcèi í bèté,
kè dè bo yie nkè nni nkérí a ìkè,
kè wúó mmenáà.

57

Dafiti yumè Kuyie nhoĩnkènkpààti

(Yenáaǹké̀kè 8-12, wénté Yēsāā 108:2-6)

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ò do cokùnè Sauri titādèntì mièkè kédèntè fè. Bè do fè diènnè metammè mètè tu mè mme báá kuò.

² Áú Kuyie, n deeté, yàa n deeté!

N sori a fièti déè mme,
kè kèmmú mēfēũtímè bo deèmmè.

³ Kuyie n da yumu fṣ wèè baké kēĩnkè nè ketenkè,
fṣṣ te kè n kpeti timou yíé.

⁴ A yó mboní kēĩnkè nke ké n deeté,
kēfēikùnne wèè m bēti,
ké m benke a sàà nnè a kó timómmonti.

⁵ N soké yecirícirè cuokè nke,
n duó benitìcààmbè cuokè nke,
Bè nìi ndò nyekpāā nyè nè ipie,
kè bē nòndiè ndò tikpàrìseuti.

⁶ Kuyie nha yètìrì ndeu kēĩnkè,
benke a kpeti ketenkè kemou mièkè.

⁷ Bè n dii ticùòtì nti,
bè àa nkuhõũ deè ndi kè bo n dúú,
bè keù difṣtìrì ndi n yìkè.
Bèè do bēmómmombè di mièkè.

⁸ Kuyie, m bùòtì ténkè í duò, n ténkè í yĩèkù,
m bo ndiè nke da sántí.

⁹ N wēnni, ente,
n kùtidúkù nè m bómbonku, entenè,
n yóó entemu dikũnweñnì sèi kédèntè.

¹⁰ N Yìè nKuyie n yó nda sántímu benitìbè cuokè,
kéndiè nke déúkùnkò a yètìrì ibotí cuokè.

¹¹ Kè yé a sàà ndeumè kè tuòkù tiwetì,
kàa mómmoni tuòkù yewetè.

¹² Áú Kuyie! A yètìrì ndeu kēĩnkè,
benke a kpeti ketenkè kemou mièkè.

58

Kuyie mbomè kutenkù kè bekù

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè nè metammè mètè tu: Á báá kuò.

² Bekpààtibè di bekù bake weti weti nweà?

Bè bekùnè miè mme benìtibàà?

³ Di dɔ̃ri dèè í wenni ke yému,
dũ píe mmeyei ndihèi.

⁴ Oyeiwe tú oyeiwe nwe nè o yɔ̃ pɔ̃utì mièke,
kè siyáàbisí yìè nfeti nè bè ò pèinímè.

⁵ Bè mòke mɛdautidòmmè mme,
ke dɔ̃ri ke dò ndiwaàhònni,

⁶ dù í yo owaàpĩntì tammè,
ke í yo oteteu dièwè náahtì.

⁷ Kuyie, mbóké be nùì,
bóké yecìrìcìrìnì mbè mòke yè.

⁸ Kè bèe pèētóo menie nhɔ̃ pɔ̃nté mmèè botí,
kè bè ntáũ be pie mbá ì báá dòò dèmarè.

⁹ Bèe naánnè tidàtikonkontì,
tù fũrì kè ti ammè dèu,
bè ndò mbè pèité wè ocìrì kòò í yà diyìè.

¹⁰ Be po yó nkpaá ke mu nyí yè tifãàtì,
kè tefòdóntèè ì tùótému,
kè dè sɔ̃ nyì sũ tɛè ì tùóté.

¹¹ Osàù bo yà Kuyie mpèitemè kè dèè ò narike mɛdiè,
kòò sù o naàcèi be yĩ mmièke.

¹² Kè benìtibèe dè yà ke dò:
Kuyie mmènke yietimu osàù,
bè bo yĩ Kuyie mmènke bomu ketenkè ke bekù.

59

Dafiti bàámmè Kuyie nke tú kù nhò kãnké

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè. Sauri do tɔ̃ nkè bè mbaa Dafiti cĩètè
ke bo ò kùò kòo dentè fè. Bè do fè diènnè metammè mèè tu mè mme báá kuɔ.

² Kuyie n dɛɛténè n kprantídèntòbè,
báá yie nkè n dootitòbè n nintè.

³ N dɛɛténè bèè n dónè mɛyeyi,
n dɛɛténè benitikòùbè.

⁴ Benitidònnibè bèè dàke ke n wanti,
bè dó ké n kuɔmu.

N Yìè nKuyie m mɛ nyí cààrè,
n yí dòò mɛyeyi mmamè.

⁵ N yí cààrè mùmamù kè bè cokùnì ke baatiní ke bo n kuɔ.

Íté ké n teennè,
wénté kèyà.

⁶ Tì Yìè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù,
cómму kékpannè yèbotè,
a báá cĩè nde kó benitiyonkubɛ bèè í dɔ̃ri bè náà ntì.

⁷ Bè ɔ̃ wètení kuyuoku nku,

kénhóú simṓó kṓmε ke firì diheì.
⁸ Tináanyεiti tii piéké be nò miεke,
 kè be nóndié ndò mmεsekontibii,
 be yèmmè dò nhòmṓu í yóó keèmu bè nàá ntì.

⁹ Fṓ n Yiè nKuyie nkàa né bè daú,
 a daúmu yεbotè yεmṓu.
¹⁰ M búó fṓ nwe, fṓ nwèè n kǎnké,
 fṓ nKuyie nfṓṓ tu n wērímú.
¹¹ Fṓ nKuyie n tũ nkù a sàmu kè fṓṓ yó n niité,
 fṓṓ yó nte kè n na n dootitṓbè.

¹² Báá kuṓ yεbotè mεcāā,
 benitibè yàa bo yè nha namè,
 nè a kó muwērímú duó nkè bè ncooti ke doti.
 Kuyie nfṓṓ tu ti kó kudṓpikù
¹³ Bè ṓṓ béi nke dá yeténèmu,
 be pṓṓ bè tṓṓti,
 bè buṓ nkusĩnkù nku ke sou.
¹⁴ Kuṓ be nè kemieke,
 kuṓ be kè bè ténke bá mbo,
 dṓṓ kè benitibèe banté fṓ nKuyie nfṓṓ bakémè Sakṓbu yaàbí,
 ke baké kutenkù kumṓu.

¹⁵ Bè ṓṓ wētení kuyuoku nku,
 kénhóú simṓó kṓmε ke firì diheì.
¹⁶ Ke firì ke wanti bè bo di mù,
 kè bè di ke auté bè nkpa.

¹⁷ Mí m bo ndiè nke da sántí a kpeñnìmé,
 kémpĩèkù a sàa ndikũnweñnì,
 Fṓṓ tu n kó tεcēkpetè
 nh ṓṓ sṓri fṓṓ borè mεyεñcaàrìmé yiè.

¹⁸ Fṓṓ n kǎnké,
 m bo ndiè nke déúkùnkò a yètìrì,
 fṓṓ tu n wērímú fṓ nKuyie nkùu n dòòri mεsàa.

60

*Bè namè Kuyie nkṓbe kè bè kù yu
 (Dináaṅkéè 7-14 de kó tináaṅtì bomu 108:14)*

¹ Bεdèmbè kóó kótì dièmmè Dafiti yènfè itié nkṓfe nè kukùtìdùkù, ² ke denninì ò do kpànnèmmè Sidii èi kṓbe Mesopotamii èi kṓbe nè Sobaa èi kṓbe. Kè bè nkũntinì kè Soabuu kpànnè Edomiibε kubiriku bè tu kù mukókúó nkó kubiriku, kèna benitibè tekṓupípítè nè sikṓupísìdé (12000).

³ Kuyie nha ti bəntóomu ke pònte ti āāpòntĩnnì.
 Bá nè a miεke mε nyènnímè wēte ke ti cónné ti fṓtìrì.
⁴ Fṓṓ sántè ketenkè kè kè pàá,
 wēte kémáú ndε kó iyie,
 kè sántimu.

- 5 Fǒǒ duós nkàa nìtìbè yà mēháárìmè diēmè,
fǒǒ ti nìi mmenàa mmèè firì keyìikè.
- 6 Fǒǒ duós nha sààbè mēcannimè kè bè yenténè bèè tǎũ ipie.
- 7 Kè dè bo yie nkàa dēté tínti a dó bè,
yàa ti dēté nè a wērímú cǔutè ti báammu.
- 8 Kuyie mbéimmu ku cēsààtè miēke kē tú
kuù yóó bè na!
Kē totí Sisemmu èi,
kéberí Sukoti biriku.
- 9 Kuù te Kadaadi nè Manansee bē kó itempē,
kè Efadaimmu kǎku tú ku pìi,
kè Suda a kǎku tú ku kpààtìpààti.
- 10 Mǎabu tú tēnaatē nte kù wuǎnè tè,
kè kù bǎmmù ku nēùkù Edǎmmu kē bo bēnkē kù ò temè,
Fidisitēēbē yèmmè dò mbè bo kù namaà?
- 11 We nyó n kǎtēnè dihekperì?
We mbo n kǎtēnè Edǎmmu?
- 12 Kè dè í tú fǒ nKuyie nkùù ti dootóo,
fǒ nwèè ténkē do í niènnè ti kó yēhǎāpǎntǐrè mudoò.
- 13 Kǎtēní kē ti teennè ti dootitǎbè,
onitì kó mēteèmmè í tú dēmarè.
- 14 Kuyie nkuù yó nte kè ti pǐ mmutǎndiemù,
kuù yó nte kè ti na ti dootitǎbè ké mbè cùùtì.

61

Dafiti dómè Kuyie nni nhò kǎnké

- 1 Bēdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè kē biennè tibómbonti iwěĩ kpētì.
- 2 Kuyie nkénté n dabònnì,
kèè m báammìi.
- 3 M bo kutemmànku nku,
kè n yèmmè cààrè kè n da kuǎnnè,
n dee kupèrikù n yǐēkē kù.
- 4 Fǒǒ tu n kó disòrì,
didènnì kperì ti dootitǎbè í yóó nintē dì.
- 5 N dó kémbo a cǐtèè miēke nkē,
kénsǎri a fìtì miēke sǎǎ.
- 6 Kuyie nfǒǒ kèè n da náá ntì,
kē duós nha kǎbē bèè da dé bē kó ketenkè sààkè.
- 7 Yíé okpààtì mufòmму,
kòò nfòù yēbie nyēbie.
- 8 Kòò nda taunnè, á nhò bonè kòo mbaké sǎǎ,
kàa sàa nnè timómmǎnti nhò bàa.
- 9 M bo ndiè nkē déúkùnkò a yètìrì sǎǎ,
bá dìi yìé kéndǎari n yē n yóó da dǎò tì.

62

Kuyie mborè n de mmàke diwèi

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè Yedutunni diè nfè.

² Kuyie mborè mǎà ndi m mǎkémè diwèi,
kuù n dèerí.

³ Kuù tu dipèrì dii n kǎnké,
tēcēkpetè tèè n dèerí,
kè kù m bonè m báá cīte.

⁴ Ǿmmònni ndi di yóó yóumè di bo ntíkúmè,
di bo domè onìtì kóò pǎnte kumarí kùù ku ku kǎme?
Kóò yèète kuduotí kùù bíi nku kǎme?

⁵ Di mènke dakiimu ke bo bǎ nhokpààtì,
ke nǎnnè siyáàbìsì,
ke ò nsǎntínè di nò di yèmmè mièke ke né buò nkusĩnkù.

⁶ Kuyie mborè mǎà ndi n yóó na kèpétémè diwèi,
ke yé n ku mbúómè.

⁷ Kuù tu dipèrì dii n kǎnké,
tēcēkpetè tèè n dèerí,
kè n kù bonè m bá cīte.

⁸ Kuyie nkuù n dèerí,
kuù tu n kó disǎnni,
kuù tu dipèrì dii n kǎnké,
kuù tu n sǎrì.

⁹ Díndi Isidayeeribe mbúónè ku sǎà,
ke kù nàá ndi yèmmè kpeti,
kuù tu ti kó disòrì.

¹⁰ Onìtì dò nkuyaakù nku,
benitibè mènke tú siyáàbìsì yembè mbe,
kàa bè wènnè kécōnnè cìdóò bè bo nyau ke pēēté muyaá.

¹¹ Di bá ndó kényo mbetǎbè nè muwērímu,
bá ndónè mufèè kperè,
kàa kpàtì dēúkú a báá tì duó nha yèmmè.

¹² Dè í tú kuce mèmǎà ndi Kuyie mbéimmè.
N kèemu kù tumè kuù te muwērímu.

¹³ N Yìè nKuyie nha sǎmu,
ke yé fǒò yietimè bá wè o tǎmmú mannè tìl yeti.

63

Kuyie m bo nda dómè pēētému mufòmmu

¹ Dafiti yènfè ò dèntè fè o cooti dii mǎnni ke bo Sudaa kpáà mièke.

² Kuyie, nfǒò tu Kuyie n da waàmmu,
n da yáámmu ke dò ntedǎntè tèè kpeí tè ò ndómè menie.

³ N dó ké nda wúómmu a cīètè mièke,
kéyà a wērímu nè a dèumè.

⁴ A n dómè pēētému m bo n fòùmè,
n yó nda sǎntímu sǎà.

⁵ N yó nda sǎntímu n fòmmu mumǎu mièke,

ke da báá nke yu a yètìrì.

⁶ Fǒǒ te kè n sànnè ke dò n di mēkùò nkperε,
kè dè n naati kè n diè nke da sǎntí.

⁷ Kè n duó nh ǒ nyé fǒǒ kpéí,
ke totí n yèmmè a bíékè keyènkè kemou.

⁸ Fǒǒ n teénne,
ke n kǎnké a fièti,
kè dè n naati kè n diè nke da sǎntí.

⁹ N da pĩ n nǒu sidé ndi,
kàa nòùtè youte n cúó.

¹⁰ Bèè dó ké n kuǒ,
bèε taá kudǎnkù.

¹¹ Duó nkè mudoò bè kùǒ,
kè sikpamǎǒ bè càáké.

¹² Kè Kuyie nnárikùnnε okpààti yèmmè.
Bèè cànnenè betǎbè yènò nè Kuyie nkó diyètìrì,
bè yó nsǎntímu bεmáà.
Siyáàbìsì yembè biε kó yènò mε mbáá táúté.

64

Dafiti bàámmè Kuyie nke tú kùu ò dεēténè beyeibe

¹ Bεdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² Áú Kuyie! N kuònnè fǒ nwe,
kénté n dabònnì,
a nni nkǎnké n dootitǎbè,
n kǎmbùǎtì duò bè.

³ N dεēté nè benitiyeibe dakii ke bo n dǎǒ tì,
a n détinnε yedǎnnεtǐrè yèè dákii n kpéí.

⁴ Bε nǎndié nyii dò nyεsekontε bè sũǎté yè,
kè bε náǎntì kòùrì ipendǎnni kǎmε.

⁵ Bèè ǎǎ déké benitisààbè ké mbè tāũ,
bè ǎ mbè tāũ disòrì ndi ke í yǐèkù.

⁶ Bè yàúkùnkò betǎbè kǎntì nti ke bo ndǎǎri mεyεi,
ke dakii ke bo sǎri ke díí ntimátì,
ke náá nke tú: Òmǎù í yóó ti yà.

⁷ Bè dákii ke dó mεyεi mmáà ndi,
ke náá nke tú bè bàátí kè dè wennimu.
Onìtì yèmmè cǔmpúrìmu,
a báá na kényé dèè bo o miεke.

⁸ Kuyie mme mbè tāũ ku pie nyi dεnde bàmbà,
kè ì bè tùǎtì kè bè duò.

⁹ Bε nò yéè bè tùǎtì,
bèè bè yàù bè bo ndáú kéhéùròò.

¹⁰ Kè kufǎwáá mpĩ mbenitibè,
kè bè nnáá nKuyie ndǎǎ dè,
kébanté kù pĩ mmèè botí mutǎmmú.

11 Wèè wetí we nyānku o Yiè nKuyie nkpéí,
kénsòrì ku borè.
Bèè yèmmè wenni kè bè nyānku ku kpéí.

65

Kuyie nkuù mǎnnè ti nkù sǎntí

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² Kuyie nha èi Siyǎǎ mièkè fǎǎ dò mbenitibè bəmou nda sǎntí,
bá wè kóo ndǎǎri ò da dǎúnnè dii nùù.

³ Fǎǎ nwèè yo benitibè báammù,
benitibè bəmou kòrìní a borè nde.

⁴ Tì yèi mmèè ti deuté,
fǎǎ ti cǐēnko ti caàrìmè.

⁵ Dè nnaati a tǎāté bè kè bè bo mbo a cǐētè,
tǐ yó nte dəsààrè dèè bo a cəsààtè mièkè,
kè dè nti sànnè.

⁶ Fǎǎ nKuyie nti deetiwè,
fǎǎ ntimómmǎnti yìè,
fǎǎ cǎú ti báammu kè dǎǎri tidiètì kè titentì timou kǎbe da búó
nè ketenkè kèè soké dāmèèrì cuokòo.

⁷ Fǎǎ kó muwǎrímú te kè yetārè fííkú.
A wǎrímú muù tu a kpàrìnenkù.

⁸ Fǎǎ commu dāmèèrì nè o néfǐnfǐrè,
kè commu kutenkù kó kunampoo.

⁹ Kutenkù kumou yà a dǎǎri tì diètì nti kè da yòte,
kè diyìè yìè kèè bíékè nè dì taà kèè bíékè kǎbe íú mēdiè.

¹⁰ Fǎǎ dǎǎri ketenkè mēsàà kè kè duò nfetaafè,
kè dè boo kè tidiitì pèí,
Kuyie nha bintè í kǔũ,
fǎǎ duò mbenitibè tidiitì,
kè tǔnni ketenkè.

¹¹ Kè yǎǎrì ipè,
kè può nyedombiè,
kè duò nkè fetaafè nùù,
kè duò nkè tidiitì yìè.

¹² Kè dǎǎ mēsàà ndibenni dimou,
kàa pēēté kèè bíékè tidiitì mpíéké.

¹³ Kè timútì yè tēdǎntè,
nè yetārè ìnkòo kè dè yè naati.

¹⁴ Kè iwũǎ pìéké dinaacēnhòò,
kè tidiitì dàátì kubiriku,
dēmou kè dè yānku kè íú.

66

Kuyie nkuù dēerí ku yètìrì ndeu

¹ Bèdèmbè kóo kótì diè nfèè yènfè.

Kutenkù kumou kǎbe nsǎntínè Kuyie nkè pǐèkù.

² Ndiènnè diwèi kè déúkùnkò ku yètìrì,

Nsāntínè ku iyie mmieke ku kpeti kpéí.

³ Nákénè Kuyie nke dò:

A tōmmú dēumu ke mēnke dēu,

nè a wērímú diemù kpéí nke

a dootitòbè kékùnkoomè bēmáà.

⁴ Kutenkù kumòu kòbēe nínkú a ìkè,
kéndiè nke déúkùnkò a yètìrì.

⁵ Kòtenèní káyà Kuyie mpī mmùù tōndiemù,
kù kpeñnìmu kù pī mmùù tōmmú benìtibè cuokè.

⁶ Kuù do kèété dāmèèrì kó menie,
kè ti yembèe na dekperè késénté
kuù duó nkè menie nkũũ kukó nkè ti sènté,
kè dè ti naati ku kpéí.

⁷ Kuù baké nè muwērímú kutenkù kumòu sǎǎ,
ke paké ibotí imòu,
kù í yóó yóu bèè yete ku kpeti kè bè nkérí ke yíéo.

⁸ Ibotí, dounè Kuyie mmutōmmú,
mpīēkùnè ke kù sántí.

⁹ Kuù ti duò mmufōmmu,
ke í yóu kè ti duò.

¹⁰ Kuyie nha ti wèntému ke ti yàáké,
bè ǎǎ pūnné mèè botí timátì péítì,

¹¹ ké tì tanné ticùàtì mieke,

kè tì tou nyetuo cēēyè,

¹² ke duó nkè benìtibè nnàù ti ìnkè nè sisēĩ,

kè ti ta muhǎǎ nke ta menie,

kàa me nti dēnnenì kè ti di diwèì.

¹³ N tati a cīētè mieke nke ke bo da fíé iwũǎ,
ke dá dòò n yē n yóó da dòò tì,

¹⁴ n do bēi ntì n yēñcaàrìmè mōnnì.

¹⁵ N yóó da kuò iwũǎ mekùò nkpeyi nyi,
yepedakè nè yēnaadakè nè yebòdakè,
kéćóu nkè kuyukúu dekoo a bo kè.

¹⁶ Díndi bèè dé Kuyie kòtenèní dimòu,
kékénté kè n di náké kù n dòò dè.

¹⁷ N ku kuónnèmu ke pànke ku sǎnte.

¹⁸ Kè n do nyáá meyei mmamè n yèmmè mieke,
n Yiè nKuyie nna bá nni nkènté.

¹⁹ Kù me nni nkèntému
kù kèèmu m báammii.

²⁰ Kuyie nnè mutōmmú,

kù í yete m báammu,

kù í m mōnte ku kó mesàà.

67

Benìtibè bēmòu dommè kénsántí Kuyie

¹ Bèdèmbè kóo kótì diè nfèè yènfè ke bie ntibómbonti iwēĩ kpeti.

² Kuyie ntí kuó mmésémmè,
 ti dǎǎ mēsàǎ,
 a ti wénté fēnǎnsàǎfè.
³ Kè dèe yie nkè kútenkù kumǎu kǎbēe banté a cē,
 kè yēbotèe yīété a dēerímè.
⁴ Kè benìtìbè bēmǎu nda sǎntí fǎ nKuyie,
 kè yēbotè yēmǎu ndéúkùnkoo a yètìrì.
⁵ Dè nnaati ibotí kè ì da sǎntí,
 fǎǎ bekùnè yēbotè kè dè sié,
 kē ni ibotí kētenkè ìnkè.
⁶ Benìtìbè bēmǎu nda sǎntí fǎ nKuyie,
 kè yēbotè yēmǎu ndéúkùnkoo a yètìrì.
⁷ Tí Yìè nKuyie nha ti dǎǎmu mēsàǎ,
 kè kētenkè pēí tidiitì.
⁸ Kuyie nkuù ti dǎǎri mēsàǎ,
 itemmànke imǎu kǎbē dí kù depē.

68

Kuyie nnamè

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² Kuyie nyíté kē còmúmúmu,
 kè ku dootitǎbè cìérì,
 kè ku sǐmbè cokù ku ìlkè.
³ Kuyukú yènní mēè botí a mē mbè cíenke,
 titankũntì yèrì mēè botí muhǎǎ mmieke,
 benìtiyēibe kpēe mē ndò nKuyie nyìlkè.
⁴ Bèè dǎǎri dèè sié, bēmbē diwèì diì bē bo
 kè bē yǎnku Kuyie nyìlkè!
 Diwèì diì bē kèite kè bē ti ientii.
⁵ Ndiènnè kē déúkùnkoo Kuyie nyètìrì,
 tũntenè kucē wèè kèríní yēwetè mieke nè o sǎntè o kpéí,
 wèè yètìrì tu: Tí Yìè.
 Nyǎnkunè o ìlkè.
⁶ Wèè tu isénnìmbí cice,
 wèè kpà mbekúpobè kpànnì,
 wèè tu Kuyie nke bo o cēsààtè mieke.
⁷ Kuyie nkuù duò nsicéí bèè kpà bē kǎbē,
 kuù dènnìnko tikpetíntì kē ti duò ndiwèì,
 bèè yetē Kuyie nkpeti bèè mǎà ò mbo tēdonkpetè.
⁸ Kuyie nha do ni diì mǎnnì a kǎbē,
 a do kéré diì mǎnnì dikpǎà cuokè,
⁹ kētenkè do sǎntimu,
 kè mēnie ncuutiní fǎ nKuyie nha ìlkè,
 fǎ nKuyie nkuù do kàtení Sinaii tǎrì kébenke amǎà a kǎbē,
 Kuyie nyIsidayēeribe tũ nkù.
¹⁰ Kuyie nfǎǎ cǔũnní fetasàǎfè,
 fǎǎ bónkùnne a tenkè kèè do cǐtē.

11 Dēndē a nìtìbè bomè,
 Tì Yìè nKuyie nfǒǒ dè mbè kànnē a sàà nkpeí,
 fǒǒ tũntē dē kó dikàrì besénnìbè kpéí.

12 Tì Yìè nKuyie nkuù duó ndinùù ku náàntì kpéí,
 bèè tì pitírí kè bē tĩnnì sũ.

13 Tì dootitòbè bekpààtìbè nè bē kó behǎǎpòmbè bè u yetàrè nyē,
 kè benitipòbè eí dèè bo bē cǐí kē totí.

14 Di yó mbo di karè nyēà?

Dikpētìnónkperi fièti dàri mēsɔɔ mpéímè mmē,
 kè di cìtì dàri mēsɔɔ nwũǒmè.

15 Tì Yìè nKuyie Mpakēdaa yóó cíe ndì mǎnnì bekpààtìbè,
 kè mupǎā mboomu muù dàátí ditāri Sadimɔɔ.

16 Fǒ nKuyie nkó ditāri,

fǒ mBasāā tārì,

fǒ nditāri dī yómmè sũ,

fǒ mBasāā tārì,

17 Yetārè yèè yómmè sũ,

ba nte kè dè di yóu Kuyie ntǎǎté dī tārì kpéí,

kù bomu di ĩnkè kē yó mbo sǎǎ,

kù yó ndè bomu sǎǎ.

18 Kuyie nkpàrìsēĩ bo sikɔupí sikɔupí nsi,

kù do si nkòtenèní Sinaii ditāsààrì.

19 A dèkē kēĩnkè nkē,

kē neínèní tidaatì,

kè benitìbè da pāmmú yepārè,

bá bèè do yetírí a kpeti kè bè da bòúté,

kē dò nké mbo a borè fǒ nti Yìè nKuyie.

20 Tì nsántí Kuyie nyewe yemɔu,

kuù dàkē ti kpéí,

kuù tu ti dētíwè.

21 Kuyie nkuù tu ti dētíwè,

kuù yé kù bo yĩmè ké tí dēténè mukũũ.

22 Kuyie mmènke yóó pòntemu ku dootitòbè yɔ,

képòntē onitikòùtì yuu nè tiyùtì.

23 Kuyie mbéimmu kē tú kù bo cǔũnní a dootitòbè bèè bo Basāā tārì,

kédennèní bèè bo dàméèrì fũǎ.

24 Kè dè bo yie nkàa naàcèi mbonti bē yĩ,

kàa kó simɔɔ bè pèté kécááké.

25 Kuyie nha ɔɔ kpa nkéna kénkũntiní,

kè benitìbè wùómmu a kpàrìnafē a cēsààtè miekē,

fǒ nKuyie nkùù n te,

fǒ n kóo kpààtì.

26 Kè bēdèmbè ni dēyìlkè kè besapàmbè soké dēcuokè kē bie nsibéí,

bèè bie ntikùtìdùùtì kè bè tũ.

27 Nsántínè Kuyie nditĩnnì cuokè,

nsántínè ti Yìè nKuyie ndíndi Isidayēeri yaàbí.

28 Bensamēē tēbīyāātē tēē di nī,
kē Sudaa kó bekpààtìbè nē bē kó yēṭīrē
nē Sabunṵṵ kōbē nē Nefutadii kōbē kē bē tūnní.

29 Kuyie nkùù di te dínđi Isidayēeribē kuù yē ndí nkpeñnì.
Kuyie ndṵṵ kēfíí nha dṵṵ dē ti kpéí.

30 A bo a cīētē nte,
kē baké Sedisademmu,
kē bekpààtìbè da pāā nyepārē.

31 Kpannē musīmmù tipèntì kōmu,
kēkpannē yebotē yēē dōnnē yēnaadakē nē tinaabiiti,
kē dēē nínkú a ìkē kē nda pāā ntimátì péítì.
Cíē nyebotē yēē nōnnē yekpārē.

32 Benitidiebē yìení Esibiti nwe,
kē Etiopii kōbē cokòo Kuyie mborē kē yuo bē nṵu.

33 Ketenkē kó bekpààtìbē, ndiēnnē kē sāntí Kuyie,
ndéúkunkonē ti Yìē nKuyie nyètìrì.

34 Wēē cutiní kēīnkē kēē bo nē dimōnnì nē o sāntē,
wēē péu metankperímē.

35 Banténē Kuyie nkpeñnīmē,
kuù kpàatìrì Isidayēeribē,
ku wērímú bo yēwetē miēke nke.

36 Kuyie mbenkúmu kù kpeñnīmē ku cēsààtē miēke,
Kuyie nyIsidayēeribē tū nkù kuù duṵ nku kōbē muwērímú,
kuù te kē bē nṵ.
Ku yètìrì ndēu.

69

Dafiti yumē Kuyie nkē kù bo ò teennē

¹ Bēdēmbē kóo kótì diēm̄mē Dafiti yēnfē kē bie ntibómbonti.

² Áú Kuyie n dēeté!

N ta mēniē m̄mē kē tūṵkē n fōnìí.

³ N fiíkú disāũ ndi,
n yí pētē dekperē kē na,

n ta dēcūmpurē ndē,
fēnéwuonfē fēē n tṵ.

⁴ N kōmmú kē òumu kē n níí kpeí,
m bōútē kē bōútē Kuyie nkùù n te kùnkú kē n nuṵ nyetē.

⁵ Bēē n nīí nke dó kē n kuṵ bē sūmu kē pēētē n yùtì,
bē n dṵṵ bē dootitṵṵ nwe detetìrē,
bē kpeñnì kē m pēētēmu kē yó n kuṵ,
kē duṵ nkē n yietí n yí yùúkú dē.

⁶ Kuyie nha yēmu n yēìntì,
n caàrìmē í sṵrì a ìkē.

⁷ Kuyie Mpakēdaa, a báá yóu kē mīi nte,
kē bēē da búó kē bēē di ifēi.
Fṵ nKuyie ntínti Isidayēeribē ti tū nkù,
a báá yóu kē mīi nte kē bēē da waà nkē bēē di ifēi.

⁸ Fǒǒ kpéí nke bè n sǎámmè,
n yo nyifei fǒǒ kpéí.

⁹ N naá nhopǎǎ nwe n kǎbe cuokè,
n yǒ fũǎ kǎbe ténke í n yé.

¹⁰ Ke yé n dómè a cǐtè mediè nkè dè n tǔǎ,
bè da sǎá nyèè sǎámbè duò n yuu ñnkè nke.

¹¹ M boú dinùù ndi ke kuǎ,
nè de kpéí nkè bè n daú.

¹² N dàátí kufǎǎtǎnkù nku,
kè bè náante n kpéí ke n daú,

¹³ Bè kàtìnè mí nwe yeteyǎ,
mũ naá nfenaayǎǎyènfè.

¹⁴ Mí nyie n kuǎnnè fǒ nwe n Yìè nKuyie,
dè tǔǎkemu a bo n tee ndè.

Áú Kuyie! A sǎa ndeumu, n kénté,
n yému nweti weti ke dò nha yó n deeté.

¹⁵ Nh uuté disǎũ, kè n ténke bá nfũũkú
n dennení dibinni,
n deeténè bèè ñ nǐí.

¹⁶ Báá yóu kè menie nni mpǎnténè,
báá yóu kè n do kudúókù,
báá yóu kè tebinte n yǎke!

¹⁷ Kuyie nha n kénté ke yé a sàmèmu ke dǎori mesàà,
wǎténí m bíékè a sémmè deu mèè kpéí.

¹⁸ Bá m búttinné mí nha kóo tǎntì,
nh áàrìmu, cǎrikéní.

¹⁹ Kǎténí kédonté nh ònnì,
n deeténè n dootitǎbè.

²⁰ A wúómmu bè n sǎámmè,
ke yé n yo nyìí fèi ke kǎke,
n dootitǎbè í da sǎrìnè.

²¹ Yēsǎámbè yeè kǔrì n yèmmè kè m mǎ,
n wanti wèè bo n kuó nwè nwe mesémmè bá sǎmpó ke mǎnté,
wèè bo m bántè ò í bo.

²² Bè ǎǎ mutie mùù kǔù mùmmu n dii mieke,
kè sinéyǎí m pǐ nkè bè n duó mmenéyǎǎ mmèè kǎkénè detiire.

²³ Be bandiitì naá ntimátì ké bè tǔǎtì,
kè be kpàtì naá nkuyaú.

²⁴ Be nuǎ nhũũ nkè bè ténke bá nwúó,
pǔttinné be sǎǎ kè bèe naá nsihùù yembè.

²⁵ A miekèe bè peike kǎa bè poté,
a miekèe diékèe do be ñnkè ké bè cǎúté.

²⁶ Kè be cǎkàrè naá ntidobontì,
òmǎù bá nkpaá be cǎí mieke.

²⁷ Bè bètì a poté bèmbè,
ke náante a kǔute bè kó mǎfǎũttímè.

²⁸ Yietí be be yei mmemǎu,
bá bè báá yà a kó mesàà mbìtì.

29 Ūtè be yètè mufòmmu pátíri mièke,
Bá mbè wùónko ke dò mbè í cààrè mùmamù.

30 Áú Kuyie, n tú osénnìwè nwe ke fěŭrì,
n dɛɛtɛ ké nni nkānké.

31 M bo ndiè nke sántí Kuyie,
m bo ndéúkùnkò ku yètìrì nè yēsāā.

32 Tì Yìè nKuyie nde ndó ke pěēté dinaadaa,
ke pěēté fɛnàáfè nè yeyiè nnè yekpèètè.

33 Kuyie nha n dɛɛtémè dɛè narikè besĩntíbè.
Díndi bèè wanti Kuyie di fòmmuu okè.

34 Kuyie nyomu besénnìbè dabùò,
kù í buònkò ku kòbe bè bè kpetí dìi mǎnnì.

35 Ketenkè nè kěĩnkè, ñsāntínè Kuyie,
dàmèèrì nè dèè kó dimàà nampú o mièke, ñsāntínè ku.

36 Kuyie nyóó dɛɛtému Siyōō kémaá Sudaa ekè,
kè ku kòbe wēte ké yè tieke kénhā.

37 Kè ku kòbe yaábí dì sɔtɛ,
bèè dó Kuyie nkè bèè pèté kémbo.

70

Dafiti dómè Kuyie nhò tee mmɛcāā
(Wénté Yēsāā 40:14-18)

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ke denniní Kuyie nkpeí.

² Kuyie, nyà n dɛɛtɛ!
Cārikéní ké n tee.

³ Bèè n dónè mukũũ ifeii bè pĩ nkè bèè sǐnné,
bèè n dónè mɛyeyi bèè di ifei kéwēte be fǒnkó.

⁴ Bèè n daú ke tú wũōō,
ifeii bè pĩ nkè bèè bótí.

⁵ Bèè da waà ndè mbè naati kè bè nyānku,
diwèi mbo bèè dó fǐ nhOdɛtíwè,
bè nnáá nsāā ke tú a yètìrì ndɛu.

⁶ N tú osénnìwè nwe, ocĩrì,
Kuyie mmónnéní ké n tee.

Fǒō tu n teentì n dɛɛtíwè.
N Yìè nKuyie mbáá sɔte!

71

Okótì bàámmè Kuyie

¹ N Yìè nKuyie n waà nfǒō borè disòrì,
báá yóu kè n di ifei bitì!

² A wetí mēè kpéí, n dɛɛtɛ ké n coo,
n kɛnté ké n dɛɛtɛ.

³ A ntú n kó dipèrì n sɔri dìi borè.

A yĩmu a yó nni ndɛerí,
fǒō tu dipèrì dìi n kānké,
fǒō tu n cǝkpetè.

⁴ Kuyie nkùù n te n dɛɛténè beyeibe,

ké n fietenè bekòùbè nè beyonkubε nou miεke.

⁵ N Yiè nKuyie m búó fǝ nwe,
n yǝ fǝ kpeí nè m bemmè.

⁶ Nè bè m peiténímè m búó fǝ nwe,
fǝ n dènnení n yǝ pǝutì miεke,
ké n da sǎntí sǎǎ.

⁷ Besũkùbè ǝ n yà kè dèè bè dimu,
kàa né tú n kó disòrì kperì.

⁸ A sǎnni mbo n nùù miεke,
ké nni ndéúkunko a yètìrì sǎǎ.

⁹ Kè n kòté, a bá m bǝntóo,
ké n wǝrímú dèè a bá n yóu.

¹⁰ N dootitǝbè náante n kpeí nke,
bèè m pakíí bè dàkiimu n kpeí.

¹¹ Kε tú: Kuyie nhò dootóomu,
betinè we, pǝnnè we,
òmǝù í yóó ò deeté.

¹² Kuyie mbá n détenè,
mónnéní mecǎǎ ké n teennè.

¹³ Ifei nè meyei ndèe do bèè n wátìrì,
bèè n dónè meyei mbèe bè sènkèrì kè bèe di ifei.

¹⁴ Mí m búó fǝ nwe sǎǎ,
ke yó nda sǎntí sǎǎ,

ke baa da sǎntí ke da sǎntí.

¹⁵ N níí bo ntũũ nke náá nha túmè timómmǝnti yiè,
ke náá nha deerímè,
kàa sàà nsũ ke í dò nkaà nkédeè.

¹⁶ N Yiè nKuyie m bo pǝ mmutǝndiemù nè a kó muwǝrímú,
kènnáá nha kó timómmǝnti kpeí mmáà.

¹⁷ Kuyie nha n tièmmu nè m bíbèntì,
nè yiènní ke n náá nha dietì.

¹⁸ Nè m bo kotémè kè n yùtì peike,
áú Kuyie nha bá m bǝntóo
n dó kénákému di mmònnì kǝbe a wǝrímú,
kénáké bèè kpaanì a kpeínimè.

¹⁹ Kuyie nha mómmǝnti deumu ke tuǝkù keĩnkè,
fǝ dǝ dǝdierè demǝu,
we nda mànnè?

²⁰ Fǝ duó nkè n yà meháárìmè nè mesémmè,
kàa yó n fòùkùnnε, ké n dennení kudǝnkù.

²¹ A yóó wǝte ké m bántèmu,
kéndéúkùnnε.

²² N yó nda sǎntínè kubómbonku nku,
a tú mǝè kpeí ntimómmǝnti yiè nfǝ nKuyie.
M bo ndéúkunko a yètìrì nè kukùtìdùkù,
fǝ nKuyie nyIsidayεeribe tũ nkù a sàmu.

²³ M bo ndiè nke da sǎntí
kéndéúkunkoo a yètìrì a n deeté mǝè kpeí.

²⁴ N níí yó ntũũ nke náámmu a kó timómmǝnti kpeí,

ifei pīmmu bēè n dónè mēyei nkè bē sīñné.

72

Bē bāámmē Kuyie nkè kù bo dǎò okpààtì mēsàà

¹ Bē dièmmē Sodomǎo yēnfē.

Kuyie nyóu kòo kpààtì mbekù a bekù mēè botí,
duó nkòo kpààtì bīre nni nē timómmǎnti a kǎmē.

² Kòo mbekùnē a nìtibē kē dē wenni,
kěntūnni bēsénñibē kpeti.

³ O kó tikpàtì miēke kē benìtibēe pété yetārē kó mēsàà,
kē sitāā bē dǎò timómmǎnti.

⁴ Kòo kpààtì mbekùnē bēcīribē kē dē wenni,
kē dēerí bēsénñibē, kē kǎu bēè bē fēũnko.

⁵ Kē bē nhò dé sǎā diyìè bo mēè botí,

kē nhò cokù sǎā otǎnkù bo mēè botí.

⁶ Kòo ndò nfetaafē ò nniùmē kunépēkù,
diwētirì ò cúténí mēè botí ketenkē.

⁷ Kē timómmǎnti ndéúkú o kpàtì mǎnni,
kē mēsàà nni mbo otǎnkù bo mēè botí sǎā.

⁸ Kòo mbaké we ndàméèrì nē otǎu,

kukó ndiekù nē itemmǎnke imǎu.

⁹ Dikpàà kǎbe yóó nínkúmu o ìikē,
kòo dootitǎbēe múúkú mutǎā.

¹⁰ Tadisisi kó bekpààtibē,
nē dàméèrì cuokē tenkē kǎbe bo ò pāmmú yepārē,
Sabaa nē Sebaa kpààtibē kē bēè ò pāmmú yepārē.

¹¹ Bēkpààtibē bēmǎu yóó nínkúmu o ìikē,
kē yebotē yemǎu mpí nho tǎmmú.

¹² Weè yóó dēetē ocīrì,

kékuó nhosénñiwē mēsémmē, wēè í mǎke wēè bo ò teennē.

¹³ Weè yóó kuó nhocīrì nē wēè kpa o kperē mēsémmē,
kē bē dēetē.

¹⁴ Weè yóó bē dēetē nē mēfēũtímē nē benitiyonkubē,
kē yé ò wùómmē bē fòmmu dēmarē dierē.

¹⁵ Kòo kpààtì mbo kē bē nhò pǎā mmesǎo nSebāa kǎmē,
kē ní ntũũ nkē bāá nKuyie nho kpéí kē kùu ò dǎò mēsàà.

¹⁶ Kē tidiiti mbo dihēi kē sū,
kē yetārē ìnkē nyuu ntidiiti Dimāa tie nkó yēbē kǎmē,
kē benìtibēe pitē dihēi timúti kǎmē.

¹⁷ Dē kóo kpààtì yètìrì mbo sǎā,
kémbo sǎā diyìè bo mēè botí,
kē benìtibē nyu o yètìrì kē pǎā mbetǎbē mēsàà,
kē yebotē ntú: Dē nnaati okpààtì.

¹⁸ Ti Yiè nKuyie nyIsidayēeribē tũ nkù,
kuù dǎori tidietì kumáà,
ku yètìrì ndēu.

19 Ku yètìrì ndeu sǎǎ,
kè ku kpetì píe nketenkè kemou,
kè dè mme ndò. Ami!

²⁰ Isaii birε Dafiti báammì m̀ànkú nku.

YẸSẪẪ MPÁTÍRÌ DITẪẪNNÌ

73

Beyibe kperε ã ndò ndè yìémmu

(Y_εsãã 73-89)

¹ Asafu yènfè.

Kuyie mmènke wennimu Isidayεεribε borè,
ke wenni bèè yèmmè wenni bε borè.

² Bá nè mεmmε kè nní ndó kéyeté,
dè do kpáá sámpó nwe kè n do.

³Κε γέ n do γὰ διì mònñì sipəə γembè kpεε γίémme ké m bè γάámmu.

⁴ Dèmarè í bè kóónnè, nè be kũũńko,
bè kpèńkúmu, ke ãã mekùò.

⁵ Bè í yé mēfēũtímè mamè,
betobè beè ààrì, bembè í ààrì.

⁶ Kè bɛ fei tú bɛ dèi mbè dùúkú mè,
kè kuyonku tú bɛ yaàbòrè bè dàátí yè.

⁷ Kè bɛ ìl̀kè píe nticákpréútì nè mèkùò, bè totí bɛ yèmmè bè í m̀annè tì nti.

⁸Κε məkε mudaa nnè tináányeiti,
ke ãã kufõwaá, κε məkε sifeí.

⁹ Kε sǎǎ nkεĩnkè,
bè í sokù òmòu ketenkè ĩnkè.

¹⁰ Δε̣ te ḳe ḅeniṭiḅe ḅe ṭũ mḅá n̄e Kuyie nḳọboo,
ḳe ỵ̃o mḅe nạ́anṭi m̄en̄ie nḳō̄m̄e.

11 Ƙε náá nƙε tú:
Kuyie mbo yĩmε ké ntì yé?

Ke tú: Kuyie nkùù baké keĩnkè nè ketenkè kù í yé dèmarè.

¹² Δε κό βενιτιγιβε δέμαρέ í βέ καόννέ,
βέ κπάτι δέύκú.

13 N tũ nné wènkùnné n yèmmè detetirè ndèà?
N nìtè n nòu kè bènke n yí cààrèmmè dèmarè fààrè nwèà?

14 Kè bè ò ntũũ nkε m puotì,
kε n kōmmù bá dìi kũnweń̀nì.

¹⁵ Kè n do tú m bo nnáá mbè náá mmèè botí,
n na nsouté a kàbe yaàbí nyi.

16 N totí n yèmmè kẹ bo banté de kó tináàntì, kẹ ti bantímù n yonkenèmu.

17 N ta dìi yìè ndi Kuyie ncĩètè,
m bantémè tìi bè bàà.

¹⁸ A mènke bè cònné dèè anni dènde,
ke bo bè tènke kè bèe do difòtìrì mièke.

19 Dendε bàmbà nkè bε kperεε deè,
kè bε kperεε m̀oote kukõm̀bòdoróo.

20 Ti Yiè nKuyie nkàa ité a tōmmú be kpere yóó dèèmu, tidòuntì ò pēēté mēè botí a ènte dìi mōnnì.

21 Mēyēncààrīmè do nh auté dìi mōnnì, kè dè n yonke ké n ta mēdiè mmē.

22 N yí ncii, n yí banní dēmarè, n do dò nfeòfē nfe a ììkè.

23 Nè mēmmē ké nda bonè sǎǎ, kàa m pĩ nha nòutè youte.

24 Fǒò yó n niitè a tǎāté tì n kpéi nti miēke, ké n tanné a kpeti miēke.

25 M mǎke we kēĩnkè, kè dè í tú fǒ? N yí dó dēterè marè ketenkè ĩnkè, kè dè í tú fǒ!

26 N kǎntì nè n yēmmè dè bo na kédeè, Kuyie nfǒò né yó ntú n yĩkú wèè ĩnkè sǎǎ.

27 Bèè da yóu bè yóó duómu kékú, kàa kuò bèè dootóo a bè dǒdǒnè mēè taummè.

28 N kó mesàa tu m bo nda tókénēmè, n kó disòrì tu fǒ n Yiè nKuyie, kè dè bo yie nkè nní nnáa nha tōmmú mumou a dǒdǒmu.

74

Kuyie ncīētè còútémè kè bè kuànnè Kuyie

¹ Asafu yēnfē.

Áú Kuyie! Dè yĩmē kàa ti dootóo sǎǎ?

Dè dòmmē kàa miēke ti cóú ntínti a pe?

² Dentení a kòbe kpéi, a donté bè nè dimōnnì, bè tu a kòbe mbe kàa bè tǒ, dentení Siyǒǒ tǎrì kpéi a do ã dè.

³ Kòte káyà bè cààri dè sǎǎ dè dēumè ti dootitòbè càkemū dēmou a cēsààtè.

⁴ A dootitòbè tamu a cēsààtè kē íútí, kē cōnnè be kó mēcannimè a kǎmē do borè.

⁵ Bè pùò nha cīētè otekǒūtì ò kǒũmè mmē detie ndikpàà, kēyǒkii o pīētè.

⁶ Bè tǒ sipēé nsi nè mààtóòbè kē può nha cīētè kó tisātì.

⁷ Kē cóu nha cīētè kē tē pùò, kē sīnkùnnē a cīētè bè yu dè a yètìrì.

⁸ Bè do náa mbemáa ndi kē tú:

Ti yóó bè puotímu,

kécóu nyē bǒrè yēmou dihèi miēke bè bàá ndè Kuyie.

⁹ Yēbenkùyè mayè ténkē í bo, tí ténkē í mǎke bèè nàa nKuyie mpāānāàntì, òmòu í yé dè yó nkááké dè.

¹⁰ Áú Kuyie! Dè yó nkááké dē kàa níimbèè yóu bè bo nyíinkomè a miēke? Dè yó nkááké dē kàa dootitòbè da yóu mudaá?

11 Dè dòmme kàa wènkε a baà?
Dè yīme kàa mεí a nɔu?

Youtení a nòutε ké bè kùɔ paíí.

12 Kuyie nkuù tu n kóo kpààtì nè ti bomε,
kuù dεerí bεnìtìbε ketenkε ìnkε.

13 Kuyie, nfóò yaté dàméèrì nè a wērímú,
fóò pònte musímmù yɔ menie mmieke.

14 Fóò pònte musímmù bè tu mù Defiatā mu yɔ,
ke mù duó ndàméèrì kó yekūre.

15 Fóò ānné sibií nè ikó,
ke duó nkε ikó nyì í kũũ kε ì kpei.

16 Fóò te kuyie nnε keyènkε,
fóò dɔ̀ò otànkù nè diyìè.

17 Fóò ānné itemmànke imɔu,
fóò dɔ̀ò dipaà nè diyóò.

18 N Yìè nKuyie nha nyé a dootitɔ̀bε da sáámmε,
kε kubotí kùù yei nkε kù cààrì a yètìrì.

19 Báá yóu kε desīnnεε pī nha kɔ̀be bèè dò nsinónkpeé,
báá yè nha kó becīrìbε kpéí mbìtì bítì.

20 A báá yè nha taummε kpéí,
ti píemmu diheì kó yesòrè mieke,
kε bè ti fěũnkoo dεborε.

21 Báá yóu kε bè fěũnko wée di ifei,
ocīrì nè osénnìwè bè ndéúkùnkɔ a yètìrì.

22 Kuyie nyíté kécómmú kébenke a tú wè,
dentení yesāāmbε kubotí yeiku da sáá nyè sáā.

23 A báá yè nha dootitɔ̀bε kó fehúùfε kpéí,
kutoweku a kpantídèntɔ̀bε wèkíí kù kε kù dèúkú sáā.

75

Kuyie nkuù tu obeéntì diεwè

¹ Bεdèmbε kóo kótì dièmmε Asafu yènfε nè metammε mée tu: Báá kuɔ.

2 Kuyie nti déúkùnkɔ fí nwe,
a yètìrì í yìè ti nò mieke,
ti náámmu a dɔ̀ò mùù tǎndiemù.

3 Kε Kuyie mbéi nkε dò:
Mí nKuyie, kε m mɔ̀nnì tùòke,
n yó mbekù kε dε siému.

4 Ketenkε sàntimu nè ke nìtìbε,
mí nKuyie mû fíí nketenkε sǎnkε.

5 N nàkému sipɔ̀ yembε ke tú bè bá mməke sipɔ̀,
ke nàké beyeibe ke tú bèe yóu sifeí.

6 Kε bá nhéunkɔ be yɔ,
bè bá nnáá ntipocēmmúnáàntì.

7 Dè í bonní diyìè yìèní kèè bíékε yoo diyìè taà kèè bíékε,
dε me nyí bonní dikpáa yoo yetāre ìnkε.

8 Dè bonní Kuyie mborε ndε,

kuù bekùnè benìtibè
kuù òò kékùnnè yie nkédéúkùnnè otòù.

⁹ Ti Yiè nKuyie mpikú febòòfè nfe,
nè ku mièkè kó mēnaà nkperímè kù kōnnémè,
kè yóó mè yauté benitidōnnibè bēmou,
kè bèè mè yà kékúótóo nè defũ̀ kperè.

¹⁰ Mí nyó mpĩ̀kùmu sáà ku yètìrì,
n yó ndièmmu kè sántí Kuyie Sakabu do tũ̀ nkù.

¹¹ N yóó deitemu beyeibe feí,
bèè wetí kè bè ndeukú.

76

Kuyie kuù nò nku dootitabè

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Asafu yènfè bè diè nfè kè biennè tibómbonti iwẽĩ
kpèti.

² Kuyie nyètìrì feímu Sudaà kòbè cuokè,
ku yètìrì deumu bembè Isidayeeribè borè.

³ Ku cĩ̀tè bo Sademmu nwe
kù ã Siyòò nwe.

⁴ Dèndè Kuyie nkèkémè betāntāũ̀bè pie,
bè dōpìtì nè bè kpārìsè, bè kpārìnenti timou.

⁵ A náà ndeumu nè a wenniku,
a deumu kè pēēté yetārè yèè do bonè dimōnnì.

⁶ Yekōmbò yembè yè nke duómu kè bè bè éí,
bekpārìtiebè nòu bèlèmu.

⁷ Kuyie nSakabu do tũ̀ nkù kuù péí,
sikpārìnaasẽĩ nè behā̀pònsāndèèbè kè bè yè nke duó.

⁸ Kuyie nha duò tikōmbù̀tì nti,
kàa mièkè peike dìi yìè we mbo dáátí kécómmú a ì̀kè?

⁹ Kuyie nha bo kēĩ̀nkè nke kè náánní a tāté tì,
kè kufōwá mpĩ̀ ketenkè kòbè kè bè yè nyúóó!

¹⁰ A ité dìi mōnnì kè bo bekénè kutenkù,
kédèetè bèè kékùnnè bēmáà.

¹¹ Bá benìtibè kó kemieke kè dèúkùnkumu a yètìrì,
bèè bo cooté a mièkè bo peike dìi yìè bè bo ā̀nné dibanni a kpéí.

¹² Dí dōunnè di Yiè nKuyie nyenò ké yè dōò,
díndi bèè kù tòkénè, pāmmúnè ku yepārè, kù duò tikōmbù̀tì nti.

¹³ Kuù kékíí sikpààtibíí kó muwemmu,
kutenkù kó bekpààtibè í kù daati.

77

Wèè ta meyeñcaàrìmè kè denniní Kuyie nkpéí

¹ Bèdèmbè kóo kótì Yedutunni tĩ̀nnì dièmmè Asafu yènfè.

² N kuòmmu kè yu Kuyie,
n yu Kuyie nku kè kù yo n dabōnnì.

³ N ta meyeñcaàrìmè mièkè nke kè wàà n Yiè nKuyie,

nh ɔ nyié nke yuo nnɔu nsi kù bíékè bá mbáá ɔu,
ke yetírí bè bo m bántèmè.

⁴ Nh ɔ nkè n dèntení Kuyie nkpréí nní nkuðmmu,
kè n sìè n yèmmè mè ɔɔ caàrèmu.

⁵ Nè a kpéí n nònfè ɔɔ í nhũũ,
dè n kóónnèmu n yí nɔ nke náá.

⁶ N kpaá yé dè do dòmmè mme,
n kpaá ke denniní nyebie yèè pɛɛté yènye.

⁷ N do ɔ ndiè nyii yìè nyii ɔ nyié nke bo n yèmmè,
kè n wentí ke totí n yèmmè,

ke siemu ke bo ti banté.

⁸ N Yìè nKuyie, a ti dootóomu kè dè dèèà?

A báá wɛte kédentení ti kpéínnàà?

⁹ A sàà ndèèmu sáà?

A nàké ti í kpaá bo dɔ̀̀ dibenni maràà?

¹⁰ Kuyie nha ténke í mɔke mesémmàà?

Kemiekè kè te kàa í ti kuð mesémmàà?

¹¹ Kè m bèi ke dɔ̀̀:

Dèè n yóù dèè tu

Kuyie nkùù baké keĩnkè nè ketenkè ku nòùtè ténke í bomè n yĩnkè.

¹² N Yìè nKuyie n yí yóó yé nha pĩ mùù tómmú,
m mómumu ɔ n kpaá wúómmu tidièti a do dɔ̀̀ tì.

¹³ N totimu n yèmmè mutómmú mumɔu a do pĩ mmù ĩnkè,
n siemumu mutɔ̀̀ndiemù a do dɔ̀̀ mù kpéí.

¹⁴ Kuyie nha kó kuce sàmu.

Kuyie, kè dè í tú fɔ̀̀ nkutekù makù í bo ke da mǎnnè.

¹⁵ Kuyie, fɔ̀̀ dɔ̀̀ri tidièti,

fɔ̀̀ benke a wɛ́rímú yebotè.

¹⁶ Nè a wɛ́rímú mmu a dɛetémè a nìtìbè,
Sakɔbu yaàbí nè Sosefu kpeyi.

¹⁷ Kuyie, menie ndo yà fɔ̀̀ nwe,

mè do da yàmu kéfǎntè,

kè dàméèrì fũ̀̀ kó menie nkutirè.

¹⁸ Kè yewetèe cóúnní menie,

nkè itapíe nyièní,

kè itapíe ntú níéé tipĩti timɔu.

¹⁹ Kè fetaafè mpéú kè kuyaakù fĩ,

kè fetaafè mii kè dèe wenke ketenkè kemɔu,

kè ketenkèe áá késǎntè.

²⁰ A kó kuce do yè dàméèrì mièke nke,

a do kéri menie ncuokè nke,

òmɔ̀̀ do í yau a nacèfɔ̀̀tè.

²¹ A do duó nkè Mɔ̀̀yiisi nè Anɔ̀̀ kè bèè nni a nìtìbè,
onitì ɔ ncèmmúmè o pe.

78

Kuyie ndɔ̀̀ dè Isidayɛɛribè dè í dò nkéyè

¹ Asafu yènfè.

Díndi n nìtìbè kénténè n tié.

Kénténè mēsàà nkékeè n tú mù.

² N dó ke di onnimu,
m bo di náké nè yēnāanhāntíyè dèè do dōò nè dimōnni.

³ Ti kèè ti ke ti yě,
ti yembè ti tūo ntì.

⁴ Ti báá ti sōnne ti bí,
ti yóó ti tūōmmu ti yaàbí,
Ti Yiè nKuyie nkó disānni nè ku kó muwērímú,
nè tidiētì kù dōò ti.

⁵ Kuù dōúnnè Sakōbu yaàbí ku tié,
kuù duó nku kuó Isidayēeribē,
ke náké ti yembè ke tú bēè ti tié mbe bí.

⁶ Kè dēè yie nkè kutōnkù kuù tūnni kè kù ntì yě,
ibí bē bo pié i kè i ti tūo nyi kó ibí.

⁷ Kè dēè yie nkè bē mbúó Kuyie,
ke báá yē nku tōmmú,
bē ntū nku tannò.

⁸ Kè bá ndōnnè bē yembè kè bē to nkpeñni,
kè bē nyetírí Kuyie nkpeti, kéntú bēè yēmmè í fííkú,
bēè í tū Kuyie nséi.

⁹ Efadaimmu kōbē tú betānnuōmbe mbe,
ke kūñné mudoò ke bütinné ke coké.

¹⁰ Bē í yie nke pī mmetaummè Kuyie mbè dōōnè mē,
bē í yie nke tūnne ku kuó.

¹¹ Ke yē mmutōndiemù kù do dōò mù,
bē do yà tì diētì kó dimàà.

¹² Kuyie ndo dōōmu tidiētì bē yembè nuō mmieke,
Esibiti tenkè Soāā tempē mieke.

¹³ Kuù do kèété dāmèèrì kè bēè sénté,
kè menie ncómmú kéndò nkuduoṭí.

¹⁴ Kè kù níí mbè ni nè diwetirì kuyie,
keyènkè kè di mbè mí muhāā.

¹⁵ Kè kùu dennení menie ndipèrì mieke,
kè mēè pōnté mediè nkè bēè yā.

¹⁶ Kuù do yaté dipèrì dikpāā cuokè kè menie ncóúnni mediè,
kuù do dennení menie nkè mēè puó sikondakesí nè ikó ndiēyì kōmē.

¹⁷ Nè memme kè bē nsaké ke caàri Kuyie,
ke yetírí Kuyie nkùù baké keñkè nè ketenkè ku kpeti tēdonkpetè ñnkè.

¹⁸ Nè bē yēmmè mieke kè bē iñko Kuyie mmieke,
ke kù bèkú tidiitì bē dó ti.

¹⁹ Kè bē n wátirì Kuyie nke tú:
Kuyie mbo na ké ti duó ndikpāā dii mmieke mudii kè ti dià?

²⁰ Nte kù potémè dipèrì kè menie nni mpuunni ke pūò nyikó kōmē,
kù bo na ke ti duó mmudii nè imaannaà?

²¹ Kè ti Yiè nKuyie ti kèè kè ku miekē pēike Sakōbu yaàbí,
kéfānte mediè kētuo nyIsidayēeribē.

²² Bē í yie mmèè kpéi nku kpeti,
bē í támè ke dò nkù bo bē dēeté.

²³ Memme kù péimmè yewetè,
kékpeté yewetibòrè,

- 24 kécũñní mánni,
keĩnkè kó mudii mmu kù do bè duənnímè.
25 Bembè benitibè kè bèe di benitidièbè kó mudii,
kè kù mbè duò mudii bè dó mèè botí.
26 Kè Kuyie nduó nkè diyiè yìenì kèè bíékè kó kuyaakùu fuute,
nè ku kó tikpeti mieke kè kùu duó nkè kubakù cǎnku kó kuyaakùu fuute.
27 Kè kùu cũñní imaa mbè cuokè kè ì nsū ke dò mmubirimú,
kétóní yepèpèrè kè yè nsū dàméèrì kó mubirimú dōmmè.
28 Kè Kuyie nduó nkè yè nduò bɛ karì
kè ncóú cóú kéfité bɛ touti.
29 Kè bèe di bè dómè kénsànnè,
kè kùu bè duó mbè yèmmè kó mudii.
30 Kè bè nkpaá ke mu nyí mù dɛ,
kè dɛ kó tidiiti nkpaá bo bɛ nò mieke,
31 Kè Kuyie mmiekee bɛ yè,
kè kùu kuɔ yedakperè,
nè bedapàmbè Isidayeeribɛ cuokè.
- 32 Bá nè mɛmmɛ kè bè nsókè ke caari,
bè í nyie nkéntá Kuyie ndòò tì diètì.
33 Mɛmmɛ kè Kuyie mbè fùùtɛ muyaá nkè bèe kú,
kè mɛyɛi mbè do ke kũnté bɛ fōmmu.
34 Kè Kuyie mbè poté dìi mǎnnì bèe kù wammú,
kéwɛ̃tɛnì ku bíékè, kécokénì ku borè,
35 kédentɛnì Kuyie nkuù do túmè bɛ kó dipèrì,
kunku kùu baké keĩnkè nè ketenkè kuù tumè bɛ kóo donti.
36 Kè né nku cií,
kè kù nàá nsiyáábìsì mǎà.
37 Bɛ yèmmè do í fiíkú ku ìnkè,
bè í mpĩ nkù bè dǎnnè mèè taummè.
38 Nè ku sémmè diemè kpéi nkè kù mbè cǐɛmmu,
bá kù í mbè kùɔ kédeè,
kucɛ mɛpéu ké mbè mǎkɛnè mɛminnámè
bá kù í nyóu kè ku miekee bè yè mɛdiè.
39 Kù do yému bè tumè benitibè mbɛ,
ke do mmuyaá ke yóó pɛ̃tɛ kè dɛɛ deè.
- 40 Kè bèe yetɛ ku kpeti kucɛ mɛpéu dikpǎà mieke,
kémpéikunko ku mieke kucɛ mɛpéu tɛdǎnkpetè ìnkè.
41 Kè bè nsókè ke beú Kuyie,
ke íinko ku mieke kunku kùu bè te bembɛ Isidayeeribɛ.
42 Bè í ndenninì Kuyie nwɛ́rimú kpéi,
bè í nkpaá yé kù bè dɛɛtɛ dìi yìè nè bɛ dootitǎbè.
43 Bè í kpaá yé kuù do dǎmmè tidiètì Esibiti,
nè kù do dǎò mèè benkùmè Soǎǎ tempɛ.
44 Bè í kpaá yé kù do cèètɛmè ikó nkó mɛniɛ kè mèe naá mmeyĩ,
kè Esibiti kǎbɛɛ mɛ yĩ̀kɛ muyaǎ.
45 Kù do duómmè kè sikonsapoo yènnì ké mbè dǎmmù,
kè yɛcɛdakè píe nke cakɛ diheì.
46 Kè fɛcofɛɛ cáákè bɛ diiti,
kè yɛcádúò ndéútóo bɛ òùtì kó mucǎntimu.

47 Kè fetaafè mātārèe cakε be tie mbè tu dè fīnyĩ,
kè fetadièfèe kuɔ detie mbè tu dè Sīkòmódò.

48 Kè fetaafè mātārèe kuɔ be wũɔ,
kè fetapíèfèe kuɔ be naacēnti.

49 Kè ku miεεε bè pεike mesàà,
kéfānte ké bè tùɔ nkè dè nyóú mediè,
kè kùu bè duɔnní ku tōrè yèè kòu kucēnku.

50 Ku miεεε do bè yèmu kētonté,
bá kù í mbè coo,

ké bè bonté mutenkũũ nyεimu,

51 képoté bèè kó dimàà tu Mpo bemɔu Esibiti,
bèè kó dimàà do tú beketibè Kammu* kó kuwuɔ mmiεε.

52 Kè kùu denne ku nìtibè onìti ɔɔ dennemè o pe,
ké mbè cēmμú onìti ɔ ncēmμúmè o wũɔ dikpàà miεε.

53 Kè kù mbè cēmμú bèù bá bè í nyĩèkù,
kè menie mpōnténè be dootitabè.

54 Kè kùu bè tanné be èi kù cànné dì be kpéí,
ku tāsààrì kù fiète dì nè ku wēríμú.

55 Kè kùu beti yebotè yèè do dè bo,
kéberí ketenkè ké bè totí,
kè Isidayεεribe tieke be cēĩ kēmbo.

56 Nè memme kè bè nyíinko Kuyie nkùu baké keĩnkè nè ketenkè ku miεε,
kéyete ku kpeti,
bè í ndake ku kuó kpeti.

57 Kè bèè dēténè Kuyie mbe yembè kōme,
ké nkù sou ke í ndò nhá na ké mbè tá,
mutāmmù mùù í fī mmesàà mu kōme.

58 Kè bè nfeu yetàrè ke íinkoo Kuyie mmiεε,
ke feu yebakè kè dè kù yóu.

59 Kè Kuyie ndè yà kè kù miεεε pεike,
kè kùu pē nyIsidayεεribe páíí.

60 Kè dèè nte kè kùu íté ku kàrì Sidoo,
dì tou kù do bo dì benìtibè cuokè.

61 Kè kùu yóu kè ibotí tēi kōnnè ku taummè tɔu,
dìi benkú ku dieti nè ku wēríμú
kè dìi ta be dootitabè nɔu miεε.

62 Kè kùu yóu kè bè nkòu ku nìtibè,
ku miεεε kèè do yè ku kó benìtibè kù te bè.

63 Kè muhāá ncóuté bedacēmbè,
kè beporicēmbèe paà be daabè.

64 Kè ikuó niùbèe kú mudoò miεε,
bá bekúpobè í nkuó.

65 Kè ti Yiè nKuyie nyíte kéndò nkù do yè nke duó,
okpàrìnuɔnti ɔɔ yà menàà nkémuó kè mēè íimmè o kōntì.

66 Kè bè ncooti kè kù tū nke poti,
kè bèè dì ifei sáà.

67 Kè kùu dootóo Sosefu kó tēcĩètè,
kéyete kù bo tāātémè Efadaimmu kó kuwuɔ.

* 78:51 Kammu: Kammu tu Nɔwee kó ibí kó dèmarè ndè, ò do bonté dè kusĩnkù, o naà mmōnté dìi mōnni.

⁶⁸ Kε né tāāté Sudaa kó kuwuo,
Siyōō tārì kù dó dì.

⁶⁹ Kù de nfíi nku cīētè kè te okùmè mmànnè yetādieyè,
kéndò nketenkè dòmmè ke fíí kú sáà.

⁷⁰ Kuù tāāté ku kóo tōnti Dafiti,
koò dèitení mupecēmmu miēke.

⁷¹ Ò do cēmmú ipe nyi kè kùu ò dèitení,
kòò bo ncēmmú ku nìtìbè Sakabu yaàbí,
nè Isidayeeribe kù te bè.

⁷² Kè Dafiti mbè cēmmù nè meyèmmè memou,
ké mbè ni kè dè dò nséi.

79

Ti deetè ti ta mesémmè miēke nke

¹ Asafu kó fēyēnfē.

Áú Kuyie! Yēbotè yēè do a nìtìbè tenkè.

Kε sãũ nha cēsààtè,
ke pònte Sedisademmu kòò naá tidobontì.

² Kε kùu a kó betōmbè ke dōú nko kè timancònti bè cò,
a kòbe naá ntikpasínti kó mudii mmu.

³ Kè be yĩ ncòú ke pōnté menie nkōme ke fité Sedisademmu,
kè bè duó bá òmòu í bo wèè bo bè kũnné.

⁴ Kè ti pēetitòbè ti sáá,
bèè ti fité kè bè ti sènkèrì ke ti daú.

⁵ Ti Yiè nKuyie, dè yó nkááké de kàa miēke do?

Dè yó nda yóumu ke da cóú nsáà muhãá nkōmaà?

⁶ Yóu kàa miēke do ibotí tēi ìi í da yé,
nè yēkpààtìyo yèè í yu a yètìrì.

⁷ Kε yé bèè pòntemè Sakabu yaàbí,
ke càke Isidayeeribe tenkè.

⁸ Bútinné ti yei mmekótímè,
nè a mōkemè menitisémmè wēētení mecã nti bíékè,
ti naá mbesénnìbè mbe.

⁹ Yàa ti deetè fō nKuyie nti deetiwè,
a yetisààrì báa cāke mēè kpéi,
ūtè ti yei nké ti deetè kédéúkùnnè a yètìrì.

¹⁰ Báa yóu kè bèè í tũ nfō nKuyie nkè bèè yĩ:

Yé Kuyie mbè tũ nkù bo dè?
Dòò kè bèè banté a pèitemè a kó betōmbè bè kùu bè,
kè tí dè yà nè ti nuò.

¹¹ Keè tikpetínti kó yedabùò,
a kpeñnìmu, nkānké bè dónè bè mukũũ.

¹² Ti Yiè nKuyie nti pēetitòbè da sāmúmú yèè sãāmbè,
a yè mbè fōó nkuce mēyiekè.

¹³ Tínti a nìtìbè, tínti a kó kupecēnku a cēmmù kù,
ti sántí fō nwe
ti yó nda sántímu nè ti bo mbomè.

80

Kuyie ntĩmmè Isidayeeribe be ei

¹ Bèdèmbè kóo kótì Asafu dentĩnnì diè nfèè yènfè ke bie nkubómbonku.

² Isidayeeribe kóo cēnti, kénté kékeè,

fǐ nwèè kpàake Sosefu yaàbí kupecēnku kōme,

fǐ nwèè baké beĩnkèmbàribè, benke a kpetì!

³ Benke a wērímu Efadaimmu nè Bensamēe nè Manansee be wuò mmieke, katení ké ti dēeté!

⁴ Duó nkè tí wētení, ti wénté fēnənsààfè ké ti dēeté.

⁵ Ti Yiè nKuyie fǐ Mpakedaa,

dē yó nkāáké dē kàa miekēe bonke?

Ti bo nda báa nkàa miekēe ti pélà?

⁶ A kəbe nənnieti tii naá mbe dii, be nənnieti tii pieku yeəbe kè be yò.

⁷ Ti pētitəbè né kpa ntũ kpéi, ti dootitəbè ti daúmu.

⁸ Kuyie nfǐ Mpakedaa duó nke tí wētení, ti wénté fēnənsààfè ké ti dēeté.

⁹ A ti uuténí Esibiti nwe fĩnyĩ kó mutie kōme ke bēti yebotè ke mù fii.

¹⁰ Ke píe mmu také kè mu cǐè nta ketenkè, kè mù wuò nke pité ketenkè.

¹¹ Kè mu déè ndatinné yetārè, kè mu bake yè ke pēēté sètìrì kó detie ndierè.

¹² Kè mu bake wuò nke tùòke dàməèrì, kè ibake pànyì yè ke tùòke kukó nhEfadati.

¹³ Dè yĩme kàa kēté kuperí kè becepèmbè tǝũ mu be?

¹⁴ Kè dikpàà kó sidoó cáá mmu fǎàtì, kè tikpasĩntì mù kēĩ.

¹⁵ Fǐ nKuyie Mpakedaa wēētení, mboní keĩnkè kéwénténí kéyà tii mù tùòkení, ké mù dēeté.

¹⁶ Fǝò mù fii nnè a nòùtè. A nkānké a bire dèè tu mutie a fii m̀m̀m̀, ke mù kpénk̀nn̄e.

¹⁷ N Yiè nKuyie mbè kǝũmu a tie ke mù cóu.

Bèè mù cóu wénté be fēnənsĩnfè kè bèe kú.

¹⁸ A wērímu mbo okpààtì wèè bo a bakù youú o ĩnkè, onìtì a kpénk̀nn̄e wè a mómmuə.

¹⁹ Ti ténke báa da dēténè, a ti fòùk̀nn̄e kè tí nda sántí.

²⁰ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa duó nkè tí wētení, ti wénté fēnənsààfè ke ti dēeté.

81

Isidayeeribe dòmmè kéyie nKuyie nkpeti

¹ Bèdèmbè kó kótì Asafu yènfè bè diè nfè kè biennè kukùtìdùkù.

² Diwèi ndi bo kè di nyíutí Kuyie nkpéi nkuù tu ti kó muwērímú,
pietenè Kuyie nSakabu do tũ nkù.

³ Bentènè debémbénnè kédentè,
bentenè yebàrè nè tikùtìdùtì nè tibómbonti.

⁴ Yiénne yetátehe otāpānwè kó dibanni,
kòò còmmú dedānnè ñnkè dí nheu, ti kó dibanni ndi.

⁵ Dè tu ikuó nyi tĩnti Isidayeeribe ti kpéi,
dínùù ndi Kuyie nSakabu do tũ nkù dōú ndi.

⁶ Metaummè mmè kù dōñnèmè Sosefu yaàbí,
bè yènni dìi mōnni kè bo dokénè Esibiti.

Bè de nkèè tināantì bè mu nyí kèè tì diyie mari tii tu:

⁷ N da toutému ditou cēērì,
kàa nòutè fīnko dimámmùyàà.

⁸ Kàa ta meyeñcaàrimè mièkè kè n kuónnè kè n da deetè,
kè da béinnènni fetapíèfè mièkè,
kè da yàáké tebintè bè tu tē Mediba te borè.

⁹ Díndi n nìtìbè kenténè kè n di cau,
díndi Isidayeeribe kè di do bo n kénté!

¹⁰ Dibòò na bá mbo di kóo mōu cīètè,
di kóo mōu na bá nninku dēterè marè ìkè kè dè bàà.

¹¹ Mî tu di Yiè nKuyie,
mî di dēnneni Esibiti,
aatènè di nò kè n yè píe.

¹² N nìtìbè mē n yí n kēnté,
Isidayeeribe í dō n kpeti.

¹³ Kè m mē mbè yóu kè bè kèrí bē tookperí kó kucē,
kè tũ mbe mómmbēmbē bè dómè.

¹⁴ Díndi n nìtìbè Isidayeeribe,
kè di do bo n kénté,
kè Isidayeeribe do ntũ n kó kucē.

¹⁵ N na nfēikūnnemu bē dootitōbè bāmbà,
n na nhānnēmu tenòutè bē dùñtōbè.

¹⁶ Bèè nīi nKuyie mbè na nnìnkúmu ku ìkè ké kù bāñtè,
kè Isidayeeribe kó diwèi mbo sǎǎ.

¹⁷ Mí mbe Yiè nKuyie nna mbè piúnèmu tidisààtì,
kè bèè di mēcekùò nkénsànnè.

82

Kuyie nyóó bekénèmè bebeényibe

¹ Asafu kó fēyènfè.

Kuyie nyité kè còmmúmu ku kó dīñnì cuokè,
kè bekùnè bèè tu bebeémbè.

² Dè yó nkááké de kè di yóu di bo ncaàrimè tibeéntì,
nè di bo nkómmúmè beyeibe?

³ Di ntũ nyikuó yēmmè kēnduò bēcīribè nè iciribí bè dò nkénte dè,
di mbekùnè besénnibè nè bēcīribè dè bèkúmè.

⁴ Ndeerínnè besénìbè nè beçrìbè,
fietenè be beyeibe nou mieke.

⁵ Di í yé dèmarè, di í ciì,
di kéri dibìnnì mieke nke,
kè ketenkè kó dipũũ dimou sàntè.

⁶ M béimmu ke tú: Di tú keĩnkè kəbe mbe,
ke tú di mou Kuyie nkùù baké keĩnkè nè ketenkè ku kó ibí.

⁷ Di yóó kú benìtìbè kōme mme,
di yóó duómu dimou sikpààtibí kōme.

⁸ Ti Yiè nKuyie nyíté kébekénè kutenkù,
ke yé fṣṣ temè yebotè yemou.

83

Bè fěũkomè Kuyie nkəbe kè bè bàà nKuyie

¹ Bè dièmmè Asafu yènfè.

² Áú Kuyie! Bá nduó káré,
bá ndò nyúó! Bá mbúútóo.

³ A dootitəbè beè burì,
a níimbè beè baati a kpéí.

⁴ Bè dàkiimu a nìtìbè kpéí,
bè wanti kédo a kəbe a kānké bèmbə mudoò.

⁵ Bè nàámmu ke tú:
tí kətenè kékuə be kó kuwuə nkumou,
kè Isidayeeribe kó diyètìrìi kpánné.

⁶ Bè dàkemu ke wēnné dinùù,
bè dḍḍnè betəbè metauummè ke bo dokénè fṣ nwe.

⁷ Edomiibe nè Isimayeeribe,
Məabiibe nè Akadiibe.

⁸ Kəbadiibe nè Amədiibe nè Amadesiibe,
Fidisitēēbe nè Tiiri èi kəbe.

⁹ Bá Asidii kəbe bè wēnnému,
bè dó kéteenè Dəti yaàbí nyi.

¹⁰ Dḍḍ be a do dḍḍmè Mandiyāā èi kəbe,
Sisedaa nè Yabinni a bè dḍḍmè kukó nKisṣṣ.

¹¹ Adədi binte bè do de nku bemou,
kénaá ntikùtì ketenkè.

¹² Bè kó sikpààtibí dḍḍ si a do dḍḍmè Odebu nè Sebu,
kè be kó bekpààtìbè kpere ndḍḍnè Seba nè Sadimmuna
be kpere do dḍḍmè.

¹³ Bəmbə beè nàá nke tú:
Tí fietenè Kuyie nkó ketenkè kətieké,

¹⁴ Kuyie n tũ nkù,
a yóu kè tefḍḍntēē be tūóté,
kuyaakùu bè tṣ tifṣkpēti tēmè.

¹⁵ Cṣúté be muhāā nhṣṣ cṣúté mēē botí kutúúkù,
dṣútóo be fehāādeēnfè ṣṣ dṣútóomè ditāri.

¹⁶ Beti be nè kuyaakù nè fetāfè,
donné be kṣmbùḍtì nè kuyaakperíkù.

- 17 Ānné bε ifei,
kè dèe yie nkè bè da wammú fǝ nti Yiè nKuyie.
18 Yóu kè bèe di ifei,
kè bε kǝmbùàtì nduò sǎǎ,
yóu kè dèe bè di,
kè bèe kú.
19 Kè bèe banté kε do nfǝǝ máa yètìrì tu ti Yiè nKuyie,
kè fǝǝ baké ketenkè nè kεĩnkè.

84

Nyáámmu Kuyie ncǝtǝtǝ

- 1 Bεdèmbè kóo kótì dièmmè Kodee bí kó fεyènfè bè diè nfè kε biennè kubómbonku.
2 N Yiè nKuyie Mpakεdaa n dómu a cǝtǝtǝ mεdiè.
3 N yáámmu a cǝtǝtǝ dànkù mutarimù kè dè nh ǝtí,
m búó fǝ nwe kè diwèi m bo kè ñ yíú.
4 Inǝribí cekù tiyǝtǝntì a cǝtǝtǝ ntε,
sikpǎncéndéi dǝunko siyie nke pǝũ si bí a wũǝtǝrè borè ndε.
Fǝ nti Yiè nKuyie Mpakεdaa,
Kuyie nfǝǝ tu nkóo kpààtì.
5 Bèe bo a cǝtǝtǝ dè bè naatimu kè bè da sǎntí sǎǎ.
6 Dè nnaati bèe ìkú Kuyie nyǝnkè,
icε imǝu tǝntεmu bε kpéí
7 Kè bè pǝnké tεdǝntè kpetè ìnkè,
menie mbuoté,
kè fεĩnkèmbóntaafèε ni kébónkǝnnε ketenkè.
8 Kè bè nkérí kè bε wǝrímú yéútí,
kè bèe tuǝkenè Siyǝǝ Kuyie mborè.
9 Ti Yiè nKuyie Mpakεdaa kénté m báammì,
fǝ nKuyie nSakǝbu do tǝ nkù n keènè.
10 Áú Kuyie! Fǝǝ tu ti kó kudǝpìkù,
wénténí káyà a tǎǎté wè kε cǎǎné.
11 Kè n yǝ a cǝtǝtǝ miεkε diyie dìmáà,
dè pǝtǝtǝmu m bo yǝmè yεwe tεkǝupíítè (1000) kupíkù tεkù.
Kè n còmúmú fǝ Kuyie nkùu n te a cǝtǝtǝ bòrì,
dè wenninèmu m bo mbomè bεyεibε cǝtǝtǝ.
12 Ti Yiè nKuyie ntu ti kó kuwenniku nku,
ti kó kudǝpìkù,
Kuyie mpǎǎmu mεsàà nnè tikpetì,
kù ǝǝ í mmǝntε diwèi bèe borimε wenni.
13 Dè nnaati wèe da dúó nho máà,
fǝ nti Yiè nKuyie Mpakεdaa.

85

Kuyie nyǝmè diwèi bo mbonè bèe kù dǝ

- 1 Bεdèmbè kóo kótì dièmmè Kodee bí kó fεyènfè.

² Ti Yiè nKuyie nha benkemu a dómè a tenkè,
ke kpënnéní Sakɔbu yaàbí ìì do tú tidaatì.

³ A dèitemu a nìtìbè kó meyi,
a ùtému be yi mmemu.

⁴ A bónkùnnemu a miεke,
a miεke domu.

⁵ Kuyie nfǒ nti δεστίwè ti ténnéní,
bónkùnnε a miεke kèè ti pειke.

6 A miεκε bo nhã κε ti cóú nsǎǎ?
A miεκε bo mbo ti ĩnkè nè ti yaàbíòà?

⁷ Fṣṣ í yóó wēte ke ti fòùkùnnà?
Tínti a nìtìbè ke ti pété a kó diwèlà?

⁸ Ti Yiè nKuyie ntì benke a ti dómè, ke ti deeté.

⁹ N yó nkémúmu n Yìè nkuyie nyó n náké tí,
ké yé kù nàkémè ku kabε ke tú bè bo mbo diwèi miεke
bè né nyé ke báá wεte kéta deyεinkpεε mudə̀rìmù.

10 Kù dɛɛrímu bèè kù dé sǎǎ,
ku kó tikpetì yóó wɛtɛ kébuotému ti tenkè.

¹¹ Medòòrìmè sààmè nè timómmànti dè wètenímu,
dèè wenni nè diwèi kè dè buoté.

¹² Timómmonti kó kuye yìení kɛtenkè nkɛ,
dèè wenni kè dè cuutiní dɛĩnkè.

¹³ Ti Yiè nKuyie nyóó ti duómumu metuà,
kè tidiitì pèitè ketenkè.

¹⁴Timóm̃m̃onti yó nnimu ku ìkè,
kε keri kè ku tũ.

86

Nh ẽ mbo meyeñcaàrìmè mi eke kékuónnè fɔ nwe

¹ Dafiti bàntèmè Kuyie.

N Yiè nKuyie n kénté kécouté m báammì,
n tú ocīrì nwe, osénnìwè.

² N tú wèè dòòri wènwé a dómè, a nni nkānké,
mí nha kóo tǒntì, n dεεté,
n yĩkú fǒò ìnkè fǒ nwèè n te.

³ N Yìè nKuyie nhá n kuó mmesémme,
n tũũ nke kuònnè fĩ nwe.

⁴ Náríkùnnè n yèmmè mí nha kóo tǎntì,
n Yìè nKuyie m búó fǎ nwe.

⁵ N Yiè nKuyie nha sàmú kɛ cǐěmmu,
kɛ kuò mmɛsémme mediè mbèè da kuònnè.

6 N Yìè nkuyie nkénté m báammu,
kénté n dabònnì n da kuònnè dì.

⁷ Kè mēyēncààrìmè n sǎ́ńké nh ǎ́ kuónnè fǎ́ nwe, kàa n keèné.

⁸ Diboò marì í da dònne,
fɔ̃ nti Yiè nKuyie,

òṃṃù báá na kédòò a dṓrì dè.

⁹ Fṓṓ dṓò yebotè yemṓu,

yè kòrinímu ke bo nínkú fṓ nti Yìè nKuyie nha ìkè,
kédéúkùnnè a yètìrì.

¹⁰ Ke yé a deumè ke dṓrì tidiètì,

fṓṓ mǎà tu Kuyie.

¹¹ N Yìè nKuyie m benke a ce kè nni ntũ nha kó timómmṓnti,
yòkùnnè n yèmmè kè nní da dé.

¹² N Yìè nKuyie n yó nda sǎntímu nè n yèmmè memṓu,

n yó ndéúkùnkumu a yètìrì sǎà.

¹³ Ke yé a sàà ndeumè n yínkè,

kàa deetè n wēnnì ké n dennení kudonkù.

¹⁴ Kuyie, sipṓṓ yembè bèè n dinté,

benitiyonkubè bèè m munné ke bo n kuṓ bá bè í dake a kpéí.

¹⁵ Fṓ nti Yìè nKuyie nha sàmu ke mǎke onìtì kó mesémmè.

Kàa mièke boo kàa dṓ onìtì mediè,

ke tú timómmṓnti yìè.

¹⁶ Wēētení m bíékè ké n kuṓ mesémmè,

duṓ mmí nha kóo tǎntì muwērímú,

n deetè mí nha kóo nitipotǎntì bire.

¹⁷ Dṓò tidiètì n kpéí tì benkú a n dómè,

kè n dootitǎbèè yà kè ifei bè pī,

N Yìè nKuyie n teennè ke náríkùnnè n yèmmè.

87

Siyṓṓ nwe iwuṓ nyimṓu yóó yènnímè

¹ Kodee bí kó fèyènfè.

Ti Yìè nKuyie mpũūtè Sedisademmu ditāsààrì ìnkè nke.

² Siyṓṓ èi ndi ti Yìè nKuyie ndómè,

kè dè pēētè yehékè tēyè yemṓu Sakṓbu yaábí bo yè.

³ Fṓ nKuyie nkó dihei,

bè da sǎntí kè dè deumu a yetìrì kpéí.

⁴ Kè Kuyie ndò: N yóó kaammu bèè n yé,

kékaannè Esibiti kṓbe nè Babidṓnni kṓbe

nè Fidisii èi kṓbe nè Tiiri èi kṓbe nè Etiopii èi kṓbe

ke dṓ bè peité diè.

⁵ Siyṓṓ èi dii yóó naá nyebotè yemṓu kperi,

Kuyie nkùù baké keìnkè nè ketenkè kuù yóó dì mǎá.

⁶ Ti Yìè nKuyie nkuù yóó kaa nyebotè,

kéwāri ku pátíri mièke ke dṓ:

bè bè peité Sedisademmu nwe.

⁷ Behaubè nè bedèmbè kè bè ndiè ke da sǎntí ke tú

bè kperè demṓu bonní a borè ndè.

88

N duúnnè mukũũ mmu

¹ Bèdèmbè kóo kótì Kodee dentĩnni dièmmè Emanni Esidaiti botí kou keuté fèè sáútiyènfè kè eunè fetārifè.

² N Yìè nKuyie n deetíwè, nh ò ntũũ nke yu fǝ nwe, kè dè biìte nní nda kuònnè.

³ Kèè m báammìi, kènté n dabònni.

⁴ Dè bi n wēnni ndi, n duúnnè kudònkù nku.

⁵ Bè n wènté ocìi nwe, n wērímu í kpaá.

⁶ Nè bèè duó kudònkù tii wē ndidóu, n sàáténè ocìi nwe wèè bo kudònkù, a yè nwèè kpéí, a nòùtè dèténè wè.

⁷ A n dootóo difǝtìrì cūmpuri ndi, dibìnni dierì mièke kudònkù.

⁸ A mièke keməu kèè do n yĩnkè kè n yǝnte, a yēĩti timəu sārì n yĩnkè nke.

⁹ Kàa n dètinnè n kəbe kè n naá nyisié be kpéí n kpetímu, n yí məkè m bo yè dè.

¹⁰ N ta mēfǝtímè mmè kè kəmmú kè n nuə ntiikè.

N Yìè nKuyie n kuònnè fǝ nwe yewe yeməu, n yuo n nəu fǝ biekè.

¹¹ Bècírìbè kpéí nke a dǝərimè tidietàà?

Bèdambìùbè bo ente kè da sántaà?

¹² Bèè bo difǝtìrì mièke bè nàá nha kó mesàà nkpeínàà? Yáa bèè duó kudònkù bè bo náké a túmè timómmənti yiè?

¹³ Bèè bo dibìnni mièke bè bo banté a kó tidietàà?

Wèè ta kudambìùkù ò bo na kébanté a wetímàà?

¹⁴ N Yìè nKuyie m búó fǝ nwe kè da kuònnè, bá dìi kũnwehni kè m báammu tùòkemu a borè.

¹⁵ Dè yĩmè n Yìè nKuyie nkàa n yete, ba nte kàa í dó n da yà.

¹⁶ N tú osénniwè nwe nè m bemmè, n yí dètirìnnè mukũũ, a donné n kəmbùàtì nti, n ténke í yé m bo tii mièke.

¹⁷ A mièke kèè n còuté kè n tùə, a yēĩti tii n sũũ n kè n yĩkè tináànti.

¹⁸ Yewe yeməu a yēĩti tii n fité kè n dàtínnè menie nkəme, kè n dàtínnè m məu dimònni dimàà.

¹⁹ Kàa n dètinnè n népobè nè n neititəbè, kè n kəbe kó dimàà n dèténè.

89

Kuyie ndo dǝúnnè dìi nùu Dafiti dì bore?

¹ Bè dièmmè Etāā Esidaiibe botí kou kó fèyènfè.

2 N Yiè nKuyie n yó ndièmmu ke náá nha n dǒǒ mǐè sàà.
N yóó nákému tidapùtǎnti tǐ tǔnni a dǎorimè timómmǎnti.

3 A béimmu ke tú a kó tinìti bomu sǎǎ,
kǎa kó timómmǎnti fíí kú tiwetì dǒmmè.

4 Kǎa dǒǒnè metaummè a tǎǎté wè,
a kóo tǎnti Dafiti,
koò dǎúnnè dinùù ke tú

5 a yóó fíí nho kó kuwuǎ nsǎǎ,
kè tikpàti mbo weè kó tǎcǐtè nè ti bo mbomè.

6 Ti Yiè nKuyie nkeĩnkè kǎbe da sǎntímu a dieti kpéí,
a kǎbe tǐkú ke sǎntí fǐ nwe,
a dǎori mǐè kpéí nha bǐi ntì.

7 Òmǎù í bo keĩnkè mièke wèè mǎnnè ti Yiè nKuyie,
keĩnkè kǎbe mièke òmǎù í da dǒnnè.

8 Kuyie nha tǎrè kǎrimè yè dé fǐ nwe,
bèè da ǎrí bè í da daati.

9 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa, we nkpeñni ke da dǒnnè,
ti Yiè nKuyie nha kpeñnimu kè timómmǎnti da fité.

10 Fǐǐ baké dǎmèèrì koò ìkù,
kè yǎnéfǐnfǐrè pùuní fǐǐ ǎǎ yè bónkùnnè.

11 Fǐǐ do nǎntɛ Esibiti kóò ùtire kékuǎ,
fǐǐ do cíe nha dootitǎbè nè a kó muwǎrímú.

12 Fǐǐ te keĩnkè kè fǐǐ te ketenkè,
ketenkè nè ke kpàti timǎu fǐǐ dè fíí.

13 Kubakù cǎnku kó kutempǎ nè kubakù yóú kǎku fǐǐ dè dǒǒ.
Bèè bo Tabǎǎ tǎrì nè bèè bo ɛdimǎǎ kperi bè dèúkùnkò fǐǐ yètìrì.

14 Fǐǐ kó kubakù kpeñni kǎa nǒutè mòke muwǎrímú,
kǎa nǎ ndemǎu.

15 A beènti wennimu ke síe kè tǐi te kǎa kpàti fíí kú.
A nǐ a èi ke dǐ dǎori mǎsǎa mme nè timómmǎnti.

16 Dè nnaati kubotí kùù da íútí fǐ nti Yiè nKuyie.
Bè bo nkérí a kó kuwenniku mièke.

17 Nè a kpéí nke bè yǎnkunèmmè diwèi yewe yemǎu,
a wetí mǐè kpéí nte kè bè sǎntí be mǎǎ.

18 Fǐǐ te kè be yètè feí kè bè mòkè muwǎrímú,
a kó mǎsǎa mmeè bè yèútí muwǎrímú.

19 Ti Yiè nKuyie nfǐǐ te wèè tu ti kó kudǎpikù,
wèè te Isidayɛɛribɛ weè te ti kóo kpàti.

20 A do benkemu amǎǎ a nìtìbè ké bè bǐinnè ke dǒ:
Míi duó n kó meteèmmè okpàrinuǎnti,
míi dèitɛ n nìtìbè mièke odapǎa koò dèúkùnnè.

21 N yǎmu Dafiti n kóo tǎnti,
koò còú mmekùù nkoò cǎǎnnè.

22 N yó nhò pǐmǐmu nè n nǒutè,
míi ò kǎnnɛ tikpàti
ke yó nhò duò mmuwǎrímú

23 O dootitǎbè báá ò do kóò dǎété,
onitiyeiwe báá ò díí nyifei.

- 24 Mîi yó nni o ìikè ke kòutì o dùòntòbè,
ke poti bèè ò nîi.
- 25 N kó timómmonti nè n sàà dè yóó nhò bonèmu,
nè n kpéi nkòo wērimú ndéúkú.
- 26 M bo duó nkòo mbaké Mēditedandee kóo dāmēèrì,
kēntò kédíténè kukó nhEfadati.
- 27 O bo nni nyu ke tú o cice,
Kuyie nkùù ò te, o kó dipèrì dii ò dēerí.
- 28 Kè nh ò dòò n kóo po,
kòo m̀pēnkù bēkpààtìbè bēmou bèè bo ketenkè ìnkè.
- 29 Kè n kó mesàà nní nhò bonè sǎǎ,
mí nnè we ti kó metaummè báá kũnté.
- 30 O cǐtètè báá paà okpààtì,
kēìnkè bo mēè botí sǎǎ o kpàtì yó mme mbo.
- 31 Kòo bí me ndootóo n kuó,
ke ténke í tũ n tié,
- 32 Kè bè cààrì n kuó,
ke í tũ n tannò.
- 33 M bè ānné kudú bè yete mēè kpéi n kpeti,
kè bèe cuó be cààrimè kó tiyēiti.
- 34 N né báá bè yetenè n kó mesàà,
m báá yóu m bo bè dòòmè m béi ntì.
- 35 M báá cake m bè dòònè mēè taummè,
m báá náké n nùù kékpate.
- 36 M béimmu ke pàrikè nè n yetisààrì,
m bo souté Dafitaa? M báá dè dòò bìtì.
- 37 O wuò nyó nsókému sǎǎ,
kòo fuku mbo sǎǎ diyiè dòmmè.
- 38 Otānkù bo mēè botí tiwetì sǎǎ kè ti ò wùó,
o kpàtì yó mme ndò.
- 39 Kuyie nha né ò yetemu koò dootóà?
Koò yè kemieke wenwe okpààtì a tǎāté wèà?
- 40 Ke sènkèrì fǒ nnè a kóo tǒntì di kó metaummè,
ke bò nhokpààtì pìi ketenkè kè dì sǎǎ.
- 41 Ke buó nyiduotì ìi fité o cǐtètè,
ke pùò nho cēkperì kè sì naá ntidobontì.
- 42 Kè bēcepēmbè pēnkù ke tóú bè dó dè,
kòo pēetitòbè ò daú.
- 43 Ke duó kòo dùòntòbè ò na,
kòo dootitòbè yānku.
- 44 Fǒò kùò okpàrìsiè kó menatimè,
bá a í ò teennè mudoò mieke.
- 45 Fǒò fiète fēkpààtìpàtìfè o n̄ou mieke,
ke bò nhokpààtikàrì ketenkè.
- 46 Ke yààte o dapàntì kó yewe,
koò dii nyifei mediè.
- 47 N Yiè nKuyie, dè yó nkǎǎké de kàa yóu a bo nti sòrìnèmè?
A mieke bo nhā ke ti cúu muhǎǎ nkǒmaà?
- 48 A yēmu ke dò n fòmmu í detóo,

a dǎǎ onìtì dimònnì sàm̀pòrì kpéí nke.

⁴⁹ Onìtì mǎ̀u bo wèè bo nfòu ke báá kúà?
Yáa we mbo na kéyenténè o wènnì kudònkù?

⁵⁰ N Yìè nKuyie mməsàà nha do dǎ̀rimè kàte ke?
A do nàké Dafiti ke dǎ̀ a yó nhò dǎ̀rì dè bore?

⁵¹ Kuyie nha yému bè ti diinko ìi fei tínti a kó betǎmbè.
A yému ke dǎ̀ n tǎ yebotè péu ndi.

⁵² Bèè í da dǎ̀ bè ti sǎ́ámmu,
ke sǎ́á nha kóo kpààtì a cǎ́nnè wè tipìtì timǎu.

⁵³ N Yìè nKuyie nha yètìrì ndeu sǎ́.
Kè dè mme ndò. Ami.

YĒSĀĀ MPÁTÍRÌ DINAANNÌ

90

*Onìtì pēnkùmu kè Kuyie nkuu í pēnkù
(Yēsāā 90-106)*

¹ Mǎ̀yiisi Kuyie nkóo nìtì kù bàńtèmè.

Kòo dǎ̀: Ti Yìè nKuyie nnè meketimè mǎ̀nnì fǎ́ǎ baa tú ti kó disòrì.

² Yètǎrè do í bo dii mǎ̀nnì,
ketenkè mu ndo í dǎ̀ kǎa bomu sǎ́ ke tú Kuyie.

³ Fǎ́ǎ tǎ́nnìnkò benìtìbè ketenkè bè yènnì kèè mièke.

Fǎ́ǎ ǎǎ bè nàké ke dǎ̀: Benìtìbè díndi wètenè ketenkè.

⁴ A borè, yebie ntekupítè (1000) dǎ̀ ndiyiè òimáa ndi,
keyènkè kèè bo ke wennó, teyenkènkéètè.

⁵ A ǎǎ yè pǎ́èmmu tidǎ̀untì tēmè,
tìi ǎǎ pǎ́tǎ́o dikūnweńni dè kó yebie nyí cǎ́ánnè timútì.

⁶ Timútì ǎǎ kótému dikūnweńni ke pórì,
kuyuoku kémóté kékpeí.

⁷ A mièke kèè ti yè kè ti wǎ́rímu dèè,

a mièke kèè donnìnkò ti kǎmbùàtì.

⁸ A wúómmu ti caàrimè,
a kó kuwenniku mímu ti kó yesòrè yemǎu.

⁹ A mièke kèè ti yè kǎa yààrì ti we,
kòo nìtì ǎ nyóó wei mèmáa kòo fòmму pǎ́nke deè.

¹⁰ Ti fòmму kó yewe í pēnkù yebie nsipísìyiekè,
bekperìbè bèè tǎ̀kù yebie nsipísìni,
dè kó yewe mièke yesũkù yè tu mutǎ́mmú kpèye nyè nè tihòutì nè mesémmè,
mufòmму pēnkému kè ti kéré mukũ mbíékè.

¹¹ We nyé a mièke kó kuyonku mamè ke na ké nda dé?

We mbo na káyíété a mièke cóú nke mamè?

¹² Ti benke ti we mǎ̀mè,
kè ti na kémǎ́te meyèmmè.

¹³ Ti Yìè nKuyie, dè yó nkǎ́áké dè kǎa wètení ti bíékè?

Ti kuó mməsémme tínti a kó betǎmbè.

¹⁴ Cṹnnì a kó mesàa mmedìè pìke dikūnweńni,
kè ti nyǎ́nku nè diwèi ti fòmму mumǎu mièke.

- 15 Ti duó ndiwèi kè dì mmannè a ti dií mmèè sémmè.
 Ti duó nkuyēñnaatí kè kù mmannè a ti dií nyèè bie nyifei.
 16 Yóu tínti a kó betōmbè kè ti yà a kó tidiētì,
 kè ti yaàbí yà a kpeñnìmè.
 17 Ti Yiè nKuyie nhá ti dǎǎ mēsàà.
 Duó nkè ti tōmmú ti dǎǎri mù nyié,
 ēē yóu kè ti tōmmú ti pĩ mmù nyié.

91

Kuyie nti kǎnkémè

- 1 Fǒ nwèè ā Kuyie nkùù baké kēĩnkè nè ketenkè ku kó disòrì mieke
 ke díéké muwērímu mumǎu yiè nkó mēdēè,
 2 Fǒǒ kù yu ke tú: N kó disòrì n kó tēcēkpetè.
 Kuyie nkùù n te n duó nkù mmáà.
 3 Kuù da dēerí nè ticùàtì bè da dií ntì,
 nè mutenkũũ mmùù na nda tùǎkení.
 4 Kuù da okē ku fiētì kó mēdēè.
 Kuù kó tifētì mieke nke a sǎrimè.
 Ku kó timómmǎnti tiì da kǎnké dikātepiì nè dimátìyaàbòrì de kōmē.
 5 Bá kè keyènkè bìlte kufōwaá mbá nda bo a í yó nyĩèkù ipie nyì duóní kuyie
 ncuokè.
 6 Yoo mutenkũũ mmùù cèntì keyènkè,
 nè mumǎmmú mùù cánni ke kǎu kuyie ncuokè.
 7 Kè benitìbè do tēkǎupíítè (1000) a píkù,
 a bakù yóu tēkǎupííítè (10000) dēmarè báá da kááké.
 8 Nwúó nkéyà nè a nuǎ,
 A yóó yǎmu Kuyie nyóó yietímè beyeibe.
 9 Ti Yiè Kuyie nkùù tu a kó disòrì.
 Kuyie nkùù baké kēĩnkè nè ketenkè kuù da kǎnké.
 10 Mēyēi mbáá da tuǎke,
 kuyēĩku makù báá tǒnní a cīètè.
 11 Ti Yiè nKuyie nyóó duómmu dinùù ku tǒrè,
 kè yè nda baa bá kàa kǎri kè,
 12 ké nda ceúnè ku nǎu,
 bá a naàcètè báá bété ditǎrì marì.
 13 A bo nnaùtì yecirícirè nè yēdautē,
 kēncenti yēkpamaà nnè iwààke ñnkè.
 14 Kè Kuyie mbéi nke dò:
 A mē nni cáátímè n yóó da dēetému,
 a mē nni mbàntémè n yó nda kǎnkému.
 15 Kàa ní n yú kè n yie,
 m bo nda bonè mēyēñcaàrìmè mieke,
 m bo da dēeté ké da déúkùnnē.
 16 M bo duó nkàa mbo kēmǎnte,
 kè dē nda naati,
 kè n da benke mĩ tumè a dēetíwè.

92

Beyeibe yóó yǎmu mēyēi kè besààbèè yà mēsàà

- 1 Bè diè nfèè yènfè teom̀pùtè yiè.

94

Kuyie nkuù yóó peite bè dǎ̀rì dè ku kǎbe

- ¹ Áú ti Yìè nKuyie! Fǎ̀ǎ̀ ǎ̀ peite,
fǎ̀ nwèè te mupeitimù benke a kpeti.
- ² Kuyie nfǎ̀ nwèè yóó bekénè kutenkù,
íté kényietí sipǎǎ yembè bè mǎnnè tǐ yeti.
- ³ Ti Yìè nKuyie, dè yó nkǎǎké dè?
Yé dè yó nkǎǎké dè kè beyeibe yóu tiyǎnkùtì.
- ⁴ Bè náante betǎbè kpéí nke,
ke pǎ̀tì pǎ̀tì,
ke náante sipǎǎ kó tináantì,
ke tú meyei ndǎ̀rìbè.
- ⁵ Ti Yìè nKuyie mbè fǎ̀ũnko a nìtìbè mbe,
bè diinko a kǎbe mbe mesémmè.
- ⁶ Bè kǎ̀ù bekúpobè mbe nè bepǎ̀bè.
Ke feu iciribí.
- ⁷ Ke náá nke tú: Ti Yìè nKuyie nyí wúó,
ti Yìè nKuyie nSakǎbu do tǔ nkù í dake.
- ⁸ Díndi tiyèintì dǎ̀nnè meyǎ̀mmè.
Tidièntì díndi dè yó nkǎǎké dè kè di mǎ̀te meyèmmè?
- ⁹ Kuyie nkùù ǎ̀nné onìtì yeto, kù bo yǐ̀ke kù bo keèmàà?
Kunku kùù ǎ̀nné onìtì inuǎ kù bo yǐ̀ke kù bo yàmàà?
- ¹⁰ Kunku kùù tiè nyebotè kù báá na ké bè potáà?
Kuù í duò mbenìtìbè mecìnnàà?
- ¹¹ Ti Yìè nKuyie nyému onìtì kó iyeñtotí,
kù yému ì tumè kuyaakù.
- ¹² Dè nnaati onìtì ti Yìè nKuyie ntié nwè,
kù cìkùunko wè nè ku kuó.
- ¹³ Dèè yó nhò kǎnké diyìè yeiri yìè,
ke baanè bè bo keúmè oyeiwe fǎ̀tì.
- ¹⁴ Ke yǐ̀ ti Yìè nKuyie nhǎ í ndootóomè ku kó benìtìbè,
kù í yóó yóu ku te bè.
- ¹⁵ Obeéntì sààwè yóó cǎutému tibeéntì.
Bèè yèmmè wenni kè bè nhò tǔ.
- ¹⁶ We mbo n kónné kè tí dokénè beyeibe?
We mbo n teennè kè tí kpannè meyei ndǎ̀rìbè?
- ¹⁷ Kè ti Yìè nKuyie ndo í n teennè
nè yíe n do bo kudǎmbìùkù nku.
- ¹⁸ Kè n naàcètè dǎ́ késeite.
Ti Yìè nKuyie nkó mesàà mmeè ǎ̀ n cóuté.
- ¹⁹ Kè iyeñtotí n sǔ̀nnè,
a ǎ̀ m bántému ke nárìkùnnè n yèmmè.
- ²⁰ A bo wǎnnénè bebeémbè bèè tu benitikǎ̀bè,
bembe bèè fǎ̀ũnko benìtìbè nè ikuó kó diyètìràà?
- ²¹ Bembe bèè ǎ̀ dake ke bo kuǎ onitisàù,
kè dǎ̀ ò cààrè, bá ò í cààràà?
- ²² N Yìè nKuyie nkuù me ntú n kó tecǎkpetè.

Kuyie nkuù tu dipèrì dīi n kǎnké.
²³ Kù yóó duó nkè bε yēi ndo bε yǎ ñnkè nkε.
 Bè yonku kpéi nte kè kù yóó bè kùò páíí.
 Tí Yìè nKuyie nkuù ti te,
 kuù yóó bè kùò kédeè.

95

Tí kǎtenè Kuyie ncīētè nè diwèi

¹ Tí kǎtenè kénsāntí ti Yìè nKuyie,
 diwèi nti bonè ti Yìè nKuyie nkè ti nyíútí,
 kuù tu ti kó dipèrì dīi ti dεerí.
² Tí kǎtenè ku cīētè kε kù sānte,
 kémpíétí kε bie ndεbémbénnè nè diwèi.
³ Tí Yìè nKuyie ndεumu,
 kù tu okpààti diεwè nwe kε kpeñnìnè yεbókè yεmou.
⁴ Kuù baké ketenkè nè kε cūmpumε,
 yεtārè nè yε yómmè.
⁵ Kuù dǎdǎ dāméèrì kè kuù ò te.
 Kuù pīté ketenkè nè ku nou.
⁶ Tí tannè ku cīētè kénínkú késīnné kékǎnkε,
 ti Yìè nKuyie nkùu ti dǎdǎ ku ìlkè.
⁷ Kuù ti te kè ti tú ku nìtìbè kù cēmǔ bè,
 tìpiètì kù kpàakε tì nè ku nòutè.

Kè Kuyie ndi béinnè yíe
⁸ di baá kpénkùnnε di to,
 di yembè do dǎorimè Mēdiba.
 Bè do dǎdǎ dē diyìe marì Masa kó dikpàa miεkε.
⁹ Di yembè do kù bennému,
 bè do dε nkù yàáké bá nè bè do mε nyàmè kù pī mùu tǎmmú.
¹⁰ Yεbie nsipísìnàa miεkε kè kùu bè pē,
 kε bēi nkε dǎ ku mbotí yemmè mεè kù dēténè bá bè í yie ku kpeti.
¹¹ Mēmme kè ku miεkεε bè pεike kè kùu bēi nképarìkε kε yī
 bè í tati ku èi mεom̐pùmè kperì.

96

Dentènè fεyεm̐pàn̐fε Kuyie nkpéi (Wénté 1 Bεkpààtìbè tǎmmú 16:23-33)

¹ Dentènè ti Yìè nKuyie nkpéi nfεyεm̐pàn̐fε,
 kutenkù kumou kǎbε dentènè ti Yìè nKuyie nkpéi.
² Ndiènnè ti Yìè nKuyie nkpéi, ndéúkùnkònè ku yètìrì.
 Nnàánnè yewe yεmou tináaṣsààti ku dεetímè kpeti.
³ Nákénè ibotí tēi ku kó tikpeti kpéi.
 Nákénè yεbotè yεmou ku tǎndiēmù kpéi.
⁴ Tí Yìè nKuyie ndεumu kε mǎnnè disānni.
 Kuù duó tikǎmbùàti kε pēēté yεbókè yεmou.
⁵ Yεbotè mǎkε yèè bókè tu siyáàbisí kpeyε nyε.
 Tí Yìè nKuyie nkuù mε ndǎdǎ kēñnkè.
⁶ Kuwenniku diékù nè tikpàti dεè bo ku borè.
 Tikpeti nè tidietì dεè piéké ku cīētè miεkε.

7 Kutenkù kuməu kəbe nsāntí ti Yiè nKuyie.
 Ndéúkùnkònè ti Yiè nKuyie ku kpetì nè ku wērímú de kpéí.
 8 Ndéúkùnkònè ti Yiè nKuyie nyètìrì.
 Di níí ntə yepārè kétannè ku cīètè dānkù.
 9 Di níí ndò mpáíí kə nínkú ti Yiè nKuyie nyìikè,
 kutenkù kuməu kəbe, nkpeutínè ku ìikè.
 10 Nákénè ibotí tɛi mièkə ti Yiè nKuyie nkuù tumè okpààtì.
 Kè dèe yie nkè kutenkù nfííkú só kə bá nkpeutí.
 Ti Yiè nKuyie nkuù bekùnè yebotè kè dè wenni.

11 Kéĩnkè á nyānku, ketenkè, diwèi nda bo.
 Dàmèèrì nè dèè kó dimàà bo a mièkə yǎǎtènè.
 12 Dikpàà nè dèè kó dimàà bo a mièkə nhaunè.
 Titúútì kó detie mpoténè tipíètì
 13 ti Yiè nKuyie nyìikè, kù kèrínímu,
 kù bonímu kə bo bekénè kutenkù,
 kù yóó bekénè kutenkù kè dè nwennimu,
 kébekénè yebotè nè timómmənti.

97

Kuyie mbakémè kutenkù kuməu

1 Ti Yiè nKuyie nkuù tu okpààtì,
 ketenkè kəməu kəbe nyānkunè,
 yehəkè détiyè kəbe nhaunè.
 2 Diwətìrì nè dibiinnì dèè kù fité,
 kù baké kè dè wennimu kè ku beéntì sié.
 3 Muhāā mmuù ni ku ìikè kə kéri,
 kə tǎntì ku dùǎntəbè bèè kù fité.
 4 Kuù duó nkè fetaafè mii nkutenkù,
 kè kutenkù kəbe dè yàu kə kpeutí.
 5 Yetārè yìèrimu ti Yiè nKuyie nyìikè məkùǎ nkǎme,
 kunku ti Yiè nKuyie nkùù baké kutenkù kuməu ku ìikè.
 6 Kéĩnkè nàámmu Kuyie ntumè timómmənti yiè,
 kè yebotè yà ku kó tikpetì.
 7 Bəbǎǎféúbè bəməu ifei bo bè pĩ.
 Bèè pǎtìnè yebəkè nè sitenkaanì.
 Díndi yebəkè diməu nínkúnè ti Yiè nKuyie nyìikè.
 8 Ti Yiè nKuyie nha dǎǎ tì,
 Siyǎǎ kəbe ti kèèmu kè diwèi bè bo,
 kè Sudaā kəbe ti kèè kə yānku.
 9 Ketenkè kəməu duómè,
 ti Yiè nKuyie nfǎǎ baké kéĩnkè nè ketenkè kəməu,
 a pēētému yebəkè yəməu.
 10 Díndi bèè dǎ ti Yiè nKuyie, nníinnè mɛyɛi.
 Kuù kǎnké ku kəbe,
 kə bè dɛɛrínè bɛyɛibɛ.
 11 Bèè dǎǎri timómmənti kuwenniku kuù ǎ mbè mí.
 Bèè yèmmè wenni bè ǎ mməkəmu ndiwèi.
 12 Díndi bèè dǎǎri timómmənti nyānkunè,

nsāntínè ku ke déúkùnkò ku yètìrì, kù do mpáíí nwe.

98

Piētenè ti Yiè nKuyie

¹ Fēyènfè.

Dentènè ti Yiè nKuyie fēyēmpànfè, kù dòò tìi diētì kpéí.

Nè ku wērímú diēmù mmu kù dēerímè.

² Ti Yiè nKuyie mbēnkemu kutenkù kù dēerímè.

Kuù bēnkē yēbotè kù dòòrimè timómmānti.

³ Kù í yè mmesàà kù do yē nkù yóó dāòmè Isidayēeribē, kù pīm̄mu kù bēi ntì.

Itemmānkē im̄ou kōbē yāmu,

Kuyie nkùù ti te kù ti dēetémè.

⁴ Kutenkù kum̄ou kōbē piētenè ti Yiè nKuyie, ndiēnnè kē íú.

⁵ Mbiennè kukùtìdùkù ke déúkùnkò ti Yiè nKuyie, kémbie ntibómbonti kē diè.

⁶ Ndéúkùnkōnè ku nè siheú, nè yetātēhe.

Piētenè ti Yiè nKuyie nkuù tu okpààtì.

⁷ F́ ndāmēèrì yōtè nè a mōkē dē dem̄ou.

Ketenkè nè dēè kó dimàà bo a miēkē nyānkunè.

⁸ Díndi ikó, mpoténè tipíétì.

Díndi yetārè kē di wēnné kēiitē.

⁹ Ti Yiè nKuyie nkērínímu kē yóó bekénè kutenkù.

Kuù yóó bekénè kutenkù kē dē nwenni.

Kuù yóó bekénè yēbotè séi.

99

Ti Yiè nKuyie ti kóo kpààtì dò mpáíí nwe

¹ Ti Yiè nKuyie nkuù tu okpààtì kē yēbotè kōntì au.

Kù kàri ku kpààtikàrì bēīnkēmbàribè cuokè nkē, kē ketenkè sànti.

² Ti Yiè nKuyie nyètìrì dēumu Siyōō èi miēkē.

Kù dēumu kē kuù baké yēbotè yēm̄ou.

³ Nsāntínè ti Yiè nKuyie, ku yètìrì dēumu,

kē duò tikōmbùòtì kù dò mpáíí nwe.

⁴ A kpeín̄n̄mu kē tú okpààtì wèè dó tibeéntì sààtì,

ti Yiè nKuyie nf̄ōō ti bēnkē kucē kùù sié.

F̄ōō bēnkē timómmānti Sakōbu yaàbí cuokè.

⁵ Ndéúkùnkōnè ti Yiè nKuyie nyètìrì.

Nínkúnè ku kpààtikàrì ìikē kékōnkē, kù dò mpáíí nwe.

⁶ Mōyiisi nè Anōō bè do tú Kuyie nkuó nùbè mbē,

kē Sammuyēeri ntú wèè bàá nKuyie.

Bè do òō yú Kuyie nkē kùu yie.

⁷ Kù do bè nāánnènní diwētìrì miēkē nkē.

Kē bè nyié nkù tannò kē pí nkù kuó kù bè duó nyì.

⁸ Ti Yiè nKuyie, bè do ò nda nāánnè kàa bè còúmmu,

fǝ nKuyie nke bè cǝmmu be yei.
Kè bè cààrè a né yǝ́ǝ́ mbe to.

⁹ Ndéúkùnkònè ti Yiè nKuyie nyètìrì.
Nínkúnè ku tāsààrì ìnkè.
Ti Yiè nKuyie ndò mpáíí nwe.

100

Ti níí ta Kuyie ncǝtè è nè yēsāā

¹ Disānni kó feyènfè.

Ketenkè kemou kabe pietènè ti Yiè nKuyie.
² Mpǝnnè ti Yiè nKuyie ntōmmú nè diwèì.
Kotenénì ku borè kéndiènnè diwèì.
³ Banténè ke dò nKuyie nkuu tu ti Yiè.
Kuù ti dòò kè ti tú ku kabe,
ku nìtìbè, ku piètì kù cēmmú tì.

⁴ Kè di níí tati ku cǝtè di nkù sǎntí.
Kè di ta te dǎnkù di ndéúkùnkò ku yètìrì,
ké nkù dǎúnnè mutōmmú, ke déúkùnkò ku yètìrì.

⁵ Ti Yiè nKuyie nnìtimu kè ku sàà mbo sǎǎ.
Kuù dòòrì timómmonti nè kù baà bomè sǎǎ.

101

Okpààtì yēmmè ò yóó ntǝ ntimómmonti

¹ Dafiti kó feyènfè.

N yó ndièmmu Kuyie nkó mesàà nnè ku beéntì,
n yó ndéúkùnkò fǝ yètìrì nè n kó iyie.

² N yó nkérì bèè dó mēwetímmè bè bo kùù ce miēke nke.
Dè yó nkááké de kàa katení m borè?
N yó ntǝ nkuce wenniku nku n yēmmè kaku, n kabe cuokè.
³ M báá yie nkénwúó ndèmarè yeire,
n yí dó bèè í tǝ ntimómmonti be kó mufòmmu,
be borime í n yǝ́ǝ́.

⁴ Mēyēmmè yeime fǝte m borè,
beyei be m báá bè tòónnè.

⁵ Bèè wátìrì betabè disòrì m bo bè dèìte,
bèè mòke sifeí nè sipoo yembè n yí yóó bè wēnnénè.

⁶ Bèè dòòrì timómmonti n yó mbè yēmu,
nè be tǝ yó nwē nke bo,
wèè tǝ nkuce sàakù wèè yó ntú n kóo tǎntì.

⁷ Wèè ciinte betabè de yiè nyí mòke dikàrì m borè.
Wèè mòke siyáàbìsì de yiè mbáá cómmú n yìlkè.

⁸ Bá dii kǝnweñnì n níí yóó dèitemu beyei be ti kó ketenkè miēke,
n yó dèitemu bèè dónè betabè mēyei n Yiè nKuyie nkó dihèi miēke.

102

Osénnìwè bàámmè Kuyie

¹ Osénnìwè yèmmè cààrèmmè kòò bàá nKuyie nkε kù benkú o sémmè.

² N Yìè nKuyie, kénté m báammìi,
yóu kè n dabònnì tuòke a borè.

³ Bá m búttínné, mēyēñcààrìmmè yìè,
kénténì m bíékè, n da kuònnèmu yíe,
còuté m báammìi báá ɔɔte.

⁴ N kó yewe yēè yenní kuyukú kōmε,
n kũð yēè còuté yēhāākũð ntēmè.

⁵ N yèmmè mēè sǎáténè timúkpetì,
n ténke í yé mudìi kpetì.

⁶ N kōmmú ke kōmmúmu,
n kǎntì kpeímu ke dàri n kũð.

⁷ N sǎáténè kuyīnwuokù kùù bo kùnkù dikpáà,
n dōnnè dìonduò dìi bo dìndi tidobontì miεke.

⁸ Nh ɔ n yíé nkéwúómmu ke kuò,
n cúókému tēnàtè ɔ ncúókémè ditou ñnkè.

⁹ N yeibe n sǎántemu yewe yemou,
n níimè ɔ mbuò nkusīnkù ke beúnè mí nwe.

¹⁰⁻¹¹ A miεke kēè n yè ke n còuté
kè mutápeí nnaá n kó mudìi.

A miεke kēè n yonke

kè n nōnnietì taà n yò ndè

ke yé a n dootóomè

¹² N we yēè pēnké mēdèè ntēmè,
n kpeí timútì kōmε mme.

¹³ N Yìè nKuyie nha kpaatìrìmu sǎà,
benitibè yó nyé fǒò kpeí nsǎà.

¹⁴ A itimu ke bo kuó mmesémmè Siyǎǎ èi kabe,
a do nàké dìi mōnni kpeí dì tùòkemu
kunáá mbo da pīnnè dè Siyǎǎ kabe.

¹⁵ A kó betōmbè tǐnti ti dōmu Siyǎǎ bá nè ò mε ndomè,
mesémmè wè nti bonèmu bá nè ò mε nnaámmè tidobontì.

¹⁶ Yebotè yóó bantému ti Yìè nKuyie nkó diyètìrì,
kutenkù kó bekpààtibè bεmou yóó yàmu ku kpetì.

¹⁷ Ti Yìè nKuyie nyóó wēte kémaámu Siyǎǎ èi,
kù yóó benkemu ku kpetì o miεke.

¹⁸ Kù yomu osénnìwè kó mubáammu,
kù í senku o báammìi.

¹⁹ Bèè tì wàri kutōnkù kùù kpaanì ku kpeí,
kè bè yóó pié bèè sǎnte ti Yìè nKuyie.

²⁰ Kù boní keīnkè nkε ku cēsààtè ke wúónnì,
ti Yìè nKuyie nkε mbo ke wúónnì ketenkè.

²¹ Ke bo keè tikpetínti kó isáútìi,
kédeetè bèè duunnè mukũũ,

²² ke bèè náké Siyǎǎ èi miεke ti Yìè nKuyie nkpéi,
ké nkù sántí Sedisadεmmu èi miεke,

²³ yēbotē bo tíi ndìi mōnnì,
yēkpààtiyō bo wēnné kébántè ti Yìè nKuyie.

²⁴ M berínè kucē cuokè nkē kē kù dèitē n wērímú,
kē kǔpùnnē n wē.

²⁵ Áú Kuyie! N da báámmu, bá n tootē,
kē yé fǐ bomèmu sǎà yēbie nyēbie.

²⁶ Fǐ dǎò kētenkè nē dimōnnì,
tiwētì tu a nòutè kó mutōmmú mmu.

²⁷ Dēndē yóó pēētēmu, kē fǐ nní mbo,
dē yóó kótēmu kuyààkù tēmē.
A yóó dē kpèúmu kuyààkù kōmē, kē dē ceetē.

²⁸ Fǐ nyie mē mbāa yó ndò nha dōntì nti,
a wē í deu.

²⁹ A kó bētōmbè bí yóó mōtēmu dikàrì,
kē bē yaàbí nfííkú teii a ìkē.

103

Dafiti sǎntēmē Kuyie

¹ Dafitii kó fēyēnfē.

N sǎntímu n Yìè nKuyie nē n yēm̄mē mēm̄u,
n wēnnì dēúkùnkōmu ku yetísààrì.

² N sǎntímu n Yìè nKuyie nnē n yēm̄mē mēm̄u,
m báá yē m̄mēsàà nkù n dǎò mē kó mēm̄amē.

³ Kuù n cǐēnko n caàrīmē mēm̄u,
kuù m miēkùnkō m mōmmú mum̄u.

⁴ Kuù n dēnnē difōtìrì miēkē,
kuù còúnnì ku kó mēsàà n yǐnkē, kē n kuò m̄mēsém̄mē.

⁵ Kē m píē ndiwēi n fōmmu kó yēwē yēm̄u miēkē,
kē wētē kē m bēnkùnnē kē m pùù fēcīrife òmmē.

⁶ Tì Yìè nKuyie nkùù bekù kē dē wēnnì,
kuù òò kónné bē dī wē nē muwērímú kóò duó nhò dò nkénte dē.

⁷ Kuù bēnkē Mōyīisi ku kó icē
kē Isidayēeribē yà ku diētì.

⁸ Kuyie nsém̄mē dēumu, kē kù dǎòrì mēsàà,
ku miēkē í cǎā kēpéíkú, kù nìtimu mēdiē.

⁹ Kù òò í nhā kē kpa nsǎā,
ku miēkē òò í nhā kē péi.

¹⁰ Kù í ti yietì ti caàrīmē māmē,
kù í ti fōku ti yēi mmāmē.

¹¹ Tiwētì yòutēnē mēè botí kētenkē,
Kuyie nkó mēsàà m̄mē ndēu bēè kù dé bē kpéi.

¹² Diyē yìèní kē dē dētìrìnēmē dī taà kē,
tì Yìè nKuyie nhōò mē nti dētinnē ti caàrīmē.

¹³ Onìtì ò ndó mēè botí o bí,
tì Yìè nKuyie m̄mē ndó bēè kù dé.

¹⁴ Kuyie nyēm̄u kù ti piētēnē mù,
kù yēm̄u kē dò nti tú mutǎǎ.

15 Onìtì fòmmu dònne timútì nti,
mù ɔ́ pórímu timútì tēmè.

16 Kè kuyàakùu fuutení kè mu kpɛɛɛ deè,
a tɛ́nke báá banté mù do borè.

17 Tì Yìè nKuyie nkó mɛsàà nhɔ mbonèmu bèè kù dé sǎǎ,
kù ɔ́ mbè dǎ̀rìmu dèè sié bɛmbɛ nè bɛ yaàbío.

18 Dɛ kó mɛsàà mbomu bèè pǐ nku taummè,
kɛ yé ku kuó kpéí nke dǎ̀rì ì yèmmè bɛ kpéí.

19 Tì Yìè nKuyie ñfíí nku kpààtikàrì tiwetì nti,
kɛ baké dɛmɔu dèè bo.

20 Díndi Kuyie ntǎ̀rè nsǎntínè ku,
díndi bèè tu muwǎ́rímú yembè kɛ yíé nku kpɛti,
kè kù ɔ́ bɛi nkè di yie nkù yé mmù.

21 Diyiè nè otǎ̀nkù nè siwǎǎ, nsǎntínè ti Yìè nKuyie Mpakɛdaa,
díndi bèè pǐ nku tǎmmú kɛ yíé nku kpɛti.

22 Díndi kù dǎ̀dè, nsǎntínè ku,
kuù baké tipíitì timɔu.

N wǎnnì, á nsǎntí a Yìè nKuyie.

104

Tì bo nsǎntímè ti Yìè nKuyie nkùu dǎ̀dè dɛmɔu

1 N wǎnnì á nsǎntí a Yìè nKuyie.

N Yìè nKuyie ndɛumu mɛdiè,
kuù tɛ tikpɛtì nè disǎnni.

2 Kù dàátì kuwenniku nku diyaàbòrì kǎmɛ,
kuù pité tiwetì bè ɔ́ pitémè kuyààkù.

3 Kuù fíí nku cǐtè yɛwɛtè ñnkè,
kè yɛwɛtè tu ku sǎntè,
kè ku fètì tu kuyààkù.

4 Kuyàakù kuù tu ti Yìè nKuyie ntǎ̀rè,
kè fɛhǎǎdɛ̀nfè tu ku kó bɛtǎmbè.

5 Kuyie n kuù fíí nkɛtenkè kó dipũ,
kè kè fííkú sǎǎ yɛbie nyɛbie.

6 Kè kù kè dàtínnè mɛnédíemè kuyààkù kǎmɛ,
kè mè dàtínko yɛtǎrè.

7 Kè kùu péi nkè mèe coké,
kè kùu pɛɛ mɛɛtammè bá mè í wuǎké.

8 Kè mèe pǎntení yɛtǎrè kécúténí dibiri,
kékɔtɛ kù mè bɛnkɛ dii bòrì.

9 Kuù mè kèété kumànkù mè yó nkǎáké dè,
kè báá wǎtení kédátínnè kɛtenkè.

10 Kuù niù sibií kó mɛniɛ nkè mè taà ikó,
nke pũ̀dè nke tũ̀ nyitǎfu.

11 Kè tiwanwantì timɔu yɔ́,
kè dikpǎà kó musǎmmarímú* mè kǎ̀nnè sinéyɛí.

* **104:11** dikpǎà kó musǎmmarímú: Tehontè matè nte kè tɛ dònne sǎmmarímú kɛ né bo dikpǎà, dɛ kó siwéi í bo kunitisò̀kù kɛ dò ntí nyé si yètè.

12 Kè sinṵṵ cekù si yĩ̀ntì dēborè,
kè karì dētie nyĩ̀nkè kè kuò.

13 Kuyie mbo ku cĩ̀tè nte kēĩ̀nkè,
kè yò̀rì yetārè, kuù te kè kētenkè sànnè mēniē.

14 Kuù te kè timúti yì̀nì kè iwũṵ bo nyo,
kè tidiiti bo mpéi kè benitibè piēti kè yo.

15 Kētenkè nke mēnaà nyì̀nì mē kè cātinko onitì yèmmè,
ò Ẹ̀ṣṣ dē mpéte mēkùò nkéwaaṛe o ì̀kè kè kè mmiēti,
bè dē mpiēti tidiiti kè yo nke mōke muwērimú.

16 Kè ti Yiè nKuyie nkó dētie nsànnè mēniē,
Dimaa kó dētie mbè tū dē sētiri kù fiíkú dē.

17 Sinṵṵ dē ncekù si yĩ̀ntì,
icuo nde ncekù i yĩ̀ntì kè wentí.

18 Kè sitābó bo yetārè diēyè ĩ̀nkè,
kè yēsete taà yepèrè fiè.

19 Kuyie nkuù dòò otānkù kòò bo m baàti yemòrè,
kè diyie yé di Ẹ̀ṣṣ ta dii mōnni.

20 Kuù Ẹ̀ṣṣ yúnì dibìnni kè dē yĩ̀ keyènkè
kè tikpasĩ̀ntì timṵ ité mucèmmu.

21 Yēcìrìcìrè kó yepàà nhṵ mbeti kè bo pĩ,
kè kontí kè móú Kuyie nku mudii.

22 Kè diyie yè̀tini yè̀ cìetè kētaá yē dènti miēke.

23 Kè benitibè mē ntó yènni kékũtí bē tōnnè,
kénkémmùnè kuyuoku.

24 N Yiè nKuyie nha pĩ mmutōmmú diēmù mmu,
a dòò dē kó dimàà a dē dòònnè mēciì mme,
dḕ pìékè kētenkè f̣ṣṣ dē dòò.

25 Nte dàméèrì kè duó kè í sēnni
tiwanwanti tibotí tibotí tidiēti nē tisám̀pòti kè dē pìékè o miēke.
Bá tì í dò nkékaa nkédeè.

26 Kè bàtòòbè cènti o miēke tipĩ̀ti timṵ,
dàméèrì kó musĩ̀mmù† a dòòmù kè mù bo nkpeiti o miēke.

27 Tiwanwanti timṵ bùó f̣ṣ nwe,
kaa bo ntì duò mmudii dē dò nhá ntì duò ndii mōnni.

28 F̣ṣṣ Ẹ̀ṣṣ yaaténì kè tìi kóú,
f̣ṣṣ Ẹ̀ṣṣ yanne a nùtè kè tìi di kénsànnè.

29 Á tì bùtinnè kè tìi ta kukōmbòdoróo miēke,
dēite ti wemmu kè tìi kú kēwēte mutáá mmiēke.

30 Kaa ti duónko a kó muyaá nti fò̀tēmu,
kētenkè bo wēte kēnaá nkēpānkè.

31 N Yiè nKuyie nha kpeti mbo sáà,
dē nda naatinè a tōmmú a pĩ mmù.

32 Kaa wènté kētenkè kè sàntēmu

† 104:26 dàméèrì kó musĩ̀mmù: Dimōnni kōbe yèmmè do dò nfewààfè mafè fè bo dàméèrì miēke yoo fēmùòfè mafè yoo dibòò dimómmōnni fēwààfè diēfè, Kuyie nyóó kuò fē yemòrè sōnye. (Wénté Mudáammu 12:3,9).

kàa kàáké yetārè yè còúté muhǎǎ mmu.

³³ N fòmmu mumou n yó ndièmmu ke sǎntí n Yìè nKuyie.
Kè n kpáá weí n yó ndéúkùnkumu ku yètìrì.

³⁴ Kùu yie nkécòuté n kó yēsāā,
mí n yie nYìè nKuyie nkuù n duó ndiwèl.

³⁵ Beyeibe kó dimàà òmòu bá nkpaá ketenkè ìnkè.
Benitidonnibèè deè páíí ketenkè.

N sǎntímu n Yìè nKuyie nnè n yèmmè memou.
Sǎntenè ti Yìè nKuyie!

105

*Ò dentenímè Kuyie mbè dǎdǎ dè
(Yenáanékè 1-15 Wénté 1 Bekpààtìbè tōmmú 16:8-22)*

¹ Nsǎntínè ti Yìè nKuyie,
pǐékénè ku yètìrì.
Nákénè yebotè mutōndiemù kù pī mmù.

² Ndiènnè ke kù sǎntí nè debémbénnè,
nnáánnè ku diètì kù dǎdǎ tì.

³ Mpòtìnè ku yètìrì, kù dò mpáíí nwe,
di yèmmè nnaati díndi bèè wanti ti Yìè nKuyie.

⁴ Wammúnè ti Yìè nKuyie nnè ku wěrimú,
nwantinè kù bo ndi bonèmmè sǎǎ.

⁵⁻⁶ Díndi ku kóo tǎntì Abarahammu kó kuwuò nkòbe
di báá yè nku dǎdǎ tì diètì kpéí.
Díndi Sakòbu yaàbí kù tǎǎté bè
di báá yè mmutōndiemù kù dǎdǎ mù nè kù nàké tì.

⁷ Kuù tu ti Yìè nKuyie,
kuù baké ketenkè kemou.

⁸ Kù í yǐè mbìtì ku taummè kpéí,
ku nùu kù béi ndi tidapùntǎntì tekòupíítè (1000) kpéí.

⁹ Kù í yè nkù dǎdǎnnè mèè taummè Abarahammu,
kù me nyí yè nkù dǎdǎnnè dii nùu Isaki ke pàrikè.

¹⁰ Kù nàké dii nùu Sakòbu di duómu,
kù dǎdǎnnè mèè taummè Isidayeeri mè bomu nsǎǎ.

¹¹ Kù do ò nàké di ke dǎ:
N yóó da duómmu Kannahǎǎ tenkè.
Di kperè nde n di duó ndè.

¹² Bè do í sū, bè do í tú bèmabè
ke tú bepǎdǎbè de kó ketenkè.

¹³ Kè bè nkérì ke pēnkute yebotè yebotè,
ke tati yekpààtiyò yekpààtiyò.

¹⁴ Kù do í yie nkòò mǎuù bè fěũ,
kéncaú mbekpààtìbè be kpéí.

¹⁵ Ke náá nke tú:
Di báá kááké n cǎnné bè.
Di báá dǎdǎ meyei mbèè náá m pǎānǎǎntì.

- 16 Kè kùu tannéní dikònnì bε tenkè mieke,
kè bεε mónté mudii.
17 Kè kù né níí nhonìtì,
Sosefu bè do fíté wè kòò ntú kudaakù.
18 Kè bεε táú nho naàcèi mεfimme,
kóò dùú ntimátì,
19 kémbaànè Kuyie ndo ò nàké tì bo dàòmè,
kè Kuyie mbenke ò í cààrèmè.
20 Kòo kpààtìi duó nkè bεε ò pité,
wenwe wèè baké yebotè weè ò fīī.
21 Kòo kpààtìi ò baá nkòò mbaké o cīètè temou,
kémbakénè okpààtì te dè demou.
22 Kè dè bo yie kòò niité bεε tū nhokpààtì,
wenwe Sosefu ò bè dónèmè
kétuo mmecìi ndihèi kó bekótibè.
23 Isidayeeri mε nkò nhEsibiti,
Sakobu mε nkàri Kammu tenkè.
24 Kuyie ndε nduó nkè bε wuə nsūū.
Bè dε nkpenke képēēté bε dùòntòbè.
25 Kè Kuyie nceetε Esibiti kəbe kó mεyèmmè,
kè bè nníi nku nìtìbè,
kéndó ké bè bə nnè mecìi.
26 Kè Kuyie ntōnní ku kóo tōntì Məyiisi,
nè Anə kù do tāāté wè.
27 Kè Kuyie nduó nkè bεε dàò mεbenkùmè Esibiti
nè ku kó muwērímú.
Kammu èi ndi bè do dàòmè tidietì.
28 Kè kùu duənní dibìinnì kè dεε biite,
bè məu í nna kéyetε ku náàntì.
29 Kè Kuyie nceetε menie nkè mēε naá mmeɣīī,
kè siyīī kú.
30 Kè yεcedakēε píε mbe tenkè kemou,
nè sikpààtìcēī miekoo.
31 Kè kùu béi nkè isēīī píε ndihèi nè tidəndəntì.
32 Fetaafè na nniumè kè fetaafè mātārè yεε né cùténí
kè muhāā ncóúté bε tenkè kemou,
33 kécake detie mbè tu dè fīnyī nè bè tu dè fikíé,
kémari detie ndemou bε tenkè mieke.
34 Kè kùu béi nkè fecofεε tanní,
nè sibeii péu péu.
35 Kè dεε déútóo timútì timou ketenkè,
kéaaroo dèè kó dimàà yìèní ketenkè.
36 Kè kùu poté bèè tu Mpo bemou Esibiti tenkè,
bè pié bè bε dacēntì mieke.
37 Kè kù kəbe nyeti ke tə timátì péitì nè mεsəə,
kè bεε kété kéyè bá òmou kəntì í nyārike.
38 Kè dεε narike Esibiti kəbe bè yēmè,
kε yē kufəwaa ndo bè autémè mediè.
39 Kè Kuyie nduənní diwetirì kè dì níí mbè diéké,
kε níí mbè mí keyènkè.
40 Kè bεε məə Kuyie nyimaa nkè kùu bè duó nyepèpérè

nè kēĩnkè kó mudii kè bèe di kénsànnè.

⁴¹ Kè Kuyie nyatè dipèrì, kè meniè nyènní kēmpũḥ,
kēpōntè tēdōntè kó dikpāa kukó nkōme.

⁴² Kù do kpāá yě ku nùu sààrì,
kù dōunnè di ndi ku kóo tōnti Abarahammu.

⁴³ Kuù dēnnè ku nìtìbè kù tǎātè bè nè diwèi,
kè bè nkérí kē íútí.

⁴⁴ Kè kùu bè duó nyēbotè tenkè,
kè bèe tieke yēbotè òùtì kpere.

⁴⁵ Kè dè bo yie nkè bè ntũ nku tié,
kē yíé nku kuó yē mmù.

Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

106

Isidayēeribē í dómè Kuyie nkè Kuyie mbè dó

(Dínáaṅkèè 1, 47-48 wéntè 1 Bēkpààtìbè tōmmú 16:34-36)

¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

Déúkūnnè ti Yiè nKuyie, kù nìtimu,
kè ku kó mēsàa mbo sǎa.

² We mbo na kénáké mutōndiemù kù pĩ mmù?
We mbo na ké kù sǎntè kédeè ku sǎnni?

³ Kunaatí mbonè bèè dǎǎrì dèè wenni,
bèè tũ ntimómmōnti sǎa.

⁴ N Yiè nKuyie nhá nyě n kpéi,
fǝ nwèè dǎǎrì a nìtìbè mēsàa,
yàa tí dēetè fǝ nwèè tu odēetiwè.

⁵ Kè dèe yie nkè m pété mēsàa, a dǎǎrimè a tǎātè bè,
kényānku kubotí kùu tu a kǎku kù yānkumè,
kè n wēnnénè a kǎbe kè tí mpōtì.

⁶ Ti càkemu ti yembè càkemè, ti yetému,
tĩ te mēcārīmè.

⁷ Ti yembè do í bantè tidietì a dǎǎ tì Esibiti,
bè do í kpāá kē yě mēsàa nha do bè dǎǎrimè péu, péu,
kéyetè a kpētì dāmèèrì tipèntì kou borè.

⁸ Kàa baa bè dēetè a yètìrì kpéi,
kè bēnìtìbè bo bantè a kpeñnīmè.

⁹ Fǝḥ do péi ndāmèèrì tipèntì kou, kòo kũũ,
kè bè nkérí meniè ndo borè kē dò mbè kèrì tēdōntè.

¹⁰ Kè fǝḥ bè dēeténè bèè do bè nĩ
ké bè pātenè bē dootitǎbè.

¹¹ Kè meniè ndátinnè bē dùǎntǎbè
bá òmǎu í nyentè bá omáa.

¹² Kè bèe yie nha náaṅtì, kēndiè nke da sǎntí.

¹³ Kè dè nyóó yíé kè bè yēnko a pĩ mmùu tōmmú,
bè í nkèntè kē bo yà a yóó dǎǎ tì.

14 Bè bo dìi mǎnnì dikpáà miēke,
kékété bè bo nyáámmè bè í mǎke dè,
kékété bè bo nyíinkomè fǝ nKuyie nha miēke
dikpáà tɛdǎntè miēke.

15 Kàa bè duó mbè da beké dè,
kè bèe dè di kǎpǎ.

16 Bè karì miēke kè bèe íté kénhǎnnè Mǎyiisi nè Anǎa a cǎnné wè.

17 Kè kɛtenkèe aatɛ kémaánkoo Datanni,
kè mutáá ndátínnè Abidammu kó ditínnì.

18 Kè muhǎá ncóuté dɛ kó kutǎnkù kǎbɛ,
kè fɛhǎǎdɛnfèe déútóo dɛ kó benitiyɛibɛ.

19 Odɛbu tǎrì bè dɛ nyiɛ ntimátì kǎuté kè dè ndò nkunaabiiku.

Kè bè nninku kɛ báá ntimátì bè yìe ntì kɛ uté,

20 kǎtúóté Kuyie nkùù tu bɛ kó disǎnni
kédonnenè fɛnǎǎfɛ kó kufɛnkù dèe càá ntimútì,

21 kǎyǎnko Kuyie nkprí,
kunku kùù tu bɛ dɛɛtíwè.

Kuù dǎdǎ tidiɛtì Esibiti èi miēke.

22 Kuù do dǎdǎ tidiɛtì Kammu tenkè miēke.
Kuù do pǐ mmutǎndiɛmù dǎmǎèrì tipɛntì kou miēke.

23 Kè Kuyie nni ndó kè bè kùǎ bɛmǎu pǎíí,
kè ku kóo tǎntì Mǎyiisi kù tǎǎté wè,
wèe né cómmú Kuyie nnè benitibè bɛ cuokè,
kè bè pǎtɛ kǎbónkùnnɛ ku miēke bá kù í mbè kùǎ.

24 Kè bèe senkèrì dihèi sǎàrì,
bè í nyiɛ nkɛ dò nKuyie mbè nǎké tì bo dǎdǎ.

25 Kè bè nséi nKuyie mbɛ touti miēke,
bè í nkǎnté bɛ Yìe nKuyie ntammè.

26 Kè kùu youtɛ ku nǎutè kǎparikè kɛ dò
kù bo bè kùǎ dikpáà miēke,

27 kǎcíɛ mbɛ wuǎ nyimǎu kè ìi ta ibotí tɛi tenkè,
kǎkú ibotí ìi í yǎ Kuyie nyi cuokè.

28 Kè bèe taunnè dibǎd Baadi Pɛǎa èi,
kǎcǎáké iwũǎ bè fié ì bɛcírìbè.

29 Kè bɛ dǎdǎrimèe yonkɛ Kuyie,
kè kùu bè poté kuyǎĩku makù.

30 Kè Pinasi íté kǎcómmú,
kǎpoté bèe cààrè, kè Kuyie nkó kuyǎĩkuu cómmú.

31 Kè Kuyie mpǎnsìrì o tǎmmú kè bè nnǎá mmu kpǎí nyɛbie nyɛbie.

32 Mɛdiba kó tɛbintɛ borè kè bèe ìi nKuyie mmieke,
dɛɛ tǎní Mǎyiisi mɛyɛi.

33 Kɛ yǎ bè do suuremè o miēke kòo nǎké bá ò í ntotí o yèmmè.

34 Bè í nkùǎ ibotí tɛi,
tì Yìe nKuyie ndo yǎ mbèe ì kùǎmè.

35 Kè bèe kǎǎrɛnè ibotí tɛi,
kǎtǎnnɛ ì kó mɛdǎdǎrimè,

36 kǎfíé iwũǎ ibotí tɛi kó yɛbǎkè,
kè yèe bè bǎ.

- 37 Kè bè nfeu be bí initidabí nè initipobí yebòkè,
 38 kénkòù benitìbè bèè í cààrè dèmarè,
 kè feu be bí initidabí nè initipobí,
 bè do ì feu Kannahāā kó yebòkè nye,
 kēsāū nketenkè nè menitiyī.
 39 Kè be dōdōrīmēe bè sīnkūnnē,
 kè bèe yete Kuyie nkénfeu yebòkè kè cánnì.
 40 Kè Kuyie mmiēkēe bè yè mediè mbembe ku nìtìbè,
 kè kùu bè pè mbembe kù do te bè,
 41 Kè kùu yóu kè bèe ta ibotí tèi nōu miēkē,
 bèè bè nīi nkè bèe bè baatē kē mbè fēũko.
 42 Kè be dootitòbè mbè fēũko,
 kè bèe bè bòúté.
 43 Kè Kuyie nni mbè dēerí kuce mēpéu,
 kè bè né nyetírí ku tié, kè kpénkūnko be to,
 kè dōkē tati mēyēi mmiēkē.
 44 Kè kùu yà be sémmè kékeè be dabōnnì,
 45 kédenténí kù do bè dōdōnnè mēè taummè kpéí,
 ku sémmè dēu mēè kpéí, kè kùu bè kuó mmesémmè.
 46 Kè kùu duó nkè bèè do bè pīmmú,
 kè bèe bè kuó mmesémmè.
- 47 Tì Yìè nKuyie nha ti dēeté,
 ti dennenì ibotí tèi miēkē kē ti tíí,
 kè ti ndéúkūnko a yetisààrì,
 kè ti nda pōtìnnè kè da sántí.
- 48 Tì Yìè nKuyie ntínti Isidayēeribe tū nkù, a yètìrì ndeu,
 a yètìrì do dēumu kè yó ndeu sáà,
 benitìbè bēmōu, yiennè kè dō:
 Dè mme ndò! Nsántínè tì Yìè nKuyie.

Yēsāā MPÁTÍRÌ DINUMMURÌ

(Yēsāā 107-150)

107

Kuyie ndeetè bè kù sántímè

- 1 Ndéúkūnkonè tì Yìè Kuyie nkù nìtimu,
 ku sàà mbomu nsáà.
 2 Díndi tì Yìè nKuyie ndeetè bè, nsántínè ku,
 díndi kù fiètē bè di dootitòbè nōu miēkē.
 Ndéúkūnkonè ku.
 3 Díndi kù dēnnenì bè yehēkē yēmōu miēkē kè di tìí.
 Diyìè yìènnì kè nè di taà kè,
 kubakù yóu nè kucānku kōbe nsántínè ku.
- 4 Bè do áāmmu dikpáà miēkē ketempéíkè,
 bá dihéi í bo kè dō nkékari,
 5 kè sinéyēi bè poté nè dikōnnì,
 kè bèe duúnnè mukūũ,
 6 kéta mesémmè miēkē kékuónnè be Yìè nKuyie,
 kè kùu bè dēeténè mēyēncààrìmmè.
 7 Ké bè niitè kuce kùu sè,

kè bè bo kò ndihèi kékari,

⁸ kéndéúkùnkò ti Yiè nKuyie nku sàà nkpréí,
kù dǎò tìi dièti ke bo dɛɛté benìtìbè ti kpéí.

⁹ Kuù duó nsínyěĩ do bo bè kè bè yǎ,
ke duó ndikònnì do bo bè kè bè di ke sànnè.

¹⁰ Bembè bèè do ã dikpetíntou mièke dibìnnì,
ke bo mesémmè mièke ke táú mɛfĩmmè.

¹¹ Ke yě bè do yetemè Kuyie nkpeti,
késenkèrì Kuyie nkùù baké kɛĩnkè nè ketenkè ku kó itié.

¹² Kè kùu bè tannè mɛháárìmmè mièke kè bèè kɛkè,
kènduò bá òmǎu í bè íimmu.

¹³ Kè bèè ta mesémmè kékuónnè bɛ Yiè nKuyie,
kè kùu bè dènnè mɛyɛ̀ncààrìmmè mièke.

¹⁴ Kè kùu bè dènnè ní dikpetíntou mièke dibìnnì,
kékéété tidaatì kó iwěĩ.

¹⁵ Kè bè ndéúkùnkò ti Yiè nKuyie nku sàà nkpréí,
kù dǎò tìi dièti ke bo dɛɛté benìtìbè ti kpéí.

¹⁶ Ke yě kuù kèétémè disǎwũ ò kó yɛcàkè,
ke bǎkè imatideí ìi do páké.

¹⁷ Bè tu tiyè̀ntì nti ke tú benitikò̀ubè,
nè bɛ kó mɛcaàrìmmè ke tannè bɛmáà mesémmè.

¹⁸ Ke pě ntidiitì timǎu,
ke duúnnè kufǎti.

¹⁹ Ke ta mesémmè mièke ke kuónnè bɛ Yiè nKuyie,
kè kùu bè dɛɛténè mɛyɛ̀ncààrìmmè,

²⁰ kéduǎnnì ku náàntì kè tìi bè mièkùnnè,
ké bè dɛɛténè kufǎti.

²¹ Kè bè ndéúkùnkò ti Yiè nKuyie nku sàà nkpréí,
kù dǎò tìi dièti ke bo dɛɛté benìtìbè ti kpéí.

²² Kè bèè kù pǎmmú yēsāā nkó yɛpǎrè,
kémpĩ̀kùnnè diwèi ke náà nku dǎò dè.

²³ Bè do centìnè bàtóòbè mbɛ dàméèrì mièke,
ke pĩ mbɛ tǎmmú dàméèrì mièke.

²⁴ Bè yàmù ti Yiè nKuyie mpĩ mmùù tǎmmú,
kù dǎò tìi dièti mɛniɛ mmièke.

²⁵ Kù do bɛi nku nùù mèmáà ndi,
kè kuyaakù dièkùu íténì kényíĩnkò yɛnéfĩ̀fĩ̀rè,

²⁶ kè bàtóòbè nyiiti ke dekù dɛĩnkè,
ke cuuti ketenkè fũò,
ke bè duò mmɛyɛ̀ncààrìmmè.

²⁷ Kè bè ìikèè fité kè bè nháá nke dò mbè muó mmenaà.
Kè bɛ ciì mmɛmǎuu deè.

²⁸ Kè bèè ta mesémmè mièke kékuónnè ti Yiè nKuyie,
kè kùu bè dènnè mɛyɛ̀ncààrìmmè mièke,

²⁹ kécónnè kuyaakperíkù só,
kè yɛnéfĩ̀fĩ̀rè dò béù.

³⁰ Kè dɛɛ bè narikɛ kuyaakù kperíkù còmímúmè,
kè ti Yiè nKuyie mbè sée mbè dó dìi bǎrì.

³¹ Kè bè ndéúkùnkò ti Yiè nKuyie nku sàà nkpréí.
Tidièti kù dǎò tìi ke dɛɛté benìtìbè ti kpéí.

32 Nsāntínè Kuyie kubotí kuməu tīnnì miεke,
kè nkù sántí bekotibaabè tìí ndè.

33 Kuyie nkuù ɔ̃ ceete ikó ndiεyì kè dèε naá ntədənkpetè,
kéduó nkè sibií kó ketenkèε naá nketenkè kèè dònité menie.

34 Kuù do duó nkè ketensààkèε naá mmetĩē nkó ketenkè,
benitibè bèè kè bo be kó kuyonku kpéí.

35 Kè kù mε ndó kùu ceete tədənkpetè kè menie nyènní,
kè menie ndo í bo dèè naá nsibií.

36 Kè kùu dè kànnε dikònnì do bo bè,
kè dèε naá ndihèi kè benitibè mbo,

37 kékúútí depaa nkéfiíkú detie mbè tu dè fínyĩ,
kè dèε pié mmediè.

38 Kè kùu bè dòò mesàà nkè bèε pié késũũ,
kù í nyóu kè be wũɔ yaate.

39 Mesémmè nè mεháárìmè,
dèε do bè yààte kékékùnnε.

40 Kè ti Yiè nKuyie nsenkèrì sikpààtibìí,
kéduó nkè bè nháá nfekpáfè miεke kuce í borè.

41 Kuù dεeté becĩribè mesémmè miεke,
ke duó nkè be wuɔ nsũũ nyiwũɔ dòmmè.

42 Bèè dòòrì dèè sié kè bèε dè yà kè dèε bè narike,
beyeiε biε kó yεnò í ntáúté.

43 Wèè mòke meyèmmè wèε daate de kpéí,
wèε banté ti Yiè nKuyie nkó mesàà nkù dòò mè.

108

N dó kénampεmu kéente dikũnweínì ndi

(Yenáànké̀kè 2-6 Wénté Yēsāā 57:8-12. Yenáànké̀kè 7-14 wénté Yēsāā 60:7-14)

¹ Dafiti yènfè ò dèntè fè.

2 N kōmbùàtì í nampú,
Kuyie n yó n dièmmu ke da sántí.
Kε biennè debémbénnè dèε tu n kó disānni.

3 N kùtidùùtì nè m bómonti, entenè!
N dó kéente dikũnweínì ndi.

4 N Yiè nKuyie nyó nda sántímu benitibè cuokè,
kéndéúkunko a yètìrì ibotí cuokè.

5 Kε yé a sàà mpēētóomè tiwetì,
kàa kó timómmənti sènté yewetè.

6 Kuyie nhá ndεu keĩnkè
kàa kpetì mbo ketenkè keməu ĩnkè.

7 A ti dεeté tĩnti a dó bè mediè.
Kénté m báammu, yàa ti pate nè a wērímu.

8 Kuyie mbéimmu ku cēsààtè miεke,
ke tú kù yóó bè namu, kėtótí Sisεmmu εì,
kéberí Sukəti biriku kėtótí,

9 kénte Kadaadi εì nè Manansee kperi.
Kè Efadaimmu ntú ku pìi,

kè Suda tu ku kó kukpààtìpààti.

¹⁰ M̄abu tu tēnaate nte, kù wùònnè tè,
kù namu Ed̄ammu koò b̄anté kun̄ùkù dèè b̄enkú kù b̄è temè,
kè péú Fidisitēēbe mekpàrìtammè.

¹¹ We mbo n k̄atenè diheikperi?

We mbo n tanné Ed̄ammu tenkè?

¹² Kè dè í tú f̄ó nKuyie nkùù do ti dootóo,
bá a ténke í niènnè ti kó behāāpòmbè mudoò.

¹³ K̄atení kè tí teennè, tí patenè ti dootitòbè.

Kè yé onitì kó meteèmmè í túmè mēmamè.

¹⁴ Kuyie nyó nti bonèmu kè ti p̄i mmutōndiemù.
Kuù yóó nàu ti dùòntòbè.

109

Bè sei nwè m̄amè Kuyie m̄meteèmmè

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yēnfè.

Kuyie n s̄antí f̄ó nwe, bá ncīékóo,

² kè yé beyeibe, besòumbè náántemè n kpéi,
bè nàá ntì tu siyààbìsì nsi.

³ Meníímmè kó tináàntì tìi n fité,
bè n kpànnè detetirè nde.

⁴ Mí me mbè d̄ómu kè n kó t̄icuuti né tú iwátii,
n né kuònnè Kuyie nku be kpéi.

⁵ M b̄è d̄òrri m̄esàà m̄me, kè b̄è n yietì m̄eyei,
m b̄è d̄ómu kè b̄è n cu meníímmè.

⁶ Bè nàámmu n kpéi nke tú:

Duónnè we onitiyeiwe,
kòo dùòntòu wèè bo ò wátì kòo mbo o bakù yóu.

⁷ Kè b̄èè ò bekénè k̄éyà o caàrìmè,
Kòo kó mubáammuu naá mmuyeiimu.

⁸ Kòo kó yewee k̄ūpe,
kòo t̄òu m̄òu c̄outé o f̄òtìrì,

⁹ kòo b̄í naá nyiciribí,
kòo pokùu naá nhokúpokù.

¹⁰ Kòo b̄í naá m̄becièmbè, k̄émmúóte,
k̄éyè i dobontì k̄ényāūti.

¹¹ Kòo bantieb̄ee tieke ò m̄òke dè dem̄ou,
kè b̄epòòb̄èe í o òùtì k̄pere.

¹² Òm̄òu ténke bá nhò d̄òrri m̄esàà,
ò m̄òu me mbáá kuó nho b̄í m̄mesémmè, ò ku ke yóu ì.

¹³ Kòo yaàb̄í kú ke deè, kòo kó kuwuò nkpanné,
o yètìrì bá nkpaá bo.

¹⁴ N Yìè nKuyie nha báá yè nho yembè kó m̄eyei nkpeí,
o ȳó kó mecaàrìmè báá íté a ìlkè.

¹⁵ N Yìè nKuyie nhá nyé be yei nkpeí,
kè b̄è bá ndenniní be kpéi ketenkè ìnkè.

¹⁶ De kóo n̄itì í m̄òòte mèè kpéi m̄mesémmè,

ke fěũ nhocĩrì, koò kùo mesémmè miēke.

¹⁷ Ò me ndómè kusĩnkù nku kùu do o ìnkè,
ò í me ndómèmu mesàà, mēe ò dēténè.

¹⁸ Kè kusĩnkùu ò dātínné diyaàbòrì kōme,
kéta o miēke menie nkōme,
kétuake o kũũ mekùò nhōmmè.

¹⁹ Kusĩnkùu naá nho kó diyaàbòrì kēnaá nfenaakōnfè,
kòò nkù yì sǎà.

²⁰ Kuyie nhá yóu kè dè mme ndò mbèè náante n kpéí.
Bèè kó dimàà náante n kó meyei dēe me mbè dòò.

²¹ Fǎ n Yìè nKuyie, fǎ nwèè n te,
a bá m bantóo a kó diyètìrì kpéí.
A sàà ndeumu, yàa n deeté.

²² N tú osénnìwè nwe, ocĩrì.
Dè càarè n yèmmè mme.

²³ N kéré ke pēnkému medéè ntēmè,
bè m bètìmu dicádónnì kōme.

²⁴ M boú ke boú dinùù ndi kè n núu nhòòte,
m mōnte mmáà ndi mudii ke cĩte.

²⁵ N naá nyisíé kperè nde be ìlkè,
kè bè n yàu ke dáankoo be ya.

²⁶ N Yìè nKuyie nfǎǎ n te, yàa n teennè,
nè a kó mesàà nképéi yàa n deeté.

²⁷ Dòò kè bèe banté a kó muwērímú mmumè,
kébanté ke dò n Yìè nKuyie nfǎǎ mè dòò.

²⁸ Bembe m bōmmù kusĩnkù nku,
kè fǎ nni n dǎori mesàà.
Kè bè ité ke cōmmú beè yóó di ifei,
mí nha kóo tǎnti kè nni mbo diwèi miēke.

²⁹ Mesenkùmmè dātínné n níimbè,
kè bèe dáátí ifei diyaàbòrì kōme.

³⁰ N yó nsántí n Yìè nKuyie nnè metankperímè mme,
bá nè ditĩnnì miēkoo n yó ndéúkùnkumu ku yètìrì.

³¹ Ke yé kuù kommumè ocĩrì,
ke bo ò pàtenè bèè ò bekùnè.

110

Kuyie ntǎāté wè kòò tu ikuó nùtì ke tú okpààtì

¹ Dafiti yènfè.

N Yìè nKuyie n nàkému n Yìè nke yĩ
we nkàrì o bakù yóu,
ke kēmmúnè kù bo ò duómmè o dootitǎbè,
kòò bè cùtì.

² Kuyie nda duómmu fēkpààtìpàtìfè Siyǎǎ,
mbaké a dootitǎbè.

³ A kpàrìnuǎmbe da duómmu bēmáà,
a ǎ nyóó tíi nha āāpòmbè kè bèe kōtenímu nè tikōnyauti a cēsààtè,
kàa dapàntì kó muwērímúu wētení a borè
tikūnwentémaàntì kōme.

⁴ Ti Yiè nKuyie m béimmu ke ìkú,
kù í yóó kpatε ku nùù.

Kù yī a tú ikuó nùtì nwe sǎǎ,
ke dǒnnè Mesisedeki.

⁵ Ti Yiè nKuyie, n kómmú fǒ nwe,
kù mieke bo íté dìi yiè,
kù bo ùtire bekpààtìbè.

⁶ Kuyie nyóó bekénèmu yebotè,
kè becíribè mǎá píe ndihèi.

Kù kóo kpààtì yóó ùtiremu ketendiekè kóo kpààtì.

⁷ Ò yó nkérí kényà kukó nku,
kéwète kèpété muwērímú ò yóó nanè mù o dootitòbè. *

111

Bè sǎntímè Kuyie nkù dǎdè kpéi

¹ Nsǎntínè Kuyie, kù bomu nsǎǎ!

N yó nsǎntímu n Yiè nKuyie nnè n yèmmè memou
bèè tǔ ntimómmanti be cuokè, ku tǐnnì tìkú dè.

² Ti Yiè nKuyie ntǎmmú deumu,
bèè mù dó kè bè wanti ké mù yǐtété.

³ Ku tǎmmú deumu ke wenni,
kù dǎdri timómmanti nti sǎǎ.

⁴ Kù dó tí nyèmu kù pǐ mmùù tǎndiemù kpéi,
ti Yiè nKuyie nsǎmu ke mǎke onìtì kó mesémmè.

⁵ Ke duò mmudiì bèè kù dé,
kù í yǐè nkù bè dǎúnnè dìi nùù kpéi bìtì.

⁶ Kù benkemu ku nìtìbè kù pǐ mmùù tǎndiemù,
ke bè duó nyibotí tǐ kó yehékè kè bè tieke.

⁷ Kù dǎdri dèè kó dimàà tu timómmanti nti ke síé,
ku tannò í ceeri.

⁸ Yè fíikúmu sǎǎ, yè í yóó ceete,
yè tu timómmanti nti ke síé.

⁹ Kuù donté ku nìtìbè,
ke bè dǎdri metaummè kè mè bo sǎǎ.
Kù dò mpáíí nwe, ke duò tikǎmbùtì.

¹⁰ A bo ndémè Kuyie ndèè tu mecìi nkó diketírì,
bèè dǎdri memme bè mòke meyèmmè mme.

Kuyie nha sǎnni bomu nsǎǎ.

112

Wèè wetí ò ñ nkarimè ke í yǐèkù

¹ Nsǎntínè ti Yiè nKuyie!

Dè nnaati onìtì wèè dé Kuyie,
dè nnaati wèè pieti diwèi ku tannò mieke.

² Kuyie mbo dǎd mesàà nwèè wetí o kó fɛyanfè,

* **110:7** fr 110:7 Dè kó tináàntì bo na kémbenkú behāpòmbè bèè do yà kukó nképété muwērímú Sedeṣṣ kó dimònni, yoo ti Yiè nYēsu wèè na o dootitòbè nè Kuyie nkó meteèmmè, ke kéri ke yíeo.

o kó kuwuə mbo nkpeñni be tenkè miεke.
³ Mēsàà nè tikpàti dè yó mbomu de yiè ncīètè,
 Kuyie nhò wùó nwèè wetí wènwε sǎǎ.
⁴ Kè dè bìltoò wèè wetí Kuyie nkuù ǎ ò mīíté,
 wèè sà ke mǎke onìti kó mēsémme,
 Kuyie nkuù ǎ nhò mí.
⁵ Dè ñnaati onìti wèè pènni betǎbè o kperε nè diwèi,
 ke tũ nyikuó duó ke dòmmè,
 ke tũnni o kpeti.
⁶ De yiè nhǎ í ndo bitì.
 Bè ǎ nyému wèè wetí o kpéi nsǎǎ
⁷ De yiè nkòo kèè tiyèiti matì ò ǎǎ í nyīèkù,
 dè ǎǎ í nhò nampe ke yé ò duómmè omáà Kuyie nku.
⁸ O kǎmbùàti í duò, ò í yīèkù dèmarè,
 kòò wetí o dootitǎbè, ò ǎ nyému wèè yóó namè.
⁹ O nòutè yàammu kòò pǎǎ mbεcīrìbè,
 Kuyie nhò wùó nwèè wetí wènwε sǎǎ,
 o wērímú nè o kpeti kè dè dèúkú.
¹⁰ Kòò yèiwe ò wùó nkè dè ò yóù,
 kòò càá nho nù ke cītiri,
 oyèiwe dó dè ǎǎ yè detetirè ndε.

113

Ti dòmmè kénsǎntí ti Yiè nKuyie

¹ Nsǎntínè ti Yiè nKuyie!

Díndi ti Yiè nKuyie nkó betǎmbè, ñsǎntínè ku,
 ndéúkùnkònè ti Yiè nKuyie nyètìrì.

² Ti Yiè nKuyie nyètìrì ndεu
 kétúóté yíe nnè ti bo mbomòò sǎǎ.

³ Ndéúkùnkònè ti Yiè nKuyie nyètìrì,
 diyiè bo yènnímè nè di yàa bo tamè.

⁴ Ti Yiè nKuyie nkuù baké yεbotè yεmɔu,
 kè ku kpeti dèke ke sènté tiwetì.

⁵ We ndònnè ti Yiè nKuyie nti tũ nkù?
 Ku kpààtikàrì bo keñkè nkε.

⁶ Kè ku ǎǎ sǐnné kéwénténí,
 keñkè nè ketenkè.

⁷ Kuù ǎǎ ínní osénniwè mutáǎ mmiεke,
 kuù ǎǎ kūténí ocīrì ditápùò miεke,

⁸ kóò wènnénè sikipààtibìi kékanne,
 kè wèè wènnénè o èi kó bekótíbè.

⁹ Kuù ǎǎ pǎ tεcīètè wèè do tú tεhǎũntε,
 kòò naá nhobíyǎ kémbonè diwèi.

Nsǎntínè ti Yiè nKuyie!

114

Isidayεeribε sèntémè dàméèrì tipènti kou

¹ Isidayeeribe yè diì mōnni Esibiti,
Sakabu yaabi yè diì mōnni bekpákpàribè tenkè.

² Kè Sudaa wuɔ nni ntú ku kɔbe mbe,
kè Isidayeeribe tu kù te bè.

³ Kè dàméèrìi bè yà kécoké.

Kè Suditēē kó menie mbótí.

⁴ Kè yetārè mpuu yepedakè kōme,
kè sitāā puu yebɔdakè kōme.

⁵ Dàméèrì a cokùnè ba?

Fɔ́ nSuditēē dè dōmme kàa nie mbótí?

⁶ Díndi yetārè dè dōmme kè di puu yepedakè kōme?
Sitāā ba nte kè di puu yebɔdakè tēmè?

⁷ Ketenkè a kōnti nɔɔ ti Yiè nKuyie nyìkè,
kunku Sakabu do tũ nkù

⁸ Kuù ɔɔ ceete dipèrì borè kè dèe naá ndibinni,
kutāā duó dè kè dèe naá nkukó.

115

Kuyie nkuù maa dò tí nkù sántí

¹ Ti Yiè nKuyie dè í tú tũ te disānni,
fɔ́ te disānni, déúkùnnɛ a yètìrì
a sà mēè kpéí nke dɔɔri timómmonti.

² Ba nte kè yebotè bo mbékú ke tú:
Yé Kuyie mbè tũ nkù borè?

³ Kuyie nti tũ nkù bomu kēĩnkè,
ke dɔɔri ku dó dè demɔu.

⁴ Be bɔkè tu timátì péítì nti nè mesɔɔ,
bèè yè dɔɔ nè be nɔu.

⁵ Yè mɔkemu yenò yè me nyí nɔ nke náá,
ke mɔke inuɔ, nyè me nyí wúó.

⁶ Ke mɔke yeto, yè me nyí yo,
ke mɔke yewũɔ, nyè me nhɔɔ í nkèè kunóú.

⁷ Ke ã sinɔu, yè me nyí nɔ nke pĩ,
ke mɔke sinaàcèi, yè me nyí nɔ nke ceñtì,
metammè í yìèní ye níí miēke.

⁸ Bèè dɔɔrì dɛ kó sitenkaanìi, bèè sì naánnè,
bèè kó dimáà sì duó mbemáà, bèè sì naánnè.

⁹ Díndi Isidayeeribe kó kuwuɔ, duónnè dimáà di Yiè nKuyie,
nkuù tu di kóo teèntì, di kó kudɔpìkù.

¹⁰ Díndi Anɔ kó kuwuɔ nkɔbe duónnè ndimáà di Yiè nKuyie,
nkuù tu di kóo teèntì, di kó kudɔpìkù.

¹¹ Díndi bèè dé ti Yiè nKuyie duónnè ku dimáà,
kuù tu di kó oteèntì, di kó kudɔpìkù.

¹² Ti Yiè nKuyie nyí yè nti kpéí, kù yóó ti dɔɔmu mesàà,
kù yóó dɔɔmu mesàà nyIsidayeeribe kó kuwuɔ,
kéɔɔ mesàà nhAnɔ kó kuwuɔ.

¹³ Ti Yiè nKuyie nyóó dɔɔmu mesàà mbèè kù dé,

bēsāmpóbè nè bēdiēbè bēmou.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie nduó nkè di sũũ,

díndi nè di bío.

¹⁵ Ti Yiè nKuyie nkùù dǎò kēĩnkè nè kētenkè,
kù di dǎò mēsàà.

¹⁶ Kēĩnkè ti Yiè nKuyie nkuù kè te,

kē duó nkētenkè tĩnti bēnītìbè.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie ndè í tú bēcírìbè bēè yó nda sǎntí,
Bēdǎmbè bēè í yó nda sǎntí.

¹⁸ Tĩnti biē mē nyó nsǎntĩmu ti Yiè nKuyie,
dì mmǎnnì nè ti bo mbomǎo.

Nsǎntínè ti Yiè nKuyie!

116

Kuyie ndeténè wè mukũũ nkòò kù sǎntí

¹ N dǎmu n Yiè nKuyie,

kē yé kù yomè nkó yēdabùò nnè m báammì.

² Kù n kērmúmu, kè ku to bo m bíékè,
n yó nkù yumu sǎà nè m bo mbomè.

³ Mukũũ mmuù do m pītinné mu kó iwěĩ,

kè kudǎnkù kó ticùǎtì m pĩ,

kè mēyēñcaàrìmè n na,

kè n ta kukǎmbǎdoróo miēke.

⁴ Kē kuǎnkoo kényú n Yiè nKuyie nkē yĩ:

N Yiè nKuyie nyàa n dēté.

⁵ Ti Yiè nKuyie nwetĩmu, kē mǎke mēsémme,

Kuyie nti tũ nkù kuǎmmu onìti mēsémme.

⁶ N Yiè nKuyie nkuù kǎnkù bēsĩntíbè,

n do cĩtemu kè kù n dēté.

⁷ N wēte kē pètému mēom̃pùmè,

N Yiè nKuyie nkuù n dǎò mēsàà.

⁸ Kuù n dēténè mukũũ, kē ũté n nǎnnietì,

kē pĩ n naàcèi, bá n yí do.

⁹ N Yiè nKuyie nkuù yó nni nwúó nkè n kéré,

kētenkè ĩnkè bēfòùbè borè.

¹⁰ N yèmmè do í nǎóté n Yiè nKuyie nyĩnkè.

Bá nè m mē n tamè mēsémme miēke.

¹¹ N do ta mēyēñcaàrìmè miēke nkē,

kē náá nkē tú bēnītìbè bēmou tú siyáàbìsí yēmbè mbē.

¹² M bo na kēyietí ba Kuyie kù n dǎò mēè sàà mmēmou?

¹³ N Yiè nKuyie nni ndetému,

kè n yó nyuo mēdetímè kó fēbòòfē* kē kù sǎntí.

¹⁴ N yó ndǎarimu n dǎúnnè yèè nǎ Kuyie

n kǎbē bēmou ììkè.

* **116:13** fēbòòfē: Dē kó fēbòòfē bēnkú mēnaà bē do 33 pā dīl pānni Kuyie, nkéyǎore mēè naà mme di ĩnkè, dē kó dipānni do 3 ntú disānni kó dipānni ndi. Kē bēnkú diyentēbanni kó mudīl bē do 3 nyo mmù kē denniní Kuyie mbē dētémè Esibiti. Pǎri dē ntú ti 33 sǎnte Kuyie nkéyǎ fēè bòòfē. (Wénté 1 Kǎdenti 10:16).

15 Tì Yìè nKuyie nkàbe kó mukũũ nku dò ndèmarè dièrè nde.

16 N Yìè nKuyie n tú a kóo tǎntì nwe,
kè n yǎ tú a kóo tǎntì,
kàa m píté iwěĩ.

17 N yóó da fiému iwũṣ disānni kpèyi,
kè n yu fǒ n Yìè nKuyie a yètìrì.

18 N yó ndàrimu n dàúnnè yèè nò n Yìè nKuyie,
ku kàbe bémou ìkè.

19 Tì Yìè nKuyie ncíètè dànkù mièkè,
nè Sedisadèmmu èi mièkè.

Nsāntínè ti Yìè Kuyie!

117

Tì mǎu ti dòmmè kénsāntí ti Yìè nKuyie

1 Díndi yebotè nsāntínè ti Yìè nKuyie,
díndi ibotí imǎu ndéúkùnkòné ku yètìrì.

2 Ku sàà mbomu sǎà,
kù tǎ timómmǎnti nti sǎà.

Nsāntínè ti Yìè nKuyie!

118

Tì bo nsāntímè ti Yìè nKuyie nku dòò dè kpéí

1 Nsāntínè ti Yìè nKuyie nkù nìtimu,
kù sàà mbomu sǎà.

2 Isidayeeriḃe kó kuwuṣ nkè di dò:

Ku sàà mbomu sǎà.

3 Díndi Anṣṣ kó kuwuṣ nkè di yĩ:

Ku sàà mbomu nsǎà

4 Díndi bèè dé ti Yìè nKuyie nkè di dò:

Ku sàà mbomu nsǎà.

5 M bo mēyēñcaàrìmè mièkè nkè kè kuónnè ti Yìè nKuyie,
kè kù kèè kè cátinnè n yèmmè.

6 N Yìè nKuyie nni nkómmúmu,
n yí dé dèmarè.

Onìti bo na ké n dòò ba?

7 N Yìè nKuyie nni mbonèmu kè n teénne,
dèè te kè n wùó n níimbè duòmè.

8 A bo nsàrimè ti Yìè nKuyie mborè,
dè wenninèmu a bo mbuómè onìti.

9 A bo n sàrimè ti Yìè nKuyie mborè,
dè wenninèmu a bo mbuómè sikipààtibí.

10 Iwuṣ ntèi kàbe do n cǎètèmu,
kè n yú n Yìè nKuyie nyètìrì ké bè bié.

11 Bè do n cǎètèmu ké nh ǎúté,
kè n yú n Yìè nKuyie nyètìrì ké bè bié.

12 Bè do n cǎètèmu ké m munné ice kǎmè,
kékú dèndè bàmbà tipotì kó muháá ntēmè,

n yú n Yiè nKuyie nyètìrì ndi kε bè bié.

¹³ Bè do n tēntoomu kéndó kε m bɔ,
kε n Yiè nKuyie mme nni nteennè.

¹⁴ N Yiè nKuyie nkuù tu n wērímú,
n diè nke ku nsāntí, kuù tu ndeētíwè.

¹⁵ Ti yo bèè dǎrì timómmanti bè namè mme kε íúní be touti
kε yé Kuyie mpĩmmè ku tōmmú nè ku wērímú.

¹⁶ Ti Yiè nKuyie nnōmmu demou,
ku pĩ nku tōmmú nè muwērímú mmu.

¹⁷ N yí yóó kú, n yó nfòùmu,
kε náá nKuyie mpĩ mmù tōmmú.

¹⁸ N Yiè nKuyie nyũómmu n to,
kù mε n yí yóu kε m bo kú.

¹⁹ N kpeténè yebòrè bèè tũ ntimómmanti bè taà yè,
kε n ta kēsāntε n Yiè nKuyie.

²⁰ Kε bè dò: Nte ti Yiè nKuyie ncĩètè kó dibòrì.
Bèè tũ ntimómmanti bè di ntaà.

²¹ N yó nda déúkùnkumu nYiè nKuyie
nke yé a kèèmè n dabònni kε n deeté.

²² Bèè maà bè dootóo dìi tári,
dìi naá ndipũũ kó ditári mómmanni.

²³ Ti Yiè nKuyie nkuù pĩ nde kó mutōmmú,
kε mù tu tidíeti kōmu, kε ti mu yà.

²⁴ Ti Yiè nKuyie nkó diyie tu dii,
kε ti dò nkéyānku nè diwèi.

²⁵ Áú, ti Yiè nKuyie! Nyàa tí deeté!

Áú Ti Yiè nKuyie nhá ti pā muwērímú kε ti na.

²⁶ Mesàà nní mbonè wèè kēríní nè ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì,
ti bo Kuyie ncĩètè nte, kε kù mǎú mesàà ndi kpéí.

²⁷ Ti Yiè nKuyie ntú Kuyie nku,
kuù ti mí ku kó kuwenniku, ti dǎóténè dibanni kéntǎ tipuonti,
kétuǎke ku wũǎtǎnni bàkè borè.

²⁸ A tú Kuyie nku kε n te, n yó nda déúkùnkumu.

Kuyie fǎ nwèè n te n yó nda sǎntímu.

²⁹ Ndéúkùnkone ti Yiè nKuyie, kù nìtimu.

Ku sàà mbomu nsǎǎ.

119

Kuyie nkuó túmè isàayi

¹ Dè nnaati bèè borimε wenni,
bèè tũ nti Yiè nKuyie nkó ikuó.

² Dè nnaati bèè yie nke tũ nku tié,
bèè kù wanti nè be yèmmè memou.

³ Dè nnaati bèè í dǎrì meyei,
bèè tũ nku kó kuce.

⁴ Ti Yiè nKuyie nkuù duó nku kuó.

Kè ti bo nyi tũ nweti weti.

⁵ N dó kéntũmmu a kó kuce weti weti,
kéndɔɔri a kuó yē mmù.

⁶ Kè dē yie nkè n ní báá wénté a tannò kè ifei m pĩ.

⁷ N yó nda sántĩmu nè meyèmmè mèmáà.

N yó nhãamu a tannò n yèmmè miēke.

⁸ N yó ndɔɔrimu a tié nyèmmè.

A bá m bəntóo yúó.

⁹ O bié mbo yĩmè kɔo borimə nwenni?

Ò bo ndɔɔri a náahtì yèmmè mmə.

¹⁰ N da waàmmu nè n yèmmè məmou,
a báá yóu kè n détténè a tannò.

¹¹ N sərĩmu a náahtì n yèmmè miēke,
kè dè bo yie nkè m báá da yeténè.

¹² N Yiè Kuyie nha yètìrì dεumu,
m bənke a tié.

¹³ Nè n nùù ndi mbaàtìmè a tannò.

¹⁴ M bo ntũmmè a tannò dè n naatimu,
kè dònne m bo mməkemè tikpàti mediè.

¹⁵ N totĩmu n yèmmè a tié nyĩnkè kè wéi a kó ice.

¹⁶ Dè n naatimu m bo ntũmmè a kuó,
n yí yóó yē nha náahtì.

¹⁷ Dɔò mí nha kóo tɔntì mesàà.

Kè nní nfòu kè dɔɔri a náahtì yèmmè.

¹⁸ Wéi n nuɔ nkè n na kéyà,
a kuó wennimu mediè.

¹⁹ N tú opòò nwe ketenkè ìnkè,
bá n sɔnnə a tannò.

²⁰ N dómu nè n yèmmè məmou
kényé a tannò sáà.

²¹ A kpannèmu sifei yembè, kusĩnkù do bè,
bèe détténè a tannò.

²² N yãàte yesáàmbè nè mesenkùmè,
kè yé m pĩmmèmu a tannò.

²³ Bá kè sikpààtìbì tii nke náá n kpéi,
mí n tú a kóo tɔntì nwe, kè tũ nha kuó yē mmù.

²⁴ A tié nni nnaatimu
ii n tiè.

²⁵ N duó mutáá mmiēke nke,
n fòukùnnə kéndò nha béimmè.

²⁶ N da bàtemu n kó ice imou, kàa kèè.
Á m bənke a tié.

²⁷ M bənke a kó kuce kó yetannò,
kè n na kətótí n yèmmè a kó mesàà nyĩnkè.

²⁸ Meyeñcaàrìmè mēè n deuté kè n kuò,
n yíi nkéndò nha náahtì béimmè.

²⁹ A n déttinnənə siyààbìsì kó kuce.
N dɔò mesàà nkè n na kètũnnə a kó ikuó.

³⁰ N tãàtèmu timómmənti kó kuce.
N tũ nha tannò nye.

³¹ N Yiè nKuyie n tũ nha tié nyi.

A báá yie nkè n di ifei.

³² M bēti a kó yetannò nye,
ke yé a cātinnēmè n yèmmè.

³³ N Yiè nKuyie n tié nha kuó,
kè dèe yie nkè nni nyi tũ nkétuǝkenè kumàнку.

³⁴ M pā mēciì nkè n tũnne a kuó
ké nyi pĩnnè n yèmmè mēmou.

³⁵ A nni nni a tannò kó kuce miēke,
n wèi bo kùu miēke.

³⁶ Yũñnní n yèmmè a tié bíékè,
kè mè bá ndó mucǝntimu.

³⁷ Bente n nǝnfè kè fè bá nwúó ndèè tu dētetirè,
duó nkè nni ntũ nha kó kuce.

³⁸ Dǝò mí nha kóo tǝnti a bēi ntì bēè da dé be kpéi.

³⁹ A m péité munitidaá, m mu nyĩèkù,
a tannò yēè tu yēsààyè.

⁴⁰ N dómu kéntũ nha tannò,
yóu kè nni nfòu a kó timómmǝnti miēke.

⁴¹ N Yiè nKuyie nhá n dǝò a kó mēsàà,
n dēetè kéndò nha bēimmè.

⁴² Kè dèe yie nkè n ní na kéténné tináǝnti bēè n sǝǝ,
ke yé n yĩkúmè a náǝnti ìnkè nke.

⁴³ Á báá deite timómmǝnti n nùu miēke yúó,
m baa a tǝǝté tǝnti.

⁴⁴ N yóó mpĩmmu a kuó,
n yí yóó yóu a kuó nè m bo mbomè.

⁴⁵ Yóu kè nni mbonè kuyēñnaatí,
ke yé n tũmmè a tannò.

⁴⁶ N yó nnáámmu a tié bekpǝàtìbè ìlkè,
ifei í yó nyi nni mbonè.

⁴⁷ Dè ã nni nnaatinèmu a tannò,
n yè dómu.

⁴⁸ N yuo n nǝu nsi ke bo cǝutè a tannò,
n yè dómu, nh ãǝmu a kuó n yèmmè miēke.

⁴⁹ Dentení a nàké tii náǝnti,
mí nha kóo tǝnti n ti mbaa.

⁵⁰ Nh ã mbo mēyēñcaǝrìmmè miēke, kè dèe m bántè dēè tu:
A náǝnti n duòmmè mufòmmu.

⁵¹ Sipǝo yēmbè n daúmu,
m mē nyi yeténè a kuó.

⁵² Nh ãǝ dentení a tǝǝté tì nti,
n Yiè nKuyie nkè dèe náríkũnne n yèmmè.

⁵³ M miēke yēnnímu benitiyonkubē,
bè dootóomu a kuó.

⁵⁴ A tié nyii tu n kó fēyēnfè,
ketenkè kie m bo kè kupǝòkù nku.

⁵⁵ N Yiè nKuyie, keyènkè nh ãǝ í nyè nha kpéi.
N tũmmu a kuó.

⁵⁶ N kpēti n te tì tu

m bo tūnnemè a tannò.

⁵⁷ N Yìè nKuyie nkpeti tú tì n ti mbéi.

Tìi tu: M bo ntūmmè a náàntì.

⁵⁸ Nè n yèmmè memou ndi n da kuònnèmè,
n kuó mmesémmè kèndònnè a béi mme.

⁵⁹ N wènnímu n tū nyìi cè.

Ke wètení ke bo tūnne a tié.

⁶⁰ N ténke í yóó ɔɔte, n dó mɛfèi mme,
ke bo tūnne a tannò.

⁶¹ Benitiyonkubɛ bɛɛ n díi nticùòtì kè tì m pĩ.

M me nyí yè nha kuó.

⁶² Kɛyènkè cuokè nh ɔɔ entemu ké nda sántí.

A tãáté tì sié mɛɛ kpéi.

⁶³ N naatinèmu bèè kó dimàà da dé.

Bèè kó dimàà tū nha tannò.

⁶⁴ N Yìè nKuyie nha sàà mmeè piéké kutenkù
n tié nha kuó.

⁶⁵ N Yìè nKuyie nha do tì béimmu,
ke me nni ndòò mesàà m mí nha kóo tɔntì.

⁶⁶ M benke mesàà nnè m bo mbaàtìmè dèè wenni nè mɛciì.

Ke yé n yĩkúmè a tannò ìnkè nke.

⁶⁷ N do í kɛke dìi mɔnni ke da dɛtirinèmu,
dì mɔnni m me mpĩrĩmu a náàntì.

⁶⁸ A nitimu ke dɔɔri mesàà,
n tié nha kuó.

⁶⁹ Sipɔɔ yembè bɛɛ n sĩnkùnnɛ nè be kó siyáàbisí,
mí m me mpĩrĩmu a tannò nè n yèmmè memou.

⁷⁰ Bè ankemu timatì í be taà,
dè me nni naatimu nè a kuó.

⁷¹ Bè n díi nyifèi kè dè n dòò mesàà mme,
kè n yĩtété a kuó.

⁷² Mí m borè ikuó ìi yènní a nùù ì pɛtétému yɛɔɔwèrè,
sikɔupí sikɔupí yoo timatì pɛítì kpeye.

⁷³ A nɔu sù n dòò kè sù n kpénkùnnɛ,
m pã mɛciì, kè n na kɛyĩtété a kuó.

⁷⁴ Bèè da dé, bè n wùó nkè dè bè naatimu.

Ke yé n kèmmúmèmu a náàntì.

⁷⁵ N Yìè nKuyie n yèmu ke dò nha tãáté tì wenni,
a n kɛkùnnɛ ke naatimu.

⁷⁶ A sàmu m bántè!

A tì nàkému mí nha kóo tɔntì.

⁷⁷ A n kuó mmesémmè kè nní nfòu.

Ke yé n naatinèmu a kó ikuó.

⁷⁸ Ifèi ìi bo pĩ sipɔɔ yembè bèè n fɛũnko dɛtetirè,
mí n wèè pĩ nha tannò.

⁷⁹ Bèè da dé, bèe kɔtení m borè.

Kè dèe yie nkè bèe banté a tié.

⁸⁰ N dómu nè n yèmmè memou kédòò a kuó,
kè dèe yie nkè ifèi bá m pĩ nha ìikè.

- 81 Dè nh ɔɔtímu a bo n deetémè,
n kémmúmu a bo dɔ̀mè a b́ei ntì.
82 N kémmú a b́ei ntì bo dɔ̀mè mmɛ, kè dè nh òu,
kè m bèkú mmáa kɛ tú: Ɔmmònnì ndi a yó m bántèmè?
83 N dònnè kudɔ̀ukù bè nùnnɔ̀ kùnkù muhããfòrímu ìnkè,
m mɛ nyí yè nha kó itié.
84 Mí nha kóo tɔ̀nti n we kpaá yèdɛ?
A yóó bekénè ònyìè bèè n fěũnko?
85 Sipɔ̀ yembè n keù yefòtè nyɛ.
Kɛ búútóo a kuó kpɛti.
86 A tannò tu yemómmonyɛ nyɛ,
bè n fěũnko detetirè ndɛ, yàa n deeté.
87 Dè do kpaá sànpó nwe kè bè n deite ketenkè ìnkè,
nè memmɛ m mɛ nyí bùtínné a tannò.
88 A sàmu, n foukùnnɛ,
kè dèe yíé nkè nni mpí nha tié.
- 89 N Yìè nKuyie, a náànti bomu nsáa,
tì fííkú kě̀nkè nkɛ.
90 A tú timómmon̄nti yìè nwe nè a bomè!
Fòò fíi nkɛtenkè kè kè fííkú.
91 A b́eimmu dem̄ou kè dè buoté kɛ bo nè yíenní,
kɛ yé dem̄ou dè p̄írmè a t̄ómmú mmu.
92 Kè dè do í n naatinè a kuó,
nè yíe n do kumu n sémmè miɛkɛ.
93 N yí yóó yè nha tannò bitì!
Kɛ yé a n duòmmè mufòmmu nè yèè borè ndɛ.
94 N tú a kou nwe, n deeté,
kɛ yé n tũmmèmu a tannò.
95 Bɛyɛibɛ n díímu kɛ bo n kuɔ,
mí mmɛ n kèmmú a tié nyi.
96 Dem̄ou bá dèè dɔ̀d kɛ wenni dè mòkɛmu kumànkù,
a tannò yíe mè nyí mòkɛ kumànkù.
- 97 N dómu a kuó mediè,
yɛwe yem̄ou nh ɔ̀ ntoti n yèmmè ì ìnkè.
98 A kó yetannò n ciikùnnɛmu.
Kè n ciì kɛ p̄ětè n dootitɔ̀bè.
Kɛ yé yè bomè n yèmmè miɛkɛ nkɛ sáa.
99 N ciìmu kɛ p̄ětè bèè n tiè,
kɛ yé n totimè n yèmmè a tié nyĩnkè.
100 N yèmmè deunèmu beheikènkótíbè k̄ómɛ,
kɛ yé m p̄ímmèmu a tannò.
101 N yennínèmu mɛyɛi nkó ice im̄ou,
kè dè bo yie nkè nni mpí nha náànti.
102 N yí bùtínné a tannò,
kɛ yé fòò yè nni ntiémmè.
103 A náànti wèètímu n nùù miɛkɛ,
kɛ p̄ětè mɛcekùò.
104 A kó yetannò yèè te kè n ciité,

Dɛɛ te kɛ n yí dɔ iyáàbisíce.

105 A náaàntì tu dɛfítírɛ ndɛ dɛɛ m mí,
Tii n duò nkuwenniku n kó kucɛ miɛkɛ.

106 M bɛi ndii nùu n yó ndi pĩĩmu.
Dii tu m bo tũmmɛ a tannò yɛɛ tu timómmɔnti.

107 N di ifei nyi mɛdiɛ,
n Yiɛ nKuyie nha n fòukùnnɛ a náaànti yɛmmɛ.

108 N Yiɛ nKuyie ncɔuté n sãã,
kɛ n tié nha tannò.

109 M bo mukũũ nnɛ mufòmmu dɛ saku nku,
m mɛ nyí yɛ nha kuó.

110 Bɛyɛibɛ n dii ticùàtì nti,
m mɛ nyí dɛténɛ a tannò.

111 A tié nyii tu n kpɛɛ n te dɛ,
n yèmmɛ i nnaatinɛ.

112 N duómmu n yèmmɛ kɛ dɔɔri a kuó yɛmmɛ,
kɛ yó mmɛ dɔɔri sãã n fòmmu mumɔu.

113 N yí dɔ yɛnò yɛdɛɛ yɛmbɛ,
n dɔ a kuó nyi.

114 Fɔ̀ɔ tu n kó disàrì, n kó kudɔpìkù,
n kém mú a yó n náké tì nti.

115 Dɪ̀ndi benitiyɛibɛ fũtɛnɛ m borɛ.
Kɛ dɛɛ yie nkɛ nní ntũ n Yiɛ nKuyie ntannò.

116 A nni mpĩ nha bɛi nkɛ yɛ mmù.
Kɛ dɛɛ yie nkɛ nní fòu.

A báá yóu kɛ nní nda kém mú kɛdi ifei.

117 Fɔ̀ɔ yó ntú nkó dipĩnni kɛ n na kɛcooté.
Kɛ dɛɛ yie nkɛ nní ndakɛ a kuó kpéi.

118 A dootóomu bèè kó dimàà bùtínnɛ a kuó.
Kɛ yɛ bɛ kó mutómmú mumɔu túmɛ siyáàbisí kɔmu mmu.

119 A ùtóomu bɛyɛibɛ kó dimàà tiyontì kɔmɛ.
Dɛɛ te kɛ n dɔ a tié.

120 N wúó nha kuó kɛ n kɔ̀ntì aumu,
kɛ n kɔ̀mbùàtì duònɛ a tããtɛ tì.

121 N dɔɔrimu dɛɛ sié,
kɛ tũ ntimómmɔnti,
báá yóu kɛ n do bèè n fɛũ̀nko bɛ nɔu miɛkɛ.

122 Dɔ̀únnɛ mí nha kóo tɔ̀ntì dinùu kɛ yĩ:
A yó nni ndɔɔri mɛsàà.

Báá yóu kɛ sipɔɔ yɛmbɛ nni nfɛũ̀nko.

123 M bóú nha kó mɛdɛɛtímɛ kɛ òumu,
n kém mú timómmɔnti a náké tì kpéi kɛ dɛ m bimu.

124 Dɔ̀ò mí nha kóo tɔ̀ntì mɛsàà, a nitimu,
m benkɛ kɛ n yĩ̀ɛtɛ a kuó.

125 N tú a kóo tɔ̀ntì nwe,
m pã mɛcìi nkɛ m bantɛ a tié.

126 N Yiɛ nKuyie ndɛ tùòkɛmu a bo pĩ ndɛ a tómmú.
Benitibɛ cààrimu a kuó.

127 N dómu a tannò kɛ dɛ pɛ̀ɛtɛ mɛsɔɔ.

Kē pēētē mēsōō nsààmē.

¹²⁸ A tannò yemou n yè wùó nkè yè wennimu,
n yí dó deyààbìsíkperē nde.

¹²⁹ A tié ntú isààyì nyi.

Dèè kpéí nte kè n yì ãā n yèmmè miēke.

¹³⁰ Kàa wētētē a náàntì kē benke onìtì dè ã ò duó nkuwenniku nku.
Tii duò mmeciì mbesīntìbè.

¹³¹ Nh onné n níí nku kē bo maánko a tannò,
n dó mēè kpéí nha tannò kè dè nh ɔtí.

¹³² Wēētení m bíékè kē n kuó mmesémmè,
kéndonnè a dɔrimè bèè da dó.

¹³³ N teennè kè nní nyīkú a náàntì ìnkè.
A báá yóu kè meyei mmamè n na.

¹³⁴ A n deeténè bèè n fēũnko
kè n na kéntũ nha tannò.

¹³⁵ Wénténí mí nha kóo tǒntì fənənsààfè,
ké n tié nha kó ikuó.

¹³⁶ N nənnieti tii pũā,
benitibè í tũ mmèè kpéí a kuó.

¹³⁷ N Yiè nKuyie nha wetímu,
kàa beéntì dò nséi.

¹³⁸ A wàri a tié kè ì wennimu,
kē tú timómmənti mǎa.

¹³⁹ N wúó n dootitəbè yèmmè a náàntì,
kè dè n yóumu.

¹⁴⁰ N yàákému a náàntì, tì mènke tú timómmənti nti.
Mí nha kóo tǒntì kè n tì dó.

¹⁴¹ N kũōnnìmu kè bè n sènkèrì.
M me nyí yè nha tannò.

¹⁴² Timómmənti a dǒú ntì bomu nsǎā,
kàa kuó tú timómmənti.

¹⁴³ Meyeñcaārīmè nè kukōmbòdoróo deè n tùàkení.
Dèè n naati deè né tú a tannò.

¹⁴⁴ A tié ndò nséi nwe sǎā.
M pǎ mecii kè dēe yie nkè nní nfòu.

¹⁴⁵ N Yiè nKuyie n da yu nè n yèmmè memou ndi.
Yie nké n teennè kè nní ntũ nha kuó.

¹⁴⁶ N da kuōnnèmu kē tú á n deetē,
kè nni ntũ nha tié.

¹⁴⁷ Dè ã nkpaá kē í wentē,
kè n kuōnè fǝ nwe.

N kémmú a yó n náké tì nti.

¹⁴⁸ Dè ã n kpaá uú kè n nōnfē siéké a náàntì nti.

Kè nh ãā a tié n yèmmè miēke.

¹⁴⁹ N Yiè nKuyie, nkéntē n dabōnnì,
a sà mēè kpéí, n fòùkùnnē kéndò nha tǎātē tì.

¹⁵⁰ Bèè n fēũnko bè n tǒntēnīmu,
de kó isəke yembè dēténèmu a kó ikuó.

¹⁵¹ Fǝ n Yiè nKuyie nha n tókénèmu,
a tannò yemou tú timómmənti nti.

152 N yému nè dimònnì a tié,
fṣṣè ì nàké kè ì bo sǎǎ.

153 Wénté n yo mmèè sémmè,
ké n deeté ke yé n yí yèmmè a kuó.

154 N kónné ké n deeté
n fòukùnnè kéndò nha béímmè.

155 Beyeibe í yóó cooté,
ke yé bè í wantimè ke bo tūnnè a kuó.

156 Áú n Yìè nKuyie! A sémmè deumu.
N dó kéntū nha tannò nye.

157 N dùàntàbè bèè n fṣṣũnko bè í sénní
m me nyí bütinné a tié.

158 N yàmu benitibè fiiti mèè botí betàbè,
kè dè m pī nyisíé.

De yembè í tū nha kó ikuó.

159 N Yìè nKuyie n wénté n dómu a tannò.
A sàmu n fòukùnnè.

160 A náàntì kó dikūnnì tu timómmənti nti.
A tannò tu yemómmənye nye ke bo sǎǎ.

161 Sikpààtibìí n fṣṣũnko detetirè nde,
m bùàtì me nduò a náàntì mǎà ndi.

162 A náàntì n duò ndiwèi ndi
kè dī dōnnè wèè doké ke eí o kperi ò ndommè.

163 N yí dó siyáàbìsì, sì n dò nyisíé nyi.
N dó a kuó nyi.

164 Diyìè dimáà miéke kuce mēyiekè ndi,
nh òṣ da sǎntemè.

A tannò tu yemómmənye nye.

165 Diwèi dieri bo bèè dó a kó ikuó be kpéí nke.

Medítímmè mamè í bo be kpéí.

166 N Yìè nKuyie n kémú a bo n deetémè mme,
ke yé n dōrimè a tannò yèmmè.

167 N tūmmu a tié nnè n yèmmè.

N yì dómu mediè.

168 N tūmmu a tannò nè a tié.

N ce iməu a ì wùómmu.

169 N Yìè nKuyie nyóu kè n dabònnì tuəkoo a borè.

N duó mmeciì kéndò nha tì béímmè.

170 Yóu kè m báammì tuəkoo a borè,

n deeté kéndò nha tì béímmè.

171 A sǎnni báá yè n nùu miéke.

Ke yé a m benkemèmu a kuó.

172 M báá yóu m bo n dièmmè a n dōúnnè diì nùu

ke yé a tannò yeməu túmè yèè sié yè nye.

173 A nòutè nni nteénnè.

Ke yé n tǎātémè a kó yetannò nye.

174 N Yìè nKuyie, n yáamu a bo n deetémè,

n yèmmè naatinèmu a kó ikuó.

175 N dó nni nfòummu ke da sǎntí.

Yóu kàa tǎāté tì nni ncúó.

176 Nh ātiremu ke dōnnè fepièfè fèè feti.
N wammú mí nha kóo tōntì,
ke yé n yí yèmmè a tannò.

120

Onìtì bè wàtí wè kó mubáammu

¹ Bè ã nkōri Kuyie ncīètè ke dentì fèè yènfè.

N ta meyeñcaàrimè ke kuónnè n Yìè nKuyie nku,
kè kù cōutè n dabònnì.

² N Yìè nKuyie nha n deeténè siyáàbìsì yembè.
Fũũ mbesòumbè.

³ Díndi bèè ã mpariku ke né souí.

Di dò mbè di yĩme?

Di dò mbè dí dōò ba?

⁴ Mepenyómmè bè sũóté mè nè yehāākũ ã nyèè còú mmuhāā
dèè yó ntú di kó tiyeti.

⁵ N kóò kémbo bekpákpàribè cuokè dè í n dōò mesàà,
n kóò kénhānè bèè í yé Kuyie dè n cààrèmu.

⁶ N karinè bèè í dō kunaatí kè dè mōntemu.

⁷ Mí n dō kunaatí nku,
kè n né náá mbè nni nwantinè mudoò.

121

Ti Yìè nKuyie ntúmè Isidayeeribe kóo bàrì

¹ Bè ã nkōri Kuyie ncīètè ke dentì fèè yènfè.

M búó yetārè bíékè nke
meteèmmè yóó ke nyenní.

² N Yìè nKuyie nkuù tu n kóo teèntì,
kunku kùù dōò kēĩnkè nè ketenkè.

³ Kuyie mbáá yóu díndi Isidayeeribe kè di naàcèii seite,
wèè di baa munəndəmmú í ò pĩ.

⁴ Isidayeeribe kóo bàrì munəndəmmú í ò pĩ,
ò ã ã í nyè nkéduó.

⁵ Ti Yìè nKuyie nkuù tu di kóo bàrì ke di díéké ku kó medéè,
kù bomu di bakù yóu.

⁶ Diyiè báá di kəkénè kuyie mmənnì,
yoo otānkù keyènkè mōnnì.

⁷ Ti Yìè nKuyie nyó ndi kānkému meyei meməu.
Kù yó nkānkému di fōmmu.

⁸ Kè di yetì, ti Yìè nKuyie nyó ndi bonèmu,
kè di kūntiní kù ndi bonè,
kétúóté yíè nnè di bo mboməò sáà.

122

Kunaatí mbonè Sedisadammu

¹ Dafiti yènfè bè ã ndiè nfè ke kōri Kuyie ncīètè.

Kè bè ñ nàké ke yĩ:
 Ti kɔtɛ ti Yiè nKuyie ncĩètè.
 Dè ò nni naatimu.
² Sedisadɛmmu ti cómmú a bòrì ndi.
³ A maá ke wennimu kè kuduotí kperíkù da fité.
⁴ Iwuò nde nkòrìní,
 ti Yiè nKuyie nkó iwuò,
 ke déúkùnkò ti Yiè nKuyie nkù bè nàké ke yē mbè ndòòrimè.
⁵ Dafiti yaàbí kó yekpààtikàrè bo fǒǒ mièke,
 bè de nkari ke bekù.
⁶ Ti móú ti Kuyie ntii tu
 kunaatí bo mbonèmè fǒ nSedisadɛmmu,
 bèè da dó kè bè nkari bàmmùù.
⁷ Kunaatí mbo Sedisadɛmmu mièke,
 kè bè nkari sicéí kè tìmatì í bè kóónnè.
⁸ N kòbè nè n nēpobè kpéí nte,
 kè n tú kunaatí mbo a mièke.
⁹ Ti Yiè nKuyie n tũ nkù kó tɛcĩètè tèè bo a mièke
 tɛè kpéí n te kè n dó diwèi mbo a mièke.

123

Bè sènkèrì bè kuònnèmè Kuyie

¹ Bè ò nkari Kuyie ncĩètè ke dentì fèè yènfè.

M búó fǒǒ bíékè,
 fǒ nwèè kàri a kpààtikàrì keĩnkè.

² Tidaatì ò mbúó mèè botí ti yembè,
 kunitipodaakù ò mbúó mèè botí ku yiè,
 mèè botí nku ti búómè ti Yiè nKuyie,
 kunku ti tũ nkù,
 kè kù bo ti kuó mmesémmè.

³ Tí kuó mmesémmè ti Yiè nKuyie!
 Ti kuó mmesémmè!
 Mesenkùmè mèè ti bi.
⁴ Sípɔɔ yembè kó mudaá nti bimu,
 sifeí yembè ti cè ndiyuu ndi mediè.

124

Isidayɛeribɛ sãntímè Kuyie nkù bè dɛɛtémè

¹ Dafiti yènfè bè ò ndentì fè ke kòri Kuyie ncĩètè.

Kè ti Yiè nKuyie ndo í ti bonè...
 Isidayɛeribɛ, nnáánnè ti ke tú:
² Kè ti Yiè nKuyie ndo í ti bonè,
 benitibè do ité dii mǎnni ti kpéí.
³ Bè na nti maankomu ti fòùbè,
 bɛ mièke mè ndo ti còuté mèè botí.
⁴ Meniɛ mmèè na nti pǎnténè,
 ti na ndi fɛnéwuonfɛ nfɛ.
⁵ Yɛnéfɪnfɪrè yɛè na nti dàtínné,
 yɛnéfɪnfɪrè diɛyè yɛè na mpɛɛtè ti ñnkè.

⁶ Ti Yiè nKuyie nyètìrì ndeu,
kunku kùù í yóu kè bè ti di.
⁷ Kuù te kè ti na ke yenté,
tenòtè ɔɔ yenténè mɛ̀è botí ticùàtì,
kuù tɔ̀tɛ ticùàtì kè ti na ke yenté.
⁸ Ti kó mɛteèmmè boní ti Yiè nKuyie mborè nde,
kunku kùù dɔ̀ò ketenkè nè kɛ̀ĩnkè.

125

Kuyie mbonèmè bèè ìkú ku ìnkè

¹ Bè ɔ̀ ndentì fèè yènfè ke kɔ̀ri Kuyie ncɛ̀tètè.

Bèè ìkú Kuyie nyĩnkè bè dònɛ̀ Siyɔ̀ tãrì ndi
dì fííkú ke í nampú,
dì fííkúmu sáà.
² Yetārè fité mɛ̀è botí Sedisadɛmmu,
ti Yiè nKuyie mmɛ̀ nfité ku nìtìbè di mmònnì nè sáà.
³ Okpààtì yeiwe báá kari bèè wetí be tenkè bitì,
bèè wetí bè yàà bo dake meyei mmudòòrìmù.

⁴ Ti Yiè nKuyie ndòò mɛsàà mbèè dòòri dèè wenni,
bèè yèmmè wenni.

⁵ Bèè tũ nyice yeiyi ti Yiè nKuyie nhá bè bèti,
kéwɛ̀nnénè beyibe.

Kè kunaatí mbonè Isidayɛɛribe.

126

Wèè kɔ̀ti ke kɔ̀nti diwèi ɔ̀ nhò bomè dididèi mɔ̀nni

¹ Bè ɔ̀ ndentì fèè yènfè ke kɔ̀ri Kuyie ncɛ̀tètè.

Ti Yiè nKuyie nwètɛ ke tɛ̀ĩnnénì dī mɔ̀nni Siyɔ̀
bè do pĩmmú bè,
dè do ti dò ntidòuntì nti.
² Kè mudaá nti kuɔ̀ kè ti nyíútí,
kè ibotí tɛ̀i náa nke tú:
Bè Yiè nKuyie nkuù pĩ mmutòndiemù be kpéí.
³ Ti Yiè nKuyie nkuù pĩ mmutòndiemù ti kpéí,
kè ti bo diwèi miɛke.

⁴ Ti Yiè nKuyie nhá wètɛ kɛ̀tɛ̀nnénì bè do pĩmmú bè,
menie nhɔ̀ ta mɛ̀è botí kukó nkùù do kũũ.

⁵ Wèè buɔ̀tì nè tinɔ̀nnietì,
ò ɔ̀ nti dèi ke dièmmu nè diwèi.
⁶ Wèè kɔ̀ti ke bo buɔ̀tí tidibotí ke kɔ̀nti,
ò ɔ̀ nti dèi kɛ̀ntɔ̀ kè diwèi dī ò bo
kòò iútí ke kũnti.

127

Kuyie nkuù maà tɛ̀tètè

¹ Sadoɔ̀ kó fɛ̀yènfè, bè ɔ̀ ndiè nfè ke kɔ̀ri Kuyie ncɛ̀tètè.

Kè ti Yiè nKuyie nyí maá tɛcĩètè,
 kè bèè tɛ maá bè òù dɛtɛtìrè ndɛ.
 Kè ti Yiè nKuyie nyí baa dihɛi,
 kè wèè dì bàà ò dì bàà dɛtɛtìrè ndɛ.
² Di bo na kɛ níí píkɛ entɛ mɛcǎǎ nkékǎtɛ,
 kɛ báá cǎrikɛ kékonní,
 kɛ níí káté di tĩĩ nɛ na kɛpété kédi,
 Kuyie nkuu mɛ nduò nkù dó wè o dóù ndi.

³ Ibí tú mɛsàà mmɛ ti Yiè nKuyie nhǎǎ dǎòmɛ tɛcĩètè,
 ibí tú mucǎntimu mmu ti Yiè nKuyie ndi duò mmù.
⁴ Ipie nhǎ ndommɛ okpàrĩnuǎnti nɔu miɛkɛ,
 onìtì pɛitɛ ì bí o dǎcǎntì mǎnnì ì ǎ mmɛ nhò dò.
⁵ Dè nnaati onìtì wèè píɛ nyipie nho doò,
 dɛ yiè nhò bo bootɛnɛ dìi mǎnnì o dootitǎbè dihɛi kó dibòrì nùù
 dɛ bá ò di.

128

Bèè wetí bè yóó yà mèè sàà

¹ Bè ǎ ndentì fèè yènfè kɛ kǎri Kuyie ncĩètè.

Dè nnaati onìtì wèè dé Kuyie,
 wèè tũ nku kó kucɛ.
² Dɛ yiè nyó nyommu o òùtì kó mucǎntimu,
 ò tu diwèi yiè nwe,
 o kpɛɛ dɛmɔu yó nyíémmu.
³ Dɛ yiè mpokù bo mpɛí,
 fĩnyĩ tie mùù pɛí mɛsàà mmu kǎmɛ,
 o bí níí bo nhò murí odìfìè tie nkǎmɛ,
 ò yo ndè.
⁴ Onìtì wèè dé ti Yiè nKuyie,
 kù ǎǎ ò dòò mɛsàà mmɛè botí.
⁵ Kuyie nhá mboní a cĩètè,
 Siyǎǎ tǎrì kóò dòò mɛsàà,
 kòò yà Sedisadɛmmu yóó yà mèè sàà
 o fòmmu mumɔu miɛkɛ.
⁶ Kòò yà o yaàbí.

Kunaatí mbonè Isidayɛɛribɛ.

129

Beyɛibɛ cǎkɛmu kè dè dɛu

¹ Bè ǎ ndentì fèè yènfè kɛ kǎri Kuyie ncĩètè.

N dootitǎbè n do kɛ n domu mudoò nè m bɛmmè.
 Isidayɛɛribɛ nnáánnè tì.
² Bè n do kɛ n domu mudoò nè m bɛmmè,
 bè mɛ nyí n na.
³ Kɛ dirí kɛ dirí n yĩnkè,
 kè dè dò mbè dɛí kupaku ipɛ nhokùì.
⁴ Tì Yiè nKuyie nwetímu,

kuù tôte beyeibe kó iwěĩ ìì do m boú.

⁵ Bèè kó dimàà í dó Siyṓṓ èì,
ifei bè pĩ nkè bèe búttínné kécké.

⁶ Bè dōnnè timútì tìi ṓṓ yènní tìnti kudànkù ìnkè,
bè ṓ nkpaá ke í uuté tì kè tì kpeío.

⁷ Tì me mbáá píe nwèè tì uuté o nòùtè,
tì me mbáá tuàke ò bo tì boúmè dibou.

⁸ Bècepèmbè báá mṓṓ ti Yiè nKuyie nkó mesàà ndi kpéí.

Bè báá yĩ:

Tì tú ti Yiè nKuyie ndi dṓṓ mesàà.

130

Me yeñcaàrìmè kó fèyènfè

¹ Bè ṓ ndentì fèè yènfè ke kṓri Kuyie ncĩètè.

Me yeñcaàrìmè mēè m bi,

kè n da yu fṓ n Yiè nKuyie.

² N Yiè nKuyie, keè n tammè,
bíinní a toò kékeè ibáammìi n da báá nyì.

³ Tì Yiè nKuyie nkàa tu a bo wénté ti yei,
we mbo nkpaá bo?

⁴ A me ntu mēcĩémmè yiè nwe,
ke dò nti nda dé.

⁵ M buó n Yiè nKuyie nku,
n kémmú kù yó n náké tì nti.

⁶ N wēnni yàá nYiè nKuyie
kè dè pēētēmu oheikēmbàrì ṓ nyáámmè dikũnweñnì.
Dè pēētēmu oheibàrì yàámmè dè bo wentémè.

⁷ Isidayeεribe, mbúónè ti Yiè nKuyie,

ke yé mesàà mbomè kuù borè,

mēdeεtímè mēbotí mēbotí bo kuù borè.

⁸ Kuù yóó deεté Isidayeεribe be yei mmēmṓu miεke.

131

Wèè dèntè ò kékùnnemè omáà debire kōme

¹ Dafiti yènfè bè ṓ ndentì fè ke kṓri Kuyie ncĩètè.

N Yiè nKuyie, n yí mṓke tefentè,

n yí tú tepòtè yiè,

n yí betì dedierè,

n yí wanti dèè m pēēté.

² N dò mbéu nwe, ke dò nsó,

debire dèè yāā nke sannè dè ṓ ndōmmè de yṓ kpèrè ìnkè,
n yèmmè dōnnè debire kōme dōmmè mme.

³ Isidayeεribe, nyĩkúnè di Yiè nKuyie nyĩnkè,

kétúóté di mmònni nè sááo.

132

Ti Yiè nKuyie ncīètè bomè Siyōō Dafiti èi

¹ Bè ò ndentì fèè yènfè ke kōri Kuyie ncīètè.

N Yiè nKuyie ndentēnī Dafiti kpéí,
a báá yè ntihòùtì ò òu tì.

² Kuyie nSakabu do tū nkù kpeínìmu,
Dafiti do kù dōúnnèmu dinùù,
képarikè kéyú ku yètìrì ke dò:

³ M báá ta n cīètè mièke bitì,
m báá duó n dōù ìnkè kéom̀pè.

⁴ M báá yie nkè n nuò nhũũ,
m báá yie nkè munòndommú m pĩ.

⁵ Kè n yí pèté n Yiè nKuyie ndikàrì,
kè n yí pèté təcīètè,
Kuyie nkùù kpeínì,
Sakabu do tū nkù kpéí.

⁶ Ti do kèèmu Kuyie ntaummè tōu bomè Efadata,
kè ti di yà Yaari kó depaa mmieke.

⁷ Ti tannè ti Yiè nKuyie ncīètè
kénínkú kēsīnnóò ku ìkè.

⁸ Ti Yiè nKuyie nkōtení
a cīètè nè a taummè tōu a wērímú borè,
kékōtení a cīètè kéom̀pè.

⁹ A kuó nùbè ndaati a kó timómmanti,
bèè wetí kè bè nyānkunè diwèi.

¹⁰ Nè a kóo tōntì Dafiti a dó wè kpéí,
a báá dootóo a tǎāté wè.

¹¹ Ti Yiè nKuyie ndōúnnè dìi nùù Dafiti,
dì í yóó deite,
dì bomu nsǎǎ, dìi tu:
A bí a pèité ì mièke i kóò mǎu
weè yóó kari a kpààtikàrì.

¹² Kè nsà kàa bí pĩ mmetaummè m bè dòònèmmè,
ke tū n kuó m bè duó nyì,
bekpààtibè yó nyièní bèè mièke,
bembe nè be yaábíó sǎǎ kénkarì a kpààtikàrì.

¹³ Ti Yiè nKuyie nkuù tǎāté Siyōō,
kuù dó kédòò ku cīètè.

¹⁴ Ku kó diom̀pùrì ndi,
ku kó diārì ndi,
kuù dó ké ndè bo.

¹⁵ Kù yóó dǎdumu Siyōō èi kabe mesàà
kè bè mmàke tidiiitì mediè,
kù yóó duómmu o kó becīrìbè mudii bè dó mè.

¹⁶ Ikuó nùbè bo ntú bèè tōu mēdeetímè kó tináahtì,
bèè wetí kè bè nyānkunè diwèi.

¹⁷ Kù yóó yíemu okpààtì Dafiti muwērímú,

kù bo ò duós nwèè yóó sòoté o kpàtì wenwe kù tããté wè.

¹⁸ O dootitabè kù bo bè díí nyifèi,
kè wenwe kó dipii* mmièti o tñni.

133

Mewēnnímè sààmè

¹ Dafiti yènfè bè ã ã ndentì fè kè kòri Kuyie ncīètè.

Dè wennimu, kè naati Kuyie nkòbè bo nwēmmè kè bo.

² Dè dò mbè ã cóú mmèmmè ikuó kó məkùò nyikuó niùti yuu,
kè mēè ɔri o dēnfè,
ikuó niùti Anɔ dēnfè,
kéɔri o yaàbòrì mánkè.

³ Kè dò nhɛdimɔ tãrì ã ã mantèmè,
képɔnté kécúténni Siyã tãrì ãnkè
dèè borè nde Kuyie nduómme ku kó mēsàà nku kòbè nè mufòmmu sãã.

134

Kuyie ntɔmbè nsāntínè Kuyie

¹ Bè do ã ndentì fèè yènfè kè kòri Kuyie ncīètè.

Díndi Kuyie ntɔmbè dimɔu sántenè ku,
díndi bèè bo ti Yiè nKuyie ncīètè
kè pĩ nku tómmú keyènkè.

² Youtenè di nɔu Kuyie ncīètè bíékè kēsāntɛ ti Yiè nKuyie.

³ Ti Yiè nKuyie nní mboní Siyã tãrì ké di dòò mēsàà,
kunku kùù dòò kēĩnkè nè ketenkè.

135

Disānni kó fɛyènfè

¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

Déúkùnnè ku yètìrì.

Díndi ti Yiè nKuyie ntɔmbè, nsāntínè ku.

² Díndi bèè bo ku cīètè mièkè nè díndi bèè bo tɛ dàntì.

³ Nsāntínè ti Yiè nKuyie nke yé kù wennimè,
déúkùnnè ku yètìrì kè yé kù ti dónèmmè mēsàà.

⁴ Kè yé kuù tããtémmè Sakɔbu yaàbí,
bembè Isidayɛɛribè kè bè tu ku kòbè.

⁵ N yému ti Yiè nKuyie ndeumè,
ti Yiè nKuyie nkpeñnìnèmu yebòkè yemɔu.

⁶ Ti Yiè nKuyie ndó kédòò dè,
kù dè dòòrimu kēĩnkè mièkè nè ketenkè ãnkè,
dāmèèrì mièkè nè decūmpure demɔu mièkoo.

⁷ Kuù ã ã ãnní yewetè itemmánkè,
kuù ã duós nkè fetaafè kperi kémímí kè niù,

* **132:18** fr 132:18 dipii: Dè kó dipii bè nàà ndii kpéi dè, ikuó niùti wèè do ã ndi òké, yoo okpààti, yoo okòti wèè ni Kuyie nkuó.

kuù ǝ kpeté kuyaakù.

⁸ Kuù do kùǝ Esibiti kǝbe bèè tu Mpo nè iwũǝ ketiyì.

⁹ Kè kù dǝǝ mǝbenkùmè nè tidiǝtì Esibiti ǝi miǝkǝ,
kǝ bo benke Esibiti kóo kpààtì nè o tǝmbè,

¹⁰ kuù poté yǝbotè péu,

kuù kùǝ bekpààtìbè kperíbè.

¹¹ Siyǝǝ Amǝriibǝ kpààtì, nè Ōku Basāā tenkè kóo kpààtì
nè Kannahāā kó bekpààtìbè bǝmǝu.

¹² Kǝ duǝ nkè ku nìtìbèǝ tiekǝ bǝ tenkè,
kǝ nkè te bǝmbǝ Isidayǝǝribǝ.

¹³ Tì Yìè nKuyie nyètìrì feímu sǝā,

ti báá yè nha kpéí nè ti yaǝbíó.

¹⁴ Tì Yìè nKuyie nyóó kónnému ku nìtìbè,
kù yóó kuǝmmu ku nìtìbè mǝsémmè.

¹⁵ Yǝbotè kó yǝbǝkè tu timátì péítì nè mǝsǝǝ,
bǝnìtìbè dǝǝ dǝndǝ nè bǝ nǝu.

¹⁶ Yè mǝkǝmu yǝnǝ yè mǝ nyí nǝ nkǝ náá,
kǝ mǝkǝ inuǝ nyè mǝ nyí wúó.

¹⁷ Yè mǝkǝmu yǝto, yè mǝ nyí yo,
yè í mǝkǝ muwemmu.

¹⁸ Bèè dǝǝrì dǝ kó yǝbǝkè bèǝ yè naánnè,
bèè kó ðimàà yè duǝ mbǝmáà bèǝ yè naánnè.

¹⁹ Díndi Isidayǝǝribǝ sǝntǝnè ti Yìè nKuyie.

Díndi ikuǝ nìùbè Anǝ kó kuwuǝ nkǝbe, ñsǝntínè ti Yìè nKuyie.

²⁰ Díndi Defii kó kuwuǝ nkǝbe, nsǝntínè ti Yìè nKuyie,

Díndi bèè dé ti Yìè nKuyie, nsǝntínè ku.

²¹ Nsǝntínè ti Yìè nKuyie nkùù bo Siyǝǝ, kunku kùù ā Sedisadǝmmu.

Nsǝntínè ti Yìè nKuyie!

136

Disānni kó fǝyǝnfǝ

¹ Nsǝntínè ti Yìè nKuyie, kù nìtimu,
ku sàà nyí mǝkǝ kumǝnku.

² Nsǝntínè Kuyie nkù kpénnnǝmmu yǝbǝkè yǝmǝu,
ku sàà nyí mǝkǝ kumǝnku.

³ Nsǝntínè ti Yìè nKuyie nkuù baké dǝmǝu,
ku sàà nyí mǝkǝ kumǝnku.

⁴ Kuù mǝā dǝǝrì tidiǝtì,
kù sàà nyí mǝkǝ kumǝnku.

⁵ Kuù dǝǝ kǝínkè nè ku kó mǝciì,
ku sàà nyí mǝkǝ kumǝnku.

⁶ Kuù pité kǝtenkè mǝniǝ nyínkè,
ku sàà nyí mǝkǝ kumǝnku.

⁷ Kuù dǝǝ diyìè nè otǝnkù nè siwǝā.
Ku sàà nyí mǝkǝ kumǝnku.

⁸ Kuù dǝǝ diyìè kè ði bo mmí kuyie,
ku sàà nyí mǝkǝ kumǝnku.

⁹ Kuù dǎò otǎnkù nè siwǎǎ kè dè bo mmí keyènkè,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

¹⁰ Kunku kùù kùǎ Esibiti tenkè kǎbè bèè tu Mpo,
kù sàà nyí mǎkè kumàнку.

¹¹ Kè dènnè Isidayeeribè Esibiti èi kǎbè cuokè,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

¹² Nè ku wǎrímú diemù mmu kù bè dènnemè,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

¹³ Kuù do toté tipèntì kóo dàméèrì mèdémè,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

¹⁴ Kè duó nkè Isidayeeribè nà o mièkè kè sènté,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

¹⁵ Kuù dǎu Esibiti kóo kpààtì nè o ǎǎpòmbè tipèntì kóo dàméèrì,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

¹⁶ Kuù do ni ku nìtibè bè kèrì dè dikpàà mièkè,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

¹⁷ Kuù do kǎutì bekpààtibè diebè,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

¹⁸ Kuù do kùǎ bekpààtikperíbè,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

¹⁹ Amǎriibè kpààtì Siyǎǎ,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

²⁰ Basǎǎ tenkè kóo kpààtì Ōku,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

²¹ Kè bèè tiekè bè tenkè,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

²² Ku kó betǎmbè Isidayeeribè bèè do tiekè bè tenkè,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

²³ Ti bo diì mǎnnì mesémmè mièkè kù í yǐè nti kpéí.
Ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

²⁴ Kuù ti dǎeténè ti dùǎntǎbè,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

²⁵ Kuù duǎ nfenitiyanfè femǎu mudìi,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

²⁶ Nsǎntínè Kuyie nkù bakému demǎu,
ku sàà nyí mǎkè kumàнку.

137

Bè pǎrímú bè kè dǎò tidaatì bè diè nfèè yènfè

¹ Ti do kari Babidǎnni kó kukó nnùù ndi,
ti do dè nkari kédenténì Siyǎǎ èi kpéí kénkuǎ.

² Ti do nùnné nùnné ti kó tikùtìdùùtì kukó nkó titietì nti.

³ Bèè ti pǎrímúnì bembè bèè ti fǎũnko bè dè nti békú kè tú
ti bè dèntè diwèi kó fèyènfè,
Siyǎǎ èi kó fèyènfè.

⁴ Ti né bo yǐmè kédentè ti Yiè nKuyie nkó fèyènfè betǎbè ciè.

⁵ Sedisademmu kè n da yè,
n nǎutè youtèè fǎũ.

⁶ N nǎndenfèè dari, kè nsà kè n da yè.

Fēe dari kè nsà kè dè í n naatinè fǝ́ nSedisadεmmu ke pēēté desonne demou.

⁷ N Yìè nKuyie nha báá yè nhEdεmmu èi kabe do dòò dè,
bè pònte dìi yìè Sedisadεmmu bè do pīēkù ke tú:
Pòntenè we kédéíté páíí nè dipūūo.

⁸ Bèè yóó pònte Babidōnni èi kabe, kunaatí mbè bonè.
Bèè yóó dì fǝ́ mmeyei ndi ti dòò mè.

⁹ Dè nnaati bèè bo pīmmú Babidōnni èi kó ibíbéní
ke ì fǝ́tǝ́ fǝ́tǝ́ dipèrì ìnkè!

138

Disānni kó feyènfè

¹ Bè dièmmè Dafiti yènfè.

N Yìè nKuyie n da déúkùnkumu nè n yèmmè memou,
n yó ndièmmu ke da sántí a tǝ́rè ìlkè.

² N nínkúmu a cēsààtè ke déúkùnko a yètìrì,
a sà mèè kpéí nè a túmè timómmanti yìè,
ke yé a ti dǝ́nnè dìi nùù pēētémè ti yèmmè do dò nhá bo ti dǝ́mè.

³ N da yu dìi yìè kàa yiemmu,
ke yáúkùnnè n kǝ́ntì ke n kpénkùnnè.

⁴ N Yìè nKuyie, yebotè yemou kó bekpààtìbè yó ndéúkùnko fǝ́ nwe,
bè bo keè dìi mōnni a nùù.

⁵ Bè yó ndièmmu ti Yìè nKuyie mpī mùù tōmmú,
ke yé ti Yìè nKuyie nkpeti deumèmu.

⁶ Ti Yìè nKuyie mborè í tǝ́ké,
kè kù wùónni besīntíbè,
kù wùómmu sipǝ́ yembè bá kè bè borè.

⁷ Bá kè m bo mbo meyeñcaàrìmè miēke,
fǝ́ yó nkānké n fōmmu,
kè n dootitǝ́bè miēke n yènní,
fǝ́ yóó bè cònné ké n deeté nè a wērímú.

⁸ N Yìè nKuyie nyóó pǝ́mmu kù keté mùù tōmmú,
n Yìè nKuyie nha sàà mbomu sǝ́à,
báá kǝ́nné a tōmmú.

139

N Yìè nKuyie nha yému n kpēti timou

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

N Yìè nKuyie nha n wúómu ke n yé.

² Kè n kàrì a yému, kè n yìté a yému,
n yentotí ñ nkpaá díetirì kàa ì yému.

³ Kè m bo kupǝ́kù a yému, kè n duó a yému,
a í biinnè n kó kucε makù.

⁴ Tináahti ñ ñ í nyènni n nùù,
n Yìè nKuyie nkàa pǝ́nke ti yému timou.

⁵ A bomu n fǝ́nkúò, ke bo n yìlkè,

kè m bo a nòùtè mièkè.

⁶ A n yé kè dè tontému,
m báá na kébanté a n yé kè dè màmè,
dè pēētému n ciì.

⁷ M bo kòtè kè kè da dēténè?
M bo coké kécuó nke kàa í nni nyà?

⁸ Kè n dèkè kéĩnkè a kè bomu,
kè n ta kudōnkù a kè bomu.

⁹ Bá kè m pùu kè kòtè diyìè yìèní kè,
bá kè n sènté dāmèèrì yáà a kè bomu.

¹⁰ A nòùtè tēè baa yó nni nni,
kàa nòùtè youte m pĩ.

¹¹ Kè n yĩ di mmōnni dibìinnì né n dātinnému
dibìinnì dìi n fité dìi naánko kuwenniku.

¹² A borè dibìinnì í tú dibìinnì,
a borè keyènkè dò nkuyie nku,
a borè dibìinnì nè kuwenniku demáà ndi.

¹³ Fǎǎ n dǎǎ,
fǎǎ m pùtè n yō pouti mièkè.

¹⁴ N da sǎntímu, a n dǎǎ kè m mēnke wennimu mēdiè,
a tǎmmú dēumu kè n tì yé mēsàà.

¹⁵ N kǔǎ do í da biinninè,
a do n dǎǎrì dìi mōnni disǎrì,
a do m pùtè dìi mōnni n yō pouti mièkè.

¹⁶ N do ketírì n yō pouti mièkè, kàa n wùómu,
kè wǎrì a pátírì mièkè yewe a n duó nyè,
bá òimari mu nyí keté.

¹⁷ Kuyie nha yentotí í dò n yì nìntè,
ì mēnke dēumu.

¹⁸ Kè n tú m bo ì kàa m báá deè,
ì sūnēmu mubirímú,
bá dìi yìè nh ǎǎ entenì kè nsǎ m bonè fǎ nwe.

¹⁹ Áú Kuyie! Kàa bo yie nhá kuǎ bēyēibe,
kè dè bo yie nha dētinnè benitikǎùbè.

²⁰ Bè yu a yètìrì nè siyáàbìsì nsi,
bè tǎ a yètìrì detetirè nde bēmbē a dùǎntǎbè.

²¹ Tì Yìè nKuyie mbèè da níí, n yí bè dǎ,
bèè í dǎ a kpētì bè n dò nyisíé nyi.

²² M mēnke bè nìímmu tīmómmōnti,
bè tu n dootitǎbè mbē.

²³ Kuyie! Á n wénté nè n yèmmè mièkoo,
á n yááké kéya n yentotí dōmmè.

²⁴ N wénté mēsàà kè m bá ntū nkucē yēiku makù,
kàa n niitè kucē kùù í ceeri ku mièkè.

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² N Yìè nKuyie nhá n dɛɛténè bɛyɛibɛ,
á nni nkānké benitiyonkubɛ.

³ Bè ɔ ntoti bɛ yèmmè kɛ bo dɔɔ mɛyɛi mmɛ,
yɛwɛ yɛmɔu bɛ dàńni yɛkpàrɛ nyɛ.

⁴ Bè pèrímu bɛ nónɔdié nyi iwààkɛ kōmɛ,
kɛ bɛ náànti dò mmɛwaàdòmmè.

⁵ N Yìè nKuyie nhá nni nkānké benitiyɛibɛ,
á nni mbaa benitiyonkubɛ,
bèè wanti kékotɛ n tààkɛ.

⁶ Sípɔɔ yembè n díí kufāku nku,
bè piiti iwěi nyi n kó kucɛ,
bè dɔú nticùòti nti n kéri kùù cɛ,
bè n díí timátì nti.

⁷ N Yìè nKuyie n da nàkɛmu kɛ tú
fɔ̀ɔ tu Kuyie n tũ nkù,
n Yìè nKuyie nkénté m báammii.

⁸ N Yìè nKuyie nha kpeńnimu, kɛ n dɛɛrí,
fɔ̀ɔ ɔ nkānké n yuu mudoò miɛkɛ.

⁹ N Yìè nKuyie nha báá yie kòo nitiyonkuwe wanti kɛ bo dɔɔ tii dɔɔ,
báá yóu kòo n dííntɛ kɛ bo dɔɔ tii dɔɔ,
a báá yóu kòo n sée nfenɔnfè.

¹⁰ Yóu kɛ bèè n cɛ̀ɛtɛ, kɛ bɛ yɛi ndo bɛ yɔ ɪ́nkè.

¹¹ Cóú mbɛ yɔ yehāākūɔ, yeetoo bɛ muhāā mmiɛkɛ,
tanné bɛ kudúókù kɛ bè tɛ́nkɛ báá yènní.

¹² Iwátii yembè báá naá mbèmabè dihèi miɛkɛ,
mɛyɛi mmɛé yó mbɛti benitiyonkubɛ kɛ bè fɛ́mmú.

¹³ N yému kɛ do nti Yìè nKuyie nyóó kónné besénnibè bè naati dii mɔ́nni,
kédúɔ bɛcĩribè bè dò nkénte dè.

¹⁴ Bèè wetí bè yó ndéúkùnkomu a yètiri,
bèè dòòri dèè sié kɛ bè nda bonè.

141

N Yìè nKuyie m píe mbɛyɛibɛ

¹ Dafiti kó fɛyènfè.

N Yìè nKuyie n da yumu, cārikení kɛ n teennè,
kénté kékeè n da kuònnèmmè.

² Yóu kɛ m báammuu tuɔkoo a borè,
kéndò ntihúúnti fɔ̀ɔti,
cɔutɛ m báammii kɛ ì ndò nkuyuoku kó dipānni.

³ N Yìè nKuyie nhá ndò n nùù kóo bàri,
mbaa n nùù dibòri kōmɛ.

⁴ Báá yóu kɛ n dúɔ n yèmmè dɛyɛirɛ,
báá yóu kɛ n tũnnɛ benitiyonkubɛ kó mɛdɔ̀rìmmè,
kédɔ̀ɔ mɛyɛi, báá yóu kɛ n di bɛ kó tibandiiti.

⁵ Wèè wetí kòo bo m poté ò n dómu,
kɛ Kuyie nkóo niti n tiè ndè dò nhò yò̀rì tudaàrí nwe n yuu,

cɔuté m báammli.

² Báá bekénè mí nhá kóo tǒntì,
ke yé òmòu í bomè wèè bo yí ò í mǎke mēyetímè.

³ N dootitǎu weè m bėti,
ò m bǎmmu ke naù,
ò n tanné dibìnnì miēke nke,
kè n sǎáténè bèè duó kudǎnkù nè dimònnì.

⁴ Dè m bimu n ténke í nǎ nke nampú.

⁵ N kpáá ke yému yewe yèè pēxé yē kpéí,
n kpáá siemmumu mutǎmmú a do dǎori mù ìnkè,
ke totí n yèmmè a dòò dè ìnkè.

⁶ N yuo n nǎu nsi ke da báá,
n dònnè ketenkè kèè dónté kènkè mēniē.

⁷ N Yìè nKuyie ncārike kécɔuté m báammli,
dè m bimu a báá m bútínné,
kè mēè dǎke m bo naánnè bèè duó kudǎnkù.

⁸ Bá diì kǔnweñnì a n náké a kó mēsàà,
ke yé n yǐkúmè fǒò ìnkè,
m benke kuce n do nkétǔnne kù,
n duó nfǒ nwe mmáà.

⁹ N Yìè nKuyie nhá n dēeténè n dootitǎbè,
n sǎri fǒò borè.

¹⁰ M benke kè n na kéndǎori a dó dè,
kéyé fǒ nKuyie nfǒò n temè,
a kó Muyaánsààmù n niité kuce kùu èri.

¹¹ N Yìè nKuyie, déúkùnnē a yètìrì, n fòùkùnnē,
a tú timómmǎnti yìè nwe,
n denne mēyēñcaàrìmmè miēke.

¹² A n dó mēè kpéí, á kuǎ n dootitǎbè,
a báá súó n dùòntǎbè kóò mǎu,
ke yé n túmè a kóo tǒntì nwe.

144

Kuyie nte bè bomè diwèi miēke

¹ Dafiti yènfè.

N Yìè nKuyie nyètìrì ndeu,
kuù tu dipèrì diì n kǎnké,
kuù kpénkùnkò m baà mmudoò kpéí,
ke kpénkùnkò n nǎu dikpànnì kpéí.

² Kuù n dòòrì mēsàà nkè kuù tu n kó tēcēkpetè,
n cēdiētè, n dēetiwè, n kó kudǎpìkù, n sǎri dè,
kuù te kè ibotí m búó.

³ N Yìè nKuyie, we ntu onìtì ke dò nhá ndake o kpéí?
Onìtì yie ntu we ke dò nhá nyé o kpéí.

⁴ Onìtì dònnè muyaá mmu,
kòò we pēnké mēdèè nkōme.

⁵ N Yìè nKuyie nkpréú ntiwetì kécúténì,

kékááké yetārè kè yèè còúté.

⁶ Duənní itapíe kè ì cié n dùəntəbè,
tāū a pie nkè bèe ciété.

⁷ Youtení a nòútè dēīnkè kè n deeté,
ké n dennení kubinku miēke,
ké n deeténè bekpákpàribè.

⁸ Bèè náante siyáàbìsí,
bèè ɔ̃ mpariku ke né sou.

⁹ Kuyie n yóó da dentè fēyempànfè nfē,
kémbiennè kukùtidùkù iwēī tēpíítè kòku.

¹⁰ F́ nwèè ɔ̃ nte kè bekpààtìbèe na,
f́ nwèè dēerí mí nha kóo tǎnti Dafiti.

¹¹ N deeté, n fiete bekpákpàribè nɔu miēke,
bè náante siyáàbìsí nsi.
Bè ɔ̃ mparikumu ke né sou.

¹² Ti bí initidaaì ndònnè detie ndèè yè ke kótírí,
kè ti nitipobí nwenni kedònnè sikipààtìcēī kó yēsānkè,
bè kèrì yè tifènti.

¹³ Kè ti buə mpíemmu tidiiti,
kè ti wūš pēī ti paa mmieke ke sūūmmu sikuupí sikuupí.

¹⁴ Ti nààke ì tɔu tinènti kè ì sūū,
kè ti dootitəbè bá ntaà ke ì pīī n ke kūūnnè,
yedabùò nténke bá mbo ti ekè miēke.

¹⁵ Dè nnaati kuwuə nkùù bo pété de kó mesàà,
dè nnaati kuwuə nti Yiè nKuyie nte kù.

145

Kuyie nkpatì bomè sǎā

¹ Disānni kó fēyēnfè Dafiti dèntè fè.

N yó nsāntímu Kuyie nkùù n te,
kuù tu n kóo kpààtì,
n yó ndéúkùnkumu ku yètìrì sǎā.

² Bá dìi yìè n yó nkù sāntímu,
kédéúkùnko ku yètìrì sǎā nè m bo mbomè.

³ Ti Yiè nKuyie ndeumu mediè ke mǎnnè disānni,
kù deumu ke í mǎke kumànkù.

⁴ Benitìbè yemòrè yeməu kəbē sāntímu a tǎndiemù,
ke yó nnáá nha tǎmmú deumè.

⁵ N yó nnáámmú a yetidierì nè a kpetì nè a sānni,
n yó nnáámmú benitìbè a tǎndiemù kpéí.

⁶ Benitìbè yó nnáámmú a kpeínimè ke duò tikǎmbùàtì,
kè mí nní nnáá nha deumè.

⁷ Bè yó ndeninímu à sàà ndeumè,
ke pīēkù a túmè timómmənti yìè.

⁸ Ti Yiè nKuyie mmòke onitì kó mesémmè mme ke sà,
ku miēke í cǎā ke péíku kè kù ti dó mediè.

⁹ Ti Yiè nKuyie nnitimu timəu ti kpéí,

kù dóm̃u mēdiē kù dōd̃ dē dēm̃u.

¹⁰ Ti Yiē nKuyie nh̃a dōd̃ dēē kó dim̃àà yó nda s̃antímu, bēē dōd̃ri a dō dē kē bē ndéúkunko a yèt̃irì.

¹¹ Bē yó nnáámmú a kp̃at̃i dēumē, kéññáá mut̃andiem̃u a dōd̃ mù kp̃éí.

¹² Kē dēē yie nkē beñit̃ibēē banté a p̃i mm̃u t̃andiem̃u, a kp̃eñ̃imē mēdiē nkē baké.

¹³ A kp̃aat̃ir̃imu yem̃òrē yem̃u,

f̃s̃s̃ yó mbaké yem̃òrē yem̃u.

¹⁴ Ti Yiē nKuyie nh̃s̃ ncúómu bēē duò,

kē teéñnē bēc̃ir̃ibē.

¹⁵ Beñit̃ibē bēm̃u bùs̃ f̃s̃ nwe,

k̃aà bo mbē duò mm̃udĩ dik̃oññi bē bo d̃i m̃oññi.

¹⁶ F̃s̃s̃ s̃s̃ yanne a nòut̃è,

bēē kó dim̃àà bo ketenkē ñnkē kē bēē di kēns̃annē.

¹⁷ Ti Yiē nKuyie nkó ice im̃u wet̃ímu,

kē ku t̃ámmú mum̃u tú mēs̃àà nk̃ómu.

¹⁸ Bēē yu ti Yiē nKuyie nkù s̃s̃ mbē t̃ák̃éñemu,

kù í yóu bēē kù yunē tim̃ómm̃anti.

¹⁹ Kù s̃s̃ d̃òd̃mu bēē kù dé bē dō t̃i,

kù s̃s̃ kēemu bē dab̃uò kē bē d̃eet̃é.

²⁰ Ti Yiē nKuyie nh̃s̃ mbãamu bēē kù dō,

kékuo beñit̃iyonkubē bēm̃u.

²¹ N Yiē nKuyie ns̃anni í yóó deē n nùu miēkē,

dēē kó dim̃àà wēí dē ns̃ant̃i Kuyie nkùu dō mp̃ái p̃ái s̃áà.

146

Kuyie nk̃ank̃émē bēc̃ir̃ibē

¹ Ns̃ant̃inē ti Yiē nKuyie!

N yó ns̃ant̃ímu n Yiē nKuyie.

² N yó ns̃ant̃ímu n Yiē nKuyie n f̃om̃mu mum̃u,

n f̃om̃mu mum̃u n yó ndiēm̃mu kē kù s̃ant̃i.

³ Di báá duó ndim̃àà kutenkù kó bēkp̃àat̃ibē,

beñit̃ibē mbē bē báá na kē di d̃eet̃é.

⁴ Kòò ñit̃i wem̃mu k̃ũnt̃é, ò ta ketenkē nkē,

kòò do wúó nt̃i deē dē yiē.

⁵ Dē nnaati oñit̃i wēē ñkù Kuyie nSak̃abu do t̃i nkù ñnkē,

wēē kēm̃mú ti Yiē nKuyie nh̃ò t̃i nkù.

⁶ Kuù dōd̃ kēñkē nē ketenkē,

d̃am̃éèr̃i nē dēē kó dim̃àà bo o miēkē

kuù p̃i nt̃im̃ómm̃anti s̃áà.

⁷ Kuù s̃s̃ kóñné oc̃ir̃i ò naati d̃i m̃oññi,

kuù duò mm̃udĩ dik̃oññi bo bē,

ti Yiē nKuyie nkuù s̃s̃ p̃ité tidaati iwēĩ.

⁸ Ti Yiē nKuyie nkuu s̃s̃ wēí nwēē tu kuyũñnkù,

kuù s̃s̃ teennē bēc̃ir̃ibē,

ti Yiē ndómu bēē t̃i nt̃im̃ómm̃anti.

⁹ Ti Yiè nKuyie nkuù ã ñkǎnké bεpòðbè,
kuù kommu iciribí nè bekúpobè,
kuù ã duó nkè benitiyonkubε dó kédòò tìi yetε.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie mbakému sǎǎ,
Siyǎǎ εì kǎbε Kuyie ndi tũ nkù yó mbakému sǎǎ.

Nsǎntínè ti Yiè nKuyie!

147

Sǎnténè Kuyie ku tǎndiemù kpéí

¹ Nsǎntínè ti Yiè nKuyie!

Dè wennimu ti bo nsǎntímè ti Yiè nKuyie,
dè naatimu ti bo nkù dèúkùnkómè, kuù mǎnnè disǎnni.

² Ti Yiè nKuyie nkuù wètε kε íi nSedisadεmmu,
kε tii nyIsidayεeribε bèè do ciété.

³ Kuù ã miεkùnnε wèè yèmmè kòùtε,
kε ɔu bε muɔ.

⁴ Kuù kǎa nsiwǎǎ kεĩnkè kε yé sǐ mǎmè,
kε yu bá tè nè tε yètìrì.

⁵ Ti Yiè nKuyie ndεumu mēdiè nkε kpeñnì,
ku cii nyí mǎkε mε mǎnku.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù ã ncúó ocĩrì kóò íi,
kuù ã kote oyεiwe tààkε kòò do.

⁷ Denténè yēsǎǎ nkó iyie ti Yiè nKuyie nkpeí,
ndiennè ku, kε biennè debémbénnè iwěĩ kperε.

⁸ Kuù ã dennení yewetè kεĩnkè,
kuù ã duó nkè fetaafèε kperi kénì,
kuù ã duó nkè timusũũtìi yè yetārè.

⁹ Kuù duò nyiwũǎ nè tiwanwantì mudii,
kuù yé yekākābε bo di mù dikònni yè bo dii mǎnni.

¹⁰ Kuyie nkpeti í bonè tesǎntè tèè nǎ mmuceé,
kù í dake wèè tǎntǎǎ nnaati o kpeti.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nyèmmè naatinè bèè kù dé bèmbε,
bèè kèmmú kε yé kε do nkù bo bè dòò mēsàà.

¹² Díndi Sedisadεmmu kǎbε déúkùnnε ti Yiè nKuyie nyètìrì,
díndi Siyǎǎ εì kǎbε nsǎntínè Kuyie ndi tũ nkù.

¹³ Kε yé ku kpénkùnnemè dihèi kó yemáticàkè,
kε dòò mēsàà ndi nìtìbè.

¹⁴ Kuù duó nkè di kó kutempè nkǎbε kari kè dè bè naati,
kε bè duó ntidiitì sààtì kè bè yo nkε sànnè.

¹⁵ Kuù ã péi nkutenkù,
kè kù bée ntì báá wuǎké.

¹⁶ Kuù ã duó nkè mupǎǎ mboomu nduò kεtenkè tikónti tēmè,
kéyaaté kεtenkè mutápeí nkǎmε.

¹⁷ Kuù ã duó nkè fetaafè mǎtárè nwéú kε duóni,
kè dèε bonkε kè muséé nhauté benitibè.

¹⁸ Kè kù bée nku nuù dèε yiεtε,

kè kù fùùtè dèe naá mmenie.
¹⁹ Kuù nàké ku náaṅti Sakɔbu yaàbí,
 kuù duó nku kuó nè ku tannò Isidayeeribe.
²⁰ Kù í dòò mebotí kubotí tekù makù cuokè,
 kubotí makù kɔbe í yé ku tannò.

Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

148

Kēĩnkè kɔbe nè ketenkè kɔbe dommè kénsāntí Kuyie

¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

Díndi kēĩnkè kɔbe nsāntínè ti Yiè Kuyie,
 díndi bèè bo kēĩnkè, nkù sāntínè.
² Kuyie ntārè yemou, nsāntínè ku,
 Díndi ku āāpòmbè, nsāntínè ku.
³ Fǎ ndiyiè nè fǎ nhotànkù kè dí nkù sántí,
 díndi siwǎǎ sìi kó dimàà mí, nsāntínè ku.
⁴ Díndi tiwetì ìnkè kɔbe, nsāntínè Kuyie,
 tiwetì ìnkè kó mēniē, nsāntínè ku.
⁵ Dèè kó dimàà bo dè nsāntí ti Yiè nKuyie,
 kè yé kuù béimmè ku nùù mēmáà kè dè buoté.
⁶ Kè kù dè ānné kè dè bo sǎǎ,
 kè kù dè kèété ikuó ìi í yóó ceetè.
⁷ Dèè kó dimàà bo ketenkè ìnkè, nsāntínè ti Yiè nKuyie,
 Dàmèèrì, nè dešìnnè dèè bo de miēkè, nsāntínè ku.
⁸ Muhǎǎ nè fetaafè mǎtārè, mupǎǎ mboomu nè mutonnimù nè kuyaakperíkù,
 díndi bèè yie nku náaṅti nsāntínè ku.
⁹ Díndi yetārè nè díndi sitǎǎ,
 nè detie ndèè peí nè detie mbè tu dè nsétìrì, nsāntínè ku.
¹⁰ Iwǔǔ imou nè tiwanwantì,
 debambaànnè nè tinòti demou, nsāntínè ku,
¹¹ Díndi bekpààtibè nè ibotí imou,
 díndi sikpààtibíi nè benùùbè bemou,
¹² bedapàmbè nè besapàmbè,
 bedakótibè nè ibí nsāntínè ku!
¹³ Dimou di nsāntí ti Yiè nKuyie,
 kè yé kuù máà yètìrì feímè,
 kuù tu deĩnkè nè ketenkè kóo kpààti.
¹⁴ Kuù wètè kè duó nku kɔbe muwērímú,
 bèè yie nku kpèti kè bè bè sántí,
 bembè Isidayeeribe bèè kù tǎkénè bè kpéi.

Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

149

Kuyie nkɔbe kó diwèi

¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

Dentènè fèyempànfè di Yiè nKuyie nkpéi,

díndi bèè dòòri Kuyie ndómè kè di tii, nsāntínè ti Yiè nKuyie.

² Isidayεεribe diwèi ndi bonè wèè di dòò,
Siyōō èi kabe, nyānkunè di kóo kpààti kpéi.

³ Nhaunè ke sánti ti Yiè nKuyie,
ndiennè ke kù sánti ke biennè yebàrè nè tibómbonti,

⁴ ke yé ti Yiè nKuyie mpietímè ku kó diwèi ku kabe cuokè nke,
kè besīntibè kó tisātì tu medeetímè.

⁵ Díndi bèè dòòri Kuyie ndómè nyānkunè diwèi,
ke déúkunko ku yètìrì, kényiútí nè di dúò ìnkòo.

⁶ Kuyie nsānni mbo di nɔ mieke,
kè di nɔu mpikú kuseú menatímè mèdémè koku.

⁷ Dí peite yebotè yè di dòò dè,
dí ānné ibotí tiyēīti kéfóó,

⁸ képīmmú ye kó bekpààtibè ké bè boú mēfīmmē,
kétáú mbe kpààtītūmbè timátì.

⁹ Dí bè bekénè tì wàri ke yēmme,
bèè dòòri Kuyie ndómè be kó disānni ndi mēmme.

Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

150

Nsāntínè Kuyie nnè debémbénnè

¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

Nsāntínè ti Yiè nKuyie nku cēsààtè mieke,
Nsāntínè ku kēīnkè ku kpetì borè.

² Nsāntínè ku ku tōndiemù kpéi,
nsāntínè ku ke yé ku kpetì deumè ke í mōke kumànkú.

³ Nsāntínè ku nè yetātehe,
nsāntínè ku nè tibómbonti nè tikùtìdùùtì.

⁴ Nsāntínè ku ke bie nyebàrè ke au,
nsāntínè ku nè tikùtìdùùtì nè siheú.

⁵ Nsāntínè ku nè tikāpentì tìi tammè kpeñnì,
nsāntínè ku nè tikāpentì tìi tammè yìè mediè.

⁶ Dèè kó dimàà weí dè nsānti ti Yiè nKuyie.
Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

Yekotinò Di mpátíri tɔ tìi náàntì

Yekotinò kó dipátíri tu yekotinò nye yewè yemou kpeye bè wěnné wěnnémè. De kó dipátíri kó ditanyuu dièrì tu: Mecii nkó diketirì tu a bo ndémè Kuyie, de kó dipátíri í duó nKuyie nkó itié mmáà, di duómmu itié nha bo yĩmè kàa fòmmu nwenni, kàa nyé a fòu mèè botí.

Yekotinò péu bomu de kó dipátíri miéke yèè nàá nteçĩètè kó mufòmmu kpéí, nè a bo mpĩmmè mutōmmú, a bo mbomè a èi kè dè da naati, a bo mpĩmmè a mádà, ke náá nha bo kékùnnemè amáà, a bo nnōmmè ke mi, ke bá nsenku beçĩribè nè a bo ndómè a kou tɔ̀.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Bè sântemè mecii 1-9
2. Sodomɔ kó yekotinò 10-29
3. Akuu nè Demmuyeri bè nàké tìi náàntì 30
4. Yekotinò sɔnye 31

Di mpátíri kó tináàntì yuu

¹ Isidayeriibe koo kpààtì Sodomɔ, Dafiti birɛ kó yekotinò.

² De kó yekotinò teénnè onitì nwe koò duò mmeborime sààmè, koò ciínko, koò teénnè kòò banní tináàntì. ³ Yekotinò tiè nhonitì nwe ke tũnni o borime, kè mè wènkú ke sèlri, ⁴ ke duò mbèè í dake tidààtì, ke duò mbebémbè meyĩtímè. ⁵ Wèè cii wèè kémú ke dake ciitè, wèè m̀ke meyèmmè kòò na kènni omáà. ⁶ Kè dèè ò teennè kòò na kébanté yekotinò cūmpuyè nè yenáàntikutinyè mecii nkpeye.

⁷ A bo ndémè Kuyie ndèè tu mecii nkó diketirì. Bèè í dó itié nè mecii mbè tu tiyèntì nti.

Ti bo ndakemè bedap̀nyeiɛ kpéí

⁸ M birɛ, nyo a cice da náá ntì kényié nha yɔ́ tié. ⁹ Dèè yó ndò nkusàrikù fèitòodáfè kōme a yuu ìnkè, kéndò mmedèi nha fòníí. ¹⁰ M birɛ bèè borime í wenni kè bè dó ke da yṹs nha báa yie. ¹¹ Kè bè da nàké ke tú: Katení kè ti dinté benitibè kékuo, kédíí mbèè í ti d̀ò meyei nkékuo, ¹² kè bè pĩrmú befòubè kékuo mukũũ nhɔ́ yĩmè, ¹³ kétúóké be kperɛ desààrè debotí debotí kèpíe nti cèí, ¹⁴ kàa nkóké ti miéke, kè ti wè ndidítɔ̀u dimáà. ¹⁵ M birɛ, a báa bè neinè, a báa tũnne be kó ice. ¹⁶ Bè bèti meyei mme ke ò ndó mecã ke bo kuo benitibè. ¹⁷ Tenàtè ɔ́ ò nwúó mbè dii ndè ticùàtì kèdo ti miéke. ¹⁸ Bembe né dii ticùàtì nti bemómmombe, kè ti yóó bè pĩ. ¹⁹ Dèè yóó tuakení beyóóbè, bèè yuuku, muyóó muu yóó bè kònnè.

Mecii nnàà ntì benitibè

²⁰ Mecii mmèè nàá ndihèi miéke, ke pĩ̀kù yaàrè miéke, ²¹ ke bo yecemákè ke yu benitibè, ke cómmú diheì m̀nku ke pĩ̀kù, ²² ke tú: Tifã̀titi, dè yó nkááké de kè dí ciitè? Sipɔ́ yembè, dè yó nkááké de kè dí yóu benitibè mudaá? Tiyèntì, dè yó nkááké de kè dí ciitè? ²³ Kénténè n tié kéceetɛ kè n di duó nkó muyaá kè di keè n náàntì. ²⁴ N di yumu bá di í yie, kè n dó kè di teennè kè di í dake. ²⁵ Di yetemu n tié nyimou, ke sènkèrì n di náá ntì. ²⁶ Nè de kpéí meyei mbo di tuakení dii m̀nni m múnke yó ndi daúmu, kè kufɔ́wáá nní ndi bo kè n daú. ²⁷ Meyei nyóó di tuake ndi m̀nni kuyaakù kōme, kè meháàrimè di túóté tef̀dóntè tēmè, kè kufɔ́wáá ndi pĩ nkè di yèmmè caàrè. ²⁸ Dè m̀nni kè di nni nyu kè ò cĩéké, kè di n wammú kémónté, ²⁹ ke yé di í yiemme ke bo yĩtè dèè wenni, di me nyí dé

Kuyie. ³⁰ Di yete n tié nyi, ke sènkèrì n náàntì timəu. ³¹ Di yóó yàmu di borime cǎntimu kǎpě n di tié. ³² Wèè yete mǎcìi ntifǎũtítì tii ǎǎ ò kùò, kè kuyèìnkù kùù yèmmè dò ndèmarè í kù dónnì kè kùu feti. ³³ Wèè mǎ nyie n kpeti, ò bo mbonè diwèi, ò í yó nyǐkù mǎyèi.

2

Mǎcìi mmǎè ǎ nkǎnké onitì kè mǎyèi mbáá ò nǐntǎ

- ¹ M biré mpǐ nda tié ntì,
a báá yě n yě nha ndəori dè,
- ² kǎnté mǎsàà mǎcìi nkó tináàntì,
kédúò nha yèmmè kè tì banté.
- ³ Yú mǎcìi nnè mǎyèmmè kè dè nda teénne.
- ⁴ Wammú dǎ bè waàmmè idíítì,
ké ndè bètì tikpàtì kǎmǎ.
- ⁵ Dǎ mǎnnì ndi a yóó depǎmǎ Kuyie nkéna kè kù yǐtété,
- ⁶ kǎ yǐ Kuyie nkuù duàmmè mǎcìi,
kuù ǎ nte kòo nǐtì ciité kǎbanté dèmarè.
- ⁷ Kuù dǎdri mǎsàà mbèè borimǎ wenni,
kǎ kǎnké bèè dǎdri kù dómè.
- ⁸ Kuù kǎnké bèè dǎdri mǎ wenni,
kǎ baa bèè kù duó mbǎmáà.
- ⁹ Kàa kǎmmú n kpeti a bo banté kucǎ sààkù
kéna kédǎò dèè sǐé.
- ¹⁰ Dǎ mǎnnì ndi a bo ncìimè,
kàa cii nda duó ndiwèi.
- ¹¹ Kè mǎcìi nni nda kǎnké,
kè mǎyèmmè da baa.
- ¹² Dǎ yó nte kàa báá dǎò mǎyèi,
dǎ yó nda kǎnké siyáàbìsì yembè,
- ¹³ nè bèè yóu kucǎ sààkù kǎ tǔ ndibìinnì kǎku,
- ¹⁴ bèè kpèitinè mǎyèi,
kè dè bè naatinè mǎyèi,
- ¹⁵ kè bè tǔ nyicǎ ìí í wenni.
- ¹⁶ Mǎmmǎ a bo namè kǎyenténè onitipòkù
wèè dǎuti dǎutinè benitidaabè o nùnaatì,
- ¹⁷ wèè yete o dǎu,
kǎ bütinné ò dǎunnè dǐi nùù Kuyie.
- ¹⁸ Wèè tǔ nho cǐtété kó kucǎ
ò kǎri mukũũ mborè ndǎ.
- ¹⁹ Wèè kǎtǎ o borè ò ǎǎ í nwètení,
ò ténkǎ ǎǎ í mpèté mufòmму kó kucǎ.
- ²⁰ Tǎāté benitisààbè kó kucǎ,
kǎntǔ mbèè borimǎ wenni bǎ dǎdri mǎ.
- ²¹ Kǎ yǐ bèè borimǎ wenni,
bèè yó mbo dihèi miǎkǎ.
- ²² Bè né yóó dennemu benitiyonkubǎ dihèi miǎkǎ,
bè yóó dǎitemu bèè borimǎ í wenni.

3

Ti bo ncìimè kǎ dé Kuyie

¹ M bire a báá yě n da tiè ntì, mpĩ n yě nhá ndòori tì. ² N tié nyii yó nte kàa fòmumu okè, kàa nyo ndiwèl. ³ Ndòori mesàà kéntũ timómmanti, a báá yóu kè dè da déténe, ndè dùúkú a fóní kè dè wàri a yèmmè mièke. ⁴ Kàa dòori mèmme Kuyie nnè benitibè dè bo nda dó. ⁵ Bá nyĩkú a ciì nyĩnkè, duó nhamàa Kuyie nku. ⁶ Yóu kè kuù nda ni a dòòrimè mèmou mièke, kènte kàa dòori dè nyié. ⁷ A yèmmè bá ndò nha ciì, ndé Kuyie nke yóu meyei. ⁸ Dè yó ntú a kònti kó mutie, kè da duó kukònnatí. ⁹ Túóté a mòke dè kédéúkùnnenè Kuyie nyètiri, duó nku a diiti ketiti sàati. ¹⁰ Mèmme tidiiti bo píemmè a buò, kè menaà mpíe nha cèe kèncou. ¹¹ M bire kè Kuyie nyũs̄ nha toò a báá yete, kè kù da kpannè, a kòm̀bù̀tì báá do. ¹² Kè yé Kuyie nhõs̄ yũs̄mmè kù dó wè toò ndi, wèe dó o bire ò ãs̄ yũs̄mmè dè toò.

Meciì nduòmè diwèl

¹³ Dè nnaati wèe pètè mecii nnè wèe mòòte meyèmmè. ¹⁴ Dè kó mucóntimu deumu ke pèsté idíití nè mesàa nde kōmu. ¹⁵ Mecii nwennimu ke pèsté medèl, dèmarè í bo dèe pèsté mecii. ¹⁶ Mèe teénnè oniti kòo fòmumu mōnni, kòo duò ntikpàti nè disānni. ¹⁷ Mèe ò benkú kuce sàakù, kòo kèrí ke í yĩèkù. ¹⁸ Mèe duò mmufòmumu nè diwèl bèe mè pikú sàà. ¹⁹ Nè mecii mme Kuyie ndòòmè ketenkè, nè meyèmmè mme kù ānnémè kēĩnkè. ²⁰ Nè mecii mme kù duómmè kè menie nyiēnī ketenkè kè fetaafè niù.

Kuyie nkānkémè wèe ciì

²¹ M bire, ntaunnè mecii nnè meyèmmè, báá yóu kè dè da déténe. ²² Mèe yóo da duó mufòmumu kéntú a kó kusārikù. ²³ Mèmme a bo nkérímè a ce ke í yĩèkù, bá a báá bété. ²⁴ Mèmme a níi bo nduómè a yèmmè dómè ke í yĩèkù kè dè nda naati. ²⁵ A bá ndé dèmarè bo da déétémè, nè benitiyeibe bo da pĩmmè. ²⁶ Kè yé Kuyie nyó nda kānkémèmu ke dè meyei mmèe da díi.

Kuyie ndòòrimè mesàa nwèe dó o kou

²⁷ Kòo mōu dó ndèmarè, kàa mòke a báá yete a bo ò duómmè. ²⁸ A báá náké a kou ke dò: Kò nke naa wētení. Kàa mòke a ò duó ndende bàmbà. ²⁹ Kàa kou da tá, a bá nwanti kòò dō meyei. ³⁰ A báá sōnté kékpannè òmōu kòò í da càarè mùmamù. ³¹ Bá ndó benitiyeibe kéntũ mbe borime. ³² Kè yé Kuyie nyí dómè bèe dòori meyei, kù naatinè besàabè mbe. ³³ Kuyie ncààrimu benitiyeibe cēl, ke dōori mesàa mbèe dòori kù dómè be kpesi. ³⁴ Kuyie nsènkumu bèe kù sènkù, ke dōori mesàa mbèe kékunko bēmàa. ³⁵ Kuyie nyóó sāntemu mecii nyembè kēfèikūnne tiyēintì.

4

Meciì ndeummè demou

¹ M bí kénténè di cice tié mmesàa nkémōote mecii. ² N di duò nyitié sàayi nyi, di nyi pĩ. ³ M múnke do tú debire ke yíemmu n cice náantì kè n yō n dó mediè. ⁴ Kè n cice n tiè nke tú: M pĩ n da náá ntì ke tũ n tié kénfòu, ⁵ kémōote mecii nnè meyèmmè, a báá yě n da náá ntì, a me mbáá tì yóu. ⁶ A báá yóu mecii mmèe yóo da teennè! Ndó me kè mè nda kānké. ⁷ A bo mmakemè mecii ndèe pèsté demou. Demou mièke a dò nkéwammú mecii mme. ⁸ Ndó mecii nkè mè da déúkūnne, orí me kè mè ntú a kó disānni. ⁹ Mèe yó ntú a sārìkù sàakù, ke dò ndipii sàari.

A bo kēntémè benitiyeibe kó meborime

¹⁰ M bire, kénté n da náá ntì kè ntì pĩ nkàa fòmumu okè. ¹¹ N da benkú a bo yĩmè mme kèpété mecii, ke da benkú kuce sàakù. ¹² Mèmme a bo nkérímè bá dèmarè báa da díínné, kèncokù ke báá bété. ¹³ A báá yete itié, nyi pĩ, nyii tu a fòmumu.

¹⁴ Báá tũnne benitiyeibe borime, báá tũnne bèè dòòri meyei mbe kó kuce. ¹⁵ Báá tũnne be ce, yóu ku, yenté ku kékónté. ¹⁶ Kè benitiyeibe í dòò meyei mbè ã ñ nna kéduó, kè bè í bò nhòmòu bè ã nyié nkéwúómmu. ¹⁷ Be dii tu meyei, kè be naà ntu kuyonku.

¹⁸ Be sààbè kó meborime dònne kukūnwentóo nku, ke ã nwenkú kè diyie yàa yennènní. ¹⁹ Kè beyeibe bie kōme dònne dibìnni, bè í wúó mbè yóó bété dè.

Ti bo ntaunè mè mesàà

²⁰ M biré kénté n náànti kéyie n tié. ²¹ A báá í yé, ãnné í a yèmmè miéke. ²² Ii tu bèè í yie mbe fòmmu, ii bè duó nkukōhnaatí. ²³ Nda ke a toti ti a yèmmè, dè pēēté demou, ke yé a yèmmè mè temè a fòmmu. ²⁴ A bá nnáante siyáàbisi ke sounte. ²⁵ Nwúó nha ìkè weti weti, ke bá nsí. ²⁶ Toti a yèmmè a yóó tũnne kùu ce kpéi, kàa borime memou nwenni. ²⁷ Báá wēēte kucānku yoo kuyóu, détinne amáa meyei.

5

Ti bo ndakemè benitipòbè bèè dauti dautinè benitidaabè be kpéi

¹ M biré, kénté n ciì, kētũnne n yèmmè. ² Memme n tié mbo da teemmè kàa nyé a náá ntì. ³ Onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o náànti wèēti mecekùò kōme mme, ke yòò nke dò mmekùò. ⁴ Ke né ã nyóó dentenè ke tii ke dò mmedòmmè, ke kòurì ke dò ndisiè menatimè mèdémè kperi. ⁵ O ce kòrinè mukūũ mmu, ke taànè kudōnkù. ⁶ Ò í tũ mmufòmmu kó kuce, ò fetimu bá ò í yé. ⁷ M biré kénté n náànti, báá yete n tié, ⁸ kénté o ce, báá na o cīētè, ⁹ a yàa bo fétinne a sānni, onitiyonkuwe yàa bo cake a fòmmu. ¹⁰ Kè bepòòbè báá di a kperé, kàa fēūtè ke pètè dèe naá nhotòu kperé. ¹¹ Kàa dentenè didabònni a fòmmu càke dii mōnni, ¹² kéntú: Dè yīme kè n yete itié, ke yete bè ñ nàké tì, ¹³ ke í kènté bèè m baké be kpéti? Ke yete bèè ñ tié mbe kpéti? ¹⁴ Nte mí nke kàáté meyei bo n tuōkenímè n kòbe cuokè nè benitibè cuokè.

A bo ndómè a pokù

¹⁵ A pokù dònne tebinte sààtè nte, ñyō nte kó menie. ¹⁶ Báá yóu kè mè mpūō nyicékotí nè kupiiti, ¹⁷ m mmè te amáa, báá mè toténè bepòòbè. ¹⁸ Diwèi nda bonè a pokù a tãātè wè, kàa nhò pī mmesàa. ¹⁹ A pokù wenni ke dò nte hontè nte, kàa níi kàáké o kēnti dè da narike. Diwèi nwe nda bonè sáa. ²⁰ Ba mbo nte kàa ndó onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè kénkáá nho me? ²¹ Kuyie nwúómmu bá wè o dōòrimè, ke yé ò tũ nkùu ce. ²² Ocaàrìwè yei mmè ò pī. Mè ò pī ncēũ nwe timátì kōme. ²³ Wèè í nò nke pīi nhomáa, ò buò nhomáa ndi, koò yeintì ò kòu.

6

A báa cōutémè otòu bànni

¹ M biré, kàa bēi nke yī a bo yietí a kou bànni ke poté a nòutè ketenkè, ² kàa fité a nùu ke tanné amáa tináànti miéke. ³ Kàa mè dòò fōò tieke dibànni. Kote kóò bāntè mecāa nkòò da yóu. ⁴ Bá ntú a bo ompe, báá yóu kè inuò nda pī. ⁵ Denne amáa tēyúótè ã yenténèmmè opaawaà, tenàtè ã yenténèmmè ticùàtì.

Ti bá ntúmè betōnnédíébè

⁶ Fō nhotōnnékótì, kote sikēũ borè kéyà sì dōòrimè kēpété mecii. ⁷ Sikēũ í mōke wèè sì bàa, sì í mōke wèè sì benkú mutōmmú, sì í mōke okpàati, ⁸ ke né ã wáa nsi diiti dididèi mōnni ke bo nyo. ⁹ Fō nhotōnnédékótì a yó nduó kéité òmmōnni? A yóó ente òmmōnni? ¹⁰ A yóó yī m bo duó sām̀pó nwe kéũ nsām̀pó, kéom̀pè

sámǝpó. ¹¹ A bo n yóó daate kè tidawantì da ìkú, kè mesémmè da pĩ nhoyúókù kǝme.

Osoùnti kó mēborimē

¹² Wèè cènti kè poti siyáàbìsì ò tu osínténìtì nwe. ¹³ Kè ð nkāmíí inuò nke náánnè o naàcèi kè fieti inómbí, ¹⁴ kè dó mēyèi nke mè wanti sáà, kè ce nyekpàrè. ¹⁵ Dèè te kè mēyèi nhǝ ò do dimànnì dimáà, kòò poté bá ò báá na kényenté bìtì!

Kuyie nyí dó dè

¹⁶⁻¹⁹ Dèennè bo dèkuò ndi Kuyie nyí dó dè, dèyiekè ndi ketíke kù í dó kényà dè fènnfè, dèè tu:

Tepòtè,

siyáàbìsì,

a bo sǝntémè kèkuò onìtì,

iyentotí yeyi,

wèè cǝ mēyèi mmudǝrìmmù,

a bo nsoúmmè kè náá nha í yà dè,

nè a bo ncemmè yekpàrè a tebíi cuokè.

Ti bo ndakemè benitipòbè bèè dauti dautinè benitidaabè kpéi

²⁰ M bire, nyo a cice da náá ntì, báá yete a yǝ tié. ²¹ Ānné i a yèmmè miéke, kè nyi dùúkú a fǝníí kusǝrìkù kǝme. ²² Ìi yó nda ni a cèmmu, kè nda baa a duó dè, kǝa ènte ì nda náánnè. ²³ A cice nè a yǝ, be tié ndò nfitírè nde, kè tú kuwenniku, bè da kpannè kè da benkú mufòmmu ce nku. ²⁴ Ìi yó nda kǝnké onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè nè otǝu pokù nùnaatí. ²⁵ A bá nyáá nde kóo nitipòkù botí o wenniku kpéi, báá yie nkòò da souté nè o nuò. ²⁶ Onitipòkù wèè dǝu í bo kòò dauti dautinè benitidaabè o borè a kperè ð yè sámǝpó nwe, wèè mǝke o dǝu kòò tǝkénè ò bo nínémè a fòmmu. ²⁷ Òmǝu bo ānné muhǝā nho yaàyǝrè miéke kòò yaàtì báá cóútǝà? ²⁸ Onìtì bo na kénkérì muhǝā miéke kè báá cóútǝà? ²⁹ Mèè botí nku a báá na kékááké a kou pokù kè bè da yóu. ³⁰ Bè ð ì ncǝ nwèè yùúkú kè bo kuò dikònnì dǝmmè. ³¹ Kè bè ò yà ò ð yietí kuce mēyiekè ndi, kèduò nho kperè demǝu ò mǝke dè o cǝtè. ³² Wèè mē nduónè otǝu pokù ò tu kuyèinkù nku, kè cààrè o fòmmu. ³³ Bè ð ò puotímu kóo fèikùnnè bá dè kó ifei báá deè. ³⁴ Dè ð yonke o dǝu nwe kòò miéke pèike kòò mperì bá mmesémmè báá ò pĩ. ³⁵ Ò ð ì ndó tiyeti matì, bá kè di dó dí ò cu kè dè nsù ò báá yie.

7

Onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè ciitémmè odapàà

¹ M bire nyo n náàntì, kényíé n tié, ² ndǝrì nda náá ntì kénfòu. Nda kè n tié ñkpéi nha nǝnnitè kǝme, ³ kè ntì pikú tei tei, kè tì wǝrì a yèmmè miéke. ⁴ Ndó mēcìi kè dò nha tǝu, kèntaunè mēyèmmè kè dò nha népo. ⁵ Mèè yó nda kǝnké onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè nè otǝu pokù kó kunùnaatí.

⁶ Diyìè mari kè nnì mbo n cǝtè, kè siéké fènéti, ⁷ kényà idapùmbí, ìi í yé dèmarè, i miéke kè dèmarè tu kuyèinkù. ⁸ Kè dè ncèntì diheì benitipòbè bèè dauti dautinè benitidaabè kó dikàrì, kètùnnè òmǝu cǝtè kó kuce. ⁹ Kè sǝ nde dò ndiúrìkèpànnì, kè yuotóo kè bo kè biiri. ¹⁰ Kòò íténi kóò co kè bo ò ciité kè sǝrì onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kǝme. ¹¹ Kòò nǝnfè tǝnnì, kòò kèntì yàùti, bá ò í karì o cǝtè, ¹² kè firì diheì, yaàrèbè nè sicēkaa simǝu, kè wanti benitidaabè. ¹³ Kòò pĩ nde kóo dapàà, kóò ǝrì bá ò í dé, ¹⁴ kè dǝ: N sòò bèi ndinùu mari ndi Kuyie nyìkè kè di dèite yíe. ¹⁵ Dèè te kè n yènnì a wammù kè mē nda yà. ¹⁶ M pitému n dóu ìnkè tiyààtì kè di sǝrì Esibiti kó tiyaàyǝntì, ¹⁷ kè di yǝrè tùdààrìbè bebotí

bebotí. ¹⁸ Katení kè tí nyié nke yo nkunaatí ke dɔori ti dómè kè dèe wenténè. ¹⁹ N dɔu itému ke kòte kupòòkù dedétirè. ²⁰ Ò tɔmu kudɔukù nè idíítí ò í yóó konní kòo tɔnkù pànwè í yènní. ²¹ Kòo ò kpèntè kpèntè nè kunùnaatí. ²²⁻²³ Dende kòo ò tũnnè, kéndò mbè kàrinè fèè nààfè mukòù, ke dò mbè boú kuwáátíkù ke bo puotí, ke kù tã ke ta ku dinni, ke dò ntenòtè ò ntatimè nticùòtì ke dó mecãã. Bá ò í yé ke tú dè yóó kũnté o fòmmu.

²⁴ M bire kénté n náàntì, kéyie n yé mmù. ²⁵ A báá yóu kàa yèmmèe kòte de kóo nitipòkù botí bíékè kòo da souté, báá tũnnè o ce. ²⁶ Ò buó mbenitibè péu ndi ke kùò benitikperibè. ²⁷ O cìètè tu mukũ nkó kuce nku kùù kòrinè kudɔnkù.

8

Mecii nyumè benitibè

¹ Mecii mèe yu, di í yoà?
Meyèmmè pĩèkù kè di baa yoà?
² Mè bo ditennì ìnkè nke,
ke cómmú iceyàtìi,
³ benitibè pènkù dè yebòrinò
ke náá nke tú:
⁴ Díndi benitibè, n yu dí mbe,
n náánnè dí mbe.
⁵ Díndi tidièntì wammúnè mecii,
díndi tiyèntì mɔotenè meyèmmè.
⁶ Kénténè n yóó di náké tì,
n yóó di náké weti weti nwe.
⁷ N náá ntimómmənti nti,
tiyèiti í yiení n nùù.
⁸ N náá ntináànsààtì nti,
n yí sou m me nyí cií.
⁹ Wèè cii weè yóó tì banté.
Wèè yé dèmarè kòo banté tì tumè timómmənti.
¹⁰ Ndónè n tié nkè dèe pèèté idíítí.
Ndónè mecii kè dèe pèèté mesɔɔ nsààmè.
¹¹ Mecii mpèètému mɛdèi,
kusàrikù makù í mè tùòke.

Mecii nnáammè mè tu wè

¹² Mí mmecii n neitinè meyèmmè mme,
kè n yóó dɔò dè n totí n yèmmè.
¹³ A bo ndémè Kuyie dèe tu a yete meyei.
N yí naatinè sifeí yembè, sipɔɔ yembè
bèè borimè í wenni nè bèè sounte.
¹⁴ Mũ òò tié nhonitì kòo ciitè.
Mũ tu mecii nke duò mmuwērímú.
¹⁵ Mũ te kè bekpààtidiebè baké,
kè bebeéndiebè bekù kè dè wenni.
¹⁶ Mũ te kè bekpààtibè nè beheikènkótibè nè
ketenkè ìnkè kó bebeémbè bemɔu kè bè baké.
¹⁷ Bèè n dó, m be ndó,
bèè n waà, mbeè n yàu.
¹⁸ Mũ te tikpàtì nè disānni,
tikpàtì tìi í deu nè meborimè sààmè.
¹⁹ M pāre wennimu ke pèèté mesɔɔ nsààmè,
kè n cɔntimu pèèté idíítí.

20 N kéré timóm̃m̃nti kó kuce nku benitisààbè tũ nkù,
 21 ke d̃d̃ori mesàà mbèè n d̃ó,
 ke bè duò ntikpàtì.
 22 Kuyie nni ndòò kè dè m̃nt̃emu,
 kù niit̃é kéd̃d̃ó mí nwe ke né d̃d̃ó des̃nñe.
 23 M bomu s̃àà,
 kutenkù mu nyí d̃d̃ó kè m bomu.
 24 N yó mbo kè d̃am̃éèribè nè sibií kè dè mu nyí bo.
 25 Yet̃ar̃è nè sit̃àà dè yóó d̃d̃ó kè m bomu.
 26 N do bomu ke s̃ó nKuyie mmu nyí d̃d̃ó ketenkè nè keĩnkè,
 kù yóó d̃d̃ó deñnñe s̃am̃p̃ór̃e ketir̃e kè m bomu.
 27 Kù yóó d̃d̃ó keĩnkè ké bo ãnñé tiwet̃i m̃anku kè m bomu.
 28 Kè kùu ãnñé yewet̃e nè sibií
 kè menie nní nyièní nè muw̃ér̃ím̃ú.
 29 N do bomu kè kùu kéét̃é d̃am̃éèri m̃anku ke d̃ó:
 Menie mbá mp̃enkù, kéãnñé ketenkè.
 30 N do bomu nè ku kè ti p̃ĩ mmut̃omm̃ú yewe yem̃ou,
 ké n kù duò ndiw̃èi,
 ke ỹanku s̃àà ku ùkè,
 31 kénỹanku ketenkè kù d̃d̃ó kè ìnkè,
 kè dè n naatiñe benit̃ibè.

Dè bo nnaatim̃e wèè yie mm̃eciì nkpeti

32 Di mm̃onñi m bí, keènñe n náaht̃i.
 Dè nnaati wèè yie n tié.
 33 Di báá yet̃e n tié,
 c̃out̃eñe i kéciit̃é.
 34 Dè nnaati bèè kèmm̃ú n tié,
 kè ò ncómm̃ú m b̃or̃iñu kè t̃unt̃i n c̃f̃èt̃e s̃àà.
 35 Wèè m̃ p̃èt̃é ò p̃èt̃é muf̃om̃mu mmu,
 ke p̃èt̃é Kuyie nkó mesàà.
 36 Wèè n cààr̃e ò cààr̃e om̃áà ndi,
 wèè n s̃enk̃er̃i kòò d̃ó mukũũ.

9

Meciì yum̃e tiỹènt̃i

1 Meciì mmaá me c̃f̃èt̃e nte ke c̃onñé yes̃ànk̃e ỹeyiek̃e, 2 ke kùu iwũã, ke kùòti
 menaà nke c̃onñé táb̃ur̃i, 3 ke t̃ó mbenitip̃ot̃mb̃e diheì, kè bè c̃omm̃ú d̃èè ikú ke
 yu, 4 ke tú: D̃indi tiỹènt̃i k̃otenñi dĩe. Ke náá ntidiènt̃i ke tú: 5 K̃otenñi k̃édi n diiti,
 k̃éỹà n naà n kùòti mè. 6 Yóuñe tiỹènt̃i k̃éf̃oute. T̃unñeñe meciì nkó kuce.

Meciì nyiè nè t̃ep̃òt̃e yiè be kó tiñáaht̃i

7 Kàa tié ñt̃ep̃òt̃e yiè nhò dá senk̃er̃imu, kàa tié nhonit̃iyonkuwe ò da s̃ámm̃ú.
 8 Báá tié ñt̃ep̃òt̃e yiè, ò yàà bo da s̃ĩnteñe, tié nwèè c̃iì kòò nda d̃ó. 9 Kàa tié nwèè
 c̃iì ò d̃òke ò c̃iit̃emu, kàa tié nhonitis̃àaw̃e d̃èè ò yiè meciì. 10 A bo ndém̃e Kuyie
 nd̃eè tu meciì nkó diketir̃i, kàa d̃òr̃i Kuyie ndóm̃e a m̃õote m̃eỹèmm̃e. 11 Kè meciì
 b̃éi nke d̃ó: Mí mm̃eciì m bo ok̃unñe a f̃om̃mu kó yewe kè ỹèe s̃ũũ. 12 Kàa c̃iì dè
 tu a kó mesàà mme, kàa tu t̃ep̃òt̃e yiè nha p̃èt̃é de kó tiỹeti am̃áà.

Tiỹènt̃i yum̃e benit̃ibè

13 Tiỹènt̃i d̃onñe onitip̃òkù nwe wèè w̃éket̃e ke yei nke í ỹé d̃emar̃e, 14 ke
 kari o c̃f̃èt̃e b̃or̃i, diheì ikú dè. 15 Ke yu bèè b̃òkù kuce ke p̃enkù, ke tú: 16 D̃indi
 tiỹènt̃i k̃otenñi dĩe, ke náá ntidiènt̃i ke tú: 17 Menie mm̃èè yùúkù mè w̃èet̃imu,

kè musòrikèdiì naati. ¹⁸ Bè mε nyí yé ke tú bè kàri mukũũ mborè ndε, kè dε kóo nitipòkù yu bè kè bè tati kudònkù.

10

Yekotinò yèè tukúnè onìtì kó mufòmmu

¹ Sodomò kotinò. Debire dèè cii dè náríkùnkò dε cice yèmmè mme, dèè yei nkè dè càari dε yó kōmε.

² Mεyεi nkó tikpàtì í mōke mucóntimu, mεborimε sààmè kpεti tii duò mmufòmmu.

³ Kuyie nhō í nyóu kè dikònni pī nwèè borimε wenni, kù mε nhō í nduò nhonitiyεiwe ò dó dè.

⁴ Wèè pī mmutōmmú nè tikōnnéyāāti ò naà nfedawanfε nfe, kè wèè pī nnè tikōnyauti kòò kpàrikù.

⁵ Wèè sòri tidiitì dididèi mōnni ò ciimu, wèè duò dididèi mōnni kòò yo nyifei.

⁶ Bèè borimε wenni bè piεti mεsàà mme, kè benitiyεibe sòri bε yonku bε náànti miεke.

⁷ Bè ã ã í nyè nwèè borimε wenni o kpéi, bè ã yè nhoyonkuwe nwe nè o yètìrò.

⁸ Wèè cii wèè yìè ntināānti, wèè náante tiyεinnāānti kòò fieti.

⁹ Wèè dòòrìmè wenni ò ã nkérí ke í yīèkù, wèè kōmε í wenni kè bè ò yàu.

¹⁰ Wèè sòri ke kāmii inuò ò fēũnkò betòbè mbe, wèè náā tiyεinnāānti kòò fieti.

¹¹ Bèè borimε wenni bè náānti duò mmufòmmu mmu, kè benitiyonkubε sòri bε yonku bε náānti miεke.

¹² Wèè nīi mbetòbè ò ce nyekpàrè nyε, kàa dó otòu a báá yà o yei.

¹³ Bè ã banté mεcìi nyiè nho náānti miεke nkε, kè tiyēiti bo kuyèinkù kpéi.

¹⁴ Mεcìi nyembè yéúti bεmàà ndi mεcìi, kè bèè yei nkè bε náānti bè buò mmεcāā.

¹⁵ Tikpàtì yìè nkpàtì ò kānké kuduotí kōmε mme, kòò cīri sémmè ò kòu.

¹⁶ Wèè borimε wenni o kó mucóntimu tú mufòmmu, kòò nitiyonkuwe yeti tú mεyεi.

¹⁷ Wèè yìè nyitié nhò kèrí mufòmmu cε nku, wèè yetε itié nkòò fieti.

¹⁸ Wèè sòri mεpómmè ò tu siyāàbìsì yìè nwe, wèè wátìrì betòbè kòò tu kuyèinkù.

¹⁹ Kàa nùu tònni a ã yetému, wèè pī nho nùu ò ciimu.

²⁰ Wèè borimε wenni o náānti dōnnè mεsò nsààmè mme, onitiyonkuwe toti mèè yèmmè í tú dèmarè.

²¹ Wèè borimε wenni o náānti teénnèmu benitìbè péu, kè kuyèinkù kō nku yèintì kpéi.

²² Kuyie ndòò wè mεsàà nweè kpεε yíé, wèè dòòrinè muwērímú ò í yéúti dèmarè.

²³ Kuyèinkù borè mεyεi nyí tú dèmarè, dè ã nkù dò ntikpèitì nti, wèè mōke mεyèmmè kè wenwe nōnnè mεcìi.

²⁴ Onitiyonkuwe í dó dè, dèè ò tùòkùnì, kè wèè borimε wenni kòò piεti ò dó dè.

²⁵ Kè kuyāakù tùòkèní kù ã nēinèmu onitiyonkuwe, wèè borimε wenni kòò nfííkú dipũ kōmε.

²⁶ Dèmmúrè yāríkú mèè botí yenìi, kuyukú tii mèè botí inuò, wèè duò nhotōnnédíétì mutōmmú dè ã mme nhò dò.

²⁷ Wèè dé Kuyie nho bie nhō yíému, kòò nitiyonkuwe kpεε yaate.

²⁸ Onitisàu bàà dè, dèè ò duò ndiwèi, onitiyonkuwe bàà dè í ò duò dèmarè.

²⁹ Kuyie nhō nkānkému wèè dòòrìmè sié, wèè kōmε í sié kòò duò.

³⁰ Dèmarè báá nampε wèè borimε wenni, benitiyonkubε με nyí yó nkpaá dihéì.

³¹ Wèè borimε wenni ò nàánnè mεcìi mμε, kè siyáàbìsì yεmbè dò mbèε kéké bε nónndiέ.

³² Wèè borimε wenni o náahtì teénnèmu, kòo nitiyonkuwe kpeti kòùrì.

11

¹ Kuyie nyí dó siyáàbìsì potampeé, kù dó sù beú sìnsi weti weti.

² Bè ǝǝ í ndakε tεpòtè yìè nkpeti, wèè í mǝkε tεpòtè ò ciimu.

³ Wèè yèmmè wenni o yèmmè mεè ǝ nhò ni, kè mεdǝòrìmè yεimε yìè ndǝòrìmè ò kòù.

⁴ Idíítí í yóó da teennè Kuyie mbeénti yìè, wèè borimε wenni wèè yóó cooté.

⁵ Onitisàù dǝòrìmè mεè píenko o cε kòo nitiyεiwe yεi nhò buà.

⁶ Onitisàù dǝòrìmè sààmè mεè ò dεerí, kòo nitiyεiwe yεi nho pī.

⁷ Onitiyεiwe ǝǝ kù kòò do baa dèe yεimmu kέwēnnénè o kpàtì ò do tá tì.

⁸ Wèè borimε wenni ò ǝǝ yenténèmu mεyεi, nkòo nitiyεiwee do mε miεkε.

⁹ Bèè í dé Kuyie mbε náahtì kòùmu, bèè dé Kuyie nkè bε ciì mbè dεerí.

¹⁰ Kòo nitisàù bo kè dè naati, dè ǝ nnaatimu o εi kǝbε, kòo nitiyεiwe ku o εi kǝbε nyānku.

¹¹ Benitisààbè náahtì tiì dèúkùnkò bε εi, kè benitiyεibε kpeti di buà.

¹² Wèè nàá ntínáanyεiti otǝù ò í ciì, wèè ciì ò ǝ ntì ncíékému.

¹³ Wèè wátìrì betǝbè ò dáanko disòrì kpeti nti, wèè ciì ò ǝ ntì sàrimu.

¹⁴ Kubotí kùù kpa bekótíbè kù kǝmmu, kùù kó bekótíbè sū kuù ǝ nfòù.

¹⁵ Kàa búi nke tú a bo yietí opǝò kó dibànni, a bo demmu, kàa cíéké dè bo nda naati.

¹⁶ Onitiposàù nwe bè nsāntímè, wèè dó mutǝmmú wèè kpàrikù.

¹⁷ Kàa dǝòrì mεsàà a mè dǝò amáà ndi, kàa dǝòrì mεyεi, a caàrì amáà ndi.

¹⁸ Onitiyεiwe kó mucǝntimu tú siyáàbìsì kǝmu mμ, wèè borimε wenni kòo kǝmu tú mumǝmmǝmmu.

¹⁹ Wèè dǝòrì mεsàà nhò yó nfòùmu, wèè dǝòrì mεyεi kòo kù.

²⁰ Kuyie nyí dó wèè ciintε, kù dó wèè dǝòrì wènwε timǝmmǝnti.

²¹ Bè yóó kpetínnèmu benitiyεibε, kέcoo mbεsààbè bεmǝu.

²² Onitipòkù wèè wenni kε í ciì ò dǝnnè mumámáá mεsǝ kǝmu mμ bè tǝnné mù dεfǝnkùrè ǝnni.

²³ Onitisàù wanti mεsàà mǝà ndi, kòo nitiyεiwe cε nhomáà kemiekε.

²⁴ Wèè pǝā mmediè nweè kpàrikù, wèè nòùtè pikú kòò cītiri.

²⁵ Wèè pǝā mmediè bè wε mpǝā mmediè, wèè pǝā mbetǝbè mεniε bè yóó wε pǝ mεniε.

²⁶ Bè sǝāmmu wèè sòrì tidiiti, kε yárí wèè tì fiiti.

²⁷ Wèè dǝòrì mεsàà mbè wε ndó, kè mεyεi ntuòkùní wèè dǝòrì mεyεi.

²⁸ Wèè duó nhomáà o kpàtì ò bo do, wèè borimε wenni kòò mbitírì.

²⁹ Wèè āà dikǝnkǝnni o cíètè ò í cǝntí dèmarè, kuyèinkù naà mμεcìi nyiè nkó kudaakù nku.

³⁰ Onitisàù dǝòrìmè duò mmufòmμ mμ. Wèè ciì kòò nǝ nke yūōnni betǝbè o bíékè.

³¹ Wèè borimε wenni ò mòkεmu mucǝntimu ketenkè ïnkè, onitiyonkuwe nè wèè dǝòrì mεyεi nkè bè mòkε bε kǝmu mediè.

12

¹ Wèè dó kέciité wèè yie nyitié, kuyèinkù kuù í kemmu itié.

² Kuyie nhǝǝ pénsirì wèè dǝòrìmè wenni wènwε, kέbekénè wèè yèmmè í wenni.

- 3 Òmòu ã ì nfíí nhomáà nè kuyonku, wèè dòòri Kuyie ndómè weè ã nfíí kú.
- 4 Onitiposàù duò nho dòu nwe kuyènnàatí, kòo yèiwe do mmuməmmú mùù cáà nho dòu.
- 5 Benitisààbè kó mɛyèmmè tu mɛsààmè mme, kè bɛyɛibɛ kɔmɛ tú mɛè ã ndó kécíitè.
- 6 Bɛyɛibɛ náàntì tu didíìntàrì ndi dìi kòu, kè bɛsààbè kpɛti tú tìi dɛɛrì bɛtɔbè nè mukũũ.
- 7 Kè benitiyɛibɛ do bɛ kpɛɛ marè ã ì nkpaá, bɛsààbè cɛĩ sù ã nfíí kú teii.
- 8 Bè sántí wèè cii wènwe, kɛ sáá nkuyènkù.
- 9 A bo mməkemè otɔnti òmáà dè tɔũnè a bo déúkùnnemè amáà kɛ mɔnté mudii.
- 10 Onitisàù ã ndakemu o wũ ã kpéí, kòo yèiwe miɛkɛ ì còú.
- 11 Wèè kuuti kupaku weè mɔkɛ tidiitì, wèè firì dɛtɛtìrè ò ì cii.
- 12 Benitiyɛibɛ dɔ mucɔ́ntimu yɛimu mmu, benitisààbè bɛè ã cɔntɛ.
- 13 Onitiyɛiwe náàntì ò pĩ mmu, kòo sàù ã yè bá tìi miɛkɛ.
- 14 Onitì piɛti mɛsàà nho náàntì miɛkɛ nkɛ, bè piɛti mɛè botí mucɔ́ntimu mutəmmú miɛkɛ.
- 15 Kuyènkù yèmmè ã ndo nkù dòòri dè wennimu, wèè cii kòò yìè nyitié.
- 16 Kuyènkù kuù miɛkɛ còú mmɛcǎǎ, wèè cii kòò sàrì o miɛkɛ.
- 17 Wèè náà ntimómmənti weè tũnni tináàntì, wèè náà nsiyáàbìsì kòò tì cààrì.
- 18 Wèè nùu yau o náàntì kòùrìmu disiè kɔmɛ, wèè cii kòò náàntì miɛkùnkò.
- 19 Timómmənti ã mbomu sáà, kè siyáàbìsì pɛnkù mɛcǎǎ.
- 20 Bèè wanti mɛyɛi mbè tu beniticiimbè mbɛ, bèè tiè nyitié nsààyì kè bè piɛti diwèi.
- 21 Mɛyɛi mmamè ì tuòkùní benitisààbè, mè tuòkùní bɛyɛibɛ mbɛ.
- 22 Kuyie nyí dɔ siyáàbìsì yembè, kù dɔ timómmənti yembè mbɛ.
- 23 Wèè cii ò ì pɔtì o cii, kuyènkù kuù bɛnkú ku yèintì.
- 24 Wèè dɔ mutəmmú weè naà nhokpààtì, kòo tɔnnédíétì naà nkudaakù.
- 25 Iyɛntotí yɔku onitì nwe kè tináànsààtì ò kpénkùnkò.
- 26 Onitisàù bɛnkú o kou kucɛ sààkù nku, kòo nitiyɛiwe ò fétìnkò.
- 27 Otɔnnédíétì ì cáà nyiorimaa, dèè wenni onitì kpéí dèè tu mutəmmú.
- 28 Wèè yìè nKuyie nkɛti ò kèrì mufòmму kó kucɛ nku, dɛ kó kucɛ ì kərìnè mukũũ mborè.

13

- 1 Debire dèè cii dèè yìè ndɛ cicɛ tié, dèè mɔkɛ tɛfɛntè dè ì yìè nhòmòu kpɛti.
- 2 Onitisàù náàntì ò pɛí mɛsàà mme, kòo yèiwe ã nwanti kédòò mɛyɛi.
- 3 Wèè yé ò náà nkɛ tú mù weè kǎnké o fòmму, wèè ì yé ò náà nkɛ tú mù kòò cààrì o kɔmu.
- 4 Otɔnnédíétì ì pɛú ò dɔ dè, wèè dɔ mutəmmú weè dè piɛti.
- 5 Onitisàù ì dɔ siyáàbìsì, kòo nitiyɛiwe cààrì kɛ ǎǎ omáà ifɛi.
- 6 Wèè dòòri mɛsàà mme ã nhò kǎnkému, kòo nitiyɛiwe yèi nhò fétìnkò.
- 7 Bèmaabè ã ndɔòrì kɛ dò mbè kpààtìrì bá bè né ì mɔkɛ dɛmarè, kè bɛtɔbè ndɔòrì kɛ dò mbè tu bɛcìrìbè kè né mɔkɛ dɛmòu.
- 8 Tikpàtì yìè nhɔɔ yietí mɔnni mari kédɛɛtè o fòmму, ocìrì yie ì yìèkù tìmatì.
- 9 Onitisàù dònne fitírè dèè còú dèndɛ, kòo yèiwe dònne fitírè dèè ku.
- 10 Tɛpàtè yìè nce nyekpàrè nyɛ, wèè cii kòò yìè nyitié.
- 11 Bè waà ntì kpàtì pɛú dimònni dimáà tì dèu mɛcǎǎ mme, bè waà ntì sàmpó sàmpó tìi dèúkú.
- 12 Kàa kèrímú dɛmarè kɛ mɔnté dè cààrì mɛyèmmè mme, kàa dɔ dɛmarè kɛ dè pèté, dè duò mufòmму mmu.
- 13 Wèè yetɛ itié nhò bo yà dɛ kó tiyɛti, wèè yetɛ ikuó kòò yà dɛ kó mucɔ́ntimu.

14 Meciì nyiè nkó itié nyii duò mmufòmmu, ke deerí onìtì nè dèè na nhò tóní mukũũ.

15 Bè dému meciì nyiè, kòo nitiyeiwe borime yóu.

16 Meciì nyiè nhõõ totí o yèmmè mme kédòò tìmatì, kè kuyèinkù benkú ku yeìntì.

17 Ditõnni yeiri waà meyei mme, kè ditõnni sààrì tì tũnni.

18 Wèè yete itié nhò yóó naá nfedawanfè nfe kè bèè ò sènkèrì, wèè yie nyitié kè bèè ò sante.

19 Kòo nìtì dó dèmarè ke dè pèté dè ò nhò naatimu. Benitiyeibe bie í dó kényóu meyei.

20 Wèè neitinè meciì nyembè ò õõ ciitému, wèè neitinè tiyeìntì kòo naá nkuyèinkù.

21 Meyei ntũ mbenitiyeibe mbe, kè mesàà ntu besààbè kó mucóntimu.

22 Mesàà nyiè mbí ò sòoté o kperè nde, kòo nitiyeiwe kperè naá mbesààbè kperè.

23 Becĩribè paa mpeímu mesàà, kè benitibè kó mbè í wenni mèè kpéí.

24 Wèè í puotì o birè, ò í dè dó, wèè dè dó weè dè tiè.

25 Onitisàù í mónnì ò yo mmù, onitiyeiwe weè mónnì ò yo mmù.

14

1 Onitipòkù wèè cii weè maà o cĩètè, wèè yei nkòò tè pùònnè o nòu.

2 Wèè borime wenni weè dé Kuyie, wèè borime í wenni kòò kù sènkù.

3 Kuyèinkù ò nnáá tefentè kó tináantì nti, kè meciì nyiè nkpeti ò kánkù.

4 Inààke ìlì dùò ìlì borè, mùmamù õõ í nhã yebuò, inaakperí borè tidiiti de mbo.

5 Timómmonti yie nnáá nhò yà dènde, kè siyáábisi yie nnáá nhò í yà dè.

6 Tepòtè yie nhõõ wammú meciì nke mótému, wèè mòke meyèmmè kòo pèté meciì nfààrè.

7 Kenté kuyèinkù a í yóó pèté meciì nkpeti matì ku borè.

8 Wèè cii weè yé ò dòòrì mè, kè kuyèinkù yeìntì tu kù bo nsoúmè.

9 Kè kuyèinkù dòò meyei ndè õõ í nkù dò mmèmamè, wèè borime wenni weè pieti Kuyie nkó mesàà.

10 Onìtì weè ò nyé o yeñcaàrìmè dòmmè nè o wèlì, otòù báá na kényé dè ò dòmmè.

11 Benitiyeibe cẽ yóó duómu kè besààbè kpesi ndéúkú.

12 Mònnì marì onìtì yèmmè ò ndò nho borime wennimu kè mè né ò kàrinè mukũũ.

13 Onìtì bo na kèsanne o yeñcaàrìmè kèndaú, kè mudaá nní nyóó deè kè meyeñcaàrìmè feitè.

14 Wèè borime í wenni ò yóó yàmu de kó tiyeti, wèè kōme wenni kòo yeti ntú tisààtì.

15 Wèè í dake weè yie mbè naá ntì timòu, wèè dake kòò õõ totí o yèmmè.

16 Wèè cii weè dé meyei nke mè kenní, kuyèinkù í yĩèkù dèmarè ke mōke tefentè.

17 Wèè mieke cãã ke péíkú ò dòòrì deyèinkperè nde. Kè bè sènkù wèè yèmmè í wenni.

18 Bèè í totì be yèmmè be cõntimu tu tiyeìntì, bèè totí be yèmmè kè be kōmu tú bè bo yĩétémè dèmarè.

19 Benitiyeibe yóó nínkúmu besààbè ìlkè. Kè benitidõnnibè ndari bèè wetí be kó yebòrè ke dó kéta.

20 Kpankperè í mōke o népo, tikpàtì yie nyie népobè í sénní.

21 Wèè sènkèrì o kou ò dòò meyei mme, dè nnaati mesémmè bonè wè becĩribè.

22 Bèè wanti meyei mbè fietimu, bèè wanti mesàà nkè bè dòòrì dèè wenni ke síé.

²³ Mutõmmú mumõu mòkemu mucõntimu, kàa me mpoti dinùù mää dikõnni da pĩ.

²⁴ Mecii nyembè cõntimu tu tikpàti kè tiyèintì yó ntú tiyèintì sãã.

²⁵ Timómmõnti yiè nnàá nho yà dèndè kè dèerí benitibè, kè siyáàbìsí yiè nnàá nhò í yà dè.

²⁶ Wèè dé Kuyie nhò í yĩèkù tìmatì, kè kù kãnké o bí.

²⁷ A bo ndémè Kuyie ndèè duò mmufõmmu, kè dèerí onitì nè dèè na nhò tòní mukũũ.

²⁸ Kòo kpààtì nìtìbè sũ ò ã ndeumu, kè bè kēke o kpàtìi do.

²⁹ Wèè mieke í cāké kè péíkú wèè cii, wèè kàke péíkú mecāā nkòò benkú ò tumè kuyèinkù.

³⁰ Kuyèñnaatí tú kukõñnaatí nku, kè mepómmè tu mumõmmú mùù càá ntikõntì.

³¹ Wèè sènkèrì ocĩrì ò sènkèrì Kuyie nku kùù ò dǎò, wèè mòkenè ocĩrì mesémmè kòò dèúkunko ku yètìrì.

³² Onitiyèiwe yèi mmèè ò buò, onitisàù í yĩèkù tìmatì bá mukũũ.

³³ Meyèmmè yiè wèè mòke mecii, kuyèinkù báá na ké mè banté.

³⁴ Kubotí kùù tǎ timómmõnti kuù dèúkú, kè meyei nhǎǎ kubotí ifei.

³⁵ Okpààtì sǎntí betõmbè bèè cii bèmbè, kòo mieke cóú mbèè ò ǎǎ ifei.

15

¹ A bo ténémè otǎù tináánnatì dè bónkunko kemieke nke, kè tináanyèiti kè ìinko.

² Mecii nyiè nnáahtì naatimu, kè kuyèinkù náante ntiyèinnáahtì.

³ Kuyie nwùómmu tipĩtì timõu, kè wúó mbeyèibe nè besààbè.

⁴ Tináahtì duò mufõmmu mmu, kè tináanyèiti kǎurì meyèmmè.

⁵ Kuyèinkù kuù sèngu ku cice tié, wèè dǎke kòò ì yié.

⁶ Tikpàti diètì bo onitisàù cǐtè mieke nke kòo nitiyèiwe kó mucõntimu tú meyeñcaàrìmé.

⁷ Mecii nyembè ntùònkò mecii mmè, tiyèintì kpere í me ndò.

⁸ Kuyie nyí dó benitiyèibe pǎrè, kù cóú besààbè kó mubáammu mmu.

⁹ Kuyie nyí dó benitiyèibe borime bitì, kù dó bèè wanti bèmbè dèè wenni.

¹⁰ Fenasǎǎfè bo wèè yóu kuce o kpéi nke, wèè yete itié nhò yóó kúmu.

¹¹ Kuyie nyému kudonkù dòmmè, kù né bá nyé onitì yèmmè mmaà?

¹² Tèpàtè yiè nyí dó bèè ò kpannè, ò í kǎrì mecii nyembè borè.

¹³ Kuyèñnaatí caánni keyùikè nke, kàa yèmmè cààrè kèè yátí keyátí.

¹⁴ Wèè mòke meyèmmè wèè wanti mecii nkéyǐtè dèmarè, dè ã nnaati kuyèinkù ku yèintì mieke nke.

¹⁵ Yewe yemõu tu mefǐtímè mmè osénniwè borè, kè tú dibanni sǎǎ wèè yèmmè naati o borè.

¹⁶ Kàa kpa a kpere kè dé Kuyie ndè tǎñnè a bo ndè mòkemè kè bonè iyĩèke.

¹⁷ Kàa yo ntikũnfǎàtì kè bonè diwèi dè tǎñnè a bo nyommè inaamàa mekùò nkpeyi kè bonè yekpàrè.

¹⁸ Kemieke yiè nce nyekpàrè nye, wèè pĩi nhomáà kòo yè bónkunko.

¹⁹ Otõnnédíétì cè ã ndáátí tipotì nti, kòo nitisàù kǎku wenni.

²⁰ Debire dèè cii dè náríkunko dè yembè yèmmè mmè, kè dèè yèi nkè dè bè sèngu.

²¹ Kè kuyèinkù dǎòrì deyèinkpere dè ã nkù naatimu, wèè toti o yèmmè kòò dǎòrì dèè wenni.

22 Kòo nìtì í békú betòbè məcii o kpere báá yie, kè benìtìbè péu ò duó nyitié nwèe na ké dè dòò.

23 Kòo nìtì nà nke ténìnko tináaàtì dè wennimu, ke naati ò bo béimè tináaàtì tìi wenni dè dò nwèe tì búi ndi mònni.

24 Onìtì wèe cii ò tũ nde ìnkè kó kuce nku mufòmmu kaku, ke búútí kùu cuuti kudonkù.

25 Kuyie nhõ pಂತೆmu tepòtè yiè ncĩètè, kénkánkè okúpokù kó tebàtè.

26 Kuyie nyí dó mɛyèmmè yeiɛ, tináaàsàtì nti kù dómè.

27 Wèe dó idíítí mediè nhò buò nho cĩètè nte, wèe í dó ticuuti kòò ò nfòu kémonte.

28 Onitisàù ò totí o yèmmè mme ke né na kébéi, kòo nitieiwee sònté kèpĩetoo tisĩnténáaàtì.

29 Kuyie nyí dó benitiyeibe, kù kèmmú besààbè kó mubáammu mmu.

30 Fənənsààfè náríkunko mɛyèmmè mme, kè tináaàsàtì yèútí muwérímú.

31 Bè kpànnè wè o ònni kpéi nkòò kèmmú ò bo məcii nyembè kó fənafe miəke nke.

32 Wèe yete itié nwè í dó o ònni, wèe kemmu itié nkòò piəti məcii.

33 A bo ndémè Kuyie ndè duò məcii mme, kàa dó kédeuke, kékunnə amáà.

16

Kuyie mpĩrmè mutōmmú onìtì borimə miəke

1 Onìtì ò náké ò yóó dɔ̀ò tìnti kè Kuyie nkuu né yé tìi yóó dɔ̀ò.

2 Onìtì yèmmè ò ndò nho dɔ̀rìmè məməu wennimu, Kuyie nkuu né yé bá wè o yèmmè.

3 A dó kédɔ̀ò tì, duó nti Kuyie nha bo yà tì dòòmè.

4 Kuyie ndòò bá dè ke yému kù dè dòò mùu kpéi, bá onitiyeiwe kù ò dòò diyie yeiri kpéi nke.

5 Kuyie nyí dó sifei yembè kù yóó bè kpetinnému.

6 Mesàà nnè timómmənti dè tũnni mɛyɛi, kàa dé Kuyie nha ò yóumu mɛyɛi.

7 Kè Kuyie mpənsiri onìtì borimə bá o dootitəbè bè ò ò narikenəmu.

8 Kàa dɔ̀rì dè wenni ke pètè sámpó dè tũnè a bo dɔ̀òmè dè í wenni kèpétə mediè.

9 Onìtì ò nwúómmu ò yóó dɔ̀ò tì kè Kuyie nkuu né nte kòò tì dòò.

Bekpààtìbè borimə dòmmè

10 Okpààtì bekùnè Kuyie nkó muwérímú mmu ò ò ò nyetè o beénti miəke.

11 Kuyie ndó tí mbeú kè dè wennimu, kuu ànné tebiètè ti bo mbeú mèè botí.

12 Okpààtì í dó bèè dɔ̀rìmè í wenni, wèe dɔ̀rì dè wenni wèe kpàtì ò nfííkú.

13 Okpààtì dó wèe nàá wənwe weti weti, ke dó wèe nàá ntimómmənti.

14 Kòo kpààtì miəke peike ò bo na kékuə onìtì, məcii nyiè nweè bo na kébónkunnə okpààtì miəke.

15 Okpààtì wèi duò mmufòmmu mmu, kòò dɔ̀rì mèè sàà ndò nfetaboofə.

Onìtì fòmmu miəke dè tu desààrè

16 A bo mməkemè mɛyèmmè dè tũnè a bo mməkemè mɛsə, kàa bo nciimè tũnè a bo mməkemè idíítí.

17 Benitisààbè yennínəmu mɛyɛi nkó kuce, wèe dàke o borimə kpéi nhò dó o fòmmu mmu.

18 Tepòtè tɛ ò ò niitè kèpĩ nhonìtì kóo càke, tefentè tɛ ò ò niitè ke pĩ nhonìtì kòò do.

19 A bo nwənnémè benitisààbè ke kpa a kpere dè tũnè a bo wənnénəmmè sifei yembè kè dí totí bè éi dè.

²⁰ Kàa totí a yèmmè mesàà nke dǎò dèmarè a bo yà diwèi, wèè duó nhomáa Kuyie ndè bo nhò naati.

²¹ Wèè nàá ntináàntì tìi wenni bè we ntú mecii nyiè, wèè nàá ntináannatì bè yìé nweè kpèti.

²² Bèè mǎke mecii mè bè duò mmufòmmu mmu, kè kuyèinkù yèinti kù kòù.

²³ Mecii nyiè nhǎǎ totí o yèmmè mme kè bèi nkè bè me nyiè nho náàntì.

²⁴ Tináàntì dǎnnè mcekùò mme kè wèeti dinùù, kè duò nkukǎnnaatì.

²⁵ Onitì yèmmè ò ndò nho borime wennimu kè mè né ò kàrinè mukũũ.

²⁶ Dikònni dii ò nte kòo nìtì pĩ mmutǎmmú, kè yé ò dómè kédi.

²⁷ Onitiyeiwe waà mmeysi mme kòo náàntì tùò mmuhǎǎ nkǎme.

²⁸ Onitiyeiwe waà nyekpàrè nye, kòo náantǎutì tǎũ tinépotì.

²⁹ Onitiyonkuwe cii mbenitibè mbe kè bè tanninko meysi nkó kuce.

³⁰ Wèè ùũ nke maá nho bènni kè dǎ kédǎò meysi, nhò mè dǎmmu kè dèè.

³¹ Tiyùpèitì tu kusàrikù sààkù nku, kè yé mufòmmu okùmù tumè benitisààbè kó mucǎntimu mmu.

³² Onitidǎù mǎmmuò ntú wèè nǎ nke ìkù o mieke, wèè nǎ nke pĩ nhomáa ò pèètemu wèè ò kpa nkéna.

³³ Onitì ò ntǎũ tété kè bo yà nanke kpèti nti, demǎu dèè né dǎori dè bonnì Kuyie mborè nde.

17

¹ Kàa yo ntikũnfǎatì kè bonè diwèi dè tǎũnè a bo nhǎmè imaa mpiéké tèè cǎtè kè bonè yekpàrè.

² Otǎntì wèè cii ò ò baatému tēcǎtè bire dèè yete ditoò, kéwènnénè de tebií kè bèè toté de cice kperè.

³ Bè ò yááké mesǎo nnè timátì péitì muhǎǎ mmièke nke, Kuyie nkuù me nyàú onitì yèmmè mme.

⁴ Onitì wèè dǎ meysi nhò kemmu inǎndie nyeyi yembè mbe, kè siyáàbisí yìè nkenti siyáàbisí.

⁵ Wèè daú ocǎrì ò daú Kuyie nku kùù ò dǎò, kè meysi ntùǎkení otǎu kàa ò daú a báá mǎnté de kó tiyeti.

⁶ Bekótibè kó diwèi tu be yaàbí, kè ibí kperi tú i cice.

⁷ Kuyèinkù í yíènnè tìnáànsàatì, siyáàbisí yìè nyí me nyíènnè ò bo mbakémè.

⁸ Bèmbè yèmmè dò nticuuti dǎori mesàà nke ò nte kè bè dǎ tì dǎò.

⁹ Kè bè da dǎò meysi nkàa mè yé dí nnaati, kàa mè mmè dènniní sǎà dí nsí.

¹⁰ Kàa kpànnè wèè cii dè bo ò teennè kèpètè a bo puotímè kuyèinkù dinasáũ kuce tekòutè (100).

¹¹ Onitiyeiwe ò ndǎ mēcààrìmmè mme ò me nyóó mǎánèmu ditǎnni yeiri.

¹² Kàa conè kumuntũnkù kùù mǎnté ku bí dè tǎũnè a bo conèmmè kuyèinkù nè ku yèinti.

¹³ Bè ò dǎò wè mesàà nkòo dǎò meysi, meysi nyí iiti o cǎtè.

¹⁴ Kàa keté dikpànni a kpèté kukpéroo nku, yí yúó kè dikpànni mu nyí keté.

¹⁵ Kuyie nyí dǎ onitì cǎàrè kàa ò kònnè, kù me nyí dǎ wè nnaati kàa dǎ ò cǎàrè.

¹⁶ Kuyèinkù yóó dǎnnè ba idíití, kù bo ò donténè mecii mmaà? Kù í mǎke de kó meyèmmè.

¹⁷ Onitì a népo ò nda dǎmu bá dii mǎnni, kàa kou da teennè diyè yeiri.

¹⁸ Kuyèinkù kuù ò bèi nképoté ku nǎutè ketenkè kè dǎ kù bo yietí otǎu kó dibànni.

¹⁹ Wèè nǎnnè yekpàrè ò dǎ meysi mme, wèè tǎ omáa ò dotimu.

²⁰ Oniticiintì báa yà diwèi, kè meysi mpĩ fènnènyeife yìè.

²¹ Wèè pèité kuyèinkù ò ò mbonè mēyēñcaàrīmè mmē, kuyèinkù cīcē í mǎkē diwèì mari.

²² Kuyeñnaatí tú mutie mmu, kè meyeñcaàrìmè yàku onìtì.

²³ Onitiyeiwe ãã coute tikuuti disòrì ndi, kécake tibeéntì.

²⁴ Mɛcìi nyiè nhõ nwúó mmɛcìi nkperɛ ndɛ, kè kuyèìnkù wúó ndɛdétirè kù í yóó nintɛ dè.

²⁵ Kuyèinkù cice ã mbonè meyeñcaàrìmè mme, kè ku yã bonè iyèkè.

²⁶ Dè í wenni a bo duómme kè wèè í cààrè kòò yietí, dè me nyí wenni a bo puotímè bekótíbè be sàà nkpeí.

²⁷ Wèè í náante náante sǒntíkè ò mòkè meyèmmè mmè, wèè mièkè í péíkú ò cìlmu.

²⁸ Bá kuyènkù kè kù cǐěké bè ǎ nyě kε tú kù cìimu, wèè pĩ nho nùù ò cìimu.

18

¹ Tenoutẽitẽ yìè nhõ ncáá nholmáa ndi, kè bè ò tié nho miẽkẽ peikẽ.

² Kuyèinkù í wanti mæciì, kù ã ndó kébenké ku yèmmè dòmme mmè.

³ Kàa yóù bè ǎ da senkèrìmu, kàa dòò dèé í wènni a di ifeì.

⁴ Onìtì náàntì cūmpúrìmu ke dònne dàmeèrì, ke dò ndinébòrì ke pũ ñke duò mmeci.

⁵ Dè í wenni a bo kónnémè wèè cààrè, kétoú nwèè í cààrè tináàntì.

⁶ Kuyèinkù náàntì wàà nyekpàrè nyé, ké ce nyenacèkuutè.

⁷ Kuyèinkù nùù diì kù buò nkè ku náàntì kù pĩ timátì kōme.

⁸ Onáantəutì náàntì ã ndò mmucekəyuo m̃mu, ke weeti ke cuutoo tipəutì miεke.

⁹ Wèè í pĩ nho tōmmú ò í cǎǎnnè wèè mù cààri.

¹⁰ Kuyiè nyètìrì kpeń̀nì kẹ̀ dọ̀ nkuduotí kperíkù nku, bẹ̀ẹ̀ borimẹ̀ wenni bẹ̀ ọ̀ sọ̀rì kuù borẹ̀ kẹ̀ bá nyĩ̀ẹ̀kù.

¹¹ Tikpàti yìè nkpàti tiì tu o kó disàrì, o yèmmè dò ntii ò kǎnké kuduotí kǎm.

¹² Τεράτῃ τεῖ ὧ νιιτένι κέσαρὲ ονίτι, wèè kékùnnε omádà kòo δευκε.

¹³ Wèè ɔ̃ ténné tináàntì kɛ mu nyí tì kèè mɛsàà nhò ɣeimmu kɛ ǎǎ omáá ifeí.

14 Kàa mō nkàa yèmmè caánnì dè ãã da teennèmu, kàa yèmmè mē ncààrè ba mbo na ké mè cáttinne?

¹⁵ Mecii nyiè nhõ nwanti ke yĩtému, wèè mòke meyèmmè kòò kemmu itíe.

¹⁶ Tícuuti ã̃ kpeté onìtì nwe kucɛ, kòo na kétuakɛ benitidiɛbè borè.

¹⁷ Wèè niitɛ kɛ beé nɔ kpɛti wèè ɔ ndò nhò naati, yóu kòo dootitɔ̀ tuɔkɛní kàa yà.

¹⁸ Kè di tãũ tété dè bo na képaà ndikpànnì, képaté bekperíbè.

¹⁹ Bè cààrè wè ò nkpeńńĩmu képěěté dihεĩkperĩ, kè yεkpàrè kpeńńĩ ke pěěté dimátĩkpetĩńńĩ.

²⁰ Nè onìtì náàntì miéke nke ò pietimè mudii, o nùù dii te kòò yo.

²¹ Onìtì náàntì bo nte kòò nfòù yoo tì nte kòò kú, wèè nǎnnè tìnáàntì ò yóó yàmu de kó mucǎntimu.

²² Wèè pèté onitipòkù ò pèté diwèi ndi. Kuyie nkuù ò dòò mèsàà.

²³ Ocīrì ǽ nnáá nkε báammū kè tikpàtì yìè nni nnáá nkè dè kpénnì.

24 Kòo nìtì népobè sù dè bo na kéntú o kó meyi. A népo mómmuò né pèẓétmu a tebite.

19

¹ Kàa cĩnnì kàa borimε wenni dè ṭũnè a bo ntúmè kuyèinkù ke náante siyààbìsì.

² Kàa í yě dèmarè dè í wenni, kàa dó kédòò dèmarè mɛcǎã nha ã ã dòò mɛyɛi mmɛ.

³ Onìtì yèìntì tii ã nte kòo cààrè o borimɛ, kòo miɛkɛ ncóú nKuyie.

⁴ Tikpàtì yìè nnépobè ã nsũũnkomu, kòo cĩrì népobèè ò yàtɛnè.

⁵ Bè ã ã í ñyóu wèè soú nke náá nwè í yà dè, siyáàbìsì yìè mmɛ nyí yóó yenténè tiyěĩti.

⁶ Bè ã nkɛntimu wèè nìtì o ìikè, kè benitibè bɛmɔu népo tu wèè pǎã.

⁷ Ocĩrì tebiĩ ã ò yetɛmu, kòo népobèè ò sɪntɛnè, kòo dó ké bè béinnè ò báá bè yà.

⁸ Kàa totí a yèmmè a dó amáa ndi, wèè mǎkɛ mɛcìi nkòò péú diwèl.

⁹ Bè ã ã í nyóu wèè náá nwè í yà dè, wèè náá nsiyáàbìsì ò fétinko omáa ndi.

¹⁰ Kuyèinkù í mannèmè kù bo mmòkɛmè dɛsààrè, kudaakù í mɛ mmannè kù bo mbakémè bɛkpààtibè.

¹¹ Wèè cii wèè nɔ nke ìku o miɛkɛ, ò bo yèmmè bè ò dòò mèè yɛi, dɛè ã ntú o kó diyètìrì.

¹² Okpààtì naupíé dònne dicirícirì kó fɛũntifè nɛ, kòo sàa mboo kɛ dònne tinémaàntì.

¹³ Dɛbirɛ dèè yɛi ndè cààrì dɛ cìcɛ yèmmè mmɛ, onitipòkù wèè mǎkɛ yekpàrè kòò dònne dinésĩmbàù dīi dòú sǎã.

¹⁴ Dɛbirɛ ã tiekɛ dɛ cìcɛ cĩtè nte nè o kpɛɛ, Kuyie nkuù mɛ nhǎ da pǎ onitipòkù wèè cii.

¹⁵ Titǎnnédíétì mǎkɛ munɔndɔmmú mmu, kè tikǎnnéyǎãti yìè nkǎnnè dikònnì.

¹⁶ Wèè yie nyikuó ò ã nfòũmu, wèè í dake o borimɛ kpéi nkòò kǎ.

¹⁷ Wèè pǎã mbɛcĩrìbè ò pènni Kuyie nku, kè kù naa yóó dè nhò tɛĩné.

¹⁸ Ntiè nha birɛ a kpáa mǎkɛ dīi mǎnni mɛfíè, a né báá dè kùò nè kemiekɛ.

¹⁹ Kemiekɛ dièkè yìè nhǎ pétému dɛ kó tiyeti, kòò cààrè ò dò nkéyietímu, kàa ò yóu ò naa yóó dè yíèmu.

²⁰ Kénté itié, cǔutè i kéciitè.

²¹ Onìtì ã nyému o yèmmè miɛkɛ ò yóó dǎò tì, Kuyie ndó tì tii né ã dǎò.

²² Wèè borimɛ wenni bè we ndó, a bo ntúmè ocĩrì dè tǎũnè a bo ntúmè oyáàbìsíkótì.

²³ Kàa dé Kuyie nha pété mufòmmu kédi kunaatí bá mɛyɛi mmamè báá da tuǎkénì.

²⁴ Otǎnnédíétì ã baá dicabuu miɛkɛ nke, ò né báá na kéǎnnè mucìè o nùu.

²⁵ Poté tɛpòtè yìè, kuyèinkù yóó ciitèmu, kpànnè wèè mǎkɛ mɛyèmmè kòò ciitè.

²⁶ Wèè cààrì o cìcɛ kɛ bɛtì o yǎ, ò tu dɛbíyɛirɛ ndɛ dèè ǎǎ ifɛi.

²⁷ M birɛ, kàa í kémmú bè da náá ntì a yetɛ mɛcìi nkó itié nyi.

²⁸ Siyáàbìsì yìè nhǎ soutému kénáké wè í yà dè kécaàrè tibeéntì, kè mɛyɛi nnaati benitiyɛibɛ.

²⁹ Bè ã fɛũmmu sipǎo yembè, képuotí tiyèintì.

20

¹ Mɛnaà ncíi benitibè mbɛ, kè mɛnakpɛrímè cààrì onìtì, wèè naa nkunaayǎàkù wè í cii.

² Kòò kpààtì miɛkɛ pɛikɛ ò ã ã ncǎǎnnè dicirícirì dīi ũntí, wèè péikùnnɛ okpààtì miɛkɛ ò dó kékũntè o fòmmu mmu.

³ Kàa í kpantì dè tu diyètìrì ndi, wèè miɛkɛ péikú mɛcǎã nhò tu kuyèinkù nku.

⁴ Otǎnnédíétì wèè í kuuti diyǎ, ditenwàà ò bo ndó kékũ kémónté.

⁵ Onìtì yèmmè dò ntebintɛ tɛè cũmpúrì tɛntɛ, mɛcìi nyiè wèè bo na ké mè fei.

⁶ Bè nàámmu benitibè péu kó tinìti kpéí, dè me nyóùmu a bo pétémè onitì mómumu.

⁷ Kòo nitì borime wenni, kòò dòòri dèè wenni ke ku, o bí ã di diwèi ndi.

⁸ Kòo kpààti kàri dikpààtikàri ke bo beké ò pàanke ã bantému oyeyiwe.

⁹ We mbo na ke dò ò wènkùnnè o yèmmè ke ténke í màke meyei?

¹⁰ A bo mmàkemè sipotampeé sidsèsi kè sì cǎǎ nkàa yé a sì beú dì mǎnni Kuyie nyí mè dó.

¹¹ Kè debire borime yó nwenni bè pàanke ã mè yàmu de dǎòrìmè mièke.

¹² Yeto yèè yonè, nè inuò nyii wùónnè Kuyie nkuù dè dǎò dèdè.

¹³ Wèè nǎnnè inuò nhò naà nfedawanfè nfe, wèè ènni mecǎǎ nweè yo nke sǎnnè.

¹⁴ Odonti ã ntú dè í wenni, dè í wenni nwe, kè né ítóo késǎnte omáa.

¹⁵ Mesǎǎ nnè mǎdèi ndè sūmu péu, mecii nkó tináǎnti tii né wenni ke pǎǎté demu.

¹⁶ Kǎa í yé wèè da mǎkenè dibànni kòo tǎu yé nhò bo dì yietí, cǎuté o yaàbòri kè dì nduó a borè a í ò yé mèè kpéí.

¹⁷ Muyáàbisidiì ã nnaatimu, ke né dente ke naà nyitǎǎ a nùu mièke.

¹⁸ Wèè kèmmú itié nweè nǎ nke dǎori dèmarè, kǎa yóó kǎte dikpànni baati mesǎǎ.

¹⁹ Wèè wátiri betǎbè ò dáanko disòri kpeti nti, kenté wèè nùu yau.

²⁰ Wèè sǎǎ nho cice nè o yǎ o fòmму bo ndònnè wèè fitírè ku keyensùkè.

²¹ Kǎa waà ntikpàti mecǎǎ mmecǎǎ dikétémònni tì ã í ndèntenè mesǎǎ.

²² Bá ndó ke fós mmeyei mbè da dǎò mè, bǎuté Kuyie nkè kù da dèetè.

²³ Kuyie nyí dó sipotampeé sidsèsi tǎyáàbisipotampete í wenni.

²⁴ Kuyie nkuù ni onitì naàcèi yeti dè, onitì bo na kényé ò kòri kǎa?

²⁵ Dè tu meyei mme a bo sǎnté kébéinkoomè Kuyie nyiikè ke dò a bo kù dǎò dèmarè, kǎa yóó dǎúnnè dínùu Kuyie, totí a yèmmè.

²⁶ Okpààti wèè ciì ò ã batemu bèè dǎòri meyei nkè bè kpetínnè bá mesémmè bá mbè nhò bonè.

²⁷ Onitì yèmmè mèè dò nfitírè Kuyie nhò duó ndè kè dè bo nhò mí.

²⁸ Okpààti wèè tu onitisàù ke dǎori timómmǎnti weè kpàti fiíkú.

²⁹ Muwǎrímú muù tu odapàa nkó kusàrikù, kè tiyùpéitì tu odakótì kǎku.

³⁰ Onitiyonkuwe kó mutie tú tiyǎiti, kè kupàati taà nhonitì yèmmè.

21

Mecii nyiè bo nfòu mèè boti

¹ Okpààti yèmmè dǎnnè menie mme ke pūǎ Kuyie mmè dǎnè kèè bíékè.

² Onitì yèmmè ã ndò nho dǎòrìmè wennimu Kuyie, kuù né yé bá wè o yèmmè.

³ A bo ndǎòrimè dèè wenni ke síé, Kuyie nde ndó, kè dè pǎǎté a bo kù fiémè iwũ.

⁴ Tǎpàtè nè tefentè dèè feinko benitiyeibe kó meyei.

⁵ Wèè pǐ mmutǎmmú nè tikǎnyauti weè pieti tikpàti, wèè dó mecǎǎ nkòò naà nfedawanfè.

⁶ Wèè waà ntikpàti nè siyáàbisí dè í mǎke mucǎntimu dè kòrìnè mukũũ mmu.

⁷ Onitiyeiwe yei mmeè ã ò kùo ke yé ò yetemè ò bo dǎòmè dèè sié.

⁸ Onitiyeiwe tū nkùu cè í wenni, kòo nitisàù borime wenni.

⁹ A bo mbomè difii ke kpēnké dè tǎūnè a bo nhānēmè onitipòkù yekpārè yiè.

¹⁰ Onitiyeiwe dó meyei mme nè o yèmmè memu ò ã í ncǎǎ mbá o népo.

¹¹ Kǎa puotí tǎpàtè yiè nkuyènkù ã ciitému, wèè mǎke meyèmmè kòò yéútí mecii nnè itié mbè ò duó nyi mièke.

¹² Kuyie ndó dèè wenni dèndè, kù wùómmu dèè dɔɔri benitiyeibe cǐí, ke bè tannínko meyei mmieke.

¹³ Kòo cǐrì kuò nkàa cǐéké, a múnke naa bo nkuò nkè bè cǐékému.

¹⁴ Disòrì kó dipānni bónkùnkò kemieke, kè dipānni dii bàáné ke cǔs diyòrì kè di kòu kemieke diekè.

¹⁵ Onitisàù ò ndɔɔri ikuò yèmmè kè dè ò naatimu, ke dò nkuyonku onitiyeiwe borè.

¹⁶ Oniti wèè yóu mecii nkó kuce ò bo neinè becírìbè bàmbà.

¹⁷ Wèè dɔ kutekù kó diwèi ò báa mɔɔte o kperè, wèè dɔ menaà nnè imaa nhò báa kparikè.

¹⁸ Benitiyeibe bèè í mɔke bè tũ ndè bè bo yà meyei, besààbè í yóó yà mè.

¹⁹ A bo nhāmè tedòntè ìnkè dè tǔnè a bo nhānèmè onitipòkù yekpàrè yiè nwèè mieke píékú mecāā.

²⁰ Mecii nyiè nweè mɔke tikpàti nè desààrè o cǐètè, kè kuyèinkù dè cààri demɔu.

²¹ Wèè dɔɔri dèè siè ke niti ò ò nfòu kémòntemu kè bè ò dɔɔri mesàà nkoò dé.

²² Mecii nyiè mbo na kèpi dihekperi bè báa di, kèpòntè be yèmmè do dò ndèè bè kánkè.

²³ Wèè yé ò nàa nke túmu wèè yennínè meyei.

²⁴ Wèè mɔke tepòtè nè tefentè ò ò ndaú betòbè mbe kòo kperè demɔu tu tefentè kperè.

²⁵ Otōnnédíétì ò ndè yáámmu demɔu ke yàa kúnè, ke yé o nùtè í dómè ke pǐ mmutōmmú.

²⁶ Wenwe ò ndè dómú demɔu, kòo nitisàù yie níi pā ke báa súó ndèmarè omáà.

²⁷ Kuyie nyí dɔ benitiyeibe kó yepàrè, bè yé pānnè meyèmmè yeime mme.

²⁸ Wèè sou nke náa nhò í yà dè ò í yóó nhā ke bo. Wèè kèmmú tináànti wèè mɔke ò nàa ntì sǎā.

²⁹ Onitiyeiwe ò ntá omáà ndi kòo nitisàù tūnni o fòmmu mesàà.

³⁰ Oniti í mɔke mecii mmamè yoo meyèmmè mamè yoo iyentotí mai Kuyie mborè.

³¹ Bè daati tesāntè yekōnke dikpānni kpéi nke, Kuyie nkuù né ò nte kàa na a dootitòu.

22

¹ Kuyetifeitòo tǔnèmu tikpàti, kè benitibè da dɔ dè pǎtè mesɔo nnè idíítì.

² Okpààti nè ocǐrì dè wēm̄mu, Kuyie nkuù bè dɔò bedé.

³ Wèè dàke ò òs̄ yaní meyei nkésòrimu. Wèè í dake kòo nkéróo kè mèe ò pǐ.

⁴ Wèè kékùnnè omáà o kó mucóntimu tú ò bo ndémè Kuyie, ke mɔke o kperè, ke mɔke diyètìrì nè mufòmmu.

⁵ Ipo nè timátì dèè dii onitiyeiwe kó kuce mieke, wèè dɔ o fòmmu ò báa kù tūnnè.

⁶ Benke debire kuce sààkù dè kpaá be ndiì mōnni, dè bo kóté dè báa kù yóu.

⁷ Tikpàti yiè nhā mbakému ocǐrì kè dibānni yiè nnaà nho banteu kó kudaakù.

⁸ Wèè buótì dèè í wenni ò òs̄ kǎũ meyei mme, ò wērímú ò do dɔɔri mmù meyei nkè mùu deè.

⁹ Wèè niti ò yàu mesàà mme ke yé ò totírínèmè becírìbè o kperè.

¹⁰ Beti tefentè yiè nkè yekpàrè nè kutoweku nè mesenkùmè kè dèe dèe.

¹¹ Wèè dɔ timómmònti ke mɔke tináànsààti wèè dàpúnè okpààti.

¹² Kuyie nkānkému mecii nyembè, ke yetírì benitiyeibe náànti.

¹³ Otōnnédíétì òs̄ yí dicírìcìrì dii bo kuce, kòo yèroo di bo ò pǐ.

¹⁴ Onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè benitidaabè náànti dò ndifòtìrì cūmpuri ndi, Kuyie nyete wè wèe òs̄ do di mieke.

¹⁵ Debire ò mmɔke mewaátéyèmmè mme, kunasāā kuù òs̄ mè dèite.

¹⁶ Wèè fěũnko ocĩrì wè ò kpàrikùnkumu, wèè pãã nhokpààtì ò cĩrikùnkò omáà ndi.

Meciì nkó tináàntì

¹⁷ Kénté mèsàà nkékeè mecìi nyiè nkó tináàntì. Daate n da náá ntì kpéí kè n da tuo mmeciì. ¹⁸ A mè ànné a yèmmè kè dè nda naati kàa mmè yě sãã. ¹⁹ N dó a yié nha Yiè nKuyie nku, dèè te kè n yóó tì nda tié nyíe. ²⁰ N da wàri itié nsipísitããti ndi nè yetannò a dò nkétotí dèè ìnkè a yèmmè kébanté timómmonti. ²¹ Kè bè da tō nkàa wètení á náké timómmonti.

²² A báá yà ocĩrì cĩnnimè kéfietè o kperè, a báá fěũ nhosénniwè tibeénti borè.

²³ Kuyie nkuù yóó kpà mbe kpéí nkékuò bèè fèkè be kperè.

²⁴ A bá nnaatinè kemieke yiè, a báá neinè onitiyonkuwe, ²⁵ a yàà bo bè teeté kéta timatì mieke.

²⁶ A báá béi nképoté a nòutè ketenkè ke dò a bo yietí otòu kó dibànni. ²⁷ Kàa yĩ memme ke í na ke yietí bè bo fietè a dóu.

²⁸ A báá tuo nha yembè dóú ndi tári be bàtè mànkú.

²⁹ Kòo niti yé o tōmmú mèsàà bekpààtibè beè ã ò tùóté ò ã ì ntú sántíke kou.

23

¹ Kàa wěnnè onitidièwè kè di yo, á dòò meyòmmè nè dèè ìkú a ìkè. ² Bá kàa pitiri deu, di ke kũnné. ³ Bá nyáá mmudiì wennimè kényĩke a bo minnémè, kè de yèmmè bè dó ke da díímu.

⁴ Bá mbetì tikpàti, keté ke bá ntoti a yèmmè de bíékè. ⁵ A bo nkpaá ke mu nyí yà idíítí kè ì pèētému. Idíítí do nyí ã ifièti nyi ke puù ke dètíri kěĩnkè fetúúfè kōme.

⁶ A báá wěnnénè meyèmmè yeime yiè nkè di di o diì, bá ndake o diiti wenniku kpéí. ⁷ Ò yó ndòri ke dò nhò da dómu ke tú: Di kényà, ke né da dónè meyei. ⁸ A bo dentenè a bo tì tōmè, kàa do náá ntìi náànnatì yei detetirè.

⁹ Báá náké kuyeinkù a kó tináànsààtì kù í yóó tì pènsirì.

¹⁰ A báá tuo tebàtè mànkú kó ditàri, báá ta deciribire kpete mieke. ¹¹ Wèè kpà mbe kpéí nhò kpeñnìmu, weè yóó da kpànnè be kpéí.

¹² Duó nha yèmmè bè da tié nyi tié, kékénté mèsàà kè bè da tuo mecìi.

¹³ Báá yóu a bo puotímè a bire, kunasãá í yóó dè kùò. ¹⁴ Kunasãá pètínke yóó dè dèsténè mukũũ mmu.

Oniti tiémmè o bire

¹⁵ M bire, kàa ciì dè yó nni nnaatimu. ¹⁶ Dè bo n narike mediè mmómmomme kè nsà kàa náá timómmonti.

¹⁷ A báá teeté benitiyeibè, ndé Kuyie nsãã. ¹⁸ Memme dè bo nda naatimè a borime mieke, kàa yà a dó dè demou.

¹⁹ M bire, kénté n yě mmù kéciité, kětũnne kuce kusààkù. ²⁰ Bá nneitinè benaayààbè nè bemancáàmbè. ²¹ Benaaayààbè nè bemancáàmbè bè taà tidawantì mieke nke, kè tikāncéētì yiè ndaati tiyaaciti.

²² Nkémmú a cice kpeti ke yě weè da temè. Báá senkèrì a yō ò kòté mèè kpéí.

²³ Wammú timómmonti nè meyèmmè nè itié nè mecìi, kàa dè mòòte, a bá ndè cààri. ²⁴ Kòo niti pèité onitisàù dè ã nhò naatimu. Wèè pèité mecìi nyiè kòò nyānkunè diwèi. ²⁵ Duó nde kó kuyeñnaatí a cice nè a yō duó mbe de kó diwèi.

²⁶ M bire, n duó nha yèmmè kētũ n dòmmè nè diwèi. ²⁷ Nyé ke dò nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè nè otòu pokù, bè dònnè difòtìrì cūmpuri ndi, tebinte tèè pèũ, ²⁸ ke ã ndií benitibè benitikòùbè kōme ke càke benitibè péu fōmmu.

Kunaà yàkémú ònkù ò ndòmmè

²⁹ Mesémmè yiè ntu we? We ntu idebì yiè? We nkpaǹtì sáà? We mbeeti o kpeti benitibè? We ncóu tiyḗtì detetirè? We nwùó tinanwū́tì? ³⁰ Wèè ò́ ò́ nyitè wènwè mēnaà mborè, wèè nōnnè mēnaà nkperímè. ³¹ A báá yóu kè mēnaà nkó kuwū́skù da souté mē mietimè fēbòòfè miēke. Mē yó ntati a nū́ kè wēetimu, ³² kè né taroo kè da dānté fēwāàfè kṓmē, didautiri kṓmē. ³³ Kàa nuò nkōore, kàa yēmmè kòkè nè a náàntì. ³⁴ Kàa ndò nha duó dāmèèrì ìnkè kè kari bàtòò kó kudóu ìnkè kè dè sánti kè da kóònkò. ³⁵ Fṣṣ ò́ nnáá nke tú: Bè m puotí kè n kòute bá dè í n yonke, n keté kè í dake, kè nh ènte dii mōnni m bo wēte kényà.

24*Mecii nyiè nè onitiyeiwe*

¹ Báá teeté benitiyeibe, bá mbè neitinè. ² Bè dó kéndōori mēyei mmē kè náá mmè kpeti mād.

³ Nè mecii mmē bè maàmè tēcīfètè, mecii mmè ò́ nte kè tē nkpeñni. ⁴ Nè mecii mmē bè ò́ píemmè yebuò tikpàti tisààti tii wenni.

⁵ Wèè cii wèè mōke muwērímú, wèè cii wèè kpeti dēúkú. ⁶ Wèè bàátí mesàà nweè ò́ na mudoò, wèè mōke bèè ò́ duó nyitié nkè bè sū́ wèè nō ndikpānni.

⁷ Mecii nkó tināànti pēētēmu kuyēinkù wērímú, dèè te kè bè tii nke náá nkù ncīféké.

⁸ Wèè wanti mēyei nsāà bè we ntu mēyei ncice. ⁹ Kuyēinkù yēntotí tú iyeyi nyi, bè í dó kényà tēpòtè yiè fēnōnfè.

¹⁰ Kè mehāárímè tū̀kení kàa bonke a do í kpeñni.

¹¹ Dēetè bè dó kékua bè, bè dèri bè kè kōrinè mukòu, dēetè bē. ¹² Kàa yí a do í yé, Kuyie nkuu wúómmu, kunku yēmu a yēmmè, kù da wúómmu, kuù bekùnè bá wè o tōmmú dōmmè.

¹³ M birē, nyo mmēcekùò, mē teénnēmu kè naati. ¹⁴ Nyé kè dò mmēcii nwennimu a fōmmu kpéi kàa mē pētè mēborimē bá nda yóunè, kàa yà a dó dè.

¹⁵ Báá dōò onitiyeiwe kṓmē kēpōnte onitisàù cīfètè ò́ bo tē. ¹⁶ Onitisàù bo na kédò kuce mēyiekè kè baa nyiitimu, kòo nitiyeiwe ta mehāárímè miēke dè dēèmu.

¹⁷ Kàa dootitòu do dè báá da narikē, kòò bètè, diwèi báá da pī, ¹⁸ Kuyie nyàà borè yà kè dèè kù yonke bá kù tēnkē báá ò́ dōò mēyei.

¹⁹ Bá nhēnnè benitiyeibe, báá teeté mēyei ndōòribè. ²⁰ Benitiyeibe í baa dēmarè dēyìkè, bē fōmmu yóó kúmu fitirè kṓmē.

²¹ M birē, ndé Kuyie nnè okpààti, báá taunnè bèè dó kéceete dēmou. ²² Mēyei nyóó bè tū̀kenímu bàmbà, ò́mou mē nyí yé bē yḗtì yó mmamè.

Mecii nyiè dò nkénnáá ntì

²³ Nte mecii nkó tināànti tēti, dè í wenni a bo mbekùmè kè mōke mēbatimè. ²⁴ Kòò beénti mōu kṓnnè oyeiwe, ibotí nè benitibè dē miēke ò́ nhò péìmu. ²⁵ Kàa kpānnè oyeiwe dè wennimu, ò́ ò́ pētè mesàà mmē kédì diwèi.

²⁶ Kàa tḗnnè otòu timómmōnti, dèè benkú a ò́ dómè.

²⁷ Bá ntu a bo maá tēcīfètè kè í tū́nte a tōmmú ditowaà kṓmu, kè í kùútí kupaku.

²⁸ Báá sṓnté kēnnáá a kou kpéi ndetetirè, a dó kēnaá nsiyā̀bìsì yiè nweà?

²⁹ Báá yí ò́ n dōò miē nkè m bo ò́ fṣṣ, m bo ò́ tḗnnè ò́ n dōò tì.

Otōnnédíétì borimē

³⁰ M pēētè diyèè mari otōnnédíétì mōu paku, kuyēinkù makù paku, ³¹ tisāmpotì nè timúsīntì kè dè dàátí kupaku, kuduotí kùu fité o paku kè kù do.

³² Kè nní ndè wùó nkétotí n yēmmè kè dè m benke mecii mmamè: ³³ Kàa tu m bo

duó sám̀pó, m bo ùũnko sám̀pó, kéom̀pè sám̀pó, ³⁴ a bo nyóó daate kè tidawanti da ìkú, kè dikònni da déété oyúókù kōme.

25

¹ Nte Sodoməo kotinò teyè Suda kóo kpààtì Esekiasi kəbe wàri yè.

Yekotinò yebotí yebotí

² Dè tu Kuyie nkó disānni ndi kù bo sɔnnemè dèmarè ke tú bekpààtìbè kperi bè bo wénmímè dèmarè mesàà.

³ Ti í yé m̀èè botí kēĩnkè youtimè māmè, nè ketenkè cūmpume māmè ti í me nyé bekpààtìbè yèmmè.

⁴ Útè mesəo meýṣṣò nkè m̀èè wenke, wèè d̀ò̀rì tisàtì kòo na ke m̀èè d̀ò̀nè dèmarè sààrè. ⁵ Deite onitiyeiwe okpààtì také kè timóm̃m̃ntii kpénkùnne o kpàtì.

⁶ Bá ndéúk̀unko amáà okpààtì ìkè, bá mbeúnè amáà benitidièbè. ⁷ Bè bo da deem̀mè dèè t̃ũ̀nè bè bo da kékum̀mè onitidièwè ìkè.

⁸ Bá ncāā a bo yúmè tibeénti kè dè yèmmè a yu wè bo beé nho kpeti kàa s̃ĩntè.

⁹ Kàa m̀əkenè a kou t̃imatì a ò yà kè dí tì t̃ũntè, a né báá náké ot̃òu kó dis̀rì kpeti, ¹⁰ ò yàa bo ti kèè̀mè ke da s̃ammú kàa m̀ónté dè ỹĩmè kè tì yènní a nùu.

¹¹ Tináànti t̃ii béi nke wenni tì d̀onnè kus̃arìkù sààkù nku, bè dàri kù mesəo nnè timátì péitì.

¹² Meciì nyiè mbéi nt̃ii náànti d̀onnè mubierimámáá mmu nè mesəof̃ĩmmè wèè tì yie nho borè.

¹³ Menébuo ndòmmè kuyiinkù m̀onnì ke kpénk̀unko onit̃i, dit̃onnì sààrì me ndò nwèè d̃i t̃s̃ nho borè.

¹⁴ Wèè pèèrì o kperi ò d̀onnè kuyaakù nku nè tiweticit̃i t̃ii í yóó ni.

¹⁵ Wèè m̀əke m̃eminnímè ò bo na kéceete okpààtì yèmmè kè tináànnatì taà onit̃i nè o kũṣo.

¹⁶ Kàa yà m̃ecekùò ndi kébenné, kàa tonté a yàa bo m̀è t̃s̃. ¹⁷ Bá ncāā a c̃ep̃etit̃òu c̃f̃ètè ò yàa bo da p̃è nke da s̃ĩntenè.

¹⁸ Onit̃i wèè nàá nhot̃òu kó meyei nhò d̀onnè didùrì ndi nè disiè nè dipencòu.

¹⁹ Kàa yèmmè naatinè onitiyeiwe, m̃eháàr̃imè yìè, dè ò nda d̀onnè a cáánnè diñinnì d̃ii keuté d̃indi, ke cómmúnè kutààku kùu kpeutì.

²⁰ Kàa diè m̃m̃eyeñcaàr̃imè yìè ndè d̀onnè a dàtè o yaàbòrì ndi muséé m̀m̀onnì, ke ānné o m̃ənnè metekāā.

²¹ Kè dikònni bo a dootit̃òu, duó nwe kòo di, kè sinéyēi ò bo, duó nwe kòo yā.

²² Kàa d̀ò̀rì m̃em̃mè a cou yehāākũṣ nyè o yuu ìnkè, kè Kuyie nyóó dè nda yietì.

²³ Kubakù you kó kuyaakù t̃ouni fetaafè nfe, kè siyáàb̃is̃i ce nkem̃ieke.

²⁴ A bo mbomè difii ke kpēnké dè t̃ũ̀nèmu a bo nhānnè̀mè onitipòkù yekpàrè yìè.

²⁵ Tináànsàat̃i t̃ii yènní dedétirè tì d̀onnè menébuo m̃mè ke bónk̀unko kuníí.

²⁶ Onitisàu wèè yóu kè beyeibe ò souté ò d̀onnè tebinte nte yoo dinébòrì d̃ii kó menie ncàke.

²⁷ Dè í wenni a bo dimè m̃ecekùò m̃m̃ediè, yoo a bo ndómè disānni m̃ediè.

²⁸ Onit̃i wèè í p̃ĩ nho mieke ò d̀onnè diheì d̃ii í baa d̃indi dimáà.

26

Ti bo nfòunè m̀èè botí nè tiyeintì

¹ Kè di duó nkuyèinkù diyetidierì, dè d̀onnè muséé mmu kuyiinkù m̀onnì ke dò fetaafè dididèi m̀onnì.

² Iñaribí puti m̀èè botí nè s̃ikpāncéndéi, m̃èè botí nku meyei m̃m̃èè í m̀əke m̀è tukú nè mù m̀è í p̃ĩmmè òm̃òu.

³ Didáù bo tesāntè kpéi nke kè tisāmmánti bo sāmmarímú kpéi, kè tedabεεtè bo kuyèinkù ìnkè kpéi.

⁴ A báá ténne kuyèinkù tiyèinnáànti, a yàà bo kù naánnè. ⁵ Ténne kuyèinkù dè dò nha kù ténne tì ku yèmmè yàà bo ndò nkù cii.

⁶ Wèè t̄s nkuyèinkù nè tináànti, ò kèké o tààke nyi ke waà nhomáà kunaupíé.

⁷ Kuhòukù tààke dòmmè ke kpa muwērímú, kuyèinkù kó dikotinùu me ndò.

⁸ Kàa sante kuyèinkù dè dònnè a bou ditári ndi mutántènditìmu.

⁹ Kupo ò kũũ kunaàyākémúónkù kè dè ndòmmè, dikotinùu me ndò kuyèinkù nùu miεke.

¹⁰ Okpààti wèè s̄h̄tè ke tóu tiyèintì mutāmmú, ò càari benitibè bemou ndi.

¹¹ Temotè ò t̄s m̄è botí k̄ew̄tè k̄édi, kuyèinkù me nkónni deyèinkp̄ere.

¹² Kàa yà òmou kò yèmmè dò nhò cii, a nyé ke tú kuyèinkù k̄me ò t̄ũn̄emu.

Otōnnédíétì borimε t̄m̄è

¹³ Otōnnédíétì wèè ò ȳ k̄è n ȳ diciricirì bo m p̄i nkuce, kumuntũnkù kuù bo kuce.

¹⁴ Dicàù firì di m̄ati ìnkè nke, kòo tōnnédíétì p̄enni o d̄ou ìnkè.

¹⁵ Otōnnédíétì ò w̄t̄t̄ mucìè kè d̄è ò yonkem̄u ò bo mù k̄temm̄è o nùu.

¹⁶ Otōnnédíétì yèmmè dò nhò ciimu ke p̄ēt̄t̄ mecii nyembè bèyiekè bèè t̄én̄n̄inko tináànti kè dè wenni.

Yekotinò yebotí yebotí

¹⁷ Kàa ta dikp̄annì dii í tú a kperi, dè dònnè temotè bo mp̄enkém̄e m̄me kàa p̄i nte yóú.

¹⁸ Kuwáátikù kuù b̄emm̄u yehāāt̄ire, ke t̄āu ipie nke k̄ou. ¹⁹ Onitì wèè souté otou ke d̄è ke tú ò do w̄ánti, o k̄p̄ere me ndò.

²⁰ Kè id̄ei d̄è muhāā nh̄ō k̄umu, kè benāānt̄oubè d̄è yekp̄arè d̄èmu.

²¹ Wèè ce nyekp̄arè ò dònnè yekũ nyèè c̄ú nȳnȳe muhāā, id̄ei ì c̄ú mmuhāā.

²² Onāānt̄outi náànti dònnè mucek̄oyuo mmu, ke w̄eti ke cuutoo tip̄outi miεke.

²³ Tināānnatì nè meyèmm̄e yeime, donnè mes̄o s̄imm̄e m̄me bè dàrim̄e tiyaamatì ìnkè.

²⁴ Wèè m̄ake m̄epóm̄m̄è ò ò m̄è s̄onne o miεke nke k̄ennāā nsiyāābisí. ²⁵ Kòo nāā ntināānsāātì a báa yie, ke ȳ t̄i bo o yèmm̄e miεke t̄i í wennim̄è. ²⁶ Ò ò namu k̄és̄onne o póm̄m̄è, kè dè né mboní kè benitibè bemou banté o yonku.

²⁷ Wèè keù dif̄t̄irì wèè duò di miεke, kè ditári yākù wèè di bienko.

²⁸ Kàa nāā nhot̄ou kpéi nd̄et̄ir̄e a ò n̄im̄mu, wèè m̄ake meyèmm̄e m̄d̄ém̄è ò buòmmu.

27

¹ A yèmm̄e bá nnaatin̄è nanke, a í ȳ t̄i yóó tūkení yie.

² Yóu kè bet̄bè bèè da s̄ante, bá ns̄ant̄i amāā. Op̄ò wèè da s̄ante dè bá ntu a móm̄mu.

³ Ditári c̄ē̄mu kè mubirímú c̄ē̄, kè kuyèinkù naupíé c̄ē̄ ke p̄ēt̄t̄ mem̄me.

⁴ Kuyonku s̄im̄mu ke kunaupíé yóu, we nn̄e bo dáát̄i k̄écóm̄m̄u m̄epóm̄m̄è ìk̄è?

⁵ Kòo nit̄i da kpann̄è a ìk̄è, dè t̄ũn̄è ò bo nda dóm̄è kè dè s̄ori.

⁶ Kàa népo da kpann̄è dè tu a kó mes̄à m̄me, kàa dootit̄ou da ̄rí dè tu a kó meyei m̄me.

⁷ Wèè di ke s̄ann̄è nweè n̄u m̄cek̄uò, dik̄onn̄i bo wè bá d̄è t̄i dè ò nhò naatimu.

⁸ Wèè yè o èi ke centi cènti ò dònne tenòtè nte tèè dèténè te yĩnti.

⁹ Mèkəpəmpemmè nè tũdààrí dè naati mɛyèmmè mmɛ kè kunéponaati pɛ̃tɛ a bo ntámè amáa.

¹⁰ A báá yóu a népobè, a mɛ mbáá yóu a cice népobè, kè mɛháárimè da tũ̀kɛ a báá kɛtɛ a tebite borè, a cɛpɛetitòu tũ̀nèmu a tebite tèè dètiri.

¹¹ M birɛ, ncii kénárikunko n yèmmè, kɛ n níí na kéténné bèè n sènkɛ tináantì.

¹² Mɛcii nyiè nhǎǎ yàní mɛyɛi nkésorimu kè kuyèinkù nkéroo kè mɛ kù pĩ.

¹³ Kàa í yé wèè da məkənè dibànni kòo tòu yé nhò bo dì yietí, cɔuté o yaabòri kè dì nduó a borè a í ò yé mɛè kpéí.

¹⁴ Kàa dɔu nha kou məkperimè dikũnweñni, dɛ kó mudɔummu ɔ̀ ndò ndisáànni ndi o kpéí.

¹⁵ Onitipòkù yekpàrè yiè dònne fetaafè ɔ̀ ni kè yèè nésĩmbakè ndóu yènyɛ sǎa.

¹⁶ Wèè bo na kèpikù kuyaakù yoo məkùò mmɛè yìètɛ, wèè bo na kèpĩ ndɛ kóo nitipòkù.

¹⁷ Timáti sǎũmè titetì, mɛè botí nku onitì tũnnimè otòu yèmmè.

¹⁸ Wèè píenko mutie wèè càá mmu bɛ. Wèè yàrí wèè ò baké mutǎmmú kòò pieti mɛsàa.

¹⁹ A ɔ̀ síéké mɛniɛ nkéyà mɛè botí a ìlkè, otòu ɔ̀ mɛ nyà a yèmmè kè dɛɛ ò teennè.

²⁰ Kudɔnkù í diè mmɛè botí bɛcírìbè, onitì í mɛ ndiè nhò dó dè.

²¹ Bè yáunè muhǎǎ mmu mɛsɔ̀ nnè timáti péitì, bè ɔ̀ banté onitì dòmmè nè bè nàa ntì nti o kpéí.

²² Kàa ti kuyèinkù dituò mɛdibii kɔmɛ a báá na kè kù yàtenè ku yeintì.

²³ Ndakɛ a wũs kpéí nkè ì taà. ²⁴ Onitì ɔ̀ í mməkɛmè o kpɛɛ sǎa, tikpàti ɔ̀ í mmɛ nsóké sǎa. ²⁵ Kè timúti dèè kè tipànti mu nyí yènní, kɛĩ yetārè ìnkè kpɛti kénkémmúnè tipànti bo yènnimè. ²⁶ Bè ɔ̀ kɛĩ tipecitì kédúakənè tiyààti ntì, kè fíté yɛbɔdakè kédonnè dɛpaa. ²⁷ A bɔmiè nyó nda sànnèmu, kàa píínè a cĩètè nè a tǎmbè.

28

¹ Wèè dǎò mɛyɛi nhò ɔ̀ ncokùmu bá òmòu í ò bètì, wèè í dǎò dɛmarè kòò məkɛ dikǎmbùò dicírìcìrì kɔmɛ.

² Kè dihèi í wɛ ndinùu bɛkpààtibè bɛè ɔ̀ sũũ, kòo kpààti cii kɛ yé dɛmarè wèè kpàti ɔ̀ mɔntɛ.

³ Fɛkpààtidawanfè fèè fǐũnko bɛcírìbè fè dònne fetaafè nfɛ fèè sũũ nkɛ kùò tidiitì.

⁴ Bèè yetɛ Kuyie nkuó bɛ sǎntí benitiyeibɛ mbɛ, bèè ì yié nkè bè miɛkɛ pɛí benitiyeibɛ.

⁵ Benitiyeibɛ í yé dèè ci bèè dó Kuyie mbɛè dè yé dɛmɔu.

⁶ Kàa kpà a kpɛɛ, kàa borimɛ wenni dè tũ̀nè a bo mməkɛmè tikpàti kè mɛ sĩ.

⁷ Wèè yie nKuyie nkó ikuó ò tu dɛbísààrè ndɛ, wèè nɛitinè bèè borimɛ í wenni kòò ǎa o cice ifɛi.

⁸ Wèè pènni idiítì kè bè bo nhò yietì kɛ nɔnkɛ, wèè niti kɛ pǎa bɛcírìbè, wèè ɔ̀ tiekɛ dɛ yiè nkó tikpàti.

⁹ Wèè í dó kékè Kuyie nkuó, Kuyie nhǎǎ í nkèè dɛ yiè nkó mubáammu.

¹⁰ Wèè fétinko benitisààbè ò bo do ò keú dii fǐtìrì miɛkɛ. Benitisààbè biɛ mɛ mpèú mɛsàa mmɛ.

¹¹ Wèè məkɛ o kpɛɛ o yèmmè ɔ̀ ndò nhò ciimɛ, ocĩrì wèè cii kòò né ò daú.

¹² Kòò nitisàù baaté dè ɔ̀ nnaatimu benitibè, kòo yeiwe baaté bè nsòti.

13 Wèè sòrì o yei nhò í yau mesàà mmamè, wèè mè dāa nke mè yóu, Kuyie nwe c̄ñko.

14 Dè nnaati wèè dé ò bo dāòmè m̄eyei, wèè to kpeñni wèè duò m̄eyei mmieke.

15 Onitiyonkuwe wèè baké beçĩribè ò dōnnè diciricirì ndi dīl pèú, kumuntũnkù kùù dō kēpĩ.

16 Kukpààtiyèinkù f̄ũnko benitibè mbe, wèè í dō tikuuti kòo kpàti mōnni.

17 Wèè kùò onitì weè ã ncooti ke bií tannè kuf̄̄ti bá b̄é í ò còh̄n̄é.

18 Wèè borime wenni weè coorí, wèè tũ nyice id̄éi kòò duò.

19 Wèè kuuti ketenkè weè yo nke sànnè, wèè s̄h̄t̄é ke bo kòò nsànnè tidawanti.

20 Onitisàù weè pīeti mesàà, wèè dō kékparikè mecāā kè m̄eyei nhò tūòkù.

21 Dè í wenni a bo mbaàtimè benitibè nè m̄emme kòò niti ã̄ na kédòò m̄eyei mudii s̄am̄pómù kpéi.

22 Wèè dō kékparikè mecāā nweè ã m̄beti tikpàti bá ò í ȳé ke dō ntidawanti bo ò dō.

23 Wèè nàké onitì o caàrimè b̄é ã̄ dente ke we ns̄ante k̄ep̄̄t̄é wèè ò kpenti.

24 Wèè yùúkù o cice nè o ȳs ke tú d̄é í tú m̄eyei, nhò í cáánnè onitikòùti.

25 Onitì wèè dō dem̄ou ò ce nyekpàrè nye, wèè dō Kuyie nkòò mòke dem̄ou.

26 Wèè tá omáà ò tu kuyèinkù nku, wèè cii kòò coorí.

27 Wèè p̄ā m̄beçĩribè w̄é í mōnni d̄emarè, wèè nòùt̄é t̄ēi kòò yàù m̄eyei.

28 Kòò nitiyeiwe baat̄é, benitibè ã ns̄orimu, kòò ku besààb̄é s̄ũ.

29

1 B̄é tié nwè kòò yete, ò bo do mecāā bá b̄é báá na kóò tàa.

2 Kè benitisààb̄é s̄ũ d̄é ã nnaatimu kubotí, kòò yeiwe baat̄é d̄é mb̄é yóù.

3 Wèè cii d̄é ã nnaatimu o cice, wèè kòrì benitipòb̄é b̄éè d̄outi d̄outinè benitidaab̄é borè kòò cààri o kper̄e.

4 Okpààti wèè bekù weti weti weè kpàti ã nf̄ííkú, weè c̄óu tikuuti kòò tì buò.

5 Wèè kpenti o kou ò dii omáà ndi timátì.

6 Benitiyeibe yei ndò nt̄imátì nti ke b̄é p̄ĩ, kè besààb̄é ȳanku nè diw̄èi.

7 Onitisàù ȳému oc̄irì kpéi, oyeiwe yie m̄e nyí mòke d̄e kó m̄eyèmm̄e.

8 Sip̄̄o yemb̄é b̄éè kōnn̄inko benitib̄é, kè besààb̄é b̄ónkũnko kunaup̄ié.

9 Kè mec̄ii nyiè mm̄òkenè kuyèinkù t̄imatì, kòò mieke peike yoo ò d̄aú b̄é í yóó narike.

10 Benitikòùb̄é nīim̄mu onitisàù, kè besààb̄é ò dō.

11 Kuyèinkù kuù feinko ku yèmm̄e, kè mec̄ii nyiè nyĩkú omáà.

12 Kòò kpààti ȳié nsiyààb̄isí o t̄ũmb̄é ã̄ naá m̄beyibe mbe.

13 Oyeiwe nè os̄enn̄iw̄é b̄é w̄é nd̄é bo d̄emáà ndi, Kuyie nkuù kpet̄irí bá w̄é kó inuò.

14 Okpààti wèè bekùn̄è beçĩrib̄é k̄é d̄é wenni o kpàti ã nf̄ííkúmu s̄ā̄.

15 Kunasā̄ nè it̄ié nd̄éè duò mm̄ecīi, b̄é yóu d̄éè bir̄e k̄é d̄é d̄òr̄i d̄é d̄óm̄e d̄é ā̄ d̄e ȳs nwe if̄ei.

16 Kè beyeibe s̄ũ mm̄eyei mm̄é ã̄ s̄ũ, b̄é né yóó duómu, kè besààb̄é nw̄úó.

17 Tié nha bir̄e k̄é d̄é da on̄p̄unn̄e ke n̄ar̄ik̄unn̄e a yèmm̄e.

18 Kè Kuyie mp̄ān̄āānt̄i náam̄b̄é í bo kubotí ã̄ í nȳé kù co k̄é, d̄é nnaati wèè ȳié nKuyie nkuó.

19 B̄é í tié nkudaakù nè tin̄āānt̄i, kù yóó kēemu kù m̄e mb̄áá yie.

20 K̄āa yà wèè n̄āa nke í ȳé ò tu mù, a nȳé ke tú kuyèinkù k̄ōm̄e ò t̄ōñ̄emu.

21 K̄āa c̄ūu nhot̄ōnt̄i nè o b̄ík̄emb̄ént̄i o yèmm̄e ã̄ nd̄ó nhò tu t̄ec̄̄t̄é bir̄e nd̄e.

22 Kem̄ieke ȳiè nce nyekpàr̄é nye kòò nitiyonkuwe d̄òr̄i m̄eyei péu.

- 23 Tεpòtè kékùnkumu te yiè, wèè kékùnko omáà kòò pieti diyètìrì.
 24 Wèè wěhñè oyúókù ò cààri omáà ndi, ò yému mēyēi mmèè ò bàà, ò né í dó ké mè dāa.
 25 Kàa yòte onitì dè tu didíĩntàrì ndi, wèè duó nhomáà Kuyie, kù we nkānké.
 26 Bá wè ò ò ndó kénnaatinè wèè ò baké wēnwe, Kuyie nkuù né bekùnè bá wè.
 27 Benitiyēibe níĩmmu besààbè kè besààbè ní mbeyēibe.

30

Akuu kó tináantì

- 1 Akuu Sakee bire nàké tìi náantì Itiyēēdi nè Ukaadi.
 2 N tú kuyēinkù nku ke pēētē benitibè bemou, n yí mōke meniticiì.
 3 N yí mōke mecii n né mōkemu mecii mmèè bo nte kè n yīētē Kuyie.
 4 We ndèke kēĩnkè ke wētēnì?
 We mpikú kuyaakù nè o nòùtè?
 We mpōũ mmēniē nnè kuyààkù?
 We nhānnē itemmānkè?
 Dē yiè nyètìrì tu ba?
 O bire kperi tú ba? N nàké ti.
 5 Kuyie nnàké tì timou tu timómmōnti nti, kuù kānké bèè bo ku bo dè kudōpikù kōmē. 6 Báá yíē tìmatì ku náantì miēke, kù yàà bo da kpetínnē kébenke a tūmē siyāàbìsì yiè.
 7 Kuyie, n da mōú dēmarè dēdérè nde n fōmmu miēke, báá dē nni nyetenē. 8 N dētinnē siyāàbìsì, nè mecii mmē, a báá yóu kè n dōke naá nfēdawanfē yoo n dōke kparikè, nni nduò m bo nyo mù ke fōùnē. 9 Kè n dōke kparikè n yàà bo da yete ke dō: We ntu Kuyie? Kè mme n dōke naá nfēdawanfē n yàà bo yúúkú kécake a yètìrì.
 10 Bá nwátìrì otōntì wèè ò duó mmutōmmú ò iikè ò yàà bo da bōnté kusĩnkù kàa tō mēyēi.
 11 Bēmabè bomu ke sǎǎ mbe cicebè bá bè í náá mbe yōbè kó mēsàà.
 12 Bēmabè bomu kè be yēmmè dò mbè wēnni kè bè né ã mēyōō.
 13 Kè betōbè bo ke senku benitibè ke bè séenko inuō.
 14 Bēmabè bomu kè be nìi ndò ntiseuti, kè be yèi ndò nyese, ke kōu besénnibè, ke deu becĩribè.

Dèè yóu mubantímù

- 15 Bēmabè bomu ke ò ntú: M pǎ, m pǎ. Bè dōnnē inacákpei nyi ke yǎǎ mbetōbè yīĩ, dēmarè bo dētāātì ndi dèè ò ò í nsānnē, kè de naannē bo dèè í diè.
 16 Kudōnkù nè tēhāũnte, nè ketenkè kèè í diè mmēniē, nè muhāǎ mmùu còu nke í diè.
 17 Kōo niti sǎǎ nho cice, ke sēnkèrì o yō, yēbankete yēè yóó doké o nuō, kè itúúkè ò càáké.
 18 Dēmarè bo dētāātì ndi dèè pēētē n ciì, dēnàà ndi ketíke n yí na ke banté dè:
 19 Fētúúfē kó kuce kēĩnkè, fēwààfē kōku ditàrì ĩnkè, bàtòò cē dāmēèrì miēke, dèè yūō nhonitidòu osapàà mbíékè.
 20 Nte onitipòkù wèè dōuti dōutinè benitidaabè o borimē dōmmè, ò ò di kédeē kéūtē o nùu ndi ke dō ò ò dō mēyēi mmāmē.
 21 Dēmarè bo dētāātì ndi benitibè kōmbùòtì duò dè ke dō nkētenkè ò ò aámè, dè bo dēnàà ndi ketíke ketenkè yīèkù dè.
 22 Kudaakù bo naámmè okpààtì

nè kuyèinkù kùù yo nke sànnè,

²³ nè tepodàntè bo nyeímè

nè kunitipodaakù bo cəutémè océpokù fòtìrì.

²⁴ Desíntékpere bo titòntì tìnàà ndi ketenkè ìnkè, dèè kě́nì kè de cìi nné deu.

²⁵ Sikéũ sù kpa muwḗrímú, ke né ãã waá nsi diitì kudisḗkù mònnì.

²⁶ Nè yeyí yèè kpa muwḗrímú ke né keù ye fòti yetā̀rè mièke.

²⁷ Nè fəcofe fèè í məke okpààti ke ãã yè yetī̀rè yetī̀rè.

²⁸ Nè yemə́nke a bo na kə́pí nyè nè a nùtè kè yè né ã sikpààtìcḗi mièke.

²⁹ Denennè bo dètā̀ati ndi, dənàà ndi ketíke dèè cəmmu wenni.

³⁰ Dicirícirì dikpàà kóo kpààti dii í dé òmòù,

³¹ nè tekpà̀rìsā̀ntè,

nè dibòdaà,

nè okpààti wèè nénè o ā̀apòmbè.

³² Kàa məke tɛyɛinfentè nte ke fontí, ke banté, pĩ nha nùù. ³³ Kàa poké menaamiè menaànkùò mèè ãã yènní, kàa poté diònnì meyĩ mèè ãã yènní, kàa mièke yènní a ãã cé nyekpà̀rè nyè.

31

Bè tiémè Demmuyeri

¹ Okpààti Demmuyeri yō ò tié nyì tié.

² A tú m birɛ nde, m birɛ móm̃m̃nne, kénté n tié. ³ Báá yóu kè benitipòbèe di a wḗrímú, báá tūnne bèè fétinko bekpààtibè be kó kuce. ⁴ Demmuyeri, bekpààtibè nè bèè baké bè í dò nké nyè mmenaa kperímè. ⁵ Bè yàà bo muó nkéyè nyikuó ke fḗũ mbesénnibè. ⁶ Di níí duó mmenaa kperímè wèè yóó kú, kéduó mmenaa nwèè yèmmè cààrè, ⁷ kòo yà kényè nho dawanti nè o yeñcààrimè. ⁸ Á nteénnè bèè í nò ntínààntì nè bè bəntóo bè. ⁹ Mbekù weti weti ke kommu besénnibè nè beçiribè.

Onitiposàù kó tináàntì

¹⁰ Wèè pètè onitiposàù ò pètəmu, de kóo nitipòkù wennimu ke pḗtè mḕdèi.

¹¹ O dɔ̀ù ã nhò tám̃u kòò dɔ̀rì be kpere kè bè còntí.

¹² Ò í dɔ̀rì o dɔ̀ù meyi ò ò dɔ̀rì mesàà mme o fòm̃u mum̃u mièke.

¹³ Ke waà tipààkòntì ke pĩ mmutōmmú nè diwèi.

¹⁴ De kóo nitipòkù dōnnè bātòò kupotā̀ nkou nwe ke waànní o diitì dɛdétirè.

¹⁵ Ò ãã ente kè dè kpā́a uumu kòò bənné kéduó nho cī̀tè kəbe, kéduó mbetōmbè mutōmmú.

¹⁶ De kóo nitipòkù weè ãã totí o yèmmè kédonténè o díítí ketenkè kḗfííkú dɛtie ndèè pɛi.

¹⁷ Ò ã mpĩ mmutōmmú nè tikōnyauti nti ò ãã í nkari ke mmei o nɔu.

¹⁸ Ò ã nwúó nho tām̃mú kérímè mme kòo fitirè níí nyíé nkécóú.

¹⁹ Tɛpà̀akonditè í yiè o nɔu mièke, kòò dùòkù mupà̀akómmú.

²⁰ Ke teénnè besénnibè, ke niti ke pā́a mbeciribè.

²¹ Ò í yī̀kù muséé, ke yé ò cī̀tè kəbe bəm̃u məkemè tiyaádándátíntì.

²² Kòò dùòkù tiyaàcḗtì, ke daati tiyaàkpeti wū̀stì tii dò ndéú déú.

²³ Kè bè dé o dɔ̀ù dihei mièke kòò kəkè bekótibè kó difinnì.

²⁴ Kòò dùòkù tiyààti ke fiiti, ke fiitinè inaakṹ mbepotambè.

²⁵ Ke kpeñni kè bè ò sántì, ò í yī̀kù nanke.

²⁶ Ke náá mmeciì nkó tináàntì, ke tiènnè diwèi.

²⁷ Ke dake o cī̀tè kpéi, ò í dé mutōmmú.

²⁸ Kòò bí ò sántì kòò dɔ̀ù ò dèúkunko.

²⁹ Koò sǎntí kẹ tú: Benitiposààbè bomu kàa né bè pǎǎtẹ́ bẹmọu.

³⁰ Diwèi pǎnkùmu kẹ kuwenniku deu, onitipòkù wèè dé Kuyie mbè we nsǎntí.

³¹ Yietínè we o tǎmmú ké nhò sǎntí dihẹi dimọu o tǎmmú kpéí.

Mεborime wèiti wàri dùi pátíri Di mpátíri tɔ̀ tùi náàntì

Mεborime wèiti do tú məcii nyiè nwe kéntú bèè ta Isidayεεribe kó məcii nkóo dàkósòri be kóò mǎu. Ke wéi mεborime ke náá nhò yà tì mεborime ñnkè, kòo béei nke tú mεborime í kéri ti do mè wùónnèmè.

Ò í mǎke yenò yèdéè, ò tu onìti wèè dó wè nwe Kuyie nke cii ke békú omáà tináàntì péu kè dè ntukúnè mεborime dòmmè. Kè ti dó kékeè o pátíri tɔ̀ tì ti dò nkétúóté ti mǎa kécónné o fǽtìri ndi ò do bo mǝè borime miεke, nè o do tú wè. Sifube kó mεborime miεke wèè wetí Kuyie we nyietì, ke ɔ̀ kpetínné oyεiwe, kè mεborime wèiti wénté kénsó ndè í mε ndò nsǎà. Dèè te kòo náà nho pátíri miεke kuce mǝpéu ke tú: Mεborime yóumu mè í dò nkébanté.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Mεborime wèiti wéntémè ke sǝ mεborime í dò nkébanté 1.1-4:16
 2. Mεborime wèiti wéntémè ke sǝ mεborime í cáánnè a bo mbètìmè kuyaakù 4:17-10:20
- Mεborime wèiti náàntì kó dikòu 11:1-2:16

Mεborime í dò nke banté

¹ Dafiti bire mεborime wèiti Sedisadεmmu kóo kpààtì nǎké tì mεborime ñnkè.

² Mí mεborime wèiti kè m béei nke dò: Mεborime yóumu mè í dò nkébanté bá sámǝpó.

³ Mutǝmmú onìti pǝ mmù ketenkè ñnkè, mu kó mucóntimu tú ǝmmu?

⁴ Ku ndapùntǝnkù ɔ̀ pǝtǝtǝ, kè kundapùntǝnkù tekùu yènní, kè ketenkè baa bo.

⁵ Diyiè ɔ̀ yènní kékǝte kéta, kéndó mεcǎǎ nke bo wǝtǝ dì yièní kè.

⁶ Kuyaakù ɔ̀ íté diyiè yièní kè, kénfũũte ke fiti kubakù cǎnku kénfiti, ke wǝti ke bo kéténi kù iténí kè.

⁷ Ikó nyimǝu pũè nke taà dàméèrì nwe, ò mε nyí piεku, kè ì baa pũè nkoò taà, ke wĩtǝti ì yènní kè.

⁸ Bá dè dε tǝmmú í mǎke kumǎnku, onìti báá na kénáké kédeè. Fεnǝnfǝ í diè mmuwéimù, ditoò mè nyí diè mmukeèmù.

⁹ Dèè baa do bo dεè yó mbo, dèè do dòò dεè yóó dòò. Dèmarè í tú depǎnnè ketenkè ñnkè.

¹⁰ A bo yà dè ke dò:

n yàmè mecii mmòkè mē mucóntimu ke pēēté a bo yeimmè, kuwenniku mōkè mē mucóntimu ke pēēté dibìnnì.

¹⁴ Mecii nyiè nnuo nwúómmu
kè kuyèinkù áante dibìnnì mièke.

Kè nní nsó ntímatì máà tìi bè bàà. ¹⁵ N de nyà meborime yòumè ke í dò nkébanté. Tìi yóó tuòkení kuyèinkù kè tìi yó n tuòkení, n né cii ba nkpréí? ¹⁶ Bè ã ã í nhā ke yé mecii nyiè nkpréí, bè me nhā ã ã í nhā ke yé kuyèinkù kpéí mbè ã ã bè yèmmu bedé. Kuyèinkù ã ã kúmu ke mecii nyiè nkú. ¹⁷ N yèmmè mèè cààrè dè í n naati! Dèè dōri ketenkè ñnkè dè í n naati, meborime í dò nkébanté, dè í cáánnè a bo ndómè kékpaa ke kuyaakù. ¹⁸ Mutómmú m pī mmù ketenkè ñnkè ke òu, ke yóó mù yóunè wèè n tūnní, dè í n naati mu kpéí. ¹⁹ We nyé wèè n tūnni kòò bo ncii yoo ò bo ntú kuyèinkù? Weè né yóó baaté n dōò dèè kó dimàà ketenkè ñnkè nè n kó mecii. Dèndè múnke í dò nkébanté. ²⁰ Mēmè mè yārikè mē n kōnti nè mutómmú m pī mmù ke òu ketenkè ñnkè. ²¹ Nte onitì wèè pī nho tómmú nè mecii nnè meyíétímè kè mù yíé mmesàà. Kòò né mù yóu nè otòu wèè í pī mmumamù. Dèndè í dò nkébanté dè cààri meyèmmè mme. ²² Onitì kó mucóntimu né tú òmmu o tómmú nè tihòutì o òu tìi kó dimàà ketenkè ñnkè? ²³ O we yemou tu kuyonku kpeye nye, kòo tómmú tú muyonkumu. Bá keyènkè ò ã ã í nhòmpè. Dèndè í dò nkébanté.

²⁴ Onitì bo dimè kényà dèè tu o kó diwèi nè o tómmú ò pī mmù. Dèndè kó dimàà bonnì Kuyie mborè nde. ²⁵ Kuyie mbéimmu ke tú kè kuù í te we mbo di kè dè nhò naati? ²⁶ Kuyie nhā duó nkù dó wènwè mecii nnè meyíétímè nè diwèi. Benitiyeibe kó mutómmú Kuyie mbè duómmù tu bè bo kóumè ke tí nkù dó bè kpéí. Dèndè í dò nkébanté dè í cáánnè a bo ndómè kékpaa ke kuyaakù.

3

Bá dè nè de mōnni ndi

¹ Bá dè nè de kó dimōnni ndi.
Bá dii mōnni nè di kperè nde ketenkè ñnkè.

² Dipeitēmōnni bomu kè mukūũ nkó dimōnni bo.
Mufi mmōnni bomu,
kàa bo uutémè a fií ndè kperi bo.

³ Mukòu kó dimōnni bomu.
Kàa bo mièkūnnemè kó dimōnni bo,
mupōmmù kó dimōnni bomu,
kè mumarimù kó dimōnni bo.

⁴ A bo kuómmè kó dimōnni bomu,
kè mudaá nkó dimōnni bo.
Didabōnni kó dimōnni bomu,
kè muhàù kó dimōnni bo.

⁵ Itáá kó mubōmmù mōnni bomu,
kàa bo yóumè itáá kó mubōmmù kó dimōnni bo.
Debaà nkó mupīmmù mōnni bomu,
kàa bo yóumè debaà nkó mupīmmù kó dimōnni bo.

⁶ A bo waámmè dèmarè kó dimōnni bomu,

kè dè bo fetimè kó dimònni bo.
A bo sɔnnemè dèmarè kó dimònni bomu,
kàa bo dootóomè a do sɔri dè kó dimònni bo.

⁷ Muyaàkētímù kó dimònni bomu,
kè muyaàyántímù kó dimònni bo,
a bo ncíékémè kó dimònni bomu,
kàa bo nnáámmè kó dimònni bo.

⁸ A bo ndómè otɔ̀ù kó dimònni bomu,
kàa bo nníímmè otɔ̀ù kó dimònni bo.
Mudoò kó dimònni bomu,
kè kunaatí kó dimònni bo.

⁹ Wèè pĩ mmutōmmú ò mù pĩ nkòo kó mucōntimu tú òmmu? ¹⁰ N yàmu Kuyie nduó mmùù tōmmú benitibè kè bè mù pĩ. ¹¹ Kù dòò demou kè dè wennimu bá dè kè dè bo de mōnni, kè kù duó nhonitì meyèmmè ò bo nyénèmmè kè dò nhonitì ɔ̀ɔ́ í nku kè dèe deè, onitì né í na kè bo banté Kuyie mpĩ mmùù tōmmú, kù mù keté mèè botí nè kù mù dèèmmè. ¹² M bantému kè dò nhonitì kó diwèi tu o bo ndòòrimè ò dómè, kémbo kè dè ò naati o fōmmu mumou mièke. ¹³ Kòo nitì yo nke yè nke dè ò naati nè o tōmmú, Kuyie nkó dipānni ndi. ¹⁴ N yému kè dò nKuyie ndòò dè dèe yó mbo sáà, dèmarè í dò nkéyíé de mièke. Dèmarè me nyí dò nkéyaate. Kuyie ndè dòò memme kè dè bo yie nkè bè nkù dému.

¹⁵ Dèè bo dè do bomu nè dimònni,
dèè yóó buoté dè dié nke buotému.
Kuyie nkuù tēñninkoní dèè pēēté.

Demou de mǎnku tú mukũũ

¹⁶ Kè n wénté ketenkè ñnkè kénsó ntibeénti naá nsiyáàbisí kè mēsàà nnaá mmeyei. ¹⁷ Nè n yèmmè mièke kè n dò: Kuyie nyóó bekénèmu osàù nè oyeyiwe. Kè yé bá dè nè de kó mēfiè mme. Bá mèè dòòrimè kè me beénti mōnni bo. ¹⁸ Kè n wénté onitì kó mufōmmu, nè n yèmmè mièke kè dò: Kuyie ndó ke yáákému onitì kòo banté ò í cáānnèmmè feòfè. ¹⁹ Kè yé tii tùòkùní feòfè, tii tùòkùnímmè onitì, feòfè kōmmè onitì me nkɔ́. Onitì nè feòfè de fōmmu mumáà ndi onitì í pēēté feòfè. Demou dè í dò nkébanté.

²⁰ Demou dè kũnti dibòrì dimáà ndi,
demou dè bonní mutáá mmieke nke,
demou dè wēti mutáá mmieke nke.

²¹ We nyé kòo nitì kó mufōmmu dekù keñnkè kè feòfè kōmu ɔ́ nkpaá ketenkè mièke? ²² Kè nni nsó nhonitì kó diwèi tu dè bo nhò naatinè memme o tōmmú, dèè tu o kó mucōntimu. We nyóó ò benke dèè yóó tuakení o kó difōnkúò.

4

Benitibè dààri mèè botí betabè meyi

¹ N yàmu benitibè fēũnko mèè botí betabè ketenkè ñnkè.
Wénté bè bè fēũnkomè kè bè kuò mbá òmòù í bè bàá.
Bèè bè nò mbèè bè fēũnko
òmòù me nyí bè bàá.

² Kè nni nsó mbecírìbè bèè ku nè dimònni
bè kperè wenninè befòubè.

³ Wèè né dake bo diwèi mièke ke bè pēēté bédé
weè tu bè mu nyí peité wè,
wèè mu nyí buoté kutenkù mièke,
ke yé ò í yàmè meyei mmèè dōri ketenkè ìnkè.

⁴ Kè n wénté ké n ś mmutōmmú mumou onitì pī mmù kè mù yìé,
ò ã mmù pī nke betínè betòbè mbé.
Dèndé í dò nkébanté,
dè í cáānnè a bo ndómè kékpaa ke kuyaakù.

⁵ Kuyèinkù ã mmeí ku nou nsi,
ke né kòù kumáà.

⁶ A bo mmakemè dèmarè dinacekutiri mèmáà
ke ompu
dè tōūnè a bo ndè mōkemè dinacekutiri mèdémè
ke né ou mediè,
dèndé a beti kuyaakù nku.

⁷ N wēte ke yamu meborime tēmè ketenkè ìnkè mēè í dò nkébanté. Mèè tu:
⁸ Onitì wèè bo omáà ke í mōke oderíntòù, ò me nyí mōke debire, ké í mōke o
tebite. Bá o tōmmú í mōke kumànkù, ò né pī mba nkpeí mmutōmmú ke pàà
diwèi? Dèndé yóumu, dè í dò nkébanté.

⁹ Kè di bo bédébè dè wenninèmu
a bo mbomè amáà,
ke yé bédébè kó mutōmmú ã ã yiemmmèmu mesàà.

¹⁰ Bèè bo bédébè, kòò mōù do,
otòù yóó ò íimmu.
Wèè bo omáà kòò do,
we mbo ò í?

¹¹ Kè di duó bédébè
di ã ntonkùnkómú ditòbè,
kàa né duó amáà a bo yīme kè dè nda tonnì?

¹² Kè benitibè bo bédébè kòò máà bè dinté
bèè bo bédébè bèè yóó ò na,
kuhōū kùù kòónné mètāāti kù í tōū mecāā.

¹³ Odapàà nwèè í tú òmōù ke né cìi
ò pēētēmu okpààtì wèè tu okótì ke né yei,
bá ò í kēmmú itié.

¹⁴ Bá kè dè kóo dapàà nyènní dikpetíntou ke naá nhokpààtì,
bá kè bè do ò peité kòò í ntú òmōù o kpààtiyuu mièke.

¹⁵ Kè n yà benitibè bemou
bèè bo ketenkè ìnkè bè munnémè weè dapàà
nwèè yóó cōuté tikpàtì.

¹⁶ Benitibè péu bèè do ò tū,
mbèè me mbo dente kētuakení dè í yóó bè narike.
Dè í dò nkébanté,

dè í cǎǎnnè a bo ndómè kékpaaके kuyaakù.

A náaàntì bá nsū Kuyie nyìkè

17 Kàa tati Kuyie ncǐtètè,
totí a yèmmè mēsàà.
A bo tamè kénkémmú dè wenninèmu
a bo kù fiémè iwũṣ kuyèinkù tēmè,
kuyèinkù í yé ke dò nkù dǎòrì dè tu mēyēi.

5

1 A nùù bá ncǎǎ tináaàntì,
a níí bá ndó mēcǎǎ nke bo bēi ntináaàntì Kuyie nyìkè,
ke yé Kuyie mbomè kēĩnkè nke,
kàa bo kētenkè,
a tū mbá nsū tináaàntì.

2 Iyentotí ìì ṣṣ da sũũ
kè tidòuntì kǎtení,
kàa sũũ ntináaàntì a yóó náké tiyèinnáaàntì nti.

3 Kàa dǎúnnè dinùù Kuyie,
dǎò dì mēcǎǎ,
Kuyie nyí dó tiyèintì,
a dǎúnnè dìì nùù Kuyie, dǎò dì.

4 Kàa í dǎúnnè dinùù Kuyie dèè wenni
ke pēēté a bo kù dǎúnnèmmè dinùù,
ke né báá dǎò a dì nkù dǎúnnè ke yē nha yóó dǎòmè.

5 A báá yóu kàa nùù nte kàa naá nhonitiyeiwe,
kénáké ikuó nùùtì ke dò:
N nùù dìì n fiténè.
Báá duó nkè Kuyie mmieके dá yè
kè kùu cake a tǎmmú.

6 Kuyèinkù bo dǎúnnèmmè Kuyie ndinùù
dè ṣ nkù dǎúnnè tidòuntì nti,
tináaàntì sǎntíke kpeti,
mudaá nkperè.
Fǎ nwèè cii á ndé Kuyie.

Fedífe kó mēdòmmè

7 Mēmme kàa yà ke sǎ ndihèì marì
kè bè fěũnko bèè í tú bèmabè,
ke í bǎti mēwetímmè kpeti,
kòò mǎu í wúó nhotǎu.
Dè báá da dì ke yé onitì ṣ mbakémè betǎbè
kè bè ò bakému,
kè wèè tó bè baké kòò bomu.

8 Bè pieti mùù cǎntimu kētenkè,
mù tu bēmǎu kǎmu mmu.

Bá okpààtì ò fòùnè depaa nde.

Tikpàtì í m̀̀ke muc̀̀ntimu mam̀̀

⁹ Wèè bètì idíítí ò í kpaá ke bo nyì sànnè,
wèè bètì tikpàtì ò í kpaá ke bo tì nìntè.
Dè í dò nkébané.

¹⁰ Kè tikpàtì sũũ nti diibè ɔ̃ sũũmmu.
Tikpàtì yìè nkó muc̀̀ntimu né tú ɔ̃mmu
kè dè í tú ò tì wúómmè nè o nuɔ.

¹¹ Kòo tɔ̀ntì di ke sànnè yoo ò auté
ò ɔ̃ nduó kè dè ò naatimu.
Kè tikpàtì yìè ndi kénsànnè,
ò me mbáá na kéduó.

¹² N yà meborime tẽmè mme ketenkè ñnkè,
kè mè yóu mēdiè.
Onìtì bo sɔ̀nnemè tikpàtì yewe yeiye kpéí,

¹³ kè tì s̀̀nté kécake
kòo nyóó m̀̀ote debire bá dèmarè í kpaá o nɔu mièke.

¹⁴ Ò yènní mèè botí o yɔ̃ pɔ̀utì,
kòo me nwēte ketenkè.
Ò pĩ mm̀̀u tɔ̀mmú kó dimàà,
ò í c̀̀nté dèmarè kétɔ.

¹⁵ Meborime tẽmè mme,
mèè yóu mme diè.
Nte we ke ité otetiri
ò do k̀̀tení mèè botí.
Ò né c̀̀nté ba o tɔ̀mmú mièke?
Dè í c̀̀ánnè a bo ndómè kékpaake kuyaakù.

¹⁶ Nte we ke áàrì o f̀̀mmu mumɔu
ke bo yedab̀̀uò mmìeke nè meyeñcaàrìmè,
kòo mièke péíkú.

¹⁷ Nte n yà kòo nìtì kó diwèi tu di: Ò bo dimè ḱ́yà kè dè nhò naatinè o tɔ̀mmú
ò pĩmm̀̀u ketenkè ñnkè. Kòo d̀̀onè yewe Kuyie nhò duó nyè, dèè tu onìtì kó
muc̀̀ntimu. ¹⁸ Kuyie nduó nwè tikpàtì, kòo m̀̀ke o k̀̀pere ke ý́ ò bo yĩmè ké
dè di, ke yà o tɔ̀mmú kó diwèi, Kuyie nkuu ò pã. ¹⁹ Dè yìè nh̃̃ ò nyé ke dò nho
f̀̀mmu kó yewe kũp̀̀rì, ke ý́ Kuyie nhò duómmè diwèi mēdiè.

6

¹ Kè n yíé ḱ́yà meborime younkume tẽmè ketenkè ñnkè mèè ỳ̀nte onìtì.
² Onìtì Kuyie mbo pã wè tikpàtì, kòo mm̀̀ke o k̀̀pere kòo ỳ̀tìrì feí bá dèmarè í ò
d̀̀onè ò d́́ dè. Kuyie mme nyí nyóu kòo dè di, kòo t̀̀u wèè né dè di. Dendè yóumu
dè í dò nkébané. ³ Yoo onìtì wèè m̀̀ke ibí tek̀̀utè (100), kòo f̀̀mmu m̀̀nte, ò me
nyí sànnè diwèi ke ku, bá bè í nhò kũnné séi. Mí nkpeí mbè puó nwè kè tì donní
o k̀̀pere wenninèmu dè yìè nk̀̀pere.

⁴ Ke ý́ ò yènnímè dibiinnì ndi
ke ta kud̀̀nkù kè dè dèè.

⁵ Bá ò í yà diyìè,
kè í dì yǐtété.
O kó mēmòpùmè pēētému otàù kōme.

⁶ Bá kè de kóo kpààtì do nfòu kè dò yebie nsikəupísìdé (2000),
ò í yóó di diwèi mari.
Bè pùó nwè kè tì donní o kpere ò tǎŭnèmu.
Tíməu ti kǔnti dibòrì dimáà ndi.

⁷ Onìtì pǐ mùu tǎmmú kó dimàà,
ò mù pǐ nho nùu kpéi nke.
Nè mēmmē bá dè í ò naati.

⁸ Kè dè dò mēmmē wèè cii ò pēēté ba kuyèinkù?
Yáà ocīrì wèè yé ò bo ndòmmè benitibè ìlkè?

⁹ A məkē dè wenninèmu
a bo nyáámmè a í məkē dè.
Dendé í dò nkébanté
dè í cáànnè a bo ndómè kékpaa kuyaakù.

We nyé dèè wenni kè dò nhonitii dè dǎdǎ

¹⁰ Dèè bo yíe ndè do bomu nè dimònni,
kè bè dè yu de yètìrì.
Fǎ nhonitii a báá sei nwèè da pēēté.

¹¹ Kàa í yé a dò nkénáké tì
a ñ nsū ntináahtì nti
tì í məkē mucóntimu.

¹² We nyé dèè wenni
kè dò nhonitii dè dǎdǎ o fòmmu mieke,
o we sámǎpóyè ò pēnké yèè mieke mēdèè ntēmè?
We mbo ò nàké dèè yóó dǎdǎ ketenkè ìnkè
o kǔŭ nkó difōnkúò?

7

¹ Kuyetifeitoo naatinèmu tǔdààrí.
Kàa kǔŭ nyiè wenninè a pèité kpèrì.

² A bo kətemè yekúdabùò mbo tèè cǐtètè,
dè wenninèmu a bo kətemè dibanni bo tèè cǐtètè
kè yé onitii kó kumàнку nkumè,
bá wè kòò dò nkétotí o yèmmè de ìnkè.

³ Meyeñcaàrìmè wenninèmu mudaá,
kè yé meyeñcaàrìmè ciikùnkòmmèmu.

⁴ Wèè cii ò ñ kəte yekúdabùò mbo tèè cǐtètè nte,
kè kuyèinkù kòrì diwèi bo tè.

⁵ A bo yiemmmè mēcii nyiè nda kpānnè tì,
dè wenninèmu a bo nkémmúmè tiyèintì kó yesāā.

6 Bè ɔ̃ tii ntidabiti kè ti mpori,
mèè botí kuyèinkù kó mudaá mme ndò.
Mù í mǎke mù co kèè bíékè.

7 Meféũtímè mɛè ɔ̃ nte kè wèè cii kòo fentɛ,
kè ticuuti caàri onìtì.

8 Dèmarè kó mudeèmù wenninèmu de ketímù,
kè mɛminnímè wenninè tefentè.

9 A miɛke bá ncã ke péíkú,
tiyèintì tii miɛke cã ke péíkú.

10 A yèmmè bá ndò nyemòrè yèè pɛ̀ɛ̀tɛ
yè wenninè di mmònni kpɛye.
Wèè cii wè í toti de kó mɛyèmmè botí.

11 Mɛcii ntu dèmarè sààrè ndɛ
ke dònnè onìtì yembè ɔ̃ kú kóò yóunè dè,
bá wè kòò pèú mɛ kó mucóntimu.

12 Tikpàtì yiè nyí yĩ̀èkùmè,
mɛcii nyiè nyí mɛ nyĩ̀èkù.
Mɛcii yiè nkó mucóntimu tú
mɛ ɔ̃ ntemè wèè mè mǎke kòo nfòu.

13 Wénté Kuyie nkó mutǎmmú,
we mbo na késéi nkù kò́nné dè?

14 Kàa bo diwèi miɛke dè nda naati,
kè mɛyèncààrimè mɛ nda tù̀̀kení totí a yèmmè,
Kuyie ndè dǎ̀̀dɛdɛ
kè dè bo yie nkòo nìtì bá nyé tii yóó ò tù̀̀kení
tinti o kũũ nkó difɔ̀nkúò.

15 N fòmmu kũpumu mmuu mmiɛke n yàmu demɔu.
Osàù ɔ̃ tootɛmu bá nè o sàà mmiɛke,
kòo yeiwe nfòu kémɔnte
bá nè ò mɛ ndɔ̀orimè mɛyei.

16 Bá nsà kétonté
a mɛ mbá ncii kétonté a yàà bo kuɔ amáà.

17 A báá yóu kè kuyonku dá tieke
a mɛ mbá yóu kè tiyèintì dá tieke
a yàà bo tootɛ.

18 Dè wennimu ke dò nha ndè pĩ,
a báá dè yè.
Wèè dé Kuyie nwè í yóó páké.

19 Mɛcii nhɔ̃ kpénkùnnɛmu mɛ yiè
nkè dɛ pɛ̀ɛ̀tɛ kùmandáàbè bo mbomè tepíítè diheì dìmáà miɛke.

20 Onìtì mǎù í bo kɛtenkè ìnkè
wèè wenni kɛ sànnè kɛ dò nwenwe báá dǎò mɛyɛi.
Kɛ bo ndǎori mɛsàà mmáà.

21 Bá nkenti benìtìbè nàá ntì timǎu
kè dèe yie nkàa báá keè a kóo tǎntì da sǎámmè.

22 A yému kɛ dò nha ð nsáá mbetǎbè yemǎrè mayè.

23 N dè wèhínímu demǎu
m bennému nè n cii mmiɛkɛ
kɛ bo ntú onìtì wèè cii,
kɛ yĩɛkɛ.

24 Dèè kó dimàà bo dè cùtè cúricúrí nwe
we mbo na ké dè nìntɛ?

25 Mɛmɛ kè n duó m mǎá kéwammú
kéfié nè n yèmmè mɛmǎu
kɛ bo yĩɛtè mùù tu mɛcii
nè mùù te kè meborime dò mmè mè ndòmme,
kénsó nkàa yóù yoo a yei,
dè í mǎkɛ mucǎntimu mamù.

26 N yà onitipòkù mǎù nwe kòò tu didíìntàrí
kɛ tii kɛ pɛɛtè mukũũ,
ò tu timátì dindíìntì nti,
kòò bàà ntu ticùòtì.
Wèè dǎòri Kuyie ndómè wèè bo na kóò yenténè,
kuyèinkù kuu báá na kóò yenténè.

27 Kè Meborime wèitì búi nke dò:
N waàmmu kɛ wéí denɛnnè dema dema
kɛ toti n yèmmè kɛ bo dè banté.

28 Kɛ kpaá waà,
bá n yí dè yàù.
N wanti dè benitidaabè tekɔupíítè (1000) miɛkɛ,
onìtì òmǎà borè nde ndè yàmè.
Benitipòbè bemǎu miɛkɛ n yí dè yà òmǎù borè.

29 N yà kɛ sǎ nKuyie ndǎò onìtì
kòò ntú osààwè nwe,
onìtì wèè né te demǎu kè dè yonke.

8

Dè wennimu a bo nyiémmè okpààtì kpɛti

1 We ntu mɛcii nyiè
wèè bo na kénáké tinnáantì?
Mɛcii ncaánni onìtì ìkè nke
kɛ ð nte kòò ìkèe ceetɛ kɛ ténke bá ncétí.

2 Nkémmú okpààtì da nǎá ntì,
a ò dǎúnnè dii nùù Kuyie nyìkè di kpéí.

³ A báá ò yóu mecãã,
a báá kpénkùnnε a to
medòòrìmè yeime mamè miεke okpààti í dómè,
ke yé kòò dómè ò yóó mè ndòòmè.

⁴ Kòo kpààti búi ntì tiñti
we nné yóó ò beke ke tú a dòori ba?

⁵ Wèè yíé nyitié nhò í taà tináahtì miεke.
Meciì nyiè nyému ke dò ntibeéntì kó dimònnì bo.

⁶ Ke yé bá dè nè dε kó dimònnì ndimè,
nè dε kó tibeéntì
ke yé meyei mmèè bàà onitì me í sénnímè.

⁷ Ò me nyí yé tìi yóó tuakení.
We nné yóó ò nàké dè yó ndòmmè.

⁸ Òmòu í te o fòmmu
òmòu me nyí yé o kũũ nyiè.
Bè me nhò í mbo mudoò kékũnné ke kò.
Wèe yóu, o yonku í ò dεerí.

Me yei nkutenkù kuù mmieke

⁹ Mí mmεborime wéiti
n wènní dùì mònnì ke yà dèè dòòri ketenkè ìnkè,
ke yà onitì bakémè onitì tòu kòò diinko mesémmè, ¹⁰ kényà beyeibe kumè
kè bè bè kũnné ke ité Kuyie ncíètè,
ke yènkò meyei mbe do dòori mè,
dε kó diheì miεke.
Dendε í dò nkébanté.

¹¹ Benitibè í yau mèè kpéi mmεcãã be yei nkó mucántimu dεè te kè benitibè dó
meyei mmudoòrìmù. ¹² Kòo yeiwe dòòri meyei nsáà, bá ke fòu ke mante, mí nné
yé ke dò nKuyie nhò dòò mesàà nwèè kù dé, ò kù dé mèè kpéi nke. ¹³ Beyeibe
me nyí moke diwèi,
be fòmmu í yóó okè mù yóó pēētóo kufènkù kōme mme.
Ke yé bè í démè Kuyie.

¹⁴ Meborime tēmè bomu ketenkè ìnkè mèè í dò nkébanté. Mèè tu: Benitisààbè
mabè còumè beyeibe na ncóu tìi yíētì, kè beyeibe mabè còu benitisààbè na ncóu
mèè sàà. N tì m búi nke tú dè í dò nkébanté.

¹⁵ Mēmme kè n dò a bo mmakemè diwèi mufòmmu muù mmieke dεè tu
desààrè. Ke yé dèmarè í pēētémè onitì a bo dimè kényà kè dè nda naati a fòmmu
miεke. Kàa pīnnè a tōmmú nè diwèi a fòmmu mumòu Kuyie nda duó mmù
ketenkè ìnkè. ¹⁶ Mēmme kè n duó n yèmmè ke bo yíēté mecii, nkéyà benitibè
yentotí tú i ketenkè ìnkè. Bá n yí dōu keyènkè nè kuyie. ¹⁷ Kè n wénté Kuyie mpī
mmù tōmmú kó dimàà kénsò nhonitì báà na ké mù banté. Bá kòò wammú ke
òu mèè botí ò báà na, bá ke mecii nyiè mmòu tu ò dè yé ò báà na kébanté demòu.

9

¹ Nte n wènní demòu ke yà tì: Benitisààbè nè mecii nyembè nè be tōmmú
mumòu dè bo Kuyie nnòu miεke nke. Tì né í yé kè nsà kè Kuyie mbo ti pēnsirì

yoo kù bo ti yete. Demou ti báá na kénáké de yó ndòmmè. ² Dende memme dè í dò nkébanté, dèè tùòkùní benitibè demáà ndi. Osàù nè oyèiwe wèè niti nè wèè dàri, wèè sǎũ nhomáà nè wèè í sǎũ nhomáà, wèè feu Kuyie nyiwũ ã nè wèè í kù feu iwũ ã. Wèè dǎdri mesàà nho kpere dòmmè oyèiwe kpere me ndò. Wèè parikunè Kuyie nè wèè dé ò bo mparikunè Kuyie nyètiri. ³ Meborime mèè dǎdri ketenkè ìnkè mè í wenni, tìmatì máà tii tùòkùní benitibè bemou, benitibè piéké medòmmè mme nè tiyèintì kè mukũ ntú be kó kumànkù. ⁴ Onitì wèè fòu wèè màke ò bàà dè. Temofòutè tǔnèmu dicirìcìrì dii ku.

⁵ Ke yé befòubè yémè
ke dò mbè yóó kú,
becírìbè biè me nyí yé tìmatì.
Bè ténke í baà dèmarè,
òmou ténke í yé be kpéí.

⁶ Bè do dó mèè botí benitibè,
nè be do ní mèè botí benitibè,
nè mehèmmè bè do màke mè,
dende kó dimáà pèétèmu.
Mutòmmú mùu dǎdri ketenkè ìnkè
bè ténke í kàké mùmamù mieke.

⁷ Kè dè dò mmemme nyo nha dii nè diwèi
ke nyè nha naà nnè a yèmmè
ke yé Kuyie ndie nke pènsirìmè a tómmú.

⁸ Nhǎǎ tiyaàsàtì sǎǎ,
kényòdri amáà tùdààrí kémmàke diwèi.

⁹ Dè nda naati nè onitipòkù a tǎǎté wè
koò dó yewe sàmpanyè a fòu yè ketenkè ìnkè.
A kpere nde Kuyie nda duó ndè.
A tómmú a pǐmù ketenkè ìnkè mu kpéí.

¹⁰ Kàa yóó na kédoò dè,
doò de, nè a wèrímú mumou,
ke yé a kùntimè kudònkù nku,
mutòmmú nè iyentotí nè meyíétimè nè mecii ndè í borè.

Meborime í kèrímè ti dò me dónèmmè

¹¹ N yà meborime tèmè mme ketenkè ìnkè
N yà ke sǎ ndè í tú bèè nò mmuceé
bèè nò ncokébetè sǎǎ,
dè me nyí tú yekònbò yembè bèè nò mmudoò sǎǎ,
mecii yembè bèè í yo nke sànnè sǎǎ,
bèè ciì bèè me nyí naà mbekpàatibè sǎǎ,
dè me nyí tú be kommu meyíétimè yembè mbè sǎǎ.
Dè tu kuyunaatí nku.

¹² Onitì í yé o kũ nyiè,
muyìnditìmu ã pǐ mmèè botí siyĩ,
ticùòtì pǐ mmèè botí sinò.
Mèè botí nku mukũ nhǎ domè onitì kóò dèété.

¹³ Nte n yà mɛ̀è cii nkɛtenkè ñnkè kè dè n nampɛ. ¹⁴ Diheì sàm̀pòrì mari dii do bo bá di nìtìbè í sũ, kòo kpààtì diɛwè mɔ̀u kɛtɛní kè dì pi, kɛ̀nné yɛtárè di duotí. ¹⁵ Kòo cĩrì mɔ̀u bo dɛ kó diheì miɛkɛ kɛ tú mɛcìi nyiè, kédɛɛtɛ dɛ kó diheì o cii nkpréí. Òmɔ̀u mɛ nyí nkpaá yé dɛ kóo cĩrì kpéí. ¹⁶ M béimmu kɛ tú: Mɛcìi nwenninè muwɛ́rímú, bè mɛ nyí dake ocĩrì kpéí, bè í kemmu o náàntì.

¹⁷ Dɛ né wennimu a bo nkémmúmè mɛcìi nyiè nnáá ntù náàntì diyə̀nnì, kɛ pɛ̀ɛtɛ wèè baké tiyèintì o kó kutoweku.

¹⁸ Mɛcìi mpɛ̀ɛtɛmu tikpàrinentì. Kòo yeiwe né bo omáà ò bo na kécake mɛsàà mpéu.

10

¹ Kè fɛsĩ̀fɛ̀ fɛ̀máà do tùdààrí miɛkɛ kɛ kú, fɛ̀ ɔ̀ ɔ̀ càkɛmu. Kè dɛyèinkpɛɛ mà sàm̀pó, dɛ̀ ɔ̀ na dè̀ tu mɛcìi nkɛɛɛ, disānni kɛɛɛ.

² Mɛcìi nyiè nhɔ̀ nkérí kuyóu nku kè kuyèinkù kèrí kucānku.

³ Kuyèinkù ɔ̀ nkérí kè mɛyèmmè mɛ̀ kù dɔ̀ntɛ kè bɛnìtìbè bɛmɔ̀u ntú ò yeimmu.

⁴ Wèè da baké mutōmmú kòo miɛkɛ da pɛike a báá yóu mutōmmú. A bo bónkūnnemè a miɛkɛ dɛ pàanko mɛyɛi mɛ pɛu.

⁵⁻⁶ N yà meborime tɛ̀mè mamè mɛ mɛ̀ tu mɛyɛimɛ kɛtenkè ñnkè. Dè bo kpɛtɛnɛmè wèè ni kòo kanne tiyèintì mutōmmú kó yɛkàrè diɛyè, kékannɛ bɛdiɛbè mutōmmú kó yɛkàrè sàm̀póyè.

⁷ Tidaatì bo ndekɛ dè sisɛĩ kè bɛkpààtìbè cɛntì bɛ naàcèi tidaatì tɛ̀mè.

⁸ Wèè keù difòtìrì wèè duò dì miɛkɛ, wèè pùò ndidombìrì fɛwààfè we ndōmmù.

⁹ Wèè kpéinko yɛtárè yè we nkòurì. Wèè yaú idéí ì we nhéũrì.

¹⁰ Kè tɛpĩ̀ɛtɛ natimè kú, kàa í tɛ sṹtɛ a dò nkéyíé muwɛ́rímú mmu, kàa pĩ̀ nnè mɛcìi mmutōmmú a cōntɛmu.

¹¹ Kè fɛwààfè dié nkɛ da dɔ̀ntɛ kɛ dɛ̀ a tɛ̀nkɛ né fè dié mba nkpréí.

Kàa sũ tináantì dè í wenni

12 Mecii nyiè nnáaànti ò nte

kè benitibè nhò dému

kè kuyèinkù kpèti kù fètinko.

13 Kù ò keténè tiyèinnáaànti nti

kédenténè tináaànyèiti.

14 Kuyèinkù náaànti tii ò nsũ,

onitì me nyí yé ò yóó denténè tì.

We mbo ò náké tii yóó ò tũàkení o kũũ nkó difõnkúò?

15 Kuyèinkù tãmmú tú tihòutì nti ku kpéi detetirè.

Kù keté ke í yé kuce kùù kàrìnè diheì kù bo kèè bíékè.

16 Dè bo nyóùnè diheì dii kóo kpààtì tu debire

kè di kó bekótibè dàkenè be pite maa sãã.

17 Diheì dii kóo kpààtì tu tekpààtibite,

kè di kó bekótibè ò di bè dò nkédi dii mōnni

ke bo pété muwērímú,

bèè í yè nke muò,

dè kó diheì yembè bo diwèi mièke nke.

18 Wèè meí o nɔu, o cīētè mundɔú kuù ò kéété,

tidaàtì dōnté wè, wèè ò nduó kè dè ò nuu.

19 Tidiiti borè tiyānkùtì de mbo,

mènaà mborè, meyeñcátímè de mbo,

idíítí borè, demou dè de mbo.

20 Báá sáá nhokpààtì a yèmmè mièke,

báá sáá nwèè mòke o kperè a dieku mièke kufáá.

Tenòtè yàà bo túóté a tammè,

iflèti yiè nyàà bo mè iténè.

11

Dè wennimu a bo bennémè dèmarè

1 Dootóo a dii dibinni mièke,

dè yó mboní kàa wète ké mù pètému.

2 Pã a kperè benitibè bèyiekè,

bá bènì ke yé a í yémè tii naa yóó da tuòkení.

3 Fetaafè ò kperi de ònkè kénì ketenkè nke.

Kè mutie do kubakù cānku

yoo kuyóú mù ò nduó mù do kùù píkù nku.

4 Wèè weí kuyaaakù ò ò í mbuotí.

Wèè búú nyewetè ò me nhòò í nkũũ.

5 A í yé mèè botí kuyaaakù kerì kùù cè,

a í me nyé debire ò pííté mèè botí

dè yò pauti mièke kénweí.

A í me nyé Kuyie mpĩmmè ku tōmmú kunku kùù dòòri demou.

⁶ Kè dè wenté a buɔ́tí a diitì.
Kuyuoku bá mmeĩ a nou
ke yé a í yémè dèè yóó yíennè dèterè,
yoo kè dè me mbo yié ndedé, a í yé.

⁷ A bo nwúómmè kuwenniku
dè wenté dii mōnni dè naatimu,
kàa fòù dèè wenni.

⁸ Kè wèè fòù ke yĩ yebie mpéu dè nhò naati
de kó yebie nyemou mieke,
de yiè nné nyé yewe yeiye sūmè,
dèè kpaaní dè í dò nkébanté.

Nyānku ke né nyé

⁹ Odapàà nfǎ!
Dè nda naati, kàa mməke diwèi a dapànti mōnni.
Ntũ nha yèmmè da náá ntì,
kéndəori a dómè.
A né nyé ke dò nKuyie nyóó da bekénè demou de kpéi.

¹⁰ Kenténè amáa dèè bo da tanné meyeñcaàrimè mieke
nè muməmmú ke yé tidapànti
nè tibíkémbénti dè í yóó ɔtemè.

12

¹ Odapàà nfǎ!
Nyé wèè da dòò o kpéi a dapànti mieke,
kè yewe yeiye mu nyí tùðkení.
Kè yebie nné na kētuəkení,
a yóó yĩ yèè mieke a ténke í dó dèmarè.

² Diyiè nè otānkù nè siwǎǎ kè dè wenniku mu nyí sòute,
kè fetaafè mu nyí ni ke dèè
kè yewetè wète ke sòute.

³ Kè beɕɕbàribè kǎnti bo nhau
dii yiè mu nyí tùðke,
kè bewǎdintiebe mu nyí pūtínné,
kè benàmbè mu nyí yóu bema bema munàmmù,
kè dè mu nyí biitoo wèè siéké tebòtè.

⁴ Kè diheì kó dibòrì kó yecàkè yedé mu nyí kpetínné,
ke cōnni mu nyí cǐéké,
kè dè mu nyí tùðke tenòtè bo kuó ndè kàa ente,
kè benitipodèmbè mu nyí cǐéké.

⁵ Kè ditenni kó mudèè mu nyí yonke,

kè dè mu nyí tùðke a ní bo nkéí dè ke yĩèkù.
 Kè ikúó mmu nyí pàá,
 kè dicádónnì kòntì mu nyí cēēke,
 bá dè mu nyí tùðke,
 a í yó mbaàtì diì mònñi ticotitì kó kunaatí.
 Ke yé a tòónnèmè a bo kòmmè diheì sǎǎ kpèri,
 kè bekúdabònkombè pǎnke firì ice mièke.

⁶ Kè fəsəyĩfè mu nyí tòte,
 kè fəsəbòðfè mu nyí pònte,
 kè didúù mu nyí pònte diyèrì
 kè tɛpɛibintɛ kó kuhǎũ mu nyí tòte.

⁷ Kàa mu nyí wète mutáá mmieke bè da dàðnè mù,
 kè diwènni mu nyí kó nKuyie nkùù di duənní ku borè.

⁸ Kè mεborime wéiti búi nke dò:
 Deməu dè í dò nkébanté.

Di mpátíri náàntì kó dikòù

⁹ Dε kó difǎnkúò nte tìi kpáá: Mεborime wéiti do tú mù mɛciì nyiè, ke tié mbenitibè mɛciì, ke tié yekotínò péu, ke yé wènté mesàà nke yé tũntɛ. ¹⁰ Ke yetoo ke pèté tináaàntì péu, ke tì wǎri, kè tì tu timómmənti. ¹¹ Mɛciì nyiè nkó tináaàntì dònñè onaacēnti ɔ nkpaàkùnè kùù pààti nku o nààke kè ì kèrí sèi. Ke dò nsikǎũ sù cùóké kupààti yómmè be ɔ nkũũnè kù inààke. Onaacēnti wèè bo omáà ke ni mutǎmmú muməu wèè tì búi. ¹² M birɛ a nyé ke dò nyepáte kó muwǎàmù í mǎke kumàнку. Yepáte péu kó mukàmmù mǎke tihòùtì ntì.

¹³ Di mpátíri tɔ tì kó dikòù tu: M búi nkè di keèmu! N náàntì kó dikòù tu: Ndé Kuyie nke tũ nkù tannò, benitibè beməu dò nkéndəəri mèmme. ¹⁴ Ke yé Kuyie nyóó bekénèmè benitibè beməu be dǎrìmè mèè sǎri mɛ ìnkè nke, mesàà nyoo mɛyɛi.

Fecanyènfè Di mpátíri tɔ tìi náàntì

Wèè wàri de kó iyie mbenitibè yèmmè dò nSadamɔɔ nwe ke be yu de kó iyie nke tú fecanyènfè, ke yé de kó fèyènfè mieke nke bè nàá mmè medókùmè kó tináàntì: Osapàà nnè odapàà nkè bè nàá nke tiètì betòbè medókùmè kó tináàntì.

De kó dipátíri tú medonnimè kpèri ndi. Ke dó ke benke medókùmè mèè bo Kirisi nè diwedəuntínnì be cuokè. De kó dipátíri né í bo ke bo benke mèè mǎà, ke nsà ke ti yie nke dò nKuyie nkuù dòò onitidòu nè onitipòkù kè bè bo betòbè kpéí kéndònnè ti wàrimè Tenketé 2:23-25. Kè ti kàa nde kó iyie mmesàà nti bo yà ì dómè ké ti benke medókùmè do dò nkéndòmmè mme, ké bá ncánnì cánnì. Dèè te kè Kuyie nduó nkè be keuté de kó fèyènfè ke fè bo nti teennè.

¹ SAdamɔɔ wàri fèè canyènfè.

*Bèè dó betòbè bè nàámmè
(Osapàà mbéi nti)*

² Á nh ɔrí,
ɔrí mí nwe,
n da dó kè dè m muómmu ke pèēté menaà.

³ A fǝḍku dònne tùdààrí kòku nku,
a yètìrì tu tùdààrí nwe,
dèè te kè isapùmbí da dó.

⁴ N yũónko a borè kè ti coké
okpààtì n tanné a cǝētè,
dè bo nti naati tidé, kè tí nwei,
n da dó kè dè m muómmu ke pèēté menaà.
Isapùmbí naatimu, ì mè nda dómè.

⁵ N sòumu, ke né wenni,
n wenni ke dònne Kedaa èi kó tiyààtì nti,
ke dònne SAdamɔɔ cǝētè kó tiyaàsààtì.

Sedisademma èi kó besapàmbè,

⁶ Bá ndakènè nkõnsòutì kpèti,
diyie dii n tùò
n yǝfũḍ kòbe mieke kèè m pèi
kè bè m bannè detie mbè tu dè fínyĩ.
N kpere bomu m me nyí dè bàà.

⁷ Fǝ n dó wè a né n náké,
a kòrinè kè a wũḍ ke bo ì cǝmmú.
Diyie bo nyóó cónné yeyò kàa ì ompùnne de?
Kè dèè yie nkè m bá nh áá nha népobè wũḍcǝnku mieke.
(Benaacǝmbe béi nti)

⁸ Kàa í kù yé fǝ mbenitipowennibe kóo wenniwe,
yèroo kètũnne ipe kó yenacènà,
kéncǝmmú a bǝbí kékote benaacǝmbe kó titouti borè.
(Onitidòu béi nti)

⁹ A wenni ke dònne Esibiti kóo kpààtì kó tesāntè

tɛ̀ɛ̀ dɛ̀rɪ okpàrɪnaasǎntɛ̀ nte.

¹⁰ A ìkè yienɛ̀mu yetootɔ̀re

kàa fɔ̀nɪ́ yiennè mɛ̀dɛ̀i.

(Bɛnaacɛ̀mbɛ̀ bɛ́i ntì)

¹¹ Ti yóó da dɔ̀dɔ̀ mɛ̀sɔ̀ nkó mɛ̀dɛ̀i mme,

ké mɛ̀ dàrɪ timátì pɛ́itì.

(Osapàà mbɛ́i ntì)

¹² Okpààtì bonɛ̀mu o kɔ̀bɛ̀

kè n kó mɛ̀tenie nfɔ̀ɔ̀mɛ̀ kó kufɔ̀ɔ̀ku yiè.

¹³ Odasáátì n yèmmè kou a dò m borè tùdààrí

bè tu wè mírì o kó fɛ̀batifɛ̀ nfɛ̀.

Kɛ̀yènkè a ɔ̀ nduó m mɛ̀ saku nku.

¹⁴ N dacɛ̀nnì n yèmmè kou

a dònnè mutie bè tu mù ennèè mu kó mupóó mmu,

mùù bo fínyí kó kupaku miɛ̀kɛ̀.

(Onitidòù bɛ́i ntì)

¹⁵ M pocɛ̀nnì n yèmmè kou a wennimu,

kɛ̀ mènke wenni.

Kàa nuɔ̀ ndò nfɛ̀duonfɛ̀ kpɛ̀yi.

(Osapàà mbɛ́i ntì)

¹⁶ N dacɛ̀nnì fɔ̀, a wennimu kɛ̀ mènke wenni.

Ti kó didòù yòd nke dònnè tifaàbɛ̀ntì ntì.

¹⁷ Ti kó tɛ̀cɛ̀tɛ̀ kó yɛ̀sǎnkè tu sètìrì kó dɛ̀tie ndɛ̀,

kè ti cɛ̀tɛ̀ kó itempietì tú dɛ̀tie mbè tu dè sìpèrɛ̀sì dɛ̀ kó tidabɛ̀tì.

2

¹ Kè mí n tú mutepóó mmùù bo Sanɔ̀ biriku miɛ̀kɛ̀,

nè bè tu mù adimónnì.

(Onitidòù bɛ́i ntì)

² Mutepóó nhɔ̀ nwenni kɛ̀ dòmmè tipotì miɛ̀kɛ̀,

m pocɛ̀nnì a mɛ̀ ndò mbenitipòbè tɔ̀bè miɛ̀kɛ̀.

(Osapàà mbɛ́i ntì)

³ N dacɛ̀nnì a dònnè mutie bè tu mù pɔ̀mmiè mùmmu,

kɛ̀ soké dɛ̀tie ncuokè.

N dacɛ̀nnì a mɛ̀ ndò mbenitidaabè tɔ̀bè cuokè,

kè nh ɔ̀ ndó kénkari a déè,

kàa tebe naati kɛ̀ n duò ndiwèi.

⁴ Fɔ̀d n niité dibanni kó tɛ̀cɛ̀tɛ̀,

a n cànnɛ̀ mèè cannimè tu a n dómè.

⁵ Á nni nduò nfínyí kó yɛ̀bɛ̀ kó yekàtìndà kè dè n teénnè

n duó nyetɛ̀bɛ̀ bè tu yè póm̀m̀m̀ kè m pété muwɛ̀rím̀,

n da dómu kè dè tonté kɛ̀ n duó mmumɔ̀mm̀,

⁶ A nòùtè cǎnkutè nceú n yuu

kè tɛ̀youtɛ̀ nh ɔ̀rí.

(Onitidòù bɛ́i ntì)

⁷ N di báámmu díndi Sedisadɛ̀mmu kó isapùmbí,

kɛ̀ tú nè iwaurìi kó diyètìrì nè siwéi sìi bo dikpáà,

kɛ̀ tú di báá entɛ̀ mɛ̀dókùmè

di báá mè dànté kè mɛ̀ mɔ̀nnì mu nyí tùðkɛ̀.

(Osapàà mbɛ́i ntì)

⁸ M baà n dacɛ̀nnì ndi,

nte di kɛ̀ kéréí,

ke putíní yetārè ìnkè,
 ke buríní sitāā ìnkè,
 9 N dacēnnì dōnnè fɛwaurifè nɛ,
 ke dōnnè kuperiniku.
 Nte we ke cómmú ti cīètè donfūḍ
 ke dommúní tɛcīètè kóo fenétì,
 ke síete fenétìbè bèè ā sidii,
 10 n dacēnnì n nàánnèmu ke tú:
 M pocēnnì, n càà, íté, kōtení.
 11 Diyḍḍ dèèmu,
 fetaafè ténke í niu,
 fetaafè kòmmu,
 12 ti kó kētenkè detie mpòrímu,
 iyie nkó dimònnì dii tūḍke,
 kè ti yo ténónkpɛtɛ dabònnì ti èi miɛke.
 13 Detie mbè tu dè fikíè pèitému yɛbɛ ketiyè,
 dɛtɛrè bè tu dè fīnyī kè dɛ póó nkó kufḍḍku yiè
 íté fḥ n càà, m pocēnnì kōtení.
 14 N kó fɛpoduonfɛ fèè yīè n yɛpèrè fiè,
 ke sori itāyie mmieke,
 m bɛnkɛ a ìlkè,
 bēi nkè n kèè a tammè,
 a tammè wèètimu,
 kàa ìlkè wenni.
(Onitipòkù yā bēi nti)
 15 Ti pīmmúnè iānké,
 ti pīmmúnè iānké kó ibí,
 ì cààri fīnyī tie ndɛ,
 fīnyī tie ndɛè pòrí kè ì dè cààri.
(Osapàà bēi nti)
 16 N dacēnnì n duómumu dimáà,
 kè n di duó m mǎà,
 di cēmmú di pe nyi mutepóó m miɛke,
 17 N càà ndōnnè fɛpɛrifè nifɛ nɛ,
 coké kécánté yetārè,
 kékōtení m borè kè diyiè mu nyí tònkè,
 kè mɛdèè mmu nyí pēēté.

3

Osapàà nwantimè ò dó wè
(Osapàà mbēi nti)

1 N duómu keyènkè n dóù ke wanti n yèmmè dó wè,
 ke mènke ò wammú m mɛ nyí ò yà,
 2 ke mɛ òyítɛ ke cè ndihèi,
 ke tūnnɛ ice, ke cè yɛcēkarè,
 ke wanti n yèmmè dó wè,
 ke mènke ò wammú bá n yí ò kḍḍ fɛnànfè.
 3 Ke mautinè beheikèmbàribè bèè paké diheì,
 ke bè bekúte kè n tú di yà n yèmmè dó wè?
 4 Kè nnì mbo ke yóó bè pēētóo káyà n yèmmè dó wè,
 kóò pī mbá ò ténke í nfité n nòutè miɛke,

kè nh ò tanné n yǝ cǝtè miεke,
kudieku n yǝ do m pùó nkùù miεke.

⁵ N di báámmu dín̄di Sedisadεmmu εì kó isapùmbí,
kè n tú nè iwaurìi kó diyètìrì,
nè siweí s̄i bo dikpàà si kó diyètìrì,
di báá ente n dókùmè
di báá mè dànté kè me m̄onni mu nyí tùðke.

(Osapàà béi ntì)

⁶ We nkèríní dikpàà bíékè,
ke fī nke dò nkuyukú,
ke f̄ōññi ke dò ntùdààrí
bè tu wè mírì nè ànsǎǎ,
k̄o f̄ōku d̄onnè tùdààrí k̄oku.

⁷ Nte okpààti Sadow̄o kó kumìèkù,
kè yekōmbò yembè sipísikuò kù c̄ēēte,
Isidayεeribε kó yekōmbò yembè mbe.

⁸ Bem̄ou kè bè pikú tikpàriseuti
ke wāké mudoò kpéí,
bá wè kòò yi o kpàr̄isiè
ke bo mbaanè omáà keyènkè.

⁹ Okpààti Sadow̄o duó nkè bè ò d̄ò didòù,
nè Dīmáà tùúku kó detekperè kó tidabεeti ntì.

¹⁰ Kè di tààke tú timátì péítì,
kòo baà nyó nyīkú dè tu m̄es̄o,
kòò yóó nkarì dè tu tiyaàkpetì,
kè Sedisadεmmu εì kó besapàmbè
dì s̄arinè m̄edókùmè.

¹¹ Sedisadεmmu εì kó besapàmbè,
k̄atenèní k̄éyà okpààti Sadow̄o,
ò ìrì mupotúòmù kó f̄éitòðáfè nfe,
o yǝ ò duó nfè ò c̄enné d̄i yiè.
O wèi kó diyè.

4

(Onitidòù béi ntì)

¹ N càà nha wennimu,
a tú oposáàti nwe,
a ã ndáátí kuyààkù
kàa n̄ambii nd̄onnè f̄edunfe k̄ōme mme.
Kàa yùtì d̄onnè yeb̄odakè
yèè pùù yetārè ìnkè.

² Kàa n̄i mp̄èikù d̄onnè kupec̄enku,
bè k̄ē ì pe kó ticìtì
ke ì wùò kè ì yètìní.
Im̄ou kè ì dò nh̄ere,
ke bo im̄ou bá f̄emafè í kpa.

³ A biè nd̄onnè kuyaàwũòkù nku,
kàa nóndenfe wenni,
a ã nkàa dáátí kuyààkù
a baà nní nd̄onnè yetebe
bè tu yè kèd̄enátì yè kó diyatirì ndi.

⁴ Kàa f̄ōn̄í d̄onnè Dafiti kó did̄ennì,

bè maá dì kè dì dò ncírícírí,
kè tidəpìtì təkəupítè (1000) dì nùú.
Bekpàrìnuəmbe kó tidəpìtì.

⁵ A me yedé dònɛ kuperiniku nku,
ke dònɛ fewaurifè kó yetáátébe,
yèè cèntì mutepóó nhā dè.

⁶ Diyiè bo nkpaá ke í tònkè,
kè medéè mmu nyí pēēté kè n kətoomu,
mírì tie mbè dòrinè dè tudaàrí dè bo dì tārì,
tihúúntì tie, bè tu tì ànsāà kó tetātè.

⁷ A tú osapùnsáàtì nwe,
n càà nha í ā kuyènkù kupíkù makù.

⁸ F́ m pocēnnì, íténi kutúúkù Dimaa
kékətení kè tí nneí,
a itinímu Amana kè ti bo nneí,
íténì ditāri Seii nè Edimənni kperi.
Cokénè yecírícirè kékətení.

Dè kó yetārè tu yekpamaà nkpeye nye.

⁹ A ta n yèmmè mmɛ n tãũ, m pocēnnì,
a n wènté kuce mèmáà ndi
kè n yèmmè kēē nke da ta,
medèi nha dúúkúmè mēē yũš n yèmmè.

¹⁰ N càà nha káam̀m̀ n naatimu,
a káam̀m̀ ã nni nnaatimu ke pēēté menaà,
a kó kufɔ̃ɔku n naatimu
ke pēēté tudaàríbè beməu.

¹¹ M pocēnnì a biè n wèetimu,
mɛcekùò ndòmme,
a nóndenku dò nkù ā mɛcekùò mmɛ nè menaamiè,
a yaàbòrè fɔ̃ɔku dònɛ kutúúkù Dimaa
kó kufɔ̃ɔku nku.

¹² N tãũ, m pocēnnì, a dònɛ dikūmpúrì sààrì ndi
dìi dìti,
m maa n kó tɛbinte, m maa n kó dinébòrì.

¹³ A boomu ke dònɛ detie mbè tu dè kèdènatì
dèè bo kupúú sààkù,
ke peí yebe kè yè naati,

kàa fɔ̃ɔku dònɛ tudaàrí bè tu wè edée.

¹⁴ A kó kufɔ̃ɔku dònɛ tudaàrí
bè dònɛ wè nwe detie mbè tu dè náàrì
nè dodiè nè kànédi nè mírì nè àdòwéè
nè dɛtɛrè dèè kó dimàa fɔ̃ɔtí.

¹⁵ Ke dònɛ kupúú kó tɛbinte,
ke dònɛ mənésààmè kó tɛmintɛ
tèè pũñnì Dimaa túúkù kó ditennì.

(Osapàa mbéi ntì)

¹⁶ Kubakù you kó muaá
nè kubakù cānku kōmu kətenèní
kéfuute n kūmpúú,
kè kufɔ̃ɔkuu dátínné,
f́ n dacēnnì kətení a púú miəke
kédi a tebe sààyè, yenatiyè.

5

(Onitidòù b́ei ntì)

¹ N tatimu n kũmpúú miεke,
f́s n tãũ, m pocēnnì,
ke bo tũũ mírì nè adòmátì,
kédinè n ciètì ḱyà n naà ndiféè nè n naamiè.

(Onitidòù népobè b́ei ntì)

N népobè yānè mēdókùmè kó menaà nkémuó.

(Onitipòkù b́ei ntì)

² N do yè nkéduómu kè n yèmmè né nwúó,
kè n kèè n dacēnnì biemmè dicàù ke tú:

(Onitidòù b́ei ntì)

ń kpeté n tãũ, n càà,
f́s n kó fepoduonfe n kóo sapùnsáátì,
n yuu diì dàátí timaàntì,
kè n yùtì bùúténè tiyenkèmmaàntì,

(onitipòkù mb́ei ntì)

³ M bàtému n yaàbòrì,
m báá na kéwēte ké di bàátí!

Nh òútému n naàcèi
m báá na kéwēte ké sì sãũ,

⁴ kè n dacēnnì n yèmmè kouu baanì
o nòutè dicàù kó mēfiè.

Kè n kōmbùòtli do.

⁵ Kè n yíténí kémbo kpeté n dacēnnì,
kè n nòutè dàátí tũdààrí bè tu wè mírì,
kè m pĩ ndicàù kó yèbàkè kòo yè tòri.

⁶ Kè n kpeté n dacēnnì,

ke né nsó ndi pēēté bá di í dè kpaá,
kè n yeroo di wammù ké di wammú kémónté,
ḱyú ḱyú, kè dè ndò nyúó.

⁷ Kè m máánè bēhēikēmbàrìbè bèè bàà dihèi,
kè bè m puotí ké n koute koute,
kébáté n yaàbòrì.

Bembē bèè bàà dihèi kó iduotí.

⁸ N di báámmu Sedisadēmmu kó isapùmbí,
kè di máánè n dacēnnì n yèmmè kperi,
di bo di nàké ke yĩ ba?

Dí di nàké ké yĩ n di dómu

kè dè tonté ke n dòò muməmmú.

(Osapàà ndúàbè ò tēh́né tì)

⁹ Kè bè dò:

A dó wè ò m̀ke ba kè dè pēēté betəbè?

F́s nhoposáátì wèè pēēté benitipòbè bəmou?

A dó wè m̀ke ba kè dè pēēté betəbè

kàa ti báá mmemme o kpéi.

(Osapàà mb́ei ntì)

¹⁰ N dacēnnì tu tedahontè nte ke dò ndoii.

Bá kè benitibè bo tekəupíítè (1000),

wè ncáá mbē miεke.

¹¹ Kòo yuu pĩnti ke dò mmesəə nsààmè.

Kòo yùtì nampú kukodayónkù kōmē

ke sɔ̀u ke dɔ̀nnɛ dikākāã.

¹² Kòo nuɔ ndɔ̀nnɛ fɛduonfɛ kpɛyi,
fɛduonfɛ fɛ̀ bo mɛniɛ ntaké,
ke péi ke dò mbè ì súnè mɛnaamiè,
kè fɛ ompu mɛnɛsààmè borè.

¹³ Kòo baɔ dɔ̀nnɛ kupɛ titieti fɔ̀ti buɔ́tí kùù ìnkè,
kòo biè ndɔ̀nnɛ mutepóó.

Ke dò mmɛkùò mmɛ̀ kəkénè tùdààrí.

¹⁴ Kòò ù mɛsɔ̀ nkó demámánnè
kè dè dàri yetásààyè bè tu yè sàfiírì,
kòo pɔ̀utì dɔ̀nnɛ yɛpápánì

bè dàri yè yetásààyè bè tu yè sàfiírì.

¹⁵ Kòo tààke dɔ̀nnɛ yetápiè kó fetofɛ,
kè fɛ tàrì tu mɛsɔ̀ nsààmè.

Kòo ìkè wenni ke dɔ̀nnɛ kutúúkù Dimaa kó dɛtie.

Ke cáá nke dɔ̀nnɛ dɛtie mbè tu dè sétìrì.

¹⁶ Kòo nùù yè kufɔ̀ku,

kè nh ò yàá nhomɔ.

Díndi Sedisadɛmmu sapàmbè

N dacɛnnì n yèmmè kou mɛ ndò,

wenwe n neititò.

6

(Osapàà ndúàbè ò tɛ́hɛ̀ tì)

¹ Yé a dacɛnnì a yèmmè kou kàtɛ kè

fɔ̀ mbɛposáátibè kóo nitiposáátì?

A dacɛnnì a yèmmè kou cuó nhònkɛ,

kè tì da teennè kóò wammú?

(Osapàà mbè tɛ́hɛ̀ tì)

² N dacɛnnì n yèmmè kou cùtɛ kukũmpúú nku,

titieti bè dàrì nè tì tùdààrí tì borè,

ke bo cɛmmú o wṹ kɛ́tɔ̀ o tepóó.

³ Mí n duómmu mmáà n dacɛnnì n yèmmè kou,

kè n dacɛnnì n yèmmè kperi n duó n dimáà,

dì cɛmmú di wṹ mutepóó ncuokè nkè.

(Onitidòù bɛ́i ntì)

⁴ M pocɛnnì, n càà, a wennimu,

a dɔ̀nnɛ Tidisaa kó diheì ndi,

ke sáátí ke dɔ̀nnɛ Sedisadɛmmu èi,

ke tohnnì ke dɔ̀nnɛ diháãpòntĩnnì.

⁵ Yóu a bo nni nwúómmè,

a n wúó nkè dè n kɔ́nnèmu,

a yùtì dɔ̀nnɛ kubɔcɛnku nku kùù cutinì Kadaadi tārì,

⁶ A nù ndɔ̀nnɛ ipe nyi kè ì nɛ́i kucɛnku,

kè bè ì wùò kè ì yètìnì kukó,

imɔu ke dò nyi tàátɛ

ke bo imɔu fɛmafɛ í kpa,

⁷ a ã ndáátí kuyààkù

kàa baà dɔ̀nnɛ yetɛbɛ bè tu yè nyɛ kèdènátì,

yɛ kó diwétirì ndi,

⁸ Okpààtì pobè bo sikɔ̀usikuò (600) ndi,

o pocĩɛ nyí do nkékaa nkédeè,
 9 Bɛmɔu miɛkɛ òmɔ̀ù máà weè tu m pokù,
 bá ò í dò nkései,
 o yɔ́fũ̀s̄ omáà ndi,
 kòo yɔ́ ò yárí,
 kè besapàmbè ò yàù koò sãntí,
 kòo kpààtì pobè ò dèúkùnkò,
 10 wè nsapàà mbo yenní kénwenni miɛ mbotí,
 we nsapàà ntu yie,
 nwèè dònɛ̀nè diyennécànnì,
 kɛ pèì kɛ dònɛ̀nè otànkù,
 kɛ pĩnti kɛ dònɛ̀nè diyie,
 kɛ tonnì kɛ dònɛ̀nè bɛhããpòmbè.

11 N tati nkupúú nku dɛtie ndiɛrè borè
 kɛ bo yà kè nsà kòò buotí dè dipúrí dè yìèní,
 káyà kè nsà kè dɛtie mbè tu dè fĩnyĩ
 kè dè pũ̀ntɛ
 káyà kè nsà kè kèdènáti kó dɛtie m pòrí.

12 N do í yé kɛ dò mbè bo n wènnénè sikipààtìbìí kè n kari bɛ kpàrìsãntè miɛkɛ.

7

(Bɛnitipòbè nè besapàmbè bè nàké tì)

1 Wɛ̀tɛní, wɛ̀tɛní Sunɛmmu èi kóo sapàà!
 Wɛ̀tɛní, wɛ̀tɛní kè ti nda wúó.

(Osapàà mbè beke tì)

Dè dòmme kè di n wúó mmí nSunɛmmu èi kóo sapàà
 kè dè dònɛ̀nè tihautì kó yetĩrè.

(Onitidàù bɛi ntì)

2 A naàcèi yiennèmu tinɛ̀tì,
 f̣́ nhokpààtì kóo sapàà,
 a ka dònɛ̀nè oyánti ò̃ ò̃ dòò mɛdèi
 nkè mè ndòmme mme.

3 A pèri dònɛ̀nè dibòò ndi,
 mɛnaà nyí deu dii miɛkɛ,
 a pɔ̀utì dònɛ̀nè tidiitì bè tu tì bèdée
 kó dicóù ndi mutepóó nfité di.

4 Kàa mɛ dònɛ̀nè fɛpɛrifè,
 kɛ dònɛ̀nè tiwauripàntì tì tàáté.

5 A f̣́n̄í dònɛ̀nè didènnì
 bè dònɛ̀nè di ndi yɛpápánì,
 kàa nɔ̀mbii ndònɛ̀nè ɛ̀sibonni èi kó sibií
 s̄i bo a bo nyètòomè diheì.
 Kàa ò̃nnì dò Dimaa èi kó didènnì
 dii wetí Damaasi.

6 A yuu dònɛ̀nè Kadimɛeri kó ditāri ndi,
 a yupāātí dònɛ̀nè mɛ̀r̄imè wũ̄mè mme,
 kɛ yũ̄ nhokpààtì yèmmè.

7 A wennimu kɛ tú oposáátì
 kè n yèmmè da ta kè n da dó.

8 A dò nsèrèrè nwe kɛ dò mmupuommu,
 kàa mɛ dò nyepuo.

⁹ Dɛɛ te kɛ m bɛi nkɛ yĩ n deètì mupuommu
kɛ bo tãũ yɛpuo.

A mɛ dònɛ fínyĩ kó yɛbɛ nyɛ,
a fãõku dònɛ yɛtebɛ bè tu yɛ nyɛ póm̃mù.

¹⁰ Kɛ n sũtɛ a nũ̀̀ m muó mbè ãã muómmè mɛnaà.
(*Osapàà mbɛi ntì*)

Dɛ kó mɛnaà mbo n càà nkpréi nkɛ,
ti bo nduó dì m̀̀nni kɛ mè yã.

¹¹ M bo n dacɛnni kpéi nkɛ
kɛ n dacɛnni dókùmè bo n yĩnkè.

(*Osapàà mbɛi ntì*)

¹² Kɛtɛní n dacɛnni kɛ ti kãtɛ dɛpaa,
kɛnwɛntí sihekɛsí,

¹³ kɛ dɛ wɛntɛ tí kɛtɛ dɛtie
mbè tu dɛ fínyĩ dɛ kó kupaku
kɛyà kɛ nsà kɛ dɛ kó dɛtie mpũnni,
kɛyà kɛ nsà kɛ dɛ yɛ tifã̀̀tì,
kɛyà kɛ nsà kɛ dɛtie
mbè tu dɛ kɛdɛnátì kɛ dɛ pòrí.

Dɛborɛ ndɛ n yóó da bɛnkɛmè n wèi.

¹⁴ Yɛtebɛ bè tu mantidakóó* yɛ kó kufãõku kuù dàátí,
yɛtebɛ sààyɛ yɛbotí yɛbotí yɛɛ còù ti bòrì,
yɛpàà nnè yɛkótè.

N dacɛnni n yèmmè kou n yɛ waá n f̃́ nwe.

8

¹ N dó a na ntú n tãũ nwè
nè wè ti wɛnné ti yã miè
kɛ n da máánè ditowaà
kɛ da ɔrí kɛ bɛnìtìbè bá n sɛnkèrì.

² Kɛ n da tɔ kékònnè n yã cĩtɛ
kàa n tié nyipocɛntié,
kɛ n da nii mmɛnaà mmè f̃́õñni,
n kó yɛtebɛ bè tu yɛ kɛdɛnátì yɛ kó mɛnaà.

³ A nòùtɛ cãnkutɛ nceú n yuu
kɛ tɛyoutɛ n hɔrí.

⁴ Sedisadɛmmu kó isapũmbí n di báámmu,
di báá ɛntɛ mɛdókùmè,
di báá mè ɛntɛ kɛ mè m̀̀nni mu nyí tùòkɛ.

(*Osapàà ndúòbè bɛi ntì*)

⁵ We nnitipòkù kèríní dikpàà,
kɛ pĩ nho dacɛnni?

(*Osapàà mbɛi ntì*)

N da ɛntɛ mutie bè tu mù pòm̃mié
mu fũ̀̀ ndi,
a yã da pùó ndè,
ò da pɛitɛ dè.

⁶ N tanné a yèmmè miɛkɛ
kɛ nní ntú a kó mɛcannimè,

* **7:14** mantidakóó: Mutie mamù kó yɛbɛ nyɛ bè do yɛ nyè teénnè benitipòbè kɛ bè kɛ bè puo. Wénté Tenketé 30:14.

n kanne a borè,
 kè nní ndònnè bè fíí ndìí tári
 nè a kó diyètìrì,
 kàa nni mpíkù a nòùtè mièke.
 Mèdókùmè kpeñnìmu ke dònne mukũũ
 ke tii ke dònne kudonkù,
 ke cóú nfehããdeènfè kōme,
 ke dò nti Yiè nKuyie nkó muhãã.

⁷ Yebire dièyè báá na

kékuo ti kó mèdókùmè kó muhãã,
 tibinti kó meniè mbáá na ké mù dàtinné.
 Kòò mǎù dènne o cǐtè kó tikpàti timǎu
 ke wanti ke bo donté mèdókùmè
 bè yóó ò sènkèrimu.

(Osapàà ntābè bēi nti)

⁸ Ti mǎke ti tǎũ mǎù nwe
 kòò kpáá bε, ò mu nyí yè yεmε.

Ti bo yĩmε ti tǎũ,
 bè bo nnáá ndìi yìè o kó didakenyennì kpéí?

⁹ Kòò do ntú kuduotí nku
 ti na mmaá o ñnkè yedítísòrè nye,
 kòò do ntú dibòrì ndi
 ti na nhò kpetínnému
 ke páá nsétìrì kó tidabεtì.

(Onitipòkù tēñné ti)

¹⁰ N tú kuduotí nku,
 kè m mε tu yedèrè.
 Kòò n wùó nkè dè ò duò ndiwèi.

(Onitidàù bēi nti)

¹¹ Sadowǎ mǎke
 fínyĩ kó mutie mmu Baadi Amǎo.
 Ke duó nkè bebàribè mù bàà,
 bá wè kòò níí bo fíté mu bε
 kóò tǎní mèdítíbii ntekǎupíítè (1000).

¹² Sadowǎ a bo na kènte a dítíbii ntekòùtè (100)
 ke duò mmèdítíbii nsikǎusidé (200) bèè dè bàà.
 N kó detie ndiε tú n kpεε ndε kè ndε bàà m máà

¹³ Fǎ nhoposáátì a kari ikũmpúú mièke nke
 kè n népobè kèmmú a tammè.

M bēinnènní ke dò:

¹⁴ Íté n dacēnnì kéndònnè fewaurifè dòmmè,
 kuperiniku ò n dòmmè ditāri ñnkè,
 ditāri titieti fǎǎti borè.

Esaii Di mpátíri tɔ̀ t̀i náànti

Ti bo na kɛ́toté de kó dipátíri kuce mètāāti. Diwétiri kètiri mukàmmu 1-39 ti náá nSudaa kɔ́be kó dikpààtiyuu kubakù cā́nku bíékè kperi do ta mɛ̀è áàrìmè miéke nke. Asidii kóo kpààti diwè do bè fě̀ũnkoomè. Kè Esaii bè nàké ke tú, mɛ́fě̀ũtímè bè fě̀ũrìmè í bonní be dootitābè borè mǎà, kè be yei mmèè te nè bè yetemè Kuyie nkpeti. Esaii náá ntì nè ò dǎ̀rìmè kè dè mbenkú benitibè ke tú bè dò nkéceetemu kénfòu mufòmmu sààmù bembè nè be kó bekpààtibè kòò mbè nǎà nke tú kè bè í cèète bè bo bè kùò páíí kédeè. Kòo nàké Kuyie mpǎānǎānti kébéi nke dǎ̀: Dafiti kó kufuku miéke okpààti mǎu yè̀tini ke bo duó ndiwèi kutenkù 40-55. Di ti náá nSudaa kó dikpààtiyuu kɔ́be kusũkù, bè do bè pĩrĩmè kéǎ̀dò tidaati Babidōnni kó dihéi miéke.

Kè Kuyie mpǎānǎānti náāntòò béi nke tú Kuyie nyóó dɛ̀etemu ku nìtìbè kéwète ké bè tḗnnéní be tenké Sedisademmu, kè bèe keté mufòmmu pàmmù.

De kó mukàmmu miéke tìi bo tìi tu Kuyie nyè nkù yóó dǎ̀ tì kè dèe yie nkè ibotí imǎuu pété mɛ̀sàà nnè Isidayeeribè miéke.

Mukàmmu 56-66 náānnè bèè wète ke konní bembè Sedisademmu, ke dò mbè nyáúkunko be kǎ̀nti, ke yé bè konnìmmè ke sǎ̀nké tidobontì mǎà ndi.

Kè Esaii béi nke dǎ̀: Tì Yiè nKuyie nkó Muyaá mmuù ò tǎ̀nni kòò bo nàké tináaṣààti besénnibè kédaate be bǎntóò bè kpéí 61 Yesu do kǎa ntii náānti Kuyie nɛ́fè̀tè miéke, ke béi nke dǎ̀: Tì dǎ̀dumu, kè dè ntukúnè wenwe Yesu ò pĩ mmuù tǔmmú Duku 4:16-21.

Di mpátíri náānti duó ke dōmmè

1. Bè nàké tì Sudaa kó kuwuò nkɔ́be kpéí 1-12
2. Bè nàké tì ibotí ìì í tú Sifube i kpéí 13-27
3. Kuyie ncaummè Efadaimmu nè Sudaa kɔ́be 28-35
4. Sennakedibu yóó bè domè mudoò nè Esekiasi kó mumǎmmú 36-37
5. Kuyie ndeumè ke bo tipùtì timǎu 40-48
6. Tì Yiè nKuyie nkóo tǎ̀nti kó mɛ́fě̀ũtímè 49-57
7. Esaii tiémmè benitibè nè o pǎānǎānti sǎnti 58-66

Kuyie mbenke tì Esaii

¹ Di mpátíri tɔ̀ Kuyie mbenke tì nti Amoti bire Esaii nè kù ò nàké tì Sudaa kpààtiyuu nè Sedisademmu èi kɔ́be be kpéí. Sudaa kpààtibè Osiasi nè Yotammu nè Aasi nè Esekiasi be kó yemǎ̀rè nye Kuyie ntì nhò benkemè.

Isidayeeribè í bantémè Kuyie

² Kéĩnkè kɔ́be kén̄ténè!
Ketenkè kɔ́be keè̄nè!
Tì Yiè nKuyie nkuù nǎà nke tú:
Mí ndi Yiè nKuyie mmù pĩ ibí,
ke ì tié kè ì né yete n kpétì.

³ Fɛ̀nǎàfè yému fɛ̀ yiè,
kè sǎmmarímú yé dè yo ndè.
Isidayeeribè bié mɛ̀ nyí yé wèè bè te.
N nìtìbè í cii.

Kuyie nseimmè ku kɔ́be

⁴ Di bo yà díndi kubotí kùu dǎ̀dri mɛ̀yèi,

díndi benitìbè bèè yèi ntonté,
 di tú kuwuò nyèiku nku,
 di kó fèyanfè tu fèyonkufè nfe.
 Di tú beyonkubè mbè.
 Di m bəntóomu mí ndi Yìè nKuyie,
 kè n sènkèrì mí nwèè di te díndi Isidayeribè,
 kè di m bütinné.

⁵ Ba nte kè di bo nsaké kè yetírì n kpeti,
 kè dè nte kè n yíé ké dí poté?

Di yò yèè dàátí yemuò,
 kè di bo mēyēñcaàrì mē miēkē,
⁶ kētúóté di naàcèi kēntò kētúakēnè di yò

dèmarè ténkè í feí,
 yèkəuti yè nē yemuò nē yemààtè dèè di dáátí,
 òmòu í yè ou, òmòu í yè bou,
 òmòu mē nyí yè wáàrì mēkùò.

⁷ Di kó ketenkè dəúñkomu,
 kè muhāā ncùò di ekè,
 kè di bo kè bəpəðbè tanní di tenkè kè caari di kperè
 Kè càkè dihéi bē do càkè mēè botí bətəbè tenkè.

⁸ Siyōō èi kəbè bēè mādā né yenté,
 kè kpaá kupaakōtétouku ò ndòmmè
 fínyí kó dētíe mmiēkē,
 difií ò nsokémè tipétì miēkē
 kè do ndihèi bē pí dì.

⁹ Kè ti Yìè nKuyie Mpakēdaa
 do í coo nti kó bēmabè,
 nè yíe nti kperè do dèèmu kè naánnè Sodəmmu èi kəbè kperè,
 kè sǎāténè Koməə èi kəbè kperè.

Mubáammu Kuyie nyí dō mù

¹⁰ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dō:
 Kénténè díndi Sedisadəmmu èi kó bəkpààtìbè,
 di càkemu kè dōnnè Sodəmmu èi kəbè,
 kénténè kékèè mí nKuyie n tié.

Di sīntəmu Koməə èi kəbè do dōmmè.

¹¹ Iwūō di n feu í péu péu, n kpeti í í bonè.

M pèmmu yepedakè di n kəu yè kè tūò
 nè yēnaadapàà nkó mēkùò.

N yí dō yēnaadakè nè yepedapàà nè yēbədakè dē kó mēyī.

¹² Di òò kətení m borè nè ìì wūō
 kè ì nsīnkùñko n dānkù,
 mīi dè ndi bekaà?

¹³ Yóunè di bo nni mpāāmmè yepārè dētētìrè kperè,
 di n cóunko tìi úúnti n dō nyisakè nyi,
 yóunè otānkù pānwè kó dibanni nè tēom̄pùtè,
 nè yēbaa nsənyè di baà nyè n kpéí
 yēbaa nyèè kəkénè mēyēi,
 n dè pèmmu n yí dè dō,

¹⁴ Di baà mbetāāpāmbè kó yēbaa nyè
 nè mētíímmè di āāmè n kpéí

dè n dò nyisíé nyi
dè tu ditou ndi n kpéí,
n dè òunèmu.

¹⁵ Di ò nkè di yòùténí di nòu
m bíékè kè m báá nní mbúútóomu
kè di m báá nke m báá, m bá nkémmú
di nòu siì mùòti menitiyĩ.

¹⁶ Ȳúnè dimáà kéwenke,
yóunè di dǎori mèè yei n yìkè
Yóunè dèè í wenni mudǎòrìmù.

¹⁷ Keténè mesàà mmudǎòrìmù,
ndǎorinè dèè sié,
kénkommu bè fěũnko bè,
kémpĩ mmesàà nyiciribí,
kénkommu bekúpobè.

Kuyie nyúmè ku kǎbe

¹⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Kǎténéní kè ti yà di kpeti
bá kè di yei nwũǎté kè dò mmeɣyĩ
di bo wenke tɛwǎtè dòmmè
kè mè dó mè ndò nfetǒnfè
di bo pèike tipedapǎǎti kǎme.

¹⁹ Kè di tǎǎté kè yíé n kpeti,
di yóó dimu dihéi kpere dèè tu desààrè.

²⁰ Kè di mɛ nyete kè kpénkùnnɛ di to,
disiè dii yóó di kònnè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi nde kó dinùù.

Kuyie nsautemè Sedisadɛmmu kpéi

²¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:
Sedisadɛmmu èi kǎbe!
Yé dè dòmmè kè di m bùtínné kè tũnnɛ yebǎkè?
Díndi bèè kó mǎborimɛ do wenni,
kè di beénti wenni,
di mmǎnni kè di né naá mbenitikòùbè*.

²² Sedisadɛmmu kǎbe di do dò ntimátì pèitì nti,
di mmǎnni kè naánnè yekpèrè,
di do dò mmenàà nkperímè mme
di mmǎnni kè naá mmenacéduo.

²³ Di kó bekpǎàtibè í yíé n kpeti
nè beyóóbè bɛ pókù kumáà ndi,
bemou bè dó tikuuti nti,
kè bɛti tiyeti
bè í pĩ nyiciribí kè dè wenni
bè òò í nkènté okúpokù kpeti.

²⁴ Dèè kpéi nte mí Mpakɛdaa di Yiè nKuyie
n kpehñimu kè baké Isidayɛeribɛ
kè mĩ búi nke tú:
N yíté kè còmmúmu n dootitǎbè kpéi,
n yóó pɛitemu n dootitǎbè.

²⁵ Sedisadɛmmu kǎbe m bo di poté

* **1:21** benitikòùbè: Wénté Osee 2:4-15 nè Esekieri 16:15-43, 23:22-49.

m bo di óúnè mutie bè óunè mù timátì
kè dí wenke kè meýṣṣò ndeite.

²⁶ Bebeénsààbè bo wēte kébuoté dihéi bè do dòmmè.
Kè itié nyembèe wēte kéānné bè do dòmmè nè dimònnì,
kè bèe wēte kéyú di kó dihéi ke dà:
Bèè dǎǎri Kuyie ndó dè be kó dihéi,
bèè dǎǎri dèè sìé be èi.

²⁷ Kè Siyṣṣò èi kǎbèe tūnne kuce kusààkù kécooté,
bèè bo Siyṣṣò kè bèe ceete kéyié nKuyie nkpeti
kéndǎǎri dèè sìé.

²⁸ De mònnì bèè né yete mí ndi Yiè nKuyie n kpeti
nè meýei ndǎǎribè bémou mí mbe Yiè nKuyie
m bo bè poté kéyǎure yǎure.
De yó ntú bèè ñ yete be kó kumànkù nku.

²⁹ Ifei bo di pīnnè detedierè di do feu iwũṣ dè,
Ifei bo di pīnnè depaa nkó yetàrè di kǎri dè ke báá nkè di paa mbo peité.

³⁰ Kè di naánnè detie ndèè fǎàti yòte
kénaánnè detie ndi buotí dè,
kè dè dònté menie.

³¹ De mònnì wèè do tú onitì kperì kòò naá ntimúkǎàti
kòò tǎmmúu naá nyihǎǎpémǎpérì kè dèe wēnné kécóúté,
bá òmǎu báá na ké mù kùǎ.

2

¹ Ti Yiè nKuyie kuù benke ti nnáàntì Amṣti bire Esaii Sudaa kó dikpààtiyuu
nè Sedisademma èi kǎbe be kpéí.

Ibotí imǎu yóó wēte kétéímmè Sedisademma
(Yenáànkékè 2-4 wénté Misee 4:1-3)

² Yewe sonye miéke ti Yiè nKuyie ncǐtè tǎri bo fiíkú
kè di yómmèe pǎtè yetàrè ké yè sǐnné,
kè yebotè nhuroo di borè.

³ Kè iwuǎ mpéu nkeroo di borè ke náá nyitǎbè ke tú:
Tí kǎtenè ti Yiè nKuyie nSakǎbu do tũ nkù tǎri,
ku cǐtè kè kù ti benke ku kó kuce,
ku tié mbonní Siyṣṣò tǎri ndi,
ku náàntì yènní Sedisademma nwe.

⁴ De mònnì kè ti Yiè nni ntú yebotè kóo beéntì,
ke tú wèè tūnni iwuǎ kpeti.

Kè bèe bóké be kpàrǐseuti kéma yekǎ,
kéma be kpǎǎ nsimúkǎí.

Kubotí makù ténke bá nkpannè kutekù
bè keté ke ténke bá mbebí mudoò.

⁵ Díndi Sakǎbu yaábí
tí wēnné kénkérì ti Yiè nKuyie nkó kuwenniku miéke.

Bè nàkéme Kuyie nyóó bekénè dù yiè benitibè di kpéí

⁶ Ti Yiè nKuyie nSakǎbu yaábí ta tipǎàti nti,
kàa bè dootóo, be tūnne diyie yìèní kèè bíékè kǎbe kó mǎdǎǎrimè mme,
ke ta mutedi Fidisitǎbe kǎme,
kè ikpákpàribí píéké be cuokè.

bε diitì nε bε niε nnε bè tá dε dεε tu:

² Bekpàrìnuombε nε behããpònkperíbε
nε bebeémbε nε bèè nàá Kuyie mpããnáãntì
bèè tu bediεbε nε bekotibaabε.

³ Behããpòmbε iwēĩ yεmbε nε sikpààtìbìĩ
nε behεikènkótíbε nε benitinòndiεbε
nε betediibε diεbε.

⁴ N yóó duó nkε idapùmbí ìi di baaté,
ké ndi dɔɔri ì dómè.

⁵ Di botí miεε, di bo nkε fěũnko ditabè
onitì bo nfěũnko o kou,
kòo bíè nni nfěũnko tɛdakótè,
besĩnténitibε bo nfěũnko benitimómmombε.

⁶ Onitì níi bo pĩ nho tebitε bε cice cĩètè miεε
kòò nàké kε dò:
A mè nkpaá məkemε diyaàbòrì, naá nti kóo kpààtì,
baaté kubotí kùù í məkε okpààtì.

⁷ Kε dε yiε nhò bààní kε dò:

N yí tú otàntì,
n yí məkε mudii n cĩètè,
m mε nyí məkε diyaàbòrì
di bá n dɔɔ okpààtì.

⁸ Sedisadεmmu kəbε bètému,
Sudaa kəbε domu.
Bε náãntì nε bε dɔɔrìmè kε dε yóù Kuyie.
Bè yetεmu ti Yiè nKuyie nkε kù fuonnè
kunku Kuyie nkperíkù kε dε feío.

⁹ Kàa wènté bε ìikε a pànkε ɔɔ yàmu bε yetémè
bε fei mbe yei mme Sodammu εi kəbε kōmε,
Ifei í bè bonè mɛyεi mbè dòɔri mè.
Bè bo yà! Bè ce mbemáà ndi mɛyεi.

¹⁰ Di bo yĩ wèè yié nKuyie nkpeti,
weè tu diwèi yié nkε yě ò yóó dimèmu,
o tãmmú kó ticōnti.

¹¹ Beyeibε bèè dòɔri mɛyεi, mbè bo yà!
Bè yóó bè yietí bε dɔɔrìmè dòmmè mme.

¹² Mí nKuyie n kó benitibε,
ibí ìi bè baké, benitipòbè bεè bè ni.
Bèè bè ni bè bè fétinkomu,
kε bè kɔɔ mbè kèrí kùù cε.

Kuyie nkpannèmè bèè ni ku nìtìbè

¹³ Ti Yiè nKuyie nyité kε còmmúmu kε seí nku kəbε,
kù ité kε còmmúmu kε bo bekénè yεbotè.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie nkpannèmu
bèè tu bekótíbε ku kəbε miεε nε bekpààtìbè kε tú:
Dũ maanko fĩnyĩ kó yεbε
kε fèkε besénnibè kpεε kε píε ndi cěĩ.

¹⁵ Nè ɔmmu wérímú mmu di fěũnkomè n nìtìbè?
Kε naù besénnibè?
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mũi tì ndi békú.

N népo sàù weè do kùúí fínyĩ kó kupaku
 ditārì ìnkè kètenkè naati dè,
 2 kètũntè kètenkè mèsàà, kédèi yetárè,
 kètãátè dètíe ndesààrè kèbuótí,
 kémaá didènnì dè cuokè ò yó mbaanè dì,
 kékeuté difòtìrì ò yó nhũti dè fínyĩ bè,
 kényé kè dò ndè yóó pié yèbè sààyè,
 kè dè né pié yèè í wenni.

3 Díndi Sedisadèmmu kàbè Sudaa kó kuwuò nkàbè tí púténè
 mí nnè n kóo fínyĩ.

4 Òndè kpaá n yí dòò dè dè kó dètíe nkpréí?
 N do yé kètú dè yóó pié yèbè sààyè nye,
 kè dè né pié yèbè sīnyè, ba nte?

5 Ntènè n dò nkédòòmè dè kó dètíe,
 n yóó dèitèmu kuperí kè iwũò dè càáké.
 M bo pété kuperí kè bè ndè nàù.

6 Dè kó kupaku bo kpánné,
 òmòù ténkè bá nkù kũ òmòù ténkè bá ndè kèí,
 tipotì nè tisàmpotì dè borè èüté.
 Kè n náké yewetè kè yè báá yóu kè fetaafèè dè dùóté.

7 Tì Yìè nKuyie Mpakèdaa kóo fínyĩ tie ntú
 Isidayèeribè kó kuwuò.
 Ò tãátè dèè tie kè fií ndèè tu Sudaa kó kubotí,
 Kuyie ndo yé kè tú bèè yó ndòori dèè wetí,
 kè bè né dòori dèè í dò nkédòò.
 Bèè do dò nkéndòori mèsàà,
 kè benitìbè né kuònnè bèè kó kuyonku,
 tipitì timòu kè bo mèyèncààrìmè mièkè.

*Kuyie nkpannè tì bèè fèkù bètòbè kperè
 (Yènaànkékè 8-24 wénté 10:1-4)*

8 Di bo yà díndi bèè maá kè maá sicéĩ
 kè do nke do ndepaa nke dèè mēfiè mmēmòu,
 kè dè bo mboní kè dí tiekè dihèì dimòu.

9 Ntè mí ndi Yìè nKuyie Mpakèdaa n tú mù:
 Dè kó sicéĩ bo dójnko,
 dè kó sicēsààsì í yó mmàkè bèè sì ã.

10 Kupaku kùù bo ibaaké tēpítè nè ìdèì,
 kè bè buótí fínyĩ kó dètíe,
 kè bè tōũ dè bè kè niu mēnaà
 mē báá pié ndítìribè sipísìnùmmù,
 kàa buótí tidibotì kuyòrikù,
 a dèitè temámbòòtè mēmáà.

11 Di bo yà! Díndi dè ò nwenníní,
 kè bèè cokòo mēnaà nkperímè borè,
 kè nke ntũũnko nè keyènkòo kémuó.

12 Bèè ò mbaà nke au kè bie ntikùtìdùùtì
 nè yèbàrè kè eu itārì, kè yò nke yò mēnaà.
 Bá bè í wéí mí ndi Yìè nKuyie mpĩ mmùù tōmmú,

n dǎǎ dè nè n nɔu.

¹³ N nɛtɪbɛ́ í bantému, dɛɛ te
kɛ̀ bɛ̀ yóó bɛ̀ pɪ́nmú kékònnɛ̀
Sikpààtìbìí bo kú dikònnì
kɛ̀ sínéyɛ́ĩ kuɔ̀ bɛ̀nɪtìbɛ̀.

¹⁴ Mukũũ nhààtemu mu nùù kɛ onné mu níí
kɛ bo maánko sikpààtìbìí nè bɛ̀nɪtìbɛ̀ tɔ̀bɛ̀
diwèì bo bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yǎ̀nku kɛ̀ úú.

¹⁵ Onìtì bo nínkú késínné Kuyie nyìikè
sipɔɔ yembè pɔɔ bo deè kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ sɪ́nné.

¹⁶ Tì Yìè nKuyie Mpakɛdaa dǎǎri dèè sìé dèndɛ,
kɛ bɛ̀nkú kù dɛumɛ̀,
kɛ bekùnɛ̀ ku nɪtìbɛ̀ kɛ̀ dè sìé kɛ bɛ̀nkú kù wetímè.

¹⁷ Diheì bo naá ntidobontì kɛ̀ bɛ̀ ndè cɛ́mmù ípɛ,
iwũɔ̀ bɛ̀ dùnnɛ̀ ì do borè,
ibɔbí bo ndè cɛ̀ntì kɛ̀ diiti timútì.

¹⁸ Di bo yà díndi bɛ̀è dɛ̀ri di yɛi nkó mucóntimu,
nyinààkɛ̀ ɔ̀ nderimè tenaasǎntè.

¹⁹ Díndi bɛ̀è nàá nke tú: Kuyie mmónné
kédɔ̀ɔ̀ ku tǎmmú kɛ̀ tì mù yà.
Kuyie nyIsidayɛɛribɛ̀ tũ nkùu dǎǎ ku tǎmmú
mɛcǎǎ nkè tí kù banté.

²⁰ Di bo yà! Díndi bɛ̀è yu mɛyɛi nke tú mɛsàà,
nke yu mɛsàà nke tú mɛyɛi,
nke yu kuwenniku kɛ̀ tú dibììnnì,
kɛ̀ yu dibììnnì kɛ̀ tú kuwenniku,
kɛ̀ yu detiirɛ̀ kɛ̀ tú dɛwɛ̀tìrɛ̀,
kɛ̀ yu dɛwɛ̀tìrɛ̀ kɛ̀ tú detiirɛ̀.

²¹ Di bo yà díndi bɛ̀è yèmmè dò ndi cii
díndi bɛ̀è yèmmè dò ndi mǎkɛ̀ mɛyèmmè.

²² Di bo yà díndi bɛ̀è yètè feí munaàyǎǎ miɛkɛ,
díndi bɛ̀è mǎkɛ̀ mɛnaà kperímè kó yekǎmbò.

²³ Díndi bɛ̀è kommu becaàribè ticuuti kpéí,
kɛ̀ yetírí di bo nkommmè bɛ̀è naati.

²⁴ Dɛ̀è kpéí nte kɛ̀ di yóó cóútɛ̀ timúkpetì kǎmɛ,
muhǎǎ nhǎǎ cóútémè tiyonkǎàtì,
di cǐè mbo pǎǎkɛ̀ kɛ̀ di pórímùu yotɛ̀,
di yetɛ̀ mɛ̀è kpéí mí ndi Yìè nKuyie Mpakɛdaa n kuó.
Di sènkèrìmè mí ndi Yìè nKuyie,
díndi Isidayɛɛribɛ̀ di í tũ n náàntì nti.

*Kuyie nyóó dúmmè kɛ̀ Asidii kǎbɛ̀ do Sudaa kǎbɛ̀
(Dínáǎnkéè 25 wénté 9:7-20)*

²⁵ Dɛ̀è te mí ndi Yìè nKuyie nkè m miɛkɛ̀ di yè,
kɛ̀ ñ yòutɛ̀ n nòutɛ̀ kɛ̀ di poté.

Kè yetārè sǎntè kɛ̀ bɛ̀nɪtìbɛ̀ ku kɛ̀ cóú cóú icɛ̀ miɛkɛ̀.
Nè mɛmmɛ̀ m miɛkɛ̀ í do,

n nòùtè kpáá yuomu di ñnkè.

²⁶ Mí ndi Yiè nKuyie n còhné meccannimè mme
yebotè yèè bo medétimè ye kpéí.

N yè yú nè fefontifè nfɛ, kɛ yè iténí itemmànkɛ
kɛ cokùní mɛcãã.

27 Be mieke òmòu í yo tihòùtì,
be mieke òmòu í bètè bá omáà.
Munəndəmmú í bo bè kóò mǎu,
be kóò mǎu í yè nke duó.

Bè bouú be naàkũõ nyi tei tei,
be neùtì kó iwẽĩ í ɔke.

28 Bè sũǎtemu bè pie, kẹ fínńé bẹ tǎnnè,
kẹ bẹ sẹ́ kẹ̀ètẹ̀ dònńẹ yẹtárẹ
kẹ bẹ naasẹ́ cẹ̀ètiyẹ cokù tẹfàdóntẹ kọmẹ.

29 Kè bè kontí kuçìríçirìyòkù kōme,
kè be dabùò ndònnè yecìríçirìpàà kpɛye,
kè be ũntí, kè bè pĩ dèmarè òmòu òò í nfiètè.

30 De yiè Asidii kòbè bo do Isidayɛribɛ
kè bɛ uutoo ndònnè dàmɛ̀èrì kàku ɔ̀ ndòmmè kuyaa kù fùùtè dī m̀ònnì.
De yiè yɛwɛtè bo soute kè dibiinnì dátínnè ketenkè,
kè mɛyɛ̀ncààrì m̀bo.

6

Kuyie nyúmè Esaii mutõmmú

¹ Sudaa kɔbe koo kpààti Osiasi ku diì benni, kè Kuyie nní mbenke kumáà kè n kù yà, kè kù kàri dikpààtikàri okùrì marì ìnkè ku cètè, kè ku yaàbòrì pitè ke píéké te miéke. ² Kè Kuyie ntòrè kperè còmmú ke kù cèti, ke mɔke bá di ifièti ikuò, kè ìdèi tu ì ò ndáátí di yuu, itèi ìdèi sinaàcèi, itèi ìdèi ì pùùnè. ³ Kè yè nàa nyetòbè ke tú:

Ti Yiè nKuyie Mpakedaa dò mpái pái nwe,
kòo kpetì pièké ketenkè kemou.

⁴ Kè ku cĭtètè bòrè kó yēsānkèe sāntè nè ku tōrè kperè kó metammè kpéí. Kè kuyukúu píe nku cĭtètè mieke. ⁵ Kè n kuónko ke dà: N kúmu yíe! N tú onìti nwe wèè nùù sĭ, kè nh ā kubotí kùù kó benìtibè nò sĭ mbe cuokè, kè n nuò nyà ti Yìè nKuyie Mpakēdaa.

⁶ De m̀ǹnni k̀e Kuyie nt̀r̀e kper̀e k̀o d̀mar̀i puuǹi m̀ b̀iék̀e, k̀e t̀o dihāākōnni, k̀e di d̀iteǹi diwūstōnni ɪnk̀e ǹe ihak̀e, ⁷ k̀e di k̀ak̀e ǹ ǹù k̀eb̀i nk̀e d̀o: Dihāākōnni dii mm̀e nk̀ak̀em̀e a ǹù, di wenkemu.

A γει ndèitemu, bè ùtému a γει.

8 Kè n kè ti Yiè nKuyie nkó metammè kè kù tu:
M bo tã nwe?

We mbo kote kénáké ti kó tináaṅtì?
Kè n dò: Nte mí, n tǝ.

9 Kê de kó metamme dò:
Kote kénáké ku mbotí kàbe ke dò:
Di bo nyo di me mbáá keè,
kénwúó, di me mbáá banté.

¹⁰ Kε yě dε kó kubotí kabe yèmmè kpeń̀nìmè,
bè í yíé ntìmatì,
kε ƙ́tínné bε to kε báá keè,
kε ũũ nke báá yà,
bè yàà bo ceete mèè kpéí nkè m bè mièkùnnε.

¹¹ Kè n kù beké kε dò:
Dè yó mmè dò kε káá ndε?
Kè dε kó metammè dò:
Dè yó mmε ndò nke kèmmúnè diheì bo dǎ́unkomè,
kè sicéĩ paà bèè bo nsì ã,
kè diheì naá ndikpáà.

¹² Dè yó mmε ndò nke kèmmúnè,
mí ndi Yiè nKuyie m bo cíemmè benìtìbè
kè diheì dǎ́unko kénáá nfekpáfè.

¹³ Dε kó diheì kó benìtìbè bèè bo yenté,
kénkpaá sám̀pó sám̀pó,
bè í yó ndè kpaá.
Dè né yó ndònnè bè ǎ́ kǎ́ũmè mmε mutie,
kè dikũnnì nkpaá kápuku.
Mèè botí nku dikũnnì dìi kpaá
di mièke nke kuwuǎ nsààkù yètìnímè.

7

Kuyie nnáké ti Esaii wèè naá nku pǎ́ǎ́nǎ́ǎ́nti

¹ Osiasi birε Yotammu kó dεbire Aasi tu dìi mǎ́nnì Sudaa kabe kóo kpààtì. Dε mǎ́nnì ndi Sidii kabe kóo kpààtì, Desinni nè Demadia birε Pekaa Isidayεεribe kóo kpààtì kè bèè do Sedisadεmmu kε bo ò pònte kε mε nyí nna. ² Kè bèè ti nàké Dafiti yaàbire Aasi nè o kpààtìyuu kabe kε dò: Sidii kó behǎ́ǎ́pòmbè bàtè Efadaimmu tempè. Aasi nè o kabe kè bèè ti kèè kè bε kǎ́ntì nhau, kuyaakù ǎ́ fuute kè detie nní nhǎ́mmè kutúúkù.

³ Mèmmε kè ti Yiè nKuyie nnáké Esaii kε dò: Túóté a birε Seasubu kè di kote ditārì kó menie mpũ̀ dε cuutiní dε diyaàhǎ́ubinni káyà Aasi. ⁴ Kàa ò nàké kε dò: Wèè pĩ nhomáà, ò bá ndé, o kǎ́mbùàtì bá nduò Sidii kabe Desinni nè Demadia kpéí, bè dǎ́nnè tɛdakèmpùtè tɛè còúté kédeè tɛntε kè kuyukú kuti. ⁵ N yému kε dò nSidii kabe nè Pekaa kabe nè Efadaimmu kó kuwuǎ nkabe bè da dǎ́nnè mɛyɛi mmε, kε náá nke tú: ⁶ Yóunè kè tí do Sudaa kabe kè bè ǎ́nné kufǎ́wáá kè bè dǎ́nnè muwǎ́rímú kè bè ti wǎ́nnénè kè tí pĩ nTabεedi birε tikpàtì. ⁷ Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa béimmu kε tú dε í yóó dǎ́ ò tu dε báá di.

⁸ Kε yě Damaasi weè tumè Sidii kó diheidiè.
Kè Desinni tu di kóo kpààtì.
Dè bo nyóó yĩ yebie nsipísikuò nè yènùmmù,
kè bè namu Efadaimmu kó kuwuǎ,
kù ténkε í yó nkpaá.

⁹ Sammarii weè tu Efadaimmu kó diheidiè,
kè Demadia birε tú di kóo kpààtì.
Kè di í yie ti Yiè nKuyie nkpeti
kè kù taunè di í yóó nhǎ kε bo.

Dèè benkú Kuyie nti bonèmè

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nsɔɔtɛ ku náàntì kébéinnè Aasi ke dɔ: ¹¹ Beké mí nha Yiè nKuyie kè n da benke mɛdɔ̀rìmmè mamè ketenkè mièke yoo kéĩnkè mièke.

¹² Kè Aasii béi nke dɔ: N yí yóó beké n Yiè nKuyie ntìmatì n yí dɔ ke da benné.

¹³ Kè Esaii ò nàké ke dɔ: Díndi Dafiti yaàbí benitibè me ndi òunè kè dè í sànnè kè di dɔ Kuyie ndi ɔunàà? ¹⁴ Dɛ̀ te kè ti Yiè nKuyie nyóó di duó mmecannimè: Desapùmbire dèè mu nyí duónè onitidòu dè bo púó nképeité denitidabire kè dè yu ke dɔ Emmaniyɛeri (dèè tu Kuyie nti bonè). ¹⁵ Dɛ kó debire yó nyɔ̀ mmɛnaamiè mmɛ nè mɛcekùò nke yàa tuɔkenè dè bo yetemè meyei nkétããtè mɛsàà. ¹⁶ Dɛ bo nyóó tuɔke dè bo yetemè meyei nkétããtè mɛsàà kè dɛ kó yehèkè yedé a dé yèè kó bekpààtibè kè yè dɔ̀unkomu. ¹⁷ F́ nti Yiè nKuyie nné yóó duó nkè yewe yonkuye yèè da tuɔkení f́ nnè a kó dikpààtiyuu, di mu nyí yà yɛ botí nè Efadaimmu yàtɛnè dìi yiè Sudaa kɔbe. M buò Asidii kóo kpààti yóó di domè mmɛ.

Kuyie nnàkémè bè yóó bè domè kécake be èi

¹⁸ Dɛ kó diyie ti Yiè nKuyie mbo fonte

kè Esibiti kó isɛ́ĩ iténí.

Kè kuu fonte kè icee iténí Asidii,

¹⁹ kékɔtení kédátinné ikó nyimɔu

nè yekondake yemɔu

nè yepèrè kó mɛfiè mmemɔu

nè tifãpèùtì timɔu nè iwũ cènti dè.

²⁰ Dɛ yiè ti Yiè nKuyie mbo ikú oponkorì kukó nyàà kou,

Asidii kóo kpààti, kòo kuó

di yùtì nè di dɛ̀mbii nè di cìtì * Isidayɛeribe dootitɔ̀bè yóó be namè mmɛ ké bè f́ũ.

²¹ Dɛ yiè bá wèè nìtì ò níí bo ncɛmmú

fɛnààfè fɛmáà nè ipe ìdél.

²² Mɛnaamiè mbo mpíéké,

bèè bo nkpaá diheì,

bè bo nyo mmɛnaamienkùò nnè mɛcekùò.

²³ Dɛ mɔ̀nni f́nyĩ kó depaa ndèè kó detie mbo tekɔ̀upíítè

ke dɔ nkè bè bo dè fité dɛ díítí mbo mɛdíítibii ntekɔ̀upíítè (1000),

dɛ kó depaa mbo kpánné kéye tipotì nè tisãmpotì.

²⁴ Kè bè nde nkɔ̀rì kupaawaá nnè detãnnè nè ipie,

dɛ kó ketenkè bo naá ntipotì nè tisãmpotì mǎà kɔke.

²⁵ Yetārè yemɔu bè do kuuti yè nè sikãmmùu,

benitibè ténke í yóó ndaati ke kerì dɛ kó depaa mmieke

ipo yàa bo bè kũũ mèè kpéí,

kè bo naá nyinààke kó ditũnnì,

ipe kó diciènnì.

8

Bè yóó pɔ̀ntemè Sammarii èi nè Damaasi kperi kéhéi yɛ kperɛ

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké n náké ke dɔ: Túóté kutápièkù dièkù kéwāri ke

yí: Kupònkɛheikù. Kè dɛ kó iwārii nfeí. ² Kè n kù wāri kébenke benitibè

móm̃m̃m̃bɛ bèdébè, ikuó nìtì Udiya nè Yebedekiyaa bire Sakarii. ³ Kè n duónè

m pokù Kuyie mpāānāāntì náāntò kòo púó nképeité denitidabire, kè ti Yiè

* **7:20** ...kuó di yùtì nè di dɛ̀mbii: Dè benkú

nKuyie nní nnáké ke dò n dè yu diyètìrì ke dò: Kupònkèhèikù. ⁴ Ke yé de kó dèbirè yó nkpaámè ke í na ke yí n yó yoo n cice, kè bè pòntemu Damaasi ke éi o kperè nè dèè bo Sammarii ke kònnè Asidii.

Asidii kàbè domè Sudaa kàbè

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò:

⁶ Benìtìbè sènkèrìmu kukó nSidowee kó menie mèè pũ ò mmeyòmmè.

Dèè te kè bè kòntì yārikè

kè bè kpeutí bèkpààtìbè

Desinni nè Pekaa bè ìkè.

⁷ Dèè te mí ndi Yiè nKuyie

kè n yóó duó nkè Asidii kóo kpààtì di do,

nè o kó tikpetì timòu.

Kéndònnè menékperímè ò ntatiní kukó nke dòmmè.

Mè ò píe kukó nhEfadati ké kù dàtínnémè.

Mè ò dàtínnè mèè botí yekonnébìè nkémpũ.

⁸ Mè bọ dàtínnè Sudaa kàbè kè bèè kuri

kénkááké bè fñíí,

mè bo pònté kédátínnè a èi dimòu,

di duó ke kááké dè, áú yoo! Emmaniyèrì*.

Yebotè wùó nke bo dọ dè tu detetirè nde

⁹ Díndi yebotè bá kè di dó dí wènné kébáátí,

kufòwáá mbo di kpéété.

Kénténè díndi yehèkè détiyè kàbè kékeè,

bá kè di dó dí báátí mèè botí

kufòwáá mbo di kpéété.

¹⁰ Bá kè di dó dí náké ke bo dọ tì,

tì bo díé.

Nákénè kètāāté di dó tì.

Di tetì me mbáá dọ!

Ke yé Kuyie nti bonèmè.

Kuyie nyèmmè Esaii nè Isidayèribè báá teetè betòbè

¹¹ Ti Yiè nKuyie nni mpí ndi mònni,

ké n caummu ke dò:

Báá tūnnè ku mbotí tū nkùù cè.

Ké n nàké ke dò:

¹² Báá teeténè de kó benìtìbè,

kè bè dàkii ke bo bọ ndihèi kóo kpààtì,

di báá bè teeté, di bá ndé bè dé dè,

di kōmbùàtì bá ndè duò.

¹³ Ti yiè nKuyie Mpakèdaa,

di dò nkényé ke do nweè tu wèè kpa meyei,

weñwe di dò nkéndémè,

weè maa ndi di kōmbùàtì dò nkénduòmè.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie ntu disòrì ndi di dò mpáíí,

ke né tú ditàrì benìtìbè yó mbétírí di ke duò

di yó mbuò mbenìtìbè,

ke do ntimáti dindínti Isidayèribè kó yekpààtìyò yedé kpéí.

Ke dò ntìcùàtì Sedisadèmmu kpéí.

* **8:8** Emmaniyèrì: Wénté Esaii 7:14 nè 8:10.

¹⁵ Benitibè kusũkù yó mbétírí dì ke duò ke kékíí.
Bè bo duó timátì dindííntì mièke kè bèe bè pĩmúmú.

Kuyie mpããnaàntì náahtò dòmmè kénkémmú Kuyie nyóó dɔ̀ò tì

¹⁶ Kè ti Yìè nKuyie nní mbéinnè ke dɔ̀: Sɔ̀nnɛ dɛ kó tináahtì nè dɛ kó itié n tũmbè kpéí. ¹⁷ N Yìè nKuyie mbùtínnému Sakɔ̀bu yaàbí. Bá nè memmɛ n ku mbúú, n kù kèmmúmu. ¹⁸ Mí nnè m bí, ti Yìè nKuyie nkùù bo Siyɔ̀s̄ tārì, kù n duó nyì, ti tú Kuyie Mpakɛdaa kó mɛcannimè mme, ke benkú ti Yìè nKuyie Mpakɛdaa yóó dɔ̀ò tì Isidayɛɛri.

¹⁹ Kè bè di nàké ke tú: Kɔ̀tenè bèè bourí tinùbootì bè borè, nè bepãābè borè kè bè dí pãā, bembɛ bèè ɔ̀ nnáá mbe nò mièke bèè ɔ̀ nwéú kétú, dɛ wennimu ke dò nhonitì níí beé nho bɔ̀ɔ̀, kémbourí tinùbootì, kè bɛcírìbè ò náá mbèè fòù bɛ kpɛti. ²⁰ Di ténne bɛ ke dɔ̀: Ti Yìè nKuyie nkó itié nè ku náahtì ti dò nke dɛ ntũnnɛ, kè wèè í dè tũnnè ò báá yà Kuyie nkó mesàà.

Dikònni nè meyeñcaàrimè dɛ yóó tannímè

²¹ Dikònni bo bè poté ké bè auté,
kè bè nkérí diheì mièke nè meyeñcaàrimè,
kè bɛ mièkɛɛ yenní, kè bèe bɔ̀mmú kusĩnkù
bɛ eì kóo kpààtì nè Kuyie, kémbúú tiwɛtì.

²² Kè s̄innéní ketenkè káyà dibiinnì
nè meyeñcaàrimè kpɛɛ nè dèè duó tikɔ̀mbùòtì,
kè bèe bè tɛntoo dibiinnì mièke.

²³ Dibiinnì í yóó nhā ke bo diheì
meyeñcaàrimè bo diì mièke.

Kuyie nyóó dɛɛtémè ku kɔ̀bɛ

Ti Yìè nKuyie ntanné Sabunɔ̀ɔ̀ kó diheì
nè Nɛfutadii kpɛri ifei mièke nke.
Dè né yó mboní kè kùu yè dèúkũnnemu,
kétúóté dàméèrì kɛntɔ̀ kɛtuɔ̀kɛnè Suditɛɛ
kukó nyáà diyìè yìèní kèè bíékè nè Kadideeo
bèè í tú Sifubɛ bɛ kó kutempɛ.

9

¹ Kubotí kùù do kéri keyensòùkè mièke
kù yàmu kuwenniku dièkù.
Bèè do bo dibiinnì kó diheì
mukũũ nkɛri
kè kuwennikuu bè mĩtɛ.

² Ti Yìè nKuyie nhá duó nkàa nìtìbèe sũũ
duó mbe diwèì dièrì,
ké bè duó nkuyèñnaatí,
kè bè nyānku a ììkè
bè ɔ̀ nyānku mèè botí dididèì mōnnì
kè íú bè ɔ̀ ntoti bè eì dè ke íúmè.

³ Bɛ dootitɔ̀bè do bè buú nkùù naàdòdòrìdòú,
kumundòú bè do bukú kù
kupààtì bè do bè puotìnnè kù,
a dè kèétému bè do dòmmè Mandiyāā eì.

⁴ Bɛ dootitɔ̀bè do puotì yetàrè nè tìì āāpònnɛùtì
nè tìì yààtì dèè mùòtì meyĩĩ

dè tati muhǎǎ mmíēkε nkε,
muhǎǎ mborè còúté.
⁵ Kε yě̀ bè ti pèitémè dεbirε
bè ti pāmu dεnitidabirε
Kuyie ndε nduó nkè dè bo mbaké.
Bè bo ndè yu kε tú:
Otentìsààwè
Kuyie nkperíkù,
ti cícε wèè bo sǎǎ
mεom̃pùmè kóo kpààtì
⁶ O kpàtì yó ndéúkúmu
kè mεom̃pùmè mbo sǎǎ
kòo fíí nDafiti kpàtì kè tì nsóké
kòo mbaké o kpààtiyuu.
Mεwetímmè nè timómm̃ntì
kè dè mbo dì mm̃nññ nè sǎǎo.
Tì Yìè nKuyie ndómu ku kòbε mēdiè dεè kpéí nte,
kè kù yóó dè dòò.

Kuyie mpoté kùù yěĩku bèè bo Sammarii
(Wénté 5:25)

7 Mí ndi Yiè nKuyie mmûi bée ti nnáànti kẹ kpannẹ Sakɔbu yaabí
kẹ ti bẹ do bembẹ Isidayeeribẹ.
8 Kẹ kubotí kumɔu ti kẹẹ
Efadaimmu ẹi kɔbẹ nẹ Sammarii omɔu kɔbẹ bẹ ti kẹemu.
Kẹ tefentẹ bẹ deute kẹ bẹ nàá nkétú:
9 Titátí kó iduotí ịi do,
kẹ ti yóó maánẹ yetáhokùyẹ
bẹ kǎũ detie mbẹ tu dẹ sikomá, kẹ ti yóó fíí kú
detekperẹ bẹ tu dẹ sètìrì.
10 Mí nKuyie mbẹ Yiè mmûi duó nkòo kpààti Desinni ẹi kɔbẹ bẹ do.
Mí nKuyie mmûi íi mbẹ dootitabẹ miẹkẹ.
11 Sidii kɔbẹ bẹ ịténí diyie yìenì kẹ bíékẹ
kẹ Fidisitẹbẹ ịténí diyie taà kẹ bíékẹ
kẹ bẹ àate kẹ maanko Isidayeeribẹ
bá nẹ memme mí mbẹ Yiè nKuyie m miẹkẹ í do
n nàtẹ kpáá yuomu Isidayeeribẹ kpéí.
12 Bá nẹ m me mbẹ potémẹ bẹ í wẹtení m borẹ,
bẹ í n wammú mí mbẹ Yiè nKuyie Mpakɛdaa.
13-14 Dẹ kpeí nte mí mbẹ Yiè nKuyie
kẹ n yóó kéétẹ Isidayeeribẹ yuu nẹ bẹ yóú,
n yóó kǎũmu tipuonti nẹ tipènti * diyie òimáà.
Diyuu benkú bekótibẹ mbẹ nẹ sikpààtibí.
Kẹ kuyóú benkú bẹ tu bẹmáà Kuyie mpāānāānti náanbẹ.
15 Kuwu nkuù nkó benùbẹ kù fétinkomu.
Bẹ bẹ niitẹ kuce yeiku nku.
16 Dẹ kpeí nte mí mbẹ Yiè nKuyie
kẹ n yèmmẹ í naatinẹ dẹ kó bẹdapambẹ
m me nyí yóó kuó mmesémme bẹ kó iciribí nẹ bekúpobẹ

* **9:13-14** tipuonti nê tipènti: Dê benkú bèè tu bè mbe bediebê nê besàmpóbê Esibiti èi miêke.

ke yé beməu bè dòòmè dèè í wenni dè nde.
Bè tu benitidənnibè mbe kè tináanyeyiti píéké be nò
dèè te mí nKuyie nkè m miéke be péì, kè n yùo n nòùtè be kpéí.

17 De kó benitibè yonku dò mmuhãã mmu,
ke cóú ntipotì nè tisāmpotì
ke cóú nkutúúkù tikòtì
kè kuyukú fī nke dekù tiwetì.
18 Ti Yìè nKuyie Mpakēdaa weè miéke còuté benitibè,
kòo miéke kó muhãã mbè tùò,
bá wè kòò ceké o yuu.
19 Bè ní yunténí kubakù yóú bíékè
dè me mbáá kuə be kònnì,
kè bèe éíní kucānku bíékè kémaánko
bè me mbá nsānnè.
Bá wè kòò càá nho kou bakù.
20 Kè Manansee kəbe cáá nhEfaɗaimmu kəbe,
kè Efaɗaimmu kəbe cáá mManansee kəbe,
de kó iwuə nyidé kè ì wēnné ke cáá nSudaa kó kuwuə nkəbe,
bá nè memme mí mbe Yìè nKuyie m miéke í do,
n kpaá yuomu n nòùtè be kpéí.

10

*Kuyie nkpànnèmè bèè fěũnko beçĩribè
(Yenáanékè 1-4 wénté 5:8-24)*

1 Di bo yà! Díndi bèè dɔunko siyàabìsì kó ikuó,
ke ì diinko n nìtibè mesémmè.
2 Bá di í kemmu beçĩribè kpɛti,
ke bè yetírínè bè dò nkénte dè.
Ke ei bekúpobè kpɛɛ ke fekù iciribí kpɛɛ.
3 Kuyie nkó tiyěĩti bo di do dii yìè di bo yĩme?
Meháárìmè mèè iténí dɛdétirè mè bo di do dii mōnnì,
di bo coké kécuó nke kè bè dí teennè?
Di bo dɔú nde di kpàti?
4 Tii di kpaánè tu bè dí wēnnénè tikpetíntì,
di bo wēnnénèmè beçĩribè tii di baa.
Nè memme m miéke í do,
n kpaá yuomu n nòùtè.

Kuyie ntōmmè Asidii kəbe kè bè dòò kè dè tonté

5 Di bo yà díndi Asidii kəbe!
Di tú m miéke kó didùò ndi.
M miéke kèè pɛike kè n di pikú kunasãã kōme.
6 N di tɔ ndíndi Asidii kəbe kubotí kùù yete n kpɛti ku borè nde.
Kùù botí íiko m miéke
kè di bo kù pònte kéhéí ku kpɛɛ,
ké nkù nàù tisāsààtì kōme.
7 Díndi Asidii kəbe di né í tì banté,
ke dó kékuə ibotí ké ì dèè páíí.
8 Díndi Asidii kəbe kè di né tú
di kó behãāpònkótíbè kpeínìmu,
ke mǎnnè bekpààtìbè.
9 Ke na Kadĩnɔə nè Kadikemiisi nè Amati èi kəbe
nè Adipadi èi kəbe nè Sammarii èi kəbe nè Damaasi èi kəbe.

10 Nè n kó tenòùtè nte m potémè yehèkè yèè kó yebòkè
nè yēsīmpókè kpeh̄n̄nè Sedisademmu nè Sammarii de kpeye.

11 N dǎǎmè Sammarii nè o kó yebòkè
n yóó me ndǎǎ Sedisademmu nè o kpeye.

12 Mí ndi Yiè nKuyie m bo pī ndi mǎnni n tǎmmú Siyǎǎ tǎri ĩnkè
Sedisademmu m bo yǎǎ nhAsidii kó kpààti to, ò mǎǎte mǎǎ kpéi ntefentè nè
tepǎtè, ¹³ ke náá nke tú:

N dǎǎ dǎǎ kó dimáá,
n dǎǎ dǎǎ n kó muwǎrímú mmu, nè n kó mǎcì.
Ke tú: N cǐmu de te kè n kei nyehèkè yèè nh érinè,
ke fèke ye kpàti ke cǔǔ mbekpààtìbè bè kpààtikàrè ĩnkè.

14 N tǔótému yebotè kpàti bè ǎǎ ceetè mǎǎ botí tinǎriyǎnti
ke tǔóté yebotè tenkè bè ǎǎ pété yǎnǎriyè
ké yè dǎite mǎǎ botí,
bá tǎmatè í nnampè te fièti,
tǎmatè í nhààte te nùù,
tǎmatè í nyǎ fièǔ.

15 Tepǎtè bo na kémpǎti tǎmáa ke búútí wèè tǎ kǎǎnà?
Yáa disìè bo na kéntǎ dimáa ke búútóo wèè di sinè?
Di dùò bo na kéfǎǎ ndi yiè mbakàa?
Yáa didùrì bo youte wèè di pikú o nòùtè?

16 De te kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa yóó bǎnté benitìbè
bèè cǐǎ tikǔǎnti.

Muhǎǎ mbo cóúté be kpàti dikpáa ǎǎ cóútémè.

17 Wèè tu Isidayǎribè kó kuwenniku ò yóó náa mmuhǎǎ mmu,
mí nwèè kpa meyei m bo náa nfehǎǎdeñfè be cuokè
kécóúté tipotì nè tisǎmpotì diyèè dimáa mieke.

18 Mù bo cóúté be tǔúku sààku kumǎu
nè ðetie ndemǎu dǎǎ pǎi titebiiti,
kè dǎe dontenè mumǎmmú pī nwè ke cǐǎ koò kuò.

19 ðetie ndèè bo nkpaá Asidii kó kutúúku mieke,
de yiè bá ðebíbénnè dè bo na ké dè kàa.

Isidayǎribè bèè yó nkpaá bè yóó wǎtenímè Kuyie mborè

20 De kó diyè Isidayǎribè bèè bo nkpaá, Sakǎbu yaǎbí ì bo yenté bè bo yóu
bè bo nwaàmmè meteèmmè wèè do bè puoti o borè, kéwammú meteèmmè
ti Yiè nKuyie mborè nè be yèmmè mǎmǎu kunku kùù dò mpáí páí, bembè
Isidayǎribè bè tǔ nkù, ké nkù tá. ²¹ Sakǎbu yaǎbí Isidayǎribè bèè bo nkpaá
bè bo wǎtení Kuyie nkperíkù borè. ²² Bá kè Sakǎbu kó kuwuò ndó kùu sǔǔ
nkémaatenè dǎmǎèrì pǎémmè kó mubirímú, bèè bo nkpaá bè í yó nsǔ bèè yóó
wǎtení mí mbe Yiè nKuyie m borè. N tǎáté ke bo bè kùòmu. Bè de mmannè. ²³ Mí
mbe Yiè nKuyie Mpakedaa n tǎátému ke bo bè kuò, ke yóó me dǎǎ diheì dimǎu.

Kuyie nyèmmè bè bá nyǎkù Asidii kǎbe

24 De kpéi nte kè mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa kè n náa nke tú: Díndi n nìtìbè
bèè bo Siyǎǎ di bá nyǎkù Asidii kǎbe, bá kè bè di puoti kupàati, ke yuo didùrì di
ĩnkè Esibiti kǎbe do di yùomè di ĩnkè. ²⁵ Dè kpaá sǎmpó nwe m mieke tǎnkè í yó
ndi pǎi, m mieke doti Asidii kǎbe mbe kè m bo bè kùò. ²⁶ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa

yóó ànné teàtè nte Asidii kàbe, kù do dðòmè Mandiyãã èi kàbe Odèbu kó dipèrì borè. Ti Yiè nKuyie nyùo ku pààti nku dàméèrì ìnkè kù do dðòmè Esibiti kàbe.

²⁷ Dè yiè ndi

kù yóó dèitemè ditou bè di buú ndi,

késaate kunaàdðdòrìdòú di fñní.

Kè meborimè di narikè.

Isidayeeribè dootitabè bè domè

²⁸ Kè Asidii kàbe do Ayati kó diheì,

képèéte késénté Nikidonna kényóu be nentì Mikimasi,

²⁹ késòoté be cemma késénté kutāfu,

kétuòke Kebaa kényié,

kè kufōwaa mpī Damaa èi kàbe kè bè nkpeutí,

kè Kibea Sauri èi kàbe coké.

³⁰ Kadimmu èi kàbe tiiténè yedabùò.

Diasa kàbe kénténè!

Anatoti èi kàbe di kperè dò mmesémmè mme.

³¹ Madimena èi kàbe cokému,

kè Kebimmu èi kàbe wammú disòrì.

³² Dè yiè ndi Isidayeeribè dootitabè tùòkemè Nòbu èi

ke mméi sinou Sedisademmu èi kàbe Siyòò tārì ìnkè,

ke tú bè bo yà!

³³ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa bo do Isidayeeribè,

ké bè bié bè òò bié mèè botí itebake.

Bè bo cūñnì itebàke cēyì kè iokùì duó ketenkè.

³⁴ Ti Yiè nKuyie mbo bè bié bè òò kōũ mèè botí

detsūūrè kutúúkù mièke.

Dimaa kó detesààrè bo duó.

11

Bè nàkémè Dafiti kó deyaàbire kpéi

¹ Sese kó ditekūnnì kótìrì ìnkè nke ditepànnì yètìnímè,
di cī nyīnkè nke ditepànnì yètìnímè.

² Dè yiè, ti Yiè nKuyie nYaa mmuù yó nhò bonè

Kuyie nYaa mmuù duò mmeciì nnè meyèmmè

muu yó nte kòò nyé o yèmmè kè muu ò duó mmuwērímú

muu yó nte kòò nyé ti Yiè nKuyie nke kù dé.

³ Muu yó nte kòò mmàke ti Yiè nKuyie nkó kufōwaa,

ò í yó mbekù o nuò nwùó ndè,

ò í yóó tūnne benitibè tu kébeké.

⁴ Ò yóó mbekùnè beçīribè ikuó duó ke dommè mme,

kémbekùnè besénnibè kè dè wenni.

O náàntì ti yó ntú kupàati ò puotìnè kù yebotè

kòò nù kó muaá nnì nkòu beyeibe.

⁵ Ò yóó nyi mewetímmè mme nè timómmonti

fenaàkñfè kōme o ka sáà.

⁶ Dè mōnnì dikpamannì nè fepièfè kè dè nwē nke bo dibòrì dimáà.

Kubiìkù nè dibòbii kè dè nwē ndidóù.

Kunaabiiku nè dicìricìribii nè fèòfè bè dùnne fè kè dè nwē nke yo.

Kè dedapùmbire de cēmmù.

⁷ Fenaàfè nè mupĩmpĩmmù kè dè nwē nke diitì timútì

kè de bí nwě ndidóù dìmáà.
Dicìricìrì nè fènáàfè kè de nwě nke yo ntimútì.

⁸ De bíbénè bo nkpeiti kutāmānfāti borè,
kè dibíkényènnì mbaú nkudautifāti.

⁹ Òmòù ténke báá dōd mēyēi,
òmòù ténke báá caàrè otòù,
ke yé mí ndi Yìè nKuyie, n náàntì yóó pitémèmu kutenkù kumòu
képié mmenie mpíékémè dàméèrì,
kè benitibè bəmòu tì banté.

¹⁰ De kó yewe mieke Sese yaàbire
dèè yó ncáá nke tú mecannimè
kè iwuo nní ntikoo de borè
kè yebotèè de wammú,
kè Kuyie nkó tikpetì mbo de kàrì.

Isidayeeribe bèè cìèté bè yóó wēte kétéímmè

¹¹ De yiè Kuyie nyóó yíé kébenkemu ku wērímú,
kédèetè ku kòbe bèè kpáá.

Bèè bo nkpaá ke bo Asidii nè Esibiti
nè Patidoosi nè Etiopii,
nè Edammu nè Sindeaa.
Amati nè yehèkè yèè soké dàméèrì mieke,

¹² kécónné mecannimè yebotè kpéí,
kéwēte kétéí nyIsidayeeribe bèè do cìèté.

Sudaa kòbe bèè dò nyaá yaá
kè bèè ítéńí itemmànke imòu kékũñní.

¹³ De mōnnì kè Efadaimmu kòbe ténke bá nhēñnnè Sudaa kòbe,
Sudaa kòbe me nténke bá nsīnnè Efadaimmu kòbe.

¹⁴ De mōnnì bè bo wēnnè kédò Fidisitēēbe diyìè taà kèè bíékè,
kéwēnnè kédò diyìè yìèńí kèè kòbe kéhéí be kperè,

kébaatè Edammu nè Mòabu de ekésí kòbe
kè Amōniibee bè bōúté.

¹⁵ Tì Yìè nKuyie nyóó duó nkè kukó ntuuténè dè
Esibiti kóò dàméèrì kè dèe kũũ.

Kè tì Yìè nKuyie nyoute ku nòutè kukó nhEfadati ñnkè,
kéduó nkè kuyaakù dièkùu fuutení

kè de kó kukó ntoté kuce mēyiekè.

Kè bè níí nkù senti bá bè báá deite be neùtì.

¹⁶ Kè kucee ānnè ku nìtìbè bèè bo nkpaá bo Asidii be kpéí,
kù do ānnè mèè botí Isidayeeribe kpéí
bè do yetì dìì mōnnì Esibiti.

12

Nsāntínè ti Yìè nKuyie nti dētíwè

¹ De yiè di bo yĩ:

Tì Yìè nKuyie nti da sántí!

A mieke do ti yonkemu, di mmōnnì ke bonke,
kàa ti bántè.

² Di bo yĩ: Kuyie nti dētému,

ti ténke í yīèkù, kufōwáá nyí ti bo,

ti Yìè nKuyie nkuù tu ti kó muwērímú,

ti yó nku nsāntí kuù ti dēté.

³ Dε yiè di bo dó mēniε nnè diwèi
mēdεεtīmè kó tēbintε.

⁴ Dε yiè di bo yĩ:
Nsāntínè ti Yiè nKuyie,
pĩēkénè ku yètìrì.
Bēnkēnè yēbotè ku tōmmú dεumè,
nyénè ku yètìrì dεumè.

⁵ Nsāntínè ti Yiè nKuyie nke yé kù dōò dē dεumè,
pĩēkénè dε kpéi kētenkè kēmou.

⁶ Díndi Siyōō èi kōbe nyānkunè diwèi kényiú,
kε yé wèè bo di cuokè ò dεumèmu,
wèè te Isidayεεribε ò do mpáíí nwe.

13

Kù kpānnè tì Babidōnni èi kōbe

¹ Kuyie mbenke tì Amōti birε Esaii, kòò bo kpānnè Babidōnni èi kōbe.

² Kè Kuyie ndò:
Cōnné mēcannimè ditārì timútì nè titieti dē í yiè dì,
képĩēké mētammè Babidōnni èi bēhāāpōmbè bíékè
ké bē pāsìrì kè bēε ta bē èi kó dibòrì.

³ Míu duó ndinùu bēè duó mbemáà n kó mudoò kpéi,
míu yu n kó bēkpārìnuōmbε bēè dō n yètìrì ndεu,
kè bē bo dōò m miεke yóu tì.

⁴ Kēènnè, kutoweku kùu dàátí yētārè ĩnkè,
kε dōnnè kunitisũkù kó kutoweku.
Kε dōnnè yēkpāātìyō péu kó kutoweku,
kε dōnnè yēbotè tiku dē.
Tì Yiè nKuyie Mpakεdaa wēε bààtì o āāpōmbè mudoò kpéi.

⁵ Bè boní dē í tóké,
bè ìténí kutemmānku nku,
Kuyie mmieke kó titōnnentì nti.
Kù yóó puōnnè tì kutenkù.

⁶ Tiiténè yékúdabùò
tì Yiè nKuyie nkó diyìè duunnímu.
Mukòu kó diyìè ndi,
Kuyie nkperíkù yóó kuò dìi yiè ndi kutenkù.

⁷ Dεè te kè bēnìtìbè kōntì yārike,
bēnìtìbè kōntì cùùtēmu.

⁸ Dē bē dímu kε bē kpéi,
dē bē pĩĩmu kε bē yóu kè bē mítìrì,
kε dōnnè onitipòkù wèè kuò ndεbirε,
bá òmòu ténke í náánnè otòu kè bε nuò nwũōté.

⁹ Tì Yiè nKuyie mmieke kó diyìè kèrínímu,
diyìè yēiri ndi Kuyie mmieke yóó di do dì,
kè di èi dōúnko, kù bo kuò dε yiè bεyεibε bēmou.

¹⁰ Siwāā sibotí sibotí ténke í yó mmí,
diyìè níi bo nyetìní kε sòu, otānkù mε nténke bá mpéi.

11 M bo poté kútenkù kàbe be yonku kpéí,
képoté beyeibe be caàrìmè kpéí,
m bo duó nkè sifeí yembè feí deè,
kè bekpààtìbè yonkubè kó sipòò deè.

12 Bè bo wammú benìtìbè diheì bè waàmmè mesòò nsààmè kémónté.
Onìtì wammú bo yonke Ofii èi kó timátì kōme.

13 Mí ndi Yiè nKuyie m mièke bo cóuté dìi yìè,
m bo yoòrè tiwetì, ketenkè bo aá kè fiúkú dè.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakédaa m mièke kó diyìè ndi.

14 Dè yìè bè bo mbè bèti bè bètìmè teyúótè,
tipièti tii kpa ocēnti ti tēmè.

Bá wè kòo ncokù ke wetì o kó kubotí,
bá wè kòo tātè muceé kéndó o èi.

15 Kè bè conè wè bèè ò kũũ disiè.
Kè bè nintè wè bèè ò fèúté.

16 Bè bo mpũ mbè bí ke tãũ ketenkè,
kétò dèè bo be cēĩ mièke kékonnnè,
képĩmmú be pobè kéduónè.

17 N yóó ínní Mèdii èi kàbe mbè kè bèè bè do.
Bembe í wanti idíítí,
be kpèti í bonè mesòò.

18 Bè yó ntãũ ipie nyi bedapàmbè ke buò.
Mesémmè í yó mbè bonè ibí,
bè í yó mmàke ibí bénní kó mesémmè.

19 Babidōnni fí nwèè tu yekpààtiyò kó mēdēè,
Kandee tenkè kàbe kó tisātì,
a kpere bo naánnè Sodōmmu kédontenè Komòò ekè,
Kuyie ndo pònte yè.

20 Onìtì ténke báá buoté dè kó diheì,
òmòù ténke báá dì kàri nè dì bo mbomè.
Bá beciembè bè báá dì kàri.
Bēnaacēmbè báá dè cōnné titouti.

21 Yekpamaà yó nde ndou,

Yeondo bo píe mbè cēĩ.
Dè bo naá nyicùo nkó diārì,
sitābòò yó nyānku dè.

22 Yekoute bo nkuò nde kó sicēkperí mièke, ke cóú nyetòbè,
sikpamòò bo taá dè kó sicēsààsì.

Dè mōnni duunímu, dè kó yewe ténke í kpaá ke dētìrì.

14

Isidayēeribe yóó wēte kékarimè be èi

1 Ti Yiè nKuyie nyóó kuómmu Sakòbu yaàbí mesémmè. Kuyie nyóó wēte kētāātému Isidayēeribe, kù yóó bè kànnemu be tenkè. Bepòòbè yóó kòtoomu ké bè wēnnénè, bè yóó munnénèmu Sakòbu yaàbí.

2 Yebotè bo túóté Isidayēeribe ké bè kpēnné be tenkè. Isidayēeribe yóó bè tiekemu ti Yiè nKuyie mbè duó nkèè tenkè mièke, ké bè dòò tidaatì benitidaabè nè benitipòbè, kètieke bèè do bè te, kébaaté bèè do bè baké.

Kuyie nnàkémè Babidōnni kóo kpààtì yóó kúmè

³ Isidaye eribe ti Yiè nKuyie nyóó di om̀p̀unemu nè mef́eũtímè di f́eũtémè nè bè di dií mmèè sémmè nè mudaatōmmú bè di ṕĩnné mù. ⁴ De m̀onni di bo onni Babidōnni kóo kpààtì ke d̀ò:

Wèè do ti f́eũnko ò kàtè ke?

Wèè do ti diimmu mesémmè ò bore?

⁵ Ti Yiè nKuyie nf́etemu benitidōnnibè dùò, bèè do ti baké be pààtì kèkèmu.

⁶ Wèè do puotì yebotè nè kemieke ke í ompu, wèè do baké yebotè nè kemieke ke yè f́eũnko sáà.

⁷ Diwèi ṕĩmmu diheì dimou, kè di pètè meom̀p̀umè, diwèi kó siyíkpeì s̀iì kuò.

⁸ Bá nè detie mbè tu dè s̀ipèrèsi nè sètìrì Dimaa kpere, diwèi dii dè bo a domè. Nè a duò dii yiè ketenkè odakōũtì ténke í k̀oriní ti kōũ.

⁹ Bèè duò kudōnkù bè bàátímu a kũntoomè ke bo da co. Ke enni becíribè a kpéí, bembè bèè do tú bekpààtibè ketenkè ìnkè, kè ìnko yebotè kó bekpààtibè be kpààtikàrì ìnkè.

¹⁰ Bemou bè nàámmu a kpéí nke tú:

F́ó mmúnke, a ténke í m̀ake muwērímú, a ti d̀ontenèmu, a í ti cáānnè.

¹¹ Bè do bie ntikùtìdùùtì ke da sántí né nte f́ó di mm̀onni kudōnkù mieke, kè yebiè dàátí a d́óù kè ibiè píéké a yaàdándátínkù mieke.

¹² F́ó nwèè do bo tiwetì, yé a ýime ke donní? F́ó nwèè do tú tewàtè tèè ṕinti, f́ó nwèè do tú tekũnwentéwàtè, f́ó nwèè do p̀ontì yebotè, yé a ýime ke donní?

¹³ F́ó nwèè do náá nhamáà ke tú:

M bo deke kētuoke tiwetì, m bo p̄ētóo Kuyie nhānné s̀iì wāā kéf́íí n kpààtikàrì.

M bo dekoo kubakù yóú bíékè kó ditāri keĩnkè kó bekperíbè tiku dè kékari.

¹⁴ M bo dekoo tiwetì yómmè, n yóó maatenè Kuyie nku kùù baké keĩnkè nè ketenkè.

¹⁵ Né nte f́ó nkè bè da yèetoo kudōnkù, kàa cùtoo dif̀t̀irì cūmpuri mieke.

¹⁶ Bèè da yà kè bè da dò mm̄enōmbii nkā.

Ke da dò nf̀ù, ke békú bemáà ke tú:

Dè í dò nwèè do ò namp̄e wènwe kè ketenkè sántàà? Kè yekpààtiyò nkpeutàà?

¹⁷ Wèè do ceeri kutenkù kè kù naà ndikpàà, ke p̀ontì yehèkè bá ò í f́ĩnko tikpetíntàà?

18 Yebotè kó bekpààtìbè beməu òmpèmu,
ke duó bàmmùù be fōti sààyi mièke.

19 Fō mbè né da dootóomu, bē í da kūnné,
bè da útóomu bè peité dèè biré decírì de kōme,
bè da yāāmmu becírìbè bè kùò bè mudoò mièke.
Bè bè nda wēnnénèmu ke útóo difōtìrì yetārè kperi ke naù.

20 Bē í da wēnnénè ibotí tēi kó bekpààtìbè kufōti

ke yē a pòntemè a èi ndi,
a kùòmu a kó kubotí,
a botí tú kuyeiku nku.
Ku yètìrì ténke báá yú.

21 Báátínè kékuò de kóo kpààtì bí i cice yei nkpeí,
kè bè báá íté kéfiète dihéi képié nkuyonku kutenkù.

22 N yóó báátímu be kpéí, mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa, mû bēi. N yóó pòntemu Babidənni sənwe, o yètìrì í yó nkpaá. Be yaàbí nè be yaàbíyúó bá nkpaá. Mí ndi Yiè nKuyie mû bēi. 23 Be èi bo naá tinépēēti, tiyīñwuotì kó diārì. M bo káútè Babidənni èi páíí nè kuaa. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mû bēi.

Kuyie nyóó potémè Asidii èi kəbe

24 Kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa dō:
M béimmu kè ti yóó dōò,
n tãāté ti í yóó paà.

25 N yóó pòntemu Asidii èi kəbe,
n yó mbè nàùmu n tārè ñnkè.
Bè do buú mbè kunaàdòdòrìdòú,
n yóó kù buutému,
bè do toú mbè ditəu m bo dì mbè touté.

26 N tãāté tinti kutenkù kpéí.

N yòute n nòutè nte ke bo poté yebotè.

27 Ti Yiè nKuyie Mpakedaa tãāté ti, we mbo ti pàa?
Kù yòute ku nòutè nte we mbo tè pī.

Kuyie ncaummè Fidisitēēbe

28 Okpààtì Aasi ku dìi benni ndi Kuyie mbè caummè.

29 Fidisii tenkè kəbe diməu diwèi bá ndi bo.

Bè do di puotìnè dìi dùò fētémè,
fəwààfē ð nkō nkè didautiri dìi yètìní,
kè didautiri nkō nkè kuwaàcèkònkù yètìní.

30 Becírìbè kó ibí bo pété mudii.

Besénribè bo mbo kè dè bè naati,
kè n né duó nkàa kəbe kúnè dikònnì.
A kəbe bèè bo yenté kè m bè kùò.

31 Díndi Fidisii tenkè kəbe tiiténè yekúdabùò.
Fidisii tenkè keməu kəbe di kpeutínè kufōwaá nku.
Kuyukú kuù fīnní kubakù yóú bíékè.

Dì dootitəbè urinímu.

32 Ti yóó ténne ònti Fidisii èi kəbe kó yetōrè?

Ti bo yī:

Ti Yiè nKuyie nfíimmu Siyōō,
kè ku nìtìbè bèè tu becírìbè kè bè pèté disòrì.

15

Kuyie nnàké tì Mṓabu èi kṓbe
(*Mukàmmù 15-16, wénté Sedemii 48*)

¹ Kuyie nkpannè tì Mṓabu èi kṓbe.

Keyènkè kèmáà ndi bè pòntemè Adi-Mṓabu èi.

Keyènkè kèmáà ndi bè pòntemè Kiidi-Mṓabu èi kè dì dǎúnko.

² Kè Bèti-Dimṓṓ kṓbe deke Baiti nè Dibonni yetòrè borè ke kuò,
Kè Mṓabu èi kṓbe kuò nNèbo tārì nè Mèdeibaa èi,
bēmṓu kè bè kuó mēyubii,
ke kuó be debii.

³ Dihèi dimṓu kè bè dàátí tifṓṓtṓnti ke dò mbè kàri mukũũ.
Kè bèè bo dèdànnè nè yetowaarè bēmṓu,
kè bè kuò nke ti tinṓnnietì.

⁴ Kè benitibè kuò, Èsibonni nè Edeyade ekè mièke,
kè be dabùò ntùòkù Yaasi,
dèè te kè Mṓabu èi kó beḥḥāpòmbè wùótí.
Kè be kṓmbùòtì duò.

⁵ Dè n yóùmu mèdiè Mṓabu èi kṓbe kpéí.
Bè ciétému ke coké ke tùòkenè Soaa èi
nè Ekodaa Sedesia ke deetì Dutì tennì ke kṓnti,
ke wúótí Odonnaimmu kó kuce.

⁶ Kè kukó Dimmudimmu kũũ,
kè timútì kpéí,
timúsũũtì ténke í kpaá,
titietì ténke í bo.

⁷ Kè bè tṓu be kperè, be kperè dèè do yenté,
kénkpaá ke séenko kukó ntitietì bè tu tì Sori tì yìè dè.

⁸ Kè iwúótì tuòkù Mṓabu tempè nkumṓu.
Kè yekúdabùò ndàátí Efadaimmu omṓu,
ke tùòkenè Bèedi Edimmu.

⁹ Kukó Dimṓnni bo píe mmenitiyĩ.
Kè n yíé ké bè bṓnté mēyēi ntēmè,
M bo duónko dicirícirì kè dìi pĩmmú,
Mṓabu èi kṓbe bèè yenté.

16

Mṓabu èi kṓbe mṓṓmè meteèmmè Sedisadēmmu kṓbe

¹ Díndi Mṓabu èi kó tédòntè kṓbe duónnè okpààtì dièwè,
wèè bo Siyṓṓ tārì fepièfè.

² Mṓabu èi kó benitipòbè bo ciété
sinṓṓ bè ceeté sù kó tiyĩèntì si kṓmè.
Bè bo nháá kukó nhAdinṓ kó diyèrì.

³ Bè bo mbáá nSudaa èi kṓbe ke tú:
Di ti duó nyitié,
túóténè metāātímè,
ké ti dátínnè di kó mēdèè kuyie ncuokè,
ké ti sṓnnè, bè ti dènnè ti èi ndi,
di báá yie nkè bè ti yà.

⁴ Yóunè kè Mɔabu èi kɔbe bèè cooti kè bèè kari di cie,
yóunè kè bèè pété disòrì kè bepòmbè báá bè yà,
kè bè yóu dii mònñi bè bo m bè fěũnkómè,
kè mupòmmù dèè dii mònñi,
bepòmbè bo íté dii mònñi.

⁵ De mònñi Dafiti yaàbire bo di tikpàti,
kòo kpàti nfíí kú.
Kè yé dè yó mbakémè benitibè kè bè dó.
Kè bekùnè timómmànti kè dɔɔrì dèè sìé.

Mɔabu èi kɔbe kó didabònñi

⁶ Kè Sudaà èi kɔbe dò:
Tì kèèmu Mɔabu èi kɔbe kó tefentè kpéí,
bè kó tefentè tontému.
Bè pòtè màmmè bè fentè me mmà
bè kó kuyonku kperè í dò mbéi,
kè bè tá bémáà detetirè.
⁷ Di mmònñi bèè né kuò mbetòbè kpéí,
bè mɔu bè kuò nKiidi-Adeseti èi kó tidobontì kpéí nke,
kè bè yèmmè cààrè mèdiè.

⁸ Fínyí kó detie ndo fíí kú dèè paa,
Esibonni tempè ndè dɔúnkomu,
kè Sibuma èi kperè móté,
dènde dèè kó mɛnàà ndo muò nkutenkù kó bekpààtibè,
dènde dèè do wùò
nkétuòkè Yasee kétuòkenè tɛdɔntè kó dikpàà,
dènde dèè kó ibakè do pité kétuòkè dàmmèrì mukókúó nkoú.

⁹ Dèè te di mmònñi kè n wěnnénè Yasee èi kɔbe,
kè ti kuò fínyí kó detie ndèè bo Sibuma èi dè kpéí,
fě Esibonni èi nè fě Edeyade n nɔnniɛti tii dòú di ìnkè,
kè yé bè di domè mudoò nè iúu mudidèi mònñi,
di tǎũ dii mònñi di tebe.

¹⁰ Diwèi nè kuyèhnaatí dè ténkè í kpaá,
detie nkó depaa mmieke,
Iyie mpààmmu nè siyíkpèi fínyí kó detie mmieke.
Òmòu ténkè í kpaá wèè tǎũ yetebe,
kè yè ùti diyetituoò mieke,
m pààmmu siyíkpèi sì ténkè í kpaá bo.

¹¹ Dèè te kè n kònti seití kubómbonku kó iwěi tēmè Mɔabu èi kpéí.
N yèmmè mèè cààrè Kiidi-Adeseti èi kpéí.

¹² Mɔabu èi kɔbe né òu yetòrè borè mubáammu,
kè kòrì dibòrì bè tǎáté di mubáammu kpéí,
kè báá mbè me nyí keu tìmatì.

¹³ Tì Yìè nKuyie nnàké tì nti Mɔabu èi kpéí. ¹⁴ Di mmònñi nte tì Yìè nKuyie
nné b́ei dii nùu kè tú: Yebie nyètǎati cáu cáu, Mɔabu èi kó bekpàritiebe nè bè èi
kó benitibè bèè bo nkpaá bè í yóó tuòkè dèmarè, bè me nyí yó ntú bèmabè ténkè.

17

Kuyie nkpannè ti Damaasi èi kàbe

¹ Kè Kuyie mbéi nDamaasi èi kpéi nke dò:

Damaasi ténke í yó nkpaá ke tú dihéi,
ò yóó naá tidobontì nti.

² Adowee kó yehékè yóó dǎúnkomu,
yè bo naá nyiwũ ò kó ditũnnì,
ì yó ndǎu dè bá dèmarè í ì kǎónnè.

³ Efadaimmu kó dikpààtiyuu ténke í yó mmàke mùù dì kǎnké,
tikpàti me nténke í yó nkpaá Damaasi èi.
Sidii èi kàbe bèè bo nkpaá be sǎnni bo kēke,
kémaatenè Isidayeeribe kperi.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mǐl bēi.

⁴ Dè kó diyie Sakǎbu yaǎbí kó tikpetì bo yaate,
bè bo naá nyidawaá.

⁵ Bè bo ndǎnnè bè ã ã kǎũmè tidiiti kupaku mieke,
bè ã ã kǎũmè tidiiti Defaiibe biriku kékónté kédéri.

⁶ Isidayeeribe bèè bo nkpaá,
bè bo ndǎnnè bè ã ã tǎũ yetebe kéinté yè.
Bè ã ã tǎũ odifiè kó yebe ke ínté yè,
yèdèè yoo yètǎati kè yè ncáátí meyómmè.
Kè yeteyè yèndà yoo yènnùmmù ncáátí tifaǎti mieke.
Mí ndi Yiè nKuyie Isidayeeribe tũ nkù mǐl bēi.

⁷ Dè yiè oniti bo wǎǎte wèè ò dǎò o bíékè, bè bo m bǎúté mí nKuyie nkùù te
Isidayeeribe ke dò mpái pái. ⁸ Bè ténke bá mbúó sibǎatenkaanii bè tu sǐ Asedaa
nè yebǎwũǎtǎrè bè cóunko yè tihúúntì.

⁹ Dè yiè Isidayeeribe bo coké káyóu be ekè iduotí fité yè, ke yèe dǎúnko
Isidayeeribe do sǎnké Efiibe nè Amǎriibe Kannahǎǎ èi kè bèe cokémè, kè be èi
dǎúnko. Dèmarè í yó nkpaá.

¹⁰ Isidayeeribe di ò yèmmu mí nKuyie nkùù di dǎerí,
di m bǔtinnému mí ndipèrì dii di kǎnké.
Dè te kè di buǎti tibǎadiiti,
ke fiiku debǎtie
kè di yèmmè dè naatinè.

¹¹ Kè ã ã tì buǎtí kè tì kóté dii yiè,
kè dè naá nwenniní kè tì pòrí.
Di na ntì dèite dii mǎnni kè di né tì mǎntóo.
Dèmarè í yóó na kǎtaa mmumǎmmù nè meyei ndèè di doti.

Yebotè kó kunǎroo

¹² Tóò! Yebotè péu yè te kunǎroo
kè kù dò ndámèèrì kó kunǎroo ã ndómmè.
Yebotè yè wékí kè dè ùùti menie nhǎ ã ta kukó nkénhuutimè.

¹³ Yebotè kó kutoweku dǎnnè menie nhǎ ã tamè mme kukó
tì Yiè nKuyie nyóó péimmu kè yèe coké
kédété kuyaakù ã káúté mèè botí tiyontì
fèfǎdǎnfè ã kouté mèè botí timúkpetì.

¹⁴ Kuyuo ku bo nyóó yuoté kè benitibè kǎmbùtì tii bè duò.

Kè dè nyóó wenté kè bè ténkε í kpaá.
Tìi yóó tuàkení tìnti bèè do ti può,
tìi doti bèè do εί ti kπεε.

18

Kuyie nkpannèmè Etiopii kàbe

¹ Di bo yà! Díndi bàtóòbè bèè mòkε ifièti ìdèi
Kuusi kó kukó mpémmè di bo yà!

² Fó nKuusi εì, fí nwèè dèi yehéikéntōrè kε tūš
kè yè taà bàtóò yaube kε kerì menie nyĩnkè.

Yētōrè cāāyε wētenè tidadietì kó kuwuò mbíékè,
bèè dεu kε miεti kè bè bè dé kutenkù kumou.
Dε kó kuwuò nkpeñnìmu kε nò nyitèi.

Kè ikó nsū bε tenkè.

³ Dimou díndi bèè bo ketenkè,
kutenkù kumou kàbe,
kè bè cònné mecannimè ditāri ìnkè di mè wènté,
kè bè kōnné ditāteheù di kénté.

⁴ Tì Yìè nKuyie nni nnàkémú kε tú,
kù bomu béu kε wúónní diyìè ò mmímè kuyie ñcuokè,
yewetè ò ndòmmè dididèi mōnni.

⁵ Dè ò nkè fínyĩ kó mutie pòrí kε yòtε kè yεbε ānné kε bi,
bè ò cìémú ibakε nè disìè,
kédèi dèè siku nè tifāātì kè dè ncóúo.

⁶ Bè yóó mε nyĩ Etiopii εì kàbe,
yētārè kó timancòntì nè tikpasìntì kè dè mbè yo ndipàà nè diyōš.

⁷ Dε mōnni tidadietì kó kuwuò nkàbe bεmbε bèè dεu kε miεti, kè bè bè dé
tìtentì timou, kè bè pòntì ibotí tèi, bεmbε ikó mpíéké bèè tenkè bè bo ntouní
yepārè kε pāā ntì Yìè nKuyie Mpakēdaa Siyōš tārì ku yètìrì yu dè.

19

Tìi yóó tuàkení Esibiti

¹ Kuyie nkpannè tì Esibiti εì kàbe.

Ntε ti Yìè nKuyie nkε kéríní nè diwētìrì mecāā nkε kōrì Esibiti.

Kè Esibiti kó sitenkaanì kōntì au ku ìkè,

kè Esibiti kàbe kōntì cùùtè.

² M bo suure Esibiti εì kàbe kè bε miεkε mpèi betòbè,
bá wè nè o kou kè bè nkpa, bá wè nè o népo kè bè nkpa.

Bá dìi εì kè dì nkpannè dītèrì,
bá dìi kpààtìyuu kè dì nkpannè dītèrì.

³ M bo beñnè Esibiti kàbe yèmmè
kè bè do dó kédòò tìi āntè.
Kè bè mbekù yēsĩmpókè nè benitinòmbè,
kε yu bεcírìbè,

kε kōrì tipāātì, kε bourí tinùbootì.

⁴ N yóó dúó nkè sikipààtibìi yèisi sù baaté Esibiti kàbe,
okpààtì dōnniwè bo bè baaté.

Mí ndi Yìè nKuyie Mpakēdaa, mûi bēi.

⁵ Dàméèrì kó mēniē mbo deè,
íkó mbo kũũ kékpeí.

⁶ Íkó mbo ānné inéí,
Esibiti kó kukó nNiidi bo cəɔtɛ,
kè ku kondakésíí kũũ.

Tiàtì nè tipèntì kè dèe móté.

⁷ Timútì nè titieti dè bo kpeí,

dèe kó òmáà bo kukó nNiidi pɛém̃mè o yuu nè o fũṣ̃ dè bo kpeí.

Kè kuyaaakũu dè kouté kè dèe deè.

⁸ Bɛyĩmpĩmbè bo kəmmú,

beyĩmbəmbè bèè taà Niidi kó ikó mbè bo kəmmú.

Bèè buò nNiidi kó ikó mmieke bè òtìrè bè bo móté.

⁹ Bèè kuuti tipàakonkpetì nè bèè ti puotì

nè bèè dùòkù tiyaàkpetì pèitì, bɛ yèmmè bo caàrè.

¹⁰ Bɛyaàdùòbè yèmmè bo caàrè.

Bèè do pĩ mmutōmmú kéréú kɛ yonnè kè bɛ yèmmèe cààrè.

¹¹ Soāā kó sikpààtibìí naá ntiyèntì nti,

Esibiti kóo kpààtì kó mɛciì nyembè ò duó nyì tié,

ntú iyèntiè nyì.

Di mieke we mbo na kénáké okpààtì kɛ dò:

Mũ tu mɛciì nyiè nkó debirɛ.

Okpààtì wèè do bo nè òmònnì o kó dɛyaàbirɛ.

¹² Esibiti kó okpààtì kó mɛciì nyembè bo dɛ?

Bè bo da nàkémè kàa banté ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa

tāāté ti Esibiti èi kpéí.

¹³ Soāā èi kó sikpààtibìí naá tiyèntì nti.

Manfi èi kəbɛ totí ti bɛ yèmmè ti í kpaá kɛ bo dɔò,

bèè ni Esibiti kəbɛ kó iwuə mbè fétinnɛmu Esibiti.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie nkuu bènnè Esibiti kó bɛkpààtibè yèmmè,

kè bè fétinne Esibiti kəbɛ bɛ tōmmú muməu mieke

kè bè āántɛ, kunaàyāàkù ṣ̃ muó,

kénhāántɛmè kɛ tũṣ̃ti.

¹⁵ Esibiti oməu mieke òmòu ténkɛ í yóó dɔò tìmatì. Wèè tu diyuu, yoo wèè tu kuyóú, tipuonti nè tipèntì * ti kupatifāàkù fũṣ̃.

Esibiti yóó dentɛnè ti

¹⁶ Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa bo youtɛ dù yìè o nòutè Esibiti ìnkè, o nìtibè bo dontenè benitipòbè kè kufōwaá mbè pĩ nkè bè nkpeutí. ¹⁷ Kufōwaá mbo pĩ Esibiti èi kəbɛ nè tì yóó tuəkení Sudaa tenkè ti kpéí, bè níí bo búi nSudaa tenkè kpéí nkè benitibè kōmbùòtì do nè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tāāté kɛ bo dɔò ti kpéí.

¹⁸ Dɛ kó diyìè Esibiti kó yehɛkè yɛnùmmù yèè yó nnáá nKannahā kəbɛ kó tináantì. Kè bèè dɔúnnè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa dinùu kɛ bo nkù taunnè. Bè bo nyu dɛ kó dihèi kó òmàrì kɛ tú dīkòu èi.

¹⁹ Dɛ yiè ti Yiè nKuyie nkó diwũṣ̃tònnì bo mbo Esibiti cuokè, kè ti Yiè nKuyie nkó òtārì ncómmú dihèi mánku. ²⁰ Dɛè yó ntú mɛcannimè mèè nàá nti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kpéí Esibiti mieke. Bè bo yà bèè bè fěũnko kékuónnè ti Yiè nKuyie nkè kùu bè òuonnì oðɛtíwè wèè yóó bè pàtɛ. ²¹ Ti Yiè nKuyie nyóó

* **19:15** nè tipèntì: Wénté 9:13-14 a bo yà bè wàri

benkemu kumáa Esibiti kabe kè bèe kù banté, ké nkù feu iwũõ ke kù pãã ntidiiti kó yepãrè, ké nkù dɔummu nè yenò ke yè dðòri. ²² Ti Yiè nKuyie yóó potému Esibiti kabe, kù yóó bè potému ke né bè miékunnè, kè bèe wētení ti Yiè nKuyie mborè kè kùu cɔuté be báammu ké bè miékunnè.

²³ De kó diyie kuce yóó ãnnému Esibiti kénkərìnè Asidii, kè Asidii kabe nkərì Esibiti. Kè Esibiti kabe kərì Asidii. Kè bè nwē nke báá nti Yiè nKuyie.

²⁴ De kó diyie Isidayeribe bo wēnnénè Asidii kabe nè Esibiti kabe. De kó yehékè yetããti kè ti Yiè nKuyie nyè dðò mēsàà. ²⁵ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa ní bo béi nke dð: Esibiti kabe tú n kabe mbe, mēsàà nní mbè bonè. Asidii kabe mû bè piité nè n nou, kè Isidayeribe tú n te bè.

20

Kuyie mpããnaantì náantò cemmè menacèbii nke feío

¹ Asidii kóo kpààtì Sadikõ tōnní dīi benni o kóo ããpònkótì Taditanni, kòò bo pi Asidoti èi ké dī pònte.

² De kó dibenni ndi ti Yiè nKuyie ntì nàkémè Amoti birè Esaii, wèè nàa nku pããnaantì ke dð: Kote kébouté kufðòtònkù a bou kù a kà, ke bo benke meyeñcaàrimè, kédeite a neùti, kòò mè dðò kéncentì menacèbii nke feío.

³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dð: N kóo tōntì Esaii cemmè menacèbii mbá ò í dáátì tiyààtì. Dè màke yíe yebie nyètããti ndi, dè dð mmecannimè mme nè dibenkèrì Esibiti nè Etiopii de kpéi. ⁴ Asidii kóo kpààtì yóó me mpĩmmu Esibiti kabe nè Etiopii kabe kè bèe ce mmenacèbii, bedapàmbè nè bedakótibè. Esibiti kabe fei bo feitè. ⁵ Bèè do búy Etiopii èi kabe nè bèè do pòtìnè Esibiti èi kabe, kufðwaá nnè ifei dè bo bè pĩ.

⁶ De mōnni de kó itempè nkabe bo nnáa nke tú: Nte ti do búy bè íbie ti yèmmè do dð nti yóó sori kè, kèpété meteèmmè, kè bè ti deeténè Asidii kóo kpààtì. Ti né yóó cuó nke kèpété medetímè?

21

Bè yóó pòntemè Babidōnni

¹ Kuyie nkpannè ti dàméèrì bíékè kó kutempè tedontè kaku kabe.

Kuyaàkperikù ã ã iténí mēè botí diyie yìenì kēè bíékè,
dì dootítàbè itinì mēè botí dikpáà tedontè bíékè kó diheì bè dé dī.

² Kuyie nni mbenke ti yóumu tii tu:

Nè bè di do naati, bèè kònté ke di fiiti,
okòùtì itému o tōmmú.
Díndi Edamiibe donè be,
díndi Mēdiibe pinè be,
m pàammu ikũũ imou.

³ Deè kpéi nte kè dè pĩ n ka,
kuyonku kuù nh auté ke n cáá.
Onitipòkù wèè kuò ndebirè o kōme,
n yèmmè mēè yē mbi,
n ténke í yo.

N yèmmè mēè fité n ténke í wúó.

⁴ N yèmmè mēè kōre,
kufðwaá nkuù nh auté n do yáá nkuyuoku nku ke bo om̀pè,

kè Kuyie nné n tóní kukõmbòdoróo.

⁵ Bè Ìnné tidiitì ntì,
kè dǒú nyekàrè kè ti yò nke yǎ,
kè yóó daate kè bè pèi nke tú:
Behǎǎpònkótíbè, íténè kébáátí,
kékpááté tidǒpìtì.

⁶ Ti Yiè nKuyie ntu:
Kǒte kécónné obàrì kòo mpaké
kòò yà dè wèe pǐéké.

⁷ Kòò yà tenaasǎntè kè sisǎi sǐdésì tè dèrì,
yoo sǎmmarímúbè kè bè dè dèkè,
yoo yòyóbè kè bè dè dèkè,
wèe dǒò meyǒdmmè, wèe daate mesàà.

⁸ Kòo bàrì kuónko kè dǒ: Áú, n Yiè!
N tǔũ nke dè ncómmú.
N dè nwentí.

⁹ Né nte n yà dè:
N yà benìtìbè mbe kè bè dèkè tenaasǎntè,
kè sisǎi sǐdésì tè dèrì.
Kè yíé bée nke dǒ: Babidǒnni domu.
Ò domu páíí.
Kòo bǒotenkaanì duó kè bàké, kè cóú ketenkè.

¹⁰ Mí nhEsaii mǐ nǎá nke tú bè di puotímu,
bè ǎǎ puotímè yeyǒ kuyié mièkè.
Ti Yiè nKuyie Mpakédaa Isidayeeribe tǔ nkù kuù
tì nni nnàké, kè n tì ndi nǎá.

Kuyie kpannè tì Edõmmu èi kǒbe

¹¹ Kuyie nkpannè tì Dumaa èi kǒbe,
kè n keè òmǒù pǐékémè Seii èi kè tú:
Fǎ nhohèikèmbàrì keyènkè dõmmè?
Keyènkè naataà?

¹² Kòo èikèmbàrì bée nke dǒ:
Dè wentému kè dèè, tìmatì í bo
dè né yóó wète kébiitemu nanke
kàa dǒ nanke kpeti a naa wètení.

Bè nàké tì Adabii èi kpéí

¹³ Kuyie nnàké tì Adabii èi kpéí:

díndi Dedanni èi kǒbe bēcìèmbè,
dì bo wenté Adabii kó dikpáà mièkè.

¹⁴ Díndi Temaa èi kǒbe,
kǒtenè kéco sínéyǎi bo bè, ké bè pǎ menie,
pǎnè bèè cooti mudii kè bèè di.

¹⁵ Kè yé bè cokùmè mudoò mmu, bè kpàte yese nye, bè fǐnné detǎnnè nde, mudoò
muù binté.

¹⁶ Ti Yiè nKuyie nni n nàkému kè tú: Yebie nyètǎǎti cáu cáu, kè Kedaa èi kó
disǎnni deèmu. ¹⁷ Betǎntǎũbè bèè nǎ mmudoò bèè bo nkpaá Kedaa èi, bè í yó
nsũ, bè í yóó tuǎkè bèdébè. Ti Yiè nKuyie Isidayeeribe tǔ nkù kuù bée.

22

Kuyie ncaummè Sedisademmu èi kòbe

¹ Kuyie nnàké tì tìi tukúnè kubiriku bè tu kù mēbenkùmè biriku:

Fǎ nSedisademmu, dè dòmme kàa nìtìbè bēmou dèke dèdànnè?

² Sedisademmu, ba nte kàa èi dàátí kutoweku?

Ba nte kunòroo, ba nkó iúu bo fǎ ndiheidiè mièke?

A kòbe bèè ku, mudoò muù í bè kònnè,

bè í ku dikpànni mièke.

³ A kó behǎǎpònkótíbè cokému bēmou,

kè bè bè bètìnè detānnè ke bè pǐrímú, ke bou,

bá nè bèè do coké ke dèté bè bè pǐrímúmu ke bou.

⁴ Dèè te kè n tu di bá nni nwúó,

n yóunè kè nni nti didabònni,

dí bá nyetíróo ke m báá mmeyei mmèè do n kòbe.

⁵ Dè n dimu nyíe,

keisòùkè kèè m pǐ,

meyencaàrìmè mèè n do,

Ti Yiè nKuyie Mpakedaa weè mè yě,

kubiriku ò benkú dè o náahtì kè iduotí duò,

kè iúu dèkú ditāri ìnkè.

⁶ Edammu èi kòbe bàátímu be duokè,

ke dèke sikipàrinaasǎi, bè kèrínímu,

Kiidi èi kòbe kpàátému tidòpìtì.

⁷ Sedisademmu sikipàrinaasǎi piémmu a bitì sààtì mièke.

Kè besāndèèbè còmú dihéi kó yebòrè.

⁸ Sudaa èi kòbe di ténke í mōke mùu di kǎnké.

Di búó kutúúkù kó tēcēkpetè, tikpàrinentì ā tè nte.

⁹ Di yà Dafiti èi kó kuduotí keúmè mme yebòrè péu,

ke do mmenie, nke sòrì dihéi kó kubinku kùu bo de fūǎ.

¹⁰ Ke kàa nSedisademmu kó sicǎi

ke pùò nsimasi, ke bo na kètūnte iduotí,

¹¹ Ke keú kubinku iduotí ìdèi cuokè,

ke bo yǔšnní kubinku kótíkù kó menie.

Ke yóu di bo wēētemè wèè te kè dende kó dimàà dòòrì o bíékè.

Ò pǐ mmutōmmú nè dimònni ndi,

di me nyí mù yà.

¹² Ti Yiè nKuyie Mpakedaa di yu,

kè di bo kōmmú yedabùò nyè,

kékuó di yùtì kédáátí tifòtōntì,

kébenke di yēncaàrìmè.

¹³ Kè di né bo diwèi mièke ke yānku,

ke kòu inààke nè ipe,

ke cáá nyimaa nke yò mmēnaà,

ke náá nke tú:

Ti nyo nke yò,

ke yé ti naa yóó kúmèmu.

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa n náké ke dò:

N yí yóó bè cǎi nde kó meyei nnè be kǔũnko.

Mí ndi Yiè nKuyie mmî búi.

Kuyie nkpannè ti Sebuna

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa, n náké ke dò: Kote kèyà Sebuna, wèè baké tekpaàticiètè kóò beke ke dò:

¹⁶ A kperè òndè bo diè?

A kou we mbo diè, kàa keu a fòti?

Ke keu amàà kudènkù deyiitírè?

Kàa keu a cīètè sònte dipèrì ìnkè?

¹⁷ Né nte fí,

kè ti Yiè nKuyie nyóó da bə mbèmmù kuce mèmàà,

ké da pikú ku nùtè tei tei,

¹⁸ ké da dootóo kàa mbírímú ketempèkùkè,

bànóò tēmè.

A yóó ke nkú fí nnè a kpàrìnaasēĩ a do pòtìnè sì,

fí nwèè sīnkùnkò tekpaàticiètè.

¹⁹ N yóó da deitemu a kàrì,

m bo da deite a fòtìrì.

²⁰ Dè yiè kèwēte kèyúní

n kóo tǎnti Idikiya birè Ediakimmu.

²¹ Kóò dàtinné a yaàbòrì,

kóò yìi nha naàkǎnfè

kóò duó nha mǎke mùu wērímú,

kòo naá nSedisadèmmu nè Sudaa kǎbe bə kóo cice.

²² Kè nh ò duó nDafiti cīètè kó dikpetínni,

kòò kpetínné òmǎu báa kpeté,

kòò kpeté òmǎu báa kpetínné.

²³ Kè nh ò fíi nfecùùfè kǎme ketenkperíkè ìnkè,

kòo kpààtìyètìrìi feitè o cice cīètè mièke.

²⁴ O yaàbí nè i kó iyaàbí ì bo nhò yùu ticatòònentì ò nyuummè fecùùfè, tisámptòti nè tidièti, ²⁵ Dè yó mboní diyie mari kè fecùùfè fèè fiíkú ketenkperíkè, fè bo ɔu kékéété, kédò dèè do fè yùu nkè dèè cake. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mî búi.

23

Kuyie nkpannè ti Tiiri nè Sitǎǎ de ekè kǎbe

¹ Kuyie nkpannè ti Tiiri èi kǎbe.

Díndi Tadisisi èi kóo bàtóò dèèbè kǎmmúnè.

Tiiri èi pòntemu bàtóòbè còmú dè ténke í kpaá,

di do kpaaní Sipidii èi ndi ké ti kèè.

² Díndi bèè bo dàméèrì pèémmè

nè díndi Sitǎǎ kó bəpotambè,

dè di dimu ke di kpeí.

Díndi bèè kó yetǎrè cènti menie nyínkè,

³ mēnédiemè ìnkè,

dèè kó dimàà buotí Niidi pèémmè,

bè ǎǎ dè dèite ké dè fiténè yebotè nye.

⁴ Fí nSitǎǎ èi a di ifei nyi,

fɔ́ nwèè do tú bàtóòbè kó dicónnì.
Dàméèrì náámmu ke tú n yí kuó ndebire,
n yí pèité denitidabire,
m me nyí yò initipobí.

⁵ Esibiti kàbe bo keè dì mònñi tì tùòkení Tiiri èi,
kufɔ́wáá mbo bè pĩ kè bè nkpeutí.

⁶ Díndi dàméèrì pèémmè kàbe sénténè Tadisisi,
kòmmúnè yedabùò.

⁷ Wúó! Tiiri èi ndi diennàà?
Dihèi ndi dì do bo nè òmònñi,
kè benitibè di piéké,
kè di baké yehéké détiyè,
we ndi càke miè m̀botí?

⁸ Tiiri èi dì do toti yekpààtìpìkè,
díndi bèè do tú bepótandiebè
kè bè di dé titenti timòu.
We m̀bònñi de kó dihèi.
⁹ Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa weè d̀òò mèmme,
ke bo kékùnnè sipɔ́ yembè,
bè do sántí bè,
késenkèrì bèè do tú benitidiebè ketenkè ìnkè.

¹⁰ Díndi Tiiri èi kàbe kúútínè di tenkè,
bè kuutimè Niidi kó mpéémmè,
bàtóòbè ténke í de commu.
¹¹ Ti Yiè nKuyie nkuù yòute ku nòutè dàméèrì ìnkè,
kuù donnè yekpààtìyò kòm̀bùòtì.
Kuù duó nkè Kannahã èi kàbe pònte be kó sic̀kperí.

¹² Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d̀ò:
Díndi Sítɔ́ èi kàbe,
di yā̀nkùtì deèmu,
di sàáténè osapàà mbè càke wènwè,
bá kè di ité ke sènté dàméèrì ke kòte Sipidii,
de bíékè di báá pété meom̀pùmè.

¹³ Kandee èi ténke í kpaá,
Asidii èi kàbe bèè do di cètinne
kémaá yedèrè ké di fité,
ké di do képuò nsikpààtìcẽĩ,
kè dì d̀óúnko kénáá ndikpàà kè tikpas̀ntii di ta.

¹⁴ Díndi Tadisisi èi kàbe kòmmúnè yedabùò,
di kóo bàtóòbè còmmú de ténke í kpaá.

¹⁵ Dè yó mboní kè bèè yèmmu Tiiri èi kpéi, kè de mmàke yebie nsipísìyiekè
okpààtì kó mufòmmu ɔ́ mmamè. De mònñi tì bo tuòkení Tiiri èi tì bo ndònnè
feyènfè fie nnàá nwèè nitipòkù d̀outi d̀outinè bentidaabè o kpéi nke tú mù:

¹⁶ Túóté a kùtìdùkù, kénfirí dihèi ke denti,
fɔ́ nhonitipòkù wèè d̀outi d̀outinè benitidaabè, bè yèmmu a kpéi.
N firí dihèi ke bié nha kùtìdùkù ke diè,
kè dèè yíé nkè bèè dentení a kpéi.

¹⁷ Yebie nsipísìyiekè kó difōnkúò, ti Yiè nKuyie mbo wēte kēpoté Tiiri èi kòbe kè bèe wēte kè kù yóu, kéta di kó kupotaá nkétaunnè yekpààtìyò yemòu yèè bo ketenkè*. ¹⁸ De mōnnì ticōnti bè bo mpéú tì nè de kó ticuuti né yó ntú ti Yiè nKuyie nkperè nde, bè í yó ntì tikíí ke sòrì. Bè yó ntì piúnè bèè pī mbè mbe Kuyie ncīètè mieke mutōmmú kè bè nyo nke sannè, kēndaati tiyaàsààtì.

24

Kuyie nyóó pōntemè kutenkù

¹ Ti Yiè nKuyie nyóó pōntemu ketenkè, kè kèè dōúnko, kutenkù bo kónté kè benìtibèe cíété bèè tu:

² Ikuó niúbè nè cénkoo kòbe.

Kudaakù yiè nnè kudaakù,

Tecīètè yō nè o kóo tōntì,

wèè fiiti nè wèè do,

wèè pènni nè bè pènni wè.

Dibànni yiè nnè ò bannè wè.

³ Ti Yiè nKuyie nyóó pōntemu ketenkè páíí,

kéheí di kperè, kè di tenkèe dōúnkoo.

Ti Yiè nKuyie nkuù tì béi.

⁴ Ketenkè kuòmmu ke cīte,

kutenkù càkemu ke naá ntidobontì ke wēnnénè keĩnkè.

⁵ Bèè bo ketenkè ìnkè beè kè sãũ,

ke yé bè bùtínnémè Kuyie nkuó,

bè sènté Kuyie ntié nyi,

ke tôte metaummè mèè do bo sãã,

bembè nè Kuyie mbe cuokè.

⁶ Dèè te kè Kuyie ncōō ketenkè,

bèè bo ketenkè kè bè yàu be yei nkó mucōntimu,

ke dèè bá bèè kpaá bè ténke í tùòke dèmarè.

Menaà ndèèmè diheí kè diwèi dèè

⁷ Fínyí kó detie mmòtému,

menaà pàmmè ténke í kpaá.

Bèè yèmmè do dò ncátiré

kè bè ta meyeñcaàrìmè mieke.

⁸ Yebàrè kó yedabùò ncīékému

kè siyíkpèi yē nyúóó,

kè tibómbonti yē nkáré.

⁹ Inaayààyìe nténke í bo.

Menaà kperímè tiikemu, benaayààbè kpéí.

¹⁰ Diheí dimòu dōúnkomu ke pùò,

kè sicéí yàà nyàã mbá òmòu ténke í nò nke taà.

¹¹ Kè benìtibè kuò ndiheí mieke.

Menaà ndòrítè mèè kpéí,

diwèi ténke í kpaá,

kè tiyāñkùtì dèè diheí.

¹² Diheí dimòu naá ntidobontì nti,

kè yecàkè pèité péité ke cóú.

* **23:17** Wénté 1:21.

¹³ Ibotí iməu kutenkù
dè bo ndònnè bè ɔ̃ɔ tɔ̃u odifiè kó yɛbɛ kɛ ínté yè,
bè ɔ̃ɔ tɔ̃u fínyĩ bɛ kényáké yè.

Bèè nanté kɛ yānku

¹⁴ Bè pĩɛkù metammè mmɛ,
kɛ déúkùnkò ti Yiè nKuyie nyètìrì,
kè diyiè taà kèè bíékè kɔbɛ yānku.
¹⁵ Díndi diyiè yìèní kèè bíékè kɔbɛ,
déúkùnnɛ ti Yiè nKuyie nyètìrì.
Díndi dàméèrì bíékè kɔbɛ
sāntɛnɛ ti Yiè nKuyie kùu ti te tínti Isidayɛɛribɛ.
¹⁶ Ti kèèmu bè dièmmè fɛ nyènfɛ:
Ti Yiè nKuyie nkùu wetí ku yètìrì ndɛu!
Kè mí nné kuónko kɛ dò:
Ní fetimu, ò fetimu!
Meyei mmèè ti do,
bè ò fitému, nè bè ti do naati bèè kònté kɛ n fité.

¹⁷ Díndi bèè bo kɛtenkè ìnkè
Difòtìrì nè ticùòtì,
dɛè bo di ìlkè.
¹⁸ Wèè bo kèè iúu kécokénè kufɔwáá,
nhò doti difòtìrì ndi,
kè wèè yètìní difòtìrì kòo ta ticùòtì miɛkɛ.
Yɛwetibòrè yèè kpeté,
kè kɛtenkè kó dipũũ sàntè.

¹⁹ Kɛtenkè kèè sánti,
kɛ yaú kɛ wéú yɛwétiyè.
²⁰ Kɛtenkè àntimu kunaàýàkémuónkù tɛmè.
Kɛ sánti dipaakótéfii kɔmɛ,
meyei mmèè kè yòntɛ,
kè domu kɛ tɛnkɛ í yóó íté.

Bekpààtìbè yóó domè kɛ Kuyie mbaaté

²¹ Dɛ yiè ti Yiè nKuyie mbo ànné tɛnòutè kɛ ìnkè kó bekperíbè, képoté kɛtenkè
kó bekpààtìbè, ²² kè bè tii mbeməu bè ɔ̃ɔ tíímmè tikpetínti kè tì tanné difòtìrì,
kékpetínnè kè bè nkpetí, kè dɛɛ mɔntɛ kè bè né bè dòò bè dò mbèè bè dòò tì.

²³ Otànkù bo sɔ́nné
kè ifɛii pĩ ndiyiè.
Dɛ yiè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa wèè yó mbaké
kémbo Sedisadɛmmu Siyɔ̃ɔ tārì ìnkè,
nè o kpeti kè bekótìbè ntì wùó.

25

Disānni kó fɛyènfɛ

¹ Ti Yiè nKuyie nha tú Kuyie nku n tũ nkù,
n yó nda sántímu kɛ déúkùnkò a yètìrì,
kɛ yé a dòòmè dɛmarè sààrè,
a do tãáté tì nè dimònni,
kè tì bo bá kɛ í ceeri,
² Fɔ̃ɔ pùò mbekpákpàribè èi,

kè dì naá ndidobonnì kè cóú,
bèkpákpàribè kó diheì,
nè sicèkperí kè dè naá ntidobontì.

Òmàù í kpaá kè bo dì maá bitì.

³ Dè te kè kuwuò nkperíkù kòbe da sántí,
ibotí tèi kó bèkpààtiyeibe yóó da yotemu.

⁴ Fṣṣ tu ocīrì kó disòrì,
osénnìwè ò nsòrì fṣṣ borè meyeñcaàrìmè mònñì,
fṣṣ ò nhò kánkè fetaafe,
kè kuyie ntònkè á nhò diéké,
kè yé bèkpààtiyeibe kó kemieke donnèmè fetadiefe nfe,
fèè puotì imarí.

⁵ Kè donnè kuyiìnkù ò ndòmmè tedòntè kó ketenkè.
Fṣṣ kùò bèkpààtiyeibe kó ihúu.
Diwetirì òṣ dátínné diyie kè dèe bonkemè.
A me mpàa beyeibe kó ihúu.

Ibotí imau yóó dimè dibanni

⁶ Tì Yiè nKuyie Mpakedaa yóó ànné dibanni ndi,
Siyṣṣ tārì ñnkè ibotí imau kpéí,
kékuò iwũṣ mekùò nkpeyi nè menaà kperímè bè tumè difṣṣ,
nè tidiitì sààtì nè menaà kperímè.

⁷ Dè kó ditārì ñnkè kè dáté kuyààkù
kùù do kánkè yebotè yemau ñnkè.
Kuyààkù kùù do dáátí ibotí imau,

⁸ kékei mmukũũ yúóó,
tì Yiè nKuyie nyóó ùtímu tinonnieti,
kédeite ku nìtibè ifei.
Mí ndi Yiè nKuyie mû béi.

Isidayeeriye yó nyānkumè kè Mṣabu kòbe kuò

⁹ Dè yiè di bo nnáá nke tú:
Kuyie nkuù tu tì Yiè, tì do ku mbúó,
kè kù me nti deetè.
Tì do ku nkémmú kè kù tì deetè,
nyānkunè kè au.

¹⁰ Kè yé tì Yiè nKuyie nnòutè tē yó nkānkémè di ntārì!

Kè Mṣabu kòbe bié, bè yóó bè namu be karì kékuò.

Bè ṣṣ nàù mèè botí timútì difṣṣtìrì kédoò tikùtì.

¹¹ Deñde bè yó nharìmè kè einko tibiaatì bè ò ndèitìmè dibinni.
Tì Yiè nKuyie nyóó deitemu be fentè.

¹² Mṣabu, bá nè a èi duotí me nhokùmè kè kpeñnì,
tì Yiè nKuyie mbo ò pùò nkè ò duó kéwēnnénè mutáá.

26

Disānni kó fēyēnfē

¹ Dè yiè Sudaa èi kòbe bo dentè fē nyēnfē:

Tì mṣake diheì kperì ndi
kè Kuyie ndi fii nyiduoṣí kè ò tì deerí.

² Kpeténè diheì kó yebòrè,

kè kubotí kùù dòòrì dèè sìé kè kùu ta,
kubotí kùù dòòrì Kuyie mbéi ntì.

³ Kuyie nwèè dòòrì a béli ntì,
a we nduò ndiwèi,
wèè da duó nhomáà, a we nduò mēom̄pùmè

⁴ Duónnè dimáà ti Yiè nKuyie nsáà,
ti Yiè nKuyie nkuù tu dipèrì dī di kánké sáà.

⁵ Kuù bənténí bèè do bo dəyiitírè,
kè pònte bε èi kperì,
kè dī bənténí kətenkè
kè dī naá mmutáà.

⁶ Bèè í tú bəmabè kè bè dī nàù,
kè bəsén̄nibè dī ūtírí.

Yemàrè sanyε kó mubáammu

⁷ Ti Yiè nKuyie f̄́ nwèè wetí,
f̄́ ònn̄nko wèè dòòrì dèè sìé o kó kucε.

⁸ Áú! Ti Yiè nKuyie! Nti búó f̄́ nwe,
a ti cònné dī f̄́tírì ti di mbo,
ti dó ti tu: Ti bo nyumè a yètírì.

⁹ Nh ã duó keyènkè kè n wēnni yáà nf̄́ nwe,
n yemmè wanti f̄́ nwe.

A bekénè dī mōnni kutenkù, kù dò nhá kù bekénèmè
dε mōnni ndi, bən̄tībè ã tūnnemè kucε kùù sìé.

¹⁰ Kè bε kuó nhoyeiwe mēsém̄mè ò ã í ndòò dèè sìé.
Ò ã ndòòrì mēyεi m̄mε, dih̄i dī dòòrì dèè sìé di miεkε
bá ò báá yà a dεumè f̄́ nti Yiè Kuyie.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nha yòutεmu a nòùtè
kε yóó bε poté bε mε nyí tε wùó,
bε né yóó yāmu a dòòm̄m̄ a n̄tībè kè ifei bε pī,
kè bεε cóúté muháà nha wètε mù a s̄mbè kpéí.

¹² Ti Yiè nKuyie nf̄́ ò ti duó ndiwèi,
f̄́ te kè ti dōòrì dε dεm̄u kè dε yié.

¹³ Ti Yiè nKuyie bεkperíbè tóbè do ti baatému,
f̄́ máà kó diyètírì mε mbo ti nò miεkε.

¹⁴ Bèè ku bε í wēti kε bo foute,
Bεd̄mbè í iti.
F̄́ cònm̄ú kε bε kùò kè dε dèè.
Bá òm̄u ténkε í denniní bε kpéí.

¹⁵ F̄́ duó nkàa kó kuwuò nsūũ,
f̄́ kù dēúkūnnε kè dε tu a kó disānni,
kàa fūũ ntitemmānkε.

¹⁶ Ti Yiè nKuyie nkè ti ta mēyēncāàrīm̄
f̄́ ã tí teennè.
Kàa ti poté ti da kuónnè.

¹⁷ Ti do dò nha ùkè onitipòkù wèè kuò nwènwe dεbirε,
kε kuò nkε m̄tírì nè kuyonku.

¹⁸ Ti do púómmu,

kè ti peitémònni tùòkè,
kè ti kuò ntipòutì kè né peité kuyaakù,
ti peité dè í yóó dèetè mùmamù kutenkù,
ti í yìé onìtì kutenkù.

Kuyie nkòbe bèè ku bè bo yánté kè kùu poté beyeibe

¹⁹ Díndi n nìtìbè, di kòbe bèè ku bè yóó foutemu,
n kòbe bèè ku bè bo yánté,
bedòmbè bèè duó mutáá mmieke, kè bèè ente kényānku.
Timaàntì òò bónkùnnemè ketenkè,
Tì Yìè nKuyie nyóó mē nténnéní bécírìbè bèè duó kudònkù.

²⁰ Díndi n nìtìbè kũñnnè kétaá di cěĩ,
kékpétínnè késòrì yemòrè sámpó mieke,
kénkémmúnè tì Yìè nKuyie mmieke bo domè.

²¹ Tì Yìè nKuyie nyìténímu ku kàrì,
kè bo poté ketenkè kòbe bē yēi nkpréí,
ketenkè bo feìnní menitiyĩ,
kéfeìnní bè do kùò bè.

27

Kuyie nyóó kuómè dàméèrì kó musĩmmù

¹ Dē yìè tì Yìè nKuyie nyóó túótému ku seú natikù, ku seú dièkù, kukperíkù,
kékuò musĩmmù bè tu mù Defiatāā, fēwààfē diēfē, fēwààfē fēè cití kē cití. Tì Yìè
nKuyie mbo kuò dàméèrì kó musĩmmù.

Kuyie ndònnenè mē kumáà wèè te fĩnyĩ kó kupaku

² Kè dē yìè tùòkè di dentè fēyènfē,
n kó kupaku fĩnyĩ kó detie nkpréí,
bè kùòtìnè dē kó yēbe mēnaà kperímè * dimònni marì kē bè dòninkonè fĩnyĩ kó
kupaku kē yē nkù bè temu otenkùtì ò mmàkemè kupaku kē kù te.

³ Mí ndi Yìè nKuyie mmũ bàà m paku,
kē kù yòòrì yemòrè yemòu,
kē kù bàà keyènkè nè kuyie,
dèmarè báá kù càkē mēè kpéí.

⁴ M mieke ténkē í kù péì,
kè ñ né yà ku mieke típotì nè tisāmpotì,
n kéroomu kē borè còu dimònni dimáà.

⁵ Kè wèè wammú m borè disòrì,
kē n wammú nè kunaatí,
tì yóó narikemu.

Kuyie nyóó cěmmu Isidayeeriibe

⁶ Yemòrè sonye mieke Isidayeeriibe cě nyóó fííkúmu,
Isidayeeriibe bo pũnte kópórí
képié yēbe képié nkutenkù.

⁷ Tì Yìè nKuyie nsàà bè potému kù do dòòmè bèè do bè puotàà?
Yàà kù né bè kùumu kù do dòòmè bèè do bè kòu.

⁸ Àà! Kù yũò mbē to nyē
kē duó nkè bè bè pĩrmú kē kònnè,
Kuyie nkuu yóu kē diyìè yìèní kēè bíékè kó kuyaakù bè tùóté.

* **27:2** Kuyie ndo ò nnáánnè Isidayeeriibe

⁹ Díndi Sakɔbu yaàbí puɔnnè di bɔwũɔ̀t̀r̀è,
 déíténè yé kè yèe naá mmutáá,
 kébuó ndi bɔɔtenkaanì nè di kutìnè dè tihúúntì.
 Ké ténké báá dè í mbìtì,
 kè di dòò mēmme m bo ùtè di yèi nke dí cǐé.

¹⁰ Dihèi dīi do tú dikperì, dī dɔ́unkomu,
 òmòù í kpaá di mieke.
 Bè dī dootóomu kè dī naá ndikpáà.

Kè tinaabiiti dè cèntì kè cáá ntifǎàtì kè dè dɔu.

¹¹ Kè idèi kpeí bè ɔ́ ɔ́ b̀k̀ému kè b̀enitipòbèè ì c̀óu.

Kubotí kuù nkɔbe í banté,
 dèè te wèè bè dòò kòò ténké í bè m̀àkènè m̀esémme,
 wèè bè p̀iùtè ò ténké í yóó bè cǐé.

Sífube bèè c̀iétè bè yóó wète kékũũmmè b̀e ei

¹² Dè yìè ti Yìè nKuyie mbo keté o diitì mupotimù,
 kébatè m̀ebii nnè tifèntì,
 kètúóté Efadati k̀éntɔ́ kètúɔkènè Esibiti.
 Dè m̀onni kù bo dī t̀ánké dima dima, díndi Isidayeeri b̀e.

¹³ Dè yìè bè bo k̀onné ditàteheù m̀ediè,
 bèè do c̀iétè k̀émbo Asidii kè bèè kũũnní,
 nè bèè coké kè kò nhEsibiti,
 kè bèè nínkú ti Yìè nKuyie nỳìkè
 ku t̀asààrì dīi bo Sedisadèmmu dī ìnkè.

28

Kuyie nkpannèmè Sammarii kó diheì

¹ A bo yà f̀ǐ nSammarii kó diheì!
 A donnè dip̀ì ndi,
 kè Efadaimmu kó tinaàyǎàtì da p̀òtìnè,
 k̀àa bo ditennì kè s̀ǐ nkubiriku k̀etennatikè.
 A kó tisàtì dònnè mutepóó mmùù m̀àtè mù mmu,
 t̀ii né tú tinaàyǎkèmuóntì kó tisàtì.

² Nte ti Yìè nKuyie t̀onnímè
 onitì dik̀m̀b̀ù yìè nwèè kpénnì,
 kè donnè fetadiéfè f̀èè k̀àkènè yemátàrè,
 nè kuyaakperíkù kè caari,
 kè dò m̀menie nhɔ́ tamè kukó ḱépíe.
 Nè o ǹùtè nte ò yóó dī b̀ommè ketenkè.

³ Dikpààtìp̀ì Efadaimmu kó tinaàyǎàtì p̀òtìnè dī,
 bè bo nau ketenkè.

⁴ A kó tibansàtì dònnè mutepóó mmùù bo mù mmu ditennì,
 kè s̀ǐ nkubiriku natikù.
 A kperè yó ndònnè fikíè kó ditebii dīi nanté kè bi d̀indi,
 wèè dī yà kòò p̀ánke dī t̀àte kè aaroo.

⁵ Dè yìè ti Yìè nKuyie Mpakɛdaa wèè yó ntú o ǹitibè bèè bo nkpaá b̀e kó
 dikpààtìp̀ì, b̀e kó kuyítùòkù b̀e kó kubansàrikù. ⁶ Kuù yó nduò m̀eyèmmè m̀èè
 wenni bèè tu b̀ebeémbè, kè duò mmuwèrimù bèè bàà diheì kó yebòrè kè b̀etì b̀e
 dootitòbè.

Bè daúmè wèè nàa nKuyie mpǎánáantì

7 Ikuó nùbè nè bèè nàá nKuyie mpããnáàntì, mēnaà mmēè bè fétinnē,
 bè muó mēnaà kperímè mmē kē yeté kucē,
 bè ñ ntũũ nke méú mēnaà kperímè miēkē nke,
 bè sōriē mēnaà kperímè mmē
 mēè te kē bè nàá ntii pããnáàntì í co kucē
 bē beéntì í síé.

8 Titōntũstì tii dàátí bē tábùrìbè ìnkè,
 kupíkù makù í feí.

9 Kē bè né nàá nke tú:
 Dē kóo Esaii dó kē tí tié nhōnti?
 Ōmbē mbē ò nàámmē tipããnáàntì?
 Yebíkēmpīētē bè càtē yē bàmbànàà?
 Yáa yēè yāātē bàmbà?

10 Kē tekíí Esaii kē tú:
 Ò ñ ntũũ nke nàá nke tú: Kē kē, kà kà,
 ku mpíkù sàm̀pó kutēkù sàm̀pó.

11 Ti Yìè nKuyie mbo duó nkè ibotí tēi
 ii bè nàkénè í kó tináàntì,
 ì bo bè nàkénè didáúdirì.

12 Kù do mē mbē nàkémēmu kē dò:
 Ntēnē diom̀pùrì bèè òu bèè om̀pè.
 Diom̀pùrì ndi,
 bè mē nyí nyie kē kēnté kù tu mù.

13 Nē dē kpéí ti Yìè nKuyie nyóó duó nkè ibotí tēi ii bè nàkénè didáúdirì: Kē kē,
 kà kà, ku mpíkù sàm̀pó kutēkù sàm̀pó. Kē bè nkérí kébíétí kē duò diyànyànnì,
 kékòutē kòutē bē kà, kényīēkē muceé, kē bèè bè pīrmú.

Dipũũ kó ditári

14 Díndi bèè nì Sedisadēmmu kó benitibē,
 díndi sipòo yēmbē keēnē ti Yìè nKuyie tu mù.

15 Díndi bèè nàá nke tú:
 Nē mukũũ nti naatimu,
 nē kudōnkù ti dòò metaummē mmē,
 kē mutenkũũ nkéríní mu í yóó ti nintē,
 ti sōri siyáàbìsì miēkē nke,
 mēsoūmmē mēè tu ti kó disòrì.

16 Dēè te kē ti Yìè nKuyie mbéi nke tú:
 N dōú ndipũũ kó ditári ndi,
 ditári dii kperínì mēsàà, dii donku kperínì,
 dii ñ mbo dītou kentímē kē wèè ìkú di ìnkè,
 dēmarē báá ò nampē.

17 Tibeéntì sààtì tii yó ntú n kó tēbiètē,
 kē mēwetímmē ntú kuhōũ n níí yóó tãũ nkù kéya dēè sié.
 Fētaafē mātārē yēè yóó nēinē disòrì siyáàbìsì kperi.
 Meniē mbo pōnténē di kó disòrì.

18 Fētaafē mātārē bo dēitē metaummē di do dòònēmē mukũũ
 di do dōúnnē dii nùù kudōnkù di bo dēitē,
 mēyēi mbo di do dii mōnnì mē bo di pōnténē.

19 Bē yó ndi duòmu bá dii kũnweñnì, bá kùù yìè, bá kēè yènkè. Di níí yóó keè
 bē nam̀pòò kē kufōwáá nkuù di pĩ.

20 Kē didòu kũpenē di yìè, kē bá ndò nkéduó kécãã,

kè kuyààkùu kēke ke bá ndò nkédáátí.

²¹ Ti Yiè nKuyie nyiti ke bo cómmúmu, kù do dð̀mè Pedasimmu,
ke bo nampε kumáà kù do dð̀mè Kabaãð biriku,
kù dó dìì mð̀nnì ke pĩ nku tð̀mmú mucàncàmmù, mukpákpàrìmù.

²² Di tũ nténke bá ntú sipəə yembè, kè mεè dəke kuhəũ kó dideè bo cétinné, ti
Yiè nKuyie Mpakεdaa tì nni nnàkému ke tú ò tãáté ke bo kuə kutekù nku, tì í
yóó paà.

Kuyie nduómmè otenkúti mεciì

²³ Mεmmε kè Kuyie mbéi nke dð̀:

Kénténè n tammè,
keènè n tú mù.

²⁴ Otenkúti ò nsēĩmu,
ke dei ke pũũku ke dəumməə sáãà?

²⁵ Ò ã nkòò dùò ke dèè wèe buotímu o dibotì,
tibotí tibotí nè o kũmbotí,
kébuotí titetì yepɛnyə.

²⁶ Kuyie nkuù ò nàké ò dò nkédə̀mè,
kuù ò duó mεciì.

²⁷ Bè ã ì nnàù ikũmbotí nè tenaasāntè,
bè ã tì puotínè kudə̀ú nku,
ké ti kpàáké nè kupààti.

²⁸ Bè ã pítinné tidabεεtì nti inààke,
kénaunè tidiitì bè tu tì bèdée.
Bè né ò nti nàù ke berímu ke báá tì pùə.

²⁹ Ti Yiè nKuyie Mpakεdaa weè duò ndε kó mεciì,
kù dð̀ri mùù tð̀mmú dεumu.

29

Bè yó ndò mbè namu Isidayεeribe kè Kuyie nné bè dεεté

¹ A bo yà fĩ nSedisadεmmu diheidiè,
fĩ nDafiti do cònné dìì èi o touku,
á nyéúti bake yebaa nyebie nduómmè.

² M bo cēēε Sedisadεmmu èi kè dìì kəmmú yedabùò,
kéta mεyὲncààrìmè nè mεháárìmè mieke,
Sedisadεmmu bo naá nkehāādekè.

³ N yóó da domu ke da cēēte ke cònné sikpàrìnaasēĩ
ke da fité, ke da pi.

⁴ A dotimu ke bo nduó ke náánní,
bè bo nyo a tammè kè mè dò mmè yìèní ketenkè,
a tammè bo nyièní ketenkè ke dð̀nnè dèmarè kōmε,
bè bo nyoní a wíε ketenkè.

⁵ A dootitə̀bè kusũkù bo naá mmutápopùò nkécíété,
bekpààtiyeibe kó yetĩrè bo naá ntiyontì kè kuyaakù bè tùóté,

Di yóó dð̀mu, dè yóó da dεεtému.

⁶ Ti Yiè nKuyie Mpakεdaa kèrínímu
ke bo da teennè kè fetaafè mpéú kè ketenkè au,
kè kunə̀ðroo ndáátí nè fetaafè diéfè,
nè kuyaakù kperíkù nè fεfə̀dónfè
nè fehāādeēnfè kè fεε cóuté dεməu.

⁷ Behããpòmbè bèè doti Sedisadεmmu èi mudoò
bε kπεε yó ndònnè tidòuñtì ã ã pĩmmè mμε onìtì keyènkè kέpεētóo
bèè di peri idookòti kε di éũrì, bε kπεε yó mμε ndò.

⁸ Dε mònñi bèè dokùnè Siyãã bε yèmmè bo caàrè
kéndonnè dikònni bo wè, kòò duó tidòuñtì kε yo,
kε èntení kε s̄s̄ nhò baa kpaá o kònni ndi,
yoo sinéyẽĩ bo wè,
kòò duó tidòuñtì kε yò,
kε èntení kε s̄s̄ nhò baa kpaá sinéyẽĩ nsi.

Isidayεeribe muómmu dè né í tú menaà

⁹ Dè yóó di dimu kε dí kpeí
ũñnnè kέsonné kέναά ntiyũñntì,
di muómmu dè né í tú menaà,
di áámmu, dè né í tú di muó menaà.
¹⁰ Ti Yiè nKuyie nkuù di tanné tikòñcέētì miεkε,
kuù pìi ndíndi bèè náá nku pãñnáañtì di ìikè,
kuù kãá mbeyuwúòmbè yò kè bè báá yà tìi kpaaní.

¹¹ Dεè te kè di í beí Kuyie ndi benkε tì kε dònnè onìtì bè duó nwè dipátíri kε
yẽ nwèe kaà, nkòò tu: M báá na, bè di pũmmu kε ìkú mεcannimè. ¹² Yoo bèè di
duó nwèè í nò nke kaà nke dò wèe kaà nkòò bè tẽñné kε dò: N yí nò nke kaà.

Kuyie yóó dòò tì bo dέété ku nìtìbè

¹³ Mεmμε kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Bε nnìtìbè ã kòtení m borè
ké nni nsántí nè bε nò nye,
kè bè yèmmè né n dέténè
bè n dé kùù f̄waá ntú benìtìbè dóú nyìi kuó kòku nku.
¹⁴ Dεè kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n yóó
nsóké kε dɔɔri mudεutómmú kè dèe bè di.
Bèè mòkε mεyèmmè bè báá na ké mù banté.
Mεcìi nyεmbè báá na ké mù yĩété.

Òmòù báá sɔnnenè Kuyie nho dòòrìmè

¹⁵ Di bo yà!
Díndi bèè ã ndɔɔri di kpeti kε n sɔrìnè,
bèè pĩ mbe tómmú dibìnni miεkε,
kε náá nke tú: We nti wúó,
we nti yé.
¹⁶ Di yεimmaà? Tiyaamatì nè oyaamarì dè màmaà?
Kunεnkù bo náké ku yiè nke dò:
A í n dòdà? Yáà tiyaamatì bo náké wèè tì maá kε dò:
A í cii?

Yemàrè yóó ceetεmè

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Dè kpaá sám̄pó nwe kè Dimaa tārì naá kupaku.
Dè kpaá sám̄pó nwe, kè dε kó kupaku naá nkutúúkù.
¹⁸ Dε yiè yewũ ã mbo keè dipátíri tɔ tìi náañtì,
kè tiyũñntìi yenní dihuri, dibìnni miεkε kένα káyà.

19 Dε mōnni bèè í tú bèmabè be wèi bo ndéúkú
ti Yiè nKuyie nkpéí.

Bèè tu besénnibè, fenitiyanfè miεke,
kè bè nyānku ti Yiè nKuyie kùù do mpáí páí ke di
te Isidayεeribe ku kpéí.

20 Bekpààtiyεibe ténke í yó nkpaá.

Bèè daú benitibè bè bá mbo.
Bèè kětiri betabè ke bo bè dōò meyei bè bo deè.

21 Bèè tounko benitibè tináahtì,
ke ã ndíí obeénti dibòrì,
kè kpeti benitibè nè be naatí bè bo deè.

22 Dεè kpéí nte kè ti Yiè nKuyie nSakabu do tũ nkù,
kunku kùù dεeté Abarahammu kè kù béi nke tú:
Iféi ténke í yóó pĩ Sakabu kó kuwu nkabe,
bè ténke báá sīnné be ya.

23 Bè bo ya dii mōnni mutōmmú m pĩ mmù be cuokè,
bè bo banté n túmè wèè kpa meyei,
kébanté n tú wè, mí nwèè te Sakabu kó kuwu nkabe,
ké n depε, mí nwèè te Isidayεeribe.

24 Bèè kó meyèmmè do dó kédauté
kè bèè mōte mecii, bèè do ũŭrì kè bèè cōuté itié.

30

Kuyie nyí dōmè ku kabe ntaunè Esibiti

1 Díndi itookperí yembè di bo yà!

Di dōori tii kó dimàà n yí tì yé,
di waà mmèè taummè í bonní m borè.
Di yéúti meyei mme di ya ìnkè.

2 Ke kōrì Esibiti di me nyí m beé,
di kè kōrì kè Esibiti kóo kpààti wèè bo ndi kānké,
kè di ndíéké Esibiti kó medéè,

3 iféi bo di pĩ nnè meteèmmè di wantimè
Esibiti kóo kpààti borè,

disòrì di wanti di bo di dií nyifei,

4 bá kè di kó bekpààtibè tùðke Soaa,
bá kè yeheikèntōrè tùðke Anesi.

5 Iféi ìi yóó di pĩ nnè Esibiti kabe,
bè í yóó di teennè tìmatì,
bè pètìnke yóó di dií nyifei nyi,
késīnkūnne di yètè.

Bè pāāmmè Esibiti yepārè ke dó meteèmmè

6 Kè ti Yiè nKuyie mbéi ndiyiè yìèní kèè bíékè,

kubakù cānku bíékè kabe kpéí nke dò:

Díndi bèè tounko di kpàti sāmmarímúbè ke tounko di kperε sààrè yòyóbè,
ke kérínε kucε meyei nnè meyeñcaàrīmè kōku

yεcìrícìrè borè nè yεdautε,
di kōrì ke borè duó nkùù botí kabe
í yóó di teennè tìmatì.

7 Esibiti kó meteèmmè tu dεtetirè ndε,
dεkpaurε, dεè te kè m bè yú ke tú

sǝntíke kó kutoweku kǝbe.

Kubotí kùù dó bè nkù nàá nkù dó tì

8 Kè tì Yiè nKuyie nnáké Esaii ke dò:

Wǎri be ti nnáaǎntì titápièti ìnkè,
kè tì nduó yewe yèè kpaaní ye kpéi,
kéndò dibènkùrì sǎǎ nè bè bo mbomè.

9 Ke yé de kó fɛyanfè í yiemmmè n kpɛti,
bè tu itookperí yembè mbe,
bè í dó mí mbe Yiè nKuyie n náaǎntì.

10 Kè bè nàá mbeyuwúombè ke tú: Bá nwúónnè!
Ke náá mbèè nàá mí nKuyie m pǎǎnáaǎntì ke tú:
Di bá nti náá ntimómmǎnti, dí nti náá nti dó tì,
dí nti náá ntii naati ti yèmmè.

11 Ke náá mbèè nàá m pǎǎnáaǎntì ke tú:

Íténè kuce sàakù, dauténè kuce.

Ke náá nke tú: Tì í dó kékeè

Kuyie nkùù dò mpái pái Isidayɛɛribɛ tũ nkù kó tináaǎntì.

Bè nàkémmè Sudaa èi yóó pǎntemè páí

12 Nte ti Yiè nKuyie nkùù dò mpái pái, Isidayɛɛribɛ tũ nkù tu mù:

Di mè nsènkèrìmè n náaǎntì
ke tũnne befèèbè, siyáàbìsí yembè,
ke ìkú bèè ìnkè.

13 De kó meyei nyó mbo di yǎ ìnkè nke,
kéndonnè kuyie nhǝǝ ǎnnémè kuduotí, kéndéúkú,
kè bè nyóó daate, kè kù do dimǎnni dimáà.

14 Di bo pǎnte pǎnte tiyaamati ǝǝ do kéyaare yaaremè.

Bá bè báá pété kuyǝũ kéwaánnè muhǎǎ
nyoo bèè dónè mɛniɛ.

Tì bo yǐmè só kénkémmú Kuyie

15 Nte ti Yiè nKuyie nkùù dò mpái pái Isidayɛɛribɛ tũ nkù tu mù:

Kè di wètení m borè ke yǐ só,
mɛmme m bo di deetémè,
di bo yǐmè só ké nni mbúó deè yó ntú di kó tikpeti.
Di mɛ nyí yie.

16 Kè di mɛ nyete ke tú di dó kécokénè sisɛĩ,
di mènke yóó cokému,
di yé ndi dó kédeke sisǎncǎǎsi nsi,
bèè bo di bɛti bè yó ncokù mɛcǎǎ mme,
kè dèe pèèté di kpɛɛ.

17 Onitì òmáà níí bo péi nkè benitibè tekɔupíítè (1000) coké,
kè bènùmmù péi ndi coké dimɔu.
Bèè kpaá kè bè mbo òmáà ke donnè kudɔú ǝ ncúókémè ditārì yómmè,
bè ǝǝ cóómmè tetātè ìnkè mɛcannimè.

Kuyie nyóó cǝmmè ku nìtìbè

18 Ti Yiè nKuyie nyóó di dǎðmu mɛsàà,
kù kèrínímu ke bo di kuó mɛsémme,
ke yé ti Yiè nKuyie ntumè kùù wetí kùnkù.
Dè nnaati bèè kó dimáà kù bùó.

19 Díndi bèè bo Siyǝ èi Sedisadɛmmu di ténke bá nkuò,
kè di kù yú kù yóó kèemu,

kè di kuónko kù yóó di teennèmu.

20 Ti Yiè nKuyie nyóó di duómmu mudii,
mɛyɛ̀ncààrìmè m̀nnì,
kè dí duó m̀nɛniɛ dínèk̀nnì m̀nnì.
Bèè di tiè bè ténkɛ í yóó sɔ̀rì,
dí yóó bè yàmu nè di nuɔ.

21 Dɛ m̀nnì di to bo keè mɛtammè mèè nàá ndifɔ̀nkúò kɛ tú:
Ntɛnè kucɛ, ntũnnɛ kù
bá kè di kɔ̀rì kubakù you bíékè yoo kucà̀nku.

22 Dɛ m̀nnì di bo wénté dɛmarè sɪnnè di bɔ̀ɔtenkaanì,
di bo wénté sɪ̀ d̀rì timátì
nè sɪ̀ d̀rì mɛsɔ̀ nè sɪ̀ d̀rì timátì, isɔ̀kɛ kpɛɛ,
kɛ nsì dokòo ditowaà kɛ tú: Yènnè diɛ!

23 Dɛ m̀nnì kè ti Yiè nKuyie ncũũnní fɛtaafɛ
kè tidiitì yè, képɛitɛ, kénsũ kɛ cɛ̀ɛ,
kè di wũɔ ncentì ì dómè, kɛ diiti.

24 Di nààkɛ ì d̀d̀ nè di sãmmarímúbè,
dè bo ncáá ntimútì bè yɔ̀ɔɛ tì mukókúó.
Kè di ntì piitinè tikāpenti tì ã yɛnì.

25 Mudoò diɛmù yìè, sicɛ̀kperí bo duó
kè di dootitɔ̀bè kú kénsũ,
inéɛ bo ānné yɛtārè ìnkè nè sitāá kápṹ.

26 Dɛ m̀nnì otà̀nkù bo pɛikɛ kéndònnè diyìè ã́ náátémè,
Kè diyìè nááté kénkpɛ́nì,
kɛ mannè yɛwɛ yèyiekè kó mɛnàà mbo wɛnnémè.
Dɛ yìè ti Yiè nKuyie mbo taa nku kɔ̀bɛ muɔ,
kémiek̀nnɛ bɛ yɛ̀tì.

Kuyie yṹmmè Asidii kɔ̀bɛ to

27 Ti Yiè nKuyie nkèrínímu ku móm̃m̃nku dɛdétirè
kè ku miɛkɛ cóú mɛsàà nke fãnnì,
kè ku tannò tu kemiekɛ kpɛyɛ
kè ku náàntì dò mmuhã́ nke tuò.

28 Ku nùù kó muyaá ndònnè mɛniɛ nhɔ́ tamè mɛ kukó kápíɛ,
kàa ta a nkááké a fɔ̀nì.
Kuyie nyóó mɛ̀rèmu yɛbotè
nè mɛborimɛ mèè í wenni mɛ miɛkɛ
kè bè ānné tisāndántì bɛ nò ké bè kàtɛnè bè í dó kè.

29 Díndi Sedisadɛmmu kɔ̀bɛ, di bo ndiè mbè ã ndièmmè dibanni yìè kó
kɛyènkè. Diwèì bo ndi bo kɛ dònne bè ã ndeètì, ti Yiè nKuyie nkó ditā̀rì kè d̀ì
bè bo. Kè bè eu itārì kɛ kɔ̀rì ti Yiè nKuyie nkùù kānké Isidayɛɛribɛ ku borè.

30 Ti Yiè nKuyie mbo pĩ̀kè mɛkpààtìtammè
kéyoutɛ ku nòutè kɛpoté,
bɛnìtìbè bo yà ku miɛkɛ yóùmè
ku miɛkɛ dò mmuhã́ mmu kɛ tuò,
kè dò nfetadiɛfè ã nniùmè nè yɛmátārè nè kuyaakù.

31 Asidii kɔ̀bɛ bo keè ti Yiè nKuyie ntammè,
kè kufɔ̀waá mbè pĩ.

Ti Yiè nKuyie mbo bè puotí nè kupààti.

³² Bá kùù yēĩku yó ndò mētooyómmè mmè. Ti Yiè nKuyie mbo mpuotì Asidii kàbè kè Isidayēeribè bie ntikùtìdùùtì nè tibómbonti kè au. Kuyie nkuù yóó youte ku nòutè kè bè dokénè.

³³ Bè tũntè kehāādekè kè dè mōntemu, kè kè bo nè okpààtì kpéi mmúnke. De kó dihāātōtìrì cūmpúrìmu kè pēkè, de kó muhāā nyó ncóú kè deumu, kè yé idéi sūmè, ti Yiè nKuyie nnùù dii yóó wetè de kó muhāā kè mù ncóú nke de muhāāyuo nkó muhāā nkōmè.

31

Kuyie nkpannèmè bèè kòrì Esibiti kè dō mēteèmmè

¹ Mēmme kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō: Di bo yà díndi bèè kòrì Esibiti èi mēteèmmè wammù. Díndi bèè yèmmè naatinè sisēĩ, kè di tá sikpàrìnaasēĩ si sũkù kpéi, kè tá besāndèèbè bè kpeñnì mēè kpéi, bá di í wéi mí nKuyie nkùù di te díndi Isidayēeribè. Di í n waà mmí ndi Yiè nKuyie.

² Mí ndi Yiè nKuyie n cìimu mû touní mēyèi n náahtì í duò kētenkè. N yitè kè cómmúmu bēyēibè cīētè kpéi. Mēyèi ndòòribè kpéi di kòrì bèè borè kè waà mēteèmmè. ³ Esibiti kàbè tú benitibè mbè, bè í tú Kuyie bē sēĩ tú sisēĩ nsi sì í mōke muwērímú mamù. M bo youte dii mōnnì n nòutè wèè teé nhò bo bété, kòò teé nwèè do, kè bèè kú bēdè.

Kuyie nnàké ti Asidii kàbè

⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō: Dicìricìridaà yoo dicìricìribii òò pĩ nkékontemè. Bá kè benaacēmbè sũ mēè botí, kè péi nkufōwaá mbáá di pĩ, di báá yote bē úu. Mēè botí nku mí ndi Yiè nKuyie Mpakēdaa n cutoomè, kè bo dokénè bèè bo Siyōō tārì nè o tātè. ⁵ Tenòtè òò pīntemè te fētì te yìè nyīnkè, mí ndi Yiè nKuyie Mpakēdaa n yóó mmè nkānké Isidayēeribè kè bè dēetè, kè bè coo nkè bèè yentè.

⁶ Díndi Isidayēeribè di m bütinnému páíí, wētēnēní m borè. ⁷ De yìè bo tuòke dii yìè di bo dokóo sibōōtenkaanì timátì péitì nè mēsōō nkpesi di dōò sì nè di nou kè n yeténè.

⁸ Disiè dī í tú dinitisiè,
 dīi yóó kuò Asidii èi kòbè,
 disiè dīi yóó bè kònnè di í tú dinitikperi.
 Asidii èi kó bēdapàmbè bo coké mudoò, bè bo pī mmudaatōmmú.
⁹ Wèè do bè kánkè dipèrì kōmè kòò cokénè kufōwáá,
 kè bēhāāpònkótibèè coké kényóu bē kó mēcannimè
 bè do cònnémè.
 Mí ndi Yiè nKuyie mī bēi, mmí nwèè tètinnè muhāá nSiyōō,
 mí nwèè wètè fēhāātófè Sedisadēmmu mī bēi.

32

Bè nàkémè okpààtì sààwè kpéi

¹ Okpààtì mōù wèè yóó buoté kénwenni
 kè sīkpààtībīi mpī ndihèi dè bèkúmè.
² Bá wè bē miēkè kòò ndònnè disòrì
 bè ã sòri dī kuyaakù mōnnì
 bè ã sòri dè fetaafè mōnnì,
 bè bo ndò mmēniē nhō ndòmmè
 kētenkè kèè kpa mēniē nkè ìnkè,
 dipèrì kó mēdēè nhō ndòmmè kuyaakù bo kèè tenkè.
³ Bēnōh̄wúóm̄bè nūo mbo dōkè wénté,
 kè bētooyuobè toò kèè mēsàà,
⁴ Kè tidààtì dōh̄tè bèè mōtè mēyēmmè,
 kēna kēkèè itié,
 kè tidauditi nōndiē ndatè kè tīi náké mēsàà.
⁵ Bè tēnkè báá yī kuyēinkù tekpààtībīte,
 bè mē ntēnkè báá yī siyāābīsī yīè ntú onitisààwè.

⁶ Kuyēinkù ã nnáá ntīi í wenni tīnti,
 kè ku yēmmè dō mēyēi mmáà,
 kè kù dōòrì isòkè,
 kè sáá nti Yiè nKuyie,
 kè búútóo wèè kōnnè dikōnnì
 kè muò mmēniē nsinēyēi bo wè
⁷ Ociīntì kó mutōmmú tú muyēimu mmu.
 Ò ã ndó kédòò tī tu tiyēiti ntī
 kè bo souté osēnnìwè kóò fētinnè
 bá kòò sēnnìwè nū nnaati.
⁸ Wèè tu onītì sààwè,
 wenwè ã ntoti iyēntotí sààyì nyi,
 kè dōòrì mutōmmú sààmù.

Kuyie nkpannèmè Sedisadēmmu kó benitipòbè

⁹ Díndi Sedisadēmmu kó benitipòbè bèè tá bēmáà,
 kēnténè n tú mù,
 díndi Sedisadēmmu èi kó tipobooti
 íténè kécómmú kēkèè n nāá ntī.
¹⁰ Díndi benitipòbè bèè tá bēmáà,
 dè kpaá dibenni dīmáà ndi nè yēwè mayè kè di kōntīi áá.
 Fínyī kó yēbè kpere dēèmu, kè mudidèi kpere pàà.
¹¹ Díndi benitipòbè bèè tá bēmáà,
 di kōmbùòtīi dō,
 díndi tipobooti, di kōntīi nhau,

dáténè di yààtì, kéboú iyaàwěĩ di ka,
kéndò ndi kari mukũũ.

¹² Mpĩnnè di yò ke kuò ndi paa nsààrè kpéí
fínyĩ tie ndèè do péi mēsàà nde kpéí.

¹³ Kòmmúnè n nìtìbè èi kpéí,
tipotì tìi dàtínnè bε èi,
ke dàtínnè sicéĩ sù bo diwèi miεke ke yānku.

¹⁴ Bè cokému ke yóu tekpaàtìcĩtè,
dihèi kunòòroo do ã ndáátí di kè di dǎúnko.
Kè tetátè nè didènni dièrì dè bo naá
nsāmmarímúbè yó nkpeiti dè, dinaacēnhòò.

Bè nàkémè Kuyie nYáá nkpeí

¹⁵ Mēmme dè yó ndòmmè,
kékémmúnè Kuyie mbo cūñnámè ku Yáá nti ñnkè.
Dè mōnni tédǎntè bo naá ndepaa nkè depaa nnaá ntitúútì.

¹⁶ Bèè bo depaa kè bè mbekù kè dè sùè,
kè titúútì kǎbe ndǎrì dè bekúmè * ndi, kētenkè naati dè nè kè í naati dè.

¹⁷ Kè mēwetímmè peité mēom̃pùmè,
mēwetímmè kó ticōnti bo ntú tì bo mbomè
ke í yĩèkù kénkari bètèi.

¹⁸ Kè ku nìtìbè mbo mēom̃pùmè miεke
kémbo bá dèmarè í bè kǎónnè,
kè bè nkari bàmmùù.

¹⁹ Fetaafè mǎtǎrè bo buó mbe túúkù,
kè bε èi do kékéké.

²⁰ Dè mōnni kè di mbo diwèi miεke,
ke kuuti yepúrè miεke ke buotì di diitì,
képité sāmmarímú nè inààke kè dè ncenti dè dómè.

33

Meyei mmèè yóó tuǎkení okǎutì

¹ Di bo yà dǐndi bèè pǎntì betǎbè, bá bè í di può,
dǐndi bèè fiiti betǎbè bá bè í di fiiti!
Di yóó può ndi mōnni kédeè kè bè di puōmmu,
kè di fíítì kédeè kè bè di fíítì.

² Ti Yiè nKuyie nha tí kuó mmesémmè,
ti búó fǒ nwe bá dii kūnweñni
a ti duó mmuwērímú,
ké nti dēerí mēyēñcaàrìmmè miεke.

³ A ã nkàa kèténí
kè ibotí kèè a nam̃pòò ì ã cokému,
kàa ité ke còm̃mú yebotèe ciétóo.

⁴ Kè tí éi bε kperε fecofe ã domè kētenkè kédéútóo timútì
yēcádúò nhǎ ã domè kupaku kucēnku.

⁵ Ti Yiè nKuyie nkùù baké kù bo kēñnkè nke,
ke ānnè timómm̃nti nè tibeénti sààtì Siyǎ.

⁶ Dǐndi Kuyie nkǎbe
di yó mbo kè dè di naatimu,

* **32:16** Dè benkú Isidayēeribε èi dimou

di bo mməkemè meyèmmè kényé ti Yiè nKuyie
ke kù dé, dè tu tikpàti ntì tìi dɛɛrí.

Kuyie nyóó potémè Isidayɛɛribɛ dootitɔ̀bè

⁷ Nte bekpàrinuɔmbɛ ke yè bɛ èi ke kuò mbɛ èi miɛke,
bèè do náá ndiwèi kó tináahtì bɛè ti yɛdabùò.

⁸ Ice imɔu dɔ́unkomu òmɔ̀u ténke í pēnkù,
metaummè ténke í bo bɛ cuokè,
kè bɛ senku betɔ̀bè, òmɔ̀u í dé otɔ̀u.

⁹ Diheì dimɔu kàri mukũũ mmu ke cĩte,
kè Dimaa tārì di ifeì, ke di tie mmòté.
Kè Sadonni biriku naá nketempéikè,

Basāā biriku nè Kadimɛɛdi tārì kè dɛ fãàtì yòtɛ.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dɔ̀:

Di mmònni n yìténímu, n cómmúmu bàmbà,
n feíténímu di mmònni.

¹¹ Di dɔ́ kédɔ̀ dè yó ntú ticamútì nti.

Di bo tì dòò kè tì ntú timúkpetì
kè n nùù kó muyaá ntì còuté muhãã nkōmɛ.

¹² Yɛbotè bo cóuté kénáá mmuhããyo,
bè bo cóuté tipotì kōmɛ.

¹³ Díndi bèè bo mɛdétimè, kénténè kékeè n dɔ̀ori dè
díndi bèè tòké kè di yà n wɛ́rímú dɛumè.

¹⁴ Meyei ndɔ̀rìbè bèè bo Siyɔ̀ɔ̀,
bɛ kōmbùòtì duòmu.

Bèè càari Kuyie nyètìrì bè kòntì aumu.

Ti we mbo dáátí kécómmú Kuyie

n wètɛ mùù áã mmu ìkè?

Kuyie n wètɛ mùù áã ke mù í kō mmù bo yĩ̀kɛ we?

Mù bo yĩ̀kɛ wè tu:

¹⁵ Wèè dɔ̀ori dèè sìé, ke náá ntimómmònti

ke í dɔ́ mufèèdiì, ke yetírì tìcuuti

wèè ɔ̀ pi o to ke báá keè, bèè tu bèè kuò onìtì bɛ kpɛti,

wèè pi o nuò nke í dɔ́ káyà meyei.

¹⁶ Dɛ yiè nweè yó mbo dèè ikú

kè yepèrè diɛyè ntú o kó disòrì,

ò báá móté mudii

menie mbáá ò dònté.

Kuyie nyóó dɛɛtémè Sedisadɛmmu kɔ̀bɛ

¹⁷ Sedisadɛmmu kɔ̀bɛ di nuò nyóó yàmu

di kóo kpààtì káyà nè ò wennimè,

kè di yà diheì, nè di pēkùmè.

¹⁸ Kè di níí dentení mɛfɛ̀ũtímè dimònni kōmɛ kpéi,
kébeke dimáà ke yĩ̀:

Bèè do kaà dàmpóò díítì bè borè?

Bèè do baa sicēkperì bè kòtɛ ke?

¹⁹ Di ténke báá yà benitidònnibè,

kubotí di do í yo kùù kó tináahtì di ténke báá kù yà.

Bèè do náá nke dáùrì bá di í yo,

bá bɛ náahtì í mɔ̀ke tì tu mù,

bè í yó nkpaá.

20 De mōnni kàa yà Sedisadɛmmu,
kàa wénté Siyṣṣ di do báá ndè
Sedisadɛmmu èi bo kari béu.
N cīṣṣ ténke bá ntú tèè tūòtì,
bè ténke báá uuté te baaké bìtì,
bè me mbáá píté te wēĩ.

21 Deṇṇe ti Yiè nKuyie nyóó benkemè ku diɛtì ti kpéí.
Ikó mborè ānné, ikó ndiɛyì borè buoté.
Bá bàtóòbè bá ndè keri,
bá dikpànni kóò bàtóòbè bá ndè cèntì.

22 De mōnni ti Yiè nKuyie nkuù yó ntú di kóo beéntì
kéntú ti kó ikuó yiè
ti Yiè nKuyie nkuù tu ti kóo kpààtì
kuù tu ti kóo dɛɛtíwè.

23 Be bàtóòbè wēĩ pitému,
ì í kpaá pĩ nyideí ì tɔ bàtóòbè kó tiyààtì,
Bè í pĩnte be kó mecannimè kó tiyààtì.

Ti yóó bè domu kéhéí be kperɛ.
Bá nè tihùtì kè tìi pété kéhéí.

24 De kó dimōnni bèè bo Sedisadɛmmu,
òmòu ténke báá bée nke dò ò mɔ.
Sedisadɛmmu kɔbe bɛmɔu Kuyie nyóó bè cīṣṣmu be yei.

34

Kuyie mpotémè Edɔmmu kɔbe

1 Díndi yebotè tóónnènni kékeè,
díndi ibotí kénténè mɛsàà,
fṣ nkɛtenkè nè dèè kó dimàà bo a miɛke keènnè.
Fṣ nkutenkù nè bèè kó dimàà bo a miɛke kè dí keè.

2 Mí ndi Yiè nKuyie m miɛke keè pɛike yebotè,
m miɛke keè còuté yebotè kó yehāāpòntīrè yemɔu,
kè n yóó yè kùò páíí, bè bo bè fié.

3 Bè bo kú kécóú cóú,
becírìbè kó kunóú bo dátínné tipùtì timɔu,
menitiyī mbo pōnté yetārè īnkè.

4 Siwāā bo puɔ,
kè tiwɛtìi kpéú nkpréú nkupátífāākù tēmè,
siwāā bo ntṣū ke duòní
fínyī kó tifāātì kōmɛ,
fikíè kpɛti tēmè.

5 Mí ndi Yiè nKuyie n siè dii muó mmenitiyī,
ke doti Edɔmmu èi īnkè,
de kó benitibè n tāāté ke bo bè kùòmu páíí.

6 N siè wùò menitiyī mme,
ke mùòti menitikùò,
disiè dii feunè ipe nè sibóó dì ṣṣ muòti mèè botí,
iwūṣ kó mekùò nyɛceumbè kōmɛ.

Iwũṣ kó muféù muù bo Bosedaà èì,
 mukòù muù bo Edõmmu tenkè mièkè,
⁷ kè yepaanààdakè duò, kè yenaadakè tu yàbèìì,
 kè ketenkè sãàkè nè menitiyĩ,
 kè mutáá nsãàkè nè menitikùò.
⁸ Dè yiè dii tùàkè mí ndi Yiè nKuyie nkè n yóó pèite,
 n yóó kpàmmu Siyṣṣ èi kó dikpànnì.

⁹ Dè m̀nnì Edõmmu tenkè kó ikó mbo naá mmèdòmmè,
 kòo tenkèè naá mmuhããyuo.
 Edõmmu èi bo naá mmèdòmmè.
¹⁰ Keyènkè nè kuyie mbá mù báá kú,
 kuyukú báá deè bitì,
 dihèi bo dũnko òmòu ténkè bá ndè p̀nkù.
¹¹ Kè ti Yiè nKuyie di tãũ mmeyei nkó feyĩfèfè,
 ké di kũṣte kéhennè, kè dii naá ntei.
¹² Benitidièbè ténkè bá mbo
 bèè bo ntãnkíi bekpààtibè,
 sikpààtibíi kpèrè dèèmu.
¹³ Kè tipotìi yè sikpààticéí mièkè,
 timésátòtì nè tisãmpotì,
 kè dèè yè dihèi iduotí fité di,
 kè dii naá nsikpamṣó kó diãrì,
 icùò nkó ditũnnì.
¹⁴ Yekoute nè yemaà nde kó temúnnécíètè.
 Yebòdakè kó diciènnì,
 diyenkèmbòò kó dikàrì.
¹⁵ Iwààkè níi yóó dè ndũ nyeyiè
 nképèté kèndakè i bí kpéí,
 timancònti yó nde ntiku timòu.

¹⁶ Kè di wammú ti Yiè nKuyie mpátiri mièkè di bo yà tì wãrimè kè tú:

Kumancònkù makù í yó nkpa, kùmakù í yóó m̀nté kutèkù.
 Kuyie nkuù tì b́i nnè ku nùù,
 kè ku kó muyaá nyóó tì tií,
¹⁷ Kuyie nkuù tãá dihèi t́tè timancònti kpéí.
 Kè ti ndi totí kè ti yó ndi te sãà.
 Kè ndè ã sãà nè ti bo mbomè.

35

Isidayeribe yóó wète be èi kèmmàke dù wèi

¹ F́ṣ nkètempéíkè kàa nyãnku,
 f́ṣ ndikpàà kàa m̀ote diwèi ḱyè tifãàti ḱpóri.
 F́ṣ ntèdòntè dè nda naati.
² Kè di póri di yèmmè dómè,
 kényãnku nè diwèi,
 kéndiè nkè íú
 kè ý di yètè màatenèmè Dimaa tãrì kpèri
 kè di wenniku d̀ontenè Kadimèedi tãrì
 nè Sadonni biriku dè kòku,

di borè ndè bè yóó yàmè
ti Yiè nKuyie nkó tikpetì nè ku diètì.

³ Di kpénkùnnè bèè kó dimàà kó sínou òu,
duónnè iduòti kperíyì bèè núù nhòòtè.

⁴ Nákénnè bèè kǎmbùòtì duò ke dò:
Cátinnè di kǎntì kè di kǎmbùòtì bá nduò,
Kuyie ndi tũ nkù kèrínímu ke bo pèite di kpéí,
kéyietì di dootitòbè di dòò dè,
kù kèrínímu ku mómmònkù ke bo di dèetè.

⁵ Dè yiè kù bo wéi ntiyũòntì
kéduó nkè yewũò nkeè.

⁶ Dè mǎnnì kè yekpĩè nséítè, kémpuù tǎhontè kǎmè,
bèè nóndiè ndàri kè ìi datè kè bè nyíú.

Mèniè mbo mpũò ndikpàà tǎdòntè kperi mièke.
Kè ikó nhānné mèniè ketempéíkè.

⁷ Mubirímú do ã ntonnì dè ke cóú,
dè bo naá nkubinku.
Mèniè ndo í bo kèè tenkè bo ānné yénébòrè.
Sikpamòó do tũntì dè,
bo yè tipèntì nè tiàtì.

⁸ Dè mǎnnì kucè makù kuù yóó ānné dè kó dibòrì mièke.

Kè bè nkù yu ke tú bèsààbè kó kucè,
wèè sǎũ nhomáà ò báá kù kètè.
Kù yó mbo Kuyie nkòbè máà kpéí nke,
bèè yó nkù tũ, bá kuyèinkù kù báá feti.

⁹ Yecirícirè í yó mbo dè kó kucè,
mupĩmpĩmmù mamù báá kètè dè kó kucè,
bè báá yà musĩmmù ku mièke.
Kuyie ndèetè bè bèè máà yó nkù keri.

¹⁰ Dè mǎnnì kè ti Yiè nKuyie ndonté bèè konnì Siyǎǎ
kéndiè nke déúkùnkò Kuyie nyètìrì
bè wèi bá mmòke kumànkù.
Dè kó diwèi bo ncátinkò bè yèmmè
diwèi nè kuyènnàatì dè bo mbè bo,
mèyèncààrìmè nè yedabùò nkè dèè dètè.

36

*Asidii kóo kpààtì Sennakedibu domè Sudaa kòbè
(2 Bèkpààtìbè 18:13,17-37)*

¹ Sudaa kòbè kóo kpààtì Esekiasì kpàtì benni tǎpíítè nè di naannì mièke nke,
Asidii kóo kpààtì Sennakedibu domè Sudaa ekè iduotí fité yè ké yè fiètè. ² Dè do
sǎ nhò bo Dakiisi nwe kédeite wèè baké o āāpòmbè kóò tǎnnè. ³ Kè Idikiya bire
Ediakimmu wèè baké tekpààticiètè kòo yennì dihèi kóò co, ke neínè opátíwǎàtì
Sebuna nè Asafu bire Yoa wèè tǎu dihèi kó tináàntì ã yèè pátè mièke. ⁴ Wèè baké
Asidii āāpòmbè kóò bèi nke dò: Kòtenè kénáké Esekiasì ke tú, okpààtì dièwè
Asidii kóo kpààtì tu: A tǎ ba ke ìkú dèè ìnkè? ⁵ Yáà a yèmmè dò nha náá ntìi
náàntì detetirè kpèti tú itíé nyi ke da duò ndikǎmbùò? Yáà a yèmmè naatinè we,
kàa dàátì ke yete wenwe Asidii kóo kpààtì kpèti? ⁶ Ò tu ò yémù ke dò nha yèmmè

naatinè Esibiti nwe, a í yé ke dò nhEsibiti dò ndipènni dìi pònte dì ndi, kè wèè dì pĩ ndii ò kòute. Esibiti kóo kpààti me ndəəri bèè ò duó mbemáà. ⁷ Kè dè yèmmè a bo yĩ a yèmmè naatinè di Yiè nKuyie ndi tũ nkù nku, dè né í tú kuù kó yewũàtòrè nyè Esekiasi pùəmmè o mómmuə, ke nàké Sudaa kəbe nè Sedisadəmmu kəbe ke tú: Bè nfeu be wũə diwũàtònni dìi bo Sedisadəmmu máà?

⁸ A tũ ncannè n yiè nhAsidii kóo kpààti dinùù, kè n da duó nsisěi sikə̀̀písidè ke nsà kàa bo pété bèè bo si dèke. ⁹ A í yóó na kébaao n kóo kpààti kó betōmbè mièke bá omáà bá ketíke wèè tu osám̃póu be mièke kàa yèmmè né naati nè Esibiti yóó da duómmè sikipàrinaasěi nè si dèèbè. ¹⁰ Yáa a yèmmè dò n kətení nè mmáà ndi ke bo pònte diheì bá di Yiè nKuyie nyí dó, kuù n nàké ke tú n di do kəpònte.

¹¹ Dè mōnni Ediakimmu nè Sebuna nè Yoa kè bèe nàké wèè ni Asidii diháāpòntĩnni kè dò: Tĩ da báámmu bá nti náánnè Sudaa kəbe kó tináaanti, a nti náánnè Aramu eì kəbe kó tináaanti, bèè bo kuduotí ĩnkè kè bè bá nyo.

¹² Wèè baké Asidii kó behāāpòmbè kòò dò: N kóo kpààti í n tōnni kè m bo tĩ nàké f̃ nnè a kóo kpààti di máà, ò pètínke n tōnni kè m bo tĩ nàké be nnitibè mbe. Bembe nè dindi di yóó di di mĩnti nti káyà di yěnkúmè. ¹³ Mēm̃me wèè ni Asidii kó diháāpòntĩnni, ò cōmmúmè kəpĩěké nè Sudaa kəbe kó tináaanti kè dò: Kénténè Asidii kóo kpààti diwèè tu mù. ¹⁴ Ò tu: Esekiasi báá benné ké ndi sou, nhò í yóó na ké di dēeté o nou mièke. ¹⁵ Esekiasi bá ndi sou nke tú di duó ndi yèmmè di Yiè nKuyie nkè kù yóó di dēeté bá Asidii kəbe báá di pònte. ¹⁶ Asidii kóo kpààti tu, di báá yie nhEsekiasi kpeti, di we ntaunnè wenwe Asidii kóo kpààti káyie nho kpeti, kè dèe yie nkè di nyo mbá wè o paku kó tidiiti, ke cáá nho tebe, ke yě nho binte nie, ¹⁷ ke kēmmúnè ò bo kətenímè ké di túóté kékōnnè ketenkè, kèè dōnnè di kəke ke mièke. Tidiiti borè nè detie mbè tu dè fĩnyĩ. ¹⁸ Di báá kēnté Esekiasi di náá nti ke tú di Yiè nKuyie nyóó di dēeté, ò di fétinkomu. Yehékè tēyè kəbe kó yebəkè na ke bè dēeté kè Asidii kóo kpààti í bè pĩnnáà? ¹⁹ Amati nè Adipadi dè kó yebəkè bore? Sefadifaimmu kpeye bore? Yè yete ò bo pòntemè Sammariia? ²⁰ Yehékè yenyè yeməu òndi kó yebəkè na kòò bàà, kòò báá pònte ye kó diheì, kè di Yiè nKuyie nnè bo na káyete kòò báá pònte Sedisadəmmu?

²¹ Kè bè ndò nkáré bá òm̃u í nhò tēnné tĩmatì. Esekiasi wèè do bè nàké ke tú bè báá ò tēnné tĩmatì. ²² Kè Idikiya bire Ediakimmu wèè kòtí tekpààtic̃ētè nè opátíwāàti Sebuna nè Asafu bire Yoa wèè tō diheì kó tináaanti ā yèè páte mièke nè dikpààtītōnni, kè bèe tĩ kèè, kè be mièke pèike kè bèe kērí be yààti kēwētōo Esekiasi borè, kóò nàké wèè baké Asidii kó behāāpòmbè ò bè nàké tĩ.

37

Esekiasi beémmè Kuyie mpāānāanti náahtò Esaii (2 Bekpààtibè 19:1-7)

¹ Okpààti Esekiasi tĩ kèè dìi mōnni kòo yèmmèe caàrè, kòo kērí o yààti kédáátí kufòòtònkù kēntati tĩ Yiè nKuyie nc̃ētè, ² kētō Ediakimmu wèè kòtí tekpààtic̃ētè, nè opátíwāàti Sebuna nè ikuó niùbè bèè tu bekótibè ke dò bè ndáátí tifòòtònti kékote Amati bire Esaii Kuyie mpāānāanti náahtò borè, ³ kóò nàké ke dò: Okpààti Esekiasi tu tĩ da nàké ke dò: Yíe nkó diyie tu meyeñcaàrimè kperi ndi, tĩ pàkēmu, Kuyie nkuù tĩ poté kè tĩ di ifei. Tĩ kperè dōnnè kupēitēyonku ã̃ itémè mme onitipòkù, kè muwērímú né ò dōrté ò bo nōrímè kè debiree yēnni. ⁴ Kè dè naati tĩ Yiè nKuyie nha tũ nkù bo nkeè Asidii kóo kpààti tōnni wèè ni o

ãpòmbè kòo kù sǎmmú mèè botí ke bo ò poté yẽsǎãmbè ò kù sǎmmú yè kpéí. A nẽ kù bàntè ku kɔbe bèè kpaá be kpéí.

⁵ Kòò kpààtì Esekiasi kó yetǝrè tuǝkoo Esaii borè, ⁶ kòò bè nàké kè dǝ: Tì Yìè nKuyie ntu di nàké okpààtì Esekiasi kè dǝ o kǝmbùàtì bá nduò ò kèè tìi náàntì nè yèè sǝǝmbè okpààtì Asidii kou tǝ nkè bè ò sǝǝmmù yè kpéí. ⁷ Tì Yìè nKuyie ntu kuù mǝmmǝnku yóó ò ǝnné mǝyèmmè mǝè bo nte kòò kèè tinǝàntì matì kékò nho ciè kè kùu duó nkè bèè kè nhò kùò.

*Asidii kóo kpààti wàrimè dipátiri ke bo donné Esekiasi kōmbuàti
(2 Bèkpààtìbè 19:8-13)*

⁸ Mèmme wèè nì Asidii kó behāpòmbè, ò kèèmé Asidii kóo kpààtì ìtémè Dakiisi kè kòtè kè do Dibuna mudoò, kòo kè nhò sǝntóo. ⁹ Asidii kóo kpààtì do kèè Etiopii kóo kpààtì Tidakaa kàriní mèmme kè bo ò do mudoò, kè yíé kètǝ nke dǝ: ¹⁰ Nákénè Esekiasi kè dǝ: Asidii kóo kpààtì tu: A báá yóu kè Kuyie nha duó nkù amáà, kè kù da souté kàa yèmmè ndò mí nhAsidii kóo kpààtì n yí yóó pǝnte Sedisademmu. ¹¹ A mómumu nha kèèmu wenwe nhAsidii kóo kpààtì ò dǝdǝ dè yehékè teyè, ò yè kùòmè páíí, kè fǝ nyèmmè né dǝ nha bo cootàà? ¹² Kosāā èi nè Anaa kperi nè Desefu èi nè Edeniibe bèè do bo Tedasaa èi de kó ibotí n yembè do kuò ì, i bǝkè na kè ì deetǝà? ¹³ Amati nè Adipadi nè Daii Sefadifaimmu nè Enaa nè Iwa, de kó yehékè kó bekpààtìbè bore?

Esekiasi bántèmè Kuyie
(2 Bepààtìbè 19:14-19)

¹⁴ Kè Esekiasi còutè dipátíri yetōrè nou mièke kékaa nkédeè, kéta Kuyie ncîètè ké dì pĩntè ti Yìè nKuyie nyùikè, ¹⁵ ké kù bàntè ke dà:

¹⁶ Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù, fɛ́ nwèè kàri a taummè tɔu beɛ̀nkɛmbàribè fènti ìnkè, fɛ́ nwèè baké yekpààtiyɔ yemɔu yèè bo ketenkè. Fɛ́ nwèè dɔ̀d ketenkè nè kɛ̀ɛnkè. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie nha bomu, kɛ́nté kékeè, sɛ́nnéní kɛ́yà! Keè Sennakedibu da sáámmè. ¹⁸ Ti Yiè nKuyie, mómumu nwe yie Asidii kó bekpààtibè dèèmmè ibotí tɛ̀i kó yehékè yemɔu. ¹⁹ Kɛ́ cóu mbe bootenkaanii, kè sɛ̀i còúté, benìtibè beè sɛ̀i dɔ̀d nè idéi nè yetàré, sɛ̀i í tú Kuyie. ²⁰ Ti Yiè nKuyie tí dɛ̀etè nè Sennakedibu, kè ketenkè kó yekpààtiyɔ yemɔuu banté fɛ́d tumè ti Yiè nKuyie nhamàà.

*Kuyie ndaámmè Asidii kóo kpààtì
(2 Bεkpààtìbè 19:20-34)*

²¹ Mēmme Aməti birɛ Esaii tōmmè kè bèe náké Esekiasi kɛ dɔ: Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛribɛ tũ nkù tu kù kèemu a kù kuənnèmè Asidii kóo kpààti Sennakedibu kpéi.

²² Ntε ti Yiè nKuyie nnàké tì o kpéi:

Siyõõ kó desapùmbire da sènkèrìmu,

κε da daú,

kàà còkù kẹ̀ Sedisadεmmu kó desapùmbire da cǔũ.

²³ Mí ndi nYiè nKuyie ntu: Wennì nwe a sàmmúmè?

Wenni nwe a ommúmè yēsǎǎmbè?

Wenni nwe a sèémmè fèhònfè?

Mí nKuyie nkùù dò mpáí páí Isidayεεribε tũ kùà?

²⁴ A baa tōnní a tōrè kè yè sām mú mí ndi Yiè nKuyie nkuà?

Ke nàké ke tú a naasẽĩ kpeńni mèt kpeí nte,

kàa dèkè Dimaa tārì yómmè,
 kè ta Dimaa túúkù cuokè,
 kè kǝ́ detekperè bè tu dè sètìrì nè sìpèrési?
 Kè tǝ́kè ditārì yontényómmè detie nsũ dèa?

25 Kε βεί nκε tú α κεύmu sibií βετòβè ciε,
κε yà βετòβè tenkè kó menie
nκε na α naàcètè mèmàà,
κε Ìtúnné Esibiti kó ikó nyìi tukúnè kukó ndiekù Niidi.

26 A né í yé ké dò mmí nKuyie mmû pĩ nde kó mutǝmmú,
nè dimònnì kòtírì miéke nke,
n tǎātémè ké yé n dò nkédòòmè,
ké yóó mé dǎd di mmònnì.

Mũ do da tãāté,
kàa bo puo nyehékè iduotí fité yè ké yè dèíté.

27 Kè dɛ́ kó yehékè kàbɛɛ dónté muwērímú kè dɛ̀ bẹ̀ kpéí,
kè bẹ̀ di ifei, késááténè timútì,
bẹ̀ í yóó ncáánnè mèmúyàðmmè, bẹ̀ yóó dontenè tiyòyienti,
nè timútì tùi ã̃ yè tɛcadopòtè Ìnkè
kékpéio bá ti mǎnni í tùðkɛ.

28 A kpɛti matì í bo tìl m b̀lìnǹnè.
mí nKuyie! Kàa kàri n yému,
kàa yè̀tì n yému,
kàa mε n tati n yému,
kàa miεke m peike n yému.

29 A n yè mɛɛ kʔɛ́i nkɛmiekɛ, kɛ tɛpòtɛ da dɛutɛ
dɛɛ tɛ, kɛ n yóó tɔ́nnɛ a ɔ́nnì mumámáá,
kɛǎnnɛ a nùù tisǎndánti kɛ da dɛtɛ,
kɛpoonnɛ a nacɛfɔ̀tɛ kɛkʔɛnnɛ a ciɛ.

³⁰ Esekiasi, nte dèè yó ntú mebɛnkùmè: Di mbenni di yóó di tidiiti tìl ɛnké tì nti, dibenni tɛrì kédi tididenti, dibenni tǎǎnnì kébuɔ́tí kékɔ̃ũ, kɛ́fííkú dɛtie mbè tu dè fínýĩ kétɔ̃ũ dɛ bɛ. ³¹ Dɛ mǎnnì Sudaa kǎbɛ bɛ̀̀ bo nkpaá, bɛ cǐ̀̀ mbo ta ketenkè kè bɛ bakɛɛ pɛitè yɛbɛ. ³² Sedisadɛmmu nwe, bɛ̀̀ bo yenté bɛ̀̀ yètìnímè, Siyɔ̃ tǎrì ndi bɛ̀̀ yètìnímè.

Ti Yiè nKuyie Mpakedaa ti dó mèè kpéi nkè dè deu te kòò yóó mè dɔ̀dɔ̀. ³³ Kè tìi tukúnè Asidii kóo kpààtì, nte ti Yiè nKuyie nnàké tì o kpéi: Mí ndi Yiè nKuyie mmũ tu ò í tati di nheì, ò báá di tãũ ipie, nhò mè mbáá di donè tidɔ̀piitì, yoo wèè ɔ̀nné di duotí mutáá nkéna kéta. ³⁴ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú ò í tati di nheì. Ò wèti ke bo poo nhò kèténí kùù cɛ nku kékonnnè. ³⁵ N yó nkánkému di nheì ke di deeté n yètìrì kpéi, nè n kóo tǔntì Dafiti kpéi.

Asidii kɔbɛ cɔkémè kè bèɛ kuɔ Sennakedibu
(2 Bɛkpààtìbɛ 19:35-37)

³⁶ De kó keyènkè kè ti Yiè nKuyie nkó ditōnni kōtení Asidii kōbe kó dihāāpōnkari, kēkuo benitidaabè tekōupíkòutè nè sikōupípīsini nè sikōupīsinnūmmù (185000). Kè dèe wenté kè bè nsó mbecírìbè bèe maa duó duó. ³⁷ De mōnni kè Asidii kó okpàati Sennakedibuu uutè o āāpōnkari kēité kékò nkémbo Ninifu, ³⁸ kēta diyìe mari o bōò Nisidōki tou kēnnínkú di ìikè kōo

bí Adamedeiki nè Sadetisee kè bèe ò kǝũ disiè kékuo, kéckóké, kéckote Adadati eì, kòo bire Eda-Adonni sǝtè o kpàtì.

38

Esekiasi muokemè kè Kuyie nhò miékunnè
(2 Bekpààtìbè 20:1-11)

¹ De kó dimònni ndi Esekiasi muokemè kéduúnnè mukũũ. Kè Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò Amoti bire Esaii kote o borè, kóò nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu a tũntè a cǝtè kpɛti a í yóó foute a yóó kúmu.

² Kè Esekiasi tũntè o ìkè kécuó nkumarí, kékuónnè ti Yiè nKuyie nke dò: ³ Áú! Ti Yiè nKuyie n da báámmu n kuó mmesémmè! A yému n da tũmmè nè n yèmmè memou, ke dǝori a dómè. Ò me nyĩ kékuó.

⁴ De mǝnni kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Esaii ke dò: ⁵ Kote kénáké Esekiasi ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie, nho yààrì Dafiti do tũ nkù n tú: N kèemu o báámmu ke yà o nǝnnieti koò yìe yebie ntepiítè nè yenùmmù. ⁶ N yóó ò deetému wenwe nè di nheì Asidii kóo kpààtì nǝu miéke, n yó nkānkému di nheì. ⁷ Nte mí ndi Yiè nKuyie, n yóó be benke mēè benkumè kòo banté n yóó dǝòmè m bēi ntì. ⁸ M bo duó nkè medéè mbótí kémmeke Akasi maá yèè detisàkè tepíítè, kè medéè mmènkèe bótí yedetisàkè tepíítè, kè mè do datínnè yèè detisàkèe feitè.

Esekiasi miétémè kēsānte Kuyie

⁹ Sudaa kǝbe kóo kpààtì Esekiasi do muoke kémieté, kéwāri fèè yènfè nfe diè.

¹⁰ Mí n yèmmè do dò n yóó kúmu
bá n we mu nyí tùðke yè cuokè.
N yèmmè do dò n tati kudǝnkù nku
ke pàà n we sǝnye yèè kpaá.

¹¹ N yèmmè do dò n ténke í yóó yàmu,
n Yiè nKuyie ketenkè kie nyĩnkè.
N do í yé ke dò, m bo yà onitì ketenkè ìnkè.

¹² Bè cǝóté n fòmму mmu
bè ã cǝóté mēè botí dinaacēnfii,
n kpéú n fòmму mmu
o yaàdùòtì ã kpéúmè kuyaàyónkù,
kékéété mupààkómmú
dè bo nyóó yĩ kuyuoku kàa n dèèmu.

¹³ Dè bo nyóó wenté kè mukũũ nni nnamu,
kù càà n kũð nye dicirìcìrì kǝme.
Dè bo nyóó yĩ kuyuoku n Yiè nkàa n dèèmu.

¹⁴ N do kuò tekpāncéndéitè kǝme mme,
ke kuò ndikpɛtìnǝnkperi tēmè,
ke bóú nkeĩnkè sǝà ke n nuǝ nkpeí.
N Yiè nKuyie ndè m bimu yàa n deetè.

¹⁵ M bo bēi nke dò ba?
M bo náké ònti n Yiè nKuyie?
Kuù mè nni ndǝòmè,
n kéré ke yǝnti n kǝnti nti n fòmму mumou miéke.
M bonè meyeñcaàrimè mme.

16 N Yiè nKuyie nè a kó mesàà nkpeí nke n fòùmè.

A kó mesàà mmè te kè n kpaá ke weí,
fǒò m miékùnnè ke wěte ke n duó mufòmmu.

17 Kè n kó meyeñcaàrimè naá ndiwèi,
a n dómu ke n dènnení mukũũ nkó difǽtìrì mièke,
ke bùtínné n yei mmemou.

18 Ke yé bedombè í da sántímè,
becírìbè í da sántí,
bèè bo kudombiùkù bè ténke báá na kédentení
a túmè timómmonti yíè.

19 Befòubè bèè máà yóó na ké nda sántí,
m me nda sántímè yíe,
bá wè kòò nnáá nho bí a túmè timómmonti yíè.

20 N Yiè nKuyie a n deetému
kè ti yó mbie ntikùtìdùùtì a cǽtè mièke
ke da sántí,
ti fòmmu mumou mièke fǒ nti Yiè nKuyie.

21 Kè Esaii dò bèè waanní fikíè kó yebe kénante,
kéwaare Esekiasi mǽnnè kè dèe yíè nkòò miètè.

22 De do sǽ Esekiasi bekému Esaii ò yóó yà mǽè benkùmè kébanté ke dò nhò
bo wěte kéta ti Yiè nKuyie ncǽtè.

39

*Esekiasi cǽutémè Babidǽnni kó yehéikèntǽrè
(2 Bekpààtìbè 20:12-19)*

1 De kó yemǽrè mièke nke Badadanni biré Medodaki Babidǽnni kóo kpààtì
kèèmè Esekiasi muǽkemè ke miètè, kètǽnnènni benitìbè dipǽnni kè bè bo ò dǽu.

2 Kè dèe narike Esekiasi kòo bè benke o kpàtì tì sǽrì kùù dieku nè timátì péitì
nè mesǽo nnè tihúúntì nè mekòsààmè. Kòo bè benkenè o kpàrìmentì sǽrì dè. O
kó yesǽrè yemou cénke. Dèmarè í nsuó nhò í bè benke dè tekpààtìcǽtè yoo o
mómumu nho kó tǽcǽtè.

3 Dè yí memme kè Kuyie mpǽānǽāntì náāntòo Esaii kǽtoo o cǽtè kóò beke ke
dò: Benitìbè bèè kǽtení a cǽtè bè yé mba? Bè yènní dè? Kè Esekiasi dò: Bè bonní
dihèi dètìrì ndi Babidǽnni. 4 Kè Esaii dò: Bè yà ba a kpààtìcǽtè? Kè Esekiasi dò:
Dèmarè í sùò n yí bè benke dè n sǽrè yemou mièke.

5 De mǽnni kè Esaii dò: Kénté ti Yiè nKuyie Mpakèdaa yé n da náké tì. 6 Kuyie
ntu: Dè kpaanímu kè bè bo túóté dèè kó dimàà bo a kpààtìcǽtè mièke kékònnè
Babidǽnni. A yembè do kou dè, kèntò kètuǽkenènní yíe, dèmarè í yó nkpaá. 7 A
mómumu nha bí a peité ì, bè bo í pǽmú kékònnè Babidǽnni, ké bè fòmmu ké bè
pǽnné tekpààtìcǽtè mièke mutómmú.

8 Kè Esekiasi dò: Ti Yiè nKuyie nduó nkàa n nàà ntì wennimu. Nè o yèmmè
mièke ke né tú kè kunaatí cénke bo n kó dimǽnni kè timatì í n kǽnnè.

KUYIE NYÓÓ BÁNTÈMÈ ISIDAYEERIBÈ

40

Kuyie nnàkémè kù yóó deetémè ku kǽbe

¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Yáúkùnnè n nìtìbè kòntì, ãnnénè bε dikōmbùò.

² Yáúkùnnè bε kòntì, náké bε ke tú, mí ndi Yìè nKuyie n tú:

Bè yèmu mudaatōmmú miεke,

nh ùtému bε yei,

n do bè díí mmēsémme mme mediè,

ke fós mbè n dòò dè.

³ Metammè mamè mεè pīēkù tēdōntè kó dikpáà miεke ke tú:

Keuténè ti Yìè nKuyie kuce.

Keuténè Kuyie nti tū nkù kuce ketempéikè.

⁴ Ítinné itāfuò nyimòu,

yētārè nè yēterè kè dèe enne.

Kè dèè ikú ikú kè dèe maate

kè yētārèe naá nkubiriku.

⁵ De mōnni ndi ti Yìè nKuyie nyóó benkemè ku kpeti,

kè benitibè bεmòu ti yà.

Di Yìè nKuyie nkuù tì bēi.

⁶ Kè n keè metammè mamè, kè mε tu: Pīēké!

Kè n dō m bo pīēké ònti?

Kè mε dō: A bo pīēké tì tu:

Benitibè í cáánnè timútì,

bε wenniku donnè mutepóó nkaku nku.

⁷ Timútì ò kpeímu kè ti póó mmóté,

ti Yìè nKuyie nkó kuyaakù fuute dii mōnni.

Mómmuò nwe benitibè í cáánnè timútì.

⁸ Tì ò kpeímu kè ti póó nyote

ti Yìè nKuyie nkuù kó tináañtì mε mbomu sáà.

Tináañsààtì bè dò nképīēké tì

⁹ Díndi Sedisademmu kōbe dekenè Siyōō tārì,

pīēkénè mediè.

Pīēkénè ke bá ndé.

Nákénè ti Sudaà èi kōbe ke tú

ti Yìè nKuyie nti tū nkù kèróomu.

¹⁰ Ti Yìè nKuyie nkéróomu nè muwērímú,

ku wērímú muù te kè kù baké.

Kù kèróomu ke tō tiyeti kè ticuuti ni ku ìkè.

¹¹ Kè kù yó mbè ncēmú opecēnti ò ncēmú mε o pe

kù ní yóó youte ku bakù nku kētíí nku pe,

kénhúúkú ku pebí ke kpaake ku peyōtì.

Kuyie nkùù dòò kēīnkè nè ketenkè ku cii ndeumè

¹² We mbo na kébenné dàméèrì kó mēniε nnè o nòutè?

We mbo na kébenné tiwetì nè o nòutè?

Ketenkè mε nduó ke mamè,

we mbo na kéānné ke táá ndinaabuu?

We mbo na kécōnné yētārè nè sitāá o biètè īnkè.

¹³ We nyé ti Yìè nKuyie ncii mmàmè?

We nkù duò nyitié?

¹⁴ Nè we bε sēnni ke pèté mēcìi?

We nkù benke tibeénti tìi sié?
 We nkù benke meciì?
 We nkù benke meyĩtímè kó kuce?

¹⁵ Kuyie nyìkè yebotè kēñnì
 kè dōnnè dinésĩmbàù ã dúótémè mme tenaate mièkè.
 Kè donnè fetárfè ã ndakémè cìdòò ònkè.
 Ketenkè kèè soké dàmèèrì cuokè
 kè kó benitibè dōnnè kutāyukú nku kuyaakù tò kù.

¹⁶ Dimaa kó detie nyí sannè kè bo ntuòtìnè ku wũòtònnì.
 Iwũò ì bo Dimaa túúkù mièkè,
 ì me nyí sannè bè bo ì fiémè kētuò nku wũòtònnì ònkè.

¹⁷ Bá kè yebotè wēnnè yemou Kuyie mborè,
 yè í tũòkè dèmarè,
 kù yè wùó ndetètìrè nde.

Kuyie nyí m̀kè ti bo kù dōnnenè mù

¹⁸ Tì bo donnè we Kuyie?

Tì bo d̀ò ba kè kù dōnnenè?

¹⁹ Tetenkaanit̀aa kè ba?

Omáatì weè ã yìe ntimátì kéuté kè dèe naá ntetenkaanit̀è,
 wèè màátì mesòò nkòò t̀è dàrì mesòò
 kè t̀è càtinnè timátì péitì kó demámánnè.

²⁰ Kòò cĩrì waá nkudú kùù í duri
 kéwaá nwèè nò nke céú sitenkaanì,
 kòò ò ciéké tetenkaanit̀è t̀è yó nfííkú kè bá nnampú.

²¹ Di mu nyí banté wèè d̀òò kutekàà?

Di í tì kèèà?

Di í tì yèà?

Bè í tì ndi nàké nè dimònnàà?

²² Kuyie nkpaàtikàrì bo kēĩnkè nke

kuù pitè tiwetì kuyaakù kōme,

kè tì pĩnte kè tì dò nkutouku

benitibè de mbo kè kù bè wùónnì kè bè dò nsikēũ.

²³ Kuù ã nte kè bèè tu sikpaàtibìi kè bèe naá ndetètìrè,

kuù ã nte kè bèè baké kè bèe naá ndetètìrè.

²⁴ Bè ã nkpaá kè í kàrì, kēnkpaá kè í fiíkú,

bè cĩe nhō nkpaá kè í ta ketenkè

kè tì Yìe nKuyie mbè fùùte kuyaakù nku kè bèe kpeí.

Kè kuyaakùu bè tũóté tef̀dóntè ã tũótémè timúkpetì.

²⁵ Mēmme kè Kuyie mbéi nke d̀ò:

Di bo ndonnè we mí nKuyie nkùù dò mpái pái?

We nni mmànnè?

²⁶ Bóúténè kēĩnkè, wénténè kèyà,

we nd̀òò siwãã, we nsì cònnè bá t̀è t̀è kó mēfiè?

We nte kè sì yēnnì dītĩnnì

kè kéri bá t̀è t̀è dò nkénkérímè?

Kòò sì yu bá t̀è nè t̀è yètìrì

de yìe nwērímú deumu kòò kpeñnì.

Dèè kpeí nte kè tēmatè ã yí nkpa ò sì yu d̀è.

Kuyie nhõ wēte kéduómme ku kəbe bèè cĩte muwērímú

²⁷ Díndi Isidayeeriibe Sakəbu yaàbí,

dè dòmme kè di tú mí nKuyie n yí yé tì di tuòkùní?
Kè di yèmmè dò m búútóo di kpetí?

²⁸ Di í tì yéáà? Di í tì kèèà?

Di Yiè nKuyie mbomu sáà.

Kuù dǎò kútenkù kumǎu, kù ǎǎ í nhǎu.

Dè ǎǎ í nkù bí!

Ku cùí nyí mǎke kumǎnku.

²⁹ Kuù ǎǎ yíé muwǎrímu wèè òu,

kéduó ntikpetì wèè cǐte.

³⁰ Bèbémbè ǎǎ ǎumu kéyǐǐke

kè bédacǐmbèè cǐte kédo.

³¹ Bèè mǎ mbúú ti Yiè nKuyie nkuù ǎ mbè yèútí muwǎrímu,

kè bè pǐnni bǎ fǐtì itúúkè ǎǎ yǐmè képuu,

kè bè ǎ ncokù kè báá ǎu.

Kè bè kèrí bè báá kèè tǐhǎutì.

41

Kuyie ntǎǎtémè ku kóo nìtì kòò kèríní

¹ Kè Kuyie mbéi nke dà:

Díndi kǎtenkè kèè soké dǎmǎèrì kè kǎbǎ yǐnè yúóó,

kékénté kékeè n tú mù.

Yǎbotè yǎmǎu kǎbǎ, túóténè tikǎnyauti,

kékǎtení kè ti mǎá kébeké.

² Mǐí ínní okpǎrǐnuǎnti diyìè yìèní kèè bíékè,

kòò bǎ tǔntǎ dihǎi

bá kòò kǎte kèè bíékè wèè nǎ.

Mǐí duó nkòò nǎ yǎbotè kè yè baké

kè yǎ kpǎàtǐbè ò bùó

kòò yè yǎurí nè o siè

kòò pié nyè cǐenku kuyǎakù ǎmmè timúkpetì.

³ Kòò yè bètì kè dò nhò èintǎ

bá o nǎàcǎi í tuǎku kǎtenkè

bá dǎmarè í ò dǎò.

⁴ Wǎ nte kè dè dǎò?

Wǎ mpǐ ndǎ kó mutǎmmú?

Wèè dǎnnǎnǐ wǎnwǎ fǎnitǐyǎnfǎ nè dǐmǎnnǐ.

Mí ndi Yiè nKuyie mmí nwe!

N dǎ bomu mǎketimè kè kpǎá bǎ,

kè yó mbo sǎà.

⁵ Kǎtenkè kèè soké dǎmǎèrì kè kǎbǎ

dǎ yǎmu kè bǎ kǎntì ǎu.

Kè itemmǎnke imǎu kǎbǎ kpǎutí,

kè iiti kè tǐkǐínní.

⁶ Kǎ teé mbǎtǎbè,

bá wè kòò nǎá nhǎtǎu kè tú o kǎntì nǐyǎu.

⁷ Wèè mǎátí kòò yǎúkùnkǎ wèè dǎrǐ mǎsǎo nǎo kǎntì,

wèè ǎǎ anténè timátí kòò yǎúkùnkǎ wèè tǎ dǐmátǎrǐ o kǎntì

kè bè tuuté dǐi mǎnnǐ bǎ tenkǎanǐtè kè dèè,

bè dǎ tǎ wǎnni,

kè tǎ bǎakénè sǐkǎũ kè tǎ bá nnǎmpú.

Kuyie ntǎǎtémè Isidǎyǎeribǎ kè bè kǎnké

8 Kè Kuyie mbéi nke dò:
Kénténè dínndi n kó betōmbè Isidayεεribε.
Kénténè dínndi Sakabu yaàbí n tāāté bè,
kénténè dínndi n népo Abarahammu kó kuwuo.

9 N di wammúní itemmànkε nyi,
kutemmànkε nku n di yúnímè.
Kè n di nàké kε yĩ: Di tú n kó betōmbè,
mũ di tāāté n yí yóó di dootóo.

10 Di bá nyĩèkù n di bonèmu,
di bá nwéíte wéíte nè iyĩèkε, mũ di te,
mũ di kpénkùnkε kε di teénnè
kε di pĩnnè n kó dinoyōnkperì.

11 Bèè miεkε di pèi,
ifei yóó bè pĩmũ kè dèε bè di.
Bèè di wantinè dikpànni
bε wērimú yóó deemu kè bèε kú.

12 Bèè do di dokùnè
di bo bè wammú kémónté.
Bèè do di wantinè dikpànni
bè bo kpaakε kēnaá ndetètìrè.

13 Mí ndi Yiè nKuyie mmũ di te.
Mũ pĩ ndi nòùtè kε tú: Di bá nyĩèkù
m bomu kε di teénnè.

Kuyie nyēm̀m̀ kù yóó teennè Sakabu yaàbí

14 Dínndi Isidayεεribε Sakabu kó kuwuo nkabe
dínndi bè wùó mbè kε donnè yebiè
dínndi bè nàù bè sibεú tēmè,
bá nyĩèkùnè.

Mí m móm̃muo m bomu kε di teénnè,
mũ yóó di donté, mí ndi Yiè nKuyie, mũ b́i.
Mí nwèè dò mpái pái
kε di dεérí dínndi Isidayεεribε.

15 N di dòò kè di sákénè dinaakāā pànni ndi dii m̀kε yeǹi.
Kε di bo mpuo yetārè,
kε déi sitāā kε dò ndi déi timúkpetì.

16 Di yóó bè ciεmmu kè kuyaakùu bè to,
tεf̀d̀d̀ntè bo bè iténè.
Kè dínndi né nyānkε mí ndi Yiè nKuyie
n di duó ndi wèi kpéi,
kémpotì mí nwèè dò mpái pái n kpéi.
Mí nwèè di te dínndi Isidayεεribε.

Kuyie nyóó ceetεm̀ kεtempéikè kè kèε naá nkupúú

17 Besénnibè nè besĩntíbè bè d́mu menie
nke bo yà kε m̀nté,
kè bε níi kpéi nè sinéyĩ.
Mí ndi Yiè nKuyie n yóó bè teennèmu.
Mũ di te dínndi Isidayεεribε n yí yóó di dootóo.

18 Kèè tenkè do tú tεd̀ntè m bo kè dòò ikó,
yεbirε bo ānné dèè do dò nkubiriku
m bo d̀ò kεtenkè kèè dò nkεtempéikè tεpútè,

ketenkè kèè do kpéí wákéré menie mbo pũś nke miεke.

¹⁹ Kè n fííkú ke miεke detekperè

bè tu dè sétìrì nè bè tu dè àkàsía,

nè tìi tieti pèí bè tu dè mĩrì,

nè bè tu dè odífíè.

M bo fííkú ketempéíkè miεke,

deteokùrè bè tu dè sèpèrésì,

nè bè tu dè pinni, nè bè tu dè pèè.

²⁰ Kè dèe yie nkè benitibèe dè yà

kétotí be yèmmè kébanté mĩ dè dòòmè,

kéyĩtè mĩ dè ànnémè, mí ndi Yiè nKuyie

nkùù dò mpái páí,

ke di te dínđi Isidayεεribε.

Sitenkaanii tumè detetirè

²¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Mí nKuyie, mmí nSakəbu yaàbí kóo kpààtì

mĩ tu: Dínđi yebotè kó sitenkaanii

kətenəní ké m beé ndi kpeti, n náké nè di kpeti.

²² Dí kətení ke tí náké dèe yóó dəə,

di do náké tì, tì dəə?

Yoo di ti náké tìi kpaaní ke bo dəə

kè ñsà kè tì bo dəə.

²³ Náké nè tìi yóó dəə yemə̀rè sənye,

də̀nè mesàà nyoo meyei,

kè tí ndè wùó, timəu kè ti dè yà

kébanté di mannèmè mí nKuyie.

²⁴ Dínđi sitenkaanii, detetirè di tšũnəmu,

di tšmmú muməu mù tu detetirè ndε.

Wèè di tšāté kòò tu isíε kou.

²⁵ Mí nKuyie mmĩ ínní onitì kubakù you,

ò iténí diyìè yìèní kè nke,

kè yuutini n yètìrì,

ke naùtì benìùbè mutáá nkəme

ke bè ũtírí oyaamarì ò nhũtírí mèè botí tiyaatì.

²⁶ We ntì náké nè dimə̀nnì kè dè bo yie nkè tí ntì yé,

we ntì pšá kè ti né bo yĩ tì tu timómmənti,

di kóò məù í na ke tì náké,

tì í yènní di kóò məù nùù miεke.

²⁷ Mĩ tì pšéké meketimè Siyšš,

mĩ duó nkè bè náké tináə̀nsàatì Sedisadəmmu.

²⁸ Dínđi sitenkaanii, n wèhí n yí yà òməù di miεke,

wèè bo na kénáké o yèmmè dòmmè,

m bo beke we timatì kòò n tšənné?

N yí yà dε yìè.

²⁹ Diməu di tú siyáə̀bisí kəbe mbε,

kè di tšmmú tú mutetimù,

dínđi sitenkaanii di tú kuyaakù nku

di í ə̀ mùmamù.

42

Kuyie ntāātémè ku kóo tǎntì

¹ Kè Kuyie mbéi nke dà:

Ntɛnè n kóo tǎntì m bo wèè kó difǎnkúò
mîi ò tǎāté
koò dú n kó muyaá,
koò bo benke yebotè
dèè wenni, dèè tu kuce.

² Ò í yó nwékute,
o tammè í yó nkpeñni
bè í yóó keè o tammè ice mieke.

³ Ò í yóó bǎóté dipènni dîi kàrhímú
ò í yóó kuò defitírè dèè kó muhǎá ndó kékú,
weè yóó niité yebotè timómmanti kó kuce.

⁴ Ò í yóó yóu o tǎmmú, ò í yóó ɔu,
kè yáa niiténè kutenkú timómmanti kó kuce,
kè yehékè yèè soké dàméèrì cuokè kè ye kɔβε keè o tié.

Kuyie nnàké ti kù tǎāté wè kòò bo ntú yebotè kó kuwenniku

⁵ Nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù,
mí nwèè dǎò tiwetì ke ti pité,
mîi ǎnné ketenkè nè dèè kó dimàà bo kéĩnkè
mîi dú mufòmму benitibè bèè fòu ketenkè,
mîi te kè bè weí ke ceñti.

⁶ Mí nha Yiè nKuyie mmîi da yùní fǎ nkóo tǎntì,
ke da dú mmuwérímú kàa bo benke kutenkú timómmanti.
Mîi da tǎāté ke da kǎnké kàa bo ǎnné metaummè,
mí nnè benitibè ti cuokè.
A yó ndò nkuwenniku nku yebotè cuokè,

⁷ kéwéi ntiyũñti,
kékpété tikpetínti,
kédenneni bèè bo dibìnni ké bè tanné kuwenniku mieke.

⁸ Mîi tu di Yiè nKuyie, n yètìrì ndi mɛmmɛ.
N yí yóó dú n kó tikpetì otǎu mǎu.
M báá dú nsitenkaanì n kó disǎnni.

⁹ Mɛdǎðrímè ketimè dǎðmu ke dèè.
Kè n di náá mmetémè mèè kpaaní ke bo dǎð,
mè kpaanímu kè n di náá nke mè mu nyí tũðkení.

Disǎnni kó fɛyɛnfɛ

¹⁰ Deñtènè fɛyɛmpànfè ti Yiè nKuyie nkpeí,
nsǎntínè Kuyie!
Díndi bèè cènti dàméèrì ñnkè nè dèè kó dimàà bo o mieke
díndi bèè ìténí itemmànkè.

¹¹ Díndi bèè bo dikpáà mieke kó yehékè nsǎntínè Kuyie.
Kedaa kó sihekésí kɔβε ndéúkunkonè Kuyie nyètìrì.
Sedaa tǎrì kɔβε nyíúnè kè diwèi ndi bo.

¹² Nsǎntínè ti Yiè nKuyie ndíndi yehékè détiyè kɔβε,
pĩékénè ku sǎnni!

¹³ Ti Yiè nKuyie nkèrínímu okpàrìteu kǎmɛ,
ke toñni okpàrìnuanti kǎmɛ,
ke úú ke pĩékù,

ke buò nku dootitòbè fèúùfè.

Kuyie ndó kédòò tì í yóó paà

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Mí ndi Yiè nKuyie ndò nyúóó kè dè m̀ntemu,
n yí buò, m pĩ mmáà nè dim̀nni ndi.
M mítìrimu onitipòkù wèè kuò ndebire o k̀me,
n fìumu kè n wemmu èké.

¹⁵ M bo dáté yetārè nè sitáá kéfeinko,
timúti nè detie ndè bo kpeí,
kè ikó nkũũ kénáá nketenkè,
kè yebirèe kpeí.

¹⁶ M bo niité tiyũ̀nti kuce tì í yé kù,
m bo tì kèténè kuce tì í yà kù,
m bo ceete dibìnni kè d̀i naá nkuwenniku,
kè n yĩtí yefòtè kè dèe enne.
Deñde n dó kédòòmè dè í yóó paà n yóó dè d̀òmu.

¹⁷ Bèè duó mbemáà sitenkaanì,
bèè ò nnáá ntimáti bè yìe ntì, ke uté,
ke tú dè tu be kó kuyie,
bè yóó bótímu kèdi ifèi.

Kuwuò nkùù ò nke yèĩ

¹⁸ De m̀nni kè Kuyie mbéi nke dò:
Díndi yewũ̀ kénténè kékeè,
díndi tiyũ̀nti wénténè káyà.

¹⁹ N tú we kuyũ̀nkù kè dè í tú díndi n kó betòmbè?
We nhõ nkè dè í tú n kó betòmbè
n t̃ mbè ke tú bèe náké n náàñtì.

²⁰ Di yà kè dè sũmu di me nyí kpaá yé dèmarè,
kè n naá nkè di kémmú di me nyí kèè tìmatì.

²¹ Mí ndi Yiè nKuyie m̃i tu timómm̃nti
n dó ke dí deetému,
dèè kpéi nte kè n di duó n kó ikuó ì kpeñi,
ke wenni ke p̃etè dem̃u.

²² Nte díndi kè bè eí di kpere ke d̀i còh̃nó,
bè di díi nyefòtè nye,
kè di duó ye mièke,
kè bè di pĩ nke kpetínné,
bè di do mudoò mmu ke fekù di kpere
òm̃u me nyí di deerí,
kè bè eí di kpere
bá òm̃u í bo wèè bo yĩ t̃nnénè be be kpere.

²³ Di mièke òm̃u me nyí totí o yèmmè ti ñnkè.
We nné yóó totí o yèmmè t̃i kpaanì ti kpéi.

²⁴ We nduó nkè di ta meháár̃mè mièke díndi Sak̃bu yaàbí,
we nduó nkè be eí di kpere ke dè fèkù?

Dè í tú mí ndi Yiè nKuyie nnaà?
 Di í yie n kpɛti dínɔi Isidayɛɛribɛ
 di í tũnnɛ mí ndi Yiè nKuyie n di bɛnkɛ kùù cɛ,
 di í tũnnɛ n kuó.

²⁵ Dɛɛ te mí ndi Yiè nKuyie
 nkɛ n còúnní m miɛkɛ kó muhãã ndi ñnkɛ,
 kɛ mudoò yonkumu tanní
 kɛ di fitɛ muhãã nkɔmɛ tipíùtì timɔu,
 di mɛ nyí bantɛ kɛ mudoò di kùɔ
 di mɛ nyí totí di yèmmɛ.

43

¹ Kɛ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dò:
 Mí ndi Yiè nKuyie mû di dɔ̀ò dínɔi Sakɔbu yaàbí.
 Mû di pùitɛ dínɔi Isidayɛɛribɛ
 di bá nyĩ̀kù, mû di dontɛ,
 mû di yu di yètìrì kɛ di tú n kɔbɛ.
² Kɛ di senti mɛniɛ n di bonɛmu,
 kɛ di senti ikó ndi báá dù,
 kɛ di kɛrí muhãã mmiɛkɛ mù báá di cɔu,
 fɛhããdɛnfɛ báá di tuɔ.
³ Kɛ yɛ n tùmɛ di Yiè nKuyie nku kɛ dò mpáí páí,
 kɛ di te dínɔi Isidayɛɛribɛ kɛ di dɛɛrí.

N yóó duó nkɛ bèɛ namu Esibiti kɔbɛ,
 kɛ bè ndò ndi dɛɛtímɛ kó tidonti.
 M bo duó nkɛ bèɛ na Etiopii nè
 Sebaa dɛ ɛkɛ kɔbɛ di kó difò̀tìrì.
⁴ N wúó ndímɛ,
 n yèmmɛ naatinɛ dímbɛ, n di dómu,
 n duó mɛnìtìbɛ dũ kpéí,
 n duó nyɛbotɛ dũ kó difò̀tìrì.

⁵ Di bá nyĩ̀kù n di bonɛmu,
 n yóó tɔ́nímu di yaàbí ì bo diyìɛ yìèní kɛ̀ bíékɛ,
 kɛ tínní diyìɛ taà kɛ̀ bíékɛ kɔbɛ.

⁶ M bo náké kubakù yóú bíékɛ kɔbɛ kɛ dò:
 Tɛ́nnɛ́nɛ́ní bɛ!
 Kénáké kucànku bíékɛ kɔbɛ kɛ dò:
 Fĩ́nnɛ́nɛ́ní bɛ!
 Tɛ́nnɛ́nɛ́ní n nitidabí ì bo di bíékɛ.
 N nitipobí ì bo kutemmànku kɛ ì konní.
⁷ Bèè kó dimàà tɔ n yètìrì, n dɔ̀ò bè,
 mû bè ãnnɛ, mû bè pùitɛ kɛ bè bo bɛnkɛ n kpɛti.

Kubotí kùù dò nkénnáá nKuyie nkpéí

⁸ Kɛ Kuyie mbéi nkɛ dò:
 Dennenɛ́ní tiyũ̀ɔ̀ntì,
 tì mòkɛmu inuɔ, nti mɛ nyí wúó.
 Dennenɛ́ní yɛwũ̀ɔ̀, bè mòkɛ yɛto bè mɛ nyí yo.
⁹ Yɛbotɛ yɛmɔu kɔbɛ tínnɛ́nɛ́ní,
 kɛ ibotí imɔu kɔbɛɛ wɛ́nnɛ.

Di kó sitenkaanìi miεke,
 ònte pǎǎ ke nàké tìi mè ndòò?
 Ɔnte do niité ké tìi nàké?
 Tèè nàké tè do tìi nǎǎ nkè bèè bo,
 kè bèè kónné tè do tú mù,
 kè ti né yie nke dà tìi tu timómmonti.

¹⁰ Díndi Isidayεeribe díi nǎǎ n kpéi mí ndi Yiè nKuyie,
 díi tu n kó betōmbè n tǎǎté bè,
 n dó tìi tu di bo bantémè,
 kéyie, nkéyǐté mǐi tumè Kuyie,
 kè dè í tú mí Kuyie ntekù makù í bo,
 kùmakù í buoté, kùmakù me nyí yóó buoté.

¹¹ Mí nKuyie mmǐi tu di Yiè nKuyie m mǎǎ,
 n kó difōnkúò odeṭiwè tǒu mǎu í bo.

¹² Mǐi nǎǎ mmedeetímè kpéi kè mǐi deeri,
 dè í tú tebōtenkaanìtè matè teè tìi ndi nàké.

N dòò dè di kpéi deè nǎǎ n tímè di Yiè nKuyie.
 Mí nKuyie mmǐi bǐi.

¹³ N tú Kuyie nku ke yó nkù tu sǎǎ,
 òmǎu báǎ na ké dè fiète n nòutè miεke,
 òmǎu báǎ na képaà n dǎori dè.

Kuyie nyité ke còmmúmè Isidayεeribe kpéi

¹⁴ Kè tìi Yiè nKuyie mbǐi nke dà:
 Mí ndi Yiè nKuyie nwèè di deeri n dò mpái pái nwe,
 ke di te díndi Isidayεeribe.
 Nè di kpéi nke n tōmmè benitibè Babidōnni
 kè bè bo bè do mudoò,
 kè bèè yeinko menie mmiεke nè be bàtóòbè.
 Bembe Kandee kǎbe.

¹⁵ Mí n di Yiè nKuyie n do mpái pái nwe,
 ke di te díndi Isidayεeribe,
 mǐi di dòò mǐi tu di kóo kpààtì.

Kuyie nyóó keutéme Isidayεeribe kuce pànkù tedontè kó dikpàà miεke

¹⁶ Mí ndi Yiè nKuyie m mǐi bǐi,
 mí nwèè do keuté kuce dàméèrì miεke.
 Mí nwèè do ānné kuce fenéwuonfe miεke.
¹⁷ Mí nwèè do duó nkè sinaasǐi kété nè si dèèbè
 nè dihāpōntǐnni kperi kè bèè duó,
 bá be ténke í nyité kè be kperεe deè,
 kufitínhōũ ǎ cǒuté kédeèmè.

¹⁸ Di ténke báǎ dentení dèè pǎǎté de kpéi,
 di bá ntoti di yèmmè dèè pǎǎté de ìnkè.

¹⁹ N yóó dǎò dèmarè pànnè nde,
 dè feiténímu ke dèè, di í bantǎǎ?
 N yóó keuté kuce nku dikpàà miεke,
 m bo duó nkè ikó nhānné ketempéikè miεke kémpũò.

²⁰ Tikpasǐnti, sikpamǎó nè icùo ndieyi dè bo n sǎnte,
 nh ānné mèè kpéi menie ndikpàà tedontè kperi,
 nh ānnémè ikó nketempéikè miεke,
 kè n kǎbe n tǎǎté bè bo nyǎ.

21 Benitibè n dòò bè ke bè te,
bè bo nni nsāntí.

Kuyie nseimmè Isidayεeribe

22 Kè Kuyie mbéi nke dò:
Díndi Sakɔbu yaàbí mûi dake di yumè
di pètínke m bùtínnému díndi Isidayεeribe.
23 Di í n fèúté dipedapànni ke tuò,
di í n fié iwũɔ ke n sántenè,
n yí di beke ke yé ndí m pã tidiiti,
n yí di kəkénè ke yé ndí nni ncóunko tihúúnti.
24 Di í donté tihúúnti n kpéí,
di í n tuò ndi wũɔ kó məkùò,
di pètínke nh ànné mutōmmú mmu nè di kó meyei,
di n tanné tihòùti nti.
25 Mûi ũútí di yei n di dó mēè kpéí,
n yí yóó dentení di yei nkpéí.

26 Dí n denté di n séí ntìi ñnkè
kè ti ti beé nkè bè ti púté
batenè di kpeti di yóó beé ntì kénnaati.

27 Di yiè nketiwè do yetému.
N denté ke tōnní bè kè bè bo di náké n náànti,
kè bè yeté n kpeti.

28 Kè n dií nyifei bèè do pĩ mmutōmmú n cīètè
ke dèite n nòutè Sakɔbu yaàbí ñnkè, kè bè ì kùò.
N di dootóomu díndi Isidayεeribe
kè di dootitòbè di na sáà.

44

1 Kè Kuyie mbéi nke dò:
Díndi Sakɔbu yaàbí n kó betōmbè kénténè!
Díndi Isidayεeribe n tãáté bè.

2 Nte mí ndí Yiè nKuyie nkùù di dòò n tú mù,
mûi di pùitè di yō pouti miéke, kè mûi di teennè
di bá n yīèkù díndi Sakɔbu yaàbí, díndi n kó betōmbè,
díndi Yesudummu yaàbí, díndi n tãáté bè.

3 N yóó cūñnímu menie ketenkè kēè kpéí keñnkè,
kè ikó mpũś ketenkè kēè do kpa menie.
N yóó cūñkomu n kó muyaá nha yaàbí ñnkè,
n kó mesàà ncutoomu a kó feyanfè ñnkè.

4 Kè bè bo nkótírí timútí kōme,
tiàti kótírímè menie ntaké.

5 Yiè nníi bo yí: N tú ti Yiè nKuyie nkou nwe,
kòò tòu yú omáà ke dò: Sakɔbu.
Kòò tòu wāri o nòutè ñnkè ke dò:
Mí ntú ti Yiè nKuyie nkou nwe,
ke dò weè tu Isidayεeri.

Kuyie mbo kumáà ndi

6 Kè ti Yiè nKuyie nyIsidayεeribe kóo kpààtìi béi nke dò:
Mûi tu oketiwe nè osɔnwe mûi di dēerí
n kó difōnkúò Kuyie ntékù í bo.

7 We nni mmànnè? Dε yiè mbéi!

Wèe feinní omáà kédòò dèmarè kè n yà.
 Kòo náké dèè dòò nè kutenkù bomè.
 Kè n náké dèè kpaanì kè bo dòò.

⁸ Díndi bèè tu n kàbe di bá nyĩèkù, di kòm̀bù̀tì bá nduò,
 n diè nke tì ndi nàkému nè dimònnì kè tì ndi benke,
 di tì yému kè bo na ké m púté, n kó difònkúò Kuyie ntekù í bo,
 dipèrì mari terì í bo, dii di kánké
 di í yé diterì mari kòme.

Bèè màátí sibòatenkaanì ifei bo bè pĩnnè si

⁹ Bèè dòòri sibòatenkaanì bemou bè tu detetirè nde,
 mutòmmú sààmù bè dòòri mù mumou kè mù tu detetirè,
 kè bè nàa mbe bòatenkaanì kpéí,
 sì me nyí wúó sì í yé dèmarè,
 ifei iì yóó bè pĩnnè si.

¹⁰ A bo dòòmè tebòatenkaanitè,
 kéyie mmesòò nké tè uté,
 kè tè né í nda teennè tìmatì,
 òmmu tómmú mmu?

¹¹ Bèè sì dòòri bemou ifei bo bè pĩ,
 benitibè bèè sì dòòri,
 bèè sì cèú, benitibè mbe,
 bèè pĩ nde kó mutòmmú,
 bèe tĩnní bemou,
 kufòwaá nnè ifei dè yóó bè pĩmmu.

¹² Omáátì weè òò kéété timátì
 képũnné kè tìi wũòté kòo má,
 ké tì tũntè ò tì dónémè,
 ké ntì màátínè o wèrímú mumou,
 kè dikònnì ò pĩ nhò cĩtemu,
 kè sinéyĩ ò pĩ nkòò í yà menie tihòutì tìi ò na.

¹³ Kòo yántìi túóté kuhõũ kébenné kudòú,
 kéníété kécíéké tetenkaanitè nè o pĩètè,
 ké tè anté kéenne,
 kè tè ndònnè onitì nè kenitiyìkè kòo tè tanné təcĩètè.

¹⁴ Bè òò kũ detie mbè tu dè sètìrì,
 kétānké detekperè kutúúkù mièkè
 késoó nkè dèe kpenkè.

Bèè òò fíi nyetepàà
 kè fetaafè nyè yòòrì kè yèe kóté.

¹⁵ Nè dè kó detie nde,
 bè tũtì mè, bè òò dé ntòtinnè kényiiri.
 Kè dè ntòtinnè kébénné mudìi,
 kéwète ké dè ndòònnè dibòò
 kénínkú di iìkè kédòò tebòatenkaanitè ké ntè feu iwũõ.

¹⁶ Kè nù kéété didakée kètòtinnè
 képũnné imaa nkécááké kénsànnè,
 kètòtinnè itèi
 kè dè ncóú nkè bè iiri
 kè dè bè naati kè bè daú kè tú:

Àà! N yiiri muhãã.

¹⁷ Kε né tũóté dikée sɔnni
kédòò tɛbɔɔtenkaanitè ké ntè feu iwũɔ,
ké ntè bàá nké tú: N dɛɛtɛ.

¹⁸ Dε yɛmbè í mɔkε mɛyèmmè bè í cii,
bε nũɔ nyii ũũ, mbè í wúó,
mbε yèmmè í bo kε dò mbè bo banté dèmarè.

¹⁹ Bè í totí bε yèmmè,
mɛyèmmè í bo, bè í cii,
kε dò m bè bo yĩ,
m mɛ ntòtinnε itɛi kε bènné mudii,
kε pũnné imaa nke càáké,
kε bo dòò dikée tɛrì tɛtenkaanitè,
kènninku, kε tɛ bàá,
ndè í tú isɔkaà?
²⁰ Kudúú kùú yóó cóúté kènaá mmutápeí,
bè dε nduó mbε yèmmè,
bε yèmmè mɛɛ dauté,
bá bè í yé bε yèmmè.
Sibɔɔtenkaanii í bè dɛɛrí
bè mε nyí beí kε dò mbè pikú
dè tu dɛtɛtìrè siyáàbisí kperε.

Isidayɛɛribε í dòmmè kéyè mbè tumè Kuyie nkɔbε

²¹ Díndi Sakɔbu yaàbí dentɛnɛní
díndi Isidayɛɛribε di tú n kó betɔmbè mbε.
Mũ di pìité kε di tú n kó betɔmbè.
Isidayɛɛribε n yí yóó yè ndi kpéí.

²² Nh ũtɛ di caàrìmè diwɛtìrì òò kããtóomè mmε,
kε dèitε di yei yewetisùò òò yĩmè.
Wɛtɛnɛní m borè kε yé mũ di dontémè.

²³ Kεĩnkè kɔbε nyíúnè,
kε yé di Yiè nKuyie pĩ mmè mutɔmmú.
Kɛtenkè fũð kɔbε nyíúnè,
yɛtārè ìnkè kɔbε kè di nyíú,
titúútì nè dɛtie nkè di nyíú.
Tì Yiè nKuyie ndɛɛtémè Sakɔbu yaàbí,
kù bè bɛnkɛmu ku diɛtì, bεmbε Isidayɛɛribε.

Kuyie ndòòmè kutenkù kε kù baké

²⁴ Díndi Isidayɛɛribε, mí ndi Yiè nKuyie mmũ di donté,
mũ di pìité di yɔ pɔutì miεkε,
mí nKuyie mmũ dòò dɛmɔu,
mũ pĩntε tiwɛtì kε mũ pité kɛtenkè mmáà.

²⁵ Mũ te kè bεpããbè pããtì naá ndɛtɛtìrè.
Mũ fɛntε bεpããbè bá bè í yé bε yèmmè,
kè mɛciì nyɛmbè ciì nwɛtε dɛfɔnkúò,
mũ bɛnkε mɛciì nyɛmbè í yémè bε yèmmè.

²⁶ M bɛnkɛmu n kó betɔmbè biε
náá ntì tumè timómmɔntì,
mũ te kè n kó betɔmbè náá ntì dòòrì,

m béimmu ke tú benitibè bo wēte kékari Sedisademmu,
 kóò maá nkéíi nho duotí,
 bè bo wēte kémaá Sudaa ekè
 n wēti ke bo íimmu Sudaa ekè.
²⁷ Mí nwèè ɔɔ béi nkè dàméèrì kũũ,
 n yóó duó nkè diheì kó ikó nkũũmu.
²⁸ Mũu béi nke yĩ, Siduusi tu n tãáté wènwè
 kòò bo cēmmú n nìtibè,
 kédaò n dó tì timəu.
 Weè yóó duó ndinùù
 kè bèe wēte kémaá Sedisademmu èì,
 kémaá n cīètè.

45

Kuyie ntãátémè Siduusi ke bo ò pñínè ku tōmmú

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Siduusi kù tãáté wè ke dò:
 Mí nha Yiè nKuyie mmũ da tãáté
 ke da pĩ n nòutè youte,
 kè yebotè bo da bóúté,
 fɔɔ yóó tɔũ bekpàatibè doobaatí,
 n yóó da kpetému yebòrè kéfeínko,
 yebòrè yó nfeíomu a ìlkè.
² Mũu mómmuə n yó nni a ìlkè ke ennínko yeterè,
 ke può ndisəwũɔ kó yecàkè,
 ke keku imátiferí ìi pàké yebòrè.
³ N yóó da duó tikpàti tìl sòri tìnti,
 dèè bo disòrì mièke, n yóó dè nda duómmu,
 kàa banté mũu tumè a Yiè nKuyie
 ke da tãáté kàa bo mpĩ n tōmmú,
 mí nKuyie Isidayeeribe tũ nkù.
⁴ N kó betōmbè Sakəbu yaàbí kpéi nkè
 bembè Isidayeeribe n tãáté bè,
 bèe te kè n da yu kàa bo mpĩ n tōmmú
 kéfei nha yètìrì bá a í nyé.
⁵ Mũu tu di Yiè nKuyie
 n kó difɔ̀nkúò otə̀u mə̀u í bo
 kè dè í tú mí nKuyie, kutekù makù í bo.
 N yóó da duó mmuwérímú kàa í nyé.
⁶ M mè dòò kè dè bo yie nkè diyie yìenì kèè bíékè
 nè di taà kèè bíékè kəbèe banté mũu tumè di Yiè nKuyie
 nkè kutekù makù í bo n kó difɔ̀nkúò.
⁷ Mũu dòò kuwenniku, mũu ānné dibìinnì.
 Mũu āà diwèi kè mũu ɔ nte kè mɛyeyi ntuakení.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmũ dè dòòri deməu.
⁸ Keĩnkè, a kpeté kè kbookuu cúténí,
 yewetè cūnnènní mɛdɛstímè fetaafe ɔɔ cúténímè,
 ketenkè a kpeté!
 Kè mɛdɛstímè kó kuyee yenní, kè mɛwetímmèe kóté.
 Mí ndi Yiè nKuyie mũu dè dòò deməu.

Tiyaati ɔɔ í nsei nhoyaamari

9 Kè Kuyie mbéi nke dò:
 Wèè sei nwèè ò dǎǎ, dε yiè mbo yà!
 Tiyaamatì bèkú wèè tì maá ke tú:
 A dǎǎri ba? Yáà tì ǎǎ yí o tǎmmú í wenni?
 10 Wèè bèkú o cice yoo o yǎ ke tú:
 Ba nte kàa m peíté? Dε yiè mbo yà!
 11 Mí ndi Yiè nKuyie mí nwèè yètìrì tu kpa mεyεi,
 mí nwèè pùité n nìtìbè Isidayεεribε di bo m beke ònti?
 Di bo n náké ònti m bí ìnkè?
 Yáà díi bo n náké n dò nkédǎǎ tì?
 12 Mú dǎǎ ketenkè ke ǎnné benitìbè,
 mú pité tiwetì nè n nǎu,
 mú nǎá nsiwǎǎ sì dò nkéncentimè.
 13 Mú tǎǎté Siduusi kòò ǎnné ke bo di dεeté.
 N yóó tǔntemu o cε imǎu,
 wèè yóó wéte kémaá nh èi kékpēnnéní bèè cìété
 ò í yóó beke tucuuti yoo tiyeti.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmú búi!

Ibotí ù íyè Kuyie nyi kòrinímè Isidayεεribε borè

14 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
 Esibiti kǎbe kó mucóntimu
 nè Kuusi kǎbe dǎǎ kupotaá nke pèté dè kǔntiní di borè ndε,
 Sebaa èi kó tidadietì kòriní di borè ndε,
 kè di bo tì tieke, kè tì ndi tǔ nke píítí mεfímmε.
 Bè bo nínkú di ìikè, bè bo ndi báá nke tú:
 Díi máà borè ndε Kuyie mbomè,
 Kuyie ntekù makù í bo kupíkù makù.

15 Mómumu nha tú Kuyie nku a né í fei nhamáà.
 Fǎ nKuyie nyIsidayεεribε tǔ nkù, fǎ nhOdεetiwè.

16 Bèè dǎǎri sitenkaanìi ifei yóó bè pǎmmu, kè bèε sǐnné,
 dè bo bè di kè bèε cìété.
 17 Díndi Isidayεεribε biε ti Yiè nKuyie ndi dεetému sǎǎ
 ifei í kpaá bo di pǐ ndè í kpaá bo di di nè di bo mbomè.

Kuyie nyi náké Sakǎbu yaàbí ke sǎnnε

18 Nte ti Yiè nKuyie ntu mù:
 Mú dǎǎ kéìnkè,
 mú pùité ketenkè, mú kè fíí,
 n yí kè dǎǎ ke feínko
 n kè dǎǎ kè benitìbè bè bo nkè ǎ,
 mú búi nke tú:
 Mú tu di Yiè nKuyie, n kó difǎnkúò kutεkù makù í bo.
 19 Kè Kuyie mbéi nke dò:
 Mí ndi Yiè nKuyie n yí náá ndisǎrì
 n yí náké tìmatì kufǎǎ ndibùinnì miεke.
 N yí sǎnté ke náké Sakǎbu yaàbí, kè n tú bè n wammú detetirè.
 Mí ndi Yiè nKuyie nh ǎǎ náké dèè wetí dènde
 dèè tu demómmonne n dε nnáá.

Yεbotè yóó ceetεmè

20 Díndi iwuo nyi kpaá ke fòu tínnè kékaténí.

Kotenèní dimou.

Bèè tauti sitenkaanìi idéi kpesi ke sì bàá ndi í banté.

²¹ Senninè kénáké di yé tì,
tíinnè kébenke mabenkùmè kè bè di púté.

Be mieke we m pǎá ke nàké?
We ntì nàké nè dimònnì?
Dè í tú mí ndi Yìè nKuyie naà?
N kó difōnkúò Kuyie mmakù í bo
ke wetí, ke dεεrí.

Kè dè í tú mí nkutekù makù í bo.

²² Díndi itemmànke imou kòbe
wēētenèní m borè kè n di dεεté.
Míi tu Kuyie

n kó difōnkúò kutekù makù í bo.

²³ Mí nKuyie míi pàrikè

míi tì búi nnè n nùù,
tì tu timómmanti nti,
tì í yóó paà,

bá wèè nìtì bo nínkú n yìikè
ba kùù botí kè kùù búi nke dō:
Tì bo nyíé nha kpeti

²⁴ Bè bo nnáá nke tú:
Tì Yìè nKuyie nkuù dǎǎri dèè wetí ke kpehni,
bèè mieke do m pèi
kè bèè kotení m borè nè ifei, kénsĩ.

²⁵ Dè mōnnì mí ndi Yìè nKuyie nkè n duó nkè di na di dootitabè,
díndi Isidayεεribe kó kuwuò nkè di mpotì n kpéi.

46

Babidanni kó yebakè báá na kébennénè Kuyie

¹ Tεbǎotenkaanitè bè tu tε Bεedi tε bíimmu,
tεbǎotenkaanitè Nebo domu,
di do tounko sì tenkaanìi iwũò ke sì dèúkùnkò,
sì naá nyiwũò kó yetuò nye,
iwũò sì òùnèmu.

² Sibǎotenkaanìi bíimmu,
sì wēnnému ke do,
sì í na ke dεεté simáà,
bè sì tǎmu ke kũntinè betabè cie.

³ Kénténè n tú mù, díndi Sakǎbu yaàbí,
díndi Isidayεεribe bèè kpaá,
díndi n tǎ bè nè di yǎbè pǎutì mieke,
díndi n te bè nè bè di púómmè.

⁴ Nè di bo kótémè n yó mme ndi dō,
nè diyùpèitì miekoo n yó ndi tǎmu,
míi pĩ nde kó mutōmmú ke yó mmu pĩ,
ke yó ndi ceú ke di dεεrí.

⁵ Di bo nh ennénè we kè tí mma?
Di bo ndonnénè we kè tì ndò?

⁶ Benitibè òò yóótému be yaàyàrè mεsǎǎ,

kécōnné timátì pèítì cidóò,
 kéwaa nhomáátì, kòò bè dòò tetenkaanìtè.
 Kè bè nninku te ììkè ke tè bàá.
⁷ Kè tè tauti, ke tè buuti,
 kè bè tè còrínè dè tè nde ncómmú.
 Kè bè ta timatì miéke ke tè kuónnè tè bàá cóúté,
 tè bàá bè deeté.

Medetímè í dētírímè

⁸ Díndi di ndè yé, ke kpénkūnne dimáà,
 totínè di yèmmè, díndi bèè yetírí n kpeti.
⁹ Dentenèní tìi dòò nè dimònnì,
 n tú Kuyie nku kutekù makù í bo,
 kè dè í tú mí nhotòu mǎu í bo,
 ke n dōnnè.
¹⁰ Mǐi ǎǎ náké nè dimònnì tìi yóó dǎò,
 nh ǎǎ ti nákému kè tì kpaaní tì me mbáá paà.
 Kè n yǐ n yóó dǎò tì nh ǎǎ ti dǎòmu.
¹¹ N yùnì fetúúfè * nfe diyie yìlèní kèè bíékè,
 dihéi detirì ndi n yunímè onìtì wèè yóó dǎò n tǎāté tì,
 n náké tì, tìi yóó tuàkení,
 kè n tǎāté tì n yóó tì n dǎò.
¹² Kénténè n tú mù díndi itookperí yembè,
 díndi bèè dèténè timómmǎnti.
¹³ Nh autóomu ke bo dǎò timómmǎnti,
 m bo dǎòmè timómmǎnti dè í kpaá ke dētirì,
 n tòótému ke bo deeté n nìtìbè,
 n yóó deetému Siyǎǎ èi,
 n yóó duómmu n kó tikpetì Isidayeeribè.

47

Babidōnni èi kǎbè domè

¹ Díndi Babidōnni èi kǎbè,
 cúténè kékari ketenkè
 fǎ mBabidōnni èi bè do í káá nwè,
 karoo ketenkè a kpàtì í kpaá,
 díndi Kandee èi kǎbè.
 Bè ténke í yó ndi yu ke tú bewennibè, besààbè.
² Túóténè kunàntèmbiku kénaa mmuyuo.
 Dáténè tiyààtì di ììkè, kéfeínko,
 deènnè di yààtì kéfeí ndi kpèrè,
 kénà kéśénté kukó.
³ Kè di fǎǎ feité, kè bèe yà di fèi,
 mǐi yóó pèite,
 òmǎu í bo wèè bo yete.
⁴ Kuyie nkuù me nyé,
 kè tǐnti Isidayeeribè bié
 ti kóò donti tú ti Yìè nKuyie Mpakēdaa
 wèè dò mpáí páí,
 ke ti te tǐnti Isidayeeribè.

⁵ Babidōnni èi kǎbè,

* **46:11** fetúúfè: Kuyie ndòò dináaḥāntirì ke dó kényí Pedeṣi kóo kpààtì nwe. Wénté 41.2.

karinè ke yĩ só,
sarinè dibìnni mièke
ke yě bè ténke í yó ndi yu ke tú bèè baké yekpààtiyò teyè.

⁶ M mièke kèè do yè n nìtìbè,
n diĩmmu n te bè ifei,
m bè ànnému di nòu mièke,
di me nyí bè kuó mmesémmè,

ke toummu bedakótìbè yetuò cě́yè.

⁷ Kè di yèmmè dò ndi yó mbaké sãã,
bá dí í toti di yèmmè tii dòòri ti ìnkè,
dí í dààte ke dò ndè mòke kumànkù.

⁸ Di mmònni kénténè n yě mmù, dínndi bèè dòòri di dómè.
Dínndi bèè kàri bètèlì, ke náá ndi yèmmè mièke ke tú:

Kè dè í tú tìnti otòu m̀òu í bo,
kè di yèmmè dò ndi í yóó náá mbekúpobè,
ke yě ke tú di bí í yóó kú.

⁹ De kó meborime medé yóó di tuakenímu,
dimònni dimáà, diyie dimáà.

Di bí yóó kúmu, di yóó naámmu bekúpobè,
dè yóó d̀òmu bá kè di dó di d̀ò denitinònkperè,
bá kè di dó dí ti beé n di bókè.

¹⁰ Di do tá dimáà ndi di nòmmè ke d̀òri denitinònkperè,

di ã ndòri dè ke náá nke tú: Òm̀òu í ti wúó,
di kó mecii nnè di kó meyítímè dèè di fènte,
kè di náá n ke tú: Kè dè í tú tìnti òm̀òu í bo ke ti dònne.

¹¹ Meyèncààrimè meè di doti, di í yóó na ké mè cònné,
meyei ndiemè meè di tati, di í yóó na ké mè yenténè.
Bepòmbè bèè di doti dimònni dimáà.

Di do í dake bèè kpéi.

¹² Sòténè kéndòri denitinònkperè ke beeti yebókè,
di duó ndè dimáà nè di bíkémbénti,
kè dè naati di pété mucóntimu, kè de yie ndí kpenke.

¹³ Di òu bèè borè tipãàti bè bore?

Bèè kòtení ké dí teennè,
bembe bèè b̀ú ntiwetì ke wéi siwãã,
ke náá ntii dò nkétuakení bá wèè tãnkù.

¹⁴ Di sãáténè timúkpeti nti kè muhãã nyóó di cóuté.

Di í yóó na kéyenténè de kó muhãã.

Mù í yó ntú musámpómù bè pũ̀nè mù p̃éè,
yoo bè ã t̀tinnè mù kedèkè kényiiri.

¹⁵ Tii yóó tuakení di kó benitinòmbè di òu bèè borè nè di bíkémbénti.

Bè yóó cíétému bemáà bemáà,
bè kòò m̀òu í yóó na ké di d̃etè.

48

Ti Yiè nKuyie nh̃̃ nákému kè ti né na kédòò

¹ Dínndi Sakòbu yaàbí kénténè,
dínndi bèè p̀tinnè bè bo ndi túmè Isidayeeribe,
dínndi Sudaa kó fèyanfè kòbe dínndi bèè p̀àrikunè ti Yiè nKuyie nkó diyètiri,
ke yu Kuyie nkùu te Isidayeeribe ku yètiri.

Dè né í tú nè timómm̃nti nè m̃ewetímm̃ mè mĩẽk̃ẽ.

² Díndi bèè p̃t̃iñè bè bo ndi yum̃è k̃e tú dih̃eì s̃ààrì k̃òb̃ẽ,
díndi bèè d̃àr̃iñè dim̃áà Kuyie ñk̃e tú Isidaỹẽrib̃e kó Kuyie nkuù yèt̃ir̃i tu
Mpak̃ẽdaa.

³ Ti ketit̃i t̃i yóó d̃òò n t̃i ñàk̃é nè dim̃ònñi ndi,
t̃i yènñi m̃i nùù, m̃i t̃i b̃éi k̃e p̃ànk̃e t̃i ta mud̃òr̃im̃u k̃e t̃i d̃òò.

⁴ N di ỹèmu nè dim̃ònñi k̃e di tú kubot̃i kùù í yíé nt̃imat̃i,
k̃e di f̃ònñi do nkum̃át̃id̃óú k̃e di to kpẽnñi.

⁵ N t̃i ndi ñàk̃èmu nè dim̃ònñi, di t̃i k̃èèmu k̃e t̃i né na k̃e t̃ùòkení,
k̃e d̃e bo yie nk̃e di báá ỹí di b̃òk̃e ỹẽ d̃e d̃òò,
k̃e di ỹèmm̃e bá ndò sib̃ò̃tenkaañi sĩ te k̃e d̃e d̃òò.

⁶ Di t̃i k̃èèmu k̃e yà t̃i d̃òòm̃ẽ,
di í dò nk̃é t̃i ñàk̃áà?

N di náá nt̃i di mm̃ònñi t̃i tu tip̃ant̃i nt̃i,
t̃i s̃òrimu di mu nyí t̃i ỹé.

⁷ T̃i buot̃é bàmbà nwe, t̃i do í bo nè dim̃ònñi,
di mu nyí t̃i k̃èè k̃e d̃e í tú yíé,
k̃e d̃e bo yie nk̃e di báá ỹí di do t̃i ỹé nè dim̃ònñi.

⁸ Di m̃e nyí k̃èè t̃imat̃i di í bant̃é t̃imat̃i,
ñe dim̃ònñi t̃imat̃i í taà di to,
n di ỹèmu k̃e di tú benit̃id̃ònñib̃e k̃e yet̃ir̃i ñ kpeti nè bè di peit̃énim̃ẽ.

⁹ Ñe ñ yèt̃ir̃i kp̃éi ñk̃e m̃ bónk̃ùnñem̃ẽ m̃ mĩẽk̃ẽ,
ñe ñ s̃ànñi kp̃éi ñk̃e ñ kpaá k̃e di m̃òkeñem̃ẽ m̃eminñim̃ẽ d̃ẽ te k̃e ñ yí di d̃ẽit̃ẽ.

¹⁰ N di tĩi mmuh̃áá mmu d̃e né í tú ñ d̃ó k̃é̃c̃ònt̃ẽ m̃umam̃u
n di tanñẽ m̃ef̃é̃ũt̃im̃ẽ kó muh̃áá mmu
k̃e bo di yáák̃é.

¹¹ N yèt̃ir̃i kp̃éi nte k̃e m̃ p̃i mmut̃òmm̃ú,
k̃e ỹé ñ yí d̃óm̃ẽ ñ yèt̃ir̃i caàr̃ẽ, ñ yí d̃ó ñ tot̃é nè òm̃òu ñ s̃ànñi.

Kuyie ñ t̃āāt̃ém̃ẽ Siduusi k̃e bo ò p̃r̃iñẽ mut̃òmm̃ú

¹² Díndi Sak̃òbu yaàbí kent̃éñẽ,
díndi Isidaỹẽrib̃e ñ yu bè,
m̃i tu oketiw̃ẽ k̃e tú os̃ònw̃ẽ.

¹³ M̃i d̃òò ket̃enk̃e nè ñ ñòùt̃ẽ,
k̃e m̃i pit̃é tiw̃et̃i,
k̃e ñ d̃e yu d̃e k̃òriñim̃u m̃ẽc̃ā.

¹⁴ T̃ĩnñẽ dim̃òu k̃é̃k̃ẽ, oñit̃i ñ d̃ó w̃ẽ,
w̃ẽ yóó d̃òò Babid̃ònñi k̃òb̃ẽ ñ d̃óm̃ẽ,
ò bo c̃ē̃r̃ẽ Kandee k̃òb̃ẽ.
Di mĩẽk̃ẽ w̃ẽ nt̃i ñàk̃é nè dim̃ònñi.

¹⁵ M̃i m̃ómm̃uò nt̃i b̃éi,
m̃i ò yúñi, m̃i duó nk̃òò k̃òt̃eñi,
o t̃òmm̃ú yóó yíem̃mu.

¹⁶ T̃ó̃nñènñi m̃ bor̃ẽ k̃é̃k̃ẽ,
ñẽ d̃ẽ ket̃ém̃ẽ k̃e ñ ñàámmu,
k̃e d̃ẽ t̃ùòkení k̃e ñ s̃ò̃nt̃é̃.

T̃i mbant̃éñẽ k̃e do ti Yiè ñKuyie nkuù ñ t̃ònñi
k̃e ku Yaá nni mboñẽ.

K̃e Isidaỹẽrib̃e do nyíé ñKuyie ñkpeti d̃ẽ na mb̃ẽ d̃òmm̃ẽ

¹⁷ Nteñẽ di Yiè ñKuyie ndi kóo dont̃i,

wèè dò mpáí páí ke di te díndi Isidayeeribe ò tu mù,
mí ndi Yiè nKuyie m mûi di te ke di tiè ntù yóó di dòò mesàà,
mûi di ni kuce di kéri kùù mièke.

¹⁸ Áú! Kè di do yie nkékénté n tannò,
di na mməkemu diwèi kè di mpũđ kukó nkōme,
kè di kó timómmanti mpíéké menie ndómmè dàméèrì.
¹⁹ Kè di kó fəyanfəe sũũ mubirímú dómmè,
kè di yaàbí kó kusũkù ndónnè ibirí dómmè dàméèrì nùù,
be yètìrì báá kpánné,
kè be yètìrì mbo n yìkè sáà.

Kuyie nyěmmè bèè yè Babidōnni

²⁰ Yennè Babidōnni,
cokénè kéye Kandee kəbe cuokè,
pĩékénè tì, yeènnè tì tipĩtì timou,
ke náké ti Yiè nKuyie ndontémè Sakəbu yaàbí.
²¹ Kuù do ni ku nìtìbè dikpáà tədontè kperi mièke,
bá sinéyēĩ í mbè pĩ, kuù do duó nkè menie nyenní dipèrì,
kuù do yaté dipèrì kè menie ncóúnní.

²² Ti Yiè nKuyie mbéimmu ke tú diwèi í bo beyeibe kpéi.

49

Kuyie ntāātémè ku kóo tōnti

¹ Kè Kuyie mpāānāānti náāntòò bēi nke dò:
Díndi ketenkè kèè soké dàméèrì cuokè ke kəbe kénténè,
díndi yehékè détiyè kəbe keènnè.
Nè n yō pəutì mièke nke ti Yiè nKuyie nni ntāātémè,
n yetìní dìi mōnni ndi kù n yúmè,
² Kè n duó ntināānti tìi dò ndisiè,
ke n kānké ku nòùtè
ke n duó nku náānti tìi dò nkupie,
ke nh ānné ku dòò mièke.
³ Kè n nàké ke yĩ:
fṣṣ tu nkóo tōnti.
Fṣ nyIsidayeerì n tāāté wè kàa bo benke n kó tikpeti.
⁴ Mí nhEsaii kè mí n yěmmè né dò nh òu detetirè,
ke càke n wērímú fààrè
ke yé ba kè n Yiè nKuyie nyému n kpéi,
ke n cuuti bo ku borè.
⁵ Dì mmōnni n Yiè nKuyie nkuù bēi kunku kùù m piité n yō pəutì mièke,
kè m bo ntú ku kóo tōnti.
Kè ténnéní Sakəbu yaàbí ku borè,
kè bè ntíkú ku borè.
N Yiè nKuyie nkùu n dòò mesàà nke n yu,
kuù tu n kó muwērímú.
⁶ Kù n nàkému ke yĩ:
A bo ntúmè n kóo tōnti,
kéíi nSakəbu yaàbí mää dè í sannè
n da tāāté kàa bo ntú kute nkù kó kuwenniku nku,
kè dèe yie nkè mēdētímēe pité kētuəke itemmānkə imou.

Isidayeeribe bèè cìtétè bè yóó wēte kékũũmmè

7 Mὲm̄m̄ k̄e Kuyie mb̄ei nk̄e d̄o:
 Nte mí nha Yiè nKuyie n tú mù
 mí nwèè d̄o mpáí páí,
 mí nwèè tu f̄s nyIsidaȳeri a k̄oo donti,
 nte n da náá nti f̄s mb̄e s̄enk̄er̄i w̄e,
 f̄s nkutenk̄u w̄uó nwè k̄e d̄e k̄u mòk̄e isíé,
 f̄s mb̄èè bak̄é b̄e d̄òò w̄e b̄e k̄ó kudaak̄u
 bek̄pààtib̄e yóó da ȳamu k̄e ít̄e k̄écómmú
 k̄e s̄ik̄pààtib̄i da ȳa k̄e nínk̄ú a ìk̄e
 n d̄ōrimu m b̄ei nt̄i
 k̄e d̄o mpáí páí mí nwèè da t̄āāt̄e f̄s nyIsidaȳeri.

8 K̄e ȳié k̄e b̄ei nk̄e d̄o:
 N k̄è̄mu a báamm̄i dim̄on̄n̄i s̄ààr̄i k̄e ì c̄out̄é,
 k̄e da teenn̄e n d̄ó k̄é da d̄eet̄é d̄iì m̄on̄n̄i.
 M̄i da pīt̄é k̄e da d̄eet̄é k̄a bo d̄òò metaumm̄e
 mí nn̄e ben̄it̄ib̄e ti cuok̄e,
 k̄e íi ndihei, k̄e ben̄it̄ib̄e kari ketenk̄e k̄è̄ do duóo.
 9 K̄a k̄pet̄é b̄è̄ bo yek̄pet̄int̄uo k̄e b̄è̄ ȳe
 b̄è̄ bo dicuri k̄e b̄è̄ ȳenn̄i d̄edaat̄ir̄e.
 De m̄on̄n̄i b̄e bo nd̄on̄n̄e ipe ì c̄ent̄i k̄e diiti yet̄ār̄e ìnk̄e ì d̄óm̄e.

10 Dik̄on̄n̄i báá b̄e p̄i
 sin̄eȳi m̄e mbáá b̄e pot̄é ketenk̄e báá tonk̄e k̄é b̄e t̄ūo.
 Diyiè m̄e mbáá b̄e c̄ou n̄k̄e ȳé w̄è̄ b̄e ni ò b̄e m̄oken̄em̄e mes̄émm̄e k̄e yó mb̄e
 k̄ar̄in̄e m̄en̄es̄àam̄e bor̄e.

11 M bo d̄òò yet̄ār̄e k̄e ȳe naá nyice,
 m bo ìt̄i yef̄t̄e ice.

12 Nte b̄e k̄er̄in̄i b̄e ìt̄en̄i d̄ed̄et̄ir̄e nd̄e k̄e b̄emab̄e boní kubak̄u yoū,
 k̄e bet̄ob̄e boní diyiè taà k̄è̄ biék̄e,
 k̄e bet̄ob̄e boní Esibiti.

13 F̄s nk̄e ìnk̄e d̄e nda naati,
 f̄s nk̄etenk̄e k̄a nyānk̄u,
 d̄índi yet̄ār̄e k̄e di nyíú
 k̄e ȳé mí ndi Yiè nKuyie m b̄ant̄em̄e n n̄it̄ib̄e,
 n kuómmu bes̄enn̄ib̄e mes̄émm̄e.

Kuyie ntum̄e k̄u íyóó ȳe nku k̄obe

14 K̄e Kuyie mb̄ei nk̄e d̄o:
 Sedisad̄em̄mu náá nk̄e tú:
 T̄i Yiè nKuyie nni mb̄ont̄óomu
 k̄u n ȳem̄mu.

15 Onitip̄òk̄u bo ȳe n̄ho biraà?
 Mes̄émm̄e ã̄ í nd̄e nh̄o bonàà?
 Bá k̄òo nitip̄òk̄u bo ȳe n̄ho bir̄e mí m báá da ȳe.

16 N da w̄ar̄imu n n̄ou mīk̄e,
 n n̄on̄f̄e í iiti a èi k̄ó iduot̄i ìnk̄e.

17 Nte b̄è̄ yóó maá f̄s nSedisad̄em̄mu èi k̄e cootini.
 B̄è̄ do da p̄ont̄e k̄éd̄éit̄e b̄e ȳīem̄u k̄e cok̄u.

18 F̄s nSedisad̄em̄mu èi, éu nha yuu k̄éw̄ent̄e a fit̄im̄e,
 a bí im̄ou tikumu k̄e k̄ar̄in̄i a bor̄e.
 M̄i nKuyie m bomu k̄e m̄i b̄ei.

Ì yó ndo ntisàti nti a kpéí, kàa mbè yì fenaàkònfè kōmε.

¹⁹ Sedisadεmmu a do dɔ́unkomu ke naá ntidobontì
benìtìbè né wēti ke bo ékému a miεke.
Bèè do da pònte kè bèε dété.

²⁰ A nìtìbè a do pàà bè,
bè wēti ke bo da náké ke dò:
Tì ékému tí pā mēfiè nkè ti kari.

²¹ A bo mbékú amáà ke tú:
We mpeité bè nnìtìbè n do pàamu ibí
kéndò ntehãũnte kè bè n yetε,
we nné bè pií, n do bo m mää kè bè bore?

²² Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nke dò:
Mí nha Yiè nKuyie n yóó youte n nòutè nte.
Yebotè bíékè kè yēε yà n cannimè,
bè bo nhúúkú initidabí ke tũðké initipòì ke kũntiní a borè.

²³ Bekpààtisapàmbè bo ntú a kó bebíyuàrìbè,
kè bekpààtìbè tu bèè ì tiè,
bè bo nnínkú a ìkè ke sīnko ke déú a nacètáá.
De mònñi kàa banté dè ã ì ndimè bèè duó mbemáà mí ndi Yiè nKuyie.

²⁴ Okpàrìnuonti do eí dè bè bo dè fiètaà?
Okpààtìyonkuwe do kpetí bè bè bo bè kpetáà?

²⁵ Okpàrìnuonti do eí dè bè bo dè fiètemu
kékpeté okpààtìyonkuwe do kpetí bè.
Mí nKuyie mmú bēi.
Míi mómumu nyóó dokénè a dootitòbè kédεεté a bí.

²⁶ Bèè do da fēũnko m bo duó nkè bèè cááké be kòntì
bè bo yà bè yī nkémuó mmenaà nkōmε,
kè benìtìbè bemouu banté mīi tumè a Yiè nKuyie, a dεεtíwè, a donti.

50

Kuyie nyí yetε Isidayεeribε

¹ Mεmε kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Kè di yē n yetεmu Sedisadεmmu wèè tu di yō,
yé dipátíri mεyatimè kperi?
Kè m mε ndi fitému ke bo yietí m bàà,
yéne dε kó dipátíri?
Di yei mmeè te kè n di fité,
di caàrìmè mεè te kè n yetε Sedisadεmmu wèè tu di yō.

² N kòtenímu, dè yīme kè n yí yà òmòu,
n yumu, ba nte kòò mòu í yíé?
Di yèmmè dò m bakù kũpúrìmu ke báá na ke dí dεεtáà?
Di yèmmè dò n kpamu muwērímú m bo di dεεtémàà?
Míi ã bēi nkè dàméèrì kũũ,
míi ã duó nkè ikó nkpeí,
kè siyī mónté mēniε nkékú kēpāāke.

³ Míi ã duó nkè dibìnni dátínné kēīnkè,
míi ã kè dátínné kuyaasòùkù wèè kàri mukũũ nho kōmε.

Kuyie nkóo tǎnti dómè ké nkú kènmú

⁴ Ti Yiè nKuyie nni ntiémmu detancóumbirε kōmε n do nkénáké tì,

kè n yě tináàntì tìi bo teennè bèè òu,
bá dìi kǔnwehni ò ã nh entemu kè nní ndó m bo nhò kèmmúmè,
detancóumbirè ã nkémmúmè wèè dè tiè.

⁵ Ti Yiè nKuyie nkuù n duó meyèmmè m bo kù kènténè mè, m me nyí yete, n yí wète n fǎnkúò.

⁶ M benkemu m può bèè m puotì,
n yí yetenè n kúònnì bèè fǎũ n deñfè,
n yí yetenè n yìkè bèè n sǎá kè n suu tinóntǎũtì.

⁷ Ti Yiè nKuyie mme nni nteennèmu, deè te kè n kǎntì í yǎrikè,
kè n fíikú teii,

n yému kè dò n yí yóó di ifei.

⁸ N kóo patiwè tǎkèmu, kè wèè n dónè tináàntì, wèè kǎtení kè ti mǎá.
Wèè dǎ tí beké de yìè nkéténí.

⁹ Ti Yiè nKuyie nyó n teennèmu,
we nné yóó yí n yí naati?

N dootitǎbè yóó kǎrímu tiyààtì kǎme kè n cóú kè ibié bè cǎáké.

Kuyie nkóo tǎntì tumè bèè ò kènté

¹⁰ Di mièke we ndé ti Yiè nKuyie,
we nkémmú ku kóo tǎntì tu mù?
Wèè kǎrí dibíinnì mièke kè kuwenniku í bo
de yìè n duó nhomǎa Kuyie ké nku mbúó.

¹¹ Díndi bèè tǎntì muhǎá kè baàtì mependòmmè dǎi mómme mbè tati mu mièke.

Di pendòmmè yóó tǎá dímbè,
Ti Yiè nKuyie nkuù yě deè di tǎkéní,
di yóó kú mǎfǎũtímè mièke nke.

51

Kuyie nyèmmè kù yóó deetè Abarahammu yaàbí

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ:
Díndi bèè wanti mǎdeetímè kǎnténè,
díndi bèè wanti mí ndi Yiè nKuyie,
wénténè dipèrì bè di yarí dìi mièke,
totínè di yèmmè difǎtìrì bè di dènnéní dǎ.

² Wénténè di yààrì Abarahammu,
nè Sadaa bèè di pié,
n do yóó yú Abarahammu kòò í mǎke debirè,
kè nh ò dǎò mǎsǎa kòò pié.

³ Mí ndi Yiè nKuyie n wúó nSiyǎǎ kè mǎsémmè mǎè m bo,
Siyǎǎ kó yedobuò nkperè,
ndònnè mǎsémmè mme,
Siyǎǎ èi naá ntédǎntè nte,
kè m bo di dǎò tǎpútè
de kó tǎdǎnkpetè bo naánnè
kupúú sǎàkù Edenni
diwèi nè kuyènnatí dè bo ǎnné deborè.
Bè bo ndiè nyǎsǎa nke bie ndebémbénnè.

⁴ Díndi bèè tu n kǎbè kǎnténè
díndi n kó kuwuò nkeènnè.
Míi yóó di duó nyíkuó ìi yó ntú yebotè kó kuwenniku.

⁵ N kó mēdeetímè tòónnìmu,
mè duunnìmu kè m bo bekénè yebotè,
kè yehékè détiyè kòbe m bóúté
kémbaa m bo yè deetémè.

⁶ Bóúténè kéĩnkè káyà,
késínné kéwénté ketenkè,
kéĩnkè yóó pēētēmu kuyukú kōme,
kè ketenkèe kērí tiyaàcìtì kōme,
bèè bo ketenkè ìnkè kè bèe kú
isēĩ kōme kè n kó mēdeetímè mbo sǎǎ
mè í yóó mmòke kumànkú.

⁷ Díndi bèè yé dèè wenni ke síé kénténè kékeè!
Díndi bèè tũ n kó ikuó di bá nyĩèkù benìtibè kó yesǎǎmbè.
Di bá ndé bè bo di senkèrìmè.

⁸ Imambié yóó bè càákému kukònkù kōme
ibié bo bè càáké tipecitì kó kuyààkù tēmè.
N kó mēdeetímè í yó mmòke kumànkú.
Mĩ yó mbaké sǎǎ.

Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò dómè Kuyie nyoute ku bakù

⁹ Kè Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò bēi nke dò:

Áú! Tí Yìè nKuyie nyoute a bakù,
benke a wērímu!
Ítè kécómmú a do dòmmè nè dimònnì.
Dè í tú fǒǒ do pònte Esibitàà?

Dè í tú fǒǒ do kùò Esibiti kó musĩmmàà?

¹⁰ Fǒǒ do duó nkè dàméèrì kũũ
kufòtikù dièkù kó mēnédiemè.
Fǒǒ do keuté kuce dàméèrì mièke
kàa kòbe a deeté bèe kété.

¹¹ Mèè botí nku tí Yìè nKuyie ndonté bè yóó konnìmmè Sedisademmu,
bè bo nkūntinì ke dentì nè diwèi be namè,
be wèi í yó mmòke kumànkú,
kuyèṅnaatí bo mbè piéké nè diwèi mediè.
Meyèṅcaàrìmè nè yedabùò kè dèe dété.

Kuyie nyàúkùnnemè ku kòbe kòntì

¹² Kè Kuyie mbéi nke dò:

Mí ndi Yìè nKuyie mmĩ yàúkùnkò di kòntì.

Onitì tu we kè di ò yĩèkù
ò tu onitì nwe ke yóó kú, onitì í cáǎnnè timútì.

¹³ Di yèmmu mí ndi Yìè nKuyie nkùù di dòòà?

Di yèmmu mí nwèè pité tiweti ke fĩi nketenkàà?

Di yèmmu n kpéi nkè di kǎmbùòtì duò,
kè di kòntì au ke dò mbèè di fěũnkò bè yóó di kuà?

Bèè di fěũnkò be kó kemieke bo di dòò ba?

¹⁴ Bè kpetí bè yekpetíntuo mièke bè yètìmu bàmbà,
bè í yóó kú ye mièke bè í yóó mónté mudii.

¹⁵ Mĩ tu di Yìè nKuyie,
mĩ nampú dàméèrì ke íinkò yēnéfĩnfĩrè

mîi yètìrì tu Mpakɛdaa.

¹⁶ Mîi ānné tiwɛtì kè mîi fií nketenkè.
Sedisadɛmmu, a tú n kou nwe
mîi ānné n náaǎtì a nùù miɛkɛ
mîi da kǎnké n nòùtè kó mɛdɛɛ.

Kuyie nkòǎnɛmè ku kɔbɛ

¹⁷ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Íté fǒ nSedisadɛmmu.
Entɛ! N do da nùì m miɛkɛ kó fɛbòòfɛ nfe
kàa fɛ yǎ kékúótóo,
kàa ìlkè fíté.

¹⁸ A bí a pié ì dɛmarè í bo dèè bo da dɛtɛ.
A pií ì bí dɛmarè í bo dèè bo da bɛnkɛ kucɛ.

¹⁹ A né yóó beé nwe tì mɛ nda tùǎkení tidé?
Bè mɛ nda pòntɛmè kɛ éí a kpɛɛ
kè mudoò tanní nè dikònnì
we nné yóó da bántè?

²⁰ Sedisadɛmmu a kó bɛdapàmbè yĩ̀kɛmu kɛ duó
kéduó duó icɛ miɛkɛ
bá bè í nampú, timátì ǎǎ pĩ ntehontè kè tè ndòmmè.
Mí ndi Yiè nKuyie m miɛkɛ kèè di do.
Mí ndi Yiè nKuyie mmî di kpànnè.

²¹ Fǒ nSedisadɛmmu kénté kékeè!
A kpɛɛ n dò mmɛsɛmmè mmɛ
a muómmu dè né í tú mɛnaà.

²² Sedisadɛmmu nte mí nha Yiè nKuyie n tú mù
mí nwèè bo a fǎnkúò
n yóó còutɛmu m miɛkɛ kó fɛbòòfɛ fɛè firì a ìlkè,
a tɛnkɛ báá fɛ yǎ.

²³ N yóó fɛ pií mbèè do da fɛũ̀nko bè mbè
bèè do ǎǎ da péi nke dò:
Kúútí kè ti nnaù kɛ pɛnkù,
bèè do dòò a ìnkè kucɛ kénnaù.

52

Sedisadɛmmu èi yóó wɛtɛ kémaámè

¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Entɛ fǒ Sedisadɛmmu èi,
íté mɛcǎǎ fǒ nSiyǎǎ èi, íté kécómmú kétéĩ,
ānné a banyààtì
bɛkpákpàrìbè itayéi yɛmbè bè í tatiní a tenkè tɛnkɛ.

² Sedisadɛmmu íté képeité amáà mutǎǎ,
kari a kàrì,
Siyǎǎ píté a fǎnìí kuhǎũ, fǒ nkudaakù.

³ Tì Yiè nKuyie ntu:

Bè di fíté kɛ í còuté tiyɛtì,
kè kù yóó di donté kɛ báá yietí.

⁴ Kè ti Yiè nKuyie yíé kébéi nke dò:

N nìtìbè do kàtɛ Esibiti kɛ bo nkarimu,
kè dè né mboní kè Asidii kɔbɛ mbè fɛũ̀nko dɛtɛtìrè.

⁵ Dì mmònnì n né bo yĩ̀mɛ?

Mí ndi Yiè nKuyie ndi bekemu.
Bè me mpĩrmè n nìtìbè detetìrè kè kònnè,
de kó benitidənnibè buò nsiyí nsi,
kè n sáá, mí ndi Yiè nKuyie mmĩ bái.
⁶ Dè te kè n tu n nìtìbè yóó bantému n tú wè,
de yiè bè bo banté mĩ bè nàánnèmè,
n tũðkenímu.

Bè nàkémè Kuyie nkó medeetímè kréi

7 Kàa yà wèè náántení tináànsààtì
yētārè Ìnkè dè ã nda naatimu.
Wèè nàá ndiwèì kó tináàntì,
médεεtímè kpèti kε nàá nSiyōō kàbε kε tú:
Kuyie ndi tũ nkù kuù tu okpààtì.

8 Kénté bèè baà a èi,
bè pīēkùmu bè iúmu nè diwèi,
ke yé bè yàmè nè be nuò nti Yìè nKuyie nwētínímè Siyōō èi.

⁹ Díndi Sedisadεmmu dobontì kəbe uunè kéii,
ti Yiè nKuyie mbántèmu ku nìtìbè,
kù dontému Sedisadεmmu èi kəbe.

10 Ti Yiè nKuyie nyòutemu ku nòùtè
ke bo benke yebotè yemau kù dòmmè páí páí,
títentì timau kòbe yóó yàmu Kuyie nti tũ nkù deerímè.

Kuyie ntumè ku kòbɛɛ yè Babidònni

¹¹ Yènnè! Yènnè! Íténè Babidonni,
díndi bèè tò mí nKuyie n cǐtè kuó nenti,
di báá kááké dèmarè dèè sǐ, dí nyeti ke wenni.

¹² Bá nyetìnè kẹ ɗeítí,
di bá nyetì kẹ cootì, mí ndi Yìè nKuyie n nimu di ìkè,
mí nKuyie ndíndi Isidaγεribe di tũ nkù m bomu di fõnkúò.

Kuyie nkóo tãntì fěũtémè

13 Kè Kuyie mbéi nkè dè:
Ntè n kóo tǎnti ò yó ndéúkúmu,
kòo yetírìlì feité,
kòò baaté ò yó ntú onitidièwè nwe.

¹⁴ Kusũkũ do ò yàù kẹ̀ bẹ̀ kǎmbùàtì duòmu
kẹ̀ yě o ìkẹ̀ do càkẹ̀mẹ̀ kẹ̀ ténkẹ̀ í ndò nkénitikàkẹ̀,
o kǎntì ténkẹ̀ do í dò ntínitikpẹ̀tì.

15 Ye boté yóó ò yàmu kè dèe yá di,
 bekpààtibè bo pì be nò o kpéí,
 ke yé bè yàmè bè í bè benke tì diyìè mari
 ke kèè bè í kèè tì diyìè mari.

53

¹ N Yiè nKuyie, we nyie nha náàntì ti náá ntì?

We mbanté a wě́rímú a benke mù?

2 Ò yènní ditépànnì kǎm m m ti Yìè nKuyie nyìkè,
ditépànnì ǎ yèmè kɛtenkperíkè.

O dòm̃mè do í cǎǎ nkε miεti
 κε do nha ò yà kénwúó
 o kǝntì do í cǎǎnnè βεtəbè kpẽti.

3 Ò do tú bè senkèrì wè nwe kóò yete,
kòò fěũté kémanténè kuyonku,
kédontenè onìtì bè ɔ̃ɔ yà wè kékãá nkeyìkè.
Tì do ò sènkèrìmu ke í ndake o kpeti.

4 Ò né do tɔ tũ kó mɛfěũtímè,
ò do cɔuté tũ kó tikɔ̃nyonkuti,
kè tĩnti yèmmè né ndò Kuyie nkuù ò poté,
koò poté kè bo ò dií nyifèi.

5 Ke yé ba! Kè ti kó mɛyeyi mmè te kè bè ò kòùte,
ti kó mɛcaàrìmè kó tiyěĩti nti ò tɔmè kè tì ò yònte,
weè cɔuté tiyěĩti kè tì pèté diwèi,
bè we nkòùte kè tì mieté.

6 Tì do ǎǎntemu tímou tipìetì kɔme,
bá wè kòò tũ nhò dó kùù cɛ,
kè ti Yìè nKuyie nhò tou tímou kó mɛyeyi.

7 Kè bèè ò fěũ nkòò yie nkékékùnnè omáà,
bá ò í àate o nùù,
ò do dònnè fɛpìèfè bè kòrinè fè nfe mukòù,
bè kěĩ fèè cìtì,
ke ncíéké ò í àate o nùù.

8 Bè ò pĩĩmu kóò bekénè kóò kùò,
o kó kutɔ̃nkù kɔbe òmòù í ndake o kpeti,
òmòù í mbékú mùù te kè bè ò dèite kutenkù.
O botí kɔbe kó mɛyeyi nkó tiyěĩti nti bè ò puotímè.

9 Kòò wěnnénè benitikòùbè ke kũnné,
kòò fǎti wěnnè tikpàti yembè,
bá ò í mɛ ncààrèmè mùmamù,
ò mɛ nyí nàké tímàtì tì tu siyáàbìsì.

10 Tì Yìè nKuyie nkuù do ò tǎǎté ke bo ò tou mmɛfěũtímè,
kòò duó nho fòmму kè bè ò kùò,
kòò ùté benitibè yeyi,
ò yóó mɔ̃tɛmu o yaàbí kòò fòmму sɔ̃tɛ kémante,
nè weè borè nde Kuyie nyóó dɔ̃dòmè kù dómè.

11 O fěũtímè kó difɔ̃nkúò benitibè bo ò yǎtɛ kè dèè ò duó
ndiwèi kè mɛborimɛ ò narikɛ,
Kuyie nkóò tɔ̃ntì sààwè bo nte kè kùu wénté benitibè bèè wetí,
weè yóó tɔ be yeyi.

12 Dèè kpéi nte kè kù yóó ò wěnnénè bediɛbè
nè bekperibè bè bo wěnné kɛtotí be eí dè.
Ke yé ò duómmè o máà kè bè ò kùò,
koò wěnnénè benitiyeyibɛ.
Bá nè ò mɛ ntɔmè kusũkù kó mɛyeyi
nke dɛetɛ benitikòùbè.

54

Kuyie nyóó wɛtɛ kɛtaunnèmè kumáà Isidayɛeribɛ kè bè duó ndiwèi

1 Sedisadɛmmu eì, fǎ ntehǎũnte,
fǎ nwèè í pɛí, nyǎnku nè diwèi,

tiité tɛyĩtè, fɔ́ nwèè í peité,
 kɛ yé bè yete wèè nitipòkù kó ibí yóó sũnnèmè
 wèè ye nho kpeyi.

² Pɛ̀kũnnɛ a yààtì kó kutouku yóó cónné dè,
 pĩntɛ a touku kó tiyààtì kɛ̀pɛ̀kũnnɛ,
 tuuté iwěĩ kɛ bá nyĩ̀kù,
 baaké ibaaké mɛsàà.

³ A nìtìbè yóó sũmmu kɛ́piɛ ntipĩ̀tì timɔu
 kɛ́fiɛtɛ yɛhɛkè yèè da tókénè,
 a nìtìbè bo wɛtɛ kɛ́piɛ nyɛhɛkè yèè do dɔ́únko.

⁴ A bá nyĩ̀kù a í yóó di ifei,
 dè báá da di kɛ yé bè ténkɛ í yó nda sáámmè,
 a yóó yèmmu a do di ì fɛi a sapàntì m̀nnì,
 a ténkɛ báá dentɛní bè do da sáá nyèè sáámmè a tú dìi m̀nnì okúpokù.

⁵ Kɛ yé wèè da dòò wèè tumè a dɔ̀u wèè yetìrì tu Mpakɛdaa,
 wèè dò mpáí pái kɛ te Isidayɛɛribɛ wèè tu a donti,
 wèè yetìrì tu Kuyie nkùù te kɛtenkè.

⁶ Sedisadɛmmu! A dònɛ onitipòkù bè yete wè nwe,
 kòò bo mɛyɛ̀ncaàrìmè miɛkɛ,
 kè Kuyie nda yu, kuù bɛi nke tú:
 M bo yĩmɛ kédootóo m pokù n tããtɛ wè,
 n kpaá cɛntí dìi m̀nnì?

⁷ N do da dootóomu dim̀nnì sàm̀pòrì miɛkɛ,
 kè mɛsémmè m pĩ mmediè, kè n dɔ́ kɛ̀wɛtɛ kè da túóté

⁸ M miɛkɛ kèè do da yè mediè bá n ténkɛ í ndó kè nda wúó dim̀nnì sàm̀pòrì
 miɛkɛ.
 N né mɛ nda dómè kè dè í mɔkɛ kumà̀nku,
 dɛ̀è te kè mɛsémmè wɛtɛ kɛ m pĩ nnè fɔ́,
 mí nha Yìè nKuyie nha donti mĩ mɛ n yě.

⁹ N do pàrikè mèè botí Nowee kó dim̀nnì kɛ dò:
 N ténkɛ báá yóu kè fɛtaafè diefè kuɔ bɛnìtìbè,
 mɛ̀m̀mɛ m pàrikè̀mè kɛ tú:

M miɛkɛ ténkɛ í yóó da yè kè n da kpannè.

¹⁰ Bá kè yetārè bo tote yɛ córè, bá kè sitáá bo sãntè.
 N da dɔ́ mèè dókùmè báá ceetɛ, diwèi kó mɛtaummè
 n da dò̀nè̀mè mè í yóó ceetɛ,
 mí nha Yìè nKuyie nkùù da kuó mɛsémmè,
 mĩ bɛi.

Kuyie nyóó wɛtɛ kémaámè Sedisadɛmmu

¹¹ Áú Sedisadɛmmu èi! A kperɛ dò mɛsémmè mɛ,
 mɛniɛ mɛ̀è piɛ nha èi kɛ da kuòtì
 òmɔ̀u mɛ nyí bo wèè bo da bántè.

N yóó wɛtɛ kɛ da maámu nè yetásàà̀yè yɛbotí yɛbotí,
 kɛ da pũ̀ténè yetásàà̀yè
 yèè dò nyɛwɛtè.

¹² M bo maá a dèrè nè yetásàà̀yè yèè dò nfetònfè,
 kémaá a bòrè nè yetásàà̀yè yèè dò ndoii
 kédari a duotí nè yetásàà̀yè.

13 A bí iməu bo naá ti Yiè nKuyie nkó betũmbè
kè be wèi ndeu mediè.

14 De mònñi kàa nfiíkú timómmənti mieke,
òməu ténke bá nda fěũnko,
kufɔwaá nténke bá nda tókénè.

15 Bá kè bè bo da do mudoò dè í yó mbonní m borè,
kè wèè da dèke weè doti.

16 Mii dǎò omáátì kòò fuutí timádəutì,
ke máátí kukpàrinenkù ò dómè,

m me n né dǎmmu ocaàrìwè wèè bo kù càke.

17 Tikpàrinenti bè màátí tì a kpéí ntì báá na ké dá dǎò dèmarè,
kòò mǎu da yu tibeéntì
dèè ò kǎre kǎre ò báá yà ò da yu mùu kpéí,
n duó ndènde n kó betũmbè, m bè dǎò dè dǎò m bè dǎò mèmme.
Mí mbe Yiè nKuyie mmii béi!

55

Bè í do mmədɛtímè

1 Áú! Díndi sinéyěí bo bè kətenəní menie mborè,
bá nè bèè í mǎke idíítí kətenəní,
kətenəní kécəuté kédi,
kətenəní kécəuté menaà nnè menaamiè
bá kè dí í mǎke idíítí,
dí í yóó yietí dèmarè.

2 Ba nkpéí nte kè di bo ndennínko di díítí di yóó di dè kè í nsànnè de kpéí?
Ba nkpéí, kè di ɔ̀u dèè í diè nde kpéí?
Keènè n kpeti ke di desààrè,
mekùò nkperè bo ntú di kó mudii.

3 Kénténè n kpeti kékətení m borè,
keènè n kpeti kè dèe yie nkè dí ífòu.

Kè n dí dǎnnè metaummè mǎè yó mbo sǎà,
ke dí dǎò n do yě n yó ndǎri mǎè sàà nDafiti

4 N do we ntǎáté kòò bo nnáánnè ibotí n kpéí,
n do we ndǎò okpààtì kòò mbaké ibotí.

5 Díndi Isidayeri di níí bo yú bəpǎðbè ibotí tɛi kǎbe,
ibotí tɛi ì ì í di yě ì bo ncokùní di borè mí ndi Yiè nKuyie n kpéí,
mí nwèè dǎò mpáí páí ke di te díndi Isidayeribe ke di déúkunko.

Kuyie nkó dinùù í duò ketenkè

6 Wammúnè ti Yiè nKuyie nkù kpaá feí diì mònñi.
Yúnè ku kè kù kpaá tóké.

7 Onitiyeiwee yóu kuce ò tũ nkù,
kè meyi ndǎrìwèe yóu meyèmmè yeimè
kéwɛtení ti Yiè nKuyie mborè,
kè kùu ò cǐé, Kuyie nti tũ nkù sémmè deumu kè ku cǐenke.

8 Kè Kuyie mbéi nke dǎ:
Di kó iyeñtotí cáámmu kè n kpɛyi cáá,
di kó ice cáámmu kè n kpɛyi cáá.

9 Tiwɛtì yòutenèmmè ketenkè
n kó ice me nyòutenè di kpɛyi

n kó iyēntotí mē mpēēté di kpēyi.

¹⁰ Fetaafè ɔ̃ɔ í ncùténí nè yemátàrè ke kpénté kédeke ke í nyɔɔre ketenkè, kè tidiiti nè titietí kè dèe yè, képété kè benìtibèe pété kébuotí kápété kédi.

¹¹ N náàntì kpere mē ndò, ntì ɔ̃ɔ í nwètení m borè ke í pĩ mmutōmmú, ke í dɔ̀ò n dó tì, kè í dɔ̀ò n tì dènnɔɔ ke yē ntì pĩ mmù.

¹² Di yetìmu Babidɔnni nè diwèì, di kũntìmu di cie nè diwèì, yetārè nè sitāá kè dè bo nyíú, kè dikpáà kó titietí ti tipíètì.

¹³ Dētie mbè tu dè sìpèrésì dè bo yè di tenkè tipotì do borè. Kè bè tu tì tietí mírí kufɔ̀ɔku kpētí, ke tì yè mumesatōtimù do borè. Dè bo ntú ti Yìè nKuyie nkó disānni, kè de kó mecannimè mbo sáà ke báá dēite.

56

Kuyie nyoo cɔ̀utémè benìtibè bēmɔ̀u

¹ Mēmme kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dò:

Ndɔ̀arinè dèè sié, ntũnnè n kuó n yóó di dētēmu bàmbà kè benìtibèe yà n dɔ̀orimè m bēi ntì,

² Dè nnaati onìtì wèè bo ndɔ̀ari m bēi ntì kénfííkú tì miéke, kéndake tēom̀pùtè kó diyie kpéí ke báá dī sãũ, kémenténè omáà mēyēi mmēmɔ̀u.

³ Wèè í tú Sifu kòò n taunnè mí ndi Yìè nKuyie

ò báá yĩ n yóó ò cànnénè Isidayēribē.

Bè fònte wè koò pĩnnè tekpààtìcìètè miéke mutōmmú

ò báá yĩ ò dònne mutie mùù kpéí.

⁴ Mí ndi Yìè nKuyie m bēimmu ke tú:

Kè de yiè ntũ nteom̀pùtè kó ikuó

ke dɔ̀ari ì yē mmù

kòò dɔ̀ari n yē n kɔ̀be ndɔ̀orimè.

⁵ De yiè m bo soó mmēfiè n cìètè miéke

kéwāri o yètìrì mē miéke, dèè wenni o kpéí ke pēēté initidabí nè initipobí.

De yiè nyètìrì bo mbo sáà, m báá dī ũté.

⁶ Bèè í tú Sifubē kè bè n taunnè mí ndi Yìè nKuyie,

ke pĩ n tōmmú, ke n déúkunko,

ke n dó, ke tú n kó betōmbè ke tũ nteom̀pùtè kó ikuó,

ke í ì sãũ,

ke dɔ̀ari n yē n kɔ̀be ndɔ̀orimè,

⁷ De yembè m bo bè kàtenè n tāsààrì ìnkè kéduó nkè bè nyānkunè diwèì,

n cìètè mubáammu kpete miéke,

kécɔ̀uté be wũɔ̀ bè n feu ì ke tũò diwũstōnni ìnkè,

ke yē bè yó n yumè n cìètè ke tú mubáammu kpete

yebotè yēmɔ̀u yó mbáá ndè.

⁸ Yebotè yeməu yóó tínnímu betəbè bèè kpaá be borè,
n yóó yíe kətímmu betəbè.
Kè bèe wənnénè n tíi mbè ke dèè.
Mí ndi Yiè nKuyie mǐi bǐi.

Kuyie nkpannèmè benìùbè yeibè

⁹ Məmmə kè Kuyie mbéi nke dò:
Díndi tikpasǐnti kətenèní kédi
Titúútì kó desǐnnè kətenèní kédi dibanni.

¹⁰ Bèè bàa Isidayeribè bè tu tiyũǎnti nti beməu,
bè í yau dèmarè bè tu yeməwũǎ nyè
yèè í nǎ nke óú, bè nǎnnè mudəmmú mmu ke dǎ inuə.
Bè í iiti be dúò ìnkè.

¹¹ Bè nǎnnè mudǐi mmu simǎó kǎmè,
bè ǎǎ í ndi kénsànnè.
Bèè nu nné baa Isidayeribè, bè í yé dèmarè,
Bá wè kòò wanti mucǎntimu.

¹² Kè náá mbe tǎbè ke tú kətenèní kè ti yǎ mənàà
kémuó mmenàà nkperímè, nè nankoo mè í yóó deè,
mè í sénni ti yó nyǎmmu.

57

¹ Bèè wetí beè kǎ mbá òmǎu í dake,
kè benìtìbè mǎmməmbè duò kè bè bùútóo,
besààbè kǎ mbá òmǎu í dake.

² Bè tatimu diwèi mièkè,
bèè tũ timǎmmənti bè yóó duómu kéom̀pè.

Kuyie nkpannèmè bèè feu yebəkè

³ Díndi onitipòkù wèè náá nKuyie mpǎānǎānti o kó ibí kətenèní diè,
díndi feyanfè fèè n yóu ke tũnti tũnti yebəkè.

⁴ Wenni nwe di daúmè?
We nkpeí nke di entímè?
Di pérímúnè we inóndiè?
Di mènke tú itookperí yembè mbèà?
Siyáàbìsì yembè kó feyanfàà?

⁵ Díndi bèè dǎunè ditǎbè dətíe dièrè yǎ,
díndi bèè kàti debǎotie nkó mǎdǎé,
díndi bèè feu ibí tidúótì mièkè,
díndi bèè feu ibí titǎdènti mièkè.

⁶ Kè tóu ikó nkó yetáanniyè, ke dǎori yebəkè,
ke yè cou mənàà ke yè pǎā ntidiiti kó yepǎrè,
dǎndè bo n narikaà?

⁷ Ditǎdièrì ìnkè nke di wǎammè di dúò ke dǎunè ditǎbè,
ke dè ndekù ke feu iwũǎ.

⁸ Kè nuu ndi bəkè di bǎrè ke diri yeteyè di ánnùduotí,
ke m bütínnè ke dèi di yǎàti ke dekù ke pǎkùnkò di dúò,
kè bè di dǎunè ke péu mucǎntimu, kè di dǎ bè ndi dǎunè
kè di yau be fèi.

⁹ Kε του μεκùò mpéu κε kàtenè okpààti diεwè * borè,
κε kpèé μεκùò nfɔ̃mε κε του mbenìtìbè κε bè tɔ̃nnè dɛdétirè,
κε bè tanné kudɔ̃nkù.

¹⁰ Di tũnnε δε κό ice κε òu di με nyí banté dè tumè detetirè,
κε kpaá mαke muwērímú, bá di í òu.

¹¹ Di do yĩkù we? Di do yòte we kénáké siyáàbìsí,
bá di ténke í dèntení n kpéí, bá di í dàate n kpéí?
N do nyuo nwe, n cĩéké kè dè m̀ntemu dèè te kè di í n dé.

¹² Di yèmmè dò ndi í càkemu, kè n né yóó di daá,
nkè di t̃mmú naá detetirè.

¹³ Di bo kuó ndi m̀nni,
di bókè yèè di murí yè bo di dεετάα?
Kuyaa kù kuú yóó yè neinè yemou,
m bo yè fùùte muyaá,
bèè n duó mbe máà bèè yóó tieke dihei,
bèè yóó kari n tāsààrì.

Kuyie nyóó bántèmè bèè tu ku kabe

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Ennenè kuce, tũntenè ku,
deitenè mebétímè memou n nìtìbè kó kuce mieke.

¹⁵ Nte Kuyie nkùù baké keĩnkè nè ketenkè κε bo sáà,
kùù yètìrì tu kpa meyei nhò tu mù:
N kàrì bo keĩnkè nke kè n dò mpáí páí,
κε né bonè wèè bo meyeñcaàrìmè mieke,
kòo yèmmè cààrè m mè cátinne,
κε náríkũnnε wèè bo meháárìmè mieke o k̃mε.

¹⁶ N yí yó nhā κε di séí, m mieke í yó nhā κε di cóú,
kè dè í dò mmemme yenitiwērè bo kú, bεmbe n dòò bè.

¹⁷ Isidayεeribe kó meyetímè meè do te
kè m miekeε bè yè dim̀nni sámpòrì mieke,
kè m bè poté ké bè bùtinné
kè bè με mbaa ncĩéké kékpénkũnnε be to,
kèntũ bè dó ì cε.

¹⁸ M bantému be ce imou,
n né yóó bè miekũnnemu, ké mbè ni,
n yóó bè bántému bεmbe nè bè bè wē ndidab̀nni,

¹⁹ ké bè duó nyenò bè bo nni nsāntínè yè,
bèè bo medétimè nè metóómmè kè bèè pété medεetímè.
N yóó di miekũnnemu mí ndi Yiè nKuyie mmũ b́i.

²⁰ Benitiyeibe bie d̀nnè dàméèrì d̀mmè mme,
bè ã ã í nyĩ só dim̀nni marì,
yenéfinfirè ã nyiitimu κε kónni,
κε uutoo tiyonti dèè tu des̃innè.

²¹ Ti Yiè nKuyie mbéimmu κε tú:
diwèi í mbo benitiyeibe kpéí.

* **57:9** okpààti diεwè: Bè naá nwèè kpéí ndie mbo na kèntú dibòò dierì bè tu di M̀doki nè Ebedeebe kó tináànti diyètìrì dimáà ndi κε né cáá mmuyúù.

58

Menùboúmmè Kuyie ndó mè

¹ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dò:

Pĩkéké! Kàa tammèe yè ditāteheù kōme,
kàa náké Isidayeēribē bē yēi,
bēmbē Sakabu yaabí bē caàrìmè.

² Yewe yemou bē n waàmmu kē dō kēyĩtē n kó ice,
kē dō mbē nu ndó kédòò dèè sié,
kē dōri kē do mbē yó ntũ n kuó mí nKuyie,
kē m békú ikuó ìi wenni,
kē dō nní mbē bonè.

³ Kē m békú kē tú: Tì bou ba nkpréi dinùù,
kàa í dake tì kpéi?

Tì fěũnko ba nkpréi ntimáà bá a í tì wúó.

Kē m bē tēnné kē dō:

Bē ã ã bou ndinùù kē né ntũnni bē kpeti nti,

kē fěũnko bē kó betōmbè.

⁴ Bē ã ã bou yenò kēmpietì nē betōbè mbe kē kpa nke dukù betōbè,
bē í dōri menùboúmmè n dómè.

Bē ã ã í mboú dinùù dē bo yiénnèmmè kē n cōuté bē báammìi.

⁵ Mí nKuyie n dō mèè nùboúmmè botáà?

A bo fěũmmè a kōntì kékōnné dipènni kōmaà?

Kē dáátí kufòòtònkù kēpũ mmutápéinaà?

Bē dē ntú menùboúmmè mí mbe Yìè nKuyie ndómàà?

⁶ Mí nKuyie ndó mèè nùboúmmè di mè yēmu mèè tu:

Di miēke bá mpèi benitibè,

di touté yetuo cēyē bē tō yè,

kédēetē bē fěũnko bē, kē bē touté bē tuo yemou,

⁷ kētoténè a dii dikònni bo wè

kédēé nha cīētē bēè kpa bē bo díéké dē.

Kòo niti bo o tetiri a ò datinné tiyààti

kē bá mbúútóo a nititòu kpéi.

⁸ Kàa dōri mēmmē dē bo nda wenni diwennécànni kōme,

a mōnnē báá òtē dē bo miētémè

kē mēdētímè mbo a yeti dii bōri,

mí nha Yìè nKuyie nkē n kó tikpeti nda baa.

⁹ Kē nsà kàa yóu a bo nfěũnkomè benitibè,

kē bē fieti inómbí, a níi bo n yú mí nha Yìè nKuyie nkē n yie,

kàa n kuónnè n keè kékōtení.

¹⁰ Kē nsà kàa totírínè a kó mudii dikònni bo wè,

kē wèè kpa mudii a ò pā kòo di.

Dē mōnni a bo ndò mmenáà dibìnni miēke,

kē dibìnni naánko dē ã ndòmmè diyie còmú dii mōnni yeyo.

¹¹ Kàa Yìè nKuyie nní ntú a kóo cēnti,

bá kàa bo dikpáà tēdōntē kperi a báá mōnté mudii,

kù bo nduò nha tūoti muwērímú

kàa mbitírí kupaku bē yòòri kù kōme,

kùu bo kupúú meniē nyí kũ dē.

¹² Fǎ ò yóó fíi dimōnni kó tidobonti,

kéwēte képūūté yehékè do borè nè dimònni ke duó,
kè bè da yú ke dò wèè ñti iyie,
wèè tūnni ice ìi bo nte kè benitibèe wēte kékari dihei.

Kuyie ndó tɛom̃pùtè ndòmmè

¹³ Kè di ní yóu mutōmmú tɛom̃pùtè yiè,
ke yóu di bo túótémè n kó diyiè tu di,
kéntūnninè di kpɛti.
Kè di wúó n kó diyiè, diyiè disààrì
kè di wúó nde kó diyiè kè di cǎǎ nke de.
Kè di di dèúkunko ke í di tòú ke kòrinè di kó ice,
kè di í di tòú ke tūnninè di kpɛti kè di í náá nsǒntíke kó tináàntì,
¹⁴ De mōnni mû yó ntú a kó diwèi ké nda to,
ke da dee ndihèi deiitírè kàa baatè,
kémbo dihei n do duó ndi a yààrì Sakɔbu,
kè nni nda piú,
mí nha Yiè nKuyie mmû bɛi.

59

Kuperí kùu bo tínti nè Kuyie nti cuokè

¹ Kénténè! Di Yiè nKuyie nnòutè í kǔpúrì,
ke do nkù bo yĩke kù bo di deetémè,
kù me nyí ò ke bo yĩke kù bo keèmè di báammìi.
² Di kó meyei mmèè naá nkuperí dín di nè ku di cuokè,
di caàrimè mèe te kè kù di bùtinné.
Kù í na ke bo di kénté.
³ Ke yé di nou sù mùòtimè menitiyĩ,
kè di nómbí kòu,
kè di nōnnè siyáábìsì,
kè di nóndiè ndó tináanyèiti.

⁴ Di yu ditòbè tii beénti í tú tisààtì,
òmòu í bekùnè otòu timómmònti,
di pĩ ntì tu tibénti ntì, tì í mǎke tì co kè.
Di ò púó mmeyei mme kè mèe peitè mēcaàrimè.
⁵ Di ukú yèè yiè ntu yedautiyiè nye,
kè wèè maá ndi dǎu nyèè yiè nhò kúmu,
kàa wèétè òmáà kutāmònkù kuè yènní.
Di duòkù tii yààtì í cǎǎnnè tinátì.
⁶ Di duòkù tii yààtì bè í tì daati.
Di yààtì í tú tii daati.
Di tōmmú tú meyei nkōmu mmu.
Mudōnnētōmmú mmu di pĩmmè
⁷ Kè di naàcèi keri meyei nkó ice mǎà,
kè di ò ndó mēcǎā nke bo kuò bèè í cààrè mùmamù.
Kè di totì meyei nkó iyentotì mǎà,
kè di pēētè dè dè dǎúnkomu,
ke naá ntidobontì.
⁸ Di í yé diwèi kó kuce,
di keri ìi cè í dò nsei,
di tū nyice kónkóntíyì nyi.
Wèè tū nde kó kuce ò báá yà diwèi.

Kuyie nkɔbɛ bantémè bɛ yetímè

9 Dɛ̀ɛ tɛ kɛ́ Kuyie nɦɔ́tí kù bo tɪ dɛɛ́tɛ́nɛ̀mɛ́ tɪ dootitɔ̀bɛ́,
dɛ̀ɛ tɛ kɛ́ kù í cārikɛ́ kɛ́ bo tɪ dɛɛ́tɛ́,
kɛ́ tɪ baɔ́ kuwenniku bo yɛ̀nníɛ́mɛ́ kɛ́ dibììnnì mǎá né bo.
Kɛ́ tɪ dɔ́ kuwenniku bo mǐítɛ́mɛ́ bá kù í mǐí,
kɛ́ tɪ bo dibììnnì miɛ́kɛ́.

10 Kε áãnte kuyĩĩnkù ã nháámme kuduotí borè,
kε firì bèè nuò nyí wúó mbe kōme,
kε bétírí kuyie ncuokè kε duò kε dò ndè tu keyènkè,
kè ti kèntì naati kè ti né do mbe círibè.

11 Kè ti kuò mmukpasĩmmù kǎmè,
kè kuò yekpetinónkperε tēmè, bá ti í on̄pu,
kè kém̄m̄ Kuyie m̄bo ti patēmè,
kè dè dò nyúóó,
kè ti baα medεεtīmè bá m̄ í tuòkùnì.

12 Kuyie nti caàrìmè mèè sũũ nha ìkè,
ti yei mmèè nàké ti kpéí,
ti yei mbo ti yò ìnkè nkè,
ti bantému ti caàrìmè.

13 Ti í yie nha kpɛti, ti da soutému,
ti da bùtínnému, fɛ́ nKuyie nkùù ti te.
Ti yèmmè dó tì tu: Ti bo nfěũkomè betobè,
nè ti bo yetemè a kpɛti.
Ti yeñtotí ìì bo ti yèmmè ì tu siyààbìsí nsi.

14 Ti yóumu ti bo mbekùmè kè dè wenni,
ti ténké í dǎori dèè sié,
kè benitibè kári dè bè bá nnáá ntimómmanti.
Benitimómmambe í bo.

¹⁵ Òmòu ténke í náá ntimómmonti,
Wèè dọ kẹmpí ntimómmonti bè ẽ nfekù wèè kpere sáà.

Kuyie nteémme ku kabε

Ti Yiè nKuyie nyàmú timómmoni í kpaámè,
kù mé nyí dè pènsìrì.

16 Kè kù nsó nhòmòù í buò tìmatì kè dèè kù di,
kù yàmè òmòù í bətimè besénnìbè kpəti,
kè kùu youtə ku nòutè kə bo bè dɛɛtɛ,
kè kù wetímè mɛɛ nte kè kùu na,

17 Kè ku wetímè nkù dàátí
 kè dò ndimátíyaàbòrì dii pì dicĩncĩnnì,
 kè kù òké dipiì dii tu mēdētímē,
 kè ku yaàbòrì kù dàátí di tu mēpeitimē,
 kè ku kó kuyaàdándátínkù tu diyantidùò,
 kù kpànnè di ku kòbe kpéi.

18 Kù bo yietí bá wè o tǎmmú dòmmè,
ku dootitǎbè bo yà ku miεε dòmmè,
ku dootitǎbè bo cǎutè ku yēiti,
bèè bo mǎdétimè bè í yóó mǎnté bε kó tiyeti.

¹⁹ De mǎnnì diyìè tǎà kèè bíékè kǎbε bo yǎtε ti Yìè nKuyie.
Kè dì yìèní kèè bíékè kǎbεε yà ku kpetì,
bε dootitǎbè yó nkéríní kε dò mmεniε nhǒǒ tamè mme kukó nnè muwērímú,
kè Kuyie nYáá mbè bèti kéfũũ.

20 Odeetíwè kèrínímu Siyṣṣ tārì,
 ke bo deeté Sakəbu yaàbí ìì bo yóu i yei.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmî b́ei.

21 De yembè kpéí m b́eimmu ke tú m b́e taunnèmu, kè n kó muyaá mbo be
 ñnkè ke túóté yíe nnè b́e bo mbomè, m b́e duómmu n náàntì kè tì yó mbo be nò
 mièke nè be yaàbí, nè be yaàbí kó iyaàbíó sáà.

60

Sedisademmum èi yóó wēte kémaámè kè ti Yiè nKuyie nkpeti mbo di mièke

1 Sedisademmum èi, íté kécómmú kémiéte,
 dè tùkemu a bo míité dè a wenniku,
 Kuyie nkó tikpeti bomu a ñnkè.

2 Dibìnni dii dàtinné kute nkù dè urikemu benitibè,
 kè ti Yiè nKuyie nnè da míité ku kó kuwenniku,
 ke da benke ku kó tikpeti bomè a ñnkè.

3 Yebotè bo ntū nha kó kuwenniku,
 kè bekpààtibè wùó nha wennécànni kó menáà ké nda tū.

4 Sedisademmum wénni a èi fitímè, a bí iténímu tipîti timou,
 ke tii nke kûntiní a borè.

A dapambè iténímu dedétirè,
 kè b́e uukuní a sapambè ke kpènnìkoní a borè.

5 A yóó dè yà kè diwèi dii da pî nkè kuyènaatí da kuó,
 ke yé tikpàti tii bo dàméèrì tì kòrinímè a borè
 kute nkù kó tikpàti yó ndakuní ke cuuti a borè nde,

6 Kè benitibè nyiitinèni yòyóbè titànti titànti,
 Mandiyāā kó kutempē nkəbe nè Efa kəku kəbe nè Sabaa kó kutempē nkuməu
 kəbe

kè b́e nkəriní ke touni mesəo nnè tihúúnti
 ke pîékù ke sánti ti Yiè nKuyie.

7 Kedaa èi kó iwūṣ iməu yóó tíimmu a borè.

A yóó tiekemu Nebayəti èi kó yepedakè kè di n yè nni nfeu,
 mí nKuyie n wūṣtənni ñnkè dipānni ndi dii kó kufṣṣku n naati.

De mənni kè n cîètè n kpeti bo tè yètiri ndeu.

8 Ōmbə mbə b́èè pùti ke do nyewetè?

Ōmbə mbə ke putini yekpetinónkperə ṣ mputimè ke kûnti ye weñni?

9 Yehékè détiyè kəbe buó mí nwe,

Tadisi si èi kóo bātóòbè b́èè yó ntú beketibè kékpènnéní,
 a bí nè timátì péiti mesəo b́e bo déúkunnemè

mí ndi Yiè nKuyie n yètiri,

mí nwèè dò mpáíí, ke di te díndi Isidayeeribə ke di déúkunko.

10 Bepòòbè b́èè yóó maá fṣ nSedisademmum èi kó iduotí,
 kè be kó bekpààtibè mpî nha tōmmú.

Mí ndi Yiè nKuyie mmî b́ei.

M mièke kèè do di yè kè n di poté,

nè n sà mèè kpéí n yóó di kuómmu mmesémmè.

11 A èi kó yeborè yó nfeíomu sáà kuyie nnè keyènkè,

bá yè báa kpetinné kè dèe yie nkè yebotè ntouni ye kpàti a mièke
 kè ye kpààtibè nkəriní a èi.

12 Yebotè nè yekpààtiyò yèè bo yete yè bo mpĩmmè a tōmmú yè í yó nkpaá bè bo yè kùò páíí.

13 Dε mōnnì Dimaa tùúkú kó tikpàtì timəu,
ideí bè tu ì siperésì nè bè tu ì pinnì nè bè tu ì bisì,
kè dèe kətení kəntú n cīètè kó tisātì,
kè n déúkùnnε n cīètè m bo tè yètìrì.

14 A dootitəbè bèè do da fěũnko
bε bí kərinímu kε bo sīnné a ììkè.
Bèè do da senku bεməu bè yóó da bóútému,
bè bo nda yu kε tú ti Yiè nKuyie nkó diheì Siyṵṵ,
Kuyie nkùù dò páíí kε te Isidayεεribε ku εì.

15 Bè do da dootóomu kε nda níí,
bá òmòù í mpēnkù a borè.
N né yóó duó nkè bè nda pətinèmu sǎǎ,
benitibè yèmmè bo nda naatinè nè bε yaəbío sǎǎ.

16 Dε mōnnì fṵṵ yóó di yebotè məkε dè
késũṵtε bekpààtibè,
kébanté kε dò mmí nha Yiè nKuyie mû tu a dεetíwè
kébanté kε dò mmí nKuyie Sakəbu do tũ nkù
n kpeñnìmu kè mû da donté.

17 Dε mōnnì kè bè nda təuo disəwũṵ kó difṵtìrì mεsəu
timátì kó difṵtìrì timátì pēitì,
ideí kó difṵtìrì disəwũṵ,
yεtārè kó difṵtìrì timátì.

18 A εì miεkε òmòù ténkε bá nfěũnko otəu,
òmòù ténkε báá pəntε otəu kòo εì naá ntidobontì kédəúinko,
a tenkε kεməu duómè.
A εì kó iduotí yètìrì bo ntú mεdεetímè,
kè di bòrè kpeyε ntú mí nKuyie nkó disānnì.

19 Diyiè kó menáa mmeè ténkε í yó nda mí nkuyie mmōnnì,
otānkù wèè mε nyí yóó nda duò nkuwenniku keyènkè.
Ti Yiè nKuyie nkùù yó ntú a kó menáa sǎǎ kəntú a kó tisātì.

20 Yekúdabùò nténkε bá nkpaá a εì miεkε.
Mí nha Yiè nKuyie mû yó ntú a kó menáa nsǎǎ,
mè í yóó deè diyiè dèumè yoo otānkù kōmmè.

21 Kè benitisààbè bεè mǎa mbo a εì kè bεè ndi baké sǎǎ,
diheì n dṵṵ dì.
Bè bo nkótírì titietì n fiúkú tì dεboore ti kōmε
kéndéúkùnkò n yètìrì.

22 A nìtibè miεkε wèè kó kunaàmùnkù kēñnì
kuù yó mbo sikəu sikəu
wèè kó kuwuə nyí tú kùmakù kè kù ntú kuwuə nkperíkù,
mí ndi Yiè nKuyie n yóó dè dṵṵmu mεcǎa nde mōnnì bo tuəke dīì mōnnì.

61

Kuyie ntāāté wè koò tōnnè ku náaṇtì

1 Ti Yiè nKuyie nkó muaá mmuù bo ny ìnkè,
 ti Yiè nKuyie nni ncòúmmu mækùò kè n t̃s̃,
 kè m bo náké tináaṣààtì besénnìbè,
 kéduó ndiwèi bèè yèmmè cààrè,
 kékpeté tikpetíntì,
 képíté iwěi tidaatì,

2 kénáké benitìbè ti Yiè nKuyie nkó mesàà mbenni tùðkenímè,
 kè ti Yiè nKuyie nyóó kpa nti kpànnì,
 kébántè bèè bo meyeṇcaàrìmè mièkè.

3 Siyãṣ kabe kuðmmu kè m me nyóó bè bántè,
 bè pū mbe yò nye mutápeí,
 kè m me nyóó bè ìnné iyítòòdá,
 bè kəmmú yekúdabùò nye
 kè m me nyóó bè waare mekàf̃ṣṣme,
 ké bè dàtè tiyóṣ̃tì kó tiyààtì,
 ké bè dàtínné tibanyaàtì,
 kè bè mbè yu kè tú:

Detedierè mewetímmè kperè,
 Ti Yiè nKuyie nfíi ndè kè bo déúkùnnè ku yètìrì.

4 Bèè yóó wēte kéíi nyedobuò ndimònnì kpeye,
 kémaá sicéi s̃i pùò nnè dimònnì,
 kéwēte kéíi nyehékè kótè,
 kékūté yedobonkótè.

5 Bepàḍbè bo ndi cēmmù di wũṣ,
 bekpákpàribè bo ndi kuuti di paa
 nnè detie mbè tu dè f̃inyĩ dè kó depaa.

6 Díndi bie bè bo ndi yu kè tú:
 Ti Yiè nKuyie nkuó nìùbè,
 bè bo ndi tú ti Yiè nKuyie nkùù ti te ku kó betōmbè,
 di bo di yebotè kó tikpàtì,
 kénsāri bè kó tisātì.

7 Dè yiè ifei ténkè í yó ndi bo,
 di yóó pété ticuuti nti kuce mēdémè,
 kémbò diwèi mièkè s̃áà.

8 Mí ndi Yiè nKuyie n dó timómmənti nti,
 n yí dó dèè wēnnìnkò kè s̃orì,
 n yóó bè yietímu weti bè yeti,
 ké bè dāḍnè metaummè mēè yó mbo s̃áà.

9 Kè bèè yīṣtè bè yaàbí ibotí iməu mièkè,
 kéyīṣtè bè kó fəyanfè iwuo ntèi mièkè,
 kébantè kè dò mmí ndi Yiè nKuyie n di dōò mesàà.

Disānni kó fəyənḑe.

10 N yèmmè naatinèmu ti Yiè nKuyie
 kè ñ yānku kè diwèi n kùə Kuyie nkùù n te ku kpéi
 kù n dàtínnémè mēdētímmè kó diyaàbòrì.
 Kù n dàtínnémè mewetímmè kó diyaàbòrì,
 wèè tòú o pokù ò ṣ̃ s̃ārimè kéiri f̃eitòòdáfè,
 kè n dò nyikuó nìùtì, kè dò nhosapàà nh̃ṣ̃ pammè kénkəri o d̃əu,

11 Ketenkè ã̃ dennení mèè botí bè buotí dè,
 bè ã̃ yɔɔɛ ikũmbí kè ìi yèmè
 ti Yiè nKuyie nyóó dennení mèè botí mɛdɛɛtímè,
 kè yɛbotè yɛmɔu mè yà ké kù sãnte.

62

Sedisadɛmmu yóó wɛtɛ kɛtũntɛmè

- 1 Kè Kuyie mbéi nke dò:
 N dó mèè kpéi nSiyã̃ dɛè te kè n yí yó ndò nyúó,
 n dómu Sedisadɛmmu dɛè te kè n yí na ke bo ndò nsó,
 n yó mmɛ nhã ke kɛmmúnè
 mɛwɛtímmè kó kuwenniku bo míítémè,
 diwennécànni kãmɛ,
 mɛdɛɛtímè kó kuwenniku bo míítémè dihããtĩnni tɛmè.
- 2 Kè yɛbotè yɛmɔu yà a wɛtímè,
 bɛkpààtìbè bɛmɔu bo yà a kpetì,
 ke da yu diyètìpànni ti Yiè nKuyie nyóó da keuté dì.
- 3 Kè ti Yiè nKuyie nni nda pikú ku nòùtè dikotipii kãmɛ,
 ké nda ceú dikpààtìpìi tɛmè.
- 4 Bè tɛnke bá nda yu ke tú dihèi bè dootóo dì.
 Bè tɛnke bá nyu a tenkè ke tú ketenkè kèè dɔúnko,
 bè bo nda yu ke tú mí nha Yiè nKuyie n càà,
 bè bo nda yu ke tú m pokù
 ke yé mí nKuyie n yèmmè da naatinèmmè,
 kàa tenkè n ye.
- 5 Odapàà nhã̃ túótémè osapàà nképuoke,
 mèè botí nku a nìtìbè yóó da yɛnkɛmè
 diwèi ã̃ mbomè odapàà nho pocɛnni kpéi,
 Kuyie nyèmmè yó nda naatinè mèè botí.
- 6 Sedisadɛmmu n cònné bebàribè mbɛ a duotí,
 bè í dò nkécfékké kɛyènkè nè kuyie.
 Díndi bebàribè,
 bèè dó ti Yiè nKuyie mbo dentenímmè Sedisadɛmmu kpéi,
 di í dò nkésakii, n náánnè o kpéi.
- 7 Di báá pã Kuyie mmɛfíè,
 kɛnkémmúnè kù bo wɛtɛ kɛtũntɛmè Sedisadɛmmu
 koo naá nkutenkù kumɔu yó nsãntí wè.
- 8 Ti Yiè nKuyie nyòutɛmu ku nòùtè ke poté ketenkè,
 ke béi nke pàrikè ke yĩ:
 Fó nSedisadɛmmu a dootitɔbè tɛnke í yóó di a diiti,
 bɛkpákparìbè kó ibí báá yà a naà mpàmmè a fèũtè ke pètè mè.
- 9 Bèè kùútí tidiiti bèè yó ntì yo
 nke déúkũnko mí ndi Yiè nKuyie n yètìrì,
 bèè tɔũ fínyĩ bɛ ke dɔɔrì mɛnaà
 mbɛè yó mmè yò n cɛtè dánkù miɛkɛ.
- 10 Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ yènnè,
 piènnè kucɛ bèè kũntiní bɛ kpéi,
 kéĩtínné kucɛ kó yɛfòtè képie nyetárè
 kécónné mɛcannimè kè yɛbotè yà.

11 Di Yiè nKuyie mpĩkùmu itemmànke imou ke tú:
Nákénè Siyṣṣ èi ke dṑ: A dεεtíwè kéroómu
ke bo tí nhò dεεté bè,
bèè tu o tāmṡú kó tiyeti.

12 Bè bo mbè yu ke tú: Bèè cǎǎ nke tú Kuyie nkṑbe,
bè bo mbè tu ti Yiè nKuyie ndonté bè.
Fṣ nSedisadεmmu bè bo nda yu ke tú:
Dihèi bè dṑ dī, bè í bṑntóo dī.

63

Kuyie nyóó potémè yεbotè képeite ku kṑbe bànni

1 Wenni nwe yie nwèè itini Edṑmmu tenkè,
we nyitini diheidiè Bosedaa kṑo yààti tò mmewũṑ?
We nkèrini ke dáátí o yààti ke yíéo,
ke tá o wērímú.

Ti Yiè nKuyie nkuu kṑtení ke bo bekénè yεbotè,
kédeεté ku nìtìbè.

2 Ba nte kǎa yààti tǎi mmenitiyĩ?

Ba nte kè tì dṑnnè wèè nàù nfínyĩ kó yεbe diyεtituṑ?

3 Kuyie nnáa nke tú: N do bo m máa ndi diyεtituṑ ke nàù,
n kṑbe kṑṑ mṑu í n teennè,
m miεke kè do bè yè kè nní mbè nàù ke be ũtírí,
kè be yĩ nsèrì n yààti.
Kè m mṑṑti n yààti timṑu.

4 N do yému nè n yémṡè miεke ke dṑ ndiyiè marì m bo peite n nìtìbè bànni.
Dimṑnni tùṑkemu m bo dεεté dī n nìtìbè,

5 Kè n wènté ke sṣ nhṑmṑu í buṑ dε kpeti,
kè dè n dī n yàmè ṑmṑu í bomè n fṑnkúṑ,
memṡe kè n yṑute m bakù m miεke cṑuté mèè kpéi,
kè dè n duṑ mmuwērímú.

6 Memṡe m miεke yémè yεbotè kè n yè nànte
ke yè yṑure m miεke ye yè mèè kpéi.
Kè be yĩ ncóú nketenkè.

Bè nàkémè Kuyie nsémṡè kpéi

7 N yó nsāntímu ti Yiè nKuyie nku sàa nkpéi,
kù ti dṑṑ mèè sàa nkpéi, m bo ndéúkunko ku yètìrì,
ku nìtì tì dεu Isidayεeribe kpéi,
ku sémmè mèè te kè kù bè dṑṑ dε kó mēsàa ndiemè.

8 Kuù búi nke tú: Isidayεeribe tu n nìtìbè mbε,
m bí nyi, ì í yó n souté.

Memṡe kè kùu bè dεεté.

9 Bè do bo dii mṑnni mēyēncāàrīmè miεke
kù í tṑnni ku kṑo tṑnti mṑu,
yṑo ku tṑnni marì ku mṑmmṑnku kuù bè dεεté.
Kù bè dṑmu kè mēsémṡè kù mbè bonè
dèè te kè kù bè donté.

Kuù do bè ùúku ke bè yùṑrì,

be borime memṑu miεke.

10 Bè mē nyi nyie nku kpeti,
kēncāàrē Muyaánsāàmù yémṡè,

kè kùu kónté kénáá mbe dootitòù,
kè bè ta mudoò.

¹¹ Mèmmè bè dènténimè dimònni kótiri
dè do dòmmè Mòyiisi kó dimònni,
kè bè mbékú bémáà ke tú wèè do bè sée
dàmégèrì ò borè?
Wèè kó muyaá ndo bo be cuokè de yiè nkòte ke?

¹² Wèè do bonè Mòyiisi kóò duó mmuwèrímu,
wèè bakù do kpeñni kòò kèété kukó nkó menie mbe ìlkè,
képété diyetidierì kè di bo sáà.

¹³ Wèè do bè ni kè bèe keté dàmégèrì mièke
tesántè ò nkérímè mutencatímu bá bè í mbèté bá sám̀pó.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie nkuù kó Muyaá ndo bè kpàake ke kòrinè meom̀pùmè borè,
kupecenku ò nkérímè ke cuti kubiriku.

Mèmmè ti Yiè nKuyie ndo nimè ku nìtìbè,
ke fei ku yetidierì.

Kuyie mp̃ānāàntì nāāntò kuónnèmè Kuyie

¹⁵ Áú! N Yiè nKuyie á mbo keĩnkè
a cēsààtè deĩnkè,
kéwénténí káyà dè ti dòmmè.

Dè yĩme kàa ténke í ti dó?

Ba nte kàa ténke í ti kuò mesémmè?

¹⁶ Fṣṣ tu ti cice!

Ti yààrì Abarahammu í ti yé,

ti yààrì Sakəbu ti yèmmu.

Ti Yiè nKuyie nfṣṣ tu ti cice.

Nè dimònni fṣṣ tu ti kóo deetiwè.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie, ba nte kàa yóu kè ti m̀h́nté a ce?

Dè dòmmè kàa yóu kè ti áá nke ti to kpenke,

bá ti ténke í da dé?

Wèētení ti bíékè, a dó mèè kpéi ntínti a kó betōmbè.

Tínti a kó benìtìbè, fṣṣ ti te.

¹⁸ Yemòrè sám̀pó mièke nke a nìtìbè tínti ti tiekemè dihei,

kè ti dootitòbè kòtení ke pònte a cēsààtè tèè dò mpáíí.

¹⁹ Dè yĩme kàa ti dɔɔri ke dò nha í ti baaté diyie mari?

Dè dòmmè kàa ti dɔɔri ke dò nti í to a yètìrì nè ti bomè?

Ba nte kàa báá kèté tiwetì kécúténí

yetārè na nda yà kēsānte.

64

¹ Ti Yiè nKuyie nti da báámmu,
ncutíní ke dò mmuháá nkécóuté ideí
ncutíní ke dò nkehāādekè kè dèe fānte
kàa dootitòbèe banté a tú wè,
kè yebotèe kpeute a ìlkè.

² A do dòò tidietì kè dè ti déétému,
a na ncúténí kè yetārèe sānte a ìlkè.

³ Ti mu nyí ti kèè diyie mari,
tì í ta òmòù kó ditoò,
ti me mmu nyí yà díbòò mari dòòmè mebotí bèè dì bùó be kpéi,

nkè dè í tú fǝ nKuyie.

⁴ A ǝ cǝuténè diwèi ndi wèè dǝòri a dómè
bèè dènniní a kpéi ke tǝ nha kó kuce,
ti cààrèmu kàa mièke ti pèike
kè ti tǝnnè ice ti do tǝ nyi nè dimònni,
a yóó ti dǝetèmu.

⁵ Timǝu ti sǝũ ntimáà ndi,
kè ti tǝmmú mùu tu musààmù kè mù naá tiyaàcítì,
ke kpeí tifǝàkpeti kǝme,
kè ti cààrìmè ti tǝ kuyaakù ǝ ntòmè tifǝàkpeti.

⁶ Òmǝu í bo wèè yu a yètìrì,
òmǝu í dààte ke bo da taunnè omáà,
ke yé a ti bùtínnémè kè ti yei nti tieke.

⁷ Bá nè mǝmmè ti Yiè nKuyie fǝǝ tu ti cice,
ti tú tiyaatì nti kàa tu oyaamarì a nǝu siì ti dǝǝ.

⁸ Áú! Ti Yiè nKuyie a mièke báá ti yè kètonté,
bá nhǝ ke yé ti cààrìmè,
a ti wénté fǝnǝnsààfǝ ti tú a kó benitibè mbe timǝu.

⁹ A èkè sààye dǝúnkomu ke naá ndikpáà,
Siyǝǝ naá ndikpáà ndi kè Sedisadèmmu feítóo.

¹⁰ A cǝdiètè, a cǝsààtè,
ti yembè do dǝúkùnkò tǝè mièke a yètìrì
tè cǝúté muhǝǝ mmu,
dǝsààrè ti yèmmè do naatinè dè kè dè càke.

¹¹ Ti Yiè nKuyie a bo na kénwúó ndǝndǝ kó dimàà ke búútóà?
A bo nti wúónko ke ti yo nyifei dieyi sǝǝ?

65

Kuyie nyóó bekénèmè bèè kù bùtínné ke feu iwũǝ yebǝkè

¹ Mǝnnmè kè Kuyie mbéi nke dǝ:
Bèè í n waà n duó nkè bèè m bekù be kpeti.
Bèè do n waà n duó nkè bè n yàmu.
M benkemu m mǝà kubotí kùu do í yu n yètìrì
ke yí: Ntǝnè mí, ntǝnè mí.

² N dièkù n nǝutè nte yǝwe yǝmǝu kuwuǝ nkùu í yie
n kpeti ku bíékè,
kè bè tǝ nkuce yeiku,
ke dǝori be yèmmè dómè.

³ Dǝ kó kuwuǝ nkǝbe n wǝnnìmu ke dè feío ke feu iwũǝ dǝpénnè kó yetǝrè
ke cóunko tihúúntì titátì kó yǝdombiè nyínkè,

⁴ ke ǝ ifǝti mièke ke wentí titǝdèntì mièke,
ke cáá nyǝfǝnkè

ke ǝǝ tidiitì tǝi sǝ mbe bǝ mièke * mièke nke ke náánnè bǝcírìbè ke waà
mmǝteèmmè, ke yo ntibǝdiitì, Kuyie ndo yǝ nyIsidayǝeribè bá ndǝori dè.

⁵ Bèè ǝ nnáá mbenitibè tǝbè ke tú:
A bá n tǝónnè a bá n tǝónnè,
n yí dǝ nkékááké kàa n kàáké a tuǝti ice nyi.
Mí nKuyie m mièke kèè pèi dǝ yembè mǝdiè

* **65:4** Dǝ kó benitibè do ǝ nkǝri ifǝti

dè còú m miεke nke sáà.

⁶ N wàrimu be dǎ̀rìmè n yí yó mbè wùónko,
n yóó bè yietímu be dǎ̀rìmè weti weti.

⁷ N yóó bè yietímu be yei nnè be yembè kōme,
bè do caàri mí nwe bè cóunko dii mǎnni tihúúnti yetà̀rè yetā̀rè ìnkè.
N yóó bè yietímu meyei mbè n dǎ̀ mè.
Mí nKuyie mmû búi.

⁸ Fínyí kó kubakù kùù pèité,
bè ǎ́ í nkù bié bè ǎ́ kù soómmu,
mèè botí nku n yóó dǎ̀mè n nìtìbè,
n yí yóó bè kùò bema.
Mí nKuyie mmû búi.

⁹ M bo ǎnné Sakabu yaàbí kuwuò,
bembe Sudaà kó kuwuò nkabe bèè yóó tieke n tāsààri,
bembe n tǎāté bè.
Bembe n kó betōmbè.
Bèè yóó di tieke kēmbō.

¹⁰ Bèè bo n wammú bèè yó ncēm̀m̀
ipe nè sibáó Saná biriku
kè Aká káku ntú dínacēnhòò.

¹¹ Díndi bèè né n dootóo mí ndi Yìè nKuyie
ke yè n tāsààri kpéi ke pǎ́ ndibáó Kati tidiiti
ke waà nyeyunatè ke cou menaà dibáó bè tu di Menii.

¹² N yóó duó nkè bè di kuò mudoò miεke nke,
di bo nnínkú di núù kè bè di feu,
ke yé n di yumè kè di cǐéké, kè n náá mbá di í ncóú.
N yè ndèè í wenni di né de ndǎ̀ri.
N yè n yí dó dè di de ntǎāté.

¹³ Dèè kpéi nte mí ndi Yìè nKuyie kè n tú
n tōmbè bo nyo nkè dè sǎnnè,
kè dikònni né di bo,
n tōmbè bo nyò mbè dómè,
kè sinéyěi né di kòù.
N tōmbè bo nyānkunè diwèi,
kè ifei né di bo.

¹⁴ Diwèi bo mbo n kó betōmbè kè bè nyíú,
kè meyeñcaàrìmè né di bo kè di kuò.

¹⁵ N yóó di kuomu, kè di yètèe naá ndibenkèrì
kè n kó benitìbè n tǎāté bè ní yè yu képarikè ke dò:
Ti Yìè nKuyie nni nkuò kù kùò mèè botí de kó benitìbè.

¹⁶ Wèè ní bo ndó n kó mesàà ò ní yó n yú ke dò:
nè Kuyie ntimómmonti káku,
ké mè pèté.
Kè wèè dó képarikè, ò ní yóó parikènè n yètìrì ndi.

Kuyie nyóó dǎ̀mè ketenkè pànkè nè kēĩnkè

Mí nKuyie n ténke báá dentení meyeñcaàrìmè mèè pēēté me kpéi.
Mí nKuyie n yóó mè kēimmu.

¹⁷ N yóó dǎ̀ kēĩnkè pànkè nke nè ketenkè pànkè,
bá òmòù báá dentení dèè pēēté de kpéi,

òmòù ténkε bá ntoti o yèmmè dε kpéí.

¹⁸ Dí nyānku nè diwèì kè di yèmmè nnaati sǎǎ.

N yóó dǎò dε kpéí.

Sedisadεmmu εì bo ntú diwèì kperi,

kè di nìtìbè mbo kuyènnaatí mieke sǎǎ.

¹⁹ Diwèì yó nni mbonèmu Sedisadεmmu kè nní nyānku n nìtìbè kpéí.

Òmòù ténkε báá keè Sedisadεmmu mieke
didabònni nè éyooi!

²⁰ Dε mǎnni dibíkεmpètìrì ténkε báá kú,

òmòù mε mbáá kú o bénti.

Dε mǎnni wèè bo mmǎke yεbie ntεkòutè (100) kékú ò bèntému.

Dε mǎnni wèè bo kú ke í tǔòkε yεbie ntεkòutè (100) Kuyie ncǎǎ wènwe

²¹ Dε mǎnni n nìtìbè níí bo maá sicéí kε nsì ā,

kéfiíkú dεtie kécááké dε bε.

²² Dε mǎnni bè ténkε báá maá kòo tǔu mǎu ta,

bè mε mbáá fiíkú dεtie n kòo tǔu mǎu cááké dε bε.

Bε we kó kusǔkú yó mmànnè dεtie nkpeye mamè mme,

dε mǎnni kè n nìtìbè dǎò dε bèe yóó dε di.

²³ Dε mǎnni òmòù báá ɔu dεtetìrè

òmòù mε mbáá peité o bire kè dèe kú o nuǎ mmieke

ke yé bεmǎu bεmbε nè bè bí bè tumè n dǎò bèmbε mεsàà.

²⁴ Dε mǎnni bè níí bo nkpaá ke í m mǎo

kè m bè duómmu bè dó dè.

Kè bè nkpaá ke í búi kè n kèè.

²⁵ Dimanni nè fεpièfè dε bo nwε nke diiti timútì.

Dicìricìrì nè fεnàáfè kè dε nwε nke diiti timútì

kè fεwàáfè kó mudii ntú mmutáá,

dεmarè ténkε báá dǎò dεtèrè mεyei.

Dεmarè báá cààrè dεtèrè n tāsààrì ñnkè

Mí ndi Yiè nKuyie mmú búi.

66

Kuyie ndó ku cǐtè ntú tèt botí

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbúi nke dǎ:

Kéínkè tu n kpààtikàrì ndi,

kè kεtenkè tu n nacèdaánni.

Di yó m maá ònte cǐtè?

Ɔndi bòrì ndi n níí yóó òmpèmè?

² Di wúó ndèè kó dimàà mú dε dǎò,

dèè kó dimàà bo mú te ke dε yènní.

Mí nwúó nwe tu ocìrì, osénniwè, wèè yèmmè cààrè,

wèè kemmu n náànti nè kufǒwáá nke n dé.

³ Wèè n fèúté fεnàáfè ke kùò onìtì,

wèè n kùò fεpièfè ke kèété tεmǎtè fǎnní,

wèè m pǎā ntidiiti kó yεpǎrè, ke n kǔu yεfǎnkè,

wèè n tǔò ntihúúnti ke wètε ke feu yεbǎkè,

bεmbε kó dimàà bè tāātému dε kó kucε,

kè dε bè naatinè dε kó isǎke.

⁴ N tāātému ke bo duó nkè bèe yà mεyei,

bε kǎmbùàtì duò dε n yóó dε mbè bǎnté,

Kù bo kuɔ benìtibè kùtenkù kè bè nsũ.

¹⁷ Bèè wènkùnkò bémáà kéccánnìnkò kè kàrì depénnè kó yebòkè borè,

kè tũũ nhobɔɔyìè nfɔ̀nkúò,

kè cáá nyefɔ̀nkè, nè yetirè, Kuyie nyete dè.

Dè yembè yóó kúmu dimònnì dìmáà.

Mí ndi Yìè nKuyie mû búi.

¹⁸ N yému bè dɔ̀rìmmè nè bè yèntotí.

Kuyie nyóó tíímmè ku kòbè

Kè Kuyie mbúi nkè dò: N kéroomu kè bo tíí nyibotí imɔu kòbè, kè bèè yà n kó tikpetì. ¹⁹ M bo dɔ̀ mèbenkùmmè yebotè cuokè, kè ye kòbè bèè yenténè m beéntì m bo bè tɔ̀ nyibotí tɛi mièkè, Tadisisi nè Puti kperi nè Dudi kperi, bembè bèè tu betāntāũbè, m bo bè tɔ̀ nyehékè détiyè, Tubaadi nè Yafāā. Bèè í kèè bè nàámmè n kpéí, bè mu nyí yà dè n kpetì. Dè kó benìtibè bo náké n kpetì ibotí tɛi. ²⁰ Kè n tɔ̀ mbè ntouní di tebii sù bo ibotí imɔu mièkè. Bè bo mbè touní nè sisɛí nè sikipàrìnaasɛí, nè sisɛí tɛsi sù mùmму. Kè betòbè ndekè yesāmmarinnarè nè yòyóbè. Kè kũũnnènnì n tāsààrì Sedisademmu kè n duò. Isidayεεribe ɔ̀ nni mpāā mmèè botí yepārè, kè āā yebò sààyè mièkè kè touní n cɛ̀tèè mièkè. Mí ndi Yìè nKuyie mmû mè nyɛ. ²¹ Bè mièkè m bo tǎnké ikuó niùbè nè Defiibe mí ndi Yìè nKuyie mû búi.

²² Kéĩnkè pànkè nè ketenkè pànkè n dòò kè bo mèè botí, di kó kuwuɔ yó mme mbo nè di kó diyètìrì.

²³ Dè mònnì benìtibè bémɔu
bo nkàrìní m borè bá wèè tǎnkù,
bá tɛè om̀pùtè kè ninku n yìikè
mí ndi Yìè nKuyie mû búi.

²⁴ Dè mònnì benìtibè bèè yete n kpeti
bè bo kú kénduó kè benìtibè kàrìní kè bè yàu.
Yebiè yèè cáá mbè kòntì yè í yóó kú,
muhāā mmùù bè tùò mmù í yóó kú,
bè kperε bo ndò nyisòkè benìtibè bémɔu kpéí.

Sedemii Di mpátíri tɔ tui náahtì

Sedemii do tú ikuó niùtì Idikiya bire nde. Idikiya Anatoti eì kou kòo bo Bensamεε kó kutempε mmiεke, kε Kuyie nhò yu kóò dðò ku pããnáahtì náahtò kε sş nho kpaá ke tú odapàà. Bemou kε bè nhò niĩmmu, nè memme kòo baa nyĩkú o móm̃m̃anti ñnkε kεtuoke kumanku.

Weè Sedemii o móm̃muo nweè wàri de kó dipátiri. O kó tipããnáahtì do tú ò bo caummè Isidayεeribe ke tú Kuyie nyóó bè bekénè bè feu mēè kpéi nyiwũş yebokε ke dɔ̃ri meyei. Sedemii do tú Kuyie nkóo niti nwe ke mēnke duó nhomàà Kuyie nkó mutǝmmú kpéi kēmmake dikǝmbùò ò í nyĩkú ò bo nákéme timóm̃m̃anti bá kòo bo fěũté. Kuyie ndo yóó ò yu ku tǝmmú kε Sosiasi bo o kpàti benni tɛpíitε nè ditǝǝnni miεke nke. Kuyie mpããnáahtì náam̃bè tɔbè Sofonii nè Abakuku bè do tú o kó dim̃nni kɔbe mbe.

Sedemii do kpaá fòumu kε Kuyie mpããnáahtì ò náké tì kε tisũkùtì dðò. Kε Nebukannesaa Babidanni kóo kpààti bè do kεp̃nte Sedisadεmmu nè Kuyie ncĩtεtε, kεp̃i nSudaa kóo kpààti kékonnè nè benitibè tɔbè péu. Bè bè p̃ĩrmú dii m̃nni ke konnè kε Kedadia bè do baá nwè dihei kε bèè ò kũ. Sudaa kɔbe bèè do kpaá kpaá, kε bèè cokε kékote Esibiti késori, kε bèè p̃i nSedemii nè muwērimú kòo bè neinè de bíékε. Ò ke nku.

Di mpátiri náahtì duó ke dóm̃mè

1. Kuyie nyóó bekénēmè Sudaa kó dikpààtiyuu 1-45
2. Kuyie mpããnáahtì náahtò náké tì kε dε ntukúnè yebotε tɛyè bèè í tú Isidayεeribe 46-51
3. Bè domè Sedisadεmmu eì kε di p̃onte 52

¹ Di mpátiri tɔ Idikiya bire Sedemii náké tì nti nè ò dðò dε, Idikiya do tú ikuó niùbè bèè do bo Anatoti eì Bensamεε tempε mmiεke be kóò m̃ou nwe. ² Kε tì Yiè nKuyie mbéinnè Sedemii Am̃o bire Sosiasi tu dii m̃nni Sudaa kɔbe kóo kpààti, o kpàti benni tɛpíitε nè ditǝǝnni miεke. ³ Kε kũu wēte kóò béinnè Sosiasi bire Sosakim̃mu tu dii m̃nni Sudaa kɔbe kóo kpààti. Kε Kuyie nni nsokε ke náánnè Sedemii kénto kεtuokenè Sedesiasi Sosiasi bire tεrè kpàti benni tɛpíitε nè dimáà. De kó dibenni kóo tǝannum̃uwè miεke nke be p̃ĩrmúmè Sedisadεmmu eì kɔbe kε konnè.

Kuyie nyumè Sedemii kòo bo náké ku náahtì

⁴ Kε tì Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii kε dð:

⁵ N do da yěmu
ke mu nyí da piítε a yō p̃outi miεke.
A do kpaaní a yō p̃outi miεke
kε n da cǝnnému,
n do da tǝátému
kàa bo ntú wèè náà m pãã náahtì yebotε.

⁶ Kε n ténne Kuyie nke dð:

Áú! N Yiè nKuyie n yí nɔ nke náá,
n kpaá bemmu.

⁷ Kε tì Yiè nKuyie nni nténne kε dð:

Bá ntú a kpaá be.
A k̃rimu n yóó da tǝ mbèè borè

ke bo bè nàké n yóó da nàké tì timòu.

⁸ Bá mbè dé ke yé n da bonèmèmu
ke bo da deetè.

Mí ndi Yiè nKuyie mû búi.

⁹ Mèmmè ti Yiè nKuyie nyòutemè ku nòutè kékááké n nùù, ké n nàké ke dò: Nh
ānnèmu n náāntì a nùù mièke.

¹⁰ Banté ke dò n da báammu yíe nyebotè,
kàa bo mbaké yekpààtiyò,
kàa bo nhuuti, ke kòutì,
ke bonti ke pòntì, ke déíte,
ke mati ke fiinte.

Sedemii dǎummè tidòuntì ke yà mutie bè tu mù amandíè

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbekè ke dò: Sedemii a yà ba? Kè n dò: N wúó mmutie
bè tu mù amandíè kó kubakù nku.

¹² Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dò: A de yàmu weti weti, de benkú m pĩmmè
mmè m búi ntì ke yóó tì dòò.

¹³ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: A yà ba? Kè n kù tēíné ke dò: N yà
tekũmbotè nte kè tè bo kubakù yóú bíékè, kè fānni ke bíkúní m bíékè.

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dò:

Kubakù yóú bíékè nke

meyei nyóó cóunnímè dihei dii nyembè bemòu ìnkè.

¹⁵ Nte n yóó yúmu kubakù yóú kó iwuo nyimòu nè yekpààtiyò yemòu,
dè kòrinímu ke bo pi Sedisadèmmu èi kó yebòrè,
kéfité iduotí nè Sudaa ekè yemòu.

Mí ndi Yiè nKuyie mmû búi.

¹⁶ M búi ntì be kpéi n yóó tì mbè dòòmu

bè dòri mēè kpéi nke m bütinné,

ke tuò nyebakè tihúúntì,

ke kōnkù ke báa mbè dòò dè.

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbúi nke dò:

Fó nSedemii báátí,

íté kékote ké bè nàké n da nàké tì kó dimàà.

A kōntì bá mpaati be ìlkè,

kàa pàati mû né yóó da ānné

kufōwāá mbe ìlkè.

¹⁸⁻¹⁹ Dihei yembè bemòu,

bekpààtibè nè be kó betũmbè

nè ikuó niùbè nè Sudaa èi kòbe

bemòu bè í yó ndó a kpeti.

N né yóó da dúmmu muwērímu

kàa bè bàao.

A bo ndōnnè dihei iduotí fité di,

dimátisāā disōwũ kó iduotí dòmmè

bè í yóó da na.

Ke yé n yó nda bonèmèmu ke da kānké.

Mí ndi Yiè nKuyie mmû búi.

2

Isidayeeribe ténke í dómè Kuyie mbè do kù dǎ mēè botí

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ² Kote Sedisadèmmu kòbe borè képĩéké
kè bèe keè. Mí ndi Yiè nKuyie m mû tu:

N kpáá ke yému di do n taunnèmè
 di bíkémbéntì m̀nnì.
 N do di puoke bàmbà,
 kè di nni ndómè,
 kè nni nnimè dikpáà tédòntè miéke ke di ntũ.

³ Isidayeeribe di do cáámmu ke tú n kòbe,
 kè n di te nh ẽ ntemè bá tii diiti di ẽ deite tì meketimè,
 kè tì tu n kpeti,
 òm̀òu do ẽ nkòò di kàáké wèe tuòti ice nyi,
 kè meyei nhò do.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.

⁴ Díndi Sakòbu yaábí keènè n tú mù,
 Isidayeeribe kó iwuò nkémmúnè n yé mmù.

⁵ M béimmu ke tú:
 n do cààrè ba di yembè
 kè deè nte kè bè n yóu ke tũnne detetirè kperè?
 Ke naá bemómmambè detetirè.

⁶ Bá bè í békú bemáà
 mí mbe Yiè nKuyie nkùu bè dènnení Esibiti m borè.
 Mí nwèè do bè bonè dikpáà tédòntè miéke yefòtè borè.
 Tédònkpetè mufòmmu í borè.

Òm̀òu í borè, onitì í p̀enkù dè.
⁷ Mí di kòtenení ke di kànnè ketennatikè,
 kè di bo nyo ntidisààtì,
 kè di né ta nh ẽi ke di s̀inkũnnè,
 ke di càke, kè di naá nyisòke.

⁸ Bá ikuó nìùbè í békú bemáà
 mí mbe Yiè nKuyie mborè.
 Ikuó yembè ténke í n yé.

Bèè tu benìùbè bè ténke í yie n kpeti,
 kè bèè do náá m p̀ãñáàntì
 kè bè nàánnè dibòò Baadi kó muwẽrímú,
 ke tũnne detetirè kperè.

⁹ Deè te kè n di bekùnè
 ke yó ndi bekùnè díndi nè di yaábí.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.

¹⁰ Kòtenè Kitimmu ekè yèè soké menie mmiéke káyà.
 Tõnnè benitibè kè bèe kòte Kedaa ẽi,
 kè nsà kè bè d̀òòri di mè ndòòrimè.

¹¹ Kubotí makù kòbe ceeri ku bókè mie m̀botáà?
 Bá nè yè í me ntúmè Kuyie nnaà?
 Díndi n kó benitibè kè díndi né n t̀uóté
 mí nwèè do te kè bè di s̀ántí,
 ke cèetenè detetirè kperè!

¹² Díndi kèĩnkè kòbe dè dò nké dí dimu
 ke dí p̀ĩ nyisíé.
 Mí ndi Yiè nKuyie mũ bíi.

¹³ N nìtìbè n cààrèmu kè dè deu,
 bè n dootóomu mí mbe Yiè nKuyie,
 mí mmenésààmè kó dinébòrì
 ke kòte ke keú yefòtè,

yef̣ōtikperè bá menie nyí bo.

Isidayeeribe bo bantémè ke dò ndè yóu a bo dootóomè Kuyie

¹⁴ Isidayeeribe di tú tidaatàa?

Yáa di tú kudaakù kó ibí nyi?

Dè né dōmmè kè bè di pònti ke eiti di kpere?

¹⁵ Bè kontí yecìricìrè tēmè mmè,

ke péú metammè,

kè pònte dihei dimou kè di dounko,

ke naá ntidobontì bá òmòu ténke í di bo.

¹⁶ Bá nè Esibiti kó yehékè Nofu nè Tapanesi kòbe,

kè bè kuó di yùtì.

¹⁷ Isidayeeribe di kó meyetímè mēè te

kè dè di tū̀kení,

di dootóo mí ndi Yiè nKuyie nku,

kù do di ní dìi mōnni kuce sàakù miēke.

¹⁸ Di né dōrì ba miē

di mē ntūmmè Esibiti kó kuce

ke bo yà kukó nNiidi kó menie

di dōrì Asiidi kó kuce

di bo kōtemè mmē kēyā kukó ndiekù Efadati kó menie, nde bo di teennè ba?

¹⁹ Di dōnniti tii yóo di tié,

di b̀tinnémè Kuyie de kó tiyēiti nti di yaumè,

kè dè bo yie nkè di banté di bo yóumè

mí ndi Yiè nKuyie nwèè di te,

ke í nní ndé, dè n yóu mēè botí ke n tii.

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa m̄i b́i.

Kuyie ndōnnenēmè Isidayeeribe onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè

²⁰ Kè ti Yiè nKuyie mb́i nke dò:

Nè dimōnni ndi di í yiemmmè n kpeti,

ke n yàtenè ke náá nke tú: Ti dó kénte timáà.

Ke né kōrì sitāā simou ìnkè

onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kōmē,

ke kōnkù detedierè demou yō.

²¹ M mē ndo di f̄ií

nkè di ndōnnè f̄inyī tie nsààmù mmu.

Mutie mùu mēnke wenni.

Dè né yīme kè di cēete ke naá mmutie dikpáà kōmu musīmmù?

²² Bá kè di òú dimáà nè yef̣òdúò

bá kè di òúnè ciékùrè di yei

mè baa yó nkpaá bomu kè m mè wùó.

Mí ndi Yiè nKuyie mm̄i b́i.

²³ Di bo yīme ke dò di í s̄āũ ndimáà?

Di í tūnnē yebókè Baadibaa?

Wénténè di do kéri s̄i naàcèi dikpáà dibiri miēke,

kè nsà kè di bo banté di dōrì dè.

Bá yòyó kó debire bá nkōrì mēmmē sinaàcèi.

²⁴ Di dōnnè disāmmarinnanni kó diserì ndi,

d̄i manténè dikpáà kó mucēmmu,

kè di kōnti ité kè di wanti yedaayè.

Ke f̄immú di í dò nhòmòu bo na ké di cōnné,

yedaayè yèè di wanti yè báá benné kéou,

kè di kǝntì yàùtè yè yóó dì yàmu.

²⁵ Isidayεεribε kè di cokù mεcǎã

ndi naàcèi bo fáǔté kè di níi kpeí.

Kè di né mè ntúmè di kpeti í bomu,

kè díndi dó yεbǎkè nyε kε yó nyε ntũ.

²⁶ Bè ǎǎ pǐ nhoyúókù kè ifei ò kùǎ mèè botí,

ifei yóó mε ndi pǐ ndíndi Isidayεεribε

nè di kó bεkpààtìbè nè di kpààtìtũmbè,

nè ikuó niùbè nè bèè nàá mí nKuyie m pǎǎnǎǎntì.

²⁷ Díndi bèè ǎ nwúó ntebǎotenkaanìtè kε tú

teè tu di cice,

kénwúó ndibǎotári kε tú

dìi di te.

Di bo ntũ mmè mí ndi Yiè nKuyie

nkè di m bùtínné pái pái.

Kè dè di di dìi mǎnni di né nní nyu

kε tú n di dεeté.

²⁸ Dε kó yεbǎkè bore di dòò yè?

Yèε kǎtení kè nsà kè yè bo na

ké dí dεeté meyei ndi do dìi mǎnni.

Díndi Sudaa kǎbe di bǎkè sũmu

kε mǎnnè di ekè mǎmè.

²⁹ Dè dòmmè kè di dó ti mǎote tinǎǎntì

mí nnè díndi?

Dimǎu di m bùtínnému,

mí ndi Yiè nKuyie mĩ bǐi.

³⁰ Kè n di puotí kε di puotí dεtetirè,

dε kó tiyǝiti í di duó nyitié mmaì,

kè di né pètínkε kùǎ bèè nàá m pǎǎnǎǎntì,

yεkpamaà nkǝmε.

³¹ Díndi di mmǎnni kǎbe kénténè mεsàà,

mí ndi Yiè nKuyie n nǎá ntì.

Díndi Isidayεεribε n nǎá ndi kpéi tεdǎntè kó dikpǎà ndi

kε duò tikǝmbùàtàà?

Yǎá n nǎá ndi kpéi diheì dibiìnni kperi ndi?

Dè né dòmmε díndi n nìtìbè

kè di tú di yó nceñtì

di dómè mme di í wǝtiní m borè.

³² Osapàà nhǝǝ yè nhosǎtàà?

Osapàà nwèè bo kε yenkú ò bo yè nho yààtàà?

N nìtìbè bie mε nni nyèmmu bá

dè í tóké dε kó yewe í dò nkékaa nkédeè.

³³ Onitipòkù wèè nǎ nke waà mbenitidaabè

ò dòmmè di kperε mε ndò

nke yé di yémè di ǝmmè kε waà nyεbǎkè.

Nè dε kó mεdǎòrìmè yeime miεkε

kε bo na kétuo nyitié mbenitipòbè bèè dǎuti dǎutinè benitidaabè.

³⁴ Besénnibè bèè í cààrè mùmamù

kè di bè kùǎ

bε yǐi nkpaá kε darimu di yaàbòrè mǎnkε.

Di me nyí bè pĩ nkè bè dòòri meyei.
³⁵ Nè memme kè di yèmmè dò ndi wenni
 kè di tú Kuyie mmieke í yó nsàké ke di péi.
 Di náá mēē kpéi nke tú di í cààrè dēē te
 kè kù yóó di bekénè.

³⁶ Dè yĩme kè di cãã ice mucántímù,
 di di ìi fèi Asidii di yóó i ndi Esibiti.
³⁷ Di yó nke wētini ke ceú di yó nye,
 ke yé di Yiè nKuyie ndootóomèmu,
 di do ìkú bèē ìnkè
 dēē te kè di í yóó pété meteèmmè mamè.

3

Kuyie ndònnenèmmè Isidayeeribe onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè kòò to kpeñi

¹ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke yĩ:
 Kòò niti yete o pokù koò bēti,
 kòò ite ke yenke otòu mōu,
 o dōu kótì ténke báá na kòò tùóté,
 kòò ò tùóté o èi sīntemu.
 Dè né dōmmè dīndi Isidayeeribe
 kè di m bütinné ke tūnne yebakè
 ke dó n wēte ké di tūóté?
 Mí ndi Yiè nKuyie mmū ti ndi beke!
² Wēténè yetārè kéyà
 dītārì marì bo di í dēke di ke fié iwũs yebakàà?
 Di do ò nkari ice nyi ke bàà beyóóbè tēmè,
 di do me ndōri ke m bütinné ke tūnne yebakè,
 ke sīnkūnne diheì.
³ Nè dē kpéi nke n di mōnte fetaafè,
 bá di ténke í yé feyōkèntaafè.
 Kè di cīéké ke mōke
 onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kó mèyèmmè,
 bá ifei í di pīi,
 di í banté di cààrīmè.
⁴ Di mmōnni kè dīi né kuō nke n yu ke tú:
 Tì cice nè ti bēmmè mme a ti dómè.
⁵ Kè bekú dimàà ke tú Kuyie mmieke sàà yó nsàké ke ti péìmaà?
 Kù yó nti u kemieke nke sáà?
 Mēmme di náammè ke baa né sàké ke dōri meyei
 ndīndi dē kó itookperí yembè.

Wèè nàá nKuyie mpāānāānti ò tumè bèē ceete

⁶ Okpāātì Sosiasì kpātì mieke, kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dò: A yà
 Isidayeeribe m bütinné ke dòò dēà? Bè dèkù yetārè yemōu ìnkè nke nè detie
 ndemōu yō ke feu iwũs yebakè. ⁷ N yèmmè do dò mbè yóó dāò dēndē kó dimàà
 kéwētenímu m borè, bè me nyí wēténí! Kè be yō fūò kōbe Sudaa kó kuwuo nkōbe
 mōke onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kó mèyèmmè kè bè wūónko.
⁸ Sudaa wuo nkōbe yāmu Isidayeeribe m bütinnémè, kè m bè yete ke bè duó
 ndiyetepátiri. Nè memme kè bè í n depe ke mōke onitipòkù wèè dauti dautinè
 benitidaabè o kó mèyèmmè ke kōte ke fié iwũs yebakè. ⁹ Isidayeeribe kòò ke í

ndake n kpeti, ke m bùtínné ke fié iwũõ sibootenkaani nè yebootàrè ke sīnkũnné dihei. ¹⁰ Bá nè memme kè bè yõ fũð kabe Sudaa kó kuwuò nkabe mabe onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kó meyèmmè bè í wētení m borè nè be yèmmè memou. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinné ke dò: Isidayeeribe bèè m bùtínné be kperè wēte ke tũñèmu Sudaa wuò nkabe bèè mabe onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kó meyèmmè. ¹² Kè kù dò n kote kēpīkē kécau nkubakù youú kabe Isidayeeribe ke dò: Di Yiè nKuyie dīndi Isidayeeribe di tũ nkù tu:

Wētenení m borè,
dīndi bèè n yete,
n yí yóó yóu kè m miēke do di ñnkè,
ke yé n sémmè deumèmu.
Mí ndi Yiè nKuyie mũ me nyē.
M miēke ǝǝ í nhā ke cóú nsáǎ.
¹³ Dīndi cēnkē banté di caàrīmè.
Banténè ke dò ndi yete n kpeti nti,
mí ndi Yiè nKuyie ndi do tũ nkù,
ke kote ke fié iwũõ yebakè di do í yé yè
yeteyo yemou borè bá di í kēnté n tammè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.

Sudaa kabe wētenímè Kuyie mborè

¹⁴ Mí ndi Yiè nKuyie mmũ tu: Wētenení m borè dīndi bèè do n yete ke yé mũ di temè. N yóó di tǎnké dimáa dimáa ndi di nhèi òmáa, ku nnaàmũnkù bèdébè ke di tanné Siyǝǝ èi, ¹⁵ ké di duó mbecēmbè n yèmmè kabe kè bè ndi cēmmú, nè mecii nnè tidààtì.

¹⁶ Kè di pié diì mǝnni ke sũũ nke pié ndiheì, mí ndi Yiè nKuyie mũ bíi. De mǝnni di ténke bá nnáa, mí ndi Yiè nKuyie nkó metaummè tou kpéi, di ténke bá nnáa ndi kpéi, òmòu ténke báa dentení di kpéi. Di báa daatení di kpéi bè me nténke bá dǝò diteri. ¹⁷ De kó yemǝrè miēke bè bo nyu Sedisademmu ke tú ti Yiè nKuyie nkó dikpààtikàrì ke yebotè yemou ncokùní di bíékè, ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì yu dè Sedisademmu. Bè ténke bá ntũ mbe kó meyèmmè yeime itookperí kǝme. ¹⁸ De kó yewe miēke Sudaa kó kuwuò nkabe bo sǝnké Isidayeeribe kó kuwuò nkabe kè bèè wēnné kēiténí kubakù youú kó ketenkè miēke kéwētení dihei n duó ndi be yembè kè bè di te.

Itookperí yembè yóó wēte kēkpénténímè Kuyie mborè (Tí Yiè nKuyie mbéi nti)

¹⁹ N do dó ké di dǝò m bí nyi ké di duó nketensààkè,
kè di kè tieke,
ketenkè kèè pēǝté kesǝnke kemou.
Kè n yèmmè ndò ndi bo nni nyu ke tú di cice.
Bá di bá m bùtínné bìtì.
²⁰ Onitipòkù wèè yíè ke waà mbenitidaabè ò ǝmmè o dǝu.
Isidayeerì me nni nhǝ.
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.

²¹ Isidayeeribe kó yedabùò nyèè yìèní sitáá ñnkè,
kè bè kuò nke m báa.
Be ce ìi sīnte,
bè yè mmí mbe Yiè nKuyie nku bè do tũ nkù.

22 Díndi m bí ìì n yete wētenèní,
kè n tūntè tìì bo mí nnè díndi ti cuokè.

(Benitibè tḗné tì)

Nte t́nti ti wētenímu a borè
kè yé f́ṣṣ tumè ti Yiè nKuyie.

23 Yebòkè Baadibe ti soutému nè ti ɔ nyè feu iwũḍ kè úú ìì úú.
Ti Yiè nKuyie nkuù ti d̄erí t́nti Isidayeribe.

24 Nè ti baa bemmè mme
kè ti yembè feu b̄e nààkè
nè b̄e piètì dibòò Baadi ifei diiti.
Kè dè dèènè ibí initidaaì nè initipòì.

25 Ifei ìì do dò nké ti p̄í.
Ifei ìì do dò nké ti dátinné kuyààkù kōm̄e.
Ti cààr̄emu ti yeténè ti Yiè nKuyie nku ti tū nkù
t́nti nè ti yembòo nè ti bemmè nè yíenní,
ti í kènté ti Yiè nKuyie nti tū nkù kó metammè.

4

(Ti Yiè nKuyie mbéi nti)

1 Díndi Isidayeribe kè di cèèt̄e,
kè di wētení m borè.
Kè di f́ũũ nsib̄̄otenkaan̄i isòk̄e kp̄esi n yìlk̄e.

Kè di ténk̄e í cǎnn̄i cǎnn̄i.

2 Kè di pàrik̄e k̄e ȳí:

Ti Yiè nKuyie mbomu
kè di béinn̄e timómm̄onti kè d̄e tu kuc̄e,
d̄e m̄onn̄i yebot̄e bo k̄otení m borè k̄e dò
n yè d̄òò m̄esàà.
Kè d̄e nȳe naatin̄e n kp̄éí.

3 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nk̄e d̄ò:
Sudaa k̄obe nè Isidayeribe s̄ē̄n̄e kupaku p̄ànkù,
k̄éyóu di bo mbūot̄im̄e tipot̄i mīek̄e.

4 Díndi Sudaa tenk̄e k̄obe nè Sedisad̄emmu èi k̄obe.
N duónn̄e di ȳemm̄e
kè m̄eè d̄òk̄e nè di d̄òò m̄èè ȳei nk̄p̄éí
m mīek̄e kó muh̄áá mbo di cóút̄e,
bá òm̄òu báá na k̄e mù k̄uò.

Kuyie nȳe mb̄e p̄ē̄k̄e ti Sudaa tenk̄e

5 Kè Kuyie mbéi nk̄e d̄ò: P̄ē̄k̄én̄e ti Sudaa tenk̄e,
nák̄én̄e ti Sedisad̄emmu èi mīek̄e.

Ēén̄e dit̄at̄ehēu k̄ép̄ē̄k̄e m̄edīe nk̄e d̄ò:

Tíinn̄enn̄i k̄e ti k̄ote k̄éta yeh̄ek̄e iduot̄i fit̄e ȳe.

6 Cónn̄én̄e m̄ecannim̄e k̄ecuó nSedisad̄emmu bíék̄e,
k̄écok̄e k̄ewamm̄ú di bo s̄or̄i d̄e,
kè di cok̄u di báá cómm̄ú.

N yóó ínn̄i m̄eȳei m̄m̄e kubak̄u yóu bíék̄e.

M̄eȳei ndīem̄e mómm̄omm̄e.

7 Dicir̄icir̄i òòtenímu di d̄òu,
op̄ònti it̄énímu o k̄ar̄i k̄e bo pūo nyeh̄ek̄e k̄e ȳeè d̄òúnko,
d̄i ek̄e bo naá ntidobont̄i bá òm̄òu bá nȳe bo.

8 Kè d̄e dò mm̄emme dáát̄ín̄e tif̄òòt̄ònti k̄ék̄omm̄ú,
tiit̄én̄e iwúót̄i

ke yé ti Yiè nKuyie mmieke kpaá ti cóúmmèmu,
kè mu nyí ti bonke.

⁹ De yiè bo tuàke dù yiè bekpààtìbè kǎmbùàtì bo do.

Ifyèí bo auté sikpààtìbìí.

Dè bo di ikuó nùbè,

kékpeí bèè nàá m pǎánáàntì

mí ndi Yiè nKuyie mmí b́í.

¹⁰ De mǎnnì bè bo nnáá nke tú:

Ti Yiè nKuyie nha ti soutému tínti Sedisadèmmu èi kǎbe,

a ti náá ndì mǎnnì ke tú

ti bo mbo diheì miéke kè dè naati,

né nte tínti kè disie ìkú ti fǒnìí.

Bepàmbè itinímè tipûti timau

¹¹ De kó yemǎrè Kuyie mbo nnáá Sedisadèmmu èi kǎbe ke tú:

Yetǎrè ìnkè kó kuyaatonnikù

kuù kèríní dikpáá bíékè ke wetí n nìtìbè

kù í tú kuyaakù bè ǎ yennè kù tidiiti.

¹² De kó kuyaakù kùù iténí de bíékè, kù kpeínìmu.

Mí kù ínní ke bo bè bekénè.

(Benitibè b́í ntì)

¹³ Ti dootitǎbè kèrínímu diwetirì kǎme,

ke fímmú kuyaakperíkù kǎme,

kè be kpàrìsǎ cǎá icírí dǒmmè.

Ti kperè dèèmu! Bè ti pǎntemu.

(Ti Yiè nKuyie mb́í ntì)

¹⁴ Sedisadèmmu kǎbe yóunè meyei nke wénkùnnè di yèmmè,

kè dèe yie nkè di cooté.

Dè yó nkááké de kè kuyonku kó meyèmmèe yè di miéke.

¹⁵ Danni èi kǎbe tì pǐèkùmu,

ke tùàkení Efadaimmu èi ke náá nde kó meyei mmèè kèríní me kpéí.

¹⁶ Caunnè yebotè, nákénnè Sedisadèmmu èi kǎbe ke tú:

Tihǎapǎnti iténí yehékè détiyè ke kèríní,

ke úú fèkpàriúùfè,

ke wetí Sudaa tenkè kó yehékè.

¹⁷ Ke cǎète Sedisadèmmu bebàrìbè ǎ cǎètemè kupaku,

ke yé Sedisadèmmu èi kǎbe yetemè n kpeti.

Mí ndi Yiè nKuyie mmí b́í.

¹⁸ Sedisadèmmu èi kǎbe tì di tùàke

di yei nnè di caàrìmmè dèè te kè de kó meyei ndi do,

ke di kǎute ke di yo me doò tiiku.

Sedemii yàmè meyei mmèè kèríní ke muàke

¹⁹ N yo ditǎteheù kuàmmè mme nè mudoò kó iúu,

kè n kǎmbùàtì duò kè dè n yóu ke n cáá kè m mítìrìnè kuyonku,

dè í yie nkè m bo n cǎéké.

²⁰ Be m̀pàmbè ní yó mpènkóo kè betǎbè bèè tùàkení,

titouti ténke í yó nkpaá,

difi mari í yó nkpaá diheì ke cúóké

dèm̀ou dè bo duó dimǎnnì dimáá.

²¹ Nh ǎunèmu m bo nwúómmè n dootitǎbè kó mekpàrìcannimè

nè m bo n yomè ditāteheù kuòmmè.

22 Kè Kuyie mbéi nke dò:
N nìtìbè bèè tu tiyèintì
bè í mọ́ke mēcìl.
Bè cìl mēyēi ndòòrìmù bíékè nke
bè í yé mēsàà mmudòòrìmù.

23 N wènté ketenkè kè kè í mọ́ke ke dōmmè,
bá dēmarè í bo,
n wènté kēĩnkè bá kuwenniku í bo.

24 Kè n wènté yetārè ke sǝ nyè sǎntè
kè sitǎǎ simǝu yǝǝti.

25 Kè n wènté ke sǝ nhonitì ténke i kpaá ketenkè,
kè sinǝ cìété simǝu.

26 Kè n wènté diheì titebiiti do pǝi dì,
ke sǝ ndi naánkoo tēdǝntè.
Kè yehékè yemǝu naá ntidobontì,
dēndē kó dimàà boní Kuyie mborè nde,
ku miēke kèè ti yè ke tonté.

27 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Diheì dimǝu yóó dǝúnkomu,
n né í yóó bè kùǝ kédeè páíí.

28 Nè dē kpéí ketenkè kemǝu yó mbo yedabùò mmieke nke,
kè tiwētìi sǝute,
m bēi ntì tintì.
N yí yóó ceete,
n yí yóó wēte n fǝnkúò.

Siyǝǝ èi kǝbe natitǝbè bè soutémè

29 Sikpàrìnaasēĩ nè betāntǎũbè kó kutoweku kuù dàátíní,
kè benitìbè cìété muceé nke taà titúútì miēke,
kè betǝbè dèkù yetārè, kè yehékè yemǝu dǝúnko,
bá òmǝu ténke í bo ye miēke.

30 Sedisademmu èi kǝbe bè yóó di pǝnte kè di né benné
ke dǝori ba?

Ke sǎrì dimáà ke tũǝ mēsǝ nkó yetootǝre,
ke ǎǎ còróò di nuǝ.
Di panti dētetirè nde di càmbè di sènkèrìmu,
ke dó di kũũ.

31 N yo mēè tammè
dò nhonitipòkù wèè kuò ntipǝutì o kǝme mme,
desapùmbire dèè pǝi meketimè.
Siyǝǝ èi kó desapùmbire nde,
dèè fiu, ke yuo dē nǝu ke tú: N fetimu n kúmu n kǝùbè bèè n na.

5

Osàù í kpaá Sedisademmu bá omáà
(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)

1 Cennè Sedisademmu èi dimǝu,
kébíéké kéwammú yecēkàrè yemǝu
kòò mǝu bo bá omáà wèè dǝòrì dèè sié ke tũ ntimómmǝnti,

n cǐé nSedisadεmmu.

(Sedemii béi nti)

² Bè ɔ nnáá ndii mǎnni
ke tú ti Yiè nKuyie m bomu
bè ɔ mparikumu ke né soú.

³ Ti Yiè nKuyie nha dó wèè nàá nwènwe timómmǎnti,
a bè potému dè mē nyí bè nampε.
A bè kòumu ke dó ké bè dèè bεmǎu
bè mε nyí yie nha tié,
kè bε to kpenke ditári kǎmε
bè í yie nke bo wēténí a borè.

⁴ Bεbíkénnitibè mbe bε yèmmè í bo,
bè í banté bε Yiè nKuyie ndó dè
Kuyie mbè tũ nkù kó ikuó.

⁵ Kè n yóu ke dǎ
m bo kǎte bekótibè borè ké bè béinnè
ke yé bεmbe yémému bε Yiè nKuyie nkó kucε
ke yé ku kó ikuó.
Kε n sǎ mbe kperε í cáá, bε mǎu bè dó kénte bεmáà ndi,
ke tǎte metaummè mēè do bo bεmbe
nè Kuyie mbe cuokè.

⁶ Nè dε kpéí nyecìrícìrè bo yènní
kudúókù ké bè càáké,
desǐnnè bo yènní kutáfuǎ nké bè pǐmǐmú.
Yekpamaà mbo nhokε bε ekè
kè wèè yènní yèè ò pǐ nkénété
ke yé bè kù yetεmè kucε mēpéu
kè bε caàrímè sũũ.

(Ti Yiè Kuyie mbéi nti)

⁷ Sedisadεmmu kǎbe ba mbo nte kè n di cǐé?
Di n dootóomu ke parikunè yebókè yètè.
N di duó nkè di di ke sǎnnému,
ke buróo yebókè borè
ke dǎntenè onitipòkù wèè yóu o dǎu
ke tũnnε wèè í tú o dǎu.

⁸ Di sǎáténè yesǎndakè nyε,
yèè dó mudèè bá di kè di kǎnti ke tũ nditeri pokù.

⁹ M bo nwúónko dε kó benitibè ke báá bè potáà?
M bo nwúónko dε kó kubotí kǎbe ke báá pεitaà?
Mí ndi Yiè nKuyie n di bekúmu.

¹⁰ Dekεnè dihéi kó iduotí
kéta kékǎũ fínyĩ tebakε,
di né báá ì dèè páíí.
Ciénè ìi í tú mí ndi Yiè nKuyie n kpεyi.

¹¹ Isidayεεribe kó kuwuǎ nkǎbe nè Sudaa kǎku kǎbe,
bè n soutému. Mí ndi Yiè nKuyie m mǐ mε nyé.

A bo yetεmè Kuyie ndε kó mucǎntimu tú mù

¹² Sudaa èi kǎbe yetεmu mí mbe Yiè nKuyie,
nke náá nke tú:
Kuyie nyí bo, mεyεi mmamè í yóó ti tuǎkení.
Bè mε nyí ti doti mudoò.

Dikònni me nyí yóó ti pí.

¹³ Kè bèè tu bè nàá mmí nKuyie mpããnáàntì,
bè nàá ntì tu òtètìrè nde,
tì í boní m borè.

Bè nàá ntì tu òkèní bèè ìnkè.

¹⁴ Kè dè dò mmemme Sedemii
nte mí ndi Yiè nKuyie Mpakèdaa n tú mù:
Nè tináàntì bè nàá ntì kpéí
bè bo yí idéí,

kè n náàntì n da náá ntì ntú muhãá nké bè còúté.

¹⁵ Díndi Isidayeeri be n yóó ìnní kubotí dèdétìrè kòku nku di kpéí,
mí ndi Yiè nKuyie mmíu búi.

Kubotí kukperíkù nku.

Kubotí kùù do bo nè dimònni.

Di í yo ku náàntì,

di í yé kùù náá nyèè tannò.

¹⁶ De kó kubotí do dònnè kufòti kùù pòòtè kè feío kùnkù,
de kó kubotí kòbe tú be kpàrìnuòmbè mää ndi.

¹⁷ Bèè yóó cake di paa nnè di diì,
kékuò di bí initidaai,
nè initipòì nè di wũò,
kécake fínyí kó òtìe nnè fikíe kperè.
Bè bo può ndi ekè iduotí fité yè.

Di yèmmè naatinè yè.

¹⁸ Mí ndi Yiè nKuyie kè m búi nke dà: Bá nè memme de kó yewe mièke n yí
yóó di kuò kédeè. ¹⁹ Kè bè beke diì mònni kè yí ba nte kè Kuyie nti dòò miè? Fò
nSedemii, á bè náké kè dà: Di dootóo mèè botí ti Yiè nKuyie, kè fié iwũò ibotí tòi
kó yebókè, di tenké mièke, mèè botí nku ibotí tòi yóó di kònnèmè dihéi diì í tú di
kperi, kè di mpí mbe tómmú.

Bèè yete Kuyie nkpeti be kó mucòntimu

²⁰ Píékénè ti Sakòbu kó kuwuò nkòbe cuokè,
ké ti yèè Sudaa kó kuwuò nkòbe cuokè kè dà:

²¹ Kénténè ti díndi kuwuò nkùù yéi nke kpa mēyèmmè,
díndi bèè mòke inuò ndi me nyí wúó,
kè mòke yeto di me nyí yo.

²² Di í yó n yòtaà?

Mí ndi Yiè nKuyie n di bekemu?

Di bùòtì í nduòà?

Mí nwèè pènné dàméèrì mubirímú,

kè mù dò nku perí sáà,

kè menie nyí mù sei.

Kè yénéfñfñrè tóu menie mmè me nyí mù sei,

kè kuyaakù ìinko yénéfñfñrè

kè yè ùùti, yè me nyí mu sei.

²³ Díndi ku nwuò nkòbe di to yèè kpeñni,
di í yie n kpèti di m bùtínnému kè ìté.

²⁴ Di í totí di yèmmè kè bo n depe

mí ndi Yiè nKuyie,

mí nwèè di duò nfetaafè fè mònni,

fèìnkèmbóntaafè nè fetadentifè,

kè di duò nyèdidèi mòrè,

25 Di yete mɛ̀ɛ̀ kpɛ́í nte kɛ̀ dɛ̀ tɛ́nke í tùòkùní dɛ̀ mònɲì.
Di caàrìɲɛ̀ mɛ̀ te kɛ̀ di pàà dɛ̀ kó mɛ̀sàà.

26 Bɛ̀yɛ̀ibɛ̀ bɛ̀ bo n nìtìbɛ̀ cuokɛ̀,
kɛ̀ ɔ̀ nhokɛ̀ wɛ̀ dɪ́ sínɔ̀ ticùàtì o kɔ́mɛ̀,
bɛ̀ dɪ́ mɛ̀ botí kɛ̀ pĩ̀ mɛ̀nìtìbɛ̀.

27 Bɛ̀ ɔ̀ pĩ̀mmú sínɔ̀ kɛ̀ píe mɛ̀mɛ̀ botí kunɔ̀rìdieku,
bɛ̀ yùùkú dɛ̀ pìéké mɛ̀ botí bɛ̀ cɛ́ĩ mɛ̀kɛ̀,
bɛ̀ mɛ̀ nhɔ̀ nke kpenke kɛ̀ mòòtɛ̀ bɛ̀ kpɛ̀ɛ̀.

28 Kɛ̀ kpénkú kɛ̀ cɛ́ékú
kɛ̀ né dɔ́kɛ̀ sɔ́ké mɛ̀yɛ̀i ndòòrìɲù,
bɛ̀ í bekù tibeéntì tì dò nkémbekùmɛ̀,
bɛ̀ í pĩ̀ nyiciribí bɛ̀ dò nké nyì pĩ̀ɲmɛ̀,
nɛ̀ mɛ̀mmɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kpɛ̀ɛ̀ yíé.
Bɛ̀ mɛ̀ nyí kommu bɛ̀cɪ̀rìbɛ̀.

29 Kɛ̀ di né yɛ̀ m mɛ̀kɛ̀ bá mpɛ̀i dɛ̀ kó fɛ̀yanfɛ̀ kɔ́baà?
Mí ndi Yìè nKuyie mmú tì ndi beke?
M bo yóu m bo potémɛ̀ kubotí kùù dò mmie nnaà?

30 Dɛ̀marɛ̀ cànnɛ̀ isɔ́kɛ̀ kpɛ̀ɛ̀ dɛ̀ dòòrì dihèi mɛ̀kɛ̀.

31 Kɛ̀ yɛ̀ bɛ̀ nàà m pã́nã́aɲtì bɛ̀ nàámmɛ̀ siyáàbìsì nsi,
kɛ̀ ikuó nùùbɛ̀ wanti mucɔ́ntimu,
kɛ̀ n nìtìbɛ̀ dɛ̀ wùó ndɛ̀sààrɛ̀.
Diyiè sɔ̀nni yiè di né yóó yĩ̀mɛ̀?

6

Mɛ̀yɛ̀i ndiɛ̀mɛ̀ mɛ̀ doti Sedisadɛ̀mmu èi

1 Díndi Bɛ̀nsamɛ̀ kó kuwuɔ̀ nkɔ́bɛ̀,
cokénɛ̀ kɛ̀yɛ̀ Sedisadɛ̀mmu,
kéwammú disàrì.
Eénɛ̀ ditã̀tɛ̀hèu Tekoa èi mɛ̀kɛ̀,
cónnɛ̀nɛ̀ di kó mɛ̀kpà̀rìcannimɛ̀ Bɛ̀ti-Akedɛ̀mmu èi,
kɛ̀ yɛ̀ mɛ̀yɛ̀i mɛ̀mɛ̀ kèrínímɛ̀ kubakù yoú bíékè,
kɛ̀ yó ndɛ̀u mɛ̀diè.

2 Siyɔ̀ dihèi dɪ́ do tú dihèi sààrì kɛ̀ bɛ̀ dɪ́ dó,
n yóó dɪ́ pòntɛ̀mu kɛ̀ dɪ́ do kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ deè.

3 Bɛ̀nìtìbɛ̀ tùòkɛ̀nìmu Siyɔ̀ èi,
kɛ̀ bàtɛ̀ kɛ̀ dɪ́ fitɛ̀ kɛ̀ bo dɪ́ pòntɛ̀,
bɛ̀naacɛ̀mbɛ̀ ɔ̀ bátémɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ wũɔ̀,
kécónné bɛ̀ touti,
bɛ̀ mɛ̀ nyí bá wɛ̀ nɛ̀ o kó kupíkù,
otɔ̀ù nɛ̀ o kɔ́ku.

4 Kɛ̀ bɛ̀ nàà nke tú: Báátínɛ̀,
íténɛ̀ kɛ̀ tí bɛ̀ do ké bɛ̀ pĩ̀,
kɛ̀ diyiè kpaá cómmú yeyɔ̀,
diyiè tì dèèmu,
kɛ̀ mɛ̀dɛ̀ɛ̀ nfũ̀tɛ̀nɛ̀ dɛ̀tie nyɔ̀,

5 Íténɛ̀ kɛ̀ tì bɛ̀ do kɛ̀yènkè
nképuɔ̀ nsikpà̀tìcɛ́ĩ.

6 Nte dinùù tì Yìè nKuyie Mpakɛ̀daa ndi duó ndi dɪ́ tu:
Kũ̀nɛ̀ idɛ́i kéɔ́nnɛ̀ Sedisadɛ̀mmu kéfitɛ̀ kɛ̀na kédekɛ̀,

dε kó diheì n yóó yǔś ndi to nye,
 bè fěũko benitibè mbe mediè.
⁷ Tebinte tǎnní mēè botí menie
 Sedisademmu eì kabe me ntǎnní kuyonku
 bè dàrimu ke fěũko benitibè.
 Bè bè puotimu ke bè kòu kè n dè wùó.
⁸ Sedisademmu eì kabe ceetenè,
 kè dēe yie nkè n yèmmè báá di yè.
 Kè mēè dake n yóó duó nkè di kó diheì dǎúnkomu.
 Bá òmǎu ténke bá ndi bo.

Kuwuo nkùu kabe í dǎ kékeè tìmati

⁹ Nte mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa m bēi ndi nùù:
 Dérinè Isidayeeri be sǎmbe, dēté dēténè be,
 bè ǎǎ tǎũ fínyǐ kó yebe kédérí mēè botí,
 kētũnne ibake imǎu kécáté caté yèè kpaá.
(Sedemii beí nti)
¹⁰ Wenni nwe n yóó béinnè wè kòo keè.
 Díndi itookperí yembè di í yie nke bo keè Kuyie nnáànti,
 kè ku náànti di dò mmudaá.
 Di keté ke í dǎ ké tì kèè.

¹¹ Kè Sedemii dǎ:
 Kuyie nha mieke bè cǎu mmèè botí
 n kake me mbè cǎu, bá n yí na ke bo minné.
(Tì Yiè nKuyie mbéi nti)
 Yóu kǎa miekee bè do bemǎu,
 ibí sǎmpǎi nè bebémbè,
 ke yé bè yóó pǐmmúmu benitidaabè nè benitipòbè nè
 bekótibè nè sidakóó.

¹² Be cǎi bo naá mbetabè kpesi,
 be paa nnè be pobè betabè borè tieke.
 M bo bè ǎnné dii mǎnni tenǎutè.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmú bēi.
¹³ Bemǎu besǎmpóbè nè bediebe bè dǎ ticuuti nti,
 bèè naá mí nKuyie m pǎǎnáànti nè ikuó nùùbò.
 Bemǎu bè tu siyǎàbìsǐ yembè mbe.
¹⁴ Bè í wúó mmeyei mmèè duò n kó benitibè dèmarè,
 ke náá nke tú demǎu dè kèrí séi,
 dèmarè me nyí kéri,
 demǎu kè dè cǎari.

¹⁵ Ifei na mbè pǐmmè be dǎdǎri ìi sòke kpéi
 ifei me nyí bè bo,
 bè keté ke í yé bè tu dè ifei,
 dēè te kè bè yó nkaké becírìbè mieke
 m bo íté kécómmú dii mǎnni ké bè poté.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmú bēi.
¹⁶ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú:
 kũnténè kuce di kéri kù,
 kécómmú kéwénté kébeke kè bè di náké
 ice ìi do bo nè dimǎnni.
 Kè dí tǎáté kùu wenni ké kù tũnne kápété meomǎpùmmè,
 kè di né tú díndi í yóó mè dǎdǎ.

¹⁷ Nh ǎnné beheikembàribè mbe di cuokè,
 dǎdǎnnè meyǎdmmè kékénté ditǎteheù kuòmmè,

kè di yete ke tú di báá kénté.

¹⁸ Deè te kè n tu:

Díndi iwuò ntèi kénténè mesàà nkékeè,
díndi kunìiti kèèè tìi yóó bè tùòkení.

¹⁹ Titenti timòu kàbe kèèè n tùmè,
n yóó duónko meyei mme de kó benitibè ìnkè,
be yeñtotí meyei nkpeyi mǎnnè tìi yeti nti,
ke yé bè í dààtemè n náànti kpéí,
ke sènkèrì n kuó.

²⁰ Di kòrì Sebaa èi ke touní wèè tùdààrí bo n dòò ba?
Yehèkè détiyè kóo tùdààrí bo n tǝ mba?

Di n feu ìi wũǝ ke tuò n yí ì dó,
di n feu ìi wũǝ n yí ì wùó.

²¹ Deè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu:
m bo dǝú mmebétímè kubotí kuu nyìkè
cicebè nè be bí onitì nè ocǝpetitǝ,
bemòu kè bè mbétírí ke duò ke kǝ.

Isidayǝeribe dootitǝ kèrínímu kubakù youú

²² Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
kuwuò mmakù kuù itiní kubakù youú bíékè,
kuwuò ndiekù kuù itiní kutemmǎnku.

²³ De kó behǎǎpòmbè nǝmmu

ke tǎũ ipie nnè yekpǎǎ,
bè yóumu bè í mǝke onitì kó mesémmè,
kè be tammè ùuti dàméèrì ò nhuutimè.
Bè dèke sisǝí nsi ke tú fenafe mǝmmò,
ke dò nhonitì òmǎà,
ke bo di dokénè díndi Siyǝǝ èi kàbe,

(Benitibè béi ntì)

²⁴ Tì ti nkèè kè ti kǝntì bèitè
kè ti yèmmè cààrè,
kè kuyonku ti pǐ nke dò nhonitipòkù ò nkuòmmè debire.

²⁵ Tì í yóó dáátí kékǝté depaa,
tì báá dáátí kékété ice maì,
tì dootitǝbè bèè bo tipíitì timòu nè yekpàrìse,
kè benitibè bùòtì cùùtè.

(Tì Yiè nKuyie mbéi ntì)

²⁶ Díndi n nìtìbè dáátínè tifòòtǝntì kékari mukũũ.
Pũnnè mutǎpéi kénkuò nyekúdabùò,
wèè bire bo demǎà dè ò kú kòo nkuòmmè.
Kuónnè dikúdabònni ke yé di pǝntì kèrínímè ke bo di do ké di déété.

Timátì tìi í dò nkéna kéwénkunnè

(Tì Yiè nKuyie mbéi ntì)

²⁷ Fǝ nSedemii n da kǎnnè n nìtìbè cuokè
kǎa bo bè yáákému,
omǎátì ò yáákémè timátì.
Paaté be kéyà be cè dòmmè.

(Sedemii béi ntì)

²⁸ Bè tu itookperí yembè mǝmmǝmbè mbe.
Bè tu bèè náante bè mbe betǝbè kpéí,
be to yèè kpeínni disǝwũò nè timátì de kǝme.
Bè tu bemòu bekòùbè mbe.

29 M bè fuute ke fuute timádouti ke dò ntimátimínti na nyè
kè timátii peike,
timátimínti me nyí yie nke càténè timátì.
30 De kó benitibè bè dònne tisíntémátì nti
ti Yiè nKuyie mbè sènkèrimu.

7

*Bèè sántí bemáà detetirè
(Wénté Sedemii 26:1-19)*

1 Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: 2 Kote kécómmú n cǐètè bòrì kǐpǐkè ke dò: Díndi Sudaa kòbe bèè taanní te ncǐètè mièke mubáammù, kǐnténè di Yiè nKuyie ntu mù. 3 Nténè mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa n tú mù: Tǔnténè di ce nè di dǎrìmè, kè n yóu kè dí mbo dihéi dii mmieke. 4 Di báá duó ndimáà tiyáàbìsínáànti kénnaá nke tú: Ti Yiè nKuyie ncǐètè tu tie, ku cǐètè tu tie, ti Yiè nKuyie ncǐètè nte die. 5 Kè di mènke tǔnte di ce nè di dǎrìmè, ke pǐ nditabè nè timómmanti. 6 Ke í fǐũko bepòbè nè iciribí nè bekúpobè, kè di í kǎu di nhèi mièke bèè í cààrè. Ke í feu iwũs yebakè kè yè di cààrì. 7 De mǎnni m bo di yóu kè di mbo die, dihéi n do duó ndi di yembè kè dí ndi te sáà nè di bo mbomè.

8 Kè di me ntũ siyáàbìsì kó tináànti detetirè kpeti. 9 Di bo nyuuku ke kǎu benitibè, ke dǎuti dǎutinè ditabè, ke dǎummu yenò di me nyí yè dǎrì, ke tuò ntihúúnti yebakè di do í yé yé. 10 Kè dí dèè ke kǎtení n cǐètè mièke, bè yu dè n yètìrì, kécómmú n yìkè ke tú: Ti cootému, ke né wǐti ke bo sǎoté isòke mudǎrìmù. 11 Di yèmmè dò n cǐètè bè yu dè n yètìrì tè tu beyóóbè kó disàrì ndià? N dè yàmu mí ndi Yiè nKuyie mmũ bǐi.

12 Kǎtenè Sidoo di do yu dè n yètìrì nè dimǎnni, kè di bo yà n dǎmè dǎborè, n nìtibè Isidayeeribe kó kuyonku kpéi. 13 Di mmǎnni nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: Di me ndǎò meyei mmèè kó dimáà kè n di náánnè, ke di náánnè nè dikũnweñnini bá di í n yíé. 14 N dǎò mèè botí Sidoo n yóó me ndǎò te ncǐètè n yètìrì yu tèè mièke di pǎtìnnè tè, nè ke ntenkè n duó nkè di yembè nè díndi. 15 N yóó di dootóomu n dootóo mèè botí di tebií Efadaimmu naàmunkù kòbe.

Mubáammu Kuyie nyí dǎ mù

16 Kè Kuyie mbéi nke dò: Fǐ nSedemii bá nni mbáá mbe kpéi, bá nni nkuǎnnè be kpéi ke sǎutí, bá nni mbáá nke yetíróo, n yí da kémú. 17 A í wúó mbè dǎrì dè Sudaa kó yehèkè nè Sedisademmù kperi ye mièkaà? 18 Ibí ìi kau idéi kè i cicebè wìetì muháà nkè benitipòbè puotì ticootì ke bo kake kè bèè pǎ tebǎotenkaanitè bè tu tè Asitaditee, ke pǎánnè tidiitì yebakè dèè íinko m mièke. 19 Mí ndi Yiè nKuyie n né bè náámmu kè n tu: Bè í íinko mǐ kó kemieke. Bè áà bemáà ndi ifei.

20 Nè de kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: N yóó yóu kè m mièyonke do de kó dihéi nè benitibè nè iwũs nè dikpáà kó detie nnè titietì timòu. M mièke kó muháà mborè cǎuté bá dǎmarè báá na ké mù kùò.

Kuwuò nkùù í kémú ku Yiè nKuyie nkpeti

21 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa díndi Isidayeeribe di tũ nkù mǐ bǐi nke tú: Túóténè iwũs di na nni nfeu ì ke tuò kǐyénè mewǎnnimè kpéyi kǐcǎáké. 22 Ke yé n do í nǎkémè di yembè m bè dǎnnenì dii mǎnni Esibiti ke dò bè nni nfeu iwũs ke tuò ke n feunè itèl. 23 N do bè duó nyì tié ntú bè bo nyíémmè mí ndi Yiè nKuyie n kpeti kè nní mbè te kè bè tu n kòbe ke tũ nkuce m bè benke kù kè dèè yie nkè bè mbo kè dè bè naati. 24 Bè me nyí yie nke bo kǐnté, bè í nyie ke bo keè, kǐnsóké ke tũ mbe mómmombe kó meyèmmè, kǐntũ mbe tookperí bè náà nti, bè botí be fǐnkúò ndi bè ténke í kǐrì de ìkè. 25 Nè di yembè yèmmè Esibiti nè yíennì yewe

yemau duómè n yí yóu m bo ntũñkomè n kó betōmbè. Bèè nàá m pãānāantì di borè yekũnwerè yemau duómè. ²⁶ Di me nyí kènté n kpeti, di to keté ke í kènté de bíékè, kè di kpénkũnnè di to ke dòò mēyēi nke pēēté di yembè do dòò mè.

²⁷ Sedemii a yóó tì mbè nàkému timau, bè me nyí yóó da kènté, a yó mbè yumu òmòu me nyí yóó yie. ²⁸ Kàa né bè nàké ke dò: Di tú kubotí kùù í yíé nkù nku Kuyie nkpeti, ke í yíé nku tié, òmòu ténke í wetí, mēwetímmè kpeti ténke í kpaá di nò miéke.

Mēyēi mmèè doti Isidayēeribè bè yete mēè kpéi nKuyie

²⁹ Díndi Sedisadēmmu èi kàbe, kuónè di yùtì di soké tì ke bēnkú di cáāmmè ke tú n kàbe, úténko ti tetāpéitè ñnkè kékuó ndikúdabònnì.

Di kó kuwuò di ñinko m miéke nke n ténke í di dó, di n dootóomu.

³⁰ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nke dò: Sudaa kó kuwuò nkàbe dòò isòke kpere nde dèè í wenni bè tanné be bōatenkaanitè nte n cīētè n yètìrì yu dè ke tè sīnkũnnè. ³¹ Ke maá yebāwũōtārè Tofeti ditōnnì borè Inōmmu biriku ke tuò be bí initidaaì nè initipòì m me nyí tì mbè nàké, n keté ke í tì totì n yèmmè.

³² Nè de kpéi mí ndi Yiè nKuyie mmūi bēi, de yiè kērínímu kè bè ténke í yó nyu Tofeti ditōnnì borè ke tú Tofeti. Bè me nténke bá nyu Inōmmu biriku ke tú Inōmmu biriku bè yó ndè yu ke tú kukòùbiriku nku, bè yó ndè kūrì bēcírìbè mbe mēfiè ndōnté mēè kpéi tipūitì teti. ³³ Tinòtì nè tikpasīnti dè bo pété de kó kuwuò nkàbe ké mbè còu bá òmòu í ntì kōúnnè. ³⁴ M bo duó nkè yebaa ndeè Sudaa tenkè nè Sedisadēmmu èi de miéke, wèè puoke bàmbà nè wèè yenke be kó iyie mbo dèè, ke yé de kó ketenkè yóó naāmmè tidobontì.

8

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: De kó yemārè miéke bè bo kūtè Sudaa kpààtibè, nè sīkpààtibìi kó yekũō, ikuó nìùbè nè bèè nàá m pãānāantì nè Sedisadēmmu èi kàbe tábè kpēye, ² ké yè còúngo diyìè nè otānkù nè siwāā kè de nyièni ke yè sōnku, dēnde bè do ninku dèè ñikè ke dè bāá, be kũō yó nde cóú, bá bè bāá yè aké kékũnnè bè bo naá ntikùtì ketenkè ñnkè. ³ De yiè bèè bo nkpaá ke fòu Isidayēeribè miéke bè bo dōke mukũū nkè dēe pēēté bè dómè mufōmmu. De kó fēyanfē yēife kàbe m bo bè bètì kè bèe cīété kēmbò be bíékè, be bíékè. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakēdaa mmūi bēi.

Isidayēeribè kó itookperí í dò nkébanté

⁴ Beke be ke tú n yē nkòo nìtì do ò ãã í nyìtāà?

Yāà kòo nìtì yeté kuce ò ãã í nwētení ke tūnnè kusààkù?

⁵ Dè né dò mme kè Sedisadēmmu kàbe yete n kpeti?

Dè dōmme kè bè yetíróo ke bo ntũ nkuce kuyēiku ke í dó kēwētení m borè?

⁶ N kēmmúmu be náantì ke sš nhòmòu í náá nkè dè co kuce, òmòu í dēmmu o caàrìmmè kpéi,

òmòu í békú omáà ke tú n dòò ba?

Bá wè ò né tũ mme yēi nkó kuce nku

tesāntè tèè baati mudoò te kōmè.

⁷ Bá fēcònfè fē yēmu dimōnnì fē ãã tote dì dihei,

tenónkpete nè tekpāncéndéitè

nè kukunaakù dè yēmu de kũūnnì dìi mōnnì

n nìtibè bie me nyí yé bè bo wētenímè m borè.

Mēyāàbìsìcìi nyembè

⁸ Di bo yīme ke ntú: Ti ciimu

ke mɔke ti Yiè nKuyie nkuó. Kè ì né tu siyáàbisí kpeyi,
ke yé bèè ì wǎũ bè tumè siyáàbisí yembè ke ì cèèri.

⁹ Mecii nyembè di ifei nyi bè ãtiremu
timátì tii bè pĩ,
bè sènkèrì mí mbe Yiè nKuyie n náàntì nti
be cii nné ténke tú òmmè?

*Kuyie mpǎānǎāntì náambè nè ikuó niùbè bè yé nke duómè
(Wénté Sedemii 6:12-15)*

¹⁰ Deè kpéí nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu betòbè bo tieke be pobè,
betòbè bo fiet be paa nkétieke,
ke yé bemou besámǎpóbè nè bediebé bè dó ticuuti nti,
bèè nàa m pǎānǎāntì nè n kuó niùbè
bè naá nsiyáàbisí yembè mbe.

¹¹ Bè í wúó mmeyei mmèè duò n kó benitibè dèmarè,
ke náa nke tú demou dè kèrí séi,
dèmarè me nyí kèrí, demou kè dè cààri.

¹² Ifei na mbè pĩnmè be dòòrì ì sòke kpéí,
ifei me nyí bè bo,
bè keté ke í yé bè tu dè ifei.
Deè te kè bè yó nkaké becírìbè mieke,
m bo íté kécómmú dii mǎnni ké bè poté.
Mí ndi Yiè nKuyie mmíu béi.

*Kuyie mmántémè kù do dó dè ku nìtibè borè
(Ti Yiè nKuyie mbéi nti)*

¹³ N dó kétéí n nìtibè mbe,
bè ã ã tǎ ã fínyĩ nè fikíè de be ké yé tii mmè.
Bè me nyí cáátí dèmarè, be fǎàtì mǎtému.
Deè te kè n yóó ãtinné de kó feyanfè,
kéduó mbe eì bepòòbè.

(Benitibè béi nti)

¹⁴ Ti kari die nke pĩ mba?
Tí kǎtenè yehékè iduotí fité yé kémbaà mukũũ.
Ti Yiè nKuyie nkuu tǎáté ke bo ti kuó.
Kuù ti niinko menie mmèè ã mutie mùu kòu,
ti kù càke mèè kpéí nte kè kù ti dòò memme.

¹⁵ Ti do baà diwèi ndi di me nyí kǎríní,
ti do yé ke tú ti mǎmmú yóó dèèmu,
kè mù né dǎke yetíróo ke duò ti kǎmbùàtì.

¹⁶ Ti yoní sisèĩ nǎòroo nku Danni tempè
sikpàrisèĩ kó yedabùò,
nyeè dàátí kè kútenkù kumou kǎbe kǎnti au.
Bè kèrínímu ke pǎntì diheì,
ke càari dèè bo di mieke,
ke kòu di nìtibè.

(Ti Yiè nKuyie mbéi nti)

¹⁷ N yóó di duónko yedaute nye.
Kè yé ndi dǎmmù, mí ndi Yiè nKuyie mmíu béi.

*Sedemii yèmmè cààrèmè
(Sedemii béi nti)*

18 N yemmè mɛɛ cààrɛ kɛ dɛ n duó mmuməmmú,
we mbo m bántɛ?

19 N nìtìbè dabùò nyɛɛ yìèní itemmànkɛ imɔu kɛ bè móú mɛteəmmè,
kɛ kuò nkɛ tú: Tì Yìè nKuyie nténkɛ í bo Siyɔ̃ɔ èlà?

Tì ténkɛ í mɔkɛ okpààtàà?

(Tì Yìè nKuyie mbéi nti)

Dè dòmme kɛ bè n yóu

kɛ tūnnɛ yɛbəkè bè do í yé yè

kɛ pèíkūnnɛ m miɛkɛ?

(Sedemii béi nti)

20 Kudisɛɛkù pɛɛtému,

ditenwaà auté kɛ bo deèmu,

kè ti kpáá kɛ mu nyí pèté mɛdɛɛtímè.

21 Dè nkòute mɛdiè mme,

meyei mmèè do n nìtìbè mɛ kpéi.

Dè n dimu kɛ n kɔmbùàti duó mɛdiè.

22 Dɛtie ndèè tàànnè yemuɔ,

dè í kpáá Kadaadi tenkàà?

Bɛtambè í kpáá dɛ kó yɛhekàà?

Dè dòmme kɛ bè í taà n nìtìbè?

23 Kè n yuu do ntú tɛbintɛ,

kè n nuɔ ndo ndò ndinébòrì,

n na nkuò nkuyie nnè kɛyènkòo

n nìtìbè kó mukũũ!

9

Kubotí kùù sũ siyààbìsí

1 Áú! Kè n do bo pèté difii mari dikpáà miɛkɛ,

bɛciəmbè diɛku dɛ n na nyóu n nìtìbè,

kɛ kɛ nkɔtɛ kɛ bè dɛténè.

Bɛmɔu bè bùtínnému Kuyie kɛ tūnnɛ yɛbəkè,

bè tu siyààbìsí yembè kó ditínni ndi.

2 Tì Yìè nKuyie ntu: Bɛ nóndiɛ nkòu mɛpendòmme kɔmɛ mme.

Dè í tú nè timómmənti miɛkɛ nkɛ bè baatémè dihei.

Bɛ kpɛɛ dɛmɔu tu tidənniti máà kpɛɛ ndɛ,

bè í banté bɛ Yìè nKuyie.

3 Bá wè wèe dɔò mɛyɔəmmè nè o népo

ò mɛ mbáá duó nhomáà o tɛbitɛ,

a kou wèe ɔ̃ da kɔtɛ,

nè wè di nɛiti wèe da wátìrì.

4 Bá wè kòò cií nɔo kou,

òmɔu í náá ntimómmənti,

bɛ nóndiɛ nyii manténè siyààbìsí,

bɛ yei ntontému.

5 Bè ɔ nyóó ité meyei mmie mmiɛkɛ kéta mɛtɛmè miɛkɛ nkɛ,

kényeti si nyààbìsí miɛkɛ kéta sitesì miɛkɛ.

Bè i dó ké m banté, mí mbe Yìè nKuyie mmíu béi.

6 Nè dɛ kpéi kè ti Yìè nKuyie Mpakɛdaa béi nkɛ dò:

Bè ɔ̃ pūnné mɛɛ botí mɛsɔ nké mɛ wénkūnnɛ

mɛɛ botí nku n yóó bennémè kuwuɔ nyɛiku kuù nkɔbɛ,

kɛ yé n yí yàmè m bo bè yīmè.

7 Bɛ nóndiɛ ndò mmɛwaàdòmme mme kɛ kɔu.

Bè í náá ntimómmənti bè nàá ntì tu mesòummè mmə.
 Bè ò nnáá nnè betəbə kunaatí kpeti ntì,
 nè be yəmmè miəke ke né bè dií timátì.
⁸ Kè n né báá íté kécómmú képoté de kó benitibàà?
 M báá yóu m bo potémè de kó kubotí kəbe képeite.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmíu bəi.

Sedemii kuəmmè ke sáútí

⁹ N kuəmmu yetārè kpéi ke sáútí,
 ke kuə ndikúdabənni dinaacənni kpéi,
 ke yé deməu de cəútémè páíí,
 bá əməu ténke í de kerí.
 Ti ténke í yo iwūš dabùə nsinəə nè tikpasinti demarè í kpaá,
 deməu de ciétəmu ke coké.

¹⁰ Kè Sedisademmu naá ntidobontì,
 sikpaməó kó diāri,
 Sudaa ekè yóó pəntəmu kédéité,
 kédəúńko bá əməu bá nyè ā.

¹¹ We ntu meyəmmè yiè nwèè bo na kébanté tii?
 Ti Yiè nKuyie ntì nàké we?
 De yiè ntì nàké mùu te kè diheì pəntə páíí.
 Ba nte kè di cəúté ke naánko tədəntə
 bá əməu ténke í de kerí?

¹² Kè ti Yiè nKuyie nyíé nke bəi nke də: Bè dootóo mēè kpéi nke n kuó, n do bè
 duó nyi bá bè í kənté n kpeti, bè í tūnne n kuó yəmmè. ¹³ Bè tūnne be móməmbə
 be kó meyəmmè mmə ke fié iwūš yəbəkə Baadibə be yəmbə bè benke yé. ¹⁴ Dèè
 te mí mbə Yiè nKuyie Mpakədaa, bəmbə Isidayəeribə tū nkù kè n tu m bo bè dií
 mmedəmmè ké bè nì mmutie mùu kəu. ¹⁵ M bo bè tanné ibotí tēi miəke bè do
 í yé i bəmbə nè be yəmbə, kətənkoo mudoə de bíékə kè bè mbə kəu ké bè dèè.
¹⁶ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakədaa mīu bəi.

(Benitibə bəi ntì)

Totínè di yəmmè tii yóó di tuəkení ti kpéi,
 yúnè bekúdabənkəmbə,
 cokénè kécənni bèè nə mmukúdabənkəmmu mesàa
 nkè bèè kətení.

¹⁷ Kè bèè cokéní mecāā kédəntə dikúdabənni,
 kəsautə ti kpéi,
 ti móməmbə kè ti tiité yədabùə
 kè ti nənniəti ncouní ti nuə.

(Sedemii bəi ntì)

¹⁸ Yədabùə nyièni Siyāš èi ndi ke tú:

Bè ti pəntəmu, ti di ifei nyi,
 bè pəntə ti cēi nsi kè ti dò nkéyè diheì.

¹⁹ Díndi benitipəbə kənténè,
 keènè ti Yiè nKuyie ntu mù:
 Benkenè di kó besapəmbə bè kuə mmə yekúdabùə,
 kè bèè benke betəbə yekúdabùə nkuəmmə.

²⁰ Mukūš mmuù siéké ti cēi kó sibò,
 ke taà ti kó sikpààticēi miəke,
 kè bè kəu ibí diheì miəke,
 kè bədapəmbə kə nyekāātə yəməu miəke.

(Ti Yiè nKuyie mbəi ntì)

²¹ Kè ti Yiè nKuyie nní nnáké mí nSedemii ke də:

Mí ndi Yiè nKuyie mû tu:

Becírìbè bèè còú còú ke dò mbè ãã cóúmmè tinaàkùtì ketenkè,
bè ãã kãũ tidiiti kupaku kényáké kè tì ncóú cóúmè.

Mecii mmómammé tú a bo yǽtémè Kuyie

²² Nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù:

Wèè cii ò bá mpòtì ò cii mè,
wèè ã dikǽmbùò ò bá mpòtì ò ãmè dikǽmbùò,
wèè mǽke o kperè ò bá mpòtì ò mǽkemè o kperè.

²³ Kè wèè dó kèmpòtì ò mpòtì ò cii mè mme ke m banté,

ke yé n túmè di Yiè nKuyie nke dǽori mesàà,
ke tũ ntimómman̄ti ke dǽori dèè sǽ ketenkè ìnkè,
dende dèè n naati mí ndi Yiè nKuyie mmû búi.

Kuyie ncaummè bèè cāmmù tikàn̄ti mǽà kó mucāmmù

²⁴ Kè tì Yiè nKuyie mbúi nke dǽ: De yiè kpaan̄imu kè m bo íté kécómmú,
képoté bèè cāmmù bè me nyí m báá. ²⁵ N yitimu ke bo cómmú Esibiti kǽbe, nè
Sudaa kǽbe nè Sodamm̄u kǽbe nè Am̄oniibe nè M̄abiiibe nè bèè kó dimàà kuò be
tempáatì*, bèè bo dikpáà tédantè kperi biékè. De kó ibotí tú bèè í cāmmù bèmbè
nè Isidayeeribe kó kuwuò nkǽbe bèè cāmmù mucāmmù ke né í m báá.

10

Kuyie nnè sibǽotenkaan̄i dè báá benné

¹ Díndi Isidayeeribe kénténè di Yiè nKuyie ntú mù: ² Kù tu:

Di báá tũnne ibotí tǽi kǽbe dǽori dè
di báá yà mebenkùmè cāmmè mamè dǽinkè
kè di kǽmbùòtì do,
bèè í yé Kuyie bèè kǽmbùòtì dè duò.

³ Ibotí tǽi tũ nyebǽkè nye detetirè kpeye,
bè ãã yà mutie mmu dikpáà kékǽũ,
kòo yántì cǽkè tetenkaan̄tè,

⁴ kè bèè tè dàri mesǽ nyoo mebieime,
kédeè kényà sikǽũ nè mǽátóò ké tè baaké
kéfíí kè tè bá nnampú.

⁵ De kó sibǽotenkaan̄i dōnnè timátì nti
bè ãã cónnè tì kupaku kè tì bo ndéérì sínǽ,
de kó sibǽotenkaan̄i í nǽ nke náá
kè bèè sǽ tǽuti ke yé sǽ í nǽmmè ke ceñtì.

Di bá nsì yǽkù, sǽ í nǽ nke dǽori meyei,
sǽ me nyí yóó na kédòò mesàà.

⁶ Tì Yiè nKuyie, òmǽù í da dōnnè,
a d̄umu kǽa yètìrì feí kǽa kpeñnì.

⁷ We mbo dèmarè ke í da dé?

Fǽò tu ibotí im̄u kóo kpààtì,
fǽò dò nti nda dé,
bèè cii ibotí im̄u miéke
nè yekpààtiyǽ yem̄u miéke òmǽù í da dōnnè.

⁸ B̄em̄u bèè ȳim̄mu òmǽù í cii,

* **9:25** kuò be tempáatì: Iwuò nteì bèè í tú Sifube bèè do dǽori de kó ibǽokuó ke d̄ounè be kó ibǽokuó ȳemmè,
kè Kuyie nyete Isidayeeribe bo ndè ndòòrimè.

Dèè te kè bè yĩ̀kè, kè bèè do ni kè bè cièté.

²² Keènè kunòroo kuù kèríní kubakù yóú,
kè tũ̀kèní kè dèè,
kè bo pònte Sudaa èkè,
kè dèè dǎ̀únko kénáá nsikpamóó kó diārì.

Sedemii bàammè Kuyie nyIsidayeeribe kpéí

²³ Ti Yiè nKuyie nti yému kè dò,
nhonìtì í te o fòmму,
onìtì báá na kénni o fòmму.

²⁴ N Yiè nKuyie á n tié,
a né bá n tiénnè kemiekè,
kè mèè dǎ̀kè n yí yó nkpaá.

²⁵ Yóú kàa mièkè do ibotí tɛ̀ ìnkè nke,
bèè í da yé, iwuò nyìì í yu a yètìrì,
kè yé bè fèkèmmè a kó benìtìbè Sakòbu kó kuwuò nkòbe kpere,
kè mènke fèkè be kpere demòu páíí,
kè be tenkè dǎ̀únko.

11

Isidayeeribe tǎ̀temè metaummè Kuyie ndo bè dǎ̀nnè mè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kè dò: ² Kénté metaummè kpèti n yóó da náké tì, kékote kè tì náké Sudaa tenkè kòbe nè Sedisadèmmu èi kòbe. ³ Á bè náké kè tú mí nKuyie nyIsidayeeribe tũ̀ nkù, mĩ̀ yé nkè wèè í yie mmetaummè kó tináàntì tii, nde yiè mbo yà. ⁴ N dènnèní dii mǎnni di yembè Esibiti bè do borè kè dò mbè bo fèhǎ̀atofe mièkè, n de mbè náké kè n dò bè nkémmú n náàntì kè dǎ̀ori ti yé mmù, mèmme bè bo ntúmè n nìtìbè kè nní mbè te. ⁵ Kè n dǎ̀ò n dǎ̀únnè dii nuù be yembè dii tu: M bo bè dúommè ketenkè mènamiè nnè mecekùò ndè pũ̀ò ndè, ketenkè di mè mbo kè yíe. Kè n tǎ̀nnè kè dò: N Yiè nKuyie dè mme ndò.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kè m béinnè kè dò: Pĩ̀ké de kó tináàntì timòu Sudaa tenkè nè Sedisadèmmu èi kè dò: Kénténè metaummè kó tináàntì kéndǎ̀ori ti yé mmù. ⁷ Nè n dènnèní di yembè Esibiti tenkè n yí yóu m bo mbè caummè kè n tu bèè kénté n náàntì nè yíenní m baa bè caummu kè n tu bèè kénté n náàntì. ⁸ Bè me nyí kénté, bè keté kè í dǎ̀ú mbè to de bíékè, bá wè kòò tũ̀ nho tookperí kó kuce, de mǎnni ndi n dǎ̀òmè n do yé nkè bè yete metaummè kó tináàntì tii yóó bè tũ̀kèní.

⁹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kè n náké kè dò: Sudaa kòbe nè Sedisadèmmu kòbe bè dǎ̀kemu kè n yete. ¹⁰ Bè wète kè ta be yembè do dǎ̀ori mèè yei mme mudǎ̀rìmmù, kè yete n náàntì, kè tũ̀nnè yebòkè ibotí tɛ̀ kǎme kè yè feu iwũ̀ò. Sudaa kòbe nè Isidayeeribe bè tǎ̀temu metaummè n do dǎ̀nnè mè be yembè.

¹¹ Dèè kpéí nte mí mbè Yiè nKuyie nkè m béi nke tú: M bo bè bǎnté meyei, mbá bè báá na kéyenté, kè nni nkuònnè, m me mbáá kénté. ¹² De mǎnni Sudaa kó yehékè kòbe nè Sedisadèmmu èi kòbe bo kuónnè yebòkè bè tuò nyè tihúúntì yè me mbáá na kè bè dǎ̀etè meyei mbo bè tũ̀kèní dii mǎnni, ¹³ kè yé díndi Sudaa kòbe di èkè sũ̀ kè mǎmè di bókè me mmà, ice sũ̀ Sedisadèmmu èi kè mǎmè dibòò Baadi isíé kperi kó yehúúntàrè di tuò nyèè ìnkè tihúúntì yè me mmà. ¹⁴ De mǎnni fí nSedemii a bá ntú a bo m bǎntè be kpéí, yoo á n kuónnè kè n sautenè be kpéí kè yé meyei mbo bè do dii mǎnni kè bè nni nkuònnè n yí yóó keè.

Isidayeeribe túmè ti Yiè nKuyie nkóo odifè sààwè

¹⁵ N kòbe n dó bè dǎ̀ori ba n ciètè mièkè?
Bè tǎ̀tè meyei mme kè mè dǎ̀ori,

di yèmmè dò ndi n fié ì wũó kó imaa mbo di détinne mèyei
mmèè di doti kè di na kényānkaà?

¹⁶ Mí ndi Yiè nKuyie n do di yu
ke tú odifíè tie sààmù mmu
mùù peité yebe sààyè.

N né bo duó nkè fetaafèè mù pèe
kè mùu cúté kè mu bakèe kéké.

¹⁷ Tí Yiè nKuyie Mpakèdaa wèè do di fíí nwèè nàá nke tú mèyei ndi doti dín-di
Isidayeribe nè Sudaa kòbe di tuòmmè tihúúnti yebòkè Baadibe ke íinko o mièke.

Bè dàkemè ke bo ku Sedemii

¹⁸ N Yiè nKuyie nkuù tì nni mbenke kè ntì yíété, kè kù m benke bè n dónè tì
kè n tì yà. ¹⁹ N do dònnè fèpeyònfè nfe bè kòrinè fè mukòù, bè do dakii n kpéi
nke bá n yí yé ke bè tu: Tí kòũnè mutie nè mu be kè bè ténke bá nnáa mmu kpéi
ketenkè ìnkè.

²⁰ N Yiè nKuyie Mpakèdaa beénti me nwennimu
o kóò kényé onìtì yèmmè nè o toti tì
nwe nduó n kpèti weè yóó peite m pèi.

²¹ Anatòti èi kòbe dó ké n kuòmu ke náá nke tú: Kàa í dó ti bo da kuòmè yóu
a bo nnáammè Kuyie mpāānāānti. ²² Dèè kpéi nte kè ti Yiè nKuyie Mpakèdaa
béi nke tú ò bo bè poté kè bedapàmbèe kú mudoò mièke, kè dikònni kuò be bí
initidaaì nè initipòì. ²³ Dèmarè ténke bá nkpaá be èi, ò yóó bè bənté mèyei mme
ò bo íté kécómmú dii mōnni kè bè poté bembè Anatòti èi kòbe.

12

¹ N Yiè nKuyie nha náá ntimómmənti nti m báá na ke da nenninè,
n né dó kébéimmu sām̀pó a beénti ìnkè.

Ba nkpeí nte kè beyeibe kperè yíé?

Ba nte bèè yete a kpèti kè bè bo diwèi mièke.

² A bè fiimmu kè be cīē nta ketenkè kè bè sènti mesàa nke péi yebe.

A yètiri bomu be nò mièke kè be yèmmè né da déténe.

³ N Yiè nKuyie, a n wúómmu ke n yé,

a yému ke dò n yèmmè bo a bíékè,

cānné be ipe bè kòrinè ì i kòùdieku i kōme,

bate be dikòuyiè kpéi.

⁴ Dè yó nkāáké de kè diheì yè yedabùò mmièke? Timútì tii kpeì depaa nkè
iwũó kō ndiheì mièke, benitibè bèè bo diheì mièke be kó kuyonku kpéi kè bè né
náá nke tú Kuyie nyí wúó nti dōri dè.

⁵ Kè Kuyie nní tēhné ke dò:

Kàa neinè bèè kèrí be naàcèi ke òu,

a bo yīme kēna kēbetenè sisēī?

Kàa bo mbo diheì meōmpùmè kperi ndi kè dè da naati,

dè bo nda dòmmè meháárimè bo tanní dii mōnni?

⁶ Bá a cīētè kòbe nè bè di wē ndi cice bè bo da fíté. Bè wēnnénè a kòùbè mbe kè
bè da úú. Kè bè da kpentinè menāankùò nha dòò meyoòmmè.

Kuyie ndootóomè ku cīētè nè ku nìtìbè

⁷ Kè Kuyie mbéi nke dò:

N dootóomu tēcīētè tēè do tú n kpete,

m peité n nōu nsi n nìtìbè Isidayeribe ìnkè,

n yèmmè do naatinè bè,

m bè ānné be dootitabè nou miēke nke.

⁸ Bèè do tú n kabe beè naá ntimuntũnti n kpéí,
ke kontí ke n wanti.
Dèè te kè m bè níí.

⁹ N nìtìbè bèè do tú n kabe beè naá
ndi mmònni dikoribii kè icĩrĩ dì duò.
Pĩēkénè kè tikpasĩnti tĩ nkédi dibanni.

¹⁰ Benaacēmbè beè baté m paku ke kùò fĩnyĩ kó detie,
beè nàu depaa nsààrè kè dè danné ke naá ntədəntè.

¹¹ Kè dè naánko tədəmpéitè ke duó n yìlkè kè dè dò mmesémmè,
kè diheì dəúnko bá òmòu í bəti de kpeti.

¹² Sitāpié siməu ĩnkè nke befèèbè tũ̀̀kenímè,
ti Yiè nKuyie nkó kuyēĩku kuù bè do itemmàanke iməu,
bá òmòu í súó.

¹³ Nte dĩndi ke ɔ́ buəti tidiiti bè tu ti bèdée
kè tii yè tipotì,
di me mbáá cōnte dèmarè.
Ifèi ìi di bonè di dèi tii diiti
ti Yiè nKuyie mmiēke kèè di yè,
dèè kpéí nte.

Kuyie nyè nkù yóo də̀̀mè Isidayeeribè pētitabè

¹⁴ Nte mí ndi Yiè nKuyie n nàkè ti n nìtìbè pētitabè bəməu kpéí. Bè tu beyeibe
mbe n kpéí, bè kàáké n kperè n duó ndè ndè n nìtìbè Isidayeeribè. De yembè n
yóo bè ũtiremū ketenkè bè fiíkú dè, káfietè Sudaa wuə nkabe bəməu. ¹⁵ De kó
difōnkúò mesémmè yóo bè nni mpĩnnèmu, kè n wēte ké bè tḗnnéní be tenkè, bá
wè o èi. ¹⁶ De mōnni kè dè sǝ mbè tṹnne n nìtìbè Isidayeeribè kó ice, ke pariku
nè n yètiri ke tú Kuyie mbomu bè do benke mēè botí n nìtìbè kè bè mparikunè
dibə̀ Baadi kó diyètiri, m bo bè kà́nne n nìtìbè cuokè. ¹⁷ Be miēke kè kubotí
makù kabe me nyete n kpeti n né kù uuté páíí ké kù kùə. Mí ndi Yiè nKuyie m
mṹ bēi.

13

Fənaàkǝnfè kó mēbenkù̀̀mè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni m béinnè ke dǝ: Kəte kédonté fənaàkǝnfè bè dǝ̀̀nè fè
mupà̀̀konkperimù kéyi ke né nyé ké báá fè mèú mmenie. ² Kè í tṹnne n Yiè
nKuyie nni nnàkè ti kékəte kédonté fənaàkǝnfè kéyi. ³ Kè n Yiè nKuyie nyíé ké m
béinnè kuce mēdérímè ke dǝ: ⁴ Íté kétúóté fənaàkǝnfè a donté fè kéyi, kékəte kukó
nhEfadati ké fè sǝ́nne yepèrè fiè. ⁵ Kè n kəte ké fè sǝ́nne Efadati n Yiè nKuyie nni
nnàkè ke yē ndè ndǝmmè, ⁶ kè dē yí kēmante kè ti Yiè nKuyie ndǝ: Íté kékəte
Efadati kēwēte kétúóté fənaàkǝnfè n do duó nkàa sǝ́nne fè. ⁷ Mēmme kè n yíté
kékəte Efadati kēwammú n do fè sǝ́nne dè ké fè tṹóté, ke né nsǝ nfè càke ke ténke
í dò nkédǝ̀̀nè mùmamù.

⁸ Kè n Yiè nKuyie nwēte ké m béinnè ke dǝ: ⁹ Mí nha Yiè nKuyie mmṹ bēi nke
tú: Mēè botí nku n yóo cakemè Sudaa kabe do pətìnè dè, dèè do tú Sedisadəmmu
kabe kó tefentè m bo dè càke. ¹⁰ Kubotí yeiku nku, bè í dó kékeè n náànti, bè
baa sǝké be tookperí yeiyi miēke nke, ke taunkonè bəmáà yebəkè, ke ninku ke
yè báá. De kó kubotí kabe kperè wēti fēè naàkǝnfè kperè ndè bè ténke í yó ndò
nkédǝ̀̀nè dèmarè. ¹¹ Kè ti Yiè nKuyie mbēi nke dǝ: Bè ɔ́ yi mēè botí fənaàkǝnfè

n do me nyi Isidayeeribe nè Sudaa kó kuwuo nkabe, n do dó bè ntú n nìtìbè mbe kéndéúkunko n yètìrì kéntú n kabe bè me nyí kènté n kpeti.

Kuyie ndònnenèmè ku mièke menaa

¹² Kè Kuyie nni mbéinnè ke dò: Kote ké bè nàké ke dò, mí ndi Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù mí tu: Sicée bo ke bo mpíéké menaa mmè. Kè bè da tēñné ke tú: Ti yēmu sicée bomè ke bo mpíéké menaa, ¹³ nha né bè nàké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: M bo nii mmēnaa ndihèi dii nkabe bemou, ketaunne bekpaàtìbè bèè kàri okpaàti Dafiti kó dikpaàtikàri ñnkè nè ikuò nìùbè nè bèè nàa m pāānāaṅti, nè Sedisadēmmu èi kabe bemou. ¹⁴ Benitìbè bo mbokù betòbè cicebè nè be bí, mesémmè báá bè nni mpíinnè, m báá bè cīé, m báá bè kuó mmesémmè, m bo bè kùò páíí.

Ti dòmmè kékénté Kuyie n kpeti kè dè kpaá ke tóké

¹⁵ Kénténè kényonkūnnè di to,

bá mmakenè sifeí,
di Yiè nKuyie nkuù nàá.

¹⁶ Ndéúkunkonè di Yiè nKuyie ndi tũ nkù yètìrì,
kè kù mu nyí duōnní keyènkè, kè dè di bìltoò,
kè di bétírí yetārè yetārè ñnkè keyènkè,
di do baa diyie dii bo yènnímè,
kè kù né duó nkè dè di bìltoò sãũ
keyōōkènyènkè kōmè.

¹⁷ Kè di í kènté itié m bo ta didabōnni m maa borè,
kékōmmú tinōnniēti mediè.
Di kó tefentè diētè kpéí,
m bo kōmmú mediè.
Ke yé bè yóó pīmmúmè Kuyie nkó benitìbè kékōnnè.

Kuyie nnàké ti tekpaàticīētè kpéí

¹⁸ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò:
Náké okpaàti nè o yō onitipokpaàti kè bèè kari ketenke,
ke yé dikpaàtìpìi í kpaámè be yō ñnkè.
Di do ketenke nke.

¹⁹ Kubakù cānku bíékè kó yehékè kpetínnému,
òmōu tēnke í kpeti dihéi kó yecàkè,
ke yé bè bè pīrmúmè bemou ndi bè í sùò nhòmōu.

Isidayeeribe dimè ifei

²⁰ Ìinnè di yō káyà di dootitòbè kèrínímè,
kubakù yóú bíékè.

Benitìbè n do di bànnè bè cuó nke?
Benitìbè bèè do tú di kó disānni.

²¹ Di do naatinè bè bo di na dii mōnni ké di baaté,
dè bo ndi dòmmè?
Dè kó kuyonku bo ndōnnè kupéitéyonku ã pī mmèè botí onitipòkù.

²² Dè mōnni kè di mbékú dimáa mùu kpéi nte
kè tiì nkó dimáa di tùòkení.
Di yei mmèè deuté dèè te kè bè kàté di yaàbòrè,
ke kòute di naàcènkìè.

²³ Onitisòu báa na kéceete o kōnti ti dòmmè,
dimannì me mbáa na kédeite di yārè.
Díndi bèè manténè meyei ndi báa na ké mè yóu kédoò mesàa.

24 N yóó di cíemmu kè di ciété,
kuyaakù òó cíe mmèè botí tédòntè kó timútì.

25 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nke dò:
Díndi Sedisademmu èi kòbe ntenè n tããté tì di kpéí,
n di baanè tì tinti.
Ke yé di n yèmmèmu ke m bùtínné ke tūnne yebòkè.
26 Míi mómumu n yóó káté di ã yèè yaàbòrè kékáá ndi ìikè,
ke di cónnóò detetirè kè bèè yà di fèi.
27 Di kó mubòtūmmù yetārè ìnkè kōmu tontému,
dè dò nhonitidò ò ntūmmè mme otòu pokù,
dinaadaà ò ntūmmè fēnaanife ke kōnti.
N yàmù ifei kperè di dōori dè díndi Sedisademmu èi kòbe.
Di bo yà! Di kó meyei nyóó deè òndaà ndi?

14

Kuyie mbéinnè tì Sedemii kutayietí mōnni

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii kutayietí mōnni ke dò:

² Sudaa kòbe bo yekúdabùò mmieke nke,
be ekè yèè naá ntidobontì,
kè be yèmmè cààrè kè bè kàri ketenkè.
Kè Sedisademmu kòbe kó isáútìi dèke kēìnkè.

³ Bekótìbè tūò mbesámphòbè mudúò kukó
kè bè kūūnni nè yedó yetetirì,
kè dè bè di kè bè sīī nsīī.

⁴ Kè be tenkè kpeí ke pàá,
ke yé fetaafè í niumè,
kè betenkútìbè yèmmè cààrè kè bè sīī nsīī.

⁵ Kè siyóó pèí ke dokòò si bí,
ke cokù timútì í kpaá mēè kpéí.

⁶ Dikpàà kóo sāmmarímú cònmú yetārè ìnkè
ke yō mmuyaá sikipamò kōme,
kè si nùò nhonté timútì í kpaá mēè kpéí.

(Benitibè béi ntì)

⁷ Bá kè ti yei nti bekùnè
ti Yiè nKuyie nha pī mmutōmmú a kó diyètìrì yàà bo cake mēè kpéí,
ti da bùtínnému kuce mēpéu,
ti da cààrèmu.

⁸ Isidayeribe bùó fǒ nwe,
fǒò bè dēerí, be yēñcaàrìmè mōnni.
Dè yīme kàa í dake be èi kpéí,
ke do nhopòò wèè bàté ke bo yíé nképēēté pike.

⁹ Bá ndōori ke dò nhonitì dè di wè,
ke dò nhokpàrìnuanti wèè cīte ke ténke í yóó na kédēetè betòbè.
Fǒ nti Yiè nKuyie nha bomu ti cuokè,
ti tú a kòbe mbe, a báa ti bantóo.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: De kó benitibè nōnnè bè bo ncánni cánnimè
mme, bè í dó kécómmú dibòrì dimáà. Di mmōnni m bè pèmmu. N dēntenímu be
yei nkpeí, n yóó bè yietímu be yei.

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: A bá nni mbáá be nnitibè kpéí ke tú m bè dòò mesàà. ¹² Bá kè bè bouú dinùù ke úú n yí yóó keè, kè bè n feu iwũs ke tuò ke m pã ntidiiti kó yepãrè n yí yóó dè cəuté. N yóó bè bənté mudoò mmu nè dikònni nè mutenkũũ kè bèe kú bəmou páíí kédeè.

¹³ Kè n kù tēñné ke dò: Áú n Yiè nKuyie! Bèè yē mbè nàa nha pãñáaànti bèè bè nàa nke tú bè bá nyĩèkù mudoò bè me mbá nyĩèkù dikònni kàa yóó bè duómmu meom̃pùmè de kó diheì mieke.

¹⁴ Kè n Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: Bèè yē mbè nàa m pãñáaànti bè nàa nsiyáàbisí nsi, m̃í í bè tōnkoo, m̃í í bè duó nde kó dinùù, m̃í í tì mbè nàké. Bè yē mbè yà mèè benkùmè tu siyáàbisí nsi, mebaokōme, be móm̃m̃omb̃e kó mesoumm̃e mme bè di náámm̃e. ¹⁵ Dèè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tú: Bèè yē mbè nàa m pãñáaànti ke náánnè n kó diyètìrì m me nyí bè t̃s. Bèè tu mudoò nè dikònni dè í tatiní diheì, mudoò nè dikònni dèè yóó bè kù. ¹⁶ Kè benitibè bè yē mbè nàa mbè m pãñáaànti, bè bo duó Sedisad̃emmu eì mieke, mudoò nè dikònni de kpéí, be pobè nè be bí initidaaì nè initipòì dè bo kú, kènduó duó bá bè báá pété bè bo bè kũnnè dè. N yóó bè yietímu be yonku kó tiyeti.

¹⁷ Náké be ke tú:

N na ndó n nuò nyii sũũ ntiñnniēti,
kè nní nkuò nkeyènkè nè kuyie,
ke yé kuyēĩku kuù domè n nìtìbè ke bè kòute,
kè de kó dikəutirì deū mediè.

¹⁸ Kè mudoò yó nkəù ditowaà kəbe,
kè dikònni kòu bèè bo diheì.
Bèè nàa mmí nKuyie m pãñáaànti nè ikuó niùbè bè í banté mùù terè nde.

(Benitibè béi nti)

¹⁹ Ti Yiè mmènke sàà dootóomu tínti Sudaa kəbe páííà?

Kù ti pèmmu kè dè dèèà?
Ba nné te kè kù ti poté kuyēĩku kuu mbá kù í mierí?
Kè ti baa diwèi bá ti í dì yàu,
ti yé ke tú ti yóó miēté kè kufōwaá nné d̃ake tì auté.

²⁰ Ti Yiè nKuyie nti bantému ti caàrìmè,
ke yà ti yembè kōme,
ti tú becaàrìbè mbe.

²¹ A yètìrì yàa bo c̃ake mèè kpéí.
Báa senkèrì diheì a kpààtìkàrì borè nè di kpetì.
Denténì metaumm̃e a ti dòò mè ke báá mè t̃t̃e.

²² Sitenkaañi ibotí t̃i t̃i ñsi mieke t̃emat̃e bo na kéduó nkè fet̃aaf̃e nià?
Tiwẽti t̃i duònní fet̃aaf̃aà?

F̃ó nti Yiè nKuyie nti búó f̃ó nwe f̃ó dè dòò dem̃ou.

15

¹ Kè nYiè nKuyie nsəoté ku náaànti ke béi nke dò: Bá kè Məyiisi nè Sammuyēeri kè bè m bām̃m̃ú be nnitibè kpéí, n yèmm̃e í wētini be bíékè. B̃eti be kè bèe d̃été n yìkè! Kè bèe f̃ūte m borè. ² Kè bè da beke ke tú:

Ti bo k̃ote ke?
A bè nàké ke tú,
n yē nwèè d̃o nkékú, ò yóó kúmu,
kè bè d̃o nkékuo wè, bè yóó ò k̃uomu.
Wèè d̃o nkékúnè dikònni ò yóó di nkúnè.
Wèè do nkéta tidaatì ò tì tatimu.

³ Mí ndi Yiè nKuyie mûi béi! Tiyyēiti tìnàà tinti n yóó ti mbè potému, tii tu: Bè bo kúmè mudoò miéke. Simó bo bè dāmmúmè, tìnàti bo bè cāmè, tikpasĩnti bo bè dimè, dè bo bè di ké bè dèè páíí. ⁴ M bo bè dòò dè bo do kutenkù kó yekpààtiyò yemou kōmbùàti Esekiasi biré Manansee Sudaa kàbe kóo kpààti do càke mēè caàrimè Sedisadēmmu mē kpéí.

Dè bimè Kuyie nkè kù bàaní

⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Díndi Sedisadēmmu kàbe,
òməù bo wèè bo di kuó mmesémmàà?
We mbo saute di kpéí?

We mbo fétinne o fiè kémbékú dè di dòmmè?

⁶ Di m bantóomu, ke m bütinné,
kè mme n yòute n nòutè ke bo di poté kékuo,
dè m bimú, n di kuó mmesémmè ke òumu.
Mí ndi Yiè nKuyie mmûi béi.

⁷ Dè te kè n tùóté m pienkù ke còmmú dihéi mánku ke di ye,
kè di pàà di bí kè n di kùò di í yiémmè ke yóu di yéi.

⁸ Kè bekúpobè sũũ ndi cie mubirímú dòmmè dàméèrì nùù.

Tibíyãti tii kèè kuyie ncuokè ti bí kumè,
kè kufōwáá ntì auté kè meyeñcaàrimè tì do.

⁹ Onitipòkù wèè do màke ibí iyiekè kòò ì pàà.

Kè dè ò kpéi koò biitoo kuyie ncuokè,
kòò ta mesémmè miéke.
Bèè bo yenté kénkpáá, m bo tōnkoo be dootitabè kè bèè bè kùò.
Mí n di Yiè nKuyie mûi béi.

Sedemii kuónnèmmè Kuyie kè kùu yáúkùnnè o kōnti

(Sedemii béi ntì)

¹⁰ N tùòti ice bé!
N yó, ba nte kàa m peité?
Dihéi dimou miéke òməù í n dó,
bemou bè n dónè dikpànni ndi.
N yí pènte òməù kpere,
òməù mē nyí m pènte dēmarè,
bá wè kòò né tú m bo yà.

(Ti Yiè nKuyie mbéi ntì)

¹¹ Mûi duó nkàa dootitabè da bòuté,
meyei nnè meyeñcaàrimè da do dii mōnni.

¹² Timátì bo kéété kubakù cānku bíékè kó dicièà?

Timátì bo kéété disōwũdā?

¹³ Díndi Sudaa kó kuwuò nkàbe,
di kó tikpàti nè di kpere di màke dè,
bè bo dè éí fààrè.
Meyei ndi dòò mè dihéi dimou miéke mē kpéí.

¹⁴ M bo duó nkè di dootitabè di pīmmú
kékōnnè dihéi di do í yé di.
M miéke kè di yè ke di cóú.

(Sedemii béi ntì)

¹⁵ N Yiè nKuyie nha báá yè n kpéí,
n yé n kpéi nké n dēeténè n dootitabè,
fōò bo peite bèè n fēũnko,
a báá ti wēnné kunasāã a minnīmè dēu mēè kpéí,

n yě ke dò mbè n sǎǎ fǒǒ kpéi nke.

¹⁶ A ǎ nkàa béi nha náàntì, n tì ǎnnè n yèmmè mme,
a náàntì tì do tú n kó diwèi, n kó kuyènaatí.

N Yìè nKuyie Mpakedaa bè yu a yètìrì ndi ke n càǎné.

¹⁷ N do í katìnè mudaá nyembè kè ti daú,
fǒǒ m pĩ ke bè nni ncǎǎnnénè,
a mièke kè bè pèi ke toǎnì.

¹⁸ Ba nte kè n kó mǎfǎǎtímè í mǎke kumànkú?
Dè dòmmè kè n kó tiyèĩtì í dǒ kémieté?

A n soutému kukó nkùù kó menie nkũũ ku kǎme.

¹⁹ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dò:

Kàa wètení m borè m bo wète ke da dòò n kóo tǎntì,
kàa bààtì tì wenni, ke náá ke yóu tiyèitì,
n yóó wète ke da dúmmu n náàntì.

Sudaa kǎbe bèè dò nke da tũnnè,

fǒǒ í dò n ké bè tũnnè.

²⁰ M bo da kpénkũnnè be ìikè

kàa ndò ndisǎwũ kó kuduotí,
bè bo nda kũmmù, bè me mbáá na ké da dòò dèmarè,
ke yě n yó nda mbonèmèmu ke da dèerí ke da coonko.

Mí nha Yìè nKuyie m mĩu béi.

²¹ N yó nda dèerímu beyeibe nǎu mièke,
ke da fiete bekperíbè nǎu mièke.

16

Meyei mmèè doti Isidayeeribe be tookperí kpéi

¹ Kè ti Yìè nKuyie nní mbéinnè ke dǒ ² m báá túóté onitipòkù m báá pié ibí
initipòì nè initidaaì ku ntempè mmieke.

³ Nte ti Yìè nKuyie nni nnàké tì kè dè ntukúnè ibí bè yóó pié ì Sudaa kó
kutempè mmieke initidabí nè initipobí i yǎbè nè i cicebè be kpéi. ⁴ Ti Yìè nKuyie
ntú bè yóó kú mutòntònkũũ mmu, bè báá pété wèè bo kǎmmù be kũũ nnè wèè
bo bè kũnné. Bèè yó ntú tikùtì ketenkè ìnkè, mudoò nè dikònni dèè yóó bè kònnè.
Tinòtì nè tikpasĩntì kè dèè bè pété kédi.

⁵ Kè ti Yìè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dǒ: Báá kǎte tekúçǎtè matè kéntú a bo
kuó, a bá ntú a bo bè toténè mesémmè. Nè de kó benìtìbè ti ténke í mǎke tinépotì,
n yí bè mǎkenè diwèi, n yí yóó bè kuó mmesémmè. Mí ndi Yìè nKuyie mmĩu béi.

⁶ Bekperíbè nè besámǎpóbè bè yóó kúmu bemǎu, bá bè báá pété wèè bo bè kũnné
òmǎu báá kuó mbe kũũ, òmǎu báá dúóké omáá * yoo wèè kuó o yùtì kébenke o
yeñcaàrìmè. ⁷ Òmǎu báá neite mucie tekúçǎtè kǎbe òmǎu me mbáá donté menaà
nkéduó nwèè cice ku yoo o yǎ ke bo ò bántè.

⁸ Fǒ nSedemii, a me mbáá kǎte tebancǎtè matè, a báa bè wènnénè kékari yoo
dí wènnè kénkari kényǎ mmènaà. ⁹ De yie siyíi nè tipíètì dè bo deè, mupotúòmù
kó iyie nyí yó nkpaá, di yóó dè yàmu nè di nuò nke kpaa fòu, mí ndi Yìè nKuyie
Mpakedaa Isidayeeribe tũ nkù mĩu béi.

¹⁰ Fǒ nSedemii, a bo bè nàké dii mònni m mè nda nàké tì bè yóó da bekemu
ke dǒ: Ba nte kè ti Yìè nKuyie ntínti Isidayeeribe ti tũ nkù yě nde kó meyei nti

* **16:6** dúóké omáá: Kannahǎa kó ketenkè mièke kòo niti ku bè ǎǎ dúóké bemáa ndi ke bo benke be yèmmè
cààrèmè. Kuyie mme nyí yie nde kó medǎrìmè kó kubotí, kénáké Isidayeeribe ke dǒ bè bá ndè ndǎrì kè
bèè yete ké ndè dàrì be tenké.

tuɔkɛní? Ti kù yeténè òndɛ? Ti kù cààrè ba kunku ti Yiè nKuyie? ¹¹ Á bè nàké ke tú: Mí mbe Yiè nKuyie n tú be yembè bèè n dootóo ke tũnnɛ yɛbɔkè ke yè feu iwũɔ ke ninku ye ìlkè ke yè báá, bè m bùtínnému bè í tũ n kuó. ¹² Di mómmɔmbɛ kè di n càkɛ kè dè pɛɛtè di yembè kpɛɛ, bá wè kòo kpénkũnnɛ o to, òmɔ̀ù í kèmmú n kpeti. ¹³ Dɛè te kè n yóó di dennɛ di nhèi miɛkɛ ke di kɛtɛnè dihéi di í yé di díndi nè di yembè. Kè di nkè pĩ nyɛbɔkè tómmú keyènkè nè kuyie, bá n ténkɛ báá di kuó mmesémme.

Isidayɛɛribɛ yóó wɛtɛ kékpénténímè bɛ èi

¹⁴ Dɛ kó yɛwè kpaanímu, yè bo tuɔkɛ dìi yìè bè ténkɛ níí báá yí: Ti Yiè nKuyie mbomu kunku kùù dènnɛní Isidayɛɛribɛ Esibiti kó kɛtɛnkè, mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi. ¹⁵ Dɛ yìè bè níí bo yí ti Yiè nKuyie mbomu kuù dènnɛní Isidayɛɛribɛ kubakù youú bíékè kó kɛtɛnkè, bè do be bèti kè bèè kɛtɛ kè. N yóó ke mbè ínní kè bè ténɛnɛní bɛ èi n do duó ndi be yembè.

Kuyie nyèmmè kù yóó duó nkè bèè pĩmmù bɛyɛibɛ

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie m búi nkɛ dò: N yóó tɔnkoo bɛkèibè mbe kè bèè ũrí Isidayɛɛribɛ, dɛ kó difɔnkúò kè n tɔnko bɛpaawambè kè bèè bè wammú yetārè nè sitāá dɛ ìnkè nè yɛpèrè fiè. ¹⁷ N wúómmu be borimɛ dòmmè mè báá na késɔ̀ri, be yèi nfeímu páíi n yìlkè, ¹⁸ n yóó bè yietímu be yetímè nè be cààrimè kénóó kuce mɛdémè, ke yé bè sɛ̀nkũnɛmè n tenkè nè sibɔ̀ɛtenkaanìi isɔkɛ kpɛsi sù í fòù. Kɛ tɔ isɔkɛ kpɛɛ ke píɛ n tenkè.

Ibotí imɔu yóó bantémè Kuyie

¹⁹ Kè mbúi nkɛ dò:
N Yiè nKuyie nfɔ̀ɔ̀ tu n kó tɛcɛ̀kpetè,
n kó kupèrikù, n kó disà̀rì nh ɔ̀ɔ̀ sɔ̀ri dè mɛyɛ̀ncààrimè yìè.
Ibotí imɔu itinímu itemmànkɛ imɔu ke bo kɛtɛní a borè,
kébúi nkɛ dò: Ti yembè do tũ ndè tu dɛtɛtìrè kpɛɛ ndɛ.

Dè í teénɛnè mùmamù.

²⁰ Onìti bo na kédɔ̀ɔ̀ Kuyie naà?

Onìti dòò dè báá na kèntú Kuyie.

²¹ Kè Kuyie ndò: Dɛè kpéi nte kè n yóó bè benkɛ n kpeti nè n wɛ̀rímu kè bèè banté ke dò mmũ yètìrì tu be Yiè nKuyie.

17

Kuyie nfeimmè Sudaa kɔbɛ kó mɛyɛi

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbúi nkɛ dò:
Sudaa kɔbɛ di kó mɛyɛi nwàri nè dicìè ndi,
mè wàri nè timátì kpeti kó tɛkàũtè nte,
mè wàri di yèmmè miɛkɛ nkɛ,
ke wàri di wũɔ̀tɔ̀rè kó yɛbàkè ìnkè mè báá yie nkéũtè mɛcāā.

² Kè dè bo yie nkè di bí ndenniní di wũɔ̀tɔ̀rè kpéi
nè itedéi di fiíkú ì dɛtie nyɔ̀ nè sitāá ìnkè.

³ Yetārè ìnkè nè kubiriku,
di kó tikpàtì nè di kpɛɛ di mɔkɛ dè m bo duó nkè bèè dè éi,
di maá mèè kpéi yɛbɔ̀wũɔ̀tɔ̀rè kɛtɛnkè kemɔu miɛkɛ.

⁴ M bo duó nkè di dootitɔ̀bè di pĩmmú
kɛtɛnkè n duó nkè di yembè ke miɛkɛ
ké di kònnè dihéi di do í yé di,
di íi m miɛkɛ nkɛ kè kè di còútɛ ke kpaá cóú.

Wèè bùtínné Kuyie nè wèè kù dúó nhomáà bε kó mucóntimu

- ⁵ Onìtì wèè bùtínné o Yìè nKuyie
nke búó onìtì ke wanti weè borè meteèmmè,
de yìè mbo yà!
Mí ndi Yìè nKuyie mmù b́éi.
- ⁶ De yìè mbo ndònnè tetietε t̀è còmmú t̀edòntè ìnkè,
de yìè mbáá yà diwèi marì bitì.
Ò bo ndònnè tetietε dòmmè t̀edònkpetè ìnkè,
mukókúó nkó ketenkè, òm̀òu í borè.
- ⁷ Wèè me nni nduó nhomáà mí ndi Yìè nKuyie
nke m búó de yìè mbo yà m̀esàà.
- ⁸ De yìè mbo ndònnè mutie mùù còmmú menie ntaké,
kè mu cĩē nta inéce borè,
kè kuyiìnkù t̀ùòkení mù ɔ́ ɔ́ í nyĩèkù,
mu fãàtì ɔ́ ndò nsùòò nwe sáà,
bá kè fetaafè yietí mù ɔ́ ɔ́ í nyĩèkù,
mu bε ɔ́ ɔ́ í nkuoté bitì.
- ⁹ Onìtì yèmmè kómmú ke p̀ēētε dem̀ou,
mè í dò nkéna késéi,
we mbo na kébanté t̀ì bo mè miεke?
- ¹⁰ Mí ndi Yìè nKuyie n wúómmu onìtì yèmmè,
ke ýε o yèmmè miεke kpeti,
ke yóó yietí bá wè o d̀ò̀r̀imè dòmmè,
bá wè o t̀ámmú màmè.
- ¹¹ Wèè d̀ò̀ d̀èè í wenni ke p̀à̀r̀ikè,
ò d̀ò̀nnè tenahéītε t̀è k̀te ke okε t̀èntε kunò̀r̀ikù kó yeyiè,
o kpàtì itimu ke bo ò yóu,
ke wè nyóó dentenè ke bi kuyeiìnkù.

Ti Yìè nKuyie nkuù máà dúó mmufòmmu

- ¹² Dikpààtikàrì tikpetì kperi marì dìi s̃ĩ nyeteyè sáà,
Kuyie ncĩètè bo ti ciε ke me ndò.
- ¹³ Ti Yìè nKuyie nyIsidayεeribε bùó f́ ɔ́ nwe,
bèè da dootóo ifei ìi yóó bè p̃ĩ,
bèè da bùtínné bèè yètè wàri bèmbε kudònkù,
ke ýε bε dootóomè f́ nti Yìè nKuyie nkùù tu mufòmmu bintε.

Sedemii kúónnèmmè Kuyie

- ¹⁴ N Yìè nKuyie m miεk̀nnε kè m miεté,
n deeté kè n cooté,
f́ ɔ́ te kè bè n s̃ántí.
- ¹⁵ Benitibè m bèkúmu ke tú:
A Yìè nKuyie nha náá nkùù kó tináàntì,
de kó tináàntì p̃ĩ mba t̀ì bo d̀ò̀ mè?
- ¹⁶ M̀i me nyí da sukú ke ýε nha duònní meyei
a ýemu a mómmu ɔ́ n do í dómè meyei m bo tuòkenímè,
n nàké t̀ì tim̀ou a t̀ì wúómmu.
- ¹⁷ A báá yóu kè n ta kukòmb̀òdoróo miεke,
f́ ɔ́ tu n kó disò̀r̀ì, n yóó s̃ari dè meyei n kó diyiè.
- ¹⁸ N dootitòbè bèè dò nkédi ifei,
dè í tú m̀i bo ì di,

bɛɛ kɔ̃mbùàtì dò nkénduò,
dè bá ntú mí,
yóu kè mɛyɛi mbè bɔ̀tè kè bɛɛ péíté péíté.

Kuyie ndèntɛmè Isidayɛɛribɛ tɛom̃pùtè yìè kpéí

¹⁹ Kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀: Sedemii íté kékɔ̀tɛ bɛɛ baké dihéi bɛ kó dibòrì Sudaa èi kó bɛkpààtìbè yìè di kɛ di ntaà, a yóó mɛ ndɔ̀ Sedisadɛmmu èi kó yɛbòrè yɛmɔ̀. ²⁰ Á náké Sudaa kó kuwuò nkɔ̀bɛ bɛmɔ̀u nè bɛɛ bo Sedisadɛmmu èi kɛ taà o bòrè kɛ dɔ̀: Díndi bɛkpààtìbè nè bɛsɔ̀mbɛ bɛmɔ̀u. Kénténè ti Yìè nKuyie ntú mù: ²¹ Ti Yìè nKuyie ntu: Dí ndakɛ kɛ níí báá tɔ̀ ditɔ̀u tɛom̃pùtè yìè kɛtannèní Sedisadɛmmu. ²² Di mɛ mbáá tɔ̀ dɛmarè di cǎí miekɛ káyènnè tɛom̃pùtè yìè, di níí báá pǎí mmutɔ̀mmú mamù, dí di cǎínnè kè di ntú n kperi. N ti náké di yɛmbè kɛ yɛ ndè ndòmmè mmɛ. ²³ Di mè nyí tì kèè, di í kènté dɛ kpeti, kɛ kpénkùnnɛ di to, di í yie nkɛ bo tì kèè, kɛ yetɛ n di tié ntì.

²⁴ Kè di mènke kènté mí ndi Yìè nKuyie n náá ntì, kɛ yóu di bo ntɔ̀umè yɛtuò tɛom̃pùtè yìè kɛ tannìnkóní dihéi, kè dɛ kó diyìè cǎá nkɛ tú n kperi kè di í pǎí mmutɔ̀mmú mamù dɛ yìè. ²⁵ Dɛ mɔ̀nni bɛkpààtìbè nè sɛkpààtìbìi bɛɛ kàrì Dafiti kó dikpààtikàrì bè bo ntaà dɛ kó dihéi kó dibòrì kɛ dɛkɛ sisɛí nè sɛkpàrìsɛí kɛwǎnnèné Sudaa kɔ̀bɛ nè Sedisadɛmmu kɔ̀bɛ. Dɛ kó dihéi bo mmɔ̀kɛ bɛɛ di á sǎá. ²⁶ Sudaa tenkè kó yɛhekè yɛmɔ̀u kɔ̀bɛ nè yɛhekè yèè tǎkénè Sedisadɛmmu nè Bensamɛ kó ketenkè kɔ̀bɛ kɛntɔ̀ kɛtuòkɛnè Sefedaa yɛtǎrè ìnkè kɔ̀bɛ nè bɛɛ bo Nekefu bíékè, bè bo nkòrìní mí mbɛ Yìè nKuyie n cǎètè kɛ n feu iwũɔ̀ kɛ tuò, kɛ n feunè mɛtaummè kpɛyi kɛ m pǎá ntidiiti kó yɛpǎrè kɛ n tuò ntihúúntì, kɛ n feu nè disǎnni kó iwũɔ̀. ²⁷ Kè di mɛ nyetɛ n kpeti kɛ í cǎínnè tɛom̃pùtè kó diyìè n kpéí, kè di tɔ̀u yɛtuò tɛom̃pùtè yìè kɛ yìènnè dihéi m bo bɔ̀nténí muhǎá nkè mùu cóúté sɛkpààtìcǎí bá mù báá kú bitì!

18

Oyaamarì nè tiyaatì dɛ kó mɛdonnimè

¹ Kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀: ² Íté kékɔ̀tɛ oyaamarì cǎètè, n yóó kɛ nda náké n dɔ̀ kè da náké tì.

³ Kè n yítɛ kékɔ̀tɛ oyaamarì cǎètè kénsɔ̀ nhò màà tiyaatì. ⁴ Kòò dɔ̀ kɛmǎá kùù nɛnkù yetɛ, dè ò mbo kékpeténèmmè oyaamarì. Kòò ceetɛ kɛmǎá kunɛnkù tɛkù ò dómè. ⁵ Mɛmmɛ kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè kɛ dɔ̀: ⁶ Díndi Isidayɛɛribɛ di yèmmè dò m báá na kè di dɔ̀ oyaamarì yie mmè ndòòmàà? Tiyaatì àmè oyaamarì nɔ̀u miekɛ di mɛ nhǎ n nòutè miekɛ, díndi Isidayɛɛribɛ mí ndi Yìè nKuyie mmí bɛí. ⁷ Mɔ̀nni marì nh ò tǎátɛmu kɛ bo uuté kubotí makù yoo dikpààtiyuu marì kè dè pòntɛ kédéíté. ⁸ Dɛ kó kubotí yoo dikpààtiyuu n náké dèè kpéí mmɛmmɛ kè dè wɛténí kɛ yóu mudɔ̀nnɛtɔ̀mmú, m bo yóu mɛyɛi n yɛ n yóó bɛ dòò mè. ⁹ Mɔ̀nni marì nh ò tǎátɛmu kɛ bo màá kubotí makù yoo dikpààtiyuu marì kè dè fíí. ¹⁰ Kè dɛ kó kubotí yoo dɛ kó dikpààtiyuu mɛ ndòò dèè í wenni n yìikè, kɛ í kènté n kpeti, n cèètɛ n yèmmè kɛ yóu kɛ í mbè dòò mɛsàà n do tǎátɛ kɛ bo bɛ dòò mè.

¹¹ Di mɔ̀nni á náké Sudaa tenkè kɔ̀bɛ nè Sedisadɛmmu èi kɔ̀bɛ kɛ tú: M bàátí kɛ bo bɛ bɔ̀nté mɛyɛi mmɛ, n dɔ̀ kédɔ̀ tì í wenni, bá wè wèè yóu kucɛ yɛiku ò tǔ nkù, kɛwɛténí m borè, kètũntɛ o borimɛ nè ò dɔ̀rimè.

¹² Bè yóó da tɛnnɛmu kɛ dɔ̀: Tì í yóó ceetɛ, tì yó ntũ nti móm̃mɔ̀mbɛ tì kó mɛyèmmè mmɛ, tì tookperí kǎmɛ, tì dómè tì yó mmɛ ndɔ̀rì.

Isidayɛɛribɛ yèmmè bɛ Yìè nKuyie

¹³ Kè ti Yìè nKuyie mbéi kɛ dɔ̀:

Bíékénè ibotí tɛi kè bè di náké.

Di mu nkèè tii m̀botí diyìè maràà?

Isidayɛɛribɛ m̀nke d̀d̀ is̀ake kpɛɛ ndɛ.

¹⁴ Dimaa t̃arì yómmè kó yɛpèrè ɔ̃ í nyóu yè bo ndáátímè mupãã mboomaa?

Ikó nyibooi ìi pũ̃ nyi kũũà?

¹⁵ N nìtìbè biɛ n yẽmmu ke tuò ntihúúnti yeb̀kè detetirè kpɛɛ

kè yè te kè bè b̀tírí bɛ cɛ miɛke

ke yóu kucɛ bè do tũ nkù nè dimònni

ke tũnnɛ ìi í tú icɛ.

¹⁶ Dɛɛ te kè bè èi yóó d̀úinko

kè benìtìbè mp̃enkù ke di ỳau kè bɛ k̃m̀b̀ùtì duò,

kè dè w̃ɛtɛ ke bɛ naati kè bè daú ke b̀kii bɛ ỳ.

¹⁷ M bo duó nkè bɛ dootit̃b̀ɛ bè ciɛ

diyìè ỳìenì kèè bíékè kó kuyaakù ɔ̃ fuute kè mutáá nciété m̀èè botí.

Mɛyɛi mbo bè do dii ỳiè m bo bè bùtinné m báá bè w̃ɛ̀tɛ.

Bè dàkiimè ke bo kuo Sedemii

¹⁸ Kè benìtìbè mabè nnáá nke tú: Ti dakenè ḱyà ti bo ỳimè ḱp̃i nSedemii, ti í yóó m̀nté ikuó niùbè bèè bo nti tiè, ti í yóó m̀nté m̃ciì nyembè bèè bo nti duò nyitié nsààyi, Kuyie mp̃ãñáãnti náam̀bè bomu ke bo nti náá nKuyie nkpeti. Ti wammúnè tináãnti tii bo nte kè tí ò k̀u. Bá nyiénnè ò di náá nti tim̃u.

¹⁹ Mí nSedemii kè m b́i nke d̀:

N Yiè nKuyie ndaatení n kpéi,

keè bèè í d̀ó n kp̃ti bè náá nti n kpéi.

²⁰ N d̀d̀ m̃sàà kè bè bo n t̃enné m̃yɛinaà?

Bè keú dif̃t̃irì ndi ke bo m b̀ntóo di miɛke.

A báá ỳè n do k̃r̃imè a borè ke da báá mbɛ kpéi,

nkè dè bo yie nkàa miɛke báá bè do.

²¹ Nè dɛ kpéi duó nkè dikònni tanní ḱpoté bɛ bí,

yóu kè bèè bè k̀u kè bɛ pobèè pàà bɛ bí nè bɛ daabè,

ḱnaá mbekúpobè.

Yóu kè mutenkũũ ntanní kè bèè kú,

kè mudòò kònnè bɛ kó bɛdap̃ambè.

²² Duó nkè benitiỹibɛ bè do kè yɛdab̀ùò ndátinné bɛ c̃í

bè keú m̀èè kpéi ndif̃t̃irì ke bo m b̀ntóo,

ke buò nyiw̃í n cɛ miɛke.

²³ N Yiè nKuyie nha ýmu bè dàkiimè n kpéi

ke bo n k̀u, a báá bè c̃í mbɛ ỹi,

a báá ũt́é bɛ ỹi.

Yóu kàa miɛk̃ɛ bè do.

Bɔ mbɛ ketenkè a báá bè yóu.

19

Kuyie ndònnɛnè m̃è Sedisademmu t̃ɛcètè t̃èè p̀ntɛ

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke d̀: K̃tɛ ḱd̃onté t̃ɛcètè kàa dèè a yú Isidayɛɛribɛ wuò nkó bekótìbè nè ikuó niùbè. ² Kè dí ỳè b̃ɛyaamaribè kó dibòrì ḱk̃tɛ Iñmmu biriku kàa p̃ĩk̃é n yóó m̀è nda náké tì: ³ A p̃ĩk̃é ke d̀: Díndi Sudaa kó kuwuò nkó bekpààtìbè nè Sedisademmu èi k̃abɛ ntenè mí ndi Yiè

18:17 +diyìè ỳìenì kèè bíékè kó kuyaakù: Dɛ kó kuyaakù ɔ̃ nkpeñ̀ñmu ke t̀nni ke buò ndetie.

nKuyie Mpakedaa n tú mù: N tú n yóó bǝnté mɛyɛi mmɛ di nkàrì kè benìtibè tì kèè kè dèè bè di kè bɛ to nseítí. ⁴ Bè m bǝtinnému, kɛ sǝnkǝnnɛ n kó dikàrì kɛ dè tǝdò ntihúúnti yɛbǝkè bɛmbɛ nɛ bɛ yɛmbè nɛ Sudaa kó bɛkpààtibè, bè do í yé yé, kɛ cou bèè í cààrè mùmamù bɛ kó mɛyǝi ndihèi miɛkɛ. ⁵ Bè maá dibǝd Baadi nwe yɛwǝstǝrè kɛ feu bɛ bí kɛ tuǝ nyɛ ìnkè. Nɛ m bomè n yí bè duǝ ndɛ kó dinùù, n yí tì mbè nàké, n keté kɛ í tì totí n yèmmè.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǝ: Dɛ yiè kpaanímu kè bè ténkɛ í yó nyu dɛ kó dibòrì kɛ tú Tofeti yoo Inǝmmu biriku, bè bo ndè yu kɛ tú kukǝùbiriku. ⁷ M bo duǝ nSudaa kǝbɛ nɛ Sedisadɛmmu kǝbɛ kè bèè yǝkɛ bè do dǝ kédǝd tì di nkàrì, m bo duǝ nkè bɛ dootitǝbè bè do mudoò kè bè kùǝ. Tinǝtì nɛ tikpasǝnti kè dèè bè di. ⁸ Bɛ èi bo dǝúnko kè benìtibè ndi yǝu kè bɛ kǝmbùǝtì duǝ kè bè tu wúó! Wúó! Wúó, kè wɛtɛ kè mbè naati kè bè ndaú kɛ bǝkii yeyǝ mɛyɛi mmè dǝ tǝkɛnì mɛ kpéi. ⁹ Bɛ dootitǝbè bèè í mǝkɛ onitì kó mɛsémmè bè bo bè pi, kè bèè cááké bɛmǝmmǝmbɛ bɛ bí initidaa nɛ initipòì. Bè bo ta mèè fǝùtímè nɛ mèè áàrímè bo ndɛu kèntɛ kè bèè cááké bɛtǝbè.

¹⁰ Sedemii kǝa tì pǝkè kɛ dèè á pǝntɛ tɛcètɛ a tǝ tè bèè da nɛínɛ bɛ ìikè kè bè nàké kɛ dǝ: ¹¹ Mí mbɛ Yiè nKuyie Mpakedaa n tú m bo pǝntɛ bɛ kó kubotí nɛ bɛ èi bè ǝd pǝntɛmè tiyaamatì, bá dɛ kó yeyǝkè ténkɛ báá yie nkétau.

Bè bo nkǝrì bɛcírìbè Tofeti kɛ yé mɛfiè nténkɛ í yó nkpaámè kupíkù tɛkù makù. ¹² Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǝ: N yóó mɛ ndǝd di nhèi nɛ bèè bo di miɛkɛ di kpɛrɛ bo naǝnnɛ Tofeti kó dikàrì kpɛrɛ dòmmè. ¹³ Sedisadɛmmu kó sicéi nɛ Sudaa kpààtibè kpɛsi bè tǝdò nsù ìnkè tihúúnti siwǝǝ kpéi nnè bè cou sì yɛbǝkè mɛnaa sì bo sǝntɛ kénáa nTofeti èi kpɛrɛ dòmmè.

¹⁴ Mɛmmɛ mí nSedemii kè n wɛtɛnì Kuyie ndo n tǝ ndè Tofeti kéta kécómmú Kuyie cǝtè dǝnkù kébéinnɛ benìtibè bɛmǝu Kuyie m pǝǝnǝǝnti kɛ dǝ: ¹⁵ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayɛɛribɛ tǝ nkù tu kù yóó duǝ nkè mɛyɛi nkù nàké mèè kpéi nkè mèè domu di nhèi nɛ sihekɛsí sì dǝ tǝkɛnè bè kpénkǝnnɛ mèè kpéi mbɛ to kɛ í yie nke kènté kù nàké tì.

20

Bè pǝrímè Sedemii kɛ bou

¹ Mɛmmɛ ikuǝ niùtì Pasuu Imɛɛ birɛ wèè baké bèè bàà Kuyie ncǝtè ò kèèmmè mí nSedemii n náámmè Kuyie mpǝǝnǝǝnti, ² kè m bɛntɛ kè m pǝ nkébou kèpítinnɛ Kuyie ncǝtè kó dibòrì didéri bè tu dǝ Bɛsamɛ kpɛrì kè m pǝtinnɛ. ³ Kè dèè wɛnté kè Pasuu m píté, mí nSedemii kè nhò nàké kɛ dǝ: Ti Yiè nKuyie nténkɛ í yó nda yu kɛ tú Pasuu, kù yó nda yu kɛ tú Kukǝmbòdorì nku. ⁴ Ti Yiè nKuyie ntu: Kù bo da bǝnté kukǝmbòdorì fǝ nnè a népobè, kù bo di ǝnné di dootitǝbè nɛu miɛkɛ kè bè ndi kǝù, a yóó dè yǝmu nɛ a nuǝ. Díndi Sudaa kǝbɛ kù bo di ǝnné Babidǝnni kóo kpààtì nɛu miɛkɛ kóo di pǝmmú kékǝnnè kè di kuǝ nɛ disìè. ⁵ Di nhèi kǝbɛ mǝkɛ dè dɛmǝu, bɛ tǝmmú kó mucǝntimu mumǝu, bɛ kpɛrɛ dɛsààrè bè tá dè. Sudaa kó bɛkpààtibè kó tikpàtì timǝu, bɛ dootitǝbè borè éi, bè borè tǝ dɛmǝu kékǝnnè Babidǝnni. ⁶ Fǝ mPaseuu nɛ a cǝtè kǝbɛ bɛmǝu bè bo di pǝmmú kékǝnnè Babidǝnni, a yóó kɛ nkù, bè yóó kɛ nda kǝnnè fǝ nnè a népobè a do náá mbè siyáábisi kɛ tú Kuyie mpǝǝnǝǝnti.

Sedemii sɛimmè Kuyie

⁷ N Yiè nKuyie nha n ciitému kɛ n na a m pǝnnè muwǝrímú mmu kɛ nh auté, kè benìtibè n daú yɛwɛ yɛmǝu, bɛmǝu kè bè nti ientii.

⁸ Kε yě m baa ð n yóó béimmè kε tú:
Meyei mbo di do, bè bo di fěũ.
N Yiè nKuyie nha kó tináaṅtì kpéí nte kè bè ð ntũũ kε n daú.

Kε n sǎǎ ntipîṭi timou.

⁹ Kε n yĩ m báá béi nha náaṅtì, m báá kǎāte a yètìrì,
dè ndò muhǎǎ mmamù còú m miεke,
kè n dò m bo minné kéyĩεke.

¹⁰ N yomu benitìbè bemou wéúmè kε tú:

N tú: Meyei nkéríní, meyei nkéríní
kε donninko bε kǎmbùòṭi tipîṭi timou,
kε n népobè sààbè tu tí ò dáa, ti ò dáa
bè bàa m bo yetémè mme kédò
kε náá nke tú: Ti yóó ò namu képeite.

¹¹ N Yiè nKuyie mme nni mbonèmu kε tú okpàrìteu kperì,
dεè te kè bèè n fěũnko kè bèè yóó duó,
bè yóó yĩεkemu kédi ifei,
dε kó ifei bo mbo sǎǎ, ì báá deè.

¹² N Yiè nKuyie Mpakεdaa fǎ nwèè wèi wèè wetí,
kε yě o yèmmè nè o yeṅtotí,
a yóó bè pèitemu n kpéí.
Kε yě n duómmè n kperε fǎ nwe.

¹³ N dièmmu kε sāntí n Yiè nKuyie,
kε yě kuù ðð dεetémè ocĩrì,
kóò fiètε beyeibe nou miεke.

¹⁴ Kuyie ncǎǎ bè m peité dìi yiè.
N yènní dìi yiè n yǎ pauti miεke dε kó diyiè báá yà mεsàà.

¹⁵ N cǎǎmu wèè nǎké n cice kε tú:
A pokù peité denitidabire kè diwèi benné kóò pĩ.

¹⁶ Dε yiè mbo ndònnè dihei Kuyie mpònte dì bá mεsémmè í kù bo,
ò níi bo kèè mudoò kó tεheutè dikũnweñnì,
kuyie ncuokè mudoò kó yedabùò.

¹⁷ Kuyie nkàa do nyóu kè n kú n yǎ pauti miεke tá?
N yǎ pauti na ntú n kó kufǎti, kè n na nkpaáo kε í yènní.

¹⁸ Ba nte kè n yènní n yǎ pauti kε bo nyau mεfěũtímè mǎà nè mεyeñcaàrìmè?
Kε m bo ifei miεke sǎǎ kε yàa kúnè?

21

Kuyie mpǎānǎaṅtì náaṅtò nàkémè bè yóó pòntemè Sedisadεmmu

¹ Nte ti Yiè nKuyie ndo m béinnè tì okpààti Sedesia tǎnní dìi mònni Madikia
bire Pasuu nè Maasesaa bire Sofonii ikuó nùtì m borè kè bè bo n nǎké kε dò:
² Babidǎnni kóo kpààti Nεbukannesaa wèè tì do mudoò. Beé nKuyie nkè tì
yà kù bo dǎò tidietì kε wè nti dētinnè. ³ Kè m bè tēñné kε dò: Dí nǎké okpààti
Sedesia kε tú: ⁴ Ti Yiè nKuyie nyIsidayεeribe tũ nkù tu di tǎ tũ kpàrìṅentì kε
cokùnè Babidǎnni kóo kpààti m bo duó nkè di kó behǎāpòmbè bèè yè kε dokùnè
Babidǎnni kóo kpààti nè o kǎbe bèè cētinne dihei kè bèè kónté, kétanní dihei
miεke kε dì do. ⁵ Kè n cómmú kε di dokénè m mómumu kè dí yà n nǎnyōnni
dòmmè nè n kpeñnì m miεke kèè di yè kε di còuté mēdiè. ⁶ M bo bonté
mutenkũũ ndε kó dihei benitìbè nè iwũð kè dèe kú demou. ⁷ Kè Kuyie nni nsǎké

ku náànti ke béi nke dò: Sudaa kàbe kóo kpààti Sedesia nè o tũmbè nè besombe bèè bo yenténè mutenkũũ nnè mudoò nè dikònni m bo bè ànné Babidɔnni kóo kpààti Nebukannesaa nɔu miéke nè bè dootitòbè bèè bè dónè mukũũ mbe nɔu miéke. Bè bo mbè kòu nè yese bè báá súó nhòmòu. Bè báá kuó nhòmòu mesémmè, kunáá mbá mbè bonè òmòu.

⁸ Náké be ke dò: Mí ndi Yìè nKuyie n tú bèè tãáté mufòmmu yoo mukũũ. ⁹ Wèè bo mbo dihéi miéke mudoò muu yóó ò kònnè yoo mutenkũũ yoo dikònni kè wèè me nkòte ke dúó nhomáà Babidɔnni kàbe bèè di pi ò báá kú deè yó ntú o kó mucántimu. ¹⁰ N yíté ke wèètemu de kó dihéi bíékè ke bo di dòò meyei de í tú ke bo di dòò mesàà. De kó dihéi kàbe doti Babidɔnni kóo kpààti nɔu miéke nke kòò bo bè cóu mmuháá. Mí ndi Yìè nKuyie mmũ bíi.

Kuyie nnàké ti tekpààticĩtè kpéi

¹¹ Díndi Sudaa kóo kpààti kàbe kénténè di Yìè nKuyie ntú mù.

¹² Díndi Dafiti yaàbí ntenè di Yìè nKuyie ntú mù:

Dí mbekù bá dìi yìè kè de nwenni,

kédeetè bè fěũko wè,

kóò fiètè nè wèè ò fěũko.

Kè meè dake m miéke bo di yènni

di dòò mèè yèi nkpéi,

ké di cóúté muháá nkòme bá òmòu báá na ké mù kùò.

¹³ Díndi bèè bo Sedisademmù tãrì yómmè

ke sũ nkubiriku,

ti ta titòbè mbe.

Mí ndi Yìè nKuyie mmũ bíi.

Díndi bèè náà nke tú

òmòu báá na ké ti do mudoò kéta ti cẽkperí miéke.

¹⁴ N yitoomu ke bo di yietí di dòò mèè yèi,

mí ndi Yìè nKuyie mmũ bíi.

M bo bonté muháá ndi kó kutúúkù detie mbè tu de sètìrì de kòku,

kè kùu cóúté páíi kétaunnè dèè kù tòkénè.

22

¹ Kè ti Yìè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: Cúté kékote Sudaa kàbe kóo kpààti cĩtè kénáké ti nnáànti. ² Náké be ke dò: F́ nSudaa kàbe kóo kpààti wèè sòoté ke kari Dafiti kó dikpàatikàrì ìnkè nè díndi bèè tu o tũmbè nè bèè kó dimàà taà tekpààticĩtè, ³ ntenè ti Yìè nKuyie ntu mù: Mbekùnè tibeénti kè de sìè ke níí deetè bè fěũko wè, kóò fiètè, di bá nfěũko bèè tu bepòbè nè iciribí nè bekúpobè ke fekù be kperè. Di bá nkòu bèè í càke mùmamù dihéi dii mmieke. ⁴ Kè di yie nke tũnnè de kó yetannò Dafiti yaàbí bo ntú bekpààtibè kénkarì o kpààtikàrì. Bè bo ndekù sisẽi nè sikpàrinaasẽi bembè nè be kó betũmbè nè benitibè ke taà tekpààticĩtè miéke. ⁵ Kè di me nyí yie nke tũnnè de kó yetannò, mí ndi Yìè nKuyie m béimmu, ke pàrikè kè de kó tecĩtè bo pònte kénáà ntidobontì.

⁶ Nte mí ndi Yìè nKuyie mbéi ntì kè de ntukúnè Sudaa kàbe kó tekpààticĩtè:

F́ nSudaa kàbe kóo kpààti n wúó nha cĩtè

kè tè donnè Kadaadi tãrì kó kutúúkù nku,

ke dò nDimaa tãrì yómmè.

N né béimmu ke pàrikè

ke tú m bo tè dòò tedontè kó dikpàà

òmòu í ã di.

⁷ N yóó ìnni bepòmbè mbe a kpéi nnè titònnenti,

kè bèe kōũ sètìrì dèí kó yesānkè
ke yè cōu mmuhāā.

⁸ Dε mmōnni kè iwuο ntei kabe mpēnkù dε kó dihei borè ke békú betabè mùù
kpéi nte kè mí ndi Yiè nKuyie kè n dòò miε ndε kó diheidiè. ⁹ Kè bèe bè tènné ke
dò: Bè dootóo metaummè be Yiè nKuyie ndo bè dòònèmmè mme ke ninku yebokè
ìkè ke yè feu iwūō.

Bè nàké tì Sadummu kpéi nwèè cōuté Sosiasi tikpàti

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Díndi Sudaa kabe, báá kuónnè wèè ku,
mesémmè báá we ndi pīnnè
pètínke kuónnè bè pī nwè ke kōnnè o kpéi,
ke yé ò ténke í wētínímè.
Ò ténke í yóó yà dihei bè ò peité dì.

¹¹ Nte ti Yiè nKuyie nnàké tì Sosiasi bire Sadummu * kpéi, Sudaa kabe kóo
kpààti, wèè do sōté o cice Sosiasi kpàti kù tu ò me nyitémè di nheì ò ténke í
wēténí. ¹² Bè ò pī nke kànnε kòò yóó ke nkú, ò í wētíní ténke ke bo yà di nheì.

Kuyie nkpannè tì Sosakimmu

¹³ Fǒ nSosakimmu a bo yà,
fǒ nwèè duó nkè bè da maá sikpààtìcǐ
bá a í dōori dèè sié,
ke duó nkè bè maá ke sòkù tidàntì
a me nyí bè duò nha dò nké bè duó ndè,
ke pīnné benitibè mutōmmú detetirè
bá a í bè yietì.

¹⁴ Fǒ nwèè nàá nke tú:
M bo maá tekpààtìcǐtè dietè
kékéké tidietì dietì
kékéú sibòò ké sì diti sètìrì kó tidabεtì,
ké tì tò mmewūō kè mè ndò nfetōnfè.

¹⁵ Okpààti a cice do yommu ke yō betabè kāmε,
ke me nní ndōori dè bèkúmè,
kémbekù kè dè sié,
kòo kperε demou yié.

¹⁶ Kòo nkommu beçrìbè nè besénnibè,
kòo kperε demou yié
wèè dòòri mεmme weè n yé,
mí ndi Yiè nKuyie mû bái.

¹⁷ Fǒ mme nwanti amáà kó mesàà mme,
ke kòu bèè í cààrè mùmamù,
ke fǐũnko benitibè mediè.

¹⁸ Nè dε kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie nkè nda náánnè fǒ Sosiasi bire Sosakimmu
Sudaa kabe kóo kpààti kpéi nke tú:

O bo kú òmòu báá kuó nho kũũ,
òmòu báá saute o kpéi,
ke dò: Áú n tebite! Áú n tǎũ!
Dikúdabònni báá kuó nho kpéi nke dò:
Áú n yiè! Áú okpààti!

* **22:11** Sadummu: Okpààti Sosiasi yètìrì terì ndi Sadummu (wénté 2 Bekpààtibè 23:31).

19 Bè bo ò kũnnè fẽṣṣè tẽmè
bè bo ò fũrí kédennè Sedisadɛmmu èi kédootóo.

Sedisadɛmmu èi kɔbɛ yóó dimè ifei

20 Sedisadɛmmu èi kɔbɛ, dekenè Dimaa tãrì kápĩḗké,
pɛɛnè metammè Basãã tãrì,
kéwekii mɛdiè Abadimmu tãrì ìnkè,
kɛ yé di natitɔbè bɛmɔu domèmu.

21 N do yóó di bɛinnè kè dɛmarè í di kóónnè,
kè di yete kɛ dò:

Di báá kénté,
di borimɛ mmɛ nè di bɛmmè.
Di í yie n náàntì diyìè marì.

22 Kuyaakù kuu kau bèè kó dimàà tu a kó benitibè,
kè bè pĩ ndi natitɔbè bɛmɔu kɛ kũnnè,
di kó mɛyɛi mmè te kè di di ifei kɛ kɛkɛ.

23 Díndi Sedisadɛmmu èi kɔbɛ
di kó diheì maánè Dimaa túúkù kó ideí nyi,
kè di cẽi sàrinè sètìrì kó dɛtie nkó tidabɛtì kɛ fité,
kuyonku bo di do diì mǎnni
kupɛitɛyonku ɔɔ pĩmmè onitipòkù,
di bo kǎmmú dɛ yiè.

Kuyie nnàké tì Sosakimmu birɛ Konniyau kpéí

24 Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mĩ bɛi, bá kè Sosakimmu birɛ Konniyau †
do dò mmumámáá kè nh ò ũ n nòutè youtɛ m bo ò ũté, mí ndi Yiè nKuyie mmĩ
bɛi. 25 M bo ò duó mbèè dɔ kóò kùɔ, bɛmbɛ o bùtì duò bè, n yóó bɛ nhò duó.
Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì, ò tati weè nɔu miɛkɛ, wenwe nè o kɔbɛ.
26 Wenwe nè o yɔ wèè ò pɛitè n yóó bè dootóo diheì tɛrì marì miɛkɛ nke, bè í
bè pɛitè dè, kè bè kɛ nkú. 27 Kè bè nyáá mbè bo wɛtɛnímè diheì bè mɛ mbáá na
kéwɛtɛní.

28 Dɛ kóo Konniyau, ò naá nkuyɔũ nku bá òmòu tɛnkɛ í ò dɔá? Yáà ba nte kè
bè ò dɛnnɛ diheì wenwe nè o bí? Kɛ bè dootóo diheì bè do í yé di?

29 Áú n kó ketenkè kɔbɛ! Kénténè ti Yiè nKuyie ntu mù. 30 Ti Yiè nKuyie
ntu dí wãri o yètìrì bɛkpààtìbè yètè bo diì pátìrì miɛkɛ kɛ dò ò í mǎkɛ dɛbirɛ,
o kpɛrɛ yè dɛtɛtìrè ndɛ, o yanfè miɛkɛ òmòu í yóó naá nhokpààtì kékari Dafiti kó
dikpààtikàrì kébaaté Sudaa kɔbɛ.

23

Bɛpecɛmbɛ yeibɛ nè opecɛnti sààwè bè cǎǎ ndè

1 Kè ti Yiè nKuyie mbɛi nke dò: Di bo yà díndi bèè ni n kó benitibè. Di dɔnnè
bɛpecɛmbɛ yeibɛ mbe bèè ɔɔ yóu ipe kè ì cĩtɛ kécíété. 2 Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie
díndi Isidayɛɛribɛ di tũ nkù m bɛi ntì bèè ni n nìtìbè bɛ kpéi. Díi cíe m pe kɛ ì
bɛtì, di í dààtɛ m pe kpéi, n yóó íté kécómmúmu kè di potè di yonku nè di dɔòrimè
yɛimɛ kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ bɛi.

3 N yóó wɛtɛ kɛtíímmu m pe ì kpáá kpáá yɛhekè ì do ciété kɛmbo yèè miɛkɛ
kéwɛtɛ kè ì tɛnnè i cónni kè ì pié késũũ. 4 N yóó wammúmu bɛpecɛmbɛ bèè yó
nyi cɛmmù kè ì tɛnkɛ bá nyĩèkù, kufɔwáá ntɛnkɛ bá nyi bo, fɛmafè tɛnkɛ báá
feti. Mí ndi Yiè nKuyie mĩ bɛi.

† 22:24 Konniyau: Konniyau do di diì mǎnni tikpàtì kè bèè ò yu kɛ dò Yeoyakimmu nwe (wénté 2
Bɛkpààtìbè 24:8).

⁵ Dε yiè kpaanímu dì bo tuòkε dìi yiè,
kè n dennení Dafiti wuò mmiekε okpààtì sààwè,
ò yó ntú okpààtì wèè cii wènwε,
kémbekù kè dè wenni, kε dɔɔri dèè sié dihèi miεkε.
Mí ndi Yiè nKuyie mûi búi.

⁶ Dε kó yεwe miεkε Sudaa kɔbε bo cooté,
Isidayεeribε bo mbo, tìmatì bá mbè kɔónnè,
bè bo nda yu kε tú: Tì Yiè nKuyie a dɔɔri dè siému.

⁷ Dε yiè mènke kpaanímu mí ndi Yiè nKuyie mûi búi, dε yiè bè ténke ní í yóó parikè kε dɔ tì Yiè nKuyie mbomu kuù dennení Isidayεeribε Esibiti. ⁸ Bè níi bo parikè kè dɔ tì Yiè nKuyie mbomu kuù dèitení Isidayεeribε kó kuwuò kubakù yóú bíékè kó yehékè miεkε nè itempè mbè dɔ ciété ké mborè kè bè wètε kε bo bε kó ketenkè miεkε.

Sedemii kpànnèmè bèè sou nke tú bè nàá nKuyie mpāānāāntì

⁹ Mí nSedemii kè m béinnè Kuyie mpāānāāntì náam̀bè kε dɔ:

N yèmmè mεè cààrè mēdiè kè n kũṣ kèkè kè n kǝntì au,
kè n sǎáténè onitì wèè muó mmenaa,
onitì menaa mbennè wè,
tì Yiè nKuyie nkùù dɔ mpáí kù n nàké tìi kpéi nke tú:

¹⁰ Dihèi dimɔu kɔbε dɔuti dɔutinè betɔbè mbε,
mí Kuyie m bè cǝṣmu
kè bè tì yedabùò.

Timútì kpeímu dinaacēnni.

Benitibè buróo mēyeyi mbíékè mǎa ndi,
bε kǝntì yau mēyeyi ndɔ̀r̀m̀m̀ bíékè nke.

¹¹ Bèè nàá m pāānāāntì nè ikuó niùbè bè naá mbeyeyibε mbε,
kε dɔɔri dèè í wenni nè n ciété miεkoo.
Mí ndi Yiè nKuyie mûi búi.

¹² Nè dε kpéi bε kó icε bo anke,
dè bo bè biète kè bè ntuòtì kε duò,
m bo bè bǝnté dìi mǝnni mēyeyi,
m bo bè poté dìi mǝnni.

Mí ndi Yiè nKuyie mmûi búi.

Kuyie nkpannèmè bèè sou nke tú bè nàá nku pāānāāntì

¹³ Kè tì Yiè nKuyie mbúi nke dɔ:

Bèè bo Sammarii kε náá m pāānāāntì, n yǎmu bε kó tiyèintì,
nè dibɔ̀ Baadi kó muwērímú mmu bè nàámmè kε fétinko
n nitibè Isidayεeribε.

¹⁴ Bèè bo Sedisadεmmu kε náá m pāānāāntì kè bembe kpεrε né naá nyisɔkε,
bè dɔuti dɔutinè betɔbè mbε kε náante siyábìsì,

kε yáúkunko mēyeyi ndɔ̀r̀r̀bè kǝntì,
kε bè diití bá bè í yóó na kébanté bε yei.

Nè Sodεmmu èi kɔbε bε pókù nku,

nè Komɔ̀ èi kɔbε bè dòmmu só.

¹⁵ Dèè te mí ndi Yiè nKuyie Mpakεdaa kè n tu:

M bo nii mmedòmmè bèè bo Sedisadεmmu kε náá m pāānāāntì,

bè bo yǎ mēbèr̀m̀,

kε yé nè bèè borè ndε mēyeyi nyiènimè kε torì besɔmbε.

Bèè sou nke tú bè nàá Kuyie mpāānāāntì

16 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa mîi bɛi nke tú:

Di báá kɛnté bèè di souú nke tú bè nàá m pããnáàntì,
bè di souúmmu, bè di nàá mbɛ yèmmè dó tì nti,
tì í bonní mí ndi Yiè nKuyie m borè.

17 Bèè nàá, bèè sɛnkèrì bèmbɛ n nààntì,
bèè di nàá nke tú n yɛ ndi yó nyo ndiwèi máà,
kɛ nàá mbèè yete n kpɛti kɛ tũ mbɛmómmbɛ bɛ kó itié,
kɛ tú mɛyɛi mmamè í yóó bè tũ̀kɛní.

18 N do nàá kɛ bɛ we mbo kɛ wúó?

We ndo kɛmmú kɛkɛè n tú mù?

We ndo dake n nàá ntì kpéí?

We ndo tì kèè?

(Sedemii bɛi nti)

19 Kuyie nkó kuyaakù kuù kèríní,

ku miɛkɛ kɛè yènní,

kuyaakù kperíkù kuù iténí kɛ puotì bɛyɛibɛ.

20 Kuyie mmieɛ í yóó do kɛ kù mu nyí dàò kù wùó nke bo dàò tì,
di yóó dentɛ kɛ tì bantému.

(Tì Yiè nKuyie mbɛi nti)

21 Dɛ kó benitibè bèè nàá m pããnáàntì bè sɔ̀nté

kɛ cokùmu, n yí bè tɔ̀,

bè sɔ̀nté kɛ náámmu n yí bè béinnè.

22 Kè bè do mbo n nàá ndè, bè na nnamu kénáké n nìtibè n nààntì,
kè dè nte kè bèè yóu ɛɛ yɛiyi kéwɛtení m borè.

Tì Yiè nKuyie mbomè kútenkù kumɔ̀u

23 Mí ndi Yiè nKuyie m bomu tipùtì timɔ̀u:

N wúómmu detóónnè kɛ wúó ndɛdétirè.

24 Òmɔ̀u bo na kɛsɔ̀ri kupíkù makù kè n yí nhò yàà?

Mí ndi Yiè nKuyie n di bekɛmu.

M bomu tipùtì timɔ̀u kɛtenkè nè kɛ́nkè.

Mí ndi Yiè nKuyie mîi bɛi.

Tì bo mbaàtìmè mɛyòbii nnè tiyòfèntì

25 Kè tì Yiè nKuyie mbɛi nke dà: N kèèmu bèè yɛ mbè nàá m pããnáàntì bè nàá
ntì. Yie nní dà: N yà tidɔ̀untì. Kòò tɔ̀u dà: N yà mɛbenkùmè. 26 Dè yó nkááké dɛ
bèè yɛ mbè nàá m pããnáàntì kè bèè yóu bè bo nnáámmè siyáàbìsì nè bɛ yèmmè
dó tì? 27 Bè nàá mbè yàu tii dɔ̀untì kɛ dó n nìtibè bèè n yɛ. Bɛ yembè do n yèmmè
kétũnnɛ dibàò Baadi. 28 Kè wèè yà tidɔ̀untì wèè náké o dɔ̀untì, kè n duó nwè n
nààntì wèè tì náké n tì nhò duó nkè tì dòmmè.

Di báá wènnè tiyòfèntì nè mɛyòbii,
mí ndi Yiè nKuyie mîi bɛi.

29 N nààntì dò mmuháá mmu kɛ tuò,
kɛ do ndiɛnkèrì kɛ può ndipèrì.

Mí ndi Yiè nKuyie mîi bɛi.

30 Dèè kpéí nte mí ndi Yiè kè n kpànnè bèè tu bè nàá m pããnáàntì, kɛ yuukunè
betɔ̀bè n nààntì. 31 Nè dɛ kó benitibè bèè yɛ mbè nàá m pããnáàntì bè ɔ̀ sɔ̀nté
kéhaatoomu kédeè kɛ dò mí ndi Yiè nKuyie mîi yɛ, nè bɛ titɔ̀bè mbɛ. 32 N
kpànnèmu dɛ kó benitibè bèè yɛ mbè nàá m pããnáàntì, bè mòkɛ sifeí nsi, bè di
souúmmu kɛ di nàá ntidɔ̀untì siyáàbìsì kpɛti kɛ fétinko n nìtibè. Mîi í bè tɔ̀, n yí
ikú òmɔ̀u, bè nààntì í teènnè tìmatì. Mí ndi Yiè nKuyie mîi bɛi.

Kuyie nnáànti tu ditau ndi ku nìtìbè kpéinnàà?

³³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà: Kòò nìtì mǎu yoo wèè nàá m pǎánáànti yoo ikuó nìtì mǎu da beke ke tú: Ti Yiè nKuyie nda tou nhònti náànti? Á bè tǎnné ke dà: N yé mbéè náá nditau n kpéi kè n yóó bè dootóo. ³⁴ Kè m pǎánáànti náàntòò mǎu yoo ikuó nìtì yoo benìtìbè mieke kòò mǎu yí mí ndi Yiè nKuyie nhò tou nditau mari, de kóo nìtì mǎi mómumu n yóó ò poté wenwe nè o cǐtè. ³⁵ Ntènè di dò nke ní beke tì ditàbè: Bá wè ò nì beke otàù kè dà Kuyie nti tǎnné ònti, kù ti béinné ònti? ³⁶ Ditannùù dii tu: Kuyie nti tou nku náànti di bá ndi nàá, ke yé bá wè weè tu o kó ditau, ke yé di cààrèmmè mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa dindi Isidayeribe di tũ nkù n kó tináànti nti. ³⁷ Wèè tu ò nàá m pǎánáànti a ní ò beke ke dà: Ti Yiè nKuyie nda tǎnné ònti? Kù da nàké ònti? ³⁸ Kè di me ntu: Ti Yiè nKuyie nti tou nku náànti bá nè m me ndi nàkémè ke tú di bá nnáá nde kó ditannùù. ³⁹ Nè de kpéi n yóó di yetemu páíi ke di dootóo, kè di dèténè dihéi n do di duó ndi dindi nè di yembè. ⁴⁰ N yóó duó nkè dí di ifei nyi sǎá, bá di báá yè i mieke diyie mari, di báá i yè nnè di bo mbomè.

24

Kuyie ndònnèmmè Isidayeribe yetebe sààyè nè yèè càke

¹ Kè Kuyie nní mbenke kè n yà yemámmùyákè yèdéyè kè fikíè kó yebe píéké ye mieke kè yè ìkú ti Yiè nKuyie cǐtè ìkè. De do sǎ mBabidanni kóo kpààti Nebukannesaa pǐmmú Konniyau Sosakimmu bire Sudaa kàbe kóo kpààti nè o kó betũmbè nè beyántìbè nè bemáábè ke bè kònnè Babidanni. ² Kè dimámmùyáà mari kó yetebe tú yesààyè ke wenni mediè, kè diteri kpèye càke, bá ke í dò nkédi.

³ Kè ti Yiè nKuyie nní m beke ke dà: Sedemii a yà ba? Kè n kù tǎnné ke dà: N yà fikíè kó yebe nye kè yèmayè wenni mediè nkè yeteyè càke bá yè í dò nkédi.

⁴ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dà: ⁵ A wúó nyetebe sààyè kè dè da naatimè, n wúó nSudaa kàbe n dènnè bè be èi, kè bè bè pǐmmú ke kònnè Babidanni kè dè n naati mèè botí, kè n dó ké bè dòò mesàà. ⁶ N yóó bè wènté fèñsààfè nfe, kéwète ké bè tǎnnéni be èi ké bè kànnè ke ténke báá bè pònte, n yóó bè fíimmu ke ténke báá bè uuté. ⁷ N yóó bè duó mmeýèmmè mme kè bè m banté mí mbe Yiè nKuyie nkéntú n kàbe kè m bè te ke yé bè yóó wètenímè m borè nè be yèmmè memou ndi.

⁸ Bè ã dàò mèè botí yetebe yèè càke ke í dò nkédi n yóó me ndòò Sedesia Sudaa kàbe kóo kpààti nè o tũmbè, nè besombe bèè kpaá Sedisadèmmu nè bèè bo Esibiti. Bemou n yóó me mbè dòò mí ndi Yiè nKuyie mmú búi. ⁹ M bo bè dòò dè nè m bo bè bonté mèè yèi m bo do yebotè kǎmbùtì, m bo bè cíe nkè bèè taá yèè ekè mieke bè bo mbè sènkù, ke bè sǎá, ke bè bommù kusĩnkù. ¹⁰ N yóó duó nkè mudoò muù bè do kè dikònni tanní nè mutenkũũ nkè bèè kú ketenkè m bè duó nkè bembe nè be yembè kédeè.

25

Kuyie mbéi nti Sedisadèmmu èi nè Sudaa kàbe bemou kpéi

¹ Sudaa kàbe kóo kpààti Sosiasi bire Sosakimmu kpàti benni naannì mieke nke Kuyie nni mbéinnèmmè Sudaa kàbe bemou kpéi. De do sǎ mBabidanni kàbe kóo kpààti Nebukannesaa bo o kpàti benni ketiri mieke nke. ² Mí nSedemii kè m béinnè Sudaa kó kuwuò nkàbe nè Sedisadèmmu kàbe ke dà: ³ Nè Amò bire Sosiasi Sudaa kàbe kóo kpààti kpàti benni tepítè nè ditáànni kèntò kètuòkenèni yíe, dè mǎke yebie nsipísidè nè yètǎati ndi, n di náánnèmmè di me nyí dó ké n kènté m me nyí yóu m bo ndi náánnèmmè Kuyie nni nduó ntì di me nyí n kènté. ⁴ Ti Yiè

nKuyie ntũñnnĩmu ku kó betũmbè bèè nàá nku pãñnãñtĩ sãã, di me nyí yie nke cãñnenĩ di to ke bo kénté. Di í yie nke kèè. ⁵ Bè do di náámmu ke tú bá wè wèe yóu kuce kuyeku, nè o dõðrĩmè yeime kè dèe yie nkè dí mbo diheĩ di Yiè nKuyie ndi duó ndi nè dimõnni, dĩndi nè di yembè ké ndi te sãã. ⁶ Di báá tũñne yebøkè kènninku ye ìkè ke ye báá, di bá mbáá ndi dõð dè nè di ñou ke íinko Kuyie mmieke kè dèe yie nkè kù báá di caàrè. ⁷ Ti Yiè nKuyie ntĩ ndi nàkému di me nyí yie nku kpèti, ke sàké ke ninku di dõð dè nè di ñou de ìkè ke íinko ku mieke kè dè di touni meyei.

⁸ Dèe te kè ti Yiè nKuyie ntú: Di mè nyí yiemme ke kénté ku kpèti, ⁹ kù yóó ìnnĩmu kubakù yóu bíékè kó iwuo nyimau kè ku kóo tñnti Nebukannesaa Babidõnni kóo kpààti nyi ni ke ì do di nheĩ nè yehèkè teyè yèè di fité, ké di kù páí kè di èi dõúngo kènaá ntidobontĩ, kè ibotĩ tẽ ní di yà kè dèe ì di kè ì mmáàrì ì yó. Kunku ti Yiè nKuyie nkuù béi. ¹⁰ Kè diwèi kó yebaa ndeè kè mupotũòmù kó iyie ntẽnke bá mbo, dinàà tẽnke bá nkuò, fitirè kó kuwenniku tẽnke bá mbo. ¹¹ Kè diheĩ dimau naá ntidobontĩ, kènto kètuokene yebie nsipisiyiekè. De kó iwuo nyimau kè ì bóté Babidõnni kóo kpààti. ¹² Kè yebie nsipisiyiekè pẽtè kù bo poté Babidõnni kóo kpààti ò dõð mèe yei nkpeĩ. Kunku ti Yiè nKuyie nkuù béi. Be èi bo naá ntidobontĩ kèdõúngo sãã. ¹³ De mõnni kù bo duó nkè meyei mmemau ku nàké mèe kpéi kè mèe do de kó diheĩ, meyei mmèè wàri di mpátiri mieke ku kóo tñnti mí nSedemii n nàké mèe kpéi yebotè yemau kpéi. ¹⁴ De mõnni kè Babidõnni kabe múnkee bóté ibotĩ tẽ nè bekpààtikperibè, kù yóó bè fõõmmu meyei mbè dõð mè.

Kuyie nnàkémè kù yóó bekénèmè yebotè

¹⁵ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù m béinnèmu ke yĩ: Nto febòðfè fiè, m mieke kó menaà nhã dè kékote ké mè nni nyebotè n da tñ nyèè borè, ¹⁶ kè yèe yà kémuó nkénhãá mmudoò n yóó bè bonté mù mieke.

¹⁷ Kè n cõté febòðfè n Yiè nKuyie nnõtè mieke, kékote kè fè nni nyebotè yemau, n Yiè nKuyie nnĩ tñ nyèè borè, ¹⁸ kètúóté Sedisademmu nè Sudaa be kó yehèkè nè ye kó bekpààtibè nè ye kó betũmbè ke bè pònte ké bè cóu, kè be tenkèe naá ntidobontĩ, kè benitibèe dè yà kè dè bè di kè bè mmáàrì be yó. Meyei mmèè bè do me kpéi, di me nwúó nkè de dõmmè yíe.

¹⁹ Kè n dèe memme ké fè nni nhEsibiti kóo kpààti nè o tũmbè nè sikipààtibĩ nè o nitibè bemau. ²⁰ Nè ibotĩ tẽ imau nè Uusi èi kó okpààti nè Fidisii èi kou nè Asikanoo èi kou nè Kasaa kperi kou nè Ekunoo èi kou nè bèè kpaá kpaá Asidoti tenkè mieke.

²¹ Edammu èi nè Mõabu kperi kabe nè Amõniibe.

²² Ke túté Tiiri kperi kó bekpààtibè nè Sitõ èi kabe nè dàméèrì yàá kó yehèkè kabe.

²³ Nè Dedanni èi nè Temaa kperi nè Buusi nè bèè kuò be tempáàti be tenkè kabe.

²⁴ Nè Adabii èi kó bekpààtibè bemau nè bèè bo dikpàà tedontè kperi bíékè.

²⁵ Nè Simudi èi kó bekpààtibè bemau nè Edammu èi kabe bemau nè Medii tenkè kabe bemau,

²⁶ kètúóté bèè bo kubakù yóu bíékè, metóómmè kabe nè dedétirè kabe, kutenkù kumau kó yekpààtiyo duómè cénke kè bè yà bemau Kuyie mmieke kó dibòò ke dèntenko Babidõnni kabe kóo kpààti.

²⁷ Kè ti Yiè nKuyie nni nnàké ke dõ: A bè nàké ke dõ: Di Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tũ nkù tu: Dí yà kémuó nkétó kéduó bá ke báá na kéité, kù yóó di bonté mùu dõò kpéi. ²⁸ Kè ti Yiè nKuyie nyíe ke dõ: Kè bè yete bè bo cõtémè febòðfè káyà, á bè nàké ke tú: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mĩ tu bèe yà kè bè í dõ bè dõ. ²⁹ N yóó keté kèbonté meyei mme diheĩ n yètirì yu di, kè bembè yèmmè

né dò n yóó bè coonaà? M báá bè coo! Kε yé n yóó tannénímè mudoò kutenkù kumou ndi. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mû búi!

³⁰⁻³¹ Kε ti Yiè nKuyie ndò m bè nàké kε dò: Mí ndi Yiè nKuyie nkpannîmu kεĩnkè, m péúnîmu n cēsààtè miεke, n kpa nkutenkù kpéi nke, kε m piéfè dōnnè bèè nàù fīnyī kó yetebe * be kafe ò ndōmmè kε m piéfè tùòkù itemmànke imou. Kε yé mí ndi Yiè nKuyie mû tannémè yebotè tibeénti, kε bekùnè benitibè bemou kε kòu beyeibe. Mí ndi Yiè nKuyie mmû mε nyé.

³² Ti Yiè nKuyie Mpakedaa béimmu kε tú:

Meyei mmè tanní kutenkù kε cānni yebotè, kuyaakù kperíkù kuù iténí kutemmànku.

³³ Dε yiè Kuyie mbo kuò bè bo ncóú kutenkù kumou miεke òmou í yó mbè kuò, òmou í yó mbè tòú kε kûri, bè bo naá ntikùti ketenkè ìnkè.

³⁴ Díndi bèè ni benitibè poténè yekúdabùò, díndi bèè cēmmù benitibè nduònè kébintí ketenkè. Dikòu yiè dii tùòkε kε bè bo di kuò yepedakè kōmε.

³⁵ Bèè ni benitibè di í mōke di bo coké kékote kε, bèè cēmmù benitibè di bo sori kε?

³⁶ Keènè bèè ni benitibè bè kuòmmè, dí nyo bèè cēmmù benitibè bè ùúmè,

kε yé ti Yiè nKuyie nkòùmè be pecēnku.

³⁷ Ti Yiè nKuyie mmieke kεè yēnni kupecēnku kε dε yē nfíúú kε yē nkáré.

³⁸ Ti Yiè nKuyie nhòotenîmu diciriciripànni kōmε, ku miεke kεè bè yēnni, kε kù bè bōnté mudoò kε be èi dōúnko.

26

Bè yēmmè bè bo kuò Sedemii wèè nàà nKuyie mpāānāānti

¹ Sudaa kabe kóo kpààti Sosiasi bire Sosakimmu kpàti ketíri dii mōnni, kε ti Yiè nKuyie nní nnáké kε dò: ² Sedemii kote, mí nKuyie n cīètè towaà, kēpīkéké kénáké Sudaa eké yemou kabe bèè kòriní n cīètè mubáammu, tináānti n da nàké tì, a báá súó ntimatì. ³ Kε dε naati bèè keè kēwētení m borè, kényóu be yei, kε n ceete n yēmmè kényóu n do dó kε bè dàò mēè yei mbe dàòrimè yēime kpéi. ⁴ Náké be kε tú: Mí ndi yiè nKuyie mû tu kε bè í kēnté n kpēti kε tūnne n kuó m bè duó nyi, ⁵ kε yie n kó betōmbè bèè nàà m pāānāānti bè bè nàà ntì, n kó betōmbè n tūñko bè sáà, bè mε nyi yie mbe kpēti. ⁶ M bo dàò tε ncīètè n dōòmè Sidoo èi*, kε yebotè níi ndó kēbōnté kusīnkù kényú tε yētiri.

⁷ Ikuó niùbè nè bèè nàà nKuyie mpāānāānti nè benitibè bemou kε bèè keè mí nSedemii n tì béimmmè Kuyie ncīètè towaà. ⁸ Kε nní nyóó deè ti Yiè nKuyie nni nnáké tì, ikuó niùbè nè bèè nàà nKuyie mpāānāānti nè benitibè sōmbe kε bè m pī nke búi nke dò: A dò nkékuomu! A dò nkékuomu! ⁹ Dε yīmε kàa nàà nKuyie mpāānāānti kε tú tε ncīètè bo naá nSidoo kpēte dōmmè, kε diheii naá ntidobonti, bá òmou bá ndè ā?

* **25:30-31** bèè nàù fīnyī kó yetebe: Bè do òò kéú dipèri ndi kε dε ndò nkuyié kε bèè uté yetebe dε miεke, kénnaù kε ye nie ncuuti kuyié kó kuyóu kε taà difōtiri miεke. Kε bè níi nnaù dε kó yetebe kε diè. * **26:6** Sidoo èi: Sidoo èi do tú mubáammu kó diheii ndi, kε bè dε báà nKuyie nkε metaummè tōu dε bo, be dootitabè bè na dii mōnni kētuóté metaummè tōu kε Sidoo eii do.

Kè benìtibè bəmou m munné Kuyie ncīētè mieke. ¹⁰ Kè Sudaa èi kó sikpààtibīi nè bèè baké diheì kè bèè tì kèè, kéité tekpààticīētè kékote Kuyie ncīētè kékari te bōrì bè tu di dibōrì pànni. ¹¹ Ikuó niùbè nè Kuyie mpāānāaṅti náam̃bè sɔmbɛ kè bèè náké sikpààtibīi nè benìtibè sɔmbɛ ke dɔ: Onìti yie ndò nkékuamu, ke yé ò náké tì diheì dii nkpeí tì í wennimè, di kèèmu di mómɔmbɛ nè di to ò náké tì.

¹² Mɛm̃mɛ, mí nSedemii kè m béinnè sikpààtibīi nè benìtibè bəmou ke dɔ: Ti Yiè nKuyie nkuu n tōnni kè n náké di mɛ nkèè tì tɛcīētè tie nkpeí nè diheì dii nkpeí. ¹³ Di mmònni tūntenè di borimɛ nè di dɔ̀̀rìimè kékénté di Yiè nKuyie ndi tū nkù tu mù, mɛm̃mɛ kù bo yóumè mɛyei kù do yé nkù yóó di dɔ̀̀ mɛ. ¹⁴ Kè dèè tu n kpeti, mí m bo di nɔu mieke nke, n dɔ̀̀nè di pɛnsirimè, dèè di wenni. ¹⁵ Di né nyé ke dɔ̀̀ nkè di n kùò kè n yí cààrè mùmamù, de kó mɛyei mbo di yɔ̀̀ ìnkè nke, di kó diheì dimou nè bèè bo di mieke, ke yé Kuyie nkuu mènke n tōnnimè di borè kè m bo di náké m mɛ ndi náké tì timou, kè dí kèè nè di to.

¹⁶ De mōnni kè sikpààtibīi nè benìtibè bəmou kè bèè náké ikuó niùbè nè bebeémbè ke dɔ̀̀: Onìti yie nyí dɔ̀̀ nkékuo, ò ti náá nti, ò ti náánnè ti Yiè nKuyie nti tū nkù kó diyètìrì ndi. ¹⁷ Benìtibè bèè tu bekótibè kè bèè íté kébéinnè diññi ke dɔ̀̀: ¹⁸ Mòdeseti èi kou Misee wèè náá nKuyie mpāānāaṅti ò do ānnému Esekiasi Sudaa kɔ̀̀be kóo kpààti kó dimònni kénnaá nSudaa èi kɔ̀̀be ke tú: Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa béim̃mu ke tú:

Siyōō èi bo náá ndikpàà kè bèè dè kùútí,
kè Sedisadɛmmu èi pɔ̀̀ntɛ kénnaá nyedombirè,
Kuyie ncīētè bo náá nkutúúkù.

¹⁹ Esekiasi Sudaa kɔ̀̀be kóo kpààti nè o kɔ̀̀be, bè do kùò Misea? Bè pètìnke do yòte Kuyie nku kè kù bàntè, kè kùu bónkùne ku mieke, ke yóu ke í mbè dɔ̀̀ kù do yé nkù yóó bè dɔ̀̀mɛ. Kè ti kùò onìti yie nti càari timáà ndi.

Sosakim̃mu kùòmè Udiya Kuyie mpāānāaṅti náaṅtò

²⁰ Kòo niti m̃ou múnke buoté kéntú Kuyie mpāānāaṅti náaṅtò Semmaya bire Udiya, Kidiyati-Yeadim̃mu èi kou, kénnaá nKuyie mpāānāaṅti kénkpannè di nheì nè di kó benìtibè mí nSedemii m baa mɛ dɔ̀̀rìimè só. ²¹ Okpààti Sosakim̃mu nè o kɔ̀̀be yekōmbò yembè nè o kó betūmbè, bəmou kè bèè keè ò náké tì pāānāaṅti kéndó kóò kùò. ²² Kè Udiya tì kèè kè kufōwáà nhò pī kòo coké kékote Esibiti, kòo kpààti Sosakim̃mu tō Akibɔ̀̀ bire Edinatāā, kòo nneínè benìtibè kè bèè kote Esibiti, ²³ Udiya wammù kóò pī nkékotenèní kóò duó nhokpààti Sosakim̃mu kòo ò kùò nè disiè, kóò dɔ̀̀u nkufōti bè āà kù benìtibè bəmou.

²⁴ Mí nSedemii, kè Safāā bire Ayikamm̃u nni nkānké kè bè í nni mpī nke duó mbenìtibè kè bè n kùò.

27

Kuyie mpāānāaṅti náaṅtò nàkémè yeboté yóó bótémè Babidōnni kóo kpààti

¹ Sosiasi bire Sosakim̃mu náá ndi mōnni Sudaa kɔ̀̀be kóo kpààti kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii ke dɔ̀̀: ² Dɔ̀̀ kùnaàdɔ̀̀dɔ̀̀rìdɔ̀̀ nè iwēī kéndúúkú, ³ kè kù nànkɛ Edɔ̀̀mmu èi kóo kpààti nè Mɔ̀̀abu èi kou nè Amōniibe èi kou nè Tiiri èi kou nè Sitōō èi kou bè tōnni bè Sedisadɛmmu Sudaa kɔ̀̀be kóo kpààti Sosakim̃mu * borè. ⁴ A bè náké kè bèè náké be kè bekpààtibè ke tú: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa díndi Isidayɛeribe di tū nkù tu.

⁵ Nè n kó muwērimú diemù mieke nke nè n kó muwērimú mmu n dɔ̀̀mè ketenkè nè onìti, nè iwūō nè tiwanwanti, dèè kó dimáà bo ketenkè ìnkè ke de duò n dè dónè wè. ⁶ Ye mmòrè mieke mū ānné ku ntempɛ Babidōnni kóo kpààti

* **27:3** Sosakim̃mu: Yɛpáte péu yu de kóo kpààti ke tú Sedesia nwe ke yé bè náá nti náaṅti die nti do dɔ̀̀ Sedesia kó dimònni ndi, de kó tináaṅti do yóó wāri ke s̃s̃ nSakim̃mu kumu.

Nebukannesaa nɔu mieke wenwe n kóo tɔnti, nh ò duómmu tikpasinti kè ti bo mpí nho tómmú. ⁷ Yebotè yemɔu yè bo ò bóté, wenwe nè o birɛ nè o yaàbirɛ kɛmbaanè dɛ kó dimɔnni bo tuakemè kè bè múnkɛ bóté ibotí tɛi péu nè bɛ kó bekpaàtibè péu bèè bè kpeñnìnè.

⁸ Kè kubotí makù kɔbɛ yoo dikpaàtiyuu mari kɔbɛ yetɛ kɛ í dɔ kébóté Babidɔnni kóo kpààti, kè wèè í dɔ kébuuté o kó kunaàdòdòrìdòú mí ndi Yiè nKuyie m mɔi yóó duó nkè mudoò bè do yoo dikɔnni yoo mutenkũũ. N yóó duó nkè wèè bè kuò kédeè.

⁹ Dindi di báa yie mbèè tu bè di náa mí nKuyie m pããnáànti bɛ kpeti yoo beyuwúombè di náa nti nè bèè tu bè yàu tidòuntì nè bèè wèi siwãa nè benitinòmbè bè di náa nti kɛ tú di í yóó bóté Babidɔnni kóo kpààti. ¹⁰ Bè di náa ntii pããnáànti tu siyáàbìsì nsi kɛ dɔ kɛ bo di dètinnè diheì, bè dɔ n di betimu kè di kú.

¹¹ Kè kubotí kùu kɔbɛ yie nke buuté Babidɔnni kóo kpààti kó kunaàdòdòrìdòú kɛ pí nho tómmú mí ndi Yiè nKuyie m bo bè yóu kè bè mbo bɛ èi kɛ di kuuti.

¹² Mí nSedemii kè m múnkɛ tì nàké Sudaa kɔbɛ kóo kpààti Sedesia kɛ dɔ: Fɔ nSedesia nè a nitibè di dò nkébuutému Babidɔnni kóo kpààti kó kunaàdòdòrìdòú kɛmpí nho tómmú wenwe nè o nitibè kè dɛ yie nkè dí nfòu.

¹³ Di bo yóu kékú mudoò mieke nke nè dikɔnni nè mutenkũũ nti Yiè nKuyie nnàké kɛ tú dèè yóó kònnè kubotí kùu kɔbɛ bo yetɛ kɛ í mpí mBabidɔnni kóo kpààti tómmáa? ¹⁴ Kuyie mpããnáànti náam̀bè bèè di náa nke tú di í yóó bóté Babidɔnni kóo kpààti bè di sóummu di báa bè kènté. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú: N yí bè tɔnkoo kɛ tú bè nnáa nnè n yètìrì, bè di náa nsiyáàbìsì nsi kɛ yunè n yètìrì kè m bo di beti kè di feti dindi nè di kó benitibè bèè tu bè di náa m pããnáànti. Mí ndi Yiè nKuyie mɔi béi.

¹⁶ Mí nSedemii kè n nàké ikuó niùbè nè benitibè bèè dè bo kɛ dɔ: Ti Yiè nKuyie ntu di báa yie mbèè di náa nku pããnáànti kɛ tú Kuyie ncɛ̀tè kó tinenti bè do tùóté tì kékònnè Babidɔnni bè bo tì tɛ̀nnéní bàmbà, siyáàbìsì nsi. ¹⁷ Di báa kènté bɛ kpeti, mpínnè Babidɔnni kóo kpààti tómmú kè dɛ yie nkè di nfòu. Di báa yie nkè diheì naá ntidobontì.

¹⁸ Kè dɛ yembè mènke tú Kuyie mpããnáànti náam̀bè, kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa wèè mènke bè nàánnè bèè kù bàntè tinenti tii bo Kuyie ncɛ̀tè nè tekpaàticɛ̀tè kè tì báa kò mBabidɔnni. ¹⁹ Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa nàkému Kuyie ncɛ̀tè kó yesã̀nkè kpéi, nnè kunankú dieku nè inàake ò ncómmú yèè tàrè nè tinenti sɔnti tii kpaá diheì dii mmieke tì kpéi. ²⁰ Okpaàti Nebukannesaa do í tùóté dè ò pí ndii mɔnni Sosakimmu birɛ Sosakinni Sudaa kɔbɛ kóo kpààti nè Sedisademmu kó beheikènkótibè nè Sudaa èi kɔbɛ. ²¹ Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛribɛ tũ nkù nàkému tinenti tii kpaá ku cɛ̀tè nè tekpaàticɛ̀tè dɛ mieke tì kpéi nke tú: ²² Bè bo tì éi kékònnè Babidɔnni kè tì nke mbo kɛ kèmmúnè ku mɔnni bo tuakemè kè kùu tì tɛ̀nnéní diɛ.

Ti Yiè nKuyie nkuu tì béi.

28

Kuyie mpããnáànti náàntò Sedemii nè Ananniya bè nɛnnimè

¹ Sudaa kɔbɛ kóo kpààti Sedesia kpàti benni dinaanni mieke otànkù nummuwè, dii benni dimáa mieke kè Asuu birɛ Ananniya Kuyie mpããnáànti náàntò Kabaã ò kouu m béinnè mí nSedemii ti Yiè nKuyie ncɛ̀tè mieke ikuó niùbè nè benitibè bɛmɔu ìlkè kɛ dɔ: ² Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛribɛ tũ nkù tu ku kèétému kunaàdòdòrìdòú Nebukannesaa Babidɔnni kóo kpààti di buú nkù. ³ Dè kpaá yɛbie nyèdèè ndi kè kù wèɛ kètɛnnéní ku cɛ̀tè nenti

Nebukannesaa Babidɔnni kóo kpààtì do tɔ tì timɔu kékònnè o ciɛ. ⁴ Kε múnkεε kpɛnnéní Sosakimmu birε Ekonniya Sudaa kɔbε kóo kpààtì nè Sudaa kɔbε bè do pĩrmú bè kékònnè Babidɔnni. Kε yé kù yóó kéétémè kunaàdòdòrìdòú Babidɔnni kóo kpààtì di buú nkù. Kunku ti Yiè nKuyie nkuù búi.

⁵ Mí nSedemii kè n ténne Ananniya ikuó niùtì benitibè bεmɔu iikè bèè do bo Kuyie ncíètè miεkε kε dò: ⁶ Kuyie ncíúté a nùù kédòò a búi ntì, kéténnéní diε nKuyie ncíètè nentì timɔu nè bè do pĩrmú bè bεmɔu kékònnè Babidɔnni. ⁷ Né kénté kékeè n yóó di náké tì fǝ nnè benitibè bèè bo diε ndimɔu. ⁸ Kuyie mpāānāahtì náam̄bè bèè tì niiténéní mí nnè fǝ, bè nàkemu Kuyie mpāānāahtì yehεkè diεyè péu nè yekpààtiyɔ diεyè péu kpéi, bè mε mbaa do náá mmudoò kpéi nke nè mεyεi nkpéi nè mutenkũũ nkpéi. ⁹ Kuyie mpāānāahtì náahtò wèè bo náké kε dò: Diwèi kèríní, ò náké tì bo dòò dii mɔnni ndi bè bo bantémè kε dò nKuyie nkuù mènke ò tɔnní.

¹⁰ Mémme Kuyie mpāānāahtì náahtò Ananniya buutémè kunaàdòdòrìdòú mí nSedemii n do bukú kù, kékéété, ¹¹ kébúi mbenitibè bεmɔu iikè kε dò: Ti Yiè nKuyie nkuù tu nè yεbie nyédéè kè kuu kéétému kunaàdòdòrìdòú, okpààtì Nebukannesaa do di buú nkù.

Mémme mí nSedemii kè n yíté.

¹² Kuyie mpāānāahtì náahtò Ananniya kèété dii mɔnni kunaàdòdòrìdòú n do bukú kù kédéè kè Kuyie nni mbéinnè kε dò: ¹³ Kɔtε kénáké Ananniya kε dò: Ti Yiè nKuyie ntu a kèété kudòú nku kε né yóó kù cèetenè timátì kɔku.

¹⁴ Kε yé ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayεeribε tũ nkù béimmu kε tú kunaàdòdòrìdòú timátì kɔku nku kù buúmmè yεbotè kè yè bo mbuó Nebukannesaa Babidɔnni kóo kpààtì kè yè mε nhò bùó, kù ò duónnemu ketíke dikpàà kó tiwanwantì.

¹⁵ Mí nSedemii n ti ndèè kénáké Ananniya kε dò: Ananniya kénté n tú mù, Kuyie nyí da tɔnní, nè amáa ndi a soutémè Kuyie nkɔbε kè bè yie nsiyàábisi.

¹⁶ Nè dε kpéi ti Yiè nKuyie ntú kù da dèitemu ketenkè ñnkè. Di mbenni miεkε nke a yóó kúmè, kε yé fǝ sukúmè benitibè kè bè yetε bε Yiè nKuyie nkpɛti.

¹⁷ Kè dè nyóó yĩ betààbè bèdébè kè Kuyie mpāānāahtì náahtò Ananniya mènke kù.

29

Sedemii do wàri dii pátiri bè pĩ mbè kε kònnè Babidɔnni

¹ Mí nSedemii kè nni mbo Sedisadεmmu kɛwāri dipátiri okpààtì Nebukannesaa pĩ mbè kε kònnè Babidɔnni, n do di wàri bèè tu bè mbe bekótibè nè ikuó niùbè nè Kuyie mpāānāahtì náam̄bè nè benitibè bεmɔu. Okpààtì Nebukannesaa do pĩrmú bè kékònnè. ² N do yóó wāri dε kó dipátiri kε sǝ nhokpààtì Yekonniya nè o yǝ onitipokpààtì nè tɛkpààticiètè kó bekótibè, nè Sudaa kɔbε kó sɛkpààtibii nè Sedisadεmmu èi kɔbε nè bèè do tú bεdabεyabè nè bεmáábè kè bè múnkε bè pĩrmú kε kònnè Babidɔnni. ³ Kè n di duó nSafāa birε Edasaa nè Idikiya birε Kemadiya. Sudaa kɔbε kóo kpààtì Sedesia wèè do bè tǝ Nebukannesaa Babidɔnni kɔbε kóo kpààtì borè, mí nSedemii kè m bè duó ndipátiri kè di wàri kε tú:

⁴ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa dindi Isidayεeribε di tũ nkù mĩi náánnè n duó nkè Babidɔnni kóo kpààtì pĩrmú bè kε kònnè, kε tú: ⁵ Maánè sicéi kénhā, fíikúnè dεtie ndi pénnè kényo ndε bε. ⁶ Túókénè benitipòbè kè bè dí pié ibi initidaai nè initipò, túókénè benitipòbè képuó ndi bí kè bèε pié initidabí nè initipobí, piénè dε bíékè kε sũũ ndi báá kεkε, ⁷ nwantinè n duó nkè bè di pĩrmú kε kònnè dii èi

dì bo nnaatimè, ké nni mbáá mí ndi Yiè nKuyie nde kó dihéi kpéi nke yé de kó dihéi kó kunaatí tùmè di kaku nku.

⁸ Ké yé mí ndi Yiè nKuyie m béimmèmu ke tú: Di báá yóu kè bèè tu bè nàá m pããnáàntì kè bè ndi soú, di bá ntũ ndi yau tì douǹtì kpèti. ⁹ Bè yó ntú bè di náá ntì bonní mí ndi Yiè nKuyie m borè nde, siyáàbisí me nni nsi m̀i í bè tōnní. Mí ndi Yiè nKuyie mm̀i b́i.

¹⁰ Nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: Babidōnni èi kó dikpààtiyuu bo mm̀ake diì mōnni yebie nsipísíyiekè n yóó wēētenímu di bíékè ké dí dōò mesàà, ké dí tēnnéní Sedisadēmmu. ¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie n yēmu n tãāté ke bo dōò tì di kpéi. N tãāté tì tu mesàà nkpeti nti tì í tú mēyēi nkpeti. Di yēmmè bàà dè n yóó de ndi dōò. Mí ndi Yiè nKuyie mm̀i b́i. ¹² De mōnni kè di kōtení ke m bántè, n yóó yíēmmu kécōuté di báamm̀i. ¹³⁻¹⁴ Kè di wammú ké n yà, di yó n wammúmu nè di yēmmè mēmou, kè n yóu kè di n yà. Mí n di Yiè nKuyie m̀i b́i. De yìè di bo n yà, kè n wēte ke tēnnéní bè do p̄m̀m̀ú bè kékōnnè Babidōnni kédōò tidaatì m bo di dennení tip̄t̄i timou. Ibotí imou n do di cíe nkè di taá ìi miēke ke dí tēnnéní di do borè kè bè di p̄m̀m̀ú. Mí ndi Yiè nKuyie mm̀i b́i.

¹⁵ Mí ndi Yiè nKuyie n di náá nke yé di yēmmè dōmmè m̀i di duó m pããnáàntì náam̀bè Babidōnni miēke.

¹⁶ Ntenè mí ndi Yiè nKuyie n di náá ntì kè dè ntukúnè okpààti wèè kàri Dafiti kó dikpààtikàri nè di kabe bèè kpaá bo Sedisadēmmu, bè í p̄m̀m̀ú bè ke kōnnè Babidōnni. ¹⁷ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakēdaa m̀i b́i nke tú: N yóó duó nkè mudoò muu bè do, kè dikōnni tanní kè mutenkũũ nni mbo. Be kperε bo dontenè f̄inyĩ kó yεbe yèè p̄āake ke ténke í dò nkédi. ¹⁸ N yóó duó nkè bè mbè duó mudoò mmu, kè dikōnni tanní be tenkè nè mutenkũũ. Be kperε kutenkù kumou kó yekpàatiyo bo dè keè kè dēe do ye kōmbùàtì. M bo bè cōō, dè bo di yebotè be kpéi kēwēte ke ye p̄i mmudaá. Yebotè n yóó bè tanné yèè miēke ye bo mbè sēnku. ¹⁹ Bè í yie mmèè kpéi nke ke kēnté n tũōnko m pããnáàntì náam̀bè s̄āa kè bè náá ntì. Mí ndi Yiè nKuyie mm̀i b́i.

²⁰ Díndi tidaatì bè p̄m̀m̀ú bè ke kōnnè Babidōnni, keènè mí ndi Yiè nKuyie n tú mù:

²¹ Ntenè mí ndi Yiè nKuyie Mpakēdaa, díndi Isidayεεribe tũ nkù m b́i ntì kè dè ntukúnè Kodaya bire Akabu nè Maaseya bire Sedekia. Bédé mēmme bè soúmu ke tu bè náá m pããnáàntì, bá bè me ntúmè m̀i bè tōnní. M bo bè ānné Nebukannesaa Babidōnni kóo kpààti nou miēke, kòo bè puotí kēkuo di ìkè.

²² Díndi Sudaa kabe bè p̄m̀m̀ú bè ke kōnnè Babidōnni di ní bo nnáa mbe kpéi ndi dó diì mōnni kēbōnté kus̄inkù, di ní bo yĩ: Kuyie nda dōò kù dōòmè Sedekia nè Akabu Babidōnni kóo kpààti cōu mbè muh̄āa. ²³ Ké yé bè dōòmè Isidayεεribe ci dè ke dounè betōbè pobè, ke soú nke tú bè náá n kpèti, m me nyí bè t̄a. N dè yēmu demou ke dè wùó. Mí ndi Yiè nKuyie mm̀i b́i.

Semmaya w̄arimè dipátiri Sefayaa Sedemii kpéi

²⁴⁻²⁵ Mēmme kè ti Yiè nKuyie Mpakēdaa, Kuyie nyIsidayεεribe tũ nkùu n duó mm̀i nSedemii tináàntì kè dè ntukúnè Semmaya Nēdammu naām̀unkù kou. Semmaya wèè do w̄ari dipátiri kēduōnni ikuó niùbè Maseya bire nè Sofonii nè ikuó niùbè tōbè, nè Isidayεεribe s̄ombe bèè do kpaá Sedisadēmmu, kè di w̄ari ke tú: ²⁶ Ti Yiè nKuyie nkuu duó nkàa cōuté ikuó niùtì Yeoyada f̄ōt̄iri ke baké ku c̄f̄ètè. F̄ōō dò nkéndake bèè tu bemáa ku pããnáàntì náam̀bè be kpéi, kè wèè í yé o yē mm̀u a táu nho naàc̄ei mēf̄imme kēp̄it̄inné o f̄ōn̄i timátì, ²⁷ dè né dōmmè kàa í kpānnè Sedemii Anatōti èi kou, wèè di náá nKuyie mpããnáàntì? ²⁸ Ò yē nhò tu Kuyie mpããnáàntì náàntò nwe ke ti w̄ariní dipátiri diε mBabidōnni, ke ti nàké

ke tú ti í yetì mecãã nketike, ke tú ti maá sicẽĩ kэмbo, kэфííkú detie nti pénnè kè dè mпей kè ti yo.

²⁹ Kè ikuó nùtì Sofonii kaa nde kó dipátíri mí nSedemii kè n keè.

Sedemii tèhénémè dipátíri Semmaya

³⁰ Mèmmè kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ³¹ Tõ nkè bèe náké bè pĩnmú bè ke kònnè Babidõnni ke tú: Mí ndi Yiè nKuyie mmũ yẽ Nèedammu èi kou Semmaya mè nyèmmè ò tu m pããnáãntì náãntò, mũ me nyí ò tã, ò mè ndi ciitémè kè di yie nho kó siyáábisi, ³² mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi, n yiti ke bo cómmúmu Nèedammu èi kou Semmaya kpéi nnè o fukoo. O kó kufuku mièke onitì bá nkpaá bá omáa ke bo di cuokè, ò báa yà mesàa n yóó dõmmè n nìtìbè, ke yé ò sukúmè n nìtìbè kè bè n yete. Mí ndi Yiè nKuyie mũ búi.

30

Kuyie nnàké ti Isidayeeribe kó dikpààtiyuu kpéi

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè mí nSedemii ke dò: ² Mi ndi Yiè Kuyie ndíndi Isidayeeribe di tũ nkù, mũ tu á wãri n da náké ti timou dipátíri mièke ke dò: ³ Mí ndi Yiè Kuyie n tú, de yiè kpaanímu kè m bo ténnéní n nìtìbè Isidayeeribe nè Sudaa kabe, kéwẽte ké bè duó ndiheì n do duó ndi be yembè kè bèe di tieke. Mí ndi Yiè nKuyie mũ búi.

⁴⁻⁵ Nte ti Yiè nKuyie nni nnàké ti mí nSedemii Isidayeeribe nè Sudaa kabe be kpéi, tii tu:

Ti yo metammè mamè mme,
mè me nyí tú diwèi kãme,
mè duò tikõmbùàtì nti ke ãã kufõwaá.

⁶ Bíékénè, wénnínè,
benitidaabè pèimaà?
Dè né dommè kè benitidaabè ceú ceú be ka,
ke dò nhonitipòkù wèè dó képèité ò ò ndõmmè,
kè be ìkè sòu sòu bemou.

⁷ Meyei ndiemè kó diyie ndi,
diyie yeiri ndi,
di kó kubotí mu nyí buoté,
meyeñcaàrimè meè kèriní Sakabu kpéi,
de yiè n né yóó bè deetému.

⁸ Kè ti Yiè Mpakedaa dò: De yiè bo tuàke dii yiè, m bo kéété kunaàdòdòrìdòú bè di buú nkù, ké di píté iwẽĩ. Bèè í tú Isidayeeribe bè téнке bá ndi baké. ⁹ Kè di mpí ndi Yiè nKuyie ndi tũ nkù tãmmú, kè n di duó nDafiti yaàbire kè dè ntú di kóo kpààti kè di pĩ nho tãmmú.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nke dò:

Díndi n kó betõmbè Sakabu kó kuwuo nkabe di bá nyĩèkù,
díndi Isidayeeribe di kõmbùàtì bá nduò,
n yóó di deetému kédennéní di yaábí itempè ndétiyi mièke, di tú dè tidaati.
Díndi Sakabu yaábí di wétinímu,
ke bo kari di tenké bàmmùu kéompè,
òmou téнке í yó mbo wèè bo di kàkénè.

¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie ndi bonèmu ke yóó di deeté mũ búi!
N yóó kuàmu ibotí n di cíe kè di taá ìi mièke páíi kédeè.
Díndi bie n yí yóó di kuò kédeè,

n né yóó di tiému dè bèkúmè,
n yí yóó na ké n di wúónkoo ké dò ndi í càkè dèmarè.

¹² Di kó dikəutirì í dò nkétaà,
di kó dimənni í dò nkémieté,
mí ndi Yiè nKuyie mû búi.

¹³ Oməù í dake di kpəti,
ké bo taa ndi muə,
mutie mamù mē nketé ké í bo mùù bo di taa.

¹⁴ Di natitəbè di yəmmu,
bè ténké í denniní di kpéí,
n di poté ké dò ndi tú n dootitəbè mbə,
n di poté kuyēīku diékù nku,
di yēi ndeuté mēè kpéí,
di càkè kè dè dēumu.

¹⁵ Ba nte kè di kuə mmeəaàrì mēè di tùəkení mē kpéí?
Di kó dimənni í dò nkémieté,
di yēi mmeə dēuté dēè te,
di càkè kè dè dēumu dēè te kè n di dòò mēmmə.

¹⁶ Bēè di kəù yíe n yóó bè kùəmu,
bēè di dokùnè yíe m bo bè dòò tidaatì,
bēè di ei yíe nyóó bè éímu,
bēè di senku yíe n yóó duó nkè bēè bè sènkèrìmu.

¹⁷ Ké yé n yóó yəəremə mutie di muə,
n yóó miékùnnemu di kəutiyè.
Mí ndi Yiè nKuyie mû búi!
Díndi Siyǝǝ èi kəbə, oməù ténké í di kaànnè,
ké di yu ké tú bè dènne bè bə tenkè.

¹⁸ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nke dò:
N yóó wēte kéténnénímu tidaatì Sakəbu kó yefe miéke,
mēsémme mēè m bonè bə kó sicéí,
di kó dihéi wēti ké bo fííku di dobontì ìnkè,
kè tekpaàticéè fííku tē fòtìrì.

¹⁹ Kè di ndiè ké n sāntí,
ké íútí nè diwèi,
ké n duó nkè dí sũũ nke ténké bá nkēñnì,
ké n di déúkùnnə bá di kó diyètìrì ténké báá kēké.

²⁰ Díndi Sakəbu yaábí di wēti ké bo naámmu di do dòmmè,
kénfííku n yìkè,

kè n yíté kécómmú kéfēũ mbèè do di fēũmmu,

²¹ di kóo kpààtì yó ntú di botí kou nwe,
di kou weè yó ndi baké,
ké n duó nkòo nni ntókénè,
ké dè í tú mēmmə we m bo dáátí kékətení m borè?
Mí ndi Yiè nKuyie mû mē nyē.

²² Dē mōnni di bo ntú n kəbə,
ké nni ndi te kè di n tũ.

²³ Mí ndi Yiè nKuyie mmiéke itému kuyaakù diékù kōmē,
ké fímmú fefòdónfè diefē kōmē ké bo do bèè cààrè bə yə ìnkè.

²⁴ Mí ndi Yiè nKuyie m miéke di còutému,

kè í yóó bonke ke í pĩ nkè do dò nképĩ mmùù tōmmú,
dè yó nkéríní kè di tì bantému.

31

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Dè kó yewe mièke mí ndi Yiè nKuyie m bo tieke Isidayeeribe wuò nyimòu, kè bè ntú n kòbe.

Kuyie nnàkémè kù yóó kannémè Isidayeeribe be tenkè

² Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú:
Díndi kubotí kùù yenténè mudoò ke bo dikpáà mièke,
di yàmu n kó mesàà.

Díndi Isidayeeribe di kũnti meom̀p̀m̀m̀ èi ndi.

³ Nè dimònni ndi n di benkemè m mǎà,
n di nàké ke tú n di dómu sǎǎ, dè te kè n kó mesàà nyí iiti di ìnkè.

⁴ N wèti ke bo fíimmu díndi Isidayeeribe n dó bè kè di nfííkú,
di wèti ke bo túótému yebàrè sààyè nè diwèi,
di yóó neinèmu behaubè kè dí yè kémbie nke au.

⁵ Di wèti ke bo buótímu Sammarii tǎrì ìnkè detie mbè tu dè fínyĩ,
díndi bèè dè buótí kè dí ntǎũ dè be.

⁶ Dè yiè kpaanímu kè bèè bàà yebòrè kè bè bo pĩéké,
bè yóó nákému bèè bo Efadaimmu tǎrè ìnkè ke dò:
Íténè kè ti kòte Siyǎǎ tǎrì ti Yiè nKuyie nti tũ nkù borè.

⁷ Nténè mí ndi Yiè nKuyie m béi ntì:
Nyíútínè Sakòbu yaábí kpéi,
nyǎnkunè diwèi wèè baké yekpààtiyò o kpéi,
ndiennè ke sǎntí mí ndi Yiè nKuyie nke tú:
Ti Yiè nKuyie ndeeté a nìtìbè,
deeté Isidayeeribe sòmbè.

⁸ Kubakù you bíékè kó dihèi ndi m bè ínnímè,
m bè dèitení itemmànkè nyi ke bè tii,
tiyũ̀̀̀nti nè yekpĩè,
beɔ̀p̀òp̀òm̀p̀òmbè nè tibíyǎti,
bèè wétini be èi be tĩnni í yó nsénni.

⁹ Bè yó nwétini ke kòntimu ke m báá,
kè m bè kpàake kékéténè kuce sààkù kùù sié,
bè í yóó bété kùù ìnkè, kè m bè kàtenè menésààmè borè.
Mí tu Isidayeeribe cice kè Efadaimmu tu n kóo po.

¹⁰ Díndi yebotè keènnè mí ndi Yiè nKuyie ntú mù,
ké tì nàké yebotè yèè bo medétimè ke dò:
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ do di cice ndíndi nyIsidayeeribe
ke wète ke di tĩnni,
ke yó ndake di kpéi o pecēnti ǎ ndakemè o pe kpéi.

¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie mĩ di deeté díndi Isidayeeribe,
mĩ di fiète kubotí kuù di kpeíninè ku nòu mièke.

¹² Di kũntimu Siyǎǎ tǎrì ke bo nyíúnè diwèi,
ke bo ndeitiní ke dó mí ndi Yiè nKuyie nkó mesàà,
dèè tu tidiiti nè menaà nnè mekòpàmmè,
ipe nè sibóó nè inààke.
Di bo ndònnè kupúú sààkù bè yòrì kù,
di ténke bá mbo meyencaàrìmè mièke.

13 De mōnni besapàmbè bo nyānkunè diwèi
bedapàmbè nè bedakótibè kè bè nwē nke au,
m bo ceete di dabùò nkè yèe naá ndiwèi
kè di bántè kédeite di áarimè kè di yèmmèe narike.
Mí ndi Yiè nKuyie mû búi.

14 De yiè ikuó nùbè bo de nyiwũ ñ kó mekùò,
kè n nìtìbèe tuó,
mí ndi Yiè nKuyie mû búi.

15 Kè ti Yiè nKuyie mbúi nke dò:
N yo metammè mamè Damaa ei,
yekúdabùò nyeè yìenì nè iwúótìi,
Daseedi bí i ku kòò kuò,
bá ke í dó bèe ò bántè.
16 Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dò:
Cíéké, kéũté a nōnniēti,
n yóó da cúmu a òtùtì kó tikuuti,
mí ndi Yiè nKuyie mmû búi:
a nìtìbè itinímu di dootitòbè cie ke kũntiní.

17 Diwèi kèrinímu a yaábí kpéi.
Mí ndi Yiè nKuyie mû búi!
Ì wētínímu i tenké.
18 N kèemu Efadaimmu wuò nkòbe kuòmmè,
ke sáutí ke tú:
Tí Yiè nKuyie nha ti poté mediè mme,
ke ti tiè mbè ñ poté mèè botí kunaàwáátíkù,
ti yũñnní a borè kè ti na kéwētení,
ke yé fǝ tumè ti Yiè nKuyie nti tũ nkù.

19 Tí do da bütinnému,
bàmbà ke me nwētení,
ti bantému ti caàrimè ke pĩ nti nò,
ifei i ti pĩ nkè ti sñné,
ti dòò dè ti dapànti mōnni de kpéi.
20 Kè ti Yiè nKuyie mbúi nke dò:
Efadaimmu kòbe n sàà bè cùmmaà?
Yáa n sàà bè dó kè dè tontému?
Nh ñ nkè n kèè bè nàámmè be kpéi diwèi dii m pĩ,
kè mesémmè ní mbè nni mbonè,
kè m bè dó mediè.

21 Ānnénè mecannimè,
fííkúnè idéi,
dòònnè kunaàsinyakú di ce,
totínè di yèmmè di tũ nkù cè kéwētení,
díndi Isidayeeribe n dó bè,
wētenèni yehékè yèè tu di kpɛyɛ yɛ miɛkɛ.

22 Díndi Isidayeeribe n dó bè,
dè yó nkááké de kè di yóu mufirimù?
Díndi bèè í dó kéyie n kpeti,
di mmōnni dè cèètemu di tenké miɛkɛ,
kòo nitipòkù beí nhonitidòu!

Isidayeeribe yóó wēte kémōatenèmmè Kuyie mmetaummè

²³ Kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tũ nkũu búi nke dò: M bo ténéní dīi mǎnni bē do pĩmmú bē kékonnē kédòò tidaatì, bē bo nnáá nSudaa tenkè nè o ekè mièkè ke tú:

Fǝ nSiyǝǝ ditǝsǝǝrì timómmǝnti borè,
ti Yiè nKuyie nda dǝò mǝsǝà.

²⁴ Kè Sudaa kǝbē rǝbǝ a mièkè. Betenkútìbē nè bēè cǝmmù iwũǝ kè bē nwǝ nke bo a ekè mièkè. ²⁵ Kè yǝ mǝ duómmē mǝniē nsinǝyǝ kũǝ bē, kè duò ntidiiti dikǝnni kũǝ bē. ²⁶ Mí nSedemii kè nh entení kénsǝ mmunǝndǝmmú n dǝò mǝsǝà mmē.

²⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Dē yiè kpaanĩmu Isidayeeribe nè Sudaa kǝbē kè bē bo pié kǝsũũ nketenkè, kè iwũǝ pǝtè kǝsũũ. ²⁸ N do wǝǝténí mǝè botí bē bíékè kè mbè u, kè bē pùò nke déi kè bē dǝòrì mǝyeyi, n yóó wǝǝténí mǝè botí bē bíékè kè bē maá, kè bē fíí, mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi. ²⁹ Dē mǝnni òmǝu ténke bá nnáá dinǝǝnhǝntírì dīi tu:

Cicǝbē càáké yǝsǝ bényè

kè ibí nī nyǝrike.

³⁰ Dē mǝnni bá wè ò yóó kú o yeyi nkpéi nke, wèè càáké yǝsǝ bényè wèè nī nyóó yǝrike.

³¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Dē yiè kpaanĩmu kè m bo wǝtē kǝtaunnē Isidayeeribe nè Sudaa kǝbē. ³² Dē ténke í yó ntú metaummē ndo dǝònnēmē bē yembē m bē dētē dīi yiè Esibiti kè dǝnnē. Dē kó metaummē bē mē tǝtǝmu bá nè mǝ mē mbē temē. Mí ndi Yiè nKuyie mǝ mē nyǝ. ³³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Ntē dē yiè n yóó bē dǝònnē mǝè taummē: N yóó ǎnné n kuó bē mièkè nke, kè ì wǝrì bē yemmē mièkè kè m bē te mí nKuyie kè bē ntú n kǝbē. ³⁴ Dē yiè òmǝu ténke báá tié n kuó o kou, yóó o kou ò tié nke dǝ wè n yǝtété mí ndi Yiè nKuyie. Bē yóó nyi yǝmu bǝmǝu, ibí sámǝpǝi nè bekótìbē, mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi, n yóó bē cǝmmu bē yeyi, n ténke báá dentení mē kpéi.

³⁵ Mí ndi Yiè nKuyie mǝ ǎnné diyìè kè dī ò ntũũ nkémí,
kè duó nkòò tǝnkù nè siwǝǝ kè dē ò mmí keyènkè.

Mǝ òǝ namǝ dǝmǝèrì kè yǝnéfǝnfǝrè ité,
mí nwèè yètìrì tu Mpakedaa mǝ búi nke tú:

³⁶ Kè dǝndē cèètē dīi yiè,

mǝmmē Isidayeeribe kó kuwũǝ nténke í yó ntúmē n kǝku.

³⁷ Kòò nìtì bo na kǝbenné kǝĩnkè okùmē mǝmē,

kǝsíéké ketenkè cǝmpumē mǝmē,

dē mǝnni m bo dootóo Isidayeerì kó kuwũǝ nkǝbē bē dǝò dǝè kó dimǝà dē kpéi.

Mí ndi Yiè nKuyie mǝ búi.

³⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Dē yiè kpaanĩmu kè Sedisadǝmmu èi bo wǝtē kǝmaá, mí ndi Yiè nKuyie n kpéi, kǝketénē Ananǝdi kó didǝnni borè kǝntǝ kǝtuǝkenē dibòrì bē tu dī kuduotí kentímē kó dibòrì, ³⁹ kǝsǝtè kǝtǝũ kuhũũ kũũ bǝunē kǝtuǝkē Kaarebu tǝrì, kǝkǝnté kǝkǝténē Koa kǝpǝrì, ⁴⁰ kǝdíténē kubiriku bē buònkò kù bǝcírìbē kè dē cǝunkò dǝyeyi, kǝntǝ kǝtuǝkenē kukó nSetinǝ kǝpǝtè kǝtuǝkē dibòrì bē tu dī sisǝĩ kó dibòrì diyìè yìèni kèè bíékè kǝpǝrì. Dē yó ntú bē càǎnné dǝndē mí ndi Yiè nKuyie n kpéi, bē ténke báá dī uuté, bē mē nténke báá dī pǝntē bitì.

32

Kuyie mpǝǎnǝǎntì náǎntò Sedemii dontémē kupaku

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè mí nSedemii Sudaa kɔbe kóo kpààti Sedesia kpàti benni pínni mieke, ke ś Nebukannesaa bo o kpàti benni tepítè nè diniínni. ² Dè do ś mBabidɔnni kó behāāpòmbè bèè pi Sedisadɛmmu èi. De mɔnni kè bè m pī mí nSedemii ke kànnɛ Sudaa kóo kpààti kó tekpààticīètè kó kudànkù. ³ Sudaa kɔbe kóo kpààti Sedesia weè do m pī nkékannɛ kè nní nkari. Kòo n nàá nkétú dè dɔmmɛ kè n nàá nke tú ti Yiè nKuyie nyɛ nkù yóó duó ndihèi Babidɔnni kóo kpààti kòo di tieke, ⁴ okpààti Sedesia í yóó cooté. Bè yóó ò pīrmmu kéduó Babidɔnni kóo kpààti kè bèè yà betɔbè kénáké. ⁵ Kè bèè kònnè Sedesia Babidɔnni kòo nke mbo ke kèmmúnè kù bo yàmè o kpɛti. Bá kè di dokùnè Babidɔnni kɔbe di báá bè na.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dɔ ⁷ n cice nantè Sadummu birɛ Anamɛɛdi kèríní m borè, ke bo n náké kétú n donté o paku kùu mɛ mbo Anatɔti, kéyé mī tumè o cīètè kou wèè baaténí ke dò nké kù donté.

⁸ Mɛmɛ n cice nantè Sadummu birɛ Anamɛɛdi kòtɛnīmè m borè tekpààticīètè kó kudànkù kéntū nti Yiè nKuyie nni nnàkémè ké n náké ke dɔ: Donté m paku kùu bo Anatɔti Bensamɛɛ tempɛ, ke yé f́sɔ tumè n cīètè kou wèè baaténí ke dò nké kù donté. Donté ku kétieke. Kè m banté tì tumè ti Yiè nKuyie nkɛti nti.

⁹ Mɛmɛ kè n donté n cice nantè Sadummu birɛ Anamɛɛdi kó kupaku kùu bo Anatɔti, kóò yietì mɛdítibii tepítè nè mɛyiekè, ¹⁰ kéwāri yedontépáte kè yè mbo yèdéyé. Kè n yīkú mɛcannimè kè benitibè nwúó nkè m benné mɛdítibii ncéékù tɛbiètè ñnkè. ¹¹ Kè n túóté didontépátiri n yīkú di n kó mɛcannimè kèpōnné, n wāri dii mieke ikuó yɛmmè nè diteri dii feío. ¹² Kè n duó ndidontépátiri Baduki Nediya birɛ Maseya kó dɛyaàbirɛ, kè n di nhò duó n cice nantè birɛ Anamɛɛdi ìikè. Nè bèè do dè bo kéikú be nɔu dipátiri be ìikè nè Sudaa kó kuwuɔ kɔbe bèè do bo tekpààticīètè kó kudànkù be ìikè. ¹³ Kè n deè kéduó mBaduki dinùu benitibè bɛmɔu ìikè kè n dɔ: ¹⁴ Tii ntu ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kpɛti nti, Kuyie ntínti Isidayɛɛribɛ tì tū nkù. Túóté didontépátiri m pōū ndi nè dii feío kéānné didúu mieke kè yè mbo sáà.

¹⁵ Nte ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kunku Isidayɛɛribɛ tū nkù nàké tì: Kù tu di wētì ke bo dommu sicéi nè dɛpaa diheì dii mmieke.

Sedemii kúnnèmè Kuyie

¹⁶ N duó ndii mɔnni Baduki Nediya birɛ yedontépáte kébántè Kuyie nke dɔ: ¹⁷ Áú n Yiè nKuyie f́s nwèè dɔò kéñkè nè kɛtenkè nè a wērímú, dɛmarè í da yóunè! ¹⁸ F́sɔ sɔ cīɛ nhonitì kétuɔkenè o yaàbí kó iyaàbí titōnti titōnti tekɔ̀upítè, f́sɔ sɔ poté ibí i cicebè kó mɛyɛi nkó tiyɛ̀ti, Kuyie nha dɛumu ke kpeñni, ti Yiè nKuyie f́s nwèè yètiri tu Mpakɛdaa. ¹⁹ F́sɔ tu otenti sààwè kàa tōmmú dɛu, f́s nwèè wúó mbenitibè bɛmɔu kó mɛborimɛ ke yietì bá wè o tōmmú dɔmmè, mù mǎnnè tii yeti.

²⁰ F́s nwèè dɔò mɛbenkùmè càmmè nè tidietì Esibiti kó kɛtenkè mieke, ke tì dɔ̀rri nè yíenní kàa yètiri feité Isidayɛɛribɛ cuokè nè kutenkù kumɔu mieke, ke feínè yíenní. ²¹ F́sɔ dɔò mɛbenkùmè càmmè nè tidietì, ke benke a wērímú nè a kpɛti kè yɛbotè da yòtɛ kàa dɛnnɛní a nìtibè Isidayɛɛribɛ Esibiti mieke. ²² Kàa bè duó ndihèi a do béi nkéikú ke dɔ a yóó duó ndi ti yɛmbè, mɛnaamiè nnè mɛcekùò ndè pū̀ò ndi. ²³ Kè bè kòtɛnì ke di ta ke kàri, bè mɛ nyí yie nke tūnnɛ a kó kucɛ, bè í yie nke tūnnɛ a kó ikuó, bè í yie nke dɔò a bè náké ke yé mbèè dɔò dè. Dè te kàa bè duɔnní mɛyɛi mèè mè nti tū̀òkení!

²⁴ Nte Babidɔnni kɔbe ke pi diheì, bè tū̀òkɛnímu ke bo pɔntɛ diheì, ti doti be nɔu mieke nke, bè yóó ti do mudoò mmu kè dikònni ti kuɔ nè mutenkūū. A náké tì

tii dɔ̀dɔ̀ kàa ti yà. ²⁵ N Yiè nKuyie a yě ke dò mBabidɔ̀nni kɔ̀be yóó fietɛ diheɪ ke né n nàké ke tú n donté kupaku, kéyietí kè bèè naa bo m púté kè bè mboà?

Ti Yiè nKuyie ntɛ́nné ti Sedemii

²⁶ Mɛ̀nɛ̀ kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii ke dò: ²⁷ Mí ndi Yiè nKuyie mĩ baké benitibè bɛ̀mɔ̀, dɛ̀marè n yóùnɛ̀màà? ²⁸ Dɛ̀ te mí ndi Yiè nKuyie nkè m bɛ́i nke tú: N duómmu di nhɛ̀i Babidɔ̀nni tenkè kɔ̀be, n di tannému be kóo kpààti Nebukannɛ̀saa nɔ̀u miɛ̀ke kòo bo di pòntɛ. ²⁹ Babidɔ̀nni kɔ̀be bèè mɛ̀ ndɔ̀ kédo diheɪ bè tatimu di miɛ̀ke ke bo míítɛ muhǎǎ́ ké di cɔ̀u nkè dii còuté nè sicɛ́i bè tũ̀dɔ̀ sɪ̀i ìnkè tihúúnti yɛ̀bɔ̀kè Baadibɛ̀, ke yè pǎǎ ntidiiti bè yɔ̀ɔ̀rɛ̀ ti mɛ̀nàà nke ìinkoo m miɛ̀ke.

³⁰ Ke yě Isidayɛ̀ɛ̀ribɛ̀ nè Sudaa kɔ̀be nè bè bomè bè dɔ̀dɔ̀ri n yí dɔ̀ dè ndɛ̀. Isidayɛ̀ɛ̀ri dɔ̀dɔ̀ dè íi m miɛ̀ke nke. Mí ndi Yiè nKuyie mĩ bɛ́i. ³¹ Dɛ̀ kó diheɪ Sedisadɛ̀mmu nè bè di maámè kɛ̀ntɔ̀ kɛ̀tuɔ̀kɛ̀nɛ̀ yíenní di baa ìinkoo m miɛ̀ke nke kè kè cɔ̀u nsǎǎ́ dɛ̀ te kè n dɔ̀ ke di búttinné. ³² Isidayɛ̀ɛ̀ribɛ̀ nè Sudaa kɔ̀be bè dɔ̀dɔ̀ mɛ̀è yɛ́i nke íi m miɛ̀ke, bɛ̀mbɛ̀ nè be kó bɛ̀kpààtibè nè sɪ̀kpààtibìi nè bèè nàa m pǎǎnǎǎnti. Sudaa kó kuwuɔ̀ nkɔ̀be nè bèè bo Sedisadɛ̀mmu, ³³ bè tũ̀ntɛ be ìikè nke ke m búttinné, nè dimònni ndi m bè duómmè itié bè mɛ̀ nyí yie nke bo ì kɛ̀nté ké ì còuté. ³⁴ Ke tanné be kó tetenkaanitè isɔ̀ke kpɛ̀tɛ n cɛ́tɛ̀ n yètìrì yu dè ke tɛ̀ sɪ̀nkùnnɛ. ³⁵ Ke maá yɛ̀wũ̀ɔ̀tɔ̀rɛ̀ Beni-Inɔ̀mmu biriku ke feu be bí dibɔ̀d Mɔ̀dɔ̀ki, initidaaɪ nè initipòì n yí yɛ̀ mbèè dɔ̀dɔ̀ dè diyie marì. Dɛ̀ kó iyɛ̀ntotí keté ke í tanní n yèmmè miɛ̀ke m bo duómmè kè bèè dɔ̀dɔ̀ dɛ̀ kó isɔ̀ke ke tanné Sudaa kɔ̀be mɛ̀yɛ́i mmiɛ̀ke.

³⁶ Di mmònni nte mí ndi Yiè nKuyie ndíndi Isidayɛ̀ɛ̀ribɛ̀ di tũ̀ nkù m bɛ́i ntí kè dè ntukúnè diheɪ di náá ndi kpéi ke tú di tati Babidɔ̀nni kóo kpààti nɔ̀u miɛ̀ke kòo bo di do mudoò, dikònni nè mutenkũũ nkè dɛ̀ tanní. ³⁷ N yóó di dennɛ̀nímu m miɛ̀ke do di yè ké di pɛ́ike ké di còuté kè n di cɛ́e nkè di taá yɛ̀botè yèè miɛ̀ke. N yóó di tɛ̀nnénímu diè nkè dí mbo bá dɛ̀marè í ndi kɔ̀nnè. ³⁸ Kè di ntú n kɔ̀be kè n di te mmí ndi Yiè nKuyie ndi tũ̀ nkù, ³⁹ kè ndí duó mmɛ̀yèmmè mɛ̀máà kè di ntũ̀ nkuce kumáà ké nni ndé sǎǎ́, kè dɛ̀ yie nkè di mbo kè dè di naati kè di bíi sɔ̀tɛ̀ kɛ̀mbo kè dè ì naati. ⁴⁰ Kè n di dɔ̀dɔ̀nɛ̀ mɛ̀taummè mɛ̀è yó mbo sǎǎ́, n tɛ̀nkɛ báa di búttinné, n yó ndi dɔ̀dɔ̀rimu mɛ̀sàà, m bo duó nkè di mmɔ̀ke n kó fɛ̀dédíéfé kè dɛ̀ yie nkè di tɛ̀nkɛ bá m búttinné. ⁴¹ Dɛ̀ mɔ̀nni n kó diwèi yó ntú m bo di dɔ̀dɔ̀mɛ̀ mɛ̀sàà, n yóó di fíímmu teii di nhɛ̀i miɛ̀ke, n yóó mɛ̀ dɔ̀dɔ̀ nè n yèmmè mɛ̀mɔ̀u ndi nè n wɛ́rímu mɔ̀mɔ̀u.

⁴² Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: N tɔ̀ní mɛ̀è botí mɛ̀yɛ́i ndiɛ̀mɛ̀ kuwuɔ̀ nkuu nyĩnkè, n yóó mɛ̀ ntɔ̀ní mɛ̀sàà mmɛ̀mɔ̀u n nàké mɛ̀ di kpéi. ⁴³ Diheɪ di yɛ̀ ndi dɔ̀úngo kòo niti tɛ̀nkɛ í di bo yoo kuwanwankù kè di ta Babidɔ̀nni kɔ̀be nɔ̀u miɛ̀ke, di wɛ́ti ke bo do ndɛ̀paa dɛ̀ kó diheɪ miɛ̀ke. ⁴⁴ Bɛ̀nsamɛ̀ kó kɛ̀tenkè miɛ̀ke nè yɛ̀hekè yèè tɔ̀kɛ̀nɛ̀ Sedisadɛ̀mmu nè Sudaa kó yɛ̀hekè miɛ̀ke nè ditā̀rì ìnkè kpɛ̀yɛ̀ nè yɛ̀hekè yèè bo Sefadaa nè yèè bo Nɛ̀kɛ̀fu tempɛ̀ mbè wɛ́ti ke bo dommu dɛ̀paa ndɛ̀ kó yɛ̀hekè miɛ̀ke kɛ̀nwǎũ yɛ̀dontépátɛ̀ kè benitibè bèè naa bo di púté kè bè bo ke yě n yóó tɛ̀nnénímmè di kó tidaati mí ndi Yiè nKuyie mĩ bɛ́i.

33

Kuyie nyèmmè kù yóó wɛ́tɛ̀ kɛ́i nSedisadɛ̀mmu

¹ Mí nSedemii kè m baa nkpaá ke bo bè m pĩ nke kànnɛ̀ dè tɛ̀kpààtɛ́tɛ̀ miɛ̀ke, kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m bɛ́innè ke dò: ² Mí ndi Yiè nKuyie, mí nwèè dɔ̀dɔ̀ kɛ̀tenkè, mí nwèè kè píté ke fíi nke fɔ̀tìrì, mí nwèè yètìrì tu: Di Yiè nKuyie. ³ N yú kè n yóó yiɛ̀mmu, ke da dáa ndɛ̀marè dɛ̀rɛ̀, disòrì kpɛ̀rɛ̀ a í yě dè. ⁴ Mí ndi Yiè

nKuyie ndíndi Isidayeeribe tũ nkù, nte n náá ntì kè dè ntukúnè Sedisademma kó diheì nè Sudaa kó sikpààtìcǐ sǐ yóó puɔmmu kè dèe dǎúnko. ⁵ Kè di tú di bo baao Babidɔnni kɔbe bèè di pi kè bè dokénè di í yóó na. Bécírìbè bèè yóó píe ndiheì ke yé m mieke di yèmè mediè. Díndi Sedisademma èi kɔbe di yei mmèè sũũ nkè n yèmmè nóté di ìnkè. ⁶ N né yóó daatenímu di kpéí kè di taa, kè di miekúnne kè di duó ndiwèi dièrì kè dí m bo kè dè di naati. ⁷ N yóó wète kéténnénímu Sudaa kɔbe bè pĩnmú bè ke dǎò tidaatì nè Isidayeeribe bè pĩnmú bè ke kònnè m bo wète kè bè kànnè be èi bè do dòmmè nè dimònni.

⁸ Kéùté mecaàrimè bè do n càke mè, ke bè cǐé mbe yei mmemou bè n yeténèmè nè bè yetemè n kpeti. ⁹ De mǎnni diwèi bo nni mbonè Sedisademma èi, yebotè yemou yèè bo ketenkè ìnkè yè bo keè m bè dǎò mèè sàà kè n sǎnte kè n dǎunnè mutǔmmú kè nni nsǎntí. Dè bo yè di kè yè nkpeutí m bè dǎò mèè sàà nkpeí kè be kperè demou yíé.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ: Díndi Sudaa kɔbe di náá nke tú diheì dǎúnko bá onìtì ténke í bo di mieke bá feǒfè. Sudaa èkè nè Sedisademma kó ice dǎúnkomu bá onìtì ténke í bo di mieke bá feǒfè. ¹¹ Bè wèti ke bo keèmu de kó ketenkè mieke diwèi kó metammè nè siyí, nè bèè tǔóté betǎbè bàmbà be kó iyie. Kè bèè tǔuní Kuyie ncǐtè yepǎrè kè bè ndiè nke tú:

Sǎntenè ti Yiè nKuyie Mpakedaa ke yé kù wennimè,
ke ti dǎ sǎà.

Ke yé n wèti ke bo ténénimè bè do pĩnmú bè be èi, kè bè kànnè bè do dòmmè nè dimònni.

¹² Kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa béi nke dǎ: Diheì dii mmè ndǎúnkomè, bá onìtì nè feǒfè kè dè ténke í kéréimú yehékè yemou mieke, yenaacénhòkè wèti ke bo buotému kè iwũ cǐmbe ndè òommu be wũ. ¹³ Yetǎrè ìnkè kó yehékè nè kubiriku kpeye, nè yèè bo Nekefu kó kutempè nnè Bensamèe kó diheì mieke nè Sedisademma kó mefitimè kó yehékè nè Sudaa kpeye mieke, ye pe bo ndaku ke pǎnkù i cǐnti ìkè kòò ì kàa. Mí ndi Yiè nKuyie mmú béi.

Kuyie ndǎu ndù nùu kù í yóó di kpàte

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ: De kó yewe kpaanímu, kè m bo dǎò mesàà n nàké mèè kpéí Isidayeeribe kpéí nnè Sudaa kɔbe kpéí. ¹⁵ Kè de kó yewe tǔàke dii mǎnni n yóó dennení onìtì mǎu nwe Dafiti kó kuwu mmieke wèè yó mpí ntimómmanti, ke bekúnè benitibè diheì kè dè wenni. ¹⁶ De yiè Sudaa kɔbe yóó cootému, kè Sedisademma kɔbe mbo bá demarè í bè kǎónnè, bè bo nyu Sedisademma ke tú ti Yiè nKuyie nkuu ti dǎori timómmanti.

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ: Okpààti Dafiti cǐtè bǎa paà okpààti wèè bo nkari dikpààtikàri kémbaké Isidayeeribe. ¹⁸ Ikuó niùbè me mbáa paà nè Defiibe bèè bo nni nfeu iwũ ke tuò, kécóunkonè yepǎrè bè yǎre yè menà, nè iwũ yewe yemou.

¹⁹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kè m béinnè mí nSedemii ke dǎ: ²⁰ Mí ndi Yiè nKuyie mmú tu kè di bo na kéceete dinùu n dǎu ndi, kuyie nnè keyènkè kè dè ténke bá mbo. ²¹ Memme n dǎunè dii nùu n kóo tǎnti Dafiti di bo paàmè kòo kó kufuku kou mǎu bá nsókè o kpàti, Defiibe nè ikuó niùbè kè bè ténke bá mpí n tǔmmú. ²² N yóó duó nkè n kóo tǎnti Dafiti yaàbí nè Defii kó iyaàbí bèè tu ikuó niùbè kè bèè sũũ nsiwǎà dòmmè kéìnkè ke í ndò nkékaa nkédeè bè bo sũũ ndámèèrì kó mubirímú do mmè.

²³ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kè m béinnè mí nSedemii ke dǎ: ²⁴ A yému benitibè yèmmè dòmmè, n nu ndootóo Isidayeeri kó kuwu nnè Sudaa kaku, bembè n do tǎatè bè, ke bè bè sènkú ke ténke í bè wùó nkubotí. ²⁵ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú: Mí nwèè duó ndinùu kuyie nnè keyènkè kè dè bo mmí, mí nwèè

duó nyikuó keĩnkè nè ketenkè, ²⁶ dè bo yĩme kè n dootóo Sakɔbu kó kubotí, n kóo tɔnti Dafiti kó kuwuɔ nkɔbe, m báá yóu m bo n deimè be mieke bekpààtìbè bèè bo mbaké Abarahammu nè Isaki nè Sakɔbu be yaabí. Mesémmè bè nni mbonèmu kè n yóó wète kéténnéní bè do pĩmmú bè kédòò tidaatì.

34

Kuyie mpããnaantì náantò nàkémè tii yóó tuakení Sedesia

¹ Babidɔnni kóo kpààtì Nebukannesaa nè o kó behããpòmbè nè yekpààtìyɔ yemɔu kutenkù ò baké yè be dokùnè dii mɔnni Sedisadɛmmu nè Sudaa kó yehékè teyè, kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii kè dò: ² Kɔte kénáké Sudaa kɔbe kóo kpààtì Sedesiasi kè dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: N yóó duó ndi nhei Babidɔnni kóo kpààtì nwe kòò di cɔu. ³ O mómumu nhò í yóó na kéyenté. Bè yóó o pĩmmu, kóo duó mBabidɔnni kóo kpààtì kè bèe yà betɔbè kététe betɔbè tináantì, kòò né na kóò kònnè Babidɔnni.

⁴ Né nte mí ndi Yiè nKuyie n nàké tì kè dè ntúkúnè wenwe Sudaa kɔbe kóo kpààtì Sedesiasi: Mí ndi Yiè nKuyie mmú tu o í yóó kú mutòntònkũũ. ⁵ Ò yóó kú bammùu nwe kè bèe tuɔ ntihúuntì o kpéi, bè do tì tùammè o yembè bèè o niiténè kè di tikpàtì kénkuò ndikúdabònni kè tú: Áú ti Yiè! Mí ndi Yiè nKuyie mmú búi.

⁶ Mí nSedemii kè n tì nàké Sudaa kɔbe kóo kpààtì Sedesia. N do tì nhò nàké Sedisadɛmmu nwe. ⁷ Dè do sɔ mBabidɔnni domu mudoò Sedisadɛmmu kó dihei kè donè Sudaa kó yehékè Nakiisi nè Asekaa yèè do tú yehaikperè kè bèe yè yĩkè.

Bè do fĩmmè tidaatì tii tu Ebedeebe kéwète kè tì pĩ

⁸ Okpààtì Sedesia nè Sedisadɛmmu kɔbe kè bèe wènné dinùu kè dò: ⁹ Kè wèè mɔke kudaakù kè kù tu Ebedee, kè tú kunitidaakù yóó kunitipòrikù wèè kù fĩ nkè be kou mɔu ténke bá mmɔke kudaakù kùu tu Sudaa kó kuwuɔ nkou, ¹⁰ Sedisadɛmmu èi kó bekótìbè bemɔu nè benitìbè bèè do bo ò dɔú ndè de kó dinùu, kè bèe yie mbá wè kòò fĩ nho daakù ò do mɔke kù kè ténke báá wète kè kù tùóté kè kù pĩnné mudaatɔmmú. ¹¹ Kè dè né nyóó yí kè bèe ceete be yèmmè kéwète kétúóké be daatì bè do fĩ ntì kéwète kè tì pĩnné mudaatɔmmú. ¹² Mèmmè kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii kè n dò: ¹³ Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛribe tũ nkù tu kuú dɔúnnè dinùu di yembè kù bè dènnéní dii mɔnni Esibiti bè do tú kè tidaatì kè bè nàké kè dò: ¹⁴ Yebie nyèyiekè mieke di kɔbe Ebedeebe bèè di fiténè bemáa kè naá ndi kó tidaatì, kè di bè pĩnné mutɔmmú di níi bè fĩnko. Bè níi yóó pĩ ndi tɔmmú kémmɔke yebie nyèkuò ndi kè dí bè fĩnko. Di yembè mɛ nyí n kènté, bè keté kè í ndààte. ¹⁵ Kè dindi mɛ nyie nke dòò n yèmmè, bá wè kòò fĩnko o kó kudaakù, kè di dɔú nketike dinùu n cĩètè mieke n yètiri yu dè. ¹⁶ De kó difɔnkùò kè wète kè cèète di yèmmè kè càke n yètiri kè wète kè ténéní di do fĩ mbè kè wète kè bè pĩnné mudaatɔmmú.

¹⁷ Nè de kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: N tú di í mɛ nyiemmmè n kpɛti, kè bo fĩ mbá wè o tebite, bá wè o kou, n yóó di fĩnkomu kè bè di do mudoò, kè dikònni tanní nè mutenkũũ. Di kperɛ bo donnè yebotè kó yekpààtìyɔ kòmbùàtì.

¹⁸⁻¹⁹ Sudaa èi kó bekótìbè nè Sedisadɛmmu èi kɔbe nè tekpààtìcĩètè kó bekótìbè nè ikuó niùbè nè benitìbè bemɔu bè do yiemmu kè n dɔúnnè dinùu, kéwènné kè n kuɔ fɛnàáfè kè fè kèké yekékè yèdèè kénkeri kè pènkù de kó yekékè cuokè. De kó benitìbè bè cààrèmu bè n dɔúnnè dii nùu. Bè í dòò bè do dɔú ndinùu kè yè mbè yóó dòòmè nè de kpéi m bo bè dòò bè dòòmè fɛnàáfè. ²⁰ N yóó bè duó mbe dootitɔbè mbe bèè bè dónè mukũũ nke bèe bè kùu, kè dikpáa kó tinàtì nè tikpasĩntì kè dèe bè di. ²¹ Sudaa kɔbe kóo kpààtì Sedesiasi nè o èi kó bekótìbè m

bo bè tannè be dootitabè nɔu miɛke, bèè bè dónè mukũũ mbè bo bè nɛntɛ bè tati Babidɔnni kó behããpòmbè nɔu miɛke nke. Bá bè mu mmɛ ndi yóumè, ²² n yóó duó nkè bèe wɛtɛní kɛ di do mudoò mmu kɛ di pɔntɛ kécóu ndihèi. M bo duó nkè Sudaa kó yehɛkɛɛ dɔúnko yɛ tɛnkɛ bá mmɔke wèè yɛ ã. Mí ndi Yiè nKuyie mĩ bɛi.

35

Dekabiibe yetemè menaà mmuyãã

¹ Sosiasi birɛ Sosakimmu tu dìi mɔnni Sudaa kɔbe kóo kpààti, kɛ ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii kɛ dɔ: ² Kɔtɛ kɛyà Dekabu kó kuwuɔ nkɔbe, kɛ bè yu kɛ dí ta Kuyie ncĩtɛ kó tidieti kó kùmakù miɛke kàa bè duó mmɛnaà nkè bèe yà.

³ Mɛmmɛ kɛ n kɔtɛ kɛ yú Idimmɛya birɛ Abatisinniya yaàbirɛ, Yasanniyau kó dɛbirɛ nè o nei Dekabiibe cĩtɛ tɛmɔu. ⁴ Kɛ m bè kàtɛnɛ ti Yiè nKuyie ncĩtɛ Ikidadia birɛ, Annani Kuyie kóo niti kó kudieku ò tiè ndè o kɔbe. Dɛ kó kudieku do tókɛnɛ okpààti tũmbè kpɛti nti kɛ sàké Sadummu wèè do baa Kuyie ncĩtɛ bòri o birɛ Maseya kòku ìnkè. ⁵ Kɛ m bè ìnnɛ sicɛè nè menaà fɛi fɛi, nè ibòòkɛ kɛ bè nàkɛ kɛ dɔ yànnè menaà.

⁶ Kɛ bè n tɛnnɛ kɛ dɔ ti í yóó yà menaà ti yààri Dekabu birɛ Yonnadabu do ti nàkɛmu kɛ tú:

Ti bá nyɔ mmɛnaà tɛnti nè ti bío sãã.

⁷ Ti mɛ mbáa maá sicɛĩ,

ti mɛ mbá mmɔke dɛpaa ti báa fííkú dɛtie mbè tu dɛ fínyĩ,

ti bá mmɔke ti kpɛɛ

kɛ yɛ ti yó nhãmɛ titouti miɛke nke ti fòmму mumɔu,

mɛmmɛ ti bo nfòumɛ kɛmɔntɛ dihèi ti bo dì kupòòkù.

⁸ Mɛmmɛ kɛ ti yie nti cice Dekabu birɛ Yonnadabu ti nàkɛ tì kɛyóu menaà mmuyãã ti fòmму mumɔu miɛke, tɛnti nè ti pobè nè ti bí initidaa nè initipòl.

⁹ Ti í maá sicɛĩ kɛ bo nhã, ti mɛ nyí kùútí dɛpaa, ti í fííkú dɛtie mbè tu dɛ fínyĩ, ti í buɔtí dɛmarè. ¹⁰ Ti ã titouti miɛke nke, ti yie nke tũnnɛ ti cice Yonaadabu ti nàkɛ tɛnti. ¹¹ Babidɔnni kóo kpààti Nebukannɛsaa wèè do ti do mudoò kɛ ti coké kɛta Sedisadɛmmu kɛ bo yɛntɛnɛ Babidɔnni nè Sidii kɔbe kó behããpòmbè. Mɛmmɛ kɛ ti bo Sedisadɛmmu nè yíenní.

¹²⁻¹³ Mɛmmɛ kɛ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribɛ tũ nkù n nàkɛ mí nSedemii kɛ dɔ n kɔtɛ kɛnákɛ Sudaa kɔbe nè bèè bo Sedisadɛmmu kɛ tú kù yɛ mbè í dɔ nkékɛntɛ kɛyie nku kpɛtaà? ¹⁴ Dekabu birɛ Yonnadabu do nàkɛmu o kɔbe kɛ tú bè bá nyɔ mmɛnaà, kɛ bè yie nke tì pĩ mbá bè í yɔ mmɛnaà nè yíenní, kɛ yɛ bè yiemmmɛ be yààri kó dinùù. Mí ndi Yiè nKuyie kɛ n né yìè kɛ di náánnɛ bá di í yíé. ¹⁵ Kɛ n yìè kɛ tũñko m pããnáãnti náámbè kɛ bè di náá nke tú dí ceetɛ kɛyóu mɛborimɛ yɛimɛ kédɔð dèè wenni kɛyóu di bo ntũmmɛ yɛbɔkɛ kɛ yɛ feu iwũũ. Mɛmmɛ di bo mbomɛ dihèi n di duó ndi, dɛndi nè di yɛmbè. Di mɛ nyí kɛntɛ, di í yie n kpɛti. ¹⁶ Dekabiibe biɛ yiemmu kɛ tũnnɛ be yààri Yonnadabu bè nàkɛ tì. Sudaa kɔbe dɛndi di mɛ nyí yie n kpɛti.

¹⁷ Kɛ n sɔɔtɛ kɛbɛi nke dɔ: Dɛɛ kpɛi nte kɛ ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tɛnti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù tu, kù bo bɔntɛ Sudaa kɔbe nè bèè bo Sedisadɛmmu mɛyɛi nkù ti nàkɛ mɛɛ kpɛi, kɛ yɛ kù ti ndi nàkɛmɛ kɛ di nàkɛ di mɛ nyí yie, kɛ kù di yùúkɛ kɛ di yùúkɛ bá di í kù còútɛ.

¹⁸ Dɛ kó difɔnkúò kɛ n nàkɛ Dekabiibe kɛ dɔ: Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tɛnti Isidayɛɛribɛ ti tũ nkù tu: Di mɛ nyiemmmɛ kɛ tũnnɛ di yààri Yonnadabu di nàkɛ

tì ke dòn ò nàké ti timou. ¹⁹ Nè de kpéi Dekabu bire Yonnadabu cīètè í yóó pàà wèè bo mpī nKuyie tōmmú ku cīètè miēke.

Kunku ti Yiè nKuyie Mpakēdaa tīnti Isidayēeribe ti tū nkù kuù me nyē.

36

Sosakimmu cōutēmē Sedemii kó tipāānāāntì kó yepāte

¹ Sudaa kōbe kóo kpààti Sosiasi bire Sosakimmu kpàti benni dinaannì miēke kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii ke dō: ² Waá nkukōnkù kēwāri tināāntì n nàké ti kè dè ntukúnè Isidayēeribe nè Sudaa kōbe nè iwuō nteì, kētúóténè Sosiasi tu dī mōnni okpààti kēntō kētūakenè yíenní. ³ Kè dè yèmmè Sudaa kōbe bo keè n tāātē ke yóó bè dòn mèè yēi kéceete kényóu be borime yeime kè m bè cīē mbe yetímè nè be caàrimè.

⁴ Mēmme kè Sedemii yú Nēdiya bire Baduki kóo nàké ti Yiè nKuyie nhò nàké tīi kó dimàà kòò ti wāri kukōnkù ìnkè.

⁵ Ò ti wāri mēmme kédeè kè Sedemii ò nàké ke dō: M bo mēdítímmè miēke nke, n yí dō m bo na kēta ti Yiè nKuyie ncīètè. ⁶ Fǒǒ mómumu nyóó kōte ti Yiè nKuyie ncīètè mēnūboúmmè kékaa n da nàké ti kàa ti wāri. A ti kàa mbèè kōtení mēnūboúmmè nè bèè ìtēnì Sudaa ekē yemou ke kōtení kè bèè ti kèè. ⁷ Kè dè yèmmè be báammì tuōke ti Yiè nKuyie mborè kè bèè ceete kényóu be borime yeime ke yé ti Yiè nKuyie mmiēke yēmè de kó benitibè ke bè cōuté mediè.

⁸ Kè Nēdiya bire Badukii dōò mí nSedemii nhò nàké ti timou kékaa nti Yiè nKuyie nnāāntì tīi wāri kukōnkù ìnkè Kuyie ncīètè miēke. ⁹ Dè do sǒ nSosiasi bire Sosakimmu Sudaa kōbe kóo kpààti bo o kpàti benni dinummurì ndi otāāwēinwè miēke, kè bèè yú Sedisadēmmu èi kōbe nè Sudaa kó yehēkē yemou kōbe kè bèè kōtení Sedisadēmmu Kuyie ncīètè mēnūboúmmè. ¹⁰ Kè Badukii kaà n duó nkòò wāri tīi náāntì. Ò do bo Safāā bire Kemadiya wèè tu opátíwāātì o dieku nku. De kó kudieku do bo Kuyie ncīètè dānkù de ìnkè kōku nku. Kuyie ncīètè bōrì bè tu dī dibōrì pānni di borè.

¹¹ Kè Kemadiya bire Miseen Safāā yaābire keè tināāntì bè kàa ntì ti Yiè nKuyie mpátíri miēke timou, ¹² kédeè kékōte okpààti kóo pátíwāātì dieku, kòo kpààti kó betūmbè bēmou bèè tu: Edisamaa opátíwāātì nè Sammaya bire Bedaya nè Akibōō bire Edinatāā nè Safāā bire Kemadiya nè Ananniya bire Sedekia kényíénè okpààti kó betūmbè tōbè bēmou. ¹³ Kè Miseen bè tūò mBaduki do kaà ntīi náāntì dipátíri miēke benitibè bēmou ìlkè.

¹⁴ Mēmme kòo kpààti kó betūmbè bēmou tǒ Nēkanniyaa bire Eudi Sedemia yaābire wèè do tū Kuusi yaābíyómmè kòò bo nàké Nēdiya bire Baduki kòo kōtenénì kukōnkù ò do kaà nkù benitibè ìlkè. Mēmme kòo túóté kukōnkù kētōnì be borè. ¹⁵ Kè bèè ò nàké ke dō: Kari dēnde kè ti kaà ntīi bo kukōnkù miēke. Kòò kù mbè kàa. ¹⁶ Kè bèè keè de kó tināāntì kè kufōwāá mbè pī nkè bè nwúó nwúó mbetōbè kénáké Baduki ke dō: Ti nàké a ti wāri mèè botí.

¹⁷ Bè me nyí kēbeké Baduki ke dō: Ti nàké a ti wāri mèè botí.

¹⁸ Kòo bè tēnné ke dō: Ò ti nni nnāāmmu kè ntī wāū kukōnkù ìnkè.

¹⁹ Kòo kpààti kó betūmbè nàké Baduki ke dō: Kōte fǒ nnè Sedemii kè di sōri bá òmōu bá nyé di borè.

²⁰ Mēmme kè bèè yóu dēnde dipátíri opátíwāātì Edisamaa kó kudieku kékōte okpààti cīètè dānkù borè kóò nàké dipátíri tō ti timou.

²¹ Kòo kpààtīi duó nkè Yeuudii kōte kētúóténì de kó dipátíri okpààti kóo pátíwāātì Edisamaa dieku kè di kàa nhokpààti nè o tūmbè be ìlkè. ²² Dè do sǒ ndè

tu muséé nkóo tǎnkù nwe dibenni tǎnkù wéínwè kòo kpààtì kàrì o cǐtè muséé mmònnì kpète kè muhǎǎ ntuǎti. ²³ Kè Baduki ní kaà nkéǐntè kukònkù mètàǎti yoo mènàà kòo kpààtì kù kèété kécú, kè mme nhǎ kè kù cóu nkumǎu kédeè. ²⁴ Okpààtì nè o tǔmbè bèè kó dimàà do dè bo kékeè dè kó tináǎntì bè kǎmbùàtì í ndo, bè í nkèrí bè yààtì. ²⁵ Edinatǎà nè Dedaya nè Kemadiya bè do bàrmúmu okpààtì kè dò ò báá cóu nde kó kukònkù, ò me nyí nyie nké bè kènté. ²⁶ Kòo kpààtì péi nho biré Yedameyēdi nè Asidiyēdi biré Sedaya nè Abudiyēdi biré Sedemia kè dò bèè pǐ nhopátíwǎàtì Baduki nè mí nSedemii kè ti Yiè nKuyie mme nti sǎnnè.

²⁷ Okpààtì cóu ndì mǎnnì kukònkù mí nSedemii do nàké ti Baduki ti wǎri kùù ìnkè kédeè kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kè dò: ²⁸ Waa nkukònkù tǎkù kéwēte kéwǎri a do wǎri ti kuketikù ìnkè timǎu kè Sosakimmu Sudaa kǎbe kóo kpààtì kù cóu. ²⁹ Kàa dèè mēmmè á nàké Sosakimmu kpéi nke dò:

Ti Yiè nKuyie ntú a mè ncóummè dipátìri kè náá nke tú ba nte kè n wǎri dè kó dipátìri kè náá nke tú Babidǎnni kóo kpààtì kèrínì kè bo pǎnte diheì kékuo benitibè nè iwūǎ. ³⁰ Dèè te kè ti Yiè nKuyie ntu fǎ nSosakimmu Sudaa kǎbe kóo kpààtì a kou mǎu báá kari Dafiti kó dikpààtikàrì, a bo kú kǎndúo, kuyie mmònnì kè diyie ní da tiité, keyènkè mǎnnì kè muséé nda poté. ³¹ Ti Yiè nKuyie ntu ku yóo potému fǎ nnè a kó kuwuǎ nnè a kó betǎmbè, mēyēi ndi dǎò mè nkpeì. Sudaa kó kuwuǎ nkǎbe nè bèè bo Sedisadēmmu èi mēyēi nku bè nàké mèè kpéi mbá bè í kènté mè dotimu di yǎ ìnkè.

³² Dè kó difǎnkúò mí Sedemii kè n túóté kukònkù tǎkù kè kù duó Nēdiya biré mBaduki kè nhò nàá ntì do wǎri kuketikù Sudaa kǎbe kóo kpààtì do cóu nkù kòò wǎù kéyénè titetì péu tì tì dǎnnè.

37

Okpààtì Sedesia tǎmmè kè bè bo beé nSedemii

¹ Nēbukannēsaa Babidǎnni kóo kpààtì wèè do pǐ nSosiasi biré Sedesia tikpàtì kòo cǎutè Sosakimmu biré Konniyau kǎmbaké Sudaa kǎbe. ² Ò me nyí nyie nKuyie nkpeti, mí nku pǎǎnǎàntì náǎntò nh ò nàá ntì, wenwe nè o kó betǔmbè nè o nìtìbè bēmǎu, diheì miēke òmǎu í ntì yie.

³ Bá nè mēmmè kòo kpààtì Sedesia tǎ Sedemia biré Yukaari nè ikuó nùtì Maseya kè bè bo kǎte kénáké mí Kuyie mpǎǎnǎàntì náǎntò Sedemii kè dò: Ti dǎ a bǎntè ti Yiè nKuyie nku ti kpéi.

⁴ Dè do sǎ mmí nSedemii n cǎntìmu n dǎmè, bè mu ndo í n kpetínnè. ⁵ Dè mǎnnì kè Esibiti kóo kpààtì yè Esibiti, kè Babidǎnni kó behǎǎpǎmbè bèè do pǐ Sedisadēmmu, kè bèè keè bè kpéi kǎfūte bè ténke í mpi diheì. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnì mbéinnè kè dò: ⁷ Mí ndi Yiè nKuyie ndíndi Isidayēeribe di tǔ nkù mǐ tu, a nàké Sudaa kǎbe kóo kpààtì wèè bè tǎnnì kè tú á m beé nke dò: Esibiti kóo kpààtì kǎbe bèè do yènnì kè bo di teennè bè wète kè kǔūmmu bè èi. ⁸ Babidǎnni kó behǎǎpǎmbè wèti kè bo domu Sedisadēmmu èi kè dǐ pǎnte kè dǐ cóu. ⁹ Mí ndi Yiè nKuyie m bémumu kè tú di sóu ndimáà ndi kè náá nke tú Babidǎnni kó behǎǎpǎmbè ité kè dè dèè. Bè í kǎte dēmarè. ¹⁰ Bá kè di dǎ kédokénè Babidǎnni kó behǎǎpǎmbè kè bè na kékuo bēmabè. Di kǎute kǎute bè kè bè duó bè touti miēke, bè itínìmu kè bo cóu ndiheì.

Bè kpetínnè Sedemii

¹¹ Babidǎnni kó behǎǎpǎmbè ité dǐ mǎnnì kǎfūtenè Sedisadēmmu Esibiti kó behǎǎpǎmbè kpéi, ¹²⁻¹³ kè n yènnì Sedisadēmmu kénkǎri Bēsamē èi kó dibòrì, bèè bàa yebòrè bè kóo kótì Sedemia biré Idiya Ananniya kó dēyǎàbiré kòo m pǐ

nke dō: A kəri ke bo duó nha máà ndi Babidōnni kəbe. ¹⁴ Kè nh ò tēnné ke dō: Ǿ, n yí kəri ke bo bè duó m máà.

Idiya me nyí ntì kènté ké m pĩ nkékote kéduó nhokpààti tũmbè. ¹⁵ Kòo kpààti tũmbè miēke n yènní kè bè m puotí kédeé ké n kpetínné dihei kóo pátíwǎàti Yonnatǎǎ cǐtè, ke yé bè do tè ndòmmè dikpetíntou. ¹⁶ Mí nSedemii kè nní mbo dikpetíntou ketenkè miēke kperi kémante, ¹⁷ kòo kpààti Sedesia tǎ nkè bè n kpetení kòo m beke tekpààticǐtè miēke tidé borè ke dō: Tìmatì í bo n kpéi Kuyie nda náké tì ke dō nha n nákaa? Kè nh ò tēnné ke dō: Ɛ tìmatì bomu, kébéi nke dō: Bè yóó da pĩmmu kéduó mBabidōnni kóo kpààti.

¹⁸ Kè m beke okpààti Sedesia ke dō: N da càke ba fǎ nnè a tũmbè nè a nìtìbè kè di m pĩ nke kpetínné? ¹⁹ Kuyie mpǎānǎantì náam̃bè bèè sòò di náá nke tú Babidōnni kóo kpààti í kəriní ke bo di do, ò í kəriní ke bo pante dihei, bè kote ke?

²⁰ Di mmōnni n né da báámmu, fǎ n yiè nhokpààti á kènté m báamm̃i, báá wēte ke n tēnné dihei kóo kpààti kóo pátíwǎàti Yonnatǎǎ cǐtè miēke kó dikpetíntou, n yàà bo kú.

²¹ Kòo kpààti Sedesia duó ndinùu ke dō bè n dènnení dikpetíntou ké n tanné kudànkù bèè bàà tikpetínti bè borè ké nni nduò mbá dìi yiè pǐè, kè pǐè weè sàà í dèè. Mí nSedemii kè nní mbo bèè bàà tikpetínti be kó kudànkù kémante.

38

Bè cǔũkomè Sedemii tebinte miēke

¹ Mem̃me kè Matǎǎ biré Sefatia nè Pasuu biré Kedadia nè Sedemia biré Yukaari nè Madikia biré Pasuu kè bèe keè n náà ntì benìtìbè bem̃ou tii tu: ² Tì Yiè nKuyie nkuu tu wèè bo nkpaá dihei dii mmieke mudoò bo ò kōnnè yoo dikōnni kè dè me nyí tú mem̃me mutenkũ. Kè wèè me nyè ke duó nhomǎa Babidōnni èi kəbe ò bo cooté kénfòu.

³ Tì Yiè nKuyie mbéim̃mu ke tú Babidōnni èi kó behǎāpòmbè bo do di nhei kè di fiète.

⁴ Kòo kpààti tũmbèè ò náké ke dō: Onitì yie ndò nkékuomu, ò yárikũno behǎāpòmbè kōnti nti bèè kpaá dihei dii mmieke nè benìtìbè bem̃ou ò í wanti benìtìbè kó mesàà, ò bè dónè meyei mme.

⁵ Kòo kpààti Sedesiasi bè tēnné ke dō: Dònnè we di dómè n yí yóó na ke di baa.

⁶ Kè bè m pĩ nképíínné iwēĩ kécũũko okpààti biré Makidia kó tebinte tèè do bo tekpààticǐtè dānkù. Menie ndo í ã te miēke, tisǎũti do nti kè n fũũkóo ti miēke.

⁷ Kè sǎ nhEtiopii kou mǎu wèè do tú tekpààticǐtè kóo kótì kòo yètìrì tu Ebēedi-Medeki, kòo keè bè n tannémè tebinte miēke kòo kpààti nkari Bensamē èi kó dibòrì ke bekù. ⁸ Kè Ebēedi-Medekii yènní tekpààticǐtè miēke kénáké okpààti ke dō: ⁹ Áú n yiè! Fǎ nhokpààti, be nnìtìbè cààrèmu bè pĩ ndè Sedemii ke tanné tebinte miēke kè dikōnni yóó dè nhò kùo ke yé pǐè í kpaámè dihei miēke.

¹⁰ Kòo kpààti duó ndinùu Ebēedi-Medeki Etiopii èi kou ke dō: Túóté benìtìbè betǎāti * kè bè da neinè kè dí kote kédenneni Sedemii tebinte kòo mu nyí ku.

¹¹ Kè Ebēedi-Medekii túóté de kó benìtìbè kè bèe kote kéta okpààti cǐtè, tekpààticǐtè kó tikpàti ã kùu dieku kó kudieku defũò kaku, kétúóté tiyaacítì tii kòtè ke kəri, kè tì pítínné kuhũ ké n duónko tebinte miēke, ¹² kè n náké ke dō: Túóté tiyaacítì kéceé nha pètēmpǐèkù kēpínné iwēĩ tì ìnkè. ¹³ Kè m me ndòò kè bèe yǔs̃ nkuhũ ké n denneni tebinte miēke. Mem̃me mí nSedemii kè nní mbo bèè bàà tikpetínti be kó kudànkù.

* **38:10** betǎāti: Yepáte mayè miēke bè wǎri ke tú sipísitǎāti ndi.

Okpààti wètè ke yumè Sedemii kòo beé

¹⁴ Kòo kpààti Sedesia tō nkè bè n yúní kè ti kòte Kuyie ncīètè dibòrì tǎǎnnì kòo kpààtì n náké ke dō: N do dō ké da beke tìmatì nti, kè n tì nda beké a bá n sǎnne tìmatì.

¹⁵ Kè n dō: Kè n tì nda náké a yó n kuomu kè m me nda duó nyitié a í yó n kénté.

¹⁶ Kè Sedesia n yú tidé borè ké n náké ke dō: Kuyie mbomu kuù ti duó mmufòmmu, m béímmu ke tú n yí yóó da kuó, m me nyí yóó da pĩ nkéduó mbèè da dónè mukũũ.

¹⁷ De mǎnnì kè n náké Sedesia ke dō: Ti Yiè nKuyie Mpakedaa kunku tǐnti Isidayεεribε ti tũ nkù tu kàa yè ke kòte ke duó nhamáà Babidǎnni kóo kpààtì āāpǎmbè iwěĩ yembè, a yó nfòumu fǐ nnè a cīètè kǎbe, bè báá cǒu ndihèi. ¹⁸ Kàa me nyí yè ke duó nhamáà Babidǎnni kóo kpààtì āāpǎmbè iwěĩ yembè, bè yóó domu diheì dii nké di cǒu mmuhǎǎ, a mómumu nha báá na kéyenté. ¹⁹ Kòo kpààti Sedesia n náké ke dō: N yīèkù Sudaa kó kuwuó nkǎbe bèè duó mbè mbe bemáà Babidǎnni kǎbe, n kǒmbùàtì duó bè bo m pĩmmè mme ké bè duó nkè bè n fěũ.

²⁰ Kè nh ò tēnné ke dō: Bè í yóó da pĩ nke bè duó. Kénté ti Yiè nKuyie nkpeti n da náá ntì. Meyei mmamè í yóó da tuǎkení a yó nfòumu. ²¹ Kàa me nyete a bo yēmè ké bè duó nhamáà, nte ti Yiè nKuyie nni nduó ntì tii yóó da tuǎkení: ²² Benitipòbè bemǎu bèè kpaá a kpààticīètè miεke Sudaa εi, bè yóó bè duómmu Babidǎnni kó behāāpǎmbè iwěĩ yembè, de kó benitipòbè yó nnáámmu a kpéi nke tú:

O natitǎbè ò ciitému ke na,
o fũũkú disǎũ ndi kè bè coké.

²³ A pobè nè a bí bè bo bè duó mBabidǎnni kǎbe, a mómumu Babidǎnni kóo kpààtì bo da pĩ nkécǒu ndihèi.

²⁴ Kè Sedesia n náké ke dō: A báá yie nkòò mǎu keè ti náké tì, kè bè tì kèè a kumu. ²⁵ Sikpààtibíi nè bèè baké diheì kè bè kèè a kǎtenímè m borè kè ti náké, kè bè tu á bè náké ti náké ti ke báá bè sǎnne tìmatì kè meè dǎke bè bo da kuó. ²⁶ Á bè náké ke tú a kǎtení ke bo m bámmúmu kè m báá da tēnné Sonnatǎā cīètè a yàa bo kú.

²⁷ Sikpààtibíi nè bèè baké diheì kè bèè kǎtení m borè ké m beke ti náké tì, kè m bè tēnné okpààtì n náké tì, kè bè dō yúóó kéíté, ke yé bè í kèèmmè ti náké tì. ²⁸ Mí nSedemii kè nní mbo bèè bàa tekpààticīètè be kó kudànkù kè bè yàa pǎntenè Sedisadεmmu.

Nte dè wũǎkémè kè bè yàa pǎntenè Sedisadεmmu.

39

Babidǎnni kǎbe pǎntemè Sedisadεmmu

(Yenáanéké 1-10 wénté 52:4-16 nè 2 Bekpààtìbè 25:1-12)

¹ Sudaa kǎbe kóo kpààtì Sedesia kpàtì benni weínni miεke nke otànkù píínwè, Nebukannesaa Babidǎnni kóo kpààtì nè o āāpǎmbè bemǎu bè kǎtenímè képi Sedisadεmmu εi. ² Sedesia kpàtì benni tepíítè nè òimáà miεke nke otànkù naanwè diyie weínni yiè, Babidǎnni kóo kpààtì nè o kǎbe bè mǎtémè diheì kó kuduotí. ³ Memme Babidǎnni kó behāāpǎmbè iwěĩ yembè tamè kékari dibòrì de cuokè kperi, beè yètè tu: Nedikadi-Sadetisεε wèè baké bè fǒmmu bè kè bè pĩ ntekpààticīètè miεke mutǎmmú, kòo kpààtì ò tá nè bekótíbè tǎbè bèè do tú iwěĩ yembè.

⁴ Sudaa kabe koo kpààti Sedesia nè o kó behāāpòmbè bè yà dii mōnni Babidōnni kó behāāpòmbè kécoké dihei keyènkè. Bè do tūnne okpààti pérímù kó kuce nku dibòrì dii soké iduotí idé cuokè kètūnne okpààti kó kuce kùu yìèné Suditē biriku. ⁵ Kè Babidōnni āāpòmbè bè bèti kénintē Sedesia Sedikoo biriku mieke kóò pī nkékōtenē Babidōnni kóò kpààti borè Dibuda Amati èi. Dendē Nebukannesaa ò bekénèmè. ⁶ Babidōnni kóò kpààti de nfíé Sedesia bí o ìikè, kéfíénè Sudaa èi kó bekótìbè bēmou, ⁷ kédoké Sedesia nùò kóò bouñè disōwūð kó mēfīmme kóò kōnnè Babidōnni.

⁸ Kè Babidōnni kabee cóu nsikpààticēi nè dihei yembè kpesi képuo Sedisadēmmu èi duotí. ⁹ Kè Nebusadadanni, tihāāpònti tii bàà okpààti ti kóò kótii pīmmú benitìbè bèè kpaá dihei nè bèè do ò duó mbemáà nè beyántìbè bèè do kpaá kētō kékōnnè. ¹⁰ Kòò súó mbeçirìbè bèè í mōke mùmamù kéduó nkè bè nkpaá Sudaa èi mieke, kòò bè totí fīnyī kó òetie nnè depaa.

Bè fīmmè Sedemii

¹¹ Dè do s s mBabidōnni kóò kpààti duómmu dinùu Nebusadadanni tihāāpònti tii ò bàà ti kóò kótii kè de kó dinùu tu: ¹² Túóté Sedemii kéndake o kpéi kè bè báá ò dòò meyei mmamè, kòò da beke ti a ti nhò dòò. ¹³ Memme kè Nebusadadanni wèè baké tihāāpònti tii bàà okpààti nè Nebusasibanni wèè baké bè fōmmu bè kè bè pī ntekpààticēitè mieke mutōmmú nè Nedikadi-Sadetisē wèè baké behāāpòmbè nè bèè do tú bekótìbè Babidōnni kóò kpààti kpààtiyuu mieke. ¹⁴ Kè bèè tō nkè bè n túóténí bèè bàà okpààti be kó kudànkù mieke, kè n kōtenéní kè n duó nhAsikammu bire Kedadia Safāā yaàbire kè Ayikammuu n kpēnné kè nni mbo o kabe borè.

Kuyie nnàké ti Sedemii Ebēēdi-Mēdeki kpéi

¹⁵ Mí nSedemii n do kpaá bo bèè bàà okpààti be kóò kótii kó kudànkù nku kè Kuyie nní mbéinnè ke dò: ¹⁶ Kōte kénáké Ebēēdi-Mēdeki Etiopii èi kou ke dò: Ti Yiè nKuyie Mpakēdaa kunku tīnti Isidayēribē ti tū nkù tu kù do nàké ti di nheì kpéi kù yóó ti dòòmu de yiè bo tuōke dii mōnni, tiyeiti nti dè í tú tisààti. A yóó ti yāmu. ¹⁷ Kù yóó da dēeténēmu, benitìbè a yīēkù bè bè í yóó da pī. Kunku ti Yiè nKuyie kuù béi. ¹⁸ Kù yóó da dēetēmu, mudoò í yóó da kōnnè, a yóó nfòūmu, ke yē a yiemme ke dò nkù da nàké ti bo dòò. Kunku ti Yiè nKuyie nkuù me nyē.

40

Sedemii kòtemè Misipaa ke kàri

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní m béinnè mí nSedemii, Nebusadadanni wèè baké bèè bàà okpààti ò n fīi ndi mōnni Damaa èi.

Ò do yóó n fīi nkè m bou mēfīmme mme ke soké Sedisadēmmu kabe nè Sudaa kabe be cuokè, bè do pīrmmú bè ke bo kōnnè Babidōnni. ² Kè Nebusadadanni n yú mí nSedemii tidé borè ke dò: A Yiè nKuyie nkuù do da nàké ke tú kù yóó duōnní meyei mmie di nheì, ³ ke me mmè duōnní, kù do nàké ti kù ti ndòò ke yē di càkemè di Yiè nKuyie mbá di í yie nku kpeti kù do di nàké ti tii di tūōkení. ⁴ Nte yie n da dēetēmu, ke da pité iwēi ìi do da píití. Kàa dó ke bo n neinè Babidōnni ti nei, n yó ndakemu a kpéi. Kàa yēmmè me nyí yie nha bo n neinèmmè a yóu. Ketenkè kemou duómu a ìikè, kàa dó ke bo kōte kùu píkù a ku nkōte.

⁵ Mí nSedemii kè nní nkpaá ke mu nyí kōte kè Nebusadadanni yíé kébéi nke dò: Wēte Ayikammu bire Kedadia Safāā yaàbire borè, Babidōnni kóò kpààti we mbaá nSudaa ekè. Wēte nè we kè di mbo a kabe borè, kàa me nyí dó a kōte a pénsirì kùu píkù.

Memme wèè baké bèè bàà okpààti ò n duómme tidiiti ké m pānè yepārè ké n cau. ⁶ Mí nSedemii kè n kote Ayikammu bire Kedadia borè Misipaa kэмbo o borè, mí nnè benitibè tobè bèè do kpaá dihei.

*Kedadia tumè kùmandáà Sudaa tenkè
(Yenáankékè 7-19 wénté 2 Bekpàatibè 25:23-24)*

⁷ Behāpòmbè iwēi yembè nè betobè bèè do ciétóo kè bèe keè Babidōnni kóo kpààti kànnemè Kedadia kòò bo mbaké be ei, kòò bànnè kòò bo mbaké bèè í mǎke dèmarè, benitidaabè nè benitipòbè nè ibí bè í pī mbè ke kōnnè Babidōnni. ⁸ Kè de kó behāpòmbè iwēi yembèe kote Kedadia borè Misipaa. Bèè yètè tu Netanniyau bire Isimayēeri nè Kadeya bí idé Yoananni nè Yonnatāā nè Tanneumeti bire Kedadia nè Netofaa ei kou Efaii bí nè Maakaa ei kou Yasanniyaa bembè nè be kǎbe. ⁹ Kè Ayikammu bire Kedadia Safāā yaàbire bè dōunnè dinùù bembè nè be kǎbe ke dǎ: Mpīnnè Babidōnni ei kǎbe kó mutōmmú ke bá nyīkù. Mbonè dihei kēmpī mBabidōnni kóo kpààti tōmmú. Di bo mbo kè dè di naati. ¹⁰ M bomu Misipaa kè Babidōnni kǎbe kéríní mī yóó bè yà nè di kó difōtìrì. Ntōūnè di tebe ke dōori menaà, ke dèi tidiiti ke dii mēkùò nke āā di buo miēke, kēnkari di ekè bè di duó nyè.

¹¹ Sudaa kó kuwuo nkǎbe bèè do bo Mǎabu tenkè nè Amōniibe kǎke nè Edomiibe kǎke nè bèè bo yehékè teyè miēke kè bèe keè Babidōnni kóo kpààti sùómmè bēmabè Sudaa tenkè ke tāātè Safāā bire Ayikammu kó debire Kedadia kòò bo mbaké. ¹² Kè Sudaa kó kuwuo nkǎbe bēmou bèè do ciété kэмbo yehékè teyè. Kè bèe wētení Sudaa tenkè Misipaa Kedadia borè, kētōū be tebe péu nè bè kùòtinè yè menaà.

*Bè kùòmè Kedadia
(Wénté 2 Bekpàatibè 25:25-26)*

¹³ Diiyè mari Yoananni Kadeya bire nè behāpòmbè bèè do ciété kè bèe kote Misipaa Kedadia borè, ¹⁴ kóò nǎké ke dǎ: A yé ke dǎ nhAmōniibe kpààti Baadisi tōnni Netanniya bire Isimayēeri ke tú bè da kuà? Bá Ayikammu bire Kedadia í nyie nke dǎ mbè nǎá ntì tu timómmanti. ¹⁵ Kè Kadeya bire Yoanannii nǎké Kedadia disòrì Misipaa ke dǎ: Duó nkè n kote kékuo Natanniya bire Isimayēeri. Òmǎu í yó ntì yé, kè mēè dǎke ò yóó da kuomu, kòò me nda kùò Sudaa kǎbe bèè tìkú a borè bè yóó ciétému kè Sudaa kó kuwuo nkperēe deè.

¹⁶ Kè Ayikammu bire Kedadia nǎké Kadeya bire Yoananni ke dǎ: A nǎá ntì Isimayēeri ìnkè tì tu siyāàbisi nsi.

41

¹ Dibenni tǎnkù yiénwè miēke nke Edisamaa bire Natanniyēeri kó debire Isimayēeri wèè do tú tekpààticfētè kou waámmè benitibè tepítè Amōō ei kè bèè ò neínè kè bèe kote Ayikammu bire Kedadia borè Misipaa kè bè nkari ke yo. ² Memme Isimayēeri nè benitibè tepítè bèè ò neínè bè itémè kékōū Kedadia kuseuku kékuo. Babidōnni kóo kpààti wèè do ò tāātè kéduó nkòò mbaké Sudaa tenkè kǎbe. ³ Kè bèe kuonè Sudaa kó kuwuo nkǎbe bèè do bonè Kedadia Misipaa nè Babidōnni kó behāpòmbè bèè do ò bonè.

Isimayēeri kùòmè bèè kàtení Sedisadēmmu Kuyie mbáammu

⁴ Bè kùò Kedadia kè dè mmǎke yewe yèdèè ndi bá òmǎu í yé ke dǎ mbè ò kùò. ⁵ Kè benitibè sipísinií iténí Sisemmu nè Sidoo nè Sammarii kékuó be debii, kè be yààti kērí ke yòrí kè be kǎnti yòrí kè bè tǎ yepārè nè tihúúnti ke bo tì tǎ nti Yiè nKuyie nku cfētè miēke. ⁶ Kè Natanniya bire Isimayēerii yènni Misipaa ke bè co, ke kǎnti. Ò tǎkēní dii mōnni be borè ké bè nǎké ke dǎ: Kàtenení Kedadia cfētè.

⁷ Bè tùðkè dìl mònñl dihèl cuokè kè Nètanniya birè Isimayèri né bè fié kécũð difètìrì marì mièkè, wènwè nè o kàbè bèè ò bonè bèè do wènné ké bè kùò. ⁸ Bènnitibè mabè bèè né do bo de mièkè tɛpítè kè nàké Isimayèri kè yĩ: A báá ti kuò, ti mòkemu tidiiti nè mèkùò nnè mècekùò kè dè sònne depaa.

Bè do me nhò nàkè kòò bè yóu kẹ í mbè wěnnénè bẹ kàbẹ kẹ kùò. ⁹ Isimayeri do bè kùò kécũś dii f̣ṭirì miẹkẹ, okpààti Asaa do duś nkè bè kẹú ḍindi Isidayeribẹ kóo kpààti do ò dokùnè dii ṃònni. Isimayeri do di mbè cũś kẹpíẹ.

¹⁰ Ò dèè mēmme kēpīmmú besōmbe bèè kpáá Misipaa nè okpààtì sapùmbí. Bèè kó dimàà cénke do kpáá dihéì, Isimayēeri do be mpīrmmú ké mbè tó ke kūntinè kényennè Amōniibe tenkè. Nēbusadadanni wèè baké tihāāpòntì tìì bàà okpààtì ò do duó mbè mbe Ayikammu birē Kedadia kòò mbè baké.

Bè deetémè Isimayεeri pĩ mbè

¹¹ Kedeya birɛ Yoananni nè behāāpònkótíbè iwēĩ yembè bemau bèè do ò bonè kè bèe keè meyei Netanniya birɛ Isimayɛeri dàò mè. ¹² Kòo túóté behāāpòmbè bemau kè bèe kòte kédò Isimayɛeri mudoò dè do ṣ́ nyIsimayɛeri bo Kabaāš kó kukó ntaké nke. ¹³ Isimayɛeri do ṕ̣ṛṃṃú bè bemau bè yà dì m̀nṇṇi behāāpònkótíbè neínèmè Yoananni kè ḍ̀e bè narike mediè. ¹⁴ Meṃme Isimayɛeri do ṕ̣ṛṃṃú bè Misipaa kénkūntinè bè kòntémè ḳ́tūnne Yoananni. ¹⁵ Kè Isimayɛerii yie coké kè benitìbè bèni ò neinè kè bèe kòte Aṃoniibe ciɛ.

¹⁶ Δε κό difōnkúō Yoananni nè behāāpōnkótībè iwēī yembè bèè do ò neínè kè bèè túóté benitībè sōmbε Isimayεeri do kùō Ayikammu bire Kedadia Misipaa kēpīmmú bè. Ò do pīrmmú behāāpōmbè mbε nè benitipòbè nè ibí nè bè fōmmu bè kè bè pī ntekpààticīētè mieke mutōmmú, ò do pīrmmú bè Kabaāō bemou.

¹⁷ Kè bẹ̀ nkẹ́rí kẹ́bátẹ̀ tẹ̀pòòc̣f̣ẹ̀tẹ̀ tẹ̀ẹ̀ bo Kimmammu Bẹ̀tideεmmu také kẹ̀ bo p̣ẹ̣ẓtẹ̀ kẹ́ḳɔtẹ̀ Esibiti. ¹⁸ Kẹ̀ ỵ́ẹ̀ bẹ̀ do démẹ̀ Babiḍɔnni ḳɔbẹ̀, Isimaỵɛeri do kùò ṃẹ̀ ḳp̣éí Kedadia Babiḍɔnni ḳóo ḳp̣ààti do ṭāātẹ̀ wẹ̀ ḳóò ḅáá ndiḥɛi.

42

Sedemii kpannèmè b'èé d'ó kék'óte Esibiti k'ésarinè dik'ònnì

¹ De mǎnnì kè beḥāāpǝmbè iwēĩ yembè bēmǝu nè Kadeya birɛ Yoananni nè Osea birɛ Yesanniya nè benìtibè bēmǝu besámǝpǝbè nè bedieḃè kè bèe kǝtení ² m borè mí nSedemii kè n náké kè dǝ: Ti do ǝ nsũmu kè kpáá yíe nsámǝpǝ kè ma a me nti wúó nkè ti mamè. Yie nti yóó da náké ti kébántè a Yìè nKuyie, beé nku ti kpéi tínti bèe kpáá, ³ kè dèe yie nkàa Yìè nKuyie nti benke kuce ti dò nkéntũ nkù nè ti dò nkéndǝrimè.

⁴Mí nSedemii kè m bè tǝ́ǝné kɛ dɔ̀: N kèèmu kɛ yóó bántè ti Yiè nKuyie, kéndò ndi tì nnì mbekemè, kè ti Yiè nKuyie nni mbenkɛ tìi kó dimàà n yóó tì ndi nákému n yí yóó di sɔ́nnɛ tìmatì.

⁵ Kè bè n ténné kè dò: Kuyie nti wúómmu kè tú timómmonti yiè kè dǎori kù búi nti, kè ti í dǎò kù bo da náké tì kàa ti náké, ti Yiè nKuyie nti poté. ⁶ Ti Yiè nKuyie mbo da náké tì kè dǎ a tì nti náké, kè tisaàtì nti yoo tiyèiti ti yóó tì dǎòmu, mèmè diwèi bo ti pǐmmè ti yie mmèè kpéi nti Yiè nKuyie nkó dinùù.

⁷ Kè dè nyóó yí yéwé ntépítè kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè, ⁸ kè n yú Kadeya biré Yoananni nè behāpàmbè iwēi yembè, kè né yínè benitibè bəmou, ⁹ ké bè nàké kè dō: Di dō n tō nkè dō m bántè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribè tū nkù, ntenè kù yē mmù, kù tu:

10 Kè di baà sòké kẹ bo di nhèi miẹkẹ,
m bo dọd kẹ di kanne, m báá di pòntẹ,
m bo di fíímmu m báá di uuté bìti,

dè n yòumu n di dòmmè meyei.

¹¹ Kufōwāá mbá ndi bonè Babidōnni kóo kpààti di me nhò démè, mí ndi Yiè nKuyie mmũ tu di bá nhò yĩ̀kù, n di bonèmu ke yóó di dēté, n yí yóó yóu kòo di kááké.

¹² N yóó di kuómmu mesémmè, kén̄te kòo di kuó mmesémmè kéduó nkè di wētení di tenkè.

¹³ Kè di me nyí di í dó kémbo diheì diì mmieke, kè di í kén̄té di Yiè nKuyie nkó metammè, ¹⁴ kè di yĩ di k̄ari Esibiti nwe mudoò í yó mbo kè, di í yóó keè kè ditāteheù dabōnni, dikōnni í bo kè ke nke mbo. ¹⁵ Né keènè ti Yiè nKuyie nnàà ntì, dīndi Sudaa k̄abe bèè kpaá súó nkù tu:

Nte mí ndi Yiè nKuyie Mpakēdaa, dīndi Isidayēeribe di tũ nkù n tú mù: Kè di yete, ke k̄ate Esibiti ke bo kari,

¹⁶ mudoò di yē ndi cokùnè mù muù di doti de bíékè, dikōnni di s̄orinè di, di yó ndi tũmmu kētuakenè Esibiti kè di kú dēborè.

¹⁷ Bèè kó dimàà bo tāāté kékò nhEsibiti ke bo s̄ari, mudoò bo kè mbè kōnnè yoo dikōnni, yoo mutenkũũ, ke yē òmòu í yóó namè kēyenténè meyei n dó kè di b̄ontémè.

¹⁸ Ke yē di Yiè nKuyie Mpakēdaa dīndi Isidayēeribe di tũ nkù béimmèmu ke tú: Mí ndi Yiè nKuyie m mieke do do mēè botí Sedisadèmmu k̄abe, kè me ndi doti kè di kperè bo naá mmesémmè kè nsà kè di k̄ate Esibiti. Kè bè ní nnàá ndi kpéí bè dó kēparikè diì mōnni yoo bè dó kéb̄onté diì mōnni kus̄inkù yoo bè senkèrì dēmarè ke dè wùò nyisíé. De mōnni di ténke báá yà diheì diì mb̄iti.

¹⁹ Dīndi Sudaa wuò nk̄abe s̄ombe, di Yiè nKuyie nkuù tu di báá k̄ate Esibiti kè n ti ndi náá nyíe, nyénè ti weti weti. ²⁰ Ke yē diì soutémè dimàà, diì nàké ke yē m b̄antè di Yiè nKuyie kè kù beé, kè kù n nàké ti ñ di nàké, kè di yóó yiemmu kédòò kù yē mmù. ²¹ N ti ndi nàké yíe ndi me nyí dó kékénté di Yiè nKuyie ntú mù, kù n nàké ti tim̄ou ke yē n di nàké, di ti yetemu. ²² Banténè tũnké ke dò mmudoò muù yóó di do yoo dikōnni yoo mutenkũũ, di tāāté ke dó kék̄ate diì eì kēom̄pè di mieke.

43

Bè t̄omè Sedemii nè muwērímu kè kōnnè Esibiti

¹ Mí nSedemii kè n nàké ben̄itibè b̄em̄ou ti Yiè nKuyie nní nnàké ti tim̄ou kè m bo bè nàké. ² Kè Osea bir̄e Asadia nè Kadeya bir̄e Yoananni, b̄embe itookperí yembè kè bè n tén̄né ke d̄o: A s̄óummu ti Yiè nKuyie nyí da nàké ke tú ti báá k̄ate Esibiti kè kè k̄ari, ³ Nēdiya bir̄e Baduki weè da s̄ukú ti kpéí k̄aa bo ti ānné Babidōnni k̄abe n̄ou mieke kè bè ti kuò yoo bè ti p̄immú kékōnnè Babidōnni.

⁴ Mem̄me kè Kadeya bir̄e Yoananni nè o āāp̄ont̄obè iwēĩ yembè nè ben̄itibè b̄em̄ou kè bè í nk̄én̄té ti Yiè nKuyie mbè nàké diì nuù ke tú bè mbo Sudaa tenkè.

⁵ Kè Kadeya bir̄e Yoananni nè o āāp̄ont̄obè iwēĩ yembè kè bèe túóté ben̄itibè b̄em̄ou nè Sudaa k̄abe bèè kpaá, bèè do ciēté kémbo iwuò nt̄eì mieke ke wēt̄e ke konn̄i Sudaa tenkè ke bo kari. ⁶ Benitidaabè nè benitip̄obè nè ibí nè okp̄àti kó besap̄ambè, ben̄itibè b̄em̄ou Nēbusadadanni tihāāp̄ont̄i t̄iì bàa okp̄àti ti kóo k̄ot̄i do b̄ann̄e bè Ayikammu bir̄e Kedadia, Yafāā yaābir̄e kēwēnn̄én̄e mí nKuyie mpāān̄aant̄i náant̄o Sedemii nè Nēdiya bir̄e Baduki. ⁷ Ke b̄ut̄inn̄é Kuyie ndo bè nàké ti kék̄été kén̄k̄ari Esibiti kētuake diheì bè tu di Tapanesi.

Sedemii nàkémè bè yóó p̄ontémè Esibiti

⁸ Kè Ti Yiè nKuyie nní mbéinnè Tapanesi èi mièke ke dò: ⁹ Sedemii túóté yetárè dièyè ke yè fiínnè sìmáa Esibiti kpààtì cīètè tèè bo Tapanesi te kó kudànkù dibòrì borè, ké nyè fiiku kè Sudaa kó kuwuò nkàbe de bo. ¹⁰ Kàa bè nàké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tũ nkù, mĩ tu n yóó tǎmmu kè bèe yúní Nebukannesaa n kóo tǎntì, kè n fíi nho kpààtikàrì yetárè bè fii nyè ìnkè, kè wèe pitè o kpààtiyàakù ye ìnkè. ¹¹ Ò kàrinímu ke bo poté Esibiti èi kè bèè dò nke kú kè bèe kú, bè dò nképímmú bè kè bèe bè pĩmmú, bè dò nkékuò bè mudoò mièke kè bèe bè kùò. ¹² Ò bo cóu nhEsibiti kó yebòtuo, kèto de kó yebàkè kékonnnè, ò bo kpááté Esibiti èi kó yebàkè onaacēnti ã kpááté mēè botí yēcīisè o yààtì. Ò yóó me nyí kédeè, kéíté bàmmùù. ¹³ Ò bo può ntebòotenkaanitè tèè bo Beti-Semesi Esibiti tenkè mièke kécóu yebòtuo yèè bo Esibiti tenkè.

44

Kuyie nkpannè ti Sifube bèè coké ke kàte Esibiti

¹ Kè Ti Yiè nKuyie nní mbéinnè mí nSedemii Sifube bèè bo Esibiti tenkè Mikidadi èi kàbe nè Tapanesi èi kàbe nè Nəfu èi kàbe nè Patidoosi kó kutempè nkàbe kpéi nke dò: ² Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tũ nkù mĩ tu, di yàmu diməu meyei m bənté mē Sedisademmu nè Sudaa kó yehékè yeməu mièke, nte de kó yehékè yíe nke dǔnko ke naá ntidobontì, bá òmòù ténke í ã ye mièke, ³ di dòò mēè yei nke tũ nyebàkè tihúúntì di do í yé yè dindi nè di yembè, deè te kè m mièke di yonke. ⁴ Kè n di duónko sǎa n kó betǎmbè m pǎānǎāntì náam̃bè kè bè di náá nke tú di bá mpĩ nyisake kó mutǎmmú, mù n dò nyisié nyi. ⁵ Di me nyí kèè, di í kènté, di í cèètè ke bo bútiñné di yei nkéyóu yebàkè tihúúntì mutǎmmú. ⁶ Mēm̃me kè m mièke di yè mediè nke tonté ke di cǔtè muhǎǎ nkōme, Sudaa kó yehékè nè Sedisademmu kó ice kè dè naá ntidobontì ke dǔnko dè mē ndòm̃mè yíe.

⁷ Di mmònni mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tũ nkù n di náámmu ke tú: Ba nkpeí nte kè di dǎri dimáa meyei ndiemè miè nke deu ditəbè dīndi Sudaa wuò nkàbe, benitidaabè nè benitipòbè nè bebémbè nè ibí sám̃póì, di dó di kó kuwuò ndeèmu, bá òmòù bá nsúónǎa? ⁸ Dè dòmmē kè di dǎri dèè bo yonke m mièke, ke tuò ntihúúntì yebàkè Esibiti èi mièke di kàte kè ke kari? Ke deu dimáa ke dó bè ndi senku ke di sǎa nyibotí iməu mièke. ⁹ Di yèmmu di yembè kó meyei, nnè Sudaa kó bekpààtibè kōme, nè be pobè kōme, nè di mómməmbè di kó meyei nnè di pobè kōme, diməu mēm̃me di dòòm̃e Sudaa tenkè, nè Sedisademmu kó diheì mièke di dè yèmmaa? ¹⁰ Nè yíenní ke í mòòte idebìi, kufōwǎá nyí di pĩ, di í tūnnē n kuó nè n tié n di duó nyi dīndi nè di yembè.

¹¹ Deè te mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tũ nkù kè n tu n tǎātému ke bo di caàrè, Sudaa kó kuwuò m bo kù dèitè páíí. ¹² N yóó túótému Sudaa tenkè kàbe sɔmbè bèè tǎāté ke kàte Esibiti ke kàri, n yóó bè kùòmu páíí Esibiti èi mièke. Mudoò bo bè kònnè yoo dikònni, bè bo kú beməu ibí nè ibíbénni nè bekótibè. Be kperè bo naá mmesém̃mè, kè bè níi nnáa mbe kpéi bè dó képarikè dii mōnni, yoo bè dó kébənté dii mōnni kusīnkù, yoo bè sènkèrì dii mōnni dēmarè ke dè wùó nyisié. ¹³ N yitè ke còm̃múmu bèè bo Esibiti èi mièke be kpéi ke bo bè poté n dòòm̃e Sedisademmu èi kàbe, mudoò bo bè do nè dikònni nè mutenkũũ. ¹⁴ Sudaa kàbe bèè kpáa ke kàtení ke bo Esibiti nè be yèmmè mièke ke dó kéwēte kékò. Be mièke òmòù bá nkpaá bá òmáa, kè de mènke sàà í tú bèè bo na kéyenté bèmbè.

Bèè do tuòm̃mè tihúúnti dibəò bè do tú di òñkèmpokpàati

¹⁵ De mōnni benitibè bèè do yé ke dò mbe pobè tuò ntihúúnti yebàkè nè benitipòbè bèè do dè tikú ditīnni dieri nè bèè ã Esibiti kó diheì bè tu di Patidoosi

di miεke, kε bε n tεnnε mί nSedemii kε dō: ¹⁶ Tináaàntì a tú ti Yiè nKuyie nyē nha ti náké tì, ti tì yetemu. ¹⁷ Ti nò búi ntì ti yóo ti ndòò, ti yó ntuammu tihúúntì dibòò Asitaditee, koò pāānnè yepārè bε òò yòore yè menaà nkétuò. Ti yembè nè ti kó bekpaàtibè bε do me nhò nSudaa ekε miεke kε ti me nyo nke sànnè, kε bo kε dε ti naati, bá ti í yau meyei mmamè. ¹⁸ Nε ti yóu dii yiè ti bo ntuømmè tihúúntì Asitaditee nè ti bo nhò pāāmmè yepārè yèè yòore menaà nke tuò, nè dε yiè ndi ti pāāmè demou, kε bε ti duò mudoò kε ti kòu kε dikònni ti kòu.

¹⁹ Kε bεè nitipòbè búi nke dō: Ti ò ntuò ntihiúúnti oīnkèmpokpààti Asitaditee kε pēmmù tipēmpēnti koò dōnnìnkòne koò pāānnè menaà nkó yepārè kε ti daabè yēmu, dε í tú ti dε dòòri disòri.

²⁰ Dε mōnni mί nSedemii kε nkpannè Isidayεeribe bemou nè benitidaabè bemou nè benitipòbè bemou, benitibè bemou bεè kó dimàà do ti búi. Kε m bε kpannè kε dō: ²¹ Di tuò ntii úúnti Sudaa tenkε kemou nè Sedisadεmmu eì miεke, dīndi nè di cicεbè nè di kó bekpaàtibè nè bεè tu diheì kó bekótibè nè diheì kabe bemou. Di yēmmè dò nti Yiè nKuyie nyí yēmu dε kó meyeinaà? Di yēmmè dò nkù mè yēmmaà? ²² Ti Yiè nKuyie nyí na kε pī nkumàà nè di kó tidōnnitì kpéi, nè isake kperε di dōò dε. Dε te kε diheì naà ntidobontì, kε dōúnko kε naà mbε cōò di, bá òmòu ténke í ã di miεke, dε mè ndōmmè yíe. ²³ Di tuò mmèè kpéi nyebakε tihúúnti, kε càke di Yiè nKuyie nke í yie nku kó dinùù, di í tūnne ku kuó nè ku tié nnε ku tannò dε te kε meyei mmie ndi tùàkeni dε me ndōmmè yíe.

²⁴ Mί nSedemii n dεè tinti kénákε benitidaabè bemou nè benitipòbè bemou kε dō: Dīndi Sudaa kabe bεè bo Esibiti keènnε ti Yiè nKuyie ntú mù: ²⁵ Ti Yiè nKuyie Mpakεdaa Isidayεeribe tū nkù tu dīndi nè di pobè di búi mmu kε mēnke ti dōò. Di búi nke ikú kε tú dīndi í yóo yóu di bo ntuømmè oīnkèmpokpààti Asitaditee tihúúnti koò pāānnè yepārè menaà nkpeye. Dōònnε tūnkε di búi ndi nùù. ²⁶ Nε keènnε ti Yiè nKuyie ndi náá ntì dīndi Sudaa kabe bεè bo Esibiti. Kù tu: Mí di Yiè nKuyie m pàrikēmu nè n kó diyetidiērì kε tú dīndi Sudaa kó kuwuò nkabe òmòu ténke báá aate o nùù képarikēnnε n yètiri Esibiti kó ketenkε miεke kényi: Ti Yiè nKuyie mbomu. ²⁷ N dààtenímu di kpéi kε bo di cààrè, dε í tú m bo di dōò mesàà. Dīndi Sudaa wuò nkabe bεè bo Esibiti bε bo di do mudoò kε di kùò yoo dikònni ndi kòu kε yàà di dēennε. ²⁸ Bεè bo yenté mudoò miεke Esibiti kékò nSudaa tenkε bε báá tuake bèdébè. Dīndi bεè kó dimàà iténì Sudaa tenkε kε kàtēni Esibiti, di miεke bεè bo nkpaá bε bo banté kε nsà kε mī kó tináaànti di yoo di kpeti tiì di. ²⁹ Nte dεè yóo benke kéndò n yiti kε bo cómmú di kpéi nké di cààrè dikàri dii, di yóo dε mbanté kε dò n nàké mèè yei ndi ìnkε mè bo dōò. ³⁰ Mí ndi Yiè nKuyie mī búi nke tú n yóo ānnému Esibiti kóo kpààti Ofidaa o dootitòbè nou miεke nè bεè wanti o kũũ, n dōò mèè boti Sedesia Sudaa kabe kóo kpààti koò ānnε Nebukannesaa Babidōnni kóo kpààti nou miεke wèè do tú o dootitòu koò dónε mukũũ.

45

Sedemii yàúkùnnεmè Baduki kènti

¹ Sudaa kabe kóo kpààti Sosiasi birε Sosakimmu bo dii mōnni o kpàti benni dinaannì mί nSedemii kε mbéinnε Nediya birε Baduki. N do ò nwe nnáà nkòò wāũ dipátiri miεke. Mēmmε kε n dō: ² Ti Yiè nKuyie ntínti Isidayεeribe ti tū nkù kuù da náānnε fí mBaduki kε tú: ³ A me ntúmε a tùòti icε, kàa Yiè nKuyie nda yíε tihòùti a yeñcaàrimè ìnkε, kàa fiu kε wei kétú ũũ kε í pieti meom̃pùmè.

⁴ Ti Yiè nKuyie ntu kù pùò nkù do maá dēnde, kε u kù do fí ndè, kε yóo me ndòò ketenkε kemou.

5 Kè fǝ nné wanti dèmarè dierè a mómmuɔ nha kpéínnáà?
 Bá nwanti dèmarè,
 kù yóó bǝnté mɛyɛi mmɛ bɛnìtìbè bɛmɔu.
 Kù yóó da dɛɛtɛmu kàa fòmму ntú a kó ticǝnti
 bá kàa bo kùù píkù.
 Kunku Ti Yìè nKuyie nkuù bɛi!

46

1 Nte Kuyie nní nnàké tì mí nSedemii yɛbotè kpéi.

Bè namè Esibiti kǝbɛ Kadikemiisi

2 Kuyie nnàké tì Esibiti kpéi nè o kó bɛhǎǎpǝmbè, nè bɛ kóo kpààtì Nɛko, ò do bo Kadikemiisi nwe kukó nhɛfadati mpɛémmè kè Nɛbukannɛsaa Babidɔnni kóo kpààtì ò do mudoò kóò na. Dè do sǝ nSudaa kǝbɛ kóo kpààtì Sosiasi bire Sosakimmu bo o kpàtì benni dinaannì ndi.

3 Kè Kuyie ndò:
 Tǔntɛnè di dǝpǝtì sǎmpǝtì nè tidietì,
 kɛtɛnè kékɔtɛ mudoò.
 4 Bounè sisɛĩ si kǝnkè,
 bɛsǎndèèbè dekenè di sɛĩ,
 ókénè di pìkè kécómmú,
 sǔǝkénè di kpǎǎ!
 Piinnè tikǝntì di cǐncǐrè.

5 Ba nni ndɛ n né wúómmè?
 Kufǝwaá nkuù bɛ auté,
 kè bɛ bótiri kɛ wǐɛti bɛ fǝnkó,
 kè bɛkǝmbòtiebɛ duò,
 kɛ cokù bá bɛ í wɛɛriní,
 kufǝwaá nné nku tipǝtì timɔu.
 Mí ndi Yìè nKuyie mǔi bɛi!

6 Tɛnaàcècǎǎtɛ yìè mbá benné kécoké,
 okǝmbòteu í yóó cooté,
 kubakù youú bíékè kukó nhɛfadati kó mpɛémmè,
 bɛ dɛ mbétírí kɛ duò.

7 Wennínwe wèè iitiní,
 kɛ dò nkukó nNiidi ǝǝ ta mɛniɛ kényiitimè?
 We nkùtiri kɛ kpéinko,
 ikó ndiɛyì kó yɛnéfǐnfǐrè kǝmɛ?

8 Esibiti weè iitiní kukó nNiidi kǝmɛ,
 kòo niɛ mpiɛku ikó ndihèi tɛmè!
 Weè do náá nke tú:
 M bo píɛ nke dátínné yɛhekè nè yɛ nìtìbè.

9 Sisɛĩ, kɛtɛnè!
 Sinaasɛĩ buténè yɛtǎrè,
 bɛkǝmbòtiebɛ yènnènní,
 Etiopii nè Puti dɛ ɛkè kǝbɛ bèè nǝ nke kɛi ntidǝpǝtì.
 Dutì ɛi kǝbɛ dǐndi bɛtǎntǎũbè.

10 Di nyiè tu mí ndi Yìè nKuyie Mpakɛdaa kpɛri ndi,
 diyiè ndi n yóó pɛitɛ ndi n dootitǝbè,
 n kpàriseú bo si kɛnsànnè,
 n seú bo yà mɛnitiyǐ kɛmuó.
 Mí ndi Yìè nKuyie mǔi ǎnné diféúbanni,

kubakù yoú kó kutempē kukó nhEfadati pēémme.

¹¹ Esibiti kabe kperε dò mmesémme mme,
katenè Kadaadi mutie wammù
kè di dó di wammú kéwammú detie detetirè ndε,
mutie mamù í bo mùu bo di taà.

¹² Yebotè kèemu di dimè ifei,
yè kèemu di kuèmmè,
kε kèè okōmbòteu cootimè
kε bètè otòu kè bè do bédé.

Bè dotimè Esibiti kabe mudoò

¹³ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké mí nSedemii Babidōnni kóo kpààti
Nebukannesaa kòrimè kε bo do Esibiti kabe mudoò.

¹⁴ Pīékénè ti Esibiti,
yeenè ti Mikidōdi èi kabe,
yeenè ti Manfi nè Tapanesi ekè kabe,
nákénè bε kε tú:
Báátínè kε yé bè domè di pεetitabè mudoò.

¹⁵ Dè né dòmmε kè di kó dibòò Apiisi do?

Dè yīme kòò yàntoo?

Ti Yiè nKuyie nkuu ò yèètε.

¹⁶ Behāāpòmbè kusūku bétírí

kε duòmu betabè ìnkè,

kε náá mbetabè kε tú:

Íténè kè ti kote ti kabe borè,

ti èi bè ti pié dè,

kéyenténè kukpàriseú yeiku.

¹⁷ Yúnè Esibiti kóo kpààti kε dò:

Kutoweku detetirè kaku yiè,

ò yóu kè dè ottemu.

¹⁸ Kè Ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Tabòò tārì deunēmè yetārè sonyε,

Kadimεedi tārì ikúnēmè dāméèrì,

Esibiti kóo kpààti kèríní kε yó nkpeñni mē botí.

M bomu, mí nhokpààti wèè yètìrì tu Mpakedaa kè mûi béi.

¹⁹ Díndi Esibiti kabe,

pānkε mbounè di nentì,

bè yóó di pīmmúmu,

Manfi kó diheì bo dōúnko kēnaá ndikpàà,

dì bo cóuté kēnaá ntidobontì.

²⁰ Esibiti tu dinaaserì sààrì ndi,

kè disānsūè mε nyiténí kubakù yoú bíékè kε kéríní,

dì kèrínímu.

²¹ Behāāpòmbè bè yietí bè mudoò kpéí,

bè í cáānnè yēnaadakè bè dùnne yé,

bè múnke bùtínnému kε dèité itáá,

bè cokému bemou,

òmòu í bàào,

bε kó mudorimù muu tùðkε,

bε yēīti yiè dii tùðkε.

²² Kè bè tu núóó,

fɛwààfɛ ɔɔ kɛ̀ kɛ̀ kuwaaaroo kɛ̀yĩmɛ̀.

Bɛ dootitabɛ̀ bɛ̀ kɛ̀rɪnɪ dɪtĩnnɪ

nɛ sipɛ̀ɛ̀ bɛ̀tɛkɔũbɛ̀ tɛ̀mɛ̀.

²³ Bɛ̀ yóó kɔũmu o túúkù.

Mí ndi Yìè nKuyie mĩ bɛ̀i!

Bá kù mɛ̀ nfĩmmɛ̀ kɛ̀ í dò nkéna kéta,

kɛ̀ yɛ̀ bɛ̀kɔũbɛ̀ sũmɛ̀mu

kɛ̀ dò nfɛcofɛ̀ dòmmɛ̀,

kɛ̀ í dò nkéna kékaa nkédeɛ̀.

²⁴ Ifɛ̀i ìi kùò Esibiti èi kɔbɛ̀,

kubakù yóú bíékè kɔbɛ̀ bɛ̀ namu.

²⁵ Mí ndi Yìè nKuyie Mpaɛdaa Isidayɛɛribɛ̀ tũ nkù mĩ bɛ̀i nkɛ̀ tú: N yìtɛ̀ kɛ̀ còmúmumu dibɔ̀ Amɔ̀ dɪ̀ bo Tabɛ̀si èi di kpéi, Esibiti kóo kpààti nɛ̀ o nìtìbɛ̀ bɛ̀ kpéi, Esibiti kɔbɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ kóo kpààti nɛ̀ bɛ̀ è̀ ò bùò bɛ̀ kpéi. ²⁶ N yóó bɛ̀ ǎnnɛ̀mu bɛ̀ è̀ dó bɛ̀ kòù bɛ̀ nɔu miɛkɛ̀, bɛ̀ è̀ tu: Nɛ̀bukannɛ̀saa Babidɔnni kóo kpààti nɛ̀ o kɔbɛ̀, o kó bɛ̀tɔmbɛ̀.

Dɛ̀ kó difɔ̀nkùò kɛ̀ Esibiti èi wɛ̀tɛ̀ kɛ̀maá di do dòmmɛ̀ nɛ̀ dimɔ̀nni. Mí ndi Yìè nKuyie mĩ bɛ̀i.

Kuyie nyóó dɛ̀tɛ̀mɛ̀ Isidayɛɛribɛ̀

(Wéntɛ̀ Sedemii 30:10-11)

²⁷ Dɪ̀ndi n kóo tɔ̀nti Sakɔbu yaàbí di bá nyĩ̀èkù,

dɪ̀ndi Isidayɛɛribɛ̀ di bù̀tì bá nduò.

N yóó di dennɛ̀mu dihɛ̀i dɛ̀tɪ̀rɪ miɛkɛ̀,

di yaàbí í yó nkpaaní bɛ̀ ì pĩ̀mmu kɛ̀ kònnɛ̀ kɛ̀.

Sakɔbu yaàbí wɛ̀timu kɛ̀ bo kari bàmmùù

bá òmòù bá nyi kóónnɛ̀.

²⁸ Dɪ̀ndi n kóo tɔ̀nti Sakɔbu yaàbí

di bá nyĩ̀èkù, n di bonɛ̀mu,

n yóó kuɔmu ibotí imɔu,

n di ciɛ̀ nkɛ̀ di taá ìi miɛkɛ̀,

m bo ì dɛ̀ m mɛ̀ nyí yóó dɛ̀ dɪ̀ndi biɛ̀,

n né yóó di potɛ̀mu di mǎnnɛ̀ tìi yɛ̀tì,

dɛ̀ í tú n yó ndi wúónko mɛ̀mmɛ̀,

kɛ̀ dò ndi í cààrɛ̀ mùmamù.

Mí ndi Yìè nKuyie mĩ bɛ̀i.

47

Bɛ̀ nàkɛ̀mɛ̀ Fidisitɛ̀ɛ̀bɛ̀ kpéi

¹ Esibiti kóo kpààti mu ndo í do dɪ̀ mɔ̀nni Fidisitɛ̀ɛ̀bɛ̀ èi Kasaa kɛ̀ ti Yìè nKuyie nní mbéinnɛ̀ mí nku pǎánáahtì náahtò Sedemii kɛ̀ dò:

² Kukó nkùù itini kubakù yóú,

kù bo mpiɛku kɛ̀ dátínnɛ̀ dihɛ̀i nɛ̀ dɛ̀ kó dimàà bo di miɛkɛ̀,

yɛ̀hɛ̀kɛ̀ nɛ̀ yɛ̀ nìtìbɛ̀, bɛ̀ bo nkuò mbɛ̀mɔu,

íúu bo ndáátí dihɛ̀i.

³ Bɛ̀ yo sisɛ̀í kó yɛ̀tǎrɛ̀ kuòmmɛ̀ mɛ̀,

sisɛ̀í kperí nsi,

sikpàrɪnaasɛ̀í kó kunɔ̀roo,

si cɛ̀ɛ̀tiyɛ̀ fũ̀rɪmɛ̀,

dɛ̀ kpéi nte kɛ̀ ibí cicebɛ̀ ì yɛ̀,

kufɔ̀waá nkuù bɛ̀ autɛ̀.

⁴ Fidisitɛ̀ɛ̀bɛ̀ bɛ̀mɔu kó dikòù yiè dɪ̀ tùòkɛ̀,

Esibiti kóo kpààti bo kuɔ bɛ̀ kó dimàà na nteennè Tiiri nè Sitɔ̃.
Ti Yiè nKuyie nyóó kuɔmu páíí Fidisitɛ̃ɛbe bɛ̀ bo Kafutɔ̃ dihei
dii soké dàmɛ̀ɛ̀rì miɛke.

⁵ Kasaa èi kɔbe kuó meyubii mme ke kari mukũũ,
kè Asikanɔ̃ èi miɛke dò nfiúú.
Díndi Anakiibe dè yó nkááké de kè di yóu di bo nkarimè mukũũ,
ke yóú dimàà tipontì?

⁶ Áú! F́ nti Yiè nKuyie nkó kukpàrìseú,
dè yó nkááké de kàa om̀pè,
ta a nòrikù miɛke ke yí só.

⁷ De kó kukpàrìseú bo yĩme kéom̀pè?
Ti Yiè nKuyie nkuù kù péi
kè kù wetínnè Asikanɔ̃ nè dàmɛ̀ɛ̀rì pɛ́emmè kó yehékè.

48

Kuyie mpāānāānti náāntò nàké ti Mɔabiibe kpéi

¹ Nte ti Yiè nKuyie Mpakedaa tinti Isidayɛɛribe ti tũ nkù nàké ti Mɔabu kɔbe
kpéi. Kù tu:

Nebo èi kɔbe tù̀ti ice nyi,
be èi dii dɔ́unko!
Kidiyataimmu kɔbe di ifei nyi,
bè fiètemu be èi,
dihèidiè di ifei nyi,
di domu.

² Mɔabu èi kó disānni dèèmu,
bè dàkii Esibonni èi kpéi nke, ke tú:
Tí kɔtenè ké di pònte ké di dèite yebotè miɛke.
F́ mmúnke Madimenni, a nùù í yóó táúté ténke,
mudoò muù da tũ.

³ Odonnaimmu èi kɔbe kuðmmu,
ke wanti meteèmmè,
bè di pòntemu ke dèité demou.

⁴ Mɔabu èi pòntemu,
ti yomu o bí dabùò.

⁵ Bè dèkù Duiti tennì nè yedabùò nye,
kè iúu yìèní Odonnaimmu tennì kó mecútímè, meyeñcaàrìmè kpéi.

⁶ Cokénè kédɛɛté di fòmmu,
nsərinè dikpàà kó musāmmarímú tēmè.

⁷ Mɔabu, a dɔ tá a tōmmú mmu nè a kpàti,
bè yóó da pĩmmu,
kétɔ a bɔ̀ Kemɔ̃si kékònnè,
nè di kó bebɔ̃yembè,
nè bɛ̀ tu bekótíbè a èi miɛke bemou.

⁸ Opònti weè kèríní ke bo ta yehékè yemou,
dihei marì í yóó cooté,
kubiriku kó yehékè òmarì í yó nkpaá,
yèè bo ditennì yè bo puɔ.

Mí ndi Yiè nKuyie mĩ me nyɛ.

⁹ Duónnè Mɔabu èi kɔbe ifièti,
kè bèè puu kédété,
o ekè yóó dɔ́unkomu,

òmòù ténkε í yó nyè ã.

¹⁰ Wèè pĩ nKuyie nkó mutǝmmú nè tikǝnnéyǎǎti dε yiè mbo yà!
Wèè mǎnte o kpàrisiè mεyĩ dε yiè mbo yà!

¹¹ Mǎabu εì nè di bíkémbéntìní di bo bàmmùù nwe,
bè í pĩmmú di nìtìbè diyìè marì kε kǝnnè,
dì ìkú só nwe mεnaà mbè tètεmè kǝmε.
Dεè te kè di naatí bo sǎà,
bá di kó kufǝǝku í yaari.

¹² Bè bo di do yèè we yèè né tùðkε kε dèè, kè m bo tǝnko bèè yóó uté di cèe, ké
sì pǝmmu. Mí ndi Yiè nKuyie mĩ búi! ¹³ Dε mǝnni ifei bo pĩ mǎabu εì kǝbε nè
bε kó dibǝ Kemǝsi, ifei do pĩnnè mε Isidayεεribε Betεedi * bè do tá wè.

¹⁴ Di bo yĩmε kε dǝ:
Tì tú bεkpàritiε, bεhǎǎpǝmbè yεkǝmbò yεmbè?

¹⁵ Mǎabu kóo pǝnti tùðkεnĩmu,
kε do yehεkè mupǝmmù,
kε ta mukǝù o εì dapǝmbè bèè tu bεkperíbè.
Mí nhokpǎàti wèè yètìrì tu Mpakεdaa mĩ búi.

¹⁶ Mǎabu kó mudorimù duunnĩmu kε dèè,
mεyεi mmèè ò doti mè kèrínĩmu mεcǎǎ.

¹⁷ Kǝmmúnè Mǎabu εì kpéi kémǎáari di yǝ,
dĩndi o pεetitǝbè,
dĩndi bèè do yé o yètìrì fei kε dòmmè,
békénè dimǎà kε dǝ:
Ba nte kè didùù kperì di nkèété?
Ba nte kè kukpǎàtìpǎàti kperíkù kuu nyí kpaá?

¹⁸ Dĩndi Dibonni εì kǝbε cúténè di kpǎàtikàrè
kékari tεdǝnkpetè,
kε yé Mǎabu tenkè kóo pǝnti di domè kε pùù ndi cǝkperí.

¹⁹ Dĩndi Adowεε εì kǝbε,
yènè kécómmú ice
kébeké bèè cǝkù mùù te kè bè cǝkù.

²⁰ Bè bo di ténné tì tu:
Mǎabu tenkè kǝbε di ifei nyi kε kpeutí.

Kuǝnnè kéwuotoo,
pĩékénè kè kukó nhAdinǝ pεémmè kǝbεε keè bè pǝntεmè Mǎabu tenkè.

²¹ Mí ndi Yiè nKuyie n kó tiyēiti tii do yetārè ìnkè kó yehεkè, Onǝ εì nè Yatisa
εì nè Mεfaati εì, ²² nè Dibonni kperì nè Nεbo kperì nè Beti-Dibidataimmu, ²³ nè
Kidiyataimmu nè Beti-Kamudi nè Beti-Mεonni, ²⁴ nè Kediyǝti kε yiénè Bosεdaa.
Dε kó tiyēiti tùðkεmu Mǎabu tenkè kó yehεkè yεmǝu yèè tǝké nè yèè diétìrì.

²⁵ Mǎabu kó diyènni bǝótému,
o nǝyǝnni kèétému.
Mí ndi Yiè nKuyie mĩ búi!

²⁶ Nii mbε mí nKuyie m miεkε kó febòòfè kè bèε yǎ kémuó nkétǝ kémumuòtì.
Dè tùðkε bè bo mbè daú dè ndε, kε yé bè yetεmè n kpeti. ²⁷ Dĩndi Mǎabu tenkè
kǝbε di do í daú Isidayεεribàà? Bè do yuukumu kè di mbè daú kε bǝkii yeyǝàà?

* **48:13** Betεedi: Sakǝbu do duǝ dè ndε keyènkè kè Kuyie nhò bεnke kumǎà kè dèε wenté kòo fíi nditári
(Tenketé 28:19). Kè Isidayεεribε ndè bàá nKuyie, kè dè mboní, Sedoboammu kó dimǝnni kè bèε dè dǝ
ditǝnni (Bεkpǎàtibè 13:1-32).

28 Díndi Mɔabu tenkè kɔbe yènnè di ekè ketaa yepèrè fíè,
dɔ̀nè dimáa yekpetínkperè tēmè
yèè cekù ye yíèntì yepèrè fíè.

29 Tì kèèmu bè nàámmè Mɔabu kó tefentè kpéí,
o fentè tɛ̀ dɛutɛ̀,
o pòtì tì tontɛ̀,
o pòtè tɛ̀ dɛutɛ̀,
ò tá omáa ndi,
o yèmmè mɛ̀ dò nhò pḗtɛ̀ dɛmɔu.

30 Mí ndi Yìè nKuyie mmî bɛ́i nke tú: N yému ò pòtìmè ke náá ndidiè detetìrè,
o tōmmú tú mutetìmmù mmu.

31 Dɛ̀ te kè n kuò ndikúdabònnì Mɔabu,
n kuòmmu Mɔabu tenkè kemɔu kpéí,
n sáútímu Kidi-Edesi èi kɔbe kpéí.

32 Díndi Sibuma èi kɔbe
di dònnè fínyí kó detie nde,
n kuòmmu di kpéí,
kè dè pḗtɛ̀ n kōmmúmè Yasɛɛdi èi kɔbe kpéí,
di bake do wùòmmu késéntɛ̀ dāmɛ̀èrì mukókúó nkou,
kétuòke Yasɛɛdi kóo dāmɛ̀èrì,
kè bepòmbè di do ke tōũ di be.

33 Diwèi nè kuyènnàatí dèè ò mbo fínyí kó depaa mmieke,
dè ténke í kpaá di cuokè.
Mî duó nkè menaà nkũũ sicèe mieke,
òmòu ténke í bo wèè bo nàù fínyí be diyetitùò mieke,
inàntènyie nténke í yiení di cuokè.

34 Esibonni èi kɔbe kuòmmu ke békú mɛteèmmè, kè be dabùò nyiè ke tuòkù
Edeyade, Yaati èi kɔbe yo metammè, nè Isoa èi kɔbe kè mè pḗtɛ̀ ke tūòkenè
Odonnaïmmu, nè Ekidati-Sedisia, ke yé Nimudimmu kó menie nkũũmè.

35 Mɔabu tenkè kɔbe bèè feu iwũ yebòkè ke yè tūò ntihúúntì, m bo bè kùò
bemɔu. Mí ndi Yìè nKuyie mî bɛ́i.

36 Dɛ̀ te kè n kuò Mɔabu èi kpéí kè n tammè yìè tɛ̀pòmpũ̀stè kōme, kè n
dabònnì yìè Kiidi-Edesi kpéí tɛ̀pòmpũ̀stè kó didabònnì kōme, ke yé bè do pètɛ̀
mùù cōntímu mù fetimè. 37 Benitibè bemɔu kuó meyùbii mme nè be debii, ke
yòrí be nɔu, ke dàátí tifòtòntì. 38 Mɔabu cɛ́i simɔu kó dedànnè yekúdabùò nyèè
dàátí, yekàrè yemɔu yedabùò nye, ke yé m pòntemè Mɔabu tiyaamatì bè ténke
í dó tì kōme. Mí ndi Yìè nKuyie mî bɛ́i. 39 Tiiténè yekúdabùò, Mɔabu domu ò
di ifei nyi, ò bùtínné ke cokému. O kperè naá mmudaá mmu o pɛ̀titòbè kpéí ke
wètɛ̀ ke duò tikòmbùòtì.

40 Nte tì Yìè nKuyie mbéi ntì: Opòntì pĩnte o fètì nti fetúúfè kōme ke einte
Mɔabu tenkè ìnkè.

41 Bè fiètɛmu yehèkè,
ke tieke sicèkperí.

Kè Mɔabu ā̀pòmbè yekòmbò yembè kòmbùòtì duò, kupeitéyonku òò ité
onitipòkù kè dè ndòmmè.

42 Bè kùò Mɔabu tenkè kɔbe ke dèèmu,
be wuò nténke í kpaá,

bè yě mbè kpenkemu ke pēēté ti Yiè nKuyie.

⁴³ Di pàkémú dínđi Mɔabu èi kɔbe,

bè di keù yefòtè nye,

ke di dii ticùtì.

Mí ndi Yiè nKuyie mû bɛí!

⁴⁴ Kè kufɔwaa nhauté wè kòò coké,

ò doti difòtìrì ndi,

kòò na ke yènní difòtìrì,

ticùtìi ò pĩ,

Mɔabu yěiti yiè dii tùòke.

Mí ndi Yiè nKuyie mû bɛí.

⁴⁵ Bèè cooti bè òumu,

ke wanti disòrì Esibonni.

Kè muhãã mmamù né yènní

okpààti Esibonni èi ke còúté de kó inɔnkperí yembè èi,

di mànke kɛntɔ kɛtuɔkenè di cuokè.

⁴⁶ Di bo yà, dínđi Mɔabu tenkè kɔbe,

dínđi bèè tũ ndibɔɔ Kemɔɔsi di fetimu,

di bí initidaaì nè initipòì,

bè ì pĩmmúmu ke kònnè.

⁴⁷ Bè pĩmmú bè Mɔabu tenkè ke kònnè,

n wɛti ke bo bè tɛ́nnénímu yemòrè sɔnye.

Mí ndi Yiè nKuyie mû bɛí.

Ti Yiè nKuyie nàké ti Mɔabu èi ñnkè tinti memme.

49

Kuyie nkpannè ti Amɔniibe

¹ Nte ti Yiè nKuyie Mpakedaa tinti Isidayɛeribe ti tũ nkù nàké ti Amɔniibe kpéí

kù tu:

Isidayɛeribe í mɔke ibià?

Bè í mɔke wèè bo tieke be kpɛraà?

Dè né dòmmɛ kè dibɔɔ Midikɔmmu tieke Kadi tenkè?

Ba nte kè Amɔniibe kàri be kó yehékè?

² Yewe kpaanímu kè m bo duú nkè mudoò kó iúu

dátinné Adabaa Amɔniibe eidiè,

di bo còúté nè di ekesí kédɔúnko,

Isidayɛeribe bo baaté bèè do bè baké.

³ Esibonni èi kɔbe,

tiiténè yekúdabùò,

ke yé Aii èi dɔúnkomè,

dínđi bèè bo Adabaa èi,

kɔmmúnè yedabùò,

dáátínè tifòtònti kékari mukũũ,

ncokùnè ke firì diheì ke kuò,

ke yé bè yóó tɔmè di kóo kpààti kékònnè,

nè o bɔɔyembè nè diheì kó bekótibè. *

⁴ Dínđi Adabaa èi kɔbe bèè yete n kpɛti,

ke pòtìnè di biriku, kù pòntemu,

dínđi bèè do pòtìnè di kpàti

* **49:3** kpààti: Dè bo na kɛntú dibɔɔ Midikɔmmu.

ke tú òmòù í yóó dáátí ke di deke.

⁵ Nte mí nke kéroo ke bo di banté kukṣmbàdoróo.

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mû búi!

Kukṣmbàdoróo bo di fité,

kè di cíété di bíékè di bíékè,

bá òmòù báá na ke di tíí.

⁶ De kó difṣnkúò n né wēti ke bo tímmu Amṇiibé,

bè pīmmú bè ke dōò tidaatì.

Mí ndi Yiè nKuyie mû búi.

Kuyie nkpannè ti Edṁmmu èi kabe

⁷ Nte ti Yiè nKuyie Mpakedaa tinti Isidayeēribé ti tū nku nàké ti Edṁmmu èi kabe kpéí. Kù tu:

Mecii nyembè ténke í boà?

Mecii nyembè ténke í yé bè bo tié ntàà?

Bé cii ndèèmaà?

⁸ Díndi Dedanni èi kabe búttinnénè kéckóké,

taánè titādèntì.

Meyei mmeè doti Edṁmmu èi kabe.

De mōnni dii tū̀̀ke bè bo cuó dè tiyḕ̀ti.

⁹ Bèè tṑ̀ fīnyī kó yebé

bè tatinímu Edṁmmu èi bè ò̀ tamè kupaku,

bè í yóó tṑ̀ kényáké dèmarè.

Beyóóbè bo tanní dii mōnni keyènkè,

bè yóó yúúkú bè dómè mme.

¹⁰ Mû yóó káúté Esayuu kó kuwuo,

bè ténke í yóó na kēsori,

Esayuu kó kuwuo ndèèmu,

o tebii nè o pētitṑ̀bè,

ò̀mòù í yó nkpaá.

¹¹ Dooténko iciribí,

m bo nyi piú.

Bekúpobè, di nni mbuó.

¹² Mí ndi Yiè nKuyie mû tu, bèè do í dò nkéyà m miéke kó fēbòòfè bè fē yà

kè díndi bo nsoké yà̀̀ba? Di yóó fē yà̀̀mu! ¹³ M pà̀̀rikèmu ke tú tìi bo tù̀kení

Bosedaa èi tìi bo ncḕ̀, benitibè bo tìi kèè kè dèè bè di kécaà̀̀rè bé yèmmè, bé èi bo

dṑ̀unko kénaá ntidobontì. Mí ndi Yiè nKuyie mû búi.

¹⁴ Mí nSedemii kè m búi nke dṑ̀:

N kèè tináà̀̀nti matì nti kè tìi bonnì tìi Yiè nKuyie mborè,

ku kó ditā̀̀nni marì dii tìi tṑ̀ní ke náá nyēbotè ke tú:

Tíinnè nkédo Edṁmmu kabe mudoò.

¹⁵ Edṁmmu èi kabe,

n kékū̀̀nne dí mbe yēbotè yēmou miéke,

benitibè bēmou yó nsenku dí mbe.

¹⁶ Edṁmmu èi kabe,

di fentè tḕ̀ di souté,

kè di yèmmè dṑ̀ mbenitibè di dé,

díndi bèè sī̀̀kè yēpè̀̀rè fiè,

ke bo yetā̀̀rè yómmè,

bá kè di dèke yetā̀̀rè ì̀nkè,

ke ceenní di yǐèntì fetúúfê kōme,
m bo di cūñnì.
Mí ndi Yiè nKuyie mû bēi.

¹⁷ Edōmmu èi bo dǎúngo, bèè bo mpēnkù ke dì yàu, dè bo bè di, kè bè mmáàrì
bè yǎ, meyei mmèè di tùàkení me kpéí. ¹⁸ Sodōmmu nè Komǎo bè kperere dǎòmè
di kperere yóó me ndǎǎ, onìtì í yó nkpaá di mièke, fenitiyanfè òmǎu í yó ndè kpaá.
¹⁹ N yitoomu kukó nSuditēē kó mepēmmè dicirícirì kōme,
ke deètòo timúsūūti borè.
Edōmmu kǎbe bo coké bè tenkè dimònni dimáà,
m bo kannè n tǎāté wè de kó ketenkè.
Ke yé òmǎu í bomè wèè bo m pēi,
ocēnti mǎu í bo wèè bo dáátí kécómmú n yìkè.

²⁰ Keènè mí ndi Yiè nKuyie n tǎāté tì Edōmmu èi kǎbe kpéí,
nè n dǎ kédǎǎ tì Temaa èi kǎbe, tìi tu:
Bè yóó bè kpàake tipìèti tēmè mme,
bè tenkè bo dǎúngo.

²¹ Bè do bèmmù nwe kè ketenkè au,
bè kó yedabùò nyèè yìè ke tuàkù tipènti kóo dàméèrì.

²² Opònti weè pīnte o fèti fetúúfê kōme,
ke èinte Bosedaa èi ìnkè,
kè Mǎabu āāpòmbè yekōmbò yembè kōmbùàti duò,
kupeitéyonku ãã pī nhonitipòkù kè dè nhò dòmmè.

Kuyie nkpannè tì Damaasi èi kǎbe

²³ Nte ti Yiè nKuyie Mpakedaa tínti Isidayeeribe ti tǔ nkù nàké tì Damaasi èi kpéí
nti tu:

Amadi nè Adipadi, dè di dimu,
ke yé bè di nàké tì í tùmè tisààti,
tìi íi mme yeñcaàrìmè di mièke,
kè mè kónni dàméèrì tēmè,
bá dèmarè í bo dèè bo mè cònné.

²⁴ Damaasi èi kǎbe wērímu dèèmu,
kè bè bùtinné ke coké,
kè bè kǎnti au,
meyeñcaàrìmè mèè bè pī,
kuyonku ãã ítemè onitipòkù wèè kuò ndebire.

²⁵ Dè dòmmè kè bè bǎntóo dihei n yèmmè do naatinè dì?
Dihei diwèi do m bonè dì?

²⁶ Bedapàmbè yóó duómu bè córè, kè bekpàrìnuǎmbèe kú bémǎu de yiè. Mí
ndi Yiè nKuyie mû bēi! ²⁷ N yóó cóu mmuhǎá mmu Damaasi èi kè mùu cóuté
okpààti Benni-Adadi kpààticéí.

Kuyie nnàké tì Adabube kpéí

²⁸ Nte ti Yiè nKuyie Mpakedaa tínti Isidayeeribe ti tǔ nkù do nàké tì Kedaa kó
kuwuǎ nkǎbe nè Asǎo kó yekpààtiyǎ kǎbe Nebukannesaa Babidōnni kóo kpààti
yóó na bè. Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ:

Íténè kédò Kedaa èi kǎbe mudoò,
puǎnnè diyìè yìèní kèè bíékè kǎbe!

²⁹ Fekenè bè touti,
nè bè wūǎ nè bè yààti nè bè nenti,
kéfèke bè yòyóbè,

ké bè uu tipîti timou,
kè kufõwaá mbè pĩ.

30 Díndi Asoo èi kabe cokénè kédéité itáá,
kétaá titādenti,
ke yé Nebukannesaa Babidanni kóo kpààti
tāāté ke bo dōò tì í wennimè,
ò tāāté di kpèti ke dèemu.

31 Kè Ti Yiè nKuyie ndò:

Kotenè ké bè do,
bè kàri ke í yĩkù,
tìmatì í bè kóónnè,
be bòrè feíomu,
bè í mæke yecàkè ketíke,
bè kàri, ke cáá mbe máà ndi.

32 Fekenè be yòyóbè,
kéheí be wũs sũkùyi!
N yóó bè ciemmu itemmànke inàà mieke.
De kó benitibè bèè kuò be tempáátì,
m bo mbè bammù meyei ntipîti timou.
Mí ndi Yiè nKuyie mûi búi.

33 Asoo èi bo naá nsikpamóó kó diārì,
dì bo dōúnko sáá,
onitì ténke báá dè kàri nè dì bo mbomè,
fenitiyanfè òmòù bá dè bàté.

Kuyie nnàké ti Edamiibe kpéi

34 Sudaa kabe kóo kpààti Sedesia kpàti ketírì dī mōnni ke ti Yiè nKuyie nní
mbéinnè ke dō:

35 Mí di Yiè nKuyie Mpakedaa
n yóó kéétému Edammu èi kabe tammù,
be wērimú kó dikūnni.

36 M bo ínni kuyaakù itemmànke inàà,
kè kùu bè fùùte.

M bo bè cie nyebotè yemou mieke, kubotí makù i yó mbo bè í yóó coké kétaá
kùu mieke.

37 M bo duó nkè Edammu èi kabe nkpeutí be dootitabè ìkè
bèè bè dónè mukũũ.
M bo bè bonté meyei,
m mieke kèè bè cóu mmediè.
N yóó bè bonté mudoò mmu,
kè bè mbè kòu ke yàa bè dèènè.
Mí ndi Yiè nKuyie mûi búi.

38 N yóó puammu Edammu èi kóo kpààti,
nè o tũmbè,
ke fíí n kpààtikàri.
Mí ndi Yiè nKuyie m mûi búi.

39 Yemòrè sonye,
n né yóó wēte kéténnénímu Edammu èi kabe,
bè do pĩmú bè kédòò tidaatì.

Mí ndi Yiè nKuyie mû búi.

50

Bè nàkémè Babidōnni kó mudorimù kpéi nnè Kuyie nyóó dētémè Isidayēeribe

¹ Nte Ti Yiè nKuyie nní nnàké tì mí nku pāānāāntì náāntò Sedemii kè dè ntukúnè Babidōnni èi nè Babidōnni tenkè kemou:

² Pīēkénè ti yebotè yemou miēke,
yeenè be ti,

cónnénè mekpàricannimè.

Pīēkénè ti di báá tì mbè sōnne,

yīnè Babidōnni domu.

O bōotenkaanìtè Bēēdi di ifei nyi,

kufōwāá nkuù auté Mēdekì,

o bōotenkaanì di ifei nyi,

kufōwāá nkuù auté yebókè.

³ Kubakù yóú bíékè kòbe bēè bē do,

ke bo bē pònte,

kè be èi dōúnko,

òmòu ténke bá nhā di miēke.

Benitibè nè iwūš demou dè bo ciété,

dēmarè ténke bá ndè bo.

⁴ De mōnni Isidayēeribe nè Sudaa kòbe,

bè bo wēnné kéwēténí mí nKuyie m borè,

kénkōnti ke n wanti mí mbe Yiè nKuyie.

⁵ Bè bo mbékute Siyōš kó kuce,

bè bo túóté be ùkè kéwetinné Sedisademmu èi.

Bè bo nnáá mbetòbè ke tú:

kōtenení kè ti taunnè timáà ti Yiè nKuyie,

ke ténke báá yè nde kó metaummè nè ti bo mbomè.

⁶ N nitibè do sāténè tipìètì tìl feti tìnti,

be kó becēmbe bēè do bē fētinnē,

kè bē nhāá nyetārè ìnkè,

ke dekù sitāā ke cānni,

ke yè mbe pedie nkpeí.

⁷ Bá wè kòo mbè piēti,

ke pī nke cáá,

ke náá nke tú:

N kpeti í bē bonè,

bè yeténè be Yiè nKuyie nku,

kùù dōòri kù nàá ntì,

kunku be yembè do búó kù.

⁸ Yènnè Babidōnni kó dihéi,

òmòu bá nkpaá Babidōnni kó ketenkè miēke,

niiténè dēyìkè,

yebōdakè šš niitémè kubōcēnku.

⁹ N yóó duó nkè kubotí diékù kòbe bēè do Babidōnni kòbe,

bè itiní kubakù yóú bíékè nke,

ke bo do Babidōnni èi ké dì pònte.

Be pie nyó ndōnnè otānnuōnti kpēyi š ndōmmè mme,

bε pie nyí duò kεtenkè.

¹⁰ Bè bo εί Babidɔnni εì kɔbε kperε,

bèè bo dè εί bè bo di kéde.

Mí ndi Yiè nKuyie mûi búi.

¹¹ Dè ndi naati kè di nyānku,

díndi bèè yóó εί dèè do tú n kperε,

mputìnè yεnaasεrè kōmε,

ńkuònnè yεsāndakè ɔ nkuòmmè.

¹² Di kó diheikótírì di ifei nyi,

di kó diheikótírì bè di pèitemu di ta ifei miεke nke,

di naá ndifōnkúò kperi ndi yεhekè miεke,

kε naá ndikpáà tɛdɔntè kperi,

tɛtɛntè timútì í yiè dè ténke.

¹³ Ti Yiè nKuyie mmiεke kèè di yè,

nè dε kpéí òmɔù ténke í yó mbo dε kó diheì miεke,

dì yóó dɔúnkomu,

bèè kó dimàà bo ndè pēnkù kε di yau,

bè bo mmáàrì bε yɔ,

tìi dì tùòkení ti kpéí.

¹⁴ Díndi bε tāntāũbè, cómmúnè kékénné Babidɔnni,
poténè bε ipie,

di bá nyĩèkù ì bo dóntémè,

kε yé bè yeténèmè ti Yiè nKuyie nku.

¹⁵ Uunè tipíltì timɔu fεkpàrìhúùfè,

bè yĩèkεmu kè bε dèrè duó,

bε duotí yàntε yantεmu,

ti Yiè nKuyie nyóó pεitε dii yiè dii tùòkε,

pεitεnè, fóónnè bε bè di dòò dè.

¹⁶ Kuɔnè bèè buɔtì,

kuɔnè bεkēĩbè Babidɔnni εì miεke.

Mudoò mùù doti Babidɔnni mù í sénní,

bá wè wèe wammú o kɔbε bo kèè bíékè,

bá wè kòo kò nho ciε.

¹⁷ Isidayεeribε dōnnè tipìètì tìi feti tìnti,

kè yεcìrìcìrè bè bèti.

Dicìrìcìrì ketirì dii bè càáké dii tu Asiidi kóo kpààtì, dicìrìcìrì sɔnni dii dèrì yekũð kè di tu Nebukannesaa Babidɔnni kóo kpààtì. ¹⁸ Dεè te kè ti Yiè nKuyie Mpakεdaa tínti Isidayεeribε ti tũ nkù, kè kù búi nke tú: N yíté kε còmmúmu Babidɔnni kóo kpààtì nè o nìtìbè bε kpéí kε bo bè dòò n dòò mè Asiidi kóo kpààtì.

¹⁹ N yóó ténénímu Isidayεeribε bε kó dinaacēnhòò,

bè bo ncentì Kadimεedi nè Basāā borè,

kε diiti timútì Efadaimmu tārè nè Kadaadi kperi.

²⁰ Dε kó yεwe nè dε kó yεmòrè miεke,

bè bo wammú Isidayεeribε kó mεyεi nkémónté,

kéfié Sudaa kɔbε kó mεcaàrìmè kε báá yà,

kε yé n yóó cĩēm̀m̀m̀mu bεsɔmbε bèè bo nkpaá.

Mí ndi Yiè nKuyie mmûi búi.

21 Donè Mɛdataimmu èi kɔbɛ mudoò,
kuɔnè Pekɔdi èi kɔbɛ bɛmɔu,
di báá súó nhòmɔ̀ù.
Mí ndi Yiè nKuyie mmû mɛ nyɛ.

Dí dɔ̀ò n di nàké tì timɔu.

22 Ikpàrìúú ìi dàátí dihéi dimɔu miɛkɛ,
dèè càkɛ dè í sɛnní.

23 Dè dòmme kè Babidɔnni èi do?
Dè yĩmɛ kè di dɔ̀unko yebotè yemɔu miɛkɛ,
dindi dii do tú dihenkèrì,
kɛ pɔ̀nti demɔu kutenkù miɛkɛ,
dè dòmme kè di kèété?

24 Babidɔnni èi, n da dii timátì nti
kàa ta ti miɛkɛ bá a í dake,
kè bè da sòńké kɛ pĩ,
kɛ yé a dokùnèmè mí nKuyie nku.

25 Ti Yiè nKuyie nkpeté ku kpàrìnɛntì kó ditou ndi,
kɛ dènnèní ku miɛkɛ kó tikpàrìnɛntì,
kɛ yé kunku ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa
kù dómè kéǎnné mutɔ̀mmú Babidɔnni kó dihéi kɔbɛ.

26 Tipiiti timɔu kɔbɛ tínnènní Babidɔnni èi,
óóténè o buɔ kéyóóté dèè ǎ yɛ miɛkɛ
kɛ cóú nyɛcúò yɛcúò,
kécóú kè dèe cóúté páí,
bá dɛmarè báá súó.

27 Kuɔnè yɛnaadakè yemɔu,
yè yóó duó dituò ndi yemɔu,
dɛ kó yɛnaadakè bo yà,
yɛ yěiti yiè dii tùðkɛ.

28 Keènè, bèè yenténí Babidɔnni,
bè cootinímè kénáá nSiyɔ̀ɔ̀ èi kɔbɛ
ti Yiè nKuyie mpèitemè,
kù pèitemè ku cɛ̀sààtè bè pònte tè.

29 Tínnè betántǎũbè, bèè yũɔ̀ ndetǎnnè,
kè bèe tí mBabidɔnni èi kɛ di munné,
di báá yie nkòo mɔ̀u yenté.
Fóónnè dɛ kó dihéi kɔbɛ bè dɔ̀ò dè,
bè dɔ̀ò dèè kó dimàà, dí dɛ mbè yietí,
kɛ yé bè bɛnkɛmè bɛ fentè nte ti Yiè nKuyie,
kunku kùu te Isidayɛɛribɛ.

30 Dɛ yiè Babidɔnni èi kó bɛdapàmbè bo duó dihéi miɛkɛ, bɛkpàrìnuɔ̀mbɛ
bɛmɔu bè bo kú mudoò miɛkɛ. Mí ndi Yiè nKuyie mmû béi.

31 M bàátí a kpéi nke,
fí mBabidɔnni tɛfentè yiè,
a mɔ̀nni dii tùðkɛ,
a bo cuó dii yiè tiyěiti.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa mmû béi!

32 Dɛ kó tɛfentè yiè nfɔ̀ nha yóó bétɛmu kédo,
òmɔ̀u mɛ nyí bo wèè bo da íi,
n yóó cóu mmuhǎá mmu a ekè,

kè yèe cóúté kéfité yemou.

³³ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa tu:

Bè fěũmmu Isidayeribe,
ke wěnnénè Sudaa kabe ke fěũ.
Bèè bè pĩ nke kōnnè ke dōò tidaati
bè bè pĩ nteii nwe,
ke yete bè bo bè fĩnkomè.

³⁴ Be deetiwè me nkpeññimu,
wenwe wèè yètìrì tu Mpakedaa,
Ò yóó bè kōnnému,
kéom̃p̃unne be èi,
kéb̃onté dik̃onk̃ōnni Babid̃onni èi kabe.

Kuyie nnàkémè kù dó kédòò tì Babid̃onni èi kabe

³⁵ Mudoò muù doti Babid̃onni tenkè kabe,
muù doti o kpààtì tũmbè nè mecii nyembè.

³⁶ Mudoò muù doti beyuwúòmbè,
kè bè bo naá mbebiimbè,
kufōwaá mbo auté bekpàritiebe.

³⁷ Mudoò muù doti sikpàrisēĩ nè sikpàrĩnaasēĩ,
nè behāp̃òmbè yehékè yehékè kabe,
bè bo dontenè benitipòbè,
be kpàtì kó sicēĩ bè bo sì pùò,
kéhēĩ be kperε.

³⁸ De kó diheĩ tenkè bo kpeĩ
kè menie nkũũ.
Ke yé dì tumè dib̃ōohēĩ ndi,
ke nōnnè isake kperε.

³⁹ Deè kpéĩ nte yekpamaà nnè sikpam̃ó
kè dè bo konnì de kó diheĩ,
icùo ndieyi borè konnì kémbo sãà,
nè de kó diheĩ bo mbomè
onitì ténke báá dè kàri bitì.

⁴⁰ Mí ndi Yiè nKuyie m bo kuò de kó diheĩ,
n kuomè Sod̃ammu nè Kom̃ó,
nè yehékè yèè dè tòké,
onitì ténke í yó ndè bo,
fenitiyanfè bá ndè kpaá.

⁴¹ Kubotí makù kuù itinì kubakù you bíékè,
kuwuò ndiekù nku,
bekpààtikperíbè beè itinì itemmànke imou.

⁴² Bè nō nke tãũ ipie nyi nè yekpãã,
bè tu benitiyonkubε mbe,
bè í m̃ake mesémmè,
kè be tammè yìè ke dò ndàmèèrì ò nhuutimè,
bè dèke sisēĩ nsi,
ke kéri ke dò nhonitì omáà,
ke bo di do dindi Babid̃onni èi kabe.

⁴³ Babid̃onni kóo kpààtì ti nkèè
kòo baà mbèltè,
kòo yèmmè cààrè,

kè dè ò yóu ke dò nhonitipòkù wèè dó képeité.

⁴⁴ N yitóomu kukó nSuditɛɛ kó mɛpɛémɛ dicìrícìrì kɔmɛ,
ke deètòo timúsũũtì borè.

Babidɔnni èi kɔbe bo coké be tenkè dimɔnni dimáà,
m bo kannɛ n tããté wè de kó ketenkè.

Ke yé òmɔ̀ù í bomè wèè bo m pɛí,
ocɛnti mɔ̀ù í bo wèè bo dáátí kécómmú n yìikè.

⁴⁵ Keènè ti Yiè nKuyie ntããté tì Babidɔnni èi kɔbe kpɛí,
nè kù dó kédɔ̀ tì Kandee tenkè kɔbe, tìi tu:

Bè yóó bè kpàake tipìètì tɛmè mmɛ,
be tenkè bo dɔ̀unko.

⁴⁶ Babidɔnni èi kɔbe do bèmmù nwe kè ketenkè au,
be kó yedabùò nyèè yìè ke tuòkù yebotè yemɔu miɛke.

51

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà:

N yóó ínní kuyaakù makù nku kùù kòù,
kè kùu do Babidɔnni kó diheì nè Debukamaii èi kɔbe.

² N yóó tɔ̀nní beyèmbè mbɛ,
kè bèe ye mBabidɔnni èi kɔbe,
kékáúté o èi.

Dè bo tuòke dii yìè,
meyei mbo bè do,
benìtìbè bo yènní tipìtì timɔu,
ké bè munné.

³ Díndi betãntãũbè,
tããnè betãntãũbè ipie,
di báá kpáké bèè dàátí yecĩncĩnkòrè,
bedacẽmbè kó dimáà,
di báá súó nhòmɔ̀ù,
kuònè behããpòmbè bemɔu.

⁴ Di bè kòute kòute,
kè bè ncóú cóú Kandee tenkè miɛke,
kè becíribè nduó duó Babidɔnni èi miɛke.

⁵ Ke yé Isidayɛɛribɛ nè Sudaa kɔbe,
mí mbɛ Yiè nKuyie Mpakedaa n yí bè bɔntóo,
bá nè bè mɛ nní yeténèmè,
mí nwèè bè te bembe Isidayɛɛribɛ.

⁶ Cokénè kéyè Babidɔnni èi,
bá wè kòo dɛɛté o ãnni,
kè bè báá di wɛnnénè be kékuo,
dè tuòke mí ndi Yiè nKuyie m bo peite dènde,
n yóó bè fɔ̀ó mbè dòò dènde.

⁷ Babidɔnni do dò nɛsɔ̀ɔ̀bòòfè nɛ
mí ndi Yiè nKuyie n nòùtè miɛke,
kè ketenkè kemɔu kɔbe
yɔ̀ nɛ kó menàà nke muò.

Yebotè yãmu fɛ kó menàà
kè ye yèmmè kòòrɛ.

⁸ Dènde bàmbà kè weè Babidɔnni do

ke kèété kéété.
 Kòmmúnè o kpéí,
 wammúnè mèkùò nkéwaare o mɔnnɛ,
 kè dè naati wèe miété.
 9 Ti tàa mBabidɔnni ke yĩkemu,
 tí ò yóunè tũnké,
 kékò mbá wè o ciɛ.
 Ke yé tiyẽĩti tìi bè dò
 ti í sɛnnímè,
 tì dɛumu ke pẽẽté yewetè ke káá ntiwetì.
 10 Ti Yiè nKuyie nti kònnému,
 tí kɔtenè Siyɔɔ kénáké ti Yiè nKuyie
 ti tũ nkù pĩ mmùù tɔmmú.

11 Ti Yiè nKuyie ndó kɛpɔntɛ Babidɔnni èi kɔbɛ mbe, kù dó kɛpɛitɛ bè pɔntɛmè
 mmɛ ku cĩtè. Dɛɛ te kè kù yàúkunko Mɛdii tenkè kpààtìbè kònti ke tú:

Sũsténè ipie kɛpíɛ ndi duokè.
 12 Cónnénè mudoò kó kuyààkù kɛwetínné Babidɔnni,
 yíénè bebàrìbè,
 cónnénè bèè yó mpaké,
 oo nhoonnè bɛnìtìbè,
 ke yé ti Yiè nKuyie ntããtémèmu
 kù dó kédɔɔ tì Babidɔnni èi kɔbɛ
 ke ti ndɔɔri.
 13 Babidɔnni ɔ́ nwèè bo kukó ndièkù pɛémmè,
 kàa kpàtì dɛu,
 a mɔnni dii tũòkɛ,
 a kó muyóò mánku nku.
 14 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa
 m pàrikèmu ke tú:
 Bɛnìtìbè bèè tatiní
 ke bo píɛ mBabidɔnni èi fɛcofɛ tɛmè,
 bè bo di munnénè ihúu.

15 Ti Yiè nKuyie ndòò kɛtenkè
 nè ku wɛrímú mmu,
 nè ku kó mɛyɛnfòùmè mmɛ
 kù fíímmè kɛtenkè,
 nè ku cii mmɛ
 kù pitémè tiwetì,
 16 ke bɛi nku nùù mèmáà
 kè mɛniɛ ntíi nkɛ dèkɛ kɛĩnkè,
 kuù ɔɔ í nyewetè itemmànkɛ
 kè yèɛ deke tiwetì,
 kuù ɔ nte kè fɛtaafɛɛ kperi kɛni,
 kuù ɔɔ ínni kuyaakù kù sòri dè.

17 Bɛnìtìbè bɛmɔu yeimmu,
 mɛyĩtímè bè dònté mɛè kpéí,
 bèè ylɛnko timátì ke uti sibɔɔtenkaanii
 ifei bo bè pĩnnè bɛ tɛsì,
 sì tu siyáàbìsì kperɛ ndɛ,
 muwemmu í bo si miɛkɛ.

18 Sì tu dɛtɛtìrè ndɛ, mutɔ̃ntetìmù,
dɛmɔu dè bo deè,
tì Yìè nKuyie mbo wɛ̃ɛtɛnì dī yìè si bíékè.

19 Kuyie nkùù te Sakɔbu yaàbí
ku kpɛɛ í mɛ ndò,
Kuyie nkùù dòò dɛmɔu,
kuù te Isidayɛɛribɛ,
kunku kùù yètìrì tu Mpakɛdaa.

Babidɔnni dorimù tùòkɛmè

20 Kè tì Yìè nKuyie mbéi nke dò:
Babidɔnni weè do ã ntú dihenkèrì
m puònnè dī yɛbotè,
nè wenwe m puònnè mɛ yekpààtiyɔ.

21 M poténè weñwe tɛsǎntè nè tɛ dèètì,
nè weñwe m pùòmmè tɛkpàrìnaasǎntè nè tɛ dèètì.

22 Nè weñwe m potémè onitidòù nè onitipòkù,
nè weñwe m potémè odakótì nè odapàà,
nè weñwe m potémè odapàà nnè osapàà.

23 Nè weñwe m potémè opecɛnti nè o pe,
nè weñwe m potémè otenkútì nè o nààkɛ ò duònè ì,
nè weñwe m potémè kùmàndáàbè nè bebeémbè.

24 Di mmònnì n né yóó yietímu Babidɔnni èi kɔbɛ,
Kandee tenkè kɔbɛ,
bè dòò mèè yèi nSiyɔ̃
n yóó mè mbè yietímu kè di dè yà nè di nuò.

25 N còmmú a kpéi nke,
f̃s̃ nditári dī do pǎntì dɛmɔu ketenkè ìnkè,
n youtɛ n nòùtè nte kɛ bo da poté,
m bo da bǎnténì ketenkè,
m bo da c̃óu nkàa cóúté.

26 Bá bè ténke báá pété a borè ditári
kéǎnné kudieku kentímè
yoo bèè pũũténè,
a yóó dɔ́unkomu sǎà.
Mí ndi Yìè nKuyie mû béi.

27 Cónnénè mudoò kó kuyààkù diheì miɛkɛ,
eénè ditàtɛheù yɛbotè cuokè,
kè yɛbotèe tíi mBabidɔnni èi kpéi,
yúnè yekpààtiyɔ Adadati nè Minni nè Asekenaasi,
waánnè ohǎǎpòntì wèè yó mpĩ mbenitibè tihǎǎpòntì,
tíinnè sisɛ̃ kè s̃i nsũ kɛ dò nfɛcofe
ké bè do.

28 Íinnè yɛbotè kɔbɛ,
kè di do Mɛdii kó bekpààtìbè
nè iwɛ̃i yembè nè bebeémbè
nè diheì dimɔu ò baké dī.

29 Ketenkè áamu kɛ sǎntè.
Tì Yìè nKuyie ntǎáté kɛ bo dɔò tì Babidɔnni tì tu:
Babidɔnni èi bo pǎntɛ kédɔ́unko
bá òmòu ténke bá mbo di miɛkɛ.

30 Babidɔnni kó bekpàrìnuɔmbɛ ténkɛ í dokù,
 bè taà bɛ cɛ̀kpɛrí miɛkɛ nkɛ kɛ sɔ̀rì,
 bɛ kɔ̀mbò dèèmu kè bè naá mbenitipòbè.
 Bè cɔ̀ummu bɛ èi
 yɛcàkè cùɔ̀mu kɛ kèké.

31 Yɛtɔ̀rè yèè mau Babidɔnni kóo kpààtì cɛ̀tè,
 kɛ bo ò nàké bè pòntɛmè diheì dimɔ̀u páí páí.

32 Bɛ dootitòbè bèè pì yeyèrè,
 kè sicɛ̀kpɛrí còúté,
 kufɔ̀waá nhautému bekɔ̀mbòtiebɛ.

33 Kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa kunku Isidayɛɛribɛ tũ nkùu búi nkɛ dò:

Babidɔnni dònɛ kuyiɛ nku
 bè òrì kù kɛ bo puotì tidiitì kudisɛ̀kù mònɛ.

*Kuyie nyóó pɛitɛmè ku kɔ̀bɛ
 (Sedisadɛmmu èi kɔ̀bɛ búi ntì)*

34 Babidɔnni kóo kpààtì Nebukannɛsaa
 ti càákóomu kè ti sũ̀tòo,
 kɛ ti nínté bè ɔ̀ níntémè dibuu kɛ ìnnó,
 bè ti maankoo musĩmmù ɔ̀ yĩmè mmɛ,
 kɛ sũ̀tɛ ti femmɛ,
 kɛ dèè kɛ ti bɔ̀ntóo.

35 Kè Siyɔ̀ èi kɔ̀bɛ búi nkɛ dò:
 Babidɔnni èi kɔ̀bɛ ti dòò mèè yɛi,
 bèè yà mɛ kó tiyeti.
 Kè Sedisadɛmmu kɔ̀bɛ dò:
 Babidɔnni èi kɔ̀bɛ còú mmèè nitiyĩ ti èi,
 bèè yà mɛ kó tiyeti.

36 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Sedisadɛmmu èi kɔ̀bɛ kɛ dò:
 Mṹ mómumu n yóó kpa ndi kpéi
 mṹ yóó pɛitɛ di pèi.
 Mṹ yóó duó nkè sibií kũũ o èi kɛ ikó nkpeí.

37 Babidɔnni èi bo naá nyɛdombìrè,
 sikpamɔ́ kó diārì,
 benitibè ní bo ò yà kè dèè bè di,
 kéwɛtɛ kè bè pĩ mmudaá,
 di bo dɔ̀únko bá onitì bá ndè bo.

38 Babidɔnni èi kɔ̀bɛ yó mmuntímu yɛcìrícìrìpàà ntēmè,
 kɛ kontí yɛcìrícìrè kōmɛ.

39 Sinéyɛĩ sii bè pĩ nkè m bè yu dibanni
 kè bè bo yà mɛnaà nkémuó,
 kéduó, kɛ ténkɛ báá entɛ.
 Mí ndi Yiè nKuyie mṹ búi.

40 N yóó bè kpààkɛ tipìètì nè yɛpedakè
 nè yɛbɔ̀dakè tēmè mmɛ kètanné kukò̀̀dieku.

Bè kuóm̃mè dikúdabònni Babidɔnni èi kpéi

41 Dè dòmmɛ kè Sesaki kó diheì do,
 dindi dii kó diyètìrì do fèi kute nkù kumɔ̀u miɛkɛ,
 dè dòò òmmɛ kè Babidɔnni èi dɔ̀únko
 kɛ naá ntɛdòntè?

42 Dàméèrì kó mɛniɛ mmèè dèkení

ke tũ̀̀ke Babidɔnni ɛ̀i,
kè yɛnéfɪ́nɪ́rè dī dātínɲé.

⁴³ Kòò ɛ̀kè naá nyèè dɔ́unkoo,
kòò tenkè kpéi ke naá ntɛdɔntè,
òmɔ̀u ténke í ǎ ke miɛke
fɛnitiyanfè òmɔ̀u ténke í dè pɛ̀nkù.

⁴⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dɔ:
N yóó potému Bɛɛdi Babidɔnni kó dibɔ̀ɔ
ke dīi t́́ dī maá ndè.
Yɛbotè ténke í yó ncokoo di borè.

Babidɔnni ɛ̀i kó kuduoɪ́ domu.

⁴⁵ Díndi n nítìbè yènnè dɛ kó diheì,
bá wè kòò dɛɛtè o ɔ̀nnì,
mí ndi Yiè Kuyie n kó kemieke yàà bo ò poté.

⁴⁶ Di kònti báá yārike kè kufɔ́waá ndi pĩ di bo keè dīi mɔ̀nni kunɔ̀roo
kutenkù miɛke, di mbenni níi bo nfitiní kè dèe nɔ̀rèmu kè diteri nyetiní kè dèe
nɔ̀rè, yekpàrè bo mbo kutenkù, we nkpààti yonkuwe níi bo beti otɔ̀u kékari.

⁴⁷ Dɛ kó yɛwe kpaanímu kè m bo íté
kécóm̃mú Babidɔnni kó sibɔ̀ɔtenkaanìi kpéi,
Babidɔnni ɛ̀i kɔ̀be bo di ifei,
bɛcírìbè bo ncóú cóú diheì miɛke.

⁴⁸ Ketenkè nè kéĩnkè dè bo nyíú Babidɔnni ɛ̀i kpéi,
diwèi bo dè pĩ mbepòmbè bo íténí dīi yiè kubakù yoú,
kédo Babidɔnni ɛ̀i.

Mí ndi Yiè nKuyie mm̃i b́i.

(Kuyie mpā́ānā́ā̀tì náā̀tò b́i ntì)

⁴⁹ Babidɔnni ɛ̀i dò nképɔ̀ntɛmu,
Isidayɛɛribɛ ta, ke ta ketenkè
nè o kpéi ndè í sénní.

O kùɔ ke kùɔ bɛnítìbè kutenkù,
dè í mɔ̀ke dè mà̀mè.

⁵⁰ Díndi bèè na ke yenté,
cokénè kéyè, bá nhɔ̀tínè dɛborè,
bá kè di dètè ke berínè dè,
di báá yè ndi Yiè nKuyie nkpéi nnè Sedisadɛmmu ɛ̀i kpéi.

(Kuyie nkɔ̀be b́i tì)

⁵¹ Bè do ti sáá ndīi mɔ̀nni dè do í ti naati,
ifei ìi do ti kùɔ,
bèè í tú Sifubɛ bè ta dīi mɔ̀nni
ti Yiè nKuyie ncésààtè miɛke.

(Tì Yiè nKuyie mbéi ntì)

⁵² Dɛ kó yɛwe kpaanímu
kè m bo cómmú Babidɔnni kó sitenkaanìi kpéi,
dɛ yiè bè kòute bè bo nkɔ́ diheì dimɔ̀u miɛke,

⁵³ kè Babidɔnni ɛ̀i dó dīi deke kétuɔ̀ke tiwetì,
bá kè di duotí òkè ke í dò nkénintɛ
n yóó duɔ̀nni bɛpòmbè mbɛ kè bèè dī do.

Mí ndi Yiè nKuyie mm̃i b́i.

(Kuyie mpā́ānā́ā̀tì náā̀tò b́i ntì)

⁵⁴ Tì yo ihúu maì nyi Babidɔnni ɛ̀i miɛke,

meyen̄caàrìmè diemè kó yedabùò nyè
dàátí Kandee tenkè mièke.

⁵⁵ Ti Yiè nKuyie nkuù ta Babidōnni mupòmmù kè de kó kutoweku dèè,
bè dootitabè kó kunòroo kuù né yiè
kè dò ndàmèèrì kó yenéfinfirè,
kutoweku dièkù nku.

⁵⁶ Opòntì weè do Babidōnni èi
kè pīrmú bekōmbòtiebe kè kèké bè tānnè.
Ti Yiè nKuyie nnōmmu kè foku onitì yei,
kè yietì bá wè o yei.

⁵⁷ N yóó niim̄mu mēnaà bèè tū nhokpààtì,
meciì nyembè nè kùmandáàbè
nè bebeémbè nè bekpàritiebe,
kè bèè muó nkéduó kè ténke báá ente.
Mí ndi Yiè nKuyie nwèè yètìrì tu Mpakēdaa mī bēi.

⁵⁸ Babidōnni kó iduotí cēyì yóó puōmmu
yēcàkè dièyè yèè kpetí yebòrè
muhāā mbo yè cùó.
Iwuō mpī mmù tōmmú bo naá ndetètìrè.
Yebotè àrì kè dōrì dè bo ntú muhāā nkperè.

Dipátiri bè dootóo di kukó nhEfadati

⁵⁹ Sedesia Sudaa kabe kóo kpààtì benni naannì mièke, kè Nēdiya bire
Sedaya Maseya yaàbire wèè do baké tekpààtìcītè bè cōú dè bepòbè, kòo nkōrì
Babidōnni kè nēinè Sedesia Sudaa kabe kóo kpààtì mí nSedemii kè nhò nànkè
dipátiri. ⁶⁰ Kè di wàrì meyei mmèè dò nkétuōkení Babidōnni èi mēmōu. ⁶¹ Kè n
di nhò duó nkóò nàké kè dò: Kàa tūōkoo Babidōnni á nyé kékaa nde kó dipátiri.
⁶² Kàa di kàa nke dèè á bántè kè dò: Fǎ nti Yiè nKuyie fǎò bēi nke tú di nhèi bo
dōúnko sǎā, di bo pōnte bá òmōu ténke bá ndè bo, onitì yoo fēfē. ⁶³ Kàa dèè á
wáá nkuhōū ké di pītinné ditārì ké di dootóo kukó nhEfadati mièke, ⁶⁴ kēbēi nke
dò: Babidōnni yóó do mmie mbotí nku meyei n yóó ò bo mmèè mièke bá ò ténke
báá íté.

Sedemii náàntì mǎnku nku mēmme.

52

Nebukannesaa pīrmè Sedesia

(Wénté Sedemii 39:4-7 nè 2 Bekpààtìbè 24:18-25:7)

¹ Sedesia do yóó di tikpàtì kè mōke yebie nsipísìdé nè òmáà ndi, kēmbō
Sedisadēmmu kè dò yebie tepítè nè òmáà. O yǎ do tú Dibuna èi kou Sedemii
kóo sapàà nwe, kòo yètìrì tu Amitadi. ² Kòo dōò ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè, ò do
tūnne Sosakim̄mu borime mme weti weti. ³ Ti Yiè nKuyie mmieke kèè do yè
Sudaa tenkè kabe nè Sedisadēmmu èi kabe kè kùu bè kēi nku borè.

Kè dè mboní kè Sedesia yete Babidōnni kóo kpààtì kpeti. ⁴ O kpàtì benni
wéinnì mièke, otāāpīnwè diyie pīnnì yiè kè Nebukannesaa Babidōnni kóo
kpààtì nè o āāpōmbè kè bèè kōtení kēcēēte Sedisadēmmu èi kédammú mutāā
nkéōnné di duotí. ⁵ Kè bè ndi pì kè dēe tuōke Sedesia kpàtì benni tepítè nè òmáà.

⁶ Dibenni tǎnkù naanwè diyie wéinnì, kè sǎ ndikōnni deuke bá benitibè ténke
í péú kè yo. ⁷ Kè Sudaa kó kuwuō nkabe duute diheì kó kuduotí, okpààtì nè o
āāpōmbè bēmōu kè bèè coké keyènkè keye, kētūnne kuce kùu yìènnè iduotí idé
sakù, okpààtì pérìmu také. De kó kuce kōrìnnè kukó nSuditēē kó kubiriku nku.

Bè do dè nkèté bá nè Babidɔnni kɔbe me mpimè dihei. ⁸ Kè Babidɔnni kɔbe be ti okpààti Sedesia, kóò nìntè Sedikoo biriku, kòò āāpòmbè cíété kóò yóu. ⁹ Kè bèè ò pĩ nkékòtenè Dibuda èi Amati tenkè Babidɔnni kóò kpààti borè kòò ò bekénè kénáké ò dò mbèè ò dòòmè. ¹⁰ Kè Babidɔnni kóò kpààti fié okpààti Sedesia bí o ìikè, kéfíénè o tũmbè Dibuda èi mieke. ¹¹ Ò me nyĩ kédóké Sedesia nuò nkóò bou disɔwũ kó mɛfĩmme, kóò kònnè Babidɔnni, kóò kpetínné, kòò nkpetí ke yàa kúnè.

*Nebukannesaa pĩrmúmè Sedisademmu kɔbe sɔmbe
(Wénté Sedemii 39:8-10 nè 2 Bekpààtibè 25:8-21)*

¹² Babidɔnni kóò kpààti Nebukannesaa kpàti benni tepíitè nè diweínni mieke nke Nebusadadanni tihāāpònti tii bàà okpààti ti kóò kótì kàtenímè Sedisademmu. ¹³ Mèmmè ò cóummè nKuyie ncĩètè nè tekpààticĩètè nè bèè tu benitidiebè be kó sicéĩ, nè sicéĩ simou sii bo Sedisademmu èi mieke. ¹⁴ Kè Babidɔnni kó behāāpòmbè bèè cíenní tihāāpònti tii bàà okpààti ti kóò kótì. Kè tii può nkuduotí kùù fité Sedisademmu.

¹⁵ Kè Nebusadadanni tihāāpònti tii bàà okpààti ti kóò kótì pĩmmú besĩnténitibè bèè do kpaá dihei nè bèè do duó mbemáà Babidɔnni kóò kpààti nè dimònni, nè benitibè tɔbè péu, beyántibè sɔmbe, ké bè kònnè Babidɔnni o cie. ¹⁶ Kòò súú mbetenkútibè, kè bè bo nkuuti detie mbè tu dè fĩnyĩ ke kuuti depaa.

¹⁷ Kè Babidɔnni kɔbe può ndisɔwũ kó yesānkè yèè do bo ti Yiè nKuyie ncĩètè mieke, nè de kó yecaube, nè disɔwũ kó kunankú kùù do bo ti Yiè nKuyie ncĩètè mieke kèto de kó disɔwũ dimou kékònnè Babidɔnni. ¹⁸ Kòò túóténè disɔwũ kó tinenti timou sikũmboó nè tikāpentì bè do ò nkounè tì mutápeĩ nnè yese nè ihaaké nè sibúkúsí, dèè kó dimàà cénke pĩnnè ti Yiè nKuyie ncĩètè mieke mutōmmú. ¹⁹ Kuhāāpònkù kùù baké tihāāpònti tii bàà okpààti, kè kùu túóté dèè kó dimàà tu mesɔ nkperè nè timátì péitì kperè nè inanké nè sibúkúsí sii tùònnè tihúúnti nè yebɔ bè mèúnè yè meýĩ nnè sikũmboó nè sifitíkèkèè nè ibòòke nè yebɔ yèè yonnè.

²⁰ Sadowɔ do dòò dii sɔwũ Kuyie ncĩètè di kó kucéékù do í mɔke kù màmmè: Yesānkè dieyè yèdé nè kunankú diekù nè tenaasāntè tèè kù tɔ nè de kó yecéètiyè.

²¹ De kó yesānkè yèdé dimàà kó meokùmè do bo métìrì mèwèi. Kàa bo di benné kéfité di mmɔke kuhō métìrì mèkuò kè yè ā mɛfiè, kè yebìè ncéékù mànnè sàntimétìrì menì. ²² De kó yesānkè yèdé bá di kè di mɔke ditèitirì di yómmè. Kè di okùmè bo métìrì mèdémè nè dikéè. Bá dii tètìrì ìnkè kè di kpē mmesɔ nke fité, kè dè dò nyetebe bè tu yè kèdènáti. Demou kè dè wē nke tú disɔwũ mád, ke me ndò nyedé. ²³ Kè ye kpē ke dò mmutepóó mbè tu mù kèdènáti kè dè mbo sipísìwèi nè mèkuò tipíitì tidé kperè. Kè bè bo kaà nkéfité dè mbo tekòutè (100).

²⁴ Kè kuhāāpònkù kùù baké bèè bàà okpààti kè kùu pĩ Sedaya ikuó niùtì dièwè nè o kóò tōnti Sefaa nè ikuó niùbè bètāāti bèè bàà Kuyie ncĩètè bòrì. ²⁵ Kè kùu pĩnnè tekpààticĩètè kóò kótì mōu wèè do baké behāāpòmbè kényíénè betɔbè bèyiekè bèè do bonè okpààti dihei mieke nè kuhāāpònkù kùù te kù bo pĩmmè behāāpòmbè ku kóò pátíwāāti nè benitibè tɔbè sipísìkuò bèè do bo dihei mieke. ²⁶ Kè Nebusadadanni bè kàtenè bemou ké bè duó nNebukannesaa Babidɔnni kóò kpààti Dibuda. ²⁷ Babidɔnni kóò kpààti de mbè poté kékuò Dibuda èi Amati tenkè mieke. Mèmmè bè pĩrmè Sudaa kɔbe kékònnè kè bèè dèténè be tenkè.

²⁸ Nte Nebukannesaa do pĩrmú bè o kpàti benni yiénni mieke: Sudaa wuo nkɔbe sikɔupí sitāāti nè sipísidé nè bètāāti (3023), ²⁹ o kpàti benni tepíitè nè diniínni mieke kòò pĩmmú Sedisademmu kɔbe sikou sini nè sipísitāāti nè bèdébè (832). ³⁰ O kpàti benni sipísidé nè ditāānni kè Nebusadadanni wèè baké

Sedemii kó Isáútìi Di mpátírì tó tìi náàntì

Sedemii weè wàri de kó dipátírì, ke di wàri kè dè ntukúnè Sedisademmù kó mupòmmù kó tináàntì. Ti yému ke dò nSedemii do tú Kuyie mpāñáàntì náàntò nwe, kè kùu ò nàké Sedisademmù kó mupòmmù kpéí, Nebukannesaa Babidónni kóo kpààtì do bè pòntemu, kè Sudaa kòbe kó dikpààtiyuu do. Bembé Kuyie ndo dounnè bè dinùu ke dò: Dafiti kó dikpààtiyuu báá pàà okpààtì. Kè dii kpààtiyuu né pònte nè be èi Sedisademmù, kè bèe ta mesémmè miéke, kéta tidawantì miéke, kè dikònni bè pī nkè be dootitòbèe kuò be bí nè be dapambè nè beheikènkótìbè kétaunè ikuò niùbè nè Kuyie mpāñáàntì náam̀bè, nè bekpààtìbè, kécake Kuyie ncēsààtè.

Meñme kè dèe pī nSedemii mesémmè kòo né kuò nde kó dikúdabònni késaute, dèe bè tũkení bembé Kuyie nkó benitibè de kpéí. Ke bo bè benke ke tú tii bè tũkení Kuyie nkó tenòutè tæ bè poté, ke bo bè benke kù í dómè meyei mbè dòòrimè, kè bè benke Kuyie ntumè kùu wetí kùnkù kè bè yóu be yei nke wētení kù yóó bè cīemmu be yei nkè bè dæetè.

Sedemii nè o sáútìi miéke kòo banté ke dò nhonitì báá na nè omáà kéwētení Kuyie mborè kè dè í tú Kuyie nku mómmònkù kuò bo ò ànné de kó meyèmmè. Meñme kòo béi nke dò: Ti Yiè nKuyie nha ti tēnnéní a bíékè kè dèe yie nkè ti wētení a borè (mukàmmù 5:21).

Mukàmmù 3:22-23 kòo ti benke ke tú Kuyie nkó mesàà nyí deu bá kè tii ti tũkení kè ti kpáá fiíkú Kuyie nkó kuce miéke kù yóó ti teennèmu kè ti denne de kó difòtìrì miéke.

De kó dipátírì náàntì duó ke dòmmè

Sedemii kuò ndii kúdabònni Sedisademmù èi kpéí 1

Kuyie mmieke peikemè Isidayeeribè 2

Meḑḑitímè kó didabònni 3

Meyei mmèè do Sedisademmù 4

Bè pòntemè Sedisademmù kè Isidayeeribè bàá nKuyie 5

Sedemii kuò ndii kúdabònni Sedisademmù èi kpéí

¹ Dè dòmmè Sedisademmù kàa kàri ke sīi!

fḑ nwèè do tú diheì dièrì kàa nìtìbè sū!

Dè dòmmè kàa sǎāténè okúpokù!

Fḑ nwèè yètìrì do feínè yehékè yemou kutenkù,

Fḑ nwèè do baké yehékè teyè,

kè fḑò né naá nkudaakù!

² Kè wentí ke kuò ndeyènnè demou,

kàa bàà búúténè tinònnietì,

bá òmòu í da báá,

kàa natitòbè bemou da fité,

beè naá nha dootitòbè.

³ Kè bè pīnmú Sudaa kòbe ke kònnè ke bè ḑḑũnko,

ke bè pīnné mudaatōmmú diemù,

kè bè wēnnè bèè í yé Kuyie nke bo,

bá bè í mōke meom̀pùmè,

bèè bè bèti, bè bè nìntemu,

ke bè èũté depḑḑitìrè.

4 Siyõõ èì kó ícè dǎúnkomu,
òmǎù ténkè í dè kàríní Kuyie mbanni,
kè dihèì kó yebòrè càkè,
kè ikuó nìùbè ti yekúdabùò,
kè besapàmbè bo mēyēñcààrìmè miēkè,
dihèì dimómmǎnni kè dì ta mēyēñcààrìmè miēkè.

5 Be dootitɔbɛ bɛɛ bɛ baatɛ,
bɛ dootitɔbɛ bɛɛ di diwɛi.
Ti Yiɛ nKuyie nkuu bɛ potɛ,
bɛ yɛi nsuu mmɛɛ kpɛi,
kɛ bɛ pɪrmu bɛ bi kɛ dɔɔ tidaati,
kɛ i niu nke kpaake.

⁶ Siyõõ èì, a sǎnni dimou yèmu,
kàa kpààtìbìlì sǎǎténè siweí sǐlì í pèté timútì kè bo di,
kè cǐtè kè kéré kè ni, kè bèè sǐ bètì kè bè tũ nkè betì.

7 Sedisadɛmmu ātirɛmu kɛ di ifɛi,
kɛ dɛntɛnɪ tikpātɪ ò do mɔkɛ tɪ nè dimònnɪ tɪ kpɛ́i,
di mmònnɪ o kɔbɛ mɛ ndomu bɛ dootitɔbɛ nɔu miekɛ,
bá òmòu í kɔriní kɛ bo bè teennɛ,
kɛ bɛ dootitɔbɛ bè daú bɛ èi dɔ́unkomè.

⁸ Sedisadεmmu caàrìmè mè sũũ ndè te kòò sĩntε,
bèè kó dimàà do ò sãntí kè bè ò sènku.

Κε γέ βέ γάμἐ ο φει,
ο μάμμουα nkè δὲ ò yòu kòò tu sǐmmú sǐmmú,
κε βùtínné κε íté.

9 O yǎǎ mmɛ sǎũ nɔ yǎǎbòrì,
ò do í totí o yèmmè ò yóó dentɛnè tì,
kɛ do mɛdiè mmóm mməmmɛ dɛfũǎ,
bá òmòu í bo wèè bo ò bántè,
kòò kuà nkɛ tú:

Kuyie nwénté n sémmè,
a yà n dootitòbè n namaà?

10 O dootitabè beè yùò be nɔu o kpàtì timɔu ñnkè,
Ò yàmu ketíke yebotè kabè tamè Kuyie nc̣ḥètè,
ti Yìè nKuyie ndo b́eí mbèè kpéí nképarìkè,
kè d̀d̀ b̀è í yóó nkaké ku kabè miekè.

11 Kòò nìtìbè kuà m̀bɛm̩əu kɛ wanti mudii,
kɛ tóú bɛ kpɛrɛ dɛsààrɛ kɛ cekiiɛ mudii kɛ bo n̩fòùɛ,
kɛ kuà nkɛ tú:
N̩ Yìè n̩ Kuyie nwénté kɛ́yà bɛ n sɛ̀nkèrì m̩èè botí.

¹² Diməu dɪndi bɛɛpɛmbɛ, wɛntɛnɛ kɛyà,
 ɔməu yo kuyonku makù dɛmarɛ kɛ kù dɔnnɛ m mɛ nyo kùu yonkaà?
 Ti Yiɛ nKuyie mmiɛkɛ mɛ nni nyɛ kɛ kù m potɛ kuù yonku botí!

¹³ Kù bənténí kēĩnkè nkē muhāā kè mù cóu n kũđ kē taào,
kù ndií nticùàtì nti kè m̀ bèté kē do,
kù m̀ bəmmu kē m̀ bəntóo, kè n sonnέ kē muəke sáā.

¹⁴ Kuyie nwùómmu mɛyɛi n dɔəri mè mɛmɔu,
kɛ mè wɛnné kɛ boú kɛ m buú,
kè mè n yǎntɛ kè n cīte.
N Yìè nKuyie nkuù nh ǎnné n dootitɔbè nɔu mieke,
n tɛnkɛ í dò m bo na ké bè bàao.

15 N Yìè nKuyie nkuù bèti n kó behããpòmbè bèè do m bonè,
 kè tìí n dootitòbè kó behããpòmbè n kpéí
 kè bè bo kuò n kó behããpòmbè yekãmbò yembè,
 kè n nante mí nSiyãã èì Sudaa tenkè mièkè,
 bè ãã nau mètè botí fínyí kó yèbè diyetitùò.

16 Dèè kpéí nte kè n kuò kè n nuò nti tinònnièti,
 kè yé wèè bo m bántè ò í bo mè.
 We m bo n kpénkùnnè kè nní nfòù?
 M bí ténkè í dè kpaá,
 N dootitòbè bèè ì pĩmú kè kònnè.

17 Siyãã kuòmmu kè yuo sinòu,
 òmòù í bo wèè bo ò bántè, bá omáà.
 Tì Yìè nKuyie nkuù ìnní Sakòbu yaàbí dootitòbè bèè bè fité,
 Sedisadèmmu naá mbe kpéí dèmarè sɪnnè nde.

18 N Yìè nKuyie nwetímu,
 kè yé n yetemèmu ku kpeti.
 Kénténè tũnké dínđi yebotè yemòu kòbè,
 wénténè kùù yonku n taà,
 n kó besapàmbè nè bɛdapàmbè bè bè pĩmúmmè kè dòò tidaatì.

19 Kè n yu n natitòbè do tú bè kè sɔ mbè n soutému.
 N kó ikuó niùbè do tú bè nè beheikènkótíbè kè bè ku dihèi mièkè,
 bè do wanti mudii mmu kè bo di kénfòù.

20 N Yìè nKuyie nwénté n yèñcaàrìmè,
 Dè kpéinko n nauti nti m mièkè,
 n yèmmè mèè m bekùnè,
 kè yé m mènke yetemè a kpeti mediè mme.
 Ditowaà bíékòo mudoò muù dèu m bí,
 Dihèi mièkè mukũũ nciè nke.

21 Bè yomu n kuòmmè,
 bá òmòù í bo wèè bo m bántè,
 n dootitòbè yàmu meyei mmèè n tùòkení,
 kè dè bè narikè a n dòò dè.
 Yũnní diyìè a nàké dii kɔmè kè bèè yà n yà dè.

22 Yóu kè bɛ yonku kumòuu feité a ìikè,
 kàa bè dòò a n dòòmè n caàrìmè memòu kpéí,
 n dabònni dii deuté mediè,
 kè n sonné kè muòkè.

2

Kuyie mmieke peikemè Isidayeeribe

1 Tì Yìè nKuyie ndè yĩme kàa mièkè peike kàa tanné Siyãã èì dibiìnni mièkè?
 Kè bonténí Isidayeeribe kɛtenkè fũð bembè bèè yètìrì do feí?

A mièkè kèè peike kàa yé nha cĩètàà?

2 Tì Yìè nKuyie nkuù pònte Sakòbu yaàbí ekè, bá mesémmè í kù bo,
 ku mièkè kèè peike kè kù buó nSudaa kòbè kó sicèkperí,
 kè yèkè yekpààtiyò,
 kè yè sɪnkùnnè yenyè nè sɪkpààtìbíí.

3 Ku mièkè kèè yonke mediè,
 kè kù pònte Isidayeeribe kó muwèrímú mumòu,

kè be dootitòbè kèríní kè kù kãáté ku nòùtè be ìnkè.

Kù cóu mmuhãá mmu Sakòbu yaàbí,

kè mù bè cóu nke fité tipùtì timòu.

⁴ Kù sèu nkupie nku be dootitòu kòmè,

ke yṹs nku tãmmù be dootitòbè kòmè,

ke kùò bebémbè bè do ãã yà bè kè dèe bè narikè,

ke còúnní ku mièke ke dò mmuhããpòpò Sedisademmu èi ìnkè

⁵ Ti Yìè nKuyie nsááténè Isidayeeri be dootitòu nwe,

ke bè pùò nke buò mbe kpààtìcẽ,

ke yèke be cẽkperí,

ke duò nkè yedabùò nnè isáútì kè dè dàtínné Sudaa èi.

⁶ Kuù kěté ku cēsààtè kó kuperí,

ke pònte ku cĩtè,

kè Siyãõ èi kòbe yè nku kó yebaa nnè sionpùsi.

Ku mièke kèe yènní ke tonté kè kù ùtóò bekpààtìbè nè ikuó nùbè.

⁷ Ti Yìè nKuyie mpèmu ku wũtònni,

ke wenté ku cĩtè isòke kpete,

ke ànné sicēsààsì sù bo Siyãõ be dootitòbè nòu mièke,

kè bè wèkíí ku cĩtè mièke kè dè dò nku banni ò mbo kè dè dòmmè.

⁸ Ti Yìè nKuyie nkuù tãáté ke bo può nSiyãõ èi kó iduotí,

kù dóu nkuhõũ nku kùù beúnè,

kù í yóó cãnnè ku nòùtè demòu kè dè í do,

kuù pùò nkuduotí de mièke kòku nè ditowaà kòku kè ì wènné ke do ke naá
ntidobontì.

⁹ Kè yecàkè duò ketenkè,

kè yekpetínyè bóké ke yarí ke cóú,

bèè í yè Kuyie nkè bè kònnè okpààtì nè sikipààtìbí,

ikuó ténke í bo,

Kuyie nténke í duò nku pãánáàntì ku pãánáàntì náam̀bè,

ti Yìè nKuyie nténke í bè duò ntìmatì.

¹⁰ Siyãõ èi kó bekótìbè kàri ketenkè nke,

bá bè í náá ntìmatì,

ke pũ mmutáá mbe yò,

ke dáátí tifòtòntì.

Sedisademmu èi kòbe sǐnné be yò nye ketenkè.

¹¹ N kòm̀m̀mu kè n nuò ntiikenè tinònnietì,

dè cóu m mièke nke,

n yí na ke bo pĩ m m̀áà,

meyei mmèè tũ̀kení n nìtìbè me kpéí,

ibí nè ibíbénní kè dè kò ndihèi mmíèke,

¹² ke békú í yòbè ke tú: Tidiitì í boá?

Ì cĩtemu ke duò bè kòùtè bè kòmè,

kè i wemmu deu kè ì kò ndihèi mièke,

ì yòbè kpèrè ìnkè.

¹³ M bo da náké ònti fò nSedisademmu?

M bo da donnènnè we?

M bo da ennnènnè we ke da bántè fò nSiyãõ èi?

A m̀nnè dèè deuke dàméèrì tēmè,

we mbo na ke da taà?

14 Kuyie mpããnáàntì náám̀bè bèè bo a miẽke bè da náá ntì tu detetirè nde, siyáàbìsì,

bè í da benke a caàrìmè kè dè bo yie nkàa na kèyenté, kè bè báá da d̀ò kudaakù, bè da nàké tii pããnáàntì tu siyáàbìsì nsi, detetirè kp̄eti.

15 Bẽcẽpẽmbè bo nda yau ke ti mudaá nke c̄ũo, ke b̀k̄i yeyo Sedisadẽmmu eì k̀be kp̄eí, ke náá nke tú diheì diì wenniku do p̄enkù yeyeyè, kè kutenkù kumou yèmmè di naatinè diì tu dinnaà?

16 Bèè tu a yeibe bè bo nhaari tinùùti ke da daú, ke c̄ũ ke maà nyebiè, ke tú: Ti da maánkomu, ti do baa diì yiè diì t̀̀kení, ti bo di miẽke nke.

17 Ti Yiè nKuyie ndo tãáté tinti, kù do nàké tì tii d̀ò, kù do béi ntì ntì nè dimònni, kuù da p̀nte bá m̄sẽmmè í kù bo, kuù duó nkàa dootit̀bè ỳnku a kp̄eí, ke duó mmuwẽrímú a dootit̀bè.

18 Sedisadẽmmu, ñkuò nkàa dabònni deke a Yiè nKuyie mborè, yóu kàa n̄nnietì m̄pũ̀ nkukó nk̄m̄e kuyie nnè k̄eyènkè, a báá yie nkéntú a bo ompè, a báá yie nkàa n̄nnietii cómmú.

19 A ní nyié nke kuònnè Kuyie ke kù náá nha yèmmè kp̄eti, bántè ku ibíbénni kp̄eí, ì c̄te nè dikònni ke k̄ ndiheì miẽke tip̄it̄i timou.

20 N Yiè nKuyie nwénté k̄yà, ònku botí nku a f̄ũ mmè miè mbotí diyie mari? benitipòbè càámmu be bí bè ùúkú ì, a kuó niùbè nè a pããnáàntì náám̀bè kè bè k̄ nha c̄t̄è miẽke.

21 Ibí nè bekótibè beè ku ke duó duó ice miẽke, mudoò muù k̀ò besapàmbè nè bedapàmbè, a miẽke k̄è yènni kàa bè k̀ò, ke bè fiè, bá m̄sẽmmè í da bo.

22 A ỳni kuk̄m̀b̀̀doróo nku kè kù n duò tip̄it̄i timou, n Yiè nKuyie nha miẽke yènni diì yiè, òm̀ò do í yenté bá omáà, m píí bè ke bè yò, n dootit̀ò bè k̀òmu b̄mou páíí.

3

Mef̄ũt̄imè kó didabònni

1 N tú on̄t̄i wèè di wenwe m̄sẽmmè, Kuyie mmieke k̄è yonke kè kù m poté,

2 Kuù n t̄entoo ke n tanné dibìnni miẽke, dibìnni miẽke nke dè í tú kuwenniku.

3 M̄i ñkè baa né nke ku nòutè ò ntũũ nke duòmè, ke kónni

4 Kuù c̄ũ m mambii nnè n k̀nti, ke b̀ké k̄ũ.

5 Kù m p̄ènné kudook̄oti nku,

mefěŭtímè mɛɛ n fité kɛ tii mɛdòmmè tēmè.

⁶ Kuù duó nkè nh ã dibìnnì miɛkɛ,
bèè ku nè dimònnì bɛ kōmɛ.

⁷ Kù n fii nkuduotí nku kè dè bo yie nkè m báá yè,
kɛ m bou ntifĩnti cěťtì.

⁸ Kè n kuò nkɛ kù yu kɛ òù,
kè kù yetɛ kù bo keèmè n dabònnì.

⁹ Kɛ pènné yetárè diɛyè n kó kucɛ,
kɛ diti nɛ imɔu.

¹⁰ Kù òkɛ musĩmmù kōmɛ mmɛ,
kɛ n dií dicìrìrì ð nhokɛmè kucɛ timútì miɛkɛ.

¹¹ Kɛ òòtɛnì kɛ n dètoo kɛ nèté nèté,
kɛ dɔ́unko.

¹² Kù sèu nkupie nku kɛ n wetínné tɛhontè tēmè,
kɛ bo tã.

¹³ Kù n tãá ku pie nyi,
kè ì ta kɛ tùòti n ceumbè,
kù kùóté ku doò dimɔu ndi n yĩnkè.

¹⁴ M botí kɔbɛ bɛmɔu n daúmu,
kè dè sonné kɛ naá mbɛ kó fɛyɛnfɛ.

¹⁵ Kuù n dií ndetiire kè n dɛ,
kɛ n nìi mɛdòmmè.

¹⁶ Kuù duó nkè n càáké itáá,
kɛ n kũnné mutápeí mmiɛkɛ.

¹⁷ Kuù n détinne mɛom̃pùmè,
kè n yènkò bè tu dè diwèi.

¹⁸ Mɛñmɛ kè m bɛi nkɛ dò:
n kpɛɛ dèemu mmɛmmaá!
N do baa dè n Yiè nKuyie mborè,
dè yè dɛtetirè ndɛá!

¹⁹ Dentɛnì n do dimè ifɛi kénháá,
n càáké mɛè sémmè tii kɛ dò mɛdòmmè mmɛ.

²⁰ N ti ndenninì,
kè n yèmmè cààri m miɛkɛ sãã.

²¹ N tɛ n dó kéndenninì tì,
tìi tɛ kè n kpáá kèmmú tìi tu tii:

²² Ti Yiè nKuyie nkó mɛsàà mmu nyí dèè,
ku sémmè mu nyí tùòkɛ mɛ mánku.

²³ Mɛ ěnkùmu bá dìi kũnweh̃nì,
n Yiè nKuyie nha tú timómm̃nti yiè nwe sãã.

²⁴ N Yiè nKuyie nkuù tu n kpàtì,
dɛè tɛ kè n kù bùó.

²⁵ Ti Yiè nKuyie nñitimu wèè ìkú ku ìnkè o kpéi,
wenwe wèè kù wanti.

²⁶ Dè wennimu oñtì a bo ndòmmè káré,
kɛ kèmmú a Yiè nKuyie mbo da dɛɛtémè.

²⁷ Dè wennimu oñtì f̃ nha bo yiem̃mè,

bè da náá ntì a bíkémbéntì m̀nnì.

²⁸ Kè ti Yìè nKuyie nda tanné meháárìmè miéke,
a kenté amáà kédò só.

²⁹ Karoo kéfũũ nha nùu ketenkè,
kè dè naati a yà meteèmmè.

³⁰ Benke a baa bèè dó ke dá puotì,
bèè wanti ké da dií nyifei.

³¹ Ke yé ti Yìè nKuyie nh̃̃ í ndootóomè onìtì s̃̃à.

³² Kù ò̃ poté kéw̃̃ete kékuómmu mesémmè,
ke yé ku sàà ndeumèmu.

³³ Dè í tú nè ku yèmmè mme kù f̃̃ũnkomè benìtìbè,
ke diinko mesémmè fenitiyanfè,

³⁴ Bè mè ncùùtì tikpetíntì tim̃̃ou diheì miéke,

³⁵ ke kommu bèè í naati tibeéntì miéke,
f̃̃ nKuyie nkùu baké keĩnkè nè ketenkè a ìlkè.

³⁶ Bè mè ncaàri tibeéntì,
Ti Yìè nKuyie nkàa í wúónnàà?

³⁷ We mbo béi nkè dèe d̃̃ò,
kè dè í tú ti Yìè nKuyie nkuu duó ndinùu

³⁸ Kuyie nkùu baké keĩnkè nè ketenkè kuu ò̃ béi,
nkòo nìtì yà meyei nyoo mesàà.

³⁹ Onìtì f̃̃ nnè a yei mmieke,
kàa fòu a ténke né nsáútí nè ò̃nti?
kàa í kuò nha yei nkpréi nke.

⁴⁰ Yóunè kè ti wénté ice ti tũ nyì,
ke ì paaté mesàà,
kéw̃̃ete ti Yìè nKuyie mborè.

⁴¹ Tí youte ti ñ̃ou Kuyie mbíékè,
ké kù bántè nè ti yèmmè mem̃̃ou.

⁴² Kuyie nti da càkemu mediè nke yete a kpeti,
dèe te kàa múnke í ti c̃̃é.

⁴³ Kuyie ndàátí ku miéke nke diyaàbòrì k̃̃me,
ke ti betì ke k̃̃ùtì bá mesémmè í kù bo.

⁴⁴ A dàtinné a m̃̃àa ndi yewetè,
kè dè bo yie nkè ti báammu báa da tuòke.

⁴⁵ A ti d̃̃ò tiyontì nti,
des̃̃intékpere yebotè ìlkè.

⁴⁶ Kè ti dootit̃̃bè bem̃̃ou,
à̃̃ate tinùùtì ke ti wetí.

⁴⁷ Kuk̃̃m̃̃b̃̃òdoróo nè meyanfì,
dèe né tú ti kpere,
kè bè ti può nke ti k̃̃ò.

⁴⁸ N nũ̃ nyì p̃̃ũ̃̃ ntiñ̃nnietì,
meyei mmèè t̃̃òkení n nìtìbè me kpéi.

⁴⁹ N nũ̃ nyì ti tiñ̃nnietì s̃̃à,

bá meom̀p̀ùmè í bo.

⁵⁰ Kè n kènmú n Yìè nKuyie
mbo s̀innénímè kè̀nkè ké n yà.

⁵¹ N kəmmúmu kè n nuə nyonke,
tìi t̀ù̀kənì nh èi kəbe ti kpéí.

⁵² Bèè n nìí mbè n nìí ndetetirè nde,
kè m bètì tenòtè kōme.

⁵³ Kè n tanné n fòùwè difòtìrì,
kè m bəmmù yetàrè.

⁵⁴ Kè menie ndàtinné n yuu,
kè nní nyé kè tú n kperè dèèmu.

⁵⁵ Kè nní mbo difòtìrì cūmpuri mièke kè yu a yètìrì,
Áú n Yìè nKuyie!

⁵⁶ A kèèmu n dabònnì,
báá pí a toò,
keè nh úùfè.

⁵⁷ N do da yu kàa n tóónnímu,
kè n náké kè tú m bá nyĩ̀k̀ù.

⁵⁸ N Yìè nKuyie nha n kòónému,
kè n dèetè.

⁵⁹ N Yìè nKuyie nha yàmu bè n cààrèmmè,
a m púté ké m pate.

⁶⁰ A yàmu be mièke n cóúmmè,
kè bè náante n kpéí kè bo n kuə.

⁶¹ N Yìè nKuyie nha kèèmu bè n sàámmè,
bè dammù m̀èè botí n cĩè.

⁶² N níimbè nàá ntì n kpéí,
nè bè n dónè tì yewe yeməu tì tu tiyèiti nti.

⁶³ Kè bè kàri yoo bè còrímmù,
m̀i naá mbe kó fèyènfè.

⁶⁴ N Yìè nKuyie nfóó mbe bè n dòò dè,
yietí be be tómmù m̀annè t̀i yeti.

⁶⁵ Duó nkè be too kpenke,
kàa bè dòò meyei.

⁶⁶ Kàa bè bètinè kemieke,
ké bè kùə ketenkè ìnkè ké bè dèè.

4

Meysi mmèè do Sedisademma

¹ Dè dōmme kè mesəə mmèè do tú mesəə nsààmè kè mè s̀inte?
Dè dōmme kè bè do cǎnné yèè tásààye Kuyie nkpéí nkè yè ciété kè yaá yaá dihei
kó ice mièke?

² Dè dōmme kè Siyǎə èi kó ibí ìi yètè do feí mesəə nsààmè kperi kōme,
kè bè naá ntiyaamatì,
bè maànnè tì sinəu?

³ Sikpaməó mómmonsì yǎānkomu si bí,
kè n nìtìbè biè né yonke,
kè pèètè dikpàà kó icùò ndieyi dōmmè.

4 Sinéyěĩ sù pĩ nyibíbénní,
kè i nónndié nkpeí,
kè ikótí békú mudii,
bá òmòu í ì pãã.

5 Bèè do yo ntidiiti sààtì,
bèè kōnnè dikōnni ice miēke,
bèè do ã sicēsààsì miēke,
bèè kūrì kūrì yetápò miēke.

6 N nìtìbè kó mēyēi ndeumu,
ke pēētē Sodōmmu èi kōmē do dōmmè,
kè dī do dimōnni dimàà,
bá òmòu í dī kàáké.

7 Bè kó sīkpààtìbìi do pīntimu,
ke pēnkù siwãã,
ke péi ke pēētē mēnaamiē,
kè bē kōnti wũṣ,
ke pēētē mēdēi nwũṣmè,
kè bē ìkè dò ndoii,
ke dò nditāsààrì bē tu dī sàfī.
8 Kè bēè né sòùte ke pēētē yehããkũṣ,
bè tēnke í bē baí diciēnni,
kè bē kōmmè dàrinè bē kũṣ,
kè bē kpeí ke dōntenè idakperí.

9 Bèè ku mudoò miēke,
bē kperē tōñnēmu dikōnni kùṣ bē,
mudii bo dónté bē,
kè bēè cīte kēnkōnnè dikōnni.

10 Benitipòbè bá nè bē mē ndómè bē bí,
kè bēè ì kùṣ kébénné,
kè ìi naá mbe kó mudii,
n nìtìbè ta mēè fēũtīmè mēè te.

11 Tì Yìè nKuyie mmieke kèè bē yè ke tonté,
kè kù còúnni ku miēke kó muhãã nSiyṣṣ èi ìnkè,
kè mù còúté diheì nè di pūkoo.

12 Kutenkù kó bekpààtìbè nè bèè kó dimàà bo kutenkù,
òmòu do í yé ke dò nSedisadēmmu èi dùòntòbè,
o dootitòbè, òmòu bo ta Sedisadēmmu èi kó yebòrè.

13 Tìi mē ntùòkení,
Kuyie mpããnáãnti náam̀bè bèè bo Sedisadēmmu,
nè ìkuó niùbè bēè kó mēcaàrīmè kpéi nte,
bembē bèè do kòu benitisààbè,
ke cou bē yĩ ndetetirè.

14 Bèè do ṣ nhããnte ice miēke,
ke muòti mēnitiyĩ,
nè dē kpéi mbá bē yààtì í ndò ndáátì kékááké.

15 Bè do ṣṣ bē nyà kēpĩēké ke dò:
Cíéténè besĩmbè mbe,
cíéténè kēfũte ke báá bè kàáké,
kè bē nhããnte bá bē í mōke bē bo cuó nkè,
kè ibotí tēi kōbē tú:
Dì báá kari diē ntì ciē.

16 Kuyie nku mómmənkku kuù bè cíe,
kù ténke í bè wùó,
benìtìbè í bè wùó nyikuó nìùbè,
bè í bè wùó mbəkótíbè.

17 Kè bè nàá nke tú:
Ti nuə nyii òunè muwèimù,
kè ti baa bèè bo ti teennè òmòu í kərìní,
kè ti deke ti dèrè ìnkè ke paké ke wéí detetirè,
kuwuə nkùu í yóó na ke ti deetè ku bíékè,

18 Kè bè mpakíí ti cèmmu,
bá ti í nə nke yiè,
ti mōnni dii auténí,
ti kũũ mmuù duunní,
ke tùòkení ke dèè.

19 Bèè ti beti kè bè ncāā,
képēēté icīrí dōmmè,
ke ti beti ke dèenko yetārè ìnkè,
ke ti dinté dikpáà miēke.

20 Wèè do tú ti kó muwemmu,
ti Yiè nKuyie ntāāté wè koò còu mməkùò,
kòò do be fōtìrì bè keú dì miēke,
ti yèmmè do dò nti yó ndieku
wèè kó mēdēè nyibotí tēi cuokè.

21 Díndi Edəmmu èi kəbe nyānkunè,
díndi bèè bo Uusi èi bè yóó di dúmmu Kuyie mmieke kó fəbòðfè,
kè di fè yā kémuó nkédáté di yààtì kénfeío.

22 Díndi Siyāā èi kəbe di kó mēyei ndèèmu,
bè ténke í yóó di pī nkédəò tidaatì,
Díndi Edəmmu èi kəbe di kó tiyēīti tii tùòke,
Di yei mmēè dàté ke feío.

5

Bè pòntemè Sedisadəmmu kè Isidayeeri bəà nKuyie

1 Ti Yiè nKuyie ndentení tii ti tùòkení,
wénté kényà ti dimè ifei.

2 Kè bepòðbè tieke ti tenkè,
kè bekpákparìbè taà ti cēī.

3 Kè ti naá nyiciribí bá ti í məke ti cicəbè,
kè ti yōbè naá mbəkúpobè.

4 Ti āā dontému menie nkéyā,
ti āā yietímu kəna képété ideí.

5 Kè ti dootitəbè bo ti dàkè sáā,
bá ti í məke mēom̄pùmè.

6 Ti ceké ti nəu Esibiti nwe nè Asidii,
ke bo pété kēdi.

7 Ti yembè beè càke, bè me nténke í kpaá,
kè be yei nkó tiyeti né duò tii kó yeýə ìnkè.

8 Tidaatì tii né ti baké,
ti me nyí məke wèè bo ti deetè.

⁹ Ti ɔ nkɔti tidiiti wammù kécĩnne ti bɔ nye,
ti ɔ kɛtɛ ti dootitɔbɛ kó tikpàrìseuti nti dīkpàà.

¹⁰ Kè dikònnì tí poté,

kè tikòntì còúté kedekè tēmè.

¹¹ Kè bè pīmmú benitipòbè Siyɔɔ èi kɛ duónè,
kɛ càkɛ besapàmbè Sudaa ekè miekɛ.

¹² Kè pīmmú bèè do tū nhokpààti kɛ bè nùnné kɛ bè kùɔ,
bá bè í depɛ bèè tu bekótíbè.

¹³ Kɛ tounko bedapàmbè yɛnàkè,
kè ibí duònè yɛdatuɔ.

¹⁴ Bekótíbè tɛnkɛ í kàrì dihèi kó dibòrì,
bè kàrì dè kɛ bekù,
kè bedapàmbè yóu iyie mmudèmmù.

¹⁵ Diwèi tɛnkɛ í bo ti yèmmè miekɛ,
kè ti kó tihautì cèètɛ kɛ naá ndikúdabònnì.

¹⁶ Kè ti kó dikpààtipiì óóté kɛ do ketenkè,
ti dòò meyei mme kɛ tùòti ice.

¹⁷ Dèè te kè ti mɔ nti yèmmè,
bá ti nuɔ ntɛnkɛ í wúónnè tinɔnniɛti.

¹⁸ Siyɔɔ tārì diì dɔúnko,
kɛ naá nyiánkè kó ditūnnì, i kó diciènnì.

¹⁹ Ti Yiè nKuyie nfɔɔ baké sǎǎ,
a kpààtikàrì yó mbomu sǎǎ.

²⁰ A báá yè nti kpéi nsǎǎ,
a báá ti bɔntóo ti fòmmu mumɔu.

²¹ Ti Yiè nKuyie nti tɛnnénì a borè kè ti wɛtɛní,
wɛtɛ kè ti tɛnné ti do dòmmè dimònnì.

²² A ti dootóomu kè dè dèèà?
A miekɛ bo ti yè kètontáà?

Esekiēri Di mpátiri tɔ̀ tui náaṇti

Esekiēri do tú ikuó niùti nwe, kénkəké Babidōnni kóo kpààti do pĩrmú bè kékōnnè be miēke, ò ke mbo kéwāri dipátiri kécau nSifube bè do pĩrmú bè kékōnnè Babidōnni nè bèè do kpaá, kòo nnáá nke dōori nè mēdōòrīmè péu nè mēbenkùmè, o náaṇti miēke kòo nnáánnè mēbenkùmè péu, Kuyie nhò benkemè. O náaṇti yɔ̀ do bo yèdéè ndi: O náaṇti yuu ketiri tú ò bo nákéme bè pié bè Babidōnni ke tú Isidayēeribe kó mēyēi mmè te kè Kuyie mmieke bè do.

Kòo tanyuu déri tu ò bo kpénkūnnemè bèè bo tidaati miēke be kó metákūnnè, nè de kpéi nkòo bè nàké Kuyie nyóó bekénemè be dootitòbè, kéwēte kécónnè Isidayēeribe be fòtiri kòo bè nàké ke dō: Dè dō mbè kumu kè Kuyie nyóó bè fòukūnnè.

Di mpátiri náaṇti duó ke dōmmè

1. Esekiēri kpànnemè Isidayēeribe ké be cau nke sɔ̀ mbè mu nyí pi Sedisadēmmu mēdérímmè 1-24
2. Kuyie nyóó bekénemè yēbotè 25-32
3. Ò yàúkūnnemè Isidayēeribe kēnti dèè yóó dō yēmòrè sonye de kpéi Isidayēeribe bo wēte kékari dii mōnni be tenkè 33-39
4. Kuyie ncīètè yó ndōmmè nè mubáammu 40-48

Kuyie mbenkemè kumáa Esekiēri

¹ Mí nhEsekiēri n do bo m benni sipísitāāti kperi miēke nke Babidōnni, otānkū naanwè kó diyie nummuri, kè nní mbo kukó nKebaa nè betòbè nè bè, bè do ti pĩrmú kékōnnè Babidōnni. N de mbo kè kēĩnkèe kpeté kè ti Yiè nKuyie nní mbenke mēbenkùmè péu. ² Dè do sɔ̀ nSosakinni kè bo o benni nummuri ndi otāānaanwè kó diyie nummuri. ³ Dende ti Yiè nKuyie nwērímú cùténímè n yĩnkè kè kù m béinnè mí nhEsekiēri Buusi bire Babidōnni tenkè miēke, kukó nKebaa také.

⁴ Kè n yà kuyaakù kperíkù makù iténímè kubakù yóu ke tɔ̀ diwetiri dieri kè di còu mmuháá nkè kuwenniku di fité kè di cuokè mièti ke dō ntimáti bè pūtírini tì diōnni miēke. ⁵ Kè n yà de kó diwetiri cuokè dekpákperè marè dēnàà, kè dè dōnnè benitibè. ⁶ Demou memme bá dè kè dè mōke keyìlkè kēnàà, ifièti inàà. ⁷ Kè de tààke síé, kè de kpèètè dōnnè kunaabiiku kpēye ke mièti ke dō ndisōwũs bè anté di. ⁸ Kè sinitinòu bo de fièti fũs ke weti tipùti tìnàà bá dè, kè dè mōke keyìlkè nè de fièti. ⁹ Kè de fièti maa i yómmè bíékè, bá dè kè dè kèrí ke weti deyiìlkè cò kèè bíékè dè í wēkii. ¹⁰ Bá dè kè de lìkè dōnnè kenitikòke, ke wēte ke dō nkecìricìrikòke kubakù yóu, ke dō nkēnaakòke kucānku ke dō nketúkòke, bá dè dēnàà memme. ¹¹ Kè de fièti pĩnte deĩnkè bíékè, ke maa idé i yómmè bíékè, kè de fièti tēi idéi dè dàátí. ¹² Bá dè kè dè kèrí ke weti deyiìlkè, bá dè kè dè kèrí de yēmmè dè pā kèè bíékè bá dè í wēkii. ¹³ Kè n yà de kó desĩnnè cuokè dēmarè kè dè dō nyehāākũs nke wēte ke dōnnè yehāātīre ke keroo ke wĩētini dē de kpákperè cuokè, ke tãũ muhāá, nkè fetaafè pèu, kè muhāá nyiè. ¹⁴ Kè de kó dekpákperè keroo ke wĩētini kè dè dō nfetaafè ò mmíimmè.

¹⁵ Kè nní nwúó nde kó dekpákperè dēnàà kēyà bá dèè také dicēētiri kè di kàà nketenkè. ¹⁶ Kè de kó yecēētiyè mièti ke dō nyetāpiè kè yè bo yēnàà ke dō nke wē nke seu yetòbè, yēnàà memme. ¹⁷ Kè dè kèrí ke weti tipùti tìnàà bá dè í wēkii.

18 Kè de kó yecèètiyè yenàà òkù mediè nkè ye okùmè duò tikōmbùòtì kè yè mièti ke pĩnti ye pĩtì timòu. 19 Kè de kó dekpákperè kéri, yecèètiyè nde wēnné ke kéri, kè dè yòute yèe youte. 20 Kè de yèmmè yĩ dèe kòte kèè bíékè, dè ke nkàri, kè dè yòute yecèètiyè múnkèe youte ke yé mèè yèmmè dè bo mèè bomè yecèètiyè mièke. 21 Kè dè kètè yèe kètè, kè dè còmmú yèe cómmú, kè dè yòutenè ketenkè yèe youte ke yé mèè yèmmè dè bo mèè bomè yecèètiyè.

22 De kó dekpákperè yò ìnkè kè dèmarè dōnnè tiwetì ke dō ndoii ke dō ntewéitè ke ãnke de yò ìnkè. 23 Kè de fiètì idèi dèi pĩnte ke káá nyitòbè, kè itèi bo ì dè dàátì. 24 Kè dè dó kèitè, n kèè kunampoo kè dè ndōnnè menie nhā tamè kukó ndiekù, ke dōnnè Kuyie muwērímú mumòu yìè nkó metammè, ke dōnnè kunitisūkù kó kunòroo, ke dōnnè fehāpōnnafè ò nkérímè. Kè dè còmmú dii mōnni dèe kpéú nképéú nde fètì. 25 Kè metammè mamèe yènni dèe me ndò nkuyaàdéikù ke bo de ìnkè de mièke. 26 Dèè me ndò ntiwetì ke bo be yò ìnkè, de ìnkè, kè dèmarè bo ke dō nditāsààrì bè tu di sàfìi ke dō ndikpààtikàrì, de kó dikpààtikàrì yómmè kè dèmarè kàri ke dō nhonitì, 27 kètúóté dèè dōnnè o ka na mborè kédekenè o yuu bíékè kè dè mièti ke pĩnti, ke cóú mmuhāā nkoò fité, kètúóté o ka kéwētenko o fūō bíékè kè dè dō nkuhāāwenniku koò fité. 28 Kè de kó kuhāāwenniku dōnnè kutāmmeyāri ò yènni fetaafè kpèri dii mōnni kéndōmmè, Kuyie nkó tikpeti dō nti, kè n dè yà kèdo kēsīnnōō ketenkè kékeè metammè mamè m béinnèmè.

2

Kuyie ntōmmè Esekieri Isidayeeribe borè

1 Nte metammè n do kèèmmè do m béinnè tì. Kè mè dō: Onitì fǎ! Íté kécómmú n dó ke da béinnèmu.

2 Mè yĩ memme kè Kuyie nYaa nní nta ké n yĩ nkécónné kè m bo keè wèè n nàánnè ò tu mù. 3 De mōnni wèè n nàánnè kòò dō: Onitì fǎ! N yóó da tǎ nyIsidayeeribe borè nde, benitibè bèè yete n kpèti, kètúóté be yembè kó dimōnni kèntò kètúòkenèni yíe. 4 De kó benitibè yèmmè mèè kpènni, be to í yo tináàntì, n da tōmmú be borè. Á bè nàké ke dō: Mí ndi Yìè nKuyie mmũ yē, 5 nkè bè da kémú yoo bá kè bè í da kémú, bè tu mèè kpéi nyitookperí yembè, bè né banté ke dō m pāānāàntì nāàntò bo be cuokè.

6 Onitì fǎ nha bá mbè dé, a kōmbùòtì bá nduò bè nàá nti a né nyé ke dō nha kari ipo ìnkè nke nè tisāmpotì nè inaá. Bá ndé bè nàá nti, a kōmbùòtì bá nduò, itookperí yembè mbe. 7 Á bè nàké n nāàntì kè bè da kémú yoo bá kè bè í da kémú, bè tu itookperí yembè mbe.

8 Onitì fǎ, kènté n yóó da náké tì, a to báá kpenke de kó benitibè kpèye kpenke mèè botí, bè tu itookperí yembè mbe. Aate kémaánko n yóó da duó ndè.

9 Kè n wénté káyà tenitinòutè kè tè yùò dipátiri kè di kpèú, 10 kè tèè di kpèúté n yìkè kè di wàri tipĩtì tidé, isáútì nè yekúdabùò nnè iwúótì.

3

1 Kè de kóo niti n náké ke dō: N da duó ndi pátiri maánko di kékòte kénákénè Isidayeeribe.

2 Kè nh aate, kòò di ānné n nùu ke dō: Maánko. 3 Ke n náké ke dō: Onitì fǎ! Píí amáà nè dipátiri n da duó ndi kénsannè.

Kè n di maánko kè di nwetì n nùu mièke ke dō mmecekùò.

4 Kè kù n náké ke dō: Onitì fǎ! Kòte káyà Isidayeeribe ké bè tùò n nāàntì. 5 N yí da tǎ mbedáùribè cuokè a í yo bèè nāàntì, n da tǎ nyIsidayeeribe borè nde. 6 Kè n do nda tǎ mbedáùribè péu borè nde a í yo bèè nāàntì, bè na nyiemmu a kpèti.

⁷ Isidayeeri be me nyí yóó yie nké dá kénté ke yé bè í dómè kékémú n kpeti, be kó kuwu nkumou yèmmè mée kpeñni, bá ku to í yo! ⁸ N yóó kpénkúnne a yèmmè be kōme dōmmè mme, kékpenkúnne a to be kpeye dōmmè kàa bè bàao. ⁹ N yóó kpénkúnne mu a yèmmè kè mée kpenke kénánnè kupèrikù kèpèéte ditári, a bá mbè yíèkù kàa kōmbùàtì mbè duò, itookperí yembè mbe.

¹⁰ Kòo n náké ke dō: Onìtì fí! Kémú n náàntì mesàà nké tì ànné a yèmmè mieke. ¹¹ Kòe a kòbe nè bè, bè di pīnmúnì bè borè ké bè nàké ke dō: Tì Yìè nKuyie nkuu yé. Kè bè da kémú yoo bá kè bè í da kémú fí mbéi!

¹² Mèmmè kè tì Yìè nKuyie nYaa nni ntúóté kè n keè metammè mamè n fōnkúò kè mè tu:

Kuyie nyètìrì ndeu, ku borime nè ku wērimú bo dii bōrì.

¹³ Kè n keè deè kpákperè fièti potémè itabè nè yecèètiyè yèè bo de pīti de kó kunampoo, nè kunòroo dièkù tekù makù. ¹⁴ Kè Kuyie nYaa mmù do n tùóté kè mù n yíténè. Kè nní nkérì bá dè í naati n yèmmè ke n yóu, kè tì Yìè nKuyie mme nni mpī ndè yí mōke m bo yīmè. ¹⁵ Mèmmè n tūkenímè n kòbe bè pīnmúnì bè borè, dihei bè tu di Tedi-Afiifu kukó nKebaa také, kēmbō be borè ke dō yewe yèyiekè kè dè n di ké n kpeí.

Kuyie mbànnemè Isidayeeri Esekieri

¹⁶ Yewe yèyiekè kó difōnkúò kè tì Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dō: ¹⁷ Onìtì fí! N da dō Isidayeeri kóo bàrì nwe, kè n da nàké tì a tì mbè nàké. ¹⁸ Kè n nàké oyeiwe ke yí ò bo kú, kàa í ò nàké, kàa í ò cau nkòò yóu o yei nke cooté. Ò yóó kúmu o yei nkpeí, kè n né bekénè fí nwe o kpéi. ¹⁹ Kàa me nhò nàké kòò í yie nke yóu kuyonku nè o borime yeime ò bo kú o yei nkpeí nkè fí ndeetè a fōmmu. ²⁰ Kòo nitisàù weè me nyóu mesàà nke ta meyei mmudòrìmmù, kè nh ànné mebétímè o ce mieke, kàa í ò nàké, ò yóó kúmu o yei nkpeí. Bá n ténke báá dentení mesàà nhò do dōrì mè. Fí nkè n né da bekénè o kpéi. ²¹ Kàa me nhò nàké ke tú ò báá dō meyei nkòò í mè dō ò bo nfòu ke yé a ò caummè, fí nkàa deetè a fōmmu.

Kuyie nduómmè kè Esekieri bo ndò nkáré kè dè dō yemàrè mayè

²² Kè tì Yìè nKuyie nwērimú wēte kécúténì n yīnkè kè kù m béinnè ke dō: Ítè kékote kubiriku n dó ke da béinnèmu.

²³ Kè n yíté kékote kubiriku ké dè yà tì Yìè nKuyie nkó tikpeti kè tì dōnnè n do yà tì kukó nKebaa také, kè n do kēsīnnóo ketenkè. ²⁴ Kè tì Yìè nKuyie nYaa nni nyí nkécónné, ké m béinnè ke dō: Kò nkéta a cīètè kékpetínné. ²⁵ Onìtì fí! Bè yóó da bou iwēi nyi, kàa ténke báá na kéité be borè. ²⁶ N yóó dannemu a nóndenfè bá a ténke bá nnò nke náá, nha ténke í yó mbè kpànnè, ke yé bè tumè itookperí yembè mbe. ²⁷ Kè n yóó béi ndi mōnni n date a nóndenfè kàa bè nàké ke dō: Mí ndi Yìè nKuyie mmù yé. Kè wèè bo da kénté, ò da kénté, kè wèè bo yete, wèè yete. Ke yé bè tumè itookperí yembè mbe.

4

Kuyie nnàkémè bè yóó pimè Sedisademmu èi kòbe

¹ Kè tì Yìè nKuyie nni nnàké ke dō: Onìtì fí! Túóté didombenni kédóu nha ìkè kédò di ìnkè Sedisademmu èi kó kufènkù. ² Kàa di dō ke deè á ndi pi, kèpénne kudookoti ké di fité, ké di ònné mutáá, nkéánné yehāpòntīrè ké di fité, kécónné sikipàrisēi ké di fité. ³ Kàa deè á waá nkumátipenku makù kécónné fí nnè dihei di cuokè kè kù ndò nkuduotí, kàa nkù wùò nfù, kédò kéndò nha di pi, dè yó ndò ndibenkèrì ndi Isidayeeri kpéi.

⁴ A duó a píkù cǎnku, yewe a yó nduó yèè kó dimàà, a tǎ Isidayeeribe kó meyei mm̃e. ⁵ Mǐi kèété d̃e kó yewe a yó ntǎ yè Isidayeeribe kó meyei, kè yè mǎnnè yebie mbè dǎd̃ yè meyei nke bo yewe sikǎusitǎati nè sipísìwei (390). ⁶ Kè d̃e kó yewe dèè á duó a píkù yóú, kètǎ Sudaa kǎbe kó meyei nke dǎ yewe sipísìndà, n da kèété diyìè dìmáà ndi dibenni dìmáà kpéi nke. ⁷ Kàa dèè memme á wénté Sedisademmu èi a pi dì bíékè, kè dì fietí a nóm̃bife kè dì nàké n kó tipāānāānti. ⁸ N da bou iwēi nyi, a í yóó penté kè d̃e kó yewe a pi yè dihei kè yè yàa deènè. ⁹ D̃e kó yewe a yó nduó yèè mièke, a waá ntidiiti bè tu ti bédèè nè bè tu ti ódisi nè titeti bè tu ti fèfù nè itū bè tu i nantūi nè itei bè tu i midéè nè tidiiti teti bè tu ti epotiri kè d̃e wēnné dem̃au kékǎre kéñaa nkédǎd̃ pēē, kè nwe ncáa nde kó yewe mièke yewe sikǎusitǎati nè sipísìwei (390). ¹⁰ Diyìè dìmáà kó mudii níi mm̃annè a bo mù cōnném̃e cidód̃ omáa kè mù toté kuce mēnūmm̃u. ¹¹ Kè níi benné menie nha yó nyè mm̃e kè mē mbo diyìè dìmáà dītiri òmáa. ¹² D̃e kó mudii a níi yóó mù dǎd̃ kè mù ndò nkupēmpēnkù nku, a níi yóó tǎtinñe tinitiminti tui kpéi tinti kè kù pēmm̃u benitibè iikè.

¹³ Kè ti Yiè nKuyie nsǎoté kè n nàké kè dǎ: Mē boti nku Isidayeeribe yóó dimè ikuó yete d̃e. Iboti n yóó bè bèti kè bèe kǎte iì borè i mièke.

¹⁴ Kè n dǎ: Biti! Áú nYiè nKuyie! Nè m bomè nè yíenní n yí sǎū m mǎa, n yí cǎáké fēfē fēè ku, yoo musimm̃u pī nfē. Isié kper̃e marè í ta n nùu mièke. ¹⁵ Kè ti Yiè Kuyie nní ntēnné kè dǎ: Dè wenni, m bo da ceete munaàyyèi kó yekūš, kàa mù ndǎd̃nè a pēmpēnkù, kè yóu tinitiminti.

¹⁶ Kè kùu yíé kè m béinnè kè dǎ: Oniti fš! Esekiəri n yóó duó nkè mudii muu deè Sedisademmu èi mièke, bè níi yóó bè bēnnému mudii nè menie nkè bè ndè yo nnè meyeñcaàrīm̃e. ¹⁷ Mudii nè menie ndè bo dǎnté kè d̃e bè di kè bèe cīte, kékú be yei nkpeí.

5

Kuyie nyóó potém̃e Isidayeeribe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní sǎké ku náānti kè n nàké kè dǎ: Oniti fš! Túóté kuponkù kékúo a yùti nè a dēñfē, kécōnné d̃e kó ticiti tēbiètē, kè ti toté yecúo yētāāti. ² Kè yewe a pi yè dihei kè yè dèè dii yiè á túóté dicóu dìmáa kécúu ndihei cuokè, kētúóté dicóu tēri kè ndi keeti kè yaati kè firì dihei, kētúóté dicóu ditāānni kè dì yaatē yaatē, kè níi mbè bèti kè be kǎuti nè disie. ³ Kàa sùò nsám̃pǎrè kécūš a yaàyyè. ⁴ Tiì mièke nke a yóó yētém̃e kécúu nkè muhāā ncóuté kécúu nyIsidayeeribe.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nke dǎ: Tiì yóó tuǎkení Sedisademmu èi dindi n do soó ndi yebotè cuokè kè yehékè dì fité. ⁶ O kǎbe í yie n tannò nè n tié, kè sīnte kè d̃e pēēté yebotè yèè í n yé, bè yetemu n kuó kè pēēté yehékè yèè dì fité ye kǎbe. Bè yete mēè kpéi n yē mm̃u kè í tūnñe n tié, ⁷ d̃e te mí ndi Yiè nKuyie nkè m bēi nke tú: Be to mē nkpenkem̃e kè pēēté yebotè yèè dì fité ye kǎbe kper̃e, bá bè í tūnñe n tannò, bá bè í dǎori m bè nàké ti, bè mē nketé kè í tū nyebotè yèè dì fité ye kó mēborim̃e. ⁸ D̃e te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu: Mǐi móm̃muo n yóó wēētení be bíékè, kè bè benke kè yebotè yà. ⁹ Isǎke bè dǎd̃ i kpéi ntem̃e kè m bè dǎd̃ m mu nyí dǎd̃ d̃e òm̃au diyìè mari, m mē nyí yóó mē dǎd̃ òm̃au diyìè mari ténke. ¹⁰ Benitibè bo cǎáké be bí kè ibíi cǎáké i cicebè kè m bè poté kè bè cíe nketenkè kem̃au mièke.

¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu, kè mǐi bēi! Bè dǎd̃ mēè kpéi nyisǎke kper̃e nè isié kper̃e kè sīnkūnñe n cīētē. M bo bè kuó d̃e kper̃e bàmbà, n yí yóó bè kuó mm̃esém̃m̃e. N yí yóó bè sùó. ¹² Sedisademmu a nītibè dikéè bo kú mutenkūū

nyoo nè dikònni, kè mudoò kuò dikée dèrì, kè n cíe ndikée tǎánni tipĩtì timou ké m bè betì ke kòu nè disiè. ¹³ M mièke bo bè yè kè dó mèè botí kékáá nkè dó dè, kè bée banté ke dò mmí ndi Yiè nKuyie dè n yóu be tookperí kpéí. ¹⁴ Sedisademmu èi bo naá ntidobontì kè di nitibèe wuo ifei, kè yehékè yèè dì fité kè ye kabe mbè yàu ke daú. ¹⁵ Be kperè bo ánné ifei kè bè mbè sǎá mbèè yó ntú mēbenkùmè. Ibotí tēi bo bè yà kè kufōwaa nyi pī. M mièke bo bè yè mediè nkè m bè kpannè ké bè poté nè kemieke. Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ bēi.

¹⁶ M bo bè duónko dikònni kè di ntonni kupendónni kōme ké mbè kòu, ke yé n yóó di duónkomè mèe kpéí. M bo duó nkè dikònni dōke yí kédēuke ké mbè kòu. ¹⁷ Dikònni dierì bo tanní kè tikpasĩnti mpĩi mbe bí. Kè mutenkũũ nhānné kè benitibè nkō mmutòntònkũũ, kè n duó nkè mudoò tanní. Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ bēi.

6

Kuyie nkpannèmè bèè feu iwũs sibəotenkaanì

¹ Kè ti Yiè Kuyie nyíé ké m béinnè ke dò: ² Onitì fǎ! Tũnte kécuo nyIsidayeri tārè bíékè kabe ké bè nàké m pāānānti. ³ Á bè nàké ke dò: Díndi Isidayeribe tārè kabe nè sitǎá kabe nè yekondake kabe nè tibiti kabe kénténè mí ndi Yiè Kuyie n tú mù: N yóó duó nkè bè di do mudoò mmu képuò ndi tārè. ⁴ Bè bo può ndi wũstārè, di tuò nyèè ñnkè tihúúnti kè yèe kpánné, kè n duó nkè di dootitabè di kuò kédóu ndóu di bókè ìlkè. ⁵ M bo duó nkè bè dí kuò kédóu ndóu ndi bókè také, m bo yaá di kũs káfíté di bəwũstārè. ⁶ Di ekè bo naá tidobontì kè di bəwũstārèe kpánné, di do feu yèè ñnkè iwũs kè yèe duó, kè di bókèe può nkédeè kè di ɔ ntuò nyèè ñnkè tihúúnti kè yèe può, di dòò dèè kó dimàà dèmarè ténke í yó nkpaá. ⁷ Bè bo mpuoti benitibè di mièke kè di duò ke kō, nkè di banté n tùmè di Yiè nKuyie. ⁸ Nè memme n yóó yóu kè bēmabèe yentému mudoò mièke kénfòu ibotí tēi n yóó di cíe nkè di kote ìi borè i mièke. ⁹ Di mièke bèè bo yenté kénkpaá fòu bè bo dentení n kpéí bè borè ibotí tēi cuokè ke tú tidaatì, kè be yèmmèe yókè kè bée yóu mēbəyèmmè mèè te kè bè n yete ke m bütinné ke tũnne yebókè. De mōnni bè bo pē mēemáa mēyei nnè isəke bè dòò dè kpéí. ¹⁰ De mōnni kēbanté ke dò mmí ndi Yiè nKuyie n yí sǎnté ke náá nke tú m bo di banté de kó mēyei.

¹¹ Meire a nòutè kécatirè! Catirè kè dè da pī nyisíe Isidayeribe dòò ìi səke kpéí. Mudoò nè dikònni nè mutenkũũ dèe yóó bè dèè. ¹² Kè bèè dētiri mutenkũũ mbè kùò, bèè tǎké kè mudoò bè kùò, kè bèè wète ke na ke yenté dikònni bè kùò, ke yé m mièke yóó bè yèmmè kè dó mēmmè. ¹³ Bécírìbè bo nduó duó dìi mōnni be bókè cuokè káfíté be wũstārè sitǎá simou nè yetārè yemou ñnkè nè detie ndemou yə nè detedierè demou také, nè bè tūò ndè tihúúnti be bókè kpéí. ¹⁴ M bo youte n nòutè be ñnkè kè be èi dǎunko, kétúóté dikpáa tēdantè kperi kéntə kētuəkenè Dibuda èi, bè bo yèè ekè kó dimàà. Kè bèe banté n tùmè di Yiè nKuyie.

7

Mēyei mmèè yóó do Isidayeribe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: ² Onitì fǎ! Náké Isidayeribe ke dò Kuyie ntú be kperè dēemu! Be kó kumanku kérinímu tipĩtì tinàa ke tūðkení ke dèè. ³ Díndi Isidayeribe di kperè dēemu, m mièke yóó di yèmu kè n di bekénè di dǎrìmmè dòmmè, ké di bekénè isəke imou di dòò ì kpéí. ⁴ N yí yóó di kuò mmesémmè, n yí yóó di coo, n di dòò dè n yóó dè ndi yietímu, di səke di dòò ì doti di yə ñnkè nkè, kè di bo banté ke dò n tú di Yiè nKuyie.

⁵ Kè ti Yiè Kuyie nyíé béis nke dà: Mèyèi mmèè í mọ́kẹ̀ m̀è m̀ànnèmmè m̀è k̀eríní kẹ̀ yóó di do. ⁶ Mèyèi nténkẹ̀ í díétìrì, m̀è duunnímu, nte m̀e kẹ̀ t̀ù̀kẹ̀nì. ⁷ Dikònnì diì doti di tenkè, de m̀ànnì diì t̀ù̀kẹ̀nì kẹ̀ de yìè auténì. Dè d̀ò mmèyèh̀caàrìmmè mmè yetārè ìnkè kàbẹ̀ kpéí, de ténkẹ̀ í tú diwèi bẹ̀ kpéí. ⁸ Bàmbà nwe m̀ m̀iekkẹ̀ dotimè di ìnkè, m̀ m̀iekkẹ̀ yóó di yèmu kẹ̀ d̀ó m̀èè botí kẹ̀ n dí bekénè di d̀à̀rìmmè d̀òmmè. Di d̀ò dè n yóó dè ndi yietímu, di d̀ò ìl̀ sòkẹ̀ im̀ou kẹ̀ ìl̀ do di yò ìnkè. ⁹ N yí yóó di kuó mmèsémmè n yí yóó di coo, n yóó bekénè bá wè o d̀à̀rìmmè d̀òmmè mmè, kẹ̀ di sòkẹ̀ m̀bo di cuokè. Kè di banté kẹ̀ d̀ò n tú di Yiè nKuyie nku kẹ̀ puotì.

¹⁰ De yìè t̀ù̀kẹ̀nìmu, dikònnì diì t̀ù̀kẹ̀nì, kẹ̀ kunasáa bité, kẹ̀ tefentè deuke. ¹¹ Kuyonku kuù ité kẹ̀ còmmú kẹ̀ d̀ò ndidáù kẹ̀ puotì, di kpere marè ténkẹ̀ í yóó nkpaá, di kó kusùkù nè di kó kunòroo. ¹² De m̀ànnì k̀erínímu, de yìè ténkẹ̀ í kpaá díétìrì, dè bá nnaati odonti, ofitíwè yèmmè m̀e mbáá caàrè, kẹ̀ yé mí ndi Yiè nKuyie m̀ m̀iekkẹ̀ í yóó bè domè kesoó nhòm̀ou. ¹³ Wèè fiiti ò í yóó na kéwèkẹ̀ kèpétè ò fítè dè bá kòò kpaá fòù, tìl̀ yóó bè t̀ù̀kẹ̀nì tìl̀ í yóó soó nhòm̀ou. Bá wè o yèi ndoti o yuu ìnkè nke, òm̀ou í wèti kẹ̀ bo pété o wèrímú. ¹⁴ Bè yó nheumu sikpàrihéú kètũntè dem̀ou, òm̀ou m̀e nyí kòrì dikpànnì kẹ̀ yé m̀ m̀iekkẹ̀ yèmmè benitibè bem̀ou ndi.

Òm̀ou í yóó na ḱeyenté Kuyie nkó tibeénti yìè

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà: De kó dimònnì bèè bo mbo ditowaà mudoò muù yóó bè kùà, dikònnì nè mutenkũù nkè dèe kuò bèè bo sicéí m̀iekkẹ̀. Bèè bo depaa mbè yóó kú mudoò m̀iekkẹ̀ nke, bèè bo dihéi m̀iekkẹ̀ mutenkũù nnè dikònnì dèè bè kũntinè. ¹⁶ Bèè bo na ḱeyenté kẹ̀ bèe deke yetārè ìnkè yekpetinónkpere kómmè kénkuò m̀be yèi nkpeí.

¹⁷ Kè bẹ̀ baà ncíte,
kè bẹ̀ núù nni ntú bókè bókè.

¹⁸ Kè bèe dáátí tifòtòntì,
kè kufòwaá mbè auté kè ifeii bè pĩ,
nkè bèe kuó m̀eyubii.

¹⁹ Bè bo mbuònkò bẹ̀ díítí ice m̀iekkẹ̀
kè m̀esòò nnaá ndetetirè,
Bè m̀atí péitì nè m̀esòò mbáá na ké bè deetè,
mí ndi Yiè nKuyie m̀ m̀iekkẹ̀ bo bè yè diì yìè.

De yìè bè báá na kédì kénsànnè
bè báá na ḱepíe m̀be bùòtè,

kẹ̀ yé bẹ̀ m̀atí péitì nè bẹ̀ sòò,
ndèè do tùmè m̀eyèi nkó dikũnnì.

²⁰ Bè sàtí kó kuwenniku kuù do te kẹ̀ bè mmọ́kẹ̀ tefentè.
Bè de ndònnè bẹ̀ b̀òtenkaanì m̀esòò nkpesi.

Dèè te kẹ̀ n yóó duó nkè bèe dè pè.

²¹ N yóó yóu kẹ̀ yehèkè teyè kàbẹ̀ bèe dè fèkẹ̀,
benitiyèibe bèe yóó éi bẹ̀ kpere
ké dè kònnè kẹ̀ dè s̀ìnkũnnè.

²² N yóó mbúútóomu,
kè bèe s̀ìnkũnnè n c̀fètè nentì,
benitiyèibe, bẹ̀fèèbè bèe tatiní Sedisademmu éi
kẹ̀ bo di s̀ìnkũnnè.

²³ Bè m̀atí m̀efimmmè mmè bẹ̀ kpéí,

kẹ̀ yé bè còúmmè m̀enitiyĩ
nkè kuyonku sũù ndihèi m̀iekkẹ̀.

²⁴ N yóó duó nkè ibotí ìl̀ yóu kẹ̀ bè pèēté kẹ̀ ìl̀ kòtení

kéfeke be cǝĩ, kè bekpàribè feíi deè,
kè bèe sǎũ mbe wũǝtǝrè bè do feu yèè ìnkè iwũǝ.

²⁵ Kukǝmbǝdorí kó diyìè kèrínímu

kè di bo wammú wèè bo di dǝeté kémǝnté.

²⁶ Mǝ nyei nníí bo mpǝnkóo kè mǝtǝmè tũǝkenímu,

kè di nyetì tìi nke tati titetì,

kè di wammú m pǎǎnǎǎntì nǎǎntò kòò bo di náké nh ò benke tì kémǝnté.

Ikuó nìùbè tǝnke bá nyé ikuó,

beheikǝnkótìbè mǝ ntǝnke bá nduò nyitié.

²⁷ Okpǎàtì bo mbo yekúdabùò mmieke

kè mǝyǝncaàrimèe auté tǝkpǎàtibite,

kè diheì yembè nǝu nkpeutí.

N yóó dǎò bá wè o dǎòrìmè dòmmè mǝ,

kǝbekénè bá wè ò mǎnnè tìi beéntì,

kè bèe banté n tú mè di Yìè nKuyie.

8

Kuyie mbenkemè Esekiëri Sedisademmu kǝbe dǎori mǝè yei

¹ Kè dè mmǝke yǝbie nyèkuò nè bè ti pǝmǝmú mǝ ke kǝnnè Babidǝnni. Otǎnkù kuǝnwè kó diyìè nummuri yìè, kè nní nkari n cǝtè kè Sudaa kó bekótìbè bo m borè, dǝnde ti Yìè nKuyie nwǝrímú cùténímè n yǝnkè. ² Kè n wénté kǝyà dǝmarè kè dè dǝnnè onitì, kǝtúóté dǝ ka na mberí ndè kǝwǝtǝnè ní dǝ fũǝ kè dè dò mmuhǎǎ, kǝtúóté dǝ ka na mberí ndè kǝwǝtǝnko dǝ ìnkè kè dè dò kuhǎǎwenniku ke dò ntimátì bè pũténì tì diǝnnì mieke. ³ Kè dǝ kóo nìtì youtení o nǝtè kǝpǝ n yùtì kè ti Yìè nKuyie nYǎǎ nní ntúóté kǝhǎǎtǝnè ketenkè. Kè ti Yìè nKuyie nní mbenke kè dè ndò m bo Sedisademmu, ke bo diheì kó dibòrì kubakù cǎnku bíékè kperi tǝbǝtǝnkaanitè do borè, ti Yìè nKuyie ndo wúó ntè kè dè kù yóú ke ínko ku mieke. ⁴ Kè ti Yìè nKuyie nyIsidayǝeribe tũ nkù kó kufènkù dè bo ke dǝnnè n do yà kù kubiriku mieke. ⁵ Kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dǎ: Onitì fǝ! Wénté kubakù yóú bíékè.

Kè n wénté kǝyà tǝbǝtǝnkaanitè kubakù yóú bíékè tǝè ínko ti Yìè nKuyie mmieke kè tǝ bo diwũǝtǝnnì bakù yóú a bo ntatoomè. ⁶ Kè kù n náké ke dǎ: Onitì fǝ! A yà Isidayǝeribe dǎòrì ìi sǝke kperi, ke bo nte kè n dǝténè n cǝtè yǎǎ ba? Isǝke tǝi né kpaámu a yóó yà ì.

⁷ Dǝ kó difǝnkúò kè kù n kǝtǝnè ku cǝtè dǎnkù kó dibòrì borè, kè n wénté kǝyà difǝtìrì marì keutémè kumarí. ⁸ Kè kù n náké ke dǎ: Onitì fǝ! Duute kuduotí dibòrì.

Kè n kù dùute kè dǝe naánko dibòrì. ⁹ Kè kù dǎ: Taroo kǝyà bè dǎòrì ìi sǝke dieyì.

¹⁰ Kè n taroo kǝnsǝ ndǝbambaannè dǝmǝu kó tifèntì tìi dǝ bo, tiwanwantì isǝke kpeti nè sitenkaanì kè bè dǝ kerí ke fité kumarí. ¹¹ Kè Isidayǝeribe kó bekótìbè sipísiyiekè cǝmmú sibǝtǝnkaanì ìlkè, kè Safǎǎ bire Yaasanniyau bè kǝkénè, bá wè kòò tǝ tǝsǝsǝkǝbuute, kǝtuǝ ntihúúntì kè kuyukú ndekù kǝ ìnkè.

¹² Kè kù dǎ: Onitì fǝ! A yà Isidayǝeribe kó bekótìbè dǎòrì dǝ disòrì mieke yǎǎ ba? Bá wè ò dǎdmu o dieku mieke sibǝtǝnkaanì kó tifèntì kè be piǝtiyuu né tú m bũtinnè be èi, n yí bè wùó.

¹³ Kè Kuyie nyíé kǝ n náké ke dǎ: A yóó yíé kǝyàmu isǝke tǝi bè dǎòrì ì.

¹⁴ De kó difōnkúò kè kù n kōtenè ku cīētè bòrì diì bo kubakù yóú di bíékè kè benitipòbè kàri deborè ke kuò ndibòò Tamuusi kũũ * mari ndi kè bè do ñ nkuò ndi kũũ mbá diì tenwaà. ¹⁵ Kè kù dō: Onitì fš! A yàà? A yóó yíé kényamu isòke ìi pēēté ii.

¹⁶ Kè kùu yíé kè n kōtenè ku cīētè de miēke kó kudànkù kè n yà a bo ntatoomè ku cīētè kukpánkpánkù nè diwũōtōnni de saku kè benitibè dè bo, ke bo benitibè sipísidé nè bènùmmù ke cómmù ke búútí ti Yiè nKuyie ncīētè ke co diyiè yìè kèè bíékè, ke nínkú ke báá ndiyiè. ¹⁷ Kè kù dō: Onitì fš! A yàà? Sudaa kabe dōori ìi sòke sàà í bè sànnàà? Dè yīmè kè bè piēnko kuyonku dihei ke ínko m miēke? Nte be ke yuo tipuonti be wũō ntaké † ibōokuò mayi nyi, deè do te kè dèe yonke Kuyie ke yé de kó mēdōrīmè do dòmmè disáánni ndi ku kpéi. ¹⁸ M múnke yóó bè dōnnè kemieke nke, n yí yóó bè kuó mēsémme n yí yóó súó nhòmòu bá kè bè dō bè n kuōnnè mèè botí m báá keè.

9

Kuyie mpotémè Sedisademmu èi kabe

¹ Kè n keè metammè mamè pēenímè ke tú: Kōtenení dindi bèè yóó poté Sedisademmu èi kabe, bá wè wèe túóté o kpārīnenkù kùu kōnnè.

² Kè benitibè mabè bèkuò yenni Kuyie ncīētè bòrì diì bo kubakù yóú bá wè kòò pikú o kpārīnenkù. Kòò mōu bo be miēke ke dáátí mupààkonkperímù kó tiyààti, ke sīéké tēwāātè o naàkōnfè kékōtení kécómmōo disōwũō kó diwũōtōnni také. ³ De mōnni kè Kuyie nyIsidayēeribe tū nkù kó tikpetii íté ku taummè tōu beīnkēmbàribè baa di borè, kēnkōri Kuyie ncīētè bòrì bíékè, kényú onitì wèè do dáátí tiyààti tii dùòkenè mupààkonkperímù ke sīéké tēwāātè o naàkōnfè. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dō: Ce nkéfité Sedisademmu èi dimōu miēke kēcānne benitibè bèè wùó nyisòke ìi dōòri be cuokè kè dè bè yóu. A canne kudapāātí be tīi.

⁵ Kè kùu péi mbetòbè ke dō: Tūnnenè be kēmpuotì. Mēsémme bá ndi bonè òmōu di báá súó nhòmōu. ⁶ Dí kuò bekótibè nè bedapàmbè nè besapàmbè nè ibí nè benitipòbè, di bè kùò bemōu páíi di né báá kááké bèè tīi ncānnè idapāātí, di keténè n kó tēcīētè kabe.

Kè bèè keténè bekótibè bèè bo Kuyie ncīētè ìikè. ⁷ Kè kùu bè nàké ke dō: Kōtenè kēsīnkūnnè n cīētè, piēnnè becírìbè tē dānkù, kè di dèè di yè!

Kè bèè deè kényè kēta dihei kēpoté benitibè.

⁸ Kè nní nkpaá m maa kēdo kénínkú kēsīnnōo ketenkè, kēkuónko ke dō: Áú! N Yiè nKuyie nha miēke kēè yè Sedisademmu kaa yóó kuò Isidayēeribe bèè kpaáà?

⁹ Kè kù n nàké ke dō: Isidayēeribe nè Sudaa kabe bè dōò mèè yēi nyí sēnní. Menitiyīi mmèè piē ndihei miēke, kè dihei cààrè, kè be piētīyuu né tú: N yí kpaá be èi, n tēnke í bè wùó. ¹⁰ M mōmmuò m mē mmúnke í yóó bè kuó mmesémme, n yí yóó súó nhòmōu. Bè dōò dè n yóó de mbè fš.

¹¹ Onitì wèè dàátí tiyààti tii dùòkenè mupààkonkperímù ke sīéké tēwāātè, kòò wētení kénáké Kuyie nke dō: N dōòmu a do yē n dōò tì timōu.

10

Kuyie nyíe ke benkemè kumáà Esekiəri

¹ Kè nní nwúó nkéyà n sòò yà dè kè dè dō ntiwetì ke ānke beīnkēmbàribè yo īnkè, ke dō nditāsààrì bè tu di sáfīi kè de cómmè dō ndikpààtikàrì. ² Kè ti Yiè

* **8:14** Tamuusi: Bè nàa ndiì bōò kpéi ndie Mesopotamii kabe kó dibōò † **8:17** ...be wũō ntaké: De kó mēdōrīmè do tú

nKuyie mbéinnè onìtì wèè dàátí tiyààtì bẹ̀ dùòkẹ̀nẹ̀ tì mupààkonkperímù ƙe dọ̀: Ƙọte tenaasǎntẹ̀ tẹ̀è bo beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ fũ̀ ò te borẹ̀, kékouténẹ̀ a nọu yehāākũ nkéyaatẹ̀ diheì.

Kòo kété ƙẹ̀ nní nhò wùó. ³ Ƙẹ̀ beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ bo Kuyie n cǐtẹ̀ bakù youú ƙẹ̀ diwetirìlì píe nte miẹke kó kudànkù. ⁴ Ƙẹ̀ ti Yìè nKuyie nkó tikpetìlì íté beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ yọ̀ ìnkẹ̀ kékọte ku bọ̀rì borẹ̀, ƙẹ̀ diwetirìlì píe nKuyie ncǐtẹ̀ miẹke, ƙẹ̀ ti Yìè nKuyie nkó tikpetì kó kuwennikuu píe nte dǎnkù kéndò kuhāawenniku. ⁵ Ƙẹ̀ beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ fiẹ̀tì nampú, bẹ̀è bo ku cǐtẹ̀ dǎnkù ditowaà ƙàku ƙẹ̀ bẹ̀ yọ. Ƙẹ̀ de kó metammẹ̀ dǎnnẹ̀ muwērímú yìè nKuyie nkǎmẹ. ⁶ Ƙẹ̀ ti Yìè nKuyie nnákẹ̀ onìtì wèè dàátí tiyààtì tìlì dùòkẹ̀nẹ̀ mupààkonkperímù ƙe dọ̀ wèè ƙọte tefòdóntẹ̀ miẹke beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ cuokẹ̀ kédẹitení muhāá, kòò ƙọte kéncommú tenaasǎntẹ̀ cǐtẹ̀tìrì takẹ̀. ⁷ Kòo ìnkẹ̀mbàrì mọ̀u youte o nòutẹ̀ muhāá mmùù do bo be cuokẹ̀ nẹ̀ tenaasǎntẹ̀ káyẹ̀tẹ̀ yehāākũ nkéǎnnẹ̀ mupààkonkperímù kó tiyààtì yìè nnọu miẹke, kòo yẹ̀ cǎutẹ̀ káyẹ̀.

⁸ De mǎnnì ƙẹ̀ tenòutẹ̀ matẹ̀e yènnì beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ fiẹ̀tì fǎ ƙe dǎnnẹ̀ tenitinòutẹ̀. ⁹ Ƙẹ̀ n wéntẹ̀ káyà yecǐtẹ̀yẹ̀ yèndà ƙẹ̀ yẹ̀ cǎmmú beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ takẹ̀, dicǐtẹ̀tìrì dímàà, bá wè borẹ̀, ƙe miẹti ƙe dọ̀ nyetásàayẹ̀ bẹ̀ tu yẹ̀ kìdisòdí. ¹⁰ Ƙẹ̀ dọ̀ nyetòbẹ̀ yemọu, ƙe wẹ̀ nke seu yetòbẹ̀ miẹke. ¹¹ Ƙẹ̀ totẹ̀ ye bíékẹ̀ ye bíékẹ̀ tipùtì tìnàà kénkérì ƙe wetí ye ìkẹ̀ bá yẹ̀ í wẹ̀kii. ¹² Ƙẹ̀ beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ kǎntì timọu be ìnkẹ̀ nẹ̀ be nọu nẹ̀ be fiẹ̀tì, be kǎntì timọu ƙẹ̀ tì cǎù mmuhāá nke pǎnti ƙẹ̀ yecǐtẹ̀yẹ̀ yèndà mẹ̀ ndò. ¹³ Ƙẹ̀ n ƙeè bẹ̀ yumẹ̀ yecǐtẹ̀yẹ̀ ƙe dọ̀: Fefòdónfẹ̀. ¹⁴ Beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ bẹ̀ndà bembẹ̀ bá wè kòò mòke keyìkẹ̀ kèndà ƙe ƙeketikẹ̀ dǎnnẹ̀ oĩnkẹ̀mbàrì ƙọke, ƙẹ̀ ƙedérìkẹ̀ dǎnnẹ̀ ƙenitìkọke, ƙẹ̀ ƙetāánkẹ̀ dǎnnẹ̀ ƙecirìcìrìkọke ƙẹ̀ ƙenaankẹ̀ dọ̀ nketúkọke. ¹⁵ Ƙẹ̀ de kó beĩnkẹ̀mbàribẹ̀e íté, ƙẹ̀ nní nsó ndekpákperẹ̀ n sòò yà dẹ̀ nde kukó nKebaa kó mpeémmẹ̀. ¹⁶ Ƙẹ̀ beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ kété, yecǐtẹ̀yẹ̀e kété be pǎntì, ƙẹ̀ bẹ̀ pǎntẹ̀ be fẹ̀tì ƙe yòutenẹ̀ ƙetenkẹ̀ yecǐtẹ̀yẹ̀ múnke bẹ̀ neínẹ̀ kékítení. ¹⁷ Ƙẹ̀ bẹ̀ cǎmmú yẹ̀e cǎmmú, ƙẹ̀ bẹ̀ ítẹ̀ yẹ̀e íté, ƙe yẹ̀ mèè yèmmẹ̀ bo beĩnkẹ̀mbàribẹ̀, mèè bomẹ̀ yecǐtẹ̀yẹ̀.

Kuyie nkó tikpetìlì íté mẹ̀ ku cǐtẹ̀ bọ̀rì

¹⁸ Ƙẹ̀ ti Yìè nKuyie nkó tikpetìlì íté ku cǐtẹ̀ bọ̀rì kékọte kécómmú beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ yọ̀ ìnkẹ̀. ¹⁹ Ƙẹ̀ beĩnkẹ̀mbàribẹ̀e youte be fiẹ̀tì kéhāātennì ƙetenkẹ̀, ƙẹ̀ nní mbẹ̀ wùó nkẹ̀ yecǐtẹ̀yẹ̀ bẹ̀ neínẹ̀ ƙe cǎmmú Kuyie ncǐtẹ̀ bọ̀rì diyìe yìè ƙẹ̀ bíékẹ̀ kperì, ƙẹ̀ ti Yìè nKuyie nyIsidayeeri be tũ nkù kó tikpetì bo beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ yọ̀ ìnkẹ̀. ²⁰ Dekpákperẹ̀ n sòò yà dẹ̀ nde kukó nKebaa pẹ́emmẹ̀, ƙẹ̀ m bantẹ̀ beĩnkẹ̀mbàribẹ̀ bembẹ̀ ƙẹ̀ bẹ̀ tọ Kuyie nyIsidayeeri be tũ nkù kpààtikàrì. ²¹ Ƙẹ̀ bẹ̀ mòke bá wè keyìkẹ̀ kèndà nẹ̀ ifiẹ̀tì inàà, be fiẹ̀tì fǎ ƙẹ̀ dẹ̀marẹ̀ dẹ̀ bo ƙe dọ̀ nsinitinọu. ²² Ƙẹ̀ be ìkẹ̀ dǎnnẹ̀ n sòò yà dẹ̀ kukó nKebaa mpeémmẹ̀ de ƙọke, bá dẹ̀ ƙẹ̀ dẹ̀ kẹ̀rì dẹ̀ ìkẹ̀ cò ƙẹ̀ bíékẹ̀.

11

Sedisademmu èl ƙọbe sǎkémẹ̀ ƙe dǎrì mɛyɛi

¹ Ƙẹ̀ ti Yìè nKuyie nYáá nní ntúótẹ̀ kékọtenẹ̀ ti Yìè nKuyie ncǐtẹ̀ kó dibòrì dǐlì bo diyìe yìè ƙẹ̀ bíékẹ̀, dǐlì wetí diyìe yìènnì ƙẹ̀ bíékẹ̀. Ƙẹ̀ n yà benitibẹ̀ sipísídẹ̀ nẹ̀ bènùmmù ƙẹ̀ bẹ̀ bo Kuyie ncǐtẹ̀ bọ̀rì ƙẹ̀ m bantẹ̀ be miẹke Isidayeeri be kpààtibẹ̀ bẹ̀dẹ̀bẹ̀ Asuu birẹ̀ Yaasanniyau nẹ̀ Bennaya birẹ̀ Pedatia. ² Ƙẹ̀ ti Yìè nKuyie nYáá nní nnákẹ̀ ƙe dọ̀: Onìtì fǎ! Be nnitibẹ̀ be tannìnkónì mɛyɛi, bẹ̀ tiè nyitié nyeyi diheì. ³ Ƙẹ̀ náá nke tú: We ntu dẹ̀ í tùòke ti bo maámẹ̀ sicǐ! Sedisademmu èl tu

tekūmbotè nte kè ti tú imaa. ⁴ Deè kpéí nte onìtì fí, á bè nàké m pããnáàntì kè bè cau.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nYáá ncúténí n yínkè kè kù m béinnè ke dò: Náké be ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yému bè nàá ntì nè bè totí tì be yèmmè. ⁶ Di kùò benitibè dè í senní dihei dii mmieke, becírìbè beè duó duó ice mieke. ⁷ Deè te kè ti Yiè nKuyie mbéi nke tú: Di kùò beè nìtìbè ke dáu ndáúnko dihei mieke beè tu imaa nke dihei tu tekūmbotè. Díndi n yóó di dennemu. ⁸ Di dé mudoò mmu yáaba? M me mmu nkòrinèni dihei mieke. Mí ndi Yiè nKuyie mmû búi. ⁹ N yóó di dennemu ke di tanné bepòdbè nou mieke ke di bekénè, ¹⁰ kéduó nkè bè di poté kè di kuonè yese Isidayeribe tenkè mánku kè di banté n tùmè di Yiè Kuyie. ¹¹ Di nhei dii í yó ntú tekūmbotè kè di tú imaa. Isidayeribe tenkè mieke nke n yóó di bekénèmè. ¹² Kè di banté ke dò mí ndi Yiè nKuyie di yete mû kuó nè n tié nkè tūnne ibotí tēi ìi di fité i kpéyi.

¹³ Kè nní nnáá nKuyie mpããnáàntì kè Bennaya bire Pedatiyauu kú, kè n do kēsīnnóo ketenkè kékuónko mediè nke dò: Áú Kuyie! A yóó kuò Isidayeribe sɔmbɛ bɛmɔu ndià?

Kuyie nnàkémè kù yóó wēte kētíímmè Isidayeribe bèè ciété

¹⁴ Kè ti Yiè Kuyie nní mbéinnè ke dò: ¹⁵ Onìtì fí! A yǒfũð kɔbe bɛmɔu nè a tebií Isidayeribe bɛmɔu nè Sedisadɛmmu èi kɔbe bè nàámmu ke tú: Díndi ndíétirìnè Kuyie nku, kù duó ntímbè di nhei kè ti di te. ¹⁶ Náké be ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie ntú: Bá nè m me mbè ciémmè kè bè ta ibotí tēi mieke ke ciété ketenkè kemɔu. Bá nè memme m bè bonèmu de bíkè ke dò m bomè n cīètè. ¹⁷ Náké be ke tú: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: N yóó wēte ke bè tiímmu, n yóó bè dènnenímu ibotí tēi nè yehékè tēyè mieke bè do ciété kémbo dè, kéwēte kè bè duó mbe tenkè bembɛ Isidayeribe. ¹⁸ Bè bo wētení dii mōnni bè bo denne dèè tu isíé nè isòke kpere. ¹⁹ M bo wēte kè bè duó mmeyèmmè mēmáà, meyempàmmè, kéwēte kè bè ānné iyentotí pànyì, kédeite meyèmmè mèè kpénni ke dò ndipèrì kè bè duó mmenitiyèmmè. ²⁰ Kè dèe yie nkè bèè tūnne n kuó nè n tié nkéndòori dè yèmmè, kéntú n kɔbe kè m bè te. ²¹ Mèè yèmmè kpaá bo be síé kpere nè be sòke kpere kó mudòòrìmu bíkè, n yóó bè yietímu bá wè o dòòrìmè. Mí ndi Yiè nKuyie mmû búi.

Kuyie nkpeti itémè Sedisadɛmmu

²² Memme beīnkèmbàribè pīntemè be fètì kè yecēētiyè mbè neínè, kè Kuyie nyIsidayeribe tū nku kpeti ànke be yǒ īnkè. ²³ Kè ti Yiè nKuyie nkpeti ité be èi kédeke ditāri dii bo dihei, diyie yìè kèè bíkè. ²⁴ Kè ti Yiè nKuyie nYáá nní ntúóté kékòtenè Babidōnni bè pīrmúnì bè borè, ti Yiè nKuyie nYáá mmuù do dè nni mbenke. Diè nde m mōntóomè ti Yiè nKuyie ndo m benke mèè benkùmè. ²⁵ Kè nni nnáá n kɔbe bè pīrmú bè ti Yiè nKuyie nni mbenke dè kpéi.

12

Esekieli dòòmè kéndò nhò yèti dihei

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dò: ² Onìtì fí! A ã kubotí kùu to í yo tináàntì ku cuokè nke. Bè mǎkemu yeto ke bo keè, bè me nyí yo, ke mǎke inuò nke bo yà bè me nyí yau. Ke yé bè tumè itookperí yembè mbe. ³ Onìtì fí! Dennení a nentì kédòò kéndò mbè da pī nkuyie ncuokè ke yetìnè dihei, kè bè nda wúó nkè dè yèmmè bèè banté bè tumè itookperí yembè mbe. ⁴ A mbou a nentì a yetìnè tì dihei kuyie ncuokè kè bè nda wúó, kàa nyetì kuyuoku mōnni kè bè da wúó, nkàa yè bè òò pī mbè kéyènnè dihei bè òò dòòmè, ⁵ kéduute dihei kó kuduotí kédenne a nentì ⁶ kè ti buuté dihuri, kè bè nda wúó nkàa yè. A kǎá nha ìkè kuyààkù kè dèe yie nkàa báá yà dihei, n da dòò dibenkùrì ndi Isidayeribe kpéi.

⁷ Kè n dɔ̀d kéndònnè ti Yiè nKuyie nni nnàkémè, kéboú n nentì kuyie ncuokè bè pĩ nwè ke yetìnè diheì ɔ̀ ʒ̣ yĩmè. Kuyuoku m̀nni kè n duute diheì kó kuduotí, kényetì dihuri ke tɔ n nentì, kè bè nni n wúó kè n yè. ⁸ Kè dèe wenté kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dɔ̀: ⁹ Onitì f̣f̣! Isidayɛɛribɛ, dɛ kó itookperí yembè í da beké ke tú a dɔ̀ri baà? ¹⁰ Náké be ke tú: Mí ndi Yiè nKuyie mm̄i b́i ndɛ kó tináàntì Sedisadɛmmu kóo kpààti kpéi, nnè Isidayɛɛribɛ bèè bo o èi miɛke be kpéi. ¹¹ Náké be ke dɔ̀ a tú mɛbɛnkùmè mme be kpéi, a dɔ̀ri dèe yóó bè tù̀kɛní d̀ndɛ, bè yóó bè d̀nnɛmu diheì kè bèe kɔtɛ bɛtɔ̀bè tenkè. ¹² Be kóo kpààti wèè bè baké kòo buuté o nentì ḱyè diheì dihuri m̀nni, ḱyè bè dù̀tɛ dii bòri kuduotí, kényetì kénkánkè o ìkè kè dè bo yíé nkòò bá nwúó nho èi. ¹³ N yóó ɔ̀ bɔ̀nté ticù̀tì nti, kòo ta n d̀tè miɛke kè nh ɔ̀ kònnè Kandee Babidɔ̀nni èi, kòo kú ɔ̀ báa dì yà. ¹⁴ Bèè kó dimàa tu o tũmbè nè bèè ɔ̀ baà nè o ã̀p̀ntì, m bo bè cíe ntipĩ̀tì tim̄u, ké mbè bètìnè disiè. ¹⁵ M bo bè cíe ndi m̀nni kè bèe ta ibotí t̄i miɛke bè bo banté ke dɔ̀ n tú di Yiè nKuyie. ¹⁶ N né yóó yóu kè mudoò nè dikònni nè mutenkũ̀ nkè dèe soómmu b̀mabè be miɛke, kè dèe yíé nkè bèe náké ibotí t̄i n yóó bè cíe nkè bèe ta ìi miɛke bè dɔ̀ ìi sòke kpéi ntemè, kè tii mbè tù̀kɛní kè bèe banté n tùmè di Yiè nKuyie.

¹⁷ Dɛ kó difɔ̀nkúò kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dɔ̀: ¹⁸ Onitì f̣f̣! Á nyo nha dii ke kpeutí ke ỵ̀ nha niɛ nnè iyĩ̀kè nè kukɔ̀mb̀d̀doróo. ¹⁹ Á náké Isidayɛɛribɛ tenkè kɔ̀be ke dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú Sedisadɛmmu èi kɔ̀be bèè bo Isidayɛɛribɛ tenkè miɛke, bè bo nyo mbe dii nè iyĩ̀kè ke nỵ̀ mbe niɛ nnè kukɔ̀mb̀d̀doróo, ke ỵ̀ be tenkè yóó dɔ̀únkomè dèè bo ke miɛke d̀marè ténke í yó nkpaá, benitibè bèè ã̀ di miɛke be kó kuyonku kpéi. ²⁰ Yehékè benitibè piéké yè bo dɔ̀únko kè diheì náa ndikpauri kè bèe banté ke dɔ̀ n tú di Yiè nKuyie.

Kuyie nnàké ti Isidayɛɛribɛ ti yóó dɔ̀mu

²¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dɔ̀: ²² Onitì f̣f̣! Ba nkprí nte kè di náa nkotiỵ̀ nyie nyIsidayɛɛribɛ tenkè, wèè tu: Yewe p̄nkù ke p̄nkù bá ti í yà Kuyie nkó mɛbɛnkùmè mamè d̀̀rimè? ²³ Náké be ke dɔ̀ mí ndi Yiè nKuyie n tú n yóó paàmmu dɛ kóo kotiỵ̀ nyIsidayɛɛribɛ tenkè miɛke. Pètìnke bè náké ke dɔ̀: Yewe tù̀kɛmu kè n kó mɛbɛnkùmè m̄m̄u bo dɔ̀. ²⁴ Bep̄ãsoũmbè ténke í yó mbo Isidayɛɛribɛ tenkè miɛke. Bèè bo nnáa nke tú m bè benke d̀marè bá bè í yà m̀mamù. ²⁵ Mí ndi Yiè nKuyie nkè m b́i ntì m béim̄mu. Ti m̄ nyóó dɔ̀mu ti í yóó ɔ̀tɛ. Díndi itookperí yembè dii kó m̄borimɛ miɛke nke n ti béim̄mè ke yóó ti dɔ̀. Mí ndi Yiè nKuyie mm̄i b́i!

²⁶ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dɔ̀: ²⁷ Onitì f̣f̣! Isidayɛɛribɛ náa nha kpéi nke tú: Onitì yie nỵ̀ nKuyie nhò benke ti tu nanke kpeti nti, tip̄ãnáàntì ɔ̀ náa ntì tu yem̀rè yèè kpaaní ye kpeti nti. ²⁸ Á bè náké ke dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú dè ténke í yóó ɔ̀tɛ kè m b́i ntì dɔ̀. Kè m b́i ntì, m béim̄mu kè ti yóó dɔ̀. Mí ndi Yiè nKuyie mm̄i b́i.

13

Kuyie nnàké ti bèè sou nke tú bè náa nku p̄ãnáàntì

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dɔ̀: ² Onitì f̣f̣! Náké Isidayɛɛribɛ bèè náa mbe yèmmè kpeti ke sou nke tú bè náa m p̄ãnáàntì ke dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Bèè kénté kékeè n yóó bè náké ti. ³ Á bè náké ke dɔ̀: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bè bo yà, bembɛ bèè tũ mbe móm̄m̄m̄be be kó m̄yèmmè bá bè í yà d̀marè. ⁴ Náké be ke tú, bè s̄ãténè iánkè nyi ke ã̀ tidobontì miɛke. ⁵ Bè í tũntɛ be duotí càke dè, bè í maá kuduotí ke fité be èi, kè dè bo yíé nkè bè ncómmú mudoò m̀nni, m miɛke bo bè yè dii yiè. ⁶ Bè yàu mèè benkùmè tu d̄et̄t̄irè k̄m̄e mme, bè benkú

yèè benkù yè tu siyáàbìsì kpèye nyè. Bèè ãã sǒnté kǎntú Kuyie nyè, m me n yí bè nàké tìmatì, kè bè bǐi nke dèè, bè nkémú m bo dǎòmè bè yè mmù. ⁷ Bè nàá ndi mǎnni kè tú Kuyie nyè, m me n yí bǐi ntìmatì, dè í tú bè nàá nsiyáàbìsì nsi, kè bè benkú yèè benkù yè tu detetìràà? ⁸ Dèè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu bè me nnáámmè bè dǒ tì kè sou nke tú m bè benke mebenkùmè mamè. Míi mómumu n yóó wǎténì bǐ bǐkè, mí ndi Yiè nKuyie m míi bǐi.

⁹ M bo ánné tenòtè bèè sou nke tú bè nàá mpāānāāntì kè sou nke tú m bè benke tìmatì, kénáá nsiyáàbìsì. Bè í yó nkǎkè n kǎbè tǐnni mièkè, bǐ yètè í yó nkǎkè Isidayeribè yètè mièkè, bǐ naàcǐi báá na Isidayeribè tenkè. Kè di banté kè dǒ n tú di Yiè nKuyie.

¹⁰ Bè fétinko n nìtìbè mbè kè náá ndiwèi kpéi, diwèi me nyí bo. Bè biití n nìtìbè maá kù duotí nku. ¹¹ Náké bǐ kè tú fetadiéfè kèrínimu nè kuyaakù nè yemátàrè. ¹² Kè bo poté kumarí kè kù do kè bè yí benke tibítì sòò borè, a báá yà. ¹³ Mí ndi Yiè nKuyie m béimu kè tú m mièkè kèè bè cǒuté, kè n yóó bè duónko fetafè nè kuyaakù, m mièkè kó fetafè bo bè poté nè yemátàrè kè bè càkè. ¹⁴ M bo pǎnte kuduotí di bí kù kè kù do, kè ku pūū fétóo, kù bo do kè di yǎkè, kè di banté kè dǒ n tú di Yiè nKuyie. ¹⁵ M mièkè bo yè dii mǎnni kuduotí nè bèè kù biití, dǐ mǎnni m bo di beke kè dǒ: Yé kuduotí borè nè bèè do kù biití? ¹⁶ Isidayeribè mièkè bèè do tú bǐmáá m pāānāāntì náām̀bè? Dǐ mǎnni di tǎnke báá yà m pāānāāntì náām̀bè, bèè do náá nSedisademu kǎbè kè tú diwèi kèrínì, bá dǐmari í kèrínì. Mí ndi Yiè nKuyie míi bǐi.

Kuyie nyè nhEsekiərii náké tì bèè sǒú nke tú bè tu ku pāānāāntì náām̀bè

¹⁷ Kè tì Yiè nKuyie nyí kè n náké kè dǒ: Onitì fǐ! Wǎtè a botí kó besapám̀bè bèè nàá mbemáá kpeti kè tú bè tu m pāānāāntì náām̀bè. A bè náké m pāānāāntì, kè bè cau. ¹⁸ Á bè náké kè dǒ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bè bo yà! Bǐmbè bèè yǎntí iduké kè ũnninko n nìtìbè kè duókù ifátíyì kè daati benitìbè yǎ, bekótìbè nè ibí kè tanninko n nìtìbè wǎrè ticùòtì mièkè kè né dǒ kǎcoo mbè mómum̀mbè bǐ kpèye yáábà? ¹⁹ Bè cààri n yètìrì ndi n kǎbè cuokè mǐdibii ndinacèkutiri dǐmáá kpéi nnè mudii sám̀pǎrè kpéi nke kǎu bèè í dǒ nkékuo kè yóu bèè dǒ nkékuo, kè sou n nìtìbè bèè í yetíri tìmatì. ²⁰ Dèè kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie nkè m bǐi nke tú: M mièkè bo bè yè, bǐ duké bè sǒunnè ì n nìtìbè kè bè tanninko ticùòtì mièkè. N yóó ì tǎūmu kǎpítè bǐ wǎrè bè pǐ nyè nè ticùòtì sinǎ kǎm. ²¹ N yóó kǎrímu bǐ fátíyì kǎdǎtè n nìtìbè kè bèè yè bǐ cùòtì mièkè, kè bèè banté n tǔmè di Yiè nKuyie. ²² Di niiri bèè dǎòrì bǐ mbè mǐsàá nnè di kó siyáàbìsì m mómumu m me nyí cààrè bǐ yèmmè kè di yáúkunko mǐyèi ndǎòrìbè kǎntì bá bè í yóu mǐyèi nkè dǐ bo yie nkè bè ífòu. ²³ Dè dèemu yíe! Di tǎnke í yóó náké siyáàbìsì, n yóó fietemu n nìtìbè di nou mièkè, kè di banté n tǔmè di Yiè nKuyie.

14

Dibǎò bo mbomè a yèmmè mièkè

¹ Kè Isidayeribè kó behekènkótìbè mabèè kǎténì m borè, kénkari. ² Kè tì Yiè nKuyie nní mbéinnè kè dǒ: ³ Onitì fǐ! Bǐ nnitìbè bǎkè bo bǐ mièkè nke, bè dǎu mmǐdímmè mme mǎè yó nte kè bèè yeté, m bo yie nkè bè m beé ntìmatàà? ⁴ Náké bǐ kè dǒ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú Isidayeribè mièkè, wèè yèmmè bo mbo o bǎkè ìnkè kòò kǎténì kè bo beé mpāānāāntì náāntò tìmatì, míi mómumu n yóó ò tǎnnè o bǎkè sū mǎè kpéi. ⁵ Kè dǐe yie nkè n wǎtè kǎyǔǔ nyIsidayeribè yèmmè bèè n dǎténè bǐ bǎkè sūū mmǎè kpéi. ⁶ Nè dǐ kpéi náké Isidayeribè kè dǒ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Wǎténénì, bútǐnnénè di bǎkè nè isǎkè imǎu.

⁷ Isidayeeribe bemou mieke yoo bepòòbè bèè kàtení ke bè bonè. Kòò mǎu n dèténè, kòò bókè bo o yèmmè mieke, kòò yèmmè bo dèè yóó ò bǎ nde bíékè, kè de yiè nkòte ke sǎnté m pǎānǎānti náāntò ke bo ò beé ntimatì, mǐ mómumu n yóó ò tǎnné. ⁸ Mǐ yóó wǎētení o bíékè kóò dǎò mǎdǎòrìmè mamè mǎè yóó nǎā ndikotinùu kè bè ndi nǎā. De yiè, m bo ò dèite n kǎbe cuokè kè di banté n tǔmè di Yiè nKuyie.

⁹ Kè m pǎānǎānti náāntò mǎu bo weè me nyóu kè bè o ciité, mí ndi Yiè nKuyie mmǐ yóu kè bè ò ciité. N yóó youte n nǎutè nte o ìnkè, kóò dèite n nìtibè Isidayeeribe cuokè. ¹⁰ Bè bo tǎ bǎdè de kó meyei, nwèè kàtení ke bo ò beé nnè wenwe bè beé nwè. ¹¹ Kè dèe yie nkè Isidayeeribe dǎke bá n dèténè, kè n yetírí n kpeti ke dǎke sǐnkùnkò bǎmǎā, bè tu n kó benìtibè mbe kè m bè te. Mí ndi Yiè nKuyie, mmǐ bǐi.

Kuyie nhǎǎ í nsǎnté kékpetínne oniti

¹² Kè ti Yiè nKuyie nyíé kè m béinnè ke dǎ: ¹³ Oniti fǎ! Kè dè dǎ ndihèi mǎri kǎbe yete n kpeti, ke dǎò dèè í wenni, kè n yòute n nǎutè ke dèite be kperè demǎu dèè dǎ sǔs mbe buǎ mieke, kè n duǎnní dikònni, ke kǔò iwǔǎ nè benìtibè. ¹⁴ Kè dè sǎ mbenìtibè bo de kó diheì mieke, ke dǎnnè benìtibè biè mbe tǎāti Nǎwee nè Danniyeerì nè Isǎbu, bèè yóó yenté, bè dǎòri mǎè kpéi n dǎmè. Mí ndi Yiè nKuyie mmǐ bǐi.

¹⁵ Kè dè me ndò n duǎ nkè depǐmpǐnnè dèe yènni ke pǐi nde kó diheì mieke benìtibè ke di dǎúnko bá òmǎu ténke í dè pǎnkù depǐmpǐnnè dende kpéi. ¹⁶ Kè de kó benìtibè botí bo de kó diheì mieke bètǎāti, mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mǐ bǐi, mbè bǎā na kédeetè be bí initidaāi yoo initipòì, bèè mǎā yóó cooté kè de kó diheì dǎúnko.

¹⁷ Kè dè me ndò n duǎ nkè mudoò muu tanní be tenkè mieke kè bè kǔò iwǔǎ nè benìtibè. ¹⁸ Kè dè sǎ nde kó benìtibè botí bo bètǎāti. Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mǐ bǐi, mbè bǎā na kédeetè be bí initidaāi yoo initipòì, bèè mǎā yóó cooté.

¹⁹ Kè dè me ndò m mieke kèè bè yè kè n duǎnní mutenkǔū, kè mù bè kǔò ke bo deè benìtibè nè iwǔǎ. ²⁰ Bá kè benìtibè mabè bo de kó diheì ke dǎnnè Nǎwee nè Danniyeerì nè Isǎbu. Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mǐ bǐi, bè bǎā na kédeetè be bí initidaāi yoo initipòì, bèè mǎā yóó cooté bè dǎòri mǎè kpéi n dǎmè.

²¹ Mí ndi Yiè nKuyie mmǐ bǐi nke tú, bá nè m me nduónkomè tiyǎiti tǐnǎā: Mudoò nè dikònni nè depǐmpǐnnè nè mutenkǔū nSedisademmu ke bo kuo benìtibè nè iwǔǎ kédeè. ²²⁻²³ Bá nè memme n yóó sǔómmu benìtibè kè bèe yènni Sedisademmu èi kékàtení bè di pǐnni kè di borè, kè di yǎ be borime nè be dǎòrìmè, kébanté mùu kpéi nte kè n duǎ nkè de kó meyei ndo nSedisademmu, de mǎnni kè dí banté ke dǎ n yí sǎnté ke duǎ nkè de kó meyei ndo Sedisademmu, mí ndi Yiè nKuyie mǐ bǐi.

15

Kuyie ndǎnnenè mè Sedisademmu kǎbe fǐnyǐ kó mutie

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kè m béinnè ke dǎ: ² Oniti fǎ! N yóó da beke tǐmatì nti, fǐnyǐ kó kudǎu pǎētè ba detie nterè kpeyi? ³ Bè dǎòrinè dǎmarè de kó kudǎu? Bè bo na ké kǔ dǎnnè febaafe mǎfè kénsakù tǐnentǎā? ⁴ Nte ku kè bè kǔ tǎtinnè kè kǔ cǎutè tipǐiti tidé. Kè ku cuokè cǎutè. Kǔ bo yie nkédǎnnè dǎmarǎā? ⁵ Bá kǔ dǎ wenni dii mǎnni bè dǎ í kǔ dǎòrinè mùmamù, kè kǔ bo cǎutému kè bè né kǔ dǎnnè dǎmarǎā?

⁶ Dèe te mí ndi Yiè nKuyie nkè m bǐi nke tú: N cǎu mmèè botí nfǐnyǐ kó kudǎu ideí tei cuokè, n yóó me n dǎò Sedisademmu kǎbe. ⁷ N wǎētení be bíékè nke, kè be yèmmè dǎ mbè yenténè muhǎā nkè mù né yóó bè cǎutè. M bo wǎētení be bíékè

kè bèe banté n túmè di Yiè nKuyie. ⁸ M bo duó nkè be èi ndóúngo bè n yete mènè kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie mmîi béi.

16

Kuyie ndònnènè Sedisademmu debire bè dootóo dè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ² Onitì fô! Benke Sedisademmu kòo banté ò dòòri ìi sòke. ³ Á ò nàké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie mmîi ò nàa nke tú: Sedisademmu a fuku nè bè da peitémè a tu Kannahãã kou nwe, kàa cice tú Amariibe botí kou, kàa yô tú Itiibe botí kou. ⁴ Nè bè da peitémè nè a yàmè diyie, kéndònnè debire nde, bèe da peité bè í nkèété a neititòu, bá bè í nda wùd ke da wénkùnnè, bè í nda waare mukókúú, bè í da dátinné kuyààkù. ⁵ A do dò nyisíe nyi òmòu í nda kuò mmesémmè, bè do í da dòò dende kó dimàà, bè do da dootóomu dikpáa mieke bè da peiténi dii yiè. ⁶ Kè nni mpènké ke da yà kàa duónè meyií. Memme n da nàkémè ke dò: Nfòu! Ke sô nha kpaánè meyií. ⁷ Memme n duómmè kàa kòté dikpáa kó timúti kôme, ke pînte ke deuke, ke tînté, ke yè yeme, ke yè ticiti, ke né nkpaá bo a tetiri. ⁸ Memme kè nni mpènké ké da yà, ke sô nha cèntení ke dèè. Kè n da dátinné n yaabòri mànkù kékãã nha fei, ké da dóunnè dinùu ke dò: M bo da puoke, kàa naá m pokù. Mí ndi Yiè nKuyie mmîi me nyè.

⁹ Memme n da wùòmè ke dúte meyií mmèè da dáátí, ke da pe mmekùd, ¹⁰ ke da dátinné tiyààti tii kpè nnè tineusàati bè dònè tì tikònti tii nukú mesàà, nnè kuyaabomboúkù kùu dùòkenè mupààkonkperímù, ke da dátinné kuyaàsàakù, ¹¹ ke da sàri, ke da ùnnè sinei, ke da dùú mmedèi, ¹² ke tònne a ònni mumámáa nke da tònne yetootòre, ke da ínnè fesòoyitòdáfè. ¹³ Ke da sàri mesò nnè timáti péiti kó tisáti kàa ndaati mupààkonkperímù kó tiyààti nè tiyaàsàati tii kpè, kè n da duó mmuyuo nsàamù nè mecekùd nnè mekùd kàa yo nke wenke mediè nke naá nhokpàati. ¹⁴ Kè yebotè da yíété a wenniku kpéi nke yé kù do í mànnèmè kùmakù a sàri tii sáti kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie mmîi me nyè.

Sedisademmu dòòrimè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kôme

¹⁵ De mònni kàa wenniku nè a yetifeitoo kè dè né da soute kàa naá nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè ke yaá nhamáa nè bèe kó dimàà kòriní a borè, ¹⁶ ke tùoté a yaàsàati yeyòrè kpèti ke dònè titouti yebòwũòtòrè borè ke càke amáa nè ye. ¹⁷ Ke tùoté mesò nnè timáti péiti kó tisáti n do da duó ntì, ke dònè sibòotenkaanì sidaasì ke m bütinné ke sì tünne. ¹⁸ Ke tùoté tiyààti tii kpè nke sì dátinné, ke tùoté n kùd nnè n tudaàrí ke sì cóu. ¹⁹ N do da duó mmùu yùo nsàamù nè wèè pèè nè mèè kùd nnè mèè cekùd n do da duó ndè, kàa nyo, nha de mpãã nsitenkaanì ke dè nsì cóunko. Mí ndi Yiè nKuyie mmîi me nyè. ²⁰ A dòò onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kôme mme ke m bütinné kètünne yebòkè, kè dende í sànnè, kàa tùoté m bí a m peiténè ì, initidaaì nè initipòì ke yè pãã, ²¹ ke tùoté m bí ke ì fiè sibòotenkaanì ke cóu. ²² Ke m bütinné ke dòori isòke kperè, ke tünne yebòkè bá a í denniní a bíkèmbénti, a do bo dii mònni a tetiri ke duónè meyií.

²³ A yei mmeè sũ. A bo yà! Mí ndi Yiè nKuyie mmîi béi. ²⁴⁻²⁵ A ãã yèè wũòtòrè tipiti timòu, bá kùu cè nùu, ke sãu a wenniku nè bèe kó dimàà pènkù. A dòori onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kôme mme kè dè sũ. ²⁶ Fòò taunnè Esibiti kòbe a cèpetitòbè kperibè. Kè dè sũ nke íi m mieke. ²⁷ Kè n yòute n nòutè a ìnkè, ke da neuté tidiiti ke duó nkàa dootitòbè da na, kè ifei pì nFidisitèbè kó bekpààtibè a m bütinné mèè kpéi. ²⁸ Bá dè í da sànnè, kàa tünne Asidii èi kòbe, bá nè memme dè í da sànnè. ²⁹ Kàa sòoté ke taunnè Babidònni kòbe, bepotambè diebè nè memme a me nyí sànnè. ³⁰ Mí ndi Yiè nKuyie m

béimmu ke tú: Meyèmmè mèè da dònité kàa dòò onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kōmè. ³¹ Ke maá yewũstòrè tipùtì timòu, bá kùù cè nùù ke senku ticuuti. A í dònne benitipòbè tòbè bèè dauti dautinè benitidaabè bè dòmmè. ³² A dònne onitipòkù wèè ãyóu wènwè o dòù kèyè kéwammú mbenitidaabè tòbè. ³³ Benitipòbè tòbè bèè dauti dautinè benitidaabè bè bè yietimu, kè fí nnè pã nyepãrè a dacĩè ke yè yũnni kè yè bo nkòrini a borè ke da dounè. ³⁴ A kó munitidawammù í dònne betòbè kōmu, benitidaabè bèè í da wanti, fí wanti benitidaabè, ke bè yietí ke kònté meborime.

³⁵ Sedisadèmmu, a dònne onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè wènwè. Kénté mí ndi Yiè nKuyie n tú mù. ³⁶ Mí ndi Yiè nKuyie n tú, a càke mèè kpéi nha kpàti ke benke a fei a naatinè bè, ke taunnè yebokè ke yè fié ibí. ³⁷ Dèè kpéi nte kè n yóó tíi nha natitòbè bèè kó dimàa da dake nè a dake bè nè a pè mbè, m bo bè tínni di mōnni n yóó dátému a yàati ké da cōnnó a tetiri be iikè kè bèè yà a fei imòu. ³⁸ N yóó da bekénèmu bè bekùnèmmè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè nè bè bekùnèmmè benitikòbè a ii m mieke nke ke yóu kè n yóó da kuò. ³⁹ M bo da ànnè be nòu mieke kè bèè può nha wũstòrè kéfèke a yàati nè a sãti ke da cōnnó a tetiri. ⁴⁰ Bè bo sukú benitibè kè bè da búótí yetárè ké da kũũké yese, ⁴¹ kécòu nha cẽi ke da dòò bè yè mbè da dòòmè benitipòbè péu iikè. Kè n kũnté a nitidawammù bá a ténke bá mpãa nha kpàti. ⁴² M mieke bo da yè di mōnni kékáa nke mǎnku, n yèmmè bo da nóté, de mōnni a dōrime ténke bá nni nyóu. ⁴³ M mieke bo do a iikè. A í mè ndèntenimè a bíkémbènti mōnni nè memme ke iinko m mieke, m múnke né cōmmúmu ke bo da fíó nha dòò dè. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ b́ei. A dòò tii sãsãati kperè dende kè n yí mbuò de kpeti kàa né sòoté ke dake dòò isòke kperè mómmōnne.

Sedisadèmmu kòbe kó meyi mpèètèmu yehèkè teyè kòbe kōmè

⁴⁴ Sedisadèmmu a kperè yóó naá ndikotinùu ndi bèè nōnnè yekotinò kè bè ndi naá nha kpéi nke tú: Yã dòmmè, birè mè ndò. ⁴⁵ A yã baa do dòmmè ke senku o dòu nè o bí, a kperè mè ndò. A kó bekótibè nè a neí bè do dòmmè ke senku be daabè nè be bí. A kperè mè ndò. Di yã do tú Itiibe botí kou nwe, kè di cice tú Aməriibe botí kou. ⁴⁶ A kóò kò tu Sammarii wèè bo a bakù cǎnku bíékè, a kó teyãtè tèè mè mbo a bakù yóu tèè tu Sodammu nè o bí. ⁴⁷ A tũnne bèè kó meborime ke dòò be kó isòke, a càke ke dè pèètèmu be kperè mediè. ⁴⁸ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mũ b́ei. A kóò kóti Sodammu nè o bí bè í dòò fí nnè a bí di mè ndòòmè. ⁴⁹ Nte a kóò kóti Sodammu yie kó meyi ntúmè: Tefentè nè tidikédenti, ò bo ntiemmè, kénkari ke í yĩèkù dèmarè, wenwe nè o bí, bá mèsèmmè í ò bonè ocĩrì nè osènniwè. ⁵⁰ Tefentè tèè do bè deuté kè bèè dō isòke kperè n yìkè, kè m bè kei nkèndōnnè a yàmè. ⁵¹ Sammarii yie wenwe í dòò meyi mbá kè mè kǎákè a kōmè cuokè. A dake pèi nha kó isòke kè dè tontému. A kó isòke ii sũũ, ndèè te a kó bekótibè nè a neí kè bè dò mbè wenni. ⁵² Fíó yóó tō tũnkè be kó ifei, ke yé fíó dòòmè isòke kè i pèètè be kpeyi, kè bè dò mbè wenke, fíó tieke ifei, nè yèsáambè, ke yé fíó temè kè bè dò mbè wenni. ⁵³ N yóó wète kèimmu Sodammu nè o bí kécónné, kéii nSammarii nè o kpeyi kécónné, ke múnke da íi nkécónné be cuokè. ⁵⁴ Kè dèè yie nkàa tō a fei kèsĩnnè a yuu a dòò dèè kó dimàa de kpéi nkè dèè bè bántè. ⁵⁵ A kóò kóti Sodammu nè o bí bè bo wète kécómmú be fíò kótè nye, Sammarii nè o kpeyi kè bèè wète kécómmú be kpeye. Fí nnè a kpeyi kè di wète kécómmú di kpeye. ⁵⁶ A do mǎke dii yie tefentè kénsenkumu Sodammu koò daú. ⁵⁷ Ke śo nha fei mu nyí feitè koò dōnnè. Di mōnni Edammu èi kó besapambè nè yehèkè teyè kòbe bèè di fité bè né daú fí nwe, bembè nè Fidisitèèbe

kó besapàmbè bèè do da senku tipîti timou. ⁵⁸ Fǎǎ yóó tǎ a kó munitidawammù a dǎǎ tì nè isòke kperε a dǎǎ de kó tiyeti. Mí ndi Yiè nKuyie mmî me nyē.

⁵⁹ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú: A dǎǎ de n yóó de nda fǎǎ. Ke yé fǎǎ sènkèrìmè a n dǎǎnnè dii nùu ke tǎte mí nnè fǎ nti kó metaummè. ⁶⁰ Mí mme nkpaá yému metaummè n do da dǎǎnnè mè a bikémbénti mǎnni, n yóó wēte ke da dǎǎnnèmu metaummè mēè yó mbo sǎǎ. ⁶¹ De mǎnni kǎa dentení a borimε a bo cǎutè dii mǎnni a kó bekótibè nè a neí, kè m bè nda duó nkè bè ntú a bí, nè be ti í yó mmàke metaummè mí nnè fǎ nti mǎke mè. ⁶² Ke yé mî yóó wēte ke da dǎǎnnèmu metaummè, kǎa banté n tǔmè di Yiè nKuyie, ⁶³ kédentení a borimε do dǎmmè, kè ifei da pǐ mbá a nùu báá táútè m bo da cǐǐ ndi mǎnni a dǎǎ de demou, mí ndi Yiè nKuyie mmî béi.

17

Kuyie nhāntémè Isidayεeribe ke dǎnnè fetúúfè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dǎ: ² Onìti fǎ! Waá dináānhāntírì Isidayεeribe kpéi nke di mbè ānté. ³ Náké be ke dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú fetúúfè diéfè mafè fèè kǎtení Dimaa kè fe fièti de u kè fe fèti òkù, kè fe dàátì ticìti ke ā yeyǎrè, ke bǎótè Dimaa túúkù kó mutie sètìrì kó kubakù meyómmè kǎku. ⁴ Ke kèétè mu bake meyómmè kpèyi kó dimàa ke iténè, ke kǎnnè bepótambè ciε, ke ì dǎu mbepótambè kó diheì miεke. ⁵ Ke dèè ke waá ntitiyeti de kó diheì kpèti ke ti buótì kupaku kùu duò, ke ti fií mmenie ntaké, mutie mùu nǎnnè menie mmu kǎmε. ⁶ Kè ì pǔnte ke naá nfínyì kó mutie mùu pèi mesàa ke wùò nkè mu fǎàti wetí fèè túúfè kè mu cǐǐ ntati ketenkè, kè mù yè ibake. ⁷ Kè fetúúfè diéfè tefè yènní kè fe fièti de u kè fe fèti òkù ke í sènní. Kè fínyì kó mutie cǐǐ nyè ke fè wetí. Kè mu bake fe wetí kè mu yèmmè dǎ mmù bo pètè menie nfe biékè, kè dèè pèètè mù fiíkú dè. ⁸ Mù me nnè do fiíkú ketensàakè nke kukó mpéemmè kè dè bo yie nkè mùu yè ibake képèitè yebe, kèntú fínyì kó mutie sààmù.

⁹ Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Mù bo na kékótáa? Fetúúfè báá uutè mu cǐǐ nkétǎu mu be, mu fǎàti tì bité kè tì kpèiá? Dè í yó mbékú onitikperì yoo kubotì kùu sū kù bo mù uutémè. ¹⁰ Nte mu, bè mù fiímmè mù bo na kékótáa? Kè diyie yie kèè biékè kó kuyaakù tǔǎkení mù báá kpèi mù fiíkú dàa?

Kuyie mbè wènkùnnemè kù bè nàkè tìi náànti

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nyié ké m béinnè ke dǎ: ¹² Náké de kó itookperì yembè ke dǎ: Di í banté de kó tináānti benkú dàa? Tì benkú Babidǎnni kóo kpààti nwe wèè kǎtení Sedisadεmmu, ke pǐnmú bekpààtibè nè sikpààtibìi ke kǎnnè o ciε Babidǎnni, ¹³ ke pǐ ntekpààticǐtè yuu kou, ke duó nkòò ò dǎǎnnè dinùu ke bo nyié nho kpèti, ke pǐmmú bèè tu bekótibè diheì ke kǎnnè. ¹⁴ Kè dè bo yie nkè be kpààtiyuu mberì ke bá nwanti kédεuke, kèmpì nhò bè dǎǎnnè dii nùu. ¹⁵ Kè tèè kpààtibite me nyete o kpèti ke deite yetǎrè ke tǎ nhEsibiti kè bè bo duǎnni sisēi nè sinaasēi, nè behāāpǎmbè. Ò bo naà? Wèè dǎǎ memme ò bo na kédεetè omáa? Ò tǎte metaummè ke né bo na kédεetè omáa?

¹⁶ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu! Kè mî béi. Okpààti wèè ò pǐ ntikpàti, ò sènkèrì weè kó dinùu ò do ò dǎǎnnè di ke tǎte metaummè ò do ò dǎǎnnè mè, weè kpààti kó diheì Babidǎnni miεke nke ò yóó kúmè. ¹⁷ Babidǎnni kóo kpààti bo bè do dii mǎnni mudoò képénnè kuperì nè kudookoti ke bo kuò benitibè péu. Esibiti kóo kpààti báa na ké bè dεetè bá nè o āāpǎmbè me nsūmè nè o nitibè. ¹⁸ Sedisadεmmu kóo kpààti sènkèrì dinùu ò do ò dǎǎnnè di ndi, ke tǎte metaummè. Weè me ndo yie nkè dǎ ò yó nyié nho kpèti, ke né wēte ke dǎǎ dende, ò báa na kédenne omáa de miεke.

¹⁹ Dèè te mí ndi Yiè nKuyie kè m béi nke tú, ò mè nyetenèmè nh ò dǎúnnè dii nùu kè tǎte metaummè n do ò dǎnnè mè dè doti o yuu ñnkè nke. ²⁰ N yóó ò dii nticùàtì nti kòo ta n ditè mièke kè nh ò kǎnnè Babidǎnni, kóò bekénè ò n yete mèè kpéí. ²¹ O kó bekpàrĩnuǎmbè bẽmǎu nè behǎǎpǎmbè bẽmǎu bè yóó bè kùǎnè disìè ndi, bèè bo yenté kè bèè cǐtè tipĩtì timǎu, kè di banté kè dò mmí ndi Yiè nKuyie mmĩu béi.

Kuyie nyemmè kù bo wète kéí nyIsidayeribe

²² Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nke dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie mmĩu mǎmmuǎ nyóó bǎǎtè mutie diemù sètìrì yómmè kédeite o kó dipànni dii pũnte o baku yómmè kédeke kè mù fií nditǎrì dierì yómmè. ²³ Isidayeribe tǎrì dierì dii bè sǎi ndi yómmè mme n yóó mù fiímmè kè mùu yènni ibake képeité yebè, kénǎǎ nsètìrì kó mutie sǎàmù, kè tinàtì timǎu botí nhǎ mu bake ñnkè, kè dieku mu dèè. ²⁴ Kè detie ndemǎuu banté kè dò n tú di Yiè nKuyie nkè mĩ kǎũ detie ndierè kè duó nkè desǎmǎpǎrè kǎtírì. Mĩ ã duó nkè dèè sũ kè dèè kpeí, dèè kpeí kè dèè pórì. Mí ndi Yiè nKuyie mĩu béi nke yóó tì dǎ.

18

Bá wè nè o yuu ndi

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè kè dǎ: ² Yekotinò ãnye nye di náámmè Isidayeribe tenkè mièke? Kè tú:

Bekótibè cǎáké yẽsĩ bényè
kè ibí nù nyǎrike.

³ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mĩu béi. Di ténke í yó nsǎké kénǎǎ nde kó dikotinùu Isidayeribe tenkè mièke. ⁴ Bá wè o fǎmmu bo n nǎu mièke nke, cice fǎmmu nè debire kǎmu. Wèè cǎàrè wèè yóó kú.

⁵ Kè wèè wetí kè dǎrì n dǎmè, ⁶ wèè í kǎrì yetǎrè ñnkè kè yo ntibǎadiitì, ò me nyí feu iwũ Isidayeribe bǎatenkaanì, kè í sǎũ omǎà nè otǎu pokù, kè í duónè onitipòkù o yǎnti mǎnni. ⁷ Wèè í cǐ mbetǎbè kè yo mbe kperè, kè ã ténne wèè ò mǎkenè dibǎnni ò wè dǎúnnè dè, kè í yuuku, kè pǎǎ ndikǎnni bo bè tidiitì, kè daati tiyǎtì bèè bo yefǎkperè. ⁸ Kè ã í mpènte kéndó bèè ò yietí kénǎǎ, nke yóu meyèi, kè bekù timǎmmǎnti, ⁹ Kè tũ n tannò kè dǎrì n kuó yẽ mmù kè tǎ timǎmmǎnti. Ò tú onitì wèè wetí wènwè, dè yè nyó nfòumu, mĩu béi.

¹⁰ Kè dè yè mme mpeité debire kè dè tu oyèiwe kè kǎũ benitibè, kè dè dǎ dende kó dèmarè. ¹¹ Kè dè cice yie í dǎ dèmarè kè dè kǎrì yetǎrè ñnkè kè di tibǎadiitì kè sǎũ demǎà nè otǎu pokù. ¹² Kè dè í ténne wèè dè mǎkenè dibǎnni ò dè duó ndè. Kè dè cǐ mbecĩribè nè besènnibè kè yo mbe kperè, kè dè fié Isidayeribe bǎatenkaanì kè dǎ isǎke kperè. ¹³ Kè ní pentè kéndó kécǎnte, wenwe kó kubotí ò nfòuà? Ò bo kú, ò dǎ ì sǎke doti o yuu ñnkè nke, kòò yóó kú.

¹⁴ Kòò niti me mpeité debire kè dè wùò nde cice dǎrì mèè yèi nkó dimǎà kè í mè tũnnè. ¹⁵ Kè í kǎtì yetǎrè ñnkè kè yo ntibǎadiitì kè í feu iwũ Isidayeribe bǎatenkaanì kè í sǎũ nhomǎà nè otǎu kóo pokù. ¹⁶ Kè í cǐ mbenitibè kè yo mbe kperè, kè í yuuku kè pǎǎ mmudii dikǎnni bo bè, kè daati tiyǎtì bèè bo yefǎkperè. ¹⁷ Kòò í dǎ dè ì síé, kè ã í mpènte kéndó kécǎnte, yoo bèè ò yietí kénǎǎ kè tũ n tannò nè n kuó. Dè yè mbǎá kú o cice yèi nkpéi, nhò yó nfòumu. ¹⁸ O cice wèè fèkù betǎbè kperè, kè yuuku bá ò í dǎrì mesǎà nho kǎbe cuokè, wèè yóó kú o yèi nkpéi.

¹⁹ Kè dǐndi tú: Ba nkpéi nte kè debire ã í ntǎ dè cice yèi. Debire dǎrimu dèè wetí kè tũ n kuó kè dǎrì ì yèmmè, dende yó nfòumu. ²⁰ Wèè dǎ dè meyèi nweè yóó kú. Debire báá tǎ dè cice yèi, nde cice me mbǎá tǎ debire

yèi. Wèè dǎǎri kè dè wenni n yóó we nyietí mèsàà, nwèè dǎǎri mɛyɛi nkóò yietí mɛyɛi.

Kuyie nyáúkùnnemè ku kǎbe kǎnti kè bè bo ndǎǎri mèsàà

²¹ Kè ti Yìè Kuyie nyíé kébéi nke dǎ: Kòo yèiwe wèè mɛ ncèètɛ kɛ yóu mɛyɛi nhò do dǎǎri mɛ, kɛ tũ n kuó imǎu, kɛ dǎǎri dèè wetí, n dǎ dè, ò yó nfòùmu, ò báá kú. ²² N ténkɛ báá dentení ò do dǎ dè mɛè yèi. Ò yó nfòùmu ò dǎ dè mɛè sàà nkpréi. ²³ Mí di Yìè nKuyie n dǎ oyèiwee kúmáà? N dǎ wèè yóu mɛyɛi nhò dǎǎri mɛmmɛ kénfòù. ²⁴ Wèè do dǎǎri mèsàà nkè wèè mɛ nyóu mèsàà nhò do dǎǎrimè, kɛ kǎù benitibè kɛ tũnnɛ bɛyɛibɛ dǎǎri mɛè yèi ò né nfòùà? N ténkɛ báá dentení mèsàà nhò do dǎ dè mɛ. Ò yóó kúmu ò yetɛ mɛè kpéi n kpɛti kɛ dǎ dè mɛyɛi. ²⁵ Kè dǐndi tú mí ndi Yìè nKuyie ndǎǎri dè í wenni: Kénténè dǐndi Isidayɛɛribɛ n tú mù: Mí kó mɛdǎǎrimè í wennaà? Dè í dǎ ndí kǎmɛ sǐnàà? ²⁶ Kè nsà wèè do dǎǎri mèsàà nkòò mɛ yóu kɛ dǎǎri mɛyɛi nke ku, o kó mɛyɛi nhò do dǎǎri mɛ mɛè kpéi nte. ²⁷ Wèè do dǎǎri mɛyɛi nkè wèè mɛ nyóu mɛyɛi nhò do dǎǎri mɛ kɛ dǎǎri dèè wetí, n dǎ dè, ò yó nfòùmu. ²⁸ Ò tǎátɛ mɛè kpéi nke yóu mɛyɛi nke dǎǎri mèsàà ndɛè tɛ kòò yó nfòù ò báá kú, ²⁹ Bá nè mɛmmɛ dǐndi Isidayɛɛribɛ kè di tú n dǎǎrimè í wenni, mí dǎǎrimè í wennaà kè di kǎmɛ? Dè í tú dí kǎmɛ sǐnàà? ³⁰ Dè tɛ kè n yóó di bekénè dǐndi Isidayɛɛribɛ bá wè o dǎǎrimè dòmmè. Mí ndi Yìè nKuyie mmí bɛi. Ceeténè káyóu mɛyɛi nke ténkɛ bá ndǎǎri dèè bo di bǎ. ³¹ Yóunè mɛyɛi ndi dǎǎrimè kémǎɛtɛ mɛyɛmpàmmè, di dǎ kékúmaà Isidayɛɛribɛ yáa ba nte? ³² Mí ndi Yìè nKuyie n yí dǎ òmǎu bo kúmè, ceeténè tũnké kénfòù.

19

Esekiëri kuó ndíi kúdabònni Isidayɛɛribɛ kpààtìbè kpéi

¹ Kuyie nkuù n nàké kɛ tú n kuó ndikúdabònni Isidayɛɛribɛ kpààtìbè kpéi.
² Nàké bɛ kɛ dǎ:
 Nè òmònni di yǎ do tú dicìrícìrì niiri ndi,
 kɛ duó yɛdaayè cuokè kè di bí di ǎrí kè di ì piú.
³ Kɛ pií dicìrícìribii òmáà kɛ dii naá ndicìrícìrìpànni,
 kébɛbíi mupĩmmù, kèmpĩ mbenitibè kɛ cáá.
⁴ Kè yɛbotè kèè bè nàámmè di kpéi,
 kè di pĩ ntimáti kètǎnné di ònni kuyĩmpie
 nke di kònnè Esibiti.
⁵ Kè kucìrícìrìyǎkúu yà kù pààmèmu kù do baà dè,
 kè ku yèmmè do bo dèè ìnkè kè dè naá ndetètìrè
 kè kúu yóu kètúóté ku birɛ tɛrè kédǎò dicìrícìrìpànni.
⁶ Kè di nfirì yɛcìrícìrè daayè cuokè
 kènaá ndicìrícìrìdaà kébɛbíi mupĩmmù
 kèmpĩ mbenitibè kɛ cáá.
⁷ Kè può nsikpààtìcǐ kɛ può nyekpààtìhekè,
 kè di kontɛ kufǎwáá mpĩ mbèè bo dɛ kó dihèi.
⁸ Kè pĩ mbekúpobè kɛ dǎunè
 kè ibotí tɛi yɛhekè diɛyè kǎbe bèè fité dɛ kó dihèi
 kè bèè íté kécómmú
 kè di díi nticùòti
 kè tii di tùòti.
⁹ Kè bèè di tǎnné kuyĩmpie
 nkékǎtɛ kè di duó mBabidònni kóo kpààti,
 kòo di tanné kutàdènkù mièkɛ
 kè dè bo yie nkè bè báá kèè di tammè Isidayɛɛribɛ tǎrè ìnkè.

Bè kuó ndù kúdabònni fínyí kó mutie kpéí

¹⁰ Mèmmè kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dò:

Di yó do dò nfínyí kó mutie bè buótí mùmму menie mborè
kè mù péi mesàà nke ã tifààti menie nsū mēè kpéí mù borè,

¹¹ Kè mu bakèe pūntè kéyè mupóó,
kékpenkè kēnaá nkukpààtìpààti,
kénhokù képēēté ibakè sonyi
kè i yómmèe tuòke yewetè,
kè bè mmù bùó mu bakè okù mēè kpéí nke sū.

¹² Kè bèe mù uuté nè kemieke kébo nketenkè
kè diyie yìè kēè bíékè kó kuyaakùu mù fūute
kè mu bēe kpéí kéduoní,
kè mu baku diékùu kpéí kè muhāā nkù còúté.

¹³ Dè mōnni kè bèe mù fíí ntetenkpetè,
dikpàà tēdōntè ìnkè.

¹⁴ Kè muhāā mmamùu yēnni mu mieke
kè cōu mmu bakè nè mu bē.
Kubaku kperikù tēnkè í mbo mu ìnkè
kùu bo naá nkukpààtìpààti.
Dikúdabònni ndi fēsáútifè kperi.

20

Kuyie ndo tāmè Isidayēeribe bá nè bè mē nyetírímè ku kpeti

¹ Kè dè mmàke yēbie nyēyiekè nè bè ti pīrmùmè kè kōnnè Babidōnni dibenni
yiēnni, otānkù nummuwè kó diyie pínni yìè. Kè Isidayēeribe kó bekótíbè
mabēe kōtení m borè kè bo beé mbe kpeti ti Yìè nKuyie. ² Dè mōnni kè ti Yìè
nKuyie nní mbéinnè kè dò: ³ Onìti fí! Náké Isidayēeribe kó bekótíbè kè dò: Mí
ndi Yìè nKuyie n tú bè kōtení kè bo m beémmaà? Mí ndi Yìè nKuyie n fòumu! N
yí yóó yie nkè bè m beé ntimatì. Mí ndi Yìè nKuyie mmù bēi.

⁴ Onìti fí! Mù yē nha bè bekénè, bekénè bē ké bè nàké bē yembè do dōori ì sòkè.
⁵ A bè nàké kè dò: Mí ndi Yìè nKuyie n tú nè m bè tāātémè, nè n taunnè dii yìè
Sakobu cīētè kōbe, ké bè benke mmāā kè sō mbè bo Esibiti kè m bēi nképarikè kè
dò: Mí ndi Yìè nKuyie mmù bè te. ⁶ Dè yìè ndi m béimmè kè dò: M bo bè dēnne
Esibiti tenkè, ké bè tanné diheì m paaté di bē kpéí nke sō ndi tenkè wenni kè
tidiiti bo nè inààkè. Diheì ndi dii pēētè yeteyè yemou. ⁷ Dendè m bè nàkémè kè n
dò: Mí ndi Yìè nKuyie mmù bè te, bèe dootóo bē bōkè bē yēmmè bo yēè ìnkè. Kè
bè nàké kè dò: Bè báá sū mbemāā nè Esibiti kó yebōkè.

⁸ Bè bo dii mōnni Esibiti bè í dō kéyie n kpeti, bè í nyóu isòke kperè, bē kóo
mou í nyóu bē bōkè bē yēmmè bo yēè ìnkè. Bè mē nyí nyóu Esibiti kó yebōkè, kè
m miekēe káátè kè bo bè yēmè Esibiti tenkè kè káá nke mánku. ⁹ Kè n né wénté
n yètìrì yàà bo cakemè, dè mōnni ndi n dōmè dè bo yiennēmè kè n yètìrì báá
cake yebotè ìlkè. Ibotí bè do bo ìi miekè kè m bè benke m mää ké bè dēnne Esibiti
kó ketenkè miekè. ¹⁰ Mèmmè m bē dēnnēmè Esibiti tenkè kè bè kēténè dikpàà
tēdōntè kperè miekè, ¹¹ ké bè duó n kuó nè n tannò bè dō nkéndōori dè kè dēe
yie nkè bè nfòu. ¹² Kè m bè duōnnè teomputè kó yewe kè yè ndò mmetaummè
mēè bo mí nnè bē ti cuokè mē kó mecannimè. Kè dè bo yie nkè bèe banté mí ndi
Yìè nKuyie mmù bè cānnémè. ¹³ Nè mēmmè kè bèe yete n kpeti dikpàà cuokè,
bè í ntū n kuó, kéyetè n tannò n yē mbè dō nkéntū nyè, kè dēe yie nkè bè nfòu.
Mèmmè kè bè sīnkunko nh omputè kó yewè. Dè mōnni kè m miekēe káátè kè bo
bè yēmè dikpàà miekè kè m bè kùò páíí. ¹⁴ Kè n né wénté n yètìrì yàà bo cakemè.

De mōnni ndi n dōmè dè bo yiennèmè kè n yètiri báá cake yebotè ìkè, ibotí bè do bo ì mièke Esibiti kè m bè dènnenì. ¹⁵ Mēmme n yìe kè pàrikèmè kuce mēdérímè dikpáà mièke kè dō bè báá ta diheì n do yē n yóó bè tanné di, diì tenkè naati kè tidiiti bo nè inààkè, bē kó diheì diì pēētē yesonye yemau. ¹⁶ Kè yē bē dootóomè n kuó, bè ténkè í ntū n tannò, kè wēnté tēomputè yìe sōntíke kpèri, kè bē yèmmè kòte yebokè bíékè. ¹⁷ Kè mēsémme né m bè nni mbonè, bá n yí mbè kùò kè bè dèè páíí dikpáà mièke.

Isidayēribē í yie nKuyie nkpeti diyie mari

¹⁸ Mí ndi Yiè nKuyie kè n náké bē bí dikpáà mièke kè dō: Di bá ntū ndi yembè tié, di mē mbá ntū mbe kó mēborimē, di bá nsīnkūnko dimáà nè yebokè. ¹⁹ Mí ndi Yiè nKuyie mmū di te. Di ntū n tié nke nyē n kuó kpéí nkéndōari ì yèmmè. ²⁰ Di nyē tēomputè yìe kpéí, nkè di ncáá nke tú n kpèri, kè dèe yie nkè di banté mū tumè di Yiè nKuyie nwèè di te. ²¹ Bè mē nyí nyie n kpèti, bè í ntū n tié mbè mē nyí ndōari n kuó yèmmè. Oniti dō nkéntū nyi kè dèe yie nkòo fòu. Mēmme bè dōmè tēomputè yìe tetirè kpèri, kè m mièke káátè kè bo bè yèmmè kè káá nke mánku dikpáà mièke. ²² Kè n né yóu kè tēnnénì n yèmmè n yètiri yàà bo cake mēè kpéí kè n dō dè bo yiennèmè kè n yètiri báá cake yebotè m bè dènnenì Esibiti yēè ìkè. ²³ Mēmme n yí kébéimmè kè pàrikè kè dō m bo bè ciè nkè bēè ta ibotí tēi mièke yehékè yēè í tú bē kpēyē. ²⁴ Bè í dō mēè kpéí n kuó yèmmè bè do dootóo n tié nyi kēwénté tēomputè kó diyie dētēirè kpèri. ²⁵ Kè dè mboní kè m bè duónnè ikuó * ì í wenni ì í fòunkūnko, ²⁶ kéduó nkè bēè cake bēmáà kè nni nfeu bē bí ì tu Mpo. Kè dè bo bè pī nyisíé kè bēè banté n tūmè di Yiè nKuyie.

Kuyie nyóó kūntémè Isidayēribē kó mubəfèù

²⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō: Dèè kpéí nte oniti fò! Náké Isidayēribē kè dō: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bē yembè do n yetírímu sáà kè ínko m mièke. ²⁸ Bá nè m mē mbè tannémè diheì n do bēi nképarikè kè dō n yóó bè duó ndi. Diì mièke nke bè yàmè sitáà diesi simau nè dētie ndierè ndemau ya kè dè fié iwūš, kè nde ntuò tihúúnti fōōti kè dè cou mēnaà kè í m mièke. ²⁹ Kè m bè beke kè dō: Bá nkó ditennì ndi di dekūmè, kè bēè di yu kè dō dītōnni, kè mē ndi yu nè yiennì. ³⁰ Dèè te kè n tu a bè náké kè dō: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Bè báá nsāūrì bēmáà ndi bē yembè kōmē kè tūnne yebokè, ³¹ kè yē pāā nyepārè kè yē feu bē bí kè tuò, kè baa saké kè sīnkūnko bēmáà nè yebokè nè yiennì. Kè né yē m bo yóu bēmbē Isidayēribē kè bè nni mbekù bè kpetaà? Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mū bēi! N yí yóó yie nkè bè m beé ntīmāti. ³² Bè toti ti bē yèmmè ti í kpaá bo dōò tì tu: Bè dō kéndōnnè ibotí tēi nyi kēnfeu iwūš sibōotenkaanì idéi kpesi nè yetārè kpesi. ³³ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mū bēi nke tú: M mièke bo bè yē kè n youte n nōutè kè mbè baké nè muwērímú. ³⁴ M mièke bo bè yē diì mōnni, n yóó bè dēnnemu nè muwērímú, ibotí tēi mièke bè ciété kè bo ì mièke. ³⁵ M bo bè kōtenè diheì tēri kó dikpáà mièke kè ti wētinnè titōbè kè m bè bekénè, ³⁶ m bekénè mēè botí bē yembè Esibiti tenkè kó dikpáà mièke, n yóó mē mbè bekénè mí ndi Yiè nKuyie, mmū bēi! ³⁷ M bo mbè cēmūnnè kupààti kè bēè tūnne n taummè kó ikuó. ³⁸ N yóó batemu bē mièke bēè yetírí n kpèti kè bè dēnnè diheì bè bo diì mièke, bè mē nyí tati Isidayēribē tenkè. Kè bēè banté n tūmè di Yiè nKuyie. ³⁹ Díndi Isidayēribē, mí ndi Yiè nKuyie n tú bē mièke bá wè wèè kōte kēnfeu o bokè, kè dè nyéútóo kè ti yà kè nsà kè bè báá yie n kpèti, kè ténkè bá ncaàri n

* **20:25** ikuó: Bè náà nyi kuó kpéí ndi nyi tu Kuyie ndo duó nyi nyi Isidayēribē ì tu bè bo nkù pāā mbèè tu Mpo, dè né í tú Kuyie ndo yē mbè níi bè nkù kùò, mēè dake. Benitibè bēmau né do í banté dē kó tináànti mēsàà. Kuyie ndó bē ndōrimè kù do dō bè níi bè tūóté kéceetenè fēōfē ketifē nfē kē fē nkù fēūtē (Mudennimū 13:1-16). Esekiëri dō kè tí mbè dente, kè nsà kè ti wēnté Odommu 3:20.

yetisààrì nè be kó yepārè nè be bəətenkaanì. ⁴⁰ Mí ndi Yiè nKuyie mmî búi nke tú Isidayeeribe kó kubotí kuməu, be èi diməu miéke bə yó nni mbáá nditārì sààrì ìnkè nke dii tu Isidayeeribe tārì. Dende n yó ncəúmè be pāre, kè bə nni nduò mbe diiti nè tii keté ke bi nè yepārè yèè tu n kpəye. ⁴¹ M bo bə denneni dii mōnni ibotí tēi miéke bə bo ndò n kpéi nti húúnti kufɔ̃ɔku natikù kpeti. Nè beè borè nde ibotí tēi yóó bantémè ke dò n tú di Yiè nKuyie nke kpa meyei. ⁴² Bè bo banté ke dò n tú di Yiè nKuyie m bo wēte kè bə tanné dii mōnni be tenkè bembé Isidayeeribe, n do búi nke dò n yóó duó nkè be yembè. ⁴³ Dende bə yóó dentenímè be borime nè mēdə̀rì mē bə sǎu mēè miéke bəmáà, de mōnni kēpē mbəmáà meyei mbè dō mēè kó dimáà kpéi. ⁴⁴ De mōnni n yóó bə dō dè, n yóó dè dō n yètiri báá cake mēè kpéi nke, dè í yó ntú meyei nnè isəke kpere bə dō dè kpéi. De mōnni bə bo banté ke dò n tú Kuyie. Mí ndi Yiè nKuyie mmî búi.

21

Kuyie nyemmè kù yóó poté Sedisadəmmu èi kəbe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ² Oniti fɔ̃! Wēte kubakù cǎnku, diyie yìenì kèè bíékè kó dikpáà kécau nde kó kutempē nkəbe kè bə nàké m pǎānǎānti. ³ Á bə nàké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie mmî tu n yóó cóu mmuhǎǎ mmu kubakù cǎnku diyie yìenì kèè bíékè kó dikpáà, kè mūu cóuté ndetekperè nè desūūrè. Bá de kó fehǎādēnfè báá kú, ke í cóuté kubakù cǎnku diyie yìenì kèè bíékè kəbe bəmou. ⁴ Benitibè bəmou kè bēè banté ke dò mmî mù tōtinne, bá mù í yóó kú.

⁵ Mēmme kè n kuónko ke dò: Áu ti Yiè nKuyie! Bè náantəmu n kpéi nke tú n nu nnənnè yenáānhāntiyè.

⁶ De mōnni kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dò: ⁷ Oniti fɔ̃! Wēte Sedisadəmmu bíékè kékpannè bēè bo n cǐtè nè bēè bo Isidayeeribe tenkè, kè bə nàké m pǎānǎānti. ⁸ Á bə nàké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yitè ke cōmmúmu be kpéi nke kpàte n siè ke bo kǎu oyeyiwe nè osàù kékuə. ⁹ N siè yètini di nòrikù miéke ke bo kuə osàù nè oyeyiwe, kékuə benitibè bəmou, kétúóté Nekefu kəntə kətuəkenè kubakù you. ¹⁰ Kè benitibè bəmou banté mí ndi Yiè nKuyie mmî kpàtemè n siè ke ténke í yóó di kpànnə. ¹¹ Oniti fɔ̃! Sǐnnè a ìkè nè meyeñcārì mē, m mītiri nè kuyonku kè bə da wúó. ¹² Kè bə da beke ke yĩ: A kuənnè ba? A dò: N kuə ndèè yóó tuəkení kécake benitibè yèmmè de kpéi nke, kè be nəuu bèitè, kè be kǎmbùòti do kè be núu nni ntú bókè bókè, dè kèrinímu, ke tūəkení ke dèè, mí ndi Yiè nKuyie mmî búi!

Kuyie n nàkémè kù yóó kuənnè Isidayeeribe disiè

¹³ Kè ti Yiè nKuyie nyié ké m béinnè ke dò:

¹⁴ Oniti fɔ̃! Náké be m pǎānǎānti ke tú,
n sūštəmu n siè kè di narike.

¹⁵ N di sūšté mukòu kpéi nke,
ke di anté kè di pĩnti.

¹⁶ N di sūšté ke di anté ke dèèmu,
n di sūštəmu kè di narike,
kè n di úté ke di duó nho kòuti,
kòò bo di èi.

¹⁷ Oniti fɔ̃! Kuó nkéwuotoo
ke yé de kó disiè bomè n nìtibè kpéi nke
nè Isidayeeribe kó sikpààtibii kpéi,
bè yóó wənnénè sì n nìtibè kékuə.
Kè de dò mēmme ceuté a yuu.

18 Dè tu mebennímè diemè mmè,
mí ndi Yiè nKuyie mmî búi!

19 Onití fí! Meire a nòutè dikòusiè
yóó kónté ke dò kuce mēdémè ndi, mētāāti ketíke,
kukòuseú kudiékù kuù firì di cuokè ke kòu.

20 Ke bo donné benitibè kōmbùàtì
kè bè nkpeutí ke duò.

Dikòusiè dii bo bá wè o bōrì.
N di sūštému kè di bo mpīnti,
dì narike mukòu kpéi nke.

21 Disiè, benke a natimè kubakù youú
nè kucānku a yóó cuó mbèè kó dimàà.

22 Mí ndi Yiè nKuyie m múnke yóó meiremu n nou kè m miekēe bè yè ke káá nke
mānku. Mí ndi Yiè nKuyie mmî búi!

Babidōnni kóo kpààtì yóó domè Sedisadēmmu mudoò

23 Kè ti Yiè Kuyie nyíé ké m béinnè ke dò: 24 Onití fí! Keuté ice idéi Babidōnni
kóo kpààtì yóó tūnnenì i kékatenì nè o siè, kè de kó ice nwē nyi iténì dii èi,
kàa ānné mecannimè bá kùu ce kó diketírì, bá mēè cannimè kè mē mbenkú
dihèi marì. 25 De kó ice kó kumakù nku Babidōnni kóo kpààtì kó fehāāpōnnafē
yóó tūnnenímè kédò Amōniibe èi Adabaa. Kè kutekùu kōtenē Sudaa tenkè
Sedisadēmmu dihéi iduotí fité di. 26 Babidōnni kóo kpààtì cōmmú iceyātii nyi,
de kó ice idé keté dè, kētāū tété ke sààrì ipie nke bekù yebakè ke wéi iwūš kó yēš.
27 Kè tété do o nòutè youte kēbenke Sedisadēmmu ke dò, bèe cōnné sikipàrìsēī
kēfii ndihèi kó yebòrè kēwuotoo, kēhuu fēkpàrìhúùfē kēcōnné sikipàrìsēī kè
sì mbaa Sedisadēmmu èi bōrè, kè bèe dammú kēpēnné kuperi nè kudookōti.
28 Sedisadēmmu kōbe biē yó nwúo nde kó mēbenkūmè detetirè nde, ke yé bè do
bè dōunnēmè dinùu ke dò tìmatì í yóó bè tūðkenì, kè Babidōnni kóo kpààtì yie
né bè benkú be yei mbè dōðrì mē, mēè yó nte kè bèe bè pīmmú kè bè dōð tidaatì.
29 Dè te mí ndi Yiè nKuyie nkè m bè nàá nke tú: Di mē nni ndennimè sàà di yei
nke yetírì n kpeti kè dē feío kè di yei nfeí di dōðrimè mēmou mieke, dè te kè n
yóó yóu kè di ta di dootitabè nou mieke kè bè di pī.

30 Fí nhonitikòutì Isidayēeribe kóo kpààtì a yiè tōnnímu a yóó yóu di
munitikòu. 31 Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú, bè bo deite a kpààtiyítòdáfē
nè a kpààtipìi kàa ceete. Kè bèe déúkūnne wèè do kēñnì kékékūnne wèè do
deu. 32 M bo pōnte Sedisadēmmu pái pái, kòo naá nyedobuò, de kó kubotí mu
nyí buoté diyie marì, kēnkémúnè n duó nkè wèè bo bekénè kutenkù ò bo
tuðkenímè.

Kuyie nnàkémè bè yóó domè Amōniibe mudoò

33 Mēmme kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Onití fí! Amōniibe daú benitibè mbe,
náké be m pāānāantì ke dò: N sūštému n kòusiè ke dèè, n di sūšté mukòu kpéi
nke, ke di anté, kè di pīnti. 34 Bè yó ndakenè mēbenkūmè siyāābìsì kōme mme
kè bepāāsoūmbè bè nàá nsiyāābìsì kè de yièe tuōke kè disiè do beyeibe fōnìí, kè
munitikòu kūnté. 35 Di mmōnni bèè kpānnè be se, bè yēnni dii èi mieke nke n
yóó bè bekénēmè, be èi bè bè pēitè di. 36 M bo bè yè kemieke kè bè fūute m mieke
kó kuyaakù kùu dō mmuhāā, kè bè duó mbeyeibe, bekòubè kè bèe bè kùo bemou
páíí. 37 Kè muhāā mbè còuté kè be yīī ncóú nképōnté be èi mieke, bá òmòu tēnke
báá dentenì be kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie mmî búi.

22

Sedisademmu eì kabe dɔ̃ri iì sàke

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dɔ̃: ² Onìti fɔ̃! Mí yē nha bekénè Sedisademmu kó dihéi kabe, benitikòùbè. Bekénè be ké bè benke be sàke be dɔ̃ri i. ³⁻⁴ Náké bè ke dɔ̃: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: De kó dihéi kabe tú bèè cou bembè mēnitiyī mbe tenké mieke, ke dɔ̃ri sibɔ̃tenkaanì ke sīnkunko bēmaà. Bè sūū mmunitikòù mmu ke naá mbeyei be yóó duó nkè be beénti yiè tuàkení mēcāā. Deè te kè n duó nkè yehékè détiyè nè yè tóonyè kabe kè bè bo mbè daú, kè ifei bè pī. ⁵ A càke a yètiri ndi, a yei mmeè sūū, deè te bèè détiri nè bèè tòké kè be bo nda daú.

⁶ Isidayeeri be kpààtibè bèè bo Sedisademmu eì mieke, bá wè ò cou mmenitiyī mme ò màke mēè kpéi muwērímú. ⁷ A eì kabe senku be cicebè mbe nè be yābè ke fēūnko bepòbè bèè kàtení ke bè bonè, ke diinko mēsémme iciribí nè bekúpobè. ⁸ Bá bè í màke n cīètè kó kufōwāá nke wúó nteompùtè kó diyie detetirè kperi. ⁹ Be mieke kè benitibè mabè tounko betabè tináañti ke bè kòù, ke katì yetārè īnkè ke yo ntibɔ̃diiti ke dɔ̃ri isàke kperè. ¹⁰ Kè betabè dounè be cicebè pobè, kè betabè dounè benitipobè be yónti mōnni. ¹¹ Kè betabè dɔ̃ri isàke kperè nè be kabe tabè pobè. Kè betabè dounè be bí kó bepobè. Kè betabè dounè be tābè nè bè bè wē mbe cice. ¹² Kè bēmaabè yietì kè bè kòù betabè, kè wèè pēnte otòu o kperè ò ndó kécōnte, yoo bèè ò yietì kénóó. Kè betabè fèkù be kabe kperè ke yè n kpéi mmí ndi Yiè nKuyie mmí bēi.

¹³ M mēiri n nùtè nte Sedisademmu nìtibè dòò mēè yei nkpéi nnè bè còu mmēè nitiyī kpéi. ¹⁴ M bo wēētení dii yiè be biékè bè bo mmàke dikōmbùò kētēi mbe baa nke m baaòà? Mí ndi Yiè nKuyie mmí bēi nkè dè yóó dɔ̃. ¹⁵ N yóó cíemmu benitibè bèè bo Sedisademmu mieke kè bèè ta ibotí tēi mieke yehékè tēyè mieke yèè í tú be kpeye. De mōnni kédennè mēyēi nSedisademmu eì mieke. ¹⁶ Kè ibotí tēi bè wēnté detetirè, kè bèè banté n tūmè di Yiè nKuyie.

Kuyie ndōnnenēmè Sedisademmu kabe timátihūūti tì mu nyí bàte

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie nyíe ke m béinnè ke dɔ̃: ¹⁸ Onìti fɔ̃! Isidayeeri be n dò ntimátihūūti nti tìi kpáá kókénè mutáá nnè mēbierime nè disɔ̃wūð nè timátì nè dibierimínni. Bè mē ndò nke kpáá kóké ke ā diōnni mieke. ¹⁹ Deè kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie kè n tu: Bè mē nnaámmè timátihūūti tìi kókénè tìnti mutáá. N yóó bè wēnné kētíimmu Sedisademmu mieke. ²⁰ Bè ã wēnné mēè botí timátihūūti nè mēbierime nè disɔ̃wūð nè timátì nè dibierimínni ké dē ānné muhāá mmieke kè dēè yietè kébate. Mēè botí nku n yóó di tíimmè kè m mieke di yē, ke di tuò nke di yietè. ²¹ N yóó di tíimmu Sedisademmu eì kécóú, nké di yē kemieke ké di tíi muhāá nkè dí yietè. ²² Timátíúūti ã yietè mēè botí diōnni mieke di yóó mē nyietè Sedisademmu mieke kēbanté ke dò mmí ndi Yiè nKuyie mmí di yē kemieke.

²³ De kó difōnkúò kè ti Yiè nKuyie nyíe ké m béinnè ke dɔ̃: ²⁴ Onìti fɔ̃! Náké Sedisademmu eì kabe ke tú be eì dōnnè ketenkè fetaafè í niu kēnke, m mieke bo bè yè dii yiè bè yóó kpeímu ketenkè fetaafè í niu kē kōmē. ²⁵ Be kó bekpààtibè sàáténè yeciricirè nye ke kontí ke pī mbenitibè ke kòù ke tóu be kpàti kè be kúpobè sūū mbe eì mieke. ²⁶ Kè be kó ikuó niùbè càari n kuó ke sīnkunko n cīètè, be ténke í baàti dēè tu n kperè nè dēè tu sōntíke kperè, bè í baàti ikuó yetè dè nè i yie ndè, ke bütinné teompùtè yiè kpeti ke caàri n yètiri be cuokè. ²⁷ Be kó bekpààtibè sàáténè yekpamaà nye ke kòù benitibè ke tóu be kperè. ²⁸ Bèè yē mbè tu m pānāañti náambè kè bè pūð tibítì kè bè benkú mēyāabisibenkumè ke náá nsiyāabisí. Ke ní nnáá nke tú: Tì Yiè nKuyie nyē! M mē nyí bēi timatì. ²⁹ Kè kuyonku píe ndihéi dimou mieke nè muyóò ke fēūnko besénnibè nè becīribè ke fekù bepòbè kperè

nè muwērímú. ³⁰ Kè n wammú be cuokè wèè bo pénné kuperí kédòò kudookati ke cómmú ké m baao kédéetè o kabe nè o èi, kè m báá di kùò, m me nyí pètè òmòu.

³¹ Mèmmè m mièke di yèmè kè n di tuò mmuháá nke di kùò, kè di dɔ̀rì dè do di yò ìnkè. Mí ndi Yiè nKuyie mmù mè dòò.

23

Kuyie ndònnènè mè Sammarii nè Sedisadèmmu yemancéndúò

¹ Dè kó difɔ̀nkúò kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ² Onìtí fí! Benitipòbè mabè bèè do bo bèdébè ke wè mbe yó. ³ Bè do kpaá ke bemmu kéyúúkú nkéya nhEsibiti, dende bè kákémè be cĩncĩrè ke wè mbe mièserè. ⁴ Oketiwe yètìrì tu Oodaa, kòo nantè kperi tú Oodibaa, kè m bè tieke, kè m pèiténè ibí initidaaì nè initipòì. Oodaa benkú Sammarii nwe, kòo nantè Oodibaa benkú Sedisadèmmu. ⁵ Kè Oodaa n yete kéwammú yedacĩè nhAsidii kó behāāpòmbè, ⁶ bèè dàátí tiyaàwũòtì, kùmàndáábè nè bebeémbè dièbè, bedapùnsáátibè, meyeñcátímè yembè, besāndèèbè. ⁷ Kòo yie nhAsidii behāāpòmbè iwēi yembè bemou késāũ omáà nè be bókè o kònti yàuti mēè kpéi. ⁸ Kè baa nsaké ke dautinè benitidaabè ò do keté dè Esibiti bè do káké dè o cĩncĩnni kéwèi o mièserè, kóò benke mùù fòmmu yeimu. ⁹ Mèmmè nh ò ānnémè o dacĩè nhAsidii kabe ò dó bè nòu mièke. ¹⁰ Kè bèè ò dàtè kécónnóò o tetìrì kéfiète o bí initidaaì nè initipòì kóò kùònnè disìè kóò yietí o yei, nkòò bo ndò mmebenkùmè benitipòbè tábè kpéi.

Sedisadèmmu èi kabe dòúmmè

¹¹ Mèmmè kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Dende kó dimáà do dɔ̀rì o nantè nuò mmièke nke, bá nè memme kòo ncíéké nè o kó kukɔ̀nyaautoo mièke kéndouti dautinè benitidaabè kè dè pēētè o kóo kótì kperi do dòmmè. ¹² Kòo benke Asidii kó bedapàmbè o kònti yaumè, kùmàndáábè nè bebeémbè dièbè nè behāāpòmbè iwēi yembè bèè dàátí tiyaàwũòtì nè besāndèèbè, bedapùnsáátibè bemou. ¹³ Kè nni nsó mbè sāũ mbemáà ndi bedé kè be borime do mmémáà. ¹⁴ Kòo sám̀pòu kperi dè dòke tonté kòo yà bè wàrinè mèwũò mBabidɔ̀nni kó bedapàmbè kó tifènti. ¹⁵ Kè bè boú yenaàkũò mbe ka ke boú tiyaàbomboúnti be yò, kè be nuò ntònni bekpàrinuòmbè kpèyi kōme, ke dònne Babidɔ̀nni èi kó bedapàmbè dòmmè be ciè. ¹⁶ Kòo bè kũ fənənfè ke pānkèe bè dake kè bè nānkoo mudəummu. ¹⁷ Kè bèè kətení kè bèè wēnné didóu kè bèè ò càke kóò sīnkùnnè kédeè kòo bè pè. ¹⁸ Kòo bè benke ò dauti dautinè mè benitidaabè kè bèè yà o fèi, de mōnni ndi nh ò pēmmè n do pè mmèè boti o kóo kótì. ¹⁹ Kòo né dake sɔ̀otè ke cánni cánni ò do dɔ̀rimè Esibiti o sapànti mōnni. ²⁰ Ò do bè dəkemu ké mbè dauti dautinè iwũò tēmè, sām̀marímú nè sisēi de kōme.

Kuyie nnàkémè kù yóó wète képotémè Sedisadèmmu èi kabe

²¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Ò do wète kéndouti dautinè benitidaabè mbe ò do dɔ̀rimè nè dimònni Esibiti bè do káké dè o cĩncĩnni kéwèi o mièserè. ²² Dè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n nàá nhOdibaa ke tú: N yóó duò nkòo dacĩè nhò pè nyè, yèè wētení o bíkè tipìtì timòu kóò kpānnè. ²³ Babidɔ̀nni kabe bemou, Kandee omou kabe, Pekodi èi nè Soaa èi kabe nè Koa nè Asidii kabe, bemou bedapùnsáátibè nè kùmàndáábè nè bebeémbè dièbè nè behāāpòmbè iwēi yembè nè besāndèèbè be mièke yóò ò yèmu. ²⁴ Kè kubakù yóu kabèe iténni nè sīkpàrisēi sidiesi nè sisām̀pòsi nè behāāpòmbè tipìtì timòu kabe nè tidəpìtì nè yepìkè, ke da do mudoò kè m bè nda duò nkè bè da bekénè be kuó dòmmè. ²⁵ M mièke bo da yè kè n duò nkè bè da pī nnè kemieke ke kéétè a ònni nè a to, a kabe bèè bo nkpaá kè bèè bè fié kēpīmmú a bí initidaaì nè initipòì, bèè bo yenté kè muhāá mbè

còuté. ²⁶ Bè bo dáté a yààti kédeite a sàti. ²⁷ De mònñi kàa yóo mufòmму yeimu nè a bo ndouti dautinè benitidaabè a do ketémè Esibiti tenkè a nònfè ténkè bá mbo be bíékè, a ténkè bá ndenniní Esibiti tenkè kpéi.

²⁸ Mí ndi Yiè nKuyie mmû búi nke tú n yóo da duó nha í dó bème a pè mbè. ²⁹ Kè bè da benke mepómme káfiete dèè do tú a kó mucóntimu, ke da cónnó a tetiri, kè bèe yà a fèi, kè da wenté mufòmму yeimu yiè, onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè. ³⁰ Dende kó dimàa yóo da tuakení a cánni cánni mèè kpéi nke ke taunnè ibotí tsi, ke fié be bókè. ³¹ A tũnne a kóo kótì kó kuce nku, deè te kè n yóo da niinnè ò yànnè fèè bòdè.

³² De kó fèbòdè cūmpúrìmu ke wète ke pèkè nè fè kpéi mbè bo da daá

ke yé fè piékémè fèi!

Mí ndi Yiè nKuyie mmû búi.

³³ A yóo fè yà kémuó mme yeñcaàrìmè mme nè kufōwáá nnè keisòukè, a kóo kótì Sammarii fè nyà.

³⁴ A yóo fè yàmu kékúótóo páíí kè fè dāmmú nè a nìi nke wéri, kétúóté de kó yewétiyè ke yórinè a me. Mí ndi Yiè nKuyie mmû búi.

³⁵ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú: A n yèmmu ke m bùtinné, deè te kè n tú mufòmму yeimu nè a cánni cánnimè dè doti a yuu ñnkè nke.

Kuyie ncaummè Oodaa nè Oodibaa

³⁶ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dō: Onitì fí! Mí tu a bekénè Oodaa nè Oodibaa kè bè kpannè isòke bè dōdri i kpéi. ³⁷ Ke yé bè cánni cánnimè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kōme mme ke kùò benitibè, ke fié yebókè, ke yé fié be bí initidaai nè initipòì nè bè do m pèiténè i ke i cóu. ³⁸ Ke né dake yié ke sīnkūnne n cīètè de kó diyiè dīmáa miéke, ke wènté teomputè yié detetirè kperi. ³⁹ Bè feu dii yiè be bí yebókè, de yiè ndi bè tamè mí ndi Yiè nKuyie n cīètè ke tè sīnkūnne. Bè de ndòò n cīètè miéke! ⁴⁰ Kè nù ntānnè kè bè yūnì benitibè yehékè détiyè kòbe, bè bè nàké dii mōnni de kó tináañti bè í nwuakéní kénsó mbè wùò ke ānnè cōróò ke sàri. ⁴¹ Ke kàri detēi nsààrè ñnkè, kè tidiiti ñkú nè tihúúnti nè mekùò n do bè duó ndè. ⁴² Kè kunitisūkù nwékíi ke í yīkù tīmatì, kunitisūkù kùù yènni dikpáà tēdōntè kperi bíékè ku kpéi, ke bè ũñné sínéi ke bè òó nyepikè sàayè. ⁴³ De mōnni kè n dō: Bèè dauti dautinè benitidaabè ke sōtè beè kpáá ke sòké bè dauti dautinè benitidaabàà? ⁴⁴ Kè bè kàri de kó benitipòbè mufòmму yeimu yembè borè, bè kàri mèè botí benitipòbè tóbè bèè dauti dautinè benitidaabè be boràà? ⁴⁵ Bèè borime wenni bè yóo bekénèmu de kó benitipòbè bè bekùnè mèè botí benitipòbè tóbè bèè dauti dautinè benitidaabè nè benitikòùbè, ke yé bè dauti dautinè benitidaabè mbe ke kòu benitibè.

⁴⁶ Mí ndi Yiè nKuyie mmû búi nke tú, bèe tíi ndibeéntīnni kè bè bekénè kè bè tanné kukōmbòdoróo miéke kèfèke be kperi. ⁴⁷ Kè bèe bè bùstí yetàrè kè bè fié kékuò be bí initidaai nè initipòì ke cóu mbe cēi. ⁴⁸ De mōnni m bo denne isòke kperi be tenkè kè benitipòbè tóbèe banté ke ténkè bá ndōdri de kó isòke. ⁴⁹ Bè dōò ìi sòke doti be yò ñnkè nke. Bèè yóo tō meyi mbè dōò mè ke fié iwūō yebókè me kó tiyeti, kè di banté ke dō n tú di Yiè nKuyie.

24

Kuyie ndònnènè mè Sedisademmu tekũmbotè tèè nirimè

¹ Kè dè mmàke yebie nyèwèi nè bè ti pĩrmè ke kònnè Babidònni. Dibenni wéinnì kóo tãnkù pínnwè, diyìè pínnì yìè, kè ti Yìè nKuyie nní mbéinnè ke dò: ² Onitì fǎ! Wǎri yíè nkó diyìè kè ndi yé, yíè nwe Babidònni kóo kpààtì yóó domè Sedisademmu kóò pi. ³ N nìtìbè tu itookperí yembè mbè, náké bè dináaanhántíri. Náké bè ke dò:

Mí ndi Yìè nKuyie mmũ yè nha dǎò dè kó mebènkùmè.

Á tíi mmuhǎǎ nkèdekè, késaa ntekũmbotè kéǎnné menie,

⁴ kéǎnné te mièke imaa nsààyi,

nyekpèrè nè yebaayɔ dè kpèyi,

nè yekũǎ yèè tu yesààyè.

⁵ Á tǎǎté ipemàa nyìi tu isààyi

ké i ǎnné tekũmbotè mièke

kétií mmuhǎǎ nkè tèè fǎnte kéwènnénè yekũǎ,

dèmòu kébi.

⁶ Mí ndi Yìè nKuyie m béimmu ke tú:

Sedisademmu kòbè tú benitikǎùbè mbè,

bè bo yà! Bè èi dònne tekũmbotè tèè nirimè tè nte,

bá bè í yóó na kédeite dèè nirimè

yóóté te maa nké nyi dèi ima ima, a báá soó nkùmakù.

⁷ Dè kó dihéi kòbè còu mmèè nitiyĩ nkpaá feímu,

mè còu dipèrì ìnkè nke,

mè í còu nkètenkè ke dò nkèè mè sũǎtoó,

òmòu mè nyí mè dàtínné mutǎǎ.

⁸ N dó m mièke bo bè yèmè mmè kè m bè pèite,

dèè kpéi nte n yóumè kè bè còu mmèè yĩ ndipèrì ìnkè

kè mè feío bá òmòu í mè dàtínné.

⁹ Dèè te mí ndi Yìè nKuyie nkè n tú:

Dè kó dihéi kòbè bo yà,

bè còu mmenitiyĩ mmè kè n yóó bè tùò mmuhǎǎ.

¹⁰ Tíi nyideí, kètòtinnè muhǎǎ

nkébénné imaa nkè ìi bi mesàà,

nkàa còte keyóu kè yekũǎ còuté.

¹¹ Kàa dèè á saa ntekũmbotè tekpetè muhǎǎ nyĩnkè

kè tèè bi kéwũǎté,

meýǎǎ mmèè bo te mièke kè mèè yè,

dèè nirimè kè dèè deite.

¹² Bá nè a yóó mè ntè pũínémè muhǎǎ ndèè nirimè dè í yóó deite.

¹³ Sedisademmu! A kòbè kó mufòmму yeimu muù da sǎnkùnnè, kè n dó ke

da wénkùnnè, a mè nyí yie nkè m bo da wénkùnnè, a ténke í yóó wenke ke

nkémmúnè m mièke bo da yèmè ke kǎǎ nke mànkú. ¹⁴ Mí ndi Yìè nKuyie mmũ

béi nkè dè yóó dǎò, n ténke í yóó pĩ m mǎà, mesémmè í yó m pĩ, n yí yóó kuó

nhòmòu mesémmè. N yóó bekénè bá wè o dǎòrìmè dòmmè mmè. Mí ndi Yìè

nKuyie mmũ béi.

Kuyie nduómmè kè Esekieli pokù kú

¹⁵ Kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ¹⁶ Onitì fǎ! N yóó deitemu metòntòmme wèè da duò ndiwèi, a mè mbáá kari mukũũ, nha báá kuó, tinònnièti báá yenní a

nuo. ¹⁷ A mmítirì amáà borè, a báá kari mukũũ. Á bou a yaàbomboúnkù a yuu, kéníé a neùtì, a báá kãã nha deenhè, a me mbáá di bekúðòumbè tóní tì diitì.

¹⁸ Kè nní nnáánnè benitibè dikũnweñnì, kè m pokù yàà kú kuyuoku, kè dèe wenté kè n dòò Kuyie nwee n nàké tì. ¹⁹ Dè mònñnì kè bè m beke ke dò: Tì náké a dɔɔri mɛ̀̀ benkùmè benkú mù? ²⁰ Kè m bè nàké ke dò: Tì Yiè nKuyie nkuù tu: ²¹ N náké díndi Isidayeeribe kunku ti Yiè nKuyie nkù tu mù: Kù tú kù yóó yóu kè bèe sɪnkũmmu ku cɪ̀tètè, tɛ̀̀ di ãã tɛ̀fentè, tɛ̀̀ tú di kó diwèi, di yèmmè naatinè tɛ̀. Di bí initidaaì nè initipòì ìì kpáá de kó diheì bè bo ì fié. ²² Dè mònñnì kè di dɔ̀̀ ndo dɔ̀̀mɛ̀̀, di báá kãã ndi deembìi, di me mbá nyo ntidiitì bekúðòumbè di touní tì, ²³ kémbou di yaàbomboúntì di yɔ ke nie di neùtì, di me mbáá kari mukũũ nyoo dí nkuó. Di dɔ̀̀ri mɛ̀̀̀ yei mbo nte kè dí ncɪ̀tiri kɛnwɛ̀ ndimɔ̀ ke mítirì. ²⁴ Mí nhEsekieri n tú mebenkùmè mme di kpéi. N dɔ̀̀mɛ̀̀ di yóó me n dɔ̀̀. Kè dè tũ̀̀kɛnì dii mònñnì di bo banté ti Yiè nKuyie ntumè ti Yiè nKuyie.

²⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: Onitì fɔ̀! Bè yóó paàmu n cɪ̀tètè tɛ̀̀ bè ãã tɛ̀fentè. Tɛ̀̀ tu be kó diwèi, be yèmmè naatinè tɛ̀, bè dó dè nè be yèmmè memɔ̀ nè be bí initidaaì nè initipòì. ²⁶ Dè yiè wèè bo yenté ò bo kɔtení a borè ke bo da náké de kó tináàntì. ²⁷ Dè yiè a nùù yóó wɛ̀te kɛ́táútému kàa bè nàkénè, de yiè a nónɔ̀nɔ̀nɛ̀ tɛ̀nke í yó ndari. A yó ndò ndibenkèrì ndi be kpéi nkè bèe banté n tùmè di Yiè nKuyie.

25

Kuyie kpànnè tì Amɔ̀niibe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ² Onitì fɔ̀! Wɛ̀ɛte Amɔ̀niibe bíékè ké bè kpànnè, náké be m pããnáàntì. ³ Á bè nàké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bèe kɛ́nté kékeè n yóó bè nàké tì. Bè do sɪnkũnnɛ n cɪ̀tètè kè bè ndaúmu, kè Isidayeeribe tenkèe dɔ̀́unko kè bè ndaú, kè bèe pɪ́mmú Sudaa kɔbe kè bè ndaú. ⁴ Dèe kpéi nte kè n yóó bè ãnné diyìè yìè kèe bíékè kɔbe nɔ̀u miɛke, kè bèe cónné be ã̀pɔ̀nkàrè be tenkè miɛke, kénhã be tenkè miɛke, kényo mbe diitì ke yò mbe naamiè. ⁵ M bo duó nkè Adabaa tenkèe naá mbè cɛ̀mmù dè yòyóbè, kè Amɔ̀ tenkèe naá ndipedie. Kè di banté n tùmè di Yiè Kuyie.

⁶ Mí ndi Yiè nKuyie n tú meyei ndo do dii mònñnì Isidayeeribe kè bè n daúmu ke péu sinɔ̀ ke au ke yã́nku ke senku Isidayeeribe tenkè. ⁷ Di mmonñnì n youte n nòùtè nte be ìnkè ke bo bè duó nyehékè tɛ̀yè kɔbe kè bèe feke be kperɛ ké bè dɛ̀nne ibotí tɛ̀i miɛke ké bè kùò, ké bè dèè. Kè bèe banté n tùmè di Yiè nKuyie.

Kuyie nkpànnè tì Mɔ̀abu kɔbe

⁸ Nte mí ndi Yiè nKuyie n náá ntì Mɔ̀abu tenkè kɔbe nè Seii tenkè kɔbe bèe do náá nke tú Sudaa kɔbe í cãánnè ibotí tɛ̀i. ⁹ Nè de kpéi n yóó piitemu yehékè yèè pi Mɔ̀abu tenkè, de kó yehékè tɛ̀nke í yó ntú yehékè be tenkè miɛke, bè bo yè pùò nyemɔ̀u kɛ́taunnè yehékè sààyè: Bɛ̀ti-Yesimɔ̀ti nè Baadi-Mɛ̀ɔ̀ kɛ́ntɔ̀ kɛ́tuɔ̀kɛnè Kidiyataimmu. ¹⁰ Diyìè yìèní kèe bíékè kɔbe mbe n yóó duómmè de kó yehékè kè bèe yè tieke, kéwɛ̀nnénè Amɔ̀niibe kè bè tɛ̀nke bá ndenniní be kpéi. ¹¹ N yóó bekénèmu Mɔ̀abu tenkè kɔbe kè bèe banté n tùmè di Yiè Kuyie.

Kuyie nkpànnè tì Edɔ̀mmu kɔbe

¹² Nte mí di Yiè nKuyie n náá ntì Edɔ̀mmu kɔbe: Edɔ̀mmu kɔbe pèite bè pèi Sudaa kɔbe ìnkè nke, bè càkemu mediè mbè pèite dè. ¹³ Dèe kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n náá nke tú n yóó youtemu n nòùtè Edɔ̀mmu ìnkè kékuò benitibè nè iwũ̀ɔ̀ Temaa èi nè Dedanni kperì dè bo dɔ̀́unko, bè bo fié ye nìtìbè. ¹⁴ N yóó duó nkè n nìtìbè Isidayeeribe be pèite m pèi Edɔ̀mmu kɔbe, bè bo bè dɔ̀̀ m miɛke bè

yè, ke bè còuté kè dè màmè. Kè bèe banté nh ãã peite mèè botí, mí ndi Yiè nKuyie mmû búi!

Kuyie nkpannè ti Fidisitēēbe

¹⁵ Nte mí ndi Yiè nKuyie n náá ntì Fidisitēēbe: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bè mē ndómē kémpēiri be dootitabē sãã ke bè sēnku ke bè nūi nke dó ké bè kùò ké bè dēē. ¹⁶ Dēē te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tú n yóó youtemu n nòutē be ñnkè, kédeite Kedetiibe kabē, kékuò kukó mpémmē kabē bèè sùó. ¹⁷ M bo bè pēite kè dè n yóú, ké bè poté mediē nde mōnni kè bèe banté n tūmē di Yiè nKuyie.

26

Kuyie nkpannè ti Tiiri èi kabē

¹ Kè dè mmōke yēbie ntēpītē nè dimáà nè bè ti pīmmē, otānkù yīè ketiri yīè kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnē ke dō: ² Onití fí! Tiiri èi kabē daúmu Sedisadēmmu kabē ke tú: Wũã! Sedisadēmmu pōnte, benitibē bēmu do ke nkārì di kpàtì kpéi, bàmbà ntūi né ti te, bè ti pàamu. ³ Dēē te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tú: N yitē ke cōmmúmu Tiiri èi kabē kpéi nke yóó duó nkè ibotí péuu bè do mudoò, biē nní bo mpēnkóo kè betabē beē tūòkùnì yēñfñfñrē òmmē dāmēèrì, ⁴ kēpōnte Tiiri èi kó kuduotí nè di cēkperí, ke káuté mutáá nkè kupèrikùu feítóo, ⁵ kēnsoké dāmēèrì cuokè kè beyĩndiimbē nye mbe dìtìrē. Yehēkē tēyē kabē bo bè pōnte. Mí ndi Yiè nKuyie mmû búi! ⁶ Tiiri èi kó besapāmbē bèè bo mbo dikpāà bè bo bè fié kè bèe banté n tūmē di Yiè Kuyie.

⁷ Mí ndi Yiè nKuyie mmû búi nke tú: M bo duó nkè kubakù yóú kóo kpààti Babidōnni èi kou Nebukannesaa wēè kpeñni ke pēētē bekpààtibē tabē, kòò katení nè sisēi nè sikipārìnaasēi nè besāndēèbē nè behāpōmbē péu nè benitibē péu. ⁸ Tiiri èi kó besapāmbē bèè bo mbo sihekēsì bè bo bè fié, kēpēnnē kudookōti kédammú mutáá nkéōnnē Tiiri èi kó kuduotí ké ndi pì nè tidōpītì. ⁹ Bè bo cōnnē be kpārìsēi kēfi nTiiri èi kó iduotí kè sī può nsicēkperí. ¹⁰ Be naasēi sū ke í sēnní bè bo ntatiní dìi mōnni Tiiri èi kó yebōrē bè ãã ta mēè botí bè dùutē dìi èi kó yebōrē. Dē mōnni mutáá mbo dì dātinnē kè si nampoo nte kè di duotí sātē. ¹¹ Bē sēi kó yēkpēètē bo può ndi cē imōu, kè bèe fié di nītibē kébuó ndi tenkaanì diēsì ketenkē. ¹² Kè bèe éi di kpàtì nè di potantì kēpuò ndi duotí kēpuò nsicēi sààsì kéútóo di tárē nè timunnanti nè di táá mmenie mmieke. ¹³ M bo kūntē be yīe, bè tēnke bá nyo bè biemmē tikūtìdùutì. ¹⁴ M bo duó nkàa náá nkupèrikù kēñféio kè beyĩmpĩmbē nye mbe dìtìrē a ñnkè, bá òmōu tēnke báá da maá. Mí Yiè nKuyie mmû búi!

¹⁵ Dē kó difōnkúò kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnē Tiiri èi kpéi nke dō: Bè bo bè do dìi mōnni ke bè kòutē kè bè nkuò, bè bo kuò dē kó dihéi miēke benitibē dē yīe. Ketenkē kēè soké dāmēèrì miēke, ke ekē bo sātē. ¹⁶ Nē tìi bo bè tūòkení ti kpéi nkufōwáá mbo autē dāmēèrì také kó bekpààtibē, kè bèe cúténì be kpààtikārē ñnkè ke dátē be yaásààtì tìi kpē, nkénkari ketenkē ke kpeutí kè be kōmbùòtì duò. ¹⁷ Bè bo kuò ndikúdabōnni a kpéi nke dō:

Wúó! Dihéi dìi yètìrì do fei dāmēèrì miēke
kè di kpeñni kè bè di dé,
dì tēnke í kpáá.

¹⁸ Dē yīe dē bo kpeí ketenkē kēè soké dāmēèrì miēke ke kabē,
kè be kōmbùòtì nduò tìi da tūòkení ti kpéi.

¹⁹ Mí di Yiè nKuyie m bēimmu ke tú: M bo dōò Tiiri èi kè dìi náá ntidobontì, kēndōnnē yehēkē benitibē í ã yē. N yóó duó nkè ketenkē fūñ kó menie mmēē yēnní ke dì dātinnē, ²⁰ ké di wēnnénē ketenkē fūñ kabē bèè do bo nè dimōnni bè ã dē,

kàa mbo ketenkè fũṣ yehékè m può nyè nè dimònni ye kōme. Kè di mbo ketenkè miéke ke ténke báá wēte kéānné ketenkè ñnkè. ²¹ M bo di dǎò dè bo do benìtìbè kōmbùàtì, di ténke í yó nkpaá bá kè bè di waá mbè ténke báá di yà bitì. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bēi.

27

Bè kuó ndii kúdabònni kuce mēdérímè Tiiri èi kpéi

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dǎ: ² Onìtì fǎ! Kuó ndikúdabònni Tiiri èi kpéi nke dǎ: ³ Dín-di Tiiri èi dii bo dāmèèrì nuù ke dǎorinè yehékè tēyè yèè soké dāmèèrì miéke nè yèè ò tòkénè kupotaá. Mí ndi Yiè nKuyie n tú Tiiri èi dii do náá nke tú:

Di tú bàtóò wèè pēēté betóbè kuwenniku.

⁴ Di do soké dāmèèrì cuokè nke,

kè bè di maá kè di wenni mesàà.

⁵ Senii tǎrì kó detekperè bè tu dè sǐpèrésì,

bè de ndònnè de kóo bàtóò,

kétúóté Dimaa tǎrì kó detekperè

kédònnè kupààti kùù tò kuyààkù.

⁶ Kè bèe dǎònnè Basāa kó detekperè kó ideí

tidapentì tii pààtinè menie.

Kóo munnénè Kitimmu ekè yèè soké dāmèèrì miéke,

de kó detie mbè tu dè sǐpèrésì,

de kó ideí, ke cìéké de miéke sipápáheú.

⁷ Kè bèe ò cónné Esibiti èi kó kuyààkù

kùù dùòkenè mupààkonkperímù ke kpē.

Kè Edisaa ekè yèè soké dāmèèrì miéke,

kè ye kó tiyààsòùtì nè tii wũṣ,

ke dò mmekàcèburime nè tii berí kè tì ò dàátí.

⁸ Sidonni nè Adifadi kè de ekè kǎbe ò piú

kè Tiiri èi kó mecii nyembè bo o miéke kēpī mmutōmmú.

⁹ Kè Kebaadi kó beheikènkótìbè nè be kó beyántìbè

kè bè bo o miéke koò dǎòrì. Bàtóòbè bemou

do cómmú Tiiri èi borè nde ke do nho potantì.

¹⁰ Perisi nè Dudi nè Puti

kè de kó behāāpòmbè bo, be kó behāāpòmbè miéke

ke nuu mbe dǎpìtì nè be pìkè o èi miéke,

kè dèe ò duó ndiyeticēèrì.

¹¹ Adifadi èi kó behāāpòmbè wēnnè o èi kǎbe ke baa o èi kó iduotí kè Kamadi èi kǎbe cómmú yedèrè ñnkè ke nuu mbe dǎpìtì o èi kó iduotí ke di yèútí kuwenniku.

Dikātidièrì do bomè Tiiri

¹² Kè Tasisi èi kǎbe bèè do Tiiri èi kǎbe potantì nè mebierime nè timátì péitì nè timátì mómmonti nè dibierimínni. ¹³ Yafāa nè Tubaadi nè Meseki kè bè bè donnè tidaatì nè disəwũṣ kó tinentì, kè bè cèkiinè be potantì. ¹⁴ Kè Beti-Tokamaa èi kǎbe bè duó nsisēi sii dèrì sikpārīnaasēi nè bè do dekù sī, sisēi deke sāmmarímú kè dè pié sī. ¹⁵ Kè Didanni èi kǎbe be dǎòrinè kupotaá, nyehékè péu ketenkè kèè soké dāmèèrì miéke ke kpēye sūkùye taà be cie dikātìrì ke bè yietí yepápánii nè tinentì péu bè dǎònnè tì detekperè, dəsòurè kó tidabēetì. ¹⁶ Kè Edōmmu kǎbe péu tou tinentì péu nè yetásàayè yèè dò ntitookāti nè yèè dò nfetònfè nè tiyààwũṣtì nè tinentì tii kpē nnè tiyààtì tii dùòkenè mupààkonkperímù nè ideí wũṣyì ìi bo dāmèèrì miéke ke ceekiinè tipotantì. ¹⁷ Sudaa kǎbe nè Isidayeeribe kè bè bè

fiitinè tidiiti tibotí tibotí nè mecekùò nnè mekùò nnè tihúúntì kufṣṣku natikù kpeti. ¹⁸ Kè Damaasi kàbe do mbe potanti tì sū mèè kpéi nnè tikpàti tibotí tibotí kè bè tɔunko menaà mbè tu mè diféè, Edibonni èi kōme nè tipeciti péiti. ¹⁹ Kè Danni nè Yafāā nè Usadi ekè kàbe bè yietì timátì bè má tì kè dèè nè tihúúntì tibotí tibotí kufṣṣku natikù kpeti. ²⁰ Kè Dedanni èi kàbe be fiitinè yesānkōnkè. ²¹ Adabiibe nè Kedaa èi kó sikpààtibí kè bè tu be kó bepotambè, kè donnè be potanti ipe nè yepedakè nè yebɔdakè. ²² Kè bepotandiebè Sebaa nè Damati kàbe kè bè bè dōnè kupotaá nke bè tɔuo tihúúntì timəu botí kufṣṣku natikù kpeti nè yetásàayè yebotí yebotí nè mesəu. ²³ Kè Anaa èi kó bepotambè nè Kandee èi kàbe nè Edenni èi kàbe nè Sebaa èi kàbe nè Asidii tenkè kàbe nè Medii tenkè keməu kàbe kè bè mbè dōrinè kupotaá, ²⁴ nke be fiitinè tiyaàkpeti nè tiwūṣti nè tìi kpè nnè tìi dò ndiùdù, nè iwēi ìi kpeñni.

Bè kuó ndii kúdabònni Tiiri èi kpéi

²⁵ Mēmme kè ti Yìè nKuyie mpāānāāntì náāntò béi nke dō:

Tasisi èi kóo bátóòbè daku kè kəri Tiiri èi kupotaá nkè de kóò bátóò pié nke cēēke dāmèèrì cuokè.

²⁶ Bèè piú de kó bátóòbè

kè bèè ò tannè dāmèèrì cuokè,
kè diyie yìè kèè biékè kó kuyaakùu ò pònte.

²⁷ Kè tikpàti tìi do bo o miéke,

dèè kó dimàà do səri o miéke.

Tipotanti, bepotambè nè bèè pī mbátóò miéke mutōmmú

nè beyántibè bèè dake bátóò kpéi nnè behāāpòmbè.

Dende kó dimàà kè dèe pōnté, ò bo do dii yìè.

²⁸ Bèè do pī mbátóò miéke mutōmmú kè bè

nkuò nkè dāmèèrì pēmmè kàbe kpeutí.

²⁹ Bèè kó dimàà do pirì bátóò kè bèè yóu mupirìmu.

Bèè do pī mmutōmmú o miéke kè bèè cúténí ketenkè,

³⁰ kénkuò nfṣ nTiiri èi a kpéi mmediè

nke cou mutáá mbe yə kè pūntí mutápeí,

³¹ kè kuò be yə kè daati tifōtōntì

kénkuò nha kpéi ndikúdabònni.

³² Kè kuò nke tú:

We ndo dōnnè Tiiri èi

dì soké dii mōnni dāmèèrì cuokè?

³³ Bátóòbè do tɔu dii mōnni a nenti kè toti yebotè,

tikpàti tìi do bo a èi miéke nè a potanti,

dè do sūmu kènte kàa kparikūnne kutenkù kó bekpààtibè beməu.

³⁴ Di mōnni nte fṣ,

kè dāmèèrì da pōnténè.

Fṣ nnè a nìtibè nè a nenti kè di wēnné kè pōnté.

³⁵ Kè kufṣwaa mpī nketenkè kèè soké dāmèèrì miéke kè kàbe,

nè a kpéi nkàa kó bekpààtibè kōmbùòti duò

kè be ìkè sòute,

³⁶ kè kutenkù kuməu kó bepotambè kuò nha kpéi

kè mààrì be yə,

kè yé a kperè duòmè tikōmbùòti nti,

a pōntému mēmme sáà kè dè dèèà yoo!

28

Kuyie nyē mbē náké tì Tiiri èi kóo kpààtì

¹ Kè tì Yiè nKuyie nni mbéinnè kè dò: ² Onìtì fǎ! Mí tu á náké Tiiri èi kóo kpààtì kè dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú ò mè nhānnémè tefentè, kòo yèmmè dò nhò tu Kuyie, kénáá nke tú ò kàri Kuyie nkó dikàri ndi dàméèrì cuokè. Kòo yèmmè dò nhò m mǎnnè wenwe onìtì. ³ Kòo yèmmè dò nhò cìnnè Danniyēeri kè yé disòrì kpeti timòu. ⁴ Nè o cìi mmièke nke ò kpenkemè kè mǎòtè tikpàtì mediè nke tanné mesòò nnè timàtì péitì o cǐètè. ⁵ Ò nǎ nkupotaá nku mesàà nkòo kpàtì sũũ nkòò mǎòtè tefentè.

⁶ Dè te mí ndi Yiè nKuyie kè n tu o yèmmè mè ndòmmè ò tu Kuyie. ⁷ Nè de kpéi m bo duó nkè ibotí tèi ìi tu iyonkuyi kè ìi ò dokénè képuò nhò dǎò dè nè mǎcìi nkécake o yetidieri. ⁸ Ò yóó kúmu! Ò mè nyóó kú mutòntònkũũ mmu dàméèrì mièke. ⁹ Bèè yóó ò kùò bè bo ò pĩ ndi mǎnni ò bo dáátì kè dò ò tu Kuyie nwenwe onitáà? ¹⁰ Ò yóó kú detetirè kou wèè í yé tì Yiè nKuyie nho kǎmè mmè, bēpòbè bèè yóó ò kùò mí ndi Yiè nKuyie mmũ bēi!

¹¹ Kè tì Yiè nKuyie nyíé kè m béinnè kè dò: ¹² Onìtì fǎ! Kuó ndikúdabònni Tiiri èi kóo kpààtì kpéi nke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Wèè do pǎētè betòbè bēmou kuwenniku kǎncìi mesàà, kè wenni mediè, ¹³ kémbo n kó kupúú Edenni mièke, yetásààyè yebotí yebotí kó kuduotí fité di, kè dii ndò nyefùàkè, kè diteri dò mmukompóó, kè diteri dò ndoi kè dò ntewéltè, nè dii dò ntitookāti nè dii dò nkupecēnkónkù nè dii dò ntesānwũštè nè dii dò ntiwetì, nè dii dò nfetònfè nè dii dò ntinóbénti nè mesòò, kè sārì mesòò nkó tisāti bè dǎò tì bè ò dǎò dii yiè. ¹⁴ Kè tì Yiè n Kuyie ndò: A tú n yé n do ò dǎò kòò n tú oĩnkèmbàrì nwe kè pĩnte o fètì kémbo n tāsààrì ìnkè, kè centi yetásààyè yèè còú nyihāāpēmperí ye mièke. ¹⁵ Kòo borimè nwenni nè nh ò dǎò dii yiè, kǎntò kétuòkenní mēyēi nhò ta dii yiè. ¹⁶ O potaá kuù deuke kè te kòò yonke mediè kè dǎò mēyēi, dè te kè nh ò bētini n tāsààrì ìnkè wenwe oĩnkèmbàrì wèè cēnti yetásààyè yèè còú nyihāāpēmperí ye cuokè. ¹⁷ O wenniku kuù ò ānné tefentè, o wenniku kuù tonté kè cǎke o cìi, kè nh ò bonténì kētenkè kè bekpàatibè ò wēínì. ¹⁸ Nè o kó kupotaá mmièke ò í dǎari sei, nè o kó kupotaá ndiekù mièke nke ò dǎòmmè mēyēi nke sǎũ n cǐètè, dè te kè n tǎtinnè muhāā nkè mù yóó ò cǎútè kè bè nhò wúó, nkòò náà mmutápeí mmáà. ¹⁹ Ibotí mièke bèè ò yé kufāwáá mbo bè pĩ nnè o kpéi nke yé o kpere duòmè tikāmbùòtì nti, ò pòntemu sǎà kè dè dèè.

Kuyie nkpannè tì Sitā ēi

²⁰ Kè tì Yiè nKuyie nni mbéinnè kè dò: ²¹ Onìtì fǎ! Wēētē Sidonni èi bíékè kè bè náké m pāānāāntì. ²² Náké bē kè dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: N yitè kè còrmú Sidonni èi kǎbe kpéi nke kè bo bè benke n wērímu kè bèè banté n tǔmè Kuyie. N yóó bè potému kè bè benke mí ndi Yiè nKuyie n yí mǎkemè mēyēi. ²³ N yóó duónkoo mutenkũũ mmu Sitā ēi kè tipitì timòu kǎbēè ò do mudòò, kékua benitibè péu kè mēyīī ncóú ndihēi dimòu, dè mǎnni bá wè kòò banté kè dò n tú di Yiè nKuyie.

Isidayēeribē yó mbomè kè dè bè naati

²⁴ Kè tì Yiè nKuyie mbéi nke dò: Dè mǎnni ibotí ìi fité Isidayēeribē, òmòu ténkè í yó mbo wèè bo ndò nyipo kè mbè kũũ, yoo tisāmpotì kè m bè kǎurì. Dè mǎnni bèè do bè sēnku bè bo banté n tǔmè di Yiè nKuyie.

²⁵ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kè tú: M bo wētē kè tínni dii mǎnni Isidayēeribē, bèè do cǐétè kémbo ibotí tēi mièke m bo bè benke n kpamè mēyēi nkè ibotí tēi yà. Dè mǎnni kè bè mbo kētenkè n do duó nkè n kóo tǎntì Sakābu

ke mieke. ²⁶ Bá dèmarè bá mbè káónnè, bè bo maá sicéí káfíúkú detie mbè tu dè fínyí, kémbo kè dè naati, ke yé n yóó potémè yehékè yèè bè fité ye kàbe. De mǎnni bèè do senku Isidayeeribe bè bo yie nke dò mmí ndi Yìè nKuyie mmí bè te.

29

Kuyie nkpannè ti Esibiti èi kàbe

¹ Kè dè mmàke yebie ntepiùtè nè bè ti pǎmmè ke kǎnnè Babidǎnni otǎnkù pǐnwè, diyie tepíùtè nè didérinnì kó diyie kè Kuyie nní mbéinnè ke dò: ² Onìtì fǐ! Wèète Esibiti bíékè kénákè okpààtì nè o nìtìbè m pǎānǎantì. ³ Nákè be ke dò: Mí ndi Yìè nKuyie n tú n yítè ke cǒmmúmu o kpéí, wenwe kukó nNiidi kó femùðfè, wenwe wèè bo kukó nNiidi mmieke, kòo yèmmè dò nhò kù tieke ke náá nke tú wèè dòò kukó nNiidi nke kù te. ⁴ Nè de kpéí n yóó tǎnnè kuyǐmpie nku o yèi kè kukó nNiidi kó siyǐ ncaátí o yíékè kè nh ò yǔs nkédenneni kè sì ncaátí o yíékè. ⁵ Kè nh ò dootóo dikpàà tedǎntè mieke wenwe nè de kó siyǐ, kòò nduó dikpàà mieke bá òmǎu báá ò tùóté kékūnnè. Tikpasǎnti nè sinǎ deè yóó ò di. ⁶ Kè Esibiti tenkè kàbe bémǎu banté n túmè di Yìè nKuyie.

Ke yé bè do dòmmè dipènni ndi Isidayeeribe nǎu mieke. ⁷ Bè do ò pǐi nkoò pùdmmu ke si be nǎu, kè bè ò diri kòò pùo nke donnìnkò be kǎmbùàtì. ⁸ Deè kpéí nte mí ndi Yìè nKuyie kè n tú: M bo duó nkè bèè ò do mudoò kékuo o èi mieke benìtìbè nè iwũs.

⁹ Ò me nyèmmè wèè te kukó nNiidi kè wèè kù dòò. Nè de kpéí nhEsibiti kó ketenkè bo dǎunkò kénáá ntidobontì kè bèè banté n túmè di Yìè nKuyie. ¹⁰ N yítè ke cǒmmúmu wenwe nè kukó nNiidi be kpéí, m bo duó nkè be tenkèè dǎunkò kénáá ntidobontì, kétúóté Mikidǎdi kéyènnè Siyenni kǎntǎ kétuǎkenè Kuusi temmǎnku. ¹¹ Bè ténke báá yà de kó ketenkè mieke onìtì kó tenaàcètè yoo kuwanwankù makù kpète. De kó ketenkè bo dǎunkò kè dè mmàke yebie nsipísìnàà. ¹² M bo duó nkè Esibiti tenkèè dǎunkò kénáá dikpàà tedǎntè kénáá ntidobontì yehékè tàyè cuokè m può nyè, kǎntǎ kétuǎkenè yebie nsipísìnàà. De mǎnni m bo cíe nhEsibiti tenkè kàbe kè bèè ta ibotí tèi mieke.

¹³ Mí ndi Yìè nKuyie m mǐi búi nke tú, yebie nsipísìnàà kó difǎnkùò m bo wète kédenneni Esibiti tenkè kàbe ibotí tèi bè do cìtè kémbo ìi mieke, m bo wète kè bè tǐi. ¹⁴ De mǎnni m bo wète kǎtǐi nhEsibiti kó tidaatì, kè tǐi kari be tenkè Patidoosi èi bè do borè nè dimǎnni kǎnnè dikpààtiyuu dii berí. ¹⁵ Esibiti bo ntú de mǎnni dikpààtiyuu dii berí, ò ténke bá mbaké ibotí. N yóó ò kékūnnemu, bá ò ténke bá mbaké ibotí tèi. ¹⁶ Isidayeeribe ténke bá nhò tá, bè yóó bantému ke dò ndè do tú mǎyèi mme bè do kǎrímè o borè ke dó mǎteèmmè. De mǎnni kǎbanté n túmè di Yìè nKuyie.

Kuyie nnàkémè Nebukannesaa yóó domè Esibiti mudoò

¹⁷ Kè dè mmàke yebie nsipísìdè nè yèyiekè nè bè ti pǎmmè kékǎnnè Babidǎnni, otǎnkù ketiwè diyie ketirì yìè, kè ti Yìè Kuyie nní mbéinnè ke dò: ¹⁸ Onìtì fǐ! Nebukannesaa Babidǎnni kóo kpààtì wèè tǎnnè o āāpǎmbè mutǎnkperímù, ke tú bèè pǎntè Tiiri kó dihéi kè behāāpǎmbè yǎ kǔs̄te kè be baayǎ fǎūtè, ò me nyí pètè mucǎntimu wenwe nè o kó behāāpǎmbè mutǎmmú bè pǐ mmù kpéí. ¹⁹ Deè kpéí nte mí ndi Yìè nKuyie nkè n tú: N yóó ānnè Esibiti tenkè Nebukannesaa nǎu mieke nke, kòò di pǎntè kéhéi di kpàtì kè dè ntú o āāpǎmbè kó tiyeti. ²⁰ N yóó ò duó nhEsibiti nwe kòò ntú o kó tiyeti ò òu tǐi òtì kpéí, nke yé ò pǎmmè n kó mutǎmmú mmu. Mí di yìè nKuyie mmí búi!

²¹ De yìè ndi n yóó wète kédéúkūnnemè Isidayeeribe wérímú, ké da pǎ kuce fǐ nhEsekiëri kàa mbè nàānnè kè bèè banté n túmè di Yìè Kuyie.

30

Kuyie mmieke yóo domè Esibiti èi kabe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ² Onìti fǝ! Náké be m pǎānǎāntì, á bè nàké ke dò: Mí di Yiè nKuyie mmũ tu bèe kuó ndikúdabònni ke dò: Eeyooyì! Diyiè dii kèríní di kpéí. ³ Di tòónnĩmu, m miéke kó diyiè duunnĩmu, de kó diyiè yó ndáátí yewetisùò nye, dii yiè ndi n yóo bekénèmè yebotè. ⁴ Bè bo do dii yiè Esibiti tenkè kufɔwáá mbo bè auté kè bèe bè pǎnte kédéité kétúóté be kpàti. Benitibè bo nduò dii mǎnni Esibiti tenkè miéke ke kǎ, Kuusi èi kabe yèmmè bo caàrè. ⁵ De yiè Kuusi èi kabe nè Puti èi kabe nè Dudi èi kabe nè Adabiibe tenkè kemou kabe bè bo bè fié kétaunnè bèe tu n kabe. ⁶ Mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi nke tú: Bèe cuó Esibiti bè bo duó, muwérímú bè mǎke mù kè mù bè ǎǎ tefentè mù bo deè, kétúóté Mikidadi kabe kèntò kètuakenè Siyenni kabe, bè bo bè fié. Mí di Yiè nKuyie mmũ búi! ⁷ De kó ketenkè bo dǎúnko kénáá ndikpáá tédǎntè kè be ekèe náá ntidobontì yètèyè cuokè m pùò nye. ⁸ M bo cúu ndi mǎnni Esibiti kékuò bèe kó dimáà ò cuó, de mǎnni bè bo banté n túmè di Yiè nKuyie. ⁹ De yiè m bo tǝ nyetǎrè kè yèe deke bàtòòbè kékote kèdo Kuusi èi kabe bèe kàri ke í yǎkù, m bo pǎnte dii yiè Esibiti kufɔwáá mbo bè auté kè bè nkpeutí. De yiè tǔòkemu ke deè.

¹⁰ Mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi nke tú: M bo duó nkè Nebukannesaa Babidǎnni kóo kpààti kuò Esibiti tenkè kó kunitisũkù. ¹¹ Wenwe nè o kabe, kubotí kùù yóu nke pǎtè itèi bè bo kǎtení kèdo dihei kékuò Esibiti kabe kè bécírìbèe píe ndihei miéke. ¹² M bo duó nkè Niidi kó ikó nkũũ, m bo duó nhEsibiti kó ketenkè benitiyonkubè kè bèe kè pǎnte kétúóté deè kó dimáà bo ke miéke. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi!

¹³ Mũ búi nke tú: M bo deite be bǎtenkaanì, dibǎò ténke bá mbo Nǎfu èi miéke, tǎkpààtibite me nténke bá mbo Esibiti tenkè. M bo ǎnné Esibiti tenkè kabe kufɔwáá. ¹⁴ Patidoosi èi bo dǎúnko kè Soǎa kperii cóuté, m bo poté Nǎò èi kabe. ¹⁵ M miéke bo yè Sinni èi dii tu Esibiti kó dihei kperì, m bo kuò Nǎò èi kó kunitisũkù. ¹⁶ M bo cúu nhEsibiti èi kè kufɔwáá nhauté Sinni èi kabe, be dootitǎbè bo duute Nǎò èi kó iduotí kè di dǎtínné menie nkǎme. ¹⁷ Bè bo fié ǞǞ èi kó bédapàmbè nè Pii-Besiti kabe ke pǎmmu besǎmbè kékònnè kédǎò tidaatì. ¹⁸ M bo bǎtè dii mǎnni Esibiti kó fǎkpààtipàtìfè, kòo wérímú mùù do ò ǎǎ tefentè kè mùù deè. Yewetisùò bo dǎtínné de kó dihei kè bèe pǎmmú di nìtibè kédǎò tidaatì. ¹⁹ N yóo me mpoté Esibiti kabe kè bèe banté n túmè di Yiè nKuyie.

Kuyie ntúótémè Babidǎnni kóo kpààti ke yũōnnè ku nìtibè to

²⁰ Kè de mmǎke yebie ntépítè nè dimáà nè bè ti pǎrmúmmè ke kònnè Babidǎnni dibenni tǎnkù ketiwè diyiè yíennì yiè kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ²¹ Onìti fǝ! N kèété Esibiti kóo kpààti bakù nku, òmǎu me nyí ò taà nkóò bou kòo bo mieté kèna ke fǎǎ ndisiè. ²² Deè te mí ndi Yiè nKuyie nkè m búi nke tú: N yítè ke còmmúmu Esibiti kóo kpààti kpéí nke bo kèété o baà ndedé, kùù kpáa kperñi nè kùù kèété, kòò do pikú dii sièe do. ²³ M bo cíe nhEsibiti tenkè kabe kè bèe ta ibotí tèi miéke. ²⁴ M bo kpénkũnnè Babidǎnni kóo kpààti baà nkóò pii ndisiè, kòò bóké Esibiti kóo kpààti baà nkòò nkǎ nke kuò nho dootitǎbè iikè. ²⁵ N yóo kpénkũmmu Babidǎnni kóo kpààti baà nkè Esibiti kóo kpààti kperǎe bèitè. M bo pii ndi mǎnni Babidǎnni kóo kpààti disie kòò di fǎǎ nkénwetí Esibiti tenkè kabe bè bo banté n túmè di Yiè nKuyie. ²⁶ N yóo cíemmu Esibiti kabe kè bèe ta ibotí tèi tenkè miéke, m bo bè cíe ndi mǎnni bè bo banté n túmè di Yiè Kuyie.

31

Kuyie ndònnenèmè Esibiti kóo kpààti mutie bè tu mù sétìrì

¹ Kè dè mməke yebie ntepiítè nè dimàà nè bè ti pĩrmè ke kònnè Babidənni otāātāānwè, diyiè ketiri yiè, kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ² Onìti fí! Náké Esibiti kóo kpààti nè o nìtìbè ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú:

N yí yà ò deu ke mǎnnè mù.

³ M bo yĩ ò dònne Dimaa tǎri kó mutediemù mmu bè tu mù sètìrì, mùù mòke ibake sàayì nè medéè nsààmè, kè mu bake dèke kékáá ntiwetì.

⁴ Fetaafè fèè te kè mù kòté, mù fiíku kunéce ìnkè nke kè menie mpũò mù fiíku dè, ke bónkùnkò dikpáà kó detie ndemou.

⁵ Dèè te kè mù òkè ke pēētē detèrè demou ke yè yetepàà mpéu, kè mu bake wuò mmennie mmù sànnè mēè kpéí.

⁶ Kè dikpáà kó tinòti timou yĩ mmu bake ìnkè kè tiwanwanti timou péi mu také kè benitìbè péu dieku mu déè.

⁷ Mu cómmè nè mu bake yèrimè kè dè wennimu ke yé mu cĩ nfíikúmè menie nsū dè.

⁸ Detie mbè tu dè sètìrì dèè bo n kó kupúú miéke, mùmamù do í mù mǎnnè bè tu dè sǐpèrésì, mùmamù kó ibake do í mannè mu kpéyi. Bè tu dè padatǎnni mùmamù kó ibake pànyì do í mannè mu kpéyi, mutie mamù do í mù mǎnnè kuwenniku n kó kupúú miéke.

⁹ N do mù ānné tifāāsààti nti kè mù nwenni, detie ndemou dèè bo n kó kupúú Edenni miéke kè dè mmù yaá.

Bè bəmmè Esibiti èi kóo kpààti mutie kōmè

¹⁰ Kè ti Yiè Kuyie mbéi nke dò: Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bēi nke tú, mù òkè mēè kpéí mmedie nkè mu bake tũòke tiwetì dèè mù ānné tefentè. ¹¹ Dèè te kè m mù duó nketenkè kóo kpààti diewè, kòò mù dǎò mù mǎnnè dè, m mu dootóomu.

¹² Kè bekpákpàribè, benitiyonkubè mù kǎũ ke dǎúnko kè mù duó yetārè yemou ìnkè, tibiti timou miéke, kè mu bake kèké ke duó yekondake yemou miéke, bèè do mù dieku kè bè mù yóu ke ité. ¹³ Kè tinòti timou botí commu mu kũnni ìnkè kè tiwanwanti timou nàù mu bake. ¹⁴ Dè dǎò mēmmè kè dè bo yie nkè detie ndèè còmmù inéce kè menie ndè sànnè, kè mùmamù muù ténke báá okè, kè mu bake nkáá ntiwetì, kènte kè mùù mǎote tefentè, ke yé demou dè dōmmè kékúmu kéta ketenkè kéwēnnénè bèè bo kudǎnkù.

¹⁵ Mí ndi Yiè nKuyie m bēimmu ke tú: Sètìrì kó mutie ta dii yiè kudǎnkù dii yiè ndi n duómmè dèè bo ketenkè ìnkè, kè dè kǎri mukũũ, muù kpéí nte kè n cònné ikó mbá ì ténke í pũò nkè yebire kũũ, kè dè bìltoò kè Dimaa tǎrè ìnkè kó detie demou kpéí. ¹⁶ M mù bǎnténì dii mǎnni kè mùu ta kudǎnkù kè yebotèe keè, kè dèè domu ye kǎmbùòti. Detie ndèè kó dimàà bo n kó kupúú Edenni miéke nè Dimaa kó detedierè dèè péu kubooku kè de yèmmè nnaati. ¹⁷ Ibotí miéke bèè do mù cuó ke dieku mu déè nkè bè múnkeè bè wēnnénè bè kùò bè mudoò miéke kè bè tanné kudǎnkù.

¹⁸ Detie ndèè kó dimàà bo n kó kupúú Edenni miéke mùmamù do í mù mǎnnè kuwenniku nè meokùmè. Bá nè mēmmè kè di wēnné fí nnè be nè bèè í cāmmù nè bè kùò bè dikpànni miéke ke ta kudǎnkù. Esibiti kóo kpààti nè o kəbe be kpere yó mme ndò. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bēi!

32

Bè kuó ndii kúdabònni Esibiti èi kóo kpààti kpéí

¹ Kè dè mmàke yebie ntepiítè nè yèdèè nè bè ti pĩmúmè ke kònnè Babidònni, otànkù tepíítè nè odéri diyie ketiri yiè kè Kuyie nní mbéinnè ke dò: ² Onìtì fǎ! Kuó ndikúdabònni Esibiti èi kóo kpààti kpéí nke dò:

A do bo ibotí cuokè

ke dò ndiciríribii ndi,

ke wètè ke dò ndàmèèrì kó femùðfè.

Ke duó ikó mmieke ke kòrí menie nnè a tààke

ke íinko menie.

³ Ibotí bo tíi ndii mònni péu, de mònni ndi n yóó da bontémè muditímù kè bè da yǔš nkédennè, ⁴ kédáúnko ketenkè kàa nduóo dikpáa cuokè, kè dikpáa kó tinàtì ncómmú a ìnkè kè tikpasíntì timòuu da di. ⁵ Kè desonne dèè pààke kè dè nduóo yetārè ìnkè nè tibiti mieke. ⁶ A yǎ mbo cóú nketenkè kèpǎnté yetārè ìnkè kèpíe nyekondake. ⁷ A bo kú dii mònni m bo pii nkeìnkè, késòukùnnè siwǎǎ, kèduó nkè diwetirìi dátínnè diyie, bá otànkù ténke bá mpéi. ⁸ M bo sòukùnnè dèè kó dimàà mí kèìnkè, m bo duó nkè dibìnni ãnnè a èi mieke a kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie mmí búi! ⁹ Ibotí péu a í yé i m bo duó nkè i keè dii mònni a domè kè i yèmmèe cààrè. ¹⁰ Yebotè péu kòm̀bùàtì bo do a dòò dè kpéi, m bo èi ndii mònni n siè bekpààtibè ìkè kè bèe kpeute. A bo do dii yiè be kóò m̀u b́́a na kèpí nhomàà.

¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú Babidònni kóo kpààti kó disiè da tati.

¹² Kòo ãp̀òmbè bo kuó benitibè péu. Bè tu bèè yóu bembè ibotí mieke, bèè yóo p̀ante fǎ nhEsibiti a èi kó tefentè kèkuó a kó kunitisũkù. ¹³ M bo kuó a wanwantì tii bo kukó nNiidi také, onìtì m̀u kó tenaàcètè yoo kuwanwankù makù kó dikpè̀tìrì ténke báá kòre kukó nNiidi nkó menie. ¹⁴ De mònni m bo bónkùnnè a nie nkè mè mpũš mmekùò nkōm. Mí ndi Yiè nKuyie mmí búi! ¹⁵ M bo poté dii mònni Esibiti tenkè k̀be kè kùò nè dèè kó dimàà bo ke mieke kè ketenkèe d̀únko, bè bo banté n túmè di Yiè nKuyie.

¹⁶ Ibotí im̀u kó benitipòbè yó nkuòmmu de kó dikúdabònni o kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie mmí búi.

Bè kuómmè dikúdabònni ibotí bè na i kpéi

¹⁷ Kè dè mmàke yebie ntepiítè nè yèdèè nè bè ti pĩmúmè ke kònnè Babidònni, otànkù ketiwè, diyie tepíítè nè dinummurì yiè, kè ti Yiè Kuyie nni mbéinnè ke dò: ¹⁸ Onìtì fǎ! Kuó ndikúdabònni Esibiti tenkè kó kunitisũkù kpéi. Á bè wènnénè ibotí t̀i i tu ibotí dieyi kó besapàmbè kè bè tannè kudònkù bá nè bè me ndeumè kè bèe wènnénè bedòmbè. ¹⁹ Náké be ke tú: N yè mbe yèmmè d̀o mbè p̀è̀tèmu betòbàà? Bèe ta kudònkù kèwènnénè bedòmbè t̀bè ibotí i i c̀ammù i k̀be, bè kùò bè mudoò mieke. ²⁰ Esibiti èi k̀be yóó kú mudoò mieke nke, bè sũ̀tèmu disiè ke dèè ke yóó kuònnè Esibiti èi kó behā̀p̀òmbè bəm̀u. ²¹ Bekpà̀ritiebe diebè bèè bo kudònkù nè bè bè do naati bè bo bè daá ke dò: Bè bè kùòmu mudoò mieke bembè bèè i c̀ammù kè bè ti sò̀nkéni.

²² Kè Sidii kóo kpààti múnke dè bo kòo f̀ti soké o kó behā̀p̀òmbè kpèyi cuokè, bəm̀u bè bè kùò mudoò mieke nke. ²³ Wèè kó kuf̀ti bo ketenkè c̀umpure m̀mm̀nnè kòo ãp̀òmbè kpèyi kù fité. Bè bè kùò mudoò mieke nke, bembè bè do dé bè ketenkè ìnkè.

²⁴ Kè Edammu kóo kpààti múnke dè bo kòo f̀ti soké o kó behā̀p̀òmbè kpèyi cuokè. Bəm̀u bè bè kùò mudoò mieke nke, bè tu ibotí t̀i k̀be mbe bèè i c̀ammù ke ta kudònkù, bembè benitibè do dé bè ketenkè ìnkè. Kè bè di ifei. ²⁵ Edammu kpààti ta kudònkù nku, kòo nìtibè f̀ti fité o k̀ku, bè tu ibotí i i c̀ammù ìnyi, kè bè

bè kùò mudoò miéke. Bembé benìtibè do dé bè ketenkè ìnkè. Kè bè bè wènnénè kékuò mudoò miéke. Kè bè di ifèi.

²⁶ Méséki kóo kpààtì nè Tubaadi kou kè bè múnke dè bo kè be kó behāāpòmbè fōtì fité be kpéyi, bè tu ibotí ìì í cāmmù ìnyi, kè bè bè kùò mudoò miéke, bembé benìtibè do dé bè ketenkè ìnkè. ²⁷ Bè báá na kéwènnénè bekpàritiebe bèè ku nè dimònnì, bè tu ibotí ìì í cāmmù ìnyi. Bèkpàritiebe yètè do feímu kè bè bè dé ketenkè ìnkè, kè bè ta kudònkù ke duó kè be yò yāke be se ìnkè, kè be dōpìtì nòhéké be ìnkè. ²⁸ Dìndi múnke Esibiti kòbe bè yóó di wènnénè ibotí ìì í cāmmù ìnyi kékuò mudoò miéke.

²⁹ Edōmmu èi kòbe múnke de mbo nè be kóo kpààtì, bá nè bè me mmòkemè dikōmbùò bè yóó bè kùòmu ibotí ìì í cāmmù i kōme, kè bèè ta kudònkù.

³⁰ Kubakù yóu kó bekpààtibè bemòu de mbo nè Sidoniibe bè kùò bè mudoò miéke, bá nè bè do me mmòkemè muwèrímu kè bè bè dé. Bè tu ibotí ìì í cāmmù ìnyi kè bè bè kùò mudoò miéke, kè bè wènnénè bedòmbè ke di ifèi.

³¹ Mí ndi Yìè nKuyie m béímmu ke tú: Esibiti kóo kpààtì bo yà dìl mōnnì bè kùò bèè kó dimàà mudoò miéke, o yèmmè bo narike wenwe nè o āāpòmbè bemòu. ³² Dè bo bè narike ke yé be yètè do feímè ketenkè ìnkè kè bè bè dé, bè bo wènnénè Esibiti kóo kpààtì nè o āāpòmbè ibotí ìì í cāmmù kékūnné. Mí ndi Yìè nKuyie mmù bíi.

33

*Kuyie ndònnemè Esekieli o eikèmbàrì
(Wénté mukàmmù 3:16-21)*

¹ Kè ti Yìè nKuyie nní mbéinnè ke dò: Onìtì fǎ! Náké Isidayeeribe ke dò: ² Mí ndi Yìè nKuyie n tú: Kè dè dò m bo duó nkè mudoò tanní dihéi marì, kè de kó dihéi yembè bànnè onìtì be èi. ³ Wèè bàà kòò yà be dootitabè kèrínímè ke eé ditāteheù kécau nho kòbe. ⁴ Kòò mōu keè ditāteheù kuómmè ke búútóo kè be dootitabè kàtení kòò kùò, dè tu o kpèti ntì. ⁵ Ò kèèmu ditāteheù kuómmè ke búútóo, kòò ku dè yí tú òmòu kpèti, ke yé kòò do nyié nhò na ncootému. ⁶ Kè dè me ndò nhobàrì wèè yà be dootitabè kè bè kèríní kòò dò nkáré ke í eé ditāteheù kè be dootitabè kàtení ke kùò òmòu, ò kumu o yei nképí, wèè bàà dibòrì wèè né tó de kó meyei.

⁷ Onìtì fǎ! N da bànnemu Isidayeeribe, á nkémmú n náàntì, kè n yí á bè nàké tì, á tì mbè nàké. ⁸ Kè n da nàké ke tú: Náké onitiyeiwe ke tú n yé nhò bo kú, kàa í ò nàké kòò bo yóu o yei nhò yóó kúmu o yei nképí, kè n né da bekénè o kpéi. ⁹ Kè dè me ndò nha ò nàkému ke tú wèè yóu o yei nkéceete, kòò yete o yóó kúmu o yei nképí nkè fǎ nné deeté a fōmmu.

Onìtì dòmmè mèè ò kòu

¹⁰ Kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dò: Onìtì fǎ! Náké Isidayeeribe ke tú n yé mbè mè nnàámmè ke tú be yei nnè be yetímè deè cēēke kè bè yānte kè bè cītiri, ke békú bemáà ke tú: Tì bo ñfòuà? ¹¹ Náké be ke tú: Mí ndi Yìè nKuyie m bomu! N yí dó onitiyeiwe bo kúmè. N dó wèè yóu meyei mme kénfòu. Ceetenè kényóu meyei. Dìndi Isidayeeribe di dó kékúmaà?

¹² Onìtì fǎ! Náké a tebíí Isidayeeribe ke dò: Kòò nitisàù yóu mesàà mmudòrìmu ke dòò meyei, mesàà nhò do dōari mè báá na kóò deeté. Kòò yeiwe me nyóu o yei nke dōari mesàà, meyei nhò do dōari mè báá na kóò fétinne. Kòò nitisàù ta meyei mmudòrìmu, mesàà ndoké kōme báá na kóò deeté. ¹³ Kè n nàké onitisàù ke tú: Ò yó nfòu, kòò yóu mesàà nke ta mmeyei mmudòrìmu, n ténke í yóó dentení mesàà nhò do dōari mè kpéi. Ò yóó kúmu meyei nhò dòò mè kpéi.

¹⁴ Kè m me nnàké onitiyeiwe nwe ke tú: Ò bo kú! Kòò yóu meyei nke dōari dèè

wenni. ¹⁵ Kòò tēnné wèè ò mòkèné dibànni wèè ò dǎúnnè dè, kè tēnné ò do yùúkú dè, kè tūnnè itié nyìl duò mmufòmму, kòò ténkè í dǎori mèyèi nhò yó nfòumu ò báá kú. ¹⁶ M me nténkè báá dentení mèyèi nhò do dǎò mè, ò yó nfòumu ò tūnnè mèè kpéi ndèè wenni kè dǎori dèè sié.

¹⁷ Onìtì fǎ! nha tebíí náámmu kè tú: Mí ndi Yiè nKuyie n dǎori dè í wenni! Dè í tú mǐi kó mēdǎòrímè í wenni, bèè kó mēdǎòrímè sǐ. ¹⁸ Kòò nitisàù yóu mēsàà nke ta mèyèi mmudǎòrímù, ò yóó kúmu de kpéi. ¹⁹ Kòò yèiwe wèè me nyóu mèyèi kè dǎori mēsàà, nè de kpéi nhò yó nfòumu.

²⁰ Di né me ntúmè n dǎòrímè í wenni, dínidi Isidayeeribe n yóó di bekénè bá wèè o dǎòrímè dǎmmè mme.

Bè pòntemè Sedisademmu

²¹ Kè dè mmòke yebie ntepiítè nè yèdèè nè bè ti pǐmmè kè kònnè Babidǎnni, otǎnkù pínnwè, diyèè nummuri yìè, kòò nìtì mǎu yenté Sedisademmu kécokéní kè n náké kè dǎ: Bè pòntemu Sedisademmu!

²² De kóo nìtì do yóó cokéní m borè késǎ Kuyie nkó muwērímú wee cùténímu n yǐnkè kè n na kéwèté kébéi, kòò ntuokuní kè sǎ n nǎndenfè dǎte kè n nǎ nke náá.

²³ Mēmme kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kè dǎ: ²⁴ Onìtì fǎ! Benitibè bèè kpaá bo Isidayeeribe tenkè kó tidobontì bè náá nke tú: Abarahammu do bo omáá ndi kè nh ò duò nde kó ketenkè kòò bo nkè te, kè bè né bo sǔūmmu kè n yóu m bo kè mbè duòmmàà? ²⁵ Náké be kè dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Bembè bèè yo mmeyǐ, kè be yèmmè bo yebókè bíékè, kè bè cou mēnitiyǐ mbèè bo tiekè n kó ketenkàà? ²⁶ Bembè bèè pikú yekpàrise kè dǎori isòke kpere, bá wèè kòò dǎunè o kou pokú bèè bo tiekè n kó ketenkàà?

²⁷ Náké be kè dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n fòumu, kè mǐi béi nke tú bèè kpaá de kó tidobontì mièkè bè yóó bè do mudoò mmu kè bè kù, kè desǐnnè pǐmmú bèè bo dikpáà kè mutenkũ nkuo bèè bo titǎdèntì nè itǎfuò mmieke. ²⁸ M bo deite Isidayeeribe wērímú mùu bè ǎǎ tefentè, be èi nè be tǎrè kè dèè dǎúnko kénaá ntedǎntè, bá òmǎu ténkè bá ndè pēnkù. ²⁹ Nè bè dǎò ìi sòke kpéi mbe tenkè bo dǎúnko kénaá ntedǎntè, kè bèè banté n tùmè di Yiè nKuyie.

³⁰ Onìtì fǎ! A tebíí náantemu a kpéi ndihèi kó kuduotí fitímè nè be cǐi kó yebòrè kè tú: Tí kǎtenè, kòò ti náké ti Yiè nKuyie nhò náké ti. ³¹ Dèè te kè bè kǎriní a borè kusũkù kè karí a ìikè kè bo keè a tǎ ti. Bè kēmǐmúmu a náàntì, bè né í dǎori ti yèmmè, bè yó nda náá ntínáannatì nti kè né tú mbe mómmǎmbe kó mèyèmmè kè dǎ mucǎntimu. ³² Bè da dǎnnenè oyendèntì nwe wèè tammè naati, kòò nǎ nke diè nke nǎ nke bie ndebémbénnè. Bè ǎ nda kémǐmú kè dè bè naatimu, òmǎu me nyí dǎori a bè náá ntì. ³³ A bè náá ntì duunnímu, ti bo dǎò dǐi mǎnni bè bo banté mí ndi Yiè nKuyie mpǎānǎantì náàntò bomè be cuokè.

34

Kuyie nkpannè ti bèè ni Isidayeeribe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kè dǎ: ² Onìtì fǎ! Kpannè bèè ni Isidayeeribe. Náké be m pǎānǎantì kè dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bè bo yà bembè bèè ni Isidayeeribe. Opecēnti ǎ ncēmǐmú o pe nyi, kè bembè né piú bemáà kè yóu bè bo ndakemè m pe kpéi. ³ Kè yǎ nyi miè, nke duòkùnè i citì tiyààti kè daati, kè kǎu yepedakè mèkùò nkpeye kè cáá, bè me nyí i cēmǐmú. ⁴ Bè í duò nyipe ìi cǐte tidiitì kè i bo kpenkè. Bè me nyí taà nyìl mǎ, mbè í boú ìi kèété, bè í péiríní ìi dǎ kǎfeti, bè me nyí waà nyìl feti, bè i cēmǐmúnè muwērímú mmu, kè i fǎũnko. ⁵ Kè m pe mǎnté i cēmbe kè ciété kè desǐnnè i pǐ. ⁶ Kè i ǎānte yetārè yemǎu ìnkè nè sitǎá simǎu ìnkè kè ciété ketenkè kemǎu mièkè bá òmǎu í dake i kpéi, òmǎu í i waà.

⁷ Díndi bèè tu n kó bepecẽmbɛ, kɛ́nténè mí ndi Yiè nKuyie n tú mù! ⁸ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu, kè mĩ bɛi nke tú: M pe mɛ mmòh̄témè bɛcẽmbɛ ke ta bɛyóóbè nɔu miɛke kè dɛs̄innè ì pĩ mbá í cẽmbɛ í dake i kpéi nke piú bɛmáà ke búútóo m pe kpéi. ⁹ Nè dɛ kpéi ndíndi bèè tu n kó bepecẽmbɛ, kɛ́nténè n dó ké di náké tì. ¹⁰ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú: N wẽ̀ɛ́tenímu dɛ kó bepecẽmbɛ bíékè ke bo fietɛ m pe bá bè ténke bá ntú bèè ì cẽmmù. Dɛ m̀nni kè bèe paà bɛmáà mupĩmù. M bo fietɛ m pe bɛ nɔu miɛke kè bèe ì paà mucáammù.

¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ mómumu n yóó daate m pe kpéi nke ì cẽmmù. ¹² M bo wẽte kɛ́tíi m pe opecɛnti ɔ́ tĩ mmèè botí ipe ì cìɛ́tɛ. M bo ì kpàakɛní tipĩtì timɔu fɛtaafè nè kuyaakù dè do ì cìe nkè ì kɔte kè kéndake i kpéi. ¹³ M bo ì dɛnnɛní ibotí tɛi miɛke kè ì kpɛnnɛní i tenkè kè nyi cẽmmù Isidayɛɛribe tārè ìnkè nè ikondɛi imɔu miɛke nè dihɛi kó yebòrè sààye yemɔu. ¹⁴ N yó nyi cẽmmù timúsààti borè ndɛ, Isidayɛɛribe tādànti kó timútì nti ì yó nyommè ì kó dɛnaacɛnhòò ndi. Ì níi yóó dɛ nhom̄pè kényo nyIsidayɛɛribe tārè kó timusààti. ¹⁵ Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ mómumu n yó ncẽmmù m pe kè níi nyi om̄pũnko. Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ bɛi. ¹⁶ M bo wammù ì feti kɛpéiténí ì dó kékɛnté, kɛ́taa nyi kòùtɛ, kɛmiɛkũnnɛ ì mɔ. M bo kuò ì ã mɛkùò nke kpéni ke cẽmmù m pe.

Kuyie ntumè kù kèríní kɛ bo tee nku kɔbɛ

¹⁷ Mɛ̀mmɛ kè ti Yiè nKuyie mbɛi nke dò: Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie n náá ntì m pe kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie n tú, n yóó batɛmu m pe ì kpéni kɛ́cánnè iniiyi nè yɛpedakè nè yɛbɔdakè. ¹⁸ Ì di timúsààti ke cẽmmu ke naù tisɔnti. Ì yà mɛ́nɛsààmè ke cẽmmu ke kɔ́rɪ mɛsɔmmɛ. ¹⁹ Ì dó m pe sɔnyi nyó nyi naù tìi mútì nti ke yò nyi kòke m̀è niɛ. ²⁰ Dɛ̀ te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tú: Mĩ mómumu n yóó bekénè ipe mɛkùò nkɛ́i ì cĩnni ì kpéi. ²¹ Kɛ yé ì kũmmùmè ì cĩnni ì pĩtì nè ì baayɔ ke ì cìe nkè ì yè ditowaà. ²² N yóó fietɛmu m pe bɛyóóbè nɔu miɛke kè né ì bekénè itòbè kpéi, ²³ kédúò nkè n kóo tɔnti Dafitii naá n kóo pecɛnti, wèè yó ndake m pe kpéi, wèè yó ntú n kóo pecɛnti omáà. ²⁴ Dɛ m̀nni mí ndi Yiè nKuyie mmĩ yó nyi te kè n kóo tɔnti Dafiti tú ì kóo kpààti. Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ bɛi.

²⁵ N yóó ì dònè mɛtaummè mɛ kè ti narikɛ kè n kɛi ntikpas̄inti, bá tì ténke bá nkpaá bo kè m pe ncenti dikpàà ke bá nyĩ̀kù ke níi dúó bètèi kutúúkù miɛke. ²⁶ Kè n dúò nkè ì mbo n tāsààrì p̄rì, kè fɛtaafè nniù fɛ m̀nni ke dɔ́rɪ kɛtenkè mɛsàà. ²⁷ Kè dɛtie nni m̄pɛi kè dɛpaa m̄pɛi kè ì mbo ì tenkè ke í yĩ̀kù. M bo t̄tɛ mɛfĩmmɛ m̀è ì pĩtì kè ì dɛnnɛ tidaatì miɛke, kè ì banté n tùmè di Yiè nKuyie. ²⁸ Dɛ m̀nni ibotí tɛi kɔbɛ ténke bá nyi pĩ, ndɛs̄innè mɛ nténke bá nyi càá. Ì bo mbo ke í yĩ̀kù, dɛmarè bá nyi kɔ́nnè. ²⁹ Kè n fííkú dɛtie nyi kpéi, dikònni ténke báá kuò fɛmafè dihɛi miɛke. Dɛ m̀nni ibotí tɛi kɔbɛ ténke bá nyi daú. ³⁰ Dɛ m̀nni ì bo banté ke dò mmĩ ì te ke ì bonè. Díndi Isidayɛɛribe di tú n kɔbɛ mbɛ, mí ndi Yiè nKuyie mmĩ bɛi.

³¹ Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ bɛi nke tú di tú n kó kupec̄nku nku kè n di te ke dake di kpéi.

35

Kuyie nkpannè tì Seii èi kɔbɛ

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ² Onitì f̄s̄! Wẽ̀ɛ́tɛ Seii tārì ekè bíékè kè bè náké m pā́nāànti. ³ Náké bɛ ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yitɛ ke còmmúmu Seii ekè tārì kɔbɛ kpéi nke bo bè kpannè. N yòutɛ n nòutɛ ntɛ Seii tārì ekè ìnkè kè yè bo dɔ́unko kɛnaá ntɛdɔntè. ⁴ M bo dúò nkè bɛ ekè dɔ́unko kɛnaá

ntidobontì kè bèe banté n túmè di Yiè Kuyie. ⁵ Bè mè nnìmmèmu Isidayeeribe sǎǎ, kè Isidayeeribe yei ntonté kè m bè poté, kè bè bo meyeñcaàrìmè mieke bá bè í bè kuò mmesémmè ke cǐéké ke bè kòu. ⁶ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mǐ bǐi. Bè í me ndepemè menitiyǐ mmucóúmmù, menitiyǐ mmè yó ncóú be tenké. ⁷ M bo kuò bè kó dimàà pēnkù Seii tǎrì borè, kè dìi dǎúngo yúóó. ⁸ Bè bo do Seii tǎrì kǎbe mudoò ké bè kù. Bécírìbè bo píe nho tǎrè ñnkè nè sitǎǎ ñnkè nè tibiti mieke nè ikondeí imǎu mieke. ⁹ Be ekè bo dǎúngo sǎǎ, bá òmǎu ténke bá nyè ã, kè bèe banté n túmè di Yiè nKuyie.

¹⁰ Seii ekè kǎbe bèe bǐi nke tú, bè bo túóté mí ndi Yiè nKuyie n kó ketenkè n kpààtiyǎ borè yèdǎà? ¹¹ Nè de kpéi mmí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mǐ bǐi, be mieke do péi mǐ kpéi n nìtibè kè bè bè ní nke bè pǎó, n yóó me mbè dǎò memómmǎmmè, m bo bè poté kè bèe yà n dòmmè. ¹² Kè bèe banté ke dò mmí ndi Yiè nKuyie n kèe tipocēmmúnáàntì bè nǎké tì, bè do tú dìi mǎnnì Isidayeeribe tǎrè dǎúngo kè bè ye pèté ke tieke. ¹³ Bè n cēnnénè kè dè deumu, ke n sǎmmú kè n dè kèe demǎu.

¹⁴ N yóó pǎnte be èi pǎi pǎi nwe kè dìi dǎúngo kè dè narike yebotè mí ndi Yiè nKuyie mmǐ bǐi. ¹⁵ Isidayeeribe tenké do dǎúngo kè dè mbè naatimu, n yóó me mbè dǎò memómmǎmmè, Seii tǎrì bo dǎúngo, Edǎmmu omǎu, kè bèe banté n túmè di Yiè nKuyie.

36

Kuyie nnàkémè ku nìtibè yóó wēte kètiékémè be tenké

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: Onìti fǐ! Náké m pǎǎnǎàntì Isidayeeribe tǎrè ñnkè kǎbe ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bèe kénté n dǎ ké bè nǎké tì. ² Mí ndi Yiè nKuyie mmǐ bǐi nke tú: Be dootitǎbè bè dǎúmu ke tú wǔǎǎ! Tì né í tieke di tǎrè di do tá yèà? ³ Dè kpéi nte kè n tu: Á bè nǎké m pǎǎnǎàntì, nǎké be ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú ibotí tǐ kǎbe me mbè yǎámmè ke bè pǎnte ke bè tieke ke bè dǎú. ⁴ Dè kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie kè n tu: Díndi bè bo Isidayeeribe tǎrè di kénté kékeè n tú mù, n tú: Di tǎrè me ndǎúngomè nè sitǎǎ nè ikondeí nè tibiti kè be ekè naá ntidobontì ke dǎúngo kè yebotè di dǎú. ⁵ Dè n yonkemu mí ndi Yiè nKuyie kè n cǎmmú ke pǎrìkè ke tú m bo kpǎnnè ibotí ì di fité dǎke Edǎmmu tenké kemǎu kǎbe, ke yǐ dè do bè naatimu kè bè pǎtì bè pètémè n tenké ke bo tieke, kétúóté dè bo ke mieke. ⁶ Nè de kpéi nǎké Isidayeeribe bè bo yetǎrè ñnkè nè sitǎǎ nè tibiti nè ikondeí ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú dè n yonkemu kè m mieke peike ibotí bè dǎú mǐ kpéi. ⁷ Dè te mí ndi Yiè nKuyie nkè m bǐi nke pǎrìkè ke tú bè múnke bo dǎá de kó ibotí ì do bè dǎú. ⁸ Díndi Isidayeeribe tǎrè kó detie! Pǔntenè tifǎàtì képié yebe péu n nìtibè Isidayeeribe kpéi, bè wétinímu bàmbà mbe tenké mieke. ⁹ Di mmǎnnì n dààtenímu be tǎrè kpéi nkè bè bo wēte ke ye kùúti depaa nkébuǎtì tidiiti ye ñnkè. ¹⁰ N nìtibè Isidayeeribe bo wēte képié ndi ñnkè kéwēte kémaá yehékè yè do pǎò nkénhǎ. ¹¹ M bo duó nkè benìtibè nè iwǔ kè dè pié késǔ nképié nképēšté dè do dòmmè, m bo di dǎò mesà nkè dè pēšté dè do dòmmè kè dí banté n túmè di Yiè nKuyie. ¹² N yóó kè duó n nìtibè Isidayeeribe mbe, kè bè nkè te ke centi ke ñnkè, kè kè ténke bá nte be tǎrè pǎ be bǐ. ¹³ Nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: Benìtibè náámu ke tú: Isidayeeribe tenké yo mbenìtibè ke dè kubotí kù bo ke mieke. ¹⁴ Nè de kpéi nha ténke í yó nyo mbenìtibè, a ténke í yó ndeu a nìtibè bí, mí ndi Yiè nKuyie mmǐ bǐi. ¹⁵ Fǎ nyIsidayeeribe tenké ibotí tǐ ténke í yó nda sǎǎ. Bè ténke í yó nda dǎú, a me nténke í yó ndeu a nìtibè bí, mí ndi Yiè nKuyie mmǐ bǐi.

Kuyie nnàkémè kù yóó wěte kětíímmè Isidayeeribe

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ¹⁷ Onitì fǒ! Isidayeeribe do bo dii mǎnni be tenkè miéke ke kè sǐnkùnnemu nè be dǎdǎrìmmè nè be borimè miéke kè kèe dontenè onitipòkù ò nyúó nke dǎmmè. ¹⁸ Mènnè kè m miéke ke yè kè n kuò benitibè bèè bo ke miéke, bè kè sǎũ mǎè kpéi nnè sibǎntenkaanì nè be còú mmèè nitiyǐi nkpéi. ¹⁹ Kè m bè cíe nkè bèè ta ibotí tǎi miéke betǎbè tenkè. Kè m bè bekénè be borimè dǎmmè, nè be dǎdǎrìmmè. ²⁰ Kè bè ta ibotí tǎi miéke ke te kè bè càari n yètìrì ke náá nke tú: Be nnitibè tu ti Yiè nKuyie nkǎbe mbe kè kù bè yǐéke ke bè dènnè ku tenkè. ²¹ N yí nyie nke bo nwúónko kè Isidayeeribe càari n yètìrì ibotí tǎi bè ciété ke ta ìi miéke. ²² Dèè kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu: Náké Isidayeeribe ke dò: Dè í tú bèè kpéi nte kè n yóó pǐ mmutǎmmú. N yóó mù pǐ n yètìrì càari mǎè kpéi nke bè ciété ke taá ìi botí miéke ì borè nde. ²³ N yètìrì dii càke ibotí tǎi bè ciété ke taá ìi miéke ì borè, kè n yóó di wénkùnnè. Nè dii borè nde yebotè yóó bantémè n túmè di Yiè nKuyie.

²⁴ N yóó di dennenímu ibotí tǎi kó ketenkè di ciété ke bo ìi cuokè kéwěte ke di tíi ndi tenkè miéke. ²⁵ Nè di fié mǎè kpéi nyebǎkè ke sǐnte, m bo di óúnè menésààmè ke di wénkùnnè meyǒǒ mmemou, ²⁶ kéwěte ké di duó mmeyempǎmmè ke di ãnnè iyentotí pànyì, kédeite meyèmmè mǎè kpeñni ke dò ndipèrì, ké di duó mmennitiyèmmè. ²⁷ M bo di duó n kó muyaá nkè di ntũ n tié nke dǎari n kuò yèmmè, ²⁸ ké m bo ketenkè n do duó nkè di yembè, kè nni ndi te kè di tú n kǎbe. ²⁹ Kè n dí dǎetè nè dèè do di sǐnkùnnko, kéduó nkè tidiiti píe ndi tenkè kè dikǎnni yè. ³⁰ Detie mbo mpéi mmèdiè nkè tidiiti péi mmèdiè nkè ifei ténke bá ndi bo ibotí tǎi cuokè. ³¹ Kè di dentení di borimè nè di dǎdǎrìmmè dè do í wennimè képè ndimáà di yei nnè isǎke di do dǎari dè kpéi. ³² Díndi Isidayeeribe ifei ìi do dò nkè di pǐ nnè di borimè, mí ndi Yiè nKuyie mmú búi nke tú dii kpéi nyí te kè m pǐ m me mpǐ mmùu tǎmmú.

³³ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú: M bo wěte ke di wénkùnnè dii yiè di yei mmemou, m bo duó nkè di wěte kémaá di ekè yèè do pùò nkémbo. ³⁴ Di tenkè kèè do dǎúnko kè benitibè mpènkù ke kè yàù, di bo wěte ké kè kùútí. ³⁵ Benitibè bo náké ke kpéi nke dò: Ketenkè kèè do dǎúnko kèè náá nkupúú sǎàkù ke dǎntenè kupúú Edenni. Yehékè yèè do pùò nkénaá ntidobontì kè di wěte ke yè mǎá sicǎkperí kénhǎ. ³⁶ De mǎnni ibotí ìi di fité ì bo banté ke dò mmí nKuyie mmú mǎá yehékè yèè do pùò, ke fiúkú detie nketenkè kèè do náá ntédǎntè ke miéke. Mí ndi Yiè nKuyie mmú búi nkè dè yóó dǎò.

³⁷ N yóó yóu díndi Isidayeeribe kè di n wammúmu kè n né na ke di teennè kè di sũũ nkémaatenè kupecēnku. Mí ndi Yiè nKuyie mmú búi. ³⁸ Dibanni do ò mbo Sedisadēmmu, kè iwũò di yó n fié ìi píe mmèè botí n cǐtè, benitibè yóó wěte ke píe mmèè botí yehékè yèè do pùò, nkè di banté ke dò n tú di Yiè Kuyie.

37

Kuyie nnàkémè yekũò yèè kpeí yè yóó wěte kéfoutemè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nkó muwērímúu cúténì n yǐnkè kè ku Yaá nni ntúóté kékǎte kécǎnnè kubiriku makù cuokè kè yenitikũò piéké ku miéke. ² Kè ti Yiè nKuyie nni nni nfrìnnè de kó kubiriku miéke tipùti timou, kè n yà yenitikũò cóú cóúmè ku miéke, bá yè í sénni ke kpéi wákéré. ³ Kè kù m beke ke dò: Onitì fǒ, a yèmmè dò nyè nkũò bo na kéwěte kéfoutaà? Kè n dò: N Yiè nKuyie nfǒò yé.

⁴ Kè kù dò: Náké de kó yekũò m pǎānǎantì ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú yenye yekũò yèè kpeí yè kénté n dó ké yè náké tì. ⁵ Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yóó yè

ānnému muwemmu kè yèe foute. ⁶ N yóó yè ānnému iciē nnè mēmambii nnè tikònti, ké yè duó mmuwemmu kè yèe foute kébanté n túmè di Yiè nKuyie.

⁷ Kè nní nkpaá ke yè nàá nti Yiè nKuyie nyē n yè nàké tì, kékeè kutoweku makù nè kunam̃poo kè yekũð tóóntenè yetabè. ⁸ Kè n wénté kénsá nyicīē nhānné nè mēmambii nnè tikònti, kè muwemmu muù maa kpa. ⁹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: Onìtì f̃, náké muyaá mmùù bo itemmànke inàà ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú mùu kòtení kéta becíribè miēke kè bēe foute.

¹⁰ Kè nní nkpaá ke nàá nti Yiè nKuyie nyē n náké tì kè muyaá nkòtení ké bē ta kè bēe foute, kéíté kécómmú kēmmānnè dihāāpòntīnni diērì.

¹¹ De mōnni kè kù n náké ke dò: Onìtì f̃, de kó yekũð benkú Isidayeeribe mbe. Bèè nàá nke tú be kũð kpeí ke ténke í yóó na kédoò tìmatì kè be kperε dèè. ¹² Dèè kpéi nte kè n tu, á bē náké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yóó pootemu be fāti ké bē dēnnení ké bē tēnné bembε n nìtibè Isidayeeribe be tenkè. ¹³ Mí ndi Yiè nKuyie m bo pootε dii mōnni ifāti, kè n nìtibèe yēnni bē bo banté ke dò n tú di Yiè nKuyie. ¹⁴ M bo bē ānné muwemmu kè bēe foute, kè n wēte ké bē kànnε be tenkè. Kè bēe banté ke dò mmí ndi Yiè nKuyie mmū bēi nkè tì dō.

Kuyie nnàkémè Sudaa kabe nè Isidayeeribe bē yóó wēnnémè dikpààtiyuu dimaa

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: ¹⁶ Onìtì f̃, túóté kudáú kēwāri ku ĩnkè ke dò: Sudaa kabe nè Isidayeeribe bēè bē bonè, kētúóté kutekú kēwāri ku ĩnkè: Sosefu (yoo Efadaimmu) nè Isidayeeribe bēè ò bonè. ¹⁷ Kaa ì wēnné képikú a nòutè miēke kè ì ndò nkudáú kumaa. ¹⁸ Kaa botí kabe da beke ke tú á bē náké dè benkú mù. ¹⁹ Á bē náké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú, n yóó túótému Sosefu kó kudáú nè Isidayeeribe bēè ò bonè, n yóó kù wēnnénè Sudaa kaku nku képikú kè ì naa nkudáú kumaa. ²⁰ Esekieri a bo mpikú dii mōnni idéi a wāri ì ĩnkè kè bē da wúó, ²¹ a bē náké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yóó fietenèmu ibotí tēi Isidayeeribe bē ciété ketaá ì miēke, n yóó bē dēnnenímu tipūti timou ké bē tii nkè bē kpēnnéní be tenkè miēke, ²² ké bē dōò kubotí kumaa be tenkè miēke, kè bē mbo bembε Isidayeeribe be tārè ĩnkè, kòo kpààti omáà mbè baké, bē ténke bá ntú ibotí idéi ke mōke yekpààtiyō yèdèè. ²³ Bē ténke bá nsīnkunko bēmaa nè sibōotenkaanii nè isōke kó mudōrīmù nè munitikòù. N yóó bē deeténèmu be yēi mbè dōò mē, ké bē wēnkūnnε, kè bē ntú n kabe kè m bē te. ²⁴ N kóo tōnti Dafiti wēè yó ntú be kóo kpààti, bē yó mmōke ocēnti omáà ndi kēntū n kuś, kēyíe n tié, ke dōori ì yēmmè, ²⁵ kēmbō dihēi n do duó ndi n kóo tōnti Sakabu, be yembè do bo dii miēke. Kè bē mbo bembε nè be bí nè be yaabío sáà kè n kóo tōnti Dafiti ntú be kóo kpààti sáà. ²⁶ Kè m bē dōnnè metaummè kè ti narike kè ti kó metaummè mbo sáà. Kè n wēte ké bē kànnε be èi kéduó nkè bēe sūũ kè n cīètè mbo be cuokè sáà. ²⁷ Kè nní mbè bonè ke bē te kè bē tu n kabe. ²⁸ Kè n cīètè mbo be cuokè sáà kè yebotèe banté ke dò mmí ndi Yiè nKuyie mmū bē cānné.

38

Kuyie nkpannè tì Kaku Makaku kóo kpààti

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dò: ² Onìtì f̃, wēēte okpààti Kaku wēè bo Makaku tenkè miēke, wēè tu Mēseki kabe nè Tubaadi kabe kóo kpààti diēwè, kóo kpannè. Náké we m pāānāānti. ³ Á ò náké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: N yitè ke cómmúmu wenwe okpààti Kaku o kpéi, wenwe wēè tu Mēseki nè Tubaadi be kóo kpààti diēwè. ⁴ Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yóó ò dintému, kētōnné o yēi kuyīmpie, nkóò dēnnε wenwe nè o āāpōmbè nè sisēī nè si dēèbè bēè bàátí weti weti kè be tīnni sū, kè bē tō tikpàrinenti nè tidōpūiti ke tú bekpàrīnuōmbε. ⁵ Pēresi

nè Kuusi nè Puti kè be kabe bè neínè ke to tidòpiti, ke óké yepikè. ⁶ Kómee nè o kó behāāpòmbè nè Beti-Tokamaa, wèè bo kubakù youú nè o āāpòmbè bemou kè yebotè péu ò neínè. ⁷ Wèè báátí wenwe nè o āāpòmbè nè bèè ò bonè kòò mbè ni. ⁸ De kó yewe bo tuoke dii mōnni n yóó wēte ké da tōmmu kàa kote ké do dihei n nitibè do bo di, kè dikpānni bè cīe, kè bèe taá ibotí tēi mieke kè be kó ketenkèe dōúnko yemòrè mayè mieke, di mmōnni kè bèe konní kékari bāmmù. Dè bo yíe yebie mmayè mieke kè n da tōmmu bèe yenténè mudoò be tenkè, Isidayeeribe tārè yèè do dōúnko kēnaā ntidobontì. Nè bè yàtenè dii yíe ibotí tēi ke konní, bè bo kè dè bè naatimu, tìmatì í bè kōónnè. ⁹ De mōnni ndi n yóó duómmè wenwe nè o āāpòmbè nè o nitibè bèè ò bonè kè bèe bè do kuyaakù kperíkù kōme, ké bè dātinnè diwetirì tēmè.

¹⁰ Mí ndi Yìè nKuyie mmî bēi. De yíe bo tuoke dii yíe meyèmmè mamè bo ò ta kòò totí iyentotí yeiyi. ¹¹ Ke dō ò bo kote kedo benitibè bèè kàri bāmmù bá dēmarè í bè kōónnè, bè bo yèè ekè feíomu, dēmarè í yè kānké, iduotí í yè fité yè í kpetí ke páké. ¹² Dè yóó me nyí kòò kote kedo yehékè yèè do tú tidobontì kè bè wēte ké yè maá, ké yè pònte kéhéi be kperè, bè yēnni ibotí tēi mieke nke ke bo fehewuonfe ke mōke iwūō nè be kperè. ¹³ Sebaa èi kabe nè Dedanni èi kabe nè Tadisisi kó bepótambè bè bo nhò bèkú ke tú: A kàtení nè a āāpòmbè ke bo ti pòntemu kéhéi mesōō nnè tìmatì péitì kēpīmmú ti pe kēfèke ti potantì kēmōote tikpàti péu yāaba?

¹⁴ Dèè kpéi nte mí ndi Yìè nKuyie nkè n tú: Onitì fǎ, nhá náké Kòku ke dō: Mí ndi Yìè nKuyie n tú n nitibè Isidayeeribe yó nkari fèè nwe, kòò bè do. ¹⁵ Ò yóó iténí o cīe nke kubakù youú nè o āāpònsāndèèbè péu bè í yó ndò nkéna kékaa nkédeè. ¹⁶ Kè bèe kàtení kedo n nitibè Isidayeeribe ké bè dātinnè diwetirì tēmè. Yewe sanye mieke nke n yóó duómmè kòò do n nitibè tenkè wenwe Kòku. Nè o borè nde n yóó benkemè yebotè n tùmè Kuyie nke kpa meyei nkè yè m banté.

¹⁷ Mí ndi Yìè nKuyie n náámmu ke tú: Wèè kpéi nke n duómmè kè m pāānāantì náāmbè bèè bo Isidayeeribe mieke kè bè nàké nè dimōnni ke tú: Yemòrè sanye mieke m bo duó nkòò bè do mudoò. ¹⁸ Mí ndi Yìè nKuyie m béimmu ke tú: Kòku bo do dii yíe n nitibè Isidayeeribe, m mieke bo ò yè mediè. ¹⁹ De yíe dè bo n yonke, kè m mieke ò yè, mí ndi Yìè nKuyie mmî bēi. De yíe kunòroo bo dātinnè Isidayeeribe tenkè mieke. ²⁰ De yíe dāmèèrì kó siyĩ nè sinōō nè tiwanwantì nè debambaānnè nè benitibè bèè bo ketenkè de kǎntì bo aá, kè yetārèe puo nkè yepèrèe duoní kè iduotí duó. ²¹ M bo duó nkè tipítì timōu kabee do Kòku mudoò kòò āāpòmbèe kónté kénkòu bemáà. Mí ndi Yìè nKuyie mmî bēi. ²² M bo duó nkè be dootitabè mbè kòu, kè mutenkũũ mbè kòu. M bo duōnni fetaafe diefe nè yemátàrè nè muhāā nnè muhāāyuo nho ìnkè, wenwe nè o āāpòmbè nè bèè kó dimàà ò bonè. ²³ M bo benke yebotè péu n deumè ke kpa meyei nkè yèe banté n tùmè di Yìè nKuyie.

39

Kuyie nyíe ke kpānnèmè Kòku

¹ Kè ti Yìè nKuyie nyíe ké m béinnè ke dō: Onitì fǎ, náké Kòku m pāānāantì. Náké we ke dō: Mí ndi Yìè nKuyie n tú: N yitè ke cōrmúmu wenwe Kòku wèè tu Meseki nè Tubaadi be kóo kpààti dièwè o kpéi. ² N yóó ò ìimmu o èi kubakù youú ké nhò ni kóò kàtenè kòò do Isidayeeribe ekè yetārè ìnkè kpeye. ³ N yóó de nkéété o tāmму o nòutè cānkutè mieke, kòò pie nfítè teyoute mieke kedo. ⁴ Ò yóó de nkú Isidayeeribe tārè ìnkè wenwe nè o āāpòmbè nè o nitibè bèè ò bonè. Timancòntì nè tikpasìntì deè yóó ò di. ⁵ Ò yóó kú dikpàà mieke nke, mí di Yìè nKuyie mmî bēi. ⁶ M bo banté muhāā Makòku tenkè nè ketenkè kèè soké

dàméèrì cuokè kèè kó yehèkè kàbe kari fèè, kè bèe banté n túmè di Yiè nKuyie. ⁷ M bo benke n nìtìbè Isidayeeribe n yètìrì tumè: Kpa meyei. De mōnni bè ténke bá ndi cààrì, kè yebotèe banté ke do mmí ndi Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù n kpa meyei. ⁸ Mí ndi Yiè nKuyie n nàké dii yìe kpéi tūàkenímu ke dèè, dè yóó dāōmu, mí ndi Yiè nKuyie mmî bēi. ⁹ De mōnni Isidayeeribe ekè kàbe bo yènni kécóu mbe dootitabè kpàrinenti nè tidopìiti nè detānnè nè ipie nnè yekpāā nnè tikpānseuti, bè bo ntuōtìnè de kó ideí ke dō yebie nyèyiekè. ¹⁰ Bè ténke bá ntaà dikpāā mudakāū, bè ténke bá nkōū ideí titúútì mieke, tikpàrinenti nti bè yó ntuōtìmè. De mōnni bèè do bè pūō nkéheí be kperè, bè múnke bo bè pūō kéheí be kperè. Mí nKuyie mmî bēi.

¹¹ De yìe Kòku fōti bo mbo Isidayeeribe tenkè dibòrì dii yètìrì feí, kupotance yìe kùū biriku, mukókúó nkóo dàméèrì, diyìe kè yìèní kèè bíékè. De yìe de kó kuce bo ìtinnè, bè bo dè kūnnè Kòku, kényú deborè ke dō: Kòku nè o āāpōmbè be biriku. ¹² Isidayeeribe bo mbè kūrì ke bo wénkūnnè be èi, bè bo mbè kūrì ke dō betāābè bèyiekè. ¹³ Isidayeeribe tenkè kemou mieke, òmōu í yó nkpa, be kūnnímū, de yó ndò ntepòtè nte be kpéi. M bo bè benke de yìe n deumè, mí ndi Yiè nKuyie mmî bēi. ¹⁴ De kó difōnkúò bè bo tānké benitìbè kè be kó mutōmmú ntú bè bo nfirì mē be tenkè kemou mieke ke kūrì bèè kpaā kpaā ke bo wénkūnnè be tenkè. ¹⁵ Kè bè nfirì, kòò mōu yà yenitikūš, wèe tí nyetārè deborè kécóú nkè befōtikeubèe yè tūóté kékūnnè kubiriku bè tu kù: Kòku nè o āāpōmbè biriku. ¹⁶ Kè bèe yú diheí terì marì ke dō: Kunitisūkù, bè kūnnè kùu nitisūkù kpéi. Memme kè diheí wenke.

¹⁷ De kó difōnkúò kè ti Yiè nKuyie nyíe kè m béinnè ke dō: Onitì fš, náké tinòti timou botí tipìiti timou kpeti nè desinnè demou ke dō: Mí ndi Yiè nKuyie n tú dèe tíi nyIsidayeeribe tārè ìnkè kè n dó ke dè pā dipānni dièrì ndi. Dè bo di initimāa nkéyā mmenitiyī. ¹⁸ Dè yóó cáákému bekpàritiebe kényā bekpààtìbè yī. M bè ndè pāmu, Basāā tenkè kó yepedakè nye nè ipeni nè sibóó nè ināāke dèè ā mekùò. ¹⁹ M bè ndè pāmu kè dè bo bè càáké nè be kùò nkénsānnè, kényā be yī nkémuó. ²⁰ N dè ānnè dibanni ndi kè dè bo cááké sikpàrìsēī nè si dèèbè, bekpàrìnuōmbe nè be āāpōmbè, mí ndi Yiè nKuyie mmî bēi.

²¹ M bo benke yebotè n deumè, m bo yè ānnè dii mōnni tenòutè yè bo yà n dōmmè. ²² Kè tūóté de kó diyìe nè de ìkòo Isidayeeribe bo banté ke dō mmí ndi Yiè nKuyie mmî bè te.

Esekieli wēte ke kòntémè o pāānāànti

²³ De yìe yebotè bo banté ke dō nyIsidayeeribe yei nkpeí nte kè bè cìeté be cie ke ta betabè tenkè, ke banté ke dō mbè yete n kpeti nti kè m bè bùtinnè, kè bè ta be dootitabè nou mieke kè bè bè kòu. ²⁴ Bè yete mēè kpéi n kpeti ke sīnte, deè te kè m bè bùtinnè. Bè bo banté ke dō m bè dōò bè mānnè dèndè.

²⁵ Mí ndi Yiè nKuyie mmî bēi nke tú: M bo wēte kéténnéní Sakōbu yaabí ìi tu tidaati betabè tenkè. Mesémmè mēè bè nni mbonè kè dè n yóu n yetisààrì cààrì mēè kpéi. ²⁶ Bè bo mbo dii mōnni be èi mieke bāmmūū bá òmōu í bè kōōnnè bè bo yè nyifèi kperè bè do dōrì dè n yìikè nè bè do yetírímè n kpeti. ²⁷ M bo bè dēnnénì dii mōnni be dootitabè ekè kéwēte kè bè tíi mbe tenkè. Nè be borè nde n yóó benkemè yebotè n kpa mē meyei, ²⁸ kè yēe banté mí ndi Yiè nKuyie mmî bè temè, ke yē n yóó bè dēnnénimè ibotí tēi mieke, kéwēte kè bè tíi mbe tenkè mieke. Be kóò mōu ténke bá nkpaanì de bíékè. ²⁹ De mōnni n ténke báá bè bùtinnè, ke yē n yóó cūūnnimè n Yaá mbe ìnkè. Mí ndi Yiè nKuyie mmî bēi.

KUYIE MBENKEME ESEKIERI KU CEPÀNTE YÓ NDÒMMÈ

40

¹ Kè dè mmòke yebie nsipísidè nè yènnùmmù nè bè ti pĩmmè ke kònnè Babidònni dibenni tãnkù ketiwè kó diyie pínni yìè, ke sò ndè mòke yebie ntepiítè nè yènnàà nè bè pòntemè Sedisademmu. Kè ti Yìè nKuyie nwērímúu cúténí n yĩnkè kénto kékatenè de bíékè. ² Kè ti Yìè nKuyie nni mbenke kè dè ndònnè m bo Isidayeeriibe tenkè ke cómmú ditārì diērì marì ìnkè, di bakù cãnkù diyie yìèní kèè bíékè, kè dè dò mbè maá dihei diērì. ³ Kè ti tuókoo deborè kè n yà onìti mǎu, kòo kònti dònne disawũ, kòo tǎ kuhũ kùu dùòkenè titònkpeti nè kupàati kùu beúnè ke cómmú dihei kó dibòrì. ⁴ Kè de kóo nìti n náké ke dò: Onìti fǎ, wénté mesàà nkékénté mesàà, kéndake n yóó da benke dè kpéi demǎu, ke yé bè da kòtenenímè diè nkàa bo de nyà. A bo yà dèè kó dimàà á dè benke Isidayeeriibe.

Kuyie ncǐtè dǎnkù nè tɛ cǎkè ditowàà bíékè kpɛye

⁵ Kè Kuyie mpāānāānti náāntòo bēi nke dò: Mēmme n yāmè ti Yìè nKuyie ncǐtè kè kuduotí tē fité tipūtì timǎu, kòo nìti wenwe pikú kùu pàati okùmè bo mètìrì mètāāti, kòo benné de kó kuduotí cēè kè mē mbo de kó kupàati mēmáà, kè mēcómmè nkù bo mēmáà. ⁶ Ò dèè mēmme kékate dibòrì dii bo diyie yìèní kèè bíékè kédeke yedetisákè, kébenné dibòrì cēè nkè mē mbo de kó kupàati mēmáà. ⁷ Kòo benné yetuo bè maá yè ke cātinné kuduotí, bèè bàa ti Yìè nKuyie ncǐtè bè níí yó mbo yè, kè di okùmè mbo kupàati mēmáà, mēpēkùmè kupàati mēmáà, iduotí ìi soké de kó yetuo cuokè kè ì cēékù mbo mètìrì mètāāti, kè ye kó yebòrè yèè wetí kukpānkpānkù kè yè cēékù mbo kupàati mēmáà mēmáà. ⁸⁻⁹ Kòo benné kukpānkpānkù kó dibòrì de mieke kperi, kè mēpēkùmè mbo mètìrì mēnàà, imarì kó mēcēè mètìrì òmáà. ¹⁰ De kó yetuo bè cātinné yè kè yè bo yētāāti yētāāti, bá kùu pikù ke ma yemǎu, iduotí ìi soké ye cuokè kè ì mǎ imǎu. ¹¹ Kòo benné ditowàà kó dibòrì kè mēpēkùmè mbo mètìrì mēnùmmù, mēokùmè mètìrì mēkuò nè dikéè. ¹² Kè kuduotí makù bo de kó yetuo ìikè kè ku okùmè bo mètìrì kó dikéè ku pūtì timǎu. Bá dii tou kè di mòke mètìrì mètāāti bá kùu pikù. ¹³ Kòo benné di ntou mǎnkù kénto kētuòkenè diteri kǎku kè dè mbo mètìrì tepíitè nè mède nè dikéè bá dii bōrì kè di weti diteri. ¹⁴ Kòo benné kukpānkpānkù kè kù mbo mètìrì tepíitè kè ti Yìè nKuyie ncǐtè kó kudànkù fité de kó kukpānkpānkù tipūtì timǎu. ¹⁵ Mēfiè mmèè duó kukpānkpānkù dibòrì ditowàà kperi kénto kētuòkenè de mieke kperi kè mē mbo mètìrì sipísidè nè mēnùmmù. ¹⁶ Yetuo bè maá yè ke cātinné kuduotí bèè bàa ti Yìè nKuyie ncǐtè bè níí yó mbo yè, kè yè mmòke fenétibè ditowàà bíékè kè bè kpeti simátidi kè iduotí ìi yè tukúnè kè ì bè mòke kè kukpānkpānkù bè mòke. Kè bè kerì de mieke bíékè kè dè dò ntipuonti.

¹⁷ Kè de kóo nìti n tanné Kuyie ncǐtè kudànkù ditowàà kǎku kè tidieti de bo ke cè ke dàri yetāsàayè ke fité, kè tidieti bo sipísitāāti. ¹⁸ Bè cè ke dàri yèè tārè yèè bōrè bo tipūtì de mieke bíékè kè ye okùmè mǎnnè yebòrè kōme. ¹⁹ Kòo benné dibòrì de mieke kperi kénto kētuòkenè ditowàà kperi, dii kòrìnè Kuyie ncǐtè dǎnkù de mieke kǎku, kè dè mbo mètìrì sipísinùmmù. Ò benné mēmme diyie yìèní kèè bíékè kó yebòrè. ²⁰ De kó difānkúò kébenné kubakù cãnkù bíékè kó dibòrì dii kòrìnè ti Yìè nKuyie ncǐtè kó kudànkù ditowàà kǎku, di okùmè nè di pēkùmè. ²¹ Kè yetuo bè maá yè bèè bo mbaa ti Yìè nKuyie ncǐtè be kpéi, nkè yè

mieke bíékè kè yè pèkùmè mmànnè tenòutè kó mepèkùmè ke fité, bè ní yóo daa ndèndè imaa mbè pã ì ti Yiè nKuyie. ⁴⁴ De kó difōnkúò kòo n katenè ti Yiè nKuyie ncīètè dānkù de mieke kòku, kè tidieti bo tìdètì ku mieke. Kè kùmakù bo kubakù yóu bíékè, kè ku bòrì wetí kubakù cānku, kè kutèkù bo kubakù cānku kè ku bòrì wetí kuyóu. ⁴⁵ Kè de kóo nìti n nàké ke dò: Kudieku kùù kó dibòrì mè nwetí kubakù cānku ikuó niùbè bèè yó mpí ti Yiè nKuyie ncīètè mieke mutōmmú, be kòku nku. ⁴⁶ Kè kùù kó dibòrì mè nwetí kubakù yóu ikuó niùbè Defii botí kou Sadaki bí ì yó mpí ndiwūōtānni ìnkè mutōmmú, be kòku nku.

Bè bennémè ti Yiè nKuyie ncīètè dōmme

⁴⁷ De kó difōnkúò kòo benné ti Yiè nKuyie ncīètè kó kudānkù de mieke kòku, kè ku okùmè mbo métìrì sipísìnùmmù, kè kù mmà tipíiti timòu ke diwūōtānni bo ku ìikè. ⁴⁸ De kó difōnkúò kòo n tanné ti Yiè nKuyie ncīètè kó kukpānkpānkù kébenné ku kó imarí kè kù mbo ku mpíkù métìrì mēdé nè dikée, kutèkù mēè maa, kè dibòrì kó mepèkùmè mbo ku mpíkù métìrì òmāa nè dikée kutèkù mēè maa. ⁴⁹ Kè kukpānkpānkù okùmè mbo métìrì tepíitè, mepèkùmè métìrì mèkuò, kè yēdetisakè mbo tepíitè yèè kòrìnè deborè, kè yesānkè bo ku mmānku òmāa, kutèkù òmāa.

41

¹ Kòo n tanné Kuyie ncīètè kó kudieku dièkù, kébenné dibòrì kó kumarí kè mepèkùmè mbo ku mpíkù métìrì mētāāti kutèkù mēè maa. ² Kè dibòrì kó mepèkùmè mbo métìrì mēnùmmù kè di kó imarí kó mēcēè mbo métìrì mēdé nè dikée, ku mpíkù nè kutèkù. Kòo benné kudieku kó mēokùmè kè mè mbo métìrì sipísidè, mepèkùmè métìrì tepíitè. ³ De kó difōnkúò kòo ta de mieke kó kudieku, kébenné dibòrì kó imarí kè ì mbo métìrì òmāa, dibòrì métìrì mētāāti, imarí kó mēcēè métìrì mētāāti nè dikée. ⁴ Kòo benné kudieku kumōmmōnku kè kù mbo mēokùmè métìrì tepíitè, mepèkùmè mēè maa. Kòo n nàké ke dò: Ku ndieku tú ikuó nentì kòku nku.

Bè do maá tìi dieti kékpeénnè Kuyie ncīètè

⁵ Kòo benné Kuyie ncīètè kó kumarí kè ku cēè nní mbo métìrì mētāāti, kè bè maá tidieti matì ke kpeénnè Kuyie ncīètè kè tì bo métìrì mēdé mēdé ke fité. ⁶ Kè bèè benné de kó tidieti tìi sòké titòbè ìnkè inaú itāāti itāāti bá kùù píkù. Ku mpíkù tidieti sipísitāāti, kutèkù memme. Kè de kó tidieti tukúnè kuduotí bè maá kù ke fii nKuyie ncīètè. Tì mē nyí tukúnè Kuyie ncīètè mōmmōnte kó kumarí. ⁷ Kè de kó tidieti pèkùmè nyéúti ke deètòo ke taà kumarí ke mme ndo nke fité Kuyie ncīètè. ⁸ Kè n yà dēmarè pūūtēmè ke iiténì ke fité Kuyie ncīètè. Bè maá yèè tuo ke kpeénnè Kuyie ncīètè yè kó dipūū ndi, kè di bo kupàati mēmāa métìrì mētāāti kòku. ⁹ Kè kumarí ditowaa bíékè kòku de kó yetuo cómmú kùù ìnkè kó kucēékù bo métìrì mēdé nè dikée kè mēfiè nsoké soké de kó yetuo cuokè. ¹⁰ Kè yetuo kó mepèkùmè bo métìrì tepíitè píitè ke fité. ¹¹ Kè de kó yetuo mōke yebòrè yēdēè, dii nkubakù cānku, diterì kuyóu mēfiè mmēè soké de kó yetuo cuokè kè mè bo métìrì mēdé mēdé nè dikée ke fité. ¹² Kuyie ncīètè ìikè kè ditou marì bo kè di pèkùmè bo métìrì sipísitāāti nè mēnùmmù, kè kumarí kó mēcēè mbo métìrì mēdé nè dikée ke fité, kè di okùmè bo métìrì sipísìnāa nè dikée. ¹³ Kòo benné Kuyie ncīètè kè te okùmè mbo métìrì sipísìnùmmù, te dānkù nè te marì kè dè mbo métìrì sipísìnùmmù. ¹⁴ Kuyie ncīètè ke yíénè te dānkù de mieke bíékè kòku kè dè mbo métìrì sipísìnùmmù. ¹⁵ Kòo benné Kuyie ncīètè kó mēokùmè nè te dānkù difōnkúò kòku kōme nè de kó tikpānkpānti kè dè mbo métìrì sipísìnùmmù.

Bè sàrimè Kuyie ncîètè tè mièkè

Dè kó difōnkúò kè Kuyie ncîètè dè mièkè nè kukpānkpānkù kùù kòrìnè Kuyie ncîètè dānkù ditowāà kòku. ¹⁶ Kè bèè dè dāri idéi kétúóté kētenkè kēntò kétuōkenè simátidii fenétibè borè, kè mē nyī tikpānkpānti tii fité Kuyie ncîètè tipīti titāāti kè múnkēē darinè fenétibè simátidii kòbè idéi, ¹⁷ kétúóté ti Yìè nKuyie ncîètè kó dibòrì kētannenko dè mièkè nè ditowāào nè imarí kēfité i mièkè nè i ìnkòò. ¹⁸ Kè bèè kerí kè dè ndò mbēīnkēmbārìbè nè tipuonti, kè bēīnkēmbārìbè bo bēdébè, kupuonku mbo kùmáà. Bá wèè ìnkēmbārì kòò mòkè keyìkè kédékè. ¹⁹ Keyìkè kèè dò nkenitikòkè kè kè níí nwetí ku mpíkù kupuonku, kè kèè dò nkēcìrìcìrikòkè kè kè wetí kupuonku kupíkù tēkù kè dè mē ndo nke fité Kuyie ncîètè tipīti timòu. ²⁰ Bēīnkēmbārìbè nè tipuonti bè do dè kerí kumarí ìnkè nke, kétúóté kētenkè kēntò kétuōkenè dibòrì ìnkè. ²¹ Kuyie ncîètè kó dibòrì kó idéi do māmù tipīti timòu.

Bè do dānè dīi wūštōnni idéi

²² Kè Kuyie ncîètè ìkè kè dēmarè bo kè dōnnè diwūštōnni idéi kperi, kè di cómmè bo mētìrì òmáà nè dikéè, di okùmè mētìrì òmáà mēpēkùmè mētìrì òmáà kēmmòkè ditàrì nè mēkpēēmè kè imānke tú idéi. Kòò n náké kè dò: Ti Yìè nKuyie nkòò tábùrì nwe.

²³ Kuyie ncîètè kó dibòrì kó yecàkè do bo yèdéè ndi, kè dè mièkè kó dibòrì kpēyē múnkè bo yèdéè. ²⁴ Kè yè kpetírì tipīti tìdētì, yédé mēmme. ²⁵ Kè bè kerí yē ìnkè kè dè dò mbēīnkēmbārìbè nè tipuonti, kè dōnnè dèè do kerí imarí ìnkè. Kè ānné kudòu makù kè kù nhānke Kuyie ncîètè kó dibòrì ditowāà bíékè. ²⁶ Kè bèè ānné sibòò nè simátidii, kēkerí kè dè ndōnnè tipuonti tipīti timòu. Ti Yìè nKuyie ncîètè bōrì nè bè maa sīl cēl kè tè kpeēnnè nè idéi ìl ānke yebòrè.

42

Bè do maa yèè tuo kēpēēnnè Kuyie ncîètè

¹ Kòò n kōtenè Kuyie ncîètè dānkù ditowāà kubakù yóú bíékè kòku, kè ti ta yetuo yèè wetínè tēcīètè tèè bo kubakù yóú nè tè dānkù. ² Kè tè okùmè bo mētìrì sipísìnùmmù, mēpēkùmè sipísidé nè dikéè ³ Tē bōrì ìkè dè mièkè bíékè nè kudānkù ditowāà bíékè kòku bè ce kù kè dāri yetārè, kè tidietì matì dè bo kè tè wetí nè tii sàké tītābè ìnkè, kè bo tītāāti tītāāti. ⁴ Dè kó tidietì ìkè kè mēfiè mmamè soké dè mièkè bíékè, kè mēpēkùmè bo mētìrì mēnùmmù kè mē okùmè bo mētìrì sipísìnùmmù kè ti bōrè bo kubakù yóú bíékè. ⁵⁻⁶ Kè dēīnkè kó tidietì mōpúrìnnè defūš nè dēcuokè kpeti, kè yé tè kpānkpānti kó imarí tì ēūtémè. Dè kó tidietì do sàké tītāāti tītāāti ndi, tì í mōkè yesānkè tītētì dōmmè. ⁷ Kè Kuyie ncîètè dānkù ditowāà bíékè kè kumarí makù wetínè yetuo yèè bo ditowāà, kè ku okùmè mānnè yetuo kāmē, ⁸ Kè yé ti Yìè nKuyie ncîètè dānkù ditowāà kòku kó yetuo okùmè do bomè mētìrì sipísidé nè bēnùmmù ndi, dīi tou do bo ti Yìè nKuyie ncîètè ìkè kè di mbo mētìrì sipísìnùmmù. ⁹ Dè kó yetuo fūš kè dibòrì bo diyìè yìèní kèè bíékè, bèè kērínì Kuyie ncîètè dānkù ditowāà kòku bè bo ntaà dè.

¹⁰ Kuyie ncîètè dānkù kó kuduotí ìnkè kè yetuo bo kè wetí diyìè yìèní kèè bíékè, kè wetí tēcīètè matè nè tè dānkù. ¹¹ Kè mēfiè mmamè bo yē cuokè kè dōnnè yeteyè do dōmmè, mēokùmè nè mēpēkùmè nè yebòrè nè yē dōmmè nè yecàkè kè dè maa. ¹² Dè kó yetuo yèè bo diyìè yìèní kèè bíékè bá dī kè di mòkè dibòrì, kè di dōnnè kubakù yóú bíékè kpeti kpēyē do dōmmè, kè bo bá kùù cē mānku kè wetí kumarí kùù perí diyìè yìèní kèè bíékè. ¹³ Kòò n náké kè dò: Tidietì tii mē mbo

kubakù youú nè kucànkù, kɛ wetí Kuyie ncĭtètè dānkù, ti Yiè nKuyie nkó tidietì nti, ikuó nìùbè bèè pĩ ti Yiè nKuyie ntāmmù bè nì yóó dɛ nkari kédi mudii bè pā mù Kuyie, kɛ dɛ ndóu mbè kù pā tii diiti nè bè kù fié ì wũ mɛyɛi ncĭĕmmu nè mɛ nhūtímù kpéi. Dɛ kó dibòrì tú ti Yiè nKuyie nkperi ndi. ¹⁴ Kè ikuó nìùbè nì ta Kuyie ncĭtètè dibòrì sààrì mieke, bè báá yennè bɛ yààti bè pĩnnè ti ikuó tōmmù kékɔtɛ benitibè tɔbè borè, bèè ti dɔu ndendɛ kéceetɛ titetì kɛ né na kékɔtɛ benitibè tɔbè borè. Ikuó yààti nti.

Bè bennémè Kuyie ncĭtètè marí ditowaà bíékè

¹⁵ Ò dèè dii mǎnni Kuyie ncĭtètè mieke kó mubennímù kéntɔ kè ti yɛ dibòrì dii bo diyie yìenì kèè bíékè, kòò benné Kuyie ncĭtètè dānkù kó kuduotí kɛfité. ¹⁶ Kòò benné diyie yìenì kèè bíékè kó kupíkù nè o pààti kè dè mbo métirì sikɔusidé nè sipísìnùmmù (250) kɛfité. ¹⁷ Kòò benné kubakù youú bíékè nè o pààti kè dè mbo métirì sikɔusidé nè sipísìnùmmù (250) kɛfité. ¹⁸ Kòò benné kubakù cānkù bíékè nè o pààti kè dè mbo métirì sikɔusidé nè sipísìnùmmù (250) kɛfité. ¹⁹ Kòò benné dɛyìlkè bíékè nè o pààti kè dè mbo métirì sikɔusidé nè sipísìnùmmù (250). ²⁰ Kòò benné kuduotí kùù fité tɛ pĩti tinàà kè ku okùmè mbo métirì sikɔusidé nè sipísìnùmmù (250). Ku pɛkùmè métirì sikɔusidé nè sipísìnùmmù (250). Kuù do yààti Kuyie ncĭtètè nè diheì kpesi.

43

Kuyie nkó tikpeti wètɛ kɛ cutinímè ku cĭtètè

¹ Kòò n katenè dibòrì dii bo diyie yìenì kèè bíékè. ² Kè n yà Kuyie nkó tikpeti kè ti kérinì diyie yìenì kèè bíékè, kɛ uuti kɛ dò mmenie nhō tamè kukó, kè ti wenniku mí dɛborè. ³ Kè n yà mɛbenkùmè dɛborè kè mɛ ndōnnè n do yà mɛ Kuyie pòntɛ dii mǎnni Sedisadɛmmu, kéndōnnè n do yà mɛ Kebaa kó ntaké. Mɛmɛ n domè késinnóo ketenkè. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie nkó tikpeti tuakenì diyie yìenì kèè bíékè kéta ku cĭtètè bōrì diyie yìenì kèè bíékè kperi. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie nYaá nní ntúóté kɛtannè ku cĭtètè dānkù dɛ mieke kɔku, kè n yà Kuyie nkó tikpeti píemmè tɛ mieke. ⁶ Kè n keè òmòu m béinnènnímè Kuyie ncĭtètè mieke, onitì wèè do n neínè kòò baa kpaá bo m borè. ⁷ Kè dɛ kó metammè n náké kɛ dò: Onitì fš! N kpààtikàrì dii bo diɛ, n nacèdaánni ndi kè n yó mbonè n nìtibè Isidayɛɛribe sǎà, bá bè ténke bá n yóu kétūnne yebókè kénkūri bɛ kó bekpààtibè n cĭtètè borè kɛ caàri n yètiri. ⁸ Kè bɛ kó bekpààtibè maa bɛ cĭ kétóónnè n kpetɛ kékeú yebòrè n cĭtètè kpɛyɛ také, kécónné yecàkè kó idéi kétóónnè n kpetɛ kpɛyɛ, kè kuduotí kùmáà ti yààti. Bè sǎu n yètiri ndi nè isòkɛ kpɛrɛ kó mudòrìmù, dèè tɛ kè m mieke bè yè kè mbè kù. ⁹ Di mmǎnni bè yóó yóumu yebókè kó muféu nè bè bo nkūrìmè bɛ kó bekpààtibè n cĭtètè borè, kè nní mbè bonè sǎà.

¹⁰ Kòò yíé ké n náké kɛ dò: Onitì fš! Náké Isidayɛɛribe n da benke tèè cĭtètè tɛ kó kufènkù dòmmè kè bèè tɛ benné, kè dèè yie nkè ifei bè pĩ mbè dòrì ì sòkɛ kpéi. ¹¹ Kè ifeii bè pĩnnè bɛ dòrìmè, a bè benke n cĭtètè kó mɛdòmmè nè tɛ dōmmɛ nè tɛ bōrè bè taà yè nè bè yìè yè nè tɛ tié nnè tɛ kuó. A dè wàri demou kè bèè dè yà kéndòrì dè yèmmè. ¹² Ntɛ n cĭtètè kó ikuó, kétúóté ditāri yóommè nè di tenké kó dimàà cénkɛ kɛfité. Dɛ kó ketenkè tu n kòkɛ nkɛ.

Kuyie nnàkémè bè yó nkù feumè iwũ kɛ tuò nyewũtòrè ìnkè

¹³ Dɛ kó difōnkúò kébenné diwũtònni nè kupààti kùù beúnè dɛ kó kupààti do bo métirì kó dikéè ndi. Kòò benné difātirì dii fité diwũtònni kè di cūmpume mbo métirì kó dikéè, di pɛkùmè mɛè maa, kè di biè nkó mɛokùmè mmānnè

tenòutè kó mepèkùmè kéfité. ¹⁴ Kè bèe túóté diwũstònni tàrì ketenkè kperi kéntò kētuakenè kukākú de mièke kaku, kè dè mbo meokùmè métìrì kó dikéè, mepèkùmè mèe maa. ¹⁵ Bè yó ntuòtì dè muhãã nkè dè bo métìrì kó dikéè. Kè yebàkè bo yènàà meyómmè. ¹⁶ Diwũstònni dimou kè di okùmè bo métìrì mèyiekè, mepèkùmè mèe maa, di do màmù tipùtì timou. ¹⁷ Kè difòtìrì dii fité diwũstònni kè di cūmpume bo sàntimétìrì sipísìdé nè mènùmmù. Kè di detisàkè weti diyie yèni kèè bíékè.

¹⁸ De kó difònkúò kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dò: Onitì fò! Kè bè maa diwũstònni, nte a yóò dòòmè kè bè né na kētuo nyiwũ di ìnkè, ke di còú mmeýĩ. ¹⁹ A waá ndinaadapànni kéduó nDefii botí kabe, ikuó niùbè Sadaki bí bèe pĩ n tōmmú diwũstònni ìnkè kè bèe di feuté meyei ncĩèmmè kpéi. ²⁰ Kàa waá mmeýĩ nkéfeté diwũstònni bàkè nè kukākú kpèèmmè kó tipùtì tinàà, ke me nyĩ nè yebiè nkéfité. A yóò me nyĩ kédeite di yei nké di wènkùnnè. ²¹ Kè bè feuté de kó dinaadaa meyei ncĩèmmè kpéi, nha di túóté kédennè n cĩètè dānkù kè di tùò ndibòrì bè tãáté di de kpéi. ²² Diyie dérì yie kéwaá ndibòdaa dii kpa kuyènkù ke di feuté kéwènkùnnè diwũstònni a do dòòmè dinaadaa. ²³ Kàa dèite dii mōnni diwũstònni kó meyei nke dèè, a waá ndinaadapànni teri nè dipedaà dèè kpa kuyènkù. ²⁴ Kè dè nni nféúté kè ikuó niùbèe dè yòore mukókúó nke dè nni ntuò. ²⁵ Kàa mme nhō nyewe yèyiekè mièke, bá dii yie a níi kuò dibòdaa meyei ncĩèmmè kpéi, nkéféúté dinaadaa nè dipedaà dèè kpa kuyènkù. ²⁶ A yó mme nhō nyewe yèyiekè mièke kéwènkùnnè diwũstònni kè bè né na kéketé mutōmmú di ìnkè. ²⁷ Kè de kó yewe pèèté, kétúóté diyie nínni yie nè yèè sàké, ikuó niùbè bèe yó nfeu iwũ ke tuò nnè di yó nni nfeu i metaummè kpéi. De mōnni kè nní nyo di kpeti. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.

44

Bè yó ntaà mèe botí Kuyie ncĩètè

¹ Kè weè niti n katenè Kuyie ncĩètè bòrì ditowaà bíékè kperi dii bo diyie yèni kèè bíékè, kè ti nsó ndi kpetí. ² Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dò: De kó dibòrì yó nkpetímu, òmòu báá di kpeté ke yé mí ndi Yiè nKuyie n di ntamè, nè de kpéi di yó nkpetímu. ³ Tekpàatibite tiè níi yóò dè kàrì m borè kèdi o dii, ò níi tanní kukpānkpānkù. Ò níi yóò ku nta ké kù yènnè.

Bepòbè í yó ntaà Kuyie ncĩètè

⁴ Kòo n katenè kubakù yóu bíékè kó dibòrì dii weti Kuyie ncĩètè, kè n yà Kuyie nkó tikpeti píemmè ku cĩètè mièke, kèdo kēsīnnóo ketenkè. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie nní nnáké ke dò: Onitì fò! Daate kéwénté mesàà, kékénté mesàà nkékeè n yóò da duó nyèè tannò, n yóò da náké Kuyie ncĩètè dōmmè mme nè te kuó, a daate bè taà mèe boti n cĩètè nè bèè í dō nké ntè taà.

⁶ Á náké Isidayeeribe de kó itookperí yembè ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú, bè dòò isàke kperè kè dè tontému. ⁷ Bèè tannè n cĩètè bèè í cāmmù be yèmmè nè be kōnti, ke sīnkunko n cĩètè di tuò ndi mōnni iwũ di n feu i kó mekùò nnè meýĩ. Bè tôte metaummè mèe bo mēmmè dīndi nè mí nti cuokè. ⁸ Bè í dake bè m pāā ndè kpéi, ke yóu bè bo mpīmmè n tōmmú ke mù duó mbetòbè kè bèe pĩ mbè na mpī mmù tōmmú n cĩètè mièke. ⁹ Náké be ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú opòò wèè í cānté yoo di mièke wèè í yie n kpeti o báá ta n cĩètè bá kòò tu opòò ke bè bonè.

Defibe kuó bè yó mpī mmè botí Kuyie ncĩètè mutōmmú

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dò: Defiibe bèè do n dèténè Isidayεεribe do n yóu dii mǎnni kètũnnε yεbǎkè. Bè yóó yǎmu dε kó mεyεi ncǎntimu. ¹¹ Bè yó ntú betǎmbè sǎmpǎbè mbe n cǐètè miεke, bè yó mbaa yεbǎrè ke feu iwũs bè yó ntuo nyi nè mεtaummè kpεyi, bè yó ntú n nìtìbè kó betǎmbè. ¹² Ke yé bèè do fiémè Isidayεεribe kó iwũs yεbǎkè, kènte kè bèè ta mεyεi mmiεke. Dèè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu n yìtè ke còmmúmu be kpéi, kè bè bo yà be yεi nkó mucǎntimu. ¹³ Bè ténke í yó n tóónnè kǎpǐ n kuó tǎmmú bè báá kááké ikuó nenti, bè báá ta ikuó nenti dieku, kè dèè yie nkè ifeii bè pǐnnè isǎke bè dǎò ì. ¹⁴ Bèè yóó naá n cǐètè tǎmbè bèè yó mpǐ n cǐètè tǎmmú.

Ikuó niùbè yó ndommè

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dò: Ikuó niùbè Defiibe bèè tu Sadaki yaàbí, Isidayεεribe do n dèténè dii mǎnni kè bèè mpǐ n cǐètè miεke mutǎmmú, bèè yó mbo n cǐètè ke n feu iwũs ke tuó mmǎkùò nnè mεyǐ. Mí ndi Yiè nKuyie mmú búi. ¹⁶ Bèè níí yóó ta n cǐètè dibǎrì sààrì kékǎte n tǎbùrì bo dè kǎpǐ n tǎmmú bè yó ndakemu mu kpéi. ¹⁷ Kè bè níí tatiní n cǐètè dǎnkù dε miεke kǎku, bèè dáátí tiyààtì tìi dùǎkenè mupààkonkperímù, bè níí bá ndáátí tipecitì kó tiyààtì ke pǐnnè mutǎmmú n cǐètè dǎnkù yoo n cǐètè miεke. ¹⁸ Bè níí yó mboú mupààkonkperímù kó tiyààbomboúntì nti be yǎ kényi mupààkonkperímù kó ifietí, bè mε mbá mboú dǎmarè be ka dèè bo nte kè bèè biεte. ¹⁹ Kè bè yètiní dii mǎnni n cǐètè dǎnkù ditowaà kǎku ke bo kǎte benitibè borè bèè dáté tiyààtì bè do pǐnnè tì ikuó tǎmmú, ke tì dǎu n cǐètè miεke, bè bá ntì ã ke tóónnè benitibè, bè yàà bo bè kááké kékú.

²⁰ Bè níí báá kuó páíí, bè mε mbáá yóu kè be yùtì sũũ mmediè, bè nkǎi be yùtì mεsàà. ²¹ Ikuó niùtì mǎu níí báá yǎ mēnaà nhò tati dii yiè n cǐètè dǎnkù dε miεke kǎku. ²² Ikuó niùtì mǎu báá túóté okúpokù yoo onitipòkù bè yete wè, wèe túóté osapàà nwèè mu nyí yǐtè onitidòu Isidayεεribe miεke, yoo kòò mε mbo túóté okúpokù, wè ntú ikuó niùtì tǎu kou.

²³ Bèè yóó benke n nìtìbè dèè tu n kpεε nè dèè tu cǎnkoo kpεε, ikuó yete dè nè ì yie ndè. ²⁴ Bèè yó ntú bebeémbè kǎmbekù n kuó dòmmè kǎntũ m baa nyemǎu kó ikuó, tεomǎpùtè yiè níí ntú n kpεri.

²⁵ Bè báá tóónnè ocìi bè yàà bo sǐnte, kè dè sàà í tú ò cice nwe yoo o yǎ yoo o birε yoo o nantè yoo o kóo kótì yoo o tǎũ wèè í ye. ²⁶ Kè dè tũǎkení ke dò mmεmme, kòò kááké ocìi ke wǎnkũnnε omáà ke dèè, we mbaa yεwe yèyiekè ke né na kǎwεte késǎtè o tǎmmú. ²⁷ Ò yóó ta dii yiè n cǐètè dǎnkù dε miεke kǎku ke pǐ mmutǎmmú ikuó dieku, miεke wèe féúté fεǎfε mεyεi ncǐèmmè kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie mmú búi. ²⁸ Ikuó niùbè bèè te bè bo mpǐmmè mutǎmmú n cǐètè miεke. Di báá bè duó nketenkè Isidayεεribe miεke. Be kpεε yó ntú mínwe, mí nKuyie. ²⁹ Bèè yó nyo di m pǎā ntìi diiti nè di n feu ì wũs mεyεi ncǐèmmè kpéi nnè mεyεi nhūtímù kpéi, kè di cǎnné dè kè dè bo ntú n kpεε, bèè yó ndè te. ³⁰ Tidipàntì miεke di níí dεite tisààtì ke yiénè di dèite dè ke cǎnné n kpéi nnè muyuo nsààmù, di níí yóó dè duó nyikuó niùbè mbe kè dèè yie nkè n di dǎò mεsàà. ³¹ Ikuó niùbè bá ncáà ndèè ku nè dǎmáà yoo musǐmmù pǐ ndè sǎnǎ yoo iwũs yoo tiwanwantì.

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní nnáké ke dò: Kè di tǎǎ diì mǎnni tété ke bo totí ketenkè di tǎǎté n kǎke kè kè ncǎǎ nkémbo meokùmè cidòmétìrì tepíítè nè mèdé nè dikée mepèkùmè cidòmétìrì tepíítè. ² De kó ketenkè mièke di yóó de mbenné n cǐtètè kó ketenkè okùmè nè ke pèkùmè kè dè mmà, kémbo métìrì sikǎusìnùmmù nè sipísìnùmmù (550) kesoó mmefiè mmamè kéfité kè mepèkùmè mbo métìrì sipísidé nè mènùmmù. ³ Kè di yíé kébenné de kó ketenkè mièke cidòmétìrì tepíítè nè mèdé nè dikée kè mepèkùmè mbo cidòmétìrì mènùmmù n cǐtètè yó nde mbo nè ikuó nentì dieku. ⁴ De kó ketenkè yó ntú n kǎke nke, ikuó niùbè bèè pǐ n tǎmmù bè cǐi yó nde mbo. N tenkè mièke nke be kǎke yó mbomè. ⁵ Kè di benné ketenkè meokùmè cidòmétìrì tepíítè nè mèdé nè dikée mepèkùmè cidòmétìrì mènùmmù kè kè ntú Defiibe bèè pǐ n cǐtètè mutǎmmù be kǎke nè yehékè bè yó mbo yè. ⁶ Kàa benné de kó ketenkè mièke bake mepèkùmè cidòmétìrì mèdémmè nè dikée meokùmè cidòmétìrì tepíítè nè mèdémmè nè dikée kè kè ntókénè n cǐtètè kǎke Isidayeeribe bemou kǎke. ⁷ Tekpààtìbite tètè kó ketenkè yó mbo n cǐtètè nè dihei de mǎnku, ku mpíkù nè kutèkù diyìè yìèní kèè biékè nè diyìè taà kèè biékè, kè ke okùmè nheri nè n cǐtètè kǎke nè dihei kǎke de kó meokùmè. ⁸ Isidayeeribe tenkè mièke kèè yó ntú n cǐtètè kǎke, kè dèe yie nkè sikpààtìbíí bá nfěũnko n nìtibè, kèè kpaá kè kè ntú Isidayeeribe botí imou kǎke.

Kuyie nkpannè tì sikpààtìbíí

⁹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè Isidayeeribe kó sikpààtìbíí kpéí nke dò: Mí ndi Yiè nKuyie mmíi tu: Dè sǎnnèmu mèmme díndi sikpààtìbíí yóunè kuyonku nè di bo nfèkùmè n nìtibè kperè, dǎnnè dèè sié nè dèè wenni ke yóu di bo nfěũnkomè n nìtibè. Mí ndi Yiè nKuyie mmíi béi.

¹⁰ Di beúnè dè nè dibìèpeé nè di bo di beúnè yè, dè ntú dèè wenni. ¹¹ Di yó mbeúnè dè tidiitì nè dèè yó ncũs dèè tu meniè nkperè dè mǎmà. Bè ǎǎ keténè tètè bièpete do ǎ mbo kuce tepíítè nte kéta bè tu dè òmèè. ¹² Kè timátì péitì me nni nti kè di yǐ tì cǐékù bo cidóòbè bènùmmù tì mènke mme mbo, kè cidóòbè tepíítè me nni nte tì mènke mme mbo.

¹³ Nte di níí yóó deite mèè botí yepǎrè di yó m pǎ yè, kè di kǎũ tidiitì ke beri simámboò yoo tiyàtì kè dè bo sipísikuò di deite dèmǎà ké m pǎ. ¹⁴ Kè mekùò me nni mmè kè di cũs yedíè ntekòutè (100), dí deite dèmǎà ké m pǎ. Bè do ǎǎ bennénè tètè déntè do ǎ mbo tepíítè nte kéta bè tu dè òmèè yoo kóò. ¹⁵ Kè ipe me nni nyi yoo sibóó, kè sǐ bo sikǎusidé (200) dí deite dèmǎà ké n féúté. Di m pǎā ndèè kó dèmǎà dè yóó wěnné nè tidiitì nti ke tuò mmetaummè pǎnni ndi, nè meyei ncǐémmè kpéí.

¹⁶ Isidayeeribe bemou ndi dihei, bèè yó ndè duò ntekpààtìbite. ¹⁷ Tekpààtìbite tètè níí yóó waá nyiwũs bè yó n fié i yebaa mmieke, kécǎnné muyuo nnè menàa mmèè ǎǎ yǎre ke né na kètuò. Yebaa mmieke nè otǎnkù pǎnwè kó dibanni nè teom̀pùtè yiè nè Isidayeeribe kó metíímmè wèè níí yóó waá nyiwũs bè yó n kuò i meyei ncǐémmè kpéí, nnè de kó tidiitì nè ìi yóó tuò mmetaummè kpéí Isidayeeribe bemou yei ntũntimù kpéí nke.

Diyentéban̄ni kó ikuó

¹⁸ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: Dibenni kóo tǎnkù ketiwè diyìè ketìrì yiè á waá ndinaadapànni kéwénkùnnè n cǐtètè. ¹⁹ Kè ikuó niùtìi waá nde kó dinaadaa meyei ncǐémmè kperì kó meyiĩ, nkéfeté n cǐtètè bòrì kó idéi nè diwũtǎnni kó kukākú mekpěémmè mènàa, nè n cǐtètè dǎnkù de mièke kǎku kó

dibòrì kó idéí. ²⁰ A yóó me nyĩ otànkù yìè yìènnì bèè kó dimàà dòn mèyei ke í dake be kpéí, memme a yóó wénkùnnemè n cīètè.

²¹ Dibenni tǎnkù ketiwè diyìè tepíítè nè dinaanni diyentéban ni yóó keté dī yìè kénto kētuakenè yewe yèyiekè. De kó yewe mieke di yó nyo mpéè wèè í kōorenè mutie mùu muuti wenwe. ²² De kó diyìè kè tekpaàtibite n féuté dinaadaa o mómmuò nho yei ncīémme kpéí nnè kubotí kumou kōme kpéí. ²³ Dibanni kó yewe yèyiekè yenyè mieke, ò ní kuò bá dī yìè yenaadakè yèyiekè nè yepedakè yèyiekè dèè kpa kuyènkù nè dibòdaà bá dī yìè mèyei ncīémme kpéí. ²⁴ Dèè tu tidiiti kó dipānni bè ní waa mmuyuo ncidóòbè tepíítè nè bènùmmù nè mekùò ndítiribè bèkuò, deè yóó wēnné nè dinaadaa kētuò nkè dipedaà kperè múnke mme mmà.

²⁵ De kó difōnkùò otànkù yienwè kó diyìè tepíítè nè dinummuri, dibanni bè tu dī tifiiti kperi yìè wèè me ndòò ké n feuté ò sòò n feuté de mèyei ncīémme kpéí nnè ò sòò n tuò ndè, tidiiti nè mekùò nkè de mmà de baa sòò māmè, ké mme nhò nke dō yewe yèyiekè.

46

Tekpaàtibite yó ndòmmè

¹ Kè ti Yìè nKuyie nní nnáké ke dō: N cīètè dānkù de mieke kaku kó dibòrì dī bo diyìè yìèní kèè bíékè dī ní yó nkpetímu yewe yèkuò mutōmmù kperye mieke, teomputè yìè kè bèè dī kpeté nè otànkù pānwè kó dibanni mieke. ² Kè tekpaàtibite tanní kukpānkpānkù kó dibòrì ditowaà bíékè kperi, kécómmù kédírí dibòrì kó idéí, kè ikuò niùbè n feuté o wūš fèè yóó tuò nnè metaummè kafe, kòò nínkú dende dibòrì kédeè kèyè, bè me mbáá kpetínnè dibòrì kētuakenè kuyuoku. ³ Siomputi kó yewe nè otànkù pānwè kó dibanni benitibè ní yóó de nnínkú kukpānkpānkù bōrì ké n sante.

⁴ Teomputè yìè tekpaàtibite ní yó n féuté yepedabe yekuò ndi, nè dibòdaà dimàà dèè kpa kuyènkù. ⁵ Kè tēè waa mmuyuo ncidóòbè tepíítè nè bènùmmù, mekùò ndítiribè bèkuò, deè yóó wēnnénè dipedaà kētuò nkéwaa mmuyuo nhò dō mù mmamè yepedabe kpéí nkè muyuo mbo cidóòbè tepíítè nè bènùmmù wèè kōre mekùò ndítidibè bèkuò. ⁶ Otànkù pānwè kó dibanni yìè wèè ní bo kuò dinaadaa dī kpa kuyènkù nè yepedabe yekuò nè dipedaà dimàà dèè kpa kuyènkù. ⁷ Kè tekpaàtibite waa mmuyuo ncidóòbè tepíítè nè bènùmmù dinaadaa kpéí, nkè me nwaà ndipedaà kpéí kéwaa mmuyuo nhò dō mù mmamè yepedabe kpéí, kè muyuo mbo cidóòbè bènùmmù wèè kōre mekùò ndítiribè bèkuò. ⁸ Tekpaàtibite ní yóó tanní kukpānkpānkù kó dibòrì ditowaà bíékè kperi ndi, kéwète ke di nyennè. ⁹ Yebaa nkó yewe kè benitibè ní katení n cīètè m báammu, kè wèè ta dibòrì kubakù cānku kperi wèè yè kubakù yóu kperi, kè wèè ta kuyóu kperi wèè yè kucānku kperi, òmòu báa yè dibòrì ò ta dī, kè wèè ta kùu píkù wèè yè kutekù. ¹⁰ Tekpaàtibite ní yó mbè èrinèmu keta ké mbè èrinè kèyè.

Bè bo nfeu mèè botí iwūš ibotí ibotí ti Yìè nKuyie

¹¹ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dō: Yebaa nkó yewe nè di kó metíimmè memou, tekpaàtibite ní waa mmuyuo ncidóòbè tepíítè nè bènùmmù mùu yóó wēnnénè dinaadaa kētuò, ke me nyĩ dipedaà kéwaa nhò dō mù mmamè yepedakè kpéí, kè muyuo mbo cidóòbè tepíítè nè bènùmmù wèè kōre mekùò ndítiribè bèkuò.

¹² Kè tekpaàtibite m pā fèšfè ke yóó fè nni nféuté kētuò, yoo ò m pā dipānni metaummè kperi, bèè ò kpeté diyìè yìèní kèè bíékè kó dibòrì kòò n féuté o òfè

kétuənnè o pānni metaummè kperi, ò ɔ̃ yīmè tɛom̃pùtè yìè. Kòò dèè wèè yè kè bèè kpetínnè dibòrì.

¹³ Ò ní n féuté bá dìi yìè dipedabii dìi màkè dibenni òmàà kè kpa kuyènkù. Kè ní dì fèuté bá dìi kũnweñni. ¹⁴ Bá dìi kũnweñni kè ní m pā muyuo ncìdòòbè bènnùmmù, mekùò ndítìrìbè bèdébè mèè yóó kəɔrenè muyuo. Dè kó ikuó yó mbomu sàà bá dìi kũnweñni ò ní m nyí. ¹⁵ Bá dìi kũnweñni di ní n féuté dipedabii kè m pā muyuo nnè mekùò, di yó mme nhə nsàà.

Tekpààtìbite kó ibí ní yó nte dè

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nyí kè m béinnè kè dò: Kè tekpààtìbite wètè tɛ tenkè kè pā tɛ birɛ marè, tɛ mɛ nkè pā wè, wèè yó nkè tɛ, kòò kú o bíi sɔtè. ¹⁷ Kè dè mɛ ndò ntekpààtìbite wètè ketenkè kè pā tɛ kóo tɔnti mɔ̀, wè nkè tɛ, kè n kó dibenni tũ̀kɛní, tidaatì yèrìmù benni, wèè wètè kè kè nhò duó, tɛ bí ìi maa bo na kènte ò í pā kè sàà. ¹⁸ Tekpààtìbite báá túóté n nìtìbè kóò mɔ̀ kó ketenkè kèpā tɛ bí, kè dè yìè mpaà ketenkè. Tè níi dèite tɛ tenkè mièkè nke kèpā tɛ bí.

Kuyie ncīètè kó dɛdɛ

¹⁹ Dè kó difənkùò kòo n tannè kukpānkpānkù kó dibòrì kè ti kɔtɛ Kuyie ncīètè dànkù dè mièkè kəku kó dibòrì kubakù you kperi, dìi weti ikuó nìùbè kó tidieti kè ditou mari bo dè ìikè bíékè. ²⁰ Kòò n náké kè dò: Ikuó nìùbè yó ndɛ mberi iwũ̀ bèn feu ì mɛyɛi ncīém̃mè kpéi nnè mɛyɛi nhūtímù. Bè níi yóó dè mpūnnè mudii, bè báá mù kàtenè kukpānkpānkù bòrì ditowaà bíékè kperi, bènìtìbè cénkoo kəbɛ yàà bo mù kàáké kékù.

²¹ Kòò dèè kè n kàtenè kukpānkpānkù ditowaà bíékè kəku ku kpéém̃mè mənàà borè, bá mèè kpéém̃mè kè mè màkè kudànkù. ²² Bá mè kè mɛ kó kudànkù okùmè bo cìdòmétìrì sipísidé, mɛpɛkùmè cìdòmétìrì tɛpíítè nè mènùmmù kè ma tipíitì tinàà. ²³ Kè kuduotí tì fité tinàà mɛmmɛ, kè dɛdɛ nkù ɔ́rì kè fité. ²⁴ Kòò n náké kè dò: Bèè pī nKuyie ncīètè mièkè mutōmmù bè yó mberi dɛndɛ iwũ̀ ku nìtìbè kù feu ì.

47

Mɛniɛ mmèè yìèní Kuyie ncīètè

¹ Kòò n tɔ kè ti wētɛní Kuyie ncīètè bòrì borè, kè n yà mɛniɛ mpourinímè Kuyie ncīètè bòrì diyìè yìèní kèè bíékè, kè yé tɛ bòrì dɔ kè nwetímè. Kè mɛ yìè kè pūšnni ku cīètè bakù you diwũ̀stənni bakù cānkù. ² Kòò n dennɛ Kuyie ncīètè bakù you bíékè kó dibòrì kè tí tɛ fité kətuəke dibòrì diyìè yìèní kèè bíékè kperi, kè n yà mɛniɛ mpūšmmè Kuyie ncīètè bakù you. ³ Kòò kété kédétóo diyìè yìèní kèè bíékè kébenné kuhũ̀ ò dɔ pikù kù, kè dè mbo métìrì sikəusìnùmmù (500) kédúò nkè n na mɛniɛ nkéséntóo kè mè nkááké n nacəkpàà. ⁴ Kòò yí kébenné kè dè mbo métìrì sikəusìnùmmù (500), kòò duó nkè n na mɛniɛ késéntóo kè mè nni nkááké n núù. Kòò yí kébenné métìrì sikəusìnùmmù (500) kédúò nkè n na mɛniɛ nkéséntóo kè mɛ nni nkááké n ka. ⁵ Kòò yí kébenné kè dè mbo métìrì sikəusìnùmmù (500) dè mənni kè dè naá nkukó mbá n yí nna késénté kè yé mɛniɛ nsũ̀mmè kè dè cūmpɛ mediè, mbá dè í ndò nkéna késénté. ⁶ Dè mənni kòò m beke kè dò: Onitì fí! nha yàà? Kè n túóté kè ti nwētini kukó mbənni. ⁷ Kè s̃ ndetie nyè kukó nyákè yedé bá dè í senni. ⁸ Kòò n náké kè dò: Mɛniɛ mmie mpūš kè kəri diyìè yìèní kèè bíékè kó kutempɛ nku, kè pēnkù kè kəri Suditē biriku, kè taà dàméèrì mukókúú nkou, kòò niɛ mbo wenke. ⁹ Kè dè kó mɛniɛ keté kùù píkù mɛniɛ nkperɛ bo foute, kè siyĩ píe nke yé dè kó mɛniɛ nhə nkè mè

ta dè, dè ʒʒ wenkemu kè mufòmmuu buoté. ¹⁰ Beyĩmpĩmbè bo buoté de kó kukó mpeémmè, kétúóté Ǻ-kedii kénto kétuakenè Ǻ-Ekadaimmu, kénye mbe yĩnditirè ku pèémmè, siyĩ sii bo dàmèèrì sii yó ndè bo ke sũ mediè. ¹¹ Tibinkènkenti nè ikondei dende kó menie mie í yóó wenke, mè yó nkpaá píéké mukókúó mmu. ¹² De kó kukó mpeémmè yeyákè yedé, detie ndèè pèi titebiiti dè bo mpíéké debotí debotí, dèè fǽtì í yotiri, dèè ʒʒ í nkuoté, kémpèi yebe bá wèè tǽnkù ke yé de kó menie bonnìmmè Kuyie ncǽtè nte. Bè bo nyo nde be, ke taànnè de fǽtì.

Kuyie nkèétémè Isidayeeribe tenkè màнке

¹³ De kó difònkúò kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dò: Nte di yóó totí mèè botí Isidayeeribe botí tepíitè nè idèi ketenkè, di duó nSosefu kó kubotí di duó nkè betòbè kuce mèdémè. ¹⁴ Di totí kè kè mmà, ke yé mĩ do nàkémè di yembè ke dò: N yóó bè duó nde kó ketenkè, di yembè kòke nke kè di dò nke kè tieke. ¹⁵ Nte di tenkè màнку yó mberí ndè: Kubakù you bíékè kó kumàнку yóó díté dàmèèrì dièwè nwe, kénto kéye Etinǽ kó kuce, kétuakenè Damati nè Sedadi, ¹⁶ nè Bedota Sibadaimmu dihei dìi bo Damaasi tempè nnè Amati kòku de cuokè nè Asee-Atikònni, képèté kénwetí Adanni tempè. ¹⁷ Di tenkè màнку yóó keté dàmèèrì nwe kénto kétuakenè Asaa-Enònni, kè kubakù you kó kumàнку ntú Damaasi nè Amati, kubakù you bíékè kó kumàнку nku. ¹⁸ Kè diyie yìèní kèè bíékè kó kumàнку ntú Adanni nè Damaasi nè Isidayeeribe tenkè nè Kadaadi kòke de màнку, Suditèè weè yó ntú kumàнку, kénto kétuake dàmèèrì diyie yìèní kèè bíékè kétuakenè Tamaa. Diyie yìèní kèè bíékè kó kumàнку nku. ¹⁹ Kubakù you diyie yìèní kèè bíékè, kétúóté Tamaa kénto kétuakenè Mediba Kadèesi kó menie, kédítènni kukó ndiekù kénto kétuake dàmèèrì dièwè. Kubakù you kó kumàнку nku. ²⁰ Dàmèèrì dièwè weè yó ntú diyie taà kèè bíékè kó kumàнку kénto kétuakenè Amati. Diyie taà kè kó kumàнку nku.

²¹ Díndi Isidayeeribe dii yóó totí de kó ketenkè di botí mieke. ²² Di yembè kòke nke kè bè kè ndi yóunè kè di dò nké kè totí. Kè di yóó tǽá tété kè kè totí dí wènnénè bepòbè bèè di bonè képié ibí, ke yé di yó mbè pĩrmè ke dònne di pĩ mmèmmè Isidayeeribe. Bè yóó di wènnénèmu kè di totí di yembè kperè. ²³ Kòo pòò bo kùù botí mieke di dè nhò duó nketenkè, mí nKuyie mmĩ bèi.

48

Bè totímè kubakù you bíékè kòbe ketenkè

¹ Nte ìi botí yó mbo kubakù you bíékè, kénwetí Etinǽ kémpékénè kuce kùù dè pènkù, kéyènnè Amati nè Asaa-Enònni Damaasi kó kumàнку me nke mbomè ke pèkénè Amati, kè de màнку diyie yìèní kèè bíékè kòku tú dàmèèrì, Danni kó ketenkè nke. ² Danni kòke kó kumàнку diyie yìèní kèè bíékè kénto kétuakenè dàmèèrì, kè Asee kòkèe túóté. ³ Asee kòke kó kumàнку diyie yìèní kèè bíékè kénto kétuakenè dàmèèrì pèémmè kè Nefutadii kòkèe túóté. ⁴ Nefutadii kòke kó kumàнку diyie yìèní kèè bíékè kénto kétuakenè dàmèèrì kè Manansee kòkèe túóté. ⁵ Manansee kòke kó kumàнку diyie yìèní kèè bíékè kénto kétuakenè dàmèèrì kè Efadaimmu kòkèe túóté. ⁶ Efadaimmu kòke kó kumàнку diyie yìèní kèè bíékè kénto kétuakenè dàmèèrì kè Dubenni kòkèe túóté. ⁷ Dubenni kòke kó kumàнку diyie yìèní kèè bíékè kénto kétuakenè dàmèèrì, kè Sudaa kòkèe ʒòóté.

Bè tǽátémè Kuyie nkó ketenkè

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dò: Di deite Sudaa kó ketenkè také n kòke kè ke pèkùmmè mbo cidòmétiri tepíitè nè bèdé nè dikéè kè ke okùmè mmannè di kòke kòme, kumàнку diyie yìèní kèè bíékè kòku kénto kétuakenè dàmèèrì kè di maá n cǽtè ke cuokè. ⁹ Di yóó deite kèè tenkè n kpéi nke okùmè yó mbo cidòmétiri

tepiítè nè mèdé nè dikée, mepèkùmè cidòmétìrì tepiítè. ¹⁰ Kè ikuó niùbè kàke mbo ke cáá nkè ke okùmè mbo kubakù yóu bíékè cidòmétìrì tepiítè nè mèdé nè dikée kè dàméèrì bíékè kó mepèkùmè mbo métìrì sikòusìnùmmù (500), kè diyìe yìenì kèè bíékè kó mepèkùmè mbo métìrì sikòusìnùmmù (500) kè kubakù cànkù bíékè kó meokùmè mbo cidòmétìrì tepiítè nè bèdébè nè dikée kè di soó n cìètè de cuokè. ¹¹ De kó ketenkè yó ntú ikuó niùbè Sadaki bí kàke nke Isidayeeribe do n dèténè diì mǎnni kè bèe nkpaá ke pĩ n tǎmmù ke í nni ndeténè Defiibe tǎbè kǎme. ¹² Bembè kó ketenkè yó ncáámmu ke bo mí ndi Yiè nKuyie n kàke mièke ke tókénè Defiibe tǎbè kàke. ¹³ Defiibe tǎbè kó ketenkè yó mmannè ikuó niùbè tǎbè kàke nke, cidòmétìrì tepiítè nè bèdébè nè dikée mepèkùmè métìrì sikòusìnùmmù (500). ¹⁴ De kó ketenkè tu n kàke nke bè báá kè fitè yoo bèe kè cèetenè òmǎu, yoo bèe kè pǎ.

Bè bennémè Kuyie nkó ketenkè nè tekpaàtìbite kàke

¹⁵ De kó difǎnkúò kè bèe benné Kuyie nkó ketenkè mepèkùmè cidòmétìrì tepiítè nè mèdé nè dikée kèè yó nkpaá, kè yó ntú benitìbè cǎnkoo kàbe kàke nke nè iwūš yó ncenti dè, kè diheì mbo de cuokè. ¹⁶ De kó ketenkè yóó ciite kǎmmàmu tipítì timǎu, kubakù yóu bíékè cidòmétìrì mèdé nè métìrì sikòusidè nè sipísìnùmmù (250), diyìe taà kèè bíékè mèe máà. ¹⁷ Kè iwūš yó ncenti kèè bíékè mbo métìrì tekǎutè nè sipísidè nè bènùmmù (125) diyìe yìenì kèè bíékè mèe máà, diyìe taà kèè bíékè mèe máà. ¹⁸ Kè yó nkpaámu diyìe yìenì kèè bíékè meokùmè cidòmétìrì bènùmmù diyìe taà kèè bíékè kǎme mèe máà, bèe yó mpĩ ndi èi kó mutǎmmù bè yó nyo nkeè kó tidiitì. ¹⁹ Isidayeeribe botì imǎu mièke nke bè yóó deimè betǎmbè kè bè nkè kuuti. ²⁰ De kó ketenkè kemǎu yó mbo cidòmétìrì tepiítè nè bèdébè nè dikée tipítì tìnàà, di yóó deite kèè mièke ketenkè makè kǎmáà diheì. ²¹ Kèè kpaá kè kè ntú tekpaàtìbite kàke n cìètè nè diheì de mǎnke idè diyìe yìenì kèè bíékè kpèyi, kummǎnku kǎntǎ kǎtuǎkenè dàméèrì diyìe taà kèè bíékè kó kumǎnku kumǎu ku mpíkù nè kutèkù. Tekpaàtìbite kó ketenkè yó mmannè betǎbè kàke nke, n kàke kèè yó mbo de cuokè nè n cìètè. ²² Defiibe tenkè nè diheì kàke kè yó nsoké Sudaa nè Bensamèe be kàke cuokè nke nè tekpaàtìbite kàke cuokè.

Isidayeeribe bèe yó mbo kubakù cànkù kó ketenkè

²³ Nte ibotì ìi kpaá ìi yóó totímè ìi kó ketenkè, kǎtúóté diyìe yìenì kèè bíékè kǎntǎ kǎtuǎkenè dàméèrì, Bensamèe kǎké nke. ²⁴ Bensamèe kǎké kó kumǎnku diyìe yìenì kèè bíékè kǎntǎ kǎtuǎkenè dàméèrì, kè Simmèšš kǎkèe sǎoté, ²⁵ kǎtúóté Simmèšš kàke kó kumǎnku diyìe yìenì kèè bíékè kǎntǎ kǎtuǎkenè dàméèrì, kè Isakaa kǎkèe sǎoté. ²⁶ Isakaa kàke kó kumǎnku diyìe yìenì kèè bíékè kǎntǎ kǎtuǎkenè dàméèrì kè Sabunǎo kǎkèe sǎoté, ²⁷ kǎtúóté Sabunǎo kàke kó kumǎnku diyìe yìenì kèè bíékè kǎntǎ kǎtuǎkenè dàméèrì, kè Kadi kǎkèe sǎoté, ²⁸ kǎtúóté Kadi kàke kó kumǎnku kubakù yóu bíékè kǎntǎ kǎtuǎkenè diyìe yìenì kèè bíékè, kumǎnku yóó díté Tamaa nwe Mǎdiba nè Kadèesi de kó menie nké yè kukó ndiekù, kǎtuǎkenè dàméèrì dièwè. ²⁹ Díndi Isidayeeribe di yóó totì kèè tenkè nke di botì mièke. Di yóó tieke kènke, mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.

Diheì kó yebòrè yó ndòmmè

³⁰ Nte diheì kó yebòrè yó ndòmmè: Di benné kubakù yóu bíékè cidòmétìrì bèdé nè métìrì sikòusidè nè sipísìnùmmù (250). ³¹ Diheì kó yebòrè yó ntǎ Isidayeeribe kó yeyètè nyè, yebòrè yó mbo yètǎati ndi kubakù yóu bíékè: Dubenni kpèrì nè Sudaa kpèrì nè Defii kpèrì. ³² Kè di benné diyìe yìenì kèè bíékè cidòmétìrì bèdé nè métìrì sikòusidè nè sipísìnùmmù (250) kè yebòrè mbo yètǎati: Sosefu kpèrì nè Bensamèe kpèrì nè Danni kpèrì. ³³ Kè di benné kubakù cànkù bíékè

cìdòmétìrì bédébè nè métìrì sikousidé nè sipísìnùmmù (250) kè yebòrè mbo yètããti: Simmε̃ṣṣ kperi nè Isakaa kperi nè Sabunṁṁ kperi. ³⁴ Kè di benné diyie taà kèè bíékè cìdòmétìrì bédé nè métìrì sikousidé nè sipísìnùmmù (250) kè yebòrè mbo yètããti. Kadi kperi nè Aσεε kperi nè Nεfutadii kperi. ³⁵ Kuduotí kùù yóó fité dihei ku okùmè yó mbo cìdòmétìrì bèwεi. Dihei yètìrì yó ntú: Kuyie ndè bo, (nè bε kó tináaṁti Yaawe-Samma).

Danniyɛeri Di mpátíri náá ntì

Danniyɛeri kó dipátíri ti náá mbè do pĩmúmè mme Sifube kékònnè Babidɔnni kédòò tidaati kè bedapàmbè bènàà nkòké be mièke, kè de kó bedapàmbè mbo ibotí ì tũ nyebàkè i cuokè, ke tú tidaati kè i kóo kpààti ndó ké bè dònnè muwèrimú kè bèe tũnne o kó kuce. Kè Danniyɛeri nè o népobè betāāti kè bembèe yete kèbenke bè tumè Kuyie nkòbe ke tũ nKuyie nnè meyèmmè memáà bá kè dè tu mukũũ mmu bèe kúnè Kuyie nkó diyètìrì.

Danniyɛeri nè o népobè betāāti be kó mebenkùmè mèè do te kè bekpààtìbè nè bekperibè kè bèe banté Kuyie nkuu kpeñnimè.

De kó difɔnkúò kè Kuyie mbenke mebenkùmè mènàà Danniyɛeri. De kó mebenkùmè mènàà ti náá nyibotí tɛi do bakémè mme Sifube nè Kuyie mbè dɛetémè ke bè tɛnné be èi, de kó mebenkùmè ti náámmu Yesu wɛtinímè.

Danniyɛeri kó dipátíri dònne Mudáammu kó dipátíri ndi dũ tu Metaummè Pammè kperi sɔnni. De kó yepáte yedé teénnè Kuyie ntũmbè mbè. Kè bè bo nwéèrì ke baà Yesu bo wɛténímè kè dè dó de ndòmmè.

Di mpátíri náànti duó ke dòmmè

1. Danniyɛeri do bomè Babidɔnni kó tekpààtìc̣ɛ̀tè 1
2. Nebukannesaa duó ke yàmè tidɔuntì sitenkaanì 2
3. Kuyie ndɛɛtémè Ebedeebe kó bedapàmbè betāāti 3
4. Kuyie nkékùnnemè Nebukannesaa 4
5. Danniyɛeri kó tináantì bekpààtìbè Baditasaa nè Dariyuusi be kó dimònni 5-6
6. Danniyɛeri yàmè mebenkùmè iwũɔ inàà 7
7. Danniyɛeri yàmè mebenkùmè kè Kerekibe pònte Pedesiibe nè bè sãũmè Kuyie nc̣ɛ̀tè 8
8. Danniyɛeri bántèmè Kuyie 9
9. Danniyɛeri yàmè tidɔuntì sɔnti 10-12

Danniyɛeri nè o népobè bè bomè Babidɔnni

¹ Sudaa kóo kpààti Sosakimmu kpàti benni tǎǎnni kè Babidɔnni kóo kpààti Nebukannesaa do Sedisadɛmmu mudoò. ² Kè Kuyie nduó nkòo na Sosakimmu, ké bè pĩmú kétúóté nè tikɔuténentì matì Kuyie nc̣ɛ̀tè mièke kékònnè Babidɔnni, ké tì tanné tɛbɔɔc̣ɛ̀tè o bákè bo kùu dieku mièke.

³ Kè Nebukannesaa náké Asepnaasi wèè baké bè fòmmu bè kè bè pĩ ntekpààtìc̣ɛ̀tè mièke mutōmmú ke dò wèè wénté Isidayɛeribe mièke, kɛtāāté bedapàmbè bèè yènni bekpààtìbè c̣ɛ̀i yoo benitidièbè kpɛsi mièke, ⁴ ke í mǎke kuyènkù, ke wenni ke kpeñni, ke yé mecii mmemou ke nǎ nke beí demou, kè bèe bè benke muwāāmù nè Babidɔnni kó tináantì, kè bèe pĩ nhokpààti c̣ɛ̀tè mièke mutōmmú. ⁵ Kòo kpààti dò bè mbè duó nyewe yemou mudii wenwe okpààti ò yo mmù, nè mènàà nhò yǎ mmè, ké mbè duó nyitié nyèbie nyètāāti mièke, kè bè né na kéta o tōmmú mièke.

⁶ Bè tǎāté bèè dapàmbè kè Sudaa botì kòbe mbo be mièke bènàà: Danniyɛeri nè Ananniya nè Mikayɛeri nè Asadia. ⁷ Wèè baké bè fòmmu bè kè bè pĩ ntekpààtìc̣ɛ̀tè mièke mutōmmú kòo bè keuté yeyètè tɛyè, ke yú Danniyɛeri ke dò Betisasaa ke yú Ananniya ke dò Sadidaki, ke yú Mikayɛeri ke dò Mesaki, ke

yú Asadia ke dò Abɛɛdi-Nekoo. ⁸ Kè Danniyɛri tããté ke í ndó késĩnkùnnɛ omáà nè okpààti yo mmùù dii nè ò yò mmèè naà. Kòo náké wèè baké bè fòmmu bè kè bè pĩ ntekpààtìc̣f̣ètè miɛke mutōmmú ke dò ò báá ò dònè muwērímú kòo di okpààti yo mmùù dii késĩnkùnnɛ omáà. ⁹ Kè Kuyie nkááké wèè baké bè fòmmu bè kè pĩ ntekpààtìc̣f̣ètè miɛke mutōmmú o yèmmè kòo yie nDanniyɛri ò nàké tì. ¹⁰ Kè né náké Danniyɛri ke dò: Okpààti mómumu nwee n nàké di dò nkényo ntii diiti kòò ṣṣ ndi ḳnti í dònè bedapambè tóbè di yàà bo n fíté koò n kuò.

¹¹⁻¹² Kè Danniyɛrii náké wèè baké bè fòmmu bè kè bè pĩ ntekpààtìc̣f̣ètè miɛke mutōmmú ò tããté wè kòò bo mbè duò ntidiiti ke dò: N da báammu a ti yááké, mí nnè n népobè Ananniya nè Mikayɛri nè Asadia kè bè nti duò ntikũnfãàti kè ti yo nke nti duò mmenébuo nkè ti yò nkè dè mmòke yewe tɛpíítè. ¹³ Kàa nti wéi ṭnti nè bedapambè tóbè bèè yo nhokpààti kó mudii, dɛ ṃnni kàa yà kè dè dōmmè, kàa né bo ḍḍmè á mè ḍḍ.

¹⁴ Kè dɛ kóo ṇṭi yie ndɛ kó tináạnti ké bè yááké ke dò yewe tɛpíítè. ¹⁵ Dɛ kó yewe kó mɛp̣ɛ̣ṭimè miɛke, kè bè nṣṣ mbɛ ìkè p̣ḷéké ke p̣ɛ̣ṭé bedapambè tóbè bèè yo nhokpààti yo mmùù dii bɛṃu. ¹⁶ Mɛṃmɛ kòo ṣọṭé ké mbè duò ntikũnfãàti máa ke bè mennínè okpààti kó mudii nè o naà. ¹⁷ Kè Kuyie nduò ndɛ kó bedapambè benàa mɛc̣i mmediè nkè bɛ nyé yepáte kè bɛ yèmmè ṇf̣òu, kè Danniyɛri ṇṇo nke ḅeí ntiḍụnti nè mɛbenḳuṃ ṃṃu boti.

¹⁸ Kè ḍɛ tuòke okpààti Nebukannesaa do yē nhò dó ké bè ẉenṇi dii ṃnni kè wèè baké bè fòmmu bè kè pĩ ntekpààtìc̣f̣ètè miɛke mutōmmú kòo bè ḳṭenko. ¹⁹ Kòo kpààti bè nàkénè bɛṃu, òṃu í mṃannè ṃc̣i nDanniyɛri nè Annaniya nè Mikayɛri nè Asadia. Mɛṃmɛ kòo bè ṭụóṭé o ṭōmmú. ²⁰ Kòo mbè ṇánnè bá kòò dó wèè bè beké ṭi ìnkè ṭi tu ṃỵèmmè nè ṃc̣i nkpeti, bɛ kó ṃṭɛ̣nṇiṃ ṇwenni ḳɛ̣p̣ɛ̣ṭé kuce tɛpíítè o èi kó bɛp̣ābè nè o kó benitiṇmbè ḳōṃ.

²¹ Kè Danniyɛri mp̣i nhokpààti ṭōmmú ḳɛ̣tụḳeṇ Siduusi naá ndii ṃnni okpààti diɛwè.

2

Nebukannesaa duómè tiḍụnti ḳỵà tetenkaaṇṭè

¹ Nebukannesaa kp̣àti benni ḍéṛi miɛke, kòo ḍóu ntiḍụnti maṭi kè ḍɛ ò di ṃediè mbá ò í ṇna ke duò. ² Kòo duò nkè bèè ṭịi ṇho èi kó ḅɛ̣ỵuẉụ́omḅè bɛṃu nè ḅɛ̣ṭɛ̣ṭịɛ̣ nè ḅɛ̣p̣āḅè kè bè bo ò nàké o ḍụnti tu mù. Bè ṭụòkoo dii ṃnni o borè kòo bè nàké ke dò: ³ N ḍóu ntiḍụnti maṭi nti kè dè n di ṃediè nkè n dó di ti ṇni nnáké.

⁴ Kè bèè ò nàké nè Aramu èi ḳaḅe kó tináạnti ke dò: Okpààti ṃbo ṣā! A ti náké a ḍụnti, ti yóó da nákému ṭi tu mù.

⁵ Kòo bè ṭɛ̣nṇé ke dò: Kè di í n nàké n ḍụnti nè ṭi tu mù n yóó di ḳéḳemu kè di c̣ɛ̣ṭi naá ntidobonṭi. N ti nṭạ̄ṭé. ⁶ Kè di ṃɛ ṇti ṇni nnáké n di p̣āmmú yep̣ārè diɛyè ke di ḍẹ́uḳuṇṇɛ. N nàkénè n ḍụnti nè ṭi ḅenḳú mù.

⁷ Kè benitiṇmbèè ỵịé ḳénáké okpààti ke dò: Okpààti ti náké a ḍụnti, ti yóó da nákému ṭi tu mù. ⁸ Kòo kpààti ḍò: Dè wenni! M banté ke dò ndi dó ḳenḳp̣ā ṃòke ṃɛ̣fịè ṃṃe di yà ṃèè kp̣éi n ṭạ̄ṭé ṭi. ⁹ Kè di ṃɛ nyí n nàké n ḍụnti tu mù n yóó di ẉenṇé kunaṣā ḳuṃāa ndi. Di ḍāḳemu ke yó ṇni ṇṣoụ nke náá ṇsiỵāḅiṣi kè dè yàa p̣ɛ̣ṭéṇè. Mí ṃṃe n yē ndi n nàké n ḍụnti nti, dɛ ṃnni ndi m bo banṭéṃ ke dò ndi bo na ké n nàké ṭi ḅenḳú mù. ¹⁰ Kè benitiṇmbèè ỵịé kóò nàké ke dò: Òṃu í yóó na ḳéḍò a mè mḅèḳú ṭi ḳutenḳú kụu ṃmịɛke, okpààti ṃòu mu nyí beké oyuẉụonṭò yoo oteteu yoo op̣āu ṃòu a ṃɛ nti ḅéḳú

tì, bá kòò ɔ̃u yoo ò kpeń̀nì ke mamè. ¹¹ A ti békú tì ɔ̃umu, onìtì mɔ̀u ketenke kɛ ñyĩnkè kou báá na ké tì nda náké. Wèè bo tì nda náké dè í tú wèè bo ketenke ke mɔ̀ke tinitikòntì.

¹² Dɛ mɔ̀nnì kòo kpààtì miɛkɛ pɛikɛ mediè nkòò dɔ̀ bɛe kuɔ mɛciì nyembè bɛè kó dimàà bo Babidɔ̀nnì. ¹³ Kè bɛe pĩ̀kè dɛ kó tináahtì ke dɔ̀ bɛ dɔ̀ nkékuɔ mɛciì nyembè bɛmɔ̀u. Kè bɛe yúnì Danniyɛɛri nè o nɛpobè ke bo bɛ kùò.

Kuyie mbenkɛmè Danniyɛɛri okpààtì ɔ̀uhtì

¹⁴⁻¹⁵ Kè Danniyɛɛrii bekenè mɛciì nhokpààtì kó tihããpòntì kóo kótì Adiyɔ̀ki, wèè dɔ̀ kɔ̀ri ke bo kuɔ Babidɔ̀nnì kó mɛciì nyembè ke dɔ̀: Ba nkpréi nte kòo kpààtì duó ndinùù dindi kó kubotí? Kè Adiyɔ̀kii ò náké tì dòmmè páíí. ¹⁶ Kè Danniyɛɛri pànkɛe kɔ̀te okpààtì borè kóò bàntè ke dɔ̀ wèè ò pã mɛfiè nkòò yóó ò nákému o ɔ̀uhtì nè tì benkú mù.

¹⁷ Kè Danniyɛɛrii kò nkè tì náké o nɛpobè Ananniya nè Mikayɛɛri nè Asadia. ¹⁸ Kè dɔ̀ bɛe bàntè Kuyie nkè kùu bɛ kuó mmesémmè ké bɛ dáa ndɛ kó disòrì kpɛti, kè bɛ báá bɛ wɛnnénè Babidɔ̀nnì kó mɛciì nyembè kékuɔ.

¹⁹ Mɛmɛ kè Kuyie mbenkɛ Danniyɛɛri dɛ kó tidɔ̀uhtì tu mù ò duó dè keyènkè, kòo kù sàntɛ ke dɔ̀:

²⁰ Tí nsántí Kuyie nsãã,
kuù te tikpetì nè mɛciì.

²¹ Kuù cèèri yemòrè nè yewe,
kuù ɔ̃ bɔ̀ nhokpààtì kè kù mɛ ndó kuù ò íi.

Kuù duó mmɛciì mbèè mè mɔ̀ke,
kuù ɔ̃ nte kòo nìtì nnɔ̀ nkɛ baàtì dɛmarè.

²² Kuù ɔ̃ benkɛ onìtì dèè tu disòrì kpɛɛ.

Kuù yé dèè sòrì dibìnnì miɛkɛ,
ke yé kù borè tumè kuwenniku nku.

²³ F́ nKuyie n yembè dɔ̀ tũ nkù n sántí f́ nwe,
ke da ɔ̀uhtì mutãmmú,
f́ ɔ̃ n duó mmɛciì nnè muwɛ́rímú
ke m benkɛ ti da beké tì,
ke ti dáa ntìi kɔ̀nnè okpààtì.

²⁴ Kè Danniyɛɛrii kɔ̀te Adiyɔ̀ki borè okpààtì dɔ̀ yé nwèe kuɔ mɛciì nyembè, kɛtuɔ̀koo kóò náké ke dɔ̀: Báá kuɔ mɛciì nyembè, n tanné okpààtì borè kè nh ò náké o ɔ̀uhtì nè tì benkú mù.

²⁵ Kè Adiyɔ̀ki pànkɛe kɔ̀tenè Danniyɛɛri okpààtì borè kóò náké ke dɔ̀: Sudaa kɔ̀be ti pĩ̀múnì bɛ, òmɔ̀u bo bɛ miɛkɛ ke bo na ke da náké a ɔ̀uhtì nè tì benkú mù.

Danniyɛɛri nákémmè okpààtì o ɔ̀uhtì nè tì benkú mù

²⁶ Kòo kpààtìi beké Danniyɛɛri bɛ dɔ̀ yu wè ke tú Betisasaa ke dɔ̀: A yé nha bo na ké n náké n yà tìi ɔ̀uhtì ké n náké tì benkúmmà?

²⁷ Kè Danniyɛɛrii ò tɛ́nnè ke dɔ̀: Okpààtì, mɛciì nyiè mɔ̀u í bo yoo onitinàntì yoo opãũ yoo oteteu wèè bo na ké da náké a ɔ̀uhtì tu mù. ²⁸ Kuyie nnè bomu kɛĩnkè kùu dáanko disòrì kpɛti. Okpààtì Nɛbukannɛsaa, kuù dɔ̀ ké da benkɛ tìi yóó tuɔ̀kení. Nte a ɔ̀uhtì ntìi ɔ̀uhtì keyènkè a dɔ̀u: ²⁹ Okpààtì a duó dè mɔ̀nnì kɛntotì a yèmmè dèè kpaaní dɛ kpéi, kè wèè dáanko disòrì kpɛti kòò da benkɛ tìi yóó tuɔ̀kení yewe yèè kpaaní. ³⁰ Kuyie nkuù tì nni ndáa, ndè í tú kù yé n ciì ke pɛ́tɛ besɔ̀mbɛ, kù tì nni ndáa nkè m bo ti nda nákému kàa yĩ́tɛ tìi da kɔ̀nnè a yèmmè miɛkɛ.

³¹ Okpààti nte a yà dè a dɔ̀uǹti mieke: A yà tetenkaanitè nte kè tɛ ɖɛu ke mènke ɖɛu bá tɛ í mǎke tɛ màmè ke duó tikǎ̀mbù̀à̀ti ke miɛti ke cómmú a ì̀kè. ³² Kè tɛ yuu tú mɛsɔ̀ mmáà, tɛ c̣ĩnc̣ĩnni nɛ tɛ baà nkè dè tu timátì pɛítì, tɛ pɔ̀uti nɛ tɛ kpɛ̀rè kè dè tu disɔ̀wũ̀. ³³ Kè tɛ tààke tú timátì, kè tɛ naàc̣ɛ̀i dikéè tu timátì diteri tiyaati. ³⁴ Kàa ntè wùó nkè dità̀ri marii c̣áténì dità̀ri ì̀nkè nɛ dimáà bá ò̀mɔ̀u í dì nampe kè dì mbírímúnì ke bóté tɛ tààke ì̀ tu timátì nɛ tiyaati kè dèe bóóté bóóté. ³⁵ Timátì nɛ tiyaati nɛ disɔ̀wũ̀ nɛ mɛbierime nɛ mɛsɔ̀ nkè dèe naá nkutã̀yukú kè kuyaakú dè tùóté kú ɔ̀ tùóté mɛ̀ botí muyabuó, kàa dè mǎntóo. Dità̀ri dii do tɛ bóté kè dindii naá ndità̀ri diɛ̀ri kɛ́piɛ nkɛtenkè kemou.

³⁶ Okpààti a yà tii dɔ̀uǹti nti. Né nte tì benkú mù: ³⁷ Fǔ̀ tu okpààti wèè pɛ̀tɛ̀tɛ̀ besɔ̀mbɛ bemou. Kuyie nkuu da duó ntikpàti nɛ muwɛ́rímú kàa kpénni kàa yè̀tìri ɖɛu. ³⁸ Kuyie n duó nf̣̃ nwe benitibè nɛ iwũ̀ nɛ tiwanwanti nɛ tinò̀ti kàa dè baké. Okpààti f̣̃ tu tetenkaanitè yuu, mɛsɔ̀ nkperi. ³⁹ A kó difɔ̀nkúò dikpààtiyuu tɛ̀ri dii yóó ànné di wɛ́rímú í tũ̀ake a kɔ̀mu, dindi kó difɔ̀nkúò, kè ditã̀nni ànné dii tu disɔ̀wũ̀ kɛ́pitɛ kutenkú kumou. ⁴⁰ Kè dikpààtiyuu naannii ànné kénkpénni ke dò ntimátì, timátì pùò mmè̀ botí ke yauri demou, mɛ̀ botí nku dɛ kó dikpààtiyuu yóó pɔ̀ntemè yeketiye. ⁴¹ Kéndònnè a yàmè tetenkaanitè naàc̣ɛ̀i kàkénèmè tiyaati nɛ timátì, dende benkú ke tú metaummè í yó mbo dɛ kó dikpààtiyuu mieke kè di né wɛ̀tɛ kénkpénni di mieke timátì tɛ̀mè. ⁴² Inómbí ì̀ kàkénè tiyaati nɛ timátì dende benkú ke dò ndɛ kó dikpààtiyuu yó nkpénni kupíkú kumáà ndi, kè kutekú c̣ĩnni. ⁴³ Dè benkú ke dò ndɛ kó bekpààtibè yóó taunnè betɔ̀bè mbe kɛmpuokú betɔ̀bè kó besapàmbè. Dɛ kó metaummè mɛ nyí yó nkpénni, kéndònnè timátì ɔ̀ í ntaunnèmè tiyaati.

⁴⁴ Dɛ kó tikpàti mǎnni ndi Kuyie nyóó ànnémè dikpààtiyuu tɛ̀ri dii yóó pɔ̀nte yesonye yè̀ di niiténè bá yè ténke bá mbo kè dindi né mbo sã̀. ⁴⁵ A do yà dii tã̀ri kè di c̣áténì dità̀ri ì̀nkè nɛ dimáà bá ò̀mɔ̀u í dì nampe kè dì ḅírímúnì ke pɔ̀nte timátì nɛ disɔ̀wũ̀ nɛ tiyaati nɛ mɛbierime nɛ mɛsɔ̀. Okpààti, Kuyie nkuu da dáa ndèe yóó tuàkení. Dɛ kó tidɔ̀uǹti tu timómmanti nti kàa dò nkéyie n da nàkè tì.

⁴⁶ Kòo kpààti Nebukannesaa do kénínkóo Danniyɛri ì̀kè kóò sã̀ntɛ kóò dɛ̀úkùnnɛ kéduó nkè bèe ò̀ pãmmú yepã̀rè nɛ tũ̀dààríbè bebotí bebotí, ⁴⁷ kédeè kóò náké Danniyɛri ke dò: Kuyie ndi tũ̀ nkú kuu mènke ɖɛunè desɔ̀nnɛ demou ke pɛ̀tɛ̀tɛ̀ yebakè, kuu baké bekpààtibè, kuu máa dáanko dè ṣòri ke yé f̣̃ máa na ke n dáa ndiṣòri kpeti. ⁴⁸ Dɛ kó difɔ̀nkúò kòo kpààti dɛ̀úkùnnɛ Danniyɛri kóò pãmmú yepã̀rè sàáyè kóò baá mBabidɔ̀nni kè wèè mbaké mɛc̣ii nyembè bemou. ⁴⁹ Kè Danniyɛrii beké okpààti kòo baá nSadidaki nɛ Mesaki nɛ Abɛ̀edi-Nekoo Babidɔ̀nni tempè nkè wenwe ntú wèè tũ̀ nhokpààti.

3

Nebukannesaa dǎ̀dmè tɛsɔ̀tenkaanitè

¹ Kòo kpààti Nebukannesaa dǎ̀ tɛsɔ̀tenkaanitè kè tɛ okùmè mbo mɛ̀tìrìbè sipísitã̀ti, mɛpɛ̀kùmè mɛ̀tìrìbè mɛ̀tã̀ti. Kòo duó nkè bèe tɛ cò́nnè Babidɔ̀nni tempè mmieke Duda kó kubiriku, ² kɛ̀tɔ̀ mBabidɔ̀nni kó itempè nyimou mieke, kè bèe náké mìníisibè nɛ kùmàndáábè diebè nɛ besáṃpóbè nɛ mɛ́ɛrìbè nɛ bedítídóumbè nɛ bebeémbè diebè nɛ besáṃpóbè ke dò bèe ḳətení kè bèe ànné dibanni tetenkaanitè ò̀ dǎ̀ tɛ kpéi. ³ Kè bekperibè bemouu tí nkékari okpààti Nebukannesaa tenkaanitè ì̀kè.

⁴ Wèè ni dibanni kó ikuó kòo p̣ĩkè ke dò: Yehèkè yemou kàbe, ibotí imou kɛ́nténè okpààti béi nti. ⁵ Kè di kèè dii mǎnni siheú kuòmmè nɛ ità̀rí nɛ

tikùtìdùùtì nè tibómbonti nè yetâtehe nè sipómpũś cénke debémbénnè demou, dí nínkú dimou okpààtì kó tesootenkaanitè ìikè ké tè dau. ⁶ Kòò mǎu yete ò bo nínkúmè kédou ntesootenkaanitè bèè ò ànné diháātou miéke.

⁷ Bè kèè dì mǎnnì siheú kuǎmmè nè itārì nè tikùtìdùùtì nè tibómbonti nè yetâtehe nè sipómpũś cénke debémbénnè demou, ke nínkú bemou ketenkè kédou nhokpààtì cònné tèè sootenkaanitè.

Danniyɛri népobè yetemè bè bo dǎummè tesootenkaanitè

⁸ Dende bàmbà nkè Babidǎnni kǎbe mabèe kǎte kénáké okpààtì Sifube kpéi nke dǎ: ⁹ Okpààtì mbo sǎǎ! ¹⁰ Okpààtì fǒǒ mǎmmuǎ nduǎ ndinùù ke tú kè bè eé siheú nè itārì ke bente tikùtìdùùtì nè tibómbonti ke eé yetâtehe nè sipómpũś ke bente debémbénnè demou, bá wè wèe nínkú kédou ntetenkaanitè. ¹¹ Kè wèe yete ò bo nínkúmè kédou ntesootenkaanitè bèè ò dootóo diháātou miéke. ¹² Okpààtì Sifube Sadidaki nè Mesaki nè Abɛɛdi-Nekoo a baá mbè Babidǎnni kó itempè mbè í yie nha béi ndii nùù! Bè yetemu a kó yebókè ke í dǎ kédou ntesootenkaanitè a cònné tè.

¹³ Kè Nebukannesaa miéke peike mediè nkòò duǎ nkè bèe yúnì Sadidaki nè Mesaki nè Abɛɛdi-Nekoo kè bèe tuǎkení. ¹⁴ Kòò bè beke ke dǎ: Sadidaki nè Mesaki nè Abɛɛdi-Nekoo mǎnke nwe di yetemè n kó yebókè ke yete di bo dǎummè tesootenkaanitè n cònné tèà? ¹⁵ Bè yóó wète kéheému siheú nè itārì kébente tikùtìdùùtì nè tibómbonti kéheé yetâtehe nè sipómpũś kébente debémbénnè demou. De mǎnnì di dò nkénínkúmu kédou ntesootenkaanitè, kè di me nyete di tati diháātou miéke nke. De mǎnnì kè n né yà Kuyie nkùù yóó di dǎetè n nòutè miéke.

¹⁶ Sadidaki nè Mesaki nè Abɛɛdi-Nekoo kè bèe tǎnné okpààtì ke dǎ: Ti í mǎke ti bo da náké ti. ¹⁷ Kuyie nti tǔ nkù bo na ké tí dǎeténè diháātou ke tí dǎetè a nòutè miéke. ¹⁸ Bá kè kù me nyí ti dǎetè, á nyé ke dò nti yetemu a bókè, ti me nyí yóó dau ntesootenkaanitè a cònné tè!

¹⁹ Kè Nebukannesaa miéke peike mediè nSadidaki nè Mesaki nè Abɛɛdi-Nekoo kòò ìikè yǎtire, kòò duǎ nkè bèe yíé muháǎ ndiháātou kè dì tonkè kǎpǎetè dì ã ndómmè kuce mǎyiekè. ²⁰ Kòò péi mbeháǎpǎmbè bèe kpeñnì ke dǎ bèe boú Sadidaki nè Mesaki nè Abɛɛdi-Nekoo kédootóo di miéke. ²¹ Kè bèe bè pǐ nkéboú kè bè ã be yààtì, be yààtààke nè be yaàbòrè ke ókénè be kéí, kè bèe bè dootóo diháātou miéke. ²² Ke sǎ nhokpààtì béi nkè bè tǔnnè o nùù ke yíé muháǎ ndiháātou kè dì tònkè ke wǔǎtè. Kè fehǎǎdeñfèe kuǎ behǎǎpǎmbè bèe do bè pǐ nkédootóo de miéke. ²³ Sadidaki nè Mesaki nè Abɛɛdi-Nekoo kè bèe do betǎǎti diháātou miéke ke boú.

Kuyie ndǎetémè Danniyɛri népobè diháātou miéke

²⁴ De mǎnnì kè dǎe di okpààtì Nebukannesaa mediè nkè bèe nyóó daate kòò ité ditǐnnì miéke kébeke o kó betǔmbè ke dǎ: Di í boú benitibè bètǎǎti ndi ke dootóo diháātou miékaà? Kè bèe ò tǎnné ke dǎ: Okpààtì mǎmmè. ²⁵ Kòò dǎ: N né wúó nhǎ mbenitibè bènàà kè bè cǎntì muháǎ miéke bá bè í boú, be mǎu me nyí kǎute, kòò naanwè mǎu dǎ bo ke dǎnnè Kuyie ntǎnnì?

²⁶ Kòò kpààtì tǎónko diháātou kó dibòrì ke yú ke dǎ: Sadidaki nè Mesaki nè Abɛɛdi-Nekoo bèe baá nKuyie nkùù baké kéñkè nè ketenkè, yènnènnì kǎkǎtení dié!

Kè bèe yènnì betǎǎti diháātou miéke. ²⁷ Kè mǎnǐsìbè nè kùmandáàbè diébè nè besǎmpóbè nè méérìbè kè bèe tíi nkè bè wènnì, ke sǎ mmuhǎǎ nyí bè kǎáké, be yùtì keté ke í wǔǎtè, be yààtì me nyí cǎutè, kuyukú nóú keté ke í bè dǎke. ²⁸ Kòò kpààtì pǐéké ke dǎ: Kuyie nSadidaki nè Mesaki nè Abɛɛdi-Nekoo tǔ nkù yetìrì ndeu, kuù tǎnnì ku tǎnnì kè dì dǎetè ku kó betǔmbè, bè do ku ndé ke yete mí

nhokpààtì n kpeti, ke yíe nke duó mbemáà ke tú bè bo bè fěũmmè tǝũnè bè bo yóumè Kuyie mbè tũ nkù, kédou nyebàkè. ²⁹ Dɛ kpréi nte kè n yóó yeè ke dǝ: Bá wèè nìtì, bá kòo botí tú kù, bá kòò yènní dè, bá kòò nàá ntìi náahtì wèè bo sǎǎ nKuyie nSadidaki nè Mesaki nè Abɛɛdi-Nekoo bè bàá nkù bèè ò kèké kòo cǐètèè náá ndidobonni. Dibǝò mari báá na kédɛɛtè miè mbotí benitibè.

³⁰ Dɛ kó difǝnkúò kè Nebukannesaa duó nSadidaki nè Mesaki nè Abɛɛdi-Nekoo yekàrè yèè pǝɛtè ò do bè duó nyè.

³¹ Kòo kpààtìi béinnè benitibè bemou ibotí imou kǝbe ketenkè kemou kǝbe ke dǝ: Dí mbo kè dè naati dimou.

³² N wènté ke sǝ ndè wenni ke dǝ n náké benitibè kè bè nyé Kuyie nkùù baké kɛĩnkè nè ketenkè kù dǝò tìi diɛtì n kpréi.

³³ Dɛ kó mɛdǝðrìmè càmmè dɛumu mɛdiè,
kù dǝò tìi diɛtì kpeti nti,
kuù yó mbaké sǎǎ,
ku kpàtì í yó mmǝke kumànkù.

4

Okpààtì dǝũmmè tidouhntì kɛyà mutie diemù

¹ Mí nNebukannesaa kè nní mbo n kpààtìcǐètè kè dè naati, demou kè dè cèntì mɛsàà. ² Keyènkè makè kè n duó kɛyà tidouhntì matì kè dè n di mɛdiè nkè m pǐ nkufǝwáá. ³ Kè n duó nkè bèè tíi mmɛciì nyembè bemou bèè bo Babidǝnni kè bè bo n náké dɛ kó tidouhntì tu mù, ⁴ beyuwúòmbè nè bɛtetiebe nè bɛdiɛbè nè bɛdítibǝmbè bè tùðkení dii mǝnni kè m bè náké n dǝuhntì. Òmou mɛ nyí na ke bo n náké tì tu mù. ⁵ Dɛ kó difǝnkúò kè Danniyɛɛri bè do yu wè n kó dibǝò yètìrì ke dǝ Bɛtisasaa, kè Kuyie nkó Muyaá nhò bonè, kòo tuðkení kè nh ò náké n dǝuhntì. ⁶ Kè m béi nke dǝ: Bɛtisasaa fǝ nwèè baké bɛpǎābè n yému ke dǝ nKuyie nkó Muyaá nda bonè kè tìmatì ǝǝ í nda di, á n náké n yà tìi dǝuhntì benkú mù. ⁷ Nte n duó ke yà dè:

N duó ke yà mutie mamù mmu kè mù yènní kutenkù cuokè
ke dɛu mɛdiè.

⁸ Kè kpenke kè mu bake dèke ke káá ntiwɛtì.

Kè kutenkù kumou kǝbe mù wùó.

⁹ Kè mu fǎǎtì wenni mɛsàà
kè mù pɛitè yɛbe.

Dèè fòu ketenkè ìnkè kè dè pieti dɛ kó mudii mu borè.

Kè tikpasĩntì diɛku mu déè,

kè sinǝ cekù si yǐèntì mu bake.

Bá dèè botí kè dè mu nfòunè.

¹⁰ Kè m baa nkpaá duó n dǝu ìnkè kɛyà Kuyie ntǝnni mari kè di cùténí dɛĩnkè,
¹¹ kɛpǐɛké ke dǝ:

Kǝũnè dɛ kó mutie!

Ciénè mu bake kɛyuo mmu fǎǎtì

kɛyáá mu be kè tikpasĩntìi cǐétè

kè tinǝtìi ítè kɛyuo mmu bake,

¹² kɛyóu kè dikũnni nkpaá fííkú
nè icǐè ndikpáà miɛke,

kè di pítinnè timátì kó mɛfĩmmè nè disǝwũð kǝmɛ.

Kè di mantè kɛbúútè nè timaàntì

kécáákè timútì tiwanwantì kǝmɛ.

¹³ Dɛ kó dikũnni ténke bá mmǝke mɛnitiyèmmè

bè bo di duó nfeðfè kōme
kè dii cááké timútì
ké mme ndò nke dò yebie nyèyiekè.

¹⁴ Kuyie ntōrè yèè nàké de kó tináàntì kè dè bo yie nkè benitibè bemouu banté Kuyie n kuù baké keĩnkè nè ketenkè kuù bakémè yekpààtiyò yemou kutenkù mieke, ke duò ntikpàtì kù tì dónè wè bá kòò tu osámpò.

¹⁵ Mí nhokpààtì Nebukannesaa n yà tìi dōuñtì nti. Fǎ mBetisasaa a né n náké tì benkú mù, nh èi kó mecii nyembè òmòu í na ke bo n náké tì tu mù, fǎ mme nyóó namu ke yé Kuyie nkó Muyaá nda bonèmè.

Danniyɛɛri nàkémè okpààtì o dōuñtì tu mù

¹⁶ Kè dèe di Danniyɛɛri bè tu wè Betisasaa kóò kpeí mediè nkóò kàkénè dimònni sámpò. Kòo kpààtì ò nàké ke dò: Betisasaa a báá yóu kè de kó tidōuñtì nè tì benkùmmè kè dè da kàkénè. Kè Betisasaa ò ténne ke dò: Okpààtì, kè de kó tidōuñtì nè tì benkùmmè kè dè do nwetínè a dootitabè mbe! ¹⁷ A yà mùu tie kè mù de ke kpeñnì kè mu bake dèke ke káá ntiwetì kè kutenkù kumou kabè mù wùò. ¹⁸ Kè mu fǎàtì wenni kè mù piéké yebe dèè kó dimàà fòu ketenkè ìnkè kè dè yè yo, kè tikpasìntì dieku mu déè nkè sinò cekù si yǐèntì mu bake ìnkè. ¹⁹ Okpààtì fǎò tu de kó mutie, a deukemu ke kpenke, kàa diekù tùòke tiwetì kàa kpàtì pitè kutenkù kumou. ²⁰ De kó difōnkúò kàa yà Kuyie ntōnni kè di cùténì keĩnkè ke náá nke tú: Kōñnè de kó mutie kébo nke yóu dikūnni kè di nfílkú dikpàá mieke kè di di pítinnè mēfimme timátì kōme nè disòwũò kōme kè dii mantè kénwēñnè tiwanwantì ke dò yebie nyèyiekè. ²¹ Okpààtì nte de kó tidōuñtì benkú mù. Kuyie nkùu baké keĩnkè nè ketenkè kuù tì tǎátè a kpéi. ²² Bè yóó da betimu benitibè cuokè! Kàa nwēñnè tikpasìntì ke bo ke cáá ntimútì fenààfè kōme, kè timaàntì da búútè kàa mbo de kó meborime mieke ke dò yebie nyèyiekè. De kó yebie nkó mepēētímè mieke a bo banté ke dò nKuyie nkùu baké keĩnkè nè ketenkè kuù baké yekpààtiyò yemou ketenkè ìnkè ke duò ntikpàtì kù tì dó nwè. ²³ Mutie kūnni bè yóu di nè icíē ndende benkú ke tú: Bè yóó wēte ke da duómmu tikpàtì a bo banté dii mōnni ke dò nKuyie nkuù baké keĩnkè nè ketenkè, ²⁴ nè de kpéi n da báámmu okpààtì ke tú, a kénté itié n yóó da duó nyi. Yóu a yéi nnè meyetímè a dōori mè, kéndōori dèè wenni, kéndōori becīribè mesàà, kè dè yèmmè á nsàké meborime sààmè mieke.

Okpààtì Nebukannesaa dōuñtì dōòmè

²⁵ Bè do nàké tìi kó dimàà okpààtì Nebukannesaa kè tìi dōò. ²⁶ Dè mǎke dii mōnni dibenni dimàà kòo ncentì o kpààticīètè kudànkù ìnkè Babidōnni, ²⁷ kēpīēké ke dò: Nte Babidōnni dihei dieri! Mú di mǎá nè n nòu! N deumu ke kpeñnì ke nò nke dōori demou kè dè wenni.

²⁸ Ò kpaá me nnáá nkè metammè mamèe béinnì keĩnkè ke dò: Okpààtì Nebukannesaa bè da cūūmmu tikpàtì! ²⁹ Bè yóó da betimu benitibè cuokè kàa nwēñnè tiwanwantì ke fòu, kénkáá timútì fenààfè kōme, kémbo de kó meborime mieke ke dò yebie nyèyiekè. De kó difōnkúò kàa banté ke dò nKuyie nkùu baké keĩnkè nè ketenkè kuù baké yekpààtiyò yemou ketenkè ìnkè ke duò ntikpàtì kù tì dónè wè.

³⁰ Dende bàmbà nkè de kó tináàntìi dǎò kè bèe beti Nebukannesaa benitibè cuokè, kòo ncáá ntimútì fenààfè kōme, kè timaàntìi ò búútè, kòo yùtìi okè kēpēētè fetúúfè kó ticìtì, kòo nónkuótìi náánnè sinò kpeti.

Nebukannesaa yèmmè wenkemè

³¹ Yebie nyɛyiekè kó difɔ̀nkúò, mí nNebukannesaa kè m bóúté kɛ́ɪ̀nkè bíékè kè menitiyèmmè wɛ̀tɛ kɛ́ n ta, kè n sǎntɛ Kuyie nkùù baké kɛ́ɪ̀nkè nè ketenké kù bomè sǎ̀, kɛ́ nku nsǎntí kɛ́ tú: A dɛumu, a kpàtì í mǎkɛ kumà̀nku, a baké sǎ̀ nwe. ³² Kutenkù kǎbɛ bá kè bè sũ a í bè kà̀nnè, a dǎ̀rì a dómè mmɛ ketenké kǎbɛ nè kɛ́ɪ̀nkè kǎbɛ. Òmǎ̀u báá na kɛ́yɛtɛ a yɛ̀ mmù yoo ò da sɛi.

³³ Dɛ mǎnni ndi n wɛ̀tɛ kɛ pètémè mɛyèmmè mɛ̀ do te kè n kpàtì ndɛu, kè n kó betũmbè nè bɛkperíbè kè bè wɛ̀tɛ kɛ́ n yúní, kè Kuyie nni nduó ntikpàtì, kè n yètìrì né dǎkɛ dɛukɛ kɛpɛ̀tɛ̀tɛ̀ dì do dóm̃mè. ³⁴ Dɛ mǎnni mí nNebukannesaa kè m bɛi nke dǎ̀: Dɛ̀ kpéi nte kè n sǎntɛ f̃́ nKuyie nke da dɛ́uk̀nko. A dǎ̀rì dɛ̀ kó dimàà siému. A tǔmmú mumǎu wennimu, kàa nǎ nke kék̀nko siféi yembè.

5

Okpà̀tì Baditasaa ǎnnémè dibanni

¹ Diyiè marì kòo kpà̀tì Baditasaa ǎnnè dibanni, kɛ́yú o èi kó bɛkperíbè, kè bè mbo tɛkɔ̀píítè (1000) kɛ̀mbo dibanni, kòò yǎ mɛnaà. ² O yèmmè cǎtɛ̀ dìi mǎnni kòò dǎ̀, bè tǔténí isɔ̀bòòkɛ nè timátì pɛ́tì kpɛyi, o cice Nebukannesaa do tǎnì i Sedisadɛmmu kó Kuyie nc̣ɛ̀tɛ̀tɛ̀ kè bè yǎnnè, wenwe nè o èi kó bɛkperíbè nè o pobè nè o poc̣ɛ̀. ³ Kè bè tǔténí Kuyie nc̣ɛ̀tɛ̀tɛ̀ kó ibòòkɛ bè do tǎnì i Sedisadɛmmu kɛ̀duó nhokpà̀tì kè bè yǎnnè wenwe nè o èi kó bɛkperíbè nè o pobè nè o poc̣ɛ̀. ⁴ Bè yǎ dìi mǎnni kɛ̀nsànnè kɛ̀ndiè nke sǎntí sitenkaaṇi mɛsɔ̀ nkpesi nè timátì pɛ́tì kpɛsi nè disɔ̀wũ̀ kpɛsi nè timátì kpɛsi nè idéi kpɛsi nè yɛtǎ̀rè kpɛsi.

⁵ Dɛndɛ bàmbà nkè tɛ̀nɔ̀tɛ̀ matɛ̀ yènni kɛ̀nwǎũ kumarì dɛfítirè také bè kàri dɛ̀ tɛkpà̀ṭic̣ɛ̀ṭɛ̀. Kòo kpà̀ṭi tɛ̀ yǎ kɛ̀ dǎ̀ mǎtì mǎtì kè dɛ̀ ò kpéi, ⁶ kóò kpéi mɛdiè nkòò ìkɛ̀ yǎtɛ̀, kòo kǎmbù̀ṭi do mɛdiè, nkòò núù nní nkpeutí kɛ̀ bokù yɛtǎ̀bè. ⁷ Kòo p̣ɛ̀kɛ̀ kɛ̀ dǎ̀ bè yúní benitinàmbè nè bɛpǎ̀bè nè bɛdítibombè. Kè bè yúní. Kòo bè nǎkɛ̀ kɛ̀ dǎ̀: Wèè bo banté i nwǎrii kè n nǎkɛ̀ i tu mù m bo ò dǎtinnè tiyaàsàṭi kóò dùú mɛsɔ̀f̣iṃmè kòò ntú otǎ̀ánwè n kpà̀tì miɛkɛ̀.

⁸ Bè kòténì bɛmǎu, òmǎ̀u mɛ nyí nna kɛ̀ kàa ndɛ kó iwǎrii kɛ̀ nǎkɛ̀ okpà̀ṭi dɛ̀ kó tináànti tu mù. ⁹ Kè dɛ̀ di Baditasaa kòò ìkɛ̀ dǎkɛ̀ yíè yǎtɛ̀rè mɛdiè. Kè dɛ̀ múnkɛ̀ di o èi kó bɛkperíbè mɛdiè.

Danniyɛɛri nǎkémè okpà̀ṭi iwǎrii tú mù

¹⁰ Kòo kpà̀ṭi Nebukannesaa pokùu onitipokpà̀ṭi kè bè kuòmmè kɛ̀taroo dibanni kó kudieku miɛkɛ̀ bè kàri dɛ̀ kɛ̀bɛi nke dǎ̀: Okpà̀ṭi mbo sǎ̀! A báa yóu kàa kǎmbù̀ṭi nduò kàa ìkɛ̀ yǎṭirì. ¹¹ A kpà̀ṭiyuu miɛkɛ̀ onitì bomu Kuyie nkó Muyaá mbonè wè. A cice kó tikpà̀ṭi miɛkɛ̀ nke ti do bantémè ò wúómmè diyuu kɛ̀ yé dɛmǎu, kòo cii ndònnè Kuyie nkōm̃. Dɛ̀ do te kàa cice Nebukannesaa duó nkòò mbaké mɛc̣i nyembè bɛmǎu nè benitinàmbè nè bɛpǎ̀bè nè bɛtɛtɛbɛ nè bɛdítibombè. ¹² O kó mɛc̣i cǎ́ámmu kòò yé dɛmǎu, kɛ̀ nǎ nke bɛi ntidɔ̀nṭi kɛ̀ bɛi yɛnǎànhǎntíyè, kɛ̀ nǎ nke dǎ̀anko ṭi sǎ̀rì. Duó nkè bè yúní dɛ̀ kóo niti bè tu wè Danniyɛɛri, okpà̀ṭi do yu wè kɛ̀ dǎ̀ Betisasaa kòo ti nǎkɛ̀ i nwǎrii tú mù.

¹³ Kè bè yúní Danniyɛɛri, kòo kpà̀ṭi ò beke kɛ̀ dǎ̀: F̣ọ́ tu Danniyɛɛri, n cice okpà̀ṭi Nebukannesaa do tǎnì ṭi daaṭi Sudaa tenké ti kó kùmakàà? ¹⁴ N kèè bè tumè a mǎkɛ Kuyie nkó Muyaá nke wúó ndiyuu, kɛ̀ cii, kàa cii nc̣ǎ. ¹⁵ Bè yúnímu diɛ mmɛc̣i nyembè nè benitinàmbè, kè bè bo kàa nyiwǎrii kè n nǎkɛ̀ i tu mù, bè mɛ nyí na. ¹⁶ Kè bè n nǎkɛ̀ kɛ̀ tú f̣ọ́ nǎ nke náá nyenǎànhǎntíyè tu mù

ke nɔ nke dǎanko tii sòri. Kàa na ke kàa nyiwǎrii ìi nke ò nàké ì tu mù, bè da dátínné tiyaàsààti ke da dúú mmesɔǎfimme, kàa ntú otǎánwè n kpàti mieke.

¹⁷ Kè Danniyɛrii ténne okpààti ke dǎ: Okpààti nte a cuuti nè a pǎrè, yoo a dè pǎ otǎu mǎu, n né yóó kaammu bake de kó iwǎrii ké da nàké ì tu mù. ¹⁸ Kuyie nkùu baké kènkè nè ketenkè kuù do dǎ a cice Nebukannesaa okpààti diwè. Kòo yètiri ndeu kè bè ò dé, ¹⁹ nè de kpéi nkè titenti timou kabè, ibotí imou kènti nhau o ìikè, kòò kòu ò dǎ kékua bè, ke yóu betabè, ke kékunko ò dǎ kékékunne bè, ke déúkunko ò dǎ kédéúkunko bè. ²⁰ Kòo ánné tefentè kè tepàtè ò deuté kè Kuyie nhò banténí kòo pàa tikpàti. ²¹ Kè bèe ò bèti benitibè cuokè, kòò nfòu fèfè kǎme ke wènnè dikpáa kóo sǎmmarímú kéndiiti timúti fenààfè kǎme, kè timaàntii ò bùúté kòò mme ndò nke kémúnè ò bo bantémè ke dǎ nKuyie nkùu baké kènkè nè ketenkè kuù baké yekpàatiyo yemou, ke ò déúkunne kù dǎ kédéúkunne wè. ²² Fǎ nho birè Baditasaa kàa dè yé demou bake, a me nyí kékunne amáa. ²³ A yeténè ti Yiè nKuyie nku kùu baké kènkè a duó ndii mǎnni kè bè tǎnii ku cǐtè kó ikǎutébòòke kè di yǎnnè mǎnaa nfǎ nnè a èi kó bekperibè nè a pobè nè a pocǐè. De kó difǎnkúò kàa diè nke sǎnti sisɔatenkaanii nè disɔwũǎ kpesi nè timátii péiti kpesi nè timátii kpesi nè idéi kpesi nè yetárè kpesi. Ke sǎnti dèe í wúó, ndè me nyí yo, dè me nyí yé demarè, ke yóu a bo sǎntemè Kuyie nkùu tǎ a fǎmmu ku nɔ mieke, yíe nkǎmu nè nanke kǎmu. ²⁴ Kè Kuyie mme ntǎnni tenòutè kè tè wǎri ì nwǎrii. ²⁵ Nte iwǎrii ìi wǎri ì tu mù: Mende, mende, Tekedi, Padisinni. ²⁶ Nte de kó yetannò dǎ kénáké ti: Mende, dè benkú ke tú Kuyie nkàammu a kpàti we kè yè dèe. ²⁷ Tekedi, kè bè benné a cǐkú tebiètè ke sǎ nha yau. ²⁸ Padisinni, bè toté a kpàti ke ti duó mMediibe nè Perisiibe.

²⁹ Kè Baditasaa duó nkòo tǎmbèe dátínné Danniyɛri tiyaàsààti kóò dùú mmesɔǎfimme kè bèe pǐkè ke dǎ ò tu onitǎánwè o kpàti mieke.

³⁰ De kó keyènkè kemáa mieke nke bè kùamè okpààti Baditasaa.

6

¹ Kè Dariyuusi Mediibe botí kouu cǎutè tikpàti, ke sǎ nhò mǎke yebie nsipísikuò nè yédéè.

Danniyɛri dootitabè ò diímmè

² Menmè kè Dariyuusii ánné kùmandáàbè tekòutè nè sipísidé (120) o tempè mmieke kè bè mbaké nè o yètiri. ³ Kòo tǎatè miníisibè bètǎati bèe yó mbaké kùmandáàbè ke bè nǎa mbe tǎmmú bo ncenti mǎe botí kè dèe yie nkòo kperè marè báa cake. Kè Danniyɛri ntú be kóò mǎu, ⁴ kòo mpǎnkú betabè bedé nè kùmandáàbè mecii mmedie, kòo kpàati ndó kóò baá ndiheì dimou mutǎmmú. ⁵ Nè de kpéi nkè miníisibè nè kùmandáàbè kè bè nwanti ke bo yà Danniyɛri bo ndòò meyei mmamè de kó tikpàti yete mè. Bè me nyí nyà o kó meyetimè mǎmè yoo mecaàrimè, kè bè nsǎ nho kperè demou do nséi nwe, timati í bo bè bo ò sei ntii ìnkè. ⁶ Kè bèe yóu kénáké bemáa ke dǎ: Ti í yóó yà Danniyɛri kó meyei mmamè kè ti sǎa í ò diínnè Kuyie nhò tǎ nkú kuó ìnkè nke.

⁷ Benitibè bedé bembe nè kùmandáàbè kè bèe unné kékote okpààti borè mecǎa nkóò nàké ke dǎ: Okpààti Dariyuusi mbo sǎa! ⁸ Miníisibè nè kùmandáàbè diebè nè besǎmpóbè nè méérìbè nè diheì kó bekótibè beè tii nke tǎatè ke tú bè bo da nàké kàa béi ndinùu mari ke di wǎri dii tu otǎnkú òmáa mieke tinti benitibè timou tí mbáa nfǎ mǎa, òmǎu báa bántè Kuyie nyoo onitii tǎu mǎu, kè dè í tú fǎ mǎa ndi ti bo mbáammè. Kè wèe yete ke bántè dèterè marè bèe ò dootóo yeciricirè á dii

fɔ̀tìrì miɛkɛ. ⁹ Okpààtì, dɔ́u ndɛ kó dinùù kéĩkú a cannimè kè dɛ kó dinùù ténkɛ báá ceetɛ, kéndonnè Mɛdiibɛ nè Perisiibɛ kó ikuó.

¹⁰ Mɛ̀m̀mɛ kòo kpààtì Dariyuusii wāri dɛ kó dipátíri kéĩkú o kó mɛcannimè.

Bè dootóomè Danniyɛɛri yɛcìrìcìrè fɔ̀tìrì

¹¹ Danniyɛɛri kèè diì m̀nnì dɛ kó dinùù dɔ́ummè kòo kpààtì ìkú o kó mɛcannimè, kòo kò nɔ cīètè kédekɛ kudànkù kó kudieku kékpɛtè fenétibè Sedisadɛmmu bíékè kɛ níí nínkú kébántè Kuyie nkè kù sāntɛ kucɛ mètāāti diyie ò dīmāā miɛkɛ ò baa dɔ ɔ̀ ndɔ̀rimè. ¹² Kòo dootitɔ̀bè kɛ mɛcāā nɔ cīètè kɛ bo ò paatè kɛ nsó nhò báá nKuyie nkè kù kuònnè. ¹³ Kè bè kɛ okpààtì borè kóò náké kɛ dò: Okpààtì a í wāri dipátíri kɛ ìkú a cannimè kɛ tú wɛ ntànkù miɛkɛ ti ndɔ́u nfɔ̀ɔ̀ mād, kè wèè mɛ nyetɛ kɛ dɔ́u ndɛtɛrè marè yoo onitì m̀u bè ò dootóo yɛcìrìcìrè ā diì fɔ̀tìrì miɛkād? Kòo kpààtì dò: Weti weti! Tinti n tāātémè kéndonnè Mɛdiibɛ nè Perisiibɛ kó ikuó ti í yóó ceetɛ. ¹⁴ Kè bè ò ténné kɛ dò: Benitibè bè tóní bè Sudaā èi bɛ kóò m̀u bè tu wè Danniyɛɛri, ò í da dé, ò keté kɛ í dake a dɔ́u ndiì nùù kpéí. Ò báá nKuyie nku kucɛ mètāāti diyie ò dīmāā miɛkɛ.

¹⁵ Okpààtì kèè diì m̀nnì dɛ kó tināāntì kòo yèmmè caàrè mɛdiè, nkòo ndó kédeté Danniyɛɛri, kɛntũũ nkɛ wā nhò bo yīmè kóò dɛtè. ¹⁶ Kè Danniyɛɛri dootitɔ̀bè wētení mɛcāā nhokpààtì borè kóò náké kɛ dò: A yēmu a mómumu nkɛ dò mMɛdiibɛ nè Pɛdisiibɛ kó ikuó miɛkɛ kè bè wāri tìmatì kòo kpààtì ìkú o nòutè, ti ɔ̀ɔ̀ í ncèètɛ.

¹⁷ Mɛ̀m̀mɛ kòo kpààtì duó nkè bè tóní Danniyɛɛri kɛ nyóó ò dootóo yɛcìrìcìrè fɔ̀tìrì miɛkɛ. Kòo kpààtì náké Danniyɛɛri kɛ dò: Kuyie nda dɛtè, kunku a tũ nkù nè mɛwɛ́ɛ̀rìmè.

¹⁸ Kè bè tóní ditāri diɛrì képoo nkòo kpààtì ìkú o kó mɛcannimè, bè tu bekótibè kè bè múnkɛ ìkú bɛ kōmɛ kè dɛ bo yie nkòò m̀u báá dennɛ Danniyɛɛri.

¹⁹ Dɛ kó difɔ̀nkúò kòo kpààtì kò nɔ cīètè, ò í nyie nkɛ di dɛmarè, bá ò í nyu o pocīè, ò mɛ nyí nna kɛ duó dɛ kó keyènkè.

Danniyɛɛri yènnímè yɛcìrìcìrè fɔ̀tìrì bá dɛmarè í ò dɔ̀

²⁰ Kòo kpààtì íté kè dɛ kpāá uu kékɛtɛ yɛcìrìcìrè fɔ̀tìrì borè. ²¹ Ò tɔ̀nko diì m̀nnì keyú nè mɛyɛ̀ncā̀rìmè kó kuní kɛ dò: Danniyɛɛri Kuyie nkóo tɔ̀ntì, Kuyie nha tũ nkù nè mɛwɛ́ɛ̀rìmè kù na kɛ da dɛténè yɛcìrìcìrè nónkuótàà?

²² Kè Danniyɛɛri ò ténnéni kɛ dò: Okpààtì mbo sáà! ²³ Kuyie n tũ nkù tɔ̀nnímu ku tɔ̀nnì kè di tàú nyɛcìrìcìrè nò, bá yè í n dɔ̀ mɛyɛi mmamè, n yí caàrè dɛmarè Kuyie, m mɛ nyí dɔ̀ dɛmarè dèè í da naati.

²⁴ Kè dɛ narikɛ okpààtì kòo duó nkè bè dennɛni Danniyɛɛri yɛcìrìcìrè ā diì fɔ̀tìrì miɛkɛ, kòo yènnì kè bè nsó nhò í kòutɛ bá sámpòrè kɛ yè ò do duómmè o yèmmè mɛm̀u Kuyie. ²⁵ Dɛ kó difɔ̀nkúò kòo kpààtì duó nkè bè pīnnì bèè dɔ̀ dāke kɛ bo ku Danniyɛɛri kè bè dokoo yɛcìrìcìrè fɔ̀tìrì nè bɛ pobè nè bɛ bí, kè bè níí nkpaá kɛ í tũ̀koo difɔ̀tìrì fũ̀ kè yɛcìrìcìrè bè tɔ̀tɛ tɔ̀tɛ kɛ aaroo nè bɛ kũ̀.

²⁶ Dɛ kó difɔ̀nkúò kòo kpààtì wāri dipátíri kénáké benitibè bɛm̀u nè ibotí im̀u, titentì tim̀u kɛbɛ kɛ dò: Mbonè kè dɛ naati.

²⁷ N dó kénáké ti tu: N kó ketenkè kem̀u duómè bá wè wè ndé Kuyie nDanniyɛɛri tũ nkù.

Kuù fòu,

kɛ yó mbo sáà,

ku kpàtì í yóó deè,

kuù yó mbaké sáã.

²⁸ Kuù coonko kè kuù dɛɛrí,
kuù dǎ̀rri tidiɛ̀tì nè mɛdǎ̀r̀r̀m̀è càmm̀è,
kɛ́ĩnk̀è miɛk̀è nè kɛtenk̀è ìnk̀è.
Kuù fiètè Danniyɛɛri yɛcìrìcìr̀è nɔu miɛk̀è.

²⁹ Dɛ kó difǎnkúò kè Danniyɛɛri dǎkɛ dɛukɛ Dariyuusi kó tikpàtì miɛk̀è kɛtanǹenko Siduusi Pɛrisi kou kpɛti miɛk̀è.

7

Danniyɛɛri dǎ̀um̀m̀è tidǎ̀ùnt̀i kɛ̀yà dɛsɪ̀nǹè dɛ̀nàà

¹ Baditasaa kpàtì benni ketirì Babidɔnni miɛk̀è, kè Danniyɛɛrii dǎ̀ù ntidǎ̀ùnt̀i kɛ̀yà mɛbenkùmm̀è pɛ̀u ò duó dìi mǎnǹi o dǎ̀ù. Ò ɛ̀ntɛ dìi mǎnǹi kɛ̀wǎri ò yà dɛ o dǎ̀ùnt̀i miɛk̀è. Ntɛ ò tì yà kè tì ndòm̀m̀è.

² Kè Danniyɛɛri bɛi nke dǎ̀: N duó dìi mǎnǹi kɛ̀yà kuyaakù iténim̀è itemm̀ankɛ ìnàà dǎmɛ̀ɛ̀r̀i ìnk̀è kɛ ìinko o niɛ. ³ Kè dɛsɪ̀nǹè dɛ̀nàà yènǹi dǎmɛ̀ɛ̀r̀i miɛk̀è bá dɛ í sɛnǹi. Bá mùu sɪmm̀u kè mù càǎnǹè mutɛ̀m̀u. ⁴ Kè muketim̀u dǎnǹè dicìrìcìr̀i kɛ né mǎkɛ ifiètì fɛtúúfɛ kǎm̀è. Kè nnì nkpaá wúó nkè bɛɛ dɛitɛ mu fiètì kè mùu ítɛ kécómm̀u onit̀i kǎm̀è, kè bɛɛ mù duó mmenitiyèmm̀è. ⁵ Kè musɪmm̀u dɛrímm̀u yènǹi kɛ dǎnǹè kutontonkù kɛítɛ kékpaá, kɛ aaké icɪnt̀i itǎǎti, kè bɛ dǎ̀ mùu ítɛ kécómm̀u páí, kékɛtɛ kɛpɪmm̀u pɛ̀u kécááké. ⁶ Kè nnì nkpaá wúó nkɛ̀yà mutɛ̀m̀u kè mù dǎnǹè dimanǹi kɛ mǎkɛ ifiètì tenòtɛ kǎm̀è kè ì bo ìnàà mu ìnk̀è nè yeyɔ̀ yè̀nàà, kè bɛɛ mù duó mmuwɛ́rím̀u kè mù bo mbaké. ⁷ Kè m baa nsáké kɛ wúó n yà dɛ n dǎ̀ùnt̀i miɛk̀è kɛ̀yà musɪmm̀u tɛ̀m̀u kè kufɔ̀wǎá nnì mpɪ̀ mmedìè kè n kǎmbùàt̀i do, kè mù mǎkɛ muwɛ́rím̀u diem̀u bá mù í mǎkɛ mù mǎnǹè mù, kɛ mǎkɛ timátì kó yènǹi nyediyè kɛ bo ncáá nke kɛ̀ù mù pɪ̀ ndè, kɛ naù mù càáké kɛ sùó ndè. Bá mù í dǎnǹè dɛketirè, kè mummu mǎkɛ yeyiè ntepiítè. ⁸ Kè nnì nkpaá wúó ndɛ kó yeyiè nkè disǎ̀mp̀r̀i marì yènǹi yɛ cuoké kébɔ̀ nyètǎ̀t̀i, kè dɛ kó diyènǹi mǎkɛ inuò nhonit̀i kǎm̀è nè dinùu kɛ náá ntipocɛmm̀únáànt̀i.

Kuyie mbeénti

⁹ Kè nnì nkpaá wúó nkè bɛɛ dǎ̀ù nyekpaàtìkàrè, kòo dakótì mǎ̀ùu kǎtení kékari, kòo yààtì pɛi kɛ dǎ̀ ntipààkónt̀i, kòo yùtì dǎ̀ ndipedabùu pɛ́r̀i, kòo kpààtìkàr̀i cǎ̀u mmuhǎ́á nke mǎkɛ yecɛ̀ɛ̀tiyè kè yè múnkɛ cóú. ¹⁰ Kè mehǎ́ákperim̀è yìènǹi kɛ pǔ̀ɛ̀ nho ìk̀è kukó nkǎm̀è kè benitibè sikɔ̀u sikɔ̀u pɪ̀ nho tǎmm̀u kè sikɔ̀upíkùp̀i còrm̀u o ìk̀è, kè tibeént̀i keté, kè bɛɛ pǔ̀t̀ɛ yepátɛ.

¹¹ Kè nnì nkpaá wúó ndiyènǹi sǎ̀mp̀r̀i dìi nǎá ntipocɛmm̀únáànt̀i tɛfentè kpɛti. N kpáá kɛ dɛ nwúó nkè bɛɛ kuò musɪmm̀u mummu kè mù dootóo muhǎ́á diem̀u miɛk̀è kè mùu cóútɛ. ¹² Dɛsɪ̀nǹè sǎnnɛ tɛ̀nkɛ í nkpaá mǎkɛ muwɛ́rím̀u, kè bɛ né dɛ yóu kè dɛ bo nkpaá fòu yemǎ̀r̀è mayè miɛk̀è.

¹³ Kè nnì nkpaá wúó n yà mɛ̀è benkùmm̀è n dǎ̀ùnt̀i miɛk̀è kòo mǎ̀ùu yènǹi tiwetì miɛk̀è kɛ dǎ̀ nhonit̀i kɛ kɛtɛ kénwetì odakótì kè bɛ ò ni o borè. ¹⁴ Kè bɛɛ ò dɛ̀uk̀unne kóo duó ntikpàtì kòo baaté, kè titenti timɔ̀u, yehɛkè yemɔ̀u, ibotì imɔ̀u kǎbɛ mpɪ̀ nho tǎmm̀u, kòo mbaké sáã, o kpàtì í yó mmǎkɛ kumànkɛ.

Dɛ kó tidǎ̀ùnt̀i tu mù

¹⁵ Kè n kǎmbùàt̀i do mɛdiè mmí nDanniyɛɛri kè kufɔ̀wǎá nnì nhauté kɛ yé dɛ kó tidǎ̀ùnt̀i tumè tikǎmb̀d̀orikpɛti ntì. ¹⁶ Kè n tǎ́nǹè benitibè bɛ̀è dɛ bo bɛ kóo mǎ̀ù kóo beke dɛ kó dɛnɛnǹè tu mù, kòo n nǎkɛ tì tu mù kɛ dǎ̀: ¹⁷ Dɛsɪ̀nǹè dɛ̀nàà dɛndɛ benkù yekpaàtiyɔ̀ nyɛ yè̀nàà. ¹⁸ Dɛ kó difǎnkúò Kuyie nkùu baké kɛ́ĩnk̀è nè kɛtenk̀è ku kǎbɛ bo cǎutɛ tikpàtì kè ntì tɛ sáã. ¹⁹ Kè n yí kɛbeké musɪmm̀u naamm̀u benkù mù mùu do í dǎnǹè dɛtɛrè dɛtǎ̀t̀i, mùu do duó tikǎmb̀d̀ùt̀i

ke mɔke yemátinìi nnè disɔwũ ò kó tinónkúótì, ke cáá nke kěũ mù pĩ ndè ke nau mù càáké ke sùò ndè. ²⁰ Kè m múnkɛɛ beke de kó musĩmmù mùu do mɔke yeyiè ntépíítè mù benkú mù nè diyènni teri dìi do yènni kébɔ nyeteyè yetããti dìi benkú mù, dìi do mɔke inuɔ nnè dinùu ke náá ntipocẽmmúnáãnti ke de u ke pẽtè yeteyè. ²¹ Kè nní nkpaá de wùó nkè de kó diyènni kpannè Kuyie nkó benitibè kéndó ké bè na. ²² Kòo dakótii íténi kékónné Kuyie nkùu baké kěĩnkè nè ketenkè ku kɔbe. De mǎnni tũðke dìi mǎnni kòò bè duó ntikpàti.

²³ Kòo n náké ke dǎ: Musĩmmù naammù benkú dikpààtiyuu naanni ndi, dìi cáãnnè yeteyè, de kó dikpààtiyuu dìi yóó na yesonye ké yè maanko ké n yè nàu ke yè yauri. ²⁴ Kè yeyiè ntépíítè benkú bekpààtibè tɛpíítè bèè yóó ãnnè de kó dikpààtiyuu miẽke. De kó difɔnkúò kòo tǎu mǎu yènni ke cáãnnè betɔbè kéna bekpààtibè bètããti, ²⁵ kènnáá ntipocẽmmúnáãnti, ke sǎá nKuyie nkùu baké kěĩnkè nè ketenkè, ke fěũnko ku kó benitibè kéndó kéceetɛ Kuyie nkɔbe benfitimè kó dipátiri nè be kó ikuó. Ò bo mmɔke de kó muwɛrímú ke dǎ yebie nyètããti nè dikéè. ²⁶ De kó difɔnkúò kè Kuyie nkó tibeéntii íté, kè bèe deite o wɛrímú kè mùu dèè sǎá. ²⁷ Kè bèe duó nKuyie nkùu baké kěĩnkè nè ketenkè ku kɔbe tikpàti, kè bè mbaké ke te yekpààtiyɔ yemǎu. Kòo kpàti mbo sǎá, kè titenti kó bekperibè bemǎu nyié nho kpɛti ke pĩ nho tǎmmú.

²⁸ N dǎuntì mǎnku nku mɛmmɛ, mí nDanniyɛɛri n dè yà dìi mǎnni kè dè n di ké n kpeí kè nní ntoti n yèmmè de ìnkè.

8

Danniyɛɛri duómè tidǎuntì kɛyà dipedaà nè dibɔdaà

¹ Baditasaa kpàti benni tǎãnni, mí nDanniyɛɛri kè n wɛtɛ kédóu ntidǎuntì teti kɛmbúútii n do dǎu nti meketimè. ² Ntɛ de kó tidǎuntì: N duó kè dè ndò m bo Suusi kó diheidiè ndi Edammu tempɛ, nhUdaii kó ntaké, ³ kè nní nwúó nkéyà dipedaà kè di còmú kukó ntaké ke mɔke yeyiè nyèdèè kè yè òkù mɛdiè. Dii dèntɛ ke yènni kè di deunè diteri. ⁴ Kè n yà de kó dipedaà kũmmùmè de ìkè bíékè kubakù cǎnku nè kuyóu. Bá kuwanwankù tekù makù í nna ke bo di bàao. Kè di wetínnè kù kù báa na ké di bàao, kè di dǎori di dómè kè di wɛrímú déúkú.

⁵ Kè nní nkpaá ke toti n yèmmè kè dibɔdaà marii yènni deyìkè bíékè kɛncokù ke firì kutenkù ke cǎa mɛdiè, bá di naàcèi í káá nkɛtenkè kè di yènni dièrì soké di nuɔ nsaku ke duó tikǎmbùàti. ⁶ Kè dii tuɔkeni dipedaà n do yà di kè di bo kukó ntaké di borè, kébunnóò nè di wɛrímú mumǎu. ⁷ Kè n yà di potémè dipedaà nè kemieke ké ndi puoti ke bóóté bóóté di yiè nyèdè ké di bɔ mbá di í nna ke di bàao, ké ndi fũrì bá òmǎu í nna ke di fiètɛ. ⁸ Kè dibɔdaà wɛrímú ndeukú mɛdiè mbá mù í mmɔke mù mǎmè, di wɛrímú tũðke dìi mǎnni mu mǎnku kè diyènni dièrì bóóté, kè yeteyè yènni yènàa de kó difɔtìrì kénwetì itemmǎnke ìnàa.

⁹ Kè di sǎmpóri teri marii yènni yɛ kó dimari ìnkè kè di wɛrímú ndéúkú mɛsàa nkè di wetì diyiè yìèni kè nè kubakù cǎnku nè diheì sǎari. ¹⁰ Ke múnkɛɛ kpannè kěĩnkè kɔbe ké bè na, kɛtũnè siwǎa péu ke si nàu. ¹¹ Kè di kpannè siwǎa kóo kpàati képaa nyiwũ bè do o feu i yewe yemǎu kəsǎũ nKuyie ncəsààtè. ¹² Kè dii nanè dɛĩnkè kɔbe képaa mbè do feu i wũ, nè mɛdǎrìimè yeime miẽke kè de kó diyènni yete timómmǎnti kènnɔ nke dǎori di dǎ mèè kó dimàa.

¹³ Kè n keè Kuyie ntǎnni marii náammè, kékeè diteri marii di bekémè ke tú: Mɛbenkùmè a benkemè yóó kǎá ndɛ? ɔnye mǎrè miẽke nke iwũ kó muféu yóó wɛtɛ kəsǎtémè? Oyeiwe wèè cǎari ò yó mbo kékǎá ndɛ? Dè yó nkǎáké de kòò yóu ò bo ndǎarimè Kuyie ncǐtètè nè dɛĩnkè kɔbe ci dè? ¹⁴ Kè Kuyie ntǎnni

ketiri dō: Deyuo nsikoupísídé nè sikousitāāti (2300) nè yekūnwerè sikoupísídé nè sikousitāāti (2300) deè dō nképēēté kè Kuyie ncīētè né wēte kéwenke.

Danniyeri dāuñti dērínti kó mēbenkùmè

¹⁵ Mí nDanniyeri kè nní ntoti n yèmmè ke bo banté de kó tidāuñti tu mù, kè dēmarēe kōtení kécómmú n yīkè ke dōnnè onìti. ¹⁶ Kè n keè metammè mamè kukó Udaii borè kè mē pīēkù ke tū: Kuyie ntōnni Kabiyeri, náké onìti yie nho dāuñti tu mù. ¹⁷ Kè Kabiyerii kōtení n cómmú dē, kè kufōwāá nni mpī nkè n nínkú kēsīnnōo ketenkè, kòò n náké ke dō: Danniyeri, onìti fō, á nyé ke dō nha yà dē tukúnè yemōrè sonye nye, ¹⁸ kēnsaké ke n náánnè kè m baa sīī nketenkè bá n yí yé m berí ndè kòò m pī nkéliní kécónnè, ¹⁹ ke n náké ke dō: M bo da dāa nKuyie mmieke yó ndòmmè, dē yóó dāò yemōrè sonye Kuyie ntāāté yè mōnni ndi. ²⁰ Dīpedaà a yà dī nè yeyiè nyèdēè, dē benkú Mēdii nè Pērisi kó yekpāātiyo nye. ²¹ Dībōdaà benkú Kēresi kóo kpāāti nwe, diyēnni dieri dīi soké dī nuò ncuokè dī benkú okpāāti ketiwè nwe. ²² Diyēnni dīi bōóté kè yeteyè yēnāà yēnni dī kó difōtìrì dē benkú bekpāātibè bēnāà ndi bèè yóó cōuté oketiwè, be kó muwērímú né í yóó tuōke o kōmu. ²³ Be kpāti bo tuōke dīi mōnni ti mǎnku kè benitiyeibe yei ntūōke mē dúōnni, kòo kpāāti tefentè yīè nyēnni kēnnō nke ciī mbenitibè mēdiè. ²⁴ O wērímú yó ndéúkúmu, mù né í yó mbonni o borè, ò bo cake mēdiè. Ò dōòrì dēè kó dimāà bo nyié ò bo na kékuo benitikperibè, kéwēnnè Kuyie nkabe mómamēbe. ²⁵ Ò bo ncīi mēdiè nkēna kēsuoó betabè, nè o kó tefentè mieke ò bo kuò benitibè bèè do kari ke í yīēkù, ò bo ndó kékpānnè múnke okpāāti diēwè, de mōnni né ndi bè yóó ò kūōmè bá òmōu í ò poté. ²⁶ Nte a yà tīi dāuñti benkú dē. Timómmānti nti, kè tīi tukúnè deyuo nnè yekūnwerè. A tī sōnne ti kó yemōrè kpaá dētirīmu. ²⁷ De kó dimōnni mí nDanniyeri kè dē n yōnte, kè nní mmō nke dō yemōrè mayè. N kōnti tēíné dīi mōnni kè n wēte kēsōtè n tōmmú okpāāti borè. Kè dē nkpaá n kōōnnè de kó tidāuñti kpéi mbá m mu nyí ti banté.

9

Danniyeri bāñtēmè Kuyie

¹⁻² Mēdiibe botí kóo kpāāti Dariyuusi Asuyeduusi birē kpāti benni ketiri Babidōnni, mí nDanniyeri kè nní nfēi nKuyie mpáte, de mōnni ndi m bantēmè Kuyie ndo bēi nti nè ku pāānāānti náāntò Sedemii nūū mieke, tīi tukúnè yēbie nsipísīyiekè Sedisademmu yóo náammè tidobontì. ³ Kè m bou dinūū ke dāátí tifōtōnti, ke cóú n yuu mutápeí, nkébóúté n Yiè nKuyie mbíékè ke bo kù dāu nke kù bāñtè. ⁴ Kè m bantè Kuyie nké kù dāa nti cààrīmè ke dō:

Áú! Kuyie nkuù de, ke kpeñni. Fō nwèè taunnè bèè pī nha tannò, bá a òó í nyè mbèè da dō be kpéi. ⁵ Ti da yeténèmu, ti dōò mēyei mme, ti cààrèmu, ke yete a kpeti, ke bütinnè a tannò nè a kuó. ⁶ Ti í kēnté a pāānāānti náāmbè bèè do náánnè ti kó bekpāātibè nè ti kó bekótibè nè ti yembè nè ti kó kubotí kumōu. ⁷ Kuyie nfō nwennimu páíí, tīi cààrè ke dō nkékékūnnè timāà. Tīi te ifei Sudaa kabe nè Sedisademmu kabe nè Isidayeribe bemōu bèè tōké nè bèè díetiri, bèè ciété ke bo yehèkè tēyè ti da yeténè mēè kpéi. ⁸ Kuyie ntīi te ifei, tīnti nè ti kó bekpāātibè nè bèè ti baké nè ti yembè ti da yeténè mēè kpéi. ⁹ Áú! Tī Yiè nKuyie nfō nwèè mōke mēsēmmè, ke ti cīēnko bá nè ti mē nyetēmè a kpeti. ¹⁰ Kè í yie nke tūnnè a kuó a ti náké ì nè a pāānāānti náāmbè nò mieke. ¹¹ Isidayeribe bemōu yetemu a tié nke da bütinnè ke cààrè. Deè te kè mēyei nha náké mēè kpéi a kóo tōnti Mōyiisi páte mieke kè mē ti tūōkení. ¹² A do náké tī, tīnti nè ti kó bekpāātibè bèè ti nī, tīi

dòrri mɛyɛi mmɛ̀ tì tùòkùnì Sedisadɛmmu mɛ kó kubotí í buoté kupíkù tɛkù makù. ¹³ A do nàké mɛ̀ yɛi nkpéi a kóo tǎnti Mɔ̀yisi páte miɛke, mɛ̀ tì tùòkɛní, tì mɛ nyí yóu mɛyɛi nke bo bónkùnne a miɛke, tì í dake a tǎáté tì ke bo tì dòò tì kpéi. ¹⁴ Dɛ̀ kpéi nte kàa í yóu a bo tì duɔ̀nnímè dɛ kó mɛyɛi. Tì Yiè nKuyie nha dɔ̀rìmmè mɛmɔ̀u siému. Tíi yete a tié.

¹⁵ Tì Yiè nKuyie nha dɛ̀nne dii mǎnni a nìtìbè Esibiti nè muwɛ́rímú kàa yètìrì feitému, ke kpaá bo nè yíenní tìi yeté a kpeti. Tíi cààrè. ¹⁶ Kuyie nha sàa ndɛumu, báa yóu kàa miɛke do Sedisadɛmmu a èi, a kó ditāsààrì. Tì kó mɛyɛi nnè tì yembè kǎmɛ, mɛ̀ te kè benitìbè sǎ́ nSedisadɛmmu nè a nìtìbè. ¹⁷ Kuyie nkénté m báammìi n da báa nyi a yètìrì kpéi, wénté a cǐtè cǎkemè. ¹⁸ Kuyie nkeè n da báammè, wénté a te dii èi pǎnte mɛ̀ botí. Tì í da báa nke yè nti mǎnnè á tì tee, tì da báa nha tì kuò mmɛ̀ kpéi nke mɛsémme. ¹⁹ Kuyie nkénté tì báammìi ke tí cǐé, keè tì yè mmù ke tí teennè, báa ɔ̀te nè a kó diyètìrì a kǎbe yu di dɛ kó dihéi miɛke di kpéi.

Kuyie ndáa ntì Danniyɛɛri yebie nsipísìyiekè kpéi

²⁰ Kè nní nkpáa báa nKuyie nke kù dáanko n yɛi nnè n kǎbe Isidayɛɛribe kǎmɛ ke nkù báa nku tāsààrì kpéi. ²¹ N kpaá ke mɛ nnáa nkè Kuyie ntǎnni Kabiyɛɛri n do yà di n dǎuntì tètì miɛke kè dii kǎtení m borè ke einte mɛcǎ́a nke sǎ́ ndè berínè kuyuoku bè feu dii mǎnni iwṹs Kuyie. ²² Kè di n duó nyitié nke dò: Danniyɛɛri n kǎtení ke bo da yíé mɛciì mme. ²³ A bǎntè dii mǎnni ndi Kuyie nkù n duɔ̀nnímè tináàntì a kpéi, kè n kǎtení ke bo tì nda náké. Kuyie nda dómu, yetoo kékeè dɛ kó tináàntì, kébanté a dǎuntì tu mù. ²⁴ Bè benné dimǎnni ndi dii tu yebie nsipísìyiekè kuce mɛyiekè, dɛ kó yemǎrè bo a nìtìbè nè dihéi sààrì kpéi nke, kè dè bo yie nkè be tookperíi dɛ̀, kè bèe yóu mɛyɛi mmudɔ̀rìmmù, kè Kuyie mbè cǐé mbe yɛi, kè be dɔ̀rìmmè séíté kénsíé sǎ́. A yà dè tidǎuntì miɛke nè Kuyie nnàké tì kè tìi dòò. Kè bèe wète kéwénkùnne Kuyie ncǐtè. ²⁵ Nte a dò nkébanté tì ke tì yǐtè: Kébennénè bè búi ndi yíè di bo wètemè Sedisadɛmmu kóò maá ke yàa tuòkɛnè okpààtì bè tǎáté wè, dè mǎke yebie nsipísìyiekè kuce mɛyiekè ndi. Dɛ kó difǎnkúò yebie nsipísìkuò nè yèdè kuce mɛyiekè yɛ miɛke dihéi nè di kó sicǐkperí dè bo maá. Dɛ kó yemǎrè dè yó nyóumu mɛdiè. ²⁶ Dɛ kó yebie nsipísìkuò nè yèdè kuce mɛyiekè kó difǎnkúò kè bèe kuò Kuyie ntǎáté wè, bá òmǎu í nhò pàte. Dɛ kó difǎnkúò kòo kpààtì tǎu mǎu kǎtení nè behǎǎpǎmbè, kǎpǎnte dihéi nè Kuyie ncǐtè ké nyóó dentɛnè kè Kuyie nhò poté. Ò né yó ncaàritemu menie nhǎ́ ta kukó nkénhǎmmè ke yàa kúnè, ke yè bè tì tǎátémè weè kpéi nke. ²⁷ Yebie nyèyiekè yè kpaá yɛ miɛke ò bo dǎnnè benitìbè péu mɛtaummè. Yebie nyètǎati nè dikée kó difǎnkúò kòo bè pàa mbè bo nfeumè Kuyie nyiwṹs ke kù pǎ́ nyepǎrè. Dɛ kóo cààrìwè bo ndǎri isǎke kpɛrɛ kè dèe tonté. Ò yó mmè dǎ̀rimu kè bè tǎáté tì o kpéi nkè tìi ò tùòkɛní.

10

Danniyɛɛri dǎu ntidǎuntì kéyà onitì wèè dàátì tiyàpéitì

¹ Siduusi Perisi kóo kpààtì kpàtì benni tǎánni miɛke, kè Kuyie mbéinnè Danniyɛɛri bè yu wè ke tú Bétisasaa nè tidǎuntì miɛke, kóò benke tìi dò nkétuòkɛní tìi tukúnè mɛháàrimè diemè. Kè Danniyɛɛri ntoti o yèmmè ke bo tì banté kè Kuyie ntì nhò benke.

² Kòo dò: Mí nDanniyɛɛri dè do sǎ́ n kari mukṹ mmu ke bo seménni tǎánnwè.

³ Bá n yí yo mmudiì sààmù, m mɛ nyí cáá nyimaa, m mɛ nyí yè mmenaà, bá n yí panti kè dɛ kóo seménnibè yàa pètè. ⁴ Otǎnkù ketiwè kó yɛwe nsipísìdè nè

dinaanni yiè ke sɛ m bo kukó ndiekù Tikidi také. ⁵ Kè nní nwúó nkéyà onìtì mǎu kòò dàátí diyaabòrì péírì, ke bou fɛsɔnaakɔnfɛ o ka. ⁶ Kòò kǎntì dǒnnè ditásààrì, kòò ìikè mièti ke dǒ nfetaafɛ ɔɔ míitémè, kòò nuɔ ndò mbè ɔ mmímè tóòsì, o baà nnè o tààke kè dè mièti ke dǒnnè disɔwũɔ bè anté di. Kòò bɛi ndè ndǒnnè ditǎnni dii náà. ⁷ Mí nDanniyɛɛri múi mǎà do yà de kó mebenkùmè, benitibè bèè m bonè bè í nyà mùmamù, nè memme kè kufɔwǎa mbè pǐ nkè bèe coké késari. ⁸ Kè nní nkpaá m mǎà ke wúó nde kó mebenkùmè diemè kè n wǎrímúu deè kè n yìikè ceete bá n ténke í mǎke muwǎrímú. ⁹ Kè n keè weè nìtì tammè, bá n ténke í n yé m berí ndè, kè n doroo ketenkè, kécimmɔ. ¹⁰ Kè tenòutè matè n kááké, kè n yínni kè nní nnínkú ke ìkú n ɔu ketenkè kè nkǎnti au. ¹¹ Kè de kóo nìtì n náké ke dǒ: Danniyɛɛri Kuyie nda dómu, yetoo kébanté tináànti kù da náà ntì tu mù. Íté kécómmú! Bè n tǎnni a borè nde. Ò bɛi memme kè n yíte kécómmú kè n kǎnti nkpaá au. ¹² Kòò yíe ke dǒ: Danniyɛɛri a bá nyǐkù! Nè a kékunne dii yiè amáa Kuyie nyìkè ke wanti ke dó kébanté dèè dǒrì, nè de yiè ndi kù kèemè a báammu ke dúo nkè n yiténí ke kǎriní ke bo tì nda náké. ¹³ Wèè bàa Perisi kǎbe kó dikpààtiyuu kòò m pèitè kè n dè dǒò yewe sipísidè nè dimáa, kè Misɛedi Kuyie ntǎrè kperè kó dimari kǎtení ke n teennè, nh ɔte Perisi kó bekpààtibè borè nde. ¹⁴ Kè tǔàkení di mmǎnni ke bo da náké tii yóo tǔàkení a nìtibè yewe yèè kǎriní ye mieke. Nte mebenkùmè mèè benkú de kó yemòrè.

¹⁵ Ò n nǎánnè dii mǎnni de kó tináànti kè n sǐ nketenkè nke ke dǒ nyúóó bá n yí tǎnninko tìmatì. ¹⁶ Kè tenitinòutè matè kááké m biè nkè n na kéwɛte kéate n nùu kébɛi nkénáké de yiè nke dǒ: N Yiè n yà mèè benkùmè mèè do n kǎmbùòtì ke n wǎrímú dèè. ¹⁷ M bo yíme mí nhonitì yiè nwèè í tǔàke dèmarè kénákénè n yiè m me n yí kpaá mǎke muwǎrímú yoo muwemmu? ¹⁸ Kè de yiè nyíe kè n kááké kéwɛte kè n dúo mmuwǎrímú. ¹⁹ Ò dèè memme kè n náké ke dǒ: Kuyie nda dómu. A bá nyǐkù, kàa kǎmbùòtì duò, cáttinne a kǎnti kéwɛte kǎpété muwǎrímú. Ò n nǎánnè dii mǎnni memme kè n wǎrímúu wǎtení m borè, kè nh ò náké ke dǒ: N yiè nha bo na kè m béinnè di mmǎnni ke yé a n dúómè muwǎrímú. ²⁰⁻²¹ Kòò yíe kè m beke ke dǒ: A yé n kǎtení mùu kpéi nha boràà? N kǎtení ke bo da náké tii wǎri tìnti timómmǎnti pátiri mieke. N né kpaá dǒ nkékpannèmu wèè bàa Perisi kó dikpààtiyuu, m bo nyóó tǔàkoo wèè bàa Kerɛsi kòò tǔàkenímu òmǎu me nyí bo wèè bo n teennè kè dè í tú Misɛedi Kuyie ntǎnni dii bàa Isidayɛribɛ.

11

¹ N do ò teénnèmu Mɛdii botí kou Dariyuusi kpàtì benni ketirì mieke. ² Né nte n tǎnì tii náànti mómmǎnti ke bo da náké.

Kubakù cǎnku kó bekpààtibè nè kubakù yóu kǎbe kó dikpànni

Bekpààtibè bètǎàti bèè yóó ɔutè betǎbè Perisi kó tikpàtì mieke kòò naanwè mbè tǎnni wèè kó tikpàtì yó ndeu kǎpɛtè betǎbè beketibè. O kpàtì bo deuke dii mǎnni mǎdiè nkòo báátì ke bo kpannè Kedesibɛ kó dikpààtiyuu. ³ Kòò kpààtì dikǎmbùò yiè mmǎu ànnè kémbaké benitibè bɛmǎu ke dǎrì ò dómè. ⁴ Kòò fiúkú dii mǎnni weti weti ke dèè o kpààtiyuu bo pǎnte kǎtoté itemmǎnke ìndà mieke. O yaábí ìi me nyí yóó ɔutè tikpàtì, betǎbè bèè yóó totí de kó tikpàtì, be wǎrímú nè báa tǔàke o kǎmu dòmmè.

⁵ Okpààtì wèè yó mbaké diyie yìenì kè kubakù cǎnku kó dikpààtiyuu ò yó nkpeñnìmu, kòò kóo ǎpǎntì mǎu né kpenke kóo pǎtè kòò kpàtì pǎtè o kpeti do kááké dè. ⁶ Yɛbie mmayè kó difǎnkúò bè bo ànnè metaummè, kè kubakù cǎnku kou kóo sapàa nyenke kubakù yóu kou. De kóo nitipòkù me nyí yó nkpaá nè o wǎrímú, be kó metaummè í yóo mǎnte, ò bo kú wenwe nè o dǎu nè o birɛ

nè o kɔbɛ. ⁷ Kòo cɛ̀tɛ kou mɔ̀u cɔ̀utɛ tikpàtì, kékɔtení kɛ́pɪ nkubakù yoú kóo kpààtì o cɛ̀tɛ mieke, kékpannè o kó behāāpòmbè ké bè na, ⁸ kéhéi be tenkanìi kékonnè Esibiti nè tikɔ̀utɛ̀nɛ̀ntì timɔ̀u, mesɔ̀ nkpeti nè timátì kpeti bè pɪ́nnè tì ikuó tǎmmú. Dè bo yí yɛbie mmayè péu bá dikpànnì í bo. ⁹ Kè kubakù yoú kóo kpààtìi do kucà̀nku kou mudoò kényĩ̀kɛ kɛ̀wɛ̀tɛ kékò nho kó kutempɛ.

¹⁰ Kè kubakù yoú kou kó ibíi báátí dikpànni ke tíi nkunitisũ̀kù mesàà nkè be kóo mɔ̀u báátí nè behāāpòmbè késɛ̀ntɛ kutemmà̀nku, mɛniɛ nhɔ̀ ta mɛ̀ botí kukó nképiɛ. Kòo wɛ̀tɛ kékò nho cie ke báátí kɛpi o dootitɔ̀bè kó dihéi kperì.

¹¹ Kè kubakù cànku kouu íténìi nè kemieke kébaao kubakù yoú kou. Kòo waá nyɛ̀tɪ̀rɛ yɛ̀tɪ̀rɛ péu, kòo dootitɔ̀bè mɛ nhò na. ¹² Tɛfɛntè bo pɪ́ nkubakù yoú kóo kpààtì nè muwɛ̀rímú ò m̀ake mù kpéi mbá nè ò yóó mɛ nkuɔ̀mɛ behāāpòmbè péu ò í yóó bè na. ¹³ Kubakù cànku kóo kpààtì bo yíé kéwaá nyɛ̀tɪ̀rɛ kè yɛ̀ pɛ̀ɛ̀tɛ yɛketiyè do mamè. Yɛbie mayè kó difɔ̀nkúò ò bo wɛ̀tɛnìi nè behāāpòmbè péu nè tikpà̀rɛ̀ntìi kpeti. ¹⁴ Dɛ kó dimònni benitibè péu bo báátí ke bo kpannè kubakù yoú kóo kpààtì, bá fɔ̀ nDanniyɛri a kó benitibè móm̃m̃m̃bɛ itookperì yembè bo íté ké nhò kpànnè kè dè bo yie nkè dɛɛ dɔ̀ tìi nàké tidɔ̀ùntì matì mieke, bè mɛ mbáá ò na. ¹⁵ Kubakù yoú kóo kpààtì bo kɔtení kécɛ̀ɛtɛ dihéi kperì mari ké di pònte, bá kubakù cànku kóo kpààtì báá na kóo bàao, bá ò āāpòmbè mɛ nkpeɲ̀nìimè. ¹⁶ Ò yó ndɔ̀rì ò dɔ̀ mɛmmɛ dɛmarè báá ò cònnè, ò yóó kari dihéi sààrì mieke nke dii wenni ke pɛ̀ɛ̀tɛ yɛtɛyɛ, kɛmpòntì demɔ̀u ke súó ntidobontì maa ò pɛ̀ɛ̀tɛ dè. ¹⁷ Dɛ kó difɔ̀nkúò ò bo íté kécóm̃m̃ú nè o kpààtiyuu dimɔ̀u kó muwɛ̀rímú ò bo ndɔ̀rì kè dè dɔ̀ nhò dɔ̀ mesàà nkéduó nnè kubakù cànku kóo kpààtì kè bèɛ tau nkòo ò duó nho kóo sapàà nkòo puoke kè dè bo yie kòo ò nintɛ kékuo. Ò mɛ mbáá na nè dɛ kó mɛciì nkédɔ̀ dɛmarè bá sám̃pó. ¹⁸ Dɛ kó difɔ̀nkúò ò bo cuó ndàmɛ̀rì bíékè kó yɛhekè kɛtieke itempɛ mpéu, kòo kpààtì mɔ̀u wèè tu opòò kòò pònte o fɛntè kòo yà tɛ kó mucɔ̀ntimu. ¹⁹ Dɛ mònni kɛwɛ̀ɛtɛ o kó yɛhekè kperè bíékè, kényĩ̀kɛ kédò kékú kè dɛɛ deè. ²⁰ Wèè bo sɔ̀tɛ o fɔ̀tɪ̀rì ò bo tǎ nhonitì kòo túótɛ dɛ kó dikpààtiyuu kó tɛc̃sààtɛ kó tɛnɛntì. Dimònni sám̃pó mieke bè bo ò pònte, bè mɛ nyí yóó ò pònte kè dè nfeí yoo dè ntú nè dikpànni mari mieke.

²¹ Wèè bo ò cɔ̀utɛ ò yó ntú osɪ̀ntɛ̀niti nwe, bè do í wúónnè wè tikpàtì. Kòo tannì benitibè bo dii mònni mɛom̃p̃um̃ mieke kécɔ̀utɛ tikpàtì nè mɛciì. ²² Bá òmɔ̀u báá ò na, wèè yóó bè pònte bɛmɔ̀u kékuɔ̀nè Kuyie ntaunnè bè kumáa be kóo kpààtì. ²³ Ò bo díinnè metaummè bè dɔ̀ mɛ, ké bè sɔ̀utɛ, o wɛ̀rímú dɔ̀ke bo ndɛukú bá nè o nitibè í mɛ nsũ̀mè. ²⁴ Kòo kɔtɛ yɛhekè yɛ̀ kàrì kè dɛ yè naati yɛ kó itempɛ nke bo dɔ̀ ò cicebè nè o yààribè í dàátí ke dɔ̀ dè, kéhéi dihéi kó tikpàtì kɛ̀totí o kɔbɛ kébennè ò bo pòntɛm̃ sicɛ̀kperì, dɛndɛ kó dimàà né í yó nhā ke bo.

²⁵ Ò bo banté dii mònni ò kpeɲ̀nìimè weti weti kébáátí nè behāāpòmbè ke bo pi kubakù cànku kóo kpààtì, kè wenwe múnke mbaatiní nè behāāpòmbè bèè kpeɲ̀nì mɛdiè mmóm̃m̃m̃m̃, bè mɛ mbáá na ke yé ò yóó kpannè mɛciì mɛ. ²⁶ Nè mɛmmɛ o kɔbɛ bo ò fité kè bèɛ na o āāpòmbè kékuo kusũ̀kù. ²⁷ Dɛ kó bekpààtibè bedé bo wɛ̀nnè kékari kédi, ke ndè kàrinè kemieke ke náá mbetɔ̀bè siyáàbìsì, bè í yóó dè maa kénáké timatì kè tìi pɪ́ mmutǎmmú, ke yé dimònni dii tu kumà̀nku di mu nyí tù̀àkɛmè. ²⁸ Dɛ kó difɔ̀nkúò kè kubakù yoú kóo kpààtìi wɛ̀tɛ kénkũ̀nti o cie nè tikpàtì dieti kòo mieke péi Kuyie ntaunnè bè kumáa, kòo bè kpannè kɛpɛ̀ɛ̀tɛ kékò nho cie.

²⁹ Kè dè mboní kè kubakù yoú kóo kpààtìi wɛ̀tɛ kékɔtɛ kubakù cànku kou borè, dè mɛ ntɛ̀nkɛ báá dɔ̀ dè do dòmmè meketimè mònni. ³⁰ Diyiè yìèní kèè

bíékè kàbe yóo tuàkenímu nè bàtóòbè kóò bàao. Kòo kòntìi yàrike kòo bútínnè kòo miékèe do Kuyie ntaunnè bè kumàà be ìnkè, kòo dakenè bèè yete de kó metaummè. ³¹ Kòo kó behāāpòmbèe báté Kuyie ncēsààtè borè ké tè sīnkūnnè, kébaa bè bo nfeumè Kuyie nyiwūō, kédàā ndiwūōtònnì ìnkè isòke kpere dèè tu meyei ndiemè. ³² Nè de kóo kpààtì kó mesòummè miéke ò bo bə mbèè do í fííkú Kuyie nkó kuce miéke. Bèè do fííkú kè bèe yete kénkpàá fííkú. ³³ Be miéke bèè cii bè bo tuo mbetabè mecii nyemàrè mayè miéke, bè bo nkòu be kó bəmabè kénécunko betabè, ke fekù betabè kpere ke bè kpeti. ³⁴ De kó mēfēūtīmè miéke bè í yóo pété meteemmè péu bèè bo nkòriní bè yó nkòrinèní meyèmmè mēdémè mme. ³⁵ De miéke mecii nyembè péu bo kú, kè be kũũ nwénkūnnè Kuyie nkàbe ké bè bàte, ké bè òúté kè kumàнку né na kētuàkení, ke yé bè dǎummèmu de kó diyè.

³⁶ De kóo kpààtì bo ndǎori ò dómè kòo fentè ndeu mēdiè. Ò yèmmè bo ndo nhò deu ke pēēté yebàkè yemou nè tefentè kénsǎǎ nKuyie nkùu baké desǎnnè demou. Ò yó nnǎmmu demou, kè Kuyie nkùu baké demou kè ku miéke yàa donè o ìnkè, kè kùu dǎò kù tāāté tì o kpéi. ³⁷ De kóo kpààtì í yó ndake o yembè do tū nyèè bǎkè kpéi nhò í yó ndé dibǎò mari, bá nè benitipòbè dǎ di ke pēēté yeteyè, o yèmmè yó ndo nweè pēēté demou. ³⁸ Ò bo yóu dende kó dimàà kéndǎu ndibǎò kperi mari o yembè do í yé di, ké ndi pǎā mmesǎo nnè timátì péitì nè yetásààyè nè tinèntì sààtì péu. ³⁹ Ò bo ndó kǎpǎnte yehékè péu nè de kó dibǎò cǎnnì kó muwērímú kédéúkūnnè bèè kó dimàà bo yie nde kó dibǎò ké bè totí ketenkè kè dè ntú be kó tikuuti.

⁴⁰ Dimònnì sǎnni kó dimònnì kubakù cǎnku kóo kpààtì nè kubakù yóu kou kè dèe wēte kémáá, kè kubakù yóu kouu ò donè sinaasēi nè si dēèbè, nè bàtóòbè péu nè o kó behāāpòmbè, kè bèe ta yehékè péu kékēté itemmànke menie nhǎo ta mēè botí kukó nképíe nképité, ⁴¹ kédò dihei sààrì dìi pēēté yesonye, kè benitibè péuu duó ketenkè, kè Edomiibe bie nè Moabiibe nè Amōniibe kó bekperibè kè bèe na kóò yenténè. ⁴² O kpàtì bo tuàkenè yehékè tēyè, bá Esibiti kàbe mǎmmǎmbe báa na kóò yenténè. ⁴³ Ò bo túóté Esibiti kó tikpàtì, mesǎo nnè timátì péitì, nè tinèntì sààtì teti péu. Dibii kàbe nè Etiopii kàbe kè bèe ò bǎúté. ⁴⁴ Ò né bo keè dìi mǎnnì diyè yìèní kè, kubakù yóu kàbe kpéi, kòo kǎmbùàtìi do. Ò yóo íténèní kemieke nke, bè bo kuò kunitisũkù mesàà. ⁴⁵ Ò bo cǎnné be touti dāmèèrì nè dihei sààrì kó ditāri de cuokè, dēnde ò yóo kúmè, bá òmǎu báa na kóò teennè.

12

Yemàrè sonye kó tináàntì

¹ Kè Kuyie ntǎnni yíé ké n náké ke dǎ: De mǎnni Kuyie tǎrè kóo kótì Misēedi wèè bàa Kuyie nkàbe ò bo kǎtení, de kó dimònni yó ntú meyeñcaàrīmè kperi ndi. De kó meyeñcaàrīmè botí mu nyí ānné nè ti bomè kētuàkenèní yíé. De mǎnni a kàbe bèè yètè wǎri mufòmму pátìri miéke bèè yóo cooté. ² Becírìbè bèè bo kudǎnkù, kusũkù bo ente de yiè, kè bəmabèe ta mufòmму mùu bo sǎā, kè betabèe ta ifei miéke, meháàrīmè sǎā. ³ Kè mecii nyembè mmiēti kēīnkè tiwetì kǎmè. Bèè teénnè betabè kè bè na ke dǎori Kuyie ndómè kè bè mmiēti siwǎā dōmmè sǎā.

⁴ Fǎ nDanniyɛɛri á nsǎri de kó tináàntì, a báa denne di mpátìri tǎ tì kè kumàнку mu nyí tùòke. Kè de mǎnni tùòke mēmmè benitibè péu yóo dì kǎàmmu kè dìi bè yìè mecii.

⁵ Mí nDanniyɛɛri kè nní nwúó nde kó mēbenkùmè kǎyà benitibè tabè bèdébè kè bè còmǎmú kukó nyákè yedé yiè ndimari otǎu diteri. ⁶ Kè be kóò mǎu beke

⁸ Mí nDanniyɛeri kɛ̀ n keɛ̀ de kó tináàntì, m me nyí mbanté, kɛ̀ deɛ̀ nte kɛ̀ m beke ke dɔ̀: N Yìè ndɛndɛ kó dimàà yóó deɛ̀ òmmònnì? ⁹ Kòo n ténne ke dɔ̀: Danniyɛeri a bá nyĩ̀kù, de kó tináàntì dò nkénsòrimu kɛ̀ kumàнку yàa tuàkenní. ¹⁰ Mɛbennímè bo wénkùnnɛ benìtibè pɛ̀u, kɛ̀ bèe wenke késaate. Bɛyibe bèè í dò nkéna kékeè kɛ̀ bè nsóké ke dɔ̀ori mɛyɛi. Bèè cii kɛ̀ bembɛɛ banté deɛ̀ dɔ̀ori. ¹¹ Ke túótɛnè bè yóó yóu dii yìè bè bo nfeumè iwũɔ́ Kuyie nnè bè yóó dɔ̀u ndii yìè isòke kpɛ̀ɛ deɛ̀ tu mɛyɛi ndiemè diwũɔ́tònnì ìnkè de yó mmòke yɛwe tekòupítè nè sikòusidè nè sipísiwei ndi (1290). ¹² Dè nnaati bèè bo mbaa kétuòke yɛbie ntekòupítè nè sikòusitàati nè sipísitàati nè yènnùmmù (1335). ¹³ F́ nDanniyɛeri, f́ nní ntɛ́ kétuòke kumàнку, de mònnì ndi a yóó tamè mɛòm̀pùmè mièke, kùtenkù deèmù mònnì kéíté kécòuté a cuuti.

Osee Di mpátíri tɔ̀ t̀i náàntì

Osee do tú Kuyie mpããnáàntì náàntò nwe, kè kùu ò tǎnní Isidayeeri kó dikpààtiyuu kubakù yóú kperi miéke, kòo bo bè nàké kù ò nàké tì be kpéí. Kòò ndè bo ke dò yebie nsipísidé nè yènnùmmù kè Asidii kòbe yàa pòntenè de kó dikpààtiyuu.

De kó dimònni dihéi do bo meborime yeime miéke nke mediè. Asidii kòbe kó behãpòmbè bèè do bè ã mudoò. Kè mufòmmu yeimu mmómú ke sũmmu Isidayeeri. Dèè né do dake ntú deyèire deè tu benitibè do yóumè bè bo ntámè Kuyie nke né ntũ nKannahã kòbe kó yebakè. Nè de kpéí nkè Kuyie nni ndó Osee puoke onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè kè dèe benke meborime yeime bè kù dòrimè. Kuyie nfěũrimu ku nìtìbè kpéí mbè í yíémmè ku kpèti. Kuyie nnè yému ke dò nku nìtìbè bo kù dake. Osee né náá ntì benitibè tu bèè dake Kuyie.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Osee yàmè dende bàmbà mmeyĩtímè 1-3
2. Isidayeeri seimmè Osee 4-8
3. Kuyie nyóó potémè Isidayeeri 9-10
4. Kuyie ndómè ku nìtìbè kè dè í màke kumànkù 11:1-13:8
5. Isidayeeri yóó wěte kékarimè be tenkè 13:9-14:10

¹ Sudaa kpààtibè Osiasi nè Yotammu nè Aasi nè Esekiasi bè do còú dìi mǎnni betabè dikpààtiyuu miéke Sudaa kòbe kó dikpààtiyuu miéke, kè Soasi bire Sedoboammu ntú Isidayeeri kóo kpààtì. Kè ti Yìè nKuyie mbéinnè Bedi bire Osee.

Osee puokemè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè

² Kè ti Yìè nKuyie nni nyóó keté kù bo béinnèmè ku nìtìbè kénáké Osee ke dò:

Osee! Kòte kétúóté onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè
kè dì da pié idacēmbí,
ke yě dihéi dìi nkòbe duómme bemáà mubɔɔféù,
ke m bütinné, mí ndi Yìè nKuyie.

³ Kòo kòte kétúóté Dibadaimmu kóo sapàà nKomèe, kóo puoke kè wèè ò peité denitidabire. ⁴ Kè ti Yìè nKuyie nhò nàké ke dò:

Yú de kó debire ke dò: Sisedeedi.
Ke yě dè kpáá sámpos nwe kè m poté Yeeu cĩtèè,
ò do còú mmèè nitiiyĩ nSisedeedi èi miéke me kpéí,
Isidayeeri kpààtiyuu bo kpánné.

⁵ De yiè bo tuòke dìi yiè
m bo kéété Isidayeeri kpàritāmmù
Sisedeedi biriku miéke.

⁶ De kó difōnkúò kòo yíé képuó nképeité denitipobire, kè ti Yìè nKuyie nnáké Osee ke dò:

A dè yu ke dò: Mpè.
Ke yě mesémmè ténke í yóó nni mbonèmè Isidayeeri,
n ténke í yóó bè cĩé.

⁷ Kè Sudaà kòbe biε, n yóó bè kuómmu mmesémmè ké bè deeté, mí mbe Yiè nKuyie mmù bè te. N yí yó ntò mutāmmù yoo disie, yoo n doké ké bè deeté, yoo n deke sikpàrĩsĩ, yoo n waá mbesāndèèbè.

⁸ Kè weè Mpè nkóté kòò ò càté ke yíé kèpúó nképeité denitidabire. ⁹ Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dò:

Yú we ke dò: Okpákpàrì,
ke yé dínđi Isidayεεribε
di ténke í túmè n kòbe,
m me nténke í bo di kpéí.

2

Kuyie nnàkémè Isidayεεribε yóó dimè diwèi

¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:
Diyiè mari bo mbo kè Isidayεεribεε sũũ ndàmèèrì nùù kó mubirímú kōme,
ke bá ndò nkéna kékaa nkédeè.
Bè do bè yu dè ke tú bekpákpàribè,
bè bo bè yu de ke dò:
Kuyie nfòùkù kó ibí.

² De mōnni Sudaà kòbe
nè Isidayεεribε bè bo wēnné,
kéwaá nhokpààti omáà,
kéyè be tenkè,
de kó diyiè bo ndeu, bè di ntú Sisedεedi.

³ Nákenè di tebii bekpákpàribè ke dò,
bè tu n kòbe, kénáké di tãbè bè do tú bè Mpè
ke dò m bè dómu.

Kuyie ndōnnenēmè Isidayεεribε onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè

⁴ Kè Kuyie mbéinnè Isidayεεribε ke dò:
Seinnè di yō. Seinnè di yō,
ke yé ò ténke í túmè m pokù,
m me n ténke í tú o dōu * Yiè nKuyie nke tūnne yebokè (Wénté Isaii 1:21, 23:17,
Esekiēri 16:15-43, 23:22-49).

Wèe deite o ìikè dèè benkú ò dauti dautinēmè benitidaabè
kédeite o me saku mecannimè mēè benkú ò yùúkúmè benitidaabè.

⁵ Kè mēè dake m bo ò daté kécónnō o tetiri
m bo duó nkòò naá mbe do ò peini kòò dōmmè.
M bo duó nkòò naá ntedontè,
kòò feitóo tedontè kōme,
kè sinéyēĩ ò kùo.

⁶ O bí, mesémmè í ì nni mbonè
ke yé ì tumè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kó ibí nyi.

⁷ Be yō dauti dautinè benitidaabè mbe,
wèè bè peité ò dōdri ifei kperε nde,
ke náá nke tú: N dó kéwammú yedacĩè
kè yè nni nduò mmudiì nè menie,
ke n duò ntipeciti nè mmupàakonkperímù.

* **2:4** De kó yenáankékè nàá nyIsidayεεribε yóumè mme be

Kɛ n duò mmɛkùò nnè mɛnaà.

⁸ Dɛɛ te kɛ n yóó pii nɔ ɛ tipotì,
m bo pénné kunaàsìmpɛrí kékíté,
bá ò tɛ́nkɛ báá yà o ɛ.

⁹ Ò bo ntũ nɔ dacĩɛ̀ nkédónté,
ò bo yè wammú kémónté.
Dɛ m̀nni ò bo yĩ:
M bo wɛ́tɛ n dɔ̀u ketiwè borè,
n do dɛ nyo ndiwèi kɛ pɛ̀tɛ̀ di mm̀nni.

¹⁰ Ò í banté mĩ do ò duòmmè mudii
nè mɛnaà mpàmmè nè mɛkɔ̀sààmè.
Kè mĩ nhò duò ntimátì pɛ̀tì nè mɛsɔ̀.
Kòò dè tɔ̀u kɛ dɔ̀rinè Baadi kó tɛ̀bɔ̀nɛnti.
¹¹ Dɛɛ kpéi nte kɛ n yóó fietɛ n diitì dididèi m̀nni,
kè bè tɔ̀u fĩnyĩ kó yɛbɛ kɛ dɔ̀ò mɛnaà,
n ɛutɛ n naà, kékietɛ m pecitì nè mupà̀akɔ̀kpɛrímù
kó tiyà̀tì ò daati dè kɛ kãnkù o fɛi.
¹² M bo feinko o fɛi o dacĩɛ̀ nyìkè,
bɛ kóo mɔ̀u mɛ mbáá na kóò fietɛ.
¹³ M bo dɛ́tɛ o wèi dimɔ̀u nè o baa nyemɔ̀u,
otãnkù pànwè kpɛyɛ nè sioǹp̀usi kpɛyɛ nè yɛbaa nteyè.
¹⁴ Kòo paa nfĩnyĩ nè fikíè kó dɛtie ndo borè bo dɔ̀unko,
ò do tú dèè tu ticuuti o dacĩɛ̀ nhò cu tì,
dɛ kó dɛpaa mbo naá ndikpáà kè tikpasĩnti dè cãáké.
¹⁵ Ò dɔ̀ò dè, mɛfiè nhò do t̀óté mè,
kém̀pãã ndibɔ̀ò Baadi yɛpã̀rè,
kɛ ù dɛmámánnè kɛ duuku mɛdèi,
kɛ tũ nɔ dacĩɛ̀ kɛ n yè.
M bo dè nhò yietí.
Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ bɛi.
¹⁶ N yóó ò na mɛcìi mmɛ,
kóò tannè dikpáà kɛwɛ́tɛ kóò bɛi.
¹⁷ Dɛ m̀nni kɛ n yu wèè yie nhò do d̀ommè ò bɛ ndi m̀nni,
o yètiní dii m̀nni Esibiti.
Kè n wɛ́tɛ kóò tɛ́nné o paa nfĩnyĩ kpɛrɛ,
kɛ mɛsàà nwɛ́tɛ kɛyènní Akɔ̀ biriku.

Kuyie nyóó wɛ́tɛ kɛtaunnèmè Isidayɛeribɛ

¹⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d̀ò:
Dɛ yie kèrínímu kòò bo nni nyu kɛ tú: N dɔ̀u,
ò tɛ́nkɛ í yó nni ntú: N yie mBaadi.
¹⁹ M bo dɛ́tɛ Baadi kó diyètìrì o nùu miɛkɛ,
dɛ kó yɛbɔ̀kè botí bè tɛ́nkɛ í yóó nyé yɛ yètè.
²⁰ Dɛ yie m bo bè dɔ̀nnè mɛtaummè,
bɛmbɛ nè dɛsĩnnɛ nè tikpasĩnti
nè tinòtì nè dɛbambaànnè
kɛ dèè yie nkè m bá mbè dɔ̀òri mɛyɛi.
M bo kéké dɛkpàritãnnè nè yɛkpàrise kè mudoò dèè,
kè n nìtìbè ní nduó pètèi, kɛ í yĩ̀kù.
²¹ Díndi Isidayɛeribɛ mĩ yóó di puokɛ

ké ndi po sáà,
 kè di dǎori dè bèkúmè,
 kè di náá ntimómmǎnti
 kè di dó.
 Kè di kuò mmesémmè,
 22 M bo ndi po kè di wetí
 kè dí m banté mí ndi Yiè nKuyie.
 23 Dè yiè m bo cǎuté n kǎbe báammìi,
 kéduó nkéĩnkè yewetè,
 kè kéĩnkè duó nketenkè fetaafe.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.
 24 Kè ketenkè pèité tidiiti,
 kè fínyĩ pèité yèbe bè dǎòrinè yè menaà.
 Kè odifiè pèité be diinè yè mækùò.
 25 Di bo sũũ ndihèi,
 kè mesémmè m pĩnnè wèè yètìrì do tú Mpè.
 Kè n náké wèè yètìrì do tú okpákparì kè dò:
 A tú nkou nwe. Kòò dò:
 Fǎ nKuyie nfǎǎ n te!

3

A bo tũntemè metaummè mèè tǎte dè mǎke tiyeti nti

1 Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké kè dò: Kǎte kéwǎte kètúóté a pokù, wèè da yete kè waá nyedaciè. Dǎke we mí ndi Yiè nKuyie n dó mèè botí Isidayeeribe, bá nè bè mē nni mbùtínnémè kè tũ nyebókè Baadibe, yèè nǎnnè fínyĩ* kó yekàtìndà. 2 Mēnmē kè n kǎte ké bè yietí mǎdítìbii ntepiítè nè mēnùmmù, muyuo cìdòò tekòùtè nè sipísìnùmmù (150), 3 kédeè kóò nàké kè dò: Á mbo diè nkémǎnte, a báá ndǎuti dǎutinè benitidaabè, a báá yie nhòmǎu, m múnke í yóò ndè dǎòri.

4 Kè yé yēbie mmayè miēke Isidayeeribe yó mbomè, kè í mǎke okpààti yoo tekpààtibite, bè í yó nni nfeu iwũǎ, bè í yó nfiiku yetǎrè, kè bo ndenniní mí mbe Yiè nKuyie nkpéi, ikuó nùtì í yó mbo, bè í yó mmǎke sitenkaanìi. 5 Isidayeeribe bo wǎte, kè n wammú mí mbe Yiè nKuyie, mí nwèè bè te, kéwammú be kóo kpààti Dafiti. Dè kó yewe bo pǎété kè bè nni nwanti kè kpeutí kè dó n kó mesàà.

4

Kuyie nkpannè ti Isidayeeribe

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
 Díndi Isidayeeribe kénténè kékéè n dó ké di náké tì,
 òmǎu ténke í dǎori dèè sié,
 òmǎu ténke í dó otǎu.
 Òmǎu ténke í n yé dihèi dii mmiēke.
 2 Bá wè ò ǎ mparikumu kè né sou,
 kè kǎu kè yuuku,
 bēmǎu kè bè dǎuti dǎutinè betǎbè kè yóu mmedìè.
 Kè kǎu benitibè.
 3 Dèè kpéi nte kè dihèi dimǎu kàri mukũũ nkè benitibè dèu
 kè taunnè tikpasĩnti
 nè tinǎtì nè siyĩ.

* 3:1 Fínyĩ kó yekàtìndà: Ibǎkuó mai nyi. Benitipòbè bèè do ǎ mpǎā ndibǎò bè tu dì Asitaritee dè kó yekàtìndà.

Kuyie nkpannè ti ikuó niùbè

⁴ Kè Kuyie mbéi nke dà:

Òmàù í dò nké n sei,
yoo wè n kpannè,
fǝ nyikuó niùtì diewè n sei fǝ nwe!

⁵ A bo nkérí kuyie ncuokè kébété,
kè m pāānāāntì náāntò nkérí keyènkè kébété,
kè n kuó a yǝ.

⁶ N nìtìbè kǝ mbe í yé mēè kpéí nke n náāntì.
Fǝ n kuó niùtì a mómmuǝ nha í dó ké n yǝtété.
Nè de kpéí n yóó da deitemu n kuó tǝmmú mieke.
A mē n yēmmē mí nKuyie mmí nwèè da te,
n yóó yēmmu a bí kpéí.

⁷ Bè dǝdǝrì meyei mme nè bè baa bomè.

M bo deite be sānni kè bèè di ifei.

⁸ N nìtìbè feu ìì wǝǝ meyei ntǔntimù kpéí mbè de nyonnè,
dèè te kè bè dó bè ndǝdǝrì meyei nkè bè pèú ke yo.

⁹ Mēè yei ndoti n nìtìbè,
mēè doti ikuó niùbè,
n yóó bè yietímu be yei nke fǝó
mbe yei mbè dǝdǝ mē.

¹⁰ Bè yo nke í diè,
ke nyóu ke tǔnnē yebǝkè bá bè í sǝũnko.

Ba nte?

Bè tēnke í n dé mēè kpéí nke mí mbe Yiè nKuyie.

¹¹ Bè dǝuti dǝutinè betǝbè mbe
ke nǝnnè yēnacekote nè mēnapàmmē,
dèè bè fēnte.

¹² N nìtìbè né bekù be pǝādǝ nyē
ideí ìì bè nǝá mbe kpéti.
Kè mubǝyaá mbè ta ke bè fétinne,
kè bè dēténè Kuyie nke tǔnnē yebǝkè,
mí nKuyie mmí nwèè bè te.

¹³ Yetǝrè ìnkè nke bè feumè iwǝǝ,
ke tuǝ mmekùdǝ nsitǝā ìnkè nè yetǝrè kó detedierè,
ke nǝnnè de kó mēdēè nkó mukàrimù,
dèè te kè be kó besapàmbè nè be cǝdǝbè kè be dǝdǝrì debǝkperē.

¹⁴ M me nyí yóó bè poté bè dǝuti dǝutinè mēè kpéí benitidaabè,
n yóó poté ikuó niùbè mbe,
bembē bèè ǝǝ kenténè benitipòbè bèè dǝuti dǝutinè benitidaabè
ké bè toténè n kó mudì.
Kubotí kuù nkǝbe í baàtì, bè fetimu.

Kuyie ncaummè Sudaa kǝbe nè Isidayeeribe

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà:

Isidayeeribe dǝuti dǝutinè betǝbè mbe,
dǝndi Sudaa kǝbe di báá bè teeté kédǝdǝ meyei,
di báá kǝte Kidikaadi,
di báá deke Bēti-Afenni.
Mí nKuyie m bomu,

òmòu báá parikènè n yètìrì.

¹⁶ Isidayeeribe to kpeñni kunaàwàátikù kpeye kōme mme. Mí ndi Yìè nKuyie m bo bè yóu kè bè ncenti bè dómè dipebii kōmaà? ¹⁷ Kè Isidayeeribe taunnè yebàkè dí mbè wùó. ¹⁸ Bè ò nyóó yènní tinaàyákémuóntì mièke ke ta munitipowammù mmu, ke dó ifei kperè kè dè pēēté be kó disānni. ¹⁹ Kuyaaakù kuù yóó bè tùóté tefòdóntè kōme kè ifeii bè pīnnè iwũò bè feu ì.

5

Kuyie nkpànnè ti ikuó nùbè nè bēkpààtìbè

¹ Kè Kuyie mbéinnè ikuó nùbè nè Isidayeeribe kpààtìbè ke dò:

Díndi ikuó nùbè, kénténè kékeè!

Dònnè meyòmmè díndi Isidayeeribe kpààtìbè,
keènnè n yóó di náké ti.

Dù do dò nkébenke benitìbè dèè sié.

Kè dù né naá mbe kpéi timátì dindíntì Misipaa èi mièke,
ke naá nticùdì Tabà tārì.

² Di keù difòtìrì cūmpuri ndi Sitimmu èi mièke
kè n yóó di poté dimòu.

Mí ndi Yìè nKuyie mmù bēi.

³ Díndi Isidayeeribe n di yému.

Isidayeeribe n yí di biinninè,
Isidayeeribe di tūnne yebàkè nye,
Isidayeeribe di sãũ dimáà ndi.

⁴ Isidayeeribe di dōrìmmè í yie

ke di bo wētení m borè,
di bo ndòutinèmmè ditòbè de kó meyèmmè mèè di tò,
kè di í na ke m banté mí ndi Yìè nKuyie.

⁵ Isidayeeribe di kó tefentè tēè nàké di kpéi
Efadaimmu kòbe nè Isidayeeribe di yèi mèè di bò.

Kè Sudaa kòbe múnke di tūnne ke do.

⁶ Di bo n wammú ke fié ipe nè inààke

kè m móté ke yé n yìtémè di cuokè.

⁷ Di n ciitému mí ndi Yìè nKuyie nke dòutinè ditòbè nke pié de kó ibí,
nè de kpéi otànkù pànwè kó dibanni bo di nēinè,
díndi nè di kperè.

Kuyie n nàkémè Isidayeeri kòbe nè Sudaa kòbe mudoò kpéi

⁸ Kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dò:

Eénè ditàteheù Kibea èi mièke!

Eénè tekpariheutè Damaa èi!

Poténè teikòntè Beti-Afenni èi.

Bensamè kòbe! Nè di ìnkè nke.

⁹ M bo poté dù yìè Efadaimmu botí kòbe,
be èi bo dōũko.

N náá ntì Isidayeeribe ti tu timómmònti nti.

¹⁰ Sudaa kpààtìbè tu bèè taà bèmbè betòbè kó sibaa mièke,
Nè de kpéi m mièke bo bè dàtínnè menie nhò tamè kukó.

¹¹ Isidayeeribe díndi bèè do fēũnko betòbè,

di mmònni di fēũrì mèè fēũtímè di mè mànnèmu,

di tũ ndetetirè kpere nde sãã.

¹² N yóó naá ndimənsĩnni ndi

Isidayeeribe kpéi,

Sudaa kəbe bo yà, kùù yonku bo ndònnè kuninyonku ã ndòmmè,

¹³ Isidayeeribe bantému be məmmú,

kè Sudaa kəbe yà be yonku.

Isidayeeribe bié né kàte Asidii nwe

okpààti diwè borè, ò me mbáá na kétaa mbe mənni

ò báá na kédeite be yonku.

¹⁴ Mí nKuyie mmú di do

díndi Isidayeeribe dimannì tēmè,

mú do Sudaa kəbe dicìricìribii kōme

kè m pĩ nke aaké ke kéri,

we mbo na kéfiete?

¹⁵ N yóó bè yóumu kékò nkénkémmú

bè bo bantémè be caàrimè, ké n wammú.

Bè bo ta dii mōnni meyeñcaàrimè mieke bè bo n wammú.

6

Bè dðmè kéndò mbè wète ke taunnè Kuyie

¹ Məmmè kè bèe náké betəbè ke dō:

Tí wète ti Yiè nKuyie mborè,

kuù ti poté kuù me nyóó ti miékūnne,

kuù ti kàute kè kuù yóó ti taa.

² Dè bo nyóó yĩ yewe yèdéè

kè kù ti fòukūnnemu,

diyè tǎnni kè kù ti íi nkè tí nkù wēnné ke fòu.

³ Ti bantému ke dō nKuyie ntu Kuyie,

yetenko ke tí kù banté.

Ti yēmu ke dō ndè ã biite kéwenté

fēĩnkəmbóntaafè ã yəəremè ketenkè

fè ã kətenímè ku kpere yó mme ndò

kù í yóó pàà kù bo kətenímè.

⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō:

M bo di yĩme díndi Isidayeeribe nè Sudaa kəbe?

Di n dó kè dè pēnkù mēcǎā mme yekūnwentéwetè tēmè,

ke dō ntimaànti dōmmè ke ã mǎntè kéyote dende bǎmbà.

⁵ Dè te kè m pǎānǎànti náam̀bè di kòurì,

kè n di kù páíi nè tinǎànti tìi yìèo n nùù mieke.

M beénti dō m̀páíi nwe diwennécànni kōme.

⁶ Di bo nni ndómè dèè n naati,

dè í tú di n feumè iwũ ã ke tuò.

Di bo bantémè ke dō n tú di Yiè nKuyie ndèè n naati,

ke pēēté di bo nni nfeumè iwũ ã ke tuò.

Isidayeeribe dðri m̀è yei

⁷ Kè Kuyie mbéi nke dō:

Di tǎũ m̀è botí mētaummè di dǎərinè m̀è ditəbè

m̀è botí nku di tǎtemè n di dðnnè m̀è taummè.

⁸ Kadaadi èi tu meyei ndə̀r̀bè kpəri ndi,

mēnitiyĩ nniéké di.

9 Kè ikuó nìùbè naá mbenitikòùbè,
kè okè Sisemmu kó kuce kè kòù.
Dèè dòòri Sisemmu kó kuce dè í dò nkéyà.

10 Isidayeeribe dòòri isàkè kpere nde,
bè dauti dautinè betòbè mbe kè tònne Isidayeeribe bemau.

11 Díndi Sudaa kòbe m bàátímu kè bo di kǎũ tidiiti kǎme.
M bo wēte kětíí ndìi mǎnnì n nìtìbè bèè do ciété kéntú tidaatì.

7

Isidayeeribe dǎò mǎè yei mmǎè yó nte kè meyei mbè tǔòkení

1 Mǎmmǎ kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dǎ:
N do dǎ dǐi mǎnnì kémiekùnnè n nìtìbè,
kémiekùnnè Isidayeeribe,
dè mǎnnì ndi, bè yei nné feitémè
nè Sammarii kòbe kó kuyonku.
Bè kpere demau do tú mesòummè mme,
kè beyóóbè taà sicéí kè benitiyeibe firì ice.
2 Bá bè kóò mǎu yèmmè í ò pǎ kè dò n yé bè dòòri mǎè yei.
Nte bè di mmǎnnì kè bè yei mbè pǐ,
mmè feitému n yìikè.
3 Bè dòòri mǎè yei mbenitìbè kè dè naati bekpààtìbè
kè sou benitìbè kè dè naati sikpààtìbì
4 Bemau bè dauti dautinè betòbè mbe,
bè mièkè dǎnnè fepéèpǔnnétofe nfe bè tǎtinnè fè,
kè fè wǔǎté, kè bè yóu kè ténke í tikii,
kè baà tipéècootì bo múútímè.
5 Dikpààtibanni yìè kè sikpààtibìi yǎ kémuó,
kéduó mbemáà benitiyeibe.
6 Kè bè dǎ kébò nhokpààtì,
bè ò ntonni fepéèpǔnnétofe kǎme mme,
keyènkè kè níí bonke, dikǔnwehìni kécóuté mediè,
7 kécóuté fepéèpǔnnétofe kǎme kétuò mbèè bè ni,
kè bekpààtìbè duò bemáà bemáà.
Òmǎu me nyí n kuònnè.

8 Isidayeeribe kǎorenè ibotí tǎi nyi,
kè sǎáténè kupémpǎhìkù bè í pèè nkù.

9 Kè bepòòbè dèu bè wǎrímú bá bè í yé,
kè tiyùpéitì keté bè yǎ ìnkè bá bè í dake.

10 Isidayeeribe fentè tǎè nàké bè kpéí.

Bè me nyí wǎtení mí mbe Yìè nKuyie m borè.
Bá nè tǐi kó dimáà bè tǔòkení ti mièkè, bè í n wammú.

11 Isidayeeribe yeimmu kè dǎnnè dikpetínónkperi,
bè í mǎkè meyèmmè bè kǎte Esibiti nwe nè Asidii
kè wanti meteèmmè.

12 Kè bè dǎ bǎe cuó nkèè bíékè,
m bo bè bǎnté ticùàtì,
kè tǐi bè pǐ ntinàtì kǎme,
kè m bè tié mbè dǎò mǎè yei nkpeí.

13 Di bo yà díndi Isidayeeribe,
di í mē ndómē ke n tóónnē,
di mē nyetemē n kpēti, di kó dihéi bo dǎúnko.
Di yèmmē dò ndi bo nni soú nkè n di dǎetáà?

14 Di í n kuònnē di yèmmē mēmou,
di ǝ nkuò nke mítírì di dúò ìnkè ke yóú dimáà,
ke dǎ tidiitì nti nē mēnaà,
di í dǎ n kpēti.

15 Mûi do di tiē nke di duò mmuwērímú,
nē mēmme kē di dǎ kéndǎò mēyēi.

16 Di wētíní Baadi borè nde, dē í tú m borè
di dònnē mutāmmù mùù kēétē mùmmu ke díí,
bē yóó kuǎ di kó bekpààtibē nē yēsē nyē,
tináányēiti di n nàké tì kpéí,
bē bo di dǎá Esibiti ēi miēke.

8

Kàa buotí kuyaakù a yóó kǎũ tefǎdǎntē nte

1 Kē tì Yìè nKuyie mbéi nke dǎ:
Eénē ditǎteheù mēyēi mmēē doti n kǎbe ēi fēcīrifē kǎmē.
Bē cààrē mēē kpéí mmētaummē n do bē dǎònnē mē, ke yetē n tiē.

2 Bá kē bē dǎ bē n kuónnē mēē botí ke dǎ:
Áú! Kuyie, tínti Isidayeeribe tì da yēmu,
fǎǎ tì te.

3 Isidayeeribe yetē mēsàà mmē mudǎòrìmmù,
dēē te kē bē dootitǎbē bē bētì.

4 Bē pǎrmmù bekpààtibē, bá bē í m beé,
ke tǎnké benìùbē, bá n yí yē,
ke tùóté bē mǎtì pēitì nē bē sǎ nke dǎorinē sitenkaanìi,
kē sì bē fétinko.

5 Sammarii kǎbe!
Di kó fēsǎmátìndǎfē fēnfē n yí fē dǎ fēndǎfē,
m miēke kēē di yē.

Dē yó nkǎáké dē kē di yóu di bo ncaàrìmmē?

6 Díndi Isidayeeribe díí dǎ dē kó fēsǎmátìndǎfē,
fēē bo Sammarii fē í tú Kuyie,
fē bo pǎnte káyǎure yǎure.

7 Di buotí kuyaakù nku ke yóó kǎũ fefǎdǎnfē,
Dikotinùù marì dē ntú:
kē tiyòùtì í òte mēbii mbē ǎǎ í ntì nàa mmuyuo.
Bá kē tì keté ke dǎ tì pēité, bēpǎdbē bēē yóó tì di.

8 Ibotí tēi ìi tieke Isidayeeribe,
kē bē bo i miēke,

ke dò nkunenkù bē ténke í dǎ kù.

9 Nē bēmáà ndi bē kǎtemē Asidii.

Bē í tǎkunē fēsēfē ke fē pǎ,
kē Isidayeeribe biē né do ntinépotì.

10 Kē díndi baa dǎ dí mbe cu ticuuti,
dē mǎnnì tǎðkemu kē m bo di tíí,
nke Asidii kóo kpààtì di fēũ.

11 Isidayeeribe mǎá ke mǎá yēwũǎtǎrē,
kē yē né dǎke bē tannē mēyēi mmēke.

12 Bá kè m bè wàri n kuó péu péu,
 ì bo ndò ndèmarè cànnè bε kpéí.

13 Bè n feu ì wũṣ, bè ì feu kε bo ncáá nyimaa nyi.
 Mí mβε Yiè nKuyie n yí cǒú dε kó yεpārè.
 N yí yóó yè mβε yei nkpéí, n yóó yũṣmmu bε to,
 kè bèε wētε Esibiti.

14 Isidayεεribε yèmmu wèè bè dǒḍ, kε maá sikpààtìcǐĩ,
 kè Sudaá kǒbε maá yεhεkè diεyè péu kè yè fii nyiduotí.
 M bo cũũnko muhǎǎ nkè mùu cóútε dε kó yεhεkè nè dε kó sicēsààsì.

9

Isidayεεribε yóó di mǎè sémmè bεtǒbè èi

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkε dǎ:
 Díndi Isidayεεribε dε bá ndi naati
 kè di nyǎnku ibotí tǐi kǒmε,
 kε yé mí ndi Yiè nKuyie mmĩ di temè
 kè di n yóu kε tũnnε yebǎkè,
 kéndǒuti dǒutinè ditǒbè kε cǒú dε kó tīcuuti di puotì dè tidiitì.

2 Di dǒ tidiitì nti nè mekùḍ,
 di mε mbáá dè pèté,
 di dǒ mēnaà mpàmmè mme, di báá mē yà.

3 Isidayεεribε di ténkε í yó mbo,
 mí ndi Yiè nKuyie nhèi miεkε,
 di wētīmu Esibiti yoo Asidii.
 Di yó nkε nyo ndi cǐrīmù kε sǎũri dimáà.
 Tì diitì yó nsànnè bè bo nyommè máà ndi
 bè í yóó pèté kētannè n cǐētè miεkε.

4 Isidayεεribε ténkε í yó nni
 m pǎā ntidiitì bè yǒrε tì mēnaà,
 yoo bè n fíé iwũṣ kè n dè cǒuté,
 bε kó tidiitì yó ndò ntikúdiitì nti,
 kè wèè tì di ò sǐntemu,
 bè n yo mβε diitì bεmáà bè báá tì tanné mí ndi Yiè nKuyie ncǐētè.

5 Di né bo nhǒmme yεbaa nkó yewe?
 Di bo yĩmε m banni yiè?

6 Di coké mēyεi mbo di domè mme yáàba?
 Esibiti yóó di cóútému kè Manfisi èi ntú di kó kufǎti,
 tīsāmpotì bo dátinné di nentì sààtì,
 kè tipotì dátinné di cǐĩ.

7 Dè tǔḍkemu mí ndi Yiè nKuyie m bo yũṣ ndè di to,
 dè tǔḍkemu m bo di bekénè dè,
 di dò nké tì bantému díndi Isidayεεribε.
 Díndi bèè náà nkε tǔ m pǎānǎàntì náàntò tu kuyèinkù,
 kòo yuwúòntì í yé o yèmmè.
 Di yei ndeu kε màmmè di yēĩti yó mme mmà.
 Di ò níí mmèè kpéí nte kè di náá mmεmmε.

8 Mí nKuyie mpǎānǎàntì náàntò,
 Kuyie nkuù yé n di cau ndíndi Efadayimmu kǒbε,

kè di n dii timátì n cɛ imɔu,
 kɛ n nínnè Kuyie ncĩètè miɛkoo.
⁹ Di fííkú mɛyɛi mmiɛkɛ nkɛ weti weti,
 di do bo Kibea kɛ dòmmè, kù í yè ndi yɛi.
 Kuyie n yóó mè ndi yietímu.

Kuyie nyèmmè cààrènnè ku nìtìbè

¹⁰ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nkɛ dò:
 N do yà Isidayɛɛribɛ mɛketimè mɔnnì,
 kè bè ndònnè fínyĩ kó mutie mùù còmúmú dikpàà mu kó yɛbɛ nyɛ.
 N do yà bɛ yembè kè bè ndònnè fikíè kó yetebɛ yɛdaayè nyɛ, yèè bi kè yè mɔnnì
 mu nyí tùðkɛ.
 Kè bè tuɔkení Baadi-Peɔɔ, bè dɛ nfié dibɔɔ yɛiri Baadi
 kéðɔɔ isɔkɛ kpɛɛ, kénáá mbɛ móm̃m̃mbɛ isɔkɛ,
 kéðontɛnè bɛ bɔɔ.
¹¹ Díndi Isidayɛɛribɛ di kó disānni bo puù tɛnòtè tēmè
 kupɛitoo ténkɛ í yó mbo,
 bè báá yà opɔupómpúò ndi cuokè,
 onitipòkù báá cósútè tipɔutì.
¹² Bá kè bè pɛitè ibí,
 m bo ì kùò bá ì mu nyí náá mbenìtìbè.
 M bo bè dèténè dìi mɔnnì, bè bo yà.
¹³ Isidayɛɛribɛ do dònnè mupuommu mùù fííkú
 kɛtensààkè mùmmu
 di mɔnnì kè bɛé né kòrìnè bɛ bí bekòùbè borè.

¹⁴ Mɛm̃m̃ kè ti Yìè nKuyie npāānāāntì náāntòò b́i nkɛ dò:
 Tì Yìè nKuyie nha bo dɔɔ ba Isidayɛɛribɛ?
 Duó nkɛ bɛ pobè mpuo nkɛ tì duóní,
 mɔntɛ bɛ mɛmiè.

¹⁵ Kè Kuyie nyíé ké b́i nkɛ dò:
 N yà bɛ yɛi mmɛm̃ɔu Kidikaadi nwe,
 dɛndɛ n ketémè m bo bè pēm̃m̃è,
 bɛ dɔ̀̀rìmmè yɛimɛ kpéi,
 n yóó bè bètimu n cĩètè,
 n ténkɛ í yó mbè d́.
 Bɛ kó bekpààtìbè bɛm̃ɔu òm̃ɔu í yie n kpɛti.
¹⁶ M̃i ānnè tɛnòtè Isidayɛɛribɛ,
 bɛ cĩ nkpeímu, bè ténkɛ báá pɛitè yɛbɛ,
 bá kè bè pobè pié,
 m bo duónko mutenkũũ nkɛ mùù kuɔ bɛ bí bè d́ ì i b́ntì.

¹⁷ Tì Yìè nKuyie m pĩ nkùù kó mutōmmú,
 kù bè yetɛmu kɛ ýè bè í yiem̃m̃è ku kpɛti,
 bè yóó nhāāntɛ ibotí tɛi miɛkɛ nkɛ.

10

Kuyie ncónnèmè Isidayɛɛribɛ kó mubɔ́fèù kɛ pòntɛ bɛ kpààtiyuu

¹ Isidayɛɛribɛ do dònnè fínyĩ kó mutie sààmù mmu,
 kɛ pɛi mɛsàà, bè pɛitè dìi mɔnnì kɛ sũũ,
 nkɛ maá yewũ̀̀tòrè péu,

Di do tã di móm̃m̃mb̃e di kó muwērímú mmu
ñe di ããp̃òmb̃e sũm̃e.

¹⁴ Ñe d̃e kp̃éí nkuñòr̃òo bo ãnñé di ñit̃ib̃e cuok̃e.

K̃e di ek̃e yekper̃e iduot̃í fit̃é ỹe pũo.

Sadimanni do p̃ònte m̃èè bot̃í B̃eti-Adib̃enni mudoò mĩek̃e,
k̃ékũo tibíỹòt̃i ñe ti bí, di kper̃e yó m̃m̃e nd̃o.

¹⁵ D̃eè yóó di tũak̃eñí d̃índi Isidaỹẽrib̃e,
di yonku dĩek̃ù di d̃òò d̃e B̃et̃ẽdi d̃e kp̃éí nk̃e,
d̃e bo nyóó went̃é k̃e di kóo kp̃ààt̃i kper̃e d̃èèmu.

11

Kuyie nd̃óm̃e ku k̃ab̃e bá bè í bant̃é

¹ K̃e Kuyie mb̃éi nk̃e d̃ò:

N d̃ak̃e Isidaỹẽrib̃e ñe b̃e b̃ík̃émb̃ént̃i nti,

k̃é bè yu b̃emb̃e bèè tu m bí,

k̃é bè d̃ènñe Esibiti.

² K̃e nñí mb̃e yu k̃e bè n d̃étir̃iñe,

k̃e feu dib̃òò Baadi k̃e tũò nsitenkaañi tihúúnt̃i.

³ M̃íi móm̃mũo n do b̃enk̃e Isidaỹẽrib̃e muc̃èmmu,

k̃é mb̃e ùúk̃ú ñe m baà

b̃e m̃e nyí bant̃é k̃e d̃ò m bè yùòri.

⁴ K̃e m bè ni m̃eỹòmm̃e k̃e bè d̃ó m̃edĩe.

K̃e bè yùòri obíyùòr̃i ò nt̃òm̃e d̃ebir̃e k̃e d̃e wáàr̃i,
k̃e d̃e duò ntidiit̃i.

⁵ Isidaỹẽrib̃e m̃e nyet̃em̃e bè bo w̃ēt̃eñím̃e m bor̃e,
b̃e í w̃ēt̃i Esibiti, Asidii kóo kp̃ààt̃i weè yó mb̃e te.

⁶ Mudoò mũu yó mbo b̃e eì,

d̃èmar̃e í yó mbo d̃èè bo mù cònñé,

b̃e t̃ãt̃é ti kó muc̃ánt̃imu mmu d̃end̃e.

⁷ N ñit̃ib̃e m b̃ut̃inñému páíí,

k̃e m bo k̃é̃nk̃e k̃e bè yu

bá bè kóò m̃òù í d̃ó k̃é ínñí o yuu,

⁸ M báá na k̃é di yóu d̃índi Isidaỹẽrib̃e!

Isidaỹẽrib̃e m báá na k̃é di b̃ònt̃óo,

m báá na k̃é di yóu n d̃òòm̃e Adima,

m báá na k̃é di d̃òò n ỹím̃e Seboim̃mu kó yeh̃ek̃e,

n ỹèmm̃e m̃eè cààr̃e k̃e m̃esémm̃e m p̃í ndi kp̃éí.

⁹ N yí yóó yóu k̃e m mĩek̃e di ỹe d̃índi Isidaỹẽrib̃e,

n ỹèmm̃e í yie m bo di kũòm̃e,

n tú Kuyie nku n yí tú oñit̃i,

n tú Kuyie nku k̃e d̃ò mpáí páí,

n yí yóó yóu k̃e m mĩek̃e di ỹe k̃étont̃é.

¹⁰ N ñit̃ib̃e bè do p̃í̃mm̃ú bè k̃ék̃onñe yeh̃ek̃e t̃eỹe,

b̃e w̃ēt̃iñímu, mí m̃b̃e Yĩe nKuyie nk̃e m bo mb̃e ni,

k̃e kont̃í dic̃ir̃ic̃ir̃i t̃ēm̃e k̃e bè t̃ũ.

B̃e bí bo ỹènñí diỹĩe taà k̃èè bí̃ek̃e

k̃énk̃peut̃í k̃ék̃at̃eñí m bor̃e.

¹¹ B̃e it̃iñímu Esibiti s̃ik̃p̃ànc̃énd̃éi k̃ōm̃e.

K̃e it̃iñí Asidii yek̃pet̃iñónk̃per̃e t̃ēm̃e,

k̃e m bo bè tanñe b̃e c̃é̃i mĩek̃e k̃e bè mbo.

Mí ndi Yiè nKuyie m mûi búi.

12

Isidayeeribe tumè siyáàbìsí yembè

¹ Kè Kuyie mbéi nke dọ:

Isidayeeribe n sũũnnè siyáàbìsí nsi,

Isidayeeribe n ciĩmmu,

kè Sudaa kọbe bẹ̀ kpaá ke n taunè

ke dọri n dó dè sáà mí nKuyie,

kùù dò mpáí páí.

² Isidayeeribe dii mekùò nhEsibiti kọbe

ke waa ntii népoti dònne kuyaakù nku,

bè dòrinè Asidii kọbe mèè taummè

dònne diyie yìenì kèè bíékè kó kuyaatonnikù nku.

Bè sũũ nsiyáàbìsí nsi nè mucaàrìmù.

³ Mí ndi Yiè nKuyie, nnè Sudaa kọbe ti mọke tináànti nti,

m mièke kèè yè Sakọbu yaàbí,

kè n yóó bè poté ké bè yietí be yei.

⁴ Be yààrì Sakọbu do kpaá o yǝ pǝutì mièke nke

kécǝuté o kóo kótì fǝtìrì.

O kóté dii mǝnnì kémanè mí nKuyie,

⁵ kémanè n tǝnnì kè dii ò na kòo kuó nké di bàntè

dè kó difǝnkúò kòo m máánè Bǝtǝedi kè tí nnáá.

⁶ Mí ndi Yiè nKuyie m mûi yètìrì tu Mpakedaa.

Bè n yu ke tú ti Yiè nKuyie nku.

⁷ Fǝ nSakọbu a wǝtinímu m borè,

á nnitì ke dọri dèè sié,

kè nni mbuó mí nha Yiè nKuyie mmûi da te.

⁸ Kannahǎǎ kọbe tǝ siyáàbìsíbièpeé nsi,

ke nǝnnè bè bo ciitémè otǝù kédì.

⁹ Kè Isidayeerì kọbe náá nke tú ti kpàrikèmu

ke mǝòte ti kpere mediè.

Ti pǝ mmutǝmmú mmu ke cǝnte dè í tú meyei.

¹⁰ Mí ndi Yiè nKuyie mmûi di te nè di do bomè Esibiti,

n wǝti ke bo di dǝd bǝcièmbè mbe.

Kè di nhǎ titouti mièke,

di do ǝ ndǝmmè titouti kó yebaa mmieke.

¹¹ Dè mǝnnì m bo duó n náànti m pǎǎnǎànti náam̀bè,

ké bè benke mebenkùmè péu

m bo duó nkè m pǎǎnǎànti náam̀bè nnáá nyenǎànhǎntíyè.

¹² Kadaadi èi kọbe tú meyei ndǝòrìbè mómmǝmbe mbe,

dèè te kè bè nǎá ndetètìrè,

bè feu yenaadakè nye sǎà Kidikaadi,

kè be wũòtòrè náá nyekòtè dǝmmè dǝpaa mmieke.

¹³ Sakọbu do coké kékǝte Aramu nwe,

Isidayeerì dè mpǝ mmutǝmmú onitipòkù kpéi,

Onitipòkù kpéi nke ò dǝdmmè omáà opecǝnti.

¹⁴ Mí ndi Yiè nKuyie n do tǝnko m pǎǎnǎànti náàntò nwe

kòo bè dènnè Esibiti,

kè n duó nkè wèe mbè ni

¹⁵ Isidayεεribe n cààrè mediè mme mí mbe Yiè nKuyie.

N yóó bè yietímu menitiyĩ bè còúmmè,

ké bè fòó mbe yei.

13

Kuyie mpotémè ku nìtìbè bè kù yete mètè kpéi

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Efadaimmu wuò nkàbe do ò nnáá nkè benitìbè kpeutímu,

bè do tú benitidièbè mbe Isidayεεribe mièke,

ke né sãũ mbemáà nè dibòò Baadi ke ku.

² Nè yíenní kè di kpáá sàké ke dɔɔri meyei,

ke yienko timátì péitì ke máátì sitenkaanì,

ke tóú timátì péitì ke dɔɔri sitenkaanì di dómè,

Dendε kó dimáà dí dè dònè di nɔu ke né sì wáàrì,

ke náá nditòbè ke sì feu inààke.

³ Dèè kpéi nte kè di yóó yote timaàntì tēmè,

kuyaakù ã tútótè mètè botí kufããkperíkù,

kuyukù ã yèmè tɛcádopòtè.

⁴ Díndi Isidayεεribe, nè di yèmè Esibiti mĩ di te,

n kó difɔ̀nkúò di Yiè nKuyie ntekù í bo di yĩtétè kù,

n kó difɔ̀nkúò odeetíwè tɔ̀u mɔ̀u í bo.

⁵ Mĩ do di bonè dikpáà tɛdɔ̀ntè mièke,

kutayietí mièke.

⁶ Di tùàke di mɔ̀nni ketensààkè kédì kénsànnè,

di di di mɔ̀nni ke de,

ke mòòtè tɛfentè ké n yè.

⁷ Mèmmè n naámmè di kpéi ndicìricìrì,

n sàáténè dimannì ndi,

ke okè kuce ke di díí.

⁸ N yóó di do kumuntonkù kùu mɔ̀nté ku bí ku kɔ̀me mme,

m bo di kètè kucìricìrìyòkù tēmè.

Musĩmmù bo di yɔ̀ure.

⁹ Isidayεεribe di kúmu,

di í n dɔ̀ mètè kpéi

mĩ maa na nna ke di teennè.

¹⁰ Di kóo kpààtì í yie bore ò bo di teennèmmè?

Yé di kó bèniùbè íbie?

Di do m békú ke tú n di duó nwèè kpààtì nè bèè niùbè?

¹¹ M mièke kè do yènní kè n di duó nde kó bekpààtìbè

kè bè dɔ̀ dèè í wenni kè dè n yonke kè m bè dèite.

¹² N cūś Isidayεεribe kó meyei n dɔ̀ukù nku,

m me sɔ̀nne di sɔ̀rì mè báá na káyè.

¹³ Kuyonku kùu bo di pĩ,

kù bo ndònnè kuperitéyonku ã pĩmmè onitipòkù.

Debire di púó ndè me ntú dibíyèinnì ndi,

dè í dɔ̀ káyènní.

¹⁴ N yí yóó di dɛeténè kudɔ̀nkù,

n yí yóó di dɛeténè mukũũ.

Mukũũ nyé a kpàrìnéntì?
Kudɔukù yé a wērímú mùù kòù?

¹⁵ Mesémmè ténkè í n tókénè.
Bá nè Isidayeeri kòbe kpere me nyiémme o kòbe cuokè
diyìè yìèní kèè bíékè kó kuyaakperíkù kàrinímu,
kuyaakù kùù tònnì ku kèrinímu
dikpàà tɛdɔntè bíékè,
kè yènébòrè bo kũũ, kè di birɛɛ kpeí.
De kó kuyaakù bo káúté di kpàtì di mɔkɛ tì,
di kpere desààrè kó dimàà.

14

¹ Sammarii kòbe yóó yàmu be yei nkó tiyeti,
ke yé bè n yetemè mí mbe Yiè nKuyie nkùù bè te.
Bè bo bè fié kénau ibíbénní,
képuoti bepɔupómpómbè.

Isidayeeri be yóó wɛte kéyiémme Kuyie nè bè yèmmè memau

² Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pããnáàntì náàntò ke dò:
Díndi Isidayeeri be wɛtenèní mí ndi Yiè nKuyie m borè,
mí nwèè di te ke yé di yei mmeè di bømmè.

³ Wɛtenèní Kuyie mborè ké kù nàké ke dò:
Kuyie nha tú wèè dèi wènwe meyei,
deite ti yei nkécɔuté ti pàrè
yèè tu yesãã nti da duò nyè,
ti na nda fié ì nààke kó difòtìrì.

⁴ Asidii weè í yóó ti deetè,
ti ténkè í yóó deke sikpàrìsɛĩ,
ti me nténkè í yóó yĩ
sitenkaanli ti dòò sì nè ti nɔu
sì tu Kuyie,
Kuyie nfɔ̀ɔ̀ maa ɔ̀ɔ̀ kuó ndeciribire mesémmè.

⁵ N yóó miékùnnemu Isidayeeri be
be kó muməmmú muù tu bè bo n yetírímè n kpɛti.
M bo bè dɔke nè n yèmmè memau,
m miéke ténkè í yó mbè péi.

⁶ N yó ndò ntinémaàntì nti Isidayeeri be kpéi,
bè bo pórí mutepóó tɛmè,
be cĩ m bo ta ketenkè Dimaa kó detie nkpeyi kɔme.

⁷ Be bake bo sentè kénwenni odifiè kó ibake kɔme,
kè be pórímú kó kufɔ̀ɔ̀ku ndònnè Dimaa kó detie nkɔku.

⁸ Bè wɛtinímu ke bo díéké n kó medéè,
kékúútí depaa nkè tidiitì ànné,
kè bè pórí fínyĩ kó mutie nkɔme,
kè be yètìrì feitè Dimaa èi kó menaà nkperi dòmmè.

⁹ Díndi Isidayeeri be,
di kpɛti ténkè í bonè yebókè,
n cɔutému di báammì, ke dààte di kpéi,
n dònnè mutie bè tu mù mmu sìpèrésì,
n fãàtì í yorì, mĩ borè nde di yó mpéúmè yebe.

¹⁰ Di məkemu meyèmmè keènè di ǹpátírí kó tináàǹtì,
wèè cìi weè bo ti yĩ́t́é,
Kuyie nkó kucε síému, b̀èè wetí kè b̀è kù tũ
b̀èè yetírí Kuyie nkpeti kè b̀è b̀ètírí.

Sowɛɛri Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Sowɛɛri kó dipátíri náá nKuyie nkó diyìè kpéi nke ke benkú dì dòmme. Ke náá nKuyie mpuotimè Isidayɛeribe be borime bè m̀̀kemè kpéi kè dè ntukúnè bembè nè Kuyie mbe kó metaummè bíékè. Kòo náké ǹ̀ múnke Kuyie mpuotimè yebotè, bè d̀̀d̀ri dè Isidayɛeribe de kpéi. Kòo bè náké ke d̀̀: M̀̀yeyi mmèè bè t̀̀̀̀k̀̀nì Kuyie nniinnimè mmè kè ku kó diyìè né t̀̀nni, de kó m̀̀yeyi mmèè tu f̀̀c̀f̀e nè kutayietí. O náàntì k̀̀nni d̀̀ mpáíí nwe dii tu: Kuyie nk̀̀be ta tidawantì mieke nke, ke d̀̀ nkéw̃etení Kuyie mborè ké k̀̀ bàntè kè k̀̀u bè c̃í nké bè d̃etè. Kuyie mmieke bè do kè k̀̀ bè potè t̀̀i ỹ̀ti yóó deemu, kè bèe w̃ete kém̃ote be k̀̀ere, kè Sowɛɛri d̀̀ Kuyie nyóó kuomu yebotè kém̃onè Isidayɛeribe, Kuyie nkó m̀̀borime be cuokè, d̃è d̀̀ P̀̀ntikòtì yìe Muyaá nsààm̀̀ c̀̀tèní dii yìe benitibè ìnkè 3:1-2, Yesu t̃̀rè. 2:16-21.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmme

1. Kuyie mbè potè t̀̀i ỹ̀ti kó kum̀̀nku 1:1-2:27
2. Kuyie nnàkémè Muyaánsààm̀̀ k̀̀peti 3:1-2
3. Kuyie nkó diyìè yóó tù̀kemè kè k̀̀u d̃etè ku k̀̀be 3:3-4:21

¹ Di mpátíri ti náá nti Yìè nKuyie mbéinnè t̀̀nti Petuyɛedi birɛ Sowɛɛri.

M̀̀yeyi mmèè doti Isidayɛeribe

² D́ndi bekótibè ḱ́ténè!

D́ndi Sudaa tenkè k̀̀be keènnè!

Di yà diɛ m̀̀botí diyìè mari,

bá nè di yembè do bomàà?

³ Náké ǹ̀ ti di bí, kè ì múnke t̀̀i náké ì kó ibí,

kè ì t̀̀i c̃í nyi kó ibí,

⁴ ke tú, yebiè càáké ke s̀̀s̀ ndè f̀̀c̀f̀e de ncàáké,

f̀̀c̀f̀e càáké ke s̀̀s̀ ndè sibi de ncàáké,

sibi càáké ke s̀̀s̀ ndè yecádúò ndè ndèè.

⁵ D́ndi tinaàyàkémúónti entenè ḱ́k̀mmú!

D́ndi tinaàyààtì tiiténè yedabùò, di pàamu menaà.

⁶ F̀̀c̀f̀e f̀̀è ti do behã̀p̀̀nkperibè t̃̀mè ke s̃̀ m̃ediè,

kè f̀̀ ǹ̀i ndònnè dicìrícìrìdaà k̀̀p̃e dòmme,

kè f̀̀ ninkpete dònne dicìrícìrìniiri k̀̀p̃e.

⁷ F̀̀è ỳò nfínyí kó tifààtì,

ke k̀̀ò fikíè tie páíí,

ke òrí de w̃étì kè ibake p̃ikoo ke cómmú.

⁸ D́ndi n ñitibè k̀̀mmúnè

osapàà ndac̃̀nni ò yóó yenke dì ã́ kú kòo nkuò mmèè botí,

ke dáátí kuf̀̀òt̀̀nk̀̀, ke bo benke o yèncaàr̀̀mè.

⁹ Ti Yìè nKuyie nc̃̀t̃̀è pàamu menaà nnè tidiitì de kó yep̃̀rè,

d̃è te kè ikuò ñ̀bè bèè tu ti Yìè nKuyie nt̃̀mbè kè bè kuò.

¹⁰ D̀̀marè t̃̀nke í kpaá depaa mmieke,

kè ketenkè kuò,

tidiitì í kpaá kè menaà ndèè,

mek̀̀p̀ammè t̃̀nke í bo.

¹¹ D̀̀ dimu betenkútibè,

bèè fiiku fínyí kó d̃etie

kɛ̀ bɛ̀ kuò ntidiiti kpéí,
tidiiti bɛ̀ na ndèite tì í pɛ́ité.

¹² Fínyí kó dɛtie nyootému,
kɛ̀ fikiè tie mmòté,
kɛ̀ dɛtie nterè bɛ̀ tu dɛ̀ kèdènàdíè,
nè dɛpuonnɛ̀ nè dɛ̀ pɛ́i yetebe bɛ̀ tu yè póm̃mù kɛ̀ dɛ̀ kpéí,
bɛ̀nìtìbè ténkɛ̀ í m̀akɛ̀ diwèì.

Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò yɛ̀ mmè bɛ̀ boú dinùù kékuónnè Kuyie

¹³ Díndi ikuó nìùbè, dáátínè tífòtòntì
kékəmmú yedabùò,
ndíndi ti Yìè nKuyie ntōmbè bɛ̀ pĩ nyikuó tōmmú,
tannè meyeñcaàrimè miɛkɛ̀.

Wenténè inuò nkɛ̀ yé bɛ̀ ténkɛ̀ í tounímè tidiiti
nè mɛnaà ndɛ̀ kó yepārè ti Yìè nKuyie ncīètè miɛkɛ̀.

¹⁴ Ikúnè mɛnùboúmmè, dɔ́unnè mɛtíímmè kó diyìè,
tíínnè bɛ̀hɛikènkótìbè nè dihèi yembè bɛ̀m̃ou
ti Yìè nKuyie ncīètè ké kù kuónnè.

Diyìè yɛiri

¹⁵ Diyìè yɛiri dii tùòkɛní,
ti Yìè nKuyie mbeénti kó diyìè ndi,
Kuyie Mpakɛdaa kó tiyēĩti yìè ndi.

¹⁶ Tì ténkɛ̀ í kpaá yau tidiiti nè ti nuò.
Diwèì ténkɛ̀ í kpaá bo Kuyie ncīètè miɛkɛ̀.

¹⁷ Tidibotì kpéímu ipɛ̀ mmiɛkɛ̀,
bá tidiiti í kpaá bɛ̀ tì sòrì dɛ̀,
kè yebuò può ntidiiti í kpaá mɛ̀è kpéí nyɛ̀ miɛkɛ̀.

¹⁸ Keènnè iwũò kuòmmè kè tinààtì áǎntɛ̀
bá tì í pìeti timútì
kè tipìètì m̀ònté mudìi kɛ̀ kɔ̀.

Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò kù kuónnèmè

¹⁹ Tì Yìè nKuyie, n kuónnè f̃́ nwe,
muhǎá mmuù còuté timútì dinaacɛ̃nhòò
kɛ̀ taunnè titietì.

²⁰ Tikpasĩntì bùó f̃́ nwe,
ikó nyii kũũ kè muhǎá ncòuté timútì dinaacɛ̃nni.

2

Bɛ̀ nàkémè Kuyie mbeénti kó diyìè kpéí

¹ Kè ti Yìè nKuyie mpāānāaṅtì náaṅtò bɛ́i nkɛ̀ d̀ò:
Eénè ditāteheù, pīèkénè, ti Yìè nKuyie ntāsààrì Siyō̃ ñnkè.
Dihèi kɔ̀bɛ̀ di kòntì d̀ò nkékpeutɛmu,
kɛ̀ yé ti Yìè nKuyie mbeénti yìè duunnímè,
dì tùòkɛnímu kɛ̀ dèè.

² Dɛ̀ yìè dɛ̀ yóó biitɛmu kɛ̀soutɛ̀,
Dɛ̀ yìè yɛwetè bo dátínnè nè kupàkù,
kubotì kperíkù kuù kèríní kɛ̀ sũ mɛsàà nkɛ̀ kpéíni,
kɛ̀ bo dátínnè kè dɛ̀ s̃outoo,
dɛ̀ yìè dɛ̀ bo ndò ndiúrìkèpànni ò̃ ketémè yetārè ñnkè.
Dɛ̀ kó diyìè botí mu nyí buoté

dì mε nyí kpaá kε bo buoté nè ti bo mbomè, bìtì!

³ Bè kèríní mmuhǎǎ nkōmε mmε kε cóuntoo,
kε cóu nfehǎǎdeñfè tēmè,
ketenkè do dò nkupúú sàákù Edenni nwe bè kèríní dìì mǎnnì
kè bè yóó pēēté kè kēe naá ntedontè,
bè í yóó súó ndèmarè.

⁴ Bè kèríní kε dōnnè sisēī nsi,
kè bε tārè dōnnè sikipàrinaasēī kpεye,

⁵ Bè cokùmu kε cǎnnì yetārè,
kè bε nǎōroo dōnnè sikipàrinaasēī kǎku,
kε uuti kε dōnnè muhǎǎ nhǎ ncóummè dikpàà,
kε dōnnè behǎǎpòmbè ǎǎ báátímè kénkǎri dikpànnì.

⁶ Kè benitibèe kèe bε kpéí kè kufōwǎǎ mbè auté
kè bε ìkèe ceete.

⁷ Bè kèrí nè dikōmbùò ndi, kε séí iduotí behǎǎpòmbè kōmε,
bá wè kòò tū nho cε,
bá òmǎù í daurí.

⁸ Bá wè kòò tū nho cε bá òmǎù í kǎónnè otǎù.
Bá kè bè tǎù ipie, mbè nhuróo bè báá yatenè betǎbè.

⁹ Bè ǎǎ munnému kédò dihei,
kε séí iduotí kε dekù sicēī,
kε taà sibòo beyóóbè kōmε,

¹⁰ Ketenkè bε nyà kε au, kè tiweti sǎnti,
diyiè nè otǎnkù kè dè sòùte,
bá siwǎǎ ténkε í péì.

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nni bε ìkè kε péú metammè,
ku ǎǎpòmbè í sénní,
wèè bè nì o wērímú í sénní,
ti Yiè nKuyie mbeéntì kó diyiè diērì ndi
diyonkuri mediè, we mbo na kényenté dε yiè?

Kuyie nnàkémè ti dōmmè kéceète

¹² Kè ti Yiè nKuyie mbéí nke dò:
Mí ndi Yiè nKuyie mmú tu:
Wētenení m borè nè di yèmmè memǎu,
bounè yenò kékǎmmú yedabùò kè n sautenè.

¹³ Ceetenè di yèmmè mmε kémbúútí di bo kērí mε di yààtì,
wētenení mí ndi Yiè nKuyie m borè.
N sàà ndεumu kè m mǎke mesémmè,
kè m miεke boo kè n dǎòri m bēí ntì,
kè n dó kédǎò onitì mεyei n wēte kényóu.

¹⁴ Kè dè naati n ceete n yèmmè
ké di dǎò mesàà nkè di diitì pié,
kè di na kēwēte kè m pǎmmú tidiitì nè menaà.

Bè nàkémè bè dōmmè kéboú dinùù kébántè Kuyie

¹⁵ Eénè ditǎteheù Siyǎǎ tǎrì,
ikúnè menùboúmmè kó dikǎtìrì,
dǎúnnè metíímmè kó diyiè,

¹⁶ Tíínnè benitibè, dǎúnnè Kuyie mbáammu kó diyiè,
tíínnè bekótibè nè bebémbè nè ibíbénní.
Wèè puoke bàmbà nkòò yènní,
kòò sapòmpǎò yènní o toute.

17 Díndi ikuó nìùbè bèè pĩ nyikuó tǒmmú,
 cómmúnè kukpánkpankù nè diwũǎtǎnni de cuokè,
 kékuónnè ti Yìè nKuyie, nké kù bántè kè dò:
 Ti Yìè nKuyie nhá ti cǐé ntínti a nìtìbè,
 báá yóu kè tí ta ifei miéke yebotè ìkè.
 Yè yàà bo ti daá kè dò:
 Yé di Yìè nKuyie ndi tũ nkù borè?

Kuyie ncǎutémè bɛ báammù

18 Mɛ̀m̀m̀ kè ti Yìè nKuyie mbenke kù dómè ku kǎbɛ tenkè mɛ̀diè,
 kè mɛ̀sémmè kù mbè bonè.
 19 Kè kùu bè nàké kè dò:
 N yóó di duónkomu tidiiti nè mɛ̀naà,
 nè mɛ̀kǎpàmmè kè di mmǎke kè dè di sannè,
 bá yebotè ténke bá ndi daú.
 20 Di dootitǎbè kubakù yóu kǎbɛ,
 n yóó bè fũũmmu, n yóó bè bɛ̀timu,
 ké bè tanné dikpàà tɛ̀dǎntè.
 Bèè bè ni m borè bɛ̀too dàméèrì diyìè yìèní kèè bíékè kou bíékè,
 kébetoo bèè bè tũ ndàméèrì diyìè taà kè kou bíékè,
 kè bèè kù képǎǎke kè kunóúu dátínné.
 N yóó pĩ mmùu tǒmmú dɛ̀umu.
 21 Fǎ nkɛtenkè, a bá nyĩèkù,
 a yèmmè nnaati kàa nyǎnku nè diwèi,
 ti Yìè nKuyie mpĩ mmùu tǒmmú dɛ̀umu.
 22 Díndi tiwanwanti di bá nyĩèkù!
 Mɛ̀m̀pàmmè bitírímu dinaacɛ̀nhò,
 kè dɛ̀tie mpeí,
 fíkíè nè fínyĩ kperɛ kè dè yùnnɛ yɛbɛ.
 23 Díndi Siyǎǎ èi kǎbɛ dè ndi naati kè di nyǎnku nè diwèi,
 di Yìè nKuyie nkó kucɛ miéke,
 kuù di duónnì fetaafè fɛ̀ mǎnni,
 kè bo di dɛ̀tɛ̀,
 kuù duónnì fetaketifè fɛ̀ mǎnni
 nè diyǎǎ kǎfɛ nè fetadentifè,
 dè do dòmmè nè dimǎnni.
 24 Tidiiti píemmu iyíé,
 kè mɛ̀naà nnè mɛ̀kǎpàmmè kè dè píe nyɛconkuyɛ.
 25 Kuyie ntu kù yóó di yietímu,
 kù do tǎnni yɛbiè nè fɛ̀cofɛ nè sibɛi
 nè yɛcádúò nkè dèè cááké dè.
 26 Di yóó dimu kéde, nkɛ nkù sǎntí,
 kunku kùu dòò tidiɛ̀ti di kpéi,
 kù tu ku nìtìbè ténke báá di ifei, bìtì!
 27 Di bo banté kè dò nkù bo di cuokè,
 díndi ku nìtìbè, kè di kù tũ,
 nkè otǎu mǎu í bo kè kù mǎnnè.
 Kù tu ku nìtìbè ténke báá di ifei bìtì nè bè bo mbomè.

3

Kuyie nnàkémè kù yóó duǎnnímè ku Yáá

1 Kè Kuyie mbéi nkɛ dò:

Dɛ bo yíe mí di Yìè nKuyie nkè n cǔũnko n Yaá mbenitibè bɛmɔu ñnkè
di kó bɛdapàmbè nè di kó bɛsapàmbè
bè bo naá m pǎãnáàntì náam̃bè,
kè bɛkótíbè nyau n kó tidɔuñtì,
kè bɛbémbè nyau n kó mɛbɛñkùmè.

² Dɛ kó yɛwɛ miɛkɛ n yóó cǔũnkomu n Yaá n tǎmbè,
benitidaabè nè benitipòbè bɛ ñnkè,
kè bèe naá m pǎãnáàntì náam̃bè.

³ Dɛ yìè m bo ãnné mɛbɛnkùmè càmmè mɛè tu,
kè ñnkè nè kɛtenkè dè bo naámmè mɛyĩ nnè muhǎá,
kè kuyukúu dátínné diwɛtirì kǎmɛ.

⁴ Diyìè bo sɔutɛ, kòo tǎnkùu wũǎtɛ kéndò mmɛyĩ,
kè ti Yìè nKuyie nkó diyìè diɛrì né na kɛtuɔkɛní,
dìi dɛu kɛ duò tikǎmbùàtì.

⁵ Dɛ mǎnnì wèè bo kuǎnnè ti Yìè nKuyie nhò bo cooté.

Kɛ yé mɛdɛɛtímè yó mbomè Siyǎǎ tǎrì ñnkè nè Sedisadɛmmu,
ti Yìè nKuyie nkuù do ti bɛi.

Kù bo yú bè, bèe yó ntú bèe yenté.

4

Kuyie nyóó bekénèmè yɛbotè

¹ Kè ti Yìè nKuyie mbɛi nkɛ dɔ:

Mí ndi Yìè nKuyie m bo wɛtɛ kɛi ndii mǎnnì n nìtìbè
Sudaa kɔbɛ nè Sedisadɛmmu kɔbɛ.

² M bo tí nyɛbotè kubiriku bè tu kù Sosafati (dèè tu Kuyie mbekù),
n yóó dè nyɛ bekénè n nìtìbè Isidayɛɛribɛ n tǎǎtɛ bè kɛ bè tɛ kpéi,
kɛ yé yè bè cíɛmmè kè bè ta ibotí tɛi miɛkɛ
kɛ yè totí n tenkè.

³ Bè tǎǎ tɛtɛ nwe kɛ totí n nìtìbè
kɛ fiiti bɛ nitidabí kɛ yietì benitipòbè bèe dɔuti dɔutinè benitidaabè,
kɛ fiiti benitipobí kɛ donnè mɛnaà.

⁴ Díndi Tiiri nè Sitǎǎ èi kɔbɛ nè díndi Fidisitɛɛbɛ,
di n dónè ònti? Di dó kɛpɛitemaà?
Kè di dó kɛpɛitemu di n náké!

Bàmbà m bo duó nkè dɛ kó mɛyɛi ndo di yɔ ñnkè.

⁵ Díndi bèe tɔ m mátipéitì nè n sɔɔ
kɛ tɔ n nɛntì sààtì kɛ kònnè
kɛ tannè di bɔkè kó yetuo.

⁶ Díndi bèe tùótɛ Sudaa kó initidabí,
nè Sedisadɛmmu kpɛyi kɛ fiténè Kɛɛkibɛ
kɛ bè dɛtinnɛ bɛ èi.

⁷ Mí ndi Yìè nKuyie n yóó wɛtɛ kɛ bè yùnímu bè do borè,
kè di bè fité, kɛ di yietì di yɛi.

⁸ M bo fiténè di nitidabí nè di nitipobí Sudaa kɔbɛ,
kè bèe sɔǎtɛ kɛ ì fiténè Sabaa èi kɔbɛ
bɛ èi dɛtirì.

Mí ndi Yìè nKuyie mmí bɛi.

Mudoò sɔmmu nè tibeénti sɔnti

⁹ Kè ti Yìè nKuyie mbɛi nkɛ dɔ:

Pĩǎkénè kɛ tú n yɛ nyɛbotèe báátí mudoò,
duǎnnè kè di ǎpòmbè yekǎmbò yembèe báátí kékété.

10 Túóténè di naakā kémá yekpàrise,
kétúóté tinunseuti kémá yekpāā.

Bá kufōwaá nyiè kòò dò omáà dikōmbùò yiè.

11 Díndi yebotè tínnènní mēcāā nde kó kubiriku miēke,
mí ndi Yiè nKuyie nkè n cūũnkoo nh āāpòmbè.

12 Yebotè, pīnnè kuce kékōtení kubiriku
bè tu kù Sosafati,
n yóó de nkari kēbekénè yebotè yemōu.

13 Tidiiti bimū, túóténè yese ké tì kōũ.
Fínyĩ tie mbimū naunè yēbe diyētītūò
kéníú kēpíe nsicee kè dè ncou
yē yēi mmēè sũũ.

14 Mí ndi Yiè nKuyie mmū tu,
benitibèe tí nyetīrè yētīrè m beénti kó kubiriku miēke,
kē yē m miēke kó diyē duunnímēmu,
n yóó bekénè dī benitibè m beénti biriku miēke.

15 Diyē nē otānkù dē tēnke í yó mpēi,
siwāā mē ntēnke í yó mmí.

16 Mí ndi Yiè nKuyie mmū pēú metammē Siyōō tārī ĩnkè,
n tammē yēmū Sedisadēmmu,
tiwetì nē ketenkè kè dē sánti,
kè n kānké n nītibè.
Isidayēeribē kó disòrì tu mí nwe.

17 Díndi Isidayēeribē di bo banté
mí ndi Yiè nKuyie, mmū tumē Kuyie,
kē bo Siyōō n tāsààrī ĩnkè.
Dē mōnni Sedisadēmmu bo naá ndikàrī sààrī,
bá bepòòbè tēnke bá ndè pēnkù.

Isidayēeribē yóó wēte kēyà mēè sàà

18 Kè Kuyie mbéi nke dò:
Dē yiè bo tuòke dī yiè,
mēnaà mbo mpūš nyetārē ĩnkè
kè mēnaamiè mpūš nsitāā ĩnkè
kè Sudaa tenkè kó yekondake yemōuu ānné mēniē nkēmpūš
kè dinébòrì nyiènní tì Yiè nKuyie ncīētē miēke kē yòòrì Sitimū biriku.

19 Dē mōnni Esibiti bo dōúnko,
kè Edōmmu naá ntidobontì,
kē yē bè pīmmē Sudaa kōbe detetirè.

20 Dē mōnni kè benitibè mbo Sudaa tenkè
kēnhā Sedisadēmmu bē borimē mēmōu.

21 Mí ndi Yiè nKuyie n yóó pēitemu bē pēi,
n yí yó nwúónko bē dootitōbè,
mí ndi Yiè nKuyie m bomu Siyōō tārī ĩnkè.

Amoosi Di mpátíri tɔ̀ tũ̀ náahtì

Amoosi do wàri o pátíri yebie nsikàùsiyiekè nè sipísikuò (760) kó kemieke nke kè Yesu né na kékatení.

De kó yebie mmieke nke ò itémè o èi Tekoa kékote Isidayeeribe kó dikpààtiyuu Kuyie nhò tɔ̀ nkè. De kó yemòrè mieke Sedoboammu weè do baké Isidayeeribe. Kè dè ndò mbe kperè demou kèrí séi. Kè Amoosi mbè nàánnè tikōnyauti nè dikōmbùò ke tú: Kuyie ndi duómmu ikuó kè di né ì càari kè bekperibè fěũko beçiribè, Kuyie nné yóó deetému beçiribè, kù tu kù yóó di potému. Nè de kpéi nkè bèè ò dènnè be cuokè bá dè í nhòte 7:10-17.

Di mpátíri náahtì duó ke dòmmè

1. Kuyie nkpannèmè Isidayeeribe kó dikpààtiyuu nè yehékè yèè bè tòkénè 1-2
2. Dèè kònnè Kuyie nnè ku kòbe 3-6
3. Kuyie nhò benkemè mebenkùmè mèè benkú Kuyie nhautémè ke bo bè deetè 7-9

¹ Di mpátíri náá nhAmoosi nàké tì nti. Amoosi do tú Tekoa èi kou nwe ke cēm̀m̀u o wũṣ. Kè ti Yiè nKuyie nhò benke ku náahtì Isidayeeribe kpéi. Dè do ś nhOsiasi weè tɔ̀ tikpàtì Sudaa tenkè. Kè Soasi bire Sedoboammu tu Isidayeeribe kóo kpààtì. Kè ti Yiè nKuyie ntì nhò nàké kè dè mmòke yebie nyèdèè, kè ketenke né áá Osiasi nè Sodoboammu be kpàtì mieke. ² Kè Amosii béi nke d̀̀:

Ti Yiè nKuyie nkuù kontí Siyṣṣ
ke péú metammè Sedisadammu,
kè timútì m̀̀tírí yenaacēnhò
kè Kadimeeri tārì yómmè kpeti kpeí.

*Kuyie nkpannè tì Isidayeeribe nè yehékè yèè bè tòkénè
(Kuyie nkpannè tì Sidii èi kòbe)*

³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d̀̀:
Damaasi èi kòbe kó meyei mmeè sũũ nke tonté,
n yí yóó yóu n tãáté ke bo d̀̀ò tì,
bè p̀̀ntè mèè kpéi Kadaadi èi kòbe
ke bè nàntè muyuo nkṣme.

⁴ N yóó cũũko muhãã mmu,
kè mùu cóuté Asayeedi c̣f̣ètè,
m̀̀ bo cóuté Benni-Adadi kpààtìc̣f̣ètè.

⁵ N yóó uutému Damaasi èi kó dimáticàù
kékuò bèè bo de kó meyei mbiriku mieke,
kékuò wèè kù baké,
kè bèè bè p̣ĩm̀m̀ú kékònnè Kiidi.
Mí ndi Yiè nKuyie mṃi béi.

(Kuyie nkpannè tì Fidisi tenkè kòbe)

⁶ De kó difōnkúò kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d̀̀:
Kasaa èi kòbe kó meyei mmeè sũũ nke tonté
n yí yóó yóu n tãáté ke bo d̀̀ò tì.
Bè p̣ĩm̀m̀ú mèè kpéi mbenitibè péu
ke duó nhEdammu èi kòbe.

⁷ N yóó cũũko muhãã mmu Kasaa èi mieke
kè mùu cóuté sikpààtìc̣f̣éĩ.

⁸ M bo kuṣ Asidoti èi kabe bemou,
kédèite wèè pikú fèkpààtìpàtìfè Asikanṣò èi,
kédàá n nòùtè Ekunṣò èi kèkuṣ Fidisii kabe sṁmbè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmî b́i.

(Kuyie nkpànnè tì Fennisii tenkè kabe)

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mb́i nke d̀:
Tiiri èi kó m̄eyei mm̄è sũũ nke tonté,
n yí yóó yóu n tãáté ke bo d̀ò tì,
bè p̄ĩmmú m̄èè kpéi mbenitibè péu
ke duó nhEdṁmmu èi kabe,
bá bè í dentení n do yē m̄metaummè
m̄èè bo bembè nè be tebii be cuokè.

¹⁰ N yóó cũũnko muhãá mmu Tiiri èi mièke

kè m̀u c̀úté s̄ikpààtìc̄ĩ.

(Kuyie nkpànnè tì Edṁmmu èi kabe)

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nsṳté ku náànti ke b́i nke d̀:
Edṁmmu èi kabe kó m̄eyei mm̄è sũũ nke tonté,
n yí yóó yóu n tãáté ke bo d̀ò tì.
Bè b̀ti m̄èè kpéi mbe tebii Isidayeeri be
bá m̄esémmè í bè bo,
kè be mièke bè c̀ú ns̄á kè bè bè u m̄edṁmmè.

¹² N yóó cũũnko muhãá mmu kè m̀u c̀ú Temaa èi
nè Bosedaa èi kó s̄ikpààtìc̄ĩ.

(Kuyie nkpànnè tì Am̄niibe)

¹³ Kè ti Yiè nKuyie mb́i nke d̀:
Am̄niibe kó m̄eyei mm̄è sũũ nke tonté,
n yí yóó yóu n tãáté ke bo d̀ò tì.
Bè p̀òti m̄èè kpéi Kadaadi èi kó b̄ep̄up̄ómp̄ómbè
ke bo p̄èk̀unne be tenkè.

¹⁴ N yóó cũũnko muhãá mmu Dabaa èi mièke
kè m̀u c̀úté be c̄ĩ s̄ààsì mudoò kó kunṳroo mièke.
F̄f̄d̄ónf̄è nè kuyaakù dièkù m̀nni.

¹⁵ Kè bèe p̄i nhokpààtì kóò k̀nnè
k̄ew̄ennénè s̄ikpààtìb̄ií.

Mí ndi Yiè nKuyie mmî b́i.

2

(Kuyie nkpànnè tì M̄abu kabe)

¹ Kè ti Yiè nKuyie mb́i nke d̀:
M̄abu èi kabe kó m̄eyei mm̄è sũũ nke tonté,
n yí yóó yóu n tãáté ke bo d̀ò tì,
bè c̀u mm̄èè kpéi nhEdṁmmu kóò kpààtì kũṳ
kè yè c̀úté f̄ũk̄ũf̄ũk̄ũ.

² N yóó cũũnko muhãá mmu
kè m̀u c̀úté s̄ikpààtìc̄ĩ s̄i bo Kediyoṳi.
M̄abu kabe bo kú mudoò kó kunṳroo
nè ȳet̄et̄he kó ȳedab̀ò mm̄ièke.

³ M bo kuṣ benìùbè o ciè páíí
kèkuṣ s̄ikpààtìb̄ií kóò w̄ennénè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmî b́i.

(Kuyie nkpànnè tì Sudaa kabe)

4 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dâ:
 Sudaa kabe kó meyei mmè sũ nke tonté,
 n yí yóó yóu n tãáté ke bo dâò tì,
 bè yete mèt kpeí n tié,
 bá bè í tũnne n kuó ke tũnne siyáàbìsí kperé,
 be yembè do tũ ndè kè dè bè fétinne.

5 N yóó cũũnko muhãã mmu
 kè m̀u cúté sikpààtìcẽ s̀i bo Sedisademmu.
(Kuyie nkpànnè ti Isidayeribe)

6 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dâ:
 Isidayeribe kó meyei mmè sũ nke tonté,
 n yí yóó yóu n tãáté ke bo dâò tì.
 Bè fiiti mèt kpeí mbenitisààbè
 ke còú idítí bè í yietí mèt kpeí mbe bàà,
 ke ẽ fíté ocĩrì tinẽutì mehännímè mèmáà kó dibànni kpeí.

7 Ke naù becĩribè ke tĩntí be yò mutáá
 bá bè ẽ í nkènté becĩribè kpeti kubeéndieku,
 cice nè debire kè bè wẽ nhonitipòkù
 ke caàri n yètiri.

8 Bè fèkù t̀i yààtì becĩribè borè
 bè í yietí mèt kpeí mbe bàà,
 bè ti mpitírí be bøkè kó yetuo mieke,
 ke yò mbe fèke mèt naà mbecĩribè borè.

9 Di yému m̀i kùòmè Aməriibe
 bèè okùmè do mannè detie ndierè
 kè bè kpeñni kè m be uuténè be cĩ nnè be be.

10 Dende kó difõnkúò,
 di báá yè mm̀i do di dènnenímè Esibiti
 ké ndi tò dikpáà mieke ke dò yebie nsipísìnàà
 kè di me ntieke Aməriibe èi.

11 Dè kó difõnkúò
 kè nh ànnè m pãánáàntì náam̀bè di cuokè
 kètãnkè di cuokè bèè yó ncáá nkétú n kabe.
 Yàà n soúmmu? Díndi Isidayeribe n di békúmu.

12 Dè dòmmè kè di niinko menaà,
 bèè cáá nke tú n kabe ke í dò nke mmè yò?
 Ke paanko m pãánáàntì náam̀bè,
 bá bè ténke í náá m pãánáàntì.

13 Nè de kpeí
 n yóó di nantemu páíí kéũtire
 tēnaasāntè tēè tò decēērè tē ẽ na kè dè ndòmmè.

14 Bá wèè nò mmuceé nhò báá na kéyenté.
 Muwērímu yìè mme mbáá na kébenke o wērímu.
 Okāmbòteu me mbáá na kédeetè omáà.

15 Bè bo kuò otānnuāntì,
 wèè nò mmuceé ò báá na kéyenté.
 Osāndèetì me mbáá na kécokénè o sāntè kédeetè omáà.

16 Okāmbòteu mōmmuò
 bo coké de yìè difōkperì.
 Mí ndi Yiè nKuyie mm̀i béi.

3

Kuyie ncaummè ku kàbe Isidayeribe

¹ Díndi Isidayeribe kénténè mí ndi Yiè nKuyie ndi náá ntì, díndi n dènnenì bè Esibiti:

² Ibotí imòu mièke n tãáté dímbè,
dèè te kè n yóó yṹs ndi to
mèyèi ndi dɔɔrì mɛ̀è kó dimàà kpéi.

Kuyie mpããnáàntì náàntò báá na ke í mbéi Kuyie nhò nàké ti

³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Kè benitibè bèdébè í wɛ̀nné dinùù
bè bo nneíà?

⁴ Dicirícirì òs í nhũnte kutúúkù mièke
ke í yà dì bo pĩ ndè.

Dicirícirìbìj báá kuó nkutādènkù mièke
ke í pĩ mmùmamù.

⁵ Tenòtè í yóó sɔ́nté kéta ticùòtì mièke
ke í yà mudii.

Timátì í yóó sɔ́nté kɛ́tãũ
kè dèmarè í na ti mièke.

⁶ Ditāteteu bo kuó ndihèi mièke kè kufɔ́wáá
mbáá pĩ mbenitibàà?

Mèyèi mbo tuòkení diheì mari
kè ti Yiè nKuyie nyí mè duónnáà?

⁷ Mí ndi Yiè nKuyie nhòs í ndòò timatì ke í keté ke duó nkè m pããnáàntì náambè
tì nàké.

⁸ Kè dicirícirì ũnte
we mbo yĩ kufɔ́wáá nyí ò pĩ?

Kè ti Yiè nKuyie nyí: Béi!

We mbo ncíéké ke báá béi nku pããnáàntì?

Kuyie nnàkémè Sammarii èi yóó pɔ̀ntemè

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Pĩékénè Asidoti kó sikpààtìcɛ́i nè Esibiti kpesi,
kéduó nkè bèe tíi nSammarii tārè ìnkè,

kéyà dikɔ̀nkònni dìi bo o mièke

nè be fɛ́ũnko mɛ̀è botí betòbè.

¹⁰ Sammarii èi kàbe í dɔɔrì dèè sìé,
bè dòrimu

ke yoti be kpààtìcɛ́i mièke bè fèke dè.

Mí ndi Yiè nKuyie, mmù me nyɛ.

¹¹ Nè de kpéi ndi dootitòbè yóó di cɛ́tinnemu
képɔ̀nte dì wɛ́rímú

kéheí dèè bo di kpààtìcɛ́i mièke.

Isidayeribe bèè bo Sammarii be kó mɛ̀dɛ́etímè bo nyóù

¹² Dicirícirì òs pĩ nfepièfè

kòo pecɛ́nti fietè mɛ̀è botí yekpàà nyoo ditoò kũnni,

n yóó me ndɛ́etè Isidayeribe bèè bo Sammarii

ke kari yekàrè diɛyè ìnkè yoo de tɛ́i mbìè.

Kuyie ncaummè Betɛ̀di èi kàbe

¹³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa mûi bɛi nkɛ tú:
Náké Sakɔbu yaàbí kɛ tú:

¹⁴ N yɛ ndɛ yiè
m bo yũś nyIsidayɛɛribɛ to bɛ yɛi nkpɛí.
M bo íté kécómmú
kɛpɔntɛ yɛwũɔ̀tɔ̀rɛ̀ yèè bo Betɛɛdi,
kɛ bóké yɛ kó yɛbàkè
kɛ yè buó nkɛtenkè.

¹⁵ M bo puɔ mbɛ cɛĩ
bè ɔ nhã sì diyɔ̀ɔ̀ nè bè ɔ nhã sì dipaà,
sìi dàri yɛpápánìi nkó tisàti,
kébuó nsicɛ̀diɛ̀sì.
Mí ndi Yiè nKuyie mmûi bɛi.

4

Kuyie nkpannèmè Sammarii kó benitipòbè

¹ Mɛ̀mmɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéimɛ̀ kɛ tú:
Díndi Sammarii èi kó tinitipòti
tìi dùnnɛ Basã̀ èi kó inaani tɛ̀mè,
dínni bèè yo mbesénnibè kpɛɛ,
kɛ fɛ̀ũ̀nko bɛcĩribè,
díndi bèè nàá ndi daabè kɛ tú,
bè ndi duò nkè dì yò,
kɛ́nténè kékeè.
² Mí ndi Yiè nKuyie n dò mpáí pái nwe kè mûi bɛi,
ɔɛ yiè kpaanímu
kè bè bo di tɔ́nné iyĩmpie ndiɛyì
kétɔ́nné isám̀pòì di kó iyaàbí
kɛ dí ɔɛtɛ kédennɛ dimɔ̀u.
³ Di bo yie iduotí kó mɛfiè dimàà dimàà,
bá wè kòò nwetí o ìkè,
bè bo di kɛi nkɛ dí dee nhEsimɔ̀ tãrì ìnkè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmûi bɛi.

Mubáammu tetirè kɔ̀mu

⁴ Kè Kuyie mbéi nkɛ dò:
Tũ nkɔtenè Betɛɛdi kédɔ̀ɔ̀ mɛyɛi,
kɔtenè Kidikaadi kédɔ̀kɛ ɔ̀ɔ̀ mɛyɛi.
Fiénè di wũɔ̀ dikũnweínì sèi,
diyiè tãánni yiè
kédɛite di mɔ̀kɛ dèè kó dimàà miɛkɛ
dèè tu ɔɛpííndè kè n duó.
⁵ Cɔ́unnè disánni kó yɛpã̀rɛ̀
yèè kɔ́kénè mutie mùù muuti,
ikúnè yɛpã̀rɛ̀ kó dikà̀tìrì
kɛ yé díndi Isidayɛɛribɛ di mɛ ndómè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmûi bɛi.

Isidayɛɛribɛ to kpeínìmè

⁶ Mɛ̀mmɛ̀ kè ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ dò:
Mí ndi Yiè nKuyie mûi di bɔ́nté dikònnì,
mûi duó nkè di pàà tidiitì sihekɛsí simɔ̀u miɛkɛ,
nè mɛmmɛ̀ bá di í wɛ̀tɛnì m borè.

⁷ Míi duó nkè fetaafè dònité tidiiti betāābè bêtāāti,
míi duó nkè fè ʒɔ ni di nhèi késoó nditeri,
kénniu ku mpaku kè kutekù kó tidiiti kpéi.

⁸ Yehékè yèdéè yoo yètāāti níi bo nháānnè sinéyēi
kè kārì dihéi dimáà miéke kè bo pété menie nkéyā,
bè me mbáá pété kényā kénsànnè.

Nè memme di me nyí wètení m borè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmíi tì ndi denni.

⁹ Míi duó nkè tidiiti fāū ndepaa

nkè fetùòrifè tì pī,

kè fecofe càáké di pénnè nè titebiiti.

Nè memme di í wètení m borè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmíi tì ndi denni.

¹⁰ Kè n duó nkè di wūɔ muɔke kè ku,

Esibiti kɔbè kpɛyi do kumè,

kè duó nkè bè kùɔ di kó bɛdapàmbè mudoò miéke

kè pīnmú di sēi,

kè bèè ku di kó dihāāpònkari kè be nóú dàtinné.

Nè memme di í wètení m borè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmíi tì ndi denni.

¹¹ Kè di dèité

n do dèité mēè botí Sodɔmmu nè Komɔɔ,

kè di yenté tɛɕīètè ʒ ncóú

kè bèè pūtè mēè botí kudakèmpùu.

Nè memme di í wètení m borè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmíi tì ndi denni.

¹² N yóó me ndi dɔɔ díndi Isidayɛeribe,

kè n yóó di dɔɔ memme,

tūntenè dimáà kè ti máúté mí nnè díndi.

¹³ Ti Yiè nKuyie nkuu dɔɔ yetārè kè ānné kuyaakù,

kè náá mbenitibè kù dɔ kédɔɔ tì,

kuu ʒɔ ceete kuwenniku kè dèè naá ndibiinnì,

kù cènti yetārè yómmè mme,

kuu yètìrì tu Mpakɛdaa.

5

Kuyie mpāānāàntì náàntò saute fèè sáútifè Isidayɛeribe kpéi

¹ Kè Kuyie mpāānāàntì náàntò bēi nke dɔ: Díndi Isidayɛeribe kénténè
fésáútifè n saute fè di kpéi.

² Isidayɛeribe tu desapùmbire nde

kè do kè duó

kè cāānko kè dò ndè kú,

wèè borè íi nhò í bo.

³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dɔ:

Isidayɛeribe ekè miéke

díi kó behāāpòmbè do bo tekòupíútè,

bè ténke báá pēēté tekòútè (100).

Bèè do bo tekùtè (1000),
bè ténke báá pēētē tepíitè.

Isidayeribe dōmmè kētāātē Kuyie kēnfòu

⁴ Mí ndi Yiè nKuyie mmû di náá ndíndi Isidayeribe ke tú:
N wammúnè kè dèe yie nkè di nfòu.

⁵ Dè nè í tú n yē ndi kote Betēdi
ke n tú di n wanti
Betēdi yóó dōúnkomu,
di me mbáá kote Kidikaadi
bè yóó ò pòntemu,
di bá ntú di bo kote Bēerisebaa.

⁶ N wammúnè mí ndi Yiè nKuyie,
kè dèe yie nkè di nfòu,
kè dè í dò mmemme muhāā mbo cútóo
ke dí do díndi Sosefu yaābí,
de yiè mme nyí bo Betēdi wèè bo na ke mù kùo.

⁷ Di yónkūnne tibeénti nti,
di í bekù kè dè sié.

⁸ Mí ndi Yiè nKuyie mmû dō siwāā,
mû ã ceete keyensòukè
kè dèe náá ndiwennécànni,
mû ã tíí ndàmèèrì kó menie
nké mè yaatoo ketenkè.
Mû tu di Yiè nKuyie.

⁹ Mû ã duó nkè bèe pònte oniti kperi,
keta o cēkpetè kéhéi o kperε.

¹⁰ Di nímmu wèè bekùnè timómmonti,
di í dō wèè náá ntimómmonti.

¹¹ Di fēũnko mēè kpéí mbecĩribè
ke duó nkè bè di dokì dididèi mōnni.
Nè de kpéí di í tati sicēsààsì
di maá sì nè yetāsààyè,
di me nyí yóó yā fīnyĩ kó detie ndi fīlú dè kó menaà.

¹² N yēmu di cààrì mēè māmè,
di yēi nyí sēnní,
díndi bèè fēũnko bèè í cààrè mùmamù
ke cōú tīcuuti tibeénti miēke,
bá di í kommu becĩribè.

¹³ Dèe kpéí nte yemòrè yēiye yie mmieke
kàa bo ncīékémè tōũ.

Kuyie mpāānāānti náāntò yáúkūnnemè benitibè kōnti

¹⁴ Kè Kuyie mpāānāānti náāntò bēi nke dō:
Wammúnè mesàà nke yóu meyei,
nkè dèe yie nkè di nfòu,
memme Mpakedaa m bo ndi bonēmè
ke ndōnnè n di náámmè.

¹⁵ Nnínè meyei kédake mesàà,
tūntenè tibeénti kémbekù dè bèkúmè,

kè dèe yie nkè Mpakɛdaa kuó mmesémmè
Sosefu yaàbí ìì kpaá.

¹⁶ Nte Mpakɛdaa,
Kuyie nkùù baké deməu kù tu mù,
kù tu isáútìì bo dátínné dihéì diməu miéke,
benitibè bo nkuò ntipítì timəu ke tú: Eeyoo! Eeyoo!
Kè bè r̄yū depaa nyembè kè bè bo kari mukũũ.
Benitibè bo nwanti bèè nṵ mmukúdabònkəmmù.
¹⁷ Yekúdabùò mbo dátínné depaa ndeməu miéke
ke yé n yóó di síékémè,
mí ndi Yiè nKuyie mmî b́i.

Kuyie nkó diyìè yó ndòmmè

¹⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Di bo yà d́indi bèè bàà n kó diyìè,
di yèmmè dò nde kó diyìè yóó di tənní ba?
Di yó ntú dibìnnì ndi,
di í yó ntú kuwenniku.
¹⁹ De kó diyìè kpere yó ndənnè
onitì wèè cokù wenwe dicirícirì
ke conè kumuntonkù,
ke kò nke ta o c̄fètè,
ke ìkú kumarí kè fəwààfè ò dənté.
²⁰ Di yèmmè bá ndò
nKuyie nkó diyìè yó ntú kuwenniku kp̄eri,
dì yó ntú dibìnnì ndi.

Kuyie nyí dómè bè nkù d́únnè memantímè

²¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
M pèmmu di kó mubáammu,
n dè sènkèrìmu,
n ténke í d́ó kékeè di t̄rè di tiku yè kó kunóú.
²² N yí d́ó di n feu ìì wũs ke tuò
nè di m p̄ā nyèè p̄ārè.
Yenaadakè məkùò nkpeye di n feu yè,
n yí dè wùó!
²³ Dí f̄ut̄enè m borè,
kutoweku di wékí kù ke tú iyie,
n yí d́ó kékeè di kutidùùtì kó yedabùò.
²⁴ N d́ó tibeéntì sààtì t̄i mbo di cuokè,
ke p̄ũ mmenie nkōme,
kéndò ndinébòrì ò ndòmmè, ke báá kũũ.

²⁵ Isidayeeri be di do n feumu iwũs yebie nsipísìnàà di do dòò yè dikpáà
miékaà? ²⁶ Di do dòò dibəò Mədaki nè Defā kó t̄ewàtè nte ké ndè bàá.
²⁷ Dèè te kè n yóó di denne
ke dí p̄ē mBabidənni,
mí ndi Yiè nKuyie mmí nwèè yètìrì tu Mpakɛdaa mî b́i.

6

Kuyie nkpànnè tì Siyā kəbe

¹ Məmmè kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Di bo yà díndi bèè kàri bètèi Siyõõ èi miεε,
 bèè tá bεmáà Sammarii tārè ìnkè,
 díndi bèè yèmmè dò ndi tú bεketibè ibotí tεi miεε,
 Isidayεeribε cokóo dū borè yáàba?

² Kōtenè Kandee kéyà
 kè di dèè mεmme di kōte Amati diheidiè,
 képēēté kékōte Kati Fidisitēēbε èi,
 di yèmmè dò ndi pēētému dε kó yεkpààtiyòà?
 Di kó dikpààtiyuu pēētému bε kpεyàà?

³ Di yèmmè dò ndi détinkomu mεyεi,
 di né í yé kε dò ndi yūñnní kuyonku nku di cuokè.

⁴ Díndi bèè duó yedúò sààyè
 bè dòò yè nè yεpápànìi,
 kε yaa nyaa ndi kàrè ìnkè,
 kε cáá nyepedakè nè yanaadabε,
⁵ kε diè, nke wékíí mēdiè, nke bie ntikùtidùùtì
 kε tekíí Dafiti kε dōōrì tikùtidùùtì.
⁶ Kε yō mmenaa nnè ibōōkε pēkùyi
 kε pe mmeκasààmè
 bá di í yīēkù mεyεi
 mmèè doti Sosefu yaàbí ìnkè.

⁷ Dεè kpéi nte kè bè bo di pī ndi mmònni
 kε di níi ntidaatì kó fεnafε ìikè kε di kōnnè,
 dε mōnni kè metuò nkó yεbaa ndeè.

Kuyie nnàkémè kù yóó pōntemè Sammarii

⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nképarìkè nè ku yètìrì kε dò:
 Mí nKuyie Mpakεdaa mū bēi nke tú:
 M pèmmu Isidayεeribε kó dikpààtiyuu kó tεfentè
 n yí dō kénwúó mbe kpààticēī,
 n yóó dεitemu n nòùtè dε kó diheì ìnkè
 kè bèè di pōnte.

⁹ Bá kè benitibè sùó ntεcīētè matè miεε tεpíitè dε kó diheì miεε bè bo kú. ¹⁰ Kè
 dè dò nhòmòu yenté tεcīētè matè miεε kufāā, nkòo tebite kōtení kε bo tε bεcírìbè
 kécóu, koò beké kε yī: Òmòu kpaámu kenke kufāā miεε a boràà? Ò bo ò tēñné
 kε dò: Ǿ! Kóò yèkii tēnòùtè kε dò: Yé yé yé báá bēi, dè í dò nkéyú ti Yiè nKuyie
 nyètìrì di mmònni.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nkùù baké
 kè kùu bēi nke tú kù bo poté tεcēdietè
 kè tē do kényoure youre,
 kè tεsámpótè páá iyie.

Di bá mpōtìnè di wērímú

¹² Sisēī í cokù tipètì ìnkè,
 bè í duànnè inààkε dàméèrì miεε.
 Kè díndi né cèètε tibeéntì kè tì tiike
 kε naá mmedòmmè kε yē ntóróó kε dòntenè diyīēnni.

¹³ Kè di yèmmè naatinè Dodebaa èi * kè di pṓtì ke tú: Nè ti kó muwērímú mmu ti fietemè Kadinaimmu èi † Diyènni dèè benkú muwērímú, Tenketé 14:5 bè nàámmu de kóò Karinaimmu kpéi. ¹⁴ Dèè te mí ndi Yiè nKuyie Mpakèdaa kè n yóó duó nkè ibotí tɛi kɔbɛɛ di fɛũ nkétúóté Debo-Amati èi kéntɔ kétuɔkenè Adaba kó kukó.

7

Kuyie mbenkemè Amṓssi fɛcofɛ

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbenke mɛbenkùmè mamè, kè n yà fɛcofɛ dàtínnémè ke dò ndiwetirì ke sɔ mbè kɛĩ okpààtì sãmmútì kè tì bo ke dó kɛpuku. ² Kè fɛcofɛɛ dɛútóo timútì kéndó kè tì dèè kè n kuónko ke dò: Áú! Ti Yiè nKuyie nti kuó mmesémmè kè mɛè dɔke Sakɔbu kó kufuku í sũ bè í yó nkpaá. ³ Kè ti Yiè nKuyie nceetɛ ku yèmmè ke bɛi nke dò: Dè í yóó tuòkení.

Kuyie nyiè ke benkemè Amṓssi muhãã

⁴ Kè ti Yiè nKuyie nni mbenke muhãã, kè mù yùní kè mùu cóúté ketenkè miɛke kó meniɛ, kè mɛ sũstoo, kè depaa ncóútóo. ⁵ Kè n kuónko ke dò: Áú! Ti Yiè nKuyie nti kuó mmesémmè kè mɛè dɔke Sakɔbu kó kufuku í sũ kù bá nkpaá. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie nceetɛ ku yèmmè ke bɛi nke dò: Dendɛ múnke í yóó tuòkení.

Kuyie mbenkemè Amṓssi kuhõũ kùu càátí dibierimínni

⁷ Kè n yà ti Yiè nKuyie nkè kù còmú kuduotí makù ñnkè ke pikú kuhõũ kè kù càátí dibierimínni. ⁸ Kè kù m beke ke dò: Amṓssi a yà ba? Kè n dò: N yà kuhõũ kùu càátí dibierimínni. Kè kù dò: N yóó tãũ kuhõũ nku kùu càátí dibierimínni n kɔbe Isidayɛribɛ ñnkè kɛyà kè bè sié. N ténke í yóó bè cĩé, mbìtì!

⁹ Isaki yaábí kó yewũstòrè bo dɔũnko, kè Isidayɛribɛ kó yetòrɛ naá ntidobontì.

Kè n còmú nè disiè kɛwetínnè Sedoboammu cĩètè.

Amasia nè Amṓssi bè pètɛmè kè bèɛ beti Amṓssi Betɛɛdi

¹⁰ Mɛmɛ kè Amasia ikuó niútì tɔ nkè bèɛ náké Isidayɛribɛ kóo kpààtì Sedoboammu ke dò: Amṓssi dó kè da bɔmmu kàa ténke bá ntú Isidayɛribɛ kóo kpààtì. Ti í dó kényo ò nàá ntì. ¹¹ Ò nàá nke tú:

Fɔ́ nSedoboammu a bo kú mudoò miɛke
kè bèɛ pĩmmú Isidayɛribɛ
kékònnè dɛdétirè.

¹² Mɛmɛ kè Amasiaa náké Amṓssi ke dò: Oyuwúontì fɔ́! Kò nSudaa tenkè kénnaá nKuyie mpããnáantì ke pɛúnè mudii. ¹³ A ténke bá mbo diɛ mBetɛɛdi kénnaá nKuyie mpããnáantì ke yé okpààtì kó ditònni ndimè, tekpààtìcĩètè kperi ndi.

¹⁴ Kè Amṓssii ò tɛ́nné ke dò: N do í tú ti Yiè nKuyie mpããnáantì náantò, n keté ke do í tú Kuyie mpããnáantì náambè kó kufuku kou. N do tú onaacɛnti nwe ke fiiku dɛtie mbè tu dè sikomɔ. ¹⁵ N do cɛmmú n wũs nyi, kè ti Yiè nKuyie nni nyú ke n náké ke dò: Kɔtɛ kénáké n nìtìbè Isidayɛribɛ m pããnáantì, ¹⁶ di n̄m̄n̄nni kénté ti Yiè nKuyie ntu n da náké tì: Fɔ́ nwèè tu m bá nnáá nKuyie mpããnáantì Isidayɛribɛ kpéi, ke tú m bá nnáá nyIsaki yaábí n kó tiyɛinnáantì. ¹⁷ Nè de kpéi ti Yiè nKuyie ntu:

* **6:13** Dodebaa èi: Dodebaa èi benkú ke tú: Detetirè nde. † **6:13** Kadinaimmu èi: Kè Kadinaimmu kperi benkú ke tú:

α pokù bo yĩ onitipòkù wèè dṓuti dṓutinè benitidaabè
 kè bè nhò dṓutinè kupiiti diheì miεε,
 kè bèε kuα α bĩ
 initidaaì nè initipòì mudoò miεε,
 kéberí α tenkè ke totí,
 kè bè da kuα betabè tenkè bè í tũ ndè Kuyie,
 képĩmmú Isidayεεribε kékònnè dedétirè * dòninkonè onitipòkù wèè yóu o dṓu
 ke dṓuti dṓutinè benitidaabè.

8

Kuyie mbenkemè Amṓsi kuhonku kùù ã yetebe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbenke kuhonku kè kù piéké yetebe yèè bi. ² Kè kù m beke ke dò: Amṓsi α yà ba? Kè n dò: N yà kuhonku nè yetebe yèè bi. Kè kù n náké ke dò:

N nìtibè Isidayεεribε bimú,
 bè deèmù mōnnì dii tùðke,
 n ténke í yóó bè cĩ.

³ De yiè iyie nyiì diè ntekpààticĩtè miεε
 ì bo naá nyekúdabùò,
 kè becĩribè sũ nkéncóú cóú tipiiti timou,
 tináaanti í yó mbo de yiè.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ bíi.

Kuyie nkpannèmè bèè cii mbetabè ke yo mbe kperε

⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Díndi bèè fẽũnko becĩribè
 ke dó kédeè besénnibè,
 kénténè kékeè.

⁵ Díndi bèè ò nnáá nke tú,
 otànkù pànwè kó dibannii mónné képẽtè
 kè ti fíté ti diiti,
 teompùtè mónné képẽtè
 kè ti óóté ti buα kécũnni tidiiti,
 kéyaate sibièpeé, kéyíé idíítí,
 kéyaate cidóò kó kucéékù.

⁶ Ke do mbecĩribè,
 ke fiiti besénnibè tinèùti mehānnímè mēmáà kó dibànni kpéi,
 ke fiitinè tiyofùti benitibè.

⁷ Mēmme kè ti Yiè nKuyie mbéi nképarikè ke dò:

Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú:

Nè Isidayεεribε kó tefentè kpéi
 n yí yóó yè mbe dṓòrìmè mamè.

⁸ Nè de kpéi ketenkè bo aá,
 bèè bo ke miεε kè bèε kōmmú yekúdabùò,
 ketenkè bo íténi kédoroo menie
 nhõ ta Esibiti kó kukó nNiiri ké yĩmè.

⁹ De kó diyiè,
 diyiè bo ta kuyie ncuokè
 dè bo naá nkeyènkè kuyie ncuokè.

* **7:17** Kuyie nkuù kpànnè ku nìtibè Isidayεεribε ke

Mí ndi Yiè nKuyie mmî búi.

¹⁰ Di baa mbo naá nyekúdabùò,
nkè di yiè nnaá nyisáútì,
benìtìbè bemou bo dáátí tifòtòntì
kékuó meyùbii,
kutenkù kumou benìtìbè bo nkuò,
wèè mòkè debire demáà dè òò kú kòò nkuòmmè.
Dè kó dihei borime bo tiike medòmmè kòme.

Kuyie nnààntì kó dikònnì nè ti kó sinéyèi yóó p̄mmè benìtìbè

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Dè yiè kpaanímu
kè m bo duó nkè dikònnì nè sinéyèi kè dèe tanní.
Dè í tú dikònnì dii òò da p̄ nkàa di mucie
nè sinéyèi s̄i òò da p̄ nkàa yà menie.
N náàntì kó dikònnì ndi nè ti kó sinéyèi.

¹² Benìtìbè bo nhàrì tipùtì timou,
kubakù youú nè kucanku,
diyiè yiè kèè bíékè nè di taà kèè bíékè,
kè wanti kè bo kèè n náàntì bè me mbáá tì pèté.

¹³ Dè yiè besapùnsáátìbè nè bedapùnsáátìbè
bè bo móténè sinéyèi.

¹⁴ Bèè kó dimàà pàrikunè
tebòotenkaanitè tèè bo Sammarii
nè Danni kòbè kó díbòò nè Berisebaa kó ditònnì,
bè bo do bá bè ténke báá íté bitì!

9

Kuyie nnàkémè kù yóó p̄ntemè bè kù maá tèè c̄tètè

¹ Kè n yà ti Yiè nKuyie
kè kù còmú diwùtònnì ìnkè kè náá nke tú:
Poté yesànkè kó yeteitiyè kè yebòrèe s̄antè,
kè wérí kéduoní b̄e yò ìnkè kè bèè kpaá
kè m bè kùò nè disie,
òmou í yó mbo wèè bo coké kéyenté
òmou me nyí yóó na kəs̄ari kécooté.

² Kè bè ta ketenkè m bo bè dèitení,
kè bè dèkè kèìnkè m bo bè cūñnì.

³ Kè bè dèkè Kadimeedi t̄ari kè s̄ori
m̄ bè wammú kè bè s̄atení,

kè bè me nta dàmèèrì fūò kè s̄ori
n duó nkè dàmèèrì kó mus̄immù mbè d̄ommù.

⁴ Kè bè duó mbemáà b̄e dootitòbè kè bo naá ntidaatì,
n duó nkè bè mbè feu d̄e bíékè.
N n̄onf̄e yóó mbomu b̄e ìnkè
d̄e nè í tú kè m̄ bè d̄òrì mesàà,
n yó mbè d̄òrì meyei mme.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa

kàákè kèè tenkè o nóm̄bii kè s̄antèmu,
kè benìtìbè bèè kè bo kè bèè kòmú yekúdabùò,
kè kù kàákè ketenkè kèè ítení kédoroo
menie nh̄ò ta Esibiti kó kukó nNiidi k̄eȳimè.

⁶ Kuyie nc̄t̄t̄t̄ bo k̄ɪ̄nk̄e nke,
k̄e t̄e ành̄ank̄u còm̄m̄u k̄etenk̄e.
Kuù ã̄ yú dàm̄èr̄i kó m̄en̄ie
nke m̄e yaat̄én̄i k̄etenk̄e.
Kuù yèt̄ir̄i tu ti Yìè nKuyie.

Kuyie nyóó bek̄én̄m̄e b̄eȳib̄e

⁷ K̄e ti Yìè nKuyie mb̄éi nke d̄ò:
Díndi Isidaȳer̄ib̄e
mí ndi wúóm̄m̄e di í p̄ē̄t̄e Kuusi èi k̄òb̄e.
M̄i di d̄enn̄en̄i Esib̄iti,
k̄e m̄i d̄enn̄en̄i Fidisit̄ē̄b̄e Kafut̄ə̄,
k̄e d̄enn̄en̄i Asid̄ii k̄òb̄e Kiidi.

⁸ Mí ndi Yìè nKuyie
n wúóm̄mu Isidaȳer̄ib̄e kp̄ààt̄iyuu càk̄em̄e
k̄e yóó di k̄uò páíi k̄e di k̄òm̄e deè k̄etenk̄e ìnk̄e.
N né í yóó deè Sak̄əbu yaàbí im̄əu.
Mí nKuyie mm̄i b̄éi.

⁹ Mí nKuyie Mpak̄e daa
n yóó duò nke ìbot̄i t̄èi m̄èr̄èmu Isidaȳer̄ib̄e,
b̄e ã̄ m̄èr̄è m̄èe bot̄i tidiit̄i
k̄ē̄bat̄e m̄eb̄ii nn̄e tifut̄i.
Bá m̄eb̄ii mm̄am̄e báá do k̄etenk̄e.
¹⁰ N kó ben̄it̄ib̄e b̄eè cààr̄e,
b̄eè nàá nke tú:
M̄eȳei nyí yóó ti t̄ónn̄e,
m̄eȳei nyí yóó ti k̄áák̄e
b̄e yóó kú mudoò miēk̄e nke.

Kuyie nnàk̄em̄e k̄u yóó w̄ē̄t̄e k̄élim̄m̄e Isidaȳer̄ib̄e

¹¹ M̄em̄m̄e k̄e Kuyie mb̄éi nke d̄ò:
D̄e yìè m bo í nDafiti kó dif̄ii dii d̄ó k̄édo,
k̄é̄t̄ín̄e iȳie k̄éi nyiduot̄i,
m bo w̄ē̄t̄e k̄émaá Dafiti c̄t̄t̄e t̄e do d̄omm̄e.
¹² K̄e Isidaȳer̄ib̄e w̄ē̄t̄e k̄ét̄iek̄e Ed̄om̄mu tenk̄e
n̄e ìbot̄i t̄èi ìi do tú n kp̄eȳi i k̄òk̄e.
Mí nKuyie mm̄i b̄éi nke yóó d̄e d̄ò.

¹³ K̄e Kuyie mb̄éi nke d̄ò:
D̄e yìè k̄er̄ín̄imu
k̄e yìè nn̄íi bo nd̄ot̄i k̄e b̄oti
k̄òo t̄ə̄u ò t̄ū nke d̄èit̄i tidiit̄i.
K̄e yìè nn̄íi mb̄oti d̄et̄ie
nk̄òo t̄ə̄u ò t̄ū nke t̄ō̄t̄i ȳet̄eb̄e.
D̄e yìè f̄inȳi kó m̄en̄a mbo mp̄ū̄ nyet̄ār̄e ìnk̄e,
k̄e sit̄ā̄ sim̄əuu s̄ā̄k̄e.
¹⁴ D̄e yìè m bo w̄ē̄t̄e k̄écón̄né
n n̄it̄ib̄e Isidaȳer̄ib̄e b̄e f̄ō̄t̄e
k̄e b̄e w̄ē̄t̄e k̄émaá b̄e ek̄e ȳèè do p̄uò k̄em̄bo,
k̄én̄fiiku f̄inȳi kó d̄et̄ie
k̄e ȳò nd̄e naà k̄e fiiku d̄et̄ie m̄b̄e p̄enn̄e
k̄ént̄ō̄ d̄e b̄e.
¹⁵ M bo w̄ē̄t̄e k̄e b̄e f̄i

mbε tenkè n do bè duó nkè,
bá òmòù ténkε báá bè uuté.
Mí nKuyie mmûi bè te kè mûi búi.

Abudiasi Di mpátíri tɔ̀ tii náànti

Abudiasi pátíri kó tináànti náà mbè kpànnè tì nti Edɔmmu kɔ̀bɛ, bè wùò mmèè botí Isidayɛɛribɛ. Edɔmmu èi kɔ̀bɛ do tú Esayuu kó iyaàbí nyi. Kè Isidayɛɛribɛ tu Sakɔbu yaàbí.

Sedisadɛmmu do dii mɔ̀nni kè Edɔmmu kɔ̀bɛ ndaúmu, kédíínnè Sedisadɛmmu kó mudorimù kéta bɛ èi kétúóké bɛ kpɛɛ. Kè Abudiasi dò Kuyie mbo bè poté kéwènnénè yehékè tɛyè yèè do í dó Isidayɛɛribɛ.

Di mpátíri náànti duó kɛ dɔmmè

1. Kuyie nyóó potémè Edɔmmu èi kɔ̀bɛ 1-9
2. Mùù te kè mɛyɛi mbɛ do 10-14
3. Edɔmmu èi kɔ̀bɛ yóó ndɔmmè ti Yiè nKuyie nkó diyè 15-21

Ti Yiè nKuyie nnàké tì Edɔmmu èi kɔ̀bɛ kpéi

- ¹ Ntɛ ti Yiè nKuyie mbenkɛ tì Abudiasi Edɔmmu èi kpéi nkòo tì búi nkɛ dò:

Ti Yiè nKuyie nkuù tɔ̀nni ku kóo tɔ̀nti ibotí cuokè

kè ti kèè ò nàámmè kɛ tú:

Báátínè kè tí do Edɔmmu èi kɔ̀bɛ mudoò.

² Mí ndi Yiè nKuyie mmú tu:

díndi Edɔmmu èi kɔ̀bɛ n yóó di kékùnnɛmu ibotí tɛi ììkè,

kè ì di cè nkɛ di senkèrì mɛdiè.

³ Tɛfentè tɛè di dɛutè kè di náá nkɛ tú:

We mbo na kɛ ti dennɛni yetārè fiè

nkɛ ti bɔ̀nténí ketenkè?

Di né í yè kɛ dò ndi kó tɛfentè tentɛ di fétìnkomu.

⁴ Bá kè di dèkɛ kɛĩnkè itúúkè kɔ̀mɛ,

kɛ cɛé ndi yĩènti siwãã cuokè,

m bo di bɔ̀nténí.

Mí ndi Yiè nKuyie mmú búi.

⁵ Kè bɛyóóbè kàtení kɛyènkè kɛ di do

bè bo tɔ̀ bè dó mèè botí nku.

Bèè tɔ̀ũ yɛtɛbɛ kè bè ta di paku,

bè báá tɔ̀ũ kɛ yáké dɛmarè.

⁶ Bè yóó di kutimu díndi Edɔmmu èi kɔ̀bɛ,

késɔtɛ di sɔ̀ri tii kpàtì.

⁷ Bè yóó di betimu kɛ káá ndi temmànkɛ.

Nè bè di do yè ndi naati bè di ciitému kɛ di na.

Nè bè di do wè nkɛ yo mbèè di keù yɛfɔ̀tè.

Bè náámmu kɛ tú di yèmmè í bo.

⁸ Mí nKuyie mmú búi nkɛ tú:

Dɛ yiè bo tuɔ̀kɛ dii yiè,

m bo kuɔ̀ Edɔmmu èi kɔ̀bɛ kó mɛcìi nyɛmbè,

bá m báá súó nhEdɔmmu tārè ìnkè mɛcìi nyiè m bá òmáà.

⁹ Díndi Temaa èi kó bɛkpàritiɛbɛ,

di kònti bo áá dɛ yiè,

nè dɛ kpéi mbè bo kuɔ̀ Edɔmmu tārè ìnkè kɔ̀bɛ, bɛmɔ̀u ké bè dèè.

Isidayɛɛribɛ do bomè mɛyɛncaàrimè miɛkɛ kè dèɛ narikɛ Edɔmmiibɛ

10 Di pɛi nkuyonku nku di tebií Sakɔbu bí cuokè,
kè ifeí yóó di pĩ,
nkè di dootitɔbè di kuɔ,
kè dèe deè sãã.

11 Bɛ dootitɔbè do kàtɛnì dīì mɔnnì,
kém̃pĩ mbɛ kó behããpòmbè,
kè di búútóomu kè bekpákpàribèe ta bɛ èì
kétãã tété Sedisadɛmmu kó tikpàtì kpéí,
nke di pètinkɛ né mbè wẽnnèmu.

12 Di do í dò ndi kɔbɛ bo dīì mɔnnì mɛyɛncaàrìmè miɛkɛ dè ndi naati,
di do í dò nkényãnkɛ mɛyɛi ndo mɛè kpéí nSudaa kɔbɛ.
Bɛ kó mɛyɛncaàrìmè mɛè báá naá ndi kó mudaá.

13 Di do í dò nkéta n nìtìbè èì,
bè bo dīì mɔnnì mɛyɛncaàrìmè miɛkɛ,
di do í dò nkénwúó mbè domè kè dè di naati,
di mɛ ndo í dò nkétúóké bɛ kpàtì bè bè pòntɛ dīì mɔnnì.

14 Di do í dò nkéokɛ icɛyàtìi,
kékuɔ bèè cootì kɛ bo yenté,
di do í dò nké bè pĩm̃mú bè bo dīì mɔnnì mɛyɛncaàrìmè miɛkɛ,
kéduó mbɛ dootitɔbè.

15 Mí ndi Yiè nKuyie n yóó bekénè dīì yìe yɛbotè dī duunnímu,
dīndi Edɔmmu kɔbɛ di dɔ̀mè bɛtɔbè n yóó mɛ ndi dɔ̀,
mɛyɛi ndi dɔ̀ mɛ mɛè doti di yɔ ìnkè.

Kuyie nnàkémè Isidayɛeribɛ yóó pɛitɛmè bɛ pèì Edɔmmu èì kɔbɛ

16 Dīndi Isidayɛeribɛ di yãmu
m miɛkɛ kó fɛbòòfè n tāsààrì ìnkè,
ibotí tɛi yóó fɛ yãmu kɛ báá tuuté, bè yóó fɛ yãmu,
kémuó nkétonté kékpaaɛnè.

17 Dɛ mɔnnì bèè yenté yenté,
bèè yó nkpaá n kó ditāsààrì Siyɔ̀ ìnkè.
Sakɔbu yaàbí wẽtì kɛ bo tiekɛmu i tenkè.

18 Sudaa botí kɔbɛ yó ndò mmuhãã mmu,
kè Isidayɛeribɛ ndò nfehããdɛ̀nfè kécóuté Edɔmmu èì kɔbɛ,
muhãã nhɔ̀ cóuté mɛè botí timúkpetì,
bè bo cóuté páíí, bá òmɔ̀u báá yenté bá omáà.
Mí ndi Yiè nKuyie mm̃i b́i.

Isidayɛeribɛ yóó wẽtɛ kɛtiekɛmè bɛ èkè

19 Sudaa kɔbɛ bèè yóó tiekɛ Edɔmmu èkè yɛtārè ìnkè kpɛyɛ, yèè bo kubakù
cãnkɛ bíékè, kɛtiekɛ Fidisitɛ̀ɛbɛ biriku nè Sammarii Efadaimmu yaàbí tenkè,
kè Bɛnsamɛɛ kɔbɛɛ tiekɛ Kadaadi tenkè.

20 Isidayɛeribɛ bè do pĩm̃mú bè kékũũnnè, bèè kó behããpòmbè yóó wẽtɛ
kɛtiekɛ Kannahãã èì, kɛntɔ kɛtuɔkɛnè Sadɛputaa. Sedisadɛmmu kɔbɛ bè do
pĩm̃mú bè kékũũnnè, kè bèè tiekɛ Sefadati nè Nɛkɛfu dɛ èkè. 21 Bèè yóó na
Edɔmmu èkè kɔbɛ, bèè yóó dekɛ Siyɔ̀ tārì ìnkè kè bè baaté, kè ti Yiè nKuyie nní
ntú bɛ kóo kpàtì.

Sonaasi Di mpátíri tɔ̀ t̀̀ nààntì

Sonaasi kó dipátíri ti náá nKuyie mpããnáàntì náàntò mɔ̀u kpéi nke.

Kuyie ndo tɔ̀ nwè ke dɔ̀ wèe kɔ̀te Asidii kó diheidiè ké bè nàké Kuyie nnáàntì. De kóo nìtì yètìrì dìi tu Sonaasi. Kè Sonaasi né yete ke í ndó ké kè kɔ̀te ke yé Isidayeeriɛ do í naatinèmmè Asidii kɔ̀be. Nè t̀̀i ò t̀̀uàkení kuce ti kpéi nkòo yóu kéyie, mbá ò í ndó. Kòo kɔ̀te ké bè nàké meyei mmèè dɔ̀ nké bè t̀̀uàkení kè nsà kè bè í cèète. Kè bèe banté be caàrimè kéceete kè dèe wète kóo yonke kòo ùũre. Dèe benkú ke dɔ̀ nKuyie nkùu baké kù dɔ̀ dè ke né ti dɔ̀, ke ti kuà mmesémmè, ke ã̃ c̃é nku kɔ̀be dootitɔ̀bè ké bè dèetè kémbúútì kù bo bè potémè ké bè kùo páíí.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Kuyie nyumè Sonaasi kòo yete 1:1-17
2. Sonaasi dèmmumè o yei nke cèète kè Kuyie nhò c̃é 2:1-10
3. Sonaasi nàké t̀̀i Ninifu èi kɔ̀be 3:1-10
4. Kuyie nkuómme Ninifu èi kɔ̀be mesémmè 4:1-11

Sonaasi dómè kécké kédéténè Kuyie

¹ Diiyè mari kè Kuyie mbéinnè Sonaasi, Amitaii bire ke dɔ̀: ² Íté kékɔ̀te Ninifu diheidiè ké bè cau. Be yei mmèè sũũ n ténke í na ke bo mmi.

³ Kè Sonaasii íté ke né coké ke bo kɔ̀te Tasisi èi mēdētīmè kédéténè Kuyie. Mēmme ò itēmè kékɔ̀te Safaa kéyà bàtòò wèe kè kòri, kéyietí mucèmmu díítí keta kè bèe kété kénkòri Tasisi. Ò do cokù ke bo dēténè Kuyie nku.

⁴ Kè Kuyie mme nduonni kuyaakperikù kè kù nfuuti dàméèrì mieke, kè bàtòò ndó képònte. ⁵ Kè kufɔ̀waá mpí mbàtòò yembè kè bè nyu be bɔ̀kè, be bɔ̀kè, ke dèi tinèntì bàtòò mieke ke buònkò dàméèrì kè dè bo yauke. Kè Sonaasi yie cùtè bàtòò fũ̃̃ ke yè nke duó. ⁶ Wèe baké bàtòò kòo tóonko ke dɔ̀: A duómaà? Íté kékuónnè a kó Kuyie nkè dè naati kùu daatení ti kpéi nke ti báá kú.

⁷ Kè bàtòò yembè dɔ̀: Yóunè kè tí bɔ̀ nyidíítí kéyà wèe ti tɔ̀nì de kó meyei. Kè bèe ò bɔ̀ nkè òi benke Sonaasi. ⁸ Kè bè dɔ̀: Kè f̃s̃s̃ mènke nwe, náké a yènní dè nè a èi nè a tómmú tú mù nè a botí.

⁹ Kòò dɔ̀: N tú Ebedee nwe, ke dé n Yiè nKuyie nkùu baké keĩnkè, kùu dɔ̀ dàméèrì nè ketenkè.

¹⁰ Kè Sonaasii bè nàké ò cokùnèmmè Kuyie nku, kè kufɔ̀waá mbè auté kè bè dɔ̀: A dɔ̀ ba mbotí nku? ¹¹ Ti yóó da yĩme kè dàméèrì bonke?

Ke yé kuyaakù do sɔ̀kémè ke dɔ̀ke kpénkú. ¹² Kòo bè tēñné ke dɔ̀: N túóténè kédootóo dàméèrì mieke kòo bonke. N yēmu ke tú m̃i te kè kuyaakù deu.

¹³ Kè bè nc̃é̃kè ke paàtì menie nnè be w̃rímú mumou ke bo tuɔ̀ke ketenkè borè, kè kuyaakù dɔ̀ke kpénkú kè bèe yĩ̃̃ke. ¹⁴ Mēmme kè bèe yóu kékuónnè Kuyie nke dɔ̀: Áú ti Yiè nKuyie! Báá ti kuò onìtì yie nkpréi, ò báá kú kàa ti caàrè. F̃s̃ nKuyie nf̃s̃s̃ dɔ̀ a dómè.

¹⁵ De mōnnì kè bèe túóté Sonaasi kédootóo menie mmieke kè dàméèrì cómmú.

¹⁶ Kè kufɔ̀waá mbè auté kè bèe yote Kuyie nké kù f̃eútè f̃ẽf̃è, ké kù cànnenè dinùu.

2

Sonaasi bàámmè Kuyie nteyĩ̀ntè mieke

¹ Bè dootóo memme Sonaasi kè Kuyie nduó nkè teyĩndietèe ò maánko. Kòò dò iyie nyitàāti, deyennè dètāāti teyĩntè mièke. ² Kè Sonaasi mbáá nho Yiè nKuyie nkè tú:

³ Dè m pàkèmu n Yiè nKuyie nkè n da kuónnè kàa n deeté!
N do bo kudonkù nku ke da yu, kàa kèè n tammè.

⁴ A do n dootóo dàméèrì fũñ ndi decūmpure,
kè menie nni ndatinné, kè yenéññirè nni mpuotì.

⁵ N yèmmè do dò nha n dootóomu,
bá nè memme n do yèmu ke dò m bo wète káyà a cēsààtè.

⁶ N do diumu kéfiu, n do ta tebintuotè nte,
kè dàméèrì kó tipèntì nni kòti.

⁷ N do cùté de fũñ ndi kéta kudonkù sáà.
N Yiè nKuyie nkàa n deeté ke n dènnenì kudonkù!

⁸ N do fiumu kè n yèmmèe cuonni a bíékè
kè nni nda báa nke tú m báammì tuakoo a cēsààtè mièke.

⁹ Bèbɔɔféúbè pàamu Kuyie nkó mesàa.

¹⁰ Mí m bo da fié iwũɔ, kéndiè nke da sāntí,
ke dɔɔri m bēi ntì, Kuyie nfɔɔ maa dɛɛrì.

¹¹ Kè Kuyie nduó nkè teyĩntèe tĩtĩtò Sonaasi dikonnébènnì.

3

Sonaasi nàkémè Kuyie nnáàntì Ninifu

¹ Kè Kuyie nyíe kébéinnè Sonaasi medérímè, ² ke dò: Kòte Ninifu diheidie kè bè nàké n yóó da nàké tì.

³ Kè Sonaasii íté kékòte Ninifu kéndonnè Kuyie nhò nàkémè. Diheidie do ndi, kàa dó ké di ce, nha mmòke yewe yètāāti. ⁴ Kè Sonaasii yè kénfirì diyie ketirì dihei ke pĩèkù ke tú: Dè kpaá yewe sipísìnàa ndi kè Ninifuu pònte. ⁵ Kè Ninifu kòbɛe yie nKuyie mbè nàa ntì ke dáátí tifɔ̀tɔ̀ntì, ke bo benke be yèmmè cààrèmè, kè bèe boú dinùù benitidièbè nè besámpóbè. ⁶ Kè Ninifu kóo kpààtì tì kèè kéíté o kpààtikàrì kédáté o kpààtiyààtì kédáátí kufɔ̀tɔ̀nkù kénkari ditápùò ñnkè, ⁷ kéduó nkè bèe pĩèké dihei ke dɔ: Okpààtì nè o tũmbè bè tu benitibè nè iwũɔ dè báa déúté dèmarè dè me mbáá yà menie. ⁸ Benitibè nè iwũɔ dèe dáátí tifɔ̀tɔ̀ntì, bá wè kòò kuónnè Kuyie nnè o wèrímú muməu káyóu o yei nnè kuyonku. ⁹ Kè dè naati Kuyie nyèmmèe ceete, kè kùu bónkùnnè ku mièke kè ti báa kú.

¹⁰ Kè Kuyie nyà benitibè yóumè be yei nkéyóu kù ténke í mbè poté kù do yè nkù yóó bè potémè.

4

Sonaasi seimmè Kuyie nkù cĩmmè Ninifu kòbɛ

¹ Dè mɔ̀nnì kè dèe yonke Sonaasi, kòò mièke peike mediè. ² Kòò nàké Kuyie nke dɔ: N Yiè nKuyie n do ti nyé m bo dii mɔ̀nnì nh èi, dè do te kè m pànkɛɛ coké kénkari Tasisi. N do yèmu ke dò nha sàa ndeu a í ɔ̀tí a bo yóumè a bo potémè benitibè. ³ N Yiè nKuyie nyóu kè n kú, m bo kúmè tɔ̀ñnè m bo nfòumè. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie ndɔ: Dè wenni a mièke bo peikemàa?

⁵ Dè do sɔ̀ nSonaasi yèmu dihei ke kòte diyie yìenì kèè bíékè ke dòò difi ke díéké, ke bo yà tìi yóó tuakenì dihei. ⁶ Kè Kuyie nduó nkè mutie mamùu yènnì kéndonnè munasiñyàa, kòò dèe nkòo yèmmèe caté, kè mu dèe nnárikùnnè o yèmmè. ⁷ Kukũnwentóo kè Kuyie nduó nkè dibèu marì mù càáké, kè mùu kpéi. ⁸ Diyie yènnì dii mɔ̀nnì, kè Kuyie nduó nkè diyie yìenì kèè bíékè kó kuyaakùu yènnì ke tonnì mediè nképoté Sonaasi yuu, kòò fiu kébèke mukũũ nke dɔ: Kè n

ku dè ntõũnè m bo nfòùmè. ⁹ Kè Kuyie nnáké Sonaasi ke dò: A í naati a miéke bo pèikemè mutie muu òkpéí.

Kòò dò: N naatimu, m miéke pèikemu kè n dó mukũũ.

¹⁰ Kè Kuyie ndò: A kuó mmutie mmu mesémmè a í dòò mùù kpéí ndèmarè a í te kè mùù kòté, mùù yènní keyènkè ke kpeío. ¹¹ Kè né yě m báá kuó mmesémmè Ninifu diheidiè benitibè bo dè tekòupíkòutè nè sikòupísìdé (120000) ke í yě be ìkè nè be fǎnkó ke iwũũ múnke de bo péuà?

Misee Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Kuyie mpāānāantì náàntò Misee nè Esaii be mōnni dimāà ndi. Kòò múnke náánnè Sudaa kó dikpààtìyuu kɔ̀be Esaii do náánnè bè. Dè do sɔ́ nhAsidii kó behāāpòmbè bèè bè fěũko.

Kè Misee bè nàké ke tú tìi tùòkení Sammarii kɔ̀be tìi yóó bè tùòkení, ke yě be yei mmemāà ndi, mēè tu bè fěũkomè betɔ̀bè. Kòò múnke kpannè Kuyie mpāānāantì náam̀bè bèè sou mbenitibè, Misee do náánnè bè kéndó bèè totí be yèmmè kētāātè tìi dò mbèè tì tāāté. Ò do bè caummu kéwēte ké mbè nàà nKuyie nyóó dɔ̀ dè yewe yèè kpaaní ye mieke kédεεtè ku nìtìbè.

Di mpátíri náàntì duó ke dōmmè

1. Kuyie mbeénti dotimè Isidayεeri kó dikpààtìyuu nè Sudaa kɔ̀be kperi 1:1-3:12
2. Kuyie nyóó wēte kéténnénimè Isidayεeribe be tenkè, kè bèè di diwèi 4:1-5:15
3. Misee bantèmè Kuyie nkè kù dò kù yóó bè kuó mmesémmè 6:1-7:20

Kuyie nkpannè tì Isidayεeribe nè Sudaa kɔ̀be

¹ Sudaa kpààtìbè Yotammu nè Akasi nè Esekiasi be kpàtì bie mmieke nke ti Yiè nKuyie mbenkemè Misee Mōdeseti èi kou ku náàntì, Sammarii èi nè Sedisadεmmu kperi ye kpéi.

² Yebotè yemou kɔ̀be kénténè!

Titenti timou kɔ̀be nè dèè kó dimāà bo ketenkè ñnkè keèné!

Ti Yiè nKuyie nyiténimu ku cēsàātè

ke bo di bekénè.

³ Kù iténimu ku kàrì

Kù cùténimu ke centinì yetārè ñnkè.

⁴ Ke yè nàù kè yè yìèrì,

muháà nhǎ eute mekùò nkè mēè yietemè,

yè pũðmmu ke cuutinì kubiriku mieke,

ke kù dammù menie nhǎ mpũ ñdèè yùú nke dōmmè.

⁵ Isidayεeribe di kó meyei mmè te,

Isidayεeribe kó meyetimè kpéi nte.

We ntannè Isidayεeribe meyei mmieke?

Bèè bo bèmbè diheidie Sammarii.

We nte kè Sudaa kɔ̀be fié yebókè yetārè ñnkè?

Bèè bo bèmbè diheidie Sedisadεmmu.

⁶ Nè de kpéi, mí ndi Yiè nKuyie m bo dòò Sammarii èi tidobontì,

kè dìi yāā nyāā nkénaá nyedobuò nkéyĩ dikpàà,

kè bè ndè fiiku detie mmāà.

M bo díé o tārè ke cūũ nkubiriku,

kòò pũũ feitóo.

⁷ Kè m bóké o bɔ̀tenkaanì ké sì cóu,

tibɔ̀nenti bè pāmmú tì be bókè n yóó tì cóummu.

Bè fié iwũ ñyi yebókè ke tì do.

Bè dootitɔ̀bè bo tì tɔ̀ kécú be kó yebókè.

Me yei mmè yóó do Sedisadεmmu

⁸ Mí mMisee n yó nkuðmmu ke mítìrì,

ke centì menacèbii ke bo n tetìrì,

ke úú sikpamóó kōme,
 ke kuò ndisendabònni fècònfè tēmè.
⁹ Sammarii còú tìi yēiti í yóó deè,
 de kó tiyēiti yó nsókému kētuake Sudaa tenkè,
 tì tùòkénímu ke bo Sedisadèmmu èi kó dibòrì.

¹⁰ Di báá tì yèè ti dootitabè Kati èi kàbe cuokè,
 ncíékénè, di báá kuó, nhAkoo èi mièke,
 Beti-Deafada èi kàbe,
 pūnnè mutáá nkébenke di yèncààrìmè.

¹¹ Safii èi kàbe càrikénè ké yè dihéi di fòkperè nè ifei.
 Sanaa èi kàbe ténke í dàátí ke bo yènní be èi.
 Beti-Esedi èi kàbe biè né kuò mmáà ndi,
 meteèmmè ténke í kè bo.

¹² Madoti èi kàbe kònti au ke naatimu,
 ti Yiè nKuyie nduànni tìi yēiti tùòkénímu ke dèè ke bo Sedisadèmmu.

¹³ Dakiisi èi kàbe cáttinnè di sēi.
 Di teeténè Isidayeeribe mbe ke dòò meyei,
 dī te kè Sedisadèmmu kàbe yete n kpeti.

¹⁴ Dèè kpéi nte kè di dò nkéyaténè Mòdeseti èi,
 dī bo Kati tempè mmieke di kàbe.

Akisibu cēi kàbe í yóó na kéteennè okpààti tìmatì

¹⁵ Madesaa èi kàbe, ti Yiè nKuyie nyóó yíé kéduànnímu,
 di dootitabè kè bèè pònte di èi,
 kè di kó bekpààtièbèè coké kékote kəsori Adudammu tādènkù.

¹⁶ Díndi Sedisadèmmu èi kàbe kuónè di yùti kéninté meyùbii,
 nke di yoo dontenè timancònti kpeye.
 Kòmmúnè di bí kpéi,
 di bí sààyì nyi ke di ì dó,
 ke yé di dootitabè yóó ì pīrmúmè kékònnè.

2

Kuyie nkpànnèmè bèè fèkù betabè kperè

¹ Di bo yà díndi bèè ò nyié nke toti di yèmmè meyei nyĩnkè maa,
 ké mè tũnte di duó dè di dúò
 kè tekote nyóó kuó nkè di mè dòòri,
 di moke mèè kpéi mmuwērímú.

² Di ò nkè di yaa nwèè paku di kù fiètemu,
 kè tecíètè me nni nte di tè fiète,
 ke ní pi oniti nè o cíètè
 kéfiete dèè do tú o kperè.

³ Dèè kpéi nte kè ti Yiè nKuyie ntu,
 kù bo di bonténí meyei mmieke.
 Bá di báá na kéyenté,
 di mè mbáá na kéíi ndi yò.

De kó yewe yó ntú meyei nkpeye nye.

⁴ De kó diyie bè bo ntekíi di kó dikúdabònni ke tú:
 Bè ti pòntemu páíi kè ti nìtìbè pàà be tenkè,
 Kuyie nkuù kè còuté ke kè totí ti dootitabè.

⁵ Ti Yiè nKuyie nkɔɔ wēti kɛ bo totímu bè tenkè,
di kòò mɔ̀u mɛ nyí yó nkɔ́kɛ dɛ miɛkɛ.

Bè yetemè Kuyie mpāānāāntì náāntò bè nàkɛ tì

⁶ Bè nàámmu n kpéí,
bè tu n yóu tiyèinnāāntì, n náá ntì
kɛ tú ifeì í yóó bè do,
ifeì mai í yóó bè do bìtì.

⁷ Kɛ náá nkɛ tú ti Yiè nKuyie n cōōmu Isidayɛɛribàà?
Kù minní mè dōntémáà?
Ku borimɛ mɛ ndōnnàà?
Tināāntì n náá ntì naatimu,
bèè dōōri dèè sīé.

⁸ Ti Yiè nKuyie nnàá dī kpéí kɛ tú:
Nè yíe ndɔ́kɛ di túmè ku nìtìbè dootitabè,
kɛ fekù bɛ yaàbòrè bɛ kũũnní dì mōnnì mudoò,
kɛ yé kɛ dò dèmarè ténkɛ í bè kōōnnè.

⁹ Kɛ denninko n nìtìbè pobè bɛ cēī miɛkɛ,
diwèì bè bonè sī kè bè sī dó,
kɛ paankonè bɛ bí dɛsààrè n yì duó ndè kè ì borè tiekɛ.

¹⁰ Íténè kényè!

Mɛom̃pùmè ténkɛ í bo dɛ kó diheì,
dɛ kó diheì yei mmɛè tɛ mɛfɛũtímè.

¹¹ Kè n do nkàtení kè mbè nàá nsiyāābìsì,
detetirè kpɛsi nsi kɛ tú bè bo mmɔ́kɛ mɛnàà nkperímè
péu dɛ kó kubotí mɛ ndó.

Kuyie nnàkémè kù yóó wēte kétéímmè Isidayɛɛribɛ

¹² Mí ndi Yiè nKuyie mm̃i bēi nkɛ tú,
n yóó wēte kétéímmu Sakɔbu yaàbí,
n yóó tímmu Isidayɛɛribɛ bèè kpaá,
kè bèè dontenè kupecēnku ò ndōmmè dipɛdie miɛkɛ.
Inààkɛ ò ndōmmè dīnaabaakèrì,
kè bèè wēte késũũ mɛ èi miɛkɛ.

¹³ Okpàriteu wèè yóó nīitè kékeuté kuce,
wèè tu ti Yiè nKuyie, kɛ yóó duute kuduotí kè bèè yè,
kè kù mbè ni kɛ bè baké.

3

Kuyie mpāānāāntì náāntò kpānnèmè bèè ni Isidayɛɛribɛ

¹ Kénténè dīndi Sakɔbu yaàbí!
N náānnè dīmbe, dīndi Isidayɛɛribɛ kó sikpààtìbìí,
di kó mutāmmú í tú di bo ndakemè,
kè benìtìbè ndōōri dèè sīàà?

² Dè né yīmɛ kè di níí ndèè sīé,
kɛ dōōri mɛyèi,

kɛ fɛũ benìtìbè kōntì kɛ dèi bè mam̃bii,
kɛ feinko bɛ kũũ?

³ Dī bè cāà nkɛ fɛũ bɛ kōntì kɛ kékí bɛ kũũ,
kɛ bè yōuri bè ò yīmè imaa nkéuté tekũmbotè.
Bè ò posirímè itùòti kéānné kukàdààbuuku.

⁴ Di bo kuónnè diì mònñi ti Yiè nKuyie nkù báá di cóúté,
kù bo mbúútóo di kpɛti di dòò mèè yei nkpeí.

Kuyie ncaummè bepãasoùmbè

⁵ Nte ti Yiè nKuyie nkpànnè ti bepãasoùmbè,
bèè fétinko ku nìtibè.
Bèè ò nkè wèè waare be nò mekùò mbè dò
diwèi bo nhò bonè.
Kè wèè me nyí waare be nò mekùò mbè dò,
meyei mbo ò dò.

⁶ Dèè kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu,
m bo duó nkè dèè bè bìite,
bè báá yà n kó mebenkùmè
m bo bè bonté dibiinnè bá bè báá yà tipãánáàntì,
dè yiè dè bo bè sòute sãũ sãũ.

⁷ Dè mònñi ifei bo pĩ nde kó beyuwúòmbè,
dè bo bè di, kè bè mpi be ìikè,
ke yé Kuyie nténke í yó mbè ténnìnkomè bè kù bèkú ti.

⁸ Mí nyie, ti Yiè nKuyie nni nduómmu ku Yaá,
kè m mòke muwérímú ke náánnè dikãmbùò dèè sié,
ke benkú Isidayeeribe be yetímè nè be yei.

Kuyie mpãánáàntì náàntò Misee nàkémè Sedisademma yóó pಂತemè

⁹ Kénténè díndi Sakɔbu yaàbí,
n náánnè dímbè Isidayeeribe kó bebaatíbè,
díndi bèè bekùnè Isidayeeribe,
díndi bèè í dó dèè sié,
ke penni tibeénti.

¹⁰ Di kòu benitibè mbe ke maànnè Kuyie nhèi,
Nè kuyonku nku di maánèmè Sedisademma.

¹¹ Dè kó benitùbè bekù tikuuti kpéi nke,
kè ikuó nùbè tiè nke dó mucántimu,
bèè tu m pãánáàntì náam̀bè kè bè pãũ ke dó idíítí,
ke baa nu nnè ìkú ti Yiè nKuyie ìnkè nke ke náá nke tú:
Kù ti bonèmu meyei nyí yóó ti tuakení.

¹² Nè di kpéi Siyã Sedisademma èi bo naá ndikpáà,
kè bèè dè kùútí,
Sedisademma bo naá nyedobuò kéncóú,
kè ti Yiè Kuyie ncĩètè kó ditāri naá nkutúúkù.

4

Kuyie nyóó wēte kébaatémmè Sedisademma

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Yewe sonye mieke n cĩètè tāri bo wēte kékpenkenè yetārè tēyè,
kébaaté sitāā.

Kè yebotè ndokuní di borè,
² Bè bo nnáá mbetòbè ke tú:
Tí kotenè ti Yiè nKuyie ntāri,
Kuyie nSakɔbu do tũ nkù cĩètè.
Kè kù tí tie nku dó tí nfòu mèè botí,
kè ti tũnne kù ti benke kùu ce,
ku tié mbonnì Siyã tāri ndi,

ku náàntì yìèní Sedisadɛmmu nwe.

³ Dɛ m̀nnì ti Yìè nKuyie mbo mbaké yebotè,
kuù yó nni ibotí ìì kpeñnì ke díetirì,
kébóké bɛ kpàriseuti kémá sitūkusi,
ke má bɛ kpãã sicamúkēkusí,
kubotí makù ténke bá nkpànnè kutèkù.

Bè ténke bá mpĩ nhòmòu tihããp̀ntì.

⁴ Bá wè kòo nkuuti nè diwèlì o paku,
nè o pèrìmù bá dɛmarè í nhò kòónnè.
Mí ndi Yìè nKuyie Mpakɛdaa mĩ bɛi.

⁵ Ibotí tɛi tũ nyebókè nye,
tínti biɛ mɛ ntũ nti Yìè nKuyie nku sãã.

Kuyie nyóó wɛtɛ kɛtínnímè ku kɔbɛ ké bè baatɛ

⁶ Kè ti Yìè nKuyie nsɔɔtɛ ké m bɛinnè ke d̀ò:
Dɛ yìè kpaanímu kè m bo wɛtɛ kɛtí m pekpĩɛ nyèè ciété,
n d̀ò ì potému.

⁷ N yóó tímmu yepɛkpĩɛ,
kédòò ìì ciété kubotí kùu kpeñnì,
mí ndi Yìè nKuyie nkè nní mbo Siyãã tãrì,
ke bè baké sãã.

⁸ F́ nSedisadɛmmu nè f́s̀ borè ndɛ Kuyie mpakémè,
ku nìtìbè opecɛnti ã ndekɛ m̀è botí didènnì ke paké o pe,
f́s̀ yóó wɛtɛ kɛnaá ndihɛidiè okpààtì yó mbo d̀i.

Kuyie nyàákému Sedisadɛmmu èi kɔbɛ ke dèè ke bè dɛɛtɛ

⁹ Díndi Sedisadɛmmu kɔbɛ dè d̀ommɛ kè di kuò?

Di ténke í m̀kɛ okpààtàà?

Bè ténke í di duò nyitiénàà?

Dè né yĩmɛ kè di mítirìnè kuyonku
onitipòkù wèè yóó pɛitɛ o k̀mɛ?

¹⁰ Di naatimu íkuònnè kénfãũ dimáà,
onitipòkù wèè pɛi o k̀mɛ

ke yé bè yóó di dennɛm̀mu dihɛi,
kè dí mbo dikpàà kè bè di kònnè Babid̀nni.

Dɛndɛ ti Yìè nKuyie nyóó di dɛɛtɛm̀,
ké di fietɛ di dootit̀bè ǹu miɛkɛ.

¹¹ Yebotè p̀eu itɛ ke còmmú di kpéi nke, ke náá nke tú:

Ti d̀ó Sedisadɛmmu cakɛmu kəsĩntɛ,
kè ti yà Sedisadɛmmu p̀ontɛm̀ dè bo nti naati.

¹² Yè í banté m̀è kpéi nke ti Yìè nKuyie ndó kédòò tì,
yè í yé ti Yìè nKuyie nyèntotí d̀ommè,
yè í yé ke d̀ò nkù bè t̀i mbè ãã tímmè m̀mɛ tidiiti
kuyié miɛkɛ ké tì puotí.

¹³ Kè Kuyie mbéinnè Sedisadɛmmu kɔbɛ ke d̀ò:

Íténè kécómmú kè n di kpénk̀nnɛ dinaadaà k̀mɛ,
ké di duò nyemátìwìè nnè disɔ̀wũ̀ kó yekpèètè,
kè di nnaù di dootit̀bè, ke bè ỳaurí,
ke éi bɛ kpàtì, ké tì duò mmí ndi Yìè nKuyie,

nkùù baké ketenkè kemou.

¹⁴ N né di náámmu kè n tu nkuònnè yekúdabùò,
kè yóú dimàà, kè bè di pĩmmú kébemmu di kóo kpààtì metofiè.

5

Bè nàkémè okpààtì wèè yóó dεεté Isidayεeribe o kpéí

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Fó mBεtideεmmu Efadata,
fóò tu Sudaa ekè mieke disámòpòrì.

Nè memme wèè yó mbaké n nìtìbè ò yètìní fóò mieke,
wèè yó mbaké n nìtìbè Isidayεeribe.

De yiè ntu wèè do bo wènwè nè dimònnì.

² M mu nyó mbè wùónkomu,
kè kěmmúnè wèè dò nkóò pεité ò bo ò pεitémè.
De mònnì ndi o kòbe bèè do kpaá bè do bè pĩmmú,
kékònnè kè, bè wētínímè Isidayεeribe tóbè borè.

³ De mònnì kòo cómmú kè mbè cěmmú nè ti Yiè nKuyie nkó muwērímú nè o kó
tikpetì,

opecēnti ò ncěmmú mēè botí o pe,
kè bè mbo kè dè bè naati kè bè ò dé,
kòo yètìrìi feitè titentì timou mieke.

⁴ Ò yó ntú wèè duò nwènwè meomòpùmè.

Bá kè Asidii kòbe ti do,
kè ta ti tenkè,
kè può nti kpààtìcēĩ
ti bo tōnko benìùbè bèyiekè,
nè sikpààtìbìi sìni kè bèè bè bàao.

⁵ Bè bo ncěmmú Asidii kòbe nè disiè,
kémbaké Nemmudoti kòbe nè disekontiri,
kè dè dò nhAsidii kòbe ta ti tenkè
bèè yóó ti dεεténè bè.

Isidayεeribe bèè bo nkpaá yemàrè sonye bè yóó pĩ mmùù tōmmú

⁶ De kó dimònnì Isidayεeribe bèè kpaá ibotí péu mieke,
bè bo ndò ntimaàntì ti Yiè nKuyie nduònní tì ò ndòmmè,
kè duò nkubooku ketenkè,
bè bo ndò nfetaafè dòmmè kè ò nyóòrì timútì,
fè dó dìi mònnì, bá onìti kpeti matì í kàké de mieke.

⁷ De mònnì Isidayεeribe bo nkpeñnì ibotí tèi péu cuokè,
yεcìrìcìrè dòmmè tiwanwantì cuokè,
yεcìrìcìrè ò ndòmmè ipe cuokè.
Bè níi bo nyì nàù kè kòu òmòu me mbáá na ké bè bàao.

⁸ Isidayεeribe donè di dootitòbè,
ké bè yòure páíi.

Kuyie nnàkémè kù yóó dεitemè Isidayεeribe yèmmè naatinè dè

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
De yiè kpaanímu kè m bo kuò di sēĩ, képuò ndi kpàrìnaasēĩ.

¹⁰ M bo può ndi tenkè yehékè diεyè,
kébuó nyehékè iduotí fité yè.

- ¹¹ M bo paa ntinitinòntì di cuokè,
opãũ ténkè bá mbo di tenkè.
¹² M bo u di bókè nè di tenkaani,
bá di ténkè báá na kénínkú
di dòò dè nè di nɔu dɛ ììkè nè di bo mbomè.
¹³ M bo u di bɔ̀ò Asedaa teedɛ́ kɛpuɔ̀ ndi ekè diɛyè.
¹⁴ Dɛ mɔ̀nnì m miɛkɛ bo yè mɛdiè mbèè yetɛ n kpɛti,
kè m bè poté kɛpɛitɛ.

6

Ti Yiè nKuyie nseimmè ku nìtìbè

- ¹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kɛ dɔ̀:
Íté kécómmú kékpannè n nìtìbè yetārè nè sitā́ kè dèe keè.
² Náké bɛ kɛ dɔ̀, ti Yiè nKuyie ntu:
Díndi yetārè keènnè Kuyie nkó tibeéntì.
Díndi ketenkè kó yɛsā̀nkè yèè fiúkú teii keènnè!
Kù seimmu ku kɔ̀bɛ kɛ kpannè Isidayɛɛribɛ.
³ Mí ndi Yiè nKuyie mmũ tu:
Díndi n nìtìbè n nákénnè n di càkɛ mù.
Di nh òunè ba nkɛ́í? N nákénnè!
⁴ Mũ di dènnɛní Esibiti tenkè
kɛ di dɛɛténè mudaaɔ̀mmú
kɛ duó nkè Mɔ̀yiisi nè Anɔ̀ nè Midiyammu
kè bè di niité.
⁵ Dentɛnɛní Mɔ̀abu kóo kpààtì Badaki do dɔ́ kɛ di dòò mɛ,
dentɛnɛní Bɔ̀ɔ birɛ Badammu do ò tɛ́nné tì,
kédentɛní di do ité Sitimmu
késénté Sudítɛ́ kè dè ndòmmè,
kè di tuɔ̀kɛnnè Kidikaadi.
Dɛ mɔ̀nnì di bo banté n di dòò mɛ sàà.

Ti Yiè nKuyie ndó ku nìtìbè ndòmmè

- ⁶ Kè Isidayɛɛribɛ bɛi nkɛ dɔ̀:
Ti níí bo ntɔ̀ òndi pānnì kɛpā ti Yiè nKuyie
ti dɔ́ dìi mɔ̀nnì kè kù bántè?
Ti Yiè nKuyie ndó ti níí bo ntɔ̀ mɛmmɛ yɛnaadakè
yèè mɔ̀kɛ dibenni dìmā́a dìmā́a kè kù fié kɛtuɔ̀naà?
⁷ Ti Yiè nKuyie ndó ti níí ntɔ̀ yɛpedakɛ nyɛ sikɔ̀u sikɔ̀u
yā́a mɛkùò sicèe sicèe
yā́a ti né níí bo kù fié bèè tu bèmbè Mpo
kè kù ti cī́é nti yɛi?

- ⁸ Di yému dèè wenni!
Ti Yiè nKuyie ndi wúónnè tì tu:
Di bo ndɔ̀rimè ditɔ̀bè dèè sìé,
kéndó mɛsā́a nkó mmudɔ̀rìmmù,
kékékùnnɛ dìmā́a kè nkù tũ.

Kuyie nyèmmè kù yóó poté Sedisadɛmmu ɛi kɔ̀bɛ bɛ yonku nè bè yuukumè kpéi

- ⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Sedisadɛmmu ɛi kɔ̀bɛ kɛ dɔ̀:
Wèè cii wèe daatɛ ndi náá ntì kpéi.
Díndi Sudaa kɔ̀bɛ nè bèè kó dìmā́a bo dihéi miɛkɛ,
kɛnténè n tã́áté tì!
¹⁰ Dè í yie m bo nwúómmè bɛnitiyɛibɛ yuuku dè,

kòo cēpokù sīnnè o còkù,
bá wè kòo cīètè kòbe tú o dootitòbè.

⁷ Mí m me mbùó ti Yiè nKuyie nku,
n tá kù, kunku n tũ nkù,
kù yóó keèmu n dabònni ké n dεεté.

Dè naatimè Kuyie nkó benitibè kù bo bè dεεtémè

⁸ Díndi ti dootitòbè dè bá ndi naati ti do mèè kpéí.
Ti domu kè ti Yiè nKuyie mme nyóó ti íi,
ti bo dibìnni miεke nke kè ku me nyóó ti mííté.

⁹ Ti càkemu ti Yiè nKuyie nyìikè,
ke do ntí yà dε kó meyei nkó tiyeti.
Dε mōnni né kpaanímu kè kù bo ti pate,
kéwēte ké ti cónné ti fātìrì,
kè tí ta kuwenniku miεke,
kéyà kù dōòrì mèè sàà nkù wetí mèè kpéí.

¹⁰ Dε mōnni ti dootitòbè
bo dè yà kè ifeii bè pī,
bembe bèè do ò ntú:
Yé di Yiè nKuyie ndi tũ nkù íkuu borè?
Dε mōnni bε dootitòbè bo mbè nàù kè ti wúó
bè ò nnàù mèè botí kuce kó mutáá.

¹¹ Díndi Isidayεeribe dε yiè kpaanímu,
kè di bo wēte kémaá kuduotí kéfii ndihèi,
dε yiè bè bo dētinnε di tenkè mǎnku.

¹² Dε yiè di kòbe bo yènni Asidii,
kéntò kētuokenè Esibiti tenkè,
kétúóté kukó nNiidi kéntò kētuokenè Efadati kòku,
nè dàméèrì pεémmè nè yetārè ìnkè kòbe, kékonni di borè.

¹³ Kè ketenkè bè do bo kèe dǎúnko,
kénaá ntédǎntè benitibè bèè kè bo bε yei nsũũ mmèè kpéí.

¹⁴ Kuyie, cēmmú a nìtibè nè a pààti,
bè tu a kòbe mbe,
bè bo tédǎntè miεke nke,
kè dεpaa mbè fité.
Cēmmú bε a do ò mbè cēmmúmè Basāā nè Kadaadi kpáà timúsũũti borè.

¹⁵ Ti Yiè nKuyie ndòò tidiεti,
a do ti dōòrì mèè botí a ti dènnε dìi mōnni Esibiti tenkè.

¹⁶ Kè ibotí tēi kòbεε dè yà,
kè ifeii bè pī mbá nè bε wērímú me ndεumè,
dè bo bè di ké bè kpéí,
kè bè mpi bε nò,
dè bo ndò mbè tu yεwũò.

¹⁷ Kè bèε múúkú mutáá nyiwààke nè debambaànnè terè kōme,
kufōwáá mbo bè kpéété,
kè bèε yènni bε sòrè miεke
kékaténì fǒ nti Yiè nKuyie nti tũ nkù a borè ké da yòte.

¹⁸ We nda dōnnè fǒ nti Yiè nKuyie,
fǒ nwèè minnímmè dεu kàa ti cīēnko ti yei,
tínti a nìtibè bèè kpaá.

A miεε ãĩ yĩ nhã ke pèi,
fĩ nwèè nɔnnè a bo dɔ̀mè onìtì mesàà.
¹⁹ A ti cĩé nti yei, nké mè yě,
ké mè diu ndàméèrì miεε.
²⁰ A yóó ti dɔ̀mu mesàà,
tínti Abarahammu nè Sakɔbu be yaàbí
kéndònnè a do bè dɔ́nnèmè dinùù nè dimònnì.

Naummu Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Naummu kó dipátíri tú fɛyɛnfɛ nɛ Ninifu diheidiè kó mupòmmù kpéí. Kε benkú Kuyie nkuù kpeɲnìmè kè kuù baké kù dɔ̀ dè demou Ninifu èi kɔ̀be do dokùnèmu Isidayɛeribε kè dè yóù mediè nnè dimònnì, kè Naummu nnáá nke tú Kuyie nyóó pɔ̀ntemu Ninifu diheiyonkuri, diheiyeyiri kédεεtɛ Sudaa kɔ̀be. Kòo náké kε dɔ̀: Dε kó diheì kó mupòmmù yó ntú Kuyie nkó tiyɛ̀ti nti, bε kó tidònnitì kpéí.

Di mpátíri náàntì duó kε dòmme

1. Kuyie nyóó bekénèmmè Ninifu èi 1:1-8
2. Kuyie nyóó potémè ku dootitɔ̀bè 1:9-14
3. Kuyie nnàkémmè Ninifu èi kó mupòmmù duunnímè 2:1-14
4. Mùù te kè Kuyie nyóó pɔ̀nte Ninifu 3:1-19

¹ Nte ti Yiè nKuyie mbenke ti Naummu Edikəsi èi kou Ninifu diheidiè kpéí.

Kuyie mmieke yóumu kè kù né wenni

² Ti Yiè nKuyie mmieke yóumu,
kè kù puotì bèè yetε ku kpeti.

Ku mieke yóumu mediè,
kù ɔ̀ í nyóu kù bo peitemè bèè kù nùí,
kù ɔ̀ í mbè wùónko.

³ Ku mieke boomu, kè kù kpeti dεu mediè,
kù né ɔ̀ í nyóu oyeyiwe,
kù ɔ̀ nkérí nè tefòdóntè nte kè kuyaakù fĩ,
ku naàcèi íinko mùù táá mmuù tu yewetè.

⁴ Kuù ɔ̀ péi ndàméèrì kòo kũũ,
kè kù béi nyikó nkpeí,
Basāā biriku kó timútì nè Kadimεedi tārì kpeti kè tìi kpeí,
kè Dimaa túúkù kó mutepóó mmóté.

⁵ Kuù ɔ̀ benke ku wérímú kè yetārèε sàntè,
kè sitāā nkpeutí,
kè ketenkè nhau kε kónnìnè dèè kó dimàà bo kε mieke.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie mmieke peike we mbo na ké kù bàao?
Kè ku mieke còuté we mbo nkpaá?
Ku mieke cóú nfehāādeɛnfɛ kɔ̀mε mme kè yepèrè pùò.

⁷ Ti Yiè nKuyie nwennimu,
kuù ɔ̀ nkānké bèè sòri ku borè meyeɲcaàrìmè yiè,
kuù ɔ̀ ndake bèè sòri ku borè bε kpéí.

⁸ Kè menie nta ikó nke bo pɔ̀nténè diheì.
Kuù ɔ̀ pɔ̀nné bèè kù nùí mpáíí,
ké bè kpààke kètanné dibiinnì mieke.

Ti Yiè nKuyie nnàké ti Sudaa kɔ̀be nè Ninifu kɔ̀be bε kpéí

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pāānāāntì náam̀bè kε dɔ̀:

Díndi Ninifu kɔ̀be n kó meyei nhòmme mme di yàmè?
Míi kòu di dootitɔ̀bè di í wèti kε bo yà meyei mmamè.

¹⁰ Bèè di nùí mbè yóó cóuté tipotì tìi kpeí kε cóú ti kɔ̀mε mme,
timúkpeti tēmè.

11 Ninifu èi, fṣṣ miεke nke,
wèè wanti ké n dòò mí nKuyie mmeyei nhò yènnímè.
De yiè nhò mòke meyèmmè yeime mme.

12 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nke dò:
Díndi Sudaa kòbe bá nè di dootitòbè me nsūmè ke kpeñnì,
m bo bè kùò ké bè dèè.
Mîi do duó nkè bè ndi fṣṣnko,
m me nténke í yó nsaké ke di fṣṣnko.
13 Di mmònni n di deeténèmu Asidii kòbe bèè do di fṣṣnko,
ke di pìtè tidaatì kó iwṣí.

14 Díndi Ninifu kòbe, ntenè ti Yiè nKuyie ntāāté tì di kpéi:
Di kó kufuku miεke òmòù í yó nkpaá
wèè bo sòtè di kó diyètìrì.
Sibòotenkaanìi idéi kpesi nè timátì kpesi,
dè ténke í yó nkpaá di bòotuo miεke.
N keù di fṣti nku,
di ténke í tú bèmabè ti Yiè nKuyie nyìkè.

2

1 Díndi Sudaa kòbe!
Ntenè wèè nàà ntínáànsàatì ke kéríní yetārè ñnkè,
ò tóní diwèi kó tináàntì nti.
Sudaa kòbe mbaànnè di baa,
kéndòòrì di dóúnnè yèè nò ti Yiè nKuyie,
ke yé Asidii kóò kpàatì yeiwe ténke í wétinímè di borè,
bè ò dèite páíí nwe.

2 Díndi Ninifu kòbe bè di doti mudoò mmu,
dekenè dihéi kó iduotí kémbaa yebòrè,
képénné ice, báátínè mesàà, nke pī ndimáà,
3 Ti Yiè nKuyie nwēti ke bo duómmu Sakòbu yaàbí i wérímú,
kù wēti ke bo cónnèmu Isidayeεribe be fṣtìrì,
befèèbè bèè do bè pònte.

Kuyie mpāānāantì nāantò nàkémè bè yóó domè Ninifu kóò pònte

4 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Ninifu kòbe di dootitòbè dōpītì tò mmewūṣ mme,
be kó behāāpòmbè yekōmbò yembè dàátí tiyaàwūṣtì nti,
kè be kpàrìnaasṣī pīnti ke dò mmuhāá, kè bè yùò yekpāā.
5 Nte bekpàrìnaasṣī ke puotì yetārè di kó dihéi miεke,
ke tūū ndi ce nè di kari dè,
ke pīnti ke dò nyehāātīre,
ke cāā fetapíèfè kōmè.
6 Ninifu kpàatì yumu o āāpòmbè iwṣí yembè kè bè kpeutí,
kè be dootitòbè coké mecāā nke kòte kuduotí borè ke bè bàà,
7 ke cōnné kuperí, ke pònte kunéce kó dibòrì.
Kè kufōwāá nhauté tekpàatìcṣètè kòbe.
8 Kè bè dèite tebòotenkaanitè sātì,
ke tē uuté ke kōnnè.
Benitipòbè bèè do tè bàà,

kè bè kuò nyésáútídabùò
nyekpètínónkperε kǎmε,
kε pĩ mβε cĩncĩrè.

⁹ Kè benìtìbè cokù Ninifu kε yiè kubinku ǎǎ kpété,
kè meniε nní nhorì mètè botí,
kè bè péinko kε tú: Cómúnè! Cómúnè!
Òmòu mε nyí wě̀rì.

¹⁰ Kounè mεsǎǎ, kounè timátì péítì.
Tikpàtì tii bo dihei tì í dò nkédeè,
Tinensààtì tibotí tibotí piékému.

¹¹ Pǎntenè kédéíté kéhéí di dó dè,
bεmou bε kǎmbùòtì domu,
kè bε núù mbàké
kè bε kǎntì au.

Bè dònnènèmè Ninifu dicìrìcìrì bè na dì

¹² Yé dihei dii do tú yecìrìcìrè kó kudènkù dì kàtε kè?
Dii nìtìbè do bo yecìrìcìrìbε kǎmε bá òmòu í bè kǎónnè.

¹³ Dε kó dihei kǎbε do wǎà mβε diiti dicìrìcìrì ǎǎ pĩmmè mme kédóú nkè yeniiyεε
túóté,
Dì ǎǎ pĩ nképíεmmu yε dènkù iorimaa.

¹⁴ Di mmònnì mí ndi Yiè nKuyie Mpakεdaa n yitè kε còrmúmu fǎ nNinifu èi a
kpéí,
kε bo cóu nha kpàrìnaasěĩ,
kéfié a nìtìbè bèè dònnè yecìrìcìrìbε.
A ténkε í yó nkpaá pĩ ntiwanwantì,
kεtenkè ìnkè dεndε dèèmu.
Bè ténkε báá keè dèmarè a tǎrè kó metammè.

3

Bè kùòmè Ninifu kǎbε bèè do kǎu benìtìbè

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ:
Dihei dii nkó benìtìbè kǎu benìtìbè mβε,
kε tú siyààbìsì yεmbè,
kε yuuku kε fekù bεcìrìbè kperε,
bè bo yà!

² Bε dootitǎbè bèè bè doti,
bè fǎǎ nyedá nyε sisěĩ kè yè kuò nsǎũ,
kè sì cokù, kè sikpàrìnaasěĩ cě̀etiyè urì, kè sì pùù.

³ Kè besǎndèèbè fĩmmúnè sisěĩ,
kè yεse pĩnti, kè yekpǎà ntu níéé,
kè benìtìbè duò kε kǎ, nkè bεcìrìbè còú còú,
bá bè í dò nkékaà nkédee, kè bè bè bètírí.

Ninifu èi dimè ifei

⁴ Ninifu èi kǎbε dibǎǎtǎmmú muù tonté,
di wenniku nè di kó diwèl nè di dǎǎri dèè tie,
dèè te kè di yǎǎnní benìtìbè nè yεbotè,
kε bè dǎǎri tidaatì kè bè pĩ ndi tǎmmú.

⁵ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakεdaa n yitè kε còrmúmu a kpéí,
kε bo káté fǎ nNinifu a yaàbòrì kédeènní a ìlkè,
kè benìtìbè yà a fèi.

Kè yekpààtìyoo da wénní.

⁶ N yóó da dátínné tiyontì nti,
kè dá yáúkùnnè, kè benitibè da wénní,

⁷ ké nda yau ke cokù,
ke tú Ninifu kpere dò mmesémmè mme,
òmòù báá ò kuó nde kó mesémmè,
òmòù báá ò bàntè.

Tii do tùàkení Tebesi èi tii yóó tuàkení Ninifu

⁸ F́ nNinifu a yèmmè do nha pēētēmu Tebesi èi
dii do soké Niidi kó ikó ncuokè
kè menie nhò fité kóo kònté iduotí kōmaà?

⁹ Etiopii nè Esibiti,
de kó yehékè do kpeñnìmu mediè,
yèè do tú a kó muwērímú.
Puti kòbe nè Dibii kòbe kè bè da naatinè.

¹⁰ Nè mēmmè kè bè bè pī nke kōnnè ke dòò tidaatì,
ke naù be bí ice imòu mièke.
Ke tǎá tété ke totí sikipààtibìí,
ke bou bēè tu benitidièbè mēfīmmè.

¹¹ F́ nNinifu dè tùàke a kó dimònnì ndi,
kàa yǎ kuyonku ke muó nke diu,
ke wanti disòrì,
a bo sòri dè kàa dootitòbè da mǎnté.

Ninifu èi kòbe bàátí fààrè nwe

¹² Ninifu! A cēkpetè sǎáténè fikìè tie mmu,
mùù kó yèbe ketiyè bi mesàà,
kè ye cáàntì nampè kè yè pǎnke donní o nùù mièke.

¹³ Kàa āāpòmbè sǎáténè benitipòbè,
kàa càkè kpeté ke feío,
kàa dootitòbè bo na kéta.
Muhǎá mmuù còuté a càkè kó yekpetínyè.

¹⁴ Íténè kédó menie ndi bo nyò mmè,
bè dó ke dí pìmu, nanè titátì,
ūtínè tiyaatì, pííkúnè yedombie,
kémaá iduotí kēpénné.

¹⁵ Muhǎá mbo di còuté,
bè bo di kuò mudoò mièke,
bá kè di dó dí nsū yecádúò ntēmè,
bá kè di dó dí maatenè fecofe mamè.

¹⁶ Ninifu èi a potambè do sūmu
ke dōnnè siwǎǎ dòmmè kēīnkè.
Bè itēmu fecofe tēmè.

¹⁷ Bēè dàke mutōmmú kpéí,
kè bè sū ke dōnnè fecofe,
kè bepátíwǎǎbè sū,
ke do ntikotaàyòùtì ǎǎ yènní kubooku mōnnì kéndōmmè,
kè diyìè yènní tii cíété,
a ténke báá banté tì do borè.

Meyei mmèè í mǎke mutie

¹⁸ Asidii èi kòbe di kó bekpààtìbè yè nke duómu bè í yóó ente.

Munəndəmmú koutému a kó iwěĩ yembè sáǎ.
A ǎpəmbè cìétému ke dèke yetārè ìnkè,
òməù í bo wèè bo bè tìí,
¹⁹ A kó muməmmú í məkə mutie,
a mənni í yóó miété.
Bèè kó dimàà yo bè nàá ntì a kpéí,
bè fǎǎ mbe baà nde,
we mbo dèmarè ténke, wèè í yǐtété a yóumè?

Abakuku Di mpátírì tò tìi náàntì

Abakuku do wàrí o pátírì Babidənni kəbe baké dìi mənni ndi, kè Isidayεεribe bèkú bəmáà tìi yóó bè tùðkení, kə yĩèkù bè í yé kə nsà kə Kuyie nkpaá kə yé be kpéí. Kè bè mbékú Kuyie nke tú: Ba nte kè bè ti fěũko kàa bùútóo? kə beyeibe fěũko bəsààbè kàa cĩéké? Kè Kuyie nhò tēnné ditannùu mari dìi bo benitibè bəmou kpéí dìi tu: Onitì a bo mbúómè Kuyie ndèè bo nte kàa nfòu kè dè da naati bá kàa bo tìi mièkə a mbúó Kuyie. Mukàmmù 3.

Dè kó dipátírì dikéè didèrì mièkə Kuyie nnàámmu ku nìtìbè kə tú: Ntūnnè mí ndi Yiè nKuyie n yē mmù kényé kə dò n yóó di teennè.

Di mpátírì náàntì duó kə dōmmè

1. Kuyie mpānāntì náàntò í yémè ò bo tǎāté tì 1:1-2:1
2. Bèè bütinné Kuyie mbè bo yà 2:3-20
3. Kuyie nyemmè kè wèè kù tá ò bo na 3

¹ Di mpátírì ti náá nKuyie mbenke tiñti ku pānāntì náàntò Abakuku.

Abakuku kuōnnèmè Kuyie

² Ti Yiè nKuyie!

Dè yó nkááké dè kàa keè n da kuōnnèmè?

A yóó n cóuté òndaà?

M baa da kuōnnè benitibè yonku deutémè mme kàa bùútóoà?

³ Dè dōmmè kàa yóu kè benitibè dòòri mēyei?

Ba nte kàa yóu kè bè ti fěũko?

Mefěũtímè mǎà ndi nè mufèè n wúómmè, tìneitì tìi né bo nè yekpàrè.

⁴ Bè ténkə í tũ nyikuó yēmmè,

bá tibeéntì ténkə í bekù mēsàà, oyeiwe weè nò nhosàù, dèè te kè tibeéntì càkə.

Kuyie nhò tēnné tì

⁵ Kè Kuyie nhò tēnné kə dò:

Wénténè káyà yebotè dòò dè,

kè dè di di, ké di kpéí.

N yóó pĩ mmùu tōmmú di mmōnni,

kè bè dō di nàkə kə tú mù bo dòò di báá yie.

⁶ N yóó ínní Babidənni kó benitiyonkubə mbə, benitidənnibè, bèè firì titentì timəu, kə feètì yehékè.

⁷ Bè kpeñnìmu kə duò tikōmbùòtì.

Kə ã sifeí,

kə ãà bəmáà bə kó ikuó.

⁸ Bə sēĩ cāāmu kə pēēté yekpamaà,

kə tonnì kə pēēté sīkpamóó

ō mbetì kuyuoku mōnni kə bo pĩ nke cāāmè.

Bə sēĩ boní dēdētirè ndə,

kə pùtìní kə cāā kə dò nfecīrife ãã yà fè

dó kẹ́pí ndè, kẹ́fíètè mètè botí.

⁹ Bè kẹ́rínímu, kẹ pòntì kẹ eiti,

kẹ wetí bẹ ìkè,

díyìè yìèní kẹ̀ bíékè kó kuyàakù kǎmẹ

kẹ kouṭi tidaatì mubirímú kǎmẹ.

¹⁰ Bè sènkumu bẹkpààtìbè, kẹ daù sikpààtìbìí,

bè í bọti dihẹi iduotí fité di kpẹti,

bè ǎǎ ì ǎnné mutáá mmu kéta,

kẹ́pímmú bèè bo di miẹkẹ.

¹¹ Bè pẹnkùmu kuyàakù tẹmẹ,

kẹ dó mēcāā nke kəri kupíkù tekù.

Benitikòùbè mbẹ, bè tá bẹ wẹrímú mmu,

bè na ntá mètè botí Kuyie.

Abakuku kuónnèmè Kuyie nkucẹ mēdérímè

¹² Tí Yìè nKuyie nha tú tí Yìè nKuyie nku nè dimònnì.

Fǎǎ tí te, a dò mpáí páí nwe kẹ bo sǎǎ.

Fǎǎ n kó kupèrikù.

Fǎǎ tǎǎtè bẹ nnitìbè kẹduó nkè bè bo yǎǎ nti to,

a bè kpénkùnnẹ kẹ bè bo tí tiémму.

¹³ Kuyie nha dò mpáí páí nwe,

a báá na kénwúó mmeyei.

A báá na kénwúó nke bè tí fěũnko.

Dè dòmmẹ kàa wùó mbeyei bẹ kẹ í náá ntìmatì?

Ba nte kẹ beyei bẹ na bèè bè wenninè kàa wúónko.

¹⁴ Dè yĩmẹ kàa wúónko benitìbè,

kẹ bè bè dòòri kẹ dò mbè tu siyĩ,

kẹ do mbè tu desĩntékperẹ dèè í mọkẹ oniùtì?

¹⁵ Babidənni kóo kpààtì bè pĩmmú nè o yĩmpie nku,

bè ta o dītīmù miẹkẹ nke,

kòò bè ũrínè kuyáakù kẹ dè o naati, kòò yǎnku.

¹⁶ Nte bẹ, kẹ feu bẹ dītìrè iwũǎ,

kẹ tuò ntihúúntì bẹ yáàtì,

kẹ yé dèè bè duòmmè mudii mediè,

mudii mùù sũ mēsàà.

¹⁷ Bè yo nsókému kẹ kou yebotè,

nè bẹ yĩndītìrè sǎǎǎ?

Mesémmè í yóó bè pĩnáà?

2

Kuyie nyěmmè kù yóó poté Babidənni

¹ Dè mònnì kẹ tí Yìè nKuyie mpāānāāntì náāntòò bẹi nke dò:

Mí nhohèikèmbàrì n yóó cómmú n cónnì ndi.

N yó mbo n dènnì ìnkè nke kẹ paké,

n yó nkémmúmu kẹyà kù yó n náké tì,

kẹyà m mètè nkù kuónnè kẹ kù yóó n ténne tì.

² Mēmme tí Yìè nKuyie nni ntě́ńńémè kẹ dò:

Wári n yóó da benke tì, á tì kẹrí titápíèti ìnkè,

kẹ dèè yie nkè bèè na ké ntì kàa mmesàà.

³ N yóó da benke tì tu yemòrè yèè kpaaní yẹ kpẹti nti.

Dè auté ke bo dɔ̀ɔ̀mu, dè í yóó pàà.

Bá kè dè ɔ̀ɔ̀tí n dè bààmu,
tì yóó dɔ̀ɔ̀mu, dè í m̀ake kpèrè.

⁴ Wèè í dɔ̀ɔ̀ri dèè siè ke m̀ake tefentè ò yóó kúmu.

Wèè me nwetì ò bo nfòù ò n tá m̀èè kpéí * yé: Mufòmmu kó dikũnnì tu a bo
ntámè Kuyie, kàa bo ãnnémè tefentè kéyeté Kuyie nkè dè touní mukũũ.
Wénté Odommu 1:17 nè Kadasii 3:11 nè Ebedeebe 10:38.

⁵ Ti kpàtì sou nhonitì nwe,
tɛpòtè yiè nyí m̀ake meom̀pùmè.
Bè pite yèè deu kudɔ̀nkù kpèri dòm̀mè.
Kudɔ̀nkù í diè mmèè botí bɛcírìbè,
bè í me ndiè ntikpàtì.
Bè pòntì yehèkè yem̀əu ndi, ke baarí ibotí im̀əu.

Meyei mmènùmmù

⁶ De kó yehèkè kɔ̀be bɛè yóó wēnné,
kénnaá mBabidɔ̀nni kɔ̀be kpéí nyenáaṅhāntíyè ke bè daú ke tú:
Di bo yà díndi bèè fèkù betɔ̀bè kpèrè!
Dè yó nkááké de kè di yóu di bo mpĩmmè benitibè,
nè muwērímú kè bè di yietì ke dò mbè di m̀akenè yebàà?

⁷ Di di bèè kpèrè bè itinímu di kpéí.

Bè yóó wēṣṣenímu di kpéí,
kè di do kéfèkè di kpèrè múnke.

⁸ Di fèkemè ibotí péu kpèrè m̀èè botí nku
ibotí tɛi yóó fèkemè di kpèrè,
Di còú mmèè nitiyĩ nkpeí,
nnè di yonku deumè kutenkù,
kè di fěũnko benitibè.

⁹ Di bo yà! Díndi bèè cií mbetɔ̀bè,
ke yo mbe kpèrè,
kè di yèmmè dò ndi bo ceé ndi yĩ̀ntì,
kěĩnkè kéyenténè meyi.

¹⁰ Di né í yé ke dò ndi tanné dimáà ndi ifei,
di kùə kùə nitisũkù, di kùə dimáà ndi.

¹¹ Di cěĩ kó imarí yóó nákému di kpéí nkè ticádɔ̀ti di bekénè.

¹² Di bo yà! Díndi bèè maánè menitiyĩ ndi èi,
di bo yà díndi bèè kùə benitibè ke pũ̀ténè di eidiè.

¹³ Di nyé ke dò mbenitibè fěũrì dèè kpéí ndè yóó cóutému
bè fěũrì detetirè nde.

Mí nKuyie Mpakɛdaa mĩ tì bɛi.

¹⁴ Menie mpíéké m̀èè botí dàméèrì,
kutenkù kum̀əu kɔ̀be yóó me mbanté ti Yiè nKuyie nkó mesàà
nnè ku kó tikpetì.

¹⁵ Di bo yà díndi bèè nĩnko di kɔ̀be mɛnaà,
ke bè diĩnko dinaadoò
kè bè bo muó nkè dí nwéi be fei,
yànè me di móm̃m̃əmbɛ.

* **2:4** De kó dináaṅkéè nàa mmukũũ nnè mufòmmu kpéí ke

16 Dè tu di kó ifei nyi, dè í tú disānni.
 Dè tùòkè di bo yà dèndè Kuyie mmiekè kó fèbòòfè,
 kémuó nkéfei ndi fei,
 ti Yiè nKuyie ndi yuo ku miekè kó fèbòòfè nfè.
 Kè di bo fè yà kè ifeii dátínné di do mǎkè dii sǎnni.
 17 Di kǎũ mǎè botí Dimaa tǎrì tedierè kè dè dèè,
 bè yóó mē ndi deè
 di do kǎù tìi kpasĩnti, di bo tì yòtè.
 Di còú mmǎè nitiyĩ, kè di yonku deuté,
 kè di fǎũ mbenitibè yehékè miekè,
 nè dè kpéi nke bè yóó yũómmè di to.

18 Sitenkaanìi kpeti tú ba?
 Benitibè bɛɛ sɪ cɛú,
 di ɔɔ yie mmǎè biɛrimè kéuté,
 mē tu siyáàbìsì kperɛ ndɛ.
 Ba nte kòo niti ɔɔ duó nhomáà o mómmuò nhò dǎò dè,
 dǎè í nǎ nke náá?

19 Di bo yà díndi bèè ɔ nnáá nkudǎú kè tú: Entɛ!
 Kè nnáá nditǎrì kè tú: Ítɛ!
 Di mē nyí yóó na ké bɛi,
 bá kè di dǎri mɛsǎɔ nnè timátì péitì,
 mmufòmmu í bo di miekè.
 20 Ti Yiè nKuyie nkunku mē mbo ku cǛsààtè miekè nke,
 kutenkù kumǎu kǎbɛ yĩnè kǎré ku ìikè.

3

Abakuku sautenè Kuyie nnè fèè yènfè

1 Kè Abakukuu dèntè fèyènfè késautenè Kuyie nke dǎ:

2 Ti Yiè nKuyie, n kèèmu a do pĩ mmùù tǎmmú,
 kè dǎ yòtè.
 Wǎtɛ kǎpĩ ndɛ kó mutǎmmú ti kó yɛwɛ yie mmiekè.
 Dǎò mu kè ti yà.
 A miekè mē nti pɛikemè a naatimu,
 a né ti kuó mmesémmè.

3 Kuyie nyiténímu Edǎmmu tempɛ, Temaa èi,
 kù iténímu Panaa tǎrì ìnkè,
 kè kuwenniku píɛ nkéĩnkè nè kɛtenkè,
 kè tɛ kè bè kù sǎntí.

4 Kù kèrínímu kè pĩnti di wennécànni kǎmɛ,
 kè diyie kpèrìmè yìlèní ku nǎu miekè,
 ku kpeti sǎri ku nǎu miekè nke.

5 Kuù niinní mutenkũũ,
 kè kéré kè mumǎmmú kù tũ.

6 Kè kù còmmú dè kɛtenkèè áá,
 kè kù wènté, yɛbotè yèɛ kpeutɛ,
 yɛtǎrè yèè do bo nè dimǎnni kè yè pùò.
 Kè sitáá sǐi do bo nè dimǎnni kè sǐi yáú,
 kù do dɛ nkeri nè dimǎnni.

7 Kè n yà Kusǎǎ èi kǎbɛ kǎm̀bùàtì domè bɛ touti miekè,
 kè yà kufǎwáá nhautémè Mandiyǎǎ èi kǎbɛ.

8 Ti Yiè nKuyie mmieke peike ikó ndieyi nyià?
Ikó nyi a mieke cùú mmàà?

Yàà dàméèrì nwe a mieke peikemè?

Kàa dèke sikpàrìnaasēī òmòu í yóó na sì?

9 Kuyie nha fīnnému a tām̀m̀, kàa pie ntu yenò a ti d̀óúnnè yè.

Kuyie, f̀́ò̀ dam̀m̀ ketenkè kè menie nyièní kè dè naá nyikó.

10 Kuyie nyetārè da yà ke sàntèmu, kè menie ncòúńí, kè dàméèrì ùùti, kè yenéffīnfīrè dèkù kēīnkè.

11 A pie nnè a kpānni de kó mekpèrìmè nè de kó fepièfè dèè cònnè diyie nè otānkù.

12 Nè kemieke nke a ceñtìmè ketenkè, nè kumiepié nku a naùmè yebotè.

13 Kuyie nha còmmú ke bo deetè a nìtìbè mbe, nè a kóò kpààti a tãātè wè.

A pòntèmu oyeiwe cīètè ke feínko dipũũ.

14 Ti dootitabè pie nyi a fiètèmè ke dùùtenè be kóo kpààti yuu.

Bè do uríní kuyaakù kōme mme ke íútí, ke bo ti do tínti besénnibè.

Dicirícirì òò pīmmè kètannè di dènkù.

15 Dàméèrì nè o kó yenéffīnfīrè de kó kunòdroo mieke nke a keutémè kuce, kàa sēī kètè.

16 N de nkèè kè n kōmbùòti do, kè n kǎnti áá kè m biè nkpeute, n né baàmu ti dootitabè bo tuòkenímè ké ti do.

17 Fikíè kó detie nténke í pori, fīnyī kperè me nténke í cáátí m̀m̀mam̀, depaa mme nténke í pēí, fepièfè ténke í kpaá dipedie mieke, fenààfè me nténke í kérímú dinaabaakèrì.

18 Mí nyie dè n naatimu ti Yiè nKuyie nkpéí, kè n yānku, kuù n deerí,

19 Ti Yiè nKuyie nkuù tu n kó muwērímú, kuù kpénkunko n tààke tēyúótè kpeyi kōme, kè n dèèti ditennì kuù ò mpī n tààke.

Bè do ò ndiè nde kó fēyènfè ke biennè kukùtidùkù nku.

Sofonii Di mpátíri tɔ tui náànti

Kuyie mpāānāānti náāntò Sofonii do yóó wāri o pátíri kè okpààti Sosiasi mu nyí tūnte Kuyie ncīētè mubáammu. (Wénté 2 Bèkpààtìbè 23:1-28)

Kòo náké Kuyie nyóó bekénèmè Sudaa kó kuwuo nkabe nè Isidayeɛribe 1:1-2:3, kénáké ke dò: Kuyie nyóó kuwuo nyí fité Sudaa èi nè Sedisadammu kperi, kéwēte kētūnte Sedisadammu, bèè tú benitisààbè ke wetí kè bèè mbo de mieke.

Di mpátíri náànti duó ke dōmmè

1. Nebukannesaa yóó wēte ké bè domè
2. Kuyie mpāānāānti náāntò Sofonii de nyu ke tú
3. Kuyie nkó diyie 1:1-2:3
4. Ò nàkémè Kuyie nyóó potémè yebotè yèè bè fité 2:4-15
5. Kuyie nyóó poté Sedisadammu kabe kédeè ké bè deetémú 3:1-20

¹ Di mpátíri ti náá nti Yiè nKuyie ndo béinnè tì nti Sofonii. Esekiasi weè do peité Amadia, kè Amadiaa peité Kedadia, kè Kedadiaa peité Kuusi, kè Kuusi peité Sofonii, kè ti Yiè nKuyie nhò béinnè Amoo bire Sosiasi Sudaa kabe kóo kpààti kpàti mieke.

Kuyie nnàkémè kù yóó potémè kutenkù kumau

² Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Sofonii ke dò:
Mí ndi Yiè nKuyie n yóó kuomu dèè kó dimàà bo ketenkè ìnkè,
mí ndi Yiè nKuyie mmíu béi.
³ N yóó kuomu benitibè nè iwũò nè sinoo nè siyĩ.
N yóó kuomu benitiyeibe nè be tōmmú,
n yí yóó súo nhoniti bá omáà,
mí ndi Yiè nKuyie mmíu béi.

Kuyie nyemmè kù yóó poté Sudaa kabe nè Sedisadammu kabe

⁴ Kè Kuyie mbéi nke dò:
N yóó youte n nòutè nte Sudaa kabe,
nè Sedisadammu kabe bemau ìnkè,
kédeite dibòò Baadi kperè dèè kpaá nè bebəoyembè,
bèè pĩ ndi tōmmú,
⁵ kékuo bèè dèkù dedànnè ke báá ndiyie,
nè otànkù nè siwāā,
nè bèè n dōúnnè dinùù ke tú bè bo nni n tū,
nke wēte ke parikunè be bəò Midikōō kó diyètìrì.
⁶ M bo kuwuo bèè bùtinnè mí ndi Yiè nKuyie nke ténke í n waà,
nke ténke í m bekù tìmatì.

⁷ Yĩnè yúóó mí ndi Yiè nKuyie,
m mieke kó diyie duunnímu n waáammu n wũò ke dèè,
ke cànnè bèè yóó di m banni.

⁸ De yiè bo tuòke dìi yiè
m bo poté okpààti tōmbè nè sikipàatibíi,
nè bèè tekíi ibotí tēi kó muyaānnímu ke cəú be borime.

⁹ De yiè m bo poté bèè dèkù yebəowũòtòrè nè bèè taà nè
bèè yiè n cīētè bè fèke dè nè bè ciitè betəbè ke cuó dè.

10 De yiè iúu bo dátinné Sedisademmu ει,
dibòrì bè tu dì siyĩ kó dibòrì,
kè yedabùò nní mbo diheikarì bè tu dì Diheipànnì,
kè kunòòroo ríbo yetārè ñnkè,
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ b́ei.

11 D́indi bèè bo Sedisademmu eikarì bè tu dì Makitesì,
kòmmúnè yedabùò nke yé
bepotambè bemou òmòu í yóó nsúómmè.
Bepotandiebè òmòu í yóó nkpaá.

12 De yiè m bo wammú Sedisademmu kòbe nè femúinfè,
m bo yà de yiè bèè kàri be kpàtì ñnkè bètèìì,
ke náá nke tú,
mí ndi Yiè nKuyie n yí d̀òrì d̀emarè d̀èè tu d̀esààrè,
yoo d̀eyeirè.

13 M bo dúó nkè bèè eí be kpàtì, képuò mbe ćéì.
Bè maámu sicéì bè me nyí s̀ì tati,
bè fiúkúmu f́inyĩ kó d̀etie mbè me mbáá yà de naà.

Bè nàkémè Kuyie mbeéntì kó diyiè kpéì

14 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d̀ò:
Mí ndi Yiè nKuyie m beéntì kó diyiè auténímu,
d̀ì duunnímu, ke t̀ùòkení ke d̀èè,
yedabùò nkó diyiè ndi,
de yiè d̀è bo páké bekpàritiebe kè bè nkuò nke tú:
We mbo ti d̀eté!

15 De kó diyiè m mieke bo di cóúté,
de yiè kufòwaá nnè meyeñcaàrìmè kó diyiè ndi,
de yiè ndi bè yóó d̀ì pòntemè pái pái,
de yiè d̀è bo kòtì ḱéyáké,
de yiè kupàkù nè yewetè d̀è bo ãntè,

16 De yiè sikpàriéú bo nkuò,
kè behããpòmbèè duó yekèkè iduotí fité yè,
képuò nyedèrè,

17 De yiè m bo tanné benìtìbè meyeñcaàrìmè mieke,
kè bè nhããnte tiyũòntì k̀õme,
bè n yeténè m̀èè kpéì mí ndi Yiè nKuyie,
nè de kpéì mbe yĩ mbo cóú nketenkè mutáá nkõme,
kè becírìbè ncóú cóú tiyontì d̀ómmè.

18 Be s̀òo nyoo be m̀atipéitì báá na ké bè d̀eté,
m mieke bo bè yè d̀ì yiè,
kécóúté muhãá nkõme
De yiè kutenkù kumou bo cóúté
De kó diyiè m bo kuò bèè kó dimàà bo ketenkè ñnkè.
Diyiè yeiri yó nni ndi de yiè!

2

Kuyie mpããnáàntì náàntò túmè bèè ceete

1 De kó difònkúò kè ti Yiè nKuyie mpããnáàntì náàntò b́ei nke d̀ò:
D́indi kubotí kùù kpa ifei,

Tíinnè kětótí di yèmmè kéceete,
² Kè bè mu nyí di bėti,
 kè di cìété kuyaakù ɔɔ tɔ mɛ̀ɛ botí timútì.
 Kè ti Yiè nKuyie mmieke mu nyí di do,
 kè di còuté muhãã ntɛ̀mɛ̀.
³ Díndi bèè dé ti Yiè nKuyie nke tũ nku tannò,
 wammúnè ku, ndòòrinè kù dómè ke kékũnko dimáà,
 kè dè naati ku mieke yiè dí yenté.

Kuyie ncaummè deyùkè bíkè kɔbe

⁴ Kasaa èi yóó dɔ̀únkomu,
 kè Asikanɔ̀ kperii naá ndikpáà,
 kè Asidɔ̀ti kɔ̀be cìété bá diyìè mu nyí cònné yeyɔ̀,
 bè bo dennɛ Ekunɔ̀ kɔ̀be be èi mieke.
⁵ Di bo yà díndi dàméèrì pɛ́emmè kɔ̀be,
 díndi Kedetiibe kó kubotí,
 mí ndi Yiè nKuyie m mĩ di kpannè,
 díndi Fidisitɛ̀ɛbe Kannahãã èi kɔ̀be,
 ke tú di kó dihei bo paà di nìtibè.
⁶ Dàméèrì pɛ́emmè kó kutempɛ̀ mbo naá ndinacɛ̀nhòò,
 benaacɛ̀mbe kó diciennì, tipìètì kó ditũnnì.
⁷ Sudaa kɔ̀be bèè bo nkpaá beè yóó tieke de kó kutempɛ̀,
 kɛ̀ncɛ̀mmù be wũɔ̀ ke wentí Asikanɔ̀ èi kó sicɛ̀ĩ mieke,
 ke yé mí ndi Yiè nKuyie mbè tũ nkù mĩ yóó bè kònnémè,
 kéwɛ̀te ké bè cònné be fɛ̀tìrì.

Kuyie ncaummè Mɔabu nè Amɔ̀ ekè kɔbe

⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dɔ̀:
 Díndi Mɔabu èi kɔ̀be nè Amɔ̀ èi kɔ̀be,
 n kèèmu di daúmè n nìtibè ke bè sãã,
 nke fìete be tenkè ke yìénè di kɔ̀ke.
⁹ Nè de kpéi mMɔabu kperɛ bo naá nSodɔ̀mmu kperɛ,
 Kè Amɔ̀ èi kɔ̀be kperɛ naá Komɔ̀ kperɛ,
 tipòtì bo yè be tenkè,
 kè bo naá ndikókétà̀rì,
 kè bo dɔ̀únko yúóó.
 N kɔ̀be bèè bo yenté,
 bè bo bè pònte kɛ̀tieke be tenkè.
 Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛ̀daa Isidayɛ̀eribe tũ nkù m bomu,
 kè mĩ béi.

¹⁰ Bè mòòte tɛ̀è fentè kó mucɔ̀ntimu mmu dɛ̀nde,
 bè sɛ̀nkèrì mɛ̀è kpéi, mí Mpakɛ̀daa, n nìtibè ke bè sã́m̀m̀.
¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie m bo bè benke mmáà kè bè n yote,
 m bo pònte yebókè wɛ̀rí́m̀,
 kè titentì timɔ̀u kɔ̀be nínkú,
 bá wè o karì ké m bántè.

Kuyie ncaummè kubakù yóú nè kucà̀nku kɔbe

¹² Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dɔ̀:
 Díndi mú́nke Etiopii èi kɔ̀be,
 n yóó duó nkè bè di kuɔ̀ mudoò mieke nke.

¹³ N yóó youtemu n nòùtè kubakù youú bíékè,
 képಂತೆ Asidii,
 kè Ninifu dǎúńko kénáá ntédǎntè.
¹⁴ Ninifu èi bo naá nyiwũǎ kó diweńni,
 tikpasĩnti timǎu botí kó diǎri,
 yeondo nè ondopúsíayì bo nwentí de kó yesǎńkè ĩnkè.
 Yeondo bo nkuò sicéĩ kó sibòo ĩnkè,
 bè bo u sètìrì kó ideí.
¹⁵ Benitibè bo m pǎńkù ke dì yàu kè dèe bè di
 kè bè ndi daú ke yǎkii be baayǎ ke tú:
 Dihèi dìi do kari ke í yĩèkù,
 kè di yèmmè ndò di í mǎnnè dìmarì,
 dii naá ntidobontì,
 ke naá ntikpasĩnti kó diǎriàà?

3

Kuyie nkpannè ti Sedisademma èi kǎbe

¹ Kè Kuyie mbéinnè Sedisademma èi kǎbe ke dǎ:
 Di bo yà díndi Sedisademma èi kǎbe,
 di to yèè kpeńni,
 bá di borime í wenni,
 kè di fěũńko ditǎbè,
² Mí ndi Yiè nKuyie n di yumu kè di yete,
 di í kèńté n tié,
 di í n duó ndimáà,
 di í n tǎónnè dimáà.
³ Sedisademma kó bekpààtibè sǎáténè yecirícirè nye,
 yèè kontí.
 Bèè baké kè bè sǎáténè timuntũnti,
 tii ǎǎ pĩ nkuyuoku ke cáákoo bá tì báá súó nkè dèe wenté.
⁴ Bèè yě mbè tú m pǎńáańtì náam̃bè Sedisademma,
 bè í tũ n kuó bè tú beyóóbè mbe,
 kè ikuó nìùbè sǎũri dèe tú n kperè,
 ke caàri n kuó.
⁵ Mí ndi Yiè nKuyie m me mbo be èi mièke,
 ke dǎòri dèe sìé dènde ke wenni,
 bá dii yiè ke bè dènni n kuó,
 nh ǎǎ í nsoó ndiyiè marì.
 Nè memme ifei í pĩ meyei ndǎòrìwè.

⁶ Kè n kùò ke kùò yebotè,
 ke pùò mbe dèrè nè be ekè,
 kè ye kó ice dǎúńko,
 bá òmǎu tēńke í dè kerì,
 kè benitibè dèe diheì,
 onitì tēńke í bo di mièke.
⁷ Kè n yèmmè dò ndíndi Sedisademma kǎbe,
 di bo n depe kékénté n tié,
 bá di báá yě n di tiè ntii kpéí,
 kè dèe yie nkè diheì báá pǎnte
 n né níi di poté kè di né dǎke dǎò meyei,

nkè dèe pēēté dè do dōmmè.

⁸ Di nni m baa tūnke mí ndi Yiè nKuyie,
n kéroomu ke bo di bekénè.
N tāātému ke bo tí nyebotè,
kéwēnné yekpààtiyo,
kè m miēke bē cōúté
kè m miēke kó kuyiinkù kumou bē do.
Dè n yonkemu di n yete mēè kpéí
kè n yóó cōu nkutenkù kumou mmuhāá.

Kuyie nnàkémè kù yóó ceètémè yebotè

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō:
Dè mōnni bo tuāke dii yiè m bo ceete yebotè,
kéwénkūnne bē nò
kè bē nni mbáá,
nke pī n tōmmú nē meyèmmè mēmáà.
¹⁰ Dè mōnni n nìtibè bēè cìété bē bo íténi Etiopii,
kékatēni m borè ké m bántè ké m pāmmú yepārè.

Kuyie nyóó dōòmè Isidayēeribè bēè yó nkpaá

¹¹ Dè kó diyiè, dīndi n kōbe,
ifei ténke í yó ndi bonè meyei ndi n dōò mè.
Dè yiè n yóó dēitemu sipō yembè di cuokè.
Dè mōnni sifei yembè í yó nkpaá,
ditāsààrì n cīètè bo dii ñnkè.
¹² Dè yiè n yóó súo mbēè í mōke bēmbē sifei,
nè bēè kékūnne bēmáà,
kè bēè wammú disòrì m borè.
¹³ Isidayēeribè bēè bo nkpaá dè yiè,
bè ténke í yó ndòrì meyei,
bè ténke í yó nnáá nsiyààbìsí,
bè ténke bá ncií mbetòbè,
dè mōnni bē bo nyo nke dōu,
òmōu bá mbè kōónnè.

Sedisadēmmu kōbe dōmmè kényānku

¹⁴ Dīndi Sedisadēmmu kōbe ndiēnnè diwèi,
nyíúnè, nyānkunè, ndaúnè di yēmmè mēmōu.
¹⁵ Mí ndi Yiè nKuyie n ténke í yó di poté,
n kēimmu di dootitòbè,
mí ndi Yiè nKuyie nyIsidayēeribè kpààti,
m bomu di cuokè,
di ténke bá nyīèkù dēmarè.
¹⁶ Dè yiè bē bo nnáá nSedisadēmmu kōbe ke tú:
Di bá nyīèkù, di kōnti báá yārike.
¹⁷ Mí ndi Yiè nKuyie ndíndi Isidayēeribè di tū nkù,
m bomu di cuokè
n tú okpàrìnuōnti nwe ke di dēerí,
diwèi dii m bonè dīndi kè n yānku,
n di dōmu ke di kpénkūnko,
ke yānku ke íú di kpéí,
kè dè n dò dibanni.

18 N yóó kèìmmu mɛyɛi ndi ñnkè, ifei ténkɛ í yó ndi bo.

19 Dɛ mònɲì m bo kuɔ bèè do di fěũko,
kédɛɛtɛ dínɲi bè kòutɛ bè,
kɛ dí tíí dínɲi bè do bèti bè,
kè di cíétɛ tipûti timɔu,
kɛwɛtɛ kɛ dí duó ndiyetidiɛrì nè disānni,
títenti timɔu tii do di diinko ifei ti ìkè.

20 M bo wɛtɛ kɛ di tíí ndii mònɲì mii yó ndi ni,
kɛwɛtɛ kɛ di duó ndiyetidiɛrì nè disānni,
títenti timɔu ìkè.
N yóó wɛtɛ kɛ di cónnému di kó difòtìrì,
kè di dè yà nè di nuɔ,
mí ndi Yìè nKuyie mmî bɛi!

Asee Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Asee kó dipátíri kó tináàntì tì náà nhAsee do dɔ̀ dɛ̀ kó dimàà ndi kè dè bo yie nkè benìtìbèe maá Kuyie ncîètè Sedisadɛmmu dè do sɔ̀ mbè iténímu Babidɔnni bè do bè pĩ nkékònnè kè kédòò tidaatì. Bè do konní kè dèe mɔntɛmu bè né mu nyí ndààte kè bo wète kémaá Kuyie ncîètè. Kè Asee nyáúkùnkò bɛ kòntì kè bè bo maá Kuyie ncîètè, kòo mbè náà nkè tú bè yóu Kuyie ncîètè nte kè tɛ̀ do dɛ̀ te kè bè ta ticìtì mièkè, kè ɔ̀ kúútí mɛdiè nkékɔ̀ sámpó, kè Asee nyáúkùnkò bɛ kòntì kè tú bèe maá Kuyie ncîètè kè bèe yà diwèi Kuyie nkɔ̀ bɛ kù wènkùnnè bè do nkémòkè dì.

Di mpátíri náàntì duó kè dòmmè

1. Asee yèmmè bèe wète kémaá Kuyie ncîètè 1:1-15
2. Bè yàúkùnnemè bɛ kòntì Kuyie ncîètè marimù kpéi 2:1-23

Bè dòmmè kéwète kémaá Kuyie ncîètè

¹ Okpààtì Dariyuusi kpàtì benni didèrì do ndi, otànkù kuónwè kó diyiè ketirì, kè ti Yiè nKuyie nduó nkè ku pàánáàntì náàntò Asee béinnè Seditieri birɛ Sodobabɛɛdi Sudaa kɔ̀ bɛ kó kùmàndàà nè Yotisadaki birɛ Sosuwee ikuó niùtì dièwè kè dò: ²⁻³ Nte Kuyie Mpakɛdaa tu mù, ku tu: Benìtìbè náà nkè tú dè mu nyí tùòkè bè bo maámè n cîètè. Dɛ̀ te kè kù tu n di beke kè dò: ⁴ Dè né tùòkemu dínìdi bo nhāmè sicɛ̀sààsì mièkè kè ku cîètè doà? ⁵ Ntènè tũnké Kuyie Mpakɛdaa tu mù, kù tu: Totínè di yèmmè tìi di tuòkùní ti ìnkè,

⁶ Di ɔ̀ kúútí mɛdiè kédɛite sámpó

kédi kéauté,

kéyà menàà nkéauté,

kè ɔ̀ dáátí tiyààtì bá muséé mbáá yè,

kè bè yietí otòntì ìi pɛ̀tòo kéndò nhò ì cùs diyaàyòrì dìi dùùtɛ.

⁷ Kè Kuyie mbéi nkè dò:

Totínè di yèmmè tìi di tuòkùní ti ìnkè,

⁸ kédekè dītārì ìnkè kékɔ̀ ùní idéi

kémaá n cîètè dè yóó n narikemu

kè n déúkùnnè n yètìrì tɛ̀ mièkè.

⁹ Kè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa béi nkè dò:

Di ɔ̀ kúútí kényé kè bo dɛite mɛdiè mmɛ,

kè né dɛite sámpó,

kè di dè kpènnénì tɛ̀cîètè n fuute kuyaakù dɛ̀ ìnkè.

Ba nkpeí nte?

N cîètè do mɛ̀ kpéi nkè,

bá wè kòò dàkɛnè o kpɛtɛ.

¹⁰ Dɛ̀ te kè fɛtaafè yietí

kè tidiitì yetɛ.

¹¹ Mũ duó nkè fɛtaafè yietí

dì tenkè kemòu mièkè nè yetārè ìnkòo,

kè tidiitì nè fínyĩ kó dɛtie nnè odifíè kpɛrɛ kè dè kpéi

nè tidiitì tìi kó dimàà pɛi kɛtenkè ìnkè kè tì kpéi. Benìtìbè nè iwũɔ̀ kè dè di mɛsémme,

di nɔu kó mutɔ́mmú mumɔu kè mù yete.

¹² Mɛ̀m̀mɛ Seditieri birɛ Sodobabɛɛdi nè Yotisadaki birɛ Sosuwee ikuó nùtì diɛwè, nè bɛsɔmbɛ bɛmɔu kè bè kɛ́nté ti Yiè nKuyie mbè nàké ti nè ku pã́nã́n̄tì náan̄tò Asee nùù miɛkɛ, kɛ́m̄ɔ́tɛ ti Yiè nKuyie nkó kufɔ́waa. ¹³ Kòo bè nàké kɛ dò: Kuyie ntu kù di bonèmu, kunku Kuyie nkuù bɛ́i!

¹⁴ Mɛ̀m̀mɛ kè ti Yiè nKuyie nnampɛ Seditieri birɛ Sodobabɛɛdi yèmmè Sudaa kɔbɛ kóò kùmàndáà nè Yotisadaki birɛ Sosuwee ikuó nùtì diɛwè kɔ́mɛ nè benitibè bɛmɔu kɔ́mɛ, kè bè kɛ́tɛnì kɛ́p̄ mmutɔ́mmú ti Yiè nKuyie mbè tũ nkù c̄f̄t̄ kunku Mpakɛdaa. ¹⁵ Okpààtì Dariyuusi kpàtì benni didéri kóò tãnkù kuónwè kó diyie sipísidé nè dinaanni do ndi.

2

Kuyie nyóó w̄tɛ kɛ́duóm̄mè ku c̄f̄t̄ diyetidieri

¹ Okpààtì Dadiyuusi kpàtì benni dɛ́rì, otãnkù yienwè kó diyie sipísidé nè dimáà. Kè ti Yiè nKuyie nyíé kɛ́náké ku pã́nã́n̄tì náan̄tò Asee ò bo nàké ti benitibè, ² kóò béinnè kɛ dò: Náké Seditieri birɛ Sodobabɛɛdi Sudaa kɔbɛ kóò kùmàndáà nè Yotisadaki birɛ Sosuwee ikuó nùtì diɛwè nè benitibè sɔmbɛ kɛ dò:

³ Di miɛkɛ we ndo yà n kpetì do dóm̄mè n c̄f̄t̄ miɛkɛ?

Di né tɛ wùóm̄mè yíe, ntè dóm̄mè?

Tɛ́ í naá ndetɛt̄r̄àà?

⁴ F̄s̄ nSodobabɛɛdi nè Yotisadaki birɛ Sosuwee ikuó nùtì diɛwè yáúk̄nnɛ di k̄ntì,

dih̄i kó benitibè bɛmɔu, yáúk̄nnɛ di k̄ntì kɛ p̄́ n t̄ómmú.

N di bonèmu. Mí nKuyie Mpakɛdaa m̄i bɛ́i!

⁵ N do ti ndi nàkému di yetì d̄i m̄nn̄ Esibiti.

N kó Muyaá ndi bonèmu, di bá nyĩ̀k̄!

⁶ Mí nKuyie Mpakɛdaa m̄i bɛ́i nke tú:

Dè kpaá sãmp̄́ nwe,

kè n sãntè tiwɛtì nè kɛtenkè nè dàméèrì, kɛtenkè kɛmɔu.

⁷ M bo sãntè yebotè kè ye kpàtì timɔu cóunn̄ m borè,

kè n w̄tɛ kɛ́duó n c̄f̄t̄ tɛyetidieri.

Mí nKuyie Mpakɛdaa m̄i bɛ́i!

⁸ M̄i te m̄s̄ɔ́ nnè timátì péítì,

mí nKuyie Mpakɛdaa m̄i bɛ́i!

⁹ N c̄f̄t̄ yetìrì bo d̄euke kɛ́p̄ɛ́t̄ di do dóm̄mè

n yóó di duóm̄mu m̄om̄p̄ùm̄,

mí nKuyie Mpakɛdaa m̄i bɛ́i!

W̄è íyie nKuyie nȳ mmù ò d̄òr̄i d̄ɛ d̄em̄u ñ ns̄ĩmmu

¹⁰ Dariyuusi kpàtì benni dɛ́rì otãnkù w̄ɛ́nwè kó diyie sipísidé nè dinaanni kè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pã́nã́n̄tì náan̄tò Asee kɛ dò: ¹¹ Mí nKuyie Mpakɛdaa m̄i tu: Beké ikuó niúbè kè bè da nàké ikuó ȳ mmù, ¹² beké kɛ dò: Kè dè dò nyikuó nùtì m̄ò c̄f̄ imaa bè f̄éút̄ ì Kuyie nho yaáyòrì miɛkɛ, kè d̄i kàáké p̄ɛ̀ yoo mud̄i yoo m̄ɛnaà nyoo m̄ɛk̄ù, yoo tidiit̄ tɛt̄ mat̄i ti bo wenkaà? Kòo bè beke. Kè bè ò t̄ɛ́nn̄ kɛ dò: Ǿ! ¹³ Kè Asee s̄ɔ́t̄ kɛ́b̄i nke dò: Kòo n̄t̄i né kàáké oc̄i kɛ s̄ĩnt̄, kɛ kàáké d̄ɛnd̄ kó d̄ɛmar̄ d̄ɛ s̄ĩnt̄, kè d̄ɛ báá s̄ĩnt̄? Kè bè ò t̄ɛ́nn̄ kɛ dò: Dè bo s̄ĩnt̄. ¹⁴ D̄ɛ m̄nn̄ kè Asee bè nàké kɛ dò:

Di kp̄ɛɛ m̄ɛ ndò nd̄ĩndi ku mbot̄i

di kp̄ɛɛ m̄ɛ ndò nti Yiè nKuyie nȳl̄k̄,

di d̄òr̄i mùù t̄ómmú m̄ɛ ndò,

di kù pãã ndèè kó dimàà sǐmmu.

Wèè yie nKuyie o kpere ò nyíémmè

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké bè béinnè ké dò:
yíe nnè yewe yèè kpaaní,
totínè di yèmmè mèsàà ntì di tuòkùnì ti ìnkè.
Ké né na képũtè n cǐtè.

¹⁶ Ɔnti di tuòkùnì?
Di ãã kũ kùu paku képétè meyòbii ntiyòtì tìdétì
Di ãã ku nkũ di mmònni képétè meyòbii nkuyòrikù kùmáà
di ãã tũ kùu paku fínyĩ kó yèbe
kékuòti menaà nképíe ntécètè,
di ãã ku ntũ kékuòti kéuté təcètè dikéè.

¹⁷ Kè n duó nkè tidiitì fãũ ndepaa nke pũtì.
Kè yemátárè cààri desonne
kè di òu detetirè,
bá nè memme di í wètení m borè.

¹⁸ Totínè di yèmmè tì yóó di tuàkení nè yewe yèè kpaaní ye kpéí,
kétúóté otànkù wéinwè yíe nkó diyíè sipísidé nè diwéinnì yíè,
di pũtè di yíe n cǐtè,

¹⁹ Dèmarè kpaá ké ã di buò miékaà?
Detie mbè tu dè fínyĩ nè fikíè
nè kèdènatì nè odífiè dè kpaá pèià?
Ké túóté yíe nkó diyíè nè yewe sonyoo
n yó ndi dɔrimu mèsàà.

Kuyie ndóunnè di nùu Sodobabedi

²⁰ Wèè tǎnkù yíe sipísidé nè dinaannì yíè, kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Asee
ké dò: ²¹ Náké Sodobabedi Sudaa kòbe kóò kùmàndáà ké dò: N tú n yóó yíé
késǎntèmu kéìnkè nè ketenkè.

²² N yóó buómmu yekpààtiyò kó yekpààtikàrè,
kédeite bekpààtibè kó muwèrímú.
N yóó buómmu sikpàrìnaasẽ nè si dèèbè,
kékuò besǎndèèbè nè be sɛĩ.
N yóó duó mbá wè kòo kou wèè ò kùu.

²³ Dè yíè m bo da túóté fǐ nSeditieri bire
Sodobabedi n kóo tǎntì kàa ndò n kó mumámáá mmecannimè kǎmu * yoo ò
mmù ù kè mù ntú o kó mecannimè kòo dó kécanne dèmarè wèè mù ìkú dè
ìnkè. Kòo wàri dipátiri wèè mù ìkú di ìnkè kè dèe benke wèè di wàrimè.
N tǎáté fǐ nwe mí nKuyie Mpakèdaa mĩ bí!

* **2:23** mumámáá mmecannimè kǎmu: Okpààti do ò ndúúkú mù mmu

Sakaríi Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Sakaríi do yóó náké Kuyie mpāānāantì ke ś mbè í kpaaní bè do bè pīnmú kékònnè kè Babidɔnni. Ò náké tìi náantì wetínè mēfiè mbè maá dìi mōnni ndi Kuyie ncīètè kéntò kētuakenè yebie ntekòupítè (1000) Kirisi, okpààti Kuyie ntāāté wè kòbe yó mbo yè diwèi mieke. O pátíri náantì cūmpúrìmu, kè dìi né wētè ke tú dìi náké Kirisi, okpààti Kuyie ntāāté wè kpéi nkè dè feí, dìi múnke náké Isidayeeri be kpéi nnè yebotè kè dè feí, weè náké Kirisi, okpààti Kuyie ntāāté wè tumè Kuyie, nè ò tumè onìti páíí, nè ò tumè ikuó niùti, ò kékūnnemè omáà, ke kòtení kute nkù bèè do tú ikuó niùbè kè bè ò yete. Weè múnke náké bè yóó ò fitémè kécòutè mēdítibii nsipísitàāti ke nàkénè Kirisi, okpààti Kuyie ntāāté wè wētínimè kè Isidayeeri be bo ò yà wenwe bè baaké wè kédemmu ke dò ò tu be kóo kpààti. Weè nàkénè Kuyie ncīètè yóó wētè kēmaámè Sedisademmu, kè diwèi kòtení. Ò múnke nákému yemòrè sonye kpéi.

Di mpátíri náantì duó ke dōmmè

1. Kuyie mpāānāantì náantò nàkémè Isidayeeri be ke tú bèe ceete 1:1-6
2. Mēbenkūmè Kuyie mbè benkemè ke bo bántè Sedisademmu eì kòbe 1:7-6:15
3. Bè tēñné tì Babidɔnni eì kòbe tōnni bè kè dè ntukúnè menùboummè kó tināantì 7-8
4. Kuyie mpāānāantì náantò náké tì kè dè ntukúnè tìi yóó dòò Isidayeeri be mōnni kéntò kētuakenè Kirisi, okpààti Kuyie ntāāté wè bo wēténimè kédì tikpàti 9-14

SAKARII YÀ MÈE BENKŪMÈ

Kuyie ntumè ku kòbe wēténí ku borè

¹ Okpààti Dariyuusi kpàti benni didèrì otānkù niīnwè mieke nke Kuyie mbéinnè ku pāānāantì náantò Sakaríi Ido birè Bedekia kó debire ke dò: ² Mí ndi Yiè nKuyie n tú, m mieke do peikemu di yembè mēdiè. ³ A bè náké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa, mī tu bèe wēténí m borè, kè n wētoo be borè, mī me nyē. ⁴ Di báá teetè di yembè, n do duó nkè m pāānāantì náam̀bè n yu bè ke tú bèe wēténí m borè, kényóu kuce kuyeiku bè tū nkù nè be dṑrìimè yeime, bè me nyí nkènté bè bè náá ntì, bè í ndake de kpeti. Mí ndi Yiè nKuyie mmī tì ndi denni. ⁵ Yé di yembè kòte kè? M pāānāantì náam̀bè tá? Bè í kuà? ⁶ Bá nè n duó nyèè tannò m pāānāantì náam̀bè nè n do bè náké tìi náantì, dèè do tū̀kení di yembè kè bèe wēténí kébéi nke dò, Kuyie Mpakedaa do béi nke dò ò yóó ti dṑmè ice iyeiyi ti tū nyi nè ti dṑrìimè yeime kpéi ò me nti dṑ.

Kuyie ndo benkemè Sakaríi kòo yà besāndèèbè

⁷ Okpààti Dariyuusi kpàti benni didèrì otānkù tepítè nè òmáà, bè tu wèè tānkù Sebati *, diyie sipísidè nè dinaanni yiè, kè Kuyie mbéinnè Sakaríi ku pāānāantì náantò. Sakaríi do tú Ido birè Bedekia kó debire nde. ⁸ Kòo béi nke dò: N duó keyènkè nke kè Kuyie nni mbenke, kè n yà onìti mṑ kòò dèke tesānwū̀tè ke cómmú tifāpè̀tì cuokè bè tu tì mūrìtì tìi cīē nfiíkú ke cùtè, kè sitesì ò tūnni

* **1:7** Sebati: Bè do kaammè betā̀bè nè ti bè kàammè dè í wē. Be kóo tānkù Sebati berínè ti kó betā̀bè oketiwè nè odèrì de cuokè nke (tā̀pò nè dewannè de cuokè).

siwũsì nè sù dō mmetĩ n̄nè sù péì. ⁹ Kè m beke Kuyie ntōnni dīi n nàánnè ke dō: N Yìè nh̄mbè mbè? Kè dī dō: N yóó da nákému bè mbè.

¹⁰ Dī kpáá m̄e nnáá nk̄o n̄tì w̄è do cómmú titietì bè tu tí m̄f̄ritì ti cuokè ke deke t̄s̄ántè k̄òò dō: Kuyie nkuu bè tōnni kè bè bo ce nkutenkù.

¹¹ M̄em̄m̄e kè bèe náké Kuyie ntōnni dīi cómmú titietì bè tu tí m̄f̄ritì ti cuokè ke dō: Tì c̄em̄mu kutenkù bá kunampoo í bo, bè k̄ari béu nwe.

¹² De m̄ōnni ndi Kuyie ntōnni béimm̄e ke dō: Tì Yìè Kuyie Mpak̄edaa! Dè yó nkááké de kè m̄es̄emm̄e da p̄inn̄e Sedisad̄em̄mu nè Sudaa ek̄e s̄onye, a mīke péi yè kè dè m̄ake yíe nyebie nsip̄is̄iyiekè?

¹³ Kè tì Yìè nKuyie mbéinn̄e tináāns̄àt̄i ibáamm̄i k̄peti ku tōnni dīi do n nàánnè, kè dī dō:

Kuyie nyóó w̄è k̄etiek̄em̄e Sedisad̄em̄mu

¹⁴ Náké Sedisad̄em̄mu k̄obe nè Siȳō̄ k̄obe ke dō: Tì Yìè nKuyie Mpak̄edaa tu: Kù bè d̄ómu kè dè kù t̄ùò mmuh̄áá nk̄m̄e.

¹⁵ Kè ku mīke né cóú mm̄edīe nyibotí t̄eì, ìi k̄ari bàmm̄ù, ke ȳé ku mīke do p̄eik̄em̄e Isidaȳeribe s̄an̄p̄ó nwe,

kè kù ndó ìi ȳṹ mbè to,

kè ì né tonté ke bè tann̄e m̄es̄emm̄e mīke.

¹⁶ Dēe kp̄éi nte, kè tì Yìè nKuyie Mpak̄edaa tu,

kù w̄èti ke bo d̄òò Sedisad̄em̄mu eì m̄es̄àà,

kè ku c̄f̄èt̄e w̄ète k̄émaá di mīke,

kè bèe w̄ète k̄émaá sic̄é̄ di mīke.

¹⁷ Kè Kuyie ntōnni yíe k̄é n náké ke dō:

Náké b̄e ke tú:

Mí ndi Yìè nKuyie Mpak̄edaa m̄i tu:

nh̄ ek̄e yóó w̄ète k̄ép̄īem̄mu m̄es̄àà,

kè n w̄ète k̄etiek̄e Sedisad̄em̄mu k̄éb̄ánt̄e Siȳō̄.

2

Kuyie nyīe ke ben̄kem̄e Sakarîi yeyīe n̄nè b̄em̄ááb̄e

¹ Kè nní nwúó nk̄e Kuyie nni mben̄ke kè n yà yeyīe nȳen̄àà. ² Kè m beke Kuyie ntōnni dīi do n nàánnè ke dō: Ye nyīe mben̄kú ba? Kè dī n t̄énn̄e ke dō: Yè ben̄kú ibotí k̄per̄iyi nyi ìi do cíe nyIsidaȳeribe Sudaa k̄obe nè Sedisad̄em̄mu k̄obe.

³ Kè d̄end̄e p̄ē̄t̄óò kè tì Yìè nKuyie nní mben̄ke b̄em̄ááb̄e b̄en̄àà. ⁴ Kè n kù beke ke dō: Bè k̄atení ke bo d̄òò ba? Kè kù dō: Bè k̄atení ke bo donn̄e yebot̄e k̄m̄b̄ùt̄i nti ke bók̄e yeyīe nȳe do k̄ūmm̄u nè yè Sudaa k̄obe ke bè aut̄e ke bè cíe.

Kuyie mben̄kem̄e Sakarîi w̄è t̄o kuh̄ō̄ ke bo benn̄e dīh̄eì

⁵ Kè Kuyie nní mben̄ke kè n yà on̄t̄i k̄òò pikú o n̄òt̄e kuh̄ō̄ kùu beún̄e. ⁶ Kè nh̄ ò beke ke dō: A k̄ari ke? K̄òò dō: N k̄ari ke bo benn̄e Sedisad̄em̄mu nwe k̄éyà o ok̄um̄e m̄am̄e nè o p̄k̄um̄e.

⁷ Kuyie ntōnni dīi do n nàánnè kè dī nk̄páá cómmú, kè diteri mar̄i k̄ét̄ení k̄é dī co. ⁸ Kè dīi dī náké ke dō: Cok̄é k̄énák̄e odap̄àà nw̄è m̄e nt̄o kuh̄ō̄ kùu beún̄e ke dō: Sedisad̄em̄mu eì yó nfeíomu, iduotí báá dī fit̄e ben̄it̄ib̄e bèe yó mbo di mīke nè iwũ̄ d̄e í s̄énni. ⁹ Mí ndi Yìè nKuyie mm̄i m̄ómm̄u n yó ndo mmuh̄áá nk̄o kuduotí k̄é dī fit̄e, kè n k̄peti mbo di mīke.

Kuyie nyum̄e bèe do c̄èt̄é

¹⁰ Kè tì Yìè nKuyie mp̄éi nke dō:

Eì! Mí ndi Yìè nKuyie mm̄i tu:

Íténè dínđi n do cíe mbè
kè di taá ibotí tɛi miɛkɛ
cokénè kéyè kubakù cǎnku kó diheì miɛkɛ.
Mí ndi Yiè nKuyie mmî bɛi.

¹¹ Eì! Dínđi Sedisadɛmmu kɔbɛ
bèè do bo Babidɔnni cokénè kéyenté.

¹² Di Yiè nKuyie Mpakɛdaa weè n tǔnní kɛ n duó mmuwɛrímú kɛ tú n náké
ibotí tɛi ì di fɛũnko kɛ dò:
Kè weè di kááké ò káá nku nɔnnitè ntɛ.

¹³ Kuyie ntu kù yòutɛ ku nòutɛ ntɛ
ibotí ì do di dǎ̀tɛdaatì i ìnkè,
kè ì bo naá ndi kó tɛdaatì.
Dè bo dǎ̀tɛ di mǎnni di bo banté kɛ dò nKuyie Mpakɛdaa weè n tǔnní.

¹⁴ Kù tu: Nyíúnè,
kényǎnku dínđi Sedisadɛmmu kɔbɛ,
kù kèróomu kɛ bo mbo di cuokè.
Kunku Kuyie nkuù bɛi.

¹⁵ Yɛbotè péu bo kù taunnè dɛ yiè,
kɛntú ku kɔbɛ kè kù mbo bɛ cuokè.
Dɛ yiè bè bo banté kɛ dò nKuyie Mpakɛdaa weè n tǔnní.

¹⁶ Kuyie nwɛti kɛ bo tiekɛmu Sudaa kɔbɛ
kè bè mbo ku èi
kù wɛti kɛ bo tǎátɛmu Sedisadɛmmu.

¹⁷ Yɛbotè ìnè yúóó Kuyie nyìkè,
kù itɛmu kɛ yetìni ku cɛsàatè miɛkɛ.

3

Kuyie mbenkɛmè ku pǎ́nǎ́aantì náaantò ikuó niùtì diɛwè Sosuwee

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbenkɛ ikuó niùtì diɛwè kòò còmmú Kuyie ntǔnni ìkè,
kè dibɔ̀ còmmú o bakù youú kɛ bo ò wátì. ² Kè Kuyie ntǔnni náké dibɔ̀ kɛ dò: Fǔ
ndibɔ̀ ti Yiè nKuyie ntu a cǐ́kè! Fǔ ndibɔ̀ Kuyie ntu a bá nwátìrì Sedisadɛmmu
kù tǎátɛ wè, onitì yiè ndònnè kudǎ́ kù cǎ́ nku nku kè bè kù pùtɛ.

³ Kɛ sǔ nSosuwee còmmú Kuyie ntǔnni ìkè kɛ dáátì tiyàatì kè tì ã mɛyǎ̀. ⁴ Kè
Kuyie ntǔnni náké bèè bo dɛ borè kɛ dò: Dáténè wɛ tiyàatì mɛyǎ̀ nkpeti, kóò
dátinnè tiyàasàatì. Di dèè mɛmɛ kénáké Sosuwee kɛ dò: N da wènkùnnɛmu kè
bè bo da dátinnè tiyàasàatì.

⁵ Kè Kuyie ntǔnni sǎtɛ di náaantì kɛ dò: Ìnnénè wɛ kuyaàbomboúnkù sààkù,
kè bèè ò ìnnè kuyaàbomboúnkù sààkù, kóò dátinnè tiyàasàatì, kè Kuyie ntǔnni
còmmú dɛ borè. ⁶ Dɛ kó difǎnkùò kè Kuyie ntǔnni náké Sosuwee kɛ dò: ⁷ Ntɛ
Kuyie Mpakɛdaa nàá ntì. Kù tu:

Kàa tũ nku kó kucɛ,
kɛ tũ nku kuó,
fǔ̀ yó mbaké ku cǐ̀tɛ,
kè fǔ̀ nwéi tɛ dǎnkù,
kè n da tannè bèè mɛ ncómmú diɛ mbɛ kó fɛnafɛ miɛkɛ.

Kuyie nnàkɛmè kù yóó duónnì mɛ odɛtíwè

⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Sosuwee kɛ dò:

Fǔ nSosuwee ikuó niùtì diɛwè nè a kɔbɛ
kɛnténè kékeè,
dínđi bèè pĩ nyikuó tǎmmú
kɛ dò mɛbenkù mɛè benkù n yóó duónkomu odɛtíwè,

wèè yètìrì tu kuye * tərì ndi dèe bɛnkú kɛ dò nnè Yesu borè mɛborimɛ pàmmè mɛè ketírì.

⁹ N dɔ́ú nditári ndi Sosuwee ìkè kè dì m̀kɛ inuɔ nyìyiekè.

Mí mómumu n yóó kerí di ìnkè iwārii.

M bo fūū ndihèi dìi nkó mɛyɛi ndiyiè dìmáà miɛkɛ.

¹⁰ Dɛ yiè diwèi bo di pĩ

kè di nyu ditɔ̀bè yɛbaa

kɛ wɛ nkɛ yo nfínyĩ nè fikíè dɛ kó yɛbɛ.

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa mĩ bɛi.

4

Kuyie mbenkɛmè Sakaríi tɛfitíkèkètè nè odifiè kó dɛtie

¹ Kè Kuyie ntɔ̀nni dìi n nàánnè, kè dìi wɛtɛní kɛ nh entɛ bè ɔ̀ɔ̀ entɛ mɛè botí onitì wèè yè nkɛ duó. ² Kè dìi m beke n yà mù, kè n dò: N yà tɛsɔ̀fitíkèkètè nte, kè mɛkùò ncṹ tɛ cuokè tɛ yómmè kè sifitibúkúsi bo sìyiekè nè dɛ kó iwɛĩ. ³ Kè odifiè kó dɛtie ncómmú tɛ také, muu nte bakù youú, mutɛ̀mù ku cànku.

⁴ Kè m beke Kuyie ntɔ̀nni dìi n nàánnè kɛ dò: N Yiè diɛ m̀bɛnkú ba? ⁵ Kè dìi dò: A í banté dè bɛnkúmàà? Kè n dò: N yí banté.

Kuyie ndóúnnè dìi nùù Sodobabɛɛdi

⁶ Kè Kuyie ntɔ̀nni n náké kɛ dò: Náké ti nnáànti Sodobabɛɛdi kɛ tú:

Dè í tú nè o wɛrímu mmu yoo nè o kpeti,

dè tu nè n kó Muyaá mmu.

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa mĩ bɛi.

⁷ Ditári dierì f́́ nha í t̀ù̀kɛ dɛmarè Sodobabɛɛdi ìkè,

ò bo da pɔ̀ntɛ kédéité kédéite ditári

ò yóó cóó ndi n c̀f̀ètè yómmè,

kè bɛnìtìbè ndi sántí kɛ tú:

Dì wenni! Dì wenni!

⁸ Kè Kuyie nyíé kɛ n náké kɛ dò:

⁹ Sodobabɛɛdi wèè pũ̀tè n c̀f̀ètè

kè wèè yóó tɛ dèè.

Kè dèe yié nkàa banté kɛ dò mmí nKuyie mmĩ ò t̀nko.

¹⁰ Wèè do senku Sodobabɛɛdi tómmú

ò mù ketírì dìi m̀nni kè mù yí dɛu,

dè bo ò narikè ò bo yà dìi m̀nni ò maámè n c̀f̀ètè.

¹¹ Kè n wɛtɛ kɛbéinnè Kuyie ntɔ̀nni kɛ dò: Odifiè kó dɛtie ndɛndɛ dèè còmmú tɛfitíkèkètè také, muu nte bakù youú, mutɛ̀mù kucànku, dè bɛnkú ba?

¹² Kè n yíé kɛbeké kɛ dò: Kè odifiè kó ibakɛ ìdèi ìi mɛ mməkɛ isɔ̀kũ̀ti, kè odifiè kó mɛkùò nyi tũ̀ nkɛ do mmesɔ̀, ndè bɛnkú ba? ¹³ Kè dìi dò: A í yé dè bɛnkúmàà? Kè n dò: Áà, n yiè, n yí yé. ¹⁴ Kè dìi dò: Bɛnìtìbè bèdébè mɛ n tãáté bè kè bè cóu m̀mɛkùò nkè bè còmmú Kuyie Mpakɛdaa ìkè.

5

Kuyie mbenkɛmè Sakaríi dipátiri kè di pùti

* **3:8** kuye: Wèè yètìrì tu Kuye bè yɛ nYesu nwe o yètìrì

¹ Kè Kuyie nyíé ké m benke, kè n yà dipátíri kè dì pùtì. ² Kuyie ntōnni dii n nàánnè kè di m beke n yà mù, kè n dō: n yà dipátíri mari ndi kè di okùmè bo métìribè tēpítè, kè di pēkùmè bo métìribè bènùmmù.

³ De mōnni kè Kuyie ntōnni n náké ke dō: De kó dipátíri tō meyei mmèè yóó tuakení diheì me kó tináaànti nti. Kè kupíkù makù kpeti tú beyóóbè bemou, òmou í yó nkpaá diheì, kè kupíkù tekù kpeti tú: Bèè ò mparikunè Kuyie nyètìri ke né sou mbè kòò mōu í yóó nkpaá diheì. ⁴ Mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa n duónko de kó meyei nkè mè bo do oyúókù cīètè nte nè bèè ò mparikunè n yètìri ke né sou. Mè tati bèè cēī mieke ke bo cóúté yesānè kēwēnnénè imarí.

Kuyie mbenkemè Sakarii onitipòkù mōu kòò kàri tenaate mieke

⁵ De mōnni kè Kuyie ntōnni dii n nàánnè kè dii tóónnì m borè, ké m béinnè ke dō: Wénté a bo yà dèè kèrínì dè dōmmè. ⁶ Kè n dō: Ba nni nde? Kè di dō: Tenaate nte a yà mè kè tē kèrínì, ke n náké ke dō: Diheì dimou kó meyei mmè.

⁷ De mōnni kè n yà dibierimínni kó kupòkù pòòtemè ke ààtēnni de kó tenaate, kòò nitipòkù mōu kàri te mieke. ⁸ Kè Kuyie ntōnni dō: Bè we ntú kuyonku kéndò kòò tēntoo te mieke, képoonko dibierimínni kó kupòkù.

⁹ De kó difōnkúò kè Kuyie nni mbenke kè n wénté keyà benitipòbè bédébè kè bè pùtì ke ā ifièti kè ì dōnnè fēcōnfè kpēyi. Kè bèe túóté tenaate keyoutenè ketenkè. ¹⁰ Kè m beke Kuyie ntōnni dii n nàánnè ke dō: Bè kòrinè ke tenaate? ¹¹ Kè di n tēnnè ke dō: Bè tē kūntinè Babidōnni nwe ke bo tē maá tēcīètè, kè bè maá ke dèè, bèe tē cōnnè disāà kó ditēitiri ìnkè.

6

Kuyie mbenkemè Sakarii sinaasēī sinàà

¹ Kè Kuyie nni mbenke kè n yà sinaasēī sinàà kè sī yètìní yetārè yèdéè cuokè, kè de kó yetārè tu disōwūð. ² Kè sisēī siwūðsi dèri tēketitè kè sisòusi dèri tēdētè. ³ Kè sipéisi dèri tētāántè, kè yeyòrè kpesi dèri tēdētè. ⁴ Kè m beke Kuyie ntōnni dii n nàánnè ke dō: N Yìè diè mbenkú ba? ⁵ Kè Kuyie ntōnni n náké ke dō: Bè yēnni itemmānke ìnàà ndi, bè bonni ketenkè kemou yìè mborè nde, ke bo ke itini bāmbà.

⁶ Tenaasāntè sisēī sòusi dèri tē kòri kubakù you bíékè nke, kè sipié tē tū nkè yeyòrè kpesii kété kubakù cānku bíékè. ⁷ Kè siwūðsi kété kēncatiri ke dō mēcāā, nke bo ce nkutenkù, kè Kuyie ndō: Kōtēnè kéce nkutenkù.

Kè sīi coké kékōte ké kù ce. ⁸ Kè kù m beke ke dō: A wúó nsìi me nkéri kubakù you bíékàà? Sī yóó cūũnko n Yāá mmu de kó kutempē mmieke.

Kuyie nnàkémè kù yóó déúkūnnemè ikuó niùti Sosuwee

⁹ Kè Kuyie nni mbéinnè ke dō: ¹⁰ Yìe nhá kōte Sefanniya birē Sosiasi cīètè bèè ité Babidōnni ke konni bè de mbo, kàa cōuté Edidaii nè Tobiya nè Yedaya be borè, bè m pānì yèè pārè. ¹¹ Kàa yè cōuté a túóté timátì pēitì nè mēsō nkédòò dikpààtipiì, ké di òò nYotisadaki birē Sosuwee ikuó niùti diēwè. ¹² Kàa dèè a ò náké ke dō: Mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa mī tu:

Wèè yètìri tu kuye * weè yètìní,

weè yóó maá mí ndi Yìè nKuyie n cīètè.

¹³ Weè yóó tē maá kēntú okpààti diēwè

kénkari okpààtikàri ìnkè

ke baké o nìtibè kè ikuó niùti nkari o bakù you,

kè kunaatí diékù mbo bédé be cuokè.

* **6:12** kuye: Kuye bè nàà nkùù kpéi ndiè mbè yē nYesu nwe, odētíwè. Wénté Esaii 4:2.

¹⁴ Kè dikpààtipiì dii, di yó mbo n cīētē mieke nke, kè di denniní Edidaii nè Tobiya nè Yedaya nè Sefanniya bire bè n dōò dii wēi.

¹⁵ De mōnni bèè bo mēdētīmē bè bo kōtení kēmaá Kuyie ncīētē kè di banté Kuyie Mpakedaa weè n tōnnīmē di borē.

Kè di yie ndi Yiè nKuyie nkó mēammē dē yóó dōòmu nweti weti.

7

Bè nàkémē menūboúmmē kó tináaṅti

¹ Okpààti Dariyuusi kpàti benni naanni, otānkù wēinwē bè tu wē Kisideu * o kó diyie naanni kè Kuyie mbéinnē mí nSakaríi. ² Ké sǝ mBetēdi kōbe tōnni Sadesē nè o nītibē, Dekemmu-Mēdeki nè o kōbe Kuyie ncīētē kè bè bo kù bāntē, ³ kēbekēnē Kuyie Mpakedaa kuó nūbē nè ku pāānāaṅti náam̄bē ké tú, di dō nkénsoké ké kuōmmu ké bou dinūū otāānummuwē yiē mmiēke di do ōmmē nè dimōnnā?

⁴ De mōnni kè Kuyie Mpakedaa m bēinnē ké dō: ⁵ Náké kubotí kumōu nè ikuó nūbē ké dō:

Di bou yēè nō otāānummuwē nè otāāyiēnwē
dē tūòké yie nyēbie nsipisiyiekē,
di bou dē kó yēnō di n dō mēè kpéi nkaà?

⁶ Di ō nyo ndi mōnni ké yǝ,
dē ōō í ntú dūi yo nkē dūi yōnā?

⁷ Di í yē Kuyie ndo nàké ti nè ku pāānāaṅti náam̄bē dimōnni kōbe nō mieke, ké sǝ nSedisadēmmu kōbe nè yehékē yēè ò fité bè kpaá kari bá dēmarē í bè kōōnnē. Kè benītibē kpaá píéké Nēkefu nè diyie taà kēè bíéké kó yehékā?

⁸⁻⁹ Mēmē kè Kuyie Mpakedaa m bēinnē ké dō m bē dēntē kù do bè nàké ti nè dimōnni ké dō:

Mbekūnē timómmōnti,
ndónē ditōbē kēmmōkēnē ditōbē mēsémēmē.

¹⁰ Di bá nfēũnko bekúpobē nè iciribí nè bepōòbē nè besēnnibē òmōu bá nwantinē otōu mēyēi.

¹¹ Bē mē nyí nyie nke bo kēnté kù tu mù, ké kù bùtinnē ké kpénkūnnē bē to. ¹² Kè bē yēmēmē kpenké ké naānnē kupèrikù, bè í nyie nke bo keè Kuyie Mpakedaa bè duōnni ì tiē nnē tii náaṅti nè ku Yaá mmiēke, nè ku pāānāaṅti náam̄bē dimōnni kōbe borē. Mēmē mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa kè m mieke bè pēike mēdiē.

¹³ Kè bè nni nyu kè n cīéké
n do bè yu kè bè cīéké mēè botí.

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mūi mē nyē.

¹⁴ Mūi bè cíe nkē bè ta ibotí tēi bè í yē ì mieke,
ké bē èi dōũnko,
òmōu tēnke í yiēní dē bíéké,
òmōu mē ntēnke í kē kōrì,
ketenkē kēè kó mekārīmē do naati,
ké kē naānko tēdōntē.

8

Kuyie nnàkémē kù yóó dōò mēè sàà nkutenkù

* **7:1** Kisideu: Bē do kaammē betāābē nè ti kaammē dē í wē. Bē kóo tānkù Kisideu berinē ti kó betāābē tepíitē nè oketiwē nè tepíitē nè odéri dē cuokē nke (diyosēè nè mēwaanaà nde cuokē).

¹ Kè Kuyie Mpakedaa m béinnè ke dò:

² Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mû tu
n dómu Sedisademmu kòbe kè dè n yóu mediè,
nè dè kpéí, kè m mièke cóú mbe dootitòbè.

³ Mí ndi Yiè nKuyie mmû tu n wētoomu Siyōō,
ke bo mbo Sedisademmu,
kè bè nhò yu ke tú:

Bèè dōōri Kuyie ndómè be èi,
kényu Siyōō ke tú mí nKuyie Mpakedaa n tāsààri.

⁴ Tidakóti nè tipokóti bèè dúkute ipààti bè kòté mèè kpéí,
kè bèè wētè kébuoté Sedisademmu mièke.

⁵ Idapùmbí nè Isapùmbí kè bè nkpeiti dihéi mièke yecēkarè yemou.

⁶ Isidayēeribe bèè kpaá di mmònni bè í wúó nke dò ndè bo na kédoò,
di yèmmè né dò ndè múnke n yóùnèmu mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa?

⁷ N yóó dēetēmu n nìtibè bèè ciété ke bo diyiè yìenì kèè bíékè nè di taà kè,
mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mû béi.

⁸ N yóó bè tēnnénímu kè bè mbo Sedisademmu kéntú n kòbe,
mí nKuyie kè nní mbè te,
ké mbè baké, ke báá bè yóu,
m bo mbè dōōri dèè sié.

⁹ Nte mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa n tú mù:

Yáúkùnnenè di kǎntì
díndi bèè kèè m pāānāāntì náāmbè béi ntìi náāntì n cǎētè pūũku dii mōnni.

¹⁰ Dè mōnni bè do í yietì betōmbè

iwũō me nyí mmōke mucǎntimu mamù.

Becièmbè me ndo í mōke meom̄pùmè nè be kpantídèntòbè kpéí.

Mû do yóu bá wè kòò nwantinè otòu mēyēi.

¹¹ Di mmònni n ténke í yóó doò n kòbe bèè kpaá n do dōòmè doké kòbe.

Mí nKuyie Mpakedaa mû béi!

¹² Dè mōnni bè bo nkari kè dè boo,

dētie mbè tu dè fínyĩ kè dè mpeí,

kè bè kùútí ketenkè tidiitìi pēité,

kè kēĩnkè nduònní fetaafè,

n nìtibè bèè bo nkpaá be yóó dè tieke.

¹³ Díndi Sudaa kòbe nè Isidayēeribe n do di dōò mèè botí mēyēi nke ibotí tēi yà
mèè botí nku n yóó di dōòmè mesàà nkè ìi yà.

Di bá nyĩèkù, yáúkùnnè di kǎntì.

¹⁴ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mû tu:

Di yembè do n cààrèmu ke íi m mièke

kè n tāāté ke dō n yí yóó yóu m bo bè dōòmè mēyēi.

¹⁵ Di mmònni n né pètínke tāāté ke yóó di doò mesàà mme

díndi Sedisademmu kòbe, nè Sudaa tenkè kemou kòbe,

di tũ mbá nyĩèkù.

¹⁶ Ntènè di yó ntũ ntì,

bá wè, wè nnáá nhotòu timómmonti kè di mbekù timómmonti

dè bo yièmmè kè kunaatí mbo di cuokè.

¹⁷ Di bo dōòmè ditòbè mēyēi nde kó iyèntotí báá tanní di yèmmè mièke

di níi bá mparìku ke né soú,

mí nKuyie n yí dè dó.

Menùboúmmè kó yewe yóó naámmè yewe yebaa nkpeye

¹⁸ Kè Kuyie nní mbéinnè ke dò: ¹⁹ Mí nKuyie Mpakedaa mî tu: Sudaa kàbe bou mèè nùboúmmè otāānaanwè nè onummuwè nè okuónwè, nè opíínwè de kó yewe bo naá ndiwèi kpéye, kuyèñnaatí kpéye, yebaa nkpeye, kè di nyānku. Né ndónè timómmanti kè kunaatí mbo di cuokè. ²⁰ Mí nKuyie Mpakedaa mî búi: Ibotí nè yehékè dè itínímu péu ke kəriní Sedisademmu.

²¹ Dihèi dii nkàbe níi bo sǎnké diteri kàbe ké bè nàké ke dò: Ti kətenè kébántè ti Yìè nKuyie Mpakedaa,

kè bèè bè tēñné ke dò: Ti kərimu.

²² Yebotè péu nè ibotí ìi kpeñni bè bo kətení Sedisademmu kéwammú ti Yìè nKuyie Mpakedaa,

ké kù bàntè.

²³ Mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa mî búi!

De yiè benitibè bo yènní tepíitè bèè cǎá nyibotí

kéncáatí Sifu òmáà yaàbòrì ke tú:

Ti dó ke da neinèmu,

ti kèèmu Kuyie nda bonèmè.

9

Kuyie nkpannèmè yehékè yèè tǎkénè Isidayeribe

¹ Kè Kuyie nní mbéinnè ke dò:

Dè í tú Isidayeribe mǎà ndi n kpannèmè,

Adaraki tenké kàbe nè Damaasi èi kàbe m bè kpannèmu múnke.

Ke yé mí nKuyie n wúómmèmu benitibè bəmou n wúó mmèè botí, Isidayeribe bəmou.

² N kpannèmu múnke Amati èi dii tu kutemmànku,

ke kpannè Tiiri nè Sitǎǎ kpéye yèè cii ndeu.

³ Tiiri èi kàbe mǎà tēcēkpetè nte

ke píe ntimátì péitì mutǎá ndómmè kətenké.

Ke píe mmesǎo mubirímú dòmmè ice.

⁴ Kuyie mmuwērímú yiè nyóó pəntemu dihei,

kédéité iduotí kətanné dāmèèrì miéke,

ké di cǎu mmuhǎá.

⁵ Kè Asikanǎo kàbeè dè yà kè kufǎwaá mbè auté,

kè Kasaa èi kàbe nkpeutí,

dè bo di Ekunǎo èi kàbe okpǎàtì ténke í yó mbo Kasaa èi miéke.

Onitì ténke bá nkérímu Asikanǎo èi,

⁶ Bèè kǎké ibotí bèè yó mbo Asidǎti èi,

m bo deite Fidisitēēbe fentè,

⁷ M bo deite iwūǎ bè í fié ì kè meyĩ nyè i kó imaa mbe nò miéke, nè bè fié ì yebókè.

Bèè bo nkpaá de yiè bè bo naá n kàbe,

kéndónnè Sudaa kó kunaàmùnkù kàbe dòmmè,

kè Ekunǎo kàbeè ta n kàbe miéke Sebusiibe do dǎómmè.

⁸ Mîi mómumuǎ nyóó cómmú kébaa nh èi, n dootitǎbè kpéi,

òmǎu ténke báá di ta kǎféũ n nìtìbè,

n yǎmu m mómumuǎ nnè n nǎnfè.

Okpǎàtì wèè yóó tǎní diwèi o kó tináàntì

⁹ Díndi Sedisademmu kàbe nyānkunè diwèi!

Díndi Siyǎǎ kàbe iinè!

Ntènè di kóo kpààtì kẹ kéréíní di borè.

Ò dǎǎrì dèè siè dèndè kẹ nǎ ndemǎu,
kẹ yǎǎ nke deke disǎmmarínserì kó dibii.

¹⁰ Sikpàrìnaasèí í yó nkpaá bo Efadaimmu tenkè miéke,
sikpàrìsèí mẹ nyí yó nkpaá Sedisademmū èì.

Ò yóó kékému de tǎnnè,

kéǎnné kunaatí ibotí nè itèì de cuokè.

O kpààtiyuu bo túóté dǎmèèrì yie nkéntǎ kétuǎkenè otǎù, kédité kukó ndiekù
Efadati nè kutemmànkoo.

Kuyie nyóó wète kécónnéme Isidayeribe be fǎtìrì

¹¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Nè ti kó mǎtaummè n di dǎǎnè mè di n feu ìì wũǎ kó meyíí mmieke,
mèè te kè n yóó di dennè di kpetí dìì fǎtìrì miéke.

¹² Mí nKuyie mmú tì ndi náá nyíe, díndi tidaatí tìì m bùó!

Konnènní di kó dihéì iduotí fité dì,

n yóó di dǎǎmu mǎsǎà nkè dèè pǎǎté kuce mǎdémè di di mèè sémmè.

¹³ Siyǎǎ èì, n yóó dúǎ nkǎà nìtìbè bèè do Yafanni kǎbe mudoò,

Sudaa kǎbe bèè yó ntú n tǎmmù,

kè Efadaimmu kǎbe tú m pie,

díndi Siyǎǎ kǎbe kè dí ntú n kpàrìsiè.

¹⁴ Mí nKuyie n yó mbo n kǎbe yǎ ìnkè nke kè m pie ntú níéé fetaafè ǎǎ míitémè,

mí ndi Yìè nKuyie m bo kǎnné dìì mǎnni ditǎteheù kékétóo

nè kubakù yóú bíékè kó kuyaakperíkù.

¹⁵ Mí nKuyie Mpakɛdaa n yó nkǎnkému n nìtìbè,

kẹ bǎmmǎǎ yǎtǎrè,

kè yè buǎti be dootitǎbè, kè bè nǎnte páíí bè ǎǎ nantemè fínyí be,

kè bè mméú meyíí mmieke, bè ǎǎ féúté fǎǎfè kè ikuǎ nìùtì

kunne mèè botí dinaabuu meyíí mmieke,

kè mè wũǎ diwũǎtǎnni bǎkè.

¹⁶ Mí mbe Yìè nKuyie m bo bè dǎeté de yìè.

N nìtìbè mbe, n kó ipe.

Bè bo ndò nyǎtǎrè yèè donku dǎu kẹ mmietì be èì miéke.

¹⁷ De yìè be wenninku í yó mmǎke kumǎnkù.

Be wèì mẹ nyí yó mmǎke dì mǎmè.

Tidiitì nè mǎnabémmè dè bo nte bǎdapǎmbè nè bǎsapǎmbè

kè bè nkpeínì.

10

Kuyie nkuù duò nfetaafè

¹ Mǎǎnè Kuyie nkè kù dí duǎnní fetadentifè.

Kuù ǎ nte kè fetaafè kperi kénì mǎdiè.

Bá wè kòo pakuu yè tidiitì.

² Sibǎǎtenkaanì di soúmmu,

kè bǎpǎǎbè di náá nsiyǎǎbìsí,

dì yau tìì dǎuǎtì tu dǎtetirè nde

kẹ náríkùnkò di yèmmè fǎǎrè

dèè te kè benitìbè cìété nè mǎyèñcǎàrìmè

tipièti tìì kpa ti cǎnti ti kǎme.

Kuyie nnàkémè kù yóó wète kédeetémè ku nìtìbè

³ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Mí nKuyie m miεke keε pεike bepecēnyeibe,
 n yitε ke cōrmūmu be kpéi.
 Mí nKuyie Mpakeɗaa m bo daatení dīi yiε n kó ipe Sudaa kabe kpéi,
 bè bo naá nsikpàrisēi kperí kè m bè kàtenè mudòò.
⁴ Bekpààtibè yētini Sudaa kó kufuku miεke nke,
 ke bo nkperini ke dōnnè ditàri bè ɔɔ pũténè dī,
 ke dō nfebaafe ke dō nhokpàrinuanti kó mutāmmù.
⁵ Bè bo ntú bekpàrinuambe
 ke naù be dootitabè kuce kó titàti kōme.
 Bè bo mbè naù ke yé mí nKuyie n yó mbè bonèmè.
 De yiε dè bo di be dootitabè kó behāpònsāndèèbè.
⁶ M bo kpénkūnne Sudaa kabe,
 m bo deeté Sosefu yaabí ké ì cōnné i fōtìrì,
 mesémmè mèè bè nni mbonè.
 Dè ténke bá ndò mbèè do n dootóo dimònni mari.
 Mí mbe Yiè nKuyie mmī bè te,
 ke yóó keè be báammī.
⁷ Efadaimmu kabe bo ntú bekpàrinuambe,
 be yèmmè bo nnaati ke dō mbè yà menaà.
 Be bí bo mbè wùó nkè diwèi ì bo.
 Be yèmmè bo nni nnaatinè mí mbe Yiè nKuyie.
⁸ Kè n ní bè yúnè fefontifè kè bèe tíi,
 nke yé mī bè deetémè,
 kè bè sũũ nke maàtenè bè do mamè nè dimònni.
⁹ Mī bè yaá ibotí tēi miεke
 bè ɔɔ yaá mèè botí medibii,
 bè me nyó nkè bo kédentenímu n kpéi
 kétié mbe bí kè bèe wēténí.
¹⁰ N yóó bè dèitenímu Esibiti nè Asidii,
 ké bè tii nKadaadi tenkè miεke nè Dimaa, kè bèe duú.
¹¹ Ke sénté Esibiti kó kukó,
 mí nKuyie mī yóó cōnné dàméèrì kó yénéfīnfīrè kè kukó nNiidi kũũ.
 Asidii kabe fentè bo deè.
 Kè fēkpààtipàtifēe détenè Esibiti kabe.
¹² Kè n kpénkūnne n nìtibè kè bè nkérì nè n yètìrì,
 mí nKuyie mī béi.

11

Kuyie nnàkémè yehékè yèè kperini yè dotimè

¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Fó nDimaa tùúkú, kpeté a bòrè,
 kè muhāá nta kécóúté a tedierè sétìrì.

² Díndi detie nsipèrésì, kōmmúnè!

Sétìribè duómu,
 de kó detesààrè ténke í kpaá,
 díndi Basā tie mbè tu dè sènni, kōmmúnè!
 Kutúúkù bè do í daati ke taà kù domu, kù í kpaá.

³ Ti yo bepecēmbē dabùò,
 be pe í kpaá mèè kpéi nke.
 Kè yecìrìcìrìbe kuò Suditēè tùúkù yè do tá kù í kpaá mmèè kpéi.

Bepecēmbē bèdébè kó tináahti

⁴ Kè Kuyie nní mbéinnè ke dò: Cěmmú m pe ìì bo mukòù kpéí. ⁵ Bè do nyì ke n kòù bá òmòù í bè bənnè, kè bèè fiiti kè bè tu: Kuyie nnè mutōmmú, ti bo kparikè. Kè i cěmbè né búútóo bá mesémmè í bè bo. ⁶ M múnke ténke í yóó deetè di nhèi kəbè, mí nKuyie mmí bēi, n yóó yóumu bá wè kòò do o kou nɔu mièke, nè o kóo kpààti nɔu mièke, kè bèè bè fěũ, m me mbáá bè deetè.

⁷ Měmmè kè n kəte ke bo cěmmu ipe bè do nyì ke kòù, kéwaa nyedò yèdéyè, ke yú dìmarì ke dò: Mesàà, nke yú diterì ke dò: Mewěnnímè, kékəte kécěmmú ipe. ⁸ Otànkù omáa mièke kè n cíe mbepecěmbè bètāāti bèè do ì cěmmu. Kè meminnímè ì nní ndònténè kè ì múnke m pè. ⁹ Měmmè n yì nàkémè ke dò: N ténke í yóó ndi cěmmú kè fèè bo kú, fèè kú! Kè fèè bo feti fèè feti, ìì kpáá kè ì bo ncáá nyitəbè, ì ncáá.

¹⁰ Měmmè n tūótémè didùò n do yu di ke dò: Mesàà nke di kèété, kè dè bo yie nkè metaummè n do dònèmmè ibotí kè mēè tōtè. ¹¹ N kèété diì mōnni de kó didùò ipe kó bedombe bèè n wùó nkè bèè banté Kuyie nkuù bè naánnèmmè de kó medə̀rìmmè mièke. ¹² Kè m bè nàké ke dò: Kè di pénsirì n yietínè kè di me nyí pénsirì di yóu. Měmmè kè bèè kaa nyidííí medítííi nsipísitāāti ké n duó. ¹³ Kè Kuyie nní nnáké ke dò: Tūóté de kó idiííi bè yè mbè nu nni ntāa nkuù donku kéānnè n cīètè kó ditəu mièke.

Kè n tūóté de kó medítííi nsipísitāāti kéānnè Kuyie ncīètè kó ditəu mièke. ¹⁴ De kó difə̀nkúò kétúóté didùò tərì diì yètìrì tu: Mewěnnímè ke kèété. Dèè bənkú ke dò nSudaa kəbè nè Isidayeribè be kó mewěnnímè tōtè. ¹⁵ Kè Kuyie nyíé kébēi nke dò: Dò amáa kéndò nhopecēnti wèè yèmmè í naati, ¹⁶ ke yé mí nKuyie n yóó duónkomè opecēnti təu nwe de kó dihéi mièke, wenwe bá kòò mōh̄tè ipe o pecēnku mièke ò í yó ndake de kpəti, kè fəmafə feti ò í yóó fə wammú, kè fəmafə kəute ò báa fə taa, ò me nyí yó mpiú ìì kənti naati, ò yó nkə̀umu ìì ā məkùò nke cáa nke deì isənyì kpèètè.

¹⁷ Di bo yà díndi bèè tu dimáa bepecěmbè,
díndi bèè dootóo m pe
bè bo cə di baà nyese,
kékūũké di nuə nyoyi yese,
kè di baà nfāũ nkè di nuə nyoyii yěi.

12

Ibotí yóó wěnnémè kédò Sedisadəmmu

¹ Nte Kuyie nnáké tì Isidayeribè,
Kuyie nkuù pité tiwəti
ke fií nkətenkè kó yəsā̀nkè,
ke ānnè onìtì di wěnni,
kuù bēi nke tú:

² Mí nKuyie m bo dā̀ Sedisadəmmu fə̀bò̀fè kóò píe m mièke kó mənā̀, nyəbotè yèè ò fité, kè yèè yā kəmuó nkè ye ì̀kèè fité. Deè múnke yóó tuəkení Sudaa kəbè be dootitə̀bè bo bè do diì mōnni képi Sedisadəmmu. ³ De yìè m bo dā̀ nSedisadəmmu yəbotè ì̀kè kòo ndo nkutā́rí bèè bo ndó kóò còtè bè bo kəute bəmā̀, yəbotè yəməu bo wěnné kóò do. ⁴ De yìè m bo duó nkè sisēĩ wááté, kè kufəwā́ nhauté si dḕèbè, m bo yḕlkūnnə ibotí tēi kó sisēĩ, n nōnfè me mbáá ũũ nSudaa kəbè ĩ̀nkè. ⁵ De mōnni Sudaa botí kó bekótí̀bè bo nnā́a mbe yèmmè mièke ke tú: Sedisadəmmu kəbè kó muwḗrímú bonní be Yìè nKuyie Mpəkədaa borè nde. ⁶ De mōnni m bo duó nkè Sudaa kpà̀tì̀bè kuə yehəkè yèè bè fité

kubakù cǎnku nè kuyóú yé kǎbe, muhǎǎ nhǎǎ cǎúté mǎè botí timútì nè ideí. Kè Sedisademmú nkpaá bo o kǎrì kè benìtìbè ò ǎ.

⁷ Mí nKuyie n yóó keté kédεεté Sudaa kó yefe kǎbe mbe, kè dǎe yie nkè Dafiti kǎbe nè bèè bo Sedisademmú kè be yèmmè bá ndò mbè bè pǎété. ⁸ De yie mí nKuyie n yó nkǎnkému Sedisademmú kǎbe, de yie wèè tu ocǐrì be miεke weè yó ndònnè Dafiti do dòmmè kè bè nwúó nho yaábí kè dè dò nKuyie, nke dò nKuyie ntǎnnì.

Bè yóó kǎmmúmè bè kǔũ wè ke o dùùte o kpéí

⁹ De yie m bo íté kécómmú kékuǎ ibotí ìì bo kǎtení kéndó kédó Sedisademmú mudoo. ¹⁰ De yie m bo ǎnné Dafiti kǎbe nè Sedisademmú kǎbe mǎyèmmè bè bo n kuónnè mè ké m banté kéwǎǎtení m bíéké. De mǎnnì kékómmú bè kǔũ wè ke dùùte o kpéí, wèè biré bo demáà dè ǎǎ kú kòò nkuòmmè, Mpo ǎǎ kú kè bè nkuòmmè. ¹¹ De yie yekúdabùò mbo dátínné Sedisademmú dibòò Adatidimǎǎ * ǎǎ kú kè bè nkuòmmè Mǎkidoo biriku miεke. ¹² Dihèi miεke bè bo nkuò be naàmùntì be naàmùntì, kè Dafiti kó tǎcǐtè kǎbe ncǎǎ nkè be pobè cǎǎ nkè Natǎǎ kó tǎcǐtè kǎbe ncǎǎ nkè be pobè cǎǎ. ¹³ Kè Defii kó tǎcǐtè kǎbe ncǎǎ nkè be pobè cǎǎ kè Simeii cǐtè kǎbe ncǎǎ nkè be pobè cǎǎ. ¹⁴ Tinaàmùntì sǎnti tìi kpaá kè tì cǎǎ ncǎǎ nkè tì pobè cǎǎ.

13

¹ De yie dinébòrì mari bo mpũǎ nke ǎu Dafiti kǎbe nè Sedisademmú kǎbe kó mǎyèi nnè be yǎǎ.

Kuyie nyóó paammè yebǎkè nè bèè sou nke tú bè nǎǎ nku pǎǎnǎǎntì

² De yie m bo deíte yebǎkè kó yeyètè be nò miεke, mí nKuyie mmũ bíi. Òmǎù ténke bá ndenníní yé kpéí, m bo denne dihéi bèè tu bemáà m pǎǎnǎǎntì náǎmbè nè yebǎkè yèè bè sǐnkùnkò. ³ De mǎnnì kòò mǎù cǐéké ke tú ò nǎǎ m pǎǎnǎǎntì, o cice nè o yǎ bèè ò peité bèè ò nǎké ke dò: A yóó kúmu! A nǎǎ nsiyǎǎbìsì nsi ke tú a nǎǎ nKuyie mpǎǎnǎǎntì. Kòò cǐéké ke tú ò nǎǎ m pǎǎnǎǎntì o cice nè o yǎ bèè ò kǔũ disìé kékuǎ. ⁴ De mǎnnì ifei bo pǐ m pǎǎnǎǎntì náǎmbè nè be kó tipǎǎnǎǎntì kè bè ténke bá ndǎátí iwũǎ kó ticitì kó yeyaàbòrè ke sou. ⁵ Bè bo nyetírí ke tú: Mí n yí tú Kuyie mpǎǎnǎǎntì náǎntò, n tú otenkútì nwe nè bè m peitémè n tú ketenkè kou nwe. ⁶ Kè bè ò beke ke yí: Bá n kó tífíètì né bo a cǐncǐnnì? Ò dò: N népobè bèè dè nni nkòùte.

Bèè yó nkpaá bè yóó bantémè Kuyie

⁷ Ntenè mí nKuyie Mpakedaa n tú mù: N tú nh èi ndisiè ndi ke bo kǎũ n kóo pecēnti nè wè ti wǎ nképí mmutǎmmú kékuǎ, kè ipee cǐtétè kè n kuǎ ipebí.

⁸ Kè Kuyie nyíé kǎbèi nke dò: De yie ketenkè kó benìtìbè bo toté yewétiyè yètǎǎti, kè yédéè kú kè dímáà nkpaá bo. ⁹ Kè m bè yǎáké kè bè wénkùnnè bè ǎǎ pǔnnè mǎè botí mǎǎ nnè timátí pǎítì kè dǎe wenke. De yie kè bè níi n yú kè n yie nke dò bè tu n kǎbe mbe, kè bè dò: Kuyie nkuù ti te.

14

Kuyie n yóó baatémè ku nìtìbè mǎsǎmmè

¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:

* **12:11** Aditidimǎǎ: Fedisiibe kó dibòò mari botí do nku, kè benìtìbè yèmmè ndò ndi ǎǎ kú fetaafè kò ndii mǎnnì, kéwǎte kéyènnì fetaafè konní dii mǎnnì.

- Mí nKuyie n kó diyie duunnímu
 kè di dootitòbè bo totí di kpere di nuò mmieke,
 díndi Sedisademma kàbe di nuò mmieke.
² N yóó duó nkè ibotí tēi tímmu kédò Sedisademma mudoò
 kèpante dihei kēhēi dèè kó dimàà bo di mieke,
 kèpímmú benitipòbè kéduónè,
 kèpímmú besũkùbè kékũũnnè kédòò tidaatì,
 kè besombè nkpaá dihei.
³ De mōnni mí nKuyie nkè n cómmú kédokénè yebotè
 n do òmmè mudoò mōnni.
⁴ De yiè n naàcètè bo na odifìè tārì
 dìi bo Sedisademma donfũḥ,
 kè dìi yaté di cuokè diyie yìenì kèè bíékè
 nè dì taà kè, kè dèe naá nkubiriku diékù
 kè diwetirì dìmàà fūte kubakù yóu bíékè
 kè diterìi fūte kucānku.
⁵ Kè di coké kētũnnè de kó kubiriku
 ke yé kù yó nduómè kētuakenè Asòdi nwe,
 kè dí coké ké kù tũnnè
 ketenkè do aá Osiasì Sudaa kàbe kóo kpààtì mōnni
 kè di yembèe coké mèè botí.
 De mōnni kè di Yìè nKuyie nfeiténì
 ke neínè ku tōrè.
⁶ De mōnni diyie ténke í yó mbo
 dè yó ndò mbàmmùu nwe ke dò nnikèi.
⁷ De kó diyie yó ncáámmu
 Kuyie nkuù maa dì yé
 de mōnni kuyie nyí yó mbo
 keyènkè me nyí yó mbo,
 bá kuyuoku kuwenniku kuù yó mbo.
⁸ De kó yewe mieke menie mmèè duò mmufòmmu
 mè bo nyienì Sedisademma
 kè mēmamè mpũḥ nke taà dà mèèrì diyie yìenì kèè bíékè kou,
 kè metēmè ntaà diyie taà kèè bíékè kou
 kémpũḥ ndiyḥḥ nè dipaaò.
⁹ De kó yewe mieke
 Kuyie nkuù yó ntú ketenkè kemou kóo kpààtì
 kè benitibè bemou nkù bàá nke nkù yé.
¹⁰ Kè dihei dimouu wēte kēnaá nkubiriku
 kētúóté Kebaa kēntò kētuakenè Dimḥ
 kubakù cānku Sedisademma diyie yìenì kèè bíékè
 kè Sedisademmua baaté yehékè sonye,
 ke túóté Bensamēe kó dibòrì borè
 kēntò kētuakenè bè tu dè dibòrì kótirì,
 kèpēēté kētuakenè dibòrì kuduotí kēntimè kpēri
 kēntò kētuakenè Ananēedi kó ditennì,
 kèpēēté kētuakenè okpààtì kó diyetituo borè.
¹¹ Ikuó mai ténke í yó mbo a bo yeténè ì kè bè dá kuò.
 Benitibè bo nkari bàmmùu Sedisademma mieke.
¹² Nte Kuyie nyóó poté kùu yēiku benitibè bèè dokénè Sedisademma:

Onìtì nìí bo nkpaá fòù kòò kòntì pààkè,
 kòò nòm̃bii mpààkè,
 kè bẹ nóñdié mpààkè bẹ nò mièkè,
 13 Dẹ yìè kuf̃wáá ndièkù bo auté benìtìbè
 kè bẹ kónté kénkpannè betòbè,
 bá wè kòò nkpañnè o c̃p̃eetitòù.

14 Kè Sudaa kòb̃e w̃ennénè Sedisad̃emmu kòb̃e
 kè b̃e dokénè ibotí ìì b̃e fité,
 kékou b̃e m̃atì péitì ñe m̃es̃o nñe tiyààtì péu.

15 Kuyēīku kùù do benìtìbè kuù doti sisēī,
 ñe sitesì s̃ammarímú ñe sisēī d̃e w̃enné k̃e p̃eité sì
 ñe yòyóbè ñe s̃ammarímú
 ñe iwũ s̃onyi ìì bo b̃e āāp̃ònkari.

16 Dẹ m̃ònnì b̃è bo nkpaá fòù,
 ibotí ìì dokénè Sedisad̃emmu kòb̃e i mièkè,
 b̃è bo nk̃arínì Sedisad̃emmu bá d̃i m̃ònnì,
 k̃e ninku k̃e m̃ báá mmí nKuyie Mpak̃edaa,
 k̃e baà ntitouti kó dibanni.

17 Ibotí ìì kòb̃e bo nkpaáo k̃e í nk̃òt̃ení Sedisad̃emmu
 mí nhokpààtì Kuyie Mpak̃edaa m̃ borè,
 b̃è báá p̃été f̃etaaf̃è.

18 Kè Esibiti kòb̃e kpaáo k̃e í k̃òt̃ení,
 m̃ poté kùù yēīku ibotí t̃è ìì í k̃òt̃ení
 k̃e baá ntitouti kó dibanni,
 kuù doti b̃e ìnk̃è.

19 Esibiti kòb̃e ñe ibotí t̃è ìì bo nkpaáo
 k̃e í nk̃òt̃ení k̃e baá ndibanni titouti k̃p̃eri
 t̃i yēīti doti b̃e ìnk̃è.

20 Dẹ yìè b̃è bo w̃ari sisēī kó ỹes̃ank̃ewe ìnk̃è
 k̃e d̃ò: B̃è c̃ánñe d̃e nKuyie nk̃p̃éí.

K̃e ñ c̃ĩt̃è kó sikũmboó naá nỹeb̃o
 b̃è yó mm̃éíñe ỹè ỹewũòt̃òr̃è.

21 Sedisad̃emmu kó sikũmboó ñe Sudaa tenk̃è k̃p̃esi
 k̃e b̃è d̃e duó mí nKuyie Mpak̃edaa ñ k̃p̃éí
 b̃è kó dim̃àà ñ feu iwũ k̃è b̃è nsì tòú
 k̃e beriñe imaa,

b̃epotamb̃è t̃éñk̃e í yó nkpaá mí nKuyie Mpak̃edaa ñ c̃ĩt̃è mièk̃e.

Madasii Di mpátíri tɔ̀ t̀̀i náàntì

Madasii wàri o pátíri kè dè mmàke yebie nsikousinàà (400) mièke nke kè Yesu né na kékòtení. Ò do yóó náké dè kó tináàntì ke sɔ́ nKuyie ncífètè wètè ke maámu kè bè wètè ke feu iwũɔ́ Kuyie nku cífètè mièke, ke né wètè ke bonke Kuyie nkó kuce, bá wè kòò fòu ò dómè. Kè benitibè sou nKuyie nnè be pàrè mièke, bá òmòu ténke í dake Kuyie nkuó kpéí. Kè Madasii nnáa nyikuó niùbè nè benitibè sɔmbè ke tú bèe ceete, ké mbè dènni Kuyie mbè dómè, ke bè nàánnè múnke ku beénti kpéí.

Madasii do bè nàa nKuyie nyóó tɔ́nnímè mme wèè bo náké ku náàntì (3:1) Kuyie mpāānāāntì náàntò Edii do nàkémè (3:23) Matie kó dipátíri nè Duku kperi Madasii náké dii nùu bomu ye mièke, dii tú: Isāā-Batiisi do náámmè ke tú ò kòtení ke bo tũntè Yesu nwe kuce (Matie 17:11-13, Duku 1:17).

Di mpátíri náàntì duó ke dómme

1. Isidayeeribe í banté Kuyie mbè dómè 1:1-5
2. Bè seimmè ikuó niùbè ke tú bè sènkèrì Kuyie nkè bè yetírí 1:6-2:9
3. Mecaàrìmè Isidayeeribe do caàrìmè betòbè 2:10-16
4. Kuyie mpāānāāntì náàntò nàkémè Isāā-Batisi yóó kòtenímè kètũntè kuce kè Yesu né na kékòtení 2:17-3:5
5. Isidayeeribe dómme kéwètení Kuyie mborè nè dèè yóó dɔ̀ Yesu bo wètèni dii yìè 3:6-23

¹ Di mpátíri ti náá ti Yiè nKuyie mbéinnè tìnti Madasii Isidayeeribe kpéí.

Kuyie nhɔ́ɔ́ tãātémè kù dɔ́ wè

² Mèmmè kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dɔ́: N di dómu kè di né békú dimáa ke tú: Ba mbenkú ti Yiè Kuyie nti dómè? Dè í dò nhEsayuu weè kòtí Sakɔ́baa? Nè memme kè n dake Sakɔ́bu ke nii Esayuu. ³ Ke pòntè o kó kutempè nkó yehékè ke duó nkè yè dɔ́unko, ke naá nsikpamɔ́ kó diārì. ⁴ Kè dè dò nhEdɔ́mmu èi kɔ́be bo yí, bè mè nti pòntèmè ti bo maá, kè bè maá m borè pòntè, mí nKuyie Mpakɛdaa mûi búi! M bo bè pòntè kè bèe yú dè kó ketenkè ke dɔ́: Meyei nhèi, m mièke pèi bè sàà be èi. ⁵ Díndi Isidayeeribe kè dí dè yà, kébanté ke dò m mí ndi Yiè nKuyie n deu ke í pĩ ndíi máa kó yehékè mutɔ́mmú.

Ikuó niùbè cààrèmè kè Kuyie mbè kpannè

⁶ Kè ti Yiè Kuyie Mpakɛdaa béinnè ikuó niùbè ke dɔ́: Debire ɔ́ ndému dè cice kè kudaakù yìè nku yìè nkpeti. Kè n tu di cice dè né yĩme kè di í n dé? Kè n tu di yìè, dè né yĩme kè di í yìè n kpèti? Di n sènkèrìmu ke né békú dimáa ke tú: Ti kù sènkèrì ba mmieke? ⁷ Dè yĩme kè di m pāā n ci dè, ke dè dakù n wũɔ́tòrè Ìnkè? Di caàri n yètìrì ndi, di wènté n wũɔ́tòrè nye detetirè. Ke né békú dimáa ke tú ti sɔ́nkùnne òmmè botí ku wũɔ́tòrè? ⁸ Di n feu dii mǎnni iwũɔ́ ì ã inuo nyimáa ìmáa nè ìi tu yekpíè nnè ìi mɔ́, di yèmmè dò nde wennimáa? Kè di yèmmè dò nde wennimu dí dè pā di kóo kùmàndáa, ké nsà kè dè bo ò narike kòò di cɔ́uté. Mí nKuyie Mpakɛdaa mûi búi! ⁹ Di bo dɔ̀ dènde kó dimáa kédeè ke né nni nyu, mí nKuyie nke tú n di kuó mmesémmè, kè n ti kèèà? Mí nKuyie Mpakɛdaa m báá ti kèè bitì! ¹⁰ Kòò mɔ̀u di mièke do nkpetínnè n cífètè kó yebòrè dè na ntɔ́ũmu, kè di bá ncóunko n wũɔ́tònni detetirè. N di wúó ndè í n naati, nyí cɔ́u di m pāā nyèè pàrè ketíke. ¹¹ Titenti timɔ́u duómè n yètìrì feímu tipítì timɔ́u. Kè bè m pāā nyepàrè sààyè, ke n tuò ntihúúntì. Mí nKuyie Mpakɛdaa n yètìrì feímu titenti

timou mieke. ¹² Kè dindi né caàri n yètìrì kè di yèmmè dò n kó diwũstònni tu cénkoo kperi, kè di bo na kédaá ndì ìnkè di cénke nìntè dè. ¹³ Kè dè di dònne muwèrímú. Di sènkèrimu mí nKuyie Mpakedaa, ke m pãa nyiwũs di yùúkú ì yoo ì tú yekpĩè, yoo ì mǎ. Mí ndi Yiè nKuyie m báa cǎuté dè kó yepārè. ¹⁴ Di yuukumu dindi bèè ã mmàke iwũs sààyi di dò nké m pã ì ke né n féúté fèè ã kuyènkù. Dè yembè dindi di bo yà. N tú okpààti di ewè nwe, kè yebotè yemou yé n kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mĩ bèi.

2

Kuyie ndómè bè mpĩ nku tǎmmú kè dè wenni

¹ Kè Kuyie mbéi nke dǎ: N náánnè dímbè ikuó nùbè. ² Kè di í kènté n náá ntì, kè di í yie nke dèúkùnnè n yètìrì, m bo duó nkè mɛyɛi ndi do, di bo pàa mèsàa nke yé òmǎu í bomè di mieke wèè ãà n náàntì o yèmmè mieke. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mĩ bèi! ³ M bo di kèi n cǐtè tǎmmú, kè di úútí di wũs di n feu ì kó tipiti di ìikè, kè bè di wènnénè ti kékáúté. ⁴ Dè mǎnni kè dí banté ke dò m mí nKuyie Mpakedaa n di kpànnè kè dè bo yie nkè metaummè n do dǎdǎnnè Defii nè o yaábí kè mǎè báa tǎtè. ⁵ Nè dè kó metaummè mieke nke n do bè duómmè mufòmmu nè diwèi kè bè nni ndé, ke yíe n kpèti, ke mǎke n kó kufǎwǎa n yètìrì dèu mǎè kpéi. ⁶ Kè bè ntiè mbenitibè timómmǎnti, kè siyáàbìsì í bo bè nò mieke, mí nnè bè kè tí nnaati, kè bè dǎdǎri dèè sǐè ke yũnni benitibè m bíékè kè bè you mɛyɛi. ⁷ Ikuó niùti weè dò nkétiè mbenitibè n tié, weè borè nde benitibè dò nképétémè n tié ke yé ò tumè mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa n kóo tǎnti nwe. ⁸ Kè dindi biè mǎ ndéténè n kó kuce, ke fétinnè kusùkù nè di kó itiè mmièke, ke tǎtè metaummè mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa n do dǎdǎnnè mè Defii. ⁹ Dè te kè n duó nkè ibotí tǎi di sènkèri ke di cè nke yé di í yiemmmè n kpèti, ke bekù tikouti.

Mɛborimè mèdémè mèè cààrè Defibè nè Kuyie mbè kó metaummè

¹⁰ Kè Madasii bèi nke dǎ: Dè í dò nti cǐcè omáà ndià? Dè í tú Kuyie nkumáa kuù ti dǎdǎ? Dè né dǎmmè kè ti fiiti titǎbè ke caàri metaummè mèè do bo Kuyie nnè ti yembè bè cuokè? ¹¹ Sudaa kǎbè cǎkemu dinùu ti Yiè nKuyie ndo bè dǎúnnè di, ke dǎdǎ isǎke kperè Sedisademmumè Isidayeeribè tenkè kemǎu. Ti Yiè nKuyie ncǐtè cǎámmu ke tú ku kpètè kè kù tǎ dǎ kè bè tǎ sǐnkùnnè ke tùóké benitipòbè bèè feu yebǎkè. ¹² Wèè dǎdǎ mǎbotí, dè yiè mbáa pété wèè bo ò kǎnné Sakǎbu naàmùnkù mieke ò mè mbáa pété wèè bo fèúté fǎ nKuyie Mpakedaa fèǎfè o kpéi.

¹³ Nte dǎmarè dǎdéríndè di dǎari dè, di kuò nyèè dǎbùò ke wuò Kuyie nwũstònni ntinǎnnièti, ku í dake di pǎrè kpéi nkù mè nyí yè cǎu. ¹⁴ Kè di né békú dimáa mùu kpéi nte kè kù yí cǎu di pǎrè. Di yetírí mèè kpéi nke di pobè di puoke bè di dapànti mǎnni ke bèi nKuyie nyìlkè ke yĩ di yó mbè po ke né wète ke bè bèti. ¹⁵ Kuyie ndi wènné oniti omáà ndi fǎ nnè a pokù, kù né mè dǎdǎ ke dǎ ba? Kù dǎ dí nwè ntikǎnti nti nè mɛyèmmè di wènné di mǎnni ke náa nhoniti omáa di ã mbaa ba? Di ã mbaa Kuyie mbo di duó mmèmmè ibí. Nyénè tũnke kòò mǎu báa yetè o pokù o puoke wè o dapànti mǎnni nè o bí bè ntú ku kǎbè mbè. Nyénè tũnke di toti ti di yèmmè ti kpéi nnè di pobè di puoke bè didacènti mǎnni, kòò mǎu báa yetè o pokù. ¹⁶ Mí nKuyie Mpakedaa Isidayeeribè tũ nkù m mieke cúmmu wèè bèti o pokù ke yé wè ò bètimè nè kuyonku nku. Ndakènnè di toti ti di yèmmè mieke ti kpéi. Kòò mǎu báa yetè o pokù.

Kuyie nnàkémè kù yóó duǎnnimè ku kó ditǎnni

¹⁷ Kè Madasii bèi nke dǎ: Ti Yiè nKuyie nhòunèmu di kó tináànti. Kè di né békú dimáa ke tú, kù ti òunè ba nképéi? Kù di òunè ti, tiì tú, di ã nnáa ntì ke tú ti

Yiè nKuyie nhõ nwúó nwèè dòòri meyei nke dè kù naati, kè kù ò yàrí, kù né yé nkù wetí òmmè botí?

3

¹ Kè ti Yiè Kuyie mbéi nke dò: Mí nKuyie Mpakedaa, m béimmu ke tú: M bo duónko n kó ditōnni kè dii keuté kuce. Di yiè ndi baa wè ò yóó di déétému kè dí ta o cīètè mieke. Di yiè nwèè di dōnnè metaummè ò kèrínímu. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mīl béi! ² We mbo nkpaá de yiè? Kòò feiténí we mbo nkpaá cómmú! Ò yó ndōnnè dihōnni kó muhāá mmùù ã wénkūnne mù mmu meso nkéndò nciékùrè bè òunè dè tiyààti. ³ Weè yóó wénkūnne benitibè meso nkōme. Weè yóó wénkūnne Defiibe muhāá nhō wénkūnne mèè botí timátì péitì nè meso. De mōnni kè bèe naá mbèè yó nni mpāā nyepārè ikuó yēmmè. ⁴ De mōnni kè ti Yiè nKuyie ncōuté Sudaa kōbe nè Isidayēribe kó yepārè kù do yè cōú mèè botí nè dimōnni, yebie nketiyè mieke. ⁵ De mōnni mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa m bo ndi kómmú kébekénè betediibè nè bèè dōuti dōutinè betōbè nè bèè ò mparikunè n yètìrì ke né soú, nè bèè í yietì be kó betōmbè be díítì nè bekúpobè nè iciribí kpere nè bèè fēũnko bepōbè bá bè í n dé mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa.

Isidayēribe dōmmè kéwēténí be Yiè nKuyie mborè

⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n yí cèète, di me nyí yóu di bo ntúmè Sakōbu yaàbí. ⁷ Nè di yembè do bomè mme di bütinnémè n tié ke í i tū, wētēnēni m borè kè m múnke wētoo di borè. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mīl béi! Kè di né békú dimáà ke tú: Ti bo wētoo òmmè botí ku borè? ⁸ Nte m múnke yóó di beke ti, onitì bo na kēsouté mí nKuyie nnaà? Kè de yēmmè di bo yí: Nè ba mmieke nke ti da soúmmè? Di mōke dè demōu kó depíndè di dò nké nni n duò ndè. Nè di dò nké nni mpāā nyèè pārè, dèè mieke nke di n soúmmè. ⁹ Meyei ndi do, kubotí kumōu n soú mmèè kpéi nke. ¹⁰ Tōnni dèè kó dimáà tú depíndè kéānnè n cīètè mieke kè dèe yie nkè n cīètè mmōke tidiiti. N yáákénè kényà kénsà kè m báa kpeté iwetibori, kécūũnko kēĩnkè kó mesàà nkè mēe píe. Mí nKuyie Mpakedaa mīl béi! ¹¹ Kè nsà kè m báa beti yecádúò mbá yè ténke bá ncáà ndi diiti, kè fínyí kó detie mpeité. ¹² Kè yebotè yemōu ndi tú diwèi yembè, ke yé di tenkè kó mekārīmè yó nnaatimè. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mīl béi!

Bèè tū nKuyie nnè timómmōnti be yóó yàmè mucōntimu

¹³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Di náà ntì ti kpéi ntì tu tipocēmmúnáàntì ntì, kè di né békú dimáà ke tú: Ti kù cēnnénè ònti? ¹⁴ Dīl baa náà nke tú: Kàa tū nKuyie, detetirè nde, kàa tū nku tannò dè í mōke mucōntimu mamù, kè di nù nkōmmú yedabùò m mí nKuyie Mpakedaa n yìkè bá di í yà mucōntimu mamù. ¹⁵ Kè sipō yembè bèè né bo kè dè bè naati, kè bedōnnibè kpere yíé mbá kè bè wēnté mí nKuyie ndèmarè báà bè dōò.

¹⁶ Bèè n dé bèè nàà mmēmme kè n kèè bè nàámmè ke duó nkè bè wāri be yètè bembè bèè n dé ke yé n kpéi. ¹⁷ Mēmme mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa m béimme ke dò: M bàátì dii yiè kpéi ndi bo tuōke dii yiè, bè bo ntú n kōbe kè m bè te. M bo mbè mōkenè mesémmè, onitì ò mmōkenēmè o bire dèè pī nho tōmmú mesémmè. ¹⁸ De yiè di bo yà mebatimè mèè bo beyeibe nè besààbè be cuokè, wèè pī n tōmmú nè wèè í mù pī mbe cuokè. ¹⁹ De yiè kèrínímu ke yó ntōnni diōnni kó muhāá nkōme. De yiè meyei ndōòribè nè sipō yembè bè bo cóuté timúkpetì kōme páíí, bè cīē nnè be fāàtì bá dèmarè bá nsúó. Mí di Yiè nKuyie Mpakedaa mīl béi! ²⁰ Dīndi bèè n dé, de yiè m bo di dōò dèè siè kè medetímè kó diwennécānni di mīité, kè di miékūnne kè dí mpuu yenaadapàà mbè pítè yè ke fīĩnko ye kōme. ²¹ De yiè di

bo nàu beyeibe kè bèe naá mmutáá. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mî bàátí de kó diyie kpéí.

Edii yóó wētenímè

²² Di báá yè nkóo tǎnti Mɔyiisi di duó nyì kuó kpéí. Ntūnnè n tannò nè n tié n do ò duó ndè Ɔdebu tǎrì ñnkè Isidayeeriibe dimou di kpéí.

²³ N yóó niité kéduónko m pǎǎnǎǎnti náǎntò Edii nwe kè diyie dierì dī duò tikōmbùǎtì kè dī né na kētuǎkení. ²⁴ Weè yóó wēte kétau nyibí nè i cicebè kétau mbèè tu ibí cicebè nè be bí, kè dèe yie nkè m bá nkeróo képoté di kó dihei dimou páíí.

Matie wārimè tináaṅsààtì Di mpátíri tɔ̀ tìi náaṅtì

Tináaṅtì tìi ti náá Matie kó dipátíri tɔ̀ tìi náaṅtì. Yesu tancóùmbè tepíítè nè bédébè kóò mǎù bè tu we Matie, weè wāri de kó dipátíri.

Matie wāri o pátíri meketimè o kɔ̀be Sifube kpéi nke, ke bo bè benke Yesu tumè Sifube kóo kpààtì Dafiti yaàbire Abarahammu kó kuwu nkou, nè de kpéi nkòo batè o yaàribè fuke i duó ke dōmmè. Ke nàké o pátíri mièke Kuyie nkó dikpààtìyuu kpéi, Kuyie nkpààtìyuu tǎónimè kè benitibè dō nkéceete, kòò nàké ke benke ke dō nYesu tú Kuyie mpāānāaṅtì náaṅbè nàké wèè kōme mme.

Di mpátíri náaṅtì duó ke dōmmè

1. Bè peitémè Yesu nè ò ketémè o tōmmú. (1-4)
2. Yesu duó nyii tié nditāri ñnkè. (5-7)
3. Yesu dǎò tìi diētì nè bè ò yetemè (8-12)
4. Yesu nàké yèè náaṅhāntiyè (13)
5. Okpààtì bè yete wè kó mutōmmú (14-23)
6. Bè nàkémmè Yesu kó muwētimmù kpéi (24-25)
7. Yesu kó mukũũ nnè ò yāntémè (26-28)

Yesu yaàribè kó yeyètè

(Wénté Duku 3:23-38)

¹ Ntenè Yesu Kirisi yaàribè kó kufuku: Yesu yaàri kótì tu Dafiti kè Dafiti kóo yaàri kótì me ntó tú Abarahammu.

² Abarahammu weè peité Isaki, kè Isaki peité Sakɔ̀bu, kè Sakɔ̀bu peité Sudaa nè betɔ̀bè. ³ Kè Sudaa peité Pedesi nè Isaraa kè be yǎ ntú Tamaa, kè Pedesi peité Esidommu, kè Esidommu peité Aramu. ⁴ Kè Aramu peité Aminadabu, kè Aminadabu peité Nasōō, kè Nasōō peité Sadimɔ̀. ⁵ Kè Sadimɔ̀ peité Boasi, kè Dahabu ntú o yǎ. Kè Boasi peité Obedi kè Uduti ntú o yǎ. ⁶ Kè Obedi peité Isaii, kè Isaii peité okpààtì Dafiti.

Kè Dafitii peité Sadomɔ̀ kòo yǎ ntú Udii pokù Dafiti do kùò Udii kétúóté wè. ⁷ Kè Sadomɔ̀ peité Odoboammu, kè Odoboammu peité Abia, kè Abiaa peité Asaa. ⁸ Kè Asaa peité Sosafaa, kè Sosafaa peité Sodammu, kè Sodammu peité Osiasi, ⁹ kè Osiasii peité Soatammu, kè Soatammu peité Akaasi, kè Akaasii peité Esekiasi. ¹⁰ Kè Esekiasii peité Manansee, kè Manansee peité Amɔ̀, kè Amɔ̀ peité Sosiasi, ¹¹ kè Sosiasii peité Yekoniasii nè o neí. De mǎnni ndi Babidǎnni kóo kpààtì bè pīrmúmè kékōnnè.

¹² Bè bè kōnnè dii mǎnni Babidǎnni de mǎnni ndi Yekoniasii peitémè Sadatieri, kè Sadatieri peité Sodobabedi. ¹³ Kè Sodobabedi peité Abiudi, kè Abiudii peité Ediakimmu, kè Ediakimmu peité Asɔ̀ri. ¹⁴ Kè Asɔ̀ri peité Sadɔ̀ki, kè Sadɔ̀ki peité Akimmu, kè Akimmu peité Ediudi. ¹⁵ Kè Ediudii peité Ediesee kè Ediesee peité Matāā kè Matāā peité Sakɔ̀bu, ¹⁶ kè Sakɔ̀bu peité Sosefu. Weè Sosefu do puoke Maari wèè peité Yesu bè tu wè Kirisi.

¹⁷ Abarahammu kó dimǎnni kǎnto kétuakenè Dafiti tidapuntǎnti bo tepíítè nè tinàa ndi. Dafiti kó dimǎnni kétuakenè bè bè pīrmúmè ke kōnnè Babidǎnni kè dè mǎke tidapuntǎnti tepíítè nè tinàa. Bè bè pīrmúmè ke kōnnè Babidǎnni kétuakenè bè peitémè Yesu kè dè mǎke tidapuntǎnti tepíítè nè tinàa.

Maari do pùómmè Yesu

(Wénté Duku 2:1-7)

¹⁸ Nte dè wũskémè kè bèe peité Yesu Kirisi. Sosefu weè do pō Maari Yesu yō, ke mu nyí nhò duónè, kòo púónnè Muyaánsààmù kó muwērímú. ¹⁹ Sosefu weè do pō Maari kòo tu wèè dé Kuyie, ò í ndó kóò yete kè dè nfeí ò yàà bo sīnkūnne mēè kpéí Maari yètìrì, ke né ndó kóò yete disòrì. ²⁰ Ò kpaá ke me ntoti o yèmmè kè Kuyie ntōnnì marì ò béinnè tidòuntì ke dò: Sosefu, Dafiti yaàbire, bá nyĩèkù a bo túótémè a pokù Maari, ke yé ò pùómmè nè Muyaánsààmù kó muwērímú mmu. ²¹ Ò bo peité denitidabire kàa dè yu ke dò Yesu, weè yóó dèetè o nìtibè be yei mmieke.

²² Dendè kó dimàà do tùòkení kè dè bo dō Kuyie ndo nàké tìnti ku pānāaṅtì náaṅtò kòo tì béi, nke dò:

²³ Desapumbire dèè mu nyí duónè onitidòù
dè bo púó nképeité denitidabire
kè bèe dè yu ke dò Emanniyēri,
(dèè tu Kuyie nti bonè).

²⁴ Sosefu ènte diì mōnnì kédō Kuyie ntōnnì ò nàké tì, kétúóté o pokù Maari,
²⁵ ò me nyí nhò duónè kòò yàa peiténè debire kè Sosefuu dè yu ke dò Yesu.

2

Siwāāwéibè dōummè Yesu

¹ Edōti do tú diì mōnnì ndi okpààti, bè peitémè Yesu Betideemmu Sudee kó kutempē mmieke. Kè siwāāwéibè * íténí diyie yìenì kèè bíékè kētuòkení Sedisademmu, ² kébeke ke dò: Yé Sifube kóo kpààti bè peité wè bàmbà? Tì yà o wàtè nte diyie yìenì kèè bíékè ke kàtení ke bo ò dōu.

³ Okpààti Edōti kèè diì mōnnì de kó tināaṅtì, kòo yèmmèe caàrè mediè. Kòo èi Sedisademmu kàbe bemōu yèmmè caàrè. ⁴ Kòo tí nyikuó niùbè kó bekótíbè bemōu nè ikuó wāābè, ké bè beke bè dō nképeité dè Kirisi. ⁵ Kè bèe ò nàké ke dò: Bè dō nkóò peité Betideemmu nwe Sudee tempē mmieke. Kuyie mpānāaṅtì náaṅtò tì wārimu ke tú:

⁶ Fō mBetideemmu Sudaa tenké kó dihei,
a í kēñnì Sudaa kó yehékè tēyè,
ke yé fō mieke nke okpààti yètinímè,
weè yóó cēmmú n kó benitibè Isidayēribè.

⁷ De mōnnì kè Edōtii duó nkè bèe yúnì siwāāwéibè kòo bè beke disòrì bè yà diì mōnnì ndi weti weti tēwàtè, ⁸ kédeè ké bè tō mBetideemmu ke dò: Kàtenè kéwammú kébíékè weti weti kè di yà de kó debire di wētení ké n nàké kè m múnke kàte ké dè dōu.

⁹ Okpààti bè nàké diì mōnnì o kpeti kédeè, kè bèe kété kè tēwàtè bè do yà tē diyie yìenì kèè bíékè kè tē nkérì be ìkè kētuòke debire bo diì bòrì ke cómmú. ¹⁰ Kè diwèi bè pī mmediè mbè yà diì mōnnì tēwàtè còmmúmè. ¹¹ Kè bèe taroo tēcīètè kéyà debire nè de yō Maari ke nínkú ké dè dōu, kékpeté be dōutì ké dè pāmmú yepārè, mesō nè tihúuntì idíítì idieyi kpeti bè tu tì ānsāà nè bè tu tì mūrì. ¹² Kè Kuyie mbè nàké keyènkè nè tidòuntì ke dò: Di báá wēte Edōti borè. Memme kè bèe kété kuce tekù kékò.

Bè túótémè Yesu ke cokénè

¹³ Siwāāwéibè kò ndiì mōnnì kè Kuyie ntōnnì marì kàtení Sosefu borè kóò béinnè tidòuntì ke dò: Íté kétúóté debire nè de yō Maari kécoké kékàte Esibiti, ké

* **2:1** siwāāwéibè: Beyuwúòmbè do mbe, bè me ndo í tú Kuyie nkàbe. Kè bè mpakí siwāā nè si tōmmú si tōmmú.

nke mbo ke baanè m bo da nákéme ke dò a wētení, ke yé Edoti yóó wammúmè debire ke bo dè kùò.

¹⁴ Kè Sosefuu íté kétéúté debire nè de yó keyènkè kè bèe kote Esibiti, ¹⁵ kè nke mbo kè Edoti yàa kúnè. Memme kè dèe dō Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò do nàké tì ke dō: N yu m bire ke dè dènnè Esibiti mieke.

Edoti kùòmè ibí

¹⁶ Edoti banté dii mōnni ke dò nsiwāāwéibè ò souté, kòo miekèe peike mediè. Kòo duó nkè bè nkòu initidabí ìi mòke yebie nyèdèè nè isāmpòì Betideemmu mieke nè sihekési siì ò tòkénè, kébennénè siwāāwéibè do yóó ò nàké kè dè berí ndè. ¹⁷ Memme kè dèe dō Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò Sedemii do nàké tì ke dō:

¹⁸ N yo metammè mamè mme Damaa èi,
yekúdabùò nyèè yìèní nè iwúótìi,
Dasèedi bí ìi ku kòò kuò,
bá ke í dó bèe ò bántè.

Bè kònnèmè Yesu Nansareti

¹⁹ Edoti ku dii mōnni kè Kuyie ntōnni marìi katení Esibiti Sosefu borè, ²⁰ kóò béinnè tidòuntì mieke ke dō: Íté kétéúté debire nè de yó, kè dí wēte Isidayeeribe kó katenkè, ke yé bèè do wanti kékuò debire bè kumè.

²¹ Kè Sosefuu íté kétéúté debire nè de yó kè bèe wēte Isidayeeribe kó katenkè. ²² Kòo keè kè bè tu Adisedauusi cōuté o cice Edoti kpàti ke tú Sudee kóo kpààti, kòo yote ò bo bátémè de kó dihéi mieke. Kè Kuyie nhò béinnè tidòuntì kòo kote Kadidee kó kutempè, ²³ kékari Nansareti kó dihéi mieke kè dèe dō Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò do nàké tì ke dō bè bo nhò yu ke tú: Nansareti èi kou.

3

Isāā-Batiisi do āāmè benitibè batémmù (Wénté Mariki 1:1-8 nè Duku 3:1-18 nè Isāā 1:19-28)

¹ De kó dimōnni kè Isāā-Batiisii keté o tōmmú kēnnāá Kuyie nnāaṅtì Sudee kó dikpāà mieke ke tú: ² Ceetenè di borime, ke yé Kuyie ntóótémè ke bo kanne ku kó dikpààtiyuu.

³ Weè Isāā kpéi nke Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò Esaii do náámmè ke tú:
Wèè péù dikpāà mieke ke tú:
Tūntenè ti Yìè nKuyie nkó kuce,
séinnè o ce.

⁴ Isāā do dáátí diyaàbòrì dii dùòkenè dīndi yòyó kó ticìti, ke bou fēnaàkōnfè o ka, kòo kó mudìi ntú ico nè ticièti. ⁵ Kè Sedisademmu kabè nè Sudee kó kutempè nkumou kabè nè yehékè tēyè yèè tòkénè Suditēē kó kukó nkè bè nkòrínì o borè, ⁶ ke dáanko be yei nkè Isāā bè āā batémmù Suditēē kó kukó mmieke.

⁷ Kè Isāā yà Fadisīēbe péu nè Sadusīēbe, kè bè kāròo o borè kòò bo bè ānnè batémmù kòò bè nàké ke dō: Iwààke dīndi! We ndi nàké ke tú dí yenténè Kuyie nkó tibeéntì tìi kèrínì? ⁸ Di borime benke tūnké ke dō ndi cèète. ⁹ Di yèmmè bá ndò ndi bo na kécooté di tú mèè kpéi Abarahammu kó ibí. N di náámmu Kuyie mbo na kédōò yetārè yie nho bí. ¹⁰ Okōūtì sūstému o pīētè ke bo u detie, detie ndèè í péi yebe sààyè bè bo dè u kécú. ¹¹ Mí n di āā batémmù menie mmieke nke kè dè benkú ke dō ndi borime cèète, wèè tūnni ò deumu ke m pēēté. N yí sannè m bo deitemè o neùti, wenwe bo ndi āā batémmù nè Muyaánsààmù nè muhāā. ¹² Ò to o pienkù nku ke bo ye nkébate mebii ñnè tifùti, kékouté mebii nkéānnè o bou mieke, kécú ntifùti muhāā mmùù í kō mmu mieke.

Isāā-Batiisi ānnémè Yesu bàtémmù

(Wénté Mariki 1:9-11 nè Duku 3:21-22 nè Isāā 1:29-34)

¹³ Isāā āā dii mōnni bàtémmù Suditēē kó kukó mmiēke, kè Yesu ítení Kadidee kó kutempēē kētuakení o borè kòò bo ò ānné bàtémmù. ¹⁴ Kè Isāā yete ke dō: Fōō do dō ké nh ānné bàtémmù ke wēte ke tú n da ānné bàtémmàà!

¹⁵ Kè Yesu ò tēñné ke dō: Yie mbake ké nh ānné bàtémmù ke yé dè wennimèmu ke dō nti dōò Kuyie ndó dè.

Kè Isāā yie nkóò ānné bàtémmù, ¹⁶ kòò nyètini menie mmiēke kè tiwetii kpeté kè Muyaánsààmù cùténí ke dōnnè dikpetinónkperi kécómmú o ñnkè. ¹⁷ Kè bèe keè metammè mamè de ñnkè bíékè ke mè tu: Yie nweè tu m biré kè n dè dō mesàà ke dè tã mediè.

4

Dibòò bennémè Yesu

(Wénté Mariki 1:12-13 nè Duku 4:1-13)

¹ De mōnni kè Muyaánsààmùu tanné Yesu dikpàà miēke kè dibòò bo ò benné.

² Kè Yesu ríboú dinùù ke dō iyie nsipísìnàà, deyènnè sipísìnàà kè dikōnni ò pĩ.

³ Kè dibòò kōtení o borè kóò nàké ke dō: Kàa tu Kuyie mBire nde, duó nkè yetàré yie nnaá mmudii. ⁴ Kè Yesu di nàké ke dō: Tì wàrimu ke tú onitì í fòùnè mudii maa, ò fòùnè tináantì tii yìenì Kuyie nnùù miēke tinti.

⁵ Mēmme kè dibòò ò kōtenè Sedisadèmmu kóò dēkenè Kuyie ncīètè ñnkè kóò nàké ke dō: ⁶ Kàa tu Kuyie mBire nde, puuo, ke yé Kuyie nnáantì wàrimè ke tú: Kuyie mbo duōnni ku tōrè kè yè da cóuté

bá a naacètè báá bété ditārì marì.

⁷ Kè Yesu di tēñné ke dō: Tì wàrimu kupíkù tekù ke tú: Á báá benné a Yìè nKuyie.

⁸ Kè dibòò ò dēkenè ditārì diērì marì ñnkè kóò benke kutenkù kó yekpààtiyo yemou nè ye kpàti deū mēē botí, ⁹ kóò nàké ke dō: N yóó dè nda duómmu demou kè nsà kàa nínkú n yìikè ke m bàntè. ¹⁰ De mōnni kè Yesu di nàké ke dō: Fūte m borè fō ndibòò ke yé tì wàrimè ke tú: Á mbáá nha Yìè nKuyie mmáà kémpĩ nkuù tōmmú.

¹¹ Mēmme kè dibòò íté kè Kuyie ntōrè kōtení kémpĩ nho tōmmú.

Yesu ketémè kénnáá Kuyie nnáantì Kapennaummu miēke

(Wénté Mariki 1:14-15 nè Duku 4:14-15)

¹² Yesu kèè dii mōnni bè kpetínnémè Isāā kékote Nansareti Kadidee kó kutempē mmiēke. ¹³ Ò í nkàri Nansareti, kékote kémbó Kapennaummu Kadidee kóò dàméèrì mánkù, Sabunoo nè Nefutadii kó yehékè také, ¹⁴ kè dè bo dōò Kuyie mpāānāantì náantò Esaii do nàké tì ke dō:

¹⁵ Sabunoo nè Nefutadii kó ketenkè kōbe bèè bo dàméèrì také Suditēē kó kukó nyàà

nè bèè í tú Sifube ke bo Kadidee.

¹⁶ Dindi bèè do bo dibiinnì miēke di yāmu kuwenniku diēkù.

Di do bo dibiinnì kó dihei,

mukũ nkperi miēke nke,

kè kuwenniku di mītè.

¹⁷ Di mōnni ndi Yesu ketémè kénnáá nKuyie nnáantì ke tú: Ceetenè di borime ke yé Kuyie ntòótémè ke bo kanne ku kó dikpààtiyuu.

Yesu yumè o kó betancóumbè kètibè

(Wénté Mariki 1:16-20 nè Duku 5:1-11)

¹⁸ Diyiè mari kè Yesu mpéké Kadidee kó menie nkéyà benitibè bédébè, Simoo bè tú wè Pieri nè o nantè Ñtidee kè bè buò muyĩnditìmu ke yé bè do túmè beyĩnwambè mbe. ¹⁹ Kè Yesu bè nàké ke dō: N tũnnenè kè n di dōd benitiwambè.

²⁰ Kè bè pánkèe yóu be yĩnditirè kóò tũnnè.

²¹ Kòo yíé kédétóo kéyà betabè Sebedee kó ibí, Isaku nè o nantè Isāā kè bè bo kudabekù mièke nè be cice Sebedee ke dōori be yĩnditirè. ²² Kè Yesu bè yu kè bè pánkèe yóu be cice nè kudabekù kóò tũnnè.

Yesu yètiri do pitémè Kadidee omou mièke

(Wénté Mariki 1:39 nè Duku 4:44, 6:17-18)

²³ Kè Yesu ñceñti Kadidee omou titiñtouti mièke ke náante benitibè tináañti Kuyie nkó dikpàatiyuu kpèti ke mièkũnko benitibè muməmmú muməu nè tikōnyonkuti timəu. ²⁴ Kè bè nnáá nho kpéi Sidii kó ketenkè keməu mièke, kè benitibè ntəuní bèè fěũrì nè muməmmú nè bèè kōnti yóu yóu nè yebəkè ta bè nè bèè duò yecírèncírè nè tihòùti, kè Yesu mbè mièkũnko bəməu. ²⁵ Kè benitibè péuu ò tũnnè. Kadidee kəbe nè Sedisadəmmu kəbe nè Sudee kəbe nè yehəkè tɛpítè kó ketenkè kəbe nè Suditěě kó kukó nyáa kəbe.

5

Yesu dúú nyii tié nditāri ñnkè

(Wénté Duku 6:20-23)

¹ Yesu yà dii mōnni ditiñni kédeke ditāri nè o tancóumbè kénkari kè bè ò kèrí
² kòò bè tiè nke tú:

Kuyèñnaatí mómmanku

³ Dè ñnaati bèè banté ke dò mbè cĩñni Kuyie mbíékè,
ke yé Kuyie nkpàatiyuu bomè beè kpéi!

⁴ Dè ñnaati bèè yèmmè cààrè,
ke yé Kuyie nyóó bè bántèmə!

⁵ Dè ñnaati bèè yèmmè boo,
ke yé Kuyie nyóó bè duómmè ketenkè kè bèè tiekè!

⁶ Dè ñnaati bèè wanti kédōd Kuyie ndó dè,
ke yé Kuyie nyóó bè teemmèmu
kè bèè dè dōd mēdiè!

⁷ Dè ñnaati bèè kuò nhotəu mēsémme,
ke yé Kuyie nyóó bè kuómmè mēsémme!

⁸ Dè ñnaati bèè yèmmè wenni,
ke yé beè yóó yàmè Kuyie!

⁹ Dè ñnaati bèè waa mbenitibè kó kuyèñnaatí,
ke yé beè yó ntúmè Kuyie mbí!

¹⁰ Dè ñnaati bè fěũnkoo bè
bè dōdri mèè kpéi nKuyie ndó dè,
ke yé Kuyie nkpàatiyuu bomè beè kpéi!

¹¹ Dè ñdi naati bè bo ndi sǎǎ ndii mōnni ke di fěunko ke sóu nke náa ndi nu ndòd mèè yei di tú mèè kpéi n kəbe. ¹² Di yèmmè ñnaati kè di bo diwèi mièke ke yé di kó ticuuti yó ndeumè keĩnkè, mèè botí nku bè fěũmmè Kuyie mpāānāañti náambè bèè di niiténni.

Mukókúú nnè kuwenniku dè kó medonnimè

(Wénté Mariki 9:50 nè Duku 8:16-18, 14:34-35)

¹³ Dii tu kutenkù kó mukókúú. Kè mukókúú nné seté, bè bo mù náríkũnnenè ba? Mù ténke báa dōdè dēmarè, kè bè í mù útóo ditowaa ndi kè benitibè nàù.

¹⁴ Dii tu kutenkù kó kuwenniku. Dihèi dii maá ditāri ñnkè di báá na kénsoṛì. ¹⁵ Bè ãṛ í ncóu nfitírè kéánné təcètè miéke, bè ãṛ dè cōnné deyitírè nde kè dè mmí bèè kó dimàà bo təcṛètè miéke. ¹⁶ Di kó kuwenniku dò nké mme mmí kutenkù kòbe kè bèe yà mutāmmú di pī mmù wennimè, késānte di cice wèè bo kéñkè.

Yesu nàké tì kè dè ntukúnè ikuó

¹⁷ Di yèmmè bá ndò n kàtení ke bo paa mMəyiisi kó ikuó yoo Kuyie mpāānānti náam̃bè do wāri tì. N kàtení ke bo dake i wènkūnnemu. ¹⁸ N di náá mmóm̃muo nwe: Ketenkè nè kéñkè kè dè kpaá bo ikuó kó fəwārifè sām̃pófè mafè báa yaate, kè kutenkù yàa deènè. ¹⁹ Wèè bo yete tūnké Kuyie nkuó mai, kénáké betabè kè bèe i yete de yiè mbo ntú osām̃póu Kuyie nkpààtiyuu miéke. Wèè me mbo yie nyikuó im̃ou kénáké betabè kè bèe i yie nde yiè mbo ntú odiwè Kuyie nkpààtiyuu miéke. ²⁰ N di náámmu: Kè di borimè í wenni ke pēētè Fadisīēbe kōme di báa ta Kuyie nkpààtiyuu miéke.

Kemike yiè nè obanteu kó tináantì

(Wénté Mariki 11:25 nè Duku 12:57-59)

²¹ Di yému ke dò mbè do nàké di yembè ke dò: A báa kuó onitì, kè wèè kùo onitì bèe ò bekénè. ²² Kè mí nné di náá nke tú kè wèè miéke pèike otòu bèe o bekénè, kè wèè sàā nhotòu kuyèinkù, bebeéndiebbè ò bekénè, kè wèè me nsàā nhotòu ke tú kuwáátikù ò dò nkéta muhāā mmuù í kō mmu miéke nke. ²³ Kàa kòte diwūṣtōnni borè ke bo pā Kuyie ndipānni ke dēntení deborè a kou tōu da mōkenēmè timatì, ²⁴ dōu ndende a pānni diwūṣtōnni borè kékote, kè dí tì tūnte kàa né wētení kēpā a pānni Kuyie.

²⁵ Kòo m̃ou da yu tibeénti kè di kéri ke kōri, á yetoo kè dí tì tūnte kuce ke mu nyí tūòke. Ò yàa bo da duó mbebeémbè kè bebeémbè da duó pòdīsibè, kè bè da kpetinné. ²⁶ N da náá móm̃muo nwe a í yeti deborè ke í yietí dārè sōnwe.

Dèè buò mmeysi mmiéke

(Wénté Matie 18:8-9 nè Mariki 9:43, 47-48)

²⁷ Di yému ikuó ì tu: A báa duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dōu. ²⁸ Kè mí nné di náá nke tú wèè bo wénté onitipòkù m̃ou kóò yaá ò ò duónèmu o yèmmè miéke. ²⁹ Kàa nōnfè youfè fèè yó nte kàa dōò meysi, kpéétè fè kédootóo dedétirè, dè wennimu a nōnfè fēmāā bo fetimè nè i bo mbomè idé kàa né ta muhāā mmuù í kō mmu miéke. ³⁰ Kàa nōutè youte tèè bo nte kàa dōò meysi, kéétè tè kédootóo dedétirè, dè wennimu a nōutè tēmāā bo fetimè nè si bo mbomè sidé kàa né ta muhāā mmuù í kō mmu miéke.

Onitì nè o pokù be yatimu kó tináantì

(Wénté Matie 19:7-9 nè Mariki 10:4-5, 11-12 nè Duku 16:18)

³¹ Di yému ikuó ì tu: Kè wèè dó kéyetè o pokù wèè wāri diyatepátiri kóò duó. ³² Kè mí nné di náá nke tú: Kè wèè pokù í dauti dautinè benitidaabè kòo ò bèti ò dó wèè naá nhonitipòkù wèè dauti dautinè wènwè benitidaabè, kè wèè tūótè onitipòkù bè bèti wè ò naá nhonitidòu wèè dauti dautinè wènwè benitipòbè.

Dèe tukúnè tì bo mparikumè

³³ Di yému bè do nàké tì di yembè ke dò: A dōunnè Kuyie ndii nùu, dōò di. ³⁴ Kè mí nné di náá nke tú: A bá mparikunè kéñkè, ke yé Kuyie nkpààtikārì ndimè. ³⁵ A bá mparikunè ketenkè ke yé ku nacèdaánni ndimè. A bá mparikunè Sedisademmu ke yé okpààti diwè èi ndimè. ³⁶ A bá mparikunè a yuu ke yé a í yóó namè képéikūnne a yùrikù kumāā yoo a kù sòukūnne. ³⁷ Di kóò ēē ntú ēē, kè áá ntú áá, tìi yèútì tì tú dibòò kpeti nti.

Meysi nkó muṣómmù kó tináantì

³⁸ Di yému ikuó ìì tu: Wèè kpéété a nònfiè a kpéété o kɔfɛ, kè wèè feuté a nìnni a feuté o kperi. ³⁹ Kè mí nné di náá nke tú: Kòò mǎù da poté a báá ò tènné, kòò da poté metofiè kuyóú á ò benke kucànku. ⁴⁰ Kòò mǎù da yu tibeénti ke dǎ kétúóté a yaàbòrì sámpòrì, á yóú kòò túóté nè didièrì. ⁴¹ Kòò mǎù dǎ kéduó nnè muwērímú kàa tǎ o tǎu ke dǎ cìdòmétìrì òmáà, a dǎ bèdébè. ⁴² Kòò mǎù da mǎo dèmarè, pǎ we, a báá yetenè wèè dǎ á ò pèntɛ.

Ndónè di kpantìdèntòbè

(Wénté Duku 6:27-28, 32-36)

⁴³ Di yému bè do nàké ìì kuó di yembè ke dǎ: A ndó a kou ke níí nha kpantìdèntòu. ⁴⁴ Kè mí nné di náá nke tú: Ndónè di kpantìdèntòbè, ke békú Kuyie nkó mesàà mbèè di buò nkusínkù be kpéí, kémbáá nKuyie mbèè di fěũnko nè bèè di sènnínko be kpéí. ⁴⁵ Kè di dǎori mèmme dè bo benke di túmè di cice wèè bo kéĩnkè o kó ibí, ke yé ò duómme kè diyiè yìenì benitiyeibe nè besààbè borè, ke duó nkè fetaafe nùu bèè wetí nè bèè í wetí be borè. ⁴⁶ Kè di dǎ bèè di dǎ mǎà, di kó tikuuti bo ntú ànti Kuyie mborè? Bèdàmpóòcǎutíbè múnke í me ndǎoraà? ⁴⁷ Kè di dǎ ndi kǎbe mǎà ndi yé di dǎorimè ténke cáánnè dè? Bèè í tũ nKuyie mbè í me ndǎoraà? ⁴⁸ Tũ nní ndónnè páíí di cice wèè bo kéĩnkè ò dòmmè páíí.

6

Yepārè dò nkémpā mmèè botí

¹ Di bá mpāā ndi kperɛ bɛcǐrìbè benitibè ììkè ke bo benke dimáà, kè di dǎori mèmme di báá pété tikuuti di cice wèè bo kéĩnkè o borè.

² Kàa dǎ kǎpǎ dèmarè ocǐrì a báá pǐkékè meyèmmè mèdémè yembè ò pǐkékè mèè botí titíintouti mièke nè ice ìnkè, ke dǎ benitibèè bè sǎntɛ. N di náá mmómmuò nwe be kó tikuuti nti mèmme bè cǎúmè. ³ Kàa yóó pǎ dèmarè ocǐrì a báá yie nkàa nàutè cǎnkutè nyé tɛyoutɛ dǎori dè. ⁴ Pǎ we didé borè bá òmǎu bá nyé, a cice Kuyie nkùu wùó ndisòrì kè kùu dɛ nda yietí.

Mubáammu nè menùboúmmè

(Wénté Duku 11:2-4)

⁵ Di bá mbáá nKuyie meyèmmè mèdémè yembè kǎme bèè ò ndó kéncommu titíintouti mièke nè iceyàtìi ke báá nKuyie nke dǎ benitibè mbè wùó. Mómumuò nwe n di náámmè be kó tikuuti nti mèmme bè cǎúmè. ⁶ Kàa yóó bántè Kuyie, ta a dieku, kéketinné a càù, kémbáá nha cice ò bomu dɛ, ke wùó a dǎori dè disòrì ke bo dè nda yietí.

⁷ Kàa báa nKuyie nha bá nsũũnko tináànti dɛtetìrè kpeti bèè í tũ Kuyie mbè ò ndǎorimè kè be yèmmè dò nkè be náànti sũũ Kuyie mbo bè teennè. ⁸ Bá ndǎorinè be kǎme, ke yé di cice yémèmu di dǎ dè bá di mu nyí dè nhò mǎo. ⁹ Ntenè di dò nkémbáá mmèè botí Kuyie:

Ti cice wèè bo kéĩnkè,

a dò mpáíí nwe,

yóu kè tí banté a dòmmè páíí.

¹⁰ Baaté kutenkù,

kàa dómè ndǎori ketenkè ìnkè

dè dòmmè kéĩnkè mièke.

¹¹ Ti pǎ ti bo di mù yíe.

¹² Ti cǐé nti yei,

ti ò cǐémmè bèè ò ti cǎàrè.

¹³ A báa yóu kè ti ta mesòummè mièke,

ti dɛɛténè dibòò.

[Ke yé fǎò bakémè,

ke kpeñnni kàa yètìrì deũ sáã.
Kè dè mm̃e ndò.]

¹⁴ Kè di cīenko betəbè be yei bè di dɔəri m̃e, di cice wèè bo keĩnkè ò yóó di cīemmu di yei. ¹⁵ Kè di m̃e nyí cīenko betəbè be yei mbè di dɔəri m̃e di cice wèè bo keĩnkè ò báá di cīé ndi yei.

Ti bo mbou m̃e botíyenò

¹⁶ Kàa boú dinùù a báá sɔukùnñe a ìikè kéndò nha bo meyeñcaàrim̃e miẽke meyem̃m̃e m̃edém̃e yembè d̀̀̀rim̃e, bèè ã̃ cake be ìikè ke bo benke benitibè bè boúm̃e dinùù. N di náá mm̃ómmũ nwe bè cɔut̃emu be kó ticuuti. ¹⁷ Kàa boú dinùù, yuut̃e a ìikè k̃eyíi nha yùt̃i, ¹⁸ kòò m̃òu báá bant̃e a boúm̃e dinùù, kàa cice wèè wùò ndisòrì kper̃e, kè weè m̃áa nyé kè dè nda yietí.

A kpàtì bor̃e a yem̃m̃e de mbo

(Wénté Duku 12:33-34)

¹⁹ Di báá kóú k̃ekóú kutenkù kó tikpàtì yebiè c̃áá ntì, t̃i ã̃ nirim̃e, beyóóbè ã̃ duute k̃eyúúkú t̃i. ²⁰ Pèt̃inke ñkouñe keĩnkè kó tikpàtì nti yebiè í c̃áá ntì, t̃i í nírímú, beyóóbè í yóó na k̃eduute k̃eyúúkú t̃i. ²¹ Ke yé a kpàtì bor̃e a yem̃m̃e de mbom̃e.

Tik̃òntì kó defit̃ir̃e tu feñnf̃e

(Wénté Duku 11:34-36)

²² Inũ ntu tik̃òntì kó defit̃ir̃e nd̃e, kàa nũ nwùó nha k̃òntì tim̃ou ã̃ mbo kuwenniku miẽke nk̃e. ²³ Kàa nũ mm̃e nyí wùó nha k̃òntì tim̃ou ã̃ mbo dibiñnni miẽke nk̃e, kuwenniku kùù da mí, kè kù sòut̃e dibiñnni d̃òke bo deuke med̃iè.

A bo t̃ũnñem̃e bekpàat̃ibè bèdébè

(Wénté Duku 16:13)

²⁴ Òm̃òu báá na k̃éntũ mbekpàat̃ibè bèdébè, ò bo ndó yie nk̃e níi nhot̃òu, ò bo ntauñe yie nk̃e senku ot̃òu, òm̃òu báá na k̃éntũ Kuyie nñe idiít̃i.

Kuyie ndàkem̃u ti kp̃éí

(Wénté Duku 12:22-31)

²⁵ Deè te kè n tu di bá ntoti di yem̃m̃e di bo dimu yoo di bo dáát̃imu kp̃éí, di fòm̃mu p̃ē̃t̃emu mud̃i kè di k̃òntì p̃ē̃t̃e tiyààt̃i. ²⁶ Wént̃éñe siñò, s̃i í buat̃i s̃i í k̃ũ, s̃i í m̃ake yebũ kè di cice wèè bo keĩnkè kòò s̃i piú. Díndi, di í p̃ē̃t̃e siñòà? ²⁷ Di miẽke we mbo na nè o yentot̃i k̃eyíé o fòm̃mu kó mehokùm̃e bá sám̃pó?

²⁸ Ba nk̃p̃éí nñe te kè di toti di yem̃m̃e tiyààt̃i kp̃éí? Wént̃éñe mutepóó ndòm̃m̃e dikp̃áa miẽke, mù í p̃i mm̃ut̃mm̃ú, mù m̃e nyí duòkù tiyààt̃i. ²⁹ N né di náámmu, bá Sodom̃ò nè o kpàtì diet̃i miẽke, ò í dàát̃i tiyààt̃i t̃i wenni ke mù t̃ùòke. ³⁰ Kè Kuyie ns̃àrì tif̃ààt̃i t̃i bo yíe nk̃e naa yóó cóút̃e, dè bo ỹim̃e kè kù báá di dát̃inñe tiyààt̃i? Di tákùm̃e í deũ! ³¹ Di bá ntoti di yem̃m̃e ke tú: Ti bo nyo mba, ke ỹò mba, ke daati ba? ³² Bèè í t̃ũ nKuyie mbeè m̃òke de kó iyeñtot̃i, di cice wèè bo keĩnkè ò ỹemu di békú d̃e. ³³ Wammúñe di bo tam̃e Kuyie nk̃pàat̃iyuu meketim̃e nè di bo nd̃òrim̃e kù d̃ó d̃e, kù bo d̃e ndi duó nd̃em̃ou. ³⁴ Di bá ntot̃i di yem̃m̃e nanke kp̃éí, nanke weè yé nanke kp̃eti, bá dìi yie nè di kó iyeñtot̃i nyi.

7

Ot̃òu kó iwát̃i kó tiñaant̃i

(Wénté Duku 6:37-38, 41-42)

¹ Di bá mbekùñe dit̃òbè, kè d̃e yie nk̃e Kuyie mbáá di bek̃éñe. ² Ke yé Kuyie nyóó di bek̃éñem̃e di bek̃éñe m̃e bot̃i nku bet̃òbè, ke di f̃óó ndi d̀̀̀ d̃e bet̃òbè. ³ Dè dòm̃m̃e kàa wùó nkumúú kùù ã̃ a kou ñònf̃e miẽke, kè kumund̃óu né p̃ámmú

a kɔfɛ miɛkɛ! ⁴ A bo yĩmɛ kénáké a kou kɛ dò: Yóu kɛ n deite kumúú a nɔ̀nfɛ miɛkɛ, kɛ kumundóú né pám̃mú a kɔfɛ miɛkɛ. ⁵ F́ mmeyèmmè m̀démè yìè, keté kɛpánté kumundóú kùù pám̃mú a nɔ̀nfɛ miɛkɛ kɛ né na kɛyà a bo yĩmɛ kédèite kumúú kùù ã a kou kɔfɛ miɛkɛ.

Di bá nduò nKuyie nkperɛ simɔ́

⁶ Dèè cǎǎ nke tú Kuyie kperɛ di bá ndè duò nsimɔ́, di mɛ mbá ndokoo di dèi nyef̀̀nkè ìlkè yè yàà bo mɛ nàù kédèè kéwɛ̀tɛnì di bíékè ké di cááké.

Mɔ̀nè kè bè di pā

(Wénté Duku 11:9-13)

⁷ Mɔ̀nè kè bè yóó di pāmu. Wammúnè kè di yóó pétému, bentɛnè dicàù kè bè yóó di kpetému. ⁸ Kɛ yé wèè mɔ̀ bè ɔ̀ we mpāmè, wèè wammú wèè ɔ̀ pété, wèè bentɛ dicàù bè ɔ̀ we nkpeté. ⁹ Òm̀ù bo di miɛkɛ wèè birɛ bo ò mɔ̀ mudii kòò dè duó nditáràà? ¹⁰ Yàà kè dè ò mɔ̀ tɛyĩntè wèè dè duó nfɛwààfè? ¹¹ Díndi náke benitiyɛibɛ kè di yé kɛ duò ndesààrè di bí dè bo yĩmɛ di cice wèè bo kɛĩnkè kòò báá duó ndesààrè bèè dè nhò mɔ̀.

¹² Ndɔ̀rinè betòbè di dó bè ndi dɔ̀rimè. Mɔ̀yiisi kó ikuó nè Kuyie mpānāàntì náam̀bè do nàké tì mɛ nyɛ.

Icɛ idéi

(Wénté Duku 13:23-24)

¹³ Tannè dibòrì dii mǎpúrì. Dibòrì pɛkùrì tu mukũũ nkperì ndi kè di cɛ pɛkè. Besũkùbè ku ntũ. ¹⁴ Dibòrì dii mǎpúrì dii tu mufòmmu kperì, kè di cɛ mǎpúrì. Benitibè sám̀pó ku ntũ.

Mutie nè mu bɛ

(Wénté Matie 12:33 nè Duku 6:43-44)

¹⁵ Ndakenè bèè tu bɛmáà Kuyie mpānāàntì náam̀bè bɛ kpéi. Bè ɔ̀ nkérínì di borè kɛ yòò nke dò nyipe nyi kɛ né tú timuntũntì. ¹⁶ Di bo mbè banní nè bɛ dɔ̀rimè miɛkɛ nke. Bè í tǎũ fínýĩ kó yɛbɛ tisāmpotì ìnkè bè mɛ nyí tǎũ fikìè kpɛyɛ mupòrìmù ìnkè. ¹⁷ Mutie sààmù pɛi yɛbɛ sààyè nyɛ kè musĩmmù pɛi yɛsĩnyè. ¹⁸ Mutie sààmù báá na képeité yɛbɛ sĩnyè, musĩmmù mɛ mbáá na képeité yɛsààyè. ¹⁹ Detie ndèè kó dimàà í pɛi yɛbɛ sààyè bè ɔ̀ dè kũũmu kécú. ²⁰ Mɛm̀mɛ di yó mbannímè bèè tu bɛmáà Kuyie mpānāàntì náam̀bè nè bɛ dɔ̀rimè miɛkɛ.

Bèè yu Kuyie nnè bɛ nò

(Wénté Duku 6:46, 13:25-27)

²¹ Dè í tú bèè kó dimàà ñ tu: Ti Yiè, nti Yiè, bɛè tati bɛm̀u Kuyie nkɛpààtiyuu miɛkɛ. Wèè dɔ̀rì n cice wèè bo kɛĩnkè ò dómè, wèè tati o kpààtiyuu miɛkɛ. ²² Tibeéntì yìè besũkùbè bo n nàké kɛ dò: N Yiè, nè a kó diyètìrì ndi tì nàkémè a náàntì, nè a kó diyètìrì ndi tì bètimè yɛbòkè kɛ dòò tidietì péu! ²³ Kè n né bè nàké dɛ m̀nnì kɛ dò: Fũtɛnè m bo dè! N yí di yé bitì, díndi bèè dɔ̀rì mɛyɛi.

Kuyèinkù nè wèè cii

(Wénté Duku 6:47-48)

²⁴ Wèè kemmu n náàntì kɛ dɔ̀rì tì yèmmè ò dònne onitì wèè cii wènwɛ kɛ mǎá o cĩtè dipèrì ìnkè. ²⁵ Kè fetaafe ni, kè ikó mpíɛ, kè kuyaakù fùùtè kɛ tɛ poté bá tɛ í ndo kɛ yé tɛ mǎámè dipèrì ìnkè. ²⁶ Kè wèè mɛ nkèmmú n náàntì kɛ í dɔ̀rì tì yèmmè ò dònne kuyèinkù nku kùù mǎá ku cĩtè mubirímú ìnkè. ²⁷ Kè fetaafe ni, kè ikó mpíɛ kè kuyaakù fùùtè kɛ tɛ poté kè tɛ do páíi.

Yesu do tiènnè muwèrímu mmu

²⁸ Kè benìtibèe keè Yesu bè duò nyii tié kè ìi bè ta. ²⁹ Ké yé o náànti do í dònñemè ikuó wāābè kpèti, ò do náánnè muwērímú mmu.

8

Yesu miékùnnemè dikànni
(Wénté Mariki 1:40-45 nè Duku 5:12-16)

¹ Yesu cùténí dìi mònñi ditārì ké ditīnni péu nhò tū. ² Kè dikànni marìi kàtení ké nínkóo o ìikè kóò bàntè ké dà: Okóti, kàa dó a bo na ké m miékùnnè ké n wénkùnnè.

³ Kè Yesu youtoo o nòutè ké dì kàáké ké dà: N dómu, miété.

Kè dìi miété kéwenké. ⁴ Kè Yesu dà: A báá yie nkénáké òmòu, kàte kébenké amáà ikuó niùti kédòò Mòyiisi dóu nyii kuó kè dèe benké a miétémè.

Ohāāpònkóti mòu yiememè Yesu
(Wénté Duku 7:1-10 nè Isāā 4:46-54)

⁵ Yesu tati dìi mònñi Kapennaummu kè behāāpòmbè kóo kóti mòu kàtení o borè kóò bàntè ké dà: ⁶ N Yiè, n kóo tǎnti weè duó n cǐètè ké ààrìnè kuyonku bá ò í nò nke nampú. ⁷ Kè Yesu ò nàké ké dà: M bo kàte kóò miékùnnè. ⁸ Kè behāāpòmbè kóo kóti bēi nke dà: Okóti n yí sànnè a bo tamè n cǐètè, bēi nha nùù mǎà kè n kóo tǎnti miété. ⁹ M mǎkemu bèè m baké, ké mǎke tihāāpònti m baké ti, kè n nàké kù ké yī: Kàte! Kùu kàte. Kè n nàké kù ké yī: Kàtení! Kùu kàtení. Kè n yī n kóo tǎnti dàò dè, wèe dè dàò.

¹⁰ Kè Yesu keè dè kó tináànti kèpénsirì behāāpòmbè kóo kóti, kénáké bèè ò neínè ké dà: Bá Isidayeeribe miéke m mu nyí yà onìti wèe tá mié mboti. ¹¹ N di náá mmómmuò nwe benìtibè péu bo yènni tipùti timòu kéwēnnénè Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu Kuyie nkpààtiyuu. ¹² Kè Isidayeeribe bèè na nte Kuyie nkpààtiyuu kè bè né bè dootóo ditowàà dibìnni miéke be yó nkuò ndè ké cáá mbe nù.

¹³ Dè kó difònkúò kè Yesu nàké behāāpòmbè kóo kóti ké dà: Kò nkè dèe dàò kéndò nha dó mèè boti.

Dende bàmbà kòo kóo tǎnti miété.

Yesu miékùnnemè Pieri pokù yǎ
(Wénté Mariki 1:29-31 nè Duku 4:38-39)

¹⁴ Kè Yesu kàte Pieri cǐètè ké sǎ mPieri pokù yǎ mǎ nkukǎntonnoò ké duó. ¹⁵ Kè Yesu ò kàáké o nòutè, kòo kǎnti bonké, kòo íté kéwáá mmudii kóò duó nkòo di.

Yesu cǎutémè ti kó ticǐti
(Wénté Mariki 1:32-34 nè Duku 4:40-41)

¹⁶ Kuyuoku mònñi ké bè nkòrinnì Yesu borè benìtibè péu yebókè ta bè. Kè Yesu níi bēi kè yèe yè, kémiékùnnè bemuòmbè bemu. ¹⁷ Kè dèe dàò Kuyie mpāānāànti náàntò Esaii do nàké ti ké dà: Ò cǎutè ti kó ticǐti ké tǎ ti kó mumǎmmú.

Yesu kó mutūnnimù
(Wénté Duku 9:57-62)

¹⁸ Kè Yesu yà ditīnni dièrì ò munnémè kéduó nkè bèe sénté menie nyáà. ¹⁹ Kè Kuyie nkuó wāàti mòu kàtení Yesu borè kóò nàké ké dà: Okóti n yó nda tūmmu tipùti timòu bá kàa kòri kè. ²⁰ Kè Yesu ò nàké ké dà: Ihānké mǎkemu ifǎti kè sinòo mǎke tiyǐènti, Onìtibire me nyí mǎke dè bo duó dè kéom̀pè.

²¹ Kòo tǎu mòu wèe do tū nYesu kòo ò nàké ké dà: Okóti m pǎ kuce kè m mu nkàte kékūnnè n cice. ²² Kè Yesu ò nàké ké dà: Nni ntū nkéyóu kè becírìbèe kūnnè becírìbè.

Yesu do cònnémè kuyaakù
(Wénté Mariki 4:35-41 nè Duku 8:22-25)

²³ Kè Yesu ta kudabekù kòo tancóumbèè ò neiné kè bè bo sénté diyáà terì. ²⁴ Kè kuyaakù kperíkù makùu íténí kénfuuti kè menie nyiitiní ke taà kudabekù, kè Yesu yie yè nke duó. ²⁵ Kòo tancóumbèè ò ènté kóò nàké ke dò: Ti Yiè nti deeté, ti kumu! ²⁶ Kè Yesu dò: Dè dòmmè kè kufōwaa ndi pī mēmmē? Di í n tá kè dè deua!

Mēmmē kòo íté kēpēi nkuyaakù nè menie nkè dè dò béu. ²⁷ Kè dèe bè di bemou kè bè ntú: We nniti botí nku yie? Bá kuyaakù nè menie nkè dè yíé nhò yē mmù!

*Yesu do bètimè yebakè kè yèe ta yefōnkè
(Wénté Mariki 5:1-20 nè Duku 8:26-39)*

²⁸ Yesu sènté dii mōnni menie nyáà Kadaraa kó ketenkè, kè benitibè bèdébè yebakè ta bèe yènni ifōti mieke. Bè do yóumu mediè, bá òmòu í daati ke dè pēnkù. Kè bèe kéténi kéco Yesu, ²⁹ kékuónko ke dò: Ti kpeti dòmmè tinti nè fō nKuyie mBire, a kōtení ke bo ti fēūmmu bá dimōnni í tūðkaà?

³⁰ Kè sō nkufōnkècēnku diekù makù bo mēkentímè ke diiti. ³¹ Kè yebakèe bántè Yesu ke dò: Kàa dó ké ti beti yóu kè tí ta kufōnkècēnku kuu. ³² Kè Yesu yè nàké ke dò: Kōtenè! Kè yèe yè bèe nìtibè mieke kēta yefōnkè. Kè kuù fōnkècēnkuu cokēni ditāri ñnkè ke yàa diu menie.

³³ Bèe do cēmū yefōnkè kè bèe coké kēta diheì kénáké dèè dòò nè dèe tūðkeni benitibè yebakè ta bè. ³⁴ Kè diheì kó benitibè bemouu yènni kéco Yesu kóò bántè ke dò wèe yè be tenkè.

9

*Yesu miékūnnemè kuhòukù
(Wénté Mariki 2:1-12 nè Duku 5:17-26)*

¹ Kè Yesu ta kudabekù kēsénté menie nkéwēte o eì * nKapēdinaummu nwe. Wénté Mariki 2:1. ² Kè bèe tōnì kuhòukù kè kù duó ku dóu ñnkè, kēkōtenēni Yesu borè, kè Yesu nwúo mbè támè ke dò nhò bo kù miékūnnē, kénáké kuhòukù ke dò: M bire cātinnē a yèmmè n da cīēmmu a yēi.

³ De mōnni kè ikuó wāàbè mabè nnáa be yèmmè mieke ke tú: Oniti yie ncàari Kuyie nyètiri ndi.

⁴ Kè Yesu banté be toti ti be yèmmè ké bè beke ke dò: Dè dòmmè kè di mōke iyentotí yeyi ii mbotí? ⁵ Òndé í yóunè dēterè, m bo yīmè n da cīē nha yeinaà kè m bo yīmè íté kékété? ⁶ N né dó di bantému kedò nhOnitibire mōke muwērímú ketenkè ñnkè ke bo na kécīē mmeyei. Mēmmē ò nàkémè kuhòukù ke dò: Íté kētúóté a mièkù kékò!

⁷ Kè kuhòukùu íté kékò. ⁸ Kè bèe dè yà kè kufōwaa mbè pī nkè bè nsāntí Kuyie nke tú: Kuyie nyètiri ndeu! Kù dúommè benitibè muwērímú muù mbotí.

*Yesu nàké ti bèe yèmmè dò mbè wenni
(Wénté Mariki 2:13-17 nè Duku 5:27-32)*

⁹ Kè Yesu íté dēborè kēmpēnké kēyà oniti mōu kòo yètiri tu Matie kòò kàri bedāmpòòcōutibè kóo biróò, kè Yesu dò: N tūnnē! Kè Matie íté kóò tūnnē.

¹⁰ Diyie marì Yesu nè o tancóumbè kè bè nkari Matie cīètè ke yo nnè bedāmpòòcōutibè nè benitibè bè do tú bè mufōmmu yeimu yembè. ¹¹ Kè Fadisiēbe mabèe dè yà kébeke Yesu tancóumbè ke dò: Dè dòmmè kè di kóo kóti wēñnè bedāmpòòcōutibè nè mufōmmu yeimu yembè kè bè yo?

¹² Kè Yesu keè ké bè nàké ke dò: Dè í dò mbèè kōnti naati bèe waa nhotanti, bemuōmbe bèe ò waa. ¹³ Kōtenè kētotí di yèmmè kēbanté tináañti tii tu: N dó wèe mōke wēnwe otòu kó mēsémme, n yí dó di n feu ìi wūš. Ke yē n yí

* **9:1** o eì: Yesu eì bè nàa ndi kpéi ndie, bè yē

kàtenímè ke wanti bèè yèmmè dò mbè wetí, n wanti bèè banté bèmbè ke dò mbè tu benitiyeibe.

De kótírè nè depànnè kó tináaṅti

(Wénté Mariki 2:18-22 nè Duku 5:33-39)

¹⁴ Diiyè mari kè Isāa-Batiisi tancóumbèe kote kébeke Yesu ke dò: Dè dòmme kè tínti nè Fadisiēbe kè ti bou yenò bá a tancóumbè í bou? ¹⁵ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Di yà onitì tòú dè o pokù kòo nēpobè yèmmè cààràà? De kó yewe kpaanímu kè bè bo pī nwèè tòú o pokù ke íténè, de mōnni kè bè né bou yenò.

¹⁶ Bè ɔ̃ɔ í ñyá nkuyaàpànkù kukótíkù ñnkè, kàa mè dōò kuyaàpànkù bo yūš nkukótíkù kè dikētírì dake deuke. ¹⁷ Bè me nhɔ̃ɔ í ncūš menapàmmè tidouti kótítì miēke, kàa mè dōò tidouti bo puoti kè menaà ncake. Menaà mpàmmè dò nkéncūš tidouti pànti miēke nke, demou kè dè nwenni.

Yesu do cōnnémè onitipòkù yónti, kēmiēkūnnē desapùmbire

(Wénté Mariki 5:21-43 nè Duku 8:40-56)

¹⁸ Kè Yesu nkpaá ke bè nàánnè kè Sifube kóo kótì mōu kateni kénínkóo o ñikè, kóò nàké ke dò: N sapùmbire deē ku bàmbà mmie, bá nè mēmmē kote kénós nha nou de ñnkè kè dē foute.

¹⁹ Kè Yesu íté nè o tancóumbè kóò tūnnē.

²⁰ Kòo nitipòkù mōu mō ntiyónti kè dè tūòke yebie ntepiútè nè yèdèè, kòo kéténi Yesu fñkúò bíékè kékáákè o yaàbòrì mǎnku. ²¹ Ke yé ò do tūmè nè o yèmmè miēke: Bá kè n na ke káákè o yaàbòrì m bo miēté.

²² Kè Yesu wēēte ké nhò wùò nke dò: N kóo sapàa a tákùmmè da miēkūnnemu. Kòo nitipòkù pǎnke miēté.

²³ Bè tūòke dii mōnni de kóo dakótì cīētè ke nsó nditīnni tìkú ke kuò nke eu sikúheú. ²⁴ Kè Yesu bè nàké ke dò: Yènnè, desapùmbire í ku, dè yè nke duómu.

Kè bè nhò daú. ²⁵ Ò bè dēnnē dii mōnni kédeē kéta kudieku kēpī ndesapùmbire nòutè kè dē íté. ²⁶ Kè de kó tináaṅti pítè de kó kutempē nkumou miēke.

Yesu wéimmè tiyūñnti tìdétì

²⁷ Kè Yesu íté deborè kēmpēnké kè tiyūñnti tìdétì ò tūnnē kēmpīēkù ke tú: Dafiti kó debire, ti kuó mmesémmè.

²⁸ Yesu tūòke dii mōnni tēcīētè kè tii yūñnti kateni o borè kòo tì beke ke dò: Di yèmmè dò m bo na ké di wéinaà? Kè tii ò tēñné ke dò: Ẽɛ, ti Yiè nha bo na.

²⁹ Kè Yesu káákè ti nuò nké tì nàké ke dò: Dēe dōò kéndò ndi tá ke dò ndè bo dōòmè.

³⁰ Kè bè pǎnke wénté, kè Yesu bè cau nke dò: Di báá yie nkòò mōu tì kèè.

³¹ Bè yèroo dii mōnni ke pǎnke nnáantoo Yesu kpéi diheì dimou miēke.

Yesu do dēnnēmè dibòò dihōnni dii í nò nke náá di miēke

(Wénté Duku 11:14-15)

³² Bè pēnké dii mōnni kè bèe kateni onitì mōu Yesu borè kè dibòò ò ta ke dānnē o nónđenfē. ³³ Yesu dēnnē dii mōnni dibòò o miēke kòo nónđenfēe date kòo na kēnnáá nkè dēe di benitibè mediē nkè bè ntú: Ti mu nyí yà die mbotí Isidayēeribe kó kētenkè.

³⁴ Kè Fadisiēbe bèmbè né ntú: Nè obòakpààtì kó muwērímú mmu ò bètìmè yebòkè.

Mesémmè do pīrímè Yesu bèè kpa ocēnti be kpéi

(Wénté Mariki 6:6-34 nè Duku 10:2)

³⁵ Kè Yesu ñcenti yehékè yemou yēdiēyè nè yesámphóyè, ke náante Tináaṅsààtì Kuyie nkpaàtiyùu kpeti titíintouti miēke, ke miēkūnko bēmuòmbē be mōmmú

muməu nè be kōnyonkuti timəu. ³⁶ Kè mesémme è ò pī mmediè ònè de kó benitibè, ke yé bè do òumè kè be yèmmè caàrè, kè bè ndò ntipièti tìi kpa ocēnti. ³⁷ Kòo náké o tancòumbè ke dò: Tidiiti bimu ke sū mediè nkè ti dèibè né kēñni. ³⁸ Bántènè kupaku yiè nkòo duənni betōmbè kè bēè dēi o diiti.

10

Yesu tōmmè o tancòumbè

(Wénté Mariki 3:13-19, 6:7-13 nè Duku 6:12-16)

¹ Kè Yesu yu o tancòumbè tepíitè nè bédébè ké bè duó muwērímú kè bè bo mbeti yebakè ke miékunko bemuəmbè muməmmú muməu nè bēè mə ntikōnyonkuti tibotí tibotí. ² Nte Yesu tancòumbè tepíitè nè bédébè kó yeyètè: Oketiwe Simə kè bēè ò yu ke dò Pieri nè o nantè Āntidee nè Sebedee kó ibí, Isaku nè Isāā. ³ Fidipu nè Batidemii nè Tomaa nè Matie wèè do tú odàmpóòcəutiwè. Nè Adifee kó dēbirè Isaku Tadee ⁴ nè Simə wèè do ñ ntú Sedəti kó fənafə kou nè Sudaasi Isikadiyoti wèè fītè Yesu.

⁵ Yesu tancòumbè tepíitè nè bédébè mbè ò tō mbè ké bè náké ke dò: Di báa kəte bēè í tú Sifube be kó yehékè, di mē mbáa kəte Sammarii kó yehékè. ⁶ Kətenè Isidayeeri bēékè, bē dōnnè ipe ìi feti ìnyi, ⁷ ké mbè nàa Kuyie nkpaàtiyuu tōnnímè, ⁸ kēmmiékunko bemuəmbè ke duó nkè bēcírìbè yānni ke miékunko yekùò nkè yè wēnkú, ke beti yebakè. N di pāmu di í donté, pānè kè bè báa di yietí. ⁹ Di bá ntò idíití. ¹⁰ Di bá ntò kudəukú yoo yeyaàbòrè yèdèè yoo tineùti yoo kupàati ke yé otānti nè o tōndiiti nti.

¹¹ Kè di tūòke dii èi dí yà onitisàawè kébáté o cīètè ké nde mbo ke yàa pēēténè dēborè. ¹² Kè di ta tēè cīètè di dò: Kunaatí ndi bonè. ¹³ Kè tēcīètè yembè di cəuté, dí bè pā kunaatí, kè bè mē nyí di cəuté, di báa kù mbè pā. ¹⁴ Kè tēcīètè matè yoo diheì mari kəbe í dó ké di cəuté yoo bè í kērmú di kpeti, dí íté dēborè ke kpāáté di nacètáá. ¹⁵ N di nàa mmómmuə nwe tibeénti kó diyie Sodəmmu nè Koməo Kuyie ndo cəú nyèè ekè kó tiyēiti bo nkēñnè de kó diheì kpeti.

Bè yóó fēūmmè Yesu kəbe

(Wénté Mariki 13:9-13 nè Duku 21:12-17)

¹⁶ N di tō nkè di do nyipe nyi yekpamaà ncuokè, ñciinè iwààke kōmē ke yòò ke dōnnè yekpetinónkperè. ¹⁷ Ndaakenè! Benitibè yóó di kətenəmu bebeémbè borè kè bè ndi puotí yedá titíintouti miéke, ¹⁸ bè bo di kətenè bebaatibè nè bekpaàtibè borè kè di bo bè náké n kpéi, nke nákenè bēè í tú Sifube. ¹⁹ Kè bè di kərinè tibeénti, di bá ntoti di yèmmè di bii yóó náké ti nè di yóó ti náké mēè botí, kè di tūòke Muyaánsààmú bo di duó ndi dò nkénáké tì. ²⁰ Ke yé dīi í yó nnáámmè di mómmbəmbə Kuyie nYáa mmuu yó ndi duó ndi yó nnáá ntì.

²¹ Benitibè bo nduò nkè bè kòu be tebií, kè ibí cicebè nduò nkè bè ì kòu, kè ibí nduò nkè bè kòu ì cicebè. ²² Benitibè beməu bo ndi níi ndi tú mēè kpéi n kəbe, wèè mē mbo nwéérì kətuəke kumànkú ò bo cooté. ²³ Kè bè di fēūnkó diheì mari dí coké kəkəte diteri, n di nàa mmómmuə nwe di bo nkpaá ke í dēè Isidayeeri bē kó yehékè kòo nìtibirè wētenímu.

²⁴ Wèè bēbíi ò í pēēté wèè ò bēnkú, otānti mē nyí dēunè wèè ò duó mmutōmmú. ²⁵ Bè dōò mēè botí wèè bēnkú be yóó mē ndòò ò bēnkú wè, bè dōòmè tēcīètè yiè mbè yóó mē ndòò o kóo tōnti. Kè bè yu tēcīètè yiè nhobəkpàati o cīètè kəbe kperè bo pēēté mēmmē.

Di bá ndé bēè kòu tikənti

(Wénté Mariki 8:38 nè Duku 9:26, 12:2-7)

²⁶ Bá ndénè tũnké benitibè, dèè dòrri disòrri dè bo feitè, kè dèè bo dibiinnì kè dèè yènnì kuwenniku. ²⁷ N di nàké tì timàà borè nàkénè tì kupiiti, n di wèè tì, pĩkénè tì. ²⁸ Di bá ndé bèè kòu tikònti kè í nò nke kòu diwènni. Ndénè Kuyie nku kùu bo na kékuo tikònti nè diwènni muhãá mmieke. ²⁹ Bè ãã í nfité inaribí idèi ndi dáràà? Nè memme demarè ãã í ndo ketenkè kè di cice Kuyie nyí yé. ³⁰ Bá di yùti Kuyie nti kàammu kè yé tì màmè. ³¹ Di bá nyièkù tũnké di pèètèmu inaribí pèu.

Ti bo yĩmè ti tú Yesu kòbe

³² Wèè bo nàké benitibè iikè ò tumè n kou, m bo nàké n cice wèè bo kèinkè de yiè ntumè n kou. ³³ Wèè bo n yete benitibè iikè m bo ò yete n cice wèè bo kèinkè o iikè.

Yesu kàtenèni mèè yatimè

(Wénté Duku 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ Kè Yesu béi nke dò: Di yèmmè bá ndò n kàtenèni kunaatí nku kutenkù kuu mmieke, n kàtenèni mudoò mmu. ³⁵ N kàtení kè bo yate debire nde nè de cice, kè bo yate denitipobire nè de yã, kéyate osapàà ònè o còkù. ³⁶ Kè benitibè cèi kòbee naá mbe kpantidèntabè.

³⁷ Wèè dó o cice yoo o yã kè dè pèètè mí nhò báá na kèntú n kou, kè wèè dó o kóo dapàà nyoo o kóo sapàà nkè dè pèètè mí nhò báá na kèntú n kou. ³⁸ Wèè í to o dapàatí kè n tũnne ò báá na kèntú n kou * mefèütímè mme yoo ifei (wèè í dó kéfèüté n kpéi yoo wèè í dó kèdi ifei n kpéi). ³⁹ Wèè bo ndó kédèetè o fòmmu ò bo mù fétinne, kè wèè fétinne o fòmmu n kpéi kòo mù pètè.

Wèè còuté Yesu ò còuté Kuyie nku

(Wénté Mariki 9:41)

⁴⁰ Wèè di còuté ò còuté mí nYesu nwe, kè wèè n còuté kòò còuté Kuyie nkùu n tōnni. ⁴¹ Kè wèè còuté wèè nàá nKuyie nnáantì ò tu mèè kpéi wèè nàá nKuyie nnáantì, ò bo pètè ticuuti wèè nàá nKuyie nnáantì ò yóó pètè tì. Kè wèè còuté wèè dòrri Kuyie ndómè ò dòrri mèè kpéi Kuyie ndómè ò bo pètè ticuuti wèè dòrri Kuyie ndómè ò yóó pètè tì. ⁴² Wèè bo yèntè menébuo mbesámphóbè bie nkóò mǎu ò tu mèè kpéi n kóo tancòuntì, n di nàá mmómmu nwe, Kuyie mbo ò cú de kó ticuuti.

11

¹ Yesu tié ndi mōnni o tancòumbè tepíitè nè bèdébè kédeè kéité daborè kékòte kènnáante Kuyie nnáantì de kó yehékè mièke, kè tì mbè tiè.

Yesu do tēñné tì Isāā-Batiisi

(Wénté Duku 7:18-35)

² Kè Isāā-Batiisi mbo dikpetintou kékeè Yesu pĩ mmùu tōmmú kètō nho tancòumbè kè bè bo ò beke kè dò: ³ Fòò tu wèè dò nkékòtení yàa ti dò nkémbaa otòu mǎu nwe? ⁴ Kè Yesu bè tēñné kè dò: Kòtenè kénáké Isāā di yà dè nè di kèè tì. ⁵ Tiyũònti wènni kè yecĩè ncènti séi, kè yekùò mmierí, kè yewũò nkèu, kè becírìbè yǎnni kè besénnibè kèu Tináansàatì. ⁶ Dè ñnaati wèè í yóu ò bo nni ntámè.

⁷ Isāā tancòumbè ité dii mōnni kè Yesu nnáánnè benitibè Isāā kpéi kè tú: Di do kòte kéyà ba dikpàà cuokè? Dipènni kuyaakù nampú dàà? ⁸ Kè mèè dake di né kòte kè yà ba? Onitì wèè dàatí tiyaàsàatàà? Tiyaàsàatì yembè ò mbo sikipàaticèi nsi. ⁹ Yàa di kòte kè yà Kuyie mpāānāantì nāantò nwe? N né di náammu kè tú ò pèètèmu Kuyie mpāānāantì nāantò. ¹⁰ Isāā kpéi nke tì wàrimè kè tú: Mí nKuyie

* **10:38** dapāatí: Kudapāatí bè nàá nkùu kpéi ndè benkú

n yóó duónkomu n kóo tǎnti kòo niité kǣtũntɛ a cɛ. ¹¹ N di náá mómumu nwe benitibè pié bèè kó dimàà, òmòu mu nyí buoté wèè pǣtɛ Isǎa-Batiisi. Nè mɛmmɛ wèè tu osámpròu Kuyie nkprààtiyuu miéke kòo dɛu koò pǣtɛ. ¹² Isǎa kó dimònni kǣntò kǣtuǎkenèní yíe, Kuyie nkprààtiyuu taànè muwǣrímú mmu kè bewǣrǣntiebe bèè di taà. ¹³ Kuyie mpǎānǎānti náam̀bè nè Mǎyiisi kó ikuó dè nǎkǣmu dɛ kó dikprààtiyuu kpéi kǣntò kǣtuǎkenèní Isǎa. ¹⁴ Bè nǎkǣmu kɛ tú Edii dò nkǣketé kǣwǣtɛní kè Odɛɛtíwè né kǣtɛní, kè di bo tì yie, wɛ̀nwe diɛ. ¹⁵ Wèè mǎke yɛto kɛ bo keè, wèè keè!

¹⁶ M bo donnɛnè ba di mmònni kó benitibè? M bo yí bè dònne ibí nyi ì kàri yaárɛ kɛ náánnè itɛi kɛ tú: ¹⁷ Ti di eé fɛtǣrifɛ bá di í aá, kè ti kuó ndikúdabònni bá di yèmmè í cààrɛ. ¹⁸ Isǎa kǣtɛnímu kɛ í yo nhò mɛ nyí yǝ mɛnaà, kè di dò dibòò dii bo o miéke. ¹⁹ Kè Onitibire kǣtɛní kɛ yo nke yǝ mɛnaà nke di yǝ nhò tu odiiti kunaàyaàkù, kɛ dápúnè bɛdǎmpòòcǣutibè nè bè tu bè benitiyɛibe. Bɛ tǣmmú kó mucǣntimu muù né bɛnkú Kuyie nkuù bè duómme dɛ kó mɛciì.

Yesu do kpannèmè Kadidee kó yehɛkè kǎbe
(Wénté Matie 10:15 nè Duku 10:12-15)

²⁰ Mɛmmɛ kè Yesu keté kénkpannè yehɛkè ò do dòò yèè miéke tidiɛtì péu kɛ yé dɛ kó yehɛkè kǎbe do í yiemme kɛ bo ceetɛ bɛ borimɛ. ²¹ Kòò mbè nàà nke tú: Di bo yà dǣndi Korasɛɛ nè Bɛtisaidaa kǎbe kɛ yé tidiɛtì n dòò tì di ciɛ, kè n do ntì dòò Tiiri nè Sitǣǣ miéke nke, nè yíe mbè do dàátí tifòòtǣnti nti kɛ pũ mmutápeí nke bɛnkɛ bɛ borimɛ cèètɛmè. ²² Dɛè kpéi nte kè n tu tibeénti yíe, Tiiri kǎbe nè Sitǣǣ kǎbe kó tiyɛiti bo nkǣ́nnè di kpɛtì. ²³ Dǣndi Kapennaummu kǎbe di yèmmè dò nKuyie mbo di dee nkǣ́nkàà? Bitì, kù bo di cǣũnni kè di tanné kudǣnkù, kɛ yé tidiɛtì tii dòò di ciɛ kè tì do ndòò Sodǣmmu ò na nkpráá bomu nè yíenní. ²⁴ Dɛè tɛ kè n tu tibeénti yíe Sodǣmmu tenkè kǎbe kó tiyɛiti bo nkǣ́nnè di kpɛtì.

Kuyie ñsònnɛ tì bèè cii
(Wénté Duku 10:21-22)

²⁵ Dɛ kó dimònni kè Yesu sǣntɛ Kuyie nke dò: N cice n da sǣntí fǣ nwèè tɛ kɛtenkè nè kǣ́nkè a sònnemè timómmǣnti mɛciì nyembè nè mɛyǣtímè yembè kɛ tì bɛnkɛ bèè í tú bèmabè. ²⁶ N cice n da sǣntí kɛ yé fǣò dómè dè ndò mɛmmɛ.

²⁷ N cice a n duómumu dɛmòu. Òmòu í yé dɛbire kè dè í tú dɛ cice. Òmòu mɛ nyí yé dɛbire cice kè dè í tú dɛbire nè dè dó kǣbɛnkɛ bè dɛ cice.

Yesu kó ditau í cǣɛ

²⁸ Kǣtɛnèní m borè dimòu dǣndi bèè tɔ yetuǣ cǣɛyè kɛ òu kè n di touté kɛ di om̀p̀nnɛ. ²⁹ Tǣnè n kó ditau, yiennè n kó itié nkǣpétɛ mɛom̀p̀umè, kɛ yé n yǣm̀m̀mu kè n yèmmè boo. ³⁰ N yóó di tóu ndii tau í yóu mutòu, di í cǣɛ.

12

Yesu wèè baké tɛom̀p̀utè
(Wénté Mariki 2:23-28 nè Duku 6:1-5)

¹ Dɛ kó difǣnkúò kè Yesu mpǣnké dɛpaa mmarè nè o tancóumbè tɛom̀p̀utè yíe kè dikònni bè bo kè bè nkǣũ tidibénti kɛ cáá. ² Kè Fadisiǣbɛɛ dè yà kénáké Yesu kɛ dò: Wénté a tancóumbè dòòrimè tɛom̀p̀utè yíe ikuó yetɛ dè. ³ Kè Yesu bè tǣ́nné kɛ dò: Di í kàa ndikònni do pǣ nDafiti nè o kǎbe kòo dòòràà? ⁴ Ò do tamè Kuyie ncǣtè kǣtúótɛ pǣǣbè bè pǣ bè Kuyie ñnè o nitibè kè bèè cááké, òmòu do í dò nkǣcááké bè kè dè í tú Kuyie nkuó niùbè máàà? ⁵ Yáà di í kàa mMǎyiisi kó ikuó miéke ikuó niùbè bèè pǣ nKuyie ncǣtè miéke mutǣmmú bè ò mmù pǣ́mmè tɛom̀p̀utè yíe bè

me nhõõ í nyeténè ikuáà? ⁶ Mí nné di náámmu ke tú òmòu bo die nke deunè Kuyie ncìtètè. ⁷ Kè di do mbanté tináàntì tì tu: N dó wèè m̀̀̀ke wènwe otòu kó m̀̀̀sém̀̀m̀̀ kè dè p̀̀̀tètè di n feu ìì wũõ, di na bá nyĩ bè dòò m̀̀̀yeyi. ⁸ Onitìbire dèè baké teom̀̀pùtè.

Yesu mièkùnnemè wèè bakù fãũ teom̀̀pùtè yie
(Wénté Mariki 3:1-6 nè Duku 6:6-11)

⁹ Kè Yesu íté deborè kéta kutíintouku makù mièke, ¹⁰ kòo nìtì m̀̀u dè bo kòo bakù fãũ, kè Fadisiẽbe ndó kédíí nYesu káyà kòò bo yeté, kóò beke ke d̀̀: Ikuó yie nha bo mièkùnnemè onitì teom̀̀pùtè yieà? ¹¹ Kè Yesu bè t̀̀nné ke d̀̀: Di mièke kòò m̀̀u m̀̀ke fepièfè fèmaà kè fè do d̀̀kè teom̀̀pùtè yie ò báá kote ké fè d̀̀itenaà? ¹² Onitì wèè né p̀̀tètè fepièfè tá? Ikuó tũ nyí yete a bo d̀̀òmè m̀̀sàà nteom̀̀pùtè yie. ¹³ De m̀̀nnì kè Yesu náké wèè bakù fãũ nke d̀̀: Youte a bakù.

Kòo youte, kè kùu wète kékpenke kènaánnè kutekù. ¹⁴ Kè Fadisiẽbe yè kítíí nke bo yà bè yóó yĩmè kèkuo Yesu.

Kuyie nkóo t̀̀ntì kù tãátè wè
(Wénté Mariki 3:7-12 nè Duku 6:17-19)

¹⁵ Kè Yesu tì kèè kítè deborè kè benitìbè péu nhò tũ nkòo mièkùnnè bèè m̀̀ mbem̀̀u, ¹⁶ ké bè cau nke d̀̀ bè báá náké òmòu ò tu wè. ¹⁷ Kè dè bo d̀̀ Kuyie mpããnáàntì náàntò Esaii do náké tì ke d̀̀:

¹⁸ Nte n kóo t̀̀ntì
n tãátè wè, kòò dó,
n yèmmè naatinè wè,
m bo ò duó n kó Muyaá
kòo náké ibotí im̀̀u m beéntì kpéí.

¹⁹ Ò í yóó nwanti yekpàrè,
ò í yóó nwékute,
òmòu í yóó keè o tammè ice mièke.

²⁰ Ò í yóó bóótè dipènnì diì kónné,
ò í yóó kuò defitíre dèè kó muháá nkèke,
kénkémm̀̀nè bá wè ò bo d̀̀òmè Kuyie ndó dè.

²¹ Kè yebotè yem̀̀uu ò yie.

Yesu t̀̀nné tì bèè ò wátìrì
(Wénté Mariki 3:22-30 nè Duku 11:14-23, 12:10)

²² Kè bèe katenenì onitì m̀̀u Yesu borè kè dibòò marì ò ta kòò yèìkùnnè ke d̀̀nnè o ǹ̀ndenfè kè Yesu ò mièkùnnè kòo wénté kèna kènnáá. ²³ Kè dè di benitìbè mediè kè bè nnáá mbem̀̀aà ke tú: Dafiti yaabire í d̀̀kaà?

²⁴ Kè Fadisiẽbe tì kèè ke d̀̀: Nè obòokpààtì kó muwèrímu mmu ò bètìmè yebòkè.

²⁵ Yesu me nyém̀̀mu be yèmmè d̀̀ommè kòo bè náké ke d̀̀: Kè dikpààtiyuu marì toté ke kpa ndimáà yoo teciètè matè toté ke kpa ntemáà tè bá nhã ke bo.

²⁶ Kè dibòò bètì dibòò di toté ke kpa ndimáà ndi di kpààtiyuu bá nhã ke bo. ²⁷ Kè nsà kè m bètì yebòkè nè obòokpààtì kó muwèrímu mmu, di kòbe né yè bètì nè we nkõmu? Dèè kpéí nte kè di kòbe yó di bekénè. ²⁸ Kè m me mbètì yebòkè nè Muyaánsààmù kó muwèrímu mmu, Kuyie nkpààtiyuu diì tũ ntùòkení di borè.

²⁹ Òmòu báá na kéta onitikperi cìtètè kétúótè o kperè ò m̀̀ke dè, ke í keté kóò bou, kòo me nhò bou ke dèè ò bo na kétúótè o kperè ò m̀̀ke dèè kó dimáà o cìtètè.

³⁰ Wèè í n wènnè ò n kpànnèmu, wèè í n wènnè kè tì tíkí ò dèímu. ³¹ Dèè kpéí nte kè n di náá nke tú Kuyie mbo cìè mbenitìbè m̀̀yeyi mmem̀̀u nè tináanyeiti tim̀̀u, wèè me mbo sáá Muyaánsààmù ku báá ò cìè mbìtì. ³² Wèè bo sáá

nhOnitibire Kuyie mbo ò cǐě, wèè me mbo sǎǎ Muyaánsààmù ku báá ò cǐě yemòrè yie mmieke yoo yèè kpaaní ye mieke.

*Mutie nè mu be kó medonnimè
(Wénté Matie 7:16-17 nè Duku 6:43-45)*

³³ Kè mutie tú musààmù, mu be ã nsàmu, kè mù tu musĩmmù, mu be nsĩ, bè banní mutie sààmù mu be borè nde. ³⁴ Iwààke dǐndi di bo yĩme kèna kénáké tináansààti ke tú beyeibe, ke yé tii bo onitì yèmmè mieke o nùù ti nnáámmè. ³⁵ Onitisààwè náàntì tii benkú desààrè dèè bo o mieke, kòo nitiyeiwe kpeti benkú meyei mmèè bo o mieke. ³⁶ N di náámmu ke tú tibeéntì yie Kuyie mbo bekénè benitibè bè nàké tii náàntì detetirè kpeti ìnkè. ³⁷ Ke yé nè a náàntì mieke nke Kuyie nyóó da bekénèmè ke da kpetínné yoo kù da coo.

*Bè do bekemè Yesu tidièti
(Wénté Matie 16:1-4 nè Mariki 8:11-12 nè Duku 11:29-32)*

³⁸ De mǎnni ikuó wǎǎbè nè Fadisiẽbe mabè kè bèe beke Yesu ke dò: Okóti ti dǎ á dǎò tidièti nti kè tí yà. ³⁹ Kè Yesu bè tēĩné ke dò: Di mmǎnni kó benitibè bèè bütínné Kuyie, ke dǎori meyei bè m bekú tidièti, bè me mbáá ti yà, kè dè í tú tii do dǎò Kuyie mpǎánààntì náàntò Sonaasi. ⁴⁰ Sonaasi do yĩmè iyie nyitǎǎti, deyènnè dètǎǎti tēyĩndiètè pǎuti mieke, Onitibire yóó me nyĩ iyie nyitǎǎti, deyènnè dètǎǎti ketenkè mieke. ⁴¹ Tibeéntì kó diyie Ninifu kó dihei kǎbe bo bekénè di mmǎnni kó benitibè kè bè kpetínné ke yé Sonaasi do bè nàkémmè Kuyie nnáàntì kè bèe ceete, ntenè òmǎu ke bo die nke deunè Sonaasi. ⁴² Tibeéntì kó diyie Sebaa kóo nitipokpààti bo bekénè di mmǎnni kǎbe kè bè kpetínné, ke yé ò ìténímè dihei dētiri ke kǎtení ke bo keè Sodomǎo kó tináàntì mecii nkpeti. Nte òmǎu die nke deunè Sodomǎo.

*Dibǎò bo yèmè onitì mieke kéwētení
(Wénté Duku 11:24-26)*

⁴³ Kè dibǎò yè onitì mieke ke kǎte tēdǎntè ìnkè ke wanti di bo omǎpè dè ke mǎnté di bo yĩ: ⁴⁴ M bo wēte onitì n sǎò bo wèè mieke. Di tǔǎkení dii mǎnni kénsǎ nkè dè kǎuté páí ke tǔnte bá òmǎu í bo o mieke. ⁴⁵ Di bo wēte kéwǎá nyeteyè yēyiekè yèè yóu ke di pēǎtè kè yèe wētení kéta o mieke. De mǎnni kòo borimèe sǐnte kēpēǎtè mè sǎò dǎmmè. Di mmǎnni kó benitibè tu beyeibe mbe, be kperè yó mmè ndò.

*Yesu yē nho kǎbe tú bè
(Wénté Mariki 3:31-35 nè Duku 8:19-21)*

⁴⁶ Kè Yesu nkpaá náánnè ditĩnni kòo yǎ nè o neí kè bèe tuǎkení kēncómmú ditowǎ ke dǎ kǎò béinnè. ⁴⁷ Kòò mǎu náké Yesu ke dò: A yǎ nè a neí bè cǎmmú ditowǎ ke dǎ kè da béinnè. ⁴⁸ Kè Yesu ò tēĩné ke dò: We ntú n yǎ? Kè òmbe tú n neí?

⁴⁹ Kéfietí o tancǎumbè ke dò: Ntenè n yǎ nè n neí. ⁵⁰ Ke yé wèè dǎòri n cice wèè bo kēĩnkè ò dǎ dè, weè tumè n yǎ nè n tǎũ nè n nantè.

13

*Wèè yaù tidiiti o kó dináànhǎntiri
(Wénté Mariki 4:1-9 nè Duku 8:4-8)*

¹ De kó diyie mieke kè Yesu yè tēcǐtè kékǎte kénkari dǎmèèrì nùù. ² Kè benitibè péuu tínni o borè kòo ta kudabekú kénkari kè bè cǎmmú dinébènni. ³ Kòo mbè náánnè yenáànhǎntiyè péu mieke ke tú: Onitì mǎu weè yè ke bo yaá o diiti, ⁴ kényaù kè medibii mmamèe do kuce ìnkè kè sinǎo kǎtení kè mè di. ⁵ Kè metēmèe do fēkũũfè ìnkè kécǎrike kēyènni ke yé mutǎǎ nyí sũmè deborè. ⁶ Diyie nǎátè dii

mònni ke kpenke ké mè tùò nkè mæe kpeí ke yé me cĩ nyí namè ke fũũkú. ⁷ Kè metēmèe do tipotì mieke kè tì íténi ké mè èüté. ⁸ Kè metēmèe do ketenkè wenni dè képèité mie ntekòtè (100) metēmè sipísikuò metēmè sipísitãti.

⁹ Kè wèè màke yeto ke bo keè wèè keè.

*Miùù kpéí ndo te kè Yesu nnáá yenáàhãntíyè
(Wénté Mariki 4:10-12 nè Duku 10:9-10)*

¹⁰ Kè Yesu tancòumbèè ò beke ke dò: Dè dòmmè kàa bè nàánnè yenáàhãntíyè?

¹¹ Kè Yesu bè tènné ke dò: Díndi Kuyie ndi duómmu mecii nkè di bo yíéte ku kpààtiyuu kpeti tìi sòri, bembè me nyí mè màke. ¹² Kè yé wèè màke bè yóó we nyíémè kòo mæte mediè, wèè kpa kè bèe fietè desàm̀pòrè ò màke dè. ¹³ Dèè kpéí nte kè m bè nàánnè yenáàhãntíyè ke yé bè wùómmè ke í banní ke yo ke í keu, ¹⁴ kè dè bo dò Kuyie mpããnáànti náãntò Esaii do nàké tì be kpéí nke dò:

Di bo nyo di me mbáá keè,
kénwúó di me mbáá banté.

¹⁵ Kè yé de kó kubotí kabe yèmmè kpeínimè,
kè bè ítinné be to,
ke báá keè, ke ùũ nke báá yà,
bè yàà bo ceete mèè kpéí
kè m bè miékunnè.

¹⁶ Díndi biè, dè ndi naati ke yé di nuò nwùómmè kè di to yo. ¹⁷ N di náá mómmuò nwe Kuyie mpããnáànti náambè péu nè bèè dó Kuyie bè do dómu ke bo yà di mè nwùó ndè bá bè í yà, ke bo keè di me nyo tì bá bè í tì kèè.

*Yesu wènkùnnemè wèè yaù tidiiti o kó dináàhãntíri
(Wénté Mariki 4:13-20 nè Duku 8:11-15)*

¹⁸ Ntenè wèè yaù tidiiti o kó tináànti benkú tì. ¹⁹ Kuce ìnkè kó medibii ndo dè tu onìtì bè nàké wènwè Tináànsààtì Kuyie nkpààtiyuu kpeti bá ò í ntì banté kè dibòò katení ké tì dèite. ²⁰ Fekũũfè medibii ndo fèè ìnkè tu onìtì bè nàké wènwè Tináànsààtì kòo tì còuté mecãã nè diwèi. ²¹ Ó í nyóu kè tì bo fiíkú o mieke, ò í mmàke mæwéérìimè, meyeñcaàrìimè tùòkení dii mònni yoo bè ò fèũ nKuyie nnáànti kpéí, ò pànkèe búttinné Kuyie. ²² Tipotì medibii ndo tìi mieke tú onìtì bè nàké wènwè Tináànsààtì, meborime kó iyentotí nè a bo ndómè tikpàtì kè dèe tì èüté bá ti í mpĩ mmutómmú mamù o mieke. ²³ Ketenkè sààkè medibii ndo kèè mieke tú benitibè mbe bè nàké bè Tináànsààtì kè bè tì còuté nè be yèmmè memou ke kòte ke waanní betòbè, yie sipísitãti, otòu sipísikuò, otòu tekòtè (100).

Yesu dònnenèmè Kuyie nkpààtiyuu kupaku

²⁴ Kè Yesu yíé ké bè nàké medonnimè tēmè ke dò: Kuyie nkpààtiyuu dònnè onìtì mōu nwe wèè do buotí tidibotì sààtì o paku. ²⁵ Keyènkè benitibè yé nke duó dii mònni kòo kpantídèntòu katení kébuotí timúyeiti tì tì dònnè de kó kupaku mieke kéité. ²⁶ Tidibotì sààtì yènní dii mònni timúyeiti tì tì dònnè kè tí múnkèe yènní. ²⁷ Kè kupaku yíè nkó betómbèè ò beke ke dò: Okótì a í buotí tidibotì sààtì nti a pakaà? Timúyeiti tì tì dònnè tì né boní de ke yènní de mieke. ²⁸ Kòo bè tènné ke dò: N kpantídèntòu weè dòò memme, kè betómbèè ò beke ke dò: Á dó kè tì kate kéhu de kó timúyeitaà? ²⁹ Kòo bè tènné ke dò: Áà kè di u timúyeiti di yàà bo taunnè tidisààtì. ³⁰ Yóunè kè dè nwè nke kótírí kè dididèi tùòke n di nàké, kè dí keté kékéĩ timúyeiti kébou kécóu, kédeè kékéĩ tidisààtì kéánnè m bou mieke.

*Yesu dònnenèmè Kuyie nkpààtiyuu fèyònfè
(Wénté Mariki 4:30-32 nè Duku 13:18-19)*

³¹ Kè Yesu yíé ké bè nàké mēdonnimè tēmè ke dō: Kuyie nkpààtiyuu dōnnè fēyōñfē dōmmè mmē ke kēñnì, ³² kàa né fē buotí fēe yēnní kékóté kēnaá mmutie diēmù nè ibakē kē sinəə yīē nyi ñnkè.

Yesu dōnnēmè Kuyie nkpààtiyuu mutie mùù muuti pēē
(Wénté Duku 13:20-21)

³³ Kè Yesu bè nàké mēdonnimè tēmè ke dō: Kuyie nkpààtiyuu dōnnè mutie mùù muuti pēē mù dōmmè mmē kòo nitipòkù ɔ̃ mù wáá nsámpròrè kékəɔrənè tipēēcootì kè tìi múútí timəu.

Yesu do náámmè yēnāanhāntiyè

³⁴ Yesu do ɔ̃ nnáannè benitibè nè yēnāanhāntiyè nye sǎǎ, ³⁵ kè dè bo dɔ̃ Kuyie mpāānāantì náantò do nàké tì ke dō: M bo bè nàké nè yēnāanhāntiyè ké bè benke dēè sòri nè Kuyie ndòdmè kutenkù.

Yesu wēñkūnnēmè tidibotì nè timúyeiti dē kó mēdonnimè
(Wénté Mariki 4:33-34)

³⁶ Kè Yesu cau ndit̃nnì kékò nteçfètè, kòo tancóumbèe tíí nho borè kóò beke ke dō: Á ti wēnkūnnē timúyeiti bè buotí tì kupaku miēke dē benkú mù.

³⁷ Kè Yesu bè tēñné ke dō: Wèè buotí tidibotì sààtì wèè tu Onit̃bire. ³⁸ Kè kupaku tú kutenkù, kè tidibotì sààtì tu bèè tu Kuyie nkpààtiyuu kəbe, kè timúyeiti tú bèè tu dibə̃ kəbe. ³⁹ Kupaku yìè nkpantídèntəu wèè buotí timúyeiti wèè tu dibə̃, kè dididèi tu kutenkù kó mudeèmù, kè bēdidèibè tu Kuyie ntōrè. ⁴⁰ Bè ɔ̃ kēi mēè botí timúyeiti kécú, dē yó mmē ndò kutenkù kó mudeèmù mōnnì. ⁴¹ Onit̃bire bo tōnnì Kuyie ntōrè kè yē tǎnké Kuyie nkpààtiyuu miēke bèè tanninko betəbè mēyei mmieke nè bèè dǎ̃ri Kuyie nyí dǎ̃ dē, ⁴² kè bè ānné muhǎǎ mmieke bè yó nkuò ndè ke cáá mbe nìi. ⁴³ Dē mōnnì bèè dǎ̃ri Kuyie ndó dē kè bè mmietì ke dōnnè diyìè bē cice kó dikpààtiyuu miēke. Kè wèè mǎke yeto ke bo keè wèè keè.

Yesu dōnnenēmè Kuyie nkpààtiyuu dēmarè sààrè dēè sòri kupaku miēke

⁴⁴ Kuyie nkpààtiyuu dōnnè dēmarè sààrè nde dēè sòri kupaku miēke, kòo mǎu dē yà kédə̃ kè dē sōnnē kékōnnè diwèi, kēfité ɔ̃ mǎke dēè kó dimǎà kékəte kédonté dē kó kupaku.

Yesu dōnnenēmè Kuyie nkpààtiyuu mēdèi

⁴⁵ Kuyie nkpààtiyuu dōnnè mēdèi nsààmè mmē opotaà nwanti mē. ⁴⁶ Ọ̀ pèté dii mōnnì mēdèi nsààmè mēè díití kpeñnì kékò nkéfité ɔ̃ mǎke dēè kó dimǎà kē mē donté.

Yesu dōnnenēmè Kuyie nkpààtiyuu muyĩndit̃mù

⁴⁷ Kuyie nkpààtiyuu dōnnè muyĩndit̃mù mmu bè bə mmù dàméèrì miēke ke pī nsiyĩ sibotí sibotí. ⁴⁸ Mù píe ndiì mōnnì kè bèè mù yū̃ nkédenneni, kékari kētānké sisààsì kēānné yemámmùyákè kēútóo des̃intékperē. ⁴⁹ Dē yó mmē ndò nkutenkù kó mudeèmù mōnnì, Kuyie ntōrè bo kətení kēbate besààbè nè beyeibe, ⁵⁰ kēānné beyeibe muhǎǎ mmieke bè yó nkuò ndè ke cáá mbe nìi. ⁵¹ Kè Yesu bè beke ke dō: Di banté dē kó tināantì diməuà? Kè bè dō: Ɛ̃ tì tì bantému. ⁵² Dē mōnnì kòo bè nàké ke dō: Dē kpeí nte ikuó wǎàtì wèè yie nKuyie nkpààtiyuu kpeti mesàà ɔ̃ mǎke tikpàtì tìdétì nti o miēke, metaummè kótímè kpeti nè mēpàmmè kpeti.

Yesu èi kəbe do í ɔ̃ tǎ
(Wénté Mariki 6:1-6 nè Duku 4:16-30)

⁵³ Kè Yesu bè nàké dē kó mēdonnimè mēməu kēité dēborè, ⁵⁴ kékəte Nansaretì ɔ̃ biíkú dii èi kēnnáá Kuyie nnāantì kutííntouku miēke kè dēè di benitibè mēdiè

kè bè ntú: Ò yà de mecii mmie? Ò yĩme ke na ke dɔɔri tidiɛti tii? ⁵⁵ Wenwe odabeesũɔti bire! Maari bire! Kòo neí tú Isaku nè Sosefu nè Simɔɔ nè Sudi, ⁵⁶ kòo tábè bo ti cuokè! Ò né yà dè de kó muwẽrímú?

⁵⁷ Kè deè nte kè bèe ò yete. Kè Yesu bè nàké ke dò: Bè ɔ̃ í nsènkèrì Kuyie mpããnáànti náàntò mɔ̀u kupíkù makù kè dè í tú o ɛi kɔbe nè o cĩɛtè kɔbe.

⁵⁸ Ò í ndò tidiɛti péu dɛborè bè í ò tá mmèè kpéí.

14

Bè kùòmè Isāā-Batiisi

(Wénté Mariki 6:14-29 nè Duku 9:7-9)

¹ Edɔti Kadidee kóo kpààti kèè diì mɔ̀nni kè bè nàa nYesu kpéí, ² kénáké o kó betɔ̀mbè ke dò: Isāā-Batiisi weè wète ke yànté deè te kòo mɔ̀ke muwẽrímú ke dɔɔri tidiɛti.

³ Ke yé weè Edɔti do duómmè kè bèe pĩ nyIsāā kébou kékpetínné wenwe Edɔti o nantè Fidipu pokù Edodiyati kpéí. ⁴ Ke yé Isāā do nàkémè Edɔti ke dò: A í dò nkéfiete a nantè Fidipu pokù képuoke.

⁵ Kè Edɔti ndó ke na nkù Isāā kè né ndé benitibè ke yé bè do yémèmu Isāā tumè Kuyie mpããnáànti náàntò.

⁶ Kè Edɔtii ànné o peité yiè kó dibanni. Kè Edodiyati kóo sapàa nta kéhaá benitibè iikè kè dèe narike Edɔti mediè, ⁷ kòo béi nke dò: Osapàa mbeke a dó dèè kó dimàa m bo dè nda duó, mĩ béi! ⁸ Kòo yɔ ò tié nkòo nàké Edɔti ke dò: Ànné Isāā kó diyuu dibuu mieke ké n duó ndie!

⁹ Kòo kpààti yèmmèe caàrè, ò né me ndiémmè ke béi nho kɔbe iikè kòo dò bèe di nhò duó, ¹⁰ kètɔ kè bèe kɔte dikpetintou mieke kéféúté Isāā, ¹¹ kéànné o yuu dibuu mieke kékɔtenní kéduó nhosapàa kòo di duó nho yɔ. ¹² Kè Isāā kó betancòumbèe kɔte kóò túóté kékũnné kédeè kékɔte kénáké Yesu dèè dò.

Yesu sântemè Kuyie mpéèbè bènùmmù nè siyĩ sidsèsi kè dèe sũũ

(Wénté Mariki 6:30-44 nè Duku 9:10-17 nè Isāā 6:1-14)

¹³ Yesu ti kèè diì mɔ̀nni kéta kudabekù kéité kénkɔri dikpàa omáa borè. Kè benitibèe ti kèè kéyènni be ekè kóò tũnnè nè be naàcèi. ¹⁴ Kè Yesu nyètiní kudabekù kéyà benitibè péu kè mesémmèe ò pĩ kòo mmiekũnko bemuɔmbè.

¹⁵ Kuyuoku mɔ̀nni kè Yesu tancòumbèe ò nàké ke dò: Diyiè mè ndèèmè kè ti bo dikpàa cuokè, duó nkè benitibèe kɔte yehèkè kédonté kèdi. ¹⁶ Kè Yesu bè tènné ke dò: Bè í dò nkékɔte, duónnè be kè bèe di. ¹⁷ Kè bèe ò tènné ke dò: Ti mɔ̀ke die mpéèbè bènùmmù máa ndi nè siyĩ sidsèsi. ¹⁸ Kè Yesu dò: N duónnènni de.

¹⁹ Kòo duó nkè benitibèe kari timúti ïnkè kòo túóté péèbè bènùmmù nè siyĩ sidsèsi kébóuté késante Kuyie nkéwérí péèbè kéduó nho tancòumbè kè bèe totí benitibè. ²⁰ Kè benitibè bemouu cááké kénsànnè kè dèe súó kémpíéké yemámmùyákè tepíítè nè yèdéè kòo tancòumbèe tɔ. ²¹ Bèè do cááké de kóò péè nè de kó siyĩ bè bo ntùðke sikɔupísìnùmmù (5000), bè í kàannè benitipòbè nè ibí.

Yesu do kéréme menie nyĩnkè

(Wénté Mariki 6:45-52 nè Isāā 6:15-21)

²² De kó difɔ̀nkúò kè Yesu duó nkòo tancòumbèe ta kudabekù ke bo ò niiténè késénté menie nyáa kè wenwe nkpaá ke ciénko benitibè. ²³ Ò bè cié ndiì mɔ̀nni kédeè kédeke ditàri omáa borè, kémbáa nKuyie nkè keyènkè yàa biitenè kòo nkè kpaá omáa. ²⁴ De mɔ̀nni kè kudabekù bo menie ncuokè kè kuyaakù fuutini ku iikè kè yenéfinfirè kù kɔ́nnè. ²⁵ Kukũnwentóo mɔ̀nni kè Yesu nkɔri o

tancòumbè borè ke kéri menie nyĩnkè. ²⁶ Bè ò yà dìi mònñi kòò kèríní menie nyĩnkè kè kufõwáá mbè auté kè be yèmmè ndò dibòò marì ndi.

Kè bèe kuónko mediè. ²⁷ Kè Yesu bè nàké ke dò: Bá nyĩèkùnè, mínwe kufõwáá mbáá di pĩ.

²⁸ Kè Pierii béi nke dò: N Yiè, kè fõ nwe duó kè n kétóo menie nyĩnkè ke da co. Kè Yesu dò: Kéténí. ²⁹ Kè Pierii yènni kudabekù kékété menie nyĩnkè kénwetí Yesu. ³⁰ Ò yà dìi mònñi kuyaakù kpeñnì mè kè kufõwáá nhò pĩ, kòò keté ò bo diumè kékuónko ke dò? N Yiè n deetè!

³¹ Kè Yesu pánkèe dieke o nòutè kóò pĩ nkóò nàké ke dò: Dè dòmmè kàa wète ke yĩèke, a í tá kè dè deu!

³² Bè ta dìi mònñi kudabekù kè kuyaakùu cómmú. ³³ Yesu tancòumbè bèè do kpaá kudabekù mieke kè bèe nínkóo o ìikè ke dò: A mènke tú Kuyie mBire nde.

*Bemuambe do káámmè Yesu ke mieri
(Wénté Mariki 6:53-56)*

³⁴ Kè bèe sénté menie nkétuàke Sennesareti kó ketenkè. ³⁵ Benitibè bèè dè bo kè bèe banté Yesu kénáké yehékè yemau yèè dè tàké kè bè nkòrìnèni bemuambe o borè, ³⁶ koò bàá nke tú wèe yóu kè bèe kááké bá o yaàbòrì mànkú. Bèè kó dimàà kááké o yaàbòrì kè bèe miété.

15

*Kuyie nkó ikuó nè benitibè kpèyi
(Wénté Mariki 7:1-13)*

¹ Kè Fadisiēbe nè ikuó wāàbèe yènni Sedisademmu kékatení Yesu borè kóò beke ke dò: ² Dè dòmmè kàa tancòumbè í dōori ti yembè kó ikuó ke ò di ke í nite?

³ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Díndi tá, dè dòmmè kè di yóu Kuyie nkó ikuó ke tū ndi mómmambe di kpèyi? ⁴ Kuyie nnáañti tu: Á ndé a cice nè a yō, kè wèè sǎǎ nho cice yoo o yō bèe ò kù. ⁵ Kè díndi tú kè wèè cice bo dikònni kòò ò nàké ke tú, ò na nhò pǎ dè, ò dè pǎ Kuyie nku, dè deèmu. ⁶ Di kù Kuyie nkó ikuó nyi ke tū ndi mómmambe di kpèyi. ⁷ Meyèmmè mèdémè yembè díndi! Kuyie mpāānāañti náañtò Esaii do naatimu ò nàa ndii mònñi ke tú:

⁸ Be nnitibè sánti Kuyie nnè be nò nye kè be yèmmè né kù détnè.

⁹ Bè kù bàá ndetètirè nde ke tiè mbe mómmambe kó ikuó ke dò n yì tú Kuyie n kpèyi.

*Dè sīnkunko oniti
(Wénté Mariki 7:14-23)*

¹⁰ Kè Yesu nàké ditīnni ke dò: Kénténè kékeè tii. ¹¹ Dè í tú oniti yo ndè deè ò sīnkunko, tináañti tii yīléní oniti nùù tii ò sīnkunko.

¹² Kòò tancòumbèe tóónni o borè kóò nàké ke dò: A béi ntii náañti yonkemu Fadisiēbe. ¹³ Kè Yesu bè nàké ke dò: N cice Kuyie nyí fiíkú dè tie nkó dimàà ò bo dè u. ¹⁴ Nwúónnè be, tiyũñnti tii dèri titeti. Kè kuyũñnkù me ndèri kutèkù tì bo do tidé difōtìrì mieke.

¹⁵ Kè Pieri dò: Á ti nàké de kó dináānhāntìrì tu mù. ¹⁶ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Di múnke í na ke bo bantáa? ¹⁷ Di í yé ke dò ndèè taà dinùù dè kòrì tipouti nti ke pēnkù ke yièa? ¹⁸ Dèè me nyièní dinùù dè bonni meyèmmè mieke nke, kè deè sīnkunko oniti. ¹⁹ Meyèmmè mieke nke iyeñtoti yeiyi yiènímè, ìi tu: Munitikòu nè a bo duónèmmè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dōu nè di bo ndouti dōutinè ditòbè nè mupocēnwammù nè muyóò nè muyeticaàrimù nè iwátii. ²⁰ Ntèndè dèè sīnkunko. A bo dimè ke í nite deè í sīnkunko oniti.

*Kannahã kóo nitipòkù do támè Yesu
(Wénté Mariki 7:24-30)*

²¹ Kè Yesu íté dèborè kékòte Tiiri nè Sitṣṣ kó kutempē mmiēke. ²² Kòo nitipòkù mǎuū kǎtení o borè kóò bántè ke dǎ: Okótì! Dafiti kó dèbire n kuó mmesémme, dibǎò dii ta n kóo sapàà koò fěũnko mediè.

²³ Yesu me nyí nhò tēnné tìmatì kòo tancòumbèè ò nàké ke dǎ: Dǎò we ò da békú tì, ke yě ò tì tūmmè ke wékíí. ²⁴ Kè Yesu dǎ: Kuyie nni ntōnní Isidayēeribe kpéí nke, bèè dōnnè ipe ìi feti.

²⁵ Kè dè kóo nitipòkùu nínkóo Yesu ìikè ke dǎ: Okótì n teennè! ²⁶ Kè Yesu dǎ: Dè í wenni a bo túótémè ibí kó mudìi kédúú nyimǎbí. ²⁷ Kòo nitipòkùu bēi nke dǎ: Mómмуə nwe Okótì, nè memme simǎó né ò ntóumu icabìri si yìè nyo nkè ìi duò.

²⁸ Dè mōnnì kè Yesu ò nàké ke dǎ: Onitipòkù a tá kè dè dēumu, dēe dǎò a dómè. Memme kòo kóo sapàà pǎnke miēté.

*Yesu miékūnnemè bemuǎmbe Kadidee kó menie ntaké
(Wénté Mariki 7:31-37)*

²⁹ Kè Yesu íté dèborè kékété Kadidee kóo dà mèèrì pēémme kékòte kédeke ditāri ìnkè kénkari. ³⁰ Kè benitibè péu nkōrinēnì o borè yekpīē ònè tihòùtì nè tiyũǎntì nè yewũǎ ònè bemuǎmbe tǎbè péu ké mbè dǎunko Yesu borè kòò bē miékũnko.

³¹ Kè benitibèè yà yewũǎ nnǎámmè, kè tihòùtì cèntì kè yekpīē nsèirì kè tiyũǎntì wènnì kè dēe bē di mediè nkè bē nsǎntì Kuyie nyIsidayēeribe tũ nkù.

*Yesu do yíe kédǎòmè tidietì kè benitibè sikǎupísìnàà di
(Wénté Mariki 8:1-10 nè Matie 14:13-21)*

³² Kè Yesu yú o tancòumbè kè bē nàké ke dǎ: Mesémme mèè m pīñnè bē nnitibè, diyìè tǎǎnnì ndi yíe ònè bē bomè m borè, bá bē í mǎke bē bo di mù, kè m bē cié mmemme bē yàa bo duó kuce nè dikōnnì.

³³ Kòo tancòumbèè ò nàké ke dǎ: Ti bo pété dè mudìi dikpǎà dii ncuokè kè ditīnnì dii ndi kénsànnè? ³⁴ Kè Yesu bē beke ke dǎ: Di mǎke pēēbè bèdè? Kè bē dǎ: Bèyiekè nè siyĩ sǎmpó.

³⁵ Dè mōnnì kè Yesu duó nkè benitibèè kari ketenkè. ³⁶ Kòo túóté pēēbè bèyiekè nè siyĩ kēsǎnte Kuyie nkè bē wérì kédúú nkòo tancòumbèè dè totì benitibè.

³⁷ Bemǎu kè bèe cááké kénsànnè kè dēe súó nképíe yemámmùyákè yèyiekè kòo tancòumbèè tǎ. ³⁸ Bèè do cááké dè kóò pēē bē do bo sikǎupísìnàà ndi (4000) bá bē í kàannè benitipòbè nè ibí. ³⁹ Yesu cié ndi mōnnì benitibè kédèe kéta kudabekù kékòte Makatǎǎ.

16

*Fadisĩēbè nè Sadusĩēbè bekemè Yesu tidietì
(Wénté Matie 12:38-39 nè Mariki 8:11-13 nè Duku 11:16, 29, 12:54-56)*

¹ Fadisĩēbè nè Sadusĩēbè kè bē ndó kédíí nYesu kékòte o borè kóò beke ke dǎ: Dǎò tidietì kè ti banté ke dǎ nha bonnì Kuyie mborè. ² Kè Yesu bē tēnné ke dǎ: Diyìè ò ntati kè di tú kēĩnkè bo ncaánnì ke yě tiwetì wennimè yíe, ³ dikũnweñnì kè di ntú fetaafè yóó nimu yíe nke yě tiwetì sòumè. Dè dōmmè kè di nǎ nke bannì tiwetì kó mebenkùmè ke né í bannì yebenkùyè di yau yè yewe yie mmiēke. ⁴ Di mmōnnì kó benitibè bèè bütinné Kuyie ke dǎori meyei bē m békú tidietì, bē me mbáá yà tìmatì kè dè í tũ tũ do dǎò Kuyie mpǎǎnǎǎntì náǎǎntò Sonaasi.

Ò yí memme ke íté kēpēēté kè bē yóu.

*Yesu yēmme bē ndakè Fadisĩēbè nè Sadusĩēbè bē kó itié nképí
(Wénté Mariki 8:14-21)*

⁵ Kè Yesu tancóùmbè nsenti menie nyáà nkéyè mbè bo ntómè pèè. ⁶ Kè Yesu bè nàké ke dò: Nyénè Fadisĩèbe nè Sadusĩèbe be kó mutie mùu muuti pèè mu kpéi.

⁷ Kòo tancóùmbè yèmmè ndò nhò nàa mèmme bè í tò mèè kpéi nke pèèbè.

⁸ Kè Yesu banté be yèmmè ké bè nàké ke dò: Dè dòmme kè di mọke meyèmmè mèmme botí? Di í tá kè dè deu! Dè dòmme kè di yèmmè dò ndi í tò mèè kpéi nke pèè, ⁹ di mu nyí bantáa? Di í kpaá ke yé n sòò wèrí pèèbè bènùmmù kè benitibè sikəupísìnùmmù (5000) cááké kénsànnè kè yemámmùyákè nkpaá súó nyèdè kè di tɔaà? ¹⁰ Nè pèèbè bèyiekè n sòò wèrí bè kè benitibè sikəupísìnàà (4000) cááké kè yemámmùyákè nkpaá súó nyèdè kè di tɔaà? ¹¹ Dè dòmme kè di yèmmè dò n di náánnè pèè kpéi nke n yĩ dìi mònni nyénè Fadisĩèbe nè Sadusĩèbe kó mutie mùu muuti pèè mu kpéi.

¹² Dè mònni kòo tancóùmbèe banté ke dò nhò do í bè náánnè mutie mùu muuti pèè mu kpéi, kòò bè náánnè Fadisĩèbe nè Sadusĩèbe be kó itié nkpeí nke.

*Pieri nàkémè Yesu tumè Kuyie mBire
(Wénté Mariki 8:27-30 nè Duku 9:18-21)*

¹³ Yesu tùàke dìi mònni Sesadee Fidipu kó dihei kébeke o tancóùmbè ke dò: Benitibè yé n tú we mí nhOnitibire? ¹⁴ Kè bèè ò tènne ke dò: Bèmbè yèmmè do nha tú Isāā-Batiisi, kè betòbè yé nha tú Edii, kè betòbè tu a tú Sedemii yoo Kuyie mpāānāantì náam̀bè kóò m̀u. ¹⁵ Kè Yesu bè beke ke dò: Díndi né yé n tú we? ¹⁶ Kè Siməo Pierii ò tènne ke dò: A tú Kirisi nwe Kuyie Bire. ¹⁷ Kè Yesu ò nàké ke dò: Siməo Sonaasi bire, dè nda naati ke yé n cice Kuyie nkuu tì nda nàkémè, f̀s̀ò í tì banté nè amáa. ¹⁸ N né da náámmu ke tú a tú ditári ndi, dìi tárì ìnkè nke n yóó f̀ímmè n kó ditìnni, bá mukũũ báá na ké kù nampè. ¹⁹ M bo da duó nKuyie nkpaàtiyuu kó sikpetisi, kàa yete dè ketenkè, Kuyie ndè yete kèĩnkè, kàa yie ndè ketenkè Kuyie ndè yie nkèĩnkè.

²⁰ Dè kó difōnkùò kè Yesu cau nho tancóùmbè ke dò: Di báá nàké òm̀u n túmè Kirisi Odeetiwè Kuyie nnàké wèè kpéi.

*Yesu do náámmè o kũũ nkpeí
(Wénté Mariki 8:31-33 nè Duku 9:22)*

²¹ Dè kó dimònni mièke nke Yesu ketémè kénnaa nho tancóùmbè ke tú: N dò nkékatè Sedisademmu nwe ikuó tũmbè kó bekótibè nè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wāābè kè bè n f̀eũ, ké n kuə, kè n yánté diyie tǎānni yie.

²² Kè Pierii ò yu kékenténè kóò nàké ke dò: N Yiè, Kuyie m báá yie nkè dè da tuəkení.

²³ Kè Yesu wēēte kénáké Pieri ke dò: Fũte m borè f̀s̀ ndibəò! A dó ké m bəmmu, a toti mèè yèmmè í tú Kuyie nkōme, benitibè kōme mme.

*Ti bo ntũ mmèè botí Yesu
(Wénté Mariki 8:34-9:1 nè Duku 9:23-27)*

²⁴ Kè Yesu nàké o tancóùmbè ke dò: Kòò m̀u dó ké n tũnne wèè bútinne omáa, kèto o dapāātí ké n tũnne*. ²⁵ Ke yé wèè bo ndó kédeetè o f̀ōmmu ò bo mù f̀étinne, kè wèè duó nho f̀ōmmu n kpéi kòò mù pèté. ²⁶ Onitì bo cōnte ba kòò m̀ake kutenkù kuu nkperè deməu kòò wēnni né feti. Onitì bo yietí ba kòò wēnni yenté? ²⁷ Ke yé Onitibire yó nwētinimè nè de cice wērimú ke neínè Kuyie ntōrè, kèyietí bá wè o tōmmú mannè tii yeti. ²⁸ N di náá mmómmuə nwe díndi bèè bo diè ndi kó bèmbè yó nkpaá f̀òumu kéya Onitibire kè dè wētiní ke bo baatè de kpààtiyuu.

* 16:24 Wénté 10:38 nè tii wénkùnnè

17

Yesu kònti do cèètémè

(Wénté Mariki 9:2-13 nè Duku 9:28-36)

¹ Kè dè mmàke yewe yèkuò kè Yesu túóté Pieri nè Isaku nè Isaku nantè Isāā, kè bɛɛ deke ditāri diēri mari ĩnkè bɛmāā borè. ² Kè Yesu kònti ceetɛ bɛ ĩkè, kòo ĩkè mmiēti ke dō ndiyiè, kòo yāātii pɛike kɛmpīnti. ³ Kè bɛ nyóó daate kɛyā Mɔyiisi nè Edii kè bɛ nāánnè Yesu. ⁴ Kè Pierii náké Yesu ke dō: N Yiè ndè wennimu ke dō nti mbo diɛ, kàa dō m bo dō titouti tītāāti, fɔ nkùmāā, Edii kùmāā, Mɔyiisi kùmāā.

⁵ Ō kpaā ke mɛ nnāā kè diwɛtirì marii kɛtení ke mietí kè bɛ kǎáanko kè bɛɛ keɛ metammè mamè di miɛke kè mɛ tu: Yiè nweè tú m birɛ kè nh ò dō mɛsāā, koò yárí mediè, nyíénnè o kpeti.

⁶ Yesu tancóumbè kèè dii mōnni dɛ kó metammè kè kufɔwāā mbè auté kè bɛɛ do kɛnsīi nkɛtenkè. ⁷ Kè Yesu tɔónko bɛ borè kè bɛ bāutɛ ke dō: Kufɔwāā mbāā di pī, íténè.

⁸ Kè bɛɛ ínní bɛ yɔ ke wénténí kɛyā Yesu māā.

⁹ Bè cutiní dii mōnni ditāri kè Yesu bɛ cau nke dō: Di báá yie nkénáké òmòu di yā dè, kè Onitibire yāa yánténè.

¹⁰ Kè Yesu tancóumbè o beke ke dō: Ba nkpéi nte kè ikuó wǎǎbè tu Edii weè dō nkéketé kékɛtení? ¹¹ Kè Yesu bɛ tɛnné ke dō: Mómumu nwe Edii dómme kéniié kékɛtení kɛtūntɛ demòu. ¹² N di náámmu ke tú Edii kɛtenímu ke dèè, bá benitibè í ò banté ke ò dō bɛ dō mɛè botí, mɛè botí nku bɛ yóó fɛǔmmè Onitibire.

¹³ Kòo tancóumbè banté ke dō nhò bɛ nāánnè Isāā-Batiisi kpéi nke.

Yesu tancóumbè do yĩkɛmè dibò

(Wénté Mariki 9:14-29 nè Duku 9:37-43)

¹⁴ Bè tūðke dii mōnni ditānni borè kòo niti mòu kɛtení Yesu borè ke nínkóo o ĩkè ke dō: ¹⁵ Okótì! Kuó m birɛ mɛsémme, dè duò yecíncirè nyɛ sǎā muhǎā mmiɛke nè meniɛ ke fɛǔrì mediè, ¹⁶ kè n dè kɛnní a tancóumbè borè kè bɛ yĩkɛ bɛ bo dè miɛkūnnemè.

¹⁷ Kè Yesu bɛi nke dō: Itookperí yembè díndi, mǔi yó nhǎ ke di tɔāā? Mǔi yó nhǎ ke di bonāā? Kɛnní debirɛ m borè!

¹⁸ Kè bɛɛ dè kɛnní kòo pɛi ndibò kè dii yè, kè debirɛ pǎnkɛ mieté.

¹⁹ Kòo tancóumbè o beke bɛ borè bɛmāā ke dō: Dè dómme kè tínti í na ke dènnɛ dɛ kó dibò? ²⁰ Kè Yesu dō: Di í tá kè dè dɛu. Mómumu nwe n di náámmè kè di do ntǎ bá kè dè mmānnè fɛyònfɛ, dɛmarè na bá ndi yòunè, di níi na nnamu kénáké ditāri ke dō: Íté! Kè dii íté. [²¹ Dibò dii mbotí ɔɔ í nyè kè di í boú dinùu ke bántɛ Kuyie.]

Yesu do náámmè o kǔĩ nkpéi nkucɛ mɛdérímè

(Wénté Mariki 9:30-32 nè Duku 9:43-45)

²² Diyiè mari Yesu nè o tancóumbè kè bɛ mbo Kadidee kó kutempɛ nkòo bɛ nàké ke dō: Bè bo fítɛ Onitibire, kè bɛɛ dè kùò, ²³ diyiè tǎánni yiè kè dèè yánté.

Kòo tancóumbè yèmmè caārè mediè.

Yesu yietímè Kuyie ncĩtè kóò dàmpóò

²⁴ Yesu nè o tancóumbè kè bɛ tuðke Kapennaummu. Bè cǔu Kuyie ncĩtè kóò dàmpóò kè bɛ beke Pieri ke dō: Di kóo kótì í yietì Kuyie ncĩtè kóò dàmpóò?

²⁵ Kè Pieri dō: Ō yietimu.

Pieri ta dii mōnni tɛtĩtè kè Yesu niitɛ kóò beke ke dō: Simò a yèmmè dō nwe ndò nkéyietì dàmpóò, kɛtenkè yembāā, kè bɛpòðbè? Kòò dō: Bɛpòðbè. ²⁶ Kè Yesu ò nàké ke dō: Kɛtenkè yembè í dō nkéyietì. ²⁷ Ti né í mɛ ndómè dèè bɛ yonke, kɛtɛ

dàmèèrì kébo nha yĩmpie, a bo keté kētuoti tèè yĩntè, á baá te nùù kédeite fedífè kè fè mmànnè n kóò dàmpóò nè a kou kàa bè yietí.

18

Yesu tancóumbè nènnimè tikóti kpéi

(Wénté Mariki 9:33-37 nè Duku 9:46-48)

¹ De mōnni kè Yesu tancóumbèè ò beke ke dō: We nyó mbaké Kuyie nkpààtiyuu mièkè?

² Kè Yesu yúni debire sámpórè kécónné be ìkè ké bè nàké ke dō: ³ Mómumu nwe n di náámmè kè di í cèète ke naánnè ibí sámpóyì di báá ta Kuyie nkpààtiyuu mièkè. ⁴ Wèè bo kékùnnè omáà kénáà debire sámpórè wèè yó ntú odièwè Kuyie nkpààtiyuu mièkè. ⁵ Kè wèè cōuté debire marè nè n kpéi ò cōuté mínwe m mómumu.

Wèè bo bo nhotòu meyei mmieke ò bo yà

(Wénté Mariki 9:42-48 nè Duku 17:1-2)

⁶ Kòò mōu bo mbesámpóbè biè mbèè n dō be kóò mōu meyei mmieke, kè bè ò dùú nditári dièrì ke dootóo dàmèèrì mièkè dè ntōũ. ⁷ Meyei nyí yóó paà kutenkù, wèè né bo tanné otòu meyei mmieke ò bo yà!

⁸ Kàa nòutè tèè yó nte yoo a naàcètè kàa dōò meyei, kéétè te kédootóo mēdētīmè. A bo tamè mufòmumu mómumu mièkè nè kubakù kumáà yoo kutàaku kumáà dè tōũnè a bo mmàkemè debaà ndèdèrè nè itààke idèi ke né ta muhāā mmùù í kō mmu mièkè. ⁹ Kàa nōnfè fèè me nyó nte kàa dōò meyei nkpéétè fè kédootóo mēdētīmè, a bo tamè mufòmumu mómumu mièkè nè kunānfīkù dè tōũnè a bo mmàkemè inuò nyidèi ke né ta muhāā mmùù í kō mmu mièkè.

Fèpièfè fèè feti

(Wénté Duku 15:3-7)

¹⁰ Nyénè ke báá senkèrì besámpóbè biè nkóò mōu, n di náá mómumu nwe Kuyie ntōrè yèè bè bàà yè mōkemu kuce ke bo beé nKuyie mbe kpeti. ¹¹ [Ke yé Onitibire kàtenímè ke deetè bèè feti bēmbē.]

¹² Di yèmmè dō nkòò niti mōke ipe tekōutè (100) kè fēmáà feti ò báá yóu sipísìwei nè ìwei kè ì nkpaà dinaacēnhòò kòò kòte kéwammú fèè me nfetaà? ¹³ N di náá mómumu nwe ò fè yà dii mōnni dè bo ò narike kēpēētè sipísìwei nè ìwei ì me nkpaà ke í feti. ¹⁴ Mèè botí nku di cice Kuyie nyí dómè besámpóbè biè nkóò mōu feti.

Kàa kou dōò meyei nha ò nàké

¹⁵ Kàa kou dōò meyei, kòte kóò nàké didé borè, kòò yie nha ò tēnnénímu kuce kusàakù mièkè, ¹⁶ kòò me nyí yie nha yú onitì òmáà yoo bèdébè kè di wēnnè benitibè bèdébè yoo bètāāti ké tì tūntè. ¹⁷ Kòò me nyí yie ndi kpeti, nàké tì ditīnni, kòò í yie nditīnni kpeti, dí ò wèntè wèè í yé Kuyie, osoùnti. ¹⁸ N di náá mómumu nwe di bo yete dè ketenkè, Kuyie mbo dè yete kēīnkè, kè di yie ndè ketenkè Kuyie ndè yie nkēīnkè.

Ti bo wēnnémè dinuù kébántè Kuyie

¹⁹ N di náámmu kè benitibè bèdébè wēnnè ketenkè īnkè ke mōo bá dèè botí n cice wèè bo kēīnkè ò bo dè mbè duó. ²⁰ Ke yé kè benitibè bèdébè yoo bètāāti tii ndè n kpéi m bomu be cuokè.

Okpààti do cīēmè obanteu

²¹ De mōnni kè Pierii beke Yesu ke dō: N Yiè, kè n tèbite n caari, n dō nkóò cīē nkuce mède? Kuce mèyiekàà? ²² Kè Yesu ò tēīné ke dō: Áà, m báá da nàké ke

dò kuce mèyiekè, m bo yĩ á ò cĩé nkè dèe tuòke sipísìyiekè kuce mèyiekè. ²³ Mèè botí nku Kuyie nkpààtiyuu dònñèmè okpààti mǎu wèè do dǎ o kó betǎmbèè ò yietí yebàà mbè ò bannè yè. ²⁴ Ò keté dii mǎnni kémbaàti o bàà nkè bèe kǎtenní òmǎu wèè ò bannè yèsǎwèrè tekǎupíítè (1000). ²⁵ Dè kóò nìtì í mpètè ke yietí, kóò kpààti dǎ bèe ò fité wenwe nè o pokù nè o bí nè o kpere demǎu kèyietí o bàà. ²⁶ Kè weè nìtì do kénínkóo okpààti ìikè, kóò bántè ke dǎ: Minné, kè n yóó da yietímu demǎu. ²⁷ Kè mesémǎmè pĩ nhokpààti kòò ò pǎ de kó idíítí, kóò yóu kòò íté.

²⁸ Weè nìtì ítóo dii mǎnni kéconè o népo mǎu, wèè múnke o bannè idíítí sǎmpǎ, kóò pĩ nkéyíé o fǎnní ke dǎ: N yietí n díítí! ²⁹ Kòò népo nínkóo o ìikè, kóò bántè ke dǎ: Minné kè n yóó da yietímu demǎu. ³⁰ Kòò yete kóò kpetínnè kòò bo nkpetí ke yàa ò yietínè o bǎnni. ³¹ Betǎmbè tǎbè dè yà dii mǎnni kè be yèmmèe caàrè mediè, nkè bèe kǎte kénáké okpààti dèè dǎdǎ. ³² Dè mǎnni kòò kpààti yúní de kóò nìtì kóò nàké ke dǎ: Onitiyèiwe fǎ, n da pǎ a do m bannè ìi díítí imǎu a m bántè mèè kpéí, ³³ a do í dǎ nkékuó nha népo mesémǎmè m mè nda kuó mmèè botǎdǎ? ³⁴ Kòò kpààti mieke peike mediè nkòò duó nde kóò nìtì sǎndámmùbè, kè bè bo nhò kpetí kòò yàa yietínè o bǎnni dimǎu.

³⁵ Mèè botí nku n cice wèè bo kǎnkè ò yóó di dǎdǎmè, ke nsà kè di í cǎenke ditǎbè nè di yèmmè memǎu.

19

Mupobetimù

(Wénté Mariki 10:1-12)

¹ Yesu duó ndii mǎnni o tié nkédeè, kéíté Kadidee kékǎte Sudee kó kutempè mmieke, Sudité kó nyáà. ² Kè diínni dièrì nhò urínè kòò miekùnkò bemuǎmbè.

³ Kè Fadisiēbèe kǎtení ke bo ò dii nkóò beke ke dǎ: Ikuó yie nhonìtì bo betimè o pokù bá tii kpéínnáà? ⁴ Kè Yesu bè tǎnnè ke dǎ: Di í kǎa ntii wǎrì ke tú: Meketimè mǎnni Kuyie ndo dǎdǎ onìtì nè o pokù nwaà? ⁵ Nè de kpéí nkòò nitidǎu bo yóu o cice nè o yǎ kǎtaunnè o pokù kè bèe naá nhonìtì omáà. ⁶ Dè mǎnni bè ténke í bo bèdébè, bè naá nhonìtì omáà ndi. Onìtì tũ mbáá yate Kuyie ntǎu ndè.

⁷ Kè Fadisiēbèe ò beke ke dǎ: Ba nkpeí nnè te kè Mǎyiisi kó ikuó tú: Kòò nìtì dǎ kǎbeti o pokù wèè ò duó mmeyatimè kó dipátíri? ⁸ Kè Yesu bè tǎnnè ke dǎ: Di kó itookperí kpéí nte kè Mǎyiisi yè ndi mbeti di pobè, meketimè mǎnni dè do í me ndò. ⁹ N di náámmu ke tú kòò nìtì pokù í yìè ke dǎunè betǎbè kòò dǎu ò bèti ke tǔóté otǎu ò naá nwèè dǎuti dǎutinè wènwè benitipòbè.

¹⁰ Kòò tancǎumbèè ò nàké ke dǎ: Kè dè dǎ mmèmmè kòò nìtì í puoke dè tǎũ. ¹¹ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Benitibè báá na kǎcǎuté de kó tináànti kè dè í tú Kuyie nteennè bè. ¹² Mǎborimè sũmu péu mèè te kè bèmabè í puokú: Bèmabè túmu yedataà nnè bè bè piémè, kè bè fǎmmu betǎbè ke bè pǎnnè sikipààticǎi mieke mutǎmmú, kè betǎbè yóu dipopuò ke bo na kǎpĩ nKuyie nkpààtiyuu kó mutǎmmú. Kè wèè bo na kǎcǎuté de kó tináànti wèè tì cǎuté.

Yesu mǎmè Kuyie nkó mǎsàà nyibí kpéí

(Wénté Mariki 10:13-16 nè Duku 18:15-17)

¹³ Kè benitibè nkǎrínèní ibí Yesu borè kòò bo nǎo nho nǎu i ìnkè kǎbántè Kuyie nnè i kpéí, kòò tancǎumbè mbè kpǎnnè. ¹⁴ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Yóunè kè ibí nkǎríní m borè bá nyi bètinnè, ke yé Kuyie nkpààtiyuu bomè bèè i dǎnnè be kpéí nke.

¹⁵ Kè Yesu nǎo nho nǎu i ìnkè, kǎbántè Kuyie, kédeè kéíté.

Odapàà ntikpàti yìè

(Wénté Mariki 10:17-31 nè Duku 18:18-30)

¹⁶ Kòò nìtì mǎuú kǎtení Yesu borè kóò beke ke dǎ: Okótì, n dǎ nkédǎǎ ba dǎ tu desààrè kǎpété mufòmму mùù bo sǎǎ? ¹⁷ Kè Yesu ò tǎǎné ke dǎ: Dè dǎmmè kǎa m bèkú dǎ tu desààrè? Òmǎu mǎa wèè sǎ, kǎa dǎ kǎpété mufòmму mùù bo sǎǎ, a ndǎori nKuyie ntannò yǎmmè. ¹⁸ Kòò beke Yesu ke dǎ: ǎnye nye? Kè Yesu ò tǎǎné ke dǎ: Yèè tu: A báa kuǎ onìtì, a báa duǎné wèè í tú a pokú yoo wèè í tú a dǎu, a báa yúúkú, a báa souté kécaàrè a kou tǎu yètìrì, ¹⁹ a dé a cice nè a yǎ, kéndǎ a kou tǎu a dǎ mèè botí amǎa. ²⁰ Kè de kóo dapǎa nho tǎǎné ke dǎ: N tǔmmu de kó yetannò yemǎu, ònye kpǎa ke n dǎnnì tǎǎné? ²¹ Kè Yesu ò nǎké ke dǎ: Kǎa dǎ kéwenke páíí, kǎte kǎfíté a mǎke dè kǎpǎmmú idíítì beçĩribè a bo pété kǎĩnkè kó tikpàtì, kǎa dǎè á wǎtení ké n tǔnne.

²² De kóo dapǎa nkèè dìi mǎnnì de kó tinǎaǎntì kòo yǎmmèe caàrè, kòo íté ke yǎ ò mǎkemè tikpàtì mediè.

²³ Kè Yesu nǎké o tancǎumbè ke dǎ: N di náa mmómму nwe, dè bo nyǎunè tikpàtì yìè nhò bo tamè Kuyie nkpǎàtìyuu mièke. ²⁴ M bo yíé ké di nǎké ke tú dè bo nyǎunè tikpàtì yìè mbo tamè Kuyie nkpǎàtìyuu mièke kǎpǎǎtè yòyó bo tamè fǎyárfè fiè.

²⁵ Kè Yesu tancǎumbèe tì kèè kè dǎe bè di mediè, kè bè dǎ: Kè dè dǎ mmemme we mbo na kécooté?

²⁶ Kè Yesu béi nke dǎ: Dè yǎunèmu benìtibè dè me nyí yǎunè Kuyie.

²⁷ De mǎnnì kè Pìerii beke Yesu ke dǎ: Tì me nyǎumè demǎu ke da tǔnne tì kpeti né yó ndǎmmè? ²⁸ Kè Yesu bè tǎǎné ke dǎ: Mómму nwe n di náámmè Kuyie mbo dǎ dìi yìè demǎu depǎnnè kè Onìtibire nkari de kpǎàtikàrì tidietì kperi ìnkè, dínnì n tancǎumbè di bo nkari yekpǎàtikàrè tepíítè nè yédéè, kǎbekénè Isidayeeribe kó iwua ntepiítè nè idèi. ²⁹ Bèè bo yóu be cǎi nè be néi nè be tǎbè nè be cicebè nè be yǎbè nè be bí nè be paa n kpéi, bè bo pété kè dǎe nǎó nkuce tekǎutè (100) kè bè mmǎke mufòmму mùù bo sǎǎ. ³⁰ Besũkùbè bèè tu beketibè di mǎnnì bè bo naa mbesǎmbè, kè bèè tu besǎmbè di mǎnnì kè bèè naa mbeketibè.

20

Kupaku yìè nwaámmè betǎmbè

¹ Kuyie nkpǎàtìyuu dǎnnè onìtì mǎu nwe wèè do yè dikũnweǎnì sèi ke bo waá mbetǎmbè kéǎnnè o paku. ² Kè bèe taá ndiyiè dimǎa kó idíítì, kòo duó nkè bèe kǎté kénkúútì. ³ Kòo yíé kǎyè tewebiètè mǎwei, ke nsǎ mbemabè centì yaàrè bá bè í pĩ mmùmamù. ⁴ Kòo bè nǎké ke dǎ: Kǎténè kǎpĩ mmutǎmmú m paku kè n di yietí dè dǎ n di yietí mèè botí, kè bèe kǎté. ⁵ Kòo wǎte kǎkǎte diyiè cǎrmú dìi mǎnnì yeyǎ nè tewebiètè mǎtǎati mǎnnì kéwaá mbetǎbè. ⁶ Mesǎmmè kòo yè tewebiètè mǎnùmmù, kǎnsǎ mbemabè tó centì yaàrè, kòo bè beke ke dǎ: Dè dǎmmè kè di tũũ ndie nke í pĩ mmùmamù? ⁷ Kè bè dǎ: Òmǎu í tì benke mutǎmmú. Kòo bè nǎké ke dǎ: Múnke kǎténè kǎpĩ mmutǎmmú m paku.

⁸ Kuyuoku mǎnnì kè kupaku yìè nnǎké wèè bǎa betǎmbè ke dǎ: Yú betǎmbè ké bè yietí kéketé bèè dǎntení, kédente bèè keténì. ⁹ Kòo yietí bèè do kǎté tewebiètè mǎnùmmù diyiè dimǎa tǎmmú díítì. ¹⁰ Bèè do keté kǎkǎté kè bèe tuǎkení kè be yǎmmè ndò mbè yóó bè yietí kè ì pǎǎtè betǎbè kpèyi, kè nè bè yietí bá wè diyiè dimǎa tǎmmú díítì múnke. ¹¹ Kè be mièke peike kupaku yìè, nkè bè nkpa nke tú: ¹² Biè mpĩ mmutǎmmú tewebiètè mǎmǎa ndi kǎa bè yietí kè ì mǎnnè tì kpèyi, tínti bèè tũũ nke pĩ mmutǎmmú kuyie mmièke ke òu. ¹³ Kè kupaku yìè ntǎnnè be kóò mǎu ke dǎ: N népo n yí da ciitè a do yiemmu ke bo cǎutè diyiè dimǎa tǎmmú díítì. ¹⁴ Cǎutè a díítì kéíté, n dǎ kǎyietí wèè dǎntení kè ì mǎnnè a

kpɛyi nyi. ¹⁵ N yí dò nkédòònnè n dómè n díítáà? Yáà a miɛkɛ pɛikɛ n nitì mɛ̀ kɛ́í nkɛ. ¹⁶ Mɛ̀ botí nku bèè tú bɛsɔmbɛ bè bo naá mbɛketibè, kɛ̀ bèè tú bɛketibè kɛ̀ bèè naá mbɛsɔmbɛ.

Yesu do náámmè kucɛ metāāmmè o kũũ nkɛ́í

(Wénté Mariki 10:32-34 nɛ Duku 18:31-34)

¹⁷ Yesu kɔ́rì dìì mǎnnì Sedisadɛmmu kɛ́yú o tancóumbè tɛpíítè nɛ̀ bɛ̀dɛ̀bɛ̀ kɛ̀ bè nkɛ́rí kòò bè̀ nàkɛ̀ kɛ̀ dò: ¹⁸ Tì mɛ̀ nkòrì kù Sedisadɛmmu bè̀ bo fítɛ̀ Onitibirɛ̀, kɛ̀ ikuó nùùbè̀ nɛ̀ ikuó wāàbè̀ kɛ̀ bèè ò bekénè̀ kɛ̀ dò ò dò nkékuá, ¹⁹ kóò duó mbèè í tũ̀ nKuyie nkɛ̀ bè̀ nhò puotì yɛ̀dà kòò daú, kóò baaké kudapāātí. Diyie tǎānnì yiè kòò yǎnté.

Sebedee bí dómè yɛ̀kàrɛ̀ ketiyè

(Wénté Mariki 10:35-45)

²⁰ Dɛ̀ mǎnnì kɛ̀ Sebedee pokùu kɔ̀tɛnnì o bí Yesu borè kɛ̀ nínkóo o ììkɛ̀ kóò bántè. ²¹ Kɛ̀ Yesu ò beke kɛ̀ dò: A dó ba? Kòò dò: N dó a yóu kɛ̀ m bí ìì nnankɛ̀ nkari a kpààtiyuu miɛkɛ̀ diɛ̀ nha bakù yóu dɛ̀tɛ̀rɛ̀ kucā̀nku. ²² Kɛ̀ Yesu dò: Di í yé̀ di békú tì, di bo na kɛ́yà n yóó yà fɛ̀è bòòfāà? Kɛ̀ bè̀ dò: Ɛ̀ɛ̀, tì bo na. ²³ Kɛ̀ Yesu bè̀ tɛ̀nnè kɛ̀ dò: Mǎmmuá ndi bo fɛ̀ yà. Mũ̀ né í yóó tǎātɛ̀ bèè yó nkari m bakù yóu nɛ̀ kucā̀nku, n cicè wèè yé̀ bèè tɛ̀ dɛ̀ kó yɛ̀kàrɛ̀.

²⁴ Kɛ̀ Yesu tancóumbè sɔmbɛ̀ tɛpíítè tì kèè kɛ̀ bɛ̀ miɛkɛ̀ pɛikɛ̀ Isaku nɛ̀ o nantè Isāā. ²⁵ Kɛ̀ Yesu bè̀ yu bɛ̀mɔu kɛ̀ bè̀ nàkɛ̀ kɛ̀ dò: Bèè tu bɛ̀kpààtibè̀, kɛ̀tɛnkɛ̀ yɛ̀mbè̀ bèè fɛ̀ũ̀nko bɛ̀nitibè̀, kɛ̀ bɛ̀kɛ̀pɛ̀ribè̀ yo mbɛ̀sā̀mpóbè̀ muwɛ̀rímú. ²⁶ Di kpɛ̀rɛ̀ í dò nkéndò mmɛ̀mmɛ̀, wèè dó kɛ̀ntú odiɛ̀wè̀ wèè naá bɛ̀tɔ̀bè̀ kóo tǎntì, ²⁷ wèè dó kɛ̀ntú oketiɛ̀ wèè naá bɛ̀tɔ̀bè̀ kó kudaakù. ²⁸ Onitibirɛ̀ í kɔ̀tɛnì kɛ̀ bo nkari kɛ̀ bè̀ pĩ̀ nho tǎmmú, ò kɔ̀tɛnì kɛ̀ bo pĩ̀ mmútǎmmú mmu bɛ̀nitibè̀ kpɛ́í, kɛ̀duó nho fòmму kédonté kusũ̀kù.

Yesu do wéimmè tiyũ̀ǎntì tìdɛ̀tì Sedikoo miɛkɛ̀

(Wénté Mariki 10:46-52 nɛ̀ Duku 18:35-43)

²⁹ Yesu nɛ̀ o tancóumbè bè̀ yè̀tì dìì mǎnnì Sedikoo kɛ̀ bɛ̀nitibè̀ pɛ̀u mbè̀ tũ̀, ³⁰ kɛ̀ tiyũ̀ǎntì tìdɛ̀tì kàrì kucɛ̀ nùù kɛ̀kɛ̀ Yesu pɛ̀nkémè kɛ̀pĩ̀ɛ̀kɛ̀ kɛ̀ dò: Okótì! Dafiti kó dɛ̀birɛ̀ tì kuó mmɛ̀sém̀mè.

³¹ Kɛ̀ bɛ̀nitibè̀ ntì kpā̀nnè kɛ̀ tú tì cĩ̀ɛ̀kɛ̀, kɛ̀ tì né̀ dòkɛ̀ pĩ̀ɛ̀kɛ̀ mɛ̀diɛ̀ nkɛ̀ dò: Okótì Dafiti kó dɛ̀birɛ̀ tì kuó mmɛ̀sém̀mè.

³² Kɛ̀ Yesu cómmáó kɛ̀ tì yùní kɛ̀ tì beke kɛ̀ dò: Di dó n di dǎò ba? ³³ Kɛ̀ tì dò: Okótì tì dó kɛ̀wéntému.

³⁴ Kɛ̀ mɛ̀sém̀mè pĩ̀ nYesu kòò káákɛ̀ tì nuó nkɛ̀ tì pā̀nkɛ̀ wénté kóò tũ̀nnɛ̀.

21

Yesu tatimè Sedisadɛmmu kɛ̀ dɛ̀kɛ̀ sǎmmarímú

(Wénté Mariki 11:1-11 nɛ̀ Duku 19:28-40 nɛ̀ Isāā 12:12-19)

¹ Bè̀ tǎónnè dìì mǎnnì Sedisadɛmmu kɛ̀ tũ̀ðkɛ̀ Bɛ̀tifasee Odifíɛ̀ tǎrì také. Kɛ̀ Yesu tǎ̀ nho tancóumbè bɛ̀dɛ̀bè̀, ² kɛ̀ bè̀ nàkɛ̀ kɛ̀ dò: Kɔ̀tɛnè dihèi dìì mɛ̀ mbo di ììkɛ̀ di bo yà sǎmmarínserì kɛ̀ dɛ̀ pĩ̀tí nɛ̀ di bii kɛ̀ dí dɛ̀ pítɛ̀ kɛ̀kɔ̀tɛnèní. ³ Kòò mǎu di beke kɛ̀ tú: Di dǎ̀rì ba? Di dò: Tì Yiè nweè dɛ̀ dó. Ò yóó di yóumu kɛ̀ dí dɛ̀ tũ̀óténì.

⁴ Kɛ̀ dɛ̀ bo dǎ̀ Kuyie mpā̀ānāāntì náāntò do nàkɛ̀ tì kɛ̀ dò:

⁵ Sedisadɛmmu kɔ̀bɛ̀,
ntɛ̀nɛ̀ di kóo kpààtì kɛ̀ kɛ̀rínì di borè,
kɛ̀ yǎò nkɛ̀ dɛ̀kɛ̀ sǎmmarímú,
kɛ̀ dɛ̀kɛ̀ sǎmmarínserì kó dibii.

⁶ Kè Yesu tancóumbèe kote kédòò ò bè nàké tì, ⁷ kékòtenèní sãmmarínserì nè di bii, kénóó mbe yààtì di ìnkè kè Yesu deke. ⁸ Kè besũkùbè mpíenke kuce mesàà nke nenkù be yààtì ku ìnkè. ⁹ Bèè ni Yesu ìnkè nè bèè ò tũ nkè bè mpĩèkù ke tú: Dafiti kó debire a yètìrì ndeu! Kuyie ndòò mesàà nfó nwèè kèríní nè ti Yìè nKuyie nkó diyètìrì! Kuyie nyètìrì ndeu kè ìnkè!

¹⁰ Yesu ta diì mǎnni Sedisademma kè kunòòroo dátinné diheì kè benitibè mbékú ke tú: Wenninwe yie? ¹¹ Kè bèè bè ténne ke dò: Kuyie mpããnáàntì náàntò Yesu nwe Kadidee kó kutempè nkó diheì Nansareti kou.

Yesu bètimè bepótambè Kuyie ncĩètè mieke

(Wénté Mariki 11:15-19 nè Duku 19:45-48 nè Isãã 2:13-22)

¹² Kè Yesu ta Kuyie ncĩètè kèbèti bepótanfítibè nè bedombe, kébuó mbedíticeetibè kóò tábùribè nè bèè fiiti sínónkpeé be kó yekàrè, ¹³ kédeè kè bè nàké ke dò: Ti wàrimu ke tú bè bo nyu n cĩètè ke tú mubáammu kpète, ke dínndi nè tè dòò beyóóbè kó disàrì!

¹⁴ Tiyũntì nè yekpĩè kè bè nkòríní Yesu borè Kuyie ncĩètè mieke kòò bè miekũnko. ¹⁵ Ikuó niúbè nè i wààbè bè yà diì mǎnni Yesu dòò tì diètì, nè ibí pĩèkùmè ke tú: Dafiti bire a yètìrì ndeu, ¹⁶ kénáké Yesu ke dò: A yo bè túmàà? Kè Yesu bè ténne ke dò: Di í kàa ntii wàri ke tú: Ibí nè ibíbènni bo ndiè nke da sãntàà?

¹⁷ Mèmmè kè Yesu bè yóu deborè kéwète keyié mBetannii eitè.

Yesu dúommè kè mutie kpei

(Wénté Mariki 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kè dèe wenté kè Yesu nwétiní diheì mieke kè dikònni ò pĩ. ¹⁹ Kòò yà fikie kó mutie mamù kuce nùù kètóonko kè tifaàtì maa dàátí kòò mù nàké ke dò: Á ténke báa peitè bitì.

Kè mutie pánkèe kpeío. ²⁰ Kòò tancóumbèe dè yà kè dèe bè di mediè nkè bèè ò beke ke dò: Dè dòmmè kè de kó mutie kpeío dende bàmbà? ²¹ Kè Yesu bè nàké ke dò: N di náá mómmu nwe, kè di do n tá ke í yĩèkù di bo na kédòò kè dèe pèètè n dòò dè mutie muu, di bo na kénáké ditàrì dii nke dò: Íté dende kédo dàamèrì mieke kè dèe dòò. ²² Kè di báa nKuyie nke tá, di kù mòú dèè kó dimàà di báammu mieke kù bo dè dòò.

Yesu wèrímú bonní de

(Wénté Mariki 11:27-33 nè Duku 20:1-8)

²³ Kè Yesu wète keta Kuyie ncĩètè kènduò mbenitibè itie kè ikuó niúbè kó bekótibè nè beheikènkótibè kè bèè ò beke ke dò: Nè òmmu wèrímú mmu a dǎrinè mè diè? We nda duó dínùù kàa dè dòòrì?

²⁴ Kè Yesu bè ténne ke dò: M múnke bo di beke tìmatì kè di n ténne nné di nàké nè mùù wèrímú mmu n dè dòòrinè mè. ²⁵ We ndo tǎnni Isãã kòò nhãà bàtèmmu benitibè, Kuyie naà kè benitibè?

Kè bè nnáa mbemàà ke tú: Kè ti yĩ Kuyie nkuù do ò tǎnni ò bo yĩ ba nkpeí nné te kè ti í yie nho kpèti. ²⁶ Kè ti me nyĩ benitibè beè ò tǎnni, ti bo cé ndikpànni ke yé benitibè bemau do yémè ke dò nyIsãã tu Kuyie mpããnáàntì náàntò. ²⁷ Kè bèè ténne Yesu ke dò: Ti í yé. Kè Yesu dò: M me mmúnke báa di nàké nè mùù wèrímú mmu n dè dòòrinè mè.

Ibí idèi kó medonnimè

²⁸ Kè Yesu yíé kè bè beke ke dò: Di yèmmè dòmmè nè tináàntì tii? Onitì mǎu weè do mǎke ibí idèi keyú deketirè kè dè nàké ke dò: Kòté yie m paku kèpĩ mmutǎmmú. ²⁹ Kè dèè ò ténne ke dò: M báa na, kédeè kédemmu mùù kpéi nte kè dè béi memme kékòté. ³⁰ De kó difǎnkúò kòò yú detèrè ke me ndè nàké, kè dende

ò tḗnné ke dò: N cice m bo kōtē. Dè me nyí nkōtē. ³¹ Dè kó ibí idé memme ònde yie nde cice kpēti? Kè bè dò: òketirè. Kè Yesu bè nàké dò: N di náá mmómmuo nwe beyóóbè nè benitipòbè bèè dauti dautinè benitidaabè bè bo di niiténè kēta Kuyie nkpààtiyuu miēke. ³² Kè yé Isāā-Batiisi kōtenímè ke di benke kuce sààkù, di me nyí yie nhò di nàké tì, beyóóbè nè bèè dauti dautinè betòbè kè bè ti yie, nkè di yà, di me nyí cèètē ke bo yie nho kpēti.

Betōmbè yeibe kó medonnimè

(Wénté Mariki 12:1-12 nè Duku 20:9-19)

³³ Kè Yesu yíé kè bè nàké ke dò: M bo di nàké medonnimè tēmè, onitì mōu weè do fííkú detie mbè tu dè fínyí kēmaá kuduotí kè dè fii, kédammú difòtìrì ò yó nhūtìrì dè yetebe, kēmaá didènni bè bo ndekù di ke baa o paku. Dè kó difònkúò kēānnè betōmbè kupaku kēítē kēkote kupòòkù. ³⁴ Yetebe bi dii mōnni kòo tō nho tōmbè bèè bàà o paku miēke be borè kè bè bo ò duónko o kó yetebe. ³⁵ Bèè bàà o paku kè bèè pī nho tōmbè mabè ò tōnko bè kēdukú òmōu, kēkuo otòu, kēbúótí otòu yetárè. ³⁶ Kè kupaku yíè nwēte kētō nho tōmbè tóbè kè bè nsūnè beketibè, kè bèè bè dōdò bè do dōdò mèè botí beketibè. ³⁷ Kòo yóu kētō nho bire mómmōnde kòo yèmmè ndò mbè bo dè yàte. ³⁸ Bèè bàà kupaku bè yàní dii mōnni o bire kénáké bēmaá ke dò: Ntēnè wèè yóó tieke kupaku, ti kote kòò kùò kè kù tieke. ³⁹ Memme kè bèè ò pī nkéyennè kupaku mōnku kēkuo.

⁴⁰ Kè Yesu né beke ke dò: Di yèmmè dò nkupaku yíè mbo tuōkení dii mōnni ò bo yīme bèè bàà o paku? ⁴¹ Kè bèè ò tḗnné ke dò: Ò bo kuò dè kó betōmbè yeibe kēwaá mbetòbè kēānnè o paku, bèè yó nhò duò nho tebe yè bi dii mōnni.

⁴² Kè Yesu yíé kè bè nàké ke dò: Di í kàa tìi wàraà? Tìi tu:

Bèè maà bè dootóo dii tārì
dii náá ndipūū kó ditārì mómmōndi,
Kuyie nkuù dōdò dè kó tidietì
kè ti tì yà kè dè ti naati.

⁴³ Dèè kpéi nte kè n di náá nke tú Kuyie mbo fietē ku kpààtiyuu di borè kēduò nkubotí tekù, kùu yóo pī mmutōmmú sààmù kù dó mù. [⁴⁴ Wèè bo bété dè kó ditārì ò bo koute, kè di do wèè ìnkè dii ò nànto.]

⁴⁵ Ikuò niùbè kó bekótibè nè Fadisiēbe bè kèè dii mōnni dè kó medonnimè kēbanté ke dò nYesu be nnáánnè, ⁴⁶ kéndó kòò pī nke né yote benitibè ke yé benitibè bēmo do tūmè Yesu tú Kuyie mpāānāàntì náāntò.

22

Mupotúòmù kó dibanni

(Wénté Duku 14:15-24)

¹ Kè Yesu nsóké ke bè nàánnè medonnimè miēke ke tú: ² Kuyie nkpààtiyuu dōnnè okpààti wèè do kùò wènwè tidiitì o bire kó mupotúòmù kpéi, ³ kētō nke dō bèè yúnì ò sòò nàké bè mupotúòmù kpéi nkè bèè kōtení kēdi dibanni, bá òmōu í nkōtení. ⁴ Kòo yíé kētō mbetōmbè tóbè ke dò: Kōtenè kè bè nàké ke dò: N kùomu n wūō sààyì kè bè bè́nné ke dèè, kè bèè kōtení dibanni. ⁵ Bá bè keté ke í ndake dè kó dibanni kpēti, kè yie nkōtē o paku, kòo tōu kote o potaá, ⁶ kè betòbè pī nde kó betōmbè kè bè fēū nkè bè kùò. ⁷ Kòo kpààti miēke pēike kòo tō mbehāāpōmbè kè bèè kuò dè kó benitibè kécúu mbe ei. ⁸ Dè kó difònkúò kòo nàké o tōmbè ke dò: Mudii bimu, n yu bè me nyí mōnnè kè mù di. ⁹ Kōtenè dihei miēke kè di yà bèè kó dimàà, dí bè yúnì kè bèè kōtení kēdi dibanni. ¹⁰ Kòo tōmbèè kote dihei miēke, kēyúnì bè yà bèè kó dimàà cénke, besààbè nè beyeibe, kè benitibèè píe ndibanni kó kudiēku.

¹¹ Kòo kpààtìi ta ke bo yà bèè yo ndibanni, kénsá nhòmòu dè kàké ke í dáátí dibanni kó tiyààtì okpààtì bè duó ntì. ¹² Kòo ò beke ke dò: N népoo, dè dòmme kàa í dáátí dibanni kó tiyààtì? Bá de kóo nìtì í ntènné tìmatì. ¹³ Kòo kpààtìi nàké o tǎmbè ke dò: Boúnè we kédootóo ditowaà dibiinnì miéke, ò yó nkuò ndè ke cáá nho nìi. ¹⁴ Ke yé Kuyie nyumè péu nwe ke tǎǎté sǎmpó.

*Yesu yèmmè bèè duó Sesaa o kperε kéduó Kuyie nku kperε
(Wénté Mariki 12:13-17 nè Duku 20:20-26)*

¹⁵ Kè Fadisiēbe nwanti bè bo díinnè tì Yesu o náàntì miéke kóo pǎ, ¹⁶ kété mbe kǎbe mabè nè Edòtì kó fenafe kǎbe mabè kè bèè kǎte kénáké Yesu ke dò: Okótì, tì yému ke dò nha tú wèè nàá ntimómmanti ke benkú Kuyie nkó kuce weti weti, a í yǐèkù òmòu bá kòo tú wè. ¹⁷ Dè wenni ke dò ntí nyietì dǎmpòò okpààtì dièwè wèè bo Odommàà, kè ti báá nyietì?

¹⁸ Yesu né me nyémè be yèmmè kòo bè nàké ke dò: Díndi meyèmmè mèdémè yembè dè dòmme kè di dó ké n díí? ¹⁹ Duónnènní fedífè fèmáà di yietì fè dǎmpòò kè n yà.

Kè bèè ò duó nfedífè fèmáà. ²⁰ Kè Yesu bè beke ke dò: We nte kufènkù kùu bo fè miéke nè diyètìrì dii wǎri fè ìnkè? ²¹ Kè bèè ò tǎnné ke dò: Sesaa, okpààtì dièwè wèè bo Odommu.

Kè Yesu bè nàké ke dò: Duónnè Sesaa o kperε kéduó nKuyie nku kperε.

²² Bè kèè dii mǎnni de kó tináàntì kè dèè bè di kè bèè cíété.

*Dipopuò í bo keǐnkè
(Wénté Mariki 12:18-27 nè Duku 20:27-40)*

²³ De kó diyìè dimáà miéke Sadusiēbe bèè tu mukúkéyántímù í bo kè bèè kǎtení kébeke Yesu ke dò: ²⁴ Okótì, Mǎyiisi kó ikuó tú kòo nìtì ku ke yóu o pokù bá debire í bo, o nantèè ò tùóté kòo peité ibí kè ìi sǎoté wèè ku o cíètè. ²⁵ Kè diyǎfũ marì kǎbe né mbo bèyiekè kòo ketiwèè puoke ke kú bá debire í bo kòo nantèè túóté de kóo kúpokù ²⁶ ke múnkee kú bá debire í bo, kè bèè mme nhǎ ke yàa tuǎkenè oyiénwè. ²⁷ Kè dè mboní kòo nitipòkùu kú. ²⁸ Mukúkéyántímù yiè be we nyó nte de kóo nitipòkù, bémòu bè me nhò puokemè?

²⁹ Kè Yesu bè tǎnné ke dò: Di yetému di í yé mèè kpéi Kuyie nnáàntì di me nyí banté ku kó muwérímú. ³⁰ Ke yé becíribè bo yánté dii mǎnni dipopuò í yó mbomè, bè yó ndònnè Kuyie ntǎrè dòmme mme keǐnkè. ³¹ Kè tìi tú mukúkéyántímù kpèti di í kàa ntìi wǎràà? Tìi tú: ³² N tú Kuyie nku a yembè Abarammu nè Isaki nè Sakǎbu bè do tǔ nkù. Kuyie nyí tú becíribè kǎku, kù tú befòubè kǎku nku.

³³ Kè ditǐnni keè Yesu bè tǎnné mèè botí kè dèè bè di mèdiè.

*Ikuó ìi pǎtè isǎnyi
(Wénté Mariki 12:28-34 nè Duku 10:25-28)*

³⁴ Kè Fadisiēbe yà Sadusiēbe í namè ke tǎnné Yesu bè nàké tì, ke tíi. ³⁵ Kè Fadisiēbe kóo kótì ndó kédíi nYesu kóò beke ke dò: ³⁶ Okótì, ikuó dièyì tú ònyi? ³⁷ Kè Yesu ò tǎnné ke dò: Ndó a Yiè nKuyie nnè a yèmmè memòu, nè a wènni dimòu nè a cii mmemòu. ³⁸ Ìi tu ikuó ketiyi ìi dèu. ³⁹ Nte itèi ìi ì dònne: Ndó a kou tǎu a dó mèè botí amáà. ⁴⁰ Mǎyiisi kó ikuó nè Kuyie mpǎānààntì náamè do nàké tì timòu kó dikūnni ndi.

*Kirisi tu Dafiti yaàbire ndèà?
(Wénté Mariki 12:35-37 nè Duku 20:41-44)*

⁴¹ Fadisiēbe me ndè tikúmè kè Yesu bè beke ke dò: ⁴² Di yèmmè dò nKirisi tú we nkó dèyaàbire? Kè bèè ò tǎnné ke dò Dafiti.

⁴³ Kè Yesu bè beke ke dò: Ba nkpéí nnè te kè Muyaánsààmù do niitè Dafiti kòò nyu Kirisi ke tú o Yìè? Ò nàá ndiì mònñi ke tú: ⁴⁴ N Yìè nKuyie nnàkèmu n Yìè nke yì: Nkari m bakù youú kè n yàa da duónnè a kpantídèntàbè kàa bè cùùti. ⁴⁵ Kè Dafiti do ò yu ke tú o Yìè, nho Yìè mbo yíme kèwète kèntú o yaàbire?

⁴⁶ Bá òmòu í nna kóò tènñé. Nè de yìè òmòu ténke í ndàátí kóò beke tìmatì.

23

Yesu kpannèmè Fadisĩèbe nè ikuó wāābè

(Wéntè Mariki 12:38-39 nè Duku 11:43, 46, 20:45-46)

¹ Kè Yesu náké ditññi nè o tancóumbè ke dò: ² Fadisĩèbe nè ikuó wāābè bèè dò nkémbenkú Mòyiisi kó ikuó. ³ Nyíènnè ke dɔɔri bè di náá ntì, di né bá ntū mbe kó meborime ke yé bè di náá ntì bè í ti ndɔɔri. ⁴ Bè bou yetuɔ cěyè nye ke touñko benitibè, bè né í bè teénnè bá sámpó kè bè bo yè tɔ. ⁵ Bè ñ ndɔɔri be kperɛ deməu ke dó benitibè bèè bè yà, ke yántí iduké diyè ke āā yenáańkékè de miéke ke ũ be baà, ke kpēnti be yaàbòrè mànke mupààkómmú okùmù, ⁶ ke dó yekàrè kètiyè yebaa mmieke nè titíintouti miéke, ke dó bè mbè dɔú nke bè dèúkunko yekāātè miéke, ⁷ ke bè yu ke tú: Okótì, okótì. ⁸ Díndi di bá nyíé nkè bè ndi yu ke tú: Okótì, di kó Okótì bo omáà ndi, diməu kè di eri. ⁹ Di bá nyu òmòu ketenkè kie nyĩnkè ke tú di cice, ke yé di cice bomè omáà ndi wèè bo kēĩnkè. ¹⁰ Di báá yie nkè bè ndi yu ke tú: Oniùti ke yé di kóo niùti bomè omáà ndi wèè tu Kirisi. ¹¹ Wèè de di miéke we ntú betàbè kóo tǎntì. ¹² Wèè dèúkunnè omáà bè bo ò kékunnè, wèè kékunnè omáà kè bèè ò dèúkunnè.

Yesu do kpannèmè Fadisĩèbe nè ikuó wāābè

(Wéntè Mariki 12:40 nè Duku 11:39-42, 44, 52, 20:47)

¹³ Di bo yà díndi Fadisĩèbe nè ikuó wāābè, meyèmmè mèdémè yembè! Di paanko mèè kpéi Kuyie nkpààtiyuu benitibè, di í tati di mómməmbè, di me nyí youú bèè dó kè bè bo ta.

[¹⁴ Di bo yà dínni Fadisĩèbe nè ikuó wāābè, meyèmmè mèdémè yembè! Ke yé di fekùmmè bekúpobè kperɛ deməu, nè memme ke ñ nhokunko di báammu kè dè bo ndò ndi wetí, Kuyie mbo di poté kè dè nyóù mmediè.]

¹⁵ Di bo yà díndi Fadisĩèbe nè ikuó wāābè meyèmmè mèdémè yembè! Díndi bèè cènti ketenkè keməu nè dàméèrì miékoo ke wanti kèpétè wèè bo tūnnè di kó kuce, di ò pètè dii mònñi ke né ò sīnkunnè kòò di pēētè kēmmànnè kéta muhāā mmieke di tati mù.

¹⁶ Di bo yà díndi tiyũñnti tii dó kèniitè benitibè! Díndi tú kòò mòu yu Kuyie ncĩètè yètiri ke pàrikè ke yē nhò bo dɔò tì, ke í tì dɔò, de kpeti í bo, kòò me nyu Kuyie ncĩètè kó mesɔɔ nyètiri ndi ò dò nké tì dɔòmu. ¹⁷ Tiyeĩnti, tiyũñnti díndi, ònde pēētè deterè mesɔɔ naa kè Kuyie ncĩètè tèè mè wénkunko? ¹⁸ Ke wète ke tú: Kòò mòu yu diwũñtònni yètiri ke pàrikè de kpeti í bo, kòò me nyu dipānni bè pā di Kuyie ndiwũñtònni ñnkè ò dò nkédɔòmu ò yu ke yē nhò bo dɔò tì. ¹⁹ Díndi tiyũñnti ònde pēētè deterè? Dipānnàa kè diwũñtònni dii wénkunko dipānni? ²⁰ Kè wèè yu diwũñtònni yètiri ke pàrikè ò yu nè dèè kó dimáà bo dènde di ñnkè. ²¹ Wèè yu Kuyie ncĩètè yètiri ke pàrikè ò pàrikènnè Kuyie nku kùù ā de miéke. ²² Kè wèè yu kēĩnkè yètiri ke pàrikè ò pàrikènnè Kuyie nkpààtikàrì ndi nè Kuyie nkùù kàrì di ñnkè.

²³ Di bo yà díndi Fadisĩèbe nè ikuó wāābè, meyèmmè mèdémè yembè! Bèè duò nKuyie nyikũmbotí iməu kó meyaatimè epíitè, ke búútí dèè tú demómmənnè ikuó miéke, a bo ndɔɔrimè dèè wenni, ke kuò nhotòu mesémmè, ke dɔɔri Kuyie

ndó dè. Dèè do dò nkéndɔɔri ke né báá yóu desɔnnɛ. ²⁴ Tiyũñtì díndi tìi dèri benitibè, di ã cááté menie ndi yàà bo yǎnè mèè kpéi tebìtè ke né níí maánko yòyó.

²⁵ Di bo yà díndi Fadisĩɛbe nè ikuó wǎǎbè, mɛyèmmè mèdémè yembè! Di eiri ibòòke nè yebɔ ñnkè kè de mieke né piéké di yùúkú dè nè di fèke dè. ²⁶ Tiyũñtì díndi Fadisĩɛbe, keténè kéheité ibòòke nè yebɔ mieke kè de ñnkè né na kéwenke.

²⁷ Di bo yà díndi Fadisĩɛbe nè ikuó wǎǎbè! Di dònne ifɔti nyi bè bí ì ke pa nyi ñnkè kè i mieke né piéké yekũ ñ nè depākūrè. ²⁸ Ke dɔɔri ke dò ndi wenni benitibè ñkè ke né mɔke mɛyèmmè mèdémè nè mɛyei ndi mieke.

*Yesu kpannèmè Fadisĩɛbe nè ikuó wǎǎbè
(Wénté Duku 11:47-51)*

²⁹ Di bo yà díndi Fadisĩɛbe nè ikuó wǎǎbè, díndi bèè maà Kuyie mpǎǎnǎǎntì náambè fɔti mesàà nke sǎri bèè do dɔɔri Kuyie ndómè be kpɛyi, ³⁰ ke náá nke tú: Kè ti do mbo de mǎnni ti na bá ñwènnénè ti yembè kè ti kùɔ Kuyie mpǎǎnǎǎntì náambè. ³¹ Díi náá ndi mómmbɔmbɛ di túmè bèè do kùɔ Kuyie mpǎǎnǎǎntì náambè be kó ibi. ³² Sɔɔténè tũnké kédeè di yembè do keté mùu tǔmmú. ³³ Iwǎàake díndi! Di bo yĩme kéna kéyenténè muhǎǎ mmùu í kǎ! ³⁴ Dèè kpéi nte kè n yóó di duó nKuyie mpǎǎnǎǎntì náambè nè mecii nyembè nè bepátíyĩtìbè kè dí kuɔ bèmabè, kébaaké betɔbè idapǎǎtì ñnkè, képuotí betɔbè yedá di kó titíintouti mieke, ké mbè bèti yehékè yemɔu. ³⁵ Kè dè bo yie nkè di kùɔ bèè nìtibè kó tibeénti do di yɔ ñnkè, kéketé onitisàù Abɛɛri kētuakenè Sakarii Badasii kó debire di kùɔ wè Kuyie ncĩtè nè diwũtònni de saku. ³⁶ Mómmbuɔ nwe n di náámmè de kó tibeénti doti di mǎnni kó benitibè yɔ ñnkè nke.

*Yesu do náámmè Sedisademmu kó mupòmmù kpéi
(Wénté Duku 13:34-35)*

³⁷ Sedisademmu kɔbe díndi bèè kùɔ Kuyie mpǎǎnǎǎntì náambè ke buɔti yetárè ku kó betɔmbè kù di duònni bè ke bè kùu, kuce mède ndi n dómè ke di tínni tekote ã tí mmèè botí te bí kéoke bá di í yie. ³⁸ Di èi bo pǎnte kénaá ndidobonni. ³⁹ Mómmbuɔ nwe n di náámmè di ténke í yó n yà, kè dè í tú di bo yĩ dii yie mesàà ní mbonè wèè kèrínì nè ti Yie nkó diyètìrì.

24

*Yesu nàkéme Kuyie ncĩtè kó mupòmmù nè kutenkù kó mudeèmù kpéi
(Wénté Mariki 13:1-2 nè Duku 21:5-6)*

¹ Kè Yesu yènni Kuyie ncĩtè kényiti kòo tancóumbèe tóónni kóò benke Kuyie ncĩtè maá ke wenni mèè botí. ² Kè Yesu bè nàké ke dɔ: Di wúó ntè maá ke dòmmàà? N di náá mmómmbuɔ nwe, ditári marì í yó nkpaá ke nónké diteri ñnkè, demɔu dè bo duó. ³ Kè Yesu deke kénkari Odifiè tǎri ñnkè kòo tancóumbèe dekoo kóò beke bèmǎà borè ke dɔ: Tí nàké de yóó tuakeni dii mǎnni nè ti yóó yà dè kébanté ke dò nha wètinì, kè kutenkù kó mudeèmù tóónni.

⁴ Kè Yesu bè tènné ke dɔ: Nyénè kòò mǎu báá di souté. ⁵ Ke yé benitibè péu yó nkòrínimè ke sou nke tú bè tu Kirisi kəsouté kusũkù. ⁶ Di yóó keèmu bè náámmè mudoò kpéi nè mu kó kutoweku, kufɔwǎá mbáá di pĩ nke yé dè dòmmè kētuakenimu, dè né mu nyí yó ntú kumǎnku. ⁷ Ku mbotí bo ité kénkpannè kutèkù kè dikpààtiyuu dii nyité kékpannè diteri, kè yekòbèe tannì kè ketenke ñhau. ⁸ Dè bo ndò kupeitéyonku ã keté mèè botí onitipòkù.

⁹ Bè bo di fěũ nké di kuɔ, kè ibotí imɔu ndi níí ndi tú mèè kpéi n kɔbe. ¹⁰ Nè de kpéi besũkùbè bo yè nKuyie, kénfiiti betɔbè ke bè kùu, kè bè nníi mbetɔbè.

¹¹ Kè benitibèe ãnné kéntú bèmǎà Kuyie mpǎǎnǎǎntì náambè kəsouté kusũkù.

¹² Kè meyei ndeuke, kè besũkùbè kó medókùmèe yaate. ¹³ Wèè bo nwě́éri kétuòke kumànkù Kuyie mbo ò deetè. ¹⁴ Bè bo náké Tinaànsààtì Kuyie nkpaàtìyuu kpèti kutenkù kumòu kè ibotí tì kèè, kè kutenkù né deè.

Bèè tu bemáa Kuyie mpāānāāntì náam̃bè nè Kirisi tekùbè

(Wénté Mariki 13:14-23 nè Duku 21:20-24)

¹⁵ Kè di yà dìi mōnnì isòke ìi duò mmeyēñcaàrimè, Kuyie mpāānāāntì náāntò Danniyēeri do nàké ìi kpéí, kè ì bo ikuó dieku, wèè kàà nwèe dōò meyoðmmè nè de kó tināāntì. ¹⁶ Kè dè s̃ mbèè bo Sudee kó ketenkè bèe coké kédeke yetārè ñnkè. ¹⁷ Kè wèè bo kudànkù, ò báá cúténí kudieku ke bo túóté o kperè. ¹⁸ Kè wèè bo kupaku ò báá kò nke bo túóté o yaàbòrì. ¹⁹ Dè bo nyóùnè benitipòbè bèè pùó nnè bèè tō ibí de kó yewe. ²⁰ Mbááannè Kuyie nkè dè báá tuòkení diyōò mièke, yoo teom̃pùtè yìè. ²¹ Ke yé de kó yewe meyeñcaàrimè yó ndeumè mediè, me kó kubotí mu nyí ānnè nè Kuyie ndòòmè kutenkù, mè me nyí kpaá ke bo ānnè bitì. ²² Kè Kuyie ndo í yààte de kó yewe òmòu na báá yenté. Ku kòbe kù tãāté bè bèè kpéí nte kè kù yè yààte.

²³ Kòò mòu di nàké ke tú: Kirisi bo diè nyoo ciè, di báá tì yie. ²⁴ Ke yé Kirisi tekùbè nè bèè yó ntú bemáa Kuyie mpāānāāntì náam̃bè yóó ānnémè kēndəəri tidietì nè dēmarè cànnè, ke dó kēsouté bá nè Kuyie ntãāté bè. ²⁵ N ti ndi nàkémù kè dè mu nyí tuòkení.

²⁶ Kè bè di nàké ke tú: Ò bo dikpáa cuokè di báá kòte, kè bè me ndi nàké ke tú: Ò sòri ciè nkudieku mièke, di báá tì yie. ²⁷ Fetaafè òó míité mè diyìè yìèní kèè bíékè kè di taà kèè bíékè kòbeè yà kuwenniku, Onitibire wētimù yó mmè ndò. ²⁸ Decirè duó dè timancòntì yóó de ntíí.

Yesu bo nwētinímè o kòbe kpéí

(Wénté Mariki 13:24-27 nè Duku 21:25-28)

²⁹ Dende bàmbà mefēū́tímè bo pēstóomè kè diyìè sòuté, bá otànkù ténke bá mpèi, kè siwāā nduóní, kè siwāā diesii sántè. ³⁰ De mōnnì kè Onitibire kó mebenkùmèe feiténí keñkè kè ketenkè kó ibotí imòuu mè yà kētiitè yedabùò, kēyà Onitibire kè dè cutiní yewetè mièke nè muwērimú diemù nè tikpeti. ³¹ Kè ditāteheuu kuó mmēdiè nkòò tō nKuyie ntōrè itemmānke imòu kè yèe tíi nhò tãāté bè.

Mutie bè tu mù fikiè mu kó medonnimè

(Wénté Mariki 13:28-31 nè Duku 21:29-33)

³² Wénténè fikiè kó mutie kó meborimè, mù bité dìi mōnnì ndi bè òó bantémè ke dò ndiyōò tōónnì. ³³ Mèè botí nku kè di yà dìi mōnnì dende kó dimàà, di banté ke dò nhOnitibire tōónnìmu ke bo dibòrì. ³⁴ N di náá mmóm̃muò nwe benitibè bèè fòu di mmōnnì bè í yóó kú bemòu kè dè mu nyí tuòkení. ³⁵ Keñkè nè ketenkè dè bo pēsté, n náāntì me mbáá pēsté bitì.

Kuyie nkuù maa yé Yesu wētiní dìi mōnnì

(Wénté Mariki 13:32-37 nè Duku 17:26-30, 34-36)

³⁶ Òmòu í yé diyìè yoo dimōnnì ò wētiní di, bá Kuyie ntōrè, bá Kuyie mBire. Kuyie nkuù maa yé de kó dimōnnì. ³⁷ Dèè do dōò Nəwee kó dimōnnì, deè yóó dōò Onitibire bo nwētinímè. ³⁸ Benitibè do yommu ke yò, ke puokú ke puonko be bí, kè Nəwee yàa tanè bàtòò mièke, kè fetaafè diéfèe tuòkení. ³⁹ Bè do í yīèkù tìmatì, kè fetaafè diéfè yàa tuòkení kè bè pōnténè bemòu. Dè yó mmè ndò Onitibire bo nwētinímè. ⁴⁰ Benitidaabè bèdébè bo nwē nke kúútí, kè bèe túóté òmáà kēyóu otòu. ⁴¹ Benitipòbè bèdébè bo nwē nke naà nkè bèe túóté òmòu kēyóu otòu. ⁴² Ndakenè tūnké ke yé di í yémè di Yìè nwētiní dìi yìè. ⁴³ Di yému ke dò nkè

teɕĩtètè yìè nyé oyúòkù kàriní kèè yènkè ò báá yè nkéduó kòo yúókùu pònte o ɕĩtètè càu. ⁴⁴ Kè dè dò mmemme nwākénè ke yé di í yémè Onìtibire wétiní dìi mǎnnì.

Otǎnti bè bànnè wè betǎmbè tǎbè
(Wénté Duku 12:41-48)

⁴⁵ Dí ndǎnnè otǎnti wèè dǎòri dèè wenni ke cii, bè bànnè wè betǎmbè kòò bo mbè duó mmudii ò dò nké mmù mbè duó ndii mǎnnì. ⁴⁶ Dè bo narike otǎnti wèè yìè mbo nwétiní ke sǎ nhò pǐ nho tǎmmù. ⁴⁷ N di náá mmómmuò nwe, de kóo tǎnti yìè mbo ò bànnè o kpàtì timòu. ⁴⁸ Kè de kóo tǎnti me ntú oyèiwe ò bo yí o yìè nyí wétiní meɕǎǎ, ⁴⁹ kémpuotì betǎmbè, kéneinè tinaà yǎàtì kè bè ñyo nke yè mmènaà. ⁵⁰ De kóo tǎnti yìè mbo wétiní ò í ò bàa dìi yìè, ò í dake dìi mǎnnì, ⁵¹ képuotì de kóo tǎnti mediè, kóò wènnénè meyèmmè mèdémè yembè, ò yó nkuò ndè ke cáá nho nìi.

25

Besapàmbè tepítè kó medonnimè

¹ Kuyie nkpaàtiyuu bo ndǎnnè besapàmbè tepítè bèè do tùóté be fitiyi kénkəri ke bo co be dǎu. ² Kè bènùmmù tu tiyèintì kè bènùmmù cii. ³ Bèè yèi nkè bèè tùóté be fitiyi bá bè í nsúó mmeɕitíkùò nkéntò. ⁴ Bèè cii kè bèè cǔǔ meɕitíkùò nkésúó nkéntò nè yemátidíè. ⁵ Be dǎu í ncārike ke tùòkení kè inuò mbè pǐ nkè bèè duó.

⁶ Keyènkè cuokè kè bèè pǐéké ke dǎ: Di dǎu tùòkenímu. Kǎtenè kóò co. ⁷ Kè bèè besapàmbèè ente bemòu kéntũnni be fitiyi. ⁸ Bèè me nyèi nkè bèè mǎò bèè cii ke dǎ: Tí pǎnè meɕitíkùò nsǎmpó kè ti fitiyi ii dó kékú. ⁹ Bèè cii kè bèè yete ke dǎ: Mè í yó nti sǎnnè, kǎtenè bèè fiiti be borè kédonté. ¹⁰ Bèè yèi mbè kǎte dìi mǎnni meɕitíkùò ndommu, kè be dǎu tuòkení kétúóté bèè cii ke bàátí, kè bèè ta mupotúòmù kó kudieku, kékpetinnè kápáá, ¹¹ kè bèè yèi, bèè do kǎte meɕitíkùò ndommu kè bèè tuòkení káyú ke dǎ: Ti yìè nti kpeté. ¹² Kòò né bè tènnéní ke dǎ: N di náá mmómmuò nwe n yí di yé.

¹³ Ndakenè tũnke ke yé di í yémè di Yìè nwétiní dìi yìè yoo dìi mǎnnì.

Betǎmbè bètǎati kó medonnimè
(Wénté Duku 19:11-27)

¹⁴ Kuyie nkpaàtiyuu dǎnnè onìtì wèè kòri wènwè kupòòkù ke yu o kó betǎmbè ke bè totì mesǎò, ¹⁵ ke duó nhoketiwe yesǎwèrè sikǎu sìnùmmù (500), odérinwè sikǎu sǐdè (200), otǎánwè tekǎutè (100), bá wè o wèrímu mamè ke itè. ¹⁶ Bè duó nwè yesǎwèrè sikǎu sìnùmmù kòo yè dǎnnè kupotáá nkéɕònte sikǎu sìnùmmù kè yèè wènnè tekǎupítè (1000). ¹⁷ Bè do duó nwè yesǎwèrè sikǎu sǐdè kòo me ndǎò kéɕònte sikǎu sǐdè kè dèè wènnè sikǎu sìnàà (400). ¹⁸ Bè do duó nwè yesǎwèrè tekǎutè (100) kòo kǎte kédammú difǎtìrì kè yè kũnné.

¹⁹ Kè dèè mǎnte kè yesǎwèrè yìè nkonní kébeke o tǎmbè kè dǎ bèè ò nàké bè dǎnnè mù o sǎwèrè. ²⁰ Bè do duó nwè yesǎwèrè sikǎu sìnùmmù kòo kǎtení ke to tekǎupítè ke dǎ: Okótì nte a do n duó nyèè sǎwèrè sikǎu sìnùmmù, né nte sikǎu sìnùmmù tesì n cǎnte sì. ²¹ Kè mesǎò nyiè ndǎ: N da pènsìrì a tú otǎnti sààwè nwe wèè wetí dèmarè sǎmpóre mièke, nè de kpéi m bo da duó ndedierè, kǎtení kè tí ñwè nke yo ndiwèi. ²² Bè duó nwè yesǎwèrè sikǎu sǐdè kòo kǎtení ke to yesǎwèrè sikǎu sìnàà ke dǎ: Okótì, nte a do n duó nyèè sǎwèrè sikǎu sǐdè, né nte sikǎu sǐdè tesì n cǎnte sì. ²³ Kè mesǎò nyiè ndǎ: N da pènsìrì a tú otǎnti sààwè nwe, wèè wetí dèmarè sǎmpóre mièke, nè de kpéi m bo da duó ndedierè, kǎtení kè tí ñwè ke yo ndiwèi. ²⁴ Bè duó nwè yesǎwèrè tekǎutè kòo kǎtení ke dǎ: Okótì n sòò yému a yóùmè, ke deì tidiitì a í buotí tì, ke kou a í ye ntì. ²⁵ Kè kufǎwáá ni mpǐ nkè n dammú difǎtìrì ke yè kũnné, nto a sǎwèrè. ²⁶ Kè mesǎò nyiè nhò

naké ke dò: Fǝ nhotǝnti yeiwe, kutǝnnédíékù, a tú n deì tidiiti n yí buotí tì ke kou n yí ye ntì, ²⁷ a tǝ nné na nhǝnné n sǝǝ tedítícfǝtè mieke kè n na nwǝtiní ke tǝótè n sǝǝ nè mè peité mè. ²⁸ Fietenè n do ò duó nyèè sǝǝwèrè tekòutè kéduó n do duó nwè yǝsǝwèrè sikǝu sinùmmù. ²⁹ Ke yǝ wèè màke bè yóó we nyíémè kòo dǝke mǝǝte, kè wèè màke sǝmpó bèe dè fiète. ³⁰ Dooténko de kó kutǝnnédíékù ditowaà, dibiinni mieke, ò yó nkuò ndè ke cáá nho nì.

Tibeénti sǝnti

³¹ Onitibire bo nwǝtiní dii yiè nè de kpeti, ke neinè Kuyie ntǝrè, ke kari de kpǝàtikàrì ìnkè. ³² Kè kutenkù kumǝu kó benitibèe tíí nho ìkè kòo bè bàte opecǝnti sǝǝ batè mèè botí ipe nè sibǝó. ³³ Kè ipe mbo o bakù you kè sibǝó bo kucǝnku. ³⁴ Kòo kpǝàtìi náké bèè bo o bakù you ke dò: Kǝtenní díndi Kuyie ndòò bè mesàà nkédi tikpàtì kù dòò tì di kpéí nnè kutenkù kó mudǝrìmmù mǝnni. ³⁵ Ke yǝ dikònni do m bomè kè di m pǝ mudii kè n di, kè sinéyǝi nní mbo kè di m pǝ menie kè n yǝ, kè nní ntú opòò kè di n cǝuté. ³⁶ Kè nní nkpa tiyààtì kè di n dátínné, kè nní mmǝ nkè di ndake n kpéí, kè bè nni nkpeti kè di kǝrì ke n dǝú. ³⁷ Bèè dǝòrì Kuyie ndómè kè bèe ò beke ke dò: Ti Yiè nti da yà òndaà ndi, kè dikònni da bo kè tí da pǝ mudii kàa di? Kè sinéyǝi nda bo kè tí da pǝ menie nkàa yǝ? ³⁸ Kàa ntú opòò kè ti da cǝuté? Kàa nkpa tiyààtì kè ti da dátínné? ³⁹ Kàa mmǝ nkè tí ndake a kpéí? Kè bè nda kpeti kè tí nkǝrì ke da dǝú? ⁴⁰ Kòo kpǝàtìi bè tǝínné ke dò: N di náá mmǝmmuǝ nwe, di dǝòrì dèè kó dimàà n kǝbe sǝmpóbè biè, di dè dǝòrì mínwe. ⁴¹ De kó difǝnkúò kénáké bèè bo o bakù cǝnku ke dò: Fǝtenè m borè díndi Kuyie ncǝǝ bè, tannè muhǝǝ mmùù í kǝ mmu mieke, Kuyie ndòò mù dibǝò nè di tǝrè de kpéí. ⁴² Ke yǝ dikònni do m bomè di í nni mpǝ mudii kè n di, kè sinéyǝi nní mbo di í nni mpǝ menie kè n yǝ. ⁴³ Kè nní nkpa tiyààtì di í n dátínné, kè nni ntú opòò di í nni ncǝuté, kè nní mmǝ ndi í ndake n kpéí, kè bè nni nkpeti di í nkǝrì ke n dǝú. ⁴⁴ Kè bèe o beke ke dò: Ti Yiè ti da yà òndaà kè dikònni da bo, kè sinéyǝi da bo, kàa tu opòò, kàa kpa tiyààtì, kàa mǝ, kè ti né í nda teennè kè bè nda kpeti kè ti í kǝrì ke da dǝú. ⁴⁵ De mǝnni kòo kpǝàtìi nè bè tǝínné ke dò: Di í dòò dii mǝnni n kǝbe sǝmpóbè biè nkóò mǝu mesàà, mínwe di í mè dòò mè. ⁴⁶ Kè bembee ta muhǝǝ mmùù í kǝ mmu mieke, bèè dǝòrì Kuyie ndómè kè bè mbo mufǝmmu mieke sǝǝ.

26

Bè dàkemè ke bo pǝ nYesu

(Wénté Mariki 14:1-2 nè Duku 22:1-2 nè Isǝǝ 11:45-53)

¹ Yesu dèè dii mǝnni o náǝnti kénáké o tancòumbè ke dò: ² Di yǝmu ke dò ndè kpǝá yewe yèdéè ke diyentébanii tuǝkení, dii mieke nke bè yóó fítémè Onitibire, kè bèe dè baaké kudapǝátí.

³ De mǝnni kè ikuó niùbè kó bekótibè nè diheì kó bekótibè kè bèe tíí nyikuó niùtì diewè Kaifu cǝtè ⁴ ke bo yà bè yóó yǝmè képǝ nYesu nè mǝciì nkékuǝ, ⁵ kénáké bemàà ke dò: Ti báá ò pǝ ndibanni mieke ti yàà bo cé ndikpànni benitibè cuokè.

Onitipòkù do còúmmè Yesu tùdààrí

(Wénté Mariki 14:3-9 nè Isǝǝ 12:1-8)

⁶ Kè Yesu kǝte Betannii kémbo Simǝǝ tekòntè cǝtè. ⁷ Bè kǝrì dii mǝnni ke yo nkòo nitipòkù mǝu taroo ke tǝ dimátidènni péirì kè tùdààrí idíítì dièyì kou píéké di mieke, kòo ò còú nYesu yuu ìnkè. ⁸ Kè Yesu tancòumbèe dè yà kè dèe bè yonke

kè bè dò: Ba nkpéí nte kòo cake de kóò tùdààrí? ⁹ Ti na bá nhò fité idiítí péu ke pāmmú beçĩribàà?

¹⁰ Kè Yesu keè ké bè nàké ke dò: Dè dōmmè kè di caari onitipòkù yèmmè? Ò dòò dè n kpéí ndè wennimu. ¹¹ Ke yé di yó mbonèmu beçĩribè, di me nyí yó nhā ke m bonè. ¹² Ò pānke n còú ntùdààrí ke bo mbaanè n kũnnímù mmu. ¹³ Mómumu nwe n di náámmè kutenkù kumou bè bo nàké dè Tináaṅsààti bè bo nàké de kóò nitipòkù kpéí nnè ò dòò dè.

Sudaasi fitémè Yesu

(Wénté Mariki 14:10-11 nè Duku 22:3-6)

¹⁴ De mōnni kè Sudaasi Isikadiyoti Yesu tancòumbè tepítè nè bedébè kóò mōu kote kéya ikuó niùbè kó bekótíbè, ¹⁵ ké bè nàké ke dò: Kè n di pĩ nYesu dí n duó nyide?

Kè bèe kaa mmedítíbii nsipísitàāti kóò duó. ¹⁶ De mōnni kè Sudaasi nwaà dimōnni sààri ò bo dínnè di ké bè pĩ nYesu.

Yesu nàkémè wèè yóó ò fité

(Wénté Mariki 14:12-21 nè Duku 22:7-14, 21-23 nè Isāā 13:21-30)

¹⁷ Pěēbè bèè í kōrenè mutie mùu muuti be kó dibanni yìè kètiri yìè, kè Yesu tancòumbè ò beke ke dò: Á dó ti da bēnné de diyentébanni kó mudii? ¹⁸ Kè Yesu bè nàké ke dò: Tannè dihei yie ncīètè, kóò nàké ke dò mí nhokóti n tú m mōnni dii tōōnni kè n dó kēdi diyentébanni o cīètè nè n tancòumbè.

¹⁹ Kè Yesu tancòumbè dòò ò bè nàké ti kēbēnné diyentébanni kó mudii.

²⁰ Kuyuoku mōnni Yesu nè o tancòumbè kè bè nkari ke yo, ²¹ kòo bè nàké ke dò: Mómumu nwe n di náámmè di kóò mōu wèè yó n fité.

²² Kòo tancòumbè yèmmè caàrè mediè mbá wè kòo ò beke ke dò: Mínwaà n Yiè? ²³ Kè Yesu bè tēnné ke dò: Nè wè ti wēnné dibuu, wèè yó n fité. ²⁴ Onitibire yóó kúmu kēndōnnè ti wārimè de kpéí, wèè né bo fité Onitibire ò bo yà, de yìè nkè bè do í ò peitè dè na ntōũ.

²⁵ Kè Sudaasii ò beke ke dò: Mínwaà Okóti? Kè Yesu ò tēnné ke dò: A ti mbéi.

Yesu do dōummè Mudisààmù kó ikuó

(Wénté Mariki 14:22-26 nè Duku 22:15-20 nè 1 Kōdenti 11:23-25)

²⁶ Bè yo ndii mōnni kè Yesu túóté pēē kēsānte Kuyie nkóò wèrí kéduó nho tancòumbè ke dò: Cáákénè, diè ndèè benkú ke dò m pā n kōnti di kpéí.

²⁷ Kòo deè kētúóté febòòfè, kēsānte Kuyie nké bè duó nke dò: Yānè dimou, ²⁸ deè tu n yīī, bè yó n kuò kè mēe cóú nkusũkù yei ncīēmmè kpéí, Kuyie nyóó taunnēmè benitibè kumàà. ²⁹ N di náá mmómumu nwe n tēnke í yóó yā fīnyī kó menàà, kè dè í tú ti bo wēnné dii yìè kēyā mēpāmmè n cice kpààtiyuu miēke.

³⁰ Bè dèntè dii mōnni Kuyie nkó yesāā nkédeè kédeke Odifè tārì.

Yesu nàkémè o tancòumbè bè yóó ò fitémè

(Wénté Mariki 14:27-31 nè Duku 22:31-34 nè Isāā 13:36-38)

³¹ Kè Yesu nàké o tancòumbè ke dò: Ke nyènkè di bo n yóu dimou ke yé ti wārimè ke tú: M bo kuò opecēnti kè ipee cíété. ³² N né bo yānté dii mōnni m bo niitè ké ndi baa Kadidee.

³³ Kè Pierii ò nàké ke dò: Bá kè betòbè da yóu bemou, mí mbáá da yóu bitì. ³⁴ Kè Yesu ò nàké ke dò: N da náá mmómumu nwe ke nyènkè tekote bo nyóó kuó nkāa pàrikēmu kuce mētāāti ke tú a í n yé. ³⁵ Kè Pierii yete ke dò: Bitì, bá kè bè bo n wēnnénè kēkuò m báá da yete.

Kè betòbè múnke me ndò.

*Yesu bàntèmè Kuyie mbè yóó ò pĩ nkèè yènkè
(Wénté Mariki 14:32-42 nè Duku 22:39-46)*

³⁶ Yesu nè o tancòumbè kè bèe tuòke dibòrì marì kè bè dì tu Setisemandee, kòo bè nàké ke dò: Nkarinè diè nkè n kòte ke bántè nKuyie.

³⁷ Kénèinè Pieri nè Sebedee kó ibí idé, kòo yèmmè keté mè bo caàrèmè, kòo kòm̀b̀ùt̀i duò. ³⁸ Kòo bè nàké ke dò: N yèmmè mèe cààrè mediè mmómməmmè kè dè tonté, nkpaánè diè nkè nni ñwēñnè kè ti wúó.

³⁹ Kòo détóo sàmpó, kénínkú késinné, kébántè Kuyie nke dò: N cice kè dè bo yie fè mbòòfè mēfēūtīmè kòfè n déténè, dè bá ntú mui mè dó, dè ntú fšò mè dó.

⁴⁰ Kédeè kénwētinní o tancòumbè borè ke sš mbè yè nke duó, kòo nàké Pieri ke dò: Di í na ke bo nni nwúónnè tēwebiētè mēmáa miēkaà? ⁴¹ Nwúónnè ke báa nKuyie nkè mesòummè báa di na, mēyèmmè dómu kè tikònti né kpa muwērímú.

⁴² Kòo wēte kuce mēdérīmè kémbáa Kuyie nke tú: N cice kè dè í yóó yie nkè fè mbòòfè mēfēūtīmè kòfè n déténè a dómèe dōò.

⁴³ Kòo nwētini o tancòumbè borè ke sš nyinuə mbè auté bá bè í na ke bo nwúó nke yè nke duó. ⁴⁴ Kè Yesu wēte kékenté kuce mēāāmmè kémbáa nKuyie ke baa náa nhò do náa ntì, ⁴⁵ kéwēténí o tancòumbè borè ké bè nàké ke dò: Di wēte ke dúmu ke ompuà? Dimònni tūòkemu kè bè bo pĩ nhOnitibire kéduó mbenitiyeibe. ⁴⁶ Íténè kè ti kòte, ntenè wèè yó n fítè ke tūòkení.

Bè do pĩmmè Yesu

(Wénté Mariki 14:43-50 nè Duku 22:47-53 nè Isāā 18:3-12)

⁴⁷ Yesu kpaá ke mē nnáa nkè Sudaasi Yesu tancòumbè tēpíitè nè bèdébè kóò mōu tūòkení, ke neínè ditīnni ikuó niùbè kó bekótibè nè diheí kó bekótibè bè tōnni dì, kè dì tō yese nè yedùrè. ⁴⁸ Kè sš nSudaasi nàké ditīnni ke tú kòò dōu nwè kòò ɔrí, bèe banté ke dò nweñwe kóò pĩ. ⁴⁹ Ò tūòkení dii mōnni Yesu borè kóò dōu nke dò: Okóti, a kpeñnà!

Kóò ɔrí. ⁵⁰ Kè Yesu ò nàké ke dò: N népoo, a kòtení ke dó kédōò tì, dōò tì.

Dè mōnni kè ditīnni munnéní kóò pĩ. ⁵¹ Mēmme bèè do neínè Yesu be kóò mōu nòtemè disiè kéheí nkédate ikuó niùti diēwè kóò tōnti toò. ⁵² Kè Yesu ò nàké ke dò: Nōnne a siè, bèè kpānne yese bè yóó kúnè yese nye. ⁵³ A í yé ke dò n na nna kébeke n cice kòò n duōnni mie mbàmbà nho tōrè sikou sikouaà? ⁵⁴ Kè m mè dōò, dè né yīme kédōò tì wāri ke yē ndèe dōòmè?

⁵⁵ Kè Yesu deè kébeke ditīnni ke dò: N tú onitikòuti nwe kè di kòtení m borè ke tō yese nè yedùràa? Nh ò mbomu di borè yewe yemou ke duò nyitié Kuyie ncīètè mieke bá di í m pĩ. ⁵⁶ Demou dè tūòkení kè dè bo dōò Kuyie mpāānāahti náambè do wāri tinti.

Dè mōnni kòo tancòumbè bēmouu ò yóu kécoké.

Bè bekénèmmè Yesu

(Wénté Mariki 14:53-65 nè Duku 22:54-55, 63-71 nè Isāā 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Kè bèe kòtenè Yesu ikuó wāābè nè diheí yembè tikú dè ikuó niùti diēwè Kaifu cīètè. ⁵⁸ Kè Pieri ntū nYesu ke díetiri ke yàa tannèenko ikuó niùti diēwè kó kudànkù kénkari tihāāpònti borè ke bo yà dè yóó dōòmè.

⁵⁹ Ikuó niùbè kó bekótibè nè dibeéntīnni, kè bè nwanti Yesu nu ndòò tì, tii bo nte kè bèe ò kù. ⁶⁰ Kè benitibè péu nkòrini ke náa nhò nu ndòò mèe yei bá be teti í mmáa, kè dè mboní kè benitibè bèdébèe béi nke dò: ⁶¹ Oniti yie mbéimmu ke tú ò bo na kēpònte Kuyie ncīètè kéwēte ké tè maá yewe yētāati mieke.

⁶² Kè ikuó niùti diēwèe íté kébeke Yesu ke dò: A í yóó tēnné tìmatì benitibè bie nyē nha dōò tì ñnkàa?

⁶³ Kè Yesu ncíéké kè ikuó niùtì diewè dò: Kuyie mbomu, nè kuù kó diyètìrì ndi n da békúmè ke tú á n náké timómmənti, fɔ́ɔ tu Kirisi Kuyie mbiraà? ⁶⁴ Kè Yesu ò tɛ́nné ke dò: Ɛɛ, a ti mbéi, n né di náámmu ke tú di bo yà Onìtibire kè dè kàri Kuyie mmuwērímú muməu yiè mbakù youú, ké dè yà kè dè cutiní nè yewetè.

⁶⁵ Dɛ mǎnni kè ikuó niùtì diewè kɛ́tɛ o yaàbòrì ke dò: Ò sǎǎ nKuyie nku, ti tɛ́nke í dò nkémbaa wèè bo náké ò dǎd mɛ̀è yɛi. Di kèemu di mómmbəmbɛ ò sǎámmè Kuyie, di yèmmè dómme? ⁶⁶ Kè bèe ò tɛ́nné ke dò: Ò dò nkékuəmu.

⁶⁷ Kè bè nsuu o ìikè tinóntɔ̀tɔ̀ti koò dukù yɛnacèkuute, kè betə̀bè ò bəmmu ke tú: ⁶⁸ Fɔ́ nKirisi náké wèè da poté.

Pieri do pàrikəmè ke dò ò í yé Yesu

(Wénté Mariki 14:66-72 nè Duku 22:56-62 nè Isǎǎ 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Kè Pieri baa nkari kudànkù miɛke, kòo nitipotɔ̀nti mǎu ò nàké ke dò: A múnke do nɛ́nəmu Yesu Nansarɛti kou.

⁷⁰ Kè Pierii parikè ke dò: N yí yé a dó ke n náké ti.

⁷¹ Kéítɛ kényetì, kòo nitipòkù tǎu ò yà, kénáké bèe dè bo ke dò: Onìti yie mmúnke do nɛ́nəmu Yesu Nansarɛti kou.

⁷² Kè Pieri tó yete képarikè ke dò: Biti, n yí yé dɛ kóo niti!

⁷³ Kè dɛe yíé sǎmpó, bèe dè bo kè bèe náké Pieri ke dò: A mènke tú Kadidee kou nwe, ti bantému a náànti. ⁷⁴ Dɛ mǎnni kè Pierii dǎke yíé képarikè ke dò: N yí yé dɛ kóo niti.

Dɛ mǎnni kè tekote kuó. ⁷⁵ Kè Pierii dentɛní Yesu do ò nàké ti ke dò: Tekote bo nyóó kuó nkàa pàrikè kuce mɛtǎati ke tú a í n yé. Kè Pieri yé kénkuò mmɛdiè.

27

Bè do dàkəmè ke bo kuə Yesu

(Wénté Mariki 15:1 nè Duku 23:1-2 nè Isǎǎ 18:28-32)

¹ Ikuó niùbè kó bekótíbè nè diheì kó bekótíbè kè bèe tí ndikũnwɛ́ni sèi kédake ke bo kuə Yesu, ² kóo bou kékote kéduó mPidati Odommu kəbe kóo kùmàndáa.

Sudaasi do nùnnémè omáa

(Wénté Yesu Tǎrè 1:18-19)

³ Sudaasi wèè fité Yesu ò yà dǐi mǎnni bè yóó kuəmə Yesu kédemmu mɛdiè, ke tɛ́nné mɛdítíbii nsipísitǎati kéduó nyikuó niùbè kó bekótíbè nè diheì kó bekótíbè ke dò: ⁴ N dǎd mɛyɛi mmɛ ke di fiténè wèè í cààrè mùmamù kè di bo kuə. Kè bèe ò tɛ́nné ke dò: Ti kpɛti í bo, dè tú a kpɛti nti. ⁵ Kè Sudaasii útóo idíítí Kuyie ncíètɛ miɛke kényè kékote kénúnné omáa.

⁶ Kè ikuó niùbè kó bekótíbè kouté dɛ kó idíítí ke dò: Ti kó ikuó í yie nti bo ò ānnémè Kuyie ncíètɛ kó ditəu miɛke, ke yé mukũũ nkó idíítí nyimè.

⁷ Kè bèe wɛ́nné kénáké, kè ò tǔóté kédonténə oyaamarì mǎu kó kupaku ke bo nkũrì bɛpǎdɛ. ⁸ Dɛe kpéi nte kè bè yu dɛ kó kupaku nè yíenni ke tú: Mukũũ nkó kupaku. ⁹ Mɛmmɛ kè dɛe dǎd Kuyie mpǎánáànti náàntò Sedemii do nàké ti ke dò: Bè tǔóté mɛdítíbii nsipísitǎati Isidayɛribɛ do ò taá nyi, ¹⁰ ke donténə oyaamarì paku kéndonnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè.

Bè do kàtɛnəmè Yesu Pidati borè

(Wénté Mariki 15:2-5 nè Duku 23:3-5 nè Isǎǎ 18:33-38)

¹¹ Kè bèe kɛtɛnə Yesu Pidati Odommu kəbe kóo kùmàndáa borè kòo ò beke ke dò: Fɔ́ tú Sifubɛ kóo kpààtǎa? Kè Yesu dò: Ɛɛ, a ti mbéi.

¹² Ikuó niùbè kó bekótíbè nè diheì kó bekótíbè kè bè nwátìrì Yesu, ò mɛ nyí mbè tɛ́nné tìmatì. ¹³ Dɛ mǎnni kè Pidatii ò beke ke dò: A í yo bè tu a dǎd mɛ̀è yɛinaà?

¹⁴ Bá Yesu í nhò tɛ́nné tìmatì kè dɛe ò di mɛdiè.

*Bè do fẽũmmè Yesu**(Wénté Mariki 15:6-15 nè Duku 23:13-25 nè Isãã 18:39-19:16)*

¹⁵ Bá dii yentéban ni kùmàndáà do ɔ̃ fĩ nkukpetínkù kumáà ndi ditĩnni yẽ nwèe fĩ nkù. ¹⁶ Ké s̃ nkukpetínkù makù bo dikpetíntou kè bè kù yé bẽm̃ou kè ku yètìrì tu Barabaasi. ¹⁷ Kè Pidatii beke ditĩnni kè dò: Di dó n fĩ nwe, Barabaasaa kè Yesu bè tú wè Kirisi?

¹⁸ Ké yé ò do yẽm̃emu kè dò mbè pĩ nYesu be miẽkè ò pèi m̃è kpeí nke.

¹⁹ Kè bè nkpaá kè bekù kè Pidati pokùu t̃nni kè bèe ò nàké kè dò: A báa ta onit̃i yie nkpeti ò í cààrè m̃umamù, kè yé nh àkénèm̃e tid̃unt̃i keyènkè kie nho ìnkè.

²⁰ Ikuó niùbè nè diheì kó bekótibè kè bè nsukí benit̃ibè kè tú: Di yĩ bèe fĩ mBarabaasi kékuo Yesu. ²¹ Kè Pidatii yí kè bè beke kè dò: Bédé m̃emm̃e n fĩ mbe we? Kè bè dò: Barabaasi! ²² Kè Pidatii bè beke kè dò: N né bo yĩm̃e Yesu bè tú wè Kirisi? Bẽm̃ou kè bè dò: Baaké we kudap̃ãt̃i! ²³ Kè Pidatii yí kè bè beke kè dò: Ò d̃d̃ òmm̃e yei? Kè bè d̃ake p̃ĩkè kè dò: Baaké we kudap̃ãt̃i!

²⁴ Kè kutoweku d̃ake déúkú kè Pidatii banté ò í yóó nam̃e kéd̃d̃ timat̃i keyẽnté menie nkénit̃e ditĩnni ìkè kè dò: N yí te onitis̃aù yie nkó mukũũ, di kpeti nti.

²⁵ Kè benit̃ibè bẽm̃ouu ò t̃ẽnné kè dò: O kó kus̃inkù tí do t̃inti nè ti bí.

²⁶ M̃emm̃e kè Pidatii fĩ mBarabaasi kéduó nkè bèe puotí Yesu yedá, kédeè kòo wè mbè duó nkè bè bo ò baaké.

*Tihããp̃ont̃i do daúm̃e Yesu**(Wénté Mariki 15:16-20 nè Isãã 19:2-3)*

²⁷ Kè tihããp̃ont̃i ò k̃ateñe Pidati c̃èt̃e k̃et̃i ndihããp̃ont̃inñi dim̃ou kóo munné, ²⁸ kédeite Yesu yàat̃i kóo dat̃inné diyaab̃or̃i wũr̃i, ²⁹ kéduake ipo kó dip̃i kóo òó, kóo píi nho ñut̃e youte kup̃aati k̃ennínkú o ìkè kòo daú kè tú: A kpeñña Sifube kóo kp̃aati!

³⁰ Ké suu o ìkè tiñont̃ũt̃i kè puot̃i o yuu kuh̃ari. ³¹ Bè ò daá dii m̃onni kédeè kédeite o yaab̃or̃i wũr̃i kéw̃ete kóo dat̃inné o yàat̃i k̃enk̃oriñe kè bo baaké.

*Bè baakém̃e Yesu**(Wénté Mariki 15:21-32 nè Duku 22:26-43 nè Isãã 19:17-27)*

³² Bè ỹenñi dii m̃onni diheì kécoñe Sim̃o Sidenni ei kóo ñit̃i kóo p̃ĩnñe muw̃er̃im̃ú kéduó nkòo t̃o Yesu dap̃ãt̃i. ³³ Kè bèe tuake dib̃or̃i mari kè bè di yu kè tú Kodikotaa d̃è tu kuyuk̃ũ. ³⁴ Kè tihããp̃ont̃i ò duó m̃menie m̃m̃è k̃or̃eñe mutie mùu k̃u kuyonku, kè Yesu yáaké kéyete bá ò í nỹa.

³⁵ Kè bèe ò baaké kudap̃ãt̃i ìnkè k̃et̃ãa t̃ét̃e k̃et̃ot̃i o yàat̃i, ³⁶ kédeè k̃enkari kòo bà. ³⁷ Kéw̃ari t̃edab̃et̃e ìnkè mùu kpeí nte kè bè ò baaké kè dò: Yie nwèe tu Sifube kóo kp̃aati kédanne kudap̃ãt̃i yómm̃e. ³⁸ Kè bèe baakéñe benit̃ik̃ùbe mabè bèd̃ébè kóo p̃ènñe yie nho bakù yoũ ot̃u kuc̃anku.

³⁹ Kè bè m̃p̃enkù kòo s̃ãa nke b̃akii yeỹo kè tú: ⁴⁰ F̃s̃ nwèe s̃ò yĩ a bo p̃onte Kuyie nc̃èt̃e kéw̃ete kè t̃e maá yewe ỹet̃ãti miẽkè, d̃et̃e am̃a! Kàa tu Kuyie m̃Bir̃e nde, c̃ut̃ení kudap̃ãt̃i ìnkè.

⁴¹ Kè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó w̃ãab̃e nè diheì kó bekótibè kè bè múnke nho daú kè tú: ⁴² A d̃et̃e bet̃ab̃e a m̃e nyí na kè d̃et̃e am̃a, kàa tu Isidaỹer̃ibe kóo kp̃aati nwe, c̃ut̃ení kudap̃ãt̃i ìnkè kè ti né na kéyie nha kpeti. ⁴³ A m̃e ndóm̃e Kuyie nku, kè kù da dómu kù t̃ũ nda d̃et̃e kè yé a ỹemm̃e a tú ku Bir̃e nde.

⁴⁴ Bè do baaké bèe nit̃ik̃ùbè kóo p̃ènñe, kè bè múnke m̃m̃e nhò s̃ãa.

*Yesu kum̃e**(Wénté Mariki 15:33-41 nè Duku 23:44-49 nè Isãã 19:28-30)*

⁴⁵ Diyie c̃òm̃m̃ú dii m̃onni yeỹo kè d̃e biit̃e k̃etenkè kem̃ou, k̃em̃bi kè yàa tuakeñe t̃ewebièt̃e m̃et̃ãti. ⁴⁶ T̃ewebièt̃e m̃et̃ãti m̃onni, kè Yesu kuó m̃medie

ke dò: Edoyii, Edoyii, damasabatannii! (Dèè tu Kuyie, Kuyie, dè dòmmè kàa n yóu!) ⁴⁷ Bèè dè bo kè bèmabèè keè ke dò: Ò yu Edii nwe.

⁴⁸ Kè be kóò mǎu coké kéméúnní disǎsǎ mǎnyǎā nkécóó nkuhāri yómmè kéyoutoo Yesu koò bo yǎ. ⁴⁹ Kè bèmabè nnáá nke tú yóu kè ti yà kè Edii bo kǎtení kóò dǎetǎ.

⁵⁰ Dè mǎnni kè Yesu wǎte kékuó mmǎdiè nkétǎte.

⁵¹ Kuyààkù kùu do pi Kuyie ncǐtǎ miǎke ikuó nǎnti bo kùu fáá kè kùu kǎtǎ ku yuu nè ku fǔñí, kè kǎtenkǎ sǎntǎ kè yǎpǎpǎ puǎ. ⁵² Kè ifǎtii pootǎ kè besǔkùbè bèè do dǎ Kuyie nke ku kè bèè yǎntǎ, ⁵³ Yesu yǎntǎ dii mǎnni kédeè kè bèè ta Sedisadǎmmu kè benitǎbè péuu be yà.

⁵⁴ Odommu kǎbe kó kuhǎāpǎnti nè tihǎāpǎnti tǎti nè tǎ bè do baa Yesu fǎti kè bèè yà kǎtenkǎ sǎntǎmǎ nè dèè kó dimǎà dǎdǎ kè kufǎwǎá mbǎ autǎ kè be dò: Onitǎ yie mmǎnkǎ tú Kuyie mBire ndǎ. ⁵⁵ Kè sǎ mbenitipòbè mabè péu bèè do nǎitinǎ Yesu kǎ pǎi nǎo tǎmmú ò bo dii mǎnni Kadidee kè bè cǎmmú mǎdǎtimǎ kǎ wúónnǎ. ⁵⁶ Bèè kó bèmabè tu: Maari Makitadǎa kou nè Maari Isaku nè Sosefu be yǎ nè Sebedee kó ibi yǎ.

Bè kǔnnǎmǎ Yesu

(Wǎntǎ Mariki 15:42-47 nè Duku 23:50-56 nè Isǎā 19:38-42)

⁵⁷ Kuyuoku mǎnni kè tikpǎti yǎ mǎu tuǎkení kòo yǎtǎri tu Sosefu Adimatee èi kou, kòo tu Yesu kou. ⁵⁸ Kòo kǎte kémǎo dǎnùu Pidati kǎ bo túótǎ Yesu, kè Pidatii dúo nkè bèè wǎ nhò dúo. ⁵⁹ Kè Sosefuú túótǎ Yesu kóò pǎi nkuyǎàsǎkù, ⁶⁰ kóò dǎu wenwe Sosefu ò keú kùu fǎti pǎnkù kǎ bǎe nditǎri képoo nkǎitǎ. ⁶¹ Kè Maari Makitadǎa èi kou nè Maari tǎu kè bè dè bo kǎ kari kǎ co kufǎti.

Tihǎāpǎnti bàamǎ Yesu fǎti

⁶² Kè dǎe wǎntǎ bè ǎǎ bǎnnǎ dii yǎ tǎomǎpǎtǎ kó mudii kó kukǔnwentóo, kè ikuó niùbè kó bekótǎbè nè Fadisǎfǎbe kè bèè kǎte Pidati cǎtǎ kǎ dǎ: ⁶³ Okótǎ, ti kpǎá yǎmu dǎ kó siyǎàbǎsǎ yǎ nsòò kpǎá fòu kǎ nǎá ntǎ kǎ tú ò bo kú kǎ yǎntǎ diyǎ tǎánni yǎ. ⁶⁴ Dúo nkè bè mbǎa o fǎti kǎ dǎ yǎwe yǎtǎati, o tǎncǎumbǎ yǎa bo sǎri mǎe kpǎi nkóò dǎitǎ kǎsoutǎ kǎ dǎ: Ò yǎntǎ, kè dǎ dǎdǎ mǎmmǎ dǎ kó siyǎàbǎsǎ bo pǎtǎtǎ siketisi.

⁶⁵ Kè Pidati dǎ: Dè wenni, ntǎnǎ tihǎāpǎnti, kǎtenǎ kǎ tǎ bǎnnǎ kè tǎ mbǎa kufǎti mǎsǎa ndi dǎ mǎe botǎ.

⁶⁶ Kè bèè kǎte képoo nkufǎti mǎsǎa nkǎpǎnnǎ kédeè kébǎnnǎ tihǎāpǎnti.

28

Yesu yǎntǎmǎ

(Wǎntǎ Mariki 16:1-10 nè Duku 24:1-12 nè Isǎā 20:1-10)

¹ Kè Sifube kó tǎomǎpǎtǎe pǎtǎtǎ kè Maari Makitadǎa kou nè Maari tǎu kè bè nkǎri dǎmǎási yǎ dikǔnweñni Sifube kóò tǎnkǎte yǎ kǎ bo síékǎ Yesu fǎti. ² Kè bè nyóó daatǎ kǎ kǎtenkǎ sǎntǎ mǎdiǎ, kè Kuyie ntǎnni cǎtǎnǎ kǎ pòotǎ ditǎri kǎ kari di ñnkǎ, ³ kǎ pǎnti kǎ dǎ nfǎtaafǎ ǎǎ mǎitǎ kǎ dǎ ndǎmmǎ, kǎ di yǎatǎ pǎi kǎ dǎnnǎ tipǎàkǎnti. ⁴ Kè kufǎwǎá nhautǎ tihǎāpǎnti kǎ tǎ ñkpǎutǎ kǎ dúo kǎ dǎ ntǎ ku. ⁵ Kè Kuyie ntǎnni náké benitipòbè kǎ dǎ: Dǎndi bá nyǎikǎ n yǎmu kǎ dǎ ndi wanti Yesu nwe bè sòò baakǎ wǎ, ⁶ kéndǎnnǎ ò sòò di nákémmǎ kǎ dǎ ò bo yǎntǎ, ò yǎntǎmu, ò í bo diǎ, kǎtennǎ kǎyǎ ò do dúo dǎ, ⁷ kékǎte mǎcǎā nkǎnákǎ o tǎncǎumbǎ kǎ dǎ ò yǎntǎmu kǎ di niitǎnǎ Kadidee di yóó kǎ nhò yǎ. N do mǎke tǎnti kǎ bo di náké.

⁸ Kè bèe íté mecãã nkufãti borè nè kufõwaá, kè kuyen̄naatí diékù wètè ke bè bo. Kè bèe coké kénkõri ke bo náké Yesu tancóumbè dèè dòò, ⁹ ké nyóó daate kénya Yesu kòò kèríní be ìkè ké bè dõu nke dò: Di kpeñnàà?

Kè bèe nínkóo o ìkè kóò dõu. ¹⁰ Kòo bè náké ke dò: Kufõwaá mbá ndi bo, kòtenè kénáké n tancóumbè kè bèe kòte Kadidee bè yóó ke nni n yà.

Bè do yẽmmè tihããpòntì báá náké Yesu yãñtémè

¹¹ Kè benitipòbèe íté kénkũnti, kè tihããpòntì tìi do baa kufãti kè ti kó tìmatìi kòte diheì mièke, kénáké ikuó nìùbè kó bekótíbè dèè dòò. ¹² Kè ikuó nìùbè kó bekótíbè nè diheì kó bekótíbè kè bèe tíí nkénáké kéduó ntihããpòntì idíítí mediè, ¹³ ke dò: Di yĩ o tancóumbè bèe kòtení ke s̄ ndi yè nke duó kè bè ò tùóté. ¹⁴ Kè kùmàndáà tì kèè ke dó ke di pĩ nti bo ò bànmú kòo di yóu.

¹⁵ Kè tihããpòntìi yie mbè yẽ mmù, kécouté idíítí kè de kó tináahtìi pité Sifube cuokè ke kpáá bo nè yíenní.

Yesu do tãmmè o tancóumbè

(Wénté Mariki 16:14-18 nè Duku 24:36-49 nè Isãã 20:19-23 Yesu Tõrè 1:6-8)

¹⁶ Kè Yesu tancóumbè tepíítè nè omáà kòte Kadidee kó ditārì ñnkè, Yesu do yẽ mbè yóó mǎá dè. ¹⁷ Bè ò yà dìi mǎnnì kénínkóo o ìkè kóò dõu, bá nè memme bèmabè í nyie ke dò nYesu nwe. ¹⁸ Kè Yesu bè tòónnè ké bè náké ke dò: Kuyie nni nduómmu muwērímú mumõu ketenkè ñnkè nè keñnkè mièke. ¹⁹ Kòtenè kutenkù kumõu, kéwaá nyibotí imõu mièke n kó betũmbè, ké m bè ãà bàtémmù Cice nè debire nè Muyaánsaàmù be yètìrì, ²⁰ ké bè náké kè bè ntũ n di duó nyì tié nyimõu. N yó ndi bonèmu yemòrè yemõu kè kutenkù yàa deènè.

Mariki wàrimè tináaṅsààtì Di mpátíri tɔ̀ tii náaṅtì

Yesu tancóùmbè tepíítè nè bedébè kòò mɔ̀u bè tu wè Mariki weè wàri di mpátíri. Ò do tú Sedisademma èi kou nwe, kòo yɔ̀ yètìrì tu Maari (Yesu Tòrè 12:12). Bè í nàké o cice yie kpeti. Mariki kó dipátíri dii tu dipátíri dii kě́nì tináaṅsààtì kó yepáte mieke.

Mariki kó dipátíri ò di wàri Odommu kɔ̀be kpéi nke, ke bè nàa nKirisì tumè ti Yiè nKuyie nkóo tǎntì kù tǎnní wè kòò bo pĩ nKuyie nkó mutǎmmú, de kó dipátíri wàri ke náa nYesu pĩ mmùu tǎmmú mmu, Kuyie mpǎānàaṅtì náaṅbè nàké mùu kpéi (Esaii 42:1-21, 49:1-7). Mariki né dɔ̀ke ìkú tii ìnkè ò wǎũ dii mǎnni o pátíri tii tu: Tidièti Yesu dòò tì, tii benkú ò tumè Kuyie mBire.

Di mpátíri náaṅtì duó ke dòmmè

1. Isāa-Batiisi nàámmè Kuyie nnáaṅtì nè ò ānnémè Yesu bátémmù (1:1-13)
2. Yesu otǎntì pĩ mmùu tǎmmú (1:14-13:37)
3. Yesu otǎntì yiemmmè Kuyie nkpeti ke yàa kúnè (14-15)
4. Yesu otǎntì yǎntémè ke na mukũũ (16)

Isāa-Batiisi nàámmè Kuyie nnáaṅtì

(Wénté Matie 3:1-12 nè Duku 3:1-18 nè Isāa 1:19-28)

¹ Kuyie mBire Yesu Kirisì kó Tináaṅsààtì keténè, ² Kuyie ndo nàké tinti ku pǎānàaṅtì náaṅtò Esaii ke dò:

N yóó duónkomu n kóo tǎntì

wèè yóó niité kětũntè a ce.

³ Weè pĩèkù dikpáa mieke ke tú:

Tũntèti ti Yiè nkó kuce,

séinnè o ce.

⁴ Tii dòò Isāa-Batiisi bo dii mǎnni dikpáa mieke ke náa nke tú: Duónnè kè bè di dòò bátémmù dèè benkú ke tú di dèmmu di yei, nkéceete, kè Kuyie nhūtè di yei ndi dòò mè.

⁵ Kè Sudee kó kutempè nkɔ̀be bɛmɔ̀u nè Sedisademma kɔ̀be bɛmɔ̀u kè bè nkɔ̀ròo o borè ke dáanko be yei nkè Isāa bè āā bátémmù kukó Suditèè mmieke.

⁶ Kè weè Isāa ndáátì diyaàbòrì dii dùòkénè yòyó kó ticiti ke bou fenaàkǎnfè o ka, kòo kó mudii ntú ico nè ticièti. ⁷ Kòo nnáa nke tú: Wèè n tũnni ò deumu ke m pēētè n yí tùòke m bo sǎnnémè kéūtè o neùti. ⁸ Mí n di āā bátémmù nè menie mme, kè wenwe bo ndi āā bátémmù nè Muyaánsààmù.

Bè ānnémè Yesu bátémmù nè dibòò ò bennémè

(Wénté Matie 3:13-4:11, nè Duku 3:21-22, 4:1-13 nè Isāa 1:31-34)

⁹ De kó dimǎnni kè Yesu yènni Nansaretì, Kadidee kó kutempè, nke Isāa-Batiisii ò ānnè bátémmù kukó Suditèè mieke. ¹⁰ Ò yètini dii mǎnni menie mmieke kè tiwetii kpetè kè Muyaánsààmùu cùtèni o ìnkè ke dònnè dikpetinónkperi. ¹¹ Kè bèe keè metammè mamè yènnimè kě́nkè ke tú: A tú m bire nde kè n da dó mesàà, ke da tá mēdiè.

¹² Dendè bàmbà nkè Muyaánsààmùu tannè Yesu dikpáa mieke. ¹³ Kòo kè dò yewe sipisìnàà kè dibòò ò beú, kòo bo tikpasǎnti mieke kè Kuyie ntǎrè pĩ nho tǎmmú.

Yesu yumè o tancóùmbè kètibè

(Wénté Matie 4:12-22 nè Duku 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴ Bè kpetínné diì mǎnni Isāā kè Yesu kǎte Kadidee kǎnnáá Tináaṣààtì Kuyie nkpeti kè tú: ¹⁵ Kuyie ndo nàké diì mǎnni kpéí, diì tǔòkè, kè kù tǎóté kè bo kǎnnè ku kpààtiyuu, ceetenè di borime kǎyie nTináaṣààtì.

¹⁶ Diyiè mari kè Yesu mpéké Kadidee kó menie nnùù kǎyà Simǎo nè o nantè Āntidee kè bè buò mmuyĩnditìmmù menie, kè yé bè do tǔmè beyĩnwambè mbè. ¹⁷ Kè Yesu bè nàké kè dǎ: N tǔnnenè kè n di dǎò benitiwambè.

¹⁸ Kè bè pǎnkèe yóu bè yĩnditìrè kóò tǔnnè.

¹⁹ Kè Yesu yíé dǎtǎo kǎyà Sebedee kó ibi Isaku nè o nantè Isāā kè bè múnke bo bè dabekù mieke kè dǎori bè yĩnditìrè. ²⁰ Kè Yesu bè yu kè bè pǎnkèe yóu bè cice Sebedee nè betǎmbè kudabekù mieke kóò tǔnnè.

*Yesu bètimè dibǎò onitì mieke
(Wénté Duku 4:31-37)*

²¹ Tǎomǎpùtè yiè Yesu nè o tancǎumbè kè bèe kǎte Kapennaummu, kè Yesu ta kutiintouku kǎnnáá mbenitibè Kuyie nnáàntì. ²² Kè dǎe bè di mediè nnè ò bè nàá mmèè botí, kè yé ò do í bè nàámmè ikuó wǎǎbè kǎmè, ò do bè nàánnè muwǎrímmù mmu.

²³ Kè sǎ nhonitì mǎu bo dè mieke kè dibǎò mari ò ta, kòo kuónko kè dǎ: ²⁴ Ti kpeti dòmmè Yesu Nansareti kou, a kǎtení kè bo ti kuǎmǎ? Ti yǎmu kè dò nha tú Kuyie ntǎnní wè, wèè kpa mǎyèi.

²⁵ Kè Yesu di péi nke dǎ: Cǎéké kǎyè onitì yiè mmieke!

²⁶ Kè dibǎò kpekii dè kóo nitì kǎkuónko mediè nkǎyè. ²⁷ Kè dǎe di benitibè bemǎu, kè bè mbékú betǎbè kè tú: Ba nni mmu die? Tináamǎpàntì matì bénè! Ò mǎke muwǎrímmù kè péinko yebǎkè kè yè dǎòri ò yǎ mmù.

²⁸ Mǎmmè kòo yètìrì pǎnkèe feité Kadidee kó kǎtenkè mieke.

*Yesu do miékùnnemè bemuǎmbè péu
(Wénté Matie 8:14-17 nè Duku 4:38-41)*

²⁹ Bè yǎnni diì mǎnni kutiintouku kè Yesu nkǎri Simǎo nè Āntidee bè cǎètè kè Isaku nè Isāā kè bèe ò nǎinè, ³⁰ kǎnsǎ Simǎo pokù yǎ mǎ nkòo kǎntì tǎnni mediè kòò duó kè Yesu tuǎkoo kè bè pǎnkèe ò nàké o kpéí. ³¹ Kè Yesu kǎtoo ò duó dè, kè pǎi nho nǎutè, kóò ínni, kòo miétè kòo kǎntì bonke, kòo wǎá mmudiì kè bè duó kè bèe di.

³² Diyiè ta diì mǎnni kè bè ntǎuo bemuǎmbè bemǎu nè yebǎkè ta bè. ³³ Dihèi kǎbe bemǎu kè bè ntikoo ò bo tǎe cǎètè mieke dibòri nùù. ³⁴ Kè Yesu miékùnnè bemuǎmbè péu bèe do mǎ mmumǎmmù mubotí mubotí kǎbeti yebǎkè péu yǎe do ta benitibè, ò í nyie nkè yè bo nnáá kè yé yè ò yǎmèmu.

Yesu do náantemè Kuyie náàntì Kadidee kó mutentǎá

³⁵ Kukǎnwentóo kè dè kpáá bi mediè, kè Yesu íté kǎkǎnténè sicǎí kǎmbáá nKuyie. ³⁶ Simǎo nè o nǎpobè kè bèe kǎte o wammù. ³⁷ Bè ò yǎ diì mǎnni kóò nàké kè dǎ: Benitibè bemǎu da wǎammù.

³⁸ Kè Yesu bè nàké kè dǎ: Ti kǎtenè tipĩtì teti sihekési mieke kè m bè nàké Kuyie nnáàntì, kè yé dǎe kpéi ntemè kè n kǎtení.

³⁹ Mǎmmè kòo nǎcentì Kadidee kó kǎtenkè kemǎu kè náante Kuyie nnáàntì titiintouti mieke, kè beti yebǎkè yǎe ta benitibè.

*Yesu miékùnnemè dikǎnni
(Wénté Matie 8:1-4 nè Duku 5:12-16)*

⁴⁰ Diyiè mari kè dikǎnni mari kǎtení Yesu borè kǎnínkóo o òkè kóò bǎntè kè dǎ: Kǎa dǎ a bo na kǎ m miékùnnè kè n wenke.

⁴¹ Kè mǎsémǎmè pǎi nYesu kòo youte o nǎutè kóò kǎáké kè dǎ: N dǎmu, miétè kǎwenke.

⁴² Dɛndɛ bàm̀bà k̀è tikòntii deè kòo wenke. ⁴³ K̀è Yesu p̀ànkɛɛ ò cau nweti weti ke d̀ò: ⁴⁴ A báá yie nkénáké òm̀òu d̀èè d̀òò, k̀ɔtɛ kébenke a m̀áá ikuó ǹùtì, k̀édòò M̀ayiiisi d̀òu nyìi kuó, k̀è d̀èe benke benitibè bəm̀òu a miɛtém̀è.

⁴⁵ Dɛ k̀óo ǹitì itóo dii m̀ònni k̀énnáantoo dɛ k̀ó tináantì k̀é tì pité tip̀itì tim̀òu, ǹè dɛ kpéi mbá Yesu ténke í nna ke ta dihei marì, k̀émbo m̀ekéntim̀è k̀è tip̀itì tim̀òu k̀òbɛ k̀òròo o borè.

2

*Yesu mièkùnnem̀è kuhòùkù
(Wénté Matie 9:1-8 ǹè Duku 5:17-26)*

¹ K̀è d̀è d̀ò yewe mayè k̀è Yesu ẁɛtɛ Kapennaummu, k̀è b̀èe keè ò bom̀è tɛc̀fètè matè. ² K̀è benitibèe tíínko p̀éu bá m̀ɛfíè nténke í nkpaá ǹè ditowaào, k̀è Yesu mbè náa nkuyie nnáantì. ³ K̀è benitibè mabèe tuàkení b̀ènáà ke t̀ò kuhòùkù. ⁴ Diťinnì d̀eu m̀èè kpéi b̀è í nna k̀é k̀ù t̀uàkenè Yesu borè, ke yóu k̀édeke k̀éduute tim̀umm̀ntì Yesu berínè d̀è, ke c̀ũũnko bɛ òùkù ǹè ku d̀òu. ⁵ K̀è Yesu nwúó mbè tám̀è ke d̀ò nhò bo k̀ù mièkùnnɛ, k̀énáké kuhòùkù ke d̀ò: M̀ birɛ n da c̀fém̀mu a yei.

⁶ K̀è s̀ó nyikuó ẁáàbè mabè d̀è k̀àri, k̀éntoti bɛ yèmm̀è ke tú: ⁷ D̀è dòmm̀e k̀òo ǹitì yie ndáátí ke náá mmie mbotí? Ò cààri Kuyie nyètìrì ndi, k̀è d̀è í tú Kuyie mmáà we mbo na k̀écífè mmeyei? ⁸ K̀è Yesu p̀ànkɛɛ banté b̀è toti tì bɛ yèmm̀è, k̀é b̀è beke ke d̀ò: D̀è dòmm̀e ke di toti m̀eyèmm̀è m̀emm̀e k̀ó kubotí? ⁹ Òndɛ í yóu ǹè dɛtɛrè? M̀ bo ỳim̀è b̀è da c̀fè nha yeinaa, k̀è m̀ bo ỳim̀è íté k̀étúóté a d̀òu k̀ékété? ¹⁰ Ǹ né d̀ó k̀è di bantému ke d̀ò nhOnitibire m̀àke muẁɛrím̀ú ketenke ìnkè ke bo na k̀écífè mmeyei. ¹¹ Ò m̀e nyí k̀énáké kuhòùkù ke d̀ò: Íté k̀étúóté a d̀òu k̀ékò, k̀è m̀i m̀e nyè.

¹² Ò b̀éi m̀emm̀e k̀è k̀ù p̀ànkɛɛ íté k̀étúóté ku d̀òu k̀è benitibè bəm̀òu nkù ẁùó nkè k̀ùu yè, k̀è d̀èe b̀è di bəm̀òu, k̀è b̀è ndéúkunko Kuyie nyètìrì ke tú: Ti mu nyí yà diɛ mbotí ǹè ti bom̀è.

*Yesu yum̀è odàmpóòc̀outiwè m̀òu b̀è tu wè Defii
(Wénté Matie 9:9-13 ǹè Duku 5:27-32)*

¹³ K̀è Yesu ẁɛtɛ k̀éyè k̀ém̀pèké Kadidee k̀óo dàméèrì ǹùu ke kunitisũkù r̀íkòròo o borè k̀òò b̀è tiè. ¹⁴ Ò p̀ènké dii m̀ònni k̀éyà Adifee k̀ó dɛbire Defii k̀òo k̀àri b̀èè c̀óu dàmpóò bɛ k̀óo b̀iròò, k̀è Yesu ò yu ke d̀ò: Ǹ tũnnɛ!

K̀è Defii íté k̀óò tũnnɛ.

¹⁵ Yesu ǹè o tancòumbè k̀è b̀è nkari Defii c̀fètè ke yo, ke ẁénnè b̀èè c̀óu dàmpóò ǹè benitibè t̀òbè b̀è do tú b̀è mufòmmu yeimu yembè, ke ỳé benitibè do b̀è tũmm̀è p̀éu. ¹⁶ Ikuó ẁáàbè Fadisĩɛbɛ k̀ó fenafe k̀òbɛ yà dii m̀ònni k̀è Yesu ẁénnè b̀èè c̀óu dàmpóò ǹè benitibè t̀òbè b̀è do tú b̀è mufòmmu yeimu yembè ke yo, k̀ébeke o tancòumbè ke d̀ò: D̀è dòmm̀e k̀òo ẁénnè b̀èè c̀óu dàmpóò ǹè mufòmmu yeimu yembè ke yo?

¹⁷ K̀è Yesu keè k̀é b̀è nàké ke d̀ò: D̀è í tú b̀èè k̀òntì naati b̀èè wanti otàntì, bemuambe b̀èè wanti otàntì. Ǹ yí k̀òtɛní ke wanti b̀èè yèmm̀è d̀ò mbè wenni, ǹ wanti b̀èè banté b̀è mbe ke d̀ò mbè tu benitiyɛibɛ.

*M̀enuboumm̀è
(Wénté Matie 9:14-17 ǹè Duku 5:33-39)*

¹⁸ Diyìè marì k̀è Isāā-Batiisi k̀ó betancòumbè ǹè Fadisĩɛbɛ k̀òbɛ k̀è b̀è mboú dinùu, k̀è benitibè mabèe k̀òtɛ k̀ébeke Yesu ke d̀ò: D̀è dòmm̀e k̀è Isāā-Batiisi tancòumbè ǹè Fadisĩɛbɛ k̀òbɛ k̀è b̀è bou dinùu bá f̀í nkòbɛ í bou. ¹⁹ K̀è Yesu b̀è t̀énnè ke d̀ò: Di yèmm̀è d̀ò nhonitì t̀òu dii m̀ònni o pokù o ǹépobè bo na k̀éboú

dinùù kòo kpaá bè bonàà? Bitì! Bè báá na kéyóu mudii ò bè bonè dii mònni.
²⁰ De kó yewe kpaanímu kè bè bo deite wèè tòú o pokù, kè de yiè tùàke bè bo bou dinùù.

Depànnè nè dekotírè kó tináànti

²¹ Bè ã ì nyá nkuyaàpànkù kukótíkù ìnkè, kàa mè dòò kupànkù bo yǎ́ nkukótíkù kè dikétírì dake deuke. ²² Bè ã ì ncṹs menaà mpàmmè tidouti kóti kàa mè dòò tidouti bo pote, kè menaà nake nè tidouti demou. Menaà mpàmmè dò nkéncṹs tidouti pànti nti.

Yesu wèè baké teomputè

(Wénté Matie 12:1-8 nè Duku 6:1-5)

²³ Teomputè matè yiè kè Yesu mpènké depaa mmare mieke, kòo tancòumbè nkááte tidiiti. ²⁴ Kè Fadisiẽbe ò náké ke dò: Wénté a tancòumbè dòòri dè, ba nkpréi nte kè bè dòòri ikuó yete dè teomputè yiè? ²⁵ Kè Yesu bè ténne ke dò: Di í kàa ndikònni do pĩ nDafiti kòo dòòmè wenwe nè o kàbaa? ²⁶ Ò do tamè Kuyie ncĩtè, ikuó niùti diewè Abiataa kó dimònni, kétúóté pèèbè bè pã bè Kuyie, kè bèe cááké wenwe nè o kàbe, òmòu do í dò nkécaáké bè kè dè í tú Kuyie nkuó niùbè madaa?

²⁷ Kè Yesu bè náké ke dò: Kuyie ndòò teomputè oniti kpéi nke, kù í dòò oniti teomputè kpéi. ²⁸ Onitibire bakénèmu teomputè.

3

Yesu miékunnemè wèè bakù fãũ teomputè yiè

(Wénté Matie 12:9-14 nè Duku 6:6-11)

¹ Diiyè mari kè Yesu wète keta kutiintouku kòo niti mòu dè bo kòo bakù fãũ.
² Bèè dó kéwátí Yesu, kè bè nhò wùó nke bo yà kè nsà ò bo miékunnè de kóo niti teomputè yiè. ³ Kè Yesu náké de kóo niti wèè bakù fãũ nke dò: Íté, kécómmú die mbenitibè cuokè! Kòo íté kécómmú.

⁴ Kè Yesu bè beke ke dò: Ikuó yè nti dòò mesààndà kè meyei nteomputè yiè? Ì yè nti deetè onitaa kè tí ò kùò?

Kè bè ndò nyúóó. ⁵ Kè Yesu bè wénté wénté nè kemieke, kòo yèmmèe caàrè be to kpeñnimè, kòo náké de kóo niti ke dò: Youte a bakù!

Kòo youte kè kù pàнке miété.

⁶ Kè Fadisiẽbe yènni ké pàнкеe tínnè Edoti kó fenafe kàbe ke bo yà bè yóó yĩmè kékuo Yesu.

Yesu miékunnemè bemuambe péu

(Wénté Matie 4:25, 12:15-16 nè Duku 6:17-19)

⁷ Yesu nè o tancòumbè kè bèe íté kékote Kadidee kóo dàméèrì bíékè kè kuni-tisũkù nhò tũ, bè do bonní Kadidee, nè Sudee ⁸ nè Sedisademmu nè Idumbee, nè yehékè yèè bo Suditè kó kukó nyàà ndi nè yehékè yèè tòkénè Tiiri nè Sitõ yè kàbe. Kè bè ñkari Yesu borè ke yé bè do yomè ò dòòri dè. ⁹ Kè Yesu náké o tancòumbè ke dò bèe ò waanní kudabekù kè kù nhò tòkénè, benitibè yàa bo ò èüté mèè kpéi. ¹⁰ Ke yé ò do miékunkomè benitibè kè deè nte kè bemuambe ndeiti ke bo ò kàáké. ¹¹ Kè yebókè ta bè níí ò yà, kénínkóo o ìkè kékuónko ke dò: A tú Kuyie mBire nde. ¹² Kè Yesu bè cau weti weti ke dò yè báá náké ò tú wè.

Yesu tãátémè o tancòumbè tepítè nè bèdébè

(Wénté Matie 10:1-4 nè Duku 6:12-16)

¹³ Kè Yesu deke ditari ìnkè kényu ò dó kéyú bè, kè bè nkàroo o borè. ¹⁴ Kòo tãáté benitibè tepítè nè bèdébè, kè bè bo nhò bonè, ¹⁵ kòò bè tũ ò nkè bè náante Kuyie nnáànti, kòò bè duó mmuwèrimú be yó mbetìnèmu yebókè. ¹⁶ Nte benitibè

tepiítè nè bèdébè ò tãátè bè kó yeyètè: Simṳṳ kòo o yu ke dṳṳ Píeri, ¹⁷ nè Sebedee kó ibí, Isaku nè o nantè Isãã kè Yesu be yu ke dṳṳ: Boann̄erik̄eesi (dèè tu fetapíèfè), ¹⁸ ãntidee nè Fidipu nè Batidemii nè Matie nè Tomaa nè Adifee kó d̄ebire Isaku, Tadee Simṳṳ Sedṳṳti kó f̄enaf̄e kou, ¹⁹ nè Sudaasi Isikadiyoti wèè fité Yesu.

Yesu c̄iètè kṳbe do d̄ómè kóò d̄èite

²⁰ Kè bèe konní t̄ec̄iètè kè dit̄inn̄i w̄èt̄e k̄et̄íinn̄i bá Yesu nè o tancóumbè í mp̄èt̄e m̄ef̄iè n̄ke bo di. ²¹ O c̄iètè kṳbe ti kèè diì m̄on̄n̄i k̄ék̄otení ke bo ò d̄èite ke ȳé bè do náámm̄e ke tú o ȳemm̄e í naati.

T̄ec̄ièt̄e t̄em̄áà kó mutotím̄u

(W̄ént̄e Matie 12:22-32 nè Duku 11:14-23, 12:10)

²² Kè ikuṳ w̄ããb̄e bèè do ȳenn̄i Sedisad̄emmu kè bè ntú: Ob̄ṳṳkp̄ààti weè bo o mīeke, nè weè kó muw̄érím̄u mm̄u ò bèt̄im̄e yeb̄ak̄e.

²³ Kè Yesu bè yu k̄é bè ãnt̄e ke dṳṳ ob̄ṳṳkp̄ààti bo ȳim̄e k̄ew̄èt̄e k̄ebet̄i ob̄ṳṳkp̄ààti? ²⁴ Kè dikp̄ààtiyuu d̄im̄áà kṳbe tot̄e ke kpa mb̄em̄áà d̄e kó dikp̄ààtiyuu bá nh̄a ke bo. ²⁵ Kè t̄ec̄ièt̄e t̄em̄áà m̄e ntot̄e ke kpa ntem̄áà d̄e kó t̄ec̄ièt̄e bá nh̄a ke bo. ²⁶ Kè ns̄a kè ob̄ṳṳkp̄ààti tot̄e ke kpa nhom̄áà, kè m̄eyatim̄e bo o cuok̄e o kp̄àti bá nh̄a ke bo, ti bo deè.

²⁷ Òm̄ṳṳ báá na k̄éta onitikper̄i c̄ièt̄e k̄éheí o kper̄e, kè í ket̄e koò boú, kòò m̄e nhò boú ke deè d̄e m̄on̄n̄i ò bo na k̄éheí o kper̄e d̄em̄ṳṳ o c̄ièt̄e mīeke.

²⁸ Tim̄óm̄m̄onti nti n di náámm̄e Kuyie mbo c̄ī mb̄enit̄ib̄e be yei mm̄em̄ṳṳ nè ȳes̄ããmb̄e bè kù s̄ãã nȳe. ²⁹ W̄èè m̄e mbo s̄ãã Muyaáns̄am̄u Kuyie mb̄áà ò c̄ī, o yei bo mbo o ñnk̄e s̄ãã.

³⁰ Yesu do béi mm̄em̄m̄e ke ȳé bè do túm̄e dib̄ṳṳ mar̄i diì bo o mīeke.

Yesu ȳṳ nè o neí bè do ò waàmm̄e

(W̄ént̄e Matie 12:46-50 nè Duku 8:19-21)

³¹ Yesu ȳṳ nè o neí kè bèe tūkení k̄em̄bo ditow̄aà k̄et̄ṳ n̄k̄e bè bo ò ȳuní. ³² Kòò ns̄ṳ dit̄inn̄i k̄ari koò c̄è̄t̄e, kè bèe ò nak̄é ke dṳṳ: A ȳṳ nè a neí bè bo ditow̄aà ke da yu. ³³ Kè Yesu bè t̄è̄nn̄e ke dṳṳ: We ntú n ȳṳ ke òmb̄e tú n neí?

³⁴ Kòò deè k̄ew̄ént̄e w̄ént̄e bèè k̄ari koò c̄è̄t̄e ke dṳṳ: Nten̄e n ȳṳ nè n neí. ³⁵ W̄èè d̄ò̄ri Kuyie ndó d̄e weè tú n nant̄e nè n t̄ãũ nè n ȳṳ.

4

W̄èè yaù o diiti kó din̄aãnh̄ant̄iri

(W̄ént̄e Matie 13:1-9 nè Duku 8:4-8)

¹ Kè Yesu w̄èt̄e k̄enn̄áà n̄Kuyie nn̄aant̄i Kadidee kóò d̄am̄éèr̄i n̄uù, kè benit̄ib̄e t̄iinko o bor̄e k̄ens̄ũ, kòò ta k̄enk̄ari kudab̄ek̄u d̄am̄éèr̄i mīeke, kè dit̄inn̄i k̄ari d̄am̄éèr̄i n̄uù. ² Kè Yesu mb̄e tīe nyit̄īe mp̄eu nè ȳen̄aãnh̄ant̄iȳe mīeke, k̄é mb̄e n̄áa n̄ke tú: ³ Onit̄i m̄ṳṳ weè do ȳé ke bo yaá o diiti. ⁴ Ò yaù diì m̄on̄n̄i kè m̄edibii mm̄am̄èe do kuce n̄uù kè sin̄ṳ k̄otení k̄é m̄e di. ⁵ Kè met̄ēm̄e do f̄ek̄ũũf̄e ñnk̄e mut̄áa nyí s̄ũ d̄e k̄ec̄ar̄ike k̄eȳenn̄i, ke ȳé mut̄áa nyí s̄ũm̄e d̄ebor̄e. ⁶ Kè diȳīe t̄on̄k̄e k̄é m̄e t̄uṳ n̄k̄e m̄e kpeí ke ȳé ic̄īe nyí nam̄e ke bo f̄iík̄u. ⁷ Kè m̄edibii nt̄ēm̄e do tipot̄i mīeke kè t̄i it̄en̄i k̄é m̄e èũt̄e bá m̄e í nna k̄ep̄eit̄e. ⁸ Kè m̄edibii nt̄ēm̄e do ket̄enk̄e w̄enni d̄e k̄eȳenn̄i k̄enk̄ót̄ir̄i ke kpeñ̄i, kè mīe mp̄eit̄e m̄ebii nsip̄is̄it̄aati k̄e met̄ēm̄e peit̄e m̄edibii sip̄is̄ikuṳ, kè met̄ēm̄e peit̄e m̄edibii ntekd̄ut̄e (100).

⁹ Koò deè ke dṳṳ: W̄èè m̄àke ȳeto ke bo keè, w̄èè keè!

M̄uù te kè Yesu do náánn̄e ȳen̄aãnh̄ant̄iȳe

(W̄ént̄e Matie 13:10-17 Duku 8:9-10)

¹⁰ Yesu ité dii mōnni ditīnni borè, o tancòumbè nè betòbè bèè ò bonè kè bèè o beke de kó yenáànhāntíyè tú mù. ¹¹ Kè Yesu bè tḗnné ke dō: Kuyie ndi benkemu ku kpààtiyuu kó timóm̃m̃anti tì sòri, betòbè bie m bè nàánnè yenáànhāntíyè nye, ¹² kè bè bo nwúó nke báá yà, kényo ke báá banté, bè yàà bo ceete kè Kuyie mbè cī́ mbè yei.

Yesu wè́nkùnnemè wèè yaù o diiti kó tináànti o tancòumbè
(Wénté Matie 13:18-23 nè Duku 8:11-15)

¹³ Kè Yesu yíé kè bè nàké ke dō: Kè di í banté de kó dináànhāntírì di né bo yíme kébanté yenáànhāntíyè tḗyè yem̃ou. ¹⁴ Nte de kó dináànhāntírì tu mù: Wèè yaù mēdibii nweè tu wèè nàá Kuyie nnáànti. ¹⁵ Mēdibii mmèè do kuce nùù kè mè tu benitibè bè nàké bè Kuyie nnáànti, kè bè tì kèè, dēnde bàmbà nkè dibòò kòtení ke tì dèite. ¹⁶ Mēdibii mmèè do fekũũfe ñnkè, mè tu benitibè mbe bèè ò keè Kuyie nnáànti ke pānkee tì cōuté nè kuyēnaatí. ¹⁷ Bè me nyí nyóu kè tì bo fííkú be mieke, bè í nwéérì kè meyeñcaàrimè tū̀akení dii mōnni yoo bè bè fēũ bè nàá mmèè kpéi Kuyie nnáànti bè pānkee bú́tinné Kuyie. ¹⁸ Mēdibii mmèè do tipotí mieke mè tu bèè kèè bèmbē Kuyie nnáànti. ¹⁹ Kè kutenkù kó iyēntotí nè tikpàtí kó muwammù kè dēè bè sōuté nè dēterè dēterè kó mēdókùmmè kè dēè ta be yēmmè mieke kēhēũté Kuyie nnáànti bá tì í nna képeité. ²⁰ Mēdibii mmèè do ketenkè wenni dē, mè tu benitibè bèè ò keè bèmbē Kuyie nnáànti kè tì cōuté kékòte kéwáá mbetòbè, yie sipísitāāti, otòu sipísikuò, otòu tekòutè (100).

Fitírè nè tēbiètè de kó tináànti
(Wénté Matie 5:15, 10:26 nè Duku 8:16-18)

²¹ Kè Yesu yíé kēbēi nke dō: Bè ò ñcòu nfitírè kè dē taa ntēcètè mieke yoo bèè dē ñnné mutēi fū̀ò, bè ò dē cōnné fecùũfē nfe. ²² Ke yé dēmarè í bomè dēè sòri ke í yóó feité. Dēè sòri dē yóó yēnnímu kuwenniku. ²³ Wèè mōke yeto ke bo keè wèè keè!

²⁴ Kè Yesu yíé kēbēi nke dō: Daatenè mēsàà ndi yo tìi náànti kpéi, bè bo di benné nè tēbietè di beú nè tē betòbè, kédeè ke yíé de ñnkè. ²⁵ Wèè mōke bè yóó ò yíemu, kè wèè kpa bèè dēitoo desám̃pórè ò mōke dē.

Tidibotí kó tináànti

²⁶ Kè Yesu yíé kēbēi nke dō: Kuyie nkpaàtiyuu dōnnè onitì wèè buotí wēnwē mēdibii nho paku mieke. ²⁷ Kòo yé nke duó yoo ò wúó, tidiiti nkótírì nè timáà keyènkè nè kuyie mbá ò í yé tì kótírì mēè botí. ²⁸ Ketenkè kēè ò mpí mmutōmmù nè kemáà kè tidiiti kótírì kēketé kēānné difēnni kédeè kè mēbii nné ānné kēpíe. ²⁹ Tì bi dii mōnni kòo tì dēite ke yé mudidèi tū̀akemè.

Feyonfē kó dináànhāntírì
(Wénté Matie 13:31-32, 34 nè Duku 13:18-19)

³⁰ Kè Yesu yíé kēbēi nke dō: Tì bo dōnnēnē ba Kuyie nkpaàtiyuu? Tì bo yí di dōnnē ba? ³¹ Tì bo yí di dōnnē feyonfē dōmmè mme ke kḗnni. ³² Kè bè fē buotí fēè yēnni kékóté kēnaá mmutie diemù nè ibake, kè siño yíē nyi ñnkè.

³³ Nè yenáànhāntíyè mieke nke péu ò do bè nàánnēmè Kuyie nnáànti, ke bè nàánnè bè bo na kékeè mēè botí. ³⁴ Yesu do ò náánnè yenáànhāntíyè nye sáà, kè bè né bo dii mōnni bēmaà borè nè o tancòumbè wèè tì mbè wēnkùnnē tim̃ou páíí.

Yesu cṓnnémè kuyaakù nè menie
(Wénté Matie 8:18, 23-27 nè Duku 8:22-25)

³⁵ De kó diyie dimáà kuyuoku mōnni, kè Yesu náké o tancòumbè ke dō: Tí sénté menie nyáà tēri.

³⁶ Bè cìe ndiì mònñi benitibè kédeè, ke íténe kudabekù Yesu do bo kùù mièke, kè tidabeseti tetiì ò neinè. ³⁷ Kè kuyaakù kperikù makùu íténi kénfuuti, kè menie ntaà kudabekù mièke ke mmó nke pièku. ³⁸ Kè Yesu yie yè nke duó kudabekù mièke ke ceké diyuceénni o yuu. Kòo tancóumbèè ò ènte ke dò: Okóti kè ti ku a kpeti í boà?

³⁹ Kè Yesu íté képéi nkuyaakù ke dò: Cómму! Kébéinnè menie nke dò: Yí só! Dende bamba nkè kuyaakùu cómmu kè menie ndò béu. ⁴⁰ Kòo bè beke ke dò: Dè dómme kè kufōwáa ndi auté memme? Dè dómme kè di í n tá?

⁴¹ Kè kufōwáa mbè auté kè bè mbékú betabè ke tú: Wenninwe yie, kuyaakù nè menie nkè dè yíè nhò yè mmù?

5

*Yesu mièkunnemè oniti dibò ta wè
(Wénté Matie 8:28-34 nè Duku 8:26-39)*

¹ Yesu nè o tancóumbè kè bèe sénté kétuake Sedasaa kó ketenkè, ² kè Yesu ncutiní kudabekù, kòo niti mōu, dibò mari ta wèe yènni ifōti kékéténí o bíékè. ³ De kóo niti do ã ifōti mièke nke, bá bè ténke í nno nkoò bou bá nè mēfimme. ⁴ Ke yè bè do ò boumè kuce mēpēu mēfimme, ke táu nho naàcēi timāti, kòo tōu mēfimme kébóké timāti. Omōu ténke í nna ke bo ò yòkunnè. ⁵ Yemōrè yemōu keyènkè nè kuyie kòo nharì ifōti mièke nè yetārè ñnkè ke wúótí ke bokù omáa yepèrè.

⁶ Ò yàní diì mònñi Yesu kécokóo kénínkú o ìikè, ⁷ kékuónko mediè ke dò: Ti kpeti dómme mí nnè fí, oñkènkpààti kó debire? N da báámmu nè Kuyie nyètiri a bá nfěũ.

⁸ Ke yè Yesu do di péimmè ke dò: Yè oniti yie mmieke fí ndibò.

⁹ Kè Yesu beke dibò ke dò: A yètiri tú ba? Kè di dò: N yètiri tu kusũkù, ke yè ti sũmè.

¹⁰ Kè yè mbáa nYesu ke tú: A báa ti denne dihei.

¹¹ Kè sò kufōnkēcēnku makù bo ditāri ñnkè ke diiti. ¹² Kè yeè bókèe bántè Yesu ke dò: Yóu kè tí kote keta yefōnkè yie.

¹³ Kè Yesu dò: Yènnè, kè yeè yè de kóo niti mièke keta kufōnkēcēnku, kè kùu coké kécúténí ditāri ñnkè kēdiu menie mmieke, yè do bo mbo sikōupísidé (2000).

¹⁴ Bèè do cēmmu de kó yefōnkè kè bèe coké kéyeè de kó tináantì dihei mièke nè depaanko, kè benitibèe íté ke bo kote káyà dèè dò, ¹⁵ kétuakoo Yesu borè káyà oniti yebókè kusũkù do ta wè kòo kàri ke ã tiyaàsààti, kòo yèmmè wenke, kè kufōwáa mbè pī. ¹⁶ Bèè do dè bo ke yà dèè dò, kè bèe bè nàké dè dòmme oniti yebókè ta wè, nè dèè dò yefōnkè. ¹⁷ De mònñi kè bèe bántè Yesu ke dò wèe yè be tenkè.

¹⁸ Yesu tati diì mònñi kudabekù oniti yebókè do ta wè kòo ò bántè ke dò ò bo nhò neinè. ¹⁹ Kè Yesu yete kóo nàké ke dò: Kò nha cīètè kénáké a kòbe ti Yiè nda dò dèè kó dimàa, nè ò da kuó mmè boti mesémmè.

²⁰ Kè weè niti kote kénnaantoo kutempē yehékè tepítè koku kumōu mièke Yesu dò dèè kó dimàa, kè dèe bè di bemōu.

*Yesu cōnnemè onitipòkù yónti ke fòukunnè Saiduusi sapùmbire
(Wénté Matie 9:18-26 nè Duku 8:40-56)*

²¹ Kè Yesu sénté menie nyàa nè kudabekù kè kunitisũkùu tíinko o borè menie nnùu. ²² Kè kutíintouku kóo kóti mōu bè tu wè Saiduusi kòo tuakení káyà Yesu kénínkóo o ìikè, ²³ kòo bántè nè o yèmmè memōu ke dò: N sapùmbire dèè màùnè mukũũ, n da báámmu katení kénóo nha nōu de ñnkè kè dèe miété, kénfòu.

²⁴ Kè Yesu ò neinè kè ditinnì nhò urínè koò èũ tipítì timōu.

²⁵ Kòò nitipòkù mǎu dè bo ke mǎ ntiyǎnti yebie ntepiítè nè yèdéè bá tì í commu. ²⁶ Kòò kǎrì bédòòtórìbè péu borè ke fěüté mediè, ke càke o díítí imǎu bá dè í tǎükú, kè dè pètínke né yetíróo mediè. ²⁷ Kòò keè kè bè nǎá nYesu kpéí kòò kǎtoò díťnnì mièke, ke kétéo Yesu fǎñkúò bíékè kékááké o yaàbòrì. ²⁸ Nè o yèmmè mièke ke yé ke dò mbá kòò na ke kǎáké o yaàbòrì ò bo miété. ²⁹ Ò kǎáké mēmē Yesu yaàbòrì, kòò yǎnti pǎnkēe cómmú, kòò banté o kǎnti mièke o mǎmmú dèēmè. ³⁰ Kè Yesu banté muwērímú mamù yēmè o mièke kéwěēte kébeke díťnnì ke dò: We nkǎáké n yààtì? ³¹ Kòò tancóumbèè ò tǎñné ke dò: A wúó nkè díťnnì da éũ miè mbotí kǎa bèkú wèè da kǎákǎa?

³² Kè Yesu nwéí tipíitì timǎu ke bo yà wèè ò kǎáké. ³³ Dè mǎnni kòò nitipòkù kǎnti au nè kufǎwǎa nke yé ò yēmè dèè dǎò o kǎnti mièke, kòò tǎónko Yesu borè ke nínkóo o ìlkè kóò nǎké timómmǎnti. ³⁴ Kè Yesu né ò nǎké ke dò: N kóo sapàa a tǎkùmmè da mièkùnnemu, kǎte kè dè nnaati, kǎa mǎmmúu deè.

³⁵ Ò kpaá ke mē nnǎá nkè kutííntouku kóo kótì kǎbēe tuǎkení kóò nǎké ke dò: A sapùmbire kumu a báa benné kénkǎónnè okótì.

³⁶ Kè Yesu mbúútí bè nǎá ntì, kénáké Saiduusi ke dò: N tǎ mǎà, ke bá nyǐèkù.

³⁷ Yesu í nyie kòò mǎu bo ò neínè kè dè í tú Pieri nè Isaku nè o nantè Isǎǎ. ³⁸ Bè tǎòkoo dìi mǎnni kutííntouku kóo kótì cǐtè kè Yesu yà kunitisũkù kè kutoweku dǎátí kè bè kuò nyekúdabùò. ³⁹ Kòò taroo ké bè beke ke dò: Ba nte kutoweku kuu? Di kuànnè ba? Debire í ku dè yé ke duómu.

⁴⁰ Kè bè nhò daú kòò bè dènnē kényú debire cice nè dē yǎ nè o tancóumbè bèè ò neínè kétannè debire duó dè, ⁴¹ kǎpí ndesapùmbire nǎutè ke dò: Taritakumi! (Dèè tu: Desapùmbire, íté kè mǐi mē nyé!).

⁴² Dendē bǎmbà nkè desapùmbiree íté kécentē. Dè do mǎke yebie ntepiítè nè yèdéè ndi, kè dèè bè di mediè nkè kufǎwǎa mbè auté. ⁴³ Kè Yesu bè nǎké ke dò bè báa yie nkòò mǎu tì keè, kédeè ke dò: Duónnè desapùmbire mudii kè dèè di.

6

Yesu èi kǎbe do í ò tǎ

(Wénté Matie 13:53-58 nè Duku 4:16-30)

¹ Kè Yesu íté deborè kénèinè o tancóumbè kè bèè kǎte diheì ò bìíkú dì. ² Teomǎpùtè matè yiè kè Yesu mbè tiè nkutííntouku mièke kè dèè bè di, kè bè nnǎá nke tú: Ò yà dē diē nkó dimǎà? We nhò duó nde kó mēciì, ò yǐmē ke na ke dǎori tidietì ò mè ndǎòrì tì? ³ Dè í tú wenwe odabeesũtǎà? Maari bire í dǎkǎà? Isaku nè Sosesi, Sudi nè Simǎo bē kóo kótǎà? O tǎbè í bo diē ti cuokǎà?

Nè dē kpéí bè í nhò tǎ. ⁴ Kè Yesu bè nǎké ke dò: Benitibè bēmǎu ò ndému Kuyie mpǎǎnǎànti nǎàntò, o èi kǎbe nè o cǐtè kǎbe bèè ò ò í nhò dé.

⁵ Debore Yesu í ndǎò tidietì matì péu, kè dè í tú ò nǎómmè o nǎu bēmumbe mabè ìnkè kè bèè miété. ⁶ Kè dèè di Yesu mesàa mbè í ò tǎ mēè kpéí.

Yesu tǎmmè o tancóumbè bèdébè débè

(Wénté Matie 9:35, 10:5-15 nè Duku 9:1-6)

⁷ Dè kó difǎnkúò kè Yesu ícenti yehékè yèè dè tǎké ke bè nǎá nKuyie nnǎànti, mēmē kòò yú o tancóumbè tepíitè nè bèdébè ké mbè tũǎ mbèdébè débè, ké bè duó muwērímú kè bè bo mbetì yebǎkè. ⁸ Di ntǎ di pǎàti mǎà, di bá ntǎ mudii yoo kudǎukù yoo idíití. ⁹ Kòò bè nǎké ke dò: Ænnénè di neùtì, di báa ãnné yeyaàbòrè yèdéè déè.

¹⁰ Kè yíé ké bè nǎké ke dò: Kè di tǎòke diheì mari ke bàté tèè cǐtè di nde mbo ke yàa ítnè dē kó diheì mièke. ¹¹ Kè diheì mari kǎbe í dó ke di cǎutè, bè mē nyí dó

ké di kémmú di íté de kó dihéi, kékpááté di naàcètáá nkè dèe benke ke dò mmeyei nkéríní be yó ìnkè.

¹² Kè Yesu tancòumbèe kòte kénnaante benitibè ke tú bèe ceete be borime. ¹³ Kè bè mbeti yebokè péu yèè ta benitibè, ke wáári bemuambe péu mekùò nkè bè miérí.

*Edoti kùamè Isāa-Batiisi
(Wénté Matie 14:1-12 nè Duku 9:7-9)*

¹⁴ Kòo kpààti Edotii keè kè bè nàa nYesu kpéí, ke yé o yètìrì do feitémè tipùtì timou kè bè ntú Isāa-Batiisi weè wète ke yánté, kè deè te kòo mòke muwérímú ke dǎri tidièti.

¹⁵ Kè bèmabè ntú: Edii nwe Kuyie mpāānāanti náāntò diewè.

Kè betabè tu: Kuyie mpāānāanti náāntò mǎu nwe kòo dǎnnè betabè do dǎmmè.

¹⁶ Edoti tì kèè dìi mǎnni ke dǎ: N sǎò kùò wèè Isāa weè wète ke yánté.

¹⁷ Ke yé de kóo Edoti weè do pǎmmè Isāa kébou, kékpetinné. Edoti do fiète o nantè Fidipu pokù Edodiyati nwe képuoke. ¹⁸ Kè Isāa o nàké ke dǎ: Dè í wenni ke dò nhá puoke a nantè pokù. ¹⁹ Kè Edodiyati mieke peike Isāa kòo nwanti ke bo ò kùò, ò me nyí nna, ²⁰ ke yé Edoti do démè Isāa kǎnké, ke yé ke dò nhò tu onitì wèè dǎri Kuyie ndó dè ke kpa meyei. Kè Isāa ní nnáá nkè dèe ò di kòo baa né ndó ké nhò kèmmú.

²¹ Kè diyie mari né mbo Edodiyati yóó díinnè di kédǎ ò mè ndómè. Kè Edotii ānnè o peitéyie kó dibanni, kéyú benitidiebè o èi kǎbe nè behāāpǎmbè iwēi yembè, nè Kadidee ekè kó bekótibè. ²² Kè Edodiyati kóo sapàa nta bè kàri dè, kéhaá kè dèe narike Edoti nè ò yu bè, kòo kpààti Edotii béi nke dǎ: Osapàa m beke a dǎ dè, m bo dè nda duó.

²³ Bá kè n kpàti kó dikéè ndi, m bo da duó. Míi me nyé.

²⁴ Kòo sapàa nyè kébeke o yǎ ke dǎ: M bo ò beke ba? Kòo ò nàké ke dǎ: Beke we Isāa-Batiisi yuu.

²⁵ Kòo sapàa nwète mecāā nkéta okpààti kàri dè, kóò nàké ke dǎ: N dǎ á ānnè bāmbà mmie Isāa yuu ndi dibuu mieke ké n duó.

²⁶ Kòo kpààti yèmmèe caàrè, ò me nyí ndó kéyetè ke yé ò diemmè ke béi nho népobè iikè. ²⁷ Kòo kpààti pǎnke tǎ nkuhāāpǎnkù ké kù nàké ke dǎ: Kòte dikpetintou ké n tǎní Isāa-Batiisi yuu. ²⁸ Kè kuhāāpǎnkùu kòte káféúté Isāa kéānnè o yuu dibuu mieke kékǎtènni ké di duó nhosapàa nkòo di duó nho yǎ.

²⁹ Kè Isāa tancòumbèe tì kèè, kékòte kóò tùóté kékūnnè.

*Yesu dǎmmè tidièti kè pèèbè nè siyū sinūmmù kè dèe sūū
(Wénté Matie 14:13-21 nè Duku 9:10-17 nè Isāa 6:1-14)*

³⁰ Kè Yesu tancòumbèe wètení kétéi mbemou Yesu borè kóò nàké bè dǎ dè kó dimàa nè bè nàké tii kó dimàa. ³¹ Kòo bè nàké ke dǎ: Tì iténè kékòte mekentímè kè dí omèpè sǎmpó. Ke yé benitibè do sūmè kè bie nkàriní kè betabè iiti bá bè í mpètè mefiè nke bo di.

³² Kè bèe ta kudabekù ke bo kòte dibòri mari dìi cié. ³³ Bè kéri dìi mǎnni kè tipùtì timou kǎbe bè yà, ké bè banté, kécoké be naàcèi, ké bè diènnè de bíékè.

³⁴ Yesu cùténí dìi mǎnni kudabekù kéyà ditǎnni dierì kè mesémmèe ò pǎ nnè de kó benitibè, ke yé bè do dǎmmè ipe ò kpa inyi ocènti, kòo pǎnke mbè tiè Kuyie nnāanti péu. ³⁵ Diyie dèè dìi mǎnni kè Yesu tancòumbèe kòtení o borè kóò nàké ke dǎ: Tì bo dikpàa cuokè nke diè nkè diyie diè nke dèè. ³⁶ Cíe mbe kè bèe kòte depaa nkó sicéi nè sihekési sii dè tǎké kédonté kédi.

³⁷ Kè Yesu bè tǎnnè ke dǎ: Díndi di mǎmmambe duónè be kè bèe di. Kè bèe ò tǎnnè ke dǎ: A dǎ tì kòte kédonté pèèbè yewe sikousidé (200) tǎmmú díití nyi ké bè duónàa?

³⁸ Kè Yesu bè beke ke dò: Di mọke pèèbè bède? Katenè kéyà. Kè bèe kate kéyà betòbè kéwētení kóò nàké ke dò: Ti mọke pèèbè bènùmmù ndi nè siyĩ sidsì.

³⁹ Kè Yesu dò: Kannenè benitibè timúsũũtì ìnkè yetĩrè yetĩrè. ⁴⁰ Kè bèe bè kànnè biè ntekòutè kòutè, betòbè sipísìnùmmù nùmmù. ⁴¹ Kè Yesu túóté pèèbè bènùmmù bembè nè siyĩ sidsì sinsì kébóúté keĩnkè késāntè Kuyie, kédeè ké mbè wéú, ke duò nho tancòumbè, kè bè toti benitibè, ké bè totinè siyĩ sidsì sinsì bemou. ⁴² Kè bèe cááké bemou kénsānnè. ⁴³ Kè yepèèwétíyèe súó nképíe nyemómmùyákè tepíítè nè yèdèe kè Yesu tancòumbèe tó nè siyĩ sù sùó. ⁴⁴ Bèè kó dimàà do cááké de kóò pèèbè bè do bo sikòupísìnùmmù (5000) ndi.

Yesu do kéréme menie nyĩnkè

(Wénté Matie 14:22-33 nè Isāā 6:16-21)

⁴⁵ De kó difānkúò kè Yesu duò nkòò tancòumbèe ta kudabekù ke bo niitè késénté menie nyàà Betisaidaa bíékè kè wenwe nkpaá ke cínko benitibè. ⁴⁶ Ò bè cíe ndi mōnni kédeè kédeke ditāri ìnkè ke bo bāntè nKuyie. ⁴⁷ Dè biitè dii mōnni ke sǝ nkudabekù kǝáké menie ncuokè kè Yesu kpaá diyáà o mǝá, ⁴⁸ kébanté o tancòumbè mǝùnè mǝ kuyaakù ke yé kù do fuutinímè be ìkè bíékè nke, kukūnwentóo mōnni kè Yesu nkéróo be bíékè ke ceñtì menie nyĩnkè, ke ndó ke na mbè pèēté. ⁴⁹ Kè bèe ò yà kòò kèríní menie nyĩnkè kè be yèmmè ndò ndibòò marì ndi, kè bèe kuónko mediè. ⁵⁰ Ke yé bè do ò yàmè kè kufōwaá mbè auté, kè Yesu bè nàké ke dò: Di bá nyĩèkù, kufōwaá mbáá di pǝ mínwe.

⁵¹ Kòò taroo be borè kudabekù mieke kè kuyaakùu cómmù, kè dèe di Yesu tancòumbè mediè ⁵² bá nè ò do mē ndòòmè tidietì kè pèèbèe sũũ kè be yèmmè baa ñkpeñni. Bè í nna kébanté.

Bemuambe do káámmè Yesu yaàbòrì ke mierí

(Wénté Matie 14:34-36)

⁵³ Bè sènté dii mōnni menie nkétuòke Sennesareti kó katenkè, kèpítinnè be dabekù. ⁵⁴ Bè yènni dii mōnni kudabekù kè benitibèe banté Yesu, ⁵⁵ kénkòrì tipíitì timou kéntou bemuambe nè be dúò ke kòrínko o borè, kè bè kèe kòò bo dè bèe bè kàtenko. ⁵⁶ Bá kè Yesu kàte kùù píkù sihekésí yoo yehékè yoo depaa, benitibè ñtuo bemuambe ke dounko yaárè koò báa nke tú wèe yóu kè bèe kááké bá o yaàbòrì fũò. Bèè kó dimàà ò kàá nkè bè mmierí.

7

Kuyie nkó ikuó nè benitibè kpèyi

(Wénté Matie 15:1-9)

¹ Fadisĩèbe nè ikuó wǝǝbè bèè iténí Sedisademmu kè bèe tíí nYesu borè, ² kéyà Yesu tancòumbè mabè yommè bá bè í nite ikuó yèmmè.

³ Ke yé ikuó wǝǝbè nè Sifube tǝbè bemou bèè tũ mbe yembè kó ikuó, bè do ã ñ ndi ke í nite ikuó yèmmè. ⁴ Bè do ã konní dikàtìrì kénite ikuó yèmmè mme ke né di, ke mọkenè ikuó tēi péu bè yóó nheirí mēè botí ibòòke nè yedó nè sikũmboó timátì kpesi.

⁵ Fadisĩèbe nè ikuó wǝǝbè kè bèe beke Yesu ke dò: Dè yĩme kàa tancòumbè í tũ nti yembè kó ikuó ke yo mbá bè í nite ikuó nyèmmè?

⁶ Kè Yesu bè tēnnè ke dò: Meyèmmè mèdémè yembè, Kuyie mpǝānǝāntì nǝāntò Esaii do naatimu ò wǝũ dii mōnni di kpéi nke tú: Be nnitibè sǝntí Kuyie nnè be nò nye, kè be yèmmè né kù dèténè.

⁷ Bè kù báa ndetetirè nde,

ke yé bè tùótémè benìtìbè dóú nyì kuó
ke tuonko betòbè,
ke dònne ì tu Kuyie nkpeyi.

⁸ Kè Yesu nsóké ke bè nàá nke tú: Di bùtínnému Kuyie nkó ikuó ke tũ mbenìtìbè dóú nyì.

⁹ Kòo yíé kébéi nke dò: Di mènke bùtínnému páí Kuyie nkuó ke tũ ndi mómmámbe di kpeyi. ¹⁰ Məyiisi béimmu ke tú: A ndé a cice nè a yó, ke yíé mbé yé mmù. Kè wèè sàá nho cice yoo o yó bèè ò kùò. ¹¹ Kè dínì tú: Kòo nìtì nàké o cice yoo o yó ke tú: N na n da pā dèè kó dimàà n de duó nKuyie nku, dè dèèmu. ¹² Nè de kó ikuó miéke kè di bè pā kuce bá bè ténke í teennè be cicebè nè be yóbè. ¹³ Nè de miéke ke kòu Kuyie nkó ikuó ke tuonko benìtìbè kpéi ditòbè, ke wèè ke dərìnè detèrè detèrè péu mè kó kubotí.

*Dèè sīnkũnko onitì
(Wénté Matie 15:10-20)*

¹⁴ Kè Yesu yíé kéyú ditínni kè di náké ke dò: Kénténè diməu mesàà nkékeè. ¹⁵ Dèmarè í bo onitì bo di dè kè dèe ta o miéke kòò sīnkũnne, dèè yìenì onitì nùu dèè ò sīnkũnko. [¹⁶ Kè wèè məkè yeto ke bo keè, wèè keè!]

¹⁷ Yesu ité dìi mōnni ditínni borè ke kò nteçtètè, kòo tancòumbèè ò beke de kó dináanhantírì tu mù. ¹⁸ Kòo bè ténne ke dò: Dínì múnke di í na ke bantáà? Di í yé ke dò nhonitì yo ndè kè dè taà o miéke dè báá na kòò sīnkũnnaà? ¹⁹ Ke yé dè í taàmè o yèmmè miéke, dè taà o pouti nti ke kərì ke yìè.

(Yesu do dó ké bè nàké ke tú tidiiti timəu wennimu.) ²⁰ Kòo yíé kébéi nke dò: Dèè yìenì onitì nùu dèè ò sīnkũnko. ²¹ Ke yé onitì yèmmè miéke nke meyèmmè yeime yìenimè, mèè ò nte kòò dòò meyei, mèè tú: A bo ndəuti dəutinèmmè benitidaabè yoo benitipòbè nè muyóò nè munitikòu. ²² A bo yóumè a pokù yoo a dòu kényiè ke dounè betòbè, ke í diè ntikpàti, a bo ndərimè, a bo ciitèmmè otəu, nè mufòmму yeimu, nè mēhēmmè, a bo caàrèmmè otəu yètìrì, a bo mməkemè tēpətè, dēyēnkperē kó mudə̀̀rìmmù. ²³ De kó meyei mməməu yìenì onitì yèmmè miéke nke kòò sīnkũnko.

*Onitipòkù wèè do kēkũnne omáà ke pété meteèmmè
(Wénté Matie 15:21-28)*

²⁴ Kè Yesu ité dēborè kékəte Tiiri kó diheì, tēçtètè matè, bá ò í ndó òməu nyé o kpéi, ò me nyí nna ke bo səri. ²⁵ Dende bāmbà nkòo nitipòkù məu dibəò marì ta wèè birè, kòo keè kè bè tu Yesu dè bo kòo pānkəe coké kékəte Yesu borè ke nínkoo o ìkè. ²⁶ De kóo nitipòkù do í tú Sifubè kó kubotí kou bè do ò pèitè Siirii nwe Fenisii kó diheì miéke. Kòo bántè Yesu ke dò wèè denne dibəò dìi ta o sapùmbire. ²⁷ Kè Yesu ò nàké ke dò: Yóu kè ibí keté kédì kənsànnè, ke yé dè í wenni a bo túótémè ibí kó mudìi kéduó nyiməbí. ²⁸ Kòo nitipòkùu ò ténne ke dò: Èè, n Yìè n yí yete, iməbí né ò ndéúmu ibí yo nkè dèè duò. ²⁹ Kè Yesu ò ténne ke dò: Nè a bēi ntìi náantì kpéi, kò nkè dibəò yèmu a sapùmbire miéke.

³⁰ Kòo kò kənsó o birè duó béu de dóu ìnkè kè dibəò yè.

Yesu kèèkũnnemè tḕ̀ntè kè tḕ̀ nnə nke náá mmesàà

³¹ Kè Yesu ité Tiiri kéyènnè Sitə́́ kēpḕ̀tē kutempē nyehəkē tḕ̀pítē kəku kētuəke Kadidee kó menie. ³² Kè bèè kətennì tḕ̀ntè matè Yesu borè, bá tḕ̀ í nə nke náá mesàà, kè tēè bántè Yesu ke dò wèè nóó nho nəu tḕ̀ ìnkè kè tḕ̀ mièkũnne. ³³ Kè Yesu né tḕ̀ dète kékənténè ditínni, kébaá o nómbè tḕ̀ to miéke, kédeè kəsutḕ̀ o nómbifḕ̀ kékááké tḕ̀ nóndənfḕ̀, ³⁴ kédeè kébóútḕ̀ kḕ̀nkè, kéwei mediè nke dò: Efufataa! (Dèè tu yèè kpeté).

³⁵ Dende bàm̀bà kè tɛ̀ ɔ̀ntɛ̀ kee, kɛ̀na kɛ̀nnáa mmesàa. ³⁶ Kè Yesu bè nàké ke d̀ò bè báa yie nkòo m̀ə̀u ti kèè, kè bèe yete kɛ̀nnáa, kòo bè nàké kè bè nàké, kè bè nɛ́éké ke náante tip̀t̀ti tim̀ə̀. ³⁷ Kè dèe di beǹt̀t̀bè mediè mmóm̄mməmm̄e kè bè nnáa nke tú: Ọ̀ d̀ò̀r̀i dem̀ə̀u kè dè wennimu mediè, nhò kèèk̀unko yewũ̀ nyèè ǹón̄dié ndàri kè yè na ke nàké mesàa.

8

*Yesu d̀ò̀m̀è tidiet̀i kè beǹt̀t̀bè sikə̀up̀is̀inàa di
(Wénté Matie 15:32-39)*

¹ Diyie teri marì kè beǹt̀t̀bè tó tí nYesu borè kə̀nsũ bè í mmə̀ke bè bo di mù, ² kè Yesu yú o tanc̀ò̀umbè kè bè nàké ke d̀ò: Mesémmè m̀eè mp̄ĩ̀nnè beǹt̀t̀bè bié! Diyie tǎ́nni ndi yíe nkè bè m bonè bá bè í mə̀ke bè yo mm̀. ³ Kè m bè cíe mbè bo duónè dik̀onnì kuce ke yé bèmabè bonnìme dedétirè. ⁴ Kòo tanc̀ò̀umbèe ọ̀ tɛ́nné ke d̀ò: Ti bo pété de p̄é̀bè dikpàa dii mmieke kè bèe di kə̀nsànnè? ⁵ Kè Yesu bè beke ke d̀ò: Di mə̀ke p̄é̀bè bède? Kè bèe ọ̀ tɛ́nné ke d̀ò: P̄é̀bè bèyiekè.

⁶ Kòo duó nkè dit̄nni karoo ketenkè, kòo túóté p̄é̀bè bèyiekè bembè kəsántè Kuyie, kè bè wèrí kèduó nho tanc̀ò̀umbè ke d̀ò bèe totí beǹt̀t̀bè, kè bèe bè totí. ⁷ Kè s̄́ mbè tənè siyĩ sámp̀sì masi kè Yesu m̀ə̀ Kuyie nkó mesàa nkénáké o tanc̀ò̀umbè ke d̀ò bèe sì totí. ⁸ Kè bèe di bem̀ə̀u kə̀nsànnè kè dè nsúó nke píéké yemóm̄mm̀yákè yèyiekè kè bèe t̄. ⁹ De kó beǹt̀t̀bè do bo mbo sikə̀up̀is̀inàa (4000) ndi bèe di. Kè Yesu duó nkè bèe kò. ¹⁰ Yesu nè o tanc̀ò̀umbè kè bè p̄̀nk̄e ta kudabek̀ kék̄ote Dadimanutaa kó ketenkè.

*Fadisĩ̀be do dí̀m̀è Yesu
(Wénté Matie 12:38-39, 16:1-4 Duku 11:16-29, 12:54-56)*

¹¹ Kè Fadisiẽbe ndíi Yesu kék̄otení kè nhò n̄̀nè ke tú: D̀ò̀ dem̀arè dèè bo cúténí k̄ĩ̀nkè, dèè bo benke Kuyie nkuu da t̄nnimè. ¹² Kè Yesu wei mediè nke d̀ò: Ba nkpeí nte kè di mm̀onnì k̄obe m békú ke tú n d̀ò̀ tidiet̀i. Móm̄muo nwe n di náámmè bè báa yà tidiet̀i matì.

¹³ De kó dif̄n̄k̀uò kè Yesu íte deborè kéta kudabek̀ kəsénté menie nyáa teri.

*Yesu tanc̀ò̀umbè do í banté ọ̀ d̀ò̀r̀i t̀i diet̀i boǹnì dè
(Wénté Matie 16:5-12 nè Duku 12:1)*

¹⁴ Kè Yesu tanc̀ò̀umbèe yé mbè bo ntəmè p̄é̀bè k̄ento p̄é̀ omáa be dabek̀ miéke. ¹⁵ Kè Yesu bè nàké ke d̀ò: Daatenè Fadisiẽbe nè Edoti be kó mutie mùu muuti p̄é̀ mu kpéi.

¹⁶ Kòo tanc̀ò̀umbè nnáa mbemáa ke tú: Ọ̀ náa mmie nti í t̄ m̄è kpéi nke p̄é̀bè.

¹⁷ Kè Yesu banté be yèmmè kè bè nàké ke d̀ò: Dè d̀ò̀m̀e kè di totí di yèmmè p̄é̀ ĩ̀nkè, di mu nyí bantáa? Di mu nyí yĩtáa? ¹⁸ Di to yèe kpeĩ̀nàa? Di me mmə̀ke inuó nke í wúónáa? Di me mmə̀ke yeto ke í yoà? ¹⁹ Di í kpaá ke yé n s̀ò̀ wèrí p̄é̀bè beǹt̀t̀bè sikə̀up̀is̀iǹum̄mu (5000) cááké, kè bèe s̀ò̀ nkémpíéké nyemóm̄mm̀yákè yèdè kè di t̄a? Kè bèe ọ̀ tɛ́nné ke d̀ò: Tɛ́p̄ítè nè yèdè.

²⁰ Kòo yíe kébéi nke d̀ò: Kè n wèrí p̄é̀bè bèyiekè kè beǹt̀t̀bè sikə̀up̀is̀inàa (4000) cááké kè dèe s̀úó nkémpíéké nyemóm̄mm̀yákè yède kè di t̄a? Kè bè d̀ò: Yèyiekè.

²¹ Kè Yesu bè beke ke d̀ò: Bá di mu nnè í bantáa?

Yesu wéimmè kuyũ̀nk̀u

²² Yesu nè o tanc̀ò̀umbè kè bèe tuə̀ke Betisaidaa, kè bèe ọ̀ t̄nì kuyũ̀nk̀u mak̀u kòò bantè ke d̀ò wèe k̀u kááké kè k̀u mièk̀unne. ²³ Kè Yesu dete kuyũ̀nk̀u k̄eyennè diheì m̀anku, kəsute o nóm̄bife tin̄ont̄ũ̀t̄i kékááké ku nuó, kénóó nho

no ku ñnkè, ké kù beke ke dò: A yà dèmaràà? ²⁴ Kè kuyũñnkùu wénté ke dò: N yà benitibè mbe kè bè dònne detie nke centi.

²⁵ Kè Yesu yíé képi ku nuò, kù wènté dii mònni ké nsó nkù wùó mpáíí ke wúó ndemou. ²⁶ Kè Yesu ò nàké ke dò: Kò nha cǐtè a né báá kété dihei mieke.

Benitibè yě nYesu tu wè

(Wénté Matie 16:13-20 nè Duku 9:18-21)

²⁷ Yesu nè o tancòumbè kè bè nkòri Fidipu kóò Sesadee kó yehèkè, kè Yesu be beke ke dò: Benitibè yèmmè dò n tú we? ²⁸ Kè bèe ò tǝnné ke dò: Bèmbè yèmmè dò nha tú Isāa-Batiisi, kè betòbè yèmmè dò nha tú Kuyie mpāānāānti náāntò dièwè Edii kè betòbè kōme dò nha tú Kuyie mpāānāānti náāmbè kóò mōu. ²⁹ Kè Yesu beke o tancòumbè ke dò: Dindi yèmmè dò n tú we? Kè Pierii ò tǝnné ke dò: A tú Kirisi nwe Kuyie ntāātè wè koò tōnni.

³⁰ Kè Yesu bè cau nke dò bè báá yie nkoò mōu ti kèè.

Yesu nàkémè ò yóó kúmè kǝyǎnté

(Wénté Matie 16:21-28 Duku 9:22-27)

³¹ De mònni kéketé ké mbè nāá nke tú: Onitibire dò nkéǝtǝmu mediè, kè Kuyie ncǐtè kó bekótibè nè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wāābè kè bèe ò yete kóò kùò, diyie tāānni yie kòò yǎnté.

³² Kè Yesu nti mbè nāá mbá ò í sòri, kè Pierii ò yu kékenténè ké nhò kpānnè.

³³ Kè Yesu wǝtè kéwénté o tancòumbè képéi mPieri ke dò: Fǝtè m borè fǝ ndibòò, ke yé a yèmmè í tùmè Kuyie nkōme, mè tú menitiyèmmè mme.

Ti bo ntũ mmèè boti Yesu

(Wénté Matie 16:24-28 nè Duku 9:23-27)

³⁴ Kè Yesu yú o tancòumbè nè ditǝnni ké bè nàké ke dò: Kòò mōu dó ké n tǝnne wèe duó nhomāá kǝtò o dapāātí ké n tǝnne. ³⁵ Ke yé wèe bo ndó kédeetè o fōmmu ò bo mù fétinne, kè wèe yete o fōmmu n kpéi nè n náānti kpéi kòò mù pètè. ³⁶ Oniti bo cǝnte ba kòò mǝke kutenkù kuu nkperè demou kòò wǝnni né feti? ³⁷ Oniti bo yietí ba kòò wǝnni yenté! ³⁸ Ke yé ifei bo mbo wè nè n kpéi nè n náānti kpéi di mmōnni kó benitibè bèe bǝtǝnné Kuyie nke dǝori mǝyèi mbe cuokè, mí nhOnitibire m múnke bo nhò mǝkenè ifei m bo nwétini dii mōnni nè Kuyie nkó tikpeti ke nǝnnè Kuyie ntōrè.

9

¹ Kè Yesu yíé kébéi nke dò: Mómumu nwe n di náámmè dindi bèe bo die ndi kó bèmbè yó nkpaá ke fòumu kéyà Kuyie nkpaātiiuu tǝkenimè nè muwǝrímú.

Yesu kǝnti cèetè

(Wénté Matie 17:1-13 nè Duku 9:28-36)

² Kè yewe yǝkuò pǝtè kè Yesu túóté Pieri nè Isaku nè Isāa kè bèe deke ditāri dièri marì ñnkè bēmbā borè, kè Yesu kǝnti ceete kè bè nhò wùó. ³ Kòò yāātii pǝike kǝmmietti mediè, oniti mōu báá na kédòò o yāātii kè tii pǝike mē boti ketenkè kie nyǝnkè. ⁴ Kè bèe yà Edii nè Mǝyiisi kè bè kǝtení ke náānnè Yesu. ⁵ Kè Pieri dò: Okótii, dè wennimu ke dò ntí mbo die, ti bo dǝò titouti tītāāti, fǝ nkumāā, Edii kutèkù, Mǝyiisi kutèkù.

⁶ Ke yé kufōwāā ndo bè autémè, kòò í nyé ò tu mù. ⁷ Kè diwetiri marii kǝtení kè di déè mbè dātinné, kè bèe keè metammè mamè di mieke kè mè tu: Yie nwèe tú m bire kè nh ò dó mediè, nyiènnè o kpeti.

⁸ Dende bàmbà nkè Yesu tancòumbèe nyóó daatení kǝmōntóò betòbè, kéyà Yesu mǝā, kè wèe bè kpaānnè.

⁹ Bè cùténí dìi mǎnnì ditāri ĩnkè kè Yesu bè cau nke dò: Di báá náké òmǎu di yà dè, kè Onìtibire yàa yǎnténè.

¹⁰ Kè bèe yie nho náaǎnti ke né mbékú betǎbè ke tú: Ba ntú ke yǎnté? ¹¹ Kè Yesu tancòumbè ò beke ke dò: Ba nkpéi nte kè ikuó wǎǎbè tu Edii weè dò nkéketé kékaténí? ¹² Kè Yesu bè tǎǎné ke dò: Mómumu nwe Edii dòmmè kéketé kékaténí kǎtǔnte demǎu, ba nkpéi nné te kè tì wǎri ke tú: Onìtibire dò nkéǎǎtè mediè nkè bèe dè sènkèrì. ¹³ N né di náámmu ke tú Edii kǎtenímu kè benìtibè ò dòò bè dó mèè botí, kéndonnè tì wǎrimè o kpéi.

Yesu tancòumbè do yǎkemè bè bo betimè dibò

(Wénté Matie 17:14-21 nè Duku 9:37-43)

¹⁴ Yesu nè Pieri nè Isaku nè Isǎa bè tùǎke dìi mǎnnì o tancòumbè tǎbè borè ke sǎ nditǎnni dierì bè murí kè bè diètinnè ikuó wǎǎbè. ¹⁵ Bè yǎnì dìi mǎnnì Yesu kè dǎe bè di kè bè ncokòo koò dǎu. ¹⁶ Kè Yesu beke o tancòumbè ke dò: Nè be di diètì ònti ĩnkè? ¹⁷ Kòo nìtì mǎu béinnì ditǎnni miéke ke dò: Okótì n kǎtenní m bire nde a borè, dibòò mari dìi dè ta ke dǎnnè de nóndenfè. ¹⁸ Bá kùu píkù kè di dè pǐ ndii dè bǎ nkè tinóntǎpùùtì nyiè de nùu kè dè cǎa nde nùu nkésǎtè. Kè m bǎntè a tancòumbè bá bè í na ke di bètì.

¹⁹ Kè Yesu bè náké ke dò: Itookperí yembè díndi! Mǐ yó nhǎ ke di bonǎa? Mǐ yó nhǎ ke di tǎa? Kǎtenní debire m borè. Kè bèe dè kǎtenní.

²⁰ Dibòò yà dìi mǎnnì Yesu kékpekii debire, kè dǎe do, kémbírímu kè tinóntǎpùùtì yiè de nùu. ²¹ Kè Yesu beke debire cice ke dò: Nè òndaà ndi dè ò ketémè? Kòo dò nè de bíkémbénti. ²² Kuce mǎpéu kè dibòò dè buò mmuhǎá mmieke nè meniè mmieke ke bo dè kùu. Kǎa bo na kédòò demarè a tì kuó mmesémmè ké ti teennè. ²³ Kè Yesu dò: Ba nte kǎa tú kè m bo na! Kǎa n tǎ dè í yóu.

²⁴ Kè debire cicee kuónko ke dò: N tǎmu, a né n teennè kè n tǎkùmmè deuke.

²⁵ Kè Yesu yà ditǎnni cokúnímè ke péi ndibòò ke dò: Fǎ ndibòò dìi ònkùnnè debire: Yè debire ke ténke báa wǎtení!

²⁶ Kè dibòò kuónko mediè nkékpékii debire kéyè, kè debire nduó ke dò ndè ku, nè de kpéi nkè bèmabè ntú dè kúmu. ²⁷ Kè Yesu né pǐ nde nùtè kéyínni kè dǎe cómmú.

²⁸ Yesu kò ndii mǎnni tǎcǎtè bèmǎa borè kòo tancòumbè ò beke ke dò: Dè dòmmè kè tǎnti í na ke dǎnnè de kó dibòò? ²⁹ Kè Yesu bè tǎǎné ke dò: Mubáammu muu mǎa bo na kédennè dibòò dii mbotí.

Yesu do náámmè o kǎu nkpéi kuce mǎdérímè

(Wénté Matie 17:22-23 nè Duku 9:43-45)

³⁰ Kè bèe ítè deborè kémpǎnké Kadidee kó kǎtenkè bá Yesu í ndó bè nyé o kpéi. ³¹ Ò do dó kémmǎke mǎfíè mme kǎtié nho tancòumbè, ò do bè náa mbè yóó pǐ mǎmmè wenwe Onìtibire kéduó mbenìtibè kè bèe ò kùu, kòo yǎnté diyiè tǎǎnni yiè.

³² Bá bè í mbanté de kó tinǎaǎnti tu mù, bè mǎ nyí ndǎátí ke bo ò beke tǎmatì.

Yesu tancòumbè do diètinnè ké bo yà wèè bè baké

(Wénté Matie 18:1-5 nè Duku 9:46-48)

³³ Bè tùǎke dìi mǎnni Kapennaummu kémbo tǎcǎtè miéke kè Yesu bè beke ke dò: Di do diètì ba nkpéi nkuce?

³⁴ Kè bè ndò nyúóó, ke yé bè do diètinnè ke bo yà be miéke wèè bè baké wènnè.

³⁵ Kè Yesu karoo kéyú o tancòumbè tǎpítè nè bèdébè ké bè náké ke dò: Di miéke kè wèè dó kémbaké betǎbè ò ntú osǎmpóu kǎntú betǎbè kóo tǎnti.

³⁶ Kédeè kédeteni debire kécónné be cuokè ké dè orí ke dò: ³⁷ Kè wèè còuté o cífètè debire sàm̀pórè dèè m̀nnè diè n kpéí, mí nwe ò còuté m̀, kè wèè n còuté ò í còuté m̀í m̀áà, ò còuté nmu wèè n t̀nní.

*Yesu kpannèmè o tancòumbè bè yete m̀è kpéí nwèè bètì yebokè nè Yesu yètìrì
(Wénté Duku 9:49-50)*

³⁸ Kè Isāā náké Yesu ke dò: Okóti, ti yà òm̀òu nwe kòo bètì yebokè nè a yètìrì kè ti ò bàà ke yé ò í ti ǹínè m̀. ³⁹ Kè Yesu bè t̀nné ke dò di na bá nyete ke yé òm̀òu í yóó na kédòò tidietì nè n yètìrì, dende bàmbà nkéwè ke n s̀áá. ⁴⁰ Ke yé wèè í yete ti kpeti, ò ti ẁnnè m̀mu. ⁴¹ Wèè bo di ỳnté menébuo nkè dí yà di tú m̀è kpéí n kòbe, n di náá m̀mmu nwe de yiè mbáá m̀nté de kó ticuuti.

*Wèè bo b̀ nhotòu m̀eyi m̀ieke
(Wénté Matie 18:6-9 nè Duku 17:1-2)*

⁴² Kòò m̀òu b̀ m̀besàm̀pòbè biè bèè n tá be kóò m̀òu m̀eyi m̀ieke, de yiè kè bè ò dùú nditári dièrì kédootóo dà m̀èrì m̀ieke dè ntũ. ⁴³ Kàa nòutè t̀è yó nte kàa dòò m̀eyi, nkéétè t̀, a bo m̀m̀kemè mufòmmu s̀áà nè kubakù kumáà, dè t̀ũnè a bo m̀m̀kemè debaà ndédèrè ke né ta muhãá mm̀ù í k̀ mmu m̀ieke. [⁴⁴ Mu m̀ieke yebiè yèè càá ntikòntì yè í k̀, de kó muhãá m̀ nyí k̀.] ⁴⁵ Kàa naàcètè t̀è yó nte kàa dòò m̀eyi nkéétè t̀, a bo m̀m̀kemè mufòmmu m̀ù bo s̀áà ke kpa tenaàcètè, dè t̀ũnè a bo m̀m̀kemè sinaàcèi sidé ke né ta muhãá mm̀ù í k̀ mu m̀ieke. [⁴⁶ Mu m̀ieke yebiè yèè càá ntikòntì yè í k̀, de kó muhãá m̀ nyí k̀.] ⁴⁷ Kàa nònfè fèè yó nte kàa dòò m̀eyi nkéétè fè, a bo tamè Kuyie nkpaàtiyuu m̀ieke nè kunənfìkù, dè t̀ũnè a bo m̀m̀kemè inuò nyidè ke né ta mmuhãá mm̀ù í k̀ mmu m̀ieke. ⁴⁸ Mu m̀ieke yebiè yèè càá ntikòntì yè í k̀, de kó muhãá m̀ nyí k̀.

⁴⁹ Bè yóó yááké benitibè bəm̀òu nè muhãá mmu.

⁵⁰ Mukókúó ntú dēmarè sàarè nde, kè mù né fétinne mu naati di bo mù náríkùnne ba? Di fòmmu m̀m̀ke mukókúó nkò kunaatí kè di nnaatinè ditòbè.

10

*Onitì nè o pokù be kó muyatimù
(Wénté Matie 19:1-12 nè Duku 16:18)*

¹ Kè Yesu íté deborè kékòte Sudee kó ketenkè m̀nku, késénté Suditè kó kukó, kè benitibè tó t̀ínko o borè kòò mbè náá nKuyie nnáàntì ò ò mbè náá mmè botì.

² Kè Fadisièbe ndó kóò yááké kékòtení o borè, kóò beke ke dò: Ikuó yie nhonitì bo betimè o pokàà? ³ Kè Yesu bè t̀nné ke dò: M̀yiisi kó ikuó yé nti ndòri ba? ⁴ Kè bè dò: M̀yiisi kó ikuó yé nkòò niti dó kébeti o pokù wèè ẁri muyatimù kó dipátìrì kóò duó nkòò bètì. ⁵ Kè Yesu bè náké ke dò: Di kó itookperí kpéí nte kè M̀yiisi di duó nde kó ikuó. ⁶ Meketimè m̀nni dè do í m̀ ndò, Kuyie ndo dòò onitì nè o pokù nwe. ⁷ Dèè kpéí nte kòò nitidòu bo yóu o cice nè o ỳ kétaunnè o pokù. ⁸ Kè bèè naá nhonitì omáà, de m̀nni bè ténke í bo bèdébè, bè naá nhonitì omáà ndi. ⁹ Onitì tũ mbáá yate Kuyie ntàu ndè.

¹⁰ Bè kò ndi m̀nni t̀cífètè kè Yesu tancòumbè wète kóò beke de kó tináàntì tu mù. ¹¹ Kè Yesu bè náké ke dò: Kòò niti yete o pokù ke t̀oté otòu ò ỳúkúmu ke yeténè oketiwè. ¹² Kòò nitipòkù wèè m̀ nyete o dòu ke c̀nté otòu o tú wèè b̀tinnè wèwè o dòu ke dauti dautinè benitidaabè.

*Kuyie nkpatì bo bèè dònnè ibí be kpéí nke
(Wénté Matie 19:13-15 nè Duku 18:15-17)*

¹³ Kè benitibèe katení ibí sám̀pòl Yesu borè kòo bo ì kàáké, kòo tancòumbè mbè kpànnè. ¹⁴ Yesu de yà diì m̀nni kè dèe ò yonke kòo bè nàké ke d̀: Yòunè kè ibí nkər̀nì m borè di bá nyì b̀tì, ke yé Kuyie nkpààtiyuu bomè bèè ì dònne be kpéi nke. ¹⁵ Timómmanti nti n di náámmè. Kè wèè í yie nKuyie nkpààtiyuu nè debire kó meyèmmè, ò báá na kéta di mieke.

¹⁶ Ò yí memme ké ì ər̀í ké ì nòó nho n̄u ké ì p̄a mesàà.

Yesu nè tikpàti yiè

(Wénté Matie 19:16-30 nè Duku 18:18-30)

¹⁷ Yesu iti diì m̀nni kòo niti m̀u cokéní kéninkóo o ìkè kóò beke ke d̀: Okóti sààwè n d̀ nkédòò ba kèpétè mufòmmu mùu bo sàà? ¹⁸ Kè Yesu ò nàké ke d̀: Ba nkpéi nte kàa n tú osààwè, òm̀u í wenni kè dè í tú Kuyie mmáà. ¹⁹ A yému Kuyie ntannò yèè tú: A báa ku oniti, a báa duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a d̀u, a báa yúúkú, a báa caàrè otòu kó diyètìrì, a báa ciitè otòu, ndé a cice nè a yò. ²⁰ Kè de kóo niti ténne Yesu ke d̀: Okóti n d̀mmu dende kó dimàà nè m b́kembénti mieke. ²¹ Kè Yesu ò wénté ké nhò d̀, kóò nàké ke d̀: Dèmarè m̀a dèe kpaà ke da dònne, kote kéfítè a m̀ke dè, kèpāmmú idíití becìribè, de m̀nni a bo pétè kènkè kó tikpàti ké né katení ké n tūnne.

²² Odapàa wenwe kèè diì m̀nni de kó tináanti kòo ìkèe soute, kòo iténè meyencaàrimè ke yé ò do m̀kemè tikpàti mediè.

²³ Kè Yesu wénté wénté o tancòumbè ke d̀: Dè yòunèmu bèè m̀ke tikpàti bè bo tamè Kuyie nkpààtiyuu mieke.

²⁴ Kè dèe di o tancòumbè de kó tináanti kpéi, nkè Yesu yíé ké bè nàké ke d̀: M bí dè yóumu a bo tamè Kuyie nkpààtiyuu mieke. ²⁵ Dè bo nyòunè tikpàti yiè mbo tamè Kuyie nkpààtiyuu kèpèètè yòyó bo tamè fèyárifè fiè.

²⁶ Kè dèe d̀ke di o tancòumbè de kó tináanti ìnkè kè bè mbékú betòbè ke tú: Kè dè d̀ mmemme we mbo na kécootè?

²⁷ Kè Yesu mbè wùó nkè bè nàké ke d̀: Dè yòunè benitibè mbe, dè í yòunè Kuyie.

²⁸ Kè Pierii náké Yesu ke d̀: Ti yóumu dem̀u ke da tūnne. ²⁹ Kè Yesu ò ténne ke d̀: M̀mmu nwe n di náámmè òm̀u í yóu o c̀ètè, yoo o neí, yoo o tãbè, yoo o cice, yoo o bí, yoo o paku n kpéi nè Kuyie nnáanti kpéi, ³⁰ kè í mpétè ticuuti kè dèe nòó nkuce tekòtè (100) meborime mie mmieke: Sicéí, nè o neí, nè o tãbè, nè o yòbè, nè o bí, nè depaa nnè m̀fèútímè. Ke né mm̀ke mufòmmu mùu bo sàà meborime mèe kpaaní me mieke. ³¹ Besükùbè bèè tu beketibè di mm̀nni bè bo naá mbesombe, kè besükùbè bèè tu besombe di mm̀nni kè bèe naá mbeketibè.

Yesu do kərimè Sedisademmu kucè mesomme

(Wénté Matie 20:17-19 nè Duku 18:31-34)

³² Yesu nè o tancòubè kè bè nkéi ke kəri Sedisademmu kòo tancòumbè k̀mbùàti duò kè kufòwáa mbo bèè bè tũ. Kè Yesu tó yú o tancòumbè ké mbè nàa tii yóó ò t̀kení, ke tú: ³³ Ti mè nkəri kù Sedisademmu, bè bo p̄i nhOnitibire, kéduó nyikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wààbè kè bè d̀ ò d̀ nkékuomu kóò duó mbèè í tú Sifube. ³⁴ Kè bè nhò daú kòò sùu tinóntōūtì, kóò puotí yedá, kóò kù, yewe yètàati kó dif̀nkúò kòo yántè.

Sebedee kó ibí do dómè kéntú beketibè

(Wénté Matie 20:20-28 nè Duku 22:25-27)

³⁵ Kè Sebedee kó ibí Isaku nè Isāā katení Yesu borè kóò nàké ke d̀: Okóti ti d̀ a tì d̀mmu ti yóó me nda beké tì. ³⁶ Kè Yesu bè beke ke d̀: Di d̀ n di d̀ò ba?

³⁷ Kè bèe ò ténne ke d̀: A bo mbo diì m̀nni a kpàti dieti mieke, a yóu kè ti nkari yie nha bakù yóu, otòu kucànku. ³⁸ Kè Yesu bè nàké ke d̀: Di í yé di m békú tì

di bo na kɛyà n yóó yà fɛ̀è bòòfàà? Di bo na kè bè di ànné bɛ yóó nh ànné wèè bàtɛmmàà? Kè bè dɔ: Ɛɛ, ti bo na. ³⁹ Kè Yesu bè tɛ́nné kɛ dɔ: Mómumu ndi yóó namu kɛyà n yóó yà fɛ̀è bòòfɛ̀. Kè bè di ànné bè yó nh ànné wèè bàtɛmmù. ⁴⁰ Dè né í tú mĩ yóó tãátɛ̀ bèè yó mbo m bakù yoù nè kucànku, dɛ kó yekàrè Kuyie nyè dɔ̀ò bèè kpéí mbɛ̀è yè te.

⁴¹ Yesu tancóumbè sɔmbɛ tɛpítɛ̀ tì kèè diì mɔ̀nni kè bɛ miɛkɛɛ pɛikɛ Isaku nè Isāā. ⁴² Kè Yesu bè yu bɛmɔu kè bè nàkɛ kɛ dɔ: Di yému kɛ dɔ̀ mbèè tu bekpaàtibè yebotè miɛkɛ bè yè fɛ́ũnkɔmè, bèè tu bekperíbè yɛ miɛkɛ kè bè yè diinko mɛsémme. ⁴³ Di kpɛɛ í dɔ̀ nkéndò mɛmmɛ, wèè dɔ̀ kéndɛu di miɛkɛ wè ntú di kóo tɔ̀nti. ⁴⁴ Kè wèè dɔ̀ kɛntú oketiwè di miɛkɛ wè ntú dimɔu kó kudaakù. ⁴⁵ Kɛ yé Onitibirɛ í kàtɛnì mɛ kɛ bè bo mpí dɛ tɔ̀mmú, dɛ kàtɛnì kɛ bo pĩ mmutɔ̀mmú mmu benitibè kpéí nkéduó ndɛ fòmму kédennɛ kusũkù mɛyɛi nkó tidaati miɛkɛ.

Yesu wéimmè kuyũ̀̀nkù Baatimbee

(Wénté Matie 20:29-34 nè Duku 18:35-43)

⁴⁶ Kè bèè tuɔkɛ Sedikoo Yesu nè o tancóumbè bè yèti diì mɔ̀nni dɛ kó dihɛi kè kunitisũkù péu bè tũ, kè kuyũ̀̀nkù makù bè tu kù Baatimbee, Timbee kó dɛbirɛ kè kù kàri kucɛ nùu kɛ mɔú. ⁴⁷ Kù kèè diì mɔ̀nni kè bè tú Yesu Nansarɛti kou weè pɛ̀nké kè kùu pĩ̀kɛ kɛ dɔ: Dafiti kó dɛbirɛ, Yesu n kuó mɛsémme.

⁴⁸ Kè benitibè nkù kpànnè kɛ tú kùu cĩ̀kɛ kè kù né dɔkɛ pĩ̀kɛ kɛ dɔ: Dafiti kó dɛbirɛ á n kuó mɛsémme! ⁴⁹ Kè Yesu cómmɔ́ kébéi nke dɔ: Yúnni we!

Kè bèè kù yu kɛ dɔ: Ò da yumu, ité nè tikɔ̀nyauti.

⁵⁰ Kè kuyũ̀̀nkùu iténì kédootóo ku yaàbòrì kɛítóo mɛcāā nkékétóo Yesu bíkè.

⁵¹ Kè Yesu kù beɛ kɛ dɔ: A dɔ̀ n da dɔ̀ò ba? Kè kuyũ̀̀nkùu ò nàkɛ kɛ dɔ: N dɔ̀ kɛwéntɛmu. ⁵² Kè Yesu kù nàkɛ kɛ dɔ: A tá mɛ̀è kpéí nke dɔ̀ m bo na kɛ da miɛkũnnɛ, ité! Kàa miɛtɛmu.

Kè kù pànkɛ wénté kɛnɛinè Yesu.

11

Yesu tatimè Sedisadɛmmu kɛ dɛkɛ disāmmarimbii

(Wénté Matie 21:1-11 nè Duku 19:28-40 nè Isāā 12:12-19)

¹ Bè tɔ̀nnènkò diì mɔ̀nni Sedisadɛmmu kɛmberinè Bɛtifasee nè Bɛtannii Odifíè tãrì také, kè Yesu tɔ̀ nho tancóumbè bèdébè kɛ dɔ: ² Kɔ̀tɛnɛ dihɛi diì bo di iikè, di bo mbo tuɔkoo kɛyà disāmmarimbii, òmɔ̀u mu nyí dɛkɛ di kè di piítí, kè dí di pité kékɔ̀tɛnɛnì. ³ Kòò mɔ̀u di beɛ kɛ yí: Dè dòmme kè di di pítírí? Dí ò nàkɛ kɛ dɔ: Ti Yiè nweè di dɔ. Dɛndɛ bàmbà nhò bo di yóu kè dí di tũóténì.

⁴ Kè bèè kɔtɛ kè mɛ̀nkɛ nsó disāmmarimbii marì piítí tɛcĩ̀tɛ̀ matè kó ditowàà kucɛ nùu, kè bè ndi pítírí. ⁵ Bèè dè bo kè bɛ kó bɛmabɛ̀è bè beɛ kɛ dɔ: Di dɔ̀rì ba? Dè dòmme kè di pítírí dɛ kó disāmmarimbii? ⁶ Kè bèè bè tɛ́nné Yesu dɔ̀ bè nàkɛ tì, kè bèè yóu kè bèè di tũóté, ⁷ kè di kɔ̀tɛnni Yesu borè kénóó mbɛ yaàti di ìnkè kè Yesu dɛkɛ. ⁸ Kè besũkùbè mpienku kucɛ mɛsàà nkè bɛtɔ̀bè piiti bɛ yaàti ku ìnkè. ⁹ Bèè ni Yesu iikè nè bèè ò tũ nkè bè mpiĩ̀kù kɛ tú: Kuyie nyètìrì ndɛu! Mɛsàà nnì mbonè fɔ̀ nwèè kèrínì nè ti Yiè nkó diyètìrì. ¹⁰ Kuyie ndéúkũnnɛ dikpaàtiyuu diì kèrínì ti yaàrì Dafiti kpɛrì, Kuyie nyètìrì ndɛu kɛ̀nkè!

¹¹ Kè Yesu tuɔkɛ Sedisadɛmmu kɛta Kuyie ncĩ̀tɛ̀ kɛ wénni dɛmɔu, ò dèè diì mɔ̀nni kɛ sɔ̀ ndiyiè dèè, kòò kɔtɛ Bɛtannii nè o tancóumbè tɛpítɛ̀ nè bèdébè.

Yesu béinnèmmè mutie bè tu mù fikiè

(Wénté Matie 21:18-19)

¹² Kè dèe wenté kè bè nyetini Betannii kè dikònni pĩ nYesu. ¹³ Kòo yà mutie bè tu mù fikie medétimè kè mù ã tifaati kòo katoò ke bo yà yebe bo mbo, ò tònko dii mōnni, kèyà tifaati maa, ke yé dè do í tùmè de kó detie mpéi dii mōnni. ¹⁴ Kè Yesu béinnè de kó mutie ke dō: Òmòu ténke báá cááké a be nè a bo mbomè. Kòo tancòumbè ke è bémme.

Yesu bètimè bepótambè Kuyie ncietè

(Wénté Matie 21:12-17 nè Duku 19:45-48 nè Isāā 2:13-22)

¹⁵ Bè tūòke dii mōnni Sedisademma kè Yesu ta Kuyie ncietè kémbeti befítibè nè bedombe, kébuò mbédíticeetibè kóò tábùribè nè bèè fiiti sinónkpeé be kàrè. ¹⁶ Ò í nyie nkòò mòu mpēnkùnè tipotanti Kuyie ncietè borè, ¹⁷ kédeè ké mbè tiè nke tú: Ti wàrimu ke tú: Bè bo nyu n cietè ke tú mubáammu kpete yebotè yemou yó mbáá ndè kè dindi né tè dōò beyóóbè kó disàri.

¹⁸ Kuyie nkuò niùbè kó bekótibè nè ikuò wāābè ti kèè dii mōnni kénwanti bè bo yīmè képi nYesu kékuò, ke né nhò dé ke yé benitibè bemou do pénsirimè o náànti. ¹⁹ Dè yuoté dii mōnni Yesu nè o tancòumbè kè bèe yè diheì.

A bo mbáámmè Kuyie nke tá

(Wénté Matie 21:20-22)

²⁰ Kè dèe wenté kè bè mpēnké kèyà muù tie kè mù kpeí nè mu cīenko. ²¹ Kè Pierii denteni dèe wee dōò kénáké Yesu ke dō: Okóti wénté mutie a wee béinnè mù ke kpeí.

²² Kè Yesu bè tēnné ke dō: Ntānè Kuyie, n di náá ntimómmonti nti ²³ kòò mòu nàké di ntāri ke yī: Íté a me mbo dè kédo dàmedèrì mieke bá ke í yīkù, ke tá ke dō nhò béi nti bo dōò, ti bo dōò. ²⁴ Dè kpeí nte kè n di náá nke tú: Di móú dè kó dimàà nè mubáammu mieke di ntá ke dō ndi dè pètému, Kuyie bo dè ndi duó. ²⁵ A cómmú dii mōnni ke báá nKuyie nkàa dènteni ke dō nha mōkenè òmòu timati cīe nwe, kàa cice wèè bo kéĩnkè kòo da cīe nha yei. [²⁶ Kè di me nyí cīenko ditabè, di cice wèè bo kéĩnkè, ò báá di cīe ndi yei.]

Yesu wērimú bonní de?

(Wénté Matie 21:23-27 nè Duku 20:1-8)

²⁷ Kè bèe wēte Sedisademma kè Yesu ícenti Kuyie ncietè mieke kè ikuò niùbè kó bekótibè nè ikuò wāābè nè Kuyie ncietè kó bekótibè kè bèe kōtení Yesu borè, ²⁸ kòò beke ke dō: Nè òmmu wērimú mmu a dōòrinè mè dié? We nda duó ndinùu kàa dè dōòri? ²⁹ Kè Yesu bè tēnné ke dō: N yóó di beke timati maa ndi, kè di n tēnné, n né di náké nè mùu wērimú mmu n dè dōòrinè mè. ³⁰ Isāā do āā wèè batémmu do bonní benitibè boràa kè Kuyie mborè? Dí n tēnné.

³¹ Kè bè nnáa mbemaa ke tú: Kè ti yī de kóo batémmu do bonní Kuyie mborè ò dō: Ba nkpéi nné te kè di í tá Isāā? ³² Kè ti me nyī: De kóo batémmu bonní benitibè borè...

(Bè do dé benitibè mbe, ke yé bemou bè do yémèmu ke dō nyIsāā tu Kuyie mpāānānti náāntò mómmu.)

³³ Kè bèe tēnné Yesu ke dō: Ti í yé. Kè Yesu dō: M me mbáá di náké nè mùu wērimú mmu n dè dōòrinè mè.

12

Betōmbè yeibe

(Wénté Matie 21:33-46 nè Duku 20:9-19)

¹ Kè Yesu mbè nàánnè yenáānhāntiyè mieke ke tú: Oniti mòu wèè do fiíkú detie mbè tu dè fīnyī, kémaá kuduotí ké dè fii, kédammú difātiri bè yó nhūtiri

dè yetebe, kémaá didènni bè bo ndekù di ke baa kupaku, kédeè kéíté kékaté kupààkù. ² Yetebe bi dii mǎnni kòo tǎ nho kóo tǎnti mǎu betǎmbè borè kè bè bo di duónko o kó yetebe. ³ Kè bèè ò pǐ nképuotí kébeti bá bè í nhò duó ndèmarè. ⁴ Kè kupaku yiè nwēte kètǎnko otǎnti dèrì kè bèè ò kǎmmu kóò sǎnmú. ⁵ Wèè te kupaku kòo yíé kètǎnko otǎánwè kè bèè ò kùò, ké me ndǎò betǎbè péu kénkǎu biè nke puotí betǎbè. ⁶ Kòo biré dèè máá nkpaá ò dó dè mediè nkòo denté ké dè tǎnko, kòo yèmmè ndò mbè bo dè yǎte. ⁷ Kè bè né dake ke dǎ: Ntenè wèè yóó tieke kupaku, yóunè kè tí ò kùò ké kù tieke. ⁸ Kè bèè pǐ nho biré kékuò kédootóo kupaku mǎnku.

⁹ Kè Yesu bè beke ke dǎ: Kupaku yiè mbo dǎò ba de mǎnni? Kè bè dǎ: Ò bo katé kékuò de kó betǎmbè kéwaá mbetǎbè kéǎnnè o paku miéke. ¹⁰ Di í kǎa ntíi wǎri ke tú: Bèè maà bè dootóo dii tǎrì dii náá ndipũũ kó ditǎrì mǎmmǎndaà? ¹¹ Ti Yiè nKuyie nkuu dǎò de kó tidietì kè ti tì yà kè dè ti naati.

¹² Ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wǎǎbè kè bè nwanti bè bo yǐmè kǎpǐ nYesu ke yé bè bantémè ke dò nho ǎnté bembé ke né yǎte ditǎnni, kényóu, kéíté.

Sesaa kperé nè Kuyie nkperé

(Wénté Matie 22:15-22 nè Duku 20:20-26)

¹³ Kè bèè tǎnko Fadisiǎbè mabè nè Edoti kó fénafé kǎbè mabè Yesu borè, kè bè bo ò díí nkéyà ò bo béi ntímatì kéyeté kè bèè ò pǐ. ¹⁴ Kè bèè katoo Yesu borè kóò beke ke dǎ: Okótì ti yému ke dò nha náá timǎmmǎnti bá a í yǐèkù òmǎu, bá kòo tú wè, ke benkú Kuyie nkó kuce nè timǎmmǎnti. Dè wenni ke dò nti yietí dǎmpóò Odommu kǎbè kóò kpààtàà? Ti dò nkéyietáà, kè ti báá yietí?

¹⁵ Kè Yesu banté be yèmmè bomè mèdémè, ké bè beke ke dǎ: Ba nkpréi nte kè di dó ké n díí? Duónnènni fèdífè fémáà kè n yà.

¹⁶ Kè bèè ò duó, kòo bè beke ke dǎ: We nte diyuu dii, nè diyètìrì dii? Kè bèè ò tǎnné ke dǎ: Sesaa, Odommu kóò kpààtì. ¹⁷ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Duónnè Sesaa o kperé kéduó nKuyie nku kperé.

Kè dèè bè di mediè nnè ò bè tǎnné tì kpéi.

Dipopuò í bo kéǎnkè

(Wénté Matie 22:22-33 nè Duku 20:27-40)

¹⁸ Kè Sadusiǎbè bèè í yie mbecírìbè yóó yǎntémè kè bèè katení Yesu borè kóò beke, ke dǎ: ¹⁹ Okótì nte Mǎyiisi ti duó nyìi kuó ke tú kòo nìtì ku ke yóu o pokù bá ò í mǎke debiré, o nantéè ò tùóté kòo peité ibí kè ìi sǎoté wèè ku o cǐtè. ²⁰ Benitìbè mabè bèè do bo bèyiekè, kòo ketiwè mpo kékú bá debiré í bo. ²¹ Kòo dèrìi túóté de kóò kúpokù, kékú bá debiré í bo, kè dè me ndǎò otǎánwè. ²² Bèyiekè bembé kè bè ntóú de kóò nitipòkù ke kǎ, bá òmǎu í nhò mòtènè debiré, de kó difǎnkúò kòo nitipòkù múnkèe kú. ²³ Becírìbè bo yǎnté dii yiè be we nyó nte de kóò nitipòkù, bemǎu bè me nhò puokemèmu?

²⁴ Kè Yesu bè tǎnné ke dǎ: Ntenè dèè kpéi nte kè di yeté, di í banté tìi wǎri, di me nyí banté Kuyie nkó muwérímú. ²⁵ Becírìbè bo yǎnté dii mǎnni benitidaabè í yó mpuokú, benitipòbè me nyí yó nyenkú, bè yó ndǎnnè Kuyie ntǎrè dǎmmè mme kéǎnkè. ²⁶ Kè becírìbè kóò kéyǎnté kpèti nti, di í kǎa mMǎyiisi pátíri miéke Kuyie ndo ò nàké tì difǎpèu miéke ke dǎ: Kù tu Kuyie nku Abarahammu nè Isaki nè Sakǎbu bè do tũ nkùà? ²⁷ Kuyie nyí tú becírìbè kǎku kù tú befòubè kǎku nku. Di yetému mediè.

Ikuó ìi pǎtè itèi

(Wénté Matie 22:34-40 nè Duku 10:25-28)

²⁸ Kè ikuó wǎǎtì mǎu keè bè nàámmè káyà Yesu tǎnné mǎe botí mesàà Sadusĩbe bèè í tá mukúkáyántímù bomè kǎtónko Yesu borè kóò beke ke dǎ: Kuyie ntannù òndi pǎtǎ yeyè. ²⁹ Kè Yesu ò tǎnné ke dǎ òntenè dii pǎtǎ yeyè: Kémùnè dǎndi Isidayeribe, ti Yiè nKuyie ntú Kuyie nku, kùu bo kumáà. ³⁰ Á ndó a Yiè nKuyie nnè a yǝmmè mmǝmǝu nè a wǝnni dimǝu nè a cǝi mmǝmǝu nè a wǝrímú mumǝu. ³¹ Nte diteri dii di tǔ: Á ndó otǎu a dǎ mǎe botí amáà. Yǝmayè tǝnke í pǎtǎ yie.

³² Kè ikuó wǎǎtì ò tǎnné ke dǎ: Okóti dǎ wennimu a nàké timómmǝnti nti, Kuyie mbo kumáà ndi kutékù makù í bo. ³³ A bo nkù dǎmè nè a yǝmmè mmǝmǝu, nè a cǝi mmǝmǝu nè a wǝrímú mumǝu, kǝndó otǎu a dǎ mǎe botí amáà dǎe pǎtǎ bè feu ìi wǔǔ ke tuǔ nyewǔǔtǎrè ìnkè Kuyie nkpéi, ke kù pǎnnè yepǎrè tǝyè péu.

³⁴ Kè Yesu nsǎ nwe ò tǎnné nè mǝcǝi nkóò nàké ke dǎ: Á tǎkǝnǝmu Kuyie nkpǎàtiyuu.

Dǎ kó difǝnkúò òmǝu tǝnke í ndǎátí kóò beke tǝmatì mǝ kó kubotí.

Kirisi nè Dafiti

(Wǝnté Matie 22:41-46 nè Duku 20:41-44)

³⁵ Kè Yesu nsǎké ke bè tiè Kuyie ncǝtǝtǝ miǝke ké bè beke ke dǎ: Ikuó wǎǎbè bo yǝmǝ ke dǎ Kirisi tú Dafiti yaǎbire? ³⁶ Ke yǝ Muyaǎnsǎàmù do niitǝmǝ Dafiti kòò bǝi nke dǎ: N Yiè nKuyie nnàkému n yǝi nke yǝ ñkari m bakù yóu kè n yàà da duǝnnè a kpantǝdǝntǎbè kǎa bè cǝùti.

³⁷ Kè Dafiti do ò yu ke tú o Yiè, o Yiè mbo yǝmǝ kǝwǝtǝ kǝntú o yaǎbire? Kè kunitisǔkù nhò kǝrmú kè dǎ kù naati.

Yesu yǝmmè bè ndake ikuó wǎǎbè kpéi

(Wǝnté Matie 23:1-36 nè Duku 20:45-47)

³⁸ Kè Yesu mbè tiè nke tú: Daatenè ikuó wǎǎbè kpéi mbèè ò ndó kǝnhǎ yeyǎǎbǝrè dieyè kè benitǝbè bo mbè dǎu nke bè dǝúknko yaǎrè miǝke. ³⁹ Ke ò ndó yekǎrè dǎ ìlkè kpǝye titǝintouti miǝke nè yebaa miǝke. ⁴⁰ Ke fekù bekúpobè kpǝrǝ, ke ò mbáá Kuyie kǝmǝntǝ, Kuyie mbo bè poté kè dǎ ncǎá ke yóu.

Okúpocǝrǝ kó dipǎnni

(Wǝnté Duku 21:1-4)

⁴¹ Diyiè marì kè Yesu nkari Kuyie ncǝtǝtǝ miǝke ke wetí bè ǎǎ dǎ idíití, ke wǝi benitǝbè ǎǎ mǎe botí, ke tikpǎti yǝmbè péu ǎǎ idíití mediè. ⁴² Kòò kúpocǝrǝ mǎu tuǝkení kǝǎnnè fedífǝ sǎmpǝfǝ. ⁴³ Kè Yesu yú o tancǝumbè ké bè nàké ke dǎ: Mǎmmuǝ nwe n di nàámmè okúpocǝrǝ yie nweè ǎnné kè dǎ pǎtǎ betǎbè. ⁴⁴ Ke yǝ bè ǎǎmǝ ke suǝmmu mediè. Wenwe nè o cǝti miǝke kòò ǎnné ò do mǎke fǝ ke bo dinè fǝmǝu.

13

Kuyie ncǝtǝtǝ kó mupǝmmù

(Wǝnté Matie 24:1-2 nè Duku 21:5-6)

¹ Yesu yǝtiní dii mǝnni Kuyie ncǝtǝtǝ kòò tancǝumbè kóò mǎu ò nàké ke dǎ: Okóti wǝnté káyà bè mǎǎnè yǝtǝ tǎrè Kuyie ncǝtǝtǝ yǝ wenni mǎe botí, kǝwǝnté Kuyie ncǝtǝtǝ wennimè. ² Kè Yesu ò tǎnné ke dǎ: A wúó ntǝ mǎá ke dǝu mǎe botáà? Ditǎri marì í yó nkpǎá nǝnké diteri ìnkè. Demǝu dǎ bo duó.

³ Kè Yesu nkari Odífǝ tǎri ìnkè ke wetí Kuyie ncǝtǝtǝ. Pieri nè Isaku nè Isǎǎ nè ǎntidee kè bèè ò beke bǝmǎà borè ke dǎ: ⁴ Á ti nàké dǎ yóó dǎò dii mǝnni nè ti yóó yà dǎ kǝbanté ke dǎ ndǝ mǝnni tǔǎke.

Tù yóo tuàkení kè kútenkù né na kédeè
(Wénté Matie 24:3-14 nè Duku 21:7-19)

⁵ De mǎnni kè Yesu mbè náá nke tú: Ndakenè kòò mǎu báá di souté. ⁶ Ké yé benitibè péu kǎrinímè ké bo ntú bèé tú Kirisi, ké suó kusũkù. ⁷ Di yóó keèmu bè náámmè mudoò kpéi nnè mu kó kutoweku, kufɔwáá mbáá di pĩ nke yé dè dǎmmè kétuàkenímu, dè né mu nyí yó ntú kumànkù. ⁸ Ku mbotí bo íté kénkpannè kutèkù, kè di nkɔààtiyuu íté kénkpannè diteri, kè kètenkè nsánti tipĩti timǎu, kè yekòbèè tanní, dè bo ndò nkupèitéyonku ɔɔ ketémè onitipòkù.

⁹ Nyénè dimáà kpéi, bè bo di kàtenè tibeéndietì kè bè ndi puotì ipààti titíintouti mièké, kè di kàtenè bèkpààtibè borè nè kètenkè yembè borè n kpéi, kè dí bè náké n kpéi. ¹⁰ Ké yé mǎdǎetímè kó tináànti dǎmmè kéketé kénáké ibotí imǎu ndi. ¹¹ Kè bè di kǎrinè dìi mǎnni tibeénti di báá niitè kénwáà ndi bíi bo náké tì, kè dè mǎnni tùòké di nnáà tì taàní di nò ké yé dũ í yó nnáámmè di mǎmmǎmbè, Muyaánsààmù muu yó nnáà ndi kpéi. ¹² Benitibè bo fiiti bè néi nè ké kó bèkótibè kè bèè bè kùò kè ibí cicebèè ì fiití kè ibí sǐntenè ì cicebè kéduó nkè bèè bè kùò. ¹³ Benitibè bèmǎu bo ndi níi n kpéi, wèè mǎ mbo nwéèrì kétuàkenè kumànkù ò bo cooté.

Yewe yeiye
(Wénté Matie 24:15-28 nè Duku 21:20-24)

¹⁴ Kè di yà dìi mǎnni isòké ìi duò mǎyeyèncààrimè kè ì bo ì do í dò nkémbo dè, wèè kàa nwèè dǎò mǎyǎmmè, kè dè sǎ mbèè bo Sudee kó kètenkè bèè coké kédeké yetārè ìnkè. ¹⁵ Kè dè sǎ nwèè bo o cǐtè kudànkù ò báá cúténí kudieku ké bo túóté o kperè. ¹⁶ Kè dè sǎ nwèè bo kupaku ò báá kò ké bo túóté o yaàbòrì. ¹⁷ De kó diyie dè bo nyóùnè benitipòbè bèè bo mpúó nnè bèè bo ntò ibí. ¹⁸ Mbáánnè Kuyie nkè dè báá tuàkení diyɔɔ mièké. ¹⁹ Ké yé dè kó yewe mǎyeyèncààrimè mèè yó mbo mǎ kó kubotí mu nyí ànnè nè Kuyie ndòòmè kútenkù, mè mǎ nyí kpáá ké bo ànnè bitì. ²⁰ Kè Kuyie ndo í yààtè dè kó yewe òmǎu na bá nyenté, kù mǎ nyè yààtè ku kó benitibè kù tǎàtè bè kpéi nke. ²¹ Kòò mǎu di náké ké tú: Kirisi bo diè nyoo cǐè, di bá ntì tá. ²² Ké yé Kirisi tekùbè nè bèè yó ntú bèmáà Kuyie mpǎānǎànti náam̃bè bè yóó ànnémè kéndǎari tidietì nè dǎmarè cànnè ké dǎ késouté bá nè Kuyie ntǎàtè bè. ²³ Nyénè dimáà kpéi, n diè nke di nákému dǎmǎu.

Yewe sɔnye
(Wénté Matie 24:29-31 nè Duku 21:25-28)

²⁴ De kó yewe mièké mǎfǎũtímè mǎmmè kó difǎnkúò, diyie bo sǎutè, otǎnkù ténké bá mpéi. ²⁵ Kè siwǎā nduóni kéĩnkè kè siwǎā dièsìi sǎntè. ²⁶ De mǎnni kè bèè yà Kuyie mBire kè dè cutiní yewetè mièké nè muwǎrímu diemù nè Kuyie nkó tikpetì, ²⁷ kètɔ nho tǎrè itemmànkè imǎu kè yèè tíi nKuyie ntǎàtè bè.

Fikíè kó mutie kó mǎdonnimè
(Wénté Matie 24:32-35 nè Duku 21:29-33)

²⁸ Banténè fikíè kó mutie kó mǎdonnimè, mu bákè sũũkè dìi mǎnni kè mu fǎàti bitírì di ɔɔ bantému ké dò ndiyɔɔ tǎónni. ²⁹ Mèè botí nku di yà dìi mǎnni kè dèndè kó dimáà tùòkení di nyé ké dò nhOnitibire tǎónnímu ké bo dibòrì. ³⁰ Timǎmmǎnti nti n di náámmè benitibè bèè fòu di mǎmǎnni bè í yóó kù bèmǎu kè dè mu nyí tùòkení. ³¹ Kéĩnkè nè kètenkè dè bo pǎètè, n náànti mǎ mbáá pǎètè bitì.

Ndakenè
(Wénté Matie 24:36-44)

³² Òmǎù í yé de yiè yoo de mǎnni, bá Kuyie ntǒrè bá Kuyie mBire, Kuyie nkuù mǎá yé. ³³ Ndakénè ke báá duó ke yé di í yémè dè yóó tuǎkení dìi mǎnni. ³⁴ Dè bo dǎò kéndǎnnè onitì wèè kàri kupǎòkù ke benke o cǐètè o tǎmbè ke duó mbá wè o tǎmmú ke nǎké wèè bàà dibòrì ke yí ò báá duó. ³⁵ Ndakénè ke yé di í yémè tēcǐètè yiè nwētinií dìi mǎnni, kè de yèmmè kuyuoku yoo keyènkè cuokè, yoo dikodakǎnni yoo kukūnwentóo. ³⁶ Nyǐèkùnè ò bo nwētiniímè ke sǎ ndi yé nke duó kòo di déété. ³⁷ M me ndi nǎké tì n ti nnáá mbenitibè bémou: Ndakénè!

14

Be do dakiimè ke bo pǐ nYesu

(Wénté Matie 26:1-5 nè Duku 22:1-2 nè Isǎā 11:45-53)

¹ Ke sǎ nde kpaá yewe yédéè kè diyentébanni nè pǐèbè bèè í kǎorenè mutie mùù muuti pǐè kè mu kó dibanni né tuǎkení, kè ikuó nùbè nè ikuó wǎǎbè ñwanti bè bo yǐme kǎpǐ nYesu kékua. ² Ke yé bè do túmè: Ti báá ò pǐ ndibanni mièke, ti yàà bo cé ndikpànni benitibè cuokè.

Onitipòkù wèè còù nYesu yuu tudààrí

(Wénté Matie 26:6-13 nè Isǎā 12:1-8)

³ Kè Yesu mbo Betannii Simǎo dikǎnni cǐètè. Bè kàri dìi mǎnni ke yo nkòo nitipòkù mǎou taroo ke tǎ dimátidènni péirì, kè di piéké tudààrí idíítí dièyì kou bè dǎnnè wè mutie bè tú mù náàrì, kè di bǎóté kécóù nYesu yuu tudààrí. ⁴ Kè dèe yonke bèmabè be mièke kè bè nnáá mbemáà ke tú: Ba nkpéí nte kòò càke de kóò tudààrí. ⁵ Ti na bá nhò fítè dibenni tǎmmú díítí kǎpǎmmú beçiribàà?

Kè bè ñkpannè de kóo nitipòkù. ⁶ Kè Yesu bè nǎké ke dò: Yóunè we, dè dòmmè kè di caàri o yèmmè? Ò dǎò mǎdǎòrímè sààmè mme n kpéí. ⁷ Ke yé di yó mbonèmèmu beçiribè, di bo na ké bè dǎò mǎsàà ndi dó dìi mǎnni, mí mme nyí yó nhǎ ke di bonè. ⁸ Ò na ndǎòmè ò pǎnke me ndǎò, ké nh ãnné tudààrí kè m bo mbaànnè n fǎti. ⁹ Timómmǎnti nti n di náámmè kutenkù kumǎu mièke bè bo nǎké dè mǎdǎetímè kó tináànti bè bo nǎké de kóo nitipòkù dǎò dè, kéndenninií o kpéí.

Sudaasi do dǎmè kǎpǐ nYesu

(Wénté Matie 26:14-16 nè Duku 22:3-6)

¹⁰ Kè Sudaasi Isikadiyoti, Yesu tancóumbè tepíítè nè bèdébè kóò mǎou kǎte kényà ikuó nùbè kó bekótibè ke bo bè pǐ nYesu. ¹¹ Bè tì kèè dìi mǎnni kè dèe bè narike kè bè dǎò bè bo ò duó nyidíítí. De mǎnni kè Sudaasi nwanti dimǎnni sààri ò bo díínnè di ké bè pǐ nYesu.

Yesu nè o tancóumbè yommè diyentébanni kó mudii

(Wénté Matie 26:17-25 nè Duku 22:7-14, 22-23 nè Isǎā 13:21-30)

¹² Pǐèbè bèè í kǎorenè mutie mùù muuti pǐè kó dibanni yiè kètiri bè ǎǎ fié di diyentébanni kó ipe, kè Yesu tancóumbè ò beke ke dò: Yé a dó ti kǎte kè ké da bénné diyentébanni kó mudii?

¹³ Kè Yesu tǎ nho tancóumbè bèdébè ké bè nǎké ke dò: Kǎtenè dihéi mièke, di bo conè onitidòu mǎou kòò tǎ didúù nè menie nkè dí ò tǔnnè. ¹⁴ Kòò ta dè, dí nǎké de kó tēcǐètè yiè nke dò: Okótì tú yé ò yóó di kùù dieku mièke diyentébanni kó mudii nè o tancóumbè? ¹⁵ Ò bo di benke kudieku diekù kudànkù ñnkè ké kù tǔnte páíí, dǎmǎu kè dè bo ku mièke, dǎnde di yóó ti bénnémè diyentébanni kó mudii.

¹⁶ Kè Yesu tancóumbèe íté kékǎte dihéi mièke, kénsǎ ndè dò nYesu do bè nǎkémè, kè bèe bénné diyentébanni kó mudii.

¹⁷ Kuyuoƙu kẹ Yesu tuɔkoo nẹ o tancòumbè tẹpíítè nẹ bẹdébè. ¹⁸ Bẹ kàri dìi mǎnni kẹ yo nkẹ Yesu bẹ nàkẹ kẹ dọ: Mómumu nwe n di náámmè di kóò mǎu nẹ wẹ ti wẹ nke yo nweè yó n fíté.

¹⁹ Kẹ bẹ yèmmè cǎrè bá wẹ kòo ò beke kẹ dọ: Mí nwaà? ²⁰ Kẹ Yesu bẹ tẹ́nné kẹ dọ: Díndi n tancòumbè tẹpíítè nẹ bẹdébè kóò mǎu nẹ wẹ ti wẹ ndibuu dimáà mièke. ²¹ Onìtìbire yóó kúmu, tì wǎrimè de kpéí, wẹ nẹ bo fíté Onìtìbire ò bo yà. De yiè nkẹ bẹ do í ò pèité dè na ntǎũ.

Yesu dǎummè Mudisààmù kó ikuó

(Wénté Matie 26:26-30 nẹ Duku 22:15-20 nẹ 1 Kǎdenti 11:23-25)

²² Bẹ yo ndi mǎnni kẹ Yesu túóté pèè késǎnte Kuyie nkédeè kóò wérí kéduó nho tancòumbè kẹ dọ: Cáákénè, diè ndeè benkú kẹ dọ m pǎ n kǎnti di kpéí.

²³ De kó difǎnkúò kétúóté fẹbòòfè, késǎnte Kuyie nké bẹ duó nkẹ bẹ yà bẹmǎu. ²⁴ Kẹ Yesu bẹ nàkẹ kẹ dọ: Diè ndeè benkú n yǎ, bẹ yó n kuò kẹ mēe cóú, Kuyie nyóó taunnèmè benìtìbè kumáà, mēe yóó cóú kusùkù kpéí. ²⁵ Timómmǎnti nti n di náámmè n ténke í yóó yà mēnàà, nkẹ dè í tú m bo wẹte káyà dìi yiè mepàmmè Kuyie nkpaàtiyuu mièke.

²⁶ Bẹ dèntè dìi mǎnni Kuyie nkó yesǎa nkédeè kédeke Odifè tǎri.

Yesu do yèmmè o tancòumbè bo ò yóu

(Wénté Matie 26:31-35 nẹ Duku 22:31-34 nẹ Isǎa 13:36-38)

²⁷ Kẹ Yesu nàkẹ o tancòumbè kẹ dọ: Di bo n yóu dimǎu kẹ yě ti wǎrimè kẹ tú: M bo poté opecènti kẹ ipee cíété. ²⁸ M bo yǎnté dìi mǎnni, m bo niité kékote Kadidee ké ndi baa.

²⁹ Kẹ Pierii ò tẹ́nné kẹ dọ: Bá kẹ betǎbè da yóu mí mbáá da yóu. ³⁰ Kẹ Yesu ò nàkẹ kẹ dọ: Mómumu nwe n da náámmè, yíe nkó keyènkè tekote bo nyóó kuò mmédérímè kàa yete kuce metǎǎti kẹ tú a í n yě.

³¹ Kẹ Pierii yete kẹ dọ bitì! Bá kẹ bẹ bo n wènnénè kékuò m báá da yóu.

Kẹ betǎbè múnke mē mbéi.

Yesu báámmè Kuyie Setisemandee mièke

(Wénté Matie 26:36-46 nẹ Duku 22:39-46)

³² Kẹ bẹe tuòke dibòrì mǎri kẹ bẹ dì tu: Setisemandee kẹ Yesu nàkẹ o tancòumbè kẹ dọ: Nkarinè diè kẹ n kote kébántè Kuyie.

³³ Kòo nneínè Pieri nẹ Isaku nẹ Isǎa, kòo kǎmbùòtì níduò kòo yèmmè cǎrè. ³⁴ Kòo bẹ nàkẹ kẹ dọ: N yèmmè mēe cǎrè mēdiè mmómmǎmmè kẹ dè n tonté, nkpaánè diè ndi nẹ báa yě nkéduó.

³⁵ Kẹ détóo sǎmpórè kénínkú késǎnné kébántè Kuyie nke dọ: Kẹ dè bo yie ndimǎnni dii, mmefféǔtímè kperi, n détenè. ³⁶ Kẹ mbáá nKuyie nke tú: N cice a nǎmmu demǎu a yóu kẹ m báa yà fẹ mbòòfè mēfféǔtímè kǎfè. Á dǎò a dómè kẹ dè bá ntú n dómè.

³⁷ Kòo nwétiní o tancòumbè borè kẹ sǎ mbè yě nke duó, kòo beke Pieri kẹ dọ: Simǎo a yě nke duómaà? Á í na kẹ bo nwúó tewebiètè mēfitímè mēmáà mièkaà?

³⁸ Nwúónnè kẹ báa nKuyie nkẹ mesòummè báa di na. Meyèmmè miè dómu kédǎò mesàà, nkẹ tikǎnti nẹ kpa muwérímú.

³⁹ Kòo wẹte kékpénté, kémbáa nKuyie, kẹ náá nhò baa do náá ntì. ⁴⁰ Kéyíé kéwètení o tancòumbè borè kẹ sǎ mbè yě nke duó kẹ bẹ nuò ncēēke, bẹ í nyà bẹ bo ò nàkẹ tì.

⁴¹ Ò wètení dìi mǎnni kuce metǎámmè ké bẹ nàkẹ kẹ dọ: Di wẹte kẹ duómu keompua? Dè dǎò kẹ deèmu, dimǎnni tǔòkemú kẹ bẹ bo fíté Onìtìbire kẹ benitiyeibee dè pǎ. ⁴² Íténè kẹ tí kote, ntenè wẹe yó m pǎ kẹ tǔòkení.

*Bè pīrmè Yesu**(Wénté Matie 26:47-56 nè Duku 22:47-53 nè Isāā 18:3-12)*

⁴³ Yesu kpaá ke me nnáá nkè Sudaasi, o tancóumbè tēpiítè nè bèdébè kóò mǎu tǔòkení ke neínè ikuó niúbè kó bekótíbè nè ikuó wǎǎbè nè Kuyie ncīètè kó bekótíbè tǎnní bè, kè bè tǎ yese nè yedùrè. ⁴⁴ Kè sǎ nwèè yóó fíté Yesu ò nàké ditǎnní ke tú: Kè n dǎu nwe, koò ǎrí, di banté ke dǎ wehwe, koò pī ké nhò bàa mesàà. ⁴⁵ Ò tǔòkení dii mǎnni Yesu borè ke pǎnke dǎ: Okótì!

Kédeè kóò ǎrí. ⁴⁶ De mǎnni kè de kó benitibè pǎnke munnéní kēpī nYesu.

⁴⁷ Kè Yesu tancóumbè kóò mǎu nǎte disiè kéhei nkédate ikuó niútì diewè kóò tǎnti toò. ⁴⁸ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Di kǎtēnni yese nè yedùrè ke bo m pī ke dǎ n tú onitikòtì. ⁴⁹ Nh ǎ mbo yewe yemǎu di cuokè ke di tiè nKuyie nnáǎnti Kuyie ncīètè miēke bá di í m pī, dè tǔòke kè dè bo dǎ tì wǎri ke yēmme mmē.

⁵⁰ De mǎnni kòò tancóumbè bēmǎu ò yóu kécoké.

⁵¹ Kòò dapaà mmǎu nkpaá kòò tǔ nke dáátí kuyààkù máà kè bè ndó kóò pī, ⁵² kòò fīinko kuyààkù kécoké mebii.

*Bè bekénèmè Yesu**(Wénté Matie 26:57-68 nè Duku 22:54-55, 63-71 nè Isāā 18:13-14, 19-24)*

⁵³ Kè bèe kǎtenè Yesu ikuó niútì diewè cīètè, ikuó niúbè kó bekótíbè nè Kuyie ncīètè kó bekótíbè nè ikuó wǎǎbè, kè bèe tíi nde borè. ⁵⁴ Kè Pieri ntǔ nYesu ke díetiri, ke yàa tannenko ikuó niútì diewè kó kudànkù miēke, kénkari tihǎǎpǎnti borè, ke iiri muhǎǎ.

⁵⁵ Ikuó niúbè kó bekótíbè nè dibeéntǎnni kè bè nwanti Yesu dǎ tì, tìi bo nte kè bèe ò kǔa bá bè í mpètè. ⁵⁶ Kè besǔkùbè nsoú nke náá nYesu nu ncákemu bá bè teti í mmàá. ⁵⁷ Kè bēmabè nyiiti ke sou nke tú: Ti kèè kòò tu ⁵⁸ ò bo pǎnte Kuyie ncīètè benitibè maá tē nè be nǎu kémaá tetetè yewe yètǎǎti miēke tēè í yó ntǔ benitibè maá tē.

⁵⁹ Bá nè mēmme be teti í mmàá.

⁶⁰ Kè ikuó niútì diewèe íté ditǎnni cuokè kébeke Yesu ke dǎ: Á í yóó tēnné tǐmatàà? Benitibè biē nyē nha dǎ ba?

⁶¹ Kè Yesu ncīéké, ò í mbéi ntǐmatì kè ikuó niútì diewè yíé kóò beke ke dǎ: Fǎǎ tu Kirisi Kuyie nti sǎntí kù kó debiraà? ⁶² Kè Yesu ò tēnné ke dǎ: Eē n we ntǔ, kè di bo yà Onitibire kòò kǎri Kuyie mmuwērímú mumǎu yiè mbakù yóu, kóò yà kòò cutiní nè yewetè kéfinkè.

⁶³ De mǎnni kè ikuó niútì diewèe kētè o yaàbòrì, kébéi nke dǎ: Dè tēnke dǎmmu ti nǎwà nwèè bo nàké ò dǎ mēè yēinaà? ⁶⁴ Di kèèmu ò sǎǎmmè Kuyie, di yēmme dǎmmē?

Bēmǎu kè bè dǎ: Ò dǎ nkékuǎmu.

⁶⁵ Kè bēmabè nhò sǔu tinǎntǎntǎnti, kékǎǎa nho ìikè kuyààkù ké nhò puotì yēnacèkuute ke náá nke tú: Banté wèè da poté.

Kè tihǎǎpǎnti nhò bēmumu.

*Pieri nēnnimè Yesu**(Wénté Matie 26:69-75 nè Duku 22:56-62 nè Isāā 18:15-18, 25-27)*

⁶⁶ Kè Pieri nkpaá ke bo ketenke kudànkù kè ikuó niútì diewè kóò nitipotǎnti mǎu tǔòkení, ⁶⁷ kéyà Pieri kòò ìiri muhǎǎ, kòò ò wènté mesàà, kóò nàké ke dǎ: Fǎ nha múnke do tǔmmu Yesu Nansareti kou. ⁶⁸ Kè Pierii nēnni Yesu ke dǎ: N yí banté a dó ké n nàké tì.

De kó difǎnkúò ke íté kudànkù kénatati kukpǎnkpǎnkù kè tekotē kuó. ⁶⁹ Kè weè nitipòkùu wētē kóò yà kénáké bèè dè bo ke dǎ: We nnitì tú be kóò mǎu nwe, kè Pierii wētē kénēnni.

⁷⁰ Kè dè nyóó yíé kè bèè dè bo kè bèè náké Pieri ke dò: A mènke bè wěnnèmu ke yé a túmè Kadidee kou ke náá nKadidee kó tináaàtì. ⁷¹ De mǎnni kè Pierii parikè ke dò: N tú n yí yé onitì di me nnáá nwèè kpéí, kè n soúmmu Kuyie nni ncǎǎ.

⁷² Dèndè bàmbà nkè tekotè kuó nkuce mǎdérímè kè Pierii dentení Yesu sòò ò náké tì ke tú: Tekotè bo nyóó kuó nkuce mǎdérímè kàa pàrikè kuce mǎtǎātì ke tú a í n yé. Kè Pieri nkuò.

15

Bè do dakémè ke bo kuó Yesu

(Wénté Matie 27:1-2, 11-14 nè Duku 23:1-5 nè Isǎā 18:28-38)

¹ Dikūnweñni sèi, ikuó niùbè kó bekótíbè, nè Kuyie ncǎtè kó bekótíbè nè ikuó wǎǎbè nè dibeéntǎnni dimǎu, kè bèe tíi nke bo yà bè yóó yǐmè Yesu, mǎmmè kè bèe ò bou kékatenè kéduó mPidati Odommu kǎbe kóò kùmàndáà. ² Kè Pidatii ò beke ke dò: Fǎǎ tu Sifube kóo kpààtǎà? Kè Yesu ò tǎnné ke dò: A ti mbéi.

³ Kè ikuó niùbè kó bekótíbè nnáá nYesu nu ndòò dè. ⁴ Kè Pidatii wǎtè kébeke Yesu ke dò: A í yóó tǎnné tǐmatàà? A í yo bè tu a dòò dè kó dimàà?

⁵ Bá Yesu tǎnke í ntǎnné tǐmatì kè dè di Pidati.

Pidati yǐmmè bèe baaké Yesu kǎfǐnko Barabaasi

(Wénté Matie 27:15-26 nè Duku 23:13-25 nè Isǎā 18:39-19:16)

⁶ Bá dii yentébanni mièke Pidati do ǎǎ fǐi nkukpetínkù kumáà ndi ditǎnni yé nwèe fǐi nkù. ⁷ Ke sǎ mbè kpeti onitì mǎu kòo yètiri tú Barabaasi nè o kǎbe, ke yé bè do yetemè okpààtì kpeti, kè dikpànni ǎnné kè bèe kuó onitì. ⁸ Kè ditǎnni kǎtè Pidati borè, kóò náké ke dò, wèe bè dòò ò ǎǎ bè dòòmè. ⁹ Kè Pidatii bè beke ke dò: Di dó n fǐnko Sifube kóo kpààtì nweà?

¹⁰ Ke yé ò do yémèmu ke dò nyikuó niùbè kó bekótíbè pǐ nYesu be mièke ò péi mǎe kpéi nke. ¹¹ Kè ikuó niùbè kó bekótíbè nsukíi ditǎnni kè di bo duó nkè Pidatii fǐnko Barabaasi. ¹² Kè Pidatii yíé ké be beke ke dò: Di né dó n yǐmè di tú wè Sifube kóo kpààtì? ¹³ Kè bèe wekii ke dò: Baaké we kudapǎātí ñkè! ¹⁴ Kè Pidatii be beke ke dò: Ò dòò ǎmmè yei? Kè bè dǎke wekii mǎdiè nke dò: Baaké we kudapǎātí ñkè.

¹⁵ Kè Pidati ndó ditǎnni yémèmu bo narikemè ke fǐnko Barabaasi kéduó nkè bèe puotí Yesu yedá kédeè kòo ò duó ntihǎǎpǎntì kè ti bo ò baaké kudapǎātí ñkè.

Bè ìnnémè Yesu ipo

(Wénté Matie 27:27-31 nè Isǎā 19:2-3)

¹⁶ Kè tihǎǎpǎntii tannè Yesu Odommu kǎbe kóò kùmàndáà cǐtè, bè kàri dè ke bekù, ke tíi ntihǎǎpǎntì timǎu. ¹⁷ Kóò dàtǐnné diyaàbòrì wǔǎrì kécitì ipo kóò ìnné, ¹⁸ kédeè ké nhò daú ke tú: A boà fǐ nSifube kóo kpààtì!

¹⁹ Ke puotì o yuu kuhǎri kòò tǐi tinóntǎūtì, ke ninku ke sǐnko o ìkè ke dò mbè ò dǎu. ²⁰ Bè ò daá dii mǎnni kǎnsànné kédeite diyaàbòwǔǎrì, kéwǎtè kóò dàtǐnné o yààtì, kóò yènné diheì ke bo ò baaké kudapǎātí ñkè.

Bè baakémè Yesu

(Wénté Matie 27:32-44 nè Duku 23:26-43 nè Isǎā 19:17-27)

²¹ Kè Sidenni èi kóo niti mǎu nkūntiní kupaku kè bè ò tú Simǎ, Adékisǎntiri nè Dufuusi be cice, kè tihǎǎpǎntii ò pǐ nnè muwǎrímú kéduó nkòo tǎ Yesu dapǎātì.

²² Kè bèe kǎtenè Yesu Kodikotaa (dèe tú kuyukǎū), ²³ kóò duó mǎnnaà mmèe kǎrenè mutie mùu kǎu kuyonku bá Yesu í nyie nkéyǎ. ²⁴ Kè bèe ò baaké kudapǎātí ñkè, kǎtǎá tǎtè kǎtotì o yààtì. ²⁵ Diyie do berinè tǎwebiètè mǎwǎi ndi dikūnweñni kè bèe baaké Yesu kudapǎātí ñkè, ²⁶ kéwǎri mùu kpéi nte kè bè ò baaké ke dò: Sifube kóo kpààtì, kédanne kudapǎātí yóommè. ²⁷ Kébaaké

benitikòùbè bèdébè, òmòu o bakù you, otòu kucànkù. [²⁸ Mèmmè kè dèe dòò tì wàrimè kè tú: Bè ò wènnénè benitiyeibe.]

²⁹ Kè bè mpènkù koò sàá nke bákii yeyo kè tú: Hé! F́ nwèè do tú a bo pònte Kuyie ncìtètè kémaá tètètè yewe yètāāti mièke, ³⁰ dèetè amáà! Cúténí kudapāāti ìnkè.

³¹ Ikuó nìùbè kó bekótíbè nè ikuó wāābè kè bè ndaú Yesu kè náá mbemáà kè tú, ò dèetè betòbè ò mè nyí na kè bo dèetè omáà. ³² Kirisi Isidayeēribe kóo kpàāti, cúténí kudapāāti ìnkè kè ti yà kéntá. Bè do baaké bè kóò pènnè, kè bè múnke nhò sàá.

Yesu kumè

(Wénté Matie 27:45-56 nè Duku 23:44-49 nè Isāā 19:28-30)

³³ Diyie cómmú dìi mōnni yeyo kè dèe biite ketenke kemou kēmbi kè dè yàà tuàkenè tēwebiètè mètāāti. ³⁴ Tēwebiètè mètāāti mōnni kè Yesu kuó mmēdiè nke dō: Edoyii, Edoyii, damasabakitanii (dèè tú: Kuyie, nKuyie, ba nkpeí nte kàa n yóu!).

³⁵ Bèè dè bo kè be kó bèmabèe keè, kè béi nke dō: Keènè ò yumè Edii.

³⁶ Kè be kóò mōu coké kēmēūnni disōsū ò mēnyāā nkécóó nkuhāri yómmè kéyoutoo Yesu kòò bo yā, kè náá nke tú: Yōunè kè ti yà Edii bo kōtení kóò cūūnni kudapāāti ìnkè.

³⁷ Kè Yesu kuó mmēdiè, kētōte.

³⁸ Kè kuyààkù kùu do pi Kuyie ncìtètè mièke ikuó nentì kó kudieku kè kùu kētè dè ìnkè nè difūñí. ³⁹ Kè Odommu kó kuhāpōnkù kùu ni tihāpōnti tekòutè (100) kè kù cōmmú Yesu ìkè kéyà Yesu ku mēè botí kēbēi nke dō: We nnitì mēnke tú Kuyie mBire nde!

⁴⁰ Kè benitipòbè mabè dè bo kè cómmú mēdētīmè kè wúó. Bèè kó bèmabè tu: Maari Makitadaa eì kou nè Isaku dēdapūmbire nè Sosesi be yō Maari nè Sodombee, ⁴¹ bèè do ò neitinè kè pī nho tōmmú ò bo dìi mōnni Kadidee, nè benitipòbè tōbè péu bèè do ò neinè kékōte Sedisadēmmu.

Bè kūnnémè Yesu

(Wénté Matie 27:57-61 nè Duku 23:50-56 nè Isāā 19:38-42)

⁴² Kuyuoku bè do ò tūntè kù dēmo kè dè né wenté teomputè, ⁴³ kè Sosefu Adimatee eì kou, kòò tú dibeéntīnni kou kè bè ò dé, kòò bàa Kuyie nkpaātīyuu bo tuàkenimè, kòò kōte nè dikōmbùò kéyà Pidati kóò mōo dinùu kè bo kūnnè Yesu. ⁴⁴ Kè Pidatii keè Yesu kumè mēcāā, nkè dèe ò di koò yu kuhāpōnkù kè kù beke, kè bo yà Yesu ku kè dè mōnte yoo dè í mōnte. ⁴⁵ Kè kuhāpōnkù ò nàké, kòò duó ndinùu Sosefu kòò bo túóté Yesu. ⁴⁶ Kè Sosefuu donté kuyààkù kēcūūnni Yesu kudapāāti, koò pōū, kédōu nkufōti mièke bè keú kù dipèrì mièke, kédeè képoo nkutāārí. ⁴⁷ Maari Makitadaa kó diheì kou nè Maari Sosesi yō kè bè nwúó mbè ò dōu ndè.

16

Yesu yāntémè

(Wénté Matie 28:1-8 nè Duku 24:1-12 nè Isāā 20:1-10)

¹ Kè teomputèe pēētè kè Maari Makitadaa eì kou nè Maari Isaku yō nè Sodombee kè bèè donté mekùò nkunōu natikù kōmè kè bo kōte képe nYesu. ² Kè pike cute dīmāāsì kó dikūnweñni kēntuakoo kufōti borè kè diyie yēnni. ³ Kè bè mbékú bemáà kè tú: We mbii yóo ti pootè kufōti kó kutāārí.

⁴ Bè wēntōo dìi mōnni kēnsō nkuu tāārí pòòte. ⁵ Kè bèè ta kufōti mièke, kéyà odapaa mmōu kòò kàri, kè dáátí tiyaapēítì kè kufōwaa mbè pī mmēdiè. ⁶ Kè weè dapaa mbè nàké kè dō: Kufōwaa mbáá di pī, di wanti Yesu Nansareti kou nwe bè

baaké wè kudapāātí ĩnkè. Ò yǎntému ke ìté, ò í kpaá dié, ñtenè bè sòò ò dǎú dè.
⁷ Kɔtenè kénáké o tancóumbè nè Pieri ke dò ò niité Kadidee, di bo ke nhò sǎnké kéndonnè ò sòò di nàkémè.

⁸ Kè bèe yènní kécoké kè be kònti au bá bè ténke í te bemáà, bè í ndàátí kénáké òmòu tìmatì, ke yé kufɔwáá ndie nke bè autémè.

Yesu benkemè omáà Maari Makitadaa èi kou
(Wénté Matie 28:9-10 Isǎa 20:11-18)

[⁹ Dìmáàsì yìè kó dikũnwehni ndi Yesu yǎntémè, kéketé kébenke omáà Maari Makitadaa èi kou, ò do bèti wèè mieke yebókè yèyiekè. ¹⁰ Kòo kɔte kénáké bèè do neitinè Yesu, ke sǎ mbè kuò nYesu kó mukũũ. ¹¹ Bè kèè dìi mǎnni Maari túmè Yesu yǎnté kòo ò yà bá bè í ntì tá.

Yesu benkemè omáà otancóumbè bèdébè
(Wénté Duku 24:13-35)

¹² De kó difɔnkúò kòo tancóumbè bèdébè nkari depaa nkòo bè benke omáà kè dè ncáánnè ò sòò benkemè omáà Maari. ¹³ Kè bèe wètení ke múnke tì nàké betóbè bá bè í ntì tá.

Yesu do tǎmmè o tancóumbè
(Wénté Matie 28:16-20 nè Duku 24:36-49 nè Isǎa 20:19-23 nè Yesu Tǎrè 1:6-8)

¹⁴ De kó difɔnkúò ke né benke omáà o tancóumbè tǎpítè nè omáà ke sǎ mbè kàri ke yo nkòo bè kpannè bè í tǎmè ke dò nhò mènke yǎnté. Kè be yèmmè kpaá kpeñni, ke yé bè do í tǎmè bèè tu bè ò yà koò yǎnté be kpeti. ¹⁵ De mǎnni kè Yesu bè nàké ke dò: Kɔtenè kutenkù kumɔu kénáké Tináaṣààti beñitibè bemɔu. ¹⁶ Wèè bo tì yie nkè bèè ò ánné bàtèmmù Kuyie mbo ò deeté, kè wèè í tì yie nkùu ò kpetínné. ¹⁷ Ntenè bèè bo yie mbè yó ndǎari tii dieti: Bè bo mbeti yebókè nè n yètiri, kénnaá ntináaṣànti. ¹⁸ Bè bo mpĩ nyiwààke bá ò í bè dǎmmù, kè bè yà mutie mùu kòu mù báá bè dòò meyei mmamè, bè bo nnɔnku be nɔu bemuambe ĩnkè kè bè mierí.

Yesu wète ke dèkemè kéĩnkè
(Wénté Duku 24:50-53 Yesu Tǎrè 1:9-11)

¹⁹ Ti Yiè nYesu bè nàké memme kédeè, kè Kuyie nhò tùóté, kédekenè kéĩnkè, kòo kari Kuyie mbakù youú. ²⁰ Kè Yesu tancóumbèe kɔte tipítì timɔu kénnaante Tináaṣààti, kè ti Yiè mbè bonè, kè bè dòòri tidièti, kè dè benkú bè nàá ntì túmè timómmanti.]

Duku wàrimè Tináaṅsààtì Di mpátíri tɔ tìi náàntì

Duku weè wàri di mpátíri kè di ti náá nYesu tumè Isidayeeri be kóo deetiwè nè kutenkù kuməu kóo deetiwè. Duku wàri o pátíri ke bo benke Yesu dómè mme benitibè nè Sammarii kóo niti kó dináaṅhāntírì nè kukpààtiyeinkù kpəri nè onitì wèè biré do feti kòo wète ké dè pèté, nè Kuyie ntōrè do nàkémè benaacembé Yesu kó mupeitímù kpéí. Duku ti náá nKuyie ndómè mme besámpóbè nè beçiribè nè bepòðbè. Ke nàké ke ìkú Yesu túmè Onitibire, deé te kòo bàte ò yààribè kó ifuke ke tũòkenè Adammu.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Duku wàrimè o pátíri 1:1-4
2. Yesu kó mupeitímù nè ò bàátímè o tómmú kpéí 1:5-4:13
3. Yesu pĩ mmùù tómmú 4:14-19:27
4. Yesu fěütémè 19:28-23:56
5. Yesu kumè nè ò yǎntémè 24:1-53

Miùù kpéí nte kè Duku wàri di mpátíri

¹ Benitibè péu wàrimu Yesu fòmmu kó tináaṅtì tìi dòò ti cuokè, ² ke tũnne Kuyie nkó betōmbè bèè ò yà nè be nuò ndè keté dii mōnni bè ti nàké kè ti dòmmè. ³ M mómumuò nkè m biéké weti weti dè dòò mēè botí nè dè keté dii mōnni, ke sǝ ndè wenni ke dò n da wàri de kó tináaṅtì fǝ nhokótì Teofiiri. ⁴ Kàa nyé ke dò nha yie ntìi náaṅtì tú timómmānti.

Kuyie ntōnni do nàkémè Isāā-Batiisi kó mupeitímù kpéí

⁵ Edəti do tú dii mōnni Sudee kó kpààti kè ikuó niùti məu bo kòo yètiri tú Sakarii, ikuó niùti Abia kó fənafə kou, kòo pokù yètiri tú Edisabeti, Anə kó kufuku kou. ⁶ Bedé kè bè dōri Kuyie ndómè, ke yíé nKuyie ntannò nè ku tié nyiməu. Tìmatì í mbo bè bo bè sei ntìi mieke. ⁷ Kè bè kòté bedé bá bè í məke debire ke yé Edisabeti do túmè tehāunte.

⁸ Diyiè mari kè Abia kó fənafə kó mēfitímèe tuəke ⁹ kéndōnnè bè do ñ ndəorimè, kè bèe tǝá tété kətāāté Sakarii kòo ta Kuyie ncǝtè kəntuò ntihúúnti. ¹⁰ Kè benitibè beməu mbo ditowaà, ke báa nKuyie ò tũò ndi mōnni tihúúnti. ¹¹ Kè Kuyie ntōnni cúténí kəncómmú dihúúntōnni ñnkè, di píkù you. ¹² Sakarii di yà dii mōnni kè dèe ò di mediè nkè kufōwaà nhò pĩ. ¹³ Kè Kuyie ntōnni náké Sakarii ke dō: Kufōwaà mbáa da pĩ nKuyie ncəutému a báammù, a pokù Edisabeti bo da peité denitidabire kàa dè yu ke dō Isāā. ¹⁴ Diwèi bo da pĩ, nkàa yèmmèe narike mediè kè benitibè péu nyānku bè ò peité mēè kpéí. ¹⁵ Ke yé ò yó ntúmè Kuyie nkóo nitidiwè nwe, ò í yó nyǝ difǝ yoo mənàa mmè kó dimàa muò. Bè bo nyóó ò peité kè Muyaansaàmù muù pānke ò piéké. ¹⁶ Weè yóó tēnnénì Isidayeeri péu be Yiè nKuyie mborè. ¹⁷ O borimə bo nwenni kè Kuyie nhò duó nku Yaá nnè muwērimú Kuyie pānāaṅtì náaṅtò Edii do məke mù, kòo wète kénárikūnnè ibí nè i cicebè, kéceete itookperi yembè kè bèe məəte mēyèmmè, mēè bo yie nKuyie kētūnte benitibè kè bè mbaa ti Yiè.

¹⁸ Kè Sakarii beke Kuyie ntōnni ke dō: M bo yĩmè kébanté ke dō a náa mmómumuò nkè yé n kòtémè kè m pokù kòté? ¹⁹ Kè Kuyie ntōnni ò tēnné ke dō: N tú Kabiyēeri nwe ke bo Kuyie mborè, kè kù n tōnni kè m bo da náké de kó

tináaansààtì. ²⁰ A í me ntámè ke dò ndè bo dɔ̀, a nɔ̀ndenfè bo dari, bá a bá nno nke náá nke dè yàa dɔ̀nè, ke yé dè yóo dɔ̀mèmu de mɔ̀nni bo tuɔke dii mɔ̀nni.

²¹ De mɔ̀nni kè benitibè ò baa ditowaà kè dè bè di, kè bè mɔ̀nté dè yĩmè koò ɔ̀te Kuyie ncĩtè mièke. ²² Ò yènni dii mɔ̀nni ò í nna ke bo bè béinnè ké mbè benkú nè sinou maa kè bèe banté ke dò tìmatì tii ò tùòkení Kuyie ncĩtè mièke.

²³ Sakarii dèe dii mɔ̀nni o tɔ̀mmú Kuyie ncĩtè, kékò nho cĩtè. ²⁴ Kè dèe yíe sámpó kòo pokù Edisabetii púo nkémmòke betààbè bènùmmù ke sɔ̀ri ke náá nke tú: ²⁵ Kuyie ndèntení n kpéi ke n dɔ̀ mèsàà, ke dèite ifei iì do m bo benitibè iikè.

Kuyie ntɔ̀nni nàkémè Yesu kó mupeitímu kpéi

²⁶ Edisabeti pɔ̀uti mòke dii mɔ̀nni betààbè bèkuò, kè Kuyie ntɔ̀nni ku tɔ̀nni Kabiyeeri Kadidee kó dihei mari mièke, kè bè di tu Nansareti, ²⁷ desapùmbire marè dèe í yé onitidòu de borè, kè de yètiri tu Maari, kè Sosefu, okpààti Dafiti kó kufuku kou de pɔ̀. ²⁸ Kè Kuyie ntɔ̀nni ta desapùmbire cĩtè ke dò: Maari, diwèi nda bo, Kuyie nda bonèmu ke da dɔ̀ mèsàà mmedie.

²⁹ Kè dèe di Maari kòo mɔ̀nté tii náànti botí nku. ³⁰ Kè Kuyie ntɔ̀nni náké Maari ke dò: A bá nyĩkù, Kuyie nkuu da dɔ̀ mèsàà. ³¹ A bo púo nképeité denitidabire ké dè yu ke dò Yesu. ³² Ò bo ntú onitidiwè kè bè nhò yu ke tú Oĩnkènkpààti bire, kè ti Yiè nKuyie nhò duò nho yààri Dafiti kó dikpààtikàri. ³³ Ò bo ntú Sakabu kabe kóo kpààti sàà.

³⁴ Kè Maarii beke Kuyie ntɔ̀nni ke dò: Dè bo yĩme kédò m mu nyí me nyémè onitidòu? ³⁵ Kè Kuyie ntɔ̀nni ò tɛ́nné ke dò: Muyaánsààmù bo cúténí a ñkè kè Oĩnkènkpààti da dátínné o kó medéè, dè te debire a yóo peité dè í yó m̀m̀m̀kè meyei, bè bo ndè yu ke tú Kuyie mBire. ³⁶ Nte a tèbite Edisabeti pùómmè o kóti mièke ke bo otànkù kuónwè, wenwe bè do tú wè tɛ́hũnte. ³⁷ Ke yé dèmarè í yóunèmmè Kuyie. ³⁸ De mɔ̀nni kè Maari dò: N tú Kuyie nkóo tɔ̀nti nwe, dèe dɔ̀ kéndònnè a béimmmè.

De mɔ̀nni kè Kuyie ntɔ̀nni íté.

Maari kòtemè Edisabeti dɔ̀ummu

³⁹ Kè Maarii íté kékòte Sudee kó dihei mari yetārè ñkè, ⁴⁰ kétuòke kéta Sakarii cĩtè kédou nhEdisabeti. ⁴¹ Kè Edisabetii keè Maari ò dɔ̀ummè kè debire nampe o pɔ̀uti mièke kè Muyaánsààmù ò píe. ⁴² Kòo pĩkè ke dò: Kuyie nda dɔ̀umu mèsàà mbenitipòbè bəmou mièke, kè ku kó mèsàà mbonè debire a púo ndè. ⁴³ N tú we kè n Yiè nyɔ̀ kàtení n cĩtè. ⁴⁴ Ke yé n kèe dii mɔ̀nni a dɔ̀ummu kè diwèi pĩ ndebire m pɔ̀uti mièke kè dè nampe. ⁴⁵ Dè nda naati ke yé a yiemmmè ke dò nKuyie nda nàké tì bo dɔ̀.

Maari kó fɛ̀yènfè

⁴⁶ Kè Maarii dentè ke dò:

N wènni sántímu n Yiè,

⁴⁷ kè n yèmmè naatinè Kuyie

kunku n dɛ́tíwè.

⁴⁸ Ke yé kù n wèntémè fɛ̀nɔ̀nsààfè,

mí nku kóo tɔ̀nti sámpòu,

kè bè bo nni nyu sàà ke tú diwèi yiè.

⁴⁹ Ke yé Muwèrímu mumou yiè nni ndòmmè dèmarè dierè,

wenwe wèe yètiri tú kpa meyei,

⁵⁰ kòo kuò mmesémmè sàà bèè ò dé,

⁵¹ ke yòute o bakù nè muwèrímu

kè sifei yembè ciété,

⁵² ke buó mbekpààtibè
 ke íi mbeçĩribè,
⁵³ ke píe ntikpàti dikònni bo bè,
 ke bèti tikpàti yembè be nou sinùmmù,
⁵⁴ ke kuó mmesémmè ku kó betōmbè Isidayeeri be,
 ke bè teennè,
⁵⁵ kéndònnè kù do ti nàkémè ti cicebè
 nè Abarahammu kó diyuu ìnkè
 nè o yaabíó sáà.

⁵⁶ Maari do bo mbonè Edisabeti ke dō betāābè bètāāti ndi kéwēte kékò nho cie.

Isāā-Batiisi kó mupēitímù

⁵⁷ Kè Edisabeti peitēmōnni tuōke kòo peité denitidabire. ⁵⁸ Edisabeti peetitōbè nè o naàmùnkù kòbe kè bèe keè ti Yiè nKuyie nhò dō mè sà nkóò wēnnénè kè bè nyānku. ⁵⁹ Debire yiè nínni yiè kè bèe kōtení ke bo dè cānté, kéndó ké dè yu ke dō Sakarii, de cice yètìrì. ⁶⁰ Kòo yō yete ke dō: Debire yètìrì yó ntú Isāā nwe. ⁶¹ Kè bèe yete ke dō: Òmòu í bo di naàmùnkù miēke wèè mōke de kó diyètìrì. ⁶² Kè bèe beke Sakarii nè tenòutè ke bo yà ò dō o bire yètìrì yó ntú mù. ⁶³ Kè Sakarii beke tedabētè kéwāri ke dō: O yètìrì yó ntú Isāā nwe. Kè dèe bè di bemou. ⁶⁴ Kòo nóndenfè pānkēe date kòo na kébéi nkésānte Kuyie. ⁶⁵ Kè kufōwāá mpī nho cēpeetitōbè bemou, kè de kó tināānti pité, kētūkenè yehékè yèè bo Sudee kó yetārè ìnkè. ⁶⁶ Bèe kó dimāà ti kèe kè bè mbékú bemāà ke tú: De kó debire sàà yó ntú we?

Kuyie nkó muwērímú muù do ò bonè.

Sakarii kó fēyēnfē

⁶⁷ Kè Muyaānsāāmùu píe nSakarii, debire cice kòo náké Kuyie mpāānāānti ke dō:
⁶⁸ Ti Yiè nKuyie tínti Isidayeeri be tū nkù,
 n da sāntímu.
 Fó nwèè teennè a nìtibè ke bè deeté,
⁶⁹ ke duōnní Odētíwè diēwè
 a kóo tōnti Dafiti kó kufuku miēke,
⁷⁰ a pāānāānti náāmbe do ti nàkēmu nè dimōnni,
⁷¹ a yóó duōnnímè Odētíwè,
 kòo ti deeténè ti kpantídèntōbè,
 ke ti patenè bèe ti níí.
⁷² A dēnténímu a kó metaummè sàāmè kpéí,
 ke kuó nti cicebè mesémmè.
⁷³ A dō nàké tinti ti yàārì Abarahammu ke dō:
⁷⁴ A bo ti deeténè ti kpantídèntōbè,
 kè ti na kémpī nha tōmmú ke bá nyīèkù,
⁷⁵ kéndò mpáíí a ìkè,
 ke dōri a dómè ti fōmmu mumou miēke.
⁷⁶ Fó m bire,
 bè bo nda yu ke tú
 Oīnkēnkpààti kó tipāānāānti náāntò,
 ke yé fōó yóó niitēmè kētūnte ti Yiè nce,
⁷⁷ kébenke benitibè ti Yiè nyóó bè deetémè,
 ké bè cīé mbe yei.
⁷⁸ Nè Kuyie nkó mesémmè diēmè kpéí nke,
 kù ti duōnnímè kēīnkè kó kuwenniku,

⁷⁹ Kè kù bo mííté
bèè bo mukũũ nkó dibìnnì miéke,
kè ti tanné mēom̄p̄um̄ kó kuce.

⁸⁰ Kè debire nkótírí kè kpénkú Kuyie nkó kuce miéke kéta kémbō dikpáà miéke
kè yàa keténè o tōmmú Isidayeēribe cuokè.

2

Bè peitémè Yesu

(Wénté Matie 1:18-25)

¹ Sesaa Okusiti do tú dìi mōnnì okpààtì, kéānné mukàmmù ketimù o kó
ketenkè kem̄u miéke. ² Dè kó mukàmmù ketimù do ānné Kiriniisi tú dìi mōnnì
ndi kùmandàà Sidii kó kutemp̄e mmiéke. ³ Kè benitibè bem̄u nkārì bá wè o
yembè èi kè bè wāũ bē yètè. ⁴ Kè Sosefu ité Nansareti Kadidee temp̄e, kékote
Dafiti kó diheì bè tú dìi Betideem̄mu Sudee kó kutemp̄e mmiéke, kè yé ò tumè
Dafiti kó kunaàmunkù kou nwe, ⁵ kè bo wāri o yètìrì kè neínè Maari o pokù kòò
pùó. ⁶ Kè bè mbo Betideem̄mu kè dè yàa tuākenè Maari bo peitémè. ⁷ Kòo peité o
kóò po, kóò p̄ũ nkuyààkù kè d̄u nyiwũ yonnè kùu nenkù miéke, kè yé bembē
do í pètémè mēfiè ntepòòc̄f̄ètè miéke.

Kuyie ntōnnì nàkémè bepecēmbē bè peitémè Yesu

⁸ Kè s̄ mbepēcēmbē mabè bo Betideem̄mu kó depaa nkeyènkè, kè baa bē pe.
⁹ Kè Kuyie ntōnnì k̄otoo bē borè, kè Kuyie nkó kuwennikuu bè fité kè kufōwāá
mbè auté. ¹⁰ Kè Kuyie ntōnnì bè nàké kè d̄o: Kufōwāá mbáá di p̄i, n di t̄oní
Tināās̄ààtì nti t̄i yó ntú kubotí kum̄u kó kuyēn̄naatí. ¹¹ Bè di peitému yíe
Kirisi Od̄et̄iwè, ti Yìe nDafiti kó diheì miéke. ¹² Ntenè d̄è yó nte kè dí ò banténè,
di bo yà debire kè dè p̄ũ kuyààkù kédúo iwũ yonnè kùu nenkù miéke.

¹³ Dende bām̄bà nkè Kuyie nkó yet̄ōrè t̄eȳe cúténí kēĩnkè p̄eu kēwēnnénè
Kuyie ntōnnì kè yè nsāntí Kuyie nke tú:

¹⁴ Kuyie nyètìrì nd̄eu kēĩnkè miéke,
kè ku kó m̄esàà nní mbonè benitibè
ku d̄o bè ketenkè ĩnkè!

Bepecēmbē k̄atēmè kè d̄au nYesu

¹⁵ Kuyie nt̄ōrè w̄ètè dìi mōnnì kēĩnkè kè bepecēmbē nàké bemáà kè d̄o: Ti
k̄atenè Betideem̄mu k̄yà d̄è d̄ò, ti Yìe nti nàké d̄è kp̄í.

¹⁶ Kè bèe ité mecāā nkékote k̄yà Maari nè Sosefu nè debire kè dè dúo iwũ
yonnè kùu nenkù miéke. ¹⁷ Bè yà dìi mōnnì debire kè bè nàké Kuyie ntōnnì do
bè nàké tì d̄e kó debire ĩnkè. ¹⁸ Kè d̄e di bèe kó dimàà kè bepecēmbē náá ntì.
¹⁹ Kè Maari tì āā o yēmmè kè toti o yēmmè tì ĩnkè. ²⁰ Kè bepecēmbē nw̄eti kè
sāntí Kuyie nke d̄éuk̄unko ku yètìrì bè kèè tì kè tì yà ti kp̄í, nke yé d̄e do d̄òmmè
Kuyie ntōnnì bè nàké m̄èè botí nku.

Bè yúmè Yesu o yètìrì

²¹ Kè d̄e tuāke diyìe niínnì bè yóó cānté di debire, kè bèe d̄e yú kè d̄o Yesu,
Kuyie ntōnnì do ò yu di bá bè mu nyí ò p̄uó.

Bè benkēmè Yesu Kuyie

²² M̄oyiisi do d̄u nyí kuó t̄uōke dìi mōnnì, Sosefu nè Maari kè bèe k̄atenè
debire Sedisad̄em̄mu kè bo d̄e benke Kuyie kéd̄ò ikuó m̄ewénkum̄ kp̄eyi, ²³ tì
w̄arimè ikuó miéke kè tú bè níí dúo bèe tu Mpo bē kó dimàà Kuyie. ²⁴ Sosefu
nè Maari kè bèe k̄ote kéd̄ò ikuó yēmmè, kékua yekp̄et̄inónkp̄ere yéd̄è yoo
sinónkp̄eé móm̄m̄nsi s̄id̄ésì.

²⁵ Dè do sɔ̃ nhonitì mɔ̀u weè bo Sedisademmu kòo yètìrì tú Simmɛ̃ɔ̃, kòo dɔ̀rì Kuyie ndɔ̃ dè ke dé Kuyie kè Muyaánsààmù ò piéké, kòo bàa Isidayɛɛribɛ kóo dɛɛtíwè. ²⁶ Kɛ yɛ́ Muyaánsààmù do ò nàkémè kɛ dɔ̀ ò bo yà Kirisi Odɛɛtíwè, Kuyie ntɔ̀nní wè, kɛ né na kékú. ²⁷ Kè Muyaánsààmù niitɛ́ Simmɛ̃ɔ̃ kòo ta Kuyie nc̣ɛ̀tɛ̀ Yesu yembè ò kòrinní dìl mɔ̀nnì kɛ bo dɔ̀ ò ikuá. ²⁸ Kè Simmɛ̃ɔ̃ cɔ̀utɛ́ dɛbirɛ kɛsǎntɛ́ Kuyie nkɛ dɔ̀:

²⁹ N Yìè nha do nàkè tì dɔ̀mù,
dì mmɔ̀nnì yóu mí a kóo tɔ̀ntì
kè n kú nè diwèi.

³⁰ Kɛ yɛ́ n yàmè nè n nuɔ
a duɔ̀nní wèè dɛɛtíwè,

³¹ ibotí imɔ̀u kpéi nkɛ a ò duɔ̀nnímè,

³² weè tú kuwenniku kùu yóó míítɛ́ yɛbotè,
kéduó nyIsidayɛɛribɛ disǎnni.

Simmɛ̃ɔ̃ nàkémè Kuyie mpāānāantì Yesu kpéi

³³ Kè dɛɛ di dɛbirɛ cice nè dɛ yɔ̃ Simmɛ̃ɔ̃ nàa tì dɛbirɛ kpéi. ³⁴ Kè Simmɛ̃ɔ̃ mɔ̀u Kuyie nkó mɛsàa mbɛ kpéi nkédeè kénáké Maari kɛ dɔ̀: Dɛbirɛ diɛ nkpéi nkɛ Isidayɛɛribɛ péu yóó duómè kè péuu íté. Dè yó ntú Kuyie nkó dibɛnkèrì ndi kɛ cé ntinɛ̀tì bɛsũkùbè cuokè. ³⁵ Mɛyèmmè mɛè do sɔ̀rì kè mɛè faité. Kè fɔ̃ mMaari, demɔ̀u memmɛ dè bo ndò ndisiè kékoute a yèmmè.

Anni sǎntɛ̀mè Kuyie

³⁶ Kɛ sɔ̃ nKuyie mpāānāantì nāantò mɔ̀u dè bo kè bè ò tu Anni, Fanniyɛɛri kóo sapàa, Aɛɛ kó kubotí kou kɛ kòtɛ́ mɛdiè, ò do yóó yɛnkɛ kɛ mu nyí yɛ́ onitidɔ̀u kè bè mmɔ̀kɛ yɛbie nyɛyiekè kòo dɔ̀u kú. ³⁷ Kòo ntú okúpokù kétuɔ̀kɛnɛ yɛbie nsipísini nè yènàa kɛ báa nKuyie, Kuyie nc̣ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ, kɛ bou dinùu. ³⁸ Kòo múnkɛɛ tuɔ̀kɛní dɛ mɔ̀nnì kɛsǎntɛ́ Kuyie nkénáké Yesu kpéi Sedisademmu kɔ̀bɛ bèè do baa Odɛɛtíwè.

Yesu nè o yembè bè wɛ̀tɛ̀mè Nansarɛti

³⁹ Maari nè Sosefu bè dɔ̀ ò dìl mɔ̀nnì Kuyie nkó ikuá kédeè kéwɛ̀tɛ́ kékònnè dɛbirɛ Nansarɛti Kadidee kó kutempɛ́ mmiɛkɛ. ⁴⁰ Kè dɛbirɛ nkótírì kɛ kpénkú kɛ mɔ̀kɛ mɛcìi nkè Kuyie nkó mɛsàa ndè bonè.

Yesu tamè Kuyie nc̣ɛ̀tɛ̀ dɛ mɔ̀nnì kɛ mɔ̀kɛ yɛbie ntepiútè nè yèdɛ̀

⁴¹ Yesu yɔ̃ nè o cice bè do ɔ̃ kɔ̀temu bá dìl benni Sedisademmu diyentɛ́banni. ⁴² Yesu mɔ̀kɛ dìl mɔ̀nnì yɛbie ntepiútè nè yèdɛ̀ kɛnɛinè o yembè kè bèè kɔ̀tɛ́, kɛ yɛ́ ò tùɔ̀kɛmè o mɔ̀nnì. ⁴³ Dibanni kó yɛwɛ́ dèè dìl mɔ̀nnì Maari nè Sosefu kè bè nkũnti bá bè í ndàatɛ́ kɛ dɔ̀ nYesu í bè nɛínè, kè Yesu nkpaá Sedisademmu. ⁴⁴ Kè bè dɔ̀ kucɛ́ diyìè dìmàa kɛ yɛ́ kɛ tú Yesu nɛínè betɔ̀bè, kóo mɔ̀ntɛ́ kékɛtɛ́ o wammù bɛ cɛ́i kɔ̀bɛ nè bɛ nɛpobè borè. ⁴⁵ Bá bè í nhò yà kéwɛ̀tɛ́ Sedisademmu kòo wanti, ⁴⁶ kóo yà diyìè tǎǎnnì yìè Kuyie nc̣ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ kòo soké ikuá nìùbè cuokè kè bè nàa nkòò kèmmú kɛ bè bèkú tináantì. ⁴⁷ Kè dɛɛ di bèè kó dìmàa dè bo mɛcìi nhò mɔ̀kɛ mɛ nè ò bè tɛ̀nninko mɛè botí. ⁴⁸ O cice nè o yɔ̃ bè ò yà dìl mɔ̀nnì kè dɛɛ bè di mɛdiè nkòo yɔ̃ ò beke kɛ dɔ̀: M birɛ, dè dòmmɛ kàa ti dòò memmɛ? Mí nnè a cice ti da wammúmu kè ti yèmmè cààrè. ⁴⁹ Kòo bè tɛ̀nné kɛ dɔ̀: Di n wanti kɛ yɛ́ mba? Di í yɛ́ kɛ dɔ̀ n dò nképí n cice tǎmmàa?

⁵⁰ Bè mɛ nyí mbanté ò dɔ́ ké bè nàkè tì.

⁵¹ Kè Yesu bè nɛinè kè bèè wɛ̀tɛ́ kékò nNansarɛti, kòo nyíé mbɛ kpɛti kòo yɔ̃ nhǎa dèè kó dìmàa dɔ̀rì o yèmmè miɛkɛ. ⁵² Kè Yesu nkótírì kòo cìi ndèúkú kòo dɔ̀rìmmè nwenni Kuyie nnè benitibè.

3

Isāā-Batiisi kó mutōmmú

(Wénté Matie 3:1-12 nè Mariki 1:1-8 nè Isāā 1:19-28)

¹ Tibɛeri Sesaa kó tikpàtì benni tɛpíítè nè dinummurì miɛkɛ, kè Põnsi Pidati tu Sudee kóò kùmàndáà kè Edɔti Tetidaki tu Kadidee kóo kpààtì, kòo nantè Fidipu tu Itidee nè Tadakonniti kó kɛtenkè kóo kpààtì. Kè Disanniya Tetidaki tu Abidɛnni kóo kpààtì. ² Kè sǝ nhAnni nè Kaifu bè tu ikuó niùbè kó bekótìbè. Kè Kuyie mbéinnè Isāā, Sakarii birɛ dikpáà miɛkɛ. ³ Kè Isāā kɔtɛ Suditɛɛ kó yɛhɛkè kénnaantɛ benitìbè kɛ tú: Duónnè kè bè di ànné bàtém̀m̀m̀, dèè benkú kɛ dò ndi borimɛ cèètɛ kè Kuyie ndí cǝ́ ndi yɛi.

⁴ Mɛmmɛ kè dèè dɔò kéndò nKuyie mpāānāantì náantò Esaii do wāri tì kɛ dò: Onitì wèè bo dikpáà miɛkɛ

wèè péu mɛtammè kɛ tú:

Tũntɛnè ti Yiè nkó kuce,

séinnè o cɛ,

⁵ kéĩtínnè yɛfòtè yɛmɔu

képɔntɛ yɛtārè nè sitāā,

késéi nyicɛ ìì kòrmú

kéhenne dèè ikú.

⁶ Kè benitìbè bɛmɔuu yà Odɛtíwè Kuyie nduɔnní wè.

⁷ Kè Isāā nnáa mbèè kòríní o borè kòo bo bè ànné bàtém̀m̀m̀ kɛ tú: Iwààkɛ dínɔ! We ndi náké kɛ tú di yɛnténè Kuyie nkó kemíɛkɛ kèè kèríní? ⁸ Di borimɛ benkè tũnké di cèètɛmè. Di bá ntú dè sànnè di bo ntúmè Abarahammu tu di cice. N di náa mómmuɔ nwe, Kuyie mbo na kétúótému yɛ ntārè kédɔò Abarahammu kó iyaábí. ⁹ Okǝũtì sũstému o pǝtè kɛ bo u dɛtie. Dɛtie ndèè kó dimàà í pǝi yɛbɛ sààyè bè bo dè u kécóu.

¹⁰ Kè benitìbèè ò beke kɛ dò: Ti né dò nkédɔò ba? ¹¹ Kòo bè tǝnnè kɛ dò: Kè wèè mǝkɛ yɛyaàbòrè yédéè wèè pǝ dimàà wèè kpa, kè wèè mǝkɛ tidiitì kòo toténè wèè kpa.

¹² Kè bɛdàmpóòcɔutìbèè kɔtení Isāā borè, kòo bo bè ànné bàtém̀m̀m̀, kóò beke kɛ dò: Okótì ti dò nkédɔò ba? Kòo bè tǝnnè kɛ dò: ¹³ Di bá ncóu dàmpóò kè dè pǝnkù bè yǝ nyì mmàmè.

¹⁴ Kè bɛhāāpòmbèè ò beke kɛ dò: Tínti tá? Ti dò nkédɔò ba? Kòo bè tǝnnè kɛ dò: Di báa fietɛ òmɔu kpɛɛ nè muwǝrímú, di báa pǝ nhòmɔu kòo di yietí dɛtetirè, di yèmmè rínaatinè bè di yietì ìì díítì.

¹⁵ Benitìbè do mɛ mbaamè Odɛtíwè kè bɛ yèmmè ndò Isāā bo ntú Odɛtíwè nwe. ¹⁶ Kè Isāā bè náké kɛ dò: Mí n di āā bàtém̀m̀m̀ nè mɛniɛ mmɛ, wèè n tũnní ò dɛumu kɛ m pǝtè, n yí tùàkɛ m bo ũtémè o nɛùtì kó mutāā, wenwe bo ndi āā bàtém̀m̀m̀ nè Muyaānsààm̀m̀ nè muhāā. ¹⁷ Ò tɔ o pǝnkù nku kɛ bo yɛ nkébatɛ mɛbii nnè tifùtì kéānnè mɛbii nho bɔu miɛkɛ kécóu ntifùtì muhāā mmùu í kǝ mmu miɛkɛ.

¹⁸ Nè itíɛ mpéu miɛkɛ nke Isāā do nááammè benitìbè Tināānsààtì, ¹⁹ kékpānnè okpààtì Edɔti Tetidaki ò fiètɛ mǝè kpéi o nantè Fidipu pokù Edodiyati kɛ puokɛ, kɛ wètɛ kɛ dɔò mɛyɛi tǝmè péu. ²⁰ Kè Edɔti né dɔkɛ yíé kédɔò mɛyɛi nképǝ Isāā kékpɛtínnè.

Bè do ānnémè Yesu bàtém̀m̀m̀

(Wénté Matie 3:13-17 nè Mariki 1:9-11)

²¹ Kè Isāā nhāā benitìbè bɛmɔu bàtém̀m̀m̀ kè Yesu múnkɛɛ duó nkòo ò ānné bàtém̀m̀m̀ kòo bántɛ Kuyie kè tiwetii kpeté. ²² Kè Muyaānsààm̀m̀u cúténí o ìnkè

ke dònne dikpetínónkperi, kè bèe keè metammè mamè keĩnkè bíékè kè mè tu: Yie nweè tu m biré kè nh ò dó mesàà nkoò tá mediè.

Yesu kó kufuku

(Wénté Matie 1:1-17)

²³ Yesu do yóó keté o tómmú ke mọke yebie nsipísitàāti ndi kè benitibè yèmmè ndò o cice tú Sosefu, kè Sosefu cice tú Edii. ²⁴ Kè Edii cice ntú Matati, kè Matati cice tú Defii, kè Defii cice tú Mēdisii, kè Mēdisii cice tú Yannaii, kè Yannaii cice tú Sosefu. ²⁵ Kè Sosefu cice ntú Matatiasi, kè Matatiasi cice tú Amōōsi, kè Amōōsi cice tú Naummu, kè Naummu cice tú Esidii, kè Esidii cice tú Nakaii. ²⁶ Kè Nakaii cice ntú Maati, kè Maati cice tú Matatiasi, kè Matatiasi cice tú Semmeinni, kè Semmeinni cice tú Yosee, kè Yosee cice tú Yodaa. ²⁷ Kè Yodaa cice ntú Yoannanni, kè Yoannanni cice tú Desaa, kè Desaa cice tú Sodobabēeri, kè Sodobabēeri cice tú Sadatieri, kè Sadatieri cice tú Nēdii. ²⁸ Kè Nēdii cice ntú Mēdiki, kè Mēdiki cice tú Adii kè Adii cice tú Kosammu, kè Kosammu cice tú Edimadammu, kè Edimadammu cice tú Eeri. ²⁹ Kè Eeri cice ntú Sesuu, kè Sesuu cice tú Ediesee, kè Ediesee cice tú Yodimmu, kè Yodimmu cice tú Matati, kè Matati cice tú Defii. ³⁰ Kè Defii cice ntú Simmēōō, kè Simmēōō cice tú Sudaa, kè Sudaa cice tú Sosefu, kè Sosefu cice tú Yonnamu, kè Yonnamu cice tú Ediakimmu. ³¹ Kè Ediakimmu cice ntú Mēdeya, kè Mēdeya cice tú Mēnna, kè Mēnna cice tú Matataa, kè Matataa cice tú Natāā. ³² Kè Natāā cice ntú Dafiti, kè Dafiti cice tú Isaii, kè Isaii cice tú Obēdi, kè Obēdi cice tú Boasi, kè Boasi cice tú Sadimōō, kè Sadimōō cice tú Nasōō. ³³ Kè Nasōō cice ntú Aminadabu, kè Aminadabu cice tú Adiminni, kè Adiminni cice tú Adinii kè Adinii cice tú Esidommu, kè Esidommu cice tú Pedesi, kè Pedesi cice tú Sudaa. ³⁴ Kè Sudaa cice ntú Sakōbu, kè Sakōbu cice tú Isaki, kè Isaki cice tú Abarahammu, kè Abarahammu cice tú Tedaa, kè Tedaa cice tú Nakōō. ³⁵ Kè Nakōō cice ntú Seduki, kè Seduki cice tú Edeuu, kè Edeuu cice tú Pedeki kè Pedeki cice tú Ebēeri kè Ebēeri cice tú Siraa. ³⁶ Kè Siraa cice ntú Kainammu, kè Kainammu cice tú Adifakisari, kè Adifakisari cice tú Semmu, kè Semmu cice tú Nōwee, kè Nōwee cice tú Demeki. ³⁷ Kè Demeki cice ntú Matusademmu, kè Matusademmu cice tú Enōki, kè Enōki cice tú Yedeti, kè Yedeti cice tú Madedeēdi, kè Madedeēdi cice tú Kenammu. ³⁸ Kè Kenammu cice ntú Enōsi, kè Enōsi cice tú Seti, kè Seti cice tú Adammu kè Adammu cice ntú Kuyie.

4

Dibōō do bennēmè Yesu

(Wénté Matie 4:1-11 nē Mariki 1:12-13)

¹ Kè Yesu nyētini kukó nSuditēē kè Muyaánsààmù ò piéké kóò tanné dikpáa miēke. ² Kóò dà yewe sipísìnàà kè dibōō ò beú. Dē kó yewe miēke ò do í yo ndēmarē kè dikōnni ò pī. ³ Kè dibōō ò nàké ke dō: Kàa tu Kuyie mBiré nde, duó nkè ditāri dii nnaá mmudiì. ⁴ Kè Yesu di tēnné ke dō: Tì wàrimu ke tú: Onitì í fòunè mudii máa.

⁵ Kè dibōō ò dēkenè ditāri dieri ĩnkè kóò benke dimōnni dimáa ketenke kó yekpàatiyō yemōu, ⁶ kóò nàké ke dō: N yóó da duómmu ye nkpàatiyō yemōu nè ye kpeti, ke yē mii dē temè, ke dē duò n dē dónè wè. ⁷ Demōu miē nfōō yó ndē te, kè nsà kàa nìnkú n yìlkè. ⁸ Kè Yesu di tēnné ke dō: Tì wàrimu ke tú: Á mbáá nha Yìè nKuyie mmáa kēmpī nkuu tōmmú.

⁹ Kè dibōō ò kàtenè Sedisademmu kóò dēkenè Kuyie ncīētē ĩnkè kóò nàké ke dō: Kàa tú Kuyie mBiré nde, puuo, ¹⁰ ke yē tì wàrimè ke tú: Kuyie mbo duó ndinùu ku tōrè kè yè nda baa, ¹¹ ké da cóúté bá a naàcētē báa bété ditāri marì. ¹² Kè Yesu di tēnné ke dō: Tì wàrimu ke tú: Á báa benné a Yìè nKuyie.

¹³ Kè dibɔɔ ò benné mebennímè memou kè mɛɛ deè kè dīi íté kémbaa dimònni teri.

*Yesu do tièmmè benitibè titiintouti mieke
(Wénté Matie 4:11-17 nè Mariki 1:14-15)*

¹⁴ Kè Yesu nwɛti Kadidee kó kutempɛ nkè Muyaánsààmù ò piéké nè muwɛrímú kè bè nnáá nho kpéi nde kó kutempɛ nkumou mieke. ¹⁵ Kòo ntiè mbenitibè titiintouti mieke kè benitibè bemou nhò sánti.

*Yesu do náammè Kuyie nnáaanti Nansareti
(Wénté Matie 13:53-58 nè Mariki 6:1-6)*

¹⁶ Kè Yesu kɔte Nansareti ò biikú dè, kè tó ta kutiintouku teomputè yie kéité kè bo kaà ndipátiri. ¹⁷ Kè bèe ò duó nKuyie mpāānāanti náantò Esaii kó dipátiri kòo pīnte ti wāri dīi bōri kè tú:

¹⁸ Ti Yiè nKuyie nkó muaá mmuù bo n yīnkè,
kù n tātému kè còú n yuu mɛkùò kè n tɔ,
kè m bo náké Tináansàati besennibè,
kédeetè tidaati, kéwéi ntiyũnti,

kédeetè bè fũnko bè,

¹⁹ kénáké Kuyie nkó mesàa mbenni tùðkemè.

²⁰ Kòo deè kékpéú ndipátiri kéduó nho tǎnti kékari kè bèe kó dimàa bo kutiintouku mieke kè bè nhò wùó. ²¹ N kòo bè nàké kè dɔ: Di bo kè yo tii náanti yie nti dɔ̀̀mu.

²² Kè dèe bè di bemou kè bè nhò sánti Tináansàati ò náa nti kpéi, kémbékú bemàa kè tú: Dè í dò nSosefu bire ndeà? ²³ Kè Yesu bè nàké kè dɔ: N yému kè dò ndi bo n náké dináanhantiri dīi tu: Otànti taà nhamáa. Kè n náké kè dɔ: Ti kèè kè bè yē nha dɔ̀̀ dè Kapennaummu, dɔ̀̀ dè diɛ nha eì. ²⁴ Kè Yesu yie kébéi nke dɔ: N di náa mmómmu nwe bè ɔ̀̀ í mpénsiri Kuyie mpāānāanti náantò mɔ̀̀ o eì. ²⁵ Bekúpobè do sūmu Isidayɛeribe mieke, Edii kó dimònni, fetaafè do yietí dīi mōnni kè dɔ yɛbie nyetāati nè dikéè, kè dikōnni dierīi tannī diheì. ²⁶ Kuyie me nyí nduó nkè Edii kɔte be kóò mɔ̀̀ borè, kéduó nkòo kɔte okúpokù mɔ̀̀ borè nde kòo ā Sadeputaa, Sitɔ̀̀ kó ketenkè mieke. ²⁷ Yekùò mmúnke do sūmu Isidayɛeribe mieke Kuyie mpāānāanti náantò Edisee kó dimònni. Ò me nyí mmiekūnne ye kó dimari kémiékūnne Naamaa Sidii kó ketenkè kou nwe omáa.

²⁸ Bè kèè dīi mōnni dè kó tináanti kutiintouku mieke kè bè mieke peike bemou. ²⁹ Kè bèe íté kóò pī nkédekenè bè do maá dīi tārī ĩnkè, kè bo ò tēntenī kudúókù mieke. ³⁰ Kè Yesu yè be cuokè kápɛɛtè.

*Yesu bètimè dibɔɔ oniti mieke
(Wénté Mariki 1:21-28)*

³¹ Kè Yesu kɔte Kapennaummu Kadidee kó kutempɛ mmieke kēntiè mbenitibè teomputè yie. ³² Kè dèe bè di mediè nke yé ò do bè nāánnèmmè muwɛrímú mmu. ³³ Kòo niti mɔ̀̀ bo kutiintouku mieke, kè dibɔɔ ò ta, kòo kuónko mediè nke dɔ: ³⁴ Ti kpeti dòmmè Yesu Nansareti kou, a kàtení kè bo ti kuɔmaà? N yému kè dò nha tú Kuyie ntōnni wè, wèè kpa meyei.

³⁵ Kè Yesu péi ndibɔɔ kè dɔ: Cíéké kéyè oniti yie mmieke!

Kè dīi ò bo mbenitibè cuokè, kéyè, bá dī í ò dòò meyei mmamè.

³⁶ Kè dèe bè di bemou kè bè mbékú betabè kè tú: Ǿmmu wɛrímú bo oniti yie nnáanti mieke, kòo péinko yebokè kè yè yìè?

³⁷ Kè bè nnáa nYesu kpéi dè kó ketenkè kemou mieke.

*Yesu do miékūnnemè Simɔ̀̀ pokù yɔ̀̀
(Wénté Matie 8:14-17 nè Mariki 1:29-34)*

³⁸ Kè Yesu yè kutííntouku miéke kékote Simoo cĭtètè ke sǒ nho pokù yǎ mǎ nkòo kǎnti tǒnni mediè, kè bèe bántè Yesu ke dǎ wèe ò miékùnnè. ³⁹ Kòo sǐnné o ìnkè képéi mmumǎmmú kè mùu deè, kòo pǎnnkèe íté kéwaá mbè bo di mù.

⁴⁰ Diyiè ta dii mǎnni bèe kó benitibè do mǎ mmumǎmmú mubotí mubotí, kè bè mbè kàrinní Yesu borè kòo bè nǎnku o nǎu ke bè miékùnkò. ⁴¹ Kè yebakè ñyìè benitibè péu ke wékíí ke tú: Kuyie mBire nde! Kè Yesu nyè kpànnè ke tú yè bá nnáá nke yé yè yémèmu ke dò nhò tú Kirisi.

Yesu do yetimè Kapennaummu bá bè í dǎ
(Wénté Mariki 1:35-39)

⁴² Dè wenté dii mǎnni kè Yesu yè dihéi kékote omáà borè kè benitibè péu nhò wanti, kóò yà kéndó ò nkpaá be borè kè báá íté. ⁴³ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: N dò nkénákému Tináànsààti Kuyie nkpaàtiyuu kpeti yehékè teyè ke yé Kuyie nni ntǎnnímè deè kpéi.

⁴⁴ Kòo kǎte kénnaante Kuyie nnáanti Kadidee kó titíintouti miéke.

5

Yesu do yumè o tancóumbè kètibè
(Wénté Matie 4:18-22 nè Mariki 1:16-20)

¹ Diyiè marì kè Yesu mbo Senesareti kó menie mborè kè ditǐnni ndeiti ke bo ò tǎnnè kékeè Kuyie nnáanti. ² Kè Yesu yà tidabeeti tidéti menie nnùu kè beyǐnwambè cùtè ke ɔu be yǐnditirè. ³ Kè Yesu ta ti kó kùmakù, kùu tu Simoo kǎku, kóò nàké ke dǎ bèe fūtenè menie nnùu sǎmpó, kè bèe fūte kè Yesu nkari kudabekù miéke ke tiè nditǐnni.

⁴ Ò tiè ndii mǎnni benitibè kédeè kénáké Simoo ke dǎ: Kǎtenè kudabekù decūmpure kè dí bǎ ndi yǐnditirè. ⁵ Kè Simoo ò tǎnnè ke dǎ: Okóti, ti yie nke buǎmmu bá ti í pǐ, a né mè mbéimmè m bo bǎ ndeditirè.

⁶ Kè bèe bǎ nképǐ siyǐ péu kè sǐi píe nkè be ditirè ñtǎũ. ⁷ Kè bèe pasiri be népobè bèe bo kudabekù tekù ke dǎ bèe kǎtení kè bè teennè, kè bèe kǎtení kédei siyǐ kǎpíe ntidabeeti tidéti kè ti ndó kédiu. ⁸ Simoo Píeri dè yà dii mǎnni kéninkoo Yesu ìkè ke dǎ: N Yiè bá n tǎnnè, n tú onitiyeiwe nwe.

⁹ Ke yé kufǒwaá nhò autémè nè o népobè bè pǐ nsii yǐ kpéi. ¹⁰ Kè Isaku nè Isǎa Sebedee kó ibí Simoo népobè kperè múnke mme ndò, kè Yesu nàké Simoo ke dǎ: Bá nyǐkù, di mmǎnni a yó ntú onitiwanti nwe.

¹¹ Kè bèe kǎtenè be dabeeti menie nnùu kè de ntí yóu kètūnnè Yesu.

Yesu do miékùnnemè dikònni
(Wénté Matie 8:1-4 nè Mariki 1:40-45)

¹² Diyiè marì kè Yesu mbo dihéi miéke, kè dikònni marìi kǎtení o borè, kéninkoo o ìkè kóò bántè ke dǎ: Okóti kǎa dǎ a bo na kè m miékùnnè, kè n wénkùnnè.

¹³ Kè Yesu youte o nǎutè kè di kǎáké ke dǎ: N dómu, á wenke. Dende bǎmbà kè tikǎnti deè kòo miété kéwenke. ¹⁴ Kè Yesu o cau nweti weti ke dǎ: A báá nàké òmǎu, a né kǎte kébenke amáa ikuó niùti kédǎǎ Mǎyiisi kuó pátiri yémme, kè dèe benke benitibè bemǎu a miétémè.

¹⁵ Dè mǎnni kè Yesu yétiri né dǎke pité kè benitibè nkǎriní o borè ke bo keè o náanti kòo bè miékùnnè. ¹⁶ Kè Yesu né íté kékote omáà borè kémbáá nKuyie.

Yesu do miékùnnemè kuhòukù
(Wénté Matie 9:1-8 nè Mariki 2:1-12)

¹⁷ Diyiè marì kè Yesu ntiè mbenitibè, kè Fadisiẽbe nè ikuó wǎǎbè bèe bo Kadidee nè Sudee nè Sedisadèmmu, kè bè kǎké de miéke, kè Kuyie nkó muwǎrimú ò bonè kòo miékùnkò bemuǎmbè. ¹⁸ Kè bèmabèe tuǎkení ke tǎ

kuhòùkù, kè kù duó ku dóù ìnkè, kè bè nwanti bè bo yĩmè ké kù tanné kédóú nYesu ìkè. ¹⁹ Bè í nna nè ditĩnnì, kényóu, kédèkè, kédúute timùmmùntì Yesu berí ndè, ké kù cūũnko benitibè cuokè, kédóú nYesu ìkè. ²⁰ Kè Yesu nwúó mbè támè kè dò nhò bo kù miékùnnè, ké kù nàké kè dò: N da cĩèmmu a yei.

²¹ Fadisĩēbe nè ikuó wāābè kè bè ntoti bè yèmmè kè tú: Wenni nwe yie nkòo nàa mmie nke caàri Kuyie nyètìrì? We mbo na kécĩē mmeyei nkè dè í tú Kuyie mmàa.

²² Kè Yesu banté bè yèmmè, ké bè beke kè dò: Dè dòmmè kè di toti di yèmmè mie mbotí? ²³ Òndè í yóu nè dèterè, m bo yĩmè n da cĩē nha yeinaa, kè m bo yĩmè íté kékété? ²⁴ Dè né bo yièmmè kè di banté kè dò Onitibire mōke muwērímú ketenke ìnkè kè bo na kécĩē mmeyei m bo yĩ: Íté kétúóté a dóù kékò!

²⁵ Kè kù pānkèe íté benitibè ìkè, kétúóté ku dóù, kénkūnti kè sántí Kuyie. ²⁶ Kè dèe bè di bēmou, kè bèe depe Kuyie nké nkù sántí, kè náa nke tú: Ti yà yíe ndèmarè cànnè.

Yesu do yumè Defii

(Wénté Matie 9:9-13 nè Mariki 2:13-17)

²⁷ Kè Yesu íté dèborè kèmpēnké kényà odāmpóòcōutíwè mōu kòo yètìrì tú Defii kòo kàri bè yietì tēē cĩētè dāmpóò kòo ò yu kè dò:

²⁸ N tūnnè! Kè Defii yóu dēmou kéké kóó tūnnè.

²⁹ Dè kó difānkúò kè Defii bēnné tidiiti kényú Yesu kè bēdāmpóòcōutibè nè benitibè tōbè péu kè bè nwē nke yo. ³⁰ Kè dèe yonke Fadisĩēbe nè ikuó wāābè kè bèe beke Yesu tancóumbè kè dò: Dè dòmmè kè di wēñnè bēdāmpóòcōutibè nè mufōmmu yeimu yembè kè di yo nke yō?

³¹ Kè Yesu bè tēñné kè dò: Dè í tú bèe kōntì naati bēē wāā nhotāntì, bēmuōmbè bēē ò wāā. ³² N yí kōtení kè bo yú bèe yèmmè dò mbè wenni, n kōtení kè bo yú benitiyeibè mbè kè bèe ceete bē fōmmu.

Bè do bekemè Yesu menùboúmmè kpeti

(Wénté Matie 9:14-17 nè Mariki 2:18-22)

³³ Kè benitibè mabēe beke Yesu kè dò: Dè dòmmè kè Isāā-Batiisi tancóumbè nè Fadisĩēbe kōbe bou dinùu kè báá nKuyie nsāā kàa kōbe biè yo nke yō? ³⁴ Kè Yesu bè tēñné kè dò: Onitì tòú dìi mōnnì o pokù o népobè bo na kēbóú dinùu o bè bonè dìi mōnnàà? ³⁵ Dè kó diyiè kpaanímu kè bè bo dēite wēē tòú o pokù, dè mōnnì bè bo bou dinùu.

³⁶ Kè Yesu yíe ké bè nàké nè dináānhāntírì kè dò: Bè ã ì nkèété kuyaàpānkù kényá nkukótíkù ìnkè, kàa mè dòò, a cààrèmu kuyaàpānkù, dè kó dikéè mē mbáá yie nkétaunnè kukótíkù. ³⁷ Bè ã ì ncūš mēnaà mbémmè tidōutì kótì miēke, kàa mè dòò tidōutì bo pote kè mēnaà ncake nè tidōutì dēmou. ³⁸ Mēnaà mbémmè dò nkéncūš tidōutì pāntì miēke nke. ³⁹ Òmōu ã ì ndó mēnaà mbémmè ò yà dìi mōnnì mèē bi, ò ã yĩ mèē bi mèē naati.

6

Yesu tancóumbè do kārímè mēdibii

(Wénté Matie 12:1-8 nè Mariki 2:23-28)

¹ Teomputè matè yiè kè Yesu mpēnké depaa mmārè miēke, kòo tancóumbè nkāātè mēdibii nke cáá. ² Kè Fadisĩēbe mabēe beke Yesu kè dò: Dè dòmmè kàa tancóumbè dòòri ikuó yete dè teomputè yiè? ³ Kè Yesu bè tēñné kè dò: Di í kàa ndikōnnì do pĩ nDafiti nè o kōbe kòo dòò dēà? ⁴ Ò do tamè Kuyie ncĩētè kétúóté pēēbè, nè o kōbe kè bèe cááké, òmōu do í dò nkécááké bè, kè dè í tú ikuó niùbè mādàà?

⁵ Kè Yesu bè nàké ke dò: Onitìbire deè baké teomputè.

Yesu do miékùnnemè wèè bakù fāũ
(Wénté Matie 12:9-14 nè Mariki 3:1-6)

⁶ Teomputè tetè matè yiè kè Yesu ta kutiintouku ké mbè tiè, kòo niti mōu dè bo kòo bakù youku fāũ. ⁷ Kè Fadisiēbe nè ikuó wāābè, bèè do wanti bè bo yīmè kéwátí Yesu, kè bè nwúó nke bo yà kòo bo miékùnnè de kóo niti teomputè yiè. ⁸ Yesu né me nyémè be yèmmè, kòo náké wèè bakù fāũ nke dò: Íté kécómmú dende benitibè cuokè!

Kòo íté kécómmú. ⁹ Kè Yesu bè beke ke dò: Ikuó yē nti doò mesàà nnàa kè meyei nteomputè yiè? Ti deetè onitaa, kè ti ò kùò?

¹⁰ Kè Yesu bè wénté bemou, kénáké wèè bakù fāũ nke dò: Youte a bakù!

Kòo kù youte, kè kùu kpenke. ¹¹ Kè dèe yonke Fadisiēbe nè ikuó wāābè mediè nkè bè mbékú betabè bè yóó yīmè Yesu.

Yesu do täätemè o tancòumbè tepútè nè bèdébè
(Wénté Matie 10:1-4 nè Mariki 3:13-19)

¹² De mōnni kè Yesu deke ditāri ñnkè kényiè nke báá nKuyie. ¹³ Kè dèe wenté kòo yú o tancòumbè kétāāté tepútè nè bèdébè ké bè doò o tōrè. ¹⁴ Simō ò do yu wè ke dà Pieri nè o nantè Āntidee nè Isaku nè Isāā nè Fidipu nè Batidemii, ¹⁵ nè Matie nè Tomaa nè Isaku Adifee birè nè Simō Sedoti kó fēnafē kou, ¹⁶ nè Sudi Isaku birè nè Sudaasi Isikadiyoti wèè fité Yesu.

Yesu do tièmmè benitibè, ke miékùngo bemuambe
(Wénté Matie 4:23-25)

¹⁷ Kè bèe cúté kécómmú kubiriku o tancòumbè tikú dè nè benitibè péu bèè bonní Sudee nè Sedisademmu, Tiiri nè Sitōó kó yehékè yèè tōkénè dāmèèrì. ¹⁸ Bè do kòtēni ke bo keè ò náammè mme kòo bè miékùnnè be mōmmú, ke múnke miékùnnè yebókè ta bè. ¹⁹ Kè benitibè bemou nwanti ke bo ò kàáké ke yé muwērimú mamù yìenímè o mieke ke bè miékùngo bemou.

Yesu do tièmmè o tancòumbè ditāri ñnkè
(Wénté Matie 5:1-12)

²⁰ Kè Yesu nwúó nho tancòumbè ké bè nàké ke dò:
Dè nnaati dīndi bèè tu beçiribè,
ke yé Kuyie nkpaàtiyuu bomè dī kpeí!

²¹ Dè nnaati dīndi dikōnni bo bè,
ke yé di yóó dimè kēnsānnè!
Dè nnaati dīndi bèè kuò
ke yé di yóó dimè diwèi!

²² Dè ndi nnaati benitibè bo ndi ní ndi mōnni ke di yete, ké ndi sáá nke di senku, di tú mēè kpeí n kabe ke dò ndi tú benitiyeibe. ²³ Kè dè di tūòkeni di mōnni dè ndi naati kè di nyānku nè diwèi ke yé tiyeti dieti di baamè keñnkè. Mèè boti nku bè yembè do fēūmmè Kuyie mpāānāantì náam̀bè.

²⁴ Di né bo yà dīndi tikpàti yembè,
ke yé di dimè di kó diwèi ke dèè!

²⁵ Di bo yà dīndi bèè yo nke sànnè,
ke yé dikōnni yóó di pīmmè!
Di bo yà dīndi bèè daú,

ke yé di yóó tamè meyeñcaàrimè mieke kénkuò!

²⁶ Di bo yà dīndi benitibè bemou sānti bè, ke yé be yembè múnke do sāntímèmu bèè tu bemāa Kuyie mpāānāantì náam̀bè.

Ndónè di kpantídèntòbè
(Wénté Matie 5:38-48, 7:12)

²⁷ N né di náámmu dín di bɛ̀n kɛ́mmú kɛ́ tú: Ndónè di kpantídèntòbè, ndɔ̀rínɛ̀ mɛ̀sàà mbɛ̀ɛ̀ di níí. ²⁸ Ndɔ̀rínɛ̀ mɛ̀sàà mbɛ̀ɛ̀ di dónɛ̀ mɛ̀yɛ̀i, kɛ́mbáá nKuyie mbɛ̀ɛ̀ di fɛ́ũnko bɛ́ kpéí. ²⁹ Kòò mɔ̀u da bèntɛ̀, bɛ́nkɛ̀ wɛ̀ a baa tɛ̀kù. Kòò mɔ̀u fiɛ̀tɛ̀ a yaàbòrì dierì yóu kòò wɛ́nnɛ́nɛ̀ di sámpòrì. ³⁰ Mpáã bɛ̀ kó dimàà da móú, kòò mɔ̀u tùóté a kperɛ̀ a báá dɛ̀ nhò bɛ̀kɛ̀. ³¹ A dɔ́ bɛ̀ nda dɔ̀rimɛ̀, ndɔ̀rimɛ̀ bɛ̀tòbè.

³² Kɛ̀ di dɔ́ bɛ̀ di dɔ́ mǎà, di kó ticuuti bo ntú ònti Kuyie mborɛ̀? Bɛ̀ í tũ nKuyie mbɛ̀ múnkɛ̀ dómú bɛ̀ bɛ̀ dɔ́. ³³ Kɛ̀ di dɔ̀rì mɛ̀sàà mbɛ̀ɛ̀ di dɔ̀rì bɛ́mbɛ̀ mɛ̀sàà, di dɔ̀rimɛ̀ né cǎà nhòndɛ̀? Bɛ̀ í tũ nKuyie mbɛ̀ múnkɛ̀ mɛ̀ ndɔ̀rì. ³⁴ Kɛ̀ di penni idíítí bɛ̀ yóó di tɛ́nnɛ̀ mǎà, di kó ticuuti bo ntú ònti Kuyie mborɛ̀, bɛ̀ í tũ nKuyie mbɛ̀ múnkɛ̀ pennimu bɛ̀ yóó bɛ̀ tɛ́nnɛ̀. ³⁵ Petínkɛ̀ ndónè di kpantídèntòbè kɛ̀ mbɛ̀ dɔ̀rì mɛ̀sàà, kɛ̀ bɛ̀ di pɛ́ntɛ̀ idíítí di bá nkémmú bɛ̀ bo di tɛ́nnɛ̀mɛ̀. Dɛ̀ mɔ́nnì ndi di kó ticuuti yó ndɛ́umɛ̀ kɛ́nkɛ̀, kɛ̀ di ntú Kuyie nkùu baké kɛ́tenkɛ̀ nɛ̀ kɛ́nkɛ̀ ku kó ibí kɛ̀ yɛ̀ kù dɔ̀rimɛ̀ bɛ̀ í kù tũ nnɛ̀ benitiyonkubɛ̀ mɛ̀sàà. ³⁶ Nkuònnɛ̀ ditòbè mɛ̀sémɛ̀ di cɛ̀ Kuyie mɛ̀ ndi kuò mmɛ̀ botí.

Di bá mbekùnɛ̀ ditòbè
(Wénté Matie 7:1-5)

³⁷ Di bá mbekùnɛ̀ bɛ̀tòbè kɛ̀ Kuyie mbáá di bekénɛ̀. Di báá yí otòu cǎàrɛ̀, Kuyie nyàa bo yí di cǎàrɛ̀. Nɛ́fɛ́konɛ̀ ditòbè kɛ̀ Kuyie ndi cǐɛ̀. ³⁸ Mpáãnnɛ̀ kɛ̀ Kuyie ndi pǎ, kù bo cǔs di yaáyòrɛ̀ kɛ́píɛ̀ nkéĩkù, kɛ̀ yɛ̀ Kuyie nyóó di bennémɛ̀ di bennénɛ̀ tɛ̀ biètɛ̀ nɛ̀ bɛ̀tòbè.

³⁹ Kɛ̀ Yesu yí kɛ̀ bɛ̀ nàkɛ̀ nɛ̀ mɛ̀donnimɛ̀ miɛ̀kɛ̀ kɛ̀ dɔ́: Kuyũònkù báa na kédɛ̀tɛ̀ kutɛ̀kù, kɛ̀ kù dɛ̀tɛ̀ kutɛ̀kù tì bo do tidé difòtìrì miɛ̀kɛ̀. ⁴⁰ Wèè bɛ́bí ò í pɛ́tɛ̀ wèè ò bɛ́nkù, kòò mɛ̀ mbɛ́bí kɛ̀ dɛ̀ ò bo maatenɛ̀ wèè ò bɛ́nkɛ̀.

⁴¹ Dɛ̀ dómɛ̀ kǎa wùó nkumúú kùu ã a kou nònfɛ̀ miɛ̀kɛ̀ kɛ̀ né í dake kumundóú kùu bo a kɔ́fɛ̀ miɛ̀kɛ̀ ku kpéí. ⁴² A bo yí mɛ̀ kénákɛ̀ a kou kɛ̀ dɔ́: Yóu kɛ̀ n dɛ́tɛ̀ kumúú kùu pǎmmú a nònfɛ̀ miɛ̀kɛ̀ kɛ̀ kumundóú né pǎmmú a kɔ́fɛ̀ miɛ̀kɛ̀. Mɛ̀yémɛ̀ mɛ̀démɛ̀ yíè nfɔ́, kɛ́tɛ̀ kɛ́pǎntɛ̀ kumundóú kùu pǎmmú a nònfɛ̀ miɛ̀kɛ̀ kɛ̀ né na kédɛ́tɛ̀ kumúú kùu bo a kou kɔ́fɛ̀ miɛ̀kɛ̀.

Bɛ̀ òɔ́ banté mutie mu bɛ̀ borɛ̀ ndɛ̀
(Wénté Matie 7:16-20, 12:33-35)

⁴³ Mutie sààmù í pɛ́i yɛ̀bɛ̀ sɛ́nyɛ̀, musĩmmù mɛ̀ nyí pɛ́i yɛ̀sàà yɛ̀. ⁴⁴ Bɛ̀ banní mutie mu bɛ̀ borɛ̀ ndɛ̀, bɛ̀ í tũ fikíɛ̀ bɛ̀ musǎmporimù ìnkɛ̀, bɛ̀ mɛ̀ nyí tũ fɛ́nyí bɛ̀ mmuporimù ìnkɛ̀. ⁴⁵ Onìtì wèè miɛ̀kɛ̀ wɛ́nni wèè dɔ̀rì mɛ̀sàà, kɛ̀ wèè miɛ̀kɛ̀ í wɛ́nni kòò dɔ̀rì mɛ̀yɛ̀i, kɛ̀ yɛ̀ tì bo onìtì yémɛ̀ miɛ̀kɛ̀, o nùu tì nnáammɛ̀.

Kuyèinkù nɛ̀ wèè cù
(Wénté Matie 7:24-27)

⁴⁶ Dɛ̀ dómɛ̀ kɛ̀ di n tú tì Yíè, tì Yíè, kɛ̀ né í dɔ̀rì n di náá ntì? ⁴⁷ M bo di nákɛ̀ wèè kàtɛ́nì m borɛ̀ kɛ̀ kɛ́mmú n náàntì kɛ̀ dɔ̀rì tì yémɛ̀ ò dònɛ̀ wè. ⁴⁸ Ò dònɛ̀ onìtì nwe wèè dɔ́ kɛ́mǎà tɛ́fɛ́tɛ̀, kɛ̀ dammú, kɛ̀ tùòkɛ̀ dipèrì, kɛ̀ pũútɛ̀ di ìnkɛ̀. Kɛ́tenkɛ̀ kuó mmɛ́ni ndi mɔ́nnì kɛ̀ ikó mpíɛ̀, kɛ̀ mɛ́ni nyènní kɛ̀ ntɛ̀ puotì bá tɛ̀ í ndo, kɛ̀ yɛ̀ tɛ̀ pũútɛ̀mɛ̀ dipèrì ìnkɛ̀. ⁴⁹ Wèè mɛ̀ nkémmú n náàntì kɛ̀ í dɔ̀rì tì yémɛ̀ ò dònɛ̀ wèè mǎà wɛ́nwɛ̀ o cǐɛ́tɛ̀ dibiri ìnkɛ̀ bá ò í dammú kɛ̀ sòntɛ̀ kɛ̀ pũútɛ̀. Kɛ̀ kɛ́tenkɛ̀ kuó nkɛ̀ ikó mpíɛ̀ nkɛ̀ mɛ́ni nyènní kɛ̀ tɛ̀ potɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ pǎnkɛ̀ do kɛ́pɔ́ntɛ̀ páíí.

7

Yesu do miékùnnemè ohāāpònkòtì kóo tǎntì
(Wénté Matie 8:5-13 nè Isāā 4:46-54)

¹ Yesu bè nàké dii mǎnni de kó tináaǎntì kédeè kékate Kapennaummu. ² Kòo āāpònkòtì mǎu kóo tǎntì ò dó wè mesàà nkòò mmǎ nkè dè cǎē mediè. ³ Kòo keè Yesu kpéí, kǎtǎ nSifube kó bekótibè mabè, kè bè bo bántè Yesu kòo kǎtení kémiekùnnè o kóo tǎntì. ⁴ Kè bèe tuǎke kébántè Yesu ke dǎ: De kóo nǎtì dò nha ò teennèmu, ⁵ ke yǎ ò dǎmè ti kó kubotí, kè weè ti maá kutííntouku.

⁶ Kè Yesu bè neínè. Bè tòónko dii mǎnni tǎcǎtè kè behāāpòmbè kóo kótì tǎnní o népobè kè bèe nàké Yesu ke dǎ: Okótì, ohāāpònkòtì tu a báá fǎū nhamáà, ò í tǎǎke a bo tamè o cǎtè. ⁷ Deè te kòo í dàátí ke kǎtení o mómumu nha borè. Ò tu á bǎi nha nǎu máà kòo nkóo tǎntì miété. ⁸ Ke tú ò mǎkemu bèe ò baké ke mǎke tihāāpòntì ò baké tì kòò nàké kù ke yǎ: Kǎte! Kùu kǎte, kòò nàké kù ke yǎ: Kǎtení! Kùu kǎtení, kòo yǎ o kóo tǎntì dǎò dè, wèe dè dǎò.

⁹ Kè Yesu keè de kó tináaǎntì képǎnsirì behāāpòmbè kóo kótì, kéwǎte kénáké ditǎnni ke dǎ: Bá Isidayeribe mieke m mu nyí yà onǎtì wèe n tá mie mbotí.

¹⁰ Behāāpòmbè kóo kótì do tǎ mbè wǎtoò dii mǎnni tǎcǎtè kǎnsǎ nho kóo tǎntì miété.

Yesu duómme kòo kúpokù mǎu birè yǎnté

¹¹ Kè Yesu nkǎri diheì bè tu di Nainni ke neínè o tancòumbè, kè ditǎnni ò tǎ. ¹² Bè tatoo dii mǎnni diheì, kòo kúpokù mǎu mǎke denitidabirè demáà kè dè ku, kè diheì yembè ò neínè ditǎnni kè bè kǎri ke bo dè kǎnné. ¹³ Kè ti Yìe nYesu yà debirè yǎ kè mesémmeè ò pǎ nkòo ò nàké ke dǎ: Bá níkuò.

¹⁴ Ke tòónko kékááké kudéenkù, bèe tǎ kè bèe cómmú, kè Yesu bǎi nke dǎ: Dedapùmbirè íté mǎi me nyǎ!

¹⁵ Kòo cǎi íté kékari kǎnnáà nkè Yesu ò duó nho yǎ. ¹⁶ Kè kufǎwáà mbè pǎ mbemǎu kè bè nsǎntí Kuyie nke tú: Kuyie mpāānǎaǎntì náaǎntò dièwè kǎtení ti cuokè, Kuyie nkuù dǎò mesàà nku kó benitibè.

¹⁷ Kè de kó tináaǎntì pité Sudee kó kutempǎ nkumǎu nè yehèkè yèè dè tòké.

Isāā-Batiisi do tǎmmè o tancòumbè Yesu borè
(Wénté Matie 11:2-19)

¹⁸ Kè Isāā-Batiisi tancòumbèe tì nhò nàké. ¹⁹ Kòo deite bèdébè kǎtǎ nkè bè bo beke Yesu ke dǎ: Isāā-Batiisi tu tí da beke ke dǎ: ²⁰ Fǎǎ tu wèe dò nkékǎtenáà yǎà ò kpaaní?

²¹ Ke sǎ nYesu miékùnko bemuǎmbe péu, tikǎnyonkuti yembè, nè yebǎkè ta bè, ke wéinko tiyǎǎntì péu. ²² Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Kǎtenè kénáké Isāā di yà dè nè di kèè tì, tiyǎǎntì wènni kè yekpǎiè ncèntì sǎi, kè yekùò mmierí, kè yewǎǎ nkèu, kè becírìbè yǎnni, kè besǎntibè kèu Tináaǎsààtì. ²³ Dè nnaati n yí tú wèe kpéí ndidíntǎri.

²⁴ Isāā do tǎ mbè kò ndii mǎnni kè Yesu nnáà mbenitibè Isāā kpéí ke tú: Di do kǎte kǎyà ba dikpǎà cuokè, dipènni kuyaakù nampú dàà? ²⁵ Kè mèè dǎke di né kǎte ke yà ba? Onǎtì wèe dàátí tiyǎaǎsààtǎ? Tiyaǎsààtì yembè ò mbo sikipǎàticǎi mieke nke. ²⁶ Yǎa di kǎte ke yà Kuyie mpāānǎaǎntì náaǎntò nwe? N né di náámmu ke tú ò pǎǎtǎmu Kuyie mpāānǎaǎntì náaǎntò. ²⁷ Isāā kpéí nke tì wǎrimè ke tú: Nte mí nKuyie nke duónko n kóo tǎntì wèe yóó niité kǎtǎntè a cǎ. ²⁸ N di náá mmómumu nwe benitibè pié bèe kó dimáà, òmǎu mu nyí buoté wèe pǎǎtǎ Isāā, nè memme wèe tu osǎmpǎu Kuyie nkpaàtiyuu mieke, kòo deu kòò pǎǎtǎ.

²⁹ Bèe kó dimáà do kèè Isāā náámmè kǎtaunnè bedǎmpóòcǎutibè bè do bantǎmu Kuyie ndǎǎrimè kù bǎi ntì kè deè nte kè bèe duó nkè Isāā bè ānné

bàtèmmù. ³⁰ Bá Fadisiēbe nè ikuó wǎǎbè bembè í nyie nkòo bè ǎnné bàtèmmù. Mèmmè bè yetèmè Kuyie ndo bè dónè mèè sàà.

³¹ Kè Yesu dò: M bo donnenè ba di mmònni kó benitibè? ³² M bo yí bè dònne ibí ìi kàri yaárè ke náá nyitèi ke tú: Tí di eé fetārifè bá di í áá, kè tí kuó ndikúdabònni bá di yèmmè í cààrè. ³³ Isǎǎ kàtenímè ò í yo nhò me nyí yō mmenaà, kè di tú dibòò bo o mièke. ³⁴ Kè Onitibire kàtení ke yo nke yō mmenaà, kè di yē nho tú odiiti, kunaà yǎǎkù, ke dápúnè bedampòòcòutíbè nè di tú bè benitiyeibè. ³⁵ Bèè yie nKuyie bembè bantému Kuyie nciimè ke dǎari kù bēi ntì.

Onitipòkù wèè do còú nYesu yuu tǔdààrí

³⁶ Kè Fadisiē mǎu yú Yesu kè bè bo di o cǐtè, kè Yesu kǎte kè bè nkari ke yo. ³⁷ Kè de kó dihèi kóo nitipòkù mǎu wèè dǎuti dǎutinè benitidaabèe keè Fadisiē mǎu yumè Yesu kè bè yo, nkétúóté dimátidènni péiri kè tǔdààri píéké di mièke, ³⁸ kékate kèncómmú Yesu fǎnkúò ke kuó nkè tinǎnnietii dúóké Yesu naàcèi, kòo nínkú ké sì ũté nè o yùtì, ké sì yǎare tǔdààri ké sì waare. ³⁹ Fadisiē wèè yu Yesu ò dè yà dii mǎnni, nè o yèmmè mièke ke dò: Kè we nniti mènke do ntú Kuyie mpǎānǎantì náantò nwe, ò na nyému wèè nitipòkù mè nhò kǎá nhò tu wè. ⁴⁰ Kè Yesu ò nǎké ke dò: Simǎo m mǎke tìmatì nti ke bo da nǎké. Kòo ò tǎnné ke dò: Bēi nhokóti.

⁴¹ Kè Yesu dò: Benitibè bèdébè bèè do mǎkenè òmǎu dibànni, kè yiè nní ndò kóò yietí mǎdítibii nsikǎusìnnùmmù (500), otǎu sipísìnnùmmù. ⁴² Bè mǎu í nna kóò yietí kòo bè cǐé nké bè pǎ de kó idiítí, bèdè mǎmmè, bè we ndò nké nhò dǎ mǎdiè? ⁴³ Kè Simǎo ò tǎnné ke dò: N yèmmè dò mbè pǎ wè idiítí dièyi. Kè Yesu dò: A tǎnné kè dè wenni.

⁴⁴ Kébenke onitipòkù ke dò: A wúó nwe nnitipòkàà? N ta a cǐtè bá a í n duó mǎnniè nkè m bo òúté n naàcèi kè wenwe me nsi òúté nè o nǎnnietii ke sì ũténè o yùtì. ⁴⁵ A í n co ke nhǎri, nè n tannímè wenwe baa wǎàrimu n naàcèi. ⁴⁶ A í còú mmèkùò n yuu ìnkè kè wenwe còú ntǔdààri n naàcèi. ⁴⁷ Dèè kpéi nte kè n da náa nke tú: Nh ò cǐémmu o yei ndiemè ke yé ò n dómè mǎdiè, bè cǐé nwè sǎmpó ò ǎǎ benke sǎmpó nwe ò dómè wèè ò cǐé.

⁴⁸ De mǎnni kè Yesu nǎké onitipòkù ke dò: N da cǐémmu a yei.

⁴⁹ Nè bè bè kàri ke yo nkè bè nnáá bǎmáà ke tú: Wenninwe yie nwèè dàátí ke cǐé mmeyei? ⁵⁰ Kè Yesu nǎké onitipòkù ke dò: A tǎkùmmè da dǎetému, kǎte kè dè nnaati.

8

Yesu do centimè yehékè ke náante Tináǎnsààti

¹ Kè Yesu ñcenti yehékè nè sihekési ke náante Tináǎnsààti Kuyie nkprààtiyuu kpeti, ke neínè o tancóumbè tepítè nè bèdébè, ² nè benitipòbè mabè yebókè do ta bè kòo yè bèti, ké bè mièkùnnè bè mǎmmú, bèè kóò mǎu tu Maari Makitadaa èi kou, yebókè yèyiekè do ta wè kè Yesu yè bèti. ³ Nè Isanni Susaa wèè do baa Edoti kpàti o pokù nè Susanni nè betòbè péu, bèè do pǎa mbè kpere ke teénnè Yesu nè o tancóumbè.

Wèè yaù tidiiti o kó dináǎnhǎntíri

(Wénté Matie 13:1-9 nè Mariki 4:1-9)

⁴ Diyiè marì kè benitibèè yènni yehékè yehékè ke tǔi nYesu borè ditǎnni kòo mbè náannè yenáǎnhǎntíyè ke tú:

⁵ Oniti mǎu wèè do yè ke bo yaá o diiti, kényaù kè mǎdibii mmamèè do kuce ìnkè kè bè mmè nàù kè sinǎo kàtení ké mè di. ⁶ Kè mǎtēmèè do fekũũfè ìnkè kèyènni kékpeio ke yé mè í pètémè kbooku. ⁷ Kè mǎdibii ntēmèè do ipo mièke

kéyènní kè ipoo mè ɛ̀t̃t̃é. ⁸ Kè met̃m̃ɛ do ketenkè wenni dè kékóté képeité mebi ntekòutè kòutè. Kè Yesu deè ke dò: Kè wèè m̃ake yeto ke bo keè wèè keè.

Yesu do náá mmùù kpéí yenáàh̃antíyè
(Wénté Matie 13:10-17 nè Mariki 4:10-12)

⁹ Kè Yesu tancòumbèè ò beke de kó dináàh̃antírì tu mù. ¹⁰ Kòo bè t̃ɛ́nné ke dò: Díndi Kuyie ndi duómmu mecii nkè di bo ỹt̃é ku kpààt̃iyuu kp̃eti t̃i sòri, bembè biè m bè nàánnè yenáàh̃antíyè nye:

Kè bè bo nwúó nke báá yà, kényo ke báá banté.

Yesu wénk̃unnemè wèè yau tidibotì o kó tináàntì
(Wénté Matie 13:18-23 nè Mariki 4:13-20)

¹¹ Nt̃enè de kó dináàh̃antírì benkú mù: Medibii ntú Kuyie nnáàntì nti, ¹² kè kuce ìnkè medibii ndo dè tu benit̃ibè mbe, bèè ɔ̃ kèè Kuyie nnáàntì kè dibòò k̃atení, kè t̃i dèite be yèmmè mieke, bè yàà bo t̃i yie mmèè kpéí nkè Kuyie mbè d̃et̃é. ¹³ Fekũũfe medibii ndo fèè ìnkè tu benit̃ibè bèè ɔ̃ keè bembè Kuyie nnáàntì ke p̃ank̃ee t̃i c̃outé nè diwèi, bè né í nyóu kè t̃i bo fííkú be yèmmè mieke k̃ém̃ante. Kè meháár̃imè t̃uòkení bè p̃ank̃ee bút̃inné Kuyie. ¹⁴ Tipotì medibii ndo t̃i mieke tú bèè ɔ̃ keè bembè Kuyie nnáàntì, ke né yóu kè meborime kó iyeñtotí nè tikp̃at̃i kóò k̃éndó, kè d̃ee ta be yèmmè mieke, kè t̃i ɛ̀t̃t̃é, bá t̃i í nna képeité yebe kè yèè bi. ¹⁵ Ketenkè wennike medibii ndo kè tú bèè ɔ̃ keè bembè Kuyie nnáàntì, kè t̃i c̃outé nè meyèmmè m̃emáà, kè be borime ñwenni kè bè nw̃ɛ̃r̃i képeité yebe.

Yesu dòñnenemè o k̃abe fitírè
(Wénté Mariki 4:21-25)

¹⁶ Kè Yesu dò: Bè ɔ̃ í ncóu nfitírè kè dè tàa ntecètè mieke yoo bèè dè Ìnné mut̃ɛ̃ f̃ũ̃, bè ɔ̃ dè ñúnné febaafe nfe, bèè kó dimáà taàní kè bè nwúó nkuwenniku. ¹⁷ Ke ỹ d̃em̃arè í bo d̃ee sòri ke í yóó feit̃é, d̃ee sòri dè yóó yènnímu kuwenniku. ¹⁸ Daatenè m̃esàà ndi yo t̃i náàntì kpéí, ke ỹ wèè m̃ake bè yóó we nyíé kòo d̃òke m̃ote, kè wèè kpa bèè fiet̃e des̃amp̃orè o yèmmè d̃ò nhò m̃ake d̃e.

Yesu ỹ nè o neí bè do d̃ómè kóò yà
(Wénté Matie 12:46-50 nè Mariki 3:31-35)

¹⁹ Yesu ỹ nè o neí kè bèè k̃atení k̃éndó kóò yà, bè í nna nè dit̃innì koò yà. ²⁰ Kè bèè náké Yesu ke dò: A ỹ nè a neí bè bo ditowaà ke d̃ó ke da yà.

²¹ Kè Yesu bè t̃ɛ́nné ke dò: Bèè k̃èrmú Kuyie nnáàntì ke d̃or̃i t̃i yèmmè beè tu n ỹ nè n neí.

Yesu péimmè menie nnè kuyaakù kè d̃ee cómmú
(Wénté Matie 8:23-27 nè Mariki 4:35-41)

²² Diyie marì Yesu nè o tancòumbèè kè bèè ta kudabekù makù kòo bè náké ke dò: T̃i sént̃enè menie nyáà.

Kè bèè k̃eté ²³ k̃énsenti kè Yesu ỹ nkéduó, kè kuyaakù kperíkù makùu íténí k̃énfuuti, kè menie ntaà kudabekù kè kù ndó k̃édiu. ²⁴ Kè Yesu tancòumbèè ò ènte ke dò: Okótì, t̃i yóó dìumu!

Kè Yesu ente képeí nkuyaakù nè ỹeñf̃inf̃irè kè dè d̃ò béu. ²⁵ Kòo bè beke ke dò: Dè d̃omme kè di í tá?

Kè kuf̃waá mbè p̃i, kè dè bè di, kè bè mbékú bet̃abè ke tú: Wenni nwe yie nkòo péinko kuyaakù nè menie nkè dè ỹié nhò ỹe mmù?

Yesu mièk̃unnemè yeb̃akè ta wè
(Wénté Matie 8:28-34 nè Mariki 5:1-20)

²⁶ Kè bèè sént̃é Sedasaa k̃abe kó dihei d̃i wetí Kadidee. ²⁷ Yesu c̃ut̃ení d̃i m̃onni kudabekù kè dihei kóò ñit̃i m̃ouu k̃et̃ení kè nhò wetí kè yeb̃akè péu ò ta,

bá ò ténke í daati tiyààtì, ò í taà təcīfètè, ke ã ifōti miεke. ²⁸ Kòò yà Yesu kékuónko mediè nke nínkú o ìkè ke dò: Tí kpɛti dòmme mí nnè fǒ nKuyie nkùù baké ketenkè nè keĩnkè ku bire? N da báammu, a bá n fěũ.

²⁹ Ke yě Yesu do di péìmmè ke dò: Yè onìti yie mmieke fǒ ndibòò! De kó dibòò do ò ta nè dimònni ndi, kè bè níí boú o ñou mefĩmmè o naàcèi timátì, kòò dè tǒũ, kè dii ò tanné dikpáà. ³⁰ Kè Yesu ò beke ke dò: A yètìrì tú ba? Kòò dò: N yètìrì tu: Kusũkù. Yebókè kusũkù kuù do ò ta. ³¹ Kè yèe bántè Yesu ke dò: A báá ti tanné difòtìrì cūmpuri.

³² Ke sǒ nkufònkècēnku makù bo ditārì ìnkè ke diiti kè yebókèe bántè Yesu ke dò wèe yóu kè yèe kòte kéta de kó kufònkècēnku. Kè Yesu dò yèe kòte. ³³ Kè yebókèe yè de kóo nìti miεke, kéta kufònkècēnku kè kùu coké kécúténí ditārì kédìu menie.

³⁴ Bèè do yè cēmmú kè bèe coké kékòte kénáké diheì kòbe nè depaa nkòbe. ³⁵ Kè bèe kòte ke bo yà dèè dǒò. Bè tǔòkoo dii mònni káyà onìti yebókè yè wèe miεke, kòò kàri Yesu borè, ke dáátí tiyààtì, kòò yèmmè wenke páíí kè kufōwáá mbè pĩ. ³⁶ Bèè do dè bo, ke yà dèè dǒò, kè bèe náké bèe kàtení, dè wũòké mēè botí kòò nìti yebókè ta wèe miété. ³⁷ De mònni kè Sedasaa kó ketenkè kòbe beməuu wēnné ditĩnni kébántè Yesu ke dò wèe yè be tenké, ke yě kufōwáá mbè pĩrĩmmè mediè. Kè Yesu ta kudabekù kényiti, ³⁸ kòò nìti yebókè yè wèe ò bántè ke dò ò bo ò neinè, kè Yesu yete, kóò náké ke dò: ³⁹ Kò nha cīfètè kénáké Kuyie nda dǒò dè.

Kè weè nìti kòte kénnaantoo diheì diməu Yesu ò dǒò dè.

*Yesu miékùnnemè Saiduusi bire nè onitipòkù wèe mə ntiyónti
(Wénté Matie 9:18-26 nè Mariki 5:21-43)*

⁴⁰ Kè Yesu nwētini Kadidee ke sǒ nditĩnni ò bàà, kóò còuté. ⁴¹ Kè kutíintouku kóò kóti məuu bè tu wè Saiduusi tuòkení, ke nínkóo Yesu ìkè kóò bántè ke dò: Kàtení n cīfètè. ⁴² Ke yě ò do məkemè desapumbire dèməà ndi, kè dè mòke yebie ntepiítè nè yèdèè, ke mə nkè dè cēè, kè dè duúnnè mukũũ.

Kè Yesu nkəri, ke ditĩnni ò murí koò ẽũ tipĩtì timəu. ⁴³ Kòò nitipòkù məu dè bo, ke mə ntiyónti yebie ntepiítè nè yèdèè, bá tì í commu, kòò kàri bedòòtòribè borè ke càke o díítí iməu, be məu me nyí na koò miékùnnè. ⁴⁴ Kòò kéténi Yesu fōnkúò bíékè ke kááké o yaàbòrì mánkù, kòò yónti pánkèe cómmú. ⁴⁵ Kè Yesu beke ke dò: We nni nkàáké?

Beməu kè bè nyetírì ke tú be í yě, kè Pìeri dò: Okóti, ditĩnni dii da murí ke da ẽũ. ⁴⁶ Kè Yesu dò: Onìti n kàákému, muwērímú mamù muu yè m miεke.

⁴⁷ Kòò nitipòkù nsǒ nYesu banté, kòò kàtení, kòò kònti au, kòò nínkóo o také, kébèi mbenitibè beməu ìkè muu kpéi nte kòò ò kàáké nè ò pánkè miétémè. ⁴⁸ Kè Yesu ò náké ke dò: N kóo sapàà a tákùmmè da deetému, kòte kè dè nnaati.

⁴⁹ Yesu kpáà ke me nnáa nkòò nìti məu boní Saiduusi cīfètè, ke tuòkení, kóò náké ke dò: A sapumbire kumu, ténke bá nkəónnè Okóti.

⁵⁰ Kè Yesu keè, ke náké Saiduusi ke dò: Bá nyĩèkù n tá mǎà ò yóó miétému.

⁵¹ Ò tǔòke dii mònni təcīfètè ke í nyie nkòò məu bo ò neinnè kéta kè dè í tú Pìeri nè Isaku nè Isāā nè debire cice nè de yǒ be sǎà. ⁵² Benitibè beməu do kuòmmu debire kũũ, nkè Yesu bè náké ke dò: Bá nkuònnè debire í kú, dè yè nke duómu.

⁵³ Kè bè nhò daú ke yě bè yémèmu ke dò ndebire ku. ⁵⁴ Kè Yesu pĩ ndebire nòutè kèpéi nke dò: M bire ítel!

⁵⁵ Dèndè bàmbà nkè debiree foute kéíté, kè Yesu dò bèe dè duó kè dèè di. ⁵⁶ Kè dèè di debire yembè, kè Yesu bè cau nkè dò bè báá náké òməu dèè dǒò.

9

Yesu tǎmmè o tancòumbè ké bè duó muwērímú
(Wénté Matie 10:5-15 nê Mariki 6:7-13)

¹ Kè Yesu tíi nho tancòumbè tepíítè nê bèdébè ké bè duó mmuwērímú kè bè bo mbetì yebókè yemǎu, ke miékùnkò bemuǎmbè, ² ké bè tǎ, nkè bè bo nnáante Kuyie nkpaàtiyuu kpèti, ke miékùnkò bemuǎmbè, ³ ké bè nàké ke dǎ: Di bá ntǎ dǎmarè, bá kupàati yoo kudǎukù yoo mudii yoo idíítí, òmǎu bá ntǎ yeyaaàbòrè yèdèè. ⁴ Kè bè di cǎuté tǎè cǎètè, di nte mbo ke yàa íténè de kó diheì. ⁵ Kè bè di yete dii èi di kpáátè di nacètáá nke íté, kè dèe benke bè cààrèmè.

⁶ Kè bèe kǎte kéncentì yehékè yemǎu ke náante Tináaànsàati ke miékùnkò bemuǎmbè tipíiti timǎu.

Yesu do dǎarimè tidietì kè dèe di Edǎti
(Wénté Matie 14:1-12 nê Mariki 6:14-29)

⁷ Kè Edǎti Tetidaki, Kadidee kóo kpàati kee dèe dǎdǎri kè dèe ò di ke yǎ bèmabè do tǔmè Isǎa-Batiisi weè yǎnté.

⁸ Kè betǎbè tu: Edii weè wǎténí. Kè betǎbè tu: Kuyie mpǎānǎaàntì náamè dimǎnni kǎbe kóo mǎu weè yǎnté.

⁹ Kè Edǎti dǎ: N duó nkè bè fǎútè Isǎa kè we nné nwe n wǎte ke yo kè bè nǎa nwèè kpéí?

Kòo nwanti ke bo ò yà.

Yesu dǎòmè tidietì nê pǎèbè bènùmmù nê siyĩ sǐdési
(Wénté Matie 14:13-21 nê Mariki 6:30-44 nê Isǎa 6:1-14)

¹⁰ Kè Yesu tǎrèe wǎténí kóo nàké yè dǎdǎ dèe kó dimǎdǎ, kè bèe nǎi kékentóo diheì bè tu di Betisaidaa di bíékè. ¹¹ Kè diínni ò yà kóo tǔnnè, kè Yesu bè cǎuté ké mbè nǎa nKuyie nkpaàtiyuu kpèti, ke miékùnkò bèe mǎ.

¹² Diyiè yùnnè dii mǎnni kè Yesu tancòumbè tepíítè nê bèdébèe tóónni o borè kóo nàké ke dǎ: Cíe mbenitibè kè bèe kǎte kéwammú mudii, nê yedúò, ke yǎ ti bomè die ndikpáa mieke bá dǎmarè í bo.

¹³ Kè Yesu bè tǎnné ke dǎ: Díndi di mómmǎmbè duónnè be kè bèe di. Kè bè dǎ: Tí mǎke pǎèbè bènùmmù ndi nê siyĩ sǐdési mǎa! Yàa ti kǎte kédonténimu kédúo nkunìti kuu?

¹⁴ (De kó benitibè do bo mbo sikǎupísìnùmmù (5000)). Kè Yesu nàké o tancòumbè ke dǎ: Kannenè be sipísìnùmmù sìnùmmù.

¹⁵ Kòo tancòumbèe yie nkè bè kǎnnè bǎmǎu, ¹⁶ kè Yesu túótè pǎèbè bènùmmù nê siyĩ sǐdési, ke bóútè kéínkè, késǎnte Kuyie ké bè wérí kédúo nho tancòumbè, kè bèe totí benitibè. ¹⁷ Kè bèe cáákè bǎmǎu kénsànnè, kè dèe súo nképíe nyemómmùyákè tepíítè nê yèdèè kè bèe tǎ.

Pieri nàkémè Yesu tu wè
(Wénté Matie 16:13-19 nê Mariki 8:27-29)

¹⁸ Diyiè mari kè Yesu mbáa nKuyie nhomáa borè, kòo tancòumbèe kǎtoo kòo bè beke ke dǎ: Benitibè yè n tú we? ¹⁹ Kè bèe ò tǎnné ke dǎ: Bèmabè yè nha tú Isǎa-Batiisi, kè betǎbè yè nha tú Edii, kè betǎbè yè nha tú Kuyie mpǎānǎaàntì náamè dimǎnni kǎbe kóo mǎu ke yǎnté. ²⁰ Kè Yesu bè beke ke dǎ: Díndi tá, di yè n tú we? Kè Pierii ò tǎnné ke dǎ: A tú Kirisi nwe Kuyie ntǎnni wè.

Ti bo ntũ mmèè botí Yesu
(Wénté Matie 16:20-28 nê Mariki 8:30-9:1)

²¹ Kè Yesu bè cau nweti weti ke dǎ bè báa yie nkè tì nàké òmǎu. ²² Ke yíe ke dǎ: Onitibire dǎ nkéféútému mediè, kè Kuyie ncǎètè kó bekótibè nê ikuó niùbè kó

bekótìbè nè ikuó wāābè kè bèè ò yete kóò kùò, diyìè tǎānnì yìè kòò yǎnté, ²³ kédèè kè bè nàké bəmou ke dò: Kè wèè dó kè n tūnne wèè búttinné omáà kéntò o dapāātí yewe yemou ke n tū. ²⁴ Kè yé wèè bo ndó kédèetè o fòmму ò yóó mù fétinnemu, kè wèè fétinne o fòmму n kpéí kòò mù dèetè. ²⁵ Kutenkù kuù nkperè bo dǎò bá onitì kénsa kòò dè mǎke demou ke né càke omáà yoo ò fétinne o fòmму. ²⁶ Wèè bo nni mmakenè mí nhonitìbirè ifei m múnke bo nhò mǎkenè ifei m bo nwētini dii yìè nè tikpeti nè n cice kpèti ke nēinnè Kuyie ntōrè. ²⁷ N di náá mmómmu nwe díndi bèè bo diè ndi kó bēmabè yó nkpaá fòumu kényà Kuyie nkpaātiiuu.

Yesu kǎntì cèètēmè

(Wénté Matie 17:1-8 nè Mariki 9:2-8)

²⁸ Yesu bè nàké mēmme kédèè, kè dè mmàke yewe yèni mè ndòmmè kòò yú Pieri nè Isāā nè Isaku, kè bèè deke ditārì mari ìnkè ke bo bántè Kuyie. ²⁹ Ò báá ndii mǎnni Kuyie nkòò ìkèe ceete kòò yàatìi pèike kémietè. ³⁰ Kè bè nyóó daatení kényà benitìbè bédébè, Mǎyiisi nè Edii kè bè ò nàānnè. ³¹ Kè Kuyie nkó tikpeti bè fité kè bè ò náá nhò yóó kú mèè botí Sedisademmu. ³² Pieri nè o népobè bè do yé nkéduómu kénhenniní kényà Yesu kó tikpeti nè benitìbè bédébè bèè do ò còmúnè. ³³ Edii nè Mǎyiisi, bè ité dii mǎnni kè Pierii nàké Yesu ke dò: Dè wennimu ke dò ntí mbo diè, ti bo dǎò titouti tītāātì, fǒ nkumáà, Mǎyiisi kutèkù, Edii kutèkù. (Pieri do í yé ò náá nke tú mù).

³⁴ Ò kpaá ke me nnaá nkè diwetirì marii kǎtení kè bè dàttinné, kè kufōwāá mpí nYesu tancòumbè bè yà dii mǎnni diwetirì bè dàttinnémè. ³⁵ Kè metammè mamè yènni diwetirì mièke ke tú: Yie nweè tu m birè n tǎāté dè, nyíènnè o kpèti.

³⁶ Bè yóó keè de kó metammè kè Yesu wèè mǎà dè kpaá. De kó yewe mièke kè Yesu tancòumbè ndò yúóó bè í nnàké òmòu bè yà dè.

Yesu tancòumbè do yǐkēmè dibòò

(Wénté Matie 17:14-18 nè Mariki 9:14-27)

³⁷ Kè dèè wenté kè bè ncutiní ditārì, kè ditinnii dièrìi kǎtení kéco Yesu. ³⁸ Kòò mǎuu kuónko ditinnii cuokè ke dò: Okótì, daate m birè kpéí! N dè mǎke demáà ndi, ³⁹ kè dibòò marii ã dè pī nkè dè nwúótí, kè di dè kpékíi, kè tinóntōūpùùtì yìè dè nùù, bá di báá cǎrike kǎité, kényiti ke dè fǐū mmedìè. ⁴⁰ Kè m bántè a tancòumbè ke yé mbèè di bèti kè bè yǐkè.

⁴¹ Kè Yesu béi nke dò: Itookperì yembè díndi bèè dǎòrì mēyèi, mǐi yó nhā ke di bonàà? Mǐi yó nhā ke di tǎàà? Kǎtenní diè nha birè.

⁴² Debire tǎónni dii mǎnni Yesu borè, kè dibòò dè bǎ, nké ndè kpékíi, kè Yesu pèi ndibòò kè dii yé, kòò mièkūnne debire kè dè duó nde cice. ⁴³ Kè dèè di benitìbè bəmou, bè yàmè Kuyie nkpeñnimè.

Yesu do yìè kénákēmè bè yóó ò kùòmè

(Wénté Matie 17:22-23 nè Mariki 9:30-32)

Bá wèè kòò nwúó nYesu dǎò dè, kòò nàké o tancòumbè ke dò: ⁴⁴ Mpínnè mesàà n yóó mè ndi nàké tìi náāntì: Bè bo fité Onitìbirè.

⁴⁵ Bè me nyí mbanté de kó tináānti tú mù, tì do sǎrimu kè deè nte kè bè í ntì banté, bè me nyí ndāātí ke beké Yesu.

Yesu tancòumbè nennimè tikótì kpéí

(Wénté Matie 18:1-5 nè Mariki 9:33-37)

⁴⁶ Kè Yesu tancòumbèè ité tinèitì nè betǎbè ke bo yà be mièke wèè deū. ⁴⁷ Kè Yesu banté be yèmmè kédetení debire kécónnè o také kè bè nàké ke dò: ⁴⁸ Wèè bo cǎuté debire diè n kpéí, ò cǎuté mínwe, kè wèè n cǎuté, ò cǎutému wèè n tǎnni, ke yé wèè tu o sǎmpòu di cuokè wèè deū ke di pǎēté.

*Wèè bètì yebòkè nè Yesu yètìrì
(Wénté Mariki 9:38-40)*

⁴⁹ Kè Isāā náké Yesu kè dā: Okótì ti yà òmòu nwe kòò bètì yebòkè nè a yètìrì kè ti ò bàà, kè yé ò í ti wéñnèmè.

⁵⁰ Kè Yesu ò tēñné kè dā: Di na bá nhò bàà kè yé wèè í yete di kpèti ò di wéñnèmèmu.

Sammarii kàbe yetemè Yesu

⁵¹ Dè tóté dii mōnni Yesu bo dekemè kēĩnkè, kòo íté nè dikōmbuò kénkōri Sedisademmu, ⁵² kētō mbenitibè kè bèe kote Sammarii kó dihei marì kè bo tūntè ò yóó báté dè. ⁵³ Sammarii kàbe me nyí nhò yie nhò kōri mēè kpéí Sedisademmu. ⁵⁴ Yesu tancóumbè Isaku nè Isāā bè dè yà dii mōnni kè náké Yesu kè dā: Ti Yiè nha dó kè ti duó nkè muhāā ncútēnī kēĩnkè kè bè kùòà?

⁵⁵ Kè Yesu wēēte kè bè kpannè kè dā: Di í yé meyèmmè mēè di tō kè di náá mmemme. ⁵⁶ Onitibire í kōtení kè bo kuò benitibè, dè kōtení kè bo bè deetému. Ò bè náké memme kédeè kè bèe kote dihei terì.

*Yesu nàkémè bèè dó kóò tūnnè bè dò nkóò tūnnè mēè botí
(Wénté Matie 8:19-22)*

⁵⁷ Bè kètè dii mōnni kòo mōu náké Yesu kè dā: N yóó nda tūmmu tipūtì timōu a kōri kēè bíékè. ⁵⁸ Kè Yesu ò tēñné kè dā: Ihānkè mākemu i fōti, kè sinō mōkè tiyēntì, Onitibire me nyí mōkè dè bo duó dè kéom̀pè.

⁵⁹ Kè náké otòu kè dā: N tūnnè. Kòo ò tēñné kè dā: Okótì, yóu kè m mu nkote kékūnnè n cice kédeè. ⁶⁰ Kè Yesu ò tēñné kè dā: Yóu kè becíribèe nkūri becíribè, kè fō nkote kénáké Kuyie nkpaàtiyuu kpèti.

⁶¹ Kòo tōu múnkēe bēi nke dā: Okótì n yó nda tūmmu né yóu kè n kò nkécau n cīètè kàbe. ⁶² Kè Yesu ò náké kè dā: Wèè dùònnè dinaakāā kè wēke o fōnkùò de yiè mbáá na kēpī nKuyie nkpaàtiyuu kó mutōmmú.

10

Yesu tōmmè o tōmbè sipísiyiekè

(Wénté Matie 9:37-38, 10:7-16 nè Mariki 6:8-11)

¹ Kè Yesu yíe kētāāté o kó betōmbè sipísiyiekè kè bè tō mbèdébè débè yehékè yemōu mieke nè tipūtì timōu o mōmmuò nhò do dò nkékote kè, ² kè bè náké kè dā: Tiditì bimu mediè kè ti dèibè né kēñnì, bántènnè kupaku yiè nkòo duōnni betōmbè kè bèe dei o diiti. ³ Kōtenè, di dò nyipe nyi kè n di tūō nyekpamaà mmieke. ⁴ Di bá ntò idíítí, di bá ntò kudōukù, di bá nnie tineùtì, di báá cómmú kuce kédou nhòmòu. ⁵ Kè di tati tēè cīètè, di dā: Kunaatí ndi bonè! ⁶ Kòò mōu bo de kó tēcīètè kè tú kunaatí yiè, kù nhò bonè, kòò mōu me nyí bo, kùu wētení di ĩnkè. ⁷ Dí mbo de kó tēcīètè kè yo nke yō mbè di duó ndè, otōntì nè o tōndiiti nti, di bá nsōti sōti sicēĩ. ⁸ Kè di ta dii èi kè bè di cōuté kè di duó ndè dí ñyo, ⁹ kēmmiekūnko bēmuōmbe kè náá nde kó dihei yembè Kuyie nkpaàtiyuu tōōnnimè. ¹⁰ Kè di ta dihei marì kè bè í di cōuté, di yè kécómmú de kó dihei ice, ¹¹ kēkpāáté de kó dihei kó mutāā mmuù dāri di naàcèi, kè né bè náké kè dā: Di nyé kè Kuyie nkpaàtiyuu tōōnnimu. ¹² N di náámmu Kuyie mbeénti yiè, Sodōmmu èi kàbe kó tiyēiti bo nkēñnìnnè de kó dihei kàbe kpèti.

Yehékè yèè yete Yesu

(Wénté Matie 11:20-24)

¹³ Di bo yà dīndi Korasēē kàbe nè Betisaidaa kàbe, kè yé tidietì n dòò di di cie, kè n do ntì dòò Tiiri nè Sitōō mieke nke bè na ndāátí tifōtōntì, kè pe mmutápeí nnè

dimònni ke benke bè cèètémè. ¹⁴ Dèè kpéi nte Kuyie mbeénti yìè, Tiiri nè Sitōō èkè kòke kó tiyēiti bo nkēñnìnè di kpèti. ¹⁵ Díndi Kapennaummu kòbe di yèmmè do nKuyie mbo ndi dee nkēñkàa? Biti. Kù bo di cūñnì ké di tanné kudònkù mièke.

¹⁶ Kè Yesu yíè kénáké o tōmbè ke dō: Kè wèè yie ndi kpèti ò yie mmũ kpèti, kè wèè di yete ò yete mínwe, wèè n yete kòò yete wèè n tōnni.

Yesu tōmbè sipisiyiekè ò nàkémè bè pĩ mmèè boti mutōmmú

¹⁷ Kè Yesu tōmbèè wētení nè diwèi ke dō: Ti Yiè, ti ò pē nyebòkè nè a yètiri kè yēè cokému.

¹⁸ Kè Yesu bè tēñné ke dō: N do wúómmu dibòò dotinímè kēñkè tēwàtè tēmè. ¹⁹ N di duómmu muwērimú kè di bo nnaù iwààke nè inaá nképònte dibòò wērimú mumòu, bá dèmarè báá di dòò meyei. ²⁰ Dè bá ndi naati yebòkè di cokùmè, dè pètínke ndi naati di yètè wàri mēè kpéi nkēñkè.

*Kuyie mbenkemè besàmpòbè dèè sàri
(Wénté Matie 11:25-27, 13:16-17)*

²¹ Dè mōnni kè Muyaánsààmùu píe nYesu kòò sànte Kuyie nke dō: N da sánti n cice Kuyie nfó nwèè baké kēñkè nè ketenkè, a sōnne mēè kpéi ntimómmònti mecii nyembè, nè meyíētímè yembè, ke ti benke bèè í tú bèmabè. N cice fāò mè dō ke mè tātè.

²² Ò dèè mēmmè ke dō: N Cice n duómmu demòu, òmòu í yé debire kè dè í tú de Cice, òmòu me nyí yé debire Cice kè dè í tú debire nè debire dō kébenke bè de Cice.

²³ Kòò deè kéwénté o tancòumbè, ké bè nàké bemáà borè ke dō: Dè ndi naati, dínni bèè yà di mè nwùò ndè. ²⁴ N di náámmu Kuyie mpāñnāñti náam̀bè péu nè bekpààtibè péu do dómu káyà di mè nwùò ndè bá bè í dè yà, bè do dómu kékeè di me nyo ti bá bè í ti kèè.

*Yesu tēñné ti ikuó wāàbè kóò kótì
(Wénté Matie 22:34-40 nè Mariki 12:28-31)*

²⁵ Kè ikuó wāàbè kóò kótì mōu ndó kédíi nYesu kéité kóò beke ke dō: Okótì n dō nkédòò ba kèpétè mufòmmu mōu bo sáà? ²⁶ Kè Yesu ò tēñné ke dō: Tì wàri ikuó mièke ke yē mba? A ti kàa nkè tì tú ba? ²⁷ Kè de kóò nìtì ò tēñné ke dō: Tì wàri ke tú: Ndó a Yiè nKuyie nnè a yèmmè mēmòu nè a wēñnì dimòu, nè a wērimú mumòu nè a cii mēmòu kéndó a kou tòu a dō mēè boti amáà. ²⁸ Kè Yesu ò nàké ke dō: A tēñné kè dè wenni, ñdòori mēmmè a yó nfòum.

²⁹ Kè ikuó wāàbè kóò kótì ndó kébenke ò dòòrimè Kuyie ndó dè, kébeke Yesu ke dō: We ntú n kou tòu? ³⁰ Kè Yesu ò tēñné ke dō: Onitì mōu weè do yènni Sedisademmu kénkəri Sedikoo, kè beyóóbèè ò dinté kédukú kòò ndò nhò kú, kè bèè fiete o kpere kóò dòunko kèpēēté. ³¹ Kè dè mmànnè ikuó niùtì mōu dè kèrínimè kóò yà képeé nképēēté. ³² Kè Defii boti kou mōu nkérini kētuakeni o borè kóò yà képeé nképēēté. ³³ Kè Sammarii èi kou mōu weè né nkəri kupòòkù kénkérini kóò yà kè mēsémmeè ò pĩ mmediè. ³⁴ Kòò kòtoo o borè, kéóu o muo nkéwaare mekùò nnè menaà mbè tu mè diféè nkéboú kédeè kóò kànnè o sāmmarimú ñnkè, kóò kòtenè tepòòcīètè kényiè nkoò tàà. ³⁵ Kè dèè wenté kòò deite medítibii mmédémè kéduó nwèè bàà tepòòcīètè ke dō: Ntaànnè we, kè ì dōnté, kàa yíè, m bo nwētini ke da yietí.

³⁶ Kè Yesu deè kóò beke ke dō: A yèmmè dō mbeyóóbè me mpuotí wè kou tú we betāati mēmmè? ³⁷ Kè ikuó wāàbè kóò kótì ò tēñné ke dō: Wèè me nhò dòò mēsàà. Kè Yesu ò nàké ke dō: Kòte kédòò me boti.

Mariti cōutémè Yesu o cīètè

³⁸ Yesu nè o tancòumbè kè bè nkéri kétuòke diheì mari, kòo nitipòkù mǎu ò cǎutè o cǐtè kòo yètìrì tu Mariti, ³⁹ kòo nantè bo kè bè tè tu Maari, kè tɛɛ kǎtoò kénkari ti Yiè nYesu borè ke kémú o náàntì. ⁴⁰ Kè Mariti nharìnè mudibénnímù kényitini kébèi nke dǎ: Okóti dè wenni m bo mpímmè mutǎmmú m mǎa kè n nantè kàri a boràà? Duó nkòò íténí kè n teennè. ⁴¹ Kè ti Yiè nYesu ò tɛ́nné ke dǎ: Mariti a yǐèkùmu ke arì dèmarè péu kpéi. ⁴² Dèmarè mǎa dè tu desààrè, Maari weè tǎatè dè wenni, bè í yóó fietè dè.

11

*Yesu yè nti mbáa mmèè botí Kuyie
(Wénté Matie 6:9-13, 7:7-11)*

¹ Diyiè mari kè Yesu mbáa nKuyie dibòrì mari, ò dèè diì mǎnni kòo tancòumbè kóò mǎu ò beke ke dǎ: N Yiè, nti tié nti bo mbáa mǎè botí Kuyie nkéndǎnnè Isǎa tiémmè o kǎbe.

² Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Kè di níí báa nKuyie ndi dǎ:

Ti cice!

A dò mpáíí nwe,

yóu kè benitibèe banté a dòmmè páíí.

Baaté kutenkù,

³ Ti pǎ ti bo di mù yíe,

ti cǐé nti yei

ti òò cǐémmè bèè òò ti caàri.

⁴ Báa yóu kè tí ta mesòummè mieke.

*Ti bo mmáú mǎè botí Kuyie nti dǎ dè
(Wénté Matie 7:7-11 nè Duku 18:1-8 nè Isaku 1:5-7)*

⁵ Kè Yesu yíé kè bè nàké ke dǎ: Di mieke kòo mǎu mǎke o népo ke kǎte kòo sǎnté keyènkè cuokè ke yí: N népo m pente mudii, ⁶ n kóò népo mǎu weè m pǎnni m me nyí mǎke dèmarè ke bo ò duó. ⁷ Kè dè dò nho népo bo ò tɛ́nnéni kudieku mieke ke dǎ: Bá nni nkǎnnè, n dié nke kpetínnému dicàù mí nnè m bí kè ti duó. M báa na kǐtè ke da duó mudii. ⁸ N di náámmu bá kòò do í yóó íté kóò duó, nhò tu mǎè kpéi o népo, ò bo ò duó nhò dǎ dè demǎu ò wè kǎnnè mǎè kpéi.

⁹ Mí nnè di náámmu ke tú: Mǎnnè kè bè yóó di pǎmu. Wammúnè kè di yóó pétému, bentenè dicàù kè bè yóó di kpetému. ¹⁰ Ke yé wèè mǎo bè òò we mpǎmè, wèè wammú wèè òò pété, wèè bente dicàù bè òò we nkpeté. ¹¹ Òmǎu bo di mieke wèè bire bo ò mǎo mudii kòo dè duó nditáràà? Yáa kè dè ò mǎo tɛ́yǐntè wèè dè duó nfewǎáfè? ¹² Yáa kè dè ò mǎo dikoyennì wèè dè duó nfenanfè? ¹³ Díndi benitiyeibe kè di yé ke duó ndesààrè di bí, dè bo yǐmè di Cice wèè bo kǐnkè kòo báa duó mMuyaánsààmù bèè mù nhò mǎo.

*Yesu miékùmmè dibǎd ta wè ke dànnè o nǎndenfè
(Wénté Matie 12:22-30 nè Mariki 3:22-27)*

¹⁴ Kè Yesu beti dibǎd diì ta onitì ke dànnè o nǎndenfè, kè dii yè, kè de kóo niti na kénnaá nkè dè di benitibè. ¹⁵ Kè bèmabè ntú: Nè obǎkpààti kó muwǐrímú mmu ò bètimè yebǎkè.

¹⁶ Kè betǎbè ndó kóò yááké, kóò beke ke dǎ wèè dǎò mǎdǎòrìmè mamè mǎè benkú o wǐrímú bonnìmmè Kuyie mborè. ¹⁷ Yesu né me nyémè be yèmmè, kòo bè nàké ke dǎ: Kè dikpààtiyuu mari toté ke kpa ndimáa di bá nhǎ ke bo, di cǐ bo duó sitǎbè ònkè. ¹⁸ Di mè ntúmè m beti yebǎkè nè obǎkpààti kó muwǐrímú, kè dibǎd toté ke kpa ndimáa, di kpàti bá nhǎ ke bo. ¹⁹ Kè nsà kè m bèti yebǎkè nè obǎkpààti kó muwǐrímú mmu di kǎbe né yè bèti nè we nkǎmu? Dèè kpéi nte kè

di kɔbe yóó di bekénè. ²⁰ Kè m me mbèti yebakè nè Kuyie nkó muwērímú mmu, Kuyie nkpààtiyuu dii tũ ntùàkení di cuokè.

²¹ Onitikperi bàátí dii mǎnni mesàà nke baa o cǐètè o kperε demou ò mbomu béu. ²² Kòo nìti mǎu me nkàtení wèè kpeñni koò pēēté, koò na, ò bo fietε o kparìnentì ò do tá tì, kètúóténè o kperε kètótí. ²³ Wèè í n wēñnè ò n kpànnèmu, wèè í n wēñnè kè ti tíkíí ò déímu.

*Dibɔɔ bo wētenímè onìti miεke
(Wénté Matie 12:43-45)*

²⁴ Kè dibɔɔ yè onìti ke kàte tɛdǎntè ñnkè, ke wanti di bo onǐpè dè, ke mǎnté di bo yí: M bo wēte n sòò bo wèè miεke. ²⁵ Di tũàkoo dii mǎnni kénsó ndè kàuté páíí ke tũnte bá òmǎu í bo o miεke. ²⁶ Kè dii wēte kéwaanní yeteyè yēyiekè yèè dǎke yóu ke di pēēté, kè yèe wēte kéta o miεke, kòo borimεε sǐnte kēpēēté mè sòò dòmmè.

Yesu nàkémè bèè tú diwèi mǎmmǎnni yembè

²⁷ Yesu kpaá ke me nnáá nkòo nitipòkù mǎu béinní ditǐnni miεke ke dò: Dè nnaati onitipòkù wèè da peité, a yǎá wè.

²⁸ Kè Yesu ò tēñné ke dò: Dè pètínke ñnaati bèè kèñmú bèmbε Kuyie nnáànti ke dǎori tì yēmmè.

*Yesu do nàkémè dè yó ndòmmè tibeénti yiè
(Wénté Matie 12:38-42)*

²⁹ Kè benitibè ntikuní Yesu borè kòo béi nke dò: Di mmǎnni kó benitibè bèè bùtǐnné Kuyie nke dǎori mēyēi, mbè tú n dǎò tidietì bè me mbáá tì yà kè dè í tú tũ do dǎò Sonaasi. ³⁰ Sonaasi do tǔmè dibenkèrì Ninifu kɔbe kpéí, mmεε botí nku Onitibire yó ntǔmè dibenkèrì di mmǎnni kó benitibè kpéí. ³¹ Tibeénti kó diyìè Sebaa kóo nitipokpààti bo cómmú kébekénè di mmǎnni kɔbe kè bè kpetínné ke yé ò iténímè dǎdétirè ke kàtení ke kèè Sodomǎo náànti mēciì nkpēti. Né ntenè òmǎu diε nke dēunè Sodomǎo. ³² Tibeénti yiè Ninifu kɔbe bo cómmú kébekénè di mmǎnni kɔbe kè bè kpetínné ke yé Sonaasi do bè nàkémè kè bèe ceetemu. Né ntenè òmǎu diε nke pēēté Sonaasi.

*Fenǎnfε tu tikǎnti kó defitírè nde
(Wénté Matie 5:15, 6:22-23)*

³³ Kè Yesu béi nke dò: Bè ã ã í ncóu nfitírè kè dè ãnné tɛcètè miεke, bè ã ã dè cǎnné deyǐitírè nde, bèè kó dimàà taàní kè bè nwúó nkuwenniku. ³⁴ Inuǎ ntu tikǎnti kó defitírè nde, kàa nuǎ nwúó nha kǎnti timǎu ò mbo kuwenniku miεke nke. Kàa nuǎ mme nyí wúó a kǎnti timǎu ò mbo dibìinní miεke nke. ³⁵ Daate kè kuwenniku kùu bo a miεke kè kù bá ntú dibìinní. ³⁶ Kè kuwenniku da mí a kǎnti timǎu ke í soké kupíkù makù, a kǎnti timǎu bo mbo kuwenniku miεke, kéndònnè defitírè ò nda mímè.

*Yesu kpànnèmmè Fadisĩbe
(Wénté Matie 23:1-36 nè Mariki 12:38-40)*

³⁷ Yesu nàké dii mǎnni kédeè, kè Fadisĩ mǎu ò yu o cǐètè mudii, kè Yesu kɔte kè bè nyo. ³⁸ Kè Fadisĩ mǎu yà Yesu yommè bá ò í nìte ikuǎ yēmmè kè dèe ò di. ³⁹ Kè Yesu ò nàké ke dò: Díndi Fadisĩbe di ã eitè febòòfè nè dibuu ñnkè nke kè di miεke né píéké oyúókù kó mēyèmmè nè kuyonku. ⁴⁰ Tiyeìnti díndi! Kuyie nkùu dǎò dè ñnkè kuù í dǎò dè miεkaà? ⁴¹ Mpǎānnè becǐrìbè nè di yèmmè mēmou, mēmme demou dè bo wenkemè di kpéí.

⁴² Di bo yà díndi Fadisĩbe! Díndi bèè duò nKuyie ndi kperε demou kó mēyaatimè tēpíítè nè tikũnfǎàtò, ke yóu di bo ndǎorimè Kuyie ndó dè nè di bo nkù dómè. Di do dò nké nde ndǎori, di né báá yóu dēsanne.

⁴³ Di bo yà dínđi Fadisĩēbe bèè nǎnnè yekàrè kètiyè titííntouti miēke, ke dó bè ndi dǎu nyekǎàtè miēke ke ninkoo. ⁴⁴ Di bo yà dínđi bèè dǎnnè ifǎti ì dǎnné, bè ñ ncentì ì ìnkè ke í yě.

⁴⁵ Kè Fadisĩēbe kóo kótì mǎuú búi nke dǎ: Okótì a náá mmie nke sǎá ntí mbe. ⁴⁶ Kè Yesu ò tēñné ke dǎ: Di múnke bo yà dínđi Fadisĩēbe kó bekótíbè bèè bou yetuǎ cěyè ke tounko benitibè, di me nyí bè teénnè bá sǎmpó mutǎu. ⁴⁷ Di bo yà dínđi bèè maǎ mesǎa Kuyie mpǎānǎaǎntì náam̃bè di yembè do kuǎ bè kó ifǎti. ⁴⁸ Nè de miēke di benkúmu di kómmúmè di yembè ke yě beè kuǎmè Kuyie mpǎānǎaǎntì náam̃bè kè dínđi maǎ be fǎti. ⁴⁹ Dèè kpéi nte Kuyie nnè ku kó mǎciì mmieke kè kúu búi nke dǎ: M bo bè duǎnko m pǎānǎaǎntì náam̃bè nè n tǎrè, kè bèè kuǎ bie nkéǎũ mbetǎbè. ⁵⁰ Kè dèè yie nkè Kuyie mpǎānǎaǎntì náam̃bè bè do kuǎ bè nè kutenkú ketémè kè be kó tibeénti do di mmǎnni kǎbe yǎ ìnkè, ⁵¹ kékete Abēeri kó mukǎu, kǎntǎ kǎtuǎkenní Sakarii bè kúu wè Kuyie ncǎtè nè diwũtǎnni de saku. Mǎmmuǎ nwe n di náámmè de kó tibeénti bo do di mmǎnni kǎbe yǎ ìnkè.

⁵² Di bo yà dínđi ikuǎ niùtì bèè pǎanko betǎbè Kuyie nkó kuce, di í kú tū ndi mǎmmǎmbè, ke né dífí bèè dó ké kú tūnnè.

⁵³ Yesu ité dii mǎnni de borè kè Fadisĩēbe nè ikuǎ wǎǎbè miēke ò pǎike mediè nkè bè nhò bekú tinǎaǎntì péu, ⁵⁴ ke bo yà ò bo búi nkéyete kè bèè o pĩ.

12

Dèè sǎri dè bo feitè

(Wénté Matie 10:26-27)

¹ De mǎnni kè benitibèe tí nsikǎupí sikǎupí kǎnnǎu betǎbè, kè Yesu keté kǎnáké o tancǎumbè ke dǎ: Daatenè Fadisĩēbe kó meyèmmè mǎdémè kpéi mmè dǎnnè mutie mùu muuti pǎè. ² Dèè sǎri dè bo feitè, kè disǎri kpere yènni kuwenniku. ³ Dèè kpéi nte di náké tì kufǎǎ bè bo tì kèè kupiiti, di wèe tì dimǎa borè, bè bo deke kudǎnkú ké tì pǎéké.

Ti í dǎmmè kéndé bèè kǎu tikǎnti mǎa

(Wénté Matie 10:28-31)

⁴ N di náámmu dínđi n nǎpobè: Bá ndénè bèè kǎu tikǎnti mǎa. ⁵ M bo di benke di dò nkéndé wè, ndénè Kuyie nkúu bo na ke da tanné muhǎǎ miēke a kũũ nkó difǎnkúu. Di dò ké nku ndé.

⁶ Bè ñ ñ í nfité inǎribi inummù dǎrǎa? Nè mǎmmè Kuyie ndakemu imǎu i kpéi. ⁷ Bá di yùtì Kuyie nti kǎammu ke yě tì mǎmè. Di bá nyǎkú, bá wè di miēke ò pǎétému inǎribi péu.

Wèè bo náké ò tumè Yesu kou

(Wénté Matie 10:32-33, 12:32, 10:19-20)

⁸ N di náámmu, wèè bo náké benitibè ìkè ò tumè n kou, mí nhOnitibire m bo náké Kuyie ntǎrè ìkè ò tǎmè n kou. ⁹ Wèè bo n nenni benitibè ìkè, m bo ò nenni Kuyie ntǎrè ìkè.

¹⁰ Wèè bo sǎa nhOnitibire, Kuyie mbo ò cǎé, wèè me mbo sǎa mMuyaǎnsǎamù, Kuyie mbǎa ò cǎé mbiti.

¹¹ Kè bè di kǎrinè dii mǎnni tibeénti titííntouti miēke yoo bekpǎatibè nè bebeembè borè di bá ntoti di yèmmè di bii yóo náké tì kǎyè, nè di yóo tì náké mèè botí. ¹² Kè di tǎkè, Muyaǎnsǎamù muu yó di duó ndi dò nkénáké tì.

Kukpǎatìyèinkú

¹³ Kǎo mǎuú béinní ditǎnni miēke ke dǎ: Okótì náké n kóo kótì kè tí totí tì cice ku ke ti yóunè dè. ¹⁴ Kè Yesu ò náké ke dǎ: N nǎpoo we nni ndǎo obeénti kè m

bo ndi bekùnè, yoo n di totí di kpere? ¹⁵ De mǎnni ke náké benìtibè ke dǎ: Dǎnnè meyoǎmmè, ke yóu di bo ndómè di kparikè ke yé onìti kpàti tii í temè o fǒmmu.

¹⁶ Kòo bè nàké dináaṅhāntírì mari ke dǎ: Tikpàti yiè mmǎu weè do bo, ke mǎke depaa nkè dèe pié mediè. ¹⁷ Kòò mbékú omáà o yèmmè mièke ke tú: N yí mǎke m bo ānné dè n diiti? ¹⁸ Ke náké omáà ke dǎ: N yǎmu n yóó yīmè, m bo puo m buo sǎmpóyè, kémaà yedièyè kéānné n diiti nè n kpere demǎu. ¹⁹ De mǎnni ke náké n wēnni ke dǎ: A mǎkemu tikpàti péu, ṅhompū ke yo nke yō nke yānku. ²⁰ Kè Kuyie nné ò nàké ke dǎ: Kuyèinkù fǎ! Ke nyènkè mǎmmǎnke m bo túóté a wēnni kè we nné tieke de kó tikpàti?

²¹ Wèè waà ntikpàti o mǎmmuǎ nho kpéi nke né í tú okpààti Kuyie mborè o kpere me dǎ.

Ti í dǒmmè kényièkù
(Wénté Matie 6:25-34)

²² Kè Yesu náké o tancóumbè ke dǎ: Dèè kpéi nte kè n di náá nke tú: Di bá nyièkù di bo dimu yoo di bo dáátí mù kpéi. ²³ Ke yé mufǒmmu pēētémè tidiiti kè tikǎnti pēēté tiyààti. ²⁴ Wénténè tinàti, tì í buòti, tì í kǎũ, tì í mǎke yebuǎ, kè Kuyie ntì piú. Díndi náke di í pēēté sinǎà? ²⁵ Di we mbo na nè o yeñtotí mièke kényiè o fǒmmu kè mùu okè? ²⁶ Kè di í yóó na kédǎ dèmarè sǎmpórè, ba nkpéi nné te kè di yièkù dèterè kpéi? ²⁷ Wénténè mutepóo ndǒmmè dikpáà mièke, mù í pǐ mmutǎmmú, mù me nyí duǎkù tiyààti. N né di náámmu kè n tu bá Sadomǎ nè o kpàti dièti mièke, ò í dàátí tiyààti tii wenni ke mù tǔàke. ²⁸ Díndi bèè í tǎ kè dè deu, kè Kuyie nsǎri tifǎàti tii bo yíe, ke naa yóó cóúté, dè bo yīmè kè kù báá di dátinné tiyààti? ²⁹ Di bá nhari ke wanti di bo nyo mmù nè di bo nyǎ mmù. ³⁰ Bèè í tǔ nKuyie mbeè mǎke de kó iyeñtotí sǎà, díndi biè, di mǎkemu di Cice kòò yé dè di békú dè. ³¹ Petinke wammúnè Kuyie nkpàatiyuu kè kù né di duó ndesǎnne kénóó.

Ti bo sǎnnemè tikpàti keĩnkè
(Wénté Matie 6:19-21)

³² M pecēnku, di bá nyièkù ke tú di í sũ, ke yé di cice weè dómè ke di duó nho kpàatiyuu. ³³ Fíténè di kpere kèpāmmú beçĩrìbè idiítí. Yánnè sidítídǎu sù í yóó cake, kéānné tikpàti tii í yóó cake kè tì sǎnnè keĩnkè Kuyie mborè. Beyóóbè í yóó tǎónko dè, ditúú í yóó cááké dè. ³⁴ Ke yé a kpàti borè a yèmmè de mbomè.

Ti bo ndakemè
(Wénté Matie 24:42-51 nè Mariki 13:33-37)

³⁵ Yinè di naǎkũ kè di fitiyi ncǎu, ³⁶ kéndǎnnè betǎmbè bèè bàa wèè bè baké, ò bo nkũntinímè mupotúòmù kébente dicǎu kè bèè o kpeté. ³⁷ Dè nnaati betǎmbè bèè kóò kótì bo nwētini ke sǎ mbè wùó. N di náá mmǎmmuǎ nwe ò bo ānné o tǎnyààti, ké bè kǎnnè ké bè duó mmudiì. ³⁸ Kòò wētini keyènkè cuokè yoo dikodakǎnni, ke sǎ mbè wùó ndè mbè naati. ³⁹ Banténè ke dǎ nkè teçĩètè yiè nyé oyúókù kòriní diì mǎnni, ò bo nwúó, ò báá yie nkòo ta o cĩètè. ⁴⁰ Díndi múnke nwākénè ke yé Onìtibire wētiniémè di í dake diì mǎnni ndi.

Otǎnti yeiwe kó medonnimè
(Wénté Matie 24:45-51)

⁴¹ Kè Pierii beke Yesu ke dǎ: N Yiè nha náá nde kó dináaṅhāntírì tii kpéinǎà yáa timǎu? ⁴² Kè ti Yiè nhò tēĩnné ke dǎ: Dí ndǎnnè otǎnti wèè dǎòri dèè wenni ke cii bè bǎnnè wè betǎmbè kòò bo mbè duǎ mmudiì ò dǎ nkè mmù mbè duǎ ndiì mǎnni. ⁴³ Dè bo narike de kòò tǎnti teçĩètè yiè mbo nwētini diì mǎnni ke sǎ nho pǐ nde kó mutǎmmú. ⁴⁴ N di náá mǎmmuǎ nwe teçĩètè yiè mbo bǎnnè de

kóo tǎnti o kpàtì timəu. ⁴⁵ Kè de kóo tǎnti yèmmè me ndò nteɕfètè yìè nyí wētini meɕā, ke puotì betǎmbè benitidaabè nè benitipòbè, ke neinè tinaàyyààti kè bè yo nke yǎ mmenaà. ⁴⁶ Tɛɕfètè yìè mbo wētení de kóo tǎnti í ò bàà dii yìè, ò í dake dii mǎnni, kóo puotí mediè, nkóò dǎò bè dǎòrimè benitiyeibe.

⁴⁷ Otǎnti wèè yé wèè ò baké ò dó dè, ke í dè dǎòri, ò bo ɕuté tiyēiti mediè. ⁴⁸ Wèè tǎnti me nyí yé ke dò nhò dǎòri dè tu meyei, mbè bo ò puotí kè dè nkēñni, bè duó nwè péu bè bo ò beke péu, bè bǎnne wè kè dè sū bè bo ò beke kè dèe pēēté.

Tɛɕfètè tɛmáà kó metotímè kó tináahti
(Wénté Matie 10:34-36)

⁴⁹ N kàteni ke bo wete muhǎá mmu kutenkù miéke kè dè nh ɔtí mù bo ɕútémè. ⁵⁰ N dò mbè nh ānné bàtèmmu mǎu nwe kè dè nh ɔtí bè bo wè nni nh ānnémè. ⁵¹ Di yèmmè bá ndò ñ tǎní kunaatí nku kutenkù kuu mmieke, n tǎní meyatimè mme. ⁵² N di náá mǎmmu nwe, kè benitibè bo bènùmmu tɛɕfètè, bè bo toté kè bètǎati nkpannè bèdébè, kè bè múnke bè kpànnè. ⁵³ Kè debire cice ndè kpànnè, kè dè ò kpànnè, kòo nitipòkù nkpannè o kóo sapàà, kòo kóò sapàà nhò kpànnè, kòo nitipòkù nkpannè o ɕàkù, kòo ɕàkù ò kpànnè.

Ti bo mbaàtimè dèè wenni
(Wénté Matie 16:2-3)

⁵⁴ Kè Yesu yíé kénáké ditǎnni ke dò: Di ɔɔ yà diwetiri diyìè yìèni kèè bíékè ke dò: Fetaafè yóó ni. Kè fè mènke ni. ⁵⁵ Kè kubakù cǎnku bíékè kó kuyaakù fùute di dò: Kuyiinkù yó mbo, kè kù mènke mbo. ⁵⁶ Meyèmmè mèdémè yembè dindi, dè dòmmè kè di bǎnni tiwetì kó mèdòmmè nè ketenkè kǎme ke né í bǎnni dèè dǎòri di mǎnni. ⁵⁷ Dè dòmmè kè di í nǎ nke baàti di mǎà dèè wenni?

Ti bo ntǔnnimè tui bo nè ti kou ti cuokè
(Wénté Matie 5:25-26)

⁵⁸ Nè òmǎu kè di mǎke tìmatì ke kǎri tibeénti, yetoo ké ti tǔnte kè di mu nyí tǔòke, kòò báà da duó mpòdìsibè, kè bè da kpetínnè. ⁵⁹ N da náá mǎmmu nwe a í yeti debore ke í yeti tɛpítè ɕante.

13

Sidowee kó kuduotí do kùò bè kó tináahti

¹ De kó dimǎnni kè benitibè mabèe kàteni, kénáké Yesu Pidati do kùò Kadidee kǎbe bè kpéi nke sǎ mbè feu Kuyie nyiwũ ke kù kǎu itèi, kè bèe bè kùò kè be yǎ ñwēnnénè iwũ kǎme. ² Kè Yesu bè nàké ke dò: Di yèmmè dò nde kó benitibè yei mpēētému Kadidee kǎbe tǎbè kǎme kè dèe te kè bè kúá? ³ Biti, n né di náámmu ke tú: Kè di í cèete meborime, di yóó kú bè ku mēè botí nku. ⁴ Di yèmmè dò nSidowee kó kuduotí do do, kényàke bèè nìtibè tɛpítè nè bèni kó meyei ndo pēētému Sedisadèmmu kǎbe tǎbè kǎmǎà? ⁵ Biti, n né di náámmu ke tú kè di í cèete meborime di bo kú bè ku mēè botí!

Mutie mùu í pèi mu kó dináahtǎntí

⁶ De kó difǎnkúò kè Yesu bè nàké dináahtǎntí ke dò: Onitì mǎu wèè do fii mmutie o paku miéke, kékàteni ke bo tǎu yebe ò me nyí mpètè, ⁷ kénáké wèè bàà kupaku ke dò: Dibenni tǎánni ndi mié nkè n kòriní ke bo tǎu yebe bá n yí pètè, kǎu mu, mù báà sǎnté kéncaari ketenkè. ⁸ Wèè bàà kupaku kòò dò: Okótì yóu mu di mbenni kè m mù ānné tikùti, ⁹ kè dè yèmmè mù yàa pèité, kè mù me nyí pèité a né mù kǎu.

Onitipòkù dibǎò pǔtínnè wè

¹⁰ Teomputè matè yìè kè Yesu ntìè mbenitibè kutíintouku miéke. ¹¹ Kòo nitipòkù mǎu dè bo, kè dibǎò mari ò ta, kòò pǔtínnè yebie ntepítè nè yèni, bá

ò í nò nke sèirì. ¹² Kè Yesu ò yà kóò náké ke dà: Onitipòkù n da miékùnnemu a mòmму.

¹³ Kè nòó nho nàu o ìnkè, kòo pànkè sèítè kénsāntí Kuyie. ¹⁴ Kè kutíintouku kóo kótì miékè pèikè, Yesu miékùnnemè omuanti teomputè yìè, kòo náké ditīnnì ke dà: Yewe bo yekuò ndi mutōmmú kpèye, ñkòrìnèní yèè miékè kè bè di miékùnkò ke yóu teomputè yìè.

¹⁵ Kè ti Yìè nhò tènné ke dà: Meyèmmè mèdémè yembè dīndi! Di ã ì mpitè di wū ã teomputè yìè kékòtè kè ì nìnaà? ¹⁶ Onitipòkù yìè nwèè né tú Abarahammu kó kubotí kou kè dibòò ò bou yebie ntepiútè nè yèni, dè do í dò nh ò bouté dè kó iwēi teomputè yìèà?

¹⁷ Yesu náké mèmme, kè ifeii pī nho kpantídèntòbè, kè ditīnnì yèmmè ñnaati, ò dòòri tì diètì kpéi.

Feyoñfè nè mutie mùu muuti pèè dè kó mēdonnimè

(Wénté Matie 13:31-32 nè Mariki 4:30-32)

¹⁸ Kè Yesu yíé kébéi nke dà: Kuyie nkpààtiyuu dōnnè ba? M bo di dōnnè ba? ¹⁹ M bo yī di dōnnè feyoñfè dōmmè mme, kòo niti ã fè buotí kè fèe yènni kēnaá mmutie diemù nè ibakè, kè sinò yīè mmu bakè ìnkè.

Mutie mùu muuti pèè mu kó mēdonnimè

(Wénté Matie 13:33)

²⁰ Kè Yesu yíé kébéi nke dà: M bo dōnnè ba Kuyie nkpààtiyuu? ²¹ Di dōnnè mutie mùu muuti pèè mù dōmmè mme kòo nitipòkù ã mù wāá nsám-pó kékòrenè mupèyùò ncìròò bètāāti kéāntè kè ticootì múútì timòu.

Dibòrì dii mǎpuri

(Wénté Matie 7:13-14, 21-23)

²² Kè Yesu ñduò nyitié nyehèkè nè sihekési ke kéri ke kòri Sedisademmu. ²³ Kòo mǎu ò beke ke dà: Okóti benitibè sám-pò bèè yóó cootàà? Kè Yesu bè tènné ke dà: ²⁴ Yetenko kéta dibòrì dii mǎpuri, n di náammu kusũkù yóó bennému bè bo tamè kényĩkè.

²⁵ Tecĩtè yìè mbo íté dii mǎnni kékpetinné kēpāá, nkè di mbo ditowā di bo mbie ndicāu ke tú: Ti Yìè ntí kpeté. Kòò né di náké ke dà: N yí yé di boñní kèè bíékè. ²⁶ Dè mǎnni kè di ò náké ke dà: Nè fí ntí baa do wēnné kēdi, kàa duò nyitié nti cēkarāà? ²⁷ Kòo wēte ke di náké ke dà: N yí yé di boñní kèè bíékè, fūtenè m borè dīndi bèè dòòri meyei. ²⁸ Deñde di yóó nkuòmmè ke cáá ndi nì, ke wúó Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu nè Kuyie mpāānāantì náāmbè bēmòu kè bè bo Kuyie nkpààtiyuu miékè kè dīndi né bo ditowā. ²⁹ Benitibè itinímu tipūtì timòu diyìè yìèní kè nè di taà kè kòbe kubakù cānku bíékè nè kuyóú kòbe ke bo kari Kuyie nkpààtiyuu miékè kēdi. ³⁰ Bēmabè bèè tū ndi mmǎnni bè bo niitè, bēmabè bèè ni di mmǎnni kè bèè tūnne.

Yesu do kàtemè Sedisademmu mēsamme

³¹ Dè kó dimǎnni kè Fadisiēbe mabèe kōtení kénáké Yesu ke dà: Íté diè, pēēté, Edotì dó ké da kuomu. ³² Kè Yesu bè náké ke dà: Kōtenè kénáké dè kó fehāāfè* ke dà: M betimu yebòkè yíè nnè nanke ke miékùnkò bemuōmbe, diyìè tāānni yìè ke yóó deè n tōmmú. ³³ N do nkésòtému n cè yíè nnè nanke nè diyìè terì, ke yé dè í wenni bè bo kuòmè Kuyie mpāānāantì náāntò dihèi marì kè dè í tú Sedisademmu.

* **13:32** fehāāfè Isidayēribe do wúó nfēhāāfè kuwanwankù kùù cìi kùnkù ke sou, ke né dōri ke dōori meyei.

³⁴ Díndi Sedisademmu èi kɔbe bèè kòù Kuyie mpāānāānti náam̀bè, ke buɔti Kuyie ntōmbè yetārè. Kuce mede ndi n dómè ké ndi oké tekote ò nhokemè te bí bá di í yie? ³⁵ Di èi bo pante kēnaá ntidobontì, n di náámmu di ténke í yó n yà, kè dè í tú di bo yí dīi yìè: Mesàà nnì mbonè wèè kèríní nè ti Yìè nkó diyètìrì.

14

Yesu miékùnnemè omuanti teom̀pùtè yìè

¹ Teom̀pùtè matè yìè kè Yesu kɔte Fadisĩēbe kóo kótì m̀òu cĩētè ke bo di, kòo nìtì m̀òu dè bo ke m̀ò nke mùútì, ² kè bè nwéí Yesu meyoðmmè ke bo yà ò bo ò miékùnnemè teom̀pùtè yìè. ³ Kè Yesu beke ikuó wāābè nè Fadisĩēbe ke d̀ò: Ikuó yienaa, ke í yete a bo miékùnnemè onìtì teom̀pùtè yìè?

⁴ Kè bè ndò nyúóó. Kè Yesu ńó nho nòutè omuanti ìnkè kóò miékùnnemè, kéduó nkòo pēētè. ⁵ De m̀nni kòo bè beke ke d̀ò: Di miēke kóò m̀òu m̀òke o biré yoo o nàāfè, kè dè do d̀òkè miēke teom̀pùtè yìè, ò báá kɔte kè dè dènnenaa? ⁶ Bá bè í nna kóò tēnné tìmatì de kó tināānti ìnkè.

Bèè dēúkùnkò bemaà

⁷ Kè Yesu yà bè dómè yekàrè ketiyè kè bè nàké dināānhāntìrì ke d̀ò: ⁸ Kè bè da yu mupotúòm̀ù kó dibanni, báá niitè kékari dikàrì deyìkè kperi, kè dè yèmmè bè yu òm̀òu kòò da pēētè. ⁹ Wèè di yu kòò da nàké ke d̀ò: Ítè kéféi nyie ndikàrì. De m̀nni kàa íté nè ifei, kékote kékari defōnkúò kperi. ¹⁰ Kè bè da yu dibanni, kɔte kékari defōnkúò, wèè da yu kòò t̀òkení ke da yà ke yí: N népoo, katení kékari deyìkè. De m̀nni dè bo da dēúkùnnemè betabè yìkè. ¹¹ Wèè dēúkùnnemè omāā bè bo ò kékùnnemè, wèè kékùnnemè omāā kè bèè ò dēúkùnnemè.

¹² Kè Yesu nàké wèè ò yu ke d̀ò: Kàa yóó yú benitibè mudii a báá yú a népobè a me mbáá yú a tebií, a báá yú a cĩētè kɔbe, a báá yú a cēpetitabè bèè m̀òke be kperè ke yé bè yóó namèmu ke m̀únke da yú kè dè nda f́ó. ¹³ Kàa ānné dibanni, yú becĩribè, nè tihòutì nè yekpĩē nnè tiyũ̀ntì kè dèè di. ¹⁴ Dè bo nda naati ke yé bè í yóó namè kè dè nda f́ó, Kuyie nkuù yóó dè nda yietí bèè wetí bè bo yántè dīi yìè.

Dināānhāntìrì dīi tukúnè wèè yú mudii

(Wénté Matie 22:1-10)

¹⁵ Bèè kàrì ke yo nkè be kóò m̀òu nàké Yesu ke d̀ò: Dè nnaati wèè bo di Kuyie nkpaàtiyuu miēke.

¹⁶ Kè Yesu ò nàké ke d̀ò: Onìtì m̀òu wèè do ānné dibanni kényú benitibè péu kè bè bo di. ¹⁷ Mudii bi dīi m̀nni kòò t̃ nho kóo t̃ntì kòò bo bè yúní. ¹⁸ Bemaù kè bèè peri. Kòo ketiwè d̀ò: N donté m paku nku ke d̀ò kékote kè kù yà, n da báámmu n yí yóó na kékotoo. ¹⁹ Kòò t̀òu d̀ò: N donté inààke nyi tēpiitè ke d̀ò kè ì yáákénè mutōmmú, n da báámmu n yí yóó na kékotoo. ²⁰ Kòò t̀òu d̀ò: N t̀òtè m pokù nwe bàmbà ndèè te kè n yí yóó na kékotoo. ²¹ Kòò t̃ntì wētení kénákè tēcĩētè yìè mbè ò nàké tì. Kè tēcĩētè yìè mmiekee peike kòò nàké ot̃ntì ke d̀ò: Kɔte mecāā nyaārè nè dihei kó ice kényúní becĩribè nè tihòutì nè tiyũ̀ntì nè yekpĩē. ²² Kè dèè yíé sámpó kòò t̃ntì wēte kóò nàké ke d̀ò: Okótì ti d̀òmmu a yē nti d̀òmmè kè mēfiè nkpaá. ²³ Kè tēcĩētè yìè nyíé kénákè ot̃ntì ke d̀ò: Kɔte ice miēke nè yeteyo, kàa yà bè, a duó nkè bèè katení kè n cĩētèe píe. ²⁴ N da náámmu n do keté kényú bèè kó dimāā be kóò m̀òu báá di n diitì.

Yesu nàké tì bèè d̀ò ké nhò tũ *(Wénté Matie 10:37-38)*

²⁵ Kè ditĩnni dierì ntũ nYesu, kòo wě̃t̃e ké dì nàké ke dò: ²⁶ Kòò mǎu dó ké n tũnñe, ke í n dó kè dè p̃ē̃t̃e o cice nè o yǎ nè o pokù nè o bí nè o neí nè o kó bekótibè nè o tǎbè nè o mǎmmuǎ, ò báá na kǎntú n kou. ²⁷ Kè wèè í tǎ o dapǎǎtí ke n tũ nhò báá na kǎntú n kou. ²⁸ Di miēke we mbo nyóó maá t̃ẽt̃ẽt̃ẽ ke í nketé ke kàri ke bàte o díití ke yà kòo bo na ké t̃ẽ keté ké t̃ẽ dèè. ²⁹ Ò yàà bo p̃ũ̃t̃ẽ m̃èè kp̃éí ke í nna ke t̃ẽ dèè kè bè nhò daú ke tú: ³⁰ We ñniti p̃ũ̃t̃ẽ ke yĩ̃ke ò bo deēm̃e. ³¹ Yàà we ñkpààti bo nk̃ori ke bo dokéñe okpààtīt̃ou ke báá keté kékari kéwénté kéyà kòo bo nañe benitibè t̃ek̃up̃it̃ẽ (1000), kédokéñe ot̃ou wèè m̃òke benitibè sik̃up̃isid̃ẽ (2000)? ³² Kòò wènté ke báá na, ò ǎ̃ t̃o nyet̃or̃e nỹe, kòo kpààti t̃ou kp̃aá díét̃ir̃i, kòo ò wammúñe kunaatí. ³³ M̃èè botí nku di miēke kè wèè í yóu ò m̃òke dè dem̃ou, ò báá na kǎntú n kou.

Mukókúó mmùù fétinñe mu naatí

(Wénté Matie 5:13 nè Mariki 9:50)

³⁴ Mukókúó ntú dem̃ar̃e sàar̃e nd̃e, kè mù né fétinñe mu naatí, bè bo mù náríkunñe ba? ³⁵ Mukókúó mmùù téñke í naati bè í mù d̃ò̃riñe m̃umamù, mù keté ke báá yie nkéd̃ò̃ tikùt̃i, bè ǎ̃ mù ùt̃oo ditow̃aà ndi. Kè wèè m̃òke yeto ke bo keè wèè keè!

15

Fepièf̃e f̃èè feti

(Wénté Matie 18:12-14)

¹ Bedamp̃ò̃d̃out̃ibè nè benitibè t̃òbè bè do tú bè mufòm̃mu yeimu yemb̃e, kè bèe k̃at̃eñi Yesu bor̃e ke bo keè o náant̃i. ² Kè d̃ẽ yonke Fadis̃ē̃be nè ikuó wǎ̃b̃e kè bè nnáá mbem̃áa ke tú: Onit̃i yie nyie nke c̃out̃e mufòm̃mu yeimu yemb̃e ke bè w̃ē̃nñe kè bè yo.

³ Kè Yesu bè béinñe dináañh̃ant̃ir̃i ke dò: ⁴ Di miēke we mbo mm̃òke ipe t̃ek̃òut̃ẽ (100) kè f̃em̃áa feti kòo báá yóu sip̃is̃iwei nè iwei ìi kp̃aá kék̃ote f̃e wammù? ⁵ Kòò f̃e yà o yemm̃e báá nar̃ike kòo f̃e buút̃e, ⁶ ò f̃e k̃onñe dii m̃oñni ò báá náké o k̃òbe ke dò: K̃at̃eñeñi kè ti nyā̃nku nè diw̃èi, n yā̃mu m pièf̃e f̃èè do fetaà? ⁷ N di náamm̃u diw̃èi yó mbo m̃èè botí k̃ē̃nk̃e onitiyeiwe om̃áa banté dii m̃oñni o yei nke c̃è̃t̃e kè d̃ẽ p̃ē̃t̃e sip̃is̃iwei nè bè̃wei bèe yemm̃e d̃ò mb̃e wetí kè d̃e í bè bèkú m̃ẽcet̃im̃e.

Fedí̃f̃e f̃èè feti

⁸ Kòò nitip̃òkù mǎu m̃òke m̃ed̃it̃ib̃i ntepĩit̃e, kè m̃em̃áa feti, ò í c̃óu nfit̃ir̃e ke k̃aà o c̃ĩt̃ẽt̃e, ke wammù weti weti ke yàà m̃e yā̃nàa? ⁹ Kòò m̃e yà dii m̃oñni ò báá náké o c̃ē̃p̃et̃it̃òb̃e ke dò: K̃at̃eñeñi kè ti nyā̃nku nè diw̃èi, n yā̃mu n díf̃e f̃èè do fetaà? ¹⁰ N di náamm̃u diw̃èi yó mbo m̃èè botí Kuyie nt̃or̃e onitiyeiwe om̃áa banté dii m̃oñni o yei nke c̃è̃t̃e.

Debire d̃èè cà̃ke d̃e cice kp̃at̃i

¹¹ Kè Yesu yíé k̃é̃b̃eí nke dò: Onit̃i mǎu wèè do m̃òke ibí id̃éi. ¹² Kòò s̃amp̃ó̃u náké be cice ke dò: N cice n duó nha yóó kú kè n tieke d̃e. Kè be cicee d̃e mb̃e toté. ¹³ Kè d̃ẽ yī yewe s̃amp̃ó̃ kòo s̃amp̃ó̃u fít̃e o k̃p̃ẽe bè ò duó nd̃e, k̃é̃it̃e nè o díití, kék̃ote dihẽi d̃et̃ir̃i k̃éñf̃ò̃ ò d̃óm̃e, k̃é̃c̃ake o díití im̃ou. ¹⁴ O díití d̃ẽ dii m̃oñni, kè dik̃oñni d̃ier̃i tanñi d̃e kó dihẽi, kòo m̃ónt̃e ò bo di mù, ¹⁵ k̃é̃waá m̃mut̃omm̃ú dihẽi yiè mm̃òu bor̃e, kòo ò k̃ũ̃ ñho paku kòo nc̃emm̃u o f̃ō̃nk̃e. ¹⁶ Kòò níi ndó k̃édi muf̃ō̃nk̃edĩi, òm̃òu m̃e nyí mm̃u nhò duó. ¹⁷ Kòò totíñi o yemm̃e ke dò: N cice kó bet̃ō̃mb̃e ǎ̃ dimu k̃é̃ỹē̃ke, kè mí nñe k̃ō̃nñe dĩe ndik̃oñni. ¹⁸ M bo it̃e kékò n cice c̃ĩt̃ẽt̃e kòò náké ke dò: N cice n yet̃éñemu Kuyie nke da yet̃éñe. ¹⁹ N téñke í manñe a nni ntú a bire, a n d̃ò̃ a kóo t̃ō̃nt̃i. ²⁰ Kòò it̃e k̃éñk̃ū̃nti o cice c̃ĩt̃ẽt̃e.

Ò autóo dii mǎnni kòo ciccε ò yàní kè mesémmèε ò pĩ nkòo cokóo kóo orí. ²¹ Kòo birεε ò nàké ke dǎ: N yeténemu Kuyie nke da yeténè. N ténke í mannè a nni ntú a birε. ²² Kòo ciccε né nàké betǎmbè ke dǎ: Cokénè mecǎā nkétúóténí diyaǎbòrì sǎàrì, kóo dàtinné, kóo ùnné mumámáá, kóo ānné tinεùtì. ²³ Túóténèní dinaadaà mekùò nkperi kékuo kè ti nyo nke yānku. ²⁴ Kε yé m birε diε ndo kúmèmu ke yǎnté, dè do fetimu kè n dè pèté. Mēmme kè bèε keté kényānku dibanni nè diwèi.

²⁵ Kε sǎ nho kóo po bo kupaku kénkūntiní kékeè be biemmè ke au. ²⁶ Kòo yú otǎnti mǎu kébeke mùu dǎdri. ²⁷ Kòo ò ténné ke dǎ: A nantè tεε konní, kǎa ciccε kùo dinaadaà mekùò nkperi, ke yé wè tε yàmè nè kukǎnnaatí. ²⁸ Kè Mpo miεkeε peike kòo yeté mutarimù, kòo ciccε yenní ke bo o bámmú kòo ta. ²⁹ Kòo ò nàké ke dǎ: N da bonè yebie yebie nke pĩ nha tǎmmú, n yí yetε a kpεti matì, a mε nyí n duó mbá dεbǎbirε, kè m bo kuó mí nnè n népobè kè ti ānné dibanni. ³⁰ A birε dèε tǔóté a kpàtì, ke kǎte ke dǎuti dǎutinè benitipòbè ke ti càke, kè dè konní kǎa né dε nkùo dinaadaà mekùò nkperi. ³¹ Kòo ciccε ò nàké ke dǎ: M birε mí nnè fǒ ntú bo sǎā, kè m mǎke dè tú a kpεε. ³² Ti do dǎ nkédǎmmu dibanni ke yé a nantè tie ndo kúmèmu ke fǒute, ò do fetimèmu kè nh ò pèté.

16

Ti dòmmè kéncii képǎté kutenkù kǎbe

¹ Kè Yesu nàké o tancǎumbè ke dǎ: Tikpàtì yiè mmǎu weè do bannè o kóo tǎnti mǎu o kpàtì kè bèε ò nàké ke dǎ dε yiè ntì càari. ² Kòo yú dε kóo tǎnti kóo nàké ke dǎ: N yo kè bèε tu a càari n kpàtì, benke a pǎte kè n yà a pĩ mmèε botí mutǎmmú. A ténke í yó mbaa n kpàtì. ³ Kè dε kóo nìtì ntoti o yèmmè ke tú: Mutǎmmú yiè nyó m beti kè n yīmε? N yí yóo na kékúútí, kè ifei m bonè muyāũ. ⁴ Kòo dǎ: N yǎmu n yóo yīmè kè bèε m bèti dii yiè mutǎmmú nní mmǎke bèε bo n cǎuté. ⁵ Kε yúnì bèε bannè ò pĩ nwèε borè mutǎmmú, kébeke oketiwe ke dǎ: A bannε ide wèε n duó mmutǎmmú? ⁶ Kòo dǎ: Mekùò ntikǎnkǎnti tekǎutè (100). Kòo dǎ: Túóté a pátiri kéwǎri ke dǎ tikǎnkǎnti sipísìnùmmù. ⁷ Kébeke otǎu ke dǎ: A ò bannε ide? Kòo ò nàké ke dǎ: Tiyǎtì tekǎutè (100). Kòo dǎ: Túóté a pátiri kéwǎri ke dǎ tiyǎtì sipísini. ⁸ Kè tikpàtì yiè nsǎnte dε kóo yúókù o cii nkpeí, ke yé kutenkù kuu nkǎbe cùimè be kǎbe ìikè ke pǎté bèε tu kuwenniku kǎbe.

⁹ N di náámmu ke tú: Túóténè ketenkè kie nkó tikpàtì kéwammúnè di népobè, kè dèε yie nkè tì dèε dii yiè, bèε di cǎuté kéĩnkè di yó mbo dε sǎā. ¹⁰ Wèε pĩ ndεsǎmpǎrè kè dε wenni weè yóo mpĩ ndεdierè kè dε wenni, wèε pĩ ndεsǎmpǎrè kè dε í wenni wèε í yó mpĩ ndεdierè kè dε wenni. ¹¹ Kè di í pĩ nketenkè kie nkó tikpàtì kè dε wenni, we mbo di duó ntù tu timǎmmǎnti?

¹² Kè di í pĩ nhotǎu kpεε kè dε wenni we mbo di duó ndèε tu di kpεε?

¹³ Otǎnti mǎu báá na kǎntǎ mbekpǎatibè bèdébè, ò bo ndó yie nkénii nhotǎu, ò bo ntaunè yie nkéyaténè otǎu. Òmǎu báá na kǎntǎ nKuyie nnè idíítì.

Benitibè wùó ndè dǎdierè Kuyie ndè wùó nyisǎke nyi (Wénté Matie 11:12-13)

¹⁴ Kè Fadisiēbeε keè kéndaú Yesu, ke yé bèε dǎmè idíítì mǎdiè. ¹⁵ Kè Yesu bèε nàké ke dǎ: Di tú bèε ò ndǎari bèmbe benitibè ìikè ke dǎ mbè wenni, Kuyie mme nyému di yèmmè, ke yé benitibè wùó ndè dǎdierè, Kuyie ndè wùó nyisǎke nyi.

¹⁶ Mǎyiisi kó ikuó nè Kuyie mpǎānǎānti náamǎbè kó yepǎte dèε do bo ke yǎa kǎānnè Isǎā kó dimǎnni. Isǎā kó dimǎnni ndi benitibè kèèmmè Tinǎānsǎatì ke mǎu ke bo ta Kuyie nkpǎatìyuu. ¹⁷ Nè mēmme kéĩnkè nè ketenkè dèε bo pǎtémè bo ntǎūnè ikuó kó fewǎrifè fēmǎā bo fetimè.

Yesu nàkémè mupobetìmù kpèti

(Wénté Matie 5:31-32, 19:1-9 nè Mariki 10:2-12 nè Odommu 7:2-3)

¹⁸ Wèè bèti o pokù ke tùóté otàù ò naá nwèè dauti dautinè wènwe benitipòbè. Kè wèè tùóté onitipòkù bè bèti wè ò naá nwèè dauti dautinè wènwe benitipòbè.

Tìkpàtì yìè nnè ocīrì Dasaa

¹⁹ Onitì mǎù wèè do bo ke mǎke tìkpàtì mediè nke daati tiyaàkpetì, ke bo diwèi mieke, ke yo ndesààrè yewe yemǎu. ²⁰ Kòò cīrì mǎù dè bo, kè bè ò tu Dasaa, kòò dàátì yemǎu nho kǎntì timǎu ke dǎu tìkpàtì yìè mbòrìnnù. ²¹ Kè níí ndó kètǎnké tìkpàtì yìè nyo nkè dèè duò, kè simǎó nkǎrìní ke déú o muǎ. ²² Kè dè kóó cīrì kú, kè Kuyie ntǎrèè ò tùóté, kékǎtenè Abarahammu borè, kè tìkpàtì yìè nkú kè bèè ò kǔnné. ²³ Kè tìkpàtì yìè nní mbo bēcírìbè kó dihèi, ke fěūrì mediè, kéwénté, kéyà Dasaa mǎdétimè, kòò bo Abarahammu borè. ²⁴ Kòò pīéké ke dǎ: N cice Abarahammu! N kuó mmesémme, kéduó nkè Dasaa pǎdèè o nómbii menie nke yàa dúo n nǎndenfè, n fěūrìmu mediè mmuhǎǎ mmuu mmieke. ²⁵ Kè Abarahammuu ò tǎnné ke dǎ: M bire dentení a do mǎkemè tìkpàtì kǎtenkè ìnkè kè Dasaa fěūrì, di mmǎnni kè bè ò òmpǔnnè kǎa me ntó fěūrì. ²⁶ Difǎtìrì cǔmpuri dii keté ke bo ti cuokè, kòò mǎù dǎ kékǎtoo di borè, ò báá na, kè di kóò mǎù me ndó kékǎtení ti borè, ò báá na. ²⁷ Kè tìkpàtì yìè ndǎ: N da báammu n cice, duó nkè Dasaa kǎte n cǐtè. ²⁸ N neí bomu sìnǔmmù kòò sì nàké, kè sì báá kǎtení m mè mbo mǎè fěūtímè mieke. ²⁹ Kè Abarahammuu ò tǎnné ke dǎ: Mǎyiisi kuó nè Kuyie mpǎānǎǎntì náam̃bè pǎte dè bomu, bèè yie ndè yě mmù. ³⁰ Kè tìkpàtì yìè ndǎ: N cice Abarahammu, bèè ku, kè bε kóò mǎù kǎtoo ke bè nàké, bè yóó yiemmu kéceete. ³¹ Kè Abarahammuu ò nàké ke dǎ: Kè bè í yie mMǎyiisi kó ikuó nè Kuyie mpǎānǎǎntì náam̃bè pǎte kpèti, bá kè bēcírìbè kóò mǎù yǎnté ke bè nàké bè í yóó yie.

17

Yesu nàké tì mǎcǐmmè ìnkè

(Wénté Matie 18:6-7, 21-22, 17:20 nè Mariki 9:42)

¹ Kè Yesu nàké o tǎncǔmbè ke dǎ: Dèè bo nte kòò nìtì dǎò mǎyei ndè í yóó pǎà, wèè né bo nte kòò tǎù dǎò mǎyei ndè yìè mbo yà. ² Kè bè ò dùú nditǎrì dièrì ke dootóo dǎmǎèrì mieke dè ìtǎũnè ò bo bǎmmè bεsǎmpóbè biε nkóò mǎù mǎyei mmieke. ³ Ndakenè!

Kǎa kou cààrè ke banté o cààrìmè a ò cǐé. ⁴ Kòò da cààrè kuce mǎyiekè diyie dimǎà mieke, ke kǎrìní ke da móú mǎcǐmmè, ñcǐǎnko we.

Yesu dǎnnenè mè metákùmmè feyonfè

⁵ Kè Yesu tǎrèè ò mǎo ke dǎ: Ti Yìè nha ti yíé metákùmmè. ⁶ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Kè di do n tǎ bá kè dè mmannè feyonfè di bo na kénáké mutie muu nke dǎ: Uuté a mè mborè kédo dǎmǎèrì mieke kè mùu yie ndi yě mmù.

Otǎntì nè o yìè

⁷ Di mieke kòò mǎù mǎke otǎntì kòò kùútì yoo ò cǎmmù o wũǎ ke konnì kupaku ò bo ò nàké ke dǎ: Yàa kari kédia? ⁸ Ò báá ò nàké ke yí: Bénne kédeè kéceete a yààtì kètǎnni kè n duó nkè n di kédeè kǎa né na kédia? ⁹ Ò bo sǎnte otǎntì wenwe ò pī mǎè kpéi mmutǎmmù ò yě nwèè pīmmǎà? ǎ! ¹⁰ Di kpere me ndò nkè di pī mbè di duó mmù tǎmmù ke dèè di dǎ: Ti tú betǎmbè mbe cénke ke pī mmutǎmmù ti do dò nképī mmù.

Yesu miékùnnemè yekùò ntepítè

¹¹ Kè Yesu nkòri Sedisademmu, kèpèēté Sammarii nè Kadidee de tenké mánku, ¹² kéntati diheì marì kè yekùò ntepiútè kéténi kémaa nkécómmú, kèpiéké ke dò: ¹³ Okótì Yesu, ti kuó mmesémmè!

¹⁴ Kè Yesu nyè wùó, ké yè nàké ke dò: Kàtenè kébenke dimáà ikuó nùbè.

Kè yè nkérí kèmiété. ¹⁵ Be mieke kòo mǎu ya ò miétémè kéwète kèpoo nho nacèfòtè kénwétiní Yesu borè kénsāntí Kuyie, ¹⁶ ke yàà nínkóo Yesu ìikè, kòò dounnè mutōmmú. Sammarii kó diheì kou do nwe. ¹⁷ Kè Yesu ò beke ke dò: Dimǎu di í miétáà? Bètòbè bēwei né borè? ¹⁸ Be kòò mǎu í wētēni, fǝ nhopòò, kè fǝ mǎa wētēnǎa? ¹⁹ Kédeè kòò nàké ke dò: Íté kékò, a tákùmmè da dētému.

*Yesu wētiniémè kó tináàntì
(Wénté Matie 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Kè Fadisiǝbēe beke Yesu ke dò: Kuyie nkpààtiyuu yóó buoté ãmmònni? Kè Yesu bè tēnné ke dò: Kuyie nkpààtiyuu í yó nkériní ke feí kè bè di wúó. ²¹ Bè í yóó yǝ di bo diē nyoo ciē, Kuyie nkpààtiyuu bomu di cuokè.

²² Ò dèè mēmmē kénáké o tancóumbè ke dò: Yēwe kèrinímu di yóó wammú yèè mieke di bo yāmè Onitibire bá diyie dimáà di mē mbáá dè yà. ²³ Kè bè di náá nke tú: Ò bo diē nyoo ciē. Di báá kè kàte, di bá ndeiti de bíékè. ²⁴ Fetaafè ã míitémè kè dèē wenkoo ku nwetimǎnku nè kutékù Onitibire kó diyie dè yó mme ndò. ²⁵ Onitibire né dò nkéketé kéfǝtému mediè nkè di mmònni kǎbē ò yete. ²⁶ Dè do dǎò mē boti Nōwee kó dimònni, dè yóó mē ndǎò Onitibire bo nwētini dǎi mǎnni. ²⁷ Benitibè do yommu ke yǎ nke puokú, ke yenkú, kè Nōwee yàa tannè bātóò, kè fetadiēfēe kàtení, ké bè kùò bēmǎu. ²⁸ Dè do dǎò mē Dǎti kó dimònni dè yóó mē ndǎò. Benitibè do yommu ke yǎ, nke do nke fiiti, ke buotì, ke mǎa. ²⁹ Dǎti né yè dǎi mǎnni Sodammu, kè muhǎǎ nnè muhǎpòpùo kè dèē cútēni kēinkè, ké bè kùò bēmǎu. ³⁰ Dè yóó mē ndǎò Onitibire bo nkériní dǎi yiè nè de kpeti.

³¹ De yiè kè dè sǎ nwèè bo kudǎnkù ò báá yǝ ò bo cútēni kudieku ke túóté o kperē. Kè dè sǎ nwèè bo kupaku ò báá kò nteciētè. ³² Di báá yè ntii do tǎòkení Dǎti pokù. ³³ Wèè bo ndó kédeetè o fōmmu ò bo mù fétinne, kè wèè mù fétinne n kpéi kòò mù dēté. ³⁴ N di náámmu de kó keyènkè benitibè bèdébè bo nduó didǎu dimáà, kè bèe túóté omáà ke yóu otǎu. ³⁵ Benitipòbè bèdébè bo nwē nke naà nkè bèe túóté omáà ke yóu otǎu. [³⁶ Benitidaabè bèdébè bo nwē nke kúútí kè bèe túóté omáà ke yóu otǎu.] ³⁷ Kè Yesu tancóumbèe o beke ke dò: Ti Yiè ndè yóó dǎò òndè? Kòò bè tēnné ke dò: Dēcírè duó dè, timancònti yóó de ntíi.

18

Ti bo mbáámmè Kuyie nke ti kǎnti báá yǎrike

¹ Kè Yesu ndó ké bè benke be dōmmè kémbáá nKuyie nsǎà kè be kǎnti báá yǎrike, ké bè nàké dínáǎhǎntíri ke dò: ² Obeénti mǎu wèè do bo diheì marì, bá ò í ndé Kuyie, nhò mē nyí mbǎti òmǎu kpeti. ³ Kòò kúpokù mǎu bo de kó diheì kénkòri wèè beénti borè kòò báá nke tú: Ti púté mí nnè n kpantidèntǎu, ⁴ kényetíróo kè dè mboní kòò beénti dǎ: Bá n yí mē ndémè Kuyie ke í bǎti òmǎu kpeti, ⁵ m bo teennè we nkúpokù kòò cǎutè o kperē ke bá nkòriní sǎà ke n kǎónnè.

⁶ Kè ti Yiè mbéi nke dǎ: Keèné de kòò beénti yeiwe yǝ mù. ⁷ Di yèmmè né do nKuyie mbáá teenè ku kǎbe bèè kuò nkèyènkè nè kuyienǎa? Kù báá ǎte kù bo bè teennèmmè. ⁸ N di náámmu kù bo bè teennè bǎmbà. Onitibire né bo nwētini dǎi mǎnni dè bo nsǎ mbenitibè kpaá ke dè tǎǎ?

Fadisiǝ nè odǎmpóòcǎutiwè bè báámmè Kuyie

⁹ Kè Yesu náké dináaanhántíri terì bèè yèmmè do mbè wenni, ke senku betòbè be kpéi nke dò: ¹⁰ Benitibè bedébè beè do ta Kuyie ncifètè ke bo bántè Kuyie. Kòò mǎu tu Fadisiĩ, kòò tǎu tu odàmpòòcǎutíwè. ¹¹ Kè Fadisiĩ ncómmú ke báá nKuyie nke tú: Kuyie n da sǎntí n yí dònñèmbè betòbè bèè tú beyóóbè, bèè í dǎari a dómè, bèè dǎuti dǎutinè betòbè, n da sǎntí n yí dònñèmbè odàmpòòcǎutíwè yie. ¹² Nh ǎǎ boú dinùu kuce mǎdémè ndi seménni miéke, ke duò n kpere demǎu kó meyaatimè tepítè. ¹³ Kòò dǎmpòòcǎutíwè ncómmú mekpéémmè ke sǎĩ ke pǎi nho cǐncǐnni ke tú: Kuyie, nha n kuó mmesémmè mí nhonitiyeiwe! ¹⁴ Kè Yesu dǎ: N di náámmu de kóo niti do kǔnti kè Kuyie nhò wénkǔnnemu, kù me nyí nwénkǔnne Fadisiĩ, ke yé wèè bo ndéúkúnko omáà, Kuyie mbo ò kékúnne, kè wèè kékúnne omáà kùu ò déúkúnne.

*Bè do kǎrinnímè ibí Yesu borè
(Wénté Matie 19:13-15 nè Mariki 10:13-16)*

¹⁵ Kè benitibè nkǎrinnè ibí Yesu borè kòò bo ò kǎáké, kòò tancòumbè nyi bèti. ¹⁶ Kè Yesu ò yúní ke bǎi nke dǎ: Yóunè kè ibí nkǎrinní m borè bá nyi bètinè ke yé Kuyie nkpààtiyuu bomè bèè ò dònñè be kpéi nke. ¹⁷ N di náá mmómmuǎ nwe kòò niti í cǎuté Kuyie nkpààtiyuu debire kǎme o báá dì ta.

*Odapàà ntikpàti yie
(Wénté Matie 19:16-30 nè Mariki 10:17-31)*

¹⁸ Kè Sifube kóò niùti mǎu beke Yesu ke dǎ: Okóti sǎawè, n dò nkédǎǎ ba képétè mufòmmu mùu bo sǎǎ. ¹⁹ Kè Yesu ò beke ke dǎ: Ba nte kǎa n tú osǎawè? Òmǎu í wenni kè dè í tú Kuyie mmáà. ²⁰ A yǎmu ikuó ò tu a báá duónè a pokù yoo a dǎu í tú wè a báá kuǎ oniti, a báá yúúkú, a báá souté kécaàrè a kou tǎu yètiri, ndé a cice nè a yǎ. ²¹ Kè weè niti ò tǎnné ke dǎ: N dè dǎmmu demǎu nè m bíkembénti miéke. ²² Kè Yesu ti kèè kóò náké ke dǎ: Dǎmarè kpaá ke da dónnìmu, kǎte kéfítè a mǎke dè demǎu, képǎmmú becǐribè idiítí, a bo pétè kéĩnkè kó tikpàti, kékǎtení kè n tǔnnè!

²³ Ò kèè dìi mǎnni de kó tináantì kòò yèmmè caàrè ke yé ò do mǎkemè tikpàti mǎdiè. ²⁴ Kè Yesu yà o yèmmè cààrèmbè ke dǎ: Dè yóumu tikpàti yembè bo tamè Kuyie nkpààtiyuu miéke. ²⁵ Dè yóunèmu tikpàti yie nhò bo tamè Kuyie nkpààtiyuu ke pǎétè yòyó bo tamè feyárise kó mǎfiè.

²⁶ Bèè dè bo kè bè dǎ: Kè dè dò mmemme we mbo na kécooté? ²⁷ Kè Yesu bè tǎnné ke dǎ: Dèè yóunè benitibè dè í yóunè Kuyie. ²⁸ Kè Pierii ò náké ke dǎ: Nte ti yóumè demǎu ke da tǔnnè. ²⁹ Kè Yesu bè náké ke dǎ: N di náá mmómmuǎ nwe, kòò mǎu yóu o cǐfètè nè o pokù nè o yǎfũǎ kǎbe nè o yembè nè o bí Kuyie nkpààtiyuu kpéi ³⁰ ò yóó pétèmu meborime mie mmiéke kè dè nsũ, képétè mufòmmu mùu bo sǎǎ meborime mèè kpaaní me miéke.

*Yesu náké mè ò yóó kúmè kéyánté
(Wénté Matie 20:17-19 nè Mariki 10:32-34)*

³¹ Kè Yesu yú o tancòumbè tepítè nè bedébè kè bè náké ke dǎ: Ti kǎri Sedisademmu kè Kuyie mpǎānǎantì náammbè do wǎri tì Onitibire kpéi nkè tìi bo dǎǎ. ³² Bè bo ò pǎi nkéduó mbèè í tũ nKuyie, kè bè nhò dǎu, kòò sǎǎ, kòò sùu tinántũti, ³³ kòò puoti yedá, kédeè kòò kùu, diyie tǎānni yie kòò yǎnté.

³⁴ O tancòumbè me nyi mbanté ò bè náá nti kè tì mbè sùu, bè í mbanté ò tú mù.

*Yesu wéimmè kuyũ̀̀̀nkù makù Sedikoo
(Wénté Matie 20:29-34 nè Mariki 10:46-52)*

³⁵ Yesu tóónnè dii mǎnni Sedikoo kè kuyũḏnkù makù kàri kuce nùu kè móú, ³⁶ kékeè ditĩnni pēnkémè kébeke mùu dǎdri. ³⁷ Kè bè dǎ Yesu Nansarēti kou weè pēnké. ³⁸ Kè kùu pīēké kè dǎ: Yesu Dafiti kó debire n kuó mmesémmè!

³⁹ Bèè ni dēyìkè kè bè nkù kpànnè kè tú kùu cīēké, kè kù né dǎke pīēké kè dǎ: Dafiti kó debire n kuó mmesémmè!

⁴⁰ Kè Yesu cómmóo kéduó nkè bèe kù yúní, kòo kù beke kè dǎ: ⁴¹ A dǎ n da dǎo ba? Kè kù dǎ: Okótì, n dǎ kéwéntému. ⁴² Kè Yesu kù náké kè dǎ: Wénté, a tákùmmè da deetému.

⁴³ Kè kù pānkēe wénté kētũnnē Yesu kénsāntí Kuyie, kè ditĩnni ò yà kénsāntí Kuyie.

19

Sasee kó muceetimù kó tináaṇti

¹ Kè Yesu ta Sedikoo heì kémpēnké. ² Kè bedampóòcǎutibè kóo kótì mǎu dè bo, kòo yètiri tu Sasee, kòo mǎke o kperē mediè. ³ Kòo ndǎ kényà bè tu wè Yesu, ò mē nyí nna nè ditĩnni, kè yé ò tumè onitikũpúwe. ⁴ Kòo coké kēniitè, kédeke mutie mamù kè bo na, kè Yesu mpēnké kòo ò yà. ⁵ Kè Yesu tuakoo deborè kébóuté kè dǎ: Sasee cúténí mēcǎā! N dǎ nkébaté a cīētè nte yíe.

⁶ Kè Sasee cúténí mēcǎā nkóo cǎuténē diwèl. ⁷ Kè benitibèe dè yà kēnnáa nke tú: Ò kǎte kè baté onitiyeiwe cīētè.

⁸ Kè Sasee ncómmú ti Yiè nyìkè koò nàa nke tú: N Yiè m bo duó n kpàtì kó dikéè becīribè. Kè n do souté òmǎu kè di o kperē, m bo dè nhò yietí kénóó nkuce mēnàa.

⁹ Kè Yesu ò náké kè dǎ: Kuyie ndeetému te ncīētè kǎbe yíe, kè yé Sasee túmè Abarahammu yaabire. ¹⁰ Onitibire kǎtení kè wanti bèè feti bēmbē kè bo bè deetè.

Betāmbè bè do totí bè idíítí bē kó tináaṇti (Wénté Matie 25:14-30)

¹¹ Kè Yesu tóónnè Sedisadēmmu kè benitibè yēmmè ndǎ Kuyie kpààtiyuu auté kè bo tuakéní, kòo bè náké dináaṇhāntiri marì kè dǎ: ¹² Tekpàatibite matè tēè do iti kénkǎri diheì dētiri, kè bè bo ò pī ntikpàtì kòo wēténí. ¹³ Ò iti dii mǎnni kényú o tǎmbè ké bè duó mbá wè idíítí mediè nke dǎ: Mpeinkonè i kè nní nwētini. ¹⁴ O èi kǎbe mē nyí nhò dǎ, kòo íté kédeè kè bèe tǎnko benitibè kè bèe náké dē kó diheì kóo kpààtì kè dǎ: Ti í dǎ onitì yie nni ntú ti kóo kpààtì.

¹⁵ Kè bèe ò pī ntikpàtì kòo konní kényú betāmbè ò sòò duó mbè idíítí kè bo yà bè i pei mmèè botí. ¹⁶ Kòo ketiwèe kǎtení kè dǎ: Okótì, nte a sòò n duó nyìi díítí, né nte m pei nyi kuce tepíítè. ¹⁷ Kòo kpààtì ò náké kè dǎ: N da pénsiri a tú otǎnti sàawè nwe, wèè pī ndesámprávè kè dè wenni, nè dē kpéi m bo da duó nyehékè tepíítè kǎa nyè baké. ¹⁸ Kòo dérii kǎtení kè dǎ: Okótì, nte a sòò n duó nyìi díítí, né nte m pei nyi kuce mēnùmmù. ¹⁹ Kòo kpààtì ò náké kè dǎ: Baatè yehékè yēnùmmù. ²⁰ Kòo tǎu kǎtení kè dǎ: Okótì nte a díítí, n yì pǎũmmú kesǎnnē. ²¹ Kufōwáa nkùu sòò m pī kè yé a túmè onitiyonkuwe, kè tóú a í dǎu ndè, kè kǎu a í buotí dè. ²² Kòo kpààtì ò náké kè dǎ: Otǎnti yeiwe n yóó da bekenè a béi ntì ìnkè nke, a do yé kè do n tú onitiyonkuwe kè tóú n yí dǎu ndè, kè kǎu n yí buotí dè. ²³ A tũ nné na ndǎu n díítí tedíticīētè mieke kè n na nwētini kè sǎ nyi peité kè n túótè, kētúóténè ò peité. ²⁴ Kè Yesu deè kénáké bèè dè bo kè dǎ: Fietenè idíítí n sòò ò duó nyi kéduó nwèè kpeyi peité kuce tepíítè. ²⁵ Kè bèe ò tēnné kè dǎ: Okótì, ò die nke mǎkemmu idíítí kuce tepíítè. ²⁶ Kòo kpààtì bè náké kè dǎ: N di náámmu wèè mǎke bè yóó we nyíé, kè wèè kpa bèe fietē desámprávè ò mǎke dè. ²⁷ Kè n kpantídēntǎbè bèè do í dǎ n di tikpàtì pīmmúnni bē, ké bè kuó die n yìkè.

*Yesu kòrimè Sedisadεmmu**(Wénté Matie 21:1-11 nè Mariki 11:1-11 Isāā 12:12-19)*

²⁸ Yesu nàké mεmmε kédeè, kékété, kè ditīnni nhò tū nkòò kòri Sedisadεmmu. ²⁹ Ò tóónnè dii mōnni Betifasee nè Betannii Odifíè tārì také, kětō nho tancóumbè bèdébè ké dò: ³⁰ Kōtenè dihéi, dii mε mbo ti ìkè, di bo yà disāmmarimbii, òmòu mu nyí dèké di, kè di pītí, kè di di píté kékōtenení. ³¹ Kòo mòu di beke ké yī: Dè dōmmε kè di di pītírí? Di ò nàké ké dò: Ti Yiè nweè di dó.

³² Kè bèe kōte kénsó ndè mēnke do nhò do bè nàké ké yēmmε. ³³ Kè bè ndi pītírí, kè di yembèe bè beke ké dò: Dè dōmmε kè di pītírí disāmmarimbii? ³⁴ Kè bèe bè tēnné ké dò: Ti Yiè nweè di dó.

³⁵ Kè bèe di kōtenení Yesu borè kédátinné be yààti di ìnkè kòo deke. ³⁶ Kè bè nnenkù be yààti kuce ìnkè kòò kèrí. ³⁷ Bè tóónnè dii mōnni Sedisadεmmu kēncuti Odifíè tārì, kè diwèi pī nho tancóumbè kó ditīnni dimòu kè bè ndiè nke pīēkù ké sántí Kuyie mbè yà tii diētì kpéi nke tú: ³⁸ Ti da sántí, mesàà ní mbonè fí nwèè kéríní nè ti Yiè nkó diyètìrì, kunaatí mbo kéìnkè, kè Kuyie nyètìrì ndεu nè kéìnkè miεkoo.

³⁹ Kè Fadisīēbe mabè bo ditīnni miεke ké nàké Yesu ké dò: Okótì duó nkàa tancóumbèe cīéké. ⁴⁰ Kè Yesu bè tēnné ké dò: N di náámmu kè bè cīéké yetárè bo pīēké ké n sante.

Yesu kuómmè Sedisadεmmu èi kpéi

⁴¹ Ò tóónnè dii mōnni Sedisadεmmu èi ké di yà kékuó nke dò: ⁴² Sedisadεmmu kàa do mbanté Kuyie nda dónè kùu naatí, a mε nyí banté, dè kpaá ké da sōrinεmu yíe. ⁴³ Dε kó yεwe kpaanímu kàa dootitabè bo da cētinnε ké da pénné kudookōti ké da éūté tipūtì timòu, ⁴⁴ kēpōnte a èi bá bè báá súó nditārì marì kè di nnónke diteri ìnkè, kékuo a nītibè bεmòu, ké yé a í bantémε Kuyie nkōtení dii mōnni ké bo da dεeté.

*Yesu bètimè bepōtambè Kuyie ncīētè**(Wénté Matie 21:12-17 nè Mariki 11:15-19 nè Isāā 2:13-22)*

⁴⁵ Kè Yesu ta Kuyie ncīētè kēmbeti bepōtambè, ⁴⁶ ké bè nàa nke tú: Tì wārimu ké tú: Bè bo nyu n cīētè ké tú mubáámmu kpetε. Kè dīndi né tè dòò beyóóbè kó disòrì.

⁴⁷ Kè Yesu mbe tiε nyεwe yεmòu Kuyie ncīētè miεke, kè ikuó nīùbè kó bekótíbè nè ikuó wāàbè nè Sifubε kó bekótíbè kè bè nwanti ké bo ò kùo. ⁴⁸ Bè mε nyí nyà bè bo yīmε ké yé benītibè bεmòu do kēmmúmε ò tié nnε be yēmmε mεmòu.

20*Bè do bekεmè Yesu o wērimú bonní dè**(Wénté Matie 21:23-27 nè Mariki 11:27-33)*

¹ Kè Yesu ntiε mbenītibè Kuyie ncīētè miεke ké bè nàa nTináansààti, kè ikuó nīùbè kó bekótíbè nè ikuó wāàbè nè Sifubε kó bekótíbè, kè bèe kōtení diyìe marì, ² kóò beke ké dò: Nè òmmu wērimú mmu a dōrimè diε? We nduó nkàa dè dòòrì? ³ Kè Yesu bè tēnné ké dò: M múnke yóó di beke tīmatì ntì. ⁴ We ndo tōnní Isāā kòo nhāà bàtémμù? Kuyie naa, kè benītibè?

⁵ Kè bè nnáá mbεmáa ké tú: Kè ti yī: Kuyie nkuu ò tōnní ò bo yī: Ba nkpéi né te kè ti í ò tá. ⁶ Kè ti mε nyī: Benītibè bèe ò tōnní. Bè bo ti búótí yetárè kékuo, ké yé benītibè bεmòu yēmε Isāā tūmε Kuyie mpāānāāntì náāntò nwe.

⁷ Kè bèe ò tēnné ké dò: Ti í yé wèè ò tōnní. ⁸ Kè Yesu dò: M mε mmúnke báá di nàké nè mùu wērimú mmu n dè dòòrinémε.

Betōmbè yeibe kó medonnimè

(Wénté Matie 21:33-46 nè Mariki 12:1-12)

⁹ Kè Yesu yíe bè ké nàké dináan̄hantírì marì ke dò: Onitì mǎu weè do fííkú detie, mbè dǎðrinè dèè kó yebe menaà, mbè túmè diféè, kébannè betōmbè, kékote kupòðkù kémante. ¹⁰ Yetebe bi dii mǎnni, kòo tǎ n̄ho tǎnni bèè bàa kupaku be borè, kè bè bo ò duónko o kó yetebe. Bèè bàa kupaku kè bèe puotí otǎnti kóò bèti o n̄ou sitetìrì. ¹¹ Kòo yíe kètǎ n̄hotǎnti tǎu, kè bèe ò puotí kóò sǎmmú, kóò bèti o n̄ou sitetìrì. ¹² Kòo yíe kètǎnko otǎanwè kè bèe ò puotí kékoute koute kóò bèti. ¹³ Kè kupaku yiè ndò: N né bo yíme? Ke yóu ke dò, m bo tǎ m bire móm̄m̄m̄nde kè dè yèmmè bè bo dè depe. ¹⁴ Bèè bàa kupaku bè yaní dii mǎnni o bire ke né nàké bemáa ke dò: Ntenè wèè yóó tieke kupaku, ti ò kùnè ké kù tieke, ¹⁵ kóò pǐ nkéyennè kupaku mǎnku kékuo. Kè Yesu dò: Kupaku yiè mbo bè dǎò ba de mǎnni? ¹⁶ Ò bo kotení kékuo de kó benitibè kéanné betabè o paku.

Bè kèè dii mǎnni de kó tináan̄ti ke dò: Kuyie mbáa dè tǎnì! ¹⁷ Kè Yesu bè wènté kébéi nke dò: Kè tii né wǎri ke tú:

Bèè maà bè dootóo dii tǎrì,

dii naá ndipũ kó ditǎrì,

tì benkú ba?

¹⁸ Wèè bo do de kó ditǎrì ñnkè ò bo kéété kéété, kè di do wèè ñnkè dii ò nante nante.

Ti bo duómmè Sesaa o kperè kéduó nKuyie nku kperè

(Wénté Matie 22:15-22 nè Mariki 12:13-17)

¹⁹ Kè ikuó niúbè kó bekótibè nè ikuó wǎabè nwanti ke bo pǐ nYesu ke né yote ditǎnni. Bè do bantému ke dò nYesu anté bembe de kó dináan̄hantírì. ²⁰ Kè bèe tǎatè benitibè kè bè ndò mbè tu benitisàabè ke bo dii nYesu, kéyà bè bo ò pǐnnè o náan̄ti mieke kéduó kumàndáa. ²¹ Kè bèe ò beke ke dò: Okóti ti yému ke dò nha tú wèè naá ntimóm̄m̄nti ke tiè nweti weti, ke í yíèkù òm̄u bá kòò tu wè ke benkú Kuyie nkó kuce ke tũ ntimóm̄m̄nti. ²² Dè wenni ke dò ntí nyietì dàmpòò okpàati dièwè wèè bo Odommàa, kè ti bá nyietì?

²³ Kè Yesu banté bè dómè kóò dii nke dò: Benkenè fedífè fèmaà kè n yà. Kè bèe ò duó nkòo bè beke ke dò: ²⁴ We nte diyuu dii nnè diyètìrì dii ndèè wǎri fè ñnkè? Kè bèe ò tén̄né ke dò: Sesaa, okpàatidièwè wèè bo Odommu.

²⁵ Kè Yesu bè nàké ke dò: Duónnè tũnké Sesaa o kperè, kéduó nKuyie nku kperè.

²⁶ Kè dèe bè di bè í nyà bè bo ò pǐnnè ti benitibè ìlkè, kéyóu ke dò yúóó.

Dipopuò í bo kéñkè

(Wénté Matie 22:23-33 nè Mariki 12:18-27)

²⁷ Kè Sadiusĩbe bèè í yie mmukúkéyántímù bomè, kè bèe kotení Yesu borè kóò beke ke dò: ²⁸ Okóti, M̄yiisi kó ikuó tú kòo niti ku ke yóu o pokù bá debire í bo, o nantèe ò tǔóté kòo peité ibí kè ìi sǎoté wèè ku o cǐètè. ²⁹ Kè diyǎfũ marì kabè né mbo bèyiekè, kòo ketiwèe puoke kékú bá debire í bo. ³⁰ Kòo nantèe tǔóté de kóò kúpokù ke múnke kú, bá debire í bo. ³¹ Kè bè mme nh̄o ke yàa tuokenè oyienwè bá debire í bo. ³² De kó difǎnkúò kè de kóo nitipòkù kú. ³³ Mukúkéyántímù yiè be we nyóó nte de kóò nitipòkù, bem̄u bè m̄e nh̄o puokem̄mu.

³⁴ Kè Yesu bè tén̄né ke dò: Di mmǎnni kó benitibè puokúmu ke yenkú, ³⁵ bèè bo mm̄annè kéta meborime m̄èè kpaanì, bèè yóó yánté kéta meborime pammè mieke bè í yóó mpuokú bè m̄e nyí yóó nyenkú. ³⁶ Bè ténke í yóó kú, bè yóó ndonnè Kuyie ntǎrè nye, kéntú Kuyie mbí, ke yé bè kúm̄mu ke yánté. ³⁷ Kè

tii tu mukúkéyántímù kpèti. Məyiisi do béimmu ò yà dìi mǝnni difāpèù kè dì cǝú nkòo yú Kuyie nke dǝ: Kuyie, Abarahammu nè Isaki nè Sakǝbu bè tǝ nkù.

³⁸ Kuyie nyí tú bǝcírìbè kǝku ke yě kunku borè bè í kúmè.

³⁹ Kè ikuó wǝǎbè mabèe béi nke dǝ: Okóti a nǎké kè dè wenni.

⁴⁰ Bè tǝnke í ndǎátí kòò beke tǝmatì.

Yesu Odǝtíwè nè dǎfiti

(Wénté Matie 22:41-46 nè Mariki 12:35-37)

⁴¹ Kè Yesu bè beke ke dǝ: Benitìbè bo yǝme ke dǝ Kirisi tú Dǎfiti yaǎbire?

⁴² Dǎfiti mǝmmuǝ do béimmu Yesǎǎ mpátíri mieke ke dǝ: N Yìè nKuyie nnǎkému n Yìè nke yǝ: Nkari m bakù yóú. ⁴³ Kè n yǎà dǎ duǝnnè a kpantídèntǝbè kǎa bè cùùti. ⁴⁴ Kè Dǎfiti do ò yu ke tú o Yìè, nho Yìè mbo yǝme kéwǝte kǝntú o yaǎbire?

Yesu nǎkémè benitìbè ke tú bè ndake ikuó wǝǎbè kpéí

(Wénté Duku 23:1-36 nè Mariki 12:38-40)

⁴⁵ Kè benitìbè bǝmǝu nkémǝú Yesu náǎntì, kòò nǎké o tancǝumbè ke dǝ:

⁴⁶ Daatenè ikuó wǝǎbè kpéí bèè ò ndó kénhǎ yeyaǎbòrè diǝyè ke centi kè benitìbè bo mbè dǝú nke bè sǎntí yaárè mieke, ke ò ndó yekàrè dǝyìlkè kpɛye titíintouti mieke nè yekàrè kǝtiyè yebaa mmieke. ⁴⁷ Ke fekù bekúpobè kpɛɛ, ke ò mbǎá nKuyie nkè dǝe mǝnte, ke bo ndò mbè wenni, Kuyie mbo bè bekénè kè dè ncǎá nke yóù mǝdiè.

21

Okúpocǝrì kó dipǎnni

(Wénté Mariki 12:41-44)

¹ Kè Yesu mbo Kuyie ncǝtèè mieke, kéwénté kéyà tikpàti yembè pǎǎmmè Kuyie nyidiítí ke ǎǎ ndibuu mieke, ² kéyà okúpocǝrì mǝu pǎmè mǝdítíbii mǝdémè mǝè í tǝòke dǝmarè. ³ Kè Yesu béi nke dǝ: N di náá mmǝmmuǝ nwe okúpocǝrì yie nweè ǎnnè kè dè pǝtè betǝbè bǝmǝu. ⁴ Ke yě betǝbè ǎǎmè ke suǝmmu mǝdiè, wenwe nè o cǝtì mieke kòò ǎnnè ò do mǝke ì ke bo dinè.

Yesu nǎkémè Kuyie ncǝtèè kó mupǝmmù kpéí

(Wénté Matie 24:1-2 nè Mariki 13:1-2)

⁵ Kè Yesu tancǝumbè mabè nnǎá Kuyie ncǝtèè maá mǝè botí nè yetárè wenniye nè bè pǎmmú tii sǎtì te kpéí. ⁶ Kè Yesu bǝ nǎké ke dǝ: Dǝ kó yewe kpaanǝmu, kè di mǝ nwùó ndè, ditǎri marì í yó nkpaá nǝnké diteri ìnkè dǝ mǝu dè bo duó.

Yesu nǎkémè o wǝtimù kpéí

(Wénté Matie 24:3-14 nè Mariki 13:3-13)

⁷ Kè bèe beke Yesu ke dǝ: Okóti dè yóó tuǝkení òmmǝnni? Ti yóó yà ba kébanté ke dǝ ndè auténí? ⁸ Kè Yesu bè tǝnnè ke dǝ: Nyénè kòò mǝu bǎá di souté ke yě benitìbè péu kǝrinímè ke yóó nsoú nke tú bè tu Kirisi, dè tǝòkenǝmu ke dǝè, di bǎá bè tǝnnè. ⁹ Kè di kèè dìi mǝnni kè bè náá mmudoò kpéí nnè tikpàti kó mufèè, kufǝwǎa mbǎá di pǝ, dǝè dǝ nkéketé kǝtuǝkení, dè né mu nyí yó ntú kumǎnku.

¹⁰ Ku mbotí bo íté kénkpannè kutèkù, kè di ñkpààtiyuu íté kénkpannè diteri.

¹¹ Kè kǝtenkè nsǎnti mǝdiè nkè mumǝmmú yǝimuu tanní tipíiti timǝu nè yekòbè kè dǝmarè yǝire ndǝori kéìnkè nè yebenkùye cǎnyè. ¹² Bè yóó keté ke di pǝmmúmu, ke di fǝũ, nke di kǝtenè titíintouti, ke di kpétinné, ke di duó mbekpààtibè nè kùmandǎàbè di tú mǝè kpéí n kǝbe. ¹³ Nè mǝè mieke nke di yóó namè ké bè nǎké n kpéí. ¹⁴ Nyénè ke níi bǎá niité kénwǎa ndi bii yóó nǎké tì kéyè.

¹⁵ Ke yě mǝi yóó di duǝmmè tinǎǎnti nè mǝcìi, bá di kpantídèntǝu mǝu bǎa na

ké di baàní, yoo wèe tì yete. ¹⁶ Di yembè nè diyǎfǎ kǎbe nè di cǎpɛɛtitǎbè nè di nǎpobè bè bo di fíítí kǎkuǎ bɛsũkùbè. ¹⁷ Benitibè bɛmǎu bo ndi ní ndi tú mǎè kpéí n kǎbe. ¹⁸ Di yǎ kó kuyùrikù kùmáà mɛ mbáá feti. ¹⁹ Ntǎínè, mɛmɛ di bo namè kédɛɛtɛ di fòmму.

Sedisadɛmmu kó mupòmму

(Wénté Matie 24:15-21 nè Mariki 13:14-19)

²⁰ Kè di yà dii mǎnni kè behǎǎpǎmbè cǎèɛɛ Sedisadɛmmu, di banté ke dò nho pǎntimù muù duunní. ²¹ Kè dè sǎ mbèè bo Sudee bèe coké kédɛke yetǎrè, kè bèe bo Sedisadɛmmu miɛke bèe yè, kè bèe bo dɛpaa mbè báá konní diheì. ²² Kuyie nkó tiyǎiti kó yewe nye, kè dè bo dǎò tì wǎri ke yǎmmè. ²³ Dè bo nyóùnè benitipòbè bèe bo mpúó nnè bèe tǎ ibí, ke yé mɛyɛncǎàrimè diemè yóó mbomè dɛ kó diheì miɛke kè Kuyie mmiɛke ncóú ndɛ kó kubotí. ²⁴ Bè bo kuǎ bɛmabè nè disie, kǎpǎmmù bɛtǎbè kè bèe naá nyibotí imǎu kó tidaatì, kè bèe í tú Sifubɛ kè bèe pǎnte Sedisadɛmmu kédéítɛ, kè dè mɛ ndò nke kǎmmúnè dɛ kó mǎfiè mbo deèmmè.

Mɛdǎòrimè mǎè yóó dǎò kè Yesu né wǎɛni

(Wénté Matie 24:29-31 nè Mariki 13:24-27)

²⁵ Dɛ mǎnni dɛmarè cǎnnè bo ndǎori, diyie nè otǎnkù nè siwǎǎ dɛ ìnkè, dǎmǎèrì kó kunampoo nè o kó kutoweku bo nte kè yebotè yemǎu yǎmmè cǎàrè. ²⁶ Kufǎwaá ndiekù bo pǎ mbenitibè nè dǎè dǎòrì dɛ kpéí, nke yé siwǎǎ diesi yóó sǎntèmè. ²⁷ Dɛ mǎnni kè bèe yà Onitibire, kè dè cutiní yewetè miɛke nè muwǎrimù diemù nè tikpetì. ²⁸ Kè dɛ kó mɛdǎòrimè keté dii mǎnni di tǎnke bá nsǎ, cǎtinne di yǎmmè ke yé Kuyie nyóó di dɛɛtémè bàmbà.

Dǎè benkú ke dò nYesu wǎtimù tǎóní

(Wénté Matie 24:32-35 nè Mariki 13:28-31)

²⁹ Kè Yesu bè nǎké ke dǎ: Wénténè fikie kó detie nnè detie nterè dɛ kó mɛdonnimè. ³⁰ Kè dè bité dii mǎnni di ã bantému ke dò ndiyǎ tǎónní. ³¹ Mǎè botí nku kè di yà dii mǎnni dɛndɛ kó dimáà di banté ke dò nKuyie nkɛpǎàtiyuu tǎónní. ³² N di náá mmǎmmuǎ nwe benitibè bèe fòu di mmǎnni bè í yóó kú bɛmǎu, kè dè mu nyí tuǎkení. ³³ Kǎìnkè nè ketenkè dè bo pǎɛtɛ, n náànti mɛ mbáá pǎɛtɛ bitì.

Ti bo nwúómmè ke báá nKuyie

³⁴ Ndakenè kè dɛ kó diyie bá nyóó tuǎkení ke sǎ ndi bo yebaa mmiɛke ke yǎ ke muǎ, nkè kutenkù kuu nkó iyentotí di na, kè di di dǎɛtɛ, ³⁵ ticùǎtì ã pǎ mmèè botí sinǎ dɛ kó diyie yóó mɛ ndǎɛtɛ kutenkù kumǎu kǎbe. ³⁶ Nwúónnè ke báá nKuyie nsǎ kǎmmǎke muwǎrimù kǎna kǎyenténè dǎè kó dimáà yóó tuǎkení, kǎna kǎcómму Onitibire ìkè.

³⁷ Kè Yesu ní ntũ nke tiè mbenitibè Kuyie ncǎɛtè miɛke ke yàa kǎte kǎyie Odifiè tǎri ìnkè. ³⁸ Kè benitibè ní pike cutɛ Kuyie ncǎɛtè, ke bo keè o tié.

22

Sudaasi do dǎmè kǎfítɛ Yesu

(Wénté Matie 26:1-5 nè Mariki 14:1-2 nè Isǎa 11:45-53)

¹ Kè dè nkɛpǎ yewe sǎmpó kè pǎèbè bèe í kǎɔrenè mutie mùu muuti kó dibanni bè tú di diyentébannii tuǎkení, ² kè ikuǎ niùbè kó bɛkótibè nè ikuǎ wǎǎbè nwanti bè bo yǎmè kǎ kuǎ Yesu, ke né ndé benitibè. ³ Dɛ mǎnni kè dibǎò ta Sudaasi Isikadiyoti Yesu tancóumbè tepíítè nè bédébè kóò mǎu. ⁴ Kòo kǎte kǎyà ikuǎ niùbè kó bɛkótibè nè ikuǎ wǎǎbè kǎ bè nǎké ò yóó yǎmè, kè bèe pǎ nYesu. ⁵ Kè dǎè bè

narikε kε bε dō bε bo ò duó nyidíítí. ⁶ Dε mōnnì kε Sudaasi n̄wanti ò bo ȳmε kε bεε p̄i n̄Yesu bá dīt̄nnì bá nyé.

Yesu do yēmmè bēē bēnné diyentébanni kó mudii
(Wénté Matie 26:17-25 n̄ Mariki 14:12-21 n̄ Isāā 13:21-30)

⁷ P̄ēēbē bēē í kōorenē mutie mùu muuti kó dibannii, bē ǝǝ fié dīi yīē ipe diyentébanni kp̄éí nkε dīi tuōkení. ⁸ Kε Yesu t̄ǝ m̄Pieri n̄ Isāā kε bε nāké kε dō: Kōtenē kébēnné diyentébanni kó mudii kε tí di. ⁹ Kε bεε ò beke kε dō: A dō tí mù bēnné dε? ¹⁰ Kōo bε tēnné kε dō: Kōtenē dihei, di bo conē onitidōu mōu kōo tō didūu n̄ menie, nkε dí ò tūnne. ¹¹ Kōo ta dē dí nāké dε kó tēčīētē yīē nkε dō: Okótì tu yé ò yóó di kùu dieku mieke diyentébanni kó mudii n̄ o tancóumbē? ¹² Ò bo di benke kudieku diekù makù kudànkù ìnkε kε kù tūnte páíí, dēnde di yóó bēnnémē diyentébanni kó mudii.

¹³ Kε bεε kōte kēnsō ndē dō nhò do bē nākémē, kε bεε bēnné diyentébanni kó mudii.

Mudii sààmù kó ikuó
(Wénté Matie 26:26-30 n̄ Mariki 14:22-26 n̄ 1 Kōdenti 11:23-25)

¹⁴ Dē tūōke dīi mōnnì Yesu n̄ o t̄ǝrē kε bε nkari kε yo. ¹⁵ Kε Yesu nāké o tancóumbē kε dō: N dō n̄ n̄ yēmmē mēmōu ndi, mí nnē dīndi tí wēnné kēdi diyentébanni dīi nkó mudii, kε n̄ né na kēfēūtē. ¹⁶ N di náá mmómumu nwe n̄ ténke í yóó mù di kε diyentébanni kó mēbenkùmē í dōò kε Kuyie nkānne ku kpààtiyuu.

¹⁷ Ò yī mēmme kētúótē fēbòòfē kēsānte Kuyie nké bε duó kε dō: Ntonē kēyā dimōu. ¹⁸ N di náámmu n̄ ténke í yóó yā fīnyī bε kó menaà, kε Kuyie nyāa kannenē ku kpààtiyuu.

¹⁹ Dε kó difōnkùò kε túótē p̄ēē, kēsānte Kuyie, kóo wérí kε bε duó nkε dō: Die ndēē benkú m̄ pāmē n̄ kōnti di kp̄éí, ñdōarinē dε, kε denniní n̄ kp̄éí.

²⁰ Kε bεε di kēdeē kōo túótē fēbòòfē kε bε duó nkε dō: Fε mbòòfē fēē benkú n̄ yīī mmēē yó ntemē kε metaummē pāmmēē dōò. ²¹ Wēē yó n̄ fītē ò mē nkākēmu die nti yo ndē. ²² Onit̄bire yóó kúmu kēndōnnē tì wārimē dε kp̄éí, wēē mē mbo dē fītē ò bo yà.

²³ Kε bε mbékú betōbē kε tú, ti mieke we mbo dōò mē kó kubotí?

Kuyie nkpatì cāānnēmu kutenkù kp̄eti

²⁴ Kε Yesu tancóumbē ñnēi kε bo yā wēē yó mbē baké. ²⁵ Kε Yesu bε nāké kε dō: Yebotē kó bekpààtibē bēē yē fēũnko, bēē baké yebotē bēē duó nkε bε bē yu kε tú mēsàà ndōòribē. ²⁶ Di kperε í dō nké mmē ndō, wēē kōtí wē ndō di kóo sām̄p̄òu, wēē baké kōò ndō ndi kóo tōnti. ²⁷ Wēē kàri kε yo nnē wēē ò duó mmudii, bε we ndeunē otōu? Wēē kàri kε yo nweē í dēuà? M bo di cuoké kε dō nwēē duó nwēnwe mudii. ²⁸ Di tú bēē wēēri bēmbε kε m̄ bonē n̄ fēūtīmē mēmōu mieke. ²⁹ N cice n̄ duómmu dikpààtiyuu kε m̄ bo na kε di ndi duó. ³⁰ Di yó nyommu kε yā, n̄ kpààtiyuu mieke kékari yekpààtikàrē, kēbekēnē Isidayεeribe kó iwuō tēp̄ítē nē idēl.

Yesu nākémē Pieri ò yóó ò nēnnimē
(Wénté Matie 26:31-35 n̄ Mariki 14:27-31 n̄ Isāā 13:36-38)

³¹ Kε Yesu nāké Simōo kε dō: Simōo, Simōo, dibōò yāūtēmu dinūu kε bo da mēērē bē ǝǝ mēērēmē mēdibii nké mē bāte nē tifēnti. ³² Kε m̄ bāntē Kuyie nha kp̄éí nkε dē bo yie nkāa tákùmē báá bonke. Kāa wēte kε fīkú dīi mōnnì a kpénkūnne a kōbe.

³³ Kè Simṣo ò nàké ke dò: N Yiè, kè bè bo ti wēnné kékpetínné n yiemmu, kè dè me ntú mukũũ nni mmu tí kú. ³⁴ Kè Yesu ò tēnné ke dò: Píeri n da náámmu tekote bo nyóó kuó nkàa nēnnimu kuce mētāāti ke tú a í n yé.

Yesu náámmè o tancòumbè ke tú bèe báátí

³⁵ Kè Yesu bè beke ke dò: N di tṣ ndii yiè bá di í ntò idíítí, di í ntò yeyòrè di í ntò tinεùtì, kè dèmarè di dóntáà? Kè bè dò: Áà, dèmarè í ti dònté.

³⁶ Kòo bè nàké ke dò: Di mmònni náke kè wèè mòke idíítí we nyi tṣ, kè wèè mòke diyòrì kòo ndi tṣ, kè wèè í mòke disiè wèè fíté o yaàbòrì kédonté disiè. ³⁷ N di náámmu tii wàri n kpéi ntì dò nkédòdumu. Tii tu: Bè ò wēnnénè benitiyeibe, ti me nhauté ke bo dòdumu.

³⁸ Kè bèe ò tēnné ke dò: Ti Yiè nte yese yèdèè, kòo bè tēnné ke dò yè sànnèmu.

Yesu báámmè Kuyie nkòo biεtimèe naá mmeýĩ

(Wénté Matie 26:36-46 nè Mariki 14:32-42)

³⁹ Kè Yesu íté ke tó ndeètì Odifiè tārì, kòo tancòumbè nhò tũ. ⁴⁰ Kòo tuòke kè bè nàké ke dò: Mbáánnè Kuyie nkè mesòummè báá di na.

⁴¹ Kékenté kè dè mmannè a bo dootémè ditārì, kòo nínkóo kémbáá nKuyie nke tú: ⁴² N cice kàa dó a n détinne febòòfè fie, dè bá ntú mii kó medókùmmè dṣṣ a kōme mee dṣṣ. [⁴³ De mōnni kè Kuyie ntōnni marìi cúténí kēĩnkè kóò kpénkūnnε. ⁴⁴ Kè Yesu yèmmè cààrè mediè nkòo mbáá nKuyie nè o wērimú mumṣu, kòo biεtimèe naá mmeýĩ kéndóú ketenkè.]

⁴⁵ Ò bántè dii mōnni Kuyie nkédeè kéwētení o tancòumbè borè, ke nsó mbe yèmmè cààrè, kè bè yè nke duó. ⁴⁶ Kòo bè beke ke dò: Di yè nke duómaà? Íténè kémbáá nKuyie nkè mesòummè báá di na.

Bè dómè képĩ nYesu

(Wénté Matie 26:47-56 nè Mariki 14:43-50 nè Isāā 18:3-11)

⁴⁷ Yesu kpaá ke me nnáá nkè diĩnni marìi tuòkení kè Sudaasi, Yesu tancòumbè tēpíitè nè bèdébè kóò mṣu, di ni, ke tósonní Yesu borè ke bo ò ɔrí. ⁴⁸ Kè Yesu ò nàké ke dò: Sudaasi, a bo ɔrímu Onitibire kè dè fitáà?

⁴⁹ Bèè neiné Yesu kè bèe yà dèè yóó dṣṣ kóò beke ke dò: Ti Yiè, tí kpannè ti seà?

⁵⁰ Kè be kóò mṣu kpatε disiè kéhei nkédate ikuó niùtì diεwè kóò tōnti toò youri. ⁵¹ Kè Yesu dò: Yóunè memme. Kékááké de kóò niti toò, ké di miεkūnnε, ⁵² kédeè kénáké ikuó niùbè nè bèè bàa Kuyie ncīètè be kó bekótíbè nè beheikènkótíbè bèè kàtení ke bo ò pĩ nke dò: Di kàtenéní yese nye nè ipààti ke dò n tú onitikòutàà? ⁵³ Nh ɔṣ ndi bonèmu yewe yemṣu Kuyie ncīètè miεke bá di í m pĩ. Di kó dimōnni dii tũke díndi nè dibiiñni kóò kpààti.

Píeri nēnnimè Yesu

(Wénté Matie 26:57-58, 69-75 nè Mariki 14:53-54, 66-72 nè Isāā 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Kè bèe pĩ nYesu kékətenè ikuó niùtì diεwè cīètè, kè Píeri ntũ nke díetirì. ⁵⁵ Ke sṣ mbè tũtì muhāā nke iiri kudànkù cuokè, kè Píerii karoo be borè. ⁵⁶ Kòo nitipotōnti mṣu ò yà, kòò kàri muhāā ntaké, kòo mme nhò wùó nkébéi nke dò: We nnitì do neínèmu Yesu.

⁵⁷ Kè Píerii nenni ke dò: Onitipòkù, n yí ò yé.

⁵⁸ Kè dèe yíé sámpó kòo tṣu mṣu ò yà, kébéi nke dò: A tú be kóò mṣu nwe, kè Píerii ò tēnné ke dò: N yí ò wēnnè.

⁵⁹ Kè dèe yíé kéməntoo sámpó tewebiètè mēmáà tēmè kòo tṣu mṣu béi nke dò: Mómumuə nhonitì yie ndo ò neínèmu, ò tú Kadidee kou nwe. ⁶⁰ Kè Píerii ò tēnné ke dò: N yí yé a dó ké n náké tì. Ò kpaá ke me nnáá nkè tekoteε kuó. ⁶¹ Kè ti Yiè

nwēēte kēwénté Pieri, kòo dentení ò do ò nàké ti ke dò: Tekote bo nyóó kuó nkàa nenni kuce mètāāti ke tú a í n yé. ⁶² Kè Pierii yè kénkuò tinonnieti.

Bè do daúmè Yesu koò puotì

(Wénté Matie 26:67-68 nè Mariki 14:65)

⁶³ Bèè bàa Yesu kè bè nhò daú koò puotì, ⁶⁴ ke nùí kǎá nho ìkè kuyààkù ké nhò bèkù ke tú: Náké wèè da poté.

⁶⁵ Koò sǎá nyēsǎambè tēyè péu.

Bè bekénèné Yesu kubeéndieku kudiekù

⁶⁶ Kè dēe wenté kè diheì kó bekótíbè nè ikuó nùbè kó bekótíbè nè ikuó wǎǎbè, kè bèe tíí nkékatèné Yesu kubeéndieku diékù, ⁶⁷ kòò beke ke dò: Kè fǒò tú Kirisi a ti nàké, kòò bè tǎnné ke dò: Bá kè n di nàké di í yóó yie. ⁶⁸ Kè m me ndi beke tìmatì di í yó n tǎnné. ⁶⁹ Onìtìbire bo kari yíe Kuyie mmuwērímú mumou yíe mbakù you.

⁷⁰ Bèmou kè bè dò: A tũ ntú Kuyie mBire ndaà? Kòò dò: Di ti mbéi, n de n tú.

⁷¹ Kè bè dò: Ti né tǎnke baa ònti ti kèemu ti mómmǎmbè ò béi nti nè o nùu.

23

Bè kòtènnèné Yesu Pidati borè

(Wénté Matie 27:1-2, 11-14 nè Mariki 15:1-5 nè Isǎa 18:28-38)

¹ Kè bèe íté bèmou kékátèné Yesu Pidati borè, ² ké nhò wátìrì ke tú ò sukii benitìbè mbè kè bè bo yete okpààti, ke bè nàá nke tú bè bá nyietì dàmpòò okpààti dièwè Sesaa, ke yu omáa ke tú Kirisi okpààti.

³ Kè Pidatii ò beke ke dò: Fǒò tu Sifube kóò kpààtàà? Kòò tǎnné ke dò: A ti mbéi.

⁴ Kè Pidatii nàké ditǎnni nè ikuó nùbè kó bekótíbè ke dò: N yí yà onitì yie nkó meyei.

⁵ Kè bè nyetíróo ke tú: Ò sukii benitìbè mbè kè bè bo yete okpààti. Ò dè keté Kadidee nwe ke ta Sudee omou ke tũkenèní diè.

Pidati dúmmè Yesu Edoti

⁶ Pidati kèè dìì mǎnni Kadidee kó diyètìrì kébeke ke dò: A tú Kadidee kou nweà?

⁷ Ò kèè dìì mǎnni Yesu túmè Kadidee kou kóò duónko Edoti, ke sǎ nhEdoti bo Sedisadèmmu de kó yewe. ⁸ Kè Edotii yà Yesu kè dēe ò narike mediè nke yé ò do yomè o kǎme, kéndó wèe dǎò tidièti kòò yà. ⁹ Kòò biéké Yesu tináaǎnti péu ò me nýí nhò tǎnné tìmatì. ¹⁰ Kè ikuó nùbè kó bekótíbè nè ikuó wǎǎbè ncómmú ke wátìrì Yesu mediè. ¹¹ Edoti nè o kó behǎǎpǎmbè kè bè nhò daú, koò sǎá, kóò dàtǎnné diyaàbòrì sààrì, kēwēte kóò duónko Pidati. ¹² De kó diyìè Edoti nè Pidati kè bèe narike ke do sǎ.

Bè fǔimmè Barabaasi ke baaké Yesu kudapǎātí

(Wénté Matie 27:15-26 nè Mariki 15:6-15 nè Isǎa 18:39-19:16)

¹³ Kè Pidatii tíí nyikuó nùbè kó bekótíbè nè diheì kó bekótíbè, ké bè nàké ke dò: ¹⁴ Di kòtènni onitì yie m borè ke tú ò sukii benitìbè kè bè bo yete okpààti kpeti, kè nh ò biéké di ìkè m me nýí yà ò càke mù. ¹⁵ Edoti me mmúnke í yà o yei mmamè ke wēte ke wè nni nduǎnni, ò tũ nýí dǎò meyei mmamè mèè bo nte kè ti ò kùu. ¹⁶ M bo dúó nkè bèe ò puotí kè nh ò fǔi.

[¹⁷ Bá dìì yentébanni Pidati do ò ndò nké bè fǔi nkukpetínkù kùmáa ndi.]

¹⁸ Kè bèe pǐéké bèmou ke dò: Kuò onitì yie nké fǔi Barabaasi.

¹⁹ (Bè do yete okpààti kpeti nti kè dikpànni ǎnné kè Barabaasi kuò onitì kè bè nhò kpeti.) ²⁰ Kè Pidati ndó kǎfǔi nYesu, ke yíé kǎbéinné ditǎnni. ²¹ Kè ditǎnni dǎke pǐéké ke dò: Baaké we kudapǎātí! Baaké we kudapǎātí!

²² Kè Pidatii wēte kébéi nkuce metáámmè ke dò: Ò dòò òmmè yei? N yí yà ò cààrèmu mùù bo nte kè ti ò kù. M bo duó nkè bèe ò puotí kè nh ò fī.

²³ Kè bè nyetíróo ke pīēkù ke tú: Baaké we kudapāātí, baaké we kudapāātí! Kè be toweku dake déukú kóò na. ²⁴ Kè Pidatii yóu kényie mbe kpeti, ²⁵ kéfī mbe do yete okpààti kpeti kè dikpànni ānné kè wèe ku oniti kè bè nhò kpetí, ké bè duó nYesu kè bè bo ò dòò bè ò dónèmmè.

Bè do kōrinèmmè Yesu ke bo baaké

(Wénté Matie 27:32-44 nè Mariki nè 15:21-32 nè Isāā 19:17-27)

²⁶ Kè bè nkōrinè Yesu ke bo baaké, kéconè Simō Sidenni èi kóò niti mōu kòò kūntiní kupaku, kè bèe ò pī nkóò tou nkudapāātí, kòò nkù tō ke tū nYesu.

²⁷ Kè ditīnni ò urí, kè benitipòbè méi méi ke kuò nho kpéi. ²⁸ Kè Yesu wēte kè bè nàké ke dò: Sedisadèmmu kó benitipòbè bá nkuònnè n kpéi, pètínke nkuònnè dimáa kpéi nke nè di bí kpéi. ²⁹ Ke yé yewe kpaanímèmu kè bè bo yí dè ínaati sihāūnsi, bèe í pié, bèe í yāā nyibí. ³⁰ De mōnni benitibè bo nnáa nyetāre ke tú: Duónèní ké ti yāke! Ke náa nsitāā ke tú: Tí kāānnè. ³¹ Kè bè dōòri mie nkudóu kusūūkù, kukperíkù kperè bo ndòmmè?

³² Kè bèe kōtenèní benitikòbè bèdébè, bè yóó wēnnénè bè Yesu kéku. ³³ Bè tūðke dii mōnni dibòri marì bè tu dii Kodikotaa (dèe tu kuyukóū) ké de mbaaké Yesu nè benitikòbè bèdébè, yie nho bakù yóu, otòu kucānku. ³⁴ Kè Yesu béi nke dò: N cice cīē mbe bè í yé bè dōòri dè.

Kè tihāāpònti tāā tété kētoté o yààti. ³⁵ Kè benitibè ncómmú deborè koò wùò nkè Sifube kó bekótibè nhò daú ke tú: Wenwe wèe deetè betòbè, kòò mēnke tú Kirisi nwe, Kuyie ntāātè wè wèe deetè omāa.

³⁶ Kè tihāāpònti múnke nhò daú, ke tóonko kóò duó mmenéyāā nke dò: ³⁷ Kāa mēnke tú Sifube kóo kpààti nwe, deetè amāa!

³⁸ Kè bèe wāri tedabēetè ke dò: Yie nwee tu Sifube kóo kpààti. Kédanne kudapāātí yómmè.

³⁹ Bèe nitikòbè bè ò wēnnénè bè ke baaké kè be kóò mōu nhò daú ke tú: Fōò baa tú Kirisāa? Deetè amāa ke né ti deetè.

⁴⁰ Kòò tōu ò kpannè ke dò: A baa dé Kuyie naa? Fō nnè we di bo difòtìrì dimáa ndi. ⁴¹ Tínti dòò mèe yei mmānnè bè ti kuomu, wenwe me nyí dòò meyei mmamè, ⁴² kédeè kénáké Yesu ke dò: Kāa wētení dii mōnni a kpààtiyuu mieke a nyé n kpéi. ⁴³ Kè Yesu ò nàké ke dò: N da náa mmómmu nwe, a bo nni mbonè yie ndiwèihèi mieke.

Yesu kūū nkó tināahti

(Wénté Matie 27:45-56 nè Mariki 15:33-41 nè Isāā 19:28-30)

⁴⁴ Diyiè dó kécómmú dii mōnni yeyo kè dèe biitoo ketenke kemou kémbi, kētuakenè tewebiètè mētāāti. ⁴⁵ Bá diyiè ténke í nná kè Kuyie ncīètè kó kuyààkùu kēté ku cuokè. ⁴⁶ Kè Yesu pīēké ke dò: N cice nh ānné m mād a nou mieke nke.

Ò béi memme kédeè kētōte. ⁴⁷ Kè Odommu kabe kó kuhāāpònkùu yà dèe dòò kēsāntè Kuyie nke dò: Oniti yie mmēnke í dòò meyei mmamè.

⁴⁸ Bèe do kōtení muwéimù, bè yà dii mōnni dèe dòò kè be yèmmèe càarè kè bè ncīèrì ke pī mpī mbe cīncīrè nè meyencaàrimè. ⁴⁹ Bèe yé Yesu nè benitipòbè bèe do ò ncītinè nè Kadideení kè bè ncómmú mekentímè ke wúó ndèe dōòri.

Bè kūnnèmmè Yesu

(Wénté Matie 27:57-61 nè Mariki 15:42-47 nè Isāā 19:38-42)

⁵⁰ Oniti mōu wèe do bo dibeéntīnni mieke kè bè ò tu Sosefu, kòò tú onitisàu ke dōòri Kuyie ndó dè. ⁵¹ Wenwe do í yie nho kabe kpeti, ò me nyí nkaké bè tì dōòri dè, ò do tú Adimatee èi kou nwe, ke baa Kuyie nkpààtiyuu. ⁵² Kòò kote kémōo

Pidati dinùu ke bo kũnné Yesu, ⁵³ kóó cũũnní kudapãátí, kóó pũũ nkuyaàsàakù, kédóú nkufõti miεke bè do keú kù dipèrì ìnkè, bá bè mu nyí nkù kũnné òmòu. ⁵⁴ Dè do tú Sifube kó teom̃pùtè ketírí kùu yuoku nku, kè dè né bo wenté kè tè mbo.

⁵⁵ Bèè nitipòbè do neinèní Yesu Kadidee, kè bèè neinè Sosefu káyà kufõti nè bè ò dóú mmèè botí, ⁵⁶ kéwēte kékò nkédòò mekùò nnè tũdààrí, kénhompù teom̃pùtè yiè ikuó yēm̃mè.

24

Yesu yāntémè

(Wénté Matie 28:1-10 nè Mariki 16:1-8 nè Isāā 20:1-10)

¹ Dīmáàsì kó dikũnweñnì sèl kè benitipòbè nkòri kufõti ke tò mekùò mmèè kòkénè tũdààrí bè dòò mè, ² kénsó nditárí dii do poke kufõti di pòòte. ³ Kè bèè ta bá bè í nyà ti Yiè nYesu. ⁴ Kè dèè bè di, kè bèè yà benitibè bèdébè kè bè dàátí tiyaápéítì kè tì m̃ièti. ⁵ Kè kufõwaa mpĩ mbenitipòbè kè bè nsĩĩ nsĩĩ, kè de kó benitibèè bè beke ke dò: Dè dòmmè kè di waa nwèè fòu becírìbè miεke? ⁶ Ò í kpaá diè nhò yāntému, dentenèní ò sòò di nàké tì ò kpaá dii m̃nni Kadidee ke dò: ⁷ Bè bo pĩ Onitibire kédúò mbèè í tũ nKuyie nkè bèè ò baaké kudapãátí ìnkè kòo yānté diyìè tǎǎnni yiè.

⁸ Kè bèè dentenì Yesu sòò bè nàké tì, ⁹ kéwēte kékò nkénáké Yesu tancòumbè tepítè nè omáà nè betòbè. ¹⁰ Maari Makitadaa kou nè Isanni, nè Maari Isaku yō, nè benitipòbè tòbè bèè do tì nàké Yesu tancòumbè. ¹¹ Kè Yesu tancòumbè yēm̃mè ndò mbè í yē bè náà ntì ntì bá bè í ntì tǎ. ¹² Kè Pierii coké kékote kufõti késíéké, káyà tiyààtì bè sòò ò pũũ ntì mǎà, kénwētini ò kòbe borè, kè dè ò di nè dèè dòò de kpéí.

Yesu benkemè omáà bèè kòri Emayuusi

(Wénté Mariki 16:12-13)

¹³ De kó diyìè kè Yesu tancòumbè bèdébè nkòri teheitè matè bè tu tè Emayuusi, nè Sedisadεmmu kè dè m̃òke cidòmétiribè tepítè nè omáà, ¹⁴ kénkérí ke náante dèè dòò. ¹⁵ Bè náante m̃εmmè kè Yesu bè ñnte kè bè ñnéí. ¹⁶ Kè d̃emare né nkānké be nuò nkè bè í nna kóò banté. ¹⁷ Kè Yesu be beke ke dò: Dí náá mba nkpeí?

Kè bèè cómmóò kè bè yēm̃mè cààrè. ¹⁸ Bè tu wè Kedeopaasi kòò ò tēñné ke dò: F́s̃ nwe amáà wèè bo Sedisadεmmu ke í yē dèè dòò ye ñwe miεke. ¹⁹ Kè Yesu beke ke dò: Ba ndòò? Kè bè dò: A í kèè tii tũðkení Yesu Nansareti kou, wèè tu Kuyie mpāānāantì náantò ke d̃òri tidietì ke náá nkòò náantì m̃òke muwērímú, Kuyie nnè benitibè kè dè yéà? ²⁰ Kè ikuó niùbè nè diheì kó bekótibè kè bè ò pĩ nke yē mbèè ò kùò, ke dúò nkè bè ò baaké kudapãátí. ²¹ Ti yēm̃mè do dò nweè yóó d̃εtè Isidayεeribe! Yíe nwe diyìè tǎǎnni nè dè dòòmè. ²² Kè ti kó benitipòbè mabè pìke cùte ke kòte kufõti ke wētení ke nàké kè dè ti di, ²³ ke yē mbè í ò yà ke yà Kuyie ntōrè, kè yè bè nàké ke tú ò yānté. ²⁴ Kè ti kòbe mabè kòte kufõti ke s̃s̃ ndè dò benitipòbè do tì nàkémè, bè me nyí ò yà.

²⁵ Kè Yesu dò: Díndi benitibè bèè dónté meyēm̃mè ke í cǎà di bo ntámè Kuyie mpāānāantì náambè nàké tì. ²⁶ Kirisi do í dò nkéféũté m̃εè botí ke né na kédεukaà?

²⁷ Kédeè ké bè nàké Kuyie nnāantì tii wàri M̃oyiisi kó yepáte nè Kuyie mpāānāantì náambè kp̃eye, ké bè nàké tim̃ou tii wàri ò kpéí.

²⁸ Bè t̃óónnè dii m̃nni bè kòri tèè eitè kè Yesu dòò kéndò nhò pēnké. ²⁹ Kè bèè yete ke dò: Yóu kè tí yié nkè diyìè dèèmu, kè keyènkè bìiri.

Kòo yie nkè bèe ta kébáté. ³⁰ Bè yóó di diì mǎnni kòo túóté pǎé, késǎnte Kuyie, nkóò wérí ké bè duó. ³¹ Dè mǎnni kè dèe bè wenke, kè bèe ò banté ke né ò mǎntóo. ³² Ké n náá mbemáá ke tú: Dè do í dò muhǎá mmamù cóú nti miéke ò ti náánnè diì mǎnni kuce ke ti benkú Kuyie nnáàntàà?

³³ Kè bèe pǎnke íté kéwǎte Sedisademma kénsó nYesu tancóumbè tepíítè nè omáà nè betǎbè kè bè tikú. ³⁴ Kè bèe bè nàké ke dò: Mómмуo ti Yiè nyǎntému ke benke omáà Simǎo.

³⁵ Ké bè nàkénè tii dòò bè kèrí diì mǎnni nè bè ò bantémè ò wéú diì mǎnni pǎé.

Yesu benkemè omáà o tancóumbè

(Wénté Matie 28:16-20 nè Mariki 16:14-18 nè Isǎa 20:19-23 nè Yesu Tǎrè 1:6-8)

³⁶ Bè kpaá ke me nnáá nkè Yesu cómmóò be cuokè ke dò: Kunaatí ndi bonè!

³⁷ Kè kufǎwáá mbè pǐ nkè be yèmmè ndò ndibòò marì ndi. ³⁸ Kè Yesu be beke ke dò: Di kǎmbùùti duònè ba? Dè dòmmè kè di í tá ke dò mmí nwe? ³⁹ Wénténè n nou nè n naàcèi, mínwe m mómмуo, n káákénè kǎyà, dibòò marì í mǎke tikǎnti di me nwúó nkè m mǎke tì.

⁴⁰ Ò bǎi mmemme ké bè benke o nou nè o naàcèi. ⁴¹ Kè diwǎi bè pǐ mbè né mu mbáa í ntá ke dò nweñwe, kòo bè beke ke dò: Di í mǎke dǎmarè kè n diáà?

⁴² Kè bèe ò duó ndiyǎnkéè diì ǎú. ⁴³ Kòo di cǎuté kǎcǎáké be ìikè. ⁴⁴ Kédeè ké bè nàké ke dò: N sòò tì ndi náá, n kpaá di bonè diì mǎnni ke tú: Tii wǎri n kpéi Mǎyiisi páte miéke nè Kuyie mpǎánáànti náam̀bè kó yepáte miéke nè yesǎa nkpeye miéke tì dò nkédòòmu.

⁴⁵ Memme kòo bè duó mmecii nkè bè bo banténè tii wǎri, ⁴⁶ ké bè nàké ke dò: Tii wǎrimu ke tú Kirisi dò nkéǎǎtému, kè bèe ò kùò, kòo yǎnté diyie táánni yiè. ⁴⁷ Kè Kuyie nnáànti nàké kéketénè Sedisademma nè ibotí imou miékoo. Kè benitibèe banté be yei nkéceete kè Kuyie mbè cǎé. ⁴⁸ Di dè yǎmu ke dò nkénáké di yà dè. ⁴⁹ Né nkpaánè diè nSedisademma kè n di duó nkǎnkè kó muwǎrímú n cice yǎ nhò yóó di duó mmù.

Yesu dèkemè kǎnkè

(Wénté Mariki 16:19-20 nè Yesu Tǎrè 1:9-11)

⁵⁰ Kè Yesu deè ké bè kǎtenè Betannii bíékè, kéyoute o nou be ìnkè ké bè pǎ mesàà. ⁵¹ Ò bè pǎa ndiì mǎnni mesàà nkéité kǎndeètì kǎnkè. ⁵² Kè bèe nínkú, kóò sǎnte kéité nè kuyènaatí kéwǎte Sedisademma, ⁵³ kémbo Kuyie ncǎètè sǎa ke sǎnti Kuyie.

Isāā wārimè Tináansààtì Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Yesu tancóumbè tɛpíítè nè bɛdébè kóò mɔ̀u bè tu wè Isāā Sebedee kó debirɛ. Weè Isāā weè wāri Tináansààtì kó dipátíri kòo náàntì yuu tú: Benìtibè banté kɛ dɔ̀ nYesu weè tu Kirisi Kuyie mBirɛ. Kè bèè dè yie mbèè pété mufòmму mùù bo sǎǎ. Isāā weè mǎa nàkè kɛ ìkú Yesu kó yetannò ò do náá nyè kɛ tú: Míi tu timómmanti kɛ tú kucɛ nè mufòmму. Isāā nàkèmu o pátíri mièkɛ tidietì Yesu dɔ̀ tì, dèè benkú Yesu túmè Kuyie mBirɛ. Dɛ kó dipátíri dii nàkè kɛ bàtɛ mɛborimɛ mamè tináansààtì kó yɛpátɛ tɛyè í nàkémè. Kéndònnè mupotúòmù mùù do ānné Kanaa, Nikodemmu kɔ̀temè kɛyà Yesu, Sammarii kóo nitipòkù nè Yesu bɛ kó tináantì, bè pɛité wèè nìtì kòò tu kuyǔǔnkù o kó tináantì.

Di mpátíri náàntì duó kɛ dòmmè

1. Bè tu wè tináantì ò tùótémè tinitikǎntì 1:1-14
2. Isāā-Batiisi nàkémè Kuyie mBirɛ kpéí 1:15-34
3. Kuyie mBirɛ benkémè dɛ wǎrímú 1:35-12:50
4. Kuyie mBirɛ benkémè dè dómè benìtibè nè dɛ tómmú mièkɛ 13-17
5. Kuyie mBirɛ duómmè demǎa kè bè dè kù 18-19
6. Kuyie mBirɛ yǎntémè kébenkɛ demǎa 20-21.

Bè tu wè Tináantì weè tu kuwenniku

¹ Kuyie nyóó dɔ̀ kútenkù bè tu wè Tináantì kòò bomu, kɛ bonè Kuyie nke tú Kuyie. ² Bè tu wè Tináantì ò do bonèmu Kuyie nkù yóó dɔ̀ dii mǎnni kútenkù. ³ Kuyie nwe ndònnè dèè kó dimǎa bo demɔ̀u, demarè í dɔ̀ kòò kpa. ⁴ Mufòmму do bo weè mièkɛ, kè dɛ kó mufòmму tú kuwenniku kɛ mí benìtibè. ⁵ Kuwenniku mímu dibìnni mièkɛ bá dibìnni í na kɛ kù dàtínné.

⁶ Kuyie ntǎnnímu onìtì mɔ̀u kòo yètìrì tu Isāā, ⁷ kòò kǎtení, kɛ nàkè benìtibè kuwenniku kpéí kè dè bo yie nkè bèè kè kǎntǎ kuwenniku. ⁸ Isāā do í tú o mómму nkuwenniku, ò do kǎtení kɛ bo nàkè kuwenniku kpéí nke. ⁹ Dɛ kó kuwenniku kù mǎa do tú kuwenniku mómmonku, kù kǎtení kútenkù kɛ mí benìtibè bɛmɔ̀u.

¹⁰ Bè tu wè Tináantì ò do bomu kútenkù, Kuyie nwe ndònnè kútenkù, kútenkù mɛ nyí ò banté. ¹¹ Ò kǎtenímu o nìtibè borè, bá bè í ò cǎuté. ¹² Bèè mɛ nhò cǎuté kòò tá, ò bè duómmu muwǎrímú kè bè naá nKuyie nkó ibí. ¹³ Kuyie nyí bè pɛité onìtì pɛímè kù bè duó mmufòmму pammù mmu.

¹⁴ Bè tu wè Tináantì weè naá nhonìtì kɛ kǎtení tì borè kɛ tǎnì mɛsàa nnè timómmanti, kè tì yà o kpetì o cìcɛ Kuyie nhò duó ntì wenwe wèè bo omǎa.

¹⁵ Isāā do náá nweè kpéí nke tú: Ntɛnè, n di náá nke tú wèè n tǔnni, ò n kpeñnèmu, ò do yó mbo kè m mu nyí bo.

¹⁶ Weè tì duó ndemɔ̀u, kɛ tì duó mɛsàa mmebotí mɛbotí. ¹⁷ Mɔ̀yiisi weè tì nàkè Kuyie nkó ikuó kè Yesu tì tǎnì Kuyie nkó mɛsàa nnè timómmanti. ¹⁸ Òmɔ̀u í yà Kuyie, ku Birɛ dèè bo demǎa, kɛ kù bonè dèè tɛ kè tì kù yǎtɛtɛ.

Isāā-Batiisi kó mutómmú

(Wénté Matie 3:1-12 nè Mariki 1:1-8 nè Duku 3:1-18)

¹⁹ Ntɛnè Sedisademmu èi kó bekótibè do tǎnni ikuó niúbè nè Defilɛ Isāā borè, kè bèè beke Isāā ò tú wè, kòò bè tǎnnè tì. ²⁰ Ò do í bè sǎnnɛ, ò do bè nàkèmu mpáíí kɛ dɔ̀: Míi í tú Kirisi. ²¹ Kè bè dɔ̀: A tú we náke? A tú Edii nweà? Kòò dɔ̀: N yí tú Edii. Kè bè dɔ̀: A tú Kuyie mpǎánáantì náantò nweà? Kòò dɔ̀: Ǔ. ²² Dɛ mǎnni

kè bè dò: A né tú we? Ti náké kè ti kò nkénáké bèè ti tōnní. ²³ Kè Isāa bè nàké ke dò: Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò Esaii do náá mmú kpéi nke tú: Onìtì mōu kó metammè péú díkpáa mieke ke tú: Tūntenè ti Yìè nkó kuce.

²⁴ Bè do tōnní bè Isāa borè bè do tú Fadisīēbe mbe. ²⁵ Kè bèe wēte kóò beke ke dò: Kàa í tú Kirisi, a me nyí tú Edii, a me nyí tú Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò, dè nè dōmmè kàa āā bàtémmù? ²⁶ Kè Isāa bè tēíné ke dò: Mí ndi āā bàtémmù nè menie mme, òmōu nè bomu di cuokè di mu nyí yé wè. ²⁷ Ò n tūnnímu m me nyí tūòke m bo ūtémè o neùtì kó mutáá.

²⁸ Demōu memme dè do dōori Betannii nwe Suditēē kó kukó nyàa Isāa do āā dè bàtémmù.

Isāa-Batiisi nàkéme Yesu kpéi

²⁹ Kè dēe wenté kè Isāa yà Yesu kòò kèríní kòò béi nke dò: Ntenè Kuyie mpebii dii dèi benitibè kó meyei. ³⁰ N di náá nweè kpéi nke ke tú wèè n tūnní, ò n deunèmu, ò do yó mbo kè m mu nyí bo. ³¹ M mómumu ò do í ò yé. N né kàtení ke āā benitibè bàtémmù nè menie mme kè dè bo yie nkè Isidayeeribe ò banté.

³² Kè Isāa béi nho kpéi nke dò: N yà Muyaánsààmù cùténí mēmmē kēīnkē ke dōnnē dikpetinónkperi ke cōmmú o īnkē. ³³ Nh 35 í nhò yé Kuyie nkùu n tōnní kè nh āā bàtémmù nè menie, kuù n nàké ke tú kè n yà kè Muyaánsààmù cùténí wèè īnkē, wèè yóó nhāā bàtémmù nè Muyaánsààmù. ³⁴ N de nyà ke náá nke tú ò tu Kuyie mBire.

Yesu yumè o tancóumbè kètibè

³⁵ Kè dēe wenté, kè Isāa wētení ò wee borè nè o tancóumbè bèdébè. ³⁶ Kè Yesu mpēnké kòò ò yà ke dò: Ntenè Kuyie mpebii.

³⁷ Kòò tancóumbè bēdēē keè ò béi ntì, kētūnne Yesu. ³⁸ Kè Yesu wēēte kēyà bè ò tūmmè ké bè beke ke dò: Di wanti ba? Kè bè dò: Okótì, yé a ā dè? ³⁹ Kòò dò: Kàtenní kè di bo yà nh ā dè.

Kè bèe kote kēyà ò ā dè, ké nhò bonè de kó diyìè. Dè do sǝ ntewebiètè puotì mēnaà ndi kuyuoku.

⁴⁰ Simōo Pieri nantè Āntidee, wèè do tú bèè do kèè Isāa béimmè kētūnne Yesu be kóò mōu. ⁴¹ Kè Āntidee mǎánè o kóo kótì Simōo kòò nàké ke dò: Ti yàmu Kirisi, Kuyie ntāāté wè,

⁴² kóò niitè Yesu borè kè Yesu nhò wùò nkébéi nke dò: A tú Simōo nwe Sonaasi kó debire, di mmōnnì bè bo nda yu ke tú Sefaasi, dèè tu: Ditārì.

Yesu yumè Fidipu nè Natannayēri

⁴³ Kè dēe wenté kè Yesu nkōri Kadidee kéconè Fidipu kóò nàké ke dò: N tūnne.

⁴⁴ Fidipu do tú Betisaidaa eì kou nwe, bè peité dè Āntidee nè Pieri. ⁴⁵ Kè Fidipuu mǎánè Natannayēri kóò nàké ke dò: Ti yàmu Mōyiisi nè Kuyie mpāānāaṅtì náam̄bè bè nàké wèè kpéi, Yesu Nansareti kou Sosēfu kó debire.

⁴⁶ Kè Natannayērii ò beke ke dò: Dēmarè sààrè bo na kēyēnnì Nansareti miekaà? Kè Fidipuu ò tēíné ke dò: Kàtení kēyà.

⁴⁷ Kè Yesu yà Natannayēri kòò kèríní kòò béi nke dò: Isidayēri mómumu ntú yie, ò í mǎke siyáàbìsì. ⁴⁸ Kè Natannayērii ò beke ke dò: A n yǝtè de? Kè Yesu dò: N do da yàmu a kari dii mōnnì dityuu, kè Fidipu mu nyí da yu. ⁴⁹ Kè Natannayēri dò: Okótì, a tú Kuyie mBire nde, Isidayēribe kóo kpààtì. ⁵⁰ Kè Yesu dò: N da nàké mēē kpéi nke tú n da yà, a kari dii mōnnì dityuu, dè te kàa tá a bo yà dēmarè dierè dèè pēētè die. ⁵¹ Mómumu nwe n di náámmè di bo yà tiwetì kpetémè kè Kuyie ntōrè dèkù ke cuutiní Onitibire īnkē.

2

Yesu dɔ̀̀ tìi dieti ketiti

¹ Kè dè mmàke yewe yètāāti kè mupotúòmù bannii ānné Kanaa, Kadidee kó kutempē nkè Yesu yō ndè bo. ² Kè bè múnkē yú Yesu nè o tancòumbè dè kó mupotúòmù banni. ³ Kè mēnaà ndeè kè Yesu yō ò nàké ke dò: Mēnaà òndónté. ⁴ Kè Yesu ò nàké ke dò: N yō, fíṣṣ bá n nàké n dò nké dɔ̀̀ tì! M mōnni mu nyí tùḡke.

⁵ Kòo yō nàké betōmbè ke dò: Kòò di nàké tì, di tì dɔ̀̀ timou.

⁶ Ke sṣ nsicee dè bo sikuò, bè maánè sì yetārè, Sifube do ṣṣ uté sì mēniē nkéhóunè bēmáà kébántè Kuyie. Bá tē, tē do bo mbo dítiribè tekòutè (100). ⁷ Kè Yesu nàké betōmbè ke dò: Píennè sicèe sii mmēniē.

Kè bèe sì piē nféi fēi. ⁸ Kòò dɔ̀̀: Yēntēnè di mmōnni kéduó nwèè ni dibanni kó mutōmmú.

Kè bèe ò duó. ⁹ Kòo yááké mēniē mmèè naá mēnaà, nhò í mbanté dè kó mēnaà nyēnni dè, kè betōmbè biē mē nyé ke yé bèe dómè dè kó mēniē. ¹⁰ Wèè ni dibanni kòo yú wèè tóú o pokù kóò nàké ke dò: Betōbè ṣṣ keté kótóti mēnaà mmèè naati mēmme kè benitibè muó nke deè bè né totí mēè í naati mēsàà nkè fí ndēntēnē mēnatimè!

¹¹ Dè kó tidiēti Yesu dɔ̀̀ tì Kanaa, Kadidee kó kutempē mmieke, tìi tú tiketiti, ò dɔ̀̀ tì, ke benke ò kpeñnīmè, kòo tancòumbè dakee nhò tá.

¹² Dè kó difānkúò kè Yesu kòte Kapennaummu nè o yō nè o neí nè o tancòumbè ke dò yewe sámpó.

Yesu do bètimè bepótambè Kuyie ncīètè mieke

(Wénté Matie 21:12-13 nè Mariki 11:15-17 nè Duku 19:45-46)

¹³ Sifube kó dibanni bè tu di diyentébanni kè dii tóónnì kè Yesu kòte Sedisadēmmu, ¹⁴ kényà benitibè kè bè fiiti inàake nè ipe nè sinónkpeé Kuyie ncīètè kó kudānkù mieke nè bēdíticeetibè kè bè kàri tábùribè také. ¹⁵ Kòò dɔ̀̀ kuhōū didaū, ké bè bèti bēmou nè be nàake nè be pe ke díe bēdíticeetibè díítí kébuó mbe tábùribè, ¹⁶ kénáké bèe fiiti sinónkpeé ke dò: Túótēnè di terè kényè, di báá dɔ̀̀ n cice cīètè kupotáá nkpete.

¹⁷ Kòo tancòumbèe dentení tìi wàri ke tú: N Yìè nKuyie n dómu a cīètè kè dè n tuò mmuháá nkōme.

¹⁸ Kè Sifube ò beke ke dò: Dɔ̀̀ tidiēti matì kè tí banté ke dò nha mōke kuce ke bo na kédɔ̀̀ a mē ndɔ̀̀ dè.

¹⁹ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Pōntēnè Kuyie ncīètè kè n wēte ké tē maá yewe yètāāti mieke. ²⁰ Kè Sifube dò: Tínti maá Kuyie ncīètè tē yēbie nsipísìnàà nè yēkuò kè fí nné bo tē mmaá yewe yètāāti miekaá?

²¹ Yesu do náá Kuyie ncīètè kpéi nke yē nho mómmuó nwe. ²² Yesu yānté dii mōnni kòo tancòumbèe dentení ò sòò tì béimmè, kényie nKuyie nnáahtì tìi wàri, nè Yesu nàké tì.

Yesu yémè tìi bo onitì yèmmè mieke

²³ Yesu bo dii mōnni Sedisadēmmu diyentébanni kè benitibè péuu yà ò dɔ̀̀rì tìi dieti ké nhò tá. ²⁴ Yesu mē nyí mbè tá ke yé ò yémè be yèmmè bēmou. ²⁵ Dè do í dò mbèe ò nàké onitì dòmmè, ò do yēmu nè omáà tìi bo onitì yèmmè mieke.

3

Yesu nàké tìi Nikodēmmu

¹ Onitì mōu wèè do bo Fadisīēbe kó fēnafē mieke, kòo yetirì tu Nikodēmmu, kòò tu Sifube kóò kótì. ² Kòo kòte keyènkè makè Yesu borè kébéi nke dò: Okótì,

ti yēmu ke dō nKuyie nkuù da tōnní kàa bo ti náké ku náàntì, ke yé òmòu báa namè kédòò a mè ndòòrì tì diètì kè Kuyie nyí ò bonè. ³ Kè Yesu ò náké ke dō: N yóó da náké timómmonti nti, kè bè í peité onìtì mepàmmè ò báa na kéyà Kuyie nkpààtiyuu. ⁴ Kè Nikodemmu dō: Bè bo yīme kéwēte képeité onitikótì? Ò bo na kéwēte kéta o yā pautì kè bèe ò peitáa? ⁵ Kè Yesu ò tēnné ke dō: Timómmonti nti n da nàkémè, kè bè í peité onìtì nè menie nnè Muyaánsààmù ò báa na kéta Kuyie nkpààtiyuu miéke. ⁶ Onìtì peité wè tu onìtì nwe kè Muyaánsààmù peité wè tu Muyaánsààmù kou. ⁷ Dè báa da di n da nàkémè ke tú: Di dō mbè di peité mepàmmè. ⁸ Kuyaakù ò nfuuti kù dō kèè bíékè nkè, kàa yo kù nampúmè, a me nyí yé kù iténí dè yoo kù kòrì kè. Muyaánsààmù peité wè o kperè me ndò. ⁹ Kè Nikodemmu dō: Dè yóó yīme kédòò? ¹⁰ Kè Yesu dō: Fó nwèè tu Isidayεεribe miéke ikuó wāàbè kóo kótì a í tì yéà? ¹¹ N da náa mmómmuò nwe: Ti náa ti yé tì nti nè ti yà tì, di me nyí dō ké tì yie. ¹² Kè n di náa kutenkù kpeti kè di í tá, di bo yīme kéntá n di náa ndì mōnni kéĩnkè kpeti? ¹³ Òmòu í dèke kéĩnkè kè dè í tú Onìtibire, dèè cùténí kéĩnkè. ¹⁴ Mōyiisi do cònné mèè botí femátiwàáfè dikpàa miéke, mèè botí nku bè yóó baakémè Onìtibire kudòú kécónné. ¹⁵ Dè mōnni bèè ò tá kè bè mmòke mufòmму mùu bo sàà. ¹⁶ Ke yé Kuyie mmènke dōkemè kutenkù, ke duōnni ku Bire dèè bo demáa, kè bèè dè tá bè báa kù, bè mmòke mufòmму mùu bo sàà. ¹⁷ Kuyie nyí duōnni ku Bire kè dè bo bekénè kutenkù, kù dè duōnni kè dè bo kù deetému. ¹⁸ Wèè tá Kuyie mBire kù báa ò bekénè, wèè me nyí dè tá kù ò bekénè ke deetému, ke yé ò yetemè Kuyie mBire dèè bo demáa. ¹⁹ Nte Kuyie mbeénti tú tì: Kuwenniku kōtenímu kutenkù kè benitibè dōke dibìnni kè dè pēēté kuwenniku, ke yé be dōòrimè tumè meyeime. ²⁰ Wèè dōòrì meyei nhò í dō kuwenniku, ò ò mbo dibìnni miéke nkè, ò dōòrì mèè yei nyàa bo feitè mèè kpéi. ²¹ Wèè me ndòòrì dèè wenni ò ò mbo kuwenniku miéke nkè kè benitibè bo yà ò dōòrimè Kuyie ndó dè.

Yesu nè Isāā-Batiisi

²² Yesu nè o tancóumbè kè bèe kote Sudee kó kutempè nkè dō yewe sámǎpó kòo àà benitibè batémmù. ²³ Dè mōnni kè benitibè péu nkòrìní Isāā borè kòò bè àà batémmù Enò, Sadimmu také, ke yé menie ndè sūmè. ²⁴ (Dè mōnni kè bè mu nyí kpetínné Isāā.)

²⁵ Sifu mōu nè Isāā-Batiisi tancóumbè kè bè nnei Isāā àà wèè batémmù kpéi. ²⁶ Kè bèe kote kénáké Isāā ke dō: Okótì, nè wè di sòò bo Suditēē kó nyàa, a sòò náa nwèè kpéi, weè àà batémmù kè benitibè bemòu kòrì o borè. ²⁷ Kè Isāā bè tēnné ke dō: Onìtì mōke dè Kuyie nkuù dè nhò duó. ²⁸ N sòò di nàkému weti weti ke dō: Mī í tú Kirisi, Kuyie ntāāté wè, n niiténí ke bo náké o kpéi nkè. ²⁹ Onìtì ò ntóu o pokù kòo népo còmmú ke yo o tammè kè dè ò naati mèè botí, n kperè me ndo. ³⁰ Ò dō nkéndéúkúmu kè n kékú.

Kéĩnkè kou nè ketenke kou de kó tináàntì

³¹ Wèè bonní kéĩnkè weè baké demòu, wèè bo ketenke kòò tu ketenke kou, ke náa nketenke kó tináàntì. Wèè bonní kéĩnkè weè baké demòu. ³² Ke náa nhò kèè tì nè ò yà dè Kuyie mborè, òmòu me nyí tì yie. ³³ Wèè tì yie nhò bantému ke dō nKuyie ntú timómmonti kòku nku. ³⁴ Kuyie ntōnni wè weè náa nku kpeti ke yé Muyaánsààmù ò piékémè ke í mōke kumànkù. ³⁵ Kuyie ndómu ku Bire, ke dè duó ndemòu kè dè baké. ³⁶ Wèè tá Kuyie mBire ò mōkemè mufòmму mùu bo sàà, kè wèè í tá Kuyie mBire ò báa mù pèté, Kuyie mmieke bo nhò còu.

nè wèè kōũ be wèi dimáà ndi. ³⁷ Kè dè dò mmemme tii náànti tú yie mbuòti kòò tōũ kōũ, tì tú timóm̃m̃nti nti. ³⁸ N di tã nkè di kōũ tii diiti dī í ti kùúti, betòbè bèè tì kùúti ke di deì.

³⁹ Kè Sammarii kòbe péuu yie nYesu, onitipòkù bè nàké mèè kpéi nke tú: Ò n nàkému n dòò dèè kó dimáà. ⁴⁰ Kè bée kòténí Yesu borè kóò bántè ke dò wè nkpaá, kòò yie nkénkpaá ke dò yewe yédèè. ⁴¹ Kè kusũkũu keè ò bè náà nti kényie nké nhò tá, ⁴² kénáké onitipòkù ke dò: De í tú a ti nàké tì, tii te kè ti yie koò tá. Tì móm̃m̃m̃be ti kèemu ò náammè ke banté ke dò nhò tu kutenkù kumòu kó Odeṭiwè.

*Yesu miékùnnemè onitidiwè biré
(Wénté Duku 7:1-10, 17:5)*

⁴³ Yewe yédèè kó difōnkúò kè Yesu íté kénkòri Kadidee. ⁴⁴ Bá nè ò do me mbéimmè ke dò: Bè ã ì ndé Kuyie mpāānāànti náàntò mòu o èi miéke. ⁴⁵ Ò tũkoo dii mōnni Kadidee kè bèè ò cōuté mesàà, ke yé bè do kàtemè diyentébanni Sedisademmu kényà ò dòò dè.

⁴⁶ Kè Yesu íté kékote Kanaa ò do cèète dè menie nkè mèè naá mmenaà, ke sò nhonitidiwè mòu dè bo ke yènni Kapennaummu, kòò biré m̃. ⁴⁷ Kòò keè kè bè tú Yesu iténí Sudee ke tũkéní Kadidee, kòò kote kóò bántè ke dò: M biré deè m̃ nke duúnnè mukũũ, ti kò nkàa dè miékùnnè. ⁴⁸ Kè Yesu ò nàké ke dò: Kè n yí dòò tidietì nè mēdòrīmè càmmè di ã ì ntá! ⁴⁹ Kè wèè nitidiwè nhò báá nke tú: Okóti! Tí kò nkè m biré mu nyí kú. ⁵⁰ Kè Yesu ò nàké ke dò: Kò! Nkàa biré miétemu.

Kòò yie nYesu ò nàké tì kékété, ⁵¹ kénkũnti, kòò tōmbèè ò co kóò nàké ke dò: A biré miétemu.

⁵² Kòò bè beke ke dò: Dè dè tũke ãmmōnni? Kè bèè ò nàké ke dò: Ò wee miétemu tēwebiètè mēmáà mōnni.

⁵³ Kè debiré cicee banté ke dò Yesu wee ò nàké dii mōnni ndi ke dò: A biré miétemu. Wenwe nè o cīètè kòbe kè bèè yie nkéntá Yesu.

⁵⁴ Yesu do yie kédòò tii dieti dérinti ò iténí dii mōnni Sudee ke wētení Kadidee.

5

Yesu miékùnnemè wèè m̃ nyēbie nsipisitàāti nè yèni

¹ De kó difōnkúò kè Sifubee ānné dibanni marì Sedisademmu kè Yesu kote. ² Kè dibòri marì bo kè bè di tu Ipe kó dibòri, kè kubinku makù dè bo kè bè kù yu nè ebedee ke tú Betesitaa, kè bè kù cēète tifiiti tìnùmmù. ³ Kè bemuòmbè péu duó ti miéke, tiyũònti, nè yekpĩè nè tihòùti. [Bè do ã mbaa menie mbo nampemè mme, ⁴ ke yé Kuyie ntōnni marì do ã cúténimè kénampè menie nkòò muònti wèè niitè ke ta, wèè miéte, bá kòò m̃ mmù mōmmú botí.] ⁵ Kòò niti mòu dè bo ke m̃ nke tũke yēbie nsipisitàāti nè yèni. ⁶ Kè Yesu ò yà kòò duó, kòò banté ò dè bomè kè dè mōnte, kóò beke ke dò: A dó kémiétáà? ⁷ Kòò muòntii ò tēnné ke dò: Okóti n yí m̃ake òmòu wèè bo n tanné kubinku miéke, kè menie nnampè kè nh àrì ke bo ta otòu wèè ã niitè kéta. ⁸ Kè Yesu ò nàké ke dò: Íté! Túóté a mièkù kékété.

⁹ Dende bàmbà nkòò miéte kétúóté o mièkù kékété.

Dè do tú tēompùtè yie ndi. ¹⁰ Kè Sifubee ò nàké ke dò: Dè cimu a bo ntòmè a mièkù tēompùtè yie. ¹¹ Kòò bè tēnné ke dò: Wèè m miékùnnè, wèè yè n túóté m mièkù kékété. ¹² Kè bèè ò beke ke dò: Weninwe wèè m̃ nyē?

¹³ De kóò niti m̃e ndo í yé wēnwē, ditīnni dii do sũ kè Yesu taroo di miéke.

¹⁴ De kó difōnkúò kè Yesu ò yà Kuyie ncīètè miéke kóò nàké ke dò: A m̃e mmiétemè a tēnke báá dòò m̃eyei, dēdièrè yàà bo da tuòkeni.

¹⁵ Kè de kóo nìtì kòtè kénáké Sifube ke dò: Yesu weè m miékùnnè. ¹⁶ De mònñi kè Sifube nkpannè Yesu wè ò miékùnnè mètè kpéi nteomputè yie. ¹⁷ Kè Yesu bè nàké ke dò: N cice pĩmmu mutōmmú sáà kè m múnke pĩ.

¹⁸ Kè Sifube ndó kóò kùò, dè í tú ò dòò mètè kpéi ndèè ci teomputè yie mǎà, ò yè mmètè kpéi nho cice tú Kuyie nke erinè omǎà Kuyie.

Kuyie nduómmè ku Birè muwērímú

¹⁹ Kè Yesu bè tēñné ke dò: N di náá mmómmuò nwe, debire í dǎori dèmarè nè demǎà. Dè wùò nkè de cice dǎori dè, dè de ndǎori. De cice dǎori dè dè múnke de ndǎori. ²⁰ Debire cice dè dómu ke dè benkú ò dǎori dè kó dimǎà demǎu, ke yóó dè benke mutōmmú diemù, kè dè mù dǎò kè dè di di. ²¹ Cice Kuyie nduò mmètè botí kè becírìbè yǎnnì, mètè botí nku debire duómmè mufōmmu dè mù dónè wè. ²² Cice Kuyie nyí bekùnè òmǎu, kù duò nku Birè nde muwērímú mumǎu, kè dè bo bekénè benitibè. ²³ Kè benitibè bemǎuu déúkùnnè debire, kéndònnè bè déúkùnkómè de cice. Wèè í déúkùnkò debire ò í déúkùnkò de cice wèè dè tōnní.

²⁴ Kè Yesu yíé kébéi nke dò: N di náá mmómmuò nwe, wèè kemmu n náànti ke dó wèè n tōnní ò mǎkemmu mufōmmu mùù bo sáà, bè báá ò bekénè. Ò yèmu mukũũ mmieke ke ta mufōmmu mieke. ²⁵ N di náá timómmǎnti nti, de mònñi tǔðke ke deèmu, kè becírìbè bo keè Kuyie mBire tammè, kè bèè mè kèè kè bè nfòù sáà. ²⁶ Cice Kuyie mmàke mètè botí mufōmmu, mètè botí nku kù duómmè ku Birè mufōmmu kè dè mù mǎke. ²⁷ Kòò dè duó mmuwērímú kè dè bo bekénè benitibè ke yé dè tǔmè Onitibire. ²⁸ Dè báá di di, de mònñi duunnímu kè becírìbè bo keè Onitibire tammè, ²⁹ kényánté kényènní ifǎti mieke. Bèè dǎori mesǎà nkè bèè ta mufōmmu mieke, bèè dǎori mēyèi nkè bèè bè bekénè.

Yesu í wanti benitibè nhò sǎntí

³⁰ N yí yóó na kédǎò tǐmatì nè m mǎà, m bekù n cice yé nni mbekù mēmme, kè m beénti wetí ke yé n yí wantimè kédǎò n dó dè. N dǎori wèè n tōnní ò dó dènde. ³¹ Kè mǐ náá m mǎà kpéi n náànti bá ntú timómmǎnti. ³² Otǎu mǎu wèè náá n kpéi, kè n yé ke dò nhò náá nti n kpéi nti tu timómmǎnti. ³³ Di tōmmu benitibè Isāa borè, kòò nàké ò yé tì timómmǎnti ñnkè. ³⁴ N yí dó bèè nàké n kpéi, m bái nyIsāa kpéi kè dè bo yie nkè di cootému. ³⁵ Isāa do dōnnè fitirè nde ke mǐtè, kè di yie nke yǎnkè sǎm̀pó o wenniku mieke. ³⁶ M pĩ mmùù tōmmú deumu ke pēētè Isāa kǎmu, muù benkú ke dò nKuyie nni ntōnní. ³⁷ N cice wèè n tōnní ò náámmu n kpéi. Di í kèè o tammè diyie marì, di mē nyí ò yà diyie marì. ³⁸ O náànti í karì di mieke, ke yé di í tǎmè ò tōnní wè. ³⁹ Di fèi ntù wǎri kè di yèmmè dò ndi bo pété ti mieke mufōmmu mùù bo sáà, tì mē nni nti tì náà n kpéi. ⁴⁰ Di mē nyí dó kékòtení m borè kéképétè mufōmmu.

⁴¹ N yí wanti benitibè nni nsǎntí. ⁴² N di yèmu, kè di í dó Kuyie. ⁴³ N cice wèè n tōnní bá di í n cǔté, kòò tǎu mǎu kǎtení nè omǎà di bo ò cǔté. ⁴⁴ Di bo yǐmē kéntǎ, díndi bèè wanti ditǎbè kó yesǎà, ke í wanti Kuyie nkuù mǎà di sǎnte. ⁴⁵ Di yèmmè bá ndo mmù yóó di sei nKuyie mborè, Mǎyiisi di yie nwèè kpèti wèè yóó di sei. ⁴⁶ Kè di mènke do nyiemmu Mǎyiisi kpèti di na nyiemmu n kpèti, ke yé ò nàkémè mǐ kpéi. ⁴⁷ Di né í mē nyiemme Mǎyiisi wǎri tì, di bo yǐmē kényie n kpèti.

6

Yesu duómmè kè pēè sũũ

(Wénté Matie 14:13-21 nè Mariki 6:30-44 nè Duku 9:10-17)

¹ Kè Yesu sènté Kadidee kó mēnie mbè tu mè Tiberiyati mē kó diyǎà. ² Kè benitibè péu nhò tũ mbè yà mètè kpéi kòò miékùnkò bemuǎmbè ³ kè Yesu deke

ditāri kénkari nè o tancòumbè. ⁴ Ké sǝ nSifubε kó dibanni bè tu di diyentébanni kè di duunni. ⁵ Kè Yesu yà ditīnni kè di kàriní o borè kòo beke Fidipu ke dǝ: Ti bo donté de mudii kè ditīnni dii ndi? ⁶ Ò do yému ò yóó dǝmè ke né beke Fidipu ke bo yà ò bo tēnné ti. ⁷ Kè Fidipuu ò tēnné ke dǝ: Bá kè ti donténè dibenni tōmmú dííí pēēbè, dè bá nsànnè bá wè ò bo pétéme tēwétitè.

⁸ Kè Yesu tancòumbè kóò mǝu Āntidee, Simǝ Pieri nantèe ò nàké ke dǝ: ⁹ Dēdapùmbire marè mǝke diε mpēēbè bènùmmu nè siyī sǝdési, dēnde né bo dǝ ba kunitisǝkù kuu? ¹⁰ Kè Yesu dǝ: Duónnè kè bēε kari.

Ké sǝ ntimúti dè bo kè bēε karoo ti ĩnkè, bè do bo mbo sikǝupísìnùmmu (5000). ¹¹ Kè Yesu cǝuté pēēbè kēsǝnte Kuyie nké bè totí nè siyī bè dǝ mēε botí. ¹² Bè di dii mǝnni kēsànnè kè Yesu nàké o tancòumbè ke dǝ: Tíinnè yēwétiyè yēε kpaá, kè ñimari báa feti.

¹³ Kè bēε yè ti nké yēε píε yemǝmmu yákè tepíitè nè yédéε.

¹⁴ Kè bēε yà Yesu dǝ dè ke dǝ: Oniti yie mmènke tú Kuyie mpǝānǝānti nǝāntò nwe, kù yē nwèε kàriní.

¹⁵ Kè Yesu nsǝ mbè dǝ kóò pǝ ntikpàti nè muwērimú, kēwēε kēdeke ditāri o mǝá borè.

Yesu kētémè menie nyīnkè

(Wénté Matie 14:22-33 nè Mariki 6:45-52)

¹⁶ Kuyuoku mǝnni kòo tancòumbèε kǝte menie mborè, ¹⁷ kēdeke kudabekù kēsenti Kapennaummu bíékè, ke sǝ ndè biite kè Yesu mu nyí wētení be borè.

¹⁸ Kè kuyaakperikú makùu ité kénfuuti ke ĩnko yēnéĩnfīrè. ¹⁹ Dè do bo nsǝ mbè tǝðke cidǝmétiribè bènùmmu yoo bēkuǝ, kēyà Yesu kóò kéróo menie nyīnkè ke bè tǝǝntoo kè kufǝwǝá mbè pǝ. ²⁰ Kè Yesu bè nàké ke dǝ: Mí nwe! Kufǝwǝá mbáa di pǝ.

²¹ Kè bè ndǝ kóò tǝǝténè kudabekù kēyà bè pǝnke tǝðkemè bè kǝri kè.

Bèε do wanti Yesu pēē kpéi

²² Kè dēε wenté kè bèε kpaá menie nyáa bè wee ité dè, kè bèε denteni kudabekù wee dè bomè kumǝa ndi, kè Yesu tancòumbèε kù ta kēité bá ò í néi. ²³ De mǝnni kè tidabεti matí bonni Tiberiyati kētǝkení Yesu wee sǝnte dè Kuyie mpēē kpéi kè bèε dè cǝáké. ²⁴ Benitibè banté dii mǝnni ke dǝ nYesu nè o tancòumbè bè í dè kpaá kēta de kó tidabεti kékǝte Kapennaummu o wammù.

Yesu weε tu mudii mùu duǝ mmufǝmmu

²⁵ Bè yà dii mǝnni Yesu kóo beke ke dǝ: Okóti, a tǝðkení diε òmmǝnni? ²⁶ Kè Yesu bè tēnné ke dǝ: N di náa mǝmmuǝ nwe, di n wanti ke naati ke yé di wee cǝákémè pēēbè kēsànnè, dè í tú di yà mēε kpéi n dǝri dè. ²⁷ Di bá mpǝ mmutǝmmú mudii mùu yóó cakε mu kpéi, mpīnnè mùu í yóó cakε mu kpéi, mùu yóó di duǝ mmufǝmmu mùu bo sǝá. Onitibire dǝ kè mu ndi duǝ nke yé o cice Kuyie nhò cǝnnemè koǝ duǝ mmuwērimú.

²⁸ Kè bèε ò beke ke dǝ: Ti dò nkédǝ ba ke pǝ nKuyie ntǝmmú? ²⁹ Kè Yesu bè tēnné ke dǝ: Kuyie nkó mutǝmmú tú di bo ntǝmè kù tǝnni wè. ³⁰ Kè bèε ò beke ke dǝ: A bo na kédǝ ònti diεti kè ti yà ke né ntǝ, a bo na kédǝ òmmu tǝmmú!

³¹ Ti yembè do dimu mǝnni dikpǝa miεke, kéndǝnnè ti wǝrimè ke tú: Kù bè duǝ nkēĩnkè kó mudii kè bè di. ³² Kè Yesu bè tēnné ke dǝ: N di náa mmǝmmuǝ nwe, dè í tú Mǝyiisi weε di duǝ kēĩnkè kó mudii, n cice weε di duǝ kēĩnkè kó mudii mǝmmǝmmu. ³³ Kuyie nduǝ mùu dii tú wèε cǝténí kēĩnkè ke duǝ mmufǝmmu kutenkù. ³⁴ De mǝnni ke be dǝ: Okóti, níti duǝ ndε kó mudii sǝá. ³⁵ Kè Yesu bè nàké ke dǝ: Míi tú mudii mùu duǝ mmufǝmmu, wèε kǝtení m borè dikǝnni

ténke báá ò pĩ, wèè n tá sinéyēĩ ténke báá ò pĩ. ³⁶ M mè nti ndi nàké: Di n yàmu, di me nyí tá. ³⁷ N cice n duó mbè beməu bè kàrinímu m borè, m me nyí yóó yete òmòu! ³⁸ Ke yé n cùténímè keĩnkè ke bo dɔɔ wèè n tǝnní ò dómè mme, dè í tú m mómumu ò dómè. ³⁹ Wèè n tǝnní ò í dɔ n fétinne ò n duó mbè kóò mɔu, ò dɔ n duó nkè bèe yántému diyìe sɔnni yìe. ⁴⁰ N cice dɔ bèe kó dimàà yà debire ke dè tá bè mməkemu mufòmму mùu bo sáà, kè dèe duó nkè bèe yánté diyìe sɔnni yìe.

⁴¹ Kè dèe yonke Sifube Yesu yĩ mèe kpéi nhò tú mudii mùu cùténí keĩnkè. ⁴² Kè bè dɔ: Sosefu kó debire nde, kè ti yé o cice nè o yɔ, ò bo yĩme kèna ke dɔ o cùténí keĩnkè.

⁴³ Kè Yesu dɔ: Bá nhüntínè dimàà. ⁴⁴ N cice wèè n tǝnní, kòò í yũánní òmòu, ò báá na kékətení m borè, kè n duó nkòo yánté diyìe sɔnni yìe. ⁴⁵ Kuyie mpāānāanti náam̀bè páte miəke ti wàri ke tú Kuyie mbo bè duó nyitié. Wèè kèe Cice tié nke ì yie nwee kàriní m borè. ⁴⁶ Dè í tú n yé nhòmòu yà Cice Kuyie, wèè iténí Cice Kuyie mborè wee kù yà. ⁴⁷ N di náa mmómumu nwe, wèè n tá ò məkemu mufòmму mùu bo sáà. ⁴⁸ Mii tú mudii mùu duó mmufòmму. ⁴⁹ Di yembè do dimu mánni dikpáa miəke nè memme ke ku. ⁵⁰ Mudii mùu cùténí keĩnkè muu tú muu, wèè mù di ò báa kú. ⁵¹ Mii tú mudii mùu cùténí keĩnkè ke duó mmufòmму. Kè wèè di de kó mudii ò yó nfòumu sáà. N yóó pā mùu dii tú n kǝnti, n yóó mu mpā kè dèe yie nkè benitibè nfòu.

⁵² Ò b́ei mmemme, kè Sifube íneĩ bemàa mediè nke tú: Ò bo yĩme ke ti duó nho kǝnti kè ti cááké.

⁵³ Kè Yesu bè nàké ke dɔ: N di náa mmómumu nwe, kè di í cááké Onitibire kǝnti ke yà de yĩ ndi bá mməke mufòmму. ⁵⁴ Wèè cáa n kǝnti ke yɔ n yĩ wee məke mufòmму mùu bo sáà, kè n yóó duó nkòo yánté diyìe sɔnni yìe. ⁵⁵ Ke yé n kǝnti tii túmè mudii mómumu, kè n yĩ ntú menie mmómumu. ⁵⁶ Wèè cáa n kǝnti ke yɔ n yĩ wee n taunè, kè nh ò taunè. ⁵⁷ N cice wèè n tǝnní ò fòumu sáà, ke te kè n fòu. Mèe boti nku wèè cáa n kǝnti m bo ntemè kòò nfòu. ⁵⁸ Mii tú mudii mùu cùténí keĩnkè, mù í wēñnè di yembè do di mù kékú. Wèè bo di de kó mudii ò bo nfòu sáà.

⁵⁹ Kapennaummu kó kutíintouku miəke nke Yesu do nàkémè de kó tináanti.

Yesu tancòumbè mabè do ò yetemè

⁶⁰ Bè kèe dii mǝnni Yesu béimmè de kó tináanti kòo tancòumbè sũkùbè dɔ: De kó tináanti yóumu, we mbo na kè ti yie.

⁶¹ Kè Yesu banté ti kəkénèmè o tancòumbè, kè bè beke ke dɔ: Ti di kəkénèmaà? ⁶² Dè né bo ndi dómme di bo yà dii mǝnni kè Onitibire deeti ò do bo kè nè dimǝnni? ⁶³ Muyaánsàamù muu duó mmufòmму, tikǝnti í dɔri demarè, tináanti n di nàké ti tú Muyaánsàamù mmu ke fòu. ⁶⁴ Bè mabè di miəke me nyí ti tá. Yesu do yému nè dimǝnni bèe í ò tá, nè wèè yóó ò fité.

⁶⁵ Kè Yesu yíe kébéi nke dɔ: Dèe kpéi nte kè n di nàké ke tú òmòu í yóó na kékətení m borè kè n Cice í ò yũánní.

⁶⁶ De mǝnni kòo tancòumbè besũkùbèe ò yóu bá bè ténke í nhò neínè. ⁶⁷ Kè Yesu beke o tancòumbè tepítè nè bedé ke dɔ: Díndi í dɔ kékáa? ⁶⁸ Kè Simə Pierii ò tǝnné ke dɔ: N Yiè nkè ti da yóu ti bo kəte we mborè? Fǝǝ məke tináanti tii duó mmufòmму mùu bo sáà. ⁶⁹ Ti támu ke banté ke dɔ nha tú wèè kpa meyei, Kuyie ntǝnni wè. ⁷⁰ Kè Yesu bè nàké ke dɔ: Mii di tǝatè diməu tepítè nè bèdébè, nè memme di miəke kòò mɔu tu dibə.

⁷¹ Ò do náa Sudaasi Simə Isikadiyoti kó debire kpéi nke, o tancòumbè tepítè nè bèdébè kòò mɔu wèè yóó ò fité.

7

Yesu nei do íyie nho kpeti

¹ De kó difōnkúò kè Yesu ñcènti Kadidee kó kutempē mmieke, ò í nyie nke kòte Sudee, ke yé Sifube do wantimè ke bo ò kùò. ² Ke sá nSifube kó dibanni bè tú dì titouti kperi dì tōnní. ³ Kòo nei ò nàké ke dò: Kòte Sudee kàa tancòumbè múnke yà a dōori dè. ⁴ Wèè dó bèè ò yǐtè ò ã ñ ndōori dèmarè disòrì, benke a dōrìmè kè bè da yà.

⁵ (Yesu nei múnke do í ò tá.)

⁶ Kè Yesu bè nàké ke dò: M mōnni mu nyí tùðke, dindi borè yemòrè yemau tú yesààyè nye. ⁷ Kutenkù kòbe báá na ké ndi ní, bè nūmmu mí, ke yé m bè nàámmè ke tú be dōrìmè í wenni. ⁸ Kòtenè dibanni, mí m mu nyí kòri, m mōnni mu nyí tùðke.

⁹ Ò bè nàké memme kédeè kénkpáá Kadidee.

Yesu do tièmmè Kuyie ncīètè mieke

¹⁰ Kòo nei kòte dibanni kòò múnke kòte, ò me nyí nyie nkénfeí. ¹¹ Kè Sifube nhò wàà ndibanni mieke ke tú: Yé ò borè?

¹² Kè bè ñnèi o kpéi nkè bèmabè tu onitisààwè nwe, kè betòbè tu ò sounte benitibè mbe. ¹³ Bá òmòu í nnáá nho kpéi kè dè feí, ke yé bè do démè Sifube kó bekótibè.

¹⁴ Kè dibanni kó yewee toté ye cuokè, kè Yesu ta Kuyie ncīètè kènduò nyitié mbenitibè. ¹⁵ Kè dè di Sifube kè bè mbékú bemáà ke tú: Ò yíme ke yé Kuyie nnáànti mie mbotí ò me nyí tì bebíí? ¹⁶ Kè Yesu bè tǐnné ke dò: N di náá ntì í tú n kpeti, wèè n tōnní weè tì te. ¹⁷ Wèè dó kédòò Kuyie ndó dè, ò yóó bantému kénsà kè n náá ntì tú Kuyie nkpeti yoo m mómumu n kpeti. ¹⁸ Wèè náá nhomáà kpeti ò wanti o kó disānni ndi, kè wèè wàà nwèè ò tōnní o kó disānni ò í náá ntīmātì tì tu siyāàbìsì. ¹⁹ Mōyiisi di nàkému Kuyie ntannò, di kóo mōu me nyí yé tū, dè yíme kè di dó ké n kuò?

²⁰ Kè ditīnni ò tǐnné ke dò: Dibòò dii da ta, we ndó ke da kuò? ²¹ Kè Yesu bè nàké ke dò: M pī mmutōmmú mómáà ndi kè dè di di. ²² Mōyiisi weè duó mucāmmù kó ikuó, dè me nyí tú weè keté mucāmmù, mù bonèní di yembè borè nde, nè memme kè di yie nke ã cānté onitì bá teomputè yie. ²³ Kè di yie mMōyiisi dōu ndi nùu ke ã cānté debire bá teomputè yie, ba nkpeí nné te kè di mieke m pèi m miékūnne mēè kpéi nhonitì teomputè yie? ²⁴ Di báá mbekùnè mebatimè, dí mbekù ke tū ntīmómōnti.

²⁵ Kè Sedisadēmmu kòbe mabè nnáá nke tú: Dè í dò mbè wanti wèè niti nwe ke bo ò kùà? ²⁶ Nte we ke náá mbá ò í sōri kè bè ò wúónko. Bekótibè sàà bo mbantému ke do nhò tú Kirisàà? ²⁷ Ti yēmu onitì yie ñyènni dè. Kirisi bo tuòkeni dii mōnni òmòu í yó nyé ò bonni dè.

²⁸ Kè Yesu ñtiè mbenitibè Kuyie ncīètè mieke kēpīēké ke dò: Di yē ndi yé ñ yènni dèà? N yí kòtení nè m mää, wèè n tōnni ò tu timómōnti yie nwe, di me nyí ò yé. ²⁹ Mí nh ò yēmu ke yé m bonimè weè borè kè weè n tōnni.

³⁰ De mōnni kè bè ndó kóò pī, òmòu me nyí nhò kàáké, ke yé o mōnni mu ndo í tùðkemè. ³¹ Kè kusūkūu yie nho kpeti kēnnáà ke tú: Kirisi bo tuòkeni kédòò dèmarè kè dè pēēté onitì yie nkperaà?

Bè tōmmè tihāāpònti kè tì bo pī nYesu

³² Kè Fadisēbēe keè bè ũntí ũntimè o kpéi, ke nàké Kuyie ncīètè kó benitibè, kè bèe dake kētō ntihāāpònti kè tì bo ò pī. ³³ Kè Yesu bè nàké ke dò: N yó nkpaà ke

di bonèmu kè dèe yíe sám̀pó kè n kò nwèe n tōnní o borè. ³⁴ Dè mōnnì kè di n wammú kémánté, kè yé di í yóó namè kékote m borè.

³⁵ Kè Sifube mbékú bemáa kè tú: Ò yóó kote kè, kè ti né báa ò yà? Ò sàa yóó kote kèntiè Sifube bèè ciété bembè kè bo Kerékibe cièa? ³⁶ Ò mē mbéi tì náàntì kè tú: Tì bo ò wammú kè báa ò yà, kè báa na kékote ò borè, tì tú ba?

Menie mèè duò mmufòmmu

³⁷ Dibanni denni dì yie kè benitibè nsū kè Yesu cómmú ditīnni cuokè kēpīēkè kè dō: Kè sinéyēī bo wè, wèe katení m borè kēyà! ³⁸ Wèe yie n kpēti, mēnie mmèè duò mmufòmmu mè bo mpūš nho mieke kéndōnnè tì wārimè.

³⁹ Yesu do náa Muyaánsààmù kpéi nke, bèè ò tá bè yóó pété mù. Muyaánsààmù mu ndo í katení kè yé Yesu mu ndo í dèkemè kēīnkè.

Bè nēnnimè Yesu kpéi nkétoté yēīrè

⁴⁰ Kè benitibèe keè dè kó tináàntì kè dō: We nnitì mēnke tú Kuyie mpāānāàntì náàntò nwe.

⁴¹ Kè bēmbè ntu Kirisi nwe, kè betabè tu: Kadidee nwe Kirisi dò nkéyēnnímèa? ⁴² Tì í wāri kè tú Kirisi dò nkéyēnní Dafiti kó kufuku mieke nke kè bèè ò peitè Betideemmu Dafiti kó dihéià?

⁴³ Mēmmè kè ditīnni toté Yesu kpéi. ⁴⁴ Kè bēmbè ndó kóò pī, òmòu mē nyí nhò kàáké.

Bè tōmmè tihāāpònti kè ti bo pī nYesu

⁴⁵ Kè tihāāpònti wētoò ikuó niùbè nè Fadisiēbe borè, kè bèe bè beke kè dō: Dè yīme kè di í ò pīnī.

⁴⁶ Kè tihāāpònti bè tēnné kè dō: Tì mu nyí yà wèe náàntì dōnnè onitì yie nkpeti. ⁴⁷ Kè Fadisiēbe bè beke kè dō: Di múnke yie nkè bè di soutémaa? ⁴⁸ Di yà kè ti kó bekótibè kóò mōu yoo Fadisiē mōu kòò yie nho kpetaa? ⁴⁹ Bèè yie nho kpēti bè í yé Mōyiisi kó ikuó, bè tu Kuyie ncšš bembè.

⁵⁰ Kè sš Nikodemmu Fadisiēbe kóò mōu wèe do kòte keyènkè makè kēyà Yesu kòò dè bo kēbēi nke dō: ⁵¹ Tì kó ikuó yē nti níi bekénèmu onitì kòò náké o kpēti, kè ti banté ò cààrè mù kè né na kóò kù.

⁵² Kè bèe ò tēnné kè dō: A múnke tú Kadidee kou nwea? Wénté mēšàa nKuyie nnāàntì kàa bo yà Kuyie mpāānāàntì náàntò mōu mu nyí yēnnímè Kadidee. [

⁵³ Mēmmè kè bèe ciété kékūš mbe cēī.

8

Bè pī nwèe nitipòkù kòò duónè onitidù

¹ Kè Yesu deke Odifiè tāri, ² ké pike wēte Kuyie ncīètè, kè benitibèe tíi nkòo nkari kè be tiè. ³ Kè ikuó wāābè nè Fadisiēbe tōnī onitipòkù mōu kóò cōnné ditīnni cuokè, ⁴ kénáké Yesu kè dō: Okótì, tì sš nhonitipòkù yie nduónè onitidù mōu nwe kè ti ò pī. ⁵ Mōyiisi kó ikuó yē nti níi bústí wèe dōò mē kóò botí yetàrè nye kēku. A yēmmè dōmmè?

⁶ Bè do náa mēmmè kòò díintemu kè wanti bè bo ò sei ntii īnkè. Kè Yesu sīnné kénwāū ketenkè nè o nōmbii. ⁷ Kè bè baa nsaké koò békú, kòò ínni o yuu kēbēi nke dō: Di mieke wèe í dōò mēyēi nnè ò bomè, wèe keté kóò bàtè ditāri.

⁸ Kēwēte kēsīnné kénwāū ketenkè. ⁹ Bè kèè dìi mōnni dè kó tináànti kényiiti bema bema, kēketénè bekótibè kè yàa dentenè bebémbè, kè yóu Yesu nè onitipòkù dēborè. ¹⁰ Kè Yesu ínni o yuu kēbeké onitipòkù kè dō: Yé bèè da pīnī? Òmòu ténke í dó ké da kuà? ¹¹ Kòò ò tēnné kè dō: Jò n Yiè! Kè Yesu ò náké kè dō: M múnke í dó kè da kuà, kote, kè ténke né báa dōò mēyēi.]

Yesu weè tú kuwenniku

¹² Kè Yesu wête kébéinnè ditĩnni ke dò: Mũ tú kutenkù kó kuwenniku, wèè n tũ nhò bá nkérí dibĩnni, de kó kuwenniku ò kòrinè mufòmmu borè nde.

¹³ Kè Fadisiēbēē ò nàké ke dò: A náá nhamáà kpéi nke, a náànti í tú timómmanti. ¹⁴ Kè Yesu bè nàké ke dò: N náá m mää kpéi nke, kè tì tu timómmanti, ke yé n yémèmu m boní dè nè n kòri kè, dindi me nyí yé m boní dè nè n kòri kè. ¹⁵ Dindi bekù di nuò nwùó ndènde, mí mme nyí bekùnè òmòu.

¹⁶ Kè dè tũðkení ke dò m beké, m bekénè timómmanti, ke yé n yí bomè m mää, n cice wèè n tōnni ò m bonèmu. ¹⁷ Di kó ikuó miēke tì wārimu ke tú: Benitibè bēdēbē yà tì ke bēi ntii ò ntú timómmanti! ¹⁸ N náámmu m mää kpéi, nkè n cice wèè n tōnni kòò nàa n kpéi. ¹⁹ Kè bēē beke Yesu ke dò: A cice borè? Kòò bè tēñné ke dò: Di í n yé, di me nyí yé n cice, kè di do n yé di na nyému n cice.

²⁰ Yesu do bo Kuyie ncīētè miēke nke, bè āā dè idííí ke náá nde kó tináantì, òmòu me nyí nhò pĩ nke yé o mōnni mu ndo í tũðkemè.

Yesu nàkéme ke tú ò kũnti o cice bo kè

²¹ Kè Yesu yíé ké bè nàké ke dò: N yitimu kè di bo n wammú ke kú di yei mmieke. Di báá na kékote n kòri kè.

²² Kè Sifubē nnáá mbemáà ke tú: Ò sàà yóó kuò omáà ndaà? Ba nné tú ti báá na kékote ò kòri kè. ²³ Kè Yesu bè nàké ke dò: Di tú ketenkè kabe mbe, kè n tu kēĩnkè kou, di tú ku ntenkù kabe mbe, mí mme nyí tú kutenkù kou. ²⁴ Dēē kpéi nte kè n di nàké ke tú di yóó kú di yei mmieke, ke nsà kè di í yie nke dò n tú n tú wè, di yóó kú di yei mmieke nke. ²⁵ Kè bēē beke Yesu ke dò: A tú we? Kòò bè tēñné ke dò: N di nàkému n tú wè nè dimōnni. ²⁶ M mākemu tináantì péu n na nnàké tì di kpéi nnè m bo di bekénè tì, n cice wèè né n tōnni ò tu timómmanti yíè nwe, n kèè tì o borè, n ti nnáa nkutenkù.

²⁷ Bá bè í mbanté ke dò nhò bè náa nho cice kpéi nke. ²⁸ Dē mōnni kè Yesu bè nàké ke dò: Di bo dee ndi mōnni Onitibire kudapāātí ĩnkè di bo banté n tú wè, kēbanté ke dò n yí náa ntimatì nè m mää, n náa n cice m benke tinti. ²⁹ Wèè n tōnni wè m bonèmu wè í n yóu m mää, ke yé n dōrimè ò dómè mme sãã.

³⁰ Yesu nàké dii mōnni memme kè benitibè péuu yie nké nhò tá.

A bo yèmmè tidaatì miēke

³¹ Kè Yesu náké Sifubē bèè do ò tá ke dò: Kè di yie n náantì, ndōorinè tì yēmmè, di bo ntú n tancóumbè mómmombe. ³² Di bo yĩtè timómmanti, kè tì di denne tidaatì miēke. ³³ Kè bēē ò tēñné ke dò: Tì tú Abarahammu yaábí nyi, tì í naá nhòmòu kó tidaatì diyìè mari, a báá na ke dò tì bo yè tidaatì miēke. ³⁴ Kè Yesu bè tēñné ke dò: N di náa mmómmuò nwe, wèè dōòri meyei nhò tú meyei nkó kudaakù nku. ³⁵ Kudaakù ò ò í nhā ke bo ku yìè ncīētè sãã, tēcīētè bire dē ò mbo sãã. ³⁶ Kè n di denne tidaatì miēke di mēnke yèmu tì miēke. ³⁷ N yému di túmè Abarahammu kó iyaábí, ke né dó ké n kuò, di í yie mmèè kpéi n náantì. ³⁸ Mí n di náa n cice m benke tinti, kè di dōòri di kóò cice di nàké tì. ³⁹ Kè bè dō: Tì cice tú Abarahammu nwe. Kè Yesu dō: Kè di mēnke do ntú Abarahammu yaábí nyi di na mpĩmmu ò do pĩ mmùu tōmmú. ⁴⁰ N di nàké timómmanti nti n kèè tì Kuyie mborè kè di dó ké n kuò, Abarahammu í dōò me kóò botí. ⁴¹ Di pĩ ndi cice kó mutōmmú mmu. Kè bè dō tì í tú ipocēmbí, tì cice bo omáà ndi, wèè tu Kuyie. ⁴² Kè Yesu dō: Kè Kuyie nkuù do ntú di cice, di na nni ndómu, ke yé nè ku tũ bomè, kè kuù n tōnni, n yí kàtení nè m mää. ⁴³ Ba nte kè di í banní n náantì? Di to kpeñni mēē kpéi nke. ⁴⁴ Di cice tú dibòò ndi, kè di dó kédòò di cice dibòò dómè. Dibòò tu okòùtì nwe nè di bomè, di ò ò í nna kénáké timómmanti, di náantì timòu

ṣṣ ntú siyáàbìsì nsi, ke yě dì tumè siyáàbìsì yiè nwe, siyáàbìsì cice. ⁴⁵ Mí n náá ntimóm̃m̃nti nti, dèè te kè di í yie n kpeti. ⁴⁶ Di mièke we mbo benke n dòò mèè yei? N náá ntimóm̃m̃nti nti, dè yĩme kè di í dó kényie n kpeti. ⁴⁷ Wèè tu Kuyie nkou wèè kemmu ku náànti. Díndi me nyí tú Kuyie nkabe, dèè te kè di í kemmu n náànti.

Yesu nè Abarahammu we nkótí?

⁴⁸ Kè Sifubee ò nàké ke dò: Ti naatimu ti yĩmè a tú Sammarii èi kou, kè dibòò da ta. ⁴⁹ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Dibòò mari í n ta, n déúkunko n cice yètiri ndi, díndi me nyí dó ké n déúkunnè. ⁵⁰ N yí wanti disānni, Kuyie nkuù dó n sānni kè kuù bekù. ⁵¹ N di náá mmóm̃muo nwe, wèè yie n náànti ò báá kú.

⁵² Kè Sifubee ò nàké ke dò: Di mmònni ti bantému weti weti ke do ndibòò da ta. Abarahammu kumu kè Kuyie mpāānānti náam̃bè ku, kè f̃ ntú wèè yie nha tié nhò báá kúà? ⁵³ F̃ṣṣ̃ deu ke pēētē Abarahammu wèè kú nè Kuyie mpāānānti náam̃bè bèè kúà? A yèmmè do nha tú we?

⁵⁴ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Kè n sánti m maa n sānni bo ndò ndetetirè. N cice wèè n sánti, wenwe di yē nwèè tú di kó Kuyie. ⁵⁵ Di í ò yē, mí mme nhò yēmu, kè n yī n yí ò yē n tú siyáàbìsì yiè nwe ke di dōnnè, m me nhò yēmu, ke yíé nho náànti. ⁵⁶ Dè do naatimu di cice Abarahammu n kəriní mèè kpéí, kòo n yà kè diwèi ò pī.

⁵⁷ Kè Sifubee ò beke ke dò: A bie mmu nyí tūòke sipísìnùmmù kaa yē nha yà Abarahamma? ⁵⁸ Kè Yesu bè tēñné ke dò: N yó mbo kè bè mu nyí peitē Abarahammu. ⁵⁹ De mōnni kè bèè tūóté yetārè ke bo ò bùótí, kóò mōntóo Kuyie nc̃ētē mièke, kòò yē.

9

Wèè do tú kuyūñkù nè bè ò peitémè

¹ Kè Yesu m̃pēnké kēyà onìti m̃òu, kòò tú kuyūñkù nè bè ò peitémè. ² Kòo tancòumbèè ò beke ke dò: Okótì, ba nte kòò tu kuyūñkù nè bè ò peitémè? O kó meyei mmeè te yáa o yembè kōme? ³ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Dè í tú o kó meyei mmeè te yoo o yembè kōme, ò yēi kè Kuyie nkuù bo benke ku wērimú o ñnkè. ⁴ Ti dò nképī wèè n tōnni o tōmmú mmu kè diyie kpaá, dè yóó biitemu bá òm̃òu tēnke báá na kēpī mmutōmmú. ⁵ M bo kutenkù mièke ke tú kutenkù kó kuwenniku nku.

⁶ Ò béi m̃mem̃me kédeè kētīūtē ketenkè, kédòò titāti kéwaare kuyūñkù nuò, ⁷ ké kù nàké ke dò: Kòte Sidowee kó kubinku kēyuutē (diyètiri dìi tu Sidowee di benkú ke tú: Bè tō nwe.)

Kè kuu kòte kēyuutē, kēnwētini ke wúó mpáíí.

⁸ O c̃p̃eetitabè nè bèè do ò yē kòò múóte kè bè dò: Dè í dò nwèè do kari wènwè ke móáá?

⁹ Kè bèmabè ntú wènwè.

Kè betabè tu wèè dōke, bè dōmmu.

Kè wenwe tú: Mí nwe m móm̃muo.

¹⁰ Kè bèè ò beke ke dò: A yĩme ke wènté? ¹¹ Kòo bè tēñné ke dò: Onìti bè tu wè Yesu wèè dòò titāti ke waare n nuò, ke yē n kòte Sidowee kó kubinku kēyuutē. Kè n kòte ke yuutē ke wènté. ¹² Kè bèè ò beke ke dò: De kóo niti borè? Kòò dò: N yí yē ò borè.

Fadisĩbe bèkúmè kuyūñkù wèè ku wéi

¹³ Kε bεε kαtenε onitì wèè do tú kuyũñkù ke wènté Fadisiĩβε borε.
¹⁴ Teom̃pùtε yiε do ndi Yesu dòmmè titátì kéwαare o nuα kóò wéi. ¹⁵ Kε Fadisiĩβεε ò beke ò yĩmε ke wènté? Kòò dò: Ò wαare titátì nti n nuα, kε n yuutε ke wènté.

¹⁶ Kε Fadisiĩβεε mabε dò: Dε kóo niti í tú Kuyie nkou ke yé ò í tũmmè teom̃pùtε kó ikuó.

Kε betabε dò: Wèè mòke meyei nho báá na kédòò yiε mmè ndòò tii dieti.

Mem̃me kε metotímεε ānné be cuokε.

¹⁷ Kε Fadisiĩβεε yíε kébeke onitì ò wéi nwε ke dò: A yèmmè dò nhò tú we? Kε yé ò wéimmè f̃ nwe. Kòò bè tēnné ke dò: Ò tú Kuyie mpāānāantì náantò nwe.

¹⁸ Nε mem̃me Sifube í nyie nhò do tùmε kuyũñkù ke wènté kε dε nte kε bεe yúnì o yembε, ¹⁹ ké bè beke ke dò: Di bire ndε di yē ndεε tú kuyũñkù nε dε peitémà? Dε né wũdkémε kòò wènté?

²⁰ Kòò yembε dò: Ti bire ndε kòò tu kuyũñkù nε ò peitémε. ²¹ Ti me nyí yé dε yĩmε kòò wènté, yoo wèè ò wéi, bekénε we o mómmuα, ò kòtému ke bo na ké di tēnné.

²² O yembε do dé Sifube mbe kēnnāá mmem̃me, ke yé Sifube do tùmε kε wèè yie nYesu tùmε Kirisi Kuyie ntāātε wε, bεe ò bèti kutíintouku mieke. ²³ Kε dε nte kòò cīētε kαbe dò: Ò kòtému, bekenε we o mómmuα.

²⁴ Kε Fadisiĩβεε wēte kényúnì onitì wèè do tú kuyũñkù ke wènté ke dò: Nákε timómm̃nti Kuyie nyìkε, tínti yé ke dò nhonitì yie ntú meyei nyiε nwe. ²⁵ Kòò bè tēnné ke dò: Kòò tu meyei nyiε nyoo ò í ò tu, n yí yé, n yé timatì máà ndi: Nh ñ ntú kuyũñkù nku, di m̃m̃nni ke wúó. ²⁶ Kε bεe ò beke ke dò: Ò da dòò ba? Ò da wéi nhōmmε botí? ²⁷ Kòò bè tēnné ke dò: N tì ndi nàkému, di me nyí dó kényie, dε yĩmε kε di dó n wēte kébéi? Yáa di múnke dó kēnāá nho tancóumbε mbe?

²⁸ Kε bè nhò sǎa nke tú: Fǎa tu dε kóò niti kóo tancóuntì, tínti tú M̃ỹiisi kαbe mbe. ²⁹ Ti yému Kuyie ndo náánεmε M̃ỹiisi, ti me nyí yé yiε nyēnni kēε bíékε.

³⁰ Kòò bè tēnné ke dò: Dε n dimu di tùmε di í yé ò bonní dε, kε weε né n wéi. ³¹ Ti yému ke do nKuyie nyí cǎú meyei nyembε kó mubáammu, bèε kù dé ke dǎri kù dómε ku cǎú bεε kǎmu. ³² Ti mu nyí kēε kòò mǎu wéi mbε peitε wε kòò tu kuyũñkù. ³³ Kε dε kóo niti do í boní Kuyie mborε, ò na bá nna kédòò dēmarε.

³⁴ Kε bεe ò tēnné ke dò: Fǎ nwèè tú meyei nyiε nε bè da peitémε, fǎa bo ti tiennāa? Kòò bèti kutíintouku mieke.

Tiyũñtì mómm̃nti

³⁵ Kε Yesu keε bè ò bètimε, kóò yà kóò beke ke dò: A tá onitibiraà? ³⁶ Kòò ò tēnné ke dò: Okótì, yé weε tu wε kε nní nhò tá? ³⁷ Kε Yesu ò nàké ke dò: A ò yāmu weε da náānnε. ³⁸ Kε weε niti dò: N Yiε n támu.

Kε nínkóo Yesu ìkε kóò bántε. ³⁹ Kε Yesu ò nàké ke dò: N kαtenēní tibeéntì nti kutenkù mieke kε bèε wúó nkε bè bo yēi, bèε yēi kε bεe wénté.

⁴⁰ Kε Fadisiĩβεε mabε dε bo, kékeε ò nāámmε, kóò beke ke dò: Ti múnke tú tiyũñtì ntaà? ⁴¹ Kε Yesu bè tēnné ke dò: Kε di do ntú tiyũñtì dε na bá ntú di kó meyetímε, di yèmmε né me ndómmε di wúó, dεε te kε dε tu di kó meyetímε.

10

Opecēnti sàawε

¹ N di náá mómmuα nwe, wèè í ta dipétou kó dibòrì ke ta kupíkù tekù kuduotí ò tu oyúókù nwe, okòutì. ² Wèè me nta dibòrì weε tu opecēnti. ³ Wèè bàα dibòrì

ò ɔ̃ we nkpeté, kòo nyí yu kè ì yo o tammè kòo ì yènnè, ⁴ kénni kè ì tū nke yé í yémè o tammè. ⁵ Ipe í tū nyí í yé wè, ì ɔ̃ nhò cokùmu, ke yé ì í yémè o tammè.

⁶ Yesu do bè ǎntému, bè me nyí mbanté ò tu mù.

Yesu weè tu opecēnti sààwè

⁷ Kè Yesu yíé kébéi nke dò: N di náá mmómmu nwe, mî tu dipètou kó dibòrì. ⁸ Bèè kó dimàà keté ke kàtení bè tú beyóóbè mbe, bekòùbè, ipe me nyí yie mbe kpeti. ⁹ Kè Yesu dò: Mî tu dibòrì, wèè ta m borè ò bo cooté, ke ní ta, kényè, kèpété mudii. ¹⁰ Oyúókù ɔ̃ kàtení ke bo yúúkúmu, ke bo kuɔ, ke bo cake. Kè mí nkàtení ke bo duó m pe mufòmmu kè ì mmù mǎke mǎdiè.

¹¹ Mî tu opecēnti sààwè, opecēnti sààwè duò nho fòmmu mmu o pe kpéi. ¹² Wèè í te ipe ke ì cēmmù idíítí kpéi, kòò yà dimannì kè dì kèríní, ò ɔ̃ yóumu ipe kécoké kè dì pīmmú ipe, kè itèi cíété. ¹³ Ke yé ò cēmmúmè idíítí kpéi nke, o kpeti í ì bonè. ¹⁴ Mí n yému m pe kè m pe n yé. ¹⁵ N cice n yé mǎè botí m me nhò yé ke yé m pe kè ì n yé, kè n duò n fòmmu í kpéi. ¹⁶ M mǎkemu ipe tɛ ì mu nyí ta dipetou miéke, n dò nke múnke ì kpààkenímu kè ì keè n tammè kǎwǎnné kupecēnku kumáà, ocēnti omáà.

¹⁷ N cice n dǎmu, n yóó duó mmè kpéi n fòmmu, kǎwǎte kè mù cǎuté. ¹⁸ N duó n fòmmu nè mmáà ndi, òmǎu báá na kè n kuɔ, n cice weè n duó nde kó muwǎrímú, kè m bo duó n fòmmu kǎwǎte kè mù cǎuté.

¹⁹ Nè de kó tináànti kpéi nkè metotímè wǎte kǎnné Sifube cuokè. ²⁰ Kè besúkbè ntú: Dibɔ̀d di ò ta, ò wǎátému! Ba nte kè di kemmu o náànti.

²¹ Kè betɔ̀bè tu: Dibɔ̀d ta wè báá na kǎnnáa mmie mbotí, dibɔ̀d bo na kǎwéi kuyǎ̀nkàà?

Sifube do yetemè Yesu

²² Dè do tú muséé nkó dimǎnni ndi, kè bèè ǎnné Kuyie ncǎtè wénkùmè kó dibanni Sedisadēmmu. ²³ Kè Yesu nǎcēnti Kuyie ncǎtè kó ditowàà, Sadowǎ kó kufiiku miéke. ²⁴ Kè Sifube ò cǎtè, kòò beke ke dò: Ɔ̀ndaà ndi a yóó ti nákéme a tú wè, kè dè ti wenke? Kè fǎ̀ tu Kirisi, a ti náké weti weti. ²⁵ Kè Yesu bè tǎnné ke dò: N ti ndi nákému bá di í yie, mutǎmmú m pī mmù nè n cice kó diyètiri muù benkú n tú wè. ²⁶ Di me nyí tá ke yé di í tǎmè n kó ipe. ²⁷ M pe yomu n tammè kè n yì yé kè ì n tū. ²⁸ Kè n yì duò mmufòmmu muù bo sǎà, ì í yóó kú bìtì! Òmǎu me mbáá na kè ì fiète n nǎtè miéke. ²⁹ N cice wèè ì nni nduó, ò pǎtému demǎu, òmǎu báá na kè ì fiète o nǎtè miéke. ³⁰ Mí nnè n cice ti tú onìtì omáà ndi.

³¹ Kè Sifube tó aké yetǎrè ke bo ò bùótí kékuɔ. ³² Kè Yesu bè náké ke dò: Di yǎmu m pīmmè mutǎmmú sǎàmù nè n cice kó muwǎrímú, ǎmmu kpéi nke di dǎmè kè m bùótí yetǎrè kékuɔ? ³³ Kè Sifube ò tǎnné ke dò: Ti í dó ke da kuɔ mutǎmmú sǎàmù kpéi, a caàri Kuyie nyètiri ndi. Fǎ̀ nhonìtì kǎa tú amáà Kuyie. ³⁴ Kè Yesu bè tǎnné ke dò: Ti wǎrimu di kó ikuó pátiri miéke ke tú: Mí n Kuyie mmî bǎi nke yé ndi tú kǎnkè kǎbe mbe. ³⁵ Kè ti wǎri ke tú kù do náánnè bè tú kǎnkè kǎbe ti me nyí yóó na kè ti kù. ³⁶ Kuyie nné tǎatè mínwe ke n tǎnni kutekù miéke, di bo yǎme ke dò n caàri Kuyie nyètiri, n yǎ mǎè kpéi n tú Kuyie mBire? ³⁷ Kè n yì pī n cice kó mutǎmmú di báá nni ntá. ³⁸ Kè mme mmù pī, nke di í n tá, ntǎnè tǎnké m pī mmù tǎmmú kè dǎe yie nkè dí banté ke dò n cice bo m miéke kè m bo o miéke.

³⁹ Kè bè tó ndó kóò pī nkòo yé kǎité.

⁴⁰ Kékote Suditēē, Isāā do keté kénhāā dè benitibè batémmù kэмbo. ⁴¹ Kè kunitisũkù nkòrì o borè ke náá nke tú Isāā í dòò tidietì matì, ò né nàké tìl kó dimàà onitì yie nkpréi tì tú timómmanti nti.

⁴² Deborè kè kunitisũkùu yie nkéntá Yesu.

11

Dasaa kúmè

¹ Dasaa do tú Betannii kó dihéi kou nwe kòo tábè bo bèdébè, Maari nè Mariti, kè Dasaa muòke. ² Dasaa tãũ Maari wèè do còu nYesu naàcèi tũdàarí kéũténè o yùti, wèè tãũ Dasaa do muòke. ³ Kòo tábèè tã nkè bèè nàké Yesu ke dò: Tì Yìè nha népo wèè mɔ.

⁴ Kè Yesu keè de kó tináanti ke dò: De kó muməmmú í yóó ò kùɔ, mù pètínke yóó déúkùnnè Kuyie nyètìrì ndi, kènte kè bèè sántè ku Birè.

⁵ Yesu do dómu Mariti nè Maari nè Dasaa mediè, ⁶ kékeè Dasaa məmmè kénkpaá deborè ke dò yewe yèdèè, ⁷ kénáké o tancòumbè ke dò: Tì wètenè Sudee.

⁸ Kòo tancòumbèè ò nàké ke dò: Okóti, dè mu nyí mòntè Sifubè sòò dómè ké da kuɔ kàa tu ti kè wètaà? ⁹ Kè Yesu bè nàké ke dò: Diyiè dimàà tewebiètè mēfitímè tēpítè nè mēdémè mme, kòò mɔu kèrì kuyie nhò báá bété, ke yé ò wùómmè kuwenniku kùu bo kutenkù. ¹⁰ Kòò mɔu mē nkèrì keyènkè ò bo bété ke yé ò í məkemè kuwenniku.

¹¹ Yesu béi mmemme kédeè ke dò: Tì népo Dasaa yè nke duómu, m mē nkòrimu ke bo ò èntè. ¹² Kòo tancòumbè dò: Tì Yìè nkòò yè nke duómu ò yóó miētému.

¹³ Yesu do dó ké bè nàké Dasaa kúmè mme, kè bembè yèmmè né ndò ò nàá mmunəndəmmú kpéi nke. ¹⁴ De mōnni kè Yesu bè nàké páíi ke dò: Dasaa kúmu. ¹⁵ Dè né n naatimu di kpéi n yí bomè deborè dè bo yiemme kè di nni ntá. Tí kōtenè o borè.

¹⁶ De mōnni Tomaa wèè do tú detáátébirè kòo nàké betəbè ke dò: Tì kōtenè kéwənnénè tì Yìè nkékú.

Yesu duómmè kè Dasaa yánté

¹⁷ Kè Yesu mbo tuəkoo Betannii ke sɔ mbè kũnné Dasaa kè dè mòke yewe yènáà. ¹⁸ Betannii do í dētìrìnè Sedisadəmmu, dè bo mbo cìdòmétìrìbè bètāāti. ¹⁹ Kè Sifubèè yènni péu kékōtení ke bo dɔu mMariti nè Maari be tãũ kũũ.

²⁰ Mariti kèè dii mōnni Yesu kèróomè, kè Maari nkari tēcītè kòo kōte kóò co, ²¹ kóò nàké ke dò: N Yìè nkàa do mbo diè n tãũ na ba nkú. ²² N né yému ke do nkàa beke tì Kuyie kù bo tì dòò. ²³ Kè Yesu ò nàké ke dò: A tãũ yóó yántému.

²⁴ Kè Mariti dò: N yému ke dò mmukúkéyántímù yìè, diyiè sōnni yìè ò bo yánté.

²⁵ Kè Yesu ò nàké ke dò: Míi tu mukúkéyántímù ke tú mufòmmu. Wèè n tá ò bo nfòu bá kòò ku. ²⁶ Bèè kó dimàà n tá bè báá kú bìtì. A ti yienaa? ²⁷ Kè Mariti ò tēnné ke dò: N Yìè, n tãmu ke dò nha tú Kirisi Kuyie mBirè dèè kōtení kutenkù mièke.

²⁸ Ó béi mēmmē kédeè kékōte kéwēē Maari ke dò: Tì Yìè nkōtení ke da yu.

²⁹ Kè Maarii íté mēcāā nkénkòrì Yesu borè. ³⁰ Yesu mu ndo í ta dihéi mièke, ò do kpaá Mariti do ò co dè nde. ³¹ Sifubè bèè do bonè Maari kòò bàà nkè bèè yà ò itémè mēcāā nkóò tũnnè kè be yèmmè dò nhò kòrì kufōti borè nde ke bo kuɔ.

³² Kè Maarii tuòke Yesu borè kénínkóo o ìikè kóò nàké ke dò: N Yìè, kàa do mbo diè n tãũ na bá nku.

³³ Kè Yesu yà ò kuómmè, kè Sifubè múnke kuɔ, kòo yèmmèè caàrè mediè nkè mēsəmmèè ò pĩ. ³⁴ Kòo beke ke dò: Di ò kũnné de? Kè bèè ò tēnné ke dò: Tì Yìè nkōtení kényà.

³⁵ Kè Yesu kuó. ³⁶ Kè Sifube dò: Wénténè wè ò dó mètè botí.

³⁷ Kè bèmabè ntú: Wenwe wèè wéi nkuyũñkù ò na bá nna kédoò tìmatì kè Dasaa báá kúà?

³⁸ Kè Yesu yèmmè wète kécaàrè kòo kote kufōti borè. Bè do kù keú ditári ndi képoò nditári. ³⁹ Kè Yesu bè nàké ke dò: Pootenè ditári! Kè Mariti, ocì tãũ dò: N Yiè, nhò bo ncààrè, diyie naannì ndi yie nè bè ò kũnnémè. ⁴⁰ Kè Yesu ò tēñné ke dò: N da nàké tì, kàa tì tá, a bo yà Kuyie nkó tikpetì.

⁴¹ Kè bèe pootè ditári, kè Yesu búúté kéñkè ke dò: N Yiè nda dounnè mutōmmú a dòòmè n da mō tì. ⁴² N yému ke dò nha dōori n da békú tì kó dimàà, nné bēi memme kè dè bo yie nkè benitibè bèe m murí kè bèe nyé ke dò nfōò n tōnní.

⁴³ Ò bēi mmemme kédeè képīkè ke dò: Dasaa yènní!

⁴⁴ Kòo cū yènní ke fī ntiyààtì o naàcèi nè o nou nè o ìkè, kè Yesu bè nàké ke dò: Fīntenè we kòo íté.

Bè do wēnnémè dinùu ke bo kuó Yesu

(Wénté Matie 26:1-5 nè Mariki 14:1-2 nè Duku 22:1-2)

⁴⁵ Kè Sifube bèe do bonè Maari kéyà Yesu dòò dè, be mièke kè besũkùbèe yie nYesu. ⁴⁶ Kè be kó bèmabèe kote kénáké Fadisiēbe Yesu dòò dè. ⁴⁷ De mōnni ikuó niùbè kó bekótibè nè Fadisiēbe kè bèe tíi dibeentīnni dièrì ke dò: Tì yóó yīme? Onitì yie mmè ndòòrimè tidietì péu? ⁴⁸ Kè ti yóu kòò mè dòòri benitibè bemau bo yie nho kpèti, kè Odommu kàbe katení, képante Kuyie ncīètè kètieke ti èi.

⁴⁹ Kè be kóò mōu bè tu wè Kayifu, wèè do tú ikuó niùtì dièwè de benni, kòo bè nàké ke dò: Di í banté. ⁵⁰ Di í yé ke dò ndè tú di kó mesàà mme onitì òmàà bo kúmè kubotí kpéi, kè kubotí kumauu cootáà? ⁵¹ Ò do í náá nde kó tináañtì nè o mōmmu, ò do me ntúmè ikuó niùtì nwe de kó dibenni, kè Kuyie nduó nkòò nnáá Yesu wèè yóó kúmè kubotí kpéi. ⁵² Dè í tú Sifube mää kpéi nke ò yóó kúmè, ò dó kéwēnné Kuyie mbí nyi kè ìi náá nhonitì òmàà.

⁵³ De kó diyie ndi Sifube wēnnémè dinùu ke bo kuó Yesu. ⁵⁴ Bá ò ténke í nyie nkénfeí Sifube mièke, kékote diheí dii bo dikpáà mièke kè bè di tu Efadayimmu, ké nke mbo nè o tancòumbè.

⁵⁵ Kè sō ndiyentébanni tōnní kè benitibè kòrì Sedisademmu, ke bo wénkūnne bemáà kè dibanni né tuakení. ⁵⁶ Kè bè nwanti Yesu, ke békú betòbè Kuyie ncīètè mièke ke tú: Di yèmmè dò nhò bo katení dibannaà?

⁵⁷ Ikuó niùbè nè Fadisiēbe do nàkému ke tú kè wèè ò yà, wèè nàké kè bèe ò pī.

12

Maari do còúmmè tūdààrí Yesu naàcèi

(Wénté Matie 26:6-13 nè Mariki 14:3-9)

¹ Dè do kpaá yewe yèkuò ndi diyentébannii bo tuakenímè, kè Yesu kote Betannii, Dasaa, ò do duó nkè wèè yánté o ciè. ² Kè bèe ò ānné kupòòkù, kè Mariti mbè āà tidiitì Dasaa nè betòbè kè bè kàri nè Yesu kè bè yo. ³ Kè Maarii túóté tūdààrí natiwè wèè donku yóu, kécóú Yesu naàcèi, kéũténè o yùtì, kè kufōskuu dátinné tēcīètè temau. ⁴ Yesu tancòumbè kóò mōu Sudaasi Isikadiyoti wèè yóó ò fité kòo bēi nke dò: ⁵ Dè dòmmè kòo càke de kóò tūdààrí, ti na báá nhò fité dibenni tōmmú díítí, képāmmú becīribàà?

⁶ Dè í tú mesémme do ò bonè becīribè kòò nnáá mmemme, ò do tú oyúókù nwe kè wèè ntou idíítí ke yuuku de mièke. ⁷ Kè Yesu ò nàké ke dò: Yóu we, ò còú nde kóò tūdààrí n kũnnímù kpéi nke. ⁸ Becīribè yó ndi bonèmu sáà, mí mme nyí yó nhā ke di bonè.

Ikuó niùbè kó bekótibè dàkemè ke bo kuó Dasaa

⁹ Kè Sifube péuu keè Yesu bomè Betannii, kétéinko ke bo yànè Dasaa Yesu do duó nkè wèè yánté. ¹⁰ Kè ikuó niùbè kó bekótibèè dake ke bo kuò Dasaa. ¹¹ Kè yé wèè do temè kè Sifube péuu bè yóu kétéunne Yesu.

*Yesu do kòrimè Sedisadεmmu ke deke disāmmarimbii
(Wénté Matie 21:1-11, Mariki 11:1-11, Duku 19:28-40)*

¹² Kè dèe wenté kè benitibè bèè kàtení diyentébanni Sedisadεmmu kè bèe keè Yesu kéroómè, ¹³ kékōũ tipuonti kékote kóò co kémpīēkù ke tú: Mesàà nní mbonè Isidayεeribe kóo kpààti wèè kèríní nè ti Yiè nkó diyètìrì.

¹⁴ Kè Yesu yà disāmmarimbii kédeke, kè dèe dōò tì wārimè ke tú:

¹⁵ Díndi Sedisadεmmu kàbe di bá nyīēkù, ñtenè di kóò kpààti ke kèríní ke deke disāmmarínserì kó dibii.

¹⁶ De mōnni Yesu tancóumbè mu nyí mbanté dèè dōòrì. Ò deke dii mōnni ndi kēīnkè kè bèe dentenì tii wāri o kpéi tii sòò dōòmè.

¹⁷ Bèè kó dimàà do neínè Yesu kényà ò yumè Dasaa kufōti mieke kòò yánté, kè bè nnáà nhò dōò dè. ¹⁸ Yesu duómmè kè Dasaa yánté dèè dōke do te kè benitibè péuu kàtení kóò co. ¹⁹ Kè Fadisiēbe nnáà mbetòbè ke tú: Ti í yóó na kédoò dèmarè, benitibè bemou we ntūnne.

Kerekibe do wantimè Yesu

²⁰ Kè Kerekibe mabè kóké be mieke bèè do kàtení Sedisadεmmu dibanni Kuyie mbáámmu. ²¹ Kè bèe kote kénáké Fidipu wèè yènni Betisaidaa Kadidee kó kutempē nke dō: Okóti, ti dō kényà Yesu nwe. ²² Kè Fidipuu náké Āntidee kè bèe nei bedé kè tì nàké Yesu. ²³ Kè Yesu bè nàké ke dō: Dè tūòkemu kè bè bo déúkūnne Onitibire. ²⁴ Timómmonti nti n yóó di nàkémè, kè bè í buotí medibii mmè ò mbo mè máà ndi, kè bè me mmè buotí, de mōnni ndi mè ò yènnimè, kébutè kè tidiitii peitè péu. ²⁵ Wèè bo ndó o fōmmu, ò bo mù fétinnè, kè wèè í dō o fōmmu ketenke kie mmieke kòò mmù mōke sáà. ²⁶ Kòò mōu pī n kó mutōmmú, ò nni ntū, kè m borè wè nde mbo. Wèè pī n kó mutōmmú n cice bo ò sante.

Yesu nàkémè o kũũ nkpeí

²⁷ Di mōnni n yèmmè cààrè mediè, m bo yī n deeténè me nfēūtímàà? Biti! N kàtení meè kpéi. ²⁸ M bo yī: N cice déúkūnne a yètìrì. De mōnni kè bèe keè metammè mamè kēīnkèni kè mè tú: N di déúkūnne mu ke bo yíé kè di déúkūnne.

²⁹ Benitibè bèè do dè bo kékeè de kó metammè kè bè dō: Fetapiēfē nfe. Kè betòbè dō: Kuyie ntōnni marì dii ò béinnè.

³⁰ Kè Yesu bè nàké ke dō: Di kèè mèè tammè í náá mmù kpéi, mè náá ndi kpéi nke. ³¹ Di mōnni ndi Kuyie nyóó bekénnèmè kutenkù kuu, di mōnni ndi Kuyie nyóó betimè kutenkù kuu nkóo kpààti. ³² Kè bè n dèe ndi mōnni kudōú ĩnkè, m bo yūšnni benitibè bemou m borè * mmemme kudapāātí ĩnkè nè ò yóó dekemè kēīnkè.

³³ (Ò do béi memme ke bo benke ò yóó kú mùù kũũ mbotí nku.) ³⁴ Kè benitibè dō: Bè ti nàké ikuó mieke ke tú Kirisi yó nfòumu sáà. A bo yīme ke dō bè bo dee nhonitibire kudōú? We ñniti bire nde? ³⁵ Kè Yesu bè nàké ke dō: Kuwenniku kpaá di bonèmu, kù né í yóó mōnte, ñkérínè kè kù kpaá bo, kè dibìnni báá di déété, ke yé wèè kèrì dibìnni mieke ò í yémè ò kòri kè. ³⁶ Kuwenniku kpaá ke di bonèmu, ntānè ku, kè dèe yie nkè di náá nkuwenniku kó ibí. Yesu béi memme kédeè kéíté kēsori.

Sifube í támè Yesu

* **12:32** De kó dináñkèè mieke Yesu náá mbè yóó ò dèe

³⁷ Bá Yesu do me ndòòmè tidietì péu kè bèe yà, bè í nhò tá. ³⁸ Kè dè bo dòò Kuyie mpāānāantì náantò Esaii do béi ntì ke dò:

N Yìè, we nyie nha náantì ti náá ntì,
we mbanté a wērímú a benke mù?

³⁹ Esaii do béimmu mùu te kè bè í banté, ke dò:

⁴⁰ Kuyie nkuù bè yēikūnne
kuù kpénkūnne be to,
bè yàà bo yà mēē kpéí nnè be nuò,
kébanté kè be yēmmēe ceete
kè kùu bè miēkūnne.

⁴¹ Esaii do yà Yesu kó tikpetì nti kēnnáá nho kpéí.

⁴² Kè Sifube kó bekótibè péuu yie nYesu bá dè né í nfeí, Fadisīēbe yàà bo bè bèti mēē kpéí kutíintouku. ⁴³ Ke yé bè do dómè benitibè kó yesāā nye kè dè pēēté Kuyie nkperi.

Yesu náantì bo ti bekénè

⁴⁴ Kè Yesu pīēké ke dò: Wèè n tá dè í tú ò tá mí nwe m mää ò tāmū wèè n tōnní. ⁴⁵ Wèè n yà ò yāmu wèè n tōnní. ⁴⁶ Kè Yesu dò: N tú kuwenniku nku ke kōtení kutenkū miēke, kè wèè n tá ò bá mbo dibūnni miēke. ⁴⁷ Kòò mōu kèè n náantì ke í dōri ti yēmmē mū í yóó ò bekénè, ke yé n yí kōtenímè ke bo bekénè kutenkū, n kōtení ke bo kù deētēmu. ⁴⁸ Wèè n yete ke yete n náantì, n náantì ti yóó ò bekénè diyie sōnni yiè. ⁴⁹ Ke yé n yí náammē m mōmmuò n kpēti, n cice wèè n tōnní wèè n duó n dò nkénáké ti benitibè kè ti mbè tié. ⁵⁰ N yēmu ke dò nhò yē n náké ti tu mufōmmu mùu bo sād mu kpēti nti, dēē kpéí nte kè n nāa nhò yē n náké ti mää.

13

Yesu òúmè o tancòumbè naàcèi

¹ Kè diyentēbanni ntú nanke kè Yesu banté ke dò nho mōnni tūòke ò bo itémè ketenkè ìnkè kédeke o cice borè, ò né me ndómè o kabè bèè bo ketenkè ìnkè, kòò bè benke ò bè dómè mediè.

² Bè yo ndii mōnni ke sō ndibòò dié nke ānné Sudaasi Isikadiyoti Simō kó debire meyēmmè ò bo fíténèmmè Yesu. ³ Yesu me nyémè ke dò nhò bonní Kuyie mborè, ke wēti ku borè, kè kù ò duó ndemou. ⁴ Kòò ité kédáté o yaàbòrì, kēbouté kuyààkù ò do bou kù o ka, ⁵ kēānné meniē ndibuu kēketé kēnhou o tancòumbè naàcèi, ke ūtīnè kuyààkù ò do bou kù o ka. ⁶ Kétuòke Simō Pieri borè, kòò dò: Fí n Yìè, nkè fōó sūtè n naàcèi? ⁷ Kè Yesu ò nàké ke dò: Di mōnni n dōri dè a mu mbáá dè banté, a bo dè banté diyie marì. ⁸ Kè Pieri yete ke dò: A báá sú n naàcèi. Kè Yesu ò nàké ke dò: Kè n yí sú a naàcèi ti bá nkpaá wē. ⁹ Kè Simō Pieri ò nàké ke dò: Kè mēmme n Yìè, ndè í tú n naàcèi mää, sūnè n nou nè n yuu. ¹⁰ Kè Yesu ò nàké ke dò: Wèè wuò ò ténke í dò nkéwuò, kòò í sú o naàcèi nsi ke wenke. Dīndi wennimu dè né í tú dimou.

¹¹ Yesu do yēmu wèè yóó ò fité, kè dēē nte kòò dò: Di í wenni di mōu.

¹² Ò sú dii mōnni be naàcèi kédeé kédáátí o yaàbòrì kēkaroo bè yo ndè, ké bè beke ke dò: Di banté n dōrāà? ¹³ Di n yu ke tú Okótì, di Yìè, mōmmuò nwe, n we ntú. ¹⁴ Mí nwèè tú Okótì, di Yìè, kè nh sú di naàcèi, di dò nkéhóumu ditòbè naàcèi. ¹⁵ N di benke di dò nkéndōri mēmme ditòbè. ¹⁶ N di náá mōmmuò nwe, otāntì í dēunè ò pī nwè mutōmmú, ditōnni me nyí dēunè wèè di tā. ¹⁷ Di bantēmu dē kó mēdōrīmè, mmè dōōrinè dè bo ndi naati.

¹⁸ N yí náá ndimou di kpéí, n yēmu n tāāté bè, tii wāri ti né dò nkédōōmu tii tú: Nè wè ti wē nweè kōnté ke n dokūnè. ¹⁹ M pānke ti ndi nàkému kè ti mu

nyí tùòkéní, kè dè tùòkéní dii mònni di nyé ke dò n tú, n tú wè. ²⁰ N di náá mmómmuò nwe, wèè còuté n tǝ nwè ò còuté mínwe, kè wèè n còuté ò còutému wèè n tǝnní.

Yesu nàkémè wèè yóó ò fité

(Wénté Matie 26:20-25 nè Mariki 14:17-21 nè Duku 22:21-23)

²¹ Yesu búi mmemme kòo yèmmèe caàrè mediè nkòò dò: N di náá mmómmuò nwe di kóò mǝu wèè yó n fité.

²² Bá o tancóumbè í mbanté ò yé nwè kénwéí wéí betǝbè. ²³ Yesu tancóumbè kóò mǝu ò dó wè mǝsàà, kòò kàri kòò pékénè. ²⁴ Kè Simǝ Pierii ò pàsiri ke dò: Beke we káyà ò yé nwè nwe. ²⁵ Kòò sǝnnǝó kébeke Yesu ke dò: N Yiè wenninwe?

²⁶ Kè Yesu ò nàké ke dò: N yóó pǝtè pèè tikǝnti kéduó nwè nwe.

Mǝmmè ò pǝtèmmè pèè kéduó nSudaasi, Isikadiyoti bire. ²⁷ Sudaasi còuté dii mònni pèè kè dibǝ ta o yèmmè kè Yesu ò nàké ke dò: A yóó dǝò ti, dǝò ti mǝcǝã.

²⁸ (Ò kàrinè bè ke yo, be kóo mǝu í mbanté mùu te kòò ò nàké mǝmmè. ²⁹ Sudaasi wèè do mǝ ntǝumè idííí, kè bèmabè yèmmè ndò nYesu yé nwèè kǝte kédonténí dibanni kó mudii mmu, yoo wèè pǝ dǝmarè becfribè.) ³⁰ Kè Sudaasii còuté pèè káyè mǝcǝã, ke sǝ ndè urike.

Ditannùu pànni Yesu ti duó ndi

³¹ Sudaasi yé dii mònni kè Yesu búi nke dò: Dǝ mònni tùòkemu kè Onitibire bo déúkǝnnè dǝ yètiri, kédéúkǝnnè Kuyie nkperi. ³² Kè Onitibire dǝúkǝnnè Kuyie nyètiri, Kuyie mmúnke bo déúkǝnnè dǝ kperi bàmbà. ³³ M bí, n yí yó nkpaá ke di bonè kè dǝe mǝntǝ. N yitimu kè di bo n wammú kémónté, n nàké ti Sifube n ti ndi náá, di báá na kékǝte n kǝri kè. ³⁴ N di nàké ditannùu pànni ndi, n dónè ditǝbè. N di dǝke mǝè botí mǝe ndónè ditǝbè. ³⁵ Kè di dó ditǝbè, mǝmmè bè bo bantémè ke dò ndi tú n tancóumbè.

Yesu nàkémè Pieri ò yóó ò pàrikémè

(Wénté Matie 26:31-35 nè Mariki 14:27-31 nè Duku 22:31-34)

³⁶ Kè Simǝ Pierii ò beke ke dò: N Yiè a kǝri ke? Kè Yesu ò tǝnné ke dò: A báá na ké n neiné bàmbà, dǝ yóó yíemu kǝa n tǝnnǝ. ³⁷ Kè Pierii ò beke ke dò: N Yiè, ba nte kè m báá na ke da neiné bàmbà? N yiemmu ke bo kú a kpéí. ³⁸ Kè Yesu ò tǝnné ke dò: A mǝnke yé nha bo kú n kpéínáà? N da náá mǝmmuò nwe, tekote bo nyóó kuó nkàa pàrikè kuce mǝtǝãti ke tú a í n yé.

14

Yesu wèè tu kuce

¹ Kè Yesu bè nàké ke dò: Di yèmmè báá caàrè. N tǝnè Kuyie nké nni ntǝ. ² Mǝfiè nsǝmu n cice cǝtè, kè dǝ do í dò mǝmmè nna bá mbéi. N kǝnti ke bo tǝnte di yó mborè ndǝ. ³ Kè n kò ke tǝnte di yó mborè, m bo wǝtení ke di túóté kè dí mbo m borè. ⁴ Di yému n kǝnti kè, ke yé kuce.

⁵ Kè Tomaa dò: N Yiè, ti í yé a kǝnti kè, ti bo yǝmǝ kényé kuce? ⁶ Kè Yesu ò nàké ke dò: Mǝi tu kuce, nè timómmǝnti, nè mufòmmu. Òmǝu í kǝri n cice borè ke í yé m borè. ⁷ Kè di do n yé di na nyému n cice, di mǝ nhò yému ke ò yà.

⁸ Kè Fidipuu búi nke dò: N Yiè, nti benke a cice kè dǝ nti sannè. ⁹ Kè Yesu ò tǝnné ke dò: M mǝ ndi bonè dii daà a mu nyí n yǝtǝáà? Wèè n yà ò yǝmu n cice. Dǝ dǝmmè kǝa tú n da benke n cice? ¹⁰ A í tǝ ke dò n cice bo m miéke kè m bo o miékaà? N di náá ntii náànti í tú n kpèti, n cice wèè bo m miéke wèè pǝi nho tǝmmú. ¹¹ Nni ntǝnè m bomu n cice miéke kòo bo m miéke, kè di mǝ nyí n tǝ tǝ nni ntǝnè m pǝi mùu tǝmmú. ¹² N di náá mmómmuò nwe, wèè n tǝ ò bo pǝi

mmutōmmú m pĩ mmù kè mù ndeu kèpēēté m pĩ mmù kè yé n kũntimè n cice borè. ¹³ Di bo mɔɔ dèè kó dimàà nè n kó diyètìrì, m bo dè dòò kédéúkunnè n cice yètìrì. ¹⁴ Kè di mɔɔ dèmarè nè n kó diyètìrì m bo dè dòò.

Wèè n dó wè nyíé n kó tináàntì

¹⁵ Kè di n dó mpĩnnè n tannò. ¹⁶ M bo bántè n cice kòo di duɔnní obáàntì tɔ̀ù, kòo ndi bonè sáà. ¹⁷ Wèè tu Muyaánsààmù timómmənti kōmu, kutenkù kuu nkɔbe báa na kè mù cɔuté, bè í mù wùò mbè mē nyí mù yé, díndi mē mmù yému, kè mù di bonè kē bo di miēkē.

¹⁸ N yí yóó di yóu kè dí ndò nyiciribí, n wētínímu di borè. ¹⁹ Dè bo yíé sám̀pó kutenkù kuu nkɔbe ténkē bá n yà, díndi mē n yóó n yàmu kē yé n fòùmè kè di yó nfòù. ²⁰ Dè kó diyìè di bo banté kē dò m bo n cice miēkē, kè di bo m miēkē, kè m bo di miēkē.

²¹ Wèè yie n náàntì kē dɔ̀rì tì yēmmè wèè n dó, kè wèè n dó, n cice bo nhò dó, kè nní nhò dó kóò bēnkē m mǎà.

²² Kè Sudii ò beke kē dò: N yíè ndè dòmme kàa bo ti bēnkē a mǎà, kē báa bēnkē a mǎà kutenkù kɔbe. ²³ Kè Yesu ò tḗnè kē dò: Wèè n dó ò yó mpĩmmu n náàntì kè n cice nhò dó, kè tí katení kē nhò bonè. ²⁴ Wèè í pĩ n náàntì ò í n dó. N di náà ntì náàntì í tú n kpeti, n cice wèè n tōnní o kpeti ntì.

²⁵ N ti ndi nàkému kē kpaá kē di bonè. ²⁶ Obáàntì Muyaánsààmù n cice yóó duɔnní mù n kó difò̀tìrì mù bo di náké deməu, kē di dentē n di náké tì timəu.

²⁷ N di duó ndiwèi ndi, n kó diwèi. N yí di ndi duó nkutenkù kuù nkōmē, di yēmmè báa caàrè, di kōmbù̀tì báa do. ²⁸ Di kèèmu n di nàkémmè kē tú n kũnti n cice borè kē wētíní. Kè di do n dó dè na ndi naatimu kē yé n kũntimè n cice borè wèè deū kē m pēēté. ²⁹ N ti ndi nàkému kè dè mu nyí tù̀̀kení, kè dè bo yie nkè dè tù̀̀kení dii mōnni di ntá. ³⁰ N ténkē í yóó di náké tìmatì péu, kē yé kutenkù kuu nkóò kpà̀tì kèrínimè, ò í mōkē muwḗrímú mamù n yínkè. ³¹ Ò kèríní kē kutenkù kɔbe bèè bo banté kē dò n dó n cice kē dɔ̀rì ò dómè. Íténè kè tí pēēté.

15

Yesu dònneɲemè o mǎà mutie bè tú mù fĩnyĩ

¹ Kè Yesu dò: Mĩ tú fĩnyĩ tie kó dikũnni kè n cice tú wèè mù te. ² Ibake ìi n tukúnè kē í peí ò ì kōũmu, kè ibake ìi peí kē ì kèi kè ì bo dòkē peitè. ³ Tináàntì n di náké tì dié nke di ciému, kè di wenkē páíí. ⁴ Di nni ntaunè kè n di taunè. Kutebaku báa na kèpeitè kē í taunè mutie. Mèè botí nku di báa na kèpeitè kē í n taunè.

⁵ Mĩ tú mutie kũnni kè di tú ibake, wèè n taunè kè nh ò tàunè wèè peí yebe péu, kè di í n taunè di báa na kédòò dèmarè. ⁶ Wèè í n taunè Kuyie nhò dootóomu, kutebaku ɔ̀ kpeí kè bèè kù dootóo mēè botí, kè bèè kù tùóté kécóu nkè kùu cóuté. ⁷ Kè di n taunè kè n náàntì bo di miēkē, mōnnè di dó dè, m bo dè ndi pǎ. ⁸ Kè di peitè yebe péu, mēmme n cice yètìrì bo deukemè, kè dèè bēnkē di tùmè n tancòumbè. ⁹ N cice n dó mēè botí, m mē ndi dó, n fííkúnè. ¹⁰ Kè di pĩ n tannò m bo ndi dó kè di nfííkú, m pĩmmè n cice tannò kòò n dó kè n fííkú.

¹¹ N ti ndi náké kè dè bo yie nkè di mōte n kó diwèi ndi kè di di píe. ¹² Nténè n di náké dii tannùu: Ndónè ditàbè n di dó mēè botí. ¹³ Wèè duó nho fòmmu o kɔbe kpéi, wèè bè dó mēdiè. ¹⁴ Kè di dɔ̀rì n di náké dii nùu di tú n népobè mbē.

¹⁵ N ténkē í di tú betōmbè, kē yé otōnti í yēmè wèè ò duó mmutōmmú ò dò̀rì dè. N di tú n népobè mbē, kē yé n di bēnkemè n cice m bēnkē dè deməu. ¹⁶ Dĩ í n tǎáté mĩ di tǎáté, kē tú di kote kèpeitè yebe yèè yó mbo sáà kè dèè yie nkè di mɔɔ

dèè kó dimàà n cice nè n kó diyètìrì, wèè dè ndi pā. ¹⁷ N di duó diì tannùù tú: Di bo ndómè ditàbè.

Kutenkù kàbe níímmè Yesu nè o kàbe

¹⁸ Kè kute nkù kàbe di níí, nyénè ke dò mbè keté ke níí mínwe. ¹⁹ Kè di do ntú kute nkù kàbe bè na ndi dómu, di me nyí tú ku kàbe, ke yé n di dènnenímè kute nkù, dèè te kè bè di níí. ²⁰ Dentenéní n di nàké tì: Otònti mǎu í dèunè wèè ò duó mmutǎmmú. Kè bè n fěũ mbè yóó di fěũmmu kè bè me nyie n kpèti bè yóó yiemmu di kpèti. ²¹ Bè yóó di fěũ ndi tú mǎè kpéí nke n kàbe, ke yé bè í yémè wèè n tǎnní. ²² Kè n do í kàtení ke bè nàké dè na bá ntú be kó meyetímè, n né me nkàtenímè ke bè nàké bè báá na képeri. ²³ Wèè n níí ò níímmu n cice. ²⁴ Kè n do í pī mmutǎmmú otǎu mǎu í na ke pīnmú, kè bè yà, dè na bá ntú be kó meyetímè. Bè me mmù yàmu ke ti níí, mmí nnè n cice. ²⁵ Tii wǎri be kó ikuó mièke tii dòò tii tú: Bè n níí detetirè.

²⁶ Obáànti Muyaánsààmù n cice yó n duó mmù kè n di duó, mù bo tuàkení diì mǎnni mù yó nnáá n kpéí nke. ²⁷ Kè di múnke n náá n kpéí, nke yé di m bonèmè nè diketírini.

16

¹ N ti ndi nàké dè bo yiemmmè mme kè di báá duó. ² Bè bo ndi beti titíintouti, mǎnni marì ké ndi kǎu kè be yèmmè dò mbè pī Kuyie ntǎmmú. ³ Bè yó ndǎari memme bè í yé mǎè kpéí nke n cice, bè me nyí n yé m mǎmmu. ⁴ N ti ndi nàkému kè de mǎnni tùàkení, di dentení n di nàké tì, n yí ti ndi nàké nè dimǎnni ke yé n di bonèmè.

Yesu nàkémmè Muyaánsààmù yóó pī mmùu tǎmmú

⁵ Di mǎnni n kǔnti wèè n tǎnní o borè nde, di kóò mǎu me nyí m békú n kǎri kè. ⁶ Kè di yèmmè né cààrè n di nàké mǎè kpéí n kǎri kè. ⁷ N di náá mǎmmu nwe, kè n kò dè bo ntú di kó mesàà, nke yé kè n yí kò, Obáànti sààwè í kǎriní, kè m me nkò m bo wè ndi duǎnni. ⁸ Obáànti bo kàtení diì mǎnni, ò bo nte kè benitibèe banté be yei, kébanté dèè tú timǎmmǎnti, kébanté Kuyie mbeénti bomè. ⁹ Be yei ntú bè í n tǎmè. ¹⁰ Bè í bantémè ke dò n dǎari Kuyie ndómè ke kǔnti ku borè, di ténke í yó n yà, ¹¹ kébanté ke dò n Kuyie mbeénti bo ke yé Kuyie mbekénèmè kute nkù kuu nkóo kpààti ke dèè.

¹² Tináànti kpaámu péu n na ndi nàké tì, di me mmu mbáá na ké tì kèè di mǎnni. ¹³ Muyaánsààmù mùu tu timǎmmǎnti mù bo kàtení diì mǎnni, mù bo di nàké timǎu, ke yé mù í yó nnáámmè nè mu kó muwérímú, mù yó nnáá mmù kèè tinti ke di nàké dèè kpaani. ¹⁴ Mù bo nni nsánti ke yé mù yó nnáámmè mù kèè tinti m borè. ¹⁵ N cice mǎke dè demǎu dè tú n kpere nde, dèè te kè n tu Muyaánsààmù bo ndi náá mmù kèè tì m borè.

Yesu yèmmè o kàbe yèmmè bo cààrè kéwète kénarike

¹⁶ Dè bo yíé sǎmpó di ténke bá n yà, kè dèè wète kéyíé sǎmpó kè di n yà, ke yé n kǔntimè n cice borè.

¹⁷ De mǎnni kòo tancòumbè mabè mbékú betàbè ke tú: Ìnti náànti tu, dè bo yíé sǎmpó di ténke bá n yà, kè dèè wète kéyíé sǎmpó kè di n yà, ke yé n kǔntimè n cice borè? ¹⁸ Ba ntú dè bo yíé sǎmpó? Ti í banté mùu me ntú.

¹⁹ Kè Yesu banté bè dómè kóò beke ké bè nàké ke dò: Di dó kébanté mùu tu dè bo yíé sǎmpó kè di ténke bá n yà, kè dèè yíé sǎmpó kè di wète ké n yaà? ²⁰ N di náá mǎmmu nwe, di bo kǎmmú, kè kute nkù kàbe nyānku. Di yèmmè bo cààrè, ke de kó meyeñcààrimè né naá ndiwèi. ²¹ Onitipòkù péi diì mǎnni dè ñ nhò yóumu, ke yé o mǎnni tùàkemè kè debire yènni ke dèè wèè yènko kuyonku,

ke yé ò peitémè onitì. ²² Di kperè me ndò, di yèmmè cààrèmu di m̀m̀nnì, ke bo narike di bo wète ké n yà dìi m̀nnì, bá òm̀u báá na kédeite de kó kuyènnàatì.

²³ Kè de kó diyie t̀̀̀ke di ténke í yó mbeke t̀matì n di náá mmómumu nwe de kó diyie di m̀ú dèè kó dimàà n cice nè nkó diyètìrì ò bo dè ndi pã. ²⁴ Nè yíenní di mu nyí m̀o dèmarè Kuyie nè n kó diyètìrì, m̀nnè kè kù di pã, kè di yèmmè ñnaatì.

Yesu namè kutenkù

²⁵ N di nàké de kó tinààntì nè dinàànhāntìrì ndi, de m̀nnì kpaanímu, n ténke í yo ndi náánnè ke di āmmù, de m̀nnì n yó ndi náá mpáíí nwe n cice kpeti. ²⁶ De kó dim̀nnì di bo mm̀ú n cice di d́ dè nè n kó diyètìrì. Dè í tú n yé n yó nhò báá ndi kpéí. ²⁷ N cice mómumu ndi d́mu di n d́ m̀è kpéí, ke tá ke do m bonní o borè. ²⁸ N yiténí n cice borè nde ke k̀tení kutenkù, ke iti kutenkù ke k̀nti n cice borè.

²⁹ Kòo tanc̀umbèè ò nàké ke d̀: Nte a náámmè páíí bá a í āmmù. ³⁰ Di m̀nnì ti bantému ke dò nha yé dem̀u, kè dè í dò nhòm̀u benné ké nda békú t̀matì. Dè te kè ti tá ke dò nha bonní Kuyie mborè. ³¹ Kè Yesu bè beke ke d̀: Di tá di m̀nnàà? ³² De m̀nnì duunnímu ke t̀̀kení, kè di bo cíété kékũũ ndi c̀í ké n yóu. M me nyí yó mbo m máà, n cice m bonèmu. ³³ N tì ndi nàké kè dè bo ndi naatimu ti kó metaummè mièke, bè yóó di f̀mmu, di yèmmè né báá cààrè n namu kutenkù.

17

Yesu bàntèmè Kuyie nho tanc̀umbè kpéí

¹ Yesu béi mmemme kédeè kébóuté kéĩnkè ke d̀: N cice de m̀nnì t̀̀kemu, déúk̀nne a bire yètìrì kè dèe déúk̀nne a kperi. ² Ke yé a dè duómme muwērímú kè dè bo duó mmufòmmu mùu bo s̀àà benitibè a dè duó mbè. ³ Bè bo ỳtémè f́ nKuyie mmómmonku kùu bo kumàà, nè Yesu Kirisi a t̀nní wè deè tú mufòmmu mùu bo s̀àà. ⁴ N deèmu mutōmmú a yé m pĩ mmù ke déúk̀nne a yètìrì ketenkè ñnkè. ⁵ Di m̀nnì n cice déúk̀nne n yètìrì, ké n duó ndisānni n do m̀ke di a borè kè kutenkù mu nyí d̀.

⁶ Mĩ duó nkè bè da ỳtété, benitibè a d̀itení bè kutenkù, ke bè nni nduó, f̀ do do bè te ke bè nni nduó nkè bè yie nha náāntì. ⁷ Bè bantému di m̀nnì ke d̀ mm̀ke dèè kó dimàà bonní a borè. ⁸ Ke yé m bè nàkémè tinàāntì a n duó ntì kè bè tì c̀uté ke banté ke d̀ m m̀nke bonní a borè ke yie nke d̀ nf̀ n t̀nní.

⁹ N yí da báá nkutenkù k̀be kpéí, n da báá nha n duó mbè kpéí nke, ke yé f̀ bè temè. ¹⁰ M m̀ke dè tú a kperè nde, k̀a m̀ke dè tú n kperè. Memme kè bè déúk̀nko n yètìrì. ¹¹ N k̀nti a borè nde, n ténke í yó nkpaá kutenkù mièke, kè bembè yó nkpaá. N cice wèè d̀ mpáíí, m̀ m̀be nè a kó diyètìrì kè bè ñwè nke d̀ onitì omàà mí nnè f́ nti d̀mmè. ¹² M bè bonè ke bè bàamu kutenkù mièke nè a kó diyètìrì, ke pĩ nha n duó mbè bá be kóò m̀u í feti, kè dè í tú wèè do d̀ nkéfeti wènwè kè dèe d̀ tì wàri ke yèmmè. ¹³ Di m̀nnì n k̀nti a borè nde, ke kpaá ke bo kutenkù mièke, ke bè náá nkè bè bo mm̀ke n kó diwèi mediè. ¹⁴ M bè nàkèmu a kó tinàāntì kè kutenkù k̀be bè nùí bè í tú m̀è kpéí nkutenkù k̀be kéndōnnè m mómumu n yí t̀mè kutenkù kou. ¹⁵ N yí da báá nke yé nha bè dènnè kutenkù mièke, n yé nha mbè k̀nké oyèiwe nwe. ¹⁶ Bè í tú kutenkù kuu nk̀be, m mómumu n yí t̀mè kutenkù kou. ¹⁷ Wènk̀nne be né a náāntì, a náāntì tu timómmonnti nti. ¹⁸ A n t̀nní m̀è botí kutenkù mièke mme mbè t̀ò nkù mièke. ¹⁹ N duó m máà beè kpéí, kè dè bo yie nkè bè m̀nke ntú a k̀be.

²⁰ N yí da báá mbeè máá kpéí, n da báammu nè bèè yóó keè a náànti ké nni ntá be kpéí. ²¹ N da báá nke tú bè ñwē nke dò nhoniti omáà, mí nnè fí nti dōmmè ké nti taunè kè kutenkùu banté fí n tōnnímè. ²² M bè duómmu tikpeti a n duó nti, kè bè bo ñwē nke dò nhoniti omáà m mí nnè fí nti dōmmè. ²³ Kè nní mbo be miéke kàa mbo m miéke kè bè ñwē nke dò oniti omáà, kè kutenkùu banté fí n tōnnímè ke bè dó a n dó mèè botí.

²⁴ N cice n dó kè m borè a n duó mbè nde mbo, ke wúó n kpeti a n duó nti ke yé a n dake mē ke mu nyí dòò kutenkù. ²⁵ N cice a tú timómmanti yé nwe, kutenkù kabe í da yé, mí mme nda yému, kè n tancóumbè yé ke dò nfí n tōnní. ²⁶ M bè nákemu a tú wè ke yó nsaké ke bè benkú, kè bè nyé ke dò nha bè dó a n dó mèè botí, kè m bo be miéke.

18

Bè pīrmè Yesu

(Wénté Matie 26:47-56 nè Mariki 14:43-50 nè Duku 22:47-53)

¹ Yesu nàké memme kédeè, nè o tancóumbè kè bèè íté kékaté Setināó kó kukó, kè kupúú makù dè bo, kè bèè ta ku miéke. ² Sudaasi wèè yóó fité Yesu ò do yému de kó kupúú, ke yé Yesu nè o tancóumbè do korimè deborè sáà. ³ Ikuó niùbè kó bekótibè nè Fadisībe kè bèè tōnní behāāpōmbè nè ntihāāpōnti tii bàa Kuyie ncīètè kè Sudaasii bè niitè kè bè tō fitii nè dehāanne ke tōnè tikpàrinenti. ⁴ Yesu me nyémè tii yóó ò tūàkení, kòò tóonko be borè ké bè beke ke dò: Di wanti we? ⁵ Kè bèè ò tēnné ke dò: Yesu Nansareti kou. Kè Yesu bè nàké ke dò: Mínwe! Kè Sudaasi wèè ò fité kòò bè nēinè. ⁶ Ò bè nàké dii mōnni ke dò: Mínwe. Kè bè mbótirí ke duò. ⁷ Kè Yesu wēte ké bè beke ke dò: Di wanti we? Kè bè dò: Yesu Nansareti kou. ⁸ Kòò dò: N di nákemu ke tú mínwe, kè di wanti mínwe, yóunè betābè kè bèè íté.

⁹ Merime kè dēe dāò kēndōnnè ò bēi nti ke tú: N cice n yí fétinne a n duó mbè kóò mōu. ¹⁰ Kè Simā Pierii kpaté disiè kékāū ikuó niùti diēwè tōnti toò youri. De kóò tōnti yētiri do tú Madikuusi. ¹¹ Kè Yesu nàké Pieri ke dò: Nōnne a siè di nārìkù, a yèmmè dò m báá yā febòòfè n cice n duó nfèà?

Bè kàtenè Yesu Anni borè

¹² Kè behāāpōmbè kóò kótii duó ndinùu tihāāpōnti nè tii bàa Kuyie ncīètè kè bèè pī nYesu kéboú. ¹³ Ke kété kóò kàtenè Anni, Kayifu còkù cīètè, wèè do tú ikuó niùti diēwè de benni. ¹⁴ Wèè Kayifu do nàké Sifube ke dò: Dè bo nwenni oniti omáà bo kúmè kubotí kumōu kpéí.

Pieri nēnnimè Yesu

(Wénté Matie 26:69-70 nè Mariki 14:66-68 nè Duku 22:55-57)

¹⁵ Simā Pieri nè Yesu tancóuntì tòu mōu, kè bè ntū nYesu. Ikuó niùti diēwè né me nyémè Yesu tancóuntì tòu, kè wenwee ta. ¹⁶ Kè Pieri nkpaá ditowà ke kari dibòrì kè Yesu tancóuntì, ikuó niùti diēwè yé wèè yēnni kénaké osapàà nwèè bàa dibòrì kè Pieri bo ta. ¹⁷ Kè de kóò sapàà mbeké Pieri ke dò: A múnke í tú we ñniti kóò tancóuntì nweà? Kè Pieri dò: Jò! N yí ò tú!

¹⁸ Ke sō mmusée mbo kè behāāpōmbè nè betāmbè kè bè tōtinne muhāá nke iiri, kè Pieri ncómmú deborè ke iiri.

Ikuó niùti diēwè beké ti Yesu o tié nyīnkè

(Wénté Matie 26:59-66 nè Mariki 14:55-64 nè Duku 22:66-71)

¹⁹ Kè ikuó niùti diēwè beke Yesu o tancóumbè kpeti nè o tié nkpeti. ²⁰ Kè Yesu ò tēnné ke dò: N yí nàké timati disòrì, nh ā ntiè ntitiíntouti nè Kuyie ncīètè diētè

mieke nke Sifube bemou ã tii ndè. ²¹ Dè dõmmè kàa m bèkú? Beke nh ã nnáá nkè bèè bo, bè yému n nàké ti.

²² Yesu béi memme kè kuhããpònkù kùù ò tákénè kè kùù ò bèntè ke dò: Ikuó nùtì dièwè nwe a náámmè memmaà? ²³ Kè Yesu dò: Kè m béi tiyèiti nti benke tii tu tiyèiti? Kè m me béi tisààti nti ba nte kàa m poté?

²⁴ Mèmmè kè Anni yóu kòo nkpaá bou kòo ò duónko ikuó nùtì dièwè Kayifu.

Pieri nennimè Yesu

(Wénté Matie 26:71-75 nè Mariki 14:69-72 nè Duku 22:58-62)

²⁵ Kè Simo Pieri ñdè kpaá ke iiri, kòo mōu wēte kóò beke ke dò: A í tú we ñniti kóo tancóuntì ñwèà?

Kè Pierii ò nenni ke dò: N yí ò tú. ²⁶ Kè ikuó nùtì dièwè kóo tǎnti, Pieri dàte wèè toò cǐtè kouu béi nke dò: N do da yàmu kàa ò neínè kupúú mieke. ²⁷ Kè Pierii wēte kóò nenni ke dò: N yí ò yé. De mōnni kè tekotee kuó.

Pidati bekénèmè Yesu

(Wénté Matie 27:1-2, 11-14 nè Mariki 15:1-5 nè Duku 23:1-5)

²⁸ Kè bèè iténè Yesu Kayifu cǐtè, kóò sǎnnè kùmandáà cǐtè kè dè kpaá uu, kè Sifube yete mutarimù bè yàà bo sǎu mēè kpéi mbemáà képaà ndiyentébanni kó mudii. ²⁹ Kè Pidatii yènni kè bè beke ke dò: Di yē nhoniti yie ñcàke ba? ³⁰ Kè bèè ò tǎnnè ke dò: Kòò do í càke dēmarè, ti na bá nhò kǎtēnni a borè. ³¹ Kè Pidatii bè nàké ke dò: Túóténè we, kóò bekénè di mómmbè di kuó dõmmè. Kè bè dò: Ti kó ikuó í yie nti kuómè òmōu.

³² Kè dè bo yie nkè dēè dǎd Yesu do yē nhò yóó kú mùu kũũ. ³³ Kè Pidatii ta kudieku kényú Yesu kóò beke ke dò: Fǎd tu Sifube kóò kpààtàà? ³⁴ Kè Yesu ò tǎnnè ke dò: A m bèkú nè amáà ndaà? Kè betabè bèè yē nha m beke? ³⁵ Kè Pidatii ò tǎnnè ke dò: N túmu Sifua? A boti kǎbe nè ikuó nùbè kó bekótibè bèè da kǎtēnni m borè. A càke ba? ³⁶ Kè Yesu ò tǎnnè ke dò: N kó tikpàti í tú kutenkù kuu nkpeti, kè ti do nti ntú, n kǎbe na mbàaomu bá Sifube bá m pĩ. N kó tikpàti me nyi tú kutenkù kuu nkpeti. ³⁷ Kè Pidatii ò beke ke dò: A tú okpààti nwe yáa ba? Kè Yesu ò tǎnnè ke dò: A ti mbéi, n tú okpààti nwe ke kǎtēni kutenkù, kè bè m peité kè m bo nàké timómmbènti. Bèè dǎ timómmbènti bèè kemmu n náànti.

Bè do yēmmè bèè kuó Yesu

(Wénté Matie 27:15-31 nè Mariki 15:6-20 nè Duku 23:13-25)

³⁸ Kè Pidati dò: Ba ntú timómmbènti? Ò béi mmemme kényè kékote Sifube borè kè bè nàké ke dò: N yí yà oniti yie n cǎkemu ke dò nti ò kùò. ³⁹ Kéndonnè di kó ikuó mieke di ã duómme kè n fĩ nkukpetinkù makù diyentébanni yie, di dǎ n fĩ nSifube kóò kpààtàà? ⁴⁰ Kè bèè wekii ke dò: Ti í dǎ a fĩ nyie, ti dǎ a fĩ mBarabaasi nwe!

Barabaasi me ndo tú onitikòuti nwe.

19

Bè dõmmè Yesu ipo kó dipii

¹ Mèmmè kè Pidatii duó nkè bèè puotí Yesu yedá. ² Kè tihããpòntii duoke ipo kó dipii kóò òò, kóò dátinnè diyaabòrì wũrì. ³ Ke ní tǎnni kóò dǎu nke dò: A kpeñná Sifube kóò kpààti? Mbo sǎa! Kóò bèntè. ⁴ Kè Pidatii wēte kényènni kè bè nàké ke dò: N yóò ò dēnnemu kè di banté n yí yàmè ò cǎkemu ke dò nti ò kùò. ⁵ Kè Yesu yènni ke óké ipo kó dipii ke dáátí diyaabòrì wũrì, kè Pidati dò: Ntènè we! ⁶ Ikuó nùbè kó bekótibè nè tihããpònti tii bàà Kuyie ncǐtè kè bèè yà Yesu kǎpĩkè ke dò: Baaké we kudapǎátí! Kè Pidati dò: Túóténè we di mómmbè

kébaaké! Mí n yí yà ò càkè mù kè dò nti ò kùò. ⁷ Kè Sifubee ò tḗnné kè dò: Tí kó ikuú tú ò dò nkékuomu, ò yí mēè kpéí nhò tú Kuyie mBire.

⁸ Kè Pidatii keè de kó tináànti kè kufōwaa nhò auté. ⁹ Kòò wēte kéta kudieku kébeke Yesu kè dò: A yènní de?

Yesu me nyí nhò tḗnné tìmatì. ¹⁰ Kè Pidati dò: A í dó ké n tḗnné tìmatàà? A í yé kè dò m m̀ake muwērímú kè bo na kè da fī, kè m̀ake muwērímú kè bo na kè da baakáà? ¹¹ Kè Yesu ò tḗnné kè dò: A na bá mm̀ake muwērímú mamù n yínkè kè Kuyie ndo í mù nda duó. Deè kpéí nte wèè m pí nke da duó nkòò kó meyei ndeunè a kōme.

¹² De m̀onni kè Pidati ndó kēfī nYesu, kè Sifubee pīéké kè dò: Kàa ò fī nha í dó okpààti diwè Sesaa, wèè tú omàà okpààti, ò yete Sesaa kpèti nti.

¹³ Kè Pidatii keè de kó tináànti kédenneni Yesu kékari obeénkàri ìnkè, bè tú dè dibòrì bè ce di. Nè ebedee kó tináànti: Kabata. ¹⁴ Dè do tú diyie sɔnni yiè ndi kè diyie còmmú yeyo kè dè né bo wenté diyentébanni. Kè Pidatii náké Sifube kè dò: Ntènè di kóo kpààti.

¹⁵ Kè bēe pīéké mediè nke dò: Baaké we! Baaké we kudapāātí ìnkè! Kè Pidati dò: M baaké di kóo kpààti kudapāātáà? Kè ikuú niùbè kó bekótíbè dò: Tí í m̀ake okpààti t̀òu m̀òu kè dè í tú Sesaa.

Bè baakémè Yesu

(Wénté Matie 27:32-44 nè Mariki 15:21-32 nè Duku 23:26-43)

¹⁶ Mēmme kè Pidatii bè duó nYesu kè bè ñkòrinè kè bo baaké. ¹⁷ Kè Yesu ñtò o dapāātí kètuke dibòrì marì bè tú dì kuyukóũ, nè be kó tináànti mieke Kodikotaa. ¹⁸ Deñde bè baakémè Yesu kudapāātí nè benitibè mabè bèdébè, kóò soó mbe cuoke.

¹⁹ Kè Pidatii duó nke bēe wāri tedabētè kè dò: Yesu Nansareti kou, Sifube kóò kpààti, kédanne kudapāātí yómmè. ²⁰ Bè do baaké dè Yesu do í dētirinè diheì. Bè do wāri ebedee nè datēè nè kereki nwe kè benitibè péu mpēnkù kè tì kàà. ²¹ Kè ikuú niùbè kó bekótibè náké Pidati kè dò: A na bá nwāri kè yí Sifube kóò kpààti, wāri kè dò ò yē nhò tú Sifube kóò kpààti. ²² Kè Pidati dò: N wāri tì tiñti.

²³ Kè tihāāpòntii baaké Yesu kédeè kètóté o yààti yecúò yènáà, bá kù nè ku kpèti, kè dè nkpaá o yaàbòrì dierì dii í m̀ake kuyí. ²⁴ Kè tihāāpòntii náké titòbè kè dò: Tí báá kété di nyaàbòrì, tì tāũ tété káyà wèè bo dì di.

Mēmme kè dèè d̀òò tì wāri kè yēmme tì tu: Bè totí n yààti kè tāũ n yaàbòrì dierì tété. Tihāāpònti do me ndòò.

²⁵ Kè Yesu yō nè o yō nantè nè Maari Kodopaasi pokù nè Maari Makitadaa kou, kè bè còmmú Yesu dapāātí také. ²⁶ Kè Yesu ñwúó nho yō kòò pekénè o kóò tancòuntì ò dó wè mediè, nkòò ò náké kè dò: N yō, nte a bire. ²⁷ Kè náké o kóò tancòuntì kè dò: Nte a yō.

Mēmme kòò ò t̀òóté kékonnè.

Yesu kumè

(Wénté Matie 27:45-56 nè Mariki 15:33-41 nè Duku 23:44-49)

²⁸ Yesu me nyémè kè dò ndemou dè d̀òò kébéi nke dò: Sinéyēi siì m̀ bo, kè dè bo d̀òò tì wāri kè yēmme.

²⁹ Kè s̀ó ndidúu marì dè ñkú kè píéké menéyāā nkè tihāāpòntii méú dis̀s̀ũ mè mieke kécə isópù kó kudóú keyoutoo kētuú nYesu nù. ³⁰ Kòò sũōte menéyāā nke b́ei nke dò: Demou dè d̀òomu.

Kè s̀inné o yuu kékú!

Kuhāāpònkù kũũmè Yesu píkù dikpānni

³¹ Dè do tú diyie sɔnni ndi kè dè né bo wenté teom̀pùtè, kè Sifube nyēkù teom̀pùtè bo nsómmè bè kpaá idapāātí ìnkè. De kó teom̀pùtè do m̀áánè

diyentébbanni ndi, kè Sifubεε mɔɔ Pidati dinùù ke bo píé bè baaké bè tààke, ké bè cūñní.

³² Mémme kè tihāpòntii kɔte kɛpíé bè baakénè bè Yesu be tààke. ³³ Ke tuɔke Yesu borè kénsó nhò ku, bá bè í mpié o tààke. ³⁴ Kè kuhāpònkù makùu kũũ o píkù dikpānni kéduute, meniε nnè mɛyĩ nkè dɛε yènní. ³⁵ Wèè dɛ yà wèè nàà nkòo nàà ntì tú timómmanti, ò yà tì ò ti nnáá nkè dɛ bo yie nkè di ntá. ³⁶ Dè dɔ̀ò tì wàri ke yèmmè mme tìi tu: Bè í yóó kéété o kóũ mari. ³⁷ Kè titetì wàri ke tú: Bè yóó yàmu bè dùùte wèè píkù.

Bè kũnnémè Yesu

(Wénté Matie 27:57-61 nè Mariki 15:42-47 nè Duku 23:50-56)

³⁸ Dè dɔ̀ò mɛmmε kédeè, Sosefu Adimatee εi kou wèè do tú Yesu kou kè dè sòri, ke yé ò do démè Sifubε, kòo kɔte kémɔɔ Pidati dinùù ke bo túóté Yesu. Kè Pidatii yie, nkòo kɔte kóò tùóté. ³⁹ Nikɔdemmu wèè do kɔte keyènkè makè kɛyà Yesu kòò múnkεε kɔte, ke tɔ tùdààrí kòò kɔrɛnè mutie mùù ò nte kòo cìi báá pāāke mɛcāā. Dɛ kóò tùdààrí do bo mbo cìdòòbè sipísitāāti. ⁴⁰ Bédé kè bèε túóté Yesu kédɔ̀ò Sifubε ò dɔ̀mè, kóò pōũ ntiyààti kɛyɔ̀rε tùdààrí.

⁴¹ Bè do baaké dè Yesu, dè do tókénè kupúú makù nku, kè kufōti pànkù makù dè bo bè mu nyí tanné kù òmòu. ⁴² Dè do yóó wenté tɛòm̀pùtè nte, kè dɛε nte kè bè ndó mɛcāā, dɛ kó kufōti né mε ntókémè dɛborè, kè bèε dè nhò dɔ̀u.

20

Kufōtikperí

(Wénté Matie 28:1-8 nè Mariki 16:1-8 nè Duku 24:1-12)

¹ Dìmáàsì kó kukūnwentóo kè dè nkpaá ke uu kè Maari, Makitadaa εi kouu, kɔte kufōti kénsó nditári pòòte. ² Kòo coké kéwɛte kénáké Pieri nè Yesu tancòuntì tɔ̀u Yesu dó wè ke dɔ̀: Bè kūtému ti Yiè, nti mε n yí yé bè ò yĩmè.

³ Pieri nè Yesu tancòuntì tɔ̀u kè bèε íté kénkɔri kufōti ⁴ ke cokù kè Yesu tancòuntì tɔ̀u diénnè Pieri kɛtuɔke kufōti, ⁵ késiéké kɛyà tiyààti bè do pōũ ntì Yesu kè tì duó ò mε nyí nta. ⁶ Kè Simɔɔ Pierii tuɔkení kɛta kɛyà tiyààti bè pōũ ntì Yesu kè tì duó kɛtenké. ⁷ Kè kuyààkù kùu do fĩ ndiyuu kè kù kpéú ke cāā nkε duó. ⁸ Kè Yesu tancòuntì tɔ̀u wèè do niitε kɛtuɔke, kòò múnkεε ta kɛyà kɛntá. ⁹ (Yesu tancòumbè mu ndo í banté tìi wàri ke tú: Yesu do nkéyánté.) ¹⁰ Dɛ kó difōnkùò kè Yesu tancòumbèε kò.

Yesu yāñtémè

(Wénté Matie 28:9-10 nè Mariki 16:9-11)

¹¹ Kè Maari kpaá kécómmú kufōti bènni ke kuò, nkε sɛnné késiéké ¹² kɛyà Kuyie ntōrè yèdèè kè yè dàátì tiyàpéitì ke kari bè do dɔ̀u ndè Yesu, dii nho yuu do duó dè, diteri o naàcèi do borè. ¹³ Kè yèε ò beke ke dɔ̀: Onitipòkù a kuònnè ba? Kòo yè tɛñné ke dɔ̀: Bè tùóté n Yiè nwe, m mε nyí yé bè ò yĩmè.

¹⁴ Ò bɛi mɛmmε kéwɛte kɛyà Yesu kòò còmmú, ò mε nyí nhò banté. ¹⁵ Kè Yesu ò beke ke dɔ̀: Onitipòkù dè dɔ̀mme kàa kuò? A wàa nwe?

Kòo yèmmè nɔ̀o okūnyò̀rìwè nwe, ke dɔ̀: Kè fɔ̀ò ò tùóté, m benke a ò dɔ̀u ndè kè n kɔte kóò tùóté. ¹⁶ Kè Yesu ò yu ke dɔ̀: Maari!

Kòo bunnóɔ ke dɔ̀: Okótì! Nè be kó tìnáàntì miεke dabunnii! ¹⁷ Kè Yesu ò nàké ke dɔ̀: Bá n kááké, m mu nyí dèke n cice borè. Kɔte kénáké n kɔbe ke dɔ̀: N deètì n cice borè ndε, wèè tu di kóo cice, Kuyie nkùu di te.

¹⁸ Kè Maari Makitadaa εi kouu kɔte Yesu tancòumbè borè ke dɔ̀: N yàmu ti Yiè. Kòo bè nàké wè ò nàké tì.

Yesu benkemè omáà o tancòumbè

(Wénté Matie 28:16-20 nè Mariki 16:14-18 nè Duku 24:36-49)

¹⁹ De kóò òmáàsì kó kuyuoku kòo tancòumbè ntíkú teciētè matè miēke, ke kpetinnè yebòrè ke pàá, mbè dé mēè kpéi nSifube, kè Yesu taroo kécómmú be cuokè ke dò: Kunaatí ndi bonè!

²⁰ Ò bēi mmemme kédeè kébenke o nou nè o píkù kè diwèli bè pī mbè yàmè be Yiè. ²¹ Kè Yesu yíé kébéi nke dò: Kunaatí ndi bonè! N cice n tōnni mēè boti m me ndi tūh.

²² Ò bēi mmemme kédeè kéfuute be ñnkè ke dò: Cauténè Muyaánsààmù. ²³ Di bo cīē mbè be yei mbè bo pété mecīēmme, kè di í cīē mbè be yei, mbè báá pété mecīēmme.

Yesu kpannèmè Tomaa ò í tāmè

²⁴ Dè do sù nTomaa, Yesu tancòumbè kóò mōu, bè tu wè Didimmu í dè bo. ²⁵ Kè Yesu tancòumbè tōbèè ò nàké ke dò: Ti yà ti Yiè.

Kè Tomaa dò: Kè n yí yà sikāũ kó yebòrè o nou ke baá n nóm̄bii, kè n yí baá n nóm̄bii o píkù m bá n tá.

²⁶ Kè dè mm̄ake seménni òmáà kè Yesu tancòumbè wēte kētíi nkudieku miēke kè Tomaa ndè bo, kè yebòrè kpeti ke páké, kè Yesu taroo kécómmú be cuokè ke dò: Kunaatí ndi bonè! ²⁷ Kédeè kénáké Tomaa ke dò: Youtení a nòutè kébaá a nóm̄bii yebòrè, ke baá m píkù kéntá ke bá nyièkù. ²⁸ Kè Tomaa kuónko ke dò: N Yiè! N kó Kuyie! ²⁹ Kè Yesu ò nàké ke dò: A n yàmù ke tá. Dè ñnaati bèè í n yà ke tá. ³⁰ Yesu dòmmu tidiēti péu kòo tancòumbè yà, bá ti í wàri dipátiri dii mmieke. ³¹ Tii nwàri kè di bo banté Yesu Kirisi túmè mme Kuyie mBire ké nhò tá kápété mufōmmu.

21

Yesu benkemè omáà o tancòumbè Tiberiyati niè nnùu

¹ Kè Yesu wēte kébenke omáà o tancòumbè Tiberiyati kó menie nnùu. ² Nte ò bè benke mēè boti omáà: Simōo Pieri nè Tomaa bè tú wè Didimmu nè Natannayēeri Kanaa Kadidee kó kutempē nkou, nè Sebedee kó ibi, nè Yesu tancòumbè tōbè mabè bēdébè kè bè ntíkú. ³ Kè Simōo Pierii bè nàké ke dò: M bo kote muyĩpĩmmù.

Kè betōbè dò: Ti bo nneí.

Kè bèe kote kényiē nke buò, mbá bè í pī mm̄umamù.

⁴ Dikūnweñni kè Yesu ñcóm̄mú menie nnùu bá o tancòumbè í nhò banté. ⁵ Kè Yesu bè beke ke dò: Bēdapāmbè, di pī nsiyĩā? Kè bè dò: Ǿò, ti í pēté. ⁶ Kòo bè nàké ke dò: Bōnnè muditìmmù kubakù youú bíéké di bo pété.

Kè bèe bō nkè siyĩ píe mm̄ediè, bá bè í nna ke mù dēnneni. ⁷ Kè Yesu tancòuntì ò dō wèe nàké Pieri ke dò: Ti Yiè nwe.

Kè Simōo Pierii ti kèè ke dáátí o yaàbòrì ke yé ò do í dáátímè m̄umamù, kédoroo menie mmieke kēndēiti.

⁸ Kè Yesu tancòumbè tōbè nkérinì nè kudabekù ke yūš muyĩnditìmmù kè siyĩ píéké. Bè do í dētirinè menie nnùu, dè do bo mm̄ake métirì tekòutè (100). ⁹ Kè bèe yēnni kéyà muhāá, nkè siyĩ āũ mu ñnkè nè pēè. ¹⁰ Kè Yesu bè nàké ke dò: Dēitenēni siyĩ di pī nsi.

¹¹ Kè Simōo Pierii ta kudabekù kécūñni muyĩnditìmmù kè siyĩ diesi píéké, ke bo tekòutè nè sipis̄n̄mmù nè sitāāti (153), nè m̄emme muyĩnditìmmù í nkēté. ¹² Kè Yesu bè nàké ke dò: Kōtenēni kēdi.

Ò tancòumbè kóò mōu me nyí ndáátí kóò beke ò tú wè, bè do bantēmu be Yiè nwemè. ¹³ Kè Yesu tōnni kētúóté pēè ké bè duó, ké bè duónnè siyĩ.

¹⁴ Kuce metāāmmè mme Yesu yānté kébenkemè omáà o tancòumbè.

Yesu bekemè Pieri kuce mētāāti ke tú: A n dōàà?

¹⁹ (Yesu náá mmemme ke benkú Píeri yóó kú mùù kǔũ mbotí nku ke déúkùnnε Kuyie nyètìrì.) Kédeè kóò nàké ke dò: N tũnnε.

²⁰ Kè Pierii wě̃tε káyà Yesu tancóuntì ò dɔ̀ wè kòò kèríní, (wèè dɔ̀ ò beke bè yo ndiì mǎnnì diyentébanni kó mudii kε dɔ̀: N Yìè, we nyóó da fité?) ²¹ Kè Pierii beke Yesu kε dɔ̀: N Yìè, yie ntá, o kpeti yó ndòmmε? ²² Kè Yesu ò tǝ́nné kε dɔ̀: Kè n dɔ̀ we nfòu kè n yàa wě̃tenèni a kpeti í bo, fí ní nni ntũ.

²⁴Weè tancóùntì mómmuò nweè béi nde kó tináàntì, kẹ̀ tì wǎrì, kẹ̀ tì yé tì tumè timómmòntì.

²⁵ Yesu do pĩĩmu mutōmmú tēmù, kè bè yē mbè bo tì wàri timəu yepáte miéke, n yèmmè dò kutenkù báá péte kù bo yè dáu ndè.

Yesu Tõrè tõmmú pátíri Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Yesu tõrè kó dipátíri sɔ́ténè tináansààtì kpɛyɛ kó tináantì nti. Duku dòòtóri diɛwè Pɔ́ri népo, ò do neitinè wè weè wàri de kó dipátíri (Kɔ̀dɔ̀asi 4:14). De kó dipátíri miɛke yenáankékè yèè ti náá mMuyaánsààmù pĩ mmùù tõmmú yè sũmu.

De kó dipátíri dii ti náá nKirisì kɔ̀be tĩrè keté mèè botí Sifubɛ cuokè kéketénè Sedisadɛmmu bèè tu Sifubɛ. Nè bèè í tú Sifubɛ: Kɔ̀dɛnti nè Āntiyɔ̀si nè Fidipu. De kó dipátíri dii ti náá mbè do màánè ìi dièti mesàà nKirisì kɔ̀be tĩrè yepànyè miɛke, nè Muyaánsààmù do bè niité kè bèè tì tũntɛ mèè botí.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Muyaánsààmù cùténímè nè Kirisì kɔ̀be tĩnni ketémè Sedisadɛmmu 1-12

2. Pɔ́ri itémè Kuyie nnáantì náammù 13-28

¹ N népo Teofiiri, m pátíri ketirì miɛke n da nàkému Yesu pĩ mmùù tõmmú mumɔ̀u nè ò tié nti benitibè nè ò keté ndi yìè o tõmmú, ² kéntɔ̀ kétuɔ̀kenè Muyaánsààmù ò niitémè kòò duó nho tannò o tancóumbè ò tãátè bè ke íté kédeke kéĩnkè. ³ O kũũ nkó difɔ̀nkúò kòò mbè benkú omáà nè mɛbenkùmè péu mèè benkú ò fòutemè, ke dò yewe sipísínàà ke bè náá nKuyie nkɔ̀pààtiyuu kɛti.

⁴ Diiyè mari ke sɔ́ mbè yo nke Yesu bè nàké ke dò: Di báá détténè Sedisadɛmmu, dí nkari ke baa n cice do yè nhò yóó di pã dè, n di nàké dèè kpéi. ⁵ Isãa do di ãà bàtèmmù, nè menie mme yewe sãmpó miɛke bè bo di ãnné bàtèmmù nè Muyaánsààmù.

Yesu dèkemè kéĩnkè

⁶ Kè bèè ò beke ke dò: De mɔ̀nni ndi a yóó fíímmè Isidayɛeribɛ kó dikpààtiyuuà?

⁷ Kè Yesu bè ténénè ke dò: Di kɛti dɔ̀ke, di bo yĩténè de kó yemòrè nè de kó yewe, n cice Kuyie nkumómmɔ̀nkɔ̀ kuù dɔ̀u nde kó yemòrè nè de kó yewe. ⁸ Kù bo di duó mmuwérímú, kù bo cũũnni Muyaánsààmù di ĩnkè kè di náá mbèè yo nnáa n kpéi nSedisadɛmmu miɛke nè Sudee nè Sammarii de kó ketenkè kemɔ̀u miɛke nè itemmànke imɔ̀u miɛkoo.

⁹ Ò ti mbè nàké dii mɔ̀nni kédeè kéíté kèndeètì kéĩnkè, kè bè nhò bùó kè diwɛtirì mari ò dàtínko.

¹⁰ Kè bè nkpaá búó, kéyà benitibè bèdébè kè bè dàátì tiyaàpéitì kékɔ̀tení be borè kébéi nke dò: ¹¹ Kadidee kó benitibè dè dòmmè kè di cómmú ke búó kéĩnkè? Yesu ité mèè botí di cuokè ke dèke kéĩnkè ò yóó wɛténí mèè botí.

¹² Menime kè bèè íté Odifíè tãrì kéwɛténí Sedisadɛmmu. De kó ditãrì do í détirinè Sedisadɛmmu, dè do bo mbo cidómétirì òmáà ndi. ¹³ Bè tũ̀kení dii mɔ̀nni kédeke tɛcĩtè bè ɔ̀ɔ̀ tii ntèè miɛke. Nte o tancóumbè bèè do mbe be yètè: Pieri nè Isãa nè Isaku nè Āntidee nè Fidipu nè Batidemii nè Matie nè Isaku Adifee kó dɛbirɛ nè Simɔ̀ Sedɔ̀tibɛ kó ditĩnni kou nè Sudi Isaku kó dɛbirɛ. ¹⁴ Kè benitipòbè mabè múnke ndè bo nè Maari Yesu yɔ̀ nè Yesu neí, bemɔ̀u kè bè nwè nke báá nKuyie nè mɛyèmmè mèmáà.

Wèè cɔ̀utè Sudaasi kó difɛ̀tirì

¹⁵ Diiyè mari ke sɔ́ mbè tó tíkú, ke bo ntũ̀òke tekòutè nè sipísidé (120), kè Pierii béi nke dò: ¹⁶ N kɔ̀be Muyaánsààmù do niité Dafitii kòò wàri tì Sudaasi kpéi, nwèè niiténi bèè pĩ nYesu tì dò nkédòòmu. ¹⁷ Sudaasi do tú ti kou nwe kè tì wè nke pĩ mmutõmmú.

(¹⁸ Kòò yè ke donténè kupaku o yei nkó idíítí, ò nùnné dè omáà, ke donní ke pònte, kòò nautì ciété ciété. ¹⁹ Kè Sedisademma kòbe bemouu yíété de kó tináàntì ke yu de kó kupaku ke tú: Mukũũ nkó kupaku. Nè be kó tináàntì Akedidamaa.)

²⁰ Tì wàrimu Yesãã mpátíri miéke ke tú:

O cîétè bo naá nkudobonkù,
bá òmòu ténke bá ntè ã,
kòò tòu mòu còuté o fàtìrì.

²¹ Dè dò ntí yà onìtì mòu nwe wèè do ti bonè Isãã ãà dìi mònñi bàtèmmù,
²² kén̄tò kétuòkenè Yesu dèkemè ke ñnkè, kòò ti wènnénè kè ti nnáá nYesu kumè ke yáñté.

²³ Kè bèe deite benitibè bèdébè, Sosefu bè do tú wè Baadisabasi kóò yu ke dò Susituusi nè otòu mòu bè tu wè Matiasi. ²⁴ Kédeè kébántè Kuyie nke dà: Tì Yiè nf̄s̄ yé benitibè yèmmè, a tí benke a tãátè wè benitibè bié mmiéke, ²⁵ kòò còuté Sudaasi f̄t̄rì, ò yóu dì, ke kòte o kó kuce.

²⁶ Kè bèe tãũ tété kè tété do Matiasi ñnkè, kòò wènnénè Yesu tōrè tēpítè nè dimáà.

2

Muyaánsààmù cùténimè

¹ Kè Pāntikoti kó diyìè nyóó tuòke, ke s̄s̄ mbè tìkú dibòrì dimáà. ² Ké nyóó daate kékeè kutoweku makù kè kù cutinì ke ñnkè ke donnè kuyaakperikù, ké bè kpèté bemou bè kàri tē cîétè miéke. ³ Kè bèe yà ih̄ãd̄em̄bi kè ì donnè inóndie nkéñtótirì ke commu be ñnkè. ⁴ Kè Muyaánsààmùu bè píe, kè bèe keté kénnaá ntináàncàntì.

⁵ Dè do s̄s̄ nSifube beè iténì titentì timou ke kòtenì ke bo Sedisademma. Bè do tú bèe dé bèmbè Kuyie. ⁶ Bè kèè dìi mònñi kutoweku ke tínnì, kè dèe bè di mediè nke yé bá wè ò do yomè kè bè nàá nho kó tináàntì móm̄m̄nti. ⁷ Kè dèe bè kpeí mediè, kè bè mbè wùó nke tú: Dè í dò nKadidee kòbe mbè bemoua? ⁸ Dè né dóm̄me bá wè kòò yo bè nàámmè o kó tináàntì? ⁹ Tì miéke kè bèmabè bonní Paditi kó ketenkè: Medii nè Medammu Mesopotamii nè Sudee nè Kapadoosi nè P̄s̄ Asii kó ketenkè miéke. ¹⁰ Nè Fidisii nè Pānfidii nè Esibiti nè Dibii kòbe mabè bèè t̄k̄enè Sidenni, kè bèmabè bonní Odommu, kè betòbè tu Sifube móm̄m̄mbè nè bèè t̄ũ nSifube kó kuwed̄unc̄e nè Kereti kòbe nè Adabii kòbe. ¹¹ Nè memme kè ti yo bè nàámmè bá wè o kó tináàntì ke s̄ntì Kuyie nku dieti kpéi.

¹² Kè dèe bè di mediè, bè í nyà bè bo béi ntì, kémbékú betòbè ke tú: Ba mbotí nku diè?

¹³ Kè bèmabè mbè daú ke tú: Bè muó mmenaà nnatimè mme.

Pieri nàké tì Muyaánsààmù cùténì dìi yìè

¹⁴ Kè Yesu tōrè tēpítè nè yèdèè ité kécómmú, kè Pieri nnáánnè dit̄ñnì mekperimè ke tú: Díndi Kadidee kòbe nè bèè kó dimáà kòtenì Sedisademma miéke! Kénténè kékeè n yóó di nàké tì. ¹⁵ Di yèmmè bá ndò mbenitibè bié mmuó mmenaà, diyìè kpaá ke bemmu. ¹⁶ Kuyie p̄ānāàntì náàntò Sow̄eri do nàké tì t̄i d̄ò. T̄i tu:

¹⁷ Yewe s̄nȳe mmiéke m bo c̄ũñnì Muyaánsààmù benitibè bemou ñnkè,
di kó bedap̄ambè nè di kó besap̄ambè
bo naá m p̄ānāàntì náam̄bè.
Kè bebémbè ñyau mebenkùmè.
Kè bekótibè ñyau tid̄untì.

¹⁸ De kó yewe miéke

m mènke yóó cūũnkomu n Yaá
n kó benitibè bəmou ñnkè,
benitidaabè nè benitipòbè
kè bèe naá m pāānāantì náam̀bè.

¹⁹ M bo dɔ̀dɔ̀ tidietì kēĩnkè nè kētenkè,
meyĩ nnè muhā́á nè kuyukú diékù
dè bo mbo de kó diyìè.

²⁰ Diyìè bo soute,
kòo tǎnkùu wũsté kéndò meyĩ,
kè ti Yìè nkó diyìè dièrì né na kētuakení,
dii duò tikǎmbùàtì.

²¹ Dè m̀nni wèè bo kuónnè
ti Yìè nKuyie nhò bo cooté.

²² Díndi Isidayeeriibe kénténè kékeè n yóó di náké tì. Yesu Nansarɛti kou Kuyie
ndi benke wèè miéke ku wērímú, kòo dɔ̀dɔ̀ tidietì, di mómmámbe kè di yà. ²³ Bè
we ndi fiténè Kuyie ndo tì yému nè dim̀nni, kuù duó nkè tì dɔ̀dɔ̀, kè di ò duó mbèè
í yé Kuyie nkè bè ò baaké koò kù. ²⁴ Kè Kuyie nduó nkòò yǎnté, kè kù ò dɛeténè
mukũũ nkó iwēĩ, kè yé mukũũ ndo í dommè mù bo na kóò pĩ́nné muwērímú.

²⁵ Dafiti do náké wèè kpéi nke dɔ̀:

M búó n Yìè sǎá,
kè yé we m bonèmè m báá kpeute.

²⁶ Dè te kè n yèmmè naati,
kè n diènnè diwèi.

²⁷ Kè yé kè dò mbá kè n ku,
m bá nkpaá kufɔ̀ti miéke.

Kè yé a í yóó yóumè a kou kòo pǎáke.

²⁸ A m benkemu mufòmmu kó kuce,
kè yóó nni mbonè kè n duò diwèi.

²⁹ N kòbe n dɔ̀ kè di náké tì yààrì Dafiti kpéi nke, ò kúmu, kè bè ò kũnné kòo
fɔ̀ti kpaá bo nè yíenní. ³⁰ Ò do tú Kuyie mpāānāantì náantò nwe kè nyé kè dò
nKuyie mbéi kè tú kù yóó kanne o yaàbire marè o kpàatikàrì ñnkè. ³¹ Dafiti do
náá nKirisi yóó yǎntémè mme kè tú:

Ò í yó nkpaá kufɔ̀ti miéke.

Ò í yóó pǎáke.

³² Wèè Yesu nwe Kuyie nduómmè kòò yǎnté timou kè ti ò yà. ³³ Kè Kuyie nhò
tùóté koò kǎnnè kubakù you, koò duó Muyaánsààmù kù do náké mùù kpéi, kòò
mù nti duónnì, dende di kèèmè kè dè yà. ³⁴ Dafiti í dèke kēĩnkè kè né béi nke dɔ̀:
Kuyie nnákemu n Yìè nke tú:

Nkari m bakù you,

³⁵ kè n yàa da duó nha kpantídèntòbè
kàa bè cùùti.

³⁶ Isidayeeriibe di tũ mbanté kè dò nYesu di baaké wè kudapāātí ñnkè, Kuyie
nwe ndɔ̀dɔ̀ ti Yìè nti dɛetiwè.

³⁷ Bè kèè dii m̀nni dè kó tináantì kè tii bè kàáké mesàà, nkè bèe beke Pieri
nè Yesu tōrè tɛyè kè dɔ̀: Tì kòbenè tì dò nkédɔ̀ ba? ³⁸ Kè Pierii bè náké kè dɔ̀:
Ceetenè kè bè di ānné bàtèmmù nè Yesu kó diyètìrì, kè Kuyie ndi cǎ́ ndi yèi nke
di pǎ Muyaánsààmù. ³⁹ Kè yé kù béimmè dè kó tináantì dii kpéi, nè di bí, bèè bo
diè nnè bèè dètìrì. Nè betòbè ti Yìè nKuyie nyóó yu bè.

⁴⁰ Kè Pieri mbè náà ntináantì teti péu kè yáúkunko bɛ kònti kè bè tiè nke tú:
Yiènnè Tináansàatì kɛyatenè dimáà benitiyeibe biɛ.

⁴¹ Bèè yie nho náàntì kè bèè bè ànné bàtém̀m̀m̀ kè bè nsũ, be bo ntùòke sikòupísitàati (3000), kè bèè wẽnnénè Yesu kòbe de kó diyìè. ⁴² Kè níí nkém̀m̀ Yesu tõe bè nàa ntì nè be yèmmè mèm̀m̀, kénwẽ nke yo nke yonnè Mudisààm̀, kè báá nKuyie.

Kirisi kòbe ketibè kó mufòm̀m̀

⁴³ Kè Yesu tõe ndòri tidietì nè m̀benkùmmè péu nè de kpéí nkè benitibèe yote Kuyie. ⁴⁴ Kè Kuyie nkòbe ntiku sáà, kè wèè mòke dè bè nde wẽ m̀m̀m̀. ⁴⁵ Kè bè nfiiti be kperè nè be paa nke totirí nè bèè kpa bá wè dè ò bèkùmmè. ⁴⁶ Kè níí ntíkú ke bo Kuyie ncĩètè ke báá nKuyie, ke wẽ m̀m̀yèmmè mèm̀m̀ ke yo m̀betòbè cẽĩ, ke yonnè Mudisààm̀. ⁴⁷ Kè sántí Kuyie, nkè benitibè bèm̀m̀ be dó kè ti Yìè mbè yèútí yewe yèm̀m̀ ò dèetè bè.

3

Pieri nè Isāā bè mièkùnnemè kuhòukù

¹ Diyìè marì, diyìè tũntè dii m̀nnì Pieri nè Isāā kè bè nkòri mubáamm̀. ² Kè nsó nhonitì m̀m̀ kàri ke tú kuhòukù nè bè ò peitèmmè, kè kù kàri Kuyie ncĩètè kó dibòri bè tú di disàari. Bè do kù tounímu yewe yèm̀m̀ ke kanninko deborè kè kù bo mm̀m̀ idíití bèè taà mubáamm̀. ³ Pieri nè Isāā kè bè ntati kè kùu bè m̀m̀ idíití. ⁴ Pieri nè Isāā kè bè nkù wùó nkè Pierii kù nàké ke dò: Ti wénté.

⁵ Kè kùu bè wénté kè ku yèmmè ndò mbè yóó kù pã dèmarè nde. ⁶ Kè Pierii kù nàké ke dò: N yí mòke idíití ke bo da pã, m̀ mòke dè, m̀ bo dè nda pã. Nè Yesu Nansareti kou kó di yètìrì íté kékété!

⁷ Kè pĩ nku nùtè youte, kèyíinní, dènde bàm̀bà nkè ku naacèi nè ku báá nkè dèe kpenke. ⁸ Kè kùu puu kécómm̀, kèneinè Yesu tõe, kè bèè ta Kuyie ncĩètè, kòò ncenti ke yānku, ke sántí Kuyie. ⁹ Kè benitibè bèm̀m̀ nhò wùó, kòò centi ke sántí Kuyie. ¹⁰ Bè banté dii m̀nnì ke dò nwèè do kari wenwe Kuyie ncĩètè kó dibòri sàari ke móú, kè dèe bè di bèm̀m̀ kè kufõwaá mbè pĩ nkè bèè m̀nté ò yĩmè ke mièté.

Pieri do nàké ti

¹¹ Kè de kóo niti baa ntũ Pieri nè Isāā, kè dèe di benitibè bèm̀m̀, kè bè ncokòo be borè kufiiku bè tú kù Sodomò kó kufiiku mièke. ¹² Kè Pierii bè beke ke dò: Isidayeeribe dè dõmmè kè dè di di? Kè di ti wùó nke donnè tũ kó muwèrímm̀ mu yoo ti kpa m̀èè kpéí m̀yèi nte nkè onitì yie m̀mièté? ¹³ Kuyie nti yembè, Abarahamm̀ nè Isaki nè Sakòbu do tũ nkù ku mièkùnnè de kóo niti, ke déúkùnnè ku kóo tñnti Yesu yètìrì di pĩ nwè, ke duó ndihèi yembè, Odommu kòbe, kè di ò yete Pidati ìlkè, ke ś nhò do dó kòò fĩ. ¹⁴ Kè di yete wèè dòri Kuyie ndómè ke kpa m̀yèi, nke bantè okpàati Pidati ke dò wèe fĩ onitikòuti. ¹⁵ Kè di kùu mufòm̀m̀ yìè, kè Kuyie nduó nkòò yānté. Kè ti ò yà ke náá. ¹⁶ Yesu ti tá wè kó diyètìrì dii te, onitì di m̀ nwúó nwè koò yé ò miètèmmè páíí. Ti tá m̀èè kpéí nke Yesu dèe te kòò kpenke.

¹⁷ N kòbe n yèmu ke dò nde kó dimònnì dindi nè di kó bekótibè di do í yé di dòri dè. ¹⁸ Kuyie mpāānāantì náam̀bè bèm̀m̀ do ti nàkému nè dimònnì ke tú: Odeetiwè dò nkéféüté. ¹⁹ Ceetenè tũnke kécuó nKuyie mbíékè kè kùu ütè di yèi. ²⁰ Kè dèe yie nkè ti Yìè nKuyie di pã m̀om̀pùmmè, ke di duōnní Odeetiwè Yesu kù nàké wèè kpéí nnè dimònnì. ²¹ Yesu yó mbo kéĩnkè nke kè Muyaánsààm̀ tũntenè dèm̀m̀ kè dèe náa ndepānnè ku pāānāantì náam̀bè do ti nàké mèm̀m̀. ²² M̀yíisi do náá nweè kpéí ke tú: Kuyie mbo di duōnní ku pāānāantì náantò kòò nni ndònnè. Di nyíè nho kpeti tim̀m̀. ²³ Wèè bo yete o kpeti bè bo ò dènnè Kuyie nkó benitibè mièke kóò kùu. ²⁴ Kuyie mpāānāantì náam̀bè, kéketénè Sammuyeri nè o fñnkúò kòbe bè nàkému bèm̀m̀ ti m̀ mbo yèè we kpéí. ²⁵ De kó

yewe bo dīi kpéi nke, kè di kòke Kuyie nkó metaummè miéke, ke yé kù do náánnè dīi yembè kù nàa ndiì mōnni Abarahammu ke tú kù bo dōò mesàà nyibotí imou ketenkè miéke nè o kpéi. ²⁶ Kuyie nduōnni ku Birè dīi kpéi nke meketimè, kè dè bo di dōò mesàà nke di teennè kè dí yóu di dōòri mēè yéi.

4

Bè pīrīmè Pieri nè Isāā ke kpetínné

¹ Pieri nè Isāā kè bè nkpaá ke náánnè benitibè, kè ikuó niùbè kó bekótibè nè Sadusēbè nè tihāāpōnti tii bàa Kuyie ncīētè ti kóo kótì kè bèe tuakení. ² Kè bè miéke peike Yesu tōrè nàámmè benitibè ke tú: Yesu yānté kè becírìbè múnke bo yānté. ³ Kè bèe bè pī nke sǒ ndè dǒ kébiite kè bèe bè kpetínné dikpetintou kémbaanè dè bo wentémè. ⁴ Bá nè memme bèe kèè de kó tináañtì, kè bèmabèe tì yie nkénsū, bè bo ntùòke sikoupísìnùmmù (5000).

⁵ Kè dèe wenté, Sifube kó bekótibè nè dihei kó bekótibè nè ikuó wāābè kè bèe tii nSedisademmu. ⁶ Kè ikuó niùtì diewè Anni ndè bo nè o cīētè kòbe: Kayifu nè Isāā nè Adekisāntiri nè ikuó niùtì diewè cīētè kòbe sòmbè, ⁷ kéduó nkè bèe kōtēnni Pieri nè Isāā kè bèe bè beke ke dō: We ndi duó mmuwērímú? Nè we nkó diyètiri ndi di ò miékunnemè?

⁸ Kè Muyaánsàāmù piéké Pieri kòo bè nàké ke dō: ⁹ Isidayeribe kó bekpàatibè nè bekótibè, ti dōò mēè sàa nkuhòukù kpéi nte kè di ti békú ke tú ti nàké dè yīmè kè kù miété. ¹⁰ Benitibè bemou nè Isidayeribe banténè tūnké weti weti ke do nnè Yesu Kirisi Nansareti kou di baaké wè kudapāātí, kè Kuyie nduó nkòò yānté, weè kó diyètiri te kòo niti yie mmiété páíi ke cómmú di ìkè. ¹¹ Yesu di yete wè, Kuyie nnáañtì nàa nweè kpéi ke tú:

Bèe maà bè dootóo dii tārì,

diì naa ndipūū kó ditārì mómmanni.

¹² Banténè ke dō nkutenkù kumou miéke òmòu tōu báa na kédeetè, Kuyie nti duó nYesu nwe, weè ti deeri.

¹³ Kè bebeémbèe yà Pieri nè Isāā be mòke dii kōmbùò kè dèe bè di mediè, nke yé bè do yémè ke dō mbè í bebíi yepáte mediè, bè do yé bè neitinèmmè mme Yesu. ¹⁴ Bè né me nwúómmè wèè miété kòò còmmú be borè bè í nyà bè bo tēnné tì. ¹⁵ Kè bèe bè dēnne ke nàké bemáa ke dō: Ti bo yīme benitibè bié? ¹⁶ Sedisademmu kòbe bemou yēmu beè dōòmè tidietì tii, ti báa na ké tì nēnni. ¹⁷ Kè ti né dǒ kè de kó tináañtì dōke báa pité, ti bè kpānne, ké bè bàa kè bè tēnke báa béinnè òmòu Yesu kó diyètiri.

¹⁸ Kè bèe wēte ké bè yūnì ké mbè kpānnè ke tú: Di yǒ báa kú kè di wēte keyú Yesu yètiri òmòu borè yoo dí ò nàké o náañtì. ¹⁹ Pieri nè Isāā kè bèe bè tēnné ke dō: Wénténè di mómmanmbè Kuyie nyìkè nsa kè dè wenni, ti bo yièmmè dīi kpeti keyete Kuyie nkpeti. ²⁰ Tínti báa na ke í mbéi ti yà dè nè ti kèè tì.

²¹ Kè bebeémbèe wēte ké bè yūnì bè í nyà bè bo yīmè ké bè puotí, ke yóu, ké bè kpānnè, ké bè fīinko, ke yé benitibè bemou do sántimè Kuyie nnè dèè dōò de kpéi.

²² Kè yé kuhòukù bè miékunne kù bie do pēētémè sipísìnàa.

Yesu tōrè mōmè Kuyie ndikōmbùò

²³ Bè fīi ndiì mōnni Pieri nè Isāā kè bè pānkee kote be kòbe borè, ké bè nàké ikuó niùbè kó bekótibè nè bekótibè bè bè nàké tì. ²⁴ Bè tì kèè dii mōnni kéwēnné kébántè Kuyie nke dō: Ti Yiè nfǒ nwèè dōò ketenkè nè kéfinkè nè dàméèrì nè dèè

kó dimàà bo o miεke. ²⁵ Fṣṣ do duó Muyaánsààmù ti yààrì Dafiti a kóo tǎntì kòo bēi nke dṑ:

Ba nte kè ibotí miεke cṑu?

Ba nte kè yebotè dākii

meyei nkpeí ndetetirè?

²⁶ Kè kutenkù yembè baati dikpànnì,

kè sikipààtibìi wēnné

ke kpànnè Kuyie nnè kù tǎāté wè.

²⁷ Mómumu Edṑti nè Pṑnsi Pidati bè wēnnému diheì miεke nè bepṑṑbè nè Isidayeeribe ke bo dṑṑ meyi nha kóo tǎntì Yesu a tǎāté wè wèè dṑ mpáíí. ²⁸ Dè dṑṑ a dṑ tǎnti nè dimànni ke tì tǎāté. ²⁹ Ti Yiè nwénté bè ti kpànnèmè, kéduṑ nha kó betṑmbè dikṑmbùṑ kè bè nnáá nha náànti. ³⁰ Benke a wērímu kémmiékùnkò bemuṑmbè, kéndṑṑri tidietì nè mebènkùmè nè a kóo tǎntì Yesu yètiri wèè dṑ mpáíí.

³¹ Bè bántè dii mṑnni Kuyie nkédeè, kè ketènkèè sǎntè bè tikú dè kè Muyaánsààmù bè píe nkè bè nnáá Kuyie nnáànti nè dikṑmbùṑ.

Yesu kṑbe kó mewēnnímè

³² Bèè kó dimàà do tǎ Yesu kè bè nwē mmeyèmmè mēmáà, ṑmṑu í ntú ṑ te o kperε omáà, bè do dè wērímu bēmṑu. ³³ Kè Yesu tṑrè nnáá mbenitibè nè muwērímu Yesu yǎntémè, kè Kuyie mbè bonè ke bè dṑṑri mēsàà. ³⁴ ṑmṑu í mmṑnni dēmārè be miεke, bèè mṑke depaa nyoo sicéí kè bè ndè fiiti ke tṑuní idííí ³⁵ ke duṑ nYesu tṑrè kè bè toti bá wè dè ṑ bèkúmè.

³⁶ Onitì mṑu kè bè ṑ tu Sosefu Defii kó kuwuṑ kou, kè bè ṑ peité Sipiri kó kutempē mmieke, kè Yesu tṑrè ṑ yu ke dṑ: Tikṑnyauti yiè. Nè be kó tináànti Bannabaasi. ³⁷ Kòo fíté o paku kètṑnì idííí kè ì duṑ nYesu tṑrè.

5

Ananniyaasi nè o pokù Safidaa

¹ Ananniyaasi nè o pokù Safidaa kè be múnkeε fíté be paku, ² kéyaate kēsṑnnε, kòo nkṑrinè isṑnyi ke bo duṑ nYesu tṑrè kòo pokù yé. ³ Kè Pierii o beke ke dṑ: Ananniyaasi! Dè dṑmme kàa yṑu kè dibṑṑ da ta kàa souté Muyaánsààmù, ke fíté a paku ke yààte idííí ke sṑnnε? ⁴ A í kù fité dii mṑnni kè kù í tú a kṑkàà? A kù fité dii mṑnni ke í nte idííí? Dè dṑmme kàa yṑu kè meyèmmè mēmme da ta? Dè í tú benitibè mbe a soutémè, a souté Kuyie nku.

⁵ Kè Ananniyaasii kèè tii náànti kédò kékú. Kè benitibèè dè kèè kè kufṑwáa mbè pī mmedie. ⁶ Kè bedapàmbèè ité kóṑ tṑóté kékṑte kékūnné.

⁷ Kè dè mmṑke tewebiètè mēfitímè mētāāti kòo pokū taroo bá ṑ í yé dèè dṑṑ.

⁸ Kè Pierii ṑ beke ke dṑ: Di fíté di paku i ndííí nyià? Kòṑ dṑ: Éé inyi.

⁹ Kè Pieri dṑ: Dè dṑmme kè di dṑke ke bo yááké Muyaánsààmù? Nte bèè kūnné a dṑu ke bṑ dibṑrì ke bo da tṑóté.

¹⁰ Kòṑ pānkεε do Pieri ìiké kékú. Kè bedapàmbèè taroo ke sṑ nhṑ ku, kè bèè ṑ tṑóté kékṑte kékūnné kēpéenné o dṑu. ¹¹ Kè kufṑwáa mpī Kirisi kṑbe nè bèè kó dimàà tì kèè.

Yesu tṑrè dṑṑmè tidietì péu

¹² Yesu kṑbe do wērímu meyèmmè mēmáà, ke tiku Sodomṑo fiku miεke, kè Yesu tṑrè dṑṑri tidietì péu. ¹³ Bá betṑbè í ndáátí ke bo bè wēínénè kè benitibè mbè sǎntí. ¹⁴ Bèè tǎ ti Yiè nYesu benitidaabè nè benitipṑbè kè bè nyéútí ke sūũnkò.

¹⁵ Kè benitibè ntṑuní bemuṑmbè nè be mīètì nè be tēí ke dṑũnkò kuce nùu, kè Pieri bo mpēnké kòṑ fènkù dátínné be miεke ṑmṑu. ¹⁶ Kè Sedisadεmmu kó sihekεsí kṑbe ntṑuní bemuṑmbè nè yebṑkè ta bè, bēmṑu kè bèè mieté.

Bè fẽũmmè Yesu tõi

¹⁷ Ikuó nùtì diẽwè nè o kɔbɛ Sadusĩẽbɛ kè bɛɛ íté nè kemieke, ¹⁸ kɛpĩ nYesu tõi kékpetínné dikpetíntou. ¹⁹ Keyènkè mɔnni kè Kuyie ntɔnni kɔtení kékpeté dikpetíntou kó yɛcàkè kè bɛ dɛnnɛ, kè bɛ nàké kɛ dɔ: ²⁰ Kɔtenè Kuyie ncĩètè kénnaá mbenitibè mufòmmu kó tináànti.

²¹ Kè bɛɛ yie nkékɔte dikũnweñni sèi Kuyie ncĩètè, kɛ nnáá nKuyie nnáànti.

Kè ikuó nùtì diẽwè nè o kɔbɛ kè bɛɛ yú bebeémbè nè Sifubɛ kó bekótibè kɛtɔ nkè bɛ bo yúní Yesu tõi dikpetíntou. ²² Kè tihããpònti kɔte kè bɛ mɔnté, kɛwɛtení kè bɛ nàké kɛ dɔ: ²³ Ti sɔ ndikpetíntou kpetímu táu kè tihããpònti bàá, kè ti kpeté kɛ ta ti mɛ nyí yà òmòu.

²⁴ Kè dɛɛ di tihããpònti tii bàá Kuyie ncĩètè kóo kótì nè ikuó nùtì diẽwè kè bɛɛ mɔnté dɛ kó tináànti tu mù. ²⁵ Dɛ mɔnni kòò mɔ̀u kɔtení kè bɛ nàké kɛ dɔ: Di mɛ nkpetínné bɛɛ nitibè bo Kuyie ncĩètè kɛ náá nKuyie nnáànti.

²⁶ Kè tihããpònti kóo kótìi neinè o tɔmbè kè bɛɛ bɛ pĩnní meɔðommè kɛ yé bɛ do démè benitibè yàá bo bɛ bùótímè yetárè kékuo. ²⁷ Kè bɛɛ bɛ kɔtenè bebeémbè borè kè ikuó nùtì diẽwè bɛ beke kɛ dɔ: ²⁸ Ti di nàkému kɛ tú: Di bá nnáá nhonitì yie nkpeí. Dè dɔmmɛ kè di pité dɛ kó tináànti Sedisadɛmmu omɔu mieke, kɛ dɔ dè ndò tii te kè bɛ ò kùò?

²⁹ Pieri nè Yesu tõi tɛyè kè bɛɛ bɛ tɛnné kɛ dɔ: Ti dò nkéyie Kuyie nkpeti nti kè dɛɛ pɛ̀tè benitibè kpeti. ³⁰ Kuyie nti yembè do tũ nkù kuù te kè Yesu yánté wenwe, di baaké wè kudapãátí koò kùò. ³¹ Kuyie nwe ndéúkũnnɛ koò dàò okpààti, Odɛtíwè, kè Isidayɛɛribɛ bo ceetɛ kè Kuyie mbè cĩé mbɛ yei. ³² Ti ti nyé kè Muyaánsààmù tì yé mummu Kuyie dúò mmù bɛɛ yie nku náànti.

³³ Bebeémbè tì kèè dii mɔnni kè bɛ miekɛɛ peike, kè bɛ ndó kékuo Yesu tõi. ³⁴ Kè Fadisĩ mɔ̀u dè bo kòò yètìrì tu Kamadiyɛɛri kòò yé Kuyie nkuó mesàà nkè benitibè ò dé, kòò íté kéduó nkè bɛɛ mu ndennɛ Yesu tõi. ³⁵ Kòò béi nkɛ dɔ: Isidayɛɛribɛ, dàònnè meɔðommè benitibè biɛ. ³⁶ Dè í mɔntɛ onitì mɔ̀u ànnémè kè bɛ ò tu Tedaasi kòò yèmmè ndo nhò tú òmòu, kè benitibè sikɔusìnàà (400) nhò tũ. Kè bɛɛ ò kùò kè bɛɛ cíété kè dè dèè. ³⁷ Dɛ kó difɔnkúò kè Sidaasi Kadidee kouu ànné, kè kunitisũkùu ò tũnnɛ kòò múnkɛ kú kè bɛɛ cíété. ³⁸ N di náámmu di tɛnkɛ bá ndakɛ benitibè biɛ nkpeti, kè bɛ tɔmmú bɛ pĩ mmù tú benitibè kɔmu mmu mù yóó deèmu. ³⁹ Kè mù mɛ ntú Kuyie nkɔmu mmu di báá na kè mù pàá. Dàònnè meɔðommè kè di báá dokénè Kuyie.

⁴⁰ Kè bɛɛ yie nho kpeti kɛ yúní Yesu tõi kéduó nkè bɛɛ yé puotí yɛdá kè bɛ dɔ yé tɛnkɛ bá nnáá nYesu kpéí kédeè kè yé fĩnko. ⁴¹ Kè Yesu tõiɛ íté bebeémbè borè nè kuyɛ̀nnaatí, kɛ yé Kuyie nsómmè bɛ mɔnnè bɛɛ bɛ fẽũ nYesu kó diyètìrì kpéí. ⁴² Kè bɛ nsóké yɛwɛ yɛmɔu Kuyie ncĩètè nè sicéĩ mieke kɛ náá nTináànsààti Yesu Kirisi Odɛtíwè kpeti.

6

Yesu kɔbɛ tãáté bè bèyiekè

¹ Dɛ mɔnni kè Yesu kɔbɛ sũ nkè Sifubɛ bɛɛ náá nkèrɛkì kè bɛ nkpannè Sifubɛ bɛɛ náá nhebedee kɛ tú: Di í toti ti kó bekúpobè mudii mesàà. ² Kè Yesu tõi tɛpítè nè yɛdɛ̀ tii nYesu kɔbɛ tĩnni, kè bɛ nàké kɛ dɔ: Dè í wenni ti bo yóumè Kuyie nnáànti kéndakɛnè mudii kó mutotimù. ³ Tãáténè di mieke benitibè bèyiekè, bɛɛ borimɛ wenni, kè Muyaánsààmù bɛ piéké, kè bɛ mòkɛ mɛciì, kè tí bɛ dúò ndɛ kó mutómmú. ⁴ Dɛ mɔnni kè ti pété mɛfiè nkɛ mbáá nKuyie nkɛ nnáá ku náànti.

⁵ Kè Yesu kòbe tinnii yie nde kó tináànti kétéaté Etienni wèè tá Kuyie mmesàà kè Muyaánsààmù ò piéké nè Fidipu nè Podokoo nè Nikannoo nè Timoo nè Padimēnaa nè Nikodaa Āntiyōsi eì kou wèè do tū nSifube kó kuwedounce, ⁶ ké bè kòtenè Yesu tōrè borè, kè yēe nōó nye nōu bē ĩnkè kébántè Kuyie mbē kpéí.

⁷ Kè Kuyie nnáànti dake mpitírí, kè Yesu kòbe nsũũnko Sedisadēmmu miēke, kè ikuó niùbè péuu yie nkéntá Yesu.

Bè pĩrmè Etienni

⁸ Kè Kuyie nni mbonè Etienni kóò duó mmuwērímú kòò ndoari tidietì nè mēbenkùmè cāmme benitibè cuokè. ⁹ Kè sifube bèè do kōrì kutíintouku bè tú kù tidaati bè fīi ntì kōku nè Sifube tōbè, Sidēnni eì kòbe, Adēkisāntirì eì kòbe, Sidisiì nè Asii ekè kòbe kè bèe yete Etienni kpeti ké nhò nēinè. ¹⁰ Bè mē nyí nhò na ke yé ò do náánnēmè mecii Muyaánsààmù ò duó mmè. ¹¹ Kè bèe yóu kényetì benitibè kè bè dò: Ti kèèmu ò sáámmè Mōyiisi nè Kuyie. ¹² Kè bèe íi mbenitibè miēke, diheì kó bekótibè nè ikuó wāābè, kè bèe pĩ nhEtienni kóò kòtenè bebeéndiebbè borè, ¹³ kēnnēinè benitibè kè bèe souté ke dò: Onitì yie nsāá nKuyie ncīētè nte ke sáánnè Mōyiisi kó ikuó. ¹⁴ Ti kèèmu kòò tu Yesu Nansareti kou bo pōnte Kuyie ncīētè kéceete Mōyiisi dóu nyì kuó.

¹⁵ Kè dibeéntinnì dierì nwúó nhEtienni kòò ìikè cèète ke dò Kuyie ntōnnì kòke.

7

Etienni nàké ti

¹ Kè Ikuó niùtì diēwèe beke Etienni ke dò: Bè nàá mómumu nwaà? ² Kè Etiennii béi nke dò: N tebii nè n cicebè kénténè kékeè, Kuyie nnè ku kó tikpeti kuù do benke kumáà ti yààrì Abarahammu ò kpaá bo dii mōnnì Mesopotamii ke mu nyí kò Anaa, ³ kóò nàké ke dò: Yóu a cīētè kòbe nè a eì kékote diheì n yóó da benke di. ⁴ Mēmme kè Abarahammuu íté Kandee kékò Anaa, kòò cicee kú. Kè Kuyie nhò sōōnnēnnì di mè mbo dii eì miēke yie. ⁵ Kuyie nyí nhò duó nkētenkè debore bá sām̀pó, ke né ò nàké ke dò kù bo ò duó nde kó diheì kòo yaàbí di tieke ke sò nhò nyí mōke debire. ⁶ Kè Kuyie nhò nàké ke dò: A yaàbí bo kote betōbè cie kēnaá ntidaati kè bèe ì fēũ nyēbie sikōusìnàà (400) miēke. ⁷ Kè n fēũ nde kó benitibè kè ìi íté ke pĩ n tōmmú diē ndi nhēi miēke. ⁸ Kè Kuyie ntaunnè kumáà Abarahammu ke dò bè ncāmmù. Mēmme kè Abarahammuu peité Isaki kóò cānté diyie niinnì yiè, kè bèe mē nsōtè. Kè Isakii peité Sakōbu kóò cānté kè Sakōbuu cāmmú ti yààribè tepíitè nè bēdébè.

⁹ Kè ti yààribè miēke mpéi bē tèbite Sosefu, kè bèe ò fité kòò bo naá nkudaakù Esibiti miēke. ¹⁰ Kè Kuyie mē nní nhò bonè, kòò dēerí kóò duó mmecii nkòo kpààtì ò pēnsirì, kóò duó nho cīētè tēmōu kòò mbaké. ¹¹ Kè dikōnnì dierì tanní Esibiti omōu nè Kannahāā kè dè nyóù, bá ti yembè í mpètè bè bo di mù. ¹² Kè Sakōbuu keè tidiiti bomè Esibiti kētō nti yààribè mēketimè. ¹³ Kè bèe wēte mēdérímè kè Sosefuu bè benke omáà, kòò kpààtìi banté ò kòbe tú bè. ¹⁴ Kè Sosefuu tō nkè bè bo yúnì o cice Sakōbu nè o cīētè kòbe bēmōu sipísìyiekè nè bēnūmmù. ¹⁵ Mēmme kè bèe kò nhEsibiti Sakōbu de nku, kè ti yembè múnke de nku. ¹⁶ Kè bèe bè tō kékūnnè Sisemmu Abarahammu do donté kùù fōti nè idíití Emōo bí borè.

¹⁷ Kè dēe tuōke Kuyie ndo nàké ti Abarahammuu ti bo dōòmè, kè ti kó kubotii sũũ mmediè Esibiti miēke. ¹⁸ Kòò kpààtì pānwè mōu buoté wèè í yé Sosefu, ¹⁹ kényóù mediè nke sēnninnè ti yembè, ké n duó nkè bè mbuānko bē bí kè ì kō. ²⁰ De mōnnì ndi bè peitémè Mōyiisi kòò nwenni, kè Kuyie nni nhò dó, kè bè nhò

yùrì o cice cǐtè mièke, kòò mmàke betããbè bètããti ²¹ kè bèe ò bontóo, kè Esibiti kóo kpààti kóo sapàà nhò tùóté ké nhò yùrì ke dò nho bire mómmànde. ²² Kè Mòyiisi bebí Esibiti kó mæciì mmemou kénno mmutõmmú ke yé tináànti.

²³ Ò tùòke diì mǎnni yebie nsipísìnàà kètããté kékote ke bo yà o kàbe Isidayeeribe, ²⁴ kénsó Esibiti kou puotì Isidayeeribe kou, kòo kónné o botí kou, kèpoté Esibiti kou kékuo. ²⁵ Kòo yèmmè ndò nho kàbe bo banté Kuyie nyóó duómmè kè weè bè deetè. Bè me nyí mbanté. ²⁶ Kè dèe wenté kòo tó nsó Isidayeeribe máa kpà, kòo mbè pààti ke dò: N kàbe dè yíme kè di kpa dindi kubotí kùmáa kàbe? ²⁷ Weè do dó kèna otòu kòo baao ke dò: We nda pĩ ntikpàti kàa bo nti bekùnè? ²⁸ A dó ké n kuò a wee kùòmè mme Esibiti koua? ²⁹ Kè Mòyiisi ti kèe kékoke kékote Mandiyã kó ketenkè kè nke mbo kémòote ibí idèi.

³⁰ Yebie sipísìnàà kó difõnkúò kè Kuyie ntõnni kotení o borè Sinaii kó ditãrì také, dikpáa cuokè difapèu marì mièke kè di còú. ³¹ Kè Mòyiisi dè yà kè dèe ò di kòò ntóntoo ke bo dòke wénté, kékeè ti Yiè nKuyie ntammè kè mè tu: ³² Mĩ tu Kuyie nha yembè Abarahammu, Isaki nè Sakabu bè do tũ nkù, kè Mòyiisi kǎnti nhau ò í ndàátí kéwénté. ³³ Kè Ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dò: Deite a neùti a cómmú kèe tenkè tú Kuyie nkàke nke. ³⁴ N yà n kó ibí fẽurimè mme Esibiti èi mièke, ke kèe i dabùò nke cùténí ke bo ò deetè ke yóó da tã nhEsibiti.

³⁵ Mòyiisi Isidayeeribe do yete wè ke dò: We nda pĩ ntikpàti kàa ti bekùnè, Kuyie nwète ke we ntõnni kòo naá mbe kóo kpààti, be deetiwè nè Kuyie ntõnni ò do yà di difapèu mièke di kó meteèmmè. ³⁶ Weè bè dènnè tidaatì mièke, ke dòò tidietì Esibiti mièke nè dàméèrì wũwè mièke nè dikpáa mièke yebie nsipísìnàà. ³⁷ Weè do bè nàké ke dò: Kuyie mbo di duõnni ku pãánáantì náantò mǎu, di botí kou, kòo nni ndõnnè. ³⁸ Weè do bonè Isidayeeribe ti yembè dikpáa cuokè bè do tíkù dè Sinaii tãrì, kè Kuyie ntõnni ò ndánnè, Kuyie nwe nduó mmufõmmu kó tináantì, kòò ti nti tùo.

³⁹ Kè ti yembèe yete o kpèti kóò bàào kéndó kéwète Esibiti. ⁴⁰ Ke nàké Anò ke dò: Ti í yé tii tùòkení Mòyiisi wèe ti dènnení Esibiti. Tí dǎò Kuyie nkùu nti dõnnè. ⁴¹ Kè bèe dǎò mesò nkè dè ndò nkunaabiiku, kè bèe kù fié iwũã, kényãnkù nè bè dòò dè be mómmàmbe de kpéi. ⁴² Mèmmè kè Kuyie mbè yóu kè bè mbáá ndiyiè nè otànkù nè siwãã, kèndõnnè ti wàrimè Kuyie mpãánáantì náantò pátiri mièke ke tú:

Isidayeeribe,
di do n feumu iwũã yebie nsipísìnàà
di do dòò yè dikpáa mièkaà?

⁴³ Di do dòò dibòò Mòdoki tenkaanitè nte
nè Defãã kó tẽwàtè kè nde báá.
Dèe te kè n yóó di denne
ke di pẽẽ mBabidõnni.

⁴⁴ Ti yembè do màke Kuyie nkó ditou ndi dikpáa cuokè, Mòyiisi do dòò di kè di ndõnnè Kuyie nyẽ nwèe di dòò kè di ndõmmè kù do di nhò benke kè di ndõmmè.

⁴⁵ Kè bè ndi tauti kè Sosuwee yàa bè tanné dihei Kuyie ndo bèti diì mièke bèe í kù tũ. Kè di mbo kètũokenè Dafiti kó dimõnni. ⁴⁶ Kòò dò: Ò bo maá Kuyie nSakabu do tũ nkù tẽcǐtè ke yé kù ò dòòmè mesàa. ⁴⁷ Nè mèmme kòo bire Sodomò wee né kù maá tẽcǐtè.

⁴⁸ Kuyie nkùu bo keĩnkè kù í ã benitibè maá sii cẽi mièke, Kuyie mpãánáantì náantò béimmu ke yĩ: ⁴⁹ Kuyie ntu:

Keĩnkè tu n kpààtikàrì,
kè ketenkè tu n nacèdaánni.
Ɔndi bõrì ndi n dò nkéompèmè?

⁵⁰ Dè í tú mûi dè dòò demòuà?

⁵¹ Kè Etiennii sòoté kébéi nke dò: Di to yèe kpeñni di yembè kpeye do dõmmè, di í dó kékeè Kuyie nkpeti, ke yetírí Muyaánsààmù yè mmù sáà. ⁵² Di yembè do fẽũmmu Kuyie mpããnáàntì náam̀bè bem̀ou, kékuò bèè nàá nhowenniiwe kàrinímè, kòò kàtení, kè di ò fité koò kùò. ⁵³ Kuyie ntõrè di duómmu Kuyie nkó ikuò bá di í yie nke ì tũnnè.

Bè bùótímè Etienni yetárè ke kùò

⁵⁴ Kè bebeembèe tì kèè kè be mièke pèike Etienni kè bèe maá nyebìè nhEtienni kpéi. ⁵⁵ Kè Muyaánsààmù mpíéké Etienni kòò bùó kèĩnkè, káyà Kuyie nkó tikpeti kè Yesu cómmú Kuyie mbakù yóú. ⁵⁶ Kòò bèi nke dò: Kèĩnkè kpetému kè n wúò nhOnitibire kè dè cómmú Kuyie mbakù yóú.

⁵⁷ Kè bèe pi be to kéwekii mediè, kébunnóò bem̀ou o bíékè. ⁵⁸ Kóò dènnè dihei mànkù kóò bùótí yetárè kébanne be yààtì odapàà mm̀ou kòò yètìrì tu Sòori. ⁵⁹ Kè bè mbuati Etienni yetárè, kòò bántè Kuyie nke dò: N Yìè nYesu còuté n wènni.

⁶⁰ Kédeè kèdo kénínkú kèpĩéké ke dò: N Yìè mbáá bè yietí be yei!

Ò bèi mmemme kékú.

8

¹ Sòori do wèñnèmu bèè kòò Etienni.

Bè fẽũmmè Kirisi kàbe

De kó diyie kè bèe fẽũ nKirisi kàbe Sedisademmu mièke. Kè bèe ciété bem̀ou kékòte Sudee nè Sammarii kó ketenke kè Yesu tõrè yèe maa ñkpaá. ² Bèè dé Kuyie nkè bèe kũnné Etienni kékommú o kũũ mmediè.

³ Kè Sòori nkòrì Kirisi kàbe cèi ke pĩ mbenitidaabè nè benitipòbè ke kpeti.

Fidipu nàkémè Tináaànsààtì Sammarii

⁴ Bèè ciété kè bè nkòrì yehèkè yem̀ou ke náante Tináaànsààtì. ⁵ Kè Fidipuu kòte Sammarii kó dihei marì ké bè nàké Kirisi kpéi. ⁶ Kè benitibè bem̀ouu yie, kénkémú o náantì, ke wúó nhò dòòrimè tidietì. ⁷ Kè yebòkè kuò nke yìè benitibè mièke, kè tihòùtì péu nè yecĩè nkè dè mièrí. ⁸ Kè kuyènaatí dièkù m̀bo de kó dihei mièke.

⁹ Kè sò nhonitì m̀ou dè bo kòò yètìrì tu Sim̀o, kòò níí ndòori tidietì kè dèe di Sammarii kàbe, kòò yèmmè ñdò nhò tú òm̀ou. ¹⁰ Kè benitibè nhò tũ, nyibí nè bekótibè ke tú onitì yie mm̀òke Kuyie nkó muwèrímu diem̀u.

¹¹ Bè do ò tũ nke yé ò dòòrimè tidietì sáà. ¹² Bè yie ndiì m̀onnì kéntá Fidipu bè nàá ntii náaànsààtì, Kuyie nkpaàtiyuu kpeti, nè Yesu kó diyètìrì kè bèe bè ànné bàtèmmù benitidaabè nè benitipòbè. ¹³ Kè Sim̀o múnke yie nkéntá Yesu kè bèe ò ànné bàtèmmù kòò mbonè Fidipu ke wúó nho dòòrimè tidietì nè medòòrimè càmmè kè dèe ò di.

¹⁴ Yesu tõrè yèè bo Sedisademmu mièke kè yèe keè Sammarii kàbe yiem̀mè Yesu, ké bè duónko Pìeri nè Isāā. ¹⁵ Kè bèe tuókoo ké bè bántènè Kuyie nkè bè bo pété Muyaánsààmù. ¹⁶ Kè yé mù mu ndo í cùténímè be kòò m̀ou ñnkè, bè do bè ànné bàtèmmù nè Yesu kó diyètìrì maa ndi. ¹⁷ Pìeri nè Isāā kè bèe bè nòó nsinou kè bèe pété Muyaánsààmù.

¹⁸ Kè Sim̀o yà bè bè nòommè sinou kè Muyaánsààmù cùténí kètóní idíítí ke dò: ¹⁹ N duónnè de kó muwèrímu, kè n nòò nwè sinou wèe pété Muyaánsààmù.

²⁰ Kè Pìerii ò nàké ke dò: Feti nè a díítí, ke yé a yèmmè dõmmè bè do nKuyie nkó dipānni nè idíítí. ²¹ A í kàké de kó mutómmú mièke, a báá pété de kó dipānni, ke yé a toti m̀èe yèmmè í wennimè. ²² Yóu meyèmmè yeime kéceete kém̀o Kuyie

mmecĩemmè kè dè naati kù da cĩẽ nha toti mèè yèmmè yeime. ²³ M bantému ke dò nha mọke meyèmmè yeime ke tú meyei nkó kudaakù.

²⁴ Kè Simṵo náké Pieri nè Isāā ke dò: Di mómmṵmbe bántènè ti Yiè nKuyie n kpéi nkè di náké ti bá n tuṵkení.

²⁵ Pieri nè Isāā kè bèe náké bè yà dè ke náké Tináaṅsààti kédeè, kénwèti Sedisademmu ke náantoo Tináaṅsààti Sammarii kó yehèkè pèu yèè tṵkénè kuce.

Fidipu nè Etiopii kou

²⁶ Ke Kuyie ntōnni náké Fidipu ke dò: Íté kékote diyie yìè kèè bíékè. Sedisademmu kó kuce, kùu yìè dikpàa cuokè ke kṛinè Kasaa.

²⁷ Kè Fidipuu íté kékote káyà Etiopii èi kóo nitipokpààti Kāndaasi kpààticĩètè kóo kóti. Bè do ò fñtemu kòo mbaà tikpàti. Dè do sṣ nhò boní Sedisademmu nwe ke kũnti o ciè, ²⁸ ke kari o naàsāntè mièke ke kaà nKuyie mpāānāànti náàntò Esaii kó dipátiri. ²⁹ Kè Muyaānsààmùu náké Fidipu ke dò: Kétóo kénintè de kó tenaasāntè.

³⁰ Kè Fidipuu coké kètṵnkoo, kékeè ò kàammè Kuyie mpāānāànti náàntò kó dipátiri, kòo ò beke ke dò: A banté a kaà ntàà? ³¹ Kòo tēnné Fidipu ke dò: M bo yĩme kēbanté kòò mṵu í n náké ti tu mù? Kéduó nkè Fidipuu deko o naàsāntè mièke kékari kóò pēnnè. ³² Ò do kaà ntìi náànti tu:

Ò do dò nfepièfè bè kṛinè fēnfè mukṵu,

dipebii bè kēi dìi cìti kè dì cĩéké,

ò í ààte o nùu.

³³ Ke kēkūnnè omāà kè bè ò sēnkèrì,

koò dṵò bè do í dò nkóò dṵò dè,

ò mṵu báà na kénáké o wuṵ nna ndòmmè.

Ke yé bè ò kùṵmèmu ketenkè ñnkè.

³⁴ Kè de kóo āpònkótii beke Fidipu ke dò: N da báámmu n náké, Kuyie mpāānāànti náàntò nàa nhomāà kpéínāà kòò mṵu kpéi?

³⁵ De mōnni kè Fidipuu ò tũntè de kó tināànti, kóò náké Tináaṅsààti, Yesu kpèti. ³⁶ Kè bè nkérí kētṵke menie mmamè, kè weè nìti dò: Nte menie, bá ndiítí a bo nhānnémè bàtēmmù? [³⁷ Kè Fidipu dò: Kàa tá nè a yèmmè memṵu dè í yóu. Kòò dò: N tāmù ke dò nYesu Kirisi tu Kuyie mBire.]

³⁸ Kòo cōnné tenaasāntè kè bèe ta menie mmièke bedé, kè Fidipuu ò ānné bàtēmmù. ³⁹ Bè yènni dìi mōnni menie mmièke, kè Muyaānsààmùu túóté Fidipu, kè weè nìti ò mōntóo, kēnsáké o cè nè kuyēnnaatí. ⁴⁰ Kè Fidipu nyóó daate ke bo Asoo, kēsṵté kēnnāantoo Tináaṅsààti yehèkè yemṵu ke yàa tuṵkenè Sesadee.

9

Sṵori cèètemè

(Yesu Tõrè 22:6-16, 26:12-18)

¹ De kó yemòrè kè Sṵori baa kpaá fēũnko Yesu kṵbe ke bè kṵu, kékote ikuó nùti dièwè borè, ² kóò beke yepáte ke bo kṵte Damaasi kó titiíntouti, kēpĩmmù Yesu kṵbe benitidaabè nè benitipòbè kéboú kékōnnè Sedisademmu.

³ Memme kòò nkérí kéhautóo Damaasi ké nyóó daate kè kuwenniku makù cùténí o ñnkè ke pĩnti. ⁴ Kòò do ketenkè, kékeè metammè mamè kè mè tu: Sṵori, Sṵori, dè yĩme kàa nfēũnko? ⁵ Kè Sṵorii beke ke dò: Fṣ nwe nni nwe kè mèe ò tēnné ke dò: Mí nYesu nwe a fēũnkomè. ⁶ A né íté kéta diheì kè bè da náké a dò nkédṵmè.

⁷ Bèè ò neínè kè bèe keè metammè bè me nyí nyà wèè nàá, kè dèe bè di kè bè ndò nyúóó. ⁸ Kè Sōrii ítení kéwénté ò í nna kéyà dèmarè, kè bèe ò dète kékatenè Damaasi. ⁹ Kòo mbo, ke dò yewe yètāāti bá ò í wúó, nhò í yo, nhò me nyí yó.

¹⁰ Kè sǝ nYesu kou mǝu dè bo kòo yètìrì tu Ananniyaasi, kè Kuyie nhò yu kè dǝ: Ananniyaasi! Kòò dǝ: N Yìè nte mí! ¹¹ Kè kùu ò nàké ke dǝ: Íté kékate kuce bè tu kù kuce kùu sié, Sudaasi cǝtè, kèbèkè bè tú wè Sōri Taasi kou, kòò m bàá. ¹² Kè nh ò benke òmǝu kòo yètìrì tu Ananniyaasi, kòò kàtoo kòò nǝó sinǝu ke bántè Kuyie nkòò bo wète kéwénté. ¹³ Kè Ananniyaasii béi nke dǝ: N Yìè! Benitibè péu n nàkému de kóo nitì dǝdǝ mǝè yèi nha kǝbe Sedisademma mieke. ¹⁴ Kè ikuó nǝùbè kó bekótibè ò duó ndinùu kòò bo pǝmmú bèè tu a kǝbe kéboú. ¹⁵ Kè ti Yìè nhò nàké ke dǝ: Kǝte kè mǝi ò tǝātè kòò bo nàké n kpéi nyebotè nè bekpàatibè nè Isidayeeri. ¹⁶ N yóó ò benkemu ò dǝ nkéǝtè mǝè botí n kpéi.

¹⁷ Kè Ananniyaasii kǝte kénóó sinǝu Sōri ìnkè ke dǝ: N tebite Sōri! Ti Yìè nwèè da benke omáa kuce weè n tǝnní kǝa bo wète kéwénté kè Muyaánsààmù da píe.

¹⁸ De mǝnnì kè dèmarèe yenní o nuó ke donnè yeyĩnyléékè kédò, kòò wète kéwénté, kè bèe ò ānné bátémmù. ¹⁹ Kòò di, kéwète kǝpétè muwérímú.

Sōri nàkémè Yesu kpéi Damaasi

Kòò nkpaá Damaasi ke dǝ yewe sǝmpó ke bonè Yesu kǝbe. ²⁰ Kè pǝnke nnáa titúintouti mieke Yesu túmè Kuyie mBire. ²¹ Kè dèe di bèè kó dimàa tì kèè kè bè ntú: Dè í do nwèè do fǝũnko wènwe Yesu kǝbe Sedisademmaa? Ò í kǝtení ke bo bè pǝmmúmu kéboú kéduó nyikuó nǝùbàa?

²² Kè Sōri dǝke ñkpénkú Kuyie nnáantì mieke, ke náa nSifube bèè bo Damaasi mieke Yesu túmè Kirisi.

²³ Kè dèe yíé kǝmǝnte sǝmpó kè Sifube dǝke ke bo kuó Sōri, ²⁴ kǝmbaa yebòrè keyènkè nè kuyie nkè dè bo yie nkè bèè ò kùu. ²⁵ Kè Yesu kǝbe ò tùóté nè dimámmùyáa keyènkè makè késée nkuduotí.

Sōri wǝnnémmè Yesu tōrè

²⁶ Kè Sōrii tuǝke Sedisademma kéndó kéwǝnnénè Yesu kǝbe, kè bè nhò dé, bè í ntǝ ke dǝ nhò mǝnke cǝuté Yesu. ²⁷ Kè Bannabaasii ò niité Yesu tōrè borè, ké bè nàké ò yà mǝè botí ti Yìè nnè ti Yìè nhò nàké tì, nè ò nàké mǝè botí ti Yìè nképéi Damaasi mieke nè dikǝmbùu. ²⁸ Kè bèe ò cǝuté, kè bè nwǝ nke ceñtì Sedisademma ke náa nYesu kpéi nè dikǝmbùu. ²⁹ Kòò múnke nnáa Sifube bèè náa kǝreki, kè bè nèi kè bè nwanti ke bo ò kùu. ³⁰ Kòò kǝbe tì kèè, kóò kǝtenè Sesadee kòò bo kò nTaasi.

³¹ De kó yemòrè mieke Kirisi kǝbe bèè bo Sudee nè Kadidee nè Sammarii de kó itempǝ mmieke kè bèe omǝpè, kǝnképénkú Kuyie nnáantì mieke ke sǝũnko kè Muyaánsààmù bè bonè.

Pieri miékùnnemè Endee

³² Kè Pieri ñceñtì tipúitì timǝu ke siète Yesu kǝbe, kékate Didaa èi kǝbe borè. ³³ Kè nsǝ nhonitì mǝu bè tú wè Endee náa kuhùkù, yebie nyèni ke dǝu. ³⁴ Kè Pierii ò nàké ke dǝ: Endee Yesu Kirisi da miékùnnemu! Íté kétúóté a dóu!

Dènde bàmbà nkòo íté. ³⁵ Kè Didaa èi kǝbe bǝmǝu nè Sanǝ èi kó kutempǝ nkǝbe kè bèe ò yà kéyie nYesu.

Pieri fòukùnnemè Dōrikaasi

³⁶ Onitipòkù mǝu weè do bo Sopee kòo yètìrì tu: Tabitaa, nè kǝreki kó tináantì Dōrikaasi, kòò dǝdǝri mǝsàa ke teénnè beçiribè, ³⁷ kémuǝke kékú kè bèe ò wúu kéduú nkudǝnkù kudieku. ³⁸ Kè Yesu kǝbe keè Pieri bomè Didaa ke tókénè Sopee, kǝtǝ mbenitibè bèdébè, kè bè bo ò bántè kòo kǝtení mǝcǝa. ³⁹ Kè Pieri

pànkεε íté ké bè nεinè kè bèε tuàkε kédekε kudànkù kudieku, kè bekúpobè kàri kè kuò, nkóò benke Dørikaasi do kpaá kε fòu kè bè dùàkε yèè yaàbòrè. ⁴⁰ Kè Pierii denne benitibè bemou kénínkú kebántè nKuyie kéwẽεte ocî bíékè kε dò: Tabitaa, íté!

Kòo wénténí kóò yà, kε íté, kékari. ⁴¹ Kè Pierii pĩ nho nòutè kóò teennè kòo íté kécómmú, kòo yu Yesu kàbe nè bekúpobè kè wè mbè benke kòo fòute. ⁴² Kè Sopee kàbe bemouu tì kèè kè kusũkùu yie nYesu. ⁴³ Kè Pieri mbo Sopee kémante. Ò do bo okõnnuuriwè mòu cĩètè nte kè bè ò tú Simoo.

10

Korineĩ yumè Pieri

¹ Onitì mòu weè do bo Sesadee kòo yètìrì tu Korineĩ, kòo tu ohããpònkótì, kε ni Odommu kó tihããpòntì tekòutè (100), ² kε dó Kuyie nnè o cĩètè temou, kε kù dé, kε kù bàá nsãà kε pãã nyepãrè Sifubε kó becĩribè. ³ Diyiè mari kuyuoku tewebiètè mètããti mònñi kè Kuyie ntõnni taroo o cĩètè kòo di yà weti weti, kè ñi ò yu kε dò: Korineĩ.

⁴ Kòo di wènté kè kufõwaá nhò auté kòò dò: N Yìè ndè dòmmε? Kè ñi ò nàké kε dò: Kuyie ncoutému a báámmu, kε pènsirì a pãrè a pãã nyè becĩribè, kε dààtení a kpéí. ⁵ Tõ mbenitibè Sopee kè bèε yúní Simoo bè tu wè Pieri. ⁶ Ò bo Simoo okõnnuuriwè cĩètè nte dàmmèrì také.

⁷ Kuyie ntõnni ò nàké kédeè kéíté, kòo yú o tōmbè bèdébè nè kuhããpònkù ò tá kù, kè kù dó Kuyie, ⁸ kè bè nàké dè dòò mèè botí kédeè kè bè tō nSopee.

Kuyie mbenkemè Pieri dèmarè

⁹ Kè dèε wenté kè bè nkérì kε tóonñenko Sopee, kè Pieri dèkε kudànkù kε bo dōu nKuyie kè diyiè cómmú yeyo. ¹⁰ Kè dikõnni ò pĩ nkè bè nhò bérì mudii, kè Kuyie nhò benke dèmarè. ¹¹ Kòo yà tiwetì kpetémè kè dèmarè cutiní kèĩnkè kε dònnè kuyààkù, kε píítí dε pítì tìnàà kε tóontenì ketenkè. ¹² Kè iwũ ñmou botí bo dε mieke: Itààkε ñnàà kpèyi nè iwààkε nè tinòtì tibotí tibotí. ¹³ Kòo kèε metammè mamè kè mε tu: Pieri íté kékuo kécááké. ¹⁴ Kè Pierii yetε kε dò: Àà n Yìè! N yí di diyiè mari ikuó yetε dè nè dèè í wenni. ¹⁵ Kè metammèε yíε kε dò: Bá nwúó nKuyie nyí dèè wenni kε tú dè sī.

¹⁶ Kè dè mme nhò kε dò kucε mètããti kéwẽtooo kèĩnkè.

¹⁷ Kè Pieri ntotì o yèmmè kε bo yà Kuyie ndó kóò nàké tì kε dè nhò benke, kè Korineĩ tōnni bè tùàkeni kε cómmú dibòrì, ¹⁸ kébeke kε dò: Diε ndε Simoo bè tú wè Pieri ò bomàà?

¹⁹ Kè Pieri baa nkpaá toti o yèmmè kè Muyaánsààmùu ò nàké kε dò: Benitibè betããti biε nkàtení a borè ndε. ²⁰ Cútóo kè bè nεinè, kε bá nyĩèkù, mĩ bè tōnni.

²¹ Kè Pierii cútóo kè bè nàké kε dò: Mĩ tú onitì di waà nwè, di yē mba? ²² Kè bè dò: Ohããpònkótì Korineĩ wèè dòòrì Kuyie ndó dè, kε kù dé, kè Sifubε bemou ò dó, Kuyie ntõnni wε nnàké kòò tì tōnni kε tú a kotoo kóò nàké a mōkε tì.

²³ Kè Pierii bè coute, kè bèε yíε.

Kè dèε wenté kè bèε nei, kè Yesu kàbe bèε bo Sopee kè bε kó bèmabèε ò cíε.

²⁴ Di wentìrì kè bè ntuàkòo Sesadee kε sš nKorineĩ yu o cĩètè kàbe bemou nè o néposààbè kè bè ò bàà. ²⁵ Kè Pieri ñtatoo kè Korineĩ íté kóò co kénínkóo o ñkè.

²⁶ Kè Pierii ò ñnni kε dò: N tú a nititòu nwe.

²⁷ Kè bè nnáante kataroo kè benitibè tikú péu. ²⁸ Kè Pierii bè nàké kε dò: Di yému kε dò nSifubε ci bè bo tamè wèè í tú Sifu o cĩètè, mí nKuyie nnè n nàkému kε tú m bá nwúó nhòmòu osĩnwè. ²⁹ Dèε te kè di n yu kè n yie nkε kàtení, n nàkénè di n yu mùu kpéí.

³⁰ Kè Kòrinèi dò: Dè mòkè yíe nyewe yènàà n sòò báámmè Kuyie, kè tewebiètè bo mètããti, kè nní nyóó daate káyà onìti mǎu kòò còmǎmú n yìkè ke ã tiyààti kè ti mǐèti, ³¹ kè n náké ke dò: Kòrinèi, Kuyie ncoutému a báámmu, kù í yè nha pǎrè, a pǎã nyè becírìbè. ³² Tǎ mbenìtibè Sopee kè bèe yúní Simǎo bè tú wè Pieri, ò bo okõnnuuriwè mǎu cǐètè kè bè ò tu Simǎo, kòò bo dàméèrì také. ³³ Memme kè m pǎnke tǎ mbenìtibè kè bè bo da yúní, kàa yie nke kàtení. Ti tǐkú diè nKuyie nyìkè ke bo keè Kuyie nda duó ntinti kàa bo ti náké.

Pieri nàkémè Kuyie nnáànti Kòrinèi cǐètè

³⁴ Kè Pierii bée nke dò: M bantému di mmònni ke dò nKuyie nyí baàti òmǎu. ³⁵ Bá kùu botí mièke wèè kù dé ke dǎòrì kù dómè kù we ndó. ³⁶ Kuù tu benìtibè bemǎu Yiè, ke duó nkè bè náké Isidayeeribe Tináansààti tii bo taunnè benìtibè Kuyie nnè Yesu Kirisi kpéi. ³⁷ Di yému tii dòò Sudee omǎu nè Kadidee Isǎã ãnné dii mǎnni benìtibè bàtémǎu kédeè. ³⁸ Di yému Kuyie ntǎátémè Yesu Nansareti kou, kóò duó Muyaánsààmǎu nè muwérímú kòò ncenti tipítì timǎu ke mièkùnkò dibǎò fǐũnkò bè, ke yé Kuyie nhò bonèmè. ³⁹ Kè ti yà ò dòò dè demǎu Sifube kó ketenkè Sedisademmu nè yehèkè yemǎu. Kè bè ò baaké kudapǎáti ke kù. ⁴⁰ Kè Kuyie nhò fòukùnnè diyie tǎánni yie ke duó nkòò ti benke omáà. ⁴¹ Tínti kù tǎáté bè nè dimònni kè ti bo náké o kpéi, kè ti ò wènnénè ke di ke yǎ. ⁴² Kòò yè nti nnáa mbenìtibè, wèè túmè Kuyie ntǎáté wè kòò bo bekénè befòubè nè becírìbè. ⁴³ Kuyie mpǎánnáànti náamǎbè bemǎu náké wèè kpéi nke tú wèè ò tá kùu ò cǐè nho yei nnè o kó diyètìrì kpéi.

Muyaánsààmǎu cùténímè bèè í tú Sifube be ìnkè

⁴⁴ Pieri kpaá ke náa memme kè Muyaánsààmǎu cùténí ò nàánnè bè ìnkè. ⁴⁵ Kè dèè di Sifube bèè tu Yesu kǎbe ke neínè Pieri, Muyaánsààmǎu Kuyie nduò mmú cùténímè bèè í tú Sifube be ìnkè. ⁴⁶ Ke yé bè do yomè kè bè nàa ntínáàncànti ke sǎntí Kuyie nkù deumè. ⁴⁷ Kè Pieri dò: Ti bo na kéyetè ti bo bè ãnnémè bàtémǎu menie nkou, bembe Muyaánsààmǎu cùténí bèè ìnkè mù cùténí mǎè botí ti ìnkàà? ⁴⁸ Memme kè bèe bè ãnné bàtémǎu nè Yesu Kirisi kó diyètìrì, kédeè kè bèe ò bántè ke dò ò nkpaá be borè yewe sǎmpó.

11

Bè kpànnèmè Pieri ò kòtemè Kòrinèi cǐètè

¹ Yesu tǎrè nè Yesu kǎbe bèè bo Sudee kè bèe keè bèè í tú Sifube bè cǎutémè Kuyie nnáànti. ² Pieri wétòò dii mǎnni Sedisademmu, kè Sifube bèè tu Yesu kǎbe kè bè nhò kpànnè ke tú: ³ Dè dòmmè kàa kòte bèè í cǎmmú be cie ke di wènnè ke di?

⁴ Kè Pierii tuú nké bè náké dèè dòò demǎu ke dò: ⁵ N sòò bo Sopee èi mièke nke, kè mbáa nKuyie, nkè kù m benke demarè kè dè dònnè kuyààkù ke píítì tipítì tìnàà, ke cutiní ke ìnkè ke n tǎontenní kè dè n di. ⁶ Kè n wénté de mièke káyà iwũ ò itàake ìnàa kpèyi nè iwààke nè tinòti timǎu botí, ⁷ kékeè metammè mamè túmè: Pieri íté kékuo kécááké. ⁸ Kè n dò: Áa n Yiè! N yí di diyie marì ikuó ci dè nè dèè í wenni. ⁹ Kè metammè yíe ke dò: Bá nwúó ndèmarè Kuyie nyí dèè wenni ke tú dè sǐ. ¹⁰ Kè de mmè nhǎ ke dò kuce mètããti kéwétòò ke ìnkè. ¹¹ De mǎnni kè benìtibè bètããti tũàkení ke boní Sesadee kè bè bè tǎnni m borè. ¹² Kè Muyaánsààmǎu n náké ke dò: Kòte ke bá nyǐkù. Kè ti kǎbe bekuò bie nni ncíe nkè tí kòte kéta Kòrinèi cǐètè. ¹³ Kòò ti náké ò yàmè Kuyie ntǎnni o cǐètè mièke, kè di ò náké ke tú: Wèè tǎ mbenìtibè Sopee kè bèe yúní Simǎo bè tú wè Pieri. ¹⁴ Kòò ò náké tináànti tii bo ò deetè wenwe nè o cǐètè kǎbe. ¹⁵ Kè nní ntì mbè nàa nkè Muyaánsààmǎu cùténí be ìnkè kéndònnè mù cùténímè ti ìnkè meketimè mǎnni.

¹⁶ Kè n dentení ti Yiè ndo béi ntì ke tú: Isāā do āā bātēmmù nè mēniē mme, dīndi bè bo di ānnē bātēmmù nè Muyaānsāāmù. ¹⁷ Kè Kuyie mbè pā dipānni kù pā di tīnti bèè cōutē Yesu Kirisi, yé n tú wè kè mū bo paa nKuyie nkó mutōmmù!

¹⁸ Bè kèè dìi mōnni dē kó tināānti kè bē miēkē do kè bè nsānti Kuyie nke tú: Kuyie ntū nkpetēmu kuce bèè í tú Sifubē kè bè bo ceetē kēpētē mufōmmu mùù bo sāā.

Mefēūtīmè mèè cíe nYesu kōbe

¹⁹ Bè do kùo Etienni kédeè kè mēfēūtīmè mēè tanní kè Yesu kōbēe cíété tipūti timōu, kékōte Fenisii nè Sipiri nè Āntiyōsi kēnnāante Tināānsāāti Sifubē mād.

²⁰ Dē mōnni Yesu kōbē bèè bo Sipiri nè Sidēnni kè bèè kōte Āntiyōsi, kēnnāā Kērekibē Tināānsāāti ti Yiè nYesu kpeti. ²¹ Kè ti Yiè nkó muwērímú mbè bonē kè benitibē péuu yie nkéceetē, kētūnne ti Yiè.

²² Kè Sedisadēmmu kó Kuyie ncīētē kōbēe tì kèè kētō mBannabaasi Āntiyōsi.

²³ Kòo tuōkoo kēyā Kuyie mpīrmē mutōmmù, kè dēè ò narikē kòo yáúkūnne bē kēnti kē dō, bè dōkē duó mbēmāā ti Yiè nke nhò tàunē bē yēmmē mēmōu.

²⁴ Bannabaasi do tú onitisāu nwe, kē dō Kuyie nkē Muyaānsāāmù nhò piékē kè benitibē péuu yie nYesu.

²⁵ Kè Bannabaasi sōotē kékōte Taasi Sōori wammù. ²⁶ Ò ò yā dìi mōnni kè bèè wētē Āntiyōsi kēmbō kē tiē Kirisi kōbē kē dō dibenni. Bè dē nyú mēketimē bèè tū nYesu kē dō Kirisi kōbē.

²⁷ Dē mōnni kè Kuyie mpāānāānti náāmbē itē Sedisadēmmu kékōte Āntiyōsi.

²⁸ Kè Muyaānsāāmùu piē bē kōò mōu kòo yètìrì tu Akabuusi kòo itē kēbēi nke dō, dikōnni diērì bo tanní ketenkē kemōu miēkē. Kè dī mēnkēe tanní Kododi kó tikpāti mōnni. ²⁹ Kè Yesu kōbēe wēnnē kénákē kē dō bá wē wēè pā ò pētē kē dē māmē kēteennē Yesu kōbē bèè bo Sudee. ³⁰ Bè mē ndòò kēduó ndē kó yēpārē Bannabaasi, nè Sōori kè bèè kōte kēduó nSedisadēmmu kó bēwedōunkótibē.

12

Bè kùòmē Isaku

¹ Dē kó dimōnni kòo kpààti Edōti nfēũnko Kirisi kōbē mabē, ² kēduó nkē bèè kuō Isaku Isāā nantē nè disiē, ³ kēyā dē narikēmē Sifubē kòo yíé kēduó nkē bèè pī mPieri, kē sō ndē tu pēēbē bèè í kōōrenē mutiē mùù muuti bē kó dibanni miēkē. ⁴ Kòo duó nkē bèè ò kpetinnē kēbanne tihāāpōnti tepíitē nè tikuo, tìnāā tìnāā, kē diyentēbanni bo pēētē kē bèè ò bekénē. ⁵ Kè Pieri mbo dikpetintou kē Kirisi kōbē báā nKuyie nho kpéi sāā.

Kuyie ntōnni dēetēmē Pieri

⁶ Bè do boumu Pieri mēfīmme mēdēmē kòo nduó tihāāpōnti tìdētì cuokē kē tìtētì bàā dibòrì, kēè yènkē na nwentē kē Edōtii duó nkē bèè ò bekénē, ⁷ kè Kuyie ntōnni taroo kē kuwenniku makūu mītē kufāā, kē dìi baūtē Pieri.

Kè mēfīmme tōū. ⁸ Kè dìi ò nākē kē dō: Yì a naākōnfē kéānnē a neūtì.

Kè Pierii mē ndòò. Kè dìi dō: Daátì a yaābòrì kē n tūnne.

⁹ Kè Pierii dìi tūnne kè bè nyetì kē dē ò dō ntidōuntì bá ò í yé kē dō ndē tu mōmmu. ¹⁰ Kè bèè pēētē dibòrì ketirì kēpēētē didērì, kētuo kē timāti kperi, bè yìè dì, kē kōrì dihēi, kē dìi kpeténē dimāā kē bèè yē, kédétōo sām̀pò kē Pierii mōntōo Kuyie ntōnni.

¹¹ Dē mōnni kè Pierii bantē kē dō, Kuyie kuù tōnni ku tōnni kē dìi ò dēetēnē Edōti nè Sifubē do ò dōnē mèè yēi.

¹² Kòo totínì o yēmmē, kékōte Isāā bè tu wē Mariki, o yō Maari cīētē, kē nsó mbenitibē tikú péu kē báā nKuyie. ¹³ Kòo bente dicāu kòo sapāā mmōu bè tu wē

Odotii iténí kébeke ke dò: Wenni nwe? ¹⁴ Kébanté Pieri tammè kè diwèiì ò pĩ nkòo yóu ò bo kpetémè kéwètoo ké bè nàké ke dò: Pieri còmmú dibòrì. ¹⁵ Kè bè dò: A yèmmè í naataà?

Kòò dò: N yí so, kè bè dò: A dóú ntidòuntì nti.

¹⁶ Kè Pieri baa rmbie ndicàù, kè bèe kpeté kóò yà, kè dèe bè di. ¹⁷ Kè Pierii bè yèkùù tenòùtè kè bè dò yúóó, kòò bè nàké Kuyie ntõnni ò dènnè mèè botí dikpetintou mieke, ke dò: Nákénè ti Isaku nè Yesu kàbe tóbè.

Ò me nyí kéyè kékòte kupíkù tekù.

¹⁸ Kè dèe wenté kè tihāpònti ñkpeutí ke békú titòbè Pieri kòte kè? ¹⁹ Kè Edotii duó nkè bèe wammú Pieri ke mónté. Kòò bekénè tihāpònti kè dò bèe ti kùò, kédeè kékòte Sesadee kémbo.

Kuyie ntõnni potémè Edoti

²⁰ Edoti do í naatinè Tiiri nè Sitõõ ekè kàbe, kè bè né wènné dinùù kékòte kéyà Edoti kó ditõnni, Badasitusi ke bo taunnè Edoti ke yé be diiti do yiènimè weè èi mieke.

²¹ Kè Edotii dóú mmetaummè kó diyie. Kè dii tuòke kòò ānné o kpààtiyààti kénkari okpààti kàri ñnkè ke náānnè benitibè. ²² Kè bè pĩèkù ke tú: Kuyie nkuù nàá ndè í tú onitì.

²³ Dènde bàmbà kè Kuyie ntõnni ò poté kè yebièe ò càáké kòò kú ke yé ò do còutémè Kuyie nkó disānni.

²⁴ Kè Kuyie nnáànti dake mpitíri tipitì timòu.

²⁵ Bannabaasi nè Sòori kè bèe duó nyepārè bè do bè tōnnè yè Sedisademma kénwèti Sesadee ke nneínè Isāā bè tu wè Mariki.

13

Muyaánsààmù tääātémè Bannabaasi nè Sòori

¹ Kirisi kàbe tīnni dii bo Āntiyòsi di mieke Kuyie mpāānāànti náāmbè do bomu nè bèe tiè mbenitibè Kuyie nnáànti: Bannabaasi nè Simmèõ osòùwè nè Dusiyu Sidenni kou nè Mannaa wèe do bìikú nè okpààti Edoti nè Sòori. ² Diyie mari kè bè mboú dinùù ke báá nKuyie nkè Muyaánsààmùu bè nàké ke dò: Cānnénè Bannabaasi nè Sòori kè bèe pĩ mmutōmmú m bè yu mùù kpéi.

³ Mèmmè kè bè nsaké ke boú dinùù kédeè ké bè nòò nsinòu kébántè Kuyie, ké bè yóu kè bèe ité kékòte.

Sòori nè onitinònti Edimaasi

⁴ Kè Muyaánsààmùu bè niitè kè bèe kòte Sedisii kéta bàtòò kénkari Sipiri kó ketenkè kèè soké meniè mmièke, ⁵ kètuòke Sadaminni kènnáá nSifube Kuyie nnáànti titíintouti mieke, kè Isāā Mariki bè teénnè.

⁶ Kè bè nnáante Kuyie nnáànti kètuòke kumànkù tekù Pafòosi, ke máānè Sifu mòu kòò tú onitinònti, kòò yètìrì tú Baari-Yesu, kòò tu omáà Kuyie mpāānāànti náāntò. ⁷ Ke bo de kó diheì kóò kumàndáà Seesuusi Poduusi borè, wèe tu mecii nyiè, kéduó nkè bèe yúni Bannabaasi nè Sòori kè bè bo ò nàké Kuyie nnáànti. ⁸ Kè weè nitinònti Edimaasi, ò yètìrì me ntú nè kerekì, kòò ndó képaannè kumàndáà Kuyie nnáànti. ⁹ De mōnni kè Muyaánsààmù piéké Sòori, bè yu wè Pòori, kòò ò wènté, ¹⁰ kébéi nke dò: Fí ndibòò birè, onitisounti, ociintì, a í yóó yóu a bo ncaàrimè Kuyie nkó mutōmmáà? ¹¹ Kuyie mbo da poté bàmbà nkàa yéi ke ténke bá nwúò ndiyie yemòrè mayè mieke.

Dènde bàmbà kè Edimaasi yéi kénháà nke wanti wèe bo ò dète. ¹² Kè kumàndáà dè yà kè dèe ò di, kè Kuyie nnáànti kááké o yèmmè kòò yie nYesu.

Pòori do nàké ti Āntiyòsi

¹³ Pɔɔri nè o nɛpobɛ kɛ bɛɛ ta bātòò Pafɔosi kékɔtɛ Pɛdisi Pānfidii kó kɛtenkɛ, Isāā Mariki dɛ mbɛ yóu kɛwɛtɛ Sedisadɛmmu. ¹⁴ Kɛ bɛ nsaké kɛtuɔkɛ Āntiyɔsi Pisidii kó kutempɛ miɛkɛ, tɛom̃pùtɛ yiɛ kɛta kutííntouku kénkari. ¹⁵ Bɛ kàà ndiì mǎnni Kuyie nkúó páte nè ku pāānāānti náam̃bɛ kpɛyɛ, kɛ kutííntouku kó bɛniùbɛ duó nkɛ bɛɛ náké Pɔɔri kɛ dɔ: Ti kɔbɛ kɛ di mɔkɛ tĩmatĩ kɛ bo ti teennɛ di bo na kébɛi.

¹⁶ Kɛ Pɔɔrii youtɛ o nàùtɛ kɛ bɛ dɔ yúóó kòo bɛi nkɛ dɔ: Isidayɛɛribɛ nè dĩndi bɛɛ dé Kuyie nkém̃m̃nɛ kékɛɛ. ¹⁷ Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù, kuù tãātɛ ti yembɛ kɛ duó nkɛ bɛ sũũ mbɛ bo diì mǎnni Esibiti, dɛ kó difɔnkúò kɛ kùu bɛ dɛnnɛ nè ku kó muwɛrímú. ¹⁸ Kɛ mbɛ tɔ yɛbie nsipísìnàà dikpàà cuokɛ, ¹⁹ kékúò ibotĩ iyiekɛ Kannahā kó kɛtenkɛ kɛ kɛ duó nkɛ kɔbɛ kɛ bɛɛ kɛ tiekɛ, ²⁰ kɛ dɛ mmɔkɛ yɛbie sikɔusìnàà nè sipísìnùmmù (450).

Kɛ Kuyie mbɛ duó mbɛbaatíbɛ kɛ bɛ m̃bo kɛtuɔkɛnɛ Sammuyɛɛri kó dimǎnni. ²¹ Kɛ bɛ dɔ bɛ dɔ okpààtĩ, kɛ Kuyie mbɛ duó Sauri Kiisi kó dɛbire, Bensamɛ kó kufuku kou, kóo ñtɔ tikpàtĩ kɛ dɔ yɛbie nsipísìnàà. ²² Kɛ Kuyie nhò dɛnnɛ kédúò nDafiti tikpàtĩ, kɛ bɛi nkɛ dɔ: M pɛtɛ onitĩ n yɛmmɛ kou, wɛɛ yó ndɔɔri n dómɛ mɛm̃ɔu. ²³ Nɛ Dafiti kó kufuku miɛkɛ nkɛ Kuyie nduɔnnímɛ Yesu Odɛɛtíwɛ, kù yɛ nkù yóó duɔnní wɛ, kòo dɛɛtɛ Isidayɛɛribɛ. ²⁴ Yesu mu ndo í kɔtɛnĩ kɛ Isāā nákému Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ bɛɛ ceɛtɛ kòo bɛ ānnɛ bātɛmmù. ²⁵ Isāā dɛu diì mǎnni o tǎmmú kɛ nnāá nkɛ tú: Mĩ í tú di baa wɛ, ò kèrínímu, n ketɛ kɛ í sannɛ m bo sɛutɛmɛ o nɛùtĩ kó iwɛĩ.

²⁶ N kɔbɛ dĩndi Abaraham̃mu kó kufuku kɔbɛ nè bɛtɔbɛ bɛɛ dé Kuyie, tímɛ Kuyie nduɔnnímɛ mɛdɛɛtímɛ kó tināānti tii. ²⁷ Sedisadɛmmu kɔbɛ nè bɛ kó bɛkpààtibɛ mɛ nyí bantɛ Yesu, kòò kùò kɛ né dɔò Kuyie mpāānāānti náam̃bɛ wàri tĩ kɛ bɛ tĩ kàa nsiom̃pùu sim̃ɔu. ²⁸ Bɛ í nyà mɛyɛi mmamɛ Yesu dɔò mɛ kɛ nɔíékɛ kɛ náké Pidati kɛ dɔ wɛɛ ò kùò. ²⁹ Bɛ dɔò diì mǎnni tii wàri o kpéi tĩ yɛmmɛ, kóò cũũnni kudapāātĩ kédúú nkufɔti miɛkɛ. ³⁰ Kɛ Kuyie mmɛ nduó nkòò yāntɛ. ³¹ Kòò bɛnkɛ omāá yɛwɛ pɛu miɛkɛ bɛɛ dɔ ò nɛínɛ Kadidee kékɔtɛ Sedisadɛmmu, bām̃bà nkɛ náá nyIsidayɛɛribɛ o kpéi. ³² Ti di náá tii náānsààtĩ Kuyie ndo náké tĩ yembɛ tii kpéi. ³³ Kɛ tĩ dɔò tĩnti bɛ yaábĩ tĩ kpéi, kɛ duó nkɛ Yesu yāntɛ tĩ wàri kɛ yɛmmɛ Yɛsāā mmiekɛ mukàmmù mudérímù kɛ tú:

A tú m bire ndɛ
kɛ n da pɛitɛ yíɛ.

³⁴ Kuyie ndo náké wɛɛ kpéi nkɛ dɔ:

M bo duó nkòò yāntɛ

m báá yóu kòo pāākɛ.

M bo di dɔò mɛsàà

n dɔ yɛ n yóó dɔòmɛ Dafiti.

³⁵ Tĩ wàrimu Yɛsāā mmiekɛ kupíkù tɛkù kɛ tú:

A í yóó yóu kàa kou pāākɛ.

³⁶ Dafiti dɔ dɔòmu Kuyie nyɛ nwɛɛ dɔòmɛ, kɛ ku, kɛ bɛ ò kũnnɛ o yembɛ borɛ kòò pāākɛ. ³⁷ Kuyie mɛ nduó nkɛ wɛɛ yāntɛ ò í pāākɛ. ³⁸ N kɔbɛ bantɛnɛ tũnkɛ kɛ dɔ nnɛ Yesu borɛ ndɛ Kuyie mbo di cĩɛmmɛ di yɛi. ³⁹ Kɛ wɛɛ ò tá, wɛɛ ùtɛ o yɛi mmɛm̃ɔu, Mɔyiisi kó ikuó dɔ í yóó na kɛũtɛ mɛ. ⁴⁰ Ndakɛnɛ tũnkɛ kɛ Kuyie mpāānāānti náam̃bɛ dɔ náké tĩ báá di tuɔkɛnĩ. Tii tu:

⁴¹ Wɛntɛnɛ dĩndi sifɛi yembɛ,

kɛ dɛ di di kɛ di kú.

N yóó pĩ mmutǎmmú mamù mmu

di kó yɛwɛ miɛkɛ

di dɔ í yóó yie nkɛ dɔ mmùù bo dɔò

bá kɛ bɛ di náké.

⁴² Bè yènní dìì mònñi kutííntouku kè bè dò: Pɔɔri nè Bannabaasi bèe wɛtɛnɪ tɛom̃pùtè tetè yìe kɛ yíe kè bè náké dɛ kó tináaàntì. ⁴³ Bè cìété dìì mònñi kè benitibè péu, Sifubɛ nè bèe í Sifubɛ kɛ tũnnɛ Sifubɛ kó kuwedɔuncɛ kè bèe cíe mPɔɔri nè Bannabaasi kè bèe yáukũnnɛ bɛ kɔ̀ntì kɛ dò, bè ntaunè Kuyie nkù bè dòò mèè sàà nkpeí.

Pɔɔri nè Bannabaasi bè kpāātémè bɛ nacètāā

⁴⁴ Tɛom̃pùtè tetè yìe kè diheì kɔbɛ bɛmɔuu sákɛɛ tíí nke bo keè Kuyie nnáaàntì. ⁴⁵ Kè Sifubɛɛ yà benitibè tiímmè kɛ sũ kè dɛɛ bè yonkɛ. Kè Pɔɔri nnáa ntii kè bè nàa ntiteti koò sǎǎ. ⁴⁶ Pɔɔri nè Bannabaasi kè bèe bè náké weti weti kɛ dò: Dè do dò mbèe keté kénáké dímbɛ Kuyie nnáaàntì. Di né mɛ ntì yetemè kɛ benke di móm̃m̃m̃bɛ di í dòmmè kɛ pété mufòm̃mu mùu bo sǎǎ. Di mmònni ti bo kɔtɛ bèe í tú Sifubɛ bɛ borè. ⁴⁷ Kɛ yé tì wàrimè kɛ tú:

N da tǎātému,

kàa bo ntú yɛbotè yɛmɔu kó kuwenniku

kénáké titenti timɔu kɔbɛ

mɛdɛɛtímè kó tináaàntì.

⁴⁸ Bèe í tú Sifubɛ kè bèe keè dɛ kó tináaàntì kè dɛɛ bè narikɛ mɛsàà, bèe tú mufòm̃mu mùu bo sǎǎ mu kɔbɛ kè bèe yie nYesu.

⁴⁹ Kè Kuyie nnáaànti pité dɛ kó ketenkè kemɔu. ⁵⁰ Kè Sifubɛɛ sukú benitipodiebè bèe tũnnɛ Yesu nè diheì kó benitidiebè, kè bèe fɛũ mPɔɔri nè Bannabaasi kè bèe dɛnnɛ bɛ tenkè. ⁵¹ Pɔɔri nè Bannabaasi kè bèe kpāā bɛ nacètāā*, kédeè kékɔtɛ Ikɔnni. ⁵² Kè diwèi mbo Yesu kɔbɛ bèe dè bo, kè Muyaánsààmù bè piéké.

14

Pɔɔri nè Bannabaasi bè do bomè Disiri

¹ Pɔɔri nè Bannabaasi kè bè tó ta Ikɔnni kó kutííntouku, kɛ nnáa nKuyie nnáaàntì kè dɛɛ narikɛ Sifubɛ nè bèe í tú Sifubɛ, kè benitibè péuu yie nYesu. ² Bèe tu Sifubɛ kè bèe sukú bèe í tú Sifubɛ kè bè bo dòò mɛyɛi mPɔɔri nè Bannabaasi. ³ Pɔɔri nè Bannabaasi kè bè mbo Ikɔnni kém̃ntɛ, kénnaá Kuyie náaàntì nè dik̃m̃bù, kɛ náa nKuyie mbè dòò mèè sàà, kè ti Yìe nkó muwérímú bè bonè kè bè dòòri tidietì péu. ⁴ Kè dɛ kó diheì kɔbɛɛ toté mɛdémè, kɛ biɛ nni ndó Sifubɛ kè betòbè dó Yesu tǔrè.

⁵ Sifubɛ nè bèe í tú Sifubɛ nè dɛ kó bekpàatibè kè bèe dake kɛ bo fɛũ mPɔɔri nè Bannabaasi, kɛ bo bè bùótí yetárè kékua. ⁶ Kè bèe tì kèè kécoké kékɔtɛ Dikaonii kó yehɛkè: Disiri nè Deribu nè yehɛkè tɛyè yèè dè tòké, ⁷ kénnaá Tináaànsààntì.

Bè do dómè kéfié Pɔɔri nè Bannabaasi inààkɛ

⁸ Kòo niti mɔu bo Disiri kɛ tú kuhòukù nè bè ò pɛitémè ò í nɔ nke ceñtì. ⁹ Kè Pɔɔri nnáa nkè kù kèmmú kè Pɔɔrii wénté kébanté kù tǎmè kɛ do nKuyie mbo kù miékũnnɛ. ¹⁰ Kɛ bɛi mmekperímè kɛ dò: Íté kɛ cómmú, kè kuu puuní mɛcǎǎ nkékété. ¹¹ Kè benitibèe dɛ yà kéwekii nè Dikaonii kó tináaàntì kɛ dò: Kuyie nnaa mbenitibè kɛ cùténí ti borè!

¹² Kè bèe bè yú bɛ kó yebókè yètè, kɛ yú Bannabaasi kɛ dò: Seyuusi, kɛ yú Pɔɔri kɛ dò: Edimesi, kɛ yé weè do náámmè. ¹³ Kè bɛ kóo bɔɔyìè nwèè kó dibòòtu do bo diheì kó dibòri borè kòo tóni yenaadaké yèdèè, kè yè dùúkú mutepóó, nè benitibè kè bè bo wènné kè yè fié Pɔɔri nè Bannabaasi. ¹⁴ Pɔɔri nè Bannabaasi kè bèe tì kèè kè bɛ yèmmèe caàrè, kè bèe kɛrí bɛ yaàbòrè kécokóo ditĩnni miɛkɛ

* **13:51** kpāāté bɛ nacètāā: Dè benkú kɛ dò mbɛ kpeti ténke í bè bonè kɛ yé bè yetemè bè bè tóni tii náaàntì.

kékuónko ke dò: ¹⁵ Ti kòbe dè dòmme kè di dòori memme? Ti tú benitibè mbe ke di dònne, ti di tóní Tináansààti nti, ke tú di yóu yebokè kètünne Kuyie kùù fòù, kùù dòò kèinkè nè ketenkè nè dàméèrì nè dèè kó dimàà bo o mièke. ¹⁶ Kuù do yóu yebotè bá wè kòo ntũ ò dó kùù ce. ¹⁷ Nè memme kè kù baa di benkú kù bomè, ke di dòori mesàà, nke di duònní fetaafe, kè di paa mpeí kè di mæke ke yo nkè di yèmmè naati.

¹⁸ Kè dèe ari mesàà nkè bè né na ké bè bàà bè bo bè fiémè de kó inààke.

¹⁹ Kè Sifubee yènní Āntiyosi nè Ikōnni, kēsukú benitibè, kè bēe búótí Pōori yētārè, ke nyé ke tú ò ku, kóò fūrī kédennē dihei mǎnku. ²⁰ Kè Yesu kòbee tíí nho borè kòò íté kéta dihei, kè dèe wenté nè Bannabaasi kè bēe kote Deribu.

Pōori nè Bannabaasi bè wètemè Āntiyosi

²¹ Pōori nè Bannabaasi kè bēe náké Tináansààti Deribu kè benitibè péuu ti yie nkè bēe íté kéwēte Disiri nè Ikōnni nè Āntiyosi, ²² kényáúkunko Yesu kòbe kōnti ke bè náà nke tú bè nyé ke dò nti dò nkéféütému ke né ta Kuyie nkpaàtiyuu mièke.

²³ Ke kanninko Kirisi kòbe tĩrè yemou bewedunkótibè, ke bou yenò ke báà nKuyie, ke bè náà nke tú ti Yiè ndi dó wè di teennè.

²⁴ Kòò deè kèyè Pisidii kó kutempē nkéta Pānfidii kòku, ²⁵ kénáké Pēdisi Kuyie nnáantì kédeè kékote Atadii. ²⁶ Bè de ndèke bàtóò, kéwēte Āntiyosi, bè do bè bántènè dè Kuyie nkè bēe kote ke pī mmutōmmú bè bo ke deu mù.

²⁷ Kòò bè náké Kuyie mpī mmèè botí mutōmmú ke kpeté kuce bèè í tú Sifube kè bè yie nYesu. ²⁸ Kè bè ndè bo nè Kirisi kòbe kè dèe mǎnte.

15

Bè nēnnimè Sedisademmu

¹ Kè bēma bēe yènní Sudee kékote Āntiyosi kēnnáá mbèè yie nYesu ke tú: Kè bè í di cāmmú Mōyiisi kó ikuó yèmmè Kuyie mbáá di cǎuté. ² Pōori nè Bannabaasi kè bēe yete kè bēe nēnni mediè, nkè Yesu kòbe dò: Pōori nè Bannabaasi nè Āntiyosi kòbe mabè bēe kote Sedisademmu kèyà Yesu tōrè nè bewedunkótibè kè bēe náké de kó tináantì.

³ Kè bēe bè cíe nkédennē dihei, kè bè nkérí kèyēnnè Fenisii nè Sammarii kó ketenkè kēnnáante bèè í tú Sifube bè cǎutéme Yesu, kè de kó tináantì nnárinkunko Kirisi kòbe bemou yèmmè. ⁴ Bè tũòkoo dii mōnni Sedisademmu Kirisi kòbe nè Yesu tōrè nè bewedunkótibè kè bēe co Pōori nè Bannabaasi kè bēe bè náké Kuyie mbè pīnné mùù tōmmú. ⁵ Kè Fadisiēbe mabè bèè yie nYesu kè bēe bēi nke dò: Bèè í tú Sifube ke yie nYesu bè dò nkécāmmúmu kētünne Mōyiisi kó ikuó.

⁶ Kè Yesu tōrè nè bewedunkótibè kè bēe tíí nke bo yà de kó tináantì, ⁷ kēnnèi kè dèe mǎnte, kè Pierii íté ke bēi nke dò: N kòbe, di yēmu Kuyie nni ntāātémè nè dimōnni kè m bo náké Tináansààti bèè í tú Sifube ke yie nYesu. ⁸ Kuyie nkùù yé benitibè bemou yèmmè kè kù bè duó Muyaánsààmù kù ti duó mmù, ke benke kù bè cǎutéme. ⁹ Mecánnimè mamè í bo tínti nè be ti cuokè, be yie ndi mōnni Yesu kè Kuyie nhūtè be yei. ¹⁰ Dè dòmme kè di dó kèyíi nKuyie mmieke kétoú mbèè yie nYesu ditou tínti nè ti yembè ti í na ke tǎ di. ¹¹ Di í yé ke dò nnè ti Yiè nYesu kó mesàà mme timou ti cootémè tínti nè beàà?

¹² Kè benitibè dǎ yúóó, Bannabaasi nè Pōori kè bēe bè náké Kuyie ndòò tì dieti bèè í tú Sifube be cuokè. ¹³ Bè náké dii mōnni ke dèè kè Isaku dò: N kòbe kēmmúnè! ¹⁴ Simōò nákému Kuyie ndààtenimè bèè í tú Sifube be kpéi nke tǎnkíi ku kòbe. ¹⁵ Kuyie mpāānāantì náamè do náké tì dè wēmumu tii tú:

¹⁶ M bo wētení kémaá Dafiti cǐtètè, kèyíi nho dobuò.

¹⁷ Kè benìtibè bemou
nè bèè í tú Sifube
n yu bè kè bè bo n tú n kabe
kè bèè wammú Kuyie.

¹⁸ Kuyie nti nnàké kunku kùù tì nti benke nè dimònni.

¹⁹ Kè Isaku dò: N yèmmè í dò nti duó mbèè í tú Sifube ke yie nYesu de kó ikuó kè bè nhààrì. ²⁰ Yóunè kè tí bè wàri ke dò: Bè bá nyo iwũò bè fié ì yebàkè, kémenténè bemàà bè bo ndoutinè mè betòbè, ke báá cááké fehòfè bè í fèúté fè yoo meyĩ. ²¹ Kè yé Mòyiisi kó ikuó bomè nè dimònni kè bè ì kàa sionpùu simou titíintouti mièke.

Bè do wàri dù pátíri mucāmmù kpéí

²² Yesu tõe nè bewedəunkótíbè nè Kirisi kabe bemou kè bèè pènsirì de kó ikuó, kètàáté Sudi bè tú wè Baarisabaasi nè Sidaasi benìtibè bemou tā bè, ké bè neínne Pòori nè Bannabaasi kè bèè kote Āntiyosi, ²³ ké bè duó ndipátíri kè dì tu: Dì kabe tinti Yesu tõe nè bewedəunkótíbè, ti dì dəunko dindi bèè í tú Sifube ke bo Āntiyosi nè Sidii kó itempē. ²⁴ Ti kèè ti kabe mabè kətoomè ke di kəkénè ke cààrè di yèmmè, tū í bè duó nde kó dinùu. ²⁵ Dè te kè ti wènné ke tāté bèmabè ke bè neínnenko ti nepobè sààbè Bannabaasi nè Pòori. ²⁶ Bèè duó mbemàà ke kàáté mukũ kuce mēpēu ti Yiè nYesu kó mutōmmú kpéí. ²⁷ Ti tōnko Sudi nè Sidaasi kè bè bo di tuo ntii wàri tinti dipátíri mièke. ²⁸ Muyaánsààmù muu ti niité kè ti yē nti báá di sũ mmucirìmmù kè dè í tú ikuó ì ì dò nkéyóu. ²⁹ Ì tu di bá nyo iwũò bè fié ì yebàkè nè meyĩ nè iwũò bè í fié ì, kémenténè dimàà di bo ndoutinè mè ditòbè, kè di dōrì mēmmē dè bo nwenni. Dè nsúónnè diyìè marì.

³⁰ Kè bèè cau mbetòbè kédeè kè bèè kote Āntiyosi kətí nYesu kabe péu, ké bè duó ndipátíri. ³¹ Kè bèè dì kàa nkékeè, kè dèè bè narike bemou. ³² Sudi nè Sidaasi bè me ntúmè Kuyie mpāānāānti náāmbè mbe, kè bèè bè duó nyitié mpēu kényáúkunnè be kōnti. ³³ Kè mbè bonè kè dèè mōnte, kè bèè bè cau nkéwēte bèè sòò bè tōnni be borè nè kunaatí. [³⁴ Kè Sidaasi yie dò ò bo nkpaá.]

³⁵ Pòori nè Bannabaasi nè betòbè kè bè mbo Āntiyosi ke tiè nYesu kabe ke bè nàa Tināānsààti Yesu kpēti péu.

Bannabaasi nè Pòori bè yàtemè

³⁶ Kè dèè mōnte kè Pòorii náké Bannabaasi ke dò: Tí wēte yehèkè yemou késiéké ti sòò nàké bè Kuyie nnāānti, kényà bè bo kè dè dōmmè.

³⁷ Kè Bannabaasi ndó Isāā bè yu wè Mariki m̀bè neínne. ³⁸ Kè Pòorii yete ke dò: Ò bá nti neínne ke yé ò do ti yóunèmmè mutōmmú Pānfidii kēíté. ³⁹ Kè dèè nāa tineitì mediè nkè bèè yate, kè Bannabaasii túóté Mariki kè bèè ta kudabekù kəkote Sipiri. ⁴⁰ Kè Pòorii tāté Sidaasi kè bèè bè bántènè Kuyie nkè bèè íté. ⁴¹ Kòo kote Sidii nè Sidisii kēnkpénkùnko Kirisi kabe Kuyie nkó kuce mièke.

16

Pòori do tùótémè Timōntee

¹ Kè Pòorii kote Deribu kēpēēté kəkote Disiri, kényà odapàa mmou bè tú wè Timōntee, kòo tu Yesu kou, kòo yō tú Sifu ke tū nYesu, kòo cice tú Kerekì. ² Kè Yesu kabe bèè bo Disiri nè Ikōnni kè bè ò sánti. ³ Kè Pòori ndó Timōntee ò neínne, kòò tùóté kēcānté Sifube bèè dè bo be kpéí, ke yé bè do yémè bemou o cice túmè Kerekì. ⁴ Kè bè nkōrì yehèkè ke náante Yesu tõe nè bewedəunkótíbè bè tāté tì Sedisadēmmu, ke tú bèè tì yie. ⁵ Mēmmē kè Kirisi kabe nképénkú Kuyie nnāānti mièke ke sũnko yewe yemou.

Kuyie nyúmè Pòori Maseduōnni

⁶ Kè Muyaánsààmùu yete bè bo nàkémè Kuyie nnáàntì Asii kè bèe pēēté Fidisii nè Kadasii, ⁷ kētuòkè Misii kó kutemmànkù ke ndó kékòtè Bitinnii kè Muyaánsààmùu yete. ⁸ Kè bèe yóu kéta Misii kēpēēté kékòtè Todowaasi. ⁹ Kè Pɔ̃ri nduó keyènkè kè Kuyie nhò benke mebenkùmè kòo yà Maseduɔnni kou mɔ̀u, kòò còrímú kòò bàá nke tú: Kòtení ti cie ké ti teennè! ¹⁰ Kè ti banté ke dò nKuyie nkuù kè n ti yu kè ti bo náké Tináaṅsààtì, kè ti pànkɛe íté Todowaasi, ¹¹ kéta bàtòò kékòtè Sammutaasi diheì diì soké menie mmieke. Kè dèe wenté kè ti kòtè Neapodii. ¹² Kè íté deborè kékòtè Fidipu Maseduɔnni kó kutempè nkó diheì kètiri kè Odommu kòbe di baké, kè tí nke mbo ke dò yewe sànpò.

Didii tūnnemè Yesu

¹³ Tεompùtè yie kè ti yè, kéta kukó nke bo yà Sifube bo nke bàá nKuyie. Kè sǎnké benitipòbè mabè deborè kékaroò ké mbè nàá Kuyie nnáàntì, ¹⁴ kényà onitipòkù mɔ̀u bè tú wè Didii kòò bonní Tiyatiiri, ke fiiti tiyaàkpeti tiwũṣtì ke tũ nKuyie, kè Kuyie nkpeté o yèmmè kòò nkémú Pɔ̃ri nàá ntì. ¹⁵ Kè tí ò ànné bàtèmmù nè o cīètè kòbe.

Kòo nyetiróo ke tú: Kè di yie nke dò m mènke cɔuté Yesu kòtenení kémbo n cīètè.

Pɔ̃ri bètimè onipopāũ kó dibò

¹⁶ Diyiè mari ke ti nkɔ̃ri mubáammu kéconè osapàà mmɔ̀u kòò tu kudaakù, kè dibò ò ta, kòò pāũ kòò yembè pèù idíítí. ¹⁷ Kòò ntì tũ nke wékíí ke tú: Benitibè biè ntú Kuyie ndiekù tǎmbè mbɛ, ke di nàá mmɛdɛetímè kó tináàntì.

¹⁸ Kòò mmɛ nhò nyewe yemɔ̀u kè dèe ɔu Pɔ̃ri kòò wēēte kéréi ndibò ke dò: Nè Yesu Kirisi kó diyètiri yè onitipòkù yie mmieke! Dende bàmbà nkè dii yè. ¹⁹ Onitipòkù yembè sǎ ndiì mǎnni bè ténke í yó mpéú idíítí, ke pĩ mPɔ̃ri nè Sidaasi kékòtenè bebeémbè borè. ²⁰ Kè dò: Benitibè biè ntú Sifube mbɛ ke kòtenní diè mmekòdmmè. ²¹ Kè benkú be kó ikuó tǐnti Odommu kòbe ti í dò nkéntũ nyi.

²² Kè ditǐnni ti yie nkè bebeémbèe duó nkè podĩsibèe dáté Pɔ̃ri nè Sidaasi be yaàbòrè ké bè puotí yedá, ²³ kédeè ké bè kpetínné kéduó nkè kuhāāpònkù mbè bàa mesàà, ²⁴ ké bè táú nkétanné kufáá ndétikù.

²⁵ Keyènkè cuokè kè Pɔ̃ri nè Sidaasi kè bè bàá nKuyie nke diè nke kù sǎntí, kè tikpetínti tètì kèmmú. ²⁶ Kè bè nyóó daate kè ketenkèe sǎntè, kè dikpetíntouu sǎntè kè yebòrèe kpeté, kè bè bou mǎe fĩmmɛ tikpetínti nè bè bè táú nnè dè kè dèe duó. ²⁷ Kè kuhāāpònkùu entení kényà yebòrè kpetémè ke nyé ke tú bè coké, kékpatè disiè ke bo kuò kumáà. ²⁸ Kè Pɔ̃rii péi nke dò: Báá dǎò amáà mɛyɛi. Ti bomu timɔ̀u.

²⁹ Kè ku kǎnti ɔu kè kùu duó nkè bèe mǐté kè kùu cokóo Pɔ̃ri nè Sidaasi be borè kénínkóo be ìlkè, ³⁰ ké bè dènnení ké bè beke ke dò: Bekótibè, n dò nkéyĩmè kè Kuyie nni ndeeté? ³¹ Kè bèe kù tǎnné ke dò: N tá ti Yie nYesu a bo cooté fǐ nnè a cīètè kòbe.

³² Kè bèe kù náké Kuyie nnáàntì nè bèe kó dimàà bo ku cīètè. ³³ Kè kùu bè tùóté ke ɔú be muò, nkè bè pànkɛe kù ānné bàtèmmù de kó keyènkè nè ku cīètè kòbe. ³⁴ Kè kùu yú Pɔ̃ri nè Sidaasi kékonè ké bè duó mmudiì, kè diwèi nkù bo nè ku cīètè kòbe bè cɔutémè Kuyie.

³⁵ Kè dèe wenté kè bebeémbèe tǔ mpòdĩsibè, kè bèe kù náké ke dò kùu bè fĩ.

³⁶ Kè kuhāāpònkùu náké Pɔ̃ri ke dò: Bebeémbè tǎnni ke tú n di fĩ, di mmònni yènnè kēpēēté ke bá nyĩèkù.

³⁷ Kè Pɔ̃rii náké pòdĩsibè ke dò: Tǐnti Odommu kòbe bè ti puotí benitibè ìlkè bá bè í ti bekénè ke né dó ke ti fĩ ndisòràà? Ti bàá yie. Bèe kòtení be mómmòmbɛ kè ti denne.

³⁸ Kè pòdĩsibèe kate kénáké bebeémbè Pɔɔri nè o kabe bè tumè Odommu kabe kè kufɔwaa mbè pĩ. ³⁹ Kè bèe kate ké bè mɔɔ meɕĩemmè, ké bè dènnè dikpetíntou, ké bè bántè ke dò bèe yè dihei. ⁴⁰ Kè bèe yè dikpetíntou kékate Didii cĩètè, káyà Yesu kabe ke yáúkunnè be kònti, képēēté.

17

Bè pĩmmè Sasɔɔ nè o kabe ke kàtenè bebeémbè borè

¹ Kè bèe pēēté Ānfipodii nè Apodonii kētuake Tesadoniki, kè Sifube kó kutííntouku dè bo. ² Kè Pɔɔri tó ta Sifube kó kutííntouku ke dò sionpùu sitāāti ke náa Kuyie nnáahti. ³ Ké mbè náa nke tú: Kirisi do dò nkéǣǣtému kékú káyánté, Yesu n di náa nwèè kpéi weè tu Kirisi.

⁴ Be miéke kè Kerekibe bèè do dé Kuyie benitipodiebè kè bèe yie mPɔɔri nè Sidaasi kpeti kénsũ mesàà.

⁵ Kè dèe yonke Sifube kè bèe yú becièmbè kè bèe wēnné kéānné dikpànni kéíténè kemieke kénwanti Pɔɔri nè Sidaasi, kékate Sasɔɔ cĩètè ke bo bè kàtenè ditĩnni borè, ⁶ ké bè mǎnté, képĩ nSasɔɔ nè Yesu kabe mabè kékatenè bebeémbè borè kénwékíi ke tú: Dè kó benitibè càari kutenkù kumɔu kó ikuó nyi ke tũakeni die nkè Sasɔɔ bè cǔuté. ⁷ Ke sènkèrì okpààti Sesaa ke náa nke tú okpààti mǎu bo kè bè ò tu Yesu.

⁸ Kè dèe yonke bebeémbè nè dihei kabe. ⁹ Sasɔɔ nè o kabe kè bèe yietí idíítí dihei yembè kè bè né na ké bè fĩ.

Pɔɔri nè o kabe bè nàkémè Kuyie nnáahti Bedee

¹⁰ Kè keyènkèe biite kè Yesu kabe duó nkè Pɔɔri nè Sidaasi kè bèe kate Bedee, bè tũake dii mǎnni kéta Sifube kó kutííntouku. ¹¹ Kè bembè ndó Kuyie nnáahti képēēté Tesadoniki kabe, ke níi ntì kàà nyewe yemɔu ke bo yà kè nsà kè bè náa ntì tu timómmanti. ¹² Be miéke kè benitibè péuu yie nYesu, Kerekí kó benitipòbè nè benitidaabè péu. ¹³ Sifube bèè bo Tesadoniki kè bèe keè Pɔɔri nàámmè Kuyie nnáahti Bedee kékatoó késukú benitibè. ¹⁴ Kè Yesu kabe kàtenè Pɔɔri dāmēēri kòò bo ta bàtòò, kè Sidaasi nè Timante kè bèè nkpaá Bedee. ¹⁵ Kè bèe ò cie nkētuake Atenni kéwēte Bedee kénáké Sidaasi nè Timante ke dò: Pɔɔri tu bèe katoó mecāā.

Pɔɔri kàtemè Atenni

¹⁶ Kè Pɔɔri mbaa Sidaasi nè Timante Atenni, káyà yebàkè sũmè de kó dihei kòò yèmmèe càrè mediè. ¹⁷ Kòò nnáánnè Sifube nè bèè í tú Sifube ke tũ nSifube kó kuwedǔnce titííntouti miéke, yewe yemɔu ke nnáánnè ò maunè bè. ¹⁸ Ke múnke mmaunè mecii nyembè bè tu bè Epikudiyēbe, nè Sitoyisīēbe, kè bémabè ntú oniti yie nnáa nhǎnti? Kè betàbè tu de dò nhò náa nKuyie ncànkù makù kpéi nke, ke yé ò do nàámmè Yesu kumè mme ke yánté.

¹⁹ Kè bèe ò kàtenè dihei kó bekótibè ɔɔ tii ndè kóò beke ke dò: Dɔɔ ke ti náké tináam̐panti a náa ntì tú mù. ²⁰ Ti mu nyí kèè de kó tináahti diyie mari ke dó kébanté tì tu mù.

²¹ Atenni kabe bemɔu nè bepòòbè bèè bo de kó dihei, bè do ɔ ntũũ ke náámmu ke kém̐mú tináam̐panti tii yiení.

²² Kè Pɔɔrii ité kécómmú benitibè iikè ke dò: Díndi Atenni kabe n yàm̐u ke dò ndi wanti Kuyie mmediè. ²³ N cè ndihei ke yà di báá ndè ke tú Kuyie nke wàri dēmarè ĩnkè ke tú: Kuyie ntì í yé kù. Di báá nkùu yie nke í kù yé, n kàtení ke bo di náké kuù kpéi. ²⁴ Kuù dòò ketenkè nè dèè kó dimàà bo, kuù baké kēĩnkè nè ketenkè, kù í ā benitibè maa tii touti miéke. ²⁵ Kù í yé ntì nkù duò ndēmarè ke yé kuù duòmmè mufòmmu denennè demɔu. ²⁶ Kuyie ndòò wèè niti borè nde ibotí imɔu sũũmmè kutenkù kumɔu. Kè kù yé bá wè ò yó mborè nè o we māmè.

²⁷ Kù mè dòò kɛ dɔ bɛnìtìbɛ kù wammúmu, kɛ bè kù waá mbá kɛ í yé bè bo kù wammúmɛ bè bo kù yà, kɛ yé kù í ti dɛtirìnɛmɛ. ²⁸ Kɛ yé kuù temɛ kɛ ti fòu kɛ bo, kɛ ɔ̃ na kédàò dɛmarɛ. Di kó bɛpátiwããbɛ mabɛ ti nwàri kɛ tú: Ti tú kuù kó ibí. ²⁹ Kɛ ti tú ku bí, ti yèmmɛ bá ndò Kuyie ndònnɛ tɛtenkaanìtɛ mɛsɔɔ nkɛtɛ, yoo mɛbiɛrimɛ kɛtɛ, yoo ditári onìtì dòò dɛ nè o kó mɛciì. ³⁰ Kuyie mbùútóomu mɛyɛi nti í kù yé diì mɔnnì kɛ dɔ̀rri mè kɛ náá ndi mmɔnnì bɛnìtìbɛ kɛ tú: Bɛ cèètɛ mɛborimɛ. ³¹ Kɛ yé kù tãátɛmɛ diyìɛ kɛ yóó duó nkɛ Yesu bekénɛ bɛnìtìbɛ bɛmɔu. Kù dɛ mbɛnkɛ kɛ duó nkɛ Yesu yǎántɛ

³² Kɛ bè kɛ Pɔ̀rri náammɛ mukúkɛyǎntímù kpéi kɛ bɛmabɛ nhò daú kɛ bɛtɔ̀bɛ tu: Diyìɛ mari ndi a bo ti nti nákémmɛ.

³³ Mɛmmɛ kɛ Pɔ̀rrii ítɛ dɛborɛ. ³⁴ Nɛ mɛmmɛ kɛ bɛmabɛ nhò tũ nkɛyie nYesu. Bɛ kóò mɔ̀u tu: Deniisi dibeéntínni kou, nè onitipòkù mɔ̀u bè tú wɛ Dammariisi nè bɛtɔ̀bɛ mabɛ.

18

Bɛ p̃r̃mɛ Pɔ̀rri Kɔ̀dɛnti

¹ Kɛ Pɔ̀rrii ítɛ Atɛnni kékɔtɛ Kɔ̀dɛnti ² kɛ máánɛ Sifu mɔ̀u bè tú wɛ Akidaasi P̃ɔ̃ɔ̀ èi kou, kòò boní Itadii nè o pokù Pirisiidi kɛ tũ̀kɛnì bàm̀bà. Kɛ yé okpààtì diɛwɛ Kododi do duómmɛ kɛ Sifubɛ yɛ Odommu kɛ Pɔ̀rrii kɔtɛ kɛ bè yà. ³ Pɔ̀rri do mɛ nnɔmmɛ muyaàdùò kɛ bè wɛ́nnɛ kɛnduòkù tiyààtì bè dɔ̀r̀rɛnɛ tì titouti. ⁴ Kɛ Pɔ̀rri nnáá nKuyie nnáàntì sionp̃u simɔu kutííntouku miɛkɛ kɛ yáúkunko Sifubɛ nè Kɛrɛkibɛ kɔ̀ntì kɛ bè yìɛ nKuyie nnáàntì.

⁵ Sidaasi nè Timɔntɛ kɛ bè ítɛnì Maseduɔnni kɛtũ̀kɛnì, kɛ Pɔ̀rrii pɛtɛ mɛfiɛ nkɛ nnáá nSifubɛ Kuyie nnáàntì kɛ tú Yesu wɛɛ tu Odɛtíwɛ, Kuyie nnàkɛ wɛɛ kpéi. ⁶ Kɛ Sifubɛ yetɛ kɛ nhò nsáá, nkɛ Pɔ̀rrii piùrɛ o yààtì kɛ dɔ̀: Kɛ di feti dɛ í tú n kɛtɛ, di yɛi ndo di yɔ̀ ìnkɛ nkɛ, di mmɔnnì n kɔ̀ri bèɛ í tú Sifubɛ bɛ bíékɛ nkɛ.

⁷ Kòò yɛ kɛta onìtì mɔ̀u c̃fɛtɛ bè tú wɛ Tituusi Susituusi kòò tũ nKuyie, kòò c̃fɛtɛ pɛkénɛ kutííntouku. ⁸ Kɛ Kirisipusi kutííntouku kóo kótì nè o c̃fɛtɛ kɔ̀bɛ bɛmɔu kɛ bè yie nYesu kɛ Kɔ̀dɛnti kɔ̀bɛ pɛuu kɛ Pɔ̀rri náammɛ kɛ múnkɛ yie nYesu kɛ bè bè ãnnɛ bàtɛmmù.

⁹ Kɛyènkɛ makɛ kɛ ti Yiɛ mbɛnkɛ omáa Pɔ̀rrii kóò nàkɛ kɛ dɔ̀: Bá nyĩ̀kù, sɔ̀tɛ kɛnnáá, báa yóu a bo nnáammɛ. ¹⁰ N da bonɛmu, òmɔ̀u báa na kɛ da dɔ̀ mɛyɛi, kɛ yé n kɔ̀bɛ sũmɛ diɦɛi dii mmiɛkɛ.

¹¹ Mɛmmɛ kɛ Pɔ̀rri mbo Kɔ̀dɛnti kɛ dɔ̀ dibɛnni nè dikéɛ kɛ bè náa Kuyie nnáàntì.

¹² Kaỹɔ̃ naá ndiì mɔnnì kùmàndáa Akayii kó kutɛmpɛ nkɛ Sifubɛ wɛ́nnɛ kɛp̃i mPɔ̀rri kékɔtɛnɛ kubeéndieku. ¹³ Kɛ dɔ̀: Onìtì yie ndó bɛnìtìbɛ mbáa nKuyie mɛmamɛ botí nku ikuó yetɛmɛ.

¹⁴ Kɛ Pɔ̀rri ndó kɛ na mbéi nkɛ Kaỹɔ̃ náké Sifubɛ kɛ dɔ̀: Kòò do nyeténɛ diɦɛi kó ikuó nyi, yoo ò dɔ̀ mɛyɛi ndiɛmɛ mamɛ, n na nkèɛmu di tú mù. ¹⁵ Dɛ né mɛ ntúmɛ tináàntì nè yeyètɛ dɛɛ tu di kó ikuó kpɛrɛ, dɛ tu di kɛtɛ nti, m báa na kɛ tì bekɛ.

¹⁶ Dɛ mɔnnì kɛ bè bèti kubeéndieku. ¹⁷ Kɛ bè p̃i Sositɛnni, kutííntouku kóo kótì kubeéndieku borɛ, kɛmpuotì, kɛ Kaỹɔ̃ bùútóo.

Pɔ̀rri wɛtɛmɛ Āntiyosi

¹⁸ Kɛ Pɔ̀rri nkpaá Kɔ̀dɛnti kɛmɔntɛ kɛcau nYesu kɔ̀bɛ kɛnɛinɛ Pirisiidi nè Akidaasi kɛ bo kɔtɛ Sidii, kɛtũ̀kɛ bàtòò commu dɛ Sǎnkidee kékúó kɛ yé ò do cànnɛnɛmɛ dinùu Kuyie. ¹⁹ Kɛ bè tũ̀kɛ Efɛesi kɛ Pɔ̀rrii yóu Akidaasi nè

Pirisiidi kéta kutíintouku kénnaánnè Sifube. ²⁰ Kè bè dò wè nkpaá kòo yete, ²¹ ké bè cau nke dò: Kè Kuyie ndó m bo wētení diyie mari. Ò me nyĩ kéta bàtòò kèpēēté, ²² kécúté Sesadee kèpēēté Sedisademma kédou Kirisi kòbe kédeè kékote Āntiyōsi, ²³ kémante sámpó kèpēēté, kékote Kadasii nè Fidisii de kó itempē mmieke ké nyáúkunko Yesu kòbe kònti.

Apodoosi nàammè Kuyie nnáaanti Efesi

²⁴ Kè Sifu mǎu bè tu wè Apodoosi, Adekisāntiri èi kouu tuakení Efesi. Ò do tú onìti nwe wèè yé Kuyie nnáaanti mesàà, ke nǎ nke náá. ²⁵ Ò do tì bebíi mesàà mme, kénnaá Yesu kp̄eti weti weti nè tikōnyauti, bá ò me nyémè Isāā kóo bàtēmmù máà. ²⁶ Kòo nnáá nkutíintouku mieke ke í yīèkù kè Pirisiidi nè Akidaasi kè bè nkémú, kédeè kóo yu be cīètè kóo benke dèè ò dónni Kuyie nnáaanti mieke. ²⁷ Kòò ndó kékote Akayii, kè Yesu kòbe yáúkunnè o kònti kēwāri dipátiri Kirisi kòbe bèè kè bo, kè bè bo ò cǎuté. Kòo kǎtoò kè Kuyie nkó mesàà nní nhò bonè, kòo teénnè bèè cǎuté Yesu. ²⁸ Kòo nnáá Sifube weti weti bá ke í sǎri, ke bè benkú nè Kuyie nnáaanti mieke Yesu tǔmè Odeetiwè.

19

Efesi kòbe pètémè Muyaánsààmù

¹ Apodoosi bo dìi mǎnni Kǎdenti kè Pǎri nǎcēnti Asii kó yehékè yèè bo yetārè ìnkè, kētuake Efesi kényà bēmabè kè bè tú Yesu kòbe. ² Kòo bè beke ke dò: Di pètè Muyaánsààmù nnè di tǔnnemè Kuyienaa? Kè bè dò: Ti keté ke í kèè Muyaánsààmù kp̄éi diyie mari. ³ Kè Pǎrii bè beke ke dò: Bè di ānné we mbàtēmmù? Kè bè dò: Isāā kou. ⁴ Kè Pǎrii bè nàké ke dò: Isāā do āā bàtēmmù bèè dǎ kéceete bēmbe be borime, ke bè náá nke tú bèè tǔnnè wèè kērini o kó difōnkúò, wèè tu Yesu.

⁵ Kè bèè keè de kó tináaanti kédúò nkè bèè bè ānné bàtēmmù nè ti Yiè nYesu kó diyētiri. ⁶ Kè Pǎrii nǎo nǎo be ìnkè, kébántè Kuyie nkè Muyaánsààmù cúténí, kè bè nnáá tináaanti, ke náá Kuyie mpāānāanti. ⁷ De kó benitibè do bo tepíitè nè bèdébè mbe.

⁸ Kè Pǎri ntaà kutíintouku ke dò betāābè bètāāti ke náá Kuyie nkpaàtiyuu kp̄eti bá ke í yīèkù, ke dǎ bèè tì yie. ⁹ Kè itookperí yembèe yete kénsáá nYesu, benitibè ìlkè. Kè Pǎrii túóté Yesu kòbe kékotenè Tidanuusi kóo dàkǎdri ké mbè náá Kuyie nnáaanti yewe yemǎu. ¹⁰ Kè dò yebie nyèdèè kè Asii kòbe bemǎu Sifube nè bèè í tú Sifube kè bèè keè Kuyie nnáaanti.

Dibòò puotímè Sefa bí

¹¹ Kè Kuyie nkó muwērímú mbonè Pǎri kòò dǎdri tidietì. ¹² Kè bè ntǎu tiyàditi tii kááké Pǎri ke nǎnku bemuǎmbe kè bè miérí kè yebókè yìè yè ta bè. ¹³ Sifube mabè bèè do centi ke beti yebókè kè bè múnke ndó kébeti dibòò nè Yesu kó diyētiri ke dò: Nè Yesu, Pǎri náá nwèè kp̄éi kó diyētiri mǎi tu a yè onìti yie mmieke.

¹⁴ (Ikuó kóo niutì dièwè Sefa kó ibí iyiekè ìi do dǎd mēmme.) ¹⁵ Kè dibòò dò: N yému Yesu! Ke yé Pǎri! Díndi né tú ōmbe?

¹⁶ Kè dibòò ta wèè bunnǎo, ké bè puotí ké bè kǎute kǎute, kékērí be yàditi, kè bèè yè kécoké mebii. ¹⁷ Kè Efesi kòbe bemǎu Sifube nè bèè í tú Sifube kè bèè keè de kó tináaanti, kè kufǎwáá mbè pī nkè bè ndéúkunko ti Yiè nYesu kó diyētiri. ¹⁸ Benitibè péu bèè yie nYesu kè bè nkārini ke dáanko be yei. ¹⁹ Kè betetiebe ntǎunni betetepáte ke cóunko benitibè ìlkè, de kó yepáte díti bo ntùðke mǎdítibii nsikǎupísinnùmmù (5000). ²⁰ Mēmme kè Kuyie nkó muwērímú mbè bonè kè Kirisi kòbe sūũnko.

Bè kparammè Dianni kpéí

²¹ Kè Pɔ̃rri dɔ̀: M bo nkɔ̃rri diì mɔ̀nni Sedisadɛmmu kɛ́yè Maseduɔ̀nni nè Akayii kó itempɛ́. Kè n dèè mɛmmɛ nkɔ̃tɛ Odommu.

²² Mɛmmɛ ò duómmè kè Timɔ̃ntee nè Edasiti bèè do ò teénnè mutómmú, kè bèè niitè kékɔ̃tɛ Maseduɔ̀nni kòo nkpaá Asii kɛ dɔ̀ yɛwɛ sám̃pó.

²³ Dɛ mɔ̀nni ndi dikɔ̃nkɔ̀nni diɛrì tannímè Kuyie nnáãnti kpéí. ²⁴ Kòo nìti mɔ̀u bè tu wè Demɛtiriyuusi kòò mǎátí mɛsɔ̃ kɛ donnìkonè Dianni kó kudieku, kɛ yietì o tǔmbè mɛsàà. ²⁵ Kòo tí ndiyiè marì betɔ̃bè bèè múnkɛ p̃í ndɛ kó mutómmú, kè bè nàké kɛ dɔ̀: N kɔ̃bɛ di yému kɛ dɔ̀ mmu ntómmú muù te kè ti mɔ̃kɛ ti kpɛɛ. ²⁶ Di wúómmu kɛ yo dè í tú Efɛsi mǎà, Asii kó ketenkè kemɔ̃u ndi Pɔ̃rri nàámmè benìtibè kɛ tú benìtibè dǎ̀rri sìi tenkaanì í tú Kuyie, kè kusũkù yíé nho kpɛti. ²⁷ Dè í dɔ̀ ndè yóó caàrè ti kó mutómmú mǎà, dè bo cakɛ nè ti kó dibɔ̀ diɛrì Dianni Aditemiisi kòo yètìrì kékɛ, Asii kɔ̃bɛ nè kutenkù kumɔ̃u kɔ̃bɛ tũ ndi bo naá detetìrè.

²⁸ Kòo kɔ̃bɛ ti kèè kè bɛ miɛkɛ pɛikɛ kè bè nwékíí kɛ tú: Efɛsi kó dibɔ̀ Dianni dɛumu!

²⁹ Kè kutowekuu dátínné diɛi dimɔ̃u kè bèè p̃í Kayuusi nè Adisitaki Maseduɔ̀nni kɔ̃bɛ bèè ciénní Pɔ̃rri, kékɔ̃tɛnè bè ɔ̃ɔ́ tíí ndè. ³⁰ Kè Pɔ̃rri dɔ̀ ò bo kɔ̃tɛ, kè Yesu kɔ̃bɛ yetɛ. ³¹ Kòo népobè Asii kó benitidiɛbè mabèè tǔnni òmɔ̀u kɛ dɔ̀ ò báá kɔ̃to. ³² Kè benìtibè sǔnté kénwékíí bɛ bíékè bɛ bíékè, besũkùbè keté kɛ í yé bè tii mmùu kpéí. ³³ Kè bèè nàké Adekisǎntiri ditínni miɛkɛ dè dǔmmè, kè Sifubɛ dɔ̀ wèè bɛi, kòò tǔntoo dɛyìkè, kòò dɔ̀: Kémmúnè! ³⁴ Kè bèè banté ò tǔmè Sifu nwe kénwékíí bɛmɔ̃u kɛ tú: Efɛsi kó Dianni Aditemiisi dɛumu kè dè mmɔ̃kɛ tɛwebiètè mɛfitímè mǎdémè.

³⁵ Kè diɛi kóo pátíwǎǎti bónkùnnɛ benìtibè yèmmè, kébéi nkɛ dɔ̀: Bá wè ò yému kɛ do ntínti Efɛsi kɔ̃bɛ tii baa Dianni kó kutouku nè tetenkaanìtè tèè donni kǎ̃nkè. ³⁶ Òmɔ̀u báa na kè ti nenni, di dɔ̀ nkétotí di yèmmè mɛ kɛ báa sǔnté kédɔ̀ tìmatì mɛcǎǎ. ³⁷ Di p̃ínni benìtibè biɛ mbè mɛ nyí yùúku dɛmarè ti kó kubɔ̃tɔ̃tɔ̃u miɛkɛ, bè mɛ nyí sǎǎ ti kó tetenkaanìtè Dianni. ³⁸ Kè nsà kè Demɛtiriyuusi nè o kɔ̃bɛ kè bè mǎkɛ nè òmɔ̀u tìmatì nti, yɛbɛénwɛ bomu, kè bɛbɛém̃bè bo, bè dɔ̀ nkényu yè betɔ̃bè. ³⁹ Kè di mǎkɛ titetì matì di bo na kè ti tǔntɛ bɛbɛém̃bè borè. ⁴⁰ Ketenkè yembè bo na kɛ dɔ̀ ti dɔ́ kɛyɛtɛ bɛ kpɛti nè tii dǎ̀ yíé nti kpéí nkɛ yé ti í yóó namè kénáké mùu te kè benìtibè tii.

⁴¹ Ò bɛi mɛmmɛ kédeè kécíɛ mbenìtibè.

20

Pɔ̃rri kǎtɛmè Maseduɔ̀nni nè Kɛɛsi

¹ Dikɔ̃nkɔ̀nni dèè diì mɔ̀nni kè Pɔ̃rri tíí nYesu kɔ̃bɛ kɛ́yáúkùnnɛ bɛ kǎnti kè bè cau nkéitè kénkɔ̃rri Maseduɔ̀nni. ² Kényáúkùnkɔ̃ Yesu kɔ̃bɛ kǎnti yɛhɛkè péu miɛkɛ kékɔ̃tɛ Kɛɛsi. ³ Kémmɔ̃kɛ betǎǎbè bètǎǎti kéndó kɛ na nkɔ̃tɛ Sidii kékɛè Sifubɛ ò diimè kɛ́yóu kɛ́wɛtɛ Maseduɔ̀nni. ⁴ Ntɛ bèè do ò cíɛ mbɛ yètè: Pidusi Bedee èi kou birɛ nè Sopatɛɛ Adisitaki nè Sikunduusi Tɛsadoniki èi kou nè Kayuusi Deribu kou nè Timɔ̃ntee nè Tisiki nè Todofimmu Asii kó kutempɛ nkou. ⁵ Kè bèè niitè kè nti baa Todowaasi. ⁶ Kè p̃éèbè bèè í kǎɛrɛnè mutie mùu muuti dɛ kó dibannii p̃éètè kè ti ta bàtòò Fidipu èi kèmmɔ̃kɛ yɛwɛ yè̀nùmmù kè bè sǔntóo Todowaasi, kè tí mbo kɛ dɔ̀ yɛwɛ yè̀yiekè.

Pɔ̃rri dúmmè kè Etiisi yǎnté

⁷ Dìmǎàsì yíè kè ti tíí ntɛc̃ɛtè tèè mùmmu, kɛ bo di kédinè Mudisààmù, kè Pɔ̃rri nnáa nKuyie nnáãnti kè keyènkè yǎa toté kɛ cuokè, kɛ yé ò naa itimè. ⁸ Ti do tiku

kudànkù tǎǎnkù nku, kè ifitíyì cǎu mpéu. ⁹ Kè Pɔɔri nnáá nkè dèe mǎnte mediè, kè dɛdapùmbire marè karì kudieku kó tɛbòtè ìnkè kè dɛ yètìrì tu Etiisi, kè yè nke duó kédonní, kè bè dà bè bo dè íi nke sǎ ndè kú. ¹⁰ Kè Pɔɔrii cúténí kè dè tùóté kébéi nke dà: Di bá nyǐèkù dɛbire fòumu.

¹¹ Kéwɛte kédeke kè bèè di kédinè Mudisààmù. Kòo sǎoté kénnaá nkè diyie yàa yènní, kòo pɛɛté. ¹² Kè bèe kpènné dɛ kó dɛdapùmbire kè dè fòu kè benitibè bɛmɔu yèmmèe narikè.

Pɔɔri ítemè Todowaasi kékote Mideti

¹³ Kè ti ta kudabekù kénitè Asoo kémbaa mPɔɔri, kè yé ò kèrímè o naàcèi. ¹⁴ Kòo ti sǎnténí kè ti pɛɛté kékote Mitɛdɔnni. ¹⁵ Kè dèe wenté kè tí tuòke Kiyo, diyie tɛrì kɛtuòke Samɔasi kè cómmú, kèpɛɛté kékote Mideti. ¹⁶ Kè Pɔɔri ndó kémbo Sedisadɛmmu pǎntikoti kó diyie kè nsà kè dè bo yie, kè dè nte kòò í ndó kécómmú Efɛesi Asii kó kutempɛ mmièke.

Pɔɔri caummè Efɛesi kabe mesomme

¹⁷ Kè Pɔɔrii mbo Midee kɛtǎ nkè bèe yúní Efɛesi kó bɛwɛdɔunkótibè. ¹⁸ Kòo bè nàké kè dà: Di yému mɛborimɛ do dòmmè nè n tùàkenímè di borè Asii kó kutempɛ mmièke kè n yàa íténè. ¹⁹ Di yému n kékùnkómè mmáa kè pǐ Kuyie ntǎmmú nè tinɔnniɛti, kè Sifubɛ n díi kè n fɛũnko. ²⁰ Di yému n di nàké tì timɔu, mɛtíímmè mièke nè sicéí mièke, n yí di sǎnnɛ tìmatì tii dò nké di teennè. ²¹ N nàkému Sifubɛ nè bèè í tú Sifubɛ kè tú bèè ceetɛ bɛ borimɛ kɛtũnnɛ Kuyie nkéyie nti Yìè nYesu. ²² Di mmònni Muyaánsààmù muu yé n kote Sedisadɛmmu, m mɛ nyí yé dè yó nni ndòmmè dɛ bíékè. ²³ Bá dii èi Muyaánsààmù ò n nàkému dikpetintou nè mɛfɛũtímè dè m bàamè. ²⁴ N kpɛti í bonè n fòmmu, n dǎ n deè ti Yìè nYesu n duó mmùu tǎmmú mmu kè yé n nàké Kuyie nkó Tináaansààti benitibè.

²⁵ Di mmònni n yému kè dò ndi ténke í yó n yà, díndi n nàké bè Kuyie nkɛpàatíyuu kpɛti. ²⁶ Deè te kè n di náa nyie nke tú: Kè tii di tùàkení dè í tú n kpɛti. ²⁷ N di nàkému dɛmɔu Kuyie ndó dè, n yí di sǎnnɛ dɛmarè. ²⁸ N dakenè di mómmɔmbɛ kpéi nnè Muyaánsààmù di duó mbè kpéi. Mbaanè Kuyie ndonté bè nè ku Bire kũũ. ²⁹ N yému kè dò m bo íté dii mǎnni, benitiyeibɛ bo katení kéndò yekpamaa nké ndi dǎɔri mɛyɛi, mbá mesémmè í mbè bo. ³⁰ Benitibè yóo yému di cuokè kè n náa nsiyáábisi kè bo yũs nYesu kabe bɛ bíékè. ³¹ Dentènni tũnke n di tiémmè yɛbie nyètǎati mièke, keyènkè nè kuyie nnè tinɔnniɛti.

³² Di mmònni n di duó nKuyie nku, kè ku kó mɛsàa nkó tináaantì bo ndi baà. Kuu yóo na kè di kpénkũnnɛ, kè di duó ndɛmɔu kù yé nkù yóo duó ndè ku kabe. ³³ N yí beke òmɔu idíití yoo tiyàatì. ³⁴ Di yému kè dò nnè n nɔu sii nsi m pǐmmè mutǎmmú kè teénnè mmáa nè n kabe nè bè ti neiti. ³⁵ Kè di benke di dò nkémpǐ mmè botí mutǎmmú, kè teénnè bɛcǐribè, kè n dènniní ti Yìè nYesu béi ntì kè tú: Dè ã nda naati a pǎ dii mǎnni kè pɛɛté bè da pǎ dii mǎnni.

³⁶ Pɔɔri nàké mɛmmɛ kédeè kè nínkú kè bèe wɛnné kè bántè Kuyie. ³⁷ Kè bèe ò cau nkóò ɔrí kékuó mbɛmɔu. ³⁸ Kè bɛ yèmmè càarè mediè nhò béi ntii kpéi nke tú, bè ténke í yóo ò yà. Kè bèe ò cíe nkékatenè bàtòò commu dè.

21

Muyaánsààmù tumè Pɔɔri bo fɛũtè Sedisadɛmmu

¹ Kè tí cau ntitɔbè kédeè, kè tí ta bàtòò kɛtuòke Koosi, kè dèe wenté kè tí tuòke Odoti kèpɛɛté kékote Patadaa. ² Ti dɛ mpɛtè bàtòò wèè kàri Fenisii kéta kèpɛɛté.

³ Kétóónnè Sipiri, kòò yóu kubakù cǎnku kɛwetínné Sidii kó kutempɛ, kɛtuòke Tiiri, bàtòò dò nkécũũ ndè tinenti. ⁴ Ti dɛ nyà Yesu kabe, kè mbè bonè kè dò

yewe yèyiekè kè Muyaánsààmùu bè niité kè bèe náké Pɔɔri ke dɔ̀ ò báá kɔte Sedisadɛmmu. ⁵ De kó difɔ̀nkúò kè bè ti cíe mbemɔu, benitidaabè nè be pobè nè be bí, ke ti denne dihei mànkú, kè tí nínkú dàmèèrì také kéwènné kébántè Kuyie. ⁶ Kécau ntítàbè kè tí ntati bàtòò, kè be kũnti.

⁷ Kè tí íté Tiiri kétuàke Potodemayiisi ke dɔ̀ diyie òmáà ke dɔ̀u nti kɔbe Yesu kɔbe. ⁸ Kè dèe wenté kè tí pɛ̀tè kétuàke Sesadee kéta Fidipu cɛ̀tè, bè do tãátè bè beyiekè kè bè bo nteénnè Yesu tɔ̀rè kóò mɔ̀u nwe. ⁹ Kòò mɔ̀ke besapàmbè bènáà bá bè í ye, ke tú Kuyie mpãánáànti náam̀bè. ¹⁰ Kè tí nde mbo ke dɔ̀ yewe sám̀pó, kè Kuyie mpãánáànti náàntò mɔ̀u bè tú wè Akabuusi boní Sudee kétuàkení. ¹¹ Kékɔtoó ti borè kétúóté Pɔɔri naàkɔ̀nfè kéboú omáà o nɔu nè o naàcèi ke dɔ̀: Nte Muyaánsààmùu n náké tí, wèe te fenaàkɔ̀nfè fie, Sifube yóó ò boú mié mbotí nku Sedisadɛmmu kéduó mbèè í tú Sifube.

¹² Ti kèè dii mɔ̀nni de kó tináànti, nè Sesadee kɔbe kè tí bántè Pɔɔri ke dɔ̀ ò báá kɔte Sedisadɛmmu. ¹³ Kòò béi nke dɔ̀: Di kuɔ̀nnè ba ke caari n yèmmè? N wákému kè bè bo n kpetínnè Sedisadɛmmu bá bè n kuɔ̀ ti Yiè nYesu kó diyètiri kpéi.

¹⁴ Ti í nna ke bo ò bàa kéyóu ke dɔ̀: Kuyie ndɔ̀ kù dómè.

¹⁵ Kè tí mmàke yewe sám̀pó ke báátí kékɔte Sedisadɛmmu. ¹⁶ Kè Yesu kɔbe bèè bo Sesadee kè bè ti cíe nkè ti bíi báté oniti mɔ̀u cɛ̀tè bè tu wè Manasɔ̀, Sipiri èi kou, kòò tu wèe cɔutè Yesu nè dimɔ̀nni.

Pɔɔri dɔ̀mè Kuyie nkó ikuó Sedisadɛmmu

¹⁷ Ti tùòke dii mɔ̀nni Sedisadɛmmu kè Yesu kɔbe ti cɔutè nè diwèi. ¹⁸ Kè dèe wenté, kè Pɔɔri ti kɔtenè Isaku cɛ̀tè, ke bewedɔ̀unkótibè bemɔuu tíi. ¹⁹ Kè Pɔɔrii bè dɔ̀u nkédeè, ké bè náké demɔu Kuyie nhò pĩnnè mèè botí mutɔ̀mmú bèè í tú Sifube be mieke. ²⁰ Kè bèe sante Kuyie nkédeè ke né ò náké ke dɔ̀: Wénté Sifube cɔutè Yesu ke sũ mèè botí, ke né kpaá tũ mbe kó ikuó weti weti. ²¹ Bè kèè kè bè tu a yè nSifube bèè bo ibotí tɛi mieke bèe yóu Mɔ̀yiisi kó ikuó, ke bá ncámmù be bí, bè me mbá ntũ Sifube kó mɛdɔ̀rimè. ²² Kè bè kèè a tùòkenímè ke kɔtení ti yĩme? ²³ Dɔ̀ ti yóó me nda náké tí: Ti mɔ̀ke die mbenitibè bènáà ndi bèè cànnenè Kuyie ndinùu. ²⁴ Neinè be kè dí dɔ̀ Kuyie nkó ikuó kéwenke, kàa yietí be kó tiyeti kè bèe bè kuó, kè benitibèe banté a tũmmè Mɔ̀yiisi kó ikuó, kè bè kèè tí, í tú timómmonti. ²⁵ Ti wàrimu dipátiri bèè í tú Sifube, ke cɔutè Yesu, ti tãátè tí, ke tú bè bá nyo nyiwũ bè fié i yebòkè nè meyiĩ nè iwũ bè í fié i kè meyiĩ nyè, kémenténè bemáà bè bo ndɔ̀utinè mèetòbè.

²⁶ Kè Pɔɔrii bè neinè kè bèe dɔ̀ ikuó kéwenke, kè dèe wenté kè bèe ta Kuyie ncɛ̀tè mieke kénáké ke dɔ̀ yewe yèyiekè ikuó bo deè, bá wè kòò tɔ̀ní o wũ kéfié.

Bè pĩmmè Pɔɔri Kuyie ncɛ̀tè mieke

²⁷ Kè de kó yewe yèyiekè ndó kédeè, kè Sifube bèè bonní Asii kó kutempè kè bèe yà Pɔɔri Kuyie ncɛ̀tè késukú benitibè, kè bèe ò pĩ, ²⁸ kékuónko ke dɔ̀: Isidayɛeribe ti dɛténè! Oniti yie, nweè náante tipítì timɔu Isidayɛeribe kpéi, ke yete Mɔ̀yiisi kó ikuó, ke dàátí ke tanné bèè í tú Sifube Kuyie ncɛ̀tè, ke tè sɔ̀nkunne.

²⁹ (Bè do náá memme ke yé bè yàmè Todofimmu Efɛesi èi kou wèe tu Kirisi kou dihei mieke kòò neínè Pɔɔri kè be yèmmè ndò mPɔɔri ò tanné Kuyie ncɛ̀tè.) ³⁰ Kè dèe yonke benitibè kè bèe yènni bemɔu dihei képi mPɔɔri Kuyie ncɛ̀tè mieke kédeete kéyènnè, kékpetínnè yebòrè mɛcã. ³¹ Kè bè nwékíi ke dɔ̀ kóò kù, kè bèe náké Odommu kó behããpòmbè kóo kótì ke dɔ̀: Dikpànni bo dihei mieke. ³² Kòò yú behããpòmbè nè iwèi yembè kè bèe kɔte mɛcã. Bè bè yàní dii mɔ̀nni kéyóu bè bo mpuotimè Pɔɔri. ³³ Kè behããpòmbè kóo kótì tɔ̀ónko kéduó nkè behããpòmbèe boú Pɔɔri mɛfĩmmè mèdémè kédeè kòò beke benitibè Pɔɔri tú wè nè ò cãke mù.

³⁴ Kè biε nni nnáá ntii, kè betòbè nàá ntiteti, bá ò í mbanté kéduó nkè bèε ò kòtenε tēhāāpòncfētē, ³⁵ kēndeētì yedetisàkè kè tihāāpòntì ò buuté benitibè miεkε ò péi mēē kpéi. ³⁶ Kε yé kunitisũkù do tũmmè kε wékíi kε tú: Kuonè we!

Pɔ̃ri beém̃mè o kpeti

³⁷ Kè bè nhò tanninkoo kudieku kòo beke behāāpòmbè kóo kótì kε dò: A bo yie nkè n da náké tìmatàà? Kòo āāpònkótì dò: A yomu kεεkìàà? ³⁸ Fṣṣ í tú Esibiti kou wèē yete diheì kpeti kε waá mbekpàribè sikòupísìnàà (4000) kè dí ta dikpàà miεkàà? ³⁹ Kè Pɔ̃ri dò: N tú Sifu nwe kè bè m peité Taasi diheì diε, Sidisií kó kutempē, n da báammu yóu kè m bēi.

⁴⁰ Kòo āāpònkótì yie nkè Pɔ̃rii ncómmú yedetisàkè kéyekìi o nòutε benitibè kè bè dò káré. Kè Pɔ̃ri béinnè Ebedeebe kó tináàntì kε dò:

22

¹ N népobè nè n cicεbè kémmúnè kè n di náké kè di banté n yí cààrēmè mùmamù.

² Kè bèε keε ò bè nàànnēmè Ebedeebe kó tináàntì kε dòkε dò káré. ³ Kòo dò: N tú Sifu nwe, kè bè m peité Taasi, Sidisií kó kutempē, kè m biíkú diε Sedisadεmmu, kè Kamadiyεeri m benke ti yembè kó ikuó weti weti, kè n kòntì n̄yaunè Kuyie nkó mutōmmú kε dò ndi kpeti mē ndōmmè yíε. ⁴ Kè nní nfěũnko Yesu kòbe, benitidaabè nè benitipòbè, kε bè pĩ nke kpeti betòbè. ⁵ Ikuó nùtì diεwè nè o kòbe bè yému, bεè do n duó yepáte kè m bo kòte Damaasi kε pĩmmú Yesu kòbe kékonnné Sedisadεmmu kéfěũ.

Pɔ̃ri nàkém̃ è cèètε mēē botí (Yesu Tõrè 9:1-19, 26:12-18)

⁶ Kè nní nkeri kε tóonko Damaasi kè diyie còm̃mú yeyo, kè kuwenniku makùu cúténí keĩnkè ké n fité. ⁷ Kè n do ketenkè kékeε metammè mamè tumè: Sɔ̃ri! Sɔ̃ri! Dè dōmmε kàa n fěũnko? ⁸ Kè n dò: Fṣ nwenninwe n Yiè? Kòo dò: Mí nYesu Nansareti kou nwe a fěũnkomè. ⁹ Nè bè ti nei kè bèε yà kuwenniku bè mε nyí nkèè metammè. ¹⁰ Kè n dò: N Yiè n dò nkédòò ba? Kòo dò: Íté, kékòte Damaasi, bè yóó kε nda náké a dò nkédòò tì. ¹¹ Dε mōnni kε sṣ ndε kó kuwenniku n tiitè bá n yí wúó, kè n neínè bè n detε kétanné Damaasi.

¹² Kòo niti mōu dè bo bè tú wè Ananniyaasi kòo dé Kuyie nke yíε nku kuó, kè Sifubε bemou ò dṣ. ¹³ Kòo kòtení m borè kε dò: N tebite Pɔ̃ri, wētε kéwénté, dε mōnni kè n na kéwénté kóò yà. ¹⁴ Kòo béi nke dò: Kuyie nti yembè tũ nkù kuù da tāāté kàa yà wèē dṣdri kù dómè kòò béi nkàa kèè kε bo banté o dṣ dè. ¹⁵ Fṣṣ yóó náké o kpéi benitibè bemou a kèè tì nè a yà dè. ¹⁶ A ténke baa ba? Íté kè bè da ānné bàtēmmù kàa duó nhamáà ti Yiè, nkòò da sùté a yei.

Pɔ̃ri nàkém̃ è kòtem̃ bèè í tú Sifubε bε ciε

¹⁷ Kè n wēténí Sedisadεmmu, kémbáá nKuyie nku cīētē miεkε. ¹⁸ Kè ti Yiè nni mbenke omáà ké n náké kε dò: Íté kéyε Sedisadεmmu mεcāā nke yé bè í yóó yiem̃mè a bè nàá ntì n kpéi. ¹⁹ Kè n dò: N Yiè, mbè yému bε móm̃m̃mbε m̃i do kòrīmè titíintouti kε pĩ nha kòbe kε bè puotì, kε bè kpeti. ²⁰ Bè do kòu a kóo tōntì Etienni kè m bomu kε wēnnè bèè ò kòu, kε baa bε yààtì. ²¹ Kè ti Yiè nni nnáké kε dò: N yóó da tṣ ndedétirè ndε bèè í tú Sifubε bε borè.

Pɔ̃ri nè Odommu kó kuhāāpònkù

²² Pɔ̃ri do náá kè bè kēmmúmu, bè né kèè dii mōnni bèè í tú Sifubε bε kpeti kéwekíi kε dò: Kuonè onitì yie, nwè í dò nkénfòu.

²³ Kè bè nwékíi kε buònkoo bε yààtì kε déi mutáá. ²⁴ Kè behāāpòmbè kóo kótìi duó nkè bèε tanné Pɔ̃ri tēhāāpòncfētē, kε bo ò puotí yedá, kòo náké mùu te kè

benitibè mieke ò còú. ²⁵ Kòò tàú nke bo ò puotí, kòò beke kuhāāpònkù kùù do bè bàà de kó diyie ke dò: Di m̄ke kuce ke bo puotí Odommu kou ke í ò bekénàà?

²⁶ Kè kùu coké kénáké be kóo kótì ke dò: A bo yĩme onìti yie? Ò tu Odommu kou nwe.

²⁷ Kòò āāpònkótìi k̄atení k̄ebeke P̄ori ke dò: A m̄enke tú Odommu kou nweà? Kòò dò: Ëë, n we ntú.

²⁸ Kòò āāpònkótì dò: Mí n yietí idiítí nyi mediè nke naá nhOdommu kou. Kè P̄ori dò: Mí nhò tu nè bè m peitémè mme.

²⁹ Bèè do dó kóò puotí kè bèè íté, kè kufōwāā mpĩ nhohāāpònkótì ò duómme kè bè boú mēfimme Odommu kou.

P̄ori nè bebeémbè diebè

³⁰ Kè d̄e wenté kòò āāpònkótì ndó k̄yà mùù te kè bè pĩ mP̄ori, ke tíí nyikuó niùbè kó bekótibè nè bebeémbè k̄ebouté P̄ori mēfimme k̄écũnní k̄écónné be cuokè.

23

¹ Kè P̄ori nwúó mbebeémbè k̄ebéi nke dò: Kuyie nni nwúómu, nè m bomè t̄imatì í k̄ónnè n yemmè.

² Kè ikuó niùtì diewè Ananniyaasii duó nke bèè t̄àkénè P̄ori kè bèè poté o nùù.

³ Kè P̄ori dò: Kuyie nyóó poté f̄s̄ nwe, a dò nnè ditou s̄innì bè bi di mumòmmu p̄éimù. A kari diè nke bo m bekénè ikuó ȳemmè ke w̄ete ke ì yeténè, ke duó nke bè m poté.

⁴ Bèè t̄àkénè P̄ori kè bèè ò nàké ke dò: Ikuó niùtì diewè nwe a s̄áámmàà? ⁵ Kè P̄ori dò: N k̄abe n do í ȳé ke do ikuó niùtì diewè nwe, ke ȳé tì w̄àrimè ke tú: A báá s̄áá nwèè ni a kó kubotí.

⁶ Kè P̄orii banté bebeémbè bomè ibotí id̄éi, Sadusĩēbe nè Fadisĩēbe, ke b̄éi nke dò: N tú Fadisĩē nwe kè n cice tú Fadisĩē, n tá m̄èè kp̄éi nke dò mukúk̄yántímù bo, d̄e te kè di m bekùnè.

⁷ Ò b̄éi memme Fadisĩēbe nè Sadusĩēbe kè bèè íté t̄ineit̄i k̄éyate. ⁸ Kè Sadusĩēbe ntú mukúk̄yántímù í bo, Kuyie nt̄ōrè me nyí bo, yoo m̄yaaá nt̄ēmù mamù me nyí bo, kè Fadisĩēbe biè nȳé ke dò d̄ende kó dimàà bo. ⁹ Kè kutowekuu d̄euke kè ikuó w̄āābè bèè tu Fadisĩēbe kè bèè kónné P̄ori ke dò: Ti í yà onìti yie ndò m̄èè yei, kè d̄e ȳemme Kuyie nt̄ōnni mari dii bo nhò b̄éinnè, yoo m̄yaaá nt̄ēmù mamù.

¹⁰ Kè dikp̄ann̄i d̄euke, kòò āāpònkótì ñyĩēkù bè bo kuómè P̄ori, k̄éduó nke behāāpòmb̄e cútóo kóò t̄ùóté dit̄inn̄i mieke k̄etannè tehāāpònc̄iēt̄e.

¹¹ De kó keyènkè kè ti Yiè nk̄atení kénáké P̄ori ke dò: A k̄ont̄i báá ȳārike, a nàké m̄èè botí nk̄p̄éi Sedisad̄emmu k̄abe a yóó me nnáké Odommu k̄abe n kp̄éi.

Sifube dākemè ke bo kuā P̄ori

¹² Kè d̄e wenté kè Sifub̄e w̄ennè ke dò bè báá di, bè me mbáá yà d̄emarè ke í kùu P̄ori. ¹³ Bèè do w̄ennè ke bo ò kùu bè do bo mbo sipísinnà, ¹⁴ k̄é̄k̄ote k̄yà ikuó niùbè kó bekótibè nè bekótibè k̄é bè nàké ke dò: Ti yetemu ke tú ti báá di d̄emarè ke í kùu P̄ori. ¹⁵ Bekenè ohāāpònkótì kè d̄e ndò ndi dó k̄yà P̄ori ke w̄énté o náant̄i mesàà, kè bè ò k̄àrinnì, t̄i bo mbo de m̄ōnni kuce kóò kùu kòo mu nyí t̄ùàkení.

¹⁶ Kè P̄ori tāū bir̄e keè bè dākemè ke bo kuā P̄ori, k̄é̄k̄ote tehāāpònc̄iēt̄e k̄eta kóò nàké. ¹⁷ Kè P̄orii yú kuhāāpònkù makù ke dò: Niit̄e we ndapàà nhOkótì bor̄è, ò m̄ake t̄imatì nti ke dó kóò nàké.

¹⁸ Kè kuhāāpònkù ò neinè kè bèè k̄ote ohāāpònkótì bor̄è, kè kùu ò nàké ke dò: Kukpetínkù P̄ori weè ȳe n k̄atennì we ndapàà nha bor̄è kòò da nàké t̄imatì.

¹⁹ Kòò ããpònkótii dete weè dapàà nkè bèe kenté kòò dò: A yě mba? ²⁰ Kòò dò: Sifube beè dàke ke duó nkè bebeémbè bo da beke kàa naa nkòrìnkò Pòori kè dè ndò mbè dó ke wénté o náańti mesàa. ²¹ Báá yie mbe kpeti! Bèè dó kóò kùò bè bo mbo sipísìnàà ndi ke tú bè báá di, bè me mbáá yà dèmarè ke í ò kùò. Bè bàátímu ke baà f́ nwe.

²² Kòò ããpònkótii dò: Kò, a né báá náké òmòu a ti nni nnàkémè.

Bè kòtemmè Pòori Fediisi borè

²³ Kè behããpòmbè kóo kótii yú iwěi yembè bèdébè ke dò: Duónnè kè behããpòmbè sikòusìnàà nè sipísiyiekèe (470) báátí. Kè sikòusidé (200) n̄to tikpàrin̄enti, kè sipísiyiekè n̄deke sisēi, kè sikòusidé tesii báátí, kè di íté keyènkè tewebiètè m̄ewei m̄onni kékote Sesadee. ²⁴ Waánnè sisēi s̄i yó n̄to Pòori kòò tuòke kùmàndáa Fediisi borè nè kusàakù.

²⁵ Ò b̄i mmemme kéw̄ari dipátiri ke dò:

²⁶ Kudodi Disiyasi m̄i d̄unko kùmàndáa Fediisi. ²⁷ M mè nda duónko wèè n̄iti Sifube beè sòò ò p̄i nkéndó kóò kùò, kè n k̄otoo nè nh ããpòmbè. Kékeè ò túmè Odommu kou kóò fiète, ²⁸ kéndó kéyà bè ò p̄i mmùu k̄eí, kóò k̄atenè bebeéndiebè borè. ²⁹ Ke s̄s mbè ò p̄i mbe kó iwed̄unkú k̄eí nke, ò me nyí d̄ò m̄eyi mmamè mèè d̄ò mbèe ò kùò yoo bèe ò kpetín̄né. ³⁰ N kèè bè d̄akemè mme ke d̄ó kóò kùò, ke p̄anke wè nda duónko kè bè bo k̄otoo kàa yà o kpeti.

³¹ Kè behããpòmbèe d̄òò be kóo kótii bè náké ti, k̄etúóté Pòori de kó keyènkè kékotenè Āntipatirisi. ³² Kè d̄e wenté kè behããpòmbè bèe c̄enti be naàc̄ei kè bèe k̄p̄enté kè bèe d̄eke sisēi kè bè nhò s̄akén̄e. ³³ K̄etuòke Sesadee k̄edúo nkùmàndáa dipátiri nè Pòori. ³⁴ Kè kùmàndáa k̄aà ndipátiri, k̄ebeke Pòori ò tu kùu temp̄e nkou, kòò dò: Sidisii. ³⁵ Kòò dò: Nyóó w̄ete ke da bek̄emu bèe da p̄i bè bo tuòkení d̄ii m̄onni k̄edeè kóò tanné Edoti do maá t̄èè c̄īt̄è mīeke.

24

Bè bekunnèmè Pòori Fediisi borè

¹ Yewe ȳen̄umm̄u kó dif̄onkúò kè ikuó niùti dīewè Ananniyaasii tuòkení nè dīhei kó bekótibè nè op̄ut̄iwè Tetiduusi, ke bo náké kùmàndáa Pòori kó m̄eyi. ² Kè bèe yúní Pòori, kè Tetiduusi nyóò ò w̄atí k̄es̄ante kùmàndáa ke dò: Kùmàndáa dīewè Fediisi, ³ f̄òò te kè ti òmp̄e, kè ti ei c̄èete ke wenke. Ti da s̄antí s̄aà tip̄it̄i tim̄u a s̄aà nk̄eí. ⁴ N né da báammu nè a s̄aà nk̄eí, yóu kè n da náké onit̄i yie nk̄peti s̄am̄p̄ó. ⁵ Ò tú onitiyeiwe nwe, ke yaáat̄i Sifube tip̄it̄i tim̄u, ò tu Nansareti k̄obe kó dit̄inn̄i kóo niùti nwe. ⁶ Ò d̄ó k̄es̄ink̄un̄ne Kuyie nc̄īt̄è n̄te ke ti ò p̄i, [ke na nhò bek̄én̄e ti kó ikuó ȳemm̄e. ⁷ Kè behããpòmbè kóo kótii Disiyasi ò fiète nè muw̄erím̄u, ⁸ k̄edúo nkè bèe ò p̄i nkè bè ò k̄aten̄en̄i a borè.] Beke we a m̄ómmuò nkòò da náké.

⁹ Kè Sifube yie mb̄em̄u nke dò: Ò náa m̄ómmuò nwe.

Pòori nàkémè o kpeti Fediisi borè

¹⁰ Kè kùmàndáa d̄ò Pòorii b̄i, kè Pòori dò: Kùmàndáa dīewè Fediisi, n ȳému ke d̄ò n̄ti kó keten̄kè kem̄u k̄obe bekù f́ nwe yebie mp̄eu mīeke, n yí ȳīkù m bo da nákémè n kpeti. ¹¹ A bo na ké bè beke. Nè n t̄ùòkenním̄e Sedisademmu ke bo b̄ant̄e Kuyie d̄e í p̄ē̄t̄e yewe tep̄it̄e nè ȳed̄è. ¹² Òmòu í n yà Kuyie nc̄īt̄è mīeke yoo tit̄int̄outi yoo dīhei kè n neín̄e òmòu yoo n sukíi ben̄it̄ib̄e. ¹³ Be nn̄it̄ib̄e báa na k̄enáké tim̄at̄i bè m p̄i t̄i k̄eí. ¹⁴ Tim̄at̄i m̄aà ndi n ȳém̄e. N t̄u ti yembè kó kuce nku meborime p̄amm̄e mīeke, b̄embe ȳe mm̄è í wenni, m me nyí yete t̄i w̄ari ikuó kó yep̄ate nè Kuyie mp̄aãnaãnt̄i náamb̄e k̄peye mīeke. ¹⁵ N t̄amu bè

támè ke dò nKuyie mbo duó nkè benitisààbè nè benitiyeibe kè bèe yánté. ¹⁶ Dè te kè n yetíróo ke í dó kéyeténè Kuyie nè benitibè.

¹⁷ Dè mòke yebie mpéu n yitémè Sedisademma, ke wètení ke to idíítí ke bo pã n kabe kápã Kuyie nyepārè. ¹⁸ Nsòò ye mpãã Kuyie ncîètè mièke bá kutoweku í bo. ¹⁹ Kè Sifube mabè bèè ò mboní Asii kè bè n sònté, bèè dò nke na mbo diè, kè n cààrè dèmarè nde bèe búi. ²⁰ Yoo bèè bo diè mbèe búi mbè sòò m bekùnè kéyà mèè yei. ²¹ Kè dè í tú n sòò búi nti mækperímè be ìkè ke dò: N tá mèè kpéí nke dò mukúkéyántímù bo, dèè kpéí nte kè di m bekùnè yíe.

²² Fediisi wèè yē Yesu kó kuce do mmèè botí, kòo tentè dikàtìrì ke dò: Behāāpòmbè kóo kótì Disiyasi bo tuàkení diì mǎnni m bo dǎò kéwénté de kó tináǎntì.

²³ Ò búi memme kénáké kuhāāpònkù ke dò kùu kpetínné Pǎori, ke né ò pã mēfiè ke yóu kòo kabe nhò teénnè.

Pǎori nàkémè o kpeti Fedikisi nè o pokù Turisiiri

²⁴ Kè dè dò yewe sǎmpó kè Fedikisii neiné o pokù Turisiiri wèè tu Sifu, kékote, kéduó nkè bèe yúní Pǎori kòo mbè nàá nYesu Kirisi kpeti kè bè kèmmú. ²⁵ Kè Pǎori nnáá onitì dǎmmè kéndǎori Kuyie ndó dè, kénno nke pīi nhomáà. Nè Kuyie nyóó bekénè mè benitibè. Kè kufōwáá mpī Fediisi kòò dò: Kè m pètè mēfiè m bo wēte ke da yú.

²⁶ Ò do dó Pǎori bo ò pāmè mmè idíítí kè dèè nte kòo nhò yu sǎà kè bè nàá.

²⁷ Kè yebie nyèdèè pēēté, kè Pǎdisuusi Fesituusii cǎutè tikpàtì kè Fediisi ndó kénnaatinè Sifube ke yóu kè Pǎori ñkpetí.

25

Pǎori dǎmè kéyà okpààtì dièwè Sesaa

¹ Kè Fesituusii tuàkení Sesadee kèmmake yewe yètààti kékote Sedisademma. ² Kè ikuó niùbè kó bekótibè nè Sifube kó bekótibèe katení o borè ké nhò nàá mPǎori kó mēyèi. ³ Kòò bàá nke tú wèè duó nkè Pǎorii katení Sedisademma. Bè do dàkemu ke bo ò kùu kuce mièke. ⁴ Kè Fesituusii bè nàké ke dò: Pǎori kpetí Sesadee nwe. Mí mmómmuò nkè n kǔnti bàmbà. ⁵ Di kó bekótibè bo na ké n neiné Sesadee, kòò dǎò mēyèi mmamè mmè bèe nàké.

⁶ Kè Fesituusi mbè bonè ke dò yewe yèni yoo tēpítè, kéwēte Sesadee. Kè dèè wenté kòo ta kubeéndieku kéduó nkè bèe yúní Pǎori. ⁷ Kòo tuàkení, kè Sifube yènni Sedisademma kóò kènné, ke nnáá ò nu ndòò mèè yei mpéu, bè me nyí mpètè dèè benkú ke dò mbè nàá nti tú timómmanti. ⁸ Kè Pǎorii yete ke dò: N yí yete Sifube kó ikuó mai, m me nyí yeténè Kuyie ncîètè, m me nyí yete ketenke yiè nkpeti matì.

⁹ Kè Fesituusi ndó kénnaatinè Sifube kèbèke Pǎori ke dò: A dó kékote Sedisademma kè bè nda bekùnè kè m boàà? ¹⁰ Kè Pǎorii ò tēnné ke dò: N dó kékote okpààtì dièwè Sesaa borè nde kè wèè m bekénè, n yí dǎò Sifube mēyèi mmamè kéndonnè a yémè a mómmuò. ¹¹ Kè n do ncààrèmu yoo n dǎò mēyèi mèè dò mbè n kuò, n yí yetíí m bo kúmè, kè bè me nsǎnté ke n níímmu òmòu í mǎke kuce ke bo m pī nké bè duó. N dó kéyà okpààtì dièwè Sesaa nwe.

¹² Fesituusi nè o kabe kè bèe nàké bemáà kédeè kòo nàké Pǎori ke dò: Kàa dó kéyà Sesaa nwe a yóò ò yámu.

Akiripaa dǎmè kékeè Pǎori nàámmè

¹³ Kè dè dò yewe sǎmpó kóo kpààtì Akiripaa nè Beriniisi kè bèe kote Sesadee ke bo dǎu Fesituusi, ¹⁴ kémbo kè dèè mǎnte sǎmpó kè Fesituusii ò nàké ke dò: Fediisi n yóunè onitì mǎu kòò kpaá kpetí. ¹⁵ Kè n sòò kòte Sedisademma kè ikuó

niùbè kó bekótíbè nè Sifube kó bekótíbè kè bè n nàké o kpéi nke dà nh ò kùò. ¹⁶ Kè m bè tènné ke dà: Odommu kòbe ã ï nduó nhoniti o kpantídèntòbè kè bè í beké, kòò nàké o kpeti. ¹⁷ Mèmmè kè bèe kòtení dié, kè dèe wenté kè m pànkèe ta kubeéndieku kéduó nkè bèe yúni de kóo niti. ¹⁸ Bèè ò pĩ mbè me nyí nàké meyei mmamè n yèmmè do dò mbè yē nh ò dàòmè. ¹⁹ Bè do nēi be kó muwedəummu kpéi nke nè Yesu mǝu wèè ku kè Pǝri tu ò fòu. ²⁰ Bá n yí mbanté m bo beke mēè botí de kó tináànti, kébeke Pǝri kòò bo ndó kékatè Sedisadəmmu kè bèe ké mbeké. ²¹ Kè Pǝri yete ke tú: Ò dó okpààti dièwè wèè ò bekénè, kè m me nyóu kòò kpeti ke kémùnè m bo ò duónkomè Sesaa.

²² Kè Akiripaa dà: M múnke dó kékeèmu de kóo niti nàá nti. Kè Fesituusi dà: A naa bo ò yà kékeè ò nàámmè.

²³ Kè dèe wenté Akiripaa nè Beriniisi kè bè nkəri kè benitibè bè urí, kè bèe ta kubeéndieku ke neiné iwēi yembè nè dihéi kó bekótíbè, kè Fesituusii duó nkè bèe yúni Pǝri. ²⁴ Kè Fesituusii béi nke dà: Okpààti Akiripaa nè dindi bèè bo dié, ñtenè oniti Sifube beməu Sedisadəmmu kòbe nè Sesadee kòbe yē n kuə wè. ²⁵ Mí n yí yà ò dàò mèè yei nke dò nti ò kùò, ò né me nyèmmè ò dó kéyà okpààti dièwè, kè m me nyie ke bo wè nhò duónko. ²⁶ N yí yà m bo wāri ti, dèe te kè nh ò yúni, fí nhokpààti Akiripaa a ìkè nè betòbè, kè ti bo nàké de kó tináànti kè n yà m bo wāri ti ketenkè yìè. ²⁷ Mí m borè dè í wenni m bo duónkomè kukpetínkù okóti ke í nàké kù càkemu.

26

Pǝri beémmè okpààti Akiripaa

¹ Kè Akiripaa nàké Pǝri ke dà: Ti da duómmu dinùu. Nàké bè yē nha càkemu. Kè Pǝri youte o nùtè ke bo beé nho kpeti ke béi nke dà: ² Okpààti Akiripaa dè n naatimu yíe mmesàa n yóó béimmè a ìkè Sifube m bekùnè tìi kpéi. ³ A yému Sifube kó ikuó nè bè mǝkemè tineiti, n da báammu a minné ké n kénté.

⁴ M bìikú Sedisadəmmu n kòbe cuokè nke kè Sifube beməu yé. ⁵ Bè n yému nè dimònni kè bè dó bè bo na kénáké n do túmè Fadisiē wèè tū nti kó ikuó kperiyi. ⁶ Bè m bekùnè yíe n tá mèè kpéi nke Kuyie ndo nàké tì ti yembè. ⁷ Kè ti kó iwuo tepítè nè idéi pĩ nKuyie nkó mutəmmú ke baa ti bo dàòmè. Okpààti, n ti ntá kè Sifube m bekùnè. ⁸ Dè dòmme dindi Sifube kè di í tá ke dò becírìbè bo yánté?

⁹ Mí m mǝmmuə n do yé ke tú desààrè nde kémmau ke bo paa mbè bo nyumè Yesu Nansareti kou kó diyètiri. ¹⁰ Kè ikuó niùbè kó bekótíbè n duó ndinùu kè m pĩmmú Yesu kòbe péu Sedisadəmmu mièke ke kpetínné, kè bè mbè kòu kè n dó, ¹¹ ké m bè pĩ titiíntouti mièke ke puoti, kè bè bo yete Yesu, kè m mièke mbè cǝu mmesàa kè m bè fēũnko nè yehékè tēyè mièkoo.

Pǝri nàkémè ò cèètè mèè botí

¹² Mèmmè kè ikuó niùbè n duó ndinùu kè nní nkəri Damaasi ke neiné n kòbe. ¹³ Okpààti! Kénkááké kuce kè diyìè còmú yeyə, kè kuwenniku makùu cúténí ti ìnkè képēēté diyìè kòku. ¹⁴ Kè ti duó timəu ketenkè, kè n keè metammè mamè nè Ebedeebe kó tináànti kè mè tu: Sǝri! Sǝri ba nte kàa n fēũnko, dè bo nda yòunè a bo m baaomè. ¹⁵ Kè m beke ke dà: Fí wenni nwe? Kè mè dà: Mínwe Yesu a fēũnkomè. ¹⁶ A né íté kécómmú, n da benke m mǝa ndi kàa bo naá n kóo tǝnti, kénnaante a me nyà dè yíe nè n yóó yíe da benke dè. ¹⁷ N da tǝáté Sifube nè bèè í tú Sifube be cuokè nke, ke bo da tǝ mbè borè. ¹⁸ Kàa bè wéi, ké bè duó nKuyie, kè bèe yie nkè kùu bè cīē nkè bèe wēnnénè ku kòbe ku cīētè.

Pǝri keté yèè ekè Kuyie nnáànti

¹⁹ Mēmme okpààti Akiripaa n yí nyete Kuyie nni mbenke de. ²⁰ N keté kénáké Kuyie nnáànti Damaasi nwe nè Sedisadēmmu nè Sudee kó yehékè yemou nè bèè í tú Sifube, ke tú bèe ceete kéndòòri Kuyie ndómè. ²¹ Dèè te kè Sifube m pĩ Kuyie ncĩtè mieke kéndó ké n kuɔ. ²² Kè Kuyie nni ndetè kè n kpaá fòù, ke náa ku náànti besám̃póbè nè benitidiébè. N yí náa ntĩmatì kè dè í tú Kuyie mpāānāànti náam̃bè nè M̃oyiisi bè do nàké tì ke dò: ²³ Kirisi dò nkéḡḡtēmu kékú, kéntú oketiwe wèè yānté, kēmíité ti kó kubotí nè ibotí tēi kuwenniku.

Pɔ̃ri nàámmè Kuyie nnáànti Akiripaa

²⁴ Kè Pɔ̃ri nkpaá náa kè Fesituusi ò péi nke dò: A bebíi yepáte kè yè da wáammaa? ²⁵ Kè Pɔ̃ri dò: Okpààti, n yí wááté, n náa timómm̃nti nti. ²⁶ Okpààti Akiripaa tì yēmu timou, dèè te kè n nàa ke í yĩkù, ke yé ti í dòòmè disòri. ²⁷ Okpààti Akiripaa, n yēmu ke dò nha yie Kuyie mpāānāànti náam̃bè nàké tì. ²⁸ Kè Akiripaa dò: Pɔ̃ri a yóó duó kè nni mbo ke naá nYesu kou nwe. ²⁹ Kè Pɔ̃ri dò: Kè dè cārike yoo dè ɔ̃te, mbáa nKuyie nku f̃ḡ nnè betòbè bie ndi kpéi, kè di bo náa nYesu kòbe, kè nni ndònnè, bè né báa di bou mēḡḡm̃m̃e bè m boum̃e.

³⁰ Okpààti Akiripaa nè kùmandáa nè Beriniisi nè betòbè bemou, kè bèe íté. ³¹ Kénkérí ke náante ke tú onitì yie nyí dòò m̃eyei mmamè ke dò mbèe ò kùo yoo bèe ò kpetinné.

³² Kè Akiripaa náké Fesituusi ke dò: Ti na nhò ḡḡmmu kòò do í yē nhò dó k̃yà ketenkè yiè.

27

Pɔ̃ri k̃rimè Odommu

¹ Bè yĩ dii m̃onni ti dò nké̃k̃ote Itadii kédúo mPɔ̃ri nè tikpetintì teti kuhāāp̃onkù, kùu ni ketenkè yiè nkó fehāāp̃onnafè bè tú kù Sidiyusi. ² Kè ti ta Atidamiti kóo bàtòò kòò k̃ari Asii, kè Adisitaki Maseduonni kó kutemp̃e nkou kòò èi tu Tesadoniki kòò nti ñeínè. ³ Kè dèe wenté kè tí tuòke Sitō. Sidiyusi wèè dó Pɔ̃ri kòo yóu kòo k̃ate k̃yà o kòbe, kè bèe ò c̃outé m̃esàa. ⁴ Kè ti íté deborè kè kuyaakùu yete ke ti kónté k̃yè Sipiri bakù yóu. ⁵ Kè ti sénté dàméèrì wèè pekénè Sidisii nè Pānfidii kó itemp̃e nkétuòke Midaa Disii kó kutemp̃e. ⁶ Dènde kuhāāp̃onkù yàmè Adekisāntiri kóo bàtòò kòò k̃ari Itadii kè kù ti tannè.

⁷ Kè ti nkérí ke dò yewe péu ke ḡḡtē mediè nke né na k̃etuòke Kinidi, bá kuyaakù í nyie kè ti kónté k̃yè Sadom̃onni k̃etuòke Kereti. ⁸ Kè nhò peké ke ààrì, k̃etuòke dibòrì marì kè bè di tu: Dicónni sààrì, kè di tòkénè Dasee kó diheì.

⁹ Kè bàtòò kó mucèmmu d̃ake yónkú ke ti m̃ante kuce mediè dè do s̃ mmenùboum̃m̃e kó dim̃onni p̃ēḡḡtēmu. ¹⁰ Kè Pɔ̃rii b̃ei nke dò: N kòbe, ti kó kuce kuù nyó nyóumu, bàtòò bo cake nè tiñenti, kè ti í yé ti kú.

¹¹ Kè kuhāāp̃onkù ntá wèè piú bàtòò nè wèe ò te kè dè p̃ēḡḡtē Pɔ̃ri b̃ei nti. ¹² Bàtòòbè commu dè í wenni diyō, kè bèmabè dò bèe p̃ēḡḡtē kék̃ote Fennikisi, Kereti kóo bàtòòbè commu dè ke wetí diyìe taà kèè bíékè, dèè do dò á nde mbo diyō.

Kuyaakù diekù itémè dàméèrì mieke kénfuu

¹³ Kè kuyaakù makùu iténí kubakù c̃anku bíékè kénfuuti m̃eyòmm̃e, kè be yēmm̃e ndò bè bo tuòke bè dó dè, kéd̃eite bàtòò cónñrì, k̃emp̃ékénè Kereti kó ketenkè. ¹⁴ Kè dè nyóó yíe kè kutekù makùu iténí kubakùu yóu diyìe yìénì kèè bíékè kó kuyaakù ke kpeñnì. ¹⁵ Bá ti í nna ke kù k̃etè, ke yóu kè kù nti t̃o. ¹⁶ Kè ti p̃ēḡḡtē Kodaa, diheì dii soké dàméèrì mieke kè di nti k̃anké s̃am̃p̃orè, kè ti áké ke né na k̃edeè mbàtòò s̃am̃p̃òu. ¹⁷ Kóò bou iwēĩ k̃enyĩkù ò bo tamè mubirímú

kécũũ ntiyààti, ke yóu kè kuyaakù níti tã. ¹⁸ Kè dèe wenté kè kuyaakù baa nkpaá ti kóonko mekperímè, kè tí ndèi tinènti ke buòñko dàmèèrì mièke. ¹⁹ Kè dè tó wenté kè bàtòò yembè mómmbè ndèi tipotanti ke dokòo dàmèèrì mièke. ²⁰ Yewe pèu mièke kè kuyaakù baa kpaá kpeñni, bá ti í nwúó diyìè nè siwàã, ti ténke í nyé ke dò nti bo cooté.

²¹ Yewe pèu mièke òmòu í ndi dèmarè, kè Pòarii cómmú kébèi nke dò: N kòbe kè di sòò do nyie n kpeti kè tí nkpaá Kereti ti na bá nyà meháárìme miè nkè ti kperèe cake. ²² Di mmònni dí cátinne di yèmmè, òmòu í yóó kú, bàtòò weè mää yóó yèi. ²³ Kuyie nkùu n te kè m pĩ ku tómmú ku tónni kàtenímu ke nyènkè ke n nàké ke tú: ²⁴ Pòari bá nyĩkù a dò nkétuakemu ketenke yìè mborè, Kuyie nda dós mèè kpéi nte kè kù yóó dèetè a neínè bè. ²⁵ Dèe te kè n tú cátinne di yèmmè, n yému weti weti dè yó ndòmmè Kuyie nni nnàkémè mme. ²⁶ Ti né yóó fũũkúmu dibòrì mari diheì dii soké dàmèèrì mièke di borè.

²⁷ Keyènkè tepíitè nè kenaankè do nke, kè kuyaakù kpaá ti kóonko kè ti baa bo dàmèèrì mièke, kè bàtòò yembè yèmmè ndò ti tónnè ketenke, ²⁸ kèbo nkuhũ kè mecũmpume mbo métiri sipísitãti nè mèyiekè, kè bèe yíe dètóo kèbo nkè mè mbo sipísidè nè mènì. ²⁹ Kè bè nyĩkù bàtòò bo bootemè dipèrì mari, kèbo mbátòò cònniyè yènàa o fònkúò bíékè, kémbaa dè bo wentémè kè dè bè ɔtí. ³⁰ Kè bàtòò yembè ndó kécoké kèncũũnko bàtòò sàmposù ke dɔɔri ke dò mbè pitírì bàtòò cònnirì. ³¹ Kè Pòarii náké iwěi yìe nnè tihããpònti teti ke dò: Kè be nnitibè í kpaá bàtòò mièke òmòu báa cooté.

³² Kè tihããpònti kéetè iwěi ìi pìití bàtòò sàmposù kòo pǎnté.

³³ Kè dèe auté ke bo wenté kè Pòarii bè nàké ke dò: Dè màke yíe nyewe tepíitè nè yènàa di í dimè mùmamù. ³⁴ Dinè kénfòu, di kóo mòu kó kunónkúókù í yóó feti.

³⁵ Pòari béi memme kètúóté pèè késante Kuyie mbe ìikè ke wété kèncáá. ³⁶ Bemou, kè be yèmmèe cáté, kè bèe di. ³⁷ Timou ti do bo sikousidè nè sipísìyiekè nè bèkuò (276) ndi bàtòò mièke. ³⁸ Kè bèe di kédeè kédootóo tidiiti sànti dàmèèrì mièke kè bàtòò bo yauke.

Bè diunèmè bàtòò

³⁹ Dè wenté dii mònni bá bè í mbanté ketenke, keyà kubinkenkenkù makù kè mubirímú de bo, kè be yèmmè ndò kè bè bo na, bèe kòtenè bàtòò dèborè. ⁴⁰ Kè kéetè bàtòò cònniyè kèpité dèe piúnè bàtòò kédeè kécónné kuyaakù, kè kuyaakù mbè tèmù kè bè kòri dèborè. ⁴¹ Kéta mubirímú kó kupè mmakù, kè bàtòò fũũkù o ìikè kè menie nnì mpuotì o fònkúò koò wéú.

⁴² Kè tihããpònti nyĩkù tikpetinti bo deimè kè kùmakùu coké, kéndó ké ti kùo timou. ⁴³ Kè iwěi yìe nnì ndó kédeetè Pòari kéyete ke dò, bèe nò nke dèi bèe dèi kèniitè késénté. ⁴⁴ Kè betòbè mbe tũ ke deitinè tidabæti yoo bàtòò kó yewétiyè. Memme kè bèe sénté bemou bá dèmarè í bè dòò.

28

Fewààfè dantémè Pòari

¹ Ti sènté dii mònni nè kukòñnaatí kékeè de kó diheì yètiri túmè Mariti. Di do soké dàmèèrì mièke nke. ² Kè de kó diheì yembè ti dɔɔ mesàa. Ke sǒ nfetaafè niu kè muséè mbo, kè bèe tatinne muhãã mmèdiè. ³ Kè Pòarii oté tidabiti ke bo ãnnè muhãã mmieke, kè fewààfè ã ti mièke kékeè kuhããyiinkù keyènni kédonté o nòutè kèncáátí. ⁴ Kè de kó diheì kòbe yà fewààfè càátímè Pòari nòutè kènnáa mbemáa ke tú: Onitì yie mmènke tú onitikòuti nwe, bá ò me ncootémè dàmèèrì mièke meyei mbaa ò tũmmu.

⁵ Kè Pɔ̃rii mǐétóo fɛwààfè muhǎǎ mmiεke bá ò í nkèè kuyonku. ⁶ Kè bè nkémǔmú dè bo múútímè yoo wèe doroo bàmbà nkékú. Kè dèe mǎntε bá dèmarè í dǎò, kè bèe ceetε tináǎntì kε dǎ ò dǎ nKuyie nku.

⁷ Kε sǎ nkùmandǎà bè tú wè Pibidiyusi, wèe te dihèi kòo bàtè dè bo, kòo ti cǎuténè diwèi. Kè tí mbo kε dǎ yewe yètǎǎti. ⁸ Kè timíétì bo o cice kòò yǎnkú mɛyǎ kε duó kè Pɔ̃rii ò nǎò nsinɔ, kε bǎntè Kuyie nkòo miεté. ⁹ Kè bεmuǎmbε tǎbè nkǎrínì kòò bè miεkùnkò. ¹⁰ Kè bè ti dǎò mεsǎà. Kè ti pǎētímùu tuǎkení dǐi mǎnnì kè bè ti pǎmmú dè ti békú dè.

Odommu kǎbe do dǎmè Pɔ̃ri

¹¹ Bètǎǎbè bètǎǎti kó difǎnkúò kè ti ta bàtòò mǎu wèe do dè bo diyǎǎ miεke, kε bonnì Adekisǎntiri, kε mǎke sitenkaanì sǐdésì kè bè sǐ tu itǎátébi. ¹² Kè ti tuǎke Sidakii kε cómmú kε dǎ yewe yètǎǎti. ¹³ Kε íté dεborè kémpekénè ketenke kè dèe wenté kè ti tuǎke Desiyo kè kubakù cǎnku kó kuyaakù mbo, kè ti mmǎke yewe yèdéè kétuǎke Pusɔ̃ri. ¹⁴ Kε dè yǎ Yesu kǎbe kè bè dǎ ti mbè bonè kε dǎ yewe yèyiekè. Kè ti mbè bonè kǎpǎēté kénkǎri Odommu. ¹⁵ Kè Yesu kǎbe bèe bo Odommu kè bèe keè ti kpéi, kékǎtení Dapiyusi bè tǎà dè dikǎtìrì kε ti co, kè betǎbèe kǎtení bè tu dè titouti tǐtǎǎti bepǎǎbè kpεti. Kè Pɔ̃rii bè yǎ kòo yèmmèe narike kòo sǎntε Kuyie. ¹⁶ Ti tùòke dǐi mǎnnì Odommu kè bèe duó mPɔ̃rii kudieku kòo mbo kè kuhǎǎpǎnkù ò bàà.

Pɔ̃ri nǎámmè Kuyie nnǎǎntì Odommu

¹⁷ Yewe yètǎǎti kó difǎnkúò kè Pɔ̃rii yú Sifubε kó bekótibè bèe bo Odommu kè bèe tǐnnì kòo bè nǎké kε dǎ, ti kǎbe n yí yeténè ti yembè kó ikuó, kè bè m pǐ Sedisadεmmu kε duó nhOdommu kǎbe. ¹⁸ Kè bè m biéké kéndó kè n fǐi kε yé bè í yǎmè mɛyεi n dǎòmè kε dǎ mbè n kuǎ. ¹⁹ Kè Sifubε né yetε, kè dèe nte kè n dǎ: M bo yǎ ketenke yiè, dè né í tú n yé m bo ò yǎ kóò nǎké bε kó mɛyεi mmámè. ²⁰ Dèe te kè n dǎ kε di nǎké, Isidayεeribε baa wè kpéi ntemè kè m bou mεfǐmmε.

²¹ Kè bèe ò tǎǎné kε dǎ: Bè í wǎri a kpεti matì Sudee kε ti duǎnnì, ti kou mǎu mε nyí kε yènnì kε ti nǎké a cǎàrè mù. ²² Ti yému kε dǎ ntipùtì timɔu bè í dǎ a tǐ nkùu wedǎuncè, a ti nǎké a mǎmmuǎ ndε kó tináǎntì.

²³ Kè bèe dǎu ndikǎtìrì kékǎtení dε yiè Pɔ̃ri borè kénsūnè bè sòò mǎmè. Kè Pɔ̃ri ntǔũ nke bè nǎa Kuyie nkpǎǎtiyuu kpεti, kε bè benkú Mǎyiisi nè Kuyie mpǎǎnǎǎntì nǎǎmbè do nǎké tì, kε yetíróo kε dǎ bèe banté Yesu túmè Odεtíwè.

²⁴ Kè bèmabèe yie nkè betǎbèe yetε. ²⁵ Kè bè nyiti kε nεi bεmǎà, kè Pɔ̃rii búi nke dǎ: Muyaǎnsǎàmù naatimu mù do mε nnǎkémè Kuyie mpǎǎnǎǎntì nǎǎntò Esaii kε dǎ: ²⁶ Kǎte kénáké ku mbotí kǎbe kε dǎ:

Di bo nyo,

di mε mbáá banté,

kénwúó, di mε mbáá yǎ.

²⁷ Kε yé dε kó kubotí kǎbe yèmmè kpeǎnnimè,

bè í yíé ntimatì,

kε ítinné bε to, kε báá keè,

kε ũũ nke báá yǎ,

bè yǎà bo ceetε mǎè kpéi

kè m bè miεkùnnε.

²⁸ N yénè kε dǎ mεdεetímè kó tináǎntì kǎtemu bèe í tú Sifubε bε borè kè bεmbε yóó tì cǎuté.

[²⁹ Pɔ̃rii búi mεmmε kè Sifubεε íté tinèitì bεmǎà kénkūnti.]

- ³⁰ Kɛ Pɔɔri dɔ yɛbie nyɛdɛɛ kɛ yietì ò bo kùù dieku, kɛ cɔú bèè kàriní o borè.
- ³¹ Kɛ náá Kuyie nkprààtiyuu kpɛti nè Yesu tùmè Odeetiwè bá kɛ í yĩèkù, òmɔ̀ me nyí nhò kónnɛ.

Pɔɔri wàri dùi pátíri Kirisi kɔɛ bèè bo Odommu Di mpátíri tɔ̀ tùi náàntì

Kuyie nkóo tǒntì Pɔɔri weè wàri de kó dipátíri Odommu kɔɛ. De kó dipátíri dùi ti náá nKuyie ndeeri mɛ̀ botí onìtì, dùi ti náá mbenìtibè bemou túmè meyei nyembè mbe kè Kuyie nti deeri ti tǎ dùi mǎnni Yesu. De mǎnni ndi Kuyie nhɔ́ ti cǐmmè kè Muyaánsààmù ti wènkùnnɛ. Kòò bɛi nho pátíri mieke kè tú tináaṣààtì ò náá nti tu benìtibè bemou kpeti nti. Ò í baàtì òmòu.

Pɔɔri yóó pǎnté o pátíri, kè bè nàkɛmu bè dò nkénfòu mɛ̀ botí be cuokè nè bè bo ndommè ketenkè yembè ùkè.

Di mpátíri náàntì duó kè dòmmè

1. Pɔɔri do dómè kékɔte késiéké Yesu kɔɛ bèè bo Odommu 1:1-17
2. Benìtibè bemou tú meyei yembè mbe Kuyie mborè 1:18-3:20
3. Onìtì ɔ́ ntá Kirisi nwe kè Kuyie nhò wènkùnnɛ 4-5
4. Ti wènnénè Kirisi nwe kè ku, koò wènnénè kè yǎnté, deè te kè ti wenke 6-8
- 5 Isidayeribe do í yiemme Kuyie nkpeti 9-11
- 6 Yesu kou kó mufòmmu nè o borime de dòmmè kéndéúkunko Kuyie nyètiri 12:1-15:13
- 7 Yesu kou bo mbenkúmè o dókùmè 15:14-16:27

Mudummu

¹ Mí mPɔɔri, Yesu kóo tǒntì mǐ di wàri di mpátíri, Kuyie nkuu n yu kè n tǎáté kè n dòò ku kó ditǎnni kè m bo náké ku náaṣààtì. ² Kù do nàké tii kpéi ku pǎánaantì náamɛ̀ nè dimǎnni kè bè tì wàri. ³ Tì náá nti Yiè nYesu kpéi nke wèè tùóté tinitikǎnti kè bè ò peité Dafiti kó kufuku mieke. ⁴ Kè Kuyie nhò duó mmuwǎrimú kè Muyaánsààmù duó nkóo yǎnté kè benke ò tumè ku Birɛ. ⁵ Weè te kè Kuyie nni ndòò mesàà kè n náá nku kó ditǎnni kè bo yǎnni ibotí imou kè ì nhò tǎ kényié nho kpeti. ⁶ Díndi Odommu kɔɛ di tú ì botí kó bèmabè kè Kuyie ndi yu.

⁷ N di dɔummu díndi, Kuyie ndó bè, kè di tǎáté, kè di bo nfòu kù dómè. Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di pǎ mesàà nnè diwèl.

Pɔɔri dómè kékɔte kɛ̀yà Odommu kɔɛ

⁸ N sǎntí Kuyie nnè Yesu Kirisi kó diyètiri di kpéi, nke yé nh ɔ́ kɔte kèè bíékè kè bè n náammù di tǎ mɛ̀ botí Kuyie. ⁹ M báammù Kuyie ndi kpéi nsǎà kè kù yé, kunku m pǐ nkùu tǎmmù nè n yèmmè memou kè náá nku Birɛ kó Tináaṣààtì. ¹⁰ M báammù Kuyie nsǎà, kè tú kè kù dó kù m pǎ kuce kè n kɔtoo di cie. ¹¹ N do dó kè di yàmù kè di náké Kuyie nkó yepǎrè mayè kpéi nkè dèe yie nkè di kpenke Kuyie nkó kuce mieke. ¹² Kè wète kè do dó tí mǎá kɛ̀yáúkunnɛ titɔ̀bè kǎnti, kè yé timou ti wèmmè ketá Kuyie.

¹³ N kɔɛ n dó dí nyému n do dómè kékɔtoo di cie kè di náké Kirisi kpeti kè di tì yie, kéndò n tì nàkémè ibotí tɛ̀ kè ì tì yie. ¹⁴ N kó mutǎmmù mmu n dò nképí mmù bèè tú Kerekibe nè bèè í tú Kerekibe, bèè yé yepáte nè bèè í yé yé be cuokè.

¹⁵ N dó tì tú m bo di nákémè Tináaṣààtì díndi bèè bo Odommu.

Tináaṣààtì tú Kuyie nkó muwǎrimú mmu

¹⁶ Kè yé ifei í m bonèmmè m bo nákémè Tináaṣààtì, tì tú Kuyie nkó muwǎrimú mmu, kè deeri bèè kó dimàà tì tǎ kékɛténè Sifube borè nè besambo. ¹⁷ Kuyie

nhõõ wénkùnnè onìtì ò tá dìi mǎnnì ndi nè o yèmmè mēmou. Tì wàrimu kè tú: Wèè wetí ò bo nfòu ò tá mèè kpéí.

Benitibè báá na képeri Kuyie nyìkè

¹⁸ Kuyie mmieke cóúnní kèínnè benitibè caàrimè nè mèyei mbè dǎdǎri mè kè mè dìítí timómmon̄ti. ¹⁹ Dèè dò nkénte kè benitibè banté Kuyie ndè feímu, Kuyie mmómmon̄ku kuù dè mbè benke. ²⁰ Kuyie nkó mēdōmmè nè ku wērímu mùu bo sǎa dè í dò nna káyà. Kàa né wénténí kù dǎdǎmè kútenkù dè feímu kè dò ntí na kè dè banté dè te kòo nìtì báá na képeri Kuyie nyìkè. ²¹ Kè yé bè kù bantémè kè yete bè bo déúkùnnemè ku yètìrì, kè kù sǎnte, kè tūnnè iyēntotí detetirè kpèyi nè itookperí, kè ta dibìnnì mièke. ²² Kè be yèmmè dò mbè ciì kè nè né yei. ²³ Bè bo mbáámmè Kuyie nkùu í deu, kè bè báá nsitenkaan̄i sù dōnnè benitibè nè sinǎo nè tiwanwantì nè iwààke.

²⁴ Dèè te kè Kuyie mbè yóu kè bè dǎdǎri mèyei mbè dómè, kè dǎdǎri isòke kpere nè be kǎntì. ²⁵ Kè yóu Kuyie nkpeti kè tū nsiyáábìsì, bè bo mbáámmè Kuyie nkè bè báa nkù dǎdǎ dè. Kuù do dò nkénsǎntí sǎa, kè dè mme ndò.

²⁶ Dèè te kè Kuyie mbè yóu kè bè dǎdǎri isòke, kè benitipòbè yóu bè bo ndounèmè benitidaabè kè dounè betòbè. ²⁷ Kè benitidaabè yóu bè bo ndounèmè benitipòbè kè dounè betòbè. Mēmme kè Kuyie mbè yóu kè bè yàu be dǎdǎrimè kó tiyeti.

²⁸ Bè me nyetémè Kuyie ndè te kè kù bè yóu kè bè tū mmeyèmmè yeime kè dǎdǎri bè do í dò nkéndǎdǎri dè. ²⁹ Bá bè í weti, kè dǎdǎri, kè dó idíítí, kè yóu, kè mǎke mēhēmmè, kè dó munitikùu, kè dó yekpàrè, kè sou mbetòbè, kè ciì mbetòbè, kè dó munáāntòu. ³⁰ Kè náante betòbè kpéí, kè í dó Kuyie, kè sǎante betòbè, kè tú sifei yembè, sipǎo yembè, kè wàa mmeborime pammè bè bo yīmè kédǎdǎ mèyei kè yetírì be yembè kpèti. ³¹ Bè í yé bè dǎdǎri dè, bè me nyí dǎdǎri bè nǎké tì, bè í dó betòbè, bè í mǎke betòbè kó mēsémme. ³² Bè yému kè dò nKuyie nkó ikuó mièke bèè dǎdǎri me kóo botí bè dò nkéta muhǎā mmieke. Bá nè mēmme kè bè sǎké kè dǎdǎri mèyei, dè í tú bè dǎdǎri mèyei mmáa, bè kōm̄m̄mu bèè mè dǎdǎri.

2

Kuyie mbeénti wennimè

¹ Fǎ wèè bekùnè betòbè, bè í yóo da coo, kè yé a bekùnè dìi mǎnnì betòbè a bekùnè a mǎa ndi. Kè yé bè dǎdǎri tì a tì dǎdǎri mè. ² Tì yému kè dò nKuyie mbo bekénè bèè dǎdǎri de kó mèyei mbotí kénnaati. ³ Fǎ nwèè nǎa mbetòbè dǎdǎri mèè yei nke mè dǎdǎri, a yèmmè dò nha bo yenténè Kuyie nkó tibeéntàa? ⁴ Yáa a sènkèrì Kuyie nkó mēsàa mme nè ku minnìmmè nè ku nìtì? Kè kù í da kpetínnè bàmbà nkù mirm̄mu kè dó a ceete. ⁵ Kàa yèmmè kpenke kàa í dó kéceete a yéutí amáa ndi Kuyie nkó tiyēiti, ku beénti bo tuòke dìi yiè. Kunku kùu bekù weti weti. ⁶ Kù yóo yietí bá wè o tōmmú mannè tìi yeti nti, ⁷ kéduò mmufōmmu mùu bo sǎa bèè wéèrì kè dǎdǎri mēsàa, kè dó kùu bè sǎnte, ⁸ képuotí bèè yete ku kpèti nè kemieke, bèè duó mbemáa mèyei nke tū nsiyáábìsì, ⁹ kè bè fěũ, kè bè ānné mèyeñcaàrimè, Sifube meketimè nè bèè í tú Sifube, ¹⁰ kēsǎnte bèè dǎdǎri mēsàa nkè bè duó ndiwèi, Sifube meketimè nè bèè í tú Sifube. ¹¹ Kè yé Kuyie nyí baàtìmè òm̄ou.

¹² Bèè dǎdǎri mèyei nke í yé M̄oyiisi kó ikuó, bbè báa kù i kó mukũũ, kè bèè yé de kó ikuó kè dǎdǎri mèyei bè yóo i mbè bekénè. ¹³ A bo nyémè ikuó dèè í tú a wenni, a dǎdǎri dìi mǎnnì ndi ikuó yèmmè, Kuyie nhõõ da wénkùnnemè. ¹⁴ Bèè í tú Sifube kè í yé M̄oyiisi kó ikuó bè dǎdǎrimu ì yèmmè, bè í yé M̄oyiisi kó ikuó kè ì né bo be mièke. ¹⁵ Be dǎdǎrimè benkúmu kè dò mbè yé Kuyie nkó ikuó. Be yèmmè mèè ò

mbè bekùnè dimònni marì, diteri ké mbè kòmmú. ¹⁶ Dèè sòri dè bo yènní Kuyie nyóó duó ndii yiè ké Yesu Kiriisi bekénè benìtìbè bε dòòrìmè ìnkè. Tíndáànsààti n náá tì mε nyě.

Sifu mómmuo nyí tú wèè cǎnté

¹⁷ Fǒ nSifu wèè pǎti a tùmè Sifu kẹ yě Kuyie nkó ikuó kẹ sonku a yémè Kuyie.
¹⁸ A yému Kuyie ndó dè, ikuó dè nda bẹnkemu kàa bo na kètāāté dèè wenni.
¹⁹ Kàa yèmmè dò nha tú tiyũ̀nti kóo dèrì, kẹ mí bèè bo dibìnnì. ²⁰ Kẹ tú amàà tiyènti nè ibí bẹ kóo tenti, kẹ tú ikuó da duó mmeyĩ́tímè kàa yě timómmǎnti.
²¹ Fǒ nwèè tiè mbetǎbè kẹ í tiè nhamàà, kẹ tú bè bá nyuuku kẹ né yuuku. ²² Fǒ nwèè tu bá ndǎuti dǎutinè ditǎbè kẹ dǎuti dǎutinè betǎbè, kẹ tú yebókè í wenni kẹ wète kẹ yè wàà nkẹ bo kparikè. ²³ Kẹ déúkũnko amàà a yémè ikuó, kẹ né dǎori ì yete dè, kẹ caàri Kuyie nyètì. ²⁴ Tì wàrimu kẹ tú: Díndi Sifube dũ te kè ibotí tẹl sǎá nKuyie.

²⁵ Fǎ nSifu kàa dǎori Kuyie nkuó yěmmè, mucāmmù n̄wenni, kàa né í dǎori í yěmmè mucāmmù tú dǎetirè ndɛ. ²⁶ Wèè í tú Sifu kɛ í cānté kòò yie nyikuó yěmmè Kuyie nhò wùò nwèè cānté wènwe. ²⁷ Dɛè te wèè í cānté kòò bo da bekénè fǎ nwèè tu Sifu kɛ cānté, kɛ mǎkɛ ikuó kó dipátiri, kɛ í tũ nyi yě mmù. ²⁸ Kè bè da pɛité kàa tu Sifu kɛ cānté dè í sannè. Sifu mómmuò ntú wèè cèètɛ wènwe. ²⁹ Dè tu Muyaánsààmù kó mutǎmmù mmu, dè í tú ikuó ìì wǎri dipátiri miɛkɛ. Dɛ kóo Sifu í wanti benìtibè bo nhò sǎntímè, ò wanti Kuyie nkuù ò sǎntɛ.

3

Kuyie nwetímè bá kè ti í wetí

¹ Kàa tu Sifu dè bo dɔ̀ɔ̀ ba? Mucāmmù bo da dɔ̀ɔ̀ ba? ² Dè né bo dɔ̀ɔ̀mu bakε, kε yě Kuyie nketé keduómme Sifube mbe ku náaɔ̀ti. ³ Ti bo yĩ ba? Kε Sifube mabè í yie nKuyie mbéi ntì dè dó ké dɔ̀ Kuyie nyí dɔ̀ɔ̀mu kù bɛ́i ntàà? ⁴ Bìti! Bá kε benìtibè bεmɔu í wetí Kuyie mbáá yóu kù bo nwetímè kéndononè tì wàrimè kε tú:

Kàa nàá, nha náàntì ntú timómmonti,
kè bè da bekùnè a kpèti náaati.

⁵ Kè nsà kè ti yé ti bo dɔ̀ dè kɛ́ í dè dɔ̀, kè kù dɔ̀ kù béi ntì, ti yí kù í wenni kù ti kpetínnè dìi mànnàà? (N náá mbenìtibè yèmmè dòmme mmɛ.) ⁶ Bìtì! Bìtì! Kè Kuyie nyí wetí kù bo yíme kébekénè benìtibè.

⁷ Kè nsà kè n yáábìsì bo nte kè Kuyie nkó timómmantii feitè kédéúkùnnè ku yètìrì, ba nkpréi bo nte kè kù m bekénè ténkè? ⁸ Bèè tū nyē nti ndɔ̃ɔri mɛyɛi nkè mɛɛ pɛitɛ mɛsàà, bèè nàà mmɛmmɛ Kuyie mbo bè kpetínné kénnaati.

Òmòù í dọrì Kuyie ndómè bá omáà

⁹ Ti bo yĩ Sifube pēētē bèè í tú Sifuba? Bìtì! Tì bēimmu ke tú Sifube nè bèè í tú Sifube bè tu meyi nkó tidaatì nti. ¹⁰ Tì wārimè ke tú:

Òmòù í bo wèè wetí, bá omáà.

11 Òmòù í cìì,
òmòù í wanti Kuyie.

12 Βεμου bè yetému,
κε δέτένè Κυβιε.

Òmòù í dǎori dèè wenni bá omáà.

13 Kè bẹ náàntì dọ nkufōtì kùu fẹi,
kè bẹ sọú,
tìi yìenì bẹ nọ kè tì tii

ke dò mmewaàdòmmè.

¹⁴ Bá be nò í wenni,

ke be náànti tii.

¹⁵ Kè bè ò ndó mēcāã nke bo ku.

¹⁶ Kè bè pēētē kēē bíékè,

meyei nnè meyeñcaàrìmè deè ānné.

¹⁷ Bè í yē mēom̄p̄um̄ kó kuce.

¹⁸ Bè í dé Kuyie.

¹⁹ Ti yēmu ke dò nKuyie nkó ikuó náánnè bèè ì te bèmbē, kè dè bo yie nkè bè báá na képeri, kè benitibè bēmouu banté bè túmè beyeibe Kuyie nyìkè. ²⁰ Òmòu báá na kédòò ikuó yēmmè kéwenke Kuyie nyìkè, ikuó ti benkú ti tumè mme benitiyeibe.

Kuyie nwénkũnko mēē botí benitibè

²¹ Di mmònni Kuyie nyí ti wénkũnko nè ikuó mieke, ku pāānānti náam̄bè nè ikuó páte dè ti béim̄mu. ²² Kuyie nh̄s̄ wénkũnne onit̄i ò tá dii mōnni ndi Yesu Kirisi. Kù mē dōòri bèè kó dimàà tá bèmbē Yesu, kù í baàti òmòu. ²³ Benitibè bēmou yetēmu ke pàà Kuyie nkó tikpeti. ²⁴ Di mmònni Kuyie nnè ku kó mēsàà nkè kù bè wénkũnne fààrè kè Yesu Kirisi bè deetē nè meyei. Dipānni ndi fààrè. ²⁵ Kuyie ndo mīm̄mu nè dimōnni, kù né mē ndòòrimè kù béi nt̄i kù báá yie nkéyóu meyei nyembè s̄àà ke í mbè kpetinné, deè te kè kù tāātē ku Bire kè bè dè kù, ke dè bo ūtē benitibè yei. ²⁶ Di mmònni Kuyie nwénkũnko bèè tá bèmbē Yesu ke benkú kù túmè timómm̄ont̄i yiè.

²⁷ Kuyie nwénkũnko òmmē botí benitibè? Bè dōò mēē kpéi nyikuó yēmmàà? Ǿ! Bè tá mēē kpéi nke Yesu. Kè dè dò mmēm̄m̄ onit̄i bo yīm̄e kēsāntē omāà. ²⁸ Ti yēmu ke dò nhonit̄i í dōòri Kuyie nkó ikuó kè kù ò wénkũnko, ò tá dii mōnni ndi Yesu. ²⁹ Yàà Kuyie ntu Sifube m̄àà kaku nku? Ǿ! Kù tú ibotí im̄ou kaku nku. ³⁰ Kuyie mbo kum̄àà ndi ke wénkũnko Sifube nè bèè í tú Sifube bè tá dii mōnni Yesu. ³¹ Ti paànk̄omu ikuó ti tá mēē kpéin̄àà? Ǿ, ti pèt̄inke ì commu i f̄t̄ir̄i ndi.

4

Kuyie nwénkũnne mmēē botí Abarahammu

¹ Ti bo náké ònti ti yààri Abarahammu kpéi? Kuyie ndo ò dōò ba wenwe onit̄i? ² Kè kù do nhò wénkũnne o tōmmú kpéi nke ò na mp̄ot̄imu, Kuyie mborè dè mē nné í dò mmēm̄m̄. ³ Ti w̄arimu ke tú: Abarahammu do tá Kuyie nku kè deè nte kè kù dò ò weti. ⁴ Kòò niti p̄i mmutōmmú bè òs̄ nhò yiet̄imu, de kó tiyeti í tú dipānni, o tōmmú yeti nti. ⁵ Kuyie mborè dè í tú nè mutōmmú kpéi nke kù òs̄ wénkũnne onit̄i, ò tá dii mōnni ndi Yesu kù òs̄ ò wénkũnne. ⁶ Deè te Dafiti béim̄m̄ ke tú: Diw̄èi ò m̄bo Kuyie nwénkũnne wè bá dè í tú nè o tōmmú kpéi.

⁷ Dè ñnaati Kuyie nc̄ē mbè be yetim̄e, ke ūtē be yei.

⁸ Dè ñnaati Kuyie nt̄ēnke í kaànnè bèè kó meyei.

⁹ De kó diw̄èi bo Sifube m̄àà kpéi nkaà? Ǿ! Di bomu bèè í tú Sifube be kpéi mmúnke. Ti bo ke náá nke tú Kuyie nwénkũnne Abarahammu ò kù tá mēē kpéi nke. ¹⁰ Ǿmmōnni ndi Kuyie ndo wénkũnne Abarahammu? Dè do s̄s̄ nho cānt̄àà kòò mu nyí cānt̄é? Kuyie nyóó ò wénkũnne kòò mu nyí cānt̄é. ¹¹ Ò mu ndo í cānt̄é kēnt̄amu Kuyie nkè kuu duó nkòo cānt̄é kè dēe benke kù ò wénkũnne ò kù tá mēē kpéi. Deè te kòò tu bèè tá Kuyie mbē kóo cice. ¹² Wee

wète ke tú bèè cāmmú be kóò cice, dè né í tú bèè cāmmú bemou, bèè tá bèmbé Kuyie nhò do kù tá mēè botí ke mu nyí cānté.

Abarahammu yiemme Kuyie mbéi ntí

¹³ Kuyie ndo yē nhAbarahammu nè o yaabí bè bo tieke kutenkù kumou, dè í tú ò do yie mmēè kpéi nku kuó, ò do tá mēè kpéi nke Kuyie. ¹⁴ Kè nsà kè bèè yie nKuyie nkuó kè bèè maa yóó tieke kutenkù, Kuyie mbè dounnè dii nùù tũ ntú detetirè nde, kè bèè kù tá kè bè kù tá detetirè. ¹⁵ Ikuó íinko Kuyie nkó kemieke nke, kè ikuó í bo a báá ì yeténè.

¹⁶ Tí tá mēè kpéi nKuyie nde te kè kù yē nkù bo ti pā dipānni fààrè, kè di ntú Abarahammu yaabí imou kperi, di í tú bèè yie nyikuó maa be kperi, di tu nè tinti bèè tá Kuyie nhAbarahammu do kù tá mēè botí ti kperi ndi. ¹⁷ Tí wārimu ke tú: N da dòò ibotí péu kóò cice. Abarahammu yīme ke naá nyibotí kóò cice? Ò do tá mēè kpéi nke Kuyie nkùù duò nkè becírìbè yānni, kùù dēnninkoní dèè í bo. ¹⁸ Dè í dò ndi mōnni wēè yie nkòò yie, mēmme kòo naá nyibotí péu cice, kēndōnnè tì wārimè ke tú: A yaabí bo nsū mediè. ¹⁹ Abarahammu bie ndo bo ntùòke tekòutè (100), kòo pokù Saraa múnke kóté kēpēēté ò bo peité dè, bá nè mēmme kòo tákumè nfiíkú. ²⁰ Kòo yie nKuyie mbéi ntí ke í nyièkù, ò tá mēè kpéi nkè dèè ò duò mmuwērímú kòo déúkūnne Kuyie nyètiri. ²¹ Kòo nyé weti weti ke dò nKuyie mbéi ntí kù mōke muwērímú ke bo tì dòò. ²² Nè de kpéi nkè Kuyie ndò: Ò wetí. ²³ De kó ditannùù dii tú Kuyie nhò wénté wēè wetí tì í wāri Abarahammu maa kpéi. ²⁴ Tí wārinèmu ti kpéi, ti tú Kuyie nyóó ti wénté bèè wetí tinti bèè tá ti Yiè nYesu, kù duò nkè wēè yānté. ²⁵ Wēè ku ti yei nkpéi nke yānté ke ti wénkūnko.

5

Kuyie ntaunnèmmè kumáà onìti

¹ Kuyie nhōō ti wénkūnne ti yie ndi mōnni ndi ku kpeti, Yesu dòò dè ti kpéi nde te nè Kuyie nkè ti narike. ² Tí tá mēè kpéi nke Yesu dè te kè Kuyie nti dòò mesàà kè ti na ke kù tōōnnè. Ke kù wēnnè ke fòu kè dè ti naati kè ti baa Kuyie mbo ti duómmè ku kó tikpeti. ³ Tí arìmu kè diwèi né ti bo ke yé mēháárìmmè ti duómmè mēwēērìmmè. ⁴ Mēminnìmmè mēè òō nte kè mēháárìmmè ti tūòkēnì tí nwēērì. Kè mēwēērìmmè nte kè ti pété ti baa dè. ⁵ De kó mubàrìmmù ti baa mù òō í ntì souté ke yé Muyaánsààmù muù ti benkú kù ti dómè.

⁶ Tí do í mōke dii mōnni muwērímú ke bo dēté timáà, kè Kirisi ku ti yei nkpéi nKuyie ntāāté dii mōnni. ⁷ We mbo yie nké kú wēè dòòri Kuyie ndómè o kpéi? Kè dè yete a sàà bo kú mesàà nyiè nkpéi nke. ⁸ Kuyie mbenkemu kù ti dómè, kè Kirisi ku ti kpéi nti tú dii mōnni benitiyeibe. ⁹ Bàmbà nho kũũ mme ntemè kè ti wenke, ba mbo nte kòò báá ti dēténè Kuyie nkó kemieke? ¹⁰ Kè Kuyie nti taunnè kumáà ku Bire kó mukũũ mmieke, ti tú dii mōnni mēyei nyembè, dè bo yīme ku Bire mē nyāntémè kè kù báá ti dēté ti naá ndi mōnni ku kōbe! ¹¹ Dende kó difōnkúò, kè ti wēte ke mōke diwèi ke yé nè Yesu Kirisi kó mukũũ mmieke nke nè Kuyie nti taummè.

Adammu nè Yesu be kó tináànti

¹² Nè onìti omáà borè nde mēyei ntannìmmè kutenkù kumou, kè mukũũ mbuoté ke kòu benitibè bemou, ke yé bè yetémè. ¹³ Ikuó do í bo dii mōnni kè mēyei mbomu, ikuó né í mē mbomè Kuyie nyí mbè bekūnè, ke yé bè í yémè dèè

tu meyei, ¹⁴ kétúóté Adammu kó dimònnì kétuàkenè Mòyiisi, kè mukũũ nkòu bèè í yete Kuyie nkpeti Adammu do yete mèè botí.

Adammu do tú dibenkèrì ndi wèè kèríní o kperi. ¹⁵ Adammu yétímè í wěhñè Kuyie nkó dipānnì. Mómumu nwe onìtì omáà yeté mèè kpéí nke kusũkù kōmmè. Nè onìtì omáà Yesu Kirisi borè nde, Kuyie nti pāmè mesàà nkè mè deũ. ¹⁶ De kó mesàà nyí wěhñè onìtì omáà yétímè, onìtì omáà yeté mèè kpéí nke benitibè yàtènnè Kuyie nkè kù ti dòò mesàà nnè Yesu Kirisi kpéí. ¹⁷ Onìtì omáà yetémè kè mukũũ ntanní ke kòu benitibè, mèè botí nku onìtì omáà Yesu kó mesàà nkpeí nke benitibè pèu mufòmmu, ke bo ò wěnnénè kédì tikpàtì.

¹⁸ N wèè ke náámmu ke tú onìtì omáà yeté mèè kpéí nke benitibè í naatinèmmè Kuyie. Mèè botí nku onìtì omáà wèè wetí o kpéí nke benitibè narikenèmmè Kuyie, kè kù bè duó mmufòmmu. ¹⁹ Onìtì omáà yete mèè kpéí nKuyie nkpeti deè te kè benitibè bemou naá mmeyei nyembè. Mèè botí nku onìtì omáà wèè yie nKuyie nkpeti ò yó ntemè kè kùu wénkùnnè benitibè bemou.

²⁰ Ikuó ānné ke bo fei mmeyei mme kè ti yà mè deumè. Meyei ndeũ dè, Kuyie nkó mesàà nhõ ndeũ kèpèèté memme. ²¹ Kéndonnnè meyei nkòumè benitibè, mèè botí nku Kuyie nkó mesàà nti duómmè mufòmmu Yesu weè te kè Kuyie nti wénkùnkò.

6

Ti kunèmmè Yesu ke yǎnté

¹ Kè dè dò mmemme ti bo nsóké ke dōori meyei mme kè Kuyie nkó mesàà nnè deukaà? ² Bitì, bitì! Ti yèmu meyei mmieke, ti ténke báá na ké mmè dòòrì. ³ Di í yé ke dò nkè bè ti ānné dìl mōnnì bàtèmmù ti wěnnénè Yesu Kirisi nwe ke kúá? ⁴ Bè ti kùnnè dìl mōnnì menie nde dōnnè bè ti kùnnénè Kirisi nwe, kéndò Kuyie nkó muwērímú diemù duómmè kòò yǎnté kù múnke bo nte kè tí nfòu mufòmmu pàmmù.

⁵ Kè ti ò wěnnénè ke ku ti bo ò wěnnénè kényánté. ⁶ Ti yèmu ke dò nti fòmmu mukótímù, bè mù wěnnénè Kirisi ke baaké kudapāātí, kè meyèmmè mèè do ti yũs mmeyei mbíékè kè mè ténke í mōke muwērímú, ti ténke í tú meyei nkó tidaatì. ⁷ Ke yé wèè ku ò ténke í bomè meyei mmieke. ⁸ Ti nyé ke dò nkè ti wěnnénè Yesu ke ku ti bo ò wěnnénè o fòmmu pàmmù. ⁹ Ti yèmu ke dò nKirisi ku ke yǎnté, ò ténke í yóó kú. Mukũũ ténke báá na kóò kù. ¹⁰ Ò ku ke na meyei nkuce memáà ndi sǎá, ke yǎnté ke fòu ke bo Kuyie mborè. ¹¹ Wénténè dimáà meyei mbíéké kéndò ndi ku, ke nfòu Kuyie nkó mufòmmu Yesu Kirisi borè.

¹² Báá yiennè kè meyei ní nte di kǎntì, kè di yèmmè ndi yũs nkè di dōori meyei. ¹³ Di báá yie nkè di tūòtì naá mmeyei nkó titōnnentì. Duónnè dimáà kéndò mbenitibè bèè ku ke yǎnté, kéndò ntitōnnentì Kuyie nkó mutōmmú kpèti. ¹⁴ Meyei nténke í di te, di ténke í dò nkéndé ikuó, di bo Kuyie nkó mesàà mmieke nke.

Ti yèmmè meyei mmieke

¹⁵ Kè ikuó ténke í ti te tí ndōori meyei mme ti bo mèè kpéí Kuyie nkó mesàà mmiekaà? Bitì! ¹⁶ Di í yé ke dò nkàa duó nhamáà òmòu, ke yíé nhò yèmmù, a naá nho daakù nkuàà? Kàa dòòrì meyei nha yóó kúmu, kàa me nyie nKuyie nkpeti kù da wénkùnnè. ¹⁷ Ti sǎntí Kuyie ndi do tùmè meyei nkó tidaatì, di mmōnnì kényie nnè di yèmmè memou itié mbè ti nàké ì. ¹⁸ Di mmōnnì di yèmu meyei nkó tidaatì mmieke, ke naá mmewetímmè kó tidaatì. ¹⁹ N yóó búi nkédonnnè di yé ti nti, ke yé di mu nyí kpenkemè. Kéndò ndi do duómmè dimáà mufòmmu

yeyimu kénáá mmu kó tidaatì, di mmònni duónnè dimáà kéndò mmewetímmè kó tidaatì kè di fòmму ndò mpáíí.

²⁰ Di do tú dìi mònni meyei kó tidaatì, di do í wetí di do dɔɔri di dómè mmè. ²¹ Di do dɔɔri dìi mònni meyei nyifei mè ndi bonnèmè di mmònni kéréú òmmu cǎntimu? Di kó mucǎntimu do tú mukũũ mmu. ²² Di mmònni di yèmu meyei nkó tidaatì miéke ke naá nKuyie nkó tidaatì kè kù di wénkùnne kè di pètè mufòmму mùù bo sǎà. ²³ Ke yé meyei nkó tiyeti túmè mukũũ mmu, kè Kuyie nkó dipǎnni tú mufòmму mùù bo sǎà ti taunnè ti Yìè nYesu Kirisi nwe ke mù pètè.

7

Ikuó ténke í ti te

¹ N kɔɔe n di náánnè ke dò mbenitibè mbe bèè yé ikuó, ikuó ò nte onitì ò kpaá fòu dìi mònni ndi. ² Ntènè medonnimè mamè, kòo nitipòkù ye nho dɔu ikuó ò ò taunnèmu o dɔu, kòo dɔu me nku i tètèmu. ³ Kòò yenke otòu kòo dɔu kpaá fòu ò tu wèè dɔuti dɔutinè wènwè benitidaabè. Kòo dɔu me nku ò feitèmu, de mònni kòò yenke otòu ò í tú wèè dɔuti dɔutinè benitidaabè. ⁴ Kéndò ndi wènnénèmè Kirisi ke ku, ikuó ténke í di te, di mmònni wèè ku ke yǎnté weè di te, kè di dɔɔrimè bo nwenni Kuyie mborè. ⁵ Ti do fòu dìi mònni ti mómmbambe ti dó mèè botí kè ikuó ò ti te, kè ti dɔɔri meyei, nkè de kó tiyeti tú mukũũ. ⁶ Di mmònni, ti yèmu ikuó kó tidaatì miéke, ke yé Yesu kũũ nti dènnèmè ikuó kó tidaatì miéke, kè Muyaánsààmù ti duó mmeborime pàmmè, kè ti bo na kǎpǎ Kuyie ntómму kéyóu ikuó kó mēborime kótímè.

Ikuó wennimè

⁷ Ti bo yí ikuó tú meyeimmaà? Bitì! Ikuó ò né te kè n yǎté meyei, n na bá nyé ke dò nha bo nyáámmè otòu kperè de í wenni, kè ikuó do í n nàké ke tú: A bá nyáá nhotòu kperè. ⁸ Meyei ndiinnè ikuó nyi ke í m miéke otòu kperè kó muyáammù, kè ikuó í bo de, meyei ò ò nfeí. ⁹ Ikuó do í bo dìi mònni kè dèmarè í n kóónnè, i buotèmu kè n yǎté meyei kè mè n kù. ¹⁰ Mèmmè ikuó ò na nni nkòtenè mufòmму bíékè, kè ò né n kòtenè mukũũ mbíékè. ¹¹ Kè meyei nni ndiinnè ikuó ke n nintè ke n kù.

¹² Ikuó dò mpáíí nwe kè ku tannùu dò mpáíí. ¹³ Desààrè deè n kuà? Bitì! Meyei mmè tùótè dèè wenni ke n kuònè, kè de bo yie nkè meyei nfeitè mè dɔu ke mamè.

Nyí dɔɔri n dómè

¹⁴ Ti yému ke dò nyikuó tú Kuyie nkpeyi, kè mí ntú onitì meyei nkó kudaakù. ¹⁵ N yí yé n dɔɔri de, n yí dɔɔri mesàà n do dó kédò mè, meyei n yí dómè n né me ndɔɔri. ¹⁶ Kè n dɔɔri n yí dómè n tũ nyiemmu ke dò nyikuó wenni. ¹⁷ Mí í dɔɔri n dómè, meyei mèè bo m miéke mèè n tèmму kè m mè dɔɔri. ¹⁸ N yému ke dò n tú onitì kè mesàà nyí bo m miéke, nh ò ndómu kédò mesàà nkémónté muwérímù. ¹⁹ N yí dɔɔri mesàà n dó kédò mè, n né dɔɔri meyei mmè n yí dó mè. ²⁰ Kè n dɔɔri meyei n yí dó mè, de í tú mí mè dɔɔri, meyei mmèè bo m miéke mèè n tèmму.

²¹ Nte ò kù bo m miéke: Nh ò ndó kédò mesàà kénsó n dò mè meyei mmè. ²² Nè n yèmmè miéke n dómu Kuyie nkó ikuó. ²³ M bantèmu ke dò mmeyèmmè mēdémè mèè m mǎùnè: Mesàà nkōme nè meyei nkōme. Kè meyei nkōme n na kè n wètè ke naá mmeyei nkó kudaakù. ²⁴ Mí nhosénniwè! We mbo n denne mukũũ kó difòtìrì dii mmiéke? ²⁵ Òmɔu bomu wèè tu Kirisi. Kuyie nnè mutómму! De

kó meyèmmè mèdémè baa bomu m mièke ke miè ndó Kuyie nkó ikuó yèmmè, kè metēmè dó n dɔ̀dɔ̀ meyei.

8

Muyaánsààmù kó mufòmmu

¹ Di mmònni Kuyie nténke í yóó kpetínnè bèè wě́nnè Yesu Kirisi. ² Ke yé Muyaánsààmù kó ikuó ìi duò mmufòmmu bèè tàunnè Yesu Kirisi ìi n dènnemè meyei nkó ikuó mièke ìi kòù. ³ Ikuó do í na ke ti duò mmufòmmu, ke yé onìti í məkemè muwērímú ke bo dɔ̀dɔ̀ ì yèmmè, deè te kè Kuyie ntōnni ku Bire kè dè tùóté tinitikònti, ke bo ti deetè ke ku kudapāātí ìnkè ke na meyei. ⁴ Yesu ku ke dɔ̀dɔ̀ ikuó yèmmè mme, di mmònni ti bo na ké ì tūnne ke yé Kuyie nti duómmè Muyaánsààmù. ⁵ Wèè tū nho mómumu nkó meyèmmè ò dɔ̀dɔ̀ri tikònti kpere nde, kè wèè yie mMuyaánsààmù kpèti kòò dɔ̀dɔ̀ri mù dó dè. ⁶ Kàa tū nha mómumu nkó meyèmmè dè da kòrinè mukũ mborè nde, kàa yie mMuyaánsààmù kpèti a pété mufòmmu nè diwèl. ⁷ Bèè tū mbe mómumbe kó meyèmmè bè tú Kuyie nkpatídèntòbè mbe, ke yé onìti kó meyèmmè í tūmmè Kuyie nkó ikuó, mè keté ke báa na ké ì tūnne. ⁸ Bèè dɔ̀dɔ̀ri be yèmmè dómè Kuyie mbáa bè pènsìrì.

⁹ Díndi ténke í tū ndi kònti kó meyèmmè, di tū mMuyaánsààmù kpèti nti mùù bo di mièke. Kòò mɔ̀u í məkè Muyaánsààmù Kirisi duò mmù ò í tú Kirisi kou.

Mufòmmu pàmmù

¹⁰ Bá di kònti me ntúmè tìl yóó kú diyie mari, kè Kirisi bo di mièke Kuyie ndi wénkùmmu, kè Muyaánsààmù di duò mufòmmu pàmmù mùù bo sáa. ¹¹ Kè Muyaánsààmù mùù te kè Yesu yànté kè mù bo di mièke, mummu mùù te kè Kirisi yànté mù bo duò nkè di kònti foute.

¹² N kòbe kè dè dò mmemme di ténke í dò nkéndɔ̀dɔ̀ri di kònti dó dè. ¹³ Kè di dɔ̀dɔ̀ri di yèmmè dómè di wèrè bo kú, kè di me nyóu ke Muyaánsààmù kùò di mómumbe kó meyèmmè, di bo nfòu sáa. ¹⁴ Muyaánsààmù ni bèè kó dimàa bèè tu Kuyie mbí. ¹⁵ Kuyie nti duò mmù Yaa nyí ti dɔ̀dɔ̀ri tidaatì, ke ti ãa kufɔ̀waá, mmù ti dɔ̀dɔ̀ri Kuyie mbí nyí, ke te kè ti kù yu ke tú ti cice. ¹⁶ Muyaánsààmù mmù ti náa nti yèmmè mièke ti tùmè Kuyie mbí. ¹⁷ Kè ti tú Kuyie mbí ke wènnénè Kirisi ke fě̀tè ti bo tieke Kuyie mmòke dè, kéwènnénè Kirisi kèdi tikpàti.

Kuyie ndómè ti kù wènnénè kəmbo ku kpèti mièke

¹⁸ N yému ke dò nKuyie nti baanè tìl kpàti deumu ke pèetè ti me nfě̀rì mèè fě̀tìtímè. ¹⁹ Kuyie ndòò dè kó dimàa bàamu Kuyie mbo dè benkemè ku bí kó tikpàti. ²⁰ Kuyie ndòò dè ta mèè fě̀tìtímè detetirè kòmè dè í tú deè mè dó Kuyie nkuu yé ndè mme dò. ²¹ Kuyie ndòò dè bàamu bè bo dè deeténèmè mefě̀tìtímè kè dèe yé me kó tidaatì kéwènnénè Kuyie nkó ibí meom̀pùmè. ²² Ti yému ke do nnè dimònnini Kuyie ndòò dè demou yo mmesémmè, ke fě̀rì onitipòkù ò mpeí ke fě̀rì mèè botí. ²³ Dè í tú Kuyie ndòò dè deè maa fě̀rì, tìnti bèè niitè ke mòòte Kuyie mpānni Muyaánsààmù, ti múnke fě̀rìmu ke baa Kuyie mbo deetè dìi yie ti kònti páí, ke ti tùóté kédòò ku bí. ²⁴ Yie nti cootému kè ti cootímè mómumme né kpaanì kè ti mè bàa. Kàa yà demarè a ténke ò ò í ndè bàa. ²⁵ Kè ti baa ti í wúò ndè, ti ò ndè bàa nè mewě̀rìmmè mme.

²⁶ Ti í məkè muwērímú, deè te kè Muyaánsààmù ti teennè, ke yé ti í yémè ti bo nkù bàa mmè botí, kè mù kù bàa nke sáutí ti do í yóó na kédòò mè. ²⁷ Kuyie

nkùù yé ti yèmmè, kù yému Muyaánsààmù dó ti, ke yé Muyaánsààmù tūmmè Kuyie ndómè mme ke kù bàá nku kàbe kpéí.

²⁸ Ti yému ke dò nKuyie ndòrri dè demou kù dè dòrri bèè kù dó be kó mesàà nkpéí nke, bembè kù yu bè ke tū nkù do tãáté ti be kpéí. ²⁹ Kuyie ntãáté bè nè dimònni kù bè tãáté ke dó bè ndònnè ku Bire nde, kè dè ntú be kòò Po. ³⁰ Kuyie ntãáté bè nè dimònni ku be nyu, kù yu bè kù be nwénkùnnè kù wénkùnnè bè kù be nduó nku kpeti.

Ba mbo na ke ti yatenè Kirisi

³¹ Ti bo yí ba náke? Kè Kuyie nti kómmú we mbo nti ní? ³² Kunku í ti yetenè ku Bire mómmònde ke duó nkè bè dè kùà, dè bo yíme kè kù báá ti duó nde sònnè? ³³ We mbo sei nKuyie ntãáté bè? De yiè nyí bo! Kuyie nkuù bè wénkùnnè. ³⁴ Ke yé Yesu Kirisi kumè ti kpéí nke ke yànté ke bo Kuyie mbakù you ke báá nti kpéí. ³⁵ Ba mbo ti yatenè Kirisi? Mèháàrìmàà? Meyeñcaàrìmàà? Meféùtìmàà? Dikònnàà? Tidawantàà? Kufōwaanàà? Yáà mukũũ? ³⁶ Tì wàrimu ke tú:

Fóò kpéí nke
bè ti dónèmmè mukũũ
ke ti dōrri ke dò ntipièti
tì bo mukùu kpéí.

³⁷ Demou memme wèè ti dó weè te kè ti tú bèè na ke mènke na. ³⁸ N yému weti weti ke do ndèmarè báá na ké ti yatenè Kuyie nti dake mèè dókùmmè nè Yesu borè! Bá mukũũ, bá mufòmmu, bá Kuyie ntōrè, bá yebakè kó meyei, bá mèháàrìmè di mmònni kōme, yoo mèè kpaaní. ³⁹ Bá kēĩnkè kó bekperibè, bá ketenkè kàbe. Dèmarè báá na ke ti yatenè Kuyie nkùù ti dó ke ti duónni Yesu Kirisi wèè tu ti Yiè.

9

Kuyie nkó mesémmè

¹ N tú Kirisi kou nwe kè Muyaánsààmù bo m mièke ke n ni kè n nàá ntimómmònti n yí sou. ² N yèmmè mèè cààri mediè nkè dè nyóu sáà. ³ N na ndómu Kuyie nni ncōō kè n yatenè Kirisi kè nsà kè dè bo yie nkè m botí kàbe Isidayeeri be cooté. ⁴ Bè tu Isidayeeri yaàbí nyi, kè kù bè dòò ku bí, ke bè benke kù deu mèè botí, ke bè taunne kumáà. Ke bè duó nyikuó, ke bè benke ku kpeti, ke bè benke bè yóó nkù báammè ke bè dōunnè yenò. ⁵ Bèè tu ti yààribè bèè yètè feí be kó iyaàbí nyi, kè Yesu boñni be kó kubotí mièke wèè baké denennè demou. Kuyie nyètiri ndeu sáà. Kè dè mme ndò.

⁶ Dè í tú n yé nKuyie nyí dòò kù do bè dōunnè dii nùù, n dó ke yí Isidayeeri be bemou bèè í tú Isidayeeri be mómmòmbè. ⁷ Dè í tú Abarahammu yaàbí imou ìi tu o bí mómmònyi, ke yé kù do yé nkù bo ò dòò mesàà nyIsaki kó ibí kpéí nke. ⁸ Dè í tú bèè cice tú Abarahammu bèè tú Kuyie mbí, bèè yie nkù do bè dōunnè dii nùù bèè tu ku bí. ⁹ Nte Kuyie ndo ò nàké ti ke dò: Dè yàà bo mmè nkāāké kè nni nwētini ke sō nSaraa peité denitidabire.

¹⁰ Debekaa kó ibí idèi do wēmumu i cice Isaki. ¹¹⁻¹² Ò mu nyí i peité dii mōnni, i í dòò meyei mmamè yoo mesàà mmamè kè Kuyie ntãáté dèmarè kè dè bo ntú ku kperè, dè í tú i dòò mesàà mamè kè mèè te, kù dòò kù dó mēmmè ke náké Debekaa ke dò: ¹³ Osámṗòu bo mbaké Okótì, kéndònnè tì wàrimè ke tú: N dake Sakobu ke nii Esayu.

¹⁴ Ti bo yí Kuyie nyí wennaà? Áà! ¹⁵ Ke yé kù do nàkémè Mōyiisi ke dò: M bo kuó mmesémmè n dó ké mè kuó nwè kédòò mesàà n dó ké mè dòò wè. ¹⁶ Dè í tú oniti weè ò ndó yoo nè o kó mēwēērīmè, Kuyie nkuù òò ò kuó mmesémmè.

¹⁷ Tì wàri ke tú Kuyie ndo nàké Esibiti kóo kpààti ke dò: N da duó ntikpàti ke bo benke n wérímú mmu, kè bèe déúkùnnè n yètìrì kùtenkù kumòu. ¹⁸ Kè dè dò mmemme Kuyie nhòò kuó mmesémmè kù dó ké mè kuó wènwe kékpénkùnnè kù dó kékpénkùnnè wèè kó yeto.

We mbo sei nKuyie?

¹⁹ Kè dè yèmmè benitibè bo yí kè dè dò mmemme ba nné te kè Kuyie mbo ti kpetinné? We mbo na kéyetè Kuyie nhò dómme? ²⁰ A tú we fí nhonitì ke bo sei nKuyie? Tekũmbotè bo na kébeke wèè tè maá ke dò: Dè dómme kàa m maá miè mbotáà? ²¹ Oyaamarì bo na ke túótè tiyaatì timáà ke maá tekũmbotè sàatè, kémaá kunésĩmbuuku.

²² Tì kperè mē ndò, Kuyie mmieke do peikemu kè kù ndó kébenke kù kpeñnimè, ké né mōote meminnimè bá kù í nkùò bèè do dò nkùu bè kùò. ²³ Kè ndó ké ti benke kù kpeñnimè mediè, nke ti kuó mmesémmè tínti kù tãáté bè nè dimònni kè ti bo di ku kpàti. ²⁴ Tíi tú Kuyie ntãáté bè ke ti kuó mmesémmè, Sifube nè bèè í tú Sifube be mieke. ²⁵ Tì wàrimu Osee kó dipátíri mieke ke tú:

Bèè do í tú n kòbe
m bo bè dòò n kòbe,
n do í dó bè m bo bè dake.

²⁶ Díndi bè do í tú bè Kuyie nkòbe
bè bo di yú Kuyie nkòbe.

²⁷ Kè Esaii béi nyIsidayeeribe kpéi nke dò: Bá kè Isidayeeribe do sũ ke mannè dàmèèrì kó mubirímú, be mieke bèè bo nsús mbèè yóó cooté.

²⁸ Kè yé ti Yiè nKuyie nyóó dòmèmmu kù béi ntì páíí ké tì dòò mecãã.

²⁹ Esaii do yíe kébéimmu ke dò:

Kè Tì Yiè nKuyie Mpakēdaa
do í coo nti kó bèmabè,
nè yíe nti kperè do dèèmu
ke naánè Sodømmu èi kòbe kperè,
ke sãáténè Komòò èi kòbe kperè.

Kuyie nwénkùnkómè bèè tá Yesu

³⁰ Tì bo yí ba náke? Bèè í tú Sifube ke do í wanti Kuyie nku bè nwénkùnnè, di mmònni kù bè wénkùnnemu bè tá mmèè kpéi nYesu. ³¹ Kè Isidayeeribe biè bèè do wanti Kuyie mbè wénkùnnè nè ikuó mieke ke mē nyí na ke dòò ì yē mmù.

³² Kè yé bè í dómè Kuyie mbè wénkùnnè bè tá mēè kpéi, ke dó kùu bè wénkùnnè nè be dōòrìmmè mieke. Mēmme kè bè bètè dibététàri. ³³ Tì wàri dũ kpéi nke tú:

Ntenè n dōúmmè dibététàri
Siyòò ìnkè dipèrì dũ buò,
kè wèè di tá ò báá di ifèi.

10

¹ N kòbe, n dó tì nè n yèmmè mēmòu ke báá nKuyie nti kpéi tii tú Kuyie ndeetè Sifube. ² N yèmu ke dò mbe kònti yau Kuyie nkpéi kè meyĩtímè né bè dōnté. ³ Bè í banté Kuyie nwénkùnkò mēè botí benitibè ke wanti kéwenke nè bemáà ke í tũnnè kuce Kuyie nwénkùnkò kù nè benitibè. ⁴ Mómumu nè Kirisi kòtenimè ikuó ténke í ti wénkùnkò di mmònni Kuyie nwénkùnkò bèè tá bèmbe Kirisi.

Yesu wèè maa dèerí

⁵ Mōyiisi do wàri kè dè ntukúnè Kuyie mbo wénkùnnemè onitì nè ikuó mieke ke dò: Wèè bo tũnnè ikuó yèmmè, ì bo nte kòò nfòu. ⁶ Né nte ò nàké tì kè dè ntukúnè a bo ntámè kè Kuyie nda wénkùnnè: Ò do tú: We mbo deke keĩnkè?

Ke yē nkécũñní Kirisi nwe. ⁷ Ò do tú: We mbo ta kudɔ̀nkù? Ke yē nkéyínní Kirisi nwe becíríbè cuokè. ⁸ Ò né wàri ke yē mba? Tù tú: Tináàntì í da dètírinè, tì bo a nùù ndi ke ã a yèmmè mieke. De kó tináàntì tú a bo ntámè mme, tiñti tì náantemè. ⁹ Kàa béinnè a nùù ke yí Kirisi tú a Yiè ke tá nè a yèmmè mieke ke dò nKuyie nduó nkòò yànté, a bo cootému. ¹⁰ Ke yé onìtì ò ntámè nè o yèmmè mme kè Kuyie nhò wénkùnnè kòò béi nnè o nùù ke pété medeetímè. ¹¹ Ke yé tì wàrimè ke tú: Wèè ò tá ò báa di ifei. ¹² Sifu nè wèè í tú Sifu dè tũ nyí cáá, be Yiè nhomáa ndi, kòò nòutè yàa mbèè kó dimàa ò kuònnè be kpéí. ¹³ Tì wàrimu nke tú: Bèè bo kuònnè tì Yiè mbè bo cooté.

¹⁴ Bè bo yíme kóò kuònnè ke í ò tá? Bè bo yíme ké nhò tá kòò mɔ̀u í bè nàké o kpéí? Bè bo yíme kékeè o kpéí kòò mɔ̀u í bè nàké. ¹⁵ Bè bo yíme kénáké o kpéí kè bè í bè tɔ̀? Kéndonnnè tì wàrimè ke tú: Diwèl ò mbo bèè náante Tináànsààtì bè tũkení dii mɔ̀nni. ¹⁶ Bè mɔ̀u ò mɔ̀u me nyí yie nde kó Tináànsààtì, Esaii do béimmu ke dò: N Yiè nKuyie, we nyie nha náàntì tì náá ntì? ¹⁷ Onìtì òò keè tináàntì nti kéntá, de kó tináàntì tú Kirisi kpeti nti.

¹⁸ M bo beke ke dò: Sifube sàa í kèèmu de kó tináàntàa? Bè tì kèèmu ke yé tì wàrimu ke tú:

Be náàntì pitému kutenkù kumɔ̀u,
kè bè tì kèè itemmàanke imɔ̀u.

¹⁹ M bo beke ke dò: Isidayeeribe sàa í bantému de kó tináàntàa? Kuyie ndiè nke duó nkè Mɔ̀yiisi béimmu ke tú:

M bo túóté bèè í tú Sifube,
di yèmmè dò mbèè í ciì,
kè dè nte kè dè dí yonke,
kè di mieke peike.

²⁰ Kuyie nyí ke nàkému Esaii kòò tì wàri ke tú:

Bèè do í n wanti bè n yàmu,
m benkemu m máa bèè do í dake n kpéí.

²¹ Kuyie mbéimmu Isidayeeribe kpéí ke tú: N yuo n nɔ̀u nsi yewe yemɔ̀u itookperí yembè bèè yete n kpeti be bíékè.

11

Kuyie nyí yete Isidayeeribe

¹ M bo yí Kuyie nyí dómu Isidayeeribàa? Bìtì, ke yé n túmè Isidayeeri nwe, Abarahammu yaàbire, Bensamèe kó kuwuò nkou. ² Kuyie nyí yete ku kó benitibè kù tãáté bè nè dimònni, yàa di í yé Edii do kuònnè Kuyie ke béi ntì Isidayeeribe kpéí nke dò: ³ N Yiè, mbè kùò a pããnáàntì náam̀bè bè mɔ̀u ke pùò nha wũòtòrè, kè m̀i kpaá m máa kè bè dó ké n kuò. ⁴ Kuyie ndo ò ténné ònti? Kù do ò ténné ke dò: N sònnemu benitibè sikɔ̀upísìyiekè (7000) bèè í nìnkú dibòò Baari ìkè. ⁵ Mèè botí nku, bèmabè kpaámè yíe nKuyie ntãáté bè nè ku kó mesàa nkpéí. ⁶ Kù bè tãáté nè ku kó mesàa nkpéí nke, dè í tú be dɔ̀òrìmè kpéí kè mèè dake dè ténke í tú ku kó mesàa.

⁷ Tì bo yí ba náke! Isidayeeribe í pété bè do wanti dèa? Kuyie ntãáté bè bèè máa dè pété, kè besɔ̀mbe to kpenke. ⁸ Tì wàrimu ke tú: Nè yíenní Kuyie nkuù bè tanné tikòncéèti mieke, ke bè yèikùnnè ke kpénkùnnè be to. ⁹ Kè Dafiti múnkeè béi nke dò:

Yebaa mbè ãà yèè naá mbe kpéí timátì nè ticùòtì
ké bè tũòtì
ké dè ntú be yei nkó tiyeti.

¹⁰ Bèe naá ntiyũ̀ntì
 ke ténke bá nwúó mbá sám̀pó.
 Pũ̀tinné be kè bè mpũ̀tí sáà.

¹¹ M békúmu nke tú: Sifube bèté ke do sáà nweà? Bìtì! Be kóo kédò kpéi nte kè Kuyie ndeeté ibotí tɛi kè dè bo bè yonke. ¹² Kè Sifube yete mɛ̀è kpéi nte kè kute nkù kuməu pèté mɛ̀sàà, kè bè pàà mɛ̀è sàà nnaá nyibotí tɛi kɔ́mɛ, dè né bo ndòmmè bè bo ceete dìi yie kɛ̀wɛ̀tɛnì Kuyie mborè?

Dikpàà kó itebake naámmè kupaku kpeyi

¹³ N náánnè dímbɛ bèè í tú Sifube. Kuyie nni ntááté kè m bo náké dímbɛ ku náántì, kè dè n naatinè dɛ kó mutɔ́mmú. ¹⁴ Kè n yèmmè dò ndè bo yonke m botí kəbe Sifube kè bèmabèe tṹnne Kirisi. ¹⁵ Kè Kuyie ndo bè yóu kɛ́taunnè kumáà ibotí tɛi, dè né bo ndòmmè bè bo wɛ̀tɛ kè kù taunnè dìi mɔ́nnì. Dɛ mɔ́nnì dè bo ndò bè do ku ke yáńtɛ.

¹⁶ Kè Kuyie nte dicawé̃tirì kètirì, kù temu dicabuu diməu. Kè kù te mutie kṹnnì kù temu mutie muməu. ¹⁷ Sifube dònne mutie bè buotí mùmmu kupaku, kè bèè í tú Sifube kè bè dònne dikpàà kɔ́mu, kè bè kɔ́nì mu bake ke tuuténè kupaku kɔ́mu, kè ì pèú mu kó mɛ̀kṹmmè. ¹⁸ A né bá mpɔ̀tì kàa yèmmè dò nha pɛ̀tɛ̀tɛ̀ bè kɔ́ũ ìi bake, dikṹnnì dìi da tɔ, fɔ́ɔ̀ ì dì tɔ.

¹⁹ Kè dè yèmmè a bo yí: Bè kɔ́ũ ibake ke útóo ke bo tuuté mínwe. ²⁰ Mómumu nwe bè ì kɔ́ũmè ì í tá mɛ̀è kpéi, ke da tuuté a tá mɛ̀è kpéi, a né bá mpɔ̀tì, dɔ̀ mɛ̀yɔ̀mmè kéndé. ²¹ Kè Kuyie nyí yóu kù bo kɔ́ũmè mutie mómumumu kó itebake, kù báa da yóu. ²² A nyé ke dò nKuyie nyóumu ke wɛ̀tɛ ke sà. Kù yóumu bèè kù yete be kpéi, ke sà a kpéi kɛ́nsà kàa í yè ku kó mɛ̀sàà mmiɛke, kè mɛ̀è dɔ́ke kù bo da kɔ́ũ itebake tɛi kɔ́mɛ. ²³ Kè Sifube yóu be tookperí Kuyie mbo wɛ̀tɛ kè bè tuuté be kṹnnì, ke yé kù mɔ́kemè muwɛ́rímu ke bo mɛ̀ dɔ̀. ²⁴ A nyé ke dò nha tú kutebaku dikpàà kəku nku ke Kuyie nda kɔ́nì ke tuuténè bè buotí mùu tie kupaku, dè tũ ténke bá nkù yóunnè kù bo tuuté mɛ̀ itebake mómumuni i kṹnnì.

Kuyie mbo dɛ̀tɛ̀ Sifube

²⁵ N kəbe n dó ke di náké disòrì kpɛ̀tì matì nti kè di bá mpɔ̀tì, Isidayɛ̀ribɛ to í yó nhā ke kpẽnì sáà, yè yó nkpẽnì ke kɛ́mmúnè Kuyie mbo dɛ̀tɛ̀ mɛ̀mmɛ kù tãáté bè bəməu ibotí tɛi mɛ̀kɛ. ²⁶ Mɛ̀è botí nku Kuyie nyóó dɛ̀tɛ̀mè Isidayɛ̀ribɛ kéndònnè tì wàrimè ke tú:

Odẽtíwè bo yènnì Siyɔ́

kéũtɛ̀ Sakəbu yaàbí yɛi mməməu.

²⁷ Dèè yó ntú mí nnè be ti kó mɛ̀taummè,
 m bo bè ũtɛ̀ dìi mɔ́nnì be yɛi.

²⁸ Sifube yete Tináãsààtì nti ke naá nKuyie nkpañtíðèntəbè. Dèè tú ti kó muc̃ántimu Kuyie mbè dómu kù tãáté mɛ̀è kpéi mbɛ yəmbè. ²⁹ Ke yé Kuyie nhɔ́ í mpā kɛ́fietɛ kù mɛ̀ nhɔ́ í nyetɛ kù yu wè. ³⁰ Di do tú bèè yete bèmbɛ Kuyie nkpẽtì. Di mɔ́nnì kè kù di kuó mɛ̀sɛ́mmè Sifube yete mɛ̀è kpéi ku kpɛ̀tì. ³¹ Sifube yetemè Kuyie nkè kù di kuó mɛ̀sɛ́mmè kù múnke yóó mɛ̀ mbè kuó mɛ̀sɛ́mmè. ³² Kuyie nyóumu kè beñtìbè bəməu yete ku kpɛ̀tì, kè dè bo yie nkè kùu bè kuó mɛ̀sɛ́mmè.

Kuyie nsàà ndɛumu

³³ Kuyie nsàà ndɛumu, kè ku cii ndɛu kè kù yé dɛməu. We mbo na kénáké kù tãáté tì nè kù dó kédɔ̀ tì. ³⁴ Kéndònnè tì wàrimè ke tú:
 We nyé ti Yiè nyèmmè dòmmè?
 We nkù duò nyitié?

³⁵ We nkù pã diyiè mari dèmarè
kè baa de kó tiyeti?

³⁶ Kuù dǎ̀ dɛmɔu, kɛ dɛ tɛ, bá dɛ nè dɛ kó mutǎmmú. Kuyie nyètiri ñɛu sǎ̀.
Kè dɛ mmɛ ndò.

12

Tínti Kuyie ndɛtɛ̀ bɛ̀ ti bo mpĩ mmɛ̀ botí ku tǎmmú

¹ N kǎbɛ Kuyie ndi dǎ̀mmu mɛsǎ̀, dɛ̀ tɛ kɛ̀ n di tiè nkɛ tú dí kù duó ndi kǎnti nè di fǎmmu kè dɛ ndò ndipǎnni sǎ̀rì dii kù wɛnni dii dò páíí. Dɛ̀ yó ntú mubáammu di dò nké nkù báá mmù. ² Bá ncóunè kuntenkù kuù nkó mɛdǎ̀rìmɛ. Yóunè kè Kuyie nceetɛ di yɛmmɛ páíí, mɛ̀mmɛ di bo namè kébanté kù dó dɛ̀ dɛ̀ wɛnni páíí.

³ Nè Kuyie nni ndǎ̀ mɛ̀ sǎ̀ nkɛ́í nkè n naá ku kó ditǎnni, n dó kɛ di náké kɛ tú di yɛmmɛ bá ndò ndi dɛu kɛ pɛ̀tɛ di dommɛ. Kékunne dimáà kéyie nKuyie ndi duó nyè̀ fǎtɛ. ⁴ Wɛ̀ntɛ̀nɛ̀ onitì mǎkɛ mɛ̀ botí itùòti péu kè i tǎmmú cáá ncǎá. ⁵ Tínti Kirisi kǎbɛ ti kpɛrɛ mɛ ndò, kè ti sũ koò tàunè, ti wɛ̀ tikǎnti timáà ndi, kɛ teé ntítàbè. ⁶ Bá wè kòo pǎnni cáá nKuyie nhò pǎ kè dɛ mǎmɛ, kè Kuyie nyè nwèè duó nwè ku náantì, wè nti náá nti tákùmmɛ dǎmmɛ. ⁷ Kè Kuyie nyè nwèè nteé mbɛtǎbè, wè mbè teé, kè kù yè nwèè ntiè mbɛtǎbè, wè mbè tiè. ⁸ Kè kù yè nwèè nyáúkunko bɛtǎbè kǎnti wè nti yáúkunko, kè kù duó nkàa mǎkɛ a kpɛrɛ a ñpǎá nnè mɛyɛmmɛ mɛmáà, kè kù yè nwèè nni bɛtǎbè wè nni kè dɛ wɛnni, kè kù yè nwèè ñteé mbɛcĩrìbè, wè mbè teé nnè diwèi.

Ti bo ndámɛ̀ titǎbè

⁹ Ndónè ditǎbè nè timǎmmǎnti kɛ níí mmɛyɛi kɛ taunnè dimáà mɛsǎ̀ nteii. ¹⁰ Ndónè ditǎbè dǎndi Kirisi kǎbɛ, kéndé ditǎbè. ¹¹ Di bá ntú bɛtǎnnédíébé, di kǎnti ñyau kè di mpĩ nti Yiè ntǎmmú kè Muyaánsǎ̀mmù ndi teennè. ¹² Dè ndi naati di baa dɛ kpéí, kè di fǛrì di mmi kɛ báá nKuyie nsǎ̀. ¹³ Nteénnè di kǎbɛ Kirisi kǎbɛ dèmarè bɛ̀ dǎnni dii mǎnni, kɛncóu bɛpǎ̀bè nè diwèi.

¹⁴ Kè bɛ di fǛunko di mbékú Kuyie nkó mɛsǎ̀ mbɛ kpéí, di mbékú Kuyie nkó mɛsǎ̀ bɛ̀ di fǛunko bɛ kpéí, di bá mbè buò nkusĩnkù. ¹⁵ Di níí ñwɛ́nnè diwèi bo bɛ kɛ yǎnku kɛ nwɛ́nnè bɛ̀ kuò, nkɛ kuò. ¹⁶ Nyonè titǎbè tú mù, di bá nhǎ sifeé, nkékunkonè dimáà, di yɛmmɛ bá ndò di yé dɛmɔu.

¹⁷ Di bá nfǎku mɛyɛi bɛ̀ mɛ̀ ndi dǎ̀rì. Ndǎ̀rinè dɛ̀ wɛnni kè bɛ̀nitìbè bɛmɔu wúó. ¹⁸ N dǎ̀rinè di bo namè kɛnnatìnè bɛ̀nitìbè bɛmɔu. ¹⁹ Di bá nwanti képeite di mǎmmǎmbɛ, yóunè kè Kuyie nkpa ndi kpéí, nkɛ yé ti wǎrimɛ kɛ tú: Mí nKuyie, mĩ yóó kpà ndi kpéí. ²⁰ Kè dikǎnni bo a kpantídɛntǎu, duó nwe kòo di, kè sínéyɛ̀ ò bo, duó nwe kòo yǎ. Kàa dǎ̀ mɛ̀mmɛ dɛ̀ dò nha cóu yɛhǎákũ̀ nyɛ o yuu ñnkè. ²¹ A báá yie nkè mɛyɛi nda na, ñdǎ̀rì mɛsǎ̀ nkè mɛ̀ nte kàa na mɛyɛi.

13

Ndénè bɛ̀ baké

¹ Bɛ̀nitìbè bɛmɔu dò nkényiémmu bɛ̀ baké bɛ kɛtɛi kɛ yé Kuyie nkuù bɛ kǎnnɛmɛ. Bɛ̀ kó dimáà baké Kuyie nkuù bɛ báá. ² Dɛ̀ kpéí nte kè bɛ̀ yetɛ bɛ̀ baké bɛ kɛtɛi, bɛ yetɛ Kuyie nkɛtɛi nti, kè bɛ̀ mɛ nti yetɛ tibeénti tii doti bɛ yó ñnkè. ³ Bɛ̀ dǎ̀rì mɛsǎ̀, mbè í dò nkéndé bɛ̀ baké, bɛ̀ dǎ̀rì mɛyɛi mbɛ̀ dò nkè mbè dé. Kàa í dó ké mbè dé, dǎ̀ mɛsǎ̀ nkè bɛ̀ da sǎntɛ. ⁴ Bè pĩ nKuyie ntǎmmú mmu kɛ bo da teennè kàa dǎ̀ mɛsǎ̀. Kàa dǎ̀rì mɛyɛi ndé bɛ, kɛ yé Kuyie nkuù bɛ duómmɛ dɛ kó mutǎmmú kɛ bɛ fǛunko bɛ̀ dǎ̀rì mɛyɛi nkɛ bɛnkú Kuyie nyí

dómè bè dǎ̀rri dè. ⁵ Dèè kpéí nte kè ti dò nkényíé mbèè baké be kpeti, dè né bá ntú bè bo ti fěũmmè mǎá kpéí, ti yèmmè yàà bo nti bekùnèmmè kpéí.

⁶ Dèè te kè di yietì dǎ̀mpóò. Bèè pĩ nde kó mutǎmmú Kuyie nkuù mù mbè duó, nkè bè mù pĩ. ⁷ Nduònnè bá wè ò te dè: Kè yietì dǎ̀mpóò o yembè, kè yietì dèè dò do nkényietì di dò nké ndè yietì bè, kényíé di dò nkényíé mbèè kpeti, kéndé di dò nkéndé bè.

Ti bo ndómè ti kou tǎ̀u

⁸ Di bá mbannè òmǎ̀u, dibànni bomu di bo nyietì di dii tú di bo ndómè ditǎ̀bè. Wèè dǎ̀ betǎ̀bè ò dòò Kuyie nkuó imǎ̀u yèmmè mme. ⁹ Ntenè ikuó yèmmè: Báá duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dǎ̀u, báá kuǎ onitì, báá souté kécaàrè a kou tǎ̀u yètiri, báá yúúkú, báá yaa nhotǎ̀u kperè marè. De kó ikuó imǎ̀u kó dikũnni tú: Ndó a kou tǎ̀u a dǎ̀ mèè botí amǎ̀a. ¹⁰ Wèè dǎ̀ o kou tǎ̀u ò í ò dǎ̀rri meyei, ò dǎ̀rri Kuyie nkuó yèmmè mme.

Ndakènè Yesu kó muwětimù kpéí

¹¹ Di yémèmu ti bo yèè mǎ̀rè mieke. Dè tǔ̀akemu di bo entemè, kè yé ti tǎ̀onèmu medeetímè sǎ̀mmè di mmǎ̀nni. ¹² Keyènkè yòtému kè dè auté kè bo wenté, yóunè dibìnni kó mutǎmmú mumǎ̀u, kè báátí kuwenniku kó tikpà̀rinentì. ¹³ Ti fòmму nwenni kè ti kéri kuwenniku mieke. Ti yóu mudikétontímù nè tinayǎ̀kémuóntì, kè bá ndǎ̀uti dǎ̀utinè titǎ̀bè, kè bá nfòu mufòmму yeimu, kè bá ndó yekpà̀rè nè mehěmmè. ¹⁴ Nfòunè mufòmму pà̀mmù mùu tu Kirisi kǎ̀mu, kè ténke bá ndǎ̀ri di mómmǎ̀mbè di kǎ̀nti dómè.

14

Òmǎ̀u bá mbekùnè otǎ̀u

¹ Ncǎ̀unè bèè kó metǎ̀kùmè mu nyí kpenke, kè bá nsenku be yentotí. ² Òmǎ̀u yèmmè dòmmu ò bo na kényo ndemǎ̀u, wèè tǎ̀kùmè mu nyí kpenke kòo yo ntikũnfǎ̀atì. ³ Wèè yo ndemǎ̀u ò báá senkèrì wèè í yo ndemǎ̀u, wèè í yo ndemǎ̀u ò me mbá mbekùnè wèè yo ndemǎ̀u kè yé Kuyie mbè cǎ̀utémèmu. ⁴ A tú we kè bo mbekùnè otǎ̀u kóo tǎ̀nti? Kòo cómmú yoo ò do o yiè nkpeti nti. Ò me nyó ícómмуmu kè yé ti Yiè mmǎ̀kemèmu muwěrimú kè bo nhò cúó. ⁵ Bèmaabè yèmmè dòmmu yewe mayè wenni nè yeteyè, kè betǎ̀bè yèmmè dò yèmayè í cáá, òmǎ̀u yèmmè cénke bá nhò bekùnè. ⁶ Wèè yèmmè dò nyewe mayè wenni nè yeteyè, ò sǎ̀ntí Kuyie nku, kè wèè yo ndemǎ̀u kòo múnke kù sǎ̀ntí, kè yé ò ã nyóó dimè ké ku dǎ̀unne mutǎmmú. Kè wèè í yo ndemǎ̀u kòo múnke ku nsǎ̀ntí. ⁷ Òmǎ̀u í fòu omǎ̀a kpéí, òmǎ̀u me nyí kǎ̀ nhomǎ̀a kpéí. ⁸ Kè yé kè ti fòu, ti fòu Kuyie nkpeí nke, kè ti ku, ti ku Kuyie nkpeí nke. Kè ti fòu yoo ti ku, ti ã Kuyie nnòutè mieke nke. ⁹ Kè yé Kirisi kumè kè yǎ̀nté, kè baké becírìbè nè befò̀ubè. ¹⁰ Dè dòmmè kǎ̀a bekùnè a kou tǎ̀u? Ba nte kǎ̀a ò sènkèrì? Timǎ̀u ti yóó cómmú Kuyie nyìkè nke kè kù ti bekénè. ¹¹ Tì wǎ̀rimu kè tú:

Mí nKuyie m bomu!

Benitìbè bemǎ̀u bo nínkú n yìkè,

bá kùu botí kè kù n sǎ̀nte.

¹² De mònni bá wè kòo kù nǎ̀ké tì ò tukúnè.

A báá bǎ a kou

¹³ Ti tǔ nyóunè ti bo bekùnèmmè titǎ̀bè, kétǎ̀atè ké báá dǎ̀ dèmarè dèè bo bǎ nha kou tǎ̀u. ¹⁴ Nè Yesu ti kó metaummè mieke n yému weti weti kè dò ndèmarè í sǎ̀, a yèmmè dò ndèè sǎ̀ ndèè ã naá ndesinnè a kpéí. ¹⁵ Kǎ̀a yo mmudii mamù kè dè kǎ̀onè a kou, a í ò dǎ̀mu. Báá yie nkényo ndèmarè dèè bo fétinne a kou

Kirisi ku wèè kpéí. ¹⁶ A báá yie nkè bè da wátí dèmarè kpéí fǝ n yèmmè dò ndèè wenni. ¹⁷ Kuyie nkpaàtiyuu í tú mudii nè muyaàà kperi. Di tú a bo nwetímè mme kémǝke diwèi, Muyaànsààmù duò ndè. ¹⁸ Wèè tǝ nKirisi mǝbotí Kuyie nwe ndó kè benitibè ò sǎntí.

¹⁹ Kè dè dò mmǝmmǝ, yóunè kè ti níwaà dèè bo nte kè kunaatí mbo ti cuokè, kè tí nképénkunko titǝbè Kirisi kó kuce miǝke. ²⁰ Mudii muu bá nte kè ti cǝke Kuyie ntǝmmú. Mudii mamù í sǐ, ndè né í wenni a bo dimè dèmarè kébǝ nha kou. ²¹ Dèè wenni dèè tú a bo yóumè imaa, kè bá nyǝ mǝnaà, kéyóu dèè kó dimàà bo bǝ nha kou tǝu. ²² Kàa yèmmè dòmmè dǝ kó tináànti ñnkè, nyé ti fǝ nnè Kuyie ndidé. Dè ñnaati wèè dǝdǝri tǝmatì kè dè í ò bekùnè. ²³ Wèè mǝ nyo mmudii mamù kòo yèmmè ò bekùnè, Kuyie mmúnke ò bekénǝmu kè dèè. Onitì dǝdǝri dè kòo yèmmè ò bekùnè dè tú mǝyei mme.

15

Ti bo nteénǝmè titǝbè

¹ Tínti bèè kó mǝtǝkǝmè kpenke ti dò nkémmimmu bèè mu nyí kpenke be kpéí, ti í dò nkéndǝdǝri ti mǝ ndómè. ² Timǝu bá wè ò ndǝdǝri dèè bo nnaati o kou, dèè bo ò teennè kòo tǝkǝmè kpenke. ³ Kè yé Kirisi do í dǝdǝrimè ò mǝ ndómè. Tì wǝrimu kè tú: Bèè da sǎá mbe sǎàmbè do n yuu ñnkè. ⁴ Kuyie nnáànti wǝri kè bo ti benke ti do nkémmi mmèè botí nku, kè wéèrì kè baa Kuyie nyóó ti duó ndè. ⁵ Kuyie nkùu ã duó nhonitì mǝminnimè kóò bántè, kù di teennè kè dí nyo titǝbè tú mù kè tǝ nKirisi kó itié. ⁶ Mǝmmǝ di bo nwǝmmè mǝyèmmè mǝmáà nè mǝtammè mǝmáà kè sǎntí Kuyie ti Yìè nYesu Kirisi cǝcǝ.

Tináànsààti bomè ibotí imǝu kpéí

⁷ Kè dè do mǝmmǝ ncǝúnè ditǝbè, Kirisi di cǝuté mmèè botí kè Kuyie nyètìrì dǝuke. ⁸ Mǝmmuǝ nwe n di náámmè Kirisi dǝò omáà Sifube kóo tǝntì, kè benke Kuyie ndo nǝké tì ti yembè tì túmè mme timómmǝnti. ⁹ Ò kǝtǝní kè bèè í tú Sifube kè bè múnke bo sǎnte Kuyie nku sàà nképí, kéndò ntì wǝrimè kè tú:

M bo ndiè nke da sǎntí yebotè cuokè,
kéndéúkunko a yètìrì.

¹⁰ Kè titǝti wǝri kè tú:
Ibotí imǝu kǝbe di wǝnnénè ku kó benitibè
kè di nyǎnku.

¹¹ Kè titǝti tu:
Díndi yebotè yǝmǝu kǝbe
nsǎntínè ti Yìè nKuyie,
díndi ibotí ndéúkunkonè ku.

¹² Kè Esaii múnke bǝi nke dò:
Òmǝu bo yǝnní Isaii kó kufuku miǝke
kémbaké yebotè yǝmǝu,
kè ibotí imǝu nhò tá.

¹³ Kuyie nkùu ã te kè ti ntǝ, kù di píe ndiwèi nè kuyǝnnaatí di kù tá mǝè kpéí. Kè Muyaànsààmù di teennè kè di dǝke ntǝ.

Pǝdǝri nǝkémmè mùu te kòo bè wǝrinè dikǝmbùu

¹⁴ N kǝbe n yǝmu kè dò ndi nitì, kè yé dǝmǝu, kè bo na kǝtié nditǝbè. ¹⁵ Kuyie nni ndǝò mǝè sàà nképí nte kè n di wǝri nè dikǝmbùu bá n yí di sǝnne tǝmatì, kè bo di dǝnte di kèè tì nè dimǝnni. ¹⁶ N tú Yesu Kirisi kóo tǝntì nwe kè náá mbèè í tú Sifube o kpéí. M pí nKuyie nkó mutǝmmú mmu kè náá nTináànsààti kè Muyaànsààmù bo wénkǝnnè bèè í tú Sifube, kè bèè náá ndipǎnni sǝàrì Kuyie ndó dì. ¹⁷ Nè Yesu Kirisi ti kó mǝtaummè miǝke, dè n naatimu Kuyie nkó

mutõmmú m pĩ mmù kpéí. ¹⁸ N náá mmiε nKirisi n tee mmèè kpéí nke, kè n nàké bèè í tú Sifube kè bè còuté Kuyie. Weè n teé n náànti miεke nè n tõmmú miεke. ¹⁹ Muyaánsààmù n teennèmu kè n dòò tidietì péu, ke nàké Kuyie nnáànti Sedisadεmmu nè Idirii kó kutempε nkumou miεke. ²⁰ N tãáté ke dó kénnáante Tináànsààti nti bè mu nyí ti kèè kèè bíékè, ke báá sòó nhòmou kó dipũũ ñnkè. ²¹ N dòò ti wàri mεmme ke tú:
Bè do í nàké bè o kpéí,
bè bo ò yà,
kè bèε do í kèè o kpéí,
kè bèε keè.

Pɔɔri dómè kékote Odommu

²² Deè n diítí sáà kè n yí kàtoo di cie. ²³ Di mmònni n ténke í pĩ mutõmmú mamù i ntempε mmiεke, yebie mpéu miεke nke n dómè ké di síéké. ²⁴ Bàmbà n dó kékote Esipanyi nwe, m bo nkòri kéyeroo di cie ke di yà, kè n yèmmèε narike kè ti dóóté, kè dí n teennè kuce. ²⁵ N né yóó niité kékote Sedisadεmmu nwe kéduó nKirisi kabe yepārè. ²⁶ Maseduonni kabe nè Akayii kabe bèε pāmmú yepārè ke bo teennè Kirisi kabe beçiribè bèè bo Sedisadεmmu. ²⁷ Bè tãáté nè bemáà ndi ke bè pā de kó yepārè, bè do dò nké bè pāmu. Ke yé Sifube bèè bo Sedisadεmmu bè bè nàkéme Kuyie nnáànti bembe bèè í tú Sifube. Bè tũ ndò nké bè pāmu be kperε. ²⁸ Kè m bè duó nde kó yepārè ke deè, m bo nkòri Esipanyi kéyeroo di cie. ²⁹ N yému ke dò m bo nkòroo dii yié ke di tao Kirisi kó mesàà mme. ³⁰ N kabe n di békúmu, nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètiri kpéí nè Muyaánsààmù mùù ò nte kè ti ndó titabè ke tú di n wènnénè dimàù kémbáá Kuyie n kpéí, ³¹ kè n yenténè Sudee kó itookperí yembè. Kè Sedisadεmmu kabεε còuté m bè tao yèè pārè. ³² Kè Kuyie ndó m bo tuakoo di cie nè diwèl, kéom̀pè sàm̀pó. ³³ Kuyie nkùù duò nkuyènaatí kù ndi bonè dimou. Kè de mme ndo.

16

Mudummu

¹ N dó ke di nàké kè di nyé ti tãũ Febee wèè pĩ nSānkiree Kirisi kabe tñni miεke mutõmmú, ò kèróomè mme. ² Dí ò còuté nè ti Yiè nkó diyètiri, Kirisi kabe dò nkéncóumè betabè, ké nhò teennè de ò bèkú dii m̀onni meteèmmè. Ò teennèmu benitibè péu, ke n teennè mí m mómumu.

³ N dounko Pirisiidi nè Akidaasi nè bè ti wè nke pĩ nYesu Kirisi tõmmú. ⁴ Beè kàáté mukũũ ke n deeté. De í tú mĩ máà bè sántí, nè Kirisi kabe bemou ndi bèè í tú Sifube. ⁵ N dounko bèè tiku be c̣ètè ke báá nKuyie ke dou n népo sàù Epaineti, wèè keté ke còuté Yesu Asii kó kutempε mmiεke. ⁶ N dounko Maari wèè pĩ mmutõmmú mediè ndi kpéí. ⁷ Ke dounko Āndonnikuusi nè Sunniyaasi n cie kabe, nè bè ti do wè nke kpetí, benitidiebè mbe Yesu tōrè miεke. Beè n niiténè ke còuté Yesu.

⁸ Kè n dounnèenko Āmpidiyatuusi n néposàù ti Yiè nkó kuce miεke. ⁹ Ke dounko Udimεε wèè múnke pĩ nKirisi tõmmú nè n népo Sitakiisi. ¹⁰ Ke dounko Apedesi Yesu tñnti wèè fiúkú ti Yiè nkó kuce miεke. Nè bèè pĩ mmutõmmú Adisitobuuri c̣ètè. ¹¹ Ke dounko Edodiyōō n c̣ètè kou nè Nasiisi c̣ètè kabe bèè còuté ti Yiè. ¹² N dounko ti tabè Tidifenni nè Tidifoosi, bèè pĩ nti Yiè ntõmmú nè ti tãũ sàawè Pedisii wèè pĩ nti Yiè ntõmmú mediè. ¹³ Ke dounko Dufuusi Kuyie ntãáté wè nè o yō, wèè múnke tú n yō. ¹⁴ Ke dounko Asēnkiriti nè Fekōō nè Edimesi nè Patirobaasi nè Edimaasi nè ti kabe Kirisi kabe bèè be bonè. ¹⁵ Ke dounko Fidokasi nè Sudii nè Nedee nè o tãũ Odimpaasi nè Kirisi kabe bèè be bonè.

¹⁶ Di dounko ditabè nè diwèl. Kirisi kabe bemou di dounko.

Nyénè bèè ǎǎ metotímè be kpéí

¹⁷ N kɔbe n di náámmu ke tú: Di nyé bèè ǎǎ metotímè Kirisi kɔbe cuokè be kpéí, ke náá ntì cǎǎ ke bè fétìnkò. Di bè dètinnè dimáà. ¹⁸ Bè í pǐ nti Yìè nKirisi kó mutōmmú, bè wanti bémáà kó mudì mmu. Ke ǎ nnáá nnè inunaatí nè yēsǎǎ, ke sou nKirisi kɔbe bèè í kpenke. ¹⁹ Benitibè bémou yému di yiemmmè ti Yìè nkó tináàntì. Dè n naati mēsàà, n né dó di nyému mēsàà nnè meyei ke báá ta meyei mmieke. ²⁰ Kuyie nkùù duò nkuyeñnaatí kù bo duó nkè dì cuuti dibòò ké dì nàntoo bàmbà.

Ti Yìè nYesu kó mēsàà ní ndi bonè.

²¹ Timòntee nè wè ti neiti wè di dɔunko, kè n cie kɔbe dususi nè Sasōō nè Sosipate kè bè múnke di dɔunko.

²² Mí nTerisuusi wèè wǎri dipátíri dii, m múnke di dɔunko ti Yìè nkó mēwēnnímè mieke.

²³ Kayuusi m báté wèè cǐtètè nè Kirisi kɔbe tiku dè ke báá nKuyie nè Edasiti dihéi kóò dítídóúntì nè ti népo Kadituusi bè di dɔunko.

[²⁴ Ti Yìè nYesu Kirisi kó mēsàà ní ndi bonè dimou. Kè dè mme ndò.]

Kuyie nyètìrì ndeu

²⁵ Tì sǎntí Kuyie nkùù bo na ke di kpénkùnnè ku kó kuce mieke nè Tináànsààtì n di náá ntì. Dè kó Tináànsààtì ti náá Yesu kpéí nke, ke ti benkú timómmònti Kuyie ndo sònnè tì nè dimònnì. ²⁶ Di mmònnì dè kó tináàntì ténke í sori, Kuyie mpāānāàntì náam̃bè do ti nwǎri. Kuyie nkùù bo sǎǎ kuù yē ti ntì nǎa nyibotí imou kè ìi ti còuté ké ntì tá ke dɔori tì yēmmè.

²⁷ Nè ti Yìè nYesu kó diyètìrì Kuyie nyètìrì ndeu, kunku kùù mǎà tú meyèmmè yìè yebie nyebie. Kè dè mme ndò.

Pɔɔri wàri dùi pátíri ketirì Kirisi kɔɓɛ bèè bo Kɔdɛnti Di mpátíri náá ntì

Pɔɔri weè wàri di mpátíri Kɔdɛnti kɔɓɛ. Ò do bo di wàri ke bo Efɛesi kó dihei ndi kékeè dikɔnkɔnni dùi bo Kɔdɛnti Kirisi kɔɓɛ tɛnni mieke nè bɛmómmbɛ bè múnke do ò wàrimè kóò biéké itié mmai Kuyie nkó kuce mieke.

De kó dipátíri mɔke itié nyibotí ibotí nku muwedɔunfòmму ñnkè dùi ti náá mMuyaánsààmù duò nyèè pǎrè kpéi nnè ti dò nke nyè pǎnnè mèè botí ke teennè titɔbè. Kòò wɛtɛ ke ñkú Yesu tanfɔtè ke benke ke tú demou de mieke medókùmè mèè tu dèennì.

Di mpátíri náánti duò ke dómme

1. Mudummu 1:1-9
2. Metotímè mèè do ánné Kirisi kɔɓɛ bèè bo Kɔdɛnti bɛ cuokè 1:10-4:21
3. Kirisi kou dò nkéndò mpáíi nwe nè dipopuò kó tináánti 5-7
4. Kirisi kou dò nkénte omáà kékáá ndè 8:1-11:1
5. Kirisi kɔɓɛ dò nke ní ndómme kuwedɔundieku mieke nè Mudisààmù tu mù 11:2-34
6. Muyaánsààmù nduò nyèè pǎrè kó tináánti nè ti bo ndómme titɔbè 12-14
7. Mukúkéyántimù kó tináánti 15
8. Dikòu nè mudummu sɔmmu 16

Mudummu

¹ Mí mPɔɔri Kuyie nkuù n yu ke dó n náá Yesu Kirisi kó ditɔnni mí nnè n népo Sositenni, tɛ di wáũ di mpátíri dindi Kirisi kɔɓɛ bèè bo Kɔdɛnti.

² Ti di dɔunko dindi Kirisi kɔɓɛ bèè bo Kɔdɛnti, dindi bèè wɛnnénè Kirisi kɛ Kuyie ndi wénkunnɛ ke di cǎnné, ke dɔunko bèè kó dimáà yu ti Yiè nYesu Kirisi yètiri tipítì timou. Yesu wèè tú ti Yiè nke tú bɛ Yiè. ³ Kuyie nti cice nè ti Yiè nYesu Kirisi bè di dɔò mmesàà nke di pǎ kuyènaatí.

Kuyie nti dɔò mèè sàà nnè Kirisi ti kó mɛwɛnnímè mieke

⁴ N sántimù Kuyie nsáà nè kù di dɔò mèè sàà nnè Kirisi di kó mɛwɛnnímè mieke, ⁵ ke di pǎa ndemou botí, kè di nɔ nke náá nKuyie nnáánti ke yé demou. ⁶ Ke yé Kirisi kó tináánti fiúkumè di mieke tei tei. ⁷ Kè di mɔke Kuyie nkó yepǎrè yemou dindi bèè bàà Kirisi bo wɛtenímè. ⁸ Kuyie mbo di fíi kè di na kétuɔke kumànkù. Kè ti Yiè nYesu Kirisi ñwétiní ke báá yà ò bo di sei ntii ñnkè. ⁹ Kuyie nkùu di yu ke di taunnè ku Birɛ ti Yiè nYesu Kirisi, kù dòðrimu kù bɛi ntì.

Meyatimè Kirisi kɔɓɛ cuokè

¹⁰ N kɔɓɛ n di náámmu nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètiri, ke tú di nyo ditɔbè tu mù kè meyatimè bá mbo di cuokè, kè dí nwɛ mmeyèmmè mèmáà nè iyehtotí imáà. ¹¹ N kɔɓɛ n náá mmemme ke yé Kodowe cǐètè kɔɓɛ n nàkémè ke tú yekpàrè bo di cuokè. ¹² N kèèmu bèmabè tumè: Mí ntú Pɔɔri kou. Kòò tɔu tu: Mí ntú Apodoosi kou. Kòò tɔu tu: Mí ntú Piɛri kou. Kòò tɔu tu: Mí ntú Kirisi kou. ¹³ Di yèmmè dò nKirisi toté toté maà? Mí mPɔɔri mui ku di kpéi nkudapáatí ñnkàà? Bè di ánné bàtèmmù nè mui kó diyètiràà?

¹⁴ N sánti Kuyie n yí ánnémè bàtèmmù di kóò mɔu kè dè í tú Kirisipusi nè Kayuusi. ¹⁵ Omou báá na ke dò bè ò ánné bàtèmmù nè n kó diyètiri. ¹⁶ Éé! Nh ánnému bàtèmmù Setifannaasi cǐètè kɔɓɛ, bɛ kó difɔnkúò n yí yé kè m bo nhánné otou mɔu bàtèmmù. ¹⁷ Kirisi í n tɔ nkè m bo nháà benitibè bàtèmmù,

wè n yu kè m bo náké Tináaànsààtì nti, ke bá ntì nàá nnè onìtì kó məcìì, tì yàà bo kékùnnè kudapāātí nàaàtì kó muwērímú.

Kuyie nkó məcìì cǎǎnnèmè benìtìbè kōmè

¹⁸ Kirisi kumè kudapāātí ìnkè kó tináaàtì dò nkuwaátóo nku bèè feti be borè, ke né tú Kuyie nkó muwērímú tìnti kù dɛɛté bè ti borè, ¹⁹ kéndònnè tì wàrimè ke tú:
Bèè mǎke mɛyèmmè m bo mè dèite,
kéùté məcìì yembè cìì.

²⁰ We nténke né tú mɛyèmmè yìè? We ntu opátíyǐtíwè? We ntu tineìtì yìè? Kuyie mbenkemu ke tú benìtìbè mǎke mèè yèmmè tu mɛwáátéyèmmè mmè.

²¹ Benìtìbè í na ke banté Kuyie nnè be kó mɛyèmmè, dɛɛ te kè Kuyie ntāāté ke dɛɛrí bèè tá tináaàtì ti náá ntì, tìi dò ntiwááténáaàtì bèè tì yete be borè. ²² Sifube dǎ káyà tidietì, kè Kerekibe bie wanti məcìì. ²³ Tínti mɛ nnáá nKirisi kpéí nke bè baaké wè kudapāātí ìnkè, Sifube í dǎ dɛ kó tináaàtì, tìi dò ntiwááténáaàtì ntì bèè í tú Sifube be borè. ²⁴ Bèè kó dimáà yie nKuyie, nSifube nè bèè í tú Sifube Kirisi bè benkúmu Kuyie nkó muwērímú nè ku kó məcìì. ²⁵ Kè yé Kuyie ndòòrì dè dòmmè dɛwáátékperɛ ndɛ ke né pɛɛté benìtìbè kó məcìì, kù dǎòrì kè dè dò ndè cǐnnìmu ke né pɛɛté benìtìbè kó muwērímú.

²⁶ N kǎbe wénténè dimáà dǐndi Kuyie nyu bè. Məcìì nyembè nè benitidièbè nè bekpaàtìbè bè í sũ di mieke. ²⁷ Kuyie ntúóté kutenkù kuù nkǎbe wúó ndè kè dè dò ndɛwáátékperɛ ke fèikùnnè məcìì nyembè, ke tǔóté bè wúó ndè kè dè cǐnnì ke fèikùnnè bekperíbè, ²⁸ ke tǔóté bè wúó ndè ke dò ndè í tú dɛmarè, bè sɛnku dè ke fèikùnnè dɛdièrè, kè dè náá ndetètìrè, ²⁹ kè dè bo yie kòo mǎu báá déúkùnnè omáà Kuyie nyìkè. ³⁰ Kuyie nkuù di taunnè Yesu Kirisi, kòo di dúo mməcìì nke di wénkùnnè, ke di dɛɛté ke di cǎnné kè di tú ku kǎbe. ³¹ Tì wàrimu ke tú: Kòo mǎu dǎ kɛnsǎntí omáà, ò nsǎntí omáà Kirisi ò dɛɛté mèè kpéí.

2

Pǎòrì do í náánnè mɛniticìì

¹ N kǎbe n kǎtoo dìi mǎnnì di cie, n do í di náké Kuyie n náaàtì nè yetannò dièyè yoo nè onìtì kó məcìì. ² N do í dǎ kè di náké titetì matì tìi í tú Yesu Kirisi bè baaké wè kudapāātí ìnkè o kpetì. ³ M bo dìi mǎnnì di cie ke dò nhocǐrì nwe kè kufǔwǎa nní nnì mbo kè ò kpeutí. ⁴ N do í di tiè ke di náá nKuyie nnáaàtì nè mɛnáaànkùò nyoo nè məcìì, n do náánnè Muyaánsààmù kó muwērímú mmu kè benìtìbè banní, ⁵ kè dè bo yie nkè di tákùmmè bá nfííkú onìtì kó məcìì nyínkè, mè nfííkú Kuyie nkó muwērímú ìnkè.

Kuyie nkó məcìì sòrimu

⁶ Nh ǎ nnáá mməcìì nKirisi kǎbe bèè kpenke bèmbɛ Kuyie nkó kuce mieke, dɛ kó məcìì nyí tú kutenkù kuù nkōmɛ yoo bèè baké be kōmɛ, ke yé bèè baké be wērímú yóó deèmmèmu. ⁷ Tì náá nKuyie nkó məcìì mmè mèè sòrì, kù do tǎāté mè kè kutenkù mu nyí bo, ke bo ti tanné ku kó tikpetì mieke. ⁸ Bèè baké kutenkù kuù mbè í banté dɛ kó məcìì, nkè bè do mmè banté bè na bá mbaaké ti Yìè ntikpetì yìè nkudapāātí ìnkè. ⁹ Tì wàrimu ke tú:

Òmǎu í yà dè,

òmǎu í kèè tì,

òmǎu í totí tì o yèmmè

Kuyie ndɛ ndòò bèè kù dǎ be kpéí.

¹⁰ Kuyie ndúó nkè ku Yáá mbenke tímbe ku kó disòrì, ke yé Muyaánsààmù yémèmu dɛmǎu bá Kuyie nkó disòrì dièrì. ¹¹ We mbo na kényé otǎu yèmmè

dòmmè kè dè í tú o mómmuò, mèè botí nku òmòù í yémè Kuyie nyèmmè dòmmè kè dè í tú Muyaánsààmù. ¹² Kuyie nti duó mmùù Yáá nyí tú kute nkù kōmu, Kuyie nkōmu mmu kè dè bo yie nkè ti banté kù ti dòò dè nè ku kó mēsàà. ¹³ Tí ã ã í nnáá Kuyie nnáàntì nè onìti kó mēciì, ti ã nnáá Muyaánsààmù ti duó nti nti. Tí ã ã nti ntiè Kuyie nkó benìtibè.

¹⁴ Wèè í mākè Muyaánsààmù ò báá na kéyie Muyaánsààmù ti náá Kuyie nkpeti tì, tì ã ndò ntiwááténáàntì nti o borè. Bèè mākè Muyaánsààmù bèè bo na ké tì banté, bèè í mù mākè bè báá na ké tì banté. ¹⁵ Wèè mākè Muyaánsààmù wèè bo na kébanté demòu, wèè í mù mākè ò báá na kòò bekénè, ¹⁶ tì wàrimu kè tú:

We nyé ti Yiè nyèmmè dòmmè?

We nkù duó nyitié?

Tínti mē mmòkemu Kirisi kó mēyèmmè.

3

Kuyie ntōmbè bēmòu bè màmù

¹ N kòbe n yí di náánnè kè dònnè bèè kpenkè Kirisi kó kuce miēkè, n di náánnè kè dònnè kute nkù kuù nkòbe mbe, kè yé di kpaá bēmmè Kirisi kó kuce miēkè.

² N do di duó mēmiè mmē, n do í di duó mmuciè, kè yé di do í yóó namè ké mù di, bá nè yíenní di báá na, ³ kè yé di kpaá mākēmè kute nkù kuù nkòbe kó mēyèmmè dèè tu yekpàrè nè mēhēmmè dèè benkú di fōmmu í cèètemè. ⁴ Kòò mòu tú: Mí ntú Pòori kou nwe, kòò tòu tu: Mí ntú Apodoosi kou nwe. Di dōori kè dò mbèè í yé bèmbè Kuyie.

⁵ We ntu Pòori kè we ntu Apodoosi? Tí tú Kuyie nkó betōmbè mbe kè di niité Kirisi kó kuce, bá wè kòò pī nKuyie nyē nwèè pī mmùù tōmmú. ⁶ N fīmmu, kè Apodoosi yòrè, kè Kuyie nte kè dè kòté. ⁷ Dè í tú wèè fīi nyoo wèè yòrè bèè dòò mùmamù, Kuyie nkùu te kè dè kòté, kuù dòò demòu. ⁸ Wèè fīi nnè wèè yòrè bè màmù, Kuyie nyóó yietí bá wè o tōmmú dòmmè mmē. ⁹ Tí wē nke pī nKuyie nkó mutōmmú mmu kè di tú Kuyie nkó kupaku, kè dò nKuyie ncīètè kó imarí. ¹⁰ Kuyie nkuù n duó kè n dò mbemaribè kóo kótì kè pūūtè kè betòbè sòkù, bá wè ò né ndakè ò maà mèè botí. ¹¹ Dipūū dōu nke dèèmu dii tu Yesu Kirisi, òmòu báá na kēpūūtè diteri marì. ¹² Dipūū dimáà ìnkè bèmabè maàmu nè timátì péiti, kè betòbè maà nè mēsò, kè betòbè maà nè yetásààyè, kè betòbè maà nè idéi, kè betòbè maà nè timútì, kè betòbè maà nè tiyontì. ¹³ Bá wè ò maánè dè bo feitè Kuyie mbeénti yiè, kè kùu dè yàákè nè muhāá. ¹⁴ Wèè maà dipūū ìnkè kè muhāá nyí còuté o kperè, dè yiè mbo pété ticuuti. ¹⁵ Kè wèè kperè mē ncòuté, ò báá pété ticuuti, ò né yóó cootému kè dè né ndò nhò yenté muhāá mmiekkè kè yè.

¹⁶ Di í yé kè dò ndimòu di wē nkétú Kuyie nkó tēcīètè nte kè Muyaánsààmù bo di miēkàà? ¹⁷ Kòò mòu kù Kuyie ncīètè Kuyie mbo ò kù múnkè, kè yé Kuyie ncīètè dòmmè páíi nwe kè di wē nke tē ntú.

¹⁸ Òmòu bá nsoú nhomáà, wèè yèmmè dò nhò ciì kute nkù kuù nkó mēciì wèè yēi nkè dèè yie nkòo pété mēciì mómmōmmē. ¹⁹ Kè yé kòò mòu yèmmè dò nhò ciì kute nkù kuù nkó mēciì Kuyie nhò wùò nkuyèinkù nku. Tí wàrimu kè tú: Kuù duò nkè mēciì nyembè ciì mbè pī. ²⁰ Kè titetì wàri kè tú: Kuyie nyému mēciì n yembè yèntotí. Kù yému ì tùmè detetirè. ²¹ Òmòu tū mbá mpòti ò wēínèmmè yie nyoo yie, bēmòu bè tu di kòbe mbe. ²² Pòoràà, Apodoosàà, Pìeràà, kute nkàà,

mufòmmaà, mukũũnáà, demau dè tu di kpere nde, ²³ kè di tú Kirisi kòbe kè Kirisi tu Kuyie nkou.

4

Kirisi kó yetòrè

¹ Di dò nké nti wúó nKirisi kó betòmbè mbe ò duó nkè bèè náà nKuyie nkpeti tii sòri. ² Bè bèkú ti otònti tu ò bo mpímmè o tómmú weti weti. ³ Mí nkpréí kè dínndi yoo kútenkú kuù nkó kubeéndieku makú bo m bekénè, dè í n kóónnè, n yèmmè mē mmúnke í m bekúnè. ⁴ N né í yē n wenni páíí, n Yìè nweè tu n kóó beénti. ⁵ Dèè kpéí nte kè n tu di bá mbekúnè òmòu kè dimònni mu nyí tùòke. Mbaanè ti Yìè mbo wētēnīmè, weè yóó fei ndèè kó dimàà do sòri demau, kédennēnī dèè kó dimàà bo benitibè yèmmè mieke, kè Kuyie nsāntē bá wè ò mǎnnè dìi sǎnni.

⁶ N tùóté mí nnè Apodoosi ti kó mēdonnimè kè dè bo di teennēmu kè di banté dináaṅhāntírì dìi tu: Òmòu báá sénté tii wàri. Òmòu tū mbá ndéúkunko omáà yoo Kuyie nkóo tǎnti mǎu kè kékunko otòu. ⁷ Dè dòmme kè di déúkunko dimáà? Di mǎke dè Kuyie nkuù í dè ndi pǎà? Kè kuù dè ndi pǎ, ba nte kè di pòti kè dò ndi dè wáá nnè dimáà.

⁸ Di yèmmè dò ndi yǐtému kè dè sǎnnè kè di kpenke kè baaté, dè í dò mmemme, n né báámmu Kuyie nke dó dèè mē dòò kè tí wēnné kébaaté. ⁹ Dè dò nKuyie ntùóté tinti ku kó betòmbè mbe kè dòò kuyóú kòbe, kè ti dōnnè benitiyeibe bè dó kékuò bè, benitibè bemau nè Kuyie ntòrè de ìkè. ¹⁰ Ti náà ntiyènti nti Kirisi kpéí, Kirisi kpéí nkè dínndi ciité, kè ti cīnni kè di kpeñni, kè bè ti sènkú kè di sǎnti. ¹¹ Mómumu nwe nè yíennī ti fēūrīmè nè dikònni nè sinéyēi, kè kpa tiyààti, kè bè ti fēũnko, kè ti áánte tipíti timau kè kpa ti ã dè ¹² kè pī mmutómmú kè yonnè, kè bè ti sǎá nkè ti bè pǎa nKuyie nkó mesàà, kè bè ti fēũnko kè ti mi, ¹³ kè bè ti náà ntiyèiti kè ti bè tēnninko tisaàti, kè bè ti wúó nkutenkú kuù mmieke kè dò ntiyontì nè desīntékpere bè útóo dè.

¹⁴ N yí ti ndi wàri kè bo di ānné ifei, n ti ndi wàri kè bo di tiémmu dínndi m bí n dó ì. ¹⁵ Bá kè di mǎòte bèè di baké kè bè tùòke tekòupípiité (10000), mī tu di cice kè yē mī di nàkémè Tináaṅsààti kè di benke Yesu Kirisi kó kuce. ¹⁶ N di náámmu n tūnnē n kó mēborimē. ¹⁷ Dèè te kè n di duónko m bire Timòntee n dó wè mēdiē kòò tū nti Yìè nYesu kè dè wenni, kòò bo di dentē n tū mmēè boti Kirisi kè mē tiē nKirisi kòbe tīrē yemau.

¹⁸ Bèmaabè di mieke mǎke sifei nsi kè be yèmmè dò n yí kǎroo di cie. ¹⁹ Kè Kuyie ndó n kǎroomu kè bo yà de kó sifei yembè, kéyà nsà kè bè náánnè be nò mǎà yoo bè dòòri timati. ²⁰ Kuyie nkpaàtiyuu í tú munùbémmù mǎà, di tu nè mēdòòrimè mmē. ²¹ Di dó nní nkǎroo di cie kè tǎ didáù ndià? Yáa di dó nní nkǎroo kè di dó kè yòò?

5

Meyei mmèè dòòri Kirisi kòbe cuokè

¹ N yomu bè náámmè tipíti timau di borimē í wennimè. Kè di dòòri bá bèè í tū nKuyie mbè í dòòri dè. Bè tu òmòu dǎutinè o cice pokù. ² Nè mēmmē kè di kpaá mǎke tefentè, dè do dò ndi yèmmè mēè caàrè kè di beti de kóo niti di cuokè. ³ Mí n kpéí, bá n yí mē ndi bonèmmè, n yèmmè di bonèmu kè n dié nke bekénè de kóo niti. ⁴ Di tii nnè Yesu kó diyètiri, n yèmmè nè ti Yìè nYesu kó muwērímú dè yó ndi bonèmu. ⁵ Kè di ò duó ndibòò, kòò kǎnti kú kòò wēnni cooté tibeénti yiè.

⁶ Di í dò nkénsāntí dimáà di wennimè, ke yé mutie mùù muuti pèè mù 55 mmamè sàmpò nwe kè tipéècootì múútí timòu. ⁷ Deitenè mutie mùù muuti pèè di mièke kéntú tipéècootì pàntì, ke yé bè kùòmè Kirisi wèè tu diyentébanni kó fepièfè ti kpéí. ⁸ Nè dè kpéí nyóunè kè tí mbaànnè pèè wèè í kòorenè mutie mùù muuti dèè tu ti bo nwennimè ke náá ntimómmonti, kéyóu pèè wèè kòorenè mutie mùù muuti dèè tu tidənniti nè mufòmmu yeimu.

⁹ N sòò di wàri dìi pátíri, n sòò di nàké ke tú di bá ntaunè bèè fòmmu í wenni. ¹⁰ N sòò í yē ndi yatenè kute nkù kàbe bèè fòmmu í wenni, kè bè duó mbe yèmmè idíítí, ke yuuku, ke feu yebakè. N sòò yē nKirisi kàbe mbe bèè dòòri mē kóò botí. Kè n do mbe nyē n na nyí di yèmu kute nkù mièke. ¹¹ Di mpátíri mièke n dó ké di nàké ke tú kòò mōu tu omáà Kirisi kou kòo fòmmu í wenni, yoo ò duó nho yèmmè idíítí, yoo ò feu yebakè, yoo ò cààri betabè yètè yoo ò tu kunaàyaàkù yoo ò tu oyúókù, di keté ke báá ò wēnnénè kédì.

¹²⁻¹³ Míi í dò nkébekénè bèè í tú Kirisi kàbe, Kuyie nkuù yóó bè bekénè. Di dòmmu kébekénè di kó ditīnni kàbe, ti wàrimu ke tú: Betinè oyeiwe di cuokè.

6

Kirisi kàbe dò nkéntūnnimè be kpeti

¹ Dè dòmmē dīndi Kirisi kàbe, kè di mōke tīmātì nè ditabè di tì kàtenè bèè í tū nKuyie mbe borè, ke yóu di bo tì kàtenè mē Kirisi kàbe borè? ² Di í yé ke dò nKirisi kàbe beè yóó bekénè kute nkù kàbaà? Kè beè yóó bekénè kute nkù kàbe, dè dòmmē kè di né báá na kētūnte tīmātì sàmpótì di cuokè? ³ Di í yé ke dò ntū yóó bekénè Kuyie ntōràà? Tì né bo yīēke tì bo tūntēmē mme kute nkù kuù nkpetàà? ⁴ Dè né dòmmē kè di 5 mmōke tīmātì ke tì kàtenè bèè í tú Kirisi kàbe be borè kè beè tì beké? ⁵ N tì bēi nke ifei iì bo di pī. Omōu í bo di mièke bá omáà wèè cii ke bo na kētūnte tīmātāà? ⁶ Dè keté ke í dò ndi mmōkenè ditabè tīmātì ke né báá tì kàtenè bèè í tū nKuyie mbe borè.

⁷ Kè di mōke tīmātì nè ditabè dèè benkú di yīēkemè. Di níi na mmimmu bè di dōòri dìi mōnni mēyēi, nkè bè yūúkú di kperē di yóu kè dēe yēi. ⁸ Dīi pètínke dōòri mēyēi nke yuuku ditabè. ⁹ Di yēmu ke dò mbèè borimē í wenni bè í tati Kuyie nkpaàtiyuu. Di bá nsou ndimáà: Bèè fòu mufòmmu muyeyimu nè bebəəféúbè nè bèè dauti dautinè betabè, nè bèè dōòrite isake: Benitidaabè bèè dounè bedatabè nè benitipòbè bèè dounè bepotabè, ¹⁰ nè beyóóbè nè bèè duó mbe yèmmè idíítí nè tinaàyaàtì nè bèè cààri betabè yètè nè yeyoyóókperè. Bembe kó dimáà í tati Kuyie nkpaàtiyuu. ¹¹ Di mièke bèmabè do tú beè nìtibè botí kè Kuyie ndi cīē ndi yēi, nke di cāñné kè di tú ku kàbe, kè kù di wénkūnne. Yesu weè te kè Kuyie mmè dōò nè ku Yáá mmièke.

Kirisi kou bo na kéndəəri ò dōràà?

¹² Bèmabè di mièke tú dēmarè í ci, mómumu nwe, demou dè né í ti dōòri mesàà. N yí ci dēmarè n né í yóó yie nkēnaà ndēmarè kó kudaakù. ¹³ Di tú tidiiti bo dipitiri kpéi nke kè dipitiri bo tidiiti kpéi, mómumu nwe, nè mēmmē Kuyie nyēmu dēdē dē mánkù tikōnti tii mē nyí bo di bo ndauti dautinè mēè kpéi nditabè, tì bo ti Yīè nKuyie nkpeí nke, kòò tì te. ¹⁴ Kuyie kùu te kè ti Yīè nyānté kuù kó muwērimú yó nte kè ti yānté múnke.

¹⁵ Di í yé ke dò ndi kōnti tu Yesu kpeti ntaà? M bo túóté n kōnti kéduó nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabàà? Bìtì bìtì! ¹⁶ Di í yé ke dò kòo nìtì duónè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè bè naà tikōnti tīmáà ndià? Kè

yě ti wàrimè ke tú: Bedé bè bo naá nhonìti omáà. ¹⁷ Kè wèè me ntàunnè Yesu Muyaánsààmù mièke bè naá nhonìti omáà ndi.

¹⁸ Ncokùnè di bo ndòutinèmè ditòbè! Mèyei ntēmè onìti dòòmè í sīnkùnkò o kònti wèè me nduónè o pokù í tú wè yoo o dòu í tú wè ò sīnkùnnè o kònti nti. ¹⁹ Di í yě ke dò nKuyie ndi duó mMuyaánsààmù kè mù bo di mièke kè di kònti tu mu cīētàà? Di í te dimáà. ²⁰ Kuyie nkuù di donté kudonku dièkù, ndéúkùnkònè ku nè di kònti.

7

Pàari tēíné ti dipopuò ìnkè

¹ M bo di tēnné di m beke tii náànti ke tú dè wenni onìti bo nkpmè o pokàà? Èè, kòo niti í kàáké onitipòkù dè wennimu. ² Benitibè né mè ndòuti dòutinèmè betòbè. Nè de kpéi mbá wèè nitidòu mmàke o pokù, bá wèè nitipòkù kòo mmàke o dòu. ³ Onitidòu nduò nho pokù ò dò nké nhò duò ndè, kòo nitipòkù múnke nduò nho dòu ò dò nké nhò duò ndè. ⁴ Onitipòkù í te o kònti o dòu weè ti te, onitidòu me nyí te o kònti, o pokù weè ti te. ⁵ Òmòu báá yetenè omáà otòu, kè dè í tú di wēnné ke tãáté dimònni mari ke bo bántè Kuyie, kè di dèè di wēte kēsōtè. Dibòò yàà bo di souté mēè kpéi nke yě di báá namè kēpī ndimáà.

⁶ N di náá n yèmmè dò ndèè wenni dèndè, n yí yē ndi dè dòònè muwērímú. ⁷ N na ndó dimòu di nni ndònnèmu, timòu ti né í wē nyepārè, bá wè Kuyie nhò pā dīi pānni cāámmu.

⁸ Ntenè n náá ntì tidakósòti nè tipokósòti nè bekúpobè: Dè wennimu di bo nni ndònnèmmè. ⁹ Kè di me nyí yóó na ke pī ndimáà, puokenè kéyenke, kè dèè tōūnè di bo ndómè kè dè di tuò.

¹⁰ Kirisi kòbe bèè po nè bèè ye, n yóó mè mbéi ndi nùu í tú n kpèri ti Yìè nkperì ndi, wèè ye nhò báá yete o dòu. ¹¹ Kòò me nhò yete ò nkóké. Onitidòu me nyí dò nkébeti o pokù.

¹² Dīndi betòbè (n yóó di náké ti í tú ti Yìè nkpeti, n kpèti nti) kè Kirisi kou mòu po wèè í yie nKirisi kòò dó ké nhò ye nhò báá ò bèti. ¹³ Kòò nitipòkù weè me ntú Kirisi kou ke ye nwèè í yie nKirisi kòò dó ké nhò po ò báá ò yete. ¹⁴ Ke yě onitidòu wèè í yie nKirisi ò tákénèmmè Kuyie nnè ò pokù kpéi, kòò nitipòkù wèè í yie nKirisi kòò tákénèmmè Kuyie nnè o dòu kpéi, kè bè me nyàte be bí bo dēténè Kuyie nke né do kù tákénè. ¹⁵ Wèè í dó Kuyie nkè weè yete wèè dó Kuyie nwèè wè yóu. De mōnni dèmarè ténke í bè tàunko. Kuyie ndi dēetè kè di bo nfòu diwèi mièke nke. ¹⁶ Onitipòkù, a bo yīme kényé ke dò nha bo dēetè a dòu? Onitidòu a bo yīme kényé ke dò nha bo dēetè a pokù?

Bá wè wèè yie nho f̄tìrì

¹⁷ Kè dè í tú m mè mbo ke náá ntii ìnkè, bá wè wèè yie nho f̄tìrì Kuyie nyóó ò dēetè kòò bo dī. Tiñti n tièmmè Kirisi kòbe bemòu. ¹⁸ Kè Kuyie nyóó da dēetè ke s̄s̄ nkàa cānté bá nsòrì kàa me nyí cānté bá ntú a bo cānté. ¹⁹ Kàa cānté yoo a í cānté de kpèti í bo, a bo nyíèmmè Kuyie nkuó dèè wenni. ²⁰ Bá wè wè mbo Kuyie nyóó ò dēetè kòò bo dīi f̄tìrì kēntū nKuyie. ²¹ Kè Kuyie nyóó da dēetè ke s̄s̄ nha tú kudaakù bá nyīèkù. Kè kuce me mbo a bo yīmè ke ténke bá ntú kudaakù á yè. ²² Ke yě wèè do tú kudaakù ò tiekemè omáà Kirisi kó metaummè mièke, wèè do te omáà kòò naá nKirisi kó kudaakù. ²³ Kuyie ndi dontému ke yietí kudonku dièkù, ténke bá naánnè benitibè kó tidaatì. ²⁴ N kòbe bá wè ò mbo Kuyie nyóó o dēetè kòò bo dīi f̄tìrì ké nkù tū.

Bèè kóké nè bekúpobè

²⁵ Bèè í po nè bèè í ye, n yóó mè mbéi ntí í tú ti Yiè nkpeti, mí nKuyie ndòò wè mèsàà mmù yèmmè mè dò, kè di bo na kéyie n kpeti.

²⁶ N yèmmè dò nti mè mbo yèè mārè yeiye miéke, dè wennimu ke dò nhoniti ríbo o fātiri. ²⁷ Kàa màke a pokù, a báá yí a bo ò bèti, kàa me nyí màke, a bá nwanti képuoke. ²⁸ Kàa po a í dòò meyi, kàa me nye nha í dòò meyi. Bèè po nè bèè ye mbè yó nháàrimu, dèè te ke n yí dó di ta mēháàrimè miéke.

²⁹ Nte n duò nyii tié: Dimònni kùpému, bèè po, bè ndò mbè í po. ³⁰ Bèè kuò mbè bá ndakenè yedabùò, bèè yānku bè bá ndakenè tiyānkùti, bèè do mbè bá ndakenè mudommu. ³¹ Bèè màke tikpàti bè bá ntí dàkenè, ke yé kutenkù autémè ke bo deè.

³² N dó ké di dēténè iyentotí nyi, wèè í po ò ñ ndakenè ti Yiè nkó mutōmmú mmu, ke dó kédòò ti Yiè ndó dè. ³³ Wèè po kòo ndakenè o cīètè kó mutōmmú, ke dó kédòò o pokù dó dè. ³⁴ Kòo yèmmè bo tipūti tidé. Mèè botí nku onitipòkù wèè í ye nnè osapàà nwèè í ye mbè ñ ndakenè ti Yiè nkó mutōmmú, ke dó kénwenni be kōnti nè be yèmmè. Wèè me nye nhò ñ ndakenè o cīètè kó mutōmmú mmu ke dó kédòò o dòu dó dè.

³⁵ N yí di dōrinè muwērímú, n dó ké di teennèmu kè di mbo kè dè wenni, ke taunè Kuyie nke pī nku tōmmú.

³⁶ Kòò mōu wáá ndipocēnni ke sǝ ndi dó kēpēēté di túòrè, kòò dó ké di túóté, ke di túóté, wè í cààrè. ³⁷ Kòò mōu me ntotí o yèmmè weti weti, ke bo na kēmpī nhomáà, ke báá túóté o pocēnni, wè í cààrè. ³⁸ Wèè túóté o pocēnni ò dòò kè dè wennimu, kè wèè í túóté kòo kpere dake wenni.

³⁹ Onitipòkù wèè ye nhò taunè o dòu nwe be fōmmu mumou miéke, kòò dòu me nku ò bo na kéyenke ò dó wè kè de yiè ncénke tú Kirisi kou. ⁴⁰ N yèmmè dò nkòò í wèè ke yenke dè dake bo nhò naati. N yému ke dò n náá ntí Muyaánsààmù muu ti nni nduó.

8*Iwũṣ bè fié ì yebàkè*

¹ Di mè nni mbekemè di bo nhōmmè iwũṣ bè fié ì yebàkè i kó imaa.

Timou ti ti yému. De kó meyiētímè botí né āā onití nwe tēfentè, a bo ndómè otòu dèè ti kpénkùnkò Kuyie nkó kuce miéke. ² Wèè yèmmè dò nhò yé dēmarè ò mu nyí yīēté ò dò nkényé kè dè māmè. ³ Wèè dó Kuyie, Kuyie nwe nyé.

⁴ Di m beke ke tú: Ti bo na kēncáá nyiwũṣ bè fié ì yebàkàà? Ti yému ke dò nyebàkè í mannè Kuyie. Kuyie mbo kumáà ndi. ⁵ Bá kè benitibè yèmmè dò nKuyie nyí bo kumáà, kè dēterè marè bo ke kù mǎnnè, ke màke muwērímú kēīnkè nè ketenkè. Kutenkù kumou miéke yebàkè bomu kè benitibè tu yè mǎnnè Kuyie. ⁶ Tínti yé ke dò nKuyie mbo kumáà ndi, ti cice wèè dòò dēmou, wèè ti te. Kè ti Yiè mbo omáà Yesu Kirisi, Kuyie nnè wè bè dòò dēmou, wèè ti duò mmufōmmu.

⁷ Kirisi kǎbe bèè do manténè bè bo nfeumè yebàkè ke mu nyí kpenke nè yíenní, kè be yèmmè dò nyebàkè yèè te de kó imaa nkè bè ì càáké dè mbè kǎōnnè be yèmmè miéke ke bè sīnkùnkò. ⁸ Mudii kpeti í bo tínti nè Kuyie nti kó metaumme miéke. Kàa í di dè í da yaari dēmarè, kàa me ndi dè í yóó da yíé dēmarè.

⁹ Kàa bo na kēncáá mbè fié ì wũṣ yebàkè, kè dè báá da dòò dēmarè a né ndake ke báá bō nwèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce miéke. ¹⁰ Wèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce miéke kòò yà fǝ nwèè yé Kuyie nnáànti, kàa kàri yebàkè kó ditou miéke ke yo ndè báá yáúkùnnè o kōnti kòò ncáá iwũṣ bè fié ì yebàkàà? ¹¹ A yīēté

mèè kpéí mba nte kàa bɔ nwèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce miéke Kirisi ku wèè kpéí. ¹² Ke yé a bɔ ndì mǎnnì wèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce miéke. A yeténè Kirisi nwe o mómmu. ¹³ Kè imaa nyì bo nte kè m bɔ n kou mɛyɛi mmieke, m báá ì càáké, n yàa bo ò bɔ mmèè kpéí.

9

Bè dò nkédòò dè Kuyie ntǎnti nè o dò nkédòò dè

¹ M báá na kédòò n dómàà? N yí tú Yesu tǎnnàà? N yí yà ti Yiè nè n nǎnfàà? Mù í di nàké Kuyie nnáàntàà? ² Bá kè betɔbè yé n yí tú Yesu tǎnnì, dǐndi do dò kényému, ke yé mù di nàkémè Kuyie nnáànti kè di cèète.

³ N ti ntǎnnìnkò bèè n wátìrì. ⁴ M pǐ mù tǔmmú í dò di nni nduò kè n yo nke yǎnnàà? ⁵ N do í dò nkémmake m pokù wèè tu Kirisi kou kè ti nɛitaà, Yesu tǔrè nè o nɛi nè Pieri bè dòmmaà? ⁶ Mí nnè Bannabaasi tǔ mǎà dò kempǐ mutǔmmú ke yonnè, kè di teénnè betɔbàà? ⁷ We nhǎǎpǎnti piú omǎà? We nfiku detie nke í yo nde be? We ncǔmmù inààke ke í yǎ nyi miè?

⁸ Di yèmmè bá ndò n nǎá nke wetí kutenkù kuù nkpeti mǎà. Tì wǎrimu Mǎyiisi kó ikuó miéke ke tú: ⁹ Báá táú nfenààfè nùù fɛ puòtì dǐ mǎnnì tidiiti, Kuyie nkuó nyinààke nyi mɛsémmaà? ¹⁰ Tì nǎá ntǔ kpéí nke, ke tú, wèè kùútí tidiiti nè wèè tì puòtì bè dó mucǔntimu mmu bɛdɛ. ¹¹ Mí nwèè di duó ndi wǎrè kó mudì di bo n duómmè tidiiti dɛè di yonkaà? ¹² Kè di teénnè betɔbè, n do í dò nké di beke kè dɛe pǛtɛ be kpɛraà?

M pètínke duó m mǎà ndi kè dɛmarè báá dítinné Kirisi kó Tináànsààtì. ¹³ Di í yé ke dò mbèè pǐ nyikuó tǔmmú Kuyie ncǔtɛ miéke bè dɛ nyonnè, kè bèè feu iwũ ò diwũtǎnnì ìnkè kè bè mǎke be kó imaaà? ¹⁴ Mɛnnè Kuyie mbéimmè ke tú bèè nǎá nKuyie nnáànti bè tì nǎá mbè, mbè duò nke bè yo.

¹⁵ Mí n yí beke dɛmarè òmǎu, bá m mè ndi wǎǔmè dipátiri n yí dó di n duó ndɛmarè, kè n ku nè dikǎnnì dè tǔnnè m bo mǎmè kécake n yètìrì. ¹⁶ M báá na kényóu Kuyie nnáànti ke yé Kuyie nkuù ti nni nduómmè, kè n yí dòò mɛmmè Kuyie mbá n yóu. ¹⁷ Kè m pǐ nde kó mutǔmmú nè diwèi, Kuyie mbo n yietí, bá kè n yí dó ké mù pǐ, n dò nké mù pǐmmu ke yé Kuyie nkuù mù nni nduómmè. ¹⁸ Dɛndɛ tú n kó mutǔmmú kpamu tiyetaà? Ǔ, n kó tiyeti tú diwèi ndi nè m bo nàkémè Kuyie nnáànti fààrè ke báá cǔtɛ tiyeti n do dò nkécǔtɛ tì.

¹⁹ N temu m mǎà, n yí tú òmǎu kó kudaakù, ke né duó m mǎà ke tú bɛnìtìbè bɛmǎu kóo tǎnti, ke bo yǔǎnnì kusǔkù Kirisi kó kuce miéke. ²⁰ Nh ã mbo Sifube cuokè ke dǎdri bè dǎdrimè mɛ, kè bè tǔ nyikuó, nnì nyi tǔ ke bo yǔǎnnì kusǔkù Kirisi borè. ²¹ Kè m bonè dǐ mǎnnì bèè í tú Sifube, bèè í yé Mǎyiisi kó ikuó be cuokè, nnì ndǎdri bè dǎdrimè, ke dò n yí mǎke ikuó ke né tǔ nKirisi kó ikuó. ²² Kè m bo bèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce miéke, rí bè ènnè m mǎà, ké bè yǔǎnnì Kirisi borè. M mè dǎdri mɛmǎu kè dè bo yie nkè n dɛtɛ bɛmabè mbè. ²³ N dǎdri mɛmmè ke bo pité Tináànsààtì nti, kè tí wǛnné kɛtoté ti kó ticuuti.

²⁴ Di yému ke dò mbèè betí muceé mbè ã ncokù kòò mǎà wèè pɛtɛ tiyeti. Ncokùnè mɛsàà nképɛtɛ tiyeti. ²⁵ Bèè dó kébeté muceé mbè ã keté kémbeú kè dè yóumu, kè bè mǎke bè ci dè péu. Bè wanti kɛpɛtɛ ketenkè kie nkó tiyeti nti, tǐ í mǎnni, kè tǐnti wanti kɛpɛtɛ kǛnkè kó tiyeti tǐ yó mbo sǎà. ²⁶ Dɛ te kè n cokù ke yé m betì dè, n yí sǎntɛ ke puòtì detetirè. ²⁷ N fǛũnko m mǎà ndi weti weti ke pǐ n kǎnti mɛsàà nke yǐkù m bo nàkémè betɔbè Kuyie nnáànti kè Kuyie nné n dootóo.

10

Di bá ndònnè Isidayèri kòbè

¹ N kòbè n yí dó di yè nti yembè do kéréimè dikpáà cuokè kè diwètiri bè ni, kè bèe sénté dàméèrì tipènti kou. ² Ti bo na ke dò bè ànné bàtémù diwètiri mièke nè dàméèrì mièke, bè yié mmèè kpéi nke tũ Mòyiisi. ³ Kè bèe di bemou mudii mùu duóni kéinkè, ⁴ kényà bemou Kuyie mbè duó mmèè niè, mèè yìèní dipèrì. Dè kó dipèrì do benkú Kirisi nwe. ⁵ Nè memme Kuyie nyí mpénsirì bèmabè be mièke kè bèe kú dikpáà mièke.

⁶ Dè dòò memme ke bo benke tímbe kè ti bá mbè dònne kéndó meyei nkó mudòrìmu. ⁷ Di bá ntũ nyebakè, be mièke bèmabè do dòmmè. Ti wàrimu ke tú: Kè bèe di kényà menaà nkéité kénhau. ⁸ Di báá ndouti dautinè ditabè, be mièke bèmabè do me ndòò kékú sikòupísitidé nè sikòupísitãti (23000) diyie dimàa mièke. ⁹ Di bá nyiinko Kuyie mmièke, bèmabè be mièke do me ndòò kè iwàakèe bè dòmmú kè bèe kú. ¹⁰ Di bá nséi nKuyie, be mièke bèmabè do me ndòò kè Kuyie ntònni ku tònni dii kòu kè dii bè kù.

¹¹ Dè mè dòò kè bè ti wàri ke bo benke tímbe yemòrè sonye yiè nkòbè. ¹² Kè dè tũ ndò mmemme, wèè yèmmè dò nhò còmmú wè nyé kòò báá do. ¹³ Mèbennimè mamè í di tuòkùni betabè í yémè. Kuyie mbéi nti kù ti dòrìmu, kù í yóó yóu kè mèbennimèe pèèté di wérímú kè mè di tuòkeni kuú yé kù yóó yímè ké di mè na kéyè.

¹⁴ N kòbè n di náámmu, bá ntũnnè yebakè. ¹⁵ N di náánnè ke dònne benitibè bèè cii bèmbè. Wénténè di mómmambè n di náá nti. ¹⁶ Ti òò sànte Kuyie nkéyà fèè bòòfè fèè benkú ti wèmmè Kuyie nkó mesàa nti pètémè nè Kirisi kó mukũ mmièke. Ti wèrí dii mònni pèè ke cáá ndè benkú ti wèmmè mme Kirisi kó tikònti mièke. ¹⁷ Ti òò nyóó wérí pèè kòò wèrmu, dè me ndò nè Kirisi kòbè, bá kè ti sũ, ti wè nhoniti omàa ndi. ¹⁸ Wénténè Isidayèribè kó meborime, bèè cáá nyiwũ bè feu i Kuyie mbè kù tàunèmu.

¹⁹ Dè í me ndò nè imaa nyii fié yebakè, imaa nyoo yebakè dè í mæke muwérímú mamù. ²⁰ N né dó ké di náké ti tú: Kè imaa mbè fié i Kuyie mbè tàunkonè Kuyie, mèè botí nku imaa mbè fié i yebakè bè tàunkonè yebakè. N né í dó òmòu di mièke ntaunè dibòò. ²¹ Di báá na kényà ti Yiè nkó febòòfè nè yebakè kafe, di báá na kèdi ti Yiè nkó mudii nè yebakè kómu. ²² Yáa di dó kéi nti Yiè nkó kemieke nke? Di yèmmè dò ndii kpeñni kóo pèètàà?

Dèmarè í ci, demou dè né í dɔ̀rì mesàa

²³ Bèmabè di mièke tú: Dèmarè í ci! Mómmuò, demou dè né í ti dɔ̀rì mesàa. Dèmarè í ci, demou dè né í ti teénnè Kuyie nkó kuce mièke. ²⁴ Òmòu bá nwanti omàa kó mmucòntimu, ò pètínke nwanti otòu bo còntemè mme.

²⁵ Di bo na kénkáa mbè fiiti i maa ndikàtìrì kè di yèmmè bá ndi bekùnè. ²⁶ Ti wàrimu ke tú: Ketènkè nè dèè kó dimàa bo ke mièke, ti Yiè nweè dè te.

²⁷ Wèè í tũ nKuyie nkòo di yu mudii kè di kòte, dí di bè di duó ndèè kó dimàa, di yèmmè bá ndi bekùnè. ²⁸ Kòò mòu me ndi nàké ke tú: Bè fèúté i mmaa dibòò ndi. Di báá di, dè yáa bo kòkénè wèè di nàké. ²⁹ Dè í tú n yé dii kó meyèmmè yó ndi bekùnè, wèè me ndi nàké o kpéi nke.

Kè dè yèmmè òmòu bo yí otòu kpéi mbá nte kè n yóu n dó kédòò dè, ³⁰ kè n sànte Kuyie mmudii kpéi nke yo, nhòmòu báá na ké n sei.

³¹ Kè di yo nyoo di yè, di dɔ̀rì dèè kó dimàa dè ndéúkunko Kuyie nyètiri. ³² Di bá ndɔ̀rì dèmarè dèè bo bɔ nhotòu, Sifu yoo wèè í tú Sifu yoo Kirisi kou mòu.

³³ M mómumu n yí wanti n kó kuyenaaatí, n wanti betɔbɛ kaku nku, kɛ dɛ bo yie nkɛ bɛɛ cootɛ.

11

¹ Ntũnnɛ n kó meborimɛ, kɛndɔnnɛ m mómumu n tũnnɛmɛ Kirisi kɔmɛ.

Onitipòkù nɛ onitidòu bè bo ndòmmɛ bè báá ndii mɔnni Kuyie

² N di sánti di yémɛ n kpéi nyemàrɛ yemɔu nɛ di tũnnɛmɛ itiɛ n di duó nyi. ³ N nɛ dɔ di nyɛ tì tii tú tii: Kirisi wɛɛ baké benitidaabɛ, kòo nitidòu baké onitipòkù, kɛ Kuyie mbaké Kirisi. ⁴ Dɛɛ kpéi nte kòo nitidòu báá nyoo ò náá nKuyie náànti kɛ óké dɛmarɛ ò sɛnkɛrì Kirisi nwe. ⁵ Kòo nitipòkù mɛ nyí kánkɛ o yuu ò báá ndii mɔnni yoo ò náá nKuyie nnáànti ò sɛnkɛrì o dɔu nwe dɛ í cáánnɛ ò bo kuómɛ mɛyubii. ⁶ Kòo nitipòkù í dɔ kɛnkánkɛ o yuu wɛɛ kuó, kɛ ifɛi mɛ nhò bonɛ ò bo kuómɛ wɛ nkánkɛ o yuu. ⁷ Onitidòu í dò kɛnhókɛ dɛmarɛ kɛ yɛ Kuyie nhò dɔòmɛ kòo bo nkù dɔnnɛmu kɛ kù déúkunko, kɛ dɔò onitipòkù kòo bo ndéúkunko o dɔu. ⁸ Kuyie nyí tùótɛ onitipòkù kó diwétiri ndi kɛ dɔònnɛ onitidòu, kù tùótɛ onitidòu kpɛri ndi kɛ dɔònnɛ onitipòkù. ⁹ Kuyie nyí dɔò onitidòu onitipòkù kpéi, kù dɔò onitipòkù nwe onitidòu kpéi. ¹⁰ Dɛɛ te kòo nitipòkù dò nkɛnkánkɛ o yuu, kɛ dɛɛ bɛnkɛ Kuyie ntɔrɛ ò yermɛ. ¹¹ Kuyie mborɛ onitidòu nɛ onitipòkù bè í cáá, ¹² kɛndɔnnɛ onitipòkù yènnímɛ onitidòu borɛ, mɛɛ botí nku onitipòkù pɛimɛ onitidòu. Bɛdɛ kɛ bè boñní Kuyie mborɛ.

¹³ Díndi wúó nkɛ dɛ wenni onitipòkù bo mbáámmɛ Kuyie nkɛ í kánkɛ o yuuà? ¹⁴ Ti kó meborimɛ miɛkɛ dɛ dò nyifɛi nyi onitidòu yùtì bo nhokùmɛ, ¹⁵ kɛ tú diyètiri onitipòkù yùtì bo nhokùmɛ. Kɛ yɛ Kuyie nkuu tì nhò duómmɛ kɛ tì bo nhò kánkɛ. ¹⁶ Kòo mɔu dɔ kɛ tì yetɛ, wɛ nyɛ kɛ dò mmí nnɛ Kirisi kɔbɛ tɔbɛ tì í mɔkɛ dɛ kó meborimɛ.

Kuyie nkó mudii

(Wéntɛ Matie 26:26-29 nɛ Mariki 14:22-25 nɛ Duku 22:15-20)

¹⁷ N dɔ kɛ di kpannɛmu. Di tikɛ mɛɛ tíimmɛ kɛ yo nKuyie nkó mudii, mɛ í di dɔari mɛsàà, mɛ pètinkɛ di caàrimu. ¹⁸ Bɛ n náké kɛ tú di ɔɔ tíi nkɛ metotímɛ mbo di cuokɛ, kɛ n tì yie ndikéɛ. ¹⁹ Metotímɛ ɔ nwennimu mɔnni marì, kɛ bè bo bantɛnɛ bèɛ kɛrí kucɛ sààkù nɛ bèɛ yetɛ. ²⁰ Di ɔɔ tíi nkɛnyo mmùu dii í tú Kuyie nkɔmu. ²¹ Di ɔɔ tíi mbá wɛ kòo nyo nho kó mudii mmu, wɛɛ kpa kòo kàri dikònni kɛ betɔbɛ dɛ ndi kɛ sànnɛ, kɛyà mɛnaà nkémuó. ²² Di í mɔkɛ di cɛí di bo nyommɛ kɛ yɔ ndi naànaà? Yáa di sɛnkɛrì Kirisi kɔbɛ tĩnni ndi, kɛ dɔ kɛfɛikũnnɛ bèɛ kpa bɛ kpɛrɛ? Di dɔ n di náké ònti? Di dɔ n di sàntɛmaà? Biti! M báá di sàntɛ.

²³ Ntɛnɛ tì Yiè nni nnàké ì tié kɛ n yì ndi tùo: Bɛ yóó pĩ nkɛɛ yènkɛ tì Yiè nYesu, kòo tùótɛ pɛɛ, ²⁴ kɛmɔo Kuyie nkó mɛsàà nkóò wɛrì kɛduó nho tancòumbɛ kɛ dɔ: We mpɛɛ wɛɛ bɛnkú kɛ dò m pã n kònti di kpéi. Ndɔarinɛ miɛ nkɛ denniní n kpéi. ²⁵ Kɛ bèɛ cáákɛ kɛdɛɛ kòo tùótɛ fɛbòòfɛ kɛ bè duó nkɛ dɔ: Fɛ mbòòfɛ fɛɛ bɛnkú kɛ dò n yĩ mmɛɛ yó nte kɛ metaummɛ pàmmɛɛ dɔò. Ndɔarinɛ miɛ nyemàrɛ yemɔu kɛ denniní n kpéi. ²⁶ Di cáá ndii mɔnni dɛ kóò pɛɛ kɛ yɔ ndɛ kó fɛbòòfɛ, di náá nKirisi kù mɛmmɛ di kpéi. Di yó mmɛ nhɔ kòo yàa wɛtɛnní.

²⁷ Dɛɛ kpéi nte wɛɛ bo cáákɛ tì Yiè nkóò pɛɛ kɛyà o kó fɛbòòfɛ kɛ í mannɛ, ò yetɛnɛ tì Yiè nkó tikònti nti nɛ o yĩ. ²⁸ Bá wɛ ò níi wéntɛ omáà mɛsàà, kɛ né na kɛcáákɛ tì Yiè nkóò pɛɛ kɛyà o kó fɛbòòfɛ. ²⁹ Kɛ yɛ wɛɛ bo cáákɛ dɛ kóò pɛɛ kɛyà dɛ kó fɛbòòfɛ, kɛ í bàtɛ ò ce nhomáà ndi Kuyie nkó tibeénti. ³⁰ Dɛɛ kpéi nte kɛ bɛmuɔmbɛ sũ di cuokɛ nɛ tihòùtì, kɛ bɛsũkùbɛ ku. ³¹ Kɛ tì bekùnɛ timáà, Kuyie

mbáá ti bekénè. ³² Kuyie nhɔ̃ɔ ti bekénè ké ti tié, dè bo yiémmè mme kè kù báá ti wɛnnénè kutekù kɔbe kékpétinné.

³³ N kɔbe kè di ní tii nke bo di Kuyie nkó mudii, mbaanè ditɔbè. ³⁴ Kè dikònni níi bo wè wèe diní o cɛ̀tè kè di ní báá tíi kénce nKuyie nkó tibeénti. Kè n kòtoo dii yiè m bo tũntè tii kpáá.

12

Muyaánsààmù kó mutōmmú

¹ N kɔbe n dó di bantému Muyaánsààmù pã yèè pãrè benitibè.

² Di yému ke dò ndi mu ndo í tũ ndii mōnni Kuyie kè yebòkè yèè di yōnti kè di feu sitenkaanii sii í nɔ nke náá. ³ Kè Muyaánsààmù bonè onitì ò báá na késáá nYesu, kòò mɔ̀u yĩ Yesu tú o Yiè ndè bonní Muyaánsààmù mborè nde.

⁴ Muyaánsààmù bo mumáa ndi, kè mu pãrè sũ mù mpãã nyè. ⁵ Kuyie ntōmmú sũmu ke tú Kuyie nkumáa kó mutōmmú. ⁶ Ti bo mpĩ mmèè botí Kuyie ntōmmú mè sũmu Kuyie nkumáa kuù né mè nti benkú. ⁷ Kè Muyaánsààmù pã wè dii pānni di ntú timɔu kó mesàa. ⁸ Muyaánsààmù ɔ̃ pāmu òmɔ̀u mecii nkó tináaantì, kèpã otɔ̀u meyĩtīmè kpeti, ⁹ kèpã otɔ̀u metákumè, kèpã otɔ̀u kòo mmiekunko bemuɔmbɛ, ¹⁰ kèpã otɔ̀u kòo ndɔ̃ri tidietì, kèpã otɔ̀u kòo nnáa nKuyie mpāānāantì, kèpã otɔ̀u kòo nnɔ nke baatì Muyaánsààmù kpeti nè yebòkè kpeti, kèpã otɔ̀u kòo nnáa tináaancantì, kèpã otɔ̀u kòo nnɔ ke tì tũonko. ¹¹ Demɔu memme Muyaánsààmù kó mutōmmú mmu muù pã nyepãrè kè yè cãã ncãã mmù dó mèè boti.

Onitì omáa itùòti péu

¹² Onitì bo omáa ndi ke mɔke itùòti péu, Kirisi kɔbe kperɛ me ndò, kè bè sũ ke né wè. ¹³ Timɔu tinti Sifube nè bèè í tú Sifube, tidaatì nè bèè í tú tidaatì, Muyaánsààmù mmuù ti taunnè Kirisi bè ti ānné dii mōnni batēmmù ke pĩ mmutōmmú timɔu ti mieke.

¹⁴ Kutùòti kumáa kuù í tú onitì, ì sũmu. ¹⁵ Kè tenaàcètè yete ke yĩ tè í tú tenòtè, tè í taunnè tikònti. Tè báá na, tè baa tú tikònti nti. ¹⁶ Kè ditoò yĩ di í tú fenònfè, di í taunnè tikònti. Di báá na, di baa tú tikònti nti. ¹⁷ Kè tikònti timɔu do ntú fenònfè nfè kè ditoò í bo ti yĩme kényo? Kè ti me ndo tú ditoò ndi kè dihōnni í bo ti yĩme kényo kunóú. ¹⁸ Dèè te kè Kuyie nhānné itùòti onitì kunku Kuyie nkù dó mèè boti. ¹⁹ Kutùòti kumáa báá na kéntú onitì. ²⁰ Itùòti péu ìi wēnné ke tú onitì.

²¹ Fenònfè báá na kénáké tenòtè ke dò: M bo na m mää, bá kaa í bo. Diyuu me mbáá na kénáké sinaàcèi ke dò: M bo na m mää bá kè di í bo. ²² Onitì kònti kperɛ dèè kēñi, dèè kó mutōmmú pètinke deu. ²³ Onitì kperɛ dèè í dò nkéyà, ti de nyári ke de daati tiyàatì. ²⁴ Kè itùòti tɛi bo ti í sɔ̀rì ì, Kuyie nhānné bá kùù tùòti nè ku tōmmú mmu, kè tikònti kperɛ ti sɔ̀rì dè kó mutōmmú pēētè itùòti tɛi kōmu. ²⁵ Kutùòti kumáa báá na kèpĩ mmutōmmú imɔu ì dò nkénteénnè itɔbè mbe. ²⁶ Kè kutùòti kumáa fěūrì, itei ɔ̃ nfěūrìmu, kè dè kù naati, dè nnaati itei.

²⁷ Dimɔu di tú Kirisi kó tikònti nti, bá wè kòò tu kutùòti. ²⁸ Mèè boti nku Kuyie nhānnémè Kirisi kɔbe mieke, meketimè Yesu tōrè, medérimè bèè náa nKuyie mpāānāantì. Metāāmmè bèè tiè mbenitibè Kuyie nnáaantì, de kó difōnkúò bèè dṑri tidietì nè bèè mmiekunko bemuɔmbɛ nè bèè teénnè betɔbè nè bèè baké nè bèè náa ntināaancantì. ²⁹ Bemɔu beè í tú Yesu tōrè, bemɔu beè í tú bèè náa Kuyie mpāānāantì, bemɔu beè í tiè mbenitibè Kuyie nnáaantì, bemɔu beè í dɔ̃ri tidietì. ³⁰ Bemɔu beè í mmiekunko bemuɔmbɛ, bemɔu beè í náa ntināaancantì, bemɔu beè í tuònkò tināaancantì. ³¹ Tũ n̄wammúnè yepãrè yèè pēētè yeteyè.

M bo di benke dèè pēētè demɔu.

13

Medókùmè

¹ Bá kè n nɔ nke náá nyibotí imɔu kó tináaànti nè Kuyie ntɔ̀rè kpɛti, ke né í mɔke medókùmè, n dò nkubaricíríkù nku bè bie nkù yoo kukànkànkù. ² Bá kè Kuyie nni mpã kè n nɔ ke náá ku pããnáaànti, ke yé dèè sòri, ke yé mɛciì mmɛmɔu, ke tá Kuyie nkè m bɛi nyetãrèè fũtɛ, kè n né í mɔke medókùmè n tú detetirè ndɛ.

³ Bá kè n totí n kpɛɛ dɛmɔu bɛcĩribè, ke duó m mää kè bè n cóu, kè n yí mɔke medókùmè n tú detetirè ndɛ. ⁴ Medókùmè yìè nhɔ mmimmu, ke nitì, wè í ɛ̀ɛnnè betɔ̀bè, wè í mɔke tipòti, wè í mɔke tefentè. ⁵ Medókùmè yìè nyí dɔ̀ori dèè í wenni, ò í wanti omää kó mucɔ̀ntimu, ò í mɔke kemieke, ò ɔ̀ɔ́ í nhu tináaànti. ⁶ Dè ɔ̀ɔ́ í nnaati medókùmè yìè otɔ̀u dɔ̀ò diì mɔnni meyei, dè ɔ̀ nhò naati otɔ̀u dɔ̀ò diì mɔnni ndi mesàà. ⁷ Medókùmè yìè nhɔ̀ cĩɛmmu, kɛntá, kɛmbaa, kɛmmi ndɛmɔu mieke.

⁸ Kuyie mpããnáaànti náam̀m̀u yóó deèmu, kè tináaàncànti deè, kè meyĩ́étímè deè, medókùmè mɛ nyí yóó deè bitì. ⁹ Yíe nti yé Kuyie nnáaànti dikéè ndi, ke tì náà ndikéè. ¹⁰ Dèè í kũmmú dè bo tuɔkení diì mɔnni kè dèè kũmmú kè dèè pɛ̀étému.

¹¹ N do tú diì mɔnni debire ke náá ntibíkénnaànti nti, ke mɔke mebíkènyèmmè, kè n yeɛ̀totí tú ibíkénkpɛyi, ke kòtè ke yoo debíkénkpɛɛ. ¹² Yíe nti wúó nkè dè dò nha ɔ̀ nwúómmè mmɛ onitì dihuri, dɛ mɔnni ti bo yá páíí. Yíe nti yé dikéè ndi, dɛ yìè ke bo yĩ́étè páíí Kuyie nti yé mèè botí.

¹³ Yíe ndɛnɛnnè dètããti diɛ ndèè bo: Metákùmè, ti bo mbaamè dèè kpaaní nè medókùmè. Dèè pɛ̀étè dɛtɛrè dèè tú: Medókùmè.

14

Tináaàncànti nè Kuyie mpããnáaànti náamm̀u

¹ Wammúnè meketimè medókùmè, ke múnke ndó kɛmɔ̀tɛ Muyaánsààm̀u kó yepãrè, kɛnwanti dɔke di bo nnáammè Kuyie mpããnáaànti. ² Wèè náá tináaàncànti ò náánnè Kuyie nku, ke yé benitìbè í yomè ò tú mù, ò náà ndisòri kpɛti nti Muyaánsààm̀u ò duó nti. ³ Wèè náá nKuyie mpããnáaànti, ò náánnè benitìbè mɛ ke bè kpénkùnkò, ke bè tiè nke yáúkùnkò bɛ kònti. ⁴ Wèè mɛ nnáá tináaàncànti ò kpénkùnkò omää ndi, kè wèè náá nKuyie mpããnáaànti kòo kpénkùnkò Kirisi kɔ̀bɛ.

⁵ N dómu dimɔu di nnáá ntináaàncànti ke né dɔke dó di nnáá nKuyie mpããnáaànti, wèè náá nKuyie mpããnáaànti ò pɛ̀étému wèè náá tináaàncànti, kè dɛ yìè nsàà í tì tũ̀dmmu Kirisi kɔ̀bɛ kè bèè kpenke. ⁶ N kɔ̀bɛ kè n kòtoo di ciɛ ke di náánnè tináaàncànti, dè bo di teennàà? Kè m mɛ ndi nàké Kuyie nkó disòri kpɛti yoo n di yìè mɛciì, yoo n di nàké nKuyie mpããnáaànti, yoo n di duó nKuyie nkó ití, dè báá di teennàà?

⁷ Wénténè fetãrife dòmmè yoo kukùtìdùkù. Kè bè eu yoo bè bie nke í baàti a bo yĩme kɛbanté tìl autì botí nku. ⁸ Kè wèè eu tekpãriheutè, kòò í baàti, we mbo báátí kékɔ̀tɛ dikpànni. ⁹ Mèè botí nku kè di náá tináaàncànti kè bè í yo di tú mù dè bo ndò ndetetirè. ¹⁰ Tináaànti bomu kutenkù mieke ke sũ, bá kùu botí nè ku náaànti. ¹¹ Kòò mɔ̀u n náánnè tináaànti n yí yo tì ò ɔ̀ ndò nhokpákpàri nwe m borè kè n dò nhokpákpàri o borè, ¹² kéndònnè di waammè Muyaánsààm̀u kó yepãrè, wammúnè yèè bo nteénnè Kirisi kɔ̀bɛ.

¹³ Wèè nàá ntínáàncàntì, wèè mɔɔ Kuyie nkè kùu ò pã kòò nnɔ kɛ tì tùònkò.
¹⁴ Kè m bàá nKuyie nè tináàncàntì, n yèmmè mèè kù bàá ndè í tú n ciì. ¹⁵ N dò nké dè dòòmu dedé. M bo mbáá nKuyie nnè tináàncàntì, kémbáá nKuyie kè bè yo n tú mù. Kéndiè nè tináàncàntì kéndiè kè bè yo n tú mù. ¹⁶ Kè nsà kàa sántí Kuyie nnè tináàncàntì, bèè kàri kè bè í yo a tú mù bè bo yĩm kè da wènnénè kè dò: Dè mmè ndò? ¹⁷ A sántí Kuyie nkè dè wennimu yie, dè né í teennè betòbè.

¹⁸ N sántí Kuyie n náámmè tináàncàntì kɛ di pɛɛtɛ dimɔu. ¹⁹ Kè m mɛ mbo benitibè tikú dè, m bo béimmè yetannò yènnùmmù kè dèè bè teennè, dè pɛɛtɛ m bo nákémmè tináàncàntì yetannò sikou sikou kè bè báá keè n tú mù.

²⁰ N kɔbɛ bá mmɔkɛnè ibí kó iyèntotí, di né ndò nyibí mɛyɛi nyĩnkè, kè di yèntotí dò mbenitímómmɔmbɛ kpɛyi. ²¹ Tì wàrimu kɛ tú:

M bo duó nkè ibotí tɛi
 náké n kó benitibè n náàntì,
 m bo duó nkè bɛpòðbè
 bè nàké n náàntì,
 bè mɛ mbáá tì kènté.

²² Tináàncàntì benkú bèè í tũ bèmbɛ Kuyie nku kó muwɛrímú. Kàa bo nákémmè Kuyie mpāānāāntì dè benkú Kirisi kɔbɛ kù kó muwɛrímú.

²³ Kè Kirisi kɔbɛ tii nke náá ntínáàncàntì bɛmɔu, kè bewedɔumpàmbè yoo bèè í tũ nKuyie nkè bè dè bo, bè báá yĩ di wàátáa? ²⁴ Bɛmɔu kè bè mɛ nnáá nKuyie mpāānāāntì, kòo wedɔumpànwè yoo wèè í tũ nKuyie nkòò dè bo, kɛ kèè bè náá ntì, tì bo ò teennè kòo banté o yɛi. ²⁵ Kòo yèmmè kpɛti tii sòri kè tii feitɛ, kòo sɪnné kébántè Kuyie nkébántè Kuyie mmènke bomè di cuokè.

Di bo ndɔɔrimè kè dikɔnkɔðnni bá mbo

²⁶ N kɔbɛ kè di níí tii nke bo bántè nKuyie, bá wè wèè dɔɔ Kuyie nhò duó ntì. Kè yie ndèntè fɛyènfè, otòu duó nyitié, kòo tòu náké Kuyie mpāānāāntì, kòo tòu bɛi ntínáàncàntì, kòo tòu tì tùò, kè dèè teennè Kirisi kɔbɛ kè bèè kpɛnkɛ.

²⁷ Kè di níí náá ntínáàncàntì, benitibè báá pɛɛtɛ bèdébè yoo bètāāti, kénfeinko betòbè, kòò mɔu tì tùònkò. ²⁸ Kòò mɔu í bo wèè bo tì tùò, á ncĩéké Kuyie ncĩètè mièkɛ, kénnáá nhamáà nè Kuyie. ²⁹ Bèè náá Kuyie mpāānāāntì bè mbo bèdébè yoo bètāāti kénnáá nke feinko betòbè, kè betòbè tì wèi kɛ bo yà tì bo ntú Kuyie nkɛti. ³⁰ Kàa náá, nkè Kuyie mbenke otòu tìmatì, a cĩéké kóò fei. ³¹ Di bo na kénnáá nKuyie mpāānāāntì kɛ feinko ditòbè, kè dèè yie nkè di yíé benitibè mɛciì nke yáúkùnnɛ bɛ kòntì. ³² Wèè náá nKuyie mpāānāāntì ò dò nkénmmu kɛ pĩ nhomáa. ³³ Kuyie nyí tú dikɔnkɔðnni kòku, kù tú diwèi kòku nku.

³⁴ Kéndonè dè dómme Kirisi kɔbɛ tĩrè yemɔu, n dó dè mmè ndo ndi ciɛ. Benitipòbè níí ncĩéké Kirisi kɔbɛ tĩrè mièkɛ, kɛ yé ikuó tùmè bè ñyòòmu. ³⁵ Kòò nitipòkù mɛ ndó kébeke tìmatì ntì, wèè beke o dɔu tɛcĩètè, dè í wenni onitipòkù bo nnáámmè Kirisi kɔbɛ tĩnni mièkɛ.

³⁶ Kè di dó kéyete dɛ kó tináàntì, Tináànsààtì í yènni dũ borè, bè tì ndi nàkému. ³⁷ Kòò mɔu yèmmè dò nhò tú Kuyie mpāānāāntì náàntò yoo ò mòkɛ Kuyie nkó dipānni marì, wè nyé kɛ dò n di wàri tì tú tì Yiè nkó ditannùu ndi. ³⁸ Kòò mɔu yete dɛ kó tináàntì, tì múnke ò yetemu.

³⁹ N kɔbɛ nwaànnè di bo nnáámmè Kuyie mpāānāāntì, kòò mɔu dó kébèi ntínáàncàntì, di báá ò bàá. ⁴⁰ Dí ndɔɔri dɛmɔu kè dè wenni bá dikɔnkɔðnni bá mbo.

¹ N kòbe n dó ké di dente Tináaṣààtì n di nàké tìnti, kè di tì yie nke tì pĩ tei tei.
² Kè di kpaá tũ nti n di nàké mèè botí Kuyie mbo di dèetè, ke mèè dake di yie ntì, di ti yie ndetètìrè nde.

³ N kèè tì, n ti ndi nàké, tìi tú Kirisi ku ti yei nkpeí, kéndònnè ti wàrimè nè dimònni. ⁴ Kè bèè ò kũnnè kòo yánté diyie tãánni yie, kéndònnè tì wàrimè, ⁵ kébenke omáà Pìeri, de kó difònkúò kébenke omáà o tancóumbè tepíitè nè bèdébè, ⁶ kéwète kébenke omáà o kòbe dimònni dimáà mièke, bè bo mpèètè sikousinùmmù (500). Bè mabè kúmu kè besũkùbè kpaá fòu. ⁷ Kòo wète kèyíé kébenke omáà Isaku nè Yesu tǒrè yemou.

⁸ De kó difònkúò kòo dente ké m benke omáà, mí nwèè do í mǎnnè. ⁹ Míi tu Yesu tǒrè kóo sámǎpòu, n do í mǎnnè bè nni ntú Yesu tǎnni, ke yé n fèũmmè Kirisi kòbe. ¹⁰ Nè Kuyie nkó mesàà nkpeí nkè ò tu n tú wè, kù n dòò mèè sàà nyí yé detètìrè. Ke yé m pĩmmè mutǎmmú ke pèètè Yesu tǒrè teyè yemou, mii í pĩ nde kó mutǎmmú m mǎà, Kuyie nkó mesàà mèè m bonè. ¹¹ Mí nnè Yesu tǒrè teyè ti wè nke náá Tináaṣààtì tì mǎà ndi kè di ti nyie.

Ti yóó yántémè

¹² Ti di nàké ti kó diyuu tú: Kirisi ku ke yánté. Dè dòmmè kè bè mabè di mièke tú bécírìbè í yóó yánté? ¹³ Kè mukúkèyántímù í bo Kirisi na bá nku ke yánté. ¹⁴ Kè Kirisi do í ku ke yánté ti náá ntì na ntú detètìrè nde, kè di ti tá detètìrè. ¹⁵ Kè bécírìbè í yóó yánté tìnti Yesu tǒrè ti na ntú siyáábísi yembè mbe, ke yé ti tùmè Kuyie nduó nkè Kirisi yánté. ¹⁶ M bo yíé kébèi nke dà kè bécírìbè í yóó yánté, Kirisi tũ mmúnke í yánté. ¹⁷ Kè Kirisi ku ke í yánté di yie ntì tú detètìrè nde, kè di kpaá di yei mmieke. ¹⁸ Kè Kirisi kòbe bèè ku kè bè feti. ¹⁹ Kè ti do mbaa Kirisi bo ti duómmè ketenkè kie nkperè nde, tũ na ntú besénnìbè kètìbè.

²⁰ Kirisi weè tú oketiwè ke yánté, kè dè bo yie nkè bèè kú kè bèè yánté. ²¹ Ke yé onìti omáà weè temè kè mukũ ntanní, mèè botí nku onìti omáà yó ntemè kè bécírìbè yánté, ²² kéndònnè Adammu kúmè kè benìtibè bemou kǎ, mmèè botí nku Kirisi yántémè bemou kè bè yóó yánté. ²³ Bá wè nè o fiè mmè, Kirisi weè tú oketiwè wèè ku ke yánté, ò bo wètení dii yie kéduó nkòo kòbe yánté. ²⁴ Kirisi bo na dii mǎnni bekperìbè bemou, bediebè bemou nè yebakè yemou, kéwète kéduó ntikpàti o cice Kuyie, kè kutenkùu deè. ²⁵ Ke yé Kirisi weè yó ntúmè okpààti ke kémùnè Kuyie m bo ò duómmè o kpantídèntabè kòo bè cùùti. ²⁶ O kpantídèntàu sǎnwe ò yóó na wè tu mukũ. ²⁷ Ti wàrimu ke tú: Kuyie nhò baá ndemou, bè né í yé nhò baké nè Kuyie nkùu ò baá ndemou. ²⁸ Demou dè bo bǔútè dii mǎnni Kirisi, o mómmuò nhò bo bǔútè Kuyie nkùu ò duó ntikpàti. De mǎnni kè Kuyie nkùu mbaké demou, demou páíí.

²⁹ N yo kè bè tu, di mièke bè mabè duó nkè bè bè ànnè bàtémùu be kòbe bèè ku be kpéí. Kè mukúkèyántímù í bo, de kóo bàtémùu tukúnè ba? ³⁰ Ti mómmòmbe ba nte kè ti káàrì mukũ nyemòrè yemou? ³¹ N kòbe, n káàrì mukũ nyewe yemou ndi, kè dè n naati nè dínndi ti wèrmè ti Yiè n Yesu Kirisi mièke. ³² Ketenkè kie nkó ticuuti kpéí nke m manèmè yekpamaà Efesi èi mièkaà? Kè bécírìbè í yóó yánté, tǎntinè dikotinùu mari tí nyo nke yǎ, nke yé ti naa yóó kúmèmu.

³³ Nyénè ke dò nkàa neitinè wèè borimè í wenni a kǎmè ò sǎntemu. ³⁴ Daatenè ke yóu meyei nkéndǎri mesàà, bè mabè di mièke keté ke í yé Kuyie, m bèi nti kè ifeí iì bo di pĩ.

Ti yóó yánténè tii kènti

³⁵ Kè dè yèmmè òmòu bo yí bécírìbè yóó yánté òmmè botí? Bè yó mmàke ònti kònti? ³⁶ De yiè ntú kuyènkù nku, ò í yé ke dò, nkàa buotí ditebii di òó kúmu kè mutie né na kékótáà? ³⁷ Bè òó í mbuotí kuye, bè òó buotí mēdibii mmē yoo ditebii mari, bè mē nhō ntidibotí timou. ³⁸ Kuyie nkuu duò bá tii diiti ti kó kubotí, bá mùu tie mu botí.

³⁹ Benitibè nè iwũ ò nè tiwanwanti nè sinò dè í wē ntikònti.

⁴⁰ Kèinkè kperè nè ketenkè kperè dè í wē ntikònti, demou dè wennimu kè dè wenniku né cáá. ⁴¹ Kè kèinkè kperè wētè ke cáá, diyie nè otànkù dè wenniku í wē, siwāā mē nyí wē nkuwenniku.

⁴² Mē botí nku, bè kũnné oniti nè tii kònti òó pāākemu, ò yóó yánténè tii mē nyí yóó kú. ⁴³ Bè ò nkūri oniti kòò í wenni, ke bo yánté ke íwenni, ké nhò kūri kòo kpa muwērímú ke bo yánté ké mmù mōke mēdiè. ⁴⁴ Bè kũnné tii kònti do mōke ketenkè kó mufòmmu mmu, tii yóó yánté kè tii yó mmàke kèinkè kōmu. Kè ketenkè kó mufòmmu bo, kèinkè kōmu múnke bomu. ⁴⁵ Oniti kètiwè Adammu do mōke ketenkè kó mmufòmmu mmu, kè Adammu sōnwe Kirisi tú muaá ke duò mufòmmu. ⁴⁶ Ketenkè kó mufòmmu muu òó keté, kè kèinkè kōmu ntūnni, dè báá na kéceetè. ⁴⁷ Kuyie ndò Adammu kètiwè nè mutáá mmu, kè Adammu dērínwè Kirisi cùténí kèinkè. ⁴⁸ Bèé tú Adammu kètiwè kōbe, bè mōke ketenkè kó mufòmmu mmu kè Adammu wèè cùténí kèinkè kòo duò nkèinkè kó mufòmmu bèé tú o kōbe. ⁴⁹ Di mmònni tii dōnnè Adammu bè dōnnè wēnwē mutáá, nkè dè mōnni kpaaní kè ti bo dontenè wèè cùténí kèinkè.

⁵⁰ N kōbe ntenè n dó ké di náké tii, ketenkè kó tikònti tii í tati Kuyie nkpaàtiyuu miēke, ke yé tii kònti yóó pāāke tii báá na kēmbò sáá.

⁵¹ Ntenè disòri kpèti n dó ke di náké tii: Ti í yóó kú timou dōke, ti yoo ceetemu.

⁵² Kutenkù deèmu kó tēheutè bo kuó ndii mōnni, kè ti ceetemu mēcāā nfēnōnfē kóò kāmii tēmè, kè bécírìbè yánté kè ti mmàke tikònti tii yó nfōu sáá. ⁵³ Tikònti tii pāākù kè tii naá ntii í yóó pāāke, kè tii kō nkè tii naá ntii yó mbo sáá. ⁵⁴ Tikònti tii pāākù tii bo naá ndii mōnni tii í yóó pāāke, tii kō nkè tii naá ntii yó mbo sáá, dè mōnni kè dèè dōò tii wārimè ke tú: Ò na mukũ.

⁵⁵ Mukũ nyé a nakùmè kòtè kè?

Yé a kpānni kòtè kè?

⁵⁶ Mukũ nkó dikpānni tu mēyēi mmē, kè mēyēi nkó muwērímú tú ikuó. ⁵⁷ Ti sánti Kuyie nkùu ti duó mmuwērímú nè ti Yiè nYesu Kirisi borè.

⁵⁸ Kè dè dò mēmmē, n kōbe nfíikúnè tei tei, kè di kònti nýau, kè di pī nti Yiè nkó mutōmmú kè dè kèrí dè ìikè, kényé ke dò ndi pī mùu tōmmú ti Yiè nkpréi mmù í yè detetirè.

16

Bè pā yèè pāre Kirisi kōbe bèè bo Sedisadēmmu

¹ Dèè tu yepārè bè pāā nyè Sedisadēmmu kōbe, ntenè n tiè nti Kirisi kōbe bèè bo Kadasii. Di dò nké ti ntūnnè. ² Bá tēè omputè bá wè ò níi dēitè ò dó kēpā kè dè mmamè kédou nho cīētè, ke báá mbaa m bo tuōkoomè kè di né cuó yepārè. ³ M bo tuōkoo dii mōnni m bo wāri yepāte kēduó ndi tāātè bè kè bèè kōtenè dè kó yepārè Sedisadēmmu. ⁴ Kè dè mē ndò n kōtemu, bè n neinè.

Pōari kó ice

⁵ N yó nkōroo di ciē kēyè Maseduōnni nwe, n dò nké ke nyè. ⁶ Kè dè yèmmè m bo mōntè di ciē kēdeè diyōō, kè di n teénnè kè n na kékōtè n dò nkékōtè kè. ⁷ N yí dó ké di yà mād kēpēētè, n dó tí mbo kēmōntemu kè nsà kè Kuyie ndó.

⁸ N né yó nkpaá dié nde Efesi kétuakenè Pāntikoti. ⁹ Kuyie nkpetému kuce kè m bo pĩ mmutōmmú dié mbá n kpantídèntòbè mē nsūmè.

¹⁰ Kè Timōntee tùòkoo di ò còuté kòo yèmmè báá caàrè, kè yé ò pĩmmè Kuyie nkó mutōmmú mmu kè n dōnnè. ¹¹ Òmòù báá ò sènkèrì, di ò teennè kòo wētenínè diwèì, nhò bààmú nè o kàbe bèè ò cíe.

¹² N yáúkùnkomu ti kou Apodoosi kònti kè tú wèe neínè betòbè kékòtoo, kòò tu o yèmmè í yie, kè mē yie ndiì mōnni ò bo kòtoo.

Pɔəri bè nàké ti mesomme kè bè cau

¹³ Ndakenè, kè di tákùmmè nííúkú kè dí mmàkè dikōmbùò kénkpeñni Kuyie nkó kuce mièkè. ¹⁴ Di dɔəri dè demòu di ndè dòòri nè mēdókùmmè.

¹⁵ Nyénè Setifannaasi nè o cīètè kàbe kpéì, mbèè keté kè còuté Kirisi Akayii tempè mmièkè kè duó mbemàà Kirisi kó mutōmmú, kè teennè Kirisi kàbe.

¹⁶ Ndénè dè kó benitibè botí nè bèè kó dimàà bè wēínè kè pĩ mmutōmmú.

¹⁷ Dè n naatimu kè yé m mu nyí kòtoomè kè Setifannaasi nè Fōritinnatuusi nè Akayikuusi kè bè kòtení kè n teennè. ¹⁸ Kè yáúkùnnè n kònti bè yáukùnnè mēè botí di kpèti. Nsāntínè dè kó benitibè botí.

¹⁹ Kirisi kàbe bèè bo Asii bè di dɔunko kè Akidaasi nè Pirisiidi nè Kirisi kàbe bèè tiku bē cīètè kè bè di dɔunko nè ti Yiè nkó metaummè mièkè. ²⁰ Kirisi kàbe bèè bo dié mbemòu bè di dɔunko.

Ndóúnnè ditòbè nè diwèì.

²¹ Mí mPɔəri mû wàri mudòummu muu nnè n nòùtè.

²² Kòo mòù í dó ti Yiè, Kuyie nhò cō. Maranata - Ti Yiè, nwētení!

²³ Ti Yiè nYesu kó mesàà ní ndi bonè.

²⁴ N di dómu dimòu nè Yesu Kirisi kó metaummè mièkè.

Pɔɔri wàri dùi pátíri dɛrì Kirisi kɔbɛ bèè bo Kɔdɛnti Di mpátíri tɔ tui náànti

Pɔɔri wàri dùi pátíri dɛrì Kɔdɛnti kɔbɛ, kɛ ti dɛ kàa nti bo yà Pɔɔri do bòòtɛnɛ mèè ààrìmɛ, Kɔdɛnti kɔbɛ nè wenwe bɛ kó metaummɛ do dòmmɛ. Kɔdɛnti kɔbɛ do cààrɛmu Pɔɔri timóm̃m̃anti bè í yiem̃m̃ kɛ dò mPɔɔri mènke tú Kuyie nkóo tɔnti. Kɛ Pɔɔri bè wàri kɛ bo bè benke ò tumɛ Kuyie nkóo tɔnti. Mukàmmù níímmù miɛkɛ kɛ Pɔɔri nyáúkunko Kɔdɛnti kɔbɛ kɔnti kɛ tú bè nniti.

Di mpátíri náànti duó kɛ dòmmɛ

1. Pɔɔri do bòòtɛnɛ mèè ààrìmɛ Kɔdɛnti 1-7
2. Pɔɔri duóm̃m̃ kɛ bè pām̃m̃ idííí Sedisadɛmmu ɛi kó bɛcírìbɛ kpéi 8-9
3. Pɔɔri nàkém̃ ò tú wɛ 10-13

Mudɔummu

¹ Mí mPɔɔri Kuyie nkuù dó kɛ n naá nYesu Kirisi kó ditɔnni nè ti népo Timɔntee, tui di wàri di mpátíri, dindi Kirisi kɔbɛ bɛm̃u bèè bo Kɔdɛnti nè Akayii om̃u miɛkɛ. ² Kuyie nti cice nè ti Yiè nYesu Kirisi bè di duó mmesàà nnè diwèi.

Kuyie nnárikunkomɛ ti yèmmɛ

³ Ti sánti Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice, ti cice wèè mòkɛ mesém̃m̃ kɛ náríkunko ti yèmm̃ mɛborimɛ mɛm̃u miɛkɛ. ⁴ Ò náríkunko ti yèmm̃ kɛ dɛ bo yie nkɛ ti na kénáríkunnɛ bèè bo mɛyɛncààrìm̃ miɛkɛ bɛ kɔmɛ mmɛ nè kù ti duó mmùù wɛrím̃. ⁵ Kéndonnɛ ti fɛūrìm̃ Kirisi kpéi mm̃ediè, mɛ botí nku ò náríkunkomɛ ti yèmm̃ m̃ediè. ⁶ Ti fɛūri kɛ dɛ bo náríkunnɛ di yèmm̃ mmɛ, kɛ dí pɛtɛ mɛdɛtím̃. Kirisi náríkunnɛ ti yèmm̃ kɛ dɛ bo náríkunnɛ dui kɔmɛ, kɛ dí mmi ndi fɛūri dui mɔnni ti fɛūri mɛ fɛūtím̃. ⁷ Ti yɛ kɛ dò ndi ti wɛñnɛ mèè botí kɛ fɛūri, di yóo mɛ nti wɛnnɛnɛ ti kó kuyɛnnaatí miɛkɛ.

⁸ N kɔbɛ ti dó dí yíétɛmu ti fɛūtɛ mèè botí Asii tempɛ mm̃iɛkɛ, kɛ dɛɛ cīkɛ kɛ ti yɔntɛ, kɛ tí ketɛ kɛ í nyɛ kɛ dò nti bo nfòu. ⁹ Ti mènke sòò í yɛ kɛ dò nti bo nfòu, kɛ bútínko kénkém̃m̃ Kuyie mm̃àà, kunku kùù ɔɔ duó nkɛ bɛcírìbɛ yántɛ. ¹⁰ Kuù ti dɛɛtɛnɛ mukūũ, nkɛ yóo nti dɛɛrí, ti ku mbúú, kuù yó nti dɛɛrí sàà. ¹¹ Kɛ yɛ di yóo nti wɛñnɛm̃ kɛ báá nKuyie, nkɛ kuu cɔutɛ di báamm̃u kɛ ti dɔɔ mɛsàà, nkɛ dí kù sántɛ dɛ kpéi.

Pɔɔri do dóm̃ kékɔtɛ Kɔdɛnti kɛwɛtɛ kɛyóu

¹² Ntɛ dɛ ti naatinɛ tì: Ti yèmm̃ ti náámm̃u ti borimɛ wennim̃ kɛ ti dò mpáíí kutenkù miɛkɛ, kɛ né dɔkɛ wenni di borɛ, dɛ í tú nè onití kó mɛciì, ndɛ bonní Kuyie nkó mɛsàà mborɛ ndɛ. ¹³ Ti di wáũ ti í cáánnɛ di kaà nti kɛ ti yo. Ti yèmm̃ dòmm̃ ti ti ndi wàri, kɛ n yɛ kɛ dò ndi bo ti kàa nkékeè tim̃u páíí. ¹⁴ Di yíétɛmu bàmbà ndikéè tii tú ti Yiè nYesu Kirisi yóo wɛtɛnɛm̃ kɛ di yèmm̃ ti narikɛnɛ ti kɔmɛ di naatinɛm̃.

¹⁵ Nɛ dɛ kó kuyɛnnaatí kpéi nkɛ n do dóm̃ kékɛtɛ kékɔtɛ di ciɛ, kɛyíɛ kénáríkunnɛ di yèmm̃, ¹⁶ kɛpɛtɛ kékɔtɛ Maseduɔnni kɛnwɛtini kɛ dí n teennɛ kɛ n kɔtɛ Sudee. ¹⁷ N do tú dui mɔnni m bo kɔtoo kɛ wántím̃àà? N do sɔñtɛ kénnaá m m̃àà? Kɛ ní bo yí ɛɛ kɛwɛtɛ kɛ dò áà? ¹⁸ Kuyie nyɛmu n do í soúm̃m̃, n nò í bo yɛdɛɛ. ¹⁹ Timɔntee nè Sidifɛɛ nè mí mmóm̃muɔ, ti di nàkɛ Kuyie mBire dɛɛ kpéi, nYesu Kirisi ɔɔ í nyí ɛɛ, kɛwɛtɛ kɛ dò áà. ²⁰ Yesu Kirisi kɔtɛnɛm̃ dɛɛ

benkú ke dò nKuyie ãã í mbéi nkéceete. Deè te kè ti ãã yĩ nè Yesu yètìrì: Kè dè mme ndò. Kédéúkùnnè Kuyie nyètìrì. ²¹ Kuyie nkumómmònkú kuù ti tããté timòu nè dínni, ke ti kpénkùnnè Kirisi kó metaummè miéke. ²² Kuù ti cànnè ke ti duó mMuyaánsààmù mùù benkú kù ti baanè mèè sàà.

²³ Kè n soúmmu Kuyie nni nkuo! N yí dó kécaàrè di yèmmè deè te kè n yí wètoo di cie Kòdènti. ²⁴ N yí dó ké di náké nè muwèrímu di dò nkéntù mmèè botí Kirisi. Di kpenkemu kè n dó kénárikùnnè di yèmmè.

2

¹ Deè te kè n tããté ke í dó kéwètoo di cie keyíé kécaàrè di yèmmè. ² M me nwúómmè dímbè kè n yèmmè naati, kè n cààrè di yèmmè, n yèmmè ténke né nnaatinè òmbè? ³ Deè te kè n di wàri n sòò di wàri tì. N do í dó n kòtoo kè n yèmmè caàrènnè n na nwúó mbè kè mè naati. N yèmu ke dò nkè n yèmmè naati, di kòme múnke bo nnaati. ⁴ N sòò yó ndi wãũ nè tinònnièti nti nè meyeñcaàrìmè, dè í dò n dó kécaàrè di yèmmè, n dó dí banté n di dó mèè botí nku.

Ti bo cǐmmè wèè dǎò meyei

⁵ Kòò mǎu te kè n yèmmè cààrè, mǐ mǎà kòme í cààrè, timòu ndi, yoo bèmabè di miéke kè n dàke báá dè sũũ. ⁶ Kusũkù di miéke ò cònné mèè cònnímè sànnèmu. ⁷ Di mmònni di dò nké ò cǐmmu kénárikùnnè o yèmmè kè mè dàke báá cààrè. ⁸ N di náámmu ke tú dànnè dèmarè kòò banté di ò dómè. ⁹ Deè te kè n di wàri dipátíri ke bo di yááké keyà kè di yíé n kó itié nyimòu. ¹⁰ Kè di ò cǐe nho yei, m múnke ò cǐmmu. N dò nkécǐè nwè, nh ò cǐmmu di kó mesàà nkpéi kè Kirisi yé. ¹¹ Dè bo yiennèmmè kè dibòò báá pétè mefiè nke yé di yémèmu dibòò yèmmè dòmmè.

¹² N tùàke dii mǎnni Todowaasi kè Kuyie nkpeté kuce kè m bo pǐ mmutǎmmú. ¹³ N yí nyà n népo Titi kè n yèmmè caàrè kè m bè cau nképèèté Maseduònni.

Fekperínafè kòbe

¹⁴ Kuyie nyètìrì ndeu, kunku kuù ti tanné fekperínafè miéke, nè Yesu Kirisi kpéi. Kè ti dò tùdààrí kufǎǎku kunatikù kou tipùtì timòu, ke bo nte kè benitibè banté Kirisi. ¹⁵ Kirisi ti dòò tùdààrí wèè fǎǎku naati wè nwe Kuyie nkpéi, bèè coorí nè bèè fieti kè bè bo nkù yo. ¹⁶ Kè ti tú bèè í coorí be borè kufǎǎku kuù kòu. Ke tú bèè coorí be borè kufǎǎku kuù duò mmufòmmu. We mbo na kèpǐ nde kó mutǎmmú? ¹⁷ Ti í dònnè betòbè bèè dòò Kuyie nnáànti kupotaá, tínti náá nKuyie nnáànti weti weti nwe, ke yé kuù ti tǎmmè kè ti tú Kirisi kó betòmbè.

3

Metaummè pàmmè kó betòmbè dò nkéndòmmè

¹ Ti mè mbéi ntì ti sánti timáà ndaà? Yáà ti dò nkénto yepáte nye yèè benkú ti tú bè, kéndònnè bèmabè dòòrìmè? Yoo di ti duònni di kó yepáte? ² Di tú yepáte yèè benkú ti tú bè, kè benitibè bo ndi wúó nkébanté ti pǐ mmùu tǎmmú. ³ Deè benkú di tímè dipátíri Kirisi wàri di ke di nti duó ti di náké dii mǎnni Kuyie nnáànti. De kó dipátíri í wàrinè mewaàniè, di wàrinè Muyaánsààmù mmu, di í wàri titápíèti ìnkè, di wàri menitiyèmmè miéke nke.

⁴ Ti náá mmiè nke í yǐèkù Kuyie mborè ti tá mèè kpèi nKirisi. ⁵ Ti í yè ntù pǐ nde kó mutǎmmú nè ti kó muwèrímu ti dàri dèè kó dimáà bonní Kuyie mborè nde. ⁶ Ke yé kù ti duómmè muwèrímu kè ti náá mmetaummè pàmmè kó betòmbè. De kó metaummè pàmmè í bonní ikuó ìi wàri i borè. Ikuó kòumu kè Muyaánsààmù fòùkùnkò.

⁷ Ikuó bè do wāũ ì yetàrè ìnkè ì do kòumu. Nè mēmmē ke nneínè Kuyie nkó kuwenniku diékù, bá kù mē ntúmè kùù pēnké, kè Mòyiisi ìikè mpīnti bá Isidayēeribē í nna ke bo nhò wùó. ⁸ Kè Kuyie nkó kuwenniku diékù do bonè ikuó ìi kòù, kù bo mbonè Muyaánsààmù mùù duó mufòmmu kēpēēté kù do dōmmè. ⁹ Kè kuwenniku do bonè ikuó ìi kòù, kù bo mbonè Muyaánsààmù mùù wénkùnkò benìtibè kēpēēté kù do dōmmè. ¹⁰ Ti báá na kētúóté Kuyie nkó kuwenniku di mmònni kòku kēhennēnē kùù do pīnti, di mmònni kòku kù pēētému. ¹¹ Kè Kuyie nkó kuwenniku do bonè dèè í yóó mōntē, kù bo mbonè dèè yó mbo sáà kēpēēté kù do dōmmè.

¹² Ti mē nyémè ke dò nkù í yóó deè, deè te kè ti náá nke í yīèkù. ¹³ Ti í dōnnè Mòyiisi wèè do ãã kǎá nho ìikè kuyààkù bá Isidayēeribē í nyà Kuyie nkó kuwenniku dèè dii mōnni. ¹⁴ Mēmmē kè de kó kuyààkù kpáá kǎnké bē yēmmè, kè bè kàà mmetaummè kótímè kó dipátiri ke í banní. Kàa í wēnnēnē Kirisi dè ãã í nda kǎáté. ¹⁵ Nè yíenní ke dē baa kpáá ke bè kǎnké, kè bè kàà mMòyiisi kó yepáte ke í banní. ¹⁶ Onìti cōuté dii mōnni ndi Yesu, de kó kuyààkù ãã kǎátémè. ¹⁷ Kè yé ti Yìè ntúmè Muyaánsààmù. Muyaánsààmù borè kunaatí de mbo. ¹⁸ Tínti bèè cōuté Yesu, kè de kó kuyààkù kǎáté, ti mōkemu Kuyie nkó kuwenniku kè kù ti ceeri kè ti naà nnè ti Yìè nyewe yemou duómè ke mōori o kpeti. Ti Yìè nkó muaá mmuù pī nde kó mutōmmú.

4

Tikpàti tii bo tiyaamatì mièke

¹ Kuyie nkuù ti dòò mēsàà nke ti duó nku kó mutōmmú, deè te kè ti mù pī nkè ti kònti í yárikú. ² Ti yóumu mēdòrīmè disòri kōmē, ti dōrīmè mēmou síému, ti í cií nhòmòu, ti í ceeri Kuyie nnáañti. Ti náá ntimómmōnti nti benìtibè kè Kuyie nwúó, bèè dó timómmōnti bè bo na kēbanté. ³ Bá kè Tináaansààti ti náá ntì kpáá ke sòu, ti sòùnè bèè fieti bèmbē. ⁴ Bè í yie nke yé kutenkù kuù nkóo kpààti dibòò bè yēikùnnemè ke bè diítí bá bè í yau Tináaansààti kó kuwenniku, Kirisi kòku kùù ti benkú Kuyie ndōmmè. ⁵ Ti í náá nti mómmbōmbē kpéí, ti náá nYesu Kirisi kpéí nke, wèè tú ti Yìè, ti tú dii kó betōmbē Kirisi kó metaummè mièke. ⁶ Kuyie nkùù yī kuwennikuu míité dibìnni mièke kuù míité ti yēmmè mièke, ke ti benke ku kpeti nē Kirisi borè.

⁷ Ti dōnnè tiyaamatì nti kè dēmarè sààrè bo ti mièke, kè benìtibè bo banté de kó muwērímú í túmè ti kōmu kè Kuyie nkōmu mmu. ⁸ Bè ti fēũkomu bè mē nyí ti na, ke ti ãà iyīèke ti kònti mē nyí yārike. ⁹ Bè ti fēũkomu kè Kuyie nti bonè kè bè ti buò nkè ti iiti. ¹⁰ Kè bè ti wantinè mukũũ mbè do mù wantinèmmè Yesu, kè bè bo banté Kirisi fòùmè ti mièke, ¹¹ ke ti wantinè mukũũ nsáà Yesu kpéí, kè bè bo banté Yesu fòùmè ti kó tikònti tii yóó kú ti mièke. ¹² Ti náá ntii náaansààti kè di péu mufòmmu tii te kè bè dó ké ti kuò.

¹³ Ti wārīmu ke tú: N yiemmu deè te kè n náá. Ti múnke yiemmu deè te kè ti náá. ¹⁴ Ti yému ke dò nKuyie nkùù te kè ti Yìè nYesu yǎnté kuù yó nte kè ti yǎnté nē dīndi kè ti wēnné kékote kēmbō ku borè. ¹⁵ Ti fēũrì dii kpéí nke kusũkù di mièke bo pété Kuyie nkó mēsàà kè ku kó yesāā ndake deuke.

Tikònti tii yóó kú

¹⁶ Deè te kè ti kònti í yárikú, bá kè tikònti cītiri ti wērè yie péúmu muwērímú nyewe yemou. ¹⁷ Ti fēũrì sám̀pó nwe kè de kó mēfēũtímè yóó pēēté, deè ti tūnni ke bo ti tanné Kuyie nkó tikpeti mièke tii deu ke í sénni ke yóó mbo sáà, ti pēētému

ti mè nyo mmèè sémmè. ¹⁸ Ti í wanti ti nuò nwúó ndè, ti wanti ti í wúó ndè nde, onìti wúó ndè òò í nhòòte, ti í wúó ndè deè bo sáà.

5

¹ Ti yému ke dò nti kó tikònti tii ntú yefe nye kè ti bo ye miéke, kè yè ku dii yiè, Kuyie nti duómmu sicèkperí kèĩnkè kumómmònkú kù maá sì, sìi yó mbo sáà. Sì í maánè sinitinòu. ² Deè te di mmònni kè ti fěũrì de kó yefe miéke ke dó Kuyie nti duó nkèĩnkè kó sicéĩ. ³ Ti me nyóó tamè de kó sicéĩ ti í yóó nfeío. ⁴ Ti mọke tii kònti ketenkè kie nti ti fěũkomu, kè ti áàrì, ti me nyí dó ke kú kénkpa tikònti, ti dó kèpété kèĩnkè kpeti nti kè dèe yie nkè mufòmmuu maánko mukũũ. ⁵ Kuyie nkuu dè dǎò ti kpéi nke ti duó Muyaánsààmù mùu benkú kù ti baanèmè mesàà.

⁶ Ti kpaá bo dii mònni tikònti tii mmiéke ti í tókénè ti Yiè ncǐtè ti kǎmbùàti me nyí duò. ⁷ Ti kéré nè metákùmè mme dè í tú ti dè wúó. ⁸ Ti kǎmbùàti í duò, ti pètínke dó káyèmu ti nkònti miéke kékòte ti Yiè mborè. ⁹ Deè te kè ti wanti kè ti ku yoo ti fòu Kuyie nti pénsìrì. ¹⁰ Ke yé ti yóó cómmúmè diyie marì Kirisi ìkè kòo yietí bá wè dǎòrìmè do dòmmè, mesàà nyoo meyei nhò dǎò mè ò kpaá fòu dii mònni.

Onitipànwè

¹¹ Ti dé ti Yiè nwe ke pǐ nho tǎmmú, ke yũònni benitibè o borè. Kuyie nyému ti yèmmè, kè n yèmmè dò ndi múnke n yé. ¹² Ti í dó késǎnte timáà, ti dó ké di náké ti náámmè mme timómmònti kè di yèmmè nti naatinè, kè di níi na kéténné bèè di náánnè sipǎo bá dè í bonní be yèmmè miéke. ¹³ Kè ti wááté, ti wááté Kuyie nkpeí nke, kè ti yèmmè me nwenni mè wenni dii kpéi. ¹⁴ Kirisi kó medókùmè mèè ti temmù, kè ti yé ke dò nhoniti omáà kú dii mònni benitibè bemou kpéi, timou ti kumu. ¹⁵ Ò ku timou ti kpéi nke, ti ténke í te timáà, ti dò nkénfòu wèè kú ke yǎnté ti kpéi o kpéi nke.

¹⁶ Kè dè dò memme ti ténke í wúó nhòmòu nè menitiyèmmè, ti me nténke í wúó nKirisi nè menitiyèmmè. ¹⁷ Kòò mǎu tàunnè Kirisi ò naá nhonitipànwè nwe kè dè kótirè demou pǐtè, demou kè dè naá ndepànnè. ¹⁸ Demou Kuyie nkuu dè dǎòrì, kunku kùu ti taunnè kumáà nè Kirisi borè, ke ti duó mmutǎmmú kè ti bo nyũóni benitibè ku borè kè bèè kù taunnè. ¹⁹ Kuyie ntaukonè kumáà benitibè nè Kirisi borè nde ke bè cǐénko be yei nke ti duó nde kó mutǎmmú ke tú tí náké metaummè kpéi.

²⁰ Ti cómmú Kirisi kó difòtìrì ndi ke di náánnè, Kuyie ndi náánnè ti nò miéke nke, ti di báámmu ke tú dí yie nke taunnè dimáà Kuyie. ²¹ Kirisi do í mọke meyei mmamè, kè Kuyie nhò tou nti kó meyei mmemou kè dè bo yie nkè kù ti saàkùnnè.

6

¹ Tínti bèè wěńnè Kuyie nke pǐ nku tǎmmú, ti di náámmu ke tú di báá yóu kè Kuyie ndi duó mmèè sàà nyè detetirè. ² Ti wàrimu ke tú: N kèèmu a báámmi dimònni sààrì, ke ì cǎutè, ke da teénnè, n dó ke da dǎtè dii mònni. Tóò, dimònni sààrì tú dii. Yie nwe Kuyie ndómè ké da dǎtè!

³ Ti í dó ti dǎòrìmèè bo nhòmòu, kè bèè wátí ti tǎmmú. ⁴ Ti dó bèè bantému ti dǎòrìmè memou miéke ti túmè Kuyie nkó betǎmbè. Deè te kè ti fěũrì ke áàrì, kè ti yèmmè cààrì, ke ti mi. ⁵ Kè bèè ti puotì, ke ti kpetì, ke sukú benitibè kè be miéke ti peike, kè ti pǐ mutǎnyonkumu, ke wenté inuò, ke wenté dikònni. ⁶ Kè

Muyaánsààmù ti teénnè kè ti borime wenni, ke ti yé Kuyie nnáànti, ke mọke meminnimè, ke niti, ke dó titabè mómumu. ⁷ Ti náá nKuyie nnáànti weti weti nwe kè Kuyie nwērímú ti bonè, ti kó tikpàrinenti tu ti bo dọmè Kuyie ndómè. ⁸ Kè biè nti sántí, betabè nti sáá, kè biè nti wátirì, kè betabè náá nti kó mesàà nkpeí, ke ti wúó nsiyáàbìsì yembè kè ti né náá ntimómmoni. ⁹ Ke dọri ke dò mbè í ti yé ke né ti yé, kè ti wúó mbèè yóó kú kè ti né fòù, ke ti kpetì, bè me nyí ti kòù. ¹⁰ Ke cààri ti yèmmè kè diwèi né ti bo sáá, ke ti wúó nyidawaá nkè ti né kparikunko benitibè péu, ke ti wúó mbèè í mọke dèmarè kè ti né mọke demou. ¹¹ Ti kọbe, Kòdènti kọbe ti í di sònnè tìmatì, ti di dómu nè ti yèmmè memou. ¹² Ti di duómumu ti yèmmè, dī í ti duó ndi kóme. ¹³ N di náánnè ke dò m bí nyi, ti duónnè di yèmmè ti di duómumu ti kóme.

Kuwenniku í wènnè dibùnni

¹⁴ Di báá taunnè dimáà bèè í yé Kuyie. Dewennire í wènnè desinnè, kuwenniku í wènnè dibùnni. ¹⁵ Kirisi í wènnè dibòò, Kirisi kou í wènnè wèè í tú Kirisi kou. ¹⁶ Bè í fiiku yebokè Kuyie ncìètè. Ti tú Kuyie ncìètè nte kù bo tèe mièke, kéndònnè tì wàrimè ke tu:
M bo mbo be cuokè ke be wènné,
ke be te ke bè tu n kọbe.
¹⁷ Dèè te kè ti Yìè nKuyie mbéi nke tú:
Yènnè be mièke kécánné.
Di báá kááké dèè sī,
kè dèe yie nkè n di còuté,
¹⁸ ké n tú di cice, kè di tú m bí.
Mí nKuyie Mpakedaa mī me nyé.

7

¹ N kọbe Kuyie nti dọnnè yèè nò kó dimáà tú yesààye nye, yóunè kè ti menténè timáà dèè sīnkunko tikònti nè meyèmmè, kéyetoo kéndò mpái pái kéndé Kuyie.

Kòdènti kọbe cèètè kè dè narikè Pọri

² N duónnè di yèmmè memou, n yí cààrè òmòu dèmarè, n yí tannè òmòu tidawanti mièke, n yí ciitè òmòu ke di o kperè. ³ Dè í tú m b́i memme ke di kpannè, n di nàkèmu kè n tú n di duó n yèmmè memou ke ti wènné, ke yó nwè mmufòmmu mièke nè mukūū mmiekoo. ⁴ N di tá mediè mme kè n yèmmè di naatinè, kè m mọke dikòmbùò kè diwèi m bo mesàà ndi kpéi bá nè ti me nféūrìmè.

⁵ N tùòke dìi mōnni Maseduōnni ke mǎánè meháàrìmè tipítì timou, n yí nna ke om̀pè, kénharìnè biè nke yīèkù betabè. ⁶ Kuyie nkùù ã bántè wèè yèmmè cààrè, kè kù m bántè kè Titii tuòkení. ⁷ Dè í tú dè n narikè ò tùòkenímè mǎà kpéi, nè di sòò náríkūnnè mèè botí o yèmmè ò n nàkèmu di dómè ké n yà nè di yèmmè sòò cààrèmmè nè di mọke tìi kōnyauti n kpéi dèè te kè diwèi dòke m pī.

⁸ N sòò di wàri dipátiri kécaàrè di yèmmè n yí dèmmu, bá kè ò dèmmu de kó idebii í ɔ̀te, ke yé di yèmmè cààrèmmè dimōnni sǎmpó nwe. ⁹ Dè n naatimu di n̄mōnni n di wàrimè de kó dipátiri dè né í tú n yé ndi yèmmè cààrè mèè kpéi, de kó meyeñcààrìmmè di tee mmèè kpéi nke kè di cèètè ke tūnnè Kuyie nkù dó ku kọbe mmọke mèè yeñcààrìmmè botí. N tū n yí di cààrè dèmarè. ¹⁰ Meyeñcààrìmmè mèè tu Kuyie nkóme mè teénnè onitì nwe koò cèèri. De kó meyeñcààrìmmè botí bè ã í ñdèmmu me kpéi. Kutenkù kuù nkó meyeñcààrìmmè í ceeri onitì mè ò kòumu. ¹¹ Wénténè ḱyà de kó meyeñcààrìmmè mièke Kuyie mpī mmùù tōmmú, kè dè di yonke, kè di kòmbùàtìi do, kè dí ndó ké n yà, ḱítè kécómmú kédeite wèè dòò meyei, ke benke ke dò ndi í ò kòrímú.

¹² N sòò í di wàri dipátíri wèè dòò mèyei nhò kpéí nyoo ò cààrè wè kpéí. N di wàri ke di bo dòò kè dèe benke di ti dómè mme. ¹³ Di dòò kè dè n narikemu, ke yìe ke n narike di sòò còutémè Titi kénárikùnne o yèmmè. ¹⁴ N sòò di sántemu Titi borè ke sù nhò mu nyí kàtoo, kòò kàtoo ke sù ndè mènke me ndò. Nh ã ndi náá mómumu nwe, kéndonnè n sòò sántemè Titi di borè kè di mènke de nyà. ¹⁵ Ò di dó mediè mme, ke í yĩe ndi sòò ò còutémè kényie nho tié nké nhò dé mediè. ¹⁶ N yèmmè di naatinèmu, n yí di yĩèkù tìmatì mièke.

8

Maseduanni kòbe kó yepārè

¹ N kòbe n dó ké di náké Kuyie ndòò mèè sàà mme Kirisi kòbe tĩrè yèè bo Maseduanni. ² Bá nè mēfēŭtīmè me nti sònkémè mediè nè memme kè ti mmòke diwèi mediè, ke pā mediè, bá nè ti me ncīnnīmè. ³ Kè tì ndó nè timáà tì bo pāmè, kēpā kè dèe pēētē ti wērímú. ⁴ Tii do yetíróo ke ti báá nke tú tí yóu kè ti múnke pā ti kperè Kirisi kòbe bèè bo Sudee kó kutempē mmieke. ⁵ Tì do keté kéduó ntīmáà ndi Kuyie nkéndonnè Kuyie ndómè, ke né ti duó timáà, ke pā kè dèe pēētē ti yèmmè do dò ntì yóó pā kè dè mmamè. ⁶ Dèe te kè ti bántè Titi ke tú wèe wētoó kēsōtē kényáúkùnne di kǎntì, kédeè mutōmmú ò keté mù. ⁷ Dii tú bēketibè demou de mièke, ke dó Kuyie mmediè, nke mōke bèè nō nke náá Kuyie nnáantì, nè bèè nō nke tì tié nké di kǎntì yau, kè di ti dó mediè. Kè n yé ke dò ndi bo ntú bēketibè bèè pā mbe mièke.

⁸ N yí yē ndi pā nè muwērímú, n dó ké di náké betabè pā mmèè botí nku, kè dèe yáúkùnne di kǎntì ke di benke di dómè Kuyie. ⁹ Di yēmu ti Yiè nYesu di dòò mèè sàà, wenwe wèè do tú okpààti ke yie nticīti ke di kpàrikùnne.

¹⁰ N di náá n yèmmè dòmmè mme, dè wennimu ke dò ndi sōtē kēmpāā, ke yē dīi yàà yàmè de kó mēyèmmè kēketé di bo pāmè. ¹¹ Di keté de kó mutōmmú nè tikōnyauti nti, sōtēnè kè mù dèè nè diwèi, kēmpāā ndi bo na kēpāmè. ¹² Kàa pā nè a yèmmè memou, bá kè dè í deu Kuyie nhō còutému, Kuyie nwéi a mōke kè dè māmè mme.

¹³ Bè í yē ndí pā betabè kēmōnte di mómōmbe, bē yē ndi totému. ¹⁴ Di mōkemu yíe, dí nteennè bèè kpa, kè bè naa mōke kè di kpa bè di teennè. Bè de ntú di toté. ¹⁵ Kéndonnè ti wàrimè ke tú:

Wèè do ã kóú péu

o kperè do ã í nsùó,

wèè kou sámpó

o kperè me ndo ã í nhò dònté.

Pōari tōmmè Titi nè o népobè

¹⁶ Tì sánti Kuyie nkuu teennè Titi kòò di dó ti di dómè. ¹⁷ Ò yiemmu ke bo kōtoó di ciè, dè í tú ti ò nàkémè mǎà, ò do dómu o mómumu ké di yà. ¹⁸ Tì ò neínnènko ti népo wèè náà Tináansààti kè Kirisi kòbe bemou ò sánti. ¹⁹ Kirisi kòbe bèè ò tǎāté kòò bo ti ciè nké ti kōtenè yepārè Sedisademma. Kè yèe déúkùnne Kuyie nyètiri ke benke ti dómè kēnteénnè tītābè.

²⁰ N yí dó kēntō de kó idíítí diēyì m mǎà bè yàà bo n wátí mèè kpéí. ²¹ Tì í wanti dèè wenni Kuyie nyìikè mǎà, ti dó dèè wenni dēnde Kuyie nnè benitibè ìikè.

²² Tì yìe ke tōnko ti népo wè, ti ò yáákému kuce mēpéu ke sù nho kǎntì yau, ke né dōke yaúke di mmōnni ò tá mèè kpéí. ²³ Mí nnè Titi tūi wē nke pī mmutōmmú di kpéí, kè betabè, Kirisi kòbe bèè bè tǎāté, kè bè pī mmutōmmú ke déúkùnko ti Yiè nYesu Kirisi yètiri. ²⁴ Benkenè bē, di bè dómè, kè Kirisi kòbe tĩrèe banté mùu te ke ti di sánti.

9

Kuyie nti pãa nkè ti bo mpããmmu

¹ Dè ténkè í békú n di wāri yepārè bè pãa nyè Kirisi kabe bèè bo Sudee ye kpéí. ² N yému di dómè ké bè teennè, ke di sante Maseduanni kabe borè, ke bè naké ke tú nè yàkení nwe Akayii kabe dómè kápā. Di kó tikōnyauti ti yáukūnne besūkúbè kōnti. ³ N tōnko ti kabe bié nke dó nni nsó ndi bàátí ke dèèmu, kè n di sante dii sānni ntú dimómmōnni. ⁴ Kè dè dò Maseduanni kabe mabè bo n neinè kè bè sǝ ndè í dò mbè nakémè dè bo naá nti kó ifei kè m báá yǝ di kpèyi. ⁵ Dè te kè n tōnko ti kabe kè di bo tí nyepārè di ti naké yèè kpéí. Nè di pārè mièke nke bè bo bantémè di pāmè nè meyèmmè memáa.

⁶ Di yému ke dò nkàa buotí sám̀pó a ã ã kǝ sám̀pó nwe, kàa buotí mediè nha kǝ mediè. ⁷ Bá wè wèe pā o yèmmè dò nwèe pā kè dè mmamè, ke báá pā kédee kédemmu yoo dè ndonnè muwērímú, ke yé Kuyie ndómè wèe pā wènwè nè o yèmmè memou. ⁸ Kuyie mmàkemmu muwērímú ke bo di pā kè dè nsū ké ndi sànnè késúó nke di dǝ betǝbè mesàa. ⁹ Kéndonnè ti wārimè ke tú: Kù nitimu ke pãa mbec̣rībè sǝa.

¹⁰ Kuyie nkù ã duó nhotenkúti tidibotí kènte kòo kǝ mediè kèpété kényo, kù bo ndi yéutí tidibotí kènte kè dè kòtírí ke di niti dǝke deuke. ¹¹ Kuyie nyóó di pāmu mediè, nkè di múnke pā mediè. Kè ti katenè di pārè Sudee kè bèe sante Kuyie nyè kpéí. ¹² Ke yé yepārè di pãa nyè í teennè Kirisi kabe mǝa, yè yó ntemu kè bèe sante Kuyie. ¹³ Di pārè yèe yóó benke di tú bè, kènte kè kusūkùu déukūnne Kuyie nyètiri, di yie mmè kpéí nTinàansàati ke totírínè di kperè betǝbè. ¹⁴ Be yèmmè bo ndi naatinè kè bè ndi báánnè Kuyie nkù di dǝ mǝ sǝ ndiemè kpéí. ¹⁵ Nsántínè Kuyie ku pānni dierì kpéí.

10

Pǝari naké ti bèè ò wàtiri

¹ Mí Pǝari mǝ dó ké di béinnè. Mí nwèe yǝ ñ Kirisi n dǝ mǝ sǝ nképéí, kéndonnè di mièke bèmabè tumè nh ã nyǝ n di bonè dii mōnni kédété kékpenke. ² Báa duōnnè kè n kǝto dii yie di ciè kè n náantì nkpeñni, n yí yó nnáánnè bèe yèmmè dò n dǝari nè oniti kó mecii nke yǝkù. ³ Ti tú benitibè mbe, ti né í maù nè oniti kó mecii. ⁴ Ti kó tikpàrinenti í tú kutenkù kuù nkpeti, ti tú Kuyie nkpeti nti ke kpeñni, ke bo na kèpante sicēkperí. ⁵ Ti ti nkǝnnè meyáàbisíyèmmè nè sifei kǝme, dè ti dítinko Kuyie mbíékè. Ti ti mpǝnnè menitiyèmmè ke me niù Kirisi borè, kè mǝ yie nho kpèti. ⁶ Kè di yie ndi mōnni ti kpèti ti bo kpètinè bèe yetírí Kuyie nkpeti.

⁷ Bè wèi dèe wenni dènde fènnè. Kòo mǝ yèmmè dò nhò tu Kirisi kou, wè nyé ke dò nti múnke be ntú. ⁸ Di yèmmè dò m pǝti Kuyie nni niímmè kpéí nke. N do dòmmu kèmpǝti kè dèe pǝété memme bá ifei bá nni mbo, ke yé Kuyie kuù n niímmè kè m bo pǝ mmutǝmmú ke di kpénkūnne, dè í tú n yóó di bǝ. ⁹ N yí di wǝ yepátè kè bo donnè di kǝmbùàti. ¹⁰ Bèmabè nǝa nke tú: M pátè náantì ã nkpeñni ke yóu, kè n né kǝto nni ncǝnni ke náá nke kǝó nkǝó nkè dè dò mmesémmè kperè. ¹¹ Wèe nǝa mmemme wè nyé ke dò n di wǝ ti nè nh ã kǝto kénnaá nti dè í cǝa.

¹² M báa na kèmbéunè m mǝa bèe yèmmè dò mbè deu. Bè tu tiyènti nti ke erinè bemáa betǝbè. ¹³ M báa na kénsántí m mǝa kè dèe pǝété Kuyie nni mbennè nè dè, n yó nsántí m mǝa Kuyie nni mbennénè dè nde. Dèe tú m bo kǝtoomè di ciè. ¹⁴ N na nyí n dǝ n do í dò nkédǝ dè nde kè n do í kǝto di ciè, mǝ nkǝto di ciè ke di naké Kirisi kó Tinàansàati. ¹⁵ Ti í dó kèmpǝtinè betǝbè

pĩ mmùù tɔmmú. Ti dɔ di tákùmè mɛè kpenkɛ, kè n tɔmmúu yíé kédɛukɛ di cuokè, mù né báá pɛ̃tɛ́ Kuyie nyɛ mmù mberínè dè. ¹⁶ Dɛ kó difɔ̀nkúò m bo na kénáké Tináãnsààtì yehékè tɛyè òmòu mu nyí nàké yè, n yí dɔ n sɔ̃tɛ òmòu pĩ ndè mutɔmmú.

¹⁷ Wèè dɔ kɛmpɔ̀tì wè mpɔ̀tì nè Kuyie nhò dɛetémè. ¹⁸ Kuyie nsántí wè wee tu onìtì dè í tú wèè sántí omáa.

11

Pɔ̃ri nè besòumbè

¹ Kè di bo na kɛminné kè n nàké kuyèinkù tɛmè di minné. ² N di dɔ mɛdiè mɛ kè dè n yóu, kè dɛ kó kuyonku tú Kuyie nkaku. Di dònne isapùmbí nyi, kè n di waá ndi dɔ̀ Kirisi, kè dɔ di nwe nwetì omáa. ³ Kè né yĩ̀kù bè bo di sukúmè kè di ò yóu. Kéndònne fɛwààfɛ do soutémè ɛfu kóò fétinne. ⁴ Di í yetírì tìmatì, bá kè bè di nàké Kirisi tɔ̀ mɔ̀u kpeti, di ɔ̃ yiemmu, kè bè di nàké dibɔ̀ kpeti di baa yienko, kè bè di nàké tì cǎ̃nnè Muyaánsààmù nè Tináãnsààtì kpeti, di baa tó yienko.

⁵ N yèmmè í dò n kɛ́nnè di tú bè Kirisi kó yetɔ̀rè dieyè. ⁶ Kè dè yèmmè n yí nɔ nke náa, n né yému Kuyie nnáãntì páíí kè tì ndi nàké.

⁷ Mɛyèi mɛ n kɛkùnnemè m máa kè di nàké Kuyie nnáãntì fààrè kè di bo kpenkaà? ⁸ N yóu kè Kirisi kɔ̀bɛ n tɔ, kè m bè kòtɛ, kè bo ténnè dímbɛ. ⁹ N sòò bo di ciɛ kòò mɔ̀u í n tɔ. N kpɛrɛ dèè diì mɔ̀nni, kè ti kɔ̀bɛ Maseduɔ̀nni kɔ̀bɛ bɛ kɔ̀tɛnì kè m pǎ dèè kó dimáa n dɔ̀ntɛ. Di kóò mɔ̀u sòò í n tɔ, m mɛ nyí dɔ̀ òmòu n tɔ. ¹⁰ Nè Kirisi timómmɔ̀nti yiè nwèè bo m miɛkɛ ò kpéí, m báá yie nkè dɛ kó disánnii nóté n yĩ̀nkè Akayii kó kutempɛ nkumòu miɛkɛ. ¹¹ N yí di dómù dè te kè m bɛi memmaà? Kuyie nyému n di dómè.

¹² N dɔ̀mè n yóó nsaké kè mɛ ndɔ̃ri. Dɛ mɔ̀nni bèè wanti kɛmpɔ̀tì bè pĩ́rmè mutɔmmú kè ti dònne, bè báá pɛ́tɛ bè bo mpɔ̀tì nè mù. ¹³ Dɛ kó benìtìbè tú besòumbè mɛ kè dɔ̀ò bɛmáa Yesu tɔ̀rè. ¹⁴ Dè í dò nke ti di, dibɔ̀ móm̃m̃nni ɔ̃ namu kédɔ̀ dimáa Kuyie ntɔ̀nni. ¹⁵ Dè í yóu dibɔ̀ kó betɔ̀mbè bo dɔ̀mè bɛmáa Kuyie nkó betɔ̀mbè, bè né yóó yàmu dɛ kó mucɔ̀ntimu diyè mari.

Pɔ̃ri fɛ̀tɛ́mè

¹⁶ M bo yíé kɛ́bɛi nke dɔ̀: Òmòu bá nni nhwúó nkuyèinkù, kè di mɛ nni nhwúó nkuyèinkù nku, yóunè kè nnáké tiyèinnáãntì, kè múnkɛ fóm̃m̃ sánpó. ¹⁷ N dɔ kè bɛi ntì í tú ti Yìè nkpeti, tiyèinnáãntì nti. Dè dò n fóm̃m̃mu kè n yóó fóm̃m̃. ¹⁸ Betɔ̀bè fuommu, kè bɛ yèmmè dò mbè yé dɛmarè, m múnkɛ bo fóm̃m̃. ¹⁹ Díndi bèè yèmmè dò ndi ciì, di yie tiyèinnáãntì, ²⁰ kè yie nkè tú bɛ kó tidaatì, kè yie nkè bè di sou nkè tóu di kpɛrɛ, kè yie nkè bè di senku, kè yie nkè bè di bemmù. ²¹ Di naatimu di tùmè n cǎ̃nni, ifei iì tì nni mbonè n yí namè kè dɔ̀ò betɔ̀bè dɔ̀òrimè.

Mùu te kè betɔ̀bè fuo m múnkɛ mù mǎkemu. N náa tiyèinnáãntì nti. ²² Kè bè tu Ebedeɛbɛ mɛ m múnkɛ we ntú, kè bè tu Isidayɛeribɛ mɛ, m múnkɛ we ntú, kè bè tú Abarahammu kó iyaàbí nyi, m múnkɛ dɛ ntú. ²³ M bo yíé kénáké tiyèinnáãntì. Kè bè tu Kirisi kó betɔ̀mbè mɛ, m múnkɛ we ntú kè pĩ mmutɔmmú kè bè pɛ̃tɛ́, kè bè n kpetínnè kuce mɛpéu, kè m puotí kuce mɛpéu, kè n kàáté mukũ nkuce mɛpéu. ²⁴ Kè Sifubɛ m puotí kuce mènùmmù didáù sipísitáati nè mɛwɛi. ²⁵ Kè Odommu kɔ̀bɛ m puotí kuce mètāāti, kè m bùstí yetárè kuce mènāa. Kè n diu nè bàtòò kuce mètāāti, kɛmmɔ̀kɛ mɛniɛ mmieɛ kuyie nku máa, keyènkè kemáa kè dɛitínè kudabekù kó diwétirì. ²⁶ N cemmu miɛkɛ kè n kàáté mukũ nyikó mmieɛ, Sifubɛ nè bèè í tú Sifubɛ bɛ miɛkɛ, yehékè miɛkɛ nè depaa mmieɛ, dà mèèrì miɛkɛ nè bèè sou nkè tú bè tu Kirisi kɔ̀bɛ bɛ miɛkɛ. ²⁷ Kè pĩ mmutɔ̀nyonkumu kè fɛ̀tɛ́, kè wenté inuɔ, kè dikònni m

pĩ nkè sinéyẽĩ m poté, kè m mɔ́nté tidiiti ke boú dinùù, ke mɔ́nté tiyààtì kè muséé nni mpoté. ²⁸ Kè nní mme ndò nke wète kétéotí n yèmmè Kirisi kɔbe bemou kpéi. ²⁹ Kòò mɔ̀ù í kpeńni muwedoummu mieke n yèmmè caàrè, kòò mɔ̀ù do meyei mmieke dè nni yóù.

³⁰ Kè m bo mpɔ̀tì nni mpɔ̀tìnè n cĩtì nti. ³¹ Kuyie nti Yiè n Yesu Kirisi cice wèè tu mesàà nyiè nsàà, ò yému n yí soúmmè. ³² Okpààtì Adetaasi kó dimònni, kè nni mbo Damaasi kè kùmàndáà duó nkè bèè bàà diheĩ kó yebòrè ke bo m pĩ. ³³ Kè bè mè nni n cũnnè dimámmùyáà kuduotí kó tebòtè, kè m bè yenténè.

12

Kuyie mbenke dè Pɔ̀ri

¹ Dè í wenni a bo nfuommè. N né dɔ́ kényíé tìmatì nti Kuyie nni mbenke dè nè kù n dáa nti. ² N yé Kirisi kou mɔ̀ù nwe Kuyie ndo tùóté wè ke dèkenè keĩnkè, dè mɔ́ke yíe nyebie ntepiítè nè yènàà. Kù mènke do ò tùótémáà, dè ò dòò tidouhnti ntaà, n yí yé, Kuyie nkuù máà yé. ³ N yému ke dò nkù ò tùóté ke kònnè diwèihèi. Kù mènke ò tùótémáà, dè ò dòò tidouhnti ntaà, n yí yé, Kuyie nkuù máà yé. ⁴ Deborè kòò keè tináansààtì matì, onitì í yóó na ke búi nti, onitì keté ke í dò nké tì búi. ⁵ Míi tu de kóo niti, ke na nna kémpɔ̀tì. N né dɔ́ kémpɔ̀tìnè n cĩtì nti. ⁶ Kè n do dɔ́ n na mpɔ̀tìmu, dè me na bá ntú siyàábísi, ke yé n náámmè mómmu nwe. N né yóumu kédó n dɔ̀rìmmè nè n náànti deè benke n tú wè, kòò mɔ̀ù bá nni nwúó nke dò n deù.

⁷ Kuyie nyóu kè dibòò nh ànné muməmmú yonkumu, kè m bá mməke tefentè nè kù m benke dè kpéi. ⁸ Kè n kù bántè kuce metāāti ke tú kù m miekùnnè. ⁹ Kè kù n tēnnè ke dɔ́: N kó mesàà nda bonè kè dè sànnèmu, nh ɔ̀ pĩ mmutōmmú onitì cĩnni dii mōnni ndi. Deè te kè dè n naati n cĩnnimè kè Kirisi kó muwērimú bo nni mbonè. ¹⁰ Dè n naatimu n cĩnnimè, kè bè n sàà, ke n fēũnko, ke caari n yèmmè Kirisi kpéi, ke yé n cĩnni dii mōnni ndi n kpeńnimè.

Pɔ̀ri dómè kékote Kɔdenti metāāmmè

¹¹ Dii te kè n nàké tiyèinnáantì ke fòrmú, dii do dò nke nni nkómmú. Bá kè n yí tú òmɔ̀ù di yé mbèè tu Yesu tɔ̀rè diyè, bè í mpēēté mmumamù. ¹² N fēũri ke mi nke dòò tii dieti di cuokè tii benkú n túmè Yesu tōnni. ¹³ N dòò ba Kirisi kɔbe tīrè tēyè ke í me ndi dòò? Kè n caàrè di í n tòmè mme, n cīēnnè.

¹⁴ N kòtoo di cie kuce metāāmmè mme, n yí dɔ́ di kperè marè, n dɔ́ dímbè di mómməmbè ibí iì ɔ̀ pĩ i mpii i yembè, i yembè beè ɔ̀ pĩ. ¹⁵ Dè n naatimu m bo di duómmè n kperè demou kéduó m máà ke di teennè. M me ndi dómè mēdiè di bo nni ndó sámpóàà?

¹⁶ Di yému ke dò ndi í n tɔ, kè bèmabè yèmmè dò n dòò mecii nke di di kperè. ¹⁷ Yáà n nàké n tōnko bèmbè kè bè di ciitè? ¹⁸ N tōnko Titi nwe nè ti kou di yé wè beè di ciitáà? Mí nnè bè ti wē mme yèmmè memáà ndi nè ti pĩ mmèè boti mutōmmú.

¹⁹ Kè de yèmmè di yèmmè ndò n náá mmie nke dɔ́ kébenke n wennimè mme. Dè í dò mmemme, Kuyie nyému n náámmè Kirisi dómè mme, ke bo di kpénkùnnè di tákùmmè mieke. ²⁰ N yīèkù m bo tuəkoommè kénsó ndi í dɔ̀rì n dómè, kè m múnke dɔ̀ di í dómè. N yīèkù m bo nsómmè di kpaá ke ēēnnè ditòbè, kè di mieke péi ditòbè, kè di sàà nditòbè, ke náá ntisinténáantì, ke mɔ́ke sifei ke kəónnè ditòbè. ²¹ N yīèkù m bo tuəkoommè kénsó mbèè dòò meyei mbè kpaá sàké mufòmmu yeimu mieke ke dɔ̀rì di dómè. Kè Kuyie nni ndi nyifei kè n yèmmè caàrè ke n kəmmú be kpéi.

13

Pɔəri wàrimè Kòdènti kàbe ke tú bèe wénté bémáà

¹ Kuce metáámmè mme n kàroomè di ciè. Ti wàrimu ke tú kè bèe wátìrì òmòu dí tì tũntè benitìbè bèdébè yoo bètããti ìkè bèè yà. ² N sòò bo dìi mònñi di ciè kuce medérímmè kécaummu bèè dòò meyei, nkéwète ké bèe cau bá n yí me mbè bonèmè bembè nè betòbè ke tú n ténke í yóó cǐé nhòmòu m bo tuòkoo dìi mònñi di ciè. ³ Kè di dó kéyà dèè benkú dènde ke dò nKirisì náá m mièke di bo dè yà. Kirisì í cǐnni ò benkúmu o wèrímú di cuokè. ⁴ Ò do cǐnnimú kè bèe ò baaké kudapããtí kòo yãnté nè Kuyie nkó muwèrímú, ti múnke cǐnnimú ò do dòmmè, kè Kuyie nkó muwèrímú nè ti bonè mù do ò bonè mèè botí, kè ti pǐ mmutõmmú di cuokè.

⁵ Wénténè dimáà kéyà kè di tákumè fiúkú, kéyááké dimáà kéyà kè Kirisì bo di mièke, kè di yááké ke sǒ nhò í bo di mièke di yǐkemu. ⁶ N yèmmè dò ndi yému n yáákémè m máà ke yà Kirisì bomè m mièke kè n tu o kou. ⁷ M báámmu Kuyie nke di báá dǒò meyei, n yí dó m benke n nòmmè, bá kè n yí tú òmòu di ndòri mesàà. ⁸ M báá na kéyete timómmonti tìi tu Kuyie nkpeti, n ti ndó. ⁹ Dè ò nni nnaatimu n cǐnni dìi mònñi kè di kpeñni. M báámmu Kuyie nke tú kù dòke di kpénkùnnè ku kó kuce mièke. ¹⁰ Dè te kè n di wàri dipátiri ke kpaáo, kè dè bo yie nkè n tùòkoo m báá di kpannè. Kuyie nyí n duó mmuwèrímú kè m bo di fǐũ, kù mù nni nduó nkè m bo di kpénkùnnemu ku kó kuce mièke.

¹¹ N kàbe dè ndi naati, kè di nkótírí Kuyie nkó kuce mièke, ke nyáúkùnkò ditòbè kǎnti, kénwè ndinùù, kénnaatinè ditòbè. Kuyie nkùù ti dó ke ti duó ndiwèi kù ndi bonè.

¹² Dòunè ditòbè mesàà. Kirisì kàbe bémòu bèè bo diè mbè di dǒunkoo.

¹³ Tì Yìè nYesu Kirisì kó mesàà nní ndi bonè, kè Kuyie nni ndi dó, kè Muyaánsààmù mùù ti taunko kè mù ndi bonè dimòu.

Pɔɔri wàri dùi pátíri Kirisi kɔbe bèè bo Kadasii Di mpátíri tɔ tù náàntì

Pɔɔri do wàri di mpátíri Kirisi kɔbe bèè bo bèmbɛ Kadasii. Pɔɔri do kɔri Ikanni nwe, kɛpɛɛtɛ dɛ kó yɛhekɛ miɛkɛ kɛ bè nàké Kuyie nnáàntì. Pɔɔri itɛ dùi mɔnni kɛsɔtɛ yɛhekɛ tɛyɛ, kɛ Sifubɛ kó ikuó tũmbɛ kɔtení kɛyɛtɛ Pɔɔri nàké tì, kɛcɛ nKadasii kó yɛhekɛ yɛmɔu kénákɛ benitibɛ kɛ dɔ bè ntũ mMɔyiisi kó ikuó yɛmmɛ. Dɛ kó dipátíri miɛkɛ ò í yóu ò bo béimmɛ Píeri do wɛnnɛmɛ bèè í tú Sifubɛ kɛ yɔ kɛyà Sifubɛ kɛsɔri, kòò ò kpannɛ, kɛbɛnkɛ kɛ dò nyikuó ìi í dɛɛrí, kàa bo ntámɛ Yesu dɛɛ dɛɛrí.

Di mpátíri náàntì duó kɛ dòmmɛ

1. Mùu kpéi nte kɛ Pɔɔri wàri dɛ kó dipátíri 1:1-9
2. Pɔɔri yetɛmɛ bè nàké tì o ìnkɛ 1:10-2:21
3. Kuyie nhɔɔ tì dɛɛtɛ tì kù tá dùi mɔnni ndi, dɛ í tú tì tũmmɛ ikuó 3-4
4. Kirisi kou wɛɛ tá Kuyie nhò dò nkɛnfòu mɛɛ botí 5-6

Pɔɔri dɔummɛ Kadasii kɔbe

¹ Mí mPɔɔri Yesu kó ditɔnni mûi di wàri, benitibɛ bɛɛ í n duó ndɛ kó mutɔmmú yoo onitì mɔu, Yesu Kirisi nɛ tì ciccɛ Kuyie nkùu tɛ kòò yàntɛ, bɛɛ mù nni nduó. ² N kɔbe bèè m bonɛ, bè di dɔunko dɛndi Kirisi kɔbe bèè bo Kadasii, kɛ tú ³ Kuyie nti ciccɛ nɛ tì Yìè nYesu Kirisi bè di dɔò mɛsàà nkɛ di duó ndiwèi. ⁴ Kirisi dòò Kuyie ndó mɛmmɛ kɛ duó nhomàà kɛ bè ò kùò, kòò bo tì dɛɛtɛnɛ kutenkù yɛiku kuu. ⁵ Kuyie nyètìrì ndɛu sàà. Kɛ dɛ mmɛ ndò.

Tináaɛsààtì bomɛ timáà

⁶ Dɛ n dimu di pànkɛ yóumɛ Kuyie, kunku kùu di yu Kirisi tì dòò mɛɛ sàà nkɛí, kɛ dɔ kɛtũnnɛ kucɛ tɛkù. ⁷ N di náámmu kucɛ tɛkù makù í bo, benitibɛ bɛɛ dɔ kɛ di soutɛ kɛ ceeri Kirisi kó tináàntì. ⁸ Kòò mɔu, yoo mí, yoo Kuyie ntɔnni marì di nàké timatì kɛ tì cǎànnɛ n di nàké tì tináaɛsààtì, Kuyie nhò cɔɔ. ⁹ N tì nàkɛmu kɛ wɛtɛ kɛ di náá, nkòò mɔu di nàké timatì kɛ tì cǎànnɛ Tináaɛsààtì di yie ntì, Kuyie nhò cɔɔ.

¹⁰ N náá mmie nkɛ dɔ benitibɛ bɛɛ n sǎntaà? Bitì, n dɔ Kuyie nkùu n sǎntɛ, kɛ n do dɔ benitibɛ bɛɛ n sǎntɛ n na bá nkɛpáà tú Kirisi kóo tǎntì.

Pɔɔri náá mmɛɛ botí Yesu tɔnni

¹¹ N kɔbe n di náámmu Tináaɛsààtì n di náá ntì í tú onitì kpɛtì. ¹² Mí mmómmu onitì wɛɛ í tì nni nnákɛ, Yesu Odɛtíwɛ wɛɛ tì nni mbɛnkɛ.

¹³ Di kɛɛmu n do dòmmɛ n tũ ndi mɔnni Sifubɛ kó itié, di yɛmu n do fɛũmmɛ Kirisi kɔbe nɛ tikɔnyautil kéndɔ kɛ bè dɛɛ, ¹⁴ kɛmpɛnkù n dapuntɔbɛ Sifubɛ kó itié mmie kɛ, kɛ n kǎntì nyaunɛ m bo ntũmmɛ tì yɛmbɛ kó ikuó mɛsàà.

¹⁵ Kuyie nnɛ ku kó mɛsàà nkɛí nkɛ kù n tǎātɛ kɛ bè mu nyí m pɛitɛ, kɛ m bo pĩ nku tɔmmú. ¹⁶ Kɛ dɛ mɔnni tũðkɛ kɛ kù m bɛnkɛ ku Bire kɛ m bo náké Tináaɛsààtì bèè í tú Sifubɛ, n yí mbekɛ òmɔu itié. ¹⁷ M mɛ n yí kɔtɛ Sedisadɛmmu kɛ bo yà bèè n niitɛnɛ kɛ náá nYesu tǎrɛ, kɛ m pànkɛ kɔtɛ Adabii, kɛwɛtɛnì Damaasi. ¹⁸ Yɛbie nyètǎātì kó difɔnkùò ndi n kòtɛmɛ Sedisadɛmmu kɛ bo yíɛtɛ Píeri, kɛ dò yɛwɛ tɛpítɛ nɛ yɛnũmmù o borɛ. ¹⁹ N yí nyà Yesu tǎrɛ tɛyɛ kɛyà Isaku nwe tì Yìè nnantɛ.

²⁰ N di wǎũ tì tú timómmɔnti nti kɛ Kuyie nyɛ, n yí soú.

²¹ De kó difɔ̀nkúò kékɔte Sidii nè Sidisii. ²² De mɔ̀nni Kirisi kɔbe bèè bo Sudee bè mu ndo í n yé. ²³ Bè do yo bè náá mmèmmɛ ke tú: Wèè do ti fěũ̀ko, weè náá ndi mmɔ̀nni Tináãsààti ò do í dó tì mbo. ²⁴ Kè bè nsántí Kuyie n kpéí.

2

Yesu tɔ̀rè tìmmè Sedisadɛmmu

¹ Kè dè mmɔke yebie ntepiítè nè yènáà, kè nni nwěti Sedisadɛmmu ke neínè Bannabaasi nè Titi. ² Ke yé Kuyie ndo n nàkémè ke dò n kɔte. Nè bèè ni Kirisi kɔbe t̃rè kè ti tii, kè m bè nàké Tináãsààti n náá nti bèè í tú Sifube. N do í dó m p̃i mmùù t̃mmú ntú detetirè k̃mu, kè dèè nte kè n kɔte kè bè nàké. ³ Bè me nyí nti yete, kè dèè nte Titi nè wè ti neiti, wèè í tú Sifu, bè í nduó nkòò cānté. ⁴ Mucāmmú kó tináãnti na bá nhānné bèè soú nke tú bè tú ti kɔbe bèè tanní ke dó k̃yà Yesu Kirisi ti dènnè m̃èè botí ikuó mièke. Bè do dó k̃w̃te kè ti tanné ikuó kó tidaati mièke nke. ⁵ Ti í nyie mbe kpeti, bá sām̃pó, ti yàà bo ceete m̃èè kpéí Tináãsààti.

⁶ Bèè do tú Kirisi kɔbe t̃rè kó benìùbè diebè bè í nni nyíé itié mmaì. Mí mborè tim̃u timáà ndi, Kuyie nyí baàti òm̃ò. ⁷ Bè do bantému Kuyie nni ntāātémè ke nnáà nTináãsààti bèè í tú Sifube, k̃endōnnè kù tāātémè Pieri kòò tì náá nSifube. ⁸ Kuyie nkùù t̃s mPieri kòò náá nSifube, kuù n t̃s kè n náá mbèè í tú Sifube. ⁹ Isaku nè Pieri nè Isāā bèè ni Kirisi kɔbe kè bèè banté Kuyie nkuù n duóm̃mè de kó mutāmmú, k̃yā̃kii mí nnè Bannabaasi ti ñu, dèè benkú ke dò nti wēnné tináãnti. Kè ti kɔte bèè í tú Sifube bíékè kè b̃emb̃ee kɔte Sifube bíékè. ¹⁰ Bè do ti nàké ke tú ti nteénnè be kó beçiribè mbe, ke s̃s n die nke m̃èè dòòri.

P̃ɔ̃ri kpānnè̃mè Pieri Āntiyōsi èi mièke

¹¹ Pieri k̃atení dii m̃ōnni Āntiyōsi kè nh ò kpānnè benitibè iikè ke yé ò dòòm̃è dèè í wenni. ¹² Ò do w̃r̃ñèmu Kirisi kɔbe bèè í tú Sifube ke yo, kè Isaku t̃r̃e tuak̃ení kòò yè ỹte k̃s̃ori bá ò t̃enke í mbè w̃r̃ñè. ¹³ Kè Sifube t̃òbè bèè c̃outé Kirisi kè bèè w̃ennénè Pieri k̃s̃ori, kè Bannabaasi múnke me ndòò. ¹⁴ M banté dii m̃ōnni ò t̃enke í t̃ūmmè tim̃ómm̃anti weti weti, kòò nàké benitibè iikè ke dò: F̃s̃ nSifu nè bèè í tú Sifube di sòò w̃r̃m̃mu, dè dòmm̃e k̃àà dó kè bè dòònè muw̃r̃ímú kè bèè t̃ūnnè Sifube kó ikuó?

Kirisi weè d̃ẽr̃í kè ikuó í d̃ẽr̃í

¹⁵ Mí nnè f̃s̃ nti tú Sifube mbe ti í tú ibotí ìi í t̃ū nKuyie. ¹⁶ Ti ỹèmu ke dò nKuyie nh̃s̃ w̃enk̃ūnñe onit̃i o tá dii m̃ōnni ndi Yesu, dè í tú ò t̃ū mm̃èè kpéí nyikuó. Ti tá Yesu Kirisi nwe kè Kuyie nti w̃enk̃ūnñe dè í tú ti t̃ū mm̃èè kpéí ikuó, ke yé Kuyie nh̃s̃ í nw̃enk̃ūnñe òm̃ò ò t̃ū mm̃èè kpéí ikuó.

¹⁷ Ti dó Kuyie nti w̃enk̃ūnñe Kirisi kpéí nke, kè bè ti wúó mbèè í t̃ū nKuyie, bèè í t̃ū nyikuó. D̃end̃e benkú ke dò nKirisi weè te kè ti d̃òòri m̃eỹei naà? Ɔ̀ò! ¹⁸ Kè n w̃è̃te ke t̃ūnñe ikuó n yete ì, n t̃ū n do ì yet̃eñèmu. ¹⁹ D̃è̃ tu ikuó bíékè n kumu, ke yé n yí nam̃è ke ì t̃ūnñe kè ì n kùò. Di mm̃ōnni kè n fòù Kuyie nkó muf̃ōmmu. ²⁰ Bè n w̃ennénè Kirisi nwe kudap̃ā̃tí ke kùò m̃i t̃enke í fòù, Kirisi weè fòù m mièke. M m̃ake mùù f̃ōmmu di mm̃ōnni m mù fòù n tá m̃èè kpéí nke Kuyie m̃Bir̃e, d̃è̃ n dó ke ku n kpéí. ²¹ M báá yete Kuyie nkó m̃es̃àà, kè kù s̃s w̃enk̃ūnñe onit̃i ò t̃ū mm̃èè kpéí nke ikuó, Kirisi t̃ū nku detetirè nde.

3

Ikuó í d̃ẽr̃í a bo ntām̃è Kirisi d̃ẽr̃í

¹ D̃índi Kadasii kɔbe di yeim̃m̃à? Bè di f̃ènt̃em̃à? N di nàk̃èmu páíí Kirisi kó mukũũ nkpeti. ² N yóó di beke t̃imat̃i m̃àà ndi, Kuyie ndi duó nku Yáá

ndi tũ mmèè kpéí nke ikuóà, kè di kèè mèè kpéí nTináaṅsààtì ke ti yie? ³ Dè dòmme kè di yei mmemme, di keténè Muyaánsààmù ke né dó kédenténè bàmbà ndi mómmámbe kó muwērímáà? ⁴ Muyaánsààmù di benke dèè kó dimàà tú detetirè ndaà? Dè báá na kéntú detetirè. ⁵ Kuyie ndi duó nku Yaá nke dɔori tidietì di cuokè di tũ mmèè kpéí nke nyikuóà, kè di kèè mèè kpéí nTináaṅsààtì ke ti tá?

⁶ Tì wàrimu ke tú: Abarahammu do yie nKuyie nkè kùu ò wénkùnnè, ò yie mmèè kpéí nkù yè mmù. ⁷ N yénè tũnke ke dò mbèè tá Kuyie mbèè tú Abarahammu kó iyaábí mómmənyì. ⁸ Tì wàrimu nè dimənnì ke tú: Kuyie mbo wénkùnnè bèè í tú Sifube bè kù yie mmèè kpéí. Dèè do te kè kùu nàké Abarahammu ke dò: Nè a kpéí m bo dɔò mesàà nyibotí iməu. ⁹ Abarahammu do tá Kuyie nku kè kùu ò dɔò mesàà. Mèè botí nku bèè kó dimàà bo yie nKuyie nkù múnke bo bè dɔò mesàà.

¹⁰ Bèè tũ nyikuó, kè be yèmmè dò nyì bo bè deetè bè bo yà. Tì wàrimu ke tú: Kè wèè í dɔori ikuó iməu yèmmè ò bo yà. ¹¹ Onitì báá na kéwenke Kuyie nyìkè ò tũ mmèè kpéí nyikuó. Tì wàrimu ke tú: Wèè wetí ò bo nfòu ò tá mèè kpéí*. ¹² Ikuó kó kuce í wənné Kirisi kaku. Tì wàrimu ke tú: Kè wèè tũ nyikuó wè ndɔori ì yèmmè iməu.

¹³ Kirisi tùóté ikuó do ti dɔori mèè yei mme ke tɔ. Ke yé tì wàrimè ke tú: Kè bè baaké wè kudapāātí ò tú Kuyie ncɔɔ wənwə. ¹⁴ Nè Yesu borè nde ibotí iməu pètémè mesàà nKuyie ndo nàké Abarahammu mèè kpéí. Nè Yesu Kirisi borè nde ti pètémè Muyaánsààmù Kuyie ndo nàké mùu kpéí.

Ikuó nè Kuyie nnàké dìi nùu

¹⁵ N kabe wénténè meborime dòmme. Kòo niti dɔú ndinùu nè otəu ke wəri, òmɔu ɔɔ í nti cèetè. ¹⁶ Kuyie ndo nàké mèè botí Abarahammu ke dò nè o yaàbire nde, kù í yì nè o yaàbí kè dè bo ndò nyì sũ, kù tu o yaàbire ke yè nKirisi nwe omáà. ¹⁷ Nte n dó ké di nàké tì: Kuyie ndo nàkému ke dò kù yóó deetè bèè kù tá, ke yóó bè deetè, ikuó ì tùðkení yebie nsikəusinàà nè sipísitàāti (430) kó difɔnkúò báá na ké tì pàa nyoo ì tì cèetè. ¹⁸ Kè ikuó do yóó na ké tì deetè Kuyie nna bá nnàké tìmatì Abarahammu, kù do ò nàkému ke dò: Kù yóó ò dɔò mesàà nke mè nhò dɔò.

¹⁹ Ba nné te kè Kuyie ndɔú nyikuó? Kù í dɔú nkè dè bo benke benitibè mbe bè caàrimè. Ikuó do dò nkémbo kébennénè Abarahammu yaàbire bo kətenímè mme wenwe wèè tàunko Kuyie nnè benitibè, Kuyie ntɔrè yèè do ì nàké onitì kòo ì tùò mbetəbè. ²⁰ Kòo niti bo omáà dè ɔɔ í mbékú otəu mɔu wèè bo ò taunnè. Kuyie mbo kumáà ndi.

Ikuó pĩ mmùu tɔmmú

²¹ Dende tú ikuó pietinèmu Kuyie nnàké tàà? Bitì, kè ikuó do nyóó ti deetè, Kuyie nna nwénkùnnè benitibè ikuó mièke nke. ²² Tì wàrimu ke tú: Meyei ntieke kutenkù kuməu, bèè kó dimàà tá ti Yiè nYesu Odetíwè beè yàu Kuyie ndo yè nkù yóó ti dɔò mèè sàà.

²³ Kuyie mmu ndo í ti kpeté dìi mənni metákùmə kó kuce kè ikuó ì ti te. Kè ti tú i kó tidaatì ke kəmmúnè kù bo ti benkemè metákùmə kó kuce. ²⁴ Ikuó ì do tì cəmmú ke kəmmúnè Yesu bo kətenímè. Di mmənnì Kuyie nhɔɔ ti wénkùnnè ti tá mèè kpéí nke Yesu. ²⁵ Odetíwè mē ntùðkenímè, ikuó ténke í dò nké nti cəmmú.

²⁶ Ke yé di mmənnì ti mɔu ti tùmè Kuyie nkó ibí nyi ti tá mèè kpéí nYesu Kirisi. ²⁷ Bè ānné dīndi bè bātəmmù ke di wənnénè Kirisi, di ò dɔntenèmu. ²⁸ Òmɔu tũ nténke í cāānnè otəu, Sifu nè wèè í tú Sifu, kudaakù nè wèè í tú

* **3:11** Wénté Abakuku 2:4.

kudaakù, onitipòkù nè onitidòù, bemou bè wēnné onìti omáà ndi Yesu Kirisi kó metaummè mieke. ²⁹ Kè di tú Kirisi kàbe, di tú Abarahammu yaàbí nyi, ì yóó tieke Kuyie ndo yē nkù yóó duó ndè Abarahammu.

4

¹ Ntènè n wēte ke dó kényíe tì: Debire dèè yóó tieke de cice kpere dè kpaá ke be dii mōnni dè ã ì náánnè kudaakù, bá dè me ntúmè dèè yóó tieke demou. ² Dè ã mbúó bèè dè cēmmú bēmbē nè bèè dè piú, ke baa de cice dōú ndi mōnni bo tuakemè. ³ Tínti múnke Kirisi mu ndo í kàtení dii mōnni yebókè nè ikuó kè dèè ti te. ⁴ Kè de mōnni tūòke kè Kuyie nduonni ku Bire, kè bèè dè peité Sifube kó kubotí mieke, kè dèè nte kòo ntū mbe kó ikuó. ⁵ Ke bo deetè tínti ikuó te bè, kè ti naá nKuyie nkó ibí.

⁶ Kè kù ti duó nku Bire kó Muyaá mmùu te kè ti kù yu ke tú ti cice. ⁷ Ti ténke í tú tidaatì, ti tú Kuyie mbí nyi, kè kù yóó ti duó nkù yē nkù yóó duó ndè bèè tu ku bí.

Pɔ̃ri do yĩ̀kùmmè Kadasii kàbe

⁸ Di mu ndo í yē dii mōnni Kuyie nke tú yebókè kó tidaatì nti, ke yè tú Kuyie yè me nyí kù tú. ⁹ Bàmbà nke yĩ̀tè Kuyie! Kuyie nkuu pètínke di yĩ̀tè, kè m báá yĩ̀ dii kù yĩ̀tè, dè dōmmè kè di wēte ke dó kényóu kè yebókè di tieke? ¹⁰ Di yēmmè dō nKuyie mbo di cōuté di yē mēè kpéi nyewe nè betāābè nè yemòrè nè yebie ndèè pēētè deterè ke dè bààtāà? ¹¹ N yĩ̀kùmmu m pĩ mmùu tōmmú di cuokè bo ntúmè detetirè.

¹² N kàbe n di báámmu, ānnénè dimáà n kó difòtìrì kéndōnnè nh ānnémè m maa di kó difòtìrì. ¹³ Di í n dōò meyei mmamè. Di kpaá yēmu n do mōmmèmu ke bātè di cie meketimè ke di nàké Tināānsàatì Yesu Kirisi kpèti. ¹⁴ Di na nnamu ke n senkèrì yoo di m beti n tú mēè kpéi omuanti, kè di né pètínke n cōuté kéndò n tú Kuyie ntōnni, ke n cōuté di na ncōuté mēè botí Kirisi. ¹⁵ Di do mōke dii wēi kòte ke? Kè di do bo na de mōnni kédeite di nuò nké n duó, di na nyi dèitemu. ¹⁶ N di nàké mēè kpéi ntimómmanti deè te kè n naá ndi kpantidèntòuà?

¹⁷ De kó benitibè dōòrì ke dō mbè di dómu kè né wanti tìi cáá, ke bo di yūó mbe bíkè kè di mbè mbúó. ¹⁸ Dè wennimu di bo nkémmúmè bè di náá nti, kè né mbaatì tìi tú tisatì, dè bá ntú n di bonè dii mōnni maa bá kè n kpa. ¹⁹ M bí dè n yóu mediè mme di kpéi nke dō nhonitipòkù ã mpeímè, ke baanè m bo bantémè weti weti ke dō nKirisi bo di mieke. ²⁰ N dó n na mbo di borè nde bàmbà mmie, nkéyà m bo di nàké mēè botí kè di keè, n yĩ̀kùmmu mesàà ndi kpéi.

Kudaakù nè wèè í tú kudaakù be kó medonnimè

²¹ Di tū nnè n nàké dīndi bèè dó kèntū nyikuó kè nsà kè di í yo ì tú mù. ²² Ti wàrimu ke tú Abarahammu do mōke ibí idèi ndi, kè dèmarè kóo yō Akaa ntú kudaakù *, kè deterè kóo yō Saraa í nku tú. ²³ Kè kudaakùu peité ku kpere betabè pei mēè botí, wèè í tú kudaakù kè Kuyie nkuu ò dōunnè dinùu kòo dè peité. ²⁴ De kó tināānti mōke mebenkùmmè mēdémè mme. Benitipòbè bedé bēmbē dōnnè metaummè mēdémè mme, metaummè kètimè do dōò Sinaii tārì ìnkè nke mēè peité idaabí (mēè tú Akaa). ²⁵ Diyètìrì dii tú Akaa di benkú Sinaii tārì ndi dii bo Adabii tenkè, ke wēte ke benkú Sedisademmu èi dii bo di mmōnni. ²⁶ Sedisademmu kēinkè kou í tú kudaakù, weè tu ti yō. ²⁷ Ti wàrimu ke tú:

Dè nnaati fí ntehāũnte,
fí nwèè í pei,

* **4:22** kudaakù: Saraa do í mōke debire kètúótè o kó kudaakù be kó dimōnni kó ikuó do yēmmè képuó nho dōu Abarahammu, kè kuu púo nképeité debire Isimayeri.

tiité tɛyĩtè
 kényānku nè diwèi,
 ke yé bè yete wèè nitipòkù
 kó ibí yó nsũñnnè
 wèè ye nho kpɛyi.

²⁸ N kòbe dínɔ túbú Kuyie nkó ibí nyi, kéndònnè Isaki Kuyie ndo dɔú ndinùu kè bè peité wè. ²⁹ Bè do peité dèè birɛ benitibè pɛímè do fěũkomu bè peité dè nè Kuyie nYaa, ti kpɛɛ mɛ ndò mmúnke. ³⁰ Tí wàrimu ke tú: Beti kudaakù nè ku birɛ ke yé kudaakù birɛ í yóó toténè wèè í tú kudaakù o birɛ de cice kpɛɛ. ³¹ N kòbe ti í tú kudaakù kó ibí, ti tú wèè í tú kudaakù o kpɛyi nyi.

5

Kirisi nè ikuó de kó tináaṅti

¹ Kirisi ti dènnemu tidaatì miɛke páí kè ti mènke yè, nfííkúnè teii, báá yiennè kéwète kénáá ntidaatì.

² Mí mPɔɔri n di náámmu ke tú kè di cāmmú, Kirisi ténke báá di teennè. ³ M bo yíé kébéi nke dò kè bèe yie nkécāmmú bè ntũ nyikuó imɔu. ⁴ Dínɔ bèè dɔ Kuyie ndi wénkúnne di yie mmèè kpéí nyikuó, di yàtenèmu Kirisi, ke pàà Kuyie nkó mesàà. ⁵ Tínti yému ke dò nti tá Yesu kè Kuyie nyóó ti wénkúnne, deñde ti baamè nè Muyaánsààmù kó muwérímù mùu bo ti miɛke. ⁶ Kè ti taunè Yesu Kirisi ke cāmmù yoo ti í cāmmù, de kpɛti í bo, ti bo ntámè Yesu, kéndó titòbè ke teennè titòbè deè tu.

⁷ Di do keté kè dè nwennimu, we ndi cònné kè di ténke í tũ ntimómmɔnti? ⁸ De yembè di tié nyii tié nyí bonní Kuyie nkùu di yu ku borè. ⁹ Mutie mùu muuti pèè mù ã mma sámpòrè nde, kè tipéècootì timɔuu múútí. ¹⁰ N yí di yíèkù, n yému ke dò ndi yèmmè í cààrè n kōmɛ. Wèè di kóónnè bá kòo tú wè, Kuyie mbo ò kpɛtinnè.

¹¹ N kòbe bèmabè yèmmè dò n náá mmucāmmù deérímè, kè dè tú mómumu mbè na bá nni nfěũko. N náá nti ke tú Kirisi ku kudapāātí ĩnkè ti na bá nyóú òmɔu. ¹² Bèè mɛ ndi kóónnè mucāmmù kpéí, mbè dòke sɔoté kéfōmmu.

¹³ Dínɔ Kuyie ndi deeténèmu ikuó, kù né í di deeté kè di bo ndɔɔri di dómè, kù di deeté kè di bo ndó ditòbè mbe, ke teennè ditòbè. ¹⁴ Ke yé ikuó imɔu kó dikũnni tumè: N dɔ otòu a dómè amàà. ¹⁵ Kè di mɛ nkpa, nke dāmmù ditòbè, dɔònnè meyòðmmè kè di báá kuɔ ditòbè kédeè.

Muyaánsààmù pĩ mmùu tōmmú onitì miɛke

¹⁶ Ntenè n dɔ ké di náké tì: Bá ndɔɔrinè di dɔ dè, yóunè kè Muyaánsààmù di benke di dò nkédò dè. ¹⁷ Ke yé di dɔ dè í wěnnè Muyaánsààmù dɔ dè, di dɔ dè cāámmu, kè Muyaánsààmù dɔ dè cāá nkè dè piètì. Kè dè bo yie nkè di bá ndɔɔri di dómè. ¹⁸ Kè Muyaánsààmù di ni, ikuó ténke í di te.

¹⁹ Ti yému bèè dɔɔri bè dómè be kó mufòmmu tú mù: Kéndɔuti dɔutinè betòbè, ke fòu mufòmmu yeimu, ke fòu bè dómè, ²⁰ ke feu yebòkè, ke diiti detie, ke ní mbetòbè, ke kpantì, ke ěennè betòbè. Kè be miɛke péi betòbè, ke sīnkũnko betòbè yètè, ke yaatì be cuokè, ²¹ ke dɔ betòbè kpɛɛ, ke tú tinayàkémuóntì, ke ã nyo kunaatì ke yonko, ke dɔɔri meyei ntēmè mèè mè dōnnè. N ti ndi nàkému ke wète ke di náá, bèè dɔɔri mɛ kó kubotí bè í tati Kuyie nkpaàtìyuu miɛke.

²² Ntenè Muyaánsààmù kó mutōmmú: Muu ã nte kàa ndó otòu, kàa yèmmè rinaati, kàa mmòke diwèi ke nɔ nke mi, ke tú onitisààwè, ke niti, ke náá ntimómmɔnti, ke bá ndɔɔri, ke nnɔ nke pĩ nhamàà. ²³ Ikuó í yete dende kó dimàà.

²⁴ Bèè taunnè Kirisi, be fòmmu kótímù nè mù do dó dè, bè dè wēnnénè Yesu Kirisi nwe, ke baaké kudapāātí. ²⁵ Muyaánsààmù mmuù ti duò mmufòmmu, mùù dò nke nti benkú ti bo ndòrimè. ²⁶ Ti bá ntú sipɔɔ yembè, ke péikunko titàbè mieke, ke dó titàbè fɔ̀tè.

6

Onìti buɔ́tí dè ò ɔ́ɔ́ dɛ ndɛite

¹ N kàbe díndi Kuyie nkàbe, kòò mǎu dǎò mɛyɛi ndíndi Muyaánsààmù bonè bè di ò tēnnéní kuce sààkù mieke diyɔ̀nnì, ke né nyé kè di báá do di móm̃m̃m̃be mɛyɛi mmieke. ² Ntounè ditàbè kó yetuɔ, de mǎnnì di yie nKirisi kó ikuó nyi. ³ Kòò mǎu yèmmè dò nhò tú òmǎu ò sou nhomáà ndi. ⁴ Bá wè wè wénté o dǎòrimè kòò dǎòri Kuyie ndómè dè nhò naati omáà borè, kòò bá mpɔ̀tì ke erìnè betàbè omáà. ⁵ Kuyie nyóó bekénè bá wè nè o kpeti nti.

⁶ Bè nàá nwè Kuyie nnáàntì, ò ntótírínè o kperɛ wèè tì nhò nàá.

⁷ Di bá nsoú ndimáà, bè í daú Kuyie, onìti buɔ́tí dè, ò ɔ́ɔ́ dɛ ndɛite. ⁸ Wèè buɔ́tí o móm̃muɔ̀ nhò dó dè, dè bo ò peité mukũũ. Kè wèè buɔ́tí Muyaánsààmù dó dè, kè dèè ò peité mufòmmu mùù bo sǎã. ⁹ Ti báá yóu ti bo ndòrimè mesàà. Kè ti dǎòri mesàà nkè ti kǎntì í yǎrike, kè de mǎnnì tũ̀kè ti bo dɛite ti dǎò dè kó yebe. ¹⁰ Ti kpaá mǎkem̃u di mmǎnnì mǎfiè, yóunè kè ti ndǎòri mesàà mbenitibè bɛm̃u, ke né dǎke mmè dǎòri Yesu kàbe.

Mucaummu nè mudummu

¹¹ Bǎmbà mm̃i wǎri m móm̃muɔ̀ nè n nòutè, di bo banté n wǎrii ì dɛu mèm̃m̃e. ¹² Bèè di tié nke dó di cǎmmú, bè dó di mbè naatinèmu, bè í dó kénnaá mbè baakémè Kirisi kudapāātí mǎa kpeti kè bèè bè fǎũ. ¹³ De kó benitibè bèè cǎmmù, bè í dǎòri ikuó im̃u yèmmè, bè dó di cǎmmú kǎmpɔ̀tìnè di cǎmmúmè mm̃e. ¹⁴ Mí m pɔ̀tìnè bè baakémè mm̃e Yesu kudapāātí. Dè te kè n yí yé ke dò nkutenkù kperɛ bo, dè m̃e mmúnke í yé ke dò m bo. ¹⁵ Kàa cǎnté yoo a í cǎnté de kpeti í bo. A bo naámmè onitipànwè dèè tu. ¹⁶ Di mieke bèè kó dimáà yèmmè dǎnnè n kǎm̃e Kuyie mbè duó mm̃esàà nkè bè pǎ diwèi: Bembè nè Kuyie nkàbe bɛm̃u bèè bo kutenkù mieke.

¹⁷ Nè ti bo mbomè òmǎu ténke bá n kǎkénè, m mǎke tii fíétì tii benkú n túmè Yesu kóo tǎntì.

¹⁸ N kàbe ti Yiè nYesu Kirisi kó mesàà nni ndi bonè dim̃u, kè dè mm̃e ndò.

Pɔɔri wàri dùi pátíri Kirisi kɔbe bèè bo Efɛsi Di mpátíri tɔ tui náànti

Pɔɔri do bo wàri di mpátíri kɛ bè ɔ kpetí Odommu nwe. O pátíri náànti yuu tú: Kuyie nwěnné kɛ́nkè kperɛ nè ketenkè kperɛ kɛ Kirisi dè baké.

O pátíri miɛkɛ ɔ keté kɛ benke ti wě mmè botí nku nè Kirisi, kɛ benke Kuyie nti yumè kɛ ti bo ntú ku kɔbe, kɛ benke kù ti dɛɛtémè nè ti yɛi nè ku Birɛ Yesu Kirisi borè nè kù ti cànnemè nè Muyaánsààmù.

Mɛdérímè kɛ náá nti dò nkéntaunè mɛè botí Kirisi. Nè mɛdonnimè mɛpéu miɛkɛ kòò benke kɛ tú Kirisi kɔbe tɔnni dònɔnè oniti kó tikònti nti, kɛ Kirisi tu diyuu, kɛ benke kɛ tú Kirisi kɔbe tɔnni dò ntɛɛtɛtɛ kɛ Yesu tu dipũ. Kè bè wɛtɛ kɛ donnè onitipòkù kɛ Kirisi tu o dòu.

Di mpátíri náànti duó kɛ dòmmè

1. Kirisi nè o kɔbe tɔnni 1-3
2. Mufòmmu mupàmmù nè Kirisi 4-6

Pɔɔri dɔummè Efɛsi kɔbe

¹ Mí mPɔɔri Kuyie ntááté wè, kɛ n tú Yesu Kirisi kó ditònni, mɛi di wàri dipátíri dindi Kirisi kɔbe bèè bo Efɛsi kɛ taunnè Yesu. ² Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di dòò mɛsàà kɛ di duó ndiwèi.

Nè Kirisi kpéi nke Kuyie nti dòmmè mɛsàà

³ Ti sántímu Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice, wèè ti dòò kɛ́nkè kó mɛsàà mmebotí mɛbotí, ti taunnè mɛè kpéi nYesu Kirisi. ⁴ Nè Kirisi kpéi nke Kuyie nti tãátémè kɛ mu nyí dòò kutenkù, kɛ ti bo nwenni páíi kɛ dè kù naati kù ti dó mɛè kpéi. ⁵ Nè Yesu kpéi nke Kuyie nti dómè kɛ mɛ tãáté nè dimònni, kɛ ti dòò ku bí, kuù mɛ dó kɛ mɛ dòò. ⁶ Kè ti sántí Kuyie nkù ti kuó mmè kpéi mmesémmè mɛdiè, nti taunnè mɛè kpéi nku Birɛ kù dó dè mɛsàà.

⁷ Kuyie nti donténè wèè kó mɛyɔ́i nke ti cɛ́ɛ nti yɛi nku sàà ndɛu mɛè kpéi, ⁸ kɛ kù ti duó mmɛcìi nnè mɛyɔ́tɛtɛtɛ mɛdiè. ⁹ Kù ti benke dèè do sɔri dèndɛ, kù do tãátémè nè dimònni nè Yesu Kirisi kpéi nke bo mɛ dòò. ¹⁰ Kù do dó kɛ dɛ mònni tũðkɛ kùu wěnné dɛnennè dɛmɔu ndi, kɛ́nkè kperɛ nè ketenkè kperɛ kɛ Kirisi ndè baké.

¹¹ Nè Yesu kpéi nke kù ti tãátémè kɛ ti cànné. Kù do mɛ ndó nè dimònni, kù ò nkè kù tãáté ti kù ti ndòò. ¹² Kù dó tinti bèè tá Kirisi nè dimònni ti nkù sántímu kù dɛu mɛè kpéi.

¹³ Dindi múnke di kèè dui mònni timómmɔnti, Tináansààti kɛ tá Kirisi kòò di dɛɛtɛ, dɛ mònni ndi Kuyie ndi cànnemè kɛ di duó Muyaánsààmù kù do yɛ nkù yóó di duó mmù. ¹⁴ Muù ti benkú ti yóó tiekɛmè mɛsàà nKuyie mbaanèmmè ku kɔbe, muù ti náá nti yóó tiekɛmè dɛ kó mɛsàà nkù bo ti dɛɛtɛ dui yie páíi, ti nkù sántí kù dɛu mɛè kpéi.

Pɔɔri bàámmè Kuyie nhEfɛsi kɔbe kpéi

¹⁵ N kèèmu di tá mɛè botí Yesu, nè di dó mɛè botí di kɔbe tɔbè. ¹⁶ Dɛè kpéi nte kɛ n yí yóu m bo nsántímè Kuyie ndi kpéi, kɛ denniní di kpéi m báámmu miɛkɛ sáá. ¹⁷ Kè dè bo yie nkè Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice di duó mmɛcìi kɛ di banté Yesu, kɛyɔ́tɛtɛ ɔ dòò dè di kpéi. ¹⁸ N kù bàámmu kɛ tú kù di duó mmɛcìi nkè di banté kù di yu muù kpéi, kù bàanè dè bèè tu ku kɔbe, ¹⁹ kébanté muwérímú diemù kù ti duó mmù tinti bèè tá Kirisi mù dɛu kɛ mamè. ²⁰ Nè muù wérímú mmu Kuyie

nduómme kɛ Kirisi yǎnté, kɛ kù ò kànnɛ ku borè kɛ́nkè dikàrì sààrì, ku bakù yóú. ²¹ Kòò baké muwɛ́rímú yembè, nè kɛtenkè yembè nè kɛ́nkè kɔbɛ, dèè kó dimàà bo bàmbà, di mmònnì nè dèè kpaaní, Kirisi weè dè baké. ²² Kuyie nwe n duó ndemou, weè tu Kirisi kɔbɛ tǐrè yemou kó diyuu, ²³ dii tú o kòntì ò bo dii miɛkɛ, kɛ bo kutenkù kumou.

2

Ti do kumè kɛ yǎnté

¹ Di yɛi nnè di caàrìmè dɛɛ do te kɛ di ntú bèè ku Kuyie nkó mufòmму bíékè. ² Di do fòu kutenkù kuù nkɔbɛ kɔmɛ mmɛ, kɛ yíé nku kóo kpààtì wèè bo kɛtenkè nè kɛ́nkè dɛ cuokè o kpeti, wèè baké bèè kó dimàà yetɛ Kuyie nkpeti. ³ Ti múnkɛ do bɛ ntú, kɛ dɔòrì ti kòntì nè ti yèmmè dó dè, nè dɛ kpéi nkɛ Kuyie mmieɛkɛ ñdò nkédo ti ñnkè kɛ doti mèè botí bɛtɔbè ñnkè. ⁴ Kuyie nsémmè né mɛ ndeumè kɛ kù ti dɔkɛ mèdiè. ⁵ Ti yɛi nnè ti caàrìmè dɛɛ do te kɛ ti ntú bèè ku Kuyie nkó mufòmму bíékè kɛ Kuyie nti dɔò mɛsàà nkɛ ti duó mmufòmму nè Kirisi ti kó mɛwɛnnímè, ku sàà mmɛɛ te kɛ kù ti coo. ⁶ Kè ti wɛnnénè Yesu Kirisi kɛ fòu, kɛ wɛ nkɛ kari kɛ́nkè ku borè. ⁷ Kuyie ndòò mɛmmɛ kɛ bo bɛnkɛ kù ti dɔò mèè sàà ndɛu mè mmɛ, kɛ yó mbo sàà kù mè nti dɔò nè Yesu Kirisi borè ndɛ. ⁸ Kuù di dɔò mɛsàà nkɛ di dɛɛtɛ di tá mèè kpéi Yesu, dè í tú nè di mómmbɔmbɛ kó muwɛ́rímú, Kuyie nkó dipānni ndi. ⁹ Òmou bá nsāntí omáà, kòo yèmmè dò nhò dɔò dɛmarè kɛ dɛɛ te kɛ kù ò dɛɛtɛ. ¹⁰ Kuyie nkuù ti dɔò, nè Yesu Kirisi ti kó mɛtaummè miɛkɛ nkɛ kù ti dɔòmmè, kɛ ti bo ndɔòrì mutōmmú sààmù kù tūntemu nè dimònnì kɛ ti bo mmù dɔòrì.

Yesu temè kɛ Sifubɛ nè bèè í tú Sifubɛ kɛ bè wɛnné onìtì omáà

¹¹ Dentenèní di do tú bè nè dimònnì, di do í tū nKuyie, nkɛ Sifubɛ di yu kɛ tú bèè í cāmmù, kɛ tú bɛmáà bèè cāmmù, dɛ kó mucāmmù né do í tú mūmamù. ¹² Dentenèní di do í túmè Kirisi kɔbɛ, di do tú bɛpòòbè mbɛ, di do í wɛ́nnè Kuyie nkɔbɛ, di do í mɔkɛ di baa dè, di do í tū nKuyie. ¹³ Di do í tókénè Kuyie, di mmònnì kɛ kù tòónnè, Yesu Kirisi duó mmèè kpéi nhomáà kɛ bè ò kù. ¹⁴ Kòò kù mɛníímmè mèè do dò nkuduotí kɛ yaàtì Sifubɛ nè bèè í tú Sifubɛ, kɛ bè narikɛ kɛ wɛnné onìtì omáà. ¹⁵ Kɛ pàa nSifubɛ kó ikuó yɛ mbè nci dè nè ò yɛ mbè ndɔòrì dè, kɛ wɛnné ibotí idé, ò do kpa nkɛ ò naá nkubotí kumáà, kɛ narikɛ. ¹⁶ Bè ò kùumu kòò dèitɛ mɛníímmè dɛ kó ibotí idé do mɔkɛ mè, kɛ ò taunnè Kuyie, nkɛ ò naá nhonìtì omáà. ¹⁷ Ò pī mmuù tōmmú kɛ nàké Tináaṣààtì, diwèi kpeti, dīndi bèè í tú Sifubɛ kɛ dɛtìrinè Kuyie, nnè Sifubɛ bèè do kù tókénè. ¹⁸ Timou Sifubɛ nè bèè í tú Sifubɛ, Kirisi weè ti niitɛ Kuyie mborè nè Muyaánsààmù kó mɛteèmmè. ¹⁹ Di ténkɛ í tú bɛpòòbè, yoo diheì mari kɔbɛ, di tú Kuyie nkó diheì kɔbɛ mbɛ, ku cǐɛtè kɔbɛ. ²⁰ Yesu Kirisi weè tu dipūū, o tǔrè nè Kuyie mpāānāāntì náām̀bè kɛ bè yǎā nkɛ di sɔké. ²¹ Kirisi weè te kɛ tɛ kpeñnì, kɛ kótírì, kɛ naá Kuyie ncǐɛtè sààtè. ²² Nè Yesu kpéi di tú tɛcǐɛtè nte Kuyie mbo tɛ nè Muyaánsààmù.

3

Pɔòrì nàkémè bèè í tú Sifubɛ Kuyie nnáàntì

¹ Mí mPɔòrì Yesu Kirisi kóo tǔntì, bè n kpetí n nàké mèè kpéi nkɛ dīndi bèè í tú Sifubɛ Kuyie nnáàntì. ² Di yémú Kuyie nni nkuómmè mɛsémmè kɛ n dɔò mɛsàà kɛ yɛ n nàké Tináaṣààtì, dīndi bèè í tú Sifubɛ. ³ Tii do sɔrì Kuyie nti nni mbɛnkɛ, kɛ n yǐétɛ ku kó disòrì kpeti, m mè mbo kɛ ti nwāūnì. ⁴ Kè di ti kàa ndi bo bantɛ Kuyie nni mbɛnkɛmè Kirisi kpeti tii do sɔrì. ⁵ Kù do í bɛnkɛ dɛ kó disòrì kpeti dimònnì kɔbɛ, kù mè nti bɛnkɛmè di mmònnì Yesu tǔrè nè Kuyie mpāānāāntì

náam̃bè nè Muyaánsààmù kó muwērímú. ⁶ De kó disòrì tu: Sifube nè bèè í tú Sifube bè wēnnémè onìtì omáà, ke yóó di tikpàtì, kù yē nkù yóó duó ntì bèè yie nYesu Kirisi kó Tináansààtì.

⁷ Kù duó nkè n nàà ntì, kù n dòò mesàà mmè ke n duó nde kó mutōmmú ke benkú nè n tōmmú mièke ku wērímú deumè. ⁸ Bá nè m me ntumè Kirisi kabe bemou kó besám̃póbè kóo sám̃pòù, kè kù duó nkè m bo náké Tináansààtì bèè í tú Sifube, Kirisi kpàtì deumè ke í m̃ake kumànkú, ⁹ ke bè benke Kuyie nkó disòrì kpeti, kunku kùù dòò demou kuù mè dó nè dimònnì, ¹⁰ ke dó bèè baké keĩnkè nè be kó bekperíbèe yà Kirisi kabe tĩnnì, kébanté Kuyie ncii ndeumè mediè ke í m̃ake kumànkú. ¹¹ Kuyie ndòò kù dómè mmè nè dimònnì ti Yiè nYesu Kirisi kpéí. ¹² Di mmònnì ti bo na ké kù t̃ònnè ke bá nyĩèkù, ti tá mèè kpéí nYesu, koò taunnè. ¹³ N di náámmu ke tú di k̃òntì báa yārike, bá kè n f̃ěũrì, n f̃ěũrì d̃i kpéí nkè dè bo di dòò mesàà.

Kirisi ti dó mèè botí

¹⁴ Deè kpéí nte kè n nínkú n núù ti cice Kuyie nyìkè. ¹⁵ Kunku kùù te kè keĩnkè kabe nè ketenkè kabe kè bè bo. ¹⁶ N kù bàámmu ke tú kù di duó nku kpàtì dièti, kè Muyaánsààmù di kpénkùnnè, ¹⁷ kè Kirisi mbo di mièke, kè di nfííkú tei tei, Kuyie nkó medókumè mièke, ¹⁸ kéwēnnénè Kirisi kabe t̃abè kébanté Kirisi ti dó kè dè deu mèè botí ke okù mèè botí ke cūmp̃urì mèè botí bá ke í m̃ake kumànkú, ¹⁹ kéyĩtè Kirisi ti dómè kè dè p̃ētè ti yĩt̃imè, képété Kuyie nkperè demou.

²⁰ Ti s̃ántímu Kuyie nkùù wērímú diem̃u bo ti mièke, ke bo na kédòò kè dèe p̃ētè ti kù m̃òù dè nè ti toti ti ti yèmmè. ²¹ Ku yèt̃irì ndeu Yesu Kirisi kabe cuokè s̃àà Kirisi p̃i mm̃u tōmmú kpéí. Kè dè mmè ndò.

4

Kirisi kabe wē mm̃è botí

¹ N di náámmu, mí mP̃ɔ̃rì bè kpetí wè Yesu kpéí, nke tú di ndò nKuyie ndi yu ke dó di ndòmmè, ² kékùnnè dimáà kényòò, kém̃mi, kéndó dit̃abè, k̃enteénnè dit̃abè. ³ Yetenko kè Muyaánsààmù di tau, kè di mm̃ake Kuyie nkó diwèl. ⁴ Ti m̃ake Muyaánsààmù mumáà ndi, ke dò nhoñtì omáà, ke baa d̃emarè m̃áà, Kuyie nti yu dèè kpéí. ⁵ Ti Yiè mbo omáà ndi, kè ti t̃ũ nkuce kumáà, kè bat̃émm̃u bo omáà. ⁶ Kuyie mbo kumáà ndi, tim̃u ti cice wèè baké demou, ke ti p̃innè mutōmmú tim̃u, ke bo tim̃u ti mièke.

⁷ Kuyie nti p̃āmu bá wè dip̃ānnì kè Kirisi yè nti toti bá wè ò dó mè. ⁸ Ti w̃arimu ke tú: Ò w̃ète ke deètì d̃i m̃ònnì keĩnkè ke neinè becíribè kó yew̃èrè yèè do kpetí, ke p̃ā benit̃ibè yep̃ārè.

⁹ Ba ntú ò w̃ète ke deètì? Dè benkú ke tú ò keté ke c̃ut̃ému ke ta ketenkè mièkoo decūmpure. ¹⁰ Wèè c̃ut̃énì, wèè w̃ète ke dèke, ke bo keĩnkè ke píéké tip̃iiti tim̃u. ¹¹ Wèè duó nkè bèmabè tu o t̃òrè, kè bet̃abè tú Kuyie mp̃āñaant̃i náam̃bè, kè bet̃abè tu bèè náante Tináansààtì, kè bet̃abè tu bèè ñi Kirisi kabe t̃ĩrè, kè bet̃abè tu bèè tiè nKuyie nñaant̃i. ¹² Ò bè duó nde kó mutōmmú kè bè bo t̃ũnte o kabe mbe, kè bèe na ke p̃i nKuyie ntōmmú, kè Kirisi kabe t̃ĩnnì d̃i tu Kirisi k̃òntì kè d̃i deuke. ¹³ Kè ti nw̃e ntim̃u ti k̃erì kùù ce, ke kótírì kékpenke, k̃enaá mp̃áíí Kirisi d̃òmmè. ¹⁴ Ke bá ndònnè ibí ì mu nyí c̃iì, ke t̃ũ m̃benit̃ic̃iimbè bèè tiè nyiyááb̃is̃ít̃iè ke ì ti t̃ou kuyak̃ù t̃oumè tif̃okp̃eti. ¹⁵ Ti dò nkénnáa ntim̃ómm̃anti nti, kéndó tit̃abè, mem̃me ti bo nkótír̃imè kuwed̃ounce mièke, ke naánnè Kirisi wèè tu diyuu. ¹⁶ Kirisi wèè te k̃òo kabe bemou w̃e nke dò nhoñtì omáà nè it̃uòti, ke kper̃ñi, bá kùù t̃uòti kè kù p̃i nku tōmmú kù dò nkémp̃i mm̃u, kè tik̃òntì tim̃u k̃òtír̃i, ke kpénkú Kuyie nkó medókumè mièke.

M̃eborime p̃āmmè dò k̃endòmmè

¹⁷ Ntɛnɛ n dó ké di náké tì, nè ti Yiè nkó diyètìrì, di bá ntũ mbèè í báá nKuyie mbe kó meborime, bè tũ mmèè yèmmè tú detetirè kɔ́me mme. ¹⁸ Bè toti dibìnni kó iyentotí nyi, bè í yé Kuyie nduò mmùù fòmmu, bè í banté mèè kpéí nkè be to kpeñni. ¹⁹ Bè ténke í baàti meyei nnè mesàà ke dɔ̀rì dèè í wenni ke í diè ntikpàti, ke dɔ̀rì desĩntékpere demou botí nè meyei mmemou be yèmmè dómè ke í yĩ̀kù.

²⁰ Díndi bè í me ndi benke Kirisi kè di ò yĩ̀tété. ²¹ Díndi biè bè di tiémmu o kpeti kè di yĩ̀tété o kó timómmanti, dèè tu: ²² Di bo yóumè meborime kótímè di do tũ mmè, di do mɔ́ke mɔ̀dókùmmè yeime mme kè mè di sou nkè di fétinko. ²³ Yóunè kè di yèmmèe ceete nè di yeñtotí, ²⁴ kè di naá mbenitipambè Kuyie ndòò bè ke dɔ̀nnenè kumáà, kè di borimèe wenke kè di ntũ ntimómmanti.

²⁵ Di yóu siyáábisi, kénnaá nditabè timómmanti ke yé ti túmè Yesu kànti kó itùòti nyi. ²⁶ Kè di mièke peike di báá yóu kè kèe ɔ̀te ke di cé mmeyei, di báá yie nkè diyie ta kè kè kpaá péi. ²⁷ Di báá pã dibɔ̀ kuce. ²⁸ Wèè do yuuku wèe yóu muyóò ke pĩ mmutómmú kémɔ̀te o kpere kápã becĩribè. ²⁹ Di bá nnáá ntináanyei, kè di pèté mɛfiè nnáánnè tii bo teennè betabè kè bèe kpenke Kuyie nkó kuce mièke, tii bo teennè bá wè ò bo dii fòtìrì. ³⁰ Di bá ncaari Muyaánsààmù yèmmè, muù tu mecannimè Kuyie nti cànnè mè, muù te kè ti yé ke dò nKuyie nyóò ti dɛtè páíí diyie sɔ̀nni. ³¹ Bá mpoonnè ditabè, bá nnínnè ditabè, di mièke bá mpèi ditabè, di bá mmɔ́ke yekpàrè, di bá nsĩnkunko ditabè yètè, di bá ndɔ̀rì meyei. ³² Ndɔ̀rinè ditabè mesàà, nkè ndó ditabè, ke ncĩnko ditabè Kuyie nti cĩè mmèè botí nè Kirisi kpéi.

5

Ti bo nyémè Kuyie ndó dè

¹ Ntũnnè Kuyie nkó meborime, ke yé di túmè ku bí nyi, kù dó ì. ² Ndónè ditabè Kirisi ti dó mèè botí ke duó nhomáà kè bè ò kùò kòò dò ndipãnni kufɔ̀ɔ̀ku natikù kpɛri Kuyie ndó di.

³ Di tú Kuyie nkɔ̀be mbe, di bá ndɔ̀uti dɔ̀utinè ditabè di bá nsĩnkunko dimáà, di bá duó ndi yèmmè tikpàti. Dè keté ke í dò mbè nyo de kó tináantì di cuokè. ⁴ Di bá nnáante ifei kpeti nè tiyèinnáantì nè tináanyei, dè í wenni. Petinke nsántínè Kuyie nku sàà nkpeí. ⁵ Nyénè ke dò nwèè dɔ̀uti dɔ̀utinè betabè nè wèè sĩnkunko omáà, nè wèè í diè ntikpàti, dè í cáánnè wèè feu yebɔ̀kè. De yiè mbotí í tati Kirisi nè Kuyie mbe kpàatĩyuu mièke.

⁶ Di báá yie nkòò mɔ̀u di souté nè detetirè kó tináantì: Dè te kè Kuyie mmieke cóú bèè yete ku kpeti. ⁷ Di bá mmɔ́kenè de kó benitibè botí metaummè mamè. ⁸ Di do tú dibìnni kɔ̀be mbe di mmònni ke taunnè ti Yiè ke tú kuwenniku kɔ̀be. Nfòunè ke dò mmenáà nkó ibí. ⁹ Kuwenniku kó mutómmú tú: Tinìti, mewetímmè, nè timómmanti. ¹⁰ Mbaàtinè ti Yiè ndó dè. ¹¹ Di bá nkɔ̀ké dibìnni kɔ̀be kó mutómmú mièke, mù tú mutetímù mmu, di petinke mmù dáammu mmu. ¹² A bo nákémmè bè dɔ̀rì dè disòrì dè mɔ́ke ifei nyi. ¹³ De kó mutómmú yènni dii mɔ̀nni kuwenniku mièke, kuwenniku ɔ̀ m̀ feimmu. ¹⁴ Mómmuo nwe bè dènnení dè kuwenniku dè ɔ̀ wenkemu. Tì wàrimu ke tú: Entè,

fí nwèè duó becĩribè mièke!

Kè Kirisi da míité.

¹⁵ Ndakenè mesàà di fòu mèè botí. Di báá ndò tiyèintì, ntúnè mɛcìi nyembè.

¹⁶ Bá nfétinkonè di fiè, ti bo yemòrè yeiye nye. ¹⁷ Di bá ndò ntiyèintì, yetenke kényĩtété Kuyie ndó dè.

¹⁸ Di bá mmuò mmenaà, mè di tannìko meyei mmieke nke. Yóunè kè Muyaánsààmù di píe. ¹⁹ Kè di nwě nke yáúkùko ditòbè kòntì, kèndiè nKuyie nkó yesāā, nnè ku kó iyie, ke diè Muyaánsààmù di duó nyii yié, kénsāntí Kuyie nnè di yèmmè memou, ²⁰ nsāntínè ti cice Kuyie demou kpéi nsāā nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètìrì.

Onìtì nè o pokù bè dò kèntaumè

²¹ Nyíennè ditòbè kpèti, di dé mēè kpéi nKirisi.

²² Benitipòbè nyíennè di daabè kpèti, di yie mmēè botí ti Yiè nkpèti. ²³ Ké yé onitidòu wēè bakémè o pokù Kirisi baké mēè botí o kòbè tñnnì dii tú o kòntì ké di dēerí. ²⁴ Dēè te kè benitipòbè dò nkényié mbe daabè kpèti timou, Kirisi kòbè tñnnì yíè mmēè botí Kirisi kpèti.

²⁵ Bá wēè nitidòu kòo ndó o pokù Kirisi dó mēè botí o kòbè tñnnì ké ku di kpéi, ²⁶ ké di òuté nè menie nnè Kuyie nnāāntì. ²⁷ Ò dòò memme ké dó di ntú o kpèri ndi kénwenni, kénkpa kuyènkù, kénkpa meýòò, kénkpa meyei memou, kéndò mpáíí ké í mmòke bè bo di sei ntii ñnkè. ²⁸ Mēè botí nku bá wēè nitidòu dò nkéndómè o pokù ò dó mēè botí omāā. Wēè dó o pokù ò dó omāā ndi. ²⁹ Òmòu ãā í mpóó nhomāā, ò ã nyárimu omāā, ké piú omāā. Kirisi me ndòori o kòbè tñnnì. ³⁰ Ké yé ti tùmè o kòntì kó itùòti nyi. ³¹ Tì wàrimu ké tú: Onìtì bo yóu o cice nè o yā ketaunnè o pokù, kè bèè naá ntikòntì timāā. ³² Ti nnāāntì tú disòrì dièrì kpèti nti, ti tú Kirisi nwe nè o kòbè tñnnì, ³³ ké múnke tú di kpèti. Bá wēè nitidòu wēè ndó o pokù ò dó mēè botí omāā, kòo nitipòkù ndé o dòu.

6

Ibí nè i yembè kó tināāntì

¹ Díndi ibí nyíennè di yembè kpèti. Kuyie mme ndó. ² Ndé a cice nè a yā. Kuyie ndóu nyii kuó ké bēi nke tú: ³ Kè dēè yie nkè dē nda naati, kàa fòmmuu okè kētenkè ñnkè.

⁴ Díndi ibí yembè, di bá mpéikùko ibí mieke, ñtiennè i ké i tūnni ti Yiè ndó mēè botí.

Tidaatì nè ti yembè be kó tināāntì

⁵ Díndi tidaatì, nyíennè bèè di te diè nkētenkè ñnkè be kpèti, ké mbè dé mediè, kēmpī mbe tōmmú nè meyèmmè memāā, kéndò ndi pī nKirisi kōmu. ⁶ Di níí bá mpī mmutōmmú bè bo dii mōnni māā ké dē bo bè narike, dōnnè dimāā Kirisi kó tidaatì, ké mmù pī nnè di yèmmè memou Kuyie ndómè. ⁷ Di mpī mbe tōmmú ké dò ndi pī nti Yiè nkōmu, dē bá ndò ndi pī mbenitibè kōmu. ⁸ Nyénè ké dò nkāa tú kudaakù yoo a í kù tu, Kuyie nyóó yietí bá wē ò dòò mēè sàā nkó tiyeti nti.

⁹ Kè díndi tidaatì yembè di nti pī mmesāā ndi bá nti péinko, nyénè ké dò nwēè di te dimou ò bo kēñnkè nke, o borè òmòu í cāā.

Kirisi kòbè dò nkémmake tui kpàrinenti

¹⁰ Tisònti tú di bo ntaunnēmè Yesu kékpenke, kēpété o wērimú diemù. ¹¹ Báátínè Kuyie nkpàrinenti timou ké cómmú tei tei, kēbaao dibòò kó mesoummè. ¹² Ti í kpannè benitibè, ti kpannè yebòkè nye, yèè bo muyaá mmieke, yèè kpeñni, bebòakpàatibè bèè te dibìnni kó kutenkù. ¹³ Nè dē kpéi, túóténè Kuyie nkó tikpàrinenti timou, kè diyie yeiri tùòkení di na ké kpa nkè di kpa nke dēè, di nkpaá yé kénwāké.

¹⁴ Nyinè timómmonti di ka fēnaakōnfè kōme, kénkānké mewetímmè di cīncīrè dimátiaabòri kōme. ¹⁵ Ānnénè tikōnyauti tineùti kōme, ké náké Tināānsàatì tii duò mmeompùmè. ¹⁶ Ntōnè metākùmè kè mè ndò nkudòpikù sàā kùu yó nte kè

di na kékuɔ dibɔ̀ kó ipie nyì còú. ¹⁷ Túóténè mɛdɛɛtímè kédɔ̀ dipì, kétúóté Muyaánsààmù kó disiè dī tú Kuyie náàntì. ¹⁸ Muyaánsààmù ndi bonè kè di mbáá nKuyie nsáá, di nkù báá nyibáamì imɔu botí kɛ kù sàútínè. Mbáánnè ku Kirisi kɔbɛ bɛmɔu kpéí. ¹⁹ Ké nkù báá n kpéí, kè dɛɛ yie nkè nh ààtɛ n nùù nni nnáá nTináansààtì tì do sɔri kɛ í yĩèkù, tì tu Kuyie ndɛɛrí bèè í tú Sifubɛ. ²⁰ Mbáánnè ku, kè kù n teennè kè n na kénnáá Tináansààtì, bá nè bè mɛ nni nkpetímè.

Mucaummu

²¹ N tɔ̀nko tì népo sàù Tisiki, tì Yìè nkóo tɔ̀ntì sààwè, kòo bo di náké dɛ ndòmmè mɛ, ²² ké di náké tì kó dimàà bo tì ciɛ, kɛyáúkùnnɛ di kɔ̀ntì.

²³ Tì cice Kuyie nnè Yesu Kirisi bè di duó mɛom̀pùmè, nè mɛdókùmè nè mɛtākùmè. ²⁴ Mɛsàà nni mbonè díndi bèè kó dimàà dó tì Yìè nYesu Kirisi kɛ fííkú teii.

Pɔɔri wāri dīi pátíri Kirisi kɔbe bèè bo Fidipu Di mpátíri tɔ tūi náànti

Bè do kpetí Pɔɔri Odommu nwe kòo wāri de kó dipátíri, ò do yóó dīi wāri kè benitibè mabè bèè tanní ke tiè nyitiè nyeyi Kirisi kɔbe bèè bo Fidipu kè be yèmmèe caàrè. Bá nè mèmme kè Pɔɔri mmàke diwèi ke yé ke dò nnè metákùmmè ò màke mè Yesu Kirisi ìnkè, de bo tūntè. Kòo bè sànte bè ò pā dīi pānni ke bo ò teennè dikpetíntou mièke, kéndó kényáúkùnnè be kònti kè bè nwetí Kirisi ke báá yóu kè itiè nyeyii ìi taní kè ìi bè souté. Ò do wète kéndó kényáúkùnnè be kònti nti kè bèè wammú bè bo ntaunè mè betòbè kèmmàke meyèmmè mèmáà Kirisi kó mutōmmú kpéí.

Di mpátíri náànti duó ke dòmmè

1. Mudōummu nè ò bántèmmè Kuyie mbe kpéí. 1:1-11
2. Ò do bo mèè borimè mièke 1:12-26
3. Ò yèmmè bè ntaunè Kirisi 1:27-2:18
4. Epafadoosi nè Timòntee bèè do dɔɔri dèè wenni Pɔɔri nè Fidipu èi kɔbe be cuokè. 2:19-30
5. Pɔɔri do caummè Fidipu kɔbe bedùàntòbè kó meyei nkpéí 3:1-4:9
6. Ò dèntenè ti tú ò yáúkùnnemè be kònti, ke bè dounè mutōmmú, nè náke mudōummu cénke 4:10-21

Pɔɔri dōummè Fidipu kɔbe

¹ Mí mPɔɔri nè Timòntee Yesu Kirisi kó betōmbè, ti di dɔunko dīndi Kirisi kɔbe bèè bo Fidipu nè bèè ni Kirisi kɔbe tīrè nè be kó bewedɔunkótibè. ² Ti cice Kuyie nnè ti Yiè Yesu Kirisi bè di dɔò mesàà nké di duó ndiwèi.

Pɔɔri dómè Kirisi kɔbe bèè bo Fidipu

³ M baa ò nkè n dèntení di kpéí nni nsántímu Kuyie. ⁴ Nh òò mbáámmu Kuyie ndi kpéí nsàà kè dè n naati, ⁵ di n teennèmmè kè ti pitírí Tináànsààtì nè di yiemmmè Yesu nè yíenní. ⁶ N yému weti weti ke dò nKuyie nkùu keté de kó mutōmmú sààmù di mièke, kù bo mmù sàké kè mù dèè ti Yiè nYesu Kirisi bo wētenní dīi yiè. ⁷ N di dómù mesàà n yí di yīèkù, ke yé ti wērmè Kuyie nkó mesàà di mmònni m me nkpetímè nè n yí kpetí dīi mōnni nè m maumè ke bo fíi nTináànsààtì. ⁸ N di dómù kè Kuyie nyé, Yesu Kirisi weè n duó nde kó medókùmmè.

⁹ M báámmu Kuyie nke tú kù di teennè kè di dake ndó ditòbè, kényíété Kuyie nkébanté mesàà nkù dó dè, ¹⁰ kéna kèmbaàtì mesàà nnè meyei kénwenni kè dèè yie nkè Yesu wētini ò báá yà ò bo di sei ntii ìnkè. ¹¹ Yesu Kirisi yóó di teennèmu kè di dɔòrìmmè ñwenni kè bè nsántí Kuyie ke déúkùnkò ku yètiri.

Tínti Kirisi kɔbe ti fòu Kirisi kpéí nke

¹² N kɔbe n dó di bantémmu tii n tūòkení tii temè kè Kuyie nnáànti né dake pité. ¹³ Tihāāpònti tii bàà okpààtì diwè nè besòmbè bemau bè yému be n kpetínnèmmè Kirisi kpéí nke. ¹⁴ Kè Kirisi kɔbe kusùkù yà n kpetímè kè be kònti yauke, kè bè nàà nKuyie nnáànti nè dikōmbùò.

¹⁵ Kè bèmabè ti náà nke m betínè ke nh èènnè, kè betòbè ti náànnè meyèmmè mèè wenni, ¹⁶ bè n dó mèè kpéí, ke yé ke dò nKuyie nni nduó nde kó mutōmmú

kè m bo ma ku náànti kpéí. ¹⁷ Bèè nh ɛ̀ɛ̀nnè bè í náá nKirisi kpeti nè meyèmmè memáà, bè dó ké n yíe meyeñcaàrìmè mme dikpetíntou mièke.

¹⁸ Kè be yèmmè wenni yoo mè í wenni, bè cénke me nnàkémè Kirisi kpeti, dè n naatimu ke yó nni naati sáà. ¹⁹ Ke yé n yému ke dò ndi báa Kuyie n kpéí, kè Muyaánsààmù n teénnè, demou dè tú n kó medeetímè mme. ²⁰ M báámmu Kirisi nè n yèmmè memou, ifei í we nni mbonè. Bá kè n fěũrì, n yó nnáámmu o kpéí nnè tikōnyauti, kéndònnè n ti nàkémè. Kè m bo kú yoo m bo nfòu, n dó kéndéúkunko o yètìrì ndi. ²¹ Kè n fòu n dò nkémpĩ Kirisi kó mutōmmú mmu, kè m me nku n dake cōntemu. ²² Kè m me nfòu n yó nnáámmu benitibè Kirisi kpeti, deè te kè n yí banté mufōmmu nè mukũũ n dò nkétāāté dè. ²³ N yèmmè meè sũ. Mònni marì dè ã ndò nni nfòu, diteri kéndò n kú kékote Kirisi borè, n dake me ndó. ²⁴ Dè né békú ke dò nni nkpaá fòumu ke di teénnè. ²⁵ Deè kpéí nte kè n yé ke dò n yó nkpaá fòu ké ndi teénnè, kè di kpenke Kuyie nkó kuce mièke, kémote diwèi. ²⁶ Kè dèe yie nkè n wètoo dii yie kè di n yà, di sante Yesu Kirisi mediè ndi fōmmu mièke.

²⁷ Bá kè dè dōmmè, ntũnne Kuyie nnáànti yèmmè, kè n na ke kàtoo yoo n yí na, nni nyo di wēmè meyèmmè memáà ke pitírí Kuyie nnáànti, ke fiíkú metákùmè mièke. ²⁸ Di bá nyièkù di kpantídèntabè bèè í dó Kuyie nnáànti, deè benkú bè fetimè, kè di kó tikōnyauti benkú di cootémè. ²⁹ Kuyie nyí di dòò mesàà nkè di bo yie nYesu maa, kù dó di fěũtému múnke. ³⁰ Mí nnè dindi ti wè nke maumu, di sòò yamu m maumè, ke kpaá maù nè yíenní.

2

Yesu kékùnnemè omáà

¹ Di yie nKirisi kè dè di kpénkunko o kó kuce mièkaà? Ò di dó kè dè yàúkunko di kòntàà? Muyaánsààmù di bonàà? Di dó ditabè mesàà nke kuò nditabè mesémmàà? ² Kè dende kó dimàà bo, di nwě ndinùù, ke wě mmedókùmè, ke wě mmeyèmmè memáà, ke pĩ mmutōmmú kè dè n naati. ³ Di bá ndoari demarè ke ɛ̀ɛ̀nnè ditabè, yoo di ndè dòòri ke dó disanni detetirè kperi. Di nkékunko dimàà di doòrìmè mièke, ke níí nwúó nditabè kè dò mbeè di deunè. ⁴ Omou bá nwanti ò kó mesàà mmáà, múnke nwaànnè betabè kōme. ⁵ Ntũnnè Yesu Kirisi kó meborime.

⁶ Ò do tú Kuyie nku,
ò me nyí ndó ké kù ènnènè omáà,

⁷ kényóu o wěrimú kēnaá nhoniti,
kédòò omáà otōnti,

⁸ kékékùnnè omáà,
kényíé nKuyie nkpeti
kè bè yàa ò baakénè kudapāātí
onitikòùti kōme kòo kú.

⁹ Kè deè nte kè Kuyie nhò dèúkùnnè,
kóo duó ndiyetidieri
dii pēēté yesonye.

¹⁰ Kè kēĩnkè kabe nè ketenkè
nè ketenkè mièke kabe
kè bè bo nínkú o ùkè.

¹¹ Bá wè kòo béi nnè o nùù,
ke dò Yesu Kirisi tú o Yiè!
Kè ti cice Kuyie nyètìrìi deuke.

Kirisi kabe bo mmimmè kutenkù mièke

¹² N kɔbɛ nh ɔ mbo di borɛ kɛ di yíemmu n kpeti, nyíennɛ ti bá kɛ n yí bo, dɛɛ dɔkɛ wenni. Kuyie ndi dɛɛtɛmu, mpínnɛ ku tɔmmú kɛ kù dé mɛdiɛ. ¹³ Kuyie nkuu ɔɔ di duó mmɛyɛmmɛ, kɛ di ndó kédɔɔ kù dómɛ, kɛ di duó mmuwɛrímú kɛ di na kɛ mɛ dɔɔ.

¹⁴ Di níí bá ndɔɔri dɛmarɛ kɛ di yɛmmɛ í bo kɛ di kpa. ¹⁵ Di ɛwenni páíí kɛ bè báá yà di caàrimɛ, Kuyie nkó ibí dò nkénwennimu páíí benitiyeibɛ bèɛ dɔɔri dɛɛ í wenni bɛ cuokɛ, kɛmmí fitírɛ kɔmɛ, ¹⁶ kɛ bè náá mmufòmму kó tináaɛtì. Kɛ di dɔɔri mɛmmɛ, n yɛmmɛ bo ndi naatinɛ, kɛ Kirisi wɛtɛnì dii yiɛ, dɛɛ benkɛ n tɔmmú nɛ n wɛɛrimɛ dɛ í yɛmɛ detetirɛ.

¹⁷ Di tãmɛ Kuyie ndɛɛ dò ndipãnni di kù pã di. Kɛ n ku kɛ kpãã dɛ kó dipãnni, dɛ nni nnaati. Dɛ n naatimu kɛ diwɛi m bo nɛ dindi. ¹⁸ Dindi múnkɛ, nyãnkunɛ kɛ ti nwɛ nkɛ yãnkɛ.

Pɔɔri tɔmmɛ Timɔntee nɛ Epafoditi Fidipu kó diheì

¹⁹ Kɛ Kuyie ndó m bo tɔnko Timɔntee bàmbà nkékeɛ di bo kɛ dɛ dómɛ, kɛ dɛɛ yáúkunnɛ n kɔnti. ²⁰ Otɔu mɔu í bo nɛ wɛ ti wɛ nkɛ dake di kpéí. ²¹ Betɔbɛ bie dakenɛ bɛ kperɛ wammú mmu, bè í dake Kirisi kɔbɛ kpéí. ²² Di yému Timɔntee duómɛ omáa kɛ n teennɛ kɛ ti náá nTináaɛsàtì, kɛ dò nhonitì nɛ o birɛ. ²³ Kɛ m banté dii mɔnni dɛ yó nni ndómɛ m bo ò tɔnko. ²⁴ N yému weti weti kɛ dò nti Yiɛ mbo n teennɛ kɛ n kɔtoo m mómму nké di yà.

²⁵ N yɛmmɛ dò m bo wɛtɛ kɛ di duónko Epafoditi, di sòò m pã dipãnni kɛduɔnni wɛ, kɛ dò wɛ n teennɛ mutɔmmú kɛ ti wɛnnɛ kɛ mù pĩ nkɛ fɛũtɛ. ²⁶ Ò kɛ di kɛmɛ mmɛ ò muɔkɛmɛ kòo yɛmmɛ cààrɛ, kòò dɔ kɛ di yà. ²⁷ Ò mɛnkɛ sòò muɔkɛmu, kɛkáátɛ mukũũ, kɛ Kuyie nhò kuó mmesémmɛ nɛ mí m múnkɛ, kòò miɛkunnɛ, n yɛmmɛ dɔkɛ báá cààrɛ mɛɛ kpéí. ²⁸ Dɛɛ te kɛ n dɔ kòò tɛnnɔo mɛcãã, nkɛ di ò yà kɛ di yɛmmɛ narikɛ, kɛ n kɔmɛ múnkɛ narikɛ. ²⁹ Cɔutɛnɛ we nɛ diwɛi ti Yiɛ nkó mɛwɛnnimɛ miɛkɛ, ndɛnɛ dɛ kó benitibɛ botí. ³⁰ Ò duó nhomáa ndi Kirisi tɔmmú kpéí, nkɛ káátɛ mukũũ kɛ n teennɛ dindi bèɛ dɛtirì di do í yóo na kɛ n teennɛ mɛɛ botí.

3

Pɔɔri yóumɛ dɛmɔu Kirisi kpéí

¹ Tisɔnti tú tì, nyãnkunɛ ti Yiɛ nkó kucɛ miɛkɛ, n do tì wàrimu kɛ wɛtɛ kɛ ti yíɛ, dɛɛ wɛnnimu di kpéí. ² Ndakenɛ sinitimáó kpéí, betɔmbɛ yeibɛ, bèɛ tú bè cãmmú, dɛ kó mucãmmú nɛ í tú mùmamù. ³ Tínti bèɛ báá nKuyie nnɛ Muyaánsààmú mmiɛkɛ, kɛ í tũ mbenitibɛ kó ikuó, tũ tu bèɛ cãmmú mucãmmú mómము. ⁴ Kòò mɔu yɛmmɛ dò nhò bo cootɛ ò tũ mmɛɛ kpéí nyikuó, n yému ikuó kòò pɛɛtɛ. ⁵ Bɛ m pɛitɛ kɛ nni mmɔkɛ yɛwɛ yɛni ndi kɛ bè n cãntɛ, n tú Isidayɛri mómము nwe, Bensamɛ kó kufuku kou, Ebedee mómము nkɛ tú Faadisĩɛ ikuó yiɛ mmómము. ⁶ Kɛ n kɔnti nyau kɛ n fɛũnko Kirisi kɔbɛ, kɛ yetíróo kɛ bo ntũ nyikuó imɔu. ⁷ Dɛɛ do tú n kó disãnni n dɛ ñwɛntɛ di mmɔnni detetirɛ Kirisi kpéí. ⁸ Dɛ í tú dɛɛ do tú n kó disãnni mɔa nɛ dɛɛ do tú n kó mucɔntimu, n dɛ yetɛmu n yĩtɛ mɛɛ kpéí nYesu Kirisi wenwɛ wɛɛ pɛɛtɛ dɛmɔu. Wɛɛ te kɛ n dɛ wúó nkɛ dɛ dò ntiyontì kɛ dɛ bo yie nkɛ nní mmɔkɛ Kirisi. ⁹ Nh ò mɔɔtɛ dɛ í tú Kuyie nyɛ n wetí n tũ mmɛɛ kpéí nyikuó, n tá Yesu nwe kɛ kù yɛ n wetí, kɛ yɛ Kuyie nhɔ yĩmɛ onitì wetí ò tá dii mɔnni ndi Yesu. ¹⁰ N dɔ tì di mmɔnni tu m bo yĩtɛ Kirisi mɔa, kɛpɛtɛ muwɛrímú diemù mùu te kòò yãntɛ, kɛ fɛũtɛ o kpéí nkékú o kpéí. ¹¹ Kɛ dɛ bo yie nní ntú bèɛ yóo yãntɛ bɛ kòò mɔu.

Ti bo ncokùmɛ kɛ dɔ kumànkɛ

¹² Dè í tú n yē n nìntɛ m betì dè yoo n wenke páíí, n kpaá cokùmu ke yetíróo ke bo nìntɛ Kirisi ò n nìntɛ mèè botí. ¹³ N kɔbe m mu nyí tùðke kumànkú, n dɔɔri dèmarè máà ndi, n yīè ndifɔ̀nkúò kperɛ nde, ke betì dèè bo n yìlkè. ¹⁴ N cokùmu ke dɔ̀ deyìlkè, ke bo nìntɛ tìcuuti Kuyie nti yu ke bo ti duó ntì kèĩnkè, nè Yesu Kirisi kpéí.

¹⁵ Tínti bèè kpenke Kuyie nkó kuce mièke, ti dò nkém̃m̃ake mèè yèmmè, kòò mɔ̀u kɔme kpaá cáá, Kuyie mbo ò teennè kòo banté. ¹⁶ Ti yīété tì, yóunè kè ti ntì pĩ nke wē nke kéri kuce kumáà.

¹⁷ Ntūnne n kó mɛborimɛ, ke múnke ntū mbetɔ̀bè bèè kɔme dònne ti kɔme. ¹⁸ N ti ndi nàkèmu ke wētɛ ke ti ndi náá nnè tinɔ̀nniɛti, besũkùbè tú bɛmáà Kirisi kɔbe, kè be dɔ̀rìimè né benkú bè senkèrìimè ò kúmè kudapāātí. ¹⁹ Be kó kumànkú tú bè bo fetimè sáà, kè be pite tú be kó Kuyie, kè dè bè naatinè ifei do dò nké mbè bonè dè, kè bè dɔ̀ kutenkú kperɛ máà. ²⁰ Tínti tú kèĩnkè kɔbe mbe, ke baa ti Yiè nYesu Kirisi bo wētennímè, ²¹ kéceetɛ ti kó tikɔ̀nc̃t̃i kè t̃i naánnè o kpɛti kékpenke kéwenke, ò yóó namu ké dè dòò ke yé ò m̀kemè muwērímú ke baké denennè demɔ̀u.

4

Pɔ̀ri tiém̃mè Fidipu kɔbe

¹ Díndi n kɔbe n di dɔ̀mu mediè, n dɔ̀ kéwētɛ ké di yàmu, d̃i tu n kó diwèi nè n kó mucɔ̀ntimu, di ntaunè ti Yiè ntei tei.

² M báámmu Efodii nè Sɛntisi ke tú bè ñwē mmeɣèmmè Kuyie nkó kuce mièke. ³ F́ n népo Sisii nè wè ti wē mmutɔ̀mmú, a nteénne dɛ kó benitipòbè, bè n wēnnénèmu kè ti nàké Tináãsààti ke f̃ēūté. Ke múnke wēnnénè Kedemaa mutɔ̀mmú nè betɔ̀bè bèè kó yeyètè w̃ari mufòmmu pátiri mièke.

⁴ Nyānkunè sáà ti Yiè nkó kuce mièke, n yíé ke ti béim̃mu, ñyānkunè.

⁵ Yóunè kè benitibè bɛmɔ̀u yà di nitimè, ti Yiè nduúnnímu. ⁶ Di bá nyīèkù, kè di dɔ̀ dè, mɔ̀nè Kuyie nké nkù sántí. ⁷ Kè di dɔ̀ri mɛmmɛ Kuyie mbo di duó nku kó diwèi nè Yesu Kirisi di kó m̃ewēnnímè mièke, dii d̃eu, ke í dò nkéna káyà di māmè.

⁸ N kɔbe n náánnè timómm̃anti, kéndɔ̀ri dèè wenni, kéndɔ̀ri Kuyie ndó dè, kéndɔ̀ri dèè sà, dèè dò nkéndó, dèè m̃annè disānni. ⁹ Ndɔ̀rinè di kèè ti m borè, kéntū n kó m̃edɔ̀rìimè, Kuyie nkùu duó ndiwèi kù yó ndi bonèmu.

Pɔ̀ri d̃um̃mè Fidipu kɔbe nè mutɔ̀mmú

¹⁰ Dè n narikɛ mediè kè n sántí ti Yiè ndi wētɛ ke n teém̃mè, n yému ke dò ndi ò ndó ké n teénne di né mu nyí mpèté kuce. ¹¹ Dè í tú n kpa mèè kpéi nte kè n náá m̃emm̃e, kè m m̀ke yoo n kpa, dè ò nni nnaatimu. ¹² M manténèmu m bo m̀kemè nè m bo nkɔpamè, kè n di ke sannè yoo nh auté, kè m m̀ke kè dè sū yoo dè n dòrté, dè n naatimu. ¹³ Kirisi weè n duó muwērímú kè n dè nɔ̀ ndemɔ̀u. ¹⁴ Dè né wennimu di n teém̃mè nh ààrìimè mièke.

¹⁵ Díndi Fidipu kɔbe, di yému ke dò n di nàké dii m̃onni Tináãsààti m̃eketimè, kényeti Maseduonni kó ketenkè d̃i máà kó diťnni do n teennè. ¹⁶ Kè nní mbo Tesadoniki kè di n teennè kuce m̃edémè. ¹⁷ Dè í tú dè n naati yepārè máà kpéí, dèè n naati dèè tu di bo pétémè mucɔ̀ntimu. ¹⁸ N yàmu di m pā dè ke duonni Epafoditi, di m̃onni kè m m̀ke péu. Di pārè dònne tudààrí nwe wèè f̃ɔ̀ku naati kè Kuyie nyè c̃outé. ¹⁹ Kuyie nkùu n te ku kpàti í senní, kù yó ndi duòmmu dè di békú dè nè Yesu Kirisi di kó m̃etaummè mièke. ²⁰ Ti cice Kuyie nyètiri nd̃eu sáà. Kè dè mmè ndò.

Mucaummu

²¹ Dounnè Yesu Kirisi kɔbɛ bɛmɔu bèè bo di ciɛ, kɛ dò bèè bo diɛ mbè bè dɔunko. ²² Kòo kpààtì diɛwè Sesaa cɛ̀tɛ̀ kɔbɛ múnkɛ di dɔunko.

²³ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mɛsàà nni ndi bonè.

Pɔɔri w̃ari d̃i pátírí Kirisi kɔbɛ bèè bo Kɔdɔɔsi Di mpátírí tɔ t̃i náàntì

Pɔɔri weè do w̃ari di mpátírí Kɔdɔɔsi Kirisi kɔbɛ t̃inni, ké di duó nTisiki nè Onnesimmu kè bè bo di k̃tɛnɛ Kɔdɔɔsi. Pɔɔri weè do í bè nàké Kuyie nnáàntì. Bɛ ciɛ kou Epafadasi wèè do w̃enné Pɔɔri kɛ náantɛ Kuyie nnáàntì weè do t̃i mbè nàké.

Bè do kpetí d̃i m̃onni Pɔɔri Odommu kè Epafadasi k̃otoo kóò nàké bɛsoùmbè mabè tannímè bɛ ciɛ Kirisi kɔbɛ t̃inni miɛkɛ kɛ bè nàá nke tú: Kàa dó k̃éỹt̃é Kuyie nkè kù da d̃ɛt̃é a dò nkém̃báá nk̃ɛ̃nkè kó bɛkperíbè mbɛ kɛ d̃ɔarinè ikuó m̃ai k̃éndonnè muc̃ammù nè ticic̃it̃i mat̃i mud̃ĩ ñnkè.... Pɔɔri t̃i k̃èè d̃i m̃onni kɛ p̃ankɛ bè d̃ɛnt̃ɛní Kuyie nduòmmè mufòmmu nè Yesu borè m̃áà ndi, ké bè w̃ari di mpátírí kɛ bo bè tié mbè dò nkéndommè kɛ báá t̃ünne mufòmmu yeyimu.

Di mpátírí náàntì duó kɛ d̃ommè

1. Mud̃ummu 1:1-8
2. Pɔɔri báá nt̃i Kuyie mbɛ kp̃éí 1:9-14
3. Kirisi bakémè d̃ɛm̃u 1:15-23
4. Ò bè cau nt̃i bɛsoùmbè kp̃éí 1:24-2:2
5. Mufòmmu p̃ammù nè Kirisi t̃i kó m̃ɛw̃ennímè miɛkɛ 3:1-4:6
6. M̃ɛcaummè 4:7-18

Pɔɔri d̃ummmè Kɔdɔɔsi kɔbɛ

¹ Mí mPɔɔri Kuyie nt̃áát̃é wè, kè n tu Yesu Kirisi kó dit̃onni nè Tim̃ont̃ee t̃i di w̃ari dipátírí d̃indi bèè bo Kɔdɔɔsi kɛ tá Yesu.

² Ti c̃icɛ Kuyie ndi d̃òò m̃ɛsàà nkè di duó ndiwèl̃.

Kuyie nt̃i kuó mm̃ɛsém̃mè kè t̃i d̃òò m̃ɛsàà

³ Ti ñ ns̃ánt̃imu Kuyie nt̃i Yiè nYesu Kirisi c̃icɛ, koò bàá ns̃áà di kp̃éí. ⁴ Kɛ ỹé t̃i k̃èèmmè di tá m̃èè botí Yesu Kirisi nè di d̃óm̃ Kuyie nkɔbɛ b̃ɛm̃u. ⁵ Nè di k̃èè d̃i ỹiè ndi Tiñáans̃àt̃i t̃i tu tim̃ómm̃ont̃i, di bant̃ém̃ Kuyie ndi baanè dè k̃ɛ̃nkè kɛ dè bàá. ⁶ Tiñáans̃àt̃i pit̃írí k̃utenkù kum̃u ndi, dè í tú di ciɛ m̃áà, kè beñit̃ibè t̃i ỹié nkè bɛ borim̃e ceeri, di k̃óm̃e c̃èèt̃ɛm̃e di t̃i k̃èè d̃i m̃onni m̃eketím̃e kɛ bant̃é weti weti Kuyie nkó m̃ɛsàà. ⁷ Ti ñɛpo m̃ómmu Epafadasi nè wè t̃i w̃ɛ nke p̃í nKuyie nt̃ómmù, weè t̃i ndi nàké. Ò p̃í mm̃u t̃ómmù di ciɛ mù tú mus̃ààm̃u mmu, Kirisi dó mù. ⁸ Weè t̃i nàké Muyaans̃ààm̃u di teé mm̃èè botí kè di dó dit̃òbè.

⁹ D̃èè kp̃éí nte nè t̃i k̃èèmmè d̃e kó tiñáant̃i, t̃i í yóu t̃i bo mbáámm̃e Kuyie ndi kp̃éí nke tú kù di teennè kè di ỹt̃é kù dó d̃è, kè Muyaans̃ààm̃u di duó mm̃ɛc̃i nkè di nyé di d̃ɔari d̃è, ¹⁰ k̃énd̃ɔari Kuyie ndó d̃è, d̃èè d̃èúk̃unko ku ỹèt̃ir̃i, k̃énd̃ɔari dit̃òbè m̃ɛsàà nke d̃ak̃ɛ ỹt̃é Kuyie. ¹¹ M̃ báámmu Kuyie nke tú kù di kp̃énk̃ünne d̃ɛm̃u d̃e miɛkɛ nè ku w̃ér̃ím̃u d̃iɛm̃u kè di na k̃ém̃mi nke w̃é̃r̃i. ¹² Ns̃ánt̃inè t̃i c̃icɛ Kuyie nkùu te kè di mannè k̃éw̃ennéñe ku kɔbɛ bèè bo kuwenniku miɛkɛ, kè kù yóó w̃enné kè di duó nkù bàanè d̃e ku kɔbɛ. ¹³ Kuù t̃i f̃iɛt̃e dib̃iinñi kóo kp̃ààt̃i ñou miɛkɛ, kɛ t̃i tanné ku Bir̃e kù dó d̃è m̃ɛsàà nkó dikp̃ààtiyuu miɛkɛ, ¹⁴ wèè t̃i dont̃é, kɛ t̃i c̃ĩé nt̃i yei.

Kirisi weè tu oketiwè d̃ɛm̃u d̃e miɛkɛ

¹⁵ Òm̃u báá na k̃éỹà Kuyie, Kirisi weè t̃i benkù kù d̃ommè, weè tu Mpo kɛ baké Kuyie nd̃òò d̃è d̃ɛm̃u. ¹⁶ Weè t̃e d̃ɛm̃u kɛ d̃è d̃òò, k̃ɛ̃nkè kp̃ɛr̃e nè ket̃enkè kp̃ɛr̃e, t̃i wúó ndè nè t̃i í wúó ndè, bèè baké, b̃ekót̃ibè, muw̃ér̃ím̃u yembè, bèè ni,

kù dè dɔ̀ dɛmɔu weè kpéí. ¹⁷ Dɛmɔu dè yóó dɔ̀ kòò bomu, weè te kè dè bo kòò dè baké. ¹⁸ Weè tu diyuu, kòò kɔ̀be tú o kɔ̀ntì, kòò bè duó mmufòmму. Weè tu oketiweè weè ku ke yǎnté, Kuyie mme dɔ̀ kòò bo mbaké tipîti timɔu ndi, ¹⁹ ke yé Kuyie ndómè kémbo ku Birɛ miɛke nè ku dómme memɔu ndi. ²⁰ Kuù dó kɛtaunnè kumáà dɛnennè dɛmɔu kɛ́nkè kperɛ nè kɛtenkè kperɛ nè ku Birɛ Yesu kó mukũũ nkudapãátí ñnkè te dɛmɔu kè dè narikenè Kuyie.

²¹ Díndi múнке di do tú Kuyie nkpanɛ́dɛntɔ̀bè mbe kè kù dɛtirinè, kè di yèmmè sɪ nkè di dɔ̀ri meyei. ²² Di mmònni kè ku Birɛ tùóté tinitikɔ̀nti ke ku, kè kù di taunnè kumáà. Kè di bo na kɛnkɔ̀ri ku borè ke wenni páíí, ke kpa meýšš nkòò mɔ̀u báá na ke di sei. ²³ Ntánè Kuyie nweti weti, kè dɛmarè báá di yatɛnè ku kó kuce yoo di baa dè, Tináaṣààti di benke dè. Dɛ kó Tináaṣààti bè tì nàkému kutenkù kumɔu, mí mPɔ̀ri kè n tì nàà.

Kuyie nduó mmùu tɔ̀mmú Pɔ̀ri

²⁴ Di mmònni dè n naatimu kè n fɛ̀ŭrì di kpéí. Kè n sàké ke fɛ̀ŭrì Kirisi fɛ̀ŭtémè o kɔ̀be díndi bèè tu o kɔ̀nti di kpéí. ²⁵ Kuyie nkuù n tǎáté ke m pɪ́nné Kirisi kɔ̀be cuokè mutɔ̀mmú kè m bo bè nàké ku náaṣàti páíí, ké tì mbè tié. ²⁶ Kuyie ndo tì mbè sònnɛnèmu, di mmònni kè tì mbè benke bembe bèè tu ku kɔ̀be. ²⁷ Kuyie nkuù dó kébenke ku kó disòri kpeti tì do sɔ̀ri, tì tu: Kè Kirisi bo di miɛke di nyé ke dò ndi bo ò toténè Kuyie nkó tikpeti. ²⁸ Weè Kirisi kpéí nke ti náámmè benitibè bemɔu, kè bè caú, ke bè tié nKuyie nnáaṣàti ti yé kè dè màmmè, kè dè bo yie nkè dí ntaunè Kirisi, kémbo tuakoo Kuyie mborè ke dò mpáíí. ²⁹ Dè te kè tì pɪ́ ndɛ kó mutɔ̀mmú ke maù, Kirisi weè n duó nho kó muwɛ́rímú diemù.

2

¹ N dó di yǐtému m maù mèè botí di kpéí nnè Daodisee kɔ̀be kpéí nnè Kirisi kɔ̀be tɔ̀bè bèè í n yé be kpéí. ² M báámmu Kuyie nke tú kùu yáúkunnè di kɔ̀nti, kè dí nwɛ nke dó ditɔ̀bè, kè kù di duó mmɛciì nkè di dɔ̀ke yǐtè Kuyie nkó disòri dii tu Kirisi. ³ Weè tu mɛciì nnè meýǐtémè kó disòri.

⁴ N tì ndi nàké kè di bo nyému kòò mɔ̀u báá di souté nè kununaatí. ⁵ Bá kè n yí di tókénè n yèmmè di bonèmu, kè n wùò ndi kéri mèè botí Kuyie nkó kuce miɛke kè dè wenni kè di tá Kirisi kè dè n naati.

Dè bo ti teénnè kè tí na iyáàbìsítí nyembè

⁶ Di yiemmu Yesu Kirisi kòò tu di Yiè, dí nhò taunè weti weti. ⁷ Yóunè kè di cǐɛ nfííkú o ñnkè teii kè di tákùmmè kpenke kè di ntũ ndi cɔ̀uté ìi tié nkédɔ̀ke nkù sǎntí sǎà.

⁸ Ndakenè kòò mɔ̀u báá di souté nè meniticiì nnè mɛbɔ̀yèmmè ké di fétinne, dɛ kó tináaṣàti í tú Kirisi kpeti, benitibè kpeti nti. ⁹ Kuyie nkó mɛborime memɔu do bomu Kirisi miɛke ò tùóté dii mɔ̀nni tinitikɔ̀nti. ¹⁰ Kè di ò taunè di pètému dɛmɔu. Weè baké bebaatibè bemɔu nè kɛ́nkè kó bekperíbè bemɔu.

¹¹ Di wɛ́nnénè Kirisi kè dɛ tu di kó mucāmmù, dè í tú benitibè kó mucāmmù Kirisi kó mucāmmù tu ò di dɛténèmmè mɛdókùmmè yeime. ¹² Dè dò mbè wè ndi wɛ́nnénèmu ke kũnnè bè di ãà dii mɔ̀nni bàtèmmù, kè di ò wɛ́nnénè ke yǎnté di tá mèè kpéí nke dò nKuyie mmòke muwɛ́rímú ke bo duó nkè di yǎnté, kù duómmè kè Kirisi yǎnté. ¹³ Di yei mmɛ do te kè dí ntú bɛcíríbè Kuyie nkó mufòmму bíékè, di do í cāmmù, di do í yé Kuyie. Di mmònni nè Kirisi kpéí nkè kù di kuó mmɛsèmmè ke di cǐɛ nke duó nkè di yǎnté. ¹⁴ Ikuó do yɛ nti tú beyeibe mbe, ke dò nKuyie nti kpetínné, kè Kirisi kàtení kè bè ò baaké kudapãátí kòò kùò dɛ kó

ikuó. ¹⁵ Kirisi ku dii mǎnni kudapāātí ke namu muaáa mmieke kó bekperíbè bèè baké, ke bè fèikúnne kè benitibè bemou ya ò bè namè.

¹⁶ Kè dè dò mmemme, di báá yie nkòò mǎu di wátí di yo ndè nè di yǎ ndè ìnkè, nè yebaa ndi baà nyè, otāāpānwè kpèye yoo tɛm̀p̀tè kpèye. ¹⁷ Dendè kó dimàà do tú dèè kpaaní de kó kufènkù nku, demómmanne tú Kirisi nwe. ¹⁸ Di báá yie nkòò mǎu di souté di í yau mèè kpéi ntidouǹti, di í dǎu mmèè kpéi nKuyie ntǎrè, di í kékunko mèè kpéi ndimàà ke bè dǎnnè. De kó benitibè tu sifei yembè mbe ke mǎke menitiyèmmè detetirè kǎme. ¹⁹ Bè í taunè Kirisi wèè tu di yuu. Dentenní Kirisi kǎbe tǐnni dǎmmè onití kó tikǎnti dǎmmè mme, ke mǎke itùòti nè icĩè nke nampú, ke kótírí Kuyie nkó kuce mieke kù dó mèè botí.

Ti kunèmmè Kirisi koò wènnénè ke yǎnté

²⁰ Díndi bèè wènnénè Kirisi ke ku, kòò di dɛténè yebaké kó tidaatì. Dè dǎmmè kè di yie nkè kutenkù kǎbe wète ke di duó nyikuó ìi tu: ²¹ Báá túóté diè, báá déúté diè, báá kááké diè? ²² De kó ikuó tú benitibè kpèyi nyi, ì yóó deemu bǎmbà. ²³ De kó ikuó tú mecii nkpeyi nyi bake a bo nkékunkomè amàà, ke báá nKuyie nke fèũnko a kǎnti, dè né í teènnè ke dèi meyèmmè yeime, dè teènnè onití kǎnti nti.

3

¹ Di wènnénèmu Kirisi ke ku kòò duó nkè di yǎnté, ñwaànnè Kuyie nkperè dèè bo ò kàri dè, Kuyie mbakù youú. ² Nwaànnè keĩnkè kperè ke bá nduò ndi yèmmè kutenkù kperè, ³ ke yé di kumèmu kè di fòmmu pǎmmù wèr̀nnè Kirisi ke sǎri Kuyie mborè. ⁴ Kirisi wèè tu di fòmmu kó dikũnni, ò bo wètení dii yie di bo nhò bonè, koò nwèr̀nnè o kpeti mieke.

Meborime kótímè nè mepǎmmè kó tináahti

⁵ Kuǎnè kutenkù kó meyèmmè, mèè tu: Di bo ndouti dǎutinèmmè ditǎbè, di bo mbenkúmè dimàà ke yũ mbenitibè yèmmè, di bo mmǎkemè iyentotí yeiyi. Di bá ntú bèè í diè ntikpàti, dè í cǎànnè mubǎǎfèu. ⁶ Kuyie mbo bekénè bèè yete ku kpeti ke dǎori me kóò botí kè dè nyóu mediè. ⁷ Di do dǎori mǎe botí ke meyei ndi nǎ.

⁸ Di mmǎnni yóunè kumiépíè nè kuyonku nè tidǎnniti nè yesǎàmbè nè tináanyèiti. ⁹ Di bá nsoú nditǎbè, ke yé di dàtémè di borime kótímè ke dootóo, ¹⁰ ke túóté meborime pǎmmè ke dàátí kénáà mbenitipǎmbè. Kuyie ndo di dǎò kè dí ndǎmmè, kèmmǎke Kuyie nkó mecii. ¹¹ Mebatimè ténke í bo Sifu nè wèè í tú Sifu be cuokè, wèè cǎnté nè wèè í cǎnté, okpákpàrì nè timútì kou, kudaakù nè wèè í tú kudaakù bemou bè taunne Kirisi nwe kòò bè te.

¹² Kuyie nkuù di dó ke di tǎāté kè di tú ku kǎbe. Di mmǎkenè ditǎbè mesémmè, kènniti, kénkékunko dimàà, kéntú benitisààbè, ke nǎ nke mi. ¹³ Mmǎkenè meminnímè nè ditǎbè, kèncĩénko ditǎbè, kòò mǎu yeténè otǎu wèè ò cĩé Kirisi di cĩé mmèè botí. ¹⁴ Tii dǎke tú tidièti tii tu di bo ndómè ditǎbè mesàà nkéna kénwè nweti weti. ¹⁵ Kirisi kó diwèi mbo di mieke. Kuyie ndi yu dii kpéi kè di bo ñwè nke dò nhoniti òmàà. Nsǎntínè Kuyie kù di dǎori dèè kpéi. ¹⁶ Kirisi kó tináahti mbo di mieke mesàà nkè di nciì, ke tiè nditǎbè, ke yáúkunko ditǎbè kǎnti, ke diè nKuyie nkó yesǎà nnè ku kó iyie nke kù sǎnti nè Muyaánsàamu di duó nyii yie, ke nkù sǎnti nè di yèmmè memou. ¹⁷ Di dǎòrìmmè nè di náahti dè mbenkù di túmè Kirisi kǎbe, kè di ndǎunnè ti cice Kuyie mutǎmmú Kirisi kpéi.

Bèè tu Kirisi kǎbe be borime dò nkéndǎmmè

¹⁸ Benitipòbè, nyiénnè di daabè kpeti, Kuyie nkǎbe dò nké mme ndǎori.

¹⁹ Benitidaabè, ndónè di pobè, di mieke báá sǎnté ké mbè cǎu nkè di bè kpànnè.

²⁰ Ibí, nyíennè di yembè kpeti timɔu, Kuyie mme ndó.

²¹ Ibí yembè, di báá sɔnté kénkpannè ibí, i yèmmè yàà bo caàrè.

²² Díndi tidaatì, nyíennè bèè di te be kpeti timɔu, dè bá ntú bè bo diì mɔnni maa kè dè bo bè nariké, mpínnè be tómmú nè meyèmmè memaa di dé mèè kpéi nti Yìè. ²³ Di dɔori dè demɔu, dí ndè dɔòri nè di yèmmè memɔu, ké ndò ndi pĩ nti Yìè nkó mutómmú, dè bá ndò ndi pĩ mbenitibè kɔmu, ²⁴ kényé ke dò ndi bo wènnénè Kirisi kédi o cice kpàtì ò bàanè tì bèè tu o kɔbe. Ke yé weè tumè di Yìè ndimɔu di pĩ nwèè tómmú. ²⁵ Wèè me ndòòri meyei, ò bo yà me kó tiyeti, Kuyie mborè òmòu í cáá.

4

¹ Díndi tidaatì yembè, di nti pĩ mmesàà nke nyé wèè múnke di te ò bomè kéĩnkè.

Pɔori bè dèntè tì

² Mbáánnè Kuyie nsáà ke kù dɔunnè mutómmú ke báá ɔ ndimáà. ³ Ke múnke nkù bàánnè tì kpéi, kè kù tì pã kuce kè tì na kénnaá Tináansàtì bè n kpeti tì kpéi. ⁴ Mbáánnè ku kè n na ké nti náà nweti weti, n dò nké nti náà mmèè botí.

⁵ Nyénè di bo nfòu mèè botí bèè í tú Kirisi kɔbe be cuokè. Kè Kuyie nní di pã dè mɛfié, di báá mè fétinne, di náké ku náantì. ⁶ Di náantì nnaati kéndò mmukókúó nkè bè nti dó, kòò mɔu di beke tìmatì di tì nhò tɛnné weti weti.

Mudummu

⁷ Tì kou Tisiki tu tì Yìè nkóo tɔntì sàawè nwe kè nh ò dó, nè we tũ wè nke pĩ mmutómmú, ò bo kɔtoo diì mɔnni, ò bo di náké n kpeti. ⁸ Nh ò tɔnko kòò bo di náké tì bo kè dè dòmmè mme, kényúkunnè di kɔntì. ⁹ Onnesimmu tì kou sàawè nwe wèè tũ nti Yìè nweti weti, di cie kou nwe, n we neínnènko Tisiki kè bè bo di náké tì bo kè dè dòmmè.

¹⁰ Adisitaki nè wè tì wè nke kpeti ò di dɔunko, kè Mariki Bannabaasi tebite di dɔunko. (N di nákému o kpéi, kòò tùòkoo dí ò cɔuté nè diwèi.) ¹¹ Sesua bè tu wè Susituusi ò di dɔunko. Betáati bèè tu Sifube bèè yie nYesu, kè tì wè nke pĩ nKuyie nkpaàtìyuu tómmú, beè yáúkunnè n kɔntì.

¹² Epafadasi di cie kou di dɔunko. Yesu Kirisi kóo tɔntì nwe, ò báammu Kuyie nsáà di kpéi nke tú kù di kpénkunnè kè dí rídò mpáíi ke dɔori kù dómè. ¹³ M bo na ké di náké ke dò ò màumu mesàà ndi kpéi, díndi Daodisee kɔbe nè Yiedapodii kɔbe kpéi. ¹⁴ Duku dòòtòrì tì népo sàù, nè Demaasi bè di dɔunko.

¹⁵ Di dɔunko Kirisi kɔbe bèè bo Daodisee, kédɔunnè Nenfaa nè Kirisi kɔbe bèè tikú o cĩètè ke báá nKuyie. ¹⁶ Kè di kàa nde kó dipátiri ke dèè dí duó nDaodisee kɔbe kè bèè kaa, kè bèè di duónnì be kperi m bè wàri di kè di kaa. ¹⁷ Di náké Asipu ke dò ò ndake tì Yìè nkó mutómmú kpéi, ké mmù pĩ mmesàà.

¹⁸ Mí mPɔori mĩ di wàri nè n nòutè mudummu muu, di báá yè mbè n kpetimè.

Kuyie nkó mesàà nni ndi bonè dimɔu.

Pɔɔri wàri dùi pátíri ketirì Kirisi kɔbe bèè bo Tesadoniki Di mpátíri tɔ tùi náàntì

Tesadoniki do tú Maseduɔnni tempɛ nkó diheidiè ndi. Pɔɔri do nàké Kuyie nnáàntì Fidipu èi kɔbe kédeè kékɔte kè, kè kè keté Kirisi kɔbe tɔnni ke né í nke mɔnte ke yé Sifube mabè do yetemè o kpeti kénkɔó kóò bèti.

Memme kòò dè ité kékɔte Bedee (Yesu Tɔrè 17:1-10). Ò ke mbo kè Timontee wèè do kpaá Tesadoniki kòò ò sɔ́nkóó kóò nàké dè kè dòmmè. Kòò yèmmè narike mesàà nkòò sànte Kuyie mbè kù yie mmèè kpéi nke kù dó. Kòò bè dèntení ò do dòò mùù tómmú be cie mu kpéi kényákùnnè be kònti Kirisi kó kuce kpéi. Ke múinke bè tɛ́nnè tìi do bè kóonnè mukúkéyántímù ìnkè nè Yesu bo nyóó wɛtení kè dè dòmmè.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Pɔɔri sàntemè Kuyie Tesadoniki kɔbe kpéi 1-3
2. Pɔɔri tièmmè Tesadoniki kɔbe ke tú bè nfòù mufòmmu sààmù 4:1-12
3. Pɔɔri bè tié ntì Yesu yóó wɛtení mèè botí 4:13-5:11
4. Itié nsɔnyi 5:12-28

Pɔɔri dɔummè Tesadoniki kɔbe

¹ Mí mPɔɔri nè Sidifɛɛ nè Timontee, tìi di wàri di mpátíri díndi Kirisi kɔbe bèè bo Tesadoniki ke taunè ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi kɔbe. Kuyie ndi dòò mesàà nké di duó ndiwèi.

Tesadoniki kɔbe yie mmèè botí Tináaṣààtì

² N kɔbe ti sàntímu Kuyie ndi kpéi nke kù bàá ndi kpéi nsáà. ³ Ti í yíè ndi pĩ mmèè botí mutómmú di tá mèè kpéi nKuyie ke kù dó nè di tɛ́mè ke baa ti Yiè nYesu Kirisi bo wɛtenímè. ⁴ N kɔbe ti yému ke dò nKuyie nkuu di dɔke ke di tãáté, kè di tú ku kɔbe. ⁵ Ti kòtenko dii mɔnni Tináaṣààtì, di do í tì dòò dekpeitíkperɛ, Kuyie nkó muwérímú do ti bonèmu kè Muyaánsààmù ti teennè kè tí nnáá nke í yíèkù. Di yému ke dò nti dòò dèè kó dimàà dè tu di kó mesàà mme. ⁶ Di do cɔuté Tináaṣààtì kè bè di fɛ́ŭmmu mediè nkè Muyaánsààmù me ndi duó ndiwèi, kè di tũ nti Yiè nYesu ke tũnnè ti kó meborime. ⁷ Kè di borime wenni kè Maseduɔnni nè Akayii kó itempɛ nkɔbe me tũ. ⁸ Nè di borè nde Tináaṣààtì pitémè, ke sènté Maseduɔnni nè Akayii kó itempɛ nkè benitibè ti kèè, bè kèèmu tipùtì timɔu di tá mèè botí Kuyie, dè keté ke í dò ntí ntì mbè nàá. ⁹ Kè ti kòte kèè bíékè bè ò nnáámmu ti kàtoo kè dí ti cɔutémmè nè diwèi nè di útóomè yebókè, ke tũnnè Kuyie mmómmanku kùu duò mmufòmmu. ¹⁰ Ke baa ku Birɛ Yesu kù duó nkè wèè yánté, wèè ti dɛerí nè Kuyie mbeénti tìi kèríní.

2

Pɔɔri ketémè o tómmú Tesadoniki

¹ N kɔbe di yému ke dò nti kàtoo di cie nè mùù tómmú í yè detetirè. ² Di yému bè ti sàmmú mèè botí Fidipu ke ti fɛ́ŭ nkè ti né na ke kàtoo di cie, kè Kuyie mme nti duó ndikòmbùò kè ti náá nku náàntì bá bèè do ti yete ké nti maunè bè do me nsũmè. ³ Ti í náá nTináaṣààtì ke dó kəsouté òmɔù, ti me nyí wanti timáà kó mesàà nyoo ti ciitè òmɔù. ⁴ Ti í náá nTináaṣààtì ke dó benitibè bèè nti naatinè, ti dó Kuyie nkùu yé onitì yèmmè kuù nti naatinè, kuù ti wènté ke sɔ́ ndè dò ntí

náké ku náaànti. ⁵ Kuyie nyému ke dò nti í di náá nke di kpenti, yoo ti dó ké di narikenè kédi di díítí. ⁶ Kù yému ke dò nti do í dó òmòu ti sànte, díndi yoo betòbè mabè. ⁷ Ti tú Yesu tǝrè nye, ke do dò ntí ndi békú di bo nti tǝmè, kè tǝ ní né petínke yǝò, ke di yuǝri debire yǝ ã ndè yùòri mǝè botí. ⁸ Ti do di dó mǝdiè mǝmè, dè í tú ti dó ké di náké Tináaànsààti mǝà, ti do í yete ti bo kúmè di kpéí. ⁹ Ti kǝbe di yému ti do di náá ndi mǝnni Tináaànsààti ke pǝ mǝmǝ botí mutǝmmú kuyie nnè keyènkè, ti í dó mǝè kpéí nkéntú òmòu kó ditǝu.

¹⁰ Di yému kè Kuyie nyé ti borime do wennimè, kè ti í nwanti timáà kó mǝsàà, òmòu í nyà ti caàrimè. ¹¹ Di yému dimòu ke dò nti do di pǝ nhoniti ã mpǝ mǝmǝ botí nku o bí, ¹² ke yáúkunko di kǝnti, ke di báá nke di tiè nke yetíróo ke dó dí ndǝori Kuyie ndómè kuù di yu ke dó dí ta ku kpààtiyuu nè ku kpeti mieke.

Ti bo ndǝrimè Kuyie ndómè mǝháàrimè mǝnni

¹³ Ti sǝntímu Kuyie nsǝà ti di nǝkémè ku náaànti kè di ti cǝuté. Di í ti cǝuté benitibè kpeti kǝmè, di do ti cǝuté ti tu mǝè kpéí nke Kuyie nnáaànti ke pǝ mmutǝmmú di mieke, díndi bèè ti yie. ¹⁴ Kè di naá nYesu Kirisi kǝbe ke dǝnnè Sudee Kuyie nnáaànti keté dè kǝbe, kè di cie kǝbe di fǝũ, Sifube do fǝũ mǝmǝ botí Sudee kǝbe. ¹⁵ Sifube beè kùò ti Yiè nYesu, ke kùò Kuyie mpǝánáaànti náaànbè, ke ímmu Kuyie mmieke ke níi mbenitibè bǝmòu. ¹⁶ Kè bè ti paankonè ti bo nnáammè benitibè Kuyie nnáaànti kè kùu bè dǝeté, ke dǝke yéúti bǝmáà mǝyei kè Kuyie mmieke bè do.

Pǝori dómè kéwǝte kéyà Tesadoniki kǝbe

¹⁷ Nè ti itémè di cie, dè mǝnte sǝnpǝ, ti yèmmè kpaámu di borè, kè ti maù mǝmediè nke dó kéwǝtoo ké di yà. ¹⁸ Ti sòò dǝmu ke na nkòtoo di cie. Mí mPǝori kè m báátí kuce mǝpǝu ke bo kǝtoo. Kè dibǝ di ti ditiánnè kè ti í kǝtoo. ¹⁹ Ti yèmmè naatinè dímbè kè diwèi ti bo, díi yó nte kè ti yetè ncǝè Yesu bo wǝtení di mǝnni. ²⁰ Díi tu ti kó diyetìcǝèrì, diwèi ti bo díi kpéí.

3

Pǝori tǝmmè Timǝntee Tesadoniki

¹ Mǝmmè ti í namè ke bo pǝ ntímáà, ti í yé mǝè kpéí ndi bo kè dè dǝmmè, kè ti nkpaá Atenni, ² kǝtǝnko Timǝntee nè wè ti wǝ nke pǝ nKuyie ntǝmmú kòò bo yáúkunnè di kǝnti, kè di kpenke Kuyie nkó kuce mieke, ³ kè mǝfǝũtímè báá di na. Di yému ke dò nKuyie nkuù dó dè mǝmè ndò. ⁴ Ti do bo di cie ke di nákému ke dò, bè yóó di fǝũ, ndǝè tǝòkení di mǝnni. ⁵ Dǝè te kè n yǝèkù dibǝ bo di soutémè, kè ti tǝmmúu naá ndetetirè. Ke tǝnkoo Timǝntee kòò bo yà di kǝrí kè dè dǝmmè.

⁶ Kè Timǝntee wǝtení di cie bàmbà ke ti nǝké di tǝ mǝmǝ botí Kuyie nkó kuce kè dè wenni, ke dó ditǝbè, ke dó ké ti yà kǝndǝnnè ti dómè ké di yà. ⁷ Kè dè kó tináaànti yáúkunnè ti kǝnti mǝháàrimè nè mǝfǝũtímè mieke. ⁸ Di mǝnni ti yèmmè narikemu di tǝmmè ti Yiè nkó kuce weti weti. ⁹ Ti mǝke dii wèi di kpéí ndi dǝumu ti í yé ti bo sǝnte mǝè botí Kuyie. ¹⁰ Ti kù báammu keyènkè nè kuyie nke tú kù ti pǝ kuce kè tí kǝtoo ké di teennè, kè di kpenke weti weti ku kó kuce mieke.

¹¹ Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi ti pǝ kuce, kè tí kǝtoo ké di yà. ¹² Ti Yiè ndi teennè kè di dǝke ndó ditǝbè nè benitibè bǝmòu ti di dó mǝè botí, ¹³ kè di kpenke mǝtáakùmè mieke, kè ti Yiè nYesu nwǝtiní nè o kǝbe ke sǝ ndi wenni páíi, ke kpa mǝyei.

4

Məborimə Kuyie ndó mè

¹ Ti kəbe ti di nàkəmu di dò nkéndəəri mèè botí kè dè nnaati Kuyie nkè di mè dəəri. Ti né di báámmu nè Yesu kó diyètiri kə tú dí nsəké kə dəəri kè dè pēēté mēmmē. ² Di yému ti Yiè nYesu kó itié nti di duó nyi. ³ Kuyie ndó di nweni páíí nwe, kə bá ndəuti dəuti nè ditəbè. ⁴ Bá wè ò nwetí o pokù máà kénwenni, Kuyie nnè benitibè bè mē ndó. ⁵ Di báá duó ndi yèmmè mēdókùmmē yēimē, bèè í yé Kuyie mbē kōmē. ⁶ Òmòu báá kááké otəu kperē, ò mē mbáá kááké otəu pokù, ti ti ndi nàkəmu kə yìé kə di náá, Kuyie nyóó kpetínnému bèè dəəri dē kó mēyēi. ⁷ Kuyie nyí ti yu kè ti bo ndəuti nè titəbè, kù ti yu kè ti bo ndəəri dè wenni dēndē. ⁸ Wèè yete ti nnáànti, wè í yete oniti kpeti, ò yete Kuyie nkpeti nti kùu di duó mMuyaánsààmù.

⁹ Dè í dò ntí wāri kə di nàké di bo ndó mèè botí ditəbè, Kuyie ntí ndi nàkəmu. ¹⁰ Ti yému kə dò ndíndi Maseduənni kəbe di dó ditəbè, kə né di báá nke tú di dəkē ndó ditəbè kè dè pēēté mēmmē. ¹¹ Ti di nàkəmu kə tú dí yóu tineiti kéndakēnē di kpeti máà, kēmpī mmutōmmú kə yonnē, ¹² kə bá ntú òmòu kó ditəu, mēmmē bèè í tú Kirisi kəbe bè bo ndi dēmē.

Becírìbè yóó yāntémè

¹³ Ti kəbe ti dó di nyému Kirisi kəbe bèè ku bē kpeti yó ndòmmē kə bá nyīkù bèè í tū nKuyie nke í baà dēmarē bē kōmē. ¹⁴ Ti yému kə dò Kirisi ku kə yānté kə yé kə dò nKuyie mbo duó nkè bèè tú o kəbe kə ku kè bèè yānté.

¹⁵ Nte ti Yiè nYesu ti nàké ti kè ti ti ndi náá, ò bo nwētini kè tinti bèè kpaá fòu ti í yóó niiténè bèè ku. ¹⁶ Kuyie mbo duó ndi mōnni kè ku tōnni dierii pīēké, kè diterii eé kutenkù deēmù kó tēheutē, kè ti Yiè ncúténí kēīnkē, kòo kəbe bèè ku kè bèè keté kēyānté. ¹⁷ Tinti bèè kpaá fòu kè ti bè nēinē, kēdeke kēco ti Yiè nYesu yewetē mieke, kè ti mbo sáà. ¹⁸ Nyáúkunkonē ditəbè kōnti nè dē kó tináànti.

5

¹ Dè í dò nti keté ké di wāri ké di nàké ti Yiè nwētini di mōnni. ² Di yému di mómmbē ti Yiè wētini bēnītibē í dake di mōnni ndi, oyúókù əə kətení mèè botí keyènkè. ³ Benitibè bo yī di mōnni: Bāmbà nkutenkù narike, ti ténke í yīkù dēmarē. Dē mōnni ndi mēyēi ndiemē yóó bè domē, bá bè báá na kēyenté, onitipòkù wèè pùò nhò əə í nnamē kēyenténē kupeitēyonku. ⁴ Ti kəbe, di í tú dibīnni kəbe kə dò ndē kó diyē di déété oyúókù kōmē. ⁵ Di í tú dibīnni kəbe, di tú kuwenniku kəbe mbē. ⁶ Ndakēnē kēnnə nke pī ndimáà, kə báá yē nkéduó bèè í tū nKuyie mbē kōmē. ⁷ Bè dəu keyènkè nke, kə muò mēnaà nkēyènkè. ⁸ Tinti tú kuwenniku kəbe mbē kə dò nkéndakē kēmpī ntimáà, kēmməke mēdókùmmē nè mētakùmmē kè dē nti dáátí dimátīyaàbòrì kōmē, kēmbaa Kuyie mbo ti dēetēmmē, kè dē nti kānké dipī kōmē. ⁹ Kuyie nyí ti dòò kə bo ti kpetínnē, kù ti dòò kə Yesu bo ti dēetēmu. ¹⁰ Kirisi ku kə bo ti duó mmufòmmu mmu, kòo wētini kə sś nti ku yoo ti kpaá fòu ò yóó mù nti duómmu. ¹¹ Nyáúkunkonē ditəbè kōnti, kə kpénkunko ditəbè ti Yiè nkó kuce mieke, di dəəri mèè botí.

Kirisi kəbe kó məborimə dò kéndòmmè

¹² Ndénè bèè pī nKuyie ntōmmú di cuoké ti Yiè nkó kuce mieke, kə di ni, kə di tiē. ¹³ Di báá mbē sēnku, ndónè bē nè di yèmmē mēməu. Yekpàrē bá mbo di cuoké.

¹⁴ Ti kəbe, ti di náámmu kə tú di ncaú mbèè fòu mufòmmu yēimu, kényéúti yekōmbò bèè yèmmē cààrē, kə teénnè bèè í kpeñni Kuyie nkó kuce mieke,

kémməke meminnímè nè benitibè beməu. ¹⁵ Nyénè kòò məu bá nfəku bè ò dòn mènè yei, nwaànnè di bo ndəərinè məsàà nsáà Kirisi kəbe nè bèè í tú Kirisi kəbe.

¹⁶ Mməkenè diwèi sáà. ¹⁷ Mbáánnè Kuyie nsáà. ¹⁸ Díndi Yesu Kirisi kəbe bá kè di bo tì mieke, nsāntínè Kuyie, kù me ndó.

¹⁹ Di báá díttinné Muyaánsààmù kó mutōmmú. ²⁰ Di bá nsenku Kuyie mpāānānti. ²¹ Di ndè wèi deməu ke yíé ndèè wenni, ²² ke mennínè dimáà dèè í wenni deməu.

²³ Kuyie nkùù duò ndiwèi kù di wénkūnne páíí: Di yèmmè nè di wērè nè di kōnti. Kè ti Yiè nYesu Kirisi nwētini ke sǝ ndi dò mpáíí ke í dò nkései. ²⁴ Kuyie nkùu í sou nkuù di yu ke bo dè dō.

²⁵ Ti kəbe mbáánnè Kuyie nti kpéi.

²⁶ Di dəu nKirisi kəbe beməu nè diwèi.

²⁷ N di báámmu nè ti Yiè nkó diyètiri ke tú di kaa ndi mpátiri Kirisi kəbe beməu.

²⁸ Ti Yiè nYesu Kirisi kó məsàà nní ndi bonè.

Pɔɔri wàri dùi pátíri dɛ̀rì Kirisi kɔbɛ bèè bo Tesadoniki Di mpátíri tɔ tùi náàntì

Pɔɔri do wàri o pátíri ketiri Tesadoniki kɔbɛ, kè dè í mmòntɛ kòo bè wàri didèrì, kɛ̀wɛ̀tɛ kɛ̀ bè dɛ̀ntɛ Yesu kó muwɛ̀timù kó tináàntì, kɛ̀ yɛ̀ Yesu kó muwɛ̀timù kó tináàntì do tɔ̀nì mɛ̀ dikɔ̀nkɔ̀nnì Kirisi kɔbɛ cuokɛ̀. Kè bèmabè bɛ̀ miɛkɛ̀ ntú: Kirisi wɛ̀tɛnìmu kɛ̀ dèè, kè bèmabè yetɛ̀ mutɔ̀mmù kɛ̀ tú Kirisi wɛ̀timù duunnì kɛ̀ kotiri bɛ̀tɔ̀bɛ̀. Dèè do te kè Pɔɔri bè wàri dipátíri, kɛ̀ bo tũntɛ iyentotí yeiyi ì tannì bɛ̀ cuokɛ̀ kɛ̀ bè kɔ̀nnɛ̀.

Di mpátíri náàntì duó kɛ̀ dòm mɛ̀

1. Mudɔ̀ummu nè ò yàúkùnnɛ̀mɛ̀ bɛ̀ kòntì 1
2. Ò nàkémɛ̀ osoùntì kpéi nnɛ̀ Yesu wɛ̀timù kpéi 2:1-12
3. Ti bo ndéúkùnkómɛ̀ Kuyie nyètìrì nè ti dɔ̀dòrì mɛ̀kɛ̀ 2:13-3:15
- 4 Pɔɔri bè pāmɛ̀ Kuyie nkó mɛ̀sàà nnɛ̀ Yesu kó diyètìrì nè mudɔ̀ummu sɔ̀mmu 3:16-18

Pɔɔri dɔ̀ummɛ̀ Tesadoniki kɔbɛ̀

¹ Mí mPɔɔri nè Sidifɛ̀ɛ̀ nè Timòntɛ̀, tɛ̀ di wàri di mpátíri dɛ̀ndi Kirisi kɔbɛ̀ bèè bo Tesadoniki, ti cice Kuyie nnɛ̀ ti Yiè nYesu Odɛ̀tíwɛ̀ kɔbɛ̀. ² Ti cice Kuyie nnɛ̀ ti Yiè nYesu Kirisi bè di dɔ̀dò mɛ̀sàà kɛ̀ di duó ndiwèl.

Kirisi wɛ̀tɛnì mɛ̀ kɛ̀ bo bekénɛ̀ benìtìbè

³ N kɔbɛ̀ ti sántímu Kuyie ndi kpéi nsáà, kɛ̀ yɛ̀ di kótírímɛ̀ ku kó kucɛ̀ miɛkɛ̀ kɛ̀ dó ditɔ̀bɛ̀ kè dè dèúkú sáà. ⁴ Dèè te kè dè ti naati, kè ti náantɛ̀ di kpéi Kirisi kɔbɛ̀ tɛ̀rɛ̀ yɛ̀mɔ̀, di támɛ̀ kɛ̀ mi nkè tãrì mɛ̀fɛ̀ũtímɛ̀ nè mɛ̀háárímɛ̀ miɛkɛ̀.

⁵ Kuyie ntu kùu bekù kùnkù weti weti, kɛ̀ yóó di tannɛ̀ ku kpààtìyuu miɛkɛ̀ di fɛ̀ũrì dùi kpéi, ⁶ kɛ̀fɛ̀ũ mbèè di fɛ̀ũnko. ⁷ Mómmuɔ̀ nwe kù yóó ti om̀pùnnɛ̀mɛ̀, Yesu bo cúténì dùi yìè kɛ̀nkɛ̀ kénneínɛ̀ Kuyie ntòrɛ̀ diɛ̀yɛ̀, ⁸ kɛ̀ bo fɛ̀hããdɛ̀nɛ̀fɛ̀ miɛkɛ̀ kékpetínnɛ̀ bèè yetɛ̀ Kuyie nkè yetɛ̀ Tináànsààtì. ⁹ Kè bɛ̀ kó tiyɛ̀tì bè mánnè tì ntú bè bo yatɛ̀nɛ̀mɛ̀ sáà kɛ̀ dɛ̀ténɛ̀ Kuyie mborɛ̀ nè ku wɛ̀rímú nè ku kpetì diɛ̀tì. ¹⁰ Ò bo wɛ̀tɛnì dùi yìè di yóó wɛ̀nnénɛ̀mu o kɔbɛ̀ bɛ̀mɔ̀ kɛ̀ nhò sántí koò dèúkùnkò, kɛ̀ yɛ̀ di yiemmɛ̀ Tináànsààtì ti di nàkɛ̀ tì.

¹¹ Dèè kpéi nte kè ti báá nKuyie nsáà di kpéi, kɛ̀ tú kù di tũntɛ̀ kè di maatenɛ̀ mufòmmu pàmmù kù di yu mùu kpéi kɛ̀na kédòò mɛ̀sàà nkè pɛ̀ mmutɔ̀mmù di dó kɛ̀pɛ̀ mmù di tá mɛ̀è kpéi nKuyie. ¹² Mɛ̀mmɛ̀ di bo déúkùnnɛ̀mɛ̀ ti Yiè nYesu yètìrì, kòo múnkɛ̀ déúkùnnɛ̀ di kpɛ̀yɛ̀, Kuyie nnɛ̀ Yesu bèè kó mɛ̀sàà nyó nte kè dèè dɔ̀dò.

2

Dèè yóó dɔ̀dò kè Kirisi né na kɛ̀wɛ̀tɛnì

¹ Ti kɔbɛ̀ di baamu ti Yiè mbo wɛ̀tɛnì mɛ̀ kè tí tíí nho borɛ̀, di kòntì ñyau di baa dè kpéi, ² kè benìtìbè náa nkè tú ti Yiè nduunnì yoo ò tùàkɛ̀nì yoo bè dò tɛ̀ tì wàri dipátíri marì miɛkɛ̀, di báá yie nkè dɛ̀ kó tináàntì di kàkénɛ̀. ³ Di báá yie nkòò mɔ̀u di soutɛ̀. Ti Yiè mbo nyóó wɛ̀tɛnì kè benìtìbè bèè yetɛ̀ Kuyie nkpeti kòo yeiwe wèè feti kòo yènnì ⁴ kɛ̀paa nKuyie mbáámmu nè mubɔ̀ɔfɛ̀ù, kɛ̀ta kékari Kuyie ncɛ̀tɛ̀ kɛ̀ dò wèè tu Kuyie.

⁵ Di í kpaá yé n sòò di nàkémè m bo dìi mònñi di cièà? ⁶ Di yému mùù ò dìítí kòò í kàténí, kè de mònñi tùàkè ò bo kàténí. ⁷ Oyeiwe bomu bàmbà mmie, ke pĩ nho tōmmú disòrì nè mecìi nke bo feiténí dèè ò dìítí dè bo íté dìi mònñi. ⁸ Oyeiwe yóó yènnímu, kè ti Yiè nYesu nwētíní nè tikpetì kóò kùò, kóò nàntè. ⁹ Obòòkpààtì weè yóó duó nhoyeiwe muwērímú, kòò ndòòrì tidietì péu nè dèmarè cànnè, ¹⁰ kèsouté bèè feti ke í yie nke bo tūñne timóm̃m̃nti kè Kuyie mbè dèeté. ¹¹ Dèè te kè Kuyie nyóu kè bè yie nsiyáàbìsì. ¹² Kù yóó kpetinému bèè í yie ntimóm̃m̃nti, ke dó siyáàbìsì ke sì tũ.

Kuyie nti tãātémè ke bo ti dèeté

¹³ Ti dò nkésāntímu Kuyie nsāà, kùù di dó ke di tãāté, kè di tú bēketibè bèè cooté, kè Muyaánsààmú di cànné kè di tú Kuyie nkòbe di yie mmèè kpéí ntimóm̃m̃nti. ¹⁴ Nè Tináànsààtì ti di nàké tìnti Kuyie ndi yumè kè di bo mmòke tikpetì ti Yiè nYesu mòke tì. ¹⁵ Ti kòbe nfiíkúnè Kuyie nkó kuce mieke, ke mpĩ nyitié ti di nàké ì nè ti di wàri ì.

¹⁶ Ti Yiè nYesu Kirisi mómmuò nè ti cice Kuyie nkùù ti dó ke ti dòò mēsàà nke yáúkùnko ti kǎntì sǎà, ke ti teennè ke ti baa mēsàà nkù yé nkù yóó ti dòòmè, ¹⁷ bèè di kpénkùnne, kè di duó mmuwērímú, kè di borime nè di náànti kè dè nwenni.

3

Pòòri bekemè mubáammu

¹ Ti kòbe mbáánnè Kuyie nti kpéí nkè tí na kénsaké ke pitírí ti Yiè nkó tináànti, kè bè nti yié ndi ti yie mmèè botí, ² kè nkù bàá kè kù nti dèerínè benitiyeibe nè benitidōnnibè. Di yému ke tú benitibè bēmou beè í tǎ Kuyie.

³ Kuyie nyí sou, kù yóó ti duómu muwērímú kè nti baa osoùnti. ⁴ Ti Yiè nKuyie nti teennèmu, ke ti yé weti weti di dōòrimè ti di nàké tì, kè yó nsaké ke tì dōòrì.

⁵ Ti Yiè nKuyie ndi teennè kè dí mmòke ku kó medókùmè, ke mòke Kirisi kó meminnímè.

Ti dòmmè kēmpĩ mmutōmmú

⁶ Ti kòbe di bá ntòkunè bèè kó dimàà mòke metōnnédecìi nke í tũ nyitié ti di duó nyi. ⁷ Ti í tú betōnnédíébè, di yému ti do bo di cie ke dòmmè, mme ntūñne. ⁸ Òmòu do í ti piú, ti do pĩ mmutōmmú mmu keyènkè nnè kuyie ke yonnè, ti do í tú òmòu kó ditou. ⁹ Dè í tú ti do í dò ndi nti tǎ, ti do dó kè di bēnke di dò nkéndōmmè mme. ¹⁰ Ti do bo dìi mònñi di cie kè di nàkému ke dò: Kè wèè í dó mutōmmú ò bá nyo.

¹¹ Ti náá memme ke yé ti kèèmmè kè bèmabè di mieke í dó mutōmmú, ke taà tìi í tú bē kpeti ti mieke. ¹² De kó benitibè ti bè nàámmu nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètìrì ke tú bèè pĩ mmutōmmú kèpété kédi.

¹³ Díndi ti kòbe, di báá yóu di bo ndōòrimè mēsàà. ¹⁴ Kòò mǎu yete i ntié ndi nàké o kpéí kóò yàtenè, ke ifeii ò pĩ. ¹⁵ Di né bá nhò wùó ndi kpantídèntòu, di ò tié nhonitì ã ã tiémmè o kou.

Pòòri mǎmè Kuyie nkó mēsàà nTesadoniki kòbe kpéí

¹⁶ Ti Yiè nKuyie nkùù duò ndiwèi kù ndi ndi duò nyemòrè yemou mēborime memou mieke. Ti Yiè nKuyie ni ndi bonè.

¹⁷ Mí mPòòri, mĩ di wàri mu ndoumu nè n nòutè. Nte nh ã ã wàri mpátíri kè di cànnemè.

¹⁸ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mēsàà nní ndi bonè dimou.

Pɔɔri wàri dùi pátíri ketirì Timōtee Di mpátíri tɔ tùi náàntì

Timōtee yɔ do tú Sifu nwe kòo cice tú Kereki. Timōtee do yóó cɔuté Kuyie nke kpáá tú odapàà nwe. Pɔɔri do wàri Timōtee dipátíri ketirì ke bo ò cau nyitié nyeyi kpéi nke. De kó itié nyeyi do tú: Dèè kó dimàà tu tikònti kperε dè í wenni. Kàa dɔ kécooté a dò nkéyóu tidiiti matì, a me mbáá puoke yoo a yenke. De kó dipátíri ketirì miεke nke bè nàkémè mubáammu yó ndòmmè.

Kè Pɔɔri ò duónnè itié nhò bo ndòmmè otònti sààwè kéndò ndibenkèrì sààrì betòbè kpéi nkényé ò bo mpímmè Kuyie nkòbe kó ditínni.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Mudóummu 1:1-2
2. Itié nyíi tukúnè Kirisi kòbe tìnni nè di kó betòmbè 1:3-3:16
3. Pɔɔri duómmè itié Timōtee kè dè ntukúnè o mómmuɔ nho tómmú. 4:1-6:21

Pɔɔri dɔumme Timōtee

¹ Mi mPɔɔri, Kuyie nhOdεεtíwè yu wè ke n dɔ̀ Yesu Kirisi ti baa wè kó ditònni, mûi wàri di mpátíri, ² Timōtee, m birε mómmɔndε Kuyie nkó kucε miεke. Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè da kuó mmesémmè ke da dɔ̀ mεsàà nke da duó ndiwèi.

Ti bo nyémè iyáàbisítíé nyembè kpéi

³ N sòò kòri Maseduanni ke da nàkému ke dɔ̀ a nkpaá Efεesi kébaa bèè tié nyiyáàbisítíé nkè bèè í yóu, ⁴ ké bè nàké kè bèè yóu bè bo ntũmmè tináànti detetirè kpeti, kéyóu bè bo nféímmè ifuke, dè ce tineiti nti. Dè í yóó bè teennè kè Kuyie mbè dεεté, kù dεerí wèè kù tá wènwε. ⁵ N yé nhá ti mbè tié nkè bè ndó Kuyie nku nè be yèmmè memou kè tìmatì bá mbè bekùnè kè bè tá Kuyie nweti weti. ⁶ Bèmbè bütínnému dε kó itié nke dɔ̀ tineiti sòntíke kpeti. ⁷ Ke dɔ̀ kéntú bèè benkú Kuyie nkuó, bè né í yé í tú mù weti weti.

⁸ Ti yému ke tú ikuó wennimu kè nsà kàa dòòri í yèmmè. ⁹ Ikuó í bo bèè dòòri mεsàà mbε kpéi, nyí bo itookperí yembè kpéi nke nè bèè yete Kuyie nkpeti nè benitiyonkubε nè bèè dòòri mεyεi nnè bèè sènkú Kuyie nnè bèè kòu be cicebè nè be yòbè, ke tú benitikòbè. ¹⁰ Ikuó bo bèè dɔuti dɔutinè betòbè be kpéi nke nè benitidaabè bèè dɔutinè benitidatòbè nè benitipòbè bèè dɔutinè benitipotòbè, nè bèè fiiti benitibè ke yonnè nè beyáàbisítiebe nè bèè ò mpariku ke né sóú nnè bèè dòòri dεtérè dεtérè Kuyie nnáànti kó itié nyete dè. ¹¹ De kó itié mbo Kuyie nkùù kpeñni ke dɔ̀ri mεsàà ku kó Tináànsààti miεke nke. Kù ti nni nduó.

Pɔɔri sántíme Kuyie nku sàà nkpeí

¹² N sántímu Yesu Kirisi ò n dómè, ke n tãáté ke n duó muwérímú, kè m pĩ nho tómmú. ¹³ N do ò sáámmu, ke fěũnko o kòbe, kè m miεke bè còu mbá nè memme kè kù n kuó mmesémmè ke yé n do í yémè n dɔ̀ri dè. ¹⁴ Kè ti Yiè nni ndɔ̀ mεsàà mmedie ke n teennè kè n tá Kuyie ke kù dɔ̀ n tàunnè mèè kpéi nYesu Kirisi. ¹⁵ Tináànti tii ntú timómmɔnti nti, ke dɔ̀ mbá wè wèè ti yie, Yesu Kirisi kòtení kute nkù ke bo dεεté benitiyeibe mbε, kè n tu beyeibe kóo ketiwè. ¹⁶ Kòò n kuó mmesémmè mí mbeyeibe kóo ketiwè, ke bo benke o minnímè dεumè bèè yó nhò tá bè yóó namè kápété mufòmmu mùù bo sáà. ¹⁷ Kuyie nyètìrì ndεu sáà.

Kunku kuù tu okpààtì ke bo sǎǎ, ke í kǎ, ti í wúó nkù. Kuù mǎà tú Kuyie nkè ti yó nkù sǎntí sǎǎ. Kè dè mm̃e ndò.

¹⁸ N kóo dapàà Timōntee, n da nǎké tìl nǎaṅtì wēnnēmu Kuyie mpāānǎaṅtì nǎaṁbè do nǎké tì a kpéí. Mpī nde kó tinǎaṅtì kè ti da teēnnè kàa na kéma dimàù sààrì, ¹⁹ kēntá Kuyie, ke yíé nkù da náánnè tì a yèmmè miēke. A báa dǎò bēmabè dǎòmè ke yete Kuyie mbè náá ntì be yèmmè miēke ke fétinne be tákùmmè. ²⁰ Be kó bēmabè tu Imindee nè Adekisāntiri. N duó mbè dibǎò, kè dì bo bè fěũ nkè bèe yote bè bo nsǎámmè Kuyie.

2

Ti bo mbáá mmè botí Kuyie

¹ Meketimè, n dǎ di mbáámmu Kuyie mbenitibè bēmu kpéí, ké nkù báa nke kù mǎù di kpa dè, ke kù sǎntí, ² ké nkù báa mbekpààtìbè kpéí nnè bèè baké bēmu be kpéí kè tì mbo bàmmùu kè dikǎnkǎnni bá mbo, kè tì nkù tũ nke kù dé ke dǎari kù dómè. ³ Kuyie mm̃e ndó, kunku kuù tu ti deetiwè. ⁴ Kù dǎmu benitibè bēmuu cooté, ke yíété timómmṁnti. ⁵ Kuyie mbo kumáà ndi, wèè tàunko Kuyie nnè benitibè kòò bo omáà, wèè tu Yesu Kirisi wèè tǔóté tinitikṁnti. ⁶ Wèè duó nhomáà ke náá ntiyeti kè bè ò kùò kòò bo deeté benitibè bēmu. Kuyie mmṁnni dii do tǔðke kòò mè dǎò. ⁷ Kuyie nkuù n tǎáté ke n dǎò ku tṁnni, kè m bo náké bèè í tú Sifube timómmṁnti kè bè ntá Kuyie. N náá mmómmu nwe, n yí sou.

⁸ N dǎ bá wè wè mbáá nKuyie nhò berinè kèè bíékè nè o yèmmè mēmu ndi, ke dǎ mpáíí ke bá mm̃ake mekpàriyèmmè yoo kemieke.

⁹ Benitipòbè níí nyi tiyààtì mēsàà, bè bá nwanti idíítí ikperí kpeti nè mēfimme mēsàò nkōme nè yetootǎre nè mēdèi nke pǎàti tiyùtì ke bo benke bēmaà. ¹⁰ Be kó tisàtì ntú bè bo ndǎrimè mēsàà nke dé Kuyie. ¹¹ Onitipòkù níí nkémú itié mbéu, kéyie nyi yē mmù. ¹² N yí dǎ onitipòkù ntiè nhonitidǎu yoo wè nhò baké. ¹³ Ke yé Kuyie nketé ke dǎòmè Adammu nwe ke dènte Efu. ¹⁴ Dè í tú Adammu nwe dibǎò soutémè, Efu nwe di soutémè, kòò yete Kuyie nkpeti. ¹⁵ Kuyie nné yóó deetēmu onitipòkù ò mǎke dii mṁnni ibí, kè nsà nkòò kù tá ke kù dǎ, ke kpa mēyēi, kòò yèmmè wenni.

3

Kirisi kǎbe tīnni kó benitibè bo ndòmmè

¹ Ti nnǎaṅtì tu timómmṁnti nti, kòò mǎù dǎ kēnni Kirisi kǎbe tīnni ò dǎ mutǎmmú sààmù mmu. ² Wèè ni Kirisi kǎbe tīnni o borimè dǎ nkénwennimu, kòò mpo onitipòkù òmáà, kēnnò ke pīi nhomáà, kēnciì ke dǎari dèè wenni, ke cǎú bepǎðbè, kēnnò nke tiè mbenitibè Kuyie nnǎaṅtì. ³ Ò bá ntú kunaàyǎàkù, o miēke bá ntonni, wè nwenni ke bá nwanti yekpàrè, ò báa duó nho yèmmè idíítí. ⁴ Ò mpī nho cǐètè mēsàà, kòò bí nhò dé ke yíé nho kpeti. ⁵ Kòò niti í na ke pīi nho cǐètè ò bo yīme kéndake Kirisi kǎbe tīnni kpéí? ⁶ Ò bá ntú wèè cǎutè Kuyie mbàmbà, ò yàà bo mǎote tefentè kè Kuyie nhò kpetínnè, dibǎò tē mǎòte mēè botí kè kù di kpetínnè. ⁷ Bèè í tũ nKuyie kè bè báa pété bè bo ò wátí tũ kpéí, ò yàà bo ta dibǎò kó timátì miēke.

Bewedǎuntǎmbè dǎ nkéndòmmè

⁸ Bewedǎuntǎmbè borimè múnke dǎ nkénwennimu kè bè bè dé, bè bá mm̃ake yenò yèdé, bè bá ntú tinaayǎàtì, bè bá ndǎari mēciì nkperē ke yo nyidiítí. ⁹ Bè ntũ ntimómmṁnti, ke bá ncaari Kuyie nyètìrì. ¹⁰ Bè níí keté ké bè yàáké, kè bè na de kó mutǎmmú bè né bè dǎò bewedǎuntǎmbè. ¹¹ Benitipòbè bèè tu bewedǎuntǎmbè be borimè múnke dǎ nkénwennimu, bè bá nnáante

betɔbɛ kpɛ́í nkénno nke pĩ mbemáà, kè be dɔ̀rìmmè nwenni demou de mieke. ¹² Owedəuntɔ̀nti dɔ̀ nkémpo onitipòkù omáà ndi, ke pĩ nho cɛ̀tɛ̀tɛ̀ mesàà, kòo bí nyíé nho kpeti. ¹³ Bəwedəuntɔ̀mbè bèè pĩ mbe tɔ̀mmú mesàà mbè ɔ̀ mbè dému, kè bè nàá nYesu Kirisi kpɛ́í nnè dikɔ̀mbùd be borime wenni mɛ̀è kpɛ́í.

Yesu weè tu ti tákùmmè kó dikūnni

¹⁴ N da wàri di mpátiri ke dɔ̀ kékətoomu bàm̀bà nke da yà. ¹⁵ Kè mme n yí cārike ke kəto, di mpátiri bo da teennè kàa nyé a bo mpĩ mmèè botí Kuyie nkəbe cuokè mutɔ̀mmú. Kuyie mbomu kè kuú tɔ̀ timómmənti yesānkè ɔ̀ ntɔ̀ mɛ̀è botí tɛ̀cɛ̀tɛ̀tɛ̀. ¹⁶ Timómmənti disòrì kpeti Kuyie nti duó nti kè ti tì nàá nti dɛumu, tì tu:

Kirisi naá nhoniti nwe ke kətení,
Muyaánsààmù béimmu
ò tumè timómmənti yie,
kè Kuyie ntòrè ò yà,
kè bè nàké o kpɛ́í nyebotè,
kè kutenkù kumou kəbe ò yie,
kòò dèke kɛ́nkè nè diyetidiəri.

4

Kuyie ndòd dɛ̀ kó dimàà wennimè

¹ Muyaánsààmù ti náámmu nweti weti ke tú yewe sɔ̀nye benitibè bo yete Kuyie nkó kuce kɛ̀tūnnə mɛ̀yáàbìsìyèmmè nè yebəkè kó itié. ² Mɛ̀yèmmè mɛ̀démè yembè nè siyáàbìsì yembè bo mbè soú. De kó siyáàbìsì yembè dɛ̀marè í káá mbe yèmmè bè dɔ̀ mbè bè tūənnè timáti wūɔ̀ti nti. ³ De kó benitibè bo nnáá nke tú dipopuò í wenni, ke tú bè nci mudii mamù. Kuyie ndè dɔ̀d kè dè tu oniti kó mesàà mme, bèè yie nKuyie mbè yíétému timómmənti, ke ɔ̀ kù dounnè mutɔ̀mmú kédi. ⁴ Kuyie ndòd dɛ̀ kó dimàà wennimu, dɛ̀marè í dɔ̀ nkéyóu. Ti né dɔ̀ nke ní kù dounnè mutɔ̀mmú mmu kè dè di. ⁵ Kuyie nnáənti nè mubáammu dɛ̀ wénkunko demou.

Kuyie nkóo tɔ̀nti sààwè dɔ̀ nkéndommè

⁶ A ntiè nti Kirisi kəbe. Məmmə a bo ntúmè Yesu Kirisi kóo tɔ̀nti sààwè, wèè bebíí Kuyie nnáənti sáà kè tì dɔ̀nnè o kó mudii ke tū nKuyie nnáənti kó itié nweti weti a ì bebíí mɛ̀è botí. ⁷ Bútinnè tiyààrìnèiti sɔ̀ntíke kpeti, tì í yóo da teennè Kuyie nkó kuce, kéyetoo kéndəori Kuyie ndómè. ⁸ A bo fɛ̀ūmmè a kənti dè wennimu yie, a né bo yetoomè Kuyie nkó kuce dɛ̀ pɛ̀tɛ̀tɛ̀. Ke yé dè í túmè mufōmmu muú mmáà kpɛ́í nnè mùu kpaaní mu kpɛ́í nke. ⁹ Tináənti mómmənti nti benitibè bəmou dɔ̀ nkéntá tì. ¹⁰ Dɛ̀ te kè ti pĩ mmutɔ̀mmú ke maú, ke yé tì tāmè Kuyie, kunku kùu bo sáà ke dɛ̀rí benitibè bəmou, dəke bèè kù tá.

¹¹ Á dɔ̀ nké nti mbè nàámmu, ke tì mbè tiè. ¹² Á báá yóu kè bè da senkèrì a tú mɛ̀è kpɛ́í nhodapàà. A náənti nè a dɔ̀rìmmè dè nwenni, kàa ndó betɔbɛ, kəntá Kuyie mmesàà nke dəori dɛ̀ wenni, kè bè nda wúo nke tū. ¹³ Á nkaà Kuyie nnáənti benitibè, ke tì mbè tūnni, ke tì mbè tiè nke kəmmú m bo tuəkoomè. ¹⁴ A báá yé nKuyie nda pā dii pānni, kè ku pānāənti nām̀bè tì bɛ́i mbe wedəunkótibè da nɔ̀ ndii mōnni sinou ke bāntè Kuyie. ¹⁵ Totí a yèmmè de kó dipānni ìnkè, ke duó nhamáà de kó mutɔ̀mmú, kè bè nwúo nha kérímè de ìkè. ¹⁶ Ndake amáà kpɛ́í nké mbè tiè nkè dè wenni, kénfiíkú teii. Kàa dɔ̀rì mɛ̀mmə a bo dɛ̀tɛ̀ amáà, kédɛ̀tɛ̀nè a tiè mbè.

5

A bo nni mēē botí benìtìbè

¹ A níí bá nnáánnè wēē da kótí mēkperímè, a nhò nàánnè ke dò nha cice, kénnaáánnè bedapàmbè ke dò nha nēí, ² kéndōōri bēpokótìbè ke dò nha yōbè, kéndōōri besapàmbè ke dò nha tābè, ke tìmatì bá mbo di cuokè.

Kirisi kōbe dò nkéndake bēē kúpobè kpéí

³ Á ndake bekúpobè bēē í mōke bēē bē teénnè be kpéí, ké mbè dé ke dò nha yōbè. ⁴ Kòo kúpokù mōu mē mmōke ibí yoo o yaábí, ìi dò nké nhò tō ò do ì tō mēē botí kēbenke ì tumè Kirisi kōbe. Kuyie mme ndó. ⁵ Okúpokù wēē í mōke wēē ò teénnè ò ò mbúó Kuyie nku, ke kù mmóú mēteèmmè sáá. ⁶ Okúpokù wēē dōōri ò dómè ò kumu, kòo yēmmè né dò nhò fòu. ⁷ A dò nké tì mbè nākému kè bē ndōōri dēē wenni. ⁸ Kòo mōu í dake o kōbe kpéí, dōke o cīētè kpéí, wē í tú Kirisi kou. Wēē í tū nKuyie nho kōmè ò tōūnèmu.

⁹ Nte a dò nkéwāri bēē kúpobè yètè ké mbè tō, wēē yenke onitidōu omáa ke mōke yēbie sipísikuò. ¹⁰ Ke tiè nho bí mēsàa, ke cōú bēpòdbè, ke yáí Kirisi kōbe, ke dake besénnìbè kpéí. Kòo tōmmú mumōu wenni.

¹¹ A báa wāri bekúpobè bēē kpaá be, Kirisi kōbe dò nkéto bē be kó yeyètè miēke. Kè dē yēmmè bē bo bútinnè bē dōūnnè dīi nūu Kirisi kēwēte kéndó kéyenke, ¹² kētōte bē do dōūnnè dīi nūu Kirisi, kéyeténè Kuyie, ¹³ kēnaá mbetōnnédiebè, kéncentì centì sicēí, ke náante náante tīi í tú be kpeti. ¹⁴ Dē te kè n dō bekúpobè bēē kpaá ke be bē nyenkú, kēpié ibí, kéndake be cēí kpéí, kè tì kprantídētōbè báa na ke tì wátí. ¹⁵ Ke yé bekúpobè mabè yóumè Kuyie nkó kuce ke tūnne obōdkpàdì kōku. ¹⁶ Kòo kúpokù mōu mōke o kōbe bēē tū nKuyie bē nhò tō, kòo bá ntú Kirisi kōbe kó dītōu kè bē ntō bēē í mōke be kōbe.

Bè dò nkéntāmè wēē nāa Kuyie nnāahtì nē ò dò kéndōmmè

¹⁷ Wēē nāa Kuyie nnāahtì ke nī Kirisi kōbe tīnnì di nhò yietì kè dēē pēētè di duó ndè bekúpobè kuce mēdémè. ¹⁸ Tì wārimu ke tú: A báa táu nfenāáfè nūu fē puotì dīi mōnnì tidiitì. Ke wāri kupíkù tekù ke tu: Bè dò nkényietìmu otōntì. ¹⁹ Kè bē wátìrì owedōunkótì a báa yie nkè nsà kè bēdébè yoo bētāātì bēē í yà ke bēí. ²⁰ Kòo mōu dōō mēyēi, nha ò kpannè benìtìbè ìikè kè kufōwāá mbè pī nkè bēē yōte mēyēi nkó mudōōrìmu.

²¹ N da báámmu Kuyie nyìikè nē Yesu Kirisi kōke nē Kuyie ntōrè kù tāātè yē ìikè, ke tú a ntū nde kó itié ke bá mmōke yenò yēdēē, ke bá mbaatì omōu. ²² A bá ncāá a bo tāātémè onitì, kòo nōó nsinōu, kòo duó mmutōmmú, kàa mē dōō, kòo do, a múnke kōkémú dē kó mēyēi mmiēke, fō nní nweni páíí.

²³ Á bá nyō mmenie mmāá, nyō ndifēē sām̀pó a pōutì yonku kpéí.

²⁴ Bēmabè kó mēyēi mpānke ò nfeímu, kè betōbè kōmè ò dentè kéfeitè.

²⁵ Mēsàa nkperē mē ndò, bēmabè kōmè ò nfeímu kè betōbè kōmè ò dentè kéfeitè.

6

¹ Bēē tu Kirisi kōbe ke tú tidaatì bē ndé be yēmbè, kè dēē yie nkè bē báa sáá nKuyie nkésenkèrì ku náahtì. ² Tidaatì tìi yēmbè tu Kirisi kōbe, tì báa yóu tì bo mbè dēmè ke dò bē tu bēmōu Kirisi kōbe. Tì petìnke dò ntì mpī mbe tōmmú mmu, kè dēē pēētè dē na ndōmmè.

Iyābìsítíē nnè tikpàtì mōmmānti dē kó tināahtì

Nte a dò nké mbè tiè ntì ke yáúkùnkò be kōntì. ³ Kòo mōu tiē nyitiē mmaì ìi cāánnè Kirisi kpēyi, ò yete Kuyie nkó kuce kpeti nti, ⁴ ke mōke tēfentè, wē í yé dēmarè, ke mōke tinèitì sōntíke kpeti, tìi ce nyekpàrè nē yesāāmbè, ke mōke

mehēēm̄m̄, ke wúó mbet̄ab̄e beyeibe. ⁵ Bèè mòke de kó tin̄eiti boti bè ténke í yé timōmm̄nti, kè be yèmm̄e dò nkuwed̄ounce tu kuditik̄oku.

⁶ Kuwed̄ounce kó tikp̄at̄i tu dè bo nda naatin̄em̄e a mòke dè. ⁷ Ti yému ke dò nti í t̄oní d̄em̄ar̄e bè ti p̄eí dii m̄onni, ti me nyí yó nt̄o d̄em̄ar̄e ti kũũ nyiè. ⁸ Kè ti mòke ti yo mm̄u, ke mòke tiȳàat̄i dè ti s̄ann̄emu. ⁹ Bèè d̄ó k̄enaá mb̄ed̄it̄ikp̄àat̄ib̄e, bè ã̄ do m̄ebenn̄im̄e mīeke nke k̄e iyentot̄i yeyii bè sout̄é k̄e bèe ta m̄eyei mm̄īeke, k̄éfeti k̄e d̄e de. ¹⁰ A bo duóm̄m̄e a yèmm̄e id̄iit̄i dè tu m̄eyei nkó dik̄unn̄i ndi, b̄em̄ab̄e i nd̄oke ke d̄ét̄en̄e Kuyie nke f̄ẽr̄i.

P̄ɔ̄ri tiém̄m̄e Timōtee

¹¹ F̄ó nKuyie nkóo n̄iti, m̄ent̄en̄e am̄áa de kó m̄eyei nk̄ent̄ũ Kuyie nke d̄ɔ̄ri kù d̄ó d̄e, k̄enyíe nku kpeti, k̄e nkù d̄ó, k̄enn̄o nke mi nke bá nd̄ori. ¹² Mà dim̄àò s̄àar̄i a t̄á m̄èe k̄p̄eí nKuyie nk̄ép̄ét̄e mufòm̄mu mùu bo s̄áa Kuyie nda yu mùu k̄p̄eí nk̄aa n̄ak̄e ben̄it̄ib̄e p̄eu īl̄k̄e a kù t̄ám̄e. ¹³ Nè Kuyie nkùu duò mmufòm̄mu den̄enn̄e d̄em̄ou ku ȳet̄ir̄i nè Yesu Kirisi w̄èe do í ȳòte ò bo n̄ak̄ém̄e P̄onsi Pidati īl̄k̄e ò tu w̄e o k̄p̄er̄i, n da náámmu k̄e n tú: ¹⁴ A mp̄i nKuyie ntann̄u k̄aa fòm̄mu nwenni p̄aíí, kòò m̄òu báa da w̄at̄i, k̄e ti Yiè nYesu Kirisi ȳaa w̄et̄enn̄i. ¹⁵ Kuyie ndiek̄u kùu m̄áa mòke muw̄er̄im̄u mum̄ou, bekp̄àat̄ib̄e kóo kp̄àat̄i, kùu bak̄e bèe bak̄e, k̄e ku m̄onni t̄uòke ò bo w̄et̄en̄i. ¹⁶ Kuù m̄áa f̄òu s̄áa, ke ã̄ kuwenniku diek̄u mīeke kùu k̄òu inuò, òm̄òu í yóó na ke t̄ónko kùu bor̄e. Òm̄òu í yà Kuyie, òm̄òu me mb̄áa na k̄e kù yà. Ku ȳet̄ir̄i nd̄eu, k̄e kù nkpeñ̄i s̄áa. Kè d̄e mm̄e ndò.

¹⁷ N̄ak̄e bèe mòke ku ntenk̄u kó tikp̄at̄i k̄e bè bá mm̄oke sifeí, bè báa duò mbe yèmm̄e tikp̄at̄i, ke yé bè í yém̄e t̄i p̄enk̄e dii m̄onni. Bèè duò mbe yèmm̄e Kuyie nkùu ti duò nd̄em̄ou, ke d̄ó d̄e nti naati. ¹⁸ N̄ak̄e be k̄e bè nd̄ɔ̄ri d̄èe wenni, k̄e be borim̄e nwenni, k̄e bè nnit̄i ke p̄ãa mbe k̄p̄ere. ¹⁹ M̄emm̄e bè bo p̄ét̄em̄e tikp̄at̄i k̄eñk̄e kpeti, t̄i yó mbo s̄áa, k̄emm̄oke mufòm̄mu s̄áa.

²⁰ Timōtee a báa yóu a bo mp̄im̄m̄e Kuyie nda duò mm̄u t̄omm̄u, m̄ent̄en̄e am̄áa bèe yèmm̄e dò mb̄e ciì, ke d̄ó tin̄eiti s̄ont̄ike kpeti. ²¹ B̄em̄ab̄e yèmm̄e dò mb̄e ciim̄u ke d̄ét̄en̄e Kuyie nkó kuce.

Kuyie nkó m̄es̄àa nn̄i ndi bon̄e!

Pɔɔri wāri dīl pátírí dɛrì Timōntee Di mpátírí tɔ tū nàahtì

Pɔɔri do yóo wāri Timōntee dipátírí dɛrì kɛ bo Odommu nwe. Ò do wāri dɛ kó dipátírí Timōntee nwe kɛ bo o duó nyitié, kɛ dɛɛ yie nkɛ mɛbennímè ò tū̀̀̀kɛnì ò nwɛ́ɛrì kɛntié nKuyie ntié nyi dò nti nyi tièmmè.

Kòo ò nàkɛ kɛ dò ò dò nkéndakɛmu bèè ce ntinèitì dɛtètìrè kpɛti, yɛtannò ìnkè dɛtètìrè kɛ dè bè dètìnkɔnè Kuyie nkuó. Deməu dɛ miɛkɛ kɛ tié Timōntee kɛ tú wè nyé wenwe Pɔɔri ò fɛ́ŭtè mèè botí, nè mɛminnímè ò mɔ̀̀̀tɛmè mɛfɛ́ŭtímè miɛkɛ nè ò dó mèè botí Kirisi kɔbɛ.

Di mpátírí nàahtì duó kɛ dòmmè

1. Pɔɔri sántɛmè Kuyie, nè ò yáúkùnnɛmè Timōntee kɔ̀ntì kɛ dò ò ntɛ́ 1:1-18
2. Pɔɔri duó nyì tié nTimōntee 2:14-4:5
3. Pɔɔri ò mómmuə nhò do bo tì miɛkɛ 4:6-22

Mudsummu

¹ Mí mPɔɔri Yesu Kirisi kó ditɔ̀nnì, Kuyie nkuù n tǎǎtè kè m bo nàkɛ benitibè tináahtì tì duó mmufòmму kù do nàkɛ tì kpéí. Onitì ɔ̀ ɔ̀ taunnè Yesu nwe kɛpétè dɛ kó mufòmму. ² Mí da wāri di mpátírí, fí nTimōntee n kóo dapàa n tá wè. Kuyie nti cice nè ti Yiè nYesu Kirisi, bè da kuó mmesémmè kɛ da dòò mesàa nke da duó ndiwèl!

Pɔɔri yáúkùnkɔmè Timōntee kɔ̀ntì

³ N sántímu Kuyie kunku n yembè do tū nkù, m pĩ nkù tǎmmú bá n yèmmè í m bekùnè. N kù bàámmu kɛyènkè nè kuyie nha kpéí. ⁴ Nh ɔ̀ dentɛnímu ti sòò yóo yatɛ dīl mɔ̀nnì kàa kuó mmèè botí tinɔ̀nniɛti, kéndó kɛ da yà kè dè n narikɛ. ⁵ N yému a tǎmè Kuyie mmesàa, a yɔ̀ kóti Doyiisi nè a yɔ̀ Enniisi bè do kù tá mèè botí. ⁶ A báa yè n da nòò ndīl mɔ̀nnì sínəu kɛ bántè Kuyie nkè kù da pǎ dīl pǎnnì kpéí. ⁷ Muyaánsààmù í ti bónkùnkɔ, mù ti duó mmuwɛ́rímú mmu, kɛ te kè ti dó títɔ̀bè, kɛ nɔ̀ nke pĩ ntímáa.

⁸ Ifɛi bá nda bonè a bo nàkémè ti Yiè nYesu Kirisi kpéí nnè bè n kpetímè o kpéí. N wɛnnénè kɛfɛ́ŭtè Tináahtì a náa nti kpéí nnè Kuyie nda duó mmù wɛ́rímú. ⁹ Kuù ti yu kɛ ti dɛɛtè, dè í tú kù yè nti dɔ̀̀̀rímè mèè wenni, kuù mè dó nè dimɔ̀nnì kɛ mu nyí dòò kútenkù, kɛ mè dòò nè Yesu Kirisi kpéí. ¹⁰ Bàmbà nkè ti yà ku sàa nkù duɔ̀nnímè Yesu Kirisi kòò ti dɛɛtè, kɛ na mukũ nke mù dèè, kɛ ti nàkɛ Tináahtì kè ti pètè mufòmму mù bo sǎa.

¹¹ Kuyie nni ndòò ku kó ditɔ̀nnì kè m bo nàkɛ tì nàahtì bèè í tú Sifubɛ kè ti mbè tié. ¹² Tìl nàahtì te kè n fɛ́ŭrì bá ifɛi í m bo, n yé mèè kpéí n tá wè, kɛ yé kɛ dò nhò bo m baa ò n duó ndè kɛtuɔ̀kɛnè tibeénti yiè. ¹³ A mpĩ nTináahtì n da nàkɛ tì, kɛ dɔ̀kɛ duó nhamáa Kuyie, kɛ ndó betɔ̀bè nè muwɛ́rímú ti mɔ̀kɛ mù ti Yiè nYesu kó mɛtaummè miɛkɛ.

¹⁴ Mpĩ mmesàa mMuyaánsààmù mù bo ti miɛkɛ mù da duó ndè. ¹⁵ A yému kɛ dò nhAsii kɔbɛ bèè do m bonè, Fisɛeri nè Edimɔ̀senni bè n yóumu. ¹⁶ Kuyie ndòò mesàa Onnɛsifɔ̀ cǐtè kɔbɛ, kɛ yé bè n kpetímè bá ifɛi í ò bo, kòò kà̀rìní kɛ n dɔ̀u nke yáúkùnkɔ n kɔ̀ntì. ¹⁷ Ò tū̀̀̀kɛnì dīl mɔ̀nnì Odommu miɛkɛ kè n wammú weti weti nwe kɛna kè n yà. ¹⁸ Ti Yiè nYesu ò kuó mmesémmè, kòò pètè mesàa nKuyie mbeénti yiè. A yému wè n teennè mèè botí Efɛesi.

2

Kirisi āāpònti sààwè wèè dǎàri Kirisi dómè

¹ Timōntee n kóo dapàà n tá wè mēsàà, yetoo kè ti Yiè nYesu Kirisi da duó mmùù wērímú da kpénkùnnè. ² A kèè kè n nàà ntì benìtìbè, tuo nti betòbè bèè borimè wenni, bèè yóó na ke ti tuo mbetòbè.

³ N wēnnénè kè ti fěŭtè a tú mēè kpéí Yesu Kirisi kóo āāpònti sààwè. ⁴ Ohāāpònti wèè dǎàri wèè ò baké ò dómè, ò ǎǎ í ndǎari dèterè marè kè dè í tú muhāāpòntōmmú. ⁵ Kòo nìti mē ndó kécoké kédíé nhò ǎ ntūmmu muceé nkó ikuó kòo í ì tūnnè ò báá na kéniiité képétè tiyeti. ⁶ Wèè kùútí mēsàà nweè ǎ ndò nkéniiité kékǎŭ tidiiti. ⁷ Totí a yèmmè ti nnáànti ìnkè, ti Yiè nyóó da teènnèmu kàa ti banté timòu.

⁸ Á báá yè nYesu Kirisi wèè ku ke yǎnté o kpéí. Bè peité wè Dafiti kó kufuku mièke. Tináànsààti n nàá ntì nàá nweè kpéí. ⁹ N nàá mmèè kpéí nTináànsààti dè te kè n fěŭrì, kè bè n kpetí ke dò n tú onitikòùti, bè mē nyí yóó na képaà nKuyie nnáànti. ¹⁰ Dè te kè m mi nke fěŭrì Kuyie ntāātè bè kpéí, kè Yesu Kirisi bo bè dèetè kè bèè nintè tikpeti tì bo sǎà. ¹¹ Tináànti tii ntú timómmònti nti:

Kè ti wēnnénè Yesu Kirisi ke ku,
tì bo ò wēnnénè kénfòù.

¹² Kè ti wēèrì koò tū,
tì bo ò wēnnénè o kpàti mièke,
kè ti mē nhò yete
ò bo ti yete múnke.

¹³ Kè ti í dǎari Kuyie ndómè,
wenwe dǎarimu kù dómè.
Ke yě wè í yóó namè ke yóu ò dòmmè.

Otǎnti sààwè bo ndòmmè

¹⁴ Dentè be ti nnáànti, ké tí mbè nàké weti weti Kuyie nyìkè ke tú bèè yóu tisínténèiti, tì í dǎari mēsàà, tì pètínke buòmmu bèè tì kèmmú. ¹⁵ Yetoo kéndò nhotònti sààwè Kuyie nyìkè, ke bá mmòke tì bo da pǐ nyifei a tómmú ìnkè, kàa nnáá ntínáànsààti dè bèkúmè. ¹⁶ Nyennínè tinèiti sǎntíke kpeti tì pìetinè Kuyie nkó kuce, bèè dó dè kó tisínténèiti tì bè dètínkonè Kuyie nku. ¹⁷ Dè kó tinèiti dònnè dimònsínni ndi ke dómù, bèè tì mòke be kó bèmabè tu: Imindee nè Fideti. ¹⁸ Bè yóu timómmònti nti ke dètinnè bèmabè Kuyie, ke bè nàá nke tú Kuyie nduó nkè bécírìbè yǎnté ke dèèmu. ¹⁹ Nè mēmmè Kuyie ndóu nyèè pūke kè yè fíúkú teii, kè ku nàànti wǎri ye ìnkè ke tú: Ti Yiè nKuyie nyému ku kòbe. Kè titetì wǎri ke tú: Kè wèè yǐ ò tú ti Yiè nkou wèè yóu mēyèi.

²⁰ Tēcǐtè diètè mièke tinènti ǎ mbomu tibotí tibotí: Mēsǎo kpeti nè timátì péitì kpeti nè tiyaatì kpeti nè idéi kpeti. Kè bè pǐnnè tìmatì mutómmú yebaa mmieke, ke pǐnnè titetì yewe yemou, ke kounè titetì tiyontì. ²¹ Wèè yóu mēyèi n nàá mmèè kpéí ndiè nhò bo ntú ti Yiè nkou, kéntú kunenkù sààkù bè pǐnnè kù mutómmú sààmù. ²² Pǐ nhamáà kè tidapànti báá da tanné mēyèi mmieke, kémbetì timómmònti, kényetíroo ke tá Kuyie, kénwàà mmédókùmè, kémbetì diwèi, kénwēnnè bèè tū nKuyie nnè be yèmmè mēmou. ²³ Bá nyíè ntiyeinnèiti dètètirè kpeti, tì ce nyekpàrè nyè. ²⁴ Kuyie nkóo tǎnti í dò nkéndó yekpàrè, ò dò nkéndó benìtìbè bēmou ndi, kénno nke bè tiè, kénno nke mi. ²⁵ Ke tiè mbèè í dó o nàànti mēyòmmè, kè dè yèmmè Kuyie mbo bè teennè kè bèè banté timómmònti kéceetè kè be borimè wenke. ²⁶ Kè bèè yè dibòò dii do bè pǐ ndi nòùtè mièke, kénáà mbesààbè kéndǎari Kuyie ndómè.

3

Benitibè yó ndòmmè yewe sonye

¹ Timōntee, á nyé ke dò ndè yóó yonkemu yewe sonye mieke. ² Kè benitibèe naá nsinoutēĩ yembè, kéduó mbe yèmmè idíítí, kénhā yepòrè, kèmmàke sifeí, kénsáá nKuyie. Ké í sántí bè bè pāā ndè kpéí, ke sènkú dèè tu Kuyie nkperè. ³ Kè be toò kpenke, kè bè nkpa mesémmè, ke náante betòbè kpéí, ke màke kemieyonke, ke yóú, ke níí mbenitibè bèè dòòrì dèè wenni. ⁴ Bè bo nfiiti betòbè, ke màke kemieke nè sifeí, ke dòòrì be yèmmè dómè ke í dó Kuyie, ⁵ kéndòòrì ke dò mbè tũ nKuyie nkó kuce ke né yetírì dèè tu bèè tá be kó muwērímu, á yatenè amáà de kó benitibè. ⁶ Bèè kó bémabè taà benitipòbè bèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce be cēĩ. De kó benitipòbè màke meyei mme péu ke í nò nke pī mbemáà, ⁷ ke tú bè wanti timómmonti bè me nyí na ke tì banté. ⁸ Bèè me ntaà benitipòbè cēĩ bè yete timómmonti nti, ke dònne Esibiti kó benitinòmbè Sannesì nè Sámbeesi* bèè do yetemè Mòyiisi kpèti, kè be yèmmè sīntè kè bèè búttinné Kuyie nkó kuce. ⁹ Be dòòrì mme nyí yó nhā ke sòrì, mè yóó feitému kéndònnè de kó benitinòmbè kòme do feitémè.

Pòòrì nàkémè Timōntee ò dò nkéndòmmè

¹⁰ Fó nTimōntee, a kèemu n tié, ke yà m borime dòmmè ke yīté m betì mù ke yà n tá mèè botí Kuyie nnè m minnínmè nè n dó mèè botí Kuyie nnè benitibè, nè n fííkúmmè Kuyie nkó kuce mieke. ¹¹ A yému bè n fēũ mmèè botí nè nh àké mèè botí. A yému tì n tùòkení Āntiyòsì nè Ikònni nè Disiri. N yàmu mēfēũtīmè mēmou botí kè Kuyie mme nni deetè. ¹² Bèè dó kéndòòrì Kuyie ndómè ke tũ nYesu Kirisi bè yóó bè fēũmmu. ¹³ Kè benitiyonkubè biè nè iyààbìsítíè nyembè bè yó nsókému ke tati meyei mmieke, ke fétinko benitibè nè bémómmambè. ¹⁴ Fó nni mpī mbè da tié nti kàa ti yie nnè a yèmmè mēmou, a yému wèè tì nda tié. ¹⁵ A yému Kuyie nnàantì nè a bèmmè, tì da duó mmeciì nkàa yie nYesu kòò da deetè. ¹⁶ Kuyie nkuù niitè bèè wàri ku náantì, kè bè tì wàri kè tì wenni, ke tì benkú timómmonti nè tì yei nnè tì yetimè nè tì bo mbo mèè botí ke dòòrì Kuyie ndómè. ¹⁷ Kù mè dòò kè dè bo yie nkè ku kóò niti wèè tūntè omáà mesàà nképī mmutōmmú sààmù.

4

¹ N da náámmu nè Kuyie nkó diyètìrì nè Yesu Kirisi kpèri, wenwe wèè wētini ke bo baaté kutenkù kébekénè befòubè nè bécírìbè kè n tú: ² A yetoo kénnaá Kuyie nnàantì sáà, kè yemòrè wenni yoo yè sī. Kè wèè yeté a ò tié nkòò banté o yetimè, kè wèè dò nha ò kpannè a ò kpannè, kè dè dò nha yáúkùnnè wèè kòntì, á tì yáúkùnnè, á mmi nké mbè tié nnè meyèmmè mēmáà. ³ Yemòrè kpaanímu kè benitibè yóó yete itié nsàayì, kéwammú bèè bo mbè ní ke bè náà mbè dó tì. ⁴ Kè bèè búttinné Kuyie nnàantì kèntūnnè iyààbìsítíè. ⁵ A nnò nke pī nhamáà, kèmmàke meminnímè mēfēũtīmè mieke kénnaá nTinàansààtì ke pī nha tōmmú weti weti.

⁶ N da náà mmie nke yé n duómmèmu n fòmmu ke yóó kú. N kũũ mmònni dii tùòkè. ⁷ M màmù dè bèkúmmè, ke tá Kuyie nke tùòkè kumànkú. ⁸ Ke baa ticuuti obeénti sààwè yó n duó nti tibeénti yiè, wè í yóó tì duó mmíi mmáà. Ò yóó tì duó mbèè kó dimáà ò bàà bèmbè nè diwèi ò yóó wēténì dii yiè.

Pòòrì do yē Timōntee bááyè ndè

* **3:8** Sannesì nè Sámbeesi: De kó benitinòmbè bè náà mbèè kpéí Mudennimù 7:11-22 bè me nyí kè wàri be yètè.

⁹ Yetoo kékōtení mēcāã nké n yà. ¹⁰ Demaasi dó kutenkù kuù nkperε ndε ke n yóu ke kòte Tesadoniki, kè Keresāã kòte Kadasii, kè Titi kòte Dadimasii. ¹¹ Duku weè mǎà kpáá ke m bonè. Kàa kòriní a nneinní Mariki kòo n teennè mutōmmú. ¹² Tisiki yie nh ò tō nhEfeesi nwe. ¹³ Kàa kòriní a n tóní n yaàbòrì n yóu dì Todowaasi, Kapuusi cǐètè, kéntōnní m pátε, a báá yě nha bo n tōnnímè Kuyie nnáañtì kpεyε.

¹⁴ Adekisāntiri omáátì n dòò mεyεi mmediè, ti Yiè nyóó mè nhò yietímu. ¹⁵ Á nyé o kpéí, ò cààrimu ti náá ntì kó dimàà.

¹⁶ Bè do m bekùnè dì mōnnì mēketimè kè bè n yóumu bεmou, Kuyie mbáá bè yietí bε cààrimè. ¹⁷ Kè Kuyie mme nni nni mbonè, kè n dεeténè yεcírícirè, kè n duó mmuwērímú kè n nàké Tináañsààtì bèè í tú Sifubε. ¹⁸ Ti Yiè mbo nni ndεerí nè mεyεi mmemou, kè n tanné o kpààtìyuu, o yètìrì ndεu sǎã. Kè dè mme ndò.

Mucaummu

¹⁹ A dōu Pirisiidi nè o dōu Akidaasi nè Onnesifō cǐètè kòbε. ²⁰ Edasiti kpáá Kōdenti nwe, kè Todofimmu mǎ nkè nh ò yóu Mideti. ²¹ Yetoo kékōtení kè diyōō kpaaní.

Ebuduusi nè Pitāã nè Dinuusi Kododiya nè ti kòbε tóbè bè da dōunko.

²² Ti Yiè nni nda bonè!

Kuyie nkó mēsàà nni nda bonè.

Pɔɔri wàri dùi pátíri Titi Di mpátíri tɔ̀ tùi náàntì

Titi do tú onìtì nwe wèè í tú Sifu kó kubotí kou. Kòo yie nYesu, kénneitinè Pɔɔri kè bè nàá nKuyie nnáàntì. Pɔɔri do yóó ò wàri di mpátíri ke ś nhò bo Kɛɛti nwe, Pɔɔri weè do kè nhò t̃ nkòò bo paaté mutǎmmú centimè nè bè t̃ntemè Kuyie mbáammu.

Meketimè kòò dà Titi dò nké bè dèntemu bèè ni Kirisi kɔbe t̃rè bè dò nkéndommè, de mǎnni bá wè ò do yǐmu ke dò nKɛɛti kɔbe tú bèè fǒmmu í wenni.

De kó difǎnkúò kè Pɔɔri ò duó nyitié nhò bo ntièmmè bedakótíbè nè bepokótíbè Kirisi kɔbe t̃nni mieke, kè bè múnkee tuo nde kó itié mbebémbè nè bèè tú tidaatì. Kòo bè dènte Kirisi kɔbe dòmmè kénnaatinè betàbè, kè dèe yie nké metotímè bá mbo.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Bɛwedǎunkótíbè dò nkéndommè 1
2. Bedakótíbè nè bepokótíbè bè dò nkéndommè 2
3. Kirisi kɔbe dò nkéndommè 3

Mudǎmmu

¹ Mí mPɔɔri Kuyie nkóo tǎntì, n tú Yesu Kirisi kó ditǎnni ndi ke nàá nTináànsàatì.

Kuyie nkuu n duó nde kó mutǎmmú kè m bo náké Tináànsàatì kù tǎatè bè kè bèè ti banté kéntá Kuyie, kéntũ nku kó kuce bè dò nké nkù t̃ummè. ² Kè bèè banté ke dò mbè mǎke mufǒmmu mùu bo sǎà, kù do yǐ nkù yóó bè duó mmù ke mu nyí dǎò kutenkù. ³ Di mmǎnni ke mù nti benke ke duó nkè n nàá nTináànsàatì. Kuu mè dǎò ke bo ti dɛɛtè.

⁴ Mii da wàri di mpátíri f̃s nTiti m bire mǎmmǎnde Kuyie nkó kuce mieke. Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè da dǎò mɛsàà nke da duó ndiwèi!

Pɔɔri duó mmùu tǎmmú Titi Kereti

⁵ N do da yóu Kereti kǎa bo deè mutǎmmú mùu kpaá mǔmmu, kéntũ nyitié n da duó nyí, kɛtǎnké bɛwedǎunkótíbè bá dui èi mieke. ⁶ Wèè ni Kirisi kɔbe t̃nni ò dò nkéntú onitisàawè nwe, kǐmpo onitipòkù omáà, kòo bí ntú bɛwedǎumbè, kè ì borime wenni, kè ì yie nyi yembè kpɛti. ⁷ Wèè ni Kirisi kɔbe t̃nni ò p̃i nKuyie ntǎmmú mmu, ke dò nkénwenni, ò bá mmǎke tɛfentè, ò bá mmǎke kemieke, ò bá ntú kunaàyǎàkù, ò bá nyóu, ò bá ncií nke yo nyidíí. ⁸ We ncóu bepǎbè, kéndǎori mɛsàà nke ciì, ke dǎori Kuyie ndómè, kòo borime nwenni, kòo nnǎ nke p̃i nhomáà. ⁹ Wè mp̃i Kuyie nnáàntì weti weti, ke tì tiè mbè tì nhò tié mèè botí, kòò dǎòri mɛmmè ò bo na kèntiè mbenitibè itié mǎmmǎnyi, kè wèè yeté wèè na kóo benke o yetimè.

¹⁰ Bèè í t̃u nKuyie nkó itié nweti weti bè dǎke s̃u Sifube bèè cǎutè Yesu be mieke nke, bá bè í yie ntimatì, ke nàá mbenitibè tináànti péu ke bè fétinko. ¹¹ A bè bàà kè bè bá nnáà, bè buò nsicéi nsi ke sì pùò mpáíi ke tiè nyitié nyeyi ke dó ticuuti. ¹² Kereti kɔbe kó Kuyie mpǎànáàntì náàntò mǎu do béimmu ke dà: Kereti kɔbe tú siyáàbisí yembè mbe ke yóu tikpas̃nti kǎme, ke dé mutǎmmú, ke dó mudii máà. ¹³ Kuyie mpǎànáàntì náàntò béi ntì tu timǎmmǎnti nti, kpannè be madiè, kè bèè banté bè bo nt̃ummè Kuyie nkó kuce kécooté. ¹⁴ Ke yóu bè bo nt̃ummè Sifube kó iyáàbisítie kéntũ ntimǎmmǎnti ke yóu benitibè dǎu nyii tié. ¹⁵ Demǎu dè wennimu Kuyie nwénkunnè bè borè. Dèmarè mɛ nyí wenni bèè yete Kuyie

nkpeti ke sī mbe borè, be yèmmè nè be dɔ̀rìmmè dè sīmmu. ¹⁶ Kè bè yèmmè dò mbe yé Kuyie nkè be dɔ̀rìmmè màke isíe, bè í yie nKuyie nkpeti, bè báá na kédòò mesàà mmamè.

2

Kirisi kou dòmmè kèntiè nyitié nsàayi

¹ Fó nni mbè tiè nyitié nsàayi Kuyie nkpeyi. ² Náké bedakótibè kè bè nno nke pī mbemáà, ke tú benitibè mómmɔ̀mbe, kè benitibè mbè dé. Kè bè ntá Kuyie nweti weti, kéndó be kɔ̀be tɔ̀bè, ke màke meminnímè. ³ A náké bepokótibè kè be borime nwenni, kè bè bá nnáante betɔ̀bè kpéi mbè bá ntú tinaayáàti. Bè nduò nyitié nsàayi ⁴ benitipobémbè, kè bè ndó be daabè nè be bí, ⁵ kéntú benitiposàabè kénwetí be daabè, kénno nke pī mbemáà, ke pī mmucētōmmú mesàà, kè be yèmmè wenni, kè bè yíe mbe daabè kpèti kè be dɔ̀rìmmè bá nte kòò mɔ̀u senkèrì Kuyie nnáànti.

⁶ A ntiè mbebémbè kè bè nciì, kénno nke pī mbemáà demɔ̀u mieke. ⁷ Fó nha mómmuò nkàa borime nwenni, kàa mbè tiè nyitié nsàayi, ì tu imómmɔ̀nyi. ⁸ A tié nni ndò mpáí kè ti kpanitídèntɔ̀bè mɔ̀nté bè bo ti wátí tì, kè ifeii bè pī.

⁹ A tié ntidaati kè ti nyíe nti yembè kpèti, kéndɔ̀ri bè dómè, bè níí báá tì béinnè kè tì baao. ¹⁰ Tì bá mbè yuuku, tì ndɔ̀ri mesàà nkè ti borime nwenni. Kè benitibè ndé Kuyie nkùu dɛ̀erí, kù ti duó ntì náànti.

¹¹ Kuyie ndòò mesàà nke dó kè ti dɛ̀tému kè benitibè kù banté. ¹² Kù dó ti yóu meyei mme nè kutenkù kó meyèmmè, kè ti borime nwenni kè tí nno nke pī ntimáà, ke dɔ̀ri Kuyie ndómè, ¹³ kénkémmúnè diyie dierì ti baa dì. De kó diyie Kuyie ndiekù, ti Yìe nYesu Kirisi oðetiwè bo feíténí dì nè tikpeti. ¹⁴ Ò duó nhomáà ndi kè bè ò kùu ti yei nkpeí, kòò ti dɛ̀té, ke ti wénkunnè, kè ti tú o kɔ̀be, ke dó mesàà nke mè dɔ̀ri.

¹⁵ A dò nké ntì mbè tiè nnè muwērímú ke nyáúkunko be kònti, kè bè ndɔ̀ri ti yè mmù, Kuyie nkùu da duó nde kó mutōmmú, báá yie nkòò mɔ̀u senkèrì a tié.

3

Kirisi kɔ̀be dò nkéndòmmè

¹ Náké be kè bè ndé ketenkè yembè nè bekpààtibè, kényíe mbe kpèti, kémpī mmutōmmú kè dè wenni. ² Bè bá mmàke tisīntenáànti, bè bá nwanti yekpàrè, bè nwanti benitibè bemɔ̀u kó mesàà. ³ Ti múnke do tú tiyènti nti, ke màke meyèmmè yeime, ke í yíe ntìmatì, ke tū nkuce yeiku, ke dó kutenkù kpere demɔ̀u, ke dɔ̀ri dɛ̀è í wenni, ke ɛ̀nnè titɔ̀bè, ke beúnè titɔ̀bè. ⁴ Kè Kuyie nti dó ke ti dɔ̀ò mesàà nke ti dɛ̀té. ⁵ Dè í tu ti dɔ̀ò mesàà mmamè, kù ti kuó mmesémmè mme. Bè ti kunnè dii mɔ̀nni ndi menie mMuyaánsààmù ti dòmmè benitipàmbè ke ti duó mmufōmmu pàmmù. ⁶ Ti Yìe nYesu Kirisi weè te kè Kuyie nti duó mMuyaánsààmù mediè. ⁷ Ku kó mesàà mmeè te kè ti wenke, ke baa mufōmmu mùu bo sáà kù yè nkù yóó ti duó mmù. ⁸ De kó tináànti tu timómmɔ̀nti nti kè n dó a tì mbè tié nkè bèe tì cɔ̀uté kè tì bè teennè, kè bè ndɔ̀ri mesàà ndɛ̀è wenni ke yóó teennè benitibè. ⁹ Á bá nkàké tisīntènti mieke: Ifuke kó tinènti nè Sifube kó ikuó, de ce nyekpàrè nye, dè í teennè mùmamù. ¹⁰ Kòò mɔ̀u totírí Kirisi kɔ̀be, á ò cau nkuce mèdémè kòo yete á ò bèti. ¹¹ De yìe nkó kubotí fetimu, ke dɔ̀ri meyei nke caàri omáà.

Mucaummu

¹² Kè n tōnko Atemaa yoo Tisiki. Á katení mecāā Nikɔ̀podiisi n yó nde mbo diyòò. ¹³ Teennè Senaasi obeénti nè Apodoosi kè bèe kɔ̀te kupòòkù kè dèmarè

báá bè dǒnté. ¹⁴ Ti kǎbe múnke dò nkéndǎrimu mesàà, ke teennè benìtibè bèè bo ticĩti miεke ke báá sǒnté kémbo detetìrè.

¹⁵ Kirisi kǎbe bèè bo diε mbè da dǎunko. Á dǎunko Kirisi kǎbe bèè bo di ciε. Kuyie nkó mesàà nní ndi bonè dimǎu!

Pɔɔri wǎri dǐi pátírí Fidemɔɔ Di mpátírí tɔ tǔi náaǎntì

Fidemɔɔ do tú onitidiɛwè nwe kéceetɛ kètǔnnɛ Yesu kó kuce Kɔdɔasi Kirisi kɔbɛ tǐnnì. Kòo mmàkɛ o kó kudaakù makù kè ku yètírí tu Onnesimmu, kè kùu coké o borè, késónkoo Pɔɔri kukpetíndieku, kè ke nceetɛ káyie nYesu. Dɛè te kè Pɔɔri wǎri Fidemɔɔ dipátírí ke bo ò bántè kòo wɛtɛ kétaunnè o kó kudaakù koò nnàá nke tú wèe kù cɔuté kè kù cǐɛ, ke ténke bá nhò wùó nke dò nkudaakù ò nhò wùó nke dò nho kou.

Di mpátírí náaǎntì duó ke dòmme

1. Pɔɔri sǎntɛmè Fidemɔɔ 1-7
2. Bè báámmè Fidemɔɔ ke tú wèe cɔuté Onnesimmu 8-25

Mudsummu

¹ Mí mPɔɔri bè kpetí wè Yesu Kirisi kpéí nnè Timɔntee tǐ da wǎri fǐ nti népo sàù nè wè ti wè nti pǐ mmùu tǔmmú. ² Ke dɔunnè Kirisi kɔbɛ bèè tiku a cǐɛtè nè ti tǎũ Apiya nè Adisipu, wèè ti wɛǎnnè dimàù. ³ Tì cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di dɔò mɛsàà nke di duó ndiwèi!

Fidemɔɔ tǎmè Yesu nè ò dómè o kɔbɛ tabè

⁴ Fidemɔɔ n népo sàù nh ò mbáá nKuyie nke kù sǎntímu a kpéí. ⁵ N kèèmu a tá mɛè botí ti Yiè nYesu koò dó ke dónè o kɔbɛ. ⁶ M báámmu Kuyie nke tú metákùmmè mɛè ti wɛnnínko mí nnè fǐ, mɛ da teennè kàa banté ti mǎke mɛè sàà mmɛmɔu ti wɛnnèmmè Kirisi. ⁷ N tebite, a dómè Kirisi kɔbɛ dɛè n duó ndiwèi ke náríkunko n yèmmè ke yáúkùnnɛ Kirisi kɔbɛ kǎntì.

Pɔɔri yèmmè Fidemɔɔ cɔuté Onnesimmu nè diwèi

⁸ N tú Kirisi kóo tǔntì nwe kè n do dó n da náké nè muwérímú a dò nkédɔò tì. ⁹ N né dó ke da bántɛmu n da dó mɛè kpéí nnè Yesu Kirisi ti dó wè kó diyètírí, mí mPɔɔri odakótì bè n kpetínnè Yesu Kirisi kpéí nke. ¹⁰ N dó a cɔuté Onnesimmu nwe kóò dɔò mɛsàà. Mǐ ò náké Kuyie nnàaǎntì dikpetíntou mieke kòò cèètɛ, ke tú m birɛ Kuyie nkó kuce mieke. ¹¹ N yému ke dò nhOnnesimmu do í da dɔò mɛsàà, di mmònni ke yóó mɛ nda dɔò ò mɛ nni ndòò mɛè botí.

¹² Nè we ti naá nhonìtì omáà ndi, kè n wè nda duɔnko. ¹³ N na ndómu wè nkpaá m borè, n kpetí dè Tináaǎnsààtì kpéí nke n teennè, a na nni nteénnè mɛè botí. ¹⁴ N né í dó n dɔò dɛmarè kàa í dó, m mɛ nyí dó á n dɔò mɛsàà nnè muwérímú, n dó á wè nni nduɔnni nè amáà ndi.

¹⁵ Kè dè yèmmè dè dò nhOnnesimmu da yatɛnɛmu yɛmàrè sǎmpó mieke, kè di wɛtɛ kéwɛnnè sǎà. ¹⁶ Di mmònni ò ténke í tú kudaakù cénkoo, ò naá nti kou nwe Kirisi kó mɛwɛnnímè mieke, kè nh ò dó mɛsàà nke n yèmmè dò nha kpɛɛ yó mme ndò.

¹⁷ Kàa yé ke dò m mènke tú a népo nwe, cɔuté we a na nni ncɔuté mɛè botí. ¹⁸ Kòò da cààrè dɛmarè yoo ò da bannè m bo dè nda yietí. ¹⁹ Mí mPɔɔri mǐ wǎri tináaǎntì tii nnè n nàùtè ke tú m bo dè nda yietí. N né í yé nha n yietí a m bannè dè, ke yé a m bannèmmè a fòmму. ²⁰ N tebite n da báámmu nè ti Yiè nkó diyètírí ke tú a n dɔò onitì ò dómè o kou Kirisi kó kuce mieke.

²¹ N tì n da wǎri ke yému ke dò nha yóó tì dɔò kè dɛè pɛɛtè n yèmmè. ²² A n tǔntɛ kudieku, n yèmmè dò nKuyie mbo cɔuté di báámmu kè m pǎ kuce kè n kɔtoo di cɛ.

Mucaummu

²³ Epafadasi, nè wè ti wě nke kpetí Kirisi kpéí nhò da dɔunko. ²⁴ Nè Mariki nè Adisitaki nè Demaasi nè Duku nè bè ti pĩ mmutɔmmú bè da dɔunko.

²⁵ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mesàà nní nda bonè!

Bè wàri dùi pátíri Kirisi kòbe bèè tu Ebedeebe Di mpátíri tó tùi náàntì

Bè wàri Ebedee kó dipátíri Kirisi kòbe tĩrè mayè nye yèè do ta mēháárìmé kéndó kédootóo metákùmmè, wèè bè wàri dipátíri kòò nyáúkùnkò be kòntì ke tú bè ntěĩ, ké nyé ke dò ndèè do dǎri metaummè kótímè miéke onìtì kó mēdeetímè kpéí, Kirisi de ndòò nè o kũũ mmiéke.

Ebedeebe kó dipátíri náá nke ìkú yetannò yètāāti ndi yèè tu:

1. Yesu Kuyie mBire kékùnnemè omáa ke yie nho cice kpeti ke fěũté mediè. Yesu deunemu Kuyie mpāānāantì náam̀bè nè Kuyie ntǎrè.
2. Kuyie nnàkémè ke tú Yesu weè tu ikuó nùtì dièwè.
3. Yesu kó mukũũ mmuù te kòò nìtì na ke pètè mēdeetímè iwũõ kó mufèù do í na ke duómmè onìtì.

De kó dipátíri kó dikéè didèrì miéke kòò yáúkùnnè Ebedeebe kòntì kè bè bo nwěérì ke nfííkú Kirisi kó kuce miéke kéndònnè dimònnì kòbe bèè do tá Kuyie. Kòò ntiè nKirisi kòbe ke tú bè nfííkú kéntá nkétuàkenè kumànkù.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Yemòrè sonye yiè mmiéke Kuyie nti benke kumáa nè ku Bire Yesu borè nde 1:1-3
2. Kirisi pēētémè demou 1:4-10:18
3. Metákùmmè 10:19-13:17
4. Mudummu 13:18-25

Kuyie nti náánnè ku Bire nùù miéke nke

¹ Kuyie ndo náánnè ti yembè nè ku pāānāantì náam̀bè nò miéke nke kuce mēpéu, nè mēborime péu miéke. ² Yemòrè sonye yie mmiéke kè kù ti náánnè ku Bire nùù miéke. Nè ku Bire bèè wēnné ke dǎò kutenkù. Kù de ntāāté kè dè yóó tieke demou. ³ Ti yà Yesu deumè mme ke banté Kuyie ndeumè. Weè náāntì kpeñnì ke tó kutenkù ke te demou kè dè kéré mesàà. Weè ku ke ũté ti yei nke dèè ke kàri Kuyie nkùù nò ndemou ku bakù yóú.

Yesu pēētémè Kuyie ntǎrè

⁴ Yesu kpeñnìmu ke pēēté Kuyie ntǎrè, Kuyie nwe n duó ndiyètìrì dièrì, dùi deu ke pēēté ku tǎrè kpeye. ⁵ Kuyie nyí nàké ku tǎnnì marì ke yĩ:

A tú m bire nde yíe,

kè n tu a cice.

Kù mē nyí nàké ku tǎnnì marì ke yĩ:

M bo ntú a cice,

kàa ntú m bire.

⁶ Kuyie nyóó duònnì dùi mònnì kutenkù miéke ku Bire dèè tu Mpo ke béimmu ke dǎ:

Kuyie ntǎrè ndè bàá.

⁷ Kuyie mbéimmu ku tǎrè kpéí nke yĩ:

Kuyie nkuù cèèrì ku tǎrè

kè yè naà nkuyaakù,

ke ceeri ku tǎmbè

ke bè naà nfehāādeñfè.

⁸ Ke né nàké ku Bire ke yĩ:

A tú Kuyie nku,

kàa kpààtikàrì yó mbo sǎà,

a baké nè timómmonti nti.

⁹ A dó timómmonti nti,

a í dó meyei,

dèè te kè Kuyie nha Yiè nda tããté

a kabe mieke,

ke waare a yuu mekùò,

ke da duó ndiwèi.

¹⁰ Ke yìé ke bè nàké ke yĩ:

Fó nti Yiè

fóò dódò ketenkè nè dimònni,

tiwetì tu a nòùtè kó mutómmú mmu.

¹¹ Dèndè yóó pèétemu,

kè fí nni mbo,

dè yóó kótému kuyààkù tēmè.

¹² A yóó dè kpèúmu kuyààkù kōme,

kè dèe ceete.

Fó nyie me mbaa yó ndò nha dòniti nti,

a í deu.

¹³ Kuyie nyí nàké ku kó ditōnni marì ke yĩ:

Nkarì m bakù youú

ke kèmmúnè m bo da duómmè

a dootitabè kàa bè na ké bè cùùti.

¹⁴ Ba ntu Kuyie ntōrè? Ku tōmbè mbe kù tūōnni bè, kè bè teénnè kù yóó dèetè bè.

2

Kuyie ndeeri mèè botí wennimu

¹ Kuyie ndeeri mèè botí wennimu, dèè kpéi nte kè ti dò nkémpĩ ntimómmonti ti kèè tì, ke báá yeté kuce. ² Nyénè ke dò nKuyie ntōrè do touní tì ke náá mbenitibè tì tu timómmonti nti, kè bèè tì yetírì kè Kuyie mbè fěũnko. ³ Tì kèè tì náàntì, Kuyie mBire dèè tì nti nàké, kè bèè tì kèè kè bè múnke tì nàké. Kè tì tì yete tì bo yĩme kéyenté? ⁴ Kè Kuyie ndòò tidietì tibotí tibotí, ke benke bè náá ntì tumè timómmonti, ke bè pã Muyaánsààmù kó yepārè kù dómè.

Yesu weè dèerí

⁵ Kuyie nyí yē nku tōrè yeè yó mbaké kutenkù kù kpaanì, ti náá nkùu kpéi.

⁶ Tì wàrimu nke tú:

Onitì kpeti tú ba

kàa dènninì ò kpéi?

Onitì tu we kàa dàke o kpéi?

⁷ A ò kékùnnèmu Kuyie ntōrè

dimònni sàm̀pòrì mieke

kàa ò duó ntikpeti nè diyetidieri,

⁸ kòò duó nha dódò dèè kó dimàà

kòò dè baké demou.

Kuyie nhò duómmu demou kòò dè baké ti né mu nyí yà ò bakémè demou.

⁹ Tì yàmu Kuyie nhò kékùnnèmu dimònni sàm̀pòrì mieke Kuyie ntōrè, kòò dèúkùnnè kòò kpénkùnnè ò fěũtémè ke ku ti kpéi. Kuyie nti dó mèè kpéi nte ò kumè timou kpéi. ¹⁰ Kuyie nkuù dódò dèè kó dimàà bo demou, ke dè te ke dó benitibè péuu ta ku kpeti mieke, dèè te kè kù duó nkè Yesu fěũté ke yè páíí ke bo bè dèetè.

¹¹ Yesu weè ou benitibè be yei. Wèè wènkùnko nè ò wènkùnko bè bè wē mbe cice omáà ndi. Dèè kpéi nte kè ifeí í ò bo ò bo mbè túmè o kabe, ¹² kòò béi nke dò: M bo nnáá nha kpéi n kabe cuokè,

m bo nda sántí ditínnì cuokè.

¹³ Kε wētε ke yĩ:

M búó Kuyie nku.

Nte mí nnè ku bí kù n duó nyì.

¹⁴ Ò yu bè diε nke tú ibí, ò yē mbèè mǎke bēmbε tinitikǎntì nè meyĩ. Yesu mómumu nkòò naá nhonìtì, ke mǎòte ti mǎke tìl kǎntì, ke ku ke na mukũũ nyiè ndibòò, ¹⁵ ke dεεté bèè do yĩèkù mukũũ nke mù dé. ¹⁶ Wè í kǎtení ke bo dεεté Kuyie ntǎrè nyε, ò kǎtení ke bo dεεté Abarahammu yaábí nyi. ¹⁷ Dεè te kòò dǎntenè o kǎbe weti weti, ke tú ikuó nùtì diεwè ke kuò mmesémme ke pĩ nKuyie ntǎmmú mesàà, ke ũũtì benitibè yei. ¹⁸ Ò fǎũtému o mómumu nke yà mesòummè memou. Di mmǎnnì ke bo na kéteennè bèè fǎũrì ke yau mesòummè.

3

Yesu deunèmmè Mǎyiisi

¹ N kǎbe Kuyie nyu bè, nwúónnè Yesu nwe, Kuyie ntǎnní wè, ikuó nùtì diεwè ti tũ nwèè kó kuce. ² Ò do dǎori Kuyie nkùù ò tǎāté kòò pĩ nde kó mutǎmmú kù dómè mme, ke dò mMǎyiisi do dòmmè. Ti wǎrimu ke tú Mǎyiisi do pĩ mmutǎmmú Kuyie ncǎtètè kè dè wenni. ³ Kòò nìtì maá tǎcǎtètè kè tè wenni, bè ò nsántí wèè tè maá wènwe. Mèè botí nku ti dòmmè kénsántí Yesu wèè pǎtètè Mǎyiisi. ⁴ Kàa yà tǎcǎtètè a ò nyému onitì wèè tè maámè. Mèè botí nku ti yémè ke dò nKuyie nkuù dǎò demou. ⁵ Mǎyiisi do dò nhotǎntì nwe, ke pĩ nKuyie ncǎtètè miεke mutǎmmú mumou kù dó mèè botí kè dè wenni, ke náá nKuyie nhò duó ntì. ⁶ Kirisi tu Kuyie mBire nde, ke dǎori kù dómè sǎà. Wèè tu omari, bèè ò yie nkè bè tu tǎcǎtètè ò maà tè kè nsà kè ti tǎ ke baa dèè kpaanì nè diwèl.

Kuyie ndo dómè kéom̐punnε ku kǎbe

⁷ Dεè te kè Muyaánsààmù nàá nke tú:

Mí nKuyie nkè n di béinnè yie,

⁸ di báá kpénkunnε di to,

di yembè do dǎorimè ke yetírì n kpeti,

n do bè yááké dii mǎnnì dikpáà cuokè.

⁹ Yebie nsipísìnàà miεke

di yembè do yaumu n dǎòrì tìl dieti,

ke baa ncǎtèké ke n yáú.

¹⁰ Dεè do te

kè m miεkeε peike de kó benitibè,

kè m béi nke dò:

Bε nnitibè í yie n kpeti,

bε yèmmè mèè n dèténè.

¹¹ Kè m miεkeε peike

kè m parikè ke dò:

Di í tati dihei mεom̐punnè kperi.

¹² N kǎbe Kuyie mbomu, ndakεnè kòò mǎu yèmmè báá sǎnte kòò toò kpenke, kòò kù dèténè. ¹³ Nyáúkunkonè ditǎbè kǎntì yewe yemou. Yie nKuyie ndi yumu, di báá yóu kè meyei nsouté òmǎu kè de kó diyie ò pǎtètè, kòò toò kpenke kòò yete Kuyie nkpeti. ¹⁴ Ti bo ntú Kirisi kǎbe kè nsà kè ti tũ nKuyie nnáàntì weti weti ke dò nti ti yie ndi yie kè de ndòmmè ke tǎòkεnè kumǎnku.

¹⁵ Ti wǎrimu ke tú:

Mí nKuyie nkè n di béinnè yie,

di báá kpénkunnε di to,

¹ Ikuó niùtì dièwè benìtìbè ɔ̃ ɔ̃ tãáté wè, o kó mutɔ̃mmú ɔ̃ ntú ò bo mbáámmè Kuyie mbenìtìbè yei nkpréí, ke kù duò mbe pãrè, ke feu iwũɔ̃ benìtìbè yei ncíěmmè kpéí. ² Ò me ntúmè onìtì nwe ke cĩnnì, kè bè dǎdǎ meyei nhò yěmu bè í kpeńnímè. ³ Ò cĩnnì mǎè kpéí nke dǎori meyei dǎè te kòd ɔ̃ keté kǎféúté o mómumuo nho yei ncíěmmè kó fǎdǎ, kǎdǎ kǎfíe betǎbè kó meyei ncíěmmè kpeyi.

⁴ Òmòù ɔ̃ɔ í ntãáté omáá kénáá nyikuó nùtì diewè, Kuyie nkuù ɔ̃ɔ ò tãáté, kù do tãáté mɛ̀ botí Anɔ.

⁵ Kirisi kpɛɛ mɛ ndò nweè í tãáté omáá kɛ bo naá nyikuó nùtì diewè, Kuyie nkuù ò tãáté kɛ bɛi nkɛ yĩ:

A tú m birɛ ndɛ yíe

kɛ n tu a cɛɛ.

⁶ Kupíkù tɛkù kɛ bɛi nkɛ tú:

A yó ntú ikuó nùtì nwe sãã

kéndonnɛ Mesisedeki.

⁷ Yesu bo dii mɔnni ketenkɛ ñnkɛ kɛ mbáá nKuyie nku, Kuyie nkùù kpɛñni kɛ bo na kóò dɛɛtɛnɛ mukũũ, kɛkuó mmɛdiɛ nkɛ kùu cɔutɛ o báámmu, ò yie mmɛ̀ kpéi nku kpɛti. ⁸ Bá ò mɛ ntúmɛ Kuyie mBirɛ kòo nfɛũrì kɛ baa yíe nKuyie nkɛti. ⁹ Kòo nyíe Kuyie nkɛti timɔu, ò í nyóu tɛmatì kɛ naá nwèè duò mmufòmmu mùù bo sãã bèè yie nho kpɛti. ¹⁰ Kuyie mbéimmu kɛ tú wèè tu ikuó nùtì diewè kɛ donnɛ Mesisedeki.

Ti bo nyémɛ kɛ bááyóu Kuyie nkó kucɛ

¹¹ Tináaɛnti kpaámu péu n na ndi náké tì, ti mɛ nnàkéní tì ñnkɛ kɛ né yóu ti bo yímɛ kɛ tì ndi náké kɛ dí bantɛ kɛ yé di tɛnkɛ í cããmɛ kɛ banní. ¹² Dí do dò nnɛ dimɔnni kɛntiɛ benitibɛ Kuyie nnáaɛnti kɛ dí né kpaá kɛ dò mbɛ ndi tiɛ nKuyie nkó itié nketiyi, di do dò kényo mmuciɛ mmu, kɛ dí né kpaá yãã mmɛmiɛ. ¹³ Wèè kpaá kɛ yãã nhò báá na kɛbantɛ Kuyie nnáaɛnti tu mù, kɛ yé ò kpaá kɛ túmɛ debirɛ ndɛ. ¹⁴ Bèè yo mmuciɛ bè kòtɛmu kɛ yé mɛsàà nnɛ mɛyɛi.

6

¹ Ti sɔɔtɛnɛ Kuyie nnáaɛnti kó itié ntɛi, bekótibɛ kpɛyi, kɛ yóu iketiyi, ò tu ti bo yóumɛ mɛyɛi nkɛceɛtɛ kɛtũnnɛ Kuyie, ² bè bo nti ãã mɛ̀ botí bàtɛmmù, ti bo nnɔnkumɛ ti nɔu benitibɛ ñnkɛ kɛ bè mɛirí, bɛcírìbɛ yóó yántɛ mɛ̀ botí nɛ Kuyie nyóó bekénɛmɛ bá wè ku beénti yíe. ³ N yému kɛ dò nKuyie mbo ti teennɛ kɛ ti sɔɔtɛ kɛta itié ncũmpuyi.

⁴ Bèè diɛ nkɛ yĩtɛ Kuyie nkɛ kù bè mɛitɛ ku kó kuwenniku kɛ bè pã kɛñnkɛ kó dipãnni kɛ bè mɔ̀tɛ Muyaánsaàmù, ⁵ kɛ yĩtɛ Kuyie nnáaɛnti wennimɛ, kɛ mɔ̀tɛ kutempànkù kó muwɛrímù, ⁶ kɛ bè yóu Kuyie kɛ ku yetɛ bè báá na kɛwɛtɛ kɛceɛtɛ mɛdérímɛ. Dè donnɛ bè baakù Yesu nwe kucɛ mɛdérímmɛ kòò sãã nkɛ dɛ feio.

⁷ Onitì donnɛ ketenkɛ nkɛ fetaafɛ nù kɛ sãã, kàa kùútí kɛ dɛ pɛitɛ Kuyie nhɔ̃ kɛ dòòmu mɛsàà. ⁸ Kɛ kɛ mɛ nyɛ tipotì nɛ timusĩnti, kɛ bo dɛtetirɛ ndɛ, kɛ Kuyie nyóó kɛ cɔ̃ kɛ kɛ cɔu.

⁹ N kɔbɛ ti náá mɛmmɛ kɛ yému kɛ dò ndi kɛrí kucɛ sàakù, kɛ yóó cootɛ.

¹⁰ Kuyie ntu timómmɔnti yíe nwe, kù í yóó yɛ ndi pĩ mmùù tɔmmú ku kpéi nkɛ teennɛ Kirisi kɔbɛ kɛ kpaá kɛ bè teennɛ, kɛ benkù di kù dómɛ. ¹¹ Ti dó di nsákɛmu kɛ pĩ ndɛ kó mutɔmmú kɛtuɔkɛ kumànkù, kɛpétɛ di baa dɛ. ¹² Ti í dó dí ntú betɔnnékótibɛ, ti dó di ndonnɛ bèè do yie mbɛmbɛ Kuyie nkɛ nkù tũ nkɛ mi, kɛtieke kù yɛ nkù yóó bè duó ndɛ.

Kuyie nyémɛ kù yóó dɔ̀ dɔ̀ mɛsàà nhAbarahammu nɛ o yaàbí

¹³ Kuyie ndo yóó dɔ̀unnɛ dinùù Abarahammu kɛparikɛ nɛ ku yètìrì kɛ yé òmòù í bomɛ kɛ kù dɛunɛ kɛ dò nkùù parikɛ kɛyú o yètìrì. ¹⁴ Kɛ kùu bɛi nkɛ tú, kù bo ò dòò mɛsàà nkòo yaàbí sũũ mmɛdiɛ. Dɛ kó tináaɛnti tu timómmɔnti nti. ¹⁵ Kɛ Abarahammuu yie nkɛmbaa kɛ kɛmmú, kɛ Kuyie nhò dòò dɛ kó mɛsàà nkù do yɛ nkù yóó ò dòò mɛ. ¹⁶ Kòo niti dó bèè bantɛ ò náámmɛ mómmuɔ, ò ɔ̃ɔ

yu weè ò deunè o yètìrì ndi kè tinèitì deè. ¹⁷ Deè kpéi ndo te kè Kuyie mbéi nképarikè ke bo benke ku nìtìbè ke dò nkù bèi ntì í yóó pàà. ¹⁸ Kuyie mbéi ntì nè kù pàrikèmè, de kó tináàntì tidé tì benkú ke dò nKuyie nyí soú, tìnti bèè yie nku kpeti, ti bo na kémmàke tikōnyauti ke kémmú kù yē nkù yóó dōò tì. ¹⁹ Tì yé mèè kpéi nke dò nKuyie mbo dōò kù bèi ntì, deè te kè ti kpeñnì ke fííkú, ke dò mbátóò cónnírì. Tì támu Kuyie nkè dè kpeñnì ke dò mbátóò cónnírì kó mēfimme, ke ti tanninko Kuyie ncīètè kufáá nkuyààkù kpeti kù. ²⁰ Yesu weè ti kpeté Kuyie nkó kuce kè ti bo kate ku borè. Weè tu ikuó niùtì dièwè ke dōnnè Mēsisedeki.

7

Mēsisedeki kó tináàntì

¹ Mēsisedeki do tú Sademmu kóo kpààtì nwe, Kuyie nkùù baké kēīnkè nè ketenkè ku kuó niùtì. Kè Abarahammu dokénè bekpààtìbè kè bè na kēnkūntiní kòo ò co, kóo pā Kuyie nkó mēsàà. ² Kè Abarahammu deite ò pònte ke eí dè bá dè kó depííndè kóo duó. Diyètìrì dīi tu: Mēsisedeki di benkú ò tumè mme okpààtì sààwè. Kè Sademmu kóo kpààtì benkú ò tumè mēom̄pùmè kóo kpààtì. ³ Òmòù í yé Mēsisedeki cice yoo o yō yoo o yààrìbè. Òmòù í yé ò peité dè nè ò ku dè. Ò tu Kuyie nkuó niùtì nwe sàà, ke dōnnè Kuyie mBire.

⁴ Ò deū mediè mme, deè te kè ti yààrì Abarahammu deite ò eí dè mieke bá dè kó depííndè kóo duó. ⁵ Defii yaabí ìi tu ikuó niùbè, kè Kuyie nnáké Mōyiisi ke dō bè mbe duò ndèè tu depííndè. Bá bè mē ntúmè bēmou Abarahammu yaabí. ⁶ Mēsisedeki í tú Defii kó kuwuò kou, nè mēmmē kòo pā Abarahammu Kuyie nkó mēsàà, kòo deite ò eí dè kó depííndè kóo duó. ⁷ Tì yēmu timou ke dò nwèè deū weè ã pā mēsàà nhosám̄pòù. ⁸ Ikuó niùbè, bè duò mbè depííndè bè tu benìtìbè mbe ke kō. Kuyie nnáàntì náammu ke tú Mēsisedeki í ku. ⁹ Abarahammu do duómè ò eí dè kó depííndè, ti bo na ke dò o yaabí Defiibe bè duò mbè depííndè bèè do dè duó. ¹⁰ Bè mu ndo í peité Defii, ò né do bomu o yààrì Abarahammu mieke Mēsisedeki ò co dīi mōnnì kòo ò duó nhò eí dè kó depííndè.

¹¹ Ikuó náá nke tú i niùbè yó ntú Defii kó kuwuò nkòbe mbe, kè Defiibe ikuó niùbè do nna kéóúté Isidayēribe yei mpáíí, Kuyie nna bá nduōnní ikuó niùtì tōù kòo ñdōnnè Mēsisedeki. Anō kó kuwuò kòbe bèè tu Defii yàabí bè na nsànnèmu. ¹² Kè ikuó kó muniù cèète, ikuó ã ndò nkéceetemu. ¹³ Tì Yiè nYesu, ti nnáàntì náá nwèè kpéi wè í tú ikuó niùbè kó kuwuò nkou, o kó kuwuò nkou mōù í pī nyikuó kó mutōmmú diyìè marì. ¹⁴ Tì yēmu ke dò nti Yiè nYesu tú Sudaa kó kuwuò nkou nwe. Mōyiisi do náá ndīi mōnnì bèè yó mpī nyikuó kó mutōmmú ò í mbéi nde kó kuwuò nkpeí.

Yesu tumè ikuó niùtì ke dōnnè Mēsisedeki

¹⁵ Ikuó niùtì tōù buotémè ke dōnnè Mēsisedeki deè benkú ke dò nDefii kó ikuó niùbè í na ke ūté benìtìbè yei. ¹⁶ Yesu í tú ikuó niùtì ò tu mèè kpéi Defii kó kuwuò nkou, ò kpeñnìmu ke fòù sàà, deè te kòo náá nyikuó niùtì. ¹⁷ Tì wàrimu ke tú:

Ò yó ntú ikuó niùtì nwe sàà,
ke dōnnè Mēsisedeki.

¹⁸ Ikuó ketiyi do cīnnìmu, ke í nna ke deetè benìtìbè kè Kuyie nyi yóu. ¹⁹ Mōyiisi kó ikuó do í na kéóúté ti yei. Di mmōnnì kè ti pètè kuce tekù kùù kàrìnè Kuyie mborè.

²⁰ Kuyie mbéimmu ke pàrikè o kpéi. Kù í nàké mē botí ikuó niùtì tōù mōù kpéi.

²¹ Kuyie mme mbéimmu Yesu tùmè ikuó niùtì ke pàrikè ke yī:

Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke pàrikè,

n yí yóó kpate n nùù:

A tú ikuó niùtì nwe sàà.

²² Yesu weè tu metaummè pàmmè kó dikūnnì, deè te kè mè kpeñnì ke wenni, ke pēētē mekótímè.

²³ Ikuó nùbè tóbè do sūmu ke yē bē kōmmè kè betóbè cǒú. ²⁴ Yesu yie me nfòumu sǎà, ke yó ntú ikuó nùtì sǎà. ²⁵ Deè te kòò mǎke muwērímú ke dēerí benitibè, kè bē kòrì Kuyie mborè bē ò tǎ mèè kpéí. Ò fòumu sǎà ke báá nKuyie mbe kpéí.

²⁶ Yesu weè tu ikuó nùtì dièwè, dè dò nti mmǎke wè. Ò dò mpáíí nwe, wè í mǎke meyei mmamè. Òmǎu báá na kóò wátí. Kuyie nhò cǎñnénèmu benitiyeibe koò báá ndemǎu. ²⁷ Deè te kòò í dōnnè ikuó nùbè diebè tóbè, bēè do feu iwūš yewe yemǎu, ke níí keté kéféúté bē kó meyei ncīēmme kpeyi, kédeè kéfíé betóbè kōme kpeyi, ò duó nhomáà ndi kè bē ò kùò kuce mēmáà kè dè dèè. ²⁸ Kuyie ndo duó nyikuó Mōyiisi kòò tǎāté bēè nìtibè kè bē ntú ikuó nùbè diebè bē do tú meyei nyembè mbe ke dǎori meyei, Kuyie mbéi ndi nùò ke pàrikè dii pàa nyikuó kè kù tǎāté ku Birè kè dè tu ikuó nùtì dièwè ke dò mpáíí sǎà.

8

Yesu weè tu ti kó ikuó nùtì dièwè

¹ Ntenè ti náá ntì náàntì yuu: Kirisi weè tu ikuó nùtì dièwè, ke kari keñkè dikàrì dièrì Kuyie mbakù yóú, ² ke pǐ nKuyie nkuó tōmmú ku cīètē mieke, kù maá tē kumómmǎnku, onitì í maá tē.

³ Bè šš kanne ikuó nùtì kòò bo nduò nyepārè nye Kuyie ke kù feu iwūš. Deè te kè ti kó ikuó nùtì dò nkéféúté o kǎfe. ⁴ Kè Kirisi do bo ketenkè ñnkè nke, ò na bá ntú ikuó nùtì. Ke yē ikuó nùbè dié nke bomèmu ke feu iwūš ikuó yēmme. ⁵ Ikuó nùbè do pǐ mmùò tōmmú do benkú dèè dǎòrì dènde Kuyie ncīètē keñkè, Mōyiisi do yóó maá dii mǎnni metaummè tou kè kùu ò nǎkèmu ke dò: Maá di mēsàà nweti weti kè di ndōnnè n da benke di ditàrì ñnkè. ⁶ Kirisi kó mutōmmú dèumu, weè taunko Kuyie nnè benitibè kè de kó metaummè dèu ke pēētē mekótímè, weè tu Kuyie nyē nkù yóó dǎòmè mēmǎu kó dikūnnì.

Metaummè pàmmè kó tináàntì

⁷ Kè metaummè kótímè do nsànnè, mepàmmè na bá mbuoté. ⁸ Kuyie nyà mè í sànnèmmè mme, ke béi nke yī:

De yiè kpaanímu
kè m bo wēte kétaunnè Isidayeeribe
nè Sudaa kǎbe.

⁹ Dè ténke í yó ntú metaummè
n do dǎònnèmmè bē yembè
m bē dēte dii yiè Esibiti ke dènnè.

De kó metaummè bē mè tǎtemu
kè m bē bütinné.

Mí ndi Yiè nKuyie mmî béi.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Nte de yiè n yóó dǎònnè
mèè taummè Isidayeeribe:
N yóó ānnè n kuó bē mieke nke,

ké ì wǎri bē yēmme mieke

ké m bē te mí nKuyie

kè bē ntú n kǎbe.

¹¹ De yiè òmǎu ténke

báá tié n kuó o kou,

yoo o kouu ò tié nke dò

wè n yĩtɛ mí ndi Yiè nKuyie.

Bè yóó nyi yému bɛmɔu,
ibí sám̀pòì nè bɛkótíbè.

¹² N yóó bè cǐémmu bɛ caàrìmè,

n ténke báá dentení bɛ yei nkpeí.

¹³ Kè Kuyie nnàá metaummè pàmmè kpéí kù yɛ mɛketimè kòtému kɛ pɛnké.

9

Kéĩnkè kó mubáammu nè ketenkè kōmu dɛ cǎǎ ndɛ

¹ Metaummè ketimè do mɔkɛmu ikuó bè bo mbáá mmè botí Kuyie nnè metaummè tou benìtibè maá dì. ² Dɛ kó ditou do mɔkɛ tidietì tidétì nti, kè bè yu kuketikù kɛ tú ikuó dieku, kè fitírè nè tábùrì kè dɛ bo ku miɛkɛ, kè pɛ̀ɛ̀bè bè pǎ bè Kuyie nkè bè daké tábùrì ìnkè. ³ Kè kuyààkù kpetí kudérìkù kó dibòrì kè bè kù tu ikuó nɛntì kó kufǎǎ. ⁴ Kè di húúntōnni mɛsɔɔ nkperi, bè cóunko dì ìnkè tudaàrí kè dì bo ku miɛkɛ, kè metaummè tou bè dàrì dì mɛsɔɔ nkè dì bo, kè titápìètì tidétì, bè wàrì tì Kuyie ntannò tɛpíítè nè disɔɔbuu mudìi bè tu mù mǎnni mù ǎ dì, nè Anɔ kó kupààtì kùu do yè tifaàtì kè dɛ bo dɛ kó metaummè tou miɛkɛ. ⁵ Kè bɛ ìnkèmbàrìbè kó tifèntì còrmú dɛ kó ditou ìnkè kɛ bɛnkú Kuyie ndè bomè, kè si fièti kǎnké bè ɔɔ míété dɛ iwũɔ kó mɛyĩ nkémɔ Kuyie mɛ yei ncǐémmè. Tináàntì kpaámu péu, ti mɛ mbáá na kè tì nàké tima tima.

⁶ Dɛ do mɛ ndò ndɛ kó kudieku miɛkɛ, kè ikuó niùbè taà kudieku ketikù yewe yemɔu, kɛ pĩ mɛ tōmmú. ⁷ Ikuó niùtì diɛwè maá wèè do ɔɔ ta ikuó nɛntì kó kufǎǎ nkucɛ mɛmáà dibenni miɛkɛ, nè iwũɔ kó mɛyĩ nkémɔ Kuyie nɔ yei ncǐémmè, kédeè kè kù mɔ benìtibè yei ncǐémmè. ⁸ Nè dɛ kó tidietì tidétì kó mɛborimɛ mɛ Muyaánsààmù bɛnkúmè kɛ dò nkè kudieku ketikù bo, kudérìkù kó kucɛ mu nyí kpeté. ⁹ Dɛ kó tináàntì tì náá nyí nke dò nyepārè bè do pǎ nyè nè iwũɔ bè do feu ì, do í na kéwénkūnnɛ benìtibè yèmmè páíi bèè do báá nKuyie mɛ botí. ¹⁰ Dɛ kó mubáammu botí do tú tikǎntì kó ikuó kōmu mmu, kè bè nyé bè bo nyo ndi mǎnni nè bè bo nyo ndè nè bè bo nyɔ mmù nè bè bo nhɔu mɛ botí bɛmáà. Bè do mɛ nhɔ nke ba Kuyie mbo dɔ mɛmmɛ metaummè pàmmè.

¹¹ Di mǎnni Kirisi kòténímu kɛ tú ikuó niùtì diɛwè mómumu, kɛ ti cǐé nti yei. Ó pĩ mutōmmú metaummè tou di miɛkɛ di dɛumu kɛ wenni kɛ pɛ̀tɛ diketirì, di í tú kutenkù kuu nkperi, onìtì wèè í dì maá. ¹² Wèè ta metaummè tou kucɛ mɛmáà kè dɛ sànnè, ò tannè mɛ yĩ nyí tú yɛbɔdakè nè yɛnaadakè kōmɛ. O mómumu nɔ kó mɛyĩ mɛ, kòò ti òúté ti yei nsǎǎ. ¹³ Kè yɛbɔdakè nè yɛnaadakè kó mɛyĩ nnè yɛnaaserè kó mutápeí mbè do ɔɔ míété dɛ do ɔɔ wénkūnnɛ benìtibè. ¹⁴ Kirisi kó mɛyĩ mpɛ̀tɛ́mu mɛmmɛ mɛdiè kɛ ti ɔu ti yei mmɛmɔu, Muyaánsààmù mmu ò teennè, kòò dú nɔhomáà kè bè ò kù ti kpéí, wenwe wèè í mɔkɛ mɛyɛi mmamè, kòò ti dɛtɛ kɛ ti bo na kɛpĩ nKuyie nkùu dú mmufòmму kó kó mutōmmú.

¹⁵ Mɛ botí nku Kirisi tàunnèmmè Kuyie mbenìtibè, kè dɛ kó metaummè tu mɛpàmmè. Nè mɛ miɛkɛ nke Kuyie ndòmmè ku do bɛi nti kɛ dɔ kù yóó dú mmufòmму mù bo sǎà benìtibè. Kirisi kumu kɛ òúté benìtibè yei mbè do dɔrì mɛ metaummè kótímè mǎnni.

¹⁶ Kuyie ndò mɛ taummè dōnnè onìtì ɔ nyóó kú mɛmmɛ kénáké wèè yóó túóté o kperɛ, dɛ yiè nnè ɔɔ í ndè túóté kòò kpaá fòu. ¹⁷ Ó bɛi nti ɔɔ í ndò ò kpaá fòu di mǎnni, ò ɔɔ kumu kè tii dɔ. ¹⁸ Metaummè kótímè do ɔɔ í mɔkɛ muwérímú kè bè í fèúté fɛ̀fɛ̀ kè mɛyĩ ncòu. ¹⁹ Mɛ botí nku Mɔyiisi nàké di

mònni Kuyie nkuó benitibè, kédeè kétúóté tipeciti wũṣtì nè tifāātì, bè tu tì isópù, kéṣòtè yebòdakè nè yenaadakè bè fié yè kó meyĩ nkémíété ikuó kó dipátíri nè benitibè. ²⁰ Ké dò: Mé nyĩ mmeè benkú Kuyie ndi taunnèmè kumáà. ²¹ Ò mé nyĩ kémíété meyĩ metaummè tou nè ikuó nentì. ²² Ikuó miéke meyĩ mmeè ò wénkùnnè demou. Ikuó miéke kè meyĩ nyí còú nKuyie mbáá cǐé mbenitibè be yei.

Kirisi kumè ké òúté benitibè yei

²³ Ikuó miéke bè do ò wénkùnnè demou nè iwũṣ kó meyĩ mme. Dè do benkú kéĩnkè kperè dòmmè mme. Iwũṣ kó meyĩ mbáá na kéwénkùnnè kéĩnkè kperè, deterè marè deè dò nkédòò dèè pēēté memme. ²⁴ Kirisi weè ta Kuyie ncǐētè mómmon̄te, wè í ta metaummè tou benitibè maá dì, dìi tu Kuyie ncǐētè kó kufènkù mómmon̄ku. Ò dèke kéĩnkè nke ke bo Kuyie mborè, ke kù báá nti kpéi. ²⁵ Kirisi í ta Kuyie ncǐētè ke bo duó nhomáà kuce mēpéu, ikuó niùtì dièwè do taànè meyĩ mmèè botí bá dìi benni metaummè tou miéke kuce memáà. ²⁶ Kè Kirisi kperè do mé ndò, nè Kuyie ndòòmè kutenkù ò na nku kuce mēpéu ndi. Ò kàtení yemàrè sanye nye ke duó nhomáà kè bè ò kùò kuce memáà, kòò dèite benitibè yei nkè dè dèè. ²⁷ Onitì òó kú kuce mēmáà ndi, de kó difōnkúò kè Kuyie nhò bekénè. ²⁸ Mèè botí nku Kirisi duómme omáà kè bè ò kùò kuce mēmáà, kòò òúté benitibè yei. Ò yóó dòò bèè ò bàà bèmbè kè bèè ò dōntenè.

10

¹ Mòyiisi kó ikuó do benkú Kirisi yóó ti dòò mèè sàà mme. Ì do í na ke bo deetè bèè ò tũ nkè deè kpéi nní nte kè bè nfeu iwũṣ yebie nyemou. ² Kè ò do mbè deetè páíi kè bèè wenke, bè ténke na bá nyǐkù ke feu iwũṣ. ³ De kó iwũṣ kó muféu pètínke do bè dènni be yei mme yebie nyemou. ⁴ Ké yé yenaadakè nè yebòdakè kó meyĩ mbáà namè kéúúté onitì kó meyei.

⁵ Dèè te Kirisi kàriní dìi mònni kutenkù ke náké Kuyie nke dò:

A í dó bè da feu ò wũṣ
nè bè da pāā nyèè pāre

a nh ānné tikōntì nti.

⁶ A í dó be feu ò ke tuò nyewũṣtòrè,
nè bè da feu ò meyei ncǐémmè kpéi.

⁷ Dèè te kè n yĩ:

Nte mí n kōrimu

ke bo dòò fǐ nKuyie nha dómè,

tì wāri n kpéi

ikuó pátíri miéke ke yēmmè.

⁸ Dèè te kè Kirisi keté kébéi nke dò: A í dó iwũṣ bè da feu ò nè bè da pāā nyi ke tuò nè bè da feu ò meyei ncǐémmè kpéi bá nè bè mé ndè n da pāāmmè ikuó yēmmè.

⁹ Kòò yíé kébéi nke dò: Nte mí n kōrimu kè bo dòò a dómè. Memme Kirisi pāāmmè ikuó kótíyì ke cèète ipànyì. ¹⁰ Kirisi dòò Kuyie ndómè mme ke duó nhomáà kè bè ò kùò kuce mēmáà kòò ti òúté ti yei.

¹¹ Ikuó niùbè do ò mpǐ mbe tōmmú yewe yemou ndi, ke baa feu iwũṣ sáà bá dè í ou be yei. ¹² Kirisi yie duó nhomáà kuce mēmáà ndi, kè bè ò kùò kòò òúté benitibè yei nke dèè ke kàri Kuyie mbakù yóú sáà. ¹³ Ké baanè Kuyie mbo ò duómme o kpantídèntabè kòò bè cùùti. ¹⁴ Ò duó nhomáà kè bè ò kùò kuce mēmáà ndi, kòò òúté benitibè yei nkè bè wenke kòò naánnè sáà.

¹⁵ Muyaánsààmù ti yému, ke kònné Kuyie mbéi ntì ke yĩ:

16 Nte n yóó bè dǎ̀nè mǎ̀ taummè
de kó yewe miéke.

N yóó ǎnné n kuó be miéke nke,
ké ì wǎri be yèmmè miéke.

17 N ténke báá dentení be yei nnè be caàrìmè kpéí. 18 Kè Kuyie ncíé mbenìtibè be yei mbè ténke ǎ́ í nfeu iwṹ me kpéí.

Yesu ti kpetémè kuce pànkù

19 N kabe Yesu ku mǎ̀ kpéí nte kè ti mǎ̀ke kuce, ke tá ke dò nti bo na kéta Kuyie ncíétè ikuó nentì kó kufáá kǎ̀tuǎke Kuyie mborè. 20 Kirisi weè ti kpeté kuce pànkù, mufòmmu kǎku, weè kǎ̀tè kuyààkù kùù do ti pi, ò duómmè omáà kè bè ò kùà. 21 Ti mǎ̀kemu ikuó nùtì diewè weè ni Kuyie ncíétè miéke. 22 Ti tũ ntóónnè timáà Kuyie nnè ti yèmmè wennimè ke bá nyǐ̀kù bá sǎ̀mpó, ke yé bè ti wùǎmè menésààmè. 23 N kabe ti pǎnnè weti weti ti yie ntì kénkémú ti baa dè, Kuyie mbéimmu ke yóó dǎ̀ kù bǐ ntì. 24 N kabe ti ndake titàbè kpéí kéndó titàbè kéndǎ̀ri titàbè mesàà. 25 Ti báá yóu ti bo ntaunnèmè ti kó yetǐ̀rè bèmabè dǎ̀mmè, tí nyáúkunko titàbè kǎ̀ntì, ti yému ke dò nhò wǐ̀tiní bàmbà.

26 Kè ti yǐ̀tè timómmǎnti ke wǐ̀te ke tǎátè meyei nke mǎ̀ dǎ̀rì, Kirisi kó mukṹ mbáá na ké ti deetè. 27 Tí pǎnke nkpeutí, muháá ndiemù Kuyie nyóó tanné mù bèè yete ku kpeti mu kpéí. 28 Onìtì do ǎ̀ nkòò dǎ̀ Mǎ̀yiisi kó ikuó ci dè, kè benìtibè bèdébè yoo bètǎ̀ti ò yà ke bǐ, mbè ǎ́ í nhò kuó mmesémme, bè ǎ́ ò kùǎmu. 29 Weè bo senkèrì Kuyie mBire, kǎ̀sǎ̀ nde yǐ̀ metaummè pǎmmè mǎ̀ ò òúté ké mmè wùó ndetǐ̀rè ke sǎ́ Muyaánsààmù, o kperè bo pǎ̀tè memme. 30 Ti yému Kuyie nkuù béimmmè ke tú kuù yóó pǎ̀te, kè kuù fǎ́. Ke yíé ke bǐ nke tú kuù yóó bekénè ku nìtibè. 31 Kuyie nfòumu, dè bo nyòùnè ku miéke bo do wè.

32 Dentenénì di yie ndì mǎ̀nnì Kirisi kè dè ndómmè, di do fǐ̀témè kǎ̀ké, meháàrìmè me nyí ndi na. 33 Kè bè ní ndi sǎ́ nyemǎ̀rè mayè benìtibè ìkè ke di puotì yeteyè, kè di nkómmú bè fǐ̀unko bè. 34 Kè di wǎnnè kǎ̀fǐ̀tè kè bè nfekù di kperè kè dè di naati di yé mǎ̀ kpéí nke dò ndi kpàtì bo kǎ̀nkè, tì pǎ̀tè memme, tì yó mbo sǎ́. 35 Di báá yóu kè di kǎ̀ntì yǎ̀rike, dí ndǎ̀ri Kuyie ndómè, kè kù di cú. 36 Di do nkénwǎ̀rìmu ke dǎ̀ri Kuyie ndó dè kè kù di duó nkù yé nkù yóó di duó ndè. 37 Ti wǎrimu ke tú:

Ò wǐ̀tinímu bàmbà nhò í yóó ǎ̀te.

38 Kè titetì wǎri ke tú:

Weè weti de yíè mbo nfòu

ò tá mǎ̀ kpéí.

Kè wèè yete Kuyie nkpeti

ku miéke bo nhò cú.

39 Yóunè kè ti nwǎ̀rì kè Kuyie nti duó mmufòmmu mùù bo sǎ́, ti bá ntú bèè yete ku kpeti kè kù yóó bè kpetínnè.

11

Bèè yie nKuyie nweti weti be kó tináàntì

1 A bo ntámè Kuyie ntú a bo nyémè mmè weti weti ke dò nha baa dè a yóó dè yà, a bo nyémè ke dò ndè bo, bá a í me ndè wùómmè. 2 Dimǎ̀nnì kabe do tá mǎ̀ kpéí nKuyie ndèè do te kè kùu bè pǎ̀nsìrì.

3 Ti tá mǎ̀ kpéí nKuyie, ndèè te kè ti yé ke dò nkuù bǐ nkè kútenkù dǎ̀. Ti támu ke dò nti wùó ndè Kuyie ndè dǎ̀ nè ti í wùó ndènde.

⁴ Abɛɛri do tá mɛ̀ kɛ́í nKuyie ndɛ̀ do te kòò kù pã dīi pānni diwũstònni ìnkè, kè Kuyie ndi pènsìrì kèpɛ̀tɛ́ Kayɛ̀ kɛ̀rɛ, kè Kuyie ndò ò wetí kécòutɛ́ o pānni ò kù tá mɛ̀ kɛ́í. Abɛɛri támɛ́ Kuyie ndɛ́ kó tináaṅtì kpáá ti náánnɛ̀mu bá ò mɛ́ nkumè kè dè m̀ntɛ́.

⁵ Enòki do tá mɛ̀ kɛ́í nKuyie ndɛ̀ do te kòò í nku, kè kùu ò tùóté, kè bèɛ ò m̀ntóo. Ti wàrimu kɛ́ tú: Kuyie mmu ndo í ò tùóté kɛ́ yému ò wetímè. ⁶ Ti tá dīi m̀nni ndi Kuyie nkù ɔ̀ ti pènsìrì m̀, kè ti kù tũ nti dò nkéntámu kɛ́ dò nkù bo, kɛ́ yóó cú bèɛ́ kù wanti.

⁷ Nòwee do tá mɛ̀ kɛ́í nKuyie ndɛ̀ do te kè kùu ò nàké dè kpaanní kòo yie nké nkù dé kédòò bàtòò, nè o c̀fɛ̀tɛ́ kàbɛ́ kè bèɛ́ ta bɛ̀mɔ́u kécòotɛ́ kè Kuyie nkuo bɛ̀tɔ̀bè kɛ́ dò Nòwee wetí ò kù tá mɛ̀ kɛ́í.

⁸ Abarahammu do tá mɛ̀ kɛ́í nKuyie ndɛ̀ do te kè kù dò wè kɔ̀tɛ́ kɛ̀tenkè kù yóó ò duó nkè diyìè mari. Kòo yie nkéítɛ́ kénkérí bá ò í yé ò kàri kè, ⁹ kétuakɛ́ dɛ́ kó kɛ̀tenkè Kuyie nyóó ò duó nkè diyìè mari, kémbo kɛ́ dò nhopòò, kɛ́ ã titouti mièkɛ́. Isaki nè Sakɔ̀bu bè do mɛ́ ndòò, o kó difɔ̀nkúò Kuyie mmúnkɛ́ do ti mbè nàkémú. ¹⁰ Abarahammu do baa Kuyie mbo ò duómmè kèìnkè kó dihèi ndi kumómmɔ̀nkù kù maá dì kè dì kpeñi.

¹¹ Saraa do tá mɛ̀ kɛ́í nKuyie ndɛ̀ do te kòò m̀ɔ̀tɛ́ dɛ̀birɛ́ kɛ́ sò nhò kòtɛ́ mediè nké tú tɛ̀hãũntɛ́. Ò do tá mɛ̀ kɛ́í nké dò nKuyie nyóó dòò kù b́i ntì.

¹² Abarahammu do kòtému mediè nkéduúnnè mukũũ nkém̀ɔ̀tɛ́ dɛ̀birɛ́, kòo yaábíi sũũ nkémmanné siwãã nè mubirímú dà m̀ɛ̀èrì nùu kòmu.

¹³ Bɛ̀mɔ́u bè do támu kékúnè kɛ́ í yà Kuyie ndo yè nkù yóó bè duó ndè, kɛ́ né ntá kɛ́ dò ndè kpaaní kè kù yóó dòò kù b́i ntì, kè bèɛ́ b́i nké dò: Ti dò mbɛ̀pòòbè mbɛ́ kutenkù mièkɛ́. ¹⁴ Bè nàá mmɛ̀mmɛ́ kɛ́ bɛ̀nkú bè wantimè mmɛ́ bɛ́ kó dihèi. ¹⁵ Kè bè do nkpaá dó bɛ́ èi bè ìténí dì ndi, bè na nnamu kèwɛ̀tɛ́. ¹⁶ Bè do dó dihèi sààrì ndi dīi pɛ̀tɛ́ bè ìténí dì, dīi tu kèìnkè kɛ̀rɛ. Dɛ̀ te kè ifeì í bo Kuyie bè bo nkù yumè kɛ́ tú: Ti Yìè nKuyie.

¹⁷ Abarahammu do tá Kuyie nku, kè dɛ̀ nte kù ò yàáké dīi m̀nni kɛ́ dò wè kù pã o birɛ́ kù ò duó ndè, kòo yie nké ndó kè dè kù diwũstònni ìnkè.

¹⁸ Kuyie ndo dounnèmu dinùu Abarahammu kɛ́ dò Isaki wè yóó ò pié iyaábí.

¹⁹ Abarahammu do támu kɛ́ dò nKuyie mm̀akɛ́ muwɛ̀rímú bá kòò kùu o birɛ́ kù bo na kédúò nkè dè yánté, nè o yèmmè mièkɛ́ ò do támu kɛ́ dò ndè ku kè Kuyie mmɛ́ ndè fòùkũnnè kè dè tu dibenkèrì.

²⁰ Isaki do tá mɛ̀ kɛ́í nKuyie ndɛ̀ do te kòò kù m̀ɔ̀ mɛ̀sàà nSakɔ̀bu nè Esayu kɛ́í, kéntá kɛ́ dò nKuyie mbo dè dòò.

²¹ Sakɔ̀bu do tá mɛ̀ kɛ́í nKuyie ndɛ̀ do te, ò kòtɛ́ dīi m̀nni kɛ́ duúnnè mukũũ nkòo nyĩkú o pààti kɛ́ sī nkém̀ɔ̀ Kuyie nkó mɛ̀sàà nSosefu kó ibí idè kɛ́í.

²² Sosefu do tá mɛ̀ kɛ́í nKuyie ndɛ̀ do te kòò nyóó kù kénáké Isidayɛ̀rìbɛ́ kɛ́ dò kè bè yèti bè ntɔ́ o kũ̀ kékònnè Kannahã.

²³ M̀yìisi yembè do tá mɛ̀ kɛ́í nKuyie ndɛ̀ do te kè bèɛ́ ò pɛ̀itɛ́ kɛ́yà ò wennimè kè nhò sòri bɛ̀tãábè b̀tããti, bá bè í yòtɛ́ okpààti b́i ntì.

²⁴ M̀yìisi tá mɛ̀ kɛ́í nKuyie ndɛ̀ do te kòò kóténí kɛ́yɛtɛ́ bè bo nhò tumè okpààti kóo sapàà mbirɛ́, ²⁵ kèwènnénè Kuyie nkàbɛ́ kè bè nɛ̀fũ̀rì, kɛ́yɛtɛ́ ò bo ntúmè mɛ̀yɛi nyiè, kédi kunaatí dim̀nni sám̀pó mièkɛ́. ²⁶ Kòo nyé kɛ́ dò nkòò fèũtɛ́ Kirisi kɛ́í, Kuyie mbè nàké wè kɛ́í, dè wenni kɛ́ pɛ̀tɛ́ ò bo ntũmmè mɛ̀yɛi nkó kucɛ́ kɛ́ m̀akɛ́ Esibiti kó tikpàti timɔ́u. Ò do fèũ̀rì mɛ̀mmɛ́ kɛ́ yé Kuyie nyóó bè yietímè mmɛ́ dè pɛ̀tɛ́ Esibiti kó tikpàti.

²⁷ M̄oyiisi do tá m̄èè kpéí nKuyie ndeè do te kòo kpààtì mièk̄e ò peik̄e, kòo íté Esibiti, bá ò í yĩk̄ù, k̄embo nè dik̄m̄bùò k̄e dò nhò wùò nKuyie mbè í wùò nkù. ²⁸ Ò do tá m̄èè kpéí nK̄e Kuyie ndeè do te kòo ãnné diyentébanni, k̄e níék̄e m̄ep̄eyĩ nyebòrè, k̄e Kuyie ntōnnì dii k̄ò k̄e dì báá kuò Isidaȳ̄rib̄e k̄obe bèè tu Mpo.

²⁹ Isidaȳ̄rib̄e do tá m̄èè kpéí nKuyie ndeè do te k̄e d̄am̄èrì tipèntì kouu kũũ k̄e bèe sénté, k̄e Esibiti k̄obe mbè tũ nk̄etuakoo k̄e bè tekii k̄épōnté.

³⁰ Isidaȳ̄rib̄e tá m̄èè kpéí nKuyie ndeè do te k̄e bèe fité Sedikoo k̄e dò kuce m̄eyiek̄e kòo duotí duó. ³¹ Dahabu do tú onitipòkù w̄èe d̄outi d̄outin̄e w̄enwe benitidaab̄e k̄éntá Kuyie nk̄e d̄e nte kòo c̄outé Isidaȳ̄rib̄e do t̄ōnkoo bè k̄e bè bo paaté diheì, kòo bè d̄ò m̄esàà. K̄e d̄e nte kòo í ñw̄enn̄en̄e bèe yete Kuyie nk̄peti k̄ékù.

³² K̄e n tú m bo náké bèè do tá nKuyie: Sedē̄ nè Baaraki nè S̄ans̄ō nè Sefutee nè Dafiti nè Sammuȳ̄eri nè Kuyie mp̄āñāāntì náam̄b̄e k̄peti m báá deè. ³³ Bè do tá m̄èè kpéí nKuyie ndeè do te, k̄e bèe dok̄en̄e ibotí k̄e ì na, k̄end̄ōri Kuyie nd̄ó d̄e, k̄éyà Kuyie ndo ȳe nkù yóó bè duó nd̄e, k̄e ȳec̄ir̄ic̄ir̄e bè yĩk̄e mucáamm̄u. ³⁴ K̄e bet̄ob̄e b̄onk̄un̄ne f̄eh̄ā̄d̄ēnf̄e, k̄e bet̄ob̄e yent̄en̄e b̄e k̄pant̄id̄ent̄ob̄e kó yese, k̄e bet̄ob̄e nc̄īnn̄i k̄e Kuyie mb̄e k̄p̄enk̄un̄ne, k̄e bèe k̄pa nk̄ena b̄e k̄pant̄id̄ent̄ob̄e k̄ebet̄i. ³⁵ Benitip̄ob̄e mab̄e do tá m̄èè kpéí nKuyie ndeè do te k̄e k̄uu fok̄un̄ne b̄e c̄ēi k̄obe.

K̄e bet̄ob̄e yie nk̄e bè mb̄e f̄ēũko k̄e bè k̄ò bá bè í cokù bè tá m̄èè kpéí nK̄e do nKuyie mbo duó nk̄e bèe ȳánté, k̄e k̄uu bè duó mmuf̄ōmm̄u p̄amm̄u mùu wenni k̄e p̄ē̄t̄e ti m̄e nf̄òu mù. ³⁶ Bè tá m̄èè kpéí nKuyie, ndeè do te k̄e bè mb̄e daú, k̄éf̄ēũ mb̄et̄ob̄e, k̄éboú bet̄ob̄e m̄ef̄im̄m̄e k̄éket̄inn̄e, ³⁷ k̄ébúótí bet̄ob̄e yet̄ar̄e k̄ékuo, k̄esi bet̄ob̄e k̄éyarí, k̄enk̄òu bet̄ob̄e nè yese k̄emb̄et̄i bet̄ob̄e k̄e bè f̄ēũko, k̄e bèe naá nyidawaá ndīeyì, k̄endaati tib̄ok̄ōnt̄i nè tipek̄ōnt̄i. ³⁸ K̄e bè mb̄e bèt̄i b̄e c̄ēi k̄e bè cokù k̄e taà yef̄ōt̄e nè tit̄ād̄ent̄i. Kutenkù do í wenni k̄e dò mb̄e na k̄embo ku mièk̄e.

³⁹ D̄e kó benit̄ib̄e b̄em̄ou bè do tá Kuyie nku k̄e k̄uu bè p̄énsir̄i. N̄e m̄em̄m̄e k̄e bèe k̄ún̄e bá bè í yà Kuyie nȳe nkù yóó d̄ò d̄e. ⁴⁰ Kuyie nd̄ò d̄em̄ar̄e s̄àar̄e nd̄e tim̄ou ti kpéí, kù í d̄ó b̄e m̄áà nd̄e te, kù d̄ó tim̄ou ti d̄e w̄ēnn̄emu.

12

Kuyie nti tiè nti kó m̄esàà nk̄p̄éi nK̄e

¹ Ti ȳemb̄e bèè do tá Kuyie mb̄e s̄ūmu m̄edīe nK̄e í sénní. K̄e d̄e dò mm̄em̄m̄e ti doot̄ó d̄è ti d̄it̄inko nè m̄eȳei m̄è ti caati m̄ec̄ā̄ mm̄ec̄ā̄ k̄encokù k̄e w̄ē̄r̄i k̄e tũ nkuce Kuyie nti b̄enke kù. ² Yóun̄e k̄e ti nk̄er̄i k̄e wet̄í Yesu w̄è ti k̄pet̄é Kuyie nkó kuce, ò yóó ti teenn̄emu k̄e tí tuak̄e kum̄anku. W̄èe yie nK̄e kù if̄ei kó muk̄ũ nkudap̄ā̄t̄i ñnk̄e ò do ȳé ò tati m̄em̄m̄e diw̄èi mièk̄e. Di mm̄ōnn̄i k̄e kari Kuyie mbakù yoū dik̄p̄à̄tik̄ar̄i.

³ W̄ént̄en̄e benitiȳeib̄e bèe í ò d̄ó bè ò f̄ēũ mm̄è bot̄i, k̄e d̄e yáúk̄un̄ne di k̄ōnt̄i k̄e di duó mm̄uw̄er̄im̄ú. ⁴ Di maun̄emu m̄eȳei, di né mu nyí mà k̄e t̄ùòk̄e muk̄ũ.

⁵ Di báá ȳe nKuyie mb̄ei nti k̄e tú:

K̄e kù ȳū̄s̄ nha to,
a mièk̄e báa peik̄e
k̄e kù da tié nha ȳemm̄e báa caàr̄e.

⁶ Kuyie nh̄ō̄ ȳū̄s̄ nkù d̄ó w̄è kó ditoò ndi,
k̄etié nw̄èè tu ku bir̄e.

⁷ Kè Kuyie ndi tiè ndí mmi. Di tú mēè kpéí nku bí dēè te kè kù di tiè. We ndó o biré kè í ndè tiè? ⁸ Kuyie ntièmmu bèè tu ku bí, kè kù í di tiè ndi tú ipocēmbí nyi. ⁹ Ti do dò nyibí kè ti yembè ti tièmmu, kè ti bè dé. Ti dò nkényiémumu Kuyie nkpeti kè dēè pēēté ti yembè kpēti. ¹⁰ Ti yembè do ti tiè mbè dó mēè botí nku dimònni sámpó miēkē, Kuyie nkuu mē nti tiè nti kó mēsàà nképí nkē, kē dó ti wenkē kù wennimè. ¹¹ Kè bè da tiè ndè ò ndò ndè yóumu, kàa yie nha yà dē kó mēsàà nkàa borimē nwenni kàa mmōkē diwèl.

Ti bo nyēmè kē báá yete Kuyie nkpeti

¹² Kpénkūnnē tūnké di baà ndèè òtē kētēi ndi núu nyèè bòtè. ¹³ Nkérínē kucē kùu èri, kē yēcīē ntààkē dōkē báá tutē, ì pètīnkēē séíté.

¹⁴ Yetenko kénwanti kénnaatinē benitibē bemou, kénwenni páíí. Kè dē í dò mmēmme, di báá na káyà Kuyie. ¹⁵ Nyénē kòò mōu di miēkē báá paa nhomáà Kuyie nkó mēsàà nkē fekēnfē tiifē yē o miēkē kē fē dōmmēē càarē betòbè. ¹⁶ Nyénē kē bá ndòutinē ditòbè, òmōu báá senkèrì Kuyie nkó kucē. Esayu do dōdmē kéceetenē dicabuu Mpo ò nte dē. ¹⁷ Ò wētē kē ndè dó dìi mōnni kēmbáá nhò cice kē kuò ndè mē nyí nyie.

¹⁸ Di í yà dēkōmbòdorikpē Isidayēeribē do yà dē Sinaii tārì ìnkē, muhāā ndo cóu ndè kē kuyukú fī, kē dibīnni bo nē fetāafē kó kuyaakù, ¹⁹ kē siheú kuò nkē Kuyie mpéú metammē, kē bē kōmbùòti duò, kē bè kù bàá nkē tú kù tēnkē báá bè béinnē. ²⁰ Kē yé bè do í namē kētò dinùu Kuyie mbè nàké di kē tú: Kòo niti yoo fēòfē kàáké dē kó ditārì bēè ò bùòtí yetārē kékuo. ²¹ Dē do do Mōyiisi kōmbùòti nti kòo bēi kē dò: Kufōwāá nkuu m pī nkē n kpētí.

²² Díndi mē nkòtēnì ditārì bè tu dīndi Siyōō, Kuyie nkùu duò mmufōmmu ku èi, dē kó diheì tu kēīnkē kóo Sedisadēmmu nwe, Kuyie ntōrē tikú dē péu kē yānkú kē kù sántí. ²³ Díndi wēnnénē Kuyie mbí ketiyi nyi, ìi yètē wārì kēīnkē. Kē tōōnnē Kuyie nkùu bekūnē benitibē bemou. Kē tōōnnē bèè wetí kē wenkē páíí. ²⁴ Kē wēnnénē Yesu wēè tàunko Kuyie nnē benitibē, kòo yīi nti òúté kē ti cīenko. Mē í dōnnē Abēeri kōmē mēè do dó képeite.

²⁵ Dōōnē mēyōōmmē, kékénté wēè di náánnē. Di bá ndōnnē Isidayēeribē, bèè do yete Kuyie nkpeti Mōyiisi bè nàá nti kē kùu bè poté. Kē bè do yete ku kpēti kē kùu bè poté, kē ti yete Yesu ò múnkē yóó ti potēmu. Ti báá na kēyenténē Kuyie nkùu bo kēīnkē kē ti náánnēnni. ²⁶ Kù do náá nditārì Sinaii ìnkē kē ketenkē sántimu, kē ti náá nyie nkē tú kù yóó yé sántēmu ketenkē nē kēīnkē. ²⁷ Dē kó tináànì benkú kē dò nKuyie ndòò dē yóó sántēmu kēpēēté, dēè í sánti kē dē nkpaá.

²⁸ Kuò bēi nkē tú dēè kó dimàà í yóó sántē dēè yó nkpaá, òmōu í yóó na kēsāntē Kuyie nkó dikpààtiyuu. Ti sántimu Kuyie ndè kpéí nkē kù bàá nkù dó mēè botí kē kù dé. ²⁹ Kē yé kē dò nKuyie ndōnnē muhāā mmu kē cóu ndēmou.

13

Ti bo yīmè kē Kuyie nti pēnsiri

¹ Nsókénē kē dó ditòbè, kē dò ntēcīètē tēmáà kōbē. ² Nyénē kēncóú bepòòbè, bēmabè do mē nhō nkécòuté Kuyie ntōrē bá bè í yé kē dò nKuyie ntōrē nyē. ³ Nyénē tikpetintì kpéí, kéndò ndi bè wēnnē kē kpētí. Kē nyé bè fēũnko bè kpéí, kéndò mbè wē nkē di fēũnko.

⁴ Nyénē kē dò nKuyie nkuu ānnē dipopuò, di í dò ntí ndi càari. Onitì nē o pokù bè nwetì betòbè. Kuyie nyóó bekénēmu bèè dōuti dōutinē betòbè nē bèè dōutinē bē pobè í tú bè yoo bē daabè í tú bè.

⁵ Di báá yie nkéduó ndi yèmmè idíítí, dè ndi naati nè di mæke dè. Kuyie mbéimmu ke tú kù í yóó di yóu, kù í yóó di bəntóo. ⁶ Dè te bá wè kòo bo na kébéinnè dikəmbùò ke dò:

N Yìè nKuyie nni nkómmúmu,
n yí dé dèmarè,
onìtì bo na ké n dɔɔ ba?

⁷ Nyénè bèè do di ni, bèè di náké Kuyie nnáàntì kè di kù yíété be kpéí, nwéínè be borime do dòmmè kè bè yàa kúnè kéntá Kuyie mbè do kù tá mèè botí. ⁸ Yesu í ceeri, ò do dòmmè ò mæ ndò, ke yó mme ndò nsáà. ⁹ Di báá yie nkè itié nsóntíke kpéyi di fétinne, yóunè kè Kuyie ndi duó mmèè sàà ndi kpénkùnnè. Di báá na kékpenke di baàtì mèè kpéí ndi yo ndè nè di ci dè. Dè kó ikuó botí í teennè bèè ì tũ.

¹⁰ Ti mækemu ti kó diwũstənni. Ikuó niùbè bèè pĩ metaummè tou mièke mutəmmú bè báá na kédi dèè daké dè kó diwũstənni ìnkè. ¹¹ Bè do ɔɔ fié iwũɔ kè ikuó niùtì diewèe tannè mɛyĩ nyikuó nentì kó kufáá kéməə Kuyie mmeyei ncíəmmè, kè bèe yènnè imaa ndihèi mànku nku kéćóu. ¹² Dè te kè Yesu ku dihèi mànku, kòo yĩ nhòúté ti yei. ¹³ Ti kətenè o borè dihèi mànku, kóò wənnénè kédi ifei ò di ì. ¹⁴ Kè yé ti í mækemè ketenkè kie ndihèi dii yó mbo sáà, ti wanti dii kpaanì dindi, dii yó mbo sáà.

¹⁵ Yóunè kè Yesu ti teennè, kè yesáà nti kù sántí yè, ndənnè iwũɔ bè do feu ì Kuyie, kè ti nkù sántí sáà. ¹⁶ Di né báá yóu di bo ndərimè mɛsàà, di mpāā ndi kpere bèè kpa, Kuyie ndó yèè pāre botí.

¹⁷ Nyíənnè bèè di ni be kpɛti, kəntũ mbe tié, bèè dàke di wèrè kpéí, ke yóó náké Kuyie mbè pĩ mùu təmmú. Kè di yíé mbe kpɛti bè bo mpĩ mbe təmmú nè kuyènaatí. Kè dè í dò mmemme bè bo mmù pĩ nnè mɛyèncààrimè kè di paa mucóntimu.

¹⁸ Mbáánnè Kuyie nti kpéí, ti yému ke dò nti yèmmè í ti bekùnè tìmatì ìnkè. Ti dó kéndəri desààrè nde sáà. ¹⁹ Mbáánnè Kuyie n kpéí kè n na kékətoo bəmbà.

Mubáammu

²⁰ Kuyie nkuù te kè ti Yìè nYesu yànté, wèè ku kòo yĩ ndòò metaummè mèè yó mbo sáà, wèè di cəmmú opecənti ɔ ncəmmúmè o pe. ²¹ Kuyie nkùu duò ndiwèi kù di teennè kè di ndəri mɛsàà nkù dó di ndəri mè, kù di teennè kè di ndəri dèè kù naati nè Yesu wèè dɛu ke yó mbo sáà o kó diyètìrì. Kè dè mme ndò.

Mudsummu səmmu

²² N kəbe n di báámmu ke tú dí mmi nkékénté n di wəri tìi náàntì, tì dəke í dɛu. ²³ N kəbe n dó ké di náké ke tú bè kpɛté ti kou Tìməntee. Kòò tũkəní mɛcāā nti bo nei kékətoo ke di yà.

²⁴ Di dɔunko bèè di ni, kédəunnè Kirisi kəbe bəməu, ti kəbe Itadii kəbe di dɔunko. ²⁵ Kuyie nkó mɛsàà nní ndi bonè diməu!

Isaku wàri dùi pátíri Di mpátíri tɔ̀ tùi náàntì

Isaku weè wàri de kó dipátíri ke duó nKirisí kɔ̀be itié mbè dò nkétũnnè ì ke náá nke duó mmedonnimè yewe yemɔu kɔ̀me Kirisí kou dò nkéntũmmè.

Kè de kó medonnimè benkú ti bo ndòmmè tidawanti mieke nè tikpàti mieke. Ti bo ndòmmè meháárìmmè mieke, yoo dibɔ̀ kó mesòummmè mieke. Kòo bè nàké kuwedɔuncè mómmɔ̀nku dò nkémbenkúmmè nè ku dɔ̀rìmmè mieke nke. Ti bo mbaàtìmmè benitibè, fɛnɔ̀ndɛnfè kó medòmmè, de ìnkè kó mecìi, yekpàrè nè tefentè, a bo kékũnnemè amáà, meminnímè, mubáammu. De kó dipátíri né dɔ̀ke ìkú tùi ìnkè tìi tu: Ti bo mbenkúmmè ti tákúmmè nè ti dɔ̀rìmmè mieke.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Mudɔ̀ummu 1:1
2. Metákúmmè mèè ã nfííkú mebennímè mieke, nè Kuyie nkuù duómmè mecìi 1:2-8
3. Fedawanfè nè okpààti 1:9-11
4. Mebennímè nè meyáammè 1:12-18
5. A bo keèmmè kédɔ̀ tì yèmmè 1:19-27
6. Ti bo ndakemè ke bá mbaàti benitibè 2
7. Kirisí kou dòmmè nkéndake o nɔ̀ndɛnfè kpéi 3:1-12
8. Kirisí kou dò nkéndòmmè kute nkú kɔ̀be ìkè 3:13-5:6
9. Itié nsɔ̀nyi 5:7-20

Mudɔ̀ummu

¹ Mí nyIsaku Kuyie nnè ti Yìè nYesu Kirisí be kóo tɔ̀ntì, múi wàri di mpátíri, ke dɔu nKuyie nkɔ̀be bèè cìétè ke bo tipítì timɔu.

Ti bo mbáámmè Kuyie nke tá

² N kɔ̀be kè meháárìmmè di tùàkení dè ndi naati. ³ Di yému ke dò nke meháárìmmè di sɔ̀nté kè di kpaá tá Kuyie, de mɔ̀nni ndi di ã mɔ̀temè meminnímè. ⁴ Yóunè kè di minnìmmè pĩ mme tómmú kɛtuɔ̀ke me mɔ̀nku kè dí kpenke Kuyie nkó kuce mieke kè ku kperɛ marè bá ndi dónnì. ⁵ Kè mecìi ndònté òmɔ̀, wèè mè mɔ̀ Kuyie, ku nòutè yàammu kè kù pãã nnè diwèi kù bo mè nhò pã. ⁶ Ò bá mmóú ke yĩèkú, wè mmóúnè o yèmmè memɔu, kòo yĩèkú ò dónnè dàméèrì kó yenéfinfirè nye kuyaakú tèmmú yè tipítì timɔu. ⁷ Wèè mɔ̀ú ke yĩèkú o yèmmè bá ndò nti Yìè mbo ò pã dèmarè. ⁸ De yìè mbotí yèmmè mèè sũ, ò í yé ò dó dè.

Okpààti nè fedawanfè demáà ndi Kuyie mborè

⁹ Diwèi mbo bèè kpa be kperɛ, ke yé Kuyie nyóó bè déúkũnnemè. ¹⁰ Bèè mɔ̀ke be kperɛ bè nyé ke dò mbe kpàti í tú tìmatì Kuyie mborè, tì yóó pɛ̀tému mutepóó nhɔ̀ yote mèè botí. ¹¹ Kuyie nhɔ̀ tuɔ̀ mmèè botí mutepóó nkè mùu móté káyote, mèè botí nku bè yóó pɛ̀témè kè be kpàtìi deè.

Meháárìmmè nè mesòummmè de kó tináàntì

¹² Dè nnaati meháárìmmè sɔ̀nké wè kòo fiíkú tei tei, ke yé mè yóó pɛ̀témè kè Kuyie nhò yietí mufòmmu mùu bo sáà, Kuyie nyé nkú yóó duó mmù bèè kù tá. ¹³ Kè mesòummmè sɔ̀nké òmɔ̀ ò báá yĩ Kuyie nkuù te, Kuyie nyí sou nhòmɔ̀ nè meyei, kù í sou nhòmɔ̀. ¹⁴ Onitì ã yàmu káyaa nkè dèè ò tanné mesòummmè mieke. ¹⁵ Meyáammè mèè ã púó nképeité meyei, kè meyei mpúó nképeité mukũũ.

¹⁶ N kɔɔɛ dɪndi n dɔ bɛ, di bɑ nsoʊ ndimɑɑ. ¹⁷ Kuyie mpɑɑ nyɛɛ pɑrɛ tu yesɑɑyɛ nyɛ kɛ wɛnni, kù í ceeri, kuù dɔ̀ kuwenniku, dibiinnì í bo ku borɛ. ¹⁸ Kuù mè dɔ kɛ duò mmufòmму nè ku náàntì miɛkɛ, kɛ ti bo ntú kù dɔ̀ dɛ kó beketibɛ, bèè yóó kù dɔ̀ntɛnɛ.

Ti bo nkemmumɛ Kuyie náàntì kɛ dɔ̀ri tì yɛmmɛ

¹⁹ Nyɛnɛ kɛ ní nkémму mesàa nke bá ncãã tináàntì, di miɛkɛ bá ncãã kɛ péíkú. ²⁰ Wèè mɔkɛ kemieɛkɛ wè í dɔ̀ri Kuyie ndómɛ. ²¹ Nè dɛ kpéí nyóunɛ dèè kó dimàa sɪnkunko onìtì nè meborime yeime, kɛ kékunnɛ dimàa, kémpɪ nTináansààtì Kuyie mbuotì tì di yèmmɛ miɛkɛ, tìi yóó di dɛɛtɛ.

²² Ndɔ̀rinɛ Kuyie nnáàntì yèmmɛ. Kɛ di tì kemmu kɛ í dɔ̀ri tì yèmmɛ di soú ndimàa ndi. ²³ Wèè kèmmú Kuyie nnáàntì kɛ í dɔ̀ri tì yèmmɛ ò dɔ̀nnɛ wèè wɛntɛ wɛnwɛ tɛwɛitɛ kɛ yà ò dòmme páíí. ²⁴ Kɛ itɛ kɛ yɛnko dɛndɛ bàmbà nhò do dòmme. ²⁵ Wèè mɛ nsiéke Kuyie nnáàntì tɛwɛitɛ kɔmɛ tìi dɛɛrí, kɛ í tì yɛ nke tì tũ nweti weti, kɛ dɔ̀ri tì yèmmɛ, Kuyie mbo ò dɔ̀ mesàa nho tòmму mumɔu miɛkɛ.

²⁶ Kòò mɔ̀u yèmmɛ dò nhò tu Kirisi kou kɛ í nɔ nke pɪi nho nùù ò soú nhomàa ndi kòò báammu tú dɛtɛtɛrɛ. ²⁷ Tì cice Kuyie ndó wèè dàkɛ wɛnwɛ iciribì nè bekúpobè kpéí nke dɔ̀ri Kuyie ndómɛ kɛ yóu kutenkù kó meyei mmɛmɔu.

2

Kirisi kɔɔɛ í dòmme kèmmɔkɛ mebatimɛ

¹ N kɔɔɛ dɪndi bèè tũ nti Yìɛ nYesu Kirisi Kuyie ndéúkunnɛ wè, di bá mbaàtì benitibɛ. ² Kɛ benitibɛ bèdébɛ tanní di tíkú dɛ, kòò mɔ̀u tu odítikpààtì, kɛ ũ mumámàa mmùù díítì kpeñnì, kɛ dáátì tiyaàsààtì, kòò cɪrì dàátì tiyaàcítì. ³ Kɛ di benke odítikpààtì dikàrì sààrì kɛ yì: Kari diɛ ndikotikàrì. Kɛ nàké ocɪrì kɛ yì: Ncómму dɛndɛ. Yoo di yì: Karoo ketenkè. ⁴ Kɛ di dɔ̀ri mɛmmɛ di mɔkɛ mebatimɛ mɛ di cuokè, dɛ kó meyèmmɛ í wɛnni.

⁵ N kɔɔɛ dɪndi n dɔ bɛ, Kuyie ntãátɛ kutenkù kuu nkɔɔɛ wúó mbɛ mbɛ beɪrìbɛ kɛ bè bo nkù tá mediè kéta ku kpààtiyuu miɛkɛ kù yɛ nkù yóó duò ndi bèè kù dɔ. ⁶ Kɛ di baàtì benitibɛ kɛ senku beɪrìbɛ, di í yɛ kɛ dò mbedítikpààtìbɛ beɛ di fɛũnko, kɛ di kàrinɛ bebeémbɛ boràa? ⁷ Bèè cààrì Kirisi yetisààrì bè yu dì kɛ di ànnɛ bàtèmmù.

⁸ Kɛ di dɔ kɛntũ nyikuó dieyì, tì wàrimu kɛ tú: Ndó a kou tɔ̀u a dɔ mèè botí amàa. ⁹ Kɛ di mɛ mbààtì benitibɛ di dɔ̀ri meyei mɛ, di í tũ nyikuó. ¹⁰ Kòò mɔ̀u tũ nyikuó kɛ yetɛnɛ ditannùù dimàa, ò yetɛnɛ ikuó imɔu ndi. ¹¹ Kuyie nkùù yì a báa duónɛ wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔ̀u, kuù yì a báa kuɔ onìtì. Kàa í duónɛ wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔ̀u kɛ kùɔ onìtì a yetɛnɛ ikuó imɔu ndi. ¹² Kɛ di náa ntì yoo di dɔ̀ri dɛ dí nyɛ kɛ Kuyie nyóó di bekénɛmu. ¹³ Wèè í kuó nhotòu mesémmɛ, Kuyie mbáa mè nhò kuó. Wèè kuó nhotòu mesémmɛ, Kuyie nyóó we nkuó mmesémmɛ kòò yè tibeéntì.

A tòmму muù benkú a tákùmmɛ

¹⁴ Kòò nìtì tu ò tá Kuyie nke í dɔ̀ri dɛmarɛ dɛ bo dɔ̀ ba? Dɛ kó metákùmmɛ botí bo na kóò dɛɛtáa? ¹⁵ Kɛ dɛ dò ndi tebite yoo di tãũ mɔ̀u kpa tiyààtì yoo mudii. ¹⁶ Kɛ di í ò duò ndɛmarɛ, kɛ né ò nàké kɛ tú: Kɔtɛ kɛ dɛ nnaati! Muséé nyí yóó da pɪi, a í yóó mɔ́ntɛ a bo di mù. Dɛ bo ò teennàa? ¹⁷ Mèè botí nku kòò mɔ̀u tu ò tá Kuyie nke í dɔ̀ri dɛmarɛ o báammu tú dɛtɛtɛrɛ ndɛ.

¹⁸ Onìtì bo na kɛ dò kàa cɛnkɛ tá Kuyie nke í dɔ̀ri mesàa ndɛ sànnɛmu, kɛ mí n né ò tɛnnɛ kɛ dò kàa tá Kuyie nke dɔ̀ri mesàa ndɛ wɛnni, kɛ yɛ n dɔ̀rìmmɛ mèè benkú n kù támɛ. ¹⁹ Kàa yɛ kɛ dò nKuyie mbo kumàa, dɛ wennimu, yebɔkɛ

múnke tì yému kè kufōwáá nyè bo kè yè kpeutí. ²⁰ Kuyèinkù fṣ, a í yé ke dò nkàa tá Kuyie nkè í dṣori mēsàà ndè tu detetirè ndaà? ²¹ Ti yààri Abarahammu do yiemmu Kuyie nhò nàké tì ke ndó kéféúté o biré Isaki diwūstōnni ñnkè, kè kù dò ò wenni. ²² A yàmu o tákùmè nè o dṣòrìmè dè do neímèmu, kòo dṣòrìmèe benke ò tāmè Kuyie mmedìè. ²³ Mèmmè tì wàrimè ke tú: Abarahammu do tá Kuyie nku kè kù dò ò wetí, kòò yu ke dà ku népo. ²⁴ Di yému ke dò nKuyie nhṣṣ yí onitì wetí o dṣòrìmè kpéi nke, dè í tú ò kù tāmè maa.

²⁵ Dahabu do tú onitipòkù wèè dṣuti dṣutinè wènwè benitidaabè, kédṣò Sifubè mēsàà nkè bè benke kuce tekù kè bèe kò. Dèè do te kè Kuyie ndò ò wetí.

²⁶ Kòo niti í wèi ò kúmu. Mèè botí nku kòo niti tá Kuyie nke í dṣori mēsàà nhò báammu kumu.

3

Fenóndèñfè kó tináàntì

¹ N kòbe di bá ndó dimṣu di ntú bèè tiè mbenitibè Kuyie nnáàntì. Kuyie nyóó bekénè tinti bèè nàa mbèmbè ku náàntì kè dè nyóò képṣṣé betabè. ² Timṣu ti ṣṣ yetému ti dṣòrìmè mièke, kòò mṣu ṣ nnáá nke báá yeté ò do mpáíí nwe ke nṣ nke pīi nhomáa. ³ Ti ṣṣ táú ntimáti sisṣi nò kénà ké nsì tūnni ti sì dónèmmè mmè. ⁴ Wénténè bàtòò dèu ke mamè kè ṣ nkérí kè kuyaakperíkù ò tēmmù, kè bè ò pirinè dè né mà sàm̀pòrè. ⁵ Fenóndèñfè mē ndò ndinùù mièke, ke ma sàm̀pó ke né pṣti fè yóó namè ke pī mmutōmmú diemù.

Muhāā nhṣ mma sàm̀pó nwe kécóuté ndikpáa dièrì. ⁶ Fenóndèñfè bo dinùù mièke nke ke pī mmutōmmú yeimu mediè, ke sīnkùnkò onitì omṣu, ke tuò nke dò mmuhāā nKuyie nyóó ānné benitiyeibe mùù mièke. ⁷ Onitì bo na kētūnte dekpákperè debotí debotí nè sinṣo nè debambaānnè nè menie mmieke kperè kè dèe yókè kénàá nteṣṣṣè kperè. ⁸ Omṣu mē mbáá na kētūnte fenóndèñfè, fè tu fèyèife nfe, ke píéké mēdōmmè mēè kàù. ⁹ Ti ṣṣ fè nsāntenè ti cice Kuyie, kēwṣṣe ké fè mbōnténè kusīnkù benitibè Kuyie ndòò bè ke dōnnènnè kumáa. ¹⁰ N kòbe dè í dò ndinùù dii pāā mmesàà ndii wṣṣe kēmbōmmùnè kusīnkù. ¹¹ Menie nnatimè nè metiime dè bo na kényièní dinébòrì dimáa mièkaà? ¹² N kòbe, mutie bè tu mù fikíè bo na képeité odifíè kó yebèa, yāa mutie bè tu mù fīnyī mù bo na képeité fikíè kpeye? Mèè botí nku menie mēè wèèti mē báá namè kényènni dinébòrì tiiri mièke.

Kēñkè kó mēciì ndòmmè

¹³ Di mièke kòò mṣu ciì, ke mṣke mēyèmmè, o borime nè o tōmmú dè nwenni kòo náàntì nnaati, kòo nyòò. ¹⁴ Kè di mē mmòke mēpómmè ke u mēdōmmè ke ṣṣennè ditabè, di nyé ke dò ndi toti tì di yèmmè í tú timómmṣnti, di báá benné kēmpṣti. ¹⁵ Dè kó mēciì mbotí í tú Kuyie nkṣmè, kutenkù kṣmè mmè, menitikṣmè, mēbṣṣkṣmè. ¹⁶ Mēpómmè nè mēhṣṣmmè dè borè, dikṣnkṣṣnni nè mēyēi mmēmṣu dè dè mbo. ¹⁷ Wèè mṣke Kuyie nkó mēciì nhò wennimu, ke mṣke diwèi, kòo yèmmè yòò nkòo niti, ke kuṣ mbenitibè mēsémmè, wè í baàti benitibè, wè í mṣke mēyèmmè mēdémè. ¹⁸ Bèè mṣke diwèi bè di buṣti tidibotì tēmè mmè bè kòbe mièke kè di yóó pèité Kuyie ndómè kè bèe kṣṣ.

4

Mùù te kè yekpàrè bo

¹ Dimāu nè yekpàrè dèè bo di cuokè, dè bonní dè? Dè bonní di mómmṣmbe borè ndè, ke yé di dómè dèmarè péu dèè í wenni ke kpa nsāa. ² Di ṣ ndó dèmarè ndè ke mónté kénkòù ditabè. Ke ndó otṣu mṣke dè ke mónté kénkpa. Di ṣṣ mónté

di í mǎo mǎè kpéí nke Kuyie. ³ Di móú kè kù í di pǎā nke yé di móúnè mǎè yèmmè í wennímè, di dó ké ndè dǎǎrinè di dómè mme. ⁴ Díndi bèè tǔ nyice ìdéyì di í yé ke dò nkè di dó kute nkù di tú Kuyie ndootitǎbè mbèà? ⁵ Di yèmmè dò ntì sǎnté ke wǎrimu ke tú: Kuyie ndó kuù mǎà nte diwǎnnì kù ānné di onìtì miékaà? ⁶ Kù dó ké ti dǎò mǎsǎà mme péu. Tì wǎrimu ke tú: Kuyie ndǎǎri mǎsǎà mbèè kékùnnè bǎmǎà, ke yetírí sipǎo yembè. ⁷ Duónnè dimǎà Kuyie nkébaao dibǎò kè dìi coké kédété. ⁸ Tóónnè dimǎà Kuyie nkè kù di tóónnè. Díndi mǎyèi nyembè wénkùnnè dimǎà, díndi mǎyèmmè mǎdémè yembè wénkùnnè di yèmmè. ⁹ Banténè di sémmè kè di yèmmè caàrè, kè di yóu mudaá nnè diwèi kénkuò. ¹⁰ Kékùnnè dimǎà Kuyie nyìlkè kè kù di déúkùnnè.

Kirisi kǎbe í dǎmmè kǎnnáante betǎbè kpéí

¹¹ N kǎbe di bá nnáante ditǎbè kpéí nke wátìrì ditǎbè, wèè nǎà nhotǎu kpéí nkoò wátìrì ò wátìrì ikuó nyi, wèè mǎ nwátìrì ikuó wè ì yeténèmu. ¹² Kuyie nkuù mǎà ānné ikuó, kè kuù bekù, kè kuù dèi wèè naati nè wèè sǐ. Fǎ nnáke a tú we ke bekùnnè a kou tǎu!

Tì í dǎmmè kǎmmǎke sifei

¹³ N náánnè dímbè di mmǎnnì díndi bèè tu: Yíe nyoo nankè ti bo kǎte di nhèi kǎmmǎke dibenni ke dǎori kupotǎà nke pété idíítí. ¹⁴ Di í yé tǐi naa yóó di tuǎkení, di dǎnnè mupǎā mmu mùu ò yenni kǎpǎétóo bǎmbà. ¹⁵ Di dò nke ní na nyí: Kè Kuyie ndó ti nfòu kédǎò di nyoo dǎterè. ¹⁶ Kè di né mǎke tefentè ke tá dimǎà, Kuyie nyí dó dǎ tefentè botí. ¹⁷ Wèè yé mǎsǎà nhò dò nkédǎò mǎ, ke í mǎ dǎò, ò dǎò mǎyèi mme.

5

Bédítíkǎàtìbè bo ndakemè

¹ Díndi bédítíkǎàtìbè mǎyèi mmèè yóó di tuǎkení mǎ dǎumu. Nkuònnè. ² Di kpàtì pǎākemu, kè ditúu cǎáké di yǎàtì. ³ Yǎmǎrè sǎnyè nyè di wammúmè mǎsǎo nnè idíítí ke còu nkè dǎ cǎke ke naa yóó di bekénè ké di còu. ⁴ Di í yietí bèè kùútí di paa nnè bèè dèi di diitì. Kè bè kuò nkè ti Yíè nKuyie Mpakǎdaa kèè bǎ dabùò. ⁵ Díndi dǎòmu di dómè kǎtenkè ìnkè, ke di ke dùnnè ke baa di kó mukòu yie. ⁶ Dìi bekénè benitisǎàbè ke yé mbè í naati ke bè kùò, bá bè í di bàao.

Tì bo mmimmè mǎháàrìmmè miéke

⁷ N kǎbe mmiínè ke baa ti Yíè mbo wǎtenímè, fǎtaafè ò do kòo tenkútì mmi mmèè botí ke baa diyǎò bo dǎemè kòo kǎu o diitì. ⁸ Mmiínè ke fííkú tei tei, ti Yíè nhauté ke bo wǎtenímu.

⁹ N kǎbe di bá nnáante ditǎbè kpéí nKuyie nyàà bo di bekénè, obeéntì tǎǎkenímu ke cómmú dibòrì. ¹⁰ Denténè ní Kuyie pǎānǎàntì náamǎbè do náante ku náàntì, ke fǎǎrì ke mǐ mmèè botí, dí mme ndò. ¹¹ Dè nnaati bèè do fǎǎrì ke mǐ. Di kèemu Isǎbu kó tináàntì ke yà ò do mǐ nkétuǎke kumǎnku kè Kuyie nhò dǎò dè. Ke yé Kuyie nnitimèmu ke kuò mǎsémme.

¹² N kǎbe di nyé ke bá mǎpǎrikunè kǎǎnkè yoo kǎtenkè yoo dǎterè mǎrè, di kóò fǎ ntú fǎ kè di kóò áà ntú áà, kè Kuyie mbáà di bekénè.

Tì bo nyumè bǎwedǎunkótìbè kè bè ti báánnè Kuyie

¹³ Di miéke kè mǎháàrìmmè sǎnté òmǎu wèè bǎntè Kuyie, kè wèè yèmmè naati wè ndiè nke kù sǎntí. ¹⁴ Kòò mǎu mǎ nwèè yu bǎwedǎunkótìbè kè bèè ò waare mǎkùò nnè ti Yíè nyètìrì kǎbǎntè Kuyie. ¹⁵ Kè bè bǎntè Kuyie nke tá, ti Yíè nKuyie mbo miékùnnè omuǎnti, bá kòò dǎò mǎyèi kùu mǎ nhò cǎé. ¹⁶ Ndáankonè

ditɔbè di yei, ke báánnè ditɔbè Kuyie nke mierí, wèè dɔɔri Kuyie ndómè o kó mubáammu kpeh̄n̄imu m̄ediè. ¹⁷ Edii do tú on̄it̄i nwe ke ti dòn̄n̄è ke bántè Kuyie nke dɔ fetaafè báá ni, kè fè dɔ yebie nyètããti nè dikéè bá fè í dùóté ketenkè. ¹⁸ Kòo w̄ètè ké kù bántè kè fetaafèe ni kè tidiit̄i p̄it̄é.

¹⁹ N kɔbe di mieke kòò m̄òu dèténè Kuyie nkòo t̄òu w̄ètè koò t̄ènn̄ení, ²⁰ ò d̄eet̄ému d̄e yiè nke yó nte kè Kuyie nc̄ĩ̄ mm̄eyei mp̄éu.

Píeri wàri dùi pátíri diketiri Di mpátíri tɔ̀ tùi náàntì

Píeri pátíri ketiri náánnè Kirisi kɔ̀be mbe bèè do ciété ké mbo Asii tenké kubakù cànku bíékè, Píeri do yóó bè wàri dipátíri ke bo Odommu nwe. Ò do bè wàri ke bo yáúkùnnè Kirisi kɔ̀be bèè bo mɛfɛ́ŭtímè miéke be kònti nti, kòo mbè nàa nke tú Kirisi kumu ke yàánté, ke ti dounnè dinùù ke wétiní.

Di mpátíri náàntì duó ke dómme

1. Mudummu 1:1-2
2. Píeri dèntemè Kirisi kɔ̀be Kuyie mbè dɛɛtémè 1:3-12
3. Ò bè tiémme ke tú bè nfoù mufòmму wennimu kè be fòmму ndéúkùnkò Kuyie nyètiri 1:13-2:10
4. Kirisi kou bo ndómme mɛfɛ́ŭtímè miéke 2:11-4:19
5. Kirisi kou dò nke kékùnnè omáà ndi, ke mpĩ mmutómму betabè kpéi 5:1-11
6. Mudummu sammu 5:12-14

Mudummu

¹ Mí mPíeri Yesu Kirisi kó ditōnni, mĩ wàri dipátíri dii nKirisi kɔ̀be bèè ciété ke bo Pōō nè Kadasii nè Kapadoosi nè Asii nè Bitinnii kó itempē mmiéke. ² Ti cice Kuyie nkuù mè dó ke di tãáté nè dimōnni, kè di bo ntú ku kɔ̀be, kè Muyaánsààmù di cànnè kè di bo nyié nku kpɛti kè Yesu Kirisi di òúté nè o yĩ.

Kuyie ndi dɔ̀d mɛsàà ké di duó ndiwèi mmedie!

Kuyie nyóó duó ndè ku kɔ̀be de kó tináàntì

³ Ti sántímu Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice, ò dɔ̀d mɛè sàà nkpeí nke duó nkè Yesu Kirisi yàánté, kè ti pèté mufòmму pàmmù, koò bàanè ti yèmmè mɛmɔu. ⁴ Kè diwèi ti bo Kuyie nyóó duó ndè ku kɔ̀be kɛ́nkè de kpéi. Dè í caari, dè í sīnni, dè í ceeri. ⁵ Kuyie mbo teennè dindi bèè kù tá kè di tuàke diyie sōnni kè kù di duó nkù sòri dè.

⁶ Dè tũ nní ndi naati bá kè di fɛ́ŭri ke ààri yemòrè sàmpó miéke. ⁷ Di yému ke dò mbè ò ndó kéwénkùnnè mɛsɔ̀ ké mè pṹnnému bá mè í yóó mɛ mmōntemè. Di tákùmmè pɛ́ɛtému mɛsɔ̀, mɛfɛ́ŭtímè nè mɛháàrimè kè dè di yáú kè bo yà di tá kè dè māmè. Di yóó kpenkemu kè Kuyie ndi sante ké di déúkùnnè Yesu bo wétiní dui yie. ⁸ Di ò dómu bá di í mɛ nhò wùómmè, koò tá bá di í mɛ nhò yàmè, ke mɔ̀ke kuyènaatì diekù onitì báa na kénáké kùù māmè. ⁹ Ke yé weti weti ke dò ndi tá Kuyie nkè kù yóó di dɛɛtè diyie sōnni yie.

¹⁰⁻¹¹ Kuyie mpāānāāntì náāmbè do nàkému kù yóó dɛɛtémè benitibè kè Muyaánsààmù mbè bonè ke bè benkú Yesu yóó fɛ́ŭtè mɛè botí kè Kuyie nhò dèúkùnnè, kè dɛè nte kè bèe fié yepáte ke bo yà dii mōnni ndi nè mɛè botí nku dè yóó dɔ̀dmè. ¹² Kuyie ndo benkemu ku pāānāāntì náāmbè kè bè nyé ke dò mbè nàa ntì í yóó dɔ̀d kè bè kpaá fòu. Bè tì nàké dui kpéi nke, bèè náante Tināānsàātì kè bè tì ndi nàké páíi nè Muyaánsààmù kó muwērímú, kè Kuyie ntōrè dó ké tì yíété.

Ti bo nwennimè páíi ke dōnnè ti cice Kuyie

¹³ Nwākénè kempĩ nKuyie ntōmmú kénno nke pĩ ndimáà, kɛmbaanè di yèmmè mɛmɔu Yesu yóó wétiní ke di duó ndè. ¹⁴ Nyíennè Kuyie nkpeti, bá ntūnnè kutekù kuu nkó mɛborimɛ, di do í yé Kuyie nke dómme. ¹⁵ Ndōnnè

páíí di borimε memou mieke, Kuyie nkùù di yu kù dòmme. ¹⁶ Ti wàrimu ke tú: N dònne páíí mí nKuyie n dòmme páíí.

¹⁷ Di kù yu ke tú di cice nwe, nyénè ke dò nkù í baàtì òmòu, kù yóó bekénè bá wè o tōmmú dōmmè mme. Ndénè ku di fōmmu mumou mieke ketenkè kie nyīnkè. ¹⁸ Di yēmu ke dò ndi do tū ndi yembè kó meborimε yeimε kè Kuyie ndonté di wūš, kù né í yè donté nè mesəə nyoo nè idíítí dèè pēnké. ¹⁹ Kù yè donténè Kirisi kó mukūū mmu. Kirisi do mpáíí nwe, ke dò ndipebii dii kpa kuyènkù ke kpa tesòutè, bè šš kuə di. ²⁰ Kuyie nyóó ò tāāté kòo bo di deeté ke mu nyí dòò kutenkù, koò duənní yemòrè sonye kòò bo di dōò mesàà. ²¹ Ke duó nkòo yānté, kè kù ò dēúkūnne, deè te kè ti tá Kuyie ke baa kù bo ti deetémè diyie sōnni yiè.

²² Di yie ntimómmənti nti kè ti di wēnkūnne, kè di bo na kéndó ditəbè. Ndónè ditəbè mediè nnè di yēmmè memou. ²³ Di fòu mùu fōmmu í tú di yembè kōmu, mùu yóó deè. Tináaṣààtì tìi bo sàà ke duə mmufōmmu tìi mù ndi duó nkè mù yó mbo sàà. ²⁴ Ti wàrimu ke tú:

Onìtì dò ntimútì nti,
kòo ārimε dò mmumúpóó.
Timútì šš kpeímu kè ti póó nyote.

²⁵ Ti Yiè nKuyie nkó tináaṣàtì tinti me mbomu sàà.
Tìi tu Tináaṣààtì bè di nàké tì.

2

Kirisi kəbe kó tináaṣàtì

¹ N kəbe yóunè mepómmè, meciūmmè, meyēmmè mèdémè, a bo ndómè otəu kpeɛ, nè tináanyei. ² Kuyie nnáaṣàtì wennimu: Ndónè ti ibíbénní dó mèè botí memiè, kəna kénkótírí Kuyie nkó kuce mieke. ³ Di yàákému ke yà Kuyie nwennimè.

⁴ Dí tóonnè dimáà Kirisi wèè tu ditáfòurì Kuyie mpénsirì di ke di tāāté ke bo pūūténè ku cīètè, kè benitibè di yete. ⁵ Duónnè dimáà Kuyie nke múnke naá nyetákperè kè kù di maánè ku cīètè, kè dí ntú Kuyie nkuó niùbè bèè dò mpáíí ke pī mmutōmmú kù dó mù. ⁶ Ti wàrimu ke tú:

N tāāté ditásààrì ndi
ke dəu nSiyōš kè di tu dipūū,
wèè di tá dēmarè báá ò nampε.

⁷ De kó ditārì tu dīndi bèè di tá di kó disānni ndi. Bèè di yete tì wàrimu be kpéi nke tú:

Bemaribè dootóo dii tārì,
dii naá ndipūū kó ditārì mómmənni.

⁸ Titetì wàrimu ke tú:
Weè tu ditārì bè yó mbétírí di,
dipèrì dii yó mbè buə
bè í tá mèè kpéi nho kpɛti.

Bèè yete o kpɛti bè yó nduəmu, Kuyie nkuù me nyē.

⁹ Dīndi bie di tú Kuyie ntāāté bèmbε, Okpààtì kó ikuó niùbè, kubotí kùu cāá, kubotí Kuyie ndonté kù. Kù di tāāté ke di dēnnéní dibīūnni, ke di tanné ku kó kuwenniku diekù kè di bo náké mutōmmú diemù kù pī mmù mmu di kpéi.

¹⁰ Di do í tú Kuyie nkəbe, di mmənni ke bè naá. Kuyie mu ndo í di cīē, di mmənni ke di cīē.

Kirisi kəbe borimε bo ndòmme

¹¹ N kòbe n dó bè, di pòdnímu ke tú bepòdbè ketenkè kie ìnkè, deè te kè n di tiè nke tú: Di yóu meyèmmè mètè dó meyi, mè màùnè di wènni ndi dìi dó Kuyie.

¹² Di borime nwenni, bèè í tũ nKuyie nkè bè di sáá mbèe yà mè wennimè, ke dèúkũnnè Kuyie nyètìrì ku beénti yìè.

¹³ Di dó mètè kpéi nti Yìè, nyíennè bèè baké be kpeti, okpààti dièwè ¹⁴ nè o kó betũmbè, ò kànnè bè kè bè tiè mbèè cààri, ke sántí bèè dòòri mesàà. ¹⁵ Kuyie ndó dí ndòòri mesàà mme, bèè í kù tũ nkè bè báá pété tìmatì ke di wátí. ¹⁶ Kirisi di dènnemu ikuó mièke, bè né í yè ndí ndòòri meyi di yè mètè kpéi nyikuó mièke. Di borime nwenni kè di dòòri Kuyie ndómè. ¹⁷ Di báá senkèrì òmòu, ndónè Kirisi kòbe bemòu, kéndé Kuyie, ke yíé nhokpààti kpeti.

Kirisi fèùtémè kè ti dò nkéféùté

¹⁸ Díndi betũmbè nyíennè bèè di ni be kpeti ke bè dé, kè bè wenni yoo bè yóu. ¹⁹ Kuyie mbo di dòò mesàà nkè bè di fèũnko kè di mi ndi dó mètè kpéi nke yie nKuyie nkpeti. ²⁰ Kàa dòò meyi nke fèũrì dè í mòke diyètìrì mari, kàa me ndòò mesàà nke fèũrì ke mi, dè tu Kuyie nkó mesàà mme. ²¹ Kuyie ndi yu deè kpéi. Kirisi fèùtému di kpéi nkè di dò nkétũnnè o ce kéféùté. ²² Wè í dòò meyi mmamè, ò me nyí nàké siyààbìsì nè ò bomè. ²³ Kè bè nhò sáá, mbá wè í téninnko, kòò fèũnko kòò cìéké, ke ànné demòu Kuyie nkùu bekù weti weti ku nòutè mièke. ²⁴ Weè còutè ti yei nke tò, kè bè ò baaké kudapããtí kè ti bo kú meyi mbíékè kénfòu mufòmmu Kuyie ndó mù. Bè we nkòutè kè ti miètè. ²⁵ Bè we nkòutè kè Kuyie nti dèetè. Di do dò ntipièti tì feti tìnti, di mmònni ke wètè di cènti wèè bàà dí wèrè o borè.

3

Benitipòbè nè be daàbè bè dò nkéndòmmè

¹ Díndi benitipòbè dí nyíé ndi daàbè kpeti deè pèètè di bo mbè nàámmè Kuyie nnáàntì. Kè bèmabè be mièke í tũ nKuyie, di borime nte kè bèe kù tũnnè. ² Ke yé bè yóó yàmè di borime wennimè kè di bè dé. ³ Di bá nsàri ke pãàti tiyùti ke do ntiyààti idítíkperí kpeti, yetootòre idítíkperí kpèye, ke bo benke dimáà. ⁴ Di wenniku ntú kùu bo di mièke kùu í ceeri, di yèmmè nwenni ke boo, Kuyie ndó kuù wenniku botí. ⁵ Dimònni kó benitipòbè bèè do duó be maa Kuyie nkè nkù bàà bè do me ndò nke yíé mbe daàbè kpeti. ⁶ Saraa do me ndò ke yu o dòu Abarahammu ke tú o yìè. Kè di dòòri memme di bo ntú o bí kè bá nyíèkù tìmatì.

⁷ Díndi benitidaabè kè dí mpí ndi pobè mesàà nke yé di wèrímu pèètémè be kòmu, ké mbè dé ke yé di yóó wènnémè ke pété mufòmmu mùu bo sáá. Kè di dòòri memme dèmarè báá dítínnè di báammu.

A bo ndòòrimè mesàà mbá kè bè da fèũnko

⁸ Nwènnè meyèmmè mèmáà, dinùu dimáà kémmòke ditòbè kó mesémmè, ke dó ditòbè ke dò ntècìètè tèmáà kòbe. Kèndòòri mesàà nke kékũnko dimáà. ⁹ Di bá nfòku ditòbè meyi, kè bè da sáá nha báá ténne, a petìnke maa Kuyie nkó mesàà mme be kpéi. Kuyie ndó di mme ndòòri kè kù di dòò mesàà. ¹⁰ Tì wàrimu ke tú: Wèè dó kémbo kè dè ò naati, wèè yóu tináanyèiti nè siyààbìsì.

¹¹ Ke yóu meyi kèndòòri mesàà, kényetíróo ke dó kénnaatinè benitibè bemòu.

¹² Ke yé Kuyie nyémè bèè dòòri kù dómè be kpéi nke, ke còu be kó mubáammu,

ke búútí bèè dòòri meyei mbe kōmu.

¹³ Kè di dōòri mesàà nwe mbo di dōò meyei? ¹⁴ Bá kè bè di fěũnko di dōòri mēè kpéi mmesàà ndi bá nyĩèkù òmòu, kè di kōmbùòtì duò. Dè ndi naati. ¹⁵ Ndénè Kirisi di Yiè, kòò mòu di beke o kó kuce kpèti dí ò nàké diyònni ke báá ò sènkèrì. ¹⁶ Ndōòrinè mesàà nke bá nyĩèkù, kè ifeii pĩ mbèè di wátìrì ke di sáá, ke yé bè í yóó yàmè di dōò mēè yèi. ¹⁷ Kàa dōòri mesàà nkè Kuyie ndó a fěũté, dè wennimu ke pēēté a bo dōòmè meyei nké fěũté. ¹⁸ Kirisi fěũtému ti yèi nképéi, wenwe wèè kpa meyei nke duó nhomáà kuce mēmáà kè bè ò kùò, ò me ntúmè onìti kòò ku, ke yānté ke yé ò tumè Kuyie, ke bo ti niitè Kuyie mborè. ¹⁹ Ò ku dii mōnni kénákému Kuyie nnáànti bécírìbè bèè kpèti. ²⁰ Bèè do yete bèmbè Kuyie nkpeti, Nōwee baakù dii mōnni bàtòò kè Kuyie mmi nke bè bàa. Benitibè bèni, bēè maa do ta bàtòò mieke kēyenténè menie. ²¹ Dè kó menie ndo dōnnè bàtémmù nwe bè di āā wè kòò di dēerí, bè ǝǝ í nyóó ānné onìti bàtémmù ke bo súté o kǝnti kó meyǝǝ, dè benkú Kuyie nhūtè mēmme o yèi nkòò wenke. Kuyie mbo na ké mē dōò ke yé Kirisi kumè ke yānté. ²² Di mmōnni Yesu dèke kēĩnkè nke ke kari Kuyie mbakù yóu ke baké Kuyie ntōrè yemou nè kēĩnkè kó bekperibè kè bè ò dé.

4

A bo yóumè meyei nkédòò Kuyie ndómè

¹ Kirisi fěũtému! Nyénè ke dò ndi múnke yóó fěũté, ke yé wèè fěũrì ò yóumè meyei. ² Dè te kè ti dò nkéndōòri Kuyie ndómè ti we yèè kpaá ye mieke kēyóu timómmōmbè ti dómè. ³ Di do í tũ ndi mōnni Kuyie nke dōòri di dómè mme, ke dōutinè ditabè, ke tú tinaayāàti, ke āā yedikétontébaa ke feu iwũǝ yebakè dèè tu meyei ndiemè. ⁴ Di mmōnni ke dè yóu, nè bè di do wē nke dōòri meyei kè dè bè di, kè bè di sáá nke di senku. ⁵ Kuyie nkùu yóó bekénè befòubè nè bécírìbè kù yóó bè yietímu be dōòrìmmè dōmmè. ⁶ Dè te kè Kirisi nàké Tináaansààti bécírìbè, kè Kuyie mbo bè bekénè kè bèè pété mufōmmu kù duò mmù.

Kuyie nti duómmè ti tōmmú ti tōmmú

⁷ Kutenkù auté ke bo deèmu, ncìnnè, ke nyé ke báá nKuyie. ⁸ Dèmarè ketirè tu: Di bo ndómè ditabè, ke yé mēdókùmmè daatimè meyei mmesũkùmmè. ⁹ Ncōúnè Kirisi kòbe di cēi nè diwèi. ¹⁰ Kuyie mpāmu bá wè dipānni, di nyè pīnnè mutōmmú kè dè wenni, ke teennè ditabè. ¹¹ Kuyie nduó nwè kòò bo nnáa nku náànti, wè nti náa mbetabè, kè kù duó nwè kòò bo nteennè betabè wè mbè teennè o wērímmù mumou Kuyie nhò duó mmù. Kè Kuyie nyètìrìi dēuke Yesu Kirisi kpéi nwèè dēu ke kpeñni sáa. Kè dè mme ndò.

A bo nfěũrìmmè Kirisi kpéi nkè dè da naati

¹² N kòbe n dó bè, kè di fěũrì mēdiè ndè báá di di, kè di yèmmè ndò ndèmarè cànnè. ¹³ Dè petínke ndi naati Kirisi fěũtémè kè di múnke fěũrì, kòò bo wētení kè di yà ò dēumè kè diwèi di pĩ. ¹⁴ Kè bè di sáá ndi tú mēè kpéi nKirisi kòbe dè ndi naati ke yé Muyaánsààmù kó muwērímmù diemù di bonèmmè. ¹⁵ Nyénè kè bè bá nfěũnko òmòu ke tú ò kùò onìti, yoo ò yùúkú, yoo ò dōò meyei nyoo ò ta otòu kpèti mieke. ¹⁶ Kòò mòu fěũrì ò tu mēè kpéi nKirisi kou, ifei bá nhò bo, ò petínkēē sānte Kuyie nhò tu mēè kpéi nKirisi kou.

¹⁷ Kuyie mbeénti tũàkemu kè kù keténè ku kòbe. Kè Kuyie nketé ke bekùnè tìnti ku kòbe dè né bo ndōmmè bèè kù yete? ¹⁸ Bèè dōòri Kuyie ndómè kè bè fěũté ke né na ke cooté, benitiyeibe nè benitidōnnibè bo yĩme kécooté? ¹⁹ Bèè dōòri

Kuyie ndómè ke fěŭrì bè nsóké ke dɔ̃rì mesàà nke duó mbemáà Kuyie nkùù bè dɔ̃, kù búi ntì í ceeri, kù béimmu ke tú kù í yóó bè yóu.

5

Ti bo ndakemè Kuyie nkɔbe kpéí

¹ Di mmònnì n náánnè dímbè bɛwɛdɔunkótíbè, m múnke we ntú ke yà Kirisi fěŭtémè, ke yóó ò wěnnénè o kpetì miéke. ² Ndakénè Kuyie nkɔbe kù di duó mbè kpéí nké mbè pĩ mmesàà nnè di yèmmè mèmou, dè bá ntú nè muwěrimú yoo di dɔ̃ idíítí, dí mpĩ ndi dɔ̃ mēè kpéí nKuyie. ³ Di bá ndó kémbaké Kuyie ndi duó mbè, dí ntú bè yó nwúó mbèè kó mēborimè ke tũ. ⁴ Kòo cēnti diēwè tùðkení dīl yīè wēè di cú ticuuti tikpetì tīl yó mbo sǎǎ.

⁵ Díndi bebémbè, nyíénè bekótíbè kpeti. Dimou kè di nkénkùnko dimáà. Ti wàrimu ke tú: Kuyie nyetírì sifei yembè ke dɔ̃rì mesàà mbèè kékùnko bémáà.

⁶ Kékùnnè dimáà Kuyie nkperíkù ìlkè, kè ku mōnnì tùðke kù di déúkùnnè.

⁷ Duónnè ku di yentotí imou, ke yě kù dàkemè di kpéí.

⁸ Nyénè kéndake, di kpantídèntòu dibòò firimu dicìrìcìrì kōmè, ke ũntí ke wanti di bo pĩ nwè. ⁹ Nfííkúnè tei tei Kuyie nkó kuce kébaao dibòò. Nyénè ke dò ndi kɔbe bèè bo tipūtì timou bè múnke fěŭrì mēè botí. ¹⁰ Di yóó fěŭtému yemòrè sámpó miéke. Kuyie nkùù dɔ̃rì mesàà nke di yu kè di bo wěnnénè Kirisi kémbo ku kpetì miéke sǎǎ, kè kù di wénkùnnè páíí, ke di kpénkùnnè, ke di fíí ndipũũ kperi ìnkè. ¹¹ Kuù kpeñnì sǎǎ. Kè dè mēè ndò.

Mucaummu

¹² Ti kou Sidifěē weè n teennè kè ti wàri di mpátírì kè m bo di náké ke tú Kuyie ndi dɔ̃mму mesàà nweti weti ke yáúkùnnè di kōntì kè di nfííkú teii kù kó kuce miéke.

¹³ Kirisi kɔbe Kuyie ntǎǎté bè kè bè bo Odommu nè n kóo dapàà mMariki, bè di dɔunko. ¹⁴ Díndi Kirisi kɔbe, ndóúnnè ditòbè nè diwèl.

Díndi Kirisi kɔbe kunaatí ndi bonè dimou.

Píeri wàri dī pátíri d́erí Di mpátíri tó tū náàntì

Píeri do wàri o pátíri d́erí Kirisi kòbe bémou ndi bá kè bè bo kùù píkù. Ò do bè wàri kè bo bè nàkémú kè bè ndaké kébaao bèè tiè nyiyáàbísítíè nkè ì cààri benitibè kè bè tannínko méyèi mmíèkè.

Píeri do ðaké yíkú tī ñnkè tī tū: Kirisi í ɔ́tí ò bo wēténímè. Kè Píeri nàkè ðe yembè kè tū, kè Kirisi ɔ́tí ò í dómè mmè kòò mǎu feti, ò dó timou ti bantému kéceetè kè yóu ti yèi.

Di mpátíri náàntì duó kè dómè

1. Mudǎmmu 1:1-2
2. Kirisi kou kó mufòmú dò nkéndómè 1:3-21
3. Píeri tumè bè ndaké iyáàbísítíè nyembè kpéi 2:1-22
4. Píeri nàkémè Kirisi kó muwétimú nè Kuyie nkó ðiyè ðe kpéi 3

Mudǎmmu

¹ Mí nSimǎ Píeri m pí nYesu Kirisi kó mutǎmmú mmu kè tū o kó ditǎnnì. Mī wàri di mpátíri d́indi bèè tá Kuyie nti kù tá mēè botí. Kuyie nnè Yesu Kirisi Oðetíwè bè wetímu ðè te kè bè di duó mmétákùmmè kè mē dǎnnè ti kǎm. ² Kuyie ndi teennè ké di ðò mǎà mmèdiè nkè di duó ndiwèi, di kù yǐtè mēè kpéi nnè ti Yìè nYesu Kirisi.

Kuyie nti tǎatémè kè ti yu

³ Kuyie nnè ku wérímú mièkè kù ti duómmu ðè ti békú ðè kó ðimàà kè ti bo nfòu kè kù sántí. Kuù te kè ti yǐtè wèè ti yu, kè ti bo ò toténè o kó tikpeti nè o kó mǎà. ⁴ Nè ðè mièkè nkè Kuyie nti ðaunnémè yènd yèdiyè yèàà yè kè ðè bo yie nkè ti pètè kù yè nkù yóó ti ðò ðè kè ti na kéyenténè kùenkù kuù nkó méyèi mmèè mòkè mǎdókùmmè mēè kòu, kédonténè Kuyie. ⁵ Nè ðe kpéi nyeténko kéyíè mǎborimè sààmè di tákùmmè ñnkè, kéyíè méyǐtímè di borimè sààmè ñnkè, ⁶ kénno nkè pí ndimàà kè ðè yíénè di yǐtímè ñnkè, kè di nò nkè pí ndimàà di yetoo kémǎte mǎwǐrímè, kéyíè Kuyie nkó ðisǎnni mǎwǐrímè ñnkè, ⁷ kéyetoo kéndó Kirisi kòbe kémǎte mǎdókùmmè. ⁸ Kè di mǎkè ðèndè kó ðimàà kè ðè yéútí ðè bo nte kè di tǎmmú ndéúkú kè di ðaké yǐtè ti Yìè Yesu Kirisi. ⁹ Wèè í mǎkè ðèndè ò tu kuyǐnkù nku, wè í wúó, kè í kpaá yé Kuyie nhò ðútémè o yèi.

¹⁰ Yeténko kétaunnè ðimàà weti weti Kuyie nkù di tǎatè kè di yu. Kè di ðǎri mǎmmè di bo na kǎtǎkè kumànkù. ¹¹ Kè Kuyie ndi kpeté ðibòrì mǎà nkè di ta ti Yìè nYesu Oðetíwè kpààtiyuu mièkè, dī yó mbo sǎà.

¹² ðè te kè n dó ké ndi dènni ðe kó tináàntì sǎà bá nè di mē ndiè nkè tī yémè kè di ðaké fííkú timómmǎnti di tá tī mièkè. ¹³ Kè n kpaá fòu, n dó ké ndi dènnimu ðe kó tináàntì kè di báa yè nkéduó. ¹⁴ Ti Yìè nYesu Kirisi n nàkémú kè tū m mǎnni tǔðkè. ¹⁵ ðè te kè n yetíróo kè baa tī ndi náá nkè bo kù kè di nkpaá kè tī yé.

Kuyie mpǎánáàntì náàmbè nàkè tī tumè timómmǎnti

¹⁶ Tī náá ntī náàntì kè di benkú ti Yìè nYesu Kirisi wétinímè nè muwérímú í tū pètèmpè benitibè keú wè nè mǎciì. Tī yàmú nè ti nuò nhò kpeñnìmmè. ¹⁷ Tī do bomu ditǎsààrì ñnkè kè ti cice Kuyie nhò sǎntè kóò déúkùnnè nè ku kpeti ðietì mièkè kóò béinnè kè ðò: Yie nweè tū m birè kè nh ò dó mǎà kòò tá mǎdiè. ¹⁸ Tī do ò bonè ditǎsààrì ñnkè nkè kékéè ðe kó mǎtammè.

¹⁹ Dèè te kè ti yie nke dò Kuyie mpããnáàntì náam̀bè do nàké ti yóó d̀d̀. Di dò nké ti yiemmu, tii dò nfitírè dèè mí keyènkè ke wenté, kè tekũnwentéwàtè yènní ke m̀itè di yèmmè mièke. ²⁰ Nyénè ke dò nKuyie mpããnáàntì náàntò m̀ù í nàké tìmatì tii tu o kpeti. ²¹ Onitì báá na nè omáà kénáké Kuyie mpããnáàntì, Muyaánsààm̀ù mù do bè bonè kè bè nnáá nKuyie mbè duó ntì kè bè bo nàké benitibè.

2

Iyáàbìsítíé nyembè kó tináàntì

¹ Benitibè do bomu bèè tu bemáà Kuyie mpããnáàntì náam̀bè ke sou. Mèè botí nku benitibè buotémè di cuokè ke náá mbenitibè tii í tú Kuyie nkpeti ke bè sou ke yete ti Yiè nwèè bè dèetè o kpeti ke feti kè Kuyie nyóó bè k̀ù m̀cãã. ² Kusũk̀ù bo tũnne be borime kè bè ndòutinè betòbè kè dè nte kè benitibè senkèrì Kuyie nkó kuce k̀ù tu timómm̀nti k̀ku. ³ Bè yó ndi sou nke d́ idítí nyi, Kuyie mme nyóó bè kpetínnèmu bàmbà.

⁴ Kuyie nyí yóu ku t̀rè yèè yete ku kpeti, k̀ù yè tanné difòtìrì c̀mpuri ndi dibìnni mièke ke baanè tibeénti yiè. ⁵ Kuyie ndo í yóu Nòwee kó dim̀nni k̀be. K̀ù do c̀ũnni fetaafè nfe kè fèe k̀ù benitiyeibe, kèyóu Nòwee nè o c̀tè k̀be beyiekè. Nòwee do nàkému benitibè ke d́ bèè d̀d̀ Kuyie ndómè. ⁶ Kuyie ndo c̀ù nSodammu nè Kom̀o kè benitibè kú páíí, kè dè benkú k̀ù yóó kpetínnèmmè mme benitiyeibe, ⁷ kédèetè Doti onitisàu wèè yèmmè do caari nè bè d̀d̀ri mèè yei. ⁸ Ò do tú onitisàu nwe ke bo bè cuokè ke wúó mbè d̀d̀ri mèè yei nke yo be náanyèiti k̀o yèmmè cààri. ⁹ Kuyie nyému k̀ù yóó dèetè mèè botí ku k̀be bèè f̀ũrì, ke yé k̀ù yóó kpetínnè mèè botí benitiyeibe ku beénti yiè. ¹⁰ K̀ù d̀ke yóó kpetínnè bèè d̀d̀ri bèmbè m̀yei m̀be yèmmè dómè ke k̀ù s̀nku.

Iyáàbìsítíé nyembè, n di náá mbèè kpéi mm̀ke yek̀mbò nye nè sifei, bè í dé kèĩnkè kó bekperibè ke bè sãã. ¹¹ Bá Kuyie ntòrè yèè kpeñni ke bè pèètè, yè í dàátí ke bo sãã nkeĩnkè kó bekperibè Kuyie mborè ke d́ bè cààrè. ¹² Dè kó benitibè í yé bè d̀d̀ri dè, bè dò nyiwũ ñyi ì pèi kè bè pĩ nke k̀ù. Bè sãã mbè í yé dèndè kè Kuyie nyóó bè k̀ù iwũ ñ tèmè. ¹³ Bè d̀d̀ mèè yei nKuyie nyóó m̀be mbè yietí. Bè d̀d̀ri m̀yei m̀be dómè mme kuyie ncuokè, kè ñ mbo di yo ndè kè dè dò nyisíe ke di s̀nkũnko, kè dè bè naatinè bè d̀d̀ri mèè yei. ¹⁴ Ke d́ benitipòbè m̀a ke d̀ari m̀yei nsãã ke buò mbèè í kpeñni Kuyie nkó kuce, ke duó m̀be yèmmè idítí ke yé bè òmmè ke ì péu. Kuyie nyóó bè bontému kusĩnk̀u. ¹⁵ Bè yóu kuce sààk̀u nku ke tũ m̀yei nk̀ku. Badammu Beò birè do tũ nk̀u kénd̀ari m̀yei nke d́ idítí. ¹⁶ Kè Kuyie nhò kpannè o tookperí kpéi nkè sãmmarím̀ù ò dèke wèè b́i nhonitì k̀me, k̀o pèitè ò d́ kéd̀d̀ mèè yei nkpeí.

¹⁷ Dè kó benitibè dò nsibií s̀i kũ s̀nsi, ke dò nyewetè kuyaak̀u t̀u yè. Kuyie mbo bè kpetínnè difòtìrì c̀mpuri dibìnni mièke. ¹⁸ Bè náante sifei kó tináàntì ntì nè tiyèinnáàntì, ke sou mbenitibè nè mufòmmu yeimu, ke yũ mbèè bo ke yetini bèè feti be mièke. ¹⁹ Ke bè náá nke tú bèè yè tidaati mièke, ke né tú bemómm̀m̀be m̀yei nkó tidaati, kè mè yóó bè k̀ù ke yé dèè nò nhonitì dèè ò bakémè. ²⁰ K̀o niti c̀utè ti Yiè nYesu Kirisi Odètiwè ke yóu kute nk̀u kó m̀borime ke wète ke mè tũnne, o borime ñ s̀ntemu kèpèètè ò sòò í tũ nKuyie nkè mè dòmmè. ²¹ K̀o do í ỳtè kuce sààk̀u dè na ntũ kèpèètè ò bo k̀ù ỳtémè kèwète kè k̀ù yete, kèyetè Kuyie ntiè nsàayi bè ò tiè nyi. ²² Dikotinũu marì náá ntì ke tú: Temòtè t́ ke wète ke yo ntè t́ dè, kè dèf̀nk̀urè ẁu ke wète ke muòti mesãmmè. Tii ò t̀d̀ke.

3

Ti Yiè nYesu yó nwētíní kè dè ndòmmè

¹ N kàbè n dó bè, n di wàri di mpátíri déríndi kè dó kényíé di dentemu kè di ndakè di kèè tì Kuyie nkó kuce mièkè tì kpéí. ² Dentenèní Kuyie mpāānāāntì náām̀bè do nàké tì nè ti Yiè nYesu Kirisi Odeetiwè duó nyì tié nkòo t̄srè ì ndi t̄uò. ³ Di nyé kè dò nyewe s̄onye benit̄ibè bo buoté kénd̄ori bè dómè kè di daú kè tú: ⁴ Yesu yē nhò wētíní, yé we? Ti yembè do bomu kè ku, nè Kuyie ndòmmè ketenkè dem̄ou dè í cèètè. ⁵ Bè í yóó yie nKuyie nkuù béimmè kè ketenkè nè kēĩnkè kè dè buoté, kè kuù yìé kébéi nkè menie mbàte kè cāhné nè ketenkè. ⁶ Mèè niè ndo wētè kēp̄ie nketenkè kēkuo benit̄ibè. ⁷ Mèè botí nku kù yóó béimmè kēĩnkè nè ketenkè kè dèe cóútè, kè kùu bekénè benitiyeibe kè bè kpetinné.

⁸ N kàbè nyénè kè dò nti Yiè mborè yēbie ntēkupíítè (1000) dò ndiyiè dimáà ndi kè diyiè dimáà dò nyēbie ntēkupíítè. ⁹ Ti Yiè nyí ɔtí, ò bo d̄òmè ò béi ntì, benit̄ibè bèè yèmmè mè dò, nhò í dó òm̄ou feti, ò m̄im̄mu kè dó bá wè wèe ceete kè yóu m̄eyei.

¹⁰ Ti Yiè nyóó wēténí oyúókù kōm̄e m̄m̄e. De yiè kè kēĩnkèe uutè m̄ediè nkép̄ēt̄oo kè muh̄āá ncóútè siw̄āá nè ketenkè nè kè kper̄e dem̄ou. ¹¹ Dem̄ou kè dè yóó còútè m̄emm̄e, di t̄ū ndò nkéceete di borim̄e m̄m̄e kénd̄ori Kuyie ndóm̄e. ¹² Mp̄innè ku t̄ōmmú nè di yèmmè m̄em̄ou kè dè kó diyièe cārike k̄etuok̄ení, kè muh̄āá ncóútè kēĩnkè kper̄e kè dèe yiētè. ¹³ Ti baa kēĩnkè p̄ànkè nke nè ketenkè p̄ànkè, Kuyie nti d̄ounnè d̄èè kpéi ndinùù, m̄eyei nyí yó mbo dè bá wè ò yó nd̄ori dè Kuyie ndóm̄e.

¹⁴ N kàbè n dó bè, yetenko kéndò mpáíí kè kpa m̄eyei, k̄entaunè Kuyie, k̄emb̄aa dè kó diyiè. ¹⁵ Nyénè kè dò nkè ti Yiè nyí wēténí m̄ecāā nhò m̄im̄mu kè dó kè di d̄eet̄e. Kuyie nduómmu m̄eciì ntì tebit̄e P̄ori kòò tì ndi wàri. ¹⁶ Kè tì bo o p̄áte mièkè, kè t̄imatì yóù, bèè í banté nè bèè í kpenkè, kè bè cèèri tì tu mù bè òmm̄e Kuyie nnāāntì teti, bè ce mbem̄āā ndi Kuyie mbeénti.

¹⁷ N kàbè n tì ndi nàkému, nyénè kè benitiyeibe báá di souté kè di yóu di fííkú nkùù cè mièkè. ¹⁸ Ns̄akénè kè kótírí Kuyie nkó kuce mièkè, kè d̄ake ȳf̄ét̄e tì Yiè nYesu Kirisi Odeetiwè, kòo yèt̄irì nd̄eu s̄āā. Kè dè mm̄e ndò.

Isāã wàri dīl pátíri ketirì Di mpátíri tɔ̀ tū̀ náàntì

Isāã wèè wàri tináaṣààtì kó dipátíri weè wàri dii. Ò wàri de kó dipátíri ke bo teennè Kirisi kɔ̀be mbe kè bè mmàkenè Kuyie mmetaummè sààmè, ke múnke ntaunnè betàbè kè dè wenni. Isāã náàntì mieke ò ìkú dīl tanyuu tú a bo ndómè a kou tɔ̀. Kè Isāã dɔ̀ kè wèè yete, ke tú Yesu í tú Kirisi Kuyie ntāāté wè, de yiè ntòtè metaummè mme nè Kuyie nke mè tòtè wenwe nè benitibè. Ti fòmmu dò nkénwennimu kè tí ntú kuwenniku kó ibí, dibìnni báá na kénkákénè kuwenniku.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Yesu bè yu wè ke tú Tináaṣàtì tū̀ duó mmufòmmu 1:1-4
2. Ti bo nfòùmè kuwenniku mieke 1:5-2:17
3. Kirisi kpantídèntɔ̀ 2:18-29
4. Məborimə mēè benkú ti túmè Kuyie mbí 3
5. Ti bo mbaatimè dèè tu meyetimè nè dèè tu timómmanti 4:1-6
6. Wèè dɔ̀ ò ɔ̀ ndómmè 4:7-21
7. Ti bo yiemme Yesu dèè bo nte kè ti na meyei 5:1-21

Bè tu wè Tináaṣàtì

¹ Meketimè mōnni kè bè tu wè tináaṣàtì kòò bomu, kè Kuyie nhò duōnni kè ti ò yà, ke kèè ò náammè, kòò kàáké, weè duó mmufòmmu. ² Ò kàtenímu kè ti ò yà, weè duó mmufòmmu. Dè te kè ti di náá nke tú ti yà Odeetiwè, wèè tu mmufòmmu mùù bo sáà, ò do bo ti cice Kuyie mborè nde ke kàtení. ³ Ti yà dè nè ti kèè ti o borè ti mènke ti ndi náá, nkè di bo ti wēnnénè kè tí ntaunè ti cice Kuyie nnè ku Biré Yesu Kirisi. ⁴ Ti di wàri de kó tináaṣàtì kè ti wèi dīl bo píe.

Kuyie ntumè kuwenniku

⁵ Ntènè tináaṣàtì ti kèè ti Yesu borè kè ti ndi náá, Kuyie ntú kuwenniku nku dibìnni í bo ku borè. ⁶ Kè ti yē nti kù taunè ke kpaá dibìnni mieke, ti sou ntimáà ndi, ti í tū ntimómmanti. ⁷ Kè ti me mbo kuwenniku mieke Kuyie mbomè kuwenniku, ti kù taunèmu ke taunè titàbè kè ku Biré Yesu yī nhòu ti yei mmeməu. ⁸ Kè ti tú ti í məke meyei, nti sou ntimáà ndi, ti í náá ntimómmanti. ⁹ Kè ti me ndáa nti yei, nti bo na ke nyé weti weti ke dò nkù ti cīe nke ti wénkūnne ti yei mmeməu ke yé kù dṑrimèmu kù béi ntì. ¹⁰ Kè ti tú ti í məke meyei nti yu Kuyie nku siyààbìsì yiè, ti í yie nku náàntì.

2

Kirisi tumè wèè ti paàti

¹ M bí n di wàri ti nnáaṣàtì kè di bá ndəori meyei mme, kòò mɔ̀u me ndòò meyei nti məkəmu Yesu Kirisi, wèè yóó náké ti kpéi nKuyie mborè wenwe wèè kpa meyei. ² Wèè duó nhomáà kè bè ò kùu ti yei nkpéi nkè Kuyie mbo ti cīe, dè í tú timáà, benitibè beməu ndi.

³ Kè ti yíe nKuyie ntannò memme ti bo bantémè ke dò nti kù yé. ⁴ Kòò mɔ̀u tu ò yé Kuyie nkè né í tū nku tannò ò sóummu. ⁵ Wèè me nyíe nKuyie nkpeti, wèè kù dɔ̀ mómmuɔ̀, nè dende ti bo bantémè ke dò nti kù taunnè. ⁶ Wèè yī ò taunnè Kuyie, nho borimə ndò Kirisi kōme do dòmmè.

Ikuú pànyì kó tináaṣàtì

⁷ N kɔbe n dó bè, dè í tú ditannùù pànnì ndi n di wàrimè, di di yému nè dimònnì, bè di ndi nàkému. ⁸ Kè di né tú dipànnì, ke yé Kirisi weè di nti benkemè nè o borime mieke kè ti mè tũ, ti yie ndi mònni de kó ditannùù, dibiinnì ã pēētēmu kè kuwennikuu yēnnì.

⁹ Wèè yèmmè dò nhò bo kuwenniku mieke, ke né níi nho kou tɔ̀ù ò kpaá dibiinnì mieke nke. ¹⁰ Wèè dó o kou tɔ̀ù, weè bo kuwenniku mieke, wè í yóó do. ¹¹ Wèè níi nho kou tɔ̀ù ò bo dibiinnì mieke nke, kè di ò yēĩkùnnē bá ò í yé ò kòri kè.

¹² M bí, n di wàri ke yé Kuyie ndi cīēmēmumu di yei nnè Yesu Kirisi kpéí. ¹³ Díndi bekótíbè n ti ndi wàri ke yé di yīētēmè weti weti Kirisi wèè do bo kè Kuyie mmu nyí dòò kutenkù. Díndi bedapàmbè n di wàri di na mēè kpéí nke oyēiwe.

Ti bá ndó kutenkù nè ku kperε

¹⁴ Díndi ibí n di wàri ke yé di yīētēmè ti cice. Díndi bekótíbè n di wàri ke yé di yīētēmè weti weti wèè do bo kè Kuyie mu nyí dòò kutenkù. Díndi bebém̀bè n di wàri, ke yé di yiemme Kuyie nnáànti kè ti pī nkè ti di kpénkùnnē kè di na dibòò.

¹⁵ Bá ndónè kutenkù kuu nnè ku kperε. Kòo m̀òú dó kutenkù ò í dó ti cice Kuyie. ¹⁶ Kutenkù yeiku kuu mmieke a bo ndómè kédòò meyei nkó meyèmmè mèè bo, kàa yà dè á ndè dó, kēmp̀tì a m̀akemè. Kutenkù kperε í wēnné Kuyie nkperε. ¹⁷ Kutenkù pēnkēmu nè ku kperε, benitibè wùó ndè, ke dè yàá. Wèè dòòri Kuyie ndómè weè yó nfòù sáà.

Kirisi kpantídèntòù dièwè kó tináànti

¹⁸ M bí, kutenkù auté ke bo deèmu, di kèèmu, bè tumè Kirisi kpantídèntòù dò nkékòtení, Kirisi kpantídèntòbè í sénnì di mmònnì. Dèè te kè ti banté ke dò nkutenkù auté ke bo deè. ¹⁹ De kó benitibè do bo ti cuokè nke ke ité ke yé bè do í túmè ti kɔbe móm̃m̃ambè, kè bè do ntú ti kɔbe móm̃m̃ambè bè na nti kpaánèmu. Bè yèmu bá wè kòò banté ke dò mbè do í tú ti kɔbe.

²⁰ Díndi mε nyí bè dònnè, Kirisi di dúómmu Muyaánsààmù kè di yé timómm̃nti. ²¹ N yì di wàri ke yé ndi í yé timómm̃nti, di ti yému ke bo na kébatε timómm̃nti nè siyáàbìsì.

²² Siyáàbìsì yìè ntu we? Wèè yete wènwε ke yé nYesu í tú Kirisi, weè tu Yesu kpantídèntòù, ke yé ò yetemè Kuyie nnè ku Birε. ²³ Wèè yete Kuyie mBirε ò yetemu Kuyie, kè wèè yie nKuyie mBirε ò yiemmu Kuyie.

²⁴ Dèè te kè n tu nyíennè bè di tié nyì tié m̀meketimè m̀onnì. Mēmme di bo ntaunnèmmè Kuyie nnè ku Birε sáà. ²⁵ Kuyie mBirε ti nàkému ke tú dè bo ti dúó mmufòmmu mùù bo sáà.

²⁶ N di wàri de kó tináànti bèè di sou mbè kpéí nke. ²⁷ Kirisi di dúómmu Muyaánsààmù kè mù bo di mieke, dè ténke í dò mbè di náké dèè wenni nè dèè s̃, mmù di tié nti tu timómm̃nti nti, mù í sou. Nyíennè mù di tié nti ké mmù taunè sáà.

²⁸ M bí di ntaunnè ti Yiè, kòo nwētini bá di í yīèkù kè ifei di bo. ²⁹ Di yému ke dò nKirisi do dòòri Kuyie ndómè, di dò nkényému ke dò nwèè dòòri Kuyie ndómè, weè tu Kuyie mBirε.

3

Kuyie mbí í dòmmè kéndòòri meyei

¹ Wénténè ti cice Kuyie nti dó kè dè dεu ke mamè, kè ti yu ke tú ku bí, kè ti mènke ì tu. Bèè yete Kuyie mbè yóó ti yetemu, ke yé bè í yémè Kuyie. ² N kɔbe n

dó bè, ti tú Kuyie mbí nyi di mmònnì, ti né mu nyí yé weti weti ti yó ndòmmè, ti né yému ke dò nhò bo wētení dii yìè ti bo ò dòn̄tēnē, ke yé ti yóó ò yàmè ò dòmmè páíí. ³ Wèè bàà ke bo dontenē Kirisi, wè nwénkùnkò omáà páíí Kirisi dòmmè.

⁴ Wèè dààri mēyēi, nhò yete Kuyie nkuó nyi, ke yé mēyēi ntúmè a bo yeténémè Kuyie nkuó. ⁵ Di yému ke dò nKirisi í mōke mēyēi nke kàtēní ke bo deite benitibè yēi. ⁶ Wèè ò taunnè ò ǝǝ í nkpaá dàari mēyēi. Wèè mē nkpaá dàari mēyēi nhò í ò yé, ò keté ke í ò yà. ⁷ M bí, di báá yie nkòò mǝu di souté, wèè dààri Kuyie ndómè wèè wenni ke dòn̄nē ti Yìè nYesu. ⁸ Wèè kpaá dàari mēyēi nhò tu dibòò kou nwe. Ke yé dibòò dààrimè mēyēi mme nè di bomè. Kè Kuyie mBire kàtēní ke bo paa ndibòò kó mutōmmú.

⁹ Wèè tu Kuyie mbire ò ǝǝ í nkpaá dàari mēyēi nke yé Kuyie nkó mēborime bomè o miēke. ¹⁰ Nte dèè bààtì Kuyie mbí nè dibòò kpēyi. Wèè í dàari Kuyie ndómè, yoo ò í dó otǝu ò í tú Kuyie mbire.

Ti bo ndómè titǝbè

¹¹ Ti kèè ti mēketimè tii tu: Tí ndó titǝbè. ¹² Ti bá ndònnè Kayēē, wèè do tú dibòò kou, kékuo o nantè, ke né tè kùò ba nkpeí? Te tōmmú wenni mēè kpéí nkòò kǝmu sī.

¹³ N kǝbe kè kutenkù kǝbe bèè yete Kuyie nkè bè di níí ndè báá di di. ¹⁴ Ti yému ke dò nti yé mukūũ nkó kuce, ke ta mufōmmu kǝku ti dó mēè kpéí ntitǝbè. Wèè í dó otǝu ò kpaá mukūũ nkó kuce miēke nke. ¹⁵ Wèè níí nho kou tǝu ò tu onitikǝtì nwe, di yému ke dò nhonitikǝtì í yó nfòu sǝǝ. ¹⁶ Yesu duómmè omáà kè bè ò kùò ti kpéí ndeē benkú ò ti dó mē, ti múnke dò nkéduó ntimáà ndi titǝbè kpéí. ¹⁷ Kòò mǝu mǝke o kperē, kòò tǝu kpa, kòò í dó kóò pǝ, ò báá na kǝntú ò dó Kuyie. ¹⁸ M bí, ti bá ndó titǝbè nè ti nǝ mǝà, yóunè kè ti dààrimè mēè mbenkú ti dómè titǝbè.

Ti bo mbáámmè Kuyie nke bá nyǝkù

¹⁹ Mēmmē ti bo bantémè ke dò nti dàari Kuyie ndómè ke bá nyǝkù. ²⁰ Kè ti yèmmè mē nti bekùnè, Kuyie mpēētēmu ti yèmmè, ke yé demǝu. ²¹ N kǝbe n dó bè kè ti yèmmè mē nyí ti bekùnè, ti mǝkemu dikǝmbùò Kuyie mborè. ²² Kù ti pǝǝ nti kù mǝu dèè kó dimáà ti yie mmēè kpéí nke ku kpēti ke dàari kù dómè. ²³ Kuyie nti nǝké dii tannùu tu: Tí ntǝ ku Bire Yesu Kirisi nwe, kéndó titǝbè. ²⁴ Wèè yíé nKuyie ntannò, ò kù taunēmu kè kù ò tàunè. Muyaánsààmù Kuyie nti duó mmù muu ti náá nkù ti bonēmè.

4

Ti bo mbeímè tii tu Kuyie nkpeti nè tii í ti tú

¹ N kǝbe n dó bè di bá nyíé benitibè bemǝu kpēti, bèè tu bè nǝà ntì bonní Kuyie mborè, di níí bè yàáké, kéyà kè bè nǝà ntì bonní Muyaánsààmù borè, ke yé besǝkùbè soúmmēmu ke tú bè nǝà nKuyie nnáàntì. ² Nte di bo yīmè kébanté wèè nǝà Kuyie nkpeti. Wèè nǝà nweti weti Yesu Kirisi náámmè onitì, wèè nǝà ntì bonní Muyaánsààmù borè. ³ Wèè mē nyí ti yie nhò mǝke Yesu kpantídèntǝu kó mēyēmmè mme. Bè di nǝkému ò kpéí, kòò keté o tōmmú kutenkù miēke ke dèè.

⁴ M bí, Kuyie nkuu di te kè di na bèè sou nke tú bè nǝà nKuyie náàntì, ke yé wèè di bonè ò kpēnīmè ke pēēté wèè bè bonè. ⁵ Bè tu kutenkù kǝbe mbe, kè be náàntì tu kutenkù kpēti, kè kutenkù kǝbe bè kèmmú. ⁶ Tínti tú Kuyie nkǝbe mbe, wèè dó Kuyie nweè kèmmú ti kpēti, wèè í yie nKuyie nwe í yóó yie nti náà ntì, deñde ti bo bantémè bè nǝà ntì tumè timómm̄nti, Muyaánsààmù nkpeti.

Kuyie nti dómè

⁷ N kɔbɛ n dɔ bɛ, ti ndɔ titɔbɛ kɛ yɛ Kuyie ntúmɛ mɛdɔkùmɛ yiè nwe. Wèè dɔ otɔ̀u weè tu Kuyie mbirɛ kɛ yɛ Kuyie. ⁸ Wèè í dɔ otɔ̀u, wè í yĩtɛ́tɛ́ Kuyie nkɛ yɛ Kuyie ntúmɛ kùù dɔ kùnkù benìtibɛ. ⁹ Kuyie mbenkɛ kù ti dómɛ, kù duɔnní mɛmmɛ ku Birɛ dɛ̀ bo dɛmáà kùtenkù miɛkɛ kɛ dɛ bo ti duɔ mmufòmmu. ¹⁰ Dɛ̀ benkú kù ti dómɛ, dɛ̀ í tú tũ kù dɔ, kuù ti dɔ kɛ duɔnní ku Birɛ kɛ bɛ dɛ kù ti yɛi nkpréí.

¹¹ N kɔbɛ n dɔ bɛ kɛ Kuyie nti dɔ mɛmmɛ, ti múnkɛ dò nkéndómu titɔbɛ. ¹² Òmɔ̀u í yà Kuyie mbitì, kɛ ti dɔ titɔbɛ kù ti bonɛmu kɛ te kɛ ti dɔ titɔbɛ kù ti dɔ mɛ̀ botí.

¹³ Kù ti duómumu ku Yaá ndɛ̀ te kɛ ti yɛ kɛ dò nti kù taunɛ kɛ kù ti bonɛ. ¹⁴ Ti yàmu Kuyie mBirɛ, kɛ náá nkɛ tú kù dɛ duɔnní kɛ dɛ bo dɛtɛ́ kùtenkù. ¹⁵ Kòò mɔ̀u náá nYesu túmɛ Kuyie mBirɛ, ò kù taunɛmu kɛ kù ò bonɛ. ¹⁶ Ti bantému Kuyie nti dómɛ, kɛ kù yie.

Kuyie ndómu benìtibɛ. Wèè mòkɛ mɛdɔkùmɛ weè taunɛ Kuyie nkɛ kù ò bonɛ. ¹⁷ Nɛ ku ti kó mɛwɛnnímɛ kpéí nyó nte kɛ ti na kɛmmɔkɛ mɛdɔkùmɛ mómmɔmmɛ kɛ bá nyĩ̀kù. Kuyie mbeénti yiè, kɛ yɛ ti fòmumu dòmmɛ Yesu kɔmu do dòmmɛ. ¹⁸ Kàa dɔ otɔ̀u kufɔ́waa ntɛ́nkɛ ɔ́ ɔ́ nwè nda bonɛ. Wèè dɔ otɔ̀u mɛsàà kufɔ́waa nhɔ́ yɛmu, kɛ yɛ wèè yĩ̀kù ò yĩ̀kùmɛ tibeénti nti.

¹⁹ Ti dɔ Kuyie nkɛ yɛ kuù ketémɛ kɛ ti dɔ. ²⁰ Kòò mɔ̀u tu ò dɔ Kuyie nkɛ í dɔ o kou tɔ̀u, ò soúmumu. Kɛ yɛ wèè í dɔ o kou ò wùó nwè ò báá na kéndó Kuyie nwè í wùó nkù. ²¹ Yesu béimumu kɛ tú, kɛ wèè dɔ Kuyie nwè ndɔ o kou tɔ̀u.

5

Ti bo yĩmɛ kéna mɛyɛi

¹ Wèè yie nYesu Kirisi tumɛ Kuyie mBirɛ dɛ yiè ntu Kuyie mBirɛ ndɛ. Wèè dɔ ti cicc Kuyie nwe ndɔ ku bí tɛi. ² Kɛ ti dɔ Kuyie nkɛ tũ nkù tannò ti bo dɛ mbanté ti túmɛ ku bí. ³ Kàa dɔ Kuyie ndɛ ɔ́ ɔ́ nda yóunɛ a bo ndɔrimɛ ku tannò yɛmmɛ. ⁴ Kuyie nkó ibí nɔmmu kùtenkù mɛtákkùmɛ mɛɛ ɔ́ nte kɛ ti na kùtenkù. ⁵ We nhɔ́ na kùtenkù kuu? Wèè tá wɛnwɛ kɛ dò nYesu tú Kuyie mBirɛ.

Yesu mɛnkɛ túmɛ Kuyie mBirɛ

⁶⁻⁷ Dɛnɛnnɛ bo dɛtããti ndi dɛ̀ ti náá nYesu túmɛ Kuyie mBirɛ. Kuyie ntammɛ bɛ do kɛ̀ mɛ̀ bɛ̀ ò ãã diì mɔnni batémmù, nɛ tii do dòò o kũũ mmɔnni, nɛ Muyaánsààmù mmùù bo ti miɛkɛ mù ti náá nti. ⁸ Meniɛ nnɛ o kũũ nɛ Muyaánsààmù dɛ wɛ́mmu dɛ náá nti. ⁹ Kòò niti yà dɛmarɛ kɛ bɛi, nti ɔ́ yiemmu. Kuyie mpɛ́tɛ́mu oniti, ti dò nkéyiemmu kù bɛi nti kɛ yĩ́ Yesu tú ku Birɛ. ¹⁰ Wèè yie nKuyie mBirɛ ò yie nKuyie mbéi nti nti, wèè mɛ nyí dɛ yie nhò yu Kuyie nkù siyáàbisi yiè, kɛ yɛ ò í yiemɛ kù bɛi nti ku Birɛ kpéí. ¹¹ Ntɛ Kuyie nnàkɛ ti kɛ tú nɛ ku Birɛ borɛ ndɛ kù ti duómumɛ mufòmumu mùù bo sãã. ¹² Wèè tá Kuyie mBirɛ weè yó nfòu sãã, wèè í dɛ tá ò bá nfòu sãã.

Wèè tá Kuyie mBirɛ ò màkɛmu mufòmumu mùù bo sãã

¹³ N di wàri dɛ kó tináànti, kɛ di bo nyɛ di mòkɛ mɛmmɛ mufòmumu mùù bo sãã, díndi bɛ̀ tá Kuyie mBirɛ. ¹⁴ Ntɛ dɛ̀ te kɛ ti í yĩ̀kù, kɛ ti mɔ̀ dɛmarɛ Kuyie, kɛ dɛ tu ku kó mɛdɔkùmɛ kù ɔ́ ti kéntému. ¹⁵ Kɛ ti yɛ kɛ dò nkù ti kɛmmù, ti nyɛ kɛ dò kù ti duómumu ti kù mɔ̀ dɛ.

¹⁶ Kòò mɔ̀u yà otɔ̀u kòò dòòri mɛyɛi mmɛ̀ dò nKuyie mbo ò cĩ́ nwèe bántɛ Kuyie nkɛ kùu ò cĩ́. Mɛyɛi mmamɛ bomu Kuyie nyí cĩ́enko mɛ n yí yɛ ndi mbáá Kuyie mmɛ̀ kpéí. ¹⁷ Mɛyɛi mɛmɔ̀u tú mɛyɛi mme, kɛ mɛmamɛ né bo kɛ Kuyie mmɛ̀ cĩ́enko.

¹⁸ Ti yé̄mu ke dō nKuyie nte wè ɔ̄ɔ́ í nkpaá dɔ̄ori mɛyɛi, Kuyie nte wè tu wè, kù ɔ̄ nhò bàamu dibɔ̀ kè dì báá ò kàáké.

¹⁹ Ti yé̄mu ke dō nKuyie nkuù ti te, kè dibɔ̀ te kutenkù kuu nkɔbe bèè yete Kuyie nkpeti.

²⁰ Ti yé̄mu ke dō nKuyie mBire kàtení ke ti teennè kè ti yĩ́tɛ́ Kuyie nkumóm̃m̃onku, ke kù taunè ku Bire Yesu Kirisi kpéí, nweè tú Kuyie nkumóm̃m̃onku, ke duò mufòm̃mu mùù bo sǎǎ.

²¹ M bí mɛntenè dimáà yebókè!

Isāā wàri dùi pátíri d́érínnì Di mpátíri tɔ̀ t̀ì náàntì

Wèè wàri Isāā pátíri ketiri weè wàri didéri, ke yu omáà ke tú: Okótì, ke wàri o pátíri onitipòkù m̀òu Kuyie ntāāté wè kòo yètìrì tu Kiriya, wenwe nè o bí. Bèmbè yèmmè dò nde kóo nitipòkù nè o bí dè bɛnkú Kirisi kàbe t́innì ndi nè di ǹtìbè. O pátíri mièke kòò nàá nKirisi kàbe ke tú bè nfòu timómmanti mièke kéndó betòbè, kéndake iyáàbìsítíe nyembè kpéí nke bá ncóu bè duó nyì tié nyeyi.

De kó dipátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Mudummu 1-3
2. Oǹtì a bo ndómè Kuyie nnè beǹtìbè tòbè dèè pèēté demou 4-6
3. Isāā bè caummè iyáàbìsítíe nkpéí 7-11
4. Isāā túmè ò bo kətoó ké bè siéké nè mudummu sɔmmu 12-13

Mudummu

¹ Mí nhokótì Isāā, m̀i da wàri f́ nKiriya nè a bí, n di dómu mesàà. Dè né í tú m máà, bèè yie ntimómmanti bè múnke di dómu. ² Ke yé timómmanti bomè ti mièke ke yó mbo sáà, òm̀òu í yóó na ké tì dèite.

³ Ti cice Kuyie nnè Yesu Kirisi bè ti kuó mmesémmè ke ti d̀òò mesàà nke ti duó ndiwèl kè ti ndó titòbè mómmu.

Ti bo ndakemè itíe nyeyi yembè kpéí

⁴ Dè n naatimu n yàmè a bí maì yiemmmè timómmanti, ke d̀òori ti cice Kuyie nyèmmè. ⁵ F́ nKiriya n da wàri tì í tú tipàntì, ti yé t̀nti nè dimònnì t̀ì tu: Ti ndó titòbè. ⁶ Kè ti dó Kuyie nti yie nku tannò nye, kù ti nàkému nè dimònnì ke tú ti ndó titòbè.

⁷ Besòumbè bomu kutenkù mièke, bèè í yie nYesu Kirisi tùótémè tinitikòntì, besòumbè mbè, Yesu kpantídèntòbè. ⁸ Yetenko kémpí ndi tómmú kētuoke kumànkù ke báá paà tiyeti.

⁹ Kòò m̀òu yóu Kirisi tié nke yie nyìmaì, ò ténke í tũ nKuyie. Wèè m̀e nyie nke ì tũ nweè taunè Kuyie nnè ku Bìrè. ¹⁰ Kòò m̀òu k̀tèní ke tɔ̀ itíe nteì, di báá ò còuté, di keté ke báá ò d̀ou. ¹¹ Kè wèè ò d̀ou mbè wènnému dè kó mutómmú yèimu.

¹² N kpáá m̀akemu tináàntì péu n na ndi nàké t̀ì, n né í dó ké t̀ì wàri. N dó kékətoomu kè ti kari ké t̀ì nàké kè dè nnaati.

¹³ Kirisi kàbe Kuyie ntāāté bè bèè bo diè mbè da d̀unko.

Sudi wàri dùi pátíri Di mpátíri tɔ̀ tù nààntì

Sudi wàri o pátíri Kirisi kɔ̀be bɛmɔu ndi, o pátíri nààntì dònne Píeri pátíri déri kpeti nti, ke caú nKirisi kɔ̀be ke tú bè ndake itié nyeyi yembè kpéi mbèè pítíri itié nyeyi tipítì timɔu. Kòo ntiè nKirisi kɔ̀be ke tú bè ntɛ́ Kuyie nkó kuce mièke.

Di mpátíri nààntì duó ke dómme

1. Mudummu 1-2
2. Itié nyeyi yembè yóó dentɛnè tì 3-16
3. Kirisi kɔ̀be bo nfiúkumè o kó kuce mièke 17-23
4. Ó duómme Kuyie ndisānni 24-25

Mudummu

¹ Mí nSudi Yesu Kirisi kóo tɔ̀ntì, Isaku nantè, mû wàri ke di dɔunko díndi Kuyie nti cice yu bè ke bè dɔ́, kè Yesu Kirisi di baa.

² Kuyie ndi kuó mmesémmè, ké di duó ndiwèi kè di dake ndó ditɔ̀bè.

Beyibe pĩ mmùù tɔ̀mmú

³ N kɔ̀be n do dɔ́mu nè n yèmmè mɛmɔu ké di wàri Kuyie nti dɛerí mèè botí, ke sɔ́ ndè dò n di wàri ke yáúkunnè di kɔ̀ntì, kè di cómmú ke tɛ́ nKuyie nkó kuce mièke. ⁴ Ke yé benitiyibe sòrimè ke tanní di cuokè, ke caàri Kuyie nkó mɛsàà nnààntì ke bo na kéndɔ̀ri bè dómè, ke yete Yesu Kirisi. Weè maa ti baké, weè ti te. Tì wàrimu nè dimònni Kuyie nyóó bè kpetínnè mèè botí.

⁵ N dɔ́ ké di dentɛ Kuyie ndo dɛetɛ mèè botí nku Isidayeeribe, bá di mɛ nti yémè. Kù do bè dènnemu bɛmɔu Esibiti mièke, dɛ kó difɔ̀nkúò kékuɔ̀ bèè yete ku kpeti. ⁶ Di nyé ke dò nKuyie ntɔ̀rè yèè yete Kuyie nyè duó mmùù tɔ̀mmú, ke ité yè do dò nkémbo dè, Kuyie nyè kpetínnèmu dibiinnì mièke ke baanè ku beénti yiè. ⁷ N dɔ́ kéyíé di dentɛ Sodummu kɔ̀be nè Komɔɔ kɔ̀be nè yehékè yèè dè tɔ̀ké bɛ kpɛrɛ do dɔ̀dmè mmɛ. Bɛ borimɛ do í wenni, kéndònnè Kuyie ntɔ̀rè íyie, kè benitidaabè dɔ̀unè betɔ̀bè, kè benitipobè dɔ̀unè betɔ̀bè, kè Kuyie mbè cɔ́u mmuháá. Tì dò nké nti yému.

⁸ Dɛ kó benitibè bèè tanní di cuokè bɛ kpɛrɛ mɛ ndò, kè bɛ yentotí tannínko mɛyɛi mièke kè bè sɔ̀nkunko bɛ kɔ̀ntì, ke senku Kuyie nkó muwérímú ke sáá nkeɛnkè kó bekperíbè. ⁹ Bá Mɔ̀yiisi ku dùi mɔ̀nni kè Misɛeri Kuyie ntɔ̀rè diɛyè kó dimari ndó kóò tùóté nè dibɔ̀ò kè bè nkpa nho kpéi nhò í nyie ke di sáá, ké di nàké maa ke dɔ́: Kuyie nda yietí a yɛi. ¹⁰ Dɛ kó benitibè í yé bè dɔ̀dri dè. Iwũs kɔ̀mɛ bè tɔ̀ũnèmu, bè sɔ̀nté ke sáante bè í yé dè ndɛ, ke yóó feti. ¹¹ Bè bo yà! Bè mɛ ntũmmè Kayɛɛ wèè do kùò o nantè o kó kuce, bè dɔ́ idítí nyi kè ì bè tanné Badammu kó kuce. Bè yete Kuyie nkpeti nti, ke yóó kú Kodee kɔ̀be do yetemè Mɔ̀yiisi kpeti kékú. ¹² Díndi Kirisi kɔ̀be kè di tii nke bo di kébenke di dómè ditɔ̀bè, bè nkáké di mièke ke yo nke yò mbá ifei í bè bo, bè mɛ nyí dake òmɔ̀u kpéi. Bè dò nyisáke nyi di cuokè ke dònne fetaafe fèè kpèrì ke í niù, ke dònne detie ndèè í pɛi, ke dònne detie mbè u dè kè dè kpéi ke ku. ¹³ Bè dònne dàméèrì kó yɛnéfɛnfɛrè nye yèè kpénni, kè bɛ tɔ̀mmú sɔ́ nke dònne dàméèrì kó kupémmúwùòkù. Bè dònne siwáá sɔ́ tɔ̀ũ sɔ̀nsi. Kuyie mbo bè tanné difɔ̀tìrì cūmpuri dibiinnì mièke kù dɔ̀ò di bɛ kpéi nkè bè mbo sáá.

¹⁴ Bèè kpéí nke Enòki, Adammu yaàbire kudapùtōnkù kuyiēnkù kou do béímmè ke dō: Nyénè kè ti Yìè nKuyie nkòrinímu ke bo nneínè Kuyie ntōrè sikòupí sikòupí, ¹⁵ ke bo kpetínnè bèè yete Kuyie nkpeti ke dōori meyei nke náante tisíntenáàntì, ke sáá nKuyie nkè dèe benke bè kù càkemè. ¹⁶ Dè kó benitibè òò í nsànnè mōnnì mari Kuyie mbè pāā ndè kè be yèmmè cààri, kè bè kpa nke dōori bè dómè, ke náá ntipocēmmúnáàntì, ke kpeti benitibè ke yo mbe kperè.

Pōori caummè Kirisi kabe ke bè nàké bè dō nkéndommè

¹⁷ Díndi n kabe n dō bè dentenēnì ti Yìè nYesu Kirisi tōrè do nàké ti ke dō: ¹⁸ Yemōrè sonye mieke benitibè yóó buotému, kēnsenku Kuyie nke dōori bè dómè. ¹⁹ Bè buotému ke di yaatì, ke dōori bè dómè, Muyaánsààmù í bè bonè. ²⁰ Díndi n kabe, di báammu kpeínìmu ke dōnnè dipūū, nsókénè ke kótírì mesàà nke mbáá nKuyie nnè Muyaánsààmù kó muwērímú. ²¹ Di báá déténnè Kuyie nkùù di dō, mbaanè mufōmmu mùù bo sáá ti Yìè nYesu yóó di duó mmù, ke yé ò di kuómmè mesémmè.

²² Mesémmè ndi bonè bèè yèmmè sū, kè di bè teennè kè bèe tāāté kuce sààkù. ²³ Deeténè be mecāā mbè òò pūtè mèè botí onitì muhāā mmieke, kékuó mmesémmè bèè dōori bè dómè, ke né nyé kè meyei mmèè sū be yàatì kè mè báá di cānté.

Ti bo nsāntímè Kuyie nku kpeti kpéí

²⁴ Tì sántí Kuyie nkùù mòke muwērímú ke di baa mudorimù mumou, kè di bo ndò mpáíí, kéta ku kpeti mieke nè diwèi. ²⁵ Nsāntínè ku, kuù tōnní Yesu kòò ti deeté, kuù yètìrì deu, kunku demou kpààtì, wèè baké demou, wèè do te demou, ke dè te, ke yó ndè te. Kè dè mme ndò.

Isāã wārimè Mudáammu Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Isāã weè wāri mudáammu kó dipátíri, dii tu Kuyie nnáàntì páte kó disənni. Ò di wāri ke náá nKirisí ò benke tinti. Isāã do yóó wāri Mudáammu pátíri ke sá mbè fěũnkoomu Kirisi kɔ̀be, kòo bè wāri ke bo yáúkùnnè be kənti kè bè nfííkú Kuyie nkó kuce mieke. Isāã do yà mèè benkùmè do dò ncáá ncáá nwe ke né wě mme kũnni dèè tu: Meyei nkóo kpààtì dómme ò nɔ̀, dè né bo nyóó dentenè Kuyie nnè ku kɔ̀be kè bèè na, kè Yesu Kirisi baaté.

Di mpátíri náàntì duó ke dómme

1. Mudáammu 1:1-8
2. Mēbenkùmè ketimè Kuyie nhò benkemè nè yepáte yèyiekè ò wāri yè Kirisi kɔ̀be tīrè 1:9-3:22
3. Dipátipɔ̀ũ nè yecanniyè yèyiekè 4:1-8:1
4. Yetátèhe yèyiekè kó tináàntì 8:2-11:19
5. Dinìtìrì nè desīnnè dèdérè kó tináàntì 12:1-13:18
6. Mēbenkùmè tēmè Kuyie nhò benkémè 14:1-15:8
7. Kuyie mmièke kó ibòòke 16
8. Babidənni kó mudorimù nè bè namè musīmmù nè Kuyie mpāānāàntì náam̃bè siyāàbìsì yembè 17:1-20:10
9. Tibeéntì santi 20:11-15
10. Kēīnkè pānkè nè ketenkè pānkè 21:1-22:5
11. Tináàntì kó dikòu 22:6-21

Dimənni duunnímè

¹ Yesu Kirisi dáa ntii náàntì tii bo di mpátíri mieke. Kuyie nkuu duó nkòò nàké o tɔ̀mbè tii yóó tuakéní, kòo duó nkè Kuyie ntənni tì nàké o kóo tɔ̀nti Isāã. ² Kè Isāã tì wāri timəu. Kuyie nhò nàké tì nè Yesu ò benke tì, ò yà dè nè ò kèè tì. ³ Dè nnaati wèè kàa nti nnáàntì Kuyie ndáa tì, kénnaati bèè kèrmú ke tì yie. Kuyie ndo nàké dii mənni kpéi di duunnímu.

Isāã dəummè Kirisi kɔ̀be tīrè yèyiekè

⁴ Mí nyIsāã m̃i dəunko Kirisi kɔ̀be tīrè yèyiekè yèè bo Asii. Kuyie nkuu do bo, ke bo, ke yó mbo nè ku Yáa mmuyiekè mùu fité ku kpààtikàrì, bè di dɔ̀ m̃esàa ke di duó ndiwèi ⁵ nè Yesu Kirisi wèè tì nàké Kuyie nkpeti weti weti, wèè ku ke yānté meketimè, wèè baké bekpààtibè bəmou. Wèè tì dɔ̀ ke còu nho yīi ke tì d̃eténè m̃eyei, ⁶ ke tì ta o kpààtiyuu mieke ke tú ikuó ñiùbè, ke pī nho cice Kuyie ntəmmú. O yètìrì ndeu, kòo mbaké sáá! Kè de mme ndo.

⁷ Daatenè! Ò kèrínímu yewetè mieke, kè titenti timəu kɔ̀be nè bèè ò kùò kè bè bo ò yà kékəmmú. Dè mme ndò.

⁸ Tì Yìè nKuyie mmuwērímú muməu yìè mbéimmu ke tú kuù tu diketirì nè kumànkú. Kù do bomu, ke bo, ke yóó kətení.

Kuyie mbenke dè Isāã

⁹ Mí nyIsāã di tebite Kirisi kó m̃etaummè mieke, kè tì wě nke fěũrì ke m̃i nke taunè Kirisi, ke wě nho kpààtiyuu mieke. Bè n kànnè Patiməsi, diheì dii soké menie mmieke, n nàké mèè kpéi nke Kuyie nnáàntì nè Yesu m benke tì. ¹⁰ Teom̃pùtè matè yìè kè Muyaánsàdmù n túóté kè n keè m̃etammè mamè n f̃nkuò kè mè kpeñni ke dò nditátèheù k̃əme kè mè tu: ¹¹ Wāri a wúó ndè

¹⁷ Wèè mòke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàá tì Kirisi kàbe tĩrè.

Wèè bo na kētuake kumàнку, m bo ò duó mánnì wèè sòri, kóò duó ditápéírì bè wàri dì diyetipànnì, òmòu í yé dì kè dè í tú bè dì duó nwè.

Kuyie nnàké tì Kirisi kàbe tĩnnì dìlì bo Tiyatiiri

¹⁸ Wàri nKuyie ntōnnì dìlì bo Kirisi kàbe tĩnnì dìlì bo Tiyatiiri kè dō:

Nte Kuyie mBire dèè nuò ncóu mmuháá nkè de naàcèi cóu nke dō mmebieirimè bè pūtírínì mè dihònnì dè tu mù: ¹⁹ N yému a dōari dè demou nè a n dómè kè n tá kè fííkú Kuyie nkó kuce, kè duó nhamáà mutōmmú kè mi, kàa tōmmú deuke kè pēēté mù do dōmmè. ²⁰ Nte n yí da naatinè tì: A yóumè onitipòkù Sesabēdi * wèè tu omáà Kuyie mpāānāantì náantò kòo suó n kàbe, kè bè dauti dautinè betabè kè cáá nyimaa mbè fié ì yebakè. ²¹ Nh ò duómmu mēfié nkòò bo ceete, ò mē nyí yie nke bo yóu o yei. ²² Dèè te kè n yóó ò fēū nkéféū mbèè ò dautinè, kè bè sàa í yóumu de kó mēyi. ²³ M bo kuò o kàbe, kè Kirisi kàbe tĩrè yemouu banté n yémè benitibè yentotí nè be yèmmè, kè yóó yietí bá wè o tōmmú dōmmè.

²⁴ Díndi Tiyatiiri kàbe bèè í tūnne de kó itié nyeyi, bèè í yīté bè tu dè dibōsòrì kpeti. N yí yóó di yíe ditau mari. ²⁵ Mpīnnè di kèè tì weti weti kè n yàa wētenēnì. ²⁶ Wèè bo ndōari n dómè kētuake kumàнку m bo duó nkòo mbaké ibotí. ²⁷ Ò bo nyi cēmmú nè kumátipààtì, kè nyi può ntiyaamatì kōme. ²⁸ Kè nh ò duó ntekūnwentéwātè.

²⁹ Wèè mòke yeto kè bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kàbe tĩrè.

3

Kuyie nnàké tì Kirisi kàbe tĩnnì dìlì bo Sariti

¹ Wàri Kuyie ntōnnì dìlì bo Kirisi kàbe tĩnnì dìlì bo Sariti kè dō: Nte wèè mòke Muyaánsààmù mùyiekè kè to siwāā sìyiekè ò tu mù: N yému a dōari dè, benitibè yèmmè dō nha fōumu kàa né ku. ² Daate kékpénkūnne bèè kpaá kè bè mu nyí ku páíí. N yému a borime í wennimè Kuyie nyìkè. ³ Dentēnì bè do da nàké itié mmèè botí, kēwēte kè ì tūnne kēyóu mēyi, kàa í dàate n kéroomu kè bo da déété oyúókù kōme bá a bá nyé n tūðkoo dìlì mōnnì. ⁴ Bá nè memme bēmaabè bomu Sariti mieke bèè í sãū mbe yààtì, bè bo nni nneinè kè dáátí tiyaapéitì kè yé be borime wennimè. ⁵ Wèè bo na kētuake kumàнку ò bo dáátí tiyaapéitì, m báá ūtè o yètìrì mufōmmu pátìrì mieke. M bo náké n cice Kuyie nnè ku tōrè ò tumè n kou.

⁶ Wèè mòke yeto kè bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kàbe tĩrè.

Kuyie nnàké tì Kirisi kàbe tĩnnì dìlì bo Fidaderifii

⁷ Wàri Kuyie ntōnnì dìlì bo Kirisi kàbe tĩnnì dìlì bo Fidaderifii kè dō:

Nte wèè kpa mēyi nke tú timómmānti yiè, wèè to okpààtì Dafiti kó sikpetisi, kè ã kpeté bá òmòu báá na kékpētinnè, kòo kpetinnè òmòu báá na kékpēté, ò tú mù: ⁸ N yému a tōmmú kè yé a cīnnimè, nè memme kè yíe n kpeti kè n taunè, kè n da kpeté kuce kàa pī n tōmmú, bá òmòu í yóó na ké mù pàa. ⁹ Nte a yóó dōdmè bèè tu dibō kàbe kè sou nke tú bēmaà Sifube kè í bè tu. N yóó duó nkè bèè nínkúmu a ìkè kébanté n da dómè. ¹⁰ A mè nyiemme n kpeti kè fēūrì kè mi, kè mēfēūtīmè tūðkení dìlì yiè kutenkù kumou kè bè fēūrì, m bo nda kānké. ¹¹ N wētínímu bàmbà, mpī nha kèè tì weti weti kòò mōu báá cōuté a cuuti. ¹² Wèè bo na kētuake kumàнку m bo ò dōò disāā kperì Kuyie ncīètè mieke, kēwāri o ĩnkè Kuyie nyètìrì nè ku èi kperì, Sedisademmu pānwè wèè cùténì kēĩnkè, kēwāri o ĩnkè diyètìrì pānnì m mòke dì.

* **2:20** Sesabēdi: Dè kóo nitipòkù nwe Sedoboammu do puokemè kòo ò tannè mubōfēū mieke. Wénté 1 Bēkpààtibè 16:31. 19:1-2 nè 2 Bēkpààtibè 9:22,30.

¹³ Wèè mòkε yeto kε bo keè wèe keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kabe tĩrè.

Kuyie nnàké tì Kirisi kabe tĩnni dìi bo Daodisee

¹⁴ Wāri Kuyie ntōnni dìi bo Kirisi kabe tĩnni dìi bo Daodisee kε dō:

Nte wèè yètìrì tu: Dè mmε ndò, wèè dòòrì ò nàá ntì kε í soú, wèè baké Kuyie ndòò dè demou ò tu mù: ¹⁵ N yému a tōmmú í tonnimè, mù mε nyí boo. N dó mù ntonnimu yoo mù mboo. ¹⁶ A do ndàà dàà nwe, a í tonni, a mε nyí boo, kè m bo da tĩtòó. ¹⁷ A yèmmè mεè dō nha tú okpààtì kε mōkε demou, kε í kpa dèmarè. A né í yé kε dō nKuyie mborè a tú osénniwè kε tú ocĩrì kε tú fèdawanfè kε tú kuyũònkù kε bo difòkperì. ¹⁸ N da tièmmu kε tú a donté m borè mεsò mbè wènkũnnε mè kékparikè, nè tiyaàpéitì kékāā nha fèi, nè munontie kéānné a nuo nkéna kéyà. ¹⁹ N tièmmu n dó bè kε bè puotì. Yóu mēyēi nke yáúkũnnε a kòntì. ²⁰ N cómmú dibòrì ndi kε bie, kè wèè kèè n tammè kε kpeté, n taroo kè ti nwè nke yo. ²¹ Wèè bo na kētuakε kumànkù m bo ò kànnε dikpààtikàrì m borè, n na mēè botì kε kàrì Kuyie mborè.

²² Wèè mòkε yeto kε bo keè wèe keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kabe tĩrè.

4

Kuyie nkpààtikàrì

¹ Dε kó difònkúò kè n wētε kéyà kéĩnkè kpetémè, kékeè metammè kè mè ndònnè n sòò kèè dìi tātēheù kōmε kè mè tu:

Dekení diε nkè n da benke dèè yóó dōò.

² Dende bàmbà nkè Muyaánsààmù m pié kè n yà kéĩnkè dikpààtikàrì kòò mōu dì kàrì, ³ kòò ìikè dō ntinóbèntì kε miεti, kε wētε kε miεti kε dō nyekũò. Kè kutāmmeyārì fité dε kó dikpààtikàrì kε miεti kε dō mmenóonnúò. ⁴ Kè yekpààtikàrè sipísidé nè yènàà dì fité, kè bekótíbè sipísidé nè bènàà yè kàrì kε dāátì tiyaàpéitì kε óké yēsōpikè. ⁵ Kè dikpààtikàrì pĩnti kε kũnti kε péú fetaafè ò mmí nkè dè kũnti kε péumè, kè ifitíyì ìyiekè cōu nyìi tu Kuyie nyaá mmùyiekè. ⁶ Kè dε kó dikpààtikàrì ìikè dō ndàméèrì, kε dō ndoii kε dō ntewéitè.

Kè dèmarè fòurè dènàà kàrì kε dì fité kε mōkε inuò ndε ìikè nè dε fònkúò. ⁷ Kè deketirè dō ndicirìcìrì, dèdérè dinaadaà, kè detāānnè ìikè dō nhonitì kōkε, kè denaannè dō nfetúúfè èintε. ⁸ Bá dè, kè dè mòkε ifiētì ìkuò kè inuò nhā i ìnkè nè i miεkε, kè dè diè nsāà kε tú:

Ti Yiè nKuyie mmuwērímu mumou yiè

ndò pái, pái, pái nwe,

kù do bomu,

kε bo, kε yóó kōtení.

⁹ Kè dε kó denennè denàà diè nke sántí wèè fòu sáà, kε kari dikpààtikàrì. ¹⁰ Kè bekótíbè sipísidé nè benàà nínkú wèè fòu sáà o ìikè kéhóóté bε pìkè kédóú nho ìikè kε dō:

¹¹ Ti Yiè nKuyie

fǒò dō nti nda sántí

kε déúkũnko a yètìrì,

a kpeínìmu

kε yé fǒò dómè kε dōò demou

kε te kè dè bo.

5

Yekpetínyè yèyiekè kó tináantì

¹ Kè n yà wèè kàri dikpààtikàrì kòò tɔ o nòùtè tɛyoutè dipátíri dìi wàri di ìnkè nè di mièkè, kè kpèú nkè dānnè yecanniyè yèyìèkè. ² Kè n yà Kuyie ntōnni kperì kè di pīèkù kè tú: We mbo na kékéété yecanniyè yie nképīntè dipátíri?

³ Òmòù í mbo kéìnkè mièkè nè ketenkè ìnkè, yoo ketenkè mièkè, wèè bo na kèpīntè dè kó dipátíri kékaa. ⁴ Dè mōnni kè n kuó mmèdè, òmòù í bomè wèè bo na kè di pīntè kékaa. ⁵ Kè bèkótíbè kóò mòù n nàké kè dò: Bá nkuò, nte Sudaa kàbè kó diciricirì, okpààti Dafiti yaàbire wèè na dikpànni, kè bo na kékéété dè kó yecanniyè kèpīntè dè kó dipátíri.

⁶ Kè n yà dèmarè kè dè dò ndipebii kè cómmú dikpààtikàrì nè bèkótíbè nè dèmarè fòurè dènáà cuokè, kè dò mbè do di kùò, kè mākè yeyiè nyèyiekè nè inuò nyìyiekè, dèè tu Kuyie nYáá mmùyiekè kù duōnni mù kutenkù kumòu. ⁷ Kè dè kó dipebii tóōnni wèè kàri dikpààtikàrì o borè kécouté ò tɔ dìi pátíri o nòùtè youtè. ⁸ Kè dènnè dèfòurè dènáà nè bèkótíbè sipísidè nè bènàà nínkú di ìkè kè tɔ bémòu tikùtidùùti nè sisòóbúkúsi, kè sì piéké tùdààrí, dèè tu Kuyie nkàbè kó mubáammu. ⁹ Kè bè ndiè nfeyèmpànfi kè tú:

Fṣṣ mōnnè kécouté dipátíri
kékéété di kó yecanniyè,
kè yé fṣṣ kúmè kè dèetè
iwuò nyimòu nè ibotí imòu
nè benitibè bémòu nè yebotè yemòu
kè bè duó nKuyie.

¹⁰ Kè bè tanné ku kpààtiyuu mièkè
kè bè tú ikuó niùbè,
kè pī nKuyie ntōmmú,
kè yó mbaké kutenkù.

¹¹ Kè n wète kéwénté kékéè Kuyie ntōrè sikòupípi cèètemè dikpààtikàrì nè dèmarè fòurè dènáà nè bèkótíbè kè diè mmèdiè nkè tú:

¹² Dipebii bè kùò di,
dìi mōnnè Kuyie ndi duó mmuwērímú,
nè tikpàti nè mēciì,
nè tikpeti, nè disānni,
nè didontirì nè diyetidierì!

¹³ Kè n kèè Kuyie ndòò dèè kó dimàà, kéìnkè kpere nè ketenkè kpere nè ketenkè mièkè kpere nè dāmèèrì kpere dè dièmmè kè tú:

Wèè kàri dikpààtikàrì nè dipebii,
bèè te disānni, nè didontirì,
nè diyetidierì,
nè muwērímú mumòu yēbie nyēbie.

¹⁴ Kè dènnè fòurè dènáà dò: Dè mme ndò. Kè bèkótíbè nínkú ké bè sāntè.

6

Sisēi sinàà kó tináànti

¹ Kè n wénté kèyà dipebii kèétémè dicannirì ketirì, kè dèmarè fòurè dènáà kó dèmarè pèe fetaafè kōmè kè dò: Kōtení! ² Kè n yàni tēsāmpéitè, wèè tè dèkè kòò tɔ mutāmmù kè kōri dikpànni, kè óké menakùmè kó dipiì. Ò dié nkénamu dikpànni kè kōri kè bo yíé kékpa nkéna.

³ Kè dipebii yíé kékéété dicannirì dérinni kè n kèè dènnè fòurè dérinnè béimmè kè tú: Kōtení! ⁴ Kè tēsānwūōtè yènni kè bèè duó nwèè tè dèkè muwērímú nè disiè dierì kòò bo konnè benitibè kè bèè kuò betòbè kutenkù kumòu.

⁵ Kè dipebii kéété dicanniri tãánni, kè denennè fòurè tãánnèe béi nke dò: Kòtení! Kè n yàní tesãnsòutè, wèè tè dèke kòò tò tēbiètè. ⁶ Kè n kèè denennè fòurè denàà kó dèmarè béimmè ke dò: Tidiiti bè tu ti bédèè tēbiètè mēmáà nè bè tu ti òdisi tēbiètè mètããti diyie dīmáà tōmmú kpéi, kényóu mekùò nnè mēnaà.

⁷ Kè dipebii yíé kékéété dicanniri naanni, kè n keè dèmarè fòurè naanne béimmè ke dò: Kòtení! ⁸ Kè n yà tesāntè kè tè dō mmenónnùd, nkè wèè tè dèke kòò yètiri tu mukũũ, kè mukũũ nhò tũ. Kè bēè mù duó muwērímú, kè mù bo kuò ketenkè wétiri kó dikée kòbe nè yese nè dikònni nè mumōmmú, kè tikpasĩnti mbè cáà nke kòu.

⁹ Kè dipebii kéété dicanniri nummùrì, kè n yà diwũstònni borè bēè do náante Tináaṣààti kè bè bè kuò be wērè. ¹⁰ Kè be pīēkù ke tú: Ti Yiè nwèè kpa mēyēi, ke náá ntimómmanti, a yóó bekénè òmmònni kutenkù kòbe ké bè kpetínné ke fós mbè ti kòmè? ¹¹ Kè bēè duó mbá wè diyaàbòrì péiri ké bè nàké ke dò: Di nkpaá ke mi nke kēmmú bè bo kuòmè di kòbe bè dō nkékuò bè bè di kuò mēè botí, nè bè di wē mmutōmmú.

¹² Kè dipebii kéété dicanniri kuónni, kè ketenkèe sántè mmediè nkè diyie soute kuyaasòukù kōme, kòò tãnkùu wũsté ké ndò mmeýĩ. ¹³ Kè siwãã nduóni kuyaakù ò fuutè kè fikíè kó yetebe nduóni mēè botí. ¹⁴ Kè kēĩnkèe kpéú nkpréú nkumìèkù kōme kēpēētóo, kè yetārè nè ketenkè kēè soké dāmèèrì kè dēè íté dē do borè. ¹⁵ Bēè baké ketenkè, bekpaàtibè, behāāpòmbè iwēĩ yembè, bedítíkpaàtibè, bekperibè nè benitibè bemou, tidaati nè bēè í tú tidaati, kè bè cokù ke taà titādènti nè tidúótì. ¹⁶ Ke dè nàà nke tú: Duónèni tí ĩnkè ke ti kãã nKuyie nnè dipebii kè be miēke báá ti do. ¹⁷ Be miēke kó diyie yeiri dii tũðke kè be miēke peike. We mbo nkpaá?

7

Isidayēeribe bè ĩkú bè Kuyie nkó mēcannimè

¹ De kó difōnkúò kè n yà Kuyie ntōrè yēnàà yēè te kuyaakù kè yè cōmmú itemmānke inàà, bá dì kè dì bàà di kó kuyaakù, kè kù báá fuute kēĩnkè nè ketenkè yoo dāmèèrì yoo mutie mamù. ² Kè Kuyie ntōnni teri yēnni diyie yìèni kēè bíékè, ke tò Kuyie nfòukù kó mēcannimè, kēpéi nKuyie ntōrè yēnàà kù duó nyè muwērímú kè yè bo pōnte ketenkè nè dāmèèrì. ³ Ke dò: Di mu mbáá nampe ketenkè yoo dāmèèrì yoo mutie mamù. Yóunè kè bēè ĩkú Kuyie nkòbe tĩĩ mēcannimè kédeè. ⁴ Kè yè n nàké yè ĩkú Isidayēeribe wuò nyimou miēke benitibè tĩĩ mēcannimè kè bè māmè kè bè mbo tekòupíkòutè nè sikòupípísìnàà nè sikòupísìnàà (144000).

⁵⁻⁸ Sudaa kòbe tekòupípíitè nè sikòupísidé (12000),
 Dubenni kòbe 12000,
 Kati kòbe 12000,
 Asee kòbe 12000,
 Nefutadii kòbe 12000,
 Manansee kòbe 12000,
 Simmēōō kòbe 12000,
 Defii kòbe 12000,
 Isaka kòbe 12000,
 Sabunōō kòbe 12000,
 Sosēfu kòbe 12000,
 Bensamēē kòbe 12000.

Ibotí imou tĩnni kó tináaṣàti

⁹ De kó difōnkúò kè n yà yebotè yemou kòbe nè ibotí imou kòbe, nè benitibè bemou nè iwuò nyimou kòbe kè bè tikú ditĩnni dièrì ke í dō nkéna kékaa nke dáátí tiyaàpéitì, ke cōmmú dikpaàtikàrì nè dipebii de ìkè, ke pikú tipuonti. ¹⁰ Ke

pĩ̀èkù ke tú: Kuyie nkùù kàri dikpààtikàrì ìnkè nè dipebii, bèè ti deetè. ¹¹ Kè Kuyie ntõrè yemou nè bekótibè nè denennè fòurè denàà kè bè cèètè dikpààtikàrì, ke nínkú ke sánti Kuyie ¹² nke tú: Dè mme ndò! Ti Yiè nKuyie nfó nnè mutõmmú! Fòò mǎnnè disǎnni nè diyetidierì nè mǎciì, nè didontirì nè muwērímú mumou yebie nyebie. Kè dè mme ndò.

¹³ Kè bekótibè kóò mǎu m beke ke dò: A yé bèè me ndáátí tiyaapéitǎà, bè yènni dǎà? ¹⁴ Kè nh ò tǎnné ke dò: N yiè nfóò yé. Kòo n nàké ke dò: Bèè fǎūtè bèmbè mediè nke òú be yaàbòrè nè dipebii yĩ̀ nke yé peike. ¹⁵ Dè te kè bè bo diè nKuyie nkpaàtikàrì ìkè, ke pĩ̀ nku tõmmú sǎà ku cǎtè. Wèè kàri dikpààtikàrì kòo bo mbè bonè ke bè kǎnké. ¹⁶ Dikònni nè sinéyǎi dè tǎnke báá bè pĩ̀, diyie nè kuyiinkù dè me mbáá bè poté. ¹⁷ Dipebii dii kàri dikpààtikàrì dii yó mbè cǎmmú ké bè niitè mufòmmu binte kè Kuyie mbè ùtè be nǎnnièti.

8

Dipebii kèétémè dicannirì yiénni

¹ Dipebii kèétè dii mǎnni dicannirì yiénni, kè dè dò yúóó keĩnkè mieke kǎmmǎke tewebiètè mǎfitímè sipísitǎati. ² Kè n yà Kuyie ntõrè yèyiekè, kè kùu yé duó nyetǎtehe yèyiekè.

³ Kè Kuyie ntõnni teri kǎtení kécómmóo dihúúntõnni ìkè ke tǎ tǎsǎbuute, kè bèè tǎ píe ntùdǎarì, kè dii wǎnnénè Kuyie nkǎbe kó mubáammu ke bo tuo ndihúúntõnni ìnkè mǎsǎo nkperi dii bo dikpààtikàrì ìkè. ⁴ Kè kuyukú tùdǎarì kǎku wǎnnénè Kuyie nkǎbe kó mubáammu Kuyie ntõnni nǎutè mieke kéndekù Kuyie mborè. ⁵ Kè Kuyie ntõnni túótè tǎsǎbuute kékoutè muhǎǎ nkéútè ketenkè, kè fetaafè mpéú, ke kuò, nke wéi, kè ketenkè sǎnti mediè.

Kuyie ntõrè yèyiekè eémè yetǎtehe yèyiekè

⁶ Kè Kuyie ntõrè yèyiekè yèè tǎ yetǎtehe kè yèè báátí ke bo eé.

⁷ Kè diketirì eé kè yemátǎrè nè muhǎǎ nkè dè nkǎkénè meyĩ̀ nke duóni, kécóútè ketenkè kó yewétiyè yètǎati kó òimari nè detie nnè timúsũtì.

⁸ Kè Kuyie ntõnni dǎrì eé ditǎteheù, kè dǎmarè ncóú nke òu ke dò nditǎrì dièrì, kédoroo dǎmǎèrì mieke, kòo wétiyè yètǎati kó òimari naá mmeyĩ̀. ⁹ Kè dè kó diwétirì kó siyĩ̀ kú, kè bàtóòbè bèè bo dè mieke kè bèè cake.

¹⁰ Kè Kuyie ntõnni tǎǎnni eé, kè tǎwǎtè diètè matè còú mmuhǎǎ nkédonnì ikó nnè sibií kó yewétiyè yètǎati kó òimari mieke. ¹¹ Kè dè kó tǎwǎtè yètirì tu mǎdòmmè, kè tǎ dè dii wétirì kó menie nnaá mmǎdòmmè kè benitibèè yǎ kékú.

¹² Kè Kuyie ntõnni naannì eé. Diyie nè otǎnkù nè siwǎǎ kó yewétiyè yètǎati kó òimari soute kè kuwenniku í mbo kuyie nkó yewétiyè yètǎati kó òimari nè keyènkè kpéye kó òimari.

¹³ Kè n yà fetúúfè mafè kè fè èinte keĩnkè, ke kuò nke tú: Díndi ketenkè kǎbe di bo yà! Di bo yà! Di bo yà! Kuyie ntõrè yètǎati tǎyè bo eé dii mǎnni yetǎtehe.

9

¹ Kè Kuyie ntõnni nummùrì eé ditǎteheù, kè n yà tǎwǎtè donnímè ketenkè kè bèè tǎ duó ndifǎtìrì cūmpuri kó sikpetínsi. ² Kè tǎe di kpeté, kè kuyukú dièkù nyièni fǎhǎǎtofe kǎme, kǎsǎukunnè diyie kè dèe biitoo. ³ Kè fǎcofǎe yènni kuyukú mieke kǎpitóo ketenkè. Kè Kuyie nfè duó mmuwērímú kè fè bo ntũtì benitibè ináá nkǎme. ⁴ Kè Kuyie nfè nàké ke dò: Báá kǎáké timútì nè detie nnè tidiitì. A ntũtì n yí ìkú bèè tĩ̀ mmecannimè mǎà. ⁵ A báá bè kùò, á mbè tũtì kè dè yóu ke dò nyinaá, ké bè fǎũ mbetǎǎbè bènnùmmù. ⁶ Dè kó betǎǎbè mieke

benitibè bo wammú mukũũ kémónté, bè bo mmù dó nè be yèmmè mēmou kè mūu coké kédété.

⁷ Kè de kó fecofe dò nsisēĩ sīi bāátí ke kəri dikpànni, kè fè yə dò nyəsəpikè, kè fè ìkè dò nkenitikəke. ⁸ Kè fè yùtì òkù ke dò ntinitipokpeti, kè fè nīi ndò ndiciriciri kpəye. ⁹ Kè fè dàátí dimátíyaàbòrì ke kəri dikpànni, ke puti kè dè ùuti ke dò nsikpàrinaasēĩ. ¹⁰ Kè fè màke iyéí kè ì dò nyinaá nkpeyi. Kuyie nfè duó mmuwērímú kè fè yó nyi ntũōtìnè benitibè betāābè bènūmmù. ¹¹ Kè difōtìrì cūmpuri kóo kpààtì fè baké kòo yètìrì tu: Okòùtì, nè ebedee kó tináaàntì Abanə, nè kerekì kpèti Apodiyōš.

¹² Məyei nketimè pēētēmu kè mēdēmè kpaá kériní.

¹³ Kè Kuyie ntōnni kuōnni eé ditāteheù, kè n kèè metammè mamè yēnnímè disəəhúúntōnni dìi bo Kuyie nyìkè di pītì. ¹⁴ Kè mēe náké Kuyie ntōnni kuōnni ke dò: Bouté yebəəkperè yēnàà yēè bou kukó ndiekù Efadati borè. ¹⁵ Yè do de bo ke baa de kó dibenni ndi nè de kóo tǎnkù nè de kó diyiè nè de kóo déèrì weti weti. Kè bèe yè bouté kè yēe kuə ketenkè kó yewétiyè yētāāti kó dīmari kəbe. ¹⁶ Kè bè n náké ke dò: Behāāpòmbè bèe dèke sisēĩ, bè sūmu ke bo sikəupí sikəupí. ¹⁷ Kè n yà sisēĩ, bèe sì dèke kè bè dàátí yemátíyaàbòrè, kè yəmayè wūš ke dò muhāá, kè yeteyè dò ntiwetì, kè yeteyè dò mmuhāāponyuo, kè sisēĩ yə dò nyeciricirè kpəye. Muhāá nnè kuyukú nè muhāpòpùo nkè dè yìenì si nə, ¹⁸ kékùə ketenkè wétiyè yētāāti kó dīmari kəbe. ¹⁹ Kè si nò dāmmù ke kəù kè si yéí məke yeyə kè yè dò nyiwāàke ke dāmmù ke kəù.

²⁰ Məyei nyí kùə bè í nyie nke bo ceete kētūnne Kuyie, kénkpaá tū nyebəkè ke yè bāa nnè sisəətenkaanli, nè timátì péitì kpəsi nè disəəwūš kpəsi nè yetārè kpəsi nè ideí kpəsi. Bè dè dādmu, dè í wúó ndè í nə nke náá, dè í nə nke centi. ²¹ Bè í yie nke bo yóu muyóò, munitikòù nè tinitinòntì, ke dəuti dəutinè betəbè.

10

Kuyie ntōnni tāmè tepátíte

¹ Kè n yà Kuyie ntōnni kperì mari, kè di cùténì keĩnkè yewetè miəke, ke írí kutāmmeyārí, kè di ìkè pīnti ke dò ndiyiè, kè di tààke cóu mmuhāá. ² Kè di pikú tepátíte, kəna di naàcètè youte dāméèrì kəna tēcānkutè ketenkè. ³ Kè dii pēe metammè mediè ndiciriciri kōmē, kè itapíè iyiekè cóúté. ⁴ Kè nni ndó kēwāri di bēi ntì kè metammè mamēe béinnì keĩnkè ke dò: Báá tì wāri, ntì yé amáa.

⁵ Kè n yà Kuyie ntōnni dìi do na di naàcètè dāméèrì kè tetetè na ketenkè, kè dii youte di nàùtè keĩnkè, ⁶ képarìkè kényú wèè bo sǎa nho yètìrì wèè dòò keĩnkè nè dèè kó dimàà bo ke miəke, ketenkè nè dèè kó dimàà bo, dāméèrì nè dèè kó dimàà bo, ke bēi nke dò: Dè ténke í yóó əte dè bo dādmè. ⁷ Kuyie ntōnni yíennì bo eé dii mōnni ditāteheù kè Kuyie ndəò ku sòrì kpèti kù do nàké tì ku kó betōmbè ku pāānāaàntì náam̃bè.

⁸ N do kèè mēè tammè kè mēe wēte kébéinnì keĩnkè ke dò: Kəte kécəuté tepátíte Kuyie ntōnni dìi còm̃mú dāméèrì nè ketenkè di tə tē.

⁹ Kè n kətooo ke dò: N duó ntepatíte. Kè di dò: Nto tē kémaánko. Tè bo nwəeti a nūu ke dò mmecekùò, kéntii a pəutì.

¹⁰ Kè n cəuté tepátíte Kuyie ntōnni nàùtè miəke kémaánko, kè tē mēnke nwəeti n nūu ke dò mmecekùò, kətaroo m pəutì kéntii.

¹¹ Kè Kuyie ntōnni dò: A dò nkéyíé nákému Kuyie mpāānāaàntì titentì timəu kpéi, ibotí iməu nè bekpààtìbè kpéi.

11

Kuyie mpāānāaṇṭi náam̄bè bēdē kūū nnāaṇṭi

¹ Kè bē n duó nkupàati kùu beúnè ke dō: Íté kébenné Kuyie ncīētè nè diwūṣtōnni, kékaa mbēè bo te mieke ke báa nKuyie. ² A me mbáa benné Kuyie ncīētè kó kudànkù, ke yé Kuyie nyóó duómmè kè yebotèe mpuò ndihèi sààri ke dō betāābè sipísìnàà nè bēdēbè *, ³ kè ní duó nkè benitibè bēdēbè nnáa n kpéi nkè bēè dáátí tifōtōnti, ké nnáa m pāānāaṇṭi ke dō yewe tekoupiítè nè sikousidé nè sipísikuò (1260) † nyētāati ndi nè dikée.

⁴ De kó benitibè tu odifié kó detie ndédéré nde nè sifitíkèkèe sidési dèè cōmmú Kuyie nkùu baké ketenkè ku iikè. ⁵ Kòò mōu dó ké bē dōò meyei mmuhāā nyēnni bē nō mieke kóò kù. ⁶ Kè bē mōke muwērímú ke bo na kéwetinné fetaafè bē náa ndii mōnni Kuyie mpāānāaṇṭi, ke bo na kéceete meniè nkè mēe naá mmeyī, ke bo na kédō meyei mmemou bē dó mēè botí.

⁷ Bē dèè dii mōnni mutōmmú Kuyie mbè duó mmù, kè musīmmùu yēnni difōtìrì cūmpuri, ké bē kpannè ké bē na, ké bē kù, ⁸ kédōúnko dihéi diérì mieke bē do baaké dè bē Yiè nkudapāāti. Kè bē nduó kuce nù. Bē yu dii èi ke donnìnkone Sōdammu yoo Esibiti. ⁹ Bē bo bē kù, kè benitibè bemou, ibotí imou kabe, iwuo nyimou kabe, yebotè yemou kabee tíí, ké mbè wéi ke dō yewe yētāati nè dikée, kéyete bē bo bē kūnnémè. ¹⁰ De kó benitibè bēdē kūū mbo narike kutenkù kumou kó benitibè, kè bē mpāā mbetobè yepārè, ke yé de kó Kuyie mpāānāaṇṭi náam̄bè do bē kōōnnémè. ¹¹ De kó yewe yētāati nè dikée kó difōnkúò kè Kuyie mbè fūute muyaá nkè bē yánté, kè kufōwaá mpī mbèè do bē wùó mmēdiè. ¹² Kè bēè keè metammè mamè kè mē pīēkù kēīnkè ke tú: Dekēnēní diē. Kè bē ndeètōo yewetè mieke, kè bē kpantídēntobè bē wùó. ¹³ Dēnde bām̄bà nkè ketenkèe sântè mēdiè nkékuò dihéi wētiri dipínni kabe sikoupiisīyiekè (7000) kè kufōwaá mpī mbesōmbe kè bē ndéúkūnko Kuyie nyētiri.

¹⁴ Meyei ndérímè pēētému kè metāāmmè yóó tuōkení bām̄bà.

Kuyie ntōnni yiēnni eémè ditāteheù

¹⁵ Kè Kuyie ntōnni yiēnni eé ditāteheù kè metammè mamēe pēe dēīnkè ke dō: Ti Yiè nKuyie nnè Kirisi bēè yó mbaké kutenkù yēbie nyēbie nsāā. ¹⁶ Kè bekótibè sipísidé nè bēnàà bēè kàri yekpàatikarè Kuyie nyīikè kè bēè nínkoo ké kù sântè ke dō:

¹⁷ Kuyie nkperíkù,
ti da sántí fī nwèè do bo,
ke bo, a benkemè a wērímú ke baaté.

¹⁸ Benitibè mieke do da péimu,
di mmōnni kàa kōke bē pēike,
kàa yóó bekénè bēcírībè
kéyietí a tōmbè a pāānāaṇṭi náam̄bè
nè bēè tu a kabe ke da dé,
benitidiebè nè besām̄póbè kékuò bēè càari kutenkù.

¹⁹ Kè n yà Kuyie ncīētè kpetémè kēīnkè, kè metaummè tou īlkuú te mieke. Kè fetaafè mii nke péú, kè yemátārè duóni mēdiè kè ketenkè sânti.

12

Onitipòkù pēímè kè dinìtìrì cōmmú ke baa

* **11:2** Betāābè sipísìnàà nè bēdēbè dè bo yēbie nyētāati ndi nè dikée. † **11:3** Yewe tekoupiítè nè sikousidé nè sipísikuò bo yēbie

¹ Kè n yà dèmarè kè dè dò nhonitipòkù ke dáátì diyìè tiyààtì kōme, ke na otànkù, ke óké siwāā tēpítè nè sidsì kó dipì. ² Kè pùó nke dó képeité ke kuònnè kuyonku.

³ Kè n yà dinìtìrì dierì marì kè di dò ndiwūōrì, ke mōke yeyō yèyiekè, yeyiè ntepítè, bá diì yuu kè di òké dipì. ⁴ Kè di yóu kau siwāā yewétiyè yètāāti kó òmari kpesi ke buònnì ketenkè, kè di bàa onitipòkù bo peitémè kè di cááké debirè. ⁵ Kòo nitipòkùu peité kè Kuyie mpānkēē tūóté debirè kékōnnè. Dèè birè yó mbaké benitibè ke bè cēmū nē kumátipàāti. ⁶ Kòo nitipòkùu coké kēta dikpāā kēnsōrì kè Kuyie nhò piú ke dò yewe tekōupítè nè sikōu sidsì nè sipísikuò (1260).

⁷ Kè mudoò ānnè kēīnkè kè Kuyie ntōnnì Misēeri nè o kōbe kè bèe kpannè dinìtìrì nè di kōbe, ⁸ kè bè na kè bè tēnkē í mmōke kuce ke bo mbo kēīnkè. ⁹ Kè bèe tentenì de kó dinìtìrì dierì nè di kōbe ketenkè, fēwāāfē fēè do bo nè dimōnnì bè tu fē dibōd yoo Satāā.

¹⁰ Kè n kèè metammè pēūmè kēīnkè ke tū: Kuyie mmōnnì tūōkemu kè kù dēetē benitibè, ke benke ku wērimú, kè Kirisi baatē, kè bè tentenì dibōd diì do wātìrì Kirisi kōbe Kuyie mborè keyēnkè nè kuyie.

¹¹ Dipebii kó mēyī nnè bè nākè mēē kpéi ntīmōmmōnti, dēè te kè bè di na, ke yie nke duó mbemāā kè bè bè kùō bá bè í yōte mukūū. ¹² Fō nkeīnkè nè a kōbe dè ndi naati. Ketenkè kōbe nè dāmēērì kōbe di bo yā, ke yē dibōd cūtēnīmè di borè kè di miēke cōu ndi yē mēē kpéi nke dò ndimōnnì kūpe.

¹³ Dinìtìrì yà diì mōnnì di donnīmè ketenkè, kēannēnē onitipòkù wēè do peité denitidabirè. ¹⁴ Kè Kuyie nhò ānnè itūfētì kòo puu kēta dikpāā cuokè kēsōrinē fēwāāfē, kēmmōke yēbie nyētāāti nè dikēē, kè Kuyie nhò piú. ¹⁵ Kè fēwāāfē tō menie nkè mēē naā nkukó ndiekù ke bo pōntēnē onitipòkù. ¹⁶ Kè ketenkēē dēetē onitipòkù kēmaānko mēē nie ndinìtìrì tō mē. ¹⁷ Kè dēē yonke dinìtìrì kè di kōte kēkpannē o bí sōnyi. Bēē kó dimāā yie nKuyie nkuó ke tū weti weti Kirisi kōbe, ¹⁸ kēkōte kēncōmmū dāmēērì také.

13

Dinìtìrì yóó pī mmùù tōmmú

¹ Kè n yà musīmmù mamù kè mù yētìní dāmēērì, ke mōke yeyō yèyiekè, nè yeyiè ntepítè, bá diì yēnnì kè di òké dipì, bá diì yuu kè di wārì ke sāā nKuyie. ² Kè de kó musīmmù dōnnē dimannì, kè mu tāāke dò nkutontonkù kpēyi, kè mu nùù dò ndicirìcìrì kperi, kè dinìtìrì mù duó ndi wērimú, kè mù kānne mu kó dikpāātìkārì kè mù duó ntikpetì. ³ Kè mu yuu marì dò ndi kōute ke na nku ke miētē. Kè dēē di kutenkù kumōu kōbe kè bè mmù tū, ⁴ kēnsāntì dinìtìrì di duó mmēē kpéi ndi wērimú musīmmù. Ke múnke nsāntì musīmmù ke tū: We nda mannē, we mbo na ke da kpannē!

⁵ Kè dinìtìrì duó mmuwērimú musīmmù kè mù mbaké kutenkù ke dò betāābē sipísìnāā nè bēdēbē, ke náā ntepōtē kó tināāntì ke sāā nKuyie. ⁶ Ke náā ntināanyēiti, ke caari Kuyie nyētìrì, ke sāā nku èi kēīnkè, nè ku kōbe bèè kè bo. ⁷ Kè dinìtìrì duó mmuwērimú musīmmù kè mù bo kpannē Kuyie nkōbe kè bè na, kēmbaké iwuō nyimōu, benitibē bēmōu ibotì imōu, yēbotē yēmōu. ⁸ Bēē yètē í wārì mufōmmu pátìrì Kuyie mpebii bè kùō di kperi, bèē yètē í bo de miēke nè Kuyie ndōmē kutenkù kè bè nninku ke mù bàā.

⁹ Wèè màkε yεto kε bo keè, wèè keè. ¹⁰ Dè dò mbèε kpetínné wè bè yóó ò kpetínnému, dè dò mbèε kuɔ wè nè disiè bè yóó ò kùumu. Dεε te kè Kuyie nkɔbe dò nkénwéérì kε tũ nKuyie.

¹¹ Kè n yíe kényà musĩmmù mamù kè mù yètíní ketenkè, kè mọke yeyiè nyèdée, kè yè dò ntepedaatè kpɛyɛ, kè mu tammè dò ndinìtìrì kòmɛ. ¹² Kè mù mọke muketimù kó muwērímú, kédúó nkè ketenkè kemọu kọbe mbáá mmusĩmmù ketimù mùù do kòutɛ, kè na nku kè mieté. ¹³ Kè de kó musĩmmù dérĩmmù ndọrì tidietì kè níí bée nkè muhǎá ncúténí kǎĩnkè benìtibè bẹmọu ìkè. ¹⁴ Kè mù ndọrì tidietì bẹ yě mmùu dọò tì kè fétinko benìtibè kè muketimù wùó. Kè mùu duó nkè bẹe dọò muketimù bẹ do kòutemu nè disiè kè mùu mieté mu kó tetenkaanìtè kè bo mmù dèúkũnko. ¹⁵ Kè de kó musĩmmù dérĩmù mmọke muwērímú, kǎnné mufòmmu tetenkaanìtè kè tè nnọ nke náá nkédúó nkè bẹ nkòu bẹe yete bẹ bo nínkúmè kè tè sǎntɛ. ¹⁶ Kè mùu duó nkè bẹe canne benìtibè bẹmọu, bẹdiébè nè besámǎbè, bekpààtibè nè idawaá tidaatì nè bẹe í tú tidaatì, bá wè be nọu siyóu nè be tĩ. ¹⁷ Òmọu báa na kǎfíté yoo wèe donté kè bẹ í ò wǎrì musĩmmù yètìrì yoo mu cannimè.

¹⁸ Wèè cù weè bo banté musīmmù kó mēcannimè miē mmèè tu onitì yètìrì: Sikau sikuò nè sipísikuò nè mèkuò (666).

14

Kuyie ndonté bè dièmmè fɛyɛmpànfɛ

¹ Kè n yà dipebii kè dì còmúmú ditàri Siyãã Ìnkè, kè benìtìbè dè bo tekəupíkòùtè nè sikəupípísìnàà nè sikəupísìnàà (144000) kè dipebii yètìrì nè di cice kperi kè dè wàri bε tĩ. ² Kè n kèèní metammè māmè kǎnkè kè mè ùuti kε dò mməniε nduò kucúcuku, kε péú fetaafè kǎmε, kε wètε kε dò mbè bie ntikùtìdùùti. ³ Kè dε kó benìtìbè tekəupíkòùtè nè sikəupípí sìnàà nè sikəupísìnàà (144000) còmúmú Kuyie nkpaàtikàri nè denennè fòurè denàà dε ìikè nè bεkótìbè ìikè, kε diè nfeyempanfè òmòù í yóó na kédenté fè kè dè í tù bεmbε Kuyie ndonté bε.

⁴ Bè í sãũ mbemáà nè benitipòbè, bè dò mpáíí nwe, ke tũ ndipebii tipûti timou, Kuyie nkuù bè donté, kè bè duó mbemáà Kuyie nnè dipebii. ⁵ Bè í nàké siyáàbìsì diyie mari, bè í dòò meyeyi mmamè.

Kuyie ntõrè yètããti kó tináaṅtì

⁶ Kè n yíé káyà Kuyie ntõnni tɛrì kè di èintɛ kɛ́nkè kɛ tɔ Tináánsààti tìl bo sáà kɛ bo tì náké kutenkù kumɔu, yɛbotɛ yɛmɔu, iwuɔ nyimɔu, ibotì imɔu, benitibè bɛmɔu. ⁷ Kɛ pīɛkù kɛ tú: Ndénɛ Kuyie nke déúkunko ku yètìrì. Mbáánnɛ ku, kuù dòò kɛ́nkè nè kɛtenkè nè dàméèrì nè ikó, ku mǎnnì tùòkɛmu kè kù yóó bekénɛ benitibè.

⁸ Kè dìtèrì ntũnní kè náá nkè tú: Díndi Babidɔnni diɛwè kɔbɛ di domu! Díndi bèè càkè kutenkù kɔbɛ, kɛ bè nù ndi kó mɛnàà nkè bè càkè kɛ dɔuti dɔutinè bɛtɔbè.

⁹ Kẹ Kuyie ntǒnni tǎǎnni ntũnni kẹ pĩ̀kù kẹ tú: Wèè yie nkẹ nińkú kẹ sǎnte musĩmmù nè mu tenkaanìtè, kẹ bè cànnẹ o tĩnni yoo o nàùtè. ¹⁰ Kuyie mmieke bè cóummu, kẹ kù yóó yauté ku naà nkperímè ku bòòfẹ yeife mieke kẹ bèè yǎ, kẹ fẹũtẹ muhǎǎ nnè muhǎpòpòu mmieke, Kuyie ntǒrè sààyè nè ku pebiì ìlẹ̀. ¹¹ Bè bo ncóú nkẹ kuyukú yìèní kẹ bè fẹũrì keyènkè nè kuyie nyebie nyebie mbá bè í ompu, kẹ yé bè nińkúmè kẹ sǎnte musĩmmù nè mu tenkaanìtè, kẹ mù bè cànnẹ mu yètìrì.

¹² Dɛɛ tɛ bɛ̀ tu Kuyie nkɔbɛ kɛ yie nku tannɔ, kɛ dɔɔri kù dómè, kɛ̀ bɛ̀ dɔ nkénwɛ̀ɛ̀rì kɛ tũ nYesu.

¹³ Kè n yí kékèè metammè mamè keĩnkè kè mē tu: Wāri tii: Dè nnaati bèè ð nyóó kú ke taunnè Kuyie. Muyaánsààmù tì béimmu weti weti ke tú: Bè om̀pènèmu mutōmmú bè pĩ mmù, kè Kuyie mbè yietí bè pĩ mmù tōmmú kpéi.

Bè dōnnènè mè kute nkù kó mude èmù mudidèi

¹⁴ Kè n yí káyà diwetipéiri, kòò mōu kàri di miēke ke dò nhOnitibire, ke óké disəp̀i, ke tō disenatiri. ¹⁵ Kè Kuyie ntōnni tēri yēnni Kuyie ncīètè, kēpīkè kénákè dī kàri diwetiri miēke ke dò: Tidiiti bimū ketenkè, túótè a siè ké tì kōũ. ¹⁶ Kòò túótè o siè kéhei nkékōũ tidiiti timōu ketenkè.

¹⁷ Kè Kuyie ntōnni tēri yēnni Kuyie ncīètè keĩnkè kpete miēke ke tō disenatiri.

¹⁸ Kè Kuyie ntōnni dī baké muhāā nkè dī itēni di húúntōnni borè, kēpīkè kénákè dī tō disenatiri ke dò: Mutie bè tu mù fīnyī kó yēbe bimū, túótè a siè ké yē kōũ. ¹⁹ Kè dī túótè disiè kéhei nkékōũ dē kó yēbe kéānnè Kuyie nnàù dē yētebe ku miēke cóú nyè. ²⁰ Kè bèe yē yēnnè dihei m̀nku kénau kè mēyī nyè kēpōnté kēmmōke cidōmētiribè sikəusitāāti (300), kè mēcūmpume mbo mētiri omāà nè dikéè.

15

Kuyie ntōrè nè mēyēi nsəmmē kó tināānti

¹ Kè n yà dēmarè diērè keĩnkè kè dē n di. Kuyie ntōrè yēyiekè kè yē tō mēyēi mmēyiekè, mēè yóó pēētè kè Kuyie mmiekkē do.

² Kè n yí káyà dàméèrì kòò dò ndoii, ke dò ntewéitè ke cóú mmuhāā, káyà bèè do na musīmmù ke í nīnkú ke sante mu tenkaanitè, bá bè í mbè wāri mu yētiri kó mēcannimè, kè bè cōmmú dē kóò dàméèrì ĩnkè ke tō tikūtīdūūtī Kuyie mbè duó ntī. ³ Kè diè mMəyiisi Kuyie nkóo tōnti kó fēyēnfè nè dipebii kəfē ke tú:

Ti Yiè nKuyie,

a tōmmú dēumu ke wenni,

ibotí imōu kpààtī.

A dōori dē dēmōu wennimu

ke tú dēmómmənnē.

⁴ Ti Yiè mbēnītībè bēmōu da dēmu

ke déúkunko a yētiri,

fōò dò mpáíí.

Ibotí imōu bo tíí

ke nínkú a ĩkè ke da sante,

ke yé a bēnkēmè a wetímè.

⁵ Kè n yí káyà Kuyie ncīètè metaummè tōu ĩkú tē kpetémè keĩnkè. ⁶ Kè Kuyie ntōrè yēyiekè yēè do tō mēyēi mmēyiekè, kè yē yēnni tē miēke ke dáátī tiyaápéitī kè tī mīèti, ke bóu isənaakū ð nyē cuokè. ⁷ Kè dēmarè fōurè dēnàà kó dēmarèe yē duó nyisəbòòke iyiekè, kè Kuyie nkūu bo yēbie nyēbie ku miēke píékè i miēke.

⁸ Kè Kuyie ndòò tidiētī kēbēnkē ku wērímu, kè kuyukúu dátinné ku cīètè, òmōu í nna kéta, kénkēmmú ku tōrè nyēyiekè tō mēè yēi mbo dēè.

16

Kuyie mmiekkē yóó pēike kè kùu duənni mēè yēi

¹ Kè n kēè òmōu pīékénī Kuyie ncīètè, ke náké ku tōrè yēyiekè ke dò: Kōtenè kēútē mmēyēi mmēè ā isəbòòke iyiekè ketenkè, Kuyie mmiekkē pēikemu!

² Kè Kuyie ntōnni ketiri útēni di kó fēbòòfē kó mēyēi nkētenkè, kè yēmənsīnyē pī mbēè mōke musīmmù cannimè, ke ninku ke sānti tetenkaanitè, kényòu mēdiè.

³ Kè Kuyie ntōnni dērīi úténí di kó febòòfè kó mēyēi ndàméèrī miēke kòo naá mmeyīī, kéndò mbè kùò onìtì, dèè kó dimàà bo o miēke kè dèe kú.

⁴ Kè Kuyie ntōnni tǎǎnni úténí di kó febòòfè kó mēyēi nyikó mmieke nè sibií kè dèe naá mmeyīī. ⁵ Kè n kèè Kuyie ntōnni dii baké meniē ndi nàámmè ke tú: A beénti wennimu fǝ nwèè dò mpáíí, ke do bo, ke bo. ⁶ Ke yé bè kùòmè a kó benitibè nè Kuyie mpǎǎnǎǎnti náam̃bè, di mmōnni kàa bè duó mmeyīī nkè bè bo yǎ. A bè duó mbè dò nha bè duó ndèndè. ⁷ Kè n yíé kékeè metammè yènnímè dihúúntōnni bíékè ke tú: N Yìè nKuyie nha bekù weti weti nwe, kè dè wenni.

⁸ Kè Kuyie ntōnni naannīi úténí di kó febòòfè kó mēyēi ndiyiè, kè di ǎǎ ntuo mbenitibè. ⁹ Kè bè ncóú mmēdiè nke sǎǎ nKuyie nkùù duōnni de kó mēyēi. Bè me nyí nyie nke bo yóu mēyēi nke déúkūnnē Kuyie nyètiri.

¹⁰ Kè Kuyie ntōnni nummūrii úténí di kó febòòfè kó mēyēi musīmmū kpààtikàrī ĩnkè, kè mu ei biitoo, kè mu nìtibè nkuōnnè kuyonku ke cáá mbe nīi.

¹¹ Kè yemuǎ mbè dāmmū kè dè bè yóu, kè bè sǎǎ nKuyie nkēĩnkè kaku. Bè me nyí nyie ke bo yóu mēyēi nkéceetē.

¹² Kè Kuyie ntōnni kuōnni úténí di kó febòòfè kó mēyēi nkukó ndiekù Efadati kè kùu kǔũ, kè diyiè yìèní kèè bíékè kó bekpààtibè bo na kǎpǎǎtē. ¹³ Kè n yà yebakè yètǎǎti kè yè dò nyecedakè. Kè yè yìèní dinìtìrì nùù miēke, yeteyè musīmmū kperi miēke, yeteyè wèè sou nke tú ò naá nKuyie mpǎǎnǎǎnti o nùù miēke.

¹⁴ Yebakè nye yèè nǎ nke dǎori tidietì. Kè yèè kǎte kǎyà titenti timǎu kó bekpààtibè, kè bè bo wēnné kékpannē Kuyie nkùù baké kēĩnkè nè ketenkè, dikpānni diērī yiè.

¹⁵ Nyénè kè n kéroomu oyúókù kǎmē, dè nnaati wèè dàke ke ǎ o yààti ke báa ce nhotetiri kè bèe yà o fei!

¹⁶ Kè de kó yebakèe tíi mbekpààtibè bemǎu dibòrī marī bè yu di nè Ebedeebe kó tinǎǎnti ke tú: Adimaketǎǎ.

¹⁷ Kè Kuyie ntōnni yìènni úténí di kó febòòfè kó mēyēi nyewetè miēkeni, kòò mǎuu pǎǎkénī Kuyie ncǎǎtē ku kpààtikàrī borè ke dǎ: Dè dǎò ke deèmu. ¹⁸ Kè fetāafè mīi nke uuti, ke péu, kè ketenkè sǎnti mediè, kè mu nyí sǎntè meboti nè Kuyie ndòmmè onitì. ¹⁹ Kè diheidiè toté mētǎǎti, kè yebotè kó yehékè yemǎuu íduò. Kè Kuyie nyí nyè mBabidōnni kǎbe kó mēyēi, kè ku miēkēē peike kè kùu bè nīi nku bòòfè yeife kó menaà. ²⁰ Kè bèe mǎntóo ketenkè kèè soké soké dàméèrī miēke nè yetārè. ²¹ Kè fetāafè mǎtārè nduōnī ke cǎǎ ke tuǎkù cidóò sipísìnàà, ke buǎti benitibè, kè bè nsǎǎ nKuyie nde kó mēyēi nkpeí. Ke yé mè do yóumè mediè mmóm̃mm̃m̃m̃.

17

Bè yóó kuòmè onitipòkù wèè dǎuti dǎutinè benitidaabè

¹ Kè Kuyie ntǎrè yèè do tǎ mēyēi mmēyiekè kó ibòòke kè ye kó dìmarī n nàké ke dǎ: Kǎtenī kè n da benke Kuyie nyóó bekenè mèè boti onitipòkù wèè dǎuti dǎutinè benitidaabè kè dè tonté, wèè tu: Diheidiè dii bo ikó mpéu borè. ² Kè ketenkè kó bekpààtibè bemǎu nè ketenkè kó benitibè bemǎu kè bè di duónè, ke muó mmēnaà kǎmē.

³ Kè Muyaánsààmūu n túóté kékǎtenè dikpǎa cuokè, kè n yà onitipòkù mǎu kòò dèke musīmmū wǔǎmū, kè mù wǎri mu kǎnti timǎu iwǎrii kè ì sǎǎ nKuyie, kè mù mǎke yeyǎ yèyiekè nè yeyiè ntepiítē. ⁴ Kè de kóo nitipòkù dàátí tikpààtiyààti kè tì wǔǎ, ke sǎri weti weti nè mēdèi mmēè dǎǎnnè mēsoo nnè yetǎsàayè ke tǎ febòòfè kè isǎke nè mēyēi nhò dǎǎmmè benitidaabè kè dè ǎ de

mieke. ⁵ Kòò wàri o tĩnni ke kutinne ke tú: Babidənni, bèè dauti dautinè betəbə nè bèè dǝəri isəke kperε be kóo yǝ.

⁶ Kè n yà ò muśmmè Kuyie nkəbe kó meyĩ mme nè Kirisi kəbe bè kùə bè, bè yie mmèè kpéi nYesu.

Kè n dè yà kè dè n di. ⁷ Kè Kuyie ntǝnni m beke ke dǝ: Dè da di ba nkpeí? M bo da náké onitipòkù nè ò dèke mùù sǝmmù kè mù mǝke yeγə yèyiekè nè yeγiè ntepiítè dè benkú mù. ⁸ A me nwúó mmùù sǝmmù do bomu, kàa mù mǝntóo. Mù wète ke yènni difǝtìrì ndi kè bè mù kùə. Kè dèe di benitibè bèè yètè í bo mufòmму pátìri mieke nè Kuyie ndǝǝmè kutenkù, ke yé bè do mù yàmè ke wète ke mù mǝntóo, ke wète ke mù yà.

⁹ Die ntú mecii nkperε nde, yeγə yèyiekè tu yetārè yèyiekè nye onitipòkù kàri yèè ìnkè, ke wète ke tú bekpààtibè bèyiekè. ¹⁰ Bènnùmmù domu, kòo kuśnwè kpaá, oyienwè bo tuəkeni dii mǝnni wenwe í yóó ǝte. ¹¹ Musǝmmù mùù do bo kè bèe mù mǝntóo mù tu okpààti niinwè, ke wète ke wènné beketibè beyiekè ke yóó kú.

¹² A yà yèè yie ntepiítè tu bekpààtibè mbe tepiítè bèè mu nyí di tikpàti. Bè né yóó ti dimu, kènwènnè musǝmmù ke dǝ dimǝnni sǝmpó. ¹³ Bəmou tepiítè tentè bè yóó wènné dinùù ndi, kéduś mmusǝmmù be wèrimú nè be kpeti. ¹⁴ Kè bèe dokénè dipebii kè dii bè na, ke yé dii bakémè bèè baké, ke tú bekpààtibè kóo kpààti. Kè di kəbe tú Kuyie ntǝātè bè ke bè yu, kè bè kù tũ mmesàa.

¹⁵ Kè Kuyie ntǝnni n náké ke dǝ: A do yà mèè nie nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè kòò kàri me ìnkè, mè tu benitibè mbe nè yetīrè nè yebotè nè ibotì iməu kəbe. ¹⁶ Musǝmmù yie ntepiítè a yà yè tu bekpààtibè mbe bèè yó nní nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè, kéfietε o kperε demou kóò cǝnnǝo difǝkperi, kóò cǝáké kécóu ndesənnε muhǝá. ¹⁷ Kuyie nkuù yóó bè duś nde kó meyèmmè kè bèe wènné dinùù, ke duś mmusǝmmù be wèrimú kè mùu dǝ Kuyie béi ntì.

¹⁸ A yà wèè nitipòkù tu diheidie ndi, dii baké kutenkù kó bekpààtibè bəmou.

18

Babidənni domè

¹ De kó difǝnkúò kè n yà Kuyie ntǝnni cùténimè kéinkè ke mǝke muwèrimú mediè nke miεti kè dèe wenkoo kutenkù kuməu. ² Kè dii pīéké mediè nke dǝ: Babidənni diewè domu! Ò domu! Ke naá nyebəkè sīnyè nè tinǝti sīnti kó dihei. ³ Tintentì timəu kəbe nè bekpààtibè, kè bè ò duśnè ke muś mmənaà nkǝme, kè benitibè dǝ idíti kperi kperε, kè de kó bepotambè kpàrikè.

⁴ Kè n yie kékeèni metammè mamè kéinkè kè mè tu: Dindi n kəbe, yènnè de kó dihei kéyenténè meyi mmèè yóó di tǝǝkeni. ⁵ Ke yé de kó dihei yei nsǝǝmmè, kè Kuyie ndààtení di kpéi. ⁶ Fóśnnè di, di di dǝ dè, ke nóo nkucε mèmáà, ké di nù mmənaà mèè nkpeñni kucε mèdémè képǝtè di do di duśmmè. ⁷ Féǝnnè di mediè nkè dè mmannè di di tii kpàti ke yé di do fuommè ke tú, di tú onitipokpàati nwe, di í tú okúpokù ke bo nkuə. ⁸ Dèe te kè Kuyie nyóó di poté tiyēti diyie dimáa mieke: Muməmmú mùù kàù nè dikǝnni, ké di cóu mmuhǝá nkè di rikuə ndikúdabǝnni, ke yé ti Yiè nKuyie nkpeñnimèmu kè kuù di bekénè.

⁹ Kè kutenkù kó bekpààtibè bèè ò duśnè ke kpàrikè, ke naá mbédítikpààtibè kè bèe yà di cóummè kè kuyukú yie kénkuə, ¹⁰ kéyote de kó meféǝtímè, kécómmù mèdétimè ke sáuti ke tú: Áú yoò! Áú yoò! Babidənni wèè do deυ ke kpeñni, weè féǝri mie ndende bǝmbànàà?

¹¹ Kè kutenkù kó bepotambè kōmmú, ke yé òmòu ténke í dommè be potanti.
¹² Tìi tu: Mesò, timátì péitì nè yetàsààyè yebotí yebotí, mēdēi, tiyaàsààtì tibotí tibotí, tidabeesààtì tibotí tibotí, yepápànì nkó tinentì, disòwũ ò nè timátì.
¹³ Ikūmbotí imòu, tūdààribè nè tihúúntì bè tu tì mūrì nè ànsàà nè menaà nè mekùò nè muyuo nsààmù nè bēdēē nè inààke nè ipe nè sisēī nè sinaàsēī nè tidaatì bè fiiti tì. ¹⁴ Kè bepotambè nnáá nke tú: Idítíkperí kpere a do mōke dè ténke í kpaá, a ténke báá dè pètē bitì. ¹⁵ Kè bèè do fiiti tipotanti dē kó diheì, kè bèe yote mefēūtīmē kēncómmú mēdētīmē ke kuò ndikúdabònnì ke tú: ¹⁶ Áú yoò! Dihēidiè dii do mōke tisātì timòu idítíkperí kpēti: Tiyaàsààtì idítíkperí kpēti tìi mīēti nè mesò nnè mēdēi mmēè dōnnè mesò nnè yetàsààyè yebotí yebotí. ¹⁷ Dē kó tisātì cāke dimōnnì dimáà.

Bèè piú bātóòbè nè betòbè bèè pī mmutōmmú dē miēke, kè bè ncòrmú mekentīmē. ¹⁸ Ke wúó ndì cóummè kè kuyukú fī ke ntú: Dihēi dii ndo í mannè dimarì, ¹⁹ kénkuò nke pī mbe yò ke tú: Áú yoò! Dihēidiè dii kó tikpàtì do te kè bepotambè bèè cēntinè bātóòbè kè bè kpàrikè dii pònte miē ndimōnnì dimáà?

²⁰ Dè nnaati kēīnkè kōbe nè Kuyie nkōbe nè Yesu tōrè nè ku pāānāāntì náām̀bè, Kuyie mpònte dē kó diheì ke fōó ndì di dōò mēè yēi mmē.

²¹ Dē mōnnì kè Kuyie ntōnnì kperì marì túóté ditādiērì marì kè di mannè dināà kēbò ndāmēērì miēke ke dō: Mēè botí nku Babidōnnì diēwē yóó domē mecāā bá bè ténke báá ò yà. ²² Òmòu ténke í yóó keè tikùtìdùùtì, nè itārì nè yetātehe dē kuōmmē. Beyāntìbè ténke í yó mbo, òmòu ténke í yóó keè cōnnì kuōmmē. ²³ Muhāā nténke í yó ncóu, nhòmòu ténke í yóó keè odapàà nè osapàà mbè daúmē. A kó bepotambè bèè do baké titentì timòu ke dōrì denitinōnkperē, ke suó benitìbè.

²⁴ Kuyie nyóó bè bekénè Kuyie mpāānāāntì náām̀bè bè kùò bè kpéi nke nè Kuyie nkōbe bè kùò bè.

19

Dipebii tóúmè di pokù

¹ Kè n keè ditīnnì marì diēmmē ke tú: Adeduya! Sāntenè Kuyie nkùù kpeñnì kè ku yètìrì ndēu, kùù ti dēetē. ² Kuyie mbekù weti weti nwe kè dē wenni, kù kpetinnēmu onitipòkù wēè dōuti dōutinē benitìbè ke bè cāàrì. Ò kùò ku tōmbè mbe kè kù ò kpetinnē ke fōó. ³ Ke yí ke dō: Adeduya! Sāntenè Kuyie, ndē kó diheì cóummu kè kuyukú dekù tiwetì yēbie nyēbie. ⁴ Kè Kuyie nni nkari ku kpààtikàrì kè bekótìbè sipísidè nè bēnāà nè dēmarè fòurè dēnāà ninkoo ku ìkè ke tú: Adeduya! Dē mmē ndò. Sāntenè ti Yìè nKuyie.

⁵ Kè n keè òmòu béinnímē Kuyie nkpààtikàrì borè ke tú: Dīndi ku tōmbè bèè ku dé, bekótìbè nè besám̀póbè sāntenè Kuyie. ⁶ Kè n yí kēkeè ditīnnì diērì marì diēmmē kè dē ùuti ke dō mmēniē nduò kucúcuku, ke péú fetāafē kōmē ke tú: Adeduya! Sāntenè ti Yìè nKuyie nkùù kpeñnì ke tú okpààtì, ke baké. ⁷ Dē nti naati, ke yé Kuyie mpebii yóó túótémē di pokù, ò bàátì ke dēèmu. ⁸ Kuyie nhò sārìmu kòò dātinnē tiyaākpetì tìi wenni ke miēti, tìi tu ku kōbe pī mmùù tōmmú sààmù kù dō mù.

⁹ Kè Kuyie ntōnnì n náké ke dō: Wāri ke dō: Dē nnaati Kuyie nyú bè ku pebii potúòmù, Kuyie nkuù tì bēi.

¹⁰ Kè n nínkú ke bo di sānte kè di dō m báá di sānte kè di tu Kuyie nkóo tōntì nwe ke dōnnè mí nnè Kirisi kōbe tōbè, kè n sānte Kuyie nku.

Yesu nàké tì, Kuyie mpāānāāntì náām̀bè do nàké tì, tì ti nnáá.

Wēè dēke tesāmpéitè ò namè dikpànnì

¹¹ Kè n yà keĩnkè kpetémè, kòò mǎu dèke tesāmpéitè kòo yètìrì tu: Timómmǎnti, kòò dǎrì Kuyie ndómè ke bekù nè timómmǎnti ke kpa nnè timómmǎnti. ¹² Kòo nuǎ ncóu mmuhǎǎ nkòò òké yekpààtipikè, kè diyètìrì marì wǎri ye ìnkè kè weè mǎa dì yé. ¹³ Kè bè ò yu ke tú: Kuyie nnáàntì. Kòò dàátí diyààbòrì kè bè dì mèú mmeyĩ. ¹⁴ Kè keĩnkè kó tihǎǎpǎntì ò tǔ nke dáátí tiyaàsààti tikpetì tipéitì ke deke sisāmpíé. ¹⁵ Kòò cēmmú bèè yete Kuyie nkpeti nè kumátipààti, kè kuseú natikù yìenì o nùu ò yóó bè kùǎnè kù, kè bè benke Kuyie nkperíkù mieke bè cóummè kè be yĩ mpǎnté ké ndò bè ǎǎ naumè yetebe diyetituo mieke. ¹⁶ Ke wǎri o yaàbòrì ìnkè nè o kpèrì o yètìrì ke tú: Bekpààtibè kóo kpààti, bekótibè kóo kótì!

¹⁷ Kè n yíé kéyà Kuyie ntǎnni marì kè dì còmú diyie také, ke pĩkù ke yu tinòti ke tú: Tíinnènni, kè Kuyie ndi ǎnné dibanni dièrì kè dí di. ¹⁸ Kǎtenèní kéǎ bekpààtibè, behǎǎpǎmbè iwěi yembè, bekperibè, sisēi nè si dèèbè, benitibè bemǎu, tidaati nè bèè í tú tidaati, bediebè nè besǎmpóbè.

¹⁹ Kè n yíé kéyà musǐmmù nè kutenkù kumǎu kó bekpààtibè nè be kó behǎǎpǎmbè, kè bè tii nke bo dokénè wèè dèke tesǎntè nè o ǎǎpǎmbè. ²⁰ Kè bèè kpetínné musǐmmù nè wèè do sou nke tú ò nǎa nKuyie mpǎǎnǎàntì, wèè do mù nēinè ke dǎrì tidièti. (Ò do dǎrì tii dièti ke suó mù cànnè bè, kè bè nninku ke sǎntí mu tenkaanitè.) De kó musǐmmù nè wèè do sou nke tú ò nǎa nKuyie mpǎǎnǎàntì, kè bèè bè dootóo befòùbè kuhǎǎbinku, muhǎpòpòu mmieke, ²¹ kékuǎ betabè nè kuseú kùu yìenì wèè dèke tesǎntè o nùu, kè tinòti be cò kékpenke.

20

Kuyie nyóó kpetínnémè dibǎò yebie ntekoupiítè

¹ Kè n yà Kuyie ntǎnni cùténimè keĩnkè ke to difòtìrì cūmpuri kó sikpetínsi nè mēfimme diemè. ² Ke pĩ ndinìtìrì, fēwǎǎfè fèè do bo nè dimǎnni, fèè tu Satǎǎ kéboú kè dì mboú ke dǎ yebie ntekoupiítè (1000). ³ Kè Kuyie ntǎnni di dootóo difòtìrì cūmpuri, ke kpetínné képǎǎ nképǎnné, kè di nke bo kè yebie ntekoupiítè yǎa deènè, bá di ténke í sou nhòmǎu. Kè bèè wēte ké dì fĩ ndimǎnni sǎmpó.

⁴ Kè n yíé kéyà yekpààtikàrè, kè Kuyie nduó mbèè yè kǎri muwērímú kè bè bo bekénè benitibè. Kè n yà becírìbè bè do kùu bè, bè nǎké mēè kpéi nKirisì kpéi nè Kuyie nnáàntì. Bèè do í yie nke nínkú kédǎu mmusǐmmù nè mu tenkaanitè bè í nyie kè mùu bè cànnè be tĩ nyoo be nǎu. Kè m bè yà kè bè yǎánté ke wēnnè Kirisì ke yo ntikpàti yebie ntekoupiítè. ⁵ Bèè yǎánté bèmbè meketimè, kè besǎmbè yóó yǎánté yebie ntekoupiítè bo pēǎtémè. ⁶ Dè nnaati Kuyie ncǎnné bè, bèè keté ke yǎánté, bè ténke í yóó kú mukúderímù, bè yó ntú Kuyie nnè Kirisì be kó ikuǎ nùbè mbe, kénwēnnè Kirisì ke yo ntikpàti yebie ntekoupiítè.

Kuyie nyóó namè dibǎò nè di kǎbe

⁷ Kè yebie ntekoupiítè (1000) pēǎté kè Kuyie nkpeté dibǎò. ⁸ Kè dìi suó titenti timǎu kǎbe, ke tii nKuyie nkpanitídèntabè bè tu bè: Kǎku nè Makǎku *, kè bè nsū ke mǎnnè dàméèrì kó mubirímú. ⁹ Kè bèè íté kéǎǎte Kuyie nkǎbe diheì ku dǎ di. Kè Kuyie ncūūnni muhǎǎ nkè mùu bè kùu. ¹⁰ De mǎnni kè bèè dootóo dibǎò dìi do bè sou mmuhǎǎ nnè kuhǎǎbinku muhǎpòpòu mmieke, musǐmmù nè wèè do sou nke tú ò nǎa nKuyie mpǎǎnǎànti de borè, kè dè nfēūrì kuyie nnè keyènkè sǎǎ yebie nyebie.

* **20:8** Kǎku nè Makǎku: Kǎku tu diheì ndi kè Makǎku tu de kó diheì kóo kpààti yètìrì (wénté Esekieri 38:2). Ke wēte ke benkú yebotè yèè yóó íté ke bo kpannè Kuyie nnè ku kó benitibè yemǎrè sonye.

Tibeénti sánti

¹¹ Kè nwénté kémóntóo ketenkè nè keĩnkè, káyà dikpààtikàrì péiri dièrì, kòò mǎu kàri di ìnkè. ¹² Kè n yà becíribè: Bekótíbè nè besámǎbè, kè bè còmǎú dikpààtikàrì ìnkè, kè bè pĩnte yepáte, bá wè o dǎòrìmè wàri dè. Kè Kuyie mbè bekénè be dǎòrìmè dòmmè. ¹³ Kè dàméèrì ténǎnénì becíribè kè kudǎnkù ténǎnénì ku kǎbe, kè bè bekénè bá wè o dǎòrìmè dòmmè, ¹⁴ képĩ mmukũũ nè kudǎnkù, kédootóo kuhǎābinku mièke mùu tu mukúderímù. ¹⁵ Kè bè í yà wèè yètìrì mufòmǎu pátìrì mièke bèè ò dootóo kuhǎābinku mièke.

21*Keĩnkè pànkè nè ketenkè pànkè de kó tináañti*

¹ Kè n yà keĩnkè pànkè nè ketenkè pànkè, kekótíkè nè dàméèrì kè dè pēētē. ² Kè n yà diheì sààrì Sedisadǎmmu pànwè, kòò cutinì keĩnkè Kuyie mborè, ke sàri ke dǎ nhosapàà nsàri ke kǎri o dǎu. ³ Kè n kèè òmǎu pīēkénímè dikpààtikàrì borè ke tú: Di mmǎnnì Kuyie ncīētè bomu benitibè cuokè, kù yó mbè bonǎmmu kè bè wè nkè bè tu ku kǎbe, kè kù bè te. ⁴ Kè kù ūtē be nǎnnietì pǎíí. Mukũũ mbá mbo, yekúdabùò mbá mbo, isáútì bá mbo, mumǎmmú bá mbo, dekótírè dǎmǎu yóó pēētēmu.

⁵ Wèè kàri dikpààtikàrì ìnkè kòò bēi nke dǎ: Di mmǎnnì m bo dǎ dǎmǎu dǎpànnè ke yíé dǎ: Wàri n yóó dǎ náké tì, tì tu timǎmmǎnti nti ke dǎ ndí tì yie.

⁶ Ke yíé kébéi nke dǎ: Dè dǎò ke dèèmu. Mǎ tu oketiwe ke tú osǎnwe, ke tú diketírì ke tú kumǎnku. Kè sinéyē bo wè m bo ò pǎ mufòmǎu binte nie nkòò yà kénfòu. ⁷ Bèè bo na kétuǎke kumǎnku m bo bè duó n yē n yóó bè duó ndè, ké mbè te kè bè tu m bí. ⁸ Ifǎwǎa nyembè, bèè í dǎòrì bè náá ntì, bèè dǎòrì isǎke kperè, benitikòùbè, bèè dǎunè betǎbè, betediibè, bebǎǎféúbè nè siyǎābìsì yembè, m bo bè ānnè kuhǎābinku nè muhǎpòpùò mmieke dèè tu mukũũ ndérímù.

Sedisadǎmmu pànwè yó ndòmmè

⁹ Kè Kuyie ntǎrè yēyiekè kó dǎmarì, dǎi dǎ tǎ mēyēi nkó ibòòke sǎnyi iyiekè n yu ke dǎ: Kǎtenì kè n dǎ benke Kuyie mpebii pokù.

¹⁰ Kè Muyaánsààmù m píe nkè ku tǎnnì n túótē, kédekǎnè ditǎrì dièrì marì ìnkè, ké m benke diheì sààrì Sedisadǎmmu wèè cutinì keĩnkè Kuyie mborè.

¹¹ Kè Kuyie nkó tikpetì dǎ dǎátì ke pĩnti ke dǎ ndoii ke dǎ ntewéitè, ke mièti ke dǎ nyetásààyè. Kè dǎmarì dǎ ntinǎbéntì kè diterì dǎ ndoii ke dǎ ntewéitè. ¹² Kè dǎ duotí okù mēdiè nke mǎke yebòrè tepítè nè yēdēè, kè Kuyie ntǎrè tepítè nè yēdēè yē bàá, kè de kó yebòrè wàri yē ìnkè. Isidayēeribe wuǎ ntepiítè nè idéi yètè. ¹³ Kè de kó yebòrè keú tipítì tinàà: Yètāāti diyìè yìè kèè bíékè, yètāāti dǎ tǎà kèè bíékè, yètāāti kubakù cǎnku, yètāāti kuyóu. ¹⁴ Kè de kó kuduotí cómmú yetārè tepítè nè yēdēè ìnkè. Kè yē wàri dipebii tǎrè tepítè nè yēdēè yètè.

¹⁵ Kè Kuyie ntǎnnì dǎi n nàánnè kè dǎ tǎ kusǎpààti, kè bo bennè diheì nè yebòrè nè iduotí, ¹⁶ kébennè kè dè mma tipítì timǎu nè mēhokùmmè nè mēcómǎmè, kémbo cǎdòmétírìbè sikǎupísìdè nè sikǎusìdè (2200). ¹⁷ Kébennè kuduotí cēè nkè mē mbo mētírìbè sipísikuò nè bènùmmù (65). ¹⁸ Kè kuduotí mǎánè yetásààyè, yèè dǎ ntinǎbéntì, kè diheì mǎánè mēǎ mmèè dǎ ndoii ke dǎ ntewéitè. ¹⁹⁻²⁰ Kè bè dǎri yetásààyè yebotí yebotí dipũũ, kè dǎmarì dǎ ntinǎbéntì, kè diterì dǎ nyekũũ, kè diterì dǎ mmeyĩ, kè diterì dǎ nfetǎnfè, kè diterì dǎ mēbèrìmmè, kè diterì dǎ ntēdǎntè, kè diterì dǎ mmutápeí. Kè diterì dǎ ntiwetì, kè diterì dǎ mmekǎcèburime. ²¹ Kè yebòrè tepítè nè yēdēè dǎnnè mēdèi, bá dǎ kè dǎ mǎke mēmǎà. Kè diheì kó kuce tú mēǎ mmèè dǎ ndoii ke dǎ ntewéitè.

²² Bá n yí nyà Kuyie ncīētè bè kòrì kè ke báá, ti Yiè Kuyie nkùù baké ketenkè nè kēīnkè nè dipebii bèè do dè bo kè bè mbē mbáá tipūti timōu. ²³ Diyiè nè otānkù dè í mbo ke bo mmí dihei. Kuyie nkuù do miēti kè dè wenni, kè dipebii tú dēfītírē. ²⁴ Kè titenti timōu kōbe centi di wenniku miēke, kè titenti timōu kó bekpàatibè kārīnko be kpàti dēborē. ²⁵ Dē kó dihei bōrē yó nfeímu sáà, ke yé keyènkè í yó mbomē. ²⁶ Bè yó nde ntōuo titenti timōu kōbe kpàti sààti. ²⁷ Dēmarē sīnnē í tati dē kó dihei, yoo wèè dōòri isōke kpere yoo siyáàbisí yiè. Bèè yètè wāri mufōmmu pátiri miēke dii tu dipebii kpere, bèè maa tati dē kó dihei.

22

Menie mmèè duó mmufōmmu me kó tináantì

¹ Kè Kuyie ntōnni m benke kukó nkùù kó menie nduò mmufōmmu, kè mè yìenì Kuyie nnè dipebii be kpàatikàri borē, ke dò ndoii ke dò n tēwētē. ² Kè pūš ndihei miēke, kè detie ndèè duò mmufōmmu kè dè cōmmú yeyakè yèdé ke pēi kuce tēpītē nè mēdēmē dibenni, kuce mēmāa otānkù, kè mu fāàti miēkūnko yēbotē. ³ Dēmarē í yó mbo dē kó dihei miēke Kuyie ncōš dē.

Kuyie nkpàatikàri nè dipebii kpere yó mbo dihei miēke nke, kè Kuyie ntōmbè kù báá. ⁴ Ke wúó nku iikè, kè kuu wāri ku yètiri be tī. ⁵ Keyènkè í yó mbo, diyiè nè otānkù dè me nyí yó mbo. Ti Yiè nKuyie nkuù yó mpīnti kè dè wenni, kè bè yo nku kpàti sáà yēbie nyēbie.

Yesu wētiníme bāmbà

⁶ Kè Kuyie ntōnni n náké ke dò: Dē kó tináantì tu timómmonti nti ke dò ntí ntí tá. Ti Yiè nKuyie nkuù píe nku Yaá nku pāānāantì náam̀bè, ke tōnni ku tōnni kè di bè náké dèè yóó dōò.

⁷ Kè Yesu dò: Ndakenè n wētinímu bāmbà. Dē nnaati wèè yie ndi mpátiri náantì.

⁸ Mí nyIsāa n kèemu ke yà dē kó denennè, n kèè dii mōnni ke yà kénínkóo Kuyie ntōnni dii dē nni mbenke, di iikè ke bo di sante.

⁹ Kè di dò: A báá n sante, kè n tu Kuyie ntōnti nwe, ke da dōnnè nè Kirisi kōbe tōbè, á sante Kuyie nku.

¹⁰ Á báá yóu a bo nákéme di mpátiri kó tináantì, ke yé dē mōnni tōnínimēmu kè tì yóó dōò. ¹¹ Meyei nyiè ndōke sōtē o yei, wèè sī nkòo dōke sīntē, wèè dōòri mēsàa nkòo dōke mmè dōòri, wèè dò mpáíi kòo dōke wénkūnne omáa.

¹² Kè Yesu dò: Ndakenè! N wētinímu bāmbà nke bo yietí bá wè o dōòrimè dò mmè. ¹³ Mí tu Oketiwe ke tú Osōnwe, ke tú diketiri nè kumànkū.

¹⁴ Dē nnaati bèè óú be yààti kè dè bo yie nkè bèè di mutie mùù duò mmufōmmu mu kó yebe kēta dihei kó yēbōrē. ¹⁵ Bèè dōòri isōke kpere, bētediibè, bèè dōutinè bētōbè, benitikòbè, bēbōféúbè nè siyáàbisí yēmbè, bēmbē kó dimāa yó mbo ditowāa ndi.

¹⁶ Mí nYesu mī tōnni n tōnni kè di tì náké n kōbe tīrē. Mí tu Dafiti yaàbire, ke tú tekūnwentēwātē tēè pīnti.

¹⁷ Kuyie nYaá nnè Kirisi kōbe bèè tu o pokù ò tāātē wè kè bè dò: Kōtení!

Bèè kèè kè bè múnke dò: Kōtení!

Kè sinéyēi bo wè wèè kōtení kēyā fààrē menie mmèè duó mmufōmmu.

Bè caummè wèè bo kaa ndi mpátiri

¹⁸ Mí nyIsāa n náámmu bèè kaa ndi mpátiri ke tú: Wèè yìe tìmatì dē miēke Kuyie mbo ò yìe meyi mbè nāá mmèè kpéi dē kó dipátiri miēke. ¹⁹ Kòò mmōu me nyààte tìmatì, Kuyie mbo o mōnte mutie mùù duò mufōmmu mu kó dibii, bá ò báá ta dihei sààri kù nāá ndi kpéi di mpátiri miēke.

²⁰ Mí nyIsãã n náá mómmuᵛ nwe ke tú: Ò béimmu ke tú: N wētinímu bàmbà.
Dè mme ndò! Wētení ti Yiè nYesu!

²¹ Ti Yiè nYesu kó mēsàà nní ndi bonè dimᵛu.